ZEYNEP GAZALİ

KUR'ÂN'A BAKIŞLAR

MEAL-TEFSİR

uysal kitabevi

KUR'ÂN'A BAKIŞLAR

Yazan:
ZEYNEP EL-GAZÂLÎ
EL-CÜBEYLÎ

Kontrol ve Sunuş:
Abdülhay el-Fermânî

Tercüme:
Doç. Dr. Ali AKPINAR

Uysal Kitabevi
Alâaddin Bulvarı
Cumhuriyet Alanı, 8/A
Tel-Fax: 332- 351 62 17
KONYA

Uysal Kitabevi
Yayın No: 388

Eserin Özgün Adı:
"Nazarât fî Kitâbillâh".

Tercümede Esas Alınan Baskı:
Dâru'ş-Şurûk, Kahire, 1994, I. Baskı.

Basıldığı Yer: İnci Ofset, Konya
Baskı Tarihi: 2003

Türk kamuoyu onu, 1980'li yıllarda yayınlanan "Zindan Hatıraları" adlı eseriyle tanıdı. Yazarının bizzat yaşadığı anılarından oluşan bu eser, okuyucusuna İslâmî hareketin içerisinde aktif olarak yer alan, bu konuda kadınlara öncülük eden ve bu uğurda kadın olmasına rağmen akla hayale gelmedik işkence ve eziyetlere katlanan bir hanım kahramanı tanıtıyordu. Bu büyük hanım kahraman, Zeyneb el-Gazâlî el-Cübeylî' den başkası değildi.

Zeyneb el-Gazâlî, Miladî: 2 Ocak 1917 (Hicrî: 8 Rebiu'l-Evvel 1335) tarihinde, *Kahire*'ye 80 kilometre uzaklıkta bulunan *Meyyit Yaîş* köyünde dünyaya gelmiştir. O, Ezher bilginlerinden olan ve pamuk ticareti ile uğraşan bir kişinin kızıdır.

Zeyneb el-Gazâlî, kadının örtüyü atmasını savunan *Hüdâ Şârâvî*' nin başkanlığını yaptığı "Kadınlar Birliği"nin en genç üyesi iken Ezher Üniversitesinde dinlediği konferansların etkisi ile, bu teşkilattan ayrılıp Şeriat Fakültesi konferans salonunda "Müslüman Kadınlar Birliği"ni kurduğunda (1937 / 11 Rebiu'l-Evvel 1356) henüz yirmi yaşındaydı. Mısır'da İslâmî ve siyasî alandaki çalışmalarıyla ortaya çıkan bu birlik, ülkenin siyasî hayatında çok önemli roller üstlendi. Gerçekleştirdiği protesto eylemleri ve mitinglerle kısa zamanda Mısır siyaset gündemine oturdu.

Zeyneb el-Gazâlî, 1938 yılında *Hasan el-Bennâ* ile tanışıp "Müslüman Kardeşler Teşkilatı"na katıldı. 1951 den 1958 yılına kadar "Müslüman Hanımlar" isimli haftalık dergiyi çıkardı. Mısır devlet başkanı *Abdünnasır,* teşkilatın mallarına el koyduğunda Zeyneb el-Gazâlî' nin kocasının mallarını da devletleştirdi. Onun evine ve özel eşyalarına bile el koydu.

1959 yılında "Müslüman Kardeşler Teşkilatı"nı yeniden organize etmede aktif rol oynadı. Tutuklu olan mahkum aileleri ile yakından ilgilendi, onlara yardım elini uzattı.

1965 yılında, "Müslüman Kardeşler Teşkilatı"nın çok sayıda üyesi ile birlikte Zeyneb el-Gazâlî de tutuklandı ve cezaevinde her türlü işkence ve eziyete katlandı. Sonunda ömür boyu hapse mahkum edildi. Altı yıl hapis yattıktan sonra, Suud Kralı Faysal'ın gayretleriyle affedilerek 1971 Ağustosunda hapisten çıktı. Bu tarihten itibaren Mısır içinde ve dışında geniş bir coğrafyada aralıksız olarak hizmetlerini sürdüren Zeyneb el-Gazâlî, *Sudî Arabistan, Pakistan, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Ürdün, Cezair, Türkiye, Sudan, Hindistan, Almanya, Fransa, İngiltere, Amerika, Kanada, Avusturya, İspanya* başta olmak üzere pek çok ülkede tebliğ ve irşat faliyetlerine katıldı.

Zeyneb el-Gazâlî, çağdaş alimlerden *Hafiz et-Ticânî* ile, onun vefatından sonra ise hayırsever ve zengin bir kişi olan *Seyyid Muhammed Sâlim* ile evlendi. Bu evliliklerinde hiç çocuğu olmayan Zeyneb el-Gazâlî, halen Mısır'da yaşamaktadır.[1]

Eserleri:

1- Eyyâm min-Hayâtî: Pek çok kere baskısı yapılan bu eser çeşitli diller yanında Türkçe'ye de 'Zindan Hatıraları' adıyla çevrilmiş olup yazarın cezaevi hatıralarından oluşmaktadır.[2]

2- Müşkilâtü'ş-Şebâb ve'l-Feteyât: Cezair'de yayınlanan ve özellikle gençler arasında yaygın olan 'eş-Şurûku'l-Arabî' gazetesinde yayınlanan, gençlerden kendisine gelen sorular ve cevaplarından oluşan bu eser yetmişbeş soru ve cevabı içermektedir. Eser 'Gençlerle Mektuplaşmalarım' adıyla dilimize kazandırılmıştır.[3]

3- İlâ İbnetî,

4- el-Erbeûn en-Neveviyye,

5- Nahv Bahsin Cedîd,

6- min-Havâtın Zeynep el-Gazâlî fi'd-Dîn ve'l-Hayat: Ezher Üniversitesi Daru'l-Ulûm Öğretim Elemanlarından Abdüssettar Ali es-Satûhî'nin takdim yazısıyla basılan bu eserinde yazar, on

---

1 Zeyneb el- Gazalî'nin hayatı ve eserleri hakkındaki bu bilgiler kendisiyle yaptığımız yazışmalardan elde edilmiştir.

2 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Zindan Hatıraları, Tercüme, H. Hüseyingil, Madve Yayınları, İstanbul, 1984.

3 Bkz. Zeynep el-Gazâlî, Gençlerle Mektuplaşmalarım, Tercüme. Savaş Kocabaş, İstişare Yayınları, Kayseri, 1997.

beş güncel konuda, ayet ve hadislerin ışığında fikirlerini açıklamaktadır.[4]

7- Makalât: Yazarın çeşitli dergilerde yayınlanmış makaleleri değişik adlarda kitaplaştırılmıştır. Bunlardan ikisi 'Yeniden İslâmî Dirilişe' ve 'Müslüman Aileye Doğru' adlarıyla dilimize kazandırılmıştır.[5]

8- Nazarât fi-Kitabillah.[6] Yazarın tanıtacağımız Kur'ân tefsiridir.

"NAZARÂT FÎ KİTABİLLAH" ADLI TEFSÎRİ

Yazarın kendi ifadelerinden anlaşılacağı üzere[7] adı geçen tefsîrin alt yapısını Gazâlî'nin, *'davet adamının halvet günleri'* diye nitelendirdiği hapishane yıllarında elinden hiç düşürmediği Kur'ân-ı Kerim'in satır aralarına yazdığı notlar oluşturmaktadır. Gazâlî, bu notları geliştirerek söz konusu tefsîrini kaleme almış, yazdıklarını Ezher Üniversitesi tefsîr profesörlerinden *Abdülhay el-Fermâvî*'ye incelettikten sonra 1994 tarihinde yayınlamaya başlamıştır. İki büyük cilt halinde basılacak olan eserin şu anda ilk cildi, Kahire'de *Dâru'ş-Şurûk* yayınları arasında çıkmış bulunmaktadır. *Aişe Abdurrahman bint Şâti'nin*[8] bu alandaki çalışmasından sonra, Gazâlî'nin bu tefsîri, çağdaş bir hanım tarafından kaleme alınmış olmakla sahasında tek eserdir. Kadın haklarının, kadının sosyal ve bilimsel hayattaki yerinin çokça tartışıldığı günümüzde Gazâlî'nin bu çalışması bu alanda önemli bir örnektir.

Tefsîrin Kaynakları ve Metodu:

Gazâlî, tefsîrini hazırlarken büyük ölçüde *İbn Kesîr* tefsîri ile *Seyyid Kutub'un Fî Zılâli'l-Kur'ân* adlı tefsirinden istifade etmiştir. Tefsîrinin hemen her sayfasında bu iki tefsirden yaptığı alıntılara rastlamak mümkündür. Özellikle *Fî Zılâl' den* zaman zaman uzun alıntılar yaptığı olur. Bu iki tefsîr yanında *Kurtûbî, Âlûsî, Ebu's-Suûd, Kâsımî, Ehvâzî* tefsirlerinden de yararlanır. Söz konusu tefsirlerden yaptığı alıntıları dipnotlarda gösteren *Gazâlî*, tefsîrini hazırlarken, sanki bu ilim adamlarının ders halkalarına katılıp onlara öğrenci olduğunu söyler.[9]

Bunun yanısıra *Gazâlî*, ayetlerin tefsirini yaparken, ilgili ayetler yanında, hadis mecmualarına da müracaat eder ve aldığı hadislerin kaynaklarını dipnotlarda gösterir. O, ayetlerin tefsirini yaparken şöyle bir metod izler: Önce kolay ve anlaşılır bir uslûple ayetlerin manalarını verir. Ayetlerde geçen temel kavramları kısa kısa açıklar. Ayetin indiği dönemin özelliklerini verdikten sonra, ayetlerin mana ve hükümlerini günümüze taşır. Yaşadığımız sosyal, siyasal ve ekonomik olaylarla ayetler arasında sıkı bir ilgi kurar. Ona göre,[10] Kur'ân ayetlerini pratik hayata yansıtabilmek için öncelikle 'İslam İnsanının yetişmesi', ardından 'İslam Ailesinin kurulması', ondan sonra da 'İslam Toplumunun Oluşumu' kaçınılmazdır. İslâmî temel prensiplerin hayata geçirilebilmesi için ise, 'Allah'ın indirdikleriyle hükmetmek' ve 'Allah yolunda cihad etmek' şarttır.

"Bugün Kur'an tecvid üzere güzel güzel okunuyor ve gece gündüz dinleniyor. Ne varki bu haliyle O hayattan el çektirilmiş ve terkedilmiş durumdadır.Bu yüzden bugün müslümanlara düşen kendilerini,daha önce yahudi ve hıristiyanların içerisine düştüğü sapmaların pençesinden kurtarmalarıdır" [11] diye sızlanan *Gazâlî*, Kur'ânı anlamanın gereği üzerinde ısrarla durarak şunları söyler: "

---

4 Bkz. Adı geçen eser, Daru'l-İ'tisam, Kahire, 1996.

5 Bkz. Zeynep el-Gazâlî, Yeniden İslâmî Dirilişe ve Müslüman Aileye Doğru, Tercüme, Mehmet Yolcu, Madve Yayınları, İstanbul, 1991.

6 Zeynep el-Gazâlî, Nazarât fî Kitâbillah, Dâru'ş-Şurûk, Kahire, 1994. Bu makale, hacimli iki ciltlik eserin, ilk cildi baştan sona incelenerek hazırlanmıştır. Makalenin tashihi sırasında eserin henüz baskı aşamasında olan ikinci cildinin baskı için son şekli verilmiş bir nüshasını görme ve inceleme imkanı bulabildik. Tefsirin ilk cildi 711 sayfa olup 14. sure İbrahim suresinin tefsiri ile son bulmaktadır. Bu eserlerinin yanında, yazarın çeşitli gazetelerde çok sayıda makalesi yayınlanmış, çok sayıda konferanslar vermiş, televizyon ve radyo konuşmaları yapmıştır.

7 Bkz. Zeynep el-Gazâlî, Nazarât fî Kitâbillah, Dâru'ş-Şurûk, Kahire, 1994, I, 12.

8 A. Abdurrahman 'et-Tefsîru'l-Beyânî' adlı iki küçük kitap halindeki bu çalışmasında nüzul sırasına göre kısa Kur'ân sureleri dil ağırlıklı olarak ele alıp incelemiştir.

9 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 12.

10 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 6-8.

11 Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 47.

Kur'ân'ı düşünmüyorlar mı? [12] ifadesini, dikkatlice incelediğimizde, anlamaksızın ve üzerinde durup düşünmeksizin, tek başına okumanın bir i[illegible]aramadığını çıkartabiliriz. Şöyle ki insan, ayetlerin maksatlarını, ince uyumunu, coşkulu güzelliğini düşünecek olsa; Kur'ânî gerçekler ve onun gayesi üzerinde durup düşünecek, hiçbir bıkkınlık ve yorgunluk duymadan onu hissedecek, ondan ayrıldığında tekrar ona dönme tutkusu ile dopdolu olacaktır. Böylece onu okumayı bitirdiğinde, iç dünyası aydınlanmış olarak ondan ayrılacaktır. Artık biz onu, başkalarıyla ilişkilerinde ve davranışlarında yürüyen bir Kur'ân olarak göreceğiz. Artık o kişinin, tüm hareketlerinda gereği gibi adalet ve hakkaniyeti gözettiğini, yenilenen bir hayatın içerisinde güzelliklerin adamı olduğunu göreceğiz."

"Evet, gerçekten Allah'ın kitabını ince ince düşünüp onu anlamaya çalışan kimse, Allah'ın rızasını kazanma uğruna, başkalarının mutluluğunu sağlama adına tüm sevgi, güzellik ve fedakarlıkları barındıran insandır. Böyle bir kimse, tüm bunları bir dünyalık için değil, yalnızca Allah sevgisi adına yapar."[13]

Kamer suresinde tam dört kere tekrarlanan "And olsun ki Kuran'ı, öğüt olsun diye kolaylaştırdık; öğüt alan yok mudur?"[14] *ayetini açıklarken şunları söyler: "Yani Biz, o Kur'ânın lafzını da manasını da kolaylaştırdık. Onu okumak da kolaydır, anlamak da. Ama gönlünü ilahî kelama açan kimseye elbette... Surede bu ifade dört defa tekrarlanıyor. Bununla konunun öenemine dikkat çekiliyor. Israrla Allah kelamını okuma, ezberleme ve anlamanın kolaylığı vurgulanıyor. Hal böyle iken, o inkarcılar içerisinde, Allah'tan korkup bu Kur'ân'dan ders alacak bir kimse yok mudur? Aynı şekilde tüm insanlık içerisinde O'ndan çekinip bu Kur'ândan öğüt alacak kimse yok mudur?"*[15]

"Peygamber: 'Ey Rabbim! Doğrusu milletim bu Kuran'ı terk etmişti' der"[16] ayetini açıklarken şunları söyler: "Bu ayet, Allah'ın kitabına inanmayıp ondan yüz çeviren, her zaman ve her yerde onun ölçülerine göre hareket etmeyen tüm herkes için dehşetli bir uyarıdır... Kur'an'ı terketmek (hecr) farklı şekillerde kendini gösterebilir. Şöyleki, kişinin düşünüp anlayarak özenle onu okumaması, Kur'ân okunurken onu dinlememesi, onun ölçülerini öğrenip onlara göre yaşamaması.. evet tüm bunlar Kur'ânı terketmektir.. Burada Peygamberin sünneti de gözardı edilmemelidir. Zira sünnet, Allah'ın rasülüne ilham ettiği şeylerdir. İşte bizler, Kitap ve Sünnete birlikte sarılmaz, onlara göre hayatımıza çeki düzen vermezsek, işte o zaman ayetteki tehdinin altına girmiş oluruz..."[17]

Gazâlî' nin adı geçen tefsirinin belli başlı özelliklerini maddeler halinde, şu şekilde sıralayabiliriz:

1- Kur'anı Kur'anla açıklaması: Tefsir, ayet ayet yapılmış bir tefsirdir. Bazen aynı konuda bir kaç ayetin birlikte ele alındığı da olur. Yazar, ele aldığı ayeti, Kur'ândan başka ayetlerle açıklayarak; tevhid tarihinden Kur'ânî sayfalar sunarak Kur'ân bütünlüğü içerisinde Kur'ân'ı yorumlamadaki ustalığını ortaya koyar.

Gazâlî, kimi zaman da Kur'ân ayetlerini, ayet olduklarını belirtmeden ve cümlenin akışına uygun olacak biçimde kullanır. Bunu yaparken ufak değişiklikler yapmaktan da çekinmez. Eski deyişle 'tazmin', yeni tabirle 'iktibas'[18] sanatını ustalıkla kullanır. Örneğin, "İzzet tümüyle Allah'ındır"[19] ayetini açıklarken şunları söyler: "Yüce Allah, bu ayetleriyle o inkarcıların sözlerine, yalanlayıp iftira atmalarına aldırmaması için peygamberini teselli ediyor ve diyor ki, güç kuvvet / izzet Allah'ın, Peygamberinin ve

---

12 4 Nisâ 82.

13 Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 318-319

14 54 Kamer 17, 22, 32, 40.

15 Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, II, Kamer Suresi Tefsiri.

16 25 Furkan 30.

17 Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, II, Furkan Suresi 30. ayetin tefsiri.

18 İlk dönem ilim adamları, Kur'ân ayetlerini, yahut hadisleri "Allah Teâlâ Kur'ân'da şöyle buyuruyor", "Peygamberimiz bir hadislerinde şöyle buyuruyor" demeksizin şiirde yahut nesirde kullanma işine "tazmin" (ekleme / katma), sonrakiler ise "iktibas" (alıntılama) adını vermişlerdir. Mâlikilerden *Ebû Bekir Bakıllânî* ise, Kur'ân ayetlerini şiirde kullanmayı hoş görmeyen, nesirde kullanmakta ise bir sakınca görmeyen ilim adamlarındandır.

19 10 Yunus 65.

müminlerindir. Kuvvet ve zafer Yüce Allah'ın elindedir." [20] Gazâlî, bu açıklamasında ayet olduğunu belirtmeden İzzet Allah'ın, peygamberinin ve müminlerindir.."[21] ayetini iktibas etmiştir.

2- Tefsirde sahih hadislere başvurması: Yazar, tefsirinde büyük ölçüde hadislere başvurur. Çoğu zaman hadislerin kaynaklarını kitap ve bab numaraları ile birlikte verir. Bir kaç mecmuada birden geçen hadislerin sadece Buhârî ve Müslim'de geçtiği yerlere işaret etmekle yetinir. Çok nadir de olsa bazı hadisler hakkında yapılan senet tenkidlerini de aktarır.[22] Kimi zaman da, ayetlerde yaptığı gibi hadisleri, onların hadis olduğuna işaret etmeden ve kaynaklarını göstermeden, ama metinlerini muhafaza ederek kullanır. Böylece O, bu konuda geniş bir sünnet kültürüne sahip olduğunu da ispat eder. Örnek verecek olursak "Oruç, sabrın yansıdır"[23] hadisini hadis olduğunu belirtmeden ve kaynağını vermeden zikreder.[24] Aynı şekilde bir takım hadisleri hadis olduğunu belirtmeden şu şekilde anlam vererek iktibas yapar. "Onlar çok iyi bilirler ki, mallarından onların yanına kalacak olan ancak yeyip tükettikleri, giyip eskittikleri ve hayır yaparak ebedileştirdikleridir"[25]; Şeytan size, "sakın verme, biriktir" diye fısıldarken; melek de "Allahım! Cimrinin malını telef et" diye beddua eder. Öte yandan Yüce Allah, "infak edin, harcayın" emrini verirken; melek de "Allahım! Verene ver" diye Rabbine dua eder.[26]

3- Nahvî ve edebî bilgilere yer vermesi: Yazar gerekli gördüğü yerlerde, gramer bilgileri ile ilgili çok kısa açıklamalar yapar. Edebî sanatlar hakkında ayrıntıya girmez, nüanslar üzerinde fazla durmaz, sadece onların hikmetlerini vermekle yetinir. Zaman zaman kelime ve kavram açıklamaları yapar. Böylece O; anlamın ayrıntı bilgilerin içerisinde kaybolup gitmesine izin vermemeye çalışır. Ama gerektiğinde ayrıntı bilgiler verdiği de olur.

Gazâlî eserinde şiire çok fazla yer vermez. Onun tefsirinde, ayetlerdeki kelimelerin anlaşılmasına yardımcı olmaktan çok, ayetin manasına paralel şiirleri az da olsa kullandığı da olur.[27]

4- Tefsirin muhtasar oluşu: Tefsir çok kısa değil, çok uzun da değildir. Ama yazar, bazen belli bir altyapıya sahip olanların ancak anlayabilecekleri ihtisarlar da yapar. Bu da onun, Kur'ân bilgisi bakımından her müslümanın belli bir seviyede olduğunu varsaymasından kaynaklansa gerekir. Sözgelimi, Nisâ suresi 150. ayetini açıklarken Kur'ânda adı geçen peygamber sayısının yirmi sekiz olduğunu söylerken,[28] aynı surenin 163. ayetini tefsîr ederken bunlardan yirmi beşini saymakla yetinir.[29] Pek çok tefsirin tersine Gazâlî 'nin tefsirinde, Kur'ânın son bölümünde yer alan kısa sureler oldukça kısa açıklanmıştır. Sözgelimi Fil suresinden sonraki kısa sureler birer paragraf halinde oldukça kısa bir biçimde ele alınmış, surelerle ilgili tefsir kaynaklarında yer alan nüzul sebepleri ve benzeri rivayetlere hiç yer verilmemiştir.

5- Ayetler arasındaki tenâsübe dikkat çekmesi: Yazar, sık sık ayetler arasındaki tenâsübe dikkat çeker.

6- Çağdaş toplumsal problemelere Kur'ânî çözümler önermesi: Tefsircimiz, eserinde günümüz insanının yaşayışı ile ayetler arasında irtibatlar kurarak problemlere ayetlerden çözümler önerir. Yine Gazâlî, tefsîrinde çağdaş yorumlar yapar ve ayetlerden çağdaş çıkarımlarda bulunur.

7- Olayları canlı bir anlatımla sunması:Tıpkı Kur'ân ayetlerinin gölgesinde gezintiye çıkarak

---

20 Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 611.

21 63 Münafikûn 8.

22 Örneğin "Zarar vermek de yoktur, zarara uğratılmak ta" hadisi hakkında şu açıklamaları aktarır: "Suyûtî, el-Camiu's-Sağır adlı eserinde bu hadise sahih derken, hadisin münkatı olduğu da söylenmiştir. Çünkü hadisin metninde geçen Ishak b. Velid'in, hadisi peygamberimizden rivayet eden Ubade b. Samit'e yetişmediği ileri sürülmüştür."

23 Tirmizî, Deavât 86; İbn Mâce, Sıyam 44.

24 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 39.

25 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 165. Bu anlamda bir hadis için bkz. Müslim, Zühd 3,4; Tirmizi, Zühd 31; Tefsir 102/1; Nesâî, Vesayâ 1; Ahmed, II, 368, 412;; IV, 24, 26.

26 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 169. Bu anlamdaki hadis için bkz. Buhari, Zekat 28; Ahmed, II, 306, 347; V, 197. Başka örnekler için bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 334, 339.

27 Örnekler için bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 307.

28 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 347.

29 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 353.

"Fî Zılâli'l-Kur'ân" tefsirini yazan Seyyid Kutub gibi, Zeynep el-Gazâlî de tefsirini ayetlerle birlikte yaşayarak yapar. O, adeta ayetlerle ve ayetlerde anlatılan kahramanlarla konuşur ve canlı bir biçimde olayları anlatır. Nitekim O, zindan yıllarında tefsirini hazırlarken Allah'ın ayetleriyle birlikte yaşadığını ve yudum yudum onların manevî pınarlarından içtiğini söyler.[30]

8- Fıkhî hükümlere yer vermesi: Yazarımız, fıkhî genel hükümlere yer verir, ama fıkhî tartışmaların ayrıntısına girmez. Ahkam ayetlerini daha çok hikmetleri açısından ele alır. Ayetlerden genel hükümler çıkarmayı da ihmal etmez. Tartışmalı konularda farklı görüşleri aktarır. Sonra bu görüşlerin tümünü kapsasın ve Allah'ın muradı sınırlandırılmasın diye tercih yapmaktan kaçınır.

Kimi zaman çağdaş meselelerle ilgili katı ve aşırı sayılabilecek fetvaları seslendirir. Örneğin sağlığa zararlı olduğu kesin olarak belirlendiği için sigaranın haram olduğunu kesin olarak şöyle ifade eder: "Ve işte yeni ortaya çıkan bir takım murdar şeyler vardır. Sigara ve uyuşturucu nevinden her türlü zararlı alışkanlıklar. Tüm bunlar, bu ayet-i kerime ile şeksiz şüphesiz haramdır, haram. 'Murdar şeyleri onlara haram kılar'[31] Bu çirkin şeylerin zararlarını tüm boyutlarıyla bilen çağdaş bilginler, sigara ve uyuşturucu nevinden her türlü alışkanlığın haram olduğunu isbat etmişlerdir. Çünkü bunlar, vücut sağlığına zarar veren pis şeylerdir. Nitekim Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: *"Zarar vermek de yoktur, zarara uğratılmak ta."*[32]

Gazâlî, sihirin etkisini kabul etmeyerek onun gerçekte bir çeşit gözboyaması olduğunu söyler.[33]

9- Ayetleri genelleyerek ayetlerin hükümlerini günümüze taşıması. Yazar, bazı kişi ve olaylarla ilgili olarak inen ayetlerden genel çıkarımlarda bulunarak ayetlerdeki anlamları genişletir. Sadece ayetin indiği dönemde geldiği ve anlaşıldığı manalarla yetinmez. Bu yaklaşımı ile o, Kur'ân'ı sağlıklı bir şekilde anlama ve ondan yararlanma için gerekli olan Kur'ânın indiği döneme gitme ve o dönemi günümüze taşıma eylemini layıkıyla yerine getirmeye çalışmıştır. Sözgelimi, Hz.Peygambere hitap eden ayetlerin bütün müminleri bağladığını söyler.

Yine yazar tefsirinde kapsamlı tanımlar yapar. Kur'ânî bir kavram olan 'tâğût' kelimesi hakkında şunları söyler: "Tağut, bir Kur'ân kavramı olup kulluk ve ibadette Allah'a ortak koşulan tüm her şeydir. Bu ister devlet başkanı olsun, ister kral olsun, ister bir hükümdar olsun, ister bir insan olsun, ister yıkıcı bir fikir olsun, ister bozguncu bir akım olsun farketmez. İnsanları Allah'tan uzaklaştırıp bir çıkar ve menfeat karşılığında egemenliği altına alan tüm her şey tağuttur. İnsanların 'la ilahe illallah' kelimesini sözde söylemekle yetinip eylem planında gereklerini yerine getirmeyerek güdümlerine girdikleri her şey tağut kavramı içerisindedir." [34]

10- Ayetlerden çıkardığı hikmetleri sıralaması: Yazar, tefsirinde ayetlerden çıkardığı hikmet ve incelikleri maddeler halinde sunar. Ayetlerdeki kelime kalıplarından çok ince ve anlamlı mesajlar çıkarır. Örneğin sahabenin Hz. Peygambere yönelttikleri ve Kur'ânda sözkonusu edilen sorularla ilgili olarak şunları söyler: "Biz sahâbenin Peygambere yönelttikleri bu soru sahnelerinde onların yaşantılarıyla ilgili çeşitli mesajların olduğunu görmekteyiz. İşte onlardan bazıları:

a-İslam toplumunun canlılığı ve diriliği, onların Peygamberlerle ve nübüvvetle olan sağlam ve sıkı bağlılıklarının göstergesidir bu sorular. Büyük küçük karşılaşılan her mesele, onların hayatlarını programlayan bu din ile bağlantılıdır.

b-Bu manzaralar bize sahabenin, cahiliyye döneminde öğrendikleri her bilgi ve deneyimden sıyrıldıklarını göstermektedir. Sanki onlar o an, yeniden dünyaya geliyorlar, beraberlerinde ise İslam düşüncesi gelişiyor ve onlar yüce bilgilere ulaşıyorlardı. Onlar bu yeni düşünce ve bilgilerle, İslâmî bir hayat ve bilgiye yönelerek önceki hayatlarına ve köhne bilgilerine bir çizgi çekiyorlardı.

---

[30] Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 11-12.

[31] 7 A'raf 157.

[32] İbn Mace, Ahkam 17; Muvatta' Akdıye 31; Ahmed, V, 327.

[33] Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 496. Gazâlî, bu görüşüyle Ehl-i Sünnetin cumhurunun görüşüne muhalefet ederek, Mutezile ve Hanefî ilim adamlarından Cessas gibi alimlerle aynı görüşü paylaşır. Bu konuda geniş bilgi için bkz. Sâbûnî, **Ravâiu'l-Beyân**, Dımeşk, 1980, I, 77-83.

[34] Zeyneb el-Gazâlî, **Nazârât**, I, 685.

c-Yine bunlar İslam toplumunun dinî bilgileri öğrenmeye olan düşkünlüklerinin birer göstergesidir. Onlar yemeye içmeye düşkün oldukları gibi, hatta ondan daha fazla dinlerini öğrenmeye yöneliyorlardı. Müslümanlar, yeni hayatlarıyla ilgili Allah'ın buyruklarını Peygamberin, kendilerine bildirmesini bekleyip onları içtenlikle uygulamaya koymakla kalmıyorlardı sadece. Ama onlar, gidişatlarını düzeltebilmek, heyecanlarını yatıştırmak ve gönüllerini tatmin edebilmek için çeşitli konularda sorular yönelterek aydınlanmak istiyorlardı..."[35]

11- Hurafe ve bidatlere dikkat çekmesi: Gazâlî tefsirinde, toplumumuzun içerisine düştüğü sosyal proplemlere, itikadî ve amelî sapmalara sık sık dikkat çeker. Gerekiyorsa bu konuda ayrıntıya girererek ve bir takım çevrelerin tepkisinden çekinmeden etraflıca ve net bilgiler verir. Hurafe ve bidatlerle ilgili günümüz müslümanların hayatından çarpıcı örnekler sunar.

Tevhid gerçeğine aykırı olan şeylere *örnekleme metodu* ile şu şekilde dikkat çekmekte ve bu bağlamda şirk kavramını geniş bir alana taşımaktadır: "Gönülden boyun eğerek Allah için namaza durun."[36] ifadesinde yer alan kıyamın içerisinde,Yüce Allah'ı büyükleme, O'nun azamet ve yüceliğini açıklama vardır. Kıyam, ancak Allah için olmalı. Zira Yüce Allah, kıyamı ve kunutu yalnızca kendisine has kılmıştır. Bunda ibadetin ancak Allah için yapılması gereğine işaret vardır. Aynı şekilde, İslamda secde de ancak Allah için yapılır. Ne bir ağaç, ne bir taş ve ne bir insan, ne bir resim ve ne de bir put için. Ancak Yüce Allah için.. Allah'ı büyükleme ve yüceltme manaları taşıyan kıyam da öyle, ruku ve kuud (oturuş) da öyledir. Çünkü bunların hepsi, İslamın yok edip ortadan kaldırdığı putçululuğun her çeşidine kapıları kapamaktadır. Sözgelimi, bugün toplumumuzda görülen, kabirler için ayakta durma, onların etrafında tavaf etme ve putçuluk emmaresi taşıyan her çeşit eski ve çağdaş selamlama ve saygı için kıyam halleri,. Yine, toplumun önde gelenlerinin önünde ve *halkı selamlamak için* onların huzurunda eğilmeler..Ve saygı ve hürmet adına yapılan sözlü ve hareketli tüm aşırılıklar.. Bunların hepsi "Lâ ilâhe illallah" *gerçeğine ve* "Gönülden boyun eğerek sadece Allah için namaza durun." *emrine aykırı şeylerdir.*"[37]

Gazâlî'nin tasavvufçulara yöneltti̇ği bu değerlendirmeleri ilk etapta çok sert gözükebilir. Şu kadar varki, bugün tasavvuf adı altında bilgisiz bir takım çevrelerce din adına yapılan çoğu şeylerin Kur'ân ve sünnet kaynaklı müslümanlıkla ilgisinin olmadığı, dinin sadece zikir ve zühd yönünü öne çıkararak onu sosyal hayattan uzaklaştırıp adeta ruhbanlık dini haline getirildiği düşünülürse bu değerlendirmelerinde Gazâlî'nin haklı olduğu anlaşılır. Yoksa bu sözleriyle, zahidane ve mücahidane bir hayatı olan Gazâlî'nin Kur'ân ve sünnet kaynaklı zikir, fikir ve zühd hayatına tamamen karşı çıktığı sanılmamalıdır.

Öte yandan Gazâlî, ahlakî yozlaşmalar üzerinde de ayrıntılı bir biçimde durur. Bu meyanda "Allah, zulme uğrayan kimseden başkasının, kötülüğü sözle bile açıklamasını sevmez. Allah işitir ve bilir"[38] ayetini açıklarken şunları söyler:

"Müslümanın müslümana eziyet etmemesi İslamî edeblerden biridir. Sözgelimi, misâfiri gelen kişi, ona ikram etmelidir. Bir müslüman kardeşine haksızlık yaparsa, en güzeli onu bağışlamaktır. Müslüman, elinden ve dilinden müslümanların emin olduğu kimsedir."

"Hangi şekilde olursa olsun kötü söz söylemek veya sövmek dil ile müslümana eziyet etmektir. Kimi insanlar vardır ki, başkalarına tebelleş olarak en galiz ve en çirkin ifadelerle söverler. Kimileri vardır, başkalarının onuruna leke sürerler. Kimileri vardır, başkalarının namuslarına dil uzatmaktan çekinmezler. Kimi de vardır, başkasının yüzüne karşı sövüp saymaktan, lanet etmekten çekinmez. Halbuki Yüce Allah güzeldir ve güzel hoş olandan başkasını kabul etmez. En güzel şey ise, seni başkalarına sevdirecek olan güzel sözdür. Güzel söz, müminler arasındaki ilişkiyi pekiştirir. Zaten aklâkî güzelliklerin başında, güzel söz söylemek ve temiz bir ağıza sahip olmak gelir. Bu konuda da bizim için Allah'ın Rasülünde en güzel örnekler vardır: Onun hakkında Yüce Rabbimiz şöyle

buyurmuştur: "Şüphesiz sen büyük bir ahlak üzeresin."[39]

12- Kıssaları sunuşu ve israilî rivayetlere yer vermemesi: Gazalî, Kur'ânda anlatılan geçmiş toplumların kıssalarıyla ilgili bilgiler verirken ayrıntıya girmez ve bu konuda israilî rivayetlere hiç yer vermez. Kıssaları anlatırken ayetlerdeki açıklamalarla yetinir, ama kıssa kahramanlarının hayat hikayelerinden alınması gereken dersler üzerinde önemle durur. Kur'ân kıssalarını eğitsel açıdan günümüze taşıyarak anlatır.

13- Siyasî konulara sıkça temas etmesi: Tefsircimiz, ayetleri açıklarken sık sık siyasi konulara değinir. Toplumun içerisine düştüğü siyasal yanlışlık ve eksikliklere dikkat çeker. İslam toplumunun olması gereken siyasal yapısı ile, bugün içerisinde bulunduğu durumunu sitemli ve acıklı bir biçimde dile getirerek mukayeseler yapar. Bu konuda da o, bir takım çevrelerin tepkisine aldırmadan bildiği doğruları net bir biçimde açıklamaktan çekinmez, ama o bu konudaki hatırlatmalarında saldırgan ve yıkıcı değil, mutedil ve yapıcıdır. Yazarın İslamî mücadele içerisinde çektiği sıkıntıların, yer yer bu kabil ayetlerin tefsirine yansıdığı da görülür.

14- Kadınlarla ilgili ayetleri ele alışı: Zeynep el-Gazâlî, bir hanım olarak, ayetlerden kadınlarla ilgili hükümler çıkarır. İslamın kadın haklarına değinir. Kadınlarla ilgili spekülasyon oluşturacak yersiz tartışmalara girmez. Kadınlardan bahseden ayet ve hadisler karşısında teslimiyetçi bir tavır takınarak herhangi bir komplekse düşmeden, savunmacı bir mantıkla ayetlere yaklaşmaz ve zorlama yorumlara girmez. Kadının toplumdaki yerini ortaya koyarken, konu ile ilgili hadisleri olduğu gibi nakleder, bu konuda septik bir yaklaşımın içine girmeyip geleneksel bir çizgi takip eder.

15- Kur'ânda neshi kabul etmesi: Gazalî, genel olarak Kur'ân'da neshi kabul eder. Ama tartışmalı diğer konularda olduğu gibi, nesh konusunda da ayrıntıya girmekten kaçınır.[40] Bakara suresi 180. ayetinde geçen ana-baba ve akrabaya vasiyyetle ilgili ayetin daha sonra gelen miras ayetleriyle neshedildiğini söyler.[41]

16- Müşkil ayetleri açıklaması: Yazar eserinde, diğer tefsirlerde olduğu gibi, birbiriyle çelişkili gibi görünen ayetler üzerinde kısaca durarak ayetler arasındaki çelişki gibi gözüken durumları gidermeye çalışır.

17- Müteşabih ayetleri açıklarken selefî bir çizgi izlemesi: Muhkem ve müteşabih kavramları hakkında yapılan tanımlardan "Muhkem, yorum ve açıklaması bilinebilen ayetlerdir. Müteşabih ise, ancak Allah tarafından bilinebilen, O'ndan başkasının bilemediği ayetlerdir"[42] tanımını öne çıkaran Gazâlî, müteşabihlerin tevilinde selefî bir yol izler.

Sure başlarında bulunan hece harfleri (Huruf-u Mukattaa) ile ilgili olarak da şunları söyler: "Söz konusu harfler, bu kitabın, bu harflerden oluşan kelimelerden meydana geldiğine dikkat çekmek içindir. Şöyle ki, bu harfler, Kur'ân'ın muhatapları olan Arapların kullandıkları harflerdir. Buna rağmen Kur'ân, aynı harflerden benzer bir kitap getirmekten onları aciz bırakmıştır. Onları defalarca bir benzerini getirmeye, yahut onun sureleri gibi on sure, hatta bir tek sure getirmeye çağırarak onlara meydan okumuştur. Ama onlar, Kur'ân'ın bu çağrısına herhangi bir karşılık verememişlerdir..."[43] Hece harfleriyle başlayan surelerde sürekli bu açıklamasına atıfta bulunan yazarın, sadece Yasîn suresinin girişinde, yine bu açıklamasına atıfta bulunduktan sonra, 'Yasîn' kelimesinin 'Ey insan!' anlamına geldiğine dair İbn Abbas'tan gelen bir rivayete yer vermesi ilginçtir.[44]

18- Bilimsel yorumlara yer vermesi: Yazar, ayetleri yer yer bilimsel yorumlarla açıklamaya çalışır.

19- Açıklamalarına dualarla son vermesi: Zeyneb el-Gazâlî, özellikle müjde ve tehdit ayetlerinin tefsîri ile sureleri dualarla kapatır. Onun izlediği bu usul, açıkladığı ayetlerle canlı bir ilişki

---

39 68 Kalem 4
40 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 66.
41 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 103-104. Nesh konusunda başka örnekler için bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 107, 288-289.
42 Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 194.
43 Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, I, 19.
44 Bkz. Zeyneb el-Gazâlî, Nazârât, II, Yasîn Suresi Tefsiri.

içerisinde olduğunun, İslam toplumunun dertleriyle dertlendiğinin ve biraz da duygusallığının açık bir delilidir.

Sonuç ve Değerlendirme:

Çağdaş tefsir akımları genelde şu üç grupda değerlendirilmektedir: Dil-Bilim ağırlıklı olan edebî tefsirler (el-İtticâhü'l-Edebî), Tabiî ilimlere ağırlık veren bilimsel tefsirler (el-İtticâhü'l-İlmî) ve Kur'ânın rehberlik yönünü öne çıkaran sosyal tefsirler (el-İtticâhü'l-Hüdâî).[45] Bu üçüncü grup tefsir ekolü İctimaî Tefsir Ekolü ve Aksiyon-Dava ekolü diye iki ayrı başlık altında da değerlendirilmiştir.[46] Bunlardan ilkinin kurucusu olarak Muhammed Abduh (1849-1905), ikincisinin kurucusu olarak da Seyyid Kutub (1906-1966) kabul edilir. Bunlardan ictimaî tefsir ekolünde Kur'ânın hidayet yönü esas alınarak çağın toplumsal sorunlarına Kur'ânî çözümler öngörülmektedir. Ekolün en çarpıcı özelliği körü körüne taklitten sakınıp selefin anladığı metod üzere dini anlamaya çalışması, İsrailiyyat, bidat ve hurafelerden şiddetle kaçınmasıdır. Bu ekol bir kısım sahih rivayetlere önem vermeme ve modern ilmin etkisinde kalıp çok fazla akılcı olmakla eleştirilmiştir.[47] Aksiyon ve dava ekolünde ise, tefsirciler hem pratik dinî hayatın içerisinde aktif olarak rol almakta, hem de müslüman aydınlar İslam dışı sistemlere karşı atak bir tavır takınmaktadırlar. Bu ekole de, aşırı siyasal bir akım olması ve bilimsel olmaması gibi eleştiriler yöneltilmiştir.[48]

Yukarda sıraladığımız maddelerden de kolayca anlaşılacağı üzere, Gazalî'nin tefsiri bu ekollerden 'Sosyal Tefsirler' grubuna girer. Onun tefsiri hem ictimaî tefsir ekolü, hem de aksiyon-dava ekolü kollarının karakteristik özelliğine haizdir. Yani bir dava ve aksiyon insanı olan Zeynep el-Gazâlî, tefsirinde Kur'ânın hidayet yönünü öne çıkarır ve toplumsal problemlere Kur'ân ayetlerinden çözümler bulmaya çalışır. O, tefsirinde selefin Kur'ân anlama metodunu izlemeye çalışırken, İsrailî rivayet, bidat ve hurafelerden şiddetle kaçınır. Ne ki Gazalî, tefsirinde sahih rivayetlere bol bol yer vermekten çekinmez. Yine o, ictimaî tefsir ekolünün eleştirildiği kadar akılcı ve bilimci de değildir. O, tefsirinde bir rivayet tefsiri olan İbn Kesir'in tefsiri ile, bir aksiyon ve dava tefsiri olan Seyyid Kutub'un tefsirini, başka bir deyişle Kur'âna klasik yaklaşımla çağdaş aksiyonel yaklaşımı bir araya getirmeye çalışmıştır.

Özetle söylemek gerekirse yazar, Kur'ânın iniş esprisine uygun olarak, onu doğru anlamak ve başkalarının da aynı şekilde anlamasına yardımcı olabilmek için bu eserini hazırlamıştır. O, bu çalışmasıyla her seviyedeki insana ulaşmak ister, tabandan tavana herkese seslenir. Bunun için de o, tefsirinde kolay bir uslüp kullanır, ayrıntıya girmez, çoğu yerde tıpkı sahabe ve tabiûn dönemi insanının (selefin) Kur'ân anlayışına benzer bir tefsir örneği sunar. O, tefsirinde nahvî, fıkhî tartışmalara yer vermezken hep Kur'ânın rehberlik yönünü öne çıkarmayı hedefler. Onun satırlarında, tevhidî mücadelenin çilesi, cilvesi, heyecanı, içtenlik ve biraz da duygusallığını rahatlıkla okumak mümkündür. O, Kur'ân ayetlerini anlarken sahih rivayetlerden hareketle Kur'ânın indiği döneme gitmeye ve çağın problemlerine Kur'ândan çağdaş çözümler ararken de ayetleri yaşadığı kendi dönemine taşımaya gayret eder. Değişik dönemlerde kaleme alınan diğer tefsirler gibi, Gazalî'nin tefsiri de yazarının yaşadığı çağın gereksinimlerinden ve içerisinde yaşadığı toplumun problemlerinden büyük ölçüde etkilenmiştir. Biz onu, ayetlerin derinliklerinden İslam toplumunun bugün içerisine düştüğü çıkmaz, zillet ve meskenet çukurlarından kurtulmasını sağlayacak reçeteler ararken görürüz. O, bu arayışında müslüman toplumunun problemlerini bizzat yaşayan biri olarak oldukça dertli, duygulu ve o ölçüde de azimli, kararlı bir tavır sergilemektedir. Tefsirin en çarpıcı yanı ise, Kur'ânın muhataplarından olan kadınların da Kur'ân'ı anlama ve yaşama gayreti içerisinde olduklarını ispat ve tescil açısından sahasında nadir ve güzel bir örnek teşkil etmiş olmasıdır. Zeyneb el-Gazâlî'nin eseri,

---

45 Bkz. Muhammed Huseyn ez-Zehebî, et-Tefsîr ve'l-Müfessirûn, Kahire, 1989, II, 473; Jansen, Kur'âna Bilimsel-Filolojik-Pratik Yaklaşımlar, (Çeviren: H. Açar), Ankara, 1993, s, 8-9; İsmail Cerrahoglu, Tefsir Tarihi, Ankara, 1988, II, 423-495.

46 Bkz. Said Şimşek, Günümüz Tefsir Problemleri, Konya, 1997, s. 63-116 ve 185-203.

47 Bkz. İsmail Cerrahoglu, Tefsir Tarihi, II, 468-469; Said Şimşek, Günümüz Tefsir Problemleri, s, 75-115.

48 Bkz. Said Şimşek, Günümüz Tefsir Problemleri, s.187-203.

tefsîr sahasına yenilikler getirecek boyutta çok orjinal bir çalışma sayılmayabilir. Ama onun tefsiri, İslamı bütün yönleriyle anlayıp yaşamak isteyen, kadın olmasına rağmen bu uğurda pek çok sıkıntıya göğüs geren ve müslümanların dertleriyle dertlenen samimi bir müslümanın Kur'ân ve Tefsîr bahçelerinde yaptığı gezinti sırasında kendi birikimine göre derlediği çiçek demetlerinden bir demettir. Yazar, bu çalışmasıyla kadınların da, erkekler kadar Kur'âna muhatap olduklarını ve onu anlayabileceklerini, kısaca bu alanda kadınların da olduğunu ortaya koymaya çalışmıştır.

Tercümede Nelere Dikkat Ettik?

Bilinmelidir ki, hiçbir tercüme asıl metnin aynısı değildir. Zira her dilin kendine özgü özellikleri yanında, her yazarın da o dili kendine özgü bir kullanış biçimi vardır. Biz çalışmamızda motomot bir tercümeden çok, tefsîrî bir tercüme ile yazarın muradını mümkün mertebe Türk okuyucusuna yansıtmaya çalıştık.

Eserin özgün adı olan "Nazarât fi-Kitâbillah" ifadesi, "Allah'ın Kitabı Hakkında Düşünceler" demektir. Ama biz daha çarpıcı bulduğumuz "Kur'ân'a Bakışlar" ifadesini tercümemize isim olarak seçmeyi uygun gördük.

Tercümemizde ayetlerin mealini verirken Hasan Basri Çantay, Elmalılı, S. Ateş ve Diyanet meallerinden büyük ölçüde yararlandık. Tefsirde kullanılan ayetlerin sure ve ayet numaralarını dipnotta belirttik. Aynı şekilde tefsîrde geçen hadislerin kaynaklarını da Concordance metoduna göre dipnotlarda gösterdik. Büyük ölçüde metne sadık kalmaya özen gösterdik. Gerekli gördüğümüz yerlerde yaptığımız açıklamaları ise dipnotlarda yaptık. Sure girişlerinde, sure ile ilgili çok kısa bilgiler verdik. Farklı anlaşılabilen ayetler hakkında özellikle İbnü'l-Cevzî'nin Tefsîrinden kısa bilgiler aktardık.

"Kur'ânı anlama ve onu yorumlamada biz kadınlar da varız" gerçeğini ispat etmede güzel bir örnek teşkil eden çalışmamızın kadın-erkek tüm herkese hayır getirmesini dilerken, özellikle hanım kardeşlerimizin Kur'ânı anlama ve yaşama gayretlerinin artmasına vesile olmasını ümit ederiz. Bizlere bu kıymetli eserini tercüme izin ve yetkisi veren yazarına Allah'tan sıhhat ve afiyet diler; çalışmanın sizlere ulaşmasına katkıda bulunan herkese şükranlar sunarız. Çalışmamızdaki tüm doğrular Hakkın yegane hak dini İslama aittir. Muhtemel yanlışlarımızdan dolayı ise Yüce Rabbimizin af ve merhametine sığınırız.

Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorgulama.
Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme.
Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma, bizi affet, bizi bağışla, acı bizlere.
Sen Mevlamızsın, kafirlere karşı bize yardım et.
Rabbim, ilimle artır beni.
Beni müslümanca yaşat, müslümanca öldür. Salihlerin arasına beni de kat!

Ali AKPINAR

SUNUŞ

Rahman ve Rahim Allah Adıyla.

Allah'a hamd, Rasülüne, onun dost ve yakınlarına salat ve selam olsun.

Şüphesiz davet ve cihad adamı Zeynep el-Gazâlî, Allah'ın kitabı ile birlikte hayat sürmüş bir kadındır. O'nun acı tatlı hayatı, Kur'ân okuyan, kur'ân dinleyen, Allah'ın muradını anlamaya çalışan, anladıklarını bizzat yaşayan ve onlarla biçimlenen bir hayattır.

Okuyup dinledikleri ve bizzat yaşadıkları O'na, alçakgönüllülük, ileri görüş, doğru anlayış ve tutarlı bir gidişat sağlamıştır. Yanısıra, anladıklarını anlatma, Allah'ın kitabındaki yol gösterici, ışık saçıcı bulgularını mümin hanımlara sunma coşkusu kazandırmıştır. 1938 den şu satırların yazıldığı ana kadar o davet ve cihad kadını aralıksız olarak görevini sürdürmüş; tıpkı anladığı gibi anlasınlar, onun gibi bahtiyar olsunlar diye, derslerde, toplantılarda durmadan dinlenmeden anlatmış, aktarmış, yaymış, dolup taşmıştır.

Allah Teâlâ, onun samimiyet ve ihlası sebebiyle arzuladığını müyesser kılmış ve O, uzun yıllar müslüman hanımlarla birlikte, Kur'ân sofrası etrafında, meleklerin sarıp sarmaladığı oturumlar gerçekleştirmiştir.

Bu davet ve cihad kadını, tüm bu toplantılarda Allah'ın kitabını okumuş ve kendisine ilim ve hikmet kaynağı Rabbin katından fikirler gelmiş; oradan kendisini dinleyen gönüllere evrensel kitabın pırıltıları saçılmış, O'nun açıklamalarıyla açılan gönüller, herşeyleriyle Rabbin isteklerine tutunup O'na boyun eğmiştir. O'na kulak veren başta kendisi, kendi hayatında ve kardeşleriyle birlikte hayatın tüm alanlarında güzel, doğru, engin bir anlayış, iyi niyet ve tutarlı bir gidişatla bu dinin binasını dimdik ayakta tutmaya çabalamıştır.

•••

Kur'ân ilimleri ve Kur'ân tefsiri konusundaki ihtirasıma bakılarak benden, bu büyük davetçinin kaleme aldıklarını gözden geçirmem istendi. Eğer bu davet ve cihad hanımını takdir etmeyen biri olsaydım, yahut Allah'ın kitabıyla birlikte yaşanmış bu samimi hayatı kadınıyla erkeğiyle tüm müminlerin istifadesine sunma tutkum olmasaydı, hastalığımı ve yoğun çalışmalarımı gerekçe göstererek bu isteği geri çevirirdim.

Bu sunuş yazımızda, yapılan bu çalışmanın metodu ile belirgin yönlerini kısaca ve maddeler halinde şöylece belirtebiliriz:

1-Yazar, önce ayetleri açıklamış; kolay, açık ve anlaşılır bir dille onların manalarını vermiştir.

2-Ayetlerin anlam ve hükümleri ile, yaşadığımız olaylar arasında ilgi kurmaya gayret ederek bu olayların ilâhî hükümler ışığında değerlendirilebilmesini hedeflemiştir. Zira, toplumsal hastalıkların düzenli bir şekilde tedavisi, bu manalarda ve bu samimi çabalardadır. Çünkü bu anlayış ve çıkarılan bu hükümlerle, birey olarak ve toplum olarak müslümanların yaşantıları arasında ilgi kurulmasıyla, ancak onların mutluluğu sağlanabilecektir.

3-Yazarın açıklamaları, İslamın pratiği ve yaşayan İslamın dayandığı şu üç temel üzerinde yoğunlaşmıştır:

a-Müslüman bireyin oluşumu şu temellere dayanmalıdır: Sağlıklı anlayış, bütünüyle bu dini kapsayan engin bilgi birikimi, akide ve şeriat açısından sağlam bir iman ve dine sarılıp onu yaşama. Tüm bunlar, sağlam bir ahlak ve köklü bir sevgi ile gerçekleşir. Yani her çeşit davranışın bunlarla boyanmasıyla oluşur.

b-İslam ailesinin kuruluşu: Oluşum ve gidişatı açısından İslam ailesi şu temellere dayanmalıdır: Sağlıklı bir akide, sağlam bir ahlakî yapı ve candan bir sevgi. Aile bireylerinin huzur içerisinde yaşamalarını sağlayan, karşılıklı ilişkilerinde sevgiyi yaygınlaştıran ve anlaşmazlıklarında bile birbirlerini merhametle sarıp sarmalayan engin bir sevgi yumağı.

c-İslam toplumunun oluşumu ki, onu birey ve aileler yukarda sayılan temeller üzerine birlikte kurarlar.

Bütün bunlar, daveti devşirmek..İslamı yüceltip zirveye taşımak..Cehaletin kökünü kazımak.. Zulümle savaşıp adaleti yaymak..Güven ortamını kurmak..İnsanları beşerî karanlıklardan, tağutların kulluğundan ve maddeye köle olmaktan kurtarıp İslamın aydınlığına , göklerin ve yerin Rabbine kulluktaki gerçek özgürlüğe kavuşturmak.. Maddi kir ve pisliklerden arındırıp İslam devletinin gölgesinde insanlığı yüceltmek.. Evet tüm bunları gerçekleştirmek içindir, sayılan bu esaslar.

4-İslamın henüz bütünüyle yaşanmayan farzlarını yeniden canlandırmaya yönelik güçlü davet. Bu cümleden olarak:

a-Allah'ın indirdikleriyle hükmetmek ve insanlara hayat hakkı sağlayıp onları gerçek anlamda kurtarabilmek için Allah'ın yasalarını yaşamak. Davet ve cihad adamı yazar, müslümanların bugün katlandıkları şeyler, geri kalış sebepleri ile, Allah'ın kendileri için koyduğu yasalarını uygulama konusundaki duyarsızlıkları arasında ilgi kurar. Okuyucu, yazarın bu iğneli açıklamaları ile, Allah'ın yasalarını yasama ve yürütme hayatımızdan, eğitim, sosyal, ekonomik ve hukukî düzenlemelerimizden uzaklaştırmamız sebebiyle bu hallere düştüğümüzü anlar. Yine okuyucu, yazarın bu doyurucu açıklamalarından şunu rahatlıkla çıkarabilir: Allah Teâlâ, dininin saliklerini rahmetiyle kuşatacak ve nimetlerini onlardan esirgemeyecektir. Yeter ki, onlar Allah'ın yasalarını yürürlüğe koysunlar, O'nun öngördüğü şekilde yoluna tutunsunlar.

b-Allah yolunda cihad kaçınılmazdır. Allah'ın kelimesini / davasını en yüce yapmak için..Dinini tebliğ yolundaki engelleri kaldırmak için.. İslama ve onu sahiplenenlere yardım etmek için.. Derin anlayış ve ilimle İslamı kaynağından çıkarıp yaymak için.. Bütün bunları yerine getirmek için, gerekli güç ve kuvvet sahibi olmak için cihad gereklidir. Çünkü müslümanlar izzet ve devlete ancak cihad ile erebilirler. Yine onların üstünlük sebebi olan şu misyonlarını üslenebilmeleri cihada bağlıdır: "Allah'a iman, iyiliği haykırmak ve izzetle kötülüklere dur demek". Tevhidin söylenebilmesi, anlaşılır bir biçimde dinin anlatılıp öne çıkması cihadın varlığına bağlıdır. Burada yazarın hedefini net bir şekilde şöyle özetleyebiliriz: Batıl ve yandaşlarının çökertilip İslam ve taraftarlarının üstün gelebilmesi için kuvvetli olmak kaçınılmazdır.

5-Tefsirde müjde ayetlerinin peşinden, doğrudan Allah'a yönelip içtenlikle ve kabulünü umarak Allah'a dua edilmekte; tehdit ayetlerinin ardından da yine aynı şekilde Allah'a sığınılmaktadır.

6-Yazar, bu değerli eserinde, ayetlerin tefsiri ile ilgili sahih hadislerden yararlanmaktadır. O, hadislere başvururken, kimi zaman ayeti açıklamak için hadisi verir, kimi zaman da ayetin maksat ve manasına bizi yaklaştırmak için hadisi örnek olarak kullanır. Böylece ayetin manası ile örtüşen hadislerle yapılan açıklamalar, Kur'ân hakikatlerinin daha iyi anlaşılmasını sağlar.

Tefsirde izlenen bu yöntem, okuyucuyu, çoğu tefsircinin önem verdiği ve hatta tefsirlerini kabarttığı ayrıntılara dalmaktan korumaktadır.

Davet ve cihad adamı yazarın Allah'ın kitabı ile birlikte gerçekleştirdiği bu çalışma, bu özellik ve güzellikleriyle hedefine ulaşmış yahut büyük ölçüde hedefine yaklaşmıştır. Aynı şekilde bu çalışma, yeni bir yaklaşım tarzıyla önemini artırmış ve Kur'ân kütüphane raflarındaki yüksek ve şerefli konumunu haketmiştir.

Allah Teâlâ'dan isteğim, bu çalışmayı Rızasına uygun kılıp rehberliği ile kullarını yararlandırması ve bizler için onu, şu ayetin haber verdiği gün için ahiret azığı kılmasıdır:

"O gün ne bir mal fayda verir, ne de oğullar! Ancak selim bir kalble Allah'a gelen kullar."[49]

Prof. Dr. Abdülhay el-Fermâvî

Ezher Üniversitesi Tefsir Öğretim Üyesi

ÖNSÖZ

Rahman ve Rahim Allah Adıyla.

Allah'ın Kitabıyla Birlikte...

Şüphesiz Allah'ın kitabı, son elçisi Hz. Muhammed'e indirdiği son kelimesidir. Andolsun ki, benim onunla birlikte çok sayıda oturumlarım oldu. Allah kabul etsin onları. Şüphesiz ben, cezaevinde, Allah ile birlikte olduğum o halvet günlerimde O'nun ayetleriyle birlikte yaşadım. Gerçekten de cezaevi, davetçiler için bir halvet yeridir. İnsanın tüm debdebe ve uğraşlarıyla dünyadan el-etek çektiği o halvette ben neler tattım neler! İnsan o halvette, Allah ile birlikte yaşar, gönül alemiyle O'nun ayetlerinin engin fezasında yüzer, aracısız olarak Rabbinden ayetlerini dinler, en sonunda gönül karanlıklarını aydınlatan derin manaları, sırları ve ışıl ışıl fışkıran nurları devşirir.

Evet, Allah'ın lütfu ile ben yaşadım, Allah'ın ayetleriyle birlikte ve ben tutuldum O'nun nağmelerine! Lutfu, keremi ile Allah, o ayetlere gönlümü açtı. Ben de, onları cesedimin tüm zerreleri ile didik didik inceledim. Ta ki, O'nun ayetleri arasında, iyilik ve merhamet sahibi Cenab-ı Hakdan, affına muhtaç güçsüz ve zayıf gönlüme merhamet ve acımasını dileyen göz yaşı damlalarıyla eridim, çözüldüm. "Hiç kimse ameliyle cennete giremeyecek asla! Ancak Allah, rahmetiyle kuşatırsa, o başka!"[50] Ya Rab! Ey acıyanların en merhametlisi! Bizi de rahmetinle kuşat ve bizi salih kullarının arasına kat!

Evet, ben yaşadım, Allah'ın lutfu ile, Allah'ın kitabıyla birlikteki o anları! Taat anları ne tatlıdır, kısalığına rağmen ne uzundur! O anlar, meleklerin rahmetle sarıp sarmaladıkları tatlı lezzet anlarıdır. İstedim ki, davet yolundaki yavrularım da, benimle birlikte o anları, o coşkuları yaşasınlar. Allah da bana, "Allah'ın Kitabıyla Birlikte"ki bu sayfaları yazmamı nasip etti. Yüce Rabbimden, bunları kabul etmesini ve iyilik tartılarımın içerisine koyarak beni yararlandırmasını dilerim.

Bu satırları yazmamda hazırlığım, cezaevinde yüce Allah'ın engin sahrasında yaşarken aklıma gelen ve içime doğan şeylerden mushaf sayfalarının kenarlarına ve satır aralarına yazdıklarımdan ibarettir.

Kur'ân tefsirinde yoğunlaşan geçmiş ilim adamlarımızın azıklarından çıkınımı doldurdum. Bu meyanda eserleri aracılığı ile *Kurtubî, Âlûsî, Ebu's-Suud, Kâsımî, Evzâî* ve özellikle *İbn Kesir*'in ders halkalarına katıldım. Yine rahmetli şehid *Seyyid Kutub*'un tefsirinin gölgesinde gölgelendim. Gücüm nisbetinde sünnete başvurdum. Çünkü sünnet, Kur'ân'ın en iyi müfessiridir. Yanısıra, ayetlerin engin sahrasında dolaşıp pınarlarından yudumlayarak tefsir yazan ilim adamlarının eserlerine müracaat ettim.

Tefsirimi hazırlarken gerçekleştirdiğim oturumlarımın en çoğu *İbn Kesir Tefsiri*nin sayfalarının arasında oldu. Aklımı başıma alıp O'nun yazdıklarını inceledim. Tıpkı O'nun yanıbaşında parıldayan, O'nun satırlarından fışkıran nur hüzmelerini görürcesine.

Sen, hiç Allah'ın kitabı etrafında kendinden geçmiş aşıklar halkası gördün mü? Eğer görmediysen, gönlünü ağyardan arındır ve otur *İbn Kesir* ile birlikte ol. Şu Kur'ân tefsirinin yazarı, nur kalemli *İbn Kesir* ile birlikte.

Hiç şüphesiz O, seni, yaşadığın dünyandan alıp Allah ve Rasülü ile; O örnek ve önder insanın izinde giden ashabı ile birlikte yaşamaya götürecektir. Ne kadar da muhtacız biz, yoğun fitne bulutlarının üzerimize üzerimize çöktüğü şu asrımızda, Kur'ân'a dönmeye, Onu dünya ve ahiretimiz için azık edinmeye!

Ne kadar da muhtacız, tüm hayatımızda Kur'an'ın rehberliğine, Onun yönlendirmesine! Onun, ümmetin tüm işlerini düzenleyen temel düstur oluşuna ne kadar da muhtacız! Zira biz, Kur'ân aydınlığında mutlu olabilir, Onun nimetleriyle yaşayabiliriz. O, nimetlerin en yücesidir. Çünkü O, en

---

[50] Buhârî Rikâk 18, Merdâ 19.

zorlu krizleri çözen engin hikmetler deryası Kur'ân'dır.

İşte toplum, Rabbin gösterdiği bu hikmetler deryasında yetişir. Zaten Kur'ân, kıyamete dek insanlığın hayat düsturu olsun diye gelmemiş midir?

"İnsanlar tek bir ümmetti. sonra Allah, müjdeci ve uyarıcılar olarak Peygamberler gönderdi. Onlarla birlikte hak ile kitabı indirdi. İnsanlar, anlaşmazlığa düştükleri şeylerde aralarında hükmetsinler diye."[51]

Şimdi bu ayeti *birlikte düşünelim:* "Aralarında hükmetsinler diye..""Ondan ayrılsınlar diye" demiyor da, "Onunla hükmetsinler, onu hakem kabul etsinler" diyor.

"Hayır, Rabbine *yemin* olsun ki! Onlar aralarında anlaşmazlığa düştükleri herhangi bir konuda, içlerinde en küçük bir burukluk duymadan, senin hükmünle hükmedinceye ve içtenlikle boyun eğinceye kadar gerçek mümin olamazlar."[52]

İşte Cenab-ı Hak, bana, "Allah'ın kitabı ile birlikte" tefsirimi yazma fırsatı vermekle, Kur'ân'a dönüş hareketine bir adım atmayı lutfetti. Rabbimden, onu bereketli bir adım / başlangıç kılmasını ve katında kabul edip tüm okuyucularını faydalandırmasını ve onlar için ahiret azığı kılmasını dilerim.

Efendimiz, Önderimiz Hz. Muhammed'e, Onun âl ve ashabına salat olsun, selam olsun.

Zeynep el-Gazâlî el-Cübeylî

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ
مَكِّيَّةٌ وَهِيَ سَبْعُ آيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ﴿١﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿٢﴾ اَلرَّحْمٰنِ
الرَّح۪يمِۙ ﴿٣﴾ مَالِكِ يَوْمِ الدّ۪ينِۜ ﴿٤﴾
اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَع۪ينُۜ ﴿٥﴾
اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَق۪يمَۙ ﴿٦﴾
صِرَاطَ الَّذ۪ينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ ﴿٧﴾

1. FÂTİHA SÛRESİ Mekke'de Nâzil Olmuştur. 7 Âyettir.

1."Rahman ve Rahim Allah Adıyla." **2.**"Hamd olsun, alemlerin Rabbi Allah'a.." **3.**" Rahman, Rahîme.." **4.**" Din gününün sahibine." **5.**"Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz." **6.**"Bizleri dosdoğru yola ulaştır." **7.**"Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna. Gazaba uğramışların ve sapıtanların yoluna değil."[1]

[1] Adıyla Allah'ın. Hamd olsun, Muhammed'i @ en hayırlı ümmete gönderip en hayırlı kitabı indiren ve kitabı da en hayırlı bir sure ile açan Allah'a. O Kitabına, Kur'ân'ın anası olan, doyurucu, kandırıcı, kurtarıcı, koruyucu, ışıtıcı manalar hazinesi bir kutlu sure ile başladı. Şükürler olsun, Rasûlünün ümmetini nimetlendiren, onların içinden Kitabının koruyucularını seçen, onu ezberleyip tefsirini yapma, gaye ve maksatlarını açıklamayı onlara bahşeden Allah'a.

Alimler, Peygamber varisidirler. Onlar, insanlara kapalı yerleri açıklarlar. Helal ve haramı ile, muhkem ve müteşabihi ile kitabın hükümlerini beyan ederler. Müminler, dünyada Allah'ın kitabıyla ve Allah için yaşarlar. Cennette ebedî hayatı da onunla kazanıp yaşayacaklardır.

Şüphesiz o kitab, en büyük Kur'ân suresi ile başlayan apaçık bir kitabdır.

Saîd b. el-Muallâ şöyle anlatır:

"Bir defasında namaz kılarken Allah'ın Rasûlü @, beni çağırdı. Namazda olduğum için ona cevap veremedim. Namaz bitiminde yanına vardığımda O @, şöyle dedi:

'Çağırdığımda yanıma gelmekten seni alıkoyan nedir?'

'Namazdaydım, ey Allah'ın Rasûlü!' dedim. Dedi ki:

'Peki sen Allah'ın; 'Ey iman edenler! Size hayat veren şeye çağırdığında Allah ve Rasûlüne icabet edin' (8 Enfal 24.) buyruğunu duymadın mı?' Sonra devamla şöyle dedi:

'Şüphesiz ben sana, mescidden çıkmadan önce Kur'ân'ın en büyük suresini öğreteceğim.'

Elimde tuttu, kapıya doğru yürüdük. Mescidin kapısına gelince dedim ki: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Hani sen bana Kur'ân'ın en büyük suresini öğretecektin?!' Şöyle buyurdu:

'Elhamdü Lillahi Rabbi'l-Alemîn' var ya, işte o, sürekli tekrarlanan yedi ayettir ve bana verilen en büyük Kur'ân'dır." (Buhârî, Tefsir, I, 1; XV,3.)

Namazın İsrâ ve Mi'râc gecesi Mekke'de farz kılınmasından hareketle ilim adamları, Fâtiha suresinin Mekke'de indiği konusunda birleşmişlerdir. Nitekim, Fatiha suresine işaret eden şu ayet-i kerime de Mekke'de inmiş olan Hıcr suresindedir:

"Andolsun biz, sana tekrarlanan yediyi ve yüce Kur'ân'ı verdik." (15 Hıcr 87.)

Bu büyük surede, Cenab-ı Hakkın en büyük ismi olan "Allah" kelimesi ile , O'nun güzel isimlerinden "Rahman, Rahim, Melik" kelimeleri geçmektedir. Sure, besmeledeki "Allah, Rahman, Rahim" isimleriyle başlamakta; ardından tekrar "Rahman ve Rahim" sıfatları gelmekte, daha sonra da Rahman- Rahim olan Allah'ın din gününün de sahibi olduğunu ilan etmektedir.

"Rahman ve Rahim", rahmet kökünden türemiş, mübalağalı manalar yüklü iki isimdir.

"Hamd olsun Allah'a". Şükür sadece Allah'adır. O'nun dışında tapınılanların ve yaratılanların hiçbirisine değil. Kullarına verdiği sayısız, sınırsız nimetlerine karşılık tüm övgü ve şükürler yalnızca O'nadır.

"Alemlerin Rabbi": Rab, sahip; çekip çeviren ve yöneten demektir. Çoğul olarak gelen "âlem" ise, Allah'ın dışında var olan her şeydir.

"Din günü". Yaratıklaların sorguya çekileceği kıyamet günüdür. O gün, onlar, yaptıklarının karşılığını görecekler. Hayır işleyen onun mükafatını görecek, kötülük yapan da cezasını çekecektir. Ancak Allah'ın affettikleri hariç.

"Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz." İlk cümle, şirkten arınma; ikinci cümle ise, güç ve kuvvetten sıyrılıp işleri Allah'a havale etmeyi ifade etmektedir. Yani, ancak sana kulluk eder, ancak sana güvenip dayanırız, demektir. Bu ise, tam anlamıyla taattir. (Bkz. İbn Kesir, Tefsir:

I, 25.)

İnsan, sureyi okurken kendinden geçerek "din günü"nü seyrediyor. Tüm insanların toplandığı o zorlu günün manzarasına bakakalıyor. "O gün ne bir mal fayda verir, ne de oğullar! Ancak selim bir kalble Allah'a gelen kullar." (26 Şuarâ 88-89.)

"O gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, arkadaşından ve oğullarından kaçar. O gün, herkesin kendine yeter bir uğraşı vardır." (80 Abese 34-37.)

Sayfalar açılır o gün "Sayfalar açıldığı zaman". (81 Tekvir 10) Teraziler konur o gün: "Biz kıyamet günü için adalet tartıları koyacağız.Artık hiçbir kimse, hiçbir şekilde haksızlığa uğratılmaz." (21 Enbiya 47)

Gönül aleminde inanan kişi bu kıyamet arenasında dolaşır, aklını başına toplar, kendini sorgulamaya ve ta derûnundan gelen şu terennümlerle yakarmaya başlar:

"Yâ Rab! Ey dünya ve ahiretin sahibi! Ey din gününün maliki! Bizi dosdoğru yola ilet! Bizi hayatımızın tüm yönlerini dolduracak imanla kandır. Hoşnut olacağın salih bir amele bandır. Bize sana ulaştıracak bir namaz tattır. Canlarımızı ve mallarımızı temizleyecek bir zekatla bizi tanıştır. Senin yolunda, davetin ve dosdoğru yolun kendisi olan kitabını hayata geçirme uğrunda şehadetle bizi barıştır."

Bu vecd halinde bulunan bir kişi, Allah'ın emir ve yasaklarına yapışır, onları kendi nefsinde ve insanlar arasında uygulama sahasına koymak için tıpkı kendine iniyormuşçasına Rabbinin sözüne kulak verir. Artık, gönlü ve ruhu ile o engelleri aşar, perdeleri kaldırır. Meleklerin Allah'ı tesbih ve tekbirini işitmeye, tüm evrenin kendisi ile beraber olduğunu, Allah'ın pek çok kulunun ve sayısız meleklerinin kendisi ile birlikte aynı yolda yürüdüğünü hisseder. Çünkü o, Allah'ın dosdoğru yolunda yürümektedir.

Hidayet, yol gösterme ve başarıya / hedefe ulaştırmadır. Sırat-ı Müstakîm, hiç eğrisi olmayan açık, dosdoğru yol demektir. Zaten "kendilerine nimet verdiklerinin yolu" ifadesi, sırat-ı müstakîmi açıklamaktadır. Kendilerine nimet verilenler ise şu ayette anılanlardır:

"Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği Peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salihlerle birliktedir. Onlar ne iyi arkadaştırlar!" (4 Nisa 69)

Sure, gazaba uğramışlardan ve sapıtanlardan arınma ile bitiyor. Gazaba uğramışlar, hakkı bildikleri halde ondan ayrılıp yan çizenlerdir. Sapıtanlar ise, haktan sapan ve bir daha onu bulamamış kimselerdir. (Seyyid Kutub, Fî Zilâl. (özetle)) Bunlar ve ötekiler, gidişatlarında İslama ve onun "Lailâhe İllallah Muhammedür Rasülullah" yoluna ters düşenlerdir.

سُورَةُ الْبَقَرَةِ
مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ مِائَتَانِ وَسِتٌّ وَثَمَانُونَ آيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ف۪يهِ هُدًى لِلْمُتَّق۪ينَ
﴿٢﴾ اَلَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذ۪ينَ
يُؤْمِنُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
وَبِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ اُو۬لٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى
مِنْ رَبِّهِمْ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

2. BAKARA SÛRESİ

Medine'de Nâzil Olmuştur, 286 âyettir.

Bismillahirrahmânirrahîm

1. Elif, Lâm, Mîm. 2. İşte o kitap, bunda şüphe yok, hidayetin ta kendisi; korunanlar için... 3. Onlar ki; gayba iman edip, namazı dürüst kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden infak ederler. 4. Ve onlar ki; hem sana indirilene iman ederler, hem senden evvel indirilene... Âhiret'e de kesin bir bilgi ile inanırlar. 5. Bunlar, Rablerinden bir hidayet üzerindeler ve bunlar, işte bunlar; umduklarını bulan, felaha erenlerdir...

[1]Tefsirciler, sure başlarındaki hece harfleri hakkında farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Onlardan kimi, "bu harflerin manalarını ancak Allah bilir", derken; kimi de onları yorumlamaya çalışmışlardır. Ne varki, bu harfleri yorumlamaya çalışanlar, onların manları hakkında farklı pek çok görüş ileri sürmüşlerdir. Biz bu görüşlerden şunu tercih ediyoruz: Söz konusu harfler, bu kitabın, bu harflerden oluşan kelimelerden meydana geldiğine dikkat çekmek içindir. Şöyle ki, bu harfler, Kur'ân'ın muhatapları olan Arapların kullandıkları harflerdir. Buna rağmen Kur'ân, aynı harflerden benzer bir kitap getirmekten onları aciz bırakmıştır. Onları defalarca bir benzerini getirmeye, yahut onun sureleri gibi on sure, hatta bir tek sure getirmeye çağırarak onlara meydan okumuştur. Ama onlar, Kur'ân'ın bu çağrısına herhangi bir karşılık verememişlerdir.

Kur'ân'ın bu aciz bırakan eşsizliği, onun tamamen Allah kelamı olmasından kaynaklanmaktaydı. Tıpkı, insanların yapıtları yanında Allah'ın eserlerinin eşsizliği gibi.

İşte yeryüzü! Nitelikleri bilinen zerrelerden oluşmaktadır. İnsanlar, bu zerreleri alıp tüm vargüçlerini seferber ederek bir şeyler yapacaklar. Ondan yapacakları bir kerpiç, bir kiremit, bir kap, bir sütun, bir heykel yahut herhangi bir gereç, sonuçta yine bir toprak parçası olarak kalacaktır. Ancak, herşeyi en güzel bir biçimde, yoktan vareden Allah'ın elinde bu zerreler, hayat bulacaktır. Hem de eşsiz ilahî sırrı kapsayan coşkulu bir hayatla. İnsan gücü, hayatın bu sırrına ne güç yetirebilmiş ve ne de tam anlamıyla o sırrı kavrayabilmiştir.

İşte Kur'ân da böyledir. Harfler ve kelimeler, insanın elinde bir takım söz ve cümleleri oluşturabilirler. Ama ancak Allah'ın kudreti ile onlar, Kur'ân olabilirler. Aynı harf ve kelimelerden Allah'ın yaptığı ile, insanın yaptığı arasındaki fark ise, hayat dolu ruh ile cansız cesed arasındaki fark gibidir. Biri hayatın kendisi, diğeri ise sadece sureti.(Seyyid Kutub, age, I, 38.)

İnsanı aciz bırakan bu eşsizliğe işaret etmek için, "Elif Lâm Mîm" harfleriyle sureye başlayan Cenab-ı Hak, i'caz konumunda olan şeyin Kur'ân-ı Kerim olduğuna dikkat çekerek şöyle buyuruyor:

"İşte bu kitap, onda hiçbir şüphe yok". Yani ona hiçbir batıl karışmamıştır. O, doğrunun, hakkın ta kendisidir. Bu oluşun, bu varlığın hakikatlerini haykıran; Allah'ın kudretini belgelemekte, hikmeti ilan etmekte, emaneti göstermekte ve Yüce Yaratıcının azametini açıklayan ayetlerini gözler önüne sermektedir.

Asırlar geçmesine rağmen Kur'ân'da, hiçbir şüphe yoktur. Zira Allah üstlenmiştir, bir başına onun korumasını: "Şüphesiz zikri Biz indirdik ve onun koruyucuları da biziz, biz!" (15 Hıcr 9.)

Kur'ân'dan önce indirilen ilahi kitapların hiçbiri, tahrif ve değişiklikten korunamamıştır. Ancak Kur'ân, herhangi bir tahrif ve değişiklikten korunarak kalabilmiştir.

Sözkonusu ayeti açıklarken Muhammed Gazâlî şunları söyler:

"Biz çok iyi biliyoruz ki, yeryüzünde Kur'ân'dan başka ilahî vahyi kayıt altına alan başka bir kitap bulunmamaktadır." (Muhammed el-Gazâlî, Düstûru'l-Vahdeti's-Sekafiyye, 27.)

Şüphesiz Allah Teâlâ, bu kitabı aracılığı ile sakınanları hidayete erdirmektedir: "Allah, o kitapla hoşnutluğunu izleyenleri, hidayete ulaştırır." (5 Mâide 16.)

Buradaki takvanın anlamı, Allah'a taat ve isteklerine tutunarak azabtan sakınmaktır. İnsanın gerçek anlamda Rabbini tanımadan, O'ndan sakınması ise imkansızdır. İşte bu yüzden takva, kişiyi, hakikati manen görme derecesine yücelten bilincinin meyvesidir. Nitekim Cenab-ı Hak da, bizden bunu istemiyor mu:

Hz. Ömer, Übey b. Ka'b'a takvanın ne olduğunu sormuştu da, o şöyle demişti:

"Sen hiç dikenli yolda yürümedin mi?" O, "yürüdüm " deyince;

"Peki ne yaptın o zaman?"

"Paçalarımı sıvadım ve dikenlere basmamaya dikkat ettim."

"Işte takva da budur. Haram ve sakıncalı şeylere düşmeme konusunda titiz olmandır."

Takvayı Hz. Ali şöyle nitelemiştir:" Yüce Yaradandan çekinmek, Kur'an'ı yaşamak, aza kanaat edip ahiret azığı tedarikinde bulunmaktır."

Abdullah b. Amr , takvanın fazileti konuşunda şu rivayeti aktarır:

"İnsanların hangısi üstündür" diye Peygamberimize sorulmuştu da, O, şöyle buyurmuştu:

"Bağrı yanık ve doğru sözlü olandır."

"Doğru sözlülüğü bildik te, bağrı yanık olan kimdir? diye sorulunca bu sefer şöyle buyurdu:

"Kalbi pampak olandır ki, onda ne bir günah, ne bir taşkınlık, ne bir aldatma ve ne de bir hased vardır." (İbn Mace, Zühd, 24, (sahih))

İşte Takva budur.Kişiye Rabbini sevdiren, her halükarda O'ndan sakındıran, onu hep taat adamı yapan güç. Onunla kişi, Rabbin emirlerinden kaçmaz, günah işlemekten çekinir. Artık Allahın yasakladığı herhangi bir yerde ve bir şeyde o görülmez olur. İşte müttekîlerin makamı budur. Allah'ın rahmetini uman azabından çekinen, gazabından korkup günahtan sakınan ve en güzel biçimde Allah'a taat fırsatını kaçırmamak için didinen has kulların makamı.

Allah Teâlâ, kitabının pek çok yerinde muttakîlerden bahseder.İşte bu surede de, onların belirgin özellik ve güzelliklerine parmak basmaktadır: "Gaybe inanırlar onlar."

Onlar inanırlar ki, şu görünen dünya hayatının ötesinde başka bir alem daha var. Gizli bir alem ama, yaşanan ve görünen şu dünya hayatı gibi olacağında hiç şüphe yoktur o alemin.

Onlar inanır ki, görmeseler de cennet vardır, cehennem vardır. Görmeden inanırlar onların varlığına. Tıpkı görmedikleri halde Allah'a, meleklerine ve ahiret gününe iman ettikleri gibi. Bütün bunlar gaybe imandır.

İşte bu iman, onları kıyamet günü Allah'dan korkmaya götürür. Onlar bilirler ki, Allah Teâlâ onlara tecelli edecek, onlar da Ona bakacaklar. İşte bu yüzden, o gün için hazırlık yaparlar, azık tedarik eder onlar. İşte onlar sakınanlardır, gaybe inananlardır. Ahirete hiç şüphesiz inananlar da onlardır.

Şehid Hasan el-Bennâ bunu açıklarken şunları söyler:

"Gaybe iman, delilsiz belgesiz bir biçimde körlemesine inanmak değildir. Ki böyle bir inanç sahibini asılsız kuruntulara inanmaya götürür. Yine gaybe iman, hanif dinin getirdiği yüce hakikatlerle bağdaşmayan şeylere inanmak da değildir. Hiç şüphesiz biz, bu şekilde tutarsız ve körü körüne inanmaktan sakındırıldık. Ama gaybe îman, iyilik ve güzelliklere bağışıklık kazanmış, duyu organlarıyla görmeseler bile hakikatleri kabule hazır ince, temiz ruhların ince mertebesidir."

Muttekilerin özelliklerinden biri de "Namazı gereği gibi kılarlar" olmalıdır. Namaz, Allah'ın tüm kainatta yegane etken güç olduğunu perçinlediğimiz şehadet kelimesinden sonra gelen İslamın ikinci ruknüdür.

İbadetlerin tamamı tevkifîdir. Bunun anlamı ise, biz tüm ibadetleri Hz.Peygamberden ﷺ alır, O şerefli elçinin gösterdiği gibi yerine getiririz. Biz, tıpkı O'nun namazı gibi namaz kılmak, O'nun haccı gibi haccetmek ve O'nun orucu gibi oruç tutmakla yükümlü olduğumuzu O'ndan öğrendik.

"Namazı ikame ederler" ifadesi "namazı kılarlar" cümlesinden çok farklıdır. Namazı ikâme etmek, namaz kılan kişinin başlangıç tekbiri ile birlikte kendinden ve dünyasından sıyrılması, okuduğu Kuran'ı

yaşaması, kalbi huzur içerisinde ve tüm içtenliği ile ruku ve secdeleri yerine getirip, arada hiç bir engel kalmamışcasına, sanki Allah'ı görür gibi O yüce huzura yükselmesidir.

Namazı ikame, onu vaktinde kılmaktır. Çünkü namazı vaktinde kılmak amellerin en üstünüdür.

Namaz, nefse güç kuvvet verir. Ona sürekli Allah yolunda olma ve ölme kararlılığı kazandırır.

Namazın ön hazırlığı olan beden ve çevre temizliği; zikir, tesbih ve tehlil ile birlikte kalb / öz temizliğine hazırlar seni.

Müttekîlerin özelliklerinde biri de "kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak etmeleri" dır. Bu ayet, zekat farz kılınmadan önce inmiştir. İbn Cerir, ayetin zekatı da diğer harcamaları da içine aldığını söylemiştir. İslam insanı, malıyla, ihtiyaç halindeki kardeşinin yardımına koşan kimsedir.

İşte o muttakîler "Sana indirilenlere de, senden önce indirilenlere de inanırlar." Şüphesiz onlar Hz. Muhammed'e @ indirilen Kuran'a iman ettikleri gibi, daha önce Musa ve İsa'nın Peygamberlikleri ile son Peygamber Muhammed'in @ Peygamberliği arasında hiç bir fark görmezler.

Onlar Adem'in Rabbinden aldığı kelimelere de inanırlar. Adem'den sonraki diğer tüm Peygamberlere inen kelimelere de. Onlar, tıpkı Allah'ın şu ayetinde nitelendirdiği kimselerdir:

"Peygamber Rabbinden kendisine indirilenlere iman etti, müminler de. Onların hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve Peygamberlerine iman ettiler.O Peygamberlerin hiç birisi arasında fark gözetmeyiz, işittik itaat ettik, yarlıgamana sığınırız ey Rabbimiz! Sanadır dönüş, dediler." (2 Bakara 285.)

Fakat ,bizden öncekilere indirilen şeylere iman, bizden önceki toplumların şeriatlerine sürekli uymamız anlamına gelmez. Aksine biz, Kuran ve onu açıklayan sünnetle yaşarız. Akîde konularında tüm bu Peygamberlerin mesejının bizimle aynı, ama şeriat konusunda bir takım farklılıklar olduğunu kabul ederiz. Yanısıra biz, Kur'an'ın tüm geçmiş şeriatleri gözden geçirerek yenilediğine inanırız. Nitekim Cenab-ı Hak şöyle buyurmuştur :

"Şüphesiz Biz, sana kendinden öncekileri doğrulayıcı ve kontrol edici olarak hak ile kitabı indirdik. O halde, aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet sen. Sana gelen hakıkatten ayrılıp onların arzularına uyma. Biz, sizden herbir toplum için bir şeriat ve bir yol belirledik. Allah dileseydi topunuzu tek bir ümmet yapardı. Fakat O, size verdiği şeylerde sizi sınamak için böyle yaptı. Öyleyse hayırlarda yarışın. Hepinizin topyekün dönüşü Allah'adır. Artık O, hakkında ayrılığa düştüğünüz şeyleri haber verecektir." (5 Maide 48.)

"Ahirete yakınen inanırlar."

Yakınen ahirete inanmak, ahiret hakkında hiç şüphe etmemek, gözlerinin önünde tablolaşmış bir halde ahireti görmektir. Zaten iman, ancak bu şekilde yakın ile tamam olur.

"İşte Rablerinin yolunda olanlar ve saadete erişenler bunlardır."

İşte onlar kurtuluşa eren müttakîlerdir. İnsanlar bozulduğunda, düzeltenler onlar; insanlar sapınca, doğru yolu gösterenler onlardır. Peygamberlerin sünnetinden insanların bozduklarını, düzeltmeye çalışırlar onlar. Allah yolunda tüm herşeylerini seferber ederek cihad ederler. Bu uğurda kınayanın kınamasından çekinmezler. Onlar, ölümün, kendilerine ayakkabılarının bağcığından daha yakın olduğunun bilincinde hep hakkı haykırırlar.

Hiç şüphesiz onlar kıyamete değin hakkı ayakta tutacak olan hak erleridir. Düşmanları onları yok edemeyecek, belirlenen kıyamet günü gelene dek kimse onları tarihten silemeyecektir. Sonunda onlar bu halde, ikram ve izzet yurdu ahirete göç edecekler ve Rableri onlara şöyle seslenecektir:

"Ey benim kullarım! Bugün size hiçbir korku yoktur ve siz mahzun da olmayacaksınız." (43 Zuhruf 68.)

إن الذين كفروا سواء عليهم ءأنذرتهم أم لم تنذرهم
لا يؤمنون ﴿٦﴾ ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى
أبصارهم غشاوة ولهم عذاب عظيم ﴿٧﴾ ومن الناس
من يقول آمنا بالله وباليوم الآخر وما هم بمؤمنين
﴿٨﴾ يخادعون الله والذين آمنوا وما يخدعون إلا
أنفسهم وما يشعرون ﴿٩﴾ في قلوبهم مرض فزادهم الله
مرضا ولهم عذاب أليم بما كانوا يكذبون ﴿١٠﴾ وإذا قيل لهم
لا تفسدوا في الأرض قالوا إنما نحن مصلحون ﴿١١﴾ ألا إنهم هم
المفسدون ولكن لا يشعرون ﴿١٢﴾ وإذا قيل لهم آمنوا كما آمن
الناس قالوا أنؤمن كما آمن السفهاء ألا إنهم هم السفهاء
ولكن لا يعلمون ﴿١٣﴾ وإذا لقوا الذين آمنوا قالوا
آمنا وإذا خلوا إلى شياطينهم قالوا إنا معكم إنما
نحن مستهزؤن ﴿١٤﴾ الله يستهزئ بهم ويمدهم
في طغيانهم يعمهون ﴿١٥﴾ أولئك الذين اشتروا الضلالة
بالهدى فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدين ﴿١٦﴾

٤

مثلهم

6. "Şüphesiz küfredenleri uyarsan da uyarmasan da, onlar için birdir, onlar inanmazlar."

7. "Allah, onların kalp ve kulaklarını damgalamış, gözlerine perde çekmiştir. Onlar için büyük bir azap vardır." 4

8. "İnsanlardan kimi de inanmadıkları halde, 'Allah'a ve ahiret gününe inandık' derler."

9. "Bunlar Allah'ı ve inananları aldatmaya çalışırlar, oysa sadece kendilerini aldatırlar da farkında değildirler."

10. "Kalplerinde hastalık vardır onların, Allah hastalıklarını artırmıştır. Yalan söyleye geldikleri için onlara elem verici azab vardır."

11. "Kendilerine: 'Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın' dendiği zaman, 'Bizler sadece ıslah edicileriz' derler."

12. "İyi bilin ki, asıl bozguncular kendileridir, lakin farkında değillerdir."

13. "Onlara 'Müslümanların inandığı gibi siz de inanın' denilince de, 'Beyinsizlerin inandığı gibi mi inanalım?' derler; iyi bilin ki asıl beyinsizler kendileridir, fakat bilmezler."

14. "İnananlara rastladıkları zaman, 'İnandık' derler, elebaşılarıyla başbaşa kaldıklarında, 'Biz şüphesiz sizinleyiz, onlarla sadece alay etmekteyiz' derler."

15. "Allah da onlarla alay eder ve onları taşkınlıkları içinde bocalar durumda bırakır."

16. "Onlar, doğruluk yerine sapıklığı satın aldılar da alışverişleri kar getirmedi; doğru yolu bulamamışlardı onlar."

[4] Muttekîler ve onların özelliklerinden bahsedildikten sonra; burada ayetler, onlara karşı güç/alternatif olan bir gruptan söz etmektedir: Onlar kendilerine öğüt kâr etmeyen kafirlerdir. Nasihatin onlar üzerinde herhangi bir etkisi yoktur. Yol bilmez kimselerdir onlar. Kitabın apaçık ayetlerinden de faydalanamazlar onlar. Muttekîlerin imanlarına iman katan o ayetler, kafirlerin sapıklıklıklarını artırır ancak.

Kafirlerin küfürlerinde direnmeleri, ne tebliğin yetersiz oluşundandır; ne de Kur'ân'ın kusurlu oluşundandır. Fakat onların kalpleri küfre sıvaşmıştır bir kere. İşledikleri kötülükler nedeniyle, küfür kalplerini kaplamış, gönüllerini perdelemiş, kulaklarını sağır, gözlerini kör etmiştir.

Bu halleri ile onlar, Allah ve Rasülüne değil, kalplerinden gelen, yaratılışça içlerinde bulunan hak ve hakîkate, inatla direnmekte ve kafa tutmaktadırlar.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا اَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ
ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾ صُمٌّ
بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾ اَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ
وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ فِي اٰذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ
الْمَوْتِ وَاللّٰهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ
اَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا اَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَاِذَا اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ
شَاءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾ يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ
مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ اَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا
وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ
رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾
وَاِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ
وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾
فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا
النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ اُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

٥

17."Onlar, çevresini aydınlatmak için ateş yakan kimseye benzerler ki, Allah ışıklarını yok edince, onları karanlıklar içinde görmez bir halde bırakmıştır."

18."Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler, bu yüzden onlar doğru yola dönmezler."

19."Yahut onlar, karanlıklarda, gök gürlemeleri ve şimşek arasında gökten boşanan sağanağa tutulup, yıldırımlardan ölmek korkusu ile parmaklarını kulaklarına tıkayan kimseye benzer."

20."Şimşeğin çakması neredeyse gözlerini alır; onları aydınlattıkça ışığında yürürler ve üzerlerine karanlık basınca durakalırlar. Allah dileseydi işitme ve görmelerini giderirdi. Doğrusu Allah her şeye Kadir'dir.[5]

21."Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk ediniz ki, O'na karşı gelmekten korunmuş olabilesiniz."[6]

22."O, yeryüzünü size bir döşek ve göğü de bir bina kıldı. Gökten su indirip onunla size rızık olmak üzere ürünler meydana getirdi; artık Allah'a, bile bile eş koşmayın."[7]

23."Kulumuza indirdiğimiz Kuran'dan şüphe ediyorsanız, siz de onun benzeri bir sure meydana getirin; eğer doğru sözlü iseniz, Allah'tan başka, güvendiklerinizi de yardıma çağırın."

24."Yapamazsınız, ve yapamayacaksınız, o halde, inkar edenler için hazırlanan ve yakıtı insanlarla taş olan ateşten sakının."

[5] "Allah Teâlâ, bize önce müttekîlerin özelliklerini açıkladı; sonra kafirlerden bahsetti. Bu ayetlerde ise ayrıntılı bir biçimde münafıkların özelliklerini açıklamaktadır. Zira münafıklar da ayrı bir dünyanın adamıdırlar. Şöyleki nifak, üzerine hak elbisesi giydirilmiş batıl karışımı bir şeydir. Onda, ansızın parlayıp sönen ışıklar vardır. Bir anda konkunç ve koyu karanlıklara dönüşüveren ışıklar. Neredeyse aydınlanmak için yakılan ateş ile, alemi tutuşturup şaşkınlık ve kararsızlık sebebi olmakla cihanı karartan ateş birbirinden ayırt edilemez olmuştur.

Nifakın aslı, insanın olduğundan başka görünmesidir. O, şeriat literatüründe, "küfrünü gizleyip inanmış görünmek" diye bilinir. Müslümanların arasında nifak, ilk olarak Medine'de ortaya çıkmıştır. Bakara suresi de, münafıkları tanıtan ilk Medenî suredir. Zaten Mekke'de münafıkların ortaya çıkmasını hazırlayacak bir ortam yoktu. Çünkü henüz, insanları müslümanlara karşı münafıklık yapmaya sevkedecek bir İslam devleti kurulmamıştı. Aksine, Mekke kafirleri, müslümanlara karşı düşmanlıklarını açıkça ortaya koyuyorlardı.

Medine'de ise, devran dönmüş; güç ve üstünlük müminlere geçmişti. Tüm haşmet, ordu ve hükümeti ile Muhammed'in @ önderliğinde bir İslam devleti kurulmuştu. İşte, gün müslümanların olunca, nifak hortladı.

Evet, küfür tehlikesi, nifak tehlikesinden daha hafiftir. Nifak, küfürden çok daha zararlıdır. Şöyleki, iman cephesi küfür cephesi ile açık ve net bir şekilde yüzyüze gelir, saflar belirgin bir biçimde oluşur, mücadele açıkça sürer. Bu yüzden küfre karşı koymak, nifak cephesine karşı durmaktan daha kolay olur. Zira nifak, açık ve belirgin değildir. Bu sebeple nifak cephesine karşı işimiz daha zor ve daha çetrefillidir. Nitekim, İslam Ümmeti, tarih boyunca açık düşmanlarından daha çok, münafıklardan çekmiştir. İşte bütün bu sebeplerden dolayı Kur'ân, onların portrelerini ayrıntılı bir biçimde çizmiş, nifak alametlerini açıklamıştır. Taki müminler, onları iyice tanısınlar, onlardan sakınsınlar ve onların tuzaklarına düşmesinler diye.

O halde nifak cephesinin İslam ve müslümanlar üzerinde ne büyük bir tehlike olduğunu iyi kavrayalım. Kur'ân ayetlerinin de açıkladığı üzere işte onların oluşturdukları tablo:

Onlar, hayatta iken Allah'ın Rasûlüne, vefatından sonra da müminlere şu sözlerle yaklaşırlar: "Biz şehadet ederiz ki, Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Hz. Muhammed de Allah'ın Rasülüdür."

Hayır, hayır onlar yalancıdırlar. Onlar sanırlar ki, bu yalanları ile Allah'ı, Rasûlünü ve müminleri kandıracaklar. Halbuki gerçek anlamda aldananlar kendileridir. Çünkü onlar, sonu ateşte biten bir uçurumun kenarındaki bir yolda yürüyorlar. Onlar, o ateşe yuvarlanırken kendilerini kurtaracak bir yardımcı da bulamayacaklardır.

Aman Ya Rabbi, ne katı kalp! Hak ehlinin arasına karıştığı, Allah'ın Rasûlünü dinlediği, Onun ashabına açıkladığı ilk öğretileri yaşadığı halde; evet, tüm bunlardan sonra gizli küfründe inat eden kişinin kalbi ne katı bir kalptir! Kıyamet günü düçar olacakları ne kötü bir perişanlık ve bedbahtlık onların ki! O gün münafıklar, dünyada olduğu gibi müminlerin arasına karışmak isteyecekler, ama bir sur dikiliverecek aralarına. İçi rahmet, dışı azap olan bir sur! O sırada müminlere şöyle yakaracaklar: "Biz sizinle beraber değil miydik? Onlar ise, evet ama siz kendi kendinize ettiniz, fırsat kolladınız, şüpheye düştünüz, kuruntular aldattı sizi. Sonunda Allah'ın emri gelip çattı..." *(57 Hadîd 14.)*

Konumuz olan ayette geçen hastalık, şüphedir. İbn Abbas, İbn Mesûd başta olmak üzere, pek çok sahabinin; *Mücahid, Katade, Hasen Basrî* gibi pek çok tabinin görüşü bu şekildedir.

İkrime, Tâvus, onların kalplerinde bulunan hastalığın 'riya' olduğunu söylemişlerdir. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 48.)*

Allah Teâlâ, onların suçlarına uygun bir şekilde, hastalıklarına hastalık katarak dünyada onları cezalandırmıştır. Bu onların bir türlü bırakamadıkları yalanlarının dünyadaki cezasıdır.

Yalan, nifak alametlerinin başında gelir. Münafık yalanla, iç dünyasındaki pislikleri örtbas etmeye çalışır. Yalanın en korkuncu ise; Allah ve Rasûlüne karşı yalan söylemektir.

"İslama çağrıldığı halde Allah'a karşı yalan düzenden daha zalim kim olabilir? Allah, zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez." (61 Saf 7.)

"Onlara, 'yeryüzünde fesat çıkarmayın' denildiğinde, 'biz ancak ıslah edicileriz' dediler."

Fesat, bir şeyin yararlanılan bir şey olmaktan çıkıp yerli yerince olmamasıdır. Fesatın karşıtı, salahtır. Salah, bir şeyin yerli yerince ve yararlanılan bir halde bulunmasıdır. *(Kâsımî. Tefsir, I, 43.)* ➡

Yeryüzünde fesat çıkarmak, ancak Allah'a karşı gelmekle olur. Allah'a ne kadar isyan edilirse, yeryüzünde o kadar fesat ve bozgunculuk olur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde fesat çıktı, ki yaptıklarının bir kısmının cezasını Allah onlara tattırsın. Belki onlar, kötülüklerinden vazgeçerler." *(30 Rûm 41.)*

Bu nifak cephesi, Allah'a ve ahirete iman iddialarını, yaptıkları kötülük ve çirkinlikleri örtbas etmek için kullandılar

İşte bu özellik, münafıkların asırlardır süregelen özelliğidir Hz. Peygamberden önce ve sonra, günümüzde aynı şekilde devam eden özelliği Hatta Kur'ân'ın bildirdiğine göre, onların bu değişmeyen huyları kıyamet gününde de kendını gösterecektir. O gün de, müminlerle birlikte oldukları yalanını tekrarlayacaklardır.

Onlara, Allah'ın yasalarını yürürlükten kaldırarak yeryüzünde bozgunculuk yapmayın, denildiğinde cevapları hemen hazırdır: "Biz ancak ıslah etmek, herşeyi düzene koymak isteriz." Gerçekte ise, onlar bozgunculardır. Kimi zaman genel toplum düzeni/yeni dünya düzeni, kimi zaman medeniyet/çağdaşlık adı altında bozgunculuklarını sürdürürler.

"Dikkat edin, onlar bozguncuların ta kendileridir, ama bunu anlamazlar."

Onlarla, cehennemin en alt katmanı arasındaki tek engel ölümdür. Onları cennete kavuşturacak yegane şey ise, onların içleriyle dışlarının, özleriyle sözlerinin bir olması, göründükleri gibi olmalarıdır.

"Şüphesiz münafıklar, cehennemin en alt katmanındadırlar. Onlara bir yardımcı da bulamazsın. Ancak tevbe edip hallerini düzeltenler, Allah'a sımsıkı sarılıp dinlerini yalnız Allah'a has kılanlar başka. İşte onlar, müminlerle beraberdirler. Allah, müminlere pek yakında büyük bir mükafat verecektir." *(4 Nisâ 145-146.)*

"Onlara 'insanların inandığı gibi /adam gibi iman edin' denildiğinde, 'biz aşağılık kimselerin inandığı gibi mi inanacağız?' dediler. Dikkat edin! Aşağılık kişiler gerçekten onlardır, ama bunu bilmezler."

Yukardaki "bozgunculuk yapmayın" şeklindeki münkerden sakındırma ifadesinden sonra, burada da "iman edin" şeklinde marufu emir ifadesi geldi. "İnsanların inandığı gibi iman edin" ifadesi; Allah'ın istediği şekilde, gerçek anlamda iman edin, demektir. Kavram bilimcilerinin tanımladığı iman ile iman edin: "İman dil ile ikrar, kalp ile tasdik ve davranışlarla gereklerini yerine getirmektir."

Münafıklar ise, herkesin inandığı gibi inanmayı kendilerine yakıştıramadılar. Onlar için özel bir iman çeşidi olmalıydı.(!) Makam ve mansıplarına uygun bir iman çeşidi.(!) Emri yasağı, helali haramı, kanunu yasası olmayan bir iman. (!) Kısaca onlar, diğer insanların imanları dışında, başka bir iman peşindeydiler. Onlara göre diğer insanlar, aşağılık kimselerdi. Bu yüzden, "Aşağılık kimselerin inandığı gibi iman eder miyiz?" diyorlardı.

Allah Teâlâ ise, müminler adına, onların bu sözlerine karşılık sert bir cevap verdi ve aşağılık kimselerin ancak kendileri olduğunu bildirdi:

"Dikkat edin! Sefihler gerçekten onlardır, ama bunu bilmezler."

Sefih, yararını zararını bilmeyen, görüşü kıt, cahil kimsedir. İşte münafıklar da böyledirler. Ama onlar, böyle kişiler olduklarını da bilmezler. Heva ve arzuları onların akıllarını çeldi, onları Allah yolundan alıkoydu. O kadar sefih kimseler ki onlar, kendi durumlarını da bilmezler, sefih diye yaftaladıkları kimselerin durumlarını da bilmezler.

Allah Teâlâ, bu açıklamalarına münafıkların diğer bir özelliğini daha ekliyor:

"İnananlara rastladıkları zaman, 'İnandık' derler, elebaşılarıyla başbaşa kaldıklarında, 'Biz şüphesiz sizinleyiz, onlarla sadece alay etmekteyiz' derler."

"Allah da onlarla alay eder ve taşkınlıkları içinde bocalar durumda bırakır."

Onlar, inananlarla inanmayanlar arasında bocalayıp dururlar. Ne onlara aittirler, ne de bunlara.

Müminler gibi inanmaları teklif edilince, onları sefih sayarlar. Ama onlarla karşılaştıklarında tıpkı onlar gibi içten Allah'a inandıklarını savunurlar. Çünkü Allah, onların kalbine inananların korkusunu salmıştır. İslam düşmanı inkarcı dostlarının yanına vardıklarında ise, bu sefer onlara dostluk ve bağlılıklarını bildirerek müminlerle dalga geçtiklerini söylerler.

"Allah, azgınlıklarında onlara fırsat verir de bir süre daha başıboş dolaşır dururlar." Yani onların sapıklıklarına sapıklık katar, azgınlıkları katmerleşir, hastalık ve şaşkınlıkları artar da artar. Bu ruh halinden hiç kurtulamazlar. Çünkü onlar, kat kat pisliklere gömülmüş kimselerdir. Onlar ancak, Firavn, Hâman,

➡ Kârun ve Ümeyyelerle birlikte cehennem çukurlarında kendilerine gelirler.

"Onlar, doğruluk yerine sapıklığı satın aldılar da alışverişleri kâr getirmedi; doğru yolu bulamamışlardı onlar."

Katâde derki: "Vallahi ben, onların hidayetten çıkıp sapıklığa girdiklerine; cemaatten sıyrılıp ayrılığa düştüklerine, güven ortamından korku ortamına gittiklerine; sünneti terkedip bid'ate tutunduklarına şahıt oldum." *(Seyyid Kutub, Fî Zilâl, I, 63.)* İşte bu sonu zarar olan bir takas. Ziyanlı bir alış veriş. Dünya ve ahirette aleyhlerine olacak cahilce bir tutumdur.

"Onlar, çevresini aydınlatmak için ateş yakan kimseye benzerler ki, Allah ışıklarını yok edince, onları karanlıklar içinde görmez bir halde bırakmıştır."

"Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler, bu yüzden onlar doğru yola dönmezler."

Allah Teâlâ, bu ayetlerde durumları apaçık ortaya çıksın diye, münafıklar için darb-ı meseller veriyor. Onların halini ortaya çıkaran, iç dünyalarını gözler önüne seren, şaşkınlıklarını canlı bir şekilde tablolaştıran tasvirler. Zifiri karanlık ortasında bir adam düşünün, odunlar yakmış. Sanıyorki, ateş sönmeyecek, o da ateşin ışığı ile yolunu bulacak. Ateş parlayıp etrafını aydınlatınca, o herşeyi gerçek haliyle görüyor ve onunla oyalanıyor. Sanıyor ki, bu geçici aydınlıkla yolunu bulabilecek. Ama, birden o aydınlığın kendisini aldattığını anlıyor. Çünkü bu aydınlık çok kısa sürüyor ve yeniden ortalık koyu bir karanlığa gömülüyor. Ateş sönüyor ve geriye sadece külü kalıyor.

Tıpkı bu adam gibi, münafıklar da güya hakkı öğrenmek istiyorlar; ama hakkın nuru onların önünde parlayınca onlar küstahça Allah'a başkaldırıyorlar, O da onların ışığını gideriyor ve sonuçta onlar küfür ve nifağın koyu karanlıklarında kalakalıyorlar.

"Yahut onlar, karanlıklarda, gök gürlemeleri ve şimşek arasında gökten boşanan sağanağa tutulup, yıldırımlardan ölmek korkusu ile parmaklarını kulaklarına tıkayan kimseye benzer."

"Şimşeğin çakması neredeyse gözlerini alır; onları aydınlattıkça ışığında yürürler ve üzerlerine karanlık basınca durakalırlar. Allah dileseydi işitme ve görmelerini giderirdi. Doğrusu Allah her şeye Kadir'dir."

Bu iki ayette de Cenab-ı Hak, nifak çeşitlerinden bir başkası için, bir diğer mesel veriyor: Kimi zaman hak kendilerine net bir şekilde gözüken, kimi zaman ise şüphelere kapılan bir güruhun durumu. İşte şek ve küfür halinde kalpleri bu iki ayetin açıkladığı gibidir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 54-55.)* İmanlarının azlığı sebebiyle onlar daimi bir korku ve gereksiz bir endişe içerisindedirler. İslamın gücü arttıkça ona uyar ve boyun eğerler. Ama şek ve şüphelere maruz kaldıklarında gerisin geriye sapıklık ve nifak karanlıklarına gömülüverirler.

[6] Surenin başında biz, kalplerinin temizliği ve yollarının doğruluğu ile kurtuluşa eren bahtiyar insanlarla birlikte olduk. Onlar namazı gereği gibi kıldılar, Allah'ın verdiklerinden yerli yerince harcadılar, hayatlarında hak yola sarıldılar. Allah da, ahirette onların sonlarını güzel kıldı, onlara en güzel makam ve mevkiler ihsan etti. Burada ise Allah Teâlâ bize, bizi onların arasına katan şeyin yolunu açıklıyor:. O da; Sadece bir olan Allah'a kulluktur. Bizi ve bizden öncekileri yaratan Allah'a. Zaten O, onları ancak kendisine kulluk etsinler diye yarattığını açıklamıyor mu?

"Ben cin ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. Ben onlardan bir rızık da istemiyorum, bana yemek yedirmelerini de! Gerçekten Allah bol bol rızıklandıran, güç ve kuvvet sahibidir." *(55 Zâriyât 56-58.)*

İşte biz bu hakikati öğrenip ona inanarak onun gereğini yerine getirirsek, o kurtulan bahtiyar ve müttekî kişilerden oluruz.

[7] İşte bu, Yaratıcının nimetlerini en etkili bir biçimde anlatan ifadelerdir. O, bizi boşuna yaratmadı, bizi başı boş / sorumsuz da bırakmadı. Yaşamayı bize kolay kıldı, yerde ve gökte azıklarımızı elde etme imkanı verdi. Yeri, bizim için rahat ve yumuşak bir döşek gibi serdi; göğü bize koruyucu bir gölgelik kılarak yükseltti. Allah'ın kullarına müyesser kıldığı geçimlikleri yerin bağrından çıkarsın diye gökten su indirdi. Bütün bunlar ortada iken, herhangi bir konuda, herhangi bir şeyi nasıl Allah'a eş, benzer ve ortak koşabiliriz? Göklerde ve yerde en yüce şan O'nun ve hiçbir şey O'nun eşi ve benzeri değilken bunu nasıl yapabiliriz?

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ
رِزْقًا قَالُوا هَٰذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ
مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
(٢٥) إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةً
فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا
مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
إِلَّا الْفَاسِقِينَ (٢٦) الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ
وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ
فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ (٢٧) كَيْفَ تَكْفُرُونَ
بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ
ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (٢٨) هُوَ الَّذِي خَلَقَ
لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ
فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (٢٩)

وَإِذْ قَالَ

25."İnanan ve yararlı işler yapanlara, kendilerine altlarından ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele. Onlara buranın bir ürünü rızık olarak verildiğinde, 'Bu daha önce de rızıklandığımızdır' derler. Bunlar, söylediklerinin benzerleri olarak sunulmuştur. Onlara orada tertemiz eşler vardır ve onlar orada temelli kalırlar."[8]

26."Gerçekten Allah sivrisineği ve onun ötesini misal olarak vermekten çekinmez. İnananlar bunun Rablerinden bir gerçek olduğunu *bilirler*. İnkar edenler ise 'Allah bu misalle neyi murat etti?' derler, O, bu misalle bir çoğunu saptırır, bir çoğunu da yola getirir. Onunla saptırdığı yalnız fasıklardır."[9]

27."Onlar ki, Allah'la yapılan sözleşmeyi kabulden sonra bozarlar. Allah'ın birleştirilmesini buyurduğu şeyi ayırırlar ve yeryüzünde bozgunculuk yaparlar; zarara uğrayanlar işte onlardır."[10]

28."*Ölü idiniz sizleri diriltti*, sonra öldürecek sonra tekrar diriltecek ve sonunda O'na döneceksiniz; öyleyken Allah'ı nasıl inkar edersiniz?"[11]

29."Yerde olanların hepsini; sizin için yaratan O'dur. Sonra, göğe doğru yönelerek yedi gök olarak onları düzenlemiştir. *O, her şeyi bilir.*"[12]

[8] Allah Teâlâ, nimetlerini bize hatırlatmasının ardından tam anlamıyla iman edebilmemiz için bizi Kur'ân'a ve Hz.Peygamberin risaletine inanmaya çağırıyor. Şöyleki; kim bu Kur'ân'ın Allah katından geldiği konusunda şüphede ise, bu Kur'ân surelerinden bir benzerini getirerek içindeki bu şüpheleri giderebilir. Eğer bunu başarabilirse o kişi şüphelenmekte haklılığını ortaya koymuş olur. Ama bunu yapamıyorsa, işte o zaman bu kitaba inansın, onu getiren elçiyi doğrulasın, onun isteklerine tutunup yasaklarından kaçınarak Allah'dan sakınsın. Yok böyle yapmazsa bilsin ki, onun sonu Yüce Yaratıcının kafirler için hazırladığı ateştir. Yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem ateşi.

Bu ayetleriyle Cenab-ı Hak, Hz. Peygamberin risaleti konusunda şüpheye düşen ve şüpheye düşürenlere meydan okuyor. O'nun bu meydan okuyuşu günümüze kadar sürmüş, kıyamete kadar da sürecektir. Bu Kur'ân'ın bir sure olsun, hatta bir ayet olsun bir benzerini getirmelerini isteyen bir meydan okuyuştur!

İşte bu Allah'ın, kullarına bir uyarısıdır. Onların önünde müslüman olmaktan, Alemlerin Rabbine boyun eğmekten başka bir alternatifleri yoktur. Ya da inkarcılar için hazırlanmış cehennemden başka!

Fakat bu kitaba kim inanır ve gereklerini yerine getirirse o kimse için de Allah ve Rasülünden müjdeler vardır. Sınırsız ve sayısız nimetlerlerle bezenmiş cennet müjdeleri! Allah, onlara orada nimetlerini sundukça onlar şöyle diyeceklerdir: "Şüphesiz biz daha önce de benzer şekilde rızıklanmıştık."

[9] Süddî'nin İbn Abbas ve İbn Mesud'dan rivayet ettiğine göre bu ayet, münafıkların "Allah, ateş yakan adam, yağmura tutulmuş kimse gibi misaller vermekten yücedir" demeleri üzerine inmiştir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 64.)*

Ayetin, "Allah'a ne oluyor ki sineği ve örümceği misal olarak veriyor?" diyen müşrikleri reddetmek için indiği de söylenmiştir.

Allah Teâlâ, yeryüzünün döşenmesi, dağların bir denge unsuru kılınması, göklerin yükseltilip feleklerin yayılmasının kendi katında hor ve hakir görülen bir sivrisineğin yaratılması gibi gayet basit ve kolay olduğuna dikkat çekmek için sivri sineği örnek vermektedir. O'nun katında tüm herşeyin yaratılması, küçük bir sivrisineğin yaratılması gibi kolaydır. Bu yüzden O, bir sivrisineği yahut onun ötesinde bir şeyi misal olarak vermekten çekinmez. Yani hangi ayet olursa olsun farketmez, ister küçük bir sivrisinek olsun, isterse daha büyük bir ayet olsun bu.

Ayetteki, "onun ötesini" ifadesi, "hor ve hakirlikte sivrisinekten daha aşağıda bir şey" yahut "ondan daha büyük bir şey" olarak da anlaşılmıştır. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 61.)*

Allah, içerisinde büyüklük taslayan insanı aciz bırakan ve düşünüp ibret alan kişinin imanını artıracak etkilerin olduğunu bilerek işte böyle misal veriyor. İşte burada inkarcı o misallerin yanından umursamadan, bir şey anlamadan geçiyor. İnanan kişi ise ona bakıyor, derin derin düşünüp onların terennüm ettiği hakkı görüp ibret alıyor.

Fısk / fusûk, çıkmak demektir. Arap, yaş hurmanın çimlenip kabuğundan çıkışını anlatmak için bu kökü kullanır. Yine, fesat için deliğinden dışarı çıktığı için fareye de bu kökten "füveyseka" denir.Fasık hem isyankara, hem de inkarcıya denir. Fakat inkarcının fıskı çok daha tehlikeli ve korkunçtur. Ayetteki fâsıktan maksat da inkarcıdır. En iyisini Allah bilir. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 65.)*

Allah'ın isteklerini yerine getirmeyip günahta ısrar eden müslüman da fâsıklardandır. Çünkü günahta ısrar etmesinin sonucu o kişi haberi bile olmadan küfre düşebilir. Bu takdirde, fısk bazen günah manasına gelir, bazen küfür anlamına, kimi zaman da başka bir manaya gelebilir.

[10] Ayetteki ahd kavramı Allah'ın kitab ehli ile yaptığı, Tevrat ve İncil'de geçen sözleşme olabileceği gibi, insanoğulları ile ruhlar aleminde gerçekleştirdiği sözleşme de olabilir. Şöyleki onlar, Allah'ın rububiyyetini kabul etmişler ve Allah'a kulluk edeceklerine dair kendi nefislerini şahit tutmuşlardı. Nitekim Allah Teâlâ bu anı şöyle anlatır: "Hani Rabbin, insanoğlunun sulbünden soyunu alıp devam ettirmiş, onlara: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim' demiş ve buna kendilerini şahit tutmuştu. Onlar da: 'Evet şahidiz' demişlerdi. Bu, kıyamet günü, 'Bizim bundan haberimiz yoktu' dersiniz diyedir." *(7 A'râf 172.)*

Allah ile birlikte yapılan sözleşmeyi bozmak günahların en büyüğüdür. Allah'ın insanoğlu ile yaptığı en büyük sözleşme hılafet sözleşmesidir. Şu, insanoğlunun yeryüzünde Allah'ın halifesi olduğunu bildirir ➡

sozleşme. Allah'ın hükmü ile hükmedeceği, O'nun buyrukları ile emredip yasaklarından sakındıracağına dair sozleşme. Işte bu, Allah'ın yaratıcı Rab, onların ise kul olduklarına dair onlarla yaptığı ilk sözleşmeden sonra gerçekleştirilen sözleşmedır O ilk sözleşmede O, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye sormuş; onlar ise "evet şahıdiz" diyerek O'nun Rabliğini onaylamışlardı.

İşte özleriyle ve bedenleriyle Allah'a boyun eğip O'na, Peygamber ve kitablarına inananlar sözleşmelerini bozmayan kimselerdir. Bunun aksini yapanlar ise sözleşmeyi kabullendikten sonra onu bozanlardır. Onlar Islamın, Allah'a boyun eğme ve O'na itaat etme olduğunu öğrendikten sonra dosdoğru yoldan ayrılanlardır.

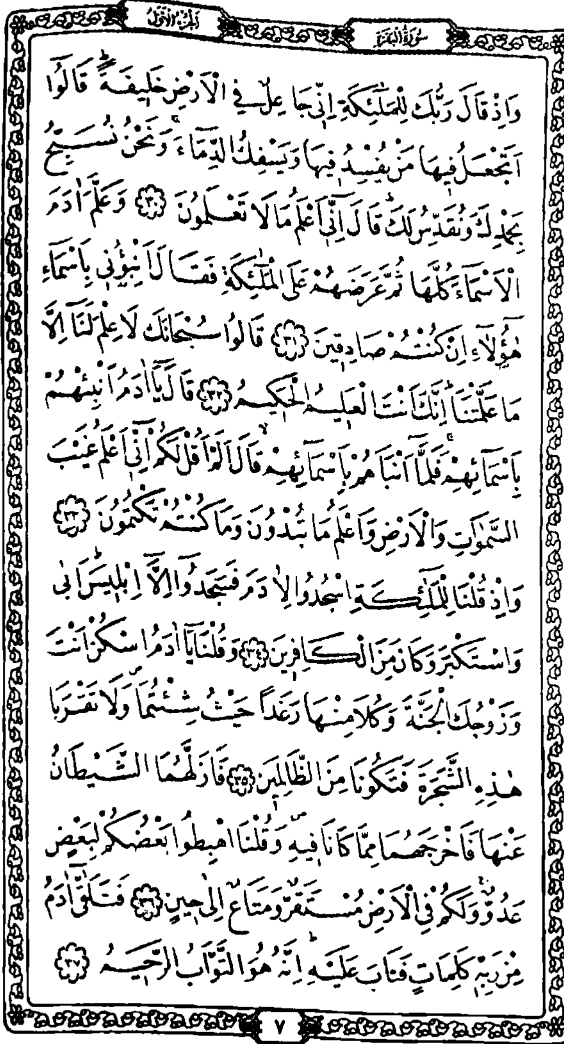
Ayette veciz bir uslup kullanılmıştır. Ayette birleştirilmesi istenen bağlar, Seyyid kutub'un dediği gibi, bır insanlık bağı olan akrabalık bağları ile inanç ve iman kardeşliği bağıdır. *(Seyyid Kutub, Fî Zilâl, I, 52.)*

Ayet şöyle de anlaşılmıştır. Onlar, Allah'ın yerine getirilmesini emrettiği tüm taatleri terkederler. Şöyle ki, onlar namazları kılmazlar, böylece Allah'ın rahmeti ve Allah ile bağlarını koparmış olurlar. İyiliği emretme ve kötülükten sakındırma görevini terkederek Allah ile aralarını açmış olurlar. Kur'ân'dan ayrı düşerek ve ilmi gizleyerek Allah'ın semadan sarkıttığı ipini koparmış olurlar. Sonuçta, Allah'ın birleştirilmesini istediği bağı koparmış ve yeryüzünde bozgunculuk yapmış olurlar.

[11] Işte bu, onların derin derin düşünmelerini sağlamak için bir yaratılış açıklamasıdır: Hakikaten onlar ölu idiler, yoktular. Sonra hayat buldular, varoldular. Varlık aleminde Allah'ın dilediği kadar yaşadılar sonra öldüler. Bir müddet kabirlerde kaldılar, bu ikinci yokluktan sonra ikinci kere hayat buldular ki, işte bu, o büyük toplanma günündeki yeniden diriliş ve Allah'a dönüştür.

[12] Cenab-ı Hak, evrendeki tüm herşeyi bizim için yaratmıştır. Şayet biz, onları O'nun hoşnut olacağı yerlerde kullanırsak iyilik etmiş; O'nu kızdıracak yerlerde kullanırsak kötülük etmiş oluruz. Göklerde olan her şeyi de, yerde olanları da hep bizim için yaratmıştır. işte bu, en büyük nimettir. "Sonra, göğe doğru yönelerek yedi gök olarak onları düzenlemiştir." O göklerde herhangi bir eksiklik ve kusur bulamayız. Allah, onları kudreti ile yükseltmiş, hikmeti ile en uygun bir şekilde düzenlemiş ve erişilmez gücü ile öylece tutmuştur. "Doğrusu, zeval bulmasın diye gökleri ve yeri tutan Allah'tır. Eğer onlar zevale uğrarsa O'ndan başka, and olsun ki onları kimse tutamaz. O, şüphesiz Halimdir, çokça bağışlayandır." *(35 Fâtır 41.)* Öte yandan O, her şeyi en iyi bilendir. "Yaratan hiç bilmez mi? O, latîftır, herşeyden haberdardır." *(67 Mülk 41.)*

30."Hani Rabbin meleklere 'Ben yeryüzünde bir halife var edeceğim' demişti; melekler, 'Orada bozgunculuk yapacak, kanlar akıtacak birini mi var edeceksin? Oysa biz Seni överek yüceltiyor ve Seni devamlı takdis ediyoruz' dediler; Allah 'Ben şüphesiz sizin bilmediklerinizi bilirim' dedi."

31."Ve Adem'e bütün isimleri öğretti, sonra eşyayı meleklere gösterdi. 'Eğer sözünüzde samimi iseniz bunların isimlerini bana söyleyin' dedi."

32."Cevab verdiler 'Sen münezzehsin, Senin bize öğrettiğinden başka bizim bir bilgimiz yoktur. Şüphesiz Sen hem bilensin, hem Hakim'sin."

33."Allah 'Ey Adem onlara isimlerini bildir' dedi. Adem isimlerini bildirince, Allah 'Ben gökler ve yerde görünmeyeni biliyorum, sizin açıkladığınızı ve gizlemekte olduğunuzu da bilirim, diye size söylememiş miydim?' dedi."[13]

34."Hani Meleklere, 'Adem'e secde edin' demiştik, İblis müstesna hepsi secde etmişler, o ise kaçınmıştı, büyüklük taslamış ve inkar edenlerden olmuştu."[14]

35."Ey Adem! Eşin ve sen cennette kal, orada olandan istediğiniz yerde bol bol yiyin, yalnız şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz" dedik."

36."Şeytan oradan ikisinin de ayağını kaydırttı, onları bulundukları yerden çıkardı, onlara 'Biribirinize düşman olarak inin, yeryüzünde bir müddet için yerleşip geçineceksiniz' dedik."[15]

37."Adem, Rabbi'nden bir takım emirler aldı; onları yerine getirdi. Rabbi de bunun üzerine tevbesini kabul etti. Şüphesiz o tevbeleri daima kabul edendir, merhametli olandır."

[13] Hılâfet, Hz. Adem'den beri süregelen, Allah ile kulları arasındaki bir sözleşmedir. Şöyleki, Allah Teâlâ, ruhlar aleminde mahlukata "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye sormuş ve onlardan "Elbette Sen, bizim Rabbimizsin!" cevabını almıştı. İşte bu büyük sözleşme hılafet sözleşmesidir. Buna göre her insan, Allah'a verdiği bu sozden ve kabullendiği bu sözleşmeden sorumludur.

Allah'ın birliğine ve Peygamberlerin Peygamberliğine tanıklık edenler, Allah'ın çağrısına icabet edenler, işte bu hılafet sözleşmesinin gereğini yerine getirenlerdir. Bu özellikte olanlar önceki Peygamberlerin ümmetleri içerisinde de oldu. Onlar sözleşmeye ihanet etmediler, emanetin sorumluluğunu yerine getirdiler. Derken Hz. Muhammed geldi, bu sözleşmenin gereğini yerine getirdi ve her müslümanın kendi hayatında ve toplum hayatında İslamı hakim kılma konusunda üzerine düşen sorumluluğunu açıkladı.

Burada meleklerin sorusu, ne Allah'a itirazdır, ne de insanoğluna hasettir. Zira burada, insanoğlu ile melekler arasında bir hılafet yarışı sözkonusu değildir ki, böyle bir şey düşünülebilsin. Fakat onların bu soruları, birşeyin içyüzünü iyice öğrenme adınadır. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 69.)* Nitekim Cenab-ı Hak,"Ben şüphesiz sizin bilmediklerinizi bilirim" diyerek onlara cevap verince, onlar herhangi birşey söylemediler.

Daha sonra Allah Teâlâ, kendi halifesine ayırdığı bazı sırları insana öğreterek onu meleklerden üstün kıldı. "Adem'e bütün isimleri öğretti". Adem bütün bunları öğrenince, onları meleklere gösterip "bunların isimlerini bana söyleyin" diye sordu. Ama melekler buna cevap veremeyip yüce Yaratıcıyı tesbih ettiler: "Sen münezzehsin, Senin bize öğrettiğinden başka bizim bir bilgimiz yoktur." Sonra da hikmetle birlikte ilmin gerçek kaynağının Allah olduğunu ikrar ettiler: "Şüphesiz Sen hem bilensin, hem Hakim'sin."

Allah Teâlâ, yerin tüm elementlerinden yaratıldığını bildirmek için Adem'e bu ismi verdi. Ve Allah, ona bu ismi ile seslendi o da cevap verdi. Allah, isimleri ile birlikte tüm herşeyi ona önce öğretti, sonra da bunları birbir saymasını ona emretti. O da hepsini okudu. Böylece Adem'in meleklere üstünlüğü tescillenmiş oldu. Bunun üzerine Cenab-ı Hak, Adem'e secde etmelerini meleklere emretti.

[14] Allah'ın o sıradaki bu secde emri, saygı secdesiydi. Bu Allah'ın Adem'e bir ikramıydı. Yoksa buradaki secde, kulluk anlamında bir secde değil, saygı ve selamlama secdesiydi. Aynı zamanda o, Allah'a itaat göstergesiydi. Çünkü secde emrini veren Allah'tı. Burada Adem, insanların namazlarında yönelmek zorunda oldukları Ka'be mesabesindeydi. Nitekim Ka'be'ye doğru kılınan namazda secde , Ka'be'nin taşlarına değil Allah'a yapılır.

Melekler, Allah'ın buyruğuna uyarak ve isimleri öğrenmekle onun üstünlüğünü kabul ederek Adem'e secde ettiler. Ama İblis secdeden kaçındı. Bu yüzden Allah'ın gazabına düçar oldu ve yeni bir iş meydana geldi.

[15] Allah Teâlâ, Adem ve eşine cennette eğleşmelerini söyledi ve onları cennetteki belirli bir ağacı yemekten sakındırdı. Artık onlar için diledikleri yerde, diledikleri şeylerden, istedikleri şekilde ve diledikleri kadar yemeleri serbestti. Neki, iblis, o yasak ağaçtan yemeleri için Adem ve eşini fitledi. O ağacın sonsuzluk ve yıkılmaz saltanat ağacı olduğunu söyleyerek onları fitledi. Derken Adem, ona kandı ve ağaçtan yeyiverdi. Ardından kendini yoklayınca, kendinin çırılçıplak olduğunu anladı ve cennet yaprakları ile örtünmeye çalıştı. Fakat cennet bunun için yaratılmamıştı. Hiçkimse için Rabbin cennetinde Rabbe karşı gelmek sözkonusu olamazdı. Evet, Adem avret yerlerini örtmeye güç yetiremedi. Eşine baktı, o da aynı şekildeydi. Sonunda ikisi de hataları sebebiyle, içerisinde bulundukları huzur ve nimet yurdundan çıktılar.

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ
وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿٤٠﴾ وَآمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ
وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ
فَاتَّقُونِ ﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ
الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ
تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾ وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ
وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿٤٥﴾ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ
مُلَاقُو رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا
نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ
﴿٤٧﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا
شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٨﴾

٨

وَاِذْ

38."İnin oradan hepiniz, tarafımdan size bir yol gösteren gelecektir; Benim yoluma uyanlar için artık korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir" dedik."

39."İnkar eden kimseler ve ayetlerimizi yalan sayanlar cehennemlik olanlardır, onlar orada temelli kalacaklardır."[16]

40."Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi hatırlayın ve ahdimi yerine getirin ki Ben de ahdinizi yerine getireyim; yalnızca benden korkun."

41."Elinizde bulunan Tevrat'ı tasdik ederek indirdiğim Kuran'a inanın; onu ilk inkar edenler siz olmayın, ayetlerimi az bir pahaya karşılık değiştirmeyin ve yalnız benden sakının, benden!"[17]

42. "Hakkı batıla karıştırmayın ve bile bile hakkı gizlemeyin."[18]

43. "Namazı gereği gibi kılın, zekatı verin, rüku edenlerle birlikte rüku edin."[19]

44. "Kitabı okuyup durduğunuz halde kendinizi unutur da başkalarına mı iyilikle emredersiniz? Siz hiç düşünmez misiniz?"[20]

45-46. "Sabır ve namazla Allah'a sığınıp yardım isteyin. Hiç şüphesiz namaz, Rablerine kavuşacak ve Ona döneceklerini umanlar ve huşu duyanlardan başkasına ağır gelir."[21]

47. "Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi bir zamanlar alemlere üstün kıldığımı hatırlayın."[22]

48. "Kimsenin kimseden faydalanamayacağı, kimseden bir şefaat kabul edilmeyeceği, kimseden bir fidye alınmayacağı ve yardım görülmeyeceği günden korunun."[23]

[16] Evet, tevbeye sığınan güzel insanların yolunu izleyenlere korku da yoktur, üzülmek te. İblis'in yolunu izleyenler ise cehennemlikler olup onlar orada temelli kalacaklardır. Allah Teâlâ, böylece insan için hiçbir zaman ve hiçbir yerde değişmeyecek olan bir yasa koymuştur: İnsanın mutluluğu Allah'ın yoluna uymasında, dünya ve ahirette bedbahtlığı ise Allah'ın ayetlerini yalanlayıp Allah yolundan yüz çevirmesindedir.

[17] Allah Teâlâ, "Ey kendini Allah'a adamış olan kişinin çocukları! Ey Yakup Peygamberin çocukları! Ey İbrahim Peygamberin torunları!" diyerek salih kul İsrâil (Yakup) Peygamberin evlatlarına sesleniyor: Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi hatırlayın. Gerçekten de Cenab-ı Hak, size pek çok nimet ihsan etti. Nitekim, Hz.Musa, verilen nimetlerden bazılarını onlara şöyle hatırlatıyor: "Musa, milletine: "Ey milletim! Allah'ın size olan nimetini anın: İçinizden Peygamberler çıkarmış ve sizi hükümdarlar yapmıştı, dünyalarda kimseye vermediğini size vermişti" *(5 Mâide 20.)* Yani, onlara kendi dönemlerinde, başka hiçkimsenin ulaşamadıkları şeyleri vermişti. Gaye, Allah'ın onlara verdiği nimetleri açıklamaktır ama, burada onların hepsini saymak mümkün değildir. Bu yüzden onların en önemlisini haber verdi: İçinizden Peygamberler çıkarmış ve sizi hükümdarlar yapmıştı. Herbir boy için kayadan ayrı ayrı sular kaynatarak ve gökten helva ile bıldırcın eti indirerek. O halde bütün bunlara karşılık iman etmekle ve size olan ahdimi yerine getirmekle yalnız Bana şükredin ki, karşılıklı ahidlerimizi yerine getirmiş olalım ve size vadettiğim büyük sevap ve mükafatlara eresiniz.

Daha önce babalarınızın sizden aldığı tevhid ahdini yerine getirin. Yalnızca benden korkun, kendinizi kızgınlık ve azabıma düçar kılmayın. Siz daha önce indirilenleri doğrulayıcı olarak indirdiklerime inanmadıkça ahdimi yerine getirmiş olamazsınız. Elinizdeki Tevrat ve İncil'in içeriklerini doğrulayan şu Kur'ân'a iman etmedikçe ahdimi yerine getirmiş olamazsınız. Onu inkar edenlerin ilki siz olmayın ve ayetlerimi az bir pahaya karşılık değiştirmeyin. Az bir paha, tüm herşeyi ile dünyadır. Ki hiçbir şey, inkar ettiğiniz Allah'ın ayetlerinden birine bile denk değildir.

[18] "Hakkı batıla karıştırmak", hakkı gizlemek isteyen kimsenin yoludur. O kimseler, hakkı olduğundan başka türlü gösterir ve bile bile batılla hakkı değiştirirler. İşte bu çok büyük bir günah ve cürümdür. Zira hakkı korumak ile yükümlü olanlar onu gizlerse, hakkı insanlara başka kim açıklar?!

[19] Allah'ın istediği gibi namazı kılın. Aynen Allah'ın rasülüne indirdiklerine inananların kıldığı gibi. Muhammed'in @ ashabının verdiği gibi zekatı verin. Siz Muhammed'in @ ashabından ruku edenlerle birlikte olmazsanız ne kıldığınız namaz olur, ne verdiğiniz zekat olur. Öyleyse onlarla birlikte, alemlerin Rabbinin huzurunda eğilin, O'na boyun eğin. Şöyleki Hz. Muhammed @ sizin yanınızda bulunan hakikatleri tamamlamak üzere gelmiş son Peygamberdir. Bu yüzden sizin O'na karşı gelmeniz kendi dininizi hiçe saymak olur. O halde namazı gereği gibi kılın, zekatı verin ve ruku edenlerle birlikte ruku edin ki, ahdinizi yerine getirmiş, dininize olan imanınızı pekiştirmiş kimseler olarak siz de Muhammed'in @ ashabına katılmış olasınız.

[20] Bu ifadeler soru üzerine soru, reddiye üzerine reddiyedir. Gerçekten bu, Allah'dan sert bir kınama ve açık bir azarlamadır. Halka hatırlatmak ve gereklerini yapmaya onları çağırmak üzere hakkı öğrenip sonra onları yerine getirmeyen, yasakları çiğneyene, kötülükleri sakındırmak ve hayrı emretmek için insanlara örnek olamayanlara ilahi bir ültimatomdur bu ifadeler.

Siz hiç düşünmez misiniz? Onlar ne okuduklarına ve insanlara ne öğrettiklerine hiç bakmazlar mı? Onların kalpleri bu kadar katılaştı mı? Yoksa kendi tutku ve arzuları, elde ettikleri bayağı dünyalıklar mı onlara baskın çıktı?!

Bu ayet, İsrailoğulları hakkında inen ayetlerin arasında indi. Ama ayetin hükmü geneldir. Çünkü sebebin özel oluşu, hükmün genel oluşuna engel değildir.

Gerçekten, İsrailoğulları Hz.Muhammed'in @ geleceğini müjdeleyip duruyorlar, halka O'nun özelliklerinden bahsedip O'nunla onlara galip gelerek O'na imana çağıracaklarını iddia ediyorlardı. Ne zaman ki, Hz. Muhammed @ Peygamber olarak geldi, onlar O'nu inkar ettiler.

Bu ayeti açıklarken İbn Abbas şunları söyler: "Siz insanlara Muhammed'in @ dinine girmelerini ve namazı ikame gibi diğer yükümlü tutulduğunuz şeyleri emredersiniz de kendinizi unutur musunuz?!"

Bir adam, İbn Abbas'a gelerek insanlara iyiliği emr ve kötülükten sakındırma görevini yapmak istediğini ➡

➡ söyler. İbn Abbas adama der ki: "Buna hazır mısın?"

Adam "umarım hazırım." deyince şunları söyler: "Sen şu üç ayetle rezil olmak istemezsen bunu yap;

"Siz kendinizi unutur da başkalarına mı iyilikle emredersiniz?"

"Siz niçin yapmayacağınız şeyleri söylersiniz. Yapmayacağınız şeyi söylemeniz Allah katında ne büyük bir günahtır!" *(61 Saf 2-3.)*

"Size yasak ettiğim şeylerde, aykırı hareket etmek istemem; gücümün yettiği kadar ıslah etmekten başka bir dileğim yoktur benim." *(11 Hûd 88.)*

"Sen tüm bu ayetlerin gereğini tam olarak yerine getirdin mi?" deyince adam: "hayır" diye cevap verdi. Bunun üzerine İbn Abbas adama dedi ki: "Sen önce kendine bak, işe kendinden başla!"

21 İşte bu da, nefsini iyice yola getirip Allah'dan yardım dileyerek iyiliği emredip kötülükten sakındırmak isteyen kimselerin yoludur. ki bu şekilde onlar karşılaşabilecekleri zorluklara katlanabilsinler. Bu ise sürekli sabrı gerektirir. Sabır, tıpkı oruç gibi alışılabilen bir şey değildir. Zaten "Oruç, sabrın yansıdır". *(Tirmizî, Deavât 86; İbn Mâce, Sıyam 44.)*

Allah'a davet eden, iyiliği emredip kötülükten sakındıran kimseler, karşılaşabilecekleri çeşitli zorlukların üstesinden gelebilmeleri için Allah'dan yardım ve hidayet dilemek zorundadırlar.

Namaz, pek çok insanın zoruna giden bir ibadettir. Ama Allah'a teslim olmuş, O'nun huzurunda boyun bükmüş ve O'nun ayetlerini ince ince düşünen ve namazlarında Allah ile bağlantı kuran huşulu gözde kullara gelince; Allah onlara namazı sevdirmiştir. Çünkü onlar için namazda Rabbe yakarıp O'na yaklaşma vardır. İşte bu yüzden namaz, o gözde kulların gözlerinin nuru olmuştur.

Namazda huşu, yakınen Allah ve ahirete inanıp Allah'a kavuşacağının endişesi içerisinde davranışlarını O'na sunmak ve namazın tüm davranışların öküsü olduğuna inanmakla gerçekleşir. Öyleki namazı düzenli olanın diğer davranışları da düzgün; namazı düzensiz olanın diğer davranışları da bozuk olur. Evet, bilinen o günde dönüş Allah'adır ve herkes kazandıklarının karşılığını görecektir orada.

Kulun Rabbinden çekinip O'na kavuşacağına inanması kalbde huzur ve huşunun oluşmasını sağlar. İşte namaz kılan kimse, Allah ile beraber O'na kavuşacağının bilincinde dünya işlerinden tamamen arınır, tüm herşeyi ile sadece Allah'a yönelir. Ve gönlü namazla doğan nurlarla ışır ve Allah'a olan inanç ve sevgisi artar.

Orada kul, kendini Allah'a bırakır, tüm işlerini alemlerin Rabbine havale eder. Artık o, içtenlikle Allah'a itaat eder. Allah'ı tanımakla içi korku ile dolar ürperir. Her ruku edişinde ve her secde edişinde ruku ve secde edilecek yegane güç olarak Allah'ın varlığını hisseder.

22 Allah Teâlâ, İsrailoğullarına Peygamber gönderip Peygamberleriyle onları desteklediğini ve onları tüm alemlere üstün kıldığını hatırlatıyor: "Andolsun ki biz onları bir ilim üzere alemlere karşı seçmiştik."*(44 Duhân 32.)* Burada alemlerden kasıt, kendi zamanlarındaki alemlerdir.

23 Biliniz ki, önünüzde yaptıklarınızdan, taşkınlıklarınızdan sorguya çekileceğiniz bir gün var. İşte o günden çekinin ve o gün için hazırlık yapın. Herkes kendi kazandığına bağlıdır. Kimse kimseden faydalanamayacak, ama herkes yapıp ettiklerinden sorumlu tutulacaktır. İşte o günden sakının ki onda ne bir şefaat fayda verecek ne de Allah sizden kurtulmalık bir fidye de kabul edecektir. Siz o günde, herhangi bir şekilde yardım da olunmayacaksınız.

وَاِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ
اَبْنَٓاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَٓاءَكُمْ وَفِي ذٰلِكُمْ بَلَٓاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ
عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَاِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَاَنْجَيْنَاكُمْ وَاَغْرَقْنَٓا اٰلَ
فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾ وَاِذْ وَاعَدْنَا مُوسٰٓى اَرْبَعِينَ
لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَاَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ
عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾ وَاِذْ اٰتَيْنَا
مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾ وَاِذْ قَالَ
مُوسٰى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ
فَتُوبُٓوا اِلٰى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُٓوا اَنْفُسَكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ
بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾ وَاِذْ قُلْتُمْ
يَا مُوسٰى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْكُمُ
الصَّاعِقَةُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا
عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

49. "Hani korkunç bir şekilde size işkence eden, kadınlarınızı sağ bırakıp oğullarınızı boğazlayan Firavun ailesinden sizi kurtarmıştık; bu Rabbinizin büyük bir imtihanı idi."[24]

50. "Hani denizi yarıp sizi kurtarmış ve gözlerinizin önünde Firavun ailesini batırmıştık."[25]

51. "Musa'ya kırk gece vade vermiştik. Sonra onun arkasından, kendinize yazık ederek, buzağıyı tanrı edinmiştiniz."[26]

52. "Sonra bunun ardından, şükredersiniz diye, sizi bağışlamıştık."[27]

53. "Doğru yola gidesiniz diye Musa'ya hakkı batıldan ayıran Kitabı vermiştik."[28]

54. "Musa milletine şöyle demişti: 'Ey milletim! Buzağıyı tanrı olarak benimsemekle kendinize yazık ettiniz. Yaratanınıza tevbe edin de nefislerinizi öldürün, bu Yaratanınız katında sizin için çok daha hayırlıdır. İşte bu şekilde O, tevbenizi kabul etti. Gerçekten O, daima tevbeleri kabul eden ve bolca merhamet edendir.' "[29]

55. "Hani, 'Ey Musa! Allah'ı apaçık görmedikçe sana inanmayacağız' demiştiniz de gözleriniz göre göre sizi yıldırım çarpmıştı."[30]

56. "Ölümünüzden sonra, şükredesiniz diye sizi tekrar diriltmiştik."

57. "Bulutla sizi gölgelendirdik, kudret helvası ve bıldırcın indirdik. Verdiğimiz rızıkların iyi ve güzel olanlarından yiyin. Onlar bize değil, fakat kendilerine yazık ediyorlardı."[31]

[24] Firavun, inkarcı Mısır krallarına verilen ortak addır. Tıpkı inkarcı Rum krallarına Kayser; İran krallarına Kısrâ denildiği gibi. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 90.)*

Anlatıldığına göre Firavun korkulu bir rüya görmüştü. O, rüyasında Kudüs'ten çıkan bir ateşin İsrailoğulları hariç tüm Mısır Kıptîlerinin evlerine girdiğini görmüştü. O, bunu saltanatının İsrailoğullarından biri eliyle yıkılacağına yormuştu. Bunun üzerine Firavun, kız çocuklarını sağ bırakarak İsrailoğullarından doğan her erkek çocuğun öldürülmesini emretti. Aynı şekilde o, İsrailoğullarını en ağır ve bayağı işlerde çalıştırıyordu. Aklısıra o, bu uygulamaları ile Allah'ın takdirine engel olacağını ve O'nun emri karşısında durabileceğini sanıyordu. *(Çeşitli tefsirlerden özetlenmiştir.)*

Firavun, Hz. Musa'dan önce ve sonra İsrailoğullarına karşı başlattığı tüm bu işkenceleri bir başına yapmıyordu elbet. Fakat o bu iş için tüm ailesini ve ordularını kullanıyordu. Ancak Hz. Musa'ya iman edip Firavun ve gidişatından kurtarması için Rabbine yakaran hanımı Âsiye hariç. İşte ayetteki "Firavun ailesi" ifadesi zulüm ve taşkınlığında ona ortak olan yandaşlarına işaret etmektedir. Onlar zulüm ve taşkınlıkta bu dünyada ona ortak olmuşlar, ahirette de Cehennem azabında onun ortağı olacaklardır. "Kıyamet gelip çattığı gün, 'Tıkın Firavun ailesini azabın en katmerlisine!' (denir)." *(40 Mümin 46.)* İşte bu her azman ve yandaşının varacağı sondur. Yandaşları, efendilerine bağlı olduklarını, onun emrini yapmak zorunda olduklarına dair mazeretler ileri sürseler de onlar lanet ve azabı haketmişlerdir. "Hiç şüphesiz Firavun, Haman ve ikisinin askerleri hep yanılan kimselerdir." *(28 Kasas 8.)* Hata etme konusunda Firavun ile veziri Haman ve zulümde onlara yardım eden askerleri arasında bir fark yoktur.

İşte Cenab-ı Hak, burada, İsrailoğullarına nimetlerini hatırlatıyor. Hani onlar, Mısır'da Firavun'un emrinde aşağılık kimseler olarak yaşıyorlardı. Derken Allah, onlara Hz. Musa'yı bu azmanın tahakkümünden kurtarıp özgürlüklerine kavuşturmak ve insana köle olma zilletinden kurtarıp sadece Kahhâr olan Allah'a kul olmalarını sağlamak için göndermişti. O sırada onlar çoluk çocuklarıyla birlikte acımasız bir işkence altında inliyorlardı. Çoğu zaman insan kendine yapılan eziyet ve işkencelere katlanabilir, ama gözünün önünde başkalarına yapılan eziyetlere daha zor katlanır. Neki, Firavun avanesi, acımasızca onlara işkence ve eziyeti hem tattırmakta hem de başkalarının çektiklerini onlara izletmekteydi.

[25] Hatırlayın Allah'ın size olan nimetini. Hani denizin ortasından size, iki tarafı büyük dağ gibi yürüyüp geçebileceğiniz kuru bir yol açmıştı. Peşinize düşmüş olan Firavun ve askerleri size yetişememişti. Ama dalgalar onlara yetişmiş ve boğuluvermişlerdi. Bu mucize siz bakıp dururken gözünüzün önünde cereyan etmişti. Hal böyle iken, bu taşkınlık ve isyan yerine, Allah'ın mucizesini anlayıp size olan bu lütfuna karşılık şükretmeniz gerekmez miydi?

[26] Allah onları Firavun'dan kurtarıp onları Mısır'dan çıkarınca, Hz.Musa'dan içindekilerine uyarak kendilerine istikrarlı bir hayat sağlayacak Allah katından bir kitap istediler. Bunun üzerine Musa da, Rabbinden bir kitap istedi. Allah da ona Tevratı vereceğini vadetti. Tevrat, İsrailoğullarının neyin helal,neyin haram olduğunu öğrenecekleri kitab olan Tevrat. Bunun için de Hz.Musa'ya kırk günlük bir buluşma süresi belirledi. Hz. Musa, bu süreyi tamamlayınca Rabbi bu kitabı verecekti ona. İşte Hz.Musa,Rabbinin belirlediği bu buluşmaya gidince onlar bir buzağı edinip tapınmaya başladılar. Hz.Musa dönünceye kadar onlara öğüt verip dinin gereklerini yerine getirmelerini sağlamak üzere kardeşi Hz. Harun'u bırakmıştı. Hz.Musa, buluşma yerinde Rabbine yakarmaya başlayınca, Rabbi ona kavminin yaptıklarını bildirdi. Bunun üzerine Hz.Musa öfke ve üzüntü içerisinde kavmine döndü. Onları Allah'ı bırakarak süs eşyalarından peydahladıkları böğürürcesine sesler çıkaran bir buzağı heykeline tapınır buldu Tefsircilerin bildirdiğine göre, Sâmirî denilen biri, Hz.Musa'nın yokluğundan yararlanıp onlardan topladığı süs eşyalarıyla bu buzağı heykelini yapmış ve onları, ona tapınmaya çağırmış, onlar da ona tapınmaya başlamışlardı. Onların bu fitneye düşüşleri, Hz. Musa'nın aralarından ayrılmasından yirmi gün sonra olmuştu.

Buradaki altından yapılan buzağı, dünyalıklarla ilgili bir semboldür.

[27] Bütün bunlara rağmen bir lutuf ve bir nimet olarak onları bağışladık ve onlardan buzağıperestlik pisliğini kaldırdık. Belki temizlenirler, Allah'ın uyarılarına kulak verirler, düşünürler ve şükrederler diye.

[28] Ayetteki kitapdan kasıt Tevrattır. Hakkı batıldan ayırt eden Furkandır o. Aynı şekilde İncil de Furkandır, Kur'an da. Allah Teâlâ, kitabıyla hakkı batıldan tamamen ayırt etmektedir.

[29] Öldürün şu inkar virüsleriyle bitkin düşmüş nefsinizi! Nefsinizin tutkularından sıyrılıp Allah'a yönelerek. Siz şirk kirlerinden arınırsanız Allah sizi bağışlar ve size acır. "İşte bu Yaratanınız katında sizin için çok daha hayırlıdır." Size ayetlerini açıklayan, sizi nimetleriyle sarıp sarmalayan Rabbiniz katında hayırlı olan budur. Ama siz isyan ettiniz, O'na ortak koştunuz. Artık sizin için kendinizi öldürmekten başka bir yol yoktur.

[30] Bu da Allah'ın İsrailoğullarına gösterdiği ilginç mucizelerden biridir. Onda Allah'ın lutuf ve hoşgörüsü zirveye ➜

➡ çıkmıştır

Gerçekten İsrailoğulları hakka karşı küstahça karşı gelen bir topluluktur. Tüm bu apaçık ayetlere rağmen hakkı anlamamış, onu kabullenmemiş bir toplum. Tüm bu açık ayetlerden sonra biz onların şöyle dediklerini görmekteyiz: "Allah'ı apaçık görmedikçe sana inanmayacağız." Allah'ı açıkça görmek istiyorlar. Çünkü kalpleri O'nu görüp anlayamadı onların. Eğer gönülleri görüp anlayabilseydi, dilleri daha edepli konuşur, organları terbiyelerini takınır, özleri de dosdoğru olurdu.

[31] Ayetleri inceleyen herkes, Allah'ın bunca nimetine ve bunca belalara rağmen İsrailoğullarının haktan nefret eden o kötülük odağı huylarını anlar. Ne nimetler onların gönüllerinin hakka teslim olup şükretmelerini sağlamış; ne de azaplar onları ıslah edip yola getirebilmiştir!

Tüm bu olanlardan sonra Allah, onların üzerine onları gölgeleyen bir bulut indirmiş; O'nun tertemiz rızkından yemeleri için de helva ve bıldırcın indirmiş. Ama onlar yine şükretmeyip zulmetmişlerdir.

وَاِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ
خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا
قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَاَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا
مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾ وَاِذِ اسْتَسْقٰى مُوسٰى
لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا
عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ كُلُوا وَاشْرَبُوا
مِنْ رِزْقِ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾ وَاِذْ قُلْتُمْ
يَا مُوسٰى لَنْ نَصْبِرَ عَلٰى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ
يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْاَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا
وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا قَالَ اَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ اَدْنٰى
بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ اِهْبِطُوا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَا سَاَلْتُمْ
وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاؤُ بِغَضَبٍ
مِنَ اللّٰهِ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ
النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

١٠

اِنَّ الَّذِينَ

58. "Hani, 'Şu şehre girin, orada dilediğiniz gibi, bol bol yiyin, secde ederek kapısından girin, 'bağışla' deyin, biz de yanılmalarınızı bağışlarız, iyilere daha da artırırız' demiştik."[32]

59. "Ama zulmedenler, kendilerine söylenmiş olan sözü başka sözle değiştirdiler. Biz de, zalimlere, yoldan çıkmalarından dolayı gökten azab indirdik.".

60. "Hani Musa, milleti için su aramıştı; Biz de ona 'Asanla taşa vur' dedik; ondan on iki pınar fışkırıverdi, herkes içeceği yeri bildi. Allah'ın rızkından yiyin, için, yalnız yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarma-yın."[33]

61. "Hani siz 'Ey Musa! Bir tek çeşit yemeğe dayanamayacağız, Rabbine yalvar da, yerin bitirdiği şeylerin sebzesinden, hıyarından, sarımsağından, mercimek ve soğanından bizim için yetiştirsin' demiştiniz de, O, 'Hayırlı olanı daha düşük şeyle mi değiştirmek istiyorsunuz? Şehre inin, şüphesiz orada istediğiniz vardır' demişti. Onlara yoksulluk ve düşkünlük damgası vuruldu, Allah'ın gazabına uğradılar. Bu, onların Allah'ın ayetlerini inkar etmeleri ve haksız yere Peygamberleri öldürmelerindendi; bu, karşı gelmeleri ve taşkınlık yapmalarındandı."[34]

[32] Ayette söz konusu edilen şehir, Kudüs'tür. Onlara Cenab-ı Hak şöyle dedi: "Şehre, sanki siz sürekli secde yahut ruku halınde imişsiniz gibi huşu içerisinde girin." Bu, işin başında onların Allah'ın emrine teslim olup O'nun emir ve ayetleri hakkında tartışmamaları için bir uyarıdır. Şehre secde ederek, O'nun emrine boyun eğerek, içtenlikle O'na dönerek ve O'nun has kulları olarak girin. Ve "bağışla" diyerek Allah'tan günahlarınıza çizgi çekmesini dileyiniz.

Peki bu ilahî buyruklar karşısında İsrailoğulları ne yaptılar? Allah'ın uyarısını dikkate alıp söz dinlediler mı? Hayır, üstelik onlar kendilerine söylenen sözü kelime oyunu yaparak değiştirdiler. İşte bu durum, onların inat, Allah'ın emirleriyle dalga geçip ona karşı gelmede iyice çizmeyi aşmalarıydı. Bu yüzden onları kırıp geçiren cezaları hemen geliverdi

[33] Andolsun ki, Hz.Musa taşa vurur vurmaz dört taraftan su fışkırmaya başladı. Her köşeden de üç ayrı göze kaynıyordu. Toplam on iki kaynak ediyordu. Onlardan her bir grup içeceği yeri belirlemişti. Zaten İsrailoğlları on iki koldan oluşuyordu. Hz.Yakub'un torunlarından "İsrailoğulları boyu" diye anılan on iki kabile vardı. Onlardan her birinin Yakub torunlarından birer reisi vardı. İşte bu boylardan her birinin su ihtiyacını karşılayacağı bir kaynak belirlenmişti.

Kurtubî, bu ayetin yorumunda güzel bir nükte söylemektedir: "Elbette Allah Teâlâ, taşa vurmadan da taşı yarıp gözeler fışkırtmaya da kadirdi. Ama O, bir takım hedeflere erişebilmek için bir takım sebeplere tutunmanın gereğine kullarının dikkatini çekmek istiyordu. Böylece kullar bu sebeplere tutunup tutunmama konusunda denenecek, onlardan bunları yerine getirenler mükafatlandırılmayı, bundan kaçınanlar da cezalandırılmayı haketmiş olacaklardı." *(Kurtubî, Tefsîr, I, 419.)*

Okuyucu bilsin ki Hz.Musa'nın mucizesi taşta değil, asada gizli idi.

Hz.Musa, su istediğinde, taş yarılıp gözeler fışkırınca, Cenab- Hak "Allah'ın rızkından yiyin.." buyurdu. Ardından "yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın." buyurarak nimete karşılık nankörlük ederek nimetin ellerinden alınmasına sebep olmamaları için onları uyardı. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 100.)*

Fakat onlar, Allah'ın bu rızkına kanaat edip şükür mü ettiler? Ne gezer! Zira nimete şükretmek İsrailoğullarının alışık olmadıkları bir şeydi!

[34]"*Biz dayanamayacağız*" sözü, onların midelerine ne kadar düşkün olduğunun bir göstergesi idi. Ve onlar "Biz gökten inen rızık istemeyiz, Rabbine yalvar da, yerin bitirdiği şeylerden çıkarsın bize" diyerek hayvanî tutkularının esiri oldular. Onlar ancak maddî şeylerle tatmin oluyorlar, sebepsiz gelen mucizeleri kavrayamıyorlardı. Üstelik onlar sebepleri halkeden hakkında da şüphe içerisinde idiler.

Sonunda Allah'ın Peygamberi Musa, onların derdinin şeriat, İslam, kanun ve nizam olmadığını; onların tek derdinin geçici dünyalıklar olduğunu anlamıştı.

Halbuki onlar biliyorlardı ki bu istedikleri rızıklar onlar için garanti değildi. Çünkü onları elde etmek ağır bir takım yükümlülükleri yerine getirmeye bağlıydı. İşte o yükümlülüklerden biri "yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın." buyruğu idi. Bunu yerine getirmek ise İsrailoğulları için hiç mümkün değildi. Biz şahidiz ki, onlar dün olduğu gibi, bugün de yeryüzünde bozgunculuk ve taşkınlık yapmaya devam etmektedirler.

Onların bu yükümlülükleri yerine getiremeyeceklerini çok iyi bilen Hz.Musa, istediklerini vermesi için Rabbine dua etmedi. Çünkü Allah'ın Peygamberi ne zaman onları yüceltmek istemişse, onlar alçaklığa sapıyorlardı. Allah onları en güzel ve en leziz nimetlerle rızıklandırırken onlar, soğan, sarımsak ve mercimek yemenin derdine düşmüşlerdi.

O halde "inin şehre!" O istediklerinize ulaşmak için herhangi bir yerleşim merkezi şehre inin. Çünkü o istediğiniz şeyler çölde bulunmaz. Sizin bu istediğiniz şeyler öyle Allah'dan istenecek çok değerli, her yerde bulunmaz şeyler değildir. Onlar yerleşim merkezlerinde bol miktarda olan değersiz şeylerdir.

Ve Allah onlara yoksulluk, düşkünlük ve alçaklık damgasını vuruverdi. Onlar bunu çoktan haketmişlerdi.

Şöyleki, işin başında Allah'ın ayetlerini inkar etmişler, O'nun şeriatını reddetmişler, O'nun kitabını arkalarına atmışlardı. Sonra Allah'ın Peygamberlerini ve onların izinde giderek insanların arasında adaleti hakim kılmaya çalışanları sebepsiz yere öldürenler de onlardan başkası değildi. Yanısıra onlar azgınlık, taşkınlık ve yeryüzünde bozgunculuk yaparak bu şekilde cezalandırılmayı çoktan haketmişlerdi.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَىٰ وَالصَّابِئِينَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا
مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ
فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾
وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ
كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ
أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ
يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ
وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَٰلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾
قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا
بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ ﴿٦٩﴾

١١

62. "Şüphesiz, inananlar, Yahudi olanlar, hıristiyanlar ve sabiilerden Allah'a ve ahiret gününe inanıp yararlı iş yapanların ecirleri Rablerinin katındadır. Onlar için artık korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir."[35]

63. "Hani sizden kesin söz almıştık. Tur dağını yükselterek tepenize dikmiştik. 'Allah'a karşı gelmekten sakınanlardan olabilmeniz için, size verdiğimiz Kitaba kuvvetle sarılın, onda bulunanları hatırda tutun' demiştik."[36]

64. "Bundan sonra yine yüz çevirdiniz; eğer Allah'ın size bol nimeti ve merhameti olmasaydı, muhakkak zarara uğrayanlardan olurdunuz."[37]

65. "İçinizden cumartesi günü azgınlık edenleri elbette biliyorsunuz. Onlara 'Aşağılık maymunlar olun' dedik."[38]

66. "Biz bunu, çağdaşlarına ve sonradan geleceklere bir ceza örneği ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir öğüt olsun diye yaptık."[39]

67. "Hani Musa milletine: 'Allah muhakkak bir sığır boğazlamanızı buyuruyor' demişti; 'Bizi alaya mı alıyorsun?' dediklerinde de: 'Cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım' demişti."

68. "Rabbine bizim adımıza yalvar da onun mahiyetini bize açıklasın' demişlerdi, 'O, onun ne pek kart, ne pek körpe, ikisi ortası bir sığır olduğunu söylüyor, haydi size emrolunanı yapın' demişti."[40]

69. "Rabbine bizim adımıza yalvar da onun ne renk olduğunu bize açıklasın" dediler. 'O, onun, bakanların içini açan parlak sarı renkli bir sığır olduğunu söylüyor' dedi."

[35] Allah'a ve ahıret gününe inanan ve Allah'a boyun eğen müslümanlar, şimdi Hz. Muhammed@in yoluna uyarak Kur'an ve sünnete tutunan kimselerdir. Aynı şekilde Hz. Peygamberin davetı kendilerine erişen diğer dın salıkleri gidişatlarını terkedip Allah'ın dinine katıldıklarında onlar da Peygamberlerin izinde giden gerçek müminlerdir. Allah'a ve ahiret gününe inanıp salih amel işleyen o müminler için bir korku da yoktur, onlar mahzun da olmayacaklardır.

İslam toplumu kargaşaya düştüğünde, işte bu metot üzere karar kılanlar kurtuluşa eren gruptur. Allah'ın lutfu ve keremi onlar içindir. Onlar Allah'ın güven ve koruması altındadırlar. Onlara ne bir korku vardır, ne de bir hüzün.

[36] Burada İsrailoğulları ile beraber bir başka duruşma var. O duruşmada Rableri onlara, Allah'a iman edıp O'na hiç bir şey ortak koşmama ve Peygamberlerıne uyma üzerine alınmış sözleri hatırlatıyor. O Tur dağını tepelerine dikip korku ve endişeyle ona bakarak onlardan kesin söz aldığı anı hatırlatıyor. İşte o an Yüce Allah şöyle ferman buyuruyordu onlara: "Size verdiğimiz Kitaba kuvvetle sarılın." Yani Tevrata sımsıkı sarılın ve ciddiyetle gereklerini yerine getirin."İçindekileri hatırda tutun." Onu kuru kuruya okumakla yetinmeyin. Onu hem okuyun, hem de gereklerini yerine getirin.

Bugün Kur'an tecvit üzere güzel güzel okunuyor ve gece gündüz dinleniyor. Ne varki bu haliyle O hayattan el çektirilmiş ve terkedilmiş durumdadır. Bu yüzden bugün müslümanlara düşen kendilerini, daha önce yahudi ve hrıstiyanların içerisine düştüğü sapmaların pençesinden kurtarmalarıdır.

[37] Fakat onların çoğu, yüz çevirmeye devam ettiler..

[38] O cumartesi günü içinizdeki taşkınlık yapanları çok iyi biliyordunuz. Hani onlar, kendilerini Allah'ın emirlerine içtenlikle boyun eğmekten alıkoyan bir takım hilelerle haramları çiğnemek üzere planlar kuruyorlardı. Cenab-ı Hak onlara cumartesi günü çalışmayı yasaklamıştı. Sonra bu konuda onları denedi. O, balıkları cumartesi günü gönderiyordu. Ogün ortaya çıkan balıklar haftanın diğer gününde kayboluyorlardı.Buna karşılık onlar şeytanın kendilerini ayartmasıyla bir plan yaptılar. Denizin kenarına havuzlar yapıp onlara giden kanallar açtılar. Cumartesi gecesi balıklar o kanallardan havuzlara doluyordu. Onlar da pazar günü onları avlıyorlardı. İşte Allah Teâlâ, bu taşkınlıkları sebebiyle onları cezalandırdı: *(Bkz.İbn Kesir, Tefsir, I, 105; Kurtubî, Tefsîr, I, 440.)* "Aşağılık maymunlar olun." "Bir şeyi dilediği zaman, O'nun buyruğu sadece, o şeye 'Ol' demektir, o da hemen oluverir." *(36 Yâsîn 82.)*

Allah'ın yasalarına karşı yapılan bu hileli tutumlar yahudilerin tarihi adetidir. Aynı şekilde haktan yan çizen ve Allah'ın yasaklarını adlarını değiştirerek helalleştirenlerin adetidir bu.

[39] Maymunlara çevirme ayetini biz, o dönemi yaşayanlara ve arkalarından geleceklere kalıcı bir ders olsun diye yaptık. O halde bize yakışan, yahudilerin düştükleri bu durumlardan ders alıp Allah'a dönmemiz, cahiliyyeyi arkamıza atarak hızla kitab ve sünnete uymamız ve hayatı Allah'ın indirdiği hükümlere uygun hale dönüştürmemizdir.

[40] İsrailoğullarının bir başka duruşması. Lutfu keremi bol Rabbin katından uzanıp gelen bir bağışlanma:

Peygamberleri Musa onlara demişti ki: "Allah muhakkak bir sığır boğazlamanızı buyuruyor." Bu buyruk anlamsız bir emir değildi. Güvenilir tefsir kaynaklarımızın *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 108.)* bize anlattığına göre bu emir, İsrailoğulları arasında bir olay üzerine gelmişti. Onlardan çok zengin bir adamın çocuğu olmamıştı. Sadece yeğeni adamın mirasına konacaktı. Adam onun malına konmasını engellemek için gizlice onu öldürüp cesedini başka bir adamın kapısına bırakmıştı. Sabah olunca maktül tarafı, intikam için silahlanıp karşı tarafın karşısına dikilmişti. Tam birbirlerine saldıracakları bir sırada, içlerinden aklı başında olan birisi çıkıp "Niye birbirinizin kanına gireceksiniz!? İşte aranızda Allah'ın Peygamberi var, gidin ona probleminizi halletsin!" demişti. Bunun üzerine onlar da gelip durumu Allah'ın Peygamberine arzetmişlerdi. O da, onlara "Allah muhakkak bir sığır boğazlamanızı buyuruyor." diyerek ilahi buyruğu aktarınca; "Sen bizi alaya mı alıyorsun?" diye karşılık vermişlerdi. Peygamber ise, "Ben cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım" diyerek onlara çıkışmıştı.

Onlar buyruğu alır almaz, itiraz etmeden yerine getirmeye kalksalardı, sıradan herhangi bir sığırı boğazlamak onlara yetecekti. Fakat onlar itiraz ve sorularla işi zorlaştırdılar.

Dediler ki; "Bizim adımıza Rabbine yalvar da onun mahiyetini bize açıklasın." Halbuki Allah onun ➡

➡ mahiyetini sırf onlara acıdığından açıklamamıştı. Yoksa unuttuğundan değildi. Ama onlar bunu anlayamadılar ve muaf tutuldukları şeyi sordular. Sonuçta işi kendi aleyhlerine zorlaştırdılar. Allah da buyruğunu zorlaştırıyordu. Zira O, bu konuda şöyle buyurmaktaydı: "Ey İnananlar! Size açıklanınca hoşunuza gitmeyecek şeyleri sormayın. Kuran indirilirken onları sorarsanız size açıklanır, (ama üzülürsünüz). Allah sorduğunuz şeyleri affetmiştir. Allah Bağışlayan'dır, Halim'dir. Sizden önce bir millet onları sormuştu, sonra da onları inkar etmişlerdi." *(5 Maide 101-102.)*

Elbette Allah Teâlâ, hiçbir şeyi unutmaz ve hiçbir şeyden de habersiz değildir. O'nun katından bir ilahî hüküm inerken O, bir kısım şeyleri ayrıntılı olarak açıklamamışsa bunun bir hikmeti vardır şüphesiz. Artık onlar hakkında gereksiz sorular sorulmaz. Çünkü bu tip sorular, muaf tutulan şeyleri kurdalamaktır. Ama onlar bu incelikleri kavrayamadıklarından gereksiz sorularla işi iyice zorlaştırdılar. Halbuki buyruğun geldiği anda, Alemlerin Rabbine içtenlikle boyun eğselerdi iş, sarpa sarmayacaktı.

Onların bu ısrarlı sorularına karşılık Allah'ın Peygamberi kesecekleri sığırın niteliklerini onlara şöyle açıkladı: "O, onun ne pek kart, ne pek körpe, ikisi ortası bir sığır olduğunu söylüyor." Ardından da gereksiz soru ve tartışmaları bırakarak hemen Allah'ın buyruğunun yerine getirilmesi gereğini onlara hatırlatıyor: "Durmayın haydi size emrolunanı yapın." Ama onlar yine yapmadılar.

Artık onlar, ne aşırı yaşlı, ne de güçsüz ve körpe olmayan, bu ikisi ortası bir sığır arıyorlardı. İş iyice sarpa sarmıştı. Ne varki onlar inatlarında ısrar ederek yeni sorular yöneltiyorlardı Allah'ın elçisine.

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ اِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَاِنَّا
اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ
تُثِيرُ الْاَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا
قَالُوا الْـٰٔنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾
وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادّٰرَءْتُمْ فِيهَا وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذٰلِكَ يُحْيِ
اللّٰهُ الْمَوْتٰى وَيُرِيكُمْ اٰيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ
قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسْوَةً وَاِنَّ
مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ
فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَٓاءُ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ
وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾ اَفَتَطْمَعُونَ اَنْ يُؤْمِنُوا
لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللّٰهِ ثُمَّ
يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَاِذَا لَقُوا الَّذِينَ
اٰمَنُوا قَالُوا اٰمَنَّا وَاِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ قَالُوا اَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا
فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

حزب ٢

١٢

70. "Rabbine bizim adımıza yalvar da, mahiyetini bize bildirsin, çünkü sığırlar, bizce, birbirine benzemektedir. Allah dilerse biz şüphesiz doğruyu bulmuş oluruz' dediler."[41]

71. "O, 'yeri sürüp ekini sulayarak boyunduruk altında ezilmemiş, kusursuz, alacasız bir sığır olduğunu söylüyor' dedi. 'İşte şimdi gerçeği getirdin' deyip sığırı boğazladılar; neredeyse bunu yapmayacaklardı."[42]

72. "Hani siz, bir kimseyi öldürmüş ve bunu birbirinize atmıştınız; oysa Allah gizlemekte olduğunuzu ortaya çıkaracaktı."

73. "Sığırın bir parçasıyla ona vurun' dedik. İşte böylece Allah ölüleri diriltir ve aklınızı kullanasınız diye size ayetlerini gösterir."[43]

74. "Bundan sonra kalpleriniz yine katılaştı, taş gibi, hatta daha da katı oldu. Çünkü kimi taşlar vardır ki, içerisinden ırmaklar fışkırır; onlardan kimi vardır ki, yarılıp ondan su çıkar; Kimi de var ki, Allah korkusundan aşağılara yuvarlanırlar. Elbette Allah yaptıklarınızı bilmez değildir."[44]

75. "Size inanacaklarını umuyor musunuz? Oysa onlardan bir takımı Allah'ın sözünü işitiyor, ona akılları yattıktan sonra, bile bile onu tahrif ediyorlardı."[45]

76. "İnananlarla karşılaştıkları zaman, 'İnandık' derlerdi; birbirleriyle yalnız kaldıklarında ise, 'Rabbinizin katında size karşı hüccet göstersinler diye mi Allah'ın size açıkladığını onlara anlatıyorsunuz? Bunu akıl etmiyor musunuz?' derlerdi."

41 Eğer onlar 'Allah dilerse' demeselerdi, Allah ne onları hidayete erdirir; ne de onlara cevap verirdi. Aksine işi, onların yapamayacağı şekilde geciktirir ve sonra da onlara azap ederdi. Ama O, öyle yapmadı.

42 O kesmeniz gereken hayvan ezilmiş çelimsiz değil, gösterişli bir sığırdır. O ne çifte koşulmuştur, ne de sulama da bitkin düşürülmüştür. Aksine o, her türlü eksiklik ve kusurdan uzak, güzel gösterişli bir hayvandır. Yanısıra o, içerisinde alacası olmayan ve bakanların gözlerini kamaştırıp içini açan capcanlı sarılıkta bir sığırdır. "İşte şimdi gerçeği getirdin." Yani biz işin doğrusunu şimdi anladık, dediler. Halbuki onlar biraz düşünselerdi, hakkın Allah'ın bir sığır kesme emrini ilk verdiğinde apaçık ortada olduğunu göreceklerdi. Sonunda emre uyarak istenilen nitelikte bir sığır bulup onu boğazladılar, ama bu altı özellikte buldukları sığırı, çok pahalı oluşundan dolayı neredeyse kesmeyeceklerdi.

Bu konuda Kurtubî, şunları söyler: "Kesilmesi istenen sığırda aranan bu nitelikler, onların çok soru sormaları neticesinde gelmiş ve iş zorlaşmıştır. Gerçekte ise, Allah'ın dini, kolaylık dinidir. Ama Peygamberlerin ve ilim adamlarının istekleri karşısında dikkafalılık etmek kınanmış bir davranıştır.. Allah'dan esenlik dileriz." *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, I, 454-455.)*

Sözkonusu sığırın aranıp bulunuşu ile ilgili çeşitli rivayetler vardır, merak edenler tefsir kitablarına bakabilirler.

43 Hatırlayın, hani siz bir zamanlar haksız yere birini öldürmüştünüz ve katil konusunda ayrılığa düşmüştünüz. Allah Teâlâ ise, sizin içinizde gizlemeye çalıştığınız şeyi günyüzüne çıkaracaktı. Nitekim Cenab-ı Hak, onların gizleyip sakladıkları şeyi açıklamayı isteyince, şehir halkına şöyle buyurdu: "Kestiğiniz bu sığırın bir parçasını ölünün cesedine vurunuz." Bu gerçekten, Allah'ın işlerindeki hikmeti açıklayan son derece ilginç bir sürprizdi. Hem de, kupkuru yeryüzünün nasıl, Allah'ın tüm herşeye kadir olduğunu ve tüm işlerin yegane sahibi olduğunu haykıran bir sürprizdi.

İşte bu sığır da, Allah'ın ince işlerini bildirmek ve O'nun öldükten sonra nasıl tekrar diriltişini göstermek için boğazlanmıştı. "Sığırın bir parçasıyla ona vurun' dedik."

Bu emir üzerine o sığırdan Hz. Musa'nın kesip aldığı parçayı aldılar ve maktüle vurdular. Maktül canlanmıştı. Hemen ona "seni kim öldürdü?" diye sordular. Adam, "beni amcaoğlum öldürdü." dedi ve tekrar öldü. .Öldükten sonra tekrar dirilten Allah'ın şanı ne yücedir!

Ey İsrailoğulları, gerçekten Allah size ne ilginç mucize ve ayetler vermişti. Eğer onlardan ders alsaydınız, bir an bile olsun Allah'dan gafil olmazdınız. "İşte böylece Allah ölüleri diriltir ve aklınızı kullanasınız diye size ayetlerini gösterir." Peki İsrailoğulları akıllarını kullandılar mı? Allah'ın bu eşsiz ayetlerini görünce teslim oldular mı? Yoksa ne yaptılar?

44 Sonra kalpleri taş gibi kaskatı kesildi. Hatta taştan da katı oldu onların kalpleri. Halbuki bunca ayet ve mucizelere şahit olduktan sonra onların kalpleri nur ve dipdiri olup Allah'a canu gönülden boyun eğmeleri gerekirdi. Ama öyle olmadı, taş gibi kaskatı oldular, hatta taştan bile katı. Zira taşlar, Allah'a başkaldıranların kalplerinden daha yumuşaktır. "Çünkü taşlar vardır ki, içerisinden ırmaklar fışkırır." Ama onların kalpleri öyle değildir.

Kimi kalbi katı insanlar vardır, ama Allah'ın bir kısım açık ayetlerini görünce, o gönüllerini yakıp parçalayan ayete hemen boyun eğerler. Ardından Allah korkusundan gözlerinden yaşlar boşanır. Artık onlar önceki hallerinden farklı olarak yumuşacık bir kalbin sahibi olurlar. İsrailoğullarının durumu ise, bunların hiçbirine benzemez.

"O taşlardan kimi de var ki, Allah korkusundan aşağılara yuvarlanırlar." İşte derununa Allah saygısı ve Allah korkusu ulaşan müminin durumu da böyledir.

Yüce Rabbimiz, anlatılan bu dersleri alıp israiloğulları gibi katı kalpli olmamamız için bizi hep uyarmaktadır: "İnananların gönüllerinin Allah'ı zikre ve O'ndan inen gerçeğe içten bağlanma zamanı daha gelmedi mi? Onlar, daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar; onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı; onların çoğu, yoldan çıkmış kimselerdir." *(57 Hadid 16.)*

İşte bu kıssa bize, israiloğullarının bazı özelliklerini açıklamakta ve onlarla birlikte sosyal ilişkiye girmememiz gerektiğini bildiriyor. Şunu çok iyi bilmeliyiz ki, onların hasta gönülleri yoğun bir şekilde inat, çekişme ve kibir örtüleriyle kuşatılmıştır. Tıpkı şu sığır boğazlama işini bir takım hile ve planlarla savsaklamaları, ➡

➡ birbirlerini zulüm ve iftira ile suçlamaları gibi. Mallarına konabilmek için amcaoğlunu sinsice öldüren de yahudiden başkası değildi nitekim.

Bütün bu olanlardan anlaşılıyor ki, onlar Allah'ın ayetlerine inanmayan, kalpleri Allah'ı anmakla yatışmayan kimselerdir. Onların gözlerinin önünde duran taşlardan gözeler fışkırsa da kalpleri zikrullah karşısında yumuşamaz. Çünkü Allah'ın ayetlerinden etkilenmeme konusunda, taşlardan da katıdır onların kalpleri!

Öte yandan onlar büyük küçük tanımayan kimselerdir. Nitekim biz onların, Hz.Musa'ya "Rabbine bizim adımıza yalvar." deyişlerinde, ne kadar edepsizce davrandıklarını gördük. Sanki Yüce Allah, yalnızca Musa'nın Rabbi, onların Rabbi değil! Aman ya Rabbi! Bu ne çirkin edepsizlik ve ne ham ifade!

45 Şüphesiz onlar, hakka çağrıldıkları halde ona icabet edip inanmayanlardır. Ama bazı müminler, onların kendilerine inanacaklarını ümit etmekteydiler. Fakat Yüce Allah, müminlerden onların kendilerine inanıp Allah'ın zikrine ve indirilen gerçeklere inanmalarını beklememelerini istemektedir. Çünkü onlar, Allah'ın kelamını işitip içeriğine akılları yattıktan sonra, bile bile onu bozup değiştiren katı kalpli kimselerdir.

Onlar ki, Allah'ın yeryüzüne hükümran kıldığı ve gereğini yerine getirmeleri için Musa'nın ve Îsa'nın kitaplarını emanet ettiği kimselerdi. Fakat onlar kendilerine açıklanan hakka dönmeyip daha önce de Allah'a ve Peygamberine hıyanet etmişler, inananları aldatmışlardı. Tüm bunlardan sonra artık sizden hiç kimse, hiçbir gün o yahudilerin sizinle birlikte dosdoğru yolda olacaklarını beklemesin.

Allah Teâlâ, onların inanmalarının imkansız oluşunu katı kalpli oluşlarına bağlamıştır. Aşağıdaki ayetlerde ise Cenab-ı Hak, onların katı kalplilik ile bozgunculuğu biraraya getirdiklerini, artık bundan sonra hiçbir kalbin hakka boyun eğmeyeceğini, hiçbir aklın hakkı kabule yanaşmayacağını açıklamıştır. Bu halleriyle onlar nasıl imana giden yolu bulabileceklerdi?

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾ وَمِنْهُمْ
أُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا
يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ
يَقُولُونَ هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا
فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ
﴿٧٩﴾ وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ
أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللّٰهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللّٰهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ
عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلٰى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ
بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
﴿٨١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا
مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللّٰهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ
إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَآتُوا الزَّكٰوةَ
ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

١٣

77. "Onlar gizlediklerini de, açıkladıklarını da Allah'ın bildiğini bilmiyorlar mı?"[46]

78. "Onların bir kısmı, Kitab bilmez, okuyup yazması olmayan kimselerdir. Bildikleri bir takım yalan ve kuruntulardan ibarettir. Onlar ancak vehim içindedirler."[47]

79. "Vay, Kitabı elleriyle yazıp, sonra da onu az bir değere satmak için, 'Bu Allah katındandır' diyenlere! Vay ellerinin yazdıklarından ötürü onların başına geleceklere! Vay kazandıklarından dolayı onlara!"[48]

80. " 'Ateş bize sadece sayılı bir kaç gün değecektir', derler; sor, 'Allah katından siz söz mü aldınız?', eğer öyle ise Allah sözünden caymayacaktır. Yoksa Allah'a karşı bilmediğiniz bir şey mi söylüyorsunuz?"[49]

81. "Hayır öyle değil; kötülük işleyip suçu kendisini kuşatmış olan kimseler; cehennemlikler işte onlardır. Onlar orada temellidirler."

82. "İnanıp yararlı işler yapan kimseler ise cennetlik olanlardır, onlar da orada temellidirler."[50]

83. "Hani İsrailoğullarından, 'Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, anne babaya, yakınlara, yetimlere, düşkünlere iyilik edin, insanlarla güzel güzel konuşun, namazı adamakıllı kılın, zekatı verin' diye söz almıştık. Sonra siz pek azınız müstesna, döndünüz. Sizler zaten döneksiniz."[51]

[46] Ey müminler, tüm bunlardan sonra siz onların sizin gibi olacağını mı sanırsınız?! Onlar, Hz Muhammed'in @ ashabı ve diğer müminler ile karşılaştıklarında onun Peygamberliğini kabul ettiklerini söylerler. Ama kendi aralarında bir araya geldiklerinde bu sefer şöyle derler: "Yarın kıyamet gününde Rabbiniz katında size karşı delil göstersinler de sahtekarlığınız, Muhammed'e olan kininiz ve onun size getirdiği şeyin gerçek olduğu açığa çıksın ve sonuçta cehennem azabına uğratılasınız diye mi, Hz.Muhammed'in Peygamberliğine dair Allah'ın Tevratta size açıkladığı bilgileri müslümanlara bildiriyorsunuz?"

Sanki Cenab-ı Hak, bilmediği şeyi kendisine bildirmeleri konusunda müminlere muhtaçmış gibi! Haşa! Yüce Allah, onların zatı hakkındaki bu kuruntularından çok uzak ve şanı pek yücedir. Onlar hangi akla kulluk ederek böyle yapıyorlar!?

[47] Bilgisizce ahkam kesmek, kuruntu ve vehime dayanarak söz söylemek. İşte bu da bir diğer sapıklık, cehalet ve yoldan çıkma türü.

Hadisde bildirildiğine göre; "İnsanların bilgisizce fetva vermede en cüretkar olanı, ateşe atılmada en acele davrananıdır. Hiç şüphesiz zan, sözlerin en yalanıdır." *(Buhari, Edeb 57, 85.)* Gerçekten bu, kitabı sadece okuyan ve kuruntulardan başka bir şey bilmeyenlerin düçar olduğu çok büyük bir fitnedir. Onların hak namına bildikleri, kapris ve eyilimlerinden kaynaklanan bir takım kuruntulardan ibarettir.

[48] Onlar bile bile kitabı tahrif edenler, yahut hiçbir bilgiye dayanmadan kitab hakkında ahkam kesenler, sonra da kalkıp "Bu Allah katındandır, bu Allah'ın kelamıdır" diyenlerdir. Gerçekten onları kuruntuları aldatmış, kaprisleri kandırmıştır. İşte böylece Allah, onların elleriyle kitab yazıp uydurduklarını bildirmektedir. O yazdıkları her harf, Allah'a yakıştırdıkları her iftira ve uydurdukları her batıl fetvaya karşılık Allah onlara lanet etmiş, onları rahmetinden kovmuştur.

Az bir değer karşılığında yaptıkları alışverişten dolayı yazıklar olsun onlara! Az bir değer, dünyalıktır. Tüm varı yoğu ile dünya ise, Allah'ın salih kulları için hazırladıkları karşısında bir hiçtir.

Onlar haramla beslenenler, inkar üzere yapılananlardır. Onlara yazıklar olsun! Allah'ın laneti üzerlerine olsun! Onlar ancak ateşe yakışırlar.

Bu büyük bela, Allah'a, O'nun kitaplarına ve Peygamberlerine inanan bir grup kimseye de bulaşmış vaziyettedir bugün. Onları da geçici ve boş debdebeleriyle dünya aldatmakta, bir takım mevkilerle büyülemekte, yahut zalimlerin tehditleriyle korkutmaktadır. Sonuçta onlar bir türlü gerçek imana eremiyorlar ve sadece Alemlerin Rabbine içtenlikle bağlanamıyorlar da, aşağılık hayatın geçici debdebesine erişebilmek için Allah'ın kelamını değiştiriyorlar. Evet, israiloğullarının başına gelen bu bela, maalesef bazı müslümanlara da bulaşmış vaziyettedir bugün.

[49] İşte bu, Rabbine karşı gelmeyi kendine yakıştıranın gerekçesidir ve bu müminleri aldatan kuruntudur. Onlar herhalde sadece bir kaç gün kendilerine dokunacak dedikleri cehennem ateşini bilmiyorlar! İşte yahudilerin kuruntuları: "Ateş bize sadece sayılı bir kaç gün değecektir." Bu ancak bir müşrik kuruntusudur. Artık bundan sonra onlara ne söylenebilir?!

[50] Bütün bunlardan sonra Allah İsrailoğullarına ne yaptı?

[51] Allah'dan başkasını ilah edinmeyin. İşte bu tüm iyiliklerin temelidir...Allah'a ortak koşmak da tüm kötülüklerin başıdır.

Ana-babasına iyilik etmeyi çok gören bir toplumda hiçbir hayır yok demektir. Zira ana-babaya iyilik bereket kaynağıdır. Allah Teâlâ, başka hiçbir suçluyu ana-babasına karşı geleni cezalandırdığı gibi, daha dünyada iken hemen cezalandırıvermez. Aynı şekilde O, başka hiçbir iyilik sahibini, ana-babasına iyilik edeni mükafatlandırdığı gibi hemen ödüllendirivermez. Şüphesiz O, kendi rızasını kazanmayı, ana-babanın rızasını almaya, kendine şükrü de ana-babaya teşekkür etmeye endekslemiştir: "Bana ve ana-babana şükret, dönüşün ancak banadır.." *(31 Lokman 14.)*

İbn Mesud, şöyle anlatır: "Ben Allah Rasûlüne, 'hangi amel daha üstündür.' diye sordum. 'Vaktinde kılınan namaz.' buyurdu. 'Sonra hangisi', dedim. 'Ana-babaya iyilik etmek' buyurdu. 'Sonra hangisi?' dedim, 'Allah yolunda cihad etmek', buyurdu. *(Buhari, Edeb 1.)*

Ayette geçen kendilerine iyilik yapılması emredilen yakınlar, anne ve baba tarafından akrabalar demektir. İyilik etme önceliği, yakınlık sırasına göredir. Aynı şekilde yakın komşular da bunun içerisine ➡

➡ girer. Hısım akraba ile irtibatı sürdürmek, bir toplumdan Allah'ın gazabının kalkmasına sebeptir. Zira bela ve musibetler ancak günahlar sebebiyle başa gelir ve ancak tevbe ile defedilir. Nitekim Cenab-ı Hak şöyle buyurur:

"Geri dönerseniz yeryüzünde bozgunculuk yapmanız ve akrabalık bağlarını kesmeniz beklenmez mi sizden? İşte, Allah'ın lanetlediği sağır kıldığı ve gözlerini kör ettiği kimseler bunlardır." *(47 Muhammed 22-23.)*

Ayeti iyiden iyiye düşünen kimse işin önemini kavramış olur. Akrabalık bağlarını kesmek, yeryüzünde fesat ve lanet sebebidir. Allah'ın, kulak ve gözlere lanet etmesi, gerçeklere karşı onları sağır ve kör etmesi demektir.

Toplum ıslahçılarının bunu çok iyi anlamaları gerekir. Çare hıkmet kaynağı Allah'dan gelmektedir Davet ise, Allah için ve Allah adına olmadıkça başarıya ulaşmak mümkün değildir.

Cenab-ı Hak, kendisinden başka hiç kimseye kulluk edilmemesini ve hısım akrabaya iyilik edilmesini emrettikten sonra bize, yetim ve düşkünlere ve tüm insanlara iyilik etmemizi emretmektedir. Öyleki sonuçta, tanıdıklarımız içerisinde iyiliklerimizden nasiplenmeyen hiç kimse kalmasın. Ve onlar yarın kıyamet günü bizim lehimize şahitlerimiz olsunlar. Tanımadıklarımızdan da en azından selamla olsun kendisine güzel sözümüzden pay almayan hiç kimse kalmasın.

Nitekim Yüce Rabbimiz öyle buyurmuyor mu: "İnsanlarla güzel güzel konuşun, onlara güzel söyleyin." Yani onlara güzel, yumuşak ve sıcak sözler söyleyin. Bu emrin içerisine, iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak da girer; yumuşak ve toleranslı davranmak başta olmak üzere her türlü güzel ahlak da.

Şüphesiz Allah Teâlâ, bu sözleşme içerisinde fiili ve sözlü ihsanı bir araya getirmiş; sonra da bunu gereği gibi namaz kılma ve zekatı verme emri ile tamamlamıştır.

Hayır ve rahmet, işte böyle tamamlanır ve kemala erer. Peki, bu misaktan sonra siz ne yaptınız ey İsrailoğulları?! Siz çağrıldığınız haktan yüz çevirdiniz, tutmanız gereken sözünüzü tutmadınız, Allah ile birlikte yaptığınız anlaşmayı bozdunuz!

Her toplumun içerisinde olduğu gibi, onlardan da çok az bir gurup sözlerini tutup hakka tutundular, doğru yolu bulup onda karar kıldılar ve etrafındakileri hakka çağırdılar. Ama büyük bir çoğunluğun azgınlıkları baskın çıktı ve yoldan çıktılar, sonunda hem kendileri saptılar hem de başkalarını saptırdılar. "Sen ne kadar hırslı olursan ol yine de insanların çoğu iman etmezler." *(12 Yusuf 103.)*

الجزء الأول — سورة البقرة

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاۤءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
اَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾
ثُمَّ اَنْتُمْ هٰۤؤُلَاۤءِ تَقْتُلُونَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ
مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاِنْ
يَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ
اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاۤءُ
مَنْ يَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ
الْقِيٰمَةِ يُرَدُّونَ اِلٰٓى اَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ اُولٰۤئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ
فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ
اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَاٰتَيْنَا
عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ اَفَكُلَّمَا
جَاۤءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوٰۤى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا
كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ
لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

١٤

84. "Hani 'kanınızı dökmeyin, birbirinizi yurdunuzdan sürmeyin' diye sizden söz almıştık, sonra bunu böylece kabul etmiştiniz, buna siz de şahitsiniz."[52]

85. "Sonra siz, birbirinizi öldüren, aranızdan bir takımı memleketlerinden süren, onlara karşı günah ve düşmanlıkta birleşen, onları çıkarmak haramken size esir olarak geldiklerinde fidyelerini vermeye kalkan kimselersiniz. Kitabın bir kısmına inanıp, bir kısmını inkar mı ediyorsunuz? Aranızda böyle yapanın cezası ancak dünya hayatında rezil olmaktır. Ahiret gününde de azabın en şiddetlisine onlar uğratılırlar. Allah yaptıklarınızdan gafil değildir."

86. "Onlar ahiret karşılığında dünya hayatını satın alan kimselerdir, bu yüzden azapları hafifletilmez, onlar yardım da görmezler."[53]

87. "And olsun ki, Musa'ya Kitap verdik, ondan sonra ard arda Peygamberler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya belgeler verdik, onu Ruhul Kudüs ile destekledik. Size bir Peygamber nefsinizin hoşlanmadığı bir şey getirdikçe, büyüklük taslayarak, bir kısmını yalancı sayıp, bir kısmını öldürür müsünüz?"[54]

88. "Onlar 'kalplerimiz perdelidir' dediler, hayır, Allah inkarlarından dolayı onları lanetlemiştir. Onların pek azı inanırlar."[55]

52 Allah onlardan yine söz almış, onlar da bunu kabullenmişlerdi. Ama sonra ne yaptılar?

53 Ayetin tefsirinde İbn Abbas şunları anlatır: "Bu ayetiyle Cenab-ı Hak onların yaptıklarını bildirmektedir. Şöyleki, Allah onlara Tevratta birbirlerini öldürmeyi yasaklamış, esirlerinin fidyesini verip onları kurtarmayı emretmişti. Onlar iki gruptu. Biri Medine'deki Hazrec kabilesinin taraftartarları, diğeri de Evs kabilesinin taraftarlarıydı. İki Arap kabilesi olan Evs ve Hazrec arasında bir savaş çıktığında, yahudi gruplarından herbiri, kardeşlerine karşı kendi müttefikinin yanında yer alıyor ve birbirlerinin kanını döküyorlardı. Bunu yaparken, helal ve haramı onlara bildiren Tevratta ellerinde bulunuyordu. Evs ve Hazrec, cenneti-cehennemi, kitabı, helali-haramı, öldükten sonra dirilmeyi ve kıyameti bilmeyen putperest iki müşrik kabile idi. Harp sona erdiğinde, tıpkı Tevratta açıklandığı gibi, onlar müşriklerle birleşerek birbirlerini esir alıyor, öldürülen yandaşlarına karşılık birbirlerinin kanını döküyorlar, birbirlerinden kan parası alıyorlardı."

İşte Cenab-ı Hak bunlara şöyle sesleniyor: "Siz kitabın bir kısmına inanıp, bir kısmını inkar mı ediyorsunuz?" Yani Güya Tevratın hükmüne göre elinizdeki esirlere karşılık fidye alıyor, öldürülen yandaşlarınıza karşılık onları öldürüyordunuz. Halbuki birbirinizi öldürmemek, kendi dindaşlarınızı yurtlarından sürüp çıkarmamak ve geçici dünyalıklar uğruna putperest müşriklerle bir ve beraber olmamak da Tevratın hükümleri arasındaydı. İşte onların Evs ve Hazrecle bir olup yaptıkları işler hakkında bu ayet inmiştir..." *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I. 121.)*

Bu anlatılanlara göre ayetin vermek istediği mesaj, doğruluğuna inandıkları Tevratın hükümlerine karşı gelen yahudileri yermektir. Onlar bu tavırlarıyla Tevratın içindekilere inanmadıklarını ortaya koymaktadırlar. Aynı şekilde onlar, Tevratta geçtiği halde gizledikleri Hz.Peygamberin @ özellikleri, Peygamber olarak gönderilişi, hicreti gibi kendilerine daha önce Peygamberlerin bildirdiği konuları da kabullenmezler. Allah'ın rahmetinden uzak olsunlar, onlar Allah'ın ayetlerini kendi aralarında gizleyerek küfre düşen yahudilerdir. İşte bu yüzden Cenab-ı Hak şöyle buyurdu: "Aranızda böyle yapanın cezası ancak dünya hayatında rezil olmaktır." Bu sizin, Allah'ın emrine ve hükmüne karşı gelmenizin dünyadaki cezasıdır. "Ahiret gününde de azabın en şiddetlisine onlar uğratılırlar." Bu da onların ellerinde bulunan Allah'ın kitabına karşı gelmelerinin cezasıdır. "Allah yaptıklarınızdan gafil değildir. Onlar ahiret karşılığında dünya hayatını satın alan kimselerdir, bu yüzden azapları hafifletilmez." Onlar bir an bile azapsız kalmazlar. "Onlar yardım da görmezler." Allah'ın huzuruna durup sığınacakları ve onları düçar oldukları kesintisiz azabdan kurtarabilecek hiç bir yardımcıları yoktur. Onlardan bu azabı uzaklaştıracak hiçbir güç ve kuvvetleri de olmayacaktır. Onlar birbaşlarına kalacaklar ve Rableri onları zorlu bir hesaba çekip ateşe atacaktır.

Allah'ın hükümlerinin arasını ayıranlar, böyle yapan herkese açık bir ders olması için, ahiretten önce dünyada rezil ve rüsvay olacaktır. Ayetin mesajı ibret alacaklar için apaçık ortadadır. Kur'an bölünmez bir bütündür, sünnet de öyledir. İslam bütünüyle tam ve eksiksiz bir dindir. O, büyük küçük tüm ölçüleriyle, insanlığın topyekûn hayatında uygulansın diye gelmiştir.

54 Allah Teâlâ, İsrailoğullarına Hz.Musa'nın Tevratı getirdiğini; ondan sonra gelen Peygamberlerin de bu kitabı onlara hatırlatıp öğretilerini onlara açıkladığını kesin bir dille ispat etmektedir. Aynı şekilde Hz.İsa'nın da apaçık belgelerle onlara geldiğini ve Rûhu'l-Kudüs Cebrail ile yahut İncil ile onu desteklediğini hatırlatmakta, tüm bu nimetleri onların başına kakmaktadır.

Allah defalarca onlara nimetlerini hatırlatmıştır, ama İsrailoğulları yozlaşmaktan hiç bir zaman geri kalmadılar. Ne zaman kendilerine gerçeği anlatan Peygamberler gelse, onlar hemen onları öldürüyorlardı. Çünkü onlar, Allah'ın Peygamberlerinin diliyle gelen açıklamalarına boyun eğmek istemiyorlar, aksine kendi arzu ve tutkularına ram oluyorlardı.

55 Burada Cenab-ı Hak, onların kalplerinin üzerinde gerçeği görüp anlamaya karşı çok kalın perdeler olduğunu ve bu sebeple onların inanmadıklarını açıklıyor. İşte onların Allah'ın lanetine uğramaları da bu yüzdendir. Allah'ın emrine karşı gelmeleri, dinini inkar etmeleri yüzünden.

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ
مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾
بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللّٰهُ
بَغْيًا أَنْ يُنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
فَبَاءُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩٠﴾
وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَا أُنْزِلَ
عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى
بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ
﴿٩٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ
خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا
وَعَصَيْنَا وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ
قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

89. "Ne zaman ki Allah katından onlara, kendilerinde olanı tasdik eden Kitap geldi ki onlar bundan önceleri, inkar edenlere karşı kendilerine yardım gelmesini beklerlerdi, bildikleri onlara gelince onu inkar ettiler. Allah'ın laneti, inkar edenlerin üzerine olsun."

90. "Allah'ın kullarından dilediğine, bol ihsanından indirmesini çekemeyerek, Allah'ın indirdiğini inkar etmekle, kendilerini ne kötü bir şey karşılığında sattılar. Bu yüzden gazap üstüne gazaba uğradılar. Kafirlere alçaltıcı bir azab vardır."

91. "Onlara, 'Allah'ın indirdiğine inanın' denildiğinde 'Biz bize indirilene inanırız' deyip ondan sonra gelen Kuran'ı inkar ederler; halbuki o, ellerinde bulunanı tasdik eden hak bir Kitap'tır. Onlara 'Eğer inanıyor idiyseniz niçin daha önce Allah'ın Peygamberlerini öldürüyordunuz?' diye soruver."[56]

92. "And olsun ki, Musa size mucizeler getirdi, sonra ardından kendinize yazık ederek buzağıyı tanrı olarak benimsediniz."[57]

93. "Hani biz, sizden kesin söz almış ve Tur'u tepenize dikmiştik, 'Size verdiğimize kuvvetle sarılın ve dinleyin' demiştik Onlarsa, 'işittik ve karşı geldik' demişlerdi de inkarları yüzünden buzağı sevgisi kalplerine sindirilmişti. De ki, 'Eğer inanmışsanız, imanınız size ne kötü şey emrediyor?' "[58]

56 Medine yahudileri, Medine'deki müşriklere şöyle diyorlardı: "Beklenen son Peygamber yakında gelecek, biz onunla sizi yenecek ve yurdunuzu fethedeceğiz." Ne zamanki Hz.Muhammed @, kendilerinde olan Tevratı tasdik eden Kur'ân ile geldi, büyüklenerek daha önceden kabul ettikleri gerçeği inkar ettiler. "Allah'ın laneti, inkar edenlerin üzerine olsun." İnkar üstüne inkarları sebebiyle uzak olsun onlar, Allah'ın rahmetinden!

Bu lanet de, İsrailoğullarının düçar olduğu pek çok lanetten biridir. Her inkarın ardından bir lanet geldi ve her lanetin ardından küfrettiler onlar. Tarih boyunca bu, hep böyle devam etti.

Şüphesiz onlar küfredip gazaba uğrayan, maymun ve domuz soylarıdır. Allah'ın laneti, inkar edenlerin üzerine olsun. Gerçeği reddedip haktan ayrılan ve hakka karşı batılın yanında yer alanların üzerine. İşte onlardır Allah'ın rahmetinden tard edilenler.

57 Andolsun ki, Hz.Musa onlara apaçık mucizelerle geldi. Onlara Rablerini hatırlatmak ve sadece O'ndan sakınıp çekinmelerini sağlamak için. Getirdiklerinden ders alıp Yüce Yaratıcının varlığını kabul etsinler diye. O'na kulluk etmekle, O'nun Peygamberine uymakla yükümlü tutulduklarını onlara bildirmek için...Ne var ki, onlar bundan ne ders aldılar, ne öğüt. Üstelik altından bir buzağı edinip ona taptılar. Onların bu yaptıkları ne çirkindir! Ne kötüdür onların tanrı edinip taptıkları şey! Eğer aklı başında adamlarsa onlar, akılları onları ne kötü şeye götürdü!

58 Allah Teâlâ, onların hatalarını saymaya ve onlara hatırlatmaya devam ediyor. Onlara bu şekildeki sesleniş, ahiret öncesi dünyada yahudilere erişecek azabın bir parçasıdır. Bu onların ateş ehli olduklarının bir belgesidir. Artık bundan sonra, onları Allah'a karşı hiç kimse koruyamayacaktır.

Andolsun ki, Allah onlardan bir söz almıştı. Ama onlar bu ahdi tutmamakta direndiler. Bu sefer Allah, Tur dağını tepelerine dikiverdi, baktılar ki dağ tepelerinde duruyor. "Tur dağını, gölgelik gibi onların üzerlerine yükseltmiştik, onlar onun tepelerine düşüvereceğini sanmışlardı." *(7 Araf 163.)* İşte tam o sırada, Cenab-ı Hakkın katından bir çağırıcı onlara şöyle seslenmişti: "Size verdiğimize kuvvetle sarılın ve dinleyin." Onlarsa kabul etmek şöyle dursun, şöyle diyerek buna karşı çıktılar: "İşittik ve karşı geldik."

Bu başkaldırış, onların kalplerine buzağı sevgisinin sindirilmiş olmasındandı. Buzağıyı o kadar içten benimsemişlerdi ki, artık onlar gerçeği göremiyor ve işitemiyorlardı. Çünkü, aşırı sevgi sahibini kör ve sağır ederdi. Allah sevgisinden uzak kalplerine artık, altından yapılmış buzağı sevgisi girip yerleşmiş ve tamamen kalblerini istila etmişti.

Elbette bu onların Allah'ı ve Peygamberini inkar etmeleri yüzündendi. Bundan sonra onlar, Hz. Musa'nın getirdiği şeyden başkasına inanmayacaklarını gerekçe göstererek Hz. Muhammed'e @ başkaldırıyorlardı.

قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ
النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ
اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾
وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ وَمِنَ الَّذِينَ اَشْرَكُوا
يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهِ
مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُعَمَّرَ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ
كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَاِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾
مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ
وَمِيكَالَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدْ اَنْزَلْنَا
اِلَيْكَ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا اِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾
اَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بَلْ اَكْثَرُهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ
مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ
كِتَابَ اللّٰهِ وَرَٓاءَ ظُهُورِهِمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

وَاتَّبَعُوا

94. "De ki, 'Eğer ahiret yurdu Allah katında başkalarına değil de yalnız size mahsus ise ve eğer doğru sözlü iseniz, ölümü dilesenize!' "[59]

95. "Bunu, önceden işlediklerinden ötürü, asla dilemeyeceklerdir. Allah zalimleri bilir."

96. "And olsun ki, onların hayata diğer insanlardan ve hatta Allah'a eş koşanlardan da daha düşkün olduklarını görürsün. Her biri ömrünün bin yıl olmasını ister. Oysa uzun ömürlü olması onu azaptan uzaklaştırmaz. Allah onların yaptıklarını görür."[60]

97. "De ki, 'Cebrail'e düşman olan kimse Allah'a düşmandır', çünkü O, Kuran'ı Allah'ın izniyle kendinden öncekini tasdik ederek, yol gösterici ve inananlara müjdeci olarak senin kalbine indirmiştir."[61]

98. "Allah'a meleklerine, Peygamberlerine, Cebrail'e ve Mikail'e düşman olan kimse inkar etmiş olur. Allah şüphesiz, inkar edenlerin düşmanıdır."[62]

99. "And olsun ki, sana apaçık ayetler indirdik. Onları sadece yoldan çıkmışlar inkar eder."[63]

100. "Onlar, her ne zaman bir ahitte bulunmuşlarsa içlerinden bir takımı onu bozmamış mıdır? Zaten onların çoğu inanmazlar."[64]

101. "Ellerinde olanı doğrulayan bir Peygamber Allah katından onlara gelince Kitap verilenlerden bir takımı, bilmiyorlarmış gibi, Allah'ın Kitabını arkalarına attılar."[65]

59 Onlar, ölüm için hiç bir hazırlıkları yokken, nereden ölümü temenni edecekler!? Ölümü isteyemediklerine göre onlar gerçekten Allah'a, O'nun ayetlerine ve Peygamberlerine karşı kibir ve inkar saplantısına batmış kimselerdir ancak.!

Demek siz, Allah'ın diğer kullarına karşı sizi seçtiğini iddia ediyorsunuz öyle mi?! Yalan söylüyorsunuz. Eğer iş gerçekten iddia ettiğiniz gibi olsaydı ölümü dilerdiniz.

Nitekim Cenab-ı Hak, onların asla ölümü isteyemeceklerini onceden haber vermiştir. Çünkü O, onların zalımler olduğunu çok iyi biliyor. Zalim ise, hiçbir zaman ölümü isteyemez, sürekli ondan çekinir. İşte onlar da oyledır. Onlar çok iyi biliyorlar ki, Allah onlara çok şiddetli bir şekilde azap edecek, onları rezil ve rüsvay ederek Allah'a karşı kibir ve iftiraları sebebiyle görülmemiş bir biçimde onları cezalandıracaktır.

60 Onlar insanların hayata ve uzun yaşamaya en düşkünüdürler. Ama Allah da onların yaptıklarını bilir, her şeylerinden haberdardır. Ve O, onları belirlenmiş ecelleri gelince öldürecektir. Sevdikleri dünyada uzun yaşamaları onları ne ölümden, ne de azabtan uzaklaştıramayacaktır. Hal böyle iken nasıl olur da, ahiret hayatı başkalarının değil de sadece onlar gibilerinin olabilir? Allah Teâlâ, zalime belli bir süre imkan tanır ama, bir de onu yakaladı mı asla bırakıvermez!

61 Sizin gibileri, nasıl olur da Allah'ın dostları olabilir!? Halbuki siz Allah'a, meleklerine ve Peygamberlerine düşmansınız.

Bütün tefsirciler, bu ayetin Cebrailin kendilerine düşman, Mikailin ise dost olduğunu sanan yahudilere bir cevap olarak geldiğinde birleşmişlerdir.

Enes b. Malik anlatıyor: "Abdullah b. Selam bahçede hurma devşirdiği bir sırada Allah Rasülünün geldiğini duyar, hemen yanına gelip ona şöyle der: 'Sana, Peygamberden başkasının bilemeyeceği üç tane soru soracağım. Kıyametin ilk alameti nedir? Cennetliklerin ilk yiyecekleri şey nedir? Çocuk ne zaman babasına, ne zaman anasına çeker?'

Peygamberimiz buyurdu ki: 'O sorduklarının cevabını Cebrail az önce bildirdi bana.' Abdullah, 'Cebrail mi?' diye sorunca; 'Evet.' diye cevap verdi.

Bunun üzerine Abdullah şöyle dedi: 'Şu melekler içerisinde yahudilere düşman olan Cebrail ha?' Peygamberimiz ise, önce yukardaki 'Cebrail'e düşman olan kimse Allah'a düşmandır.' ayetini okudu, sonra da sorulara şöyle cevap verdi: 'Kıyametin ilk alameti, doğudan batıya tüm insanları bir araya toplayan ateştir. Cennetliklerin ilk tadacakları yiyecek, balık ciğeri pürçüğüdür. Erkeğin suyu, kadının suyuna baskın gelirse çocuk babaya; aksi olursa çocuk anaya çeker.'

Bu cevap üzerine Abdullah, şehadet getirip müslüman oldu ve dedi ki: 'Ey Allah'ın Rasülü! Yahudiler, iftiracı bir toplumdur. Eğer onlar müslüman olduğumu sen onlara sormadan öğrenecek olurlarsa bana da iftira atarlar.'

Çok geçmeden yahudiler geldiler. Peygamberimiz onlara, 'Sizin arkadaşınız olan Abdullah nasıl birisidir?' diye sordu. Dediler ki:'Bizim iyilerimizin oğlu en hayırlı ve efendilerimizin oğlu efendi bir adamdır.'

Peygamberimiz, 'Peki, Abdullah müslüman olsa, bunu nasıl karşılarsınız?' diye sorunca; 'Allah korusun!' dediler. Bunun üzerine Abdullah ortaya çıkıp şehadet getirince, bu sefer, 'Ey bizim kötülerimizin oğlu şer adam!' diyerek onu gözden düşürmeye başladılar.

Bunun üzerine Abdullah, 'Ey Allahın Rasülü! İşte korktuğum başıma geldi!' dedi." *(Buhari, Tefsir 2/6.)*

62 Elbette Allah, kendi zatına, meleklerine ve Peygamberlerine yalan isnat edenlerin düşmanıdır.

63 Şüphesiz Kur'ân, içerisinde apaçık ayetler bulunan ve Allah'ın Peygamberine indirdiği hak kitaptır. Onu, Muhammed'in kalbine indiren Cebrailden başkası değildir. Hz.Peygamberin @ kendisine davet ettiği şey de hakkın ta kendisidir. Artık bütün bunlardan sonra hakkı gözgöre göre yoldan çıkmış, inkarcılardan başkası reddetmez.

64 Bu ayetiyle Allah Teâlâ, Peygamberini,tarih boyunca hiç değişmeyen özelliklerini İsrailoğullarına açıklamaya çağırıyor. Şüphesiz onlar iki yüzlüdürler, sürekli sapıklık ve yalan içerisindedirler. Yaptıkları her ahdi bozarlar. Verdikleri hiçbir sözde durmazlar. Çünkü onların çoğu inanmazlar. O halde onların yaptıklarına aldırma ey Muhammed! Bırak onları, biraz daha oyalansınlar!

Bu ayet açıkça bildiriyor ki, yahudiler her zaman ve her yerde ahidlerini tutmayan bir toplumdur. Ayetteki "küllema" (her ne zaman) ifadesi, yenilenen her sözden mutlaka caydıklarına işaret etmektedir. Bu yüzden müslümanlar çok iyi bilmeliler ki, yahudiler Kur'ân ın tescil ettiği üzere, sözlerinde durmayan, vaadlerini tutmayan bir toplumdur.

65 Kitap ehlinden bir grup göz göre göre hakkı arkalarına attılar, sanki onları hiç ilgilendirmiyormuşcasına onu inkar edip ondan yüz çevirdiler. Huzur ve mutluluklarını sağlayan gerçeğin bilgisini terkettiler. Sonra ne mi yaptılar?

الجزء الاول — سورة البقرة

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلٰى مُلْكِ سُلَيْمٰنَ وَمَا كَفَرَ
سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ
السِّحْرَ وَمَا اُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ
وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُولَا اِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ
فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهٖ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهٖ
وَمَا هُمْ بِضَارّٖينَ بِهٖ مِنْ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَيَتَعَلَّمُونَ
مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرٰيهُ
مَا لَهُ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهٖ
اَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾
يَا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انْظُرْنَا
وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرٖينَ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٠٤﴾
مَا يَوَدُّ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكٖينَ
اَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَاللّٰهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظٖيمِ ﴿١٠٥﴾

١٧

102. "Şeytanların Süleyman'ın hükümdarlığı hakkında söylediklerine uydular. Oysa Süleyman kafir değildi, ama insanlara Babil'de Harut ve Marut aracılığı ile sihri öğreten şeytanlar kafir olmuşlardı. Yoksa iki meleğe de sihir adına hiç bir şey indirilmemişti. Harut ve Marut ise, 'Biz sadece imtihan ediyoruz, sakın inkar etme' demedikçe kimseye bir şey öğretmezlerdi. Halbuki bu ikisinden, koca ile karısının arasını ayıracak şeyler öğreniyorlardı. Oysa Allah'ın izni olmadıkça onlar kimseye zarar veremezlerdi. Kendilerine zarar verecek, faydalı olmayacak şeyler öğreniyorlardı. And olsun ki, onu satın alanın ahiretten bir nasibi olmadığını biliyorlardı. Kendilerini karşılığında sattıkları şeyin ne kötü olduğunu keşke bilselerdi!"[66]

103. "Onlar inanıp, Allah'a karşı gelmekten sakınsalardı, Allah katından olan sevab daha hayırlıydı. Keşke bilselerdi!"[67]

104. "Ey inananlar! Peygambere, 'Râinâ' demeyin, 'Unzurnâ' deyin ve dinleyin, inkar edenlere elem verici azab vardır."

105. "Kitap ehlinden ve Allah'a eş koşanlardan inkar edenler, Rabbinizden size bir iyilik gelmesini istemezler. Oysa Allah, rahmetini dilediğine tahsis eder. Allah büyük nimet sahibidir."[68]

66 Onlar sırf Hz.Peygambere @ sihir ve büyü yapabilmek için sihir ve benzeri şeyleri öğrenmeye yeltendiler. Ayeti tefsir ederken Kurtubî şunları söyler: "Ayeti şöyle anlamak mümkündür: Allah iki meleğe sihir indirmemişti. Burada sözkonusu edilen iki melek Cebrail ve Mikaildır. Demekki Allah Teâlâ, meleklere sihir namına hiçbir şey öğretmemiştir. Ne Hz. Süleyman küfretmiştir, ne de Allah meleklere sihir indırmıştir. Ama şeytanlar, Babil'deki Harut ve Marut adlı sihirbazlar aracılığı ile insanlara sihir öğreterek küfretmişlerdir." *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 136-137.)*

Bâbil, sihir ve içkinin kaynağı olarak kabul edilen Irak bölgesinde bir şehirdir. Harut ve Marut ise, insanlara sihir belleten iki sihirbazdır. Buna göre, o ikisinin 'Biz sadece imtihan ediyoruz, sakın inkar etme' sözü, kendilerini temize çıkarma adına idi. Çünkü onlar bu sözleri ile, iyiyi kötüden, imanı küfürden ayırt etmekteydiler.

Hasen Basri, ayeti şöyle anlamıştır: "Kendisine sihir indirilenler iki melekti. Allah, onların sihir öğretişine izin vererek bununla insanları sınamak istemişti. Aynı şekilde O, 'Biz sadece imtihan ediyoruz, sakın inkar etme' demedikçe hiç kimseye bir şey öğretmeme konusunda onlardan söz almıştı." *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 143.)* Bu anlayışa göre ayetin meali şöyle olur: 'Süleyman küfretmedi. Ama sihri ve Babilde bulunan iki melek Harut ve Maruta indirilen şeyi insanlara öğretmekle şeytanlar küfrettiler. O iki melek de 'Biz sadece imtihan ediyoruz, sakın inkar etme' demedikçe hiç kimseye bir şey öğretmiyorlardı. Halbuki bu ikisinden, koca ile karısının arasını ayıracak şeyler öğreniyorlardı. Oysa Allah'ın izni olmadıkça onlar kimseye zarar veremezlerdi.." (Mütercim))

67 Keşke onlar Allah'ı birleseler, sadece O'nun hoşnutluğunu kazanmak için O'na kulluk etseler, Hz. Muhammed'den önceki Peygamberlerin yolunu izleseler ve hakkın tamamıyla Hz.Muhammed'in kitabı Kur'ân-ı Kerimde toplandığını bilseydiler!

Ne olurdu onlar, onu kabullenseler ve gereklerini yerine getirselerdi, Allah'ın katından bunlara vereceği mükafat, onlar için imrenip aldandıkları dünya ve içindekilerden çok daha hayırlı olurdu. Keşke onlar hesaplarını Allah'ın rızasına göre yapsaydılar!

Evet, bütün bunları bilseydiler onlar, Allah ve O'nun mükafatları ile yetinirler; böylece bozulmazlar ve O'ndan başkasına sığınmazlardı.

68 Allah Teâlâ, inanan kullarına sözü doğru ve açıkca söylemelerini emrediyor. Zira bu temiz kalpli ve iyi niyetli olmaya daha uygundur. Yine Cenab-ı Hak onları, söz ve eylemde inkarcılara benzemekten sakındırmıştır.

Yahudiler, "bizi dinle" demek istediklerinde "râinâ" diyorlardı. Bu kelime ise, bizi gözet anlamına geldiği gibi, ey bizim sersemimiz anlamına da geliyordu. Onlar, bu kelime oyunlarıyla Hz.Peygambere hakaret ediyorlar, ama bunu gizlemeye çalışıyorlardı.

Oysa Allah Teâlâ, inkarcılar için acıklı azapların hazırlandığını hatırlatarak bizleri, onların söz ve davranışlarından sakındırmaktadır. Onların gizli planlarını açıklayarak da, onlara karşı en küçük bir sevgi beslememizi sağlıyor. Yine onların inananlara olan düşmanlığının ne kadar katı olduğunu açıklayarak onlara benzemememizi ve onlarla ilişkilerimizi kesmemizi istiyor.

Bu ayette, söz, fiil, ibadet, kılık kıyafet ve kutlama gibi konularda inkarcılara benzemekten sert bir şekilde sakındırma vardır. Onlara benzemek şöyle dursun biz, dinimizce meşru olmayan tüm işlerinde onlara karşı gelmekle emrolunmaktayız.

Allah Teâlâ, rahmetini kullarından dilediğine verir. O'nun rahmetini tahsis ettiği kimseler, Rabbimiz Allah'tır, deyip dosdoğru yolu izleyenlerdir. İşte Allah'ın rahmeti onların üzerine iner. Sonuçta onlar, Allah'ın hükmüne razı olurlar ve O'nun Peygamberinin izinde giderler.

مَا نَنْسَخْ مِنْ اٰيَةٍ اَوْ نُنْسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا اَوْ مِثْلِهَا اَلَمْ تَعْلَمْ
اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٦﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهُ
مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾ اَمْ تُرِيدُونَ اَنْ تَسْـَٔلُوا رَسُولَكُمْ
كَمَا سُئِلَ مُوسٰى مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْاِيمَانِ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾ وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ
لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ اِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ
اَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتّٰى
يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِهِ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾ وَاَقِيمُوا
الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِاَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ
تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٠﴾ وَقَالُوا
لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا اَوْ نَصَارٰى
تِلْكَ اَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
﴿١١١﴾ بَلٰى مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ اَجْرُهُ
عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾

وَقَالَتِ

106. "Her hangi bir ayetin hükmünü yürürlükten kaldırır veya unutturursak, onun yerine daha hayırlısını veya onun bir benzerini getiririz. Allah'ın her şeye kadir olduğunu bilmez misin?"

107. "Göklerin ve yerin hükümdarlığının Allah'a ait olduğunu bilmez misin? Allah'tan başka dost ve yardımcınız yoktur."[69]

108. "Yoksa, daha önce Musa'nın sorguya çekildiği gibi, siz de Peygamberinizi sorguya mı çekmek istiyorsunuz? İmanı inkarla değiştiren, şüphesiz doğru yoldan sapmış olur."[70]

109. "Kitap ehlinin çoğu, hak kendilerine apaçık belli olduktan sonra, içlerindeki çekememezlikten ötürü, sizi, inandıktan sonra küfre döndürmeyi isterler. Allah'ın emri gelene kadar onları affedin, geçin. Allah muhakkak her şeye kadir'dir."[71]

110. "Namazı gereği gibi kılın, zekatı verin, kendiniz için önden gönderdiğiniz her hayrı Allah katında bulacaksınız. Allah yaptıklarınızı şüphesiz görür."[72]

111. Onlar, 'Yahudi veya hıristiyan olmayan kimse elbette cennete girmeyecek' dediler; bu onların kuruntularıdır. De ki: 'Eğer doğru sözlü kimseler iseniz delillerinizi getirin de görelim!'"[73]

112. "Hayır, öyle değil; iyilik yaparak kendini Allah'a veren kimsenin ecri Rabbi'nin katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir."[74]

69 Tarih boyunca kitabı indiren, Muhammed'i ve ondan önceki Peygamberleri gönderen Allah Teâlâ'dır şüphesiz. İndirdiği kimi hükümleri yürürlükten kaldırma ve yeni hükümler koyma yetkisi de tamamen O'na aittir.

"Onun yerine daha hayırlısını veya onun bir benzerini getiririz." Yani yürürlükten kaldırdığımız hükümden daha yararlısını yahut onun bir benzerini getiririz. İşte bu Kur'ânî icazlardan biridir. Şüphesiz Cenab-ı Hak, Kur'ânı indirmiş ve bir ayet olsun onun bir benzerini getirmeleri konusunda müşriklere meydan okumuştur. Bu konuda birbirlerine destek olsalar bile, buna güç yetiremeyeceklerini açıklamıştır. Burada ise Yüce Allah, onlara delillerinin eksiksiz ve eşsizliğini onlara göstererek bu Kur'ân'dan bir hükmü yürürlükten kaldırdığında ondan çok daha yararlısını yahut onun bir benzerini getirerek onun eşsizliğini bozmayacağını bildiriyor.

Bu hitap, Allah'ın her şeye kadir olduğunu çok iyi bilen Muhammed'e ise de, bu ayette yalancı inkarcılar kınanmakta ve acizlikleri ile kıt akıllı oluşlarına dikkat çekilmektedir.

Cenab-ı Hak, söz ve fiille yahudilere benzemeyi bize yasakladıktan sonra, onlardan etkilenerek onları izlemekten bizleri sakındırmaktadır.

70 Ey inananlar, şu veya bu konuda yahudilere benzeyerek daha ne zamana kadar onları izlemeye devam edeceksiniz? Yoksa siz de, onların daha önce Peygamberleri Hz. Musa'yı sorguladıkları gibi Peygamberinizi akıl ve mantık oyunlarıyla sorguya mı çekeceksiniz? Eğer böyle bir şeyi yapmaya kalkarsanız, imandan sonra inkara düşmüş ve dinden çıkmış olursunuz. Elbette inananlar, yahudiler gibi Peygamberlerini sorgulamaktan uzak kişilerdir.

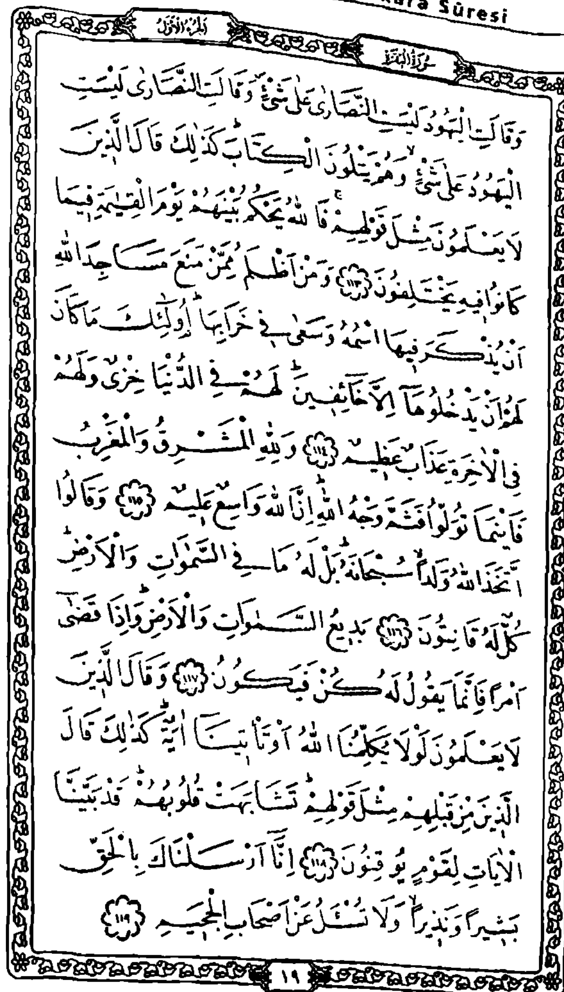
71 Bu ayette, kitap ehli inkarcıların müminlere olan gizli açık düşmanlıkları ortaya konularak inananların onları izlememe konusundaki sakındırmanın dozu iyice artırılmaktadır. Onlardan özellikle yahudiler, Hz.Muhammed'e inanıp onun getirdiklerini kabullenen müminleri çekemeyenlerdir.

72 Farz olsun, nafile olsun önceden ne yaparsanız, hep kendi yararınıza yapmış olursunuz. Ve tüm yaptıklarınızın karşılığını Allah katında görürsünüz. Şüphesiz Allah tüm yaptıklarınızı görür.

Oysa o yahudi ve hristiyanlar, dinmeyen kin ve hasetleri sebebiyle kalpleri körelmiş, gerçeği kabullenmekten alıkonulmuş, yoldan çıkmış körlerdir. Onlar bile bile gerçeği yalanlamayı sürdürmektedirler.

73 Bu onların delilsiz mesnetsiz kuruntularından ibarettir. Yahudiler, yahudilerden başkası cennete giremeyecek, derken; hristiyanlar da, hristiyanlardan başkası cennete giremeyecek, diyorlar. Onlar bu sözleriyle birbirlerini yalanladılar, Allah da hepsinin yalan söylediklerini ortaya koydu.

74 Şimdi destek ve yardımın hangisi gelsin inananlara? Kendini Allah'a verip hep iyilik yapan kimselere Allah katından hangi sevgi insin? Yüce Rabbimiz ne güzel buyurmuş: "Güzelliğin karşılığı güzellikten başka mıdır?" *(55 Rahman 60.)*

113. "Yahudiler, 'Hıristiyanlığın bir temeli yoktur' dediler. Hristiyanlar da, 'Yahudiliğin bir temeli yoktur' dediler. Oysa onlar kitabı da okuyorlar. Bilgisizler de tıpkı onların söylediklerini söylemiştir. Allah, kıyamet günü, anlaşmazlığa düştükleri şeylerde onların arasında hüküm verecektir."[75]

114. "Allah'ın mescitlerinde O'nun isminin anılmasını yasak eden ve oraların yıkılmasına çalışan kimseden daha zalim kim vardır? Onların oralara korkmadan girememeleri gerekir. Dünyada rezillik onlaradır, ahirette büyük azab da onlaradır."[76]

115. "Doğu da batı da Allah'ındır, nereye dönerseniz Allah'ın yönü orasıdır. Doğrusu Allah her yeri kaplar ve her şeyi bilir."[77]

116. "Onlar 'Allah oğul edindi' dediler; haşa, oysa, göklerde ve yerde olanlar O'nundur. Hepsi O'na boyun eğmişlerdir."[78]

117. "Gökleri ve yeri eşsiz bir biçimde yoktan var edendir O. O, bir işin olmasını dilerse, ona ancak 'ol' der, o da oluverir."

118. "Bilmeyenler: 'Allah bizimle konuşmalı veya bize bir ayet gelmeli değil miydi?' dediler. Onlardan öncekiler de onların söylediklerinin tıpkısını söylemişlerdi. Kalpleri birbirine benzedi. Kesinlikle inanan kimseler için ayetleri açıklamışızdır."[79]

119. "Doğrusu Biz, seni hak ile, müjdeci ve uyarıcı olarak göndermişizdir. Sen, cehennemliklerden sorumlu tutulmayacaksın."[80]

[75] Böylece birbirlerini yalanladılar. Aslında iki taraf da doğru söylemektedir. Gerçekten de, Hz.Muhammede @ inanmadıkları sürece, ne yahudiler ve ne de hristiyanlar sağlam bir temel üzeredirler.

Andolsun ki, onların bilenleri de bunu söylemiştir, bilmeyenleri de. Tıpkı ayetin haber verdiği gibi: "Bilgisizler de tıpkı onların söylediklerini söylemiştir." Onlar inkarcı müşriklerin kitap okumayanları idiler. Sonuçta kitap okuyanla okumayanlar bir noktada birleşmiş oldular.

Kıyamet günü ise; Hz.Adem'den Hz.Muhammed'e kadar kendini Allah'a vermiş ve hep güzellikler yapmış olanlara müjdeler olsun. Onlar sadece Allah'ın dinine girmiş, dini Allah'ın istediği gibi anlayıp O'nun arzu ettiği gibi yaşayanlardır.

[76] "Daha zalim kim vardır?" sorusu, "Burada Allah'ın mescitlerinde O'nun isminin anılmasını yasak eden ve oraların yıkılmasına çalışan kimseden daha zalim hiç kimse yoktur" anlamınadır. Gerçekten en tehlikeli zulüm, Allah'ın evi Muazzam Ka'beye girmekten insanları alıkoymaktır. İşte bu, Allah'ın Peygamberini ve onun ashabını Mekke'den sürüp çıkaran ve Ka'beyi tavaf etmekten, orada namaz kılmaktan alıkoyan müşriklerin yaptığı zulümdür.

Onların korkusuzca güven içerisinde Allah'ın mescidlerine girmemeleri gerekir artık. Dünyada onları zillet ve alçaklık beklemekte, ahirette ise korkunç azap onların olacaktır. Bu onların iki yüzlü oluşları, Hz.Muhammedın getirdiği hakkı inkar etmeleri nedeniyledir.

[77] Bu ayetin iniş sebebi hakkında çeşitli rivayetler vardır. Ama onların hepsi, ister Mescid-i Aksa olsun, ister Ka'be olsun, isterse seferde kılınan nafile namazlarda dönülen herhangi bir taraf olsun doğuya-batıya olan tüm yönelmelerin ancak Allah için olması gerektiği üzerinde dururlar. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 157-158.)* Zira doğu da Allah'ın dır, batı da. Göklerde ve yerde olan tüm her şey de O'nundur. Müminler her nerede bulunurlarsa bulunsunlar, yönlerini kıbleye çevirirler. Bu konuda Cenab-ı Hak şöyle buyurur: "Ey Muhammed, yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir. Siz de ey müminler, her nerede bulunursanız yüzlerinizi o yana çevirin." *(2 Bakara 144.)* Elbette Yüce Allah, nerede bulunurlarsa bulunsunlar, onlarla beraberdir, onları işitir, görür ve gizli açık tüm yaptıklarını bilir.

[78] Allah'a çocuk isnat edenler yahudi ve hristiyanlardır. Yüce Rabbimiz bunu şöyle açıklar: "Yahudiler, 'Üzeyr Allah'ın oğludur' dediler; Hıristiyanlar da, 'Mesih Allah'ın oğludur' dediler. Bu, daha önce inkar edenlerin sözlerine benzeterek ağızlarında geveledikleri sözdür. Allah onları yok etsin! Nasıl da uyduruyorlar." *(9 Tevbe 30.)*

İşte konumuz olan ayet, onların ve Allah'a çocuk isnat eden tüm herkesin iddialarını çürütmektedir. Elbette Yüce Rabbin ne bir çocuğu vardı, ne eşi ne de ortağı. İsim ve sıfatlarıyla O, tüm bunlardan uzak ve yücedir.

[79] Müşrik arapların kalpleri de, daha önce benzeri şeyleri söyleyen yahudi ve hristiyanlara benzemiştir. Allah, apaçık ayetlerle onların tüm bu iddialarını reddetmiştir. Ama o ayetler, akıllarını kullanıp gereği gibi düşünen bir toplum içindir. Oysa onlar büyüklenen kimselerdir. Görmediler mi onlar, göklerdeki, yerdeki ve kendi yaratılışlarındaki ayetleri?!

[80] Kendisine apaçık Kitap indirilen Hz. Muhammed dönemi inkarcılarının kalpleri, ne kadar da çok benzemiş önceki inkarcıların kalplerine!

Sen ey Muhammed, Rabbimiz Allah'tır, deyip dosdoğru yolda kalanlar için bir müjdeci; yüz çevirip 'Allah bizimle konuşmalı veya bize bir ayet gelmeli değil miydi?' diyenler için ise bir uyarıcısın.

Allah'ın göklerdeki ve yerlerdeki azametini; rengarenk çiçeklerdeki, pırıl pırıl akan sulardaki, insanlığın üremesindeki büyüklüğü anlayıp kavrayanlar için sen bir müjdecisin. Tüm bu ayetleri görüp onlardan ders almayanlar için ise bir uyarıcısın.

Süphanallah! Şu işe bakın siz! Üstlerinde altlarında, sağlarında sollarında Allah'ın evrene yaydığı bunca ayeti görmüyorlar da; 'Allah bizimle konuşmalı veya bize bir ayet gelmeli değil miydi?' diyorlar. Doğrusu günah onların içlerine oturmuş, densizlikler onların gönüllerinde taht kurmuştur. Onlar cehennemliklerdir. Aldırma onlara, sen onlardan sorumlu değilsin. Elbette herkes kazandıklarına bağlıdır ve onlardan sorumludur.

سورة البقرة

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ اِنَّ هُدَى
اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذ۪ي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ
مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَص۪يرٍ ﴿١٢٠﴾ اَلَّذ۪ينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ
يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِه۪ اُو۬لٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِه۪ وَمَنْ يَكْفُرْ بِه۪ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ
الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّت۪ٓي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنّ۪ي
فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَم۪ينَ ﴿١٢٢﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْز۪ي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ
شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ
يُنْصَرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذِ ابْتَلٰٓى اِبْرٰه۪يمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَاَتَمَّهُنَّ قَالَ اِنّ۪ي
جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّت۪ي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي
الظَّالِم۪ينَ ﴿١٢٤﴾ وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَاَمْنًا وَاتَّخِذُوا
مِنْ مَقَامِ اِبْرٰه۪يمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَٓا اِلٰٓى اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْمٰع۪يلَ اَنْ طَهِّرَا
بَيْتِيَ لِلطَّٓائِف۪ينَ وَالْعَاكِف۪ينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾ وَاِذْ قَالَ
اِبْرٰه۪يمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَارْزُقْ اَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ اٰمَنَ
مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاُمَتِّعُهُ قَل۪يلًا
ثُمَّ اَضْطَرُّهُ اِلٰى عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَص۪يرُ ﴿١٢٦﴾

٢٠

20. "Kendi dinlerine uymadıkça, ne yahudiler ve ne de hristiyanlar enden asla hoşnut olmayacaklardır. De ki: 'Doğru yol, ancak Allah'ın oludur'. Sana gelen ilimden sonra onların heveslerine uyarsan, and ılsun ki, Allah'tan sana ne bir dost ve ne de bir yardımcı olur."[81]

21. "Kendilerine verdiğimiz Kitabı gereğince okuyanlar var ya, işte)'na ancak onlar inanırlar. O'nu inkar edenler ise kaybedenlerdir."[82]

122. "Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimeti ve sizi bir zamanlar alemlere üstün tuttuğumu hatırlayın."[83]

123. "Kimsenin kimse namına bir şey ödemeyeceği, hiç kimseden fidye alınmayacağı, kimseye şefaatin yarar sağlamayacağı ve onların yardım görmeyeceği bir günden korunun."[84]

124. "Hani Rabbi İbrahim'i bir takım kelimelerle denemiş, o da onları tam olarak yerine getirmişti. Allah, 'seni insanlara önder kılacağım' demişti. O 'soyumdan da' deyince, 'zalimler benim ahdime erişemez' buyurmuştu."[85]

125. "Hani Beyti, insanlar için toplanma ve güven yeri kılmıştık. İbrahim'in makamını namaz yeri edinin, dedik. Evimi ziyaret edenler, kendini ibadete verenler, çokça rüku ve secde edenler için temiz tutun diye İbrahim ve İsmail'e ahd verdik."[86]

126. "Hani İbrahim: 'Rabbim! Burasını emin bir şehir kıl, halkından, Allah'a ve ahiret gününe inananları ürünlerle rızıklandır' demişti. Allah da: 'İnkar edeni de az bir müddet geçindirir, sonra da onu ateşin azabına uğramak zorunda bırakırım, o ne kötü bir sonuçtur' buyurmuştu."[87]

[81] Ne *yahudiler, ne de hristiyanlar* senin Peygamberliğini kabul edip sendan asla razı olmayacaklardır, ey Muhammed! Ancak sen onların dinlerine uyarsan belki o zaman. *Ama bu da senin için* düşünülemez. Sen, Allah'ın gerçek ve seçkin Peygamberi iken onların dinlerine uymazsın.

Aynı şekilde, yahudiler hiçbir zaman, onların bozulmuş uyduruk dinlerine uymadıkça müslümanlardan hoşnut olmayacaklardır. O halde idareci durumda olan ve olmayan tüm müslümanlar, onlara bu açık kurala göre davranmalıdırlar.

[82] *"Kitabı gereği gibi okurlar onlar."* Yani ınanarak, gereklerini yerine getirerek ve insanlığı onun rehberliğine çağırarak okurlar. İşte Kur'anı hakkıyla okuyanlar da onlardır. Yoksa, Kur'an hafızı olduklarını söyledikleri halde, sosyal, siyasi, eğitim ve ekonomik alanlarda onun ölçülerinden uzak bir hayatı yaşayanlar değildir, onu *gereği gibi okuyanlar.*

"Onu inkar edenler" Hz.Muhammedin bir düstur ve rehber olarak ümmetine getirdiği Kur'ânın ölçülerini kabul etmeyenler olup kaybedenler işte onlardır. Zira onlar gerçeğe karşı çıkanlardır.

[83] Ey İsrailoğulları, size olan nimetimi hatırlayın ve Muhammede @ uyun. Yüz çevirmeyin, hatalarınızı düzeltin, Rabbinizden yarlığanmak dileyin ve şehadet getirin. "Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur, O'nun eşi ve ortağı yoktur. Hz.Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir" deyin. İşte ancak böyle Allah'ın nimetlerini hatırlayıp şükredenler olabilirsiniz.

[84] Hiç kimsenin kimseye bir şey veremeyeceği kıyamet gününden sakının. O gün kimseden fidye de kabul edilmez. Çünkü o gün, herkesin mutlaka yaptıklarının karşılığını göreceği bir gündür. Kişinin kardeşinden, ana ve babasından kaçacağı bir gün.

[85] Ayetin tefsirinde İbn Kesir, *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 165.)* şunları söyler: "Allah'ın Hz.İbrahim'i denediği kelimelerin ne olduğu konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir rivayete göre İbn Abbas, Allah'ın onu, hac menasiki ile sınadığını söyler. Başka bir rivayete göre ise yine o, Allah'ın onu, beşi başta beşi de vücudun diğer azalarında olmak üzere on temizlik emri ile sınamıştır, der. Bu görüşe göre, baştaki beş temizlik emri, bıyıkları kesmek, ağzı suyla çalkalamak, burna su çekmek, misvak kullanmak ve saçları ortadan ayırıp taramaktır. Diğer beş temizlik emri ise, tırnakları kesmek, koltuk altı tıraşı, etek tıraşı, sünnet olmak, büyük ve küçük tuvaletten sonra taharetlenmektir.

Yine İbn Abbas şöyle der: "Dinin emirleriyle sınanıp bunların gereğini tam olarak yerine getiren tek kişi Hz.İbrahim' dir." Kendisine Hz.İbrahim'in denendiği bu kelimelerin ne olduğu sorulunca da, şöyle cevap verdi: İslam otuz bölümdür. Bunların on tanesi, Tevbe suresinin 112. ayetinde (Sözkonusu ayette istenenler tevbe etmek,ibadet etmek, hamd etmek, seyahat etmek, yahut oruç tutmak, ruku etmek, secde etmek, iyiliği emretmek, kötülüğü sakındırmak, Allah'ın sınırlarını korumaktır. (Müt.), on tanesi Müminün suresinin baş tarafında (Sözkonusu surenin ilk on ayetinde istenenler, iman etmek, huşu içerisinde namaz kılmak, boş ve faydasız şeylerden yüz çevirmek, zekat vermek, namusu korumak, emanete riayet etmek, ahdinde durmak ve namazı devamlı kılmaktır) (Müt.) ve Meâric suresinde (Adı geçen surenin 22-35. ayetlerinde istenenler, namaz kılmak, zekat vermek, ahirete inanmak, namuslu olmak, emanete riayet, ahdinde durmak, doğru şahitlikta bulunmak, namazı devamlı kılmak ve namazı muhafaza etmektir.) (Müt.), onu Ahzab suresinin 35. ayetinde (Ayette istenenler, iman etmek, islam olmak, ibadet etmek, doğru söylemek, sabretmek, mütevazi olmak, infakta bulunmak, oruç tutmak, namusu korumak ve Allah'ı anmaktır.) (Müt.) açıklanmıştır. Hz.İbrahim bu istenenlerin hepsini yerine getirmiş ve kendisine bu konuda berat verilmiştir. Nitekim Cenab-ı Hak, onu şöyle nitelemiştir: "Görevini gereği gibi yerine getiren İbrahim." *(53 Necm 37.)*

En sağlıklı görüş ise, bu kelimeler Hz. İbrahim'in "Rabbim, burayı güvenli bir belde kıl!" *(2 Bakara 126.)*,"Rabbimiz, bizden bunu kabul eyle!" *(2 Bakara 127.)*, "İkimizi de sana boyun eğenlerden kıl" *(2 Bakara 128.)*, "Onların arasından onlara bir Peygamber gönder" *(2 Bakara 129.)* dualarını ederken söylediği cümlelerdir. Çünkü Kur'ân ayetleri, birbirini açıklarlar.

[86] Ayette sözkonusu edilen ev, Mekke'deki Ka'bedir. Cenab-ı Hak, onu insanların gönülden sevip bağlandıkları toplanma ve ziyaret yeri kılmıştır. Aynı şekilde orayı güven yeri kılmıştır. Orada namaz kılan, onun etrafında yaşayan kendini güven ve huzur içerisinde hisseder. Artık insanlar, Allah'a itaat etmekle orada güven ve ilahi koruma altındadırlar. Onların gönülleri Allah'ı birleme ve O'nun büyüklüğünü kabul ➡

etme sonucunda, Beytullah sevgisi ile dolmuştur.

Ayette geçen "İbrahim'in makamı"ndan kasıt, tüm harem bölgesi olabileceği gibi; namaz kılınan mescid kısmı da olabilir. Hz.İsmail' in ' hanımının, kayınpederi Hz.İbrahim' in başını yıkamak için ayaklarının altına koyduğu taş olabileceği de söylenmiştir. *(Geniş bilgi için tefsir kitaplarına bakınız.)*

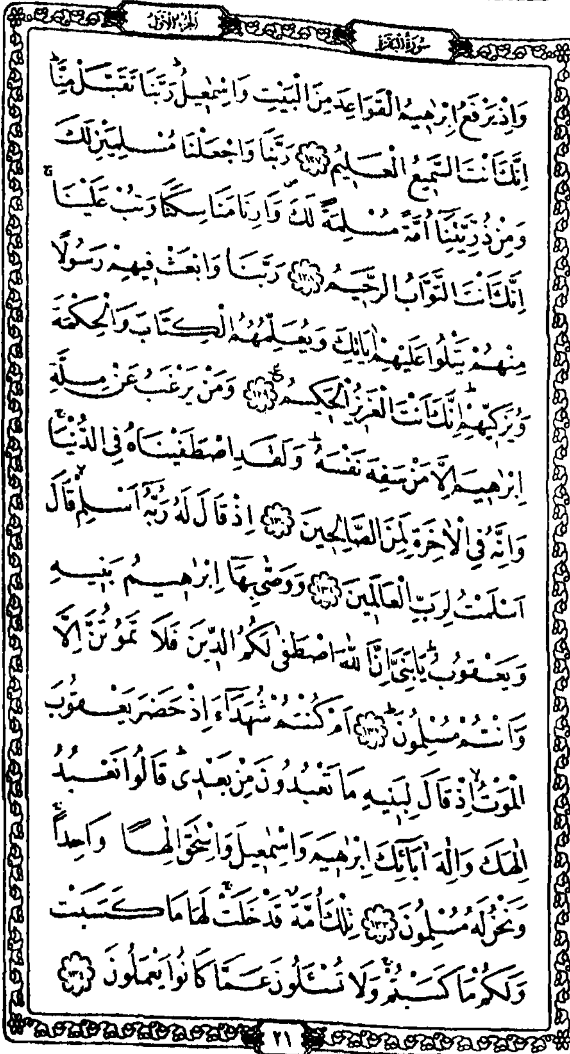
Cenab-ı Hak, Hz.İbrahim ve oğlu Hz İsmail' i evini tapınılan her türlü puttan temizlemekle yükümlü tutmuştu. Böylece O'nun evinin yanında Allah'tan başkasına tazim edilmesin, O'ndan başkasına tapınılıp yakarılmasın. Başka bir anlayışa göre, onu her türlü maddi ve manevi pislıklerden temizlemekle yükümlü tutulmuşlardı onlar.

Hz.İbrahim' in döneminde Ka'benin etrafına put dikildiği tesbit edilmemiştir. Fakat burada kastedilen, adı geçen her iki Peygamberin de çocuklarına, torunlarına ve o mübarek evin çevresinde yaşayanlara Allah'ın evini gelecekte, her türlü şirk ve putçuluk kirlerinden korumalarını öğütlemeleridir.

[87] Hz İbrahim, Rabbinden Allah'a ve ahiret gününe inanan harem halkını rızıklandırmasını istemişti. Allah Teâlâ ise, onun bu duasına şöyle karşılık vermişti: "İnkar edeni de az bir müddet geçindiririm." Çünkü O, kendisine ortak koşanları rızıklandıran Yüce Allah'tır. O, kendine ortak koşanları ve küfredenleri de rızıklandırır. O'ndan başka kim onlara rızık verebilir?

Allah Teâlâ, İbrahim Peygamberin duasını kabul etmiş ve Mekke'yi güvenli bir yer kılmış, halkından inananları rızıklandırmıştır. O, küfredenlere de bir süre imkan vermiştir. Bu süre "muhakkak onun haberini bir müddet sonra (kıyamet gününde) bileceksiniz" *(38 Sâd 88.)* ayetinde açıklandığı üzere kıyamet günüdür. Bundan sonra ise ahirette onları acıklı bir azabla başbaşa bırakacaktır.

127. "Hani İbrahim ve İsmail, Kabenin temellerini yükseltiyor, 'Rabbimiz! Yaptığımızı kabul buyur. Şüphesiz ki, Sen hem işitir hem bilirsin' demişlerdi."[88]

128. "Rabbimiz! İkimizi Sana teslim olanlardan kıl, soyumuzdan da Sana teslim olanlardan bir ümmet yetiştir. Bize ibadet yollarımızı göster, tevbemizi kabul buyur, çünkü tevbeleri daima kabul eden, merhametli olan ancak Sensin."[89]

129. "Rabbimiz! İçlerinden onlara Senin ayetlerini okuyan, Kitabı ve hikmeti onlara öğreten, onları arıtan bir Peygamber gönder. Doğrusu güçlü ve Hakim olan ancak Sensin."[90]

130. "Kendini bilmezden başkası İbrahim'in dininden yüz çevirmez. And olsun ki, dünyada onu seçtik, şüphesiz o, ahirette de iyilerdendir."[91]

131. "Hani Rabbi ona: 'Teslim ol' buyurduğunda, 'Alemlerin Rabbine teslim oldum' demişti."[92]

132. "İbrahim bunu oğullarına vasiyet etti. Yakup da: 'Oğullarım! Allah dini sizin için seçti, siz de ancak O'na teslim olmuş olarak can verin' dedi."[93]

133. "Yoksa Yakup can verirken sizler yanında mı idiniz? Hani O, oğullarına: 'Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?' diye sormuştu; Onlar da: 'Senin Tanrına ve ataların İbrahim, İsmail, İshak'ın Tanrısı olan tek Tanrıya kulluk edeceğiz, bizler O'na teslim olmuşuzdur' demişlerdi."[94]

134. "Onlar geçmiş birer ümmetti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da sizedir. Onların yapmış olduklarından siz sorumlu değilsiniz."[95]

[88] İşte o, içerisine şirk şaibeleri bulaşmamış kamil imanın ve tevhidin tadıdır. İbrahim, Allah'ın emrine uyarak Ka'beyi inşa etmiş ve oğlu İsmail ile birlikte dua ediyordu. Her ikisi de, yaptıklarının Allah tarafından kabul edilmeyeceğinden endişe ediyorlardı. İşte gerçek anlamda Allah'a içtenlikle bağlanmak budur. "Rablerine dönecekleri için kalpleri ürpererek vermeleri gerekeni verenlerdir onlar.." *(23 Müminun 60.)*

İşte bu Allah için yaşamanın doruk noktasıdır. Yaptıklarının kabul edilmeyeceği endişesini taşıma bilincinde olmaktır bu.

[89] Ey Rabbimiz, çalışmalarımızı, dua ve umutlarımızı boşa çıkarma sen! Bizi, lutfunla kulluğuna kabul ederek "Ya Rabbi!" diye yakardıklarında, onlara icabet ettiğin kimselerden kıl!

Aslında iki Peygamber de, bize yaptığımız amellerle gurur ve kibre kapılmadan nasıl Rabbimize yakaracağımızı öğretiyorlar. Aynı şekilde, az olsun çok olsun tüm davranışların ancak, Allah için yapılması gerektiğine dikkat çekiyorlar. Elbette tüm eylemler, O'nun lutfuyla yapılır ve O'nun için yapılmalıdır.

Ey insan, Peygamberlerin başı ve öncüsü olan Peygamberlerden sana ders olsun. Şu hakikatı iyi bil ve sakın ola ki, "ben elimle verdim, ben kendim yaptım, geceleri namazı ben kıldım, gündüzleri orucu ben tuttum.." deme. Bunların hiçbirisini söyleme. Tevazu sahibi ol. Sen, Rabbinle nasıl konuşuyorsun ve Peygamberler Rableriyle nasıl konuşmaktalar?

Ya Rab! Şüphesiz Sen bizim elimizden tutmasaydın, içimize sevgini yerleştirmeseydin biz, gönüllerimizi, yüzlerimizi ve diğer organlarımızı Sana boyun eğdiremezdik. Her zaman ve her yerde lutuf ve kerem Sendendir. Aynı şekilde biz, çocuklarımıza da sahip çıkamaz, onlara da söz geçiremezdik. Bize ibadet yollarımızı göster, tevbemizi kabul buyur, çünkü tevbeleri daima kabul eden, merhametli olan ancak Sensin, Sen! Rabbimiz, bizleri yükümlü tuttuğun ibadetleri, beytini nasıl tavaf edeceğimizi, sa'yi nasıl yapacağımızı Sen bize göster. Göster bize, huzurunda nasıl duracağımızı ve nasıl Sana döneceğimizi! Büyüklüğün ve yüceliğin karşısında biz sana nasıl ruku edeceğiz; erişilmez gücün, sayısız ve sınırsız lutufların, engin merhametin, dehşetli azabın karşısında biz Sana nasıl secde edeceğiz, bildir bize! Çünkü biz, bizim için tevbeyi müyesser kılmazsan Sana dönüp tevbe edemeyiz! Sen dileyip lutfetmezsen biz nasıl Sana döner, Sana tevbe ve iltica edebiliriz, Ya Rab!

[90] Bizim içimizden, Senin varlığın, birliğin, hiç bir şeye muhtaç olmadığın, doğmadığın ve doğurmamış olduğuna dair onları iyi bir biçimde eğitip yetiştiren bir Peygamber gönder!

Bu Peygamber, onlardan biri olsun. Hem benim, hem de oğlum İsmail' in soyundan olsun. Onlara kitabı ve hikmeti öğretsin. Ve onları arındırsın! Ya Rab, bizi kendi halimize bırakma! Bizleri, hoşnutluk, avf ve mağfiret deryanda tut!

Ve Yüce Allah, kendisi için ve içtenlikle yapılan bu duayı kabul etti. Irbâd b. Sâriye' nin rivayet ettiğine göre Peygamberimiz@ şöyle buyurmuştur: "Doğrusu ben, Allah katında Peygamberlerin sonuncusu olarak takdir edildiğimde, Adem henüz çamur halindeydi. Ben size şunu da söyleyeyim: Ben, dedem İbrahim' in duası, kardeşim İsa' nın müjdesi, anam Amine 'nin rüyasıyım. Tüm Peygamber anaları, benzer rüyaları görmüştür." *(Ahmed, IV, 127-128.)* Hadisde işaret edilen İbrahim' in duası işte; "Rabbimiz! İçlerinden onlara Senin ayetlerini okuyan, Kitabı ve hikmeti onlara öğreten, onları arıtan bir Peygamber gönder!" ayetidir. İsa' nın müjdesi ise, "Meryem oğlu İsa: 'Ey İsrailoğulları! Doğrusu ben, benden önce gelmiş olan Tevrat'ı doğrulayan, benden sonra gelecek ve adı Ahmet olacak bir Peygamberi müjdeleyen, Allah'ın size gönderilmiş bir Peygamberiyim' demişti." *(61 Saf 6.)* Annesinin rüyası ise, Amine'nin hamile iken rüyasında gördüğü nurdur. Nitekim o, bunu şöyle anlatmıştı: 'Ben rüyamda gördüğüm o nuru, izlemeye başladım. ama nur, gözümü aştı, o kadar ki sonunda doğu ve batısı ile tüm yeryüzünü aydınlattı.' " *(Beyhakî, Şuab; İbn ishak, Sîre.)*

[91] İşte bu, çeşitli konum ve kelimelerle sınanıp sonunda sınavı kazanan Hz.İbrahim' dir. Hal böyle iken, artık İbrahim' in dininden kendini bilmezlerden başka kim yüz çevirebilir?! Onların kalpleri vardır ama gerçeği idrak etmezler. Gözleri vardır ama, gerçeği görmezler. Kulakları vardır ama gerçeği işitmezler..

"And olsun ki, dünyada onu seçtik." Onu yol gösterici bir önder olarak seçtik. "Şüphesiz o, ahirette de iyilerdendir." O seçip kendilerine sevgi, muhabbet, izzet, ikram elbiseleri giydirdiğimiz ve yüksek rütbe ve dereceler verdiğimiz salih kişilerdendir.

[92] Doğrusu kul, Allah'a kul oluşu ile övünebilir, kulluk rütbesini taşımakla şeref kazanabilir ancak. İşte Rabbi ona, "Teslim ol" diye sesleniyor. O da, "Ben alemlerin Rabbine teslim oldum" demişti. İşte İbrahim, bununla Allah katındaki o yüce konumunu elde etmişti.

[93] Andolsun ki, Allah tevhidi onlar için, onları da tevhid için seçti. Bu yüzden onlara düşen, tevhide sarılıp ona tutunmalarıdır. Ve bu hallerini ölene kadar sürdürmeleridir. İşte İbrahim 'in vasiyyeti de buydu, Yakub 'un vasiyyeti de. Kıyamete dek gelecek her müslümanın vasiyyeti de bu olmalı.

[94] Ayet, Hz.Peygambere karşı çıkan Mekke müşriklerine seslenmektedir. Onlar Hz.İsmail 'in torunlarıydılar. Aynı şekilde ayet, İsrailoğullarından olan inkarcılara da seslenmektedir. Halbuki onların görevi, vasiyyetlerini yerine getirerek atalarının hak dini tevhid üzere kalmalarıydı. Hani ataları Yakub onlara "Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?" diye sormuş ve onlardan, kendisinden başka hiçbir ilah olmayan Allah'a kulluk etmeleri konusunda söz almıştı.Nitekim daha önce de, İbrahim, İsmail ve İshak Peygamberler de hep O eşi ortağı olmayan bir Allah'a kulluk etmişlerdi.

O halde ey İbrahim, İsmail ve İshak Peygamberlerin dini üzere olduklarını iddia edenler! Yalan söylüyorsunuz, eğer bu iddianızda samimi olsaydınız, Hz.Muhammed'e @ uyar ve Ona tabi olurdunuz. Şunu da unutmayın ki, siz Alemlerin Rabbine boyun eğip tevhid üzere olmadıkça, Peygamber çocukları olmak size asla bir fayda vermeyecektir.

[95] Siz ancak kendi yaptıklarınızdan sorumlusunuz. Çünkü herkes, kazandıklarına bağlı, onlardan sorumludur.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا اَوْ نَصَارٰى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهٖيمَ
حَنٖيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكٖينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنْزِلَ
اِلَيْنَا وَمَا اُنْزِلَ اِلٰى اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْاَسْبَاطِ وَمَا اُوتِيَ مُوسٰى وَعٖيسٰى وَمَا اُوتِيَ النَّبِيُّونَ
مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ فَاِنْ
اٰمَنُوا بِمِثْلِ مَا اٰمَنْتُمْ بِهٖ فَقَدِ اهْتَدَوْا وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا هُمْ فٖي شِقَاقٍ
فَسَيَكْفٖيكَهُمُ اللّٰهُ وَهُوَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ
اللّٰهِ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾
قُلْ اَتُحَاجُّونَنَا فِي اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا اَعْمَالُنَا
وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾ اَمْ تَقُولُونَ اِنَّ
اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطَ
كَانُوا هُودًا اَوْ نَصَارٰى قُلْ ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ اللّٰهُ وَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللّٰهِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

135. "Dediler ki, 'Yahudi veya hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız.'Sen de , 'Doğruya yönelmiş olan ve Allah'a eş koşanlardan olmayan İbrahim'in dinine uyarız" de."[96]

136. "Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a ve torunlarına indirilene, Musa ve İsa'ya verilene, Rableri tarafından Peygamberlere verilene, onların arasında herhangi bir ayırım gözetmeyerek inandık, biz O'na teslim olanlarız" deyin."[97]

137. "Sizin inandığınız gibi inanmış olsalar, doğru yolu bulmuş olurlar. Yüz çevirirlerse, şüphesiz onlar çıkmazdadırlar. Onlara karşı sana Allah yetecektir. O, işitir ve bilir."

138. "Allah'ın verdiği renge uyun; rengi Allah'ınkinden daha güzel olan kim vardır? Biz 'O'na kulluk edenleriz' deyin."[98]

139. De ki: 'Bizim ve sizin Rabbiniz olan Allah hakkında bize karşı hüccet mi gösteriyorsunuz? Bizim yaptıklarımız kendimize, sizin yaptıklarınız de kendinize aittir. Biz O'na karşı samimiyiz.' "[99]

140. "Yoksa siz, İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve torunlarının yahudi veya hıristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? Peki, Siz mi yoksa Allah mı daha iyi bilir? de. Allah tarafından kendisine bildirilen bir gerçeği gizleyenden daha zalim kim vardır? Allah yaptıklarınızdan gafil değildir."[100]

141. "Onlar geçmiş birer ümmettir. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da sizedir. Onların yapmış olduklarından siz sorumlu değilsiniz."[101]

96 Yahudi ve hristiyanlar Peygamberimize şöyle dediler: "Doğru yol, bizim gittiğimiz yoldur. Sen de ona uy ki, hidayette olasın ey Muhammed!" Buna karşılık Allah Teâlâ, şöyle demesini emretti: "Aksine, doğruya yönelmiş olan İbrahim 'in dinine uyarım ben. Çünkü İbrahim samimi bir müslümandı ve O, asla sizin gibi müşriklerden de değildi.

97 Halil b. Ahmed ve diğer ilim adamlarımız, ayette sözkonusu edilen "esbât"ın, İsmailoğulları kabileleri gibi İsrailoğulları kabileleri demek olduğunu söylerler. Zemahşerî ise, Hz. Yakub 'un torunlarından on iki boy olduğunu söyler.

Özetle ayet bizden, önceki toplumlara indirilenlere genel olarak; Hz. Muhammede indirilenlere ise ayrıntılı bir biçimde inanmamızı istemektedir.

Peki, yahudi ve hristiyanların bugün doğru dürüst bir dinleri var mıdır? Bu sorunun cevabı elbette "hayır" olacaktır. Müslümanların bu gerçeği hiçbir zaman gözardı etmemeleri gerekir. Biz şunu unutmamalıyız ki, yahudiler dinlerinden dönmüşlerdir. Çünkü onların gerçek dini İslamdı. Hristiyanlar da öyle. Onlar da gerçek dinleri olan İslamdan çıkmışlardır. Zira, her devirde Allah katından gelen dinin adı İslamdır. İslama aykırı olan her din ise, bidat ve sapıklıktan ibarettir. Kendilerini "kitap ehli" olarak görmemiz emredilenlerin, bugün Muhammed'e@ uymadıkları ve ona ters düştükleri sürece Kitaba karşı gelmiş olacaklarını bilmeliyiz. Her ne kadar, onların kestikleri bize helal kılınmış ve kadınlarıyla evlenmemize izin verilmiş olsa da bu böyle bilinmelidir. Onların dejenere olmuş inançları, iman ismini onlardan çekip almış olsa da, bizimle onlar arasındaki tek ortak nokta, Allah'a ve ahiret gününe imandır. Ama sen onlara inkarcı yahudi ve hristiyanlar da diyebilirsin. Bu yüzden ilahi öğreti, onların hidayette olmadıklarına hükmetmiştir.

98 İbn Kesir *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 187.)* şunları söyler:

"Cenab-ı Hak buyuruyor ki: 'Kitap ehlinin inkarcıları ve diğerleri sizin gibi, aralarında bir ayrım gözetmeden topyekün Allah'ın Peygamberlerine ve kitaplarına inanırlarsa, gerçekten doğru yolu bulmuş ve hakka ulaşmış olurlar. Ama tüm deliller apaçık ortada iken haktan yüzçevirip batıla saparlarsa, elbette onlar büyük bir çıkmazın içerisine düşmüş olurlar. O takdirde sana Allah yeter, onlara karşı Allah, sana yardım edecek ve galip getirecektir. Doğrusu O, işiten ve bilendir.

Allah Teâlâ, boş makam mevki sevdasına düşüp geçici dünyalıklara kanarak doğru yoldan sapmaları sebebiyle onları kınamaktadır.

O halde bize düşen, müslümanları bir takım kuruntu ve hayallerden alıp gerçeğe ve realiteye taşımamızdır. İşte açık hüküm bu. Şunu net olarak ortaya koyalım: İslam, Allah'a boyun eğmek ve ona sarılmaktır. İslam din ve devlettir. İslamın, hukuku ve Allah yolunda cihadı yürürlükten kaldırılarak sadece namaz, oruç, hac ve zekattan ibaret sayılması kesinlikle mümkün değildir.

İşte bu ayet, dün Allah Rasülüne seslendiği gibi; bugün de bize seslenmektedir. Ayet, Allah'ın indirdiği hükümler çerçevesinde yeniden, "Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Hz.Muhammed, Allah'ın Rasülüdür." hükmüne dönen yenilikçi müslümanlara seslenmektedir.

Söz konusu ettiğimiz ayet, tarih boyunca İslam davasının yılmaz bekçileri elinde, onlara şöyle haykıran bir belgedir: "Müjdeler olsun size! Size karşı gelerek size katılmayanlar, sizden ayrılarak size ters düşenler bir çıkmaz ve ayrılığın içerisindedirler. Onlara karşı sana Allah yeter. Doğrusu O, işiten ve bilendir.

99 Demek siz, Allah hakkında bizimle tartışıyor ve bu konuda ileri geri konuşuyorsunuz öyle mi? Halbuki siz, Peygamberleri öldürenler, Peygamberleriniz aranızda iken bile putlara tapanlarsınız. Size, tutkularınıza aykırı olarak ne zaman bir Peygamber gelse, büyüklük taslayarak kiminiz yalanladınız, kiminiz de onları öldürdünüz. Sizin yaptıklarınız, hep nefislerinizden ve şeytanlarınızdan kaynaklandı. Bizim davranışlarımızsa, Alemlerin Rabbinden bize gelen ve içerisine hiçbir şekilde batıl karışmayan Kitaba uygun olacaktır. İşte bu yüzden, siz, size indirilen kitaplarınızı değiştirerek yaptığınız kendi davranışlarınızla başbaşa kalın. Biz de bize indirilen hak üzere yaptıklarımızla kalalım!

100 Yahudiler şöyle dediler: "İbrahim, İsmail, İshak ve Yakup hepsi yahudi idiler..!" Hristiyanlar ise; "İbrahim, İsmail, İshak ve Yakup hepsi hristiyandılar" dediler. Bu şekilde onlar, birbirlerini yalanlamış oldular. Bu yakıştırmalara karşı tatmin edici cevap ise, Peygamberinin diliyle Allah'tan geldi: 'Peki, Siz mi yoksa Allah mı daha iyi bilir? Allah tarafından kendisine bildirilen bir gerçeği gizleyenden ➡

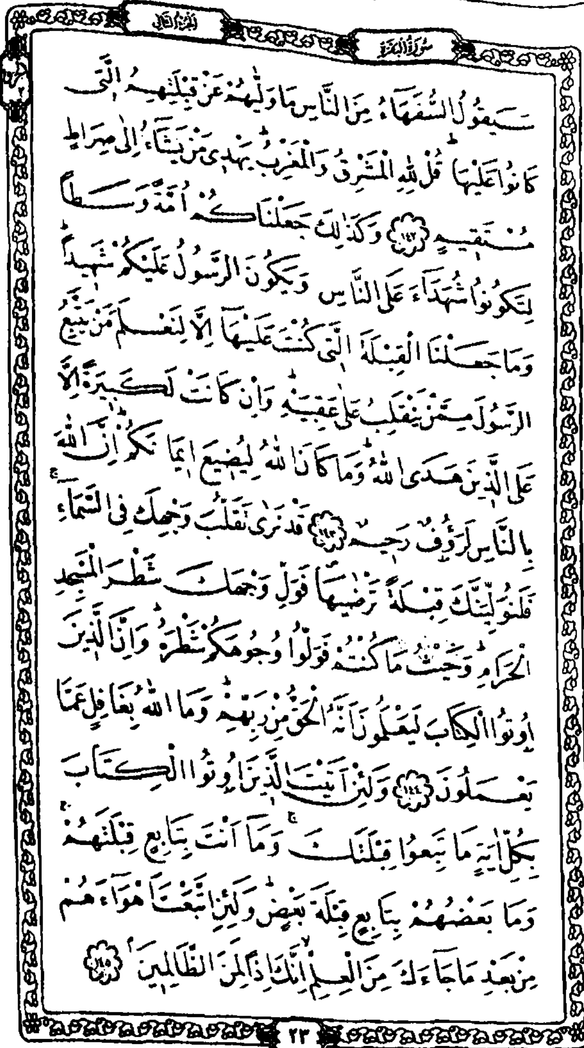
➡ daha zalim kim vardır? Allah yaptıklarınızdan gafil değildir."

Siz ey sapık ve sahtekar zalimler, siz hepiniz çok iyi biliyorsunuz ki, adı geçen o Peygamberlerin hepsi müslümandılar. Ama siz, olduğu gibi söylemekle emrolunduğunuz gerçeği gizliyorsunuz. Tevrat ve İncil bu yaptıklarınıza şahitlik edip durmaktadır. Yanında bulunan gerçeği gizleyenden daha zalim kim olabilir? Bir de bu gerçek, Allah katından gelmiş, Allah'ın kitabında yazılı duran bir hakikat ise! Ve siz bugün, gizlediğiniz gerçekleri müslümanlardan işitip durmaktasınız. Elbette Allah yaptıklarınızdan gafil değildir.

Ibrahim, İsmail, İshak, Yakup ve torunlarının soyundan gelmiş olmanın ise, bugün onlara bir yararı olmayacaktır.

101 Ama siz sadece kendi yaptıklarınızdan sorguya çekileceksiniz.

142. "İnsanların beyinsizleri, 'Yöneldikleri kıbleden onları çeviren nedir?' diyecekler; de ki: 'Doğu ve batı Allah'ındır. O, dilediğini doğru yola eriştirir.' " 102

143. "Böylece sizi insanlara şahid ve örnek olmanız için tam ortada bulunan bir ümmet kıldık. Peygamber de size şahid ve örnektir. Senin yöneldiğin yönü, Peygambere uyanları, gerisin geriye döneceklerden ayırdetmek için kıble yaptık. Doğrusu Allah'ın yola koyduğu kimselerden başkasına ağır bir şeydir bu . Allah imanlarınızı boşa çıkaracak değildir. Doğrusu Allah insanlara şefkat gösterir, merhamet eder." 103

144. "Yüzünü göğe çevirip durduğunu görüyoruz. Hoşnut olacağın kıbleye seni elbette çevireceğiz. Artık yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir. Artık her nerede bulunursanız yüzlerinizi o yöne çevirin. Doğrusu Kitap verilenler, bunun Rablerinden bir gerçek olduğunu bilirler. Allah onların yaptıklarından gafil değildir." 104

145. "Sen, Kitap verilenlere her türlü delili getirsen, yine de kıblene uymazlar; sen de onların kıblesine uyacak değilsin. Onlar birbirlerinin kıblesine de uymazlar. And olsun ki, eğer sana gelen ilimden sonra onların heveslerine uyarsan, şüphesiz o zaman sen de zulmedenlerden olursun." 105

[102] Bakara suresinin ikinci cüzünün başında biz, Hz.Peygamberi @ yüce konumlarından birinde dururken görüyoruz. Yüzünü, gökyüzüne çevirmiş Rabbine yakarırken görüyoruz biz, onu. O'nun huzurunda tüm hücrelerinde yer eden ve kalbinin tüm atışlarında kendini gösteren bir konuda içini O'na dökerken görüyoruz. Olayın tafsilatı ise şöyledir:

Peygamberimiz @ Mekke'de iken, Kabe'nin iki ruknü arasından Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya yönelerek namaz kılmaktaydı. Medine'ye hicretten sonra da bu hal bir müddet devam etti. Fakat, Kudüs'e yönelerek namaz kılmak ona ağır gelmeye başlamıştı. Çünkü O, daha yüce bir şeyi arzulamaktaydı. O, dedesi İbrahim 'in kıblesine dönerek namazını kılmak istiyordu. İşte bu yüzden O, Kudüs yerine Mekke'ye dönerek namaz kılmayı diliyordu...

O'nun Kudüs'e yönelerek namaz kıldığı süre az değildi. Ne varki O, Allah'ın kendisine, namazda iken çok daha huzurlu namazını kılacağı bir yöne yöneltmesini umuyordu. Yüce Rab de bunu istiyordu. Ve O, habibinin duasına icabet etti, O'nun özlem ve yakarışlarına cevap verdi. Ve O'nun yönünü, razı ve hoşnut olacağı bir tarafa çevirdi. O'na, gönlünün yatışacağı bir yönü lutfetti.

Allah Teâlâ, bu konuda Peygamberine, beyinsiz bir takım insanların söyleyecekleri sataşmaları da önceden bildirdi: "Onlar, yöneldikleri kıbleden onları çeviren nedir?' diyecekler."

Aynı şekilde bu sataşmalara karşı şöyle karşılık vermesini de O'na emretti: "Doğu ve batı Allah'ındır. O, dilediğini doğru yola eriştirir." İşte bu, Haktan gelen kararlı bir cevaptı.

Andolsun ki, Allah bize Kudüs'e yönelerek namaz kılmayı emretti. Biz O'nun emrine aynen uyduk. Şimdi ise dua ve yakarışlarımız sonucu Cenab-ı Hak, Kabe'ye yönelerek namaz kılmamızı emretmektedir. O, istemeden veren, lutfu keremi, izzet ikramı sınırsız olan Yüce Rabdir. Elbette biz, O'na hep şükredeceğiz, her emrine itaat edip hep O'na kulluk edeceğiz...

[103] Andolsun ki Biz, hem seni hem ümmetini orta yolda mutedil bir toplum kıldık. Şüphesiz ki Cenab-ı Hak, Peygamberimizi diğer Peygamberler arasında denge unsuru olan seçkin bir nebi kıldı. O, yeryüzünde Allah'ın adaletini temsil eder. Adaletin kaynağı Hz. Muhammed@ dir. Kemal ve olgunluk kaynağı ve örneği de O'dur. O, tüm Peygamberlerin sonuncusu, Allah'ın şeriatının son temsilcisidir. O, adaletin ve olgunluğun ta kendisidir.

Hz. Muhammedin ümmeti de, adaletle hükmederek onu ikame etmekle emrolunmuştur. Çünkü adalet, onun varlığı ile gerçekleşir. O, mazlumun hakkını zalimden alır ve bu konuda hiçbir kınayıcıdan çekinmez. O, orta yolda mutedil bir ümmettir. Tüm insanlığın yararına seçilip çıkarılmış en hayırlı bir toplum. O, hakkı bilir, ona canu gönülden inanır, onunla yaşar ve yaşatır.

"İnsanlara şahid olmak", Allah'ın yeryüzünde şahitleri olmak demektir. O'nun varlığının hak olduğuna, O'nun ve Rasülünün sözünün hak ve gerçek olduğunun şahidi olmak demektir...Yine yeryüzünde Allah'ın şahidleri olmak, İslamın uygulanması gereken ve uygulanabilen bir hayat düsturu ve yönetim biçimi olduğuna tanıklık etmektir. "Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur, Hz.Muhammed, Allah'ın Rasûlüdür" diyerek Allah'a teslim olanlarla birlikte O'nun ölçülerine göre yaşamaktır...

Yeryüzünde Allah'ın şahidleri olan kimseler ise, ölçü ve prensiplerinden taviz vermeden ancak Kur'ân ve sünnetle hükmedip onlara tutunanlardır...Onlar, küfrün egemenliği son bulup Allah'ın dini en yüce olsun diye and içenlerle birlikte olan Allah dostlarıdır...

Ebu'l-Esved şunları anlatır: "Medine'ye gelmiştim. Orada bir salgın vardı. Hz. Ömer ile birlikte otururken kendisinden stayişle bahsedilen bir cenaze gördük. Hz.Ömer, 'vacip oldu' dedi. Çok geçmeden, kendisinden yergi ile bahsedilen başka bir cenaze gördük, Hz.Ömer, ona da 'vacip oldu' dedi. 'Ey müminlerin emiri ne vacip oldu?' diye sorunca, bana şöyle cevap verdi: 'Aynı şeyi, ben de Peygamberimize sormuştum, O şu cevabı vermişti':

"Bir müslümanın hayrına dört kişi şahitlik ederse, Allah onu cennete kor." Biz, 'peki üç kişi olursa?' dedik; 'üç kişi de olsa' buyurdu. 'Peki iki kişi olursa?' dedik; 'iki kişi de olsa' buyurdu. Bir kişinin şahitlik etmesini soranımız olmadı."

Ebu'l-Esved devamla şunları söyler: "Şahid, ancak gördüklerine tanıklık eder. Bu yüzden o şahidlerin, ölen kimse ile birlikte yaşayan ve onun mescide devam, güzel ahlak gibi diğer salih amel, takva, ibadet ■

➡ ve taatlarını bilen kimseler olması gerekir." (Buharî, Şehâdât 6; Cenâiz 85.)

İşte müslümanların dünyadaki tanıklıkları. Ahiretteki şahitlikleri de böyledir. Ebû Saîd, Peygamberimizin@ şöyle buyurduğunu rivayet eder: "Nuh Peygamber kıyamet günü çağrılır ve kendisine 'tebliğ ettin mi?' diye sorulur. O, 'evet tebliğ ettim' deyince; kavmi çağrılır ve bu sefer onlara 'size tebliğ edildi mi?' diye sorulur. Onlar ise, 'bize herhangi bir uyarıcı gelmedi!' deyince, Hz.Nuh' a 'şahidin var mı?' diye sorulur. O da, 'benim şahidim Muhammed ve ümmetidir' diye cevap verir. İşte bu tanıklık, Allah'ın ayette açıkladığı tanıklıktır "Böylece sizi insanlara şahid ve örnek olmanız için tam ortada bulunan bir ümmet kıldık. Peygamber de size şahid ve örnektir."

Cenab-ı Hak, Ka'beyi müslümanların kıblesi olarak açıklarken, daha önce Kudüs'e yönelerek namaz kılmayı, kullarını denemek için meşru kıldığını Peygamberine açıklıyor.

Ey Muhammed, gerçek müminler, Allah'a ve Peygamberine itaat ederler. Namazda sen nereye yönelirsen, onlar da seninle beraber o tarafa yönelirler. İmanı zayıf kimseler ise, beyinsizlerin spekülasyonlarına kanarak gerisin geriye İslamdan dönerler.

Allah Teâlânın, bu ümmete verdiği her emir, bu ümmeti insanlara şahit, orta yolda mutedil bir toplum olmaya hakkıyla hazırlamak içindir.

Allah, elbette onları da iyi bilir, ötekilerini de. İnananları dünya ve ahirette evrensel hakikat sözünde sabit kılar. Zulmedenleri ise saptırır. Doğrusu Allah, dilediğini yapar. Bu yüzden ayette şöyle buyurulmuştur: "Allah imanlarınızı boşa çıkaracak değildir. Doğrusu Allah insanlara şefkat gösterir, merhamet eder."

Buradaki "imanlarınız" ifadesinden kasıt, daha önce Kudüs'e yönelerek kıldığınız namazlarınız anlamınadır. Allah, onların sevabını da boşa götürmeyecektir.

İbn Abbas'ın bildirdiğine göre, Peygamberimiz@ Ka'be'ye yönelerek namaz kılmaya başlayınca sahâbîler şu soruyu yönelttiler: "Ey Allah'ın Rasûlü! Kudüs'e yönelerek namaz kılarken ölmüş olan kardeşlerimizin durumu ne olacak?" İşte bunun üzerine söz konusu ayet indi: "Allah imanlarınızı boşa çıkaracak değildir. Doğrusu Allah insanlara şefkat gösterir, merhamet eder."

104 Andolsun Allah Teâlâ, Peygamberinin yüzünü semaya çevirerek bir şeyler istediğini gördü ve onun bu dileğini kabul etti. Onu istediği ve hoşnut olacağı bir kıbleye yöneltti. Çünkü O, İbrahim Peygamberin kıblesini arzuluyordu.

Elbette yüzü kıbleye çevirmenin manası bedenî bir yönelmeden ibaret değildir. Ama gerçek yöneliş aynı zamanda, gönül, ruh ve düşünce planında olan bir yöneliştir. Zaten yüz, gönlün arzulayıp bağlandığı, ruhun yanıp tutuştuğu tarafa yönelir.

O halde ey müminler, her nerede olursanız olun bulunduğunuz yere göre yüzünüzü Mescid-i Haram tarafına çevirin. İşte bu, topyekün müslümanların gönüllerini tek bir hedef ve yönde birleştirmektir. Artık onlar hep gerçeğin etrafında döner ve hakka koşarlar.

Bu yöneliş, sadece namazda gerçekleşen bir yöneliş olarak kalmamalıdır. Ama o, Allah'ın ayetlerine icabet etmeyi gerektiren ve ruh planında gerçekleşen aktif bir yöneliştir. Artık böyle bir yönelişte, o ruhun alışı da verişi de sadece Allah içindir. İşte o ruh, Allah'ın kitabını ve O'nun muradını en iyi bir biçimde anlayabilmek için ilahî tecellilere mazhar olur.

Kudüs'deki Beytü'l-Makdis, her ne kadar müslümanların ilk kıblesi ise de onların en eski kıbleleri değildir. Ka'be, ondan daha öncedir. O, Hz.Adem'in de kıblesidir. Hatta Adem'den önce melekler de Ka'be'ye yönelerek namaz kılmışlardır. Ka'be, Allah'ın İbrahim ve oğlu İsmail Peygamberlere inşa edip kıble edinmelerini emrettiği evdir. Bu emri, kitap ehli de çok iyi bilmekteydi. Çünkü onların kitaplarında bu emir yazılıydı. Ne varkı onlar bunu gizlediler. Nitekim Cenab-ı Hak şu sözüyle onları tehdit etmektedir: "Allah onların yaptıklarından gafil değildir."

105 Yüce Allah, Hz.Peygamberi yönelttiği kıblenin gerçek kıble olduğunu kitap ehlinin çok iyi bildiğini haber vermektedir. Artık bundan sonra beklenen onların Peygambere inanıp, kıblesine yönelmeleriydi. Ama inat, kibir ve hased onları bundan alıkoydu.

Şehid Seyyid Kutup bu konuda şunları söyler:

"Onlar heva ve hevesın yönlendirdiği, çıkarın sürüklediği ve peşin hükmün kışkırttığı kör bir inat içerisındedirler. Iyi niyetlı kimselerin çoğu, yahudi ve hristiyanların bilmediklerinden yahut ikna edici bir şekilde İslamın sunulamamış olmasından dolayı İslama girmediklerini sanırlar. Aslında bu bir kuruntudur..Zira onlar bıle bile, göz göre göre İslamı istememektedirler.! Onlar çıkar ve saltanatlarının gideceğinden korkuyorlar..İşte bu yüzden çeşıtli yollarla ve çeşıtli şekillerle İslama düşmanca tavır alıyorlar; doğrudan doğruya yahut dolaylı olarak sinsice bir takım planlar kuruyorlar. Direkt olarak yahut perde gerisinden İslamla savaşıyorlar. Bu savaşta hem kendileri bizzat yer alıyorlar, hem de desiselerle bir kısım insanları bu savaşa sürüklüyorlar. Bu halleriyle onlar, Allah'ın sevgili Peygamberine söylediği şu sözün hedefidirler sürekli: "Sen, Kitap verilenlere her türlü delili getirsen, yine de kıblene uymazlar; sen de onların kıblesine uyacak değilsin." (Seyyıd Kutup, Tefsir, I, 134.)

Buradaki kıble sorunu, hak-batıl ve vahiy-heva mücadelesine dönüşmüştür. Bu yüzden biz, müslümanları sadece bedenleriyle kıbleye dönmekle yetinmekten sakındırmak zorundayız. Onlar yalnız bedenleriyle değil gönülleriyle de kıbleye dönmelidirler. Biz bugün, kıble ehlinden pek çok kimsenin yahudi ve hristiyanlara yakın olduklarını ve onlara benzediklerini görmekteyiz. Bu her alanda onları izleme demek olan kör bir taklitte kendini göstermektedir. Oysa İslam, bizi onlara benzemekten sakındırmıştır. Onlarla bizim aramızda en küçük bir benzerliğin olmaması için, sünnet en ince ayrıntılara dikkatlerimizi çekmiştir. O kadar ki Peygamberimiz @ hiçbir yoruma meydan vermeyecek şekilde onlara muhalefet etmeyi açık bir şekilde emretmiştir. Tüm bunlara rağmen, İslamın kıblesine içtenlikle yönelmenin göstergesi olan Allah ve Rasülünün emirlerine canu gönülden icabeti görememekteyiz. Görülen şey ise kör bir taklit ve sahte parıltılarıyla gözümüzü kamaştıran aldatıcı görünümlerin ardındaki gidişattan başka bir şey değildir.

İşin başında biz onların kılık kıyafetlerini aldık, ardından ise onların kanun ve yasalarını alıp onların gidişatlarını aynen benimsedik. Kendi arzumuzla biz ellerimizi onların kanun ve yasalarına uzattık. Hem de Allah'ın kanunlarını kaldırıp yerine yoldan çıkmış sapıkların kanunlarını koymak için. Sonra ne oldu? Geriye ne kaldı?

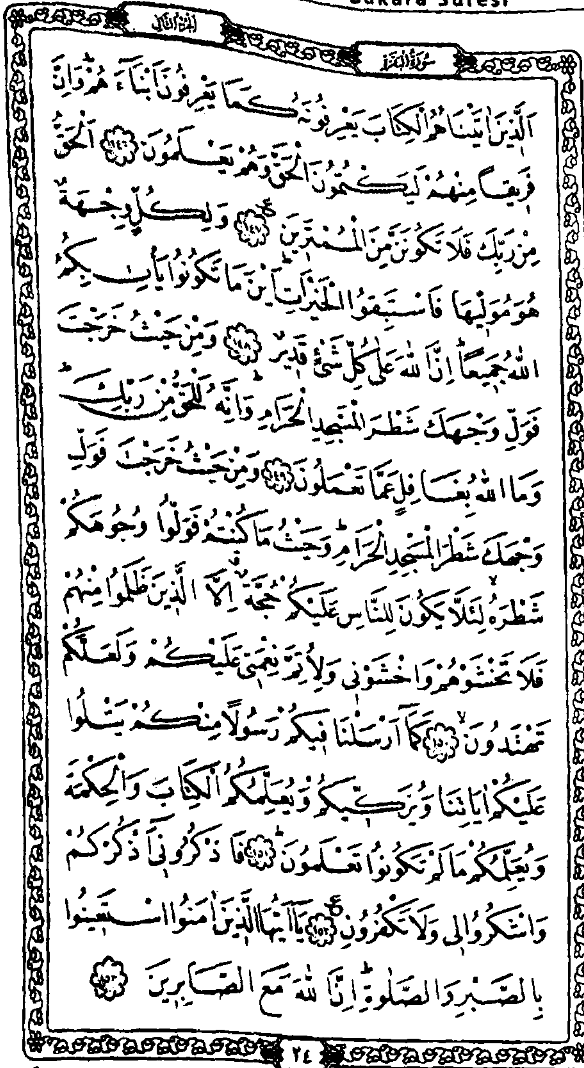
Ey kendisinden başka ilah olmayan Rabbim, seni tesbih ederim! Sizden çoğunuzun terkedip bir kısmınızın yaptığı rukular, kıldıkları namazlar nerede kaldı, ne işe yaradı?!

***

Yahudi ve hristiyanlar da kendi aralarında gruplara ayrıldılar. "Onlar birbirlerinin kıblesine de uymazlar." Sözün özü her iki grup da haktan yan çizmiştir. Ama bize hak, Rabbimizden gelmiş; tüm safiyetiyle ilim bize inmiştir. İşte bu yüzden Allah katından korkunç tehditlerle dolu ifadeler gelmiştir. Şimdi sen şu ilahi hitaba bak. Seslenen kim ve kime sesleniyor, iyice bir düşün?! İşte o zaman işin ne kadar önemli olduğunu anlayacaksın.

Hitab, sonsuz şefkat ve merhamet sahibinin yüce katından gelmektedir. Hitap edilen ise Hz.Muhammed @ ve onun şahsında ümmetidir. Yoksa Hz.Muhammed @in zulmedenlerden olması düşünülemez. Aynı şekilde onun, Allah'tan kendisine gelen haktan ayrılması da sözkonusu olamaz. Sonuçta söz dönüp dolaşıp kendisinden sonra gelecek olan müminlere getirilmektedir. İşte bu yüzden Hz.Peygambere hitapla başlayan ayetin son bölümünde müminlere seslenilmiştir.

146. "Kendilerine Kitap verdiklerimiz, onu (Peygamberi) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Onlardan bir takımı, doğrusu bile bile hakkı gizlerler."

147. "Gerçek Rabbindendir, sakın şüphelenenlerden olma."[106]

148. "Herkesin yöneldiği bir yön vardır. Hayırlı işlerde birbirinizle yarışın. Nerede olursanız olun Allah sizi bir araya toplar Allah şüphesiz her şeye Kadir'dir."[107]

149. "Her nereden yola çıkarsan, yüzünü Mescid-i Haram semtine çevir, şüphesiz bu Rabbinden bir haktır. Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir."

150. "Her nereden çıkarsan, yüzünü Mescid-i Haram semtine çevir. İnsanların zulmedenlerinden başkasının size karşı gösterecekleri bir hüccet olmaması için, her nerede olursanız, yüzlerinizi oranın semtine çevirin, bu hususta onlardan korkmayın. Benden korkun da size olan nimetimi tamamlayayım. Böylece doğru yolu bulursunuz."[108]

151. "Nitekim Biz size, ayetlerimizi okuyacak, sizi her kötülükten arıtacak, size Kitabı ve hikmeti öğretecek ve bilmediklerinizi bildirecek aranızdan, bir Peygamber gönderdik."

152. "Artık Beni anın, Ben de sizi anayım; Bana şükredin, nankörlük etmeyin."[109]

153." Ey İnananlar! Sabır ve namazla yardım dileyin. Allah, muhakkak ki sabredenlerle beraberdir."[110]

106 Burada, Kur'ândaki Hz.Peygambere yönelik olarak gelen tüm hitapların içerisine tüm müminlerin dahıl olduğuna işaret vardır. İlahi mesajın sahibi Allah, Onun tebliğcisi Muhammeddir. Ona muhatap olanlar ise müminlerdir. Peygamberlerinin ardından onlar da, Rablerinden ve Peygamberlerinden aldıkları mesajı insanlığa duyurmakla yükümlüdürler.

İlmî gerçeği gizlemek onu inkar etmek demektir. Bu sapıklığa önce yahudiler, daha sonra da hristiyanlar düşmüştür. Bugün ise, müslüman olduklarını söyleyenlerden pek çoğu bu sapıklığa bulaşmıştır.

107 Evet, şu yeryüzünde yaşayan her insanın yüzünü çevirdiği bir yön vardır. Cenab-ı Hakkın haber verdiği gibi: "Doğrusu sizin davranışlarınız çeşit çeşittir." *(92 Leyl 4.)* Yollar türlü türlüdür. İslam ise, tek bir yoldur. O tevhiddir ..Kıble de tekdir: Ka'be..Yol tekdir..O da, Allah'a itaatle Allah sevgisi içerisinde ve Hz Muhammedin izinde yaşamaktır.

Ayet hayırda , salih amelleri işleme, ölümü ve ahirette toplanmayı hatırlamada yarışa teşvik etmektedir. Ölümü hatırlama, en hayırlı vaiz; Allah'a itaatten alıkoyan tembellik ve vurdum duymazlığa karşı en iyi bir yönlendiricidir.

Kıblenin değiştirilmesi nedeniyle yahudilerin sergiledikleri bu manzara, yahudiler ve onların hileleri hakkında bu surede peşpeşe anlatılan tabloların sonuncusu sayılır. Bundan sonra onların Tâlût ve Câlût kıssasında geçen Peygamberleriyle birlikte katıldıkları savaşta sergiledikleri manzaradan başka hiç bahsedilmez.

108 Beytullah, mescidin yanında bulunanların kıblesidir..Mescid ise, Mekke hareminde bulunanların kıblesidir..Harem bölge Mekke ise, doğusu-batısı ile tüm yeryüzünde bulunanların kıblesidir..

Ka'beye yönelme emri, üç kere peşpeşe anılmaktadır.Gerçekten bu emir, İslam toplumunun siyasî hayatında ve onun kaçınılmaz birliğini sağlamada çok önemli bir iştir. Allah'ı birleme ve O'na hiçbir şeyi eş-ortak koşmama akidesi, İslam toplumunun her alanda birliğini de gerektirmektedir.

İslam toplumu, tek bir bütündür. Kitapları da tektir. Çünkü onların inandığı Allah da tekdir. Onlar sadece O'na bağlanır, O'nun yasalarına boyun eğer ve O'nun buyruklarını yerine getirirler...Artık emir ve yasaklar Allah'ın vahyine dayanır..Kitaba ve sünnete..Onların devletleri birden fazla bile olsa, işleri yine aralarında yapacakları istişarelere göredir..

Kıble birliği, söz birliği ümmet birliği ve yön/yöntem birliği demektir..Yahudiler, Hz.Peygamberin insanlar için yeryüzünde ilk yapılan ev olan İbrahim 'in kıblesine döndüğünü çok iyi biliyorlardı..Bu gerçek ellerinde bulunan kitaplarında yazılıydı. Ama öte yandan Araplar, ataları olan İbrahim 'in kıblesine dönmeyi arzu ediyorlardı. Allah ise, müşriklerin 'Muhammed, atamızın kıblesi Ka'beye döndüğü gibi bizim dinimize de dönecektir' şeklindeki kuruntularını boşa çıkarmak istiyordu..Elbette Allah'ın Rasülü onların dinine dönmeyecekti..Aynı şekilde, Muhammedin kıblesinin Ka'be olduğunu bilip duran ve onun Kudüs'e yöneldiğini görerek 'bu Peygamber değil' şeklindeki kitap ehlinin iddialarını da çürütmek istiyordu..Yanısıra Allah, müminleri de denemiş oldu.. İnkarcıların kuruntu ve iddialarını boşa çıkardıktan sonra, tekrar onları kendi kıblelerine döndürdü.

"Onlardan korkmayın. Benden korkun." Ancak zalimlerin iddalarını geçersiz kılan ve dualarını kabul etmekle inananların gönlünü açan Allah'tan korkun. Allah korkunuz, sizin gönlünüzde bir huzur ve kararlılık oluştursun ve böylelikle siz Allah katından geldiğinde en küçük bir şüpheye düşmeden Muhammede tabi olun. Hz.Peygamberin @ Kudüs'e yönelerek nasıl Rabbinin isteğine boyun eğdiğini bir düşünün. Sonra onun, Allah'ın hükmüne razı olarak kıblenin Ka'beye çevrilmesi için nasıl yakardığına bir bakın..Ve o beklediği emir gelince Hz.Peygamber @, dosdoğru yolu göstererek kendisini ve inananları nimetlendiren Allah'a gereği gibi hamd ü sena edip yüzünü Ka'beye çevirdi. "Size olan nimetimi tamamlayayım. Böylece doğru yolu bulursunuz." Toplumların saptığı dosdoğru yolu siz bulasınız. Doğrusu nimetiyle O, sizi seçti; sizi insanların yararına çıkarılmış en hayırlı ümmet kıldı. Böylece siz Allah'a itaat konusunda toplumların en üstünü ve en şereflisisiniz.

109 Yüce Allah İslam toplumuna, onları hidayete ulaştırma nimetini hatırlatıyor. Şöyleki, O, onlara Allah'ın ayetlerini okuyup onları her türlü şirk ve günah kirlerinden arındıran; kitabı ve hikmeti yani Kur'ân ve sünneti onlara öğreten; anlaşmazlığa düştükleri her şeyi onlara açıklayan Peygamberi gördermiştir. O ➡

➡ @, onlara bilmedikleri şeyleri öğretmektedir. Aynı şekilde onlara bu seçkin Peygamberi gönderen Allah, kıbleyi onlara göstererek üzerlerindeki nimetini tamamlamıştır.. Artık onlara düşen Allah'a şükredip nankörlük etmemeleri, O'nu hatırlayıp unutmamalarıdır. Allah'a şükür, O'nu hatırlamak; küfür ise O'nu unutmaktır.. Biz,O'na itaat ederek O'nu hatırlarız. O da taatlerimizi kabul ederek bizleri anar.. Biz tevbe ile O'nu hatırlarız. O da bizi bağışlayarak bizi hatırlar.. Biz övgü ve senalarla O'nu hatırlarız. O da nimetlerini artırarak bizi anar..Biz dua ederek O'nu anarız. O da dualarımızı kabul ederek bizi hatırlar

[110] *Şüphesiz mümin ya nimetlerine karşı* Rabbine şükreden bir kuldur, yahut da başına gelen sıkıntılara katlanan bir kuldur. Zaten din tamamıyla şükür ve sabır üzerinde döner dolaşır

Sabır iki çeşittir: Biri itaat ve ibadet etmeye sabır; diğeri ise haram ve kötülüklere karşı sabırdır. Bir üçüncüsü daha vardır ki, o da başa gelen bela ve musibetlere katlanmaktır..Kula sabırdan daha geniş ve bol başka bir şey verilmemiştir.

Ali Zeynelabidin şöyle der: "Allah, tüm insanları huzurunda toplar. Bir münâdi şöyle seslenir: 'Sabredenler nerede, onlar hesabsız cennete girsinler?!'

Bunun üzerine bir grup kalkar. Melekler karşılarına çıkıp, 'Nereye böyle ey insanoğlu?' diye sorarlar. Onlar, 'cennete' diye cevap verirler.

Bu sefer melekler, 'hesab görülmeden mi?' diye sorunca onlar, 'evet hesap görülmeden' diye karşılık verirler.

Melekler, 'siz kimlersiniz?' diye sorunca da, 'biz sabredenleriz' cevabını verirler

Yine melekler, Siz neye katlanıp sabrettiniz?' diye sorarlar. Onlar ise, 'biz Allah'a itaat etme ve O'na karşı gelmekten sakınma üzerine sabrettik ölene kadar' derler.

Bunun üzerine melekler şöyle derler: 'Siz gerçekten dediğiniz gibisiniz. Buyurun girin cennete! Allah için çalışanların mükafatı ne güzeldir!' *(İbn Kesir, Tefsir, I, 197.)*

Şu ayet bu rivayeti desteklemektedir: "Ancak sabredenlerin mükafatı hesapsız verilecektir." *(39 Zümer 10.)*

"Sabır ve namazla yardım dileyin." ifadesinin açıklaması 45. ayetin tefsirinde geçmişti.

ولا تقولوا لمن يقتل في سبيل الله اموات بل احياء ولكن
لا تشعرون ﴿١٥٤﴾ ولنبلونكم بشيء من الخوف والجوع ونقص
من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرين ﴿١٥٥﴾ الذين
اذا اصابتهم مصيبة قالوا انا لله وانا اليه راجعون
﴿١٥٦﴾ اولئك عليهم صلوات من ربهم ورحمة واولئك
هم المهتدون ﴿١٥٧﴾ ان الصفا والمروة من شعائر الله فمن
حج البيت او اعتمر فلا جناح عليه ان يطوف بهما ومن
تطوع خيرا فان الله شاكر عليم ﴿١٥٨﴾ ان الذين يكتمون
ما انزلنا من البينات والهدى من بعد ما بيناه للناس
في الكتاب اولئك يلعنهم الله ويلعنهم اللاعنون ﴿١٥٩﴾ الا
الذين تابوا واصلحوا وبينوا فاولئك اتوب عليهم وانا
التواب الرحيم ﴿١٦٠﴾ ان الذين كفروا وماتوا وهم كفار
اولئك عليهم لعنة الله والملائكة والناس اجمعين
﴿١٦١﴾ خالدين فيها لا يخفف عنهم العذاب ولا هم ينظرون ﴿١٦٢﴾
والهكم اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحيم ﴿١٦٣﴾

154. "Allah yolunda öldürülenlere 'Ölüler' demeyin, zira onlar diridirler, fakat siz farkında değilsiniz."[111]

155. "Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenlere müjdele."

156. "Onlara bir musibet geldiğinde: 'Biz Allah'ınız ve elbette O'na döneceğiz' derler."[112]

157. "Rablerinin salat ve rahmeti onlaradır. O'nun yolunda olanlar da onlardır."[113]

158. "Şüphesiz Safa ile Merve Allah'ın nişanelerindendir. Kim Ka'be'yi hacceder veya umre yaparsa, bu ikisini de tavaf etmesinde bir sakınca yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Doğrusu Allah şükrün karşılığını verendir ve bilendir."[114]

159. "Gerçekten indirdiğimiz belgeleri ve doğru yolu Kitapta insanlara açıkladıktan sonra, gizleyen kimseler var ya, onlara hem Allah lanet eder, hem lanetçiler lanet eder."

160. "Ancak tevbe edenler, ıslah olanlar ve gerçeği ortaya koyanlar müstesna; işte onların tevbesini kabul ederim. Ben, tevbeleri hep kabul ve merhamet edenim."

161. "İnkar edip de küfür üzere ölenler var ya, işte, Allah'ın, meleklerin, insanların hepsinin laneti onlaradır."

162. "Lanette temellidirler, onlardan azab hafifletilmez ve onların azabı da geciktirilmez."[115]

163. "Sizin İlahınız bir tek İlahtır. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. O çokça merhamet eden, bol merhametli olandır."[116]

[111] Bu ayette Yüce Allah, şehidlerin berzah aleminde rızıklanan diriler olduğunu bildiriyor. Bu konuda Peygamberimiz @ de şöyle buyurur: "Şüphesiz şehidlerin ruhları yeşil bir takım kuşların karnındadır. Onların arşa asılı duran kandilleri vardır. Onlar cennette diledikleri yerde dolaşırlar. Sonra onlar bu kandillere sığınırlar. Rableri onlara özel bir ilgi gösterir. Onlara 'bir şey arzu eder misiniz?' diye sorar Onlar, 'Ey Rabbimiz, daha ne isteyelim! Kullarından hiç kimseye vermediğini bizlere verdin.' Cenab-ı Hak tekrar aynı soruyu sorar. Bakarlar ki bu soru tekrar tekrar kendilerine yöneltilecek, şehadetin sevabının büyüklüğü karşısında şöyle derler: 'Tekrar dünyaya dönmek ve Senin yolunda vuruşup tekrar şehid olmak dileriz.' Bunun üzerine Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurur: "Doğrusu Ben onların tekrar dünyaya dönmeyeceklerine hükmetmişim bir kere!" *(Müslim İmâre 33.)*

[112] İnsanlar madenler gibidir. Yüce Rabbimiz onları denemek istemektedir. Neyle mi sınayacak onları? O'nun iradesi ve hikmeti neyle denenmelerini dilerse işte onunla.

Sözgelimi fakirlik, zulüm ve düşman korkusuyla onları deneyebilir..Bu çeşit korkular sınav aracı bır takım belalardır.. Ama Allah korkusu, günaha ve cehenneme düşme korkusu ise, Allah'ın kuluna ihsan ettiği iman nimetinin kendisidir.. Birinci çeşit korku, müminin kalbini teslim alamaz, onun inancına bir zarar veremez. Şöyleki, mümin fakirlikten korkmaz. Çünkü o, Allah'ın "Bol bol rızık veren güç ve kuvvet sahibi" *(51 Zâriyât 58.)* olduğunu bilir. Yine o, zalimden de korkmaz. Hiç zalim bir başına, birikmiş suların taşmasına engel olabilir mi?!

Biz, Allah yolunda çilelere maruz bırakılan Hz.Peygamber ve ashabının hayatını okuduğumuzda, bır Allah'a inandıktan sonra onlardan hiç kimsenin, hiçbir müşrikten korkmadığını görürüz. Yine.biz İslamî hareketin tarihini incelediğimizde büyük dava adamları İmam Ahmed b. Hanbel, İmam Azam, İmam Malik, İmam Şâfi, ve Hasan el-Benna ve onların izinde gidenleri görürüz İman gönüllerde taht kurup iç dünyalara işleyince artık o gönülleri her şeyin üstünde tutar. Onları maddenin, zulmün, korkunun, kısaca tüm dünyalıkların üstüne çıkarır.

Açlık da, bela ve fitne kaynaklarından bir diğer unsurdur. Ama Rabbine güvenen ve umutla azıklanan kimse Allah'ın şu ayetini okur: "Azıklanın, şüphesiz azıkların en hayırlısı takvadır." *(2 Bakara 197.)* Evet, takva azıkların en hayırlısıdır. Cesedler aç kalsa bile, ruhlar takva ile doyar, gönüller huzura erer. İşte o an, huzur ve güven iner, beladan eser kalmaz..

".. Mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz eksiltmekle.." Mallar fanidir, yok olur, yerini başkalarına bırakır.. Canlar da ahirette yeni bir karşılaşma ve buluşma için ölür, dünyayı terkederler..Ürünler bu sene az olursa, önümüzdeki sene bol olabilir..ama iman öyle mi? Onun yerini dolduracak başka hiçbir şey yoktur.. Sabrın karşılığı da öyle.. Nitekim çocuğunu kaybedip dayanılmaz acılarla karşı karşıya kalan saliha bir hanım bunu çok iyi anlamıştı. Eşi dostu kendisini teselli ve sabır tavsiye etmek için gelmişlerdi. Acıların sahibi olan o kadın şöyle diyordu onlara: "Doğrusu musibetim, ona katlanmamdan daha azdır." Bununla şunu demek istiyordu: Bu musibete sabretmemin mükafatı, ona katlanmamdan daha büyüktür. Ve kadın sabrediyor ve katlanıyordu o dayanılmaz acılarına.

İşte gerçek müminlerin kalbleri Allah'ın takdirlerini, Rabbânî cilveleri böyle karşılarlar.

İmam Şâfi bir soru üzerine birbirinden önemli şu sekiz şeyi şöyle açıklamıştır:

"İnsanlara gerekli (vâcib) olan tevbe etmektir. Ama asıl gereken (evceb) ise hiç günah işlememektir."

"Zamanı harcamak şaşılacak (acîb) bir şeydir. Ama asıl şaşılacak (a'ceb) olanı ise insanların ondan habersiz olmasıdır."

"Belalara sabır zor (sa'b) bir şeydir. Ama asıl zor ve dayanılmaz (a'sab) olanı, sabır karşılığında kazanılacak sevabı kaçırmaktır."

Ümit edilen her şey (karîb)dır. Ama bunun ötesinde ölüm daha yakın (akreb)dır..

İmam ne güzel buyurmuş! Belalar acımasızdır. Ama onlara katlanma karşılığında umulan sevaplar, o belaları dayanılabilecek hale getirir. Ve bize ölümü hatırlatır. Ölüm, zor zamanlarda hatırlayana ferahlık ; bolluk anlarında hatırlayana ise darlık verir.

Musibetlerle karşılaşıldığında "İnnâ lillâh. Ve innâ ileyhi râciûn" (Biz şüphesiz Allah'a aidiz ve biz O'na dönücüleriz.) şeklindeki istirca' etmenin sevabı ile ilgili pek çok hadis vardır. (Bu hadislerden sadece birini ➡

➡ vermekle yetınıyoruz. (Müt.)"Bir kulun çocuğu ölürse, Allah meleklere şöyle der: 'Kulumun çocuğunu yani gönül meyvesini kabzettiniz mi?' Melekler, 'evet' deyince Allah yine sorar: 'peki kulum ne yaptı?' 'Sana hamdetti ve istirca'da bulundu', deyince Yüce Allah şöyle buyurur: 'Öyleyse kuluma cennette bir köşk hazırlayın ve buna hamd köşkü deyin." *Tirmizî, Cenâiz 36.)*

113 Aman ya Rabbı! İşte bu bir olan Allah.. Göklerin ve yerin sahibi.. Gökleri direksiz durduran..Yeri dayayıp döşeyen. Yeniden diriliş, haşr ve neşir gününün sahibi..İşte O, sabreden, belalara katlanan kullarına salat ediyor, yani onlara mağfiret edeceğini bildiriyor.

Allah'ın kuluna olan bir anlık salatı hiç dünyalara değişilir mi? Dağlar ağırlığınca amellerin olsa o ana bedel olabilir mi? Hayır, asla vallahi! "Ancak sabredenlerin mükafatı hesapsız verilecektir."

Işte hidayette olanlar da onlardır. Sevgi ve muhabbet erleri, Allah'ın has kullarıdır onlar. Alemlerin Rabbi onlara şöyle seslenmektedir: "Ey benim kullarım! Size bugün korku da yoktur ve sizler mahzun da olmayacaksınız." *(43 Zuhruf 68.)*

114 Safâ ile Merve arasında yapılan tavaf/sa'y, Allah dostu Hz.İbrahim ve hanımı Hz.Hacer döneminden kalmış bir hatıradır.

Hac yahut umre yapan kimse, Safâ ile Merve arasında Allah'a yakararak sa'y yaparken; tüm güç ve kuvvetlerden arınmış bir şekilde, gökleri, yeri ve sarsılmaz yüce dağları yaratan, o yüce dağlardan kaynaklar fışkırtan, nehirler akıtıp denizler ve okyanuslar meydana getiren Yüce Rabbin huzurunda acziyetini itiraf ederek, O Yaratıcının büyüklüğünü düşünerek O'na olan muhtaçlığını ta içinden hisseder.. Tüm bu duygular onun sa'y, çalışıp çabalama gücünü artırır.. Adımlarını sıklaştırır, işe tüm gayret ve ciddiyetle sarılmasını sağlar.. Bu koşuşturmada vücudundan boşalan her bir ter tanesi ile birlikte tüm günah ve tutkularından sıyrılır..Yüce Allah'ın huzurunda kalbi iyice incelir, Allah'ın azab ve gazabından rahmetine kaçan bedeni, kuş gibi hafifler..Sürekli kötülükleri emreden nefsinden kurtulur..Artık ondan ümidini kesen şeytan da onu terkeder..Sonunda o kulun ruhu, ilk sa'yi tam bir teslimiyet ve içtenlikle gerçekleştirenin sa'yindeki derin manaları alabilmek için yükselir yükselir..Tam o sırada bütün his ve duyuları kırılarak, bütün duyularını tek bir hedefe yönelterek anası Hacer 'i hatırlar..Sadece o hedefe koşar ve yalnız onu arzular..Artık o temiz yerin bereketiyle tüm hisleri sadece Allah'a yönelir..Dili sadece hakkı terennüm eder: "Allahım! Ben benim, Sen ise Sensin! Ben kulum, Sense İlahsın! Ben yaratılmışım, Sen Yaratansın! Ben muhtaç bir fakirim, Sen ise hiçbir şeye muhtaç olmayansın! Ben zelil bir kimseyim, Sen ise izzet kaynağısın! Ben isteyen, Sen hep istenensin! Ben korunma isteyen, Sen ise koruyan ve sığınılansın! Ben günahkar bir kul, Sense bağışlayansın! Ben Senin korumanı isterim! Senden razıyım! Affını isterim Senden! Sen, kendinden başka hiçbir ilah olmayan Allah'sın, Allahım!

115 Bu ayetler, çok katı bir azap tehdidini bildirmek üzere geldi..Yüce Allah'ın, meleklerinin ve tüm yaratıklarının gazaplı lanetini yağdırmak üzere..Haktan yüz çeviren her azgın ve yalancı günahkarın tepesine yağdırmak üzere geldi..Onlar Allah'ın mahlukatının hidayeti için indirdiği apaçık ayetleri gizleyenlerdir.. Onlar, Hz.Muhammedin @ haberlerine dair İncil ve Tevratta okunan gerçekleri gizleyen kitap ehli kişilerdir..O gerçekleri bilip dururken kendileri hakkı inkar ettiler, insanlardan da gizlediler..İşte onlardır, açıkladığını gizlemeleri ve indirdiğini inkar etmeleri sebebiyle Allah tarafından lanetlenenler..İşte onlardır, onların körükürüne saptırdığı insanlarca lanetlenenler!

Elbette Yüce Allah'ın emirleri, Peygamberlerle birlikte geçip gitmez..Bu yüzden hiçbir kimse, Peygamberlerinin vefatından sonra, onların açıkladıkları ilahî hükümleri elleriyle yahut dilleriyle değiştirip bir harf eksiltme veya artırma yetkisine sahip değildir ..İşte bu sebeple Ümmet-i Muhammedin alimleri aydınlatıcı birer lamba ve hayır belgesidirler.. Eğer bu görevlerini gereği gibi yerine getirirlerse onların mükafatı çok büyüktür. Aynı şekilde,gerçekleri gizlerler yahut değiştirirlerse, cezaları da katmerli olacaktır.

Onların dürüst olanları Allah'ın dininden taviz vermez, dini dalkavukluğa alet etmez. Allah'ın hükmünü açıklama konusunda hiçbir kimseden çekinmez. Ne bir azmanın tehdidi, ne de bir zalimin gücü onları korkutmaz..Tağuta aldırmaz onlar..İşte onlar Allah'ın kendilerine ikram ettiği Peygamberler, doğrular ve şehidlerle beraberdirler. Onlar, yetkililere şu hakikatları haykıranlardır: "İşte bu Allah ve Rasülünün emridir. Bizim bu hükme bir şey katmamız, yahut ondan bir şey çıkarmamız veya onu değiştirmemiz asla sözkonusu olamaz..Sen de bir kul olarak makamını koru. Allah'ın dini hakkında ne senin, ne de bizim tek bir söz ➡

➡ söyleme yetkimiz vardır. Biz ilim adamlarına düşen Allah'ın dinini O'nun bize emanet ettiği gibi insanlara açıklamaktır.

Onlar işte bunu yaparlarsa hem melekler, hem de tüm yaratıklar onların affı için dua ederler.

Ama onlar hakkı bildikleri halde, yetkililere dalkavukluk yaparak, sorumluluktan kaçarak yahut dünyalık kaygısıyla onu gizlerlerse hem Allah'ın laneti onların üzerine olur. Hem de meleklerden, Allah'ın hükümlerini ve yasalarını bilen ve onlara son derece düşkün olan, gayretli müminlerden tüm lanet edicilerin laneti onların üzerine olur..

Şu kadar varki, tevbe kapısı o tip ilim adamlarının önünde açıktır. Onların tevbesi ise, gerçeğe ters düşme çıkmazından kurtulup Allah ve O'nun taraftarlarının yanında yer almalarıdır. Onlar tevbeden sonraki bu yeniden hakka dönme ve gerçeği haykıran tutumlarıyla Allah Teâlânın lutuf keremiyle vadettiği gibi günahları silinip tevbeleri kabul edilenlerdir. Doğrusu Allah tevbeleri çokça kabul eden, engin merhamet sahibi olandır. "Ama kim Rabbinin azametinden korkup da kendini kötülükten alıkoymuşsa, varacağı yer şüphesiz cennettir." *(79 Nâziât 40-41.)*

Ama o Allah yolundan alıkoyan, zalimlere karşı oluşlarını ve inananlara katıldıklarını açıklamadan küfür üzere ölen katı kalpliler..O Allah'a kulluk elbisesini giyemeden, ahirete karşılık dünyayı satın alarak gerçeği gizleyen ve bu hal üzere ölüp gidenler..Allah'ın nuru ile aydınlanıp rıza ve rahmetine bürünemeyen, sarınamayan tevbeden nasipsizler..İşte onlar, Allah'ın rahmetinden tardedilmişlerdir. Onların üzerinedir hem Allah'ın, hem meleklerin, hem de tüm insanların laneti..Onlar lanette temellidirler, onlardan azab hafifletilmez ve onların azabı da geciktirilmez.

116 Allah'a davetin karşısında duranların gözlerinin önünde sürekli durması gereken büyük dersten sonra Cenab-ı Hak, uluhiyyetinin tüm yaratıkları kuşattığını hatırlatıyor..O kahhâr olan bir Allah'tır.. O'nun hiçbir eşi, ortağı, benzeri yoktur..O, Rahmandır, Rahîmdir. Merhameti tümüyle evreni kuşatandır..

Yazıklar olsun şu Rahman ve Rahimin engin anlamı içerisinde yaşayamayan nasipsizlere! Allah'ın bir tek ilah olduğuna inanmayan şuursuzlara yuh olsun!.

Seyyid Kutup bu ayeti açıklarken şunları söyler:

"Çeşitli tekid uslüpleriyle pekiştirilen ilâhî vahdaniyet prensibinden yaratıkların kulluk ve itaatla yöneldiği Mabudun birliği ortaya çıkıyor..Yaratıkların ahlak ve gidişat prensiplerini aldıkları tek yönün birliği..Temel kanun ve yasaları aldıkları tek kaynağın birliği..Her alanda insanlığın hayatını düzenleyen yönden birliği gerçekleşiyor."

"Burada Kur'ânın Mekkî ayetlerinde defalarca tekrarlanan bu hakikat bir kez daha hatırlatılıyor. İslam toplumunu yeryüzündeki büyük rolünü üstlenmeye hazırlayan hakikat..Kur'ânın sürekli derin köklerine indiği, akıl ve duyuları, hayatı ve varlığı tüm yönleriyle kuşatacak şekilde yaydığı hakikat..İşte Kur'ân hep bu hakikatı tekrarlıyor..Diğer tüm kanun ve yükümlülükler bu temel üzerine kurulsun diye..Ardından Allah'ın sıfatlarından ikisi tekrarlanıyor: Rahman, Rahîm.. Tüm yasa ve yükümlülükler O'nun o engin, sürekli ve uçsuz bucaksız rahmetinden kaynaklanmıyor mu?!.." *(Seyyid Kutup, Tefsir, I, 152.)*

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ
اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ
فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ
آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ
أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾ إِذْ
تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ
بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ
حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾ يَا أَيُّهَا
النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ
بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

٢٦

وَإِذَا

164. "Doğrusu göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde, insanlara yararlı şeylerle denizde süzülen gemilerde, Allah'ın gökten indirip yeri ölümünden sonra dirilttiği suda, her türlü canlıyı orada yaymasında, rüzgarları ve yerle gök arasında emre amade duran bulutları döndürmesinde, düşünen kimseler için deliller vardır."[117]

165. "İnsanlar arasında, Allah'ı bırakıp, O'na koştukları eşleri tanrı olarak benimseyenler ve onları, Allah'ı severcesine sevenler vardır. Müminlerin Allah'ı sevmesi ise hepsinden kuvvetlidir. Zalimler azabı gördükleri zaman, bütün kuvvetin Allah'a ait olacağını ve Allah'ın azabının şiddetli olduğunu keşke bilselerdi!"

166. "Nitekim, kendilerine uyulanlar, azabı görünce uyanlardan uzaklaşacaklar ve aralarındaki bağlar kopacaktır."

167. "Uyanlar: 'Keşke bizim için dünyaya bir dönüş olsa da, bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsak' derler. İşte böylece Allah onlara, hasretini çekecekleri işlerini gösterir. Onlar cehennemden çıkmayacaklardır."[118]

168. "Ey İnsanlar! Yeryüzündeki temiz ve helal şeylerden yiyin, şeytana ayak uydurmayın, zira o sizin için apaçık bir düşmandır."

169. "Muhakkak o size, kötülüğü, hayasızlığı, Allah'a karşı da bilmediğiniz şeyi söylemenizi emreder."[119]

[117] Hisleri ve duyuları uyaran bu metod, evrendeki ilginçliklere gözün ve gönlün açılabılmesi için tam da yerinde anılmıştır. Gözümüzün önünde, yanıbaşımızda duran bu yüce kudreti görebilmemiz ve yaratıklarına bakarak O'nun varlığını isbatlayabilmemiz için..

Yüce Rabbimiz, bizleri göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde durup düşünmeye çağırıyor. Gerçekten de yıldızları, burçları, yörüngeleri ve içerisindeki tüm her şeyi ile göklerde çok büyük ayetler vardır..Bulutunda, yağmurunda, şimşeğinde..ibret nazarıyla bakıp aklını kullanan ve derin derin düşünen için bir ders vardır..Kim yarattı tüm bunları? Gözünüzün önünde duran şu gökyüzünü direksiz üstünüzde durduran kim? Onu yıldızlarla süsleyen.. Kovulmuş şeytanların çıkmasından onu koruyan..Ondaki güneşi parıl parıl parıldayan bir kandil yapan..Ayı parlak bir ışık kaynağı kılan..Su dolu ağır bulutları kaydıran..Bulutları kaydırmak için rüzgarı estiren..Ölü toprakları sulamak için gökten yağmurları indiren..O yağmurla yeri dirilten..Huşûlu yürekleri hareketlendirmek için gök gürültüsüne tesbih ettiren..Yüce sıfatlarını ve erişilmez gücünü hissettirmek için tüm bunları yapan kim? O'dur işte, gökleri yedi kat yapan..Her sema tabakasına işini belirleyen..Mesajları ve müjdeleri ile gökten yere inen melekleri oralarda görevlendiren..Onları ve tüm herşeyi yaratan kim? Hiç şüphesiz ki tüm bunları yapan ve bunlara güç yetiren ancak Allah'tır, O'ndan başkası değil!.

Ve yeryüzü..Ondaki sıra sıra sarp dağlar..Şarıl şarıl akan nehirler..Geniş vadiler..Engin deryalar..Yine yeryüzündeki insan ve cinler..Kuşlar, balıklar ve farklı şekillerde ve rengarenk diğer canlılar..Aynı suyla sulandığı halde farklı tad ve lezzet, ayrı ayrı özellik ve güzellikte yetişen bıtkiler..Ve daha neler neler..

Gece ve gündüzün peşpeşe gelişi..Biri diğerini izliyor..Hep O'nun büyüklük ve yüceliğini haykırıyor..O'nun kudretini terennüm ediyor..O'nun şahidi, her şey..Bunu kim inkar edebilir, kim görmezden gelebilir ki?!

Gemiler, Allah'ın dilediğini, O'nun diledikleri için taşıyan gemiler.. Eğer Allah isteseydi, rüzgarı esdirmezdi de gemiler durgun suda, oldukları yerde kalakalırlardı..Ne ki, Yüce Yaratıcının engin rahmeti, azgınlık ve taşkınlıklarına rağmen tüm kulları kuşattı, bağrına bastı. O'nun rahmeti sadece inanan kullarına hasredilmedi. Bütün insanlar ondan yararlandılar.

Aynı şekilde gökten yağmur indirdi O. Hemde emre amade bir şekilde..Onun için hiç kimse yorulmaz, bir emek sarfetmez..O, yağdırır..Gökten yere, temizleyici bir su olarak..Ve o suyla diriltir ölü arzı..Yer onunla silkinir, onunla serpilir ve gözlere sürur veren bitkilerini çifter çifter bitirir..Toprak dili damağı kurumuş susuz bir kimsenin su içişi gibi onu yudumlar, ona kanar, şenlenir, kendine gelir ve susuzluğu gider..İşte yeryüzü damarlarıyla emdiği suyla hayat bulur böylece..Ardından rengarenk bitkiler, güzel güzel yiyecekler yetiştirir ve sunar..Gözleri dinlendirip gönüllere ferahlık verecek şekilde..Artık inanan insanın dili, tüm bunlar karşısında alemlerin Rabbi olan Yüce Allah'a şükür için kımıldamaz mı?!

"Her diri şeyi biz sudan yarattık.." *(21 Enbiyâ 30.)* buyuran Rabbimiz ne güzel söylemiştir! Gerçekten de yeryüzünde bulunan bitki hayvan her canlının aslı sudur..O halde bitkileri rengarenk yaratan kimdir? Hayvanları değişik cinslerde ve şekillerde yaratan kimdir? Kimdir canlılar içerisinde insanı en güzel bir şekilde, düşünen ve konuşan bir varlık olarak yaratan? "Allah'ın yanında başka ilahlar mı? Allah onların ortak koştukları şeylerden yücedir." *(27 Neml 63.)*

Rüzgarların bir yönden bir yöne esişi ve döndürülmesi..Kimi zaman azab için, kimi zaman da insanların hayrına ve yararına olması..Kimdir onları estiren, döndüren? "Allah'ın yanında başka ilahlar mı? Doğrusu onların çoğu bilmiyorlar." *(27 Neml 61.)* Kim onları emrinize amade kılan? "Allah'ın yanında başka ilahlar mı? Allah onların ortak koştukları şeylerden yücedir."

Evet, tüm bu ayetlerde, erişilmez güç sahibi, eşsiz yaratıcının varlığına çok keskin deliller, açık belgeler vardır. Peki bu ayetleri görmezden gelerek "bunları tabiat/doğa yarattı" diyen dik kafalı inatçıların delili nedir?

Onlar büyük bir yanılgı içerisinde birilerini aldatmaya çalışıyorlar..Eğer gözünüzle görmediğiniz için Allah'a inanmıyorsanız, peki bu ağzınızda geveleyip durduğunuz "tabiat" nedir, hani neredeDir, özellikleri nelerdir? Onu görebiliyor musunuz? Tüm bu sayılanları tabiat nasıl yaratmış, nasıl eşsiz bir biçimde düzenlemiş?!

Gelin hep birlikte Yüce Allah'ın bize verdiği aklı kullanalım ve onlara şöyle seslenelim:

"Eğer yaratan Allah yoksa, yaratan kimdir?!"

Eğer yaratıcı sizseniz. Böyle bir şeyi ne siz iddia ediyorsunuz, ne de biz!

Eğer yaratıklar kendi kendini yaratmış, diyorsanız ki böyle bir iddianız da yok!.

Tum bunları, insanların bildiği bir kişi bizzat yarattı, diyorsanız.. Şimdiye kadar biz böyle bir iddiada bulunan birini duymadık!.

O halde, tüm bunları yaratan bir yaratıcının olması kaçınılmazdır..Ve O yaratıcının tek olması da şarttır. Erişilmez bir gücün sahibi..Herşeyi bilen..Hüküm ve hikmet sahibi..Herşeyi ölçülü bir biçimde düzenleyen olması gerekir O'nun .Aslında yaratılan tüm her şey O'nun varlığına, birliğine ve sonunda O'na döneceğini haykırıyor. Şairin dediği gibi:

"Her şeyde O'nun birliğini haykıran bir ayet, bir işaret var!"

Sıradan bir devenin izlerini sürerek koyunlarını güden çöldeki bedevi bile aklını kullanıyor ve Allah'a nasıl inandığı sorulduğunda şu cevabı veriyor: "Devenin tersi deveye işaret eder, ayak izleri orada yurüdüğüne delalet eder. Peki burçlar sahibi şu gökyüzü, uçsuz bucaksız şu yeryüzü ve şu dalgalı deryalar Yüce Yaratıcıya işaret etmez mi?"

İşte bu yüzden Cenab-ı Hak, ayette akıl sahiblerine sesleniyor..Fakat boş kafalar bunu nasıl kullanabilirler?! Üstelik onlar hayvanlar gibidirler..Hatta onlardan da beter bir sapıklığın içerisindedirler..

"Onlar dünya hayatında, çalışmaları boşa gidenlerdir. Oysa onlar güzel iş yaptıklarını sanıyorlardı." *(18 Kehf 104.)*

118 İnsanlar arasında, Allah'ı bırakıp, O'na koştukları eşleri tanrı olarak benimseyenler ve onları, Allah'ı severcesine sevenler vardır. Hiçbir şey Allah'a eş olmaya layık değildir. Hal böyleyken, nasıl olur da Allah'ın dününda olan bir şey O'na eş ve benzer olabilir?!En yüce sıfatlar sadece Allah'ındır..Ne ki, bir gurup insan günah, azgınlık ve taşkınlıkta iyice ileri gitmiş ve Allah'ın ötesinde bir takım şeyleri O'na eş koşmuşlardır..Onları Allah ile bir tutmuşlar..Onların eş ve ortak koşmalarından Allah yücedir, biz O'nu bundan uzak tutarız..Onlar Allah'ın seviyesinin altındakileri O'na eş koşmaktadırlar..Allah'ın seviyesi altında olanlar bir kral yahut bir Peygamber de olabilir..Salih bir kişi, bir veli kul da olabilir..Aynı şekilde bir zalim yahut bir azman da olabilir..Yine onların ağaç, yağmur, ateş, kuş, hayvan, taş, put, kabir olması da mümkündür..İşte tüm bunlar, Allah'ın ötesinde,O'nun dününda olan şeylerdir..Onlar bunları Allah'a denk tuttular ve Allah'ı severcesine onlara sevgi beslediler.

Onların sevgide Allah'a denk tuttukları Peygamber ve salih insanlara sevgi beslemelerinde yasak olan sevgi değildir. Ama yasak olan onlara duyulan sevgiyi, Allah'a duyulan sevgi seviyesine çıkarıp sonunda onları Allah'a eş-ortak koşmaktır. Peygamberleri ve salih insanları sevmede durum böyle olursa, bunların dışındaki azman zalimlere, benzer sevgi duymak nasıl olur?!

İbn Mesud hazretleri Allah Rasülüne @ "Hangi günah Allah katında büyük günahtır?" diye sormuştu da O, şöyle cevap vermişti: "Seni yaratmışken, Allah'a eş ve ortak koşmandır." *(Buhârî, Tefsîr 2/3, 25/2.)* İşte bu yüzden Yüce Rabbimiz, onların bu tutumlarının hemen ardından sevgi konusunda müminlerin tavrını açıklamıştır: "Müminlerin Allah'ı sevmesi ise hepsinden kuvvetlidir." Onlar ne sevgide ve ne de korkuda hiç kimseyi Allah'a denk tutmazlar. Yine onlar ümit bağlamada, yönelmede, arzulamada, çekinmede ve dua etmede hiçbir kimseyi O'na eş koşmazlar..Çünkü onlar, gerçek anlamda Allah'ı tanırlar, O'na layık olduğu değeri verirler, O'nun şanına yaraşan özel bir sevgiye layık olduğunu bilirler ve O'nun dışındakilere duyulan sevgilerin o sevgiden bir parça olduğunu hiçbir zaman göz ardı etmezler.

Öyle ya, Yaratan ile yaratıcının sevgisi nasıl bir olabilir?! Verenle alanın, erişilmez güç kaynağı ile aciz ve zayıf olanın, sonsuz zenginlik sahibi ile hep fakir ve muhtaç olanın sevgisi bir olabilir mi hiç ?!

Bu gerçeği öğrendikten sonra anladım ki, pek çok insan Allah'ın dışında bir takım şeylere sevgı beslemekte, onlara bel bağlamaktadır. Halbuki, Allah'tan başkasına bel bağlamak batıl bir şeydir. Bel bağlanacak tek güç Yüce Allah'tır. Nimetleriyle bizleri besleyen, lutfu keremiyle bizleri sarıp sarmalayan Allah..Artık bundan sonra Allah sevgisinin dışındaki tüm sevgiler, ayrıntıdır. Tıpkı Allah vergisi dışındaki tüm vergilerin birer ayrıntı olması gibi..Ve artık hiç kimseye Allah dışında, O'nun aşağısında bir takım şeyleri Allah'a eş ve denk tutma ve Allah'ı severcesine onlara sevgi besleme yakışmaz. Allah'ın sevgisini kazanmak

➡ da ancak buna bağlıdır.

Zulmedenler haktan yan çizip batıla koşanlar, gerçek ve doğru yolu bırakıp taşkınlık ve sapıklığa düşenlerdir. İşte gönüllerinde sadece Allah sevgisi taht kuramamış olanlar onlardır. Onlar, Allah'dan başkalarını Allah makamına çıkarıp O'nu severcesine sevmekle sevgi şirkine bulaşanlardır. Keşke onlar azabı göreceklerini, güç ve kuvvetin bütünüyle Allah'ın olduğunu bilselerdi, elbette inkara düşmezlerdi!

Allah Teâlâ, her bakımdan yegane amaçtır. Konumu ne olursa olsun hiçbir yaratığın hiçbir şekilde Allah'a eş ve ortak olması mümkün değildir..Güç, kuvvet bütünüyle Yüce Allah'ındır

Onların çeşitli iddiaları vardı ki, o davaların hepsi boş ve batıl şeylerdir..Onlar meleklere taptıklarını söylerler, ama melekler onlardan uzaktırlar ve yarın ahirette uzaklaşacaklardır..Onlar cinlere taparlar, halbuki cinler de onlardan uzaktırlar..Onlar büyüklerinin ve idarecilerinin buyruklarını Allah'ın hükümlerinin önüne geçirirler, ama büyükleri de onlardan uzaklaşacaklardır..Onlar dost ve sevgililerine boyun eğmeyi, Allah'a itaatin üstünde tutarlar, ama yarın o dostları onların düşmanları kesileceklerdir. Tıpkı ayetin haber verdiği gibi: "Allah'a karşı gelmekten sakınanlar dışında, dost olanlar, o gün birbirine düşman olurlar." *(43 Zuhruf 67.)*

O gün artık aralarındaki tüm bağlar kopacak, her türlü yakınlıklar bitecektir. Azaptan başka bir şey kalmayacaktır. Onlar tekrar dünyaya geri gelmek isteyecekler.. Ama heyhat, ne kadar geç olacaktır! O gün onlar için hasret ve pişmanlıktan başka bir şey olmayacaktır! Onlar cehennemden çıkacak da değildirler.

[119] Cenab-ı Hak, yukarda geçen ayetlerde kendisinin tartışmasız, bir başına, yegane yaratıcı olduğunu bildirdi. Burada da, yaratıcı olmanın inceliklerini, yarattıklarını rızıklandırma işini üstlendiğini, onların işlerini planladığını ve şimdi olduğu gibi gelecekte de onların yegane hâkimi olduğunu açıklamaya başladı. Artık onlara düşen, lutfu keremiyle yeryüzündeki temiz ve helal şeylerden yemeleri, sadece Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için çalışmaları ve O'na karşı şeytanlara velâyet/yöneticilik hakkı vermemeleridir. Yüce Allah, onları şeytanın tüm vesveselerinden uzak kalmak ve Allah'ın tüm emirlerine uymak için gayret etmeye teşvik ediyor.

Yine Rabbimiz, "Doğrusu şeytan sizin için apaçık bir düşmandır." buyurarak şeytan ve şerlerinden insanoğlunu sakındırmaktadır. "Şeytan şüphesiz sizin düşmanınızdır; siz de onu düşman tutun; o, kendi taraftarlarını, çılgın alevli cehennem yaranı olmaya çağırır." *(35 Fâtır 6.)*

"Ey insanoğulları! Siz Beni bırakıp onu ve soyunu dost mu ediniyorsunuz? Halbuki onlar size düşmandır. Kendilerine yazık edenler için bu, ne kötü değişmedir!" *(18 Kehf 50.)*

Evet, her Allah'a karşı çıkış bir çeşit şeytana ayak uydurmak, onun adımlarını izlemektir..Ona ayak uydurduktan sonra, onun o karanlık adımlarını bırakıp Allah'a yönelenlere ne mutlu! Azgınlar ise, kabre girene dek onu izlemeye devam edenlerdir..Şeytan onlara sürekli kötülük ve hayasızlığı emreder..

Müslümana düşen ise, isyan kapısına geldiğinde hemen kendine dönmesidir. İşte ancak o zaman şeytanın kendisine hayasızlığı emrettiğini görecek, ondan sakınacak ve ondan Allah'a sığınacaktır.. Eğer o içtenlikle Allah'tan yardım dilerse, elbette O, kulunu koruma altına alacaktır.

Aynı şekilde inananlar, şeytanın vesvese ve dürtülerinden de uzak kalmaya çalışmalıdırlar. Aksi takdirde onlar, bilmezine Allah'a karşı sözler etmeye başlarlar. Bu gibi durumlar pek çok insanın içerisine düştüğü taşkınlıklardır..Hakkında herhangi bir bilgi ve belge sahibi olmadıkları halde, Allah hakkında ileri geri konuşmaktan, O'na yakışmayan şeyleri söylemekten sakınmazlar..İşte bu yüzden bize düşen, özellikle Allah hakkında ve O'nun isim ve sıfatlarıyla ilgili konularda ayet ve hadislere tutunmaktır.

وَاِذَا قٖيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَٓا اَلْفَيْنَا
عَلَيْهِ اٰبَٓاءَنَاۜ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَٓاؤُ۬هُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًٔا وَلَا
يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمَثَلُ الَّذٖينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذٖي يَنْعِقُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَٓاءً وَنِدَٓاءًۜ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ
مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ
﴿١٧٢﴾ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزٖيرِ وَمَٓا
اُهِلَّ بِهٖ لِغَيْرِ اللّٰهِۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَٓا
اِثْمَ عَلَيْهِۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿١٧٣﴾ اِنَّ الَّذٖينَ يَكْتُمُونَ
مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهٖ ثَمَنًا قَلٖيلًاۙ
اُو۬لٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فٖي بُطُونِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكّٖيهِمْۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٧٤﴾
اُو۬لٰٓئِكَ الَّذٖينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِۚ
فَمَٓا اَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّۜ
وَاِنَّ الَّذٖينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفٖي شِقَاقٍ بَعٖيدٍ ﴿١٧٦﴾

170. "Onlara: 'Allah'ın indirdiğine uyun' denilince, 'Hayır, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız' derler; ya ataları bir şey akıl edemeyen ve doğru yolda olmayan kimseler idiyseler?"

171. "İnkar edenlerin durumu, bağırıp çağırmadan başkasını duymayarak haykıran gibidir. Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler, bu yüzden akıl edemezler."[120]

172. "Ey İnananlar! Sizi rızıklandırdığımızın temizlerinden yiyin; yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız, yalnızca O'na şükredin."[121]

173. "Şüphesiz size ölü hayvan etini, kanı, domuz etini, Allah'tan başkası için kesilen hayvanı haram kılmıştır; fakat, darda kalana, başkasının payına el uzatmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere günah sayılmaz. Çünkü Allah bağışlayandır, merhamet edendir."[122]

174. "Gerçekten, Allah'ın indirdiği Kitaptan bir şeyi gizleyerek onu az bir değere değişenler var ya, onların karınlarına tıkındıkları ancak ateştir. Allah kıyamet günü onlarla konuşmaz ve onları günahlardan arıtmaz. Onlara elem verici azab vardır."

175. "Onlar doğruluk yerine sapıklığı, mağfiret yerine azabı alanlardır. Ateşe karşı ne dayanıklıdırlar onlar!"

176. "Bu da, Allah'ın Kitabı doğru olarak indirmesinden ileri geliyor. Kitap hakkında ayrılığa düşenler doğrusu derin bir çıkmazdadırlar."[123]

120 Şeytana ayak uydurup onun peşinden gidenler..İşte onlardır hakkı görmez ve duymazlar. Duysalar bile onu anlamazlar..

121 Allah güzel ve temizdir, ancak güzel ve temiz olanı sever, ancak onu kabul eder. İşte bu yüzden Allah, kullarını razı ve hoşnut olacağı şeye çağırıyor. Onları helal ve temiz şeyleri yemeye davet ediyor. Ardından onlara, rızıklarını tertemiz bir biçimde yarattığını açıklıyor..Artık sizin O'na kulluğunuz O'nun buyrukları doğrultusunda olmanızdır. İşte bu sizin sadece O'na yöneldiğinizin kanıtıdır. Şükrün kaynağı, Allah'ın uluhiyyet ve vahdaniyyetini, yücelik ve birliğini kabul etmektir. İşte onlar yalnızca O'na kulluk eden ve O'nun nimetlerinin kadrü kıymetini bilenlerdir..

Peygamberimiz @, şöyle buyurur: "Ey insanlar! Şüphesiz Allah güzel ve temizdir, ancak temiz ve güzeli kabul eder. Doğrusu Allah, Peygamberlere emrettiği şeyi müminlere de emretti. O Peygamberlere seslenerek şöyle buyurdu: 'Ey Peygamberler! Temiz şeylerden yiyin, yararlı iş işleyin; doğrusu Ben, yaptığınızı bilirim.' (23 Müminun 51.) Müminlere de şöyle buyurdu: "Ey İnananlar! Sizi rızıklandırdığımızın temizlerinden yiyin; yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız, yalnızca O'na şükredin." Peygamberimiz bu açıklamalarının ardından sözü, uzun bir yolculuğa çıkmış, saçı sakalı birbirine karışmış, toz toprak içerisinde ellerini semaya kaldırıp 'Yâ Rabbi, Yâ Rabbi!' diye yakaran bir adama getirerek şöyle dedi: 'Yediği haram, içtiği haram, giydiği haram, hep haramla beslenmiş. Nereden duası kabul olacak onun!' " *(Müslim, Zekat 65.)*

Yüce Allah, temiz ve güzel şeyleri bize helal kıldığını açıkladıktan sonra, bize haram kıldığı, onlardan sakınma bizim yararımıza olan kirli şeyleri açıklamaya geçiyor.

122 Allah, elbette kullarının menfaat ve maslahatını bilir..İşte bize haram kılınan şeyler..Yiyeceklerin helali, Allah'ın helal kıldıklarıdır..Haramı da, yine O'nun haram dedikleridir..Artık bu konuda bize söz düşmez. Yasaklanan bu şeyleri yemek hiçbir müslüman için helal olmaz. Ancak darda kalanlar hariç .Meyte, ölü hayvan demek olup balık ve çekirge bu yasağın dışındadır. Aynı şekilde ciğer ve dalakta bulunan kan da helal kılınmıştır.

Doğrusu Allah, darda ve zorda kalanları bağışlayan engin merhamet sahibidir. O'nun engin merhameti, zorluk anında kalanların bu hallerde, haram kılınan şeylerden yemelerine izin verdi. Zorda kalan, bunları yemek zorunda bırakılan kimsedir. Bu takdirde o kimse için onlardan yemek ruhsat değil, azimettir. Onu yapan böyle bir kimse, Kur'an ayetinin gereğini yerine getirdiği için sevap kazanır. Bu yüzden onun, hiçbir şey yemeyerek kendini ölüme terketmesi helal olmaz. Bu konuda İbn Kesir şunları nakleder:

"Mesrûk şöyle der:'Zorda kaldığı halde bir kimse yemez içmez ve bu yüzden ölürse cehennemi boylar.' Bu da, zorda kalanın ölü hayvan etini yemesinin bir ruhsat değil, bir azimet olduğunun kanıtıdır. Gazâlî'nin arkadaşı Kiyelhirâsî de şöyle der: 'Bize göre doğru olan görüş işte budur. Aynen hastanın oruç tutması ve benzeri durumlar gibi..' " *(İbn Kesir, Tefsir, I, 206.)*

123 Allah'ın kitaptan indirdiğini gizleyenler, Allah lanet etsin, Yahudi ve Hristiyanlardır. Onlar Hz. Muhammedin @ sıfatlarını ve Tevrat ile İncildeki gerçekleri dünya kaygısı ile gizlediler. Sanki onlar, farkında olmadan ateş tıkındılar karınlarına!

İşte onlardır, şeytanın davranışlarını kendilerine süslü gösterdiği kimseler. O kadar ki onlar ahirette hesaba çekileceklerini de gözardı ettiler. Kıyamet günü Allah, onlarla konuşmayacaktır..Onları kınamaya bile değer bulmayacak..Zira Allah katında onların hiçbir değerleri yoktur..İşledikleri pisliklerden de onları arındırmayacak ve arıtmayacaktır..Çünkü onlar, doğruluk yerine sapıklığı, mağfiret yerine azabı alanlardır. Ateşe karşı ne dayanıklıdırlar onlar!..Onları, tüm şiddeti ile ateşe karşı hangi şey dayanıklı kılabilir?.Acıklı bir azapla mutlaka cezalandırılacaklarını bildikleri halde onları günah işlemeye ne sevketmekte ve ne cüretlendirmektedir?..Allah, insanlara hak olarak kitabı indirmiş ve açıklamış; onlar ise gerçekleri gizlemişler ve ayrılığa düşmüşler..Bunun sonucunda da acıklı azabı ve cezalandırılmayı haketmişlerdir...

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتَابِ
وَالنَّبِيّٖنَ وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهٖ ذَوِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى
وَالْمَسَاكٖينَ وَابْنَ السَّبٖيلِ وَالسَّٓائِلٖينَ وَفِي الرِّقَابِ
وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ اِذَا عَاهَدُوا
وَالصَّابِرٖينَ فِي الْبَأْسَٓاءِ وَالضَّرَّٓاءِ وَحٖينَ الْبَأْسِ اُو۬لٰٓئِكَ
الَّذٖينَ صَدَقُوا وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا
كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلٰى اَلْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ
وَالْاُنْثٰى بِالْاُنْثٰى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ اَخٖيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ
وَاَدَٓاءٌ اِلَيْهِ بِاِحْسَانٍ ذٰلِكَ تَخْفٖيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدٰى
بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يَٓا اُو۬لِي
الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ
الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرًا اۨلْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبٖينَ
بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقٖينَ ﴿١٨٠﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ
فَاِنَّمَٓا اِثْمُهُ عَلَى الَّذٖينَ يُبَدِّلُونَهُ اِنَّ اللّٰهَ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌ ﴿١٨١﴾

٢٨

177. "Yüzlerinizi doğudan yana ve batıdan yana çevirmeniz iyi olmak demek değildir; Lakin iyi olan, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitaba, Peygamberlere inanan; sevdikleri halde yakınlarına, yetimlere, düşkünlere, *yolculara, yoksullara* ve köleler uğrunda mal veren, namazı adamakıllı kılan, zekat veren ve ahitleştiklerinde ahitlerine vefa gösterenler, zorda, darda ve savaş alanında sabredenlerdir. İşte onlar doğru olanlardır ve sakınanlar ancak onlardır."[124]

178. "Ey İnananlar! *Öldürülenler hakkında size* kısas farz kılındı: Hür ile hür insan, köle ile köle ve kadın ile kadın. Öldüren, ölenin kardeşi tarafından *bağışlanmışsa, kendisine* örfe uymak ve bağışlayana güzellikle diyet ödemek gerekir. Bu, Rabbiniz'den bir hafifletme ve rahmettir. Bundan sonra haddi *aşana elem verici* bir azab vardır."

179. "Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Artık, Allah'a karşı gelmekten sakınırsınız."[125]

180. "Birinize ölüm geldiği zaman, eğer mal bırakıyorsa, ana babaya, yakınlara, uygun bir tarzda vasiyet etmesi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir borç olarak size farz kılındı."

181. "Vasiyeti işittikten sonra değiştiren olursa, bunun günahı değiştirenin üzerinedir. Allah şüphesiz işitir ve bilir."

[124] Kapsamlı bir ayet..Bütün anlamlarıyla inanç, ibadet, tevhid ve ahlakı kuşatan bir ayet.. Ayetteki hükümler, Allah sevgisini kazanmak isteyen ve bu uğurda herşeyini vermek isteyenleri doğru yola götürecek alametler kılındı. İşte onlarla hakiki kulluk gerçekleşir. Onlar, sevip arzuladıkları halde çıkarıp mallarını verirler..Hem de başa kakmaksızın ve incitmeksizin..Yoksullara, yakınlara, yetimlere, yolda kalmışlara, mümin kölelerin özgürlüklerini kazanma uğruna.. Bütün bunları Allah'ın hoşnutluğunu umarak yaparlar. İslama gönül vermiş olanlar, O'nun rızasını kazanma uğruna hiçbir fedakarlıktan kaçınmazlar ve bu uğurda hiçbir çabayı hafife almazlar.

Evet iyilik, Allah'ın emri olmadıkça, bizim yüzümüzü doğuya yahut batıya çevirmemiz değıldır. Gerçek iyilik, Allah'a inanmak ve canu gönülden O'nu birlemektir. Bizi emir ve hükümlerine boyun eğerek Allah'ın rızasına götüren bir inançtır gerçek iyilik..

Ayette geçen akraba, yetim ve miskin kavramlarının açıklaması daha önce geçmişti. *(Bkz. 83. ayetin tefsiri.)*

Ayette geçen "yolcu" kelimesinden kasıt, zor durumda kalmış yolculardır. Memleketine dönmesini sağlayacak yol harçlığı olmayan yolcular demektir. Müslümanlara konuk olmuş misafirler de bunun içerisine girer. *(Bkz.İbn Kesir, Tefsir, I, 208.)* Biz bu kavramın içeriğini biraz daha genişleterek şöyle diyoruz: Günümüzde, İslamın izzetini yeniden kazanmak için Allah yolunda cihad uğrunda, maruz kaldığı baskılar sonucu iltica etmek zorunda kalan siyasî mülteciler de bu "yolcular" kavramının içerisine girer. Bu grup ta mücahidlerden sayılır. Müslümanlar, kendilerine sığınan bu gruba sahip çıkmalıdırlar. Zira bunda İslamın izzet ve şerefi gizlidir.

Ayette geçen "sâil" kavramı, insanlardan bir şeyler isteyen ihtiyaç sahipleridir. Onlar çalışacak durumda değillerse elbette onlara bir şeyler verilmeli ve ihtiyaçları görülmelidir. Eğer çalışacak durumda iseler, onlara gereken güzel bir söz ve güzel bir muamele ile karşılık vermektir. Onlara dilenmekten vaz geçip çalışmalarının gereği yumuşak bir uslüple hatırlatılmalıdır.

"Köleler uğruna" ifadesi, onların özgürlüğe kavuşturulmaları adına demektir. Efendileriyle anlaşma yapmış, ama belirledikleri meblağı verecek durumda olmayan mükâtep (yazışmalı) köleler bunların başında gelir. Onlar özgürlüklerine kavuşabilmek, ödemeleri gereken meblağı kazanabilmek için çırpınırken, müslümanlar da onlara yardım etmelidirler. Gerçi köleliğin ortadan kalkmasıyla birlikte, İslamın öngördüğü bu hayır kapısı şimdilik kapalı durmaktadır.

Allah Teâlâ, malî harcamaları saydıktan sonra şöyle buyurdu: "Namazı adamakıllı kılanlar". Bu, namazı, sahibini Allah sevgisini kazanmaya ve O'nunla bağlantı kurmaya götürecek şekilde tertemiz bir halde, gönülden gelerek coşkulu bir biçimde gereği gibi kılmaktır. Onda okuduğu ayetleri ve duaları anlayarak ve ne dediğinin bilincinde olarak kılmak..

Akraba, yetimler, miskinler, yolcular, dilenciler ve köleler. Bu altı sınıfa infaktan sonra gereği gibi namaz kılma emri geldi. Ardından Cenab-ı Hak bize, bu hayır kapılarının variyet sahibi iyiler için olduğunu açıklıyor. Evet bunlar, farzın ötesinde, ulaşabildikleri muhtaçlara yapacakları infaklarla Allah'a yaklaşmayı dileyen zenginler içindir..

Zekat ise, beytü'l-male (müslümanların hazinesine) verilen bir çeşit vergi ve malî bir ibadettir. Zekat ile, müslümanların çeşitli ihtiyaçları giderilir. Müslümanların hazinesinde, ihtiyaca cevap verecek miktarda zekat malı bulunmazsa, bu sefer zekat dışındaki infaklarla, cihad ve diğer genel ihtiyaçlar karşılanır. Ayette, nafile sadakalar Allah'ın sevdiği iyilikler cümlesinden sayılmıştır.

Zekat, Allah'ın hakkıdır. Variyet sahibinin keyfine bırakılmamış bir borçtur. Mükafatı büyük, bir taat şeklidir. Bu hususta kulunu Allah görevlendirmiştir.. Bu konuda geniş bilgi Tevbe suresinde verilecektir. Biz burada şunları söylemekle yetiniyoruz: Şüphesiz zekat, farz bir ameldir. Zekatın dışında yapılan iyilik ve harcamalar da Allah'ın sevgi, hoşnutluk ve rızasını kazanmayı sağlayan güzel davranışlardandır.

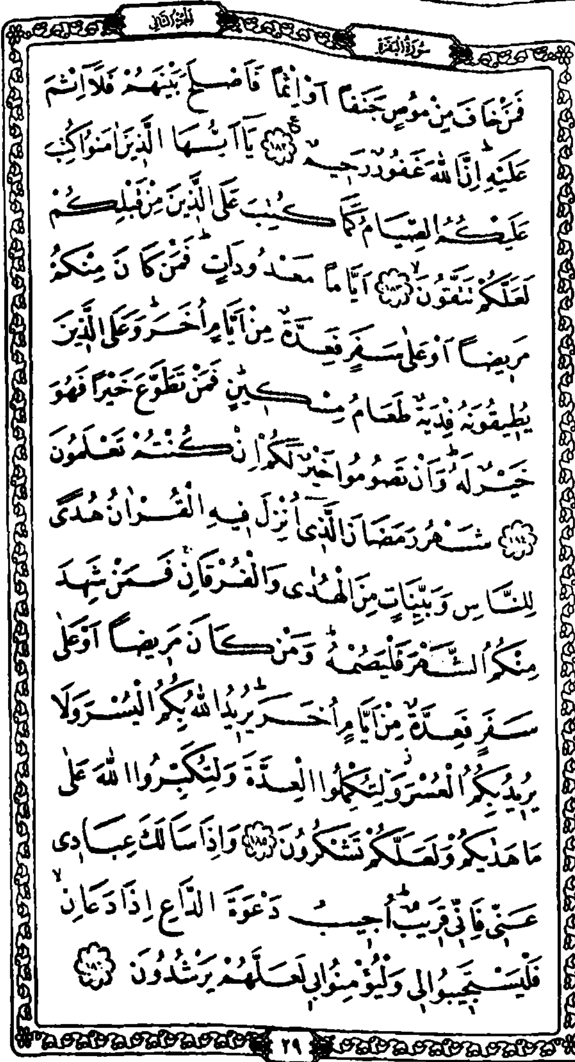
Herhalükarda ihlaslı dürüst kimseler, Allah'a verdikleri sözde duranlar ve anlaşmalarını bozmayanlardır. Allah'ın ahdine hiyanet edenlerin ise, insanların emanet ve ahdine riayet etmeleri çok uzak bir ihtimaldir. İşte bu yüzden Yüce Allah, ahdinde durmayı iyilerin temel özellikleri içerisinde saydı.

Maruz kaldıkları hastalıklara ve geçim sıkıntısına katlanan; maişet kazanırken karşılaştıkları güçlüklere ➡

➡ göğüs geren, bela ve musibetlere sabreden; Allah yolunda ve O'nun dini uğruna mücadele sırasında karşılaştıkları sıkıntılara katlanmasını bilen sabırlı kimseler de böyledir..Emrolundukları gibi yaşayan, içtenlikle kendilerinden istenenleri yerine getirmek için çalışan, tutkularını gönüllerinin aydınlığına gömenler..Allah'tan çekinerek ve O'ndan sakınarak yaşayanlar..İşte Allah onları, korktuklarından emin kılmış, lutfu ile onlara değer vermiş, katlandıkları tüm bu güçlüklere karşılık onlara cenneti ve nimetlerini ihsan etmiştir..Kendi zatına nisbet ederek onlara "Ey benim kullarım! Bugün size bir korku yoktur, siz mahzun da olmayacaksınız!" *(43 Zuhruf 68.)* diye seslenmiştir..Onlar bahtiyar insanlardır.. Onlar ve dostları mahzun da olmayacaktır..Çünkü onlar Allah'a verdikleri sözde duranlardır...

[125] Kısas, müslüman ölüler hakkında uygulanan bir cezadır. Bir müslümanı bilerek öldüren kişi öldürülür. Şayet öldürülenin yakınları, onun kanını bağışlayıp diyete razı olurlarsa, katile düşen güzellikle onu ödemesidir. Arabın "kanı kan temizler" sözüne karşılık Kur'ân, çok anlamlı ve veciz bir şekilde "Kısasta sizin için hayat vardır" buyurdu. Gerçekten de, birini öldürmeyi tasarlayan kimse sonunda kendisinin de öldürüleceğini düşünerek öldürmekten vaz geçer. İşte kısastaki hayat budur!

الجزء الثاني
سورة البقرة

فمن خاف من موص جنفا او اثما فاصلح بينهم فلا اثم
عليه ان الله غفور رحيم ﴿١٨٢﴾ يا ايها الذين امنوا كتب
عليكم الصيام كما كتب على الذين من قبلكم
لعلكم تتقون ﴿١٨٣﴾ اياما معدودات فمن كان منكم
مريضا او على سفر فعدة من ايام اخر وعلى الذين
يطيقونه فدية طعام مسكين فمن تطوع خيرا فهو
خير له وان تصوموا خير لكم ان كنتم تعلمون
﴿١٨٤﴾ شهر رمضان الذي انزل فيه القران هدى
للناس وبينات من الهدى والفرقان فمن شهد
منكم الشهر فليصمه ومن كان مريضا او على
سفر فعدة من ايام اخر يريد الله بكم اليسر ولا
يريد بكم العسر ولتكملوا العدة ولتكبروا الله على
ما هديكم ولعلكم تشكرون ﴿١٨٥﴾ واذا سالك عبادي
عني فاني قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان
فليستجيبوا لي وليؤمنوا بي لعلهم يرشدون ﴿١٨٦﴾

٢٩

182. "Vasiyet edenin yanılacağından veya günaha gireceğinden endişe duyan kimse, ilgililerin arasını düzeltirse ona günah yoktur. Allah şüphesiz çokça bağışlar ve merhamet eder."[126]

183. "Ey İnananlar! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız diye, size de farz kılındı."

184. "O sayılı günlerde tutulur. İçinizden hasta olan veya yolculukta bulunan, tutamadığı günlerin sayısınca diğer günlerde tutar. Oruca dayanamayanlar, bir düşkünü doyuracak kadar fidye verir. Kim gönülden iyilik yaparsa o iyilik kendisinedir. Eğer bilirseniz oruç tutmanız sizin için hayır-lıdır."[127]

185. "Ramazan ayı, ki onda Kur'an, insanlara yol göstererek bir rehber ve doğruyu yanlıştan ayırıcı belgeler olarak indirildi. Sizden bu ayı idrak eden, onda oruç tutsun; hasta veya yolculukta olan, tutamadığı günlerin sayısınca diğer günlerde tutsun. Allah size kolaylık diler, zorluk istemez. Bu kolaylıkları, sayıyı tamamlamanız ve size yol gösterdiğine karşılık O'nu ululamanız için meşru kılmıştır; ola ki şükredersiniz."[128]

186. "Kullarım sana Beni sorarlarsa, bilsinler ki Ben, şüphesiz onlara yakınım. Benden isteyenin, dua ettiğinde duasını kabul ederim. Artık onlar da davetimi kabul edip Bana inansınlar ki doğru yolda yürüyenlerden olsunlar."[129]

126 Miras hukuku ile ilgili ayetler inmeden önce, varis sadece ana-baba idi. Yanısıra kişi yakınlarından dilediğine vasiyyet ederdi. Miras hukuku ile ilgili ayetler inince artık ana-babanın payı, Allah'ın belirlediği miktarlar oldu. Çocuklar, eşler ve diğer yakınların payları da belirlendi. Ardından vasiyyet sadece varis olmayanlara ve malın sadece üçte biri üzerinde yapılır oldu. Böylece ana-baba ve diğer varislere vasiyyet etmenin hükmü icma ile kaldırılmış oldu. Sünnet de varise vasiyyeti açık bir şekilde yasaklamıştır: "Doğrusu Allah, her hak sahibine hakkını vermiştir. Artık varise vasiyyet olmaz." *(Tirmizî, Vasâyâ 5.)*

Miras, (yakınların alacağı payları) Allah tarafından belirlenmiş bir vecibedir. Vasiyyet ayetine göre, mirasdan pay alamayan uzak akrabalara ise, malın üçte biri üzerinden vasiyyet yapmakta bir sakınca yoktur. Ayetteki "eğer mal bırakıyorsa" ifadesine göre, mal az da olsa çok ta olsa vasiyyet meşrudur. Çünkü ayette malın miktarı belirlenmemiştir.

Geriye mal bırakacak olan kimsenin vasiyyet edip etmemesi kendi isteğine bağlıdır. Herhangi bir vasiyyette bulunursa sevap kazanır, ama bulunmazsa günah kazanmaz. Rivayet edildiğine göre Hz.Sa'd Peygamberimize gelerek "Ey Allah'ın Rasülü! Malımın tamamını vasiyyet edeyim mi?" diye sorar. Peygamberimiz "hayır" buyurur. "Peki yarısına ne dersin?" deyince yine aynı cevabı alır. Bu sefer "üçte biri hakkında ne buyurursun?" diye sorar. Efendimiz @ şöyle buyurur: "Üçte bir olur. Aslında üçte bir bile çoktur. Varislerini ardından zengin olarak bırakman, onları insanlara muhtaç bir halde bırakmandan çok daha iyidir." *(Buhârî, Nafakât 1.)*

Ölünün ardından yaptığı vasiyyetini değiştirmenin günahı, varislere değil, onu değiştirenlerin üzerinedir. Ölü ise vasiyyet sevabı alır. Doğrusu Allah, nefislerin yüklendiğini ve gönüllerin gizlediğini işiten ve bilendir. Daha iyisi ve daha uygunu budur, diye de vasiyyeti değiştirmek caiz değildir.

127 Kısas ve vasiyyet hükümlerinin ardından, Rablerine inananların yapması gereken oruçla ilgili hükümler geliyor. Allah Teâlâ yine mümin kullarına sesleniyor: Ey İnananlar! Ey bana inanıp Peygamber ve kitaplarımı kabul edenler! Ey benim kullarım! Şüphesiz Ben, sizden öncekilere farz kıldığım gibi size de orucu yazdım, farz kıldım.

Eğer oruç ibadetini bize Allah farz kılmışsa, elbette O, inananlara zorluk olsun diye bunu farz kılmamıştır. Ama O, bunu kalblerin arınması, ruhların temizlenmesi, nefislerin her türlü sapıklıktan kurtulup padişahlar padişahına boyun eğmesi için yazmıştır.

Oruç, sözlükte kendini tutmak ve alıkoymak anlamlarına gelir. Kavram olarak ise, Allah'ın rızasını kazanabilme niyetiyle, imsak vaktinden güneşin batışına kadar, yemeden içmeden ve cinsellikten kendini alıkomaktır.

Oruçla, cinsel tutkularını dizginleyen insan iradesini eğitmiş olur. İslam toplumu, sabır ve sebatla tutkularının önüne geçebilmek için iradelerine sahip olmaya ne kadar muhtaçtır!

Günün yarısında yasak olan şeyler, diğer yarısı olan gecede helal oluyor oruçta. Yine oruç senenin tüm aylarında değil, sadece bir ayında farzdır. İşte bu nefsi, Allah'ın isteklerine canu gönülden ve kolayca boyun eğmeye hazırlar. Yüce Allah'ın emirlerini kararlı bir kul bilincinde kabul edenler için en küçük bir zorluk yoktur. Çokça bağışlayıp merhamet eden Allah Teâlâ'ya inanarak yaşayan has kullar için..Çünkü O, hiç kimseye gücünün ötesinde bir şey yüklemeyen, nefislerin neye güç yetirebileceklerini çok iyi bilen Yüce Allah'tır.

İşte müminler oruç konusunda olduğu gibi diğer konularda da Allah'ın buyruklarını böyle karşılayıp alırlar. Yürekten arzulayıp severek, isteyerek.. Ve onlar oruçla, Allah'ın kutsal güç ve kudretini düşünerek yaşarlar..Ruh ve hisleri incelerek, iç dünyalarındaki saf ve berraklıkla..Ruhlarını aydınlatan coşku ile..Yüce Yaratıcının huzurunda O'ndan medet umarak oruçlarını tutarlar. Artık onlar, tutku ve arzuları kendilerini Allah'ı anmaktan alıkoymayan zikredenler halkasına katılarak aşk ve şevk içerisinde yaşarlar.

Oruç, hem bedenî hem de ruhî bir egzersizdir. Ruh ve bedenler onunla sağlıklı olur, nefis onunla eğitilir, gönüller onunla arınır..Ardından Allah'ı yücelten ruhî coşkular hareketlenir..Artık oruçlu sabahın ilk ışıklarıyla birlikte, ta akşam güneşin batımına kadar melekleşmeye ve hikmet denizlerinde yüzerek onlara benzemeye başlar..Eyilim ve tutkularını dizginleyerek incelir incelir ve yeryüzünde insanlar arasında dolaşan bir melek olur adeta..

Orucun sevabını ise ancak Yüce Allah bilir ve takdir eder. Sabrın yarısıdır oruç. Sabredenlere mükafatları ise hesapsız verilecektir.

Ayette geçen "sayılı günler" her aydan üç gündür. Zira Ramazan ayında farz kılınmadan önce oruç her ➡

➡ ay üç gün olarak belirlenmişti. Bizden öncekilere farz olan oruç da bu şekildeydi. Muaz, İbn Mesud, ibn Abbas, Atâ, Katâde ve Dahhâk bu görüştedirler. Hasen Basrî 'nin ise şöyle dediği rivayet edilir. "Yemin ederim ki, bizden önceki toplumlara da oruç bize olduğu gibi tam bir ay olarak farz kılınmıştır." *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 213-215.)*

"Sayılı günler" sayısı belirlenmiş günler demektir. Süddî de böyle anlamıştır. Aşağıda açıklayacağımız üzere, nesh edilmeden önce oruç, yatsı namazından sonra da yemeden içmeden ve cinsellikten kesilme şeklindeydi.

"İçinizden hasta olan veya yolculukta bulunan, tutamadığı günlerin sayısınca diğer günlerde tutar." Yani hastalık yahut yolculuk sebebiyle kim oruç tutamaz da iftar ederse, tutamadığı günleri diğer iyileştiği yahut seferden döndüğü günlerde kaza etsin.

"Oruca dayanamayanlar, bir düşkünü doyuracak kadar fidye verir." Aşırı yaşlılık gibi durumlarda oruç tutamayan kimselere fidye vermeleri gerekir. Fidye, her güne karşılık bir fakiri iki öğün doyurmaktır. Ama bu oruç tutmama kişilerin isteğine bağlı bir ruhsattır. Dileyen orucunu tutar, dileyen ise tutmaz ve fidye verir. Bu hüküm de neshden önce böyleydi. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, II, 286.)*

"Kim gönülden iyilik yaparsa o iyilik kendisinedir." Yani kim birden fazla fakiri doyurursa bu onun için daha hayırlıdır.

"Eğer bilirseniz oruç tutmanız sizin için hayırlıdır." Kişiler önce oruç tutup tutmamakta serbest kılındılar, ardından oruç tutmaya yönlendirildiler. Çünkü oruç, hayrın tamamıdır. Bir kişi fidye verse bile oruç tutarsa, bu onun yararına olur. Eğer onlar, oruçluların kazanacağı sevabı bilseler mutlaka onlarla birlikte oruç tutarlar ve oruca fidyeyi denk tutmazlardı.

İşte hükümler, müminleri oruç tutmaya alıştırarak böyle aşama aşama gelmeye devam etti.

128 Bu ayet, oruç tutmadaki muhayyerlik hükmünü ortadan kaldırdı. Sağlığı yerinde olan ve yolcu olmayan kişilerin Ramazan ayında oruç tutmalarının gereğini bildirdi. Fidye ruhsatı ise, sadece oruç tutamayanlara has kaldı.

Cenab-ı Hak, orucu özellikle Ramazan ayına has bir ibadet kıldı. Çünkü Ramazan, Kur'ân'ın indiği aydır. Bu yüzden o, ismi özellikle zikredilen diğer aylardan üstün bir ay oldu. Ramazanın değerini artıran sebeplerden biri de, düsturumuz olan Kur'ân'ın baştan sona, bu ayda tekrarlanmasıdır. Nitekim Peygamberimiz @ her Ramazan ayında Kur'ân'ı Cebrail ile birlikte karşılıklı okurlar ve onu baştan başa gözden geçirirlerdi. Onların yaptığı mücerret bir okumadan ibaret değildi elbet. Zira Peygamberimiz onu zaten okuyordu. Ama Ramazanda yapılan şey, tüm ilahi kitabların sonuncusu olan Kur'ân-ı Kerimin yürürlükten kaldırılan hükümlerini belirleyerek, İslam şeriatinin kaynağı olacak şekilde tam olarak gözden geçirilmesi ve incelenmesi idi. Bu konuda Rabbimiz şöyle buyuruyordu:

"İslamdan başka bir din arayan kimseden o asla kabul edilmeyecek ve o kişi ahirette zarara uğrayanlardan olacaktır." *(3 Alu İmrân 85.)*

Hz. Peygamberin vefat edeceği sene ise Cebraille olan bu karşılıklı okuma işi iki kere yapılmıştır.

Ramazan ayının faziletine dair pek çok hadis gelmiştir. Bu hadisler için hadis kitaplarına bakılabilir.

Kur'ân-ı Kerim, insan hayatını proğramlayan kapsamlı, kuşaklar ve çağların eskitemediği evrensel bir kitaptır. O, tüm insanlık için hidayet rehberidir. Yine o, içerisinde apaçık öğütler, hikmetler, meseller, ilimler, bilgiler, deliller, kesin belgeler; hakkı batıldan, helali haramdan, tevhidi şirkten, nuru karanlıklardan ayırt eden parlak bürhanlar bulunan bir kitaptır.

Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Ramazan hilalini görerek orucu tutun, yine hilali görerek bayram edin. Eğer Ramazan öncesi günlerde hava bulutlu olursa, ondan önceki ay olan Şabanı otuza tamamlayınız." *(Buhârî, Savm 5.)*

Kadın erkek kim Ramazanda hasta yahut yolcu olursa, veya kadınlar hayız ve nifaslı olurlarsa onlar oruç tutamadıkları günlere karşılık, diğer günlerde kaza etsinler..İşte böylece Allah size kolaylık diler, zorluk istemez.

İşte bu ayet, Allah'ın isteklerine uygun düşmesi kaydıyla işlerde zor olanı terkedip kolayı almanın iyi ve güzel olduğuna delildir. Nitekim Peygamberimiz de şöyle buyurmuştur:

"Doğrusu bu din kolaylıktır. İşi sıkı tutarak dinde aşırı giden hiç kimse dinin ona baskın çıkmasından kurtulamaz. Öyle olunca orta yolu tutun, en iyisini yapamazsanız ona yakın olanını yapmaya çalışın, müjdeleyin

➡ ve müjdelenin. Sabahleyin, gece ve akşamları uyuyarak kendinizi namaz ve çalışmalara hazırlayın." *(Buhârî, İman 29.)*

Din kolaylıktır. Çünkü Yüce Allah, emrettiği ve yasakladığı tüm herşeyde kullarına kolaylık dilemiş ve onların yararına olan şeyleri istemiştir. Eğer kullar, Onun buyruklarını canu gönülden isteyerek ve severek kabullenirlerse, Allah'a teslimiyet ve boyun eğmenin bereketiyle her emir onlara çok kolay gelir.

İslamda asıl olan, az olsun çok olsun Allah için amel etmektir. İnsanlar oruç tutsalar da tutmasalar da onlardan istenen ancak ihlastır, Allah'a teslimiyettir. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Onlar ancak dini sadece O'na has kılıp arı duru bir şekilde ve içtenlikle Allah'a kulluk etmekle emrolunmuşlardır." *(98 Beyyine 5.)* Şüphesiz Yüce Allah, kulunun güzel bir davranışta bulunduğunu gördü mü, onu en güzel bir biçimde kabul eder ve ödüllendirir. Ona farzları vaktinde yapmayı, yapamadığında ise kazasını etmeyi kolaylaştırır. Artık o kul, gönlünde sadece Allah taht kurmuş olarak ve mutluluğunun sadece Allah'ın gösterdiği yolda olduğunun bilincinde yaşar.

129 Cenab-ı Hak, kendisine dua edildiği ve kendisinden istendiği zaman bize şah damarımızdan daha yakındır. Bu yüzden "Söyle onlara, şüphesiz Ben yakınım" demedi de, doğrudan "Ben yakınım" buyurdu. Çünkü AllahTeâlânın zatına yakarıldığı zaman, O'nunla kulları arasında herhangi bir aracı yoktur. İşte bu sebeple Peygamberine vahyederken "söyle" kelimesini bile kullanmadı. Doğrudan, aracısız olarak kendisi cevap verdi. Bu nedenle cevap net olarak ve sorunun hemen peşinden "fâ" harfine bitişik olarak geldi. Zaten söz konusu harf, hemen peşinden gelmeyi ifade eder.

Ben, şüphesiz onlara çok yakınım. Onların durumlarını bilirim, yapıp ettiklerinden haberdarım.. Onları işitmekte ve görmekteyim..Onların acziyetlerine vakıfım, ihtiyaçlarını bilmekteyim..Onlardan kim, içtenlikle Benim emrimi dinler, çağrıma kulak verirse, her şeyi kuşatan benim rahmetim onları da kuşatır, onların dualarını işitir ve istenenin üzerinde onlara bol bol veririm.. Onlar Bana sığınır, Bana yönelir ve Benden isterse, Ben onlara veririm. Affını isteyenin günahlarını örterim..Çünkü Ben, kulumun Benim hakkımdaki zannı üzereyim. Benden ne umar, ne beklerse, Ben umutlarını boşa çıkarmam..O halde kulum Benim hakkımda hep hayır düşünsün, duasına icabet edeceğime mutlaka inansın..Bana yakarsın ki, duasını kabul edeyim..Merhametimi dilesin ki, rahmetimle kuşatayım..Bana sığınsın ki, onu koruma altına alayım..İstesin Benden, dileklerini kabul edeyim..Hidayetimi istesin, dosdoğru yola onu ileteyim..Ben gerçekten kuluma çok yakınım ve duasına icabet ederim..

Dua etmenin pek çok adabı vardır. Onlardan bir kaçını örnek olarak vermek gerekirse şunları söyleyebiliriz:

a-Duanın kabulünde acele edilmemelidir. Bu konuda Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Günaha dönmedikçe, akrabalık bağlarını kesmedikçe ve acele istenmedikçe kulun duasına mutlaka cevap verilir.

Peygamberimize "acele istemek ne demektir ey Allah'ın Rasülü?" diye soruldu, O şöyle cevapladı:

"Kişinin dua ettim, dua ettim ama hiç kabul edildiğini görmedim' diyerek üzülüp dua etmeyi bırakmasıdır" *(Müslim, Zikir 90-91.)*

b-Duada kararlı net ifadeler kullanılmalıdır. Bu konuda Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Sizden biriniz dua ederken şöyle demesin: 'Allahım! Dilersen beni affet!' Ama o kişi kararlılık ve içtenlikle isteyerek duasını yapsın. Zira Yüce Allah'a hiçbir şey büyük ve ağır gelmez." *(Müslim, Zikir 3.)*

c-Duayı "âmin" (duamı kabul et) kelimesi ile bitirmek de duanın adabındandır.

Ayetin sonunda önemli bir gerçeğe Cenab-ı Hak tarafından dikkat çekiliyor. O da şudur: Allah'ın isteklerini içtenlikle ve isteyerek yerine getirenler, Allah'ın kendilerini hep görüp işittiğine şeksiz şüphesiz kabul eden müminlerdir. Allah, elbette onların dualarını kabul edecek, onları iman ve sevgisi ile rızıklandıracak, onlardan razı ve hoşnut olacak ve isteklerini yerine getirecektir. Çünkü onlar hayır üzerinedirler ve Allah'tan sadece hayır dilerler.

Taki onlar doğru yolda yürüyenlerden olsunlar. Bu ifade de o kimselerin Allah'ın çağrısına icabet eden, O'na inanan ve Rablerinin kendilerini en güzel anlarda, en güzel yerlerde, en güzel hallerde, en güzel duaları gösterdiği kimseler olduğunu vurgulamaktadır. İşte böylece Allah onları kulluğa kabul edilmeye layık kimseler kılmıştır. Hz. Ömer' in dediği gibi: "Şüphesiz ben onlara icabeti yüklemiyorum. Ama ben onları dua etmekle yükümlü tutuyorum." Hz. Ömer biliyor ki dua etmesini bilen kimse icabeti hakkeder. Bu konuda Allah'ın vadi vardır. Allah'ın kuluna hayır dilemesinin ilk işareti, onu Allah'a dua etmeye yöneltmesidir. Yine Allah'ın kuluna kızgın olduğunun ilk göstergesi, dua etme zevkinden onu mahrum etmesidir.

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ
لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ
فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا
مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ
الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ
إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ
تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا
مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾ يَسْأَلُونَكَ
عَنِ الْأَهِلَّةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ
الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَٰكِنَّ
الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٨٩﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

وَاقْتُلُوهُمْ

187. "Oruç tuttuğunuz günlerin gecesi kadınlarınıza yaklaşmanız size helal kılındı, onlar sizin örtünüz, siz de onların örtülerisiniz. Allah, nefsinize güvenemeyeceğinizi biliyordu, bu sebeple tevbenizi kabul edip sizi affetti; artık onlara yaklaşabilirsiniz. Allah'ın sizin için takdir ettiğini dileyin. Tan yerinde, beyaz iplik siyah iplikten sizce ayırdedilinceye kadar, yiyin için, sonra orucu geceye kadar tamamlayın. Mescidlerde itikafa çekildiğinizde kadınlarınıza yaklaşmayın. Allah insanlara yasaklardan sakınsınlar diye ayetlerini böylece apaçık bildirir."[130]

188. "Aranızda mallarınızı haksızlıkla yemeyin; bile bile günaha girerek insanların mallarından bir kısmını yemek için onu hakimlere aktarmayın."[131]

189. "Sana hilal halindeki ayları sorarlar. De ki: 'Onlar, insanların ve hac vakitlerinin ölçüsüdür'. Evlere arkalarından girmeniz iyilik değildir; iyi kimse kötülükten sakınan kimsedir. Evlere kapılarından girin; Allah'tan sakının ki muradınıza erersiniz."[132]

190. "Sizinle savaşanlarla Allah yolunda savaşın, aşırı gitmeyin; doğrusu Allah aşırı gidenleri sevmez."

130 Allah orucu farz kılınca, müslümanlar tan yerinin ağarmasından güneş batımına kadar oruç tutuyorlar, akşamdan yatsıya kadar bir şeyler yiyorlardı. Akşamla yatsı arasında onlardan biri uyuya kalırsa, artık ertesi günü akşama kadar hiçbir şey yiyip içemiyordu. Onlar sadece akşam ile yatsı arasında bir şeyler yiyip içiyor, eşleriyle beraber oluyorlardı. İftar vakti sadece bu kısa an, bunun dışındaki saatler ise oruç saatiydi. Ebû Davûd şunları anlatır.

"Bir kişi iftar vaktinde uyuya kalsa, artık ertesi günü akşama kadar bir şey yiyip içemiyordu. Bu durum müslümanlara ağır geldi. Onlardan bazısı yasak vaktini çiğneyerek, oruca aykırı şeyler yaptılar. İşte bunlardan biri Hz. Ömer' ın başına gelenlerdi. Hz. Ömer, yatsı vaktine kadar Hz. Peygamberin yanında kaldı. Geç vakit eve döndüğünde gördü ki hanımı uykuya dalmış. Fakat Ömer, yanına gelmesin diye uyku numarası yapıyor düşüncesiyle hanımına yaklaştı. Fakat daha sonra hanımı gerçekten uyuduğunu ve kendisı için orucun başlamış olduğunu bildirdi. Bunun üzerine Hz. Ömer, durumu Peygamberimize götürdü..

Hz. Ömer ve onunla birlikte bir kısım müslümanlar geceleyin oruca devam etmenin kendilerine ağır geldiğini söylediler Peygamberimize. Hz. Peygamber @ ise, onlara karşı son derece şefkatliydi. İşte bunun üzerine, Allah'ın lutuf ve rahmetiyle meseleyi çözen ayetler indi. Müslümanlara akşamdan tan yerinin ağarmasına kadarki zamanda yiyip içmelerine ve eşleriyle birlikte olmalarına izin verildi. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, II, 314.)* Yüce Allah şöyle buyurdu: Oruç tuttuğunuz günlerin gecesi kadınlarınıza yaklaşmanız size helal kılındı. Ayette geçen "rafes" kelimesi cinsel ilişki demektir. Bunun ilişki öncesi yapılan şeyler olduğu da söylenmiştir.

Onlar sizin örtünüz, siz de onların örtülerisiniz. Siz onlarda huzur bulursunuz, onlar siz de. Bu İbn Abbas' ın görüşüdür.

Allah, nefsinize güvenemeyeceğinizi biliyordu. Yatsıdan sonra dayanamayıp eşlerinize yaklaşacağınızı yahut yiyip içeceğinizi biliyordu.

Bu sebeple tevbenizi kabul edip sizi affetti. Bu Allah'tan bir bağış ve bol bir rahmettir.

Artık onlara yaklaşabilirsiniz. Allah'ın sizin için takdir ettiğini dileyin. Salih evlatlar isteyin Allah'tan.

Tan yerinde, beyaz iplik siyah iplikten sizce ayırdedilinceye kadar, yiyin için, sonra orucu geceye kadar tamamlayın. Bu cümleler, gecenin herhangi bir vaktinde cinsel ilişki gibi, yeme içmenin de caiz olduğunu bildirmektedir. Aynı şekilde gece sahur yapmanın mendub olduğuna da işaret etmektedir. Ayette geçen beyaz iplik, tan yerinin ağarması; siyah iplik ise gece karanlığıdır.

Bundan sonra Yüce Mevla, güneş batımında iftar etmeyi ve iftarı geciktirmenin uygun olmadığını bildiriyor.

Cenab-ı Hak, mescidlerde itikafa çekilmeyi meşru kılmış ve itikaf için bir takım kurallar belirlemiştir. Onlardan biri, itikafa çekilenin cinsel ilişkide bulunmamasıdır. Peygamberimiz @, Ramazanın son on günü itikafa çekilirdi. Vefat edinceye kadar bu böyle devam etmiştir.Onun vefatından sonra, hanımları da bu sünneti sürdürmüşlerdir.

İtikaf adabından biri de, itikafa girmiş kimse herhangi bir ihtiyacını görmek için evine gittiğinde, ihtiyacını gördükten sonra orada kalmaması, eşi ile birlikte olmaması, ona dokunmaması ve itikafın dışında başka bir şeyle meşgul olmamasıdır.

Ayetin devamında Yüce Allah, yasaklarını çiğnememememizi, hatta onlara hiç yaklaşmamamızı emretmektedir. Onlar nasıl çiğnenebilir ki? Allah yasakların sınırlarına yaklaşmaktan uzak durmamızı bizden istiyor. Çünkü o sınırların çevresinde dolaşan kimse, her an yasak bölgelere düşebilir. Takva ise, sakıncalı şeylere düşerim endişesi ile kişinin sakıncası olmayan şüpheli şeyleri terketmektir.

Oruçlunun gündüzü, zikir, helal rızık talebi, namaz ve yakınlarının ve din kardeşlerinin işlerini görme arasında geçen tamamıyla temiz bir gündür. Onda ne gıybet vardır, ne koğuculuk, ne kin, ne hased, ne ana-babaya karşı gelme, ne bir haksızlık yapma, ne hilekarlık, ne düzenbazlık ve ne de Allah'a karşı gelmiş bir fasıka sevgi vardır. O belki fasıkların yanına sadece öğüt verme ve onları uyarma adına varabilir. İşte oruçlu, böylece çıkar oruç ayından. Seçkin bir kimliğe bürünmüş olarak..Ama bu, orucu gereği gibi tutmasını bilen, yalnızca Allah'ın rızasını dileyerek onu hakkıyle eda eden kimseler için olur. İşte Allah bu kimseye yardım eder ve , sevgi ve coşku ile onu tutmayı ona kolay kılar.

➡ Öte yandan oruçlunun gecesi de bir başkadır. Orucunu tamamlayan kimi insanlar vardır ki, onlar midelerinden başka bir şey düşünmezler. Güneş batar batmaz onlar midelerinin ve nefislerinin derdine düşerler. Onlar iftarı, alıkonuldukları tutkulara koşma fırsatı olarak görürler ve kendilerini bir bağdan kurtulmuş gibi hissederler. Onların oruçları sadece, farz borcunu düşürür onlardan.

Sadece farz borcunu düşüren ibadet ile, Allah ile aramıza yakınlaşma, sevgi ve ihsan kapılarını aralayan ibadet arasında ne kadar büyük farklar vardır!. Evet bir tarafta sevgi temeline oturmuş coşkulu bir ibadet, öte yanda sızlanarak istemeye istemeye, üşene üşene yapılan ve bitişi fırsat bilinen bir ibadet!.Ne kadar farklıdırlar birbirlerinden!. Allah'ın huzurunda olduğunun bilincinde, O'nu hep hatırlayıp zikreden oruçlular ile, açlık ve susuzluklarıyla sızlanan ve geceyi tutkularının peşinde oyun ve eğlencelerle geçiren oruçlular!.

[131] Bu ayet, arkadaşına borcu olan bir adam hakkında inmiştir. Herhangi bir yazışma yapılmadığından alacaklı alacağını isbat edecek bir belge ortaya koyamaz, borçlu da borcunu kabul etmez. Hak sahibi mahkemeye baş vurur. Fakat mahkeme, haksız olan adamın lehine karar verir ve adam borcunu ödemez. Böylece alacaklının hakkı mahkeme kararı ile zayi olur..

Buhârî ve Müslim 'in rivayet ettiği bir hadisde Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Şüphesiz ben bir insanım. Doğrusu siz bana aranızı bulmam için baş vurursunuz. Olur ki, içinizden bazıları diğerlerine göre daha akıllı olur ve kurnazca delilini ortaya kor. Ben de dinlediklerime göre onun lehine hüküm verebilirim. Yanlışlıkla kimin lehine hüküm verirsem, sakın olaki o bir şey almasın. Zira o takdirde ben ancak o kimseye bir parça ateş kesip vermiş olurum." *(Buhârî, Ahkâm 20; Müslim, Ekzıye 4.)*

Helal, Allah'ın helal kıldığıdır. Haram ise, O'nun yasakladığıdır. Hakimin hükmü ile sabit olan bir hak, gerçekten hak değilse bu helal olmaz. Aslında helal olan bir hak da, hakimin hüküm vermesiyle haram olmaz. Hakim, davada kişilerin ve tanıkların sözlerine göre karar verir. Yalan şahitlikle ve kurnazlıkla haramı helal kılanlara yazıklar olsun!

[132] İbn Abbas' ın anlattığına göre, insanlar Peygamberimize hilal halindeki ayları sordular, bunun üzerine bu ayet indi. Ayların büyüyüp küçülmesi ile, insanlar, borç tarihlerini, hanımlarının hayız günleri ile hac günlerini belirleyebilmekte idiler.

Cenab-ı Hak, ayları, zamanı belirleyen birer vakit ölçüsü olarak yaratmıştır. İnsanlar aya bakarak gece ve gündüz vakitlerini, günleri, ayları ve yılları belirlerler. Yine gökyüzünde büyüyüp küçülen ayların yardımıyla namaz, zekât, oruç ve hac gibi ibadetlerin vakitlerini tayin ederler.

Aylar ve günler, hilale göre tesbit edilen belirli anlardır. İşte bu yüzden gökyüzünde sürekli değişen ay açıkladığımız gibi, hem dinî hem de dünyevî yararları olan bir ayettir.

Biz, sahâbenin Peygambere yönelttikleri bu soru sahnelerinde onların yaşantılarıyla ilgili çeşitli mesajların olduğunu görmekteyiz. İşte onlardan bazıları:

a-İslam toplumunun canlılığı ve diriliği, onların Peygamberle ve nübüvvetle olan sağlam ve sıkı bağlılıklarının göstergesidir bu sorular. Büyük küçük karşılaşılan her mesele, onların hayatlarını proğramlayan bu din ile bağlantılıdır.

b-Bu manzaralar bize sahabenin, cahiliyye döneminde öğrendikleri her bilgi ve deneyimden sıyrıldıklarını göstermektedir. Sanki onlar o an, yeniden dünyaya geliyorlar, beraberlerinde ise İslam düşüncesi gelişiyor ve onlar yüce bilgilere ulaşıyorlardı. Onlar bu yeni düşünce ve bilgilerle, İslâmî bir hayat ve bilgiye yönelerek önceki hayatlarına ve köhne bilgilerine bir çizgi çekiyorlardı.

c-Yine bunlar İslam toplumunun dinî bilgileri öğrenmeye olan düşkünlüklerinin birer göstergesidir. Onlar yemeye içmeye düşkün oldukları gibi, hatta ondan daha fazla dinlerini öğrenmeye yöneliyorlardı. Müslümanlar, yeni hayatlarıyla ilgili Allah'ın buyruklarını Peygamberin, kendilerine bildirmesini bekleyip onları içtenlikle uygulamaya koymakla kalmıyorlardı sadece. Ama onlar, gidişatlarını düzeltebilmek, heyecanlarını yatıştırmak ve gönüllerini tatmin edebilmek için çeşitli konularda sorular yönelterek aydınlanmak istiyorlardı.

Gerçekten onlar, hızla hayra koşuyorlardı. Bu durum onların, Yüce Allah ile olan bağlantılarının mesafesini, O'na olan sevgi ve sağlam inançlarını ortaya koymaktadır. Öyleki onlar, Rablerinden kendisine vahiy gelen Peygamberleri aralarında olduğu halde, ona sorular yöneltiyorlar, o da onlara cevap veriyordu. ➡

➡ "O hevasından konuşmaz. O, kendisine gelen vahiyden başkası değildir." *(53 Necm 3-4.)*

Berâ' nın anlatttığına göre, cahiliyye döneminde onlar, ihrama girdiklerinde evlerine arkalarından girerlerdi. Bunun üzerine Cenab- Hak şu ayeti indirdi: "Evlere arkalarından girmeniz iyilik değildir; iyi kimse kötülükten sakınan kimsedir. Evlere kapılarından girin."

Cenab-ı Hak işte böyle açıklıyor ayetlerini.. O, önce hilallarle ilgili soruyu cevapladı ve hayatın çeşitli alanlarıyla ilgili İslamî hükümlerle cahiliyye yasalarını ortadan kaldırdı. O sadece soruyu cevaplamakla kalmadı. Ama O, daha fazlasını da lutfetti..Zira O, kullarının halini ve neye muhtaç olduklarını çok iyi bilip görmektedir. İşte bu yüzden O, onlara hurafe ve kör taklitlerin iyilik olmadığını, iyiliğin ancak şüpheli şeyleri terkedip dengeli olmakta ve Allah'tan çekinip sakınmakta olduğunu da öğretiyor.

"Evlere kapılarından giriniz" evrensel hikmeti dillerde dolaşıp durmakta ve bilinen meşru yolda yürümeyip arkalardan gizlice evlere girerek kurnazca planlar kuran kirli nefisleri her türlü kötülükten alıkoymaktadır.

Allah'tan sakınmakla, yine Yüce Allah'tan kurtuluş ve başarı gelmektedir. O buyuruyor ki: Tüm işlerinizde Allah'tan sakının. Bidat ve taklikçilikten kaçının. Belki böylece kurtuluşa erer, güzel davranışlarınızla gerçeğe kavuşur ve sonunda Allah'ın hoşnutluğunu kazanırsınız.

Andolsun ki, ilk müslümanlar bilmediklerini soruyorlar ve aldıkları emirleri yerine getiriyorlardı. Onlar günlük yaşantılarıyla ilgili çeşitli işlerde Allah'ın buyruğunu gönülden gelen tam bir teslimiyetle alırlardı. Sözgelimi koltuğuna oturmuş bir halde ağır ağır Kur'an okuyan bir müslümana savaş emri ulaştığında o, derhal fırlayıp kalkıyor, alelacele ağzına bir kaç hurma atıyordu..Bir an önce "Haydin cihada koşun." çağrısına yetişebilmek için ..Savaş alanlarında cennetin kokusunu duyarak ..İşte o sırada biz, onlardan birinin şöyle dediğini görmekteyiz.."Hiç şüphesiz ben cennetin kokusunu duymaktayım, Uhud'un yanında."

وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ
أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَاتِلُوكُمْ
فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾ فَإِنِ انْتَهَوْا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾ الشَّهْرُ الْحَرَامُ
بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا
عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ
﴿١٩٤﴾ وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾ وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ
فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ
مَحِلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ
أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ
فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ
وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ذَٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ
حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

٣١

191. "Onları bulduğunuz yerde öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Fitne çıkarmak, adam öldürmekten daha beterdir. Mescidi Haram'ın yanında, onlar savaşmadıkça siz de onlarla savaşmayın. Sizinle savaşırlarsa onları öldürün. İşte böyledir, inkar edenlerin cezası."

192. "Eğer vazgeçerlerse, şüphesiz Allah çokça bağışlayan ve merhamet edendir."

193. "Fitne kalmayıp, din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer vazgeçerlerse, zulmedenlerden başkasına düşmanlık yoktur."[133]

194. "Hürmetli ay, hürmetli aya mukabildir, hürmetler karşılıklıdır; o halde, size tecavüz edene, size tecavüz ettikleri gibi karşılık verin. Allah'tan sakının ve Allah'ın sakınanlarla beraber olduğunu bilin."[134]

195. "Allah yolunda harcayın, kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın, işlerinizi iyi yapın. Şüphesiz Allah iyi iş yapanları sever."[135]

196. "Hac ve umreyi sadece Allah için tamamlayın. Alıkonulursanız, kolayınıza gelen bir kurban gönderin. Kurban, yerine ulaşıncaya kadar, başlarınızı tıraş etmeyin. İçinizde hasta olan veya başından rahatsız bulunan varsa fidye olarak ya oruç tutması, ya sadaka vermesi ya da kurban kesmesi gerekir. Güven içinde olursanız, hacca kadar umreden faydalanabilen kimseye kolayına gelen bir kurban kesmek, bulamayana, hac esnasında üç gün ve döndüğünüzde yedi gün -ki o tam on gündür- oruç tutmak gerekir. Bu, ailesi Mescidi Haram'da oturmayan kimseler içindir. Allah'tan sakının ve Allah'ın cezasının şiddetli olacağını bilin."[136]

[133] Bu ayetlerde Yüce Allah,inanan kullarına, onları yurtlarından çıkarıp onlarla savaşan inkarcılarla savaşmayı emrediyor. "Allah yolunda" ifadesi savaşın meşruiyyetini ve savaşta hedefin temellerini belirliyor. Evet savaş ancak Islam inancı için ve yeryüzünde Allah'ın kelimesini yüceltmek içindir.Yoksa o, şeytani gayeler ve tutkular uğruna değildir.

Ey müslümanlar, ey Allah yolunun yolcuları! Allah'ın dininden alıkoymak isteyen, kendi yurdunuzda size saldıran, sizi vatanınızdan sürüp çıkaran, sizi susturmak isteyen ve yeryüzünde Allah'ın hükmünü uygulamaktan sizi engellemek isteyenlerle savaşın. Onlar neredeyse şeytanca planlarıyla sizi dininizden edecekler, sizi Allah yolundan alıkoyacaklar. Onlarla savaşın, ama sakın olaki, bu esnada samimi niyetinize gölge düşürecek sakıncalı şeyleri işlemeyin.

Şunlar işte o sakıncalı şeylerdendir: Ölülerin organlarını kesmek, ganimet mallarını çalmak, savaşa katkısı olmayan çocukları, yaşlıları, rahipleri ve mabetlere kapanmış diğer din adamlarını öldürmek, ağaçları yakmak,gereksiz yere hayvanları öldürmek. İbn Abbas, Ömer b. Abdilaziz, Mukatil b. Hayyan ve diğer ilim adamları bu görüşü benimsemişlerdir.

Cihad, yeryüzünün her yerinde Allah'ın dini en yüce olsun ve küfrün beli kırılsın diye ancak Allah uğruna yapılır.

"Aşırı gitmeyin" cümlesi, savaşa önce siz başlamayın anlamına gelmez. Fakat o, sizinle savaştan kaçınan ve savaşmayı düşünmeyenlerle savaşmayın demektir. Söz konusu yasağı böyle anlamalıyız.

Burada zikredilemeyecek kadar çok ayet ve hadis, savaşın meşru kılınışına işaret etmektedir. Konumuz olan ayetler de, bunu desteklemektedir.

Savaş emri bazılarının hoşuna gitse de, bazılarına ağır gelebilir. Ne ki, Yüce Allah düşmanlarının müslümanlara hayat hakkı tanımadığını, onların topraklarını ve yurtlarını yağmaladıklarını ve onlara çok fazla baskı ve eziyet ettiklerini açıklıyor. Bütün bunları Allah yolunda cihaddan ve İslam düşmanlarına karşı direnişten başkası durduramaz.

Günümüzde müslümanlar dinde fitneye düşmüş ve yollarını şaşırmış bir haldeler. Bunun tek sebebi ise, tüm eğrilikleri doğrultacak Cihadı terketmekten başka bir şey değildir.Yüce Rabbimiz ne güzel buyuruyor: "Fitne çıkarmak, adam öldürmekten daha beterdir."

Allah Teâlâ, müslüman savaşçılara şöyle sesleniyor: Allah, Peygamberi ve müminlerle savaşan; sizi evinizden barkınızdan eden, sizin herşeyinize konmak için tüm güçleriyle sizin üzerinize gelen inkarcıları bulduğunuz yerde öldürün.Onların peşine düşüp onların işini bitirmek sizin en tabii hakkınızdır.Siz de onları sürüp çıkarın.Ta ki, onlar etkisiz ve zararsız hale gelsinler.

Evet, hangi fitne kafirlerin müminlere egemen olup Allah'ın dinini değiştirmesi, O'nun kanunlarını yürürlükten kaldırıp yeryüzünde fesat çıkarmaktan ve Allah yolundan alıkoymaktan daha büyük olabilir?! Doğrusu onlar, bir eğrilik sebebiyle o fitneyi isterler.

İşte bu sebeple Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Fitne kalmayıp, din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın."

Allah Teâlâ, Kabenin yanında, müslümanları kafirlerle savaşı başlatmaktan menetti. Bu, başka yerde savaşın yasak olmayıp caiz olduğuna işaret eder.Mescidi Haramın yanında savaşı siz başlatmayın. Savaşı başlatanlar onlar olsun ki, Allah'ın izniyle geri çekilsinler ve perişan olsunlar.

"Eğer vazgeçerlerse, zulmedenlerden başkasına düşmanlık yoktur." Onların vazgeçmeleri, savaşı bırakıp Allah'a yönelerek İslama girmeleridir. Tevbe ederek iman eden ve salih amel işleyenleri elbetteki Allah bağışlar ve onlara merhemet eder. " Doğrusu ben müslümanlardanım" diyen kimseyi dosdoğru yola ulaştırır. Çünkü hiç bir günah Allah'ı yıldırmaz. Kafirler, Allah hakkında en çirkin şeyleri yapsalar bile, Allah'a dönüp O'ndan af dilediklerinde, Allah onları ummadıkları bir şekilde bağışlayacaktır.

[134] İbn Abbas ve başka ilim adamlarımız *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 228.)* bu ayet hakkında şunları anlatırlar: Peygamberimiz @, Hicretin altıncı yılında umre yapmak için yola çıktığında, müşrikler onun yolunu kesip Kabeye gitmesine engel oldular, onu ve beraberindeki müslümanları umreden alıkoydular. Hem de bunu, haram ay olan Zilkade ayında yaptılar. Sonunda, gelecek sene umre yapabilmeleri için

➡ anlaşma yaptılar. Ertesi sene beraberindeki müslümanlarla birlikte Peygamberimiz @ Mekke'ye girdiler. Cenab-ı Hak, hürmetlerin karşılıklı olarak korunmasını isteyerek bu ayeti indirdi: Hürmetli ay, hürmetli aya mukabildir, hürmetler karşılıklıdır.

Haram aylar, içerisinde savaş yapılması yasak olan aylardır. Onlarda savaş yapmak yasaklanmıştır. Ne varki, o aylarda müslümanların dışındakiler savaşı başlatırlarsa, o zaman müslümanlara, haddi aşanlara karşılık vermeleri gerekir. Ama Rabbimizin "Allah'tan sakının" buyruğu her zaman müslümanların gözleri önünde durmalıdır. Çünkü Allah'tan sakınmak, O'nun yardımını gerekli kılar. Çünkü onlar, Allah'ı birleyen kullarıdır. Onların kalpleri, Allah'ın kudret eli arasındadır. O, onların dostu, yardımcısı ve destekleyicisidir.

[135] Bu ayet, Allah yolunda harcamaya teşvik ediyor. Tehlike, infak etmemenin bir sonucudur. İnsan, dini yayma uğruna cihad ve inkarcılara karşı durma için harcamalardan kaçınırsa, işte bu müslümanlar için bir yıkım ve yok oluştur. İyilik, Allah'a çağırmak, O'nun uğruna candan ve maldan geçmektir.

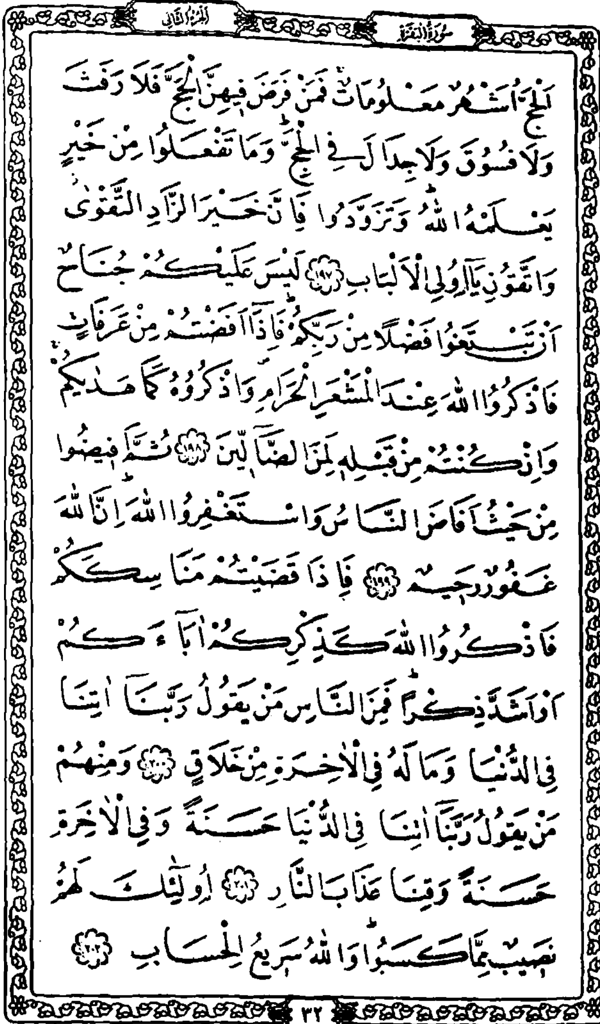
Allah Teâlâ, tüm işleri iyi ve güzel yapmayı sever. Bu iş ister Allah yolunda harcamak olsun, ister cihad uğruna yapılan harcama olsun, isterse Allah'ın isteklerini garanti altına alma uğruna olsun.

İhsân, insandan istenen dünya ve ahiretle ilgili her türlü işi en güzel bir biçimde yapmaktır. Bu bazen malı harcamak olur, bazen canı, kimi zaman da ilmi irfanı Allah yolunda harcamak ve dinin hizmetine sunmakla olur. Bunların hepsi ihsan, onları yapanların hepsi ise, Allah'ın sevdiği, bağışladığı, günahlarını örttüğü, ihsan ve ikramını bol bol verdiği kimselerdir. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "İhsanın karşılığı, ihsandan başka bir şey midir?" *(55 Rahman 60.)*

[136] Bu ayette Yüce Allah, alıkonulan ve gereklerini yerine getirmesi engellenen kimseler için haccın hükümlerini açıklıyor. Aynı şekilde bu hükümler umre ile birlikte hac yapanlar için de geçerlidir.

Yüce Rabbimiz sözü şöyle bağladı: Allah'tan sakının ve Allah'ın cezasının şiddetli olacağını bilin. Yani açıkladığı hükümlere karşı gelen, yasaklananları işleyen ve emirleri yerine getirmekte gevşek davrananlara karşı, Allah'ın cezası çok şiddetlidir.

الجزء الثاني — سورة البقرة

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ
وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ
يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى
وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ
وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا
مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٩﴾ فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ
أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا
فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ
مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

٣٢

وَاذْكُرُوا

197. "Hac bilinen aylardadır. O aylarda hacca girişen kimse bilmelidir ki, hacda kadına yaklaşmak, sövüşmek, döğüşmek yoktur. Ne iyilik yaparsanız Allah onu bilir. Kendinize azık edinin, şüphe yok ki azığın en iyisi Allah korkusudur. Ey akıl sahipleri! Benden korkun."[137]

198. "Rabbiniz'in fazlını istemenizde bir sakınca yoktur. Arafat'tan indiğinizde, Allah'ı Meş'aril Haram'da anın; O'nu, size gösterdiği şekilde zikredin. Nitekim siz önceleri gerçekten sapıklardandınız."[138]

199. "Sonra, insanların toplu olarak akın ettiği yerden, siz de akın edin. Allah'tan mağfiret dileyin. Doğrusu Allah, bol bol bağışlayan ve merhamet edendir."[139]

200. "Hac ibadetinizi bitirdiğinizde, babalarınızı andığınız gibi, hatta ondan daha kuvvetli bir anışla Allah'ı anın. 'Rabbimiz! Bize dünyada ver' diyen insanlar vardır, öylesine, ahirette bir pay yoktur."

201. " Onların içerisinde bir de 'Rabbimiz! Bize dünyada iyiyi, ahirette de iyiyi ver, bizi ateşin azabından koru' diyenler vardır."

202. "İşte onlara, kazançlarından ötürü karşılık vardır. Allah hesabı çabuk görür."[140]

[137] Sözü edilen aylar, Şevval, Zülkade ve Zilhiccenin ilk on günüdür.

Hacca niyet edip ihrama giren kimse için hacda, ne cinsel ilişki, ne sövüşmek ve ne de dövüşmek vardır. Ayette geçen "rafes" kelimesi, cinsel ilişkidir. Nitekim aynı kelime, bu anlamda oruç ayetinde de geçmişti. *(Bkz. Bakara 187.)* Aynı şekilde bu kelime, ilişki öncesi yapılan sohbet, öpme, kucaklaşma ve oynaşma gibi şeyleri de kapsar.

Ayette geçen "füsûk" kelimesi, Allah'ın yasakladığı şeyleri işlemektir. "Cidâl" ise, dövüşüp çekişmeye yol açan her şey ve Allah'ın emirleri karşısında büyüklenme gibi şeylerdir. Bunlar ister hac sırasında olsun, ister başka zamanlarda olsun yasaklanmış şeylerdir.

Tüm bu sınırlamalar, ihramlının takva ve şuur alanında kemale ermesi içindir. Gerçekten hac aylarında ihrama giren kimse, dünyayı terkedip giden teneşir tahtası üzerindeki ölü gibidir. Onda ne halkı korkutur, ne de onlara yönelir. Aksine o, ihramlı olduğu günlerde Yüce Allah'ın huzurunda yaşayabilmek için insanlardan uzaklaşır. Sadece Allah'ı dinler, O'na yakarır, O'ndan affını diler, O'nun rahmetini umar, tekbirlerle O'nu yüceltir, telbiyelerle O'na yöneldiğini söyler. Artık ihrama büründüğü ilk andan itibaren onun gönlü Rabbinin varlığı ve onun tüm organlarını, hücrelerini görüp gözettiğini hissetmeye başlar.

İbn Abbas anlatır: Yemenliler haccederken yanlarına azık almazlar ve "Biz Allah'a güvenenleriz" derlerdi. İşte bunun üzerine Yüce Allah şu ayeti indirdi: "Kendinize azık edinin, şüphe yok ki azığın en iyisi Allah korkusudur." Bunun anlamı şudur: yolculukta bu azıkla azıklanmayı unutmayın, ahiret yolculuğunu düşünün ve onun için en hayırlı azık hazırlayın. O da takva azığıdır. Takva, Allah'tan sakınan, Allah'ın istekleri konusunda insanlardan çekinmeyen müttakılerin azığıdır. Onlar sürekli O'nun hoşnutluğunu ve onunla insanları da gönülleyen kimselerdir. Onlar hiç kimseye en küçük bir haksızlık etmezler. Haccetmeye güç yetiren bir kimsenin, bazı müslümanların yaptığı gibi, kendi malını bırakıp başkalarının azık ve lutfuna güvenerek haccetmesi söz konusu olamaz. Yüce Allah, onları kendilerine lutfettiği akıl, idrak, anlayış ve mallarını takva uğruna kullanmaya çağırıyor. Onlar ancak bu şekilde akıl ve anlayış sahibi olmayı hakedebilirler.

[138] İbn Abbas, şunları anlatır: Cahiliyye döneminde araplar, Ukâz, Mecenne ve Zülmecaz gibi pazar ve panayırlar açarlardı. Hac mevsiminde ise ticaret yapmayı günah sayarlardı. İşte bunun üzerine şu ayet indi: "Rabbiniz'in fazlını istemenizde bir sakınca yoktur." Yani hac mevsiminde ticaret yapmanızda bir sakınca yoktur.

Arafat'ın herhangi bir yerinde durmak, haccın vakfe farzını yerine getirebilmek için yeterlidir. Hz.Peygamberin durduğu büyük taşların yanında durmak ise, Arafatta vakfenin bir şartı ve gereği değildir. Ama eğer orada durulabilirse bu güzel olur. Hacıya gereken, belirli vakitte Arafatın herhangi bir yerinde durmaktır. O, öğleden sonra öğle namazı ile ikindi namazını birlikte kılarak cem-i takdim yapar. Akşamı yatsı vaktinde, yatsı namazı ile birlikte Arafatta değil, Müzdelefede kılarak da cem-i te'hir yapar. Hacı, öğleden akşam güneş batıncaya kadar Arafatta durur, akşamdan sonra ise oradan cem-i te'hir yapmak için Müzdelifeye iner. Gece sabaha kadar orada kalır, sabah ezanı ile namazı kılar, ardından hacılarla birlikte Büyük Şeytanı taşlamak üzere Minaya geçer.

Ayette vurgulanan zikir, haccın gereklerini yerine getirirken kalbin sürekli Allah'ın huzurunda olduğunun bilincinde olması demektir. Namazını kılarken, şeytanları taşlarken, en güzel bir biçimde yerine getirdiği bu işlerin hikmet ve inceliklerini düşünerek.. Allah'ın huzurunda tekbir, tehlil ve dualarla kendinden geçerek bu coşkulu halini sürdürmektir zikir...

İnsan ve özellikle hacı, üzerindeki Allah'ın nimetlerini düşünürken..İslama girmek ve O'nu birlemekle kendisini Allah'ın seçkinlerden kıldığını düşünürken..Ki eğer o nimet olmasaydı insan o ilkel sapıklık içerisinde kalırdı..Hz. Nuh ve İbrahim Peygamberin İslamdan çıkan kavimlerinin üzerinde bulundukları sapıklık..Onların Allah'ın dinini, Yahudi ve Hristiyanlık adı altında nasıl tahrif ettiklerini düşünür..Ve böylece Allah'ın kendisine lutfettiği nimetin büyüklüğünü daha iyi anlar..Çünkü Yüce Allah, Muhammed ümmetine lutfedip onları sapıklıktan kurtarmış, dalalette bırakmamıştır. Öyle ki, onlardan bir grup sapacak olsa, bir başka grup hakkı hakim kılmak için seferber olur, bu uğurda mücadeleyi temel bir vecibe olarak görür..Sonuçta din, tıpkı Hz.Muhammed ve ashabının döneminde olduğu gibi hayata hakim olur..Allah'ın indirdiklerini uygulayan siyasi otoritesi ve batıldan arınmış gerçek kullardan oluşan toplumu ile..Ve böylece o bilir ve inanır ki, Allah'ın izniyle İslam, apaçık bir yol olmaya, Onun bayrağı gönderde dalgalanmaya ve en yüce olmaya ➡

devam edecektir..

[139] Hz. Aişe şunları anlatır: "Herkes Arafat'ta vakfe yaparken, kendilerine "humus" denilen Kureyş ve onların yandaşları olanlar, bır ayrıcalık olsun diye Müzdelife'de dururlardı. İslam gelince, Peygamberinden Arafat'a çıkıp orada vakfe yapmasını, sonra da oradan insanların toplu olarak akın ettiği yerden aşağı akmasını istedi. Böylece Cenab-ı Hak, Mekke'lilerle diğer Arapları eşitlemiş oldu. Nitekim O, şöyle buyurur: "Doğrusu bu sizin milletiniz tek bir millet ve Ben de sizin Rabbinizim, artık Bana kulluk edin." *(21 Enbiyâ 92.)*

Nitekim takvadan başka bir sebeple, Arabın Arap olmayana herhangi bir üstünlüğü söz konusu olamazdı. Aynı şekilde, Kureyş'in de diğer Arap kabilelerinden birine herhangi bir üstünlüğü olamazdı. İşte bu yüzden tüm hacıların vakfe yeri Arafat, topyekün akın edecekleri yer de Müzdelife olmuştu. Artık onlar ancak amelleri, Allah'ın haklarını gözetmeleri ve O'nun emirlerine tutunarak sevgisini kazanmakla üstün olacaklardı. Doğrusu Allah, kullarını nimetlerine karşılık nasıl şükredecekleri konusunda eğitmektedir. İtaatten daha büyük bir nimet de yoktur zaten.

İşte artık, haccın farzlarını yerine getirme nimeti tamamlanmış ve bayram sabahı büyük şeytanın taşlanması ile sona doğru yaklaşılmış oldu. Artık bize düşen, başarıya ulaştırdığı için Yüce Allah'a şükretmemizdir. Şükrün en güzel şekli ise Allah'tan afv dilemektir. Çünkü istiğfar, Allah'ı büyükleyerek muhtemel kusurlar için O'ndan özür dilemedir. Haccın gereklerini yerine getirirken, böyle bir kusur kuldan sadır olmasa bile istiğfarda bulunulmalı. Bu Allah'ın tüm kulları için bir ihsan'dır. Bu anda istiğfara teşvik edilmesinin sebebi ise, o anın rıza ve hoşnutluk anı, kullarına bol bol acıyıp bağışlayan Rabbin duaları kabul edeceği an olduğuna işaret içindir.

[140] Hac mevsiminde hacılar, Arafat, Müzdelife gibi tüm insanların toplandığı alanlarda toplanırlar ve oralarda yaptıkları hayırlarıyla baba dedelerini yadederlerdi. Sözgelimi şöyle derdi, onlardan biri: "Benim babam yedirir içirir, hamallık yapar, diyetleri ödemeyi üstlenirdi. Benim babam, hiç kimsenin yenemediği bir savaşçıydı. İşte benim babam, şöyle yapardı, böyle yapardı.." Orada onlar, babalarını anmaktan başka bir şey yapmazlardı. İşte Cenab- ı Hak, bu şekilde övünmeyi yasaklayarak şöyle buyurdu: "Babalarınızı andığınız gibi, hatta ondan daha kuvvetli bir anışla Allah'ı anın." Sizi en güzel bir şekilde yaratıp size en güzel bir anlayış ve değerlendirme gücü veren Allah'ı anın. Böylece O'na döndüğünüzü ve sadece O'na kul olduğunuzu ispat edin. Hem O'nu, babalarınızı andığınızdan daha fazla ve daha kuvvetli bir biçimde anın. Zira sizin babalarınız da sizin gibi bir zarar ve yarar veremeyen kullardır. İşte bu yüzden, hac ibadetinizi bitirdiğinizde size yakışan, babalarınızı yadetme yerine, Allah'ı anmanızdır.

Doğrusu dünyanın kendilerine ahireti unutturduğu kimselere, ahirette herhangi bir pay yoktur. Çünkü onlar ahireti unutup ondan gafil olanlardır. 'Rabbimiz! Bize dünyada iyiyi, ahirette de iyiyi ver, bizi ateşin azabından koru' diye yakaranlar ise, işte onlar kurtulanlardır. Allah'tan kurtuluşu istemekle onlar kurtuluşa erdiler. Lutuf ve kerem sahibi Yüce Yaratıcıdan onlar, hem dünyada hem de ahirette iyi ve iyilikler isterler. Allah onlara, dünyada kendine itaat edebilme nimetini vermiş, ahirette ise hakkettikleri rıza ve hoşnutluk nimetlerini verecektir.

وَاذْكُرُوا اللّٰهَ فِي اَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا اِثْمَ
عَلَيْهِ وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقٰى وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوا
اَنَّكُمْ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ
فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيُشْهِدُ اللّٰهَ عَلٰى مَا فِي قَلْبِهِ
وَهُوَ اَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَاِذَا تَوَلّٰى سَعٰى فِي الْاَرْضِ
لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ
الْفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ
بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ رَؤُفٌ
بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿٢٠٨﴾ فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمُ
الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾
هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا اَنْ يَأْتِيَهُمُ اللّٰهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ
وَالْمَلٰئِكَةُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٢١٠﴾

203. "Allah'ı sayılı günlerde anın. Günahtan sakınarak bir kimse acele edip, Mina'daki ibadeti iki günde bitirirse ona bir günah yoktur, geri kalsa da bir günah yoktur. Allah'tan sakının. O'nun katında toplanacağınızı bilin."[141]

204. "Dünya hayatına dair konuşması senin hoşuna giden, pek azılı düşman iken, kalbinde olana Allah'ı şahid tutan kimi insanlar vardır."

205- "İşbaşına geçince o, yeryüzünde bozgunculuk yapmak, ekin ve nesli yok etmek için çabalar. Allah ise bozgunculuğu sevmez."

206. "Ona: 'Allah'tan sakın' denince, gururu kendisine günah işletir, artık ona cehennem yetişir, ne kötü yataktır!.."

207. "İnsanlar arasında, Allah'ın rızasını kazanmak için canını verenler de vardır. Allah kullarına karşı çok şefkatlidir."[142]

208. "Ey İnananlar! Hep birden barışa girin, şeytanın adımlarına uymayın, doğrusu o sizin apaçık düşmanınızdır."[143]

209. "Size belgeler geldikten sonra kayarsanız, biliniz ki Allah güçlüdür, hakim'dir."[144]

210. "Onlar, bulut gölgeleri içinde, Allah'ın azabının ve meleklerin tepelerine inip işin bitmesini mi bekliyorlar? Bütün işler Allah'a dönecektir."[145]

[141] "Sayılı günler" Arafat'tan Müzdelife'ye inilmesiyle başlayan, hacıların büyük şeytanı taşlayıp iki gün Mina'da kaldıkları ve üçüncü gün Mekke'ye akın ettikleri teşrik günleridir. Hacılar isterlerse, dördüncü güne kadar Mina'da kalıp sonra Mekke'ye inebilirler.

İşte bu günler, zikir ve ibadetin müstehab olduğu çok mübarek, şeytan taşlama günleridir. Hacılardan dileyen acele edip taşlama işini iki günde bitirir Mekke'ye iner, dileyen de daha fazla kalabilir.

İbn Abbas, "sayılı günler"in teşrik günleri, "bilinen günler"in ise Zilhicce'nin ilk on günü olduğunu söyler.

[142] Bu ayette insanlardan bir başka sınıfa dikkat çekilmektedir: Dünya hayatına dair konuşması senin hoşuna gider ve pek azılı bir düşman iken kalbinde olana Allah'ı şahit tutar.

Biz de deriz ki: Allah'ın karşısında iki grup insan vardır. Bunlardan biri içtenlikle Allah'a inanan, sözü ve özü ile senin hoşuna giden, ama bu haliyle gerçekten hoş olan, Allah'ı ve Rasülünü seven kişi. Allah ve Rasülü de aynı şekilde onu sever.

İkinci grup ise, içi başka dışı başka olan münafıktır. Onun işi Allah'a kalmıştır. Çünkü biz kesin olarak onun içyüzünü bilemeyiz. Biz Peygamberler değiliz ki, Allah bize onların içyüzünü öğretsin ve onları bize bildirsin. Ama biz, onların dış görünüşlerine göre hüküm verir, iç yüzlerini ise Allah'a havale ederiz. Ancak onlar Allah'ın sınırlarını çiğneyip O'nun kullarına zulmeder ve kesin olarak bilinmesi gereken dinî bilgileri inkar ederlerse o zaman biz de tavrımızı ona göre belirleriz.

Çoğu zaman münafığın sözü bizi büyüleyebilir. Çünkü o, iyi bir söz ustası, laf ebesidir. İkna gücüne sahiptir. İşte bu yüzden Yüce Allah, bu ayetinde onlara kanmamamızı istemektedir bizden.

Günümüzde de münafıkların görüntüleri bu şekilde kendini göstermektedir. Ne ki, Yüce Allah, onların özelliklerini açıklamıştır. İşte biz, buna göre onları tanırız. Sahih bir hadisinde Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Kimde şu dört özellik bulunursa, o kimse katıksız münafıktır. Kimde de bunlardan biri bulunursa, onu terkedinceye kadar onda nifak alametlerinden biri var demektir: Emanete hıyanet eder, konuştuğu zaman yalan söyler, sözünde durmaz, düşmanlıkta haddi aşar." *(Buhârî, İman 24.)*

Doğrusu onlar münafıklardır. Onlardan birisi söz söylemeyi bitirince, yeryüzünde bozgunculuk ve yıkım için koşuşturur. Onların bozgunculukları ekin ve nesli tahrip etmede kendisini gösterir. Onların bu bozgunculukları sebebiyle, Yüce Allah ekinin bereketini alır, yahut yağmurları keserek, kurt ve haşeratı musallat kılarak ziraatı ve nesli yok eder. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 246.)*

Onlara nasihat kar etmez. Onlar Allah'tan korkmazlar, O'nun huzurunda eğilmezler. Şeytan kötü davranışlarını onlara süslü göstermiştir. Yeryüzünde haksız yere kibirlenip azgınlık yapmaları sebebiyle onlar yola gelmezler. Cehennem yeter onlara! O ne kötü bir döşektir!

Kur'ânın karakteristik özelliklerinden biri de şudur: O, zalimlerin konumlarına dikkat çekerken biz onun bir yandan da hayatı yenilediğini, bitkin düşmüş nefisleri rahmetiyle kurtarıp hak ve hayır işaretlerine yönlendirdiğini görürüz. Şöyleki, O, önce doğru yoldan sapan münafıkları anlattı. Ardından ise, sözü inananlara getirdi. Allah'ın rızasını kazanma uğruna canlarından geçenlere. Onlar asırlar boyu, tarihin her döneminde böyle yapmaya devam ettiler ve kıyamete kadar da aynı şekilde Allah'ın dinini desteklemeye devam edeceklerdir.

Elbette Allah, mallarıyla ve canlarıyla yolunda çırpınan, İslam sancağını tüm yeryüzünde göndere çekmek için didinen bu hayırlı yiğitleri bağışlayacaktır. Doğrusu O, kullarını bol bol bağışlayandır.. Onlardan sadır olan hata ve kusurlarını bağışlar. Onlar işledikleri herhangi bir günahtan hemen sonra tevbeye koşanlardır. Yüce Allah ise, onların tevbelerine mağfiretle mukabele eder. Onlar, yaratılışları bakımından günah ve iyiliğe yatkın Ademoğullarıdır çünkü...

[143] İnananlara yönelik hitap devam ediyor. Ayette Yüce Allah, inanan kullarını toptan İslama girmeye çağırıyor. Ayette geçen "silm"den murat, sadece barış hali, müslümanlarla kafirler arasında sağlanan ateşkes ve barış antlaşmaları değildir. Ayet, müslümanların, İslamî davranışların içerisine cahilî davranışlar karıştırmadan, bir bütün olarak İslama girmelerinin gereğini vurgulamaktadır. Silm, İslam demektir. Hep birden, yani tüm güzel ve iyi amellerle İslama girin demektir.

Aynı şekilde, müslüman olan kitap ehline düşen de İslam inancına Tevrat yahut İncilden hurafe ve batıl inançlar karıştırmamalarıdır. Çünkü İslam şeriatı, geçmiş şeriatların hükmünü ortadan kaldırmıştır.

➡ Dolayısıyla her müslümandan istenen, sadece Kur'ân hükümleridir. Ama tümüyle Kur'ân hükümleri.

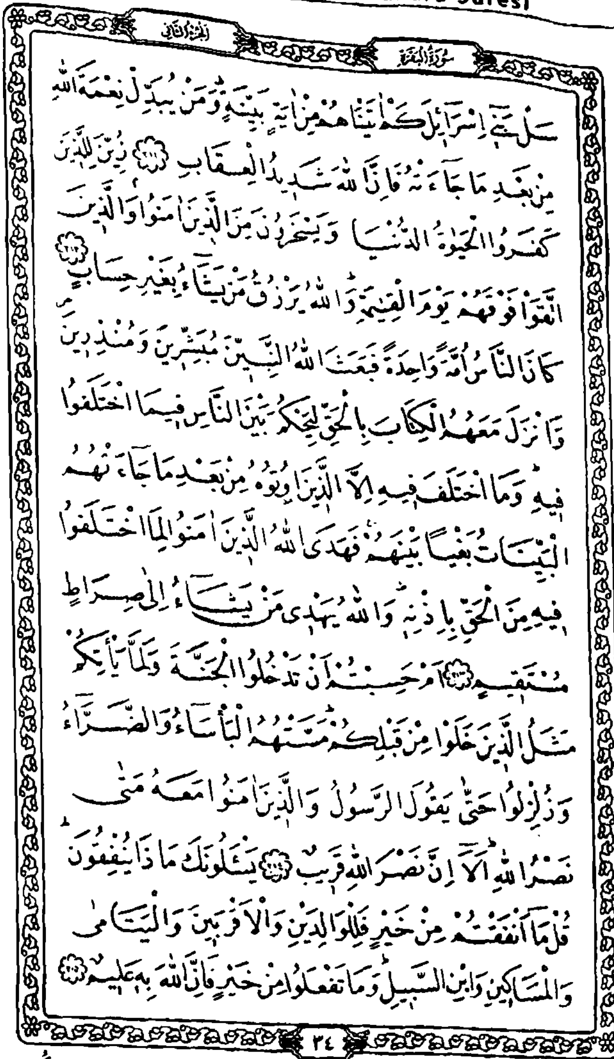
Biliniz ki, şeytan heva ve tutkuları size süslü, yaptıklarınızı güzel, batılı hak gösterir. Ona uymakta ise hem dünyada hem de ahirette helak vardır. O halde uymayın ona. Doğrusu o, sizin için açık bir düşmandır.

[144] Eğer siz haktan yüz çevirir, Allah'ın size hakkı açıklamasından sonra, size düşman olduğunu bildiğiniz halde şeytanın batıl kuruntuları sizi aldatırsa, o zaman kendinizden başkasında suç aramayın. Kınayacaksanız kendinizi kınayın. Biliniz ki, Allah karşı konulmaz bir gücün sahibidir. Sizi cezalandırmaya ve size en acıklı azapları tattırmaya kadirdir. O, verdiği hükümlerinde adildir, yersiz hükümler vermez. Haksız olarak kimseye azap etmez, adaletten başka hüküm vermez. O halde ey müslümanlar! Yüzlerinizi ve özlerinizi, içtenlikle ve gereklerini yerine getirerek alemlerin Rabbi olan Allah'a çevirin..

Bu konuda derim ki, müslümanlar topyekün İslama girmeye çağrılmışlardır. Emperyalizm ve ideolojik yaptırımlar onları, İslamın hükümlerini yürürlükten kaldırıp sadece ibadetlerini alır hale getirmiştir. Öyleyse onlar, kendilerine yeniden şerefli bir gelecek sağlayacak olan İslam vahdetine girsinler.

Yeryüzünün hemen her yerindeki tüm müslümanlar, hiçbir emrini, hükmünü yürürlükten kaldırmadan bütünüyle İslama katılmaya çağrılmaktadırlar. Onu bütünüyle hayata hakim kılmaya davet edilmektedirler. Tıpkı Hz.Muhammed @, ashabı ve Allah'ın yardımını hakedip onunla savaşan, fetihten fetihe koşan halifeleri gibi...

[145] Cenab-ı Hak, işte böylece, İslama girmeye ve onu savunup onun yanında yer almaya dikkat çektikten sonra; O'nun kullarını sorgulayarak kötüleri cezalandıracağını ve iyileri ise mükafatlandıracağını hatırlatıyor.

سورة البقرة
الجزء الثاني
سَلْ بَنِىٓ اِسْرَٓائِيلَ كَمْ اٰتَيْنَاهُمْ مِنْ اٰيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللّٰهِ
مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝ زُيِّنَ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ
اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝
كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ
وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا
فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ اِلَّا الَّذِينَ اُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ
الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا
فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهٖ وَاللّٰهُ يَهْدِي مَنْ يَشَٓاءُ اِلٰى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ۝ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ
مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَٓاءُ وَالضَّرَّٓاءُ
وَزُلْزِلُوا حَتّٰى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا مَعَهُ مَتٰى
نَصْرُ اللّٰهِ اَلَٓا اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيبٌ ۝ يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ
قُلْ مَٓا اَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِينَ وَالْيَتَامٰى
وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيمٌ ۝
٣٤
كُتِبَ

211. "Sor bakalım İsrailoğullarına: Biz onlara nice apaçık ayetler verdik. Artık kim, kendisine geldikten sonra Allah'ın nimetini değiştirirse, bilsin ki, Allah'ın cezası şüphesiz çok şiddetlidir."[146]

212. "İnkar edenlere, dünya hayatı güzel görünür, onlar, inananlarla alay ederler, oysa, *Allah'a karşı gelmekten sakınanlar* kıyamet günü onların üstünde olacaklardır. Allah dilediğini hesapsız şekilde rızıklandırır."[147]

213. "İnsanlar bir tek ümmetti. Allah Peygamberleri müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdi; insanların ayrılığa düşecekleri hususlarda aralarında hüküm vermek için onlarla birlikte hak olarak Kitap indirdi. Ancak Kitap verilenler, kendilerine belgeler geldikten sonra, aralarındaki ihtiras yüzünden onda ayrılığa düştüler. Allah, inananları, hakkında ayrılığa düştükleri gerçeğe kendi izni ile eriştirdi. Allah dilediğini dosdoğru yola eriştirir."[148]

214. "Sizden önce gelenlerin durumu sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannettiniz? Peygamber ve onunla beraber müminler: 'Allah'ın yardımı ne zaman?' diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı. Dikkat edin Alah'ın yardımı şüphesiz yakındır."[149]

215. "Sana, ne harcayacaklarını sorarlar. 'Sarf edeceğiniz mal, ana baba, yakınlar, yetimler, düşkünler, yolcular içindir. Yaptığınız her iyiliği Allah şüphesiz bilir' de."[150]

146 İsrailoğullarına, onları Allah'a çağırıp O'nun azametinden korkutarak gelen ayetlerden sor bakalım! Şüphesiz Yüce Allah, İlahî gücünü önlerinde açıkça onlara göstermek için Hz.Musa'ya ikram etti Koskoca deniz iki büyük parçaya ayrıldı. Her bir parça Yüce kudretin tuttuğu dağ gibi dalgalardan oluşmaktaydı. Bu durum Hz.Musa 'nın kavmi ile birlikte karşıya geçinceye kadar böylece devam etti..

İşte Yüce Allah, İsrailoğullarına bu manzarayı hatırlatmaktadır. Çünkü onlar, dağları bile secdeye kapandıran nice ayetleri, mucizeleri görüp bildikleri halde küfürde ısrar etmekteydiler. Hz. Musa 'nın devrinden günümüze dek, hakka başkaldırıp batılda direnen herkes için onların bu durumu iyi bir örnektir Gerçekten onların çoğu, apaçık ayetlere ve keskin delillere rağmen onlardan yüz çevirdiler, Allah'ın nimetini inkarla değiştirip imana karşılık küfrü aldılar. Doğrusu bu, inkar ve sapıklık karanlıklarında yüzen kalplerin halidir. Artık o kalpler, ne anlarlar, ne görürler ve ne de o apaçık ayetleri algılarlar!.

147 Andolsun ki, şeytan onlara dünya hayatını süslü göstermiştir. Bozuk kalpli ve sakat akıllı inkarcılara dünya hayatını süslemiştir. Onlar kibir ve gururları, sonlu saltanatları ile kendilerinin bir şey üzerinde olduklarını sanırlar. Malları ve çoluk çocuklarının çokluğu ile övünmek onları oyalayıp aldatmıştır.

Onlar, dünyayı en büyük hedefleri haline getirenlerdir. Onlar kendilerini helak etmekle de yetinmezler. Müminlerle ve onların ahiret için koşturmaları ile de alay etmeye devam ederler. Onların Allah yolunda harcadıkları çok az bir şeydir. Onlar bilmezler ki, gerçekten akıllarını kullanan anlayış sahipleri inananlardır.. Çünkü sadece müminlerdir İlahî kitaba tutunarak kendilerini koruma altına alanlar..Onlardır, Allah'ın emri ile hoş ve helal rızıklara erenler.. İmtihanın bir gereği olarak Rableri, onların mallarından, çocuklarından ve meyvelerinden eksilterek biraz korku ve biraz açlıkla onları denese; sen onları, Allah'ın rahmet ve duasının gölgesi altında, huzur ve sükun içerisinde O'nun kaza ve kaderine sabrederek razı olduklarını görürsün..

Bu bir yana.. Öte yandan Yüce Allah, bir şeye misliyle karşılık vermez.. Çünkü O, kullarının yaptıklarını yapmaktan çok uzaktır.. Ama O, hesabsız bir şekilde verir..İstemeden verir..Karşılıksız verir..Kulları O'na yönelip O'ndan bir şey isteyince, O onlara tasavvur edebildikleri ile karşılık verir.. Bir iyiliğe on katıyla karşılık verir..Hatta onu yediyüz katına kadar artırır da artırır..

O hesab günü gelince onlar, hiçbir gözün o zamana kadar görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir akılın hayal bile edemediği şeylerle karşılaşırlar.. Ama gerçek kullar, yaptıkları şeyleri bir katıyla yahut on katıyla mükafatlandırılmak için yapmazlar.. Onlar ancak Allah'ın rızasını ve O'nun merhametini umarak amel işlerler..

148 Yaratılış ve iman kıssasının özeti.. Yüce Allah'ın Peygamberler gönderme ve kitaplar indirmekle tüm kullarına; onları sapıklık ve fitnelerden kurtarıp hidayete erdirmekle özellikle müminlere olan lutfunun açıklanışı.. Ve işte Cenab-ı Hakkın, Hz. Adem ile eşi Havva'ya verdiği cennetten dünyaya inin emri: "İnin oradan hepiniz, tarafımdan size bir yol gösteren gelecektir; Benim yoluma uyanlar için artık korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir de." (2 Bakara 38.) Onlar yere indiler. Allah'ın rahmetinden uzak olsun, şeytan da onlarla beraber yeryüzüne yerleşti. Orada insanlar çoğaldılar. Onlar Hz.Adem'e Allah'ın öğrettiği ve ezberlettiği kelimelerden oluşan Allah'ın dini, şeriatı ve metodu üzere O'na ibadet eden tek bir ümmet halinde idiler. Adem 'in soyu, Allah'a itaat eden ve isteklerini yerine getirerek gazabından sakınan düzenli bir İslam cemeati olarak hayatlarını sürdürdüler. Derken Hz.Adem 'in üzerinde olduğu metoda karşı koyan cahiliyye geldi ve Allah'a ortak koşma gündeme geldi..

Allah Teâlâ, hakkı ve onun iktidarını yenilemeyi ve kendi metodunu korumayı diledi ve bunun için Hz.Nuh 'u gönderdi. Nuh Peygamber dokuzyüz elli yıl hakka çağırdı ve onu hatırlattı durdu. Ardından batılı ve yandaşlarını ortadan kaldıran tufan geldi. Hak, Nuh ve onun İslam cemeati ile birlikte varlığını sürdürsün diye..

Seneler geçti aradan..İnsanlar tekrar yüz çevirdiler hakdan..Bunun üzerine insanları Nuh 'la beraber olanlar gibi toptan İslama girmeye çağıran Peygamberler geldi peşpeşe..Derken Hz.İbrahim geldi ve hoşgörü dini olan gerçek hak dini hayata hakim kıldı. Hz.Musa, Hz.İsa Peygamberler onu izlediler..Hepsi insanları, Alemlerin Rabbine yönelerek toptan İslama girmeye çağırdı.

Hz.Musa 'nın kavmi haktan yüz çevirip döndüler. Bunun üzerine Yüce Allah, sapıtan İsrailoğullarını hurafattan hakikata ulaştırması için Hz.İsa Peygamberi gönderdi. İsrailoğulları, bozup tahrif ettikleri Tevratın ilkelerini düzeltmek için Hz.İsa 'nın getirdiği ilkelere karşı çıktılar. Aynı şekilde onlar, kendilerine haram kılınan bazı şeyleri helal kılan, Tevrattan tahrif ettikleri şeyleri onlara açıklayan, onlara perdeli gönülleri, kör gözleri ve sağır kulakları açacak olan son peyagamberin müjdeleri ile gelen İncile de karşı çıktılar. İsa Peygambere ➡

baş kaldırdılar ve onu öldürmeye yeltendiler. Yüce Allah, İsa Peygamberi onların elinden kurtardı ve onu katına yükseltti. Derken Miladî altıncı asrın ortalarına gelindi. Artık yahudi ve hristiyanların günah ve taşkınlıklarına bir dur deme zamanı gelmişti...İşte bunun için Yüce Allah Hz.Muhammedi @ gönderdi.."Bir şahit, müjdeci, uyarıcı; Allah'ın izniyle O'na *çağıran, nurlandıran bir ışık olarak..*" *(33 Ahzab 45-46.)*

Konumuz olan ayette "onlarla birlikte hak olarak Kitap indirdi" buyurulmuştur. Bununla tüm Peygamberlerin kitaplarının içeriğinin tek bir kitapta toplandığına dikkat çekilmiştir. O ortak mesaj da, Allah'ı birlemek, hiçbir şeyi O'na ortak koşmadan sadece O'na kulluk yapmaktır. O tek kitabın tek hedefi de şudur: İnsanların ayrılığa düşecekleri hususlarda aralarında hüküm vermek için..İşte bu uyulması gereken gerçektir ve doğru yolun kendisidir. Doğrusu o, tahrif ve dejenereden korunmuş bir şekilde geçmiş Peygamberlere ve onların mesajlarına uymaya çağıran bir Kitaptır. Yine o, tüm insanlığı topyekün İslama girmeye çağırmaktadır. Hakimiyetin yalnızca Allah'ın olduğuna inanmaya davet etmektedir. O halde Allah'a inanan kimse Kur'an ile hükmetsin. Çünkü o, Allah'ın en yüce kelimesidir. İnkarcıların sistemleri ise alçaklıktır.

Evet Kitabın ilk görevi, insanların ayrılığa düştükleri hususlarda aralarında hüküm vermektir. Kitap hakkında onların ayrılığa düşmeleri ise, ancak kendilerine Allah'ın yolunu açıklayan Peygamberlerin gelmesinden sonra olmuştur..Hem de onların dürüstlüklerine işaret eden ayetlerle birlikte gelmelerinden sonra..Onlar güya kitap ehlidirler. Biz bugün onları, tüm kitapları ve Peygamberlerin mesajlarını tam olarak içeren Kur'an'a rağmen ve Kur'an üzerinde de ayrılığa düştüklerini görmekteyiz.

149 Müslüman Rab olarak Allah'ı, Peygamber olarak Hz.Muhammedi kabul edip Kitabın isteklerini gözeterek, yasaklarından kaçınıp onu hayata hakim kılarak iman yolunda yürürken bir takım iman denemelerinden geçer..Bu sınavda kim imanında sadakatini ve Allah'a olan samimi bağlılığını gösterirse Allah onu, yolunda *sabit kılar ve ona hidayetini lutfeder..Kim de bir şek ve şüphe içerisinde olursa onun da imanının zayıf ve* sahte olduğu ortaya çıkmış olur..

İbn Abbas, ayette geçen "be'sâ" ve "darrâ" kelimelerinin fakirlik ve hastalık olduğunu, "sarsılma"nın ise, düşman korkusu olduğunu söyler.

Habbâb b. Eret anlatır: "Ey Allah'ın Rasülü! Bizim için Allah'a dua edip yardım dilemeyecek misin?" dedik. O @ şöyle buyurdu: "Şüphesiz sizden öncekilerden biri, saç ayrımından ayaklarına kadar testere ile doğranırdı da yine dininden ayrılmazdı. Kemiklerine kadar etleri demir taraklarla taranırdı, bu da onu dininden ayırmazdı. Allah'a yemin ederim ki, Allah muhakkak bu işini tamamlayacaktır. Öyle ki bir yolcu ta Sana'dan kalkıp Hadramevt'e gidecek de Allah'tan başka hiç kimseden korkmayacak. Koyunu için de sadece kurttan korkacak. Fakat siz acele eden bir topluluksunuz!" *(Buhârî, İkrâh 1.)*

Yeryüzünü putçuluktan temizleyip müminlerin eliyle adaletin tesisi için cihadın farzıyyet ve gerekliliğine inananlar zafer konusunda acele etmemelidirler. Yardım ve zafer Allah katından gelecektir elbet. Ama zaferin bedeli bu konuda Allah'a güvenmektir.

Önceki toplumlardan Allah'a yakınen inananlar bu gerçeği çok iyi bildiler. Elbette Yüce Allah, onların Peygamberleriyle birlikte "lâ ilâhe illallah" dedikleri ilk anda onlara yardım etmeye kadirdi. Ama onlar tıpkı öncekiler gibi zorluk ve darlıklarla karşılaştılar ve sarsıldılar. Çünkü Yüce Allah, yardım ve zaferi ancak iman sınavından sonra verir. Onlar düşmanlarıyla savaşlara katıldılar ve nihayet Peygamberleri şöyle dedi: "Allah'ın yardımı ne zaman?" Ve ardından cevap geldi: "Dikkat edin! Allah'ın yardımı çok yakındır."

İşte peygamberler ve onların izinde gidenler hakkında kıyamete dek Allah'ın sünneti böyledir. Cenab-ı Hak, Kur'anında Peygamberlerin çektikleri şiddetli sıkıntı ve çilelerden, onların bu sıkıntı ve çilelere nasıl katlandıklarından bahseder.. İşte Nuh Peygamber..Şöyle yakarıyor Rabbine: "O 'Ben yenildim, bana yardım et' diye Rabbine yalvarmıştı." *(54 Kamer 10.)*

Çeşit çeşit sıkıntı, darlık ve zorluklar kendilerini çepeçevre kuşatınca Peygamberler hep böyle yapmışlar, ardından Allah'ın güç ve kudreti tecelli etmiştir: "Dikkat edin! Allah'ın yardımı çok yakındır."

150 Bu ayet, önce ana-babaya yardım etmeyi vacip kılıyor. Ardından yakınlık sırasına göre diğer akrabalar gelir. İmkanlar elverdiği ölçüde onlara yardım edilir. En doğrusunu Allah bilir.

Öte yandan Yüce Mevla, infakın mali harcamalardan öte kapsamlı bir kavram olduğuna dikkat çekiyor. Yaptığınız her iyiliği Allah şüphesiz bilir, buyuruyor O. Yani yaptığınız her hayrın karşılığını O fazlasıyla verir. Çünkü O, yaptığınız hayırların yerine dünyada size verir, ahirette de onları sizin mizanınızdaki güzelliklerin içerisine kor.."Hem de, hiç kimseye malın ve oğulların fayda vermeyeceği o günde.." *(26 Şuarâ 88.)*

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسٰى اَنْ تَكْرَهُوا
شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسٰى اَنْ تُحِبُّوا شَيْـًٔا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ
الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ
اللّٰهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاِخْرَاجُ اَهْلِهِ مِنْهُ
اَكْبَرُ عِنْدَ اللّٰهِ وَالْفِتْنَةُ اَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ
يُقَاتِلُونَكُمْ حَتّٰى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ اِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ
يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَاُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ
اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
قُلْ فِيهِمَا اِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَاِثْمُهُمَا اَكْبَرُ مِنْ
نَفْعِهِمَا وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذٰلِكَ
يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

216. "Hoşunuza gitmediği halde size savaş farz kılındı. Belki de o hoşlanmadığınız şey sizin iyiliğinizedir ve ihtimal ki sevdiğiniz bir şey de sizin kötülüğünüzedir. Siz bilmezsiniz, Allah bilir."[151]

217. "Sana hürmet edilen ayı, o aydaki savaşı sorarlar. De ki: 'O ayda savaşmak büyük suçtur. Allah yolundan alıkoymak, O'nu inkar etmek, Mescidi Haram'a engel olmak ve halkını oradan çıkarmak Allah katında daha büyük suçtur. Fitne çıkarmak ise öldürmekten daha büyüktür'. Güçleri yeterse onlar, dininizden döndürünceye kadar sizinle savaşa devam ederler. İçinizden kim dininden dönüp kafir olarak ölürse, bunların işleri dünya ve ahirette boşa gitmiş olur. İşte cehennemlikler onlardır, onlar orada temellidirler."

218. "İnananlar, hicret edenler ve Allah yolunda cihad edenler, işte onlar Allah'ın rahmetini umarlar. Allah çokça bağışlar ve merhamet eder."[152]

219. "Sana içki ve kumarı sorarlar, de ki 'İkisinde hem büyük günah ve hem insanlara bazı faydalar vardır. Günahları faydasından daha büyüktür'. Ne sarf edeceklerini sana sorarlar, 'artanı' de. İşte böylece Allah, düşünesiniz diye size ayetleri açıklar."[153]

[151] Yeryüzünün düzenini, inancı ve İslamı koruyup onu insanlara ulaştırmak için cihad müslümanlara kesin olarak farz kılınmıştır. Sahıh bir hadislerinde Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Savaşmadan ve savaşmayı gönlünden geçirmeden ölen kimse, bir çeşit nifak üzere ölmüş olur." *(Müslim, İmaret 158.)* "Mekke fethinden sonra hicret yoktur.. Ama cihad ve niyet devam edecektir..O halde savaşa çağrıldığınızda savaşa çıkın." *(Buhârî, Cihâd 1, 28, 194.)*

Hoşunuza gitmediği halde buyurulmuştur. Çünkü siz çoğu kere ölümden, yenilgi ve esir düşmekten korkarsınız. Ama siz nereden bileceksiniz ki, belki de zafer sizi beklemekte ve sonuçta iki güzellikten biri olan ya şehadeti ya da gazılığı kazanacaksınız..

Ardından Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: Belki de o hoşlanmadığınız şey sizin iyiliğinizedir. Gerçekten insan hayrın ve şerrin nereden kendisine geleceğini bilemez. Bazen savaşta yenilgiye uğrar, ama Allah'ın hoşnutluğunu kazanır. Kimi zaman galip gelir, ama bu sefer zafer sarhoşluğu onu aldatır ve kendisini helaka götürecek şeyleri ona yaptırıverir.

Takva sahibi olan gerçek müminin seçtiği, daima Allah'ın seçtiği olur. Aynı şekilde onun istemediği şey de Allah'ın istemediği şeydir. İşte o zaman Yüce Allah, onu seçtiği ve hoşnut olacağı şeye ulaştırır. Kim bu hal üzere olursa, o Allah'ın hoşnutluğu ve büyük ihsanının içerisinde olur. Elbette Yüce Allah çok iyi bilir, kullar ise bilmez.

[152] İbn Kesir, *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 252-254.)* bu ayetin iniş sebebi hakkında pek çok rivayet serdeder. Bizim onlardan seçtiğimiz ise, İbn Abbas 'ın şu görüşüdür: "Müşrikler, haram ayda Allah'ın Rasülünü Kabeye girmekten alıkoydular. Ama ertesi sene Allah, yine haram ayda Peygamberine Kabeyi açtı ve oraya girmesini sağladı. Müşrikler, haram ayda savaşıyor diye Peygamberimizi kınadılar. İşte bunun üzerine Cenab- ı Hak şöyle buyurdu: Allah yolundan alıkoymak, O'nu inkar etmek, Mescidi Haram'a engel olmak ve halkını oradan çıkarmak Allah katında daha büyük suçtur. Tüm bunlar haram ayda savaşmaktan daha büyük bir günahtır. Beytullahın çevresinde fitne çıkarmak ve Allah'ın dininde karar kılmış, Allah'ı evinde büyüklemek isteyen tevhid ehlini oradan çıkarmak, savaştan daha büyük bir günahtır.

İşte onlar, sizi dininizden çıkarıp Allah'ın doğru yolunu size göstermesinden sonra tekrar küfre döndürünceye kadar sizinle savaşmakta kararlıdırlar. O halde siz Allah'ın kızgınlığından sakının!

İnandıktan sonra aranızdan tekrar küfre dönenler bu halleri üzere ölürlerse, onların tüm yaptıkları, dünya ve ahirette boşa gitmiştir. İşte onlardır ateş yaranı olanlar. Onlar orada temellidirler..

Ardından Yüce Rabbimiz, iman edip hicret eden, cihad ederek şehit yahut esir düşenlerin cennetlikler olduklarını, onların da cennette temelli kalacaklarını açıklamaktadır.

[153] Bu, Kur'ân-ı Kerimde içkiden bahseden ilk ayettir. Bundan önce bu konuda başka bir ayet henüz inmemiştir. Akide eğitim dönemi Mekke'de geçmiş ve inanç gönüllere yerleşmişti artık. Bu ayetin iniş yeri ise Medine'dir. Orada siyasi güç İslamındır. İktidar Hz.Muhammed @ ve çevresindeki ümmetinin elindeydi. Siyasi otorite Allah'ın indirdiği hikmetli yasaları uygulamaktaydı. Müslümanlar, karşılaştıkları din ve dünyaları ile ilgili işlerini Peygamberlerine sormaktaydılar..

İşte bu aşamada, içki ve kumarın İslam toplumu ve İslam devletinin yararına olmadığını anlamak için, müslümanların idrakleri yavaş yavaş açılıyordu..Daha Allah, içki ve kumar konusunda bir açıklama yapmadan onlar bunun hükmünü soruyorlar, Yüce Allah da onlara cevap veriyordu: İçki ve kumarda çok büyük bir günah vardır. O ikisinde insanlar için bir takım yararlar daolabilir. Ne varki, onların günahı, zararı faydasından çok daha büyüktür..

Onlardaki büyük günah, onlar aracılığı ile şeytanın müslümanların arasına düşmanlık ve kin tohumlarını atması, onları Allah'ı zikirden ve namazdan alıkoymasıdır. Bunlar ise, dinde çok büyük bir günahtır..

Onlardaki bir kısım yararlara gelince, dünyevi bazı şeylerdir. Onların alım satımından kar elde etmek gibi..Sözgelimi, onlardan bir kısmı kumardan kazandığı bazı şeylerle kendilerine ve ailelerine bir şeyler alabilirler. Fakat bu basit yararlar, onların zarar ve tahribatlarıyla mukayese bile edilemez. Çünkü onların zararları akıl ve din ile ilgilidir. İşte bu yüzden Cenab-ı Hak, 'Günahları faydasından daha büyüktür' buyurdu. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 255.)*

Ahmed b. Hanbel'in rivayet ettiğine göre,Hz. Ömer şöyle demiştir: "İçkinin haramlılığı ile ilgili ayet

➡ inince ben şöyle dua ettim: "Allahım! İçki hakkında bize doyurucu bilgiler gönder!' Bunun üzerine Bakara suresindeki şu ayet indi: "Sana içki ve kumarı sorarlar, de ki 'İkisinde hem büyük günah ve hem insanlara bazı faydalar vardır. Günahları faydasından daha büyüktür." Bunun üzerine Ömer çağırılıp kendisine bu ayet okundu. O yine; 'Allahım! İçki hakkında bize doyurucu bilgiler indir!' diye dua etti. Bunun üzerine şu ayet indi: "Ey İnananlar! Sarhoşken, ne dediğinizi bilene kadar namaza yaklaşmayın." (4 Nisa 43.) Bunun üzerine Hz.Peygamberin bir münadisi namaza durulacağında, sarhoşların namaza yaklaşmamaları gereğini, ilan etmeye başladı. Ömer 'e bu ayet okununca o yine, 'Allahım! İçki hakkında bize doyurucu bilgiler indir!' diye dua etti. Bunun üzerine şu ayetler indi:

"Ey İnananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki saadete eresiniz."

"Şeytan şüphesiz içki ve kumar yüzünden aranıza düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan, namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçersiniz değil mi?" *(5 Maide 90-91.)*

Hz. Ömer 'e bu ayetler okununca bu sefer o şöyle dedi: "Evet vazgeçtik, vazgeçtik Ya Rab!" *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 255.)*

Burada Cenabı- Hakkın içkiyi yasaklarken izlediği aşamaların ilkinde biraz durmak istiyoruz. Gerçekten de bu aşama, insanların gönüllerine şifa veren bir tesir gücüne sahiptir. Bu gönüller, Allah'ın indirdiklerini kabul etmeye başlayınca, akıl, sağlık ve mallarını telef eden içki hakkında Hz.Peygambere sorular sormaya başladılar. Son aşamada ise "artık bunlardan vazgeçersiniz değil mi?" sorusu gelince bu soru müminleri, şarap fıçılarını kırıp bir daha hiç ağızlarına almamak üzere sokaklara dökme konusunda birbirleriyle yarış etmeye sevketti.

Onların gönülleri hassas narin gönüllerdi.. Yüceliklere çıkarak gelen buyruğu içtenlikle alıp gereğini yerine getirmek için seferber olan gönüller..Ne güzel bir sözdür Ömer 'in son ayetin sonunda söyledikleri! "Evet vazgeçtik, vazgeçtik Ya Rab!"

Ayette geçen "afv" kelimesi artan fazlalık demektir.. İnsanın temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra geriye kalan şeydir bu..Allah'ın seçkin kulları temel ihtiyaçlarını gördükten sonra, arta kalan mali güçlerini çevrelerindeki muhtaçlar için harcarlar..

İşte böylece Allah, düşünesiniz diye size ayetleri açıklar. Dünya ve ahiret işleriniz hakkında açıklamalar yapar. Taki hayırlı işlerle en güzel bir biçimde Allah'a yaklaşmaya bir yol bulursunuz.

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ
لَهُمْ خَيْرٌ ۖ وَإِن تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِ ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
وَلَا تَنكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ۚ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ
مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ۗ وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا
وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۗ أُولَٰئِكَ
يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ ۖ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ
بِإِذْنِهِ ۖ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ
وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ
أَمَرَكُمُ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ
نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ ۖ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُم مُّلَاقُوهُ ۗ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ
وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِّأَيْمَانِكُمْ أَن تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا
وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

220. "Dünya ve ahiret hakkında ayetleri açıklar O. Sana yetimleri sorarlar, de ki: 'Onların işlerini düzeltmek hayırlıdır'. Eğer onlarla bir arada yaşarsanız, artık onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah düzeltenden bozanı ayırdetmesini bilir. Allah dileseydi sizi zora sokardı. Allah şüphesiz güçlüdür, Hakim'dir."[154]

221. "Allah'a eş koşan kadınlarla onlar imana gelinceye kadar evlenmeyin. İnanan bir cariye, hoşunuza gitse de putperest bir kadından daha iyidir. İnanmalarına kadar; puta tapan erkeklerle mümin kadınları evlendirmeyin. İnanan bir köle, hoşunuza gitmiş olsa da, puta tapan bir erkekten daha iyidir. İşte onlar ateşe çağırırlar, Allah ise izniyle cennete ve mağfirete çağırır ve insanlara düşünüp ibret alsınlar diye ayetlerini açıklar."[155]

222. "Sana, kadınların aybaşı hali hakkında da sorarlar. De ki: 'O bir ezadır' Aybaşı halinde iken kadınlardan el çekin, temizlenmelerine kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri zaman, Allah'ın size buyurduğu yoldan yaklaşın. Allah şüphesiz daima tevbe edenleri sever, temizlenenleri de sever."[156]

223. "Kadınlarınız sizin tarlanızdır, tarlanıza istediğiniz gibi gelin. Kendi geleceğiniz için hazırlıklı olun. Allah'tan sakının. O'na, hiç şüphesiz kavuşacağınızı bilin. İnananlara müjdele."[157]

224. "İnsanların arasını düzeltmeniz, günahtan sakınmanız ve iyi olmanız için, Allah'a yaptığınız yeminleri engel kılmayın. Allah işitir ve bilir."

[154] İbn Abbas şunları anlatır: "Yetimin malına ergin çağa ulaşana kadar en güzel şeklin dışında yaklaşmayın." *(17 İsrâ 34.)* "Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, karınlarına ancak ateş tıkınmış olurlar, zaten onlar çılgın aleve atılacaklardır." *(4 Nisâ 10.)* ayetleri inince, yanlarında yetimler bulunan kimseler, yetimlerin yiyip içeceklerini kendi mallarından seçip ayırdılar. Onlar, yetimin yiyeceği için malından bir miktar ayırıp bekletmeye başladılar. Yetim ayrılan miktardan yiyor, bazen de yiyemediği bozulup gidiyordu. Bu da onların zoruna gidiyordu. Durumu Peygamberimize bildirdiler. Bunun üzerine şu ayet indi: "Sana yetimleri sorarlar, de ki: 'Onların işlerini düzeltmek hayırlıdır'. Eğer onlarla bir arada yaşarsanız, artık onlar sizin kardeşlerinizdir." Bu ayetle birlikte onlar tekrar yetimlerin yiyip içeceklerini kendi mallarına karıştırdılar. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 256.)*

Bu ayetle Yüce Allah, onları, bir arada yaşadıkları yetimlere kardeş yaptı. Bu konuda hassasiyet göstermek, onların hak ve hatırlarını gözetmek, mallarını koruyup onların da kendilerinden birer parça olduğunu onlara hissettirmek kaydıyla, artık onlarla birlikte yiyip içmekte bir sakınca yoktu.. Yine Cenab-ı Hak, yetimlerle bir arada olmaktan sakınarak daha önceden onların işlerini görmek için mallarından bir miktar almalarının da caiz olduğunu, bunda bir haksızlık ve zulmün söz konusu olmadığını bildirdi. Elbette Allah bozguncuyu düzeltenden ayırt etmesini çok iyi bilir. Yüce Allah, onların işlerini görmek isteyeni de, onlara haksızlık yapmak isteyeni de çok iyi bilir. O, azizdir, hakimdir. O, ne zulmeder, ne de zulmü sever. Bu sebeple kullarına yakışan, yetimler hakkında adaleti aramaları, onların onurlarını korumaya gayret etmeleri, malları, dinleri, eğitim ve öğretimleri konusunda onların haklarını gözetmeleridir. Onlar bütün bunları hakkıyla yaptıkları takdirde, bunun mükafatını da göreceklerdir..

[155] Doğrusu bu ayet, putperest müşriklerle evlenmeyi açık bir şekilde yasaklamaktadır. Bu konuda kadın erkek birdir. Kitap ehli kadınlarla evlenmenin mubahlığı konusunda ise ilim adamları hemfikirdir.

Doğrusu ben bugün, kimi müslüman erkeklere şaşmaktayım. Onlar, din ve inanç düşmanlarına kendi ciğer parelerini güvenebilmektedirler! Kitap ehli yani yahudi yahut hristiyan bir kadınla evlenen bir müslüman, kendi çocuğunu büyük bir fikri çatışmanın içerisine itmektedir. Anne kiliseye giderken, babası da camiye gidecek, çocuk da iki arada bocalayacaktır.

İşte bu yüzden Yüce Allah, onları müşriklerden şiddetle sakındırmaktadır: İşte onlar ateşe çağırırlar. Dinde fitneye düşürerek, dünyaya rağbet ettirerek onları fitleyip ateşe çağırırlar.. Allah ise izniyle cennete ve mağfirete çağırır. Bu ise, ancak öğüt veren bir eş ile gerçekleşir. Allah'ı hatırladığında ona yardım eden, unuttuğunda ise ona hatırlatan bir dost, bir eş ile..

[156] Yüce Allah, hayız süresinin sağlık, ruh ve duygusallık açısından bir eza olduğunu belirtiyor. İslam, karı koca arasındaki duyguların sağlıklı olmasına ve psikolojik duyuların korunmasına büyük özen gösterdiğinden; aybaşı halinde kocanın karısına yaklaşmamasını, bu süre içerisinde hadislerde geçtiği üzere sadece oynaşma ile yetinmesini öngörmüştür.

"Onlara yaklaşmayın." ifadesi cinsel ilişkiyi yapmayın anlamınadır. Aybaşı halinde iken kadından uzak duran, onlarla bir arada oturup yemek yemeyen yahudilerin aksine, cinsel ilişkinin ötesindeki birliktelikler ise caizdir. Temizlendikleri zaman, Allah'ın size buyurduğu yoldan yaklaşın. Allah şüphesiz daima tevbe edenleri sever, temizlenenleri de sever.

[157] Kadınlar bir çeşit tarladır. Çünkü onlar çocuk yetiştirirler. Kadın, kocasının helalidir. O, dilediği zaman ve dilediği şekilde onunla beraber olabilir. Şu kadar var ki, ancak Allah'ın helal kıldığı zaman ve izin verdiği yerden..

Kendi geleceğiniz için hazırlıklı olun. Size yasaklanan şeylerden kaçınarak ve sizden istenenleri yerine getirerek ahiret için azık hazırlamaya bakın..Allah'tan sakının. O'na, hiç şüphesiz kavuşacağınızı bilin. Allah, gizli açık tüm yaptıklarınızdan dolayı sizi sorgulayacaktır..İnananlara müjdele. Hayatın tüm alanlarında Allah'ın yoluna tutunup ona göre yaşayanları müjdele..

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ
قُلُوبُكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾ لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ
أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاؤُ فَإِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٢٦﴾ وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ
فَإِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٧﴾ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ
قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّٰهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ
بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذٰلِكَ إِنْ أَرَادُوا
إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ
دَرَجَةٌ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٨﴾ الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ
بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ
شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللّٰهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا
حُدُودَ اللّٰهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ
فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللّٰهِ فَأُولٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
﴿٢٢٩﴾ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتّٰى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ
فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا
حُدُودَ اللّٰهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

228. "Boşanan kadınlar, kendi kendilerine üç aybaşı hali beklerler, eğer Allah'a ve ahiret gününe inanmışlarsa, rahimlerinde Allah'ın yarattığını gizlemeleri kendilerine helal değildir. Kocaları bu arada barışmak isterlerse, karılarını geri almakta daha çok hak sahibidirler. Kadınların hakları, örfe uygun bir şekilde vazifelerine denktir. Erkeklerin onlardan bir üstün derecesi vardır. Allah Güçlüdür, Hakim'dir."[160]

229. "Boşanma iki defadır. Bundan sonra ise iyilikle tutma ya da iyilik yaparak bırakma vardır. İkisi Allah'ın yasalarını koruyamamaktan korkmadıkça kadınlara verdiklerinizden bir şey almanız size helal değildir. Eğer Allah'ın yasalarını koruyamayacaklar diye korkarsanız, o zaman kadının fidye vermesinde ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın yasalarıdır, onları çiğnemeyin. Allah'ın yasalarını çiğneyenler ancak zalimlerdir."[161]

230. "Bundan sonra kadını boşarsa, kadın başka birisiyle evlenmedikçe bir daha kendisine helal olmaz. Eğer ikinci koca da onu boşarsa, Allah'ın yasalarını koruyacaklarını sanırlarsa eski karı kocanın birbirlerine dönmelerine bir engel yoktur. Bunlar, bilen kimseler için Allah'ın açıkladığı yasalarıdır."[162]

225. "Allah sizi rastgele yeminlerinizden dolayı değil, fakat kalplerinizin kasdettiği yeminlerden dolayı sorumlu tutar. Allah bağışlayandır, halimdir."[158]

226. "Kadınlarına yaklaşmamaya yemin edenler, dört ay bekleyebilirler; eğer yeminlerinden dönerlerse, bilsinler ki Allah bağışlar ve merhamet eder."

227. "Şayet boşanmaya kararlı iseler, bilsinler ki Allah şüphesiz işitir ve bilir."[159]

[158] Cenab-ı Hak, bizleri, yeminlerimizi iyiliklere engel kılmamaya çağırarak şöyle buyuruyor. Yeminlerinizi, iyilik yapmaya ve akrabalık ilişkilerini gözetmeye engel yapmayın. Eğer bunları yapmaya yemin etmişseniz, yeminlerinizi hayırlara engel yapmayın. Herşeyden önce, meşru bir zorunluluk yoksa, vara yoğa yemin etmekten sakınmamız gerekir.. Ama bir müslüman yemin ettiği zaman ise, yeminini tutması gerekir. Ancak akrabalık bağlarını kesmek, yahut yapılması gereken bir iyiliği yapmamak üzere yemin etmişse, o zaman uygun olan, yeminine keffaret ödeyip onu bozmasıdır. Aksi takdirde yemininde ısrar etmesi, sahibi için, keffaretini ödeyip yeminini bozmaktan daha büyük bir günahtır. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 265.)*

Yemin niyeti taşımaksızın rastgele atılan yemin demek olan lağv yeminleri için keffaret gerekmez. Sözgelimi birinin doğru söylediklerinin doğruluğunu belirtmek için konuşurken sürekli "hayır vallahi, evet vallahi!" gibi sözler söylemesi lağv yeminidir.

Allah bağışlayandır, halîmdir. O'nun rahmeti gazabını geçmiş, hoşgörü ve sabırlılığı azabına baskın çıkmıştır.

[159] "Îlâ" sözlükte, yemin etmek demektir. Şeriat terminolojisinde ise, kişinin bir süre hanımına yaklaşmamaya yemin içmesi demektir. Îlânın süresi, dört aydan fazla da olabilir, az da. Eğer dört aydan az ise -ki kocanın buna yetkisi vardır- hanıma düşen sabredip bu süre içerisinde kocasına dönmeyi istememesidir. Ama îlâ süresi dört ay, yahut daha fazla ise, kocası kendine dönmeyen kadın için mahkemeye başvurarak boşanmayı isteme hakkı vardır.. Yok eğer koca, hanımına döner ve onunla beraber olursa, elbette Allah, yemin sebebiyle kadın hakkında işlenen kusurları bağışlar ve onlara müsamaha gösterir. Ayette geçen, kocanın hanımına dönmesi, onunla beraber olmasından kinayedir.

Boşama yahut zarara uğratma kastıyla hanımlarına îlâ yapan kimseler, onlara dönmemekte ısrar ederler ve sonuçta mahkeme de onları boşarsa..Elbette tüm bunları tüm ayrıntılarıyla Allah işitir ve bilir.

Yüce Allah, yemin eden kimse için, îlâsından vazgeçerek hanımına dönmesi için dört aylık bir fırsat tanımıştır. Bu süre, kadının kocasından ayrı kalmaya dayanabileceği azami süredir. Abdullah b. Dînâr' ın bildirdiğine göre, bir gece devriye gezen Hz. Ömer şu sözlerle kendi kendine sızlanan bir kadını işitir:

"Gece uzadıkça uzadı, her yer zifiri karanlık ve karanlıklar hep üzerime çullandı. Ah, kendisiyle oynaşacağım bir dost yok mu? Allah'a yemin ederim ki, eğer O beni gözetlemeseydi, ben bu yataktan dışarılara giderdim.."

Hz.Ömer, Peygamberimizin eşi ve kendi kızı olan Hz.Hafsa' ya gelip bir kadının kocasından ayrı kalabileceği azami süreyi sorar. O, altı ay, yahut dört ay, diye cevap verir. Bunun üzerine Hz.Ömer, askerlerden hiç kimseyi bu süreden daha fazla ailelerinden uzakta tutmayacağım, der.

[160] Kocalarıyla beraber olmuş kadınlar boşandıklarında iddet beklemeleri gerekir. İddet, sona ermeden kadınların evlenmelerinin yasak olduğu süredir. Boşanmış kadınların iddeti, üç kuru' süresidir. Kuru' ,iki hayız arasındaki temizlik süresi, yahut hayız süresidir. Arap, bu kelimeyi hem hayız, hem de temizlik için kullanır.

Rahimlerinde Allah'ın yarattığını gizlemeleri kendilerine helal değildir. İbn Abbas , İbn Ömer, Mücahid, Şa'bî ve diğerleri *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 270.)* bu konuda şunları söylemişlerdir: Ayette gizlenmemesi istenen şey hamilelik yahut hayız halidir. Çünkü bu halleri öğrenme, kendilerinin haber vermeleriyle mümkün olur. İşte bu yüzden Allah Teâlâ, bunları gizlememelerini onlara özellikle emretti. Bu emri de "eğer Allah'a ve ahıret gününe inanmışlarsa" ifadesiyle kayıtladı.

İddet süresinde, kocaları barışmak isterlerse, kadınların kocalarına geri dönmeleri en uygun olanıdır. Bu iki tarafın da hayrınadır.

Mutlu bir evliliğin yasası ise şudur: Şüphesiz kadınların bir takım hakları ve görevleri vardır. Erkeklerin de bir takım hakları ve görevleri vardır..Hem de bu hak ve sorumluluklar bir dayatma ve zorlama olmaksızın güzellikle yerine getirilmelidir.

Cabir' in rivayet ettiğine göre Peygamberimiz @ Veda Haccında okuduğu bir hutbesinde şöyle diyordu: "Kadınlar konusunda Allah'tan korkun. Zira siz onları Allah'ın bir emaneti olarak aldınız. Onları, Allah'ın izniyle kendinize helal kıldınız. Sizin kadınlarınız üzerindeki hakkınız, onların hiç kimseyi yataklarınıza almamalarıdır. Eğer onlar böyle bir şey yaparlarsa onları, yaralamayacak şekilde dövün. Onların sizin ➡

➡ üzerinizdeki hakkı ise, güzellikle yedirip giydirerek geçimlerini sağlamanızdır." *(Müslim, Hacc 147.)*

İbn Abbas şöyle der. "Hanımımın bana süslenmesini istediğim gibi, ben de hanımım için süslenmeyi isterim. Çünkü Yüce Allah, 'Kadınların hakları, örfe uygun bir şekilde vazifelerine denktir' buyurmaktadır." *(Taberî, Tefsir, II, 453.)*

Erkeklerin onlardan bir üstün derecesi vardır. Bu bir derece, günah olmayan konularda onlara itaat etmektir. Allah Azizdir. Hakim'dır. Kendisine karşı gelenlerden intikamını almaya kadirdir. Emrettiği ve yasakladığı her şey, koyduğu her kanun ve yasa hikmet doludur.

[161] İslamın ilk yıllarından bir adam, hanımını yüz kere boşamış olsa bile iddet süresi içerisinde ona dönebilirdi . Bundan ise kadınlar zarar görmekteydi..Cenab-ı Hak, talakı iki sayısı ile sınırladı. Koca, iki talakla boşadığı hanımına iddet süresi içerisinde dönebilir.. Ama üçüncü kez boşarsa, artık onun iddet süresi içerisinde hanımına geri dönmesi caiz değildir.

İlk iki boşama "talâk" diye, ikinci boşama ise "tesrîh" (bırakma) diye isimlendirildi. Yüce Allah, erkek hanımını boşamada kararlı olduğu sürece hanımını tutmasını da bırakmasını da güzellikle yapmasını istemiştir.

Erkeğe, mehir olarak verdiği malın yahut paranın bir kısmını yahut tamamı karşılığında hanımını boşaması helal olmaz. Ancak hanımı hakkında, ona iyi davranma ve onu güzellikle tutma gibi Allah'ın yasalarını koruyamamaktan korkarsa o zaman hariç. Bu durum, hanımın kocasına karşı geçimsiz olması halidir..Yahut da kadın kocasının hakkını yerine getirememekten korkarsa, bu durum da istisnadır. İşte bu ayetteki "o zaman kadının fidye vermesinde ikisine de günah yoktur" ifadesinde kastedilen manadır. Bu işlem İslam hukukunda "hul'" denilen şeydir..Hul', kadının kocasına vereceği mal karşılığı boşanma isteğinde bulunmasıdır..

Peygamberimiz @ döneminde şöyle bir olay meydana geldi: Sabit b. Kays'ın hanımı, Peygamberimize gelerek kocasından şöyle dert yandı; "Ey Allah'ın Rasülü! Ben onun ne huyunu ne de dini yaşantısını kınıyorum! Fakat ben İslamda küfre düşmekten korkuyorum." O bu sözleriyle bir türlü kocasına ısınamadığını anlatmak istiyordu. Peygamberimiz dedi ki:

"Peki boşanma karşılığında, sana mehir olarak verdiği bahçesini ona geri verir misin?" Kadın evet, deyince Peygamberimiz @ şöyle buyurdu: "Haydi bahçeyi al ve onu boşa!" *(Buhârî, Talak 12.)*

Hul' konusunda güzel olan, kocanın hanımına verdiği mehirden daha fazlasını almaması ve veremeyeceği şeyi ondan isteyerek hanımını zor durumda bırakmamasıdır. Allah'ın yasalarını birlikte uygulayamamaktan endişe duyarak kadının boşanma isteği sürdüğü sürece koca güzellikle onu bırakmalıdır.

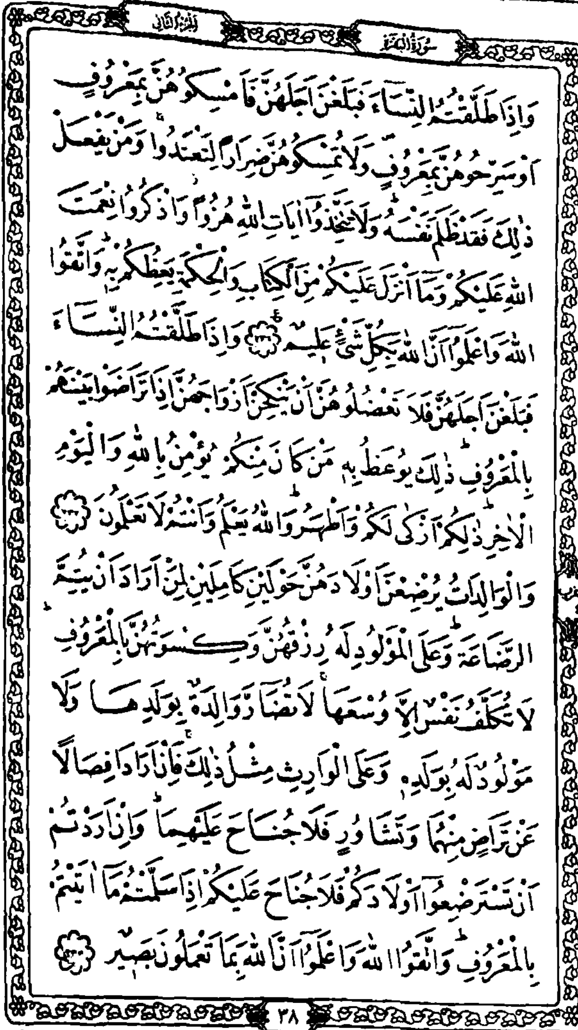
İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Boşanma konusundaki yasalarıdır. O halde, Allah'ın emirleri dışına çıkıp yasakladığı şeyleri işleyerek O'nun yasalarını çiğnemeyin. Kim Allah'ın yasalarını çiğnerse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

[162] Koca, üç talakla hanımını boşadığında, artık ona tekrar dönme hakkına sahip değildir. Çünkü o, bain talakla onu boşamıştır...Şu kadar varki, iddeti bittikten sonra boşanmış olan kadın bir başka erkekle evlenir, sonra da o yeni kocası ilk kocası gibi, kendi arzusu ile onu boşarsa.. O zaman kadın isterse ilk kocası ile tekrar evlenebilir. Ama bu, kadının geçerli bir nikahla evlendiği ikinci kocası ile birlikte olmasıyla ancak mümkün olabilir. Geçerli bir nikah, ikinci kocanın, o kadınla beraber olmayı isteyerek meşru bir şekilde evlenmesidir. Böyle bir evlilikte kadın da aynı niyeti taşımalıdır..

Eğer taraflardan ikisi veya biri kadının, ilk kocası ile tekrar evliliğini sağlayabilmek amacıyla nikah kıymaya kalkarlarsa, işte bu şeriate göre geçersiz bir nikahtır. Karşılıklı olarak aldım, vardım deseler bile böyle bir nikah akdi geçerli bir akıt sayılmaz.

Kadın, bu ikinci evliliği yürütemediğinden dolayı normal bir şekilde boşanırsa, işte ancak o zaman önceki kocasıyla evlenebilir. Bu durumda, önceki koca da, eğer onunla iyi geçinebileceğini ve birlikte Allah'ın yasalarına uygun bir hayat sürebileceklerini aklı keserse yeniden nikahlayabilir

İşte bunlar, bilen bir topluma Allah'ın açıkladığı hükümleri ve yasalarıdır. Allah, o yasaları onlara bildirmiş, onlar da bilmişler..Allah, işitmeyi onlara müyesser kılmış, onlar da işitip gereklerini yerine getirmişlerdir.

231. "Kadınları boşadığınızda, müddetleri sona ererken, onları güzellikle tutun, ya da güzellikle bırakın, haklarına tecavüz etmek için onlara zararlı olacak şekilde tutmayın; böyle yapan şüphesiz kendisine yazık etmiş olur. Allah'ın ayetlerini de alaya almayın; Allah'ın üzerinize olan nimetini, öğüt vermek üzere size indirdiği Kitap ve hikmeti anın, Allah'tan sakının, Allah'ın her şeyi bildiğini bilin."[163]

232. "Kadınları boşadığınızda, müddetleri sona ermişse, kocaları ile birbirleriyle güzellikle anlaşmışlarsa evlenmelerine engel olmayın. İçinizden Allah'a ve ahiret gününe inanan kimse bundan ibret alır. Bu sizin için daha nezih ve daha paktır Allah bilir, siz bilmezsiniz."[164]

233. "Anneler çocuklarını, emzirmeyi tamamlatmak isteyen baba için, tam iki sene emzirirler. Anaların yiyecek ve giyeceğini uygun bir şekilde, sağlamak çocuk kendisinin olan babaya borçtur. Herkese ancak gücü nisbetinde teklifte bulunulur. Ana çocuğundan, çocuk kendisinin olan baba da çocuğundan dolayı zarara sokulmasın. Mirasçıya da aynı şeyi yapmak borçtur. Ana baba aralarında danışarak ve anlaşarak sütten kesmek isterlerse, ikisine de sorumluluk yoktur. Çocuklarınızı sütanneye emzirtmek isterseniz, vereceğinizi örfe uygun bir şekilde öderseniz, size sorumluluk yoktur. Allah'tan sakının ve Allah'ın yaptıklarınızı gördüğünü bilin."[165]

[163] Koca, karısını boşadığında ıddet bıtmeye yakın koca şu iki şeyden birini yapmakta serbesttir: Ya hanımını güzellikle tutacak ve onunla haklarını gereği gibi yerine getirerek Allah'ın hoşnut olacağı bır birlikteliği sürdürmeye niyet edecek. Ya da, malını kendisine vererek ve çocuklarının bakımını üstlenerek onu güzellikle bırakacaktır

Erkeklere, iddetleri süresince boşadıkları kadınlarına zarar vermek amacıyla onları geri dönmeye zorlamaları yakışmaz. Onların başka bir koca ile evlenmesini engellemek, yahut onlara baskı yapıp hakları olmadan para karşılığında kendilerini boşatmaya zorlamaları müslüman erkeklere göre bir iş değildir. Tüm bu ve benzeri art nıyetler hanımlara güzellikle muamele etme ve Allah'ın yasalarını uygulama emrine aykırı şeylerdir. Çünkü kım böyle yaparsa, o şüphesız kendine yazık etmiş olur. Allah'ın emrine aykırı davranmakla ve kendini acıklı azaba atmakla kendine zulmetmiş olur.

Allah'ın emirlerine karşı bir takım kurnazlıklar düşünmek yahut onları alay konusu yapmak inananlara yakışmaz.

İşte büyük bır nımet: Yüce Allah, size kitab indiriyor. Peygamberinize nuru ile doğru yolu bulmanızı sağlayacak hikmet ve sünneti ilham ediyor. O halde Allah'tan sakının, O'na karşı sorumluluklarınızı yerine getirin. Ve Allah'ın tüm her şeyi çok iyi bildiğini hiç unutmayın. O, açıktan yaptıklarınızı bilir; o halde ıçtenlikle O'na kulluk yapın. Gizlediklerinizi de O bilir; o halde O'ndan korkun. Ve O bir gün, kalplerinizin ve ellerinizin kazandıklarından dolayı sizi sorgulayacaktır.

[164] Ma'kal b. Yesâr' dan rivayet edildiğine göre, Peygamberimizin zamanında o, kızkardeşini müslümanlardan biriyle evlendirdi. Kadın bir süre onunla kaldı. Sonra kocası onu bir talakla boşadı. İddet süresi sona erdiği halde o karısına dönmedi. Ama daha sonra ikisi de birbirlerini istediler.. Bunun üzerine Ma'kıl adama şöyle çıkıştı: "Be alçak herif! Ben lutfedip kızkardeşimi seninle evlendirdim, sense onu boşadın. Allah'a yemin ederim ki artık kızkardeşim sana ebediyyen dönmeyecek!" Birbirlerini isteyen karı kocanın durumundan haberdar olan Yüce Allah işte bu ayeti indirdi. Ma'kıl ayeti duyunca şöyle dedi: "Rabbimin emri başımla gözüm üstüne!" *(Tirmizî, Tefsir 3.)*

İşte bu Allah'a ve ahiret gününe inanan kimseler hakkında Allah'ın koyduğu yasalardır. İşte bu sizin için daha nezih ve daha paktır. Tutuculuğunuz sebebiyle karıyı kocasından ayırmanızdan çok daha temiz bir iştir. Allah bilir, siz bilmezsiniz. O halde siz tüm işlerinizi Allah'a havale edin ve O'nun hükümlerini kabul edin. Bilin ki, hayır ve hikmet Yüce Allah'ın emrettiği şeylerdedir.

[165] Cenab-ı Hak, çocuklarını emzirmeyi tamamlamak isteyenler için emzirme süresini iki tam yıl olarak belirledi. Başka bir ayette de Yüce Allah, "çocuğun taşınması ve sütten kesilmesi otuz ay sürer." *(46 Ahkâf 15.)* buyurur.

Çocuğunu emzirmesi annenin görevi ve evlilik sürdüğü sürece kocanın hanımı üzerindeki hakkıdır. Burada babaya düşen ise, annenin geçimini ve giyeceğini uygun bir şekilde sağlamaktır. Bu harcamalar, israf ve kısıntılara kaçmaksızın, kocanın imkanları ölçüsünde ve kadının dengi olan diğer kadınların harcamaları kadardır. Eğer anne, kocanın nikahı altında olmadığı halde çocuğunu emzirirse, annenin geçimi ve giyim kuşamı yine çocuğun babasına aittir. İşte bu, İslamın kadın haklarını koruma konusunda gösterdiği hassasiyetin en uç noktasıdır..

İslam, ana-babanın çocukları sebebiyle zarar görmelerini istemez. Ve O, bu konuda çok değerli kurallar kor. Ama O, herkese ancak gücünün yeteceği sorumlulukları yükler.

Baba yahut veresesi çocuğu sütten kesmek isterlerse, yahut anne bir hastalık yahut herhangi bir olağanüstü sebeple süt emzirmekten mazur sayılmasını dilerse, ana-baba bu konuda anlaşırlarsa bunda bir sakınca yoktur. Fakat çocuğu sütten kesme konusunda, ana-babadan birinin tek taraflı karar vermesi yeterli ve geçerli değildir.

Aynı şekilde çocuğun velisi ile annesi, başka bir emzikli hanımı süt anne olarak tutmaya karar verirlerse, bunda da taraflara bir günah yoktur. Emzirme süresince süt annenin ücreti çocuğun velisi olan tarafça karşılanır. Yahut da, çocuğun annesi, çocuğunu emzirme karşılığında daha önceden aldığı ücretten onu öder.

Yüce Allah, sizin hal ve gidişatınıza muttalidir. Sizi O sorgulayacak, O cezalandıracak yahut ödüllendirecektir. Öyleyse O'ndan sakının ve O'nunla karşılaşacağınız andan çekinin. O Allah, açıkladıklarınızı da bilir, gizlediklerinizi de.

والذين يتوفون منكم ويذرون أزواجا يتربصن بأنفسهن
أربعة أشهر وعشرا فإذا بلغن أجلهن فلا جناح عليكم
فيما فعلن في أنفسهن بالمعروف والله بما تعملون
خبير ﴿٢٣٤﴾ ولا جناح عليكم فيما عرضتم به من خطبة
النساء أو أكننتم في أنفسكم علم الله أنكم ستذكرونهن
ولكن لا تواعدوهن سرا إلا أن تقولوا قولا معروفا
ولا تعزموا عقدة النكاح حتى يبلغ الكتاب أجله واعلموا أن
الله يعلم ما في أنفسكم فاحذروه واعلموا أن الله غفور
حليم ﴿٢٣٥﴾ لا جناح عليكم إن طلقتم النساء ما لم تمسوهن
أو تفرضوا لهن فريضة ومتعوهن على الموسع قدره وعلى
المقتر قدره متاعا بالمعروف حقا على المحسنين ﴿٢٣٦﴾
وإن طلقتموهن من قبل أن تمسوهن وقد فرضتم لهن
فريضة فنصف ما فرضتم إلا أن يعفون أو يعفو الذي
بيده عقدة النكاح وأن تعفوا أقرب للتقوى ولا
تنسوا الفضل بينكم إن الله بما تعملون بصير ﴿٢٣٧﴾

234. "İçinizden ölenlerin bırakmış olduğu eşler kendi kendilerine dört ay on gün beklerler; müddetleri sona erdiğinde, onların kendi haklarında uygun şekilde yaptıklarından dolayı size sorumluluk yoktur. Allah işlediklerinizden haberdardır."[166]

235. "Böyle kadınlara kapalı bir şekilde evlenme teklif etmenizde veya içinizden onlarla evlenmeyi geçirmenizde size bir sorumluluk yoktur. Allah onları hatırlayacağınızı bilir. Sakın meşru sözler dışında onlarla gizlice sözleşmeyin, müddet sona erene kadar nikah akdine kalkışmayın. İçinizde olanı Allah'ın bildiğini bilin de O'ndan çekinin. Allah'ın bağışlayan ve Halim olduğunu bilin."[167]

236. "Kadınlara el sürmeden ve mehirlerini biçmeden onları boşarsanız size sorumluluk yoktur. Elinde imkanı olan kendi çapına, eli dar olan da kendi çapına uygun bir şekilde olmak üzere o kadınları faydalandırın. Bu iyi davrananların şanına yakışır bir borçtur."[168]

237. "Eğer onlara mehir biçer de el sürmeden onları boşarsanız, kendileri veya nikah akdi elinde olan erkeğin bağışlaması hali müstesna biçtiğinizin yarısını verin, bağışlamanız Allah'tan sakınmaya daha uygundur. Aranızdaki iyiliği unutmayın. Allah şüphesiz işlediklerinizi görür."[169]

[166] Ayet-i kerime, kocası ölen bir kadının dört ay on gün beklemesinin gereğini belirliyor. Bu süre içerisinde kadın sürme çekinmez, koku sürünmez, dikkat çekecek giysiler giymez, yüzük, küpe, gerdanlık gibi takılar takınmaz. Kısaca kadının süslenmesi sayılabilecek şeyleri terkeder, ama temizliğini hiçbir zaman ihmal etmez. Bu süre içerisinde son derece şen ve sevinçli olduğu görüntüsü vermez.

İddeti bittikten sonra, kadının yeni bir evlilik için süslenerek görücüye çıkıp evlenme isteğini açığa vurmasında bir sakınca yoktur. Bu hüküm, kocasıyla birlikte olmuş olan kadınlar için geçerli olduğu gibi, evlendiği halde kocası ile beraber olamamış kadınlar için de böyledir.

İnsanlar, iddet süresinin niçin dört ay on gün olduğunu sorabilirler..Bunun pek çok sebepleri vardır. Herşeyden önce bu bekleme, kocaya bir vefa ve sevgi göstergesidir. Hatıraları muhafaza edip vefa göstermek bir insanlık görevidir. Bu süre, kadının hamile olup olmadığının anlaşılabilmesi için bizzat Yüce Allah tarafından belirlenmiştir.

Kocası ölen kadın, eğer hamile ise, kocasının vefatından üç gün sonra bile çocuğunu dünyaya getirse iddeti sona ermiş olur ve o kadın isterse evlenebilir. İşte bu yüzden iddeti sona ermiş bir kadının, üzerindeki hüzün elbiselerini çıkararak evlenme arzusunu açığa vuracak şekilde süslenmesine bizim herhangi bir itirazımız olamaz. Nitekim Cenab-ı Hak şöyle buyurmuştur: "Müddetleri sona erdiğinde, onların kendi haklarında uygun şekilde yaptıklarından dolayı size sorumluluk yoktur." Peygamberimiz @ de şöyle buyurur: "Allah'a ve ahiret gününe inanan bir kadın için üç günden fazla bir ölü için yas tutması helal olmaz. Ancak kocası hariçtir. Kadın kocasının ardından dört ay on gün bekler." *(Buhârî, Cenâiz 31; Müslim, Radâ' 125, 126.)*

Rivayet edildiğine göre,Sübeya el-Eslemiyye, kocası Sa'd b. Havle vefat ettiğinde hamileydi. Kocasının vefatından hemen sonra çocuğunu dünyaya getirdi. Bir rivayette bir kaç gece sonra doğum yaptığı bildirilmektedir. Nifastan kurtulunca, görücüye çıkabilmek için kadın giyinip kuşanır. O sırada yanına gelen Ebussenâbil b. Ba'kek adlı bir adam ona şöyle çıkışır: "Görüyorum ki, görücüye çıkmak için süslenmişsin?! Allah'a yemin ederim ki, üzerinden dört ay on gün geçmeden sen evlenemezsin." Sübeya der ki: "O bana bunları söyleyince, geceleyin elbiselerimi çıkarıp topladım. Sonra Peygamberimize gelip bu işin hükmünü sordum. O, çocuğumu doğurduktan sonra bu işin helal olduğunu ve kısmetim çıkarsa evlenebileceğimi söyledi." *(Müslim, Talak)*

Her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Allah'ın şanı ne yücedir! O, kem gözleri ve gönüllerin gizlediği tüm her şeyi bilir. Doğrusu O, bir kadının ne kadar iddet süresine dayanabileceğini de bilir ve ona göre süreleri belirler. Bu konunun istisnaları olabilir ve bazı kadınların dayanma güçleri farklı farklı olabilir. Ama kurallar, istisnalara göre konulmaz ki. Kural, Yüce Allah'ın belirlediğidir elbet.

Yukardaki hadisteki "eğer kısmetin çıkarsa evlenebilirsin" ifadesinde gerçekten büyük bir hikmet vardır. Kocası öldükten sonra bir yıl yahut daha fazla, hatta ömür boyu dul kalmaya dayanabilen bir kadın için herhangi bir zorluk ve zorunluluk yoktur. Ne varki, uyulması ve dikkate alınması gereken kural, Allah ve Rasülünün belirlediğidir..

[167]Geri dönüş ihtimali olan bir talakla boşanmış olan kadına, iddet süresi içerisinde, evlenme teklifinde bulunma yahut onunla evlenmeyi düşünme caiz değildir. Çünkü böyle bir kadın henüz kocası ile evlilik bağını tamamen koparmamıştır.

Aynı şekilde, kocası ölmüş ve henüz iddeti bitmemiş olan bir kadına evlenme teklifinde bulunmak helal olmaz. Ancak böyle bir kadına kapalı bir şekilde evlenme teklifinde bulunabilir.. Yani kişi, onunla evlenmeyi düşündüğünü ona çıtlatabilir.. Sözgelimi, gerek kadının yanında gerekse ailesinin yanında, 'Allah nasip etse de saliha bir hanımla evlenebilsem', diyebilir. Yahut kadının velisine, 'bana haber etmeden, sakın başkasıyla, onun nikahını kıyma', gibi dolaylı yoldan bunu hatırlatabilir.

İşte böylece, açığa vurmadan, içinizden onlarla evlenmeyi geçirmenizde bir sakınca yoktur. Bütün bunlarla birlikte, Yüce Allah, sizin onları içinizden geçireceğinizi ve yakınlarınızın yanında anacağınızı bilip durmaktadır.. O, meşru bir şekilde bunu bildirmenin dışında, gizlice o kadınlarla anlaşmaktan ➡

➡ sizleri sakındırmaktadır. Gizlice o kadınlarla sözleşme, velisi ve yakınlarından habersiz, iddet süresinde o kadınla evlenme isteğini açıkça söyleme, yahut, benden başkasıyla evlenmeyeceğine dair bana söz ver, gibi bir cümle ile onunla anlaşma şeklinde olabilir.. Allah Teâlâ, tüm bunları yasaklamıştır.

İddet süresi bitmeden, bir kadınla evlenmek caiz değildir. İçinizden geçirdiklerinizi Allah'ın bildiğini unutmayın da O'ndan sakının. Yüce Allah, sizin iç dünyanıza da muttalidir. O halde, O'nun gazabına ve azabına uğramaktan sakının. Biliniz ki, Allah çokça bağışlayan ve kullarına çok yumuşak davranandır. Öyleyse büyük küçük kusurlar işleyen kimse hemen O'na dönüp günahından tevbe etsin.

Allah'ın hüküm ve ayetleri size ayrıntılı bir biçimde açıklandıktan sonra artık siz, Allah'ın bu yasalarından sorumlusunuz.

168 Bir kişi, nikahlandıktan ama hanımına el sürmeden onu boşarsa, bu şeriatin izin verdiği bir şeydir, bunda herhangi bir sakınca yoktur. Ne ki, böyle bir işin kadının kalbini inciteceğine bakılarak Yüce Allah, imkanlar nisbetinde o kadına bir miktar mehir verip onurunu korumayı emretmektedir. Denildi ki, böyle bir kadına verilebilecek şey bir hizmetçi olabileceği gibi, bir miktar para, yahut bir kat elbise veya ondan daha az bir şeyler olabilir. Bazıları bunun beşyüz dirhem, bir kısmı on bin dirhem gümüş olabileceğini de söylemişlerdir. Ama eğer taraflar, uygun bir mehir tesbitinde anlaşma sağlayamazlarsa, o zaman, kadına emsallerine verilen mehirin yarısı verilir. Burada, Allah'ın kesin olarak miktarını belirlemediği bir şeyi rakamla sınırlandırmamız söz konusu olamaz. En güzeli bunun tesbitini, insanların örfüne bırakmaktır.

Bu hüküm, mehri belirlenmeden evlenilmiş ve el sürülmeden boşanmış olan kadınla ilgilidir. Ama eğer mehri belirlendikten sonra boşanmışsa, o zaman mehrin yarısını vermek gerekir.

169 Mehri biçilerek nikahlanmış olan kadın, kocası kendisine el sürmeden onu boşarsa mehrin yarısını haketmiş olur. Ne ki, kadın, "ben mehrimden bir şey istemiyorum" diyerek mehrini bağışlarsa; yahut nikahı elinde tutan koca bağışlarsa bunda bir sakınca yoktur. Kadının yahut ailesinin mehri bağışlaması, mehir miktarını yarıdan aşağıya indirmekle, yahut daha az bir şeylere razı olmakla olur. Kocanın bağışlaması ise, mehri fazlasıyla vermekle olur. Başka bir görüşe göre ise erkeğin bağışlaması demek, nikah akdini elinde tutan velinin hoşgörülü bir şekilde fazlaca vermesidir. İşte bu şekillerle bağışlama Allah'tan sakınmaya daha uygundur. Cenab-ı Hak, tarafları bağışlamaya yönlendirmektedir. Çünkü bağışlama, Allah'ın rıza ve hoşnutluğunu kazanmaya daha uygun, O'ndan sakınmaya daha yakındır.

İşte İslam, karı koca hayatında anlaşmazlıklar ortaya çıktığında karşılıklı olarak birbirlerinin hatırlarını gözetmeyi sağlayan bu ölçüleri belirleyerek bu konuda en güzel vefa örnekleri sunmuştur. Tıpkı kadının, kocası ile beraber olduğu güzel günlerin anısına boşandıktan sonra dört ay on gün beklediği gibi. Böylece taraflar, acı tatlı hatıralarıyla aralarında geçen güzel günleri unutmayarak birbirlerine olan vefa borcunu ödemiş oluyorlar..Aralarında anlaşmazlık vuku bulmuş olsa bile, onlar iyilik ve lutufta zirveye çıkmış oluyorlar. Elbette Allah, iyilik yapanların ödüllerini eksiksiz ödeyecektir. Doğrusu O, tüm yaptıklarınızı görendir.

Yüce Rabbimiz, boşanma ile ilgili hükümlerden sonra, bizi gönülleri yatıştıracak, kalpleri sakinleştirecek bir konuya götürmektedir. Namazdan söz açmaktadır.

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰى وَقُومُوا لِلّٰهِ
قَانِتِينَ ﴿٢٣٨﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ
فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾
وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً
لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍ
وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾ وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ
حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللّٰهُ مُوتُوا ثُمَّ
أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾ مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ
اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً
وَاللّٰهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

أَلَمْ تَرَ

238. "Namazları ve orta namazını gözetin; gönülden boyun eğerek sadece Allah için namaza durun."[170]

239. "Eğer korkarsanız, yaya yahut binekte iken kılın, güvene erişince, bilmediklerinizi öğrettiği gibi Allah'ı anın."[171]

240. "İçinizden ölüp geride eşler bırakacak olanlar, evlerinden çıkarılmaksızın, senesine kadar eşlerinin geçimini sağlayacak şeyi vasiyet etsinler; eğer çıkarlarsa kendilerinin meşru olarak yaptıklarından dolayı size bir sorumluluk yoktur. Allah güçlüdür, Hakim'dir."[172]

241. "Boşanan kadınları, haksızlıktan sakınanlara bir borç olmak üzere, uygun bir surette faydalandırma vardır."[173]

242. "Allah ayetlerini düşünesiniz diye işte böylece açıklamaktadır."[174]

243. "Binlerce kişinin memleketlerinden ölüm korkusuyla çıktıklarını görmedin mi? Allah onlara 'Ölün' dedi. Sonra onları diriltti. Allah insanlara bol nimet verir, fakat insanların çoğu şükretmezler."[175]

244. "Allah yolunda savaşın; bilin ki Allah işitir ve bilir."[176]

245. "Allah'a, kat kat karşılığını arttıracağı güzel bir ödünç takdiminde kim bulunur? Allah hem darlaştırır, hem bollaştırır; O'na döneceksiniz."[177]

[170] Önce geçen ve daha sonra gelecek olan hükümlerin ortasında bu ayet orta namazını tavsiye ederek geldi. Gönülleri rahmet pınarlarına bağlayarak ve onların durumlarına bakıp onların işlerini düzene koyarak..

Yüce Allah, vakitleri, temizliği, kıyamı, rukusu, secdesi ve huşuu ile tüm namazları koruyup gözetmeyi öğütledi. Ama O, orta namazını özellikle zikretti.

Orta namazının hangi namaz olduğu konusunda farklı görüşler vardır. Ayetin sonundakı "Gönülden boyun eğerek sadece Allah için namaza durun." ifadesine bakarak onun sabah namazı olduğu söylenmiştir. Çünkü gönülden boyun eğerek dua etme demek olan "kunut" sabah namazında yapılan bır duadır. Bu, Hz.Peygamberin uygulaması ile sabittir.

Hz.Peygamberın Hendek savaşı sırasında "Düşman bizi orta namazı olan ikindi namazından alıkoydu. Allah onların kalplerini ve evlerini ateşle doldursun." *(Buhârî, Meğâzî 29.)* hadısinden hareketle orta namazının ikindi namazı olduğu söylenmiştir.

Onun öğle yahut akşam namazı olduğu da söylenmiştir.

Bu konuda biz deriz ki, mademki Yüce Allah, kullarının tüm namazları koruyup gözetmelerini isteyerek orta namazının hangi namaz olduğunu açıklamamış, biz de onu olduğu gibi bırakırız. En doğrusunu ise Allah bilir.

Ayette geçen kunut kelimesi, "Gönüller ancak Allah'ı anmakla huzur bulur" *(13 Ra'd 28.)* ayetinde bildirildiği üzere Allah'a yönelerek O'nun huzurunda durmaktır. Bu, ruh, beden ve tüm hisleriyle kişinin Allah'a yönelmesi; Allah'ın katında dolu dolu olmasıdır. "Gönülden boyun eğerek sadece Allah için namaza durun." O'nun huzurunda olmanın bilincinde O'na boyun eğerek, O'na bağlanarak durun hep.

Gerçek namaz, kulun Allah'ı hatırlayarak, O'nun rızasını gözeterek O'nun katında durduğunun bilincinde kılınan namazdır. Bu insanın, kendini çevreleyen maddi görünümünden sıyrılıp tüm her şeyiyle Allah'ı anmaya ve O'na yakarıp O'na kul olmaya yönelmesidir. Secdeye vardığında, bedeni ile birlikte, gönlünün ve özünün de secdeye kapanması.. Kıyamda, gönlü Allah'a bağlı olarak durması.. Her kelimeyi gönlünde Allah'ın dediklerini hissedecek bir yol açıp bir iz bırakacak şekilde ağır ağır, düşüne düşüne okuması ve tesbih etmesidir namaz.

"Gönülden boyun eğerek Allah için namaza durun." ifadesinde, kıyamda Yüce Allah'ı büyükleme, O'nun azamet ve yüceliğini açıklama vardır. Kıyam, ancak Allah için olmalı. Zira Yüce Allah, kıyamı ve kunutu yalnızca kendisine has kılmıştır. Bunda ibadetin ancak Allah için yapılması gereğine işaret vardır. Aynı şekilde, İslamda secde de ancak Allah için yapılır. Ne bir ağaç, ne bir taş ve ne bir insan, ne bir resim ve ne de bir put için. Ancak Yüce Allah için..Allah'ı büyükleme ve yüceltme manaları taşıyan kıyam da öyle, ruku ve kuud (oturuş) da öyledir. Çünkü bunların hepsi, İslamın yok edip ortadan kaldırdığı putçuluğun her çeşidine kapıları kapamaktadır. Sözgelimi, bugün toplumumuzda görülen, kabirler için ayakta durma, onların etrafında tavaf etme ve putçuluk emmaresi taşıyan her çeşit eski ve çağdaş selamlama ve saygı için kıyam halleri.. Yine, toplumun önde gelenlerinin önünde ve halkı selamlamak için onların huzurunda eğilmeler..Ve saygı ve hürmet adına yapılan sözlü ve hareketli tüm aşırılıklar.. Bunların hepsi "Lâ ilâhe illallah" gerçeğine ve "Gönülden boyun eğerek sadece Allah için namaza durun." emrine aykırı şeylerdir.

[171] Korku, genellikle savaş halinde olur. İşte böyle korku anlarında , yaya yürürken yahut bineklerinizin üzerinde giderken, kıbleye yönelerek yahut nasıl kolayınıza gelirse öyle namazlarınızı kılınız. Korku anlarında kıldığınız namazlarda eğer kıbleye dönebiliyorsanız kıbleye dönerek kılın, aksi takdirde hangi tarafa yönelebiliyorsanız ve nasıl kolayınıza geliyorsa öylece namazlarınızı kılın.

· Müslümanın hayatında namazın çok büyük bir yeri vardır. Bu yüzden o, silah taşırken, savaşırken bile her halükarda, namazını vaktinde kılmaya gayret eder. Ne şekilde kılmaya güç yetirebiliyorsa, işaretle tek bir rekat bile kılabiliyorsa namazını mutlaka kılar.

Korku hali sona erdiğinde ise, artık namazlarınızı gereği gibi kılınız. Rukusu, secdesi, kıyamı, kıraati, huşusu ve nafilesi ile birlikte namazları eksiksiz olarak ve huzur içerisinde kılınız. Size bilmediklerini öğreten, rıza ve muhabbetine eriştirerek size doğru yolu gösteren Allah'ı hatırlayın. O bilmediklerinizi öğretmesine karşılık bir teşekkür göstergesi olarak Allah için namazlarınızı kılınız.

[172] Bu ayetin "İçinizden ölenlerin bırakmış olduğu eşler kendi kendilerine dört ay on gün beklerler.." ➡

➡ *(2 Bakara 234.)* ayeti ve miras ayetleriyle "varise vasiyyet olmaz" gerekçesiyle hükmünün ortadan kaldırılıp kaldırılmadığında ihtilaf edilmiştir. Ayetin hükmünün ortadan kaldırılmadığı görüşüne göre ayetin manası şöyledir. Kocası ölen kadının tam bir yıl kocasının evinde beklemesi ve kocasının yakınları tarafından geçiminin sağlanması gerekir. Bu durumda kadın isterse dışarı çıkabilir, bunda herhangi bir sakınca yoktur. Yine iddeti sona erince onun evlenme hakkı da vardır. Ancak ayetin neshedildiğine dair görüş daha ağır basmaktadır. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 296.)*

173 Bu ayette, Allah'tan sakınan ve O'ndan çekinen her kul için boşadığı karısının uygun bir şekilde gönüllemenin gereği vurgulanmıştır. Bu gönülleme, kadının dengi olan kadınların durumuna ve cari olan örfe göre belirlenir. Bu, kendisi ile beraber olunsun olunmasın, çocuk doğurmuş olsun olmasın tüm boşanmış kadınlar için geçerli bir hükümdür.

174 İşte bunlar ayrıntılı hükümlerdir. Ayetler, hislerinizle karar verip haksızlıklara düşebileceğiniz konulardaki Allah'ın hükümlerini size açıklamaktadır. Bizim için lutfu ile adil, hikmetli ve en güzel hükümler koyan Allah'ın şanı ne yücedir!

175 Bakara suresinin bu bölümünde bize, İsrailoğullarından Allah'ın hak dini İslamdan dönmeleri sebebiyle, esır düşen baskı ve zulüm altında inleyen bir grubun hikayesi anlatılmaktadır. Bu ayet, onların hikayelerinden birini anlatıyor. Taun hastalığına tutulup ölüm korkusu ile yurtlarından çıkıp kaçışlarını anlatıyor.

Yüce Allah, kullarına başlarına gelen sıkıntılara katlanmalarını ve yüklendikleri sorumlulukları yerine getirmelerini emretmektedir. İsrailoğulları ise, başlarına gelen sıkıntının şiddetinden kaçtılar. Allah Teâlâ ise, onları ölümle cezalandırmak istiyordu. Sonuçta onlara ölümü tattırdı, ardından da lutfu ile onları tekrar diriltti. Onlar Yüce Allah'ın "ol" emriyle öldürmeye ve öldükten sonra diriltmeye nasıl kadir olduğunu bizzat gördüler.

Bu büyük mucizeyi gördükten sonra İsrailoğullarına yakışan, Allah'ın emrine boyun eğmeleri idi.

176 Taundan kaçmanız sizi ölümden kurtarmadı. Aynı şekilde cihaddan geri kalmak da ömrü uzatmaz, o halde O'nun yolunda savaşın.. Ne ki onlar bunu yapmadılar.

177 Cenabı Hak, bu ayetiyle kullarını, fakirlikten korkmadan kendi uğruna infakta bulunmaya teşvik ediyor. Çünkü rızıkları belirleyen ancak Yüce Allah'tır.

Aşağıdaki tablo, İsrailoğullarının bir başka kıssası. Onların, tam bir teslimiyetle uyanık bir iç dünya ile yaşamaya çağrılmaları karşısındaki tutumları canlı tablolar halinde anlatılıyor.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَإِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى
إِذْ قَالُوا لِنَبِيٍّ لَهُمُ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا
تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ
أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَائِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ
الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ
﴿٢٤٦﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ
مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ
بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ
اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ
وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
﴿٢٤٧﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ
التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِمَّا
تَرَكَ آلُ مُوسَى وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

246. "Musa'dan sonra İsrailoğullarının ileri gelenlerini görmedin mi? Hani Peygamberlerinden birine, 'Bize bir hükümdar gönder de Allah yolunda savaşalım' demişlerdi. 'Ya savaş size farz kılındığında savaşmayacak olursanız?' demişti. 'Memleketimizden ve çocuklarımızdan uzaklaştırıldığımıza göre niye Allah yolunda savaşmayalım?' demişlerdi. Ama savaş onlara farz kılınınca, az bir kısmı müstesna yüz çevirdiler. Allah zalimleri bilir."[178]

247. "Peygamberleri onlara 'Allah size şüphesiz, Talut'u hükümdar olarak gönderdi' dedi. 'Biz hükümdarlığa ondan daha layık iken ve ona malca da bir bolluk verilmemişken bize hükümdar olmağa o nasıl layık olabilir?' dediler, 'Doğrusu Allah size onu seçti, bilgice ve vücutça gücünü artırdı' dedi. Allah hükümdarlığı dilediğine verir. Allah her şeyi kaplar ve bilir."[179]

248. "Peygamberleri onlara, 'Onun hükümdarlığının alameti, size sandığın gelmesidir, onda Rabbinizden gelen gönül rahatlığı ve Musa ailesinin ve Harun ailesinin bıraktıklarından kalanlar var; onu melekler taşır, eğer inanmışsanız bunda sizin için delil vardır' dedi."[180]

178 Tüm bu örnekler, ölüm korkusunu kınamakta, inananların inançlarını bilemekte ve onları mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda savaşa çağırmaktadır. Elbette Allah dilerse olur, ama O dilemezse hiçbir şey olmaz.

İşte bir tablo, Hz. Musa' dan sonra gelen İsrailoğullarından bir grup. Bir süre Peygambersiz yaşadıktan sonra gelen Peygamberlerine şöyle derler: 'Bize bir hükümdar gönder de Allah yolunda savaşalım' Peygamberleri onlara şöyle der: 'Ya savaş size farz kılındığında savaşmayacak olursanız?' Peki ya Allah duanızı kabul ederek size savaşı farz kılar, içinizden bir komutan atanır da, bu sefer savaştan kaçınır ve Allah ile olan sözleşmenizi bozarsanız?! Peygamberlerin bu endişesine şöyle karşılık verdiler: 'Memleketimizden ve çocuklarımızdan uzaklaştırıldığımıza göre niye Allah yolunda savaşmayalım?' Peki bu konuşmalardan sonra ne mi oldu?

'Onlara savaş farz kılınınca, az bir kısmı müstesna yüz çevirdiler. Allah zalimleri bilir.' Evet onlar, barış halinde iken, biz hakla beraberiz, dediler. Ama malları ve canları konusunda tehlikeyi sezince görevden kaçtılar, sorumluluklarını ihmal ettiler, ölüm korkusu iç ve dış dünyalarını çepeçevre sarıverdi. Pek çoğu geri durdu, ancak sayılarının azlığına rağmen mübarek bir grup Peygamberlerinin etrafında kaldı.

179 Onlar Peygamberlerinden bir hükümdar atamasını istediklerinde, o da onlara Talut' u atadı. Talut, hükümdar ailesinden olmayan bir askerdi. Bu yüzden, Allah'ın atadığı kimse hakkında aralarında ileri geri konuşmuya başladılar: Niçin özellikle Talut' tu? Halbuki bizim içimizde ondan daha soylu, daha variyetli ve hükümdarlığa daha layık olanlar var. Nasıl olur da, makamı mansıbı ve variyeti olmayan biri bize emir olabilir?!

Andolsun ki onlar, şan ve şerefi geçici şeylerde arıyorlardı. Peygamber ise, kendilerine Allah'ın yegane emir sahibi olduğunu hatırlatıyordu. İşte o an siz, bir deneyli eğitime tabi tutuluyorsunuz. Evet, önemli olan ne makam, ne mal, ne şan, ne şöhret ve ne de asaletti. Allah katında iş, gönülleri Allah'a bağlı kişilere göre, O'nun yasasına göre olurdu. İşte Yüce Allah da, Talut' a ikram etmiş, aranızdan onu seçmiş, sizin soylularınızı ve variyetlilerinizi bildiği halde onun bilgi bakımından gücünü artırmıştı. Sizin elde edemeyeceğiniz bilgilerle onu donatmış ve onun aklını çelmeyecek olan bedenî bir-güç kuvvetle onu desteklemişti.

180 Cenab-ı Hak, Peygamberlerine hükamdarın Talut olduğunu bildirdikten sonra, onlara, onun hükümdarlığının alametini açıklamıştır. Onun alameti, Allah'ın tabutu size geri getirmesidir. Tevratın hükümlerini ve Allah'ın diğer yasalarını terkederek, haktan ayrılıp yoldan çıkmanız sebebiyle sizden çekilip alınan tabutun tekrar size geri gelmesidir.

İşte Talut' un bereketinden biri tabutun geri gelmesidir. Tabut sizin en kutsal şeylerinizden biridir. Onu melekler başları üzerinde taşırlar. Hz. Musa' ya inen öğütlerin yazılı olduğu levhalar ondadır. Tevrat sayfalarının kalıntıları ve Hz.Musa ile Hz.Harun'un giyim eşyaları da onun içerisindedir. Onun gelişi ile kalpleriniz huzur ve kararlılıkla dolar, yatışır. Dünya tümüyle üzerinize toplanıp gelse bile hiç aldırmayacak ve korkmayacak bir hale ulaşırsınız. Artık siz, Allah'ın size seçip atadığı Talut' un emri altındasınız. Artık tüm dünya sizden korkacaktır. Çünkü siz şimdi, Allah'ın sizinle birlikte olduğunun delili olan tabutla birliktesiniz..

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ
بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا
مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ
وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُو اللَّهِ
كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً
بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ (٢٤٩) وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ
وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ
أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ (٢٥٠) فَهَزَمُوهُمْ
بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُودُ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللَّهُ
الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ
اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ
وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ (٢٥١) تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ
نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ (٢٥٢)

٤٢

249. "Talut orduyla birlikte ayrıldıktan sonra, 'Doğrusu Allah sizi bir ırmakla deneyecektir, ondan içen benden değildir, onu tatmayan eliyle sadece bir avuç avuçlayan müstesna şüphesiz o bendendir' dedi. Onlardan pek azı hariç, sudan içtiler. Kendisi ve kendisiyle olan inananlar ırmağı geçince, 'Bugün Calut ve ordusuna karşı koyacak gücümüz yok' dediler. Kendilerinin Allah'a kavuşacağını bilenler ise: 'Nice az topluluk çok topluluğa Allah'ın izniyle üstün gelmiştir, Allah sabredenlerle beraberdir' dediler."[181]

250. "Calut ve ordusuna karşı çıktıklarında, 'Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır, sebatımızı artır, inkar eden millete karşı bize yardım et' dediler."[182]

251. "Onları Allah'ın izniyle bozguna uğrattılar; Davud Calut'u öldürdü, Allah Davud'a hükümranlık ve hikmet verdi ve ona dilediğinden öğretti. Allah'ın insanları birbiriyle savması olmasaydı yeryüzünün düzeni bozulurdu. Fakat Allah alemlere lutufkardır."[183]

252. "İşte bunlar Allah'ın ayetleridir. Biz onları sana doğru olarak okuyoruz. Şüphesiz sen Peygamberlerden birisin."[184]

181 Bu da ordu için başka bir sınav. Şüphesiz ki Allah, kuru bir çokluğu istemez. Ama O, bereketli ve içerikli bir ordu ister, isterse o az olsun. Onunla nice çok kalabalıklar hezimete uğratılır. Çünkü asker, problemsiz ve kazasız belasız savaşa çıkabilir. Fakat kendi sevgi ve desteğine layık olacak sabırlı ve kararlı bir grubu Allah belirler. Andolsun ki, ordu huzura ve sükunete ermiştir işte o zaman. Özellikle tabut, meleklerin görünmez kudret kanatlarının üzerinde onlara geldikten, aralarına konduktan sonra.. Semadan inip aralarına konunca, işte ancak o zaman, Allah elçisinin doğru söylediğine kani oldular. Talut ise, Allah'ın lutfu ile onlara önderlik edecek olan seçkin bir kuldu. Onun önderliği, onlar için hayırlı uğurlu olacaktı. Ama Talut kendisine verilen bu ilimle yetinmedi. O, savaş alanına doğru yola koyulunca, onları yeni bir sınavla eğitmeyi diledi. O şöyle demişti:

'Doğrusu Allah sizi bir ırmakla deneyecektir, ondan içen benden değildir, onu tatmayan eliyle sadece bir avuç avuçlayan müstesna şüphesiz o bendendir' Ne ki, pek azı hariç çoğu sudan içtiler. Suyu görüverince, iştah ve arzuyla ona atıldılar. Bu durumda onların nefisleri, düşman karşısında hiç dayanamazdı. Onların faydalarından çok zararları olurdu. O halde onların ordudan ayrılmaları gerekmekteydi. Ordunun temizliği için bu tasfiye, onların İslam cemaatinden son ayrılışlarıydı!

Talut' un ordusu sayı bakımından iyice azalmıştı. Onlar suyu geçince, zalim Calut ordusu karşısında, sayıca pek az ordusuyla Talut duruyordu.. Az ama, nice deneyimlerden geçmiş bir ordu.. Onlar seçkinlerdendi. Ne ki o seçkin topluluk da şöyle diyordu: 'Bugün Calut ve ordusuna karşı koyacak gücümüz yok' Biz bugün pek az bir cemaatiz. Yol, açlık ve susuzluk bizi bitkin düşürdü. Biz nasıl Calut ve ordusuna karşı duralım?!

İşte burada saflar biraz daha netleşiyor. Seçkinlerin de seçkinleri ortaya çıkıyor. Gönülleri Allah'a bağlı ve O'na kavuşacakları günün bilincinde olan gerçek seçkinler..Mümin yalnızca kendi savaşmaz, aksine o Allah'ın nuru ve yardımıyla çarpışır. İnanan kişi, önünde takvası ve Allah'ın yardımı olduğu halde savaşır..İşte bu gerçeğin bilincinde olanlar.. İşte o seçkinler grubu hakkında Yüce Allah şöyle buyurur: "Kendilerinin Allah'a kavuşacağını bilenler ise: 'Nice az topluluk çok topluluğa Allah'ın izniyle üstün gelmiştir, Allah sabredenlerle beraberdir' dediler."

182 Peki o seçkinlerin seçkinleri olan grup ne diyor, Calut ve ordusuna karşı çıktıklarında?

Yakıcı sıcağın altında, eline aldığı su tulumunu üzerine döken bir insan düşünelim. Andolsun ki, onlar şöyle diyorlardı: 'Rabbimiz! Sabır yağdır üstümüze' Allah da, onların üzerine sabır ve yolunda cihad aşkı yağdırıyor. Ardından 'ayaklarımızı kaydırma!' Yani düşmanın karşısında bize dayanma gücü ver, bizi acziyetten ve yılgınlıktan koru! ve ekliyorlar: 'İnkarcılara karşı Sen bize yardım et!' Şu Senin arzında Senin dinine ve şeriatına başkaldırmış azgın kalabalık güruha karşı bize yardım et! Onlara karşı kesin bir zafer kazanmayı bizlere nasip et! Ayaklarımızı kaydırma, kahret onları Ya Rab!.

İşte böyle dua ettiler, Calut ve ordusu karşısında duran İsrailoğullarından bir grup inanan insan. Sonra ne mi oldu?

183 Doğrusu onlar, Allah'ın izniyle düşmanı bozguna uğrattılar. Onlara karşı, Allah'ın yardımıyla bir zafer kazandılar. Bununla da bitmedi. Düşman komutanını öldürdüler. Calut' u, Allah'ın has kullarından bir kul, tüm güzellikleri kendisine verdiği seçkin bir kul olan ve tarihteki ilk hükümdar-Peygamber, onu öldürdü. Ansızın biz orada Davud' u görürüz. Seferin ta başından sonuna kadar o, bizimle birliktedir.. Gençliğinin baharında bir genç.. Kendisinden iman ve nur fışkıran bir yiğit.. Bu az topluluğun içerisinde bir bahadır.. O az topluluk, önce şöyle bir nefis muhasebesi yapıyor: Biz yurdumuzda, şeriatimizden ayrı bir şekilde zillet içerisinde yaşamayacağız! Gerçekten onlar, az ama seçkin bir topluluktur. Nehir sınavında süzgeçten geçmiş ve içtenlikle Allah'a yönelmiş seçkin bir topluluk. Derken Davud, komutan Calut' u öldürür. Allah'ın kendisine verdiği hüküm, hikmet, dünyevî ve Rabbânî ilimlerin hakkını vererek..

Calut ölmüştür artık. Tevhid ordusu, Calut ordusunun arasına dalmış ve imanlı gençler azgın güruh tağut ve ordusuna karşı kesin bir zafer elde etmiştir. Artık yeryüzü, şirk ve müşrik kirlerinden, zulüm ve zalimlerden temizlenip arındırılmıştır. Ve İslam, hükümdar Hz.Davud Peygamberin gölgesinde güçlü ve heybetli bir biçimde hayata hakim olmuştur.

Eğer insanların bir kısmı nüksedip bir kısmı uyanık olmasaydı; bir kısmı karanlık dünyaların adamı olarak şeytanın yanında yer alıp bir kısmı hakkın adamı olmasaydı yeryüzünün düzeni bozulurdu. İşte o zaman,

➡ hayatın ve insanî yüce değerlerin bir anlamı kalmazdı. Cesaret, dürüstlük, yiğitlik, mertlik gibi erdemler yok olurdu. Fakat kimi zaman Allah, hak ile batılı defeder, kimi zaman da batıl hakkı defeder.. Taraftarlarının, batılın kaynağının ne kadar kötü ve çirkin olduğunu görmesi için bazen de batılı batıl ile yok eder. Ardından da, hakkı yaşatsınlar ve ona inanıp onun uğruna savaşsınlar diye onları terbiye eder.

Kıssa, başladığı gibi sözü Allah'ın Rasûlüne @ getirerek bitiyor.

[184] Asırlar boyu İslam erleri nasıl yaşamışlar ve batıla karşı nasıl savaşmışlar? Yüce Allah'ın yardımı gelinceye kadar nasıl gayret etmişler ve nasıl sabretmişler, sonuçta Allah'ın gerçek kulları olmayı nasıl haketmişler? İşte tüm bunlar, sana ve senin ardından ümmetine gösterebilmek için gerçek olarak okuduğumuz ayetlerdir..

Zaman diliminin kritik anlarından ve İsrailoğullarının hayatından bize anlatılan bu kıssa bize, Allah onlardan razı olsun, onların hayatındaki en güzel ve en görkemli anları açıklamaktadır. Davud Peygamberin ve onun ardından Süleyman Peygamberin önderliğinde, İsrailoğulları içerisindeki İslam ümmetinin yaşadığı altın çağı anlatıyor. Onların yürürlükten kaldırılan hükümleri uygulamaları, bu konudaki gayretleri ve Allah uğruna cihad için kendilerinden geçmelerine bir karşılık olarak Allah bu güzellikleri onlara lutfetti.

Hal böyle olunca, ben bugün, müslümanların çağların ötesinde bir avuç müminin yaşadığı o ara dönemleri yeniden yaşadıklarını gözlüyorum. Hiç şüphesiz o bir avuç inanmış adamla,

Hz.Musa Peygamber arasında yaklaşık olarak üç bin sene geçti. Tevhidden uzaklaşma yeniden nüksetti. Ama Allah, yeniden Peygamberler gönderdi. Tabiki nübüvvetle birlikte yeniden izzet ve şeref geldi.

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ
بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ
بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَٰكِنِ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ
مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ
﴿٢٥٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ
الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ
سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا
خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ
فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ
الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

٤٣

253. "İşte biz, bu Peygamberlerden bir kısmını diğerlerinden üstün kıldık. Onlardan Allah'ın kendilerine hitabettiği, derecelerle yükselttikleri vardır. Meryem oğlu İsa'ya belgeler verdik, onu Ruhül Kudüs'le destekledik. Allah dileseydi, belgeler kendilerine geldikten sonra, Peygamberlerin ardından birbirlerini öldürmezlerdi. Fakat ayrılığa düştüler, kimi inandı, kimi inkar etti. Allah dileseydi birbirlerini öldürmezlerdi, lakin Allah istediğini yapar."[185]

254. "Ey inananlar! Alışverişin, dostluğun, şefaatin olmayacağı bir günün gelmesinden önce sizi rızıklandırdığımızdan hayra sarf edin. İnkar edenler ancak kendilerine yazık edenlerdir."[186]

255. "Allah, O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. O diri ve her an yaratıklarını gözetip durandır. Kendisini ne bir uyuklama ne de bir uyku tutar. Göklerde olan ve yerde olan ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaat edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir, dilediğinden başka ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar. Hükümranlığı gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."[187]

256. "Dinde zorlama yoktur; artık hak ile batıl iyice ayrılmıştır. Tağutu inkar edip Allah'a inanan kimse, kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa sarılmıştır. Allah işitendir, bilendir."[188]

185 Yüce Allah, Peygamberlerin kimini kimine üstün kıldığını haber veriyor. Şüphesiz Cenab-ı Hak, onlardan her biri için fazilet, seçkinlik ve ihsan konusunda bir ayrıcalık, bir meziyet kılmıştır.

Allah'ın kulları, topyekün Allah'a yaklaşabilmek ve yüce derecelere erebilmek için çırpınırlar. Şu kadar var ki, Peygamberlerin hepsi Yüce Allah'ın seçkin kıldığı dostlarıdır. O, ilim ve ihsanlarından bol bol onlara lutfetmiş; onları kullarına elçi olmaya layık görerek ibadet ve taat konusunda nice makam ve mertebelere ulaşmalarını müyesser kılmıştır. Yine onları, başkalarına yüklemediği, Peygamberliğin şanından olan ağır bir takım yük ve sorumluluklarla mükellef kılmıştır.

Hz.İsa' ya verilen "beyyinat", Allah'ın onun eliyle gerçekleştirdiği bir takım mucize ve belgelerdir. O, o belgelerle, İsrailoğullarına deliller getirmiş, Peygamberliğinin ve yalnızca Allah'a kulluk edilmesi gerçeğinin doğruluğunu kanıtlamıştır. Yine Yüce Allah Ruhu'l-Kudüs Cebrail ile onu desteklemiştir. İşte tüm bunlar, Hz.İsa Peygambere verilen ayrıcalıklardır.

Cenab-ı Hak, İbrahim Peygamberi dostluk rütbesi olan "halil" rütbesiyle yüceltmiştir. Hz.Musa Peygamberi, kendisiyle konuşarak "kelîm" rütbesi ile yücelttiği gibi. Hz.Muhammedi @ ise, halil, kelim ve habib (sevgili) edinerek şanını yüceltmiştir.

Bütün Peygamberler, tek bir hakikat üzere gelmişlerdir. O da tevhid gerçeğidir. Hiçbir Peygamber, bir diğerine ters düşerek gelmemiştir. Ama onlardan her biri kendinden öncekini tamamlayarak ve onun çağırdığına insanları davet ederek gelmiştir. Onların hepsi tek bir yol üzereydi. Bir tek Allah'a kulluk ederler. Hz.İsa bir müslümandı, Hz Musa da öyle. Tüm Peygamberler müslümandılar. Allah katında, ancak Allah'ın bileceği şekilde onların dereceleri vardır.

İşte bu yüzden Peygamberler ayrılığa düşmemişlerdir. Ama gönderildikleri toplumlar ayrılığa düşmüşlerdir. İşte israiloğulları.. Onlar kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra ayrılığa düşmüşler ve birbirlerini öldürmüşlerdir.

Peki onları ayrılığa düşüren, sonra da birbirlerinin boynunu vurmaya götüren ve Peygamberlerinin yolundan çıkmaya iten sebep neydi? Hem de Allah'ın onlara gönderdiği kitaplarında, hayatlarıyla ilgili büyük küçük tüm işleri açıklamasından sonra?

Andolsun ki Musa Peygamberin kavmi, onun şeriatına başkaldırdı. Tıpkı İsa Peygamberin kavminin onun mahiyeti hakkında ayrılığa düştüğü gibi. Sonuçta Yakub Peygamberin çocukları, babalarının kendilerine bıraktığı haktan saptılar. Nihayet, Hz.Adem' den itibaren gelmiş geçmiş tüm Peygamberlerin mesajını toplayıp ikmal eden bir din ile son Peygamber Hz.Muhammed @ geldi.

Hz.Muhammed @, her grup ve her ırktan tüm toplumları tek bir ümmet olmaya çağırdı. Onlara farz kılınmış talimatlar etrafında birlik olmaya çağırarak onlara İslamı getirdi. Geçmiş tüm şeriatları görüp gözeterek kucaklayan ve onları tamamlayan Allah'ın şeriati ve metodu ile.

Artık bundan sonra toplumların ayrılığa düşmeleri, metodun yetersizliği ve eksikliğinden dolayı değildir. Lakin onları birbirlerinin boynunu vurmaya sürükleyen sebep, onları azdırıp saptırmaya and içmiş olan şeytanın yollarına uymaktan başka bir şey değildir.

Artık açık belgeler onlara gelmiş, onlara tek doğru yolun, hep birden tüm Peygamberlerin yolu olduğunu göstermiştir. Ne ki, buna rağmen onlar ayrılığa düştüler, grup grup oldular. Kimi müminlerin safında yerini aldı, kimi kafirlerin..

186 Yüce Allah, müslümanlara şöyle seslenmektedir: Biliniz ki, çeşitli yönleriyle şu dünya hayatı geçici ve sonludur.

Yine onlara, Allah yolunda cihad uğruna mallarını ve canlarını harcamalarını emrediyor. Allah'ın kelimesi en yüce olsun, bölük parça olan inkarcıların sistemleri de en aşağıda kalsın diye yapacakları cihad yolunda..

Onlara, bir günü hatırlatıyor Yüce Allah. Toplayıp biriktirdikleri ve kendilerini Allah yolunda infaktan alokoyan alış verişlerle elde ettikleri mallardan harcamadıkları zaman, hiçbir şeyin kendilerine fayda vermeyeceği bir günü.. O gün ne bir alış veriş söz konusudur, ne bir dostluk, ne bir arkadaşlık ve ne de bir şefaat.

Dünyada iken Allah'ın rızkından yapılacak olan infak, kıyamet gününde kurtuluş yolu olacaktır. Dünyada ➡

infaktan kaçınma ise, kendi ellerinizle kendinizi tehlike ve azaba atma demektir. "Allah yolunda harcayın, kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın, işlerinizi iyi yapın. Şüphesiz Allah iyi iş yapanları sever." *(2 Bakara 195.)*

"İnkar edenler ancak kendilerine yazık edenlerdir." Küfrederek haktan yan çizenler, hakkı parçalara bölerek ayrılığa düşenler..Onlara Allah haksızlık etmez. Ama onlar kendi kendilerine yazık ederler. Onlar aynı zamanda, Allah'a kulluktan sakındırarak başkalarına da haksızlık ederler. Elbette onlar hem kendilerine, hem de başkalarına yaptıkları zulüm ve haksızlığın hesabını vereceklerdir.

[187] Bu ayet, el-Âyetü'l-Kürsî olup, Kur'ânın en büyük ayetidir.

el-Ayetü'l-kürsî'nin fazileti hakkında Ebu Hüreyre şunları anlatır:

"Allah Rasülü, Ramazanda beni zekat mallarını korumakla görevlendirmişti. Onları beklerken biri gelip yiyecekten avuçlamaya başladı. Hemen onu yakaladım ve ona şöyle dedim: 'Allah'a yemin ederim ki, seni Hz.Peygambere götüreceğim.' O dedi ki: 'Şüphesiz ben çoluk çocuk sahibi yoksul biriyim. Çok zor durumdayım, bana acı.' Böyle deyince onu salıverdim. Sabahleyin Peygamberimiz bana şöyle dedi:

'Ebu Hüreyre, dünkü esirini ne yaptın?' Dedim ki, 'Ey Allahın Rasülü! Yoksulluğundan ve çoluk çocuğunun oluşundan dert yandı, ben de ona acıdım ve salıverdim.' Peygamberimiz, 'İyi de o sana yalan söyledi ve tekrar gelecek !' Peygamberimizin bu sözü üzerine anladım ki o geri gelecek, beklemeye başladım. Derken o yine gelip yiyecekten avuçlamaya başladı. Kıskıvrak yakaladım ve şöyle dedim: 'Bu sefer seni kesin Peygambere götüreceğim.' Dedi ki: 'Beni bırak, ben yoksul ve çoluk çocuk sahibi biriyim. Bir daha geri gelmem!' Yine acıdım ve salıverdim. Sabahleyin Peygamberimiz şöyle buyurdu:

'Ebu Hüreyre, esirini ne yaptın?' Dedim ki, 'Ey Allahın Rasülü! Yoksulluğundan ve çoluk çocuğunun oluşundan dert yandı, ben de ona acıdım ve salıverdim.' Peygamberimiz, 'İyi de o sana yalan söyledi ve tekrar gelecek.!' Üçüncü kez tekrar onu gözlemeye başladım. Derken gelip yine yiyecekten avuçlamaya başladı. Yine yakalayıp şöyle dedim: 'Bu sefer seni kesin Peygambere götüreceğim. Bu üçüncü gelişin. Sen tekrar gelmeyeceğini söylüyorsun, ama yine geliyorsun!' Dedi ki: 'Beni bırak, ben sana Allah'ın kendisiyle faydalandıracağı kelimeleri öğreteyim.' Ben, 'onlar nedir?' dedim. O şöyle cevap verdi: 'Yatacağın zaman, sonuna kadar el-Ayetü'l-Kürsî'yi oku. Şüphesiz sen sürekli Allah'ın koruması altında olursun. Sabaha kadar kesinlikle şeytan sana yaklaşamaz.' Bunun üzerine ben onu salıverdim. Sabahleyin Peygamberimiz yine sordu:

'Dünkü esirini ne yaptın?' Dedim ki, 'Ey Allahın Rasülü! O bana, Allah'ın kendisiyle beni faydalandıracağını sandığı bir takım kelimeleri öğretti, ben de onu salıverdim.' Peygamberimiz 'onlar nedir?' diye sordu. Dedim ki, o 'Yatacağın zaman, sonuna kadar Ayetü'l-Kürsî'yi oku. Şüphesiz sen sürekli Allah'ın koruması altında olursun. Sabaha kadar kesinlikle şeytan sana yaklaşamaz.' dedi bana.' -Sahabe hayra çok düşkün insanlardı.- Bunun üzerine Peygamberimiz @ şöyle buyurdu:

'O çok yalancı biri olduğu halde, bu sefer sana doğru söylemiş. Biliyor musun sen, üç gündür kiminle konuşuyorsun ey Ebu Hüreyre?' 'Hayır' dedim. O şöyle buyurdu: 'O şeytandı.' *(Buhârî, Vekâle 10.)*

Ayetü'l-Kürsî, Kur'an ayetlerinin efendisidir. Gerçekten o, engin manaları olan büyük bir ayettir. Tevhidin özetidir o. Keyfiyet ve benzerden uzak olan Yüce Allah'ın özellikleri veciz biçimde onda yer almıştır.

Allah, Yüce Rabbimizin en büyük ismidir. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Ardından O'nun sıfatlarından en büyük ikisi geliyor: Hayy ve Kayyûm. O, sonsuza dek ölümsüz diri, hayat kaynağıdır. Varlıklar içerisinde O'nun gibisi yoktur. O'nun diriliği, başkalarının diriliğine benzemez..

O, dünyayı ayakta tutan Kayyumdur.. Yeri ve gökleri ile birlikte, yaşadığımız şu alemi ayakta tutan, görüp gözeten O'dur.. Tüm varlıkların gizli ve açık yanlarına muttali olan, onların tüm işlerini yürüten O'dur. O, ahiretin de Kayyum'udur. Bizim için gayb olan ve gelecekte yaşayacağımız gizli alemin tüm işlerini yürüten de O'dur.

O'nun Kayyum sıfatının tam olduğunun göstergesi, O'nu bir uyuklama ve uykunun tutmamasıdır. O'nu ne bir uyuklama tutar, ne de bir uyku. Uyku ve uyuklama, bir işi yürütmekten aciz olanların ihtiyaç duyduğu şeylerdir. Yüce Allah için ise, ne bir acizlik söz konusudur; ne de O'nu bir uyku tutar. Hiçbir şeyden gafil

➡ olmayan bir kişiye uyku yakışır mı? O'nun için uyuklama söz konusu olabilir mı? Göklerde ve yerde olan tüm her şeyin sahibi olma ancak O'nun hakkıdır. Şöyleki O, Yaratan, Hay ve Kayyum olan Allah'tır. O, mülkünde dilediği her şeyi, dilediği anda ve dilediği gibi yapma hakkına sahiptir. Tüm işler O'na döner.

Şanı şerefi ne kadar büyük olursa olsun, kullarından hiçbir kul, yaratıklarından hiçbir varlık, O'nun izni olmadan, O'nun katında şefaat edemez. Şefaat yetkisine ancak, Yüce Allah'ın merhamet edip dilediği kimse erişebilir. Allah'ın izni olmadan hiç kimse şefaat edemeyecektir. Ancak O'nun dilediği kimse, O'nun diledikleri için şefaat edebilecektir.

Hz.Peygamberin @ ümmeti için, hatta tüm varlıklar için şefaat etme yetkisi vardır. Şu kadar var ki, bu şefaat Allah'ın iznine bağlıdır. *(Şefaat ile ilgili bir kaç hadis: "Her peygamberin müstecap bir duası vardır ki, her peygamber o duasını yapmıştır. Ben ise bu duamı, kıyamette ümmetime şefeaat olarak kullanmak üzere sakladım. Ona, Allah'ın izniyle, ümmetimden şirk koşmadan ölenler nail olacaktır." Buhârî, Tevhîd 31 ; Müslim, İman 334; "Şefaatim, ümmetimden büyük günah sahipleri içindir." Tirmizi, Kıyamet 12. (Müt.))*

O'nun ilmi ve hükmü ile yürür, varlığını sürdürür, göklerde ve yerde olan tüm her şey. O'nun hikmeti kimi zaman görünür, kimi zaman da gizlidir. Yine O'nun hikmeti ve ilmi yarattıklarından bir kısmına has kılınmış olabilir. O'nun diğer isim ve sıfatları da hep böyledir.

O Yüce Allah, arşın ve kürsinin sahibidir. O'nun ilmi ve hükmü gökleri ve yeri kaplamıştır. O'nun yaratıklarından birisi için olan hükmü, tüm evren için olan hükümranlığı gibidir. Yine O'nun yaratıklarından birini koruması, tüm varlıkları koruması gibidir. O'na hiçbir şey ağır gelmez, hiç bir şey O'nu aciz bırakamaz.

İşte böylece tek bir ayet, Yüce Allah'ın pek çok özelliğini toplamıştır. O'nun yüce yaratıcılığı, mülkü, kudreti, her şey üzerindeki egemenliği ve benzeri tüm özellikler..

· Bir sonraki ayet ise, bu inancı taşıyan mümin gönülleri sarıp sarmalayan bu akıdeyi, bu yüce Allah inancını eyleme dönüştürmek üzere geliyor.

Yalnızca Allah'a kulluk etmenin gerekliliğini içinde duyanlar, sadece O'na boyun eğerler; yeryüzünde bulunan herkesi, hiç kimsenin yüceliği ile boy ölçüşemediği O Yüce Yaratıcıya boyun eğdirmek için cihad ederler. Ne var ki Yüce Allah, kullarından kendisine bilinçsizce yönelmelerini istemez. Ama O şükreden bir kalp, O'nun sevgisi ve zikri ile şakıyan diller istiyor.

188 Din nedir? İnsanlığın din anlayışı, din düşüncesi ve biçimi ne kadar farklı olursa olsun, Allah katında din, İslamdır. Yüce Allah, İslamdan başka bir dinden asla razı ve hoşnut değildir. İslam ise, parçalanmaz bir bütündür. Allah Teâlâ, tüm insanları Yüce Melikin dinine girmeye çağırmıştır. Onun yegane hak din olduğunu açıklayarak.. Onlardan, içtenlikle ve bilinçli olarak bu dine girmelerini istemiştir. Bakıp inceleyerek, aklederek Allah'a ihlasla boyun eğerek dine girmeyi istemiştir. "Dinde zorlama yoktur" ifadesinin anlamı, dinde zorla uygulanacak emir ve yasak yok demektir. Ne ki, insanları ona davet etmek gerekir. Nitekim, hak ehli insanları zincirleme cennete çeker götürür, denilmiştir.

Cenab-ı Hak, Allah'a imandan önce tağutu reddetmenin gereğine dikkat çekmiştir. İşte bu en büyük davadır. Doğrusu Allah inancı fıtrî'dir. Gönüller onu kolayca kabullenir. İman ameliyesi ancak tağutu reddetmekle tamamlanabilir.

Tağutu reddetme, İslama aykırı olan, hakkın dışındaki batıl kökenli tüm her şeyi kaldırıp atmaktır. Batıla inanmayı hakkıyle terketmektir. Arzuladığı batıl kökenli şeylerden nefsin arınması için, çok büyük bir gayret gerekir. İşte bu yüzden kelime-i tevhid, Allah dışındaki tüm her şeyden uluhiyyeti nefyederek gelmiştir. Lâ ilahe illallah. Tevhid, uluhiyyeti Allah'a has kılmakla başlamadı. Çünkü uluhiyyetin Allah için olması zaten bellidir.

Lâ ilahe illallah. Hiçbir ilah yoktur, Allah'tan başka. Hiçbir din yoktur, İslamdan başka..Hak yol tekdir. Dileyen ona inanır ve cenneti hakeder. Dileyen inkar eder ve cehennemi boylar. İşte bu büyük bir tehdittir.

Şüphesiz Peygamberlerin mesajı da tekdir. O da tevhiddir. Tüm Peygamberlerin görevi birdir, tebliğ..Peygamberler, uluhiyyeti sadece Allah'a has kıldılar. Her bir Peygamber, kavmini tek bir gerçeğe çağırarak geldi: Onları tağutu inkar etmeye ve yalnızca Allah'a inanmaya çağırdı. ➡

➡ Andolsun ki, Hz.İbrahim, kavmine Peygamber olarak geldiğinde, insanların hayatında İslam dışı prensipleri uygulayan tağut Nemrut şöyle diyordu: "Ben hayat verir ve öldürürüm!" (2 Bakara 258.)

Hz.Musa geldiğinde ise, insanlar üzerinde İslam dışı prensiplerle hakimiyet kuran Firavn şöyle diyordu: "Ben, sizin en yüce rabbinizim!"188 "Ey milletim! Mısır hükümdarlığı ve memleketimde akan bu ırmaklar benim değil mi?" (79 Naziat 24.)

Ve Muhammed @ geldiğinde ise, yığın yığın gelenekler ve görenekler vardı. İdealler ve putlar kendilerine kulluk yapılan tağutlardı. Onlar da, İslam dışı prensiplerle insanlara hükmediyordu. Hz.Muhammedin "hak ile batıl iyice birbirinden ayrılmıştır" çağrısı ile gelişi ile birlikte bulutlar yok oldu, yığınlar eridi, hak-batıl, hidayet-sapıklık, gerçek-sahte, ilah-tağut kesin hatlarıyla birbirinden ayrıldı.

"Tağutu inkar edip Allah'a inanan kimse, kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa sarılmıştır."

O halde kim, büyüklenerek kenidisine tapılmasını isteyen ve ilahlık davasına kalkan bir insanı reddederse..Yahut yalnızca Allah'a ait olan helal ve haram kılma, kanun ve yasa koyma yetkisini elinde tutmak isteyeni, Allah'ın dışındaki tüm her şeyi inkar eder ve yalnızca Allah'a inanırsa.. İşte o kimse, kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa yapışmıştır. Şöyleki o kimse, gerçek iman yoluna girmiştir artık. Allah, kendisine inanmayı kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa benzetmiştir. O elbette, sonsuza kadar kopmayacaktır. Bu yüzden, iman ateşi gönlüne düşmüş bir kimse için küfre düşmeye bir yol yoktur artık. İşte bu, gerçek müslümanlığın ve gerçek anlamda Allah taraftarı olmanın en güzel bir müjdesi ve göstergesidir.

Elbette Allah, her "Lâ ilahe illallah" diyeni işiten ve bu sözü içtenlikle söyleyip söylemediğini bilendir. Elbette Allah, bu sözü insanlar söylüyor diye uydum kalabalığa söyleyeni de çok iyi bilir.

O, göklerin ve yerin yegane yaratıcısı, evrenin sahibi ve hakimiyet yetkisi olan tek bir ilaha inananı bilir ve işitir. İşte onlardır İslamın zirvesine erişenler. Sağlam kulpa yapışanlar. Önünden ve ardından asla batılın yaklaşmadığı hakkın kopmaz ipine tutunup asla ondan sapmayanlardır onlar.

ٱللَّهُ وَلِيُّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ
وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا أَوْلِيَآؤُهُمُ ٱلطَّٰغُوتُ يُخْرِجُونَهُم
مِّنَ ٱلنُّورِ إِلَى ٱلظُّلُمَٰتِ أُولَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ هُمْ
فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِى حَآجَّ إِبْرَٰهِيمَ فِى رَبِّهِۦٓ
أَنْ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَٰهِيمُ رَبِّىَ ٱلَّذِى يُحْىِۦ
وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا۠ أُحْىِۦ وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَٰهِيمُ فَإِنَّ ٱللَّهَ
يَأْتِى بِٱلشَّمْسِ مِنَ ٱلْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ ٱلْمَغْرِبِ فَبُهِتَ
ٱلَّذِى كَفَرَ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٥٨﴾
أَوْ كَٱلَّذِى مَرَّ عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ
يُحْىِۦ هَٰذِهِ ٱللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ ٱللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ
بَعَثَهُۥ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ
قَالَ بَل لَّبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَٱنظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ
لَمْ يَتَسَنَّهْ وَٱنظُرْ إِلَىٰ حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِّلنَّاسِ
وَٱنظُرْ إِلَى ٱلْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا
تَبَيَّنَ لَهُۥ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

٤٤

257. "Allah inananların dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkar edenlerin ise dostları azgın putlardır. Onları aydınlıktan karanlıklara sürüklerler. İşte onlar cehennemliklerdir, onlar orada temelli kalacaklardır."[189]

258. "Allah kendisine hükümranlık verdi diye İbrahim ile Rabbi hakkında tartışanı görmedin mi? Hani İbrahim: 'Rabbim, dirilten ve öldürendir' demişti. 'Ben de diriltir ve öldürürüm' dedi; İbrahim, 'Şüphesiz Allah güneşi doğudan getiriyor, sen de batıdan getirsene' dedi. İnkar eden şaşırıp kaldı. Allah zulm eden kimseleri doğru yola eriştirmez."[190]

259. "Yahut altı üstüne gelmiş bir kasabaya uğrayan kimseyi görmedin mi? 'Allah burayı ölümünden sonra acaba nasıl diriltecek?' dedi. Bunun üzerine Allah onu yüz yıl ölü bıraktı, sonra diriltti, 'Ne kadar kaldın?' dedi, 'Bir gün veya bir günden az kaldım' dedi, 'Hayır yüz yıl kaldın, yiyeceğine içeceğine bak, bozulmamış; eşeğine bak ve hem seni insanlar için bir ibret kılacağız kemiklerine bak, onları nasıl birleştirip, sonra onlara et giydiriyoruz' dedi; bu ona apaçık belli olunca, 'Artık Allah'ın her şeye Kadir olduğuna inanmış bulunuyorum' dedi."[191]

[189] Velâ, sevgi ve yardım demektir. Onların sevgileri Allah için, yardımları da O'nun dininedir. Allah da onları sever ve onlara yardım eder. İman edenler, tağutu reddedip Allah'a inananlar, sağlam kulpa tutunanlardır. Yüce Allah, ölünceye kadar onların imanlarını korumayı mukadder kılmıştır. Onların kopmak bilmeyen sağlam kulpa yapışmaları şartıyla. Bu onları, karanlıklardan kurtarıp sürekli aydınlığa çıkarmasıyladır. Süreklılık bıldırmek için fiil, muzari kalıbında gelmiştir. Zira muzari fiil süreklilik ifade eder. Öyle ki, onların karanlıklardan nura çıkarılma ameliyesi ölene kadar tüm hayatları boyu sürer. Allah'ın nurunun aydınlığında yürüyen hidayet ehlinin arasına katılmaları kesintisizdir.

Yine karşımıza Kur'an kıssaları çıkar . Bizlere cihad ve mücadele görüntülerine şahit olmuş iman manzaraları sunmak için . Allah'tan başkasına kulluk etmeyenlerle, Allah'ı bırakıp tağutlara kulluk edenler arasındaki farkı kesin hatlarıyla ortaya koymak için..

[190] İşte bu, Irak topraklarında Nemrut ile Hz.İbrahim' in tartışma sahnesi..O Nemrut' un zulüm ve kibir konusunda Firavn'dan kalır yanı yok. Allah ikisine de lanet etsin.

İbrahim' e şöyle diyordu Nemrut: Senin benden başka rabbin mi var? Sen, nasıl olur da benden başka bir ilaha taparsın?! Ben, vermeye almaya, öldürmeye diriltmeye, cezalandırmaya affetmeye güç yetiren hükümdarım! Dolayısıyla ben, senin taptığın ilahından daha layıkım tapılmaya!..

İbrahim ise, inandığı gerçeği onun suratına haykırıyor ve inkar edilemeyecek bir biçimde gerçeği ortaya koyuyordu. Şöyle diyordu İbrahim ona: Sen de, insanlar da sadece tek bir ilahın kullarısınız. Yaratan, rızık veren, öldüren ve dirilten bir ilahın.. Sen bunları yapabilir misin?

Nemrut, evet ben de diriltir ve öldürürüm, diye cevap verdi.

Nemrut, Yüce Allah'ın kendi elinde gerçekleştirdiği sebepleri, gaflet ve ahmaklığı nedeniyle kendini asıl sebepleri yaratan sanarak aldanmıştı. Katade ve başka ilim adamları şöyle anlatırlar:

Nemrut, şöyle demişti: "Bana ölümü haketmiş iki adam getirildiğinde, ben onlardan birinin öldürülmelerini emrederim öldürülür. Diğerinin affını dilerim, o da öldürülmez. İşte böylece ben öldürür ve diriltirim."

Bütün bu inkara rağmen İbrahim Peygamber, ümitsizliğe düşmedi ve Nemrut ile tartışmaya devam etti. Çünkü o, kendisinin hak üzere olduğunu çok iyi biliyordu. Bu sefer şöyle dedi İbrahim: 'Şüphesiz Allah güneşi doğudan getiriyor, sen de batıdan getirsene!' Nemrut ise, insanlara hükmettiğini sandığı gibi, güneşe söz geçiremezdi elbet. Şaşırıp kaldı. Ne söyleyecek bir söz bulabildi, ne de bir cevap. Böylece hakikat ortaya çıktı

Doğrusu Allah, zulüm ve taşkınlıkta haddi aşanları, böbürlenip büyüklenenleri doğru yola iletmez. Üstelik onların kalplerini mühürler, artık onlar hidayete eremezler hiç..

[191] İşte bu da İsrailoğullarından bir adamın tablosu. Yiyeceği ve içeceği ile birlikte eşeğine binmiş giden bir adam.. Adam altı üstüne gelmiş yıkık bir kasabaya uğrar. Söz konusu kasaba, zalim hükümdar Buhtunnasır' ın harabeye çevirdiği Beytü'l-Makdis'ti.

Adam kasabayı o halde görünce şöyle demişti: Andolsun ki bu kasaba tarumar olmuş, evlerinin duvarları göçmüş, tavanları çökmüş; ölü kalıntıları öteye beriye saçılmış bir vaziyette! Bu kasaba, bu hale geldikten sonra nasıl diriltilecek acaba?!

Bunun üzerine Allah onu yüz yıl ölü bıraktı, sonra diriltti. Evet adam, tam yüz yıl ölü olarak kaldı. Ölümünden sonra tekrar uyanıp kalkmak için..O sanıyordu ki, kuşluk vaktinden gün batımına kadar ki bir zaman diliminde uyumuş. Allah, ona bir melek gönderdi ve melek ona sordu: 'Ne kadar kaldın?' dedi, 'Bir gün veya bir günden az kaldım' dedi. Hani Allah seni, nasıl diriltileceklerini bilemediğin ölüler gibi öldürmüştü. Şimdi sen yiyeceğine bak, olduğu gibi duruyor. Bozulmamış, çürüyüp kokmamış. Süt olduğu gibi tazecik duruyor. Su da öyle, diğer yiyeceklerin de öyle. Kalktı, bir de ne görsün, eşeğin kemikleri çürümeye yüz tutmuş bir halde, etrafa saçılmış bir vaziyette duruyordu.

Sonra melek ona şöyle seslendi: 'Bak şimdi eşeğine! Hem seni insanlar için bir ibret kılacağız. Kemiklerine bak, onları nasıl birleştirip, sonra onlara et giydiriyoruz.' Adam eşeğin kemiklerine baktı, bir de ne görsün, eşek yeniden hayat buluyor. Bir araya geliyor ve onlara et giydiriliyor. Artık iş açıkça ortaya çıkmıştı adam için. Bir asır dünyadan ayrı kaldıktan sonra artık o, hiç şeksiz ve şüphesiz inanmıştı. Artık yok olduktan sonra yeniden var olmanın açık ayetlerini görmüştü o. Şöyle dedi: 'Artık Allah'ın her şeye Kadir olduğuna inanmış bulunuyorum.'

Bu kıssadan ayrılıyor ve yeniden Hz.İbrahim Peygamberin kıssasına dönüyor ve yine onunla beraber oluyoruz.

الجزء الثالث — سورة البقرة

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهيمُ رَبِّ اَرِني كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰى قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْ
قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبي قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ
فَصُرْهُنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ
ادْعُهُنَّ يَأْتينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَزيزٌ حَكيمٌ ﴿٢٦٠﴾ مَثَلُ
الَّذينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ في سَبيلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ
سَبْعَ سَنَابِلَ في كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللّٰهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَليمٌ ﴿٢٦١﴾ اَلَّذينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ
في سَبيلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا اَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا اَذًى لَهُمْ
اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾
قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا اَذًى
وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَليمٌ ﴿٢٦٣﴾ يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ
بِالْمَنِّ وَالْاَذٰى كَالَّذي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا
يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ
تُرَابٌ فَاَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلٰى شَيْءٍ
مِمَّا كَسَبُوا وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرينَ ﴿٢٦٤﴾

٤٥

260. "Hani İbrahim: 'Rabbim! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster' demişti. 'İnanmıyor musun?' deyince de, 'Hayır öyle değil, fakat kalbim iyice kansın' demişti. 'Öyleyse dört çeşit kuş al, onları kendine alıştır, sonra onları parçalayıp her dağın üzerine bir parça koy, sonra onları çağır; koşarak sana gelirler. O halde Allah'ın güçlü ve Hakim olduğunu bil' demişti."[192]

261. "Mallarını Allah yolunda sarf edenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lutfu geniştir, O her şeyi bilendir."[193]

262. "Mallarını Allah yolunda sarf edip sonra sarf ettikleri şeyin ardından başa kakmayan ve eza etmeyenlerin ecirleri Rablerinin katındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."[194]

263. "Güzel bir söz ve bağışlama, peşinden eza gelen bir sadakadan daha iyidir. Allah müstağnidir, Halim'dir."[195]

264. "Ey İnananlar! Allah'a ve ahiret gününe inanmayıp, insanlara gösteriş için malını sarf eden kimse gibi, sadakalarınızı başa kakma ve eza etmekle boşa çıkarmayın. Onun durumu, üzerinde toprak bulunan kayanın durumu gibidir, üzerine bol yağmur yağdığında onu cascavlak bırakır. Kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah inkar eden bir topluluğu doğru yola eriştirmez."[196]

192 Andolsun ki, biz daha önce Hz.İbrahim'in Nemrut ile tartışırken, Allah'ın öldüren ve hayat veren olduğuna kuvvetli bir biçimde inandığına şahit olmuştuk. Burada ise o, bilgi ve inanç makamından, Allah katından gelecek en yüce bir ilim mertebesi olan, bizzatihi görüp şahit olma makamına yükselmek istemektedir.

Bu, onun gizli gerçekleri görme tutkusunun bir görüntüsüdür. Bu, Rabbin kudret ayetlerinden birini görerek davet yolunda kararlı bir biçimde başarıya doğru ilerleyen kalbin tutkusudur. Davete karşı çıkanlara en güçlü delil ve belgelere sunarak, eldeki bilgi ve belgeleri yenilerini ekleyerek davet yolunda ilerleyen gönlün şevk ve arzusudur bu. Üstelik Hz.İbrahim, mürşit ve önder olması hasebiyle, canlı bir deney ve ders istiyor. Elbette irşatcının deney ve tecrübeleri, öğrencininkinden daha ileri düzeyde olmalıydı.

Onun bu isteği karşısında Cenab-ı Hak emrediyor: 'Öyleyse dört çeşit kuş al, onları kendine alıştır.' Yani onları yakala, sonra kes ve onların et ve kemiklerinden birer parçayı her bir dağın tepesine koy. 'Sonra onları parçalayıp her dağın üzerine bir parça koy, sonra onları çağır; koşarak sana gelirler.'

İbrahim, Allah'ın emrettiği şekilde onları kendine çağırdı. Bir de ne görsün, tüyler, kan ve etler uçuşarak bir araya gelip kuş oluyor ve her bir kuş, koşa koşa Hz.İbrahim' e geliyorlar. Tüm bunlar gözlerinin önünde cereyan eder. 'Bil ki, doğrusu Allah aziz ve hakimdir.' Güç ve kudretiyle O izzet sahibidir, yaptığı tüm her şeyde hikmetler vardır O'nun. O, öyle güçlüdür kı, dılerse, bir şeye "ol" der, oluverir. Aziz ve hakim olan Allah, ne yücedir. Ve İbrahim' e selam olsun..

193 Bu ayetten, neredeyse bu büyük surenin sonuna kadar Yüce Rabbimiz, İslam insanının malla olan ilgisini ve onun maddi dünyası ile alakalı hükümleri belirliyor.

Önce Allah yolunda harcamalardan söz açılıyor. Ardından faizden sakındırma, borçlu-alacaklı ilişkileri, borçlanma kuralları, anlaşmalar ve bunlarla ilgili olarak şahitlik, yazışma, kredi, yolculukta ticaret ve rehin gibi konular ele alınıyor.

Allah'ın izniyle, ilk olarak Allah yolunda yapılan harcamalar üzerinde duralım.

Şüphesiz İslam, insanın proplemlerine çözüm getiren bir dindir. O, insanın kendisi, ailesi ve çevresiyle olan ilişkilerini düzenler. Öncelikle kulun, Yaratıcısı ile olan ilişkilerini düzenlediği gibi.

Şöyleki, İslam, duygu ve şuur sahibi oluşu sebebiyle, insanı yaratıkların en değerlisi olarak görür ve onun hayatı boyunca karşılaşacağı htiyaçlarını ona göre düzenler.

Mal, insan hayatını ayakta tutan ve hayatın süsü olan en önemli bir şey olunca.. İnsan son derece mala düşkün ve bağlı olunca.. Tıpkı Rabbimizin dediği gibi: "Doğrusu insan, hayır (mal) sevgisine çok düşkündür." (100 Adiyat 8. Ayette geçen 'hayr' kelimesi, mal, mülk ve varıs olunan her şeydir. Nitekim Bakara suresinin 180. ayetinde de bu anlamda kullanılmıştır.)

İşte bu yüzden Yüce Allah, insanın hayatını sürdürme aracı kıldığı mal konusuna çözüm getirmekle işe başladı. Bir amaç değil, sadece hayatını sürdürmesi için araç olan mal konusundan işe başlayıp bu konuda, ilk temel kuralı koydu: İnsanın en temel görevi ibadettir. Onun rızkını vermek Allah'a aittir. "Cinleri ve insanları ancak Bana kulluk etmeleri için yaratmışımdır. Onlardan bir rızık istemem; Beni doyurmalarını da istemem. Şüphesiz rızıklandıran da, güç ve kuvvet sahibi olan da Allah'tır." (51 Zariyat 56-58.)

Daha sonra Yüce Allah, kulunu eğitmeye ve malla ilgisini düzenlemeye başlıyor: Ölçülü olmak ve cömert olmak.

Allah Teâlâ'nın kendi yolunda harcamalarda bulunanın sevabını kat kat artıracağına dair verdiği şu güzel tabloyu birlikte izleyelim. Bir dirhem, sadaka olarak harcandığında, yediyüz dirheme çıkıyor. Tıpkı, her başağında yüz dane olan yedi başak veren bir başak gibi. Yalnızca bu kadar da değil. Yüce Allah, dilediği kimse için dilediği kadar artırıyor.

Şimdi sen toprağa bir buğday danesi atıyorsun, o orada gizleniyor. Ondan hiç bir eser kalmıyor ve sen onun nasıl neşvü nema bulduğunu göremiyorsun. Fakat, bir gün ansızın toprağın yarılarak içerisinden bir ekinciğin yeşerdiğini görürsün. Hem de her bir başağında yüz dane olan yedi başak olarak.. İşte aynen böyledir, Allah yolunda bir dirhem harcadığında, o elinden çıkıp gitmekle senden koybolur. Ne ki, o önce, sana onu harcamayı emreden Yüce Allah'ın elinde kalıyor. O, harcamayı sana emretti, sen de O'nu hoşnut etmek için harcadın. O ise, onu artıracak, çoğaltacak ve senin için hoş bir ağaç olarak çıkaracaktır: "Kökü ➡

➡ sağlam, dalları göğe doğru olan Rabbinin izniyle her zaman meyve veren hoş bir ağaç.." *(14 İbrahim 24)* Evet ey insanoğlu, gerçekten o verdiğin mal senden çıktı, ama o, Rabbânî artış aleminde gizlendi. Tıpkı buğday danesinin, toprağın altında gizlendiği gibi..

Ne güzel bir tablo, ne parlak bir benzetme!.. Doğrusu bu, insanın cimri olmaması için Allah'ın bir çağrısıdır..Malı stoklamaması için bir çağrı.. Malı biriktirip bekletmekte herhangi bir artış ve çoğalma söz konusu değildir. O halde ona düşen, ihtiyaç fazlası malını Rahman ve Rahime emanet etmesidir.

Malını, müstehak olan bir müslümanın eline bırakan mümin; aynen tarlasını sürüp ekin ekmiş gibidir. Malların, çoluk çocukların fayda vermeyeceği bir günde o ektiğini biçip kaldıracaktır. Hem de verdiğinden kat kat fazla olarak. Yanısıra bu infakı sebebiyle, onun bir günahı silinecek, ondan bir kötülük defedilecek ve en yüksek ve yüce mertebelere çıkarılacaktır. Elbette Allah'ın lutfu çok geniştir ve O, her şeyi bilendir.

[194]Yüce Allah, kendi yolunda harcama yapanları, yaptığı hayır hasenatların ardından herhangi bir şekilde başa kakmayanları övüyor. Mallarını yanlarında bir ödünç, omuzlarında bir emanet olarak görüp infak ederler, bu infaklarını başa kakma ve yoksullara karşı üstünlük aracı olarak görmezler. İşte bu yüzden onlar verdikleri hayırların ardından başa kakma ve yoksulu üzecek her hangi bir şeyi yapmazlar. Onlar çok iyi bilirler ki, mallarından onların yanına kalacak olan ancak yeyip tükettikleri, giyip eskittikleri ve hayır yaparak ebedileştirdikleridir. *(Bu anlamda bir hadis için bkz. Müslim, Zühd 3, 4; Tirmizi, Zühd 31; Tefsir 102/1; Nesâî, Vesayâ 1; Ahmed, II, 368, 412; IV, 24, 26.)* Doğrusu Yüce Allah, onların mallarını artıracaktır. O büyük korku gününde de biz onları, insanların korktukları anda korkudan emin olduklarını, herkesin üzüldüğü bir sırada mahzun olmadıklarını görürüz.

[195] Yüce Allah, yaratıklar katında cömert gözüküp Yaratan katında cimri olan o insanlara sesleniyor. Doğrusu size yakışan, kendinizi alan yerine koyup size nasıl verilmesini istiyorsanız ona göre vermenizdir.

Şüphesiz size yakışan, başa kakma ve eziyetle birlikte infakta bulunmamanızdır. Yoksul ve düşkünlere yardım ederken onları incitmekten sakının. Onların onur, haysiyet ve şereflerini koruyun. Yumuşak-güzel söz, güzel dua ve bağışlanma dileği, başa kakarak vermekten çok daha iyidir. Biliniz ki, siz ne kadar variyetli olursanız olun, Allah'ın bu gibi hayırlara ihtiyacı yoktur. O, halimdir, affeder, bağışlar, hayırlara kat kat fazlasıyla karşılık verir, kötülüğü ise sadece misliyle cezalandırır, çoğunu da bağışlar O.

Ey zenginler, siz de hilmi kendinize huy edinin. Öyleki, alan kişi, bir kötülük etse bile, siz Allah'ın ahlakıyla ahlaklanın. Allah'ın hiçbir şeye ihtiyacı yoktur, O kullarına oldukça yumuşak davranır. Allah Rasülünün @ şu sözünü hep göz önünde bulundurun: "Kıyamet günü Allah, şu üç kimseyle konuşmaz: Başa kakmadan bir şey vermeyen kimse, yalan yeminle malını reklam eden ve elbisesini yerlerde sürüyerek yürüyen kibirli kimse." *(Müslim, İman 171.)*

İşte bu yüzden biz, hayır işleyene, alan kimseye kesinlikle eziyet etmemesini öğütlüyoruz. Öyleki, alan kimse ona kötülük etse bile. İşte bizim güzel örneğimiz, Hz.Ebu Bekir Efendimizdir. O, yaptığı bunca iyilik ve ihsana rağmen kendisine kötülük edene bile iyilik yapar, onu bağışlar ve hoş görürdü. İşte onun yardımda bulunduğu kimselerden bir kısmı, Hz. Aişe anamıza atılan iftirayı yaymışlardı. Bunun üzerine Hz.Ebu Bekir, onlara yaptığı yardımları kesmeyi düşündü. Hemen Rabbimizin şu ayeti indi:

"İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere, vermemek için yemin etmesinler, affetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır." *(24 Nur 22.)*

Bu ayeti duyunca Ebu Bekir, şöyle dedi: "Elbette Ya Rab! Elbette beni bağışlamanı arzularım!" Ardından o kimselere yaptığı yardımları artırarak sürdürdü.

[196] Gerçekten hayır hasenatın mükafatı çok büyüktür. Ne varki, başa kakma ve incitme vebali ile sadakanın sevabına erişilemez. İşte bu yüzden, başa kakma ve incitme, sadakanın Allah katında kabul olmasına engel olur, onun sevabını tamamen alır götürür. Tıpkı riya gibi.

Burada ince bir işaret var. O ince vurgunun içerisinde, yaptıkları hayır ve hasenatların peşinden başa kakıp eza ederek onu lekelemeyi alışkanlık haline getirmiş gönüllere parlak bir uyarı vardır. Evet siz bu sadakaları kim için ve ne için veriyorsunuz?

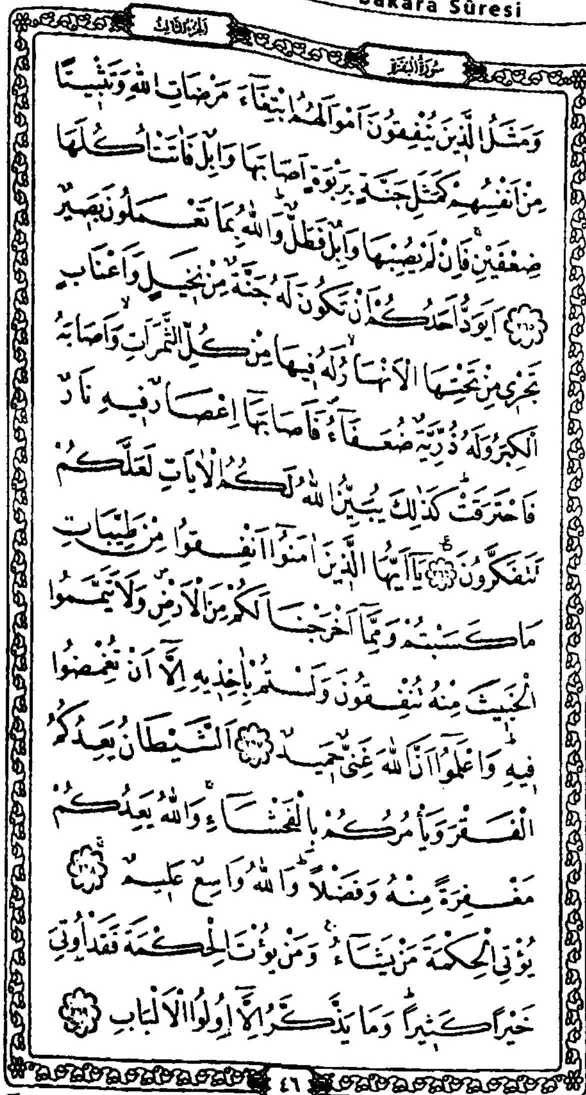
Eğer gösterişsiz, riyasız, medhü sena beklentisi olmadan sırf Allah için ve Allah yolunda ise bu ➡

yaptıklarınız, sizi o fakirlere karşı üstünlük taslamaya iten şey nedir? Nedir sadakalarınızın hemen ardından başa kakma ve incitmeye sizi sevkeden şey? Mal, Allah'ın değil mi? Zenginler, bu mal üzerindeki Allah'ın vekilleri ve emanetçileri değil mi? Halbuki onlara düşen, malı müstehak olanlara verip yaptıklarına karşılık Rablerinin mükafatlandırmasını beklemekten başka bir şey değildi. Çünkü lutuf ve kerem her zaman alemlerin Rabbi olan Allah'a aittir Öyleyse başa kakma niye? İncitme neden? Büyüklenme ve böbürlenmeye sebep ne?.

Doğrusu siz, gerçek mal sahibi olan Allah'a inanırsınız. Allah yolunda verdiklerinize karşılık ödüllendirileceğiniz ahiret gününe inanırsınız siz. İşte o Allah, sizden insanlar görsün diye hayır hasenatta bulunan riyakarlar gibi olmamanızı istemektedir. Çünkü riyakar kimse, Allah'a ve ahiret gününe inanarak yapmaz tüm yaptıklarını.

Ayette gecen "saffân" kelimesi, düz taş yahut taşlar anlamınadır. İşte infakında Allah'a ve ahirete inanmayan gösteriş düşkünü kimsenin hali böyle bir taşa benzer. Düz bir taş gibi. Rüzgar toprakları savurarak üzerine getirir ama, üzerine bol yağmur düşünce yine kupkuru kalıverir. Ne su durur üzerinde, ne de herhangi bir ot biter. Düz taşın üzerine düşen bol yağmurla birlikte hiç toprak tutmadığı gibi, o riyakarlar da yaptıklarının hiçbir şekilde yararını ve hayrını göremezler "Allah inkar eden bir topluluğu doğru yola eriştirmez."

265. "Allah'ın rızasını kazanmak ve kalplerini sağlamlaştırmak için mallarını sarf edenlerin durumu, yüksekçe bir tepede bulunan, bol yağmur aldığında yemişlerini iki kat veren, bol yağmur yağmasa bile çisentisi düşen bir bahçenin durumu gibidir. Allah işlediklerinizi görür."[197]

266. "Hangi biriniz, kendisi ihtiyarlamış ve çocukları da güçsüzken, zemininden ırmaklar akan, hurma, üzüm ve her çeşit meyveleri bulunan bahçesinin, ateşli bir kasırganın kopmasıyla yanmasını ister? Düşünesiniz diye Allah size ayetlerini böylece açıklar."[198]

267. "Ey İnananlar! Kazandıklarınızın temizlerinden ve size yerden çıkardık-larımızdan sarf edin; iğrenmeden alamayacağınız pis şeyleri vermeye kalkmayın. Allah'ın müstağni ve övülmeye layık olduğunu bilin."[199]

268. "Şeytan sizi fakirlikle korkutarak cimriliği ve hayasızlığı emreder; Allah ise kendisinden mağfiret ve bol nimet vadeder. Allah'ın lutfu boldur, O her şeyi bilir."[200]

269. "Hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmişse şüphesiz ona çokça hayır verilmiştir. Anncak akıl sahipleri düşünüp ibret alır."[201]

[197] Kur'ân, insanların hoşnutluğunu kazanmak için malını harcayan kimselerin tablosunu bize sunduğu gibi, öbür taraftan Allah'ın hoşnutluğunu kazanabilmek için malını infak eden kimsenin tablosunu sunuyor. Bu ne güzel bir tablo! İki tablo arasında büyük fark var. Şimdi önümüzde duran tablo, Allah'ın rızasını kazanmak için ve içindeki aşırı mal tutkusunu kırmak için ve Allah'a olan inancını pekiştirip yakınlığını artırmak için mallarını infak edenlerin tablosu. Önceki çorak ve çıplak tablodan sonra, şimdi de yemyeşil bir tablo. Issız ve kupkuru bir tablodan sonra, ışıl ışıl, pırıl pırıl bir tablo. Doğrusu bu, kendi yolunda mallarını harcayananlar için Allah'ın çizdiği bir tablodur. Onların ödülleri Allah katındaki bol meyveli güzelim bahçelerdir. Yerden oldukça yüksek bir tepede bulunan, bol bol yağmur alan ve iki kere meyve veren bir bahçe. Ona bol yağmur düşmese bile, yerden oldukça yüksekte olduğundan her zaman çisentilerden nasıbini alır o. Ayette geçen "tall" kelimesi, çisenti demektir. O bahçe her zaman meyve verir, çiçekler hiç eksik olmaz ondan. Az çok mutlaka bir şeyler bulunur orada. İşte Allah'ın hoşnutluğunu kazanma adına yapılan ameller de böyledir. Az bile olsa, Allah katında hiçbir zaman onlar kaybolmaz. Doğrusu Allah, çokça bağışlayandır, şükredenlere bol bol nimetlerini verendir.

Ayetlerin akışı bizi, Allah'tan istenecek oldukça büyük bir makama götürmektedir. Üzerinde uzun uzun ve derin derin düşünmemiz gereken bir konuma dikkatlerimizi çekmektedir..

[198] Bunun tek sebebi, onların başa kakma ve incitme ile amellerini bozmalarıdır. İşte bu durum, başa kakarak ve yoksulları inciterek hayır hasenatta bulunanlar için hazırlanmış kötü bir sona neden olmuştur. Onlara benzeyen Allah'a ve ahirete inanmadıkları halde, sırf gösteriş için iş yapanların durumu da aynıdır.

İşte bu her inanan kişinin hatırlamaktan bile ürperip elini yüreğini bastırmak için kalbine koyduğu kötü bir sondur. Gönüllerinde şan ve şöhret taht kurmuş ve gözlerini dünya tutkusu bürümüş olduğu halde hayır hasenat yapanları bekleyen kötü ve acı bir sondur bu.

İşte böyle olmayı ister misiniz? Sizden biriniz onların yerinde olmayı arzu eder mi? Güzel bir toprağın sahibi.. Her çeşit meyveden bol bol yemiş veren bir bahçe.. Zemininden ırmaklar akan, dört bir yandan hurma ağaçlarını kuşattığı bir bahçe.. Sahibi ise yaşlanmış, güçsüz ve bitkin düşmüş bir kişi. Kafasını dinlemeye ve huzur ortamına muhtaç biri.. Bahçesine bekleyecek durumda bile değil.. Çocuklarına çeviriyor gözlerini, fakat onlar da çok küçük ve güçsüzler.. Onlardan kendisine ne bir fayda ne de bir zarar var.. Onlar ne babalarına yardım edebiliyorlar, ne de kendi ayakları üzerinde durabiliyorlar.. Durum bu iken, ateşli bir kasırga kopuyor ve baştan başa bahçeyi kasıp kavuruveriyor.. Geride hiçbir şey bırakmadan hem de.. İşte o, bu bahçeye son derece muhtaç birisi iken, birden onun kupkuru ve dümdüz oluverdiğini görüyoruz.. Artık o adamın sıkıntısı nasıl kalbini sıkıştırır!? Nasıl bir üzüntü ve pişmanlık içerisinde olur o adam!? O kendisi ve yanıbaşında duran çocukları çok muhtaç bir durumda iken, başına ne acıklı bir azap gelmiştir!? Ama tüm bunlar, daha önce yaptıkları yüzünden olmuştur. İhtiyaç sahiplerine yaptığı başa kakma ve incitmeler sebebiyle..!

Kendisinden sonra, o zayıf ve küçücük çocukların sonlarını düşünüyor, kendisinin düşkünlere reva gördüğünü aynen, insanların çocuklarına reva gördüğünü görür gibi oluyor. İşte o an, çıkar sağlamak için verdiği hayırların kendisine hiç bir yarar sağlamadığını anlıyor. Kendisine fayda verecek hayırların, ancak başkalarının yararını gözeterek verilenler olduğunu, kalıcı ve yararlı olanın ancak bu şekilde yapılan hayırlar olduğunu görüyor. İşte o zaman pişman oluyor. Ama son pişmanlık kar etmiyor. İşte bu, Allah'ın istemediği ve razı olmadığı şekilde iş yapanların sonudur.

"Düşünesiniz diye Allah size ayetlerini böylece açıklar." Allah'tan sakınasınız ve Allah'ın azabından sizi kurtaracak hiç bir gücün olmadığı o gün için hazırlık yapmaya bakın.

[199] Yaptığı hayırları kurallarına uygun bir biçimde ve Allah için, O'nun rızasını kazanma uğruna yapmayanlara bir başka uyarı. Kazandıklarının kötüsünü Allah'a ayıranlar, insanlara vermek için mallarının en kötüsünü seçip ayıranlar.. Eğer o malları, insanlar kendilerine verecek olsa kaldırıp atarlar yahut da gözlerini kapatarak utandıklarından dolayı alırlar.

İşte bu ayette Rableri onlara, kazandıklarının en temizlerinden vermeyi emrediyor. Bu ister mal olsun, isterse başka bir şey olsun. Çalışarak kazandıkları veya Allah'ın yerden kendileri için çıkardığı şeylerden.. İlk müslümanların tanıdığı ve tanımadığı tüm yeryüzü zenginliklerinden, onların en temizlerinden vermeyi istiyor.

➡ Bu malları size Allah verdi ve onlardan düşkünlere vermekle sizi yükümlü tuttu. Allah, sizi o düşkünlerin, onları sizin konumunuzda yaratmaya da kadirdi elbet. Allah'ın ne size, ne de sizin mallarınızdan yapacağınız hayırlara ihtiyacı yoktur. Ne ki, O, sizin kazandıklarınızın temizlerinden yapacağınız hayırlara karşılık size bol bol nimet verir ve sizi pek çok hayırla ödüllendirir.

Bu ayeti anlamaya, her an müslümanların ihtiyacı olduğu kanaatini taşımaktayız. Çünkü müslümanların çoğu, fakirlerin ihtiyaç duymayacağı şeyleri onlara vermektedirler. Halbuki müslümanın görevi, tam yenecek kıvamda iken yiyeceğinden vermesidir. O vermek için, yiyeceğinin bozulup işe yaramaz hale gelmesini beklememelidir. Ama o, kendisinin canı çekip dururken müslümanlara vermelidir. O bir giyecek verirken, giysinin iyice eskiyip solmasını beklemeden verir.. Hayır hayır, bunları yapmak ve düşünmek, gönlü Allah'a bağlı bir müslümana yakışmaz.. Belki bunlar, şeytanın fitlemesi ile mala düşkünlük ve fakirlik korkusu iç dünyasını sarmış kimselerden sadır olabilir. Şeytana ise ancak inanmayan gönüller kulak verir, ondan hoşnut olarak işledikleri cürümleri işlerler onlar.

[200]Şüphesiz şeytan sizi fakirlik ve kaybetme ile korkutur. Sonunda siz, mallarınızın iyilerini elinizde tutmaya başlarsınız. Belkide Allah, sizin kuruntularınızı boşa çıkaracak, hiçbir yararı olmadan beklettiğiniz mallar ya bozulacak ya da değer kaybına uğrayacak! Ama siz, yiyip içtiklerinizin, giydiklerinizin ve kendinize sakladıklarınız şeylerin güzellerini Allah için verseydiniz, O size kat kat fazlasını verecekti.

Şeytan size, "sakın verme, biriktir" diye fısıldarken; melek de "Allahım! Cimrinin malını telef et" diye beddua eder. Öte yandan Yüce Allah, "infak edin, harcayın" emrini verirken; melek de "Allahım! Verene ver" diye Rabbine dua eder. *(Bu anlamdaki hadis için bkz. Buharî, Zekat 28; Ahmed, II, 306, 347; V, 197.)* Sonuçta elinizdeki mallar, infak ile artar ve temizlenir. Verdiğinizin yerine size, Allah'ın yüce katından verilir. Kullar katından, sizin katınızdan, sizin gayretinizle değil, yalnızca Allah katından hem de hesapsız olarak verilir.

Doğrusu veren, verecek olan ancak Alemlerin Rabbi olan Allah'tır. Allah ise lutfu bol olan ve her şeyi bilendir.

[201]Müslümanların akıllıları, Allah'ın kendilerine hikmet ihsan ettiği kimselerdir. Hikmetin özü ise, ilim, anlayış ve takvadır. Müslümanlar, tüm işlerini doğru, tam ve sağlıklı bir biçimde anlamalarına yardım eden ilahi bir gücün ışığında hakkı tanıyarak yaşarlar.

Doğrusu onlar, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için harcarlar. Çünkü onlar Allah'ın nuru üzeredirler. Sahip oldukları şeylerin en iyi ve en seçkinlerini Allah için ayırırlar. Onlar bunu, Allah'ın kendilerine lutfettiği hikmet ve dengeli bir yaklaşım sayesinde yaparlar. Onlar, dünyaya dünya kadar değer verirler, ahirete de ahiret kadar değer verirler. Her birinin konumunu ve değerini çok iyi bilirler. Sonuçta kulluk ve ibadetlerini sadece Allah'a has kılarlar, O'nu yüceltip O'nu ulularlar.. Allah'ı da layık olduğu şekilde tanırlar onlar. Artık dünya ve içindekiler onlar için çok basit kalır. Kazandıkları da öyle. İnfak ettikleri bir takım şeyler de onların gözünde çok basit ve değersizdir. Bir kere onlara, Rableri katındaki güzel makamlar sevdirilmiştir.

Kendilerine Cenab-ı Hakkın hikmet verdiği kimseler, mal ve mülkten çok daha hayırlısını lutfettiği kimselerdir.

İbn Mesud, Peygamberimizin @ şöyle buyurduğunu rivayet eder: "Ancak şu iki kimseye gıpta edilir. Biri, Allah'ın kendisine verdiği malı, hak yolda harcayan kimse; biri de Allah'ın kendisine verdiği hikmetin gereğini yerine getirip başkalarına öğreten kimse." *(Buhârî, İlim 15; Müslim, Salatü'l- Müsâfirîn 268.)*

Selim akıl, temiz kalp ve ruh sahiplerinden başka hiç kimse, hakkı gereği gibi etüd edip ondan ders alamaz ve hikmeti kendisine verilen en hayırlı bir değer olarak göremez. Onlar, Allah'ı çokça anan; dünya ve ahiret işlerini gereği gibi ve derinlemesine düşünenlerdir. Yine onlar, her şeyi en güzel ve eşsiz bir biçimde yaratıp en güzel şekil veren Allah'ın hikmetini düşünerek her şeyi layık oldukları yere koyanlar, her şeyin değerini gerçek anlamda bilenlerdir. İşte onlardır halkın bilgeleri, aydınları.

وَمَآ أَنفَقْتُم مِّن نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُم مِّن نَّذْرٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ
يَعْلَمُهُۥ ۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ إِن تُبْدُوا۟
ٱلصَّدَقَٰتِ فَنِعِمَّا هِىَ ۖ وَإِن تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا
ٱلْفُقَرَآءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَيُكَفِّرُ عَنكُم مِّن سَيِّـَٔاتِكُمْ ۗ
وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ ۞ لَّيْسَ عَلَيْكَ هُدَىٰهُمْ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَهْدِى مَن يَشَآءُ ۗ وَمَا تُنفِقُوا۟ مِنْ خَيْرٍ
فَلِأَنفُسِكُمْ ۚ وَمَا تُنفِقُونَ إِلَّا ٱبْتِغَآءَ وَجْهِ ٱللَّهِ ۚ
وَمَا تُنفِقُوا۟ مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنتُمْ
لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾ لِلْفُقَرَآءِ ٱلَّذِينَ أُحْصِرُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِى ٱلْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ ٱلْجَاهِلُ
أَغْنِيَآءَ مِنَ ٱلتَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُم بِسِيمَٰهُمْ لَا يَسْـَٔلُونَ
ٱلنَّاسَ إِلْحَافًا ۗ وَمَا تُنفِقُوا۟ مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ
عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُم بِٱلَّيْلِ
وَٱلنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ
رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

270. "Sarf ettiğiniz harcı ve adadığınız adağı şüphesiz Allah bilir. Zulm edenlerin hiç yardımcıları yoktur."[202]

271. "Sadakaları açıkça verirseniz o ne güzel! Eğer *onları* yoksullara gizlice verirseniz bu sizin için daha iyidir. Allah onlara karşılık olarak kötülüklerinizden bir kısmını örter. Allah işlediklerinizden haberdardır."[203]

272. "Onların doğru yola iletilmeleri sana düşmez, fakat Allah dilediğini doğru yola eriştirir. Sarf ettiğiniz iyi şey kendinizedir, zaten ancak Allah'ın rızasını kazanmak için sarf edersiniz. Sarf ettiğiniz iyi bir şeyin karşılığı haksızlığa uğratılmaksızın size verilir."[204]

273. "Sadakalarınızı, kendilerini Allah yoluna adayıp yeryüzünde dolaşamayanlara, hayalarından dolayı, kendilerini tanımayanların zengin saydıkları yoksullara verin. Onları yüzlerinden tanırsın, insanlardan yüzsüzlük ederek bir şey istemezler. Sarf ettiğiniz iyi bir şeyi Allah şüphesiz bilir."[205]

274. "Gece gündüz, açık, gizli, mallarını sarf edenlerin mükafatlarını Rableri verecektir. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."[206]

[202]Yüce Allah bize, tüm hayır işleyen, çoluk çocuğu için harcamalarda bulunan ve adak adayanların tüm yaptıklarını bildiğini haber vermektedir.

Az olsun çok olsun, zekat olsun nafile sadaka olsun tüm harcamalarınızı; Allah için yaptığınız tüm adakları Allah bilir ve eğer onları güzel bir biçimde ve gereği gibi yerine getirdiyseniz Allah, en güzel bir şekilde onların mükafatını verir. Adak, Allah'a itaat konusunda ve yapabileceği bir miktar olduğu sürece yerine getirilmesi gerekir Adak, ancak Allah adına adanır. Doğrusu tüm yaptıklarınızı Allah bilir. Onları Allah'ın razı ve hoşnut olacağı şekilde ve ayetlerinde size önceden açıkladığı biçimde yapıp yapmadığınızı bilir O. Eğer yerine getirmezseniz, zalimler için hiç bir yardımcı yoktur. İşledikleri kötülük ve yaptıkları aşırılıklar nedeniyle cezalandıracağı günde onları Allah'a karşı koruyacak hiç kimse yoktur. Ayette hem tehdit, hem de müjde anlamı vardır. Yani, kim iyi niyetli olursa o bunun mükafatını görür. Kim de görsünler diye harcamalarda bulunursa, yahut başka bir anlayışa göre başa kakma ve incitme gibi şeyler yaparsa o zalimdir, tüm yaptıkları boşa gider, o günde kendisine yardım edecek hiç kimse bulamayacaktır. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, III, 331.)*

[203]Farz yahut nafile sadakalarınızı gösteriş ve riyadan uzak olarak eğer açıktan verirseniz, bu Allah katında makbul olup karşılığını göreceksiniz. Onlar, sizin için Rabbiniz katında kayıt edilir. Şayet kimseye göstermeden, hiç kimseye duyurmadan gizlice; yahut hediye, dayanışma ve kardeşlik adına bir yardım gibi bir yolla sadaka görünümü vermeden yoksullara verirseniz, işte buna karşılık Allah katında sizin için çok büyük makamlar vardır.

Başka hiç bir sadaka, gizlice verilen sadakalara denk olmaz. Ebu Hüreyre' nin rivayet ettiği bir hadisde Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Hiç bir korumanın olmadığı bir günde, Allah'ın koruması altında olacak yedi grup insandan biri de, sağının verdiğini solu bilmeyecek şekilde gizlice sadaka veren kimsedir.." *(Buhârî, Ezân 36.)*

İnsanlara açıklayarak sadaka veren ile, gizli bir şekilde sadaka veren arasında çok büyük bir fark vardır.. Gizlice sadaka veren kimse sanki şöyle der: "Rabbim, bu sadaka seninle benim aramda olan bir şeydir. Onunla ben senin rızanı kazanmayı ve insanların bilmeyip sadece senin bildiğin günahlarımı bağışlamanı umuyorum. Ne olur, onu benden kabul buyur ve onu hatalarımı örtmeye bir sebep kılıver.. Ey nefsimi yola getirip yalnız senin hoşnutluğunu kazanma uğruna harcamalarda bulunmama imkan veren Rabbim, senin şanın ne yücedir!"

Şüphesiz Allah gizliyi saklıyı bilir. Kem gözlerin bakışlarını da, gönüllerin gizlediklerini de bilir. Kul bir şeyi açıktan yaparsa, O kulun niyetini bilir.. Tıpkı bir şeyi gizlice yapan kulunun niyetini bildiği gibi.. O her şeyi çok iyi bilen ve her şeyden haberdar olandır.

[204]Allah kendilerinden razı olsun sahâbenin, müşrik akraba ve yakınlarına sadaka vermeleri onların zoruna gidiyordu. Derken Kur'ân ayetleri geldi, onların dikkatlerini evrensel bir kurala çekmek için. O, hidayetin ancak Allah'ın dilemesi ve izni ile olması gerçeği idi. Evet hidayet yalnızca Allah'tan gelirdi. Sadaka, Allah'ın rızasını kazanma uğruna olduğu sürece, o kime giderse gitsin, nereye verilirse verilsin onda bir ziyan yoktur. Onun mükafatını verecek olan Yüce Allah'tır. Önemli olan, harcamanın Allah'ın hoşnutluğunu elde etme adına olmasıdır. İşte o zaman, sen niyetine göre ödüllendirileceksin.

Doğrusu Hz.Peygamberin @ en önemli misyonu, halkı Halika, rızık isteyenleri Rızık verene çağırmaktı.. İsyankarları Bağışlayana, haddi aşanları Alemlerin Rabbine çağırmaktı.

Rızkın sahibi yalnızca Allah Teâlâdır.. Rızık konusunda iş döner dolaşır sadece Yüce Allah'a döner.. O, açları doyurur, çıplakları giydirir.. Müslümanı da, müslüman olmayanı da.. Yüce Allah, elçisi Muhammede @ vermeyi ve davet etmeyi emrediyor..Ondan açıklamasını ve insanları sadece O'nun huzurunda eğilmeye çağırmasını istiyor.

Şüphesiz siz, Rabbinizin rızasını umarak ne harcarsanız, onu muhakkak Rabbiniz katında sizin için kayda geçirilmiş olarak bulacaksınız.. Yapılan harcamalar müslümanın elinden çıkar, kat kat mükafatı yazılmak üzere Allah'ın katına yükselir.. Bu harcama ister müslümana yapılsın, ister müşrik birine yapılsın.. İster itaatkar birine yapılsın, ister isyankar birine yapılsın.. Yeter ki Allah'ın rızasını kazanma adına ve şerî ölçülere uygun olarak yapılmış olsun. Yüce Allah, daha önce de elçisi Hz.İbrahim'in buna dikkatini çekmişti. Tıpkı Hz.Muhammedin dikkatini çektiği gibi. Şöyleki, Hz.İbrahim, bir duasında Rabbine şöyle yakarıyordu: ➡

'Rabbim! Burasını emin bir şehir kıl, halkından, Allah'a ve ahiret gününe inananları ürünlerle rızıklandır' demişti. Allah da: 'İnkar edeni de az bir müddet geçindirir, sonra da onu ateşin azabına uğramak zorunda bırakırım, o ne kötü bir sonuçtur.' *(2 Bakara 126.)*

İnkarcı, kim için dünyada bırakılır? Kafir, Rabbinin kendisine verdiği nimetini ve rububiyetini inkar ettiğinden başka bir şeyden ötürü mü kafir diye isimlendirilmiştir? Doğrusu Yüce Allah, şükür mü edecek, yoksa küfür mü edecek sınamak için kuluna vermeye devam edecektir. "Bu, şükür mü edeceğim yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınayan Rabbimin lutfundandır. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur; fakat nankörlük eden bilsin ki Rabbim müstağnidir, kerem sahibidir." *(27 Neml 40.)*

Inanan kişi, Allah'ın rızası adına yaptığı harcamalardan dolayı asla zarar görmez.. İş bu çerçevede olduğu sürece, Cenab- ı Hak, harcamaların kapısını açık tutmuştur. Bunun tek bir şartı vardır, o da Allah'ın hoşnutluğunu kazanma adına olmasıdır.. Ebu Hüreyre , Peygamberimizin şöyle buyurduğunu söylemiştir: "Bir adam, 'Bu gece mutlaka sadaka vereceğim' deyip sadakasıyla çıktı ve onu bir zani kadının avucuna kıstırdı. Sabahleyin halk şöyle demeye başladı: 'Bir zaniyeye sadaka verilmiş!' Adam, 'Allahım hamdolsun sana, bir zaniye sadaka vermişim.' dedi ve ekledi: 'Bu gece de mutlaka bir sadaka vereceğim.' Bu sefer zengin birinin avucuna bir şeyler sıkıştırdı. Sabahleyin halk, 'bu gece bir zengine sadaka verilmiş' diye dedikodu yaptı. Adam yine, 'Allahım hamdolsun sana, bir zengine sadaka vermişim. Bu gece yine sadaka vereceğim.'dedi. Bu kez bir hırsızın eline bir şeyler tutuşturdu. Sabahleyin halk, 'bu gece hırsıza sadaka verilmiş' diye dedikodu yapınca adam, 'Allahım hamdolsun sana, bir zaniyeye, bir zengine ve bir hırsıza sadaka vermişim.' diye hamdetti. Bilahare rüyasında adama şöyle denildi: 'Verdiğin sadakalar hep kabul edildi. Zani kadın, herhalde verdiğin sadakadan utanıp zinadan vazgeçecek. Zengin bundan ders alıp Allah'ın kendisine verdiklerinden infakta bulunacak. Umulur ki hırsız da, utanıp hırsızlıktan vazgeçecektir." *(Buhârî, Zekat 14; Müslim, Zekat 78; Nesâî, Zekat 47.)*

205 Bu, yüzsüzlük edip dilenmeden ihtiyaç sahibi olan kimseleri bulup çıkarma ve onların ihtiyaçlarını görme konusunda Yüce Allah'tan müslüman kullarına bir tembihtir.. Onlar, özellikle isteme ve bir hatırlatma olmadan ihtayaç sahibi oldukları bilinen, dış görünüşlerinden durumları anlaşılanlardır.

Onlar, İslamı yayma mücadelesi içerisinde iken ve inkarcılarla savaşırken mahsur kalmış zor durumdaki yoksul müslümanlardır..

Yahut onlar, Allah'ın indirdiği ile hükmeden İslamî otoriteye hizmet için, kendilerini ilim öğrenmeye adamış kimselerdir..

Veya Allah yolunda hicret eden muhacirlerdir. Kendilerini Allah ve Rasülüne adamış, ama açlık nedeniyle canlarından geçmeye ve yola çıkmaya bir yol bulamayan muhacirlerdir.

Kısaca onlar, başkaları kendi yerlerini dolduramadığı , rızık temini için hiç bir yere gidemeyen kimselerdir. Bu grupların hepsi, Allah yolunda mahsur kalmış kimseler olup, bunların başında savaşçılar gelir.

Onların durumunu bilmeyen bir kimse, onları zengin sanır. Çünkü onlar hayalarından dolayı kimseye bir şey söylemezler, ihtiyaç sahibi olduklarını hissettirmezler. Ama sen onları, simalarından tanırsın. Akıl sahipleri, hiçbir şey konuşmadan ve istemeden yüz hatlarından onları çıkartabilirler. İşte bu noktada, Allah ile bağlantılı olan ve olaylara O'nun nuruyla bakan müminin firaseti devreye giriyor. Pek çok kimse anlayamasa bile, Allah yolunda infaka kendini hazır etmiş bu kimseler, ihtiyaç sahiplerini ve ihtiyaçlarını hissederler.

Yüce Allah, tüm hayırları bilir ve ona göre mükafatını verir elbet.. O, verenlerin gönüllerinden geçirdikleri niyetleri çok iyi bilerek onları ödüllendirir. O, iyiliği yaymak için gece gündüz koşturarak ihtiyaç sahiplerini görüp gözetirken bundan büyük haz ve mutluluk duyan kullarını da çok iyi bilir..İşin gizli yapılmasını yerinde görüp gizlice düşkünlerin yardımına koşan; açıktan yapılmasını daha uygun gördüğünde de açıktan o işi yapan kullarını da çok iyi bilir.

206 Bu kendi yolunda ve rızasını kazanma adına gece gündüz, gizli açık her halukarda infak için koşturanlar için İlahî bir övgüdür. Evet onlar, herkesin korktuğu bir günde korkmayacaklar, o büyük korku onları endişelendirmeyecektir. Onlar, dünyada da Allah'ın lutfu ve yardımı ile güven ve huzur içerisindedirler. Ahirette de Allah, onların mükafatını hesapsız olarak verecektir.

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبٰوا لَا يَقُومُونَ اِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ
الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا اِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبٰوا
وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَانْتَهٰى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَاَمْرُهُ اِلَى اللّٰهِ وَمَنْ عَادَ فَاُولٰئِكَ
اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَيُرْبِي
الصَّدَقَاتِ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ اَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾
اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ
وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَذَرُوا
مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبٰوا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا
فَاْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَاِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُسُ
اَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَاِنْ كَانَ
ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍ وَاَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ
اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ اِلَى اللّٰهِ
ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

275. "Faiz yiyenler mahşerde ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu, onların, 'Zaten alışveriş de faiz gibidir' demelerindendir. Oysa Allah alış verişi helal, faizi haram kıldı. Kime Rabbinden bir öğüt gelir de faizcilikten geri durursa, geçmişi kendisinedir, onun işi Allah'a aittir. Kim faizciliğe dönerse, işte onlar cehennemliktir, onlar orada temelli kalacaklardır."[207]

276. "Allah faizi eksiltir, sadakaları bereketlendirir. Allah pek nankör olan hiçbir günahkarı sevmez."[208]

277. "İnanıp yararlı işler işleyenlerin, namazı gereği gibi kılıp, zekat verenlerin ecirleri Rableri katındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."[209]

278. "Ey İnananlar! Allah'tan sakının, inanmışsanız, faizden arta kalmış hesaptan vazgeçin."

279. "Böyle yapmazsanız, bunun Allah'a ve Peygamberine karşı açılmış bir savaş olduğunu bilin. Eğer tevbe ederseniz sermayeniz sizindir. Böylece haksızlık etmemiş ve haksızlığa uğramamış olursunuz."[210]

280. "Borçlu darda ise, eli genişleyinceye kadar ona mühlet verin. Bilmiş olsanız borcu bağışlamanız sizin için daha hayırlıdır."[211]

281. "Allah'a döneceğiniz ve sonra haksızlığa uğramadan herkesin kazancının kendisine eksiksiz verileceği günden korkunuz."[212]

[207] Cenab-ı Hak, dünyayı ahiretin köprüsü ve tarlası görerek Allah'a güzel bir ödünçle borç veren hayırseverleri ve onlara vereceği kat kat mükafatları arzettikten sonra, ikinci kısıma geçiyor. O da faizden sakındırmadır. Ayetler, faiz yiyenleri, insanların mallarını haksız yere ve şüpheli yollarla yiyenleri anlatmaya başlıyor, onların hesaba çekilmek üzere kabirlerinden çıkıp kalkışlarını haber veriyor.

İşte bakın Kur'ân, kredi veren bir grubun tablosunu sunuyor.. Onlar faizcilerdir.. Onlar da mallarını gece gündüz dağıtıyorlar.. Ama bu tablo, gece gündüz, gizli açık mallarını infak eden ve "Onların mükafatlarını Rableri verecektir. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir." müjdesiyle güzel sona erenlerin tablosundan farklı bir tablodur. Her iki vermenin şekli de farklıdır, sonları da.

Burada, ayeti daha okur okumaz gözümüzün önünde, şeytan çarpmışcasına kabirlerinden kalkan kimselerin manzarası canlanıveriyor. Bu gerçekten çok iğrenç ve korkunç bir kalkış, acıklı bir manzaradır! Acılar içerisinde yere çalınmış saralı bir kimsenin yürek parçalayan manzarası!

Onların bu dehşetli kalkışları sadece ahirete has değildir. Onlar dünyada da öyledirler..Ekonomi hayatları, kişisel ve toplumsal hayatları ve işleri..Tüm bunların hepsi de şeytan çarpmış bir kimsenin hali gibidir.

Şu sözleriyle Seyyid Kutup bizimle aynı görüşleri paylaşmaktadır:

"Bugün içerisinde yaşamakta olduğumuz şu dünya buhranlar, çalkantılar, korkular, ruhi ve asabi bunalımlar dünyasıdır. Bu, aklı başındaki düşünür, araştırıcı ve yazar çizerin itiraf ettikleri; batı medeniyetini dört bir yandan gezip görmüş insanların bizzat müşahade ettikleri bir durumdur. Bunlar, maddi bunca ilerlemelere, büyük sanai yatırım ve üretimlerine rağmen olmaktadır. Gözleri kamaştıran maddi konfor ve rahata rağmen olmaktadır bunlar. Öte yandan dünya korkunç bir şekilde bir savaş alanına dönmüş, bitmek bilmeyen sinir harpleri ve çalkantılar ve tehditler alemi olmuştur."

"Bu korkunç gidişata ne maddi ilerlemeler dur diyebiliyor, ne de maddi konforlar. Maddi hayat, hiç bir yerde bu korkunç gidişatı sona erdirmeye yetmiyor, onu aşağı çekemiyor. Gönüllerde huzur ve saadet olmadıktan sonra tüm bunların ne anlamı vardır!?"

"Doğrusu bu, görmek isteyen, gözleri kapalı olmayanın görebileceği bir hakikattır. Evet gerçekten, Amerika, İsviçre gibi pek çok yerde insanlar genel olarak maddi bir rahatlığın içerisindedirler. Ama bu insanlar mutlu değildirler. Zenginlik içerisinde yüzseler bile gözlerinden mutsuzluk ve tedirginlik okunuyor hep! Üretim ve tüketimde zirveye çıkmış bu toplumlar, gürültü patırtı içerisinde kendi kendilerini yiyip bitirmektedirler. Bir tarafta hiç eşine rastlanmamış ilginç modalar, öte yanda psikolojik ve cinsel sapıklıklar..Onlar bütün bunlardan kaçıp kurtulmak istiyorlar.. Kendilerinden ve yaşadıkları tantanalı hayattan, hayatın akışının ve gelişmenin durduramadığı bu kötü gidişattan, bu boşluktan kaçıp kurtulmak istiyorlar.. Sonunda intihara sığınıyorlar, kendilerini deliliğe vuruyorlar, sınır tanımaz sapıklıklara kaptırıyorlar kendilerini! Ama bu çalkantı ve boşluklar, bu krizler bir türlü bırakmıyor onları! Peki tüm bunlar nedendir?"

"Temel sebep, bunca ilerleme ve konfora rağmen, yolunu yitirmiş bir şekilde, bu elem ve azap içerisinde kıvranan ruhların inançtan yoksun olmalarıdır.. Ruhun gıdası olan imandan.. Allah'a iman ile elde edecekleri iç huzurdan.. Yine Allah'a inanmadan kaynaklanan yüce insani değer ve hedeflerden.. Allah'ın ölçülerine uygun bir biçimde yeryüzünün halifeleri olma duygusundan uzak olmalarıdır."

Bu temel sebebin bir kolunu da faiz denen bela oluşturmaktadır.. Güya faizle gelişen ama, bir türlü tüm insanlığa hayır ve bereketini sunamayan ve dengeli bir kalkınmayı öngöremeyen ekonomi belası faiz.. O, sadece büyük büro ve bankaların gölgesinde faizle iş yapan sınırlı sayıda bir grup vurguncu, tefeci ve rantiyeciyi memnun etmektedir. O, sanayi ve ticaret borsasını yalnızca tek bir yolda seyretme zorunda bırakmaktadır. Onun öncelikli hedefi, toplumu mutlu edecek şekilde insanlığın ihtiyaçlarını görüp gözetmek ve onların yararına olacak şeyleri yapmak değildir. İnsanlara düzenli bir iş hayatı sağlamak, onların geçimlerini garanti altına almak ve toplumu huzura erdirmek hiç değildir.. Ama onun tek gayesi, milyonların aç sefil bir hayatın içerisinde sürünmeleri, ezilmeleri pahasına yüksak getiri elde etmektir. Böylece de, topyekün insanlğın hayatına tereddüt, kriz ve endişe tohumları ekmektir. Ne güzel buyurmuş Yüce Rabbimiz: "Faiz yiyenler mahşerde ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar."

"İşte biz bu gerçeğin yaşadığımız şu dünyada, bugün aynen gerçekleştiğini görmekteyiz." *(S.Kutub, Tefsîr, I, 326-327.)*

Peki faizcileri, bu acıklı ve korkunç sona götüren sebep nedir?

Onlar işe, yalnızca kendi çıkar ve menfaatleri açısından bakmaktadırlar. Onlar "alışveriş de bir çeşıt faizdir" derler. Halbuki alış veriş, faiz gibi değildir. Çünkü alış verişte, kar ve zarar söz konusudur. Onda önceden belirlenmemiş bir kazanç ve beklenmedik bir zarar olabilir. Faiz ise, asla zarar kabul etmez ve onda önceden belirlenmiş bir kazanç vardır.

Doğrusu Allah'ın faizle ilgili hükümlerini kabullenip önceden yaptıklarına tevbe eden ve faizcilikten vaz geçenlerin daha önceden faizle biriktirdikleri mallar kendilerine aittir. Onlar, faiz yasağı gelmeden önce aldıkları fazlalıkları geri vermekle yükümlü tutulmamışlardır. İşte bu da mala düşkün gönülleri tevbeye ve tevbede karar kılmaya yönlendirmektedir.

Cenab- Hakkın, "onun işi Allah'a aittir" sözü, faiz yasaklanmadan önce faizden kazandıklarının hesabı Allah'a kalmış, demektir.. Bu ifadede ise, işin vehametine dikkat çekmek vardır. Daha önce faize bulaşıp yasakla birlikte faizden vazgeçen kimselere açıkça mağfiret müjdesi gelmiyor. Ama onların işleri Allah'a kalmıştır, O, dilediğini yapar, deniliyor. Böylece zayıf iradeli bir takım insanlar önceki hallerini sürdürmeye bir gerekçe bulamamaları sağlanıyor. Onlar artık, önlerinde çok korkunç bir tehdit ve gerçek bir dönüşle karşı karşıya bırakılmaktadırlar.

Bundan sonra artık tevbeden başka çıkar yol yoktur. İnsanların mallarını haksız yere yeme sebebiyle korkunç bir beklemeye rağmen tevbe tek çıkar yoldur. İçtenlikle tevbeye sığınan kimse ise, Yüce Allah'ın bağışlamasına, azabından daha yakındır elbet.

Fakat.. Bir takım insanlar maddeye kulluktan kopamamaktadırlar. Nasihat kar etmemekte, müjdeler salih amele yönlendirmemekte, azap tehditleri haramdan sakındırmamaktadır hala.. Bütün bunlardan sonra hala, gönlündeki mal sevgi ve tutkusu durmakta.. İşte bu yüzden Cenab-ı Hak, faiz yiyenlere, faiz bulaşan mallarının tamamen gideceğini, yahut da bereketinden onların mahrum olacaklarını haber veriyor.

208 Yüce Allah, faizi yok edeceğini bildiriyor. Bu ya malın sahibinin elinden tamamen çıkmasıyla olur, ya da malının bereketinden mahrum olup dünyada onun hayrını görmemesi, ahirette de o yüzden Allah'ın cezasına uğratılmasıyla olur.

Evet, Allah'tır faizi yasaklayan.. Elbette O, faizcinin kazandığını sandığı tüm her şeyi yok ediverir.

Kulun Rabbine ödünç olarak verdiği sadakalara gelince, Yüce Allah onları da artırır, onunla kişiyi ve malını temizler..Peygamberimiz şöyle buyurur: "Allah ancak temiz şeyleri kabul eder. Temiz kazancından kim hurma kadar bir şey sadaka olarak verirse Allah onu sağ eliyle alır kabul eder. Sonra onu sahibi için dağ kadar oluncaya kadar büyütür. Tıpkı sizden birinizin tayını besleyip büyüttüğü gibi." *(Buharî, Zekat 8; Müslim, Zekat 63.)*

Allah'ın çizdiği sınırları çiğneyenler, O'nun ölçülerinde haddi aşanlar, O'nun kendilerinden istediği dosdoğru yolun ölçülerini tahrif edenler.. Doğrusu onların tüm yaptıklarını Allah, boşa çıkarmıştır. Onların kazanç gibi gördükleri tüm her şey boşa gitmiştir.

209 Cenab-ı Hak, dehşetli görüntüleri, yok olup gitmiş malları ile faizcilerin kabirden kalktığı korkunç tablolarını arzettikten sonra; bizi başka bir tarafla tanıştırıyor. İman edip salih amel işleyen, namazlarını gereği gibi kılıp zekatlarını verenlerin tarafı ile..

İslamın temel rukünlerinden üçüncüsü olan Zekat, Yüce Allah'ın İslam ekonomisi için koyduğu önemli bir temeldir.. Bugün neredeyse zekat, yürürlükten kalkmış bir haldedir. Öyleki o, bugün yalnız seçkin bir kısım müslümanın gizli yahut açık olarak yerine getirdiği kişisel bir ibadet sayılmaktadır. Ezici faiz sisteminin karanlıkları altında çarpılmışlık ve bereketsizliğin acılarını tadıyor insanlar bugün. İnsanlar her şeyleriyle ona bulaşmışlar, sonuçta şu iki grupdan biri olmak, onlar için kaçınılmaz olmuştur: Ya faiz yiyen, ya da faizin etrafa saçılan tozlarından etkilenen.. Allah ve Rasûlü ile savaşın toz bulutlarından etkilenenler..

Evet insanlık bunu haketmiştir...

210 Şeriat net bir şekilde açıklıyor ki, harama vesile olan her şey haramdır. Zira harama götüren şey de aynen haramdır. Farzın yerine getirilmesi için gerekli olan şeyın da farz olduğu gibi.

O halde ey müslümanlar, bu uyarıya kulak verip onunla yetinsenize! Allah ve Rasûlüne savaş açma

tehdidi, O'na karşı gelene tehdit olarak yetmiyor mu? Hangimiz böyle bir savaşa kalkışabilir? Aciz ve güçsüz olan bir kul, erişilmez gücün sahibi Kahhâr olan Allah'ın karşısında nasıl durabilir?

Seyyid Kutup, şunları söyler: *(S.Kutub, Tefsîr, I, 331.)*

"Doğrusu bu savaş, her zaman var olan bir savaştır. Yüce Allah, faizle uğraşanlara karşı ilan etmiştir bu savaşı..O, yakıp kavuran bir harp ateşidir. Yolunu şaşırmış insanlığın hayatında, yaş kuru ne varsa hepsini yiyip bitiren bir savaş..Ama bundan habersiz olan insanlık, fabrikaların ürettiği büyük lodaları gördükçe o hala kazandığını ve ilerlediğini sanıyor. Şayet bu üretilen mallar, temiz ve şaibesiz bir kaynaktan neşet etseydi insanlığı mutlu etmeye yeterdi. Ne ki, onlar faiz denen kirli kaynaktan neşet ettiği için, insanlığın ümüğünü sıkmaktan ve onun başına felaket getirmekten başka bir şey yapmamıştır. Ama bütün bu felaketlerin üzerine çökmüş bir avuç faizci kapitalist, bu lanetli zulmün altında insanlığın çektiği acıları hissetmeden, onlara aldırmadan durabilmektedir.."

Ey faizle uğraşanlar, eğer söz dinleyerek faize bulaşmaktan vazgeçerseniz, ana paralarınız sizindir. Ne alacaklı alacağından dolayı, ne de borçlu borcundan dolayı bir haksızlığa uğratılmaz.

211 Allah Teâlâ, borcunu ödeyemeyecek durumda olan borçluya anlayış gösterilmesini istiyor. Bu iman edip faizle uğraşmaktan vazgeçerek tevbe etmiş olanlara gelmiş bir emirdir. Onların insanlarda alacakları bulunmaktadır. Faiz fazlalıklarını silmişler, ama sermayeleri kalmıştır. İşte onlardan istenen, zor durumda olan borçluya, eli bolarıncaya kadar süre vermeleridir. İşte bu, Allah'ın hoşnut olacağı şekilde ticari ilişkileri tertemiz bir şekilde yenilemektir.

Aynı zamanda ayet, eli daralmış alacaklıya bolluk müjdesi vermektedir. Elbette zorluktan sonra bir kolaylık, darlıktan sonra bir bolluk gelecektir. Rabbimizin buyurduğu gibi: "Allah zorluktan sonra, kolaylık verecektir." *(65 Talak 7.)* Ayet, borçluya da, Allah'ın sıkıntısını giderinceye kadar sabretmesini öğütlüyor. Bu bir lutuftur. Ama eğer alacaklı, ödünç verdiği miktarı borçluya bağışlayıverirse bu en hayırlı ve güzel olanıdır. Buna karşılık ona, Allah katında büyük mükafatlar vardır. Borcu bağışlayıvermeniz, eğer bilirseniz, sizin için daha hayırlıdır.

Hz.Huzeyfe, Peygamberimizin şöyle dediğini rivayet eder: "Allah'ın kendisine mal verdiği kullarından bir kul, O'nun huzuruna getirilir. Allah'a hiçbir şey gizli olmadığı halde Allah, 'dünyada ne işledin?' diye sorar. Adam der ki: 'Rabbim! Sen bana malını verdin, ben de onu insanlara sattım. Ben darda kalana da eli geniş olana da hep kolaylıklar tanırdım.' Bunun üzerine Yüce Allah şöyle buyurur: 'Ben buna senden daha layıkım. Kulumu rahat bırakın!" *(65 Talak 7.)*

212 Yüce Allah'ın bu hıtabı, özelde faizle uğraşanlara; genelde ise tüm müminlere öğüt vermekte, onlara dünya ve içindekilerin sonlu olduğunu; yaklaşmakta olan ahirette tüm yaptıklarından hesaba çekilmek üzere dönüşün Allah'a olduğunu hatırlatmaktadır.. Onlara şöyle seslenmektedir Allah Teâlâ: İyi düşünün! Şüphesiz siz dünyada yaşıyorsunuz, ama dünya hayatı bir gün mutlaka sona erecek.. Ardından, ebedi olarak kalacağınız ahiret gelecek.. İşte o gün, Allah sizin hesabınızı görecek; yaptıklarınızın, kazandıklarınızın karşılığını size verecektir.. Eğer hayır işlemişseniz mükafatını, şer işlemişseniz cezasını göreceksiniz.. Allah'a karşı malların ve çoluk çocuğun fayda vermediği bir günden sakının!.. O günde, ancak, Allah'a yaptığınız taatler ve takvanız size fayda verecektir.. Siz, size düşeni yaptınız; işte o gün Ben de Bana düşeni yapacağım..!

Evet, faizin tahribat ve zararları çok büyüktür. O, sömürücü bir işlemdir..Faiz sebebiyle toplumda, terlemeden para kazanan tembel bir tabaka oluşur..

Ticaret ise öyle değildir. O, sahibini çalışıp çabalamaya sevkeden, kazanabilmek için fikren ve bedenen terlemeyi ve yorulmayı gerektiren bir muameledir.

İslamın yürürlükte olduğu bir ortamda mal, sürekli hareket halindedir.. Çalışan ellerde dolaşan, kazanılan, faydalanılan ve faydalandırılan bir araçtır o.

Faizli bir muamelede yer alan bir kimse malının ne kadar kazandıracağını bilmez.. Zaten bilecek olsa, çok az bir şey elde edeceğinden onu istemez. İşte faize bulaşan böyle bir kişi, artık ihtiyacının tutsağı olmuş ve büyük bir zulme bulaşmıştır. Her ne kadar o, malını istismar ederek kredi veriyor gözükse de, belli oranda bunun karşılığını istemektedir. İşte böylece bu muamele faizli bir işlem olmaktadır.. O buna

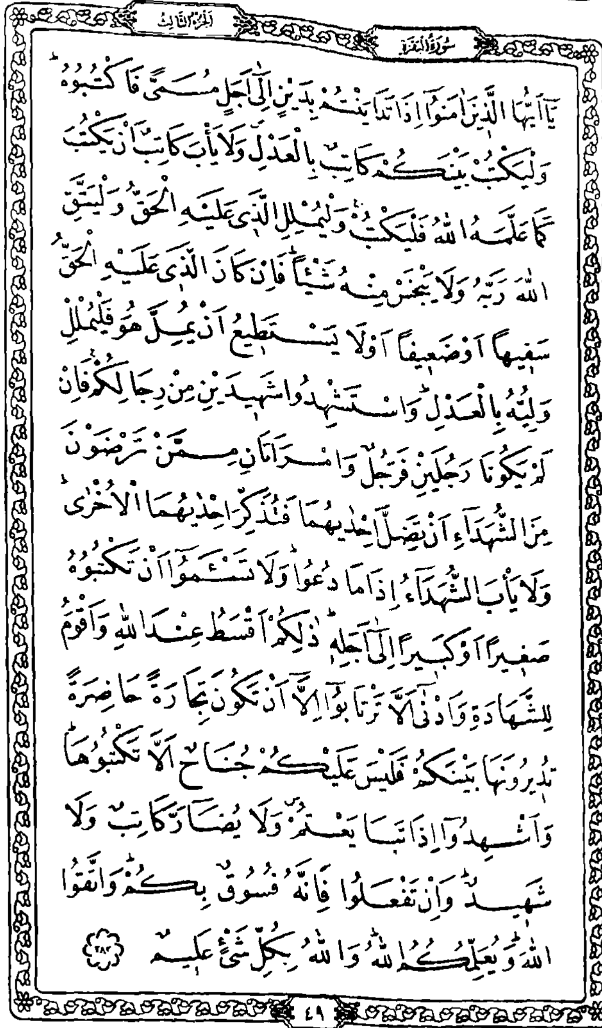
malıyla ortak olmuştur, diye bir gerekçe ileri sürecek olsak; bu sefer karşı tarafın sömüren ve haksızlık yapan bir taraf olduğu ortaya çıkar. Oysa, içerisinde stokçuluk ve sömürü olan bir şey İslama göre haramdır Çünkü İslamın evrensel kuralı "Birbirinize haksızlık etmeyin"dir. Ebu Zer'in rivayet ettiği uzun bir kutsi hadisin bir bölümü şöyledir: "Yüce Allah buyurur ki; 'Ey kullarım! Doğrusu ben zulmu kendime haram kıldım, sizin aranızda da zulmü yasakladım. O halde birbirinize haksızlık etmeyin ." *(Bkz Ahmed, V, 160)*

İşte her şeye şu genel kuralı uyarlayabilirsin: "Ne zulmediniz, ne de zulme uğrayınız." Şimdi yeni ortaya çıkan işlemlere şöyle bir bakalım.. Bankalar, sigorta acentaları, sermaye ortaklıkları, konut şirketleri ve bunlardan başka çeşitli isimlerde yapılan işlemlere bir bakalım. Görürüzki onların hepsi bir yerde birleşiyorlar Faizcilikte.. Yüce Allah'ın kesinlikle yasakladığı, ama insanların farklı isimlerde meşrulaştırdıkları faizcilikte.

Şüphesiz bizim hukukumuzun bir kaynağı vardır. Onu, bizim kendilerinden iktisad ve başka alanlarda aldıklarımız ortadan kaldırmaktadırlar. Biz ister bunun farkında olalım isterse olmayalım. Hiç kuşkusuz, Allah'ın kitabı ve Hz.Peygamberin sünnetinden kaynaklanmayan her şey, İslamda kesinlikle yeri olmayan bir şeydir.. "Lâ ilahe illallah" gerçeğine inananların Allah'ın dışındaki kaynaklardan bir şeyler almaları söz konusu olamaz..

Bu açıklamalardan sonra üçüncü kısma geliyoruz. Allah yolunda infak, faizden sakındırma ve bu ikisinden sonra, borçlar hukuku geliyor.. Bu kısımda Yüce Mevla, borçlu ile alacaklı arasındaki ilişkileri açıklıyor. Yüce Allah, kitabının bu en uzun ayetiyle çeşitli mali işlemlerde bulunan kimseleri eğitmeyi hedefliyor.

282. "Ey İnananlar! Birbirinize belirli bir süre için borçlandığınız zaman onu yazınız. İçinizden bir katip doğru olarak yazsın; katip onu Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan çekinmesin, yazsın. Borçlu olan da yazdırsın, Rabbi olan Allah'tan sakınsın, ondan bir şey eksiltmesin. Eğer borçlu, aptal veya aciz, ya da yazdıramayacak durumda ise, velisi, doğru olarak yazdırsın. Erkeklerinizden iki şahid tutun; eğer iki erkek bulunmazsa, şahitlerden razı olacağınız bir erkek, biri unuttuğunda diğeri ona hatırlatacak iki kadın olabilir. Şahitler çağırıldıklarında tanıklık etmekten çekinmesinler. Borç büyük veya küçük olsun, onu süresiyle beraber yazmaya üşenmeyin; bu, Allah katında en doğru, şahitlik için en sağlam ve şüphelenmenizden en uzak olandır. Ancak aranızdaki alışveriş peşin olursa, onu yazmamanızda size bir sorumluluk yoktur. Alışveriş yaptığınızda şahid tutun. Katibe de şahide de zarar verilmesin; eğer zarar verirseniz, o zaman doğru yoldan çıkmış olursunuz. Allah'tan sakının, Allah size öğretiyor; Allah her şeyi bilir."[213]

213 Ayette belli bir süreye kadar borçlanmanın ve ödünç alıp vermenin meşruiyyetine işaret vardır. İbn Abbas, bu konuda, "Ben günü belirlenmiş borçlanmaya Allah'ın izin verdiğine şehadet ederim." der ve ardından da bu ayeti okurdu: "Ey İnananlar! Birbirinize belirli bir süre için borçlandığınız zaman onu yazınız. Yine ibn Abbas' ın bildirdiğine göre Peygamebirimiz @ Medine'ye geldiğinde, Medineliler, parası peşin malı ilerde teslim etmek üzere bir veya iki yıllığına meyve mahsullerini önceden satarak borçlanırlardı. Bunu gören Peygamberimiz şöyle buyurdu: "Parasını peşin alarak bir malı borçlanan kimse belli bir ağırlıkta, belli bir ölçüde ve belli bir süreye kadar borçlansın." *(Buhârî, Selem 1, 2, 7; Müslim, Müsakat 128.)*

Ayete göre Yüce Allah, ilerde ödenmek üzere alınan borcun yazılmasını emretmektedir.

İçinizden bir katip doğru olarak yazsın. Katip, alış veriş akdinde alıcı ve satıcıdan sonra üçüncü bir taraftır. Adalet üzere ve doğru bir şekilde yazan katip. Katip onu Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan çekinmesin. İşte bu görevi yerine getirerek yazması, onun Allah'ın nimetine karşılık şükretmesi demektir. Çünkü Allah ona bılmediklerini öğretmiştır. O halde yazsın. Yazmaktan kaçınmasın. İşte bu Allah'ın emridir. Bu emrin keyfiyeti ise şöyle açıklanıyor:

Borçlu olan da yazdırsın. Söz gelimi şöyle yazdırsın: Benim falana şu kadar borcum var..Onu şu tarihe kadar ödeyeceğim..

Rabbi olan Allah'tan sakınsın. O'ndan sakınsın da alacaklının hakkını kısmasın. Ondan bir şey eksiltmesin.

Eğer borçlu, sefih veya aciz, ya da yazdıramayacak durumda ise, velisi, doğru olarak yazdırsın. Burada ise dördüncü bir taraf devreye giriyor.. O, aptal, güçsüz yahut yazdıramayacak durumda olan borçlunun velisidir. Ayette sözü edilen sefih, harcamalarına sınırlama getirilmiş kimse; aciz, akıl ve beden bakımından güçsüz olan kimse; yazdıramayacak durumda olan ise, hastalık yahut cahilliği sebebiyle yazdıramayan yahut da ortada bulunmayan kimsedir.

Borçlar hukukundaki şahitlikte İslam iki erkeğin şahitliğini şart koşmuştur. Daha sonra unutma ve şaşırma ihtimallerini göz önünde bulundurarak, iki kadının tanıklığını bir erkeğin tanıklığına denk saymıştır.. Genel hüküm böyledir.. Her ne kadar kadınlardan unutmayan ve karıştırmayanlar olsa bile, İslam bunu tüm kadınlara şamil kılmıştır..

Ardından Yüce Rabbimiz, şahitlerin razı olunmuş kişiler olmasını şart koşmuştur. Şahidlere razı olma iki şekilde olabilir: Ya İslam toplumunun razı olması ki, İmam Şafi'nin görüşü olan bu şıkka göre şahidlerde adalet şarttır. Ya da, şahidlerin akid yapanlarca şahidlikleri kabul edilmiş kimseler olması gerekir. Bu anlayışa göre şahidlerde adalet şart değildir.

Şahitler çağırıldıklarında tanıklık etmekten çekinmesinler. Açıkça gördüklerini söylemekten geri durmasınlar.

Borç büyük veya küçük olsun, onu süresiyle beraber yazmaya üşenmeyin. Az olsun çok olsun borcu da yazın, süresini de.. İşte bu dinin öngördüğü en doğru bir ölçüdür.

Elbette Allah, hakkı söylemekten çekinmez. İşte bu size emrettikleri de Allah katında en doğru ve en adil kurallardır. Doğrusu bu, Allah katında en doğru, şahitlik için en sağlam olanıdır. Bu şehadetin dosdoğru bir şekilde yerine getirilmesini sağlayan bir ölçüdür. Artık bu yazışmalardan sonra, hiç kimse yalan şahidliğe yeltenemez. Aradan geçen uzun bir süre sebebiyle şahid unutmuş olsa bile, yazılı belgeye bakılır ve işin doğrusu anlaşılır.

Ve şüphelenmenizden en uzak olandır. Böylece birbiriniz hakkında şüphe ve tereddüde düşmez, birbirinize sui zanda bulunmazsınız. Tereddüt ettiğiniz an yazılı belgeye başvurur ve şüpheden uzak bir şekilde kalplerinizi tatmin edecek olan gerçeği görürsünüz.

Fakat peşin alış verişlerde bu endişelerin hiçbirine yer yoktur. Ancak aranızdaki alışveriş peşin olursa, onu yazmamanızda size bir sorumluluk yoktur.

Alışveriş yaptığınızda şahid tutun. İlim adamlarımızın çoğu bu emri farz olarak değil, müstehab ve tavsiye olarak değerlendirmişlerdir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 336.)* Tedbirli olmak en güzelidir. Hele peşin olmayan alış verişlerde şahit ve yazışma çok daha önemli ve gereklidir.

Katibe de şahide de zarar verilmesin. Ne söylenenin dışında bir şey yaparak katip zarar versin, ne de duymadığı bir şeyi söyleyerek, yahut bildiğini gizleyerek tanık zarar versin. Aynı şekilde alış verişi yapanlar da katibe ve tanığa herhangi bir zarar vermesinler. Sözgelimi, onlar bu işi ücret karşılığında yapıyorlarsa katiplik ve tanıklık ücretlerini geciktirerek onlara bir zarar verilmesin. Yine aynı şekilde yazdı diye, yahut şahidlik etti diye, onlar her hangi bir şekilde bir sıkıntıya sokulmasınlar.

Katibe ve şahide zarar vermek Allah'ın yasakladığı fısk işlerdendir. O halde salih amel işleyin, Allah'tan sakının. Allah, kendisinden sakınmanız karşılığında size öğretiyor, amellerinizi bereketlendiriyor ve sizi ilminizi kat kat artırıyor. Doğrusu O, her şeyi bilendir.

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌ فَإِنْ
أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اؤْتُمِنَ أَمَانَتَهُ
وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ
اٰثِمٌ قَلْبُهُ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ٢٨٣ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ
يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللّٰهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ
وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٢٨٤ اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ
مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ٢٨٥ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ
نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا
إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا
أَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ٢٨٦

سورة

283. "Eğer yolculukta olup katip bulamazsanız alınan rehin yeter. Şayet birbirinize güvenirseniz, güvenilen kimse borcunu ödesin. Rabbi olan Allah'tan sakınsın. Şahitliği gizlemeyin, onu kim gizlerse şüphesiz kalbi günah işlemiş olur. Allah işlediklerinizi bilir."[214]

284. "Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. İçinizdekini açıklasanız da gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker ve dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Allah her şeye Kadir'dir."[215]

285. "Peygamber, kendisine Rabbinden indirilene inandı. Müminler de inandılar. Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, Peygamberlerine inandı. 'Peygamberleri arasından hiçbirini ayırdetmeyiz, işittik, itaat ettik, Rabbimiz! Affını dileriz, dönüş ancak Sanadır' dediler."

286. "Allah, hiç kimseye gücünün yetmeyeceği şeyi yüklemez. Kişinin kazandığı iyilik lehine, ettiği kötülük de aleyhinedir. Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma, bizi affet, bizi bağışla, bize acı. Sen Mevlamızsın, kafirlere karşı bize yardım et."[216]

[214] Anılan taraflar yolculuk halinde iseler ve aralarında bir katip bulamazlarsa, rehin almanız yeterlidir. Rehin, alacaklının, alacağını zamanında ödemesini güvence altına almak için aldığı şeydir. Rehin, imkan bulup borç yazıya geçirildiğinde yahut ödendiğinde geri iade edilir.. Ayete göre rehin, borçluya istediği mal yahut eşya verildiğinde alacaklarının eline teslim edilir.

Aranızda birbirinize karşılıklı bir güven bulunursa, kendisine güvenilen kimse borcunu ödesin ve Rabbı olan Allah'tan korksun.

İbn Abbas, şahitliği gizlemenin ve yalan yere şahitlik yapmanın büyük günahlardan olduğunu söyler.

Şahitliği gizlemeyin, onu kim gizlerse şüphesiz kalbi günah işlemiş olur. Kalp, şahitliği gizleme yeri olduğu için, özellikle anılmıştır. Zira kararsızlık kalpte olur. Nitekim hadisde şöyle buyurulmuştur "Günah, içini kemiren ve insanların öğrenmesini istemediğin şeydir." *(Müslim, Birr 14, 15; Tırmizî, Zühd 52.)*

Ayette gizleme, bir davranış olarak değerlendirilmiştir. Çünkü davranışlar, yalnızca organlaın yaptıkları şeylerle sınırlı değildir. Üstelik, kalbin eylemleri İslama göre, en önemli davranışlardır.. Kişi organlarıyla işlediklerinden sorgulanacağı gibi, kalbî davranışlarından da sorgulanacaktır.. İşte kalbî davranışlardan bir kaçı: Tevhid, ihlas, korku, ümit, rıza, istek, pişmanlık, kararlılık, direnme, sevgi, buğz, hased, kin, kaygı, hırs, dalgınlık... Nitekim Allahın Rasülü @, şu duayı çok sık tekrarlardı. "Ey kalbleri ve basiretleri evirip çeviren, kalbimi dininde sabit ve kararlı kıl!" *(Ahmed, IV, 182, 418; VI, 91, 251, 294, 302, 315; Tırmizî, Kader 7; İbn Mace, Dua 2.)*

[215] Yüce Allah, göklerin, yerin, onlarda bulunan ve ikisi arasında bulunanların sahibinin sadece kendisi olduğunu bildiriyor. Doğrusu O, göklerde ve yerde olan tüm her şeyı bilir. Hiçbir şey O'ndan gizli kalmaz. Ne gizli sırlar, ne niyetler.. Ne kadar gizli ve saklı olursa olsunlar.. Yine Yüce Rabbimiz, yaptıklarından dolayı ve gönüllerinde sakladıkları şeylerden ötürü kullarını sorgulayacağını haber veriyor. Gökler ve yerdekilerinin sahibi olan Yüce Allah, şüphesiz sizin gönüllerinizdekini de bilir. İçinizde sakladığınız tüm her şeyi Allah, her yönüyle bilir. Sonra bunlardan dolayı sizi hesaba çeker. Eğer hayırsa onlar, mükafatını verir; şerse cezasını.. Siz bir kötülüğü gizlemeye kalksanız, Allah onu bilir; bir iyiliği gizlemeye kalksanız, onu da bilir. Şanı yüce olan Allah, onları bağışlamayı da bilir, onlardan dolayı cezalandırmayı da. O, dilediğini yapar ve O, her şeye kadirdir.

Ebu Hüreyre' nin bildirdiğine göre, bu ayet inince, bu Peygamberimizin ashabına çok ağır geldi. Toplanıp Allah Rasülünün huzuruna geldiler, diz çöküp ondan dua istediler ve dediler ki: "Ey Allah'ın Rasülü! Biz, namaz, oruç, cihad, sadaka gibi güç yetirebileceğimiz amellerle yükümlü tutulduk. Şimdi ise sana bu ayet indi, biz buna nasıl güç yetirelim?" Peygamberimiz şöyle buyurdu: "Siz sizden önceki kitap ehlinin dedikleri gibi, 'işittik ve karşı geldik' mi demek istiyorsunuz.? Hayır siz, şöyle deyin: 'İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz, bağışlamanı dileriz. Dönüş ancak sanadır.' Bunun üzerine onlar şöyle cevap verdiler: 'İşittik ve itaat ettik. Bağışlamanı dileriz ey Rabbimiz! Dönüş ancak Sanadır.' Bu cümleleri okudukça onların kalpleri yumuşadı. Ardından şu ayet indi:

"Peygamber, kendisine Rabbinden indirilene inandı. Müminler de inandılar. Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, Peygamberlerine inandı. 'Peygamberleri arasından hiçbirini ayırdetmeyiz, işittik, itaat ettik, Rabbimiz! Affını dileriz, dönüş ancak Sanadır' dediler." Onlar bu teslimiyet örneğini gösterince, Cenab-ı Hak, yukardaki ayetteki ağır yükümlülüğü onların üzerinden kaldırarak şu ayeti indirdi: "Allah, hiç kimseye gücünün yetmeyeceği şeyi yüklemez. Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma." Bu dua üzerine Allah şöyle buyurdu: 'Tamam kabul.' Rabbimiz Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. O, yine 'Tamam' buyurdu. Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma! O, Tamam kabul' dedi. Bizi affet, bizi bağışla, bize acı. Sen Mevlamızsın, kafirlere karşı bize yardım et. O, yine 'Tamam kabul' buyurdu. *(Müslim, İman 199.)*

[216] Yüce Allah, kitap ehlinin Peygamberleriyle olan ilişkilerini açıkladıktan, ardından da Hz.Muhammedin ümmetinin şerefini yüceltmek ve onlara değer verdiğini göstermek için İslam şeriatının temel hükümlerini açıkladıktan sonra, Bakara suresinin kapanışı için bu iki ayeti seçti.

Allah Teâlâ, Peygamberin imanına, müminleri atfederek onların değerini yükseltti. Şereflerine şeref kattı. Çünkü onlar, Peygamberin inandığı şeylere, onun gibi inanıyorlardı.

Peygamberleri arasından hiçbirini ayırdetmeyiz.. Müminlerin bu sözünün, Rablerinin onların imanına ➡

şahitlık etmesinden sonra gelişi son derece dikkat çekicidir.. Bu, İsrailoğullarının sergiledikleri tavır ve sözlerden tamamen farklıdır. Müslümanlar önce "İnandık" dediler. Ardından ise şu cümleleri eklediler: 'İşittik, itaat ettik. Rabbimiz! Affını dileriz.' İnsan olmamız sebebiyle içine düştüğümüz kusur ve günahlarımız sebebiyle Senin bağışlamanı dileriz ey Rabbimiz!..

İbn Mesud, Peygamberimizin şöyle buyurduğunu haber verir: "Kim geceleyin Bakara suresinin son iki ayetini okursa, bu ona yeter." *(Buhârî, Fedâilü'l-Kur'ân 10, 27, 34.)*

İbn Abbas şunları anlatır: "Cebrail, Peygamberimize şöyle dedi: "Senden önceki hiç bir Peygambere verilmeyip sadece sana verilmiş iki nuru sana müjdelerim. Bunlardan biri Fatiha suresi, diğeri ise Bakara suresinin sonudur. O iki duadan ne okursan, mutlaka karşılığı sana verilir.' " *(Müslim, Müsâfirun 254.)*

Görüyoruzki, Cenab-ı Hakkın, mümin kullarına emrettiği her şey, ancak onların güç yetirebilecekleri şeylerdir. Yüce Allah, bazı yükümlülükleri onlardan kaldırmış, yahut karşılaştıkları bir güçlük sebebiyle yapamadıkları yükümlülükleri, fırsat bulunca yapmak üzere sonraya bırakmalarına izin vermiştir. Sonra, içlerinden geçirdikleri çirkinliklerden dolayı, onları sadece düşündükleri için cezalandırmayacağını açıklamıştır. Ama, niyetlendikleri iyiliklere de, yaptıkları iyiliklere de O, mükafat vadetmiştir. Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah şöyle buyurmuştur: 'Kulum bir kötülük yapmaya yönelince, onu hemen yazmayın. Eğer onu işlerse, o zaman bir günah yazın. Ama, o bir iyilik yapmaya niyetlenir, fakat onu yapmazsa, ona bir iyilik yazın. Eğer onu işlerse, on iyilik yazın." *(Buhârî, Rikak 31; Müslim, İman 203.)*

Hadisin Müslim'deki rivayetinde şu ilave de vardır: "..Allah'a karşı gelmekte kararlı olandan başka hiç kimse helak olmaz."

Ümitle korku arasında yaşayan gerçek mümin, sürekli dua eder.. Yaratanına dönerek.. Kazandığı iyilikleri ve kötülükleri üstlenerek yakarmaya devam eder.. "Ey Rabbimiz!" sözünü de tekrarlar durur.

Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma. Mümin, işte bu şekilde Rabbine yalvarır. Duası, günahlarının silinmesine ve günahları sebebiyle yargılanmamasına sebep olsun diye..Ey Rabbimiz, günahlarımız sebebiyle bizleri yargılayıp bize kızma, bizi cezalandırma. Bizden önceki toplumları ağır cezalarla yargıladığın gibi ve ağır yükümlülüklerle onları sorumlu tuttuğun gibi, bizleri de sorgulama..

Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma. Bize, emrettiğin şeyleri yerine getirme gücü ver.

Artık bundan sonra geriye, bağışlanma, yarlıganma, merhamet ve dünya ve ahirette inkarcılara karşı yardım istemekten başka bir şey kalmamıştır. Affet bizi, bizi bağışla, acı bize.

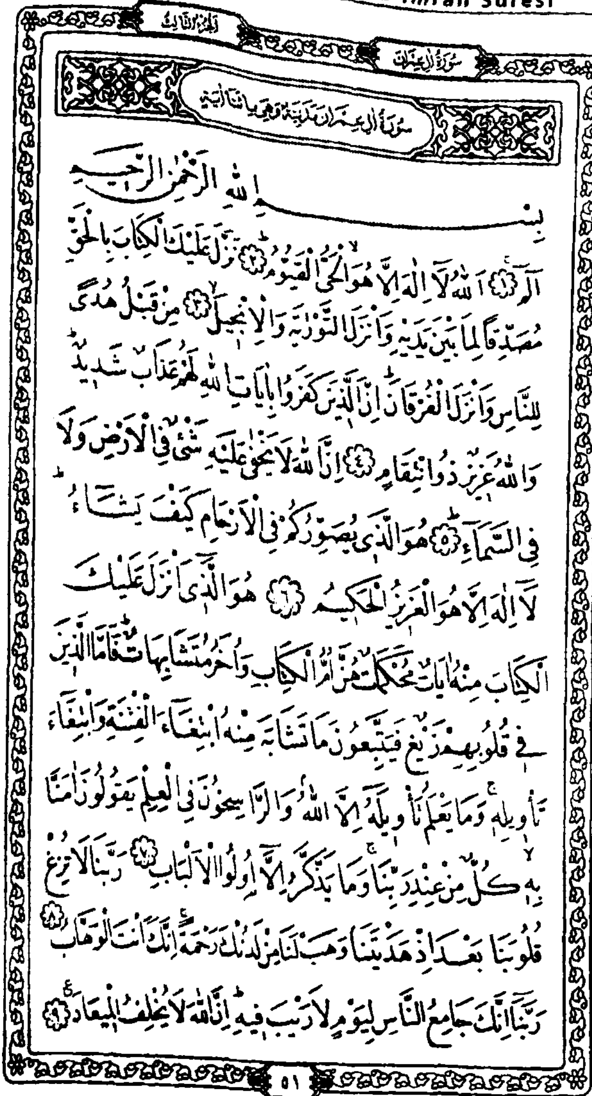
İşte gönlü İslamla dopdolu olmuş müslümanın duası böyledir.. Doğrusu bu, sağlam bir inançdan kaynaklanan bir duadır.. Onun başı, Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve Peygamberlerine imandır. Onun direği, işitip itaat etme; zirvesi, dostumuz ve yardımcımız olan Allah uğruna cihad etmektir.. Bizim O'ndan başka dostumuz yoktur.. Biz, O'nun için sever, O'nun için buğzederiz.. Biz O'nun için dost olur, O'nun için düşman oluruz.. O'nun için and içer ve O'nun uğruna savaşırız..

Yüce Allah, bu şerefli surenin kapanışı için, müslümanın kendisiyle hayat bulduğu, yüreğinin çarptığı inanç yüklü bu ilâhî duayı seçti.. İnanan insan, bu dua ile yaşar, bu dua ile hareket eder.. Dinini gereği gibi anlayan, imanı tam, İslamı bütün mücahid müslamanın kalbi bu dua ile yatışır, iç dünyası onunla huzura erer.. Onunla Rabbini birler, Peygamberinin izinde gider, söz verir sözünde durur, hayırda seferber olur ve hem malını hem kendini bununla ölümsüzleştirir..

Sen Mevlamızsın, kafirlere karşı bize yardım et. Dostluğumuz yalnızca Sanadır Ya Rab!. Tüm düşmanlıklar da yalnızca İslam düşmanı inkarcılaradır.. Allahım, bizi sürekli izzet, zafer ve şeref makamında kıl!.

Allahım, ne olur Sen bizi yolunda cihad ile süsle! Süsle ki, dinimiz kemale ersin, nurumuz tamamlansın.. İslamla savaşan inkarcılara düşmanlığımız ve onlarla mücadelemizde.. Onlara karşı Sen, bizlere yardım et!. Kendi başlarına geçiriver onların plan ve tuzaklarını.. Şehidlerimizi kabul eyle! Mesajımızı destekle.. Bizi salih kullarının arasına yazıver!.

Ve Bakara suresi sona eriyor.. İslam ümmetine, onların huzur içerisinde varlıklarını sürdürebilmelerini sağlayacak olan pek çok ayetler, yasalar, dersler, kanunlar sunarak..Hamdolsun Allah'a..En iyi O, bilir..

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
الٓمٓ ﴿١﴾
ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُ ﴿٢﴾
نَزَّلَ عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَأَنزَلَ ٱلتَّوۡرَىٰةَ وَٱلۡإِنجِيلَ ﴿٣﴾
مِن قَبۡلُ هُدٗى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ ٱلۡفُرۡقَانَ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ لَهُمۡ عَذَابٞ شَدِيدٞ وَٱللَّهُ عَزِيزٞ ذُو ٱنتِقَامٍ ﴿٤﴾
إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَخۡفَىٰ عَلَيۡهِ شَيۡءٞ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا فِي ٱلسَّمَآءِ ﴿٥﴾
هُوَ ٱلَّذِي يُصَوِّرُكُمۡ فِي ٱلۡأَرۡحَامِ كَيۡفَ يَشَآءُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٦﴾
هُوَ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ مِنۡهُ ءَايَٰتٞ مُّحۡكَمَٰتٌ هُنَّ أُمُّ ٱلۡكِتَٰبِ وَأُخَرُ مُتَشَٰبِهَٰتٞ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمۡ زَيۡغٞ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ مِنۡهُ ٱبۡتِغَآءَ ٱلۡفِتۡنَةِ وَٱبۡتِغَآءَ تَأۡوِيلِهِۦ وَمَا يَعۡلَمُ تَأۡوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱلرَّٰسِخُونَ فِي ٱلۡعِلۡمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلّٞ مِّنۡ عِندِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿٧﴾
رَبَّنَا لَا تُزِغۡ قُلُوبَنَا بَعۡدَ إِذۡ هَدَيۡتَنَا وَهَبۡ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحۡمَةً إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡوَهَّابُ ﴿٨﴾
رَبَّنَآ إِنَّكَ جَامِعُ ٱلنَّاسِ لِيَوۡمٖ لَّا رَيۡبَ فِيهِ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُخۡلِفُ ٱلۡمِيعَادَ ﴿٩﴾
٥١

3. ÂLU İMRÂN SÛRESİ

Âlu İmrân sûresi, Enfâl sûresinden sonra Medine'de inmiş, iki yüz ayettir.[1]

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. "Elif, Lam, Mim."

2. "Allah, Ondan başka tanrı olmayan, diri, her an yaratıklarını gözetip durandır."[2]

3. "Kendisinden önceki Kitapları tasdik eden Hak Kitabı sana indirdi. Tevrat ve İncil'i de indirmişti."

4. "Önceden insanlara yol gösterici olarak. Ve O, doğruyu yanlıştan ayıran Kitabı da indirdi. Doğrusu Allah'ın ayetlerini inkar edenler için şiddetli azab vardır. Allah güçlüdür, mazlumların öcünü alır."[3]

5. "Şüphesiz gökte ve yerde hiçbir şey Allah'tan gizli kalmaz."

6. "Ana rahminde sizi dilediği gibi şekillendiren O'dur. O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. O güçlüdür, Hakim'dir."[4]

7. "Sana Kitabı indiren O'dur. Onda Kitabın temeli olan muhkem ayetler vardır, diğerleri de müteşabihtirler. Kalplerinde eğrilik olan kimseler, fitne çıkarmak, kendilerine göre yorumlamak için onların müteşabih olanlarına uyarlar. Oysa onların yorumunu ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar: 'Ona inandık, hepsi Rabbimiz'in katındandır' derler. Bunu ancak akıl sahipleri düşünebilirler."[5]

8. "Rabbimiz! Bizi doğru yola erdirdikten sonra kalplerimizi eğriltme, katından bize rahmet bağışla; şüphesiz Sen sonsuz bağışta bulunansın."[6]

9. "Rabbimiz! Doğrusu geleceği şüphe götürmeyen günde, insanları toplayacak olan Sensin. Şüphesiz ki Allah verdiği sözden caymaz."[7]

[1] Ebû Umâme, Peygamberimizin şöyle dediğini haber verir:

"Kur'ân okuyun. Çünkü o, kıyamet günü okuyanlara şefeatçi olarak gelecektir. İki nur yumağı olan Bakara ve Alu İmran surelerini okuyun. Zira onlar, kıyamet günü iki bulut, yahut iki gölgelik veya saf saf olmuş iki grup kuş gibi gelecek ve okuyucularını savunacaktır...*(Müslim, Müsafirun 252.)*

Başka bir hadisde Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Kıyamet günü Kur'ân ve onunla amel eden Kur'ân ehli getirilecekler. Onların önünde Bakara ve Alu İmran sureleri olacaktır." *(Müslim, Müsafirun 252.)*

Seksen üçüncü ayete kadar surenın ilk bölümünün iniş sebebi:

Surenin ilk bölümü, Hicretin dokuzuncu yılında Medine'ye gelen Hristiyan Necran heyeti hakkında inmiştir. Onlar yetmış süvari olup içlerinden on dördü ileri gelenlerindendi. Onlardan üç kişi vardı ki, onlar hepsinin başıydı. Onlar, biri reisleri Âkıb Abdülmesih, vezirleri Seyyid ve bilginleri Ebu Haris b. Alkame idi. İbn Kesir, onların hepsini saymıştır.

Bir ikindi namazından sonra, onlar Hz. Peygamberin huzuruna alındılar. Hepsinin üzerinde süslü ve şatafatlı rahip elbiseleri vardı. Hatta ashab onları görünce şöyle dediler: "Biz bunlar gibi göz alıcı ve ihtişamlı bir heyet görmedik!" Namaz vakti yaklaştığından sahabe de mescidde hazır bulunmuştu. Peygamberimiz @, "Bırakın onları, doğuya yönelerek ibadetlerini yapsınlar!" buyurdu.

Onlar günlerce kalıp Peygamberimizle, Hz. İsâ hakkında tartıştılar durdular. Hz.İsâ'nın Allah'ın oğlu olduğu yolunda saçma sapan şeyler söylüyorlardı. Onların bu iddialarına karşı Peygamberimiz açık ve parlak delillerle onlara cevaplar veriyor, fakat onlar bunu anlamıyorlardı. Onlarla ilgili olarak bu surenin başından seksen kadar ayet indi. Artık iş, onların mübâheleye (karşılıklı lanetleşme) çağrılmasına gelip dayanmıştı. Fakat onlar buna yanaşmadılar. Cizyeye razı olup Peygamberimizle anlaşma yaptılar. Ardından da memleketlerine geri döndüler. *(Kurtubî, Tefsir, IV, 4. (özetle))*

Buradan biz, yahudi olsun, hristiyan olsun yahut başka bir dinden olsun tüm insanların İslâma davet edilmelerinin gerekli kılındığı hükmünü çıkarmaktayız. Nitekim bu, Peygamberimiz @ başta olmak üzere, ondan sonra tüm müslümanların yaptığı bir görevdir.

Yine burada, İslâmın kendisinden önceki tüm şeriat ve yasaların hükmünü geçersiz saydığı da açık bir biçimde anlaşılmaktadır. Bu konuda Yüce Allah, şöyle buyurur: "Allah katında din, şüphesiz İslâm'dır." *(3 Alu İmran 19.)* "Kim İslâm'dan başka bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir. O, ahirette de kaybedenlerdendir." *(3 Ali İmran 85.)*

[2] "Elif Lam Mim" ve "Allahü lâ ilahe illa Hüve'l-Hayyü'l- Kayyum" hakkında açıklamalar, Bakara suresinde geçmişti. Biz onları burada tekrarlayacak değiliz.

Fakat burada "Allahü lâ ilahe illa Hüve'l-Hayyü'l- Kayyum" cümlesinin tekrar edilmesinin hikmeti üzerinde biraz durmak istiyoruz. Bu ifade, Hz. İsa Peygambere ilahlık isnat edenlere cevap verilirken gelmiştir. Buradaki "Allahü lâ ilahe illa hü" cümlesi, konumu ne olursa olsun Allah'dan başka herkesin ilahlığını net bir biçimde reddetmektedir. "El-Hayy" ifadesi ise, Hz. İsa 'nın ilahlığını tamamen ortadan kaldırmaktadır. Çünkü onlar, hem Hz. İsa'nın öldüğünü sanıyorlar, hem de ona ilahlık isnat ediyorlardı.

"el-Kayyum" kelimesi, güç ve kuvveti ile ayakta duran ve tüm her şeyi ayakta tutan demektir. Halbuki Hz. İsa, böyle değildi. Bu takdirde o, nasıl ilah olabilirdi?!

Yukarda da anlatıldığı gibi, Necran Hristiyanları tüm bu gerçekleri itiraf ediyorlardı. Ne ki, onlar dünyalıkların esiri olmuşlardı bir kere. Bu yüzden Peygamberimize inanmadılar. Onların Hz.Muhammed'i inkar etmeleri ise, Hz. İsa 'yı da inkar etmeleri demekti. Allah lanet etsin, yahudilerin durumu da onlar gibidir.

[3] Cenab- Hak, Kur'ânın bir kitap olduğunu vurgulamıştır. O, kendisine kitap denilen yegane gerçek kitaptır. O, kendisinden önceki tüm kitapların üstünde yüce bir kitaptır. Kur'ân-ı Kerimin bizzat kendisi, Tevrat ve İncilin de Allah katından indirilmiş olduğunu kabul edip onları, tarihi bir değer olarak görmüştür. Ama hükmü hak olan Kur'ân yine hükmetmiştir ki, o iki kitaba da yahudilerin kirli elleri dokunmuş ve onlar o iki kitabı da tahrif etmişlerdir. Bakınız Yüce Allah ne buyuruyor: "Vay, Kitabı elleriyle yazıp, sonra da onu az bir değere satmak için, 'Bu Allah katındandır' diyenlere! Vay ellerinin yazdıklarına! Vay kazandıklarına!" *(2 Bakara 79.)*

"Önceki Kitapları tasdik eden Hak Kitab." Şüphesiz Yüce Allah, Hz.Musa 'ya Tevratı; Hz. İsa'ya da İncili indirmişti. Kur'ân inmeden ve düşmanları onu değiştirip hidayet nurunu söndürmeden önce, o ikisinde

de İnsanlara yol gösterici gerçekler vardı. Allah Teâlâ yine lutfedip Hz.Muhammed'e Kur'ânı indirdi. İçerisinde insanlığın ihtiyaç duyduğu ve kıyamete dek de ihtiyaç duymaya devam edeceği sıyasî, sosyal, ekonomik ve ahlakî ilkelerin bulunduğu Kur'ânı.

Andolsun ki Kur'ân, helalıyla haramıyla, hayatın her alanında insanlığın muhtaç olduğu şeyleri kapsıyor İnsanlığın yaratılış gayesini gerçekleştirmesini sağlayan prensipleri içeriyor. "Ben yeryüzünde bir halife var edeceğim" *(2 Bakara 30.)* "Cinleri ve insanları ancak Bana kulluk etmeleri için yaratmışımdır." *(51 Zariyat 56.)* İşte bu yüzden Yüce Allah, hiç kimsenin onun tek bir harfini değiştiremeyecek şekilde, bu kitabın korumasını bizzat üzerine almıştır. "Doğrusu Kitabı Biz indirdik, onun koruyucusu elbette Biziz." *(15 Hıcr 9.)* İşte bu kitap, çağların eskitemediği yegane eşsiz kitaptır. Onunla Allah, yeri ve üzerindekileri onun sahiplerine miras bırakacaktır. Elbette bu Allah'ın koruması ve müminlerin de onu tüm evrene ulaştırıp hidayetine insanlığı çağırmalarıyla gerçekleşecektir.

Kur'ân, Allah'ın kitabıdır. Tümüyle evren, Kur'âna ve onun Peygamberine inanmaya çağrılmaktadır. Bu kitap ve onun Peygamberinin önünde insanlar iki gruptur: İnananlar ve inkarcılar. İnananlar, Muhammed aleyhisselama ve ona indirilen Kitaba iman edenlerdir. Bu konuda Yüce Allah, şöyle buyurur. "Allah, inkar edenlerin ve kendi yolundan alıkoyanların işlerini boşa çıkarır. İnanıp yararlı iş işleyenlerin ve Muhammed'e, Rablerinden bir gerçek olarak indirilene inananların kötülüklerini Allah örter ve durumlarını düzeltır." *(47 Muhammed 1-2.)*

İnkarcılar ise, Muhammed'e inanmayanlardır. Onlar da kendi aralarında iki gruptur. Hz.Muhammed'i ve onun kitabı Kur'ânı reddeden kitap ehli Hristiyan ve Yahudiler. Diğer grup ise, ne bir kitaba, ne de bir Peygambere hiç inanmayanlardır. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Kitap ehlinden ve putperestlerden olan inkarcılar, kendilerine apaçık bir belge, içinde kesin ve en doğru hükümlerin bulunduğu arınmış sahifeleri okuyan, Allah katından bir Peygamber gelene kadar dinlerinden vazgeçecek değillerdi." *(98 Beyyine 1-3.)* Ayet, Hz.Muhammed'i inkar eden kitap ehlinin de küfrüne hükmetmiştir.

İşte bu Kur'ânın hükmüdür. Önceki ve sonraki ayetler hep bu gerçek üzerinde birleşmişlerdir. Elbette Allah'ın hükmünün üzerinde başka bir hüküm, O'nun sözünün üzerinde başka bir söz olamaz.

İşte tüm gruplarıyla inkarcılar Allah'ın şu ayetinde kastedilen kimselerdir: "Doğrusu Allah'ın ayetlerini inkar edenler için şiddetli azab vardır. Allah güçlüdür, mazlumların öcünü alır." Elbette Allah'ın intikamı çok katıdır. Özellikle hakkı bildikleri halde, batıl ile onu çürütebilmek için tartışan kimselere karşı O'nun intikamı çok çetindir. Tevrata yahut İncile yahut da ikisine birden inandığı halde, Muhammed'e ve onun kitabına inanmayanların imanları boş ve geçersizdir. Çünkü bir Peygambere inanıp bir başka Peygamberi inkar eden kimse, tüm Peygamberleri inkar etmiş demektir. Onların bir kısmına inanmak, kıyamette sahibine hiçbir yarar sağlamayacaktır.

Doğrusu kitap ehli Yahudi ve Hristiyanlar, Tevrata inandıklarını ileri sürerler. Halbuki onlar, bütünüyle Allah'a yönelip O'nun son Peygamberine ve son kitabına iman etmedikçe, onların imanları kabul edilmeyecektir. "Peygamber kendisine Rabbinden indirilene inandı. Müminler de. Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, Peygamberlerine inandı. 'Peygamberleri arasından hiçbirini ayırdetmeyiz, işittik, itaat ettik, Rabbimiz! Affını dileriz, dönüş Sanadır' dediler." *(2 Bakara 285.)* İşte yeryüzünde tek ve eşsiz ümmet, gerçekten Allah'a inanan ve O'nun Peygamberlerinin arasında herhangi bir ayrım gözetmeyen bu ümmettir. Zira o, Peygamberlerin tamamına ve indirilen kitapların hepsine inanır. İşte o, Allah'ın Peygamberine indirdiklerini canu gönülden kabul eden İslâm ümmetidir. İşte o ümmettir, Yüce Allah'ın şu müjdesine mazhar olan: "Siz insanların yararına çıkarılmış olan en hayırlı bir ümmetsiniz." *(3 Alu İmran 110.)*

4 Muhakkak Yüce Allah'a, ne küfreden kimsenin küfrü gizli kalır; ne de iman edenin imanı. O, her şeye vakıftır. O'nun ilmi tüm her şeyi kuşatmıştır. Ne yerde, ne de gökte hiçbir şey O'ndan gizli kalmaz. "Allah gözlerin hainliğini ve gönüllerin gizlediğini bilir." *(40 Mümin 19.)* "Ey oğulcuğum! İşlediğin şey, bir hardal tanesi ağırlığınca olsa da, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa, Allah onu getirip meydana kor. Doğrusu Allah latiftir, haberdardır". *(31 Lokman 16.)* Yüce Allah, önceden olanı da bilir, olacağı da. Hal böyleyken, bu özelliklerden birine bile sahip olmayan, O'ndan başka biri nasıl ilah olabilir?! O, yaratandır, her şeye güç yetirendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır. Bir nutfeden alakayı, ondan bir çiğnem eti, ondan kemikleri yaratan; o kemiklere et giydirip sonra en güzel ve eşsiz bir biçimde şekil veren Allah'tır O. "Ey insanoğlu! Seni yaratıp sonra şekil veren, düzenleyen, mütenasip kılan, istediği şekilde seni terkip eden, çok cömert olan Rabbine karşı seni aldatan nedir?" *(82 İnfitar 6-8.)*

➡ "O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. O güçlüdür, Hakim'dir." O yaratan Allah, ilahlığa tek başına layık olan, eşi ve ortağı bulunmayandır. Bitmez tükenmez izzet ve şeref O'nun, hüküm ve hikmet O'nundur. Bu ayet, Hz.İsa 'nın da diğer insanlar gibi yaratılmış bir kul olduğuna delildir. Çünkü Yüce Allah, ana rahminde ona şekil verip dilediği gibi yaratandır. Artık bundan sonra, Hristiyanların sandığı gibi, nasıl olur da o, bir ilah olabilir?! *(İbn Kesir, Tefsir, I, 344.)*

[5] Yüce Allah Kur'anın kimi ayetlerini açık anlamlı muhkem ayetler olarak, kimisini de ancak Allah'ın gerçek anlamlarını bildiği muteşâbih ayetler olarak indirdi. O, muhkem ayetleri, kitabın temeli kıldı. Eğer biz, müteşabih olanları muhkem olanlarına vurursak, Kur'ânın tamamı muhkem olur o zaman.

Müteşabihin anlamı konusunda, ilim adamlarımız pek çok görüş ileri sürmüşlerdir. Bu konuda Kurtubî, aynen şöyle der.

"İlim adamları muhkem ve müteşabih ayetler hakkında farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Onlardan biri de şudur: Muhkem, yorum ve açıklaması bilinebilen ayetlerdir. Müteşabih ise, ancak Allah tarafından bilinebilen, O'ndan başkasının bilemediği ayetlerdir... Bunlar, kıyametin zamanı, Ye'cüc-Me'cüc, Deccal ve İsa 'nın çıkması gibi şeylerdir. Surelerin başında yer alan hece harfleri de bu gruba girer. Ben, bu konuda söylenenlerin en güzelinin bu görüş olduğu kanaatindeyim." *(Kurtubî, Tefsîr, VI, 9.)*

Cenab-ı Hak, bir ayette Kur'anın tamamının muhkem olduğunu bildirmiştir. "ayetleri muhkem kılınmış kitap.." *(11 Hud 1.)* Bu ayet, konumuz olan ayetteki "Onda Kitabın temeli olan muhkem ayetler vardır, diğerleri de müteşabihtirler." ifadesine ters düşmez. Çünkü önceki ayette bildirilen muhkemlik, Kur'ânın ifade ve uyum bakımından sağlam ve kesin olduğu, Allah katından gelmesinde hiçbir şüphe bulunmadığı anlamınadır. Bir başka ayette geçen "müteşabih bir kitap.." *(39 Zümer 23.)* ifadesi ise, Kur'an ayetlerinin birbirine benzediği, birbirini doğruladığı anlamınadır. Dolayısıyla bu da, Allah'ın "onun bir kısım ayetleri müteşabihdir.." sözüne hiçbir şekilde ters düşmez.

İnancında sapma olanların, müteşabih ayetlerin peşine düşmeleri, Allah'ın bu yüce kitabında şüpheye düşme konusunda belirgin bir özelliktir. Onlardan kimi, ayetleri oluşturan harflerde nokta bulunmadığını ve bazı kelimelerdeki farklı yazımları bahane göstererek onda şüphe ederler. Tevrat ve İncilde yapıldığı gibi, onun kelime ve hükümlerini yerinden oynatarak tahrif etmek isterler. Kimi de Kur'anın bazı kelimelerinin farklı farklı manalara gelişini gerekçe göstererek onda şüpheye düşerler. Halbuki onlar, temelde birbirine ters düşmeyen nüanslardır. Ama onlar, Allah'ın kitabını koruma işini bizzat üstlenmesi sebebiyle, bu tahrif emellerine asla erişemeyeceklerdir.

"İlimde derinleşmiş olanlar ise, 'Hepsine inandık, hepsi Rabbimiz katındandır' derler. Bunu ancak akıl sahipleri düşünebilir." Yüce Allah kullarına, ilimde derinleşmiş olanların müteşabih ayetler karşısındaki konumlarını açıklıyor. Bu konuda onlara ışık tutan önderler olsunlar diye. Onlar, 'inandık bu müteşabihlere, onların hepsi Rabbimiz katındandır' diyenlerdir. Muhkemi ile, müteşabihi ile hepsi Rabbimiz katından gelmiş bir gerçektir. Allah'ın kelamında her hangi bir çelişki söz konusu olamaz. Bu yüzden Cenab-ı Hak şöyle buyurur: "Ancak akıl sahipleri düşünebilirler." *(13 Rad 19.)* Yani ancak, sağlıklı düşünebilen selim akıl sahipleri düşünüp onu anlayabilirler, gereği gibi manaları üzerinde dururlar. Onlar, onun hepsine inanırlar, gereği gibi onu düşünürler ve anlayamadıkları yerleri Yüce Allah'a bırakırlar.

[6] İlimde derinleşmiş olan, Allah'a ve O'nun ayetlerine yürekten inanan o doğru kimseler, Allah'ın kendilerini doğru yola eriştirmesinden sonra kalplerinin kaymasından endişe duyarlar. İşte bu yüzden onlar, içtenlikle, korku ve ümit içerisinde Rablerine yakarırlar. Kalplerini hakta sabit kılmasını, iki yakalarını bir araya getirmesini, iman ve samimiyetlerini artırmasını O'ndan ümit ederler.

İşte bu sebepten müslümana düşen, o ilimde derinleşmiş olanların yolunu izlemek, müteşabihler konusunda onları kendine rehber edinmek, kalplerin kayması konusunda onlar gibi endişe duymak ve sürekli Allah'a yakarmaktır. Tıpkı onların dediği gibi: Rabbimiz kalplerimizi kaydırma...

[7] İşte bu, ilimde derinlik kazanmış olanların duasının sonudur. İşte bu, onların hidayete erdikten sonra hevalarına uyup sapmaktan korumasını Yüce Allah'tan istedikten sonra gelen bir duadır. Çünkü duadan kasıt, yalnızca şu geçici dünya güzelliklerini istemek değildir. Asıl büyük hedef, ahiretle ilgili olan şeylerdir. Zira ahiret gerçek amaç ve hedeftir. Onlar şöyle derler dualarında: Doğrusu Sen ey Rabbimiz! Yarın kıyamet gününde kullarını toplayacak, onların arasını ayıracak, anlaşmazlığa düştükleri konularda hükmedecek ve herkesi hayır-şer dünyada yaptıklarıyla yargılayacaksın!

الجزء الثالث — سورة آل عمران

إن الذين كفروا لن تغني عنهم أموالهم ولا أولادهم
من الله شيئا وأولئك هم وقود النار ﴿١٠﴾ كدأب
آل فرعون والذين من قبلهم كذبوا بآياتنا فأخذهم الله
بذنوبهم والله شديد العقاب ﴿١١﴾ قل للذين كفروا
ستغلبون وتحشرون إلى جهنم وبئس المهاد ﴿١٢﴾ قد كان
لكم آية في فئتين التقتا فئة تقاتل في سبيل الله
وأخرى كافرة يرونهم مثليهم رأي العين والله
يؤيد بنصره من يشاء إن في ذلك لعبرة لأولي الأبصار ﴿١٣﴾
زين للناس حب الشهوات من النساء والبنين والقناطير
المقنطرة من الذهب والفضة والخيل المسومة
والأنعام والحرث ذلك متاع الحياة الدنيا
والله عنده حسن المآب ﴿١٤﴾ قل أؤنبئكم بخير
من ذلكم للذين اتقوا عند ربهم جنات تجري
من تحتها الأنهار خالدين فيها وأزواج مطهرة
ورضوان من الله والله بصير بالعباد ﴿١٥﴾

حزب ٣

٥٢

الذين

10. "İnkar edenlerin ne malları ve ne de çocukları, Allah'a karşı onlara bir şey sağlar. İşte onlar ateşin yakıtlarıdır."[8]

11. "Bunların tutumu, Firavun ailesinin ve onlardan öncekilerin tutumu gibidir. Onlar ayetlerimizi yalanladılar da Allah onları günahlarından dolayı yok etti. Allah'ın cezalandırması çok çetindir."[9]

12. "İnkar edenlere: 'Yenileceksiniz, toplanıp cehenneme sürüleceksiniz, orası ne kötü döşektir', de."[10]

13. "Karşı karşıya gelen iki topluluğun durumlarında sizin için ibret vardır; biri Allah yolunda savaşanlardır, diğeri, inkarcılardır ki, bunlar karşı tarafı gözleriyle kendilerinin iki misli görüyorlardı. Allah, dilediğini yardımıyla destekler. Bunda görebilenler için ibret vardır."[11]

14. "Kadınlara, oğullara, kantar kantar altın ve gümüşe, nişanlı atlar ve develere, ekinlere karşı aşırı sevgi beslemek insanlara süslü gösterilmiştir. Bunlar dünya hayatının nimetleridir, oysa gidilecek yerin güzeli Allah katındadır."[12]

15. "De ki: 'Bundan daha iyisini size haber vereyim mi? Allah'a karşı gelmekten sakınanlara, Rab'lerinin katında, zeminin-den ırmaklar akan ve orada temelli kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır. Allah kullarını hakkıyle görücüdür.' "[13]

[8] Yüce Allah, bu surenin dördüncü ayetinde açıklanan tüm inkarcılara, kendilerine bir takım faydalar sağlayan, Allah'ın dinine karşı savaşta ve insanları Allah yolundan alıkoymak için harcanan malların asla bir fayda sağlamayacağını bildiriyor. Aynı şekilde, kendilerinden dünyada yardım ve destek gördükleri çocuklarının da, Allah'ın azabına karşı onlara hiçbir şey yapamayacaklarını açıklıyor. Onlar cehennem yakıtıdırlar ancak.

"O gün zalimlere, özür beyan etmeleri fayda vermez. Lanet onlaradır. Yurdun kötüsü de onlaradır." *(40 Mümin 52.)* "Malları ve çocukları seni hayrete düşürmesin; Allah bunlarla onlara dünyada azap etmek ve canlarının inkarcı olarak çıkmasını ister." *(9 Tevbe 85.)*

İşte bu, Allah'ın Rasülünü inkar edip onu yalanlayanların sonudur. Onlar, Allah'ın Peygamberlerine olan vahyinden yararlanmamışlar, üstelik Allah'ın düsturundan başkasını hayat rehberi edinmişlerdir. Onlar, Allah'ın indirdiği gibi saf ve katıksız olarak kullarına ulaşmasını engellemek için, Allah'a davetin önüne engeller koyuyorlardı. İşte kıyamette onların durumu budur. Allahım! Dünya ve ahirette rezil rüsvay olmaktan Sana sığınırız!

[9] Peygamberlerin karşılarına çıkan düşmanların hepsi birdir. Hiç değişmez onlar. Önderimiz Hz.Muhammed'e düşmanlık besleyen Mekke kafirleri de, kıyamete kadar gelecek olan İslâm düşmanları da öyledir. Onların hali, Hz.Musa'ya başkaldıran, ilahlık taslayıp insanları kendisine kulluğa çağıran ve diğer taşkınlıkları yapan Firavn ailesinin durumu gibidir. "Onlar ayetlerimizi yalanladılar da Allah onları günahlarından dolayı yok etti. Allah'ın cezalandırması çok çetindir." Allah Rasülünün daveti önünde, ısrar ve düşmanlıkla duranlar için bu korkunç bir tehdittir. Bu, Muhammed'in getirdiği gerçeğe icabet etmeyenler için dehşetli bir meydan okumadır. İşte Allah, onlara öncekilere yaptığını yapmaya kadirdir. "Her birini günahı sebebiyle yakaladık; kimine taşlar savuran rüzgarlar gönderdik, kimini bir çığlıkla yok etti, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Onlara, Allah zulmetmiyordu, fakat onlar kendilerine yazık ediyorlardı." *(29 Ankebut 40.)* Elbette azap ve intikamı çok çetin olan Yüce Allah, Peygamberlerin sonuncusunun karşısında duran o inkarcıları da, öncekilerin durumuna düşürebilir.

Bu konuda İbn Kesir şunları söyler: "Doğrusu inkarcılara ne malları fayda verir, ne de çocukları. Aksine onlar helaka uğratılacak ve azaba düçar edileceklerdir. Tıpkı daha önce, Peygamberlerin getirdiği Allah'ın ayetlerini yalanlayıp inkar eden Firavn yandaşlarının başına geldiği gibi." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 349.)*

[10] Ey Muhammed, söyle o inkarcılara: Dünyada yenileceksiniz, kıyamet günü de cehenneme sürüleceksiniz, ne kötü bir döşektir orası!. Ey Allah Rasülünü inkar edenler, ey ona karşı durup Allah'a davet önünde savaşanlar, gelin iman edin. Allah'ın size olan bu korkunç vadi gerçekleşmeden iman ederseniz bu sizin hayrınıza olur. Allah'a karşı, ne mallarınız, ne de çocuklarınız size hiçbir fayda sağlamaz. Sizden öncekilerden ders alsanıza! Allah onları nasıl yaptı?! "Doğrusu, görebilenler için bunda ibretler vardır." (24 Nur 44.) "Doğrusu bunda, kalbi olana veya hazır bulunup kulak verene ders vardır."*(50 Kaf 37.)*

[11] Büyük Bedir savaşında müslümanlar, inkarcılara karşı kesin bir zafer kazandılar. Savaşta taraflar sayı bakımından birbirlerinin dengi değildi. Çünkü müslümanların sayısı çok azdı. Onlar düşmanla karşı karşıya geldiklerinde, silah ve techizat bakımından da zayıftılar.

İşte bu İslâmın zaferidir. Allah onu, sayı ve silah bakımından güçlü olduklarına kanıp bu dini kökünden söküp atacaklarını sanan maddeciler için bir ders olsun diye anlatıyor.

Ayette, tarih boyunca müslümanların manevi güçlerle desteklendiğine işaret vardır. Doğrusu onların yardımcıları dünyada hep Allah olmuş, ahirette de Allah olacaktır. Yeter ki onlar Allah yolunda O'nun dinini savunsunlar. İsterse sayıları az olsun onların. Cihadları sadece Allah'ın dinini yüceltme uğruna olduğu sürece onlara Allah yardım edecektir.

Ey müşrikler ve özellikle ey yahudiler, bu dine karşı siz nasıl bir araya gelir ve birbirinize destek olursanız olun Allah muhakkak dinine yardım edecektir. İşte bunda sizin için gözardı edilmeyecek bir ders ve ibret vardır. Karşı karşıya gelmiş şu iki grubun hayatında bir ibret vardır. Biri, Hz.Muhammed'in önderliğinde Bedir'de kıyam etmiş olan inananlar grubu. Diğeri ise, Ebu Cehil'in önderliğindeki inkarcılar grubu. "İman edenler, Allah yolunda savaşırlar. Küfredenler ise tağut yolunda savaşırlar." *(4 Nisa 76.)* Onlar kendi gözleriyle karşısındakileri, kendilerinin iki katı olarak görüyorlar. Kalplerine atılmış korku sebebiyle müşrikler, ➡

karşılarındaki müminleri kendilerinin iki katı görüyorlar ve onlarla savaşmaktan kaçınmaya başlıyorlar. İşte bu Yüce Allah'ın yardıma yetişmesidir. Doğrusu bunda görüş ve anlayış sahipleri için bir ders vardır. Onların, Allah'ın hükmünü, gücünü kuvvetini ve bu dünya hayatında ve şahidlerin hazır bulunacağı bir günde müminlerin yardımına koşuşunu görüp anlamalarını sağlayacak bir ders vardır bunda.

[12] Bu ayette, Yüce Allah, şu dünya hayatının gerçek yüzünü ortaya koyuyor. Yukardaki ayette de anlatıldığı üzere doğrusu o dünya, sahiplerine bir fayda sağlamayacaktır.

Yüce Allah'ın tüm bu tutkuları insanlara süslü göstermesinde, parlak hikmetler vardır. Kim onları hakkıyla alır ve onlarla ahiret yurdunu isterse, onun için Allah katında güzel bir son vardır.

Kim de, haksız yere onları sahiplenir, onlar için yaşar ve onlar ahiretten kendini alıkorsa, tüm bu tutkular onun için cehennem yakıtı olacaktır.

Kim Allah'a ve Rasülüne inanır, bu tutkuların iç yüzünü gözler önüne seren Allah'ın metodunu izlerse, bu tutkuların insanlara süslü gösterilmesinin onlar için bir fitne sebebi olduğunu ve Allah'ın hakkını gözetmeyip gereği gibi kullanmadığı ve onlarla ahireti unuttuğu sürece hiçbir felaketten onların kendisini kurtarmayacağını bilir.

Bu aşırı tutkular kimi zaman sahibi için bir fitne, kimi zaman da bir nimet olur. Ayette önce kadınlar sayılmıştır. Nitekim bu konuda Peygamberimiz @, şöyle buyurur: "Benden sonra, erkekler için kadınlardan daha zararlı bir fitne bırakmadım." *(Müslim, Zikir 99.)*

Çünkü İslâmdan uzak bir kadın, tüm işlerinde toplum için büyük bir fitnedir. Onun evden dışarı çıkışı de fitnedir, kocasına karşı tutumu da fitnedir, çocuklarına karşı tavrı da fitnedir. Eğer toplum, aklını başına alıp kadınlarıyla ilgilenmez ve gereği gibi onları yetiştirmezse, o zaman kadın bir yıkım sebebi olur. Nitekim Peygamberimiz @, şöyle buyurmuştur: "İsrailoğullarının ilk fitneye düşüşleri kadınlar yüzünden olmuştur." *(Müslim, Zikir 99; Tirmizi, Fiten 26; İbn Mace, Fiten 19.)*

Ama, kadın düzelirse, ne çocuklar fitne olur, ne mallar fitne olur, ne de dünyanın her hangi bir tutkusu, sahibi için bir fitne olur. Çünkü saliha hanım, İslâm evinin direğidir. Çocuklarını İslâma göre yetiştiren odur. Onlar toplumun yıkıcı unsurları değil, ayakta tutan unsurları olduktan sonra fitne nasıl onlara gelip bulaşsın?! Artık kadın, bir ıslahçı ve yardımcı olarak işine giden kocasına şöyle diyecektir: "Allah'tan sakın. Haram yeme. Biz dünyada açlığa sabredebiliriz, ama ahirette ateşe katlanamayız."

Doğrusu bütünüyle bir toplumun düzelmesi, kadının düzelmesine bağlıdır. Sağlıklı düşünen akıl ve izan sahipleri bu gerçeği göz önünde bulundursunlar da, binayı nereden yapmaya ve nereden yıkmaya çalıştıklarını iyi bilsinler.!

Kadınların ardından çocuk sevgisi sayılmıştır ayette. Bu konuda İbn Kesir şöyle der: "Evlat sevgisi kimi zaman övünme ve kibir sebebi olur. Bu ayetin içerisine girer. Kimi zaman da neslin ve Allah'tan başkasına kulluk etmeyen Muhammed ümmetinin çoğalması adına olur. Bu ise övülmüştür." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 351.)*

[13] Cenab-ı Hak, dünyanın tutkularından kurtulup onları Allah'ın hoşnut olacağı şekilde kullananların sonunun varılacak en güzel yer olduğunu anlattıktan sonra, o seçkin kulları için hazırladığı bazı şeyleri anlatmaya başladı. Yüce Allah şöyle demesini emrediyor Peygamberine: Ben size, insanlara debdebeli gösterilmiş şu dünyadaki şeylerden daha hayırlısını bildireyim mi? Rablerinden sakınanlara, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır.

İbn Kesir, o cennet hayatını şöyle tasvir eder: "O bahçelerin kenarlarından ve ortalarından nehirler deler geçer. Bal, süt, meşrubat ve sulardan oluşan çeşitli nehirler. Hiç bir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı, akla hayale gelmedik daha neler neler.." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 352.)*

Tertemiz eşler. Her türlü ahlakî ve bedenî ayıp, kusur ve kirden arınmış eşler.

Tüm bunların ötesinde ise Allah'ın hoşnutluğu vardır. Bütün bunlar, onların dünya hayatında Allah'ın ölçülerine tutunmaları sebebiyledir. Elbette Allah, kullarını görür, onlardan her birine hakkettiğini mutlaka verir.

Daha sonra Yüce Allah, lutfu ve keremiyle bu sonsuz sevapları haketmiş olan müttakîlerin özelliklerini saymaya başladı:

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾ الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ
وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ
وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ
الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ
الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ
اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَأَسْلَمْتُمْ
فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ
بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ
الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

16. "Onlar ki, 'Rabbimiz! Biz şüphesiz inandık, bunun için günahlarımızı bize bağışla ve bizi ateşin azabından koru' diyenler.."

17. "Sabreden, doğru olan, gönülden kulluk eden, hayra sarf eden ve seher vakitlerinde bağışlanma dileyenlerdir."[14]

18. "Allah, melekler ve adaleti yerine getiren ilim sahipleri, O'ndan başka tanrı olmadığına şahitlik etmişlerdir. O'ndan başka tanrı yoktur, O güçlüdür, Hakim'dir."[15]

19. "Allah katında din, şüphesiz İslâm'dır. Ancak, Kitap verilenler, kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki ihtiras yüzünden ayrılığa düştüler. Allah'ın ayetlerini kim inkar ederse bilsin ki, Allah hesabı çabuk görür."[16]

20. "Eğer seninle tartışmaya girişirlerse, 'Ben bana uyanlarla birlikte kendimi Allah'a verdim', de. Kendilerine Kitap verilenlere ve kitapsızlara: 'Siz de İslâm oldunuz mu?' de, şayet İslâm olurlarsa doğru yola girmişlerdir, yüz çevirirlerse, sana yalnız tebliğ etmek düşer. Allah kullarını görür."[17]

21. "Allah'ın ayetlerini inkar edenlere, haksız yere Peygamberleri öldürenlere, insanlardan adaleti emredenleri öldürenlere elem verici bir azabı müjdele."[18]

22. "Onlar, dünya ve ahirette işleri boşa çıkacak olanlardır. Onların hiç yardımcıları da yoktur."[19]

[14] Onlar Allah'a, O'nun kitaplarına ve Peygamberlerine yürekten inanan kişilerdir. Bu imanlarını aracı koyarak, Allah'tan bağışlanma ve cehennemden korunma dileyenlerdir. Nitekim onlar dünyada da, salih ameller işleyerek cehennemden sakınıyorlardı.

Kurtubî, der ki: "Seher vakitlerinde bağışlanma dileyenler" in kimler olduğu konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Enes b. Malik, onların bağışlanma dileyenler olduğunu; Katade, namaz kılanlar olduğunu söyler. Kurtubi bu iki görüşün birbirine ters düşmediğini, çünkü onların bağışlanma dileyerek namaz kılanlar, olduğunu söyler." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 38.)*

Hakim, şunları söyler: "Ayette, dua edenin Allah için yaptığı ibadet ve taatleri hatırlayarak dua edebileceğine işaret vardır. Bir hadiste anlatılan, mağaraya sığınan, sığındıkları mağaralarının kapısı kapanınca yaptıkları salih amelleri aracı koyarak Allah'a dua eden üç arkadaşın kıssası da bu anlamda tevessülün caiz olduğunu desteklemektedir." *(Söz konusu kıssa için bkz. Buhari, Enbiya 53; Hars 13; Ahmed, II, 116.)*

İşte onlar, Allah'ın ebedi nimetler yurdu cenneti kazananlardır. Amelleri, imanlarının göstergesi olanlardır onlar.

Bir hadislerinde Peygamberimiz @, şöyle buyurur: "İstiğfarın şahı şöyle demektir: 'Allahım! Sen benim Rabbimsin. Senden başka hiçbir ilah yoktur. Sen yarattın beni, ben Senin kulunum. Gücüm yettiğince ben, Sana verdiğim söz ve anlaşma üzerinde bulunacağım. İşlediklerimin şerrinden Sana sığınırım. Bana olan nimetinle Sana dönerim. Günahlarımla geldim Sana. Ne olur affet beni. Çünkü günahları bağışlayan ancak Sensin.' Peygamberimiz ardından şöyle dedi: "Kim inanarak bu duayı gündüz yapar ve akşama varmadan o gün ölürse, o cennetliktir. Kim de onu, inanarak geceleyin söyler ve sabaha çıkmadan ölürse, o da cennetliktir." *(Buhârî, Deavât 1; Tirmizi, Deavât 15; Nesâî, İstiâze 57; Ahmed, IV, 122, 125.)*

[15] Allah şahitlik etmiştir- ki O'nun şahitliği yeterlidir- O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Tüm yaratıkları üzerinde yegane ilah O'dur. O'na yakın melekler ve ilim sahipleri de şahitlik ederler. İbn Kesir, der ki: "Bu, özellikle ilim adamlarının şanının yüceliğine işaret etmektedir." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 353.)* Onlar adaleti ayakta tutan ilim adamlarıdır. "Allah şüphesiz zerre kadar haksızlık yapmaz." *(4 Nisâ 40.)*

İşte bu en büyük davadır, vahdaniyet davası. Allah'ın, meleklerin ve ilim sahiplerinin şahitlik etmesi, bu gerçeğin ne kadar büyük bir gerçek olduğunu ortaya koymaktadır. İşte tüm ilahi kitaplar, bu gerçeği net bir biçimde insanlara açıklamak için gelmiştir.

[16] Doğrusu Allah'ın dini birdir. Allah, tüm Peygamberleri bu din ile göndermiştir. Yüce Allah, insandan İslamın dışında bir dini kabul etmeyecektir. "Kim İslam'dan başka bir dine yönelirse, onunki asla kabul edilmeyecektir. O ahirette de kaybedenlerdendir." *(3 Alu İmran 85.)*

İşte Nuh aleyhisselam, "Ben müslümanlardan olmakla emrolundum." *(10 Yunus 72.)* diyor.

İşte İbrahim ve oğlu İsmail Peygamberler, onlar da şöyle diyorlar: "Rabbimiz! İkimizi Sana teslim olanlardan kıl, soyumuzdan da Sana teslim olanlardan bir ümmet yetiştir." *(2 Bakara 128.)*

İşte şu da Yakub Peygamberin çocuklarına tavsiyesi: "Oğullarım! Allah dini size seçti, siz de ancak müslümanlar olarak can verin." *(2 Bakara 132.)*

Musa Peygamber ise şöyle diyordu: "Ey milletim! Allah'a inanıyorsanız ve eğer müslümanlarsanız O'na güvenin" *(10 Yunus 84.)* "Doğrusu Biz yol gösterici olarak Tevrat'ı indirdik. Kendisini Allah'a teslim etmiş Peygamberler onunla hükmederler.." *(5 Maide 44.)*

İşte şu sözler de Yusuf Peygamberin: "Müslüman olarak canımı al ve beni salihlerin içerisine katıver!" *(12 Yusuf 101.)*

İşte şunlar da Hz. Musa 'ya inanan Firavn dönemi sihirbazları. Onlar da şöyle yakarıyorlardı: "Rabbimiz! Bize sabır ver ve canımızı müslüman olarak al" *(7 Araf 126.)*

Şu ise Hz.Süleyman'a inanan Sebe kraliçesinin sözleri: "Ben, Süleyman'la beraber, alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum"*(27 Neml 44.)*

Tüm bunlar, Hz.Adem'in yeryüzüne inişinden kıyamete kadar, insanlığın, sadece Allah'a kulluğunu isteyen dinin İslam olduğunun açık delilleridir.

➡ Kurtubî, şunları söyler: "Bu ayete göre din, taat ve İslam demektir. İslam da, iman ve taat anlamınadır."*(Kurtubî, Tefsir, IV, 43.)*

İslam, kuru bir davadan ibaret değildir. O, sadece dille söylenen bir söz de değildir, kalbî bir niyet yahut düşünce de.. O, kişilerin yalnız başlarına eda ettikleri namaz, hac ve oruçtan ibaret de değildir. Yasaları, resmi din olarak kabul etme hiç değil.

Ama İslam, teslimiyettir. İslam, Allah ve Rasülüne boyun eğmek ve itaat etmektir. İslam, Allah'ın ölçülerine göre kulların yaşaması ve hayatı ona göre düzenlemeleridir. İşte Peygamberlerin kendisiyle gönderildikleri İslam, budur.

Kitap ehli, Allah'ın uluhiyyeti ve vahdaniyetini kabul edip O'na itaat etme demek olan İslam inancı üzerinde cehaletleri sebebiyle değil, bile bile anlaşmazlık ve ayrılığa düştüler. Bu gerçekten çok büyük bir cürümdür. Onlar sırf birbirlerine olan hased, kin ve taşkınlıkları sebebiyle ayrılığa düştüler. Rabbimizin haber verdiğine göre, onlar, kendi öz çocuklarını bilir gibi hakkı hakikati bilirler, ama yine de kabullenmezler.

Bu açıklamalardan sonra Yüce Allah, onlar küfür ve inat etmeyi sürdürdükleri takdirde, hesablarını çok çabuk göreceğini bildirerek onları tehdit etmektedir.

17 Ey Muhammed, apaçık delilleri gözlerinin önüne serdikten sonra, onlar tevhid konusunda seninle tartışırlarsa, sen onlara şöyle cevap ver: "Ben, kendim Allah'ın emirlerine ve ayetlerine teslim oldum, kendimi, eşi ortağı olmayan Allah'a taate verdim. Bana uyanlar da öyledirler."

"Şayet İslâm olurlarsa doğru yola girmişlerdir, yüz çevirirlerse, sana yalnız tebliğ etmek düşer." "Artık onlara üzülerek kendini harap etme." *(35 Fatır 8.)* Onların hesabı artık Allah'a kalmıştır. Eninde sonunda O'na dönecekler. Dilediğini hidayete erdiren de O'dur, dilediğini saptıran da. İkna edici delil de O'nun, hedefine ulaşmış hikmet de. İşte bu yüzden Yüce Allah, şöyle buyurdu: "Allah kullarını görür." Yani O, hidayete layık olanı da, dalaleti hakedeni de bilir. "O, yaptığından sorumlu değildir, onlar ise sorumlu tutulacaklardır." *(21 Enbiya 23.)* O halde tüm bunlar ancak, O'nun hikmetinin ve rahmetinin bir gereğidir. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 354.)*

Bu ve benzeri ayetler, Peygamberimizin Peygamberliğinin tüm yaratıklara yönelik, evrensel bir nübüvvet olduğunun açık delilerindendir. Nitekim bu gerçek, O'nun dininin özelliklerinden de kendiliğinden anlaşılır. Kitap ve sünnette buna delalet eden pek çok ayet ve hadis vardır. İşte onlardan bir kaçı: "De ki: 'Ey insanlar! Doğrusu ben, Allah'ın, hepiniz için gönderdiği Peygamberiyim." *(7 Araf 158.)* "Dünyaları uyarmak üzere kuluna hakkı batıldan ayırdeden Kuran'ı indiren Allah yücelerin yücesidir." *(25 Furkan 1.)*

Hidayet tek bir surette kendini gösterir. O da, senin ve sana uyanların üzerinde olduğu İslamdır. Bu ayet, bu konudaki başka ayetlerle birlikte, Allah Rasülünün Peygamberliğinin evrensel olmadığı tezine açık bir reddiyedir. Bu tez, bu dinin güneşinin evreni aydınlatmasını istemeyen bir takım çevrelerin dün ve bugün bayraklaştırdıkları bir iddiadır. Onlar İslamı bir kaşık suda boğmak ve akılları sıra ona bir takım kusurlar yamamak isteyenlerdir. Ne kadar uzaktır, o iftiracıların emellerine ulaşmaları, ne kadar uzak! Elbette Allah, onları çepeçevre kuşatmıştır. Doğrusu Rabbin, gözetleyip durmaktadır.

18 Bu ayette Cenab-ı Hak, Allah'ı ve Peygamberlerin getirdiği ayetleri inkar eden, iyiliği yayıp kötülüğü engelleyenleri öldürenleri tasvir ediyor. Şöyleki onlar, sıradan insanları öldürmediler. Ama onlar, insanların en seçkinlerini katlettiler. Çünkü onlar, batıl ve küfürlerini hakim kılmak istiyorlardı. Fakat Peygamberlerin rehberliği, bu emelleri darmadağın etti, onların daveti, inkarcıların batıllarını yok etti.

Tarih boyunca, Allah'a davet karşısındaki inkarcıların tutumları hep aynı olmuştur. Onlar, delile delille karşılık verememişler, fakat delile şiddet, öldürme, işkence ve Rabbanî davetin yolcularını sürgün ile karşılık vermişlerdir.

Allah'ın kitabındaki Peygamberlere karşı tağutların tutumlarını araştıran kimse, bunu açık bir şekilde görür:

İşte Nuh Peygamberin durumu. Ona şöyle demişlerdi: "Ey Nuh! Eğer bu işe son vermezsen, şüphesiz taşlanacaklardan olacaksın" *(26 Şuara 116.)*

İşte İbrahim Peygamberin durumu. Ona da şöyle diyordu putçu baba: "Bundan vazgeçmezsen mutlaka seni taşlarım; uzun bir süre benden uzaklaş git." *(19 Meryem 46.)* Yaşadığı toplumun durumu da bundan

➡ farklı değildi, onlar da şöyle diyorlardı: "Onu öldürün yahut yakın" *(29 Ankebut 24.)*

Şu da Medyen'lilerin Şuayb Peygamebere karşı tavrı: "Ey Şuayb! Ya dinimize dönersiniz ya da, and olsun ki seni ve *inananları seninle* beraber kasabamızdan çıkarırız" *(7 Araf 88.)*

İşte şu da Musa Peygambere karşı Firavn 'nun tutumu: "Beni bırakın da Musa'yı öldüreyim, o, Rabbine yalvaradursun." *(40 Mümin 26.)*

İşte şu da inkarcıların Ashab-ı Kehfe karşı tutumları: "Zira onların sizden haberi olacak olursa, ya taşlayarak öldürürler veya dinlerine döndürürler.." *(18 Kehf 20)*

İşte şunlar da, Hz.Muhammed'e *karşı tuzak kuran* Mekke kafirleri: "Hani inkar edenler, seni bağlayıp bir yere kapamak veya öldürmek, ya da sürmek için düzen kuruyorlardı." *(8 Enfal 30.)*

Yüce Allah, inkarcıların Peygamberlere karşı tutumlarını şu bir ayette özetleyivermiştir: "İnkar edenler, Peygamberlerine: 'Ya bizim dinimize dönersiniz ya da sizi memleketimizden çıkarırız' dediler Rableri Peygamberlere: 'Biz, haksızlık edenleri yok edeceğiz' diye vahyetti." *(14 İbrahim 13.)*

Doğrusu bu, *ayetlerin açıkladığı gibi*, dün ve bugün Allah'ın ayetlerini ve Allah'a daveti inkar edenlerin izledikleri tek politikadır.

Şüphesiz, yeryüzünde hak uğruna cihad eden müslümanlar ve batıl uğruna çarpışan batıl bekçileri olduğu sürece bu çatışma kıyamete dek sürecektir.

Çağımızda da hak ehli ile savaşan ve insanları saptıran batıl yöntemler mevcuttur. İslam coğrafyasında *zaman zaman* darağaçları kurulmuş, müslümanlara zindanlar açılmıştır. Hem de, adaleti emretmekten başka hiç suçları olmayan müslümanlara en acımasız işkenceleri tattırmak için, onları cezaevlerine tıkmak için.

"Sakın Allah'ı, zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma; gözlerin dışarı fırlayacağı bir güne kadar onları ertelemektedir. O gün başları kalkmış, gözleri kendilerine dönemeyecek şekilde sabit kalmış, gönülleri bomboş halde koşup duracaklardır. İnsanları, kendilerine azabın geleceği gün ile uyar. Haksızlık edenler: 'Rabbimiz! Bizi yakın bir süreye kadar ertele de çağrına gelelim, Peygamberlere uyalım' derler. Siz daha önce, sonunuzun gelmeyeceğine yemin etmemiş miydiniz! Üstelik kendilerine yazık edenlerin yerlerinde oturdunuz. Onlara, yaptıklarımız da sizlere açıklanmıştı. Size misaller de vermiştik. Şüphesiz onlar düzenlerini kurdular; oysa dağları yerinden oynatacak olsa bile, bu düzenleri hep Allah'ın elindeydi. Yerin başka bir yerle, göklerin de başka göklerle değiştirildiği, her şeye üstün gelen tek Allah'ın huzuruna çıktıkları günde, sakın Allah'ın Peygamberlerine *verdiği sözden cayacağını sanma; doğrusu* Allah güçlüdür, öç alandır." *(14 İbrahim 42-48.)*

الم تر الى الذين اوتوا نصيبا من الكتاب يدعون الى
كتاب الله ليحكم بينهم ثم يتولى فريق منهم وهم معرضون
﴿٢٣﴾ ذلك بانهم قالوا لن تمسنا النار الا اياما معدودات
وغرهم في دينهم ما كانوا يفترون ﴿٢٤﴾ فكيف اذا جمعناهم
ليوم لا ريب فيه ووفيت كل نفس ما كسبت وهم
لا يظلمون ﴿٢٥﴾ قل اللهم مالك الملك تؤتي الملك من تشاء
وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء
بيدك الخير انك على كل شيء قدير ﴿٢٦﴾ تولج الليل
في النهار وتولج النهار في الليل وتخرج الحي
من الميت وتخرج الميت من الحي وترزق من تشاء بغير
حساب ﴿٢٧﴾ لا يتخذ المؤمنون الكافرين اولياء من دون
المؤمنين ومن يفعل ذلك فليس من الله في شيء الا
ان تتقوا منهم تقاة ويحذركم الله نفسه والى الله المصير
﴿٢٨﴾ قل ان تخفوا ما في صدوركم او تبدوه يعلمه الله ويعلم
ما في السماوات وما في الارض والله على كل شيء قدير ﴿٢٩﴾

يوم

23. "Kendilerine Kitaptan bir pay verilenleri, görmedin mi? Onlar aralarında hüküm vermek için Allah'ın Kitabına çağırılmışlar sonra onlardan bir takımı dönmüşlerdir. Onlar temelli yüz çevirenlerdir."[20]

24. "Bu, onların: 'Sayılı bir kaç gün dışında ateş bize dokunmayacaktır' demelerindendir. Uydurup durdukları şeyler, onları, dinlerinde yanıltmıştır."[21]

25. "Geleceğinden şüphe olmayan günde, onları topladığımız ve haksızlık yapılmayarak herkese kazandığı eksiksiz verildiği zaman, nasıl olacak?"[22]

26. "De ki: 'Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin; dilediğinden de çekip alırsın; dilediğini aziz kılar, dilediğini de alçaltırsın; iyilik elindedir Senin. Doğrusu Sen, her şeye Kadir'sin.' "

27. "Sen geceyi gündüze, gündüzü geceye geçirirsin; ölüden diri, diriden ölü çıkarırsın; dilediğini hesapsız rızıklandırırsın."[23]

28. "Müminler, müminleri bırakıp kafirleri dost edinmesinler; kim böyle yaparsa Allah katında bir değeri yoktur, ancak, onlardan sakınmanız hali müstesnadır. Allah sizi Kendisiyle korkutur, dönüş Allah'adır."[24]

29. " 'İçinizde olanı gizleseniz de açıklasanız da Allah onu bilir. Göklerde olanları da, yerde olanları da bilir. Allah her şeye Kadir'dir' de."[25]

19 O hak taraftarlarıyla savaşanlar, onlara baskı uygulayanlar, erdemle ve erdemlilerle çatışanlar.. Onların tüm yaptıkları, dünya ve ahirette boşa çıkmıştır. Dünyaları da, ahiretleri de ziyan olmuştur onların. Onların ahirette hiçbir yardımcıları da yoktur. Her ne kadar, dünyada onların yardımcıları ve yardakçıları olsa bile. Müslümanları dinlerinde fitneye düşürmek için, verdikleri emirleri yerine getiren hempaları olsa bile. İslamın ilim adamlarına, zindanlarda olmadık işkence ve eziyeti yapan emir kulları olsa bile.

Onların tam kendilerine ihtiyaç duydukları sırada, o emir erleri, neredediler?! Onlar, onlara bir yarar sağlayabilecekler mi?! Onların azabından, bir parçayı onlardan alabilecekler mı? Elbette hayır! "Günahkar kimse diğerinin günahını çekmez. Günah yükü ağır olan kimse, onun taşınmasını istese, yakını olsa bile, yükünden bir şey taşınmaz."*(35 Fatır 18.)*

O gün onlar, birbirlerinden uzaklaşacaklardır. Hükmeden ve hükmedilen, emreden ve emredilen, uyan ve uyulan. Hep ayrılacaklar birbirlerinden. "Nitekim, kendilerine uyulanlar, azabı görünce uyanlardan uzaklaşacaklar ve aralarındaki bağlar kopacaktır. Uyanlar: 'Keşke bizim için dünyaya bir dönüş olsa da, bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsak' derler. Böylece Allah onlara, hasretini çekecekleri işlerini gösterir. Onlar cehennemden çıkmayacaklardır."*(2 Bakara 166-167.)*

Size gelince ey Hak erleri! Allah yolunda ve O'nun hoşnutluğunu kazanma uğruna katlandıklarınız, bir övünç madalyası olarak size yeter. Sizin izlediğiniz yol, Allah'ın selam ve salatı üzerlerine olsun, tüm Peygamberlerin yoludur. Biliniz ki, bütün bu çektiklerinizde, imanınızın test edilmesi vardır. Bu Allah'ın tarih boyunca değişmeyen bir yasasıdır. Allah'ın şu ayetini okuyun:

"Elif, Lam, Mim. And olsun, biz kendilerinden öncekileri de denemişken, insanlar, 'İnandık' deyince, denenmeden bırakılacaklarını mı sandılar? Allah elbette doğruları ortaya koyacak ve elbette yalancıları da ortaya çıkaracaktır."*(29 Ankebut 1-3.)*

Sizin için İbrahim Peygamberde, alınması gereken en güzel bir model vardır. Sizin için Ashab-ı Uhdud'un hayatında güzel örnekler var. Sizin için Hz.İsa'nın tabilerinin hayatında en güzel örnekler, ibretler var..Bilal' 'in hayatında, Yasir Ailesinde, Suhayb'in yaşadıklarında ve sizden önce İslam yolunda olanların hayatlarında alınması gereken nice güzel örnekler vardır.. Düşmanlarınıza gelince.. Sizinle çatışanlara gelince.. Çağlar boyu onların, Peygamber düşmanlarının önünde yer almaları, zillet ve aşağılık olarak onlara yeter!

20 İşte bu, kitap ehlinin çelişkili konumunu garipseyen ve gözler önüne seren bir soru biçimidir. Yahudiler, kendilerine kitaptan bir pay olarak Tevrat verilmiş olanlardır. Hristiyanlar ise, kitaptan bir pay olarak kendilerine İncil verilmiş olanlardır. Onların her biri, yanlarında bulunan kitaba inanmaya çağrılıyorlar. Hz. Muhammed'e iman etmeyi tavsiye eden ellerindeki kitaba inanmaya çağırıldıklarında onlardan bir grup yüz çevirivermektedirler. Diğer bir grup ise, inanmaktadır.

İbn Kesir şunları söyler: "Yüce Allah ellerindeki kitaba tutunduklarını sanan Yahudi ve Hristiyanların bu iddialarını reddediyor. Şöyleki, onlar Hz. Muhammed'e uymayı emreden ellerindeki Tevrat ve İncil ile hükmetmeye çağırıldıklarında ondan yüz çevirerek kitaptan yüz çevirmiş oldular. İşte bu, onların karşı çıkış ve inatlarını anlatan açık bir kınama ve yermedir." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 355.)*

21 Doğrusu onlar, Allah'ın huzuruna çıkacaklarına inanma konusunda samimi değildirler. Onlar, günahları sebebiyle sayılı bir kaç gün dışında kendilerine ateş dokunmayacağını nereden çıkarttılar? Doğrusu onlar bunu kendi kafalarından uydurup tutarsızlıklar içerisinde yüzmektedirler. Yoksa onlara Allah katından böyle bir belge falan gelmemiştir. Aralarında Allah'ın kitabıyla hükmetmeye çağırıldıklarında ondan yan çizip yüz çevirdikleri halde, onlar nereden imanlarında samimi kimseler olacaklar?!

Bir tek yürekte, ahiret inancı ve Allah korkusuyla, hayatın tüm alanlarında Allah'ın kitabıyla hüküm vermekten yüz çevirme bir araya gelemez.

İşte onların ahiret inancı bu kadardır. Aralarında Allah'ın kitabıyla hüküm vermeye çağırıldıklarında ondan yüz çevirme işi.. Gerçekten bu Allah tarafından onların ipliklerinin pazara çıkarılmasıdır. Tüm bunlardan ders alacak mıyız?!

22 Nasıl olacak onların halleri, Allah onları ve onların izinde gidenleri bir araya getirdiğinde?! Kendisinde şüphe olmayan bir günde tüm insanları bir araya getirip ilâhî adalet tecelli ettiğinde.. Herkes yaptıklarından ➡

➡ dolayı sorgulanıp hiç kimseye hıçbir haksızlık yapılmadan herkese kazandıkları eksiksiz verildiği zaman nasıl olacak onların durumu?!

23 Yüce Allah, peygamberine ve samimi her müslümana şunu açıklıyor: Evrenin ve evrendeki canlı cansız tüm her şeyin gerçek sahibi, eşi ve ortağı olmayan bir Allah'tır.

Ey tümüyle mülkü elinde tutan Allahım! Sen teksin. Dilediğine verir, dilediğinden de çekip alırsın. Kullarını denemek ve sınamak için. O halde yeryüzünün azmanlarından hiçbiri mal ve mülkünün kalıcı olduğunu sanmasın. Allah'a ve O'nun hidayetine baş kaldıran hiç kimse dünyada sonsuza dek kalacağını sanmasın.

Doğrusu insanlar, mal ve mülke ermekle denenir; onların ellerinden çekip alınmasıyla sınanırlar. Sahip olduğu şeylerde insan, Rabbinin kendisine gösterdiği doğru yolda yürür ve Rabbinin makamından korkarsa dünya ve ahirette izzet onun olur. Kim de sahip olduklarıyla Allah'ın kullarına karşı büyüklenir, onlara acımaz, azgınlık ve taşkınlıkta bulunursa, Allah da ondan mülkünü çeker alır. Onun canını alarak, yahut onu yere sererek. Çünkü O, her şeye güç yetirendir!

"Sen geceyi gündüze, gündüzü geceye katarsın." Ayette eşsiz güzellikte bir tasvir vardır. İnsan, oturup güneş batarken sarkıp giden geceyi izliyor. Gündüz yavaş yavaş çekiliyor, ardından ağır ağır gecenin gelişini gözlüyor. Sonra gece bütünüyle geri geliyor, her yanı kaplıyor, aynı şekilde ardından gündüz geliyor. Ve hep böyle sürüp gidiyor..

Gürültü patırdı yapmadan, sakin bir atmosferde gün yahut gece son buluyor. Gerçekten Yüce Rabbim, gerçekten bu Senin eşsiz ve erişilmez gücünün bir göstergesidir. Gecenin ve gündüzün bu ağır ağır ve aşama aşama olan hareketi gibi, hayat ve ölüm de gidip gelmektedir.

Bu konuda İbn Kesir şöyle der: "Cenab-ı Hakkın, 'ölüden diri, diriden ölü çıkarırsın' sözünün manası şudur: Sen daneden ekin başağını, başaktan da daneyi çıkarırsın. Çekirdekten hurmayı, hurmadan çekirdeğini çıkarırsın. Aynı şekilde kafirden mümini, müminden de kafiri çıkarırsın. Yumurtadan tavuğu, tavuktan yumurtayı çıkaran da Sensin. Her şey bu minval üzere akar gider." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 356.)*

Bu bir yana, evrendeki gerçek Yaratıcı sadece Yüce Allah'tır. Veren de O'dur, çekip alan da O. Hal böyleyken aklına aldanan insan, nasıl olur da, işlerini düzenlemede o bir tek Malikten ve her şeyi ince ince planlayan Yaratıcıdan uzak ve ayrı kalabilir!? Nasıl olur da, insanlık kendi kıt akıllarının ürettiği sistemleri seçebilir!? Halbuki onlar da, şu koca kainatta Yüce Allah'ın yaratıklarından başka bir şey değiller. Nasıl da yüz çevirebiliyorlar!?

İşte bu Allah'ın hikmetinin bir gereğidir. O, dilediğini hesapsız bir şekilde rızıklandırıyor. Bazıları O'nun yolundan ve O'na boyun eğmeden yan çizse bile.

24 Doğrusu bu müslümanların hayatındaki en önemli problemdir. Dostluk sorunu. Müslüman kime dost olacak, kiminle dostluk kurmaktan sakınacak?

Bu sorunun, ciddiyet ve önemine binaen Yüce Allah, onu bizzat kendisi açıkladı, pek çok ayette etraflıca onun şartları üzerinde durdu. Bu konuyu genişçe ele alıp açıklayan çok sayıda sahih hadis de mevcuttur.

Gerçekten bu sorun, hayatımızda önemle üzerinde durulması, etraflıca ele alınması gereken bir konudur. Çünkü, müminler ancak inananları dost edinebilirler, başkalarını değil.

Bu anlamda tehditlerle dolu daha başka ayetler de vardır: "Ey İnananlar! Yahudileri ve Hıristiyanları dost olarak benimsemeyin, onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onlara dost olursa o da onlardandır. Allah zulmeden kimseleri doğru yola eriştirmez." *(5 Maide 51.)* "Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun, babaları veya oğulları veya kardeşleri ya da akrabaları olsa bile Allah'a ve peygamberine karşı gelenlere, sevgi beslediklerini görmezsin." *(58 Mücadele 22.)*

Bu ayet, Allah'a ve ahirete içtenlikle inanmak demek olan gerçek imanın inkarcılarla dostluk kurmaya aykırı olduğunu bildirmektedir.

Tarih boyunca durumları Allah'ın haber verdiği şekilde olduğu halde, nasıl inananlar inkarcılarla dost olabilirler? ➡

➡ İbn Kesir, bu meyanda şunları söyler: *(İbn Kesir, Tefsir, I, 357.)* "Ayette söz konusu edilen istisnai durum, bazı zamanlarda ve bazı yerlerde kafirlerin şerrinden korkulduğu durumlarda inanan kişi, içtenlikle değil de yüzeysel bir tavırla onlardan korunabilir. Buhârî' nin Ebu'd-Derdâ' dan rivayet ettiği gibi. O, şöyle der: "Biz bazılarının yüzlerine gülümseriz, ama kalbimiz onlara lanet eder." Sevrî, İbn Abbas' ın şöyle dediğini aktarır: "Takıyye (içten olmayan yüzeysel bir tavırla karşıdakinin şerrinden korunma), dille olur, amelle değil." Yüce Allah'ın şu sözü bunu desteklemektedir: "Gönlü imanla dolu olduğu halde, zor altında olan kimse müstesna, inandıktan sonra Allah'ı inkar edip, gönlünü kafirliğe açanlara Allah katından bir gazap vardır; büyük azap da onlar içindir." *(16 Nahl 106.)*

Konumuz olan ayetin devamında Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Allah sizi Kendisiyle korkutur." Yani Allah Teâlâ, dostlarına düşman, düşmanlarına dost olma konusunda koyduğu ölçülerine karşı gelenleri kendi intikam ve çetin cezasıyla sakındırıyor. Ardından da şöyle buyuruyor: "Dönüş Allah'adır " Herkesin yaptığı şeylerin karşılığını görmek için varıp döneceği yer Allah'ın huzurudur.

Bu ayetin iniş sebebi olarak şu olay anlatılır: Yahudilerin müttefiki olan Ubade b. Sâmit, Peygamberimiz Hendek savaşına çıkacağı sırada gelip şu teklifte bulunur: 'Ey Allah'ın elçisi, benim yahudilerden olan beşyüz adamım var. Onlarla birlikte savaşa çıkıp düşmana galip geliriz, diye düşünüyorum?!' Bunun üzerine Yüce Allah bu ayeti indirdi. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 58.)*

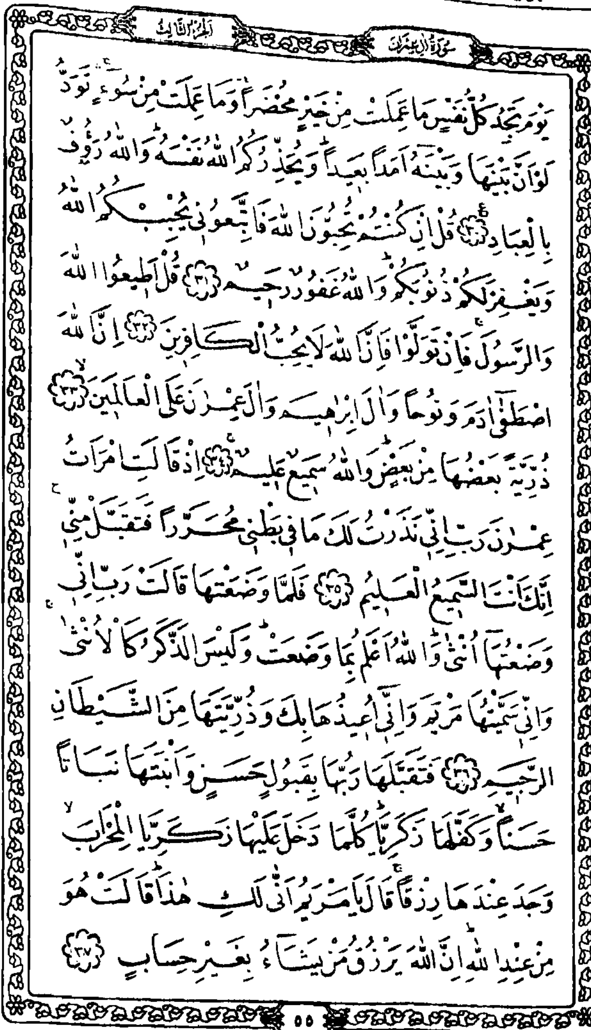
Bu açıklamalardan, müslüman bir kişinin, din konusunda kendisiyle savaşmayan kitap ehli ile güzellikle geçinmesinin yasak olduğu sanılmasın. Hayır, sanıldığı gibi değildir iş. Yüce Allah, bu konuya şöyle açıklık getirir: "Allah, din uğrunda sizinle savaşmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere iyilik yapmanızı ve onlara karşı adil davranmanızı yasaklamaz; doğrusu Allah adil olanları sever." *(60 Mümtahıne 8.)* Fakat onlarla iyi ilişkilerde bulunmak ayrı, onlarla dost olma ayrı şeylerdir, ikisi birbirine karıştırılmamalıdır.

25 Elbette Yüce Allah, gizli saklı olanları da, aşikar olanları da bilir. Hiçbir zaman, hiçbir yerdeki hiçbir gizli saklı şey O'na gizli kalmaz. O'nun gücü, bunu gerektirir. İşte bu, kendisinden korkma ve çekinme konusunda Allah'ın kullarına bir uyarısıdır.

Doğrusu müslüman bir kişi, içinde gizlediği, gönlünden geçirdiği her şeyden Yüce Allah'ın haberdar olduğunu ve O'nun kesinlikle kendisini kontrol altında tuttuğunu bilirse, O'ndan korkar ve çekinir. İşte o zaman o kişi, Allah'ın gözetiminde yaşar; basireti ile Allah'ın gözünün hep üzerinde olduğunu kalbinde hiseder. Artık bundan sonra nasıl olur da, Allah'ın kendisini gördüğünü göz ardı ederek insanların görmesini hesaba katabilir!?

Biz, gerçekten bu anlayışı gönüllerimize yerleştirmeye muhtacız. Bu anlayışın gönüllerde kökleştiği gün, nefis artık insanların kendisini görüp gözetlediği engelini aşarak Yüce Allah'ın egemenliğinin yüceliklerinde yükselecektir. İşte gönüllerde bu manaların dirildiği an, kişi her hareketinde, her sözünde ve her davranışında Rabbini gözetecektir.

30. "Her kişinin yaptığı iyiliği ve kendisiyle onun arasında uzun bir mesafe olmasını dileyeceği o yaptığı kötülüğü, hazır bulacağı günü bir düşünün. Kullarına karşı şefkatli olan Allah size kendisinden korkmanızı emreder."[26]

31. " 'Allah'ı seviyorsanız bana uyun. Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah affeden ve merhamet edendir', de".[27]

32. "De ki: 'Allah'a ve Peygambere itaat edin'. Yüz çevirirlerse bilsinler ki, Allah inkar edenleri sevmez."[28]

33-34. "Allah, Adem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini, İmran ailesini alemlere tercih etti. Onlar birbirlerinin soyundandır. Allah işitendir, bilendir."[29]

35. "Hani İmran'ın karısı: 'Ya Rabbi! Karnımda olanı, sadece sana hizmet etmek üzere adadım, benden kabul buyur, doğrusu işiten ve bilen ancak Sensin' demişti."[30]

36. "Onu doğurduğunda, Allah onun ne doğurduğunu bilirken 'Ya Rabbi! Kız doğurdum. Erkek, kız gibi değildir, ben ona Meryem adını verdim, ben onu da soyunu da, kovulmuş şeytandan Sana sığındırırım', dedi."[31]

37. "Rabbi onu güzel bir kabulle karşıladı, güzel bir bitki gibi yetiştirdi; onu Zekeriyya'nın himayesine bıraktı. Zekeriyya mabette onun yanına her girişinde, yanında bir yiyecek bulurdu. 'Ey Meryem! Bu sana nereden geldi?' demiş, o da: 'Bu, Allah'ın katındandır' cevabını vermişti. Doğrusu Allah dilediğini hesapsız rızıklandırır."[32]

[26] Bu imrendirme ve sakındırmaya yönelik bir ayettir. Şöyleki, kıyamet gününde, hayır-şer kulun yaptığı tüm her şey yanında hazır olur. Yüce Rabbimizin buyurduğu gibi: "O gün, insanoğluna önde ve sonda yaptığı ne varsa bildirilir." *(75 Kıyame 13.)* Ve kişi yaptığı güzellikleri görünce onlarla sevinir mutlu olur. İşlediği kötülükleri görünce de, üzülür ve daralır. İster ki, onlardan uzaklaşsa, o kötülüklerle arasında çok uzak mesafeler olsa. Tıpkı dünyada kendisini kötülükleri işlemeye sürükleyen ve kendisine yakın olan şeytana diyeceği gibi der: "Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arasındaki kadar uzaklık olsaydı, meğer sen ne kötü arkadaş imişsin!" *(43 Zuhruf 38.)*

Ayet insanı, dünya aleminden ahiret alemine götürüyor. Bu hakikatlerin açıklanmasından sonra ilahî bir sakındırma geliyor: "Allah size kendisinden korkmanızı, bizzat kendisi emreder." Sizi O, azabıyla korkutuyor. O halde aklı olan, Allah'ın azabından ve gazabından sakınsın. "Allah kullarına karşı çok şefkatlidir." Bu gaybî gerçekleri bize bildirip, önceden sakındırması da O'nun bize olan şefkat ve merhametindendir.

[27] İbn Kesir, şöyle der: "Bu ayet, Muhammedî çizgide olmadığı halde Allah'ı sevdiğini iddia eden kimselerin aleyhine bir delildir. Çünkü böyle bir kimse, gerçekte davasında yalancı durumundadır. Ta ki o kişi, tüm söz, davranış ve halinde nebevî çizgiye girinceye ve Muhammed'in yoluna uyuncaya kadar bu durumdan kurtulamaz. Nitekim Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Bizim işimizden olmayan bir şeyi yapan kimse reddolunmuştur." *(Buhârî, Sulh 5; İ'tisam 20, Büyu' 60; Müslim, Akziye 17, 18.)* Hasen Basrî ve seleften başkalarının bildirdiğine göre; "Bir grup insan, Allah'ı sevdiklerini iddia edince, Allah bu ayetle onları sınamıştır." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 358.)*

Şüphesiz Cenab-ı Hak peygamberine, tüm insanlığa ve özellikle müslümanlara gerçek anlamda Allah'ı sevmenin delilinin, son peygamber Hz.Muhammed'e @ inanıp ona uymak olduğunu bildirmesini emrediyor. Onun delili, onun dini İslama girmek, sonra da onu hayatın tüm alanlarında önder kabul etmektir. İşte böyle yapanların mükafatı, sevgilerine karşılık sevgidir: "Allah da sizi sever." Sadece bununla da kalmaz, "günahlarınızı bağışlar. Allah çokça affeden ve merhamet edendir."

[28] Genelde tüm insanlıktan, özelde ise müslümanlardan istenen, gönüllerini Allah ve Rasülünün dışındaki sevgilerden arındırmalarıdır.

[29] Kudreti yüce, hikmeti eşsiz olan Yüce Allah'ın bir açıklamasıdır bu. O, kullarından dilediğini, kullarına elçilik görevini yüklemek için seçer. "Allah meleklerden ve insanlardan elçiler seçer. Doğrusu Allah işitir ve görür." *(22 Hac 75.)* Aynı şekilde O, İmran ailesini de, zamanlarının en seçkini kılmıştır.

Yüce Allah, ayette, tüm peygamberleri değil de sadece adı geçen peygamberleri özellikle andı. Çünkü tüm nebi ve rasüller bu adı geçenlerin soyundandır. İmran ailesi, İsrailoğullarına gönderilen tüm peygamberlerin soyudur. Bu asil ve temiz sülale, Allah'ın davetini, herbiri kendi zamanında ve kendi toplumuna olmak üzere, insanlara ulaştırmak için seçilip gönderilmiş seçkinlerin ailesidir.

[30] İbn Kesir' in bu konudaki açıklaması şöyledir: "İmran'ın hanımı, Hz. Meryem'in annesidir. O, Hanne bint Fâkûz' dur. Muhammed b. İshâk şu bilgileri verir: 'O hamile kalmayan bir kadındı. Bir gün, yavrusunu yuvasında besleyen bir kuş gördü ve çocuk sahibi olmayı arzuladı. Kendisine bir çocuk lutfetmesi için Yüce Allah'a dua etti. O da, onun duasını kabul etti. Kocasıyla beraber oldu ve hamile kaldı. Hamile olduğunu anlayınca, karnındaki çocuğu, insanlardan uzaklaşarak sadece Allah'a, Beytü'l-Makdisin hizmetine adadı." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 359.)* O, karnındakinin erkek mi yoksa kız mı olduğunu bilmiyordu.

[31] İşte Yüce Allah, bir takım hikmete binaen karnındaki çocuğun kız olmasını dilemişti. Çünkü o kız çocuğu da, onun ilerde doğacak oğlu İsa da alemler için bir ayet, bir mucize olacaktı. Ama kadın bunlardan habersizdi.

Onu doğurunca, onu ve soyunu kovulmuş şeytandan koruması için Allah'a dua etti. Allah da, onun duasını kabul etti.

[32] Yüce Allah, güzel bir kabul ile annenin duasını kabul ettiğini ve onu dostlarından pek çoğundan üstün kıldığını bildiriyor. "Güzel bir bitki gibi onu yetiştirdi." Allah ondan hoşnut olsun, o kız çocuğu güzel bir bitkinin yetiştiği gibi yetişti. Onun oğlu da, peygamberlerin önde gelenlerinden olacaktı. "Onun bakımını Zekeriyya üstlendi." Cenab-ı Hak, teyzesinin kocası olan Zekeriyya'yı o çocuğun tüm işlerini görmekle görevlendirmişti.

Evet işte böyle, Hz. Meryem, Zekeriyya'nın himayesinde yetişti. Hz. Zekeriyya'dan başka hiç kimsenin girmediği bir hücrede hep Rabbine ibadet ediyordu o. O, Allah ile birlikte yaşamak için dünyadan el-etek çekmişti. O artık tüm öz benliği ve ruhu ile Yüce Allah'ın hükümranlığında yüzüyordu. Doğrusu o, dünyanın tüm uğraşlarından arınmış bir haldeydi. Bu durumda, rızkının Allah katından ötelerin ötesinden gelmesinde şaşılacak bir yön yoktu. Bu, Allah katından ona lutfedilmiş bir kerametti. Peygamber olmadığı için bu mucize sayılmazdı. Hz. Zekeriyya, bu rızıkları Meryem'in yanında görünce bunun sırrını soruşturmaya başladı: Ey Meryem, dedi, şimdiye kadar senin yanında olmayan bu yiyecekler sana nereden geliyor?! Meryem cevap verdi: 'Bu, Allah'ın katındandır. Doğrusu Allah dilediğini hesapsız rızıklandırır.' İşte Allah, dostlarına böyle yapar.

هنالك دعا زكريا ربه قال رب هب لي من لدنك ذرية
طيبة إنك سميع الدعاء ﴿٣٨﴾ فنادته الملائكة وهو
قائم يصلي في المحراب أن الله يبشرك بيحيى مصدقا بكلمة
من الله وسيدا وحصورا ونبيا من الصالحين ﴿٣٩﴾ قال
رب أنى يكون لي غلام وقد بلغني الكبر وامرأتي عاقر
قال كذلك الله يفعل ما يشاء ﴿٤٠﴾ قال رب اجعل لي آية قال
آيتك ألا تكلم الناس ثلاثة أيام إلا رمزا واذكر ربك
كثيرا وسبح بالعشي والإبكار ﴿٤١﴾ وإذ قالت الملائكة
يا مريم إن الله اصطفاك وطهرك واصطفاك على
نساء العالمين ﴿٤٢﴾ يا مريم اقنتي لربك واسجدي واركعي
مع الراكعين ﴿٤٣﴾ ذلك من أنباء الغيب نوحيه إليك
وما كنت لديهم إذ يلقون أقلامهم أيهم يكفل مريم وما
كنت لديهم إذ يختصمون ﴿٤٤﴾ إذ قالت الملائكة يا مريم
إن الله يبشرك بكلمة منه اسمه المسيح عيسى ابن
مريم وجيها في الدنيا والآخرة ومن المقربين ﴿٤٥﴾

ويكلم

38. "Orada Zekeriyya Rabbine dua etti: 'Ya Rabbi!, dedi, Bana kendi katından temiz bir soy bahşet, doğrusu Sen duayı işitirsin".[33]

39. "Mabette namaz kılarken melekler ona seslendiler: 'Allah sana Allah'ın emriyle (vücud bulan İsa'yı) tasdik eden, efendi, iffetli, iyilerden bir Peygamber olarak Yahya'yı müjdeler".[34]

40. "Ya Rabbi! Ben artık iyice kocamış, karım da kısırken nasıl oğlum olabilir?' dedi. Allah: 'Böyledir, Allah dilediğini yapar' dedi."[35]

41. "Ya Rabbi!, dedi, 'Bana bir alamet ver', 'Alametin, üç gün, işaretle anlaşma dışında insanlarla konuşmamandır; Rabbini çok an, akşam sabah hamd et', dedi."[36]

42. "Hani, melekler şöyle demişti: 'Ey Meryem! Allah seni seçip temizledi. Dünyaların kadınlarından seni üstün tuttu.' "

43. "Ey Meryem! Rabbine gönülden boyun eğ, secde et, rüku edenlerle birlikte rüku et."[37]

44. "Bu Sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Meryem'e hangisi kefil olacak diye kalemlerini atarlarken sen yanlarında değildin, çekişirlerken de orada bulunmadın."[38]

45. "Melekler, 'Ey Meryem! Allah sana, Kendinden bir sözü, adı Meryem oğlu İsa olan Mesihi, dünya ve ahirette şerefli ve Allah'a yakın kılınanlardan olarak müjdeler' demişti."

[33] Hz. Zekeriyya, Allah'ın Hz. Meryem'e bahşettiği bu güzel rızıklara şahıt olduğunda, saçları kırarmış, kemikleri gevşemiş bir piri fani idi. Eşi de, aynı şekilde kısırlık çağına gelmiş bir koca karı idı Ama o, oracıkta bir çocuk sahibi olmayı arzuladı ve gizlice Rabbine yakarmaya başladı."Ya Rabbi!, dedi, Bana kendi katından temiz bir soy bahşet, doğrusu Sen duayı işitirsin." Allah'ın duaları kabul etmesi ise, yaşlılık gibi, insanların alışık olduğu bir şartla sınırlanamazdı.

[34] Seyyid Kutub şunları söyler: "Ümitvar bir halde, duaları işiten ve dılediği zaman kabul eden Allah'a bağlı olarak gönülden süzülerek yapılan bir dua, mutlaka kabul edilecekti. Ve melekler müjdelediler Zekeriyya'ya: Bir erkek çocuğu dünyaya gelecekti. Adı, doğmadan önce konulmuş bir çocuktu bu O Yahya idı Sıfatları da daha doğmadan belli idi onun: Efendi, şerefli, nefsini harama dalmaktan koruyan, harama uçkur çözmeyen bir namus timsali, Allah katından gelecek emre inanıp onu kabul eden, salıhler arasında salih seçkin bir nebi: Hz. Yahya. Evet andolsun ki, dua kabul edilmişti. Hem de insanlığın alışık olduğu ve kanun sandığı kuralları hiçe sayarak. İnsanlar, Allah'ın dilemesinin bu kurallara bağlı olduğunu mu sanıyorlar!?" *(Seyyid Kutub, Tefsir, I, 394.)*

Şüphesiz biz, çağımızda pek çok evlilikler görmüşüzdür, yirmi sene hatta otuz sene geçtiği halde çocukları olmayan. Ama bundan sonra, Yüce Yaratıcının dileyip çocukla rızıklandırdığı nice ailelere şahidiz biz.!

[35] Şimdi şu soruya cevap arayalım: Acaba Hz.Zekeriyya, insanlığın alışık olduğu kurallara aykırı bu mucizenin nasıl olacağının Rabbi tarafından açıklanmasını istemiş ve arzulamış mıdır? Çünkü, Allah katından, 'tüm ışlerin hiçbir zorluk olmadan kolayca olduğu' şeklinde basit bir cevap gelmiştir. Doğrusu bu, Allah'ın güç ve dilemesiyle olan bir şeydi. Kendi çerçevesinde gerçekleşen Allah'ın kanunuydu bu.

Hz. Zekeriyya, ilk olarak karşı karşıya geldiği bu olağan üstü durum için Allah'tan bir ayet istiyor ve hararetle onun özlemini duyuyordu...

[36] Doğrusu Yüce Allah, gerçek bir iç huzuruna yöneltiyor Hz.Zekeriyya'yı. Onu alışık olduğu tabi durumlardan çıkarıyor. Ve Zekeriyya dilini tutup kimseyle konuşmuyor. İnsanlarla ancak işaretle anlaşma yoluna gidiyor. Ama Allah'ı zikretmek istediğinde, bu sefer diliyle O'nu anıyor. "Rabbini çok an, akşam sabah hamd et." Şüphesiz onun insanlarla konuşmayan dili, Yüce Allah'a duada şakıyordu. Hangi kanun, bu görüntüyü belirleyebilirdi ki?! Elbette Allah'ın mutlak dilemesi.

Piri fani iki ihtiyar ana-babadan Hz. Yahya'nın dünyaya gelmesi, bu olağan üstü olay karşısında Zekeriyya'nın suspus olan dilini Allah Teâlâ, daha büyük bir mucizenin öncüsü, habercisi kılmıştı. O büyük mucize, Hz. İsa 'nın babasız olarak dünyaya gelmesiydi. Ne ki, İsrailoğulları bunu anlayamadılar ve olanlardan ders alamadılar.

Doğrusu Allah'ın kuluna lutfettiği nimeti, gece gündüz Allah'a şükürle ve sabah akşam O'nu zikirle karşılamak gerekirdi. Çünkü şükür ve zikir, sahibine nimetin devamlı gelmesini sağlayan şeylerdi.

[37] Gerçekten bu çok yüce bir makamdır. Öyle bir makam ki, onda melekler Meryem ile konuşuyorlar. Allah'ın kendisini seçkin kıldığını ona müjdeliyorlar. Doğrusu Meryem, gönlünü ağyardan arındırmış ve dünyanın tüm uğraşlarından kurtularak kendini sadece Allah'a adamıştı. İşte melekler bu gerçeği dile getiriyorlardı: 'Ey Meryem! Allah seni seçip temizledi. Dünyaların kadınlarından seni üstün tuttu.' Gerçekten bu seçkinlik üstüne bir seçkinlikti. Bu Allah'ın bir lutfu, bir ikram ve vergisi idi. O, seni tüm ayıplardan temizledi. Bunun, akıl sahiplerinin gözünden kaçmayan ince bir manası vardır. Bunda, Hz. İsa 'nın doğumu konusunda lanetli yahudilerin, o tertemiz kadına hiç sıkılmadan attıkları şüphe ve iftiraların cevabı gizliydi.

Cenab-ı Hak, bu açıklamaların ardından Hz. Meryem'e Allah'a olan ibadet ve taatini artırmasını, secde ve ruku edenlerle birlikte secde ve rukulara kapanmasını emrediyor. Bu emir karşısında Meryem, ayakları şişinceye kadar namaz kılarak Allah'a yaklaşmaya devam ediyordu.

[38] Hz. İsa 'nın doğum müjdesi olan bu büyük olayı zikretmeden önce Yüce Allah, bu kıssanın Kur'ân'da zikredilmesinin hikmetlerini anlatıyor. "Doğrusu bu Sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir." Burada, Hz. Meryem'e ait gaybî haberlerin konumuna işaret edilmektedir. Onlar Muhammed'e nereden gelmekteydi?

Rabbimin salat ve selamı üzerine olsun O, Meryem'e kim kefil olacak diye aralarında çekişirken, kalemlerini atıp kura çekerken ve kura Zekeriyya'ya çıkarken onlarla beraber miydi? Elbette hayır.

Peki, Peygamberimiz, Tevratı ve İncili görüp bu olayı onlardan mı almıştı? Böyle bir şey de söz konusu olamazdı. Çünkü Tevrat ve İncil, tamamıyle bunu zikretmemişlerdi.

O halde, Hz. Muhammed @, bu haberleri nereden getirmekteydi. Ey onun peygamber olduğunu inkar edenler işte size cevap: "Bu Sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Meryem'e hangisi kefil olacak diye kalemlerini atarlarken sen yanlarında değildin, çekişirlerken de orada bulunmadın."

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَتْ
رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَٰلِكِ اللَّهُ
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ
﴿٤٧﴾ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَاةَ وَالْإِنجِيلَ ﴿٤٨﴾
وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُم بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي
أَخْلُقُ لَكُم مِّنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ
طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ
بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾
وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَاةِ وَلِأُحِلَّ لَكُم بَعْضَ
الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُم بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا
اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿٥٠﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ
الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ
أَنصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾

46. "İnsanlarla, beşikte iken de, yetişkin iken de konuşacaktır ve o, iyilerdendir".[39]

47. "Meryem: 'Rabbim! Bana bir insan dokunmamışken nasıl çocuğum olabilir?' demişti. Melekler şöyle dediler: 'Allah dilediğini böylece yaratır. Bir işin olmasını dilerse ona ol der o da oluverir'."[40]

48. "Ona Kitabı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecek."[41]

49. "Onu İsrailoğullarına şöyle diyen bir Peygamber kılacak: 'Ben size Rabbinizden bir ayet getirdim. Ben size çamurdan kuş gibi bir şey yapıp ona üfleyeceğim, Allah'ın izniyle, hemen kuş olacaktır; anadan doğma körleri, alacalıları iyi edeceğim; Allah'ın izniyle, ölüleri dirilteceğim; yediklerinizi ve evlerinizde sakladıklarınızı da size haber vereceğim. İnanmışsanız bunda size delil vardır'."[42]

50. "Benden önce gelen Tevrat'ı tasdik etmekle beraber size yasak edilenlerin bir kısmını helal kılmak üzere, Rabbinizden size bir ayet getirdim. Allah'tan sakının ve bana itaat edin."[43]

51. "Çünkü Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. O'na kulluk edin, bu doğru yoldur."[44]

52. "İsa onların inkarlarını hissedince: 'Allah'a giden yolda yardımcılarım kimlerdir?' dedi. Havariler şöyle dediler: 'Biziz Allah'ın yardımcıları, Allah'a inandık, O'na teslim olduğumuza sen şahid ol'."[45]

39 Yüce Allah, Hz. Meryem'i Rabbanî bir şekilde hazırlayıp onu çok önemli ve büyük bir işe layık kıldı. Yine onu, tertemiz, çokça ve içtenlikle Rabbine kulluk eden saliha bir hatun kıldı. Bu hazırlık aşamasından sonra, babasız olarak bir çocuğa gebe kaldığını müjdeleyen haberci geldi ona. Asırlar boyunca sürecek eşsiz bir mucize olarak.. Allah'ın elçiliğini İsrailoğullarına ulaştıracak olan bir nebinin müjdesi geldi.

O müjdelenen kişi Hz. İsa idi. Allah'ın kelimesi ve ruhu olan İsâ. O, Allah'ın erişilmez gücü ile gerçekleşen bir kelimeydi. Onun doğumundan önce İsrailoğulları, bu babasız dünyaya gelme mucizesini tasdik etmeye hazırlanmıştı. Nitekim daha önce, bir çocuğun dünyaya gelmesi için gerekli olan şartlar olmadığı halde Hz. Yahya'nın Hz. Zekeriyya'ya müjdesi gelmişti. Aslında Yüce Allah, bu müjde ile İsrailoğullarını babasız olarak doğacak olan Hz. İsa 'nın doğumuna alıştırıyordu. Öte yandan iffeti, takvası ve zühd hayatı ile Hz. Meryem'in insanlar arasında seçkin bir yeri vardı.

Gerçekten bu, Allah'ın dilemesiyle ve takdiri ile olan büyük bir olaydı. Elbette Allah'ın yaptığı şeylerde akılalmaz hikmetler vardır. Hz. Meryem'e gelen bu müjde, çocuğunun ismini, kendisine ait olduğunu, özelliklerini ve Allah katındaki derecesini içeriyordu.

Ayeti açıklarken İbn Kesir şunları söyler: "Dünya ve ahirette şerefli ve Allah'a yakın kılınanlardan olarak.." Yani onun Allah yanında, Allah'ın kendisine şeriat vahyetmesi, kitap indirmesi gibi bir takım lutuflarla güzellik ve şerefi vardır. Allah'ın izin verdiklerine şefaat etmesi ve kardeşleri ülü'l-azim peygamberlerin arasında onu kabul etmesi gibi ikramlarla ahirette de bir şeref ve güzelliği vardır. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 364.)*

Aynı zamanda Hz. Meryem'e gelen bu müjde, bu olağan üstü doğumla dünyaya gelen çocuğun hayatındaki çeşitli eşsizliklere de işaret ediyordu. Sen korkma ey Meryem, seni iftiralara karşı savunmak için Yüce Allah, o daha beşikte iken o çocuğu konuşturacaktır. Nitekim o, yetişkin iken de, kendisine vahyedilen ve indirilenleri açıklamak için konuşacaktır. Bu da, onun olgunluk çağına kadar yaşayacağına dair bir müjdedir.

40 Doğrusu o, itiraz etmek için sormuyordu, bu soruları. O, şaşkınlık ve hayretini gizleyemediği için soruyordu. Nitekim o kendisine gelen müjdenin Allah katından gelen meleğin bir haberi olduğunu anlayınca hemen teslim olmuş ve iman etmişti. Çünkü onun güçlü imanı ve Allah'a olan sağlam bağlılığı, Allah'ın emri ve takdirine karşı gelmeye engel oluyordu. Ama o şüphelendiği için değil, yüce kudret karşısında hayret ve şaşkınlığını gizleyemediğinden bu soruyu yöneltmişti.

Şüphesiz Cenab-ı Hak, onun bu şaşkınlığını giderdi. Elbette Allah için hiçbir şey zor olamazdı. İnsanın babasız olarak bir anneden yaratılması Allah için olağan bir şeydi. Allah Teâlâ, bir hükmü verdiği zaman O'nun yüce iradesi dilediği şeye yönelirdi: "O, bir işin olmasını dilerse ona ol der o da oluverir."

41 Yüce Allah, Hz. Meryem'e şunu da haber veriyor: Çocuğunun yetişmesi ve eğitim-öğretimini bizzat Cenab-ı Hak üstlenecektir. O, ona kitabı öğretecekti. Zaten Hz. İsa, bazı hükümler dışında Tevratı tamamen ortadan kaldırmak için değil onu tamamlamak için gelmişti.

42 Allah Teâlâ, Hz. İsâ'yı İsrailoğullarına peygamber olarak gönderecekti. İşte bu müjde Hz. Meryem'e yetmişti. Doğrusu Meryem'in kalbi mutmaindi artık. Kavminin eziyetlerine katlanabilecekti.

Çünkü her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Yüce Allah, ona çocuğunun parlak geleceğini bildirmişti.. Şüphesiz o, Allah'ın elçiliğini yüklenecekti, o Allah'ın rasülüydü.

Bağışlayan ve acıyan Allah'ın, Rabbine boyun eğen temiz saliha anneye olan bu müjdeden ayrı olarak AllahTeâlâ, o beklenen çocuğun hayatındaki bazı mucizeleri de ona haber veriyor. Müjdeler, bizim yukardaki ayetlerde okuduğumuz gibi o kutlu çocuğun diliyle geldi. Bütün bu mucizeler, Hz. İsa 'nın peygamberliğini doğrulamaktaydı.

İbn Kesir, şunları söyler: "Pek çok ilim adamı şöyle demiştir: Allah Teâlâ, gönderdiği her peygamberi kendi zamanına uygun mucizelerle desteklemişti. Sözgelimi, Hz. Musa'nın zamanında sihir ve sihirbazlık revaçta idi. Cenab- Hak da, tüm sihirbazları hayrete düşüren mucizelerle onu gönderdi. Sihirbazlar onların Yüce Rabbin katından olduğunu yakınen görünce hemen İslama girip Allah'ın seçkin kullarından oldular.

Hz. İsa ise, tıp ve tabiat bilimcilerinin revaçta olduğu bir devirde geldi. Onlara, Yüce Rabbin yardımı olmadan hiç kimsenin yapamayacağı eşsiz mucizelerle geldi. Bir doktor, cansız şeylere nereden ve nasıl hayat verecekti? Yahut anadan doğma körleri ve alaca hastalığına tutulmuş olanları nasıl iyileştirecekti?

Ölüp kabrinde kıyamet gününü bekleyen kimseyi kim diriltebilirdi ?" (İbn Kesir, Tefsir, I, 364-365.)

43 Şüphesiz Hz İsa , İsrailoğullarının hukuk sistemi olan ve kendinden önce gelen Tevratı tasdik etmek üzere gönderilmişti. O, onlara yeni bir şeriat getirmemişti. Sadece bir kaç hükümde farklı şeyler getirmişti. İsrailoğullarına yasak olan cumartesi günü çalışma izni gibi. İsa peygamberle birlikte o gün çalışma yasağı kaldırılmış oldu. Aynı şekilde Hz Musa'nın şeriatinde necis sayılan bazı şeyler, Hz. İsa 'nın gelmesiyle temiz kabul edilmişti. Yine Hz. Musa'nın şeriatinde haram kılınan deve eti ve yağı gibi bazı yiyecekler ve hayvan kesimleri onlara helal kılındı.

Artık Hz. İsa 'nın doğruluğunun kanıtı olan tüm bu ayetlerden sonra, sizden hiç kimsenin her hangi bir diyeceği kalmamıştı.

44 İşte bu ayet, Hz. İsa 'nın ilah olmadığnı net bir şekilde kestirip atmaktadır. Evet, İsa aleyhisselam ilah değildi. O da, diğer insanlar gibi yaratılmış bir kimseydi. İşte bu, Allah'ın tüm elçilerinin çağrısı idi. Hz. İsa da onlardan biriydi. İşte buydu dosdoğru yol. Bunun dışındakiler ise sapıklık, küfür ve yoldan çıkma idi.

45 Ayetler Hz. Meryem'e oğlunun müjdesi, özellikleri, mucizelerini ve davetini anlatırken birden, Hz. İsa 'ya küfreden İsrailoğullarına ve Allah'ın dinini yaymak için Hz. İsa 'nın yardımcılar isteyişine sözü getirdi.

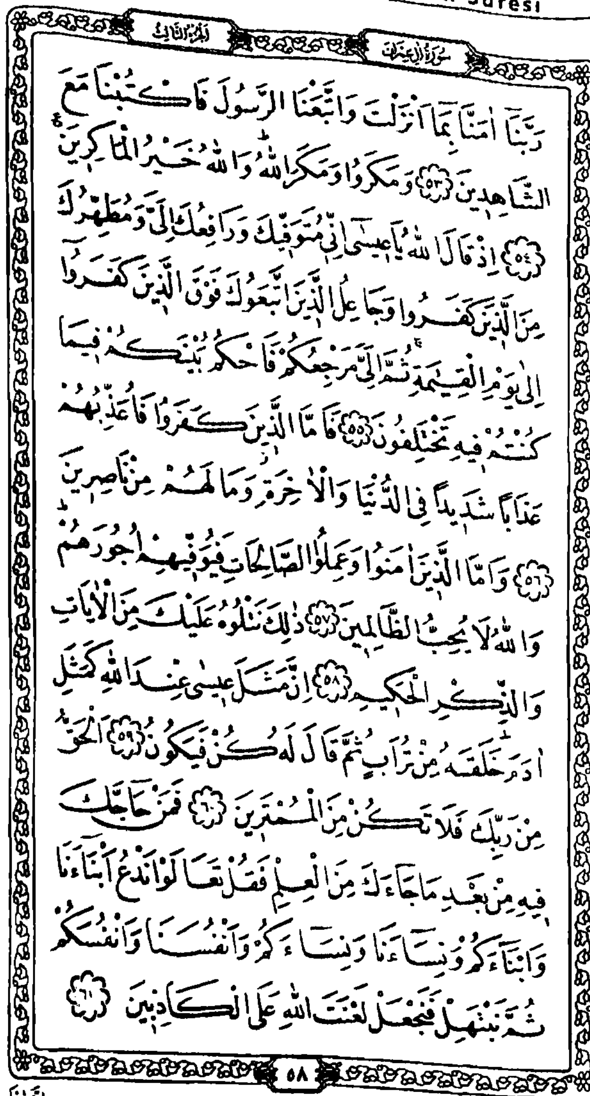
Burada Hz. İsa 'nın doğumu fiilen anlatılmadı. Onun doğumu karşısındaki İsrailoğullarının tutumu, onun annesini kavmine karşı savunmak için beşikte konuşuşu, yetişkinlik çağında kavmini davet edişi üzerinde de durulmadı. Çünkü tüm bunlar ilerde Meryem suresinde genişçe ele alınacaktır.

Hz. İsa , İsrailoğullarının küfrettiklerini ve inkarda birbirlerine destek olduklarını görünce, gönlünde imandan biraz bir şeyler bulunanlar ona yardım etmeyi istedi. Onlardan çok küçük bir grup onun çağrısına icabet etti. Onlar havarilerdi. Yardım etmede yarışan yardımcılar.

Elbette her davetçi için, Allah'a davet sorumluluğunu yüklenecek yardımcılara ihtiyaç vardır. Onlar ona inanan, onun dinini din olarak kabul eden erlerdir. Daveti insanlara taşıyacak, her sıkıntı ve çilenin karşısında peygamberleriyle birlikte duran yiğitlerdir onlar.

İşte Allah'a giden yolun yardımcıları, tevazu içerisinde şöyle diyerek O'na yöneldiler:

53. "Rabbimiz! İndirdiğine inandık, Peygambere uyduk; bizi şahid olanlarla beraber yaz".[46]

54. "Fakat onlar hile yaptılar. Allah da onları cezalandırdı. Allah, hile yapanların cezasını en iyi verendir."[47]

55. "Hani Allah şöyle demişti: 'Ey İsa! Ben seni eceline yetireceğim, seni Kendime yükselteceğim, inkar edenlerden seni tertemiz ayıracağım; sana uyanları, kıyamet gününe kadar, inkar edenlerin üstünde tutacağım. Sonra dönüşünüz Banadır. Ayrılığa düştüğünüz hususlarda aranızda hükmedeceğim.' "[48]

56. "İnkar edenlere gelince, onları da dünya ve ahirette şiddetli bir azaba uğratacağım. Onların hiç yardımcıları olmayacaktır."[49]

57. "İnanıp yararlı iş işleyenlerin ecirleri ise tastamam verilecektir. Allah zalimleri sevmez."[50]

58. "Bunlar sana okuduğumuz, ayetlerden ve hikmet dolu zikirdendir."[51]

59. "Allah'ın katında İsa'nın durumu kendisini topraktan yaratıp sonra ona 'ol' demesiyle olmuş olan Adem'in durumu gibidir."[52]

60. "Gerçek Rabbindendir, o halde şüphecilerden olma."[53]

61. "Sana ilim geldikten sonra, bu hususta seninle kim tartışacak olursa, de ki: ' Gelin, oğullarımızı, oğullarınızı, kadınlarımızı, kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım, sonra lanetleşelim de, Allah'ın lanetinin yalancılara olmasını dileyelim.' "[54]

46 Ayetin manası, bizim isimlerimizi onların isimlerinin arasına yaz ve bizi onların arasına kat, demektir. Peygamberlerinin doğruluğuna şahitlik edenlerle beraber yaz, anlamına geldiği de söylenmiştir. (Kurtubî, Tefsîr, IV, 98.)

Şüphesiz her zaman müslümandan istenen, onun bizzatihi bu din üzerinde kalması ve hakkın şahitliğini layıkıyla yerine getirmesidir. Zira bu, canını, gidişatını ve tüm yönleriyle hayatını canlı bir biçimde bu dine adamak üzere Allah ile ahidleşen müslümanın misyonudur.. O, bu konuda insanlığın önüne her alanda görebilecekleri canlı ve yüce bir örnek sunmak zorundadır. Ki böylece insanlık, diğer din ve ideolojilerin yanında bu dinin üstünlüğünü görebilsin. Bu meyanda Seyyid Kutup şunları söyler:

"Bu dua, kendisini müslümanlardan sayan herkesin üzerinde iyice düşünmesi gereken bir duadır. İşte İslam budur. Tıpkı Havârilerin anladığı ve gerçek müslümanların gönlünde yer ettiği gibi. Bu şehadeti yerine getirmeyip onu gizleyen kimsenin gönlünde günahkarlık taht kurmuş demektir. Kendisinin müslüman olduğunu iddia ettiği halde, İslamın gidişatını yaşamayan yahut İslamı özünde hissettiği halde hayatın tüm alanlarında onun gereklerini yerine getirmeyen; Allah'ın sisteminin hayata geçmesi için rahatını terkedip cihad etmeyen, bu dinin hayatı için kendi hayatından vazgeçmeyen kimse bu şehadetinin hakkını vermemiş yahut o şehadetinin tersi bir tanıklığı yerine getirmiş olur. Onların bu şehadeti, başkalarını dinden alıkoyan bir tanıklıktır. Onları bu vaziyette görenlerin nazarında, bu sözde müslümanlar İslamın lehine değil, aleyhine tanıklık etmiş olmaktadırlar! Kendisinin müslüman olduğunu iddia ederek insanları Allah'ın dininden alıkoyan ve soğutan bu kimselere yazıklar olsun! Böyleleri hiçbir şekilde müslümanlardan olamazlar!" (Kurtubî, Tefsîr, IV, 98.)

47 Gerçekten Hz. İsa 'nın inkarcılıklarını hissettiği kimseler çok güçlü tezgahlar hazırladılar. Onu o tertemiz annesine iftira attılar. Allah'ın peygamberini de yalancılık ve sihirbazlıkla itham ettiler. Egemen güçlere onu ihbar edip ondan kurtulabilmek için, onları onun aleyhine kışkırttılar. Ama Yüce Allah onların tüm bu planlarını altüst etti, hile ve tezgahlarını onların başına geçiriverdi.

48 Doğrusu Yüce Allah, peygamberi Hz. İsa 'ya, düşmanları yahudilere karşı ona yardım ve destek edeceğini bildiriyor. O çok çetin bir imtihan ve çileye göğüs gerecekti. Zira yahudiler, fitne kaynağı idiler.

Ayetin tefsirinde İbn Kesir şu açıklamalara yer verir: "Tefsirciler 'Ben seni eceline yetireceğim, seni kendime yükselteceğim.' ifadesindi açıklarken farklı görüşler ileri sürdüler. Katade ve başkaları şöyle dediler: 'Burada takdim ve tehir vardır. Cümlenin aslı şöyledir: 'Ben seni katıma yükselteceğim ve daha sonra eceline yetireceğim.' İbn Abbas ise ayetin manasının 'Ben senin canını alacağım' demek olduğunu söyler. Vehb b. Münebbih ise şunları söyler: 'Allah onu günün başından üç saat kadar canını alıp huzuruna yükseltti.' Mataru'l-Varrâk ise şu açıklamaları yapar: 'Doığrusu ben seni dünyadan alıp eceline yetireceğim, ama bu bir ölüm şeklinde olmayacak.' İbn Cerir et-Taberî de, onun eceline yetirilmesi Allah'ın katına yüceltilmesi, olduğunu söyler. Bir çok ilim adamı da, onun vefatının bir çeşit uyku olduğunu ileri sürer." (İbn Kesir, Tefsir, I, 366 (Özetle))

Ey İsâ, sen onların hile ve tezgahlarından korkma. Onların toplanıp seni öldürme kararları alması da seni endişelendirmesin. Şüphesiz Ben seni katıma yükselteceğim, onların eziyetleri asla sana ulaşmayacaktır. Onlar sana hiçbir şey yapamayacaklardır. Elbette Ben seni, onların inat ve hakka karşı yaptıkları zulümlerinden arındıracağım. Halbuki Ben seni o hak ile, onların bozgunculuklarını düzeltmen ve onları Allah'ın dosdoğru yoluna getirmen için göndermiştim.

Hz. İsa 'ya uyanlar ise, onlar kıyamete kadar inkarcılardan üstün tutacağına dair Allah'ın söz verdiği kimselerdir. İşte onlardır, Hz. İsa 'nın Allah'ın kulu, peygamberi, Meryem'e attığı ruhu ve kelimesi olduğuna inananlardır. Onlar Hz. Muhammed @ peygamber olarak gönderilince, ona da iman ettiler. Zaten onlar, yeryüzüne gelen tüm peygamberlere inananlardır.

Bu ayet, Hz. İsa 'ya inandıklarını söyleyen Hristiyanlarla ilgili değildi. Ama bu ayet, yukarda açıkladığımız şekilde ona inananlarla ilgilidir. Onların dışında sayılan diğer gruplara gelince, elbette kıyamet günü hepsinin dönüşü Allah'adır. O, o gün aralarında hükmünü verecektir.

49 Yahudilerden Hz. İsa'yı öldürmeye yeltenen inkarcılara gelince, onları da dünya ve ahirette çetin bir azaba çarptıracağım. Bu anlayışa göre ayetteki hitap bir önceki ayette olduğu gibi Hz. İsa'yadır. Hitabın Peygamberimize olduğunu kabul edersek, o zaman ayet tüm inkarcıları içine alır. ➡

➡ **"Onları şiddetli bir azaba uğratacağım."** Yani onları dünyada ölüm, çarmıha gerilme, sürgün, cizyeye mahkum edilme; ahirette de cehenneme atılma gibi azaplarla cezalandıracağım. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 102.)*

[50] Hz. Peygambere @ uyan, bu uğurda karşılaştıkları güçlüklere katlanmasını bilen, bu yolda nöbet tutan, savaşçıların saldırılarından asla yılmayan, üstelik hayatın tüm alanlarında hakka yapışanlara gelince; elbette Yüce Allah dünya ve ahirette onların mükafatlarını tastamam verecektir. Dünyada apaçık zaferlerle; ahirette ise yüce cennetlerle onları ödüllendirecektir. Gerçekten Allah, zerre kadar bile haksızlık yapmaz. Çünkü Allah zalimleri hiç sevmez.

[51] Ey Muhammed, doğrusu Zekeriyya ve onun müjdelerinden, Hz. Meryem ve oğlunun haberlerinden, *yahudilerin ona karşı* tutumlarından sana okuduğumuz bu ayetler. Tüm bunlar senin peygamberliğinin doğruluğuna delalet eden ayetlerdir. Aynı şekilde bunlar, Kur'ânın herhangi bir yanlış ve batılın içerisine girmekten korunmuş olduğunun da delilidir.

[52] Gerçekten Yüce Allah, Hz. Adem'i bir erkek ve dişi olmaksızın topraktan yaratmıştır. Havva'yı da bir dişi olmaksızın sadece bir erkekten yaratmıştır. İşte o Allah, Hz. İsa'yı da erkek dokunmadan bir kadından *dünyaya getirmiştir. Hz. İsa'nın Allah'ın* oğlu olduğu iddiası doğru olsa, Hz. Adem'in O'nun oğlu olması kendiliğinden doğru olurdu. Halbuki böyle bir iddiada hiç kimse bulunmamıştır.

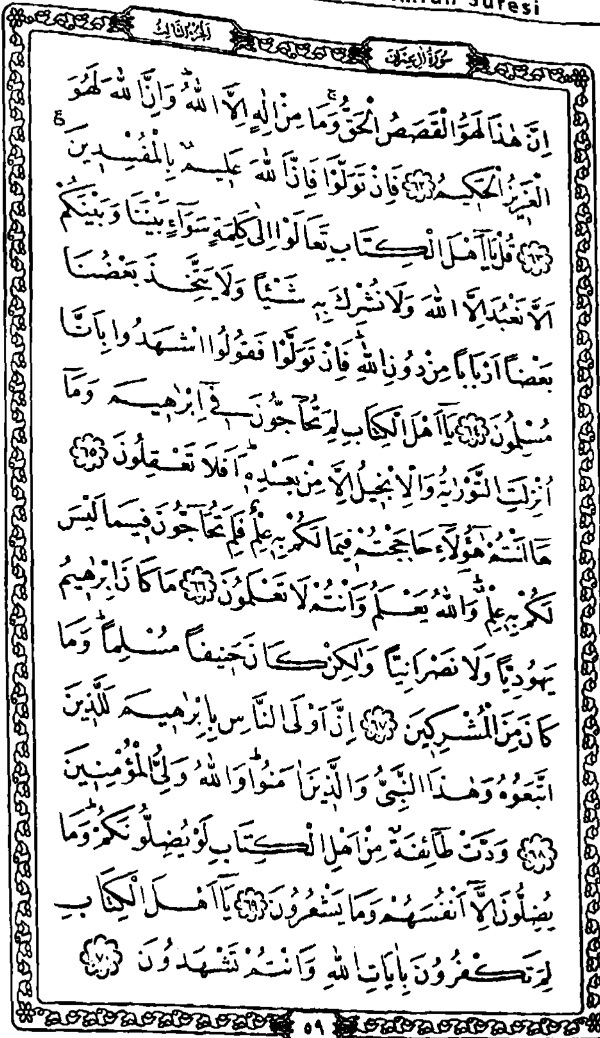
[53] İşte Hz. İsa hakkında gerçek söz budur. Bunun dışındaki hiçbir sözün doğru ve gerçek olması mümkün değildir. Gerçeğin ötesinde batıldan başka ne vardır ki?!

İşte ey Muhammed, Hz. İsa hakkında sana anlattıklarımız gerçeğin kendisidir. Bu konuda gerçek ne yahudilerin söylediklerridir, ne de hristiyanların söyledikleri. O halde ey müslüman, bu konuda şüphecilerden olma. Çünkü gerçek, Hz. İsa'yı yaratan Yüce Allah'ın katından gelendir. Elbette her şeyi en iyi bilen olarak Allah yeter.

[54] Yüce Allah, peygamberimize, gerçek apaçık bir şekilde ortaya çıktıktan sonra Hz. İsa hakkında inatlaşanlarla karşılıklı olarak lanetleşmesini emretmektedir. Bu konuda Kurtubî şunları söyler:

"Bu ayet, peygamberimizin peygamberliğini açık bir biçimde ispat eden ayetlerdendi. Şöyleki, peygamberimiz onları karşılıklı lanetleşmeye çağırmış, ama onlar buna yanaşmamışlar, peygamberimizin lanetleştikleri takdirde bulundukları vadinin üzerlerine ateş fışkırtacağını bildirmesinden sonra cizye vermeye razı olmuşlardı. Gerçekten Hz. Muhammed, Allah tarafından gönderilmiş bir peygamberdi. Elbette siz, onun size Hz. İsa hakkında dosdoğru bilgileri getirdiğini çok iyi biliyordunuz. İşte bu yüzden onlar karşılıklı lanetleşmeye yanaşmayıp memleketlerine geri döndüler. Hem de her yıl Safer ve Recep aylarında biner kat elbise vermeyi kabul ederek. İşte bu şartlar üzerine Peygamberimiz @ onlarla anlaşma yaptı." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 104.)*

62. "Şüphesiz bu anlatılanlar gerçek olaylardır. Allah'tan başka hiçbir tanrı yoktur. Doğrusu Allah güçlüdür, Hakim'dir."[55]

63. "Eğer yüz çevirirlerse, şüphesiz Allah bozguncuları iyi bilir."[56]

64. "De ki: 'Ey Kitap ehli! Ancak Allah'a kulluk etmek, O'na bir şeyi eş koşmamak, Allah'ı bırakıp birbirimizi rab olarak benimsememek üzere, bizimle sizin aranızda müşterek bir söze gelin.' Eğer yüz çevirirlerse: 'Bizim müslüman olduğumuza şahid olun' deyin."[57]

65. "Ey Kitap ehli! İbrahim hakkında niçin tartışıyorsunuz? Tevrat da, İncil de şüphesiz ondan sonra indirilmiştir. Akıl etmiyor musunuz?"[58]

66. "Siz, haydi bilginiz olan şey üzerinde tartışanlarsınız. Peki bilginiz olmayan şey hakkında niçin tartışırsınız. Oysa Allah bilir, sizler bilmezsiniz."[59]

67. "İbrahim, yahudi de, hıristiyan da değildi, ama doğruya yönelen bir müslimdi; o puta tapanlardan hiç değildi."[60]

68. "Doğrusu İbrahim'e en yakın olanlar, ona uyanlar, bu Peygamber ve inananlardır. Allah inananların dostudur."[61]

69. "Kitap ehlinden bir takımı sizi sapıtmak isterler; oysa kendilerini saptırırlar da farkına varmazlar."[62]

70. "Ey Kitap ehli! Sizler göz göre göre Allah'ın ayetlerini niçin inkar ediyorsunuz?"[63]

[55] Ey Muhammed, Hz. İsa hakkında bu sana anlattıklarımız, hiç şeksiz şüphesiz gerçeklerdir. Elbette Allah'tan başka hiçbir tanrı yoktur. Bu ifade, Hz. İsa'nın ilah olduğunu iddia edip üçlemeyı kabul eden Hristiyanlara bir cevaptır. Gerçekten Allah, ilahlığına hiç kimsenin ortak olamayacağı şekilde güçlüdür, O'nun hükmünde de hiç kimse O'na ortak olamaz.

[56] Eğer onlar bir tek olan, hiçbir kimseye muhtaç olmayan, doğmamış ve doğurmamış olan, eşi ve benzeri olmayan Allah'a imandan yüz çevirirler; Allah'a ortak koşmak ve O'na oğul ısnat etmekte direnirlerse.. Kısaca haktan yüz çevirip batıla yönelirlerse şüphesiz onlar bozgunculardan olurlar. Elbette Allah onları çok iyi bilir ve O, fesat ve bozgunculuklarına göre onları cezalandıracaktır.

[57] Yüce Allah, Peygamberine seslenerek şöyle buyuruyor: Ey kitap ehli, Ey Yahudiler, ey Hristiyanlar ve ey onların izinde gidenler, de. Gelin sizinle bizim aramızda ortak olan söze gelin. Onları tüm şeriatlerin ittifak ettiği, tüm peygamberlerin insanları kendisine davet ettiği doğru kelimeye çağır. Kelime, anlamlı her cümleye verilen isimdir. Söz konusu kelimenin, tevhid olduğu ayette açıklanmıştır.

Allah'ın Rasülü, Necran Hristiyanlarını cizye ile yükümlü tutmakla yetinip bulundukları hal üzere bırakmadı. Onları başka bir kanaldan Allah'a çağırdı. Tüm ilahî kitapların hemfikir olduğu bir sözü onlara hatırlattı. Allah'dan başkasına kulluk etmemek ve O'na hiçbir şekilde ortak koşmamak. İşte bu kelime, tüm peygamberlerin ortak çağrısıdır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurur: "Senden önce gönderdiğimiz her peygambere: 'Benden başka tanrı yoktur, Bana kulluk edin' diye vahyetmişizdir." *(21 Enbiyâ 25.)* İşte bu tevhid çağrısıdır. Uluhiyyet ve Rububiyyetin birliği çağrısı. Puta, ateşe, haça kulluğa yönelmeyip tüm kulluğumuzu sadece Yüce Allah'a has kılma çağrısı. Allah'ı bırakıp birbirimizi rab olarak benimsemeyelim. Hz. Uzeyr'i, Hz. İsa'yı, haham ve rahibleri tanrılaştırdığımız gibi birbirimizi ilahlaştırmayalım.

İbn Kesir şunları aktarır: İbn Cüreyc ayetin bu bölümünü şöyle anlar: "Allah'a isyan konusunda birbirimizi dinleyerek birbirimizi tanrılaştırmayalım." İkrime, birbirimize boyun eğip secde ederek tanrı makamına çıkarmayalım. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 371.)* Kurtubî de bu ifadeyi şöyle anlar: "Bir şeyi helal yahut haram kılma konusunda birbirimize uymayalım, bu konuda sadece Yüce Allah'ı dinleyelim." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 106.)*

İçerisinde hiç yanlış olmayan bu dosdoğru çağrıya uymaya yanaşmayarak Allah'tan başkalarını tanrılaştırmaya ve din adamlarına kulluk etmeye devam ederlerse siz onlara deyin ki: Şahid olun ki biz müslümanlarız. Artık deliller gün yüzü gibi ortaya çıktı. Bundan sonra, sizin değil de bizim müslümanlar olduğumuzu kabul edin. Kendinizin de küfür üzerine olduğunuzu bilin.

[58] Necran Hristiyanları ile yahudiler Peygamberimizin huzurunda bir araya geldiklerinde Hz. İbrahim hakkında tartışmaya başladılar. Yahudiler, İbrahim yahudi idi, derken; hristiyanlar da onun hristiyan olduğunu ileri sürüyorlardı. İşte Yüce Allah, şöyle diyerek onların bu tartışmalarını reddetti: Siz hangi şey üzerine bu saçma iddialarınızı temellendiriyorsunuz. Halbuki sizin kitaplarınız hiç şüphesiz Hz. İbrahim'den sonra inmiştir. Hiç düşünmez misiniz siz?!

[59] Bu ayet bilgisizce bir konuda tartışmaya giren kimselere bir uyarıdır. Şöyleki, kitap ehli ellerindeki Tevrat ve İncil'de zikredilen Peygamberimiz hakkında tartışıyorlardı. Aynı şekilde Hz. İsa hakkında da tartışıyorlardı. Yine onlar, kitaplarında geçen hükümlerle ilgili de tartışmalara giriyorlardı. Tüm bu konularda gerçekleri çarpıtabiliyor ve apaçık hükümlerde yan çizebiliyorlardı. Üstüne üstlük bir de onlar Hz. İbrahim hakkında ise hiç bilgileri olmadan tartışmaya giriyorlardı. İşte Allah tüm bu konularda onları uyardı, hakkında bilgi sahibi olmadıkları konuları gizliyi ve aşikarı çok iyi bilen Yüce Allah'a havale etmeyi emretti.

Onların gerçekte batıl deliller üzerine oturmakla birlikte bir takım bilgilere dayanan tartışmaları bir ölçüde kabul edilebilir belki. Ama onların hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadan girdikleri tartışmaları, bilmeden bir meseleye burunlarını sokmaları izah edilebilir bir şey değildi. Onları buna iten şey inançlarının kaynağı olan hevaları ve dünya sevgisinden başka bir şey değildi şüphesiz.

[60] Yüce Rabbimiz, Hz. İbrahim'i onların o yalan yanlış iddialarından tenzih ederek onun dosdoğru din İslam üzere olduğunu, müşriklerden olmadığını açıkladı. Hanif, Allah'ı birleyen, hacceden, kurban kesen, sünnet olan, kıbleye yönelen kimse demektir. Sözlükte müslim ise, Allah'ın emrine boyun eğip teslim olan demektir." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 109.)*

➡

[61] Gerçekten Hz. İbrahim'in en yakınları onun zamanında dinine girip ona uyanlar, onun açtığı İslam yolunu izleyenler ya da genel olarak ona uyan herkestir.

Bu peygamber Hz. Muhammed @ ise, insanların içerisinde Hz. İbrahim'e en yakın olan kişidir. Çünkü o, onun dışındaki peygamberler içerisinde en fazla İbrahim'in şeriatine uyan kimsedir. Bir de, bu peygambere inanan muhacirler, ensar ve onların izini güzel bir şekilde izleyen kimselerdir İbrahim peygamberin yakınları.

[62] Yüce Rabbimiz bu ümmete, dost ve sevgilerini açıklasalar bile kitap ehlinin içlerinde gizlediği kin ve garazını açıklamaktadır. Elbette Allah Teâlâ, onları yaratan ve onların içlerinden geçirdikleri niyet ve kuruntuları en iyi bilendir. İşte O, bize, onların bu ümmete olan ve iç dünyalarını dolduran hasetlerini haber vermektedir. Elbette onların bu hasetleri müslümanlara bir zarar veremez, belki hasetlerinin zararı kendilerine döner. Kendi başlarına dolanır. Ama onlar, kendi kendilerini kandırdıklarını anlayamazlar bir türlü.

[63] Cenab-ı Hak, şöyle diyerek onları rezil ediyor: Sizler, göz göre göre Allah'ın ayetlerini niçin inkar ediyorsunuz? Kendi kitaplarınızda okuyup durduğunuz ayetlerin doğruluğunu nasıl inkar edersiniz? Ayet şöyle de anlaşılmıştır: Daha önce kabul ettiğiniz peygamberlerin ayetleri gibi mucizeleri göz göre göre nasıl inkar edersiniz? *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 110.)* Gerçekten de onları bu inkara sürükleyen şey, tutkuları, inkar sevdası ve içlerini dolduran hasetten başkası değildir!

يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تَلْبِسُونَ ٱلْحَقَّ بِٱلْبَٰطِلِ وَتَكْتُمُونَ ٱلْحَقَّ
وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَقَالَت طَّآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ ءَامِنُوا۟
بِٱلَّذِىٓ أُنزِلَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَجْهَ ٱلنَّهَارِ وَٱكْفُرُوٓا۟ ءَاخِرَهُۥ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤْمِنُوٓا۟ إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ
ٱلْهُدَىٰ هُدَى ٱللَّهِ أَن يُؤْتَىٰٓ أَحَدٌ مِّثْلَ مَآ أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَآجُّوكُمْ
عِندَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ ٱلْفَضْلَ بِيَدِ ٱللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ وَٱللَّهُ
وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِۦ مَن يَشَآءُ وَٱللَّهُ ذُو ٱلْفَضْلِ
ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ وَمِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ مَنْ إِن تَأْمَنْهُ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِۦٓ
إِلَيْكَ وَمِنْهُم مَّنْ إِن تَأْمَنْهُ بِدِينَارٍ لَّا يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيْكَ إِلَّا مَا
دُمْتَ عَلَيْهِ قَآئِمًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا۟ لَيْسَ عَلَيْنَا فِى ٱلْأُمِّيِّۦنَ
سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ بَلَىٰ
مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِۦ وَٱتَّقَىٰ فَإِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾ إِنَّ
ٱلَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ ٱللَّهِ وَأَيْمَٰنِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُو۟لَٰٓئِكَ
لَا خَلَٰقَ لَهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ وَلَا يَنظُرُ إِلَيْهِمْ
يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

٦٠

71. "Ey Kitap ehli! Niçin hakkı batıla karıştırıyor ve bile bile hakkı gizliyorsunuz? "64

72. "Kitap ehlinden bir takımı şöyle dedi: 'İnananlara indirilene günün başında inanıp günün sonunda inkar edin ki, belki dönerler.' "65

73. "Dediler ki; 'dininize uyanlardan başkasına inanmayın.' De ki: 'Gerçekten doğru yol Allah'ın yoludur'. Ve yine, 'başkasına da verildiğine veya Rabbinizin katında Müslümanların karşı delil getirip sizi alt edeceğine inanmayın' derler. De ki: 'Doğrusu bol nimet Allah'ın elindedir, onu dilediğine verir. Allah'ın fazlı her şeyi kaplar, O her şeyi bilir.' "66

74. "Rahmetini dilediğine tahsis eder, Allah büyük, bol nimet sahibidir."67

75. "Kitap ehli arasında kantarla emanet bıraksan onu sana ödeyeni de vardır. Bir lira emanet etsen, tepesine dikilmedikçe onu sana ödemeyeni de vardır. Bu, onların: 'Kitapsızlara karşı üzerimize bir sorumluluk yoktur' demelerindendir. Onlar bile bile Allah'a karşı yalan söylemektedirler."68

76. "Hayır, öyle değil; ahdini yerine getiren ve günahtan sakınan bilsin ki, Allah sakınanları şüphesiz sever."69

77. "Allah'ın ahdini ve yeminlerini az bir değere değişenlerin, işte onların, ahirette hiçbir payları yoktur. Allah kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak, onları temize çıkarmayacaktır. Elem verici azab onlar içindir."70

64 Hz. Muhammed'i ve onun özelliklerini, gerçekten, iyi bir biçimde bilip dururken nasıl oluyor da onları gizleyebiliyorsunuz?

65 Bu ayet, İslam ümmetine, genelde kitap ehlinin, özelde ise yahudilerin bu dine karşı kurdukları tezgahlardan bir kısmını açıklamaktadır. İşte bu çirkin planlardan biri:

Onlar gündüzün başında Peygamberimize inanacaklar, akşama doğru da İslamdan çıkacaklar. Böylece, kitap ehlinin ilim sahibi olduğunu sanan bilgisiz Arapları etkileyecekler ve bu dine girmekten onları alıkoyacaklardı. Ne ki, Yüce Allah, onlardan önce davranarak onların bu çirkin planlarını açıkladı ve onları rezil etti.

66 Gerçekten Yüce Allah, Peygamberine onların kendi aralarında bu dine karşı kurdukları komploları haber vermektedir. Onları elalemin önünde rezil etmek için. İbn Kesir şunları söyler:

"Onlar şöyle diyorlardı: Dininize uyanlardan başkasına güvenip dostluk göstermeyin ve yanınızdaki şeyleri onlara açıklamayın. Elinizdeki şeyleri sakın müslümanlara göstermeyin. Yoksa onlar Muhammed'e inanırlar ve açıklayıp gösterdiğiniz şeyleri size karşı delil olarak kullanırlar" *(İbn Kesir, Tefsir, I, 373.)*

Gerçekte ise hak, Yüce Allah'ın açıkladığıdır. Çünkü tüm işler sadece Onun güdümündedir. İman ve ilme Allah'ın lütuf ve ikram ettiği kimse sahip olabilir. Sizin ise ey kitap ehli, bir ayrıcalığınız yok. Zira siz, size gelen lütuflara nankörlük ettiniz. Elinden nimetleri kaçıran bir kimse, başkalarına ne verebilir ki!?

67 Yüce Allah, rahmetini dilediğine has kılar. O, ancak dostlarını doğru yoluna eriştirir. Yoluna baş kaldıran azmanları ise saptırır O.

68 Yüce Allah, bu ayette de Kitap ehlinin, özellikle de yahudilerin kusurlarından birini daha açıklıyor. Onların eksiklikleri saymakla bitmez ki! Cenab-ı Hak, bize onların bir kısmının hainler olduğunu haber vererek onların tuzaklarına düşmememiz konusunda bizleri uyarmaktadır. İşte önümüzde, Kitap ehlinin alışverişi ve başkalarının mallarına karşı tutumları konusunda iki örnek durmaktadır:

Biri güven örneği: Bir kimse malından bir şeyi ona emanet etse, hatta ona kantarla altın bıraksa, o hiç eksiksiz o malı gerisin geriye öder. Çünkü o, güvenilir kimsedir. Ama onlardan ikinci bir grup vardır ki; ona bir tek lira emanet olarak versen, tepesine dikilip durmadıkça, ısrarla onu geri istemedikçe onu sana vermez. Aksi takdirde o, senin hakkını yer. Bir de üstelik onlar bu emaneti geciktirme yahut ödememelerini şu şekilde Allah'a yalan yakıştırarak örtbas etmeye kalkarlar: Onlara göre emanet ancak yahudiler arasında söz konusudur. Yahudilerin dışındakilerle ilişkilerde ise emanet sorumluluğu yoktur. Bu, onların: 'Kitapsızlara karşı üzerimize bir sorumluluk yoktur' demelerindendir. İşte onların böyle demeleri onları hakkı inkar etmelerine yol açmaktadır. Onlar derler ki: Cahil Arabın malını yememizde dinimize göre bir sakınca yoktur. Allah onu bize helal kılmıştır.

Onlar bile bile Allah'a karşı yalan söylemektedirler. Gerçekten onlar bu sözle Allah'a iftira etmektedirler. Çünkü Yüce Allah, haksız yere malları yemeyi onlara yasaklamıştır.

'Kitapsızlara karşı üzerimize bir sorumluluk yoktur' şeklindeki sözleri, onların kendileri dışındakilerle ilgili her konuda yapageldikleri bir prensiptir. İşte onların hukuk konusunda dayandıkları İkinci kaynakları olan Talmut şunları söyler: "Hiç şüphesiz Allah, ümminin buluntu malını ona geri veren yahudinin hiçbir günahını bağışlamaz." "Bir yahudi, yahudi olmayan birine ancak faizle ödünç/ kredi veribilir." "Yahudiler dışındaki herkesi öldür. Yahudi için, yahudi olmayan bir kişiyi ölümden yahut düştüğü kuyudan çıkarıp kurtarmak haramdır. Çünkü o bu takdirde, bir putperestin hayatını kurtarmış olur."

İşte bunlar, öteden beri yapılagelen yahudi prensipleridir. Gerçekten onlar erdem düşmanlarıdır. Erdemi buldukları her yerde onunla çatışırlar onlar.

Bu ayeti açıklarken Kurtubî şunları söyler: "Cenab-ı Hak, Kitap ehli içerisinde güvenilir kişiler olabileceği gibi hainlerin de bulunacağını haber vermiştir. Müminlerin onların hangisinin güvenilir, hangisinin hain olduklarını ayırt etmeleri zor olduğundan, onların hepsinden uzak durmaları gerekir. Müminler arasında da hainler varsa da, ayette özellikle Kitap ehli zikredilmiştir. Çünkü onların içerisindeki hainler çok daha fazladır." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 116.)*

Bu ayetin ardından Cenab-ı Hak, genel bir ahlak kaidesini ölçü olarak sunuyor:

69 Kim olursa olsun başkasının hakkını gözeten kimsenin ahde vefa göstermesi takva ile bağlantılıdır.

➡ Bu prensip kişisel bir kural değildir. Zira o kişi işini insanlarla değil adeta Allah ile yapmaktadır.

[70] Ayetin tefsirinde İbn Kesir şunları söyler: "Hz. Muhammed'e uymaya, onun özelliklerini insanlara açıklamaya dair Allah'a verdikleri sözü çok az bir değere, geçici dünyalıklar uğruna değişerek yalan yere yemin atanların, işte onların, ahirette hiçbir payları yoktur. Ahirette alacakları ve kazanacakları hiçbir şey yoktur onların. Allah kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onların yüzüne bakmayacaktır. Onlara acımayacak, onlara yumuşak bir söz bile söylemeyecek ve merhamet nazarıyla onlara bakmayacaktır. O, onları temize de çıkarmayacaktır. Günah kirlerinden onları arındırmayacak, üstelik ateşe atılmalarını emredecektir. Elem verici azab onlar içindir. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 375.)*

Bu açıklamaların ardından Yüce Allah sapık Kitap ehlinden başka örnekler sunuyor. Tutku ve arzuları uğruna ellerinde bulunan Allah'ın kitabı ile dalga geçen ve az bir dünyalık karşılığında onun ayetlerini çarpık yorumlarla yorumlamaya kalkışan Kitap ehlini anlatıyor:

وَاِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُنَ اَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ
وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُؤْتِيَهُ اللّٰهُ الْكِتَابَ
وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي
مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ
الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَأْمُرَكُمْ اَنْ تَتَّخِذُوا
الْمَلٰئِكَةَ وَالنَّبِيِّنَ اَرْبَابًا اَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ اِذْ اَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾ وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّنَ لَمَا اٰتَيْتُكُمْ
مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰى ذٰلِكُمْ
اِصْرِي قَالُوا اَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَاَنَا مَعَكُمْ مِنَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٨١﴾ فَمَنْ تَوَلّٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٨٢﴾ اَفَغَيْرَ دِينِ اللّٰهِ يَبْغُونَ وَلَهُ اَسْلَمَ مَنْ فِي
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَاِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

٦١

78. "Onlardan bir takımı, Kitapta olmadığı halde Kitaptan zannedesiniz diye dillerini eğip bükerek Kitabı okurlar. O, Allah katından olmadığı halde: 'Allah katındandır' derler, bile bile Allah'a karşı yalan söylerler."[71]

79. "Allah'ın kendisine Kitabı, hükmü, Peygamberliği verdiği hiçbir kimseye: 'Allah'ı bırakıp bana kulluk edin' demek yaraşmaz, fakat: 'Kitabı öğrettiğinize, okuduğunuza göre Rabbe kul olun' demek yaraşır."[72]

80. "Size melekleri, Peygamberleri Rab olarak benimsemenizi emretmesi de yaraşmaz. Siz müslüman olduktan sonra, size inkar etmeyi emredecek öyle mi?"[73]

81. "Hani Allah Peygamberlerden ahid almıştı: 'And olsun ki size Kitap, hikmet verdim; sizde olanı tasdik eden bir Peygamber gelecek, ona mutlaka inanacaksınız ve ona mutlaka yardım edeceksiniz, ikrar edip bu ağır yükü kabul ettiniz mi?' demişti. 'İkrar ettik' demişlerdi de: 'Şahid olun, Ben de sizinle beraber şahitlerdenim' demişti."[74]

82. "Bunun ardından kim yüz çevirirse, işte onlar fasık olanlardır."[75]

83. "Allah'ın dininden başka bir din mi arzu ediyorlar? Oysa göklerde ve yerde kim varsa, ister istemez O'na teslim olmuştur, O'na dönecekler dir."[76]

[71] Onların dillerini eğip bükmeleri, mana değişecek şekilde kelimelerin okunuşlarını değiştirmeleri demektir. Bu şekildeki bir tahrif Arap dilinde çokça olduğu gibi İbranicede de söz konusudur. Onlar, Hz. Muhammed @ ile ilgili olarak Tevratta geçen ayetleri bu şekilde değiştirmekteydiler. İşte bu, onların dillerini eğip bükerek Kitabı okumaları demektir. Bu anlayış gerçekten güzel bir yorumdur. *(Râzî, Tefsîr, II, 478.)*

[72] Rabbânî, Yüce Rabbe ait olan demektir. Rabbânî, gönlü Allah dışındaki şeylerden arınmış, bakış açısı aydınlanmış, gece gündüz kendini Rabbe ibadete vermiş, niyet ve davranışında hep Allah'ı gözetip O'na yönelen kimsedir.

Allah'ın seçkin kulları Peygamberlerin çağrısı, yalnızca Allah'a kulluk olunca; onlardan bu çağrı ile çatışan bir şeyin sadır olması söz konusu olamaz. Çünkü onlar, yeryüzünü şirkten tamamen arındırmak, gönülleri bozuk inanç kirlerinden temizlemek için gönderilmiş kimselerdir. Nasıl olur da onlar, insanları şirke çağırabilirler?!

[73] Doğrusu Allah'ın elçileri, insanları İslama çağırmak için gönderilmişlerdir. İslam ise, Allah'tan başkasına kulluğu asla onaylamaz. Şirk ile İslam hiçbir zaman bir araya gelemez. Hal böyle iken, nasıl olur da Peygamberler davetlerinde bu gerçeğe aykırı davranabilirler?! Onlar insanları hem İslama çağıracaklar, hem de meleklere yahut Peygamberleri Allah dışında rabler edinmeye çağıracaklar, bu nasıl mümkün olsun?! Demek siz aydınlık hidayet yoluna girdikten sonra, peygamberler sizi tamamen inkar ve sapıklık olan bir yola çağıracaklar öyle mi?! Bu iki yol hiç bir olur mu?! Elbette ki olmaz, peygamberler de kesinlikle böyle bir şey yapmazlar.

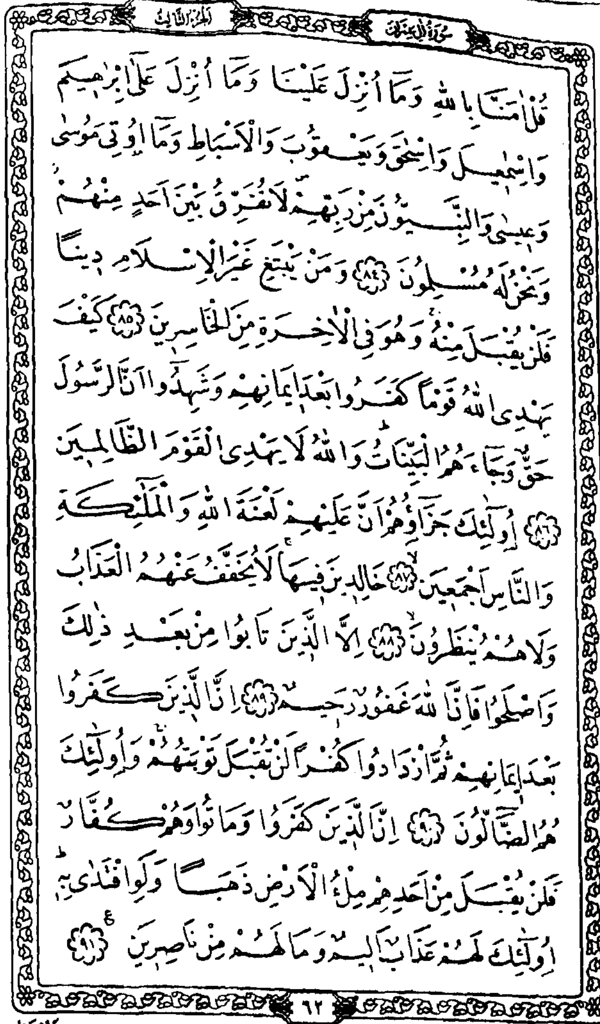
[74] Andolsun ki Allah, tüm Peygamberlerden misak aldı. Hz. Muhammed'e iman edip onu tasdiklemeleri, onun zamanına ulaştıkları takdirde ona yardım etmeleri konusunda onlardan söz aldı, kendi toplum ve milletlerinden de aynı şekilde söz almalarını onlara emretti.

Yahudi ve Hristiyanların bunca tahriflerine rağmen biz, Tevrat ve İncilde Hz. Peygamberin geleceğine dair müjdeler bulabilmekteyiz. Bunu inatçı inkarcılardan başkası reddetmez. Ayette geçen 'isrî' kelimesi, benim ağır ahdim, demektir. Yüce Allah, kendi ahidlerine Peygamberleri şahit tutmuş, kendisi de onların üzerinde şahit olduğunu açıklamıştır. Elbette şahit olarak Allah yeter.

[75] Peygamberlerin kendisine getirdiği şeyden, Allah'ın aldığı ahidden kim yan çizip yüz çevirir, Hz. Muhammed'e inanmaz, Allah'ın kitaplarınının onu müjdelediğini kim inkar ederse, işte onlar Allah'ın hak dininden çıkmış kafirlerdir.

[76] Yüce Allah, göklerde ve yerde olan herkes Allah'a boyun eğmişken, haktan ayrılıp kendine Allah'ın dininden başka din arayanları uyarıyor. Müminler gönüllü olarak Allah'a boyun eğerler. İnkarcılar ise istemiyerek te olsa Allah'a boyun eğerler. Onlardan hiçbiri, Allah'ın koyduğu tabiat kanunlarının dışına çıkamaz. Hepsi bu kanunlara mahkumdurlar.

Doğrusu insanlık bugün, içinden çıkılmaz problem ve çalkantılarla burun buruna gelmiştir. Çünkü onlar tabiat kanunlarına aykırı hareket etmektedirler. İşte bu yüzden çağımız insanı hızla uçurumlara doğru gitmektedir. Kalkınmış zengin devletlerden hangisine giderse gitsin insan, onların pek çok psikolojik hastalık, stres, buhran, uyuşturucu ve çeşitli suçlarla boğuştuğuna şahit olur. Tüm baş döndürücü zenginliklerine rağmen onlar bir türlü mutluluğu yakalayamıyorlar. Çünkü onlar Allah'tan ve insanlığın saadetini temin eden İslamdan uzaklaşmış bulunuyorlar.

84. "Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a ve torunlarına indirilene, Rableri tarafından Musa, İsa ve Peygamberlere verilene inandık, onlardan hiçbiri arasında bir ayrım gözetmeyiz, biz O'na teslim olanlarız" de."[77]

85. "Kim İslâm'dan başka bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir. O ahirette de kaybedenlerdendir."[78]

86. "İnandıktan, Peygamberin hak olduğuna şehadet ettikten, kendilerine belgeler geldikten sonra inkar eden bir toplumu Allah nasıl doğru yola eriştirir? Allah zalimleri doğru yola eriştirmez."[79]

87. "İşte bunların cezası, Allah'ın, meleklerin, insanların hepsinin lanetine uğramalarıdır."

88. "Orada temellidirler; onlardan azab hafifletilmez; onların azabı geciktirilmez de."

89. "Ancak bütün bunlardan sonra tevbe edip kendilerini düzeltenler müstesnadır. Doğrusu Allah çokça bağışlar ve merhamet eder."[80]

90. "İnandıktan sonra inkar edip, inkarda aşırı gidenler var ya, onların tevbeleri kabul edilmeyecektir. İşte sapıklar onlardır."[81]

91. "Doğrusu inkar edip, inkarcı olarak ölenlerin hiçbirinden, mümkün olsa da yeryüzünü dolduracak kadar altını fidye vermiş olsa bile, bu kabul edilmeyecektir. İşte elem verici azab onlaradır, onların hiç yardımcıları da yoktur."[82]

77 Ey Muhammed, de ki; biz Allah'a, Kur'âna ve tüm Peygamberlere indirilene inanmışız. Hz. Yakub'un soyundan gelen İsrailoğullarının karındaşları olan Peygamberler de onlardandır. Hz. Yakub'un torunları olan onlar on iki kişiydiler. İşte biz onlara da inandık, onlara Allah katından indirilen şeylere de. Biz işte bu din üzere yaşar, bu inanç üzere ölürüz. Biz Peygamberlerin hiçbirisi arasında bir fark gözetmeden, hepsine inanırız. Bir kısmına inanıp bir kısmını inkar etmeyiz. Çünkü biz Allah'a teslim olmuş müslümanlarız.

78 Yüce Allah, en açık ve en veciz bir biçimde tüm insanlığa şunu ilan ediyor: Kendine İslamdan başka bir din arayan kimseden o, asla kabul edilmeyecek ve o kimse ahirette kaybedenlerden olacaktır. Buna Yahudiler de dahildır, Hristiyanlar da, başka din ve ideoloji sahipleri de. Bunların hiçbirini Allah kabul etmeyecektir.

Tüm Peygamberlerin gönderildiği din yalnızca İslamdır. Islam, Allah katında geçerli olan tek dindir.

79 Yüce Allah, Kitap ehlinin hidayetten ne kadar uzak kimseler olduğuna dikkat çekiyor. Bu, inandıktan ve Muhammed'in @ getirdiklerini doğruladıktan, onun hak bir Peygamber, getirdiklerinin de doğrudan başka bir şey olmadığına tanıklık etmelerinden sonra, onların göz göre göre inkar etmeleri nedeniyledir. Halbuki ellerindeki kendi kitaplarında, onlara bu konuda apaçık belgeler gelmişti. Bütün bunlardan sonra onların yaptıkları zulümden başka bir şey değildi. Allah ise, elbette zalimleri doğru yola erdirecek değildi.

80 Burada söz konusu edilen lanet, Allah'ın rahmetinden uzaklaştırılmadır. Tüm bu lanetler, kendilerine geldikten sonra onların hidayetten yüz çevirmeleri sebebiyledir. Onların varıp dönecekleri yer ise içerisinde sonsuza dek kalacakları cehennem ateşidir.

Bu açıklamaların ardından Cenab-ı Hak, kendisine yönelerek tevbe eden ve durumlarını düzeltenleri bu hükmün dışında tuttu. Kitap ehlinden tevbe edip içerisinde bulunduğu inkar ve küfürden yüz çevirerek Allah'a ve Rasülüne iman edenler.. Aynı şekilde İslamdan döndüğü halde tekrar tevbe ederek dine girenler.. İşte onlar karşılarında çokça bağışlayan merhameti engin Yüce Allah'ı bulacaklardır.

Ayetten anlıyoruz ki, tevbenin kabul edilebilmesi için tevbe ile birlikte salih amel işlemek te gereklidir. Çünkü tek başına tevbe yetmez. Ona iyi davranışların da eklenmesi gerekir. İşte ancak o zaman Yüce Allah, tevbe edenin tevbesini kabul ederek ona ikram eder, ona merhamet eder. Zira Yüce Rabbimiz, hiçbir şekilde hiç kimsenin yüzüne tevbe kapısını kapatmaz. İnkarcıya bile. Yeterki o, yaptıklarından pişmanlık duyarak Allah'ın hoşnutluğunu dileyerek tevbe edip Allah'a dönsün. Ayette her inkarcı ve her günahkar için Allah'ın rahmetinden ümidi kesmeden tevbeye sığınmaya bir teşvik vardır. Hatta Yüce Rabbimiz, günahkar kulunun tevbe etmesiyle sonsuz derece haz duyar. Ama inat ve israr ile kibrini sürdürerek, küfür ve inkarından vaz geçip hakka dönmeyen, inkar ve azgınlığını artıran kimse ise Allah'ın şu ayetinde açıkladığı grubun içerisine girmiş olur:

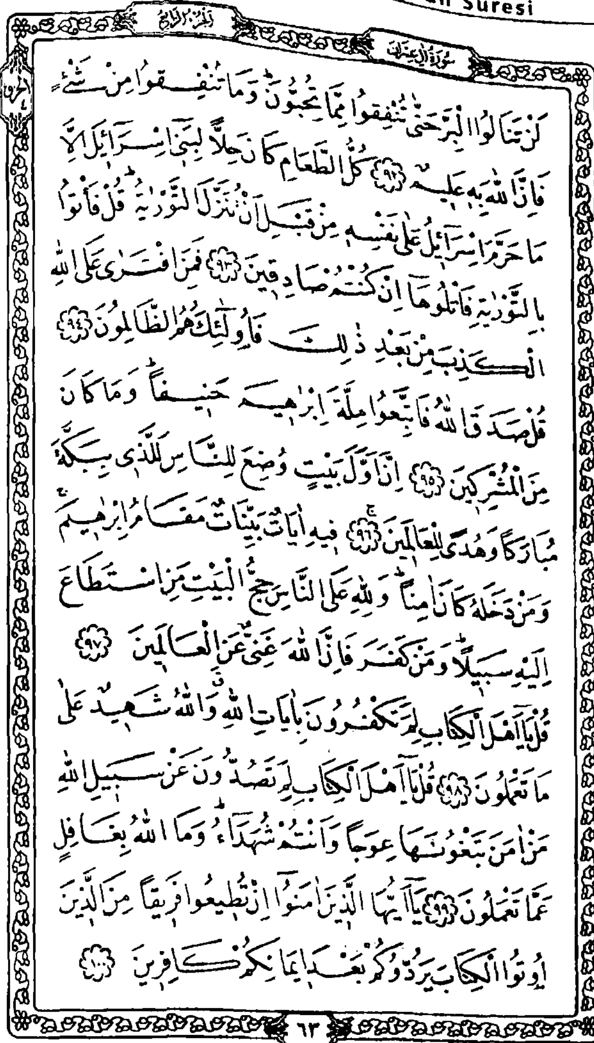
81 İşte bu gruba giren mürtedlerin can boğaza gelince yapacakları tevbeler asla kabul edilmeyecektir. Nitekim bir başka ayetinde Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Kötülükleri işleyip dururken, ölüm kendisine geldiği zaman; 'Şimdi tevbe ettim' diyenler ile kafir olarak ölenlerin tevbesi makbul değildir. İşte onlara elem verici bir azab hazırlamışızdır." *(4 Nisâ 18.)*

Buna göre dinden dönen mürtedler iki gruba ayrılır: İlki, küfür kendilerini çepeçevre kuşatmış ve iyice içlerine işlemiş olanlar. Bunların Allah'a ve Hz. Peygamberin getirdiği doğru yola uzaklıkları en uç noktadadır. İkinci grup ise, ayakları kaymış fakat küfür içlerine iyice yerleşmemiş, Allah'ın merhametini kavrayınca taşkınlıklarını sürdürmeyenler. Bunlar yaptıklarına pişman olup Allah'a dönmüş olanlardır. Bu ikinci grup hakkında Yüce Allah şöyle buyurur: "Ancak bütün bunlardan sonra tevbe edip kendilerini düzeltenler müstesnadır."

82 Gerçekten bu kıyamete kadar yeryüzünde bulunacak her inkarcı için çok sert bir tehdittir. Küfür ve inadından vazgeçmesi için gelen sert bir uyarı. Taki, yarın kıyamet gününde azaptan kurtulabilmek için yeryüzü dolusu fidye vermeyi bile göze alacağı acıklı duruma düşmesin. Gerçi böyle bir şey söz konusu bile olmayacaktır. Şu ayette aynı manadadır: "Doğrusu, yeryüzünde olan bütün şeyler ve onların bir katı daha kafirlerin olsa da, kıyamet gününün azabından kurtulmak için fidye verseler kabul edilmez. Onlara elem verici azap vardır." *(5 Maide 36.)*

Buharî, Enes b. Malik' den şu rivayeti nakleder: "Şüphesiz Yüce Allah, cehennem ehlinin en hafif azaba uğrayanına şöyle der: 'Ne dersin, yeryüzü tamamıyla senin olsa, kurtulmak için bugün onu fidye olarak verir miydin?' Adam 'evet verirdim' deyince Cenab-ı Hak şöyle buyurur: 'Doğrusu sen daha insanoğlunun sulbünde iken Ben senden bundan çok daha kolayını istedim: Bana ortak koşmamanı istedim. Ama sen inatla şirk koştun!' " *(Buhârî, Enbiya 1.)*

Ne kadar çok yaşarsa yaşasın insanın ömrü kısadır. Hal böyleyken nasıl olur da akıllı bir kişi, genişliği gökler ve yer kadar olan cenneti, şu geçici dünyanın değersiz şeyleri ile değişir?! O halde insan aklını başına toplasın, yaratılış gayesini düşünsün de, malların ve çocukların fayda vermeyeceği kıyamet gününe hazırlansın. O gün ancak selim bir kalb ile Allah'a dönmek fayda verecektir.

92. "Sevdiğiniz şeylerden sarf etmedikçe iyiliğe erişemezsiniz. Her ne sarf ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir."[83]

93. "Tevrat'ın indirilmesinden önce İsrail'in kendilerine haram ettiğinden başka bütün yiyecekler İsrailoğullarına helal idi; 'Doğru sözlü iseniz Tevrat'ı getirip okuyun.' "[84]

94. "Bundan sonra Allah'a karşı kim yalan isnad ederse, işte onlar zalimlerdir."[85]

95. "De ki: 'Allah doğru söyledi, doğruya meyleden İbrahim'in dinine uyun; O, puta tapanlardan değildi.' "[86]

96. "Doğrusu insanlar için ilk kurulan ev, Mekke'de, dünyalar için mübarek ve doğru yol gösteren Kabe'dir."[87]

97. "Orada apaçık deliller vardır, İbrahim'in makamı vardır; kim oraya girerse, güvenlik içinde olur; oraya yol bulabilen insana Allah için Kabe'yi haccetmesi gereklidir. Kim inkar ederse, bilsin ki; doğrusu Allah alemlerden müstağnidir."[88]

98. "Ey Kitap ehli! Allah yaptıklarınızı görüp dururken, niçin Allah'ın ayetlerini inkar ediyorsunuz?"[89]

99. "Ey Kitap ehli! siz doğru olduğuna şahitken, niçin inananları, Allah'ın yolunu eğri göstermeğe yeltenerek ondan çeviriyorsunuz? Allah işlediklerinizden gafil değildir".[90]

100. "Ey İnananlar! Kitap verilenlerin bir takımına uyarsanız, inanmanızdan sonra sizi kafirliğe döndürürler."[91]

83 Allah Teâlâ, inkarcılara bir yarar sağlamayacak ve onlardan kabul edilmeyecek şeyleri açıkladıktan sonra sözü müminlere getiriyor. Onlara fayda veren ve onlardan kabul edilecek şeyleri açıklamak için. Buyuruyor ki, Allah'ın hoşnutluğuna ve cennetine kişi ancak, sevdiği mallarından harcamakla erişebilir. Beğenmediği şeyleri Allah için ayırmakla değil, bu uğurda malının en iyisini çekip çıkarıp harcamakla ancak.

Enes b. Malik anlatır: Ebû Talha Medine'nin zenginlerindendi. Onun malları içerisinde en sevdiği şey ise, mescide bakan Beyraha adlı bahçesi idi. Peygamberimiz @ zaman zaman oraya gelir, oranın tatlı suyundan içerdi. Enes diyor ki, Allah Teâlâ, "Sevdiğiniz şeylerden sarf etmedikçe iyiliğe erişemezsiniz." ayetini indirince Ebu Talha, Peygamberimize gelerek şöyle dedi: 'Ey Allahın Rasülü, Yüce Rabbimiz "Sevdiğiniz şeylerden sarf etmedikçe iyiliğe erişemezsiniz." buyuruyor. Benimse en çok sevdiğim malım Beyraha'daki bahçemdir. Ben onu Allah için infak ediyorum. Çünkü ben, iyiliğe ermek ve Allah katındaki zenginlikleri elde etmek istiyorum. Sen onu, Allah'ın istediği şekilde kullan Ya Rasulallah!' Bunun üzerine Peygamberimiz @, şöyle buyurdu: 'Kutlarım seni! Orası çok kazanç getiren pek verimli bir yer. Ben, söylediklerini duydum. Ben, orayı akrabalarına bırakmanı uygun görüyorum.' Ebu Talha , Tamam öyle yapayım öyleyse, Ey Allah'ın elçisi?' dedi ve orayı yakınları ve amca uşakları arasında paylaştırdı." *(Buhârî, Zekat 44; Müslim, Zekat 42.)*

Bu konuda ashab içerisinde Ebu Talha tek örnek değildir. Onların hepsi bu güzelliklerin adamı idiler.

84 Yüce Allah, yahudilerin bu dine yöneltttikleri asılsız iddiaları çürütmek için böyle buyuruyor. Şöyleki onlar, deve eti yiyen ve deve sütü içen Peygamberimizi ayıplıyorlardı. Çünkü bunlar onlara haram kılınmıştı. Peygamberimiz @, kendisinin İbrahim milletinden olduğunu söyleyince, yahudiler şöyle itiraz ettiler: "Bu nasıl olur, halbuki sen deve eti yiyor, deve sütü içiyorsun?!" Peygamberimiz, bu söyledikleriniz İbrahim peygambere helal kılınmıştı, biz de onları helal kabul ediyoruz, diye cevap verdi. Bunun üzerine Yahudiler şöyle dediler: "Bizim haram gördüğümüz her şey, Nuh'a, İbrahim'e de haram kılınmıştı. Bu bize kadar böyle devam etti geldi." İşte bunun üzerine Yüce Rabbimiz, onları tekzip eden bu ayetini indirdi. *(Vâhıdî, Esbâbü'n-Nüzûl, 65.)*

Kur'ân-ı Kerim, Yahudilerin, Yakub peygamberin kendine yasakladığı şeylerin dışında tüm yiyeceklerin kendilerine helal kılındığını gizlediklerini haber veriyor. Yahudiler, bu konuda Peygamberi ve dinini kınıyoruz, diyorlardı. Cenab-ı Hak ise, eğer Hz. Adem'den Hz. Musa'ya kadar deve eti haram kılınmıştır, iddianızda doğru sözlü iseniz Tevrat'ı getirip okuyun, buyurdu. Ama onlar, Hz. Peygamberin doğru söylediğini bildiklerinden buna yanaşmadılar. Şaşkın ve rezil bir halde çekip gittiler.

85 Ey Yahudiler, bütün bu açıkladığımız delil ve belgelerden sonra sizden kim Allah'a yalan yakıştırarak, hala doğru söylediğini iddia ederse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

86 Allah, bu indirdiği Kur'ân ayetlerinde de hep doğru söylemiştir. Her ne kadar siz İbrahim peygamberin dini üzerine olduğunuzu ve onun varisleri olduğunuzu söylüyorsanız da, İbrahimin dini, Hz. Muhammed'in @ getirdiğidir. İbrahim peygamber, Allah'a yalan yakıştıran müşriklerden değildi çünkü. O halde siz, hangi dine mensup olduğunuzu bir kere daha gözden geçirin.

87 İbn Kesir şöyle der: Allah Teâlâ, insanlar için, onların yararı için, onların ibadet ve kulluklarını layıkıyla yapabilmeleri, tavaf edip ona doğru namaz kılmaları ve onun yanında itikafa girebilmeleri için ilk kurulan evin Hz. İbrahim'in Mekke'de inşa ettiği Kabe olduğunu bildiriyor.. Ki o, tüm alemler için bereket kaynağı kılınmıştır.

88 Şüphesiz şeref ve üstünlüğüne işaret eden apaçık ayetlerle donatılmış olması o evin bereket görüntülerindendir. Bu işaretlerin en büyüğü ise, oraya girenin güvende olmasıdır. Oraya giren kimse her türlü korkudan korunmuştur. Öyleki, İbrahim peygamberin dininden uzaklaşmış cahiliyye Arabı bile, aralarında bu kutlu evin hürmetini muhafaza etmekteydiler. O kadar ki, bu evin hürmeti o bölgede bulunan av hayvanlarına ve kuşlara kadar uzanıyordu. Onun bereket görüntülerinden biri de, Hz. İbrahim'in makamının orada bulunmasıydı.

Cenab-ı Hak, daha sonra tüm insanların Kabeyi haccetmelerinin gereği üzerinde duruyor. Yüce Allah, başka bir mescidin değil, yalnız Beytullahın haccedilmesini meşru kılmıştır. Allah'ın bu ümmete merhametinin bir sonucu olarak gücü yetenlere ve ömürde bir kere hac farz kılınmıştır. ➜

➡ Ebu Hüreyre anlatıyor: "Bir hutbesinde Peygamberimiz şöyle buyurdu: 'Ey insanlar, şüphesiz Yüce Allah, size haccı farz kıldı. O halde hac ibadetini yerine getirin.' Bir adam şöyle sordu: 'Her sene mi, ey Allahın Rasülü?' Peygamberimiz cevap vermedi. Adam sorusunu üç kere tekrar edince Peygamberimiz şoyle buyurdu: 'Eğer, bu soruya 'evet' desem, hac her sene farz olacaktı, bu sefer siz buna güç yetiremeyecektiniz.' *(Ahmed, II, 508.)*

Kim haccın farzıyyetini inkar ederse, hiç şüphesiz Allah alemlerden müstağnidir, hiç kimsenin haccına, ibadetine muhtaç değildir. Inkar edenin zararı kendinedir.

89 Hz. Muhammed'in Peygamberliğine delalet eden ayetleri niçin inkar ediyorsunuz? Bu ayet de, bu surede geçen bir başka sert tehdittir. Elbette Allah, sizin gizlinizi de bilir, aşikar olarak işlediklerinizi de. O, yaptıklarınıza uygun bir biçimde, size karşılık verecektir. Bunun ardından Yüce Allah, kitap ehlini bir başka konuda paylıyor:

90 Doğrusu müminleri İslam yolundan alıkoyma konusunda kitap ehlinin çok çeşitli yöntemleri vardır. Bu sure, onlardan bir kısmını saymaktadır: Hakkı batılla karıştırmak, kendi kitaplarında bulunan Allah Rasülünün özelliklerine dair bildikleri hakikatleri gizlemek, gündüzün başında bu dine girip akşama doğru ondan çıkmak gibi. İşte Kur'ân, onların bu yöntem ve hak dinden alıkoyuşlarını kınamaktadır. İslamın gerçek hak din olduğunu görüp durdukları halde, Allah'ın o dosdoğru yolunu eğri göstermeye yeltenişlerini kınadığı gibi. Bunun ardından Cenab-ı Hak, Allah yaptıklarınızdan asla gafil değildir, buyurararak onları tehdit etmektedir.

Onların inançlarının bozuk ve tahrif edilmiş olduğu ortaya konulduktan sonra bu ayetle birlikte, Kitap ehli ile tartışmalar sona ermektedir. Ardından gelen ayetler, İslam ümmetine öğüt vermeye yönelmekte, onları düşmanlarından uzak durmaya, hayatlarında Allah'ın sistemini tüm parçalarıyla gerçekleştirmeye çağırarak şöyle buyurmaktadır:

91 Ayet-i Kerime, İslam toplumunu, kıyamete dek Kitap ehlinden herhangi bir gruba uymaktan sakındırıyor. Hayatın hangi alanında olursa olsun, az olsun çok olsun onları dinlememeye çağırıyor. Çünkü onlar, bu ümmeti Allah yolundan uzaklaştırmaktan başka bir gaye gütmezler. Gerçekten onlar bu ümmetin karşısına, samimi birer öğütçü olarak çıkarlar. O halde müslümanlar onların tuzaklarına düşmekten sakınsınlar.

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ
فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ
فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
﴿١٠٣﴾ وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا تَكُونُوا
كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ
وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ
وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ
وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ
نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

٦٤

وَلِلَّهِ

101. "Allah'ın ayetleri size okunur, aranızda da Onun Peygamberi bulunurken nasıl inkar edersiniz? Kim Allah'ın Kitabına sarılırsa şüphesiz o doğru yola eriştirilmiş olur."[92]

102. "Ey inananlar! Allah'tan, sakınılması gerektiği gibi sakının, sizler ancak müslüman olarak can verin."[93]

103. "Toptan Allah'ın ipine sarılın, ayrılmayın. Allah'ın size olan nimetini anın: Hani siz düşmandınız da O, kalplerinizin arasını uzlaştırdı. Ve siz Onun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Bir ateş çukurunun kenarında idiniz, sizi oradan kurtardı. Allah, doğru yola erişesiniz diye size işte böylece ayetlerini açıklar."[94]

104. "Sizden, iyiye çağıran, doğruluğu emreden ve fenalıktan meneden bir cemaat olsun. İşte başarıya erişenler yalnız onlardır."[95]

105. "Kendilerine belgeler geldikten sonra ayrılan ve ayrılığa düşenler gibi olmayın. Büyük azap işte onlaradır."[96]

106. "Bir takım yüzlerin ağaracağı ve bir takım yüzlerin kararacağı günde yüzleri kararanlara: 'İnanmanızdan sonra inkar mı ettiniz? İnkar etmenizden dolayı tadın azabı' denecektir."

107. "Yüzleri ağaranlar ise Allah'ın rahmetindedirler. Onlar orada temellidirler."[97]

108. "İşte bunlar, sana doğru olarak okuduğumuz Allah'ın ayetleridir. Allah hiç kimseye zulmetmek istemez."[98]

[92] Yani küfür size yakışmıyor, siz nasıl küfre düşersiniz?! Gece gündüz Allah'ın ayetleri Peygamberine gelıyor, o da size onları okuyup açıklıyor.

[93] Allah Teâlâ, mümınlere gereği gıbı kendisinden sakınmayı emrediyor. Bu, müslümanların hayatında takvanın önemine dikkat çekmektedir. Takva, tüm insanlara Allah'ın tavsiyesidir. Allah'tan hakkıyla sakınma Abdullah b Mesud' un dediği gıbı olmalıdır: "Allah'a itaat edip O'na isyan etmeme, O'na şükredip nankörlük yapmama ve O'nu unutmayıp zikretmek." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 387.)*

Bu ayet ınınce, ayetin hükmü müslümanlara ağır geldi. Peygamberimize gelip, buna kim güç yetirebilir, dediler. Bunun üzerine şu ayet indi: "Allah'a karşı gelmekten gücünüzün yettiği kadar sakının." *(64 Teğabün 16.)*

Gerçekten de, bu toplumun oluşumunda ve doğru yolda kalmasında takvanın ayrı bir yeri vardır. Şayet biz, Allah'tan gereğı gibi sakınabılseydik, dünya ve ahiret problemlerimizin tamamı hallolurdu. Sözgelimi, bizim rızık ve beslenme problemimiz var. İşte onun çözümü de yine Allah'tan sakınmadadır: "Eğer kasabaların halkı inanmış ve Bize karşı gelmekten sakınmış olsalardı, onlara göğün ve yerin bolluklarını verirdik." *(7 Araf 96.)* "Allah, kendisine karşı gelmekten sakınan kimseye kurtuluş yolu sağlar, ona beklemediği yerden rızık verir." *(65 Talak 2-3.)*

İşte şu ayete göre de kuşakların geleceğinin güvencesi Allah'tan sakınmadadır: "Arkalarında zayıf çocuklar bıraktıkları takdirde, bundan endişe edecek olanlar, haksızlık yapmaktan korksunlar; dürüst söz söylesinler." *(5 Nisa 9.)*

Yine Yüce Rabbimiz buyuruyor: "Kullarımızdan Allah'a karşı gelmekten sakınanları mirasçı kılacağımız Cennet işte budur." *(19 Meryem 63.)*

İşte takva ve müslüman şahsiyet ile İslam toplumunun oluşumunda takvanın önemi budur. Eğer takva, gönüllerdeki yerini almış olsaydı insanlar canları ve namusları konusunda güven içerisinde olurlardı

Sizler ancak müslüman olarak can verin. Sağlık ve afiyette iken müslümanlığınızı muhafaza edin ki, müslümanca ölebilesiniz. Çünkü şerefli kimse, şerefiyle yaşamayı adet edinendir. Zira kim ne üzere yaşarsa, o şey üzere ölür. Ve kişi öldüğü hal üzere diriltilip Allah'ın huzuruna çıkar. Müslümanlıktan başka bir hal üzere olmaktan Allah'a sığınırız.

Bundan sonra gelen ayetler, Allah için kardeşlik üzerinde dönüp dolaşıyor:

[94] Cenab-ı Hak, İslam toplumuna Allah'ın ipine sımsıkı sarılmalarını emrediyor. Allah'ın ipi, Kur'ândır. Nitekim bu konuda pek çok hadis gelmiştir. İslam ümmetinden Kur'âna sımsıkı sarılması ve Rabbânî Kur'ân toplumunun oluşumu için aralarında onun gereklerini yerine getirmesi istenmektedir. Çünkü Kur'ân, ümmetin birliğini sağlayan anayasadır. Toplum, Allah'ın kitabına yapışırsa, düşmanlar darmadağın olur ve asla iflah olamazlar. Ama toplum, Allah'ın kitabından ayrılır ve onu arkalarına atarak onu terkedilmiş bir şey edinirlerse, o zaman düşmanlar aç kurtların yemeğe üşüşüp saldırdıkları gibi üzerlerine çullanırlar. O halde ey müminler, Allah'ın dini için kardeşler olun. Taki, düşman bu ümmetin içine sızıp onu devireceği en küçük bir gedik bulamasın. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani islam gelmeden önce aranızdaki savaş ve düşmanlıklar sizi kırıp geçiriyor, beldelerinizi tahrip ediyordu. Ve siz bir ateş çukurunun kenarına gelmişken O, sizi ona düşmekten, İslamla kurtardı.

İşte bu, insanların apaçık bir sapıklığın içerisinde iken nasıl kurtarıldıklarını bildiren Allah'ın parlak ayetlerindendir. Hidayeti bulasınız diye, Allah sizi İslam ve onun kitabıyla ateşten kurtardı. Öyleyse başkalarını da ateşten kurtarmak için çalışan sizden bir grup bulunsun:

[95] Gerçekten Yüce Allah, İslam insanını, toplumu içerisinde iyiye güzele çağıran bir nefer olması için eğitiyor. İşte bu ümmet, bu iyiliği emredip yayma ve kötülüğe dur deyip onu engelleme misyonu ile diğer toplumlardan üstün bir ümmet olmuştur. "Siz, insanlar için ortaya çıkarılan, doğruluğu emreden, fenalıktan alıkoyan, Allah'a inanan hayırlı bır ümmetsiniz." *(3 Alu İmran 110.)* Zaten İsrailoğullarının Allah'ın lanetine uğramalarının temel sebeplerinden biri de bu misyonu terketmeleridir: "İsrailoğullarından inkar edenler, Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle lanetlenmişlerdi. Bu, baş kaldırmaları ve aşırı gitmelerindendi. Birbirlerinin yaptıkları fenalıklara mani olmuyorlardı. Yapmakta oldukları ne kötü idi!" *(5 Maide 78-79.)*

[96] Yüce Allah, ümmeti birlikten sonra ayrılığa düşmekten sakındırıyor ve buyuruyor ki: Ayrılığa ➡

➡ düşmeyin, aksi takdirde birbirinize düşersiniz ve kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra dağılıp ayrılığa düşenler gibi olursunuz. Sonuçda tıpkı onlar gibi siz de büyük bir azaba düçar olursunuz.

Ayetteki, kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra dağılıp ayrılığa düşenler Yahudı ve Hrıstıyanlardır. Tefsircilerin çoğunluğunun görüşü budur. Bazıları onların, bu ümmet içerisindeki bidatçiler olduğunu da söylemişlerdir. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 166.)*

97 Kıyamet günü, Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp iyiliği emreden, kötülükten sakındıran ve Allah'ın dininde ayrılığa düşmeyen müminlerin yüzleri bembeyaz olacaktır. İnkarcıların ve nifakçıların yüzleri ise simsiyah olacaktır. İşte o gün onlara şöyle denilecektir: 'İnanmanızdan sonra inkar mı ettiniz? İnkar etmenizden dolayı tadın azabı.'

Yüce Rabbimiz, inkarcıların ve münafıkların akıbetini açıkladıktan sonra, Allah'a itaat etmeleri ve Peygambere uymaları sebebiyle yüzleri apak olan müminlerin sonunu açıklıyor: 'Onlar Allah'ın rahmetindedirler.' Yani cennettedirler onlar. Allah'ın lutfu keremiyle, oradan bir an bile ayrılmadan temelli kalacaklardır.

98 Ey Muhammed, bu, sana hak ile okuduklarımız Kur'ân ayetleridir. Herkes kendince hoşlanacağı sonu seçip hazırlansın diye onları sana okuyoruz. Allah, hiç kimseye hiçbir şekilde haksızlık etmez. Ne ki, insanlar kendi kendilerine zulmederler.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ﴿١٠٩﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَوْ آمَنَ
أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾ لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ
يُوَلُّوكُمُ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١١١﴾ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ
أَيْنَ مَا ثُقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللّٰهِ وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ وَبَاؤُ
بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ
ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾ لَيْسُوا سَوَاءً
مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللّٰهِ آنَاءَ اللَّيْلِ
وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولٰئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾ وَمَا يَفْعَلُوا
مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

٦٥

109. "Göklerde olanlar da, yerde olanlar da Allah'ındır. İşler, ancak Allah'a varacaktır."[99]

110. "Siz, insanlar için ortaya çıkarılan, iyiliği emreden, fenalıktan alıkoyan, Allah'a inanan hayırlı bir ümmetsiniz. Kitap ehli inanmış olsalardı, kendileri için daha hayırlı olurdu; içlerinde inananlar olmakla beraber, çoğu yoldan çıkmıştır onların."[100]

111. "Onlar incitmekten başka size bir zarar veremezler. Sizinle savaşa koyulurlarsa, geri dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine yardım da edilmez."[101]

112. "Nerede bulunsalar, Allah'ın ve inanan insanların himayesinde olanlar müstesna, onlara alçaklık damgası vurulmuştur. Allah'tan bir gazaba uğradılar, onlara aşağılık damgası vuruldu. Bu, Allah'ın ayetlerini inkar etmeleri ve haksız yere Peygamberleri öldürmelerindendir. Bu, karşı gelmeleri ve taşkınlık yapmalarındandır."[102]

113. "Kitap ehlinin hepsi bir değildir: Onlardan geceleri secdeye kapanarak Allah'ın ayetlerini okuyup duranlar vardır."[103]

114. "Bunlar Allah'a ve ahiret gününe inanır, kötülükten meneder, iyiliklere koşarlar. İşte onlar iyilerdendir."[104]

115. "Ne iyilik yaparlarsa, karşılığını bulacaklardır. Allah sakınanları bilir."[105]

99 Gerçekten göklerde ne varsa, yerde ne varsa hepsi, eşi ortağı olmayan tek Allah'ın mülküdür. Hepsi O'nun mülkü ve kuludur. Hepsinin sonunda işleri de sadece O'na dönecektir. O, amellerine göre herbirini cezalandıracak, yahut mükafatlandıracaktır. Yoksa O'nun hiç kimseye ihtiyacı yoktur, bu yüzden O'nun haksızlık yapması söz konusu bile olamaz. O, kendine zulmü yasaklamışken nasıl haksızlık etsin. Doğrusu Yüce Allah, dünya ve ahirette yegane söz sahibi olan mutlak hakimdir.

100 Ayet-i Kerime, bu ümmetin yeryüzündeki misyonunu net bir şekilde belirliyor. Bu misyon, bu ümmetin insanlar arasından seçilip çıkarılmış en hayırlı ümmet olmayı hakkettiren görevdir. Onlar, insanların yararına olan en hayırlı bir toplumdur. Gerçekten onlar toplumların en hayırlısı ve insanların içerisinde en fazla insanlığa hayrı olan kesimdir. Bu yüzden şöyle buyurulmuştur: Siz iyiliği emredersiniz, fenalıktan alıkorsunuz, Allah'a inanırsınız. Burada bu ümmetin hayırlı oluş nedeni, iyiliği emredip fenalıktan sakındırma görevini yüklenmiş olmasıdır.

Kitap ehli de Muhammed'e @ indirilenlere inanmış ve peygamberlerinin dilinden onlara gelen Hz. Peygamberin müjdelerine dair haberleri doğrulamış olsaydı, dünyada onlar için çok daha iyi olurdu. Şu geçici ve aldatıcı makam mansıp ve dünyanın debdebelerinden çok daha hayırlı olurdu. Cenab-ı Hak, onların içerisinden bir kesimin kendi peygamberlerine ve Hz. Muhammed'e indirilenlere inandığını, ama bunların sayısının çok az olduğunu bildiriyor. Onların çoğu ise, iman dairesinden çıkmış fasıklardır.

Bu açıklamaların ardından Yüce Rabbimiz, bu ümmete küfür ehlinin çokluğundan dolayı korkuya kapılmamaları için güvence vererek şöyle buyuruyor:

101 Ayette, Kitap ehli ile tutuştukları her savaşta Allah'ın inananlara yardım edeceğinin müjdesi vardır. Kitap ehlinden müslümanlara gelebilecek şey en fazla incitmedir Bu da kayda değer bir şey değildir.

Biri çıkıp şöyle diyebilir: Aralarında bunca savaşa rağmen, ayet nasıl olur da Kitap ehline karşı yardım ve zafer vadedebilir. Halbuki geçmişte olan pek çok savaş bunun aksine sonuçlanmıştır?! Cevaben deriz ki! Bu ümmet, Allah ve Rasülüne uyma, toplum içerisinde Allah'ın şeriatini yürürlüğe koyma gibi şartları yerine getirdiği sürece Kitap ehlinin onlara galip ve üstün gelmesi söz konusu olamaz. Ama ne zaman ki ümmet, bu seçkinlik ve üstünlük sebebi olan şartlardan uzaklaşırsa, o zaman zafer maddi bakımdan güçlü olanın olur. Tarih bu konuda en güzel şahiddir.

Daha sonra Cenab-ı Hak, Allah'ın dininin savunucuları olan İslam orduları karşısında, Kitap ehlinin peşpeşe yenilgiye uğrama sebeplerini açıklıyor:

102 Yüce Allah, her nerede olurlarsa olsunlar Yahudilerin üzerine alçaklık ve aşağılık damgasının vurulduğunu bildiriyor. Onlar ancak Allah'ın ipine sarılırlarsa yahut müslümanların zimmetine girerlerse bu zillet ve aşağılıktan kurtulabilirler. Allah'ın onlara yazdığı bu zilletin sebebi ise, onların Allah'ın ayetlerini inkar etmeleri ve haksız yere peygamberleri öldürmeleridir. Şüphesiz bu kibir, taşkınlık ve hasetleri nedeniyle onlara bu zillet vuruldu. Ahirette zelil olmaları yanında dünyada da hor ve hakir oldular. Bu, onların Allah'ın ayetlerini inkar edip, peygamberleri haksız yere öldürmeleri sebebiyledir. Gerçekten onlar Allah'ın emirlerine hep karşı geliyorlar, Allah'a isyanda öne geçiyorlar ve Allah'ın şeriati hakkında taşkınlık yapıyorlardı.

103 Kitap ehlinden Abdullah b. Selâm, Esed b. Ubeyd, Sa'lebe b. Şu'be gibi kimseler müslüman olunca yahudi din adamları şöyle dediler: "Muhammed'e ancak kötülerimiz inanıyorlar. Onlar bizim iyilerimiz olsalardı babalarının dinini terketmezlerdi." Onlar müslüman olanlara da şöyle diyorlardı: "Siz, dininizi değiştirip başka dine girmekle hainlik ettiniz." Bu sözler üzerine Yüce Rabbimiz yukardaki ayetini indirdi. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 397.)*

Ayet, Kitap ehlinin küfür, zulüm ve haktan yüz çevirme konusunda hepsinin bir olmadığını bildiriyor. Onlardan geceleri secdeye kapanarak Allah'ın ayetlerini okuyup duranlar vardır. Onlar, Muhammed'e @ inanan, O'nun şeriati üzere kalan ve Allah'ın yolunu izleyen kimselerdir. Bir sonraki ayet, onları insanların gaflet içerisinde oldukları bir anda Allah'a itaat ve ibadet etmeye yönelten inancı açıklıyor:

104 Gerçekten onlar Yüce Allah'a inanırlar, bu imanın gereği olan Allah Rasülüne tabi olurlar. Bu elbette böyle olacaktı. Çünkü onlar bu dine, onun Muhammed'in getirdiği tek hak din olduğunu bilerek girmişlerdi. Onlar severek ve isteyerek bu dine girmişlerdi. Aynı şekilde onlar hayırda koşuşturanlardır. Artık onlar, salih kişiler olduklarına dair, Allah'ın tanıklığını haketmiş oldular.

105 Cenab-ı Hak, kendileri için yaptıkları her bir hayır için bol sevaplar vadediyor onlara. Bunun ardından da, Allah'ın Rasülüne inanmaktan yüz çeviren diğer Kitap ehlinin ahiretteki sonlarını açıklıyor Yüce Allah:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ
شَيْئًا وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾ مَثَلُ
مَا يُنْفِقُونَ فِي هَٰذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ
أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ
وَلَٰكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا
بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ
قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ
قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَا أَنْتُمْ
أُولَاءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ
كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ
مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِبْكُمْ
سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ
شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ
تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

وَإِذْ غَدَوْتَ

116. "İnkar eden kimselerin malları ve çocukları, Allah'tan yana, onlara bir fayda vermeyecektir. İşte onlar cehennemliklerdir, onlar orada temellidirler."[106]

117. "Bu dünya hayatında harcadıklarının durumu, kendilerine zulmeden kimselerin ekinlerine isabet etmekle kasıp kavurarak onu mahveden soğuk bir rüzgarın durumu gibidir. Allah onlara zulmetmedi, ama onlar kendilerine yazık ettiler."[107]

118. "Ey İnananlar! Sizden olmayanı sırdaş edinmeyin, onlar sizi şaşırtmaktan geri durmazlar, sıkıntıya düşmenizi isterler. Onların öfkesi ağızlarından taşmaktadır, kalplerinin gizlediği ise daha büyüktür. Eğer akıl ediyorsanız, şüphesiz size ayetleri açıkladık."[108]

119. "İşte siz, onlar sizi sevmezken onları seven ve Kitapların bütününe inanan kimselersiniz. Size rasladıkları zaman: 'İnandık' derler, yalnız kaldıklarında da, size öfkelerinden parmaklarını ısırırlar. De ki: 'Öfkenizden çatlayın.' Allah kalplerde olanı bilir."[109]

120. "Size bir iyilik gelse, onların fenasına gider; başınıza bir kötülük gelse buna sevinirler. Sabreder ve sakınırsanız, onların hilesi size hiçbir zarar vermez. Allah işlediklerinin hepsini ilmiyle kuşatmıştır."[110]

121. "Hani Sen inananları savaş için duracakları yerlere yerleştirmek üzere, erkenden evinden ayrılmıştın. Allah işitir ve bilir."

106 İşte bunlar, Kitap ehlinin mümin kesimi karşısında yer alan gruptur. Bunlar sayıca da oldukça fazladır. Allah'ın azabına karşılık onlara ne malları bir fayda sağlayacaktır, ne de çocukları Onlar, ısrarla Allah ve Rasülünü inkar etmelerine karşılık olarak sonsuza kadar cehennemde kalacaklardır.

Bir sonraki ayette Yüce Allah, onların kurtuluş umutlarını tamamen yok ediyor. Şöyleki onlardan her kim, malların ve çocukların hiçbir yarar sağlamadığı günde belki bir faydası olur diye, malını mulkünü harcayıp dağıtsa, o kimsenin tüm yaptıkları boşa gidecektir.

107 İnkarcılar, hangi iyi ameli yaparlarsa yapsınlar, mallarından ne kadar harcarlarsa harcasınlar, Muhammed'e @ inanmadıkları sürece, bu yaptıkları asla onlara bir fayda sağlamayacaktır. Tıpkı bir ekin tarlasına isabet eden soğuk bir rüzgarın, onun tüm meyve ve sebzelerini yokettiği gibi, onların harcamalarını da Yüce Allah boşa götürecektir.

Kitap ehlinin batıl metodla tartışma yapanlar ve haktan yan çizenler oldukları açıklandıktan sonra, İslam ümmetinin o düşmanları sırdaş edinmemeleri konusunda İlahî uyarı geliyor. Müslümanlar sırlarını onlara açmamalı, işlerinde onlara danışmamalıdırlar:

108 İşte bu gönüllerde olanı en iyi bir şekilde bilen Allah'ın ihbarıdır. Evet onların İslam toplumu için içlerinde gizledikleri her şeyden daha büyüktür. O, ağızlarıyla söylediklerinden çok daha büyüktür. Bu açık beyandan başka nasıl bir açıklama olabilir ki?! Bu ayetleri iyice bir düşünüp anlayan yok mu?

109 Doğrusu müslüman, insanlara dış görünüşlerine göre davranmakla yükümlüdür. Münafıklar, müslümanlara inandıklarını söylerler. Bu yüzden müslümanlar, onları severler. Ayet ise onların iç yüzlerini ortaya koymaktadır Ey müminler, onlar sizi sevmezken siz onları seversiniz.

İnanan kişi, ilahî kitapların hepsine inanır. Onların ise, imandan nasipleri yoktur. Onlarda olan kin, buğz ve inkardan başka bir şey değildir. Size rasladıkları zaman: 'İnandık' derler, yalnız kaldıklarında da, size öfkelerinden parmaklarını ısırırlar. Bu ifade, onların bu ümmete karşı besledikleri kinin dozajını açıklıyor. Onlara Yüce Allah şöyle karşılık veriyor: De ki: 'Öfkenizden çatlayın.' Evet, müslümanlara ve dinlerine karşı ne denli kin duyarsanız duyun, Allah elbette nurunun tamamlayıcısıdır. Bu kinin vebali, sorumluluğu eninde sonunda size dönecek ve siz kininizle geberip gideceksiniz.

İslam ümmetinin düşmanlarının tavrı bu açıklananlarla da sınırlı değildir. Yanısıra, onların müslümanlara karşı tavırları şöyledir:

110 İşte bu ayetle Yüce Allah, bu ümmete, ne kadar güçlü plan ve tuzaklara sahip olurlarsa olsunlar düşmanlarının hilelerinden kurtulmanın yollarını gösteriyor. Onlardan kurtulmanın yolu, sabır ve takvadır. Karşılaşılan sıkıntılara katlanma ve yükümlülüklerini yerine getirerek Allah'tan sakınma.

Ardından gelen ayetlerde ise, sabır ve takvaya tutunan müslümanların Bedir'de nasıl Allah'ın yardımına erdikleri ve düşmanlarını nasıl mağlup ettikleri açıklanıyor. Uhud savaşındaysa, azıcık bir gevşeklik sonucu başlarına nasıl felaketlerin geldiği hatırlatılıyor. Bu şekilde, onların tam anlamıyla sabır ve takvaya tutunarak nasıl zafer elde edecekleri bildiriliyor. Şöyle buyuruyor Yüce Allah:

إذ همت طائفتان منكم أن تفشلا والله وليهما وعلى الله
فليتوكل المؤمنون ﴿١٢٢﴾ ولقد نصركم الله ببدر وأنتم أذلة
فاتقوا الله لعلكم تشكرون ﴿١٢٣﴾ إذ تقول للمؤمنين
ألن يكفيكم أن يمدكم ربكم بثلاثة آلاف من الملائكة
منزلين ﴿١٢٤﴾ بلى إن تصبروا وتتقوا ويأتوكم من فورهم هذا
يمددكم ربكم بخمسة آلاف من الملائكة مسومين ﴿١٢٥﴾
وما جعله الله إلا بشرى لكم ولتطمئن قلوبكم به
وما النصر إلا من عند الله العزيز الحكيم ﴿١٢٦﴾ ليقطع
طرفا من الذين كفروا أو يكبتهم فينقلبوا خائبين ﴿١٢٧﴾
ليس لك من الأمر شيء أو يتوب عليهم أو يعذبهم
فإنهم ظالمون ﴿١٢٨﴾ ولله ما في السماوات وما في الأرض يغفر
لمن يشاء ويعذب من يشاء والله غفور رحيم
﴿١٢٩﴾ يا أيها الذين آمنوا لا تأكلوا الربا أضعافا مضاعفة
واتقوا الله لعلكم تفلحون ﴿١٣٠﴾ واتقوا النار التي أعدت للكافرين
﴿١٣١﴾ وأطيعوا الله والرسول لعلكم ترحمون ﴿١٣٢﴾

122. "Hani sizden iki takım bozulup geri çekilmek üzere idi; oysa Allah onların dostu idi, inananlar yalnız Allah'a güvensinler."[111]

123. "And olsun ki, siz düşkün bir durumda iken, Bedir'de, Allah size yardım etmişti; Allah'tan sakının ki şükredebilesiniz."[112]

124. "Hani sen, inananlara: 'Rabbinizin size gönderilmiş üç bin melekle yardım etmesi size yetmeyecek mi?' diyordun."[113]

125. "Evet, eğer sabrederseniz, sakınırsanız ve onlar da hemen üzerinize gelirlerse Rabbiniz size, nişanlı beş bin melekle imdat edecektir."[114]

126. "Allah bunu, ancak size müjde olsun ve böylece kalpleriniz yatışsın diye yapmıştır. Yardım, ancak güçlü ve Hakim olan Allah katından olur."[115]

127. "İnkar edenlerin bir kısmını kesmek veya ümitsiz olarak geri dönecek şekilde onları bozguna uğratmak için."[116]

128. "Allah'ın, onların tevbelerini kabul veya onlara azab etmesi işiyle senin bir ilişiğin yoktur; çünkü onlar zalimlerdir."[117]

129. "Göklerde olanlar da, yerde olanlar da Allah'ındır. O dilediğini bağışlar, dilediğine azab eder. Allah bağışlayandır, merhamet edendir."[118]

130. "Ey İnananlar! Faizi kat kat alarak yemeyin. Allah'tan sakının ki başarıya erişesiniz."[119]

131. "İnkar edenler için hazırlanmış ateşten sakının."[120]

132. "Size merhamet edilmesi için, Allah'a ve Peygambere itaat edin."[121]

[111] Bu iki ayet, Hicretin üçüncü senesi Şevval ayında yapılan Uhud savaşından bahsetmektedir. Savaşın çıkış nedeni şunlardı: Bedir savaşında Ebu Süfyan kervanı kurtulmuştu ama, Kureyşin önde gelenleri öldürülmüştü. Savaşta öldürülenlerin çocukları Ebu Süfyan'a gelerek şu teklifte bulundular "Sen bu kervandan elde edilen geliri Muhammed ile savaşa ayır." Bu teklif üzerine, müşrikler büyük harcamalar yaparak bir ordu hazırlayıp Medine yakınlarındaki Uhud'a geldiler. Orduyu savaşa tahrik edebilmek için kadınları da onlarla birlikte çıkmıştı.

Haber Peygamberimize cuma günü ulaştı. O, müslümanlara cuma namazını kıldırıp onlarla istişare ederek şöyle dedi: "Medine dışına çıkıp orada mı inkarcılarla savaşalım, yoksa içerde savunma savaşı mı yapalım?" Medine'nin söz sahiplerinden baş münafık Abdullah b. Übey, Medine'de kalarak şehri savunma görüşündeydi. Zira Medine iyi bir kale konumundaydı. Kafirler Medine'ye saldırdıklarında, erkekler şehri savunmak için onlara karşı savunur, kadınlar ve çocuklar da tepelerine taşlar yağdırırlardı. Bedir savaşında bulunmamış olan sahabe ise, Medine dışına çıkıp düşmanı karşılama teklifinde bulundular.

Peygamberimiz iki görüş sahibine de bir şey söylemedi. Evine girdi, zırhını giyip dışarı çıktı. Bu sırada bazı sahabe, tekliflerinden pişmanlık duyarak herhalde biz Peygamberin hoşlanmayacağı bir şey yaptık, dediler ve ona şu teklifte bulundular: "Ey Allah'ın Rasülü, istersen Medine'de kalıp düşmanı burada bekleyelim?" Peygamberimiz @, şöyle cevap verdiler: "Zırhını giydikten sonra bir Peygambere, Allah'ın hükmü ortaya çıkana dek geri dönmek yaraşmaz!" Ve Peygamberimiz ashabdan bin kişi ile yola çıktı.. Abdullah b. Übey, ordunun üçte biri ile birlikte yolda onlardan ayrılıp geri döndü.. Hz. Peygamber, ordusunun kalanı ile yoluna devam ederek Uhud vadisine gelip kondu. Ordusunun sırtını dağa verip şöyle buyurdu: "Bizim emrimizden önce, sakın hiç kimse savaşa kalkışmasın!"

İbn Kesir, *(İbn Kesir, Tefsir, I, 400-401.)* olayı uzun uzadıya anlattıktan sonra şöyle devam eder:

Peygamberimiz @, yediyüz kişilik ordusunu savaş düzenine soktuktan sonra, Abdullah b. Cübeyr komutasındaki elli kadar okçuyu dağın gediğine yerleştirip şöyle buyurdu: "Yerinizde durun, sakın gediği terketmeyin!.."

Kureyş, yüzü süvari olmak üzere üç bin kişilik bir ordu ile Uhud'a gelmişti..

Derken savaş başladı. Zafer müslümanlardan yana olmaya başlamıştı. Ama Allah Teâlâ, başka bir şey diliyordu. Savaşı galip olarak bitirdiklerinde müslümanların öğrenemeyeceği bir takım dersleri onlara vermek istiyordu O. Müminleri sabır ve takvaya alıştırarak her halukarda Allah ve Rasülünün emirlerine canu gönülden uyan gerçek bir İslam askeri oluşturmak istiyordu. İşte dersler, okçuların ganimet toplayan İslam ordusunu görüp emre uymayı unutarak yerlerini terketmeleriyle başlıyordu. Halbuki onlara kesin bir emir verilmişti: "Kesinlikle sizin tarafınızdan yenilgiye uğramayalım. Savaş bizim lehimize gelişse de, aleyhimize seyretse de yerinizde durun. Hatta kuşların bizim kellelerimizi kapıp götürdüğünü görseniz bile yerinizden ayrılmayınız!"

Bu kesin ve net emir tevil götürmeyecek kadar açıktı. Ama olacağın önüne geçilemezdi. Okçular kumandanlarının sözünü unuttular. Biraz daha sabredemeyip yerlerinden ayrıldılar ve ganimet toplamaya koyuldular. O sırada henüz müslüman olmamış olan Halid b. Velid, bu fırsatı iyi değerlendirdi. Dağın yamacına çıkıp gedikten müslümanların üzerine ok yağdırmaya başladı. Müslümanlar çok çetin bir imtihanla karşı karşıya geldiler. Gerçekten çok zorlu bir gündü o gün. Ve o gün, davetin ileriki aşamalarında yararlanacakları bir takım tecrübeler kazandılar.

[112] Doğrusu Yüce Allah, başlarına bu olayların geldiği Uhud yakınlarındaki Bedir'de müslümanların önüne büyük bir zafer koymuştu. Bu şekilde onlar, Bedir'de zafere, Uhud'da ise hezimete arzedildiler. Böylece ilahî yönlendirmeleri çok iyi bir şekilde kavramış oldular. Allah'tan sakının ki şükredebilesiniz. Takvaya yönelin, Allah'a dönün, Bedir'den Uhud'a geçin ki, Allah sizin tevbenizi kabul etsin ve sizleri şükredenlerin arasına yazsın.

[113] Müslümanlar içtenlikle Allah'a yönelip peygamberlerinin etrafında kenetlensinler. Ve iyice inansınlar ki, yardım ve zafer ancak Allah katından gelecektir. Düşmanlarının sayıca çok fazla olması, çok iyi savaşa hazırlanmış olmaları onları yıldırmasın. Çünkü onlar Allah'ın koruması altında Allah'ın dinini savunuyorlar. Yoksa ne bir ganimet ve ne de dünyevi bir çıkar elde etmek için değil. Sadece Allah'ın dininin Allah'ın arzında hakim olmasını sağlamak adına vuruşuyorlar. İşte o zaman, onlara yardım etmek için melekler

bın, üç bın, beş bın ınecektir.

114 İbn Abbas şöyle der: Peygamberimize melekler geldiler. Onlar Hz. Peygambere ve ashabına bizatihi görünmüş nişanlı meleklerdi. Katade ve İkrıme , savaşçı suretinde melekler geldiğini söylerler. Yine İbn Abbas , Bedir günü gelen meleklerin beyaz sarıklarını arkalarından sarkıtmış melekler olduğunu, Huneyn savaşında ıse kızıl sarıklı melekler olduğunu söyler. Bu melekler Bedir günü dışında, bizzat savaşmamışlardır. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 402.)*

115 Yüce Allah, Bedir günü meleklerle müslümanlara yardımı, ancak onlara bir müjde olsun ve onların gönülleri iyice yatışsın diye yapmıştır. Şayet Rabbimiz isteseydi, savaşsız da onlardan sizin intikamınızı alırdı. Ama O, işin savaşla olmasını dileyerek derin hikmetler gözetmiştir. Ayet-i kerime, pek çok ilahî hıkmetleri içermektedir. Islam toplumuna düşen, bu hikmet ve dersleri iyi kavraması ve sadece kendi imkanlarıyla zaferi elde etmenin mümkün olmadığını anlamasıdır.

Şüphesiz zafer, sayı çokluğuna ve iyi techizatlı olmaya bağlı değildir sadece. Yine İslam toplumu son derece güçlü olmakla yükümlü olsa bile, zafer, yalnızca maddi üstünlükle de ilgili değildir. Elbette sebeplere sarılmak gerekır, fakat sebepler sonuçlar için yeterli değildir. Çünkü sebepleri ve sonuçları yaratan sadece Yüce Allah'tır

İşte bu incelikleri kavramış olan gerçek mümin, hiçbir hazırlıktan geri kalmadan, sayısı ve gücü ne olursa olsun hiçbir şekilde düşmandan çekinmeden Allah düşmanlarıyla cihada koşar. Şartlar ne olursa olsun sonuçta iki güzellikten biri mutlaka onu beklemektedir: Ya zafer, ya da şehadet. İşte İslam toplumu, bunu iyi kavrarsa kesin zaferlere koşar. Ama bu hikmet ve dersleri kavrayamazsa bozgun ve hezimetler onun için mukadder olur. Nitekim tarih bunun en güzel şahididir.

116 Elbette Yüce Allah isteseydi, inkarcıları daha yurtlarında iken, müslümanlarla karşılaşmaya bile fırsat bulamadan helak ediverirdi. Ama Allah'ın ince hikmeti bunu gerektirmiştir. Müminleri destekleyerek, yaptıklarının bir cezası olarak onları yok etmek, rezil ve rüsvay bırakmak ve yenilgilerle onları çatlatmayı istemiştir.

117 Hz. Enes' den rivayet edildiğine göre, Peygamberimizin @ Uhud savaşında yan dişleri kırılmış, mübarek yüzleri yaralanmış ve kan akmıştı. O sırada O @, şöyle diyordu: "Kendilerini Rabblerine çağırıp dururken Peygamberlerine böyle yapan bir toplum, nasıl iflah olabilir?!" İşte bunun üzerine Yüce Allah yukardaki ayetini indirmiştir. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 403.)*

Bu ayetin inişinden sonra Peygamberimiz @, kendisine karşı çıkanlara karşı beddua etmeyi bırakmıştır. İşte Yüce Allah, Peygamberini ve ümmetini zalimlere karşı beddua etmemeye yönlendirmiştir. Bu tüm işleri Allah'a havale etme konusunda çok yüce bir konumdur. Kim bilir bu yüce tavırla zalim zulmünü bırakıp İslama girer ve bir Allah eri oluverir. Bu, aynı zamanda Cenab-ı Hakkın yetkisi dahilinde olan bir işe müdahale etmemeyi öngören bir tutumdur.

118 Yüce Rabbimiz, göklerde ve yerde olan tüm her şeyin mülkünün sadece kendisine ait olduğunu bildiriyor. Hal böyle iken ve realite de bu iken, artık kim mülkün sahibi olabilir, kim bağışlayabilir, yahut kim azab edebilir?! Elbette sadece Yüce Allah. O'ndan başka hiç kimse bunlardan hiçbirini yapamaz.

Bu ve benzeri ayetler, yahudi ve hristiyan din adamlarının icat ettikleri günah çıkartma ve afaroz etme komedilerini iptal etmektedir.

Bu ayette vurgulamamız gereken bir husus da, ayette bağışlamanın azab etmeden önce zikredilmesidir. Bu Yüce Allah'ın engin merhametinin bir sonucudur.

119 Bedir ve Uhud savaşlarıyla ilgili konuyu kapatmadan önce, inanan insanın iç dünyasındaki çatışmadan söz eden bu ayetler araya girmiştir. Bu, faiz gibi bir günah muamelesinden arınma savaşıdır. Allah korkusundan kaynaklanan bir savaş. Tam anlamıyla İslam toplumunu kurabilmek için, faiz mikrobunun yerine, Allah uğruna gizli açık infak etmeyi yerleştiren bir mücadele.

Cahiliyye döneminde araplar, birbirlerine belli süreler için üzerinde anlaştıkları faiz karşılığında kredi verirlerdi. Belirlenen süre dolar da, borçlu borcunu ödeyemezse, daha sonra ödeyeceği faiz oranı katlanarak artırılırdı. İşte Yüce Allah, İslam toplumunu bu mikroptan kurtarmayı diledi ve faizli muameleleri onlara yasakladı.

➡ Ayette geçen, 'kat kat' ifadesi, borcun üzerinden geçecek olan her bir sene için, borcun katlanarak artmasına işaret etmektedir.

Ayette, sadece katmerli faiz muamelesinin çirkinliğine dikkat çekiliyor. Yoksa yasağın sınırı çizilmiyor. Buna göre, sadece katmerli faiz yasaktır, katmerli olmayan faiz ise bunun dışındadır, şeklinde değildir ayetin maksadı. Böyle bir anlam ayetten çıkmaz. Ayette özellikle katmerli faizin anılması, ya bu işi yapanın ne kadar çirkin bir iş yaptığını vurgulamak içindir. Ya da, katmerli faiz muamelesi yürürlükte olduğundandır. Buna göre, onların yapageldikleri bir muameleden sakındırmak için özellikle bu çeşit zikredilmiştir. Yoksa, genel olarak sadece katmerli faiz çeşidinin yasaklandığını bildirmek için anılmamıştır. Dolayısıyla, ayetten katmerli olmayan faiz muamelesinin caiz olduğu anlaşılmamalıdır. *(Bkz. Cemel, el-Fütûhâtü'l-İlahiyye, I, 313.)* Hakikatte yasaklanan, sadece Arap yarımadasında uygulanan faiz işlemleri değil; oranı ne olursa olsun tüm faiz işlemleridir. *(Seyyid Kutub, Tefsir, I, 473.)*

Bu bir tarafa, zaten Bakara suresinde, oranı ne olursa olsun tüm faiz işlemleri yasaklanmıştır. İlgili ayette Yüce Rabbimiz şöyle *buyurmaktadır:* "Ey İnananlar! Allah'tan sakının, inanmışsanız, faizden arta kalmış hesaptan vazgeçin." *(2 Bakara 278.)*

Zaman zaman, müslümanlar arasından şu şekilde aykırı bir takım sesler yükselir: Allah Teâlâ, ancak katmerli faiz işlemini haram kılmıştır. % 10 yahut % 20 oranındaki faiz işlemleri bu yasağın içine girmez.. Bunları ya cahildirler, ya da bunlar İslamı anlıyorlar, ama din düşmanlarının ekmeğine yağ sürerek onu yıkmak istemektedirler.

Halbuki, müslümanların ekonomik özgürlük içerisinde olmaları ve ekonomik sistemlerini kendi şeriatları üzerine oturtmaları hiçbir zaman İslam *düşmanlarının işine gelmez. Bu yüzden onlar, faiz üzerine kurulmayan* her türlü ekonomik sistemle savaşırlar. Bu konuda müslümanlara düşen ise, onların tezgahlarını boşa çıkarmaları ve düşmanlarının entrikalarını kavramalarıdır. Zira faiz, ne kadar güçlü olursa olsun, her toplum için bir ekonomik yıkım sebebidir. Yoksul devletlerin borçlarına karşılık ödedikleri faiz miktarlarına bakıverdiğinde bu gerçeği daha iyi anlaman mümkün olacaktır. Gerçekten toplumun kurtuluşu, Allah'tan sakınmaya bağlıdır. Takvanın yani Allah'tan çekinmenin gereklerinden biri de Allah'tan korkup faizden vaz geçmektir. İşte bu yüzden Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

120 Allah'ın peygamberine inanmayan, O'nun kitabını uygulama sahasına koymayan inkarcılar için hazırlanmış olan ateşten sakının. İşte cehennem onlar için hazırlanmıştır ve onlar mutlaka oraya gireceklerdir.

Faiz yahut başka bir konuda Allah'a itaat etmemek ve emirlerine boyun eğmemek sahibini inkara götürür. İnkar ise ateşe sürükler.

121 Doğrusu Allah'ın rahmeti, O'na ve Peygamberine itaat etmeyi bir hayat metodu kabul eden kimselerin üzerine iner. Allah'ın rahmetini isteyen kimseye düşen ise, onun anahtarlarına tutunmasıdır.

Şimdi şu faiz yasağını bildiren ayetten sonra gelen bu ayetin getirdiği hikmete bak. Faiz yasağından sonra Allah ve Peygamberine ittat geliyor. Çünkü faiz yiyen bir kimsenin Allah'a ve Rasülüne itaat edebilmesi mümkün olamaz.

وَسَارِعُوٓا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوَاتُ
وَالْاَرْضُ اُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّٓاءِ
وَالضَّرَّٓاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللّٰهُ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوٓا
اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ
اِلَّا اللّٰهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلٰى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾
اُولٰٓئِكَ جَزَٓاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ اَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾
قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ
فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾
هٰذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾
وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾
اِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَتِلْكَ
الْاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَٓاءَ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

٦٨

وَلِيُمَحِّصَ

133. "Rabbiniz'in mağfiretine ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için hazırlanmış eni gökler ve yer kadar olan cennete koşuşun."[122]

134. "Onlar bollukta ve darlıkta sarf ederler, öfkelerini yenerler, insanların kusurlarını affederler. Allah iyilik yapanları sever."[123]

135. "Onlar fena bir şey yaptıklarında veya kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı anarlar, günahlarının bağışlanmasını dilerler. Günahları Allah'tan başka bağışlayan kim vardır? Onlar, yaptıklarında bile bile direnmezler."[124]

136. "Onların hareketlerinin karşılığı Rablerinden bağışlanma ve zemininden ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetlerdir. İyi davrananların ne güzel ecri vardır!"[125]

137. "Sizden önce neler gelip geçmiştir. Yeryüzünde gezin de, yalancıların sonunun ne olduğuna bir bakın."[126]

138. "Bu, insanlara bir açıklama, sakınanlara yol gösterme ve bir öğüttür."[127]

139. "Gevşemeyin, üzülmeyin, inanmışsanız, mutlaka siz en üstünsünüzdür."[128]

140. "Eğer siz bir yara almışsanız, o topluluk da benzeri bir yara almıştı. İşte Biz böylece, Allah'ın gerçek müminleri ortaya çıkarması ve içinizden şahitler edinmesi için, bu günleri insanlar arasında döndürüp duruyoruz. Allah, zulmedenleri sevmez."[129]

[122] Bağışlanmanıza neden olan şeyleri işlemeye koşun. İyilikten hiçbir şeyi küçük görmeyin. Rabbımızın 'koşuşun' buyruğundan anlaşılması gereken şey, Allah'a itaat konusunda, içerisinde hiçbir gecikme ve savsaklamanın olmadığı çabukluktur. Allah'ın sistemini tam anlamda uygulama konusunda, ibadet, ahlak ve muamelatla ilgili tüm emirlerin yerine getirilmesinde olması gereken bir aktivitedir, ayetin istediği.

İşte sahiplerine müttakılerden olma şerefi kazandıran gerçek koşuşturma budur. Öyleyse her birimiz, Allah'a itaat ile, dünya ve dünyalıkları elde etme uğruna gerçekleştirdiğimiz koşuşturmalara bir bakalım!

[123] Cenab-ı Hak, burada cennetliklerin özelliklerini anlatıyor. Cennetliklerin özelliklerinden Allah'ın ilk zikrettiği şey, onların bollukta ve darlıkta mallarından infakta bulunmalarıdır. Onlar elleri bolken de darken de, en zor anlarda da ferah zamanlarda da, hasta iken de sağlıklı iken de hep infak ederler. Zaten insanın halı bu iki durum arasında deveran eder durur. Eğer onlar nimet içerisinde iseler infak, onlara nimet vereni hatırlatır sürekli. Darlıkta iken ise, başkalarının haklarını unutarak asla sızlanmazlar. Aksine infak etmenin belaları defedeceğine yürekten inanırlar. Yani olumlu olumsuz hiçbir durum onları Allah'a itaattan, O'nun hoşnutluğunu kazanma adına infaktan ve kullarına iyilik yapmaktan alıkoyamaz.

Burada infak özelliğinin, faiz yasağının hemen karşısında gelmesi dikkatlerimizi çekmektedir. Bunun anlamı, darlıkta ve bollukta infak, toplumu kemiren faiz belasına karşı en güzel alternatiftir. Ödünç almak isteyen bir kimse, karşılıksız olarak kendine kredi açan birini bulsa; bunun da ötesinde Allah için kendisine infak eden birine rastlasa, hiç faizle kredi almaya yönelir mi? Gerçekten müslümanların bu yüce infak geleneğini terketmeleri, faizin toplumun kanını emmesine yol açmıştır.

İnfakın ardından Rabbimiz, cennetliklerin öteki özelliklerinden öfkeyi yenme, bağışlama ve insanlara iyilik etme özelliklerini sıralıyor. Kulları bu güzellikleri takınsınlar diye.

Çünkü bunlar bizim karakteristik özelliklerimiz olmalıdır. Nice günahlar gelip geçici bir öfke sonucunda işlenmektedir. Öfkesinin peşinden sürüklenen nice insan vardır ki, iyilik ve hayırlardan mahrum olur.

Bir de, insanları bağışlamanın meyvelerine bakalım. Senin yüzünden Allah'a karşı gelen, seni üzen, her hangi bir biçimde sana kötülük eden, düşmanının yapmadığını sana yapan bir insanı bağışlayıp güzellikle davrandığında; muhakkak o kişi, günah ve isyan dünyasından Allah'a dönerek taat alemine yönelecektir. Senden gördüğü güzel ahlak sayesinde dünyası değişecektir.

[124] İşte bu da o takva sahibi güzel insanların bir başka özelliğidir. Onların Allah'tan sakınmaları, günahsız olmaları anlamına değildir elbet. Çünkü günahsızlık sadece Peygamberlere has bir durumdur. O takva sahipleri ise, kimi zaman günaha dalarlar, yahut yapmaları gereken bir emri ihmal ederler. Ama onlar, Allah'ın razı olmayacağı bir şeyi yaptıklarında, bunda direnmezler. Hemen Allah'ı hatırlayıp günahlarından bağışlanmayı dilerler O'ndan. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca, Allah'ı anarlar ve hemen gerçeği görürler." *(7 Araf 201.)* Bir günah sadır olunca, o günahların hemen peşinden tevbe ve istiğfara sığınırlar onlar.

[125] İşte onlardır sayılan bu güzellikleri huy edinenler. Eziyetlere katlananlar, Allah yolunda darlıkta bollukta mallarından harcayanlar, sürekli Allah'ı ananlar ve çokça tevbe edenler. İşte onlaradır, tüm günahlarını yok eden Allah'ın mağfireti. Allah onları, çok büyük mükafatlarla ödüllendirecektir elbet.

Bu ayetlerden sonra tekrar Uhud savaşına dönülerek şöyle buyuruluyor:

[126] Ayette ilahî bir teselli vardır. Sizin başınıza gelenlerin benzeri, sizden önceki müslümanların da başına geldi. Ama sonunda güzel son onların, helak ise inkarcıların oldu. Öyleyse yeryüzünde gezin de, yalancıların sonunun ne olduğuna bir bakın.

Ayette geçen 'sünen' kelimesi, dosdoğru yol anlamına gelen 'sünnet' kelimesinin çoğuludur...

[127] Yani bu Kur'anda işlerin gerçek yüzü, sizden öncekilerin haberleri, sadra şifa verecek hidayet ve öğütler vardır. O halde ey insan, ey Muhammedi yolun yolcusu! Ey onun hidayet meşalesini yeryüzüne taşımayı üstlenen kişi! Uhud savaşında, yahut başka bir savaşta başınıza gelenlerden dolayı üzülmeyin. Unutmayın ki, yenilgi de bir çeşit sınav ve eğitim aracıdır. Yeni zaferlere hazırlıktır.

[128] Bu ayet, sürekli İslam toplumunun sıkıntılarını kaldırıp hafifletiyor. Anlamı şudur: Cihadı sürdürürken gevşemeyin, çünkü onda iki güzellikten biri vardır sizin için: Ya zafer, yahut şehadet. O halde, hangi savaşta olursa olsun sizden şehid düşenlerden dolayı üzülmeyin. Siz en üstünsünüz, çünkü inananlar ancak sizsiniz. Bu ayet, şu gerçeğe de dikkatlerimizi çekmektedir. İmanın gereklerini yerine getirdiği sürece İslam cemaati, her zaman en üstün toplumdur.

[129] Eğer size Uhudda bir yara dokunmuş ve içinizden bir grup öldürülmüşse; düşmanlarınıza da kısa süre önce Bedirde benzeri bir yara ve ölüm dokunmuştu. Günler inananlarla inanmayanlar arasında döndürülür durur. Kimi zaman Allah'ın yardımıyla müminler zafer elde ederler. Kimi zaman da, müminlerin isyanları sebebiyle inkarcılar muzaffer olurlar. Bu durumda müminlerin yenilgisi de onlar için bir sınav ve günahlarının bağışlanma sebebi olur. Ama müminler Allah'a karşı gelmedikleri zaman, elbette Allah'ın taraftarları galip gelicidir.

الجزء الرابع — سورة آل عمران

وَلِيُمَحِّصَ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرٖينَ ۝ اَمْ حَسِبْتُمْ
اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذٖينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
وَيَعْلَمَ الصَّابِرٖينَ ۝ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ
اَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَاَيْتُمُوهُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ۝ وَمَا مُحَمَّدٌ
اِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ اَفَاِنْ مَاتَ اَوْ قُتِلَ
انْقَلَبْتُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰى عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ
اللّٰهَ شَيْـًٔا وَسَيَجْزِى اللّٰهُ الشَّاكِرٖينَ ۝ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ
اَنْ تَمُوتَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ كِتَابًا مُؤَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ
الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْاٰخِرَةِ نُؤْتِهٖ مِنْهَا
وَسَنَجْزِى الشَّاكِرٖينَ ۝ وَكَاَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ
رِبِّيُّونَ كَثٖيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَٓا اَصَابَهُمْ فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ وَمَا
ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصَّابِرٖينَ ۝ وَمَا كَانَ
قَوْلَهُمْ اِلَّٓا اَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَاِسْرَافَنَا فٖٓى اَمْرِنَا
وَثَبِّتْ اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرٖينَ ۝ فَاٰتٰيهُمُ اللّٰهُ
ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنٖينَ ۝

٦٩

141. "Bir de Allah, böylece iman edenleri günahlardan arıtmak, inkarcıları ise yok etmek ister."[130]

142. "Yoksa Allah, içinizden cihad edenleri ve sabredenleri belirtmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?"[131]

143. "And olsun ki, ölümle karşılaşmadan önce onu temenni ediyordunuz; işte onu gözlerinizle bakarak gördünüz."[132]

144. "Muhammed ancak bir Peygamberdir. Ondan önce de Peygamberler gelip geçmişti. Şimdi O, ölür yahut öldürülecek olursa gerisin geriye mi döneceksiniz? Geriye dönen, Allah'a hiçbir zarar vermez. Allah şükredenlerin mükafatını verecektir."[133]

145. "Allah'ın izni olmadan hiçbir kimsenin ölmesi söz konusu olamaz; o, belli bir vakte bağlanmıştır. Kim dünya nimetini isterse ona ondan veririz; ve kim ahiret nimetini isterse ona da ondan veririz. Elbette şükredenlerin mükafatını vereceğiz."[134]

146. "Nice Peygamberlerin yanında Rabbe kul olmuş pek çok kimse savaşmıştır. Allah yolunda başlarına gelenlerden ötürü gevşememişler, yılmamışlar ve boyun eğmemişlerdi. Allah, sabredenleri sever."[135]

147. "Dedikleri ancak şu idi: 'Rabbimiz! Günahlarımızı, işimizdeki aşırılıklarımızı bize bağışla, sebatımızı arttır, inkarcı topluluğa karşı bize yardım et.' "[136]

148. "Bu yüzden Allah onlara dünya nimetini de ahiret nimetini de fazlasıyla verdi. Allah işlerini iyi yapanları sever."[137]

[130] İşte bu da, günlerin insanlar arasında döndürülüp dolaştırılmasının bir başka hikmetidir. O da müminlerin sınanması, arınması, yetişmesi ve geleceğe hazırlanması için. İnkarcıların ise, Rabbanî terbiye ile yetişmiş olanlar eliyle yok edilmeleri içindir. Bu, onların küfürde ısrar etmeleri, hakka karşı direnmeleri nedeniyledir.

[131] Bu ayetiyle Cenab-ı Hak, Allah'a davet yolunda cihad etmeden, karşılaşılan güçlüklere katlanmadan cennete girivereceklerini sanan müminleri uyararak şöyle diyor: Bir takım sıkıntı ve savaşlarla sınanıp içinizden Allah yolunda cihad edenlerle, düşmanlara karşı koyma konusunda sabredenleri ortaya çıkarmadan sizin cennete girmeniz söz konusu olamaz. Cennete girmek öyle sanıldığı kadar da kolay değildir. Cennetin yolu zorlu bir yoldur. "And olsun, biz kendilerinden öncekileri de denemişken, insanlar, "İnandık" deyince, denenmeden bırakılacaklarını mı sanırlar? Allah elbette doğruları ortaya koyacak ve elbette yalancıları da ortaya çıkaracaktır." *(29 Ankebût 1-2.)*

Müminlerin hasretini çektikleri cennetin yolu cihaddan ve o uğurda karşılaşılan sıkıntılara göğüs germekten geçer. Davetin yorgunluklarına ve sıkıntılarına ancak bu şekilde katlanılabilir.

Allah'a itaat ve O'na yakınlığın tadını tatmış olanlara acılar ne tatlı gelir! Doğrusu o zaman, Allah yolunda karşılaşılan tüm her şey kolay ve çekilebilir hale gelir.

[132] Peygamberimizden Bedir şehidlerinin Allah katındaki derecelerini dinleyen ashab, savaşıp Allah yolunda şehadeti istemekteydiler. İşte Yüce Allah onlara Uhud'da arzulayıp durdukları şeyi bizzat gösterdi. Bu konuda Peygamberimizden şöyle bir hadis rivayet edilmiştir:

"Düşmanla karşılaşmayı arzulamayın. Ama düşmanla karşı karşıya geldiğinizde sabredin. Biliniz ki, cennet kılıçların gölgesi altındadır." *(Buharî, Cihad 112, 156; Müslim, Cihad 19, 20 Ebu Davud, Cihad 89; Darimî, Siyer 6.)*

[133] Bu ayetin Uhud günü müslümanların dağılması sebebiyle indiği rivayet edilmiştir. Kurtubî, şunları anlatır: O gün bazıları şöyle diyordu: "Muhammed öldürülmüştür. Artık onlara katılın, zaten onlar sizin kardeşlerinizdir." Bir kısmı ise şöyle diyordu: "Eğer Muhammed öldürülmüş ise, artık sizin Peygamberinize yapılanlara seyirci kalmanız söz konusu olamaz. O halde siz de ona kavuşana dek savaşa devam edin!" İşte bunun üzerine bu ayetler indi.. Bu ayet savaşta bozguna uğrayanlar için tam anlamıyla bir kınamadır. Ayetin manası şöyledir: Size bozgun yakışmaz. Muhammed öldürülmüş olsa bile, Peygamberlik ölmez, din Peygamberlerin ölümü ile yok olmaz. En doğrusunu ise Allah bilir. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 221-222.)*

[134] Cenab-ı Hak, ölüm tarihlerinin belirlendiğini haber veriyor. Buna göre Allah'ın belirlediği an gelmeden hiç kimse ölmez. Ancak o belirlenen an gelince ölmesi söz konusu olacaktır. Bu yüzden ayette 'o, belli bir vakte bağlanmıştır' buyurulmuştur. Başka bir ayette de şöyle buyurulmaktadır: "Onların süreleri dolunca onu ne bir saat geciktirebilirler ne de öne alabilirler." *(16 Nahl 61.)*

İşte bu ayet korkaklara cesaret vermekte, onları savaşa yönlendirmektedir. Yoksa korkup geri çekilmek yahut ileri atılmak ömrü ne uzatır, ne de ondan bir şey eksiltir. Savaşla, tehlikeleri göğüslemekle ölümün bir ilgisi yoktur. "Nerede olursanız olun, sağlam kaleler içinde bulunsanız bile, ölüm size yetişecektir." *(4 Nisa 78.)* "De ki: "Doğrusu kendisinden kaçtığınız ölüm mutlaka karşınıza çıkacaktır." *(62 Cuma 8.)* Nice savaşçılar, savaştan hiç geri kalmamışlar, ama sonunda yataklarında ölmüşlerdir. Şüphesiz cihad, ölüm tarihini öne almaz. Savaştan kaçmak yahut geri kalmak da ömrü uzatmaz. İşte bu gönüllerimize iyice kazımamız gereken bir kuraldır.

Doğrusu Cenab-ı Hak, ayetinde Uhud savaşına ganimet elde etmek için katılanları ayıplamakta, Allah için ve ahiret sevabı kazanmak için katılanları da övmektedir. Bu anlamda şöyle buyurulmuştur: "Ahiret kazancını isteyenin kazancını artırırız; dünya kazancını isteyene de ondan veririz; ama ahirette bir payı bulunmaz." *(42 Şurâ 20.)*

Ardından Yüce Allah, Uhud günü Peygamberimizin şehid edildiğine dair müşrik şayiasına kanarak gevşeklik gösteren ve savaştan geri duranları azarlıyor:

[135] Evet nice savaşçı Peygamberle birlikte nice kimseler savaşmışlar. Ama asla başlarına gelen şeylerden dolayı bir gevşeklik göstermemişler ve cihadı terketmemişlerdir. Aksine başlarına gelen şeylere katlanmışlar ve sabır konusunda birbirlerine yardımcı olmuşlardır. İşte siz de onlar gibi olun. Sizden sonrakilerin yolunu ➡

➡ aydınlatacak örnekler sunun. Bilin ki Allah sabredenleri sever.

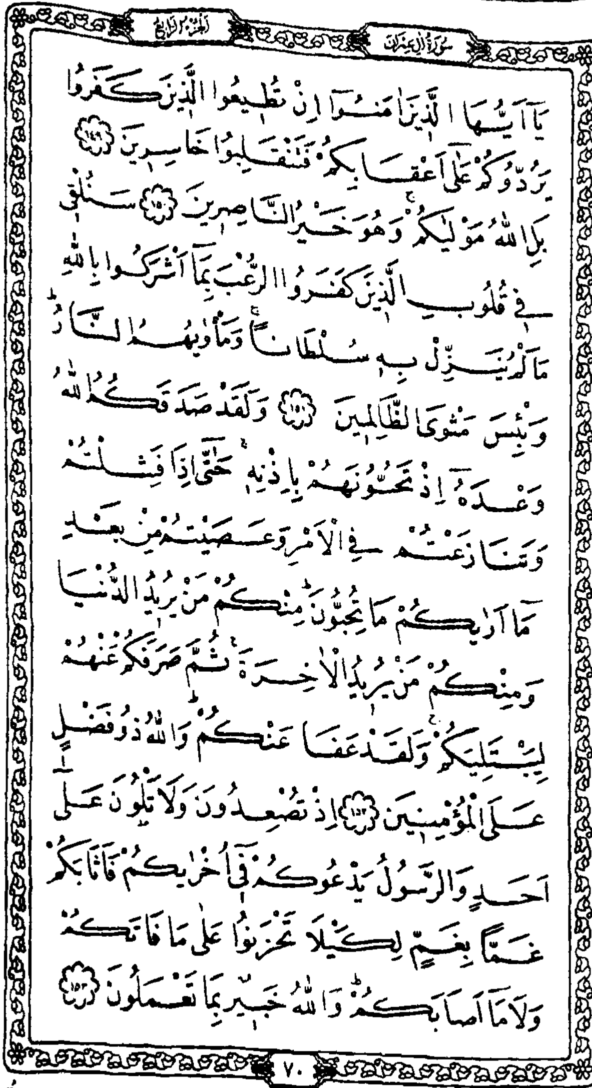
[136] Onlar anlamışlardı ki, zafer ancak Allah'a itaat etmekle kazanılacaktır. İşte bu yüzden, günahlarının bağışlanması için Rablerine yakardılar. Yine onlar çok iyi biliyorlardı ki, savaşta sebat etmek de ancak Allah'ın yardımı ve lutfu iledir. İşte bunun için de, ayaklarımızı sabit kıl, kararlılığımızı artır diye dua ediyorlardı. Çünkü zaferi Allah'tan başka verecek kimse yoktu.

İşte bu müslümanın Rabbine karşı edebidir. O, her halukarda, her türlü çilede sürekli olarak Rabbine yönelmesi gerektiğinin bilincindedir.

[137] Yüce Allah, onların yakarışlarını duydu ve onların dualarını kabul etti. Onlar düşmanlarını yenerek dünyada ganimetler elde ettiler. Cennette de yüce derecelere ereceklerdir. Çünkü onlar, Rablerine itaati en güzel bir şekilde yerine getirdiler, Rabbin hayat sistemine uygun yaşadılar, dine davet sancağını taşıdılar ve sonunda iki dünya mutluluğunu da kazandılar.

Bu konuda Fahrüddin Razî güzel bir yorum yaparak şöyle der: "Onlar, iyi yapmadıklarını itiraf edip şöyle dediler. 'Rabbimiz! Günahlarımızı, işimizdeki aşırılıklarımızı bize bağışla' Onlar yanlışlarını kabullenince Allah da onları 'işlerini iyi yapanlar' olarak adlandırdı. Sanki Yüce Allah onlara şöyle demektedir: Sen suçunu ve acziyetini itiraf edersen Ben de seni güzel ve iyilikle nitelerim, seni kendime dost kılarım. Sonuçta kulun Rabbinin huzuruna çıkabilmesi için, acizlik ve güçsüzlüğünü açıklamaktan başka bir yol yoktur. *(Razî, Tefsîr, IX, 25.)*

149. "Ey İnananlar! İnkar edenlere itaat ederseniz, sizi gerisin geriye döndürürler de kaybedenlerden olursunuz."[138]

150. "Halbuki Mevlanız Allah'tır sizin. O, yardımcıların en iyisidir."[139]

151. "Hakkında hiçbir delil indirmediği şeyi Allah'a ortak koşmalarından ötürü, inkar edenlerin kalbine korku salacağız. Onların varacağı yer cehennemdir. Zalimlerin durağı ne kötüdür!"[140]

152. "And olsun ki, Allah, size verdiği sözde durdu. Hani siz Onun izniyle kafirleri kırıp biçiyordunuz, ama Allah size arzuladığınız zaferi gösterdikten sonra gevşeyip bu hususta çekiştiniz ve isyan ettiniz; sizden kimi dünyayı, kimi ahireti istiyordu; derken denemek için Allah sizi geri çevirip bozguna uğrattı. And olsun ki O, sizi bağışladı. Allah'ın inananlara nimeti boldur."[141]

153. "Hani Peygamber arkanızdan sizi çağırırken, kimseye bakmadan kaçıyordunuz; kaçırdıklarınıza ve başınıza gelene üzülmeyesiniz diye, Allah sizi kederden kedere uğrattı. Allah, işlediklerinizden haberdardır."[142]

138 Cenab-ı Hak, daha önceki Peygamber dostlarına uymayı emrettikten sonra, inkarcılara uymaktan da sakındırmaktadır. Yani Ebu Sufyan gibi Arap müşriklerine itaat etmekten menediyor. Ayette geçen inkarcıların yahudi ve hıristiyanlar yahut münafıklar olduğu da söylenmiştir. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 232.)* Ayetin genel olarak tüm inkarcılara uymamayı ve onların yasalarına boyun eğmemeyi içine aldığını söyleyenler de olmuştur. Çünku onların kanunlarına razı olmak da onlara uymaya yol açar. *(Bkz. Cemel, el-Fütûhâtü'l-İlahıyye, I, 323.)* Bu açıklamalara göre ayette Rabbimiz, inanan kullarını inkarcılara ve nifakçılara uymaktan sakındırmaktadır. Zira onlara uymak, dünya ve ahirette rezil olmaya sebeptir.

139 Gerçekten sizin Mevlanız, yardımcınız Allah'tır. O halde O'ndan başkasını dinlemeyin. Çünkü düşmanlarınıza karşı onların kalplerine korku salarak size yardım eden yalnızca O'dur. Bu O'ndan başkasının sahip olamadığı güçlü bir silahtır.

140 Cenab-ı Hak, müminlere kendisine itaat etmelerini, yalnızca kendisini dost edinmelerini, kendisine güvenip dayanmalarını emrettikten sonra; onlara düşmanlarının gönüllerine inkar ve şirkleri nedeniyle korku salacağı müjdesini vermektedir. Yanısıra ahirette onlara acıklı bir azap hazırlamıştır O.

Rivayet edildiğine göre Uhud savaşından Mekke'ye dönen bazı müşrikler şöyle söylenerek pişmanlıklarını dile getirmişlerdir: "Geri dönelim de, şu müslümanlardan kimseyi bırakmamacasına hepsini kıralım geçirelim." Fakat Yüce Allah, onların kalplerine bir korku salmış, sonunda onlar bu niyetlerini gerçekleştirmekten vaz geçmişlerdir.

Cabir b. Abdillah, Peygamberimizin şöyle buyurduğunu bildirir: "Bana, benden önceki Peygamberlere verilmeyen şu beş şey verilmiştir: Bir aylık uzaklıktan düşmanımın kalbine korku salınmakla yardım olundum. Yeryüzü bana tertemiz bir mescid kılındı. Bana savaş ganimetleri helal kılındı. Bana şefaat hakkı verildi. Her Peygamber sadece kendi kavmine peygamber olarak gönderilirken, ben tüm insanlara gönderildim." *(Buharî, Teyemmüm 1; Salat 56; Müslim, Mesâcid 3, 5, 7, 8.)*

141 Rivayet edildiğine göre Peygamberimiz, ashabıyla birlikte Uhudda başlarına gelen şeylerden sonra Medine'ye döndüklerinde, bazıları şöyle söylenmeye başladılar. "Hani Allah bize zafer vadetmişti. Bu başımıza gelenler de neyin nesi böyle?!" İşte bunun üzerine bu ayet indi. Şöyleki, onlar savaşın başında müşrik sancaktarlarını ve ardından yedi kişiyi öldürmüşlerdi. Başlangıçta zafer müslümanlarındı. Ne ki, onlar ganimet sevdasına düştüler. Ganimet arzusuyla okçular bulundukları yeri terkettiler. Böylece hezimete uğradılar. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 233-234.)* Bunun sebebi, okçuların, Peygamberimizin, her ne pahasına olursa olsun yerlerinizden ayrılmayın, emrini dinlemeyip yerlerini terketmeleridir. Ordunun tek bir hedefi olmalı ki, zafer onlara mukadder olsun. Ama hedef birliği bozulduğu zaman hezimet kaçınılmaz olacaktır elbet.

Ardından merhametlilerin en merhametlisi olan Yüce Allah, başlarına gelenlerden iyice ders aldıktan sonra lutfu keremiyle onları bağışladığını bildiriyor:

142 Müminler gevşeyip dağıldıklarında, aralarında anlaşmazlığa düşüp; okçular yerlerini terkederek aralarında ahirete dünyayı tercih edenler türeyince Allah, zaferi onlardan uzaklaştırdı. Aynı şekilde Yüce Allah, keder üstüne keder verdi onlara. Hem ganimetleri kaybettiler, hem bozguna uğradılar. Hem şehid verdiler, hem de yara aldılar. Ama bu onlar için bir sınav ve taate alıştırmak için bir antrenmandı. Bundan sonra bir daha, ganimet sevdasıyla anlaşmazlıklara düşerek üstlendikleri temel görevleri ihmal etmesinler diye.

Ayetin sonunda ise Cenab-ı Hak, 'Allah, işlediklerinizden haberdardır' buyurarak benzeri bir anlaşmazlığa tekrar dönenleri tehdit etmektedir. Bu ifadede aynı zamanda, Allah'ı dinleyip emirlerine tutunanlar için bir yardım ve zafer vaadi de vardır.

الجزء الرابع — سورة آل عمران

ثم أنزل عليكم من بعد الغم أمنة نعاسا يغشى طائفة منكم
وطائفة قد أهمتهم أنفسهم يظنون بالله غير الحق ظن
الجاهلية يقولون هل لنا من الأمر من شيء قل إن الأمر
كله لله يخفون في أنفسهم ما لا يبدون لك يقولون
لو كان لنا من الأمر شيء ما قتلنا هاهنا قل لو كنتم في بيوتكم
لبرز الذين كتب عليهم القتل إلى مضاجعهم وليبتلي
الله ما في صدوركم وليمحص ما في قلوبكم والله عليم بذات
الصدور ﴿١٥٤﴾ إن الذين تولوا منكم يوم التقى الجمعان إنما
استزلهم الشيطان ببعض ما كسبوا ولقد عفا الله عنهم
إن الله غفور حليم ﴿١٥٥﴾ يا أيها الذين آمنوا لا تكونوا
كالذين كفروا وقالوا لإخوانهم إذا ضربوا في الأرض
أو كانوا غزى لو كانوا عندنا ما ماتوا وما قتلوا ليجعل
الله ذلك حسرة في قلوبهم والله يحيي ويميت والله
بما تعملون بصير ﴿١٥٦﴾ ولئن قتلتم في سبيل الله
أو متم لمغفرة من الله ورحمة خير مما يجمعون ﴿١٥٧﴾

٧١

154. "Kederden sonra, bir takımınızı kendinden geçirecek şekilde size bir huzur ve emniyet indirdi; oysa bir takımınız da kendi dertlerine düşmüşlerdi. Haksız yere Allah hakkında, cahiliyye devrinde olduğu gibi inanıyorlar. 'Bu işte bizim bir fikrimiz var mı?' diyorlardı; De ki: 'Buyruğun hepsi Allah'ındır.' Sana açamadıklarını içlerinde gizliyorlar. 'Bu işte bizim fikrimiz alınsaydı, burada öldürülmezdik' diyorlar. De ki: 'Evlerinizde olsaydınız, haklarında ölüm yazılı olan kimseler, yine de devrilecekleri yere varırlardı.' Bu, Allah'ın içinde olanı denemesi, kalplerinizde olanı arıtması içindir. Allah gönüllerde olanı bilir."[143]

155. "Doğrusu iki topluluğun karşılaştığı gün, içinden yüz çevirenlerin, yaptıklarının bir kısmından ötürü şeytan ayaklarını kaydırıp yoldan çıkarmak istemişti. Allah, and olsun ki, onları affetti. Allah bağışlayandır. Halim'dir."[144]

156. "Ey İnananlar! Yolculuğa çıkan veya savaşa giden kardeşleri hakkında: 'Onlar yanımızda olsalardı ölmezler ve öldürülmezlerdi' diyen inkarcılar gibi olmayın ki, Allah bunu onların kalplerinde bir hasret olarak bıraksın. Dirilten de öldüren de Allah'tır. Allah işlediklerinizi görür."[145]

157. "Allah yolunda öldürülür veya ölürseniz, size Allah'tan onların topladıklarından hayırlı bir mağfiret ve rahmet vardır."[146]

143 Bu derslerden sonra Allah Teâlâ, Allah'a ve Peygamberine yönelen müminlere lutfetti. Onları bir uyuklama aldı ve bu sayede onlar güven ve emniyet içerisinde kaldılar.

Münafıklar ise, onlar kendi dertlerine düşen kimselerdi. Yüce Allah, müminlere lutfettiği bu nimetten onları mahrum kıldı. Çünkü onların tek derdi kendi canlarını kurtarmaktı. Onlar Allah'ın hiçbir zaman Rasülüne yardım etmeyeceğini ve Hz. Peygamberle müminlerin bir daha Medine'ye dönemeyeceklerini sanmışlardı.

Daha sonra ayet-i kerime, onlardan sadır olan 'Bu işte bizim bir fikrimiz var mı?' şeklindeki cahilane bır biçimde söylenen zanlara dikkat çekmektedir. Onlar, Peygamberimizi kınamak için bu sözü sarfediyorlardı. Güya O, onlara danışmamış, onların görüşlerine itibar etmemişti. Onlar, o bizim görüşlerimiz doğrultusunda hareket etseydi de, biz Medine'de kalsaydık ve savaş için Medine dışına çıkmasaydık 'burada öldürülmezdik.' demekteydiler.

Bu onların cehalet, kötülük ve imanlarının köksüzlüğünden kaynaklanıyordu. Halbuki tedbir takdirin önüne geçemez, sakınmak takdir olunan şeye engel olamazdı. Yüce Allah, onların cehaletlerini suratlarına çarpmaktadır. Şöyleki O, kesin, değişmez ve kaçılıp kurtulunmaz kaderini uygulamak için, kendisine savaş farz kılınan kimsenin gönlünü savaş için evinden çıkıp cepheye gitmeye açıyordu. Aynı şekilde Onun, bir takım bela, musibet ve sıkıntılarla müslüman kullarını denemesi; gönüllerdeki iman, ihlas yahut şüphe ve nifakın ortaya çıkmasını sağlamak ve bunu kullarına göstermek içindi. O, elbette gönüllerde gizlenen her şeyi, en iyi bir biçimde bilendir.

144 Bozgun anında, dağa tırmanmayıp müşrik ordusunun önünden kaçarak Medine'yi boylayanlar, şeytanın kaydırdığı kimselerdir şüphesiz. Güya onlar öldürülmemek için savaş alanında kalmayı uygun görmemişlerdi.

Ardından Yüce Rabbimiz, engin merhamet ve lutfu kereminin, Uhud dersini gönlüne kazıyarak, yaptıklarından bin pişman bir şekilde Rabbine dönen kimseler için olduğunu bildiriyor. Onun bağışlaması ve yarlıgaması onlar içindir elbet. Senin şanın ne yücedir ey bağışlayan ve merhamet eden Allahım!

145 Bu ayette Yüce Allah, mümin kullarını inkarcılara benzemekten sakındırmaktadır. Yolculuk ve savaşlarda ölen yandaşları için batıl inançlarını dile getiren kafirler gibi olmamalarını istemektedir. Onlar diyorlardı ki; Onlar yola çıkmasalardı, yahut savaşa katılmasalardı başlarına gelen şeyler onları bulmayacaktı. Bunlara cevaben Rabbimiz şöyle buyuruyor: Ey iman edenler! Siz bu inkarcılar gibi olmayın. Doğrusu tüm olanlar bir kader ve ecele göredir. Önceden planlanmış olarak meydana gelmektedir. Allah ise, salih kullarının arasından kendi yolunda şehid düşenleri seçip çıkarmak ister. O inkarcıların bu sözleri ise, başlarına gelen şeyler üzerine gönüllerinde bir hasretten başka bir şey bırakmamaktadır.

O halde, şunu iyi bilin ki, hayat ve ölümü planlayan Allah'tır. Öldüren de, diri kılan da O'dur. Yoksa, çeşitli amaçlara yönelik olarak yapılan ne bir yolculuğun, ne bir savaşın, onların sandığı gibi olanlara bir etkisi yoktur.

146 Gerçekten Allah yolundaki bir öldürme yahut öldürülme, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır.Çünkü şehidliğe denk olacak başka bir üstünlük yoktur. O, Allah'tan bir rahmet ve günahların bağışlanma sebebidir. Bundan daha iyi bir hayır olabilir mi hiç?

ولئن متم او قتلتم لالى الله تحشرون ﴿١٥٨﴾ فبما رحمة من الله
لنت لهم ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك
فاعف عنهم واستغفر لهم وشاورهم في الامر فاذا عزمت
فتوكل على الله ان الله يحب المتوكلين ﴿١٥٩﴾ ان ينصركم الله
فلا غالب لكم وان يخذلكم فمن ذا الذي ينصركم من بعده
وعلى الله فليتوكل المؤمنون ﴿١٦٠﴾ وما كان لنبي ان يغل
ومن يغلل يأت بما غل يوم القيمة ثم توفى كل
نفس ما كسبت وهم لا يظلمون ﴿١٦١﴾ افمن اتبع رضوان الله كمن
باء بسخط من الله ومأويه جهنم وبئس المصير ﴿١٦٢﴾
هم درجات عند الله والله بصير بما يعملون ﴿١٦٣﴾ لقد
من الله على المؤمنين اذ بعث فيهم رسولا من انفسهم
يتلوا عليهم اياته ويزكيهم ويعلمهم الكتاب
والحكمة وان كانوا من قبل لفي ضلال مبين ﴿١٦٤﴾ اولما
اصابتكم مصيبة قد اصبتم مثليها قلتم انى هذا
قل هو من عند انفسكم ان الله على كل شيء قدير ﴿١٦٥﴾

لما

158. "And olsun ki, ölseniz de, öldürülseniz de Allah katında toplanacaksınız."[147]

159. "Allah'ın rahmetinden dolayı, sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onlara mağfiret dile, iş hakkında onlara danış, fakat karar verdin mi Allah'a güven, doğrusu Allah güvenenleri sever."[148]

160. "Allah size yardım ederse, sizi yenecek yoktur; eğer sizi yardımsız bırakıverirse, O'ndan başka size yardım edecek kimdir? İnananlar yalnız Allah'a güvensinler."[149]

161. "Hiçbir Peygambere ganimete ve millet malına hıyanet yaraşmaz; kim hıyanet ederse, kıyamet günü yaptığı ile gelir, sonra, haksızlık yapılmaksızın herkese kazanmış olduğu ödenir."[150]

162. "Allah'ın rızasına uyan kimse, Allah'ın hışmına uğrayan gibi midir? Bu kimsenin varacağı yer cehennemdir; O ne kötü varılacak yerdir!"[151]

163. "Onlar Allah katında derece derecedir. Allah, işlediklerini görmektedir."[152]

164. "And olsun ki Allah, inananlara, ayetlerini okuyan, onları arıtan, onlara Kitap ve hikmeti öğreten, kendilerinden bir Peygamber göndermekle iyilikte bulunmuştur. Halbuki onlar, önceleri apaçık sapıklıkta idiler."[153]

165. "Başkalarını iki misline uğrattığınız bir musibete kendiniz uğrayınca mı: 'Bu da nereden?' dersiniz? De ki: 'O, kendinizdendir'. Doğrusu Allah her şeye Kadir'dir."[154]

147 Ölsenız de, öldürülsenizde sonunda dönüşünüz Allah'a olacaktır. Tüm bunları elinde tutan sadece Yaratıcınızdır. Siz O'nun huzurunda toplanacak ve yaptıklarınızın karşılığını bulacaksınız. İyiliklere karşılık iyilik ve güzellikler, kötülüklere karşılık ise ceza ve azaplar.

Bu ayetin ardından Yüce Allah, Rasülünden yüce bir ahlak örneği sunuyor. Uhud günü, okçuların emre karşı gelmesi sebebiyle tadılan yenilgiler sonucu ulaşılan yüce duygulara işaret ederek şöyle buyuruyor:

148 Cenab-ı Hak Peygamberine ve müminlere, bir nimet hatırlatması yapıyor. Uhud'da emrini dinlemeyenlere karşı gösterdiği yumuşak davranması sebebiyle özelde Peygamberimize, genelde ise onu ızleyen ümmetine hatırlatıyor. Allah'ın sana ve onlara olan acıması dışında, hangi şeyle Allah seni onlara karşı yumuşak davranmanı müyesser kılardı, diyor.

Gerçekten de, Hz. Peygamberin merhameti ve yumuşak davranması, insanların Peygamberimizin etrafında toplanmalarını sağlamıştır. Eğer o, böyle bir tutum sergilemeseydi insanlar çevresinden dağılıp giderlerdi.

İşte, ınsanları Allah'a çağıran her davetçinin bu güzel huya sahip olması gerekir ki, Allah'ın izniyle kalpler onun etrafında toplansınlar.

Ayetin devamında Yüce Rabbimiz, Peygamberimize onları affetmesi emrini veriyor. Bununla da kalmıyor, onların bağışlanmasını dilemesini ondan istiyor. Ardından da, onlarla istişare yapmasını emrediyor. Aslında o, hiç kimseyle istişare yapmaya muhtaç biri değildi, ama o, bu konuda da ardından gelenlere yol gösteriyor, örneklik sergiliyordu.

Ey Muhammed, bir işte istişare yaptıktan sonra yapman gereken şey ise Allah'a güvenmendir. Doğrusu Allah, tevekkül sahiplerini sever. Ümmetin de aynı şeyi yapsın. İşin bitmesi için yapılması gereken her şey en güzel bir biçimde yapıldıktan sonra gereken, Allah'a güvenmek, sonuçları O'na havale etmektir.

149 Ayet-i kerime, inananların gönlüne şunu yerleştiriyor: Zafer ve yenilgiyi yaratan sadece Allah'tır. Cenab-ı Hak, bir takım etkenleri belirler. Bu etkenler, ne kadar çok olursa olsun, ne kadar maddî güç bir araya gelirse gelsin, toplum Allah'ı unutursa yenilgi kaçınılmaz olur. Zira, Allah sizi yardımsız bırakacak olsa, O'ndan başka size yardım edecek hiç kimse yoktur. O, size yardım ettiğinde de, hiç kimse sizi yenemez.

İşte bu, hayatımızda bizden hiç ayrılmaması gereken bir derstir. Aksi takdirde biz inkara ve cahiliyyeye yönelmiş oluruz. İşte bu bizim, Allah ile olan bağlantımızı sağlayan belgedir.

150 Uhud günü okçular, ganimete diğer müslümanlar konarlar da kendilerine bir şey düşmez endişesiyle yerlerini bırakıp emri ihlal edince, Yüce Allah onlara şu gerçeği bildiriyor: Hiç şüphesiz ganimet paylaşımı konusunda Peygamber haksızlık yapmaz, bu konuda hiçbir şekilde hıyanet de etmez. O halde, bu konularda onu itham etmeğe sizin hakkınız yoktur. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 254.)*

Gerçekten tüm Peygamberler günah işlemekten korunmuşlardır. Bu yüzden onlardan hiçbirinin, her hangi bir şeyde, haksızlık ve hıyanet etmesi söz konusu olamaz. Onlar ilahî vahiy kendilerine emanet edilmiş kimseler iken, nasıl olur da hıyanet edebilirler. Üstelik onların güvenilirliği de insanlar arasında yaygınlaşmış ve tescil edilmiştir.

151 Allah Teâlâ, kendi hoşnutluğunu dileyerek hıyanet etmeyen ve Allah'ın rızasını elde etmekten başka bir gayesi olmayan kimse ile, Peygamberden yüz çevirip inkar ve hıyaneti dileyen kimseyi elbette bir tutmaz. Çünkü bunların ilki, dünya ve ahirette O'nun rızasını kazanmıştır, diğerinin varacağı yer ise cehennemdir. Gerçekten cehennem ne kötü varılacak yerdir. "Kendilerini Allah'a vermiş olanları hiç suçlular gibi tutar mıyız? Ne oluyorsunuz? Ne biçim hükmediyorsunuz?" *(68 Kalem 35-36.)* Vadettiğimiz güzel bir nimete kavuşan kimse; dünya hayatında kendisine bir geçimlik verdiğimiz, sonra kıyamet günü azap için getirilen kimse gibi midir? *(28 Kasas 61.)*

152 İyiler ve kötüler derece derecedirler. Onların makamları farklı farklıdır. Allah'ın hoşnutluğunu kazanma derdine düşen kimse ve Allah'ın gazabını isteyen kimseler Rableri katında ayrı ayrı konumda olacaklardır. O halde, Allah'ın işlediklerinizi ve içinizden geçirdiklerinizi çok iyi bildiğini goz önünde bulundurun ve ona göre önleminizi alın.

153

[154] Uhud savaşı ve onda müslümanların başlarına gelen şeylerden söz edilmeye devam edilmektedir. Ayetler, Allah'ın Bedir'de müslümanlara verdiği nimetleri hatırlatıyor. Uhud hezimetinin sebepleri gözler önüne seriliyor. Başa gelen her bir musibette, her müslümanın kendi nefsini sorgulaması ve nerede yanlış yaptığını araştırıp incelemesi isteniyor.

'Siz iki misline uğrattınız.' Bedirde, müslümanlar, Uhud günü kafirlerin elde ettiklerinin iki katını kazanmışlardı. O halde niçin bunu yadırgayarak şöyle diyorsunuz: 'Bu yenilgi ve ölümler bizim başımıza nereden geldi? Halbuki biz, Allah için savaşıyoruz. Biz müslümanlarız. Aramızda Allah'ın Rasülü var. Karşımızdakiler müşriklerdir. Buna rağmen nedir bu başımıza gelenler?!' De ki: 'O, kendinizdendir'. Yani okçuların Peygamber emrine aykırı hareket etmeleridir bunun sebebi.

وما أصابكم يوم التقى الجمعان فبإذن الله وليعلم المؤمنين
﴿١٦٦﴾ وليعلم الذين نافقوا وقيل لهم تعالوا قاتلوا في سبيل
الله أو ادفعوا قالوا لو نعلم قتالا لاتبعناكم هم للكفر يومئذ
أقرب منهم للإيمان يقولون بأفواههم ما ليس في
قلوبهم والله أعلم بما يكتمون ﴿١٦٧﴾ الذين قالوا لإخوانهم
وقعدوا لو أطاعونا ما قتلوا قل فادرءوا عن أنفسكم الموت
إن كنتم صادقين ﴿١٦٨﴾ ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله
أمواتا بل أحياء عند ربهم يرزقون ﴿١٦٩﴾ فرحين بما آتاهم الله
من فضله ويستبشرون بالذين لم يلحقوا بهم من خلفهم
ألا خوف عليهم ولا هم يحزنون ﴿١٧٠﴾ يستبشرون بنعمة
من الله وفضل وأن الله لا يضيع أجر المؤمنين ﴿١٧١﴾ الذين
استجابوا لله والرسول من بعد ما أصابهم القرح للذين
أحسنوا منهم واتقوا أجر عظيم ﴿١٧٢﴾ الذين قال لهم
الناس إن الناس قد جمعوا لكم فاخشوهم فزادهم
إيمانا وقالوا حسبنا الله ونعم الوكيل ﴿١٧٣﴾

حزب ٣

٧٣

166. "İki topluluğun karşılaştığı günde başınıza gelenler, Allah'ın izniyledir. Bu, inananları belirlemek içindir."[155]

167. "Aynı şekilde münafıklık edenleri de belirtmesi içindir. Münafıklık edenlere: 'gelin, Allah yolunda savaşın, veya hiç olmazsa savunmada bulunun' dendiği zaman: 'Eğer savaşmayı bilseydik, peşinizden gelirdik' dediler. O gün, onlar imandan çok inkara yakındılar. Kalplerinde olmayanı ağızlarıyla söylüyorlar. Allah gizlediklerini onlardan iyi bilir."[156]

168. "Onlar oturup, kardeşleri için: 'Bize itaat etselerdi öldürülmezlerdi' dediler. De ki: 'Eğer doğru sözlü iseniz, ölümü kendinizden savın da görelim.' "[157]

169. "Allah yolunda öldürülenleri ölüler saymayın, bilakis Rableri katında diridirler ve rızıklanırlar."[158]

170. " Allah'ın bol nimetinden onlara verdiği şeylerle sevinç içinde, arkalarından kendilerine ulaşamayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeyeceklerini müjdelemek isterler."[159]

171. "Onlar Allah'tan olan bir nimeti, bolluğu ve Allah'ın, müminlerin ecrini zayi etmiyeceğini müjdelemek isterler."[160]

172. "Kendileri savaşta yara aldıktan sonra Allah ve Peygamberin çağrısına koşanlara, hele onlardan iyilik edip sakınanlara büyük ecir vardır."[161]

173. "İnsanlar onlara: 'Düşmanınız olan insanlar size karşı bir ordu topladılar, onlardan korkun' dediler. Bu, onların imanını artırdı da: 'Allah bize yeter. O ne güzel Vekil'dir' dediler."[162]

[155] Bu ayetinde Yüce Allah, evrende olan her şeyin ancak Allah'ın izniyle meydana geldiğini bildirmektedir. Sizin düşman önünden kaçmanız da, bir kısmınızın öldürülmesi de, yaralanması da hep Allah'ın kaza ve kaderi ile gerçekleşir. Bütün bunların bir başka hikmeti de, sabreden ve tereddüt etmeden kararlı bir şekilde yerlerinde duran müminleri ortaya çıkartmaktır. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 425.)*

[156] Doğrusu Uhudda müminlerin yenilgiye uğramalarının hikmetlerinden biri de, Allah'ın ezelî ilminin, bir belge olarak insanlara gösterilmesiydi. Şöyleki, Yüce Allah şehadet arzusuyla kararlı bir biçimde Peygamberle beraber duran inananları; Peygamberle birlikte savaşa çıktıkları halde yarı yoldan dönen Abdullah b. Übey b. Selûl 'ün başı çektiği münafıklardan ayırt etmektedir. Onları savaşa ve yardıma yönlendirmek üzere müminlerden de bir grup onların peşine düşmüştü. İşte buna işaret edilmek üzere 'hiç olmazsa savunmada bulunun' denilmiştir. Bunun anlamı, savaşa katılmaksızın bizim yanımızda durun da, caydırıcı olması için düşmanların önünde çok kalabalık görünelim, demektir. Ama onlar şöyle diyerek gerekçelerini sıraladılar: 'Eğer savaşmayı bilseydik, peşinizden gelirdik.' Mücahid'e göre bu ifade, sizin savaşacağınızı bilsek sizinle birlikte gelirdik, ama siz bir savaşla karşılaşmayacaksınız, anlamındadır. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 425.)*

Onlar o gün, imandan çok inkara yakındılar. Yani, onların foyaları meydana çıkmış, onları müslüman sananların yanında münafık oldukları anlaşılmıştır. Onlar gerçekte kafirler oldukları gibi, görünüşte de küfre yakın kimselerdir. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 267.)*

[157] Savaş bitip olanlar olunca, münafıklar içlerindeki zehirlerini kusarak şöyle dediler: Bizim görüşümüzü kabullenip bizi dinleseler ve Medine dışına çıkmasalardı, onlardan kimse öldürülmezdi. İşte bu çarpık anlayışı düzeltmek için şu ifade geliyor: 'Eğer doğru sözlü iseniz, ölümü kendinizden savın da görelim.' Haydi bakalım, Azrail, savaş dışında canınızı almak için geldiğinde ölümü başınızdan savın da görelim. Eğer görüş ve zanlarınızda gerçekten doğru sözlü kimselerseniz, haydi bunu yapın da görelim! Ama ne mümkün, ölümü defetmek ve ondan kurtulmak?!

[158] Cenab-ı Hak, münafıkların arasından müminleri seçip çıkardıktan ve münafıkların çarpık anlayış ve sahtekarlıklarını gözler önüne serdikten sonra, şehidlerin sonları konusunda inananların gönüllerini yatıştırıyor. Bu ayet, şehidler hakkındaki bir takım anlayışları düzeltmek için gelmiştir. Yüce Allah bize, şehidlerin bu dünyada öldürülmüş olsalar bile, onların ruhlarının diri olduğunu ve cennetten rızıklandırıldıklarını bildiriyor.

Ayetin Uhud şehidleri hakkında indiği de söylenmiş, tüm şehidlerle ilgili olduğu da söylenmiştir. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 268.)*

İlim adamlarımız şehidlerin diriliği konusunda çeşitli görüşler ileri sürmüşlerdir. Çoğunluk, şehidlerin gerçekten diri oldukları görüşündedir. (Daha geniş bilgi için bkz. Zâdü'd-Düât, II, 95.) Kimileri şöyle demiştir: 'Onlar kabre konunca ruhları onlara tekrar verilir ve onlar rızıklanırlar. Aynı şekilde kafirler de kabirlerinde diriltilirler ve azabı tadarlar.' Mücahid, onlar cennet meyveleriyle rızıklanırlar, cennette olmadıkları halde cennetin kokusunu alırlar, demiştir. Bazıları ise ayetteki bu ifadenin mecaz olduğunu, Allah'ın hükmünde onların cennette nimetlendirilmeyi hakkettiklerini bildirmek için olduğunu söylerler. Bu tıpkı 'falan ölmedi' yani hatıralarda yaşıyor, demektir. Şairin şu beytinde olduğu gibi. "Müttakî'nin ölümü, ölümsüzlüğün ta kendisidir. Nitekim ölüp gittiği halde, insanların gözünde dipdiri kalan insanlar vardır.." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 269.)*

[159] Gerçekten Allah'ın kelimesini yüceltme uğruna can veren şehidler, nimetler içerisinde imrenilecek bir haldedirler. Kendilerinden sonra Allah yolunda öldürülen kardeşlerine, kendilerinin öncüler olduklarını, onlara önlerindeki ölümden korkmamalarını, arkalarında bıraktıkları için de üzülmemelerini muştulamak isterler.

Yüce Allah, onların Rableri katında rızıklanan diriler olduğunu bildirdikten hemen sonra, onların onlarca kere dünyaya geri dönüp öldürülmeyi arzuladıklarını haber veriyor.

Enes b. Malik, Peygamberimizin şöyle buyurduğunu rivayet eder: "Öldükten sonra Allah katında hoşuna giden hayırlı bir ortamı bulan hiç kimse bir daha dünyaya dönmek de, dünya ve içindekilerin kendisinin olmasını da istemez. Ancak şehid bunun dışındadır. Çünkü o, şehadetin üstünlüğünü görünce dünyaya dönüp tekrar öldürülmek ister." *(Buhârî, Cihad 7; Müslim, İmâret 108.)*

Evet şehidler, Allah yolunda durmadan cihad eden kardeşlerini müjdelemek isterler. Rablerinin ➡

➡ kendilerine cennette verdiklerini görünce şöyle derler: "Keşke dünyadaki kardeşlerimiz de, bizim gördüğümüz bu izzet ikramları bilerek çalışsalar."

Gerçekten bu ayet, Allah yolunda şehadete yönlendirmek için yeterli bir delildir.

160 Hakıkaten onlar, Rableri katında sayısız üstünlük ve pek çok müjde içerisindedirler. Bütün bunlardan sonra, Allah yolunda şehadete ermek için paçaları sıvayan var mı?

Evet bu ümmet, cihadı terkettikten sonra geriledi. Bu ümmet, dünyaya meyledip ahirete dünyayı tercih ederek duşmanlarından korkup kaçalıdan beri, düşmanları aç kurtların sofraya üşüştüğü gibi üzerine üşüşmuştür!

161 Ayet, Hamrâü'l-Esed gazvesinden bahsetmektedir. Yüce Allah'ın kendi yolunda savaşırken Uhud' da şehid düşenler hakkında, onlara hazırladığı lutuf ve ikramlarını hatırlatarak en güzel ve en latıf taziye çeşitleriyle muminlere baş sağlığı dilemesinden sonra..Evet bütün bunlardan sonra Yüce Rabbimiz Uhud'da, düşmanlarını korkutmak ve onların kökünü kazımak için bir araya gelen müminlerden söz etmektedir.

Söz konusu edilen gazve şu şekilde gerçekleşmişti: Ebu Süfyan ve arkadaşları Uhud' dan dönüp Ravhâ denilen yere vardıklarında pişmanlık duymuşlar ve "Onların pek çoğunu öldürdük, ama bir kısmı kaldı. Biz niçin onları sağ bıraktık? Haydin dönelim ve hepsinin kökünü kazıyalım." diyerek geri dönmeye niyetlenmişlerdi. Düşmanın bu şekilde sözleştikleri Peygamberimize ulaşınca O, inkarcıları korkutmak ve onlara kendinin ve ashabının gücünü göstermek amacıyla ashabını Ebu Süfyan'ı aramak için yola çıkmaya çağırdı ve onlara şöyle seslendi. "Ben bugün, benimle birlikte savaşta hazır olanlarla birlikte yola çıkmak istiyorum." Bu çağrı üzerine Peygamberimiz ashabıyla birlikte yola çıktılar. Sayılarının yetmiş kişi olduğu söylenmiştir. Medine'ye üç mil kadar uzaklıktaki Hamrâü'l-Esed denilen yere kadar gelindi. Orada Yüce Allah, düşmanın kalbine bir korku salmış ve onlar çatışmaya cesaret edemeden dağılıp gitmişlerdi. (Razî, Tefsîr, IX, 79.) Müşrikler hızla oradan uzaklaşıp Mekke'ye varmışlardı. Bu gazve, Uhud savaşının ertesi sabahı olmuştu. Peygamberimiz @, pazartesi, salı ve çarşamba günleri orada kalıp Medine'ye döndü. Böylece Uhud savaşında açık bir bozgunun olmadığı teyid edilmiş oldu. Çünkü hezimetin, toprak ele geçirmek, karşı tarafın liderini öldürmek yahut kadınları esir almak gibi bir takım emmareleri vardı ki, bunların hiçbirisi bu savaşta gerçekleşmemişti.

İşte Yüce Allah, tüm bu sıkıntı ve zor anlara rağmen, Allah Rasülünün çağrısına uyarak ona icabet edenler için çok büyük mükafatlar vadederek şöyle buyurmuştur: Onlardan iyilik edip sakınanlara büyük ecir vardır.

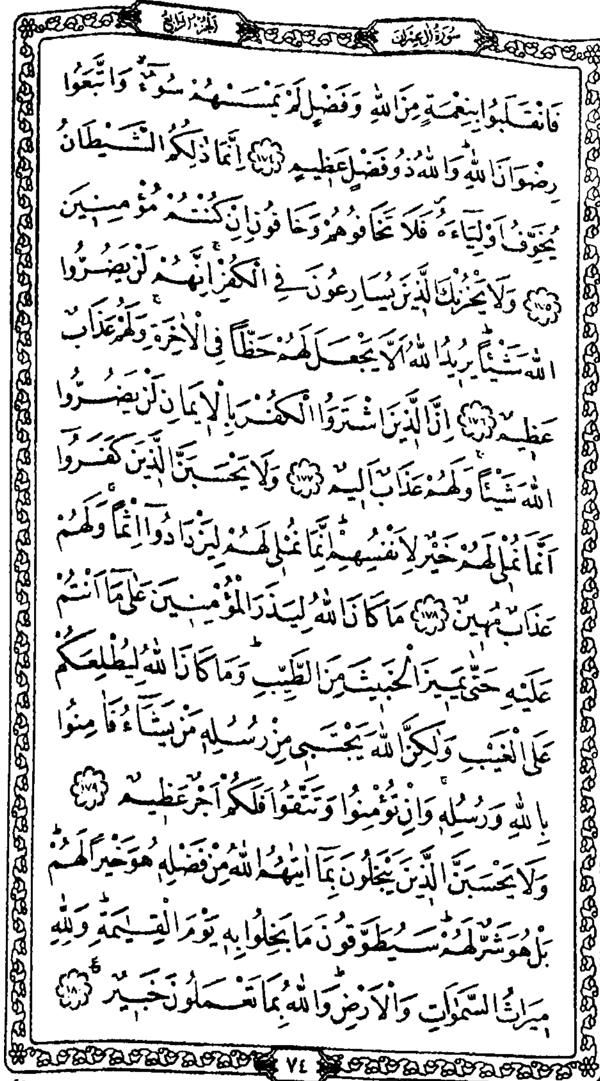
162 İniş sebebi özel olsa da, bu ayet, müslümanların hiçbir zaman bir araya gelen düşmanlarından korkmamaya, Rablerinin kendilerine yeteceğine inanmaya çağırmaktadır. Gerçekten de O, onlara yetendir. O, ne güzel vekildir.

Düşmanın, müslümanlarla savaş için toplanıp bir araya gelmeleri, gerçek müslümanların ancak imanını artırır; onları Allah'ın ipine sımsıkı sarılmaya, dinlerine güvenmeye, Mevlalarına yürekten inanmaya götürür. Nitekim Peygamberimiz ve ashabı, ' Düşmanınız olan insanlar size karşı bir ordu topladılar, onlardan korkun' denildiğinde en küçük bir zaafa kapılmamışlardır. Üstelik bu kabil haberler, onların yüreklerinin yatışmasına, güvenle dinlerine sarılmalarına neden olmuştur.

İşte zafere giden yol budur. Kalabalıklar bizi yıldıramaz, düşmanca birliktelikler bizi korkutamaz. Bunlar ancak, bizim dinimize sımsıkı sarılmamızı ve Rabbimize sığınmamızı sağlar.

İbn Abbas, 'Allah bize yeter. O ne güzel Vekil'dir' cümlesini, ateşe atıldığı zaman Hz. İbrahim'in söylediğini, bildirir. Yine ona göre bu duayı, insanlar kendisine ' Düşmanınız olan insanlar size karşı bir ordu topladılar, onlardan korkun' dediklerinde, Peygamberimizin okuduğunu söyler. *(İbn Kesir, Tefsir, I, 430.)*

Bu gerçekler, tüm işlerin ancak Allah'ın kaza ve kaderi ile olduğunun apaçık göstergesidir. Şöyleki, müslümanlar Uhud günü askerî anlamda bozguna uğradıklarında, adet veçhile onların güç ve kuvvetten yoksun bir şekilde zelil bir hale düşmeleri gerekirdi. Ne ki, Yüce Allah, bu kuralı tersine çevirmiş, galip gelen müşriklerin kalbine korku ve ürkeklik salmış; mağlup durumdaki müslümanların gönlüne ise güç, kuvvet ve asalet yerleştirmiştir. Bütün bunlar, sebep ve etkenlerin Allah'ın elinde olduğunu göstermektedir. Bu etkenler ne zaman kalplerde yer ederse, işler onlara uygun bir biçimde gerçekleşir. *(Bkz. Razî, Tefsîr, IX, 81-82.)*

174. "Bu yüzden kendilerine bir fenalık dokunmadan, Allah'tan nimet ve bollukla geri döndüler; Allah'ın rızasına uydular. Allah büyük, bol nimet sahibidir."[163]

175. "İşte o şeytan ancak kendi dostlarını korkutur, inanmışsanız onlardan korkmayın, Benden korkun."[164]

176. "Küfürde koşuşturanlar seni üzmesin; şüphesiz onlar Allah'a bir zarar veremezler. Allah ahirette onlara bir pay vermemek istiyor, onlara büyük azab vardır."[165]

177. "İmana karşılık inkarı değişenler, Allah'a hiçbir zarar veremezler. Onlara acıklı bir azap vardı."[166]

178. "İnkar edenler, kendilerine vermiş olduğumuz mühletin sakın kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Biz onlara ancak, günahları çoğalsın diye mühlet veriyoruz. Küçültücü azab onlaradır."[167]

179. "Allah inananları sizin durumunuzda bırakacak değildir, temizi pisten ayıracaktır. Allah size gaybı bildirecek değildir; fakat Allah Peygamberlerinden dilediğini seçer. Artık Allah'a ve Peygamberlerine inanın. İnanır ve sakınırsanız size büyük ecir vardır."[168]

180. "Allah'ın bol nimetinden verdiklerinde cimrilik edenler, sakın bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar, bilakis bu onların kötülüğünedir. Cimrilik yaptıkları şey, kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah işlediklerinizden haberdardır."[169]

[163] İlim adamlarımız şöyle demişlerdir "Onlar işlerini Allah'a havale edip gönülden O'na güvenince Cenab-ı Hak onlara şu dört karşılığı birden vermiştir: Nimet, lutuf /bolluk, fenalıkların defedilmesi ve Allah'ın rızasına uymak Sonuçta onlar Allah'dan razı oldular, Allah da onlardan razı oldu. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 282)*

Daha sonra, Uhud'un yaraları sarıldı, acıları dindi, izleri silindi. Onlar, Allah'ın nimet ve bol lutuflarıyla geri döndüler Onlara bir fenalık ta dokunmadı

Yüce Allah, şeytan ve yandaşlarının hilelerini açıklayarak müminleri, sadece Allah'tan korkmaya yönlendirmektedir

[164] Allah'tan başka hiç kimseden korkmayın İşte bu kamil imandır Bu anlam, "inanmışsanız" cümlesinde gizlidir

[165] Yüce Allah, Peygamberimize ve onun şahsında tüm ümmete, sayıları ne kadar çok olursa olsun, sapıklıkları ne kadar yaygınlaşırsa yaygınlaşsın, inkarcının inkarından, inatçının inadından korkmamalarını emrediyor Çünkü onlar, hiçbir şekilde Allah'a en küçük bir zarar veremezler, Allah'ın mülkünden hiçbir şey eksiltemez ve O'nun hükümranlığından hiçbir şey azaltamazlar.

Ebu Zer, bir kudsî hadisinde Peygamberimizin, Yüce Allah'ın şöyle buyurduğunu haber verdiğini söyler

"Ey kullarım! Doğrusu Ben zulmü kendime yasakladım Sizin aranızda da onu haram kıldım. O halde birbirinize zulmetmeyiniz.

Kullarım! Benim doğru yola eriştirdiğim dışında hepiniz sapıklıktasınız. Öyleyse Benden hidayet isteyin ki, sizi doğru yola ileteyim.

Ey kullarım! Benim doyurduğum dışında hepiniz açsınız. O halde Benden, sizi doyurmamı isteyin de sizi doyurayım.

Ey kullarım! Benim giydirip kuşattığım kimse dışında hepiniz çıplaksınız. O halde giydirip kuşatmamı Benden isteyin ki, sizi giydirip kuşatayım

Ey Benim kullarım! Doğrusu siz, gece gündüz hata işliyorsunuz. Ben ise tüm günahları bağışlarım. Öyleyse Benden bağışlanmak dileyin ki, sizi affedeyim.

Kullarım! Siz Bana bir zarar veremezsiniz ki, sizin zararınız Bana dokunsun. Yine siz Bana bir yarar sağlayamazsınız ki, Bana yararınız dokunsun.

Ey kullarım! Öncekileriniz ve sonrakileriniz, insanlarınız ve cinleriniz hep birden müttaki tek bir adamın kalbi üzere olsanız, bu Benim mülkümde hiçbir şey artırmaz.

Ey kullarım! Yine geçmişiniz ve geleceğiniz, insiniz ve cinniniz hep birden günahkar tek bir adamın kalbi üzere birleşseniz, bu da Benim mülkümden hiçbir şeyi eksiltmez.

Ey kullarım! Öncekileriniz ve sonrakileriniz, insanlarınız ve cinleriniz hep birden bir yerde durup isteklerinizi sıralasanız, Ben de her isteyene isteğini versem, bu Benim katımda bulunanlardan ancak, bir iğnenin denize girdiğinde eksilttiği kadar bir şey eksiltir.

Ey Benim kullarım! O işledikleriniz sizin amellerinizdir. Ben onları sizin namınıza eksiksiz olarak kayıt altına alırım. Sonra da karşılığını size veririm. Artık hayır bulan, Allah'a hamdetsin. Bunun dışında bir şeyle karşılaşan ise, kendinden başkasını kınamasın." *(Müslim, Birr 550; Ahmed, V, 161.)*

Aynı şekilde Yüce Allah, küfürde koşuşturanlara ahirette bir pay ve nasip vermeyecektir. Çünkü O, onlar için büyük bir azap müjdelemiştir.

Evet, gerçekten bir takım emir ve yasklarla denenmeye ve sınanmaya ihtiyaç vardır. Ki bu sınav sonucu, bu ilâhî isteklere inanıp onlara tutunanlar kurtulsun; onlardan yan çizip yüz çevirenler ise mahvolsun.

[166] Şüphesiz o inkarda koşuşturanlar, imana karşılık inkarı satın alanlardır. Aklı başında olan, hiç iman karşılığında küfrü satın alır mı? Kendi hayrını düşünen bir kimse, iman ile küfrü değişir mi hiç? Gerçekten böyle bir kimse, ufku karanlık, basireti kör bir kimsedir. Allah'a sığınırız kaymaktan.

[167] Ayet-i kerime, gönüllerden geçen bazı sorulara cevap veriyor: Allah Teâlâ, nasıl olur da batılı kendi ➡

➡ haline bırakarak onun bazı dönemlerde parlamasına ve atağa geçmesine izin verir?! Nasıl olur da, batıl ehli, Allah dostlarına eziyet edebilirler?! İşte tüm bu sorulara cevap geliyor: 'Biz onlara ancak, günahları çoğalsın diye mühlet veriyoruz.' Sapıklık ve taşkınlıkları artsın diye imkan tanıyoruz onlara. Bu da Allah'ın planıdır onlara. "Sen inkarcılara süre tanı; onlara mukabeleyi biraz geri bırak." (86 Tarık 17.) "Kuran'ı yalanlayanları Bana bırak; Biz onları bilmedikleri yerden yavaş yavaş azaba yaklaştıracağız. Onlara mühlet veriyorum; doğrusu Benim tuzağım çetindir." *(68 Kalem 44-45.)*

İşte onlaradır, kıyametin alçaltıcı azabı.

168 Ey inkarcılar ve ey nifakçılar! Elbette Allah, müminleri bu sizin üzerinde bulunduğunuz inkar, nifak ve Peygambere düşmanlık halinde bırakacak değildir. Aksine Yüce Allah, bir takım yükümlülük ve sınavlarla temizi pis olandan ayır edecektir.

Aynı şekilde, Allah size gaybı bildirecek de değildir. Peygamberliğin kimin hakkı olduğunu bilmeye muttali kılacak değildir. Vahiy sizin seçeneğinize bağlı bir şey değil ki! Aksine Yüce Allah, Peygamberlerinden dilediğini seçer ve onu gaybî bilgilere muttalı kılar. İşte bu yüzden, size düşen iman ve tasdikti. Yoksa Allah'tan başka hiç kimsenin bilmediği gaybî bilgilere muttali olmayı gözlemek değil.

İnanır ve sakınırsanız, size cennet vardır. O gerçekten çok büyük bir mükafattır. İşte biricik kurtuluş yolu da budur. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, IV, 290.)*

İçerisindeki bunca ibret ve derslerin açıklanmasının ardından burada, Uhud gazvesi konusu kapatılıyor. Hemen peşinden yahudiler başta olmak üzere, İslam ümmeti ile düşmanları arasında cereyan edecek olan savaşın diğer ders ve ibretleri anlatılmaya başlanıyor. Ve Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

169 Bu ayet, cimrilik sorununu ele alıyor. Hakkı olanlara malı vermemenin ahirette sahibini helaka götüreceğini açıklıyor.

İslama göre malın gerçek sahibi, sadece Allah Teâlâdır. İnsanlar ise, O'nun adına malı kullananlardır. Nitekim Yüce Allah, şöyle buyurur: "Ey insanlar! Allah'a ve peygamberine inanın; sizi varis kıldığı şeylerden sarf edin; aranızdan, inanıp da sarf eden kimselere büyük ecir vardır." (57 Hadid 7.) "Onlara Allah'ın size verdiği maldan verin." *(24 Nur 33.)*

Doğrusu İslam, bu sorunun çözüm yollarını apaçık bir biçimde ortaya koymuş, müslümanlar da bu gerçeği çok iyi anlamışlardır. Onlar, mallarını, onun gerçek sahibi olan Allah'ın rızası doğrultusunda kullanmışlardır. Biz o gerçek müslümanları, kendileri ihtiyaç sahibi iken bile, başka ihtiyaç sahiplerini kendilerine tercih ederken görürüz. "Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerinden önde tutarlar." *(59 Haşr 9.)* Yine biz onları, Allah yolunda canlarıyla cihad ettikleri gibi, mallarıyla da cihad ederlerken buluruz. Kısaca onları, mal konusunda Allah'ın vekaletini hakkıyla yerine getirdiklerini görürüz.

Andolsun ki, Allah'ın Rasülü bu konuda da bu ümmet için en güzel örnektir. Gerçekten O, esen yelden bile daha cömertti. Aynı şekilde O, sürekli müslümanları mallarını, Rablerininin hoşnutluğunu kazanacakları yerlerde kullanmaya yönlendirmiştir.

Ebû Hüreyre, Peygamberimizin şöyle buyurduğunu rivayet eder: "Kim zekatını ödemediği bir malla Allah'ın huzuruna gelirse, o mal dazlak başlı, kara gözlü bir yılana dönüşecek ve adamın boynuna dolanacak ve adamın çenesinden tutarak ona şöyle diyecektir: İşte ben senin malınım, ben senin biriktirdiğin hazinenim." Bu sözlerinin ardından Peygamberimiz @ yukardaki ayeti okudu. *(Buharî, Zekat 3; Tefsir 3/14.)*

Evet, herkes sahip olduklarını terkedip gidecektir. Biz hepimiz, malımızı, çoluğumuzu çocuğumuzu bırakıp gideceğiz. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah işlediklerinizden haberdardır.

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذ۪ينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ فَق۪يرٌ وَنَحْنُ
اَغْنِيَٓاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ
حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَر۪يقِ ﴿١٨١﴾ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْد۪يكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَب۪يدِ ﴿١٨٢﴾ اَلَّذ۪ينَ قَالُٓوا
اِنَّ اللّٰهَ عَهِدَ اِلَيْنَٓا اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتّٰى يَأْتِيَنَا
بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَٓاءَكُمْ رُسُلٌ مِنْ قَبْل۪ي
بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذ۪ي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِق۪ينَ ﴿١٨٣﴾ فَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ
جَٓاؤُ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُن۪يرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ
ذَٓائِقَةُ الْمَوْتِ وَاِنَّمَا تُوَفَّوْنَ اُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَاُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَٓا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ لَتُبْلَوُنَّ
ف۪ٓي اَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذ۪ينَ اُوتُوا
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذ۪ينَ اَشْرَكُٓوا اَذًى كَث۪يرًا وَاِنْ
تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ﴿١٨٦﴾

181. "And olsun ki, 'Allah fakir; biz zenginiz' diyenlerin sözünü, Allah işitmiştir. Dediklerini ve haksız yere Peygamberleri öldürdüklerini elbette yazacağız, 'Yakıcı azabı tadın' diyeceğiz."[170]

182. "Bu, yaptığınızın karşılığıdır. Yoksa Allah kullara asla zulmetmez."[171]

183. "Doğrusu, ateşin yiyeceği bir kurban getirmedikçe hiçbir Peygambere inanmamak üzere Allah bize ahid verdi, diyenlere sen, de ki· 'Benden önce Peygamberler size belgeler ve dediğiniz şeyi getirdi. Doğru sözlüyseniz niçin onları öldürdünüz?' "[172]

184. "Seni yalancı saydılarsa, Senden önce belgeler, sahifeler ve aydınlatıcı kitap getiren Peygamberler de yalanlanmıştı."[173]

185. "Her insan ölümü tadacaktır. Kıyamet günü, ecirleriniz size mutlaka ödenecektir. Ateşten uzaklaştırılıp cennete sokulan kimse artık kurtulmuştur. Dünya hayatı, zaten, sadece aldatıcı bir geçinmeden ibarettir."[174]

186. "And olsun ki mallarınız ve canlarınızla sınanacaksınız; hiç şüphesiz, sizden önce Kitap verilenlerden ve Allah'a eş koşanlardan çok üzücü sözler işiteceksiniz. Sabreder ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız bilin ki, bu üzerinde sebat edilecek işlerdendir."[175]

170 "Allah'a, kat kat karşılığını arttıracağı güzel bir ödünç takdımınde kim bulunur?" (2 Bakara 245) ayetı inince yahudiler şöyle dediler: "Ey Muhammed, demek senin Rabbin fakir düştü de kullarından ödünç istiyor öyle mi?! İşte bunun üzerine Yüce Allah şu ayetini indirdi: "And olsun ki, 'Allah fakir; biz zenginiz' diyenlerin sözünü, Allah işitmiştir." *(İbn Kesir, Tefsir, I, 433.)*

İşte Yahudilerin bilinen halleri, kötü huyları budur. Allah ile konuşma edebinden yoksundur onlar Dillerini eğip bükerek müminlere meydan okurlar. Allah'ın elinin sıkı olduğunu söylemekten çekinmezler. Elleri tutulasıcalar! Elbette onların bu sözleri hep kayda geçecektir. Dediklerini elbette yazacağız. Amel defterlerini yarın önlerine koyacağız. Onların, daha önceden haksız yere Peygamber katilleri olduklarını da yazacağız elbet.

Bu sayılanlar, onların cürümlerinden bir kaçıdır.! Bize düşen ise, Yüce Yaratıcının, onlara nisbet ettiği bu cürümlerden ders almamızdır. Çünkü onlar hep böyledirler!

171 Onlara şöyle deriz Biz: İşlediğiniz çirkin cürümlere karşılık tadın çetin azabı! Bu Allah'ın adaletının bir gereğidir. Yoksa Rabbin hiç kimseye zulmetmez.

172 Bu ayet, Peygamberimizin huzuruna gelip şöyle diyen bir Yahudi heyeti hakkında inmiştir. "Doğrusu bizim kitaplarımızda, ateşin yiyeceği bir kurban /bir sadaka getirmedikçe hiçbir Peygambere inanmamamız konusunda Allah bizden söz almıştır. İşte bu bizim, kabul edeceğimiz Peygamberin özelliğidir. Sense ey Muhammed, böyle bir şeyi gerçekleştirmedin. Biz senin bunun yapacağını da sanmıyoruz. Ama eğer böyle bir şeyi yerine getirirsen, biz seni tasdik ederiz. Değilse sen bir peygamber değilsin." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 295.)* Bu istek onların inatla inkar gerekçelerini oluşturmaktaydı. Yoksa gerçekten onlar, doğru yolu bulmayı istemiyorlardı. *(Razî, Tefsîr, IX, 121.)*

İşte bu yüzden ey Muhammed, sen onlara deki: 'Benden önce Peygamberler size belgeler ve dediğiniz şeyi getirdi.' O Peygamberlerin doğruluğuna delalet eden belgeler gelmişti. Aynı şekilde o söylediğiniz, istediğiniz şeyi de getirmişlerdi. O halde niçin Peygamberleri öldürdünüz? Eğer istediğiniz şeyde samimi iseniz niçin böyle yaptınız?

173 Bu açıklamalarımızdan sonra seni yalanladılarsa, sen tasalanıp üzülme. Bu onların değişmeyen gidişatlarıdır çünkü. Apaçık delilller getirmiş olmalarına rağmen pek çok Peygameberi yalanlamışlardı, Hz. Nuh'u, Hud'u, Salih'i, İbrahim'i, Şuayb'i, Musa'yı, Lut'u ve daha nice Peygamberi yalanlamışlardı onlar. Ayette geçen 'zübür' kelimesi, kitaplar anlamınadır.

174 Bu ayetin hedefi, Hz. Peygamberi iyice teselli etmektir. Onun gönlündeki gam ve tasayı tamamen gidermektir. Bu iki şekilde olmaktadır: Biri, her şeyin sonu ölümdür. İşte bu gam ve tasalar tamamen yok olur gider, bu gerçekle. Hal böyle iken, hiçbir akıl sahibi gam ve kedere aldırmaz. Diğeri ise, bu dünyadan sonra, iyi ile kötünün birbirinden ayrılacağı bir de öte dünya vardır. *(Razî, Tefsîr, IX, 101.)*

Allah'ın hoşnutluğunu kazanan kimse ise, Allah'ın rahmeti ve lutfu ile, ateşten uzaklaşıp cenenete girecek olandır. Bu dünya hayatı ise, ne kadar uzun görünürse görünsün, göz açıp kapayıncaya kadarki bir anda geçip gidecek bayağı bir hayattır.

175 Burada hitap Peygamberimize @ yöneliktir. Ayetin anlamı şöyledir: Andolsun ki mallarınız ve eşyalarınız konusunda denenip sınanacaksınız. Bu, onların başına gelen bir takım musibetlerle olabilir, yahut Allah yolunda yapılacak harcamalarla veya İslamın öngördüğü diğer malî ibadetlerle olabilir.

Canlardaki sınav, bir takım acı, hastalık, ayrılık ve ölümlerle olabilir.

İslamda malın çok önemli bir görevi vardır. Şöyleki, her mal sahibi, Rızık verici olan Yüce Allahsayesinde, O'nun rızasını kazanmak için mal sahibi olur. Yoksulların da bizim mallarımızda payları vardır. İşte onun bir kısmı sadakalarla ve zekatla bizden çıkar. Eğer mal / variyet, hayırlı işlerin emrine sunulmazsa, işte o zaman sahibi için bir bela ve bir felaket nedeni olur.

Evet mal, dünyada kişinin bir takım ihtiyaçlarını giderir. Ama onun toplanması amaç haline geldiğinde, veriliş gayesinin dışına çıkmış olur. Biz malın önemi ve işlevi hakkında Bakara suresini işlerken bir hayli söz etmiştik. Bu yüzden burada bu açıklamalarla yetiniyoruz

Ayette geçen sınanmanın keyfiyetini Yüce Allah şu ayetinde açıklamıştı: "Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenlere müjdele." *(2 Bakara 155.)*

Şüphesiz Yüce Allah, Medine'ye gelen mümin kullarını, meşhur Bedir savaşından önce, Kitap ehli ve müşriklerden gelebilecek bir takım eziyetler konusunda teselli etmektedir. Onlardan hoşgörülü ve affedici olmalarını istemektedir. Çünkü tüm bunların büyük karşılıkları vardır. Bunun ardından, onları olaylara karşı bileyerek hazırlamakta, gayret ve çalışmalarını takviye etmektedir. Buyuruyor ki: Sabreder ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız bilin ki, bu üzerinde sebat edilecek işlerdendir.

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ
لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ
ثَمَنًا قَلِيلًا فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ
بِمَا أَتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ
بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾
الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَٰذَا
بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ
النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَا
إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ
فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا
وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ
وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

٧٦

فَاسْتَجَابَ

187. "Hani Allah, Kitap verilenlerden, onu insanlara açıklayacaksınız ve gizlemeyeceksiniz, diye ahid almıştı. Onlar ise, onu arkalarına atıp az bir değere değiştiler. Alış verişleri ne kötüdür!"176

188. "Ettikleriyle/getirdikleriyle sevinen ve yapmadıklarıyla övülmekten hoşlananların, sakın onların azaptan kurtulacaklarını sanma; elem verici azab onlaradır."177

189. "Göklerin ve yerin hü-kümranlığı Allah'ındır. Allah her şeye Kadir'dir."178

190. "Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde akıl sahiplerine şüphesiz deliller vardır."179

191. "Onlar ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler: 'Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın, Sen münezzehsin. Bizi ateşin azabından koru', derler."180

192. "Rabbimiz! Sen ateşe kimi sokarsan, onu şüphesiz rezil etmiş olursun, zulmedenlerin hiç yardımcıları yoktur".181

193. "Rabbimiz! Doğrusu biz Rabbinize inanın diye inanmaya çağıran bir çağırıcıyı işittik ve iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bize bağışla, kötülüklerimizi ört, canımızı iyelerle beraber al".182

194. "Rabbimiz! Peygamberlerine vadettiklerini bize ver, kıyamet günü bizi rezil etme. Sen şüphesiz sözünden caymazsın".183

[176] Bu ayet, Kitap ehlinin gidişatlarını ve yaptıklarını açıklamaktadır. Ayet, onları Muhammed'e @ inanmakla, onunla ilgili gerçekleri ve ona indirilenleri açıklamakla emrolunduklarını hatırlatarak kınamakta ve onları tehdit etmektedir. Şöyleki, Yüce Allah, Peygamberleri vasıtasıyla bu konuda onlardan söz almıştı. Buna göre, onlar bu bilgilerden hiçbir şeyi gizlemeyeceklerdi. Bu ahd, Muhammed'in özellik ve güzellıkleriyle ilgiliydi. Ne ki, onlar ahidlerine aykırı davrandılar, verdikleri sözlerini arkalarına attılar, onu değersiz bir karşılıkla değiştirdiler. Onların bu alış verişleri ne çirkin bir alaveredir! *(İbn Kesır, Tefsir, I, 436.)*

İşte bu Yahudilerin her zaman veregeldikleri sözleridir. Onlar ahidlerini bozma ve verdiklerı sözde durmamakla öne çıkarlar hep. Gerçekleri çarptıranlar, realiteyi görmezden gelenler, iç dünyaları kirli olanlar, çevrelerindekileri hep aldatanlar ve hep bozuculardır onlar!

Bu ayet, her insan ve her toplum için onlardan sakınma konusunda ilahî bir uyarıdır. Hasan Basrî ve Katade şöyle der: "Bu ayet, kendisine kitaptan bir şey verilen herkes hakkındadır. Buna göre kim bir şeyi öğrenirse, onu başkasına da öğretsin. İlmi gizlemekten şıddetle kaçının, çünkü o helak sebebıdir."

Muhammed b. Ka'b da şöyle der: "Alimin ilmine rağmen susması, cahilin de cahılliğine rağmen susmaması helal olmaz." *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 304.)*

Burada ilmin önemi, insanlar üzerindeki etkisi, ilmi nakledip yaymanın gereğine işaret vardır.

[177] Peygamberimiz @, savaşa çıktığında münafıklardan bir kesim geri kalırlar ve Peygambere karşı gelerek savaştan geri kalmakla övünürlerdi. Peygamberimiz savaştan dönünce de, yeminle özür beyan ederler ve yapmadıkları şeylerle övülmekten hoşlanırlardı. İşte ayet bunlar hakkında ınmiştır. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 306.)*

Dahhak şunları anlatır: "Yahudiler, krallara şöyle derlerdi: 'Biz kitabımızda, Allah'ın ahir zamanda son Peygamber göndereceğini öğreniyoruz.' Allah Teâlâ, o söyledikleri Peygamberi gönderince, krallar onlara, 'Kitabınızın bildirdiği Peygamber bu mu?' diye sorduklarında, Yahudiler kralların bahşişlerine konabilmek için, 'Hayır, bu o değil' derlerdi. Krallar da onlara bahşişler verirdi. İşte bunlar hakkında Yüce Rabbimiz şöyle buyurdu: 'Getirdikleriyle sevinen ve yapmadıklarıyla övülmekten hoşlananların, sakın onların azaptan kurtulacaklarını sanma.' İşte onlar, yalancılıkları karşılığında kralların verdikleri dünyalıklara konanlardır. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 308.)* Ey Muhammed, sen o lanetlilerin cehennem ateşinden kurtulacaklarını sanma!

[178] Bu ayet, Allah fakir, bizse zenginiz, diyenlere verilen bir cevap olup onları tekzip etmektedir.

[179] Bu ayet-i kerimede, Allah'ın yarattıklarına bakıp O'nun kudret ve hükümranlığı konusunda derin düşünmeye açık bir işaret vardır. Bu göklerde ve yerde bulunan açık ayetleri delil olarak kullanmaktır. Gece ile gündüzün uzayıp kısalması da öyledir. Bütün bunlarda O'na ve O'nun erişilmez gücüne işaret vardır. Çünkü bunların hepsi, ancak Hayat veren, Ayakta tutan, Herşeye kadir olan ve alemlere hiç ihtiyacı olmayan Yüce Allah'tan kaynaklanır.

İşte bununla gerçek iman edenlerin inancı, atadan görme taklidî bir inanç olmaktan çıkar, kamil imana ulaşır.

Ayette geçen akıl sahipleri, hakkı bilip hakka uyan, batılı tanıyıp ondan kaçınan gerçek akıl sahipleridir.

[180] İşte akıl sahiplerinin özellikleridir bunlar. Sanki Yüce Allah, Peygamberine şöyle buyuruyor: Şüphesiz Ben, insanlık aleminde senin için yepyeni bir fetih diliyorum. Evet, doğrusu Yüce Allah, Peygamberine akılların ve gönüllerin açılmasını, yerler ve gökler alemindeki yenilikleri anlayarak yüreklerin coşmasını istiyor.

Gerçekten Muhammed @, Allah'ı birlemeye ve O'na kulluğa çağırıyor. Tıpkı yerin ve insanın yaratılışındaki ayetlerin çağırdığı gibi. Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Kesin olarak inananlara, yeryüzünde ve kendi içinizde Allah'ın varlığına nice deliller vardır; görmez misiniz?" *(51 Zariyat 20-21.)*

Çünkü İslam, sadece görünmez bir takım metafizik bilgilerle Yüce Yaratıcıyı yüceltip O'na ibadet etme dini değildir. Aksine o, hakikati anlamadır. Cenab-ı Hak, 'Allahtan başka hiçbir ilah yoktur, yalnız O vardır, eşi ortağı yoktur O'nun' diyenlerin kalbine gerçeği atar; artık onların önüne marifetin güzellikleri açılır ve onlar göklerin ve yerin hükümranlığını görmeye başlarlar.

Burada, yerin ve göğün katmanları hakkında geniş araştırmalar yapmaya ihtiyaç vardır. Göğün ➡

➡ yücelıklerinde hava katmanlarını inceleyen müslüman araştırmacılar, yer kabuğunu delerek var olan diğer alemlere ulaşsınlar diye yapılmalıdır bu araştırmalar. İşte bu kabil araştırmalardır onlardan istenen.

Ama burada şöyle bir soru akla gelmektedir: Bütün bunlara rağmen, astronomık araştırmalarda müslümanlar niçin gerı kalmışlardır? Işte bu, gerçekten çokça kendimize sormamız ve etrafında derin derın düşünmemız gereken bir sorudur. Batı bu alanda hep ilerlerken, müslümanların geri kalış sebepleri nelerdır?

181 Ey Rabbımız! Sen kimi ateşe sokarsan, onu herkesin önünde rezil ve rüsvay edersin.. Kıyamet günü, Senin azabından onları kurtaracak hiç kimse yoktur, Senin onlara reva gördüklerini onlardan bertaraf edecek de kimse yoktur.

182 Rabbimiz, biz Rabbinize inanın, diyerek bizleri imana çağıran davetçi Peygamberi duyduk ve ona icabet ederek tabi olduk. İşte bu kökleşen inancımızla, içten ve samimi olarak Sana yakarıyoruz: Günahlarımızı bize bağışla, kötülüklerimizi ört ve canımızı iyilerle birlikte al.

Kulun ve Peygamberin Muhammed'i duyan ve ona uyan, Senın yoluna giren ve o yolda yürüyen iyilerle bırlıkte al canımızı.

İşte nefisler bu şuur üzere yaşar, gönüller ve canlar, ruhları aydınlatan, onları inceltip temizleyen yüce tesbihata garkolursa.. İşte o zaman ruhlar, ayetlerın mana ve maksatlarını, onların Yüce Allah'a inanan ve O'na teslim olan insandan ne istediğini daha iyi anlar ve kavrar. Ve anlar ki, Allah, kullarından ince ve derin düşünmeyi istiyor. İşte bu aşamada olanlar, Allah'tan bağışlanmak, yarlıganmak ve günahlarının örtülmesini isterler. İşte varlığın içerisinde kaybolan insan, Hz. Muhammed'den önceki Peygamberlerin vadettiği her bir şeyi elde edebilmeye düşkün bir halde şöyle yalvarmaya başlar:

183 İşte bu, kulu olduğu Rabbine güvenen, O'nun ihsan ve ikram edeceğinden hiç şüphe etmeyen kişinin isteğidir. Derken o yakaran kullar üzerine icabet parıltıları doğuyor. Allahım Sen ne yücesin! Gönüller yakarıyor.. Hiçbir şeye muhtaç olmayan Yüce Allah ise, kullarına cevap veriyor!

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنّ۪ي لَٓا اُض۪يعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ
اَوْ اُنْثٰى بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالَّذ۪ينَ هَاجَرُوا وَاُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَاُو۫ذُوا ف۪ي سَب۪يل۪ي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَاُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ
وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ
وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا
فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾ مَتَاعٌ قَل۪يلٌ ثُمَّ مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ
﴿١٩٧﴾ لٰكِنِ الَّذ۪ينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ
لِلْاَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَاِنَّ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ
اِلَيْكُمْ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ خَاشِع۪ينَ لِلّٰهِ لَا يَشْتَرُونَ
بِاٰيَاتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَل۪يلًا اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
اِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اصْبِرُوا
وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

سورة النساء

195. "Rableri onların dualarını kabul etti: Sizden, erkek olsun, kadın olsun, iş yapanını işini boşa çıkarmam. Siz birbirinizdensiniz zaten. Hicret edenlerin, memleketlerinden çıkarılanların, uğrumda ezaya uğratılanların, savaşan ve öldürülenlerin günahlarını elbette örteceğim. And olsun ki, onları, Allah katından bir nimet olarak zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacağım. Nimetin güzeli Allah katındadır".[184]

196-197. "İnkar edenlerin diyar diyar gezip refah içinde dolaşması sakın seni aldatmasın; az bir faydalanmadan sonra onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü duraktır!.."

198. "Fakat Rablerinden sakınanlara, Allah katından konukluklar bulunan, zemininden ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetler vardır. Allah katındaki şeyler, iyiler için çok daha hayırlı-dır."

199. "Kitap ehlinden Allah'a, size indirilene ve kendilerine indirilene içtenlikle inanıp Allah'ın ayetlerini az bir değere değişmeyenler de vardır. İşte onların ecirleri Rablerinin katındadır. Şüphesiz Allah'ın hesabı çabuktur."[185]

200. "Ey İnananlar! Sabredin, düşmanlarınızdan daha sabırlı olun, cihada hazır bulunun, Allah'a karşı gelmekten sakının ki başarıya erişebilesiniz."[186]

[184] Cenab-ı Hakkın lutfu keremindendir ki, adl-i ilahî, kullarından kadın olsun erkek olsun, çalışan hiç kımsenin amelini boşa çıkarmayacaktır.

Siz birbirinizdensiniz zaten, ifadesi, kadın-erkek herkese insaf ve ikramın en son noktaya ulaştığının bir göstergesidir. Yüce Allah, kadın ve erkeği tek bir insan olarak kabul ediyor. Mahlukatı düzenleme işini o ıkısine yüklüyor. İkısini de, Hz. Peygamberden ilahi mesajı almakla görevlendiriyor. Emaneti yüklenme ve Risaletin gereğini yerine getirme sorumluluğuna ikisini de ortak kılıyor.

Ardından, kadınıyla erkeğiyle cihada atılan, Allah yolunda hicret eden, O'nun uğruna yurtlarını terketmeyi göze alan ve bu uğurda zalim inkarcılardan gelen pek çok eziyeti göğüsleyenlerin şanını yüceltiyor.

Daha sonra da, Allah katından ilahi mükafatlar geliyor: Onların günahlarını örtecek, onları zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacak ve kendi katından Allah en güzel karşılıklarla onları ödüllendirecektir.

[185] Cenab-ı Hak, Kitap ehlinin hepsinin inkar, kötülük, haşinlik, katı kalplilik, zulüm ve haksızlıkta bir olmadığına dikkat çekıyor. Onlardan öyleleri vardır ki, onlar ürpererek ve içtenlikle Allah'a inanırlar, Muhammed'i @ kabul ederler. Onlar, Allah'ın Hz. Adem'e indirdiği şeylere de yakınen inanırlar; Hz. Adem'e kadar uzanan peygamber halkasına, Hz. Nuh, İbrahim, Musa, ve İsa Peygamberlere de inanırlar. Onlar, Hz. Muhammed'in, Hz. Adem'den beri süre gelen hakkın tamamlayıcısı, son paygamber olarak geldiğine de aynı şekilde iman ederler.

Ebû Bürde'nin babasından rivayet ettiğine göre Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Şu üç grubun mükafatları çifttir. Onlardan biri de, Kitap ehlinden olup hem kendi Peygamberine ve hem de bana iman eden kimsedir..." (Buharî, Cihad 145; Enbiya 48; Müslim, İman 241.)

Allah'ın ayetlerini az bir değere değişmeyenler. Kitap ehlinden bir kısım aşağılık kimselerin yaptığı gibi yanlarında bulunan bilgileri gizlemeyip karşılıksız olarak yayanlar. İşte onların ecirleri Rablerinin katındadır. Şüphesiz Allah'ın hesabı çabuktur. Mücahid, Allah'ın hesabı çabuk görmesini, çarçabuk sayıp sonuçlandırması olarak açıklamıştır. (İbn Kesir, Tefsir, I, 444.)

[186] Yüce Allah, kullarına ibadetleri vaktinde ve hakkıyla yerine getirmede sabırlı olmalarını emrediyor. Onlar, bunu yaparlarsa kurtuluşa ve başarıya erebileceklerdir.

Ayetteki 'murâbata' Allah yolunda savaşmak ve müslümanların serhadlerinde nöbet tutmaktır.

Sabır, çeşitli şeylere katlanmak olabilir. Sözgelimi, ibadetlere, infaka katlanmak, vakti gelince namaz kılmaya, oruc tutmaya, hali vakti ve sağlığı yerinde olduğunda haccetmeye ve zekata katlanmak gibi. Bütün bunların hepsi Allah yolunda ribat cümlesinden sayılır. Allah'ın kelimesi en yüce olsun diye cihad etmek de bu cümledendir.

Bugün İslamın devleti yok olmuştur. Bu yüzden cihad farzdır. Bugünün cihadı ise, ribattır. Nitekim Yüce Allah sabır ve ribatı, takva ve felahı bir birine bağlamıştır.

Namazı gereği gibi kılanlar, namaza ve Allah uğruna nöbete katlananlar, Allah'tan bir ödül olarak kurtuluş ve başarıya erenlerdir.

Günümüzün en önemli görevlerinden biri de, müslümanların sabretmeleri, sabırda yardımlaşmaları, nöbet tutmaları ve sürekli Allah'tan sakınmalarıdır. Allah'ın kitabı ve Rasülünün sünneti rehberliğinde gerçekleşecek olan İslamın izzetinin yeniden kazanılması için bu kaçınılmazdır. İşte söz konusu edilen ribat budur.

Ben, bugünkü murabatanın, sadece ibadetlere devam etmeden ibaret olmadığı kanaatindeyim. Bunun yanında ribat, müslümanların sınır boylarındaki güvenliklerinin sağlanması ve korunmasıdır. Ardından İslam ümmetinin yitirdiği kimliğini ona yeniden kazandırabilmek için onların eğitim ve öğretimi gelir. Müslümanlara düşen, yitirdiğimiz iman kimliğimizin yeniden kazanılması için yapılması gerekenler konusunda çalışıp araştırma yapmaktır.

Sureyi bitirirken Yüce Allah'tan dileğimiz, bizleri iman edip dosdoğru olanlardan kılmasıdır. Malımızı ve canımızı Allah yoluna feda etmekten çekinmeyenlerden kılarak, Allah'ın kelimesi en yüce olsun diye nöbet bekleyenlerden kılmasıdır. Bu uğurda hiçbir kınayanın kınamasına aldırmadan o yolda hiç yalpa yapmayanlardan eylemesidir. Çünkü onları ne bir düşman korkutabilir, ne de cihaddan alıkoyabilir. Onlar

➡ zalimlerin güçlerine kanmaz, sürekli huzur ve güven içerisinde bulunurlar.

Allahım, bizleri Sana çağıran, gizli aşikar her halukarda karşılaştıklarına katlanan murabıtlardan eyle. Taki ümmet ve devlet Senin emir ve yasaların üzere olsun. Sen ne yücesin Allahım! Biz sadece Sana güvenir yalnız senden yardım dileriz. Dönüşümüz de Sanadır zaten.

الجزء الرابع سورة النساء

بسم الله الرحمن الرحيم
يا أيها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة وخلق منها
زوجها وبث منهما رجالا كثيرا ونساء واتقوا الله الذي تساءلون به
والأرحام إن الله كان عليكم رقيبا ﴿١﴾ وآتوا اليتامى أموالهم ولا
تتبدلوا الخبيث بالطيب ولا تأكلوا أموالهم إلى أموالكم إنه كان حوبا
كبيرا ﴿٢﴾ وإن خفتم ألا تقسطوا في اليتامى فانكحوا ما طاب لكم
من النساء مثنى وثلاث ورباع فإن خفتم ألا تعدلوا فواحدة أو ما
ملكت أيمانكم ذلك أدنى ألا تعولوا ﴿٣﴾ وآتوا النساء صدقاتهن
نحلة فإن طبن لكم عن شيء منه نفسا فكلوه هنيئا مريئا ﴿٤﴾
ولا تؤتوا السفهاء أموالكم التي جعل الله لكم قياما وارزقوهم
فيها واكسوهم وقولوا لهم قولا معروفا ﴿٥﴾ وابتلوا اليتامى حتى إذا
بلغوا النكاح فإن آنستم منهم رشدا فادفعوا إليهم أموالهم
ولا تأكلوها إسرافا وبدارا أن يكبروا ومن كان غنيا
فليستعفف ومن كان فقيرا فليأكل بالمعروف فإذا دفعتم
إليهم أموالهم فأشهدوا عليهم وكفى بالله حسيبا ﴿٦﴾

حزب ١

٧٨

الرجال

4 NİSÂ SÛRESİ

Nisâ suresi Hicretin 3-5. yılları, yahut 6-10. yılları arasında Mümtahıne suresinden sonra Medine'de inmiş olup 176 ayettir. Surede ağırlıklı olarak kadınların toplum içerisindeki yerinden bahsedildiği için 'kadınlar' anlamına Nisâ suresi denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1."Ey İnsanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve ikisinden pek çok erkek ve kadın meydana getiren Rabbinizden sakının. Kendisi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'ın ve akrabanın haklarına riayetsizlikten de sakının. Allah şüphesiz hepinizi görüp gözetmektedir."[1]

2. "Yetimlere mallarını verin. Temizi murdara değişmeyin, onların mallarıyla kendi mallarınızı karıştırarak yemeyin, çünkü bu büyük bir suçtur."[2]

3. "Eğer, yetimler hakkında haksızlık yapmaktan korkarsanız, kadınlardan hoşunuza gidenlerle iki, üç ve dörde kadar evlenebilirsiniz. Şayet, aralarında adaletsizlik yapmaktan korkarsanız bir tane almalısınız veya sahip olduğunuz ile yetinmelisiniz. Doğru yoldan sapmamanız için en uygunu budur."[3]

4."Kadınlara mehirlerini cömertçe verin, eğer ondan gönül hoşluğu ile size bir şey bağışlarlarsa onu afiyetle yiyin."[4]

5. "Allah'ın sizi koruyucu kılmış olduğu mallarınızı, beyinsizlere vermeyin. Onları, bunların geliriyle rızıklandırıp giydirin ve onlara güzel söz söyleyin."[5]

6. "Yetimleri, evlenme çağına gelene kadar deneyin; onlarda olgunlaşma görürseniz mallarını kendilerine verin; büyüyecekler de geri alacaklar diye onları israf ederek ve tez elden yemeyin. Zengin olan, iffetli olmağa çalışsın, yoksul olan uygun bir şekilde yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman, yanlarında şahid bulundurun. Hesap sormak için Allah yeter."[6]

[1] Kadın -erkek, ikisi birlikte tek bir nefistir. O erkek nefisten, ikinci bir nefis daha meydana geldi ki, o kadındır. Bunun anlamı şudur: Kadın-erkek, biri olmadan diğerinin hayatı eksiktir. Yüce Allah, evreni canlılarla donatmak istedi ve Adem ile Havva'dan çok sayıda erkekler ve kadınlar meydana getirdi. Böylece yeryüzünde yaratılış hareketi gerçekleşti..

Ayet, hayatın erkek ile kadın sayesinde gerçekleştiğine dikkat çekiyor. İnsan soyu, asil nikah bağıyla, o ikisinden çoğalmıştır. Nikah yoluyla evlilik, yaratılışın başlangıcından dünyanın sonuna dek hayatı sürdürecek olan Allah'ın bir yasasıdır. O Allah'ın iradesi ve hikmetidir.

Yüce Rabbimiz, biz Ademoğullarına bizleri yoktan vareden Allah'tan sakınmamızı ve akrabalık bağlarını gözetmemizi emrediyor. Aynı şekilde O, insanın sürekli gözetleyicisi olduğunu ve işlediklerini kayda geçirdiğini hatırlatıyor. "Allah her şeye şahittir." *(85 Burûc 9.)*

[2] Cenab-ı Hak, içtenlikle iman eden ve imanlarının gereklerini yerine getiren kullarına, rızık talebini de helal yollarla kazanmalarını tavsiye ediyor. Eğer onlar, yetimlerin velileri iseler, yetimlerin malları konusunda Allah'tan daha çok korkmalı, bu konuda içlerindeki adalet sevgisi temel olmalıdır. Hiç bir yetime haksızlık etmemeli onlar. Haketmenin dışında yetimin malından asla yememelidirler. Çünkü yetim, yanlarındaki Allah'ın bir emanetidir. Onlar, ondan ve sahip oldukları yetim malından sorumludurlar. Yüce Allah, büyüyüp akılları başlarına geldiğinde yetimlerin mallarını kendilerine vermeyi emrediyor. Yetim malı yemekten ve onun malını kendi malına katmaktan sakındırıyor.

[3] Urve, Hz Aişe'ye 'Eğer, yetimler hakkında haksızlık yapmaktan korkarsanız' ayetinin anlamını sorduğunda onun şöyle dediğini nakleder: 'Yeğenim, o ayet, velisinin evinde kalan yetim kızlar hakkında inmiştir. Velisi, onun malına ve güzelliğine imrenir, ancak çok az bir mehirle onunla evlenmek isterdi. Onunla evlendiğinde de onun koruyucusu olmadığını bildiğinden ona çok kötü davranırdı.' *(Râzî, Tefsîr, IX, 171.)*

[4] Birden fazla kadınla evlendiğinizde, aralarında adalet yapamamaktan çekinirseniz -ki başka bir ayette "Adil hareket etmeye ne kadar uğraşsanız, kadınlar arasında eşitlik yapamayacaksınız." *(4 Nisâ 129.)* adaleti sağlayamayacağınız açıklanmıştır- tek evlilikle yetinin.

İbn Abbas ayette geçen 'nihle' kelimesinin 'mehir' olduğunu; Hz. Aişe, 'farz' anlamına geldiğini; İbn Zeyd ise arapçada bu kelimenin 'vacip / borc' anlamına geldiğini söyler. Buna göre mana, mehirsiz olarak bir kadınla evlenmeyin demektir. Mehirsiz olarak bir erkeğin, bir kadınla evlenmesi caiz değildir. Kesinlikle erkek, evleneceği kadına, hem de gönül rızasıyla mehir vermelidir.

Eğer kadın belirlendikten sonra mehrinin tamamını veya bir kısmını kocasına bağışlayacak olsa bu helaldir, kocası afiyetle ondan yiyebilir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 451).*

[5] Allah Teâlâ, ticaret ve benzeri şeylerle insanların yararlanmasını sağladığı malların, beyinsizlere verilmesini yasaklamaktadır. Cenab-ı Hak bizlere, sahip olduğumuz malları yerli yerince harcayamayanlara bırakmamamızı öğütlüyor. Biz mallarımızı kendimiz harcamalı ve onu Allah'tan korkan, O'nun huzuruna çıkacağının bilincinde olan takva sahiplerine güvenmeliyiz. İnsan kendi malına sahip çıkmalıdır. Onu ne saçıp savurmalı, ne de güvenilir olmayan beyinsizlere vermelidir. Onu ihtiyaç sahibi düşkün kimselere vermekten, yetimlere harcamaktan, akraba ve ihtiyaç sahibi mümin kardeşlerine vermekten çekinmemelidir.

[6] Bu ayette Yüce Allah, yetim malının nasıl harcanıp kullanılabileceğini belirleyerek yetim hakkını tam anlamıyla koruma altına almıştır. Ayet, yetim malının teslim alınışından onun evlenme çağına gelinceye kadar geçireceği artıp çoğalma evrelerini açık bir biçimde içerisine almaktadır. 'İsraf ederek ve tez elden yemeyin' demek, zorunlu bir durum yokken yetim malı yemeyin demektir.

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ
مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا
مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ
فَارْزُقُوهُم مِّنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٨﴾ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ
لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ
ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾
يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ ۖ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ ۚ
فَإِن كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۖ وَإِن
كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ ۚ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ
مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ لَهُ وَلَدٌ ۚ فَإِن لَّمْ يَكُن
لَّهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ ۚ فَإِن كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ
فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ ۚ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۗ
آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا ۚ
فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

7. "Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından, erkeklere hisse vardır. Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından kadınlara da hisse vardır. Bunlar, az veya çok, belirli bir hissedir."[7]

8. "Paylaşım sırasında, yakınlar, yetimler ve düşkünler bulunursa, ondan onlara da verin, güzel sözler söyleyin."[8]

9. "Arkalarında güçsüz çocuklar bıraktıkları takdirde, bundan endişe edecek olanlar, haksızlık yapmaktan korksunlar; dürüst söz söylesinler."[9]

10. "Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, karınlarına ancak ateş tıkınmış olurlar, zaten onlar çılgın aleve atılacaklardır."[10]

11. "Allah çocuklarınız hakkında, erkeğe iki dişinin hissesi kadar tavsiye eder. Eğer kadınlar ikinin üstünde ise, bırakılanın üçte ikisi onlarındır; şayet tek ise yarısı onundur. Ana babadan her birine, ölenin çocuğu varsa altıda biri vardır. Eğer çocuğu yoksa, anası babası ona varis olur, anasına üçte bir düşer. Kardeşleri varsa, altıda biri annesinindir. Bunlar yaptığı vasiyetten veya borcu ödendikten sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan menfaatçe hangisinin size daha yakın olduğunu siz bilmezsiniz. Bunlar Allah tarafından tesbit edilmiştir. Doğrusu Allah bilendir, Hakim olandır."[11]

[7] Müşrikler, ölünün geride bıraktığı malını ileri yaştaki erkeklere has kılıyorlar, ondan kadınlara ve çocuklara herhangi bir pay vermiyorlardı. İşte Yüce Allah, bunun üzerine bu ayeti indirdi Ayetin anlamı, veraset konusunda, Allah'ın belirlediği farklı paylaşım doğrultusunda herkes birdir, ölünün yakını olan herkese bir şeyler düşer. Cahiliyye döneminde müşrik Araplar, ancak eli silah tutanlara mirasdan pay veriyorlardı. İslam gelince hem kadınlar, hem de erkekler mirasdan pay sahibi oldular

[8] Miras paylaşımında, mirasdan pay sahibi olmayan fakır uzak akrabalar, yetimler, düşkünler de bulunur; paylaşılan mal da çok olursa, onların da canı çekebilir ve bir şeyler umabilirler. Her pay sahibinin payını aldığını görürler de, onlara hiç bir şey verilmezse, onlar mahzun olabilirler. İşte kullarına karşı çok merhametli olan Yüce Allah, bir iyilik, ikram olarak ve onların kırılmaması için onlara da küçük birer armağan verilmesini emrediyor. *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 455.)*

Yüce Allah, ayette yetimleri, düşkünlerden önce zikretti. Çünkü yetimin duşkünlüğü daha fazla, ihtiyacı daha çoktur. İşte bu yüzden onlara sadaka vermek daha efdal ve mükafatı daha fazladır *(Râzî, Tefsîr, IX, 198.)*

[9] Vasiyet eden kimsenin, varislerine haksızlık yapmaması ve malının üçte birinden fazlasını vasiyet etmemesi gerekir. Nitekim Peygamberimiz @, ziyaret etmek için hasta olan Sa'd b. Ebî Vakkas' ın yanına girdiğinde o şöyle dedi: "Ey Allahın Rasülü, doğrusu ben variyet sahibi biriyim, varis olarak ta bir kızımdan başka kimsem yok, ben malımın üçte ikisini tasadduk edeyim mi?" Peygamberimiz, hayır, deyince; "peki yarısına ne dersin?" diye sordu. Yine, hayır cevabını alınca, "peki üçte birine ne dersin?" deyince Peygamberimiz şöyle buyurdu: "Eh üçte bir olabilir, aslında üçte bir bile çoktur. Şüphesiz senin varislerini zengin olarak bırakman, onları insanlara muhtaç bir halde bırakmandan çok daha iyidir." *(Buharî, Cenâiz 36; Müslim, Vasiyyet 5.)*

Ayetin tefsirinde Râzî şunları söyler: "Ayet, güçsüz çocuklara özen gösterilmesini istiyor. Tefsirciler ayetle ilgili olarak şunları söylemişlerdir.

a- Ayet, ölüm hastası olan bir kimsenin yanına oturup ona şunları telkin edenlere seslenmektedir: 'Senin çocuklarının Allah'ın azabına karşı sana yapabilecekleri hiç bir şey yoktur, bu yüzden sen malını falanlara vasiyyet et.' Adamlar bu sözleri o kadar çok tekrarlarlar ki, sonunda adam malının tamamını yabancılara vasiyyet eder ve kendi vereselerine hiç bir şey kalmaz. İşte bu yönlendirmeyi yapanlara bu ayetle şöyle denilmektedir: 'Siz nasıl kendi çocuklarınızın sizden sonra malsız mülksüz, aç-susuz kalmasını istemezsiniz, aynı şekilde ölüm hastası olan adamı çocuklarına bir şey bırakmamaya yönlendirirken Allah'tan korkun.' Yani sözün özü, aynı şeyin kendine yapılmasını istemediğin bir şeyi, hasta kardeşine nasıl tavsiye edersin!

b- Ayetin işaret ettiği kimse, ölü döşeğinde iken malını varislerinin dışındakilere vasiyet etmek isteyen kişidir. Yanında bulunanlar ona şöyle demelidirler: 'Allah'tan kork ve malını çoluk çocuğuna bırak.'

Birinci anlayışa göre ayet, vasiyyete yönlendirenlerle ilgilidir. İkincisine göre ise, vasiyyetten alıkoymak isteyenlerle ilgilidir. Doğrusu birinci görüştür. Çünkü ayetteki 'Arkalarında güçsüz çocuklar bıraktıkları takdirde' ifadesi, ilk görüşü desteklemektedir. *(Râzî, Tefsîr, IX, 198-199.)*

[10] Haksız yere yetim malı yiyen bir kimse, gerçekte haram ve ateş yemiştir. Kıyamet günü onu zorlu bir son beklemektedir. O gün o, alevli ateşe atılacaktır.

[11] Bu ve bundan sonraki ayet, surenin son ayeti ile birlikte miras hukukunu özetlemektedir. Miras hukuku bu üç ayet ve bunların tefsiri olan hadislerden çıkarılmıştır.

Ayetler, sadece erkekleri mirasta pay sahibi yapıp kadınlara hiçbir şey vermeyen eski cahiliyyeyi bırakarak çocuklar konusunda adaletli davranmamızı emretmektedir. Cenab-ı Hak, mirasa konu olma konusunda kadınla erkeği bir tutmuştur. Her ikisinin de mirasta payları vardır.

'Erkeğe iki dişinin hissesi kadar.' Her şeyin iç yüzünü çok iyi bilen ve her şeyden haberdar olan Yüce Allah'ın bildiği hikmet gereği bu böyledir. Elbette Allah, en iyisini bilir. Erkek, ailesinin geçimini temin, zorlu işlerde çalışma, kazanç elde etme, ticaret yapma, sıkıntılara katlanma gibi sebeplerden dolayı erkeğin ihtiyacı daha fazla olduğundan, kadının aldığının iki katını alma hakkına sahiptir.

'Eğer kadınlar ikinin üstünde ise, bırakılanın üçte ikisi onlarındır.' Bazıları ayetteki üstünde anlamına ➡

gelen 'fevka' kelimesinin zaid (fazla) olduğunu söyleyerek mananın, eğer kadınlar iki olursa, demek olduğunu ileri sürmuşlerdır Aynen "artık onların boyunlarını vurun" *(8 Enfal 12.)* ayetinde olduğu gibi. Fakat bu görüş, her iki yerde de pek tutarlı değildir. Çünkü Kur'ânda anlamsız yere gelmiş zaid bir kelime yoktur, böyle bir şeyin olması imkânsızdır Hem sonra iddia edildiği gibi olsaydı, ayetin devamında 'bırakılanın üçte ikisi onlarındır', denmez, belki 'bırakılanın üçte ikisi, o ikisinindir' denirdi. Halbuki Cenab-ı Hak, çoğul kalıbı kullanmıştır İki kıza da üçte iki pay düştüğü hükmü ise, son ayette geçen, iki kız kardeşin hükmünden çıkarılabilir Çünkü Cenab-ı Hak, iki kız kardeşin payını üçte iki olduğunu belirlemiştir. İki kız kardeşin payı üçte iki olursa, iki kızın payı haydı haydi üçte iki olur.

Yine Yüce Allah, 'şayet tek ise yarısı onundur' buyurmuştur. Eğer iki kızın hakkı onun yarısı olsaydı, ayette bu da açıkça belirtılırdı Mademki tek kızın payı açıkça belirtilmiştir, iki kızın payının da üç kızın payı ile aynı olduğu kendiliğinden açığa çıkar.

'Ana babadan her birine, ölenin çocuğu varsa altıda biri vardır.' Miras paylaşımında ana-babanın bazı durumları vardır, şöyle ki:

a- Ölenin çocuklarıyla birlikte ana-babası varis olursa, ana-babadan her biri için altıda bir vardır. Ölenin sadece bir kızı varsa, o mirasın yarısını alır, ana-babadan her birine de altıda bir vardır. Bu durumda baba, asabe yoluyla kalan diğer altıda birin de sahibi olur.

b- Ana-baba tek mirasçı olurlarsa, ana malın üçte birini alır; baba ise asabe olduğundan tek başına kalanı alır. Böylece baba, ananın hissesinin iki katı olan üçte ikiyi almış olur. Ana-baba ile birlikte eşler de olursa, koca malın yarısını, karı ise dörtte birini alır.

c- Ana-baba, kız kardeşlerle birlikte olursa; bunlar ana-baba bir, yahut sadece baba bir veya sadece ana bir de olsalar mirastan bir şey alamazlar. Ama bu durumda onlar, ananın hissesini üçte birden altıda bire düşürürler Çünkü onlar bulunduğu için ananın hissesi altıda birdir. Eğer ana ve babadan başka mirasçı yoksa, baba malın kalanını alır. Cumhura göre aynı durumda olan erkek kardeşler de, aynen kız kardeşler gibidir.

'Kardeşleri varsa, altıda biri annesinindir.' Tek erkek kardeş, ananın hissesini üçte birden daha aşağı çekmez, ama üçte birden fazla almasına engel olur. İlim adamları kardeşlerin babanın değil de, ananın hissesini üçte birden aşağı çekmesine neden olarak, babanın onları evlendirme ve geçimlerini sağlamakla yükümlü oluşunu göstermişlerdir. Halbuki ananın böyle bir yükümlülüğü yoktur.

'Bunlar yaptığı vasıyetten veya borcu ödendikten sonradır.' Önceki ve sonraki tüm ilim adamları, borcun vasiyyetten önce geldiğinde birleşmişlerdir.

'Babalarınız ve oğullarınızdan menfaatçe hangisinin size daha yakın olduğunu siz bilmezsiniz.' Biz babalarınızı ve oğullarınızı, cahiliyyenin tersine, mirasta pay sahibi kıldık. Bunların hepsi mirasçı olma bakımından birdirler. Çünkü kimi zaman olur, kendi oğlundan gelmeyen dünya ve ahiret menfaati insana, babasından gelebilir. Kimi zaman da bunun tersi olabilir. İşte bundan dolayı, 'Babalarınız ve oğullarınızdan menfaatçe hangisinin size daha yakın olduğunu siz bilmezsiniz.' buyurulmuştur. Yani menfaat, her iki taraftan da umulabilir. İşte bu yüzden biz, her iki tarafı da mirasda pay sahibi yaptık ve mirasa konma konusunda hepsini bir kıldık. En doğrusunu Allah bilir.

'Bunlar Allah tarafından tesbit edilmiştir.' Mirasçıların durumlarına göre farklı farklı ve ayrıntılı bir şekilde açıkladığımız hükümler Allah'ın kesin olarak belirlediği hükümlerdir. Yüce Allah, her şeyi yerli yerince koyan, herkese hakkettiğini itinalı bir biçimde verendir. 'Doğrusu Allah bilendir, Hakim olandır.' *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 457 vd.)*

الجزء الرابع — سورة النساء

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ
لَهُنَّ وَلَدٌ فَاِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ
مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَا اَوْ دَيْنٍ
وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ
وَلَدٌ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا
تَرَكْتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا اَوْ دَيْنٍ
وَاِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً اَوِ امْرَاَةٌ وَلَهُ اَخٌ
اَوْ اُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ فَاِنْ كَانُوا
اَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ
وَصِيَّةٍ يُوصٰى بِهَا اَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّةً
مِنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ
وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ
﴿١٣﴾ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ
يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٤﴾

٨٠

وَالّٰتِي

12. "Kadınlarınızın çocukları yoksa bıraktıklarının yarısı sizindir, çocukları varsa, bıraktıklarının dörtte biri sizindir. Tabi ki ettikleri vasiyetten veya borçtan sonra. Sizin çocuğunuz yoksa ettiğiniz vasiyet veya borç çıktıktan sonra bıraktıklarınızın dörtte biri karılarınızındır; çocuğunuz varsa, bıraktıklarınızın sekizde biri onlarındır. Eğer bir erkek veya kadına kelale yollu varis olunuyor ve bunların ana-bir erkek veya bir kız kardeşi bulunuyorsa, her birine altıda biri düşer; ikiden çoksalar, üçte birine ortak olurlar. Elbette edilen vasiyetten veya borçtan sonra ve zarara uğratılmak-sızın. Bunlar Allah tarafından tavsiye edilmiştir. Allah bilendir. Halim'dir."[12]

13. "Bunlar Allah'ın yasalarıdır. Allah'a ve Peygamberine kim itaat ederse onu zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır, orada temellidirler, işte büyük kurtuluş budur."[13]

14. "Kim Allah'a ve Peygamberine baş kaldırır ve yasalarını aşarsa, onu, temelli kalacağı cehenneme sokar. Alçaltıcı azap onadır."[14]

[12] Cenab-ı Hak, bu ayette, çocuğu olmayan kadının ölümünden sonra malının yarısına, çocuklu ise malının dörtte birine kocasının varis olacağını açıklamaktadır. Aynı şekilde, bir erkek yahut kız kardeşten biri ölürse malının üçte birine kız yahut erkek kardeşlerin yarı yarıya varis olacağı açıklanmaktadır. Eğer kardeşler ikiden fazla iseler, bu sefer üçte biri aralarında paylaşırlar.

Mal sahibi, malının üçte birini yahut dörtte birini vasiyet edebilir. Çünkü yukarda geçtiği üzere Peygamberimiz @, üçte birinin vasıyet edilebileceğini açıklamıştır.

'Elbette edılen vasiyetten veya borçtan sonra ve zarara uğratılmaksızın.' Vasiyet adil bir biçimde olsun. Haksızlık yapılarak ve zarara uğratılarak değil. Varislerden bir kısmını mirasdan mahrum ederek, yahut Allah'ın belirlediği hisselerinden eksik veya fazla vermeden. Bunlardan birine yönelen, Allah'ın hükmüne ve yasasına baş kaldırmış olur.

[13] Bu Allah'ın mirasçılara belirlediği paylar, işte onlar Allah'ın yasalarıdır. O halde onları çiğnemeyin ve onlarda sınırı aşmayın. Bu ayet, mirasda haksızlık yapmaması için müslüman kula ilahî bir uyarıdır. Zira bu Allah katında çok büyük bir iştir.

Ardından Yüce Allah, Yüce zatından korkan, mirasçı olsalar da, miras bırakan olsalar da miras ve vasiyet konusunda adil davranarak Yüce Allah'ın merhametini uman kullarını müjdeliyor.

[14] Daha sonra da Allah'tan korkmadan O'nun yasalarını çiğneyen, onları yürürlükten kaldıranları içerisinde temelli kalacakları cehennem ateşine atmakla korkutuyor. Onlara alçaltıcı bir azap vardır. Bu onların miras ve vasiyyet konusunda adil olmayıp haksızlık yapmaları nedeniyledir.

وَالّٰت۪ي يَأْت۪ينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَٓائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا
عَلَيْهِنَّ اَرْبَعَةً مِنْكُمْۚ فَاِنْ شَهِدُوا فَاَمْسِكُوهُنَّ
فِي الْبُيُوتِ حَتّٰى يَتَوَفّٰيهُنَّ الْمَوْتُ اَوْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لَهُنَّ
سَب۪يلًا ﴿١٥﴾ وَالَّذَانِ يَأْتِيَانِهَا مِنْكُمْ فَاٰذُوهُمَاۚ
فَاِنْ تَابَا وَاَصْلَحَا فَاَعْرِضُوا عَنْهُمَاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ تَوَّاباً
رَح۪يماً ﴿١٦﴾ اِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ لِلَّذ۪ينَ يَعْمَلُونَ السُّٓوءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَر۪يبٍ فَاُو۬لٰٓئِكَ يَتُوبُ اللّٰهُ عَلَيْهِمْۜ
وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يماً حَك۪يماً ﴿١٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذ۪ينَ
يَعْمَلُونَ السَّيِّـَٔاتِۚ حَتّٰٓى اِذَا حَضَرَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ اِنّ۪ي
تُبْتُ الْـٰٔنَ وَلَا الَّذ۪ينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌۜ اُو۬لٰٓئِكَ
اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَاباً اَل۪يماً ﴿١٨﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا يَحِلُّ
لَكُمْ اَنْ تَرِثُوا النِّسَٓاءَ كَرْهاًۜ وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا
بِبَعْضِ مَٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ اِلَّٓا اَنْ يَأْت۪ينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍۚ
وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِۚ فَاِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسٰٓى
اَنْ تَكْرَهُوا شَيْـٔاً وَيَجْعَلَ اللّٰهُ ف۪يهِ خَيْراً كَث۪يراً ﴿١٩﴾

15. "Kadınlarınızdan zina edenlere, bunu isbat edecek aranızdan dört şahid getirin, şehadet ederlerse, ölünceye veya Allah onlara bir yol açana kadar evlerde tutun."[15]

16. "İçinizden zina eden iki kimseye eziyet edin, tevbe edip düzelirlerse onları bırakın, Doğrusu Allah tevbeleri daima kabul eder ve çokça merhamet eder."[16]

17. "Allah kötülüğü bilmeyerek yapıp da, hemen tevbe edenlerin tevbesini kabul etmeyi üzerine almıştır. Allah işte onların tevbesini kabul eder. Allah Bilen'dir, Hakim olandır."

18. "Kötülükleri işleyip dururken, ölüm kendisine geldiği zaman; 'Şimdi tevbe ettim' diyenler ile kafir olarak ölenlerin tevbesi makbul değildir. İşte onlara elem verici azab hazırlamışızdır."[17]

19. "Ey İnananlar! Kadınlara zorla mirasçı olmaya kalkmanız size helal değildir. Apaçık hayasızlık etmedikçe onlara verdiğinizin bir kısmını alıp götürmeniz için onları sıkıştırmayın. Onlarla güzellikle geçinin. Eğer onlardan hoşlanmıyorsanız, sabredin, hoşlanmadığınız bir şeyi Allah çok hayırlı kılmış olabilir."[18]

[15] İslamın başlangıcında, zına eden bir kadının zinası ispatlanırsa ölünceye kadar evinde hapsedilirdi. Nur suresi ininceye kadar bu böyle devam etti Daha sonra bu hüküm kaldırıldı. Ubâde b. Sâmit , Paygamberimizin şöyle buyurduğunu aktarır "Alın benden alın Şüphesiz Yüce Allah, o kadınlar için bir çıkış yolu açtı. Bekar bekarla zina etmişse yüz değnek ve sürgün cezası vardır. Evli evliyle zina ederse yüz değnek ve recm vardır." *(Muslim, Hudûd 12-14; Ebû Davûd, Hudûd 23; Tirmizî, Hudûd 8; Darimî, Hudûd 19; Ahmed, III, 476.)*

Yüce Allah, önceki ayetlerde kadınlara iyilik yapmayı ve onlarla güzel geçinmeyi emredip konu ile ilgili diğer açıklamaları yapmış, daha sonra bunlara fuhşa bulaşan kadınlara uygulanacak sert cezaları eklemiştir. Ahiret işlerine bakılınca, bu da onların iyiliğinedir aslında. Bunda başka bir fayda daha vardır: Onlara iyi ve güzellikle davranmak, onların suçlularına cezaları uygulamaya engel olmamalıdır Aksi halde bu onların pek çok felaketlerin içerisine sürüklenmelerine yol açabilir Burada dikkat çeken bir başka husus da, Yüce Allah'ın kullarına haklarını tam olarak açıkladığı gibi, yükümlülüklerini ve onları yerine getirmediklerinde cezalarını da tam anlamıyla açıklamasıdır. Çünkü O'nun yasalarında bir ayrımcılık ve kayırma yoktur. O, bu konuda kullarından hiç kimseye daha yakın değildir. Zira bu ilahî yasaların ekseni her konuda insaf üzerinde, ifrat ve tefritten, her türlü aşırılıktan uzaktır. *(Râzî, Tefsîr, IX, 229.)*

[16] Fuhşa bulaşan her iki tarafı da cezalandırın. Ibn Abbas, ayette söz konusu edilen eziyetin, azarlama, kınama ve papuçla dövme olduğunu söyler. Cenab-ı Hak, celde yahut recm cezasını bildirinceye dek bu hüküm yürürlükte kalmış, daha sonra ise kaldırılmıştır. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 462.)*

[17] Yüce Rabbimiz, can boğaza gelmedikçe tevbe kapılarının kapanmayacağını bildiriyor kullarına. Özellikle de bilmeyerek günah işleyenlere. Ayette geçen sû' kelimesi, günahlar anlamınadır. Kul, Allah'a isyan ederek kendine haksızlık eder; Allah ise, can boğaza gelmedikçe kulunun tevbesini merhametiyle karşılar. Yeter ki tevbe içtenlikle yapılsın. İşte bu, her şeyi bilen ve hikmet sahibi olanın lutfudur. Ama, günah deryalarına gark olmuş, gaflet içerisinde kaybolmuşların tevbesi makbul değildir. Çünkü onların dostu şeytandır.

Mücahid şoyle der "Bilerek yahut bilmeyerek Allah'a karşı gelen her kişi, günahtan ayrılmadıkça cahildir." Katade de şunları söyler: "Hz. Peygamberin ashabı, kulun başına gelen her günahın cehaletten kaynaklandığını söylerlerdi." *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 463.)*

Önceki ayetinde Yüce Allah, fuhşa bulaşanların tevbe edip kendilerini düzelttiklerinde ezadan kurtulacaklarını ve kendisinin tevbeleri kabul eden, çokça merhamet eden olduğunu bildirdi. Ardından tevbenin zamanını ve şartını açıklayarak tevbede acele etmeye teşvik etti. Onlardan, ölüm anı gelmeden tevbe etmelerini istedi. Çünkü onlar, ölüm anına kadar günahta ısrarlı olurlarsa, o an yapacakları tevbenin onlara bir yararı olmayacaktır.

Gerçekten kulun işlediği her günah cehalettir, cehalet nedeniyledir. Kulun her Rabbine karşı gelişinin temel sebebi cehalettir. Dediğimiz gibi, emirlerini dinlemeyerek Allah'a karşı gelen her isyankar haktan yüz çevirip cehalete düşmüş demektir. Tevbeyle, kul Allah ile beraber olma şuuru kazanır, en güzel bir biçimde O'nun emirlerini yerine getirme uyanıklığı içerisinde olur. Tevbe bilinci ile yeniden canlanır ve artık gerçek bir kul olarak kendini sorgulamaya ve kontrol altında tutmaya başlar. Derken tevbesi, günahlarını örter ve kul sanki hiç günahı yokmuş gibi tertemiz oluverir.

Elbette Yüce Allah çokça bağışlayan ve merhamet edendir, ama can boğaza gelince yapılan tevbe makbul değildir. Bu yüzden kula düşen, fırsat elde, sıhhat ve afiyette iken bir an önce tevbeye sığınıp tevbenin aydınlığına gark olmaktır. Bundan başka bir yol tutanın varacağı yer ise, cehennem ateşidir.

[18] Cahiliyye devrinde Araplara göre, ölen kimsenin oğlu babasının hanımına da varis olurdu. Babanın geride bıraktığı eşi, ölünün geride bıraktığı malların arasına katılırdı. Ona adamın yakınları, yahut oğlu varis olur ve dilediği gibi onda söz sahibi olurdu. İsterse o kadınla evlenir, isterse mehrini alarak onu bir başkasıyla evlendirirdi. İşte bu da, cahiliyye döneminde kadınlara yapılan zulüm çeşitlerinden biriydi. Derken İslam geldi ve Yüce Allah bu ayetini indirdi.

Mehirlerini size bırakmaları için o kadınlara baskı yapmayın, geçim derdi için onlara eziyet etmeyin. Bu, açık bir haksızlık ve büyük bir zulümdür. Bu, kadınlara eziyet konusunda İslamın yasakladığı, cahiliyye dönemi gidişatlarındandır. Artık İslam gelmiş, bu problemi çözüme kavuşturmuş, kadına hakkını vermiş ve onu yeniden şerefli konumuna getirmiştir.

Onların cahiliyye dönemi adetlerinden biri de şuydu: Onlardan bir adam, hanımından hoşlanmayıp ondan ayrılmak istediği zaman, ona kötü davranmaya başlardı. Kadın kendini kurtarabilmek için mehrini ona bırakıp ➡

➡ gitsin diye baskı altında tutardı. Derken İslam geldi ve hiç bir akıllı kişinin onaylayamayacağı bu uygulamayı kaldırıp bu çirkin gidişata dur dedi. Kadına bir takım yükümlülükler yüklediği gibi, bir takım hakları da belirledi. Onun evlenmesini, onun istek ve arzusuna bağladı. Kadının velisi, onun sahibi değil, vekiliydi sadece. İslam, mehri de kadına hak olarak verdi. Yine kadına miras hakkı tanıdı. Kadın, sahip olduğu şeylerde özgürdü artık. Kadın için bundan daha güzel ve daha iyi bir konum olabilir miydi? Gerçekten kadın ihmal edilmiş bir haldeydi. Onun bir takım görevleri vardı, ama hiç hakkı yoktu. İslam geldi, kadını koruma altına aldı. Onun şeref ve onurunu koruyarak onu, layık olduğu yere çıkardı. Çizdiği kesin sınırlarıyla ve öğretileriyle kadını ezilmekten kurtardı. Eğer onlardan hoşlanmıyorsanız, sabredin, hoşlanmadığınız bir şeyi Allah çok hayırlı kılmış olabilir. Onlardan hoşlanmadığınız halde onları güzellikle tutup onlara katlanmanız, dünya ve ahirette pek çok konuda sizin hayrınıza olabilir.

وَاِنْ اَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَاٰتَيْتُمْ
اِحْدٰيهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْـًٔا اَتَأْخُذُونَهُ
بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُبِينًا ﴿٢٠﴾ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ
اَفْضٰى بَعْضُكُمْ اِلٰى بَعْضٍ وَاَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا
غَلِيظًا ﴿٢١﴾ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ اٰبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ
اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ
سَبِيلًا ﴿٢٢﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ اُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ
وَاَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْاَخِ
وَبَنَاتُ الْاُخْتِ وَاُمَّهَاتُكُمُ الّٰتِي اَرْضَعْنَكُمْ
وَاَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَاُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ
وَرَبَائِبُكُمُ الّٰتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ الّٰتِي
دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَاِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ اَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ
مِنْ اَصْلَابِكُمْ وَاَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْاُخْتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ
سَلَفَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٣﴾

وَالْمُحْصَنَاتُ

20. "Bir eşin yerine başka bir eşi almak isterseniz, birincisine bir yük altın vermiş olsanız bile ondan hiç bir şey almayın. İftira ederek ve apaçık günaha girerek ona verdiğinizi geri alır mısınız?"

21. "Nasıl alırsınız ki siz birbirinize katılmıştınız ve onlar sizden sağlam teminat almışlardı."[19]

22. "Babalarınızın evlendikleri kadınlarla evlenmeyin, geçmişte olanlar artık geçmiştir. Çünkü bu bir fuhuş ve iğrenç bir şeydi, ne kötü bir yoldu!"[20]

23. "Sizlere analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, kardeşlerinizin kızları, kız kardeşlerinizin kızları, sizi emziren süt anneleriniz, süt kardeşleriniz, karılarınızın anneleri, kendileriyle gerdeğe girdiğiniz kadınlarınızın yanınızda kalan üvey kızlarınız -ki onlarla gerdeğe girmemişseniz size bir engel yoktur- öz oğullarınızın eşleri ve iki kız kardeşi bir arada almak suretiyle evlenmek size haram kılındı. Geçmişte olanlar artık geçmiştir. Doğrusu Allah çokça bağışlar ve merhamet eder."[21]

[19] Bir erkek, hanımını boşayıp bir başka kadınla yeniden evlenmek isterse, önceki hanımına bir yük altın vermiş olsa bile, ondan hiç bir şey alması ona helal olmaz. Ondan herhangi bir şey alması, bir çeşit bühtan ve büyük bir günahtır. Ey insanlar, siz nasıl olur da verdiğiniz mehri geri almaya kalkarsınız?! Halbuki siz, birbirinize karışıp katıldınız. Birbirinizle birlikte oldunuz. Onlarla aranızda sağlam ve kutsal bir teminat varken, onların hakkı olan mehirlerini nasıl alabilirsiniz?!

Hz. Câbir, Veda haccında Peygamberimizin @ kadınlar hakkında şöyle buyurduğunu nakleder "Kadınlar konusunda Allah'tan sakının. Doğrusu siz kadınları Allah'ın teminatıyla aldınız ve Allah'ın hukmü ile onların namuslarını kendinize helal kıldınız." *(Ebû Davud, Menasik 56; İbn Mace, Menasik 84; Darimî, Menasik 34, Ahmed, V, 73.)*

[20] *Cahiliyye insanı,* öldükten sonra babalarının hanımlarıyla evlenmekte bir sakınca görmüyordu. Yüce Allah, bu ayetiyle bu çirkin uygulamayı yasakladı. Gerçekten bu yasaklama, kadın için büyük bir şeref ve kocasının ölümünden sonra büyük bir saygınlıktı. Artık nikahla bile bu haram kılınmıştı. Tıpkı bir sonraki ayetteki şu yasak gibi: İki kız kardeşi bir arada almak suretiyle evlenmek de size haram kılındı. Geçmişte olanlar artık geçmiştir. Tüm bu uygulamalar, geçmişten bugüne sürüp gelse de, böyle bir şeyi yapmış olsanız bile, bu gerçekten Allah katında çok büyük bir ahlaksızlık ve günahtır. O ne çirkin bir gidişattı öyle!

[21] Bu ayet-i kerimede Yüce Allah, ister nesep bakımından, ister süt emme açısından ve isterse evlilik yoluyla olsun, kendisiyle evlenmek yasak olan kadınları açıklamıştır. Cenab-ı Hak, sırasıyla şu kadınları sayıyor: Anneler, kızlar, kız kardeşler, halalar, teyzeler, erkek ve kız kardeşin kızları (yeğenler), süt anneler, süt kız kardeşler, kayın valideler, evlendiği kadının önceki kocasından olma kızları, öz oğulların hanımları (gelinler).. Sonra iki kız kardeşi aynı anda nikah altında tutmak.. Bunlar hep haram kılınmıştır. Cahiliyye devrinde yaptıklarınıza gelince, onları Biz size bağışladık ve o günahlarınızı affettik. Yeter ki siz onlardan vazgeçin.

الجزء الخامس — سورة النساء

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ اِلَّا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ كِتَابَ
اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَاُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوا
بِاَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ
فَاٰتُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا
تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا
﴿٢٤﴾ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا اَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَانْكِحُوهُنَّ
بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ وَاٰتُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ اَخْدَانٍ فَاِذَا
اُحْصِنَّ فَاِنْ اَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى
الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ
وَاَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٥﴾
يُرِيدُ اللّٰهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

٨٣

24. "Evli kadınlarla evlenmeniz de haram kılındı. Maliki bulunduğunuz cariyeler müstesna. Bunlar, Allah'ın üzerinize farz kıldığı hükümlerdir. Bunlardan başkasını, zinadan kaçınıp, iffetli olarak, mallarınızla istemeniz size helal kılındı. Onlardan faydalandığınıza mukabil, kararlaştırılmış olan mehirlerini verin; kararlaştırılandan başka, karşılıklı hoşnud olduğunuz hususta size bir sorumluluk yoktur. Allah Bilen'dir, Hakim'dir." [22]

25. "Sizden, hür mümin kadınlarla evlenmeye güç yetiremiyen kimse, ellerinizdeki mümin cariyelerinizden alsın. Allah sizin imanınızı çok iyi bilir. Birbirinizdensiniz, aynı soydansınız. Onlarla, zinadan kaçınmaları, iffetli olmaları ve gizli dost tutmamış olmaları halinde, velilerinin izniyle evlenin ve örfe uygun bir şekilde mehirlerini verin. Evlendiklerinde zina edecek olurlarsa, onlara, hür kadınlara edilen azabın yarısı edilir. Cariye ile evlenmedeki bu izin içinizden, günaha girme korkusu olanlaradır. Sabretmeniz sizin için daha hayırlıdır. Allah çokça bağışlar ve merhamet eder." [23]

26. "Allah size açıklamak ve sizden öncekilerin yollarını göstermek ve tevbenizi kabul etmek ister. Allah Bilen'dir, Hakim'dir." [24]

[22] Evli kadınlar da, *kendileriyle evlenilmesi yasaklanan kadınlar* cümlesindendir. Ancak onları esir alırsanız, o zaman onlar sizin cariyeleriniz olurlar. Bunun dışındakiler ise zina olur. *(Bkz. Kurtûbî, Tefsîr, V, 123.)*

İşte bunlar, Allah'ın size biçtiği yasalardır. Artık bunlara uyun, bunlara aykırı davranmayın İşte bunlar, size yasaklanan kadınlardır. Bu sayılan kadınların dışındakilerle evlenmek size helaldır. Elbette yasaklananların dışında haram yoktur. Artık, Allah'ın sizin için belirlediği yolla nikah kıyarak birden dörde kadar kadınla evlenmeniz size helaldir. Mehirlerini vermek kaydıyla onlardan yararlanabilirsiniz.

Koca, hanımı için bir mehir belirler de, kadın onun tamamından veya bir kısmından ferağat ederse kocanın onu almasında herhangi bir sakınca yoktur.

[23] Mümin, iffetli ve hür kadınlarla evlenmeye güç yetiremeyen kimse, müminlerin elleri altında bulunan müslüman cariyelerle evlensinler. Allah, onlarla evlenmeyi size helal kıldı. Gerçi bugün cariyelik kalmamıştır. Elbette Yüce Allah, işlerin içyüzünü ve arka planının çok iyi bilir. Ama ey insanlar, siz hayrın ve şerrin nereden geleceğini bilemezsiniz. Cariyelerle evlenme gündeme geldiğinde, onların efendilerinden izin almadan onlarla evlenmeyin. Efendi, cariyenin velisidir, onun izni olmadan cariye evlenemez. Efendi, erkek kölesinin de velisidir, köle de efendisinin izni olmadan evlenemez. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 475.)*

Siz onlarla evlendiğinizde, hiçbir şey eksiltmeden, örfe uygun bir şekilde mehirlerini veriniz.

O cariyeler, iffetli iseler onlarla evlenin. Zina eden, gizli dost tutanlar iseler, sakın onlarla evlenmeyin. Zira cahiliyye döneminde zina, hem gizli olarak hem de açıktan yapılırdı. Ayette geçen müsâfihât, hiç kimsenin zinadan alıkoyamadığı aşikar zina eden kadınlar demektir. Dost tutan kadınlar ise, gizlice zına edenlerdir.

Cariye ile evlenildikten sonra cariye zina ederse, zina eden hür kadına uygulanan cezanın yarısı uygulanır ve o elli değnek cezasıyla cezalandırılır.

Cariye ile evlenme izni, müslüman erkeklerin bekarlık nedeniyle zinaya düşme endişesinden dolayıdır. Ama, hür namuslu bir kadınla evlenmeye yol bulana kadar sabredip cariye ile evlenmemek daha iyidir.

[24] Yüce Allah, kullarına neyin helal ve neyin haram olduğunu açıklamak ister. Sırf onlara olan şefkat ve merhametinden dolayı, onlara izleyecekleri dosdoğru yolu ve uyacakları yüce kitabı tanıtıyor. Onlara helal kıldığı ve yasakladığı şeyleri açıklayarak onlara dosdoğru yolu gösteriyor. O yolu izleyerek nimete erip gazaba uğramışların yolundan uzaklaşanların yoluna iletiyor. Gerçekten O, her şeyi bilen ve hikmet sahibi olandır. İşte O, hikmetiyle kullarına adil davranır ve ilmiyle onları kemale erdirir.

وَاللّٰهُ يُرِيدُ اَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
الشَّهَوَاتِ اَنْ تَمِيلُوا مَيْلاً عَظِيماً ﴿٢٧﴾ يُرِيدُ اللّٰهُ
اَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْاِنْسَانُ ضَعِيفاً ﴿٢٨﴾ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ
اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ اِلَّا اَنْ تَكُونَ
تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا اَنْفُسَكُمْ اِنَّ اللّٰهَ
كَانَ بِكُمْ رَحِيماً ﴿٢٩﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ عُدْوَاناً وَظُلْماً
فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَاراً وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيراً
﴿٣٠﴾ اِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلاً كَرِيماً ﴿٣١﴾ وَلَا تَتَمَنَّوْا
مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا
اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ وَسْئَلُوا اللّٰهَ
مِنْ فَضْلِهِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيماً
﴿٣٢﴾ وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
وَالْاَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ اَيْمَانُكُمْ فَاٰتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيداً ﴿٣٣﴾

الرِّجَالُ

27. "Allah sizin tevbenizi kabul etmek ister, şehvetlerine uyanlar ise sizin büyük bir sapıklığa girmenizi isterler."

28. "Allah sizden yükü hafifletmek ister. İnsan ise çok zayıf yaratılmıştır."[25]

29. "Ey İnananlar! Mallarınızı aranızda haksızlıkla değil, karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle yiyin. Kendinizi mahvetmeyin. Allah şüphesiz ki size merhamet eder."[26]

30. "Bunu kim aşırı giderek haksızlıkla yaparsa, onu ateşe sokacağız. Bu, Allah'a kolaydır."[27]

31. "Size yasak edilen büyük günahlardan kaçınırsanız, kusurlarınızı örter ve sizi şerefli bir yere yerleştiririz."[28]

32. "Allah'ın sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyleri özlemeyin. Erkeklere, kazandıklarından bir pay, kadınlara da kazandıklarından bir pay vardır. Allah'tan bol nimet isteyin. Doğrusu Allah her şeyi bilir."[29]

33. "Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından her birine varisler kıldık. Kendileriyle yeminleştiğiniz kimselere hisselerini veriniz. Doğrusu Allah her şeye şahittir."[30]

[25] O, sizin tevbenizi kabul etmekle sizi günahlarınızdan arındırıyor ve sizi dosdoğru yola iletiyor

Heva ve arzularının adamı olan hastalıklı kişiler ise, günah ve aldatıcı tutkuları size süslü göstererek sizi Allah'ın yolundan saptırmak isterler. Hem de, müttakiler için hazırlanmış, genişliği gökler ve yer kadar olan cennete ulaştıran Allah'ın yolundan alıkoyan aldatıcı oyunlarıyla sizi saptırmak isterler.

O halde ey iman ve İslam ehli! Allah'tan korkmayan bu kişilerin fitnesinden sakının. Onlara uymaktan şiddetle kaçının. Yoksa sizin büyük bir istekle sapıklığa yöneldiğiniz gibi, Allah da size büyük bir kızgınlıkla gazab eder. İnsan yaratılışı itibarıyla zayıftır. Tutkuları onu kuşatmıştır. Mal, kadın, dünyalık gibi aldatıcılar karşısında bu zayıflığı iyice artmıştır. Ama Allah, merhamet ve ihsanı ile, kadın olsun erkek olsun tüm insan oğlunu kemale erdirmek istemektedir. Onun yükunu hafifletmek istemektedir. Ona olan rahmeti ile, onu tutkuların esiri olmaktan kurtarmak istemektedir. Allah'a iman ile, Allah korkusu ve cennet tutkusu ile.

Yüce Allah, insanın şehvetini, bir cariye ile olsun nikahlamakla helal yollara kanalize ederek yükünü hafifletmiştir.

İslam tüm alemin iffet ve namuslu olmasını arzu eder. Namusun korunmasını, neslin karışmamasını, toplumun kimlik ve kişiliğini korumasını ister. Bu sayede toplum kökleri sağlam, Allah'a bağımlı olur. Sonuçta tüm yeryüzü sakinleriyle birlikte Allah'ın rızasını aramaya, helal rızık peşinde koşmaya, Yüce Mevlanın insana yüklediği büyük emanetin gereğini yerine getirmeye başlar. Yeryüzünün imar ve ihyası için koşturma görevini yerine getirmeye başlar.

[26] Yüce Mevla, kullarını, birbirlerinin mallarını haksızlıkla yemekten sakındırıyor. Faiz, ticarette aldatma ve güçsüzlerin mallarını yeme gibi meşru olmayan yollardan sakındırıyor. Mallarınızı aranızda haksızlık yaparak yemeyin, buyuruyor. Ancak aranızda gerçekleşecek meşru alış verişlerle sahiplenin. "Allah, alış-verişi helal, faizi ise haram kıldı." *(2 Bakara 275.)*

Aranızda yapacağınız ticaret yoluyla mallarınızı artırmanız yasak değil, helaldir. Yeter ki, karşılıklı rıza ile olsun, mallarınızı bir emanet görerek ve birbirinizin ortak menfeatlerini gözeterek olsun yeter ki. Bu ise, ancak Allah korkusu ile gerçekleşir.

Alış-verişin helal olabilmesi, karşılıklı rıza ile gerçekleşmesine bağlıdır. Peygamberimiz @, şöyle buyurmuştur: "İki kişi alış veriş yaptığında, birbirlerinden ayrılmadıkça alış-verişte muhayyerdir." *(Buharî, Buyu' 45; Müslim, Buyu' 44.)*

Kendinizi mahvetmeyin. Cenab-ı Hak, bu buyruğu ile, insanları birbirlerini öldürmekten sakındırmıştır. Bu ifade, aynı şekilde kişinin kendi kendini öldürmesini de içine alır.

Genel olarak ayet, Allah'ın yasaklarını işlemekten, haksızlık yaparak malları yemekten sakındırmayı içermektedir. İnsan, kendini Allah'ın gazabına sevketmekle ne büyük zulüm işlemektedir! Allah'ın sınırlarını çiğnemeye yeltenerek, yahut büyük günahları işleyerek. İşte bu yüzden Yüce Rabbimiz şöyle buyurdu:

[27] Bu gerçekten büyük bir tehdittir. O halde aklı olan, bu tehditlere kulak veren herkes bundan sakınsın.

[28] Siz büyük günahlardan kaçınırsanız, Biz sizin ufak tefek kusurlarınızı bağışlar ve sizleri cennete koyarız. Büyük günahlar, insanlığın önderi Hz. Muhammed'in @, hadislerinde açıkladığı şeylerdir. O, şöyle buyurmuştur: "Helak edici yedi büyük günahtan sakınınız." Ashab, onların neler olduğunu sorunca O şöyle buyurdu: "Allah'a ortak koşmak, sihirbazlık, haksız yere Allah'ın yasakladığı cana kıymak, faiz yemek, yetim malı yemek, savaştan kaçmak, iffetli masum mümin hanımlara iftira etmek." *(Buharî, Vasâyâ 23; Müslim, İman 144.)* İbn Kesir, hadisteki yedi rakamının, sayılanların dışındaki günahların büyük günah olmadığı anlamına gelmediğini söyler. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 481.)* Büyük günah konusu geniş bir konu olduğundan, biz burada daha fazla ayrıntıya girmek istemiyoruz. Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Zehebî, Kitâbü'l-Kebâir; Tefsir ve Hadis kitapları.

[29] Allah'ın sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyleri arzulamayın. Sözgelimi, miras paylaşımında erkeğe kadına düşenin iki katını vermesine göz dikmeyin. Miras paylaşımı bu şekilde düzenlenmiştir. Yüce Allah, erkeğe de yükümlü olduğu kadar pay vermiştir, kadına da. O halde, siz Allah'ın size nimetinden bol bol vermesini dileyiniz.

Ayette, Yüce Allah'a dua edip O'ndan istemenin gerekliliğine işaret vardır. Bir kısım ilim adamları bu ayetten hareketle şöyle demişlerdir: "Yüce Allah, kendisinden istenmezse kızar, insanoğlu ise kendinden istenince kızar." *(Kurtûbî, Tefsîr, III, 164.)*

[30] Her insan için geride bıraktıklarına Biz varisler kıldık. Öyleyse her biriniz, Allah'ın belirlediği payları alsın yahut versin. Hiç kimse, bir diğerinin malına göz dikmesin. Geçmişte muhacirlerin ensara mirasçı olmalarına bakılarak, kendileriyle yeminleştiğiniz kimseler de miras paylaşımında, ortakdırlar. Cumhura göre, bu ayet daha sonra nesh edilmiştir. *(Kurtûbî, Tefsîr, V, 165-166.)*

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ
عَلٰى بَعْضٍ وَبِمَا اَنْفَقُوا مِنْ اَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ
قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّٰهُ وَالّٰتِي
تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ
وَاضْرِبُوهُنَّ فَاِنْ اَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾ وَاِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا
فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ اَهْلِهِ وَحَكَمًا مِنْ اَهْلِهَا اِنْ يُرِيدَا
اِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا
﴿٣٥﴾ وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْـًٔا وَبِالْوَالِدَيْنِ
اِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ
وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ
وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ
مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾ اَلَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٣٧﴾

34. "Allah'ın kimini kimine üstün kılmasından ötürü ve erkeklerin, mallarından sarf etmelerinden dolayı erkekler kadınlar üzerine yetkindirler. İyi kadınlar, gönülden boyun eğenler ve Allah'ın korunmasını emrettiğini, kocasının bulunmadığı zaman da koruyanlardır. Serkeşlik etmelerinden endişelendiğiniz kadınlara öğüt verin, yataklarında onları yalnız bırakın, nihayet dövün. Size itaat ediyorlarsa aleyhlerine yol aramayın. Doğrusu Allah Yüce'dir, Büyük'tür."[31]

35. "Karı kocanın arasının açılmasından endişelenirseniz, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin; bunlar düzeltmek isterlerse, Allah onların aralarını buldurur. Doğrusu Allah her şeyi Bilen ve haberdar olandır."[32]

36. "Allah'a kulluk edin, O'na bir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, yakınlara, yetimlere, düşkünlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya ve elinizin altında bulunan kimselere iyilik edin. Allah, kendini beğenip öğünenleri elbette sevmez." [33]

37. "Onlar cimrilik ederler, insanlara cimrilik tavsiyesinde bulunurlar, Allah'ın bol nimetinden kendilerine verdiğini gizlerler. Kafirlere aşağılık bir azab hazırlamışızdır."[34]

[31]Bu ayet-i kerimede, erkeklerin kadınlar üzerinde yetkin olduğuna ve onların aile içerisinde reisliğin onların hakkı olduğuna dair ilahî bir hüküm vardır. Bu, kadının ev işlerini çekip çevirmesine aykırı değildir. Elbette kadın, aile yuvasının selamet ve huzuru için kocasının aile içi işlerinde söz sahibidir.

Ayetteki "kavvâm" (yetkinlik) kelimesi, sorumluluğu üstlenmek demektir. Şöyle ki, erkek hanımının ve çocuklarının geçiminden sorumludur. Aynı şekilde o, tüm ev işlerinde eşinin yardımcısı olmakla yükümlüdür. Kur'ân ve sünneti kendisine rehber edinen kimse işte bunları yerine getirmek borcundadır. Aile, toplumun ilk okuludur. Ailede kadın, ev işlerinden sorumludur. O, eşinin ve çocuklarının huzuru konusunda, Allah önünde mesuldür. Tüm bunlar, ancak kadının tam bir teslimiyyetle ve severek erkeğin yetkinliğinin adalet ve huzurun kendisi olduğuna inanmasıyla gerçekleşir. Çünkü yetkinlik, erkeğe, hanımın şeref ve haysiyyetini koruma konusunda her türlü hizmette güzel ve insaflı davranma görevini yüklemiştir. Zira erkeğin idaresine girmekle kadın, onun yanında bir emanet konumundadır.

İşte yetkinliği bu şekilde doğru anlamak, kadına kocasına bağlanıp güvenmesini sağlar. Böylece aile hayatı huzur ve güvene kavuşur. Artık kadın kendisini ev işlerine ve çocuklarını yetiştirmeye verir.

İşte böylece İslam, karı-koca arasında uyumlu çiçeklerden oluşan bir ağacın yeşermesini hedeflemektedir. Hoş kokulu gölgesinde mutlu bir biçimde dinlenilen, meyveleri bol bir bahçede görkemli bir ağacın yetişmesini istemektedir. İşte bu, aile yuvasında erkeğin konumudur. Yuvasının kurtuluşunu gerçekleştirme, evde huzuru sağlama ve toplumun ilerlemesine katkıda bulunabilmesi içindir bu konum. Bu ise, salt adalet olan Allah'ın kitabının en güzel bir biçimde anlaşılmasıyla elde edilir.

Ayeti açıklarken İbn Kesir şunları söyler: "Erkek, hanımın üzerinde yetkindir. Yani onun yöneticisi, büyüğü, yanılgıya düştüğünde onu düzeltip terbiye edenidir." *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 491.)*

Ayetin devamında Yüce Rabbimiz, bize, kocalarına karşı serkeşlik yapmalarından endişe edilen kadınların durumunu bildirmektedir. Ayette geçen "nüşûz", baş kaldırıdır. Serkeş kadın, kocasının emirlerine başkaldıran, onu istemeyen kadındır. Bu durumda bize düşen, onlara öğüt vermek ve onları serkeşlikleri konusunda Allah'ın cezası ile korkutmaktır.

Eğer öğüt dinleyip kocasının hakkına riayet etmezse, o zaman kocası yatağında onu yalnız bırakır, ona sırtını döner ve onunla beraber olmaz. Eğer bu da kar etmezse, o zaman yaralamayacak bir şekilde hafifçe onu döver. Çünkü hedef, onu serkeşlikten vaz geçirmektir. Bunun için de hafifçe dövmek yeterlidir. Öğüt ve yatakda yalnız bırakmadan sonra gelen dövme işi, kadına çok ağır gelecektir. Bütün bunlara rağmen, Peygamberimiz @, bu ayeti okuyarak şöyle buyurmuştur: "Ancak kötüleriniz kadınları döver." Neki, İslamın özünü ve ruhunu anlayamayan bazı erkekler eşlerine kötü davranır olmuşlardır bugün.

Bu aşamalardan önce veya sonra kadın, Allah ve Rasûlünün hoşnut olacağı şekilde serkeşlikten vazgeçerse, artık bundan sonra kocanın onun aleyhine bir yol arama hakkı yoktur. Onu dövme yahut onu yalnız bırakma yetkisine de sahip değildir. Doğrusu Allah Yüce'dir, Büyük'tür. Bu ifade, emrine aykırı davrananlar için ilahî bir uyarıdır. Bu hem kocasına başkaldıran serkeş kadınları içine alır; hem de, eşine haksızlık yapan zalim kocaları içine alır. Gerçekten Allah, işlerin iç yüzünü tüm ayrıntılarıyla bilir.

[32] Doğrusu İslam, ailenin güven ve huzur içerisinde varlığını sürdürebilmesi ve yuvada ayrılık, fitne ve fesat tohumlarının yeşermemesi için yapılması gereken tüm her şeyi yapmıştır. İşte İslamın yüceliği ve berraklığı.

Fahrüddin Razî, şunları söyler: Bilinmelidir ki, Yüce Allah, serkeş bir kadına kocasının öğüt vermesini, ardından yatağında yalnız bırakmasını, daha sonra da hafifçe dövmesini istedi. Bütün bu aşamalardan sonra yapılması gereken şey ise, haklıyı haksızdan ayırt edecek olan hakeme başvurmaktır. *(Râzî, Tefsîr, X, 92.)*

Burada söz konusu edilen hakemler, arayı bulmak için çalışırlar. Tarafların hakemleri her iki tarafın da derdini dinleyerek tarafların birbirlerine haksızlık ve zulüm yapmalarına engel olurlar, her iki tarafın da iyiliğine olacak kararı verirler. Bunun için de ya her iki tarafa birden nasihat ederler; yahut taraflara ayrı ayrı nasihat ederler. Hangisi uygunsa onu yaparlar. Karı-koca ayrılmakta kararlıysa, ya da arabuluculuk görüşmelerinden sonra ayrılmanın uygun olacağı ortaya çıkarsa hakemler boşanmalarına karar verebilirler. Eldeki bilgi ve belgelere göre hakemlerin vereceği bir araya getirme, yahut boşanma kararı muteber ve ➡

➡ geçerlidir.

[33] Cenab-ı Hak, karı-kocanın birbirlerine karşı iyi davranmaları, düşmanlık ve geçimsizliği giderme konusunda onları uyardıktan sonra, bu ayette de diğer güzel davranış biçimlerine dikkat çekmiştir. Bunlardan on çeşidini burada zikretmiştir. Bunlar, ayetin söz konusu ettiği emirler ve yasaklardır.

Ubudiyet, hükmetme ve seçme yetkisini elinde bulundurana boyun eğip bağlanmak demektir. Yüce Allah, kullarına sadece kendisine boyun eğip bağlanmalarını emretmiştir. Buna göre ayet, amelleri her türlü riya şaibesinden arındırıp yalnızca Allah için yapma konusunda temel bir ilkeyi açıklamaktadır.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Yüce Allah, şöyle buyurdu: 'Ben şirk koşulan ortaklardan uzağım. Benim ortağa ihtiyacım yoktur. Kim işlediği bir amelde Benden başkasını Bana ortak koşarsa, onu ortak koştuğu şeyle başbaşa bırakırım.' " *(Müslim, Zühd 46.)*

Şirkten sakındırdıktan sonra Rabbimiz, hemen ana-babaya iyiliği emretmiştir. Çünkü ana-baba, dünyaya gelmemize sebep olan kimselerdir. Biz, pek çok yerde Rabbimizin, kendisine kulluk ile ana-babaya iyiliği birlikte zikrettiğini görürüz. Çünkü ana-babaya iyilik son derece önemli bir iştir.

Daha sonra Allah Teâlâ, yakınlara, yetim ve düşkünlere iyilik tavsiye etmektedir. Yetimler, bakımlarını üstlenecek aileleri olmayan çocuklardır. Mıskinler (düşkünler) ise, yetecek kadar temel ihtiyaçlarını karşılayacak kimselere muhtaç durumda olanlardır.

Yine Rabbimiz, yakın ve uzak komşuya iyiliği emretmektedir. Yakın komşu, arada akrabalık bağı bulunan komşudur. Uzak komşu ise, yahudi ve hristiyan bile olsa diğer komşulardır.

Hz. Ayşe ve İbn Ömer, Peygamberimizin şöyle buyurduğunu rivayet etmişlerdir: "Cebrail bana, o kadar çok komşuya iyilik etmeyi tavsiye etti ki, sonunda onu mirasçı kılacak sandım." *(Buhârî, Edeb 28; Müslim, Birr 140-141; Ebu Davûd, Edeb 123; Tirmizî, Birr 28; İbn Mace, Edeb 4; Ahmed, II, 85, 160.)*

Ayette geçen "es-Sâhıb bi'l-Cenb" ise, ilim adamlarımızın çoğunluğuna göre yol arkadaşıdır. Bu konuda Razî, şunları söyler: "O, yolculukta, komşulukta, öğrenimde, meslekte, toplantıda, mescidde yahut başka bir şekilde seninle beraber olan, sana arkadaşlık eden kimsedir. Her ne şekilde olursa olsun seninle arkadaşlık ilişkisi olan herkesin hakkını gözetmen senin görevindir." *(Râzî, Tefsîr, X, 99)*

"İbn Sebil" (yol oğlu), yolda karşılaştığın ve yardıma muhtaç olan kimse demektir.

Aynı şekilde Yüce Rabbimiz, elimiz altında bulunanalara da iyilik etmemizi tavsiye etmektedir. Zira onlar da, yardıma muhtaç kimselerdir.

Allah, kendini beğenip öğünenleri elbette sevmez. Kendini beğenip böbürlenen, insanlara karşı büyüklük taslayan, Allah ve insanlar katında hiç bir değeri yokken kendini herkesten iyi ve üstün gören kimseleri Allah sevmez.

[34] Ayetin akışına göre sanki mana şöyledir: Şüphesiz Yüce Allah, cimri davranıp insanlara da cimriliği tavsiye ederek kendini beğenip böbürlenenleri sevmez.

Şeriatta kınanan cimrilik, Allah Teâlânın gerekli gördüğü şeyleri yerine getirmekten kaçınmaktır. Yüce Allah, cimriliği ve cimrileri yermektedir. Kendileri cimri davranan, bu alışkanlıklarıyla yetinmeyip başkalarına da cimriliği tavsiye edenleri kınamaktadır.

Ayetteki cimrilik genel bir kavram olup ilim, din ve malda cimriliği içine almaktadır. Bunların hepsi yerilmiştir. Ayetteki cimrilik (buhl) kavramı da bunların hepsini kapsar.

Cenab-ı Hak, cimrilerin dışında bir başka grubu daha kınamaktadır. Bu yerilen davranış, insanlar görsün diye, yöneticilere, makam mansıp bakımından ileri gelenlere yakın olmak ve dünyalık elde etmek için infakta bulunmaktır. Bu davranış sahipleri, Allah yolunda hiçbir harcama yapmazlar. Ama dünyalık elde etmek için, bir makamı ele geçirmek için her şeylerini harcarlar. Neki, yaptıkları tüm harcamalar yüzlerine çarpılacaktır. Çünkü Yüce Allah, güzeldir, güzel ve helalden başkasını kabul etmez. Onlar, Allah'a ve ahiret gününe inanmayan insanlardır. Şeytanın yandaşlarıdır onlar. Şeytan da onların dostudur, o ne kötü yandaştır. İşte tüm bu manaları anlatmak için Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ
وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا
﴿٣٨﴾ وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَنْفَقُوا
مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ وَاِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ اَجْرًا
عَظِيمًا ﴿٤٠﴾ فَكَيْفَ اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ
عَلٰى هٰؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾ يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا
الرَّسُولَ لَوْ تُسَوّٰى بِهِمُ الْاَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللّٰهَ حَدِيثًا
﴿٤٢﴾ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكَارٰى
حَتّٰى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا اِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتّٰى
تَغْتَسِلُوا وَاِنْ كُنْتُمْ مَرْضٰى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَاءَ اَحَدٌ مِنْكُمْ
مِنَ الْغَائِطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْدِيكُمْ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤٣﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ اُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ
يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ اَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

وَاللّٰهُ

38. "Mallarını insanlara gösteriş için sarf edip, Allah'a ve ahiret gününe inanmayanları da Allah sevmez. Şeytanın arkadaş olduğu kimsenin ne fena arkadaşı vardır!"[35]

39. "Bunlar Allah'a, ahiret gününe inanmış, Allah'ın verdiği rızıklardan sarf etmiş olsalardı ne zararı olurdu? Oysa Allah onları bilir."[36]

40. "Allah şüphesiz zerre kadar haksızlık yapmaz, zerre kadar iyilik olsa onu kat kat artırır ve yapana katından büyük ecir verir."[37]

41. "Her ümmete bir şahid getirdiğimiz ve seni de bunlara şahit getirdiğimiz vakit durumları nasıl olacak?"[38]

42. "O gün, inkar edip peygambere baş kaldırmış olanlar, yerle bir olmayı ne kadar isterler ve Allah'tan hiç bir sözü gizleyemezler."[39]

43. "Ey İnananlar! Sarhoşken, ne dediğinizi bilene kadar, cünüpken, yolcu olan müstesna gusledene kadar namaza yaklaşmayın. Eğer hasta veya yolculukta iseniz yahut biriniz ayak yolundan gelmişseniz veya kadınlara yaklaşmışsanız ve bu durumlarda su bulamamışsanız tertemiz bir toprağa teyemmüm edin, yüzlerinize ve ellerinize sürün. Gerçekten Allah affeder ve bağışlar."[40]

44. "Kendilerine Kitaptan bir pay verilenlerin sapıklığı satın aldıklarını ve sizin yolu sapıtmanızı istediklerini görmüyor musun?"[41]

35 Bundan sonra da Yüce Mevla, dosdoğru yolunu net bir şekilde açıklamaktadır. Kim o yolda olur ve gereklerini yerine getirirse işte o, Allah'a ve ahiret gününe inanan gerçek mümin olur:

36 Ayetteki soru, inkar için olup mana şöyledir: Onlar imana, ihlasa, riyadan uzak kalmaya yönelselerdi zarar etmezlerdi. Üstelik Yüce Allah, onların davranışlarını yönlendiren iyi niyetlerini de, art niyetlerini de çok iyi bilmektedir.

37 Cenab-ı Hak, kullarına mükafatlarını vereceğini bildiriyor. Doğrusu o, kıyamette kullarına zerre kadar bile haksızlık etmez. Onların yaptıklarının karşılığını kat kat fazlasıyla onlara verir. Bu manada daha pek çok ayet vardır:

"Ey oğulcuğum! İşlediğin şey, bir hardal tanesi ağırlığınca olsa da, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa, Allah onu getirip meydana kor." *(31 Lokman 16.)*

"Kıyamet günü doğru teraziler kurarız; hiçbir kimse hiçbir haksızlığa uğratılmaz. Hardal tanesi kadar olsa bile yapılanı ortaya koyarız." *(21 Enbiyâ 47.)*

"Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür. Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür." *(99 Zilzâl 7-8.)*

38 Amr b. Merre, şunları anlatır. Peygamberimiz @, bana şöyle dedi: "Bana Kur'ân oku." Dedim ki, "Kur'ân size inmişken, ben size Kur'ân mı okuyayım?!" Peygamberimiz @ şöyle buyurdu: "Evet oku, doğrusu ben başkasından dinlemeyi çok seviyorum." Bunun üzerine Nisâ suresinden ona okumaya başladım. "Her ümmete bir şahıd getirdiğimiz ve seni de bunlara şahit getirdiğimiz vakit durumları nasıl olacak?" ayetine gelince susmamı istedi. Birde baktım ki, gözlerinden sicim gibi yaşlar süzülüyordu." *(Buhârî, Tefsîr 4/9.)*

İlim adamlarımız, Peygamberimizin ağlama sebebinin, bu ayetin ihtiva ettiği şeyin çok ciddi ve çetin bir iş olmasına bağlamışlardır. Şöyle ki, her Peygamber, kendisini tasdik etme yahut yalanma konusunda ümmetine şahitlik edecektir. Peygamberimiz ise, tüm hepsinin şahidi olarak gelecektir. *(Kurtûbî, Tefsîr, III, 197.)*

39 Evet, o gün Peygamberimiz @, tüm ümmetlerin şahitlerinin şahidi olarak gelecektir. İnkar edip Peygambere başkaldıranlar, yerle bir olmak ve yer tarafından yutulmak isteyeceklerdir. Bu, onlara Allah'ı inkar etme nedeniyle başlarına gelecek olanların en iyisi olacaktır. Doğrusu korkunç bir konumdur bu. Zulümlerine karşılık elbette Allah, adaletiyle muamele edecektir. Onlar o gün, 'yemin ederiz ki, biz şirk koşanlar değiliz ey Rabbimiz!' diyerek Allah'ı yalan çıkarmaya kalkacaklar, ama o an, Yüce Allah onların ağızlarını mühürleyiverecektir. Onlar bu sırada, toprakla bir olmak isteyeceklerdir. Çünkü, elleri, ayakları yapıp ettiklerine şehadet etmektedirler. Tıpkı kulaklarının, gözlerinin, derilerinin yapıp ettiklerine tanıklık ettikleri gibi. Ve genel olarak onlar, hiç bir şey ve hiç bir sözü Allah'tan gizleyemeyeceklerdir.. Allahım Sen, ne yücesin!

40 Rahman ve Rahim olan Allah, ne yücedir! Kullarının işlerini bilinçli ve sukunetli bir biçimde ele alıyor. Hiç acele etmeden, tek bir buyrukla zorlamadan onları ele alıyor. O, gerçekten çok bağışlayıcı ve merhamet edicidir. Ayette üç ilahî hüküm yer almaktadır:

a- Namaza aklı başında girebilmek için namaz vakitlerinde içki içmekten kaçınmak. Bu, Bakara suresindeki içki yasağı ile ilgili ayetin inmesinden önce idi.

b- Cünüpken namaza yaklaşmamak. Ancak yolcular, su bulamazlarsa teyemmüm ederler. Bu Ebû Hanife'nin görüşüdür.

c- Cünüp olunca yıkanıp temizlenmek. Su bulunmadığında ise, temiz bir toprakla teyemmüm etmek. Teyemmüm, toprak cinsinden temiz bir şeye ellerini ve yüzünü sürmektir.

İşte bu hükümler, Rabbinizin size olan acıması ve merhametinin görüntüleridir. Teyemmüm, zorda kalmamaları için Yüce Allah'tan kullarına tanınmış bir ruhsattır. Çünkü İslam dini, kolaylık dini olup hükümlerinde kolaylığı gözetir.

41 Bu ayet, kıyamete kadar lanet üzerlerine olsun, Medine Yahudileri hakkında inmiştir. onlar şirk ve sapıklık üzere idiler. Kalbleri batılda kaybolmuş bir halde idi onların. İç dünyaları, hidayete karşılık sapıklığı satın alacak kadar karanlıkta kaybolmuş bir vaziyetteydi. Onlar insanları saptırmak için çalışırlar, hidayeti onlardan gizlerlerdi. Onlar hem sapıktılar, hem de saptırıcı.

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاَعْدَٓائِكُمْۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَلِيًّاۗ وَكَفٰى بِاللّٰهِ نَص۪يرًا ﴿٤٥﴾
مِنَ الَّذ۪ينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِه۪ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا
وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِاَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنًا
فِي الدّ۪ينِۜ وَلَوْ اَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ
خَيْرًا لَهُمْ وَاَقْوَمَۙ وَلٰكِنْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
اِلَّا قَل۪يلًا ﴿٤٦﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اٰمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا
لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلٰٓى اَدْبَارِهَٓا
اَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّٓا اَصْحَابَ السَّبْتِۜ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولًا
﴿٤٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه۪ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَٓاءُۚ
وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰٓى اِثْمًا عَظ۪يمًا ﴿٤٨﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ
يُزَكُّونَ اَنْفُسَهُمْۜ بَلِ اللّٰهُ يُزَكّ۪ي مَنْ يَشَٓاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ
فَت۪يلًا ﴿٤٩﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَۜ وَكَفٰى
بِه۪ٓ اِثْمًا مُب۪ينًا ﴿٥٠﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا نَص۪يبًا مِنَ الْكِتَابِ
يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذ۪ينَ
كَفَرُوا هٰٓؤُ۬لَٓاءِ اَهْدٰى مِنَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا سَب۪يلًا ﴿٥١﴾

45. "Allah, düşmanlarınızı çok iyi bilir. Allah size dost olarak da yeter, yardımcı olarak da."[42]

46. "Yahudilerden, sözleri yerlerinden değiştirip: 'İşittik ve karşı geldik, kulak vermeyerek dinle' ve dillerini eğip bükerek ve dini yererek: 'Bizi de dinle' diyenler vardır. Şayet: 'İşittik ve itaat ettik, dinle ve bizi gözet' demiş olsalardı, onlar için daha iyi daha doğru olurdu. İşte Allah inkarları yüzünden onlara lanet etmiştir. Onların ancak pek azı inanır."[43]

47. "Ey Kitap verilenler! Yüzleri silip arkaya çevirerek enseler gibi dümdüz yapmadan, yahut cumartesi güncüleri lanetlediğimiz gibi lanetlemeden önce, elinizdeki Kitabı tasdık ederek indirdiğimiz Kur'ân'a inanın; Allah'ın emri daima yapılagelmiştir."[44]

48. "Allah kendisine ortak koşmayı elbette bağışlamaz, bunun ötesindekileri dilediğine bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse, şüphesiz büyük bir günahla iftira etmiş olur."[45]

49. "Kendilerini temize çıkaranları görmedin mi? Allah dilediğini temize çıkarır ve kendilerine kıl kadar haksızlık yapmaz."[46]

50. "Allah'a nasıl yalan yere iftira ettiklerine bir bak. Bu, apaçık bir günah olarak yeter."[47]

51. "Kendilerine Kitap verilmiş olanların, puta ve şeytana kanıp, inkar edenlere: 'Bunlar, inananlardan daha doğru yoldadırlar' dediklerini görmedin mi?"[48]

[42] Yanı O, onları çok iyi bilir ve sizi onlardan sakındırır. Dost ve yardımcı olarak Allah yeter kullarına.

[43] Yahudilerden bir grup, bile bile ayetlerin ve onların manalarının yerlerini değiştirirler. Onlar derler ki, ey Muhammed, seni işittik, fakat sana itaat etmiyoruz. Onlar Kur'ân ayetlerini, kendi psikolojik hastalıkları doğrultusunda yorumlarlar, Hz. Peygambere ve ümmetine kin kusarlar.

Onlar dillerini eğip bükerek kelimeleri çarpıtıyorlardı Bununla sanıyorlardı ki, Hz. Muhammed @, onları dinleyip değer verecekti. Gerçekten onlar yaratıkların en kötü ahlaka sahip olanlarıdır. Halbuki onlar için daha yararlı olan, Hz. Muhammed'i işitip ona itaat etmeleriydı. İşte buydu onların hayrına olan. Ne ki, onlar küfürleri sebebiyle Allah'ın lanetine düçar oldular Çok azı hariç onlar inanmazlar.

[44] Ey Hz. Musa'ya indirilen Tevrat ehli! Siz, Hz Muhammed'i tasdik etmeye başkalarından daha layıksınız. Siz gerçekten biliyorsunuz ki, Hz. Muhammed, Allah'ın peygamberidir. Ama siz, bu Peygamberin Hz. İshak'ın soyundan gelmesini arzu ettiniz. O, Hz. İsmail'in soyundan biri olunca başlarınızı çevirdiniz, kuruntular içerisinde kayboldunuz, Tevrat'taki gerçekleri örtbas ederek küfrünüze küfür kattınız, Tevratın hükümlerini bozup değiştirdiniz, çoğu hükümlerini de gizlediniz Oysa size yakışan iman etmenizdi. İnansaydınız sizin günahlarınızı bağışlardık. Ne ki, siz lanetlilersiniz.

Allah'ın hükmü kulları üzerinde aynen caridir. İçten iman edenlere iyilik eder, hakkı yalanlayıp ondan yüz çevirenlere ise azap eder. Ayette geçen "tams" kelimesi, gözler arkadan bakacak şekilde yüzlerin arkaya döndürülmesidir. Bundan Allah'a sığınırız.

[45] Elbette Cenab-ı Hak, müşrik olarak karşısına çıkan kulunu kabul etmez. Ama O, şirkin ötesindeki günahları, kullarından dilediğine bağışlar.

[46] Hasenü'l-Basrî ve Katade, bu ayetin, 'Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz' ve "Yahudi veya hıristiyan olmayan kimse elbette cennete girmeyecek." *(2 Bakara 111).* diyen Yahudi ve Hristiyanlar hakkında indiğini söylerler. Mücahid, onların namaz ve duada günahsız oldukları gerekçesiyle çocuklarını öne geçirip onlara uyduklarını söyler. *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 511.)*

Mikdat b. El-Esved , "Peygamberimiz bize, dalkavukların yüzlerine toprak saçmamızı emretti" der. *(Müslim, Zühd 68.)*

Abdullah b Ebî Bekre, babasından nakleder: Hz. Peygamberin yanında biri, bir adamı medheder. Peygamberimiz tekrar tekrar şöyle buyurur: "Yazıklar olsun sana, arkadaşının boynunu vurdun. Yazıklar olsun sana, arkadaşının boynunu vurdun!" Sonra da şöyle buyurur: "Sizden biriniz ille de arkadaşını övme durumunda kaldığında hiç olmazsa şöyle desin: 'Sanırım falan şöyledir. Elbette Allah ona yeter. Ben Allah'a rağmen kimseyi temize çıkarmam. Sanırım o, şöyle şöyledir." *(Buhârî, Edeb 95, 54 ;Müslim, Zühd 65.)*

Tüm bu rivayetlerde, bizim almamız gereken önemli dersler vardır Özellikle şu dalkavuk ve nifak görüntüleriyle dopdolu olan günümüzde. Allah rızasının hiç gözetilmediği, sahtekarlık ve çıkarcılık temelleri üzerine oturan insanlar arası ilişkilerin yoğun olduğu çağımızda.

Günümüzdeki toplumsal ilişkileri gözden geçiren bir kimse, bu ilişkilerin büyük çoğunluğunun bu kabilden olduğunu görür. Ancak Rabbinin kendisine merhamet ettiği kimseler bu tutumlardan kendilerini koruyabilirler. Zaten bir davranışa riya karıştı mı, onu yok eder, onun hayrını siler süpürür. İnsanların davranışlarına nifak bulaştı mı, onun hayrını yok eder.

Ayette söz konusu edilen ve yerilen davranış yapılan bir kötülük müdür? Elbette hayır, ama sözkonusu edilen Allah'ın rızası gözetilmeden yapılan iyiliktir. Ne varki, bir davranış Allah'tan uzak olursa, o sonucta kötü bir davranış olarak anılır. Yoksa bizzatihi kötülüğün ahiretteki sonucu bilinmektedir. Bu yüzden ayet, Allah için yapılmayan iyiliklerin, nasıl kötülüğe dönüştüğüne dikkat çekmektedir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurur:

"Kadın, erkek, inanmış olarak kim iyi iş işlerse, ona hoş bir hayat yaşatacağız. Ecirlerini yaptıklarından daha güzeli ile ödeyeceğiz." *(16 Nahl 97.)*

[47] Bu ifade, onların Allah'a karşı nasıl yalan yakıştırdıkları konusunda bir şaşkınlık ifadesidir. Kendilerini temize çıkararak ve "Yahudi veya hıristiyan olmayan kimse elbette cennete girmeyecek." "Bizim gündüz yaptıklarımız geceleyin bağışlanır" *(Râzî, Tefsîr, X, 127)* diyerek nasıl iftira atıyorlar Allah'a.

[48] Yüce Allah, lanetli yahudilerin bir başka tezgahlarını anlatıyor. Şöyle ki, onlar putperestleri inanan tevhid ehline tercih edip üstün olduklarını söylüyorlardı. Halbuki onlar, ellerindeki kitapları Tevrata göre bu tavrın gerçekle ilgisinin ➧

➡ olmadığını çok iyi biliyorlardı.

Ayette geçen "cibt" ve "tağut" kavramları hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu görüşlerden biri şöyledir: Cibt, sihir; tağut ise şeytandır. *(Bkz. Kurtûbî, Tefsîr, V, 248).* Cibt ve tağut kavramları hangi manaya gelirse gelsin, bu manaların temeli, hakimiyyeti Allah'tan başkasına vermek ve Allah'ın yasaları dışındaki yasalara razı olmaktır.

Bugün yeniden Allah'a ve O'nun yol gösterici Kitabının rehberliğine dönmeye ne kadar da muhtacız! Gerçekten bugün tağut, toplumumuzu istila etmiş, zulüm ve haksızlık toplumun içine işlemiş, Allah'ın dışındakilerin hakimiyetine razı olma sonucu insanların gönüllerinde fesat taht kurmuştur.

Allah onlara hidayet etsin, yöneticilerimiz bugün ve yarın, niyetlerini düzeltip aralarında Allah'ın kitabını hakem kabul etmez, güvenilir kişiler olarak halkı yönetmez, insanlığın saplantılarını davet ve irşatla düzeltmez, şeytana ve günahlara açılan kapıları kapatmazsa.. Ardından Kitab ve Sünnetin rehberliğinde, toplumda Allah'ın hükümlerini yürürlüğe koymazlar ve insanların önüne en yüce örnekleri sunmazlarsa..Bu konuda yöneticiler önce kendileri en güzel örnekleri ortaya koymazlarsa.. Evet tüm bunları yapmazlarsa, artık onların sonu helaktan başka bir şey değildir. Artık zalim tağutların hakimiyeti ellerinde tutmalarıyla her türlü kepazelik toplumda yayılacak ve hüsran kaçınılmaz olacaktır.

Öyleyse, hep birlite, yöneticilerimizin Allah'ın kitabı ile hükmedenler ve tevhidin tüm gereklerini yerine getirenler olmaları için Allah'a dua edelim.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ ۖ وَمَن يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾
أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذًا لَّا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾
أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ ۖ فَقَدْ آتَيْنَا
آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُم مُّلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾ فَمِنْهُم
مَّنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُم مَّن صَدَّ عَنْهُ ۚ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُم
بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا
حَكِيمًا ﴿٥٦﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ لَّهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۖ
وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ
إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُم بَيْنَ النَّاسِ أَن تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۚ
إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ ۖ
فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ
تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

أَلَمْ تَرَ

52. "İşte, Allah'ın lanetledikleri onlardır. Allah'ın lanetlediği kişiye asla yardımcı bulamayacaksın."[49]

53. "Yoksa onların hükümranlıktan bir payı mı var? O zaman insanlara bir çekirdek parçası bile vermezler."[50]

54. "Yoksa Allah'ın bol nimetinden verdiği kimseleri mi çekemiyorlar? Oysa İbrahim ailesine Kitap ve hikmet verdik, onlara büyük hükümranlık bahşettik."[51]

55. "Onlardan ona inananlar ve yüz çevirenler vardı. Çılgın bir alev olarak cehennem yeter."[52]

56. " Doğrusu, ayetlerimizi inkar edenleri ateşe sokacağız; derilerinin her yanışında, azabı tatmaları için onları başka derilerle değiştireceğiz. Doğrusu Allah güçlüdür, Hakim'dir."[53]

57. "İnanıp yararlı iş işleyenleri içinde temelli ve ebedi kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Onlara orada tertemiz eşler vardır. Onları en koyu gölgeliklere yerleştireceğiz."[54]

58. "Hiç şüphesiz Allah size, emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne güzel öğüt veriyor. Şüphesiz Allah işitir ve görür."[55]

59. "Ey İnananlar! Allah'a itaat edin, Peygambere ve sizden buyruk sahibi olanlara itaat edin. Eğer bir şeyde çekişirseniz, Allah'a ve ahiret gününe inanmışsanız onun çözümünü Allah'a ve peygambere bırakın. Bu, daha hayırlı ve netice itibarıyla en güzeldir."[56]

[49] O cibt ve tağutun hükmüne boyun eğenler Allah'ın lanetine uğrayanlardır. Allah'ın lanetini savacak ve O'nun lanet ettiğine yardım edecek hiç kimse olamaz.

[50] Ayetteki soru inkar için olup mana, onların hükümranlıktan hiçbir payları yok demektir. Daha sonra Yüce Allah, onları cimrilik ve hasetçilikle nitelemiştir. Söz ınkar ve onları azarlama bağlamında soru şeklinde gelmiştir. Yani, onların hükümranlıktan bir payları mı var? Hayır, onların hükümranlıktan en küçük bir nasipleri yoktur. Öyleki, onların hükümranlıktan bir payları olsa, cimrilik ve hasetleri nedeniyle, ondan insanlara hiçbir şey vermezler. Ayette geçen "nakîr", çekirdeğin üzerindeki nokta olup en küçük, en basit ve en değersiz bir şeyi anlatmak için kullanılan bir tabirdir.

[51]Ayetteki yoksa anlamına gelen "em" kelimesi, aksine anlamına gelen "bel" yerine kullanılmıştır Yanı onlar, aksine Allah'ın lutfundan verdiği kimseleri çekemiyorlar, demektir.

Hased, kınanmış uğursuz bir huydur. Hased, ateşin odunu yeyip bitirdiği gibi iyilikleri alır götürür. Allah için, ne güzel söylemiş şairler:

"Bana hased edip durana de ki, sen kime karşı edepsizlik ettiğini bilir misin? Sen, O'nun bana verdiğini kabul etmeyerek hükmünde Allah'a karşı geldin!"

"Katlan çekemeyenlerin hasedine. Çünkü senin sabrın onları öldürür. Çünkü, ateş, yakacak başka bir şey bulamazsa kendi kendini yer bitirir."

Cenab-ı Hak, hükümranlık ve Peygamberliği İbrahim ailesine verdiğini bildiriyor. Yahudilerden kimi, bu lutfu ilahiyi kabullenip iman ettiler; kimi de buna karşı gelip yoldan çıktılar.

Yahudiler, kendi Peygamberleri ve melikleri konusunda anlaşmazlığa düşenlerdir. Ey Muhammed, onların bugün senin işinde anlaşmazlığa düşmeleri şaşılacak bir şey değildir. Onlar Peygamber katilleridir. Cumartesi yasağını çiğneyenler, çalıp çırptıkları altından buzağı yapıp ona tapanlardır. .

[52] O, inatla inkar edip Allah'ın kitaplarına ve Peygamberlerine karşı gelenlere ceza olarak cehennem ateşi yeter. Allah'a sığınırız cehennem ateşinden.

[53] İnkar edip Allahın Rasülü Hz. Muhammed ile savaşanları cehennem ateşiyle cezalandıracağız. İnkar ve haktan sapmaları nedeniyle onlar oraya sevkolunup girecekler. Cesedleri kızaracak o ateşin içerisinde. Derileri her yandığında başka derilerle değiştirilecek ve azap kesintisiz sürecektir.

Ayette Yüce Allah'ın aziz sıfatının özellikle zikredilişi, O'nun her şeye güç yetiren olduğuna; hakim sıfatının zikredilişi de O'nun ancak doğruları yapan oluşuna dikkat çekmek içindir. Bu iki sıfat tam da yerinde zikredilmiştir. Çünkü insanın aklına, nasıl olurda insan ilelebed ateşin içerisinde kalabilir, şeklinde bir soru gelebilir. İşte bu sıfatlarla ona cevap verilmektedir: Bu Allah'a göre zor bir şey değildir, bunda şaşılacak bir taraf da yoktur. Zira Yüce Allah, olabilen tüm her şeye güç yetirendir. O, ateşin yakıcılığını gidermeye de kadirdir.

Yine akla şöyle bir soru gelebilir: Yüce Allah, son derece lutufkar ve merhamet edendir. Nasıl olur da O, güçsüz bir kimseye bu denli azap edebilir? İşte bu soruya da hakim sıfatıyla cevap verilmekte ve sanki şöyle denilmektedir: Evet O rahim olduğu gibi hakimdir de. Ve hikmet bunu gerektirmektedir. *(Râzî, Tefsîr, X, 136.)*

[54] İşte, Rabbimiz Allah'tır deyip Hz. Muhammed'in getirdiği şeyler üzerine dosdoğru olan takva sahiplerinin makamı. İslamın rukünlerini söz, öz ve eylem planında gerçekleştirenlerin mertebesi. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen tağutlara boyun eğmeyen erlerin menzilesi.

İşte o müttakıleri zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Onlar orada, neşe ve sürur içerisinde temelli kalacaklardır. Ruhlarını melekler okşayarak sabah-akşam selamlayacaklardır onları. "Onların orada tebrikleşmeleri selamdır." *(10 Yunus 10.)* "Dünyanın ne güzel bir sonucudur bu!" *(13 Rad 24.)* O salihler için cennette tertemiz eşler vardır, onlarla birlikte mutluluk, huzur ve güven içerisinde yaşarlar. Hemde bol ve bereketli cennet gölgelerinde. Allah'ın merhametinin güzellikleri ve ihsanlarıyla birlikte. Tertemiz eşlerden maksat, onların hayız, nifas, düşük ahlak gibi ayıp ve eksikliklerden arınmış olmalarıdır.

Artık o kimse, Allah'ın kitabını uygulamayan tağutlara boyun eğer, onların hükmünü dinler ve onlardan razı olur mu hiç? ➡

➡ O halde ey toplumu yönetenler! Gelin Allah'ın kitabına. Biz de sizinle birlikte olalım, ardınızdan yürüyelim. Haydin, fitne ve fesat sistemleri yerine Allah'ın yoluna sevkedin toplumu, onlara bu konuda öncülük edin. Biz sizin müslümanlığınıza bir şey demiyoruz. Ama sizin "Lâ ilahe illallah" sözünde samimi olmanızı istiyoruz. İşte şurada seçkin (!) sosyalist sistemler devrilip nasıl yerin dibine geçiyorlar. Yeniden dinlişe geçen İslamın gücü karşısında nasıl çöküyor. Gerçekten bunda, haktan sapanların alması gereken dersler vardır. Ve yine şurada işte, bir takım beşerî sistemler, iflas edip nasıl da çöküşe geçmiş bir haldeler.

Toplumunuz ve hukmettikleriniz hakkında Allah'tan korkun Allah'tan! Makam ve mansıplarınız ile halkınız konusunda Allah'tan sakının! İnsaf edin, Allah'tan korkun da bize Allah'ın kitabıyla hükmedin! Halkı yeryüzünün halifeleri konumunda görün ve onların haklarını koruyun! Siz de Allah'ın kulları da, Allah'ın arzında yaşıyorsunuz. Allah ise, sizin halifeler olduğunuzun bilincinde hükmetmenizi istiyor. Allah tarafından belirlenen mahkum, nasıl olur da kendi hakimine karşı azıp taşkınlık yapabilir!?

Ben Allah'tan, Tağutu ve hükmünü kaldırıp atarak Allah'ın kitabını uygulama konusunda size yardım etmesini diliyorum. Böylece milletimizi yüceltesiniz ve korumasız olarak güvenle yürüyebilesiniz. Çünkü o zaman halk, Allah'ın lutfu keremiyle sizi gözetip koruyacaktır. İşte bunlar, zorlama, baskı ve aşırılığa kaçmadan, müslümanların yöneticileri hakkındaki temennilerimin tümüdür. Elbette ben bunları, ancak Rabbımin hoşnutluğunu kazanmak için istiyorum.

[55] Kurtubî, bu ayetin din ve şeriatin tümünü içeren ana prensiplerden biri olduğunu, söyler.

Ayette muhatabın kimler olduğu konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Hitabın özellikle müslüman yöneticilere yönelik olduğunu söyleyenler olmuştur. Buna göre, ayet Peygamberimize, onun emirlerine ve onlardan sonra gelen yöneticelere yöneliktir. *(Kurtûbî, Tefsîr, III, 255-256.)*

Bu ayetiyle Cenab-ı Hak, katında emanetin çok büyük ve önemli bir yer tuttuğuna dikkat çekmiştir.

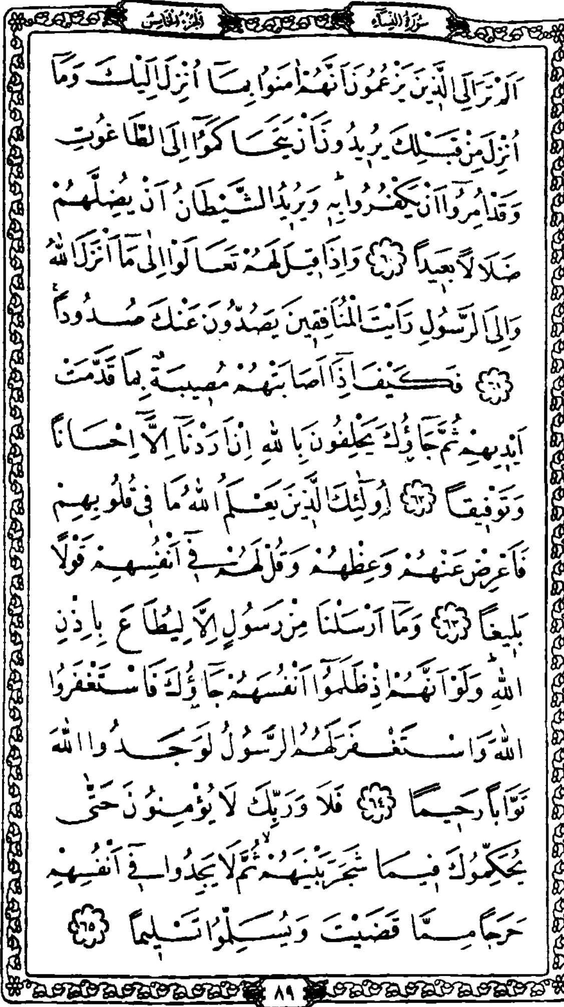
Emanete riayet konusunda işin başı, insanın Allah'ın farz kıldığı tüm emirleri yerine getirmesidir. O'nu birlemek, içtenlikle O'na ibadet etmek, O'ndan gereği gibi korkup çekinmek, vakti girince namazı kılmak, nisâb miktarı zenginliğe erişince zekatı vermek, oruc tutmak, yol güvenliği, sağlık ve maddi güç sahibi olunca haccetmek, tüm bunlar birer emanettir. Aynı şekilde başkasının sana güvenip açtığı sırları sen de bir emanet, evinde hizmetçin bir emanet, elinin altında bulunan yönettiklerin birer emanet, ticaretteki ortakların birer emanettir. Hakimin emanete riayet etmesi, hükmettiklerine insaf ve adaletle hükmetmesi, güçlüden zayıfın hakkını alarak her hak sahibine hakkını vermesidir. Ve diğer emanetler..

Buna göre ayet, tüm emanetleri kapsar. Yoksa çoklarının sandığı gibi emanet sadece, emanete bırakılan şeyden ibaret değildir. Fakat emanet, emanete bırakılan maddi şeyleri aşar, dinî bir takım değerler ve anlayışları içine alır. Dolayısıyla emanet kavramı, Allah'ın kulları üzerinde yerine getirilmesi gereken hakları ile, kulların birbirleri üzerindeki haklarını kapsar.

[56] Cenab-ı Hak, önceki ayette, yöneticilere hükümlerinde adil olmalarını, davetçi ve yetkililere halklarına karşı adaletle davranmalarını emretmiş; bu ayette de yönetilenlerden, yöneticilerine itaat etmelerini istemiştir.

Bu gerçekten yerinde bir sıralamadır. Şöyle ki, Yüce Yaradan, önce yöneticilere adaletli davranmalarını emretmiş, bir hüküm verdiklerinde Allah'ın istekleri doğrultusunda hüküm vermelerini, bu şekilde hükmettikleri sürece onlara karşı gelmenin caiz olmadığını açıklamıştır. Bu konuda Hz. Ali şöyle der: "Devlet başkanına düşen Allah'ın indirdiği ile hükmetmesi ve emanete riayet etmesidir. Halka düşen ise, böyle yapan bir idareciyi dinleyip itaat etmeleridir." *(Râzî, Tefsîr, X, 115-117.)*

Razî, bu ayeti tefsir ederken şunları söyler: "Bu ayet, İslam Hukuk Metodolojisinin çoğu prensiplerini ihtiva eder. Şöyle ki hukukçular, hukukun temellerinin dört tane olduğunu söylerler: Kitap, sünnet, icma ve kıyas. İşte bu ayet, sırasıyla bu dört delili de içermektedir. Ayetteki "Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin."ifadesi Kitab ve Sünnete işaret eder. "Sizden buyruk sahibi olanlara itaat edin." ifadesi ise, bize göre ümmetin icmaının delil olduğuna işaret eder. Son olarak "Eğer bir şeyde çekişirseniz, Allah'a ve ahiret gününe inanmışsanız onun çözümünü Allah'a ve peygambere bırakın." ifadesi ise, kanaatimize göre kıyasın delil olduğuna delalet eder.

60. "Sana indirilen Kur'ân'a ve senden önce indirilenlere inandıklarını iddia edenleri görmüyor musun? Putlarının önünde muhakeme olunmalarını isterler. Oysa, onları tanımamakla emrolunmuşlardı. Şeytan onları derin bir sapıklığa saptırmak ister."[57]

61. "Onlara: 'Allah'ın indirdiğine ve Peygambere gelin' dendiği zaman, münafıkların senden büsbütün uzaklaştıklarını görürsün."[58]

62. "Başlarına kendi işlediklerinden ötürü bir musibet gelip çattığında sana gelip: Biz, 'İyilik etmek ve uzlaştırmaktan başka bir şey istemedik' diye de nasıl Allah'a yemin ederler?"[59]

63. "İşte bunların kalplerinde olanı Allah bilir. Onlardan yüz çevir, onlara öğüt ver, kendilerine tesirli sözler söyle."[60]

64. "Biz her peygamberi ancak, Allah'ın izniyle, itaat olunması için gönderdik. Onlar, kendilerine yazık ettiklerinde, sana gelip Allah'tan mağfiret dileseler ve Peygamber de onlara mağfiret dileseydi, Allah'ın tevbeleri daima kabul ve merhamet eden olduğunu görürlerdi."[61]

65. "Hayır; Rabbine and olsun ki, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem tayin edip, sonra senin verdiğin hükmü içlerinde bir sıkıntı duymadan tamamen kabul etmedikçe inanmış olmazlar."[62]

[57] Peygamberimize ve önceki Peygamberlere inandıklarını söyledikleri halde, davalarının hallinde Allah'ın kitabı ve Rasulünün sünnetinin dışındaki ölçülere başvurmak isteyenlere açık bir reddiyedir bu. Nitekim ayetin iniş sebebi olarak şunlar anlatılır Ensardan bir adam ile, yahudilerden biri bir meselede anlaşmazlığa düşerler. Yahudi, Hz. Muhammed bizim aramızı bulsun, derken; öteki, aramızı Yahudi Kab b. Eşref bulsun, der. İşte bunlar hakkında bu ayet iner

Bir başka goruşe göre ise, ayet, müslüman olduklarını söyledikleri halde, cahiliyye hakimlerine davalarını götürmek isteyen münafıklar hakkında inmiştir. *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 519.)*

[58] Evet ey Muhammed, Allah'ın hükmüne çağrıldıklarında Allah'a itaat etmekten kaçınarak senden yüz çevirirler.

[59] Evet işte onlar, başlarına bir musibet ve sıkıntı geldiğinde sana gelirler, senden özür dilerler. Biz senden başkasına gidip senin düşmanlarını hakem kabul etmekle biz ancak iyilik ve uzlaştırmayı diledik, diye yemin ederler. Yani bu tavrımız, onların hakimiyyetini tanıma adına yapılmış içten bir davranış değil, sadece görüntüyü kurtarmak içindir, derler Böylece onlar, resmen münafık olduklarını itiraf etmiş olmaktadırlar,

[60] Ey Muhammed! Bu kısım insanlar münafıklardır. Doğrusu Yüce Allah, onların içlerindekini, yalanlarını da doğrularını da çok iyi bilir. Ve O, ona göre onları sorgulayacaktır. "Şüphesiz gökte ve yerde hiçbir şey Allah'tan gizli kalmaz." *(3 Alu İmran 5.)* Sen onlardan yüz çevir, onlara aldırma. Şer ve nifaktan onları vazgeçirmeye çalış, Onları etkileyecek sözle güzellikle ikna etmeye, bulundukları halden çevirmeye gayret et.

[61] Cenab-ı Hak, yukardaki ayette "Peygambere ve sizden buyruk sahibi olanlara itaat edin" buyurmuş, ardından onlardan bir kısmının davalarını Peygambere değil, tağuta götürdüğünü ve onların bu tutumlarının yanlış ve çirkin olduğunu açıklamıştı Bu ayette ise, tekrar Peygambere itaat edilmesini emretmiştir. Ayetin anlamı şöyledir: Biz gönderdiğimiz her Peygamberi, gönderildiği toplum tarafından tanınmak için gönderdik. O Peygambere, Ben izin vermeden ve ona itaatı müyesser kılmadan hiç kimse itaat edemez. Her şey Benim iznimle olur.

Daha sonra Yüce Allah, günahkarlara sözü getiriyor ve onların önüne umut ve günah ışıltısından kurtuluş kapılarını açıyor. Şöyle ki, onlardan biri bir günaha düştüğünde, Allah'dan bağışlanma dileğiyle Hz. Peygambere başvurması, Hz. Peygamberin de onun için Allah'dan bağışlanma dileğinde bulunmasını açıklamaktadır. O kişi, gerçekten içten ve samimi olarak bunu yapsa ve bir daha günaha dönmemeye niyet etse, elbette Yüce Allah'ı tevbeleri çokça kabul eden ve kullarına merhamet eden olarak bulacaktı. Nitekim şanı Yüce Allah şöyle buyurur: "Bununla beraber, Rabbin mağfiret ve merhamet sahibidir." *(18 Kehf 58.)* "De ki: 'Ey kendilerine kötülük edip aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Doğrusu Allah günahların hepsini bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, merhametlidir.'" *(39 Zümer 53.)* "O, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul edendir." *(40 Mümin 3.)* Hal böyle olunca, Allah'a dönen ve O'na sığınan kimselere tevbe kapıları nasıl kapanır?!

[62] Doğrusu bu, Yüce Allah'ın kendi şanına yaptığı büyük bir yemindir. Elbette tüm işlerinde Hz. Muhammed'e başvurmayan, davalarını ona götürmeyen hiç kimse gerçek mümin olamaz. Ey Muhammed, aralarındaki anlaşmazlık ve husumetler konusunda seni hakem kabul etmedikleri sürece onların imanı bizim katımızda geçerli değildir Eğer onlar senin verdiğin hükme razı olurlarsa, işte o zaman gerçek mümin olabilirler. Ayeti açıklarken Razî, şunları söyler:

Hayır; Rabbine and olsun ki ifadesi, şu şartlar yerine getirilmediği sürece onların imanlarının geçerli sayılamayacağı üzerine yapılan ilahî bir yemindir: İlki, "senin verdiğin hükmü içlerinde bir sıkıntı duymadan tamamen kabul edinceye dek" ifadesinde özetlenen şarttır. Bu, Hz. Muhammed'in verdiği hükme razı olmayan kimsenin gerçek mümin olamayacağına işaret eder.. Şöyle ki, Hz. Peygamberin hükmüne razı olan bir kimse o hükmü, kimi zaman içten kabul etmediği halde, zahiren kabul etmiş olabilir. İşte ayet, gerçek mümin olabilmek için Peygamberin hükmüne yürekten inanmanın şart olduğunu vurgulamaktadır. Çünkü, kalbin bir şeyi istememesi ve ondan nefret etmesi insanın gücünü aşan bir şeydir. Ayetin kastettiği bu değildir. Ama ayetin maksadı, Hz. Peygamberin verdiği hükmün gerçeğin ta kendisi olduğuna yürekten inanmayı sağlamaktır. İşte Cenab-ı Hak, imanın geçerli olmasında bu yürekten inanmanın olması gereğini bir kez daha açıklamıştır.. Bu da, imanla birlikte hükme zahiren boyun eğmekle olur.

İkincisi, "sonra verdiğin hükme, içlerinde bir sıkıntı duymayarak.." ifadesi, yürekten boyun eğmenin gereğine işaret eder.

Üçüncü olarak, "tamamen kabul etmedikçe" ifadesi, zahiren boyun eğmenin gereğine işaret eder...

Söz konusu ayet-i kerime, Peygamberlerin hüküm ve fetvada yanılmaktan korunmuş olduklarına da işaret etmektedir. Çünkü Yüce Allah, onların hükmüne boyun eğmeyi gerekli kılmış ve bunu farz derecesine çıkarmıştır. Bu boyun eğmenin hem dış dünyada, hem de iç dünyada gerçekleşmiş olmasını da özellikle zikretmiştir. Bu ise, onların hata etmeyeceklerinin bir göstergesidir. *(Râzî, Tefsîr, X, 131.)*

وَلَوْ اَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ اَنِ اقْتُلُوا اَنْفُسَكُمْ اَوِ اخْرُجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ
مَا فَعَلُوهُ اِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ اَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ
خَيْرًا لَهُمْ وَاَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾ وَاِذًا لَاٰتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا اَجْرًا
عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾ وَمَنْ يُطِعِ
اللّٰهَ وَالرَّسُولَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِينَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ
النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَٓاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ
رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ اَوِ انْفِرُوا
جَمِيعًا ﴿٧١﴾ وَاِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَاِنْ اَصَابَتْكُمْ
مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيَّ اِذْ لَمْ اَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا
﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ اَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللّٰهِ لَيَقُولَنَّ كَاَنْ لَمْ تَكُنْ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَاَفُوزَ فَوْزًا
عَظِيمًا ﴿٧٣﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ
فَيُقْتَلْ اَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ اَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

وَمَا لَكُمْ

66. "Şayet onlara 'Kendinizi öldürün' yahut 'memleketinizden çıkın' diye emretmiş olsaydık, pek azından başkaları bunu yapmazlardı. Kendilerine verilen öğüdü yerine getirmiş olsalardı onlar için daha iyi ve daha sağlam olurdu."[63]

67. "O zaman onlara kendi katımızdan büyük bir ecir verirdik."

68. "Ve onları dosdoğru yola eriştirirdik."[64]

69. "Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse, işte onlar Allah'ın nimetine eriştirdiği peygam-berler, doğrular, şehitler ve iyilerle beraberdirler. Onlar ne iyi arkadaştırlar!"

70. "Bu nimet, Allah'tandır. Bilen olarak Allah yeter."[65]

71. "Ey İnananlar! İhtiyatlı davranın, bölük bölük veya hep birden savaşa gidin."[66]

72. "Şüphesiz aranızda pek ağır davrananlar vardır; size bir musibet gelirse: 'Allah bana iyilikte bulundu, çünkü onlarla beraber bulunmadım' der." [67]

73. "Allah'tan size bir nimet erişse, and olsun ki, sizinle kendi arasında bir dostluk yokmuş gibi: 'Keşke onlarla beraber olsaydım da ben de büyük bir başarı kazansaydım' der." [68]

74. "O halde, dünya hayatı yerine ahireti alanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Kim Allah yolunda savaşır, öldürülür veya galip gelirse, Biz ona büyük bir ecir vereceğiz." [69]

[63] Yani Biz, o münafıkları kendilerini öldürmeyi yahut yurtlarını terketmeyi emrederek ağır yükümlülüklerle sorumlu tutsaydık, bu onlara çok ağır gelirdi. Pek azı hariç, onlar bu emirleri yerine getiremezlerdi. Öyleyse, onlara emrettiğimiz diğer kolay hükümleri kabul etsinler. Böylece Allah'ın hoşnutluğuna erebilsinler ve O'nun cennetini hakedebilsinler.

[64] Yani hem dünyada, hem de ahirette onlara büyük mükafatlar verirdik.

Allahım, ne olur Sen bizleri, yoluna uyanlardan eyle. Bize rahmetinle muamele et ve bizi dosdoğru yola ilet.

[65] Kim Allah'ın yasakladığı şeylerin tümünü terkederek O'nun indirdiği kitabın gereklerini yerine getirir, Allah ve Rasülünden razı olursa, elbette Yüce Allah onu Peygamberler ve derece bakımından onlardan hemen sonra gelen doğrular, şehidler ve iyilerle komşu eder. Bu, iç ve dış dünyalarını düzelten, sözü özü bir tüm müslümanları kapsayan bir müjdedir. Bu, Allah'ın bir lutfudur. Yoksa amellerinizin karşılığı değil. Zira Allah, sizi tek bir nimeti sebebiyle sorgulayacak olsaydı, siz onun bile hakkını veremez, şükrünü yerine getiremezdiniz.

[66] Ey Muhammed'e ve ona indirilen gerçeklere inananlar! Hem münafıklardan, hem de inkarcılardan sakının. Çünkü onlar, sizin düşmanlarınızdır. Bazen onlar, suskun kalsalar bile, iyi bilin ki, onlar sizin hareketlerinizi gözetleyip dururlar, sizin eksiklerinizi gözlerler hep, sizin ekonomik, ilmî ve askerî gücünüzü ve sayınızı tesbit edebilmek için istihbarat yaparlar. Öyleyse siz, maddî ve manevî silahlarla hazırlıklı olun, çünkü bu da imandandır. Nitekim ayette akın akın, bölük bölük (sübât) hepiniz toptan savaşa çıkın, buyurulmuştur.

[67] Ağır davranmak, cihaddan geri kalmak demektir. Bu münafıkların tutumudur. Çünkü onlar, Allah yolunda cihada hiç davranmazlar. Münafık cihaddan geri kalır, sonunda müminlerin düşman karşısında yenildiklerini duyup öğrense, sanır ki, cihaddan geri kalmakla haklı çıkmış, yerinde bir davranışta bulunmuştur. Çünkü o da, onlarla birlikte savaşa çıksaymış, öldürülenlerin arasında olurmuş. İşte bu, münafığın olaylara bakış açısıdır. Halbuki o, sabır ve şehadet sevabını kaçırmıştır.

Ama müminler zafer elde edecek olsalar, bu sefer münafık, sanki kendisi onlardan biri değilmiş gibi, şöyle söylenmeye başlar: Keşke ben de onlarla birlikte olup vuruşsaydım ve ganimetlerden ben de payıma düşeni alsaydım. İşte bir ganimet ve çıkar elde etmek, münafığın tek hedefidir. Çünkü onlar yalnızca dünyanın kullarıdır. Onların Allah'ın rıza ve hoşnutluğu ile bir alakaları yoktur.

Müminlerin katında gerçek kazanç ise, Allah'a inanmak ve O'nun kitaplarını, peygamberlerini, ahireti tasdik etmektir.

İşte bu yüzden Yüce Rabbimiz, sırf dünyayı isteyen ve gözünü dünyalıklara diken bu münafık tipi hakkında şöyle buyurmaktadır:

[68] İşte bu tip, aldatıcı nifak tipidir. Ey müminler öylelerinden sakının ve onlara karşı çıkın.

[69] Evet hiçbir hak, Allah katında kaybolmaz. Dünyayı ahirete tercih edenler, Allah yolunda savaşanlardır. Cihad cephesinde kazanan için de, kaybeden için de büyük mükafat vardır.

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَٰذِهِ الْقَرْيَةِ
الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ
نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ
كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ
مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا
لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا
قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾ أَيْنَمَا تَكُونُوا
يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ
يَقُولُوا هَٰذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَٰذِهِ مِنْ عِنْدِكَ
قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَٰؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾
مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ
وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

75. "Size ne oluyor da: 'Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar, katından bize bir sahip çıkan gönder, katından bize bir yardımcı lütfet' diyen zavallı erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda ve Allah yolunda savaşmıyorsunuz?"[70]

76. "İnananlar Allah yolunda savaşırlar, inkar edenler ise tağut yolunda harbederler. Şeytanın dostlarıyla savaşın, esasen şeytanın hilesi zayıftır."[71]

77. "Kendilerine: 'Elinizi savaştan çekin, namazı adamakıllı kılın, zekat verin' denenleri görmedin mi? Onlara savaş farz kılındığında, içlerinden bir takımı hemen, insanlardan, Allah'tan korkar gibi, hatta daha çok korkarlar ve 'Rabbimiz! Bize savaşı niçin farz kıldın, bizi yakın bir zamana kadar tehir edemez miydin?' derler. De ki: 'Dünya geçimliği azdır, ahiret, Allah'a karşı gelmekten sakınan için hayırlıdır, size zerre kadar zulmedilmez'".[72]

78. "Nerede olursanız olun, sağlam kaleler içinde bulunsanız bile, ölüm size yetişecektir. Onlara bir iyilik gelirse: 'Bu Allah'tandır' derler, bir kötülüğe uğrarlarsa 'Bu, senin tarafındandır' derler. De ki: 'Hepsi Allah'tandır'. Bunlara ne oluyor ki, hiçbir sözü anlamağa yanaşmıyorlar?"

79. "Sana ne iyilik gelirse Allah'tandır, sana ne kötülük dokunursa kendindendir. Seni insanlara peygamber gönderdik, şahid olarak Allah yeter."[73]

70 Yüce Allah, ınanan kullarını kendi yolunda cihada ve çaresiz zavallıları kurtarma uğruna koşturmaya teşvik ediyor. O çaresizler, bızı bu Mekke şehrinden çıkar, diye Rablerıne yalvaran Mekke'deki zavallı erkekler, kadınlar ve çocuklardı. Onlar şoyle dıyorlardı. Ey Rabbımız, katından bıze, bir dost ve yardımcı gönder!

'Rabbımız! Bızı halkı zalim olan bu şehırden çıkar' ıfadesinde, ince bir nükte vardır. Şöyle ki, ayette ne Mekke zulme, ne de zulüm Mekke şehrine nısbet edilmiştir. Ama zulüm, zalim Mekkelilere nisbet edılmıştır. Bu yüzden, bır yerde bir tek müslüman can varsa, orada oturmak gerekir; hicret edeceğim diye çıkmak gerekmez.

71 Cenab-ı Hak, müminlerın kendı yolunda; inkarcıların ise tağut yani şeytanın yandaşlarına süsleyip bezediği batıl uğruna savaştıklarını açıklamaktadır. Yine Yüce Allah, şeytanın tezgahının pek zayıf olduğuna dikkat çekmektedir.

Geçen iki ayetten biz, müminlerin tek bir ümmet olduklarını ve birbirlerinden sorumlu olduklarını anlıyoruz. Onlar birbırlerinin dertleriyle dertlenmeliler ki, hep birden kurtuluş gemisine binmiş olsunlar. Zaten müslüman kadeşi azgın zalımlerin elinde çile çekerken, bir müslümanın rahat içerisinde gününü gün etmesi düşünülemez.

72 Bu ve bundan sonraki ayet, inkarcılarla savaş konusunda acele eden bir grup müslüman hakkında inmiştir. Onlara savaş farz kılınınca, bu sefer onlar telaşlandılar ve insanlarla karşı karşıya gelmekten çekindiler. Ayetin tefsirinde İbn Kesir, şunları anlatır:

İslamın ilk yıllarında, müminler Mekke'de namaz kılmak ve zekat vermekle yükümlü tutulmuşlardı. Aynı zamanda onlar müşriklere karşı toleranslı ve hoş görülü davranmakla emrolunmuşlardı. Onlar ise, düşmanlarından intikam alabilme için, bir an önce savaşla yükümlü tutulmaya can atıyorlardı. Halbuki pek çok sebepten dolayı, savaş için henüz şartlar oluşmamıştı..Bir kere onlar, yeryüzünün en şerefli parçası olan ve savaş yapılması caiz olmayan Harem bölgede bulunuyorlardı. Bu yüzden başlangıçta savaş emri gelmemiş, savaş Medine'de farz kılınmıştır... Bununla birlikte, onlar ne zaman o yanıp tutuştukları savaşla yükümlü tutuldular, bu sefer telaşa kapıldılar, düşmanla karşı karşıya gelmekten korkar oldular. *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 525.)*

O zaman savaşın biraz daha sonraya bırakılmasını arzuladılar. Oysa Allah'tan sakınanlar için ahiret hayatı, dünyadan çok daha hayırlıydı ve Rabbin kimseye haksızlık yapacak değildi.

73 Evet, onlar mutlaka ölümü tadacaklardır. Ölümden hiç kimse kurtulamayacaktır. Bu ayetin hedefi, "Onlara savaş farz kılındığında, içlerinden bir takımı hemen, insanlardan, Allah'tan korkar gibi, hatta daha çok korkarlar ve 'Rabbimiz! Bize savaşı niçin farz kıldın?" ayeti ile durumları anlatılanları kınamak ve azarlamaktır. Böylelerine karşı Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Nerede olursanız olun, ölüm size yetişecektir " Ölümden asla kurtuluş yoktur. "Yeryüzünde bulunan her şey fanidir." *(55 Rahman 26)*. "Her ümmet için belirli bir süre vardır; vakitleri dolunca ne bir saat gecikebilir ne de öne geçebilirler." *(7 A'raf 34.)* "De ki: 'Eğer ölümden yahut öldürülmekten kaçıyorsanız bilin ki, kaçmak size fayda vermeyecektir; kaçsanız bile az bir zamandan fazla yaşatılmazsınız'." *(33 Ahzab 16.)*

Ayette, münafıkların, savaştan kaçma ve savaştan geri kalmaktan daha düşük bir özelliklerine değinilmektedir. O da, onların bir kazanç ve dünyalık elde ettiklerinde, 'Bu Allah katındandır' demeleri; ama onların başına istenmeyen bir bela geldiğinde, 'Bu Muhammed ile beraber olma uğursuzluğunun sonucudur' demeleridir. Gerçekten bu, onların ne kadar cahil, ahmak ve aptal olduklarının kanıtıdır.

Ünlü İslam kumandanı Halid b. Velid, ölüm döşeğinde iken şöyle diyordu: "Andolsun ki ben, şu kadar savaşta bulundum. Vücudumda kılıç ve mızrak izi olmayan hiç bir yer yok. Ama korkakların gözüne uyku girmesin, ne yazık ki ben, develer gibi yatağımda ölüyorum! *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 526.)*

Nitekim Peygamberimiz@ de şöyle buyurur: "Bir diken batmasına varıncaya kadar, müslümanın başına gelen her bir yorgunluk, gam ve keder, onun günahlarının bağışlanmasına sebep olur. " *(Buharî, Merdâ 1; Müslim, Birr 52; Tirmizî, Cenâiz 1; Ahmed, II, 303.)*

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ
عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٠﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ
بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ
مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾
أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا
فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ
أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ
لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾ فَقَاتِلْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ
أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ
تَنْكِيلًا ﴿٨٤﴾ مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا
وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا ﴿٨٥﴾ وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ
مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

80. "Peygambere itaat eden, Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse bilsin ki, Biz seni onlara bekçi göndermedik." 74

81. " 'Peki' derler, fakat senin yanından çıktıklarında, içlerinden bir takımı, geceleyin senin dediklerinden başka bir şey kurarlar. Allah gece tasarladıklarını yazıyor, onlara aldırış etme. Allah'a güven, vekil olarak Allah yeter."75

82. "Kur'ân'ı durup düşünmüyorlar mı? Eğer o Allah'tan başkasından gelseydi, onda çok aykırılıklar bulurlardı."76

83. "Kendilerine güven veya korku hususunda bir haber geldiğinde onu yayarlar; halbuki o haberi Peygambere veya kendilerinden buyruk sahibi olanlara götürselerdi, onlardan sonuç çıkarmaya kadir olanlar onu bilirdi. Allah'ın size bol nimeti ve rahmeti olmasaydı, pek azınız biryana, şeytana uyardınız." 77

84. "Allah yolunda savaş; sen ancak kendinden sorumlusun, inananları teşvik et; umulur ki Allah, inkar edenlerin baskınını önler. Allah'ın kahrı da, ibret alınacak cezası da pek çetindir."78

85. "Kim iyi bir işte aracılık ederse, ona onun sevabından bir pay vardır; kim de kötü bir şeyde aracılık yaparsa, ona o kötülükten bir hisse vardır. Allah, her şeyin karşılığını verir."79

86. "Size bir selam verildiği zaman, ondan daha iyisiyle selam verin veya aynıyla mukabele edin. Allah her şeyin hesabını gereği gibi yapandır."80

74 Cenab-ı Hak, kulu ve rasulü Hz. Muhammed'e ıtaatin Allah'a itaat, ona isyanın Allah'a isyan demek olduğunu bildiriyor. Çünkü O, heva ve arzusundan konuşmaz. Onun söylediği, ancak kendisine vahyedilendir.

Yüce Allah, kulu ıçın hayrın başının Hz. Peygamberi dinlemek olduğunu vurguluyor. Zira Allah, kulunun gönlünü açar, ıçini aydınlatır, gözünden ve görüşünden perdeyi kaldırırsa; kul, insanlığın önderi Hz. Muhammed'ın diliyle okunan Allah kelamını anlamaya başlar. Artık Allah Rasülünün getirdiği tüm herşeyi kabullenır, onun yasakladığı her şeyden sakınır. İşte bu itaat, Allah ile kulu arasındaki bağı sağlamlaştırır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur "Allah'ı seviyorsanız bana uyun. Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın." *(3 Alu Imran 31.)*

75 Ey Muhammed, o münafıklar sana 'tamam itaat ettik' derler, ama senin yanından ayrıldıklarında sana söyledıklerını değiştirerek sana karşı gelirler. Ama hayır hiç te sandıkları gibi değil! Doğrusu Biz, onların tüm söylediklerini kaydediyor ve sana haber veriyoruz. Sen şimdi onları hoş gör, yumuşak davranıp onları sorgulama. Onlardan çekinme, sen Allah'a güven, vekil olarak Allah yeter.

76 Şayet onlar, Kur'ânı, onun yüceliğine ve kutsallığına yaraşır bir biçimde iyi niyetle, iyiden iyiye inceleyip düşünseler ve gönüllerini açarak onu okusalardı, onlar Allah'tan sakınanlardan olurlardı. Çünkü, şayet bu Kur'ân, Allah katından gelmemiş uydurma bir şey olsaydı, onda bu incelik, uyum ve eşsizlik olmazdı.

Kur'ân'ı durup düşünmüyorlar mı? ifadesini, dikkatlice incelediğimizde, anlamaksızın ve üzerinde durup düşünmeksizin, tek başına okumanın bir işe yaramadığını çıkartabiliriz. Şöyle ki insan, ayetlerin maksatlarını, ince uyumunu, coşkulu güzelliğini düşünecek olsa; Kur'ânî gerçekleri ve onun gayesi üzerinde durup düşünecek, hiçbir bıkkınlık ve yorgunluk duymadan onu hissedecek, ondan ayrıldığında tekrar ona dönme tutkusu ile dopdolu olacaktır. Böylece onu okumayı bitirdiğinde, iç dünyası aydınlanmış olarak ondan ayrılacaktır. Artık biz onu, başkalarıyla ilişkilerinde ve davranışlarında yürüyen bir Kur'ân olarak göreceğiz. Artık o kişinin, tüm hareketlerinde gereği gibi adalet ve hakkaniyeti gözettiğini, yenilenen bir hayatın içerisinde güzelliklerin adamı olduğunu göreceğiz.

Evet, gerçekten Allah'ın kitabını ince ince düşünüp onu anlamaya çalışan kimse, Allah'ın rızasını kazanma uğruna, başkalarının mutluluğunu sağlama adına tüm sevgi, güzellik ve fedakarlıkları barındıran insandır. Böyle bir kimse, tüm bunları bir dünyalık için değil, yalnızca Allah sevgisi adına yapar.

77 Haberleri iyice incelemeden, önünü sonunu düşünmeden, doğruluğunu test etmeden onu başkalarına bildirip yayanlara bir uyarıdır bu.

Şanı yüce olan Allah, inanan kullarını, kendi katından geldiğinde hiç şüphe olmayan Kur'ân üzerinde inceden inceye düşünmeye çağırdıktan sonra; onları, müminlerin arasını açmak için şeytanın fitlediği anlaşmazlıklara yenik düşmemeye çağırıyor. Şöyle ki, onlar bir konuda anlaşmazlığa düşüp her biri farklı bakış açılarına sahip olunca, onlara düşen, problemi Allah'ın kitabına, Hz. Peygamberin sünnetine ve Allah'ın şeriatini açıklamak için çalışan araştırıcılara götürmektir. O buyruk sahipleri, İslamın hikmetli temel prensiplerinden hükümler çıkarabilen, Allah'tan sakınan, hikmet ve adalet sahibi ilim adamlarıdır. İşte bu, Allah'ın lutfuna mazhar olmuş müminlerin konumudur. Onlar, Kur'ânda ne bir tutarsızlık ve ne de bir uyumsuzluk görürler. Ama onlar onu, gerçeğin ta kendisi bir hidayet ve aydınlık kaynağı olarak görürler. Onlar sürekli Cenab-ı Hakkın şu sözünü tekrar eder dururlar: "Rabbimiz! Bizi doğru yola erdirdikten sonra kalplerimizi eğriltme, katından bize rahmet bağışla; şüphesiz Sen sonsuz bağışta bulunansın." *(3 Alu Imran 8.)*

78 Cenab-ı Hak, yukarda geçen ayetlerde cihadı emredip, hararetli bir şekilde cihada teşvik ettikten ve münafıkların cihada olan isteksizlikleri ile müslümanları cihaddan geri bırakmaya uğraşmalarına dikkat çektikten sonra bu ayette yeniden cihadı emretti. Şöyle ki, Yüce Rabbimiz, Peygamberine, Allah'ın dininin yüceltilmesi için Allah yolunda savaşı emretmektedir.

Burada dikkatimizi, sen ancak kendinden sorumlusun, ifadesi çekmektedir. Aslında müminler savaşla yükümlü tutulmuş ve savaşa teşvik edilmişlerdir. Nitekim biz daha önce geçen şu ayette bunu açıkça görmekteyiz: "O halde, dünya hayatı yerine ahireti alanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Kim Allah yolunda savaşır, öldürülür veya galip gelirse, Biz ona büyük bir ecir vereceğiz." *(3 Alu Imran 74.)* Bu ayeti ve konumuz olan ayeti incelediğimizde, Yüce Rabbimizin Peygamberine, sanki şöyle buyurduğunu anlarız: Savaştan ➡

➡ geri duranlardan sen sorumlu değilsin, elbette Yüce Allah, seni Allah'ın hükümlerini yürekten kabullenen müminlerle destekleyecektir. Sen yürü Ya Muhammed, gerçek iman edenlerin cihada atıldıklarını ve seni asla *bırakmayacaklarını göreceksin.*

Peygamberimiz @, zaferin Allah katından geleceğine yakınen inandığı için Allah'a itaat etmiş ve Allah'ın emri yürürlükte olduğu sürece savaşa çıkmaktan geri kalmamıştır. Müminlerin de Allah'ın yardımına olan güvenleri, onları cihaddan hiç alıkoymamıştır.

79 Ayette sözkonusu edilen 'şefaat' insanların hayra aracılık etmeleridir. Kim bir iyilik konusunda aracılık ederse, yapılan o iyilikten o da mükafatını alır. Aynı şekilde, kötülüğe aracılık eden de yapılan o kötülükten bir günah kazanmış olur. Yaptığı aracılığın sorumluluğunu üstlenmiş olur.

Şefaat yolları ve şekilleri çeşit çeşittir. Hayırda kardeşlerin birbirlerine yardım etmeleri, yararlı işleri yapmaları, kötülükleri ortadan kaldırmaları bunlardandır.

Yapılan bir iyilik, on katı bir sevapla ödüllendirilir. Bir kötülük ise, yalnız bir günah olarak işleme konulacaktır. Ayette geçen 'mukît' kelimesini İbn Abbas , koruyan; Mücahid , şahit olan, Dahhak ise, rızık veren olarak anlamışlardır. Buna göre mana şöyle olur: Allah her şeyi muhafaza eder, her şeye şahittir ve herkese rızkını verir.

80 Selam, gelen birinin diğerine, yahut bir ziyaretçinin ya da yoldan geçen birinin bir topluluğa vermesi şeklinde olabilir. Gelen birinin selam vermesi sünnet, onu almak ise farzdır. Sözgelimi gelen kişi "esselâmü aleyküm" (Allah'ın selamı üzerinize olsun) dediğinde, alan "Vealeyküm selam ve rahmetüllah" (Allah'ın selamı ve rahmeti sizin de üzerinize olsun) demelidir. Selam veren, "esselâmü aleyküm ve rahmetüllah" (Allah'ın selam ve rahmeti üzerinize olsun) derse; alan, "Vealeyküm selam ve rahmetüllah ve berakâtüh" (Allah'ın selamı, rahmet ve bereketi sizin de üzerinize olsun) demelidir. Selam veren kişi, "esselâmü aleyküm ve rahmetüllah ve berakâtüh" (Allah'ın selam, rahmet ve bereketi üzerinize olsun) derse; alan, "Vealeyküm selam ve rahmetüllah ve berakâtüh" (Allah'ın selamı, rahmet ve bereketi sizin de üzerinize olsun) demelidir.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiği bir hadisde Peygamberimiz @, şöyle buyurmuştur: "İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olamazsınız. Size, yaptığınız zaman birbirinizi sevmenize yardımcı olacak bir şey söyleyeyim mi?.. Aranızda selamı yayınız." *(Müslim, İman 93; Tirmizi, Etıme 45; Kıyame56; İbn Mace, Mukaddime 9; Edeb110, Ahmed, I, 165..)*

الله لا إله إلا هو ليجمعنكم إلى يوم القيامة لا ريب فيه
ومن أصدق من الله حديثا ﴿٨٧﴾ فما لكم في المنافقين فئتين
والله أركسهم بما كسبوا أتريدون أن تهدوا من أضل الله
ومن يضلل الله فلن تجد له سبيلا ﴿٨٨﴾ ودوا لو تكفرون كما
كفروا فتكونون سواء فلا تتخذوا منهم أولياء حتى يهاجروا
في سبيل الله فإن تولوا فخذوهم واقتلوهم حيث وجدتموهم
ولا تتخذوا منهم وليا ولا نصيرا ﴿٨٩﴾ إلا الذين يصلون إلى
قوم بينكم وبينهم ميثاق أو جاءوكم حصرت صدورهم
أن يقاتلوكم أو يقاتلوا قومهم ولو شاء الله لسلطهم عليكم
فلقاتلوكم فإن اعتزلوكم فلم يقاتلوكم وألقوا إليكم
السلم فما جعل الله لكم عليهم سبيلا ﴿٩٠﴾ ستجدون
آخرين يريدون أن يأمنوكم ويأمنوا قومهم كلما ردوا إلى
الفتنة أركسوا فيها فإن لم يعتزلوكم ويلقوا إليكم السلم
ويكفوا أيديهم فخذوهم واقتلوهم حيث ثقفتموهم
وأولئكم جعلنا لكم عليهم سلطانا مبينا ﴿٩١﴾

87. "Allah'tan başka hiçbir tanrı yoktur. O, geleceğinde şüphe olmayan kıyamet günü, sizi mutlaka toplayacaktır. Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir?"[81]

88. "Münafıklar hakkında iki fırka olmanız da niye? Allah onları, yaptıklarından dolayı başaşağı etmiştir. Allah'ın saptırdığını siz mi yola getirmek istiyorsunuz? Allah'ın saptırdığı kimseye sen hiç yol bulamayacaksın."[82]

89. "Onlar kendileri inkar ettikleri gibi, keşke siz de inkar etseniz de eşit olsanız isterler. Allah yolunda hicret etmedikçe onlardan dost edinmeyin. Eğer yüz çevirirlerse onları tutun, bulduğunuz yerde öldürün. Onlardan dost ve yardımcı edinmeyin."[83]

90. "Ancak, sizinle kendileri arasında anlaşma olan bir topluma sığınanlar yahut sizinle savaştan veya kendi milletleriyle savaşmaktan bıkarak size başvuranlar müstesnadır. Allah dileseydi onları üzerinize çullandırırdı da sizinle savaşırlardı. Eğer sizden uzak durur, sizinle savaşmaz, size barış teklif ederlerse Allah onlara dokunmanıza izin vermez."[84]

91. "Diğerlerinin de sizden ve kendi milletlerinden güvende olmayı istediklerini göreceksiniz. Ne var ki fitneciliğe her çağırıldıklarında ona can atarlar; eğer sizden uzak durmazlar, barış teklif etmezler ve sizden el çekmezlerse onları yakalayın, bulduğunuz yerde öldürün. İşte onların aleyhlerine size apaçık ferman verdik."[85]

[81] Şanı ne yücedir, eşi ortağı olmayan Yüce Allah'ın! O, geleceğinde hiç şüphe olmayan kıyamet günü mahlukatın hepsini bir araya getirecektir. O gün geldiğinde, her kul yaptıklarından sorguya çekilecektir Bu gerçekten olacak, o gün kazanan, tedbirini alıp o güne önceden hazırlanan kimse olacaktır.

[82] Medine'deki İslam toplumuna yönelik ilahî bir uyarıdır bu. Ebu Seleme b. Abdirrahman'ın babasından rivayet ettiğine göre ayet, Medine'ye gelip müslüman olduklarını söyleyen, Medine vebasına tutulunca başaşağı çevrilen bir grup hakkında inmiştir. Hastalanınca onlar Medine dışına çıkmışlar, yolda Hz Peygamberin ashabı onlara, size ne oldu da dönüp gidiyorsunuz? diye sorunca onlar şöyle demişlerdi: "Bize Medine vebası bulaştı. Biz Medine'den hoşlanmadık!" Bunun üzerine onlar şöyle dediler: "Sizin Allah Rasülünden alacağınız her hangi bir örnek yok muydu?"

Ashabdan bir kısmı, onlar münafık oldular, derken; diğer bir kısmı, hayır onlar münafık değil müslümanlardır, dediler. İşte bunun üzerine bu ayet indi. Böylece Allah onları, başaşağı tekrar küfre döndürdü. Katade'nin anlayışına göre, Allah onları Allah Rasülüne karşı gelip batıla uymaları sebebiyle helak etmiştir. *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 533.)*

[83] Evet o münafık güruh, sizin sapıtıp helak olmanızı isterler. Böylece küfür ve sapıklıkta onlarla bir olasınız. Onların bu arzuları, ancak size olan kin ve düşmanlıklarından kaynaklanır.

Bu ayet, müşrik, münafık, sapıklık ve inançsızlıkla şöhret bulmuş olanlarla dostluğun asla caiz olmadığını bildiriyor. Çünkü tüm mahlukatın katında en değerli ve en aziz şey dindir. Zira insan, ancak din sayesinde Rabbine yaklaşabilir ve ahiret mutluluğunu yakalayabilir.

[84] Aranızda ateşkes yahut bir anlaşma bulunan bir topluluğa sığınanları da, onlar gibi kabul edin. Bu bir önceki ayette sözü edilenlerin istisnasıdır.

[85] Bu ayeti açıklarken İbn Kesir şunları söyler: Görünüşte bu kimseler, daha önce anlatılanlar gibidirler. Fakat bunların niyetleri onlardan farklıdır. Çünkü bunlar nifak ehlidirler. Malları, canları ve ailelerinin güvenliğini sağlamak için Allah Rasülü ve ashabına karşı müslüman olduklarını söylerler, ama içlerinden inkarcılarla birlikte çalışırlar, onların yanında da güvende olabilmek için onların taptıklarına taparlar. Bu iç dünyalarıyla onlar şu ayette açıklanan güruhun içerisindedirler: "İnananlara rastladıkları zaman, 'İnandık' derler, elebaşılarıyla başbaşa kaldıklarında, 'Biz şüphesiz sizinleyiz, onlarla sadece alay etmekteyiz' derler." *(2 Bakara 14.)* İbn Cerir et-Taberi'nin Mücahid'den naklettiğine göre, bu ayet, Mekke'de Peygamberimize gelerek göstermelik olarak müslüman olan, Kureşlilerin yanına vardıklarında ise putlara tapanlar hakkında inmiştir. Onlar bunu her iki tarafta da güvende kalabilmek için yapıyorlardı. Bu ayetle durumlarını düzeltip bu hallerinden vazgeçmedikleri sürece onların öldürülmeleri emredilmiştir. *(İbn Kesir, Tefsîr, I, 533.)*

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا اِلَّا خَطَـًٔا وَمَنْ قَتَلَ
مُؤْمِنًا خَطَـًٔا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ
اِلٰٓى اَهْلِهٖٓ اِلَّٓا اَنْ يَصَّدَّقُوا فَاِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ
لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَاِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ
اِلٰٓى اَهْلِهٖ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللّٰهِ وَكَانَ
اللّٰهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا
فَجَزَٓاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِ
وَلَعَنَهُ وَاَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ
اٰمَنُٓوا اِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا
لِمَنْ اَلْقٰٓى اِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ
عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ
كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ
فَتَبَيَّنُوا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

لا يستوي

92. "Bir müminin diğer mümini yanlışlık dışında öldürmesi asla caiz değildir. Bir mümini yanlışlıkla öldürenin, bir mümin köleyi azat etmesi ve öldürülenin ailesi bağışlamadıkça, ona diyet ödemesi gerekir. Eğer o mümin, size düşman bir topluluktan ise mümin bir köleyi azat etmek gerekir. Şayet aranızda anlaşma olan bir millettense, ailesine diyet ödemek ve mümin bir köleyi azat etmek gerekir. Bulamayana, Allah tarafından tevbesinin kabulü için, ard arda iki ay oruç tutmak gerekir. Allah bilendir. Hakim'dir."[86]

93. "Kim bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde temelli kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, lanetlemiş ve büyük azab hazırlamıştır."

94. "Ey İnananlar! Allah yolunda yürüdüğünüz vakit, her şeyi iyice anlayın. Size, müslüman olduğunu bildirene, dünya hayatının geçici menfaatine göz dikerek: 'Sen mümin değilsin' demeyin. Allah katında bir çok ganimetler vardır. Evvelce siz de öyleydiniz. Allah size iyilikte bulundu, iyice araştırıp anlayın, Allah işlediklerinizden şüphesiz haberdardır."[87]

[86] Yüce Rabbimiz, zulmü hem kendisine haram kılmış, hem de kullarına haram kılmıştır. Haksız yere birini öldüren katil, acımasız bir canidir. İnanan ise acımasız olamaz. Bir müminin, müslüman kardeşini her ne sebeple olursa olsun öldürmesi söz konusu olamaz.

İbn Mesud, Peygamberimizin şöyle buyurduğunu bildirir: Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim Allah'ın Rasülü olduğuma şehadet eden hiçbir müslümanın kanı, şu üç şeyin dışında helal olmaz: Birini öldüren katil, zina yapan evli, bir de dinini terkedip cemaatten ayrılan kişi öldürülür." *(Buharî, Diyât 6; Müslim, Kasâme 25, 26; Ebu Davud, Hudud 1; Tirmizî, Hudud 15; Nesâî, Tahrim 5, 11, 14.)* Öte yandan, bu üç şeyden biri gündeme geldiğinde öldürme işini bu kişilerin aileleri yapamaz. Hadleri uygulama yetkisi sadece devlet başkanının yahut onun görevlendireceği kimsenindir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 534.)*

Mücahid'e göre ayetin iniş sebebi şudur: Ayet Ayâş b. Ebî Rabia hakkında inmiştir. Şöyle ki, Hâris b. Yezid el-Ğâmidî, müslüman oldukları için Ayâş ve kardeşine işkence ederdi. Haris daha sonra müslüman olup hicret etmişti, ama Ayâş'ın bundan haberi olmamıştı. Fetih günü Ayâş, müslüman olmadı sanarak Haris'in üzerine yürüyüp onu öldürdü. İşte bu olay üzerine yukardaki ayet inmiştir. Ayetin iniş sebebi ile ilgili daha başka pek çok görüş ileri sürülmüştür.

İmam Şafi'nin açıkladığı üzere üç çeşit öldürme vardır: Kasten, kasdene benzer ve hataen öldürme. Yanlışlıkla bir müslümanı öldürmenin cezası, bir köle azat etmek ve maktülün ailesine diyet ödemektir. Bu ikisi de yapılması gerekir. Bunlardan biri işlenen büyük günaha keffarettir, diğeri ise telef edilen kimsenin bedelidir. Keffareti ödeyemeyecek durumda olan kimse, köleye karşılık iki ay peşpeşe oruç tutmalıdır.

[87] İbn Kesir ve Kurtubî' nin bildirdiğine göre ayet, ticaret için beraberinde bir takım ganimetler ve develer bulunan bir adamla karşılaşan, onun selam verip müslüman olduğunu söylemesine rağmen onu öldüren bir grup müslüman hakkında inmiştir. Durum Peygamberimize @ haber verilince o, çok üzülmüştü.." *(Kurtûbî, Tefsîr, III, 336.)*

Ahiret kazanımlarıyla karşılaştırdığımızda, gerçekten dünyalıklar pek az ve değersizdir. O halde ey müminler, insanlara hakkında hüküm verirken acele etmeyin. Allah'tan korkun, kendinizi sorgulayın ve insanlara acıyın. Çünkü siz hem onlardan, hem kendinizden sorumlusunuz. Eğer pişman olup tevbe eder ve gidişatınızı düzeltirseniz, Rabbiniz işlediğiniz günahları bağışlar. Ama kul haklarından sorumlu olmaktan kurtulamazsınız, onlardan mutlaka sorgulanacaksınız. Allah işlediklerinizden şüphesiz haberdardır.

لا يستوي القاعدون من المؤمنين غير أولي الضرر والمجاهدون
في سبيل الله بأموالهم وأنفسهم فضل الله المجاهدين بأموالهم
وأنفسهم على القاعدين درجة وكلا وعد الله الحسنى وفضل
الله المجاهدين على القاعدين أجرا عظيما ﴿٩٥﴾ درجات منه
ومغفرة ورحمة وكان الله غفورا رحيما ﴿٩٦﴾ إن الذين توفاهم
الملائكة ظالمي أنفسهم قالوا فيم كنتم قالوا كنا مستضعفين
في الأرض قالوا ألم تكن أرض الله واسعة فتهاجروا فيها فأولئك
مأواهم جهنم وساءت مصيرا ﴿٩٧﴾ إلا المستضعفين من الرجال
والنساء والولدان لا يستطيعون حيلة ولا يهتدون سبيلا
﴿٩٨﴾ فأولئك عسى الله أن يعفو عنهم وكان الله عفوا
غفورا ﴿٩٩﴾ ومن يهاجر في سبيل الله يجد في الأرض مراغما كثيرا
وسعة ومن يخرج من بيته مهاجرا إلى الله ورسوله ثم يدركه
الموت فقد وقع أجره على الله وكان الله غفورا رحيما ﴿١٠٠﴾ وإذا ضربتم
في الأرض فليس عليكم جناح أن تقصروا من الصلاة إن خفتم
أن يفتنكم الذين كفروا إن الكافرين كانوا لكم عدوا مبينا ﴿١٠١﴾

95-96. "İnananlardan, özürsüz olarak yerlerinde oturanlar ile, mal ve canlarıyla Allah yolunda cihad edenler bir değildir. Allah malları ve canlarıyla cihad edenleri mertebece, oturanlardan üstün kılmıştır. Allah hepsine de cenneti vadetmiştir, ama Allah, cihad edenleri oturanlara, büyük ecirler, dereceler, mağfiret ve rahmetle üstün kılmıştır. Allah bağışlar ve merhamet eder."[88]

97. "Kendilerine yazık edenlerin canlarını aldıkları zaman onlara: 'Ne yaptınız bakalım?' deyince, 'Biz yeryüzünde zavallı kimselerdik' diyecekler, melekler de: 'Allah'ın arzı geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!' cevabını verecekler. Onların varacakları yer cehennemdir. Orası ne kötü dönülecek yerdir!"

98. "Çaresiz kalan, yol bulamayan zavallı erkek, kadın ve çocuklar müstesnadırlar."

99. "İşte Allah'ın bunları affetmesi umulur. Allah Affedendir, Bağışlayandır."[89]

100. "Allah yolunda hicret eden kişi, yeryüzünde çok bereketli yer ve genişlik bulur. Evinden, Allah'a ve peygamberine hicret ederek çıkan kimseye ölüm gelirse, onun ecrini vermek Allah'a düşer. Allah bağışlar ve merhamet eder."[90]

101. "Yolculuğa çıktığınızda, kafirlerin size bir fenalık yapmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızda size bir sorumluluk yoktur. Zira kafirler, size apaçık düşmandırlar." [91]

[88] Evet, Allah'ın kelimesi en yüce olsun ve inkarcılar zelil olsun diye Allah yolunda malını mülkünü, çoluğunu çocuğunu ortaya koyarak savaşan mücahid ile, özürsüz olarak yerlerinde oturan müminler bir değildirler. Evet, Rabbimiz Allah'tır deyip, sonra O'nu birleyen, O'na ibadet eden, O'nun emirlerini yerine getiren, malları ve canlarıyla Allah'ın yasalarını savunan, onları uygulamaya çalışan, Allah'ın arzını koruyan, İslamın izzetini gönüllere yerleştirmek için çırpınanlar.. Kendilerini, genişliği gökler ve yer kadar olan, Allah yolunda malları ve canlarıyla çalışan müttakî mücahidler için hazırlanmış olan cennete girmelerini sağlayan İslamın yeryüzü hakimiyetini kurmaya çalışanlar.. Yeryüzünü tevhide hazırlayanlar.. İşte onlar için Yüce Rabbimiz, cennetlerde köşkler, denizler, nehirler, göz aydınlığı olacak huriler, tertemiz eşler hazırlamış ve onlardan razı olmuştur. Gerçekten onlar, candan geçen, maldan geçenlerdir. "Allah şüphesiz, Allah yolunda savaşıp, öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını Tevrat, İncil ve Kuran'da söz verilmiş bir hak olarak cennete karşılık satın almıştır." *(9 Tevbe 111).* "Ey inananlar! Sizi can yakıcı bir azaptan kurtaracak, kazançlı bir yolu size göstereyim mi? Allah'a ve peygamberine inanırsınız; Allah yolunda canlarınızla, mallarınızla cihat edersiniz; bilseniz, bu sizin için en iyi yoldur." *(61 Saff 10-11).* Elbette, onlarla hiç bir mazeretleri yokken yerlerinde oturanlar bir olmayacaklardır. Ayette sözkonusu edilen, özürlüler ise, bir takım özürleri sebebiyle, sağlıklı mücahidlerle birlikte savaşa katılamayanlardır.

[89] Kullarına lutuf ve merhameti bol olan Yüce Allah, çaresiz kalan, güçsüz kuvvetsiz zavallı müslümanların özürlerini kabul ediyor. Bu vesile ile bize, bir kere daha insaf ve adaletini ihsas ettiriyor. Çaresizlik ve güçsüzlük içerisinde hicret edemeyenlerin bu özürleri geçerli sayılıyor. Elbette Yüce Allah, gizliyi de bilir, açığı da, gönüllerin gizleyip sakladığını da. Ona göre de O, gönüllerin sakladıkları ve organların yaptıklarına göre kulları sorgular. Ama güç ve kuvvetleri yettiği halde hicret etmeyenler, elbette yaptıklarından sorumlu olacaklardır.

Bu gerçeği, Hz. Peygamberin amcası olan Hz. Abbas'a yaptığı muamele net bir şekilde ortaya koymaktadır. Gerçekten de, masum Peygamberin yaptığı bu davranış İslamın yüceliğini ve adalet anlayışını anlatmaya yeter. O, insanlar içerisinde en çok sevdiği amcasına, Bedir esirleri arasında iken, diğer düşman esirleri gibi davranmaktan çekinmemişti.

[90] Bu ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz, kendi yolunda hicret edenlere rızık kapılarını açacağını, düşmanlarının kötülüklerine karşı erişilmez güç ve kuvvetiyle onlara yeteceğini, her bir zorluğa bedel olarak onlara bol bol lutuflarda bulunacağını bildirmektedir.

Nitekim Hz. Ömer'den gelen bir rivayette Peygamberimiz @, şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz ameller niyetlere göredir. Doğrusu herkes için niyet ettiği şey vardır. Kimin hicreti Allah'a ve Rasülüne olursa, onun hicreti Allah ve Rasülüne olur. Kimin de hicreti, elde edeceği bir dünyalık yahut evleneceği bir kadına olursa, onun hicreti de o yöneldiği şeye olur." *(Buharî, Bedü'l- Vahiy 1; Müslim, İmaret 155).*

[91] İster cihad için olsun, ister hac yahut umre için olsun, ister ilim talebi için olsun, ister ziyaret için olsun, isterse başka bir nedenle olsun yolculuğa çıktığınızda namazı kısaltmak sünnettir. Bu durumda dört rekatlı namazlar, Allah'ın bir lutfu ve rahmeti olarak sadece iki rekat olarak kılınır. Ya'lâ b. Ümeyye, der ki, Hz. Ömer'e kafirlerin size bir fenalık yapmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızda size bir sorumluluk yoktur ayeti ile ilgili olarak, ya insanlar güven içerisinde olurlarsa, dedim. Bana şöyle cevap verdi: Senin merak ettiğin gibi bende merak edip aynı şeyi Peygamberimize sormuştum, o şöyle buyurmuştu: "Bu, Allah'ın size sunduğu bir ikramdır, onun ikramını kabul edin." *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 544).*

وَإِذَا كُنتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَوٰةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ مِّنْهُم
مَّعَكَ وَلْيَأْخُذُوٓا۟ أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا۟ فَلْيَكُونُوا۟ مِن
وَرَآئِكُمْ وَلْتَأْتِ طَآئِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا۟ فَلْيُصَلُّوا۟ مَعَكَ
وَلْيَأْخُذُوا۟ حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُم مَّيْلَةً
وَٰحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن كَانَ بِكُمْ أَذًى مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنتُم
مَّرْضَىٰٓ أَن تَضَعُوٓا۟ أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا۟ حِذْرَكُمْ إِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ
لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا (١٠٢) فَإِذَا قَضَيْتُمُ ٱلصَّلَوٰةَ
فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ قِيَٰمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا ٱطْمَأْنَنتُمْ
فَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ كَانَتْ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ كِتَٰبًا
مَّوْقُوتًا (١٠٣) وَلَا تَهِنُوا۟ فِى ٱبْتِغَآءِ ٱلْقَوْمِ إِن تَكُونُوا۟ تَأْلَمُونَ
فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا
يَرْجُونَ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا (١٠٤) إِنَّآ أَنزَلْنَآ
إِلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ بِمَآ
أَرَىٰكَ ٱللَّهُ وَلَا تَكُن لِّلْخَآئِنِينَ خَصِيمًا (١٠٥)

وَٱسْتَغْفِرِ

102. "Sen içlerinde olup da namazlarını kıldırdığın zaman, bir kısmı seninle beraber namaza dursun ve silahlarını da yanlarına alsınlar; secdeyi yaptıktan sonra onlar arkanıza geçsinler; kılmayan öbür kısım gelsin, seninle beraber kılsınlar, tedbirli olsunlar, silahlarını alsınlar. Kafirler, size ansızın bir baskın yapmak için, silah ve eşyanızdan ayrılmış bulunmanızı dilerler. Yağmurdan zarar görecekseniz veya hasta olursanız, silahlarınızı bırakmanıza engel yoktur, fakat dikkatli olun. Allah kafirlere şüphesiz ağır bir azap hazırlamıştır."[92]

103. "Namazı kıldıktan başka, Allah'ı ayakta iken, otururken, yan yatarken de anın. Emniyete kavuştuğunuzda, namazı gereğince kılın. Namaz şüphesiz, inananlara belirli vakitlerde farz kılınmıştır."[93]

104. "Düşmanı kovalamakta gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı çekiyorsanız, şüphesiz onlar da sizin çektiğiniz gibi acı çekiyorlar; üstelik siz Allah'tan onların beklemedikleri şeyleri bekliyorsunuz. Allah bilendir, Hakim olandır."[94]

105. "Doğrusu, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmedesin diye Kitabı sana hak olarak indirdik; hakkı gözet, hainlerden taraf olma."[95]

[92] İşte bu Allah Teâlânın, takva sahibi mücahid kulları için meşru kıldığı korku namazının tanımıdır Bu, tüm işlerde tam anlamıyla sebeplere sarılmanın gereği için çarpıcı bir örnektir. Elbette Cenab-ı Hak, cephede namaz kılanları korumaya kefildir. Ne ki, O, bizlere düşenin, tedbir alarak sebeplere sarılmak; kendisine duşenın ıse dileyip takdir etmek olduğuna ve O'nun fiillerinin kullarının işlerine benzemediğine dair açık bir örnek sunmaktadır. Şanı yüce Allah, hem sebepleri, hem de sonuçları yaratandır. Elbette O'nun ölçüleri, kullarınınkinden farklıdır.

İşte korku namazı. İmam onu kısaltılmış olarak iki rekat kılıyor. Askerler ise iki gruba ayrılıyorlar, birinci grup gelip imamla birlikte ilk rekatı kılıyor, diğer grup ise onların arkasında silahlı bir biçimde, her hangi bir baskın ve tehlikeye karşı tetikte bekliyorlar. Birinci rekatın bitiminde iki grup yer değiştiriyorlar İlk rekatı kılanlar silahlı bir biçimde cephede yerlerini alırken, diğer grup silahlı bir halde imama uyup bir rekat kılıyorlar. Böylece imam iki rekat kılmış, ona uyanlar ise tek rekat kılmış olurlar. İki grup da kalan rekatı kendi kendilerine tamamlarlar. Böylece baskın yapabilmek için müslümanların hazırlıksız anını gözetleyip duran düşmana fırsat verilmemış olur.

Kurtubî şunları söyler: Savaşın yoğun bir biçimde devam ettiği ve namaz vaktinin çıkmasından endişe edildiği bir sırada, cephede kılınan korku namazının nasıl kılınacağı konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. İmam Malik, Sevrî, Evzâî, Şafiî ve ilim adamlarımızın çoğu,İbn Ömer'in şu sözüne dayanarak korku namazının imkanlara göre kılınabileceğini söylemişlerdir: "Eğer korku ve tehlike fazla ise binek üzerinde, yahut ayakta işaretle kılınabilir." Korku namazı hakkında geniş bilgi için *(bkz. Kurtubî, Tefsîr, III, 363 vd.)*

Bütün bu hükümler, namaza ne derece önem verildiğinin ve şartlar ne olursa olsun namazın terkedilemeyeceğinin açık bir göstergesidir. Düşmanla karşı karşıya gelmekten daha büyük bir tehlike olabilir mi?!

[93] İbn Kesir şunları söyler: "Zikir her zaman yapılabilen bir ibadet olduğu halde, Cenab-ı Hak, korku namazının peşinden çokça zikredilmesini özellikle emrediyor. Elbette bunca kolaylık ve namaza gidip gelme konusundaki ruhsatlardan sonra Allah'ı zikretmek, diğer zamanlardan çok daha yerinde bir ibadettir. Ayet, namazın belirli vakıtlerde kılınması farz bir ibadet olduğuna dikkat çekmektedir.

[94] Düşmanlarınızın peşine düşme ve onları arama konusunda gevşeklik göstermeyin. İşi sıkı tutun, gereken ciddiyeti gösterin. Çünkü sizin başınıza gelenler onların da başına gelmiştir. "Eğer siz (Uhud'da) bir yara almışsanız (size düşman olan) o topluluk da (Bedir'de) benzeri bir yara almıştı." *(3 Alu İmran 140.)* Öte yandan sizin Allah'tan beklentileriniz ile, onların Allah'tan beklentileri bir midir? Hayır, asla! Çünkü onlar, Allah ve Peygamberini inkar eden, Allah'ın rahmetinden kovulmuş ve gazabını haketmiş bir toplumdur. Onların cehennemdeki halleri ne yaşamaktır, ne de ölmektir. Onların orada alacakları hiç bir mükafat yoktur. Hal böyle iken, onların beklentileri, hiç sizin beklentilerinize denk olabilir mi? Elbette hayır. Zira siz ya zafer, ya şehadet diyorsunuz. Yenilgiden de zaferden de daha büyük olan Allah'ın hoşnutluğu sizin içindir. Onlar ise, dünyanın kullarıdır. Onların varacağı yer cehennemdir Onların tek arzuları dünyalık elde etmektir. Onlar ne Allah'ın haklarına riayet ederler, ne de Peygamberine itaat ederler. Elbette Yüce Allah, koyduğu hükümlerde ve yasalarda hep adaletli davranmış ve hep hikmeti gözetmiştir. O, her halükarda övülmeye, hamdedilmeye layıktır.

[95] Evet, andolsun ki Allah Teâlâ, katından bu yüce kitab Kur'ânı indirmiş, ardından onun tefsiri mesabesinde olan sünneti Peygamberine ilham etmiştir. Ey Muhammed! Bütün bunlar, bu içerisinde hiç bir haksızlık ve zulüm olmayan Kur'ânın salt hak ve adalet olan hükümleriyle insanlar arasında hükmetmen içindir. Ki ona tutunan bahtiyar olur, onu rehber edineni o Kur'ân cennete götürür. Ondan başkasını düstur edineni ise ateşe sürükler. O halde ey müminler, siz de Allah'ın indirdiği Kitap ve Rasülünün açıkladığı sünnet ile hükmetmekten geri durmayın. Çünkü "O hevasından konuşmaz." *(53 Necm 3.)*

Allah'ın kitabıyla hükmetmek, Muhammed ümmetinden hiç bir kimsenin tereddüt etmemesi gereken ilahî bir emirdir. O halde ey müslümanlar, hak ve adalet ölçüleri olunuz. Hükmünüz insaf ölçüleri içerisinde, işiniz hakkı korumak olsun. Çünkü siz, yeryüzünde Allah'ın denge unsuru kıldığı bir toplumsunuz. Biliniz ki, sizin kitabınız Kur'ân, Allah'ın adalet ve hakkaniyet ölçülerini açıklamaktadır. Siz ise, onun bekçilerisiniz. O halde adaletsizlik yapmaktan sakının. Siz yeryüzünde Allah'ın halifeleri olduğunuzu unutmayınız. Hılafetin gereklerinden biri de Allah'ın indirdiği ile hükmetmektir. Allah'ın kitabının ve Rasülünün sünnetinin rehberliğini kabul etmektir.

وَاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوراً رَحِيماً ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَادِلْ
عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ اَنْفُسَهُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ
خَوَّاناً اَثِيماً ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضٰى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ
اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطاً ﴿١٠٨﴾ هَا اَنْتُمْ هٰؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ
فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللّٰهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَمْ مَنْ
يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلاً ﴿١٠٩﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءاً اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ
ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ اللّٰهَ غَفُوراً رَحِيماً ﴿١١٠﴾ وَمَنْ يَكْسِبْ اِثْماً
فَاِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلٰى نَفْسِهِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيماً حَكِيماً ﴿١١١﴾
وَمَنْ يَكْسِبْ خَطٖيئَةً اَوْ اِثْماً ثُمَّ يَرْمِ بِهٖ بَرٖيئاً فَقَدِ احْتَمَلَ
بُهْتَاناً وَاِثْماً مُبِيناً ﴿١١٢﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ
وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ اَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا
يُضِلُّونَ اِلَّا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ
وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ
تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيماً ﴿١١٣﴾

106. "Allah'tan mağfiret dile. Doğrusu Allah bağışlar ve merhamet eder."[96]

107. "Kendilerine hainlik edenlerden yana uğraşmaya kalkma. Allah, hainlikte direnen suçluyu sevmez."

108. "Allah'ın razı olmadığı sözü gece kurarlarken, onu, insanlardan gizliyorlar da kendileriyle beraber olan Allah'dan gizlemiyorlar. Allah işlediklerinin hepsini bilmektedir."[97]

109. "İşte siz dünya hayatında onları savunuyorsunuz ama, kıyamet günü onları Allah'a karşı kim savunacak? Veya onların vekaletini kim üzerine alacaktır?"[98]

110. "Kim kötülük işler veya kendine yazık eder de sonra Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ı mağfiret ve merhamet sahibi olarak bulur."[99]

111. "Kim günah işlerse bunu ancak kendi aleyhine yapmış olur. Allah bilendir, Hakim'dir."

112. "Kim yanılır veya suç işler de sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, şüphesiz iftira etmiş, apaçık bir günah yüklenmiş olur."[100]

113. "Eğer sana Allah'ın bol nimeti ve rahmeti olmasaydı, onlardan bir takımı seni sapıtmağa çalışırdı. Halbuki onlar kendilerinden başkasını saptıramazlar, sana da bir zarar vermezler. Allah sana Kitap ve hikmet indirmiş, sana bilmediğini öğretmiştir. Allah'ın sana olan nimeti ne büyüktür."[101]

[96] Ey Muhammed! Ümmetinin günahkarları ve gereksiz yere çekişenleri için Allah'tan af dile.

[97] İlahî bir uyarıdır bu. Çirkinliği sebebiyle yaptıkları kötülükleri insanlardan gizledikleri halde, tüm gizli saklı şeylere muttali olan Allah'tan gizlemeyen münafıklara bir tehdittir. Yüce Allah, geceleyin Allah'ın razı olmayacağı şeyleri, sözleri *planlarken onlarla beraberdir, buyurarak onları tehdit etmektedir.*

Her devirde olduğu gibi, işte günümüzde de onlardan pek çok çeşit insan vardır. İşlenen bunca günah ve cürümler ve onları işleyenler. İnsanların haberdar olmasından çekinirler de, Allah'ın tüm her şeylerinden haberdar olduğunu gözardı ederler. Ama iş, hiç te sandıkları gibi değildir. Yüce Allah, her şeye muttali, her şeyden haberdardır. O, azabı çetin, erişilmez gücün sahibidir. Fırsat tanır ama, asla kimsenin yaptığını yanına bırakmaz.

[98] Farzedelim ki, onlar Allah'ın razı olmayacağı şeylerle dünyada galibiyeti ele geçirseler ve zannetseler ki Allah onların bu halini görmezden geliyor ve onların hesabını görmeyecek. Siz de, onları savunuyor, asılsız delillerle onları temize çıkarmaya çalışıyorsunuz. Peki kıyamet günü Bana karşı onları kim savunacak?! O inkarcılara çok ağır gelen kıyamet gününde onlar uhrevî sorumluluklarını taşırken onları kim müdafa edecek?!

Ama o sahtekar münafıklar bilsinler ki, Allah onları çepeçevre kuşatmıştır. O, Peygamberinin koruyucusu ve muhafızıdır. Müminler de şuna inanıp güvensinler ki, onlar da aynı şekilde, Peygamberlerine içtenlikle bağlı kalırlar ve onu izlerlerse Allah'ın rahmet ve koruması altında olacaklardır.

[99] İşte İlahî rahmet pırıltılarının tasviri. Doğrusu Yüce Allah'ın rahmeti, beşerî özelliklerini çok iyi bilen Allah'ın mahlukatına olan sevgisinden kaynaklanmaktadır. Yüce Rabbimiz bize, bir daha dönmeme kararlılığı içerisinde günahtan vazgeçerek kendisine dönüp içtenlikle O'na yönelen herkesin kendisini çokca acıyan ve bağışlayan olarak bulacağını bildiriyor.

[100] Burada Yüce Yaratıcı, hikmetinin bir gereği olarak kullarına, günah sahibinin öncelikle kendisine zarar verdiğini açıklıyor. Böyle bir kimse, Allah karşısında sorumluluğu üstlenmiş olur. Artık hiç kimse onu, bu yükümlülükten kurtaramaz. Çünkü bir kişinin işlediği bir günahın sorumluluğunu, bir başkası üstlenemez. Durum böyle olunca akıllı kişi, kendini düşünen ve kendini helaka götürecek işlerden kaçınan kimsedir. Her şeyi bilen ve hikmet sahibi olan Yüce Allah, kullarını kendilerini helak edecek olan günah işlemekten sakındırmaktadır.

Elbette Yüce Allah, kulunu birilerinin dediği şeylerle sorgulamaz. Ama O, tüm gizli saklı şeylerden haberdardır. Kul niyetine göre hesaba çekilir. İyi eylem, iyi niyetin göstergesidir. Allah Teâlâ, insanlardan çekinmeden sadece kendinden korkan ve yalnızca kendi rızası için amel eden kullarını kurtaracağını vadediyor. Kim bir kötülük yahut günah işler de, Allah'tan korkmadan onu suçsuz birinin üzerine atarsa, zalimler kervanına katılmış olur. İşlediği günahın vebali de kendi boynunadır. Artık o kimse, bu yaptığı haksızlığın sonuçlarına katlansın.

[101] Ey Muhammed, eğer Allah'ın sana lutfu ve nimeti olmasaydı, onların çoğu seni hak ve hakikat yolundan saptırmaya yeltenirlerdi. Ama sen Allah'ın koruması ve gözetimi altındasın. Senin dostun Allah'tır, Cebraildir, salih müminlerdir. Hal böyleyken, hiçbir kimse, sana indirilen kitap ve hikmete uyma konusundaki sadakat ve olgunluktan Allah'ın sana yazdığını değiştiremez. Sen Allah'ın lutuf ve rahmetinin içerisindesin. O seni saptırmak isteyenler ise, ancak kendilerini saptırırlar ve ancak kendilerine zarar verirler.

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوٰيهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ
أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ
فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ
مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ
نُوَلِّهِ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا
﴿١١٥﴾ إِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
بَعِيدًا ﴿١١٦﴾ إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنَاثًا وَإِنْ يَدْعُونَ
إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٧﴾ لَعَنَهُ اللّٰهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ
مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾ وَلَأُضِلَّنَّهُمْ وَلَأُمَنِّيَنَّهُمْ
وَلَآمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ آذَانَ الْأَنْعَامِ وَلَآمُرَنَّهُمْ
فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللّٰهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ
اللّٰهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا ﴿١١٩﴾ يَعِدُهُمْ
وَيُمَنِّيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾ أُولٰئِكَ
مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

٩٨

وَالَّذِينَ

114. "Ancak sadaka vermeyi yahut iyilik yapmayı ve insanların arasını düzeltmeyi gözeten kimseler müstesna, onların gizli toplantılarının çoğunda hayır yoktur. Bunları, Allah'ın rızasını kazanmak için yapana büyük ecir vereceğiz."[102]

115. "Doğru yol kendisine apaçık belli olduktan sonra, Peygamberden ayrılıp, inananların yolundan başkasına uyan kimseyi, döndüğü yöne döndürür ve onu cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir dönüş yeridir!"[103]

116. "Allah, kendisine ortak koşulmasını elbette bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse derin bir sapıklığa sapmış olur."[104]

117. "Onlar Allah'ı bırakıp tanrıçalara taparlar ve Allah'ın lanet ettiği azgın şeytana yakarırlar."[105]

118-119. "Allah lanet etsin o şöyle der: 'Elbette senin kullarından belli bir takımı alıp onları saptıracağım, onlara kuruntu kurduracağım, develerin kulaklarını yarmalarını emredeceğim, Allah'ın yarattığını değiştirmelerini emredeceğim.' Kim Allah'ı bırakıp şeytanı dost edinirse şüphesiz o, açıktan açığa kayba uğramıştır."[106]

120. "Şeytan onlara vadediyor, onları kuruntulara düşürüyor. Şeytan ancak aldatmak için vaatte bulunuyor."[107]

121. "İşte onların varacağı yer cehennemdir. Oradan, kaçacak yer de bulamıyacaklardır."[108]

[102] Cenab-ı Hak, çoğu insanların faydasız boş konuşmaları çokça yaptıklarına dikkat çekiyor. Onların bu söylenmelerinde hiçbir hayır yoktur. Ama bunlardan iyiliği emretme, kötülükten sakındırma ve anlaşmazlığa düşmüş kimselerin arasını bulma adına yapılan gizli konuşmaları hariç tutmakta, böylece salih amel ve güzel söz söylemeyi tavsiye ederek onları hayra yönlendirmektedir.

Bütün bunlarda önemli olan, iyiliği emreden, kötülükten sakındıran ve ara buluculuk yapan kimselerin bu işleri ancak Allah'ın hoşnutluğunu kazanma adına yapmalarıdır. Aksi takdirde yapılan tüm çalışmalar boşa gidecektir.

[103] Cenab-ı Mevla, Peygamberinin getirdiği Yüce Kitabında ve onun açıklaması olan Peygamberinin sünnetinde kullarına doğru yolu, kazanç ve kurtuluşun yolunu göstermiştir. Artık bundan sonra kim, Kur'ân ve sünnetin çizdiği yoldan dışarı çıkarsa, o kimse bu dinin düşmanı ve hasmı olur. Cenab-ı Hak, böylelerini amellerine göre cezalandıracaktır. Önce yaptıklarını onlara süslü gösterip, hatalarının içerisinde onların aklını çelecek, ardından da hakkettikleri cezalarını verecektir. Nitekim O, şöyle buyuruyor "Kuran'ı yalanlayanları Bana bırak; Biz onları bilmedikleri yerden yavaş yavaş azaba yaklaştıracağız." *(68 Kalem 44)* "Onların kalplerini, gözlerini, ona ilk defa inanmadıkları gibi çeviririz; onları taşkınlıkları içinde şaşkın şaşkın bırakırız." *(6 Enam 110.)*

[104] Gerçekten günahların en büyüğü Allah'a ortak koşmaktır. Bu yüzden, Allah'a ortak koşan kimse derin bir sapıklığa sapmış olur.

[105] Bu tanrıçaları, putları onlara dikte ettirip çizdiren, yaptıran şeytandan başkası değildir. Dolayısıyla onlar gerçekte, lanetli şeytana tapıyor ve ona yakarmış oluyorlar.

[106] Doğrusu Cenab-ı Hak, şeytanı rahmetinden kovarak lanetlemiştir. Şeytan, şöyle diyerek Yüce Mevlaya meydan okumaya cüret etmiştir: "Senin kullarından bana uyan ve peşimden gelenler olacaktır. Onlar üzerinde benim belli bir etkim sözkonusu olacak, ben onları haktan uzaklaştırıp saptıracağım, onlara bir takım kuruntuları süslü göstereceğim ve onlara senin emirlerini ağırdan almalarını öğütleyeceğim."

Develerin kulaklarını yarmaları ifadesini Katade, kulakları dilme olarak anlamıştır. Onlar develerin kulaklarını enleyerek değişik isimlerle onları putlara adıyorlardı. Allah'ın yarattığını değiştirmelerinden maksat ise, Hasen Basri'ye göre, dövme yaptırmaktır. Şeytanı kendine akran ve arkadaş edinen kimse, dünya ve ahirette zarara uğramıştır.

[107] Bu bir gerçeğin ifadesidir. Hakikaten şeytan dostlarına, onların dünya ve ahirette kazananlar olduğu kuruntusunu va'dediyor ve böylece yalan söylüyor. İşte bu yüzden ayetin sonunda, şeytan ancak aldatmak için vaatte bulunuyor, buyurulmuştur. Nitekim bir başka ayette de şöyle buyurulmuştur: "İş olup bitince, şeytan: 'Doğrusu Allah size gerçeği söz vermişti. Ben de size söz verdim ama, sonra caydım; esasen sizi zorlayacak bir nüfuzum yoktu; sadece çağırdım, siz de geldiniz. O halde, beni değil kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Beni Allah'a ortak koşmanızı daha önce kabul etmemiştim; doğrusu zalimlere can yakan bir azap vardır' der." *(14 İbrahim 22.)*

Şeytana uyanların sonunda varacakları yer ise, içerisinde temelli kalacakları cehennemdir. İşte bu Allah'tan açık bir tehdittir. Elbette Yüce Allah müjdesinde de tehdidinde de doğruyu söyleyendir.

[108] O şeytanın vaadlerle kandırdığı ve kuruntularla oyaladığı, şeytanın izinde gidenlerin varacağı yer cehennemdir. Ondan kurtulmaları da sözkonusu değildir. Onların başka sığınacakları yer de yoktur.

والذين آمنوا وعملوا الصالحات سندخلهم جنات
تجري من تحتها الأنهار خالدين فيها أبدا وعد الله حقا
ومن أصدق من الله قيلا ﴿١٢٢﴾ ليس بأمانيكم ولا
أماني أهل الكتاب من يعمل سوءا يجز به ولا يجد له
من دون الله وليا ولا نصيرا ﴿١٢٣﴾ ومن يعمل من الصالحات
من ذكر أو أنثى وهو مؤمن فأولئك يدخلون
الجنة ولا يظلمون نقيرا ﴿١٢٤﴾ ومن أحسن دينا ممن
أسلم وجهه لله وهو محسن واتبع ملة إبراهيم
حنيفا واتخذ الله إبراهيم خليلا ﴿١٢٥﴾ ولله ما في السماوات
وما في الأرض وكان الله بكل شيء محيطا ﴿١٢٦﴾
ويستفتونك في النساء قل الله يفتيكم فيهن
وما يتلى عليكم في الكتاب في يتامى النساء اللاتي
لا تؤتونهن ما كتب لهن وترغبون أن تنكحوهن
والمستضعفين من الولدان وأن تقوموا لليتامى بالقسط
وما تفعلوا من خير فإن الله كان به عليما ﴿١٢٧﴾

122. "İnanıp yararlı işler yapanları, Allah'ın gerçek bir sözü olarak, içinde temelli ve ebedi kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Allah'tan daha doğru sözlü kim vardır?"[109]

123. "Bu, sizin kuruntularınıza ve Kitap ehlinin kuruntularına göre değildir. Kim fenalık yaparsa cezasını görür, kendisine Allah'tan başka ne dost ve ne de yardımcı bulur."[110]

124. "Erkek veya kadın, mümin olarak, kim yararlı işler işlerse, işte onlar cennete girerler, kendilerine zerre kadar zulmedilmez."[111]

125. "İyilik yaparak kendisini Allah'a teslim edip, hakka yönelen İbrahim'in dinine uyandan, din bakımından daha iyi kim olabilir? Allah İbrahim'i dost edinmişti."[112]

126. "Göklerde olanlar da, yerde olanlar da Allah'ındır. Allah her şeyi kuşatır."[113]

127. "Kadınlar hakkında senden fetva isterler. De ki: 'Onlar hakkında fetvayı size Allah veriyor: Bu fetva, kendilerine yazılan şeyi vermediğiniz ve kendileriyle evlenmeyi arzuladığınız yetim kadınlara ve bir de zavallı çocuklara ve yetimlere doğrulukla bakmanız hususunda Kitapta size okunandır.' Ne iyilik yaparsanız Allah onu şüphesiz bilir."[114]

109 O içleriyle dışları bir olanlar, gönüllerinde kökleşen inançlarının gereği olarak hakkı söyleyip hakkı işleyen, inandıkları gibi yaşayan temiz kalpli Allah dostları.. Kendilerinden istenen ve istenmeyen şeyler konusunda hiç itiraz etmeden gerekeni yapanlar.. Allah, onlara cenneti va'detmektedir. Elbette Allah va'dinden caymaz. Allah'tan daha güzel sözlü kim olabilir?!

110 Katade şunları söyler: Bize anlatıldığına göre müslümanlarla Kitap ehli övündüler. Kitap ehli şöyle diyordu: "Bizim Peygamberimiz, sizin Peygamberinizden öncedir. Kitabımız da, sizin kitabınızdan öncedir. Dolayısıyla biz, Allah'a sizden daha çok yakınız." Müslümanlar da şöyle diyorlardı: "Biz Allah katında sizden daha üstünüz. Çünkü bizim Peygamberimiz, peygamberlerin sonuncusudur. Bizim kitabımız da, önceki kitapları yürürlükten kaldırmıştır." İşte bunun üzerine bu ayet indi. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, I, 557.)*

Halbuki her zaman önemli olan, Yüce Allah'a itaat etmek ve Allah'la beraber olmaktır. Bu yüzden hiçbir kulu, yaptığı ibadetleri aldatmamalıdır. Çünkü sizden biriniz cennetliklerin amelini işler işler, cennetle arasında bir karış kadar kısa bir mesafe kalır, ama kader ona baskın gelir ve cehennemlik oluverir. Yine sizden biri, cehennemliklerin işlediğini işler işler, cehennemle arasında bir karış kadar kısa bir mesafe kalır, ama kader ona baskın çıkar ve cennetlik oluverir.

İşte bunun için önemli olan, Allah'a teslim olmak, O'na itaat etmek ve O'nun yoluna tutunmaktır. Zaten övünmekle, arzulamakla bir şey olmaz. İman bunlardan ibaret değildir. Ama iman, kalbte kökleşip eylemlerde kendisini gösteren ruhtur. Zira hayır işleyen de, şer işleyen de karşılığını görür. "Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür. Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür." *(99 Zilzal 7-8.)*

111 Cenab-ı Hak, müminlerin gönüllerine güven ve müjde sunuyor. 'Bu, sizin kuruntularınıza göre değildir' ifadesinden sonra, 'kim yararlı işler işlerse..' buyuruyor. Şanı yüce olan Allah, korkuttuğu zaman, hemen müjdeler vererek sakinleştiriyor. O, çokça bağışlayan ve acıyandır. Kötülük işleyeni korkuttuktan sonra, yararlı iş işleyenleri güven, huzur ve selametle müjdeliyor. Salih amel işleyen, hep taati gözeten, İslamın prensiplerini içtenlikle ve inananarak, söz ve fiil ile yerine getirenleri müjdeliyor. İşte onlar cennete gireceklerdir. Onlara bir hurma çekirdeği zarı kadar bile haksızlık yapılmayacaktır. Nitekim şöyle buyuran Yüce Allah ne güzel buyurmuş: "Kadın, erkek, inanmış olarak kim iyi iş işlerse, hiç şüphesiz ona hoş bir hayat yaşatacağız. Ecirlerini yaptıklarından daha güzeli ile ödeyeceğiz." *(16 Nahl 97.)*

112 Allah'a yönelip teslim olandan daha güzel kim olabilir?! O'na güvenip dayanan, gerçek imanla iman eden, her yaptığında O'nun rızasını gözeten samimi kimselerden daha güzel kim vardır?! Ondan daha güzeli olabilir mi?!

İnsan dünyada imanıyla kabul görmez ve değer kazanmazsa, onun inanıp dindar olmasının hiçbir anlamı olamaz. Çünkü iman, samimiyettir, yaşamaktır, başkalarına imanın gereği davranmaktır ve insana Allah'ın bir rahmetidir.

İman, mutlak huzur ve rahatlıktır. O, hayatın alevli yakıcı sıcağından kaçıp gelen kimsenin sığındığı engin bir alan, serin ve güzel bir gölgeliktir.

Allahım! Ne olur bizleri iman ve salih amelle rızıklandır!

Salih amelin makbul sayılma şartı, inanmak ve içtenlikle Allah'a yönelip teslim olmaktır. Bu yüzden yukardaki ayette; 'Erkek veya kadın, mümin olarak, kim yararlı işler işlerse..' buyurulmuştur. Mümin olarak işlemek şarttır. Aksi takdirde tüm yapılanlar boşa gidicidir. "Yaptıkları her işi ele alır, onu toz duman ederiz." *(25 Furkan 23.)*

'Hakka yönelen İbrahim'in dinine uyan' Hz. Muhammed ve onun müslüman izleyicileridir. Nitekim Cenab-ı Hak şöyle buyurur: "Doğrusu İbrahim'e en yakın olanlar, ona uyanlar, bu peygamber ve inananlardır. Allah inananların dostudur." *(3 Alu İmran 68.)* Ayette geçen 'hanif' kelimesi, bilinçli olarak şirki bırakıp hiç kimsenin engel olamayacağı bir biçimde tüm her şeyiyle hakka yönelmektir.

"Allah İbrahim'i dost edinmişti." ifadesi, daha önce geçen 'Hakka yönelen İbrahim'in dinine uyan'lar için bir teşvik ve yönlendirmedir. Hz. İbrahim efendimizin Allah katındaki yeri ve konumu neredeyse herkesçe bilinen bir şeydir. Onun şerefini anlatmak için şu bir ayet bile yeterlidir: "İbrahim, şüphesiz Allah'a boyun eğen ve O'na yönelen bir önderdi; puta tapanlardan değildi." *(16 Nahl 120.)*

113 Tüm yaratıklar ve kulları O'nun mülküdür. O, bunların hepsinde tasarruf yetkisine sahiptir. O'nun ➡

➡ hükmunü geri çevirip geçersiz kılacak hiç kimse yoktur. Erişilmez gücü, adalet, hikmet ve merhametle hüküm vermesi nedeniyle O, yaptıklarından dolayı sorgulanamaz. "Allah her şeyi kuşatmıştır" O'nun ilmi tüm yaratıkları üzerinde geçerlidir. Nasıl geçerli olmasın ki, yerde ve gökte Hiçbir şey O'na gizli kalmaz. Şanı yüce olan O Allah'ın hiçbir şey gözünden kaçmaz. "Allah gözlerin hainliğini ve gönüllerin gizlediğini bilir." *(40 Mümin 19)* Hiçbir şey O'na gizlı kalmaz.

114 Bazı müslümanlar, kadınlar konusunda Peygamberimizden @ fetva isterler. Şöyle ki, cahiliyye döneminde kadın kocası öldüğünde, adamın kardeşı yahut başka hanımından oğlu yahut da ölen adamın akrabaları veya varıslerinden biri elbisesini ölen adamın karısının üzerine atarlardı. Böylece, kadının bir başkasıyla evlenmesini engellemiş olurdu. Eğer kadın güzelse, onunla evlenir ve malına konardı. Bu da kadına yapılan bir haksızlıktı. Kadınlara bu şekilde zulmedilmeye devam ediliyordu ki, Yüce Allah, hikmet dolu net hükümlerini indirdi. Kadını layık olduğu yere çıkardı ve onun haklarına kefil olarak geleceğini garantı altına almış oldu.

Aynı şekılde cahiliyye döneminde küçük çocuklara da haksızlık ve zulüm ediliyordu. Onlar küçük çocukları ve kızları varis olarak görmüyorlardı. Derken Allah, bu uygulamayı da onlara yasakladı, onların mirasdaki paylarını açıkladı ve her hak sahibine hakkını verdi.

Gerçekten Allah, bizim tüm yapıp ettiklerimizi gözetlemekte ve onlardan haberdardır. İşte bu, haklarının *sahiplerine* iade edilmesine yönelten ilahî bir uyarıdır. Kadınlar ve zavallı çocuklar hakkında Allah'tan korkmaya teşviktir.

Nisâ suresinin başında bu konu ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştı, geniş bilgi edinmek isteyen oraya bakabilir.

الجزء الخامس — سورة النساء

وَاِنِ امْرَاَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا اَوْ اِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِمَا اَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَاُحْضِرَتِ
الْاَنْفُسُ الشُّحَّ وَاِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا اَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ
حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَاِنْ
تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَاِنْ
يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللّٰهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ وَكَانَ اللّٰهُ وَاسِعًا حَكِيمًا
﴿١٣٠﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا
الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَاِيَّاكُمْ اَنِ اتَّقُوا اللّٰهَ وَاِنْ
تَكْفُرُوا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَانَ
اللّٰهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾ اِنْ يَشَاْ يُذْهِبْكُمْ اَيُّهَا النَّاسُ
وَيَاْتِ بِاٰخَرِينَ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى ذٰلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾
مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللّٰهِ ثَوَابُ
الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

١٠٠

128. "Eğer kadın, kocasının serkeşliğinden veya ilgisiz kalmasından endişe ederse, aralarında anlaşmaya çalışmalarında kendilerine bir engel yoktur. Anlaşmak daha hayırlıdır. Nefisler kıskançlığa meyyaldir. Eğer iyi davranır ve haksızlıktan sakınırsanız bilin ki, Allah işlediklerinizden şüphesiz haberdardır."[115]

129. "Adil hareket etmeye ne kadar uğraşsanız, kadınlar arasında eşitlik yapamayacaksınız, bari bir tarafa kalben tamamen meyletmeyin ki diğerini askıdaymış gibi bırakmış olmayasınız. Halinizi düzeltir ve haksızlıktan sakınır-sanız bilin ki Allah şüphesiz bağışlar ve merhamet eder."[116]

130. "Ayrılacak olurlarsa, Allah her birini nimetinin genişliğiyle yoksulluktan kurtarır, Allah her şeyi kaplayandır, Hakim'dir."[117]

131. "Göklerde olanlar da, yerde olanlar da Allah'ındır. And olsun ki, sizden önce Kitap verilenlere ve size, Allah'tan sakınmanızı tavsiye ettik. İnkar ederseniz bilin ki, göklerde olanlar da yerde olanlar da Allah'ındır. Allah hiçbir şeye muhtaç olmayacak kadar zengin ve övülmeye layık olandır."[118]

132. "Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Vekil olarak Allah yeter."[119]

133. "Ey İnsanlar! Allah dilerse sizi yok eder, başkalarını getirir. Allah, buna Kadir'dir."[120]

134. "Dünya nimetini kim isterse, bilsin ki, dünyanın ve ahiretin nimeti Allah'ın katındadır. Allah işitir ve görür."[121]

115 Kadın, kocasının kendisine zulüm ve haksızlık yapmasından endişe ederse, karı-koca arasında çözümsüzlük sozkonusu olursa, anlaşma için, takva sahibi ilim adamlarını ve ailesini yardıma çağırmakda bir sakınca yoktur.

Yuce Allah, gönüllerdekini çok iyi bilir. O, ailenin selameti, çocukların ana-babanın gölgesinde yetişmelerini sağlamak için hiç bir fedakarlıktan kaçınmadan birbirlerine katlanan eşlere mükafatlarını verecektir.

116 Önce şunu söylemeliyiz: Koca hayatın sıkıntıları ve sorumlulukları altında ezilmeye başlarsa, hanımına düşen, yükümlülüklerini yerine getirmede ona yardım ederek, onun dertlerine ortak olarak yükünü hafifletmeye çalışmaktır. Eşinin sevgi, şefkat ve yardımlarıyla kocanın içi açılacak ve hayatın sıkıntılarını göğüsleyebilecek, böylece ailenin ihtiyaçları ve hayatın gereklerini yerine getirebilecektir.

Akıllı kadın, aklını kullanıp güzel bir şekilde işleri çekip çeviren, kocasının işleriyle yakından ilgilenerek onun iç dünyasını fetheden kadındır. Kocasını mutlu etmeye düşkün, onun işlerinde daima onun yanında olan, onun yardımına koşan kadındır. Çünkü akıllı kadın, kocasının sevindiği ile sevinen, üzüldüğü ile üzülen, ona sevinç ve tasada ortak olan hanımdır.

İşte bu minval üzere karı-koca mesut ve bahtiyar olacak, mutlu bir hayat sürecek, onların arasında çocuklar da mesut olacaklardır. Karı-koca arasında kin ve nefret yerine, sevgi ve şefkatin yeretmesi gerekir. Günlük hayatın cilvelerinden olan ufak tefek hatalar görmezden gelinmelidir. Elbette Allah'ın ilmi ve gücü her şeyi kuşatmıştır.

117 Eğer karı-koca birbirlerinden ayrılacak olurlarsa, elbette Allah onları birbirlerine ihtiyaç duymadan yaşatmaya kadirdir. Onlardan her birine daha hayırlısını lutfederek onların hayatlarını devam ettirir. Çünkü Allah, lutfu bol, izzet ve ikramı sonsuz olandır. Onun tüm yapıp ettiklerinde sayısız hikmetler vardır.

118 Doğrusu verme ve alma konusunda mutlak yetki Yüce Allah'ındır. Akıllı kişi içtenlikle şöyle diyen kimsedir: Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur, O tekdir, eşi ve ortağı yoktur. Tüm her şeyi, en güzel şekilde yaratandır O. Görüneni gösteren, görünmeyeni gizleyen O'dur. Kısaca O, göklerin ve yerin sahibi, o ikisinde yegane hakimdir. O, orada dilediği gibi tasarruf eder. Bize düşen, Allah'tan sakınmak,O'ndan çekinmek ve kelime-i tevhidin gereklerini yerine getirmektir. İşte bunlar, hem bize, hem de bizden öncekilere Allah'ın tavsiyeleridir. Ve bu tüm alemlere evrensel çağrısıdır. "And olsun ki sana da, senden önceki peygamberlere de vahyolunmuştur: And olsun, eğer Allah'a ortak koşarsan amelin şüphesiz boşa gider ve hüsranda kalanlardan olursun. Hayır; sen yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol." *(39 Zümer 65-66.)*

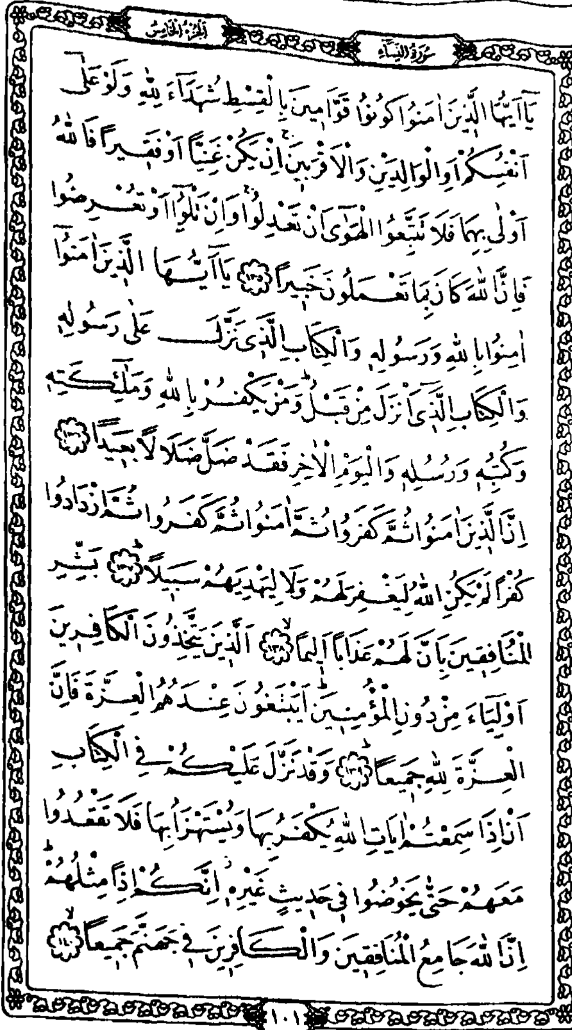
Evet şanı yüce olan Allah'a ne bir ibadet yarar sağlar; ne de bir günah O'na zarar verir. Bizim öncekilerimiz ve sonrakilerimiz, insanımız ve cinlerimizin hepsi bizden günahkar birinin kalbini taşısalar, O'nun mülkünden hiçbir şey eksiltemezler. "Hiçbir şey O'na denk değildir." *(112 İhlas 4.)*

119 Burada ve önceki ayette bu gerçeğin üç kere tekrarlanması, Yüce Allah'ın mülküne ve hükümranlığına, alemlere muhtaç olmadığına kulların dikkatini çekmek ve bu konuda onları uyarmak içindir.

120 Gerçekten O, yokedip sonra tekrar varetmeye kadirdir. Bu Allah'a çok kolay ve basit gelir. O, bizleri yokedip başkalarını getirmeye kadirdir. Aynı gerçeği bir başka ayetinde O, şöyle ifade etmektedir: "Allah zengindir, siz ise fakirsiniz. Eğer O'ndan yüz çevirirseniz sizi ortadan kaldırır, sizin gibi olmayacak bir toplumu yerinize getirir." *(47 Muhammed 38.)* Evet isterse O, kendisini yüceltecek ve sadece O'na kulluk edecek başka bir toplum yaratır. Ne var ki, Yüce Allah, kullarına karşı çok merhametlidir.

121 Ey dünyadan başka bir şey düşünmeyen, dünyadan başka bir şeyle ilgilenmeyen, hep dünyayı toplayıp dünya için hazırlanan dünyanın adamı! İşte dünya önünde duruyor. Ey dünyanın peşinden koşan kişi! Faydalan, senin için her türlü nimet var. Ne ki, sen ahirette zarar edenlerden olacaksın. Orada senin için hiç bir pay ve nasib olmayacak.

"Dünyayı isteyene istediğimiz kimseye dilediğimiz kadar hemen veririz. Sonra ona cehennemi hazırlarız; yerilmiş ve kovulmuş olarak oraya girer. Ahireti isteyip, inanmış olarak onun için gerekli çalışmada bulunan kimselerin, işte onların çalışmaları şükre değer." *(17 İsra 18-19.)* " 'Rabbimiz! Bize dünyada ver' diyen insanlar vardır, öylesine, ahirette bir pay yoktur. 'Rabbimiz! Bize dünyada iyiyi, ahirette de iyiyi ver, bizi ateşin azabından koru' diyenler vardır." *(2 Bakara 200-201.)* "Ahiret kazancını isteyenin kazancını artırırız; dünya kazancını isteyene de ondan veririz; ama ahirette bir payı bulunmaz." *(42 Şûra 20.)* "Ama sizler dünya hayatını tercih ediyorsunuz. Oysa ahiret daha iyi ve daha bakidir." *(87 Alâ 16-17)*. "Sizde olanlar tükenir ama, Allah katında olanlar sonsuzdur, tükenmez. Sabredenlere ecirlerini, yaptıklarından daha güzeli ile ödeyeceğiz." *(16 Nahl 96.)*

135. "Ey İnananlar! Kendiniz, ana babanız ve yakınlarınız aleyhine de olsa, Allah için şahit olarak adaleti gözetin; ister zengin, ister fakir olsun, Allah o ikisine daha yakındır. Adaletten ayrılıp heveslere uymayın. Eğer eğriltirseniz veya yüz çevirirseniz bilin ki, Allah işlediklerinizden şüphesiz haberdardır."[122]

136. "Ey İnananlar! Allah'a, Peygamberine, peygamberine indirdiği Kitaba ve daha önce indirdiği Kitaba inanın. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ederse, şüphesiz derin bir sapıklığa sapmıştır."[123]

137. "Doğrusu inanıp sonra inkar edenleri, sonra inanıp tekrar inkar edenleri, sonra da inkarları artmış olanları Allah bağışlamaz; onları doğru yola eriştirmez."[124]

138. "Münafıklara, kendilerine elem verici bir azap olduğunu müjdele."[125]

139. "Onlar, inananları bırakıp da kafirleri dost edinirler; onların tarafında bir şeref ve izzet mi arıyorlar? Doğrusu izzet tamamıyla Allah'ındır."[126]

140. "O, size Kitapta 'Allah'ın ayetlerinin inkar edildiğini ve alaya alındığını işittiğinizde, başka bir söze geçmedikçe, onlarla bir arada oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz' diye indirdi. Doğrusu Allah münafıkları ve kafirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır."[127]

122 Yüce Allah, mümin kullarına sağa sola sapmadan, hiçbir kınayanın kınamasına aldırmadan, tüm engelleri aşarak adaleti ayakta tutmayı emretmektedir. Aynı şekilde onlardan, birbirlerinin yardımcıları ve destekçileri olmalarını istemektedir.

Yine Yüce Rabbimiz, kendi zararımıza olsa bile, sırf Allah'ın rızasını gözeterek ve Allah'ın şahitleri olarak şahitliği yerine getirmemizi emretmektedir. İşte bu Kur'ânî bağlamda adaletin zirvesidir. Kendi aleyhimize bile olsa şahitlik yapmak. Eğer biz, şahitlikte Allah'ın rızasını gözetirsek, bizim herhangi bir kaygı taşımamıza, yahut kendi zararımıza veya bir başkasının zararına olacak diye şahitlikten kaçınmamıza hiçbir neden olamaz. Nasıl olsa Allah kerimdir. O halde neden korkalım, şahitlikten dolayı karşılaşabileceğimiz bir zarar yahut acıdan?!

Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuyor mu: "Ey İnananlar! Allah için adaleti ayakta tutup gözeten şahitler olun. Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adaletsizliğe sürüklemesin; adil olun; bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'tan sakının, doğrusu Allah işlediklerinizden Haberdar'dır." *(5 Maide 8.)* Sözkonusu şahitlik, ana-baba yahut bir yakınımızın aleyhine bile olsa, Allah'a isyan konusunda hiç kimseye itaat edilmez. İşte bu yüzden şöyle buyurulmuştur: "Eğer eğriltirseniz veya yüz çevirirseniz bilin ki, Allah işlediklerinizden şüphesiz haberdardır." Yani şehadette tahrifat ve değişiklik yaparsanız, Yüce Allah sizi, bununla cezalandıracaktır. Ayette geçen 'leyy' kelimesi, tahrifat yaparak yalana yeltenmek demektir.

123 Cenab-ı Hak, inanan kullarına tüm hüküm, prensip ve erkanlarıyla iman dairesi içine girmelerini emretmektedir. Bu bir şeyin yeniden elde edilmesi anlamına değildir. Ama, bir şeyin (imanın) tam anlamıyla yerine getirilmesi, iyice yerleştirilmesi ve sürekli olması anlamınadır.

Ayette dikkat çeken, çağrının iman edenlere yapılmasıdır. Çağrı "Ey İnananlar, inanın." şeklinde gelmiştir. İman edenlere, nasıl olur da 'inanın' emrini verebiliriz?! Bu Kur'ânî açıklamaların eşsizliğindendir.

Kurtubî, ayetin tüm müminler hakkında indiğini söyler. Buna göre mana şöyledir: Ey iman edenler, inandığınız şeylerin gereklerini yerine getirin ve onda sürekli olun, inancınıza sahip çıkın. *(Kurtubî, Tefsîr, IV, 415.)*

Razî, ayeti şöyle manalandırır: Ey iman edenler, imanınıza sahip çıkın ve kararlı bir biçimde onda devamlı kalın.. Ey geçmişte ve şu anda inananlar, gelecekte de iman edenlerden olun, bu kararlılıkta bulunun. *(Razî, Tefsîr, XI, 75.)*

124 Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan Yüce Allah, kullarının inkara düşmesine asla razı değildir. Çünkü, onlar O'nun yaratıklarıdır. O, onlara nimet vermiştir. Bu yüzden, onların kendisine ibadet etmeleri, O'nun emirlerine tutunup O'na şükretmeleri Allah'ın kullar üzerindeki hakkıdır. Önce iman edip sonra şeytanın oyununa gelen, sapıklığı güzel görüp sapıtan; sonra tekrar inanıp tekrar oyuna gelip inkar edenleri Allah'ın bundan sonra bağışlaması sözkonusu olamaz. Çünkü artık onların gönülleri karanlıklar içerisinde kaybolmuş, inkarları katmerleşmiş ve ateş ehlinden olmuşlardır. Münafıklar, işte bu tip insanlardır. Bu yüzden Yüce Allah şöyle buyuruyor:

125 Münafıklar, tek bir halde durmayıp, sürekli iman ile küfür arasında gidip gelenlerdir.

126 Cenab-ı Hak, inanan kullarını, Allah'ın ayetleri hakkında, haksız yere batıla dalıp tartışanlardan sakındırmaktadır. Onların bu konuda ellerinde bir delilleri de yoktur. Yalnızca müminlere kinlerinden dolayı böyle yapıyorlar. Allah'ın inananları doğru yola eriştirmesini çekemiyorlar. Bir kısım müslümanlar ise, onların yanında izzet ve şeref arayarak onları dost ediniyorlardı.

Yüce Allah onlara şöyle seslenmektedir: O inkarcılarla oturup kalkmaktan sakının. Onların yollarına uymayın. Gazaba uğramış yahudilerin, sapıtmış hristiyanların yollarına tabi olmayın. Siz kendi yolunuza bakın. Hiç şüphesiz "Siz Allah'a yardım ederseniz, O da size yardım eder ve ayaklarınızı sağlam tutar." *(47 Muhammed 7.)*

127 Şüphesiz müşrikler toplantılarında Kur'ân okunduğunda, onu alaya alırlar.

Medine'de bulunan yahudi din adamları böyle yaparlar, münafıklar da bu konuda onlara eşlik ederlerdi. Yüce Allah, hepsini birden acıklı azapla tehdit etmiştir. Onlara eşlik eden ve onlarla birlikte söze karışan, bu yaptıklarında onlara ortak olmuş, onların sözlerine razı olmuş olur. Sonunda onların arasına katılır ve onlarla birlikte azaba düçar olur.

➡ *Bu konuda Razî şöyle der: Bu ayet, küfre rızanın küfür olduğuna* delalet eder. Buna göre, bir münkeri görüp onu işleyenlerin arasına karışan kimse, onu işlemese bile, o günahı işlemiş gibi onlarla beraber olur *(Razî, Tefsîr, XI, 81).*

Bunda bizim için büyük bir ders vardır. Çünkü Allah'ın kitabının, saygısızlık, alaya alma gibi bazı cahil münafıklardan maruz kaldığı ne de çok şey vardır bugün! Çirkin pek çok yollarla zayıf imanlıların aklını çelerek Allah ve Rasülüne karşı savaş açan nifakçılardan ne çekiyor Kitabullah?! .

O halde ey müslümanlar, düşmanlarınıza karşı uyanık olun! Özellikle görünen kafirlerden çok daha tehlikeli olan münafıklara karşı gözünüzü dört açın. İnsanların çoğu arasında cereyan eden ne çok kısır çekişme ve zihinlerde düzeltilmesi gereken ne çok saplantı vardır! Ne de çoğaldı şu akıl hocası kabul edilen filozoflar! Çoğu halk artık onlarla oturup konuşuyor. Onların hepsi kendi görüşleriyle bir konuya burnunu sokuyorlar. Sanki Kur'ân ve Hz. Peygamber, her önüne gelenin bir şeyler söylediği bir oyuncağa dönmüş durumda.

Halbuki Allah ve Rasülü, haklarında zevksiz ve edebsizce, rastgele bir biçimde ileri geri konuşulmaktan çok yücedir. Öyleyse Allah ile ilişkilerimizde edebimizi takınalım. Hz. Peygamberle olan ilişkimizde edebimizi takınalım. Kur'âna saygı duyalım. Çünkü cennet onun için yaratılmıştır. Biz de cennete onunla gidebileceğiz. Başka bir şekilde onu görmemiz imkansızdır.

Yüce Allah'tan, bizleri dosdoğru yoluna iletmesini dileriz.

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللّٰهِ قَالُوا اَلَمْ
نَكُنْ مَعَكُمْ وَاِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا اَلَمْ نَسْتَحْوِذْ
عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤١﴾
اِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَاِذَا قَامُوا اِلَى
الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰى يُرَاؤُنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللّٰهَ اِلَّا
قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾ مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذٰلِكَ لَا اِلٰى هٰؤُلَاءِ وَلَا اِلٰى
هٰؤُلَاءِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾ يَا اَيُّهَا
الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ اَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ
اَتُرِيدُونَ اَنْ تَجْعَلُوا لِلّٰهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٤٤﴾ اِنَّ
الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْاَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا
﴿١٤٥﴾ اِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَاَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللّٰهِ وَاَخْلَصُوا
دِينَهُمْ لِلّٰهِ فَاُولٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ اللّٰهُ
الْمُؤْمِنِينَ اَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ بِعَذَابِكُمْ
اِنْ شَكَرْتُمْ وَاٰمَنْتُمْ وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

لا يحب

141. "Sizi gözleyenler, Allah'tan size bir zafer gelirse, 'Sizinle beraber değil miydik?' derler; eğer kafirlere bir pay çıkarsa, onlara: 'Size üstünlük sağlayarak sizi müminlerden korumadık mı?' derler. Allah kıyamet günü aranızda hüküm verir. Allah inkarcılara, inananlar aleyhinde asla fırsat vermeyecektir."[128]

142. "Doğrusu münafıklar Allah'ı aldatmağa çalışırlar, oysa O, onlara aldatmanın ne olduğunu gösterecektir. Onlar namaza tembel tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı pek az anarlar."[129]

143. "Ne onlarla, ne de bunlarla olur, ikisi arasında bocalar dururlar. Allah'ın saptırdığı kimseye yol bulamayacaksın."[130]

144. "Ey İnananlar! Müminleri bırakıp kafirleri dost edinmeyin. Allah'ın aleyhinize apaçık bir ferman vermesini mi istersiniz?"[131]

145. "Doğrusu münafıklar cehennemin en alt tabakasındadırlar. Onlara yardımcı bulamayacaksın."[132]

146. "Ancak tevbe edenler, nefislerini ıslah edenler, Allah'a sımsıkı sarılanlar ve dinlerine Allah için candan bağlananlar müstesnadır. Onlar inananlarla beraberdirler. Allah müminlere büyük ecir verecektir."[133]

147. "Şükreder ve inanırsanız, Allah size niçin azap etsin? Allah şükrün karşılığını verir ve bilir."[134]

128 Müminler bir üstünlük ve zafer elde ettiklerinde, onları gözetleyip duran münafıklar şöyle derler: Biz de sizinle beraber olmadık mı? Ama aslında onlar, İslam devletinin galip gelmesini pek istemezler. Üstün gelse bile, onun hezimete uğramasını ve yıkılmasını isterler. Müminlerin başına bir yenilgi gelince de, biz içten size yardım ettik, ama siz bunu anlamazsınız, derler.

Ama gerçekte onlar, o karanlık iç dünyalarında inkarcıların inananlara galip gelmesini isterler. Onlar münafık güruhtur. Ne inananlardandırlar, ne inkarcılardan, iki arada kalmışlardır. Yarın kıyamette onlar hakkında Yüce Allah, hükmünü verecektir. Zaman zaman inkarcılar, müminlere karşı bir üstünlük kazansalar bile, dünyada ve ahirette, inkarcıların müminler aleyhine bir yetkileri olmayacaktır. Rabbimiz ne güzel buyuruyor: "Doğrusu Biz, peygamberlerimize ve inananlara dünya hayatında ve şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz." *(40 Mümin 51.)*

129 Elbette Yüce Allah aldatılamaz. Zira O, gizliyi saklıyı bilir. Ama münafıklar cehalet ve ahmaklıkları sebebiyle Allah'ı aldattıklarını sanırlar. Allah'ın, onlara aldatmanın ne olduğunu göstermesi, onları sapıklık ve tuğyanlarında başbaşa bırakması, hakdan onları alıkoyması demektir. Bu dünyada da böyledir, ahirette de.

Ayet, en hayırlı ve en şerefli amel olan namaz konusundaki münafıkların tavrını açıklamaktadır. Onlar namaza tembel tembel kalkarlar, çünkü onların namaz kılma dertleri yoktur. Halbuki namaz, kul ile Yaratıcısı arasındaki bağlantıyı kuran en şerefli ibadettir. O, Allah ile kul arasındaki aracısız, doğrudan gerçekleşen bir bağlantıdır. İnsanın duyuları namazla dolar, ahlakı namazla güzelleşir. İçindeki takva duygusu namazla güçlenir, bu duygu yüklü Rabbânî buluşma sayesinde Allah korkusu seni sarar sarmalar.

Bu günlerde namaza tembel tembel kalkanlar ne kadar da çoğalmıştır. Sen öylelerini, isteksiz ve gönülsüz bir biçimde, aşksız ve zevksiz olarak namaza kalktıklarını görürsün. Sanki o, çok ağır bir yük ve büyük bir işmiş gibi isteksizce onu kılarlar.

Namaz ve onu vaktinde kılma konusunda gevşek davranan, namaza tembel tembel kalkan ve tavuğun yem deşirdiği gibi alelacele onu kılan münafıklardan olmaktan Allah'a sığınırız.

Genel olarak münafıklar gündüz namazlarını kılarlar, yatsı ve sabah namazlarında kaytarırlar. Çünkü bu iki karanlık vaktinde insanlar onları görmezler.

130 O münafıklar, iman ve küfür arasında bocalayıp dururlar. Onlar ne Muhammed ashabı müminlerle beraberdirler, ne de inkarcılarla birliktedirler. Aksine onlar dış görünüş itibarıyle müminlerle beraberdirler, ama iç dünyalarında inkarcıların yanındadırlar. Bu gerçekten çok çirkin bir insan tipidir.

Onlar bu konumlarıyla boşluktadırlar. Onların iman ve inançları geçerli değildir. Allah'ın saptırdığını hidayete eriştirecek ve sapıklıktan kurtaracak hiç kimse yoktur.

131 Cenab-ı Mevla, müminleri bırakıp inkarcıları dost edinmekten, onlarla arkadaşlık kurmaktan, samimi olmaktan ve sevgi beslemekten bizleri sakındırmaktadır. Nitekim O, şöyle buyurmuştu: "Müminler, müminleri bırakıp kafirleri dost edinmesinler." *(3 Alu İmran 28.)*

Siz ey müminler, eğer bundan vazgeçmezseniz, bu yaptığınıza karşılık azaba uğratılmanız için Allah'ı aleyhinize delil kılmış olursunuz. Bu ayet, bizleri kafirlerle dostluk ve arkadaşlık kurmaktan şiddetle sakındırmaktadır.

132 Onların ahirette cezaları cehennemdir, hem de cehennemin en alt tabakasındadırlar onlar. Çünkü cennetin dereceleri olduğu gibi, cehennemin de katmanları vardır.

133 Cenab-ı Hak, münafıkların azaba düçar olacaklarını bildiriyor. Ancak onlar içtenlikle ve iyi niyetle, Allah'ın dinine sarılıp iyi ameller yaparak tevbe ederlerse, işte o zaman onlar da müminlerle beraber olurlar. Onların arasına katılarak hepsi birden Allah'ın hoşnutluğunu kazanıp cenneti hakederler. İhlas (samimiyet), Allah'ın sırlarında bir sır, bir hidayet ve bahşettiği bir nimettir.

134 Yüce Allah'ın alemlere ihtiyacı yoktur. Peki, O'nun bize azap etmeye ihtiyacı var mıdır? Yoksa sorun, bir imtihan meselesi midir? Sonucunda kaybetme yahut kazanma olan bir sınav mıdır?

Allah, mücerret dilemesiyle mi bize azap edecektir? Yoksa mesele bir imtihan meselesi midir? Sonunda sabır olan bir takım belalar, yahut sonunda şükür olması gereken bir takım bol rızık ve nimetler midir? Biz sabreder ve şükredersek, Yüce Allah yine de bize azap eder mi? Elbette ki, hayır.. ➡

➡ Doğrusu Yüce Allah, şükreden herkese bunun mükafatını verir. "Şükrederseniz and olsun ki, size karşılığını artıracağım " *(14 ibrahim 7)*.

Ayetteki soru, konuyu zihinlere iyice yerleştirmek içindir. Hitap ise münafıklaradır. Şöyleki, Allah'ın insanlara azap etmesi, O'na hıçbir şey kazandırmaz. Aynı şekilde onları günahlarıyla başbaşa bırakması da, O'nun gücünden bir şey eksiltmez. Hz. Mekhul'ün şu sözü ne güzeldir:

"Şu dört şey kimde olursa, bunlar onun yararına olur:

a-Şükür

b-İman. Nitekim ayet bu ikisine işaret etmektedir: "Şükreder ve inanırsanız, Allah size niçin azap etsin?"

c-İstiğfar. "Sen içlerinde iken Allah onlara azap etmez. Onlar bağışlanma dilerlerken de elbette Allah azap edecek değildir." *(8 Enfal 33)*.

d-Dua. "De ki. 'Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin?" *(25 Furkan 77.)*

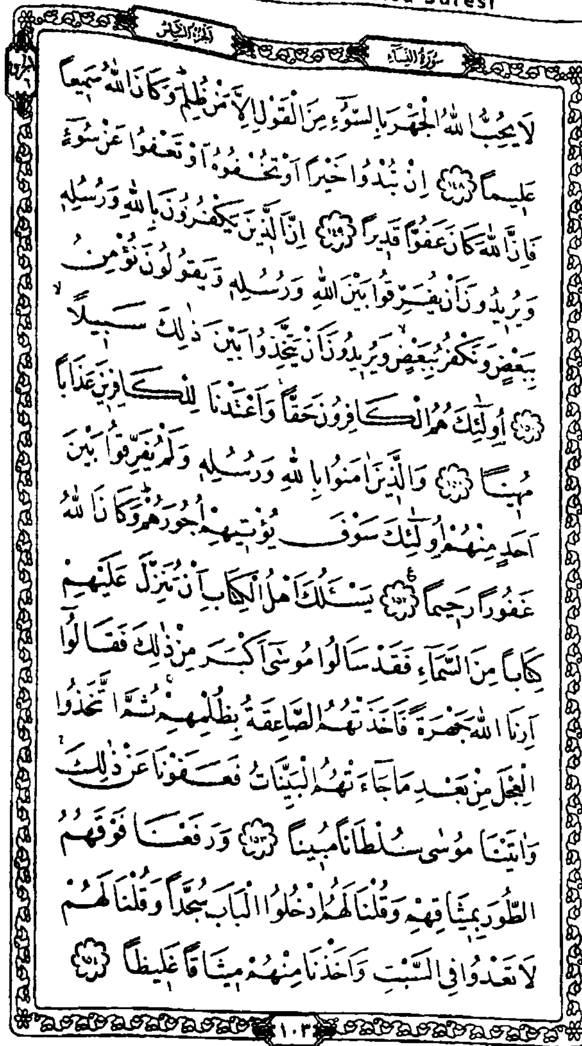
Şu üç şey de kimde bulunursa, onlar da onun aleyhine olur.

a-Tuzak kurmak. "Kurulan kötü tuzağa ancak sahibi düşer." *(35 Fatır 43.)*

b-Taşkınlık yapmak. "Ey insanlar! Geçici Dünya hayatında yaptığınız taşkınlık aleyhinizedir." *(10 Yunus 23.)*

c-Sözünden caymak. "Verdiği bu sözden dönen, ancak kendi aleyhine dönmüş olur." *(48 Feth 10.)*

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَن ظُلِمَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا
عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾ إِن تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخْفُوهُ أَوْ تَعْفُوا عَن سُوءٍ
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ
بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا
﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿١٥١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ
أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٥٢﴾ يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَن تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ
كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ ۚ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ مِن ذَٰلِكَ فَقَالُوا
أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ۚ ثُمَّ اتَّخَذُوا
الْعِجْلَ مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَن ذَٰلِكَ ۚ
وَآتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٥٣﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ
الطُّورَ بِمِيثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ
لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ﴿١٥٤﴾

١٠٣

148. "Allah, zulme uğrayan kimseden başkasının, kötülüğü sözle bile açıklamasını sevmez. Allah işitir ve bilir."[135]

149. "Bir iyiliği açığa vurur veya gizler yahut bir kötülüğü affederseniz, bilin ki Allah da Affeden'dir, Güçlü olandır."[136]

150. "Allah'ı ve peygamberlerini inkar eden, Allah'la peygamberleri arasını ayırmak isteyen 'Bir kısmına inanır bir kısmını inkar ederiz' diyerek ikisi arasında bir yol tutmak isteyenler.."

151. "İşte onlar gerçekten kafir olanlardır. Kafirlere ağır bir azap hazırlamışızdır."[137]

152. "Allah'a ve peygamberlerine inanıp, onlardan hiçbirini ayırmayanlara, işte onlara Allah ecirlerini verecektir. O, bağışlar ve merhamet eder."[138]

153. "Kitap ehli, senin kendilerine gökten bir kitap indirmeni isterler. Musa'dan bundan daha büyüğünü istemişlerdi ve 'Bize Allah'ı apaçık bir şekilde göster' demişlerdi. Zulümlerinden ötürü onları yıldırım çarpmıştı. Belgeler kendilerine geldikten sonra da, buzağıyı tanrı olarak benimsediler, fakat bunu da affettik ve Musa'ya apaçık bir hüccet verdik."[139]

154. "Söz vermeleri için Tur dağını üzerlerine kaldırdık ve onlara: 'Kapıdan secde ederek girin' dedik, 'Cumartesileri aşırı gitmeyin' dedik, onlardan sağlam bir söz aldık."[140]

135 Müslümanın müslümana eziyet etmemesi İslamî edeblerden biridir. Sözgelimi, misâfiri gelen kişi, ona ıkram etmelıdir. Bir müslüman kardeşine haksızlık yaparsa, en güzeli onu bağışlamaktır. Müslüman, elinden ve dilinden müslümanların emın olduğu kimsedir

Hangi şekılde olursa olsun kotü söz söylemek veya sövmek dil ile müslümana eziyet etmektir. Kimi insanlar vardır kı, başkalarına tebelleş olarak en galız ve en çirkin ifadelerle söverler. Kimileri vardır, başkalarının onuruna leke sürerler. Kimileri vardır, başkalarının namuslarına dil uzatmaktan çekinmezler. Kimı de vardır, başkasının yüzüne karşı sövüp saymaktan, lanet etmekten çekinmez. Halbuki Yüce Allah güzeldir ve güzel hoş olandan başkasını kabul etmez En güzel şey ise, seni başkalarına sevdirecek olan güzel sözdür Güzel söz, müminler arasındaki ilişkiyi pekiştirir. Zaten aklâkî güzelliklerin başında, güzel söz söylemek ve temiz bir ağıza sahip olmak gelir. Bu konuda da bizim için Allah'ın Rasülünde en güzel örnekler vardır Onun hakkında Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz sen büyük bir ahlak üzeresin." *(68 Kalem 4)*

Allah'a andolsun ki, bu ahlakî değere ne kadar muhtacız bugün. Bunların, hiçbir kıymet ve meziyyete saygısı olmayan yabancı tesirlerin etkisi altında kalmış toplumumuzun özüne işlemesine ne kadar da muhtacız! Ne yazık ki, müslümanlar kendilerini sürekli, sağlam ahlakî değerlerin çok uzağına atmaktadırlar. Cenab-ı Hakkın sınırlarını belirlediği, Hz. Muhammed'in @ de uyguladığı değerlerden hızla uzaklaşmaktadır.

Halbuki, ılk dönemde bu ümmet, ancak sağlam ahlakî değerler silahı ile uyanıp kendine gelmişti. Gerçekten güzel ahlak, büyük bir alan, dünyada ilerlememizi sağlayan bir pasaport mesabesindedir. İslam hukukunu ve onun temel prensiplerini dikkatlice inceleyen bir kimse, onun sağlam bir şekilde Allah'a iman ve salih amel ile tahkim edilmiş güçlü ahlâkî değerler üzerinde oturduğunu görür.

Bir davranış, ne kadar büyük olursa olsun, bu temel değerlerden yoksunsa eksik ve kusurludur.Bu değerlerden yoksun olan bir medeniyet, ne kadar ilerlerse ilerlesin, sonunda yıkılmaya mahkumdur. Çünkü ahlâkî temeller üzerine oturmamış bir binanın ayakta durması imkansızdır.

Gerçekten biz, kendimizi başkalarının kucağına atmaya devam ettiğimiz sürece, başkalarının normlarına boyun eğdiğimiz sürece dünya ve ahirette zarara uğrayanlardan olmaya devam edeceğiz. Allah'a sığınırız böyle bir duruma düşmekten.

Biz bugün, özellikle gençlerimizin kendisini kaptırdığı bu lanetli yabancılaşmayı kabullenmeye devam ettikçe, çocuklarımızın aklı kayacak ve biz toplum olarak boşluğa yuvarlanmış olacağız. Apaçık Allah düşmanları oldukları halde, bizlere dost görünen yabancıların, iyiliği emredip kötülükten sakındırma misyonu ile en hayırlı toplum olan bu ümmetin zihinlerine ekmeye çalıştıkları inkar ve sapıklık tohumlarıyla toplum çıldırmanın eşiğine gelecektir.

Efendiler! İslam en güzel olandır. O halde ona tutunun, tüm her şeyinizle ona sarılın. Allah'a yemin olsun ki, İslam, bizleri doğru yola iletmek için, bizleri yaratan Yüce Mevlanın lutfudur.

Yüce Allah'tan, bizleri söz ve eylem planında İslama gönül verenlerden eylemesini dileriz.

136 Ey insanlar, siz bir iyiliği açıkça yahut gizlice işlerseniz, ya da size bir kötülük yapanı bağışlarsanız, bütün bunlar sizi Allah'a yaklaştıran ve katında size bol mükafat kazandıran şeylerdir. Çünkü, kullarını cezalandırmaya muktedir olduğu halde, onları bağışlamak Yüce Allah'ın sıfatlarındandır.

Nitekim haberde şöyle gelmiştir: "Arşın taşıyıcıları sürekli Allah'ı tesbih ederler. Onlardan bir kısmı şöyle derler: 'Kullarının suçlarını bildiği halde kullarına yumuşak davranan Rabbimiz, senin şanın ne yücedir!' Bir kısmı da şöyle der: 'Cezalandırmaya muktedirken affeden Rabbimiz, Sen ne Yücesin!' "

137 Cenab-ı Hak, Hz. Adem'i ilk peygamber olarak; Hz. Muhammed'i @ de son peygamber olarak yaratmıştır. Bu ikisi arasında da yıldızlar gibi doğru yolu aydınlatan pek çok peygamber gelmiş geçmiştir. Bunlardan yirmi sekizi Kur'ânda isimleriyle anılmıştır.

Hz. Muhammed'in ümmeti, peygamberlerin hiçbirisinin arasını ayırmadan hepsine inanır. "Peygamber kendisine Rabbinden indirilene inandı. Müminler de inandılar. Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandı. Onlar 'Peygamberleri arasından hiçbirini ayırdetmeyiz' derler." *(2 Bakara 285).* Onlar, peygamberlerin hepsinin peygamberliklerini kabul ederler.

Yüce Allah, kendisini ve peygamberlerini inkar eden inkarcıları; özellikle de, ellerinde hiçbir delil ➡

➡ olmadan sırf kalplerini bürüyen inat ve cehaletleri nedeniyle peygamberlerin arasını ayırdedıp bir kısmına inanan, bir kısmına inanmayan *yahudi ve hristiyanları tehdit etmekte ve onları uyarmaktadır.*

Yahudiler, gerçekten lanetli ve aşağılık bir toplumdur. Peygamberlere inanırlar da, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'i inkar ederler. Hristiyanlar da aynı şekilde, peygamberlere inanırlar, ama Hz. Muhammed'i inkar ederler.

İşte onlar, Kur'ânın hükmüne göre gerçek kafirlerdir. Allah onlar için acıklı bir azap hazırlamıştır.

138 Bunlar başka bir toplumdur. Peygamberlerin hiçbirisinin arasında fark gözetmeyen gerçek müminler topluluğudur. Allah katında, onlar için çok büyük mükafatlar vardır. Onlar, Muhammed @ ümmetidirler.

139 Bu da yahudilerin bir başka cehalet, inat ve sapıklık türüdür. Cenab-ı Hak, kıyamete dek okunacak ayetleriyle onların iç yüzlerini tüm cihanın gözleri önüne sermiştir. Ayetin hedefi, onların ruhlarına işlemiş cehalet ve inatlarını ortaya koymaktır.

Yahudiler, Peygamberimiz @ den semaya çıkarak kendilerine, falana fılana yazılmış özel sayfalar ve kitap indirmesini istemişlerdir. Bu, sırf onların inkar, küfür ve inatlarından kaynaklanmaktaydı. Yoksa böyle bir şey geldiğinde inanacak değildi onlar.

Cenab-ı Mevla, *onların bu tutumlarında şaşılacak bir şeyin olmadığını* da *açıklamaktadır.* Çünkü onlar, inkar ve taşkınlıkları sebebiyle geçmişte Hz. Musa'dan bundan daha büyük ve daha dehşetli şeyler istemişlerdi. 'Bize Allah'ı apaçık bir şekilde göster' demişlerdi.

Nitekim Rabbimiz, onların bu isteğini daha önce bize açıklamıştı: "'Ey Musa! Allah'ı apaçık görmedikçe sana inanmayacağız' demiştiniz de gözleriniz göre göre sizi yıldırım çarpıvermişti." *(2 Bakara 55.)*

Yine onların cehalet ve inatlarının apaçık bir göstergesi de, buzağıyı tanrı edinip ona tapmalarıydı. Onların bu konudaki hikayeleri, Araf suresinde ilerde anlatılacaktır. Hz. Musa, Rabbine dua için, Tura gidip geldiğinde onları buzağıya tapar bulmuştu..

140 Allah'ın laneti uzak olsun, o inatçı cahil yahudilerin tavırları ayette açıklanmaktadır.

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَانًا
عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ
وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ
لَفِي شَكٍّ مِنْهُ ۚ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ ۚ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا
﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾ وَإِنْ
مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ ۖ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ
عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ فَبِظُلْمٍ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ
طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ﴿١٦٠﴾ وَأَخْذِهِمُ
الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ ۚ وَأَعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦١﴾ لَٰكِنِ الرَّاسِخُونَ
فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا
أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ ۚ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

155. "Sözleşmelerini bozmaları, Allah'ın ayetlerini inkar etmeleri, peygamberleri haksız yere öldürmeleri, 'Kalplerimiz perdelidir' demelerinden ötürü Allah, evet, inkarlarına karşılık onların kalplerini mühürledi, onun için bunların ancak pek azı inanır."[141]

156. "Bu, bir de inkarlarından Meryem'e büyük bir iftirada bulunmalarından dolayıdır."[142]

157. "Ve bu 'Allah'ın elçisi, Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük' demelerinden ötürüdür. Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, fakat onlara öyle göründü. Ayrılığa düştükleri şeyde doğrusu şüphededirler, bu husustaki bilgileri ancak sanıya uymaktan ibarettir, kesin olarak onu öldürmediler."[143]

158. "Bilakis Allah onu kendi katına yükseltti. Allah Güçlü'dür, Hakim'dir."[144]

159. "Kitap ehlinden, ölmeden önce, İsa'ya inanmayacak yoktur. O, kıyamet günü onların aleyhine şahit olacaktır."[145]

160. "Yahudilerin zulümleri nedeniyle, kendilerine helal kılınan temiz şeyleri onlara haram kıldık. Onların çokça Allah yolundan alıkoymaları sebebiyle."

161. "Yasak edilmişken faiz almaları ve insanların mallarını haksızlıkla yemelerinden ötürü. Onlardan inkar edenlere, elem verici azap hazırladık."[146]

162. "Fakat onlardan ilimde derinleşmiş olanlara, sana indirilen Kitaba ve senden önce indirilen Kitaba inanan müminlere, namazı adamakıllı kılanlara, zekat verenlere, Allah'a ve ahiret gününe inananlara, elbette büyük ecir vereceğiz."[147]

[141] Gerçekten Yahudiler, anlaşma ve sözleşmelerini bozmaları, isyan edip haksız yere peygamberleri öldürmeleri, Allah'ın sınırlarını çiğneyip emirlerine karşı gelmeleri nedeniyle Allah'ın lanetine uğramış, rahmetinden kovulmuş, gazabına uğramış bir toplumdur. Yüce Allah, gazap ve kızgınlıkla onların kalplerini mühürlemiştir. Çünkü onların kalpleri isyan ve taşkınlığa yatkındır. Hakkı kabullenip inanmaya hazır değildir.

[142] İbn Abbas'ın dediği gibi, onlar Hz. Meryem'e zina iftirasında bulundular. "Ey Meryem! Utanılacak bir şey yaptın. Ey Harun'un kız kardeşi! Baban kötü bir kimse değildi, annen de iffetsiz değildı' dediler." *(19 Meryem 28.)*

[143] İbn Kesir, Hz. İsa'nın asılma hikayesini genişçe anlatır. Biz de Hz. İsa'nın asılma hikayesinin doğru bir şekilde ve derinlemesine insanların zihninde yer etmesini sağlamak için, emanete riayet sadakatıyle aynen nakletmeyi uygun gördük ve onun çarmıha gerilmesi hakkında gelen farklı görüşlere ihtiyaç duymadık. Zaten Kur'ân-ı Kerim, bize açık bir şekilde sözün doğrusunu açıklamaktadır İbn Kesir şunları anlatır:

"Allah'ın laneti, gazabı ve cezası üzerlerine olsun, bu Yahudilerin işlerindendir: Cenab-ı Hak, Hz. İsa'yı apaçık belgeler ve hidayetle gönderince, onu çekemediler, Allah'ın ona verdiği peygamberlik ve bilinen apaçık mucizelerden dolayı ona haset ettiler.. Bununla beraber onu yalanladılar, ona karşı geldiler ve ona yapabilecekleri her türlü eziyeti reva gördüler. Sonunda Hz. İsa anasıyla birlikte, onlarla birlikte bir yerde oturamaz oldu, diyar diyar dolaştı. Ama onlar, bununla da yetinmeyip zamanın yıldızlara tapan Şam melikine koştular..

Ona, Kudüs'te bir adamın insanları fitleyip onları idarecilerine ve halka karşı kışkırttığını ilettiler. Melik buna sinirlendi ve Kudüs'teki valisine bu konuda gereken tedbirleri alması, o kişinin başından çivilenip çarmıha gerilmesini ve böylece insanlara zarar vermesine engel olmasını içeren bir mektup yazdı. Mektup yerine ulaşınca gereğinin yapılması için faliyete geçildi. Zaten Kudüs valisi tam bu ışın adamıydı.

Vali bir grup yahudi ile birlikte Hz. İsa'nın bulunduğu yere gitti. Hz. İsa, on iki, on üç yahut on yedi kişilik bir grup arkadaşı ile birlikte bulunuyordu. Vakit bir cuma günü ikindiden sonra, bir cumartesi gecesi idi. Onu orada kuşatma altına aldılar.

Hz İsa, onların mutlaka yanlarına gireceklerini yahut yanlarına çıkmaktan başka çare olmadığını anlayınca arkadaşlarına şöyle dedi: 'Hanginiz benim kılığıma çevrilmek ve cennette benim arkadaşım olmak ister?' İçlerinden bir delikanlı ileri atıldı. Hz. İsa, onun çok küçük olduğunu görüp sorusunu üç kere tekrarladı. Her seferinde bu delikanlıdan başka ileri atılan olmadı. Bunun üzerine 'evet sen' dedi. Cenab-ı Hak, o delikanlıyı tıpkı Hz. İsa'nın suretine çevirdi.

Tam o sırada bulundukları evin çatı deliği açıldı. Hz. İsa'yı bir uyuklama aldı ve o haliyle semaya çıkarıldı. İşte şu ayette anlatılmak istenen budur: "Hani Allah demişti ki: "Ey İsa! Ben seni eceline yetireceğim, seni kendime yükselteceğim." *(3 Alu İmran 55.)*

Hz. İsa, semaya çekilince, kalanlar dışarı çıktılar. Dışarda bekleyenler, sözkonusu delikanlıyı görünce onu Hz. İsa sandılar ve onu tutuklayıp gece çarmıha gerdiler ve başından çivilediler. Yahudiler, onun çarmıha gerilmesi işinde, birbirleriyle adeta yarıştılar ve bunu bir övünç vesilesi yaptılar. Evde Hz. İsa ile beraber olup onun semaya çekildiğini görenlerin dışındaki Hristiyanlar ise, yahudilerin bu ahmaklık ve cehaletlerini kabul ettiler. Onlar, tıpkı yahudiler gibi Hz. İsa'nın çarmıha gerildiğini sandılar..

Tüm bu olanlar, Allah'ın kullarını denemesiydi. Çünkü bunda çok derin hikmetler vardı. Cenab-ı Hak, işin içyüzünü Kur'ân-ı Kerimde anlattı, Hz. İsa'yı yüceltti. Apaçık belgeler ve mucizelerle desteklediği Hz. Muhammed'in kitabı Kur'ânda. O doğrudan başka bir şey söylemeyen Yüce Allah şöyle buyurdu: Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, fakat onlara öyle göründü. Yani o delikanlı Hz. İsa'ya benzetildi, onlarda onu İsâ sandılar. Ayrılığa düştükleri şeyde doğrusu şüphededirler, bu husustaki bilgileri ancak sanıya uymaktan ibarettir. Kim Hz. İsa'nın yahudiler tarafından öldürüldüğünü savunursa o, şüphe, şaşkınlık ve sapıklık içerisinde bulunan cahil hristiyanlardan olur. Kesin olarak onu öldürmediler. Onlar gerçekten onu öldürmediler, bu konuda kendileri de bir şüphe ve tereddüt içerisindedirler." *(Bu konudaki diğer rivayetler için bkz. İbn Kesir, Tefsir, I, 573 vd)*

[144] İşte bu İbn Kesir'in aktardığı kıssadır. Bu konuda başka rivayetler de vardır. İşin ilginç yanı, günümüzdeki hristiyanların yahut kendi deyişleriyle Mesîhîlerin, tıpkı yahudiler gibi Hz. İsa'nın çarmıha ➡

➡ gerilip öldürüldüğüne inanmalarıdır. Allah bu konuda bir delil, bir belge indirmediği halde onlar günümüze kadar bu garip inançlarını sürdürmüşlerdir.

Nefislerimizin şerrinden ve kötü davranışlardan Allah'a sığınırız. Ya Rab! Bizi dosdoğru yoluna ilet! O kendilerine nimet verdiklerinin yoluna! Gazaba uğramışların, azıp sapmışların yoluna değil!

[145] Ayeti, bir kısım ilim adamı, Hz. İsa'nın ölümünden önce kitap ehlinin iman edeceği şeklinde anlamışlardır. Buna gore, onların tamamı, Hz. İsa'nın Deccal'ı öldürmek için yeryüzüne indiğinde, ona iman edecekler ve hepsi tek millet, hanif İslam milleti olacaktır.

[146] Yüce Allah'ın adaletinin bir sonucu olarak haksızlık ve taşkınlık yapmaları nedeniyle, onlara helal kılınan bir takım şeyler onlara haram kılınmıştır. Çünkü onlar, kendilerine Tevratta açıklanan yolun dışında bir yol edindiler, Allah yolundan insanları alıkoydular. Bu, ötedenberi süregelen onların değişmez özellikleridir.

Çağımızda onlara bak, onların gidişatlarının aynen Allah'ın belirttiği gibi olduğunu görürsün. Gerçekten de onlar, ahlaksızlığı, cehalet ve Allah'ın emirlerini uygulama konusundaki vurdumduymazlıkları nedeniyle, yeryüzünün en lanetli mahluklarıdır.

[147] Kitap ehlinden ilimde derinleşmiş, dinde kararlı, imanları kökleşmiş olanlar; onların yanında yer alanlar, Allah'a ve ahiret gününe inananlar.. Tüm bunlara Yüce Allah mağfiret ve büyük bir mükafat hazırlamıştır.

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُدَ
زَبُورًا ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا
لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٦٤﴾ رُسُلًا
مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ
بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾ لَكِنِ اللَّهُ يَشْهَدُ
بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ
وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا
لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾ إِلَّا
طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا
﴿١٦٩﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ
فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

163. "Nuh'a, ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a vahyettiğimiz gibi şüphesiz sana da vahyettik. Davud'a da Zebur'u verdik."[148]

164. "Peygamberlerden bir kısmını daha önce sana anlatmış, bir kısmını da anlatmamıştık. Allah, Musa'ya hitabetmişti."

165. "Peygamberlerden sonra, insanların Allah'a karşı bir hüccetleri olmaması için, gönderilen müjdeci ve uyarıcılar geldi. Allah güçlüdür, Hakim'dir."[149]

166. "Fakat Allah sana indirdiğine şahitlik eder, onu bilerek indirmiştir, melekler de şahitlik ederler. Şahid olarak Allah yeter."[150]

167. "İnkar edenler, Allah yolundan alıkoyanlar, şüphesiz derin bir sapıklığa sapmışlardır."

168. "İnkar edenleri ve zalimleri Allah'ın bağışlaması elbette sözkonusu olmaz, onları doğru yola da eriştirmez."

169. "Onları ancak içinde temelli ve ebediyyen kalacakları cehennem yoluna eriştirir. Bu, Allah'a kolaydır."[151]

170. "Ey İnsanlar! Peygamber Rabbiniz'den size gerçekle geldi, o halde kendi yararınıza ona iman edin. İnkar ederseniz, bilin ki, göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Allah bilendir, Hakim'dir."[152]

[148] Kurtubî, ayetın, Hz Musa'dan sonra Allah hiç kimseye vahyetmemiştir, diyen ve aralarında Sükeyn, Adî b Zeyd'in de bulunduğu bir grup yahudi hakkında indiğini söyler. Bu ayetle Allah onları tekzip etmiştir. *(Kurtubî, Tefsîr, VI, 15)* Ayette geçen 'Zebur', Hz. Davud'a indirilen kitabın adıdır.

(Yüce Allah, Kur'ân-ı Kerimde bazı peygamberlerin ismini zıkretmiş, bazılarının ismini ise anmamıştır. Kur'ânda ismi geçen peygamberler şunlardır:Adem, İdris, Nuh, Hud, Salih, İbrahim, Lût, İsmail, İshak, Yakub, Yusuf, Eyyub, Şuayb, Musa, Harun, Yunus, Davud, Süleyman, ilyas, Elyesea, Zekeriyya, Yahya, İsa, Zü'l-Kifl Zü'l-Kifl ısmı, müfessirlerin çoğuna göredir. Z. Gazâlî, bu surenin 150. ayetini açıklarken Kur'ânda ismi geçen peygamberlerın sayısının yirmı sekiz olduğunu söylemişti. Burada ise, yirmi beş isim zikretmektedir. (Müt.) ve Muhammed Aleyhımüsselam. Bu gerçeği açıklamak için de şöyle buyuruldu:

[149] Allah'ın, Kur'ânda Peygamberimize anlattığı ve anlatmadığı peygamberler vardır. Ayette Yüce Allah, Hz Musa peygamberi, onunla konuşarak şereflendirdiğini anlatmaktadır. Bu sebeple Hz. Musa, Kelîmullah (Allah'ın sözcüsü) diye isimlendirilmiştir. Bu ifade, mubalağalı bir kalıptır.

Tüm Peygamberlerı Yüce Rabbimiz, Allah'ın ihlaslı muti kullarına cennet ve rıza müjdesi; Allah'ın emrine başkaldırmış tüm yoldan çıkmış münafık ve inkarcıları ise ahirette cehennem azabı ile cezalandırılmakla uyarmak ıçin göndermıştir. Böylece hiçbır kimsenin söyleyecek bir sözü ve ileri sürecek bir mazereti kalmasın.

[150] Ey Muhammed, Yüce Allah bizzat kendisi şehadet eder ki, sen Allah'ın Rasülüsün ve Allah'ın sana indirdiği haktır. Bu kitap önünden ardından, önce ve sonra kendisine batılın yaklaşamadığı bir Kitaptır. Allah ile birlıkte, melekler de şahitlik eder. Gerçi şahit olarak Allah yeter.

Allah onu bilerek indirmiştir. O kitabın içerisinde, Allah'ın kullarının da bilmesini istediği bir takım açık deliller, belgeler ve hidayet vardır. Allah'ın razı ve hoşnut olduğu, O'nun istemeyip kerih gördüğü şeyler, geçmiş ve gelecekle ılgili gaybî bilgiler, Allah'tan başka ne bir peygamberin ne de büyük bir meleğin bilemediğı yüce sıfatlar vardır. Nitekım Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur: "Dilediğinden başka O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar." *(2 Bakara 255.)* "Onların hiçbirinin ilmi ise O'nu kuşatamaz." *(20 Taha 110.)*

[151]Küfredenler, Allah'ın kendilerine verdiği nimetleri örtüp nankörlük yapanlar, şeytanların yollarına ve tutkularına uyanlar, Bizim açıkladığımız hakikate uymayıp inkar ve sapıklığa razı olanlar, yeryüzünde bozgunculuk çıkararak başkalarını iman ve hidayet yolundan alıkoyanlar, insanları kandırıp onlara inkar ve günah yolunu açanlar.. İşte onlardır Allah'ın ayetlerini ve peygamberlerini inkar edenler şüphesiz. Onlar bu yola uyarak kendilerine yazık ettiler, en çirkin ve en kötü cürmü işlediler. Yüce Allah, onları bağışlamayacağını ve cehennem yolundan başka onlara bir yol göstermeyeceğini açıklamıştır.

[152] Bu, Hz. Muhammed'in Rabbinden hak ile geldiğini ve hakkı getirdiğini tüm insanlara Allah'ın bildirisi ve ilanıdır. Eğer inanırsanız, bu sizin hayrınızadır. Küfrederseniz, kendinize yazık etmiş olursunuz. O halde iman yoluna koşun. Bu gerçekten sizin yararınızadır. Ben sizin Rabbinizim ve sizin yararınıza olanı iyi bilirim.

Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderilişi ile Yüce Allah, yeryüzündeki gazaba uğramış sapıkların karanlıklarını yok ederek yeni bir nuru göndermiştir. Artık bundan sonra kim, gereklerini yerine getirerek içtenlikle "La İlahe illallah" derse, cennetin yüce makamları onun olur. Buna rağmen küfrederseniz, biliniz ki Yüce Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı yoktur. Ne ibadetiniz O'na bir yarar sağlar, ne de günahınız bir zarar verir.

Bahtiyar insanlar, O'na itaat edenler; bahtsızlar ise inkarcılardır. Elbette Yüce Allah ne yaptığını çok iyi bilir ve hikmetli hükümler verir.

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا ف۪ي د۪ينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّۜ
اِنَّمَا الْمَس۪يحُ ع۪يسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللّٰهِ وَكَلِمَتُهُۚ اَلْقٰيهَٓا
اِلٰى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُۘ فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِه۪ۜ وَلَا تَقُولُوا ثَلٰثَةٌۜ
اِنْتَهُوا خَيْراً لَكُمْۜ اِنَّمَا اللّٰهُ اِلٰهٌ وَاحِدٌۜ سُبْحَانَهُٓ اَنْ يَكُونَ لَهُ
وَلَدٌۢ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلاً ﴿١٧١﴾
لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَس۪يحُ اَنْ يَكُونَ عَبْداً لِلّٰهِ وَلَا الْمَلٰٓئِكَةُ
الْمُقَرَّبُونَۜ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِه۪ وَيَسْتَكْبِرْ
فَسَيَحْشُرُهُمْ اِلَيْهِ جَم۪يعاً ﴿١٧٢﴾ فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فَيُوَفّ۪يهِمْ اُجُورَهُمْ وَيَز۪يدُهُمْ مِنْ فَضْلِه۪ۚ وَاَمَّا
الَّذ۪ينَ اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَاباً اَل۪يماًۙ
وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِياًّ وَلَا نَص۪يراً
﴿١٧٣﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَٓاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَاَنْزَلْنَٓا اِلَيْكُمْ نُوراً مُب۪يناً ﴿١٧٤﴾ فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
بِاللّٰهِ وَاعْتَصَمُوا بِه۪ فَسَيُدْخِلُهُمْ ف۪ي رَحْمَةٍ مِنْهُ
وَفَضْلٍۙ وَيَهْد۪يهِمْ اِلَيْهِ صِرَاطاً مُسْتَق۪يماًۜ ﴿١٧٥﴾

171. "Ey Kitap ehli! Dininizde taşkınlık etmeyin. Allah hakkında ancak gerçeği söyleyin. Meryem oğlu İsa Mesih, Allah'ın peygamberi, Meryem'e ulaştırdığı kelimesi ve kendinden bir ruhtur. Allah'a ve peygamberlerine inanın, 'üçtür' demeyin, vazgeçin, bu hayrınızadır. Allah ancak bir tek Tanrı'dır, çocuğu olmaktan münezzehtir, göklerde olanlar da yerde olanlar da O'nundur. Vekil olarak Allah yeter."[153]

172. "Mesih de, gözde melekler de Allah'a kul olmaktan asla çekinmezler. Kim O'na kulluktan çekinir ve büyüklük taslarsa, bilsin ki, O, hepsini huzuruna toplayacaktır."[154]

173. "İnananlara ve yararlı iş işleyenlere, ecirlerini ödeyecek, onlara olan bol nimetini daha da artıracaktır. Kulluk etmekten çekinenleri ve büyüklük taslayanları elem verici bir azaba uğratacaktır. Onlar kendilerine Allah'tan başka bir dost ve yardımcı bulamazlar."[155]

174. "Ey İnsanlar! Rabbiniz'den size açık bir delil geldi, size apaçık bir nur indirdik."[156]

175. "Allah kendisine inananları ve Kitabına sarılanları rahmetine ve bol nimetine kavuşturacak, onları Kendisine götüren dosdoğru yola eriştirecektir."[157]

153 Yüce Rabbimiz, hristiyanlar başta olmak üzere tüm Kitap ehlini, dinde taşkınlık yapmaktan, ayetleri yanlış yorumlayarak aşırı gitmekten, yahut ilahî dinin gerçek maksatlarından tamamen uzaklaşmaktan sakındırmıştır. Ayette geçen 'gulüv' aşırı gitmek demektir. Aşırı methü sena etmek de aşırılık cümlesindendir. Peygamberleri Meryem oğlu İsa'yı ilahlaştıran Hristiyanlarda, bu haslet fazlasıyla mevcuttur. Onu kah Allah'ın ortağı kabul etmişler, kah O'na oğul kılmışlardır. Bunların hepsi ise, inkardır,şirktir, edep sınırlarını aşmaktır, Allah ile pazarlıktır.

Onlar Hz. Isa'yı yüceltmede o kadar ileri gittiler ki, sonunda onu olduğundan çok daha büyük makamlara çıkardılar. Hatta bununla da kalmayıp ona uyanları, onun izinde gidenleri bile masum saymaya başladılar. Bu yüzden karanlık orta çağda Avrupa tarihini inceleyen bir araştırmacı, kendilerini Hristiyanlığın hamisi ve hristiyanların ileri gelenleri gören bu masumların (!) büyük kilisenin nice ahmaklıklarını işlediklerini görecektir. Bu cümleden olarak kiliseye karşı bilim mücadelesi yapan ilim adamları öldürülmüş, günah çıkarma ve afaroz gibi bilinen pek çok komedi gerçekleştirilmiştir. Öte yandan, o masumların razı olduğu kişiden Allah'ın razı olacağı şeklinde insanların korkutulduğu psikolojik baskılar ve bu hegomanya üzerine kurulan hükmetme ve buyruk vermeye varan nice şeyler hortlatılmıştır. Bunlar bu konuda yapılanlardan sadece bir kaçıdır.

Kanaatimize göre, bu karanlık orta çağı inceleyen bir araştırmacı, Avrupa'nın dine karşı ve onları dipsiz uçurumlara sürükleyen cahilane kalıntılardan kurtulmaya yönelik olarak bir devrim gerçekleştirdiğini görür. Bir devrim ki bu, Avrupa'yı hangi din olursa olsun tüm dinlere karşı ve onlardan tam anlamıyla sıyrılmaya yönelik bir başkaldırıya yöneltmiştir. Özgürlük ve çağdaşlaşma adına dini bir kenara atmaya ve dini sadece kilise içerisinde ayinden ibaret saymaya sevketmiştir. Sonuçta bugün tüm dünyanın, etkilenip felaketlerinin içine düştüğü laiklik ortaya çıkmıştır.

Halbuki suç, bizzatihi Hristiyanlıkta değildir. Fakat suç, o dini tahrif edip ondan çıkan ve Allah'ın indirdiği bir belge olmadan onu çok tehlikeli bir şey sayan onun salıklerinde ve yandaşlarındadır. Bu hale getirilen bir dinin, Avrupanın gerçekleştirdiği devrimde olduğu gibi yokedilmesi tabidir. Her ne kadar bu devrim sırasında vuku bulan bir takım şeyler yanlış olarak kabul edilse bile. (Bu konuda geniş bilgi edinmek için Bkz. Muhammed Kutup, Yirminci Asrın Cahilliyyesi ve Çağdaş Düşünce Akımları.)

İşte Yüce Rabbimiz, bu şekilde dinde aşırı gitmekten, peygamberleri olduğundan başka tasvir etmekten onları sakındırmış, bize Meryem oğlu İsa'nın Allah'ın kulu ve peygamberi olduğunu açıklamıştır. Aynı şekilde onun Allah'ın kelimesi, yani Cebraili'in İsa'ya hamile kalması için Hz. Meryem'e ilka ettiği buyruğu olduğunu bıldirmiştir.

Ayetteki 'üçtür demeyin' ifadesi, Hz. İsa'yı ve annesini Allah'a ortak koşarak tanrıyı üçlemeyin, demektir. Nitekim bu konuda şöyle buyurulmuştur: "Meryem oğlu Mesih sadece peygamberdir, ondan önce de peygamberler geçmiştir, onun annesi dosdoğrudur, her ikisi de yemek yerlerdi." *(5 Maide 75.)* "Meryem oğlu İsa, ancak kendisine nimet verdiğimiz ve İsrailoğullarına örnek kıldığımız bir kuldur." *(43 Zuhruf 59.)* "Bazı kimseler: 'Rahman çocuk edindi' dediler. And olsun ki, ortaya pek kötü bir şey attınız." *(19 Meryem 88-89.)* O halde onu övmede aşırı gitmeyin.

154 Cenab-ı Hak, bu gruba ve onların şahsında tüm insanlığa seslenerek, Hz. İsa'nın Allah'a kulluktan çekinmediğini; büyüklenerek Allah'ın kulu ve peygamberi olmaktan geri durmadığını bildirmektedir. Üstelik Yüce Allah, onu, özellikle Allah'ı birlemek, insanları maddeye kulluktan kurtarıp ruhî yücelmeye ve akılanmaya çağırmak için göndermiştir. Tıpkı meleklerin Allah'a kul olmakla şereflendikleri ve Allah'a kul olmaktan çekinmedikleri gibi yücelmeye çağırmak için. Çünkü onlar biliyorlar ki, Allah'a kulluktan geri duran kimse apaçık bir zarar içerisindedir. Nitekim onlar şeytanın, Rabbine kulluktan kaçınarak nasıl sapıttığını, Allah'ın rahmetinden kovularak nasıl cezasını çektiğini görmüşlerdi. Kıyamet günü ise ameller tartılacak, Rabbin ise hiç kimseye en küçük bir haksızlık yapmayacaktır.

155 İman eip yararlı iş yapanlara, Allah katından hakkettikleri eksiksiz olarak verilecektir. "Rabbin hiç kimseye haksızlık etmez." *(18 Kehf 49.)* Onların o güzel davranışları ve bol ihsanlarına karşılık, nimet ve mükafatını daha da artıracaktır. Bunun aksine, büyüklenip Allah'a kulluktan çekinenlere de yaptıklarına karşılık yazıklar olsun. "Bana kulluk etmeyi büyüklüklerine yediremiyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir." *(40 Mümin 60.)*

156 Yüce Allah, kullarına sesleniyor ve İnsanlığın efendisi Hz. Muhammed'e @ Kur'ânı indirdiğini, Kur'ânın Hz. Muhammed'in Allah'ın peygamberi olduğunun açık bir belgesi olduğunu, yine Kur'ânın doğru yolu ve cenneti kazanmanın yolunu aydınlatan bir nur olduğunu bildiriyor. Gerçekten o, Allah'ın dosdoğru yolu, kopmaz sağlam ipidir. Kur'ânı kendisine rehber edineni Kur'ân alır cennete götürür. Ona sırt çevireni de cehenneme sürükler.

157 İşte Allah'ın rahmeti içerisinde olanlar onlardır. Çünkü onlar kulluk ve Allah'a tevekkül makamını, tüm işlerinde bir araya getirdiler.

Elbette Rableri onlara merhamet edip cennete koyacak, onların sevaplarını kat kat artıracak, onlara lutuf ve keremini bol bol verecektir. Onları Kendisine götüren dosdoğru yola eriştirecektir. Eğrisi yalpası olmayan dümdüz ve apaçık yola eriştirecektir. İşte dünya ve ahirette inananların özelliği budur. Onlar dünyada dosdoğru yol üzerindedirler. Ahirette de onlar, cennete götüren Allah'ın dosdoğru yolu üzerindedirler.

يَسْتَفْتُونَكَۜ قُلِ اللّٰهُ يُفْت۪يكُمْ فِي الْكَلَالَةِۜ اِنِ امْرُؤٌا هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ
اُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَۚ وَهُوَ يَرِثُهَٓا اِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌۜ فَاِنْ كَانَتَا
اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَۜ وَاِنْ كَانُٓوا اِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَٓاءً فَلِلذَّكَرِ
مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِۜ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اَنْ تَضِلُّواۜ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿١٧٦﴾

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَوْفُوا بِالْعُقُودِۜ اُحِلَّتْ لَكُمْ بَه۪يمَةُ الْاَنْعَامِ
اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَاَنْتُمْ حُرُمٌۜ اِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ
مَا يُر۪يدُ ﴿١﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تُحِلُّوا شَعَٓائِرَ اللّٰهِ وَلَا الشَّهْرَ
الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَٓائِدَ وَلَٓا اٰمّ۪ينَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًاۜ وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
اَنْ تَعْتَدُواۢ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰىۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى
الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

١٠٧

176. "Senden fetva isterler, de ki: 'Allah size ikinci dereceden mirasçılar (kelale) hakkında fetva veriyor: 'Şayet çocuğu olmayıp bir kız kardeşi bulunan kimse ölürse, bıraktığının yarısı kız kardeşe kalır. Fakat kız kardeşinin çocuğu yoksa kendisi, ona tamamen varis olur. Eğer iki kız kardeş kalmışsa, bıraktığının üçte ikisi onlaradır. Eğer mirasçılar erkek ve kadın kardeşlerse, erkeğe, iki dişinin hissesi kadar vardır. Doğru yoldan saparsınız diye Allah size açıklıyor.' Allah her şeyi bilir."[158]

5. MAİDE SÛRESİ

Maide suresi yüzyirmi ayettir. Üçüncü ayeti hariç, sure Medine'de, Mekke fethinden sonra inmiştir. Üçüncü ayeti ise Veda Haccında Arafat'ta inmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ey İnananlar! Akitleri yerine getirin. İhramda iken avlanmayı helal görmeksizin, size bildirilecek olanlar dışında, hayvanlar helal kılındı. Allah dilediği hükmü verir."[1]

2. "Ey İnananlar! Allah'ın nişanelerine, hürmet edilen aya, (Kabe'ye) hediye olan kurbanlığa, gerdanlıklar takılan hayvanlara, Rablerinden bol nimet ve rıza talep ederek Beyti Haram'a gelenlere sakın hürmetsizlik etmeyin. İhramdan çıktığınız zaman avlanabilirsiniz. Sizi Mescid-i Haram'dan menettiği için bir topluluğa olan kininiz, aşırı gitmenize sebep olmasın. İyilikte ve fenalıktan sakınmakta birbirinizle yardımlaşın, günah işlemek ve aşırı gitmekte yardımlaşmayın. Allah'tan sakının, doğrusu Allah'ın cezası pek şiddetlidir."[2]

158 Nisâ suresinin baş taraflarını okuyan kimse Yüce Allah'ın Kelale'den söz ettiğini görür. Burada sure sona ererken Yüce Rabbimiz, tekrar aynı konuyu gündeme getirmiştir. İlim adamlarımızın açıkladığı üzere, bu ayetlerden ilki kışın indiği için 'kış ayeti', son ayet ise, yazın indiği için 'yaz ayeti' diye adlandırılır.

Burada dikkatimizi çeken bir başka husus da, Yüce Allah'ın surenin başında miras hukukundan bahsettiği gibi sonunda da aynı konuya dikkat çekmiş oluşudur. Surenin ortasında ise, dine karşı çıkan gruplardan söz etmişti. Bu arada Cenab-ı Hak ile bu gruplar arasında gerçekleşen ilahî tartışmaları zevkle okuduk. Orada Yüce Rabbimiz, onların iç yüzlerini ortaya koymuş, onların sırlarını ve çirkin emellerini açığa çıkarmıştı.

İşte bunlar, hak sahiplerine yerli yerince haklarını verme konusunda sapmamanız için, hukukî alanda Allah'ın size açıkladığı yasalarıdır. Elbette Allah belirlediği ve sınırlarını çizdiği tüm her şeyi çok iyi bilir. O, insanlar içerisindeki adalet sahibi kullarının içyüzünü de çok iyi bilir, zalimlerinin içyüzünü de.

Bu gerçekten surenin başına uygun düşen bir sondur. "Ey İnsanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve ikisinden pek çok erkek ve kadın meydana getiren Rabbinizden sakının." Bu işin başında da sonunda da, Yüce Allah'ın tüm her şeyi bildiğinin bir hatırlatılmasıdır. Bizi tek bir nefisten yaratma konusundaki erişilmez kudretine yaraşır, engin bir ilim. Evet, başarıya ulaştıran Yüce Allah'tır. Elbette Allah, her şeyi en iyi bilir.

1 Hikmet kaynağı Yüce Allah'dan, alış verişlerinde sözlerini tutma, alış verişin gereklerinden olan akitleri yerine getirme, akid şartlarından olan karşılıklı rıza ve kararlaştırdıkları şekilde sözleri yerine getirmeye dair, inanan kullarına bir çağrıdır bu. Nitekim Peygamberimiz @, şöyle buyurmuştur: "Birbirlerinden ayrılmadıkları sürece alıcı ve satıcı muhayyerdir." *(Buhârî, Büyu' 19; Müslim, Büyu' 43.)* Hadisin başka bir varyantında devamla şöyle buyurulmuştur: "Eğer alıcı ve satıcı doğru söylerler ve birbirlerine karşı her şeyi açıklarlarsa, alışverişleri ikisi için de bereketli olur. Eğer gerçeği gizlerler ve yalan söylerlerse, alışverişlerinin bereketi kalmaz."

O halde mümine düşen, anlaştıkları konularda Allah'ın ölçülerine aykırı bir şey bulunmadıkça, alıp sattıkları şeylere riayet etmeleridir. Ayette geçen 'akitler' kavramı, Allah'ın helal kıldığı ve yasakladığı tüm herşeyi kapsar. Buna göre, inanan kişi, helal-haram Allah'a verdiği tüm sözlerini tutmalıdır.

Ayette geçen 'hayvanlar'dan maksat, deve, sığır ve davarlardır.

Yine ayette geçen 'size bildirilecek olanlar dışında' ifadesi, şimdi yahut ilerde size açıklanacak olan şeyler anlamında, ölü hayvan, domuz eti ve Allah anılmadan kesilen hayvanların etlerine işaret etmektedir. Tüm bunlarla beraber, bir de ihramlı iken avlanmanız size haram kılındı. İhramda iken avlanmayı helal görmeksizin. Yani ihramlı olmadığınız zamanlarda size helal olan avlanma da ihramlı iken size yasaklandı. Av hayvanlarının dışındakilerin etlerinden yemek ihramlı iken de, ihramsızken de helaldir. Kurtubî, şunları söyler: "Firaset sahibi herkesin de göreceği üzere bu ayet-i kerime, kelimelerinin son derece kısa olmasına rağmen, oldukça akıcı ve mana zenginliğine sahiptir. Şöyle ki, ayet tam beş tane hüküm içermektedir:

a-Akitleri yerine getirmek,

b-Deve, sığır ve davar cinsi hayvanların helal kılınması,

c-Aşağıda gelecek olan hayvanların bu helal hayvanlardan hariç tutulması,

d-İhramlı iken avlanmanın yasaklanması,

e-İhramlı olmayan kimselere avlanmanın helal olması." *(Kurtubî, Tefsîr, VI, 31.)*

2 Ayette sözkonusu edilen 'şeâir' (nişaneler)in, hacda yapılması gereken şeyler, yahut Allah'ın yasakladığı tüm her şey olduğu söylenmiştir. Buna göre mana, Allah'ın yasakladığı haramları helalleştirmeyin, demek olur. Nitekim ayetin devamında da, hürmet edilen aya da saygısızlık etmeyin, denilmiştir. Yani onun hürmetini hiçe sayarak saygısızlık etmeyin demektir.

Zaten Yüce Allah, haram aylarda savaşı yasaklamıştır: "Sana haram aydan, o aylarda savaştan sorarlar. De ki, 'O aylarda savaş çok büyük bir şeydir.' " *(2 Bakara 217.)* Kur'ân-ı Kerime göre haram aylar dört tanedir. Bunlardan üçü, peşpeşe gelen Zü'l-Ka'de, Zü'l-Hıcce ve Muharrem; biri ise diğer ayların arasında kalan Receb ayıdır.

Bu açıklamalardan sonra Yüce Rabbimiz, hac esnasında Ka'be'ye hediye olmak üzere kurban kesmeyi➡

➡ terketmekten sakındırmıştır. Çünkü bu kurban Allah'ın büyük nişanelerinden biridir. Ayette geçen, 'gerdanlık takılan hayvanlar'dan kasıt ise, Ka'be'ye hediye olduğu bilinsin ve diğer hayvanlardan ayrılsın diye boğazına gerdanlık takılmış deve yahut başka bir hayvandır. Siz o hayvanların boyunlarına gerdanlık takma işini de terketmeyiniz. *Zira böylece o hayvana bir kötülük düşünen kimse bundan vazgeçer, onu o şekilde gören* kimse de aynı şekilde kurban kesmeye niyetlenir.

Rablerinden bol nimet ve rıza talep ederek Beyti Haram'a gelenlere sakın hürmetsizlik etmeyin. İçerisine girenin güvende olduğu Allah'ın haram evine gelenlerle savaşmayı helal saymayın. Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için haccedip Ka'beyi ziyaret ve tavaf etmek isteyenlerin öldürülmesini hoş görmeyin. Çünkü onlar Allah'ın hoşnutluğunu ve rızasını elde etmek için gelmişlerdir.

Sonra siz ey inananlar, ihramdan çıktığınız zaman, ihramlı iken size yasak olan şeyleri yapabilirsiniz artık.

Sizi Mescid-i Haram'dan menettiği için bir topluluğa olan kininiz, aşırı gitmenize sebep olmasın. Bir topluluğa olan kızgınlığınız adaletten ayrılmanıza yol açmasın. Çünkü adalet her halükarda gerekli olan bir şeydir. *Birilerinin, bir zamanlar sizi Mescid-i Harama girmekten alıkoyması nedeniyle onlara duyduğunuz kin ve düşmanlığınız, onlara karşı haksızlık yaparak aşırı gitmenize sebep olup ta aynı şekilde sizin de onları Mescide sokmamanıza yol açmasın.*

İyilikte ve fenalıktan sakınmakta yardımlaşın, günah işlemek ve aşırı gitmekte yardımlaşmayın. Cenab-ı Hak, inanan kullarına iyilik -hayır işleme ve kötülüklerden sakınma konusunda birbirleriyle yardımlaşmaları demek olan takvayı emrediyor. Yine onları günah ve haramları işleme konusunda batıl üzerine yardımlaşmaktan sakındırıyor.

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ
بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا
مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ
ذٰلِكُمْ فِسْقٌ اَلْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ
وَاخْشَوْنِ اَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي
وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ
لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ
أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا
عَلَّمَكُمُ اللّٰهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝ اَلْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ
الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ
حِلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ
غَيْرَ مُسَافِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝

١٠٨

3. "Leş, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına kesilenler, canları çıkmadan yetişip kestikleriniz hariç, boğulmuş, bir yerine vurularak öldürülmüş, düşüp yuvarlanmış, başka bir hayvan tarafından süsülmüş, yırtıcı hayvan tarafından yenmiş olanlar dikili taşlar üzerine boğazlananlar ile fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı; bunlar fasıklıktır. Bugün, inkar edenler sizi dininizden etmekten umutlarını kesmişlerdir, onlardan korkmayın, Benden korkun. Bugün, size dininizi bütünledim, üzerinize olan nimetimi tamamladım, din olarak sizin için İslamiyet'i beğendim. Açlıktan darda kalan, günaha kaymaksızın yiyebilir. Doğrusu Allah bağışlayandır, merha-metli olandır."[3]

4. "Sana, kendilerine neyin helal kılındığını soruyorlar, de ki: 'Size temiz olanlar helal kılındı; Allah'ın size öğrettiği üzere alıştırıp yetiştirerek öğrettiğiniz avcı hayvanların sizin için tuttuklarını yiyin ve üzerine Allah'ın adını anın.' Allah'tan sakının, doğrusu Allah hesabı çabuk görendir."[4]

5. "Bugün, size temiz olanlar helal kılındı. Kitap verilenlerin yemeği size helal, sizin yemeğiniz de onlara helaldir. İnanan hür ve iffetli kadınlar ve sizden önce kitap verilenlerin hür ve iffetli kadınları zina etmeksizin, gizli dost tutmaksızın ve mehirlerini verdiğiniz takdirde size helaldir. Kim imanı inkar ederse, şüphesiz amelleri boşa gider. O, ahirette de kaybedenlerdendir."[5]

[3] Ayette geçen 'meyte' kelimesi, boğazlanmadan ölmüş hayvanların leşi demektir 'Kan' ise, hayvanlardan akmış olan kandır. Cahiliyye dönemi insanının kan içtikleri bilinmektedir.

Aynı şekilde bize, tüm herşeyi ile domuz ve eti de haram kılınmıştır. Yapılan yeni bilimsel araştırmalar, domuz etinin zararlarını net bir biçimde ortaya koymuştur.

Ayet ile, Allah'ın ismi anılmaksızın kesilen tüm hayvanların etleri de haram kılınmıştır. Evet, bu da haramdır. Çünkü Yüce Rabbimiz, kendi yaratıklarının ancak yüce ismi anılarak kesilmesini şart koşmuştur.

Yine ayette, boğularak ölmüş yahut bir yerine ağır bir darbe ile vurularak öldürülmüş olan hayvanlar da haram kılınmıştır Rivayet edildiğine göre cahiliyye dönemi insanı, hayvanları değnekle döverek öldürüp etini yemekteydiler.

Ayette dağdan yahut yüksek bir yerden düşüp yuvarlanmış hayvan ile boğuşma sonucu başka bir hayvan tarafından süsülerek ölmüş hayvanın etini yemek de haram kılınmıştır. Yine arslan, kaplan yahut tilki gibi bir yırtıcı hayvan tarafından bir kısmı yenmiş olan hayvanların kalan kısımları haram kılınmıştır. Ancak böyle bir hayvan henüz ölmeden yetişilerek boğazlanırsa o zaman helal olur.

Cenab-ı Hak, dikili taşlar üzerine boğazlanan hayvanların etlerini de haram kılmıştır. Mücahıd, bu taşların Ka'benin çevresine konulmuş taşlar olduğunu söyler. Araplar o dikili taşların yanında hayvan keserlerdi. İşte Yüce Allah, böyle bir boğazlamayı da yasaklamıştır. Aynı şekilde O, fal oklarıyla kısmet aramayı da haram kılmıştır. Yüce Rabbimiz tüm bunların fısk, sapıklık, taşkınlık, cehalet ve şirk olduğunu bildirmiştir.

İşte şurada, şeytanın dost ve avanesi artık, Hakka inananlardan tamamen ümitlerini kesmişlerdir. O halde onlardan korkmayın ey müminler, onlardan değil Benden korkun. İşte Ben, size nimetimi ve şeriatimi lutfettim. Din ve dünyanızı düzene koydum. Ve sizin için başkasına değil yalnızca Bana boyun eğerek Bana teslim olmanızdan razı oldum.

Allah Teâlâ bizlere olan merhameti sonucu, darda ve zorda kalındığında bu haram kılınan şeylerden yememize izin verdi. Açlıkta darda kalan kimse, tüm alternatifleri tükenmiş, hiçbir çıkar yolu kalmamış kimsedir. Böyle bir kimse, harama kaymaksızın ölçülü bir biçimde bunlardan yiyebilir.

[4] 'Tayyıbât' (temiz olanlar), şeri esaslara uygun bir şekilde boğazlanarak kanı akıtılanlardır. Bunlardan istifade her yönü ile mubahtır.

Alıştırıp yetiştirerek öğrettiğiniz avcı hayvanlar, av köpekleri yahut avlanmada kullanılan kuş ve benzeri hayvanlardır. İşte onların yakalayıp getirdikleri avları yiyin. Boğulma gibi bir sebeple kendi kendine ölmüş olanları ise yemeyin, çünkü onlar haramdır.

Gerçekten Yüce Allah, müslümanlara, üzerine Allah'ın adını andıkları şeylerden yemelerini emretmekte, ardından da onlara takvayı tavsiye etmektedir. Allah Teâlâ, hesabı çok çabuk görendir. Bu yüzden müslümana düşen, her an nefis ve şeytandan sakınmasıdır.

[5] Kitap verilenlerin yemeği size helaldir. Onların kestikleri hayvanların etleri müslümanlara helaldir. Evet, Kitap ehlinin kestikleri bize helaldir. Çünkü onlar da, Allah'tan başkası adına kesilenlerin haram olduğuna inanırlar ve hayvan keserken ancak Allah'ın adını anarlar.

Daha sonra ayet-i kerime, Allah'ın şeriatinde O'nun lutuf ve merhameti gereği, müslüman hür ve namuslu kadınlarla, Kitap ehlinden olan hür ve namuslu kadınlarla evlenmenin helalliğinden söz etmektedir. Buna göre, müslüman bir erkeğin bir Hristiyan yahut Yahudi bir hanımla evlenmesi caizdir. Ama, müslüman bir kadının, Kitap ehli bir erkeğe varması caiz değildir. İslam ailesinin korunması ve mutluluğu için en güzeli ise, müslüman hanımlarla evlenmektir. Ayetin verdiği izin gereği, sahabeden bazıları Hristiyan kadınlarla evlenmişler ve bunda bir sakınca görmemişlerdir.

Mehirlerini verdiğiniz takdirde ifadesi, gönül hoşluğu ile onların mehirlerini verdiğiniz zaman onlar size helaldir, anlamınadır. Ayette evlenilecek kadınlarda namuslu olmak şart koşulmuştur. Aynı şekilde evlenilecek erkeklerde iffetli ve namuslu olmalıdırlar. Her iki taraf da gizli açık zinadan kendilerini korumalıdırlar.

Bu konuda Şa'bî şunları söyler: "Zina iki çeşittir. Biri aşikar olarak yapılanıdır, diğeri ise gizli dost hayatı sürererek yapılanıdır. Cenab-ı Hak, bu ayet ile her ikisini de haram kılmıştır. O, kadınlardan ancak evlilikle namuslu bir biçimde yararlanmaya izin vermiştir." *(Razî, Tefsîr, XI, 148.)* Burada gizli zinadan kasıt, metres ve dost hayatı yaşamaktır.

İşte ilahi ölçüler. Artık kim imanı inkar ederse, Allah'ı inkar etmiş olur. Zira O, imanın Rabbidir. Artık böyle bir kimsenin tüm yaptıkları boşa gitmiştir.

يَا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُ۫سِكُمْ
وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَاِنْ
كُنْتُمْ مَرْضٰى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَاءَ اَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَع۪يدًا طَيِّبًا
فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْد۪يكُمْ مِنْهُ مَا يُر۪يدُ اللّٰهُ لِيَجْعَلَ
عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلٰكِنْ يُر۪يدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ
عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾ وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ وَم۪يثَاقَهُ الَّذ۪ي وَاثَقَكُمْ بِه۪ اِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا
وَاَطَعْنَا وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
﴿٧﴾ يَا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا كُونُوا قَوَّام۪ينَ لِلّٰهِ شُهَدَاءَ
بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰى اَلَّا
تَعْدِلُوا اِعْدِلُوا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى وَاتَّقُوا اللّٰهَ
اِنَّ اللّٰهَ خَب۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظ۪يمٌ ﴿٩﴾

١٠٩

6. "Ey İnananlar! Namaza kalktığınızda yüzlerinizi, dirseklere kadar ellerinizi, başlarınızı meshedip topuklara kadar ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüpseniz yıkanıp temizlenin; şayet hasta veya yolculukta iseniz veya ayak yolundan gelmişseniz yahut kadınlara yaklaşmışsanız ve su bulamamışsanız temiz bir toprağa teyemmüm edin, yüzlerinizi, ellerinizi onunla meshedin. Allah size bir zorluk çıkarmak istemez, Allah sizi arıtıp üzerinize olan nimetini tamamlamak ister ki şükredesiniz."[6]

7. "Allah'ın size olan nimetini ve 'İşittik, itaat ettik' dediğinizde sizi andına bağladığı sözünü anın. Allah'tan sakının, Allah içinizde olanı elbette bilir."[7]

8. "Ey İnananlar! Allah için adaleti ayakta tutup gözeten şahitler olun. Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adaletsizliğe sürüklemesin. Adil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'tan sakının, doğrusu Allah işlediklerinizden haberdardır."[8]

9. "Allah, inananlara ve yararlı işler işleyenlere mağfiret ve büyük ecir olduğunu vadetmiştir."

[6] Ayet-i kerime, namaza kalkıldığında abdest almayı emretmektedir. Abdestsiz bir kimsenın, namaza kalktığında abdest alması farz; abdestlinin tekrar abdest alması ise müstehaptır. Kişinin abdest organlarını tam anlamıyla yıkayarak belirlenen sınırlardan biraz daha fazlasını yıkaması da müstehaptır. Sözgelimi, elleri dirseklerden, ayakları topuklardan biraz daha yukarıya kadar yıkamak müstehaptır. Nitekım Peygamberimiz @, şöyle buyurmuştur:

Doğrusu benim ümmetim, kıyamet gününde abdest organları nurlular diye çağrılacaklardır. Öyle olunca, *nurunu artırabilen artırsın." (Buharî, Vudû' 3; Müslim, Taharet 34, 39)*

Abdestte yüzü yıkamak farzdır. Elleri yıkadıktan sonra burna ve ağza su vermek ise sünnettir. Yüzden yıkanması farz olanı ise, kıl bittiği yerden çene altına kadarki kısımdır.

Ardından başınızın dörtte birine, yahut yarısına, ya da tamamına meshedersiniz. Mümin, kıyamet günü abdest organlarının nuru aydınlığında ilerler ve bu haliyle o, diğer ümmetlerden ayrılır. Bu yüzden Hz. Peygamber ümmetini 'abdest organları nurlular' diye nitelemiştir. Gerçekten de abdestin, hata ve günahları gidermede etkisi büyüktür.

Cenabet, ihtilamla veya eşlerin birleşmeleriyle olur. Ayette geçen 'yıkanıp temizlenin' ifadesı su ile yıkanmayı emretmektedir. Ama Yüce Rabbimiz, sürekli olarak bizlere kolaylığı dilemiş, zorlaştırmamıştır. İşte bu yüzden, hastalık anında, yahut su bulunmadığında bizlere bir genişlik ve rahmet olmak üzere teyemmüme izin vermiştir. Taki biz, nimet ve lutuflarına karşı O'na şükredelim.

Selef alimlerinin söylediği gibi, ayette geçen 'ercüleküm' kelimesinin mansup olarak okunması, abdestte ayakların yıkanmasının gerekliliğine işaret eder. Aynı şekilde ilim adamlarımızın çoğu, abdest alırken organların ayette sayıldığı şekilde sırayla yıkanmasının gerekli olduğunu savunmuşlardır. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 25-26.)*

[7] Gerçekten de Cenab-ı Hakkın bu dinin kurallarını belirleyip bizim için bu dini uygun görmesı, peygamberini bu dinle gönderip bize onu bildirmesi, daha ruhlar aleminde iken bu ümmi peygambere uyacağımıza dair bizden sağlamca söz alması, tüm bunlar Allah'ın lutfu ve nimetidir. Bunların hepsi, O'na şükredip, onun gereklerini yerine getirmeyi gerektiren şeylerdir.

[8] Ey iman edenler, Allah için hakkı ayakta tutanlar olun. Ama sadece Allah'ın rıza ve hoşnutluğunu kazanmak için. Gösteriş ve övülmek için değil. Aksi takdirde işlediğiniz tüm iyi işler, yarın kıyamet gününde boşa gidiverir. Aynı şekilde adaletin şahitleri olun. Zulüm ve haksızlığın tanıkları değil.

Bır topluluğa olan kızgınlık ve öfkeniz sizi, onlara karşı haksızlık yapmaya sürüklemesin. Öfke duyduğunuz bir topluluğa bile adaletle davranın. Çünkü öfkelenmeniz ayrı bir şeydir, adaletle davranmanız ayrı bir şeydır. Öyleyse siz, dostunuz da olsa düşmanınız da olsa herkese karşı adaletle davranın. Bu , Allah'tan sakınıp çekinmenize çok daha uygundur. Elbette Allah, bu davranışlarınıza göre sizi mükafatlandıracaktır. Çünkü O, içinizde gizlediklerinizi de bilir, tasarladıklarınızdan da haberdardır.

الجزء السادس — سورة المائدة

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ
لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي
وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ
عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَٰلِكَ مِنْكُمْ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ
لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ
عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ
تَطَّلِعُ عَلَىٰ خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ
عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

١١٠

10. "İnkar edenler ve ayetlerimizi yalanlayanlar, işte onlar cehennemliklerdir."[9]

11. "Ey İnananlar! Allah'ın üzerinize olan nimetini anın: Hani bir topluluk size tecavüze kalkışmıştı da Allah onlara mani olmuştu. Allah'tan sakının, inananlar yalnızca Allah'a güvensinler."[10]

12. "And olsun ki, Allah, İsrailoğullarından söz almıştı. Kefil olarak on iki de başkan göndermiştik. Allah onlara şöyle demişti: 'Doğrusu Ben, sizinle beraberim. Andolsun ki, siz namazı adamakıllı kılar, zekatı verir, peygamberlerime inanır, onları destekler ve Allah'a güzel bir borçla ödünç verirseniz sizin günahlarınızı örter, sizi zemininden ırmaklar akan cennetlere koyarım. Bundan sonra sizden kim inkar ederse şüphesiz doğru yoldan sapmış olur'."[11]

13. "Sözlerini bozdukları için onlara lanet ettik, kalplerini katılaştırdık. Onlar sözleri yerlerinden değiştirirler. Kendilerine belletilenin önemli bir kısmını unuttular. İçlerinden pek azından başkasının daima hainliklerini görürsün, onları affet ve hoşgör. Allah iyilik yapanları şüphesiz sever."[12]

[9] İlk ayetteki müjde, isyan yolunu bırakarak Allah'a itaat edip O'nun dosdoğru yoluna uyan kimse için bir şereftir. Allah sevgisi ile dolup taşarak Allah'tan utananların yolu olan sadakat ve emanet yoluna uyanlar için bir payedir bu. İşte o hayırlı kişiler için, *Allah'ın bağışlaması ve çok büyük mükafatlar vardır. Allah'ın* kullarına merhametinin bir gereği olan cennet onlar içindir.

Yüce *Allah'ın* adalet, hikmet ve hiçbir haksızlık bulunmayan hükmünün bir gereği de, herkese yaptığının karşılığını vermesidir. Elbette bu konuda görenle görmeyen bir olmaz. İşte adaletinin gereği olarak O, ateş yaranı olan inkarcıları ve yalanlayanları cezalandıracaktır.

[10] İşte bu, kendilerine iman nimetini lutfeden *Yüce Allah'ın inanan kullarına öğrettiği bir çağrıdır.* Yüce Yaratıcı, yardım ve başarıya ulaştırmakla onlara nimetlerini bol bol verendir. Şöyle ki, O, onlara peygambere uymayı ve Allah'ın ona inen ayetlerini kabul etmeyi müyesser kıldı. Karşılarına çıkıp onlarla savaşan İslam düşmanlarına karşı Yüce Allah, onlara zafer nasip etti. O koruyan Yüce Allah'a hamdolsun ki, O, koruyucu meleklerini seferber etmekle Peygamberini korumuş, böylece Hz. Peygamber, Allah'ın gözetim ve koruması *altında olmuştur. Artık bundan sonra,* ne Yahudilerden, ne de müşrik Araplardan onun düşmanları olan hiç kimse Ona bir kötülük yapamamıştır. Onların bu konudaki tüm planları boşa çıkmıştır.

Ayetle, müminler, Allah'ın kitabı ve Rasülünün sünnetine tutundukları sürece Allah'ın sürekli kendileriyle beraber olduğuna hiç şüphesiz inanmaları istenmektedir. Bu durumda Allah, hiçbir zaman onları düşmanlarına bırakmayacaktır. Artık O, inananların korumasını ve savunmasını üstlenen bir hami olacaktır. Elbette Allah'a güvenen kimseye, insanların kötülüklerine karşı koruyucu olarak Allah yeter.

[11] Yüce Allah, İsrailoğullarından aldığı söz konusunda bir başka tablo sunuyor. O, Hz. Musa'nın kendilerine açıkladığı ilahî yasaları onlara açıklayarak işlerini üstlenmeleri için onlardan on iki de kefil atamıştı. Ve Yüce Rabbimiz, onlara şunu vadetmişti: Eğer onlar namazı adamakıllı kılar, zekatı verir ve peygamberlerine inanırlarsa O, onlarla beraber olacak, onların işlerini üstlenecek, onlara hep güzellikle muamele edecek, onların mükafatlarını verip lutfu keremiyle onları ödüllendirecekti Yine O, bütün bunlardan sonra inkar ederek açık bir sapıklığa düşecek olurlarsa onlara çok şiddetli bir azapla cezalandırmakla onları uyarmaktadır.

[12] *Andolsun ki, İsrailoğulları Allah'a verdikleri sözleri* hep unuttular ve ahidlerini sürekli bozdular. İşte bu yüzden Allah, onlara lanet etti, haksızlık yapmaları nedeniyle kalplerini katılaştırdı. Bunun sonucunda onlar, Allah'ın kelimeleri ve hükümlerinin yerlerini değiştirip tahrif ettiler, hedef saptırdılar. Onlar durmadan Hakkın emirlerini bozup O'na ihanet ettiler. Şimdi sen ey Muhammed, onları bağışla ve onlardan vaz geç. Elbette Allah, iyilik edenleri sever. Onların hesapları, hiçbir hakkın kaybolmayacağı bir güne kalsın. O gün insan, yaptıklarına ipotek olacak, işlediği büyük küçük her şeyin hesabını verecektir.

الجزء السادس — سورة المائدة

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَىٰ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا
حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ
بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ
قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا
كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ ۚ
قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ
﴿١٥﴾ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ
السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾
لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۚ
قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ
الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۗ
وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

١١١

14. " 'Biz hristiyanız' diyenlerden de sağlam bir söz almıştık; onlar, kendilerine hatırlatılanın bir kısmını unuttular, bu yüzden aralarına kıyamete kadar sürecek bir düşmanlık ve kin saldık. Allah, yapmakta olduklarını kendilerine haber verecektir."[13]

15. "Ey Kitap ehli! Kitaptan gizleyip durduğunuzun çoğunu size açıkça anlatan ve çoğundan da geçiveren peygamberimiz size gelmiştir. Doğrusu size Allah'tan bir nur ve apaçık bir Kitap gelmiştir."[14]

16. "Allah, rızasını gözetenleri onunla, selamet yollarına eriştirir ve onları, izni ile, karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Onları dosdoğru yola iletir."[15]

17. "Andolsun ki, 'Allah Meryem oğlu Mesih'in kendisidir' diyenler küfre düştüler. De ki, 'Allah, Meryem oğlu Mesih'i, anasını ve yeryüzünde olanların hepsini yok etmeyi dilerse kim O'na karşı koyabilir?' Göklerin, yerin ve arasındakilerin hükümranlığı yalnızca Allah'ındır. O dilediğini yaratır. Allah her şeye Kadir'dir."[16]

[13] Ayetin tefsirinde İbn Kesir şunları söyler: Kendilerinin Hristiyan olduğunu söyleyen ve aslı olmadığı halde Meryem oğlu İsa Mesih'e uyduklarını savunanlardan Biz, Hz. Muhammed'e uyup ona yardım ve destek olacaklarına ve onun izinde gideceklerine, Allah'ın yeryüzüne gönderdiği her peygambere inanacaklarına dair sözler almıştık. Ne ki, onlar da Yahudilerin yaptığını yaptılar, ahidlerini bozup verdikleri sözde durmadılar... Biz de, aralarına kin ve düşmanlık saldık. Onlar, kıyamete kadar bu hal üzere durmaya devam edeceklerdir.

Ayette, Allah ve Rasülünü yalanlayıp Yüce Rabbe eş ve oğul yakıştıran Hristiyanlara dehşetli bir tehdit vardır. Elbette Yüce Allah, onların bu yakıştırmalarından uzak ve yücedir. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 33.)*

[14] Ey Kitap ehli, halka nur ve apaçık Kitabı gösteren Muhammed @ size geldi Elbette Allah, Peygamberine kulak verenleri dosdoğru yoluna eriştirecek, siz de Hz Musa'nın Tevratındaki gerçekleri gizlediğinizi öğreneceksiniz.

[15] Bu ayet, Allah'ın peygamberine indirdiği Kur'ân-ı Kerimin şerefini tescil eden ilahi bir beyandır Evet, gerçekten de bu Kur'ân, kurtuluş yoludur. Ey insanlar, bu sizi her çeşit helaktan kurtarıp dosdoğru yolu size açıklayan ilahî bir metoddur. O, size açıkça gideceğiniz yolu açıklıyor, sapıklıktan sizi kurtarıp dosdoğru yolu size gösteriyor. Ayetteki 'Onunla hidayete eriştirir' cümlesindeki tekil zamir, bir önceki ayette geçen iki kelime 'nur ve Kitab'a döner. Bununla Kitap ile nurun aynı şeyler olduğu vurgulanmak istenmiştir. Nitekim her ikisi de Peygamberimiz de toplanmıştır. Çünkü Allah'ın kitabında hidayet ve nur vardır. Allah'ın Peygamberi de onunla, bilinçli bir biçimde Allah'a çağırır.

[16] Evet, Yüce Allah bu iddiada bulunanların küfrüne hükmetmiştir. Yine O, onların bu söylediklerinin Allah'a açık bir iftira, yalan ve yakıştırmadan başka bir şey olmadığını açıklamıştır. Hz. Mesih, Allah'ın kendisine ihsan ettiği bir kuldan başka bir şey değildir. Cenab-ı Hak, babasız olarak onu yaratmakla, erişilmez gücü ile ilgili olarak insanlara büyük bir örnek sunmuştur.

Daha sonra Yüce Allah, erişilmez gücünün tüm varlıkları kapsadığını, tüm her şeyin O'nun o güç, kudret ve hükümranlığı altında olduğunu açıklamıştır. Evet, O, tüm herşeyin yok olmasını dilese, buna kim engel olabilir? Kim O'nun gücünü durdurabilir? Allah, yeryüzündeki tüm varlıkları yaratan ve onların tek hükümdarıdır. İşte bu, Hristiyanlara karşı açık bir reddiyedir.

الجزء السادس — سورة المائدة

وقالت اليهود والنصارى نحن أبناء الله وأحباؤه قل
فلم يعذبكم بذنوبكم بل أنتم بشر ممن خلق يغفر لمن
يشاء ويعذب من يشاء ولله ملك السموات والأرض
وما بينهما وإليه المصير ﴿١٨﴾ يا أهل الكتاب قد جاءكم
رسولنا يبين لكم على فترة من الرسل أن تقولوا ما جاءنا
من بشير ولا نذير فقد جاءكم بشير ونذير والله على كل
شيء قدير ﴿١٩﴾ وإذ قال موسى لقومه يا قوم اذكروا نعمة
الله عليكم إذ جعل فيكم أنبياء وجعلكم ملوكا وآتيكم
ما لم يؤت أحدا من العالمين ﴿٢٠﴾ يا قوم ادخلوا الأرض
المقدسة التي كتب الله لكم ولا ترتدوا على أدباركم
فتنقلبوا خاسرين ﴿٢١﴾ قالوا يا موسى إن فيها قوما جبارين
وإنا لن ندخلها حتى يخرجوا منها فإن يخرجوا منها
فإنا داخلون ﴿٢٢﴾ قال رجلان من الذين يخافون أنعم الله
عليهما ادخلوا عليهم الباب فإذا دخلتموه فإنكم
غالبون وعلى الله فتوكلوا إن كنتم مؤمنين ﴿٢٣﴾

١١٢

قالوا

18. "Yahudiler ve Hristiyanlar, 'Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz' dediler. 'Öyleyse günahlarınızdan ötürü size niçin azap ediyor? Bilakis siz O'nun yarattığı insanlarsınız' de, Allah dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Göklerin, yerin ve ikisinin arasındakilerin hükümranlığı Allah'ındır. Dönüş O'nadır."[17]

19. "Ey Kitap ehli! Peygamberlerin arası kesildiğinde, 'Bize müjdeci ve uyarıcı gelmedi' dediniz diye, size açıkça anlatacak peygamberimiz geldi. Şüphesiz O, size müjdeci ve uyarıcı olarak gelmiştir. Allah her şeye kadirdir."[18]

20. "Hani Musa, milletine: 'Ey milletim! Allah'ın size olan nimetini anın: Hani O, içinizden peygamberler çıkarmış ve sizi hükümdar yapmıştı, dünyalarda kimseye vermediğini size vermişti'."[19]

21. " 'Ey milletim! Allah'ın size yazdığı kutsal yere girin, ardınıza dönmeyin, yoksa kaybedenler olarak dönersiniz' demişti."[20]

22. " 'Ey Musa! Orada zorba bir millet vardır, onlar oradan çıkmadıkça biz oraya girmeyeceğiz, eğer onlar oradan çıkarlarsa, biz de gireriz' demişlerdi."[21]

23. "Korkanlardan, Allah'ın nimete erdirdiği iki adam: 'Üstlerine kapıdan yürüyün, oradan girerseniz şüphesiz galip gelirsiniz; eğer inanıyorsanız Allah'a güvenin' demişlerdi."[22]

[17] Bu ayetle Hz. Peygamber @ Yahudileri tehdit etmektedir. Onlar diyorlardı ki: "Bizler Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz." İşte onların bu iddialarına karşılık bu ayet indi. Gerçekten onların bu kuruntuları, onların yakıştırmalarından ve kelimeleri tahrif etmelerinden başka bir şey değıldı. Eğer siz iddia ettiğiniz gibi Allah'ın oğulları ve sevgilileri idiyseniz, Allah niçin sizin için cehennem ateşini hazırlasın? Bu sözlerinizde doğru kimseler olsaydınız, Allah niçin size azab etsin? Ama O, yalanlarınız ve günahlarınız nedeniyle sizi cehenneme atıp azap edecektir.

[18] Doğrusu bu ayet, Hz. Muhammed'e inanmayanlara, kendilerini savunacakları hiç bir delil bırakmamıştır. Yüce Allah, Hz. Muhammed'i göndermekle, kullarına karşı kuvvetli bir delil ortaya koymuştur. O, insanları inanmaya çağıran bir müjdeci ve uyarıcıdır. Cennetle müjdeleyen, cehennemle uyaran, dosdoğru yolu gösteren bir elçi. Artık kulların, Allah'ın huzurunda ileri sürecekleri hiçbir delilleri kalmamıştır. Ayetteki 'Peygamberlerin arası kesildiğinde' ifadesi, Hz. İsa ile Hz. Muhammed arasında geçen uzun fetret dönemine işaret etmektedir.

[19] Yüce Rabbimiz, şunu demek istiyor: Ey Muhammed! Yahudilerin sana karşı gelmesi nedeniyle ümidini yitirme. Sen, kulumuz Musa peygamber eliyle onlara nasıl ihsan ettiğimizi hatırlat ve onlara şöyle de: Demek siz, benim getirdiğim gerçeği inkar etmekle bana kötü davranıyorsunuz öyle mi? Tıpkı peygamberiniz Hz. Musa'ya yaptığınız gibi yapıyorsunuz öyle mi?!

İsrailoğullarından bir kişi, ev, eş ve maişet sahibi oldu mu, ona 'melik' (hükümdar) denirdi. Bunun anlamı, artık o kişinin hiç kimseye ihtiyacı yok, demekti.

Ayet-i kerime, aynı zamanda Peygamberimiz için bir teselli ifadesidir.

[20] Yüce Allah, Yahudilere, babaları İsrailin diliyle onlara vadettiği kutsal beldeye girme emri veriyor. Ne ki onlar, Allah'ın emrine uymaktan kaçınıyorlardı. Onlar, girmeleri istenen bu yerde karşı koyamayacakları azgın bir topluluk olduğunu gerekçe göstererek şöyle diyorlardı:

[21] Eğer onlar Hz. Musa'yı dinleselerdi, Allah onlara yardım edecekti. Fakat Yahudiler, her zamanki hakka başkaldırı, Allah'ın emrine karşı gelme alışkanlıklarını sürdürdüler. Onlar hep böyle yaparlar zaten.

İşte bu onların tarihidir. Çağımızda meydana gelen olaylarda da onların bu tarihî özellikleri sürmektedir. Gelişen olaylar, onların bu azgınlık ve ezelî lanetli inadın ruhlarına işlediğini göstermektedir. Yaratıldıkları günden kıyamete dek sürecek lanetli bir inat ve taşkınlık..

[22] İsrailoğulları, Hz. Musa'ya itaatten yan çizince torunlarından iki bahadır kişi şöyle dediler: 'Üstlerine kapıdan yürüyün, oradan girerseniz şüphesiz galip gelirsiniz; eğer inanıyorsanız Allah'a güvenin.' Ne var ki, İsrailoğulları Hz. Musa'ya karşı gelmeye devam ettiler, o iki adamın öğütlerini de kulak ardı ettiler. Hem de büyüklük taslayarak, kendilerini beğenerek:

قَالُوا يَا مُوسٰى اِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا اَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ
اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا اِنَّا هٰهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ اِنّي
لَا اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسي وَاَخي فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
الْفَاسِقينَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعينَ سَنَةً
يَتيهُونَ فِي الْاَرْضِ فَلَا تَاْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقينَ ﴿٢٦﴾ وَاتْلُ
حزب ٣
عَلَيْهِمْ نَبَاَ ابْنَيْ اٰدَمَ بِالْحَقِّ اِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ اَحَدِهِمَا
وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ قَالَ لَاَقْتُلَنَّكَ قَالَ اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ
مِنَ الْمُتَّقينَ ﴿٢٧﴾ لَئِنْ بَسَطْتَ اِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَني مَا اَنَا بِبَاسِطٍ
يَدِيَ اِلَيْكَ لِاَقْتُلَكَ اِنّي اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعَالَمينَ ﴿٢٨﴾
اِنّي اُريدُ اَنْ تَبُوءَ بِاِثْمي وَاِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ اَصْحَابِ
النَّارِ وَذٰلِكَ جَزٰؤُا الظَّالِمينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ
قَتْلَ اَخيهِ فَقَتَلَهُ فَاَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرينَ ﴿٣٠﴾ فَبَعَثَ اللّٰهُ
غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْاَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَاري سَوْاَةَ
اَخيهِ قَالَ يَا وَيْلَتٰى اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُونَ مِثْلَ هٰذَا الْغُرَابِ
فَاُوَارِيَ سَوْاَةَ اَخي فَاَصْبَحَ مِنَ النَّادِمينَ ﴿٣١﴾

24. " 'Ey Musa! Onlar orada oldukça biz asla oraya girmeyeceğiz. Sen ve Rabbin gidin savaşın, doğrusu biz burada oturacağız' demişlerdi."[23]

25. "Musa: 'Rabbim! Ben ancak kendim ve kardeşimden başkasına söz geçiremiyorum; artık bizimle yoldan çıkmış bu toplumun arasını ayır' dedi."[24]

26. "Allah: 'Orası onlara kırk yıl haram kılındı; yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşacaklar. Sen, yoldan çıkmış millet için tasalanma' dedi."[25]

27. "Onlara, Adem'in iki oğlunun kıssasını doğru olarak anlat: Hani ikisi birer kurban sunmuşlar, birininki kabul edilmiş, diğerininki edilmemişti. Kabul edilmeyen, 'And olsun seni öldüreceğim' deyince, kardeşi: 'Allah ancak sakınanların takdimesini kabul eder' demişti."[26]

28. "Beni öldürmek üzere elini bana uzatırsan, ben seni öldürmek için sana elimi uzatmam, çünkü ben, alemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım".[27]

29. "Doğrusu ben, hem benim günahımı hem de kendi günahını yüklenip cehennemliklerden olmanı isterim, zulmedenlerin cezası budur".[28]

30. "Bunun üzerine, nefsi onu kardeşini öldürmeye itti ve onu öldürerek, zarara uğrayanlardan oldu."[29]

31. "Allah, kardeşinin ölüsünü nasıl gömeceğini göstermek üzere, ona yeri eşeleyen bir karga gönderdi. 'Bana yazıklar olsun! Kardeşimin ölüsünü örtmek için bu karga kadar olmaktan aciz kaldım' dedi de ettiğine yananlardan oldu."[30]

[23] İşte bu, İsrailoğullarının alışılmış halidir. Onlar sürekli hakka karşı kibir ve enaniyet içerisinde bulunurlar.

[24] Yani, onlardan hiç kimse beni dinlemiyor. Artık bizimle, onların arasını ayır ey Rabbım! Çünkü ben ancak kendime ve kardeşime söz geçirebiliyorum.

[25] Yüce Allah, bu şerefli elçisinin yakarışını ve kavmine olan bedduasını işitti ve hemen ona cevap verdi. Onları kırk sene çölde şaşkın şaşkın dolaşmakla cezalandırdı.

[26] Yüce Allah, Adem'i ve onun kaburgasından da eşi Havva'yı yarattı. Kadın ve erkekle birlikte insanlık türesin, çoğalsın ve insan cinsi varlığını sürdürsün diye.

Elbette karı-kocanın yeryüzünde meşru bir biçimde çoğalırken izlemesi gereken bir şeriat, ilahî bir yasa gerekliydi. Nitekim öyle de oldu ve ilk insanlık gemisi çoluk çocuğu ile birlikte Allah'a itaat ve huzur içerisinde yoluna devam etti. Derken Allah'ın nurunun aydınlığında yoluna devam eden bu gidişatı, lanetli şeytan gözetlemeye başladı. O, koyu bir kin ve garaz içerisinde insanlığın atalarına nasıl ve ne şekilde vesvese vereceğinin planlarını yapıyordu. O böylece hayatın berrak akışını bulandırmak ve dosdoğru yolda seyreden gidişatın rotasını saptırmak istiyordu.

İşte Cenab-ı Hak, Hz. Adem'in iki oğlunun hayatında kendini gösteren haset, zulüm ve taşkınlığın kötü sonucunu açıklıyor. Kabil ile Habil'in mücadelesini Kabil'in nasıl kardeşi Habil'e karşı taşkınlık yaptığını ve Allah'ın lutuf ve keremde bulunmasını hazmedemeyerek haksız yere nasıl kardeşinin canına kıydığını anlatıyor.

İbn Kesir, önceki ayetlerle irtibatını kurarak ayeti şöyle açıklıyor: Ey Muhammed, o maymun ve domuz soyu azgın hasetci yahudi ve benzerlerine Hz. Adem'in iki oğlu Habil ile Kabil'ın kıssasını hatırlat. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 41.)*

Burada Yahudi zulmünün ve ahdi bozmalarının Adem'in çocuklarının birbirlerine yaptıkları zulme benzediğine işaret vardır. Ayetin anlamı şöyledir: Ey Muhammed! Yahudiler sana suikast teşebbüsünde bulunmuşlardır. Onlar, senden önce de peygamberleri öldürmüşlerdir. Kabil de, kardeşi Habil'i öldürmüştür. Şer ezelîdir. Sen şimdi onlara bu kıssayı hatırlat. Bu olmuş, yaşanmış gerçek bir kıssadır.. Bu ayet, hem Hz. Peygambere bir teselli, hem de ona karşı çıkanları bir çeşit paylamadır. *(Kurtubî, Tefsîr, VI, 133.)*

Kabil ve Habil kıssası hakkında bir çok rivayet kaynaklarda yer almıştır. Biz onların hepsini burada anlatacak değiliz. Bu konuda daha geniş bilgi edinmek isteyen, ayrıntılı kaynaklara bakabilir.

[27] Kardeşi Kabil'e böyle diyor: Ben senin bana yapmayı tasarladığın bu çirkin işe karşılık vermeyeceğim. Aksine ben sabredip sevabını Rabbimden bekleyeceğim. Onun bu iyi niyetine rağmen Kabil, bozgunculuğundan vazgeçmedi ve kardeşini öldürdü. Böylece yeryüzü, ilk defa, hem de kendi kardeşi tarafından hunharca kanı akıtılan insanın kanı ile kirlendi.

Bu gerçekten insanlığın oluşum ve yapılanmasında, eğitiminde çok önemli ve etkili tarihî bir ders, bir ibret tablosudur. Hem de onu Allah'ın ölçülerine düşmanlık yapmaktan uzaklaştıracak bir ibret tablosu.

[28] Kurtubî'nin de işaret ettiği üzere ayetin anlamı şu hadisle örtüşmektedir: "İki müslüman, birbirlerini öldürmek üzere silahlarını çektiklerinde, öldüren de öldürülen de ateştedir." Denildi ki: "Ey Allah'ın elçisi, haydi katili anladık, peki öldürülen niye cehennemlik oluyor?!" Buyurdu ki: "O da kardeşini öldürmeye niyetlenmişti." *(Kurtubî, Tefsîr, VI, 137; Nesâî, Tahrim 29; İbn Mace, Fiten 11.)* Bu anlayışa göre sanki Habil, şunu söylemek istiyordu: Ben seni öldürmeyi düşünmüyorum. Çünkü ben de seni öldürmeyi düşünsem, günah beni de bulur. Ama ben, beni öldürme vebalini senin yüklenmeni istiyorum.

Başka bir anlayışa göre ise Habil şunu demek istiyordu: Bu teşebbüsünle sen benim günahlarımı da yüklenmiş olacaksın. Beni öldürecek olursan benim günahlarım benden alınıp bana yaptığın bu haksızlık sebebiyle sana yüklenecek ve sen beni katletme günahını da yüklenmiş olacaksın. *(Razî, Tefsîr, XI, 209.)*

Bütün bu uyarılara rağmen Kabil'in nefsi kardeşini öldürmeye yöneldi ve onu katletti:

[29] Sonuçta o, hem dünyada hem de ahirette zarara uğrayanlardan oldu.

Ardından Kabil, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ve ne yapacağını bilemedi.

[30] Razî şunları söyler: Denildi ki Kabil, kardeşini öldürünce ne yapacağını bilemedi. Kardeşinin cesedini yırtıcı hayvanların yemesinden korktu ve bir şeye sararak onu sırtlandı. Ceset kokmaya başlamıştı ki Allah ona bir karga gönderdi. Bu karga, başka bir karga ile kavga edip onu öldürdü. Ardından gagası ve ayaklarıyla yeri eşeleyip ölen kargayı eştiği çukura attı. Böylece Kabil, kardeşinin cesedini yere gömmeyi bir kargadan öğrenmiş oldu. *(Razî, Tefsîr, XI, 209.)*

Sonuçta Kabil aklını yitirmiş bir deliye döndü, dünya ve ahirette hüsrana uğrayanlardan oldu. Gerçekten de bundan daha büyük ve acıklı bir hüsran olabilir miydi?!

مِنْ اَجْلِ ذٰلِكَ كَتَبْنَا عَلٰى بَنٖٓي اِسْرَٓائٖيلَ اَنَّهُ مَنْ قَتَلَ
نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِي الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمٖيعًاۜ وَمَنْ اَحْيَاهَا فَكَاَنَّمَٓا اَحْيَا النَّاسَ
جَمٖيعًاۜ وَلَقَدْ جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اِنَّ
كَثٖيرًا مِنْهُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ فِي الْاَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾ اِنَّمَا
جَزٰٓؤُا الَّذٖينَ يُحَارِبُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي
الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ يُقَتَّلُٓوا اَوْ يُصَلَّبُٓوا اَوْ تُقَطَّعَ
اَيْدٖيهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ اَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْاَرْضِۜ
ذٰلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ
عَظٖيمٌۙ ﴿٣٣﴾ اِلَّا الَّذٖينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْۚ
فَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٣٤﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا
اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُٓوا اِلَيْهِ الْوَسٖيلَةَ وَجَاهِدُوا فٖي
سَبٖيلِهٖ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾ اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا لَوْ اَنَّ
لَهُمْ مَا فِي الْاَرْضِ جَمٖيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهٖ مِنْ
عَذَابِ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿٣٦﴾

١١٤

يُرٖيدُونَ

32. "Bunun için İsrailoğullarına şöyle yazdık: 'Kim bir kimseyi bir kimseye veya yeryüzünde bozgunculuğa karşılık olmadan öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de onu diriltirse (ölümden kurtarırsa) bütün insanları diriltmiş gibi olur'. And olsun ki, onlara belgelerle peygamberlerimiz geldi, sonra buna rağmen, onların çoğu yeryüzünde taşkınlık edenler oldu."[31]

33. "Allah ve peygamberiyle savaşanların ve yeryüzünde bozgunculuk için koşturanların cezası öldürülmek veya asıl-mak yahut çaprazlama el ve ayakları kesilmek ya da yerlerinden sürülmektir. Bu onlara dünyada bir rezilliktir. Onlara ahirette büyük azap vardır."

34. "Ancak, yakalamanızdan önce tevbe edenler bunun dışındadır. Biliniz ki Allah, bağışlar ve merhamet eder."[32]

35. "Ey İnananlar! Allah'tan sakının, O'na ulaşmaya yol arayın, yolunda cihat edin ki kurtulasınız."[33]

36. "Doğrusu, yeryüzünde olan bütün şeyler ve onların bir katı daha kafirlerin olsa da, kıyamet gününün azabından kurtulmak için fidye verseler bu onlardan asla kabul edilmez. Onlara elem verici azap vardır."

[31] Ademoğlu Kabil'in kardeşini düşmanca bir tavırla ve haksız yere öldürmesi üzerine Biz de o Yahudilere şöyle yazdık ve onlara şu ölçüyü belirledik: Kısas yahut yeryüzünde bozgunculuğa karşılık olmaksızın, sebepsiz yere kim bir kimseyi öldürür ve haksız yere birini öldürmeyi normal görürse o kişi, sanki tüm insanlığı öldürmüş gibi olur. Çünkü Yüce Yaratıcının katında bir kişi ile bir başkası arasında hiç bir fark yoktur. Andolsun ki, o Yahudilere Allah'ın kanunları, belgeler ve apaçık delillerle pek çok peygamber geldi Ama buna rağmen onlardan çoğu yeryüzünde bozgunculuk yapmış ve haksız yere kan dökmüşlerdir.

Ayetteki bu serzenişler, bile bile yasakları çiğneyip haramları işleyen Yahudiler için bir kınamadır.

[32] Bu ayet, insanları korkutma, baskı ile mallarına el koyma, yol kesme, haksız yere kan dökme gibi yollarla yeryüzünde bozgunculuk için koşturan teröristler hakkındadır.

Bazı ilim adamları, ayette öngörülen cezalar arasında bulunan 'ev' (veya) edatının muhayyerlik bildirdiğini söylemişlerdir. Buna göre hakim, bu cezalardan birini öngörmede muhayyerdir. Ata'nın rivayetine göre İbn Abbas ise, sözkonusu edatın muhayyerlik için olmadığını, aksine işlenen cürümlerin değişmesine göre, verilecek cezanın da değişeceğine işaret ettiğini ileri sürer. Sözgelimi sadece kan döken terörist öldürülür, hem kan döküp hem de malları gasbeden ise önce öldürülür, sonra asılır. Sadece malları gasbedenin ise çaprazlama el ve ayakları kesilir. Yollarda insanları korkutan ama mallarını gasbetmeyenlere ise sadece sürgün cezası verilir. *(Razî, Tefsîr, XI, 215.)*

Ayette yakalanıp hakkında hüküm kesinleşmeden önce tevbe eden teröristler istisna tutulmuştur. Onlardan ceza düşer, ancak hak sahiplerine hakları verilir. Ama tevbe etmekle ne onlardan, ne de başkalarından kısas, aldığı malı geri iade etmek ve zina, hırsızlık, içki ve iftira cezaları düşmez. Çünkü kamu ile ilgili hakların yerine getirilmesi konusunda tevbe etme ile etmeme arasında bir fark yoktur. Özetleyecek olursak, bu hükümlerden Allah'ın hakları ile ilgili olanlar tevbe ile düşer. Kul hakları ile alakalı olanlar ise tevbe ile düşmez. *(Razî, Tefsîr, XI, 217.)*

Ey insanlar, biliniz ki Allah günahtan vazgeçip bir daha onlara dönmeyen tevbekarları bağışlar. O, kullarına karşı çok merhametlidir. Onlar için adil yasalar kor ve Rabbin asla kimseye haksızlık etmez.

[33] Ey Rablerinin huzuruna çıkıp hesaba çekilecekleri günün bilinci içerisinde Allah'tan korkanlar! Allah'ın size emrettiklerini yerine getirin, O'nun yasaklarını işlemekten kaçının ki, O'nun hoşnutluğunu kazanıp Rızasına eresiniz. Ve Allah sizin günahlarınızı bağışlasın.

Ayette geçen 'vesile' Allah katında bir derecedir. Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Ezanı işittiğinde şu duayı okuyan kimseye kıyamet günü şefeatim vacip olur: Ey bu eksiksiz çağrının ve kılınmak üzere olan namazın sahibi olan Allahım! Muhammed'e vesile ve fadıleyi ver, onu kendisine vadettiğin makam-ı Mahmud'a eriştir." *(Buharî, Ezan 8.)*

Yine Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Ezanı duyduğunuzda siz de müezzinin dediği gibi deyin. Ardından bana salavat getirin. Çünkü bana bir kere salavat getirene Allah on kere salat eder, onu bağışlar. Daha sonra da benim için Allah'tan vesileyi isteyin. Zira vesile, cennette bir makamdır. O sadece Allah'ın kullarından bir kul içindir. İşte ben, o bir kişi olmayı umuyorum. Benim için vesileyi isteyene, şefaatim kaçınılmaz olur." *(Ahmed, II, 168, 265; Müslim, Salat 11; Ebu Davud, Salat 36; Tirmizî, Menakıb 1; Nesâî, Ezan 37)*

İbn Abbas, vesilenin Allah'a yakınlık makamı olduğunu söyler. Katade ise, ayeti şöyle açıklar: İtaat ederek ve razı olacağı işleri yaparak Allah'a yaklaşmaya bakınız.

سورة المائدة الجزء السادس

يريدون ان يخرجوا من النار وما هم بخارجين منها
ولهم عذاب مقيم ﴿٣٧﴾ والسارق والسارقة فاقطعوا
ايديهما جزاء بما كسبا نكالا من الله والله عزيز حكيم ﴿٣٨﴾
فمن تاب من بعد ظلمه واصلح فان الله يتوب عليه
ان الله غفور رحيم ﴿٣٩﴾ الم تعلم ان الله له ملك
السموات والارض يعذب من يشاء ويغفر لمن
يشاء والله على كل شيء قدير ﴿٤٠﴾ يا ايها الرسول
لا يحزنك الذين يسارعون في الكفر من الذين قالوا
امنا بافواههم ولم تؤمن قلوبهم ومن الذين هادوا
سماعون للكذب سماعون لقوم اخرين لم ياتوك
يحرفون الكلم من بعد مواضعه يقولون ان اوتيتم
هذا فخذوه وان لم تؤتوه فاحذروا ومن يرد
الله فتنته فلن تملك له من الله شيئا اولئك
الذين لم يرد الله ان يطهر قلوبهم لهم في
الدنيا خزي ولهم في الاخرة عذاب عظيم ﴿٤١﴾

١١٥

37. "Ateşten çıkmak isterler, ama oradan çıkacak değildirler. Onlara sürekli azap vardır."[34]

38. "Erkek hırsız ve kadın hırsızın, yaptıklarından ötürü Allah tarafından ibret verici bir ceza olarak, ellerini kesin. Allah güçlüdür, hakimdir."[35]

39. "Ettiği zulümden sonra tevbe edip düzelen kimsenin elbette Allah tevbesini kabul eder. Allah şüphesiz bağış-layandır, merhametli olandır."[36]

40. "Göklerin ve yerin hükümranlığının Allah'ın olduğunu bilmiyor musun? Dilediğine azap eder, dilediğini bağışlar. Allah her şeye Kadir'dir."[37]

41. "Ey Peygamber! Kalpleri inanmamışken, ağızlarıyla, 'İnandık' diyenler, Yahudilerden yalana kulak verenler ve sana gelmeyen başka bir topluluk hesabına çalışıp inkarda koşuşturanlar seni üzmesin. Sözleri asıl yerlerinden değiştirirler de, 'Böyle bir (fetva) size verilirse alın, verilmezse kaçının' derler. Allah'ın fitneye düşmesini dilediği kimse için Allah'a karşı senin elinden bir şey gelmez. İşte onlar Allah'ın, kalplerini arıtmak istemediği kimselerdir. Dünyada rezillik onlaradır. Onlara ahirette de büyük azap vardır."[38]

34 Ayetler bizi vesile ve cihadın aydınlığından alıp Hz. Muhammed'e ve onun kitabına inanmayan, Allah ve Rasülüne başkaldırıp dünya ve debdebesine kulluk yapan iğrenç ve karanlık insanlardan söz etmeye götürüyor. Evet onlar, dünyadan elleri boş olarak gidecekler, günah ve kötülük kirinden başka bir şeye sahip olamayacaklar. Onlardan biri, kendisini kurtarma pahasına, anasını, oğlunu, karısını, kardeşini ve sahip olduğu tüm her şeyini vermek isteyecek. Tüm dünya ve içindekileri bile vermeye kalkacak. Cehennem ateşinden çıkmak isteyecekler, ne yazık ki oradan çıkamayacaklardır. Onlar cehennem avlusunda yaptıklarının esiri olarak sonsuza dek kalacaklardır.

35 Cana ve mala ihanet etmek en çirkin cürümlerden olunca, AllahTeâlâ da, bu iki suça en ağır cezaları öngörmüştür.

Cana kasdetmek, emanete riayet etmeme, ahlakî ve insanî değerleri gözetme konusunda kışının kendisini tutup eğitemediği bir şeydir. Başkasının malını çalmak ise, emaneti hiçe saymak ve onu çarçur etmektir. İşte bu yüzden Yüce Yaratıcı, bu ayette hırsızlık yapan erkek ve kadının ellerinin kesilmesini emrediyor. Ardından da ekliyor:

36 Hırsızlık yapıp ardından tevbe eden ve pişmanlıkla Allah'a yönelen kimsenin elbette Allah tevbesini kabul eder. O, insanlardan aldığı malı geri vermek kaydıyla, kendisi ile kulu arasındakileri bağışlar.

Burada şöyle bir soru akla gelebilir: Hırsızlık yapan bir kimse, cezaya çarptırılmadan önce tevbe ederse, cezalandırılmaktan kurtulur mu? Râzî, tabiûndan bir kısım ilim adamının şöyle dediklerini söyler: Sözkonusu kişiden hırsızlık cezası düşer. Çünkü ayetin sonunda Cenab-ı Hak, ğafûr ve rahîm olduğunu vurgulamıştır. Bu da hırsızlık haddinin düşeceğine işaret eder. Çoğunluğu oluşturan ilim adamları ise, böyle bir kimseden hırsızlık cezası düşmez, demişlerdir. Onlara göre, böyle bir kimseye imtihanın bir gereği olarak ceza uygulanır. *(Razî, Tefsîr, XI, 230.)*

37 Sen ne yücesin ey Rabbimiz! Bilmez olur muyuz hiç, Senin tüm her şeyin sahibi olduğunu! Biliriz ve inanırız ki, Sen her şeyi düzenleyen mutlak Hakimsin. Verdiğin hükmün konusunda hiç kimse Seni sorgulayamaz. Sen dilediğini gerçekleştiren Yüce Allah'sın! "De ki: 'Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen *mülkü dilediğine verirsin; dilediğinden de çekip alırsın; dilediğini aziz kılar, dilediğini de alçaltırsın; iyilik* elindedir Senin. Doğrusu Sen, her şeye Kadir'sin.' " *(3 Alu İmran 26.)*

38 Yüce Allah, peygamberi Muhammed'e @ seslenerek Yahudilerin zalim bir topluluk olduğunu bildiriyor. Onlar Allah'tan korkmazlar, ama insanlardan çekinip onlara görünürler. Allah'a kulak vermezler, ama insan ve cin şeytanlarına kulak verirler. Onlar Allah'ın emrinden sapanlar ve Allah'a kulluktan alıkoyabilmek için müminleri gözleyip duran inkarcılardır.

İbn Kesir şunları söyler: Bu ayetler, Allah ve Rasülüne itaatten ayrılıp inkarda koşuşturan, kendi görüş ve tutkularını Yüce Allah'ın yasalarının önüne geçirenler hakkında inmiştir... O inkarda birbirleriyle yarışanlar, kalblerinde olmayanı dilleriyle söylerler. Onlar münafıklardır, İslam düşmanı Yahudilerdir. Onların hepsi sürekli yalana kulak verirler, o yalanların gereğini yerine getirirler. Yine onlar ey Muhammed, senin meclisine katılmayan başkalarını dinlerler. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 58.)*

Onlar, Allah'ın, gönüllerini kirlerden arındırmadığı kimselerdir. Dünyada rezillik ve aşağılanma onlaradır. Ahirette ise onlara çok büyük azap vardır.

الجزء السادس — سورة المائدة

سماعون للكذب اكالون للسحت فان جاؤك فاحكم
بينهم او اعرض عنهم وان تعرض عنهم فلن يضروك
شيئا وان حكمت فاحكم بينهم بالقسط ان الله يحب
المقسطين ﴿٤٢﴾ وكيف يحكمونك وعندهم التورية
فيها حكم الله ثم يتولون من بعد ذلك وما اولئك
بالمؤمنين ﴿٤٣﴾ انا انزلنا التورية فيها هدى ونور يحكم
بها النبيون الذين اسلموا للذين هادوا والربانيون
والاحبار بما استحفظوا من كتاب الله وكانوا
عليه شهداء فلا تخشوا الناس واخشون ولا تشتروا
بآياتي ثمنا قليلا ومن لم يحكم بما انزل الله
فاولئك هم الكافرون ﴿٤٤﴾ وكتبنا عليهم
فيها ان النفس بالنفس والعين بالعين والانف
بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح
قصاص فمن تصدق به فهو كفارة له ومن
لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون ﴿٤٥﴾

١١٦

وكتبنا

42. "Onlar hep yalana kulak verirler, haram yerler. Eğer sana gelirlerse aralarında hükmet, yahut onlardan yüz çevir; yüz çevirirsen sana bir zarar veremezler. Eğer hükmedersen aralarında adaletle hüküm ver. Allah adil olanları sever."[39]

43. "Allah'ın hükmünün bulunduğu Tevrat yanlarında iken, ne yüzle seni hakem tayin ediyorlar da sonra bundan yüz çeviriyorlar? İşte onlar inanmış değiller-dir."[40]

44. "Doğrusu Biz içerisinde doğruya rehberlik ve nur bulunan Tevrat'ı indirdik. Kendisini Allah'a teslim etmiş peygamberler, Yahudi olanlara onunla ve Rabbe kul olanlar, bilginler de Allah'ın Kitabından elde mahfuz kalanla hükmederlerdi. Onlar Tevrat'a şahittiler. O halde insanlardan korkmayın, Benden korkun, ayetlerimi az bir değerle değiştirmeyin; Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar kafirlerdir."[41]

45. "Orada onlara cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe dişle ve yaralara karşılıklı ödeşme yazdık. Kim hakkından vazgeçerse bu, onun günahlarına keffaret olur. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar zalimlerdir."[42]

[39] Ey Muhammed, bunlar sürekli yalan dinleyen haram yiyicilerdir. Hep haram yerler, haram derler onlar. Onlar senden aralarında hükmetmeni istediklerinde, sen hüküm verip vermemede serbestsin. Onların seni fitlemelerinden sakın. Çünkü onlar ne senin için, ne de ümmetin için iyi şeyler düşünmezler. Aralarında hükmedecek olursan, adaletle hüküm ver. Zira Allah adaletli olanları sever.

Ayette geçen 'suht' kelimesi haram demektir. İbn Mesud, onun rüşvet olduğunu söyler. Bu tinette olanların Allah nasıl kalbini arındırsın ki?! Böylelerinin nereden dualarına icabet etsin ki?!

[40] Bu, onların bozuk görüşleri ve çirkin emellerine karşı bir reddiyedir. Çünkü onlar Kitabın doğrularına inanmayı bırakıp onu tahrif ettiler, kelimelerinin yerlerini değiştirdiler, onun hükümlerinden yan çizdiler.

[41] İnsanlığı doğru yola ulaştırman için sana Kur'anı indirdiğimiz gibi, Yahudileri doğru yola ulaştırması için Musa'ya da Tevratı indirdik. Onlara düşen Hz. Musa'ya uymalarıydı. Ne ki, onlar Allah'ın gazabına uğrayıp Musa'ya başkaldırdılar, Harun'a karşı geldiler, peygamberlerini katlettiler, emredildikleri gibi Tevratla hükmetmediler. Sonunda hem saptılar, hem de saptırdılar.

Bu ayette Cenab-ı Hak, Allah'ın ayetlerini az bir paha ile satanları kınamaktadır. Ayette sözkonusu edilen az bir paha, dünya ve dünyalıktır. Evet onlar, Allah'ın indirdiği ile hükmetmediler. Halbuki, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, kafirlerin ta kendileridir. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyip göz göre göre onu terkedenler, yahut bile bile zulmedenler, işte onlar inkarcılardır.

Söz buraya gelmişken, günümüz İslam toplumu üzerinde bir nebzecik durmamız gerekir: AllahTeâlâ, kendilerine indirilen Kitabı bırakıp onunla hükmetmeyen İsrailoğullarının küfrüne hükmetmiştir. Buna göre, Kur'ân ile hükmetmeyen İslam ümmetinin durumu ne olur? Halbuki Yüce Mevla, şöyle buyurmaktadır. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar kafirlerdir. Bir sonraki ayette Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar zalimlerdir, buyuruyor. Ardından da Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar fasıklardır, buyurmaktadır. Her ne kadar bu ayetler, Kitap ehli hakkında inmiş de olsalar; bizler Allah'ın indirdiği ile hükmetmediğimiz zaman bundan sorguya çekilmeyecek miyiz?!

Doğru ve tutarlı bir anlayış, inanılması gereken gerçeğin Hz. Muhammed ve onun halifelerinin inandıklarının ta kendisi olduğunu kabul eder. Çünkü İslam toplumu, Allah'ın kitabını bırakıp tağutun hükmüne boyun eğmekle çok büyük bir cürüm işlemiştir.

Doğrusu günümüzün sorunu, Allah'ın kitabıyla hükmetmeyen içimizdeki yetkililerin durumunun ne olacağıdır?

Kurtubî, ayetin bütünüyle kafirler hakkında indiğini söyler. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, VI, 190.)*

Berâ b. Âzib, İbn Abbas, Hasen Basrî ve başka ilim adamlarına göre ise ayet, Kitap ehli hakkında inmiştir, ama ayetin hükmü bizim için de geçerlidir. Abdürrezzak ise, bu ayetler İsrailoğulları hakkında inmiştir, Allah bu ümmet hakkında da bu ayetleri uygun görmüştür, der. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 61.)*

[42] Bu ayet de Yahudileri kınayıp paylayan ayetlerdendir. Çünkü onların yanında cana can diyen Tevrat vardı. Buna rağmen onlar bile bile ve inatla onun hükmüne karşı çıkıyorlardı. Cenab-ı Hak, hükmünü açıklıyor: Bir cana kıyan, buna karşılık öldürülür. Birinin gözünü çıkaranın, gözü çıkarılır. Birinin burnunu kıranın burnu kırılır. Bir kimsenin dişini sökenin dişi sökülür. Yaralamalarda da karşılıklı ödeşme vardır. Kim de bağışlayıp hakkından vazgeçerse, bu bağışlamasına karşılık Allah katında ona mükafat vardır.

Yine Yüce Rabbimiz, Allah'ın ölçülerine karşı çıkıp başka yasalarla hükmeden kimselerin zalimler olduğunu açıklıyor. Çünkü onlar, Allah'ın hakimiyetini kabullenmeyenlerdir.

Allah'ın kitabının hükmüne başvurmayan bir müslüman, kendine zulmetmiştir. Böyle bir kimse inkarla nitelendirilir. Zaten kötülük ve küfür isyandan başka bir şey değildir. Ayetlerde küfür, zulüm ve fısk tek manada kullanılmıştır. Bir görüşe göre, küfür inançla ilgili konularda; fısk, ibadetlerle ilgili konularda; zulüm ise, sosyal ilişkilerde sözkonusudur. Bu yüzden zalim ve fasık iman çerçevesi içerisinde tutulmuştur; kafir ise, bu dairenin dışındadır.

Yüce Rabbimiz, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenleri zalimler diye nitelemiştir. Çünkü onlar, Allah'ın adalet ve eşit muameleyi emrettiği işlerde mazlumlara acımayıp haksızlık yapan kimselerdir.

Peygamberimiz @, şöyle buyurur: "Zalim de olsa, mazlum da olsa kardeşine yardım et." Dediler ki, ey Allah'ın Rasülü, mazluma yardım etmeyi anladık ta; zalime nasıl yardım edebiliriz?! Buyurdu ki: "Ona da, zulmünü engelleyerek yardım edin." *(Buharî, Mezâlim 4; İkrah 7; Ahmed, III, 99, 201; Tirmizî, Fiten 68.)*

Ubâde b. Sâmit bu konuda şöyle der: "Bir kimse kendisini yaralayan bir kişiyi bağışlarsa, bu bağışlaması kadar Yüce Allah onun günahlarını örter." Kim kardeşini bağışlar ve onun kendisine yaptıklarını görmezden gelirse, bu o kişinin günahlarının bağışlanmasına neden olur.

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
مِنَ التَّوْرَاةِ ۖ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَاةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾
وَلْيَحْكُمْ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فِيهِ ۚ وَمَن لَّمْ يَحْكُم
بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٧﴾ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا
عَلَيْهِ ۖ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ
فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم
بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾ وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَن بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ
إِلَيْكَ ۖ فَإِن تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُم بِبَعْضِ
ذُنُوبِهِمْ ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾ أَفَحُكْمَ
الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

١١٧

46. "Onların izi üzerine arkalarından Meryem oğlu İsa'yı, ondan önce gelmiş bulunan Tevrat'ı doğrulayarak gönderdik. Ona, yol gösterici, aydınlatıcı olan ve önünde bulunan Tevrat'ı doğrulayan İncil'i sakınanlara öğüt ve yol gösterici olarak verdik."[43]

47. "İncil sahipleri Allah'ın onda indirdikleri ile hükmetsinler. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar fasık olanlardır."[44]

48. "Kuran'ı, önce gelen Kitabı tasdik ederek ve ona şahit olarak gerçekle sana indirdik. Öyleyse Allah'ın indirdiği ile aralarında hükmet; gerçek olan sana gelmiş bulunduğuna göre, onların arzularına uyma! Her biriniz için bir yol ve bir yöntem kıldık. Eğer Allah dileseydi sizi bir tek ümmet yapardı, fakat bu, verdikleriyle sizi denemesi içindir. O halde iyiliklerde yarışın. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O, ayrılığa düştüğünüz şeyleri size bildirir."[45]

49. "O halde, Allah'ın indirdiği ile aralarında hükmet, Allah'ın sana indirdiği Kuran'ın bir kısmından seni vaz geçirmelerinden sakın, heveslerine uyma; eğer yüz çevirirlerse bil ki, Allah bir kısım günahları yüzünden onları cezalandırmak istiyor. İnsanların çoğu gerçekten fasıktırlar."[46]

50. "Cahiliye devri hükmünü mü istiyorlar? Yakınen bilen bir millet için Allah'tan daha iyi hüküm veren kim olabilir?"[47]

[43] O müslûman peygamberlerin ardından Biz, Meryem oğlu İsa'yı gönderdik. Önündeki Tevratı tasdikleyerek ve içindekilerle hükmederek geldi Hz. İsa. Ona da Biz, İncili verdik Yol gösterici bir rehber ve ışık kaynağı olan İncili. Tıpkı rehber ve nur olan Tevrat gibi. Her ikisi de, şüphe ve tereddütleri aydınlatıyor, dönemlerindeki proplemleri çözüyordu.

Burada Cenab-ı Hak, Hz. İsa'nın önemli temel prensiplerinden birine dikkat çekiyor. O, Allah'ın öğretilerinden ayrılmış İsrailoğullarının gidişatını düzeltmek için gelmişti. O, İncili bildiği gibi, Tevratı da biliyor ve onlara öğretiyordu. Tevratın belirlediği ölçülerdeki helal ve haram, İncildeki helal ve haramın aynısıydı. Tevrat ehlinin kendilerine indirilenlerle hükmetmelerinin emredildiği gibi, İncil ehli de kendilerine indirilenleri yürürlüğe koymakla yükümlü tutulmuşlardır. Nitekim Yüce Mevla şöyle buyurararak bu emri tekrarlıyor.

[44] İncil ehli de, kitaplarındaki hükümleri kabul edip gereklerini yerine getirsinler Fasık, Allah'a itaatten yan çizerek hakkı terkeden kimsedir. Yukarıda da söylediğimiz gibi, her ne kadar bu ayet Hristiyanlar hakkında inmiş olsa bile, şu genel kurala göre ayetin hükmü bu ümmeti de kapsar· "Sebebin özel olması, hükmün genel olmasına engel değildir. Sebebin özel oluşuna değil, hükmün genel oluşuna itibar edilir."

Yüce Rabbimizden dileğimiz, yetkililerimizi Allah'ın tevhid sözü en yüce olana kadar, Allah'ın hükmü ile hükmetme konusunda onlara yardımcı olmasıdır.

[45] Ey Muhammed, şüphesiz Biz, senden önceki Peygamberlere de Kitap indirdik. Onlar da toplumlarını müjdeleyip uyardılar. Güçleri yettiğince Allah uğruna cihad ettiler. Biz sana da ihsan ettik. O halde, sana uyan, sana indirdiğimiz Kur'ânı kabul eden ümmetin arasında Allah'ın yasalarıyla hükmet. Onlara, Kur'ânın, önceki tüm kitaplar üzerine şahit olduğunu açıkla. Çünkü Kur'ân emindir, getirdiği gerçeklerle senden önceki kitapları koruyup kollayan bir kitaptır.

Kur'ân-ı Kerim, Tevrat ve İncilin de Allah katından geldiğinin belgesidir. Yahudi ve Hristiyanların katında, Tevrat ve İncildeki prensiplerin Kur'ândakilere ters düştüğünü savunan hiç kimse yoktur. Durum böyle olunca, Kur'âna inanmayan kendine yazık etmiş olur.

Ey Muhammed, sen onların tutkularına uyma. Onların arzularına uyup peşlerinden gitme. Çünkü onlar senin ve ümmetinin yok olmasını isterler. Onların kitaplarında onlar için bir yol ve yöntemleri vardır. Senin kitabında da senin için bir yol ve yöntem vardır. Öyleyse sen, Kur'ânın gelişi ile yürürlükten kaldırılmış olan Yahudi ve Hristiyanların yol ve yöntemlerine uyma. Çünkü bu onlardan asla kabul edilmeyecektir. Ahirette de onlar, zarara uğramış kimseler olarak geleceklerdir.

Eğer Allah dileseydi sizi bir tek ümmet yapardı. Ama o, sizi sınamak istedi. O sınavdan başarı ile çıkanları büyük bir mükafatla ödüllendirmek için. Gelmesinde hiç bir şek ve şüphe olmayan kıyamet günü geldiğinde O, anlaşmazlığa düştüğünüz konularda aranızda hükmünü verecektir. O gün, büyük kazanç sahipleri, aralarında hiçbir fark gözetmeden tüm peygamberlere inanan, Kur'ânın hükmüne boyun eğip ondan razı olan kimseler olacaktır. Kıyamet, yaptıklarımızın herbirimize bildirileceği ve anlaşmazlığa düştüğümüz şeylerin iç yüzünün açıklanacağı buluşma günümüzdür bizim.

[46] Yukarıda geçen Allah'ın ölçülerine uymayan ve Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen Yahudi ve Hristiyanların arzularına uymama konusunda ikinci kez uyarı gelmiştir.

Ey Muhammed! Kur'ân-ı Kerimdeki Allah'ın bir kısım ölçü ve yasaları konusunda seni saptırmalarından sakın! Eğer onlar senden yüz çevirirler ve sana kulak asmazlarsa, bil ki Yüce Allah bir kısım günahları sebebiyle onları cezalandırmak istemektedir.

Yine bil ki ey Muhammed, insanların çoğu yoldan çıkmış, Rablerine itaatten ayrılmış, gerçeği terketmiş fasık kişilerdir. Aldırma onlara. Onlardan dolayı üzülme. Elbette eninde sonunda iş Allah'a kalacak ve Allah onların cezalarını verecektir. Nitekim Yüce Yaratan şöyle buyuruyor: "Sen ne kadar üstüne düşersen düş, insanların çoğu iman edecek değildir." *(12 Yusuf 103.)* "Yeryüzündekilerin çoğuna uyacak olursan, onlar seni Allah'ın yolundan saptırırlar." *(6 Enam 116.)*

[47] vet onlar İslamdan sapıp Kur'ânın hükmünün dışında bir hüküm istiyorlar. Cenab-ı Hak, cahiliye hükmünü mü istiyorlar, derken başka bir kelimeyi değil de, özellikle bağy kökünden bir kelimeyi kullanmıştır. Çünkü bu kök içerisinde zulüm ve taşkınlık (bağy) anlamları da vardır. Bununla, onların cahiliye hükmünü isteme kötülüklerinin arka planındaki kötülüğe işaret etmek istemiştir. Yoksa onlar cahiliye hükmünü mü arıyorlar?

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ ٱلۡيَهُودَ وَٱلنَّصَٰرَىٰٓ أَوۡلِيَآءَۘ بَعۡضُهُمۡ
أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٖۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمۡ فَإِنَّهُۥ مِنۡهُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ٥١ فَتَرَى ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ يُسَٰرِعُونَ فِيهِمۡ يَقُولُونَ
نَخۡشَىٰٓ أَن تُصِيبَنَا دَآئِرَةٞۚ فَعَسَى ٱللَّهُ أَن يَأۡتِيَ بِٱلۡفَتۡحِ أَوۡ أَمۡرٖ مِّنۡ عِندِهِۦ
فَيُصۡبِحُواْ عَلَىٰ مَآ أَسَرُّواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ نَٰدِمِينَ ٥٢ وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓاْ أَهَٰٓؤُلَآءِ ٱلَّذِينَ أَقۡسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ إِنَّهُمۡ لَمَعَكُمۡۚ حَبِطَتۡ
أَعۡمَٰلُهُمۡ فَأَصۡبَحُواْ خَٰسِرِينَ ٥٣ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَن يَرۡتَدَّ مِنكُمۡ
عَن دِينِهِۦ فَسَوۡفَ يَأۡتِي ٱللَّهُ بِقَوۡمٖ يُحِبُّهُمۡ وَيُحِبُّونَهُۥٓ أَذِلَّةٍ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ
أَعِزَّةٍ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ يُجَٰهِدُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوۡمَةَ
لَآئِمٖۚ ذَٰلِكَ فَضۡلُ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٥٤
إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ
وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُمۡ رَٰكِعُونَ ٥٥ وَمَن يَتَوَلَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ فَإِنَّ حِزۡبَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلۡغَٰلِبُونَ ٥٦ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ
ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ دِينَكُمۡ هُزُوٗا وَلَعِبٗا مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِن
قَبۡلِكُمۡ وَٱلۡكُفَّارَ أَوۡلِيَآءَۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ٥٧

وَإِذَا

51. "Ey İnananlar! Yahudileri ve Hristiyanları dost olarak benimsemeyin, onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onlara dost olursa o da onlardandır. Allah zulmeden kimseleri elbette doğru yola eriştirmez."[48]

52. "Kalplerinde hastalık olanların, 'Bize bir felaket gelmesinden korkuyoruz' diyerek onlara koştuğunu görürsün. Olur ki Allah bir zafer verir veya katından bir emir getirir de kalplerinde gizlediklerinden ötürü içleri yananlara dönerler."[49]

53. "İnananlar, 'Sizinle beraber olduklarına bütün güçleriyle Allah'a yemin edenler bunlar mıdır?' derler. Onların amelleri boşa gitmiş ve kaybeden kimseler olmuşlardır."[50]

54. "Ey İnananlar! Sizden kim dininden dönerse bilsin ki, Allah, sevdiği ve onların O'nu sevdiği, inananlara karşı alçak gönüllü, inkarcılara karşı onurlu, Allah yolunda cihat eden, hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın dilediğine verdiği bol nimetidir. Allah her şeyi kaplar ve bilir."[51]

55. "Sizin dostunuz ancak Allah, O'nun peygamberi ve adamakıllı namaz kılan, zekat veren ve rüku eden müminlerdir."[52]

56. "Kim Allah'ı, Peygamberini ve inananları dost edinirse bilsin ki, şüphesiz Allah'tan yana olanlar üstün gelirler."[53]

57. "Ey İnananlar! Kendilerine sizden önce kitap verilenlerden, dininizi alaya ve eğlenceye alanları ve inkarcıları dost olarak benimsemeyin. İnanıyorsanız Allah'tan sakının."[5

48 Cenab-ı Hak, bizleri Yahudi ve Hristiyanları dost olarak benimsemekten sakındırmaktadır. Biz kendi şeriatimize rağmen, ne zaman onlara yönelsek, onlar asla bize inanmayacaklar ve bizi kabullenmeyeceklerdir. Belki onlardan çok azı hariç tutulabilir. Ama bu az da, ümmetin geleceği ile ilgili bir tehlike oluşturabilir.

Yüce Mevla, Yahudi ve Hristiyanların birbirlerinin dostları olduğunu bize bildiriyor. Ne var ki, müslümanlar iş başına geldiklerinde, müslümanları kendilerine dost edinmek onlara ağır gelebilmektedir.

İşte bu yüzden müslümanlara düşen, bu konuda son derece dikkatli ve uyanık olmaktır. Çünkü aldatıcı bir söz yahut vad onları aldatıp tuzağa düşürebilir. Çünkü kitap ehlinin gönülleri, müslümanlardan başkalarına yatkın kılınmıştır.

Yahudi ve Hristiyanlardan inkarcılarla hemdem olanlar ve Allah ve Rasülüne başkaldıranlarla birlikte olanlardan hiçkimsenin hiçbir mazeretini Allah kabul etmeyecektir. O Allah'ın gazabına uğramış ve yoldan çıkmışları dost edinenlerin ileri süreceği hiçbir gerekçe, Allah katında geçerli olmayacaktır.

Nitekim aynı konuda Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Müminler, müminleri bırakıp ta kafirleri dost edinmesinler." *(3 Alu İmran 28.)* "Ey İnananlar! Sizden olmayanı sırdaş edinmeyin." *(3 Alu İmran 118.)*

49 Burada Yahudi ve Hristiyanlarla dostluk kurup onlara sevgi besleme konusunda birbirleriyle yarışan bir grup var. Bunlar bu konuda bir takım çürük delilleri gerekçe olarak ileri sürüyorlar. Bu gerekçelerden biri, günün birinde müslümanların başına gelebilecek bir felaketten onların da etkilenme endişeleridir. Kitap ehline koşmakla onlar, güya kendilerini güvenceye almış olmaktadırlar. Zira onlar Kitap ehlinin yandaşlarıdırlar. Bunun gibi, çağımızda ortaya çıkan onlarla bunlar arasında dost ve yandaş olma nedenleri vardır. Bunlar, çeşitli şekillerde kendini gösterirler. Çıkar sağlama, karşılıklı mal değişimi, kimi zaman da fikir alış-verişinde bulunma gibi. Bunların hepsi ayetin genel hükmünün içerisine girmektedir.

Ayette sözkonusu edilen zafer (fetih), Mekke fethidir. Hakimiyetin müslümanlara geçerek başkalarıyla tamamen yolların ayrılmasıdır da denilmiştir. Allah'ın katından gelecek emir ise, Kitap ehline konulan cizyedir. Cizye konulunca, kitap ehline dostluk besleyenler yaptıklarına pişman olurlar. Çünkü onlara, hiçbir şey gelmemekte, hiçbir gerekçe onlardan bunu defedememektedir. Böylece onlar kötülük ve zararın tam içerisine düşmüş olurlar. İnkarcıların müslümanlara karşı zafer kazandıklarında kendi başlarına gelecek felaketten korkmalarına karşılık olarak inkarcıların zillete düçar olup kitap ehli de cizyeye mahkum edilince felaket onları da bulur. Böylece onlar her iki halde de hüsranda olurlar. Çünkü onlar kendilerine göre bir takım hesaplar yapıp bir yol tuttular, ama tarafları doğru bir biçimde değerlendiremediler. Onların tuttuğu yol açıkça korkaklık ve nifaktır.

50 Müminler, kitap ehline dostluk gösterisinde bulunan münafıkların durumuna şaşarak soruyorlar: Gerçekten onlar bütün güçleriyle Allah'a yemin ediyorlar. Bizimle beraberler ve bizim yardımcılarımız iken nasıl oluyor da, bizim düşmanlarımıza dost olabiliyor, onlarla bir arada yaşayıp onlara destek olabiliyorlar?!

51 İnandıktan sonra Allah'a ihanet edip gerisin geriye küfre dönenler için ilahî bir tehdit ve uyarıdır bu. Gerçekten onlar, dünyada da zarara uğramışlardır ahirette de. Onlar dinden dönmekle, Allah'a, Rasülüne ve müminlere hiçbir zarar veremezler.

Elbette Yüce Allah, kendisine ihanet ederek dininden dönen bir toplumun yerine bir başka toplum getirmeye kadirdir. Hem de o gelecek olanlar, öncekilerden daha hayırlı, daha güçlü ve daha doğru yolda olurlar. Onları hiçbir şey Allah'a kulluktan alıkoyamaz. Onlar kardeşlerine karşı son derece alçak gönüllü, düşmanlarına karşı da sert ve onurlu olurlar. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Muhammed Allah'ın elçisidir. Onunla beraber olanlar inkarcılara karşı çetin, kendi aralarında ise son derece merhametlidirler." *(48 Feth 29.)*

Elbette Yüce Yaratıcı, onlar gibisini getirmeye kadirdir. Kendisini seven ve O'nun da sevgisini kazanmış bir toplum. O'nun affını ve yardımını dileyerek düşmanlarına karşı savaşan bir toplum. Allah'tan başka hiç kimseden korkmayan, canları, malları ve çoluk çocuklarıyla O'nun yolunda çarpışan bir toplum. işte onlar, hiçbir kınayıcının kınamasına aldırmayan Allah'ın has kullarıdır. Yeryüzünde hiçbir güç, onları Allah'a kulluktan alıkoyamaz.

52 Cenab-ı Hak, müminlerin gerçek dostunun Allah olduğunu bildiriyor. Kimin dostu Allah olursa, artık dünya ve ahiretin sahibi o olur. Öyleyse ey müslümanlar, iyi bilin ki, Muhammed'e ve ona indirilen kitaba ➡

➡ inananların gerçek *dostu Yüce Allah'tır, O'nun peygamberidir*, namazı adamakıllı kılan, zekatı veren, imkan bulunca hacceden, oruç tutan müminlerdir. Onlar, sürekli Allah ile bağlantılı olan erlerdir. Onların gönülleri, özleri, his ve duyguları tamamıyla Allah'ın huzurunda huşu içerisinde dopdoludur sürekli. Onlar gizlide açıkta hep *O'nun rızasını gözetirler*.

[53] *Evet, kim* Allah, Rasülü ve müminlerin dostluğuna *razı olursa*, o kişi kurtuluşa ermiş, dünya ve ahirette yardıma mazhar olmuştur. Kim de Allah yolundan uzaklaşırsa, o kimse dünyasını da kaybetmiştir, ahiretini de. Bilinsin ki, Allah'ın yolu doğru yoldur. Yerde ve gökte bulunan hiçbir şey kendisinden gizli kalmayan *Allah ne yücedir! Allahım, bizleri kurtuluşa erenlerden eyle! Bizleri* dosdoğru yoluna eriştir. Kendilerine nimet verdiğin kişilerin yoluna. Gazaba uğramışların ve sapıkların yoluna değil!

[54] Ayet, temiz İslam şeriatini alay konusu yaparak onu oyun ve eğlence edinen Kitap ehli ve müşrikleri dost edinmenin çirkinliğini ortaya koymaktadır. Ayet, Allah'ın dini İslama uymak şöyle dursun, onunla dalga geçen kafir ve münafıkların hile ve tuzaklarından müminleri sakındıran ilahî *bir çağrıdır*. İşte onlar müslümanların içerisinden *bir grup* münafık ve Kitap ehlinden bir grup keferedir. Çağımızda çokça görülen ateistler de bunlara dahildir. Onlar, Allah'ın kitabını bırakıp tağutun hükmüne boyun eğiyorlar. Allah'ın *kitabını okusalar* bile, onun hüküm ve öğretilerini yürürlükten *kaldırıyorlar. Halbuki*, bu konuda *onların* kitabı okumaları değil, onun gereklerini yerine getirmeleri önemlidir. Çünkü Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kafirlerin, zalimlerin ve fasıkların ta kendileridir.

O halde ey insanlar, Allah'tan sakının. Eğer Allah'ın yasalarına ve O'nun hanif dini İslama gönülden inanıyorsanız, sizin ve dininizin düşmanlarını dost edinmeyin.

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَوٰةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَٰبِ هَلْ تَنقِمُونَ مِنَّآ إِلَّآ أَنْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ
وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَٰسِقُونَ ﴿٥٩﴾ قُلْ
هَلْ أُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِندَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ
وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّٰغُوتَ أُوْلَٰٓئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَآءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَإِذَا جَآءُوكُمْ قَالُوٓا ءَامَنَّا
وَقَد دَّخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِۦ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦١﴾
وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسَٰرِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَٰنِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ
لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْهَىٰهُمُ الرَّبَّٰنِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ
عَن قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾
وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ
يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَآءُ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُم
مَّآ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طُغْيَٰنًا وَكُفْرًا وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَٰوَةَ
وَالْبَغْضَآءَ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَٰمَةِ كُلَّمَآ أَوْقَدُوا نَارًا لِّلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا
اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

58. "Namaza çağırdığınızda onu alay ve eğlenceye alırlar. Bu, onların akıl etmeyen bir topluluk olmasındandır."[55]

59. "De ki, 'Ey kitap ehli! Allah'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inanmamızdan ve çoğunuzun fasık olmasından ötürü mü *bizden hoşlanmıyorsunuz?*' "[56]

60. " 'Allah katında bundan daha kötü bir karşılığın bulunduğunu size haber vereyim mi?' de, Allah kime lanet ve gazap ederse, kimlerden maymunlar, domuzlar ve tağuta kullar kılarsa, işte onlar yeri en kötü ve doğru yoldan en çok sapmış olanlardır."[57]

61. "Size geldiklerinde 'İnandık' derler, oysa yanınıza inkarcı olarak girmiş ve yine inkarcı olarak çıkmışlardır. Gizlemekte olduklarını Allah daha iyi bilir."[58]

62. "Onlardan çoğunun günaha, haksızlığa ve haram yemeğe koşuştuklarını görürsün. Yaptıkları ne kötüdür!"[59]

63. "Rabbe kul olanlar ve bilginlerin onlara günah söz söylemeyi ve haram yemeyi yasak etmeleri gerekmez miydi? Yapmakta oldukları ne kötüdür!"[60]

64. "Yahudiler, 'Allah'ın eli sıkıdır' dediler; dediklerinden ötürü elleri bağlansın, lanet olsun. Hayır, O'nun iki eli de açıktır, nasıl dilerse sarf eder. And olsun ki, sana Rabbinden indirilen sözler onların çoğunun azgınlığını ve inkarını artıracaktır. Onların arasına kıyamete kadar sürecek düşmanlık ve kin saldık. Savaş ateşini ne zaman körükleseler Allah onu söndürür. Yeryüzünde bozgunculuğa koşarlar. Allah bozguncuları sevmez."[61]

55 İşte o azgınların özelliklerinden biri de, namaza çağrı demek olan ezanı işittiklerinde kalblerinin ve yüzlerinin kapkaranlık oluvermesidir. Kin ve öfke ile dopdolu olarak Hakkın çağrısı ile dalga geçerler. Allah'ın rahmetinden uzak olsun onlar!

56 Ey Muhammed, o kitap ehlinden olup dininizi oyun ve eğlence konusu yapanlara de ki, Bizlerin Allah'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inanmamızdan başka bir ayıbı, kusuru mu var da bizden hoşlanmıyorsunuz? Oysa, bunlar ayıp ve eksiklik değil, bir meziyettir. Siz Allah'a ve O'nun yüce katından bize indirilenlere inanmayı mı kabullenemiyorsunuz? Daha önce Musa'ya ve İsa'ya da aynı şeyler indirilmedi mi? Siz bilmiyor musunuz, Hz. Muhammed'e vahyeden bir Allah'tan başkası değildir. Ki O, Musa'ya Tevratı, İsa'ya İncil'i indirendir. Sız bilip dururken gerçeği niçin örtbas ediyorsunuz? Siz bütün bunları çok iyi biliyorsunuz, ama Allah'ı ve peygamberlerini yalanlama sizin ruhunuza işlemiş. Sizler, Hz. İsa'nın Allah'ın kulu ve peygamberi olduğunu bilip dururken neden onu inkar ettiniz? Aynı şekilde Hz. Muhammed'in de Allah'ın kulu ve rasülü olduğuni bilip duruyorsunuz, o halde neden inkar ediyorsunuz? Doğrusu kıyamet geliyor! O gün geldiğinde rezil rüsvay olacaksınız. Kurduğunuz plan ve tezgahlarınız size hiçbir şey sağlayamayacak, siz sapık bir yol ve çok kötü bir konumda olacaksınız. Sizin cehennemden başka bir alternatifiniz de olmayacak. Orada imdat çağrılarınıza da cevap veren bulunmayacaktır.! Bu dine öfkeniz neden sizin?! Niçin inkar ediyorsunuz onu? Dalga geçecek onda ne buldunuz, hangi ayıbını ve hangi eksikliğini gördünüz siz onun?!

57 Size, yarın kıyamet günü Allah katında, sandığınızdan çok daha kötü bir şekilde cezalandırılacakları size bildireyim mi? Onlar sizsiniz siz. Allah'ın rahmetinden uzaklaşıp lanetine uğrayanlar, Allah'ın hiç bir zaman hoşnut olmayacak şekilde kendilerine kızdıkları, ve O'nun maymun ve domuzlara çevirdikleri sizlersiniz.

Tefsirciler, maymunlara çevrilenlerin, Cumartesi yasağını çiğneyenler; domuzlara çevrilenlerin ise, Hz İsa'ya indirilen sofrayı inkar edenler olduklarını söylemişlerdir. Tağuta tapanların ise, buzağıya tapanlar olduğu söylenmiştir. Bir başka görüşe göre tağut, din baronlarıdır. Allah'a isyan konusunda kim birine itaat ederse, o ona kul olmuş olur. İşte onlar en kötü konumda olanlardır. O maymun ve domuzlara dönüştürülenler en kötü yerdedirler. Çünkü onların yeri cehennem ateşidir. İnananlar ise öyle değildir, onların yer ve konumları kötü değildir. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, VI, 236.)*

58 Gerçekten de, fısk bataklığı içerisindeki Yahudilerin düşük huylarından biri de, İslam ve hakikat ehlinin yanına onların 'inandık' diyerek gelmeleridir. Onlar, Allah'a, kitaplarına ve peygamberlerine inandıklarını ileri sürerler. Ama onlar, yalancı sahtekarlardır. İnananların yanına sahtekar bir biçimde girdikleri gibi, aynı şekilde onların yanından çıkar giderler. Allah ve peygamberine olan inkar ve küfürlerinde inatla direnir dururlar. Ama Yüce Allah, onların özlerini ve içlerinde gizlediklerini çok iyi bilir. Onların biriktirip yığdıkları dünyalıkların kulları olduğunu ve hiçbir zaman hayra yönelmeyeceklerini çok iyi bilir. Evet, onlar düşmanlık ve kin karanlıklarına batmış kimselerdir. Ne kötüdür, onların yaptıkları! İç dünyaları küfre dönük olduğu halde, müminlere karşı mümin olduklarını ileri süren münafıkların özelliği işte budur.

59 Evet, onlar hep günah, isyan, haram işlemeye, haram yeyip insanlara düşmanca tavır takınmaya koşturur dururlar. Ne çirkindir onların işledikleri ve ne kötüdür onların taşkınlıkları!

60 İbn Abbas, Kur'ânda bu ayetten daha sert bir biçimde kınayan başka bir ayetin bulunmadığını söyler. Dahhak ise, bana göre bu ayetten daha dehşet verici başka bir ayet yoktur, der.

Ayetin anlamı şöyledir: O Rabbanî, yani ilim adamları ile idarecilerin ve din adamlarının sizleri, işlemekte olduğunuz her türlü günah, isyan, yalan, yalan yere yemin ve haram yemekten sakındırmaları gerekmez miydi? Ne çirkindir onların bu suskunlukları ve kayıtsız kalmaları!

Burada, ayetin tefsiri ile ilgili olarak İmam Razî'nin şu orjinal bakış açısını aktarmamız yerinde olacaktır:

"Yüce Allah, Kitap ehli bilginlerinin halkı günahlardan sakındırmamalarını yadırgamış ve bunu onlara yakıştıramamıştır. Bu, kötülükten sakındırmayan kişinin, onu işleyenle aynı yerde olduğunu gösterir. Çünkü Cenab-ı Hak, bu ayette her iki kesimi de aynı ifade ile kınamış ve yapmakta oldukları ne kötüdür, buyurmuştur."

"Hatta şunu da söylememiz mümkündür: Günahtan sakındırmayan kimsenin kınanması daha te'kidli gelmiştir. Çünkü Yüce Rabbimiz bir önceki ayette günah, düşmanlık ve haram yemeye koşturanlar için ➡

'Lebi'se mâ kânû ya'melûn' (Ne kötüdür işledikleri!) buyurmuştur. Ama O, kötülükten sakındırma görevini terkeden bilginler için ise 'Lebi'se mâ kânû yasnaûn' (Ne çirkindir yapmakta oldukları!) buyurmuştur. Sun' kökü, amel kökünden daha te'kidlidir. Şöyleki, bir amel, derinlemesine ve sürekli olursa 'sanat' diye adlandırılır. Dolayısıyla ayete göre cürmü işleyenlerin yaptıkları sürekli ve kalıcı olmayan bir eylem; ama o cürümden sakındırmayanların işledikleri kalıcı ve sürekli bir eylem olmaktadır. Nitekim realite de böyledir." *(Razî, Tefsîr, XII, 39.)*

Burada, insanlığın yararına seçilip çıkarılmış olan biz İslam toplumu için bir yönlendirme sözkonusudur. Evet, bu hayırlı ve yararlı Muhammed ümmetinden olmanın gereklerinden biri de, bizim iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma görevimizi üstlenmemizdir. Nitekim ümmet, yıllardan beri bu ilâhî misyonunu yerine getirmeyi bıraktı, işte o zaman kötülükler yayıldı, iyilerin kökü kesildi ve yıkım sözkonusu oldu.

Yıkım ve yok olma ile karşı karşıya gelişimizde, başımıza gelenleri yadırgamamız için hiç bir neden yoktur. Çünkü biz iyiliği yayma ve kötülükten sakındırma temel misyonundan fersah fersah uzaklaşmış bulunmaktayız.

Ayette, insanlara öğüt verip onları doğruya yönlendirme işini layıkıyle yerine getirmeyen kitap ehli için ilahî bir tehdit ve kınama sözkonusudur.

İbn Ebi Hâtim, Yahya b. Ya'mer'in şöyle dediğini bize aktarır: "Hz. Ali bir gün hutbe irad edip Allah'a hamdettikten sonra şöyle dedi: 'Ey insanlar! Sizden öncekiler günah işlemeleri ve Rabbânîler ve bilginlerin günahkarları sakındırmamaları nedeniyle helak olmuşlardır. Onlar günah işlemeyi sürdürünce ceza ve azaplar onları yakalayıverdi. Öyleyse sizler, sizden öncekilerin başına gelen şeyler sizin de başınıza gelmeden iyilikleri emredin, kötülüklerden sakındırın. Biliniz ki, iyilikleri emredip kötülüklerden sakındırma görevi ne rızkınızı keser, ne de ecelinizi yakınlaştırır." *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 74.)*

61 Yahudiler alçaklıkta o kadar ileri gittiler ki, sonunda Yüce Allah'ın şan ve şerefine yakışmayan şeyleri O'na söylediler. Haşa, Yüce Rabbimizin cimri olduğunu ileri sürdüler. Bu, onların Allah Teâla hakkında cehaletlerinden başka bir şey değildi. Çünkü o ileri sürdükleri şey, Yüce Mevlanın kemal sıfatlarına ve isimlerine yakışmıyor; O'nun bol bol veren ve ihsan eden oluşu ile hiç bağdaşmıyordu.

Sen şunu iyi bil ey Muhammed, Yahudiler sana bir takım tezgahlar kurmaktan geri durmayacaklardır. Çünkü onların kinleri had safaya ulaşmıştır. Zira onların içleri günah karanlıkları içerisinde bulunmaktadır.

Şöyle ki, Yüce Allah'ın Kur'ân-ı Kerimi sana indirmesi nedeniyle onlar seni çekememektedirler. Gönülleri sana olan haset ve kinle dopdoludur onların. Onların kin ve tasaları arttıkça artmıştır. Onların bu kin ve hasetlerine bir karşılık olarak, Biz de onların arasına kıyamete kadar sürecek bir düşmanlık ve kin saldık.

Evet, onlar kıyamet gününe kadar kin duymaya devam edeceklerdir. Ama Yüce Allah da onları çepeçevre kuşatmıştır. Onlar küfür, taşkınlık ve azgınlıklarını artırdıkça, Allah'da onlara, birbirlerine kinleşme ve düşmanlık beslemeyi musallat kılacaktır. Böylece onlar, katı kalplilikleri ve karanlık dünyaları ile kendi kendilerini yiyip bitireceklerdir.

Ve işte, asırlardır Yüce Rabbimizin vadi gerçekleşmektedir. Onlar ne zaman Allah'ın kitabı Tevrata karşı geldiler, Yüce Allah, onlara Buhtunnasır'ı musallat kılmıştır. Sonra onlar yine bozgunculuk yaptılar, Allah'da onlara Rumları, ardından da mecusileri, daha sonra da müslümanları musallat etmiştir. Hz. Peygamber döneminden ta günümüze kadar, ne zaman onlar iş başına geldiler ve güçlü devletler kurdularsa, Allah onları darmadağın etmiştir. Onlar ne zaman, müslümanlara karşı harp ateşini tutuşturmuşlarsa, Allah onu söndürmüştür. Onlar sürekli İslamı yok etmek için koştururlar. Bu onların en bariz fesatlarıdır.

Bugün bizler, bu nifakçı sahtekar güruhu yok etmek için, İslam birliğine ne kadar da muhtacız! O tağut kulları faizcileri, haram yiyicileri etkisiz hale getirmek, Beytü'l-Makdisi temizlemek için bu birliği acilen oluşturmak zorundayız. Bu bizim tüm her şeyimizle onlara karşı cihad etmemizle mümkündür. Çünkü onlar, yeryüzünün fesat kaynağıdırlar.

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْكِتَابِ اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَاَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اَقَامُوا التَّوْرٰيةَ
وَالْاِنْجِيلَ وَمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَاَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ
وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ اُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ
مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾ يَا اَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَ وَاِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾ قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ
لَسْتُمْ عَلٰى شَيْءٍ حَتّٰى تُقِيمُوا التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجِيلَ وَمَا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ
مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾
اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِؤُنَ وَالنَّصَارٰى
مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ اَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي اِسْرَائِيلَ
وَاَرْسَلْنَا اِلَيْهِمْ رُسُلًا كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوٰى
اَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

وَحَسِبُوا

65. "Şayet kitap ehli inanıp karşı gelmekten sakınsalardı, kötülüklerini örterdik ve onları nimet cennetlerine koyardık."

66. "Eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rablerinden kendilerine indirilenleri gereğince uygulasalardı, hem üstlerinden ve hem de ayaklarının altından nimete ermiş olurlardı. İçlerinde orta yolu tutan bir zümre vardır, çoğunun işledikleri ise kötüdür."[62]

67. "Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et, eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan korur. Doğrusu Allah inkarcı güruha yol göstermez."[63]

68. " 'Ey Kitap ehli! Tevrat'ı, İncil'i ve Rabbinizden size indirileni gereğince uygulamadıkça bir temeliniz olmaz' de. And olsun ki Rabbinden sana indirilen, Kuran, onlardan çoğunun azgınlık ve küfrünü artırır. Öyleyse kafirler için tasalanma."[64]

69. "Doğrusu inananlar, yahudiler, sabiîler ve hıristiyanlardan Allah'a ve ahiret gününe inanan, yararlı iş yapan kimselere korku yoktur, onlar üzülmeyecekler dir."[65]

70. "And olsun ki İsrailoğullarından söz aldık ve onlara peygamberler gönderdik. Nefislerinin hoşlanmadığı bir şeyle onlara her peygamber gelişte, bir kısmını yalanlarlar ve bir kısmını da öldürürlerdi."[66]

62 Şayet onlar Allah'a ve Rasülüne inanıp *yapageldikleri günah ve haramlardan sakınmış olsaydılar,* Biz onların sıkıntılarını giderir, muratlarına erdirirdik. Şayet onlar akıllarını kullanıp Allah'ın indirdiği gerçeklere kin ve hasetten arınmış temiz gönüllerle baksaydılar, Yüce Allah onların Muhammed ve ashabı hakkında irtikap ettikleri kusurlarını örtecek, Allah, Rasülü ve müminlerle savaşmaları neticesinde kazandıkları günahları bağışlayacaktı.

Ayetteki 'şayet onlar' ifadesi, onların Hz. Musa'nın peygamberliği konusunda da Allah'ın iradesine boyun eğmediklerini gösterir. Onlar Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderildiği sırada da aslında müslümanlar değillerdi. Ellerindeki Tevrat ve İncilde bilinen İslama ınanmış kişiler değillerdi onlar. İşte bu yüzden *Cenab-ı Hak, 'şayet onlar inanmış* olsalardı' buyurmuştur. Yani onlar Hz. Muhammed'den önce de inanmış kimseler değillerdi, sonra da. Eğer onlar inanmış kimseler olsaydılar, Biz onlara nimetlerimizi yağdırırdık. Onlar o nimetlerimizden hoş ve helal olarak yararlanırlardı. Adeta Allah'ın nimetine boğulurlardı onlar. Üstlerinden gelen nimetlerden yerler, ayaklarının altından fışkıran nimetlerden yerlerdi. Çünkü Ben, bol bol ve karşılıksız veren Allah'ım. Onların dediği gibi pintilik ve cimrilik Bana yakışmaz. Allah'a yakıştırdıkları şey sebebiyle, elleri tutulup Allah'ın rahmetinden uzak olasıcalar!

Daha sonra Cenab-ı Hak, onların içerisinden Necâşî, Selman ve Abdullah b. Selam gibi itidal sahibi kimselerin olduğuna işaret etmektedir. Evet onlar ölçülü ve dengeli kimselerdiler. Ne Hz. İsa ve ne de Hz. Muhammed hakkında, onlara yakışmayan bir şeyi söylemediler onlar.

İktisad, ölçülü olmak demektir.

Onların işledikleri ise kötüdür. Peygamberleri yalanlama, haram ve faiz yeme, kitapları tahrif etme kabilinden yapmakta oldukları şeyler ne çirkindir!

63 Ey Peygamber! Sana elçimiz Cebrailin getirdiği vahyi açıkla. Eğer bu görevi yerine getirmezsen, bu çok büyük bir günahtır. Çünkü Yüce Allah, Peygamberlerin önderi, kendisinin seçkin ve güvenilir bir elçisi olarak seni seçmiş ve seni bu görev için hazırlamıştır. Öyleyse ey Muhammed, kendin için düşmanlarından korkma. Çünkü sen Bizim korumamız altındasın. Şunu iyi bil ki, Yüce Allah, insanlara ve onlardan gelebilecek *kötülüklere karşı seni koruyacaktır.*

Bu ayetin tefsirinde Hz. Ayşe şunları söyler: "Hz. Muhammed'in, Allah'ın kendisine indirdiği herhangi bir şeyi gizlediğini iddia eden kimse gerçekten yalan söylemiş olur. Zira Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et, eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun." *(Buhârî, Tefsîr 5/7.)*

Bu ayet, Allah'ın şeriatinden hiçbir şeyi gizlememe konusunda, hem Peygamber için, hem de ümmeti için bir uyarı ve yönledirmedir. Allah'ın selamı üzerine olsun Hz. Peygamber, bu emre tutunmuş ve Allah'ın kendisine indirdiği tüm her şeyi açıklamış, bu konuda görevini layıkıyla yerine getirmiştir. Nitekim onun *emanete riayet ederek elçilik görevini hakkıyla yerine getirdiğine ümmeti ona tanıklık etmiştir.*

64 Cenab-ı Hak, Yahudi ve Hristiyanların Hz. Musa ve Hz. İsa'nın dininden hiçbir temel üzerinde olmadıklarını açıklamaktadır. Çünkü eğer onların yanında Tevrat ve İncildeki gerçeklerden biraz bir şeyler bile olsaydı, Hz. Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu bileceklerdi. Çünkü bu gerçek, onların ellerinde bulunan Tevrat ve İncilde yazılıydı. "Hani Meryem oğlu İsa, şöyle demişti: Ey israiloğulları! Doğrusu ben, size Allah'ın elçisiyim. Benden önceki Tevratı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici olarak geldim. Fakat o, kendilerine açık deliller getirince, 'bu apaçık bir büyüdür' dediler."

O halde ey Muhammed! Sen onlara tasalanma. Sen bil ki, Allah her şeye kadirdir.

65İman edenler, Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Hz. Muhammed'in O'nun elçisi olduğuna inananlardır. Onlar müslümanlardır. Onlar Hz. Adem'den itibaren Hz. Muhammed'e kadar gelen tüm peygamberlere inananlardır.

Yahudiler ise, Tevrat ehlidirler.

Sabiîler, Hristiyanlardan yahut mecusilerden bir gruptur. Onların Yahudi yahut mecusilerden bir grup olduğu da söylenmiştir.

Hristiyanlar, İncil ehlidirler.

➡ Tüm bu gruplar cehennemden kurtulma istiyorlarsa, onların Hz. Muhammed'e inanıp onun şeriatine uymaları ve Kitap ile Sünnetin gereğini yerine getirmeleri gerekir.

Hz. Muhammed'e uyup ona inen Kitap ve Sünneti doğrultusunda yaşayabilmek ise, Allah'a ve ahirete inanmak, salih ameller işlemekle mümkündür. Zira bu, bizzat Hz. Peygamberin çağrısıdır. Hz. Muhammed, ancak Allah'ın elçisidir. O, insanlara Rabbının emrini göstermek, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak ve salih amelleri onlara göstermek için gelmiştir. İşte tüm bu gruplar, eğer bunları yerine getirirlerse, ahirette onlar için endişelenecek bir durum yoktur. Onlar önceki gelenek ve inançlarını bırakmaları nedeniyle kaybettikleri için üzülmeyeceklerdir de.

66 Andolsun ki, Biz onlardan söz aldık. Buna göre onlar, Allah'tan başkasına kulluk etmeyeceklerdi. Şimdi sen ey Muhammed! İnkarcı güruh için üzülme, tasalanma. Doğrusu Biz onları uyardık, peygamberler gönderdik ve onlardan sözler aldık. Ama onlar bu sözlerini tutmayıp arzularına uydular. Tutkularını İlahî yasaların önüne geçirdiler. Onlardan arzularına uyanı alıp kabul ettiler, arzularına ters düşene ise karşı geldiler.

وَحَسِبُوٓا اَلَّا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ تَابَ اللّٰهُ
عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَث۪يرٌ مِنْهُمْ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذ۪ينَ قَالُوٓا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ
الْمَس۪يحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَس۪يحُ يَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ
اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبّ۪ي وَرَبَّكُمْ اِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ
حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوٰيهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِم۪ينَ
مِنْ اَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذ۪ينَ قَالُوٓا اِنَّ اللّٰهَ ثَالِثُ
ثَلٰثَةٍ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّٓا اِلٰهٌ وَاحِدٌ وَاِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا
يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ
﴿٧٣﴾ اَفَلَا يَتُوبُونَ اِلَى اللّٰهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَح۪يمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَس۪يحُ ابْنُ مَرْيَمَ اِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَاُمُّهُ صِدّ۪يقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ
اُنْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْاٰيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ اَنّٰى يُؤْفَكُونَ
﴿٧٥﴾ قُلْ اَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ
ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللّٰهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿٧٦﴾

71. "Bir fitne kopmayacağını sandılar, körleştiler, sağırlaştılar; sonra Allah tevbelerini kabul etti, yine de çoğu körleştiler ve sağırlaştılar. Allah, işlediklerini görür."[67]

72. "And olsun ki, 'Allah, ancak Meryem oğlu Mesih'tir' diyenler kafir oldular. Oysa Mesih, 'Ey İsrailoğulları! Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin; kim Allah'a ortak koşarsa muhakkak Allah, ona cenneti haram eder, onun varacağı yer de ateştir, zulmedenlerin yardımcıları yoktur' dedi."

73. "And olsun ki, 'Allah, üçün üçüncüsüdür' diyenler kafir olmuştur; oysa Tanrı ancak bir tek Tanrı'dır. Dediklerinden vazgeçmezlerse, and olsun onlardan inkar edenler elem verici bir azaba uğrayacaktır."

74. "Allah'a tevbe etmezler, O'ndan mağfiret dilemezler mi? Oysa Allah bağışlayandır, merhamet edendir."[68]

75. "Meryem oğlu Mesih sadece peygamberdir, ondan önce de peygamberler geçmiştir, onun annesi dosdoğrudur, her ikisi de yemek yerlerdi. Onlara ayetleri nasıl açıkladığımıza bir bak, sonra da bak ki nasıl yüz çeviriyorlar!"[69]

76. " 'Size zarar da fayda da veremiyecek, Allah'tan başka birine mi kulluk ediyorsunuz?' de. Allah hem işitir, hem bilir."[70]

[67] Onlar yapageldikleri şeyler sebebiyle, başlarına bir kötülük gelmeyeceğini sandılar. Oysa başlarına bir çok kötülük geldi. Onlar hakka karşı kör ve sağır kesildiler. O ahmaklar, sandılar ki, Allah onları cezalandırmayıp yaptıklarını yanlarına bırakacak. Allah'ın gazabına uğramayacaklarını sandılar. Yine onlar bir takım bela ve sıkıntılarla Allah'ın onları imtihana tabi tutmayacağını sandılar. Çünkü onlar 'Bizler Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz' dediklerinde aldanmışlardı. İşte bu yüzden körleşip sağırlaştılar. Allah'a verdikleri sözlerde durmadılar, ahidlerini bozdular. Sonra bir ara Allah'a döndüler, ama çok geçmeden yine hakka karşı körleşip sağırlaştılar Oysa Allah, yapıp ettiklerini görüp durmaktadır. Onların tüm herşeylerinden haberdardır O. Ve O, onları bu yaptıklarıyla cezalandıracaktır. O bir müddet imkan tanır, ama asla görmezden gelmez. Hiç kimsenin yaptıklarını yanına bırakmaz.

[68] "And olsun ki, onlar kafır oldular ." cümlesi, 'Mesih Allah'tır' diyenlerle; 'Allah üçten biridir' diyenlerin kafir olduklarını açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Hristiyanların inancına göre teslis (üçleme), baba, oğul ve ruhu'l-kudüsün birer ilah olduğu ilkesine dayanmaktadır. Cenab-ı Hak, 'oysa tanrı ancak bir tek Tanrı'dır' buyurarak onlara cevap vermektedir. Evet, ilah hiçbir zaman çoğalmaz ve artmaz. O, tektir, eşi ve ortağı yoktur. Oysa Hz. Mesih'in ancak Allah'ın kulu ve elçisi olduğu önceden onlara bildirilmişti. Onun daha beşikteyken konuştuğu ilk söz, 'Doğrusu ben Allah'ın kuluyum' cümlesiydi. O, hiçbir zaman 'Ben ilahım', yahut 'Ben Allah'ın oğluyum' diye bir şey söylememişti.

Eğer onlar bu yakıştırma ve uyduruk sözlerden vazgeçmezlerse, onlara hiç şüphesiz dünya ve ahirette acımasız bir azap dokunacaktır.

Ayetlerin sonunda Yüce Allah "Allah'a tevbe etmezler mi?" buyurarak onları kınamaktadır. Onlar Rablerinden günahlarının bağışlamasını isteyerek O'na dönmezler mi? Elbette O, çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

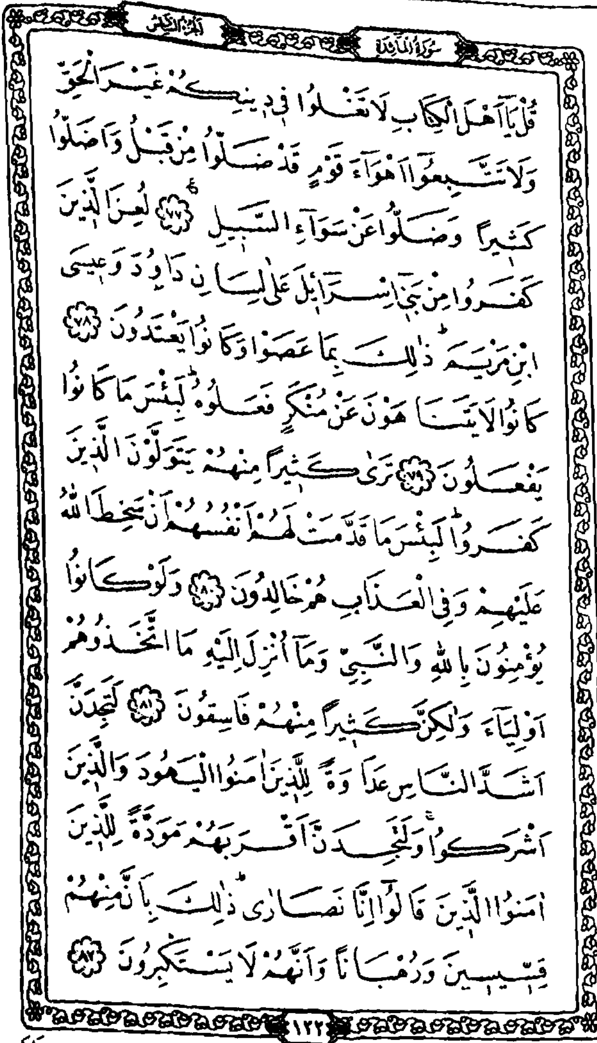
[69] Evet onun hayatında, ondan önceki diğer peygamberler gibi eşsiz örnekler vardır. Gerçekten o, Allah'ın kullarından bir kul; O'nun elçilerinden bir elçidir. Onun anası da, dosdoğru gerçek müminlerden biridir. Ana-oğul, ikisi de yiyip içmeye muhtaç varlıklardı. Tıpkı diğer insanlar gibi iki kuldu onlar, ilah değildiler. Evet, Meryem oğlu İsa, Allah'ın insanlara bir ayet kılmayı dilediği bir peygamberdi. Onun annesi, başından bir evlilik geçmeksizin ona hamile kalmıştı. Anasız-babasız olarak yaratılmış olan Hz. Adem'in yaratılış mucizesini destekleyen bir mucize olsun, maddeye kulluk eden, eşyayı yorumlarken manaya hiç itibar etmeyen İsrailoğullarına eşsiz bir örnek diye. Onların katında her şey maddeden ibaretti. Herşeyi sadece maddeye göre ölçüp biçiyorlardı. Onlar ne bir mucizeye, ne de bir harikulade şeye inanıyorlardı.

İşte Yüce Mevla, Hz. İsa'yı babasız olarak dünyaya getirerek ölçüm ve sebeplerin değişmesine dair eşsiz bir örnek vermiştir. Hal böyle olunca, sonradan yaratılmış biri nasıl olur da ilah olabilirdi?! Sonradan büyüyüp yetişen birinin rab olması asla mümkün olamazdı. Zira Rab, yemeden içmeden, organlardan uzaktı. Biz O'nu eksik insanî değerlerle değerlendiremezdik. O, tümüyle evreni görüp gözetendi. Hiçbir şey O'nun gibi olamazdı.

Hz. Meryem'in dosdoğru (sıddîka) oluşu, Yüce Rabbine olan sağlam inancına ve O'nun kelamı ile ayetlerini doğrulaması anlamınadır. O, daha karnında iken konuşan yavrusunun söylediği hakikatleri de doğrulamıştı.

Ey Muhammed, tüm herşeyi Kitapta açıkladıktan sonra, Kitap ehli, bak nasıl haktan uzaklaşıyorlar, görüyor musun?

[70] Yüce Mevla, kendisinden başkasına kulluk edenlere karşı şöyle demesini peygamberine emrediyor: Siz, Allah'ı bırakıp size bir zarar yahut yarar sağlayamayacak olanlara mı kulluk ediyorsunuz? Oysa, onlar size ne bir zarar verebilirler, ne de bir yararları dokunur.Gerçekten Yüce Allah, tüm söylediklerinizi işitir; bir yarar ve zarar veremeyecek olan bu putları da çok iyi bilir.

77. " 'Ey Kitap ehli! Haksız olarak dininizde taşkınlık etmeyin. Daha önce sapıtan, çoğunu saptıran ve doğru yoldan ayrılan bir milletin heveslerine uymayın' de."[71]

78. "İsrailoğullarından inkar edenler, Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle lanetlenmişlerdi. Bu, baş kaldırmaları ve aşırı gitmelerindendi."[72]

79. "Birbirlerinin yaptıkları fenalıklara mani olmuyorlardı. Yapmakta oldukları ne kötü idi!"[73]

80. "Onların çoğunun inkar edenleri dost edindiklerini görürsün. Nefislerinin önlerine sürdüğü ne kötüdür! Allah onlara gazap etmiştir, onlar azapta temellidirler."

81. "Eğer Allah'a, Peygambere ve ona indirilen Kuran'a inanmış olsalardı, onları dost edinmezlerdi, fakat onların çoğu fasıktır."[74]

82. "İnananlara en şiddetli düşman olarak, insanlardan yahudileri ve Allah'a eş koşanları bulursun. Onlardan, inananlara sevgice en yakın 'Biz hristiyanız' diyenleri bulursun. Bu, onların içinde bilginler ve rahipler bulunmasından ve büyüklük taslamamalarındandır."[75]

[71] Yine Cenab-ı Hak, kitap ehline şunları soylemesine peygamberine emrediyor: Ey Kitap ehli! Hiç gereği yokken dininizde taşkınlık yapmayın, hakka uyma konusunda ölçüyü aşmayın.

Razî'nin de dediği gibi, aslında 'dinde taşkınlık yapmak' iki çeşittir: Biri hakta taşkınlık yapmak, onu belirlerken aşırı davranmaktır. Diğeri ise, batılda aşırılık, delilleri gizleme ve şüpheleri yaymada ileri gitmektir. (Razî, Tefsîr, XII, 63.) Yahudiler, Hz. İsa'nın doğumu ile ilgili olarak Hz. Meryem'e zina iftirasında bulunarak bunu yapmışlardır. Hristiyanlar ise Hz. İsa'ya ilahlık yakıştırmasında bulundular. Bu, onların önceki sapıklara uymaları ve mutedil doğru yoldan ayrılıp sapıklık ve azgınlık yoluna uymalarından başka bir şey değildi. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 82.)*

[72] Cenab-ı Hak, İsrailoğullarından inkarcıların, yıllardır Allah'ın Hz. Davud ve Hz. İsa'ya indirdikleri konusunda O'na başkaldırmaları ve kullarına zulmetmeleri nedeniyle lanetlendiklerini bildirmektedir. O İsrailoğulları ki, Hz. Davud peygamber gelinceye kadar, ders alıp Allah'ın yasalarına tabi olmadılar. Davud peygamber, onları tevbe edip Allah'a dönmeye çağırdı. Ama onlar, onun bu çağrısına uyup tevbeye yanaşmadılar, sonunda onun diliyle lanete uğradılar.

Aynı şekilde Hz. İsa da, peygamber olarak geldi. Ne ki, onlar, onu da dinlemediler, sonunda onun diliyle de lanete uğradılar. Hatta o hale geldiler ki, günahlar içerisinde kayboldular. İçlerinden bir kısmı, sabahleyin onlara öğüt verirdi. Akşamleyin ise, o kendilerine öğüt verilip Allah, peygamber ve kitap hatırlatılanlar azgın günahkarlarla bir araya gelirler, utanmadan o hem kendilerine, hem de başkalarına zulmedenlerle birlikte günahlara dalarlardı.

[73] Onlar kötülüğün peşine düşüyorlar, onu işliyorlar ve birbirlerini bundan sakındırmıyorlardı. İyilikleri biliyorlar, ama ondan kaçınıyorlar ve birbirlerine onu tavsiye etmiyorlardı. Yaptıkları ne kötüydü onların! Onlar ne kötü bir gidişatın içerisinde idiler!

[74] Şayet onlar Allah'a, Hz. Muhammed'e ve ona indirilen Kur'âna inanmış olsalardı, inkarcılarla düşüp kalkmazlar, onları kendilerine dost bilmezlerdi. Çünkü Allah, bundan sakındırmıştı. Ama Rabbimizin açıkladığı üzere, onların çoğu Allah ve Rasülüne itaatten dışarı çıkmış, Yüce Rabbin öğretilerine başkaldırmış kimselerdir.

[75] Ey Muhammed! Sen, Yahudileri, sana ve ümmetine insanların en acımasız düşmanı olduklarını görürsün. Bunun nedeni, onların büyüklenerek bilip durdukları hakkı inkar etmeleridir. Onların kalpleri, taşlar gibi katılaşmıştır. Hatta taştan da katıdır onlar. Çünkü onlar gerçeği görmezler, hakkı anlamaya yanaşmazlar.

Tarihin sayfaları, onların sürekli yapageldikleri çirkinliklerle dopdoludur.

Hayret vericidir ki, biz bugün, mukaddes belde Kudüs ve Filistin'i onların elinden kurtarma adına müslümanların cihad ve savaştan geri kaldıklarını görmekteyiz. Oysa Cenab-ı Hak, ayetlerinde düşmanlık ve kin duygusunun özellikle Yahudilere has duygular olduğunu, onların bunlara yatkın olduğunu bildirmektedir.

Ayette sözkonusu edilen Hristiyanlar, kendilerine Kur'ân ve İslam ulaşmış olanlardır. Onlar, 'Biz gerçekten yardımcılarız' diyen, Hz. İsa'nın yolunu izleyen, onun öğretilerine uyan havarilerdir. Onlar, 'Ey Muhammed, bizler senin gerçek peygamber olduğuna inanırız, biz senin Allah katından gönderilmiş olduğunu bilip duruyor, sana ve Kur'ânına iman ediyoruz' derler.

Bu teslimiyet, onların kalplerinin yumuşak ve ince oluşundan kaynaklanmaktadır. Zira onlar, hristiyanların içerisinden sürekli Allah'a ibadet eden Allah'ın has kulları bilginlerdir.

İşte onlar ve bunlar iki ayrı topluluktur. Yahudilerin yanında Hristiyanlardan bu grup Allah'a ibadetten, Hz. Muhammed'i ve Kur'ânı anlamaktan geri durmayan kimselerdir. Zaten Hz. Muhammed, onların kitapları Tevrat ve İncilde kendisinden bahsedilmiş bir peygamberdi. İşte bu yüzden, bu ikinci grup, kitaplarında müjdelenen bu peygambere inanmaktan geri durmadılar. Onların müslüman oluşlarının sırrı, onların din bilginlerinin okuyup anlamaları ve Hz. Muhammed'in gerçekten Allah'ın elçisi olduğunu kabullenmeleridir. "Kim İslamdan başka bir din ararsa, bu ondan asla kabul edilmeyecek ve o ahirette zarara uğrayanlardan olacaktır." *(3 Alu İmran 85.)*

وَاِذَا سَمِعُوا مَٓا اُنْزِلَ اِلَى الرَّسُولِ تَرٰٓى اَعْيُنَهُمْ تَفٖيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا
عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اٰمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدٖينَ ﴿٨٣﴾
وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَٓاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ اَنْ يُدْخِلَنَا
رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحٖينَ ﴿٨٤﴾ فَاَثَابَهُمُ اللّٰهُ بِمَا قَالُوا
جَنَّاتٍ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ فٖيهَا وَذٰلِكَ جَزَٓاءُ
الْمُحْسِنٖينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذٖينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُولٰٓئِكَ
اَصْحَابُ الْجَحٖيمِ ﴿٨٦﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ
مَٓا اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدٖينَ ﴿٨٧﴾
وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذٖٓى
اَنْتُمْ بِهٖ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فٖٓى اَيْمَانِكُمْ
وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْاَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُٓ
اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكٖينَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ اَهْلٖيكُمْ
اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرٖيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ
اَيَّامٍ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُٓوا اَيْمَانَكُمْ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

83. "Peygambere indirilen Kuran'ı işittiklerinde, gerçeği öğrenmelerinden gözlerinin yaşla dolarak, 'Rabbimiz! İnandık, bizi de şahitlerden yaz' dediklerini görürsün."[76]

84. "Rabbimizin bizi iyilerin içerisine katmasını umarken niçin Allah'a ve bize gelen gerçeğe inanmayalım?"[77]

85. "Allah onlara, dediklerine karşılık, temelli kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler verdi. Bu, iyi davrananların mükafatıdır."[78]

86. "İnkar edip ayetlerimizi yalanlayanlar, işte onlar cehennemliklerdir."[79]

87. "Ey İnananlar! Allah'ın size helal ettiği temiz şeyleri haram kılmayın, sınırı da aşmayın. Doğrusu Allah, aşırı gidenleri sevmez."[80]

88. "Allah'ın size verdiği rızıktan temiz ve helal olarak yiyin. Kendisine inandığınız Allah'tan sakının."[81]

89. "Allah, sizi rastgele yeminlerinizden dolayı değil, bile bile ettiğiniz yeminlerden ötürü sorgular. Yeminin keffareti, ailenize yedirdiğinizin ortalamasından on düşkünü yedirmek yahut giydirmek ya da bir köle azat etmektir. Bulamayan üç gün oruç tutmalıdır; yeminlerinizin keffareti budur. Yemin ettiğinizde yeminlerinizi tutun. Şükredesiniz diye Allah size böylece ayetlerini açıklıyor."[82]

[76] Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderileceğine dair müjdeyi öğrenmelerinden dolayı onların gözleri yaşla dolarak şöyle derler: 'Rabbimiz! İnandık, bizi de şahitlerden yaz.' Yani Sen, bizleri de Muhammed'in emanete riayet ederek peygamberliğini layıkıyla yerine getirdiğine tanıklık edenlerden yaz. Gerçekten o, ümmetine öğüt vermiş tereddütleri ortadan kaldırmış ve Allah uğruna gerektiği gibi cihad etmiştir. İşte onlar, Hz. Peygamberden yahut onun seçkin sahabisi Ca'fer b. Ebî Talip'den dinlediği Kur'ânla gözleri yaşla dolan Necâşî ve arkadaşlarıdır.

[77] O gözü yaşlı müslümanlar kendilerinden geçerek ve içtenlikle şöyle derler: 'Rabbimiz! Biz Sana da inandık, Hz. Adem'den itibaren gelen tüm peygamberlerine de inandık. İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya da inandık. Ve biz, İslama girerek gerçekleri aynen kabul ettik, Hz. Muhammed'in de Senin son peygamberin olduğunu tasdık ettik. Ne olur Sen, bizleri imanla rızıklandır, bize belgelerini göster, Sana olan yolculuğumuzu kolaylaştır, gönderdiğin peygamberinin açtığı çığırda yürümemizi müyesser eyle! Ey Rabbimiz, bizleri seçkin iyilerin arasına kat! Rahmetinle onlarla birlikte haşret!'

[78] İşte onlar, içtenlikle söyledikleri hakıkatlere karşılık Allah'ın ödüllendirdiği, hoşnutluğa ve huzura ermişlerden kıldığı, bitmez tükenmez meyveleri ve gölgeleriyle zemininden ırmaklar akan cennetlere kattığı kimselerdir. İşte bu Allah'tan sakınıp O'nun emirlerini tutan ve yasaklarından kaçınan kimselerin sonudur. inkarcıların sonu ise, cehennem ateşidir.

[79] İşte bunlar da eşkiya taifesidir. Bunlar önceki ayette anlatılanların tam tersidirler. Kalpleri taşlar gibi katı ve duyarsızdır bunların. Hatta taşlardan daha katı ve duyarsızdır. Bunlar ne düşünmeyi bilirler, ne akıl yürütmeyi. Bu yüzden Allah'ın ayetlerini inkar edip onlara karşı gelmişlerdir. İşte bunlar cehennem yaranıdırlar. Orada temellidirler bunlar.

[80] Yiyeceklerden, içeceklerden, giyeceklerden ve evlenmesi caiz olan kadınlardan helal kılınanları haramlaştırmayın. Müslümanların yolundan başkasına uymayın. Size yasaklananlar, sadece Kur'ân ve sünnetin haram kıldıklarıdır. Sizin için, kitap ve sünnetin bildirdiklerine aykırı davranmanız sözkonusu değildir. Onları artırmanız yahut eksiltme yetkisi de size verilmemiştir. Çünkü, Allah'ın belirlediği ölçülere, kulun müdahale yetkisi yoktur. Kitap ve sünnette belirlenen bir şeyi değiştirme yahut gizleme hakkına da sahip değildir kul. Kitap ve sünnette olan şeylere aynen uymaktır ona düşen. Allah'ın insanlara helal kıldığı tüm yiyecek ve içeceklerden afiyetle yararlanmak, işte böylece onlara helal kılınmıştır.

Aralarında Ahmed b. Hanbel'in de bulunduğu bir grup ilim adamı, bir yiyeceği, yahut içeceği veya giyeceği kendine haram kılan kimseye yemin keffareti gerektiği görüşündedirler.

Sınırı da aşmayın. Allah'ın size yasakladığı şeylerde aşırı giderek, helallerin sınırlarını daraltarak haddi aşmayın.

[81] Allah'ın size helal kıldığı şeylerden yiyin için, istifade edin. Onları kendinize yasaklayarak kendinize zorluk çıkartmayın. Her halükarda Allah'tan sakının, O'na itaat edin, O'nun hoşnutluğunu arayın. O'nun Peygamberine de uyun, O'na karşı gelmeyi bırakın.

[82] Rastgele yemin (yemini lağv), kulun kasıtsız olarak bir şeyi yapmaya yemin edip yapmaması; yahut yapmamaya yemin edip sonra onu yapması, neye yemin ettiğine dikkat etmemesidir. Bunlardan sakındırmakla birlikte Allah, onlardan dolayı kulunu sorgulamayacaktır.

Ama yemin niyeti ile ve kararlılıkla kişi yemin eder de gereğini yapmazsa, o zaman ona keffaret gerekir. Bu durumda yemin keffareti, on düşkünü yedirmek veya giydirip kuşatmak yahut da bir köleyi hürriyetine kavuşturmaktır. Kişi bu keffaret çeşitlerinden birini yapmaktan aciz kalırsa, üç gün oruç tutması gerekir.

Dininiz ve dünyanız konusunda sizin için en iyisi ve en güzeli yeminlerinize sahip çıkıp onları bozmamanızdır.

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ
رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ اِنَّمَا يُر۪يدُ
الشَّيْطَانُ اَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَٓاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِ فَهَلْ اَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾
وَاَط۪يعُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُٓوا اَنَّمَا
عَلٰى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُب۪ينُ ﴿٩٢﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جُنَاحٌ ف۪يمَا طَعِمُٓوا اِذَا مَا اتَّقَوْا وَاٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
ثُمَّ اتَّقَوْا وَاٰمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَاَحْسَنُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٩٣﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللّٰهُ بِشَيْءٍ مِنَ الصَّيْدِ تَنَالُهُٓ اَيْد۪يكُمْ
وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهُ
عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٩٤﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ حُرُمٌ
وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَٓاءٌ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِه۪ ذَوَا
عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ اَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاك۪ينَ
اَوْ عَدْلُ ذٰلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ اَمْرِه۪ عَفَا اللّٰهُ عَمَّا سَلَفَ
وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللّٰهُ مِنْهُ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

اُحِلَّ لَكُمْ

90. "Ey İnananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki saadete eresiniz."[83]

91. "Şeytan şüphesiz içki ve kumar yüzünden aranıza düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan, namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçersiniz değil mi?"[84]

92. "Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin, karşı gelmekten çekinin. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki, peygamberimize düşen sadece açıkça tebliğ etmektir."[85]

93. "İnananlara ve yararlı iş işleyenlere, sakınırlar, inanırlar, yararlı işler işlerler, sonra haramdan sakınıp inanırlar ve sonra yine isyandan sakınıp iyilik yaparlarsa daha önceleri tatmış olduklarından dolayı bir sorumluluk yoktur. Allah iyi davrananları sever."[86]

94. "Ey İnananlar! Görmediği halde kimin Kendisinden korktuğunu ortaya koymak için, (ihramlıyken) elinizin ve mızraklarınızın ulaştığı avdan bir şeyle Allah, and olsun ki sizi dener. Bundan sonra kim haddi aşarsa ona elem verici azap vardır."[87]

95. "Ey İnananlar! İhramlı iken avı öldürmeyin. Sizden bile bile onu öldürene, ehli hayvanlardan öldürdüğü kadar içinizden iki adil kimsenin hükmedeceği, Kabe'ye ulaşacak bir kurbanı ödeme, yahut düşkünlere yemek yedirme şeklinde keffaret ya da yaptığının ağırlığını tatmak üzere bunlara denk oruç tutma vardır. Allah geçmiştekileri affetmiştir, kim tekrar yaparsa Allah ondan intikam alır. Allah güçlü'dür, öç alıcıdır."[88]

[83] İnanan kullarına merhameti bol olan ve hikmet sahibi Yüce Allah'tan ilahî bir çağrı geliyor. O, onlara içki, kumar, putlar ve fal oklarının şeytan işi pislikler olduğunu bildirmekte ve onlardan kaçınmalarını istemektedir.

Evet, içki tüm kötülüklerin anası, günahların başıdır. Dikili taşlar ve fal okları şer ve günah simgeleridir. Yüce Allah, tüm bunların şeytan işi pislikler olduğunu haber vermekte ve tüm bu batıllardan kaçınmamızı bizden istemektedir. Çünkü müminlerin kurtuluş ve huzuru onlardan kaçınmaktadır.

İçkinin haramlılığını bildiren sünnette pek çok hadis-i şerif gelmiştir, ama burada onları zikrederek konuyu dağıtmak istemiyoruz.

[84] Tüm bu yasak kılınan şeylerle şeytan sizi fitlemek, aranıza düşmanlık, kin ve nefret tohumlarını atmak ister. Yine bunlarla, o sizi Allah'ı anmaktan alıkoymak ister. Çünkü bunlar, kişiye Allah'ı ve namazı tamamıyla unutturan şeylerdir. Artık bunlardan vazgeçersiniz değil mi?

Tabii olarak müslümanlara yakışan 'işittik ve itaat ettik' diyerek Rablerinin bu çağrısına icabet etmektir.

[85] Ayette Allah'a itaat emri yanında, O'nun hükümlerinden yüz çevirip emirlerine karşı gelenler için büyük bir tehdit yer almaktadır.

Eğer yüz çevirirseniz'in anlamı, Rasül size gelip deliller ortaya konduktan sonra, dönüşünüzün Bana olcağını öğrendikten sonra eğer yüz çevirirseniz .. demektir.

[86] İman edip yararlı işler yapanlar.. Yemelerinde, içmelerinde, giyim kuşamlarında, gizli ve aşikar durumlarında helal ölçülere göre yaşayanlar.. Allah'ın kitabı ve Rasülünün sünnetindeki gerçekleri arayıp içtenlikle, severek ve yürekten onlara uyanlar.. İşte onlar güzel anlayıp güzel işleyenlerdir. Elbette Yüce Allah, güzel davrananları sever.

Ayette geçen şart edatı (izâ), gelecek zaman bildirmek içindir, geçmiş için değil. Buna göre, onların gelecekte takvayı kuşanmaları, geçmişte işlediklerinin bağışlanmasına neden olacaktır. Ayette 'takva'nın tekrarlanması, iman ve takvaya mubalağalı bir biçimde teşvik içindir.

[87] İhramlı iken, isteseniz yakalayabileceğiniz şekilde karşınıza çıkıveren büyük küçük avla Allah Teâlâ kullarını denemektedir. Gerçekte Allah, ona yaklaşmayı size yasaklamıştır. Doğrusu Yüce Allah, Muhammed ümmetini, gizli aşikar her halde kendisinden korkar hale gelecek şekilde eğitmektedir. O'na itaat edip emirlerine tutunan, yasaklarından kaçınan kimse Yüce Allah'ın şu sözünü doğrulamış demektir: "Gerçekten görmedikleri halde Rablerinden korkan kimseler için bir mağfiret ve büyük bir mükafat vardır." (67 Mülk 12.) Tüm bunlardan sonra haddi aşıp O'na karşı gelen kimse için ise acıklı bir azap vardır.

[88] Ey inananlar, işte bu size, ihramlı iken av öldürmemeniz ve avla meşgul olmamanız konusunda ilahî bir uyarıdır.

İbn Kesir şunları söyler:Bu yasak eti yenen hayvanları içerisine alır. Eti yenmeyen kara hayvanlarına gelince, İmam Şafi'ye göre ihramlı bir kimse onu öldürebilir. Cumhur ise, ihramlının onu da öldürmesi caiz değildir, demiştir. Bu yasaktan sadece Buharî ve Müslim'in rivayet ettikleri aşağıdaki hadiste sayılan beş hayvan hariçtir. (Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 98.)

Bu uyarılara rağmen yasağı çiğneyen kimseden elbette Yüce Allah öcünü alır. Çünkü size apaçık deliller gelmiştir. Bu yüzden yasağı çiğneyen kimseye keffaret gereklidir.

İşte bu da inanıp yararlı iş işleyenleri en güzele yönlendiren bir yönlendirme ve eğitimdir. Hz. Ayşe, peygamberimizin şöyle buyurduğunu bildirir: "Şu zararlı beş hayvan ihramlı iken de öldürülebilir: Karga, çaylak, akrep, fare ve kuduz köpek." (Buharî, Sayd 7; Müslim, Hac 66-69; 71-74, 76, 77, 79; Tirmîzî, Hac 21; Nesâî, Menasik 82-84.)

أحل لكم صيد البحر وطعامه متاعا لكم وللسيارة وحرم
عليكم صيد البر ما دمتم حرما واتقوا الله الذي إليه
تحشرون ﴿٩٦﴾ جعل الله الكعبة البيت الحرام قياما
للناس والشهر الحرام والهدي والقلائد ذلك لتعلموا
أن الله يعلم ما في السماوات وما في الأرض وأن الله بكل شيء
عليم ﴿٩٧﴾ اعلموا أن الله شديد العقاب وأن الله غفور
رحيم ﴿٩٨﴾ ما على الرسول إلا البلاغ والله يعلم ما تبدون
وما تكتمون ﴿٩٩﴾ قل لا يستوي الخبيث والطيب ولو أعجبك
كثرة الخبيث فاتقوا الله يا أولي الألباب لعلكم
تفلحون ﴿١٠٠﴾ يا أيها الذين آمنوا لا تسألوا عن أشياء إن تبد لكم
تسؤكم وإن تسألوا عنها حين ينزل القرآن تبد لكم
عفا الله عنها والله غفور حليم ﴿١٠١﴾ قد سألها
قوم من قبلكم ثم أصبحوا بها كافرين ﴿١٠٢﴾ ما جعل الله
من بحيرة ولا سائبة ولا وصيلة ولا حام ولكن الذين
كفروا يفترون على الله الكذب وأكثرهم لا يعقلون ﴿١٠٣﴾

96. "Deniz avı ve onu yemek size de, yolculara da, geçimlik olarak helal kılınmıştır. İhramlı bulunduğunuz sürece kara avı size haram kılınmıştır. Huzuruna toplanacağınız Allah'tan sakının."[89]

97. "Allah, hürmetli ev Kabe'yi, hürmetli ayı, kurbanı, boynu *tasmalı* kurbanlıkları insanların faydası için ortaya koydu. Bu, Allah'ın göklerde ve yerde olanları bildiğini ve Allah'ın şüphesiz her şeyi bilen olduğunu bilmeniz içindir."

98. "Allah'ın azabının şiddetli olduğunu ve Allah'ın bağışlayan, merhamet eden olduğunu bilin."

99. "Peygamberin görevi sadece tebliğ etmektir. Allah, sizin açıkladıklarınızı da gizlediklerinizi de bilir."[90]

100. "De ki: 'Helal ile haram, haram şeylerin çokluğu senin hoşuna gitse bile, eşit değildir.' Ey akıl sahipleri, Allah'tan sakının ki kurtuluşa eresiniz."[91]

101. "Ey İnananlar! Size açıklanınca hoşunuza gitmeyecek şeyleri sormayın. Kuran indirilirken onları sorarsanız size açıklanır, (ama üzülürsünüz). Allah sorduğunuz şeyleri affetmiştir. Allah bağışlayan'dır, Halîm'dir."[92]

102. "Sizden önce bir millet onları sormuştu, sonra da onları inkar etmişlerdi."[93]

103. "Allah, bahîre, sâibe, vesîle ve hâm denilen hayvanların adanmasını emretmemiştir; fakat inkar edenler Allah'a karşı yalan uydururlar ve çoğu da akıl etmezler."[94]

[89] Cenab-ı Hak, ölü yahut diri olarak avlanan deniz hayvanlarından ihramlı kimsenin de, ihramlı olmayanın da yiyebileceğini açıklıyor. Deniz ürünleri, ihramlıya da, ihramlı olmayana da, misafire de, misafir olmayana da helaldir.

Kara avı ise, ihramdan çıkıncaya kadar ihramlı kimseye yasaktır. Ama ihramlı olmayanlara, şeriatin öngördüğü şartlar yerine getirildiği sürece, her zaman helaldir.

[90] Yüce Allah, Kabe'yi insanların güven içerisinde yasalarını uygulayacağı, manen ve maddeten yararlanacakları bir yer kılmıştır. Ayette geçen 'haram ay' cins isim olup şu dört haram aya delalet eder: Recep, Zü'l-Ka'de, Zü'l-Hıcce ve Muharrem. Araplar, bu aylarda kan dökmek istemez, düşmanlarını bile öldürmez ve hiçbir savaşa katılmazlardı.

Ayette sözkonusu edilen 'hedy' , Kabeye sunulan ve orada kesilip eti Haremin fakirlerine dağıtılan kurbandır.

Kabe, haram aylara saygı duymanız, kurban kesmeniz ve kurbanlıkların boynuna gerdanlıklar takmanız, bunların hepsi bu beytin şeref ve büyüklüğünün açık göstergesidirler.

Yüce Rabbimiz, kullarına olan merhametinin çeşitli görüntülerini açıkladıktan hemen sonra, azabının şiddetli olduğunu hatırlattı. Çünkü iman, ancak korku ve ümit arasında tam olarak gerçekleşir... Bunun ardından ise, O'nun engin rahmetine işaret eden bağışlayan ve acıyan oluşunu tekrarladı. Bu da O'nun rahmetinin azabına üstün geldiğini gösterir

Peygamberin görevi sadece tebliğ etmektir. Peygamber sadece bildirmekle yükümlüdür. Yüce Allah ise, gözlerin hain bakışlarını da, sizin içinizde sakladıklarınızı da çok iyi bilir.

[91] Biliniz kı, Yüce Allah, sizin için peygamberlerin en hayırlısını ve bu dini seçti. Din ve yöntem olarak size bu dini uygun gördü. O halde, dünyalıklardan haramların çokluğu seni şaşırtmasın. Çünkü önemli olan niteliktir, sayı çokluğu değil. Helalinden olan az, haram olan çokdan daha iyidir. Öyleyse Allah'ın yasalarına aykırı yollardan dünyalıklar toplamaktan sakının. Dünya sizi aldatıp helake götürür. Allah'ın kitabı ve Rasûlünün sünneti ile hemdem olan inanan kişi dünyanın aldatıcılığını çok iyi bilir. Ey akıl sahipleri, ey tutarlı düşünenler Allah'tan sakının. Haramdan kaçının, haramı tamamıyla terkedin. Siz helalle yetinin. Ta ki, dünya ve ahirette kurtuluşa ve huzura eresiniz.

[92] İnananların, Allah'ın bildirmediği şeyleri sormalarını yasaklayan ilahî bir uyarıdır bu. Gayb Allah'ındır. O, ondan dilediğini gizler, dilediğini açıklar. O örten ve gizleyendir. O'nun açıkladıkları hayrın ta kendisidir. O'nun gizlediklerini gizlemesinde de, bizim bilemeyeceğimiz bir hayır vardır.

Bu ayet de, inanan kullar için ilahî bir eğitimdir. Ayet, soruşturma ve araştırmasında hiçbir yarar olmayan şeyleri sormaktan sakındırmaktadır. Çünkü o araştırılan şeyler açıklandığında, bu onlara zor gelecek ve ağırlarına gidecekti. Nitekim Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: Size açıklamadığım şeyleri bana bırakın. Çünkü sizden öncekilerin çok soru sormaları ve peygamberleri hakkında anlaşmazlığa düşmeleri, onların helakine sebep olmuştur.." (Buhârî, İ'tisâm.)

İşte bu yüzden Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

[93] Ey insanlar, siz insanların yararına seçilip çıkartılmış en hayırlı bir ümmetsiniz. Allah'ın sizi seçkin kılma nimetini ve size olan ihsanını hatırlayın. Biliniz ki, sizden önce Yahudiler ve Hristiyanlar, sorulmaması istenen şeylerin peşine düştüler sordular, sonra onlara bunlar açıklandı ama onlar buna inanmayıp bu yüzden kafir oldular. Aynı duruma düşmekten siz de sakının. Tevbe edip Allah'a dönün ki, Allah sizi bağışlayıp salihlerden kılsın.

[94] Bahîre, Saîd b. El-Müseyyib'e göre, sağılmayan, sütünden kimsenin yararlanamadığı hayvandır.

Sâibe, putlara bırakılan, hiçbir şey yüklenmeyen ve hiçbir şekilde kendisinden yararlanılamayan hayvandır.

Vesîle, koyun dişi kuzularsa bunu kendilerine ayırırlar, erkek kuzularsa onu putlara bırakırlardı. Eğer hem dişi hem erkek kuzularsa, kuzu kardeşine vasıl oldu diyerek putlarına kurban etmezlerdi.

Hâm, sığır cinsinin damızlık olan boğasına denir, bu hayvan dişisini döllediğinde üzerine tavus tüyleri takılır ve putlara adanırdı.

Ayetin mesajını özetleyecek olursak: Hayvanlar insanların yararına yaratılmışlardır. Onların karşılıksız olarak salıverilip bırakılmasının sahibine hiçbir yararı olmayacaktır. Çünkü evcil hayvanlar salıverilip başıboş bırakıldıklarında kendi kendilerini ayakta tutacak güçte değildirler. Bu durumda onlar, sahiplerinin emri altında olduklarında çektiklerinden çok daha ağır ve zorlu sıkıntılarla karşı karşıya kalacaklardır. Bunda ise, ne hayvanın kârı vardır, ne de sahibinin. İşte bu yüzden Yüce Allah, cahiliye devrinde yapageldiğiniz bu adetleri yasaklamıştır.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا
مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا ۚ أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا
يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ ۖ لَا يَضُرُّكُم
مَّن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ
الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ
إِنْ أَنتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُم مُّصِيبَةُ الْمَوْتِ ۚ تَحْبِسُونَهُمَا
مِن بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا
وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۙ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَّمِنَ
الْآثِمِينَ ﴿١٠٦﴾ فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَآخَرَانِ يَقُومَانِ
مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَيَانِ فَيُقْسِمَانِ
بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِن شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا
إِذًا لَّمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَن يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ
وَجْهِهَا أَوْ يَخَافُوا أَن تُرَدَّ أَيْمَانٌ بَعْدَ أَيْمَانِهِمْ ۗ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاسْمَعُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٨﴾

١٢٦

104. "Onlara, 'Gelin Allah'ın indirdiği Kitaba ve peygambe-re uyun' dendiğinde, 'Ataları-mızı üzerinde bulduğumuz yol bize yeter' derler; ya ataları bir şey bilmeyen ve doğru yolda olmayan kimseler idiyseler?"[95]

105. "Ey İnananlar! Siz kendinize bakın; doğru yolda iseniz sapıtan kimse size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır, işlemekte olduklarınızı size haber verecektir."[96]

106. "Ey İnananlar! Ölüm birinize geldiği zaman vasiyet ederken içinizden iki adil kimseyi (şahit tutun); şayet yolculukta olup başınıza da ölüm musibeti gelmişse sizden olmayan iki kişiyi şahit tutun. Eğer kuşkulanırsanız o iki şahidi namazdan sonra alıkor ve 'Akraba bile olsa yeminle hiçbir değeri değiştirme-yeceğiz, Allah'ın şahitliğini gizlemeyeceğiz, yoksa şüphesiz günahkarlardan oluruz' diye yemin ettirirsiniz."

107. "Eğer bu şahitlerin günah işlemiş oldukları ortaya çıkarsa ölüye daha yakın hak sahibi diğer iki kişi bunların yerine geçer ve 'Bizim şahitliğimiz ikisininkinden de daha doğrudur, biz aşırı gitmedik, yoksa şüphesiz zulmeden-lerden oluruz' diye Allah'a yemin ederler."

108. "Bu, şahitliği gerektiği gibi yapmalarını veya yeminlerinden sonra yeminlerin kabul edilmeme-sinden korkmalarını daha iyi sağlar. Allah'tan sakının, dinleyin. Allah, fasık kimselere yol göstermez."[97]

95 Onlar Allah'ın şeriatine, O'nun hükmüne çağrıldıklarında şöyle derler: Bize üzerinde bulunduğumuz hal yeter, atalarımızın yol ve gidişatı bize kafidir.

Ey insanlar! Nasıl körükörüne atalarınızı izlersiniz? Siz gözgöre göre cahiliyeye mi uyuyor, bizatihi karanlığı mı istiyorsunuz? Yoksa siz, gerçeği anlamıyor musunuz?

96 Yüce Allah, müminlerin kendilerine dönüp öncelikle kendi eğitim ve öğretimleriyle ilgilenmelerini istemektedir. Allah'ın kitabını ve Rasülünün sünnetini iyi bir şekilde öğrenmek. Dini gereği gibi öğrendikten sonra, işte ancak o zaman başkalarını hikmet ve güzellikle davet edebilirsiniz. Eğer onlar çağrınıza kulak verirlerse bu, Allah'ın size ve daveti ulaştırdıklarınıza bir lutfudur. Yok, çağrınızı kulak ardı ederlerse, siz davetinize karşılık mükafatınızı alırsınız. "O halde sen öğüt ver. Çünkü sen ancak öğüt vericisin. Onların üzerine bir baskıcı değilsin." *(88 Ğaşiye 21-22.)* "Sen körleri sapıklıktan çevirip doğru yola getiremezsin.." *(27 Neml 81.)*

Yüce Mevla, Allah'ın şeriatini anlatarak Kendine çağıran ve kendilerini bu yola adayanların mükafatlarını verecektir yalnızca. Davetlerine icabet edilip edilmemesinden onlar yükümlü değildirler. Çünkü hidayete erdiren Allah Teâlâdır "Allah kime hidayeti verirse, işte o doğru yola ermiştir. Allah'ın saptırdığını ise , artık onu doğruya yöneltecek hiçbir dost bulamazsın." *(18 Kehf 17.)*

Evet, çağrıya olumlu cevap verme ancak ve yalnız Allah'tandır. Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündekilerin tamamı iman ederdi.

97 Ey inananlar! Biliniz ki, sizden biriniz yolculukta iken vasiyet etmek isterse, vasiyetine akrabalarından iki adil şahit tutsun. Eğer bulamazsa, akraba olmayanlardan iki kişiyi şahit tutsun.

Vasiyet eden kimse öldüğünde, bu iki şahit kendilerine yapılan vasiyetin gereğini yerine getirsinler. Bu insanların toplandığı bir namazın akabinde yapılsın. Onlar şöyle diyerek yemin etsinler: 'Yüce Allah'a yemin ederiz ki, biz Allah'a verdiğimiz yemini hiçbir şey karşılığında bozmayacağız. İsterse bize yahut akrabalarımızdan birine bir yarar sağlasın. Allah'ın emrettiği şekilde şahitliği dosdoğru bir biçimde yerine getirmekten geri kalmayacağız. Eğer bizler şahitliği gizler yahut doğrudan başka bir şey söylersek, Allah'ın azabını hakeden zalimlerden oluruz.'

Buna rağmen, şahitlerin yalan söyledikleri yahut şahitliği gizledikleri anlaşılırsa, mirastan pay sahibi olan ölünün yakınlarından iki kişi önceki şahitlerin yerine geçerler ve yine namazdan sonra onların yalanlarını ortaya koyarak görevlerini yerine getirirler.

İşte Allah'ın belirlediği bu ölçü, şehadetin gereği gibi yerine getirilmesine ve hakların korunmasına en uygun yoldur.

Allah'tan sakının. Vasiyetlerinizde, şahitliklerinizde ve her halükarda Allah'tan çekinin. Yüce Allah'ın ölçülerine kulak verin ve O'na uyun. Sürekli o son günü hatırda tutun. Gerçekten Cenab-ı Hak, yoldan çıkmış güruhu doğru yola eriştirmez.

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا اُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ
لَنَا اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلٰى وَالِدَتِكَ اِذْ اَيَّدْتُكَ بِرُوحِ
الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَاِذْ عَلَّمْتُكَ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجِيلَ وَاِذْ تَخْلُقُ
مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِاِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا
بِاِذْنِي وَتُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ بِاِذْنِي وَاِذْ تُخْرِجُ
الْمَوْتٰى بِاِذْنِي وَاِذْ كَفَفْتُ بَنِي اِسْرَائِيلَ عَنْكَ اِذْ جِئْتَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ اِنْ هٰذَا اِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ
﴿١١٠﴾ وَاِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْحَوَارِيِّينَ اَنْ اٰمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا
اٰمَنَّا وَاشْهَدْ بِاَنَّنَا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ اِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ اَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا
مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾
قَالُوا نُرِيدُ اَنْ نَاْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ
اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

109. "Allah ,peygamberleri topladığı gün, 'Size ne cevap verildi?' der; onlar, 'Bizim bir bildiğimiz yoktur, doğrusu görülmeyenleri bilen ancak Sen'sin' derler."[98]

110. "Hani Allah, 'Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve anana olan nimetimi an' demişti. Hani Ben Seni Ruhul Kudüs ile desteklemiştim; beşikte ve yetişkin iken insanlarla konuşuyordun. Hani sana Kitabı, Hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim. Hani sen iznimle, çamurdan kuş gibi bir şey yapmış ona üflemiştin de iznimle kuş olmuştu; anadan doğma körü, alacalıyı iznimle iyi etmiştin. Hani ölüleri iznimle hayata çıkarıyordun. Hani İsrailoğullarına belgelerle geldiğinde, onlardan inkar edenler, 'Bu apaçık bir büyüdür' demişlerdi de Ben onların sana zarar vermelerini önlemiştim'."

111. "Hani havarilere, 'Bana ve peygamberime inanın' diye bildirmiştim, 'İnandık, bizim müslimler olduğumuza şahid ol' demişlerdi."[99]

112. "Hani havariler, 'Ey Meryem oğlu İsa! Rabbin bize gökten bir sofra indirebilir mi?' demişlerdi de, 'İnanıyorsanız Allah'tan sakının' demişti."[100]

113. " 'Ondan yemeyi, kalplerimizin yatışmasını ve senin bize doğru söylediğini bilmeyi, ona şahit olmayı istiyoruz' dediler."[101]

98 Bu, Yüce Allah'ın kıyamet günü peygamberlere seslenip kendilerine kimlerin icabet ettiğini onlara soracağını bildiren bir ayettir. Öyleyse ey Muhammed, sen ve ümmetin, Allah'ın peygamberleri toplayıp kimlerin kendilerine icabet ettiklerini soracağı bir günü hatırlayın. O gün, tüm peygamberler edep ve tevazu içerisinde şöyle diyeceklerdir: 'Bizim bir bildiğimiz yoktur, doğrusu görülmeyenleri bilen ancak Sen'sin'

99 Yüce Allah, kulu ve elçisi olan Meryem oğlu İsa'ya nimet hatırlatması yapıyor. Onun elinde gerçekleşen mucizeleri bir bir sayıp hatırlatıyor.

Ey Muhammed, sen de hatırla. Hani Allah, Hz. İsa'ya, sana ve annene verdiğim nimetlerimi hatırla, demişti. Hani sen, üreme yasasına aykırı olarak Ruhu'l-Kudüs Cebrail'in üfürmesiyle, babasız olarak dünyaya gelmiştin.

Yine sen, daha yeni doğmuş beşikte küçücük çocukken insanlarla konuşmuş ve onlara annenin tertemiz olduğunu söylemiştin kutsal cümlelerle. Bu da insanların alışık oldukları bir şey değil, olağanüstü bir şeydi.

Yine sen, insanları Allah'ı birlemeye çağırıyor, senin Allah'ın kulu ve Meryem'e attığı kelimesi olduğunu söylüyordun.

Yine Ben, sana çamura üflediğinde onun kuşa dönüşmesini müyesser kılmıştım.

Sana anadan doğma körü, alaca hastalığını iyileştirme konusunda Bana dua ediyordun da, iznimle onlara şifa dağıtıyordun.

Yine sana lutfettiğim bir şeref olarak ölüleri kabirlerinden çıkarıyor ve Benim iznim ve kudretimle onları ayağa kaldırıyordun. Ta ki, inkarcılar, senin gerçekten Allah'ın şerefli bir kulu ve elçisi olduğunu bilsinler.

Yine Ben, İsrailoğullarının sana zarar vermelerine engel olmuş, onların kin ve saldırılarından seni kurtarmıştım.

Hani sen onlara apaçık belgelerle gelmiştin, ama onlar hakkı kabul etmeye yanaşmamışlardı. 'Bu açık bir büyüdür' demişlerdi. Ama Ben, lutfu keremimle havarilere ilham edip onların sana inanmalarını, senin izinde senin yardımcıların olmalarını sağlamıştım.

100 Bu ayet, surenin adını aldığı ilâhî sofra (maide) hikayesini anlatmaktadır. Yüce Allah, açık bir mucize, parlak bir delil indirmişti. Hz. İsa'nın ilk öğrencileri olan havarîlerin isteği üzerine İsa peygambere ilâhî bir sofra indirmişti. Onlar, Hz. İsa'nın Rabbine dua ederek gökten, üzerinde yiyecekler bulunan bir sofra indirmesini istemişlerdi. Hz. İsa, onlara, 'Allah'tan korkun, gerçekten inanıyorsanız O'ndan çekinin' demişti.

101 Bu cevap, onların ne kadar kıt görüşlü ve dar düşünen insanlar olduğunun kanıtıdır. Onlar, Yüce Allah'ın hiç direksiz olarak gökleri durduruşuna, yeri döşeyişine, onu yarıp deryalar oluşturmasına, yerden çeşit çeşit bitkiler çıkarmasına bakıverseydiler, O'nun gökten sofra indirmeye de kadir olduğunu anlarlardı.

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَا اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا
عِيدًا لِاَوَّلِنَا وَاٰخِرِنَا وَاٰيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾
قَالَ اللّٰهُ اِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَاِنِّي اُعَذِّبُهُ عَذَابًا
لَا اُعَذِّبُهُ اَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾ وَاِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ
ءَاَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَاُمِّيَ اِلٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللّٰهِ قَالَ
سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي اَنْ اَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ اِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ
عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا اَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ
الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ اِلَّا مَا اَمَرْتَنِي بِهِ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبِّي
وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ
اَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَاَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾
اِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَاِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَاِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَاِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ قَالَ اللّٰهُ هٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ
جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا رَضِيَ اللّٰهُ
عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾ لِلّٰهِ مُلْكُ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

سورة

114. "Meryem oğlu İsa, 'Allahım! Bize ve bizden sonra geleceklere bayram ve Sen'den bir delil olarak gökten bize bir sofra indir, bizi rızıklandır, Sen rızık verenlerin en hayırlısısın Rabbimiz!' dedi."

115. "Allah, 'Doğrusu Ben onu size indireceğim; ama bundan sonra içinizden kim inkar ederse, dünyalarda kimseye azap etmiyeceğim şekilde ona azap edeceğim' dedi."[102]

116. "Hani Allah, 'Ey Meryem oğlu İsa! Sen mi insanlara beni ve annemi Allah'tan başka iki tanrı olarak benimseyin dedin?' demişti de, 'Haşa, hak olmayan sozü söylemek bana yaraşmaz; eğer söylemişsem, şüphesiz Sen onu bilirsin; Sen, benim içimde olanı bilirsin; ben Senin içinde olanı bilmem; doğrusu görülmeyeni bilen ancak Sensin' demişti."

117. "Ben onlara sadece Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin diye bana emrettiğini söyledim. Aralarında bulunduğum müddetçe onlar hakkında şahittim. Ama beni aralarından aldığında onları Sen gözlüyordun. Sen her şeye şahitsin."

118. "Onlara azap edersen, doğrusu onlar Senin kullarındır; onları bağışlarsan, Güçlü olan, Hakim olan şüphesiz ancak Sensin."[103]

119. "Allah, 'Bu, doğrulara doğruluklarının fayda verdiği gündür; ebedi ve temelli kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler onlarındır. Allah, onlardan hoşnut olmuştur, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır, bu büyük kazançtır' dedi."

120. "Göklerin, yerin ve onlarda bulunanların hükümranlığı Allah'ındır, Allah her şeye Kadir'dir."[104]

[102] Hz. İsa, ellerini semaya kaldırıp Rabbinden havarilerin istediklerini istedi.

Ayette geçen 'bayram' (îd) kelimesi ile o, ilâhî sofranın indirildiği o büyük günün hem kendisine, hem de kendisinden sonrakılere bayram olmasını istiyordu. Bir başka anlayışa göre o, bu kelimeyle, o günün kendisine ve sonrakilere, Rabbinin duasına icabet ettiğine ve kudretinin yüceliğine dair bir ders ve delil olmasını istemiştir.

Ama bundan sonra içinizden kim inkar ederse..İçinizden kim Yüce Allah'ın kudretine ve Hz İsa'nın peygamberliğine inanmazsa, Cenab-ı Hak, kıyametin dehşetli azabıyla onları tehdit etmektedir.

[103] Kıyamet günü Yüce Allah, Hz İsa'ya şöyle seslenecektir: 'Ey İsa, insanlara anneni ve seni ilah edinip tapmalarını sen mi söyledin?' Hz İsa cevap verecek. 'Rabbim, Seni tesbih ederim, eğer ben böyle bir şey söyledimse, Sen tüm evrenin Rabbisin. Gözlerin kem bakışlarını da bilirsin, gönüllerin gizlediklerini de. Sen görülmeyenleri en iyi bilensin. Hayır ben, onlara Senin bana emrettiğin şekilde, sadece Sana kulluk etmelerini söyledim, benim de sizin de Rabbiniz yalnızca Allah'tır, ben Allah'ın kulu ve elçisiyim, dedim. Ben, onların aralarında iken ancak onların yaptıklarına şahidim. Eğer Sen, onlara azap etmeyi dilersen, onlar Senin kullarındır. Onlara azap etmen, onlara adaletinle muamele etmek olur. Ama onları bağışlamak dilersen, bu da Senin lutfu keremin ve ihsanındır.'

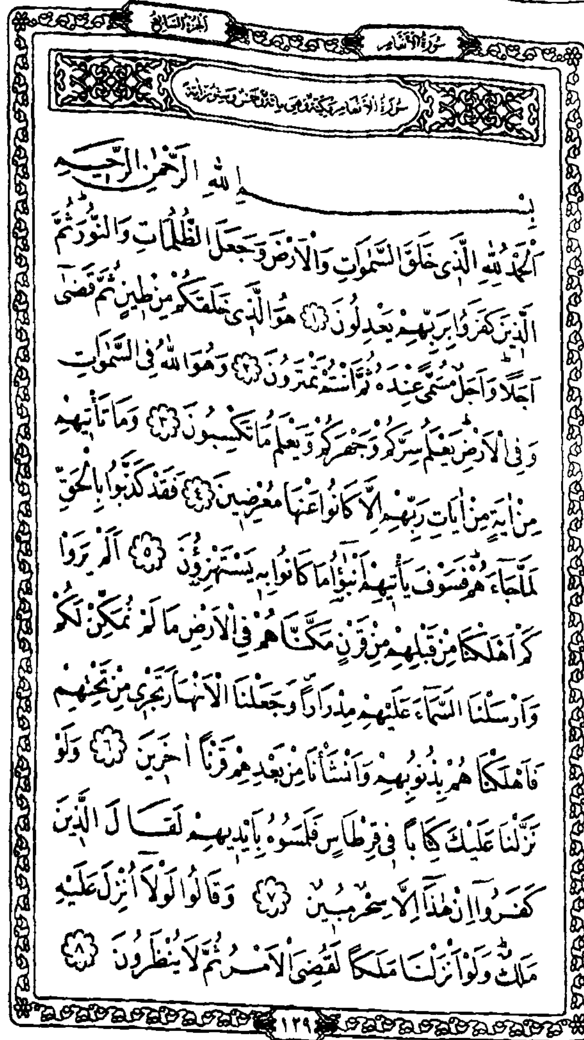
Bu ayette, Hristıyanlar için kıyamette bir kınama ve azarlama vardır. Aynı şekilde bu onlar için, herkesin gözü önünde alenî bir tehdittir

[104] Ayette sözkonusu edilen 'gün', kıyamet günüdür. Buna göre ayetin anlamı şöyle olur: Onların dünyadaki doğrulukları, yarın kıyamette onlara fayda verecektir.

Razî şöyle der: "Cenab-ı Hak, doğruların dünyadaki dürüstlüklerinin kıyamette onlara fayda vereceğini bildirmekte ve bu faydanın da sevap / mükafat olduğunu açıklamaktadır." *(Razî, Tefsîr, XII, 138.)* Bu sevap ise, zemininden ırmaklar akan ve içinde temelli kalacakları cennetlerdir. Bu gerçekten büyük bir kazançtır. Bundan daha büyük ve daha güzel bir kazanç olamaz. "Doğrusu bu büyük bir kazançtır. Çalışanlar, böylesi bir kazanç için çalışsın." *(37 Saffat 60-61.)* "İşte yarışanlar ancak onda yarışsınlar." *(83 Mutaffifîn 26.)*

Sure sona ererken Yüce Allah, kıyamet günü doğruların dürüstlüklerinden yararlanacakları gerçeğini ilan ediyor. Evet o gün, onlar Allah'ın hoşnutluğu içerisinde olacaklardır. Bu, gerçekten, dürüstlüğün en büyük karşılığıdır. Artık o gün inkarcıların meşalesi sönecektir. "Kimindir bugün hükümranlık? Elbette Kahhar olan tek Allah'ındır." *(40 Mümin 16.)* O'dur tüm mülkünde yegane söz sahibi olan. Her şey O'nun güç, kudret ve dilemesi altındadır. Artık ne bir ortak vardır, ne bir yardımcı, ne bir destekçi, ne bir baba, ne bir eş ve ne de bir sahip vardır. Yalnızca sensin sahip ve malik Ya Rab! "Senin şanın ne yücedir, Seni tesbih ederiz ya Rab! Senin bize öğrettiklerinden başka bizim bir bilgimiz yoktur. Gerçekten Sen, her şeyi bilen ve hikmet sahibi olansın!" *(2 Bakara 32.)*

2. "O, sizi çamurdan yaratan, sonra size bir ecel tayin edendir. Belirli bir ecel O'nun katındadır; sonra bir de şüphe edersiniz."[2]

3. "O, göklerin ve yerin Allah'ı, içinizi dışınızı bilir, kazandıklarınızı da bilir."[3]

4. "Onlara Rablerinin ayetlerinden bir ayet geldikçe ondan yüz çevirirlerdi."[4]

5. "Gerçek kendilerine gelince onu yalanladılar. Alaya aldıkları şeyin haberleri kendilerine gelecektir."[5]

6. "Onlardan önce nice nesilleri yok ettiğimizi görmediler mi? Onları, sizi yerleştirmediğimiz bir şekilde yeryüzüne yerleştirmiş, gökten bol bol yağmur yağdırmış, altlarından ırmaklar akıtmıştık. Fakat onları günahlarından ötürü yok ettik ve ardlarından başka bir nesil yetiştirdik."[6]

7. "Sana Kitabı kağıtta yazılı olarak indirmiş olsak da, elleriyle ona dokunsalar, inkar edenler yine de, 'Bu apaçık bir büyüden başka bir şey değil' derlerdi."[7]

8. " 'Ona bir melek indirilmeli değil miydi?' dediler. Bir melek indirmiş olsaydık iş bitmiş olurdu da onlara göz bile açtırılmazdı."[8]

6 EN'ÂM SÛRESİ

Enam suresi 20, 23, 91, 93, 114, 141, 151, 152, ve 153. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Hıcr suresinden sonra Mekke'de ve son dönemlerde inmiş olup toplam 165 ayettir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. Öyle iken, inkar edenler Rablerine başkalarını eşit tutuyorlar."[1]

[1] Yüce Allah, kendi yüce zatını medh ediyor. Kulların yerleşim yeri olan yer ve gökleri yaratması, yine kullarının yararına gecenin karanlığını ve gündüzün aydınlığını yaratmasına dikkat çekerek kendi zatını övüyor Bunları söylerken şunu söylemek istiyor: Tüm bunlardan sonra demek O'nu inkar edebiliyor, O'na benzer, ortak, oğul ve eş yakıştırabiliyorsunuz öyle mi?!

Evet sız O'ndan başkasını O'na benzer ve denk tutuyorsunuz! Halbuki, Büyük Allah, tüm bunlardan uzaktır. Şanı yüce olan Allahım! Seni hamd ile tesbih ederim. Sen her türlü eş, oğul ve ortaktan uzaksın Rabbim, Sen, eşı ortağı, benzeri ve dengı olmaktan yücesin, hem de çok yücesin!

[2] Biz hepimız bılıyoruz kı, atamız Hz. Adem, çamurdan yaratılmıştır. Ayette geçen ilk 'ecel' kelimesi, ölüm; ikincisi ise ahirettir. Bize düşen ise, ölüm sonrası sorgulanmaya hazırlıklı olmamızdır. Çünkü onun ardından ya cennet, yahut cehennem gelecektir. Artık bizim bunlardan birisi üzerinde şüphe ve tereddüte düşmemiz asla doğru olmaz. Sonra bir de şüphe edersiniz. Yani kıyamet konusunda tereddüt edersiniz.

[3] Hiç şüphesiz Yüce Allah, göklerdekini de bilir, yerdekini de. Gizliyi de bilir, aşikar olanı da. "Allah, gözlerin hain bakışını da bilir, gönüllerin gizlediklerini de." *(40 Mümin 19.)*

O, sizin iyi-kötü tüm yaptıklarınızı bilir."Kim zerre kadar hayır yapmışsa onu görür. Zerre kadar şer yapan da, onu görür." *(99 Zilzâl 7-8.)*

[4] Cenab-ı Hak, yalancı ve inatçı müşriklerin, kendilerine Allah'ın birliğine ve Rasülünün doğruluğuna delalet eden bir delil geldiğinde onların ondan yüz çevirdiklerini, ona dönüp bakmadıklarını ve onun üzerinde düşünmediklerini bildiriyor Haktan yüz çevirme, onunla alay etmektir. Bu, inatçı müşriklerin özelliklerinden biridir. Ayetler onların içlerindekini gözler önüne sererek onları rezil etmiştir.

[5] Bu ifade, Yüce Allah'tan onlara bir tehdit ve gerçeği yalanlamalarına karşılık şiddetli bir azap haberidir. Onların yalanladıkları şeyin haberleri onlara mutlaka gelecek, ardından da onlar acıklı bir azapla cezalandırılacaklardır.

[6] Evet Biz, işledikleri günahlar ve yaptıkları kötülükler yüzünden önceki toplumlardan nicesini yok ettik. Onların hayat hikayelerini insanlara anlattık. Onlardan sonra, imtihana tabi tutmak için başka toplumlar dünyaya getirdik. Onlar da öncekilerin yaptıklarını yaptı, öncekiler gibi onları da yok ettik. İşte yeryüzüne yerleştiği halde Allah'ın gösterdiği doğru yola uymayan, O'nun nimetlerine şükretmeyen, üstelik yeryüzünde bozgunculuk yapanların akıbeti budur. "Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, onlara her şeyin kapısını açtık; kendilerine verilene sevinince ansızın onları yakaladık da umutsuz kalıverdiler." *(6 Enam 44.)*

Onları, sizi yerleştirmediğimiz bir şekilde yeryüzüne yerleştirmiştik. Onlara mal-mülk, çoluk-çocuk, makam-mansıp, variyet ve uzun ömür vermiştik. Ardarda yağmurlar yağdırmıştık üzerlerine.

O halde ey insanlar, günahları yüzünden yok olup gidenlerin durumuna düşmekten sakının. Aksi takdirde Yüce Allah, sizi yok eder ve yerinize başka bir toplum getirir. "Ey İnananlar! Sizden kim dininden dönerse bilsin ki, Allah, sevdiği ve onların O'nu sevdiği, inananlara karşı alçak gönüllü, inkarcılara karşı onurlu, Allah yolunda cihat eden, hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın dilediğine verdiği bol nimetidir. Allah her şeyi kuşatır ve bilir." *(5 Maide 54.)*

[7] Yüce Allah, müşriklerin gerçeklere karşı olan inatçı ve isyankar tutumlarını ve gerçek konusundaki tartışmalarını haber vererek buyuruyor ki: Ey Muhammed, onlara gökten bir kitap indirecek olsak, onlar onu gözleriyle ayan beyan görseler ve elleriyle ona dokunsalar, yine de inanmazlar, inat ve inkarlarını sürdürürlerdi. Kibir, taşkınlık ve cehalet içerisinde, bu açık bir büyüden başka bir şey değil, derlerdi. Allah'ın rahmetinden uzak olsun onlar!

[8] Kibirdeki taşkınlıkları ve Hz. Muhammed'e olan inkar ve küfürleri nedeniyle, onlar peygamberle beraber uyaran bir meleğin olmasını istiyorlardı. Bu onların Hz. Muhammed'in Allah katından geldiğine inanmadıklarının ve güya onu köşeye sıkıştırmak istemelerin açık bir göstergesiydi. Üstelik, onlar bu haldeyken onlara bir melek indirilmiş olsaydı, bu onların acıklı bir azap içerisinde yıkımı ve yok olması demek olurdu. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur: "Biz melekleri ancak hak ile indiririz. O zaman onlara bir fırsat ta tanınmaz." *(15 Hicr 8.)*

الجزء السابع — سورة الأنعام

ولو جعلناه ملكا لجعلناه رجلا وللبسنا عليهم
ما يلبسون ﴿٩﴾ ولقد استهزئ برسل من قبلك
فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزؤن ﴿١٠﴾ قل
سيروا في الارض ثم انظروا كيف كان عاقبة المكذبين
﴿١١﴾ قل لمن ما في السموات والارض قل لله كتب على
نفسه الرحمة ليجمعنكم الى يوم القيمة لا ريب فيه
الذين خسروا انفسهم فهم لا يؤمنون ﴿١٢﴾ وله ما سكن
في الليل والنهار وهو السميع العليم ﴿١٣﴾ قل اغير الله
اتخذ وليا فاطر السموات والارض وهو يطعم ولا يطعم
قل اني امرت ان اكون اول من اسلم ولا تكونن من
المشركين ﴿١٤﴾ قل اني اخاف ان عصيت ربي عذاب يوم
عظيم ﴿١٥﴾ من يصرف عنه يومئذ فقد رحمه وذلك
الفوز المبين ﴿١٦﴾ وان يمسسك الله بضر فلا كاشف له
الا هو وان يمسسك بخير فهو على كل شيء قدير ﴿١٧﴾
وهو القاهر فوق عباده وهو الحكيم الخبير ﴿١٨﴾

١٣٠

ز

9. "Biz onu melek kılsaydık, bir insan şeklinde yapardık da, düştükleri şüpheye onları yine düşürmüş olurduk."[9]

10. "And olsun ki, senden önce bir çok peygamberler alaya alınmıştı, onlarla eğlenenleri, alaya aldıkları şey mahvetti."[10]

11. "De ki: 'Yer yüzünde gezip dolaşın, sonra da, yalanlayanların sonunun nasıl olduğuna bir bakın'."[11]

12. "De ki: 'Göklerde ve yerde olanlar kimindir?' 'Allah'ındır' de. O, rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır. And olsun ki, sizi olacağı şüphe götürmeyen kıyamet gününde toplayacaktır. Kendilerine yazık ettiler; çünkü onlar inanmazlar."[12]

13. "Gecede ve gündüzde barınan her şey O'nundur. O işitendir, bilendir."[13]

14. " 'Gökleri ve yeri yaratan, beslenmeyip besleyen Allah'tan başka bir dost mu edinirim?' de. 'Doğrusu ben müslümanların ilki olmakla emrolundum' de. Sen asla ortak koşanlardan olma!"[14]

15. " 'Ben Rabbime karşı gelirsem, doğrusu büyük günün azabından korkarım' de."[15]

16. "O gün kim azaptan alıkonursa, şüphesiz o kimse rahmete erişmiştir. Bu, apaçık bir kazançtır."[16]

17. "Allah sana bir sıkıntı verirse, onu O'ndan başkası gideremez. Sana bir iyilik verirse (başkası onu engelleyemez.) O, her şeye Kadir'dir."[17]

18. "O, kullarının üstünde yegane tasarruf sahibidir. Hükmünde hikmet sahibidir, her şeyden haberdardır."[18]

9 Eğer Biz, insanlara bir meleği elçi olarak gönderseydik, onlarla konuşabilmesi ve ondan yararlanmalarını sağlamak için, onu insan suretinde gönderirdik. Hem sonra Biz, bunu yapsaydık, onlar yine şüpheye düşerlerdi. Tıpkı Hz. Muhammed'in, bir insan peygamber olarak kendilerine gönderilişinde şüpheye düştükleri gibi.

10 Gerçekten Yüce Yaratıcı, paygamberini teselli ediyor ve inkarcı kafirlerin taşkınlıklarına karşı onun tasasını hafifletiyor, kendisini yalanlayanlara karşı ona destek çıkıyor, ona ve ümmetine zafer vadediyor. Elbette yardım ve zafer peygamberin olacak, yıkım ve azap ise inkarcıların olacaktı. Güzel sonuç hiç şüphesiz inananlarındır.

11 Yalanlayanların sonuna bakın ve kendinizi düşünün. Sizden önce, sizin gibi yalancılar gelip geçmedi mi? Onlar da haktan yüz çevirdiler, hem kendileri saptılar, hem de başkalarını saptırdılar. Hani nerede Nuh peygamberi yalanlayanlar? Nerede Nemrut? Nerede Ad kavmı? Hani nerede Firavn ve diğer zalimler?

Ey Allah'ın ayetlerini yalanlayanlar! Allah'ın sizden öncekilerin başına neler getirdiğine bir bakın. Peygamberlerine karşı büyüklük taslayanlar ne oldular? Dünyada onların düçar oldukları ceza ve azaplara bir bakın. Acıklı bir azabın ahirette de onları beklediğini bir düşünün. Bakın Allah, peygamberlerini ve inanan kullarını nasıl kurtarıyor?

12 Ey Muhammed, tüm insanlara sor bakalım: Göklerde ve yerde olanlar kimindir? Eğer onlar sana cevap vermezlerse, onlara de ki: Onların hepsi Allah'ındır. O, sizi topraktan yaratıp size güzel bir şekil verdi. Size akıl ve anlayış verdi. Sonra sizi, kendisini tanımakla yükümlü tuttu. Sizden kiminiz O'na inandı, kiminizse inkar etti. Ama O, gelmesinde hiç şüphe olmayan kıyamet günü hepinizi bir araya getirecektir. İman etmemekle o kendilerine yazık edenler, Allah'a inanma yükümlülüğünü yerine getirmediklerinden dolayı pişmanlık onları yeyip bitirecektir. Onların azabını onlardan savacak ve onları savunacak hiçbir dostları da olmayacaktır.

Yüce Allah, kendine rahmeti yazmış, lutuf ve kerem etmeyi üzerine almıştır. İşte bu yüzden inkarcılara fırsat vermiştir. O, rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır, cümlesinde 'nefs' (kendi) kelimesinin özellikle zikredilmesi, O'nun varlığına ve vadinde hiç şüphe olmadığına işaret içindir.

13 Göklerde ve yerde bulunan her canlı O'nun kulu ve yaratığıdır. Evet her bir şey, Seni överek şanını yüceltir Ya Rab! Her şey Senin egemenliğin altındadır. Senden başka, elbette hiçbir ilah yoktur.

14 Sen sakın Allah'tan başka bir ilah ve dost edinme, hiçbir şeyi O'na ortak koşma. Çünkü O, gökleri ve yeri yaratıp döşeyen ve yoktan varedendir. O, beslenmeyip besleyendir. O, herkese yeterince ve bol bol rızık verendir, ama hiç kimsenin kendisini yedirip içirmesine ihtiyacı yoktur O'nun.

15 Yani cehennem azabından korkarım ben. ibn Abbas, buradaki 'korkarım' kelimesinin, 'bilirim' anlamına geldiğini söyler.

16 Kim azaptan korunursa, o kimseye merhamet edilmiş demektir. "Ateşten uzaklaştırılıp cennete sokulan kimse artık kurtulmuştur. Dünya hayatı, zaten, sadece aldatıcı bir geçinmeden ibarettir." *(3 Alu Imran 185.)* Gerçek kazanç ise, salih amellerin karşılığını alıp cennete girmektir.

17 Allah'ı tesbih ederiz. O, dilediğini yapandır. Hastalandıran, şifa veren, variyetli kılan, yoksul düşüren, bedenî güç kuvvet veren ve sınamak için onu senden alan O'dur. Bütün bunlar, O'ndan başka hiçbir ilahın olmadığını, O'nun eşi ve ortağının bulunmadığını bilmen içindir. Evet, O, tüm dilediği herşeyi yapandır. Tutan da O'dur, yayan da. Veren de O'dur, vermeyen de. O halde ey insan, niçin O'ndan başkasına kulluk edersin? Neden O'ndan başkasından korkarsın? Nasıl olur da O'nun hükmünü uygulamazsın?

Gerçekten de Yüce Rabbimiz, zararın da sahibidir faydanın da. O, dilediği gibi kulları üzerinde tasarruf yetkisine sahiptir. Verdiği hükümlerden dolayı O'nu hiç kimse sorgulayıp sıgaya çekemez, O'nun hükmünü durduramaz.

Nitekim Peygamberimiz @ şöyle dua ederdi: "Allahım! Senin verdiğini durduracak, vermeyi dilemediğine verecek hiç kimse yoktur. Senden başka hiç kimse bir fayda sağlayamaz!" *(Buhârî, Deavât 18.)*

18 Tüm herkes O Yüce Yaratıcıya boyun eğmiş ve O'na teslim olmuştur. Çünkü O'dur dipdiri olan ve hayat veren, herşeyi ayakta tutan. Onun erişilmez gücü karşısında tüm yaratıklar cılız kalır. Zira O, göklerin ve yerin yaratıcısıdır. Tüm yaptıklarında sayısız hikmet vardır O'nun. O, tüm her şeyin yer ve konumundan haberdardır. O, ancak hak edenlere lutfeder, sadece hak etmeyenlere vermez.

الجزء السابع — سورة الانعام

قُلْ اَيُّ شَيْءٍ اَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللّٰهُ شَه۪يدٌ بَيْن۪ي وَبَيْنَكُمْ وَاُو۫حِيَ اِلَيَّ هٰذَا
الْقُرْاٰنُ لِاُنْذِرَكُمْ بِه۪ وَمَنْ بَلَغَ اَئِنَّكُمْ لَتَشْهَدُونَ اَنَّ مَعَ اللّٰهِ اٰلِهَةً
اُخْرٰى قُلْ لَٓا اَشْهَدُ قُلْ اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَاحِدٌ وَاِنَّن۪ي بَر۪يٓءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ
﴿١٩﴾ اَلَّذ۪ينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَٓاءَهُمْ اَلَّذ۪ينَ
خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ
كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِه۪ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَم۪يعًا
ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذ۪ينَ اَشْرَكُٓوا اَيْنَ شُرَكَٓاؤُ۬كُمُ الَّذ۪ينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ
لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ اِلَّٓا اَنْ قَالُوا وَاللّٰهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِك۪ينَ ﴿٢٣﴾ اُنْظُرْ
كَيْفَ كَذَبُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾
وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ اِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَفْقَهُوهُ
وَف۪ٓي اٰذَانِهِمْ وَقْرًا وَاِنْ يَرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتّٰٓى اِذَا جَٓاؤُ۫كَ
يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اِنْ هٰذَٓا اِلَّٓا اَسَاط۪يرُ
الْاَوَّل۪ينَ ﴿٢٥﴾ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْـَٔوْنَ عَنْهُ وَاِنْ يُهْلِكُونَ اِلَّٓا
اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا
يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِاٰيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٢٧﴾

١٣١

19. " 'Şahit olarak hangi şey daha büyüktür' de. 'Allah benimle sizin aranızda şahittir. Bu Kuran bana, sizi ve ulaştığı kimseleri uyarmam için vahyolundu; Allah'la beraber başka tanrılar bulunduğuna siz mi şahitlik ediyorsunuz?' de. 'Ben şehadet etmem' de. 'O ancak tek Tanrıdır, doğrusu ben ortak koştuklarınızdan uzağım' de."[19]

20. "Kendilerine Kitap verdiklerimiz, onu çocuklarını tanıdıkları gibi tanırlar; fakat kendilerine yazık ettiler, çünkü onlar inanmazlar."[20]

21. "Allah'a karşı yalan uyduran yahut ayetlerini yalanlayandan daha zalim kimdir? Zalimler bunun için saadete ulaşamazlar."[21]

22. "Bir gün hepsini toplarız, sonra puta tapanlara, 'İddia ettiğiniz ortaklarınız nerede?' deriz."[22]

23. "Sonra, 'Rabbimiz Allah'a and olsun ki bizler puta tapanlar değildik' demekten başka çare bulamazlar."[23]

24. "Kendilerine karşı nasıl yalan söylediklerine bak; uydurdukları putlar da onlardan uzaklaştı."[24]

25. "Onlardan seni dinleyenler vardır, Kuran'ı anlarlar diye kalplerine örtüler kulaklarına da ağırlık koyduk. Onlar her türlü mucizeyi görseler bile, yine de ona inanmazlar, nihayet sana geldiklerinde de seninle çekişirler. İnkar edenler, 'Bu, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir' derler."[25]

26. "Onlar Kuran'dan alıkorlar ve ondan uzaklaşırlar. Böylece yalnız kendilerini mahvederler de farkına varamazlar."[26]

27. "Onların, ateşin kenarına getirilip durdurulduklarında, 'keşke dünyaya tekrar döndürülsek de, bir daha Rabbimiz'in ayetlerini yalanlamasak ve inananlardan olsak' dediklerini bir görsen!"[27]

[19] Allah değil midir, varlıkları yaratan? Onlara akıl ve anlayış veren? Rızıklarını ve ecellerini belirleyen? Kulluğa tek başına layık olan, hükmüne boyun eğilmeye müstehak olan O, değil midir?.. Elbette O'dur. Onların üzerine Allah'tan daha iyi ve büyük şahit kim olabilir? Eğer onlar, O'na karşı gelir ve emrine baş kaldırırlarsa, onları cezalandırmaya O'ndan layık kim olabilir? Doğrusu O, Allah'tır. O'nun adaletinin bir gereği olarak, O, onlara Kur'ânı indirmiş; peygamberi Hz Muhammed'e @ vahyetmiştir. O, onları uyarmıştır: Kim O'na itaat ederse cennete girer, O'na karşı gelen ise cehennemi boylar. Gerçekten Yüce Allah adalet sahibidir ve tüm herşeyi bilir.

Bu Kuran bana, sizi ve ulaştığı kimseleri uyarmam için vahyolundu, cümlesi Hz. Peygamberden söylemesi istenen bir sözdür. Yani Ey Muhammed, de ki: Bana bu Kur'ân vahyedildi. Rabbim, beni Kur'ânla destekledi. Sizi ve mesajı ulaşan tüm herkesi onunla uyarmam için bana Kur'ânı indirdi.

[20] Yüce Allah, Kitap ehlini bu Kur'ânı kendi çocuklarını tanıdıkları gibi çok iyi tanıdıklarını bildiriyor. Bu, onların kitaplarında bulunan bilgi birikimleri, hem kendilerine hem de geçmiş toplumlara daha önceden gelmiş peygamberler sayesinde olmaktaydı. İşte bu yüzden Cenab-ı Hak, onların tam anlamıyla zarara uğrayanlar ve tüm bilgilerine rağmen inkarları nedeniyle kendilerine yazık edenler olduklarını haber veriyor.

[21] Gerçekten de Yüce Allah'a karşı yalan uyduran kimseden daha sapık, daha zalim başka bir kimse olamaz. Böyle bir kimse, kendisinden başka hiç kimsenin yapamayacağı bir çirkin cürmü işlemiştir. Cenab-ı Hak ise, zalimlerin asla kurtuluşa eremeyeceklerine hükmetmiştir. Onlar, sahip oldukları dünyalıkları sayesinde üstün geldiklerini sansalar bile, onlar hiçbir zaman saadete ulaşamayacaklardır. Onların tek sermayeleri, Allah'ın indirdiğinin dışındaki şeylerle hükmetmeleri ve haram yollarla elde ettikleri dünyalıklardır. Oysa, Allah'ın yasakladığı yollardan elde edilen her kazanç sahibini ateşe götürecektir.

[22] Kıyamet günü Yüce Rabbimiz, Allah'a ortak koşup putlara tapan, Allah'ın izni olmadan insanın zarar verme yahut yarar sağlama yetkisine sahip olduğuna inanarak şirk koşanlara soracaktır. Onlar, dünya hayatlarında ve dünyevî işlerinde Allah'ı bir kenara bırakıp hakimiyet konusunda Allah'a eş koştukları put ve ortaklardan sorguya çekileceklerdir.

Burada sorgudan maksat, onları azarlayıp kınama ve onları susturmadır. Yoksa onlara soru sormak değildir. Çünkü böyle bir soru, cevabı olan bir sual değildir.

[23] Yine müşriklere bir kınama ve azarlama geliyor. Çünkü onlar yalanlarına, yaptıkları çirkin işlere, Allah'a ortak koşmalarına, hakimiyet konusunda dünyada Allah'tan başkalarını yetkili kılmalarına ve Allah'ın rububiyyetinden uzaklaşmalarına rağmen sorulan soruya cevap verme sorumluluğunu üzerlerinden atacaklardır. Ama o gün, gözlerin korkudan dolayı yerinden fırlayıp kaydığı, müşriklere ortaklarının bir fayda sağlamadığı bir gündür. Gerçekten onlar hem dünyada, hem de ahirette yalancılardır.

[24] Doğrusu bunda, Allah'ı kandıracağını, inkar ve zulmü ile O'na yalan düzebileceğini sananlar için açık bir ders vardır.

[25] Ey Muhammed! Sana gelip seni dinleyenler anlamak için değil, seninle tartışmak için dinlerler. Seni ve sana indirileni inkar etmeleri nedeniyle kendi günahkar hallerini ve suçluluklarını örtbas etmek için gerçekler hakkında seninle çekişirler. Oysa Biz, onların kalpleri üzerine kalın ve siyah örtüler koyduk. Bu yüzden onlar, kendilerine söylenenleri anlayamazlar. Onların kulaklarında da, yararlı bir dinlemeye engel olacak ağırlıklar vardır.

İşte ey Muhammed, onlar senin yanına gelip hak konusunda batılla seninle tartışıp mücadele ederler. Sonunda da şöyle derler: Doğrusu bu Kur'ân, eskilerin anlatılan masallarından başka bir şey değildir.

[26] Onlar şu iki çirkin işi birden yaparlar. Onlar hem insanları Hz. Muhammed'den alıkoyarlar, hem de kendileri ondan uzaklaşırlar. Onu kabullenip gerçeğe teslim olmaktan ve Kur'âna uymaktan geri dururlar. Bu çirkin eylemleriyle onlar ancak kendilerini mahvederler. Yaptıklarının vebali eninde sonunda kendilerine döner, ama onlar bunun farkında değildirler.

[27] Cenab-ı Hak, kıyamet günü ateşin kenarına getirilip durdurulan inkarcıların haline dikkat çekiyor. Onlar o dehşetli anı gözleriyle görmüşlerdir artık. Zaten onlar, ancak o dehşetli azabı görünce kalpleri yumuşayıp ürperenlerdir. Cehennemi görüp oraya atılacaklarını anlayınca, bukağı ve zincirlere vurulacakları o dehşetli anı gözleriyle görünce; işte o zaman dünyaya tekrar döndürülmek isterler. Salih ameller işleyebilmek ve inananlardan olabilmek için bir kere daha dünyaya dönmek isterler.

بل بدا لهم ما كانوا يخفون من قبل ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه
وإنهم لكاذبون ﴿٢٨﴾ وقالوا إن هي إلا حياتنا الدنيا وما
نحن بمبعوثين ﴿٢٩﴾ ولو ترى إذ وقفوا على ربهم قال أليس هذا بالحق
قالوا بلى وربنا قال فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون ﴿٣٠﴾
قد خسر الذين كذبوا بلقاء الله حتى إذا جاءتهم الساعة بغتة
قالوا يا حسرتنا على ما فرطنا فيها وهم يحملون أوزارهم على
ظهورهم ألا ساء ما يزرون ﴿٣١﴾ وما الحياة الدنيا إلا لعب
ولهو وللدار الآخرة خير للذين يتقون أفلا تعقلون ﴿٣٢﴾ قد نعلم
إنه ليحزنك الذي يقولون فإنهم لا يكذبونك ولكن الظالمين
بآيات الله يجحدون ﴿٣٣﴾ ولقد كذبت رسل من قبلك
فصبروا على ما كذبوا وأوذوا حتى أتاهم نصرنا ولا
مبدل لكلمات الله ولقد جاءك من نبإ المرسلين ﴿٣٤﴾
وإن كان كبر عليك إعراضهم فإن استطعت أن تبتغي
نفقا في الأرض أو سلما في السماء فتأتيهم بآية ولو
شاء الله لجمعهم على الهدى فلا تكونن من الجاهلين ﴿٣٥﴾

١٣٢

إنما

28. "Hayır; daha önce gizledikleri onlara göründü. Eğer geri döndürülseler yine kendilerine yasak edilen şeylere dönerler. Doğrusu onlar yalancıdırlar."[28]

29. " 'Hayat ancak bu dünyadakinden ibarettir, biz dirilecek değiliz' dediler."[29]

30. "Onları, Rablerinin huzuruna çıkarıldıkları zaman bir görsen! Allah: 'Bu gerçek değil mi?' der; onlar, 'Ne münasebet, Rabbimiz hakkı için gerçektir' derler. Allah da 'Öyleyse inkar etmenizden ötürü azabı tadın' der."[30]

31. "Allah'a kavuşmayı yalanlayanlar gerçekten kaybedenlerdir. Kıyamet saati onlara ansızın gelip çatınca, günahlarını sırtlarına yüklenerek, 'Dünyada işlediğimiz büyük kusurlardan ötürü yazıklar olsun bize' derler. Dikkat edin, yüklendikleri şeyler ne kötüdür!"[31]

32. "Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Sakınanlar için ahiret yurdu gerçekten daha hayırlıdır. Hala akıl erdiremiyor musunuz?!"[32]

33. "Onların söylediklerinin seni üzeceğini elbette biliyoruz; doğrusu onlar seni yalancı saymıyorlar, fakat zalimler Allah'ın ayetlerini inkar ediyorlar."

34. "Senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar yalanlanmalarına ve eziyet edilmeye katlandılar. Allah'ın sözlerini değiştirebilecek yoktur; and olsun ki peygamberlerin haberlerinden bir kısmı sana da geldi."[33]

35. "Onların yüz çevirmesi sana ağır geldiyse, eğer yapabilirsen yerin içine inebileceğin bir tünel, ya da göğe çıkabileceğin bir merdiven ara ki onlara bir mucize getiresin! Allah dileseydi onları doğru yolda toplardı. Sakın cahillerden olma."[34]

28 Evet onlar, inanma iştiyak ve arzusuyla dünyaya dönmek istemezler. Onlar ancak inkarlarına karşılık olarak gördükleri azabın korkusuyla bunu isterler. Sırf gördükleri ateşin azabından kurtulabilmek için dünyaya donmek isterler Ama onlar, tekrar dünyaya döndürülmüş olsalar, yine yapageldikleri küfür ve isyana döneceklerdir. Bu da, onların isyan ve günahta inatkarlıklarının, Allah'ın emrine karşı çıkmalarının ve hakkı görmezden gelmelerinin açık bir delilidir.

29 İnkar karanlığı, onların gerçeği görme hassalarını yok etmiştir. Sonunda onlar bakar kör olmuşlardır. Aslında onların kalpleri mühürlenmiştir. Onlar ne gerçeği anlayabilirler, ne de iman girer onların kalplerine. Onların bir tek dünyaları vardır, onlar şöyle derler: 'Hayat ancak bu dünyadakinden ibarettir, biz dirilecek değiliz'.

30 Onlar Rablerinin huzuruna çıkarılıp sorgulandıklarında bir görsen! Orada onlara 'Bu gerçek değil mi?' diye sorulur. Onlar, 'Ne münasebet, Rabbimiz hakkı için gerçektir' derler. Onlar kendi aleyhlerine tanıklık yapıp ta, dünyadaki yaptıklarıyla oradaki söyledikleri birbiriyle çelişince Yüce Rabbimiz şöyle ferman buyurur: 'Öyleyse inkar etmenizden ötürü azabı tadın'. Dünyadaki inkarınız nedeniyle tadın azabı. Bu ifade de onlar için bir kınama ve onları paylamadır

31 Allah'ın emrine baş kaldırıp O'na itaati terkedince, tüm süs ve debdebesiyle dünya onların aklını başlarından almış ve onları büyülemiştir. Sonunda onlar, dünyalıkların kulu olmuşlar, gecelerini gündüzlerini hep dünyalık elde etmek için harcamışlardır. Nihayet kıyamet ansızın gelip çatmıştır. "Sura üflendiği zaman artık aralarında akrabalık bağları kalmamıştır, onlar birbirlerini de arayıp sormazlar." *(23 Müminûn 101.)*

Allah'ın huzurunda herkes, salih amelleri terkedip işledikleri büyük günahlarından dolayı pişman olacaktır. İşte tam o sırada, "Eyvah, bizi kim kaldırdı kabrimizden?! Bu, Rahmanın vadettiğidir. Peygamberler gerçekten doğru söylemişler, derler. Olan, müthiş bir sesten ibarettir. Birde bakarsın ki, onların hepsi katımızda hazır olmuşlardır." *(36 Yasin 52-53.)* O gün, onlar günahlarını sırtlanmışlardır. Doğrusu Allah'ın huzurundaki bu görüntüleri, çok çirkin bir tablodur. Kıyamet günü, inkarcı kimse, sanki bir hayvan gibi, dünyada işlediği günahları sırtına yüklenmiş bir vaziyette olacaktır.

32 Gerçekten de dünya genel olarak böyledir. Allah'tan sakınanların ise, buna karşı tedbir ve planları vardır. Onlar işte bununla dünyadan bahtiyar kişiler olarak ayrılmışlardır.

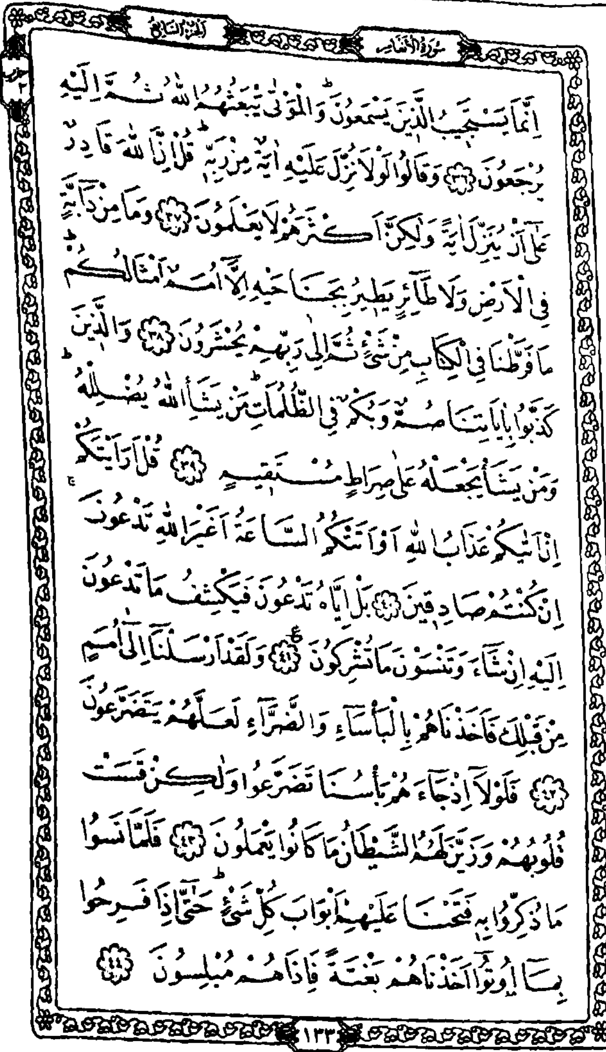
Hala akıl erdiremiyor musunuz?! Ey cehalet içerisinde aldanan eğlence sahipleri! Keşke siz de aklınızı kullansaydınız!

33 Cenab-ı Hak, kavminin kendisini yalanlamaları ve ona karşı gelmeleri üzerine peygamberini teselli ederek şöyle buyuruyor: Ey Muhammed! Üzülme, gerçekten onlar hakka baş kaldırıyorlar, yürekten ona karşı çıkıyorlar. Ebu Cehil'in Peygamberimize dediği gibi: 'Biz seni yalanlamıyoruz. Ama biz, senin getirdiğin şeyleri yalanlıyoruz.' İşte bunun üzerine Yüce Rabbimiz bu ayetini indirdi: Doğrusu onlar seni yalancı saymıyorlar, fakat zalimler Allah'ın ayetlerini inkar ediyorlar.

Şöyle ki, şeytan onlara dünyayı olduğundan farklı gösteriyor ve onları dünyanın dağdağası içerisinde boğup Allah'ın ayetlerini inkar etmelerine ve peygamberlerini yalanlamalarına neden oluyordu. İnsanları karanlıklardan aydınlığa çıkaran Peygamberin taşıdığı hakikatleri bir bütün olarak kavrayamıyorlardı. Onlar dünyaya bu kadar düşkündüler, Hz. Peygamberin gelişi ile dünyadan olmak istemiyorlardı. Oysa Allah'ın Rasülü @ dünyaya talip değildi. Fakat Allah onu, dosdoğru yolu gösteren bir ışık olması için seçip göndermişti. Ne ki, onlar ahirette acıklı azabı tadacaklardı. Evet onlar, senden önce de nice peygamberleri yalanladılar ey Muhammed! Ama o peygamberler, yalanlamalarına ve eziyet edilmelerine katlandılar, sonunda Allah'ın yardımına kavuştular.

Razî şunları söyler: "Allah Teâlâ, onların peygamberi yalanlamalarının, aslında Allah'ı yalanlamak demek olduğunu açıklayarak peygamberinin gönlünden kederi giderdi.. Ardından diğer ümmetlerin de peygamberlerine aynı şekilde davrandıklarını açıkladı. Gerçekten o peygamberler, onların yalanlamalarına ve eziyet etmelerine katlanmışlardı. Derken Allah'ın yardımı, fetih ve zafer geldi. Sen, bu yöntemi izlemeye herkesten daha layıksın. Çünkü sen, tüm herkese gönderilmiş bir peygambersin. O halde, onların sabrettikleri gibi, sen de sabret ki, onların kazandığı gibi, sen de zafere eresin.. " *(Bkz. Razî, Tefsîr, XII, 206.)*

34 İşte bu bizim ilahî yasamızdır ey Muhammed! Eğer onların haktan yüz çevirmeleri senin zoruna gidiyorsa, yalanlamaları senin ağrına gidiyorsa ve sen onlara bir mucize getirmek istiyorsan.. O halde, yapabiliyorsan yerin dibine ineceğin bir tünel kaz, yahut göğe çıkabileceğin bir merdiven ara ve onlara bir mucize getir de görelim! Evet, hiç şüphesiz onların doğru yolu bulmaları, senin onlara getireceğin mucizeye bağlı değildir. Çünkü onların ihtiyaç duyduğu mucize değildir. Onları, senin söylediğin gerçeğe ulaştıracak olan da mucize değildir.. Eğer Allah isteseydi, onların tamamını doğru yolda toplardı.

36. "Ancak kulak verenler daveti kabul ederler. Ölüleri ise Allah diriltir, sonra da O'na döndürülecekler."[35]

37. " 'Rabbinden ona bir belge indirilseydi ya' dediler. De ki: 'Doğrusu Allah bir belge indirmeğe kadirdir, fakat çoğu bilmezler'."[36]

38. "Yerde yürüyen hayvanlar ve kanatlarıyla uçan kuşlar da ancak sizin gibi birer topluluktur. Kitapta Biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Nihayet onlar toplanıp Rablerinin huzuruna getirileceklerdir."[37]

39. "Ayetlerimizi yalanlayanlar karanlıklarda kalmış sağır ve dilsizlerdir. Allah kimi dilerse onu saptırır ve kimi dilerse onu doğru yola koyar."[38]

40. "De ki, 'Üzerinize Allah'ın azabı gelse veya kıyamet saati size gelse, Allah'tan başkasına mı yalvarırsınız? Doğru iseniz bana bildirin'."[39]

41. "Hayır; sadece O'na yalvarırsınız; dilerse yalvardığınız şeyi giderir, siz de O'na koştuğunuz ortakları unutursunuz."[40]

42. "Andolsun ki, senden önce ümmetlere peygamberler göndermiştik; onları yalvarsınlar diye darlık ve sıkıntıya sokmuştuk."[41]

43. "Hiç değilse, onlara azabımız geldiği zaman yalvarıp yakarmalı değil miydiler? Lakin kalpleri katılaştı, şeytan da yaptıklarını onlara güzel gösterdi."[42]

44. "Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, onlara her şeyin kapısını açtık; kendilerine verilene sevinince ansızın onları yakaladık da umutsuz kalıverdiler."[43]

[35] Ey Muhammed, ancak Allah'ın takdir ettiği kimseler senin davetini kabul ederler ve Allah'ın emrini anlarlar. Onların gönülleri, gerçeği dinlemeden önce açılmıştır. İşte diriler onlardır. Ölülere gelince, Allah onları, Allah'ın rahmetinden uzak kalmış o çirkin şekilleriyle diriltecektir. İşte onlar inkar üzere ölmüş olanlardır. Allah'a sığınırız onlardan olmaktan!

[36] Elbette Yüce Allah, onların istediği şeyi indirmeye kadirdir. Ne ki, O'nun hikmeti, o istenilen şeyin geciktirilmesini gerektirmiştir. Çünkü, yukarıda geçen ayetten de anladığımız üzere, onların istedikleri şeyi Allah indirseydi ve onlar da buna inanmasalardı, hemen cezalandırılırlardı. Ama O'nun rahmeti, onlara fırsat tanımaktadır. O, fırsat verir ama, kimsenin yaptığını yanına bırakmaz.

[37] Onlar ancak sizin gibi birer topluluklardır, cümlesini Mücahid, isimleriyle bilinen gruplardır, diye anlamıştır. Katade de şunları söyler: Kuşlar bir ümmettir, insanlar bir ümmettir, cinler bir ümmettir. Bu cümleyi Süddî de, onlar da sizin gibi yaratılmışlardır, diye anlar. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 131.)*

Hiç şüphesiz Yüce Allah, yaratıklarının bu kadar çok fazla olmasına rağmen, onlardan hiçbirini unutmaz. Nitekim O, şöyle buyurur: "Yeryüzünde yürüyen her canlının rızkı, yalnızca Allah'ın üzerinedir. Allah, o canlının durduğu yeri ve sonunda bırakılacağı mekanı bilir. Bunların hepsi apaçık bir Kitaptadır." *(11 Hûd 6.)*

[38] Gerçekleri anlamamaları, bildikleriyle amel etmemeleri ve bilgisizlikleriyle onlar, hiçbir şey işitmeyen sağırlara ve hiç bir şey konuşamayan dilsizlere benzerler. Onlar bu halleriyle, göz gözü görmeyen karanlıklar içerisindedirler. Böyleleri nasıl olur da, bulundukları halden kurtulup yol bulabilirler?! Yüce Allah'tır, yaratıklarında dilediği tasarrufu yapan. Allah, ezelî ilmi ve adaletiyle dilediğini saptırır.

Allah'ın gönüllerini aydınlattığı kimseler de, samimiyetlerine karşılık Allah'ın kendilerine lutfettiği kimselerdir. Allah, onlara ikram etmiş ve onları dosdoğru yoluna koymuştur. Onlar için, Allah katında mağfiret ve hoşnutluk vardır. Gerçekten onlar, Hz. Muhammed'e @ ve Allah'ın kitabına uyanlardır. İşte dosdoğru yol budur.

[39] O seninle tartışanlara de ki, ey Muhammed: Allah'ın azabı size dünyada gelecek olsa, yahut kıyamette onunla karşılaşsanız siz Allah'tan başkasına mı dönersiniz? Başınıza gelen bu azabı savması için O'ndan başkasına mı başvurursunuz?

Yüce Allah, bir reddiye olmak üzere onlara yönelttiği bu soruyu cevaplayarak şöyle buyuruyor:

[40] Evet, o sıkıntılı günde Allah'tan başka hiç kimseye yakarmazsınız. O an, Allah'ı bırakıp O'na ortak koştuğunuz tüm putlarınızı, tanrılarınızı, ortaklarınızı unutursunuz.

[41] Onları Allah'ın çetin azabı yakalayıvermişti. Allah onlara yokluk, hastalık ve sıkıntılar tattırmıştı.

Onlar gerçeği anlamaktan yoksun bırakılmış insanlardı. Ama onlar, Allah'ı inkar etmeye devam edip başlarına gelen inkar ve küfür karanlıklarının giderilmesi için O'na dua etmediler. Allah da, onları darlık ve sıkıntılara soktu.

[42] Ayet, Allah'ın azabı gelince dahi onların yalvarıp yakarmadıklarına dikkat çekmektedir. Cümlede geçen 'levlâ' kelimesi, onların yalvarıp yakarmayı terketmelerinin inat, kalp katılığı ve şeytanın kendilerine süslü gösterdiği işlere güvenmelerinden başka bir sebebinin olmadığını bildirmektedir. *(Bkz. Razî, Tefsîr, XII, 225.)*

Şiddet ve azabın Allah'a yöneltemediği kalp, taşlaşmış bir kalp demektir. Artık böyle bir kalpte, baskının sıkacağı en küçük bir ıslaklık bile kalmamıştır. O, hiçbir azabın kendisine etki edemeyeceği, duygulardan yoksun ölü bir kalptir. Ondaki fıtrî hassalar tamamen yok olmuştur. Öyle ki, gerçeği algılayıp ona kulak veren diri kalpleri uyaran, uyarıcı sıkıntılardan etkilenmez onlar.

Evet, sıkıntılar, Allah'ın kulunu deneme araçlarıdır. İnanan insan, bu şiddetli sıkıntılarla, sahibini endişelendiren yüzeysellikten uzaklaşarak imanın derinliklerine dalar. Tabi ki, bu durum Allah'ın rahmetinden ümit kesmediği ve O'na güvendiği zaman gerçekleşir. Umudunu yitirenlerden olmaktan Allah'a sığınırız.

Kur'ân-ı Kerimde, bela ve sıkıntıların anlamı imanî derinlik kazanmaktır. Onu da, gönlünde imanın canlılığını taşıyan kimseden başkası anlayamaz. İşte onlar, her şeyin Allah'tan geldiğinin bilincinde Allah'ın rızasını kazanmayı dileyerek O'na yönelirler, O'nun çağrısına kulak verirler.

➡ 43 Onlar, Allah'tan yüz çevirip O'nu arkalarına atan bir güruhtur. Böylece onlara farklı bir azap çeşidi geldi. Şöyle ki, önce onların aklını başlarından alacak şekilde üzerlerine istedikleri her türlü rızkın kapısını açtık. Onlar bununla ferahladılar, bu bitmez tükenmez rızıklarla sevinç delisine döndüler. Mal-mülk, çoluk-çocuk vesair her türlü rızıkla kendilerinden geçtiler.. Derken, onlar gaflet içerisindeyken, tüm bunları ellerinden alıverdik ve sonunda onlar her şeyden ümitlerini kesenler oldular.

Allah onlardan razı olsun Sahabe-i Kiram, kendilerine dünyanın yönelmesinden endişe duyarlardı. Çünkü dünya ve dünyalıklar aldatır ve onları kulluktan alıkoyabilirdi. Onlar, kavuştukları dünyalıkların ansızın ellerinden alınıverilip yaptıklarına pişman olanlardan olma endişesini taşırlardı. Yine onlar, dünyanın kendilerini Allah'ı anmaktan alıkoymasından korkarlardı. Zira insan, genellikle kendisini bir takım nimetler içerisinde iken, güç ve kuvvet sahibi Yüce Allah'a restini çeker. "Hayır, hayır! Gerçekten insan, kendini, kendine yeter görerek azar." *(96 Alak 6-7.)* Bu ayetlerin hemen ardından Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Hiç kuşkusuz dönüş Rabbinedir." *(96 Alak 8.)* Bu, her şeyin hiç kuşkusuz yok olup gideceğini ve sonunda dönüşün salih amellerle Allah'a olacağını hatırlatmaktadır.

O halde insana gereken, sürekli Rabbine şükretmesi, O'nun kendisine uygun gördüğüne kanaat etmesi ve nefes nefese dünyanın peşinden koşmamasıdır. Çünkü rızıklar, Allah'ın belirlediği şekilde sahiplerine verilir. Öyleyse bizler dünyada izzet ve iman dileyelim. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurur:

فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين ﴿٤٥﴾
قل أرأيتم إن أخذ الله سمعكم وأبصاركم وختم على قلوبكم
من إله غير الله يأتيكم به انظر كيف نصرف الآيات ثم هم
يصدفون ﴿٤٦﴾ قل أرأيتكم إن أتاكم عذاب الله بغتة
أو جهرة هل يهلك إلا القوم الظالمون ﴿٤٧﴾ وما نرسل
المرسلين إلا مبشرين ومنذرين فمن آمن وأصلح فلا خوف
عليهم ولا هم يحزنون ﴿٤٨﴾ والذين كذبوا بآياتنا يمسهم
العذاب بما كانوا يفسقون ﴿٤٩﴾ قل لا أقول لكم عندي خزائن
الله ولا أعلم الغيب ولا أقول لكم إني ملك إن أتبع إلا
ما يوحى إلي قل هل يستوي الأعمى والبصير أفلا
تتفكرون ﴿٥٠﴾ وأنذر به الذين يخافون أن يحشروا إلى
ربهم ليس لهم من دونه ولي ولا شفيع لعلهم يتقون
﴿٥١﴾ ولا تطرد الذين يدعون ربهم بالغداة والعشي
يريدون وجهه ما عليك من حسابهم من شيء وما من
حسابك عليهم من شيء فتطردهم فتكون من الظالمين ﴿٥٢﴾

وكذلك

45. "Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun ki, zulmeden milletin kökü böylece kesildi."[44]

46. " 'Gördünüz mü? Allah, işitmenizi, gözlerinizi alsa, kalplerinizi kapasa, Allah'tan başka hangi tanrı onu sizlere getirebilir?' de. Ayetleri nasıl türlü türlü açıkladığımıza bir baksana, sonra da onlar yüz çevirirler."[45]

47. "De ki: 'Allah'ın azabı size ansızın veya açıkça gelirse, zalimlerden başkası mı yok olur? Bana bildirin'."[46]

48. "Peygamberleri ancak müjdeci ve uyarıcı olarak gönderiyoruz. Kim inanır ve nefsini ıslah ederse onlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir de."[47]

49. "Ayetlerimizi inkar edenlere ise, yoldan çıkmalarından ötürü azap dokunacaktır."[48]

50. "De ki: 'Size Allah'ın hazineleri elimdedir, demiyorum; gaybı da bilmiyorum; size, ben meleğim de demiyorum. Ben ancak bana vahyolunana uyuyorum.' De ki: 'Görenle görmeyen bir midir? Düşünmüyor musunuz?' "[49]

51. "Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları Kuran ile uyar. O'ndan başka bir dost ve aracıları yoktur. Belki sakınırlar."[50]

52. "Sabah akşam, Rablerinin rızasını isteyerek O'na yalvaranları kovma. Onların hesabından sana bir sorumluluk yoktur, senin hesabından da onlara bir sorumluluk yoktur ki onları kovarak zulmedenlerden olasın."[51]

44 Kurtubî, ayette geçen 'dâbir' kelimesinin 'ardı arkası' anlamına geldiğini söyler.. Burada mana, onların nesillerinin kesilmesi ve arkalarında hiç kimsenin kalmamasıdır. Kutrub, onların kökünden sökülerek bütünüyle yok olup gittiklerini söyler. (Bkz. Kurtubî, Tefsîr, VI, 427.)

45 Doğrusu iman bir nimettir. Anlayış sahibi olmak da bir nimettir. Allah sevgisi bir nimet, dinde derin anlayış ve kavrayış sahibi olmak da bir nimettir. Allah'ı anarken kalbin ürpermesi bir nimet, sürekli Allah'ı anma özlemiyle tutuşan diri bir gönül sahibi olmak da bir nimettir. Tüm bu nimetleri Allah, elinizden alıp kalplerinizi mühürleyiverirse, siz ne yaparsınız? Size bu nimetleri verecek Allah'tan başka birini bulabilecek misiniz? Var olma, hayatta kalma nimeti olmadan; göz, kulak ve gönülsüz olarak insan yaşayabilir mi?

Evet, bu nimetler olmadan insan ölüye dönüşür. Böylelerinin ahiret aleminde mahvolmaktan başka bir alternatifleri yoktur. Öyleyse akıl ve vicdan sahipleri, ayetleri nasıl açıkladığımıza bir baksın! Gerçekten de Cenab-ı Hak, mahlukatı yaratmış; ardından da yoktan var edişine işaret eden delil ve belgeleri yaratmıştır. Herşey O'nun yoktan var eden, en güzel bir biçimde yaratan olduğuna tanıklık etmektedir. Hal böyleyken, O'ndan başkasına nasıl kulluk edersiniz?! Oysa, O'ndan başka her şey batıldır. Öyleyse kendinize acıyın da haktan yüz çevirmeyin ve insanları hakka uymaktan alıkoymayın!

46 Ölüm, hiç beklemediğiniz sırada sizi alıp götürse haliniz nice olur sizin?! Dünyanın debdebesini ve işlediğiniz günahları bırakıp acıklı ve elem verici azaba götürüldüğünüz an haliniz ne olur?! Söyler misiniz, o an, zalimlerden başkası mı mahvolur?!

47 Şüphesiz Bizim peygamberlerimiz Allah'ın inanan kullarını iyiliklerle müjdelerler, inkarcıları ise azap ve cezalarla uyarırlar. Gerçekten onlar, tevhidi söyleyip Allah'tan başka tanrı tanımayan ve hiç kimseyi O'na ortak koşmayanlara cennet ve Yüce Allah'ın müjdesini getirirler. Onlar, içtenlikle Allah'a inanıp O'nu tanırlar, O'nu severek emirlerini yerine getirirler. O'nun emirlerine tutunup sevgide hiç kimseyi O'na denk tutmazlar. Ama onlar, sadece O'nu birlerler ve O'na yürekten bağlanırlar. Allah, onların inancında, dilediği her şeyi yapan, dirilten ve öldürendir. İşte bu kullar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği kimselerle birliktedir. Onlar için ne bir korku vardır, ne de bir hüzün. O dehşetli günde onlar, korkudan emin olmuş kimselerdir. İşte Allah'ın has kulları.. Dünyada sürekli Allah'ı anarak ve O'ndan çekinerek yaşayanlar.. Yalnızca O'ndan ve O'nun sorgulamasından çekinenler.. İşte onlara korku da yoktur, tasa da.

48 Onlar ise, kibir ve cehalet içerisinde Allah'ın ayetlerini yalanlayanlardır. Ahirette onlar, Allah'ın gazabı içerisindedirler. O'nun gazabıyla, hor ve hakir olarak cehenneme gireceklerdir. Onlar, Allah'ın yasaklarını çiğneyerek taat örtüsünü yırtıp atanlardır. Yoldan çıkmış olmaları nedeniyle azap dokunacaktır onlara.

49 Ey Muhammed! O kafirlere de ki: Ben Allah'ın kulu ve rasülüyüm. Yeryüzünün mülkü de benim elimde değildir, hazineleri de. Ben gaybı bilmem, çünkü gaybı bilmek yalnızca Allah'ın işidir. Aynı şekilde ben, bir melek de değilim. Hiç şüphesiz ben, bir insanım, peygamberim, Rabbimin vahyine mazhar olan ve O'nun emrini size ulaştıran Allah'ın bir kuluyum. O'nun emirlerine uymaktadır, sizin dünya ve ahiret menfaatiniz. Benim size ulaştırdığım şeyler, Rabbinizden gelmiş gerçeklerden başka bir şey değildir. Benim bu işte bir çıkar sağlamam da söz konusu değildir. Ben, bana indirilenlerden bir şeyler çıkarma yahut bir şeyler ekleme yetkisine de sahip değilim. Söylediklerim, bana vahyedilenlerden başkası değildir. Onları bana, Rabbim indirmiştir. Ben onların koruyucusuyum ve onları açıklamakla yükümlüyüm.

De ki: Kapasite bakımından hiç görenle görmeyen bir olur mu?

Hakla batılı birbirinden ayırıp batılı terkederek hakka tutunanlar; karanlıkla aydınlığı, hakla batılı birbirinden ayırt edemeyen, görmeyen, anlamayanlarla bir değildir. Hala düşünmeyecek misiniz?!

50 Ey Muhammed! Sen, Rablerinden ürpererek korkanları bu Kur'ânla uyar. Onları uyar ki, belki onlar bu dünyada onun gereklerini yerine getirirler ve böylece Yüce Allah onları ahirette rezil olmaktan kurtarır.

51 Ey Muhammed! Tevhidi söyleyerek senin yanına gelen, senin getirdiklerine içtenlikle teslim olan zengin fakir her kimse, sen toplumun ekabir takımını onlara tercih ederek onları dışlama. Zira Allah katında üstünlük ancak takva iledir. Yüce Allah, imanla yüceltir; dünyevi makam mansıpla değil. Senin kavmin içerisinde senden yüz çevirenlerin hesabından sana bir sorumluluk yoktur. Onların hesabı Allah'a kalmıştır, elbette O, onların hesabını görecektir.

Allah, insanları imanlarına göre, onların Allah'tan sakınıp ve çekinmelerine göre değerlendirir. Ey Muhammed, elbette sen zalimlere arka çıkacak değilsin. Dünyevileşenlere bakıp ta kendini yeyip bitirme, umulurki onları doğru yola Yüce Allah ulaştıracaktır. Sen rahat ol. Hiç şüphesiz Yüce Allah, seni onların arasına koymayacak, onlarla bir tutmayacaktır. Andolsun ki Biz seni koruma altına almışız, önceden güzellikler ve büyük kazançlar yazmışız senin için.

وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوٓا أَهَٰٓؤُلَآءِ مَنَّ ٱللَّهُ عَلَيْهِم
مِّنۢ بَيْنِنَآ أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِأَعْلَمَ بِٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِذَا جَآءَكَ
ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِـَٔايَٰتِنَا فَقُلْ سَلَٰمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ
نَفْسِهِ ٱلرَّحْمَةَ أَنَّهُۥ مَنْ عَمِلَ مِنكُمْ سُوٓءًۢا بِجَهَٰلَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنۢ بَعْدِهِۦ
وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُۥ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ
وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾ قُلْ إِنِّى نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ ٱلَّذِينَ
تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ قُل لَّآ أَتَّبِعُ أَهْوَآءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ
إِذًا وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ قُلْ إِنِّى عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّى
وَكَذَّبْتُم بِهِۦ مَا عِندِى مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِۦٓ إِنِ ٱلْحُكْمُ إِلَّا
لِلَّهِ يَقُصُّ ٱلْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ ٱلْفَٰصِلِينَ ﴿٥٧﴾ قُل لَّوْ أَنَّ
عِندِى مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِۦ لَقُضِىَ ٱلْأَمْرُ بَيْنِى وَبَيْنَكُمْ
وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٨﴾ وَعِندَهُۥ مَفَاتِحُ ٱلْغَيْبِ
لَا يَعْلَمُهَآ إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِى ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ
مِن وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِى ظُلُمَٰتِ ٱلْأَرْضِ
وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِى كِتَٰبٍ مُّبِينٍ ﴿٥٩﴾

١٣٥

53. "Böylece, 'Aramızdan Allah bunlara mı iyilikte bulundu?' demeleri için onları birbiriyle denedik. Allah şükredenleri iyi bilen değil midir?"[52]

54. "Ayetlerimize inananlar sana gelince: 'Size selam olsun' de. Rabbiniz, sizden kim bilmeyerek fenalık işler de arkasından tevbe eder ve nefsini düzeltirse, ona rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır. O, bağışlar ve merhamet eder."[53]

55. "Suçluların yolu belli olsun diye, işte böylece ayetleri uzun uzun açıklarız."[54]

56. "De ki: 'Doğrusu ben, Allah'tan başka, yalvardıklarınıza kulluk etmekten men olundum.' 'Sizin heveslerinize uymayacağım, yoksa sapıtmış, doğru yolda gidenlerden olmamış olurum' de."[55]

57. "De ki: 'Ben Rabbim'den bir belgeye dayanmaktayım, halbuki siz onu yalanladınız; acele istediğiniz şey de elimde değildir. Hüküm ancak Allah'ındır. O, hükmedenlerin en iyisi olarak gerçeği anlatır'."[56]

58. "De ki: 'Acele istediğiniz şey elimde olsaydı, benimle aranızdaki iş bitmiş olurdu.' Allah zulmedenleri en iyi bilendir."[57]

59. "Gaybın anahtarları O'nun katındadır, onları ancak O bilir. Karada ve denizde olanı bilir. Düşen yaprağı da ancak O bilir. Yerin karanlıklarında olan tane, yaş kuru ne varsa hepsi apaçık Kitaptadır."[58]

52 Ey Muhammed! Dünyada büyüklük taslayanlar sana, Allah bunlara mı ikram etti ve aramızdakı bu köle ve hizmetçilere mi bol nimet verdi, dediklerinde, bil ki, bu onların cehaletlerinden kaynaklanan bır sozdür. Çünkü Yüce Allah, kullarından dilediğine nimet verir. Eğer birazcık düşünseydiler, bu sözleri demeyeceklerdi.

Onların bu sözleri Nuh kavminin peygamberlerine dediklerinin aynısıydı: "Biz seni sadece bizim gıbi bir insan olarak görüyoruz. Bızden, basit görüşlü alt tabakamızdan başkasının sana uyduğunu görmüyoruz.." *(11 Hûd 27.)*

Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Kendilerine ayetlerimız ayan beyan okunduğu zaman inkar edenler, iman edenlere, 'İki topluluktan hangisinin mevki ve makamı daha iyi, meclis ve topluluğu daha güzeldir' dediler." *(19 Meryem 73.)* Onların bu sorularına cevap ise, bir sonraki ayette gelıyor: Onlardan önce, eşya ve görünüş bakımından daha güzel olan nice nesilleri yok ettik." *(19 Meryem 74.)*

53 Ey Muhammed, sana içten inananlar ve kendilerine gelen haktan sonra seninle hiç tartışmaya girmeden ayetlerimize inananlar. İşte onlar İslamı canları, malları, çoluk-çocuklarıyla koruyan İslamın yılmaz bekçileridir. Onlar, sürekli Allah'ın sana indirdiği gerçeklerin özlemiyle yaşarlar. Ey Muhammed, sen onlara söyle: Siz tevhıd giysisini kuşandığınız sürece, biliniz ki siz bilmeyerek, unutarak yahut hata ile bir günah işlerseniz, hiç şüpheniz olmasın ki Allah rahmetini size tahsıs etmiştir. Üzerinize tevbe kapılarını açmıştır. Doğrusu O, çokça bağışlayıp yarlığayandır. Sizin de günahlarınızı bağışlar, tevbelerinizi kabul eder. Yeter ki, sız bir daha o günaha dönmeme kararlılığı içerisinde olunuz ve salih amellerde bulununuz. "Elbette Allah, günah kirlerinden arınanlarla, pisliklerden temızlenenleri sever." Ey Muhammed, Allah onlara ikram etmiş, onlara selamla karşılık vermiştir. Sen onları bu büyük müjdelerle muştula. Lutuf, ikram ve ihsanının bir tecellisi olarak onlara merhamet etmeyi Rabbin kendi üzerine almıştır.

54 Allah'a giden yolun tanınmasında ümmete kapalı gelen şeyleri, Hz. Peygamber, Rabbinden kendisine vahyedilen şeylerle açıklamıştır. Yüce Allah'ın evrendeki ayetleri, O'nun kudretine, azamet ve rahmetinin genişliğine şahittirler hep. Allah, kimin gönlünü iman ve İslama açarsa, o kişi Allah'ın yolunu bulur ve ona uyar. Sonuçta kurtulur ve nimete erenlerden olur. Kim de haktan saparak Allah'ın dosdoğru yolunu bilmez ve bulmazsa, o kimse de apaçık bir sapıklığın içerisine düşmüş olur.

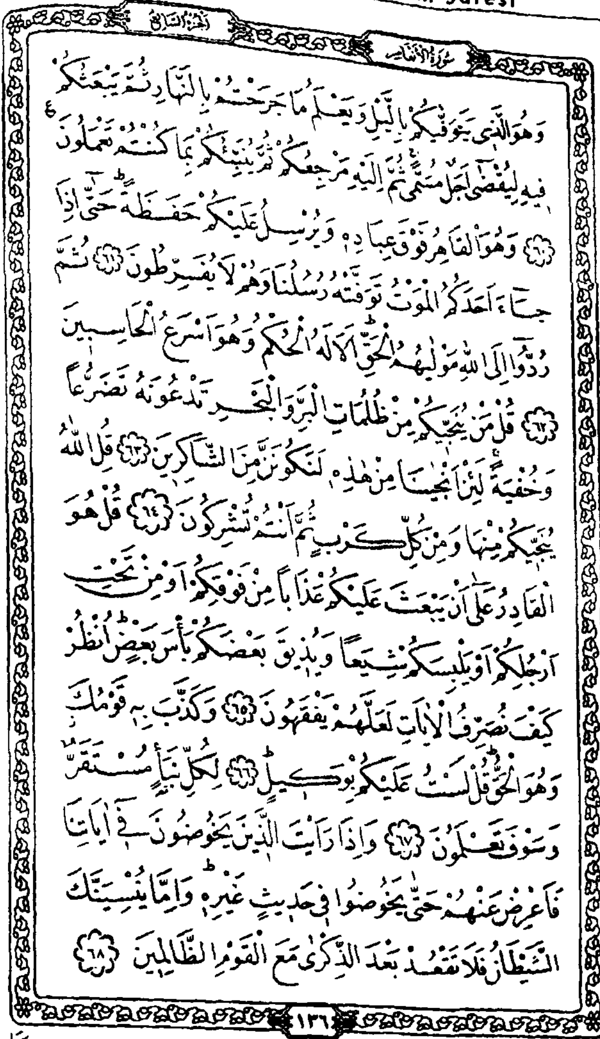
55 Onlara de ki, ey Muhammed! Şüphesiz Yüce Allah, beni şeytanın yoluna uymaktan korumuştur. Şeytan asla Hz. Peygamberin @ oturumlarına giremeyecek ve ona yaklaşmaya cüret bile edemeyecektir.

Sen yine onlara şöyle de ey Muhammed: Gerçekten ben, kaynağı Allah olan bir ışık ve basiret üzerineyim. Ben sizin yolunuza da uymam, arzularınıza da. Ben size uyacak olursam, gerçekten o zaman dünya ve ahirette zarar edenlerden olurum. Oysa ben, bununla emrolunmadım. Böyle bir şeyi yapmaktan Allah'a sığınırım.

56 Elbette Yüce Allah, hükmedenlerin en hayırlısı ve kullarının arasında en güzel bir biçimde hüküm verendir. Ey Muhammed, sen onlara de ki: Doğrusu ben, Rabbimden bir belge üzerineyim. Sizin isteyip durduğunuz azap da benim yanımda değildir. O, Allah'a kalmıştır. O, dilerse size dünyada hemen cezanızı verir. Dilerse onu sonraya bırakır. O'nun bütün bu dilemelerinde, Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği nice hikmetler vardır.

57 Ayet-i kerime, onların istedikleri azap şayet Hz. Peygamberin elinde olsaydı, onların o an azaba düçar oluvereceklerine işaret etmektedir.

58 Gerçekten de yalnızca Yüce Allah bilir, gürüneni de görünmeyeni de. Düşen bir yaprağın bile düştüğü yeri, zamanı ve düşüş süresini ancak O bilir. Bahçe O'nundur, herşeyini O bilir. Onun ne zaman meyve vereceğini, yahut ne zaman meyvelerinin yenileceğini hep O bilir. O'nun katında her şey ölçü iledir. Gaybın anahtarları O'nun katındadır. Gözlerin hain bakışını da, gönüllerin gizlediklerini de hep O Yüce Allah bilir. Rivayet edildiğine göre Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği gaybın anahtarları beş tanedir. Şu ayette onlar açıklanmıştır: *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 137.)* "Kıyametin vakti hakkındaki bilgi, ancak Allah katındadır. Yağmuru O yağdırır. Rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz Allah her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır." *(31 Lokman 34.)*

62. "Sonra gerçek Mevlalarına döndürülürler. Haberiniz olsun, hüküm O'nundur. O, hesap görenlerin en süratlisidir."[61]

63. "De ki: 'Kara ve denizin karanlıklarından sizi kim kurtarır? Bundan bizi kurtarırsan, şükredenlerden olacağız diye O'na gizli gizli yalvarır yakarırsınız'."[62]

64. "De ki: 'Allah sizi ondan ve her sıkıntıdan kurtarır, sonra da O'na ortak koşarsınız'."[63]

65. "De ki: 'Üstünüzden ve altınızdan size azap göndermeğe, sizi fırka fırka yapıp kiminize kiminizin hıncını tattırmağa kadir olan O'dur.' Anlasınlar diye ayetleri nasıl yerli yerince açıkladığımıza bak."[64]

66. "Kavmin gerçek olduğu halde Kuran'ı yalanladı. 'Ben size kefil değilim' de."

67. "Her haberin gerçekleşeceği bir zaman vardır ki siz onu yakında bileceksiniz."

68. "Ayetlerimiz hakkında ileri geri konuşmaya dalanları görünce, başka bir bahse geçinceye dek onlardan yüz çevir. Şeytan sana unutturursa hatırladıktan sonra artık zulmedenlerle beraber oturma."

60. "Geceleyin sizi ölü gibi uyutan, gündüzün yaptıklarını-zı bilen, mukadder olan hayat süreniz doluncaya kadar gündüzleri sizi tekrar kaldıran O'dur. Sonra dönüşünüz O'nadır, işlediklerinizi size bildirecektir."[59]

61. "O, kulların üstünde yegane egemen güçtür. Size koruyucular gönderir. Artık birinize ölüm gelince elçilerimiz, vazifede bir kusur etmeksizin onun canını alırlar."[60]

[59] Yüce Allah insanı beşerî hassalarla donatarak yaratmıştır. İşte insanın muhtaç olduğu şeylerden biri de, geceleri uyuması ve bilinçli bir biçimde Allah'ın kendisi için uygun görüp belirlediği rızkı kazanmak için gündüzleri tekrar uyanmasıdır.

İnsan gece ve gündüzün kazandıklarından sorumludur. Yüce Allah, gece-gündüz insanın izleyeceği helal yolları açıklamıştır. Akıllı kimse, uyuyacağı zaman gün boyu elde ettiklerinden neyin hayırlı neyin hayırsız olduğunu kendine sorarak kendisini sorgulayan kimsedir. Eğer kazandıkları hayırsa Allah'a şükreder. Şer ise, Allah'a tevbe edip O'ndan af diler.

İnsanın uyuması da uyanması da Yüce Allah'ın koruma ve gözetiminde gerçekleşir. Yüce Mevla, gündüzün rızkını kazanması için kulunu uykusundan uyandırır. Allah'ın müslüman kullarına nimetlerinden biri de, uykuya dalmadan önce günlerini namazla kapatmalarıdır. Uykudan kalkarken de aynı şekilde namazla günlerini açmalarıdır. Bu iki namaz yatsı ve sabah namazlarıdır. Dolayısıyla inanan kişi, Rabbi ile bağlantılı olarak uykuya varır, yine Rabbiyle bağlantılı olarak uykudan kalkar.

[60] İşte burada insanın gece ve gündüz yaptıklarını kaydedip koruma altına alan melekler vardır. Allah'a göre, ameller niyetlere göredir. Öyleyse inanan kişi O'nun gazabına uğramaktan sakınsın. Gece karanlıklarında da, gündüz aydınlığında da O'nun hoşnutluğunu aramaya baksın. Çünkü biz O'na döndüğümüz zaman, günahlardan kurtulup O'na itaat etmemiz bizim için bir kazanç ve şeref olacaktır. Elbette Allah, erişilmez gücüyle yaratıkları üzerinde yegane egemen güçtür. O halde bize düşen, bilinçli bir biçimde ve isteyerek O'ndan çekinmemizdir. Evet, O, kendisine karşı gelenleri çok şiddetli bir şekilde yakalayıvermeye kadirdir. Yine O, kendisinden kahrından ve gazabından korkup egemenliğini kabul edenlere karşı son derece merhametli ve şefkatlidir.

Nitekim O, şöyle buyuruyor: "Şunu iyi biliniz ki, üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır Onlar yapmakta olduklarınızı bilir." *(82 İnfitar 10-12.)* "İki melek sağında ve solunda oturarak yaptıklarını yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın." *(50 Kaf 17-18)*

Vazifede bir kusur etmeksizin onun canını alırlar. O değerli koruyucu melekler, ölenlerin ruhlarını korumuda bir kusur işlemezler. Onları özenle korurlar ve Yüce Allah'ın dilediği yere, O'nun dilediği süreye kadar kalmak üzere, onları bırakırlar.

[61] Erişilmez gücüyle Yüce Allah, kullarını kıyamet günü kendi huzurunda toplayacaktır. Aralarında adaletle hükmünü verecektir. Nitekim O, şöyle buyuruyor: "De ki: Hem öncekiler, hem de sonrakiler, belli günün belli vaktinde hiç şüphesiz toplanacaklardır." *(56 Vakıa 49-50.)*

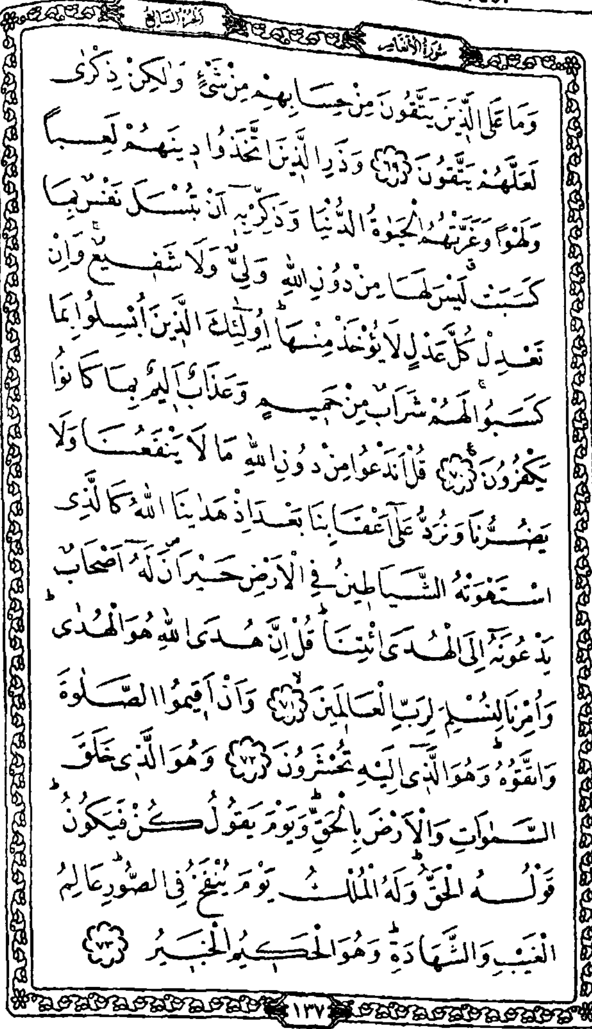
[62] Yüce Allah, kara ve denizin karanlıklarında başlarına bir sıkıntı geldiğinde, o darda olanları ancak Kendisinin kurtardığını sitemle kullarına hatırlatıyor. Evet, kul darda kaldığında, bir hastalığa tutulduğunda, kendi başına yahut çoluk çocuğunun başına bir musibet geldiğinde, kısaca dünyanın bela ve sıkıntılarıyla karşı karşıya geldiğinde Allah'tan başka birinden mi yardım ister? Boğulmak üzere olan bir kimse gibi, musibetin içerisinde sağına, soluna, önüne arkasına bakar, ama Allah'tan başka hiç kimseyi bulamaz. Artık kendinden bile ümidini keser ve yalnızca Allah'a yönelir. Tüm hücreleriyle Rabbine yakarır. Rabbim, Senden başka benim kimsem yok, der. Ve karşısında çokça merhamet edip bağışlayan ve sayısız lutuflarda bulunan Rabbini bulur.

[63] Siz ey kullarım! Benim, başınıza gelen her çeşit sıkıntıdan lutfumla sizi kurtaran, herşeye güç yetiren, izzet ve şeref sahibi Allah olduğumu bilirsiniz. Ama siz, sıkıntıdan kurtulunca ökçeniz üzerine gerisin geriye döner, nimetlerime nankörlük eder, Benden başkasından korkar ve Bana ortak koşarsınız. Bu sizin, Benim yararlı zararlı dilediği her şeyi yapan olduğumu bilmemenizden kaynaklanmaktadır. "Hayır, hayır! Gerçekten insan kendini, kendine yeter görerek azar." *(96 Alak 6-7.)* Oysa siz kendinizi düşünseydiniz, Benden başkasından korkmaz, Benden başkasına şükretmez ve hiç kimseyi Bana ortak koşmazdınız.

[64] Ey Muhammed, de ki: Doğrusu Yüce Allah, sizi kara ve denizin karanlıklardan kurtardı, ama siz yine O'na karşı geldiniz. Oysa O, hiç beklemediğiniz bir yerden size azap gönderecek güçtedir. Üstünüzden, ayaklarınızın altından beklemediğiniz bir azabı göndermeye, ya da sizi birbirinize düşürerek birbirini boğazlayan düşman gruplara ayırmaya ve bu şekilde birbirinizi yok ettirmeye kadirdir. O zaman sizler, birbirine kin besleyen, birbirine olmadık şeyleri tattıran birbirine düşman taraflar oluverirsiniz.

Peygamberimiz şöyle buyuruyor: "Rabbimden üç şey istedim, ikisini bana lutfetti, ama birini vermedi. Ben Rabbimden, ümmetimi rezillikle helak etmemesini istedim, kabul buyurdu. Yine O'ndan ümmetimi boğarak helak etmemesini istedim, bunu da kabul etti. Ben O'ndan aralarına düşmanlık sokarak birbirlerine düşürmemesini istedim, ama O, bunu bana lutfetmedi." *(Müslim, Fiten 19.)*

Yüce Rabbimiz, yerde, gökte ve sizin üzerinizdeki eşsiz ayetlerini, varlığınızın gerçek yüzünü, acizliğinizi ve Yaratıcınızın erişilmez gücünü iyice anlayıp kavrayasınız diye açıklamaktadır. O, sizi yaratan ve size en güzel biçim veren, akıl nimetiyle sizi donatan, anlayış ve idrak lutfedendir. Olur ki, açıkladıklarını anlayarak nimetlerine şükredersiniz.

69. "Sakınan kimselere, onların hesaplarından bir sorumluluk yoktur. Fakat belki sakınırlar diye, bir hatırlatmadır. "65

70. "Dinlerini oyun ve eğlenceye alanları, dünya hayatının aldattığı kimseleri bırak. Kuran ile öğüt ver ki, bir kimse kazandığıyla helake düşmeye görsün, o takdirde Allah'dan başka ona ne bir yardımcı, ne de bir kurtarıcı bulunur; her türlü fidyeyi de verse kabul olunmaz. Kazandıklarından ötürü yok olanlar işte bunlardır. İnkar etmelerinden dolayı kaynar sudan bir içecek ve can yakıcı bir azap onlaradır."66

71. "De ki: ' Allah bizi doğru yola eriştirdikten sonra, bize faydası olmayan, zarar da veremeyen Allah'tan başka şeylere mi yalvaralım? Arkadaşları bize gel diye doğru yola çağırırken, şeytanların yeryüzünde şaşırttıkları bir kimse gibi geriye mi dönelim.' De ki, 'Gerçekten doğru yol ancak Allah'ın yoludur. Alemlerin Rabbine teslim olmakla emrolunduk'."67

72. "Adamakıllı namaz kılın ve Allah'tan sakının. Huzuruna varıp toplanacağınız O'dur."68

73. "Gökleri ve yeri gerçekle yaratan O'dur ki 'ol' dediği gün hemen olur; sözü gerçektir. Sura üfleneceği gün hükümranlık O'nundur. Görülmeyeni de görüleni de bilir. O hakimdir haberdardır."69

[65] Gerçekten Kureyş, inananlara bir hidayet ve rahmet olan bu Kur'ânı yalanladılar Ey Muhammed, sen onlara de ki: Ben sizin kefiliniz değilim. Bana düşen ancak tebliğdir. Ben ancak bır uyarıcıyım. Ben sizin yaptıklarınızı sayacak da değilim. Bana itaat eden Allah'a itaat etmiş olur. Bana karşı gelen, Allah'a karşı gelmiş olur.

Her haberin gerçekleşeceği bir zaman vardır. Yani herşeyin bir sonu vardır. O sona gelindiğinde, siz Allah'ın hak olduğunu, ahiretin gerçek olduğunu bileceksiniz. Orada, dünyada yaptıklarınızın karşılığını göreceksiniz. Artık orada hiçbir kul, geçmişte olanları değiştirecek değildir. Artık takva ve taat ehli Allah'ın yarlığaması içerisinde olacak; isyan edenler ise Allah'ın gazabı ve temelli azabı içerisinde bulacaklardır kendilerini. O yalanlayanlar, tüm bunları görüp bileceklerdir. "O gün, ne bir mal fayda verir ne de oğullar. Müstesnadır ancak Allah'a samimi kalp ile gelen kullar." *(26 Şuarâ 88-89.)*

Ayetlerimiz hakkında ileri geri konuşmaya dalanları görünce.. Onları yalanlayanlarla karşılaşınca, onlarla bir arada oturma. Bu hitap, ümmetin tüm fertlerinedir. Çünkü ayet ümmetin peygamberi ve ümmete bu Kur'ânı yerli yerince açıklayan velisine seslenmekte, onun şahsında tüm müslümanları bağlamaktadır. Öyle olunca birey olarak ve cemaat olarak ümmete düşen, Allah'ın kitabını ve Rasülünün sünnetini gereği gibi uygulamaktır. Bozup değiştirmeden olduğu gibi onu hayata geçirmektir. Müslümanlar, günahta ısrar ettikleri, tevbe edip hakka dönmedikleri ve İslama uymadıkları sürece, o zalimlerle bir arada oturmamalıdırlar. Onlar bu halde iken, onlarla dostluğu sürdürmek, onlarla bir arada oturmak müslümanlar için caiz olamaz. Çünkü onlar, pisliktirler, salt zulmün kendisidirler.

"O, size Kitapta 'Allah'ın ayetlerinin inkar edildiğini ve alaya alındığını işittiğinizde, başka bir söze geçmedikçe, onlarla bir arada oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz' diye indirdi. Doğrusu Allah münafıkları ve kafirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır." *(4 Nisa 140.)*

[66] Ey Muhammed, bırak şu Allah'ın dinine saygı duymayanları. Onlar bu dinle dalga geçerler. Bu onların bilgisizliklerinden ve dünyaya kanmalarından ötürüdür. Onlar sana alçalmış bir vaziyette gelinceye, yahut inkarları nedeniyle yok olup gidinceye kadar terket onları. De ki: Gerçekten Yüce Allah, kişiyi karşısına alır, onu sorgulayıp sıgaya çeker. Sonunda o kimse, ya aklını kullanıp tedbirini alarak Allah'a itaat ettiği için cennetlik olur; ya da Allah yolundan yüz çevirdiği için helak olur. Artık o kimse için, Allah'ın dışında ne bir kurtarıcı , ne de bir aracı olur. Kulun yaptığı hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz. Öyleyse, günahlarınız sebebiyle rezil rüsvay olmaktan sakının da, sizi dünyada içerisinde kaybolup gideceğiniz sapıklıktan kurtaracak bir rehbersiz, yarın kıyamette günahlarınız ortaya dökülüp rezil olduğunuzda sizin için Allah'a dua edecek bir aracısız yaşamayın. Aksi takdirde o isyanları nedeniyle rezil rüsvay olacak kimseler için, kaynar sudan başka bir içecek yoktur. İnkarları nedeniyle onlar için can yakıcı bir azap vardır o gün. O halde, ey Muhammed, sen onlardan sakın, onlara biraz fırsat tanı. Onlar hiç şüphesiz sonunda Bana döneceklerdir çünkü.

Her türlü fidyeyi de verse kabul olunmaz. Kıyamet günü o kimse, verilebilecek tüm her şeyini, azaptan kurtulmalık olarak vermeye kalksa, bu ondan asla kabul edilmeyecektir. "Doğrusu inkâr edip, inkârcı olarak ölenlerin hiçbirinden, mümkün olsa da yeryüzünü dolduracak kadar altını fidye vermiş olsa bile, bu kabul edilmeyecektir. İşte elem verici azab onlaradır, onların hiç yardımcıları da yoktur." *(3 Alu Imran 91.)* Allahım, biz Senden cenneti, cennete bizi yaklaştıracak söz ve davranışları işlemeyi müyesser kılmanı diliyoruz. Cehennemden, cehenneme yaklaştıracak söz ve davranışlardan bizi korumanı istiyoruz. Allahım, biz Senin hoşnutluğunu ve cennetini istiyoruz. Kızgınlığından ve cehennem azabından Sana sığınıyoruz ya Rab!

[67] Gerçekten Hz. Muhammed'i @ dinlemeyenler, insan ve cin şeytanlarına kulak verenler, gerisin geriye dönüp yüz çevirenlerdir. Onlar gerçeği, sanki hiç işitmemiş ve görmemiş gibidirler. Onların kalplerini cehalet karanlıkları ve sapıklık örtüleri kaplamıştır. Utanmaz bir şekilde koyu inkarları nedeniyle onlar, Allah'ı bırakıp hiçbir faydası ve zararı olmayan şeylere yalvarırlar. Ama Muhammed'e uyup yürekten Allah'a teslim olanlar şöyle derler: Allah, karanlıklardan çıkarıp aydınlığa çıkararak bize doğru yolu göstermişken, biz nasıl olur da gerisin geriye cahiliyeye döneriz! Şeytan sizi ayartıp yoldan çıkarmışken, sizi nasıl dinleriz! Siz, size uyarak helak olanlarla birlikte defolun! Doğrusu Allah'ın hidayeti ve Rasülünün rehberliği doğru yolun ta kendisidir. Zaten biz, tüm herşeyimizle Allah'a teslim olup O'na itaat etmekle emrolunduk. ➡

➡ [68] Yine biz, namazı gereği gibi kılmak ve her halükarda Allah'tan sakınmakla emrolunduk. Gerçekten o yüzlerini ve yönlerini Allah'a çevirmiş olanlar, ancak namazı adamakıllı kılarlar. Kendilerini sarıp sarmalayan dünya uğraşlarından tamamen sıyrılarak , Allah'ın huzurunda olduklarının bilincinde namazlarını kılarlar, onlar namazı Allah aşkıyla O'nunla bağlantı kurma fırsatı olarak görürler.

[69] Doğrusu Yüce Rabbimiz, gökleri ve yeri gerçekle, yani ölçülü bir biçimde yaratmıştır. O, göklerin ve yerin yaratıcısı, sahibi, onları ve onların içerisinde olanların tüm işlerini düzenleyendir. Görünen ve görünmeyen tüm hükümranlık O'nundur. O, birliğine, egemenliğine, büyüklüğüne ve engin rahmetine delalet etsin diye, hükümranlığının kimini açıklamış,kimini de gizlemiştir. Hiçbir şey O'nun eşi ve dengi değildir. O, her şeyi işiten ve bilendir. O, bir şeyi dilediğinde 'ol' der, oluverir. Yarın kıyamet günü O, tüm evrene seslenerek şöyle sorar: 'Bugün hükümranlık kimindir?' Elbette yegane egemen gücün sahibi Allah'ındır. Evrenin tüm gizlilikleri, evrenin varlığını sürdürmesi ve sonu hep o tek Yaratıcıya bağlıdır. O'nun hikmetiyle varlıklar alemi, varlığını sürdürebilir. O, öldükten sonra tekrar diriltip insanları sorgulamak için huzurunda toplayandır. O hakimdir, her şeyden haberdardır.

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰه۪يمُ لِاَب۪يهِ اٰزَرَ اَتَتَّخِذُ اَصْنَامًا اٰلِهَةً اِنّ۪ٓي
اَرٰيكَ وَقَوْمَكَ ف۪ي ضَلَالٍ مُب۪ينٍ ﴿٧٤﴾ وَكَذٰلِكَ نُر۪ٓي اِبْرٰه۪يمَ
مَلَكُوتَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِن۪ينَ ﴿٧٥﴾
فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًا قَالَ هٰذَا رَبّ۪ي فَلَمَّٓا اَفَلَ
قَالَ لَٓا اُحِبُّ الْاٰفِل۪ينَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَاَ الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ
هٰذَا رَبّ۪ي فَلَمَّٓا اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَمْ يَهْدِن۪ي رَبّ۪ي لَاَكُونَنَّ مِنَ
الْقَوْمِ الضَّٓالّ۪ينَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبّ۪ي
هٰذَٓا اَكْبَرُ فَلَمَّٓا اَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ اِنّ۪ي بَر۪ٓيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ
﴿٧٨﴾ اِنّ۪ي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذ۪ي فَطَرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ حَن۪يفًا
وَمَٓا اَنَا۬ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿٧٩﴾ وَحَٓاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ اَتُحَٓاجُّٓونّ۪ي
فِي اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰىنِ وَلَٓا اَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِه۪ٓ اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ
رَبّ۪ي شَيْـًٔا وَسِعَ رَبّ۪ي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾
وَكَيْفَ اَخَافُ مَٓا اَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ اَنَّكُمْ اَشْرَكْتُمْ
بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِه۪ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَاَيُّ
الْفَر۪يقَيْنِ اَحَقُّ بِالْاَمْنِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾

الَّذ۪ينَ

74. "Hani İbrahim, babası Azer'e, 'Putları tanrı olarak mı benimsiyorsun? Doğrusu ben seni ve milletini açık bir sapıklık içinde görüyorum' demişti."

75. "Yakınen bilenlerden olması için İbrahim'e göklerin ve yerin hükümranlığını şöylece gösteriyorduk:

76. "Gece basınca bir yıldız gördü, 'işte bu benim Rabbim' dedi; yıldız batınca, 'batanları sevmem' dedı."

77. "Ayı doğarken görünce, 'işte bu benim Rabbim' dedi, batınca, 'Rabbim benı doğruya eriştirmeseydi and olsun ki sapıklardan olurdum' dedi."

78. "Güneşi doğarken görünce 'işte bu benim Rabbim, bu daha büyük' dedi; batınca, 'Ey milletim! Doğrusu ben ortak koştuklarınızdan uzağım' dedi."

79. "Doğrusu ben yüzümü, gökleri ve yeri yaratana, doğruya yönelerek çevirdim, ben müşriklerden değilim."[70]

80. "Milleti onunla tartışmaya girişti. 'Beni doğru yola eriştirmişken, Allah hakkında benimle mi tartışıyorsunuz? O'na ortak koştuklarınızdan korkmuyorum, meğer ki Rabbim bir şeyi dilemiş ola. Rabbim ilimce her şeyi kuşatmıştır; hala öğüt kabul etmez misiniz?' dedi."

81. "Allah'a koştuğunuz ortaklardan nasıl korkarım? Oysa siz, Allah'ın hakkında size bir delil indirmediği bir şeyi O'na ortak koşmaktan korkmuyorsunuz. İki taraftan hangisine güvenmek daha gereklidir, bir bilseniz."

[70] Hz. İbrahim, sırf Allah için Yüce Yaratıcı hakkında babası ile tartıştı. Baba, o zamana kadar içerisinde yaşadığı toplumda hiç kimseden duymadığı sözlerle karşılaşınca hayrete düştü. Onun yaşadığı toplum, putlara ve beşere kulluk ediyorlardı. Onların yöneticisi olan Nemrût, kendisinin ilah olduğunu ileri sürüyordu.

Yüce Allah ise, bizzat İbrahim'i görevlendirmişti. Hiç şeksiz şüphesiz O'nun birliğine inanması için İbrahim'in akıl ve idrakini göklerdeki ve yerdeki ayetlerine çevirdi. Gece olunca, İbrahim, bir yıldız görüp 'bu benim rabbım!' dedi. Ama yıldızın kaybolup gittiğini görünce, 'ben batanları sevmem, çünkü ben yok olan görünmeyen birini rab olarak kabul edemem, benim rabbim hiç kaybolup gizlenmeyen biri olmalı' dedi. Ayın doğduğunu görünce, bu sefer 'benim rabbim bu' dedi. Ama o da batınca, 'Rabbim beni doğruya eriştirmeseydi and olsun ki sapıklardan olurdum' dedi.

İbrahim peygamber sanki Rabbine şöyle sesleniyordu: Ey bu göklerde sayısız ayetleri yaratan, gerçekten ben Sana muhtacım. Doğrusu ben, bu varlığın ötesinde büyük bir ilahın olduğunu hissediyorum. İbrahim, öncekilerden daha parlak bir biçimde güneşin doğduğunu görünce, bu önceki yıldızdan da aydan da daha büyük demeye başladı; ama güneş de batınca, dedi ki: Hayır hayır, benim aradığım bunların hiçbirisi değildir. Çünkü ben, gerçek yaratıcıyı arıyorum. Ey kavmim, dedi, ben sizin ortak koştuklarınızdan uzağım. Gerçekten ben yönümü, gözümle görmediğim, ama gördüğüm tüm her şeyden daha büyük olduğuna inandığım birine çevirdim Ben O'nun göklerin ve yerin yaratıcısı büyük bir şeref ve güç sahibi olduğuna kani oldum. Hiçbir şey O'nun dengi ve benzeri değildir. Evet, yaratıcının böyle olması gerekir. İşte yaratıcı hakkında benim düşündüklerim ve kalbime doğanlar: O, yeriyle göğü ile tüm evrenin yaratıcısıdır. Gerçekten ben, O'nun bana seslendiğini hissediyorum. Doğrusu O, temizliğin, aklın ve gücün kaynağıdır. Gerçekten ben, gönlümü, fikrimi ve tüm herşeyimi O'na çevirdim. Ben müşriklerden değilim. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayacağım.

İbn Kesir, Hz. İbrahim burada kavmi ile tartışmakta, bir takım put ve heykellere tapmalarının yersiz olduğunu onlara açıklamak istiyordu, der.

ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَلَمْ يَلْبِسُوٓا۟ إِيمَٰنَهُم بِظُلْمٍ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلْأَمْنُ وَهُم
مُّهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَآ ءَاتَيْنَٰهَآ إِبْرَٰهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِۦ ۚ
نَرْفَعُ دَرَجَٰتٍ مَّن نَّشَآءُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾ وَوَهَبْنَا
لَهُۥٓ إِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ ۖ
وَمِن ذُرِّيَّتِهِۦ دَاوُۥدَ وَسُلَيْمَٰنَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ
وَهَٰرُونَ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ
وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ ۖ كُلٌّ مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٨٥﴾ وَإِسْمَٰعِيلَ وَٱلْيَسَعَ
وَيُونُسَ وَلُوطًا ۚ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ ءَابَآئِهِمْ
وَذُرِّيَّٰتِهِمْ وَإِخْوَٰنِهِمْ ۖ وَٱجْتَبَيْنَٰهُمْ وَهَدَيْنَٰهُمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهْدِى بِهِۦ مَن يَشَآءُ
مِنْ عِبَادِهِۦ ۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا۟ لَحَبِطَ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ ۚ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا
هَٰٓؤُلَآءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا۟ بِهَا بِكَٰفِرِينَ ﴿٨٩﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَى ٱللَّهُ ۖ فَبِهُدَىٰهُمُ ٱقْتَدِهْ ۗ قُل لَّآ
أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۖ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْعَٰلَمِينَ ﴿٩٠﴾

82. "İşte güven; onlara, inanıp imanlarına haksızlık karıştırmayanlaradır. Onlar doğru yoldadırlar."

83. "Bu, İbrahim'e, milletine karşı verdiğimiz hüccetimizdir. Biz dilediğimizin derecelerini yükseltiriz. Doğrusu Rabbin Hakimdir, bilendir."[71]

84. "Ona İshak'ı, Yakup'u bağışladık, her birini doğru yola eriştirdik. Daha önce de Nuh'u ve soyundan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u doğru yola eriştirdik. İşlerini iyi yapanlara işte böylece karşılık veririz."

85. " Zekeriya'yı, Yahya'yı, İsa'yı ve İlyas'ı da. Hepsi iyilerdendir."

86. "İsmail'i, Elyesa'yı, Yunus'u, Lut'u da. Hepsini dünyalara üstün kıldık."

87. "Babalarından, soylarından, kardeşlerinden bir kısmını seçtik ve dosdoğru yola eriştirdik."

88. "Bu, Alah'ın kullarından dilediğini eriştirdiği yoludur. O'na ortak koşarlarsa yaptıkları hep boşa çıkar."

89. "Kendilerine kitap, hüküm ve peygamberlik verdiklerimiz işte bunlardır. Kafirler onları inkar ederlerse, inkar etmeyecek bir milleti onlara vekil kılarız."

90. "İşte bunlar Allah'ın doğru yola eriştirdikleridir, onların yoluna uy, 'Sizden buna karşılık bir ücret istemem, bu sadece herkes için bir hatırlatmadır' de."[72]

[71] İbrahim'in kavmi, yersiz delillerle onunla tartışmaya başladı. İbrahim ise, kararlılıkla onlara şöyle dedi: Beni doğru yola eriştirmişken, Allah hakkında benimle mi tartışıyorsunuz? Bana gerçeği göstermişken, O kendisinden başka hiçbir ilah olmayan Allah hakkında benimle nasıl tartışırsınız?! Gerçekten O, tek egemen güç ve rızık veren yegane yaratıcıdır. O, bana kendisini tanıtıp kendine giden yolu göstermiştir. Eğer siz de kurtulmak istiyorsanız taşları ve putları bırakın, O'nun rabliğini kabul edin ve eğer inananlarsanız sadece O'ndan korkun.

Ben, sizin Allah'a ortak koştuğunuz şeylerden nasıl korkarım!? Benim taş ve çamurlardan yapılma putlardan korktuğumu düşünmeniz ne kadar garip bir şeydir! Oysa siz, göklerin ve yerin Rabbi, varlığı aşikar olduğu halde duyularla zatı algılanamayan Allah'tan korkmuyorsunuz. Halbuki, O'nun evrendeki sayısız ayetlerde gizli erişilmez, akıl almaz güç ve kuvveti O'nun varlığına tanıklık edip durmaktadır.

İki taraftan hangisine güvenmek daha gereklidir, bir bilseniz. Yaratıcının ayetlerine ibretle bakıp O'na inananlar mı, yoksa şeytana uyup taş ve odundan yontulmuş putlara tapanlar mı daha doğru yoldadır?! Yarın Allah katında huzur ve güven içerisinde olanlar, Allah'a ve Rasülüne inanıp imanlarına zulüm karıştırmayanlardır. Ayetteki 'zulüm'den kasıt şirktir. Nitekim bir başka ayette şöyle buyurulmuştur: "Gerçekten de şirk çok büyük bir zulümdür." *(31 Lokman 13.)*

O huzur ve güven içerisinde olanları Allah kendine giden yolunu göstermiş, onlar Allah'ın Rasülüne inanmışlar ve Allah'ın kitaplarında açıkladığı gerçeklerin gereğini yerine getirmişlerdir. İşte doğru yolda olanlar onlardır. Onlar güven ve huzura ermişlerdir.

Ayette geçen 'İbrahim'e, milletine karşı verdiğimiz hüccetimiz'den maksat, onun Nemruta karşı galip gelmesi, ateşten kurtulması, Allah'ın emri ile Beytullah'ı tamir etmesi gibi ayetlerdir. Doğrusu Rabbin hükmünde hikmet sahibidir ve her şeyi bilendir.

[72] Cenab-ı Hak, Hz. İbrahim'e yaşı ilerleyip kendisi ve hanımı Sara çocuktan ümitlerini kesmişlerken İshak'ı ve ondan da Yakub'u lutfettiğini hatırlatıyor. Önce ishak dünyaya gelecek, büyüyecek ve Yakub isimli bir çocukla rızıklanacaktı. Hz. Yakub, Hz. İbrahim'in torunudur.

İbrahim'den önce de Biz, Nuh'a doğru yolu göstermiş ve ona da salih evlatlar lutfetmiştik. İşte Davut, Süleyman, Eyyub, Yusuf, Musa, Harun peygamberler hep bu salihler zincirindendir. Onların hepsi iyilik sahipleriydiler. Onların ardından gelen Zekeriyya, Yahya, İsâ, İlyas, İsmail, Elyesa', Yunus ve Lut peygamberler de bu asil silsileden gelmiş salihler kervanındandır. Biz onları seçip çıkardık, onları başkalarına üstün kıldık ve onlara dosdoğru yolu gösterdik.

İşte bunlar Allah'ın doğru yola eriştirdikleridir, onların yoluna uy. Ey Muhammed, o inatçı inkarcılara de ki: Ben bu Kur'ânı size açıklamam karşılığında sizden hiçbir karşılık beklemiyorum. Çünkü benim mükafatımı Allah verecektir. Ben sizden hiçbir şey istemiyorum. Kur'ân da, öğüt almak isteyen için bir öğüt; karanlıktan nura, azgınlıktan şuur sahibi olmaya, inkardan imana dönmek isteyip doğru yolu bulmak isteyen için bir rehberden başka bir şey değildir.

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهِ اِذْ قَالُوا مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى بَشَرٍ مِنْ شَيْءٍ
قُلْ مَنْ اَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسٰى نُورًا وَهُدًى
لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُمْ
مَا لَمْ تَعْلَمُوا اَنْتُمْ وَلَا اٰبَاؤُكُمْ قُلِ اللّٰهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ
﴿٩١﴾ وَهٰذَا كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ
وَلِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ
يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ قَالَ اُوحِيَ اِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ اِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ
قَالَ سَاُنْزِلُ مِثْلَ مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَوْ تَرٰى اِذِ الظَّالِمُونَ
فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلٰئِكَةُ بَاسِطُوا اَيْدِيهِمْ اَخْرِجُوا اَنْفُسَكُمْ
اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ
وَكُنْتُمْ عَنْ اٰيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادٰى
كَمَا خَلَقْنَاكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ
وَمَا نَرٰى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ اَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكٰؤُا
لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

اِنَّا

91. " 'Allah hiçbir insana bir şey indirmemiştir' demekle Allah'ı gereği gibi değerlendiremediler. De ki: 'Musa'nın insanlara nur ve yol gösterici olarak getirdiği Kitabı kim indirdi, ki siz onu kağıtlara yazıp bir kısmını gösterip çoğunu gizlersiniz, atalarınızın ve sizin bilmediğiniz şeyler size onunla öğretilmiştir.' 'Allah' de, sonra da onları daldıkları sapıklıkta bırak, oynasınlar."[73]

92. "Bu indirdiğimiz, kendinden öncekileri doğrulayan Mekke'lileri ve etrafındakileri uyaran mübarek Kitaptır. Ahirete inananlar buna inanırlar, namazlarına da devam ederler."[74]

93. "Allah'a karşı yalan uydurandan veya kendisine bir şey vahyedilmemişken 'Bana *vahyolundu, Allah'ın indirdiği* gibi ben de indireceğim' diyenden daha zalim kim olabilir? Bu zalimleri can çekişirlerken melekler ellerini uzatmış, 'Canlarınızı verin, bugün Allah'a karşı haksız yere söylediklerinizden, O'nun ayetlerine büyüklük taslamanızdan ötürü alçaltıcı azapla cezalandırılacaksınız' derken bir görsen!"

94. "Onlara: 'And olsun ki, sizi ilk defa yarattığımız gibi size *verdiklerimizi* ardınızda bırakarak bize birer birer geldiniz; içinizde Allah'ın ortakları olduğunu sandığınız şefaatçılarınızı beraber görmüyoruz. And olsun ki aranızdaki bağlar kopmuş, ortak sandıklarınız sizden ayrılmışlardır' denecek."[75]

[73] Onlar Allah'ın büyüklüğünü gerçek anlamda değerlendiremediler. Çünkü onlar, kendilerine gelen Allah'ın elçilerini yalanladılar. Cenab-ı Hak, Yahudileri ve Allah'ın çağrısını yürekten kabul etmeyenleri işte böyle tanımlıyor. Bu ayeti ile Yüce Yaradan, peygamberini yalanlayan kimsenin sankı Allah'ı yalanlamış olacağını da vurgulamaktadır. Zira eğer onlar, Allah'ı gereği gibi tanısalardı O'nun peygamberine saygı duyup değer verirlerdi. Kendilerine gerçek bir müjdeci, uyarıcı ve yol gösterici bir ışık kaynağı olarak salihlerin arasından seçilip gelen bir peygamberin nasıl karşılanacağını bilememek, ayıp ve eksiklik olarak onlara yeter! Böylece onlar, bir arsızlık ve açık bir günah yüklenmiş oldular.

Ey Muhammed! Hz. Musa'nın kitabını ellerindeki asıl nüshaya bakarak bütünüyle kağıtlara geçirip sonra da onda tahrifat yapan, işlerine geldiği şekilde ondaki gerçeklerden çoğunu gizleyen o inkarcı Yahudilere sen de ki: Peki, bu Kitabı Musa peygambere indiren kimdir?!

[74] Bu Kitap Kur'ândır. Ey Muhammed, bu Kur'ân da Allah'ın seni gerçekle gönderdiğine tanıklık eder. Nitekim O, daha önce de İsrailoğullarına doğru yolu göstermek için Tevrat ve İncil'i indirmişti. Yine bu Kur'ân, siyahıyla beyazıyla tüm yaratıkların muhtaç oldukları bilgileri onlara sunmak üzere indirilen kitaplardaki gerçeklerin tümünün doğruluğuna tanıklık eder. Onlar Kur'ân ile, önceki kitaplardan kalan doğruları tanıyabilirler ve onun içerisinde kıyamete dek dünya ve ahiretleriyle ilgili ihtiyaç duydukları tüm herşeyi bulabilirler. Ahirette sorgulama ve bunun sonucu yaptıklarının karşılığını alma da Kur'âna inanıp inanmadıklarına ve gereklerini yerine getirip getirmediklerine göre olacaktır. O, son ilahî kitaptır. Onun nuru ve öğretileriyle kazananlar, namazlarına dikkat edenlerdir.

Ayette geçen 'Ümmü'l-kurâ' (şehirlerin anası), Mekke 'onun çevresindekiler' tüm alemlerdir. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "De ki: 'Ey insanlar! Doğrusu ben, göklerin ve yerin hükümranı, O'ndan başka tanrı bulunmayan, dirilten ve öldüren Allah'ın, hepiniz için gönderdiği peygamberiyim'." *(7 Araf 158.)* "Alemlere uyarıcı olsun diye kulu Muhammed'e Furkanı indiren Allah'ın şanı ne yücedir!" *(25 Furkan 1.)*

Peygamberimiz @ de şöyle buyurur: "Benden önceki peygamberlerden hiç birine verilmeyen şu beş şey bana verildi: Bir aylık mesafeden düşmanımın kalbine korku düşürerek yardım olundum. Yeryüzü bana mescid ve temiz kılındı. Ümmetimden bir kişiye nerede namaz vakti gelirse, orada namazını kılıversin. Ganimetler yalnızca bana helal kılındı, benden önce hiç kimseye helal kılınmamıştı. Bana şefeat etme yetkisi verildi. Her peygamber yalnızca kendi kavmine peygamber olarak gelirdi, bense tüm insanlara peygamber olarak gönderildim." *(Buharî, Teyemmüm 1; Salat 56; Nesâî, Gusül 26; Darimî, Salat 111.)*

[75] Allah'a karşı yalan düzen, O'na oğul isnat edip ortak koşan, gönderilmediği halde Allah'ın kendisini insanlara peygamber olarak gönderdiğini söylemekten çekinmeyen kimseden daha zalim hiç kimse olamaz. Yalancıların en kötüsü de, Allah'a karşı yalan uyduran ve Allah'ın kendilerine vahyettiğini iddia edenlerdir. Kişiyi kötülükleri aldatırsa Allah'a karşı yalan söylemekten çekinmez. Bu gerçekten günahların en büyüğü, inkarın en çirkinidir. İşte o zalimlerin ecelleri yetip ölüm sarhoşluğu içerisine girdiklerinde, gerçeği görerek yok olup gitmeyi ve tarihten silinmeyi isterler.

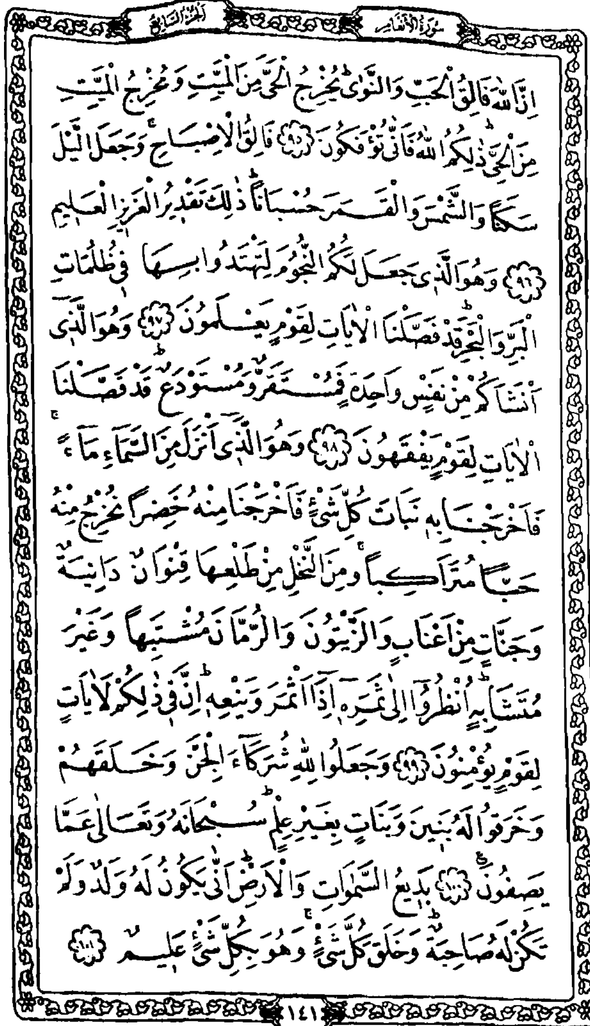
Zulmeden otoriteler, haddi aşan hainler, kabına sığmayan azmanlar.. Ölüm sarhoşluğuna girdikleri an geldiğinde hepsinin devleti yok olur, makam, mansıpları kalmaz, tüm etki ve yetkileri son bulur. Artık onların tüm kusur ve ayıpları ortaya çıkmıştır. Onlar rezil rüsvay olmuşlardır o an. Melekler lanet eder onlara. Artık onlar, cehennemin etki alanına girmişlerdir. Hani neredes, ortak koştukları şeyler? Onlar ateşin içerisindedirler.

O an melekler onlara şöyle seslenirler: Canlarınızı verin. Yüce Allah'a gerçek dışı şeyler yakıştırdınız siz. Siz, Allah ve ayetleriyle dalga geçen azgın kullarısınız. Haydi artık, Allah, Rasülü ve müminlere olan düşmanlığınız sebebiyle hor ve hakir olarak yaşayın. İşte bu sizin önceden yaptıklarınız nedeniyledir. Siz Allah'ın ayetlerine karşı büyüklük taslamıştınız...

İşte böyle denir onlara, o dönüş anında. Rabbimiz şöyle buyurur: "Ve hepsi Rabbinin huzuruna çıkarılmışlardır. Andolsun ki, sizi ilk defasında yarattığımız gibi Bize geldiniz. Oysa size vadedilenlerin gerçekleşeceği bir zaman belirlemediğimizi sanmıştınız." *(18 Kehf 48.)* Andolsun ki sizler, dünya nimetlerini ve debdebesini arkanızda bırakıp geldiniz.

Nitekim Peygamberimiz @ de şöyle buyurur: "İnsanoğlu, 'malım, malım' der. Ey Ademoğlu! Yeyip tükettiğinden, giyip eskittiğinden yahut harcayıp bitirdiğinden başka senin malın mı var ki?!" *(Müslim, Zühd 3; Ahmed, IV, 24, 26; Tirmizî, Zühd 31; Nesâî, Vesayâ 1.)*

İşte bu dehşetli kıyamet günüdür. O gün onlar, tüm yüzlerin huzurunda boyun büktüğü Cenab-ı Hakkın şu çağrısından başka bir şey duyamazlar: Sizin Bana yakıştırdığınız ortaklar hani neredeler?!

95. "Taneyi ve çekirdeği yaran şüphesiz Allah'tır. O ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkarandır. İşte Allah budur, nasıl yüz çevirirsiniz?"

96. "Tanyerini ağartan, geceyi dinlenme zamanı, güneş ve ayı vakit ölçüsü kılandır. İşte bu, güçlü olanın, bilenin ölçüsüdür."[76]

97. "O, yıldızları kara ve denizin karanlıklarında yol bulasınız diye sizin için var edendir. Bilen bir toplum için ayetleri uzun uzadıya açıkladık."[77]

98. "O, sizi bir tek nefisten, babaların sulbünde kararlaşmış ve anaların rahminde kararlaşmakta olarak Yaratandır. Anlayan bir toplum için ayetleri uzun uzadıya açıkladık."[78]

99. "O, gökten su indirendir. Her bitkiyi onunla bitirdik, ondan bitirdiğimiz yeşilden, birbirine benzeyen ve benzemeyen yığın yığın taneler, hurmaların tomurcuklarından sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar çıkardık. Ürün verdiklerinde ürünlerine, olgunlaşmalarına bir bakın. Bunlarda, inananlar için, şüphesiz, deliller vardır."[79]

100. "Cinleri O yaratmışken kafirler Allah'a ortak koştular. Körü körüne O'na oğullar ve kızlar uydurdular. Haşa, O onların ileri sürdüğü nitelemelerden yücedir."[80]

101. "O, gökleri ve yeri yoktan Yaratandır. Eşi olmadan nasıl çocuğu olabilir? Oysa her şeyi O yaratmıştır, her şeyi bilir."[81]

76 Evet, gökten indirdiği suyla yeri ıslatıp ondaki kupkuru daneye hayat veren, onu yeşerterek kuruyan yere canlılık veren, her türlü canlılarla onu bezeyen hep Yüce Allah'tır. O halde, nasıl yalanlar ve nasıl yoldan çıkarsınız?!

O, ananızın karnından size can verip çıkarandır. İşte böylece Yüce Allah, yerin bağrından nasıl kuru daneleri canlandırıp çıkardığını, sonra onu yeşertip ayağa kaldırdığını size göstermektedir. Bütün bunlardan sonra O'nu inkar ediyor ve O'na ortak koşuyorsunuz öyle mi?

Gerçekten siz kendinize acısanız yalanlamazsınız. Çünkü şirk, çok büyük bir zulümdür. O halde, Rabbinizden sakının, O'nu birleyin, sapmadan doğru yolu bulabilmeniz için O'nun ayetlerini düşünün. Güç ve kuvvetiyle karanlık ve ışığı yaratan da O'dur. Gündüzün içinden geceyi nasıl çekip çıkardığına bir bakın! Sürekli gece yahut sürekli gündüz olsaydı ne yapardınız, bir düşünün! Allah'ın nimetlerini hatırlayın ki, Ondan sakınasınız, O'na karşı yükümlülüklerinizi yerine getiresiniz.

77 Yüce Allah, gökyüzünün süsü olsun ve şeytanları taşlama aracı olsun diye yıldızları yaratmıştır. Kara ve denizin karanlıklarında yıldızlar sayesinde yol bulunur.

Bilen bir toplum için ayetleri uzun uzadıya açıkladık. Hakkı bilip batıldan kaçınan bir toplum için Biz ayetleri uzun uzun ve ayrıntılı olarak açıkladık. Bu ayetleri düşünerek yaşayan kimse, kendini sürekli hesaba çeker ve ardından Aziz ve Hakim olan Yüce Yaratıcıya itaat eder. Evet, gerçekten Rabbimiz ders almamız ve öldükten sonra dirileceğimizin bilinciyle amel etmemiz için ayetlerini bizlere açıklamaktadır. Olaki, o ayetlerle gönüller eriyip yumuşasın, Allah'tan çekinip emirlerini gözetsin. Bunu ise, hakkı tanıdıktan sonra ona uyan bir toplumdan başkası yapamaz.

78 Ayette sözkonusu edilen 'bir tek nefis' Hz. Âdem'dir. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Ey İnsanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve ikisinden pek çok erkek ve kadın meydana getiren Rabbinizden sakının." *(4 Nisa 1.)* Ayette geçen 'müstekar' kelimesi ana rahmi; 'müstevda' kelimesi ise, baba sulbü anlamındadır. Bu İbn Abbas, İbn Mesud, Mücahid, Ata ve diğer pek çok ilim adamının görüşüdür. En doğrusunu Yüce Allah bilir.

79 Şanı yüce Allah, yerden çeşit çeşit ürünler çıkarmaktadır. Onların hepsi aynı suyla beslendiği halde, kimi tatlı kimi acı olmakta; tadı, değeri farklı farklı ürünler yetişmektedir. Onlardan her bir gıda maddesi, insan organizmasının muhtaç olduğu şeylerdir. En güzel bir biçimde yoktan vareden Yüce Yaratıcı, başaklar gibi birbirinin içine girmiş yığın yığın ürün yetiştirmektedir.

Sarkan salkımlar. Devşirilme zamanı gelmiş hurma salkımları. Dalları yere sarkıp yapışmış hurma ağaçları.. Yüce Allah'ın erişilmez gücünü bir düşünün. Tüm her şeyde, O'nun erişilmez gücüne, akıl almaz hikmetine işaret eden deliller vardır.

80 Ayet, kullukta, Allah'a cinler gibi bir takım şeyleri ortak koşan müşriklere açık bir reddiyedir. Onlar cinleri ibadette Allah'a ortak koşuyorlardı. Onların şirk ve inkarlarından çok yücedir Hz. Allah.

Halbuki, o ortak koştukları şeyleri de Allah yaratmışıtır. O, eşi ve dengi olmayan yegane Yaratıcıdır. Hal böyleyken, nasıl olur da O'nunla birlikte başkasına kulluk edilebilir?!

Ama onlar, O'na bir takım şeyleri ortak koşup denk tuttular. Şanı yücedir O'nun. O uydurup taptıkları şeylerden uzak ve yücedir O.

81 O, gökleri ve yeri yoktan Yaratandır. Gökleri ve yeri örneksiz ve eşsiz bir şekilde yoktan varedendir O. O'nun nasıl eşi, çocuğu, ortağı, yardımcısı, dengi ve benzeri olabilir?! Oysa O, herşeyin yaratıcısıdır ve her şeyi bilendir.

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾ لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ
الْاَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾ قَدْ جَٓاءَكُمْ بَصَٓائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ
فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَٓا اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ
﴿١٠٤﴾ وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾ اِتَّبِعْ مَٓا اُوحِيَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ
وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَٓا اَشْرَكُوا وَمَا
جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَمَٓا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾ وَلَا
تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا اللّٰهَ عَدْوًا بِغَيْرِ
عِلْمٍ كَذٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ اُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ
فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾ وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ
اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَٓاءَتْهُمْ اٰيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ اِنَّمَا الْاٰيَاتُ عِنْدَ
اللّٰهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ اَنَّهَٓا اِذَا جَٓاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾
وَنُقَلِّبُ اَفْـِٔدَتَهُمْ وَاَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ
اَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

وَلَوْ

102. "İşte Rabbiniz, Allah budur. O'ndan başka tanrı yoktur, her şeyin yaratanıdır. Öyleyse O'na kulluk edin; O her şeye de vekildir."

103. "Gözler O'nu görmez, ama O bütün gözleri görür. O latiftir, haberdardır."[82]

104. "Doğrusu size Rabbiniz'den açık belgeler gelmiştir; kim görürse kendi lehine ve kim körlük ederse kendi aleyhinedir. Ben sizin bekçiniz değilim."

105. "Sana, 'Sen okumuşsun' derler; oysa Biz, öğrenecek kimselere ayetleri böylece türlü türlü açıklamaktayız."[83]

106. "Rabbin'den sana vahyolunana uy, O'ndan başka tanrı yoktur, müşriklerden yüz çevir."

107. "Allah dileseydi onlar ortak koşamazlardı. Seni onlara koruyucu yapmadık, onların vekili de değilsin."[84]

108. "Allah'tan başka yalvardıklarına sövmeyin ki onlar da bilmeyerek aşırı gidip Allah'a sövmesinler. Böylece her ümmete işini güzel gösterdik, sonra dönüşleri Rab'lerinedir. O, işlediklerini onlara haber verir."[85]

109. "Kendilerine bir mucize gösterilirse, mutlaka ona inanacaklarına dair bütün güçleriyle Allah'a yemin ederler. De ki: 'Mucizeler, ancak Allah katındadır'; onların, mucize geldiği zaman da inanmayacaklarını anlamıyor musunuz?"[86]

110. "Onların kalplerini, gözlerini, ona ilk defa inanmadıkları gibi ters çeviririz; onları taşkınlıkları içinde şaşkın şaşkın bırakırız."[87]

[82] Gerçekten O, eşı benzeri olmayan bir Allah'tır. Herşey kendisine muhtaçken O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Hiçbır şey O'nun dengi de olamaz. O, yüceler yücesi, büyük Allah'tır. O'nun yüceliğini akıllar almaz. Hıçbır güç O'nu acız bırakamaz, ama O herkesi aciz bırakır. O, bir başına ibadet ve kulluğa layıktır. Öyleyse dini yalnızca O'na has kılarak O'na kulluk edin ki, kurtulasınız, büyük kazanca eresiniz. Biliniz ki, gözler O'nu göremez, ama O, her şeyi görür ve bilir. Tüm gözleri görür, hareketlerini bilir, gösterdiklerini de göstermediklerini de en iyi O bilir. O, herşeyin içyüzünü bilen ve herşeyden haberdar olandır. Kendisine yönelip affını isteyeni de bağışlayandır O.

[83] Doğrusu Hz. Muhammed @, insanları bilgisizlik karanlıklarından Allah'ı tanıma ve birlemenin aydınlığına çıkarmak için apaçık gerçekleri getirmiştir.

Ayette geçen 'besâir' kelimesi, Kur'ânın içerdiği apaçık delıller ve belgelerdir. Peygamberimız tüm bunları göstermiştir. Kım görürse kendi lehinedir. Aynı anlamda bir başka ayette de şöyle buyurulmuştur: "Doğru yolu seçen ancak kendı iyiliği için seçmiş olur. Doğruluktan sapıtan da ancak kendi zararına sapmış olur." *(17 isra 15.)*

Kim de körlük ederse kendi aleyhinedir. Onun körlüğünün cezası kendi boynunadır. Onların oyun eğlenceye dalıp günahta kaybolmaları sonucu Allah, onların kalplerini mühürlemiş, gerçeğe kapatmıştır.

İşte bunlar, kendisinden başka hiçbir ilahın olmadığını, O'nun eşi ve ortağının bulunmadığını açıklayan Allah'ın ayetleridir. Ey Muhammed bu ayetler, 'sen önceki kitapları okumuşsun, geçmiş toplumların bilgilerini oradan öğrenmişsin' diyen cahillerin bilgisizlikteki konumlarını da ortaya koymaktadır.

Hakkı hak bilip ona uymak isteyen, batılı tanıyıp ondan kaçınan bir toplum için açıklıyoruz bu ayetleri. Gerçekten Yüce Allah, dilediğini doğru yola çıkarmak, dilediğini de saptırmada hikmet sahibidir. Nitekim O, şöyle buyurur: "O, bununla bir çoğunu saptırır, bir çoğunu da yola getirir." *(2 Bakara 26.)*

[84] Senin üzerinde bulunduğun gerçeğin sana açıklanmasından sonra sen, onların yolundan uzak dur. 'Allahım, hiç şüphesiz ben tebliğ ettim' de ki, yarın kıyamet gününde onların ileri sürecekleri geçerli bir delilleri olmasın.Eğer Allah dileseydi onları doğru yola eriştirirdi ve onlar Allah'ın dilediğinden başkasını yapamazlardı.

[85] Allah Teâlâyı tanımamaları nedeniyle taşkınlık yapıp Allah'a sövüp saymamaları için Yüce Allah, müşriklerin tanrılarına sövmeyi yasaklamıştır. Katade der ki: Müslümanlar, inkarcıların tanrılarına sövüyorlardı, onlar da bilgisizce ve taşkınlık yapıp Allah'a sövüp saymaya başlıyorlardı. İşte bunun üzerine Yüce Allah bu ayeti indirmiştir.

[86] Tüm vargüçleriyle yemin ediyorlardı onlar. Eğer kendilerine olağanüstü bir mucize gelecek olursa, onlar buna inanacaklardı güya. Ey Muhammed! Doğru yolu bulma adına değil de, inat ve inkar adına yaptıkları bu istek ve kuruntularına karşılık sen onlara söyle: Ey insanlar, bu gibi mucizeler göstermek Allah'ın işidir. Dolayısıyla Allah isterse mucize gelir, istemezse gelmez.

Nitekim aynı manada bir başka ayette şöyle buyurulmuştur: "Bizi mucizeler göndermekten alıkoyan tek şey, öncekilerin bunları yalanlamış olmasıdır. Nitekim, Semud kavmine açık bir mucize olarak bir dişi deve vermiştik. Oysa onlar bu yüzden zalim oldular. Halbuki Biz ayetleri ancak korkutmak için göndeririz." *(17 İsra 59.)*

Mucize geldiği zaman da inanmayacaklarını anlamıyor musunuz? Cümlede hitap müşrikleredir. Buna göre mana, ey müşrikler mucize geldiğinde de onların inanmayacağını siz bilmiyor musunuz? şeklindedir. Bir başka görüşe göre ise hitap müminleredir. Bu anlayışa göre ise mana şöyle olur: Ey müminler, onlara mucize geldiğinde de inanmayacaklarını siz anlamıyor musunuz?

[87] Allah'ın indirdiklerini inkar etmeleri nedeniyle, Yüce Allah, müşriklerin gözleriyle birlikte kalplerini sapıklık içerisinde tersyüz etmiştir. Onların kalpleri hiçbir şey üzerinde karar kılmaz, imanda da. Tüm ayetler, mucizeler onlara gelmiş olsa bile, Yüce Allah, onların inanmalarıyla aralarına engel koymuştur.

وَلَوْ اَنَّنَا نَزَّلْنَا اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَحَشَرْنَا
عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلاً مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوٓا اِلَّآ اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ
عَدُوًّا شَيَاطٖينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحٖي بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ
زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُوراً وَلَوْ شَٓاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا
يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغٰٓى اِلَيْهِ اَفْـِٔدَةُ الَّذٖينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ
وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾ اَفَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْتَغٖي حَكَماً
وَهُوَ الَّذٖٓي اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلاً وَالَّذٖينَ اٰتَيْنَاهُمُ
الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ اَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُمْتَرٖينَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقاً وَعَدْلاً
لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهٖ وَهُوَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿١١٥﴾ وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ
مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبٖيلِ اللّٰهِ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا
الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ
مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبٖيلِهٖ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدٖينَ ﴿١١٧﴾ فَكُلُوا مِمَّا
ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيَاتِهٖ مُؤْمِنٖينَ ﴿١١٨﴾

111. "Eğer biz onlara melekleri indirsek, ölüler onlarla konuşsa ve her şeyi karşılarına toplasaydık, Allah dilemedikçe, yine de inanacak değillerdi; fakat onların çoğu bunu bilmiyorlar."[88]

112. "İşte Biz böylece, aldatmak için birbirlerine cazip sözler fısıldayan cin ve insan şeytanlarını her peygambere düşman yaptık. Rabbin dileseydi bunu yapamazlardı, sen onları iftiraları ile başbaşa bırak."

113. "Bu şeytanlar ahirete inanmayanların kalplerinin o sözlere yönelmesi, ondan hoşnut olması ve kendilerinin işledikleri suçları işlemeleri için böyle yaparlar."[89]

114. "Allah size Kitabı açık açık indirmişken O'ndan başka bir hakem mi isteyeyim? Kendilerine Kitap verdiklerimiz, onun gerçekten Rableri katından indirilmiş olduğunu bilirler. Öyleyse, sen sakın şüpheye düşenlerden olma!"

115. "Rabbinin sözü, doğruluk ve adaletle tamamlandı. O'nun sözlerini değiştirebilecek yoktur. O, işitir ve bilir."

116. "Yeryüzündekilerin çoğunluğuna itaat edersen seni Allah yolundan saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar, sadece tahminde bulunurlar."

117. "Doğrusu Rabbin, yolundan kimin saptığını daha iyi bilir. Doğru yolda olanları da en iyi O bilir."[90]

118. "Allah'ın ayetlerine inanıyorsanız, üzerine Allah'ın adı anılmış olan şeyden yiyin."

[88]Melekler onlarla konuşup 'bu gerçeğin ta kendisidir' deseler onlar yine inanmayacaklardır. Aynı şekılde ölüler kabirlerinden doğrulup 'Bu peygamber de, onun getirdikleri de haktır' diyecek olsalar, onlar yine inanacak değillerdir. Ancak Allah'ın inanmayı diledikleri hariçtir. Bunun nedeni, onların çoğunun gerçeği bılmemelerıdır. O halde, onlara karşı sana düşen yalnızca tebliğdir.

[89] Evet her bir peygamber için insan ve cin şeytanlarından bir düşman vardır. Onlar, gönülleri Allah'ın zikrine yumuşamayanlar, Yüce Allah'tan korkmayanlardır. Onlar birbirlerine aldatıcı yaldızlı sözler fısıldarlar. Eğer Allah ısteseydı, onlar bunu yapamazlardı. Öyleyse sen onları iftiralarıyla başbaşa bırak. Nasıl olsa onlar, düzdükleri şeylerin gerçek dışı şeyler olduğunu ve kendilerinin helaka uğrayanlar olduğunu göreceklerdir. Zaten ahirete ınanmayanlardan başkasının kalbi batıla kanmaz. Uydurdukları gerçek dışı şeyler yüzünden onlar, acıklı cehennem azabı içerisindedirler.

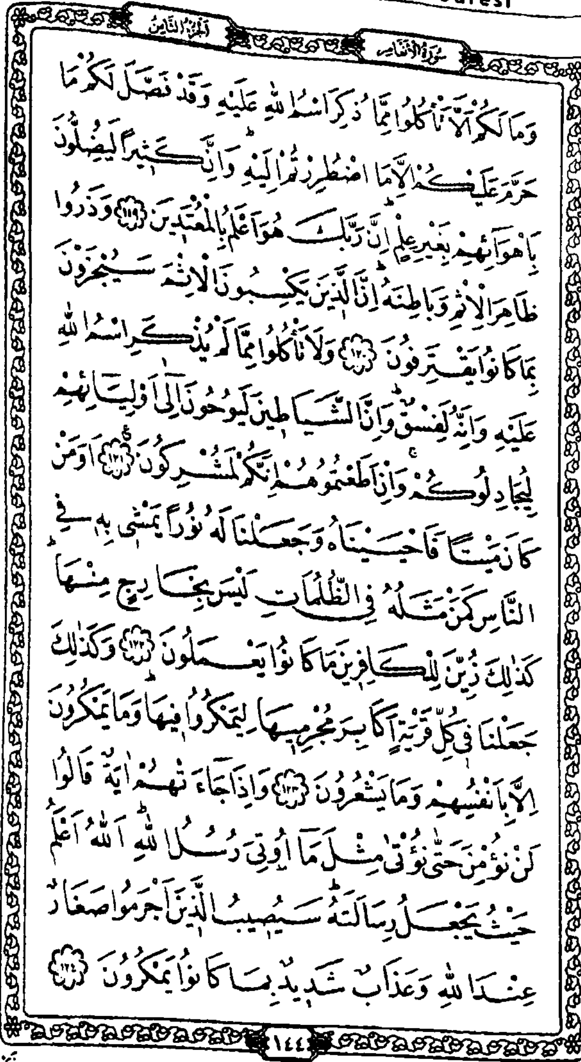
Uydurup düzsünler bakalım. Kazanabildikleri kadar günah yüklensinler. Yapabildiklerini yapsınlar, edebildiklerini etsinler bakalım! Nasıl olsa onların sonunun nereye varacağını görüp bilecekler!

[90] Ey Muhammed! Sen o Allah'tan başka şeylere tapan müşriklere de ki: Allah hükmedenlerin en iyi ve doğru hükmedeni iken, ben aramızda O'ndan başka bir hakeme mi razı olacağım!? Oysa Kur'ân-ı Kerimde tüm her şey var. "Kitapta Biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık." *(6 Enam 38.)* Gerçi o kendilerine kitap verdiğimiz Yahudi ve Hristiyanlar Kur'ânın gerçekten Rabbinden indirilmiş olduğunu çok iyi biliyorlar. Önceki peygamberlerin müjdelerinden, kitaplarında geçen ahir zaman peygamberinin haberlerinden senin gerçekten Rabbin katından gelmiş bir peygamber olduğunu biliyorlar. Öyleyse, sen sakın şüpheye düşenlerden olma!

Şanı yüce olan Allah, hükmünü, kararını değiştirecek değildir. Dünya ve ahirette verdiği hükümden dolayı O'nu sıgaya çekecek de hiç kimse yoktur. O, her şeyi bilen ve işitendir. Seyyid Kutub şunları söyler: "Kitap ehli bu Kur'ânın Allah katından indirilmiş bir kitap olduğunu bilip durmaktadırlar. Yine onlar, bu dinin gücünün kuşandığı haktan kaynaklandığını ve onun tamamıyla gerçeği kapsadığını da çok iyi bilmektedirler. Bütün bu bilgilerine rağmen onlar, bu dinle savaşmaya; bu kitapla amansız bir mücadeleye devam etmektedirler. Bu çatışmanın en büyük zararı ise, Kur'ân yasalarının hakimiyeti ile, beşer kökenli yasalarını değiştirmesi ve Allah'tan başkalarını hakem kılmasıdır. Böylece Allah'ın kitabının hayat hakkı kalmasın, Allah'ın dini hakim olmasın. Onların bu amansız ve kesintisiz savaşlarının temel hedefi işte budur." *(Seyyid Kutub, Tefsir, III, 1194.)*

Daha sonra Yüce Rabbimiz, yeryüzündeki insanların çoğunun sapıklık içerisinde olduklarını bildiriyor. Onlar bu sapıklık içerisinde, bilinçli olarak bulunmamaktadırlar. Onlar sadece zan, kuruntu ve gerçek dışı bir takım hesaplarla sapıklığın içerisine düşmüşlerdir. Onların hepsi açık bir sapıklık ve kuruntunun içerisindedir. Ama Yüce Allah iki grubu da çok iyi bilir. Yolundan sapanları da, kendisine iman müyesser kılınmış inananları da. Zaten herkes ne için yaratılmışsa ve neye yatkınsa o, ona kolaylaştırılır.

119. "Size ne oluyor ki, Allah size darda kalmanızın dışında, haram olanları genişçe anlatmışken adının üzerine anıldığı şeyden yemiyorsunuz? Doğrusu çoğunluk, heva ve heveslerine uyarak, bilmeden saptıyorlar. Doğrusu aşırı gidenleri en iyi bilen Rabbindir."[91]

120. "Günahın açığını da gizlisini de bırakın. Günah kazananlar, kazandıklarına karşılık şüphesiz ceza göreceklerdir."[92]

121. "Üzerine Allah'ın adı anılmadan kesilmiş hayvanları yemeyin, bunu yapmak Allah'ın yolundan çıkmaktır Doğrusu şeytanlar sizinle tartışmaları için dostlarına fısıldarlar, eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de müşrik olursunuz."[93]

122. "Ölü iken kalbini diriltip, insanlar arasında yürürken önünü aydınlatacak bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp çıkamayan kimsenin durumu gibi midir? Kafirlere de, işledikleri güzel gösterilmiştir."[94]

123. "Bunun gibi, her kasabanın bir takım ileri gelenlerini orada hile yapan suçlular kıldık. Oysa onlar yalnız kendilerine hile yaparlar da farkına varmazlar."

124. "Onlara bir ayet geldiği zaman, 'Allah'ın peygamberlerine verilen size de verilmedikçe inanmayız' derler. Allah, peygamberliğini vereceği kimseyi daha iyi bilir. Suç işleyenlere Allah katından bir aşağılık ve hilelerinden ötürü de şiddetli bir azap erişecektir."[95]

[91] Üzerine ismi anılarak kesilen hayvanların etlerinden yemek, Yüce Allah'ın inanan kulları için bir ikram ve ihsandır. Ayetten, üzerine Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanların helal olmadığı anlaşılır. Nitekim Kureyş kafirleri, ölü hayvan etini, kanı, domuz etini ve putlar ve Allah'tan başkaları adına kesilen hayvanların etlerini yemeyi helal görüyorlardı. Tıpkı günümüzdeki bir kısım insanların yaptığı gibi. Ayet ise bunların hepsini yasaklamaktadır.

[92] Başka bir ayette şöyle buyurulmuştur: "De ki. 'Rabbim sadece, açık ve gizli fenalıkları, günahı, haksız yere tecavüzü, hakkında hiçbir delil indirmediği şeyi Allah'a ortak koşmanızı, Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır'." *(7 Araf 33.)* Gizli olsun açık olsun o günah kazananlar, elbette yarın kıyamette yaptıklarının karşılığını göreceklerdir.

[93] İbn Kesir, bir grup ilim adamı, bu ayetten hareketle, müslüman bile kesse üzerine Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanların etini yemek helal değildir, demiştir. İlim adamları bu konuda farklı görüşler ileri sürmuşlerdır. *(Geniş bilgi için ahkam tefsirlerine ve fıkıh kitaplarına bakınız.)*

[94] Cenab-ı Hak, tüm insanlar için eşsiz bir örnek veriyor: Elbette körle gören bir olmaz. Çünkü Allah'ın iman nuruyla kalbini diriltikten sonra imandan uzaklaşıp sapıklık içerisinde ölü gibi şaşkın şaşkın dolaşan kimse ile, gönlünü İslama açmış ve İslamın peygamberine uyan kimse bir olur mu hiç?

Seyyid Kutub şunları söyler: "Gerçekten de inkar, kaybolup gitmeyen ve yok olup bitmeyen ezelî ve ebedî bir hayattan kopmadır. O, tamamıyla varlık aleminde etkin bir güç sahibi olmaktan uzaklaşarak bir çeşit ölümdür.. İman ise, bağlanmaktır, süreklilıktir, çağrılara kulak vermektir. Bunların hepsi ise hayattır.. Allah ile bağlantılı olmak ve bu irtibatı sürdürmek, sonlu olan bireyi başlangıcı ve sonu olmayana erdirir.. İşte gönlünde bu nurun aydınlığı parıldayan kişiye bu dinin gerçekleri iyice açılır, onun pratik hayata yansıma yöntemi ona kolay gelir.. Bu iki kesim ise, birbirlerinden tamamen ayrı dünyaların adamıdırlar." *(Seyyid Kutub, Tefsir, III, 1200-1201.)*

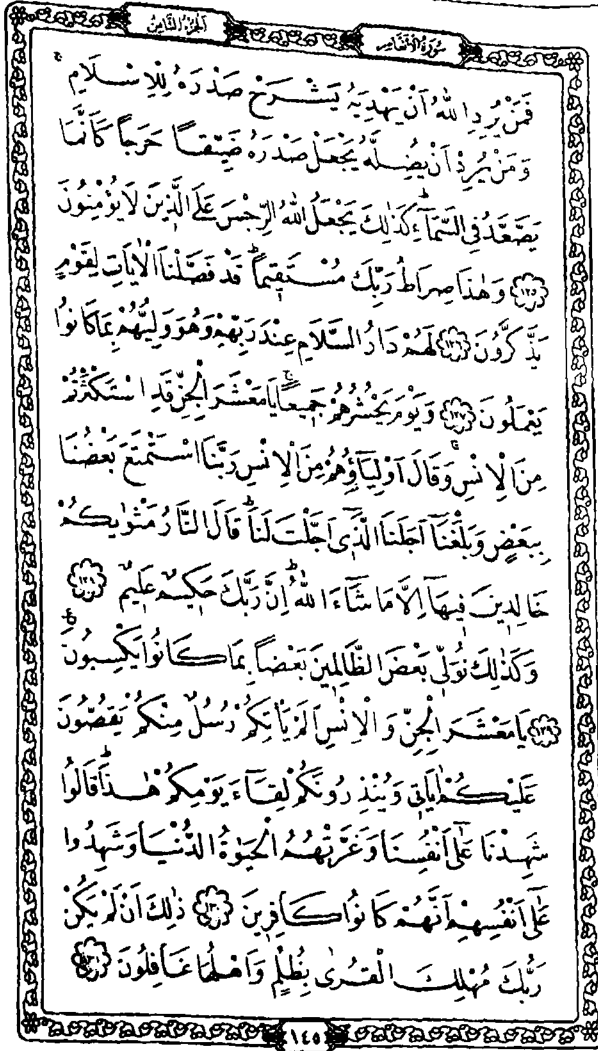
[95] Köy olsun şehir olsun her yerleşim yerinin ileri gelen zenginleri, etkili ve yetkili şahsiyetleri vardır. Onlardan kimi, bozgunculuk yapan günahkarlardır. Onlar malları yağmalarlar, ocakları söndürürler, insanlara eziyet ederler, Allah'tan korkmazlar, kıyamette sorgulanacaklarına inanmazlar.

İşte böylelerine olağanüstü ayetler, mucizeler de gelse onlar, 'asla inanmayacağız' derler. Bu söz, onların Allah'ı tanımamalarının apaçık göstergesidir. Oysa Yüce Allah, peygamberlik için Allah'tan sakınan seçkinlerden başkasını seçecek değildir.

Elbette Cenab-ı Hak, Allah'tan sakınanların, Allah'ın lutuf ve keremine layık olanların kimler olduğunu bilir. O, peygamberliğe yaraşır güvenilir kişileri de çok iyi bilir. O Allah'ın belirleyip uygun gördüğü şeyler konusunda yalanlar düzüp O'na başkaldıranlara ise, çetin bir azap dokunacaktır. Onlar hor ve hakır bir şekilde azaba düçar olacaklardır. Onlar, 'Rabbimiz Allah'tır' diyen müminlerden tamamen ayrılıp çıkarılacaklardır. Gerçekten onlar, bilgisizlikleri nedeniyle Allah'ın işlerine karışmakta ve yetkilerine müdahale etmektedirler. Bu şekilde onlar, kimi peygamber seçip göndereceğini Allah'a öğretmeye kalkıyorlar. "Dediler ki: 'Bu Kur'ân, iki şehirden bir büyük adama indirilse olmaz mıydı?' Rabbinin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar?" *(43 Zuhruf 31-32.)*

Ayette geçen 'sağâr' kelimesi, onların büyüklük taslayarak Allah'a kulluk yapmamalarının bir sonucu olarak sürekli bir aşağılığın içerisinde olmaları demektir.

125. "Allah kimi doğru yola koymak isterse onun kalbini İslamiyet'e açar, kimi de saptırmak isterse, göğe yükseliyormuş gibi, kalbini dar ve sıkıntılı kılar. Allah böylece, inanmayanların üzerine murdarlık verir."[96]

126. "Rabbinin, dosdoğru yolu işte budur. İbret alan kimselere ayetleri uzun uzadıya açıkladık."

127. "Rablerinin katında selamet yurdu onlarındır. O, işlediklerinden ötürü onların dostudur."[97]

128. "Allah hepsini toplayacağı gün, 'Ey cin topluluğu! İnsanların çoğunu yoldan çıkardınız' der, insanlardan onlara uymuş olanlar, 'Rabbimiz! Bir kısmımız bir kısmımızdan faydalandık ve bize tayin ettiğin sürenin sonuna ulaştık' derler. 'Cehennem, Allah'ın dilemesine bağlı olarak, temelli kalacağınız durağınızdır' der. Doğrusu Rabbin hakimdir, bilendir."[98]

129. "Zalimlerin bir kısmını, kazandıklarından ötürü diğer bir kısmına böylece musallat ederiz."[99]

130. " 'Ey cin ve insan topluluğu! İçinizden size, ayetlerimi anlatan, bugünle karşılaşacağınıza dair sizi uyaran peygamberler gelmedi mi?' 'Kendi aleyhimize şahidiz' derler. Dünya hayatı onları aldattı da inkarcı olduklarına, kendi aleyhlerinde şahitlik ettiler."[100]

131. "Bu, haberleri yokken kasabalar halkını Allah'ın haksız yere yok etmeyeceğinden dolayıdır."

[96] Evet, Yüce Allah, kulunun hayrını diledi mi, onun gönlünü, İslama açar. Düşüncesini aydınlatır, özünü Allah'ın isteklerini algılamaya hazır hale getirir. Sonuçta müslümanlar, kendilerine uyulan örnek insanlar olurlar. Ama Allah'ın çağrısına kulak vermeyen ve yolundan sapanlara gelince, onları Yüce Allah yoldan çıkarmış, içlerini daraltmıştır. Onlar Allah'ı ve yasalarını inkar ile günahların içerisinde bunalarak yaşarlar. Onların durumu, semanın derinliklerine çıkan ve hava basıncının azalması nedeniyle nefes alıp vermesi güçleşen, yükseldikçe içi daralan, kalbi sıkışan kimsenin haline benzer. Artık öldürücü hava boşluğu içerisinde böyle bir kimsenin kalp atışları hızlanır, başı dönmeye başlar, nefes alamaz ve yaşayamaz hale gelir

Ayetteki 'rics' (murdarlık) kelimesi, içerisinde bir yarar ve hayır olmayan tüm her şey demektir.

[97] Sırat-ı müstekîm, Hz. Muhammed'e vahyedilen tüm gerçeklerdir. İman edenler için olan selamet yurdu (dârü's-selam), Allah'ın onlara lutfettiği hiçbir tasa ve kederin olmadığı cennet hayatıdır. Allah Teâlâ, bu dünyada da onların dostudur, öteki dünyada da. Onların yaptıklarına karşılık olarak onlardan hoşnut olmuş ve onlara ikram etmiştir. 'Velî' koruyucu, yardımcı ve destekleyici dost demektir.

[98] Hatırla ey Muhammed! Senin onlara anlattığın ve önceden uyardığın şeyi hatırla. O gün, Allah onların hepsini toplayacaktır. Hem cinleri, hem de insanlardan dostlarını bir araya getircektir. Dünyada iken onlara tapan, onlara sığınıp onlara uyan ve birbirlerine aldatıcı bir biçimde yaldızlı sözler fısıldayanları bir araya getirecek ve onlara şöyle denecektir: 'Ey cin topluluğu! Gerçekten siz, insanların çoğunu yoldan çıkardınız.' İnsanlardan cinlerin dostu olanlar ise şöyle diyeceklerdir: 'Biz, birbirimizden yararlandık.'

Hasen Basrî, onların birbirlerinden yararlanmaları, cinlerin buyurup insanların yapmasından başka bir şey değildir, der. *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 176.)*

[99] Ayeti açıklarken Katade şunları söyler. "Yüce Allah, amellerine göre insanları birbirine musallat kılmaktadır. İnanan kişi, nerede ve hangi konumda olursa olsun müminin dostudur. İnkarcı da, nerede ve hangi konumda olursa olsun kafirin dostudur. İman kuru temenni ve yaldızlı sözlerden ibaret değildir elbet." *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 176.)*

Zalimlerin ateşte birbirlerine musallat olması demek, onların birbirlerini izlemesidir. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: Rahmanı anmaktan gafil olana, yanından hiç ayrılmayan bir şeytanı musallat ederiz" *(43 Zuhruf 36.)* Yani Biz, zalimleri birbirlerine takarız.

Aynı şekilde Biz, zalimleri birbirine musallat kılarak onları birbirleriyle helak eder, işledikleri zulüm ve taşkınlıkları nedeniyle onları birbirlerine düşürerek intikamımızı alırız.

[100] Kıyamet günü, cin ve insan kafirlerini paylayan ilahî bir çağrıdır bu. Onların tüm herşeylerini bilip durduğu halde Yüce Allah onlara şöyle sorar: 'İçinizden size, Allah'ın elçiliğini açıklayan peygamberler gelmedi mi?' Bu onların suçlarını itiraf ettiren bir sorudur. Peygamberlerin sadece insanlardan geldiği konusu, üzerinde birleşilen bir konudur. Şu kadar var ki, peygamberler hem insanlara, hem de cinlere gelmiştir. Cinlerden müslüman olanlara da mükafatları verilecektir. İnsanlardan peygamberlerin gelmiş olması, onların aleyhine bir belgedir. Allah en doğrusunu bilir.

'Kendi aleyhimize şahidiz' derler. Evet itiraf ederiz ki, peygamberler bize geldiler ve Allah'ın elçiliğini bize ulaştırdılar, bizi Allah'ın huzuruna çıkacağımıza dair uyardılar.

Dünya hayatı onları aldattı. Dünyanın aldatıcı süs ve depdebelerine kanıp taşkınlık yaptılar. İnsan olsun, cin olsun tüm yaratıkların dönüp varacakları yer ise Allah'ın huzurudur.

وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ
عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ
إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ
كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿١٣٣﴾ إِنَّ مَا تُوعَدُونَ
لَآتٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا
عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ
مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ
﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ
نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا
فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ
وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ
مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَادِهِمْ شُرَكَاؤُهُمْ
لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

وَقَالُوا

132. "İşlediklerine karşılık her birinin dereceleri vardır. Rabbin onların işlediklerinden habersiz değildir."[101]

133. "Rabbin müstağni ve rahmet sahibidir. Dilerse, sizi başka bir milletin soyundan getirdiği gibi, sizi yok eder de, dilediğini yerinize getirir."[102]

134. "Size vadedilen, mutlaka yerine gelecektir; siz O'nu aciz kılamazsınız."[103]

135. "De ki, 'Ey milletim! Durumunuzun gerektirdiğini yapın, doğrusu ben de yapacağım. Sonucun kimin için hayırlı olacağını bileceksiniz. Zulmedenler şüphesiz kurtulamazlar'."[104]

136. "Kendi zanlarına göre, 'Bu Allah'ındır, bu da putlarımızındır' diyerek, Allah'ın yarattığı hayvanlar ve ekinlerden pay ayırdılar. Putları için ayırdıkları Allah için verilmez, ama Allah için ayırdıkları putlarına verilirdi; ne kötü hüküm veriyorlardı!"[105]

137. "Böylece, putlara hizmet edenler, puta tapanların çoğunu helake sürüklemek, dinlerini karma karışık etmek için çocuklarını öldürmelerini onlara iyi göstermişlerdir. Allah dileseydi bunu yapamazlardı. Sen onları iftiralarıyla başbaşa bırak."[106]

[101] Elbette Yüce Allah, hiç kimseye haksızlık yapmaz. Her insanın önüne açık belgeleri koymuş, onlara peygamberler göndermiş ve tüm delilleri onlara göstermiştir. "Peygamberlerden sonra, insanların Allah'a karşı bir hüccetleri olmaması için, gönderilen müjdeci ve uyarıcılar geldi. Allah güçlüdür, Hakim'dir." *(4 Nisa 165.)*

Her insanın cennette ve cehennemde bir yeri ve derecesi vardır. Çünkü Yüce Allah, rahmetiyle kullarından dilediğini cennete kor. Kulların yaptıkları iyi ameller ise, cennetteki konumlarının belirlenmesine yarar.

[102] Ey Muhammed, senin Rabbin her bakımdan tüm herkesten zengindir, O'nun hiç kimseye ihtıyacı yoktur, ama her halükarda onlar Allah'a muhtaçtırlar. Buna rağmen O, onlara karşı son derece merhametlidir. Eğer Yüce Allah, dileseydi sizi yok eder ve yerinize hem Allah'ı seven hem de Allah'ın sevgisine mazhar olan yeni bir topluluk getirir. Nitekim O, şöyle buyurur: "Allah zengindir, sizse fakirsiniz. Eğer O'ndan yüz çevirirseniz, yerinize sizden başka bir toplum getirir, artık onlar sizin gibi de olmazlar." *(47 Muhammed 38.)* "O dilerse sizi ortadan kaldırıp yepyeni bir halk getirir. Bu Allah'a güç değildir." *(14 İbrahim 19-20.)*

[103] O'nun size vadettiği, hiç şüphesiz gelecektir. Çünkü, "Benim huzurumda söz değiştirilmez ve Ben kullara asla zulmedici değilim." *(50 Kaf 29.)*

Evet siz, Allah'ı aciz bırakamazsınız, O'nun dilediği hiç bir şeyin önüne geçemezsiniz. O, sizi tekrar diriltmeye kadirdir. O'nun yeniden sizi diriltmesi O'na güç gelmez.

[104] Bu dehşetli bir tehdit ve korkunç bir meydan okumadır. Eğer siz, kendinizin doğru yolda olduğunuzu sanıyorsanız konumunuzun ve durumunuzun gereğini yapın, ben de kendi yol ve yöntemimin gereğini yapacağım..

Sonunda hep birlikte göreceğiz sonucun kimin için hayırlı olacağını? İyi son sizin mi olacak, yoksa benim mi olacak göreceğiz? Neticede Yüce Allah, peygamberine olan vadini yerine getirmiş ve pek çok yerde onu iktidar sahibi kılmıştır. Muhalifleri onun egemenliği altına girmiş, Mekke fethedilmiş, kavminden ona baş kaldırıp ayak diretenlere karşı tam bir üstünlük sağlamıştır. Sonuçta Hz. Peygamberin hakimiyeti tüm Arap yarımadasına yayılmıştır.

Tüm bu gelişmeler onun hayatında gerçekleşmiştir. Nitekim bu konuda Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur: Gerçekten peygamberlerimize ve inananlara, hem dünya hayatında, hem de şahitlerin tanıklık edecekleri o günde yardım ederiz. O gün zalimlere, özür dilemeleri hiçbir fayda sağlamaz. Artık lanet de onlarındır, kötü yurt da onlarındır." *(40 Mümin 51-52.)*

[105] Bu cümleler bir takım inkar ve olmadık şeyler üreterek Allah'a yaratıklardan ortak ve eşler yakıştıran müşrikler için ilahî bir kınamadır. Oysa Yüce Allah, tüm herşeyin yaratıcısıdır.

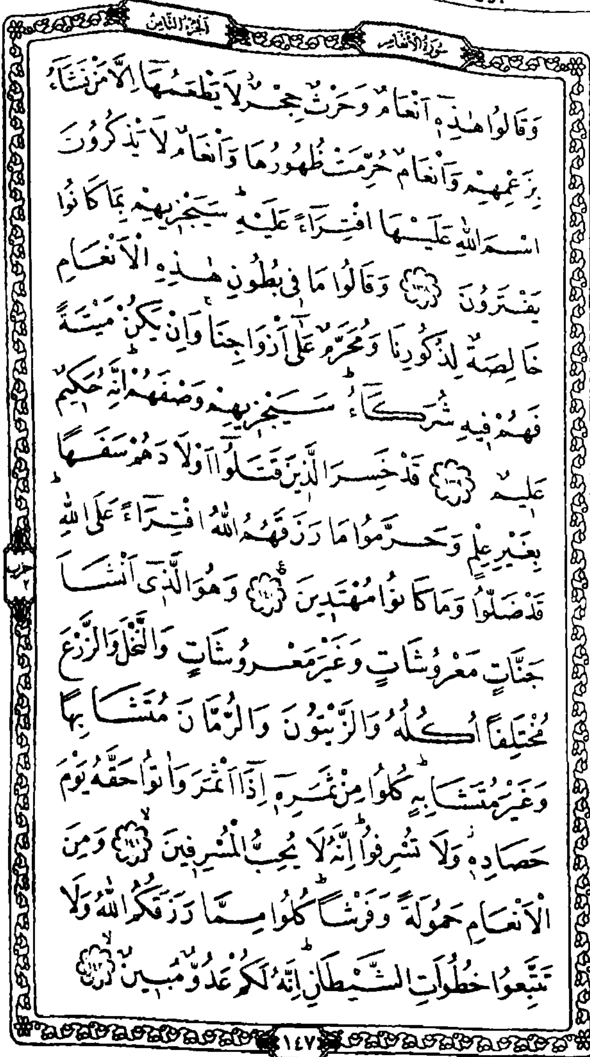
Doğrusu Allah düşmanları bir ekin ektiklerinde, yahut meyve devşirdiklerinde onların bir kısmını güya Allah'a ayırıyorlar, bir kısmını da putlara tahsis ediyorlardı. Tüm herşeyin sahibi, maliki ve yaratıcısı olan Allah Teâlâ, onların bu yakıştırmalarından yücedir. Tümüyle mülk O'nundur. Herşeyin tasarrufu O'nundur, O her şeyde söz sahibidir. Olan herşey O'nun dilemesiyle ve gücüyle olur. O'ndan başka hiçbir ilah ve rab yoktur..

Ayetteki 'zerae' kelimesi yarattı anlamına; 'hars' kelimesi ekin ve meyveler anlamına; 'nasîb' kelimesi ise pay anlamınadır.

Onların tüm bu saçmalıkları, cahiliye devrine ait batıl inançlardandı. Farklı konularda olsa bile, günümüzde bu saçmalıklara benzer ne kadar da çok şey var! İnkar, küfür ve putçuluktan farklı isimler ve şekillere bürünen ne kadar çok saçmalık var bugün! Allah'a sığınırız onların hepsinden.

[106] Şeytan onlara, ürün ve hayvanlardan putlar için bir pay ve Allah için bir pay ayırmayı güzel gösterdiği gibi, aynı şekilde putlara hizmet edenler de açlık ve yokluk endişesiyle çocuklarını öldürmeyi, arsızlık eder düşüncesiyle de kız çocuklarını diri diri toprağa gömmeyi onlara iyi göstermişti. Onlar bütün bunlarla Allah'a yaklaşabilmek için putlara yakın olmanın gereğine inanıyorlardı.

Oysa, bunların tümü şeytanın onlara iyi gösterdiği şeylerdi. O halde ey Muhammed, bırak sen onları, onları gidişatlarıyla başbaşa bırak; sen onlardan uzak dur. Elbette Yüce Allah aranızda hükmünü verecek, onların ve yandaşlarının yaptığının ne kadar çirkin olduğunu açıklayacaktır.

138. " 'Bu hayvanlar ve ekinleri dilediğimizden başkasının yemesi yasaktır; bir kısım hayvanların sırtlarına yük vurmak da haramdır' iddiasında bulunarak ve bir kısım hayvanları keserken de Allah'ın adını anmamak suretiyle O'na iftira ederler. Allah, yaptıkları iftiralara karşı onları cezalandıracaktır."[107]

139. " 'Bu hayvanların karınlarında olan yavrular yalnız erkeklerimize mahsus olup, eşlerimize yasaktır. Ölü doğacak olursa hepsi ona ortak olurlar' dediler. Allah bu değerlendirmelerinin cezasını verecektir, çünkü O hakimdir, bilendir."[108]

140. "Beyinsizlikleri yüzünden, körü körüne çocuklarını öldürenler ve Allah'ın kendilerine verdiği nimetleri Allah'a iftira ederek haram sayanlar mahvolmuşlardır; onlar sapıtmışlardır, zaten doğru yolda da değillerdi."[109]

141. "Çardaklı ve çardaksız bağları inşa eden Allah'tır. Tatları çeşitli ekin ve hurmaları, zeytin ve narı birbirine benzer ve benzemez şekilde yaratan O'dur. Ürün verdiği zaman ürününden yiyin, devşirildiği ve biçildiği gün hakkını verin; israf etmeyin, çünkü Allah müsrifleri sevmez."[110]

142. "Hayvanları da yük ve kesim için yaratan Allah'tır. Allah'ın size verdiği rızıktan yiyin, şeytana ayak uydurmayın, o size apaçık bir düşmandır."[111]

107 Bir başka ayette de şöyle buyurulmuştur: "De ki: 'Allah'ın size indirdiği rızıktan bir kısmını helal, bir kısmını da haram bulmanıza ne dersiniz?' De ki: 'Allah mı size izin verdi, yoksa Allah'a yalan mı yakıştırıyorsunuz?' " *(10 Yunus 59)*

Gerçekten de inkarcılar Allah'a yalan yakıştırıyorlardı. İçlerindeki hastalık, eksik anlama ve hatalı değerlendirme neticesinde hayvanlardan kimini helal, kimini haram sayıyorlardı. Onlar Allah'ın emriyle değil de, kendi arzuları doğrultusunda kendilerini bu konuda yetkili kılıyorlardı. Allah Teâlâ onların yakıştırmalarından yücedir ve O, bu yaptıklarına karşılık onları cezalandıracaktır.

108 Onlar, hayvanların karnındaki yavruların sadece erkek çocuklarına ait olduğunu, kızlarının onlardan bir pay sahibi olamayacağını ileri sürüyorlardı. Bu gerçekten İslam öncesi cahiliye çağında kadına reva görülen bir çeşit zulüm ve haksızlıktı. Yine bu Yüce Allah'a yapılan bir yakıştırma ve iftiradan başka bir şey değildi. Elbette Cenab-ı Hak, bu yanlış ve çirkin değerlendirmelerinin cezasını onlara verecektir. Doğrusu O, her şeyi bilen ve hikmetle hükmünü verendir.

109 Bütün bu çirkin işleri yapanlar dünya ve ahirette mahvolmuşlardır. Onlar dünyada çocuklarını katledip mallarını onlardan kısmışlar, kendi kafalarından uydurdukları bir takım değerlendirmelerle onları mahrum etmişlerdi. Ahirette ise onlar, Allah'a karşı yalan ve iftiralarından dolayı en alçak bir yerde olacaklardır.

İbn Abbas der ki: "Cahileye Arabının durumunu öğrenmek istersen Enam suresinin yüz otuzuncu ayetinden sonrasını okuyuver." *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 181.)*

110 Cenab-ı Hak, müşriklerin sakat görüşleriyle Allah ile putları arasında paylaştırarak ve kimini helal kimini haram sayarak üzerlerinde keyfi uygulamalar yaptıkları ekinler, meyveler ve hayvanların hepsinin yegane yaratıcısının kendisi olduğunu açıklıyor. Gerçekten de Yüce Rabbimiz, eşsiz bir biçimde insanı yaratarak ve onun varlığını sürdürebilmesi için ihtiyaç duyduğu tüm herşeyi en güzel bir biçimde yaratmıştır. Ekilip biçilen ekinler.. Devşirilen üzüm bağları ve meyve ağaçları.. Hurma, üzüm, zeytin, nar bahçeleri.. Şekil ve tat bakımından birbirine benzeyen ve benzemeyen, ama hepsi de ayrı ayrı istenen çok sayıda meyveler.. Kimi yaz mevsiminde, kimi de kışın yetişen meyve ve sebzeler..

Yüce Allah, kullarından tüm bu sayısız nimetlerden yemelerini, devşirme günü ise belirlendiği şekilde yoksullara haklarının da verilmesini istiyor ki, meyveler bereketlenip çoğalsınlar.

111 Cenab-ı Hak, şeytandan ve onun kandırmalarından bizleri sakındırıyor. Şöyle ki, o bizlerden cimri olmamızı ister, zekatı, hayrı hasenatı terketmemizi arzular.. Gerçekten de şeytan insanın apaçık düşmanıdır.

ثَمَانِيَةَ اَزْوَاجٍۚ مِنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِۜ
قُلْ آٰلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِۜ نَبِّؤُ۫ن۪ي بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَۙ ﴿١٤٣﴾
وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِۜ قُلْ آٰلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ
اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِۜ اَمْ كُنْتُمْ
شُهَدَٓاءَ اِذْ وَصّٰيكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَاۚ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى
اللّٰهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِم۪ينَ ﴿١٤٤﴾ قُلْ لَٓا اَجِدُ ف۪ي مَٓا اُو۫حِيَ اِلَيَّ مُحَرَّمًا
عَلٰى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُٓ اِلَّٓا اَنْ يَكُونَ مَيْتَةً اَوْ دَمًا مَسْفُوحًا
اَوْ لَحْمَ خِنْز۪يرٍ فَاِنَّهُ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ
بِه۪ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَاِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ
رَح۪يمٌ ﴿١٤٥﴾ وَعَلَى الَّذ۪ينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ
ذ۪ي ظُفُرٍۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَٓا
اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَٓا اَوِ الْحَوَايَٓا اَوْ مَا اخْتَلَطَ
بِعَظْمٍۜ ذٰلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْۘ وَاِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٦﴾

فَاِنْ

143. "Allah sekiz çift hayvan yaratmıştır: Koyundan iki ve keçiden iki; de ki: *'İki erkeği mi, yoksa iki dişiyi mi veya o iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı haram kılmıştır? Doğru sözlü iseniz bana bilgiye dayanarak cevap verin'.*"

144. "Deveden iki, sığırdan iki yaratmıştır; de ki: 'İki erkeği mi, yoksa iki dişiyi mi veya o iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı haram kılmıştır? Yoksa Allah size bunları buyururken orada mı idiniz?' İnsanları, bilgisizce sapıtmak için Allah'a karşı *yalan uyduranlardan daha* zalim kimdir? Elbette Allah, zalim bir toplumu doğru yola eriştirmez."[112]

145. "De ki: 'Bana vahyolunanda, leş, akıtılmış kan, domuz eti ki pistir ve günah işlenerek Allah'tan başkası adına kesilen hayvandan başkasını yemenin haram olduğuna *dair bir emir bulamıyorum;* fakat darda kalan, başkasının payına el uzatmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere bunlardan da yiyebilir.' *Doğrusu Rabbin bağışlar* ve merhamet eder."[113]

146. "Yahudilere tırnaklı her hayvanı haram kıldık. Onlara sığır ve davarın sırt, bağırsak ve kemik yağları hariç, iç yağlarını da haram kıldık. Aşırı gitmelerinden ötürü onları bu şekilde cezalandırdık. Biz şüphesiz doğru sözlüyüzdür."[114]

[112] Bu, İslam öncesi cahiliye Arabının hayvanlardan kimini haram kılma konusunda da ne kadar cahil olduğunu ortaya koymaktadır. Allah Teâlâ, hayvan sınıflarını açıklıyor ve ne o hayvanlardan ne de onların yavrularından hiçbir şeyi haram kılmadığını açıklıyor. Onların hepsi, etlerini yemesi, üzerlerine binmesi, sütünü sağıp üzerlerine yük yüklemesi ve benzeri işlerde kullanılmak üzere insanoğlunun hizmetine sunulmuş yaratıklardır.

Bu iki ayette Yüce Allah, hayvan gruplarını açıklayıp onların helal olduğunu vurguluyor. Ardından da, yalan yere onların haram olduğunu ileri sürenlerin bilgisizliklerini ortaya koyuyor: Yoksa Allah size bunları buyururken orada mı idiniz? Bu cümle, onların bir kısım hayvanları haram kılarak Allah'a yalan yakıştırdıkları konusunda onlara sitem etmektedir. Allah Teâlâ, 'Doğru sözlü iseniz bana bilgiye dayanarak cevap verin' buyurarak onların 'Bu hayvanların karınlarında olan yavrular yalnız erkeklerimize mahsus olup, eşlerimize yasaktır' şeklindeki iddialarını çürütüyor. Delillerinizi ortaya koyarak söyleyin bakalım, Allah size o bazı şeyleri nasıl yasaklamıştır?

[113] Cenab-ı Mevla, cahiliye insanının görüşüyle belirlenen yasakların geçerli olmadığını, Kitap ve Sünnetle haram kılınan şeyler dışındaki yasaklara kulak asılmaması gerektiğini bildiriyor.

[114] Yüce Allah, aşırılıkları nedeniyle, iç yağının Yahudilere haram kılındığını açıklıyor.

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ
بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا
لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ
كَذَٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ
عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ
شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ الَّذِينَ
يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَٰذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ
مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾
قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ
شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ
مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ
مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ
اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

١٤٩

147. "Seni yalanlarlarsa, 'Rabbiniz geniş bir rahmet sahibidir; O'nun azabı suçlular topluluğundan geri çevrilemez' de."[115]

148. "Puta tapanlar, 'Allah dileseydi babalarımız ve biz puta tapmaz ve hiçbir şeyi haram kılmazdık' diyecekler; onlardan öncekiler de, Bizim şiddetli azabımızı tadana kadar böyle demişlerdi. Onlara 'Bize karşı çıkarabileceğiniz bir bilginiz var mı? Siz ancak zanna uyuyorsunuz ve sadece tahminde bulunuyorsunuz' de."[116]

149. " 'Kesin delil ancak Allah'ındır. O dileseydi hepinizi doğru yola eriştirirdi' de."[117]

150. "De ki: 'Allah'ın bunu haram kıldığına şahitlik edecek şahitlerinizi getirin.' Şahitlik ederlerse, onlarla beraber olup sözlerini kabullenme; ayetlerimizi yalanlayanların ve ahirete inanmayanların arzularına uyma; onlar Rablerine başkalarını eşit tutuyorlar."[118]

151. "De ki: 'Gelin size Rabbinizin haram kıldığı şeyleri söyleyeyim: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya iyilik yapın. Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin sizin ve onların rızkını veren Biziz. Gizli ve açık kötülüklere yaklaşmayın. Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymayın. Allah bunları size düşünesiniz diye buyurmaktadır'."

115 Ey Muhammed, onlar senin yaptıklarını ve söylediğin gerçekleri yalanlarlarsa, onlara, 'benim Rabbim geniş rahmet sahibidir, O'nun rahmeti tüm her şeyi kuşatmıştır' de. Bu ifade, Allah'ın engin merhametini isteyip Rasûlüne uyma konusunda, onlar için bir yönlendirmedir.

'O'nun azabı suçlular topluluğundan geri çevrilemez' cümlesi ise, Hz. Peygambere karşı gelenler için bir uyarı ve korkutmadır. Zaten Kur'ânın çoğu yerinde Cenab-ı Hak, müjde ile tehditi birlikte zikretmektedir.

116 İşte onların babaları da yandaşları da bu kuruntu ile saptılar. Zira onlar gerçeği yansıtmayan çürük delillere tutunuyorlardı. Çünkü onlar sağlam delillere tutunsalardı, yaptıklarının cezasını çekmezler, başlarına olmadık belalar gelmez ve intikam acılarını tatmazlardı. Evet siz, gerçekten doğru yolda iseniz, geçerli delillerinizi bize açıklayabilir misiniz? Ama hayır siz, hiçbir zaman gerçeğe uymadınız. Siz ancak zan, vehim, kuruntu, hayal ve batıl inançlara uyuyorsunuz. Siz Allah'a yalan yakıştıran yalancılardan başkası değilsiniz.

117 Doğru yolda olanın hidayete erdirilmesinde ve yoldan çıkanın saptırılması konusunda kesin ve geçerli delil sadece Allah'ındır, tüm bunlarda sayısız hikmetler vardır. O dileseydi hepinizi doğru yola eriştirirdi. Allahım Seni tesbih ederiz, Senin şanın ne yücedir! Senin öğrettiklerinden başka bizim bir bilgimiz yoktur. Doğrusu Sen, görünmeyenleri de tüm ayrıntılarıyla bilensin. Senin gücünün ötesinde başka bir güç, Senin dilemenin üstünde başka bir dileme, Senin uygun görüp seçmenin yanında başka bir seçim yoktur.

118 Ey müşrikler, eğer yanınızda bir deliliniz varsa, onu getirin bakalım. Sizin lehinize tanıklık yapan şahitlerinizi de getirin. Gerçi böyle bir tanık bulmanız mümkün değildir. Siz de o yalancı şahitleriniz de yoldan çıkmışsınız.

Ey Muhammed, Bizim sana indirdiğimiz gerçeklere aykırı olarak onlar tanıklık ederlerse, onların bu zulüm ve taşkınlıklarına sen ortak olma. Çünkü onlar tutkularına uyan sapıklardır. Onlar Bizim ayetlerimizi yalanlayan ve ahirete inanmayanlarla birlikte olanlardır.

Evet o sapıkların belirgin özelliklerinden biri de onların ahirete inanmamalarıdır. Onlar Rablerine başkalarını denk tutuyorlar. Allah'a başka tanrıları ortak koşuyor ve O'na denk tutuyorlar. Oysa böyle bir şey imkansızdır. Sen onları bilgisizlik ve aşırılıklarıyla başbaşa bırak.

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ
وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا
وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ
أَوْفُوا ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾ وَأَنَّ هَٰذَا
صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ
عَنْ سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ آتَيْنَا
مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ وَهَٰذَا
كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
﴿١٥٥﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَىٰ طَائِفَتَيْنِ
مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾ أَوْ تَقُولُوا
لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ
جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ
كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ
عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

١٥٠

152. "Yetim malına, erginlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında yaklaşmayın. Ölçüyü ve tartıyı doğru yapın. Biz kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz. Konuştuğunuzda, akraba bile olsa sözünüzde adil olun. Allah'ın ahdini yerine getirin. Allah size bunları öğüt almanız için buyurmaktadır."[119]

153. "İşte bu, dosdoğru olan yolumdur, siz ona uyun. Sizi Allah yolundan ayrı düşürecek yollara uymayın. Allah size bunları sakınasınız diye buyurmaktadır."[120]

154. "Sonra, iyilik işleyenlere nimeti tamamlamak, her şeyi uzun uzadıya açıklamak, doğruyu göstermek ve rahmet olmak üzere Musa'ya Kitabı verdik. Rablerine kavuşacaklarına belki artık inanırlar."[121]

155. "İşte bu, Bizim indirdiğimiz kutsal Kitaptır, ona uyun ve Allah'tan sakının ki merhamet olunasınız."[122]

156-157. " 'Bizden önce iki topluluğa kitap indirildi, bizim onların okuduklarından haberimiz yok' demekten veya 'Bize Kitap indirilseydi onlardan daha doğru yolda olurduk' demekten sakınasınız diye. Şüphesiz o, size Rabbinizden bir belge, yol gösteren bir rehber ve bir rahmet olarak gelmiştir. Allah'ın ayetlerini yalanlayandan ve onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir? Ayetlerimizden yüz çevirenleri, yüz çevirmelerinden ötürü, kötü bir azapla cezalandıracağız."[123]

[119] Ey Muhammed! Allah'ın hakimiyetini bırakıp tağuta kulluk edenlere de ki: 'Gelin ben size, Allah'ın size yasakladığı ve sizden istediği şeyleri okuyup öğreteyim. İşte bunlar, ayette sayılanlardır.

Abdullah b. Mesud der ki: "Allah Rasülünün son vasiyyetlerini görmek isteyen Enam suresinin 151, 152 ve 153. ayetlerini okuyuversin."

[120] Yüce Allah, İslam dininin dosdoğru yol olduğunu vurgulayıp ona uymamızı ve başka yollara uymamamızı bizden istemektedir.

Evet, Allah'ın yolu tekdir, şeytanın yolları ise çok çeşitlidir. Yüce Allah, kullarını emrettiği şekilde dosdoğru olmalarını, yasakladığı şeylerden kaçınmalarını buyurmaktadır. Gerçekten kurtulanlar, Allah'ın dosdoğru yolunda olup birbirlerine hakkı salık verenlerdir.

[121] Yüce Mevla, 'İşte bu, dosdoğru olan yolumdur, siz ona uyun' diyerek Kur'ânı tanıttıktan sonra, Tevratı ve onun peygamberi olan Hz. Musa'yı övmeye geçti. Bu Kur'ân ile Tevratın birlikte anılması, bizim Kur'ân ayetlerinde sürekli gördüğümüz bir şeydir.

Gerçekten Biz, kavmi arasında hakla hükmetmesi için, lazım olan tüm her şeyi tam anlamıyla içeren Tevratı verdik Musa peygambere. O, iyilik yapanlar için doğru yolu gösteren bir rehber ve rahmettir. Yani Biz, onların yaptıkları iyiliklere bir güzel karşılık olsun diye Kitabı onlara verdik. "İyiliğin karşılığı iyilikten başka bir şey midir?" *(55 Rahman 60.)*

[122] Cenab-ı Hak, daha sonra tekrar Kur'ân-ı Kerime sözü getirip şöyle buyuruyor: İşte bu, Bizim dünya ve ahirette ona uyanlara bir bereket ve hayır olmak üzere indirdiğimiz Allah'ın kitabıdır. Ayet, Kur'âna uymaya çağıran bir davettir. Yüce Allah, kullarını kitabına yönlendirip onu okuyup anlamaları ve gereklerini yerine getirerek başkalarını da ona çağırmalarını onlardan istemektedir. Kur'ân'ın bereketi, onun gereğini yerine getirenler için hem dünyada sözkonusudur, hem de ahirette. Zira o, Allah'ın kopmaz ipidir.

[123] Ey Muhammed! Cahiliye Arabı sana, 'Kitap bizden önceki iki topluluk olan Yahudi ve Hristiyanlara indirilmiştir. Oysa onların dili İbranicedir, bizse onu anlamıyoruz. Dolayısıyla bizim onların kitaplarından haberimiz yok.' diyecek olurlarsa, sen bil ki, onlar aslında seni yalanlamaktadırlar. Onların içlerinde gizledikleriyle, dilden söyledikleri birbirinden tamamen farklıdır. Onlar, bize de kitap indirilseydi, biz onlardan daha doğru yolda olurduk, diyorlardı. İşte onlara Kur'ân-ı Kerim. Açık ve düzgün bir Arapça ile, bir rehber ve rahmet olarak onlara iniyor. Artık bundan sonra kim ondan yüz çevirir ve Allah'ın katından gelen gerçeklere teslim olmazsa, işte onlar sapıkların ta kendileridir.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ
اٰيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ اٰيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا
لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَظِرُوا إِنَّا
مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ
مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللّٰهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾
مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰى
إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ إِنَّنِي هَدٰينِي رَبِّي إِلٰى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾
قُلْ أَغَيْرَ اللّٰهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ
إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرٰى ثُمَّ إِلٰى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ
الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا
اٰتٰيكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

158. "Onlar kendilerine meleklerin gelmesini mi, yoksa Rabbinin gelmesini mi, yahut Rablerinden bir takım mucizelerin gelmesini mi bekliyorlar? Rabbinin bir takım mucizeleri geldiği gün, bir kimse daha önce inanmamışsa veya imanıyla bir iyilik kazanmamışsa, imanı ona fayda vermez. Onlara: 'Bekleyin, doğrusu biz de bekliyoruz' de."[124]

159. "Fırka fırka olup dinlerini parçalayanlarla senin hiçbir ilişiğin olamaz. Onların işi Allah'a kalmıştır, yaptıklarını onlara sonra bildirecektir."[125]

160. "Kim bir iyilikle gelirse ona getirdiğinin on katı vardır. Kim de bir kötülükle gelirse o ancak getirdiğiyle cezalandırılır; onlara haksızlık yapılmaz."[126]

161. " 'Şüphesiz Rabbim beni doğru yola, gerçek dine, doğruya yönelen ve müşriklerden olmayan İbrahim'in dinine iletmiştir' de."

162. "De ki: 'Doğrusu benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm, alemlerin Rabbi Allah içindir'."

163. "O'nun hiçbir ortağı yoktur; ben bununla emrolundum ve ben müslümanların ilkiyim."

164. "De ki: 'Allah her şeyin Rabbi iken O'ndan başka bir rab mi arayayım? Herkesin kazandığı kendisinedir, kimse başkasının yükünü taşımaz; sonunda dönüşünüz Rabbinizedir. O, ayrılığa düştüğünüz şeyleri size bildirecektir'."[127]

165. "Verdikleriyle denemek için sizi yeryüzünün halifeleri kılan ve kiminizi kiminize derecelerle üstün yapan O'dur. Doğrusu Rabbinin cezalandırması süratlidir. Şüphesiz O çokça bağışlar, merhamet eder."[128]

124 Allah Teâlâ, inkarcılara, ayetlerini yalanlayıp peygamberine karşı çıkanlara ve yolundan alıkoyanlara tehditler yağdırıyor. Allah'a karşı büyüklenip O'na inanmayanlar neyi istiyorlar? Neyi bekliyorlar? Kıyametin kopmasını mı bekliyorlar onlar? Oysa kıyametin alametleri belirmiştir. Onlar Allah'ın mucizelerinin gelmesini, azabı tadıp cehennemi görmeyi mi istiyorlar? Allah'ın bir kısım ayetleri gerçekleştiğinde bunların hepsi olacaktır. Rabbinın bir takım mucizeleri geldiği gün, bir kimse daha önce inanmamışsa veya imanıyla bir iyilik kazanmamışsa, imanı ona fayda vermez. Öyleyse bekleyin bakalım, elbette Allah ta sizi gözetleyip durmaktadır.

125 Ayeti açıklarken İbn Kesir şunları söyler: "Ayet-i kerime Yahudi ve Hristiyanlar hakkında inmiştir.. İbn Abbas, der ki. 'Yahudi ve Hristiyanlar Peygamberimiz gelmeden önce ayrılığa düşmüşlerdi. Cenab-ı Hak. Hz. Muhammed'i @ gönderince bu ayetini indirdi.' Doğrusu ise, ayetin Allah'ın dinini parçalara ayırıp O'na karşı gelen tüm herkesi kapsamasıdır. Çünkü Yüce Allah, peygamberini doğruya eriştiren bir rehber olarak, dinini de tüm dinlere hakim olsun diye tek bir din olarak göndermiştir. Yoksa onda ayrılık ve gayrılığa düşülsün diye değil." *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 196.)*

Seyyid Kutub da şunları söyler:

"Elbette Allah'ın Rasülü ile onların hiçbir ilgisi yoktur. Çünkü onun dini İslam, onun şeriati Allah'ın kitabı Kur'ân, onun yöntemi kendine has ilahî bir metoddur. Dolayısıyla bu dinin, başka düşünce ve inançlarla karışması söz konusu olamaz. Yine onun şeriat ve nizamının başka gidişat, düşünce, sistem ve ideolojilerle bir ve beraber olması da mümkün değildir. Herhangi bir şeriatın, düzen ve sistemin iki ayrı ve birbirine zıt iki yönünün olması düşünülemez. Çünkü biri salt İslamdır, diğeri ise başka bir şey!"

"Doğrusu İslam sadece ve salt İslamdır. İslam şeriati de , safi İslam şeriatidir. İslam iktisat, siyaset ve toplum düzeni de yalnızca İslamın kendi özüne hastır. Allah'ın Rasülünün de, genel olarak ve kıyamete dek İslamın dışındaki sistemlerle herhangi bir ilgi ve alakası yoktur, olamaz da.." *(Seyyid Kutub, Tefsir, III, 1239.)*

126 Bu ayet "Kim bir iyilikle gelirse ona ondan daha iyisi vardır"126 ayetini açıklamaktadır.

Evet, hayır işleyip Allah'tan sakınanlar, mallarını Allah yolunda harcayanlar için Yüce Allah'tan hem ikram, ihsan ham de fazlası vardır. O'nun ihsanı cennettir. Fazlası ise, Allah yolunda harcadıklarının kat kat artırılmasıdır. Yapılan iyilik on kattan yediyüz kata kadar fazlasıyla ödüllendirilir. Zira Yüce Allah bitmez tükenmez bir zenginlik sahibi olup bol bol ve hesapsız verir.

Bir kötülük işleyene ise, işlediğinin karşılığı verilir yalnızca. Şeytanın altetmesi ve fakirlikle korkutmasıyla Allah yolunda harcamaktan çekinen cimriler, dünyanın sahibi bile olsalar yoksul bir şekilde yaşarlar onlar. Çünkü iman ile cimrilik aynı gönülde bir araya gelemez. Cimriliğin Allah katında yeri yurdu yoktur. O, dünyada da kınanmıştır, ahirette de kovulmuştur. Evet imanla cimrilik, bir kişinin gönlünde birleşemez.

127 Yüce Allah, peygamberlerin efendisi Hz. Muhammed'in @, içerisinde eğrisi yanlışı olmayan dosdoğru bir yol üzerinde olmakla kendisinin nimetlere erdirildiğini bildirmesini emretmektedir.

Ayetleri açıklarken Seyyid Kutub şunları söyler: "Sure sona ererken.. İnsanın içinde güzel tesirler bırakan, aydınlık ruhlara huzur veren tatlı ve anlamlı bir tesbih geliyor. Yanısıra kesin ve kati bir hüküm sunuluyor. Her ayette bu etkileyici ilham 'de ki, de ki, de ki' emirleriyle destekleniyor. İnsanın ta derinliklerinde her bir ayetin tevhid konusundaki ince ve derin tesirleri hissediliyor. Yol ve din birliği, yöntem ve eylem birliği, ilah ve rab birliği, kulluk ve ibadet birliği.. Yanısıra tüm varlığı kuşatan ilahî yasa ve prensiplere dikkat çekiliyor.." *(Seyyid Kutub, Tefsir, III, 1240.)*

Ey Muhammed, Yüce Yaratıcının büyüklüğüne ve şanına yaraşır bir biçimde önce O'na hamdet. Andolsun ki, O, seni dosdoğru yola eriştirdi ve seni atan İbrahim'in dini üzere kıldı. Ardından bu dini, senin sayende tamamladı ve sen peygamberlerin sonuncusu oldun. Senin getirdiğin şeriat, dünyanın sonu kıyamete dek Allah'ın tüm yasa ve prensiplerini tamamlayan bir şeriat oldu. Daha sonra Rabbin sana, Hz. İbrahim'in makamı ve Allah'a yakınlığı yanında 'vesile' ve 'şefaat' makamlarını verdi. Sen gönderilmiş peygamberlerin en şereflisisin. Allah sana şefaat etme yetkisi verdi ve ümmetini söyleyeceği şu dua cümlelerini ikram etti: "Biz İslam dini ve ihlas üzereyiz. Bizim dinimiz peygamberimiz Muhammed'in dini, doğruya yönelen ve asla müşriklerden olmayan atamız İbrahim'in milletidir." Bu dua, aynı zamanda peygamberimizin sabahları dilinden düşürmediği bir duadır.

Ey Muhammed! Sen onlara de ki: Doğrusu benim namazım sadece Allah içindir. İbadetlerim de öyle. ➡

➡ Orucum, haccım, kurbanım, hayır hasenatım, doğruluk ve dürüstlüğüm hep Allah içindir. Aynı şekilde, Allah'tan başkasına ibadet ve kulluk etmeyerek sürdüreceğim hayatımı da, ben O'na adadım. Bunların hepsi alemlerin rabbi olan ve eşi ortağı olmayan Allah Teâlâ içindir. Ben şahidim ki Allah birdir, O'ndan başka hiçbir ilah yoktur ve ben Allah'ın kulu ve elçisiyim.. Ben yalnızca O'ndan korkarım, başkasından değil. Ben, babam İbrahim'in dini üzere olan Abdullah oğlu Muahammedim. İşte ben bununla emrolundum ve ben teslim olanların ilkiyim...

Hz. Ali, Peygamberimizin tekbirle namaza başlayıp 'sübhaneke' duasını okuduktan sonra şöyle dua ettiğini söyler: *(Ahmed, III, 50; IV, 317; V, 41.)* "Ben, doğruya yönelerek yüzümü gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ben müşriklerden değilim." *(6 Enam 79.)* "Doğrusu benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm, alemlerin Rabbi Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur; ben bununla emrolundum ve ben müslümanların ilkiyim."

Yine sen onlara de ki, ey Muhammed: Ben Allah'tan başka rab mi arayayım? Oysa O, tüm her şeyin ve benim Rabbimdir. O, koruyup gözeten, her şeyi düzenleyendir. Nasıl olur da ben, O'ndan başkasına bel bağlayıp güvenirim?!

Önceki ayet yalnızca eşi ortağı olmayan Allah'a içtenlikle kulluğu emrettiği gibi, bu ayet de ihlas ve tevekkülü emretmektedir. Kur'ânda ibadet, ihlas ve tevekkülün birlikte ele alındığı pek çok ayet vardır. İşte onlardan bir kaçı: "Biz yalnızca Sana ibadet eder ve yalnız Senden yardım dileriz." (1 Fatiha 5.) "Ona kulluk et ve yalnızca O'na güven." *(11 Hud 123.)* "De ki: O, bizim inandığımız ve yalnızca kendisine güvendiğimiz Rahmandır" *(68 Mülk 29.)*

128 O Allah'tır, size elçiler gönderip sizi yeryüzünde halifeler kılan. Siz nesilden nesile, kuşaktan kuşağa, asırlar boyu orada hayat sürersiniz. İnsanın yeryüzündeki elçiliği bilinmektedir. Gerçekten Yüce Allah, insanı yeryüzünde halife kılmıştır. İnsan, yeryüzünde Allah'ın temsilcisidir. Allah'ın kendisine gönderdiği peygamberlerin yöntemiyle hareket eden, Allah'ın kulları için uygun gördüğü yasalarını uygulayan bir temsilci. Andolsun ki, şanı yüce olan Allah, sadece kendisinin bildiği bir takım hikmet ve sebepler gereği yaratılışlarını ve rızıklarını farklı farklı kılarak insanların kimini kimine üstün kılmıştır. Sözgelimi onların huylarını, şekil ve suretlerini, renk ve ırklarını farklı farklı kılmıştır. Elbette tüm bunların böyle olmasında sayısız hikmetler vardır. Nitekim O, şöyle buyuruyor:"Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında Biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık.." *(43 Zuhruf 32.)*

Yüce Allah her şeye güç yetiren, dirilten ve öldürendir. Ey insanlar O, sizi yarattı ve size yeryüzünü ekip biçme, orada gezip tozma ve orayı imar ve inşa etme imkanı verdi. Toplumlar ancak çalışıp inanmakla kurtulmuşlardır. Tek başına inanmak bir işe yaramaz. Ama inanç eylemle bütünleşirse, işte o zaman insanın yeryüzünü imar ve inşası gerçekleşir. Bu, Allah elçiliğini en güzel bir biçimde yerine getirmektir aynı zamanda. Çünkü tembel toplumlar asla ilerleyemezler.. Tembel tembel oturan miskin kişiler de öne geçemezler. Çalışıp yorulan el, Allah ve Rasülünün sevdiği eldir. Ancak bir şartla ki, çalışan elin sahibi içten Allah'a inanmalı, O'nun hükmüne razı olmalı, O'nun isteklerini yerine getirmeli, O'na karşı ibadetlerini yerli yerince yapmalı, rızkını aramak için yeryüzünde çalışıp çırpınmalı, yeryüzünün fesadı için değil, islah ve imarı için koşturmalıdır.

Nitekim Yüce Allah, sizleri makam mansıp, mal mülk, ilim irfan, beceri kapasite bakımından farklı farklı yaratmıştır. Sizden kimi yönetilendir kimi yöneten, kimi emirdir kimi memur, kimi hakimdir kimi mahkum. Ama herbiriniz bulunduğu konuma göre Rabbine karşı sorumludur. Allah katında sizin en değerliniz, en çok O'ndan sakınandır. Değer ölçüsü, iman, takva ve salih ameldir.

Elbette Yüce Allah, ellerinizle yaptığınız adaletten dolayı sizi ödüllendirecek, zulümden dolayı da cezalandıracaktır. O, gerçekten çok çabuk cezalandırandır. O dilerse, kul aklını başına alıp tevbe etsin diye, dünyada cezasını verir. Aslında kulun yaptıklarının cezasını dünyada iken çekmesi, kendisi için ilahî bir mükafattır. Allah, kendisini sorgulayıp Rabbine yönelen kimselere ise, bol bol merhamet eder ve onları bağışlar. O'nun bağışlayan ve merhamet eden olması, yaptıklarına pişman olup bağışlanma dileğiyle Rabbine yönelen kullar içindir. O, müşriklerin taktıkları ağmanlardan yücedir.

İşte bu bizim Kur'ânımız! Bu, insanlık tarihi süresince Allah'ın inanan kullarına sunduğu bir rehber ve en büyük bir lutuftur. Gerçekten bu mubarek bir Kitaptır. Gerçekten onun bereketleri bitmez tükenmezdir.

Hamdolsun Alemlerin Rabbi Allah'a.

سورة الأعراف مكية وهي مائتان وست آيات

بسم الله الرحمن الرحيم
المص (١) كتاب أنزل إليك فلا يكن في صدرك حرج منه
لتنذر به وذكرى للمؤمنين (٢) اتبعوا ما أنزل إليكم من ربكم ولا
تتبعوا من دونه أولياء قليلا ما تذكرون (٣) وكم من قرية
أهلكناها فجاءها بأسنا بياتا أو هم قائلون (٤) فما كان دعويهم
إذ جاءهم بأسنا إلا أن قالوا إنا كنا ظالمين (٥) فلنسألن
الذين أرسل إليهم ولنسألن المرسلين (٦) فلنقصن عليهم
بعلم وما كنا غائبين (٧) والوزن يومئذ الحق فمن ثقلت
موازينه فأولئك هم المفلحون (٨) ومن خفت موازينه
فأولئك الذين خسروا أنفسهم بما كانوا بآياتنا يظلمون (٩)
ولقد مكناكم في الأرض وجعلنا لكم فيها معايش قليلا
ما تشكرون (١٠) ولقد خلقناكم ثم صورناكم ثم قلنا للملائكة
اسجدوا لآدم فسجدوا إلا إبليس لم يكن من الساجدين (١١)

7 A'RÂF SÛRESİ

A'râf sûresinin, 163 ile 170. ayetleri Medine'de, kalan kısmı Sad suresinden sonra Mekke'de ve son dönemlerde inmiş olup 206 ayettir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Mim, Sad."[1]

2. "Sana bir Kitap indirildi. Onunla insanları uyarman ve inananlara öğüt vermen için. Artık kalbine bir darlık gelmesin."[2]

3. "Rabbinizden size indirilen Kitaba uyun, O'ndan başka dostlar edinerek onlara uymayın. Pek az öğüt dinliyorsunuz."[3]

4. "Biz nice kasabaları yok etmişizdir; geceleyin veya gündüz uykularında iken baskınımıza uğramışlardır."[4]

5. "Baskınımıza uğradıklarında, sözleri, 'Gerçekten biz zalimlerdik' demekten ibaret kalmıştır."[5]

6. "And olsun ki, kendilerine peygamber gönderilenlere soracağız, peygamberlere de soracağız."

7. "And olsun ki, yaptıklarını tam bir bilgi ile kendilerine bir bir anlatacağız, zira Biz onlardan uzak değildik."[6]

8. "O gün tartı haktır. Tartıları ağır gelenler, işte onlar kurtulanlardır."

9. "Tartıları hafif gelenler, ayetlerimize yaptıkları haksızlıklardan ötürü kendilerini mahvetmiş olanlardır."[7]

10. "Andolsun sizi yeryüzünde yerleştirdik ve orada size geçimlikler yarattık. Öyleyken ne az şükrediyorsunuz."[8]

11. "And olsun ki, sizi yarattık, sonra şekil verdik, sonra meleklere, 'Adem'e secde edin' dedik. İblis'ten başka hepsi secde etti, o secde edenlerden olmadı."[9]

[1] Bazı surelerin başında bulunan hece harfleri hakkındaki tefsircilerin açıklamaları Bakara suresinde geçmişti.

[2] Rabbinden sana indirilen bu apaçık Kitap, tüm insanları ve özellikle de onun hikmet ve hedefini iyice anlayıp gereklerini yerine getirerek ondan istifade eden müminleri uyarman için indirilmiştir. Onu insanlara ulaştırırken tasalanma ey Muhammed!

Bu ayet, Peygamberimize sabır tavsiye ederek onu teselli etmektedir

[3] Ayette Yüce Allah, tüm insanlığa seslenmektedir: Ey insanlar! Her şeyin sahibi ve maliki olan Rabbiniz katından gelen Kitabı sizlere getiren Ümmi Peygamberin yolunu izleyin!

Ardından da, Hz. Muhammedin yolu dışındaki yollara uymamamız istenmektedir. Muhammedin yolundan başka yollara uymayın. Çünkü O, Yüce Allah'ın kitabını sizlere ulaştıran, onu temiz sünnetiyle tabilerine açıklayan Allah'ın yeryüzündeki en güvenilir elçisidir. Evet Kitap ve Sünnet, Allah'ın şeriatının yeryüzündeki iki kaynağıdır.

Pek az öğüt dinliyorsunuz. Bu cümle şu ayetle paralel manadadır. "Sen ne kadar üstüne düşsen de insanların çoğu iman edecek değillerdir." *(12 Yusuf 103.)*

[4] Gerçekten pek çok yerleşim ehli peygamberlerimizi yalanlamışlardı. Peki sonları ne oldu? Zulmedip peygamberlerimizi yalanlamaları ve onlara baş kaldırmaları yüzünden onları Biz yok ettik. Ama Biz, onlara fırsat tanıdıktan, onlara uyarıcı, müjdeleyip öğüt verici peygamberler gönderdikten sonra onları helak ettik. Onlar inkarlarında direttiler. Derken azabımız onlara geliverdi. Onlar Allah'ın gazabına ve azabına uğrayıverdiler. Sonunda Allah, onları dünyada da rezil etti, ahirette de. Onlar ahirette ateşe atılacaklardır. Gerçekten o ne kötü bir dönüş yeridir!

Onları, azabımız geceleyin ve gündüzün ortasında istirahat ederken yakalayıverdi. Gerçekten her iki vakit te gaflet ve eğelence anıydı.

[5] Onlara ansızın azabımız gelip Allah'ın erişilmez gücünü gözleriyle görünce 'Biz gerçekten zalimlerdik' demişlerdi. Bu, onların yaptıkları haksızlık ve yanlışların itirafıdır, ama o an pişmanlığın bir yararı olmayacaktır.

[6] Yüce Allah, kıyamet günü kullarına, kendilerine gönderilen peygamberlere icabet edip etmediklerini soracaktır. Aynı şekilde peygamberlerine de, elçilik görevini gereği gibi yapıp yapmadıklarını soracaktır. İbn Abbas, 'tam bir bilgi ile kendilerine bir bir anlatacağız' cümlesini şöyle açıklar: "Kıyamet günü amel defterleri ortaya konulacak, onlara yaptıklarını bir bir anlatacaktır." *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 201.)* Daha sonra onlar sorgulanacaklar, ya inanıp imanlarının gereğini yerine getirmelerine karşılık olarak cennete, yahut da Allah'ın elçilerini yalanlamalarına karşılık cehenneme gireceklerdir.

[7] Yüce Allah, kulunun yaptıklarını doğru bir biçimde tartıp değerlendirecektir. Gerçekten O, mutlak adalet sahibidir. Kimin iyilikleri, kötülüklerinden fazla gelirse, gerçekten o kazanmıştır. Kimin de mizanda iyilikleri hafif, kötülükleri fazla gelirse Yüce Allah, elbette onu mahkum edecektir. Allah, gerçekten adalet sahibi bir hakemdir. O, hiçbir kimseye haksızlık etmez. Ne ki, insanlar kendi kendilerine zulmederler. Çünkü onları, dünya aldatmış, onlar da dünyaya kanmışlardır. Sonuçta tüm çalışmaları boşa gitmiş, hedef ve gayeleri boşa çıkmıştır. Onlar, kıyamet günü rezil ve rüsvay bir halde geleceklerdir. Hiçbir şey onların lehine olmayacak, her şey aleyhlerine tanıklık yapacaktır. Nihayet onlar, yaptıkları zulüm ve taşkınlık nedeniyle kendilerini mahvetmiş olacaklardır.

Kıyamet günü mizana konacak şey hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bazıları, her ne kadar ameller soyut şeyler ise de, Yüce Allah onları cisim haline sokup mizana koyacaktır, demişlerdir. Bazı ilim adamları ise, şöyle demişlerdir: Mizana amellerin sahibi konur.. Bazen ameller tartılır, bazen amellerin araç gereçleri, kimi zaman da onları işleyenler mizana konur ve tartılır. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 203.)*

[8] Yüce Allah, insanı yeryüzüne yerleştirmiş, onun hayatını sürdürmesini sağlayan geçimliğini de yeryüzünde kılmıştır. İnsan, Allah'ın kendisine lutfettiği akıl, çalışıp çabalama, kazanma, bedenî güç ve sağlığı ile yeryüzüne yerleşmiştir. Eğer bütün bu nimetler insana verilmemiş olsaydı, şuursuzca yiyip içen hayvanlardan bir farkı kalmazdı insanın. İnsan, Allah'ın üzerindeki nimetlerini düşünüp kendine iyilikte bulunmuş olsaydı, bu onun için çok daha hayırlı olurdu. Ne varki, şeytan onu aldattı da insanın Allah'a olan şükrü çok az oldu.

Ayette geçen 'meâyiş' kelimesi, insanın rızkını temin etme yolları ve hayatını sürdürmesine yardım eden geçimlikler anlamına gelir.

[9] Cenab-ı Hak, Ademoğullarına olan nimetlerini hatırlatıyor. O, onları yoktan varetmiş, onlara şekil vermiş ve en güzel bir biçimde onları yaratmıştır. Daha sonra meleklere, bu yeni yaratık ve yeni yaratılış için secdeye kapanmalarını emretmiştir. Onlar, bu emri alır almaz gereğini yapmışlar, sadece lanetli İblis bu emre kulak asmamıştır. O, emre uymamış ve secde edenlerden olmamıştır.

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ اَمَرْتُكَ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ
وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ اَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا
فَاخْرُجْ اِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ اَنْظِرْنِي اِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾
قَالَ اِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فَبِمَا اَغْوَيْتَنِي لَاَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ
الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ اَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ
اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا
مَذْؤُمًا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ اَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾
وَيَا اٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا
تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ
لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهٰيكُمَا رَبُّكُمَا
عَنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ اِلَّا اَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ اَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾
وَقَاسَمَهُمَا اِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾ فَدَلّٰيهُمَا بِغُرُورٍ
فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ
عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادٰيهُمَا رَبُّهُمَا اَلَمْ اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا
الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ لَكُمَا اِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾

12. "Allah, 'Sana emrettiğim halde, seni secdeden alıkoyan nedir?' dedi. 'Beni ateşten onu çamurdan yarattın, ben ondan üstünüm' cevabını verdi."[10]

13. "Ona, 'İn oradan, orada büyüklenmek sana düşmez, defol, sen alçağın birisin' dedi."

14. " 'İnsanların tekrar dirilecekleri güne kadar beni ertele' dedi."

15. "Allah; 'Sen fırsat tanınanlardansın' dedi."[11]

16. "İblis dedi ki: 'Beni azdırdığın için, and olsun ki, Senin doğru yolun üzerinde onlara karşı duracağım'."

17. "Sonra önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından onlara sokulacağım; çoğunu Sana şükreder bulamıyacaksın".[12]

18. "Allah, 'Yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan defol; and olsun ki insanlardan sana kim uyarsa, sizin hepinizi cehenneme dolduracağım' dedi."[13]

19. "Ey Adem! Sen ve eşin cennette kalın ve istediğiniz yerden yiyin, yalnız şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz."[14]

20. "Şeytan, ayıp yerlerini kendilerine göstermek için onlara fısıldadı: 'Rabbinizin sizi bu ağaçtan menetmesi melek olmanız veya burada temelli kalmanızı önlemek içindir'."[15]

21. " 'Doğrusu ben size öğüt verenlerdenim' diye ikisine yemin etti."[16]

22. "Böylece onların yanılmalarını sağladı. Ağaçtan meyve tattıklarında kendilerine ayıp yerleri görünüverdi, cennet yapraklarından oraları-na örtmeğe koyuldular. Rableri onlara, 'Ben sizi o ağaçtan sakındırmamış mıydım? Şeytanın size apaçık bir düşman olduğunu Ben size söylememiş miydim?' diye seslendi."[17]

[10] Yüce Allah, lanetli İblis'e, erettiğim halde Adem'e secde etmekten seni alıkoyan nedir, niçin emri yerine getirmedin, diye sordu. İblis, Allah'ın kendisinin ateşten, Adem'i ise çamurdan yaratmasını gerekçe göstermiştir. İblis'e göre, ateş çamurdan üstündü. Bu, onun bilgisizliğinden kaynaklanmaktaydı.

[11] İblis, Adem'e secde etmemekle emre karşı gelip azınca, Yüce Allah, bu lanetli varlığın cennetten defolup gitmesini emretti. *Çünkü cennet ona göre bir yer değildi.* Çünkü cennet, Allah'ın *emrine büyüklük* taslayarak karşı gelenlerin yurdu olamazdı. Zira orası, Allah'ın emrine yapışan, O'nun emirlerine boyun eğen, yasaklarından kaçınan itaatkar kulların yeri idi. Elbette cennet, mütevazi bir kul olarak Yüce Allah'ın isteklerine boyun eğmekten kaçınan her azmana haramdı.

Öyleyse defol oradan. Çünkü sen alçağın birisin, sen adi ve zavallı bir mahluksun!

İblis, hemen kıyamete kadar diri bırakıp kendisine fırsat tanımasını, Yüce Allah'tan istedi. Onun bu isteği, Yüce Allah'ın ezelî ilmi ile önceden belirlenmiş bir kaderdi. Bu yüzden onun bu dileğini kabul etti. Böylece Yüce Allah, İblis'in Ademoğlundan kendisine karşı gelenleri yoldan çıkarıp bozgunculuk yapmasını ve helak olmasına fırsat tanıdı.

Cennet, Yüce Yaratıcının lutfu keremi ile, kendisine itaat eden müttakî kullar içindi. Cehennem ise, Allah'ı anmaktan kaçınıp O'na karşı gelen azgınlar içindi. Bu yüzden Yüce Rabbimiz şöyle buyurdu İblis'e: Sen fırsat tanınanlardansın! Yani sana diriliş ve hesap gününe kadar süre tanınmıştır. Sana dünyada ölüm de yok. Ama bu, senin değerli bir varlık oluşundan dolayı verilmemiş, Yüce Allah'ın bildiği bir hikmetin gereği olarak verilmiştir.

[12] Beni azdırma belasına düçar kıldığın için, ben onlara kötülükleri güzel, iyilikleri çirkin göstereceğim. Onları günahlara özendirecek, taatlerden soğutacağım. Senin dosdoğru yolundan onları alıkoyacağım. Onları günahlarla büyüleyip helak olmalarını sağlayacağım. Onlara dünyayı öyle bir süsleyeceğim ki, onlar *gelip geçiciliğine rağmen* dünyayı cennet sanacaklar. Kıyamete kadar cehennemin yolunu onlara süslü ve güzel göstereceğim; cennetin yolunu da zorlu ve çirkin göstereceğim. Nasipsizliklerinden dolayı onlar, beni kendilerine öğüt veren güvenilir bir kişi sanacakladır.. Yazıklar olsun şeytana uyanlara!

İbn Kesir, ayetteki 'önlerinden' ifadesini, onların önlerindeki ahiret konusunda onları şüpheye düşüreceğim; 'arkalarından' ifadesini, arkalarında bırakıp gidecekleri dünyaya onları imrendireceğim; 'sağlarından' ifadesini, dinî işlerini onlara karıştıracağım; 'sollarından' ifadesini de, günahlara karşı onların *iştahlarını kabartacağım, diye açıklamıştır. (İbn Kesir, Tefsîr, II, 204.)*

[13] Yüce Allah, İblis ve insanlardan ona uyanların rahmetinden kovulduklarını vurgulamaktadır. Ayette geçen 'mezûm ve medhûr' yerilmiş, hor ve hakir görülmüş anlamlarına gelir.

[14] Cenab-ı Hak, Hz. Adem ile eşi Hz. Havva'nın cennetten yararlanmalarına, bir tek ağaç dışındaki tüm ağaçların meyvelerinden yemelerine izin verdi. -Nitekim bu konudaki açıklamalar Bakara suresinde geçmişti.- Ne var ki, şeytan onları kendi hallerine bırakmadı, onlara kin besleyip haset etti. Onlara sunulan bu nimet ve güzelliklerden onları mahrum etmek için, kolları sıvayıp hile ve desiselerle onlara yaklaştı.

[15] Allah'ın yasakladığı meyveyi onlara yedirebilmek için şeytan vesvese vermeye başladı.

[16] Şeytan, Adem ve eşine vesvese vermeyi aralıksız olarak sürdürdü. Kendisinin samimi bir öğütçü olduğuna dair Allah adına yemin etti. Derken onları kandırmayı başardı. Zaten o, inanan insanı Allah ile aldatabilirdi ancak.

[17] Şeytan sonunda Adem ile eşini aldatmayı başardı ve ikisi de yasak ağacın meyvesinden yediler. Onlar bu yanlışı yapınca ayıp yerleri açılıverdi.

قالا ربنا ظلمنا أنفسنا وإن لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن
من الخاسرين ﴿٢٣﴾ قال اهبطوا بعضكم لبعض عدو ولكم في الأرض
مستقر ومتاع إلى حين ﴿٢٤﴾ قال فيها تحيون وفيها تموتون ومنها
تخرجون ﴿٢٥﴾ يا بني آدم قد أنزلنا عليكم لباسا يواري سوآتكم
وريشا ولباس التقوى ذلك خير ذلك من آيات الله لعلهم
يذكرون ﴿٢٦﴾ يا بني آدم لا يفتننكم الشيطان كما
أخرج أبويكم من الجنة ينزع عنهما لباسهما ليريهما
سوآتهما إنه يراكم هو وقبيله من حيث لا ترونهم إنا جعلنا
الشياطين أولياء للذين لا يؤمنون ﴿٢٧﴾ وإذا فعلوا فاحشة
قالوا وجدنا عليها آباءنا والله أمرنا بها قل إن الله
لا يأمر بالفحشاء أتقولون على الله ما لا تعلمون ﴿٢٨﴾
قل أمر ربي بالقسط وأقيموا وجوهكم عند كل مسجد
وادعوه مخلصين له الدين كما بدأكم تعودون ﴿٢٩﴾
فريقا هدى وفريقا حق عليهم الضلالة إنهم اتخذوا الشياطين
أولياء من دون الله ويحسبون أنهم مهتدون ﴿٣٠﴾

يا بني

23. "Her ikisi, 'Rabbimiz! Kendimize yazık ettik; bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen biz kaybedenlerden oluruz' dediler."[18]

24. " 'Birbirinize düşman olarak inin, siz yeryüzünde bir müddet için yerleşip geçineceksiniz' dedi."

25. " 'Orada yaşar, orada ölür ve oradan dirilip çıkarılırsınız' dedi."[19]

26. "Ey İnsanoğulları! Ayıp yerlerinizi örtecek giyimlikle sizi süsleyecek elbiseler gönderdik. Takva elbisesi ise daha hayırlıdır. Allah'ın bu ayetleri öğüt almanız içindir."[20]

27. "Ey Ademoğulları! Şeytan, ayıp yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak ananızı babanızı cennetten çıkardığı gibi sizi de şaşırtmasın. Şeytan ve yandaşları, sizin onları görmediğiniz yerlerden sizi görürler. Biz şeytanları, inanmayanlara dost kıldık."[21]

28. "Onlar bir fenalık yaptıkları zaman, 'Babalarımızı bu yolda bulduk, Allah da bize bunu emretti' derler. De ki: 'Gerçekten Allah fenalığı emretmez. Bilmediğiniz şeyi Allah'a karşı mı söylüyorsunuz?' "[22]

29. "De ki: 'Rabbim adaleti emretti; her secde yerinde yüzünüzü O'na doğrultun; dinde samimi olarak O'na yalvarın. Sizi yarattığı gibi yine O'na döneceksiniz'."

30. "Allah insanlardan bir takımını doğru yola eriştirdi, fakat bir takımı da sapıklığı haketti, çünkü bunlar Allah'ı bırakıp şeytanları dost edinmiş ve kendilerini doğru yolda sanmışlardı."[23]

[18] Hz. Adem, hatalarını anlayıp pişman oldular ve kendilerine yazık ettiklerini itiraf etti. Eğer, Yüce Allah onlara acıyıp bağışlamayacak olursa, ikisinin de zarara uğrayan bedbahtlardan olacaklarını söylediler Dahhak b. Müzahim, 'Rabbimiz! Kendimize yazık ettik, bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen biz kaybedenlerden oluruz' duasının Bakara suresi 37. ayette işaret edilen, Adem'in Rabbından aldığı kelimeler olduğunu, söyler. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 206.)*

[19] Yüce Allah, böylece onlara kendileri için belirlenen süre ölümle noktalanıncaya yahut kıyamet kopuncaya dek yeryüzünde kalıp orada hayat süreceklerini bildirdi. *(Kurtubî, Tefsir, I, 321)*

[20] Cenab-ı Hak, insanoğluna çirkin yerlerini kapatacak elbiseler yapmayı ilham etmiştir Ardından da Yüce Rabbimiz, 'Takva elbisesi ise daha hayırlıdır' buyurmuştur. Tefsirciler bu cumleyi farklı şekillerde açıklamışlardır:

Onlardan kimi, takva elbisesinini, takva sahiplerinin kıyamette giyecekleri giysiler olduğunu soylemiştir Kimi, onun iman olduğunu ileri sürmüştür. İbn Abbas, onun salih amel olduğunu soylemıştır Yine o, yüzdeki güzel görüntünün, takva giysisi olduğunu söyler. Kimi tefsirci, onun Allah korkusu olduğunu ileri sürer. Aslında tüm bu anlamlar aynı kaynaktan dökülen cümlelerdir

[21] Yüce Rabbimiz, insanları şeytan ve avanesinden sakındırıyor. Onun ta, insanlığın atası Hz Adem'in gizli kapalı ayıp yerlerinin açılmasını sağlayarak nimet yurdu cennetten çıkarıp yorgunluk ve sıkıntı yurdu dünyaya gelmesine sebep olmasındaki koşturmasına uzanan düşmanlığını insanlara açıklıyor.

Ey Ademin çocukları! Eğer siz Allah ve Rasülüne gerçekten inanıyorsanız, şeytanın vesveselerinden sakının. Doğrusu şeytan, kıyamete kadar sizin amansız düşmanınızdır. "Ey insanoğulları! Sız Beni bırakıp onu ve soyunu dost mu ediniyorsunuz? Halbuki onlar size düşmandır. Kendilerine yazık edenler için bu ne kötü bir değişmedir!" *(18 Kehf 50.)*

[22] Onlar yaptıkları kötülüklerin çirkin olmadığına, babalarının da aynı şeyleri yaptıklarını gerekçe gösterdiler. Öyle ya, babaları ve dedeleri de aynı şeyleri yapmışlardı, çirkin olsaydı yaparlar mıydı hiç?! Bu onların kuruntularıydı. Ey Muhammed, sen onlara de ki: Gerçekten Yüce Allah, haktan başka bir şeyi emretmez. Çünkü O, hakkın kendisidir. Gerçek Allah'ın yoludur ancak. Allah'ın yoluna ise, batıl nüfuz edip karışamaz. Yüce Allah, ancak dosdoğru yola çağırır. Hal böyleyken sizler, doğruluğunu bilmediğiniz şeyleri Yüce Allah'a nasıl yakıştırıyorsunuz?!

[23] Ayette geçen 'kıst' kelimesi, adalet demektir. İnsanlar arasında adaleti yürürlüğe koyanlar, özleriyle yüzlerini birlikte Yüce Allah'a döndürebilenlerdir. İşte onlardır, secde mekanlarının yerini ve sorumluluklarının yüceliğini hakkıyla bilenler. Onlar, Allah'ı yürekten sevenlerdir. Bu gerçek sevgi onlara hakkı gösterir ve Yüce Allah'ın hoşnut olacağı şeyleri onlara söyletir. Artık onlar ister Allah'ın evi Kabe'de O'na dua edip yakarsınlar, isterse başka bir yerde. Çünkü o gerçek sevgi, sahibine hem ibadetlerde yönelecek tarafın Allah olduğunu hatırlatır, hem de öldükten sonra dönüşün O'na olduğunu söyler.

İnsanlar iki gruptur. Biri, Allah'ın doğru yolu gösterdiği grup. Bunlar Allah'a boyun eğen, Allah'ı birlemede tamamen kendinden geçmiş kimselerdir. Bunların varacağı yer cennettir. Diğer grup ise, dünya ile kendisini kaybetmiş, şeytana yenilip esir olmuş kimselerdir. Onların da varacağı yer cehennemdir.

Ayette Yüce Allah, üç şeyi emretmektedir. Önce adalet. Burada adalet, ölçülü ve dosdoğru olmaktır. Adalet, Allah'tan başka otorite olmadığına tanıklık etmekten başka bir şey değildir. İkinci olarak namaz, üçüncü olarak ta dini tamamen Allah'a has kılıp içtenlikle O'na çağırmak emredilmiştir. Evet, Allah'a çağırmak da salih amelin bir parçasıdır. Zaten salat kelimesinin sözlük anlamı da duadır, çağrıdır.

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا
تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي
أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ
وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ
أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٤﴾ يَا بَنِي آدَمَ
إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنِ اتَّقَىٰ وَأَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٣٦﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِآيَاتِهِ أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ
رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا
ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿٣٧﴾

31. "Ey Ademoğulları! Her mescide takılarınızı alarak gidin. Yiyin için fakat israf etmeyin, çünkü Allah israfçıları sevmez."[24]

32. " De ki: 'Allah'ın, kulları için yarattığı ziynet ve temiz rızıkları haram kılan kimdir?' 'Bunlar, dünya hayatında inananlarındır, kıyamet gününde de yalnız onlar içindir' de. Bilen kimseler için ayetlerimizi böylece uzun uzun açıklıyoruz."[25]

33. "De ki: 'Rabbim sadece, açık ve gizli fenalıkları, günahı, haksız yere tecavüzü, hakkında hiçbir delil indirmediği herhangi bir şeyı Allah'a ortak koşmanızı, Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır'."[26]

34. "Her ümmet için belirli bir süre vardır; vakitleri dolunca ne bir saat gecikebilir ne de öne geçebilirler."[27]

35. "Ey Ademoğulları! Size aranızdan ayetlerimizi okuyan peygamberler geldiğinde, kimler onların bildirdiklerine karşı gelmekten sakınır ve gidişatını düzeltirse, işte onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."[28]

36. "Ayetlerimizi yalanlayıp onlara karşı büyüklük taslayanlar, işte onlar cehennemliklerdir, onlar orada temelli kalacaklardır."[29]

37. "Allah'a karşı yalan uyduran veya ayetlerini yalan sayandan daha zalim kimdir? Kitaptaki payları kendilerine erişecek olanlar onlardır. Elçilerimiz canlarını almak üzere geldiklerinde onlara, 'Allah'tan başka taptıklarınız nerede?' deyince, 'Bizi koyup kaçtılar' derler, böylece inkarcı olduklarına kendi aleyhlerine şahitlik ederler."[30]

[24] Evrenin neresinde olursa olsun, namaz kılacak olan tüm herkesi kapsayan ilahî bir çağrıdır bu. Ayeti açıklarken İbn Kesir, şunları söyler:

Cahiliye döneminde kadınıyla erkeğiyle Araplar, Kabe'yi çıplak olarak tavaf ederlerdi. Erkekler gündüz, kadınlarsa geceleyin tavaf ederlerdi. Cenab-ı Hak onlara takılarını alarak mescide gelmelerini emretti. Burada takıdan maksat, ayıp yerlerini örten giysilerdir.

İşte böylece İslam geldi ve cahiliye ilkelliğine son verdi. Onun yerine eşitlik ve adalet ilkesiyle medeniyeti koydu. Kadının ve erkeğin örtmeleri gereken yerlerini ayrı ayrı belirledi. Kadının örtmesi gereken yeri, yüz ve ellerinin dışında kalan tüm vücudu oldu. Erkeğin avreti ise, göbeği ile diz kapakları arasındaki yerleri oldu. Yine Cenab-ı Hak, Kitabında ve onun açıklaması olan Peygamberinin Sünnetinde belirlendiği şekilde tüm yiyecek ve giyecekleri kullarına helal kıldı.

İbn Abbas, bu ayette Yüce Allah israf ve kibirlenme olmadıkça yeme ve içmeyi helal kılmıştır, der. *(Kurtubî, Tefsir, VII, 191.)*

[25] Helal ve haram konusunda kural şudur: Allah'ın haram kıldığının dışında her şey helaldir. Allah'ın tüm temiz rızıkları, dünya hayatında O'na inanıp O'na kulluk edenler için yaratılmıştır. Onlardan yararlanma konusunda dünyaya sevdalı inkarcılar da onlara ortak olsalar bile, asıl inananlar içindir tüm bunlar. Kıyamet gününde ise o temiz rızıklar yalnızca inananlara has olacaktır. Artık orada, ne inkarcılar ne de nifakçılar inananlara eşlik edemeyeceklerdir. Çünkü cennet inkarcılara yasaktır.

[26] Cenab-ı Hak, önce tüm her şeyi helal kılmış, sonra azar azar bazı şeyleri çıkarıp onları yasaklamıştır. Yasaklananların en başında şunlar gelir: Zina, içki, kumar, hırsızlık, domuz eti yemek, haksız yere cana kıymak, ana-babaya karşı gelmek, insanlar arasında bozgunculuk yapmak, iyilere karşı büyüklenmek, konukomşuya eziyet etmek, insanların kusurlarını araştırmak, şans oyunları oynamak, faiz yemek gibi şeyler. Aynı şekilde kişinin insan kardeşine karşı gereksiz yere azgınlık yapması ve Allah'a ortak koşmak en büyük günahlardandır. Herhangi bir şeyi Allah'a ortak koşan kimse, hiç şüphesiz helak olmuştur. Yine insanın bilmediği bir şeyi söylemesi yahut Allah hakkında gerçek dışı zanlarda bulunması ve İslam cemaatine karşı çıkması.. Tüm bunlar, Yüce Allah'ın gerçek kullarına yasakladığı kötülük ve fenalıklardır.

[27] *Kişilerin* ömürleri için belirli süreler olduğu gibi, her toplumun da belirlenmiş bir ömrü vardır. Ayette ümmetten maksat, toplum ve kuşaklardır. Toplumların ömrü, adalet, Allah korkusu, Allah'ın dinine uyup yasalarını uygulamakla uzar. İşledikleri kötülük ve sapıklıklar sebebiyle de toplumların var olma süreleri kısalır.

Artık o belirlenmiş süre dolunca, onlar ne bir an gecikebilirler, ne de öne geçebilirler.

[28] Ey insanlar! Sizi Allah'a, O'nu birleyip O'na kulluğa çağıran paygamberler gelecektir. Onlar size, katımdan kendilerine inen ayetlere dayanarak helali ve haramı size açıklayacaklardır. Artık onların bu açıklamalarından sonra Benden sakınıp halini düzeltenlere ne bir korku vardır, ne de bir hüzün.

Allah'tan çekinmeyen, O'ndan korkmayanlara da elbette cezaları verilecektir. İşte bu yüzden bir sonraki ayette şöyle buyurulmuştur:

[29] Büyüklük taslayarak Yüce Allah'a kulluktan kaçınanlar ve Allah'ın ayetlerini yalanlayanlar temelli olarak cehennemde kalıcıdırlar.

[30] Yüce Allah, kendisini ve peygamberini inkar edenlere, emirlerini tanımayıp kendisine başkaldıran tüm herkese huzuruna geldikleri zaman şöyle seslenir: Ey inkarcılar! Sizler, sizden önce yaşamış olanların arasına katılın. Gerçekten sizin sapıklığınız sizi yoldan çıkardı ve siz de onlar gibi Allah'a ortak koştunuz. Allah'ın peygamberine indirdiklerini inkarda ısrar ettiniz.

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فِي
النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا
جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لِأُولَاهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ
عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾
وَقَالَتْ أُولَاهُمْ لِأُخْرَاهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ
الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ
﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ نَجْزِي
الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ
لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا
أَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

وَنَادَى

38. "Allah, 'Sizden önce geçmiş cin ve insan toplumlarıyla beraber ateşe girin' der. Her topluluk girdikçe kendi yoldaşına lanet eder. Hepsi birbiri ardından cehennemde toplanınca, sonrakiler öncekiler için, 'Rabbimiz! Bizi sapıtanlar işte bunlardır, onlara ateş azabını kat kat ver' derler, Allah, 'Hepsinin kat kattır, ama bilmezsiniz' der."[31]

39. "Öncekiler sonrakilere, 'Sizin bizden bir üstünlüğünüz yoktu, kazandığınıza karşılık azabı tadın' derler."[32]

40. "Doğrusu ayetlerimizi yalan sayıp onlara karşı büyüklük taslayanlara, göğün kapıları açılmaz; deve iğnenin deliğinden geçmedikçe cennete de giremezler. Suçluları işte böyle cezalandırırız."

41. "Onlar için cehennemden bir yatak ve üstlerine de örtüler vardır. Zalimleri böyle cezalandırırız."[33]

42. "İnanan ve yararlı iş işleyenler -ki kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz- işte cennetlikler onlardır, onlar orada temelli kalacaklardır."[34]

43. "Cennette zemininden ırmaklar akarken gönüllerinden kini çıkarıp atarız. 'Bizi buraya eriştiren Allah'a hamdolsun. Eğer Allah bizi doğru yola iletmeseydi, biz doğru yolu bulamazdık. And olsun ki Rabbimizin peygamberleri bize gerçeği getirmiştir' derler. Onlara, 'İşlediğinize karşılık işte mirasçısı olduğunuz cennet' diye seslenilir."[35]

31 Onlar hep bir araya gelince, sonrakiler kendilerini saptıran öncekilere dönüp şöyle derler 'Rabbimiz! Bizi sapıtanlar işte bunlardır, onlara ateş azabını kat kat ver'. Yani onların azabını kat kat artır. Çünkü onların suçu, bizimkinden çok daha büyük! Zira onlar bizim kendilerine uyup Sana karşı gelmemize, isteklerine baş kaldırmamıza ve peygamberlerini yalanlamamıza neden olanlardır. Cenab-ı Hak ise, onlara şöyle cevap verir: 'Sizden her bir gruba kat kat azap vardır, ne ki siz bunu anlayamazsınız!

Durum bu karşılıklı serzenişlerle de bitmez. O sırada, kendilerine uyulanlar, kendilerini izleyenlere şöyle çıkışırlar:

32 Onlar derler ki: Hayır sizin bizden kalır bir yanınız yoktur. Siz de bizim saptığımız gibi saptınız. Dolayısıyla bizler de sizler gibiyiz. Bu cümleler, Yüce Allah'ın mahşer anını bildiren şu ifadelerini andırmaktadır: "Sen bu zalimleri, Rablerinin huzurunda dikilmiş oldukları zaman, suçu birbirine atıp dururken bir görsen! Güçsüz sayılanlar, büyüklük taslayanlara: 'Siz olmasaydınız biz inanmış olacaktık' derler." *(34 Sebe 31.)*

33 Allah'ın ayetlerine kulak kesilip sonra büyüklenerek onların manalarını ve emirlerini anlamamakta direnenlere.. İşte onlara semanın bereket ve rahmet kapıları, ne onların hayatında, ne de ölürken onların ruhlarına asla açılmayacaktır. Ama onlar cehennemin alevli ateşine sürükleneceklerdir. Sorgulanıp yaptıklarının cezasını çekmek ve azabta temelli kalmak için. Onlara cennet yasaktır.

Şimdi düşünelim, deve iğne deliğinden geçebilir mi?! Ne mümkün! İşte onların cennete girmeleri de aynı şekilde imkansızdır. Eğer deve iğne deliğinden geçerse, onlar da o zaman cennete girebilirler! İşte Allah'ı birlemekten ve rasülüne inanmaktan kaçınan günahkarları Yüce Allah böyle cezalandırır O inkarcılara cehennemden bir döşek verilir, üstlerine de örtüler örtülür. İşte Allah zalimleri böyle cezalandırır!

34 Ve insanın içini daraltan, bunaltıcı ve dehşetli tablo sona eriyor. Ardından hassas gönülleri Allah'ı tevhide bağlayan, onları iyi işler yapmaya sevkeden bu ayet geliyor. Onları tevhide, namaza ve yönünü Yüce Allah'a çevirip Peygamberini izleyen İslam insanının yükümlü olduğu diğer ibadetlere teşvik eden bir ayet. Ve o kişi, gönül huzuru içerisinde ve duygu yüklü bir halde ilahî emirleri almaya başlıyor. Elbette Yüce Allah, kendisine inanıp peygamberine uyan kullarına karşı çok merhametlidir. O, kişiye gücünün yetmeyeceği şeyi yüklemez, ancak onun yapabileceği şeylerle onu sorumlu tutar. Bu da kulun ibadetler içerisinde kaybolup kendinden geçmesini ve Yüce Yaratıcı ile birlikteliğin hazzını tatması içindir. İşte o Yaratıcı ile birlikte olanlar, cennetliklerdir, onlar cennette temelli kalacaklardır.

35 Yüce Allah, cennetliklerin içlerinden, dünya insanının birbirlerine duyduğu kin, haset gibi duyguları söküp atar. Ve onlar, zemininden ırmaklar akan cennete sokulurlar.. İşte tam o sırada cennetlikler şöyle derler: Bizleri buraya eriştiren Allah'a hamdolsun. Gerçekten bizler, dünyada iken umduklarımızın hepsine nail olduk. Bizim dünyadaki amellerimizin karşılığı değil tüm bunlar. Ama Yüce Allah, lutfuyla dilediğine nimetlerini sunmuştur. Elbette O, lutfu sonsuz Yüce Allah'tır..

Onlar devamla şöyle derler: Bize gönderdiği peygamberlerine uyma şerefini bizlere lutfeden Allah'a hamdolsun. Gerçekten biz, bu nimetler sayesinde gerçek kazançlar elde ettik.

Onları melekler şöyle kutlarlar: 'İşlediğinize karşılık işte mirasçısı olduğunuz cennet!'

وَنَادٰىٓ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ اَصْحَابَ النَّارِ اَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا
حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَاَذَّنَ مُؤَذِّنٌ
بَيْنَهُمْ اَنْ لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ اَلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ
سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾
وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْاَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمٰيهُمْ
وَنَادَوْا اَصْحَابَ الْجَنَّةِ اَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ
يَطْمَعُونَ ﴿٤٦﴾ وَاِذَا صُرِفَتْ اَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ اَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا
لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾ وَنَادٰىٓ اَصْحَابُ الْاَعْرَافِ رِجَالًا
يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمٰيهُمْ قَالُوا مَٓا اَغْنٰى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ
﴿٤٨﴾ اَهٰٓؤُلَٓاءِ الَّذِينَ اَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ
عَلَيْكُمْ وَلَٓا اَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾ وَنَادٰىٓ اَصْحَابُ النَّارِ اَصْحَابَ
الْجَنَّةِ اَنْ اَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَٓاءِ اَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ قَالُوٓا اِنَّ اللّٰهَ
حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ اَلَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا
وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نَنْسٰيهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَٓاءَ
يَوْمِهِمْ هٰذَا وَمَا كَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥١﴾

١٥٧

44. "Cennetlikler cehennemliklere: 'Biz Rabbimizin bize vadettiğini gerçek bulduk. Siz de Rabbinizin size vadettiğini gerçek buldunuz mu?' diye seslenirler, 'Evet' derler. Aralarında bir münadi, 'Allah'ın laneti zalimlerin üzerine olsun' diye seslenir."

45. "Ki onlar Allah yolundan alıkoyan, o yolu eğriltmek isteyenlerdir. Onlar ahireti de inkar edicilerdir"[36]

46. "İki taraf arasında bir perde ve burçlar üzerinde her iki tarafı da simalarından tanıyan adamlar vardır. Onlar cennetliklere, 'Size selam olsun' derler. Bunlar henüz oraya girmeyen fakat cenneti uman kimselerdir."[37]

47. "Gözleri cehennemlikler yönüne çevrilince: 'Rabbimiz! Bizi zalimlerle beraber bulundurma' derler."[38]

48. "Burçlarda olanlar, simalarından tanıdıkları adamlara 'Ne topluluğunuz ve ne de büyüklük taslamalarınız size fayda vermedi'."

49. "Allah'ın rahmetine erdirmeyeceğine dair yemin ettikleriniz bunlar mıydı? Girin cennete, size korku yoktur, sizler mahzun da olmayacaksınız'."[39]

50. "Cehennemlikler cennetliklere, 'Bize biraz su veya Allah'ın size verdiği rızıktan gönderin' diye seslenirler. Onlar da, 'Doğrusu Allah inkarcılara ikisini de haram etmiştir' derler."

51. "Onlar dinlerini alay ve eğlenceye alan, dünya hayatına aldanan kimselerdir. Bugünle karşılaşacaklarını unuttukları ve ayetlerimizi bile bile inkar ettikleri gibi biz de onları unutuyoruz."[40]

[36] Cennette iken, cennetliklerin önünden perde kaldırılır ve onlar cehennemin ortasındaki cehennemlikleri görürler. Onlara derler ki: 'Biz Yüce Allah'ın kesintisiz nimetleri içerisindeyiz. Gerçekten biz, Rabbimizin bize vadettiklerinin gerçek olduğunu gördük. Siz de, Rabbinizin size vadettiği sürekli azabın gerçek olduğunu gördünüz mü?'

Cehennemlikler şöyle cevap verirler: 'Evet, gerçekten biz, dünyada kabul etmediğimiz cehennem azabının gerçek olduğunu gördük.'

Aralarından bir münadi şöyle seslenir: 'Zulmetmeleri nedeniyle, Allah'ın laneti inkarcıların üzerine olsun!'

Evet, bu lanet, Allah yolundan alıkoyan ve hiç kimse uymasın diye Allah'ın dosdoğru yolunu eğri göstermek isteyen zalimlerin üzerine olacaktır. İşte onlardır, öldükten sonra dirilmeyi, Allah'ın huzuruna çıkacaklarını ve ahireti inkar edenler. Onlardır, Allah'ın, peygamberlerine indirdiği gerçeği kabul etmeyenler

[37] Yüce Allah'ın cennetliklerle cehennemlikler arasına koyduğu bu perde, cehennemliklerin cennete ulaşmasına mani olan bir engeldir. O, Kur'ânın bir diğer ayetinde açıklanan bir çeşit surdur: "İkiyüzlü erkek ve kadınlar müminlere 'Bizi de gözetin; ışığınızdan faydalanalım' dedikleri gün, onlara: 'Ardınıza dönün de ışık arayın' denir; inananlarla iki yüzlüler arasına, kapısının içinde rahmet ve dışında azap olan bir sur çekilir." *(57 Hadid 13.)*

Burçlar üzerinde adamlar vardır. Yani surların tepesinde bir takım adamlar vardır. 'A'raf' bir şeyin en yüksek tepesi demek olan, 'arf' kelimesinin çoğuludur.

Ayeti açıklarken İbn Kesir şunları söyler: "A'raf ehlinin kimler olduğu konusunda tefsirciler farklı görüşler ileri sürmüşlerse de, o görüşlerin hepsi şu tek manada birleşmektedir: A'raf ehli, iyilikleriyle kötülükleri eşit gelenlerdir." *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 216.)*

Onlar her iki tarafı da simalarından tanırlar. Onlar cennetlikleri, yüzlerinin beyazlığından, cehennemlikleri de yüzlerinin karalığından tanırlar.

[38] A'raf ehli, cehennemliklere şöyle bir bakarlar, onları yüzlerinin siyahlığından tanır tanımaz, onlarla beraber olmaktan Allah'a sığınırlar, ellerini kaldırıp Yüce Yaradana şöyle yakarırlar: 'Rabbimiz! Bizi zalimlerle beraber bulundurma.'

[39] Bu cümleler A'raf ehlinin, müşrik önder ve ileri gelenlerine yönelttikleri azarlamalardır. A'raf ehli onları, simalarından tanırlar. Onlara derler ki: Topluluğunuz ve topladığınız mallar size bir fayda sağlamadı! Kalabalık oluşunuz, dünyadaki çok sayıdaki yandaşlarınız sizi Allah'ın azabından kurtaramadı. Aksine siz, tadabildiğiniz en katı ve en acımasız ceza ve azaplara düçar oldunuz..

Sonra yine onlara şöyle derler: Bunlar mıydı Allah'ın rahmetine erdirmeyeceğine dair yemin ettikleriniz? Onlar dünyada iken, Allah ahirette yoksul müminleri rahmetine erdirmeyecek diyorlar ve bunun üzerine yemin ediyorlardı. İşte ayet onların bu yeminlerine işaret etmektedir.

Gerçekten bu ayette, Allah'ın kullarıyla dalga geçenler, yoksul ve güçsüz müminlerle alay edenler, onlara kin ve nefretle tepeden bakanlar için almaları gerekli büyük dersler vardır. Kim bilir belki de, o yoksul mütevazi müminler, Allah katında inatçı zengin kafirlerden çok daha hayırlıdır?!

[40] Cehennemlikler, cennetliklere şöyle seslenirler: 'Allah'ın size bol bol lutfettiği su ve diğer nimetlerden bize de biraz verin.'

Cennetlikler tarafından cevap verilir: 'Suyu da, diğer nimetlerini de Yüce Allah inkarcılara haram etti!'

Sonunda onları cehennem çepeçevre kuşatır. Çünkü onlar Allah'ın emir ve yasaklarını hiçe sayıyorlardı.

Ayette su hayrının en büyük ibadetlerden biri olduğuna işaret vardır. Nitekim, bir köpeği sulayan bir kimsenin günahlarını Yüce Allah affetmiştir.

(Yazar şu hadise telmih etmektedir: Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "Bir adam yolda giderken ➧

iyice susadı. Derken bir kuyuya rastladı İçine inip susuzluğunu giderdi. Kuyudan çıkınca susuzluktan soluyup toprağı yemekte olan bir köpek gördü. Adam kendi kendine, bu köpek de benim gibi susamış, deyip tekrar kuyuya indi, mestini su ile doldurup ağzıyla tutarak dışarı çıktı ve köpeği suladı. Yüce Allah, onun bu davranışından memnun kalıp günahlarını bağışladı." Bu sözleri işitenler, "Ey Allah'ın Rasûlü! Yanı hayvanlara yaptığımız iyilikler için de mi bize mükafat var?" diye sorunca Peygamberimiz şöyle buyurdu "Evet, her can taşıyan ciğer sahibi için mükafat var." Buharî, Şirb 9; Vudu' 33; Mezalim 23; Edeb 27; Müslim, Selam 153; Ebu Davud, Cihad 47; Muvatta' Sıfatü'n-Nebi 23.(Müt.))

Bir tek Allah'a inanan müminlerden birini sulayıp susuzluktan kurtaranın mükafatı kim bilir ne kadardır?

Yine ayette, cehennemliklerin su isteklerinin, cennetliklerce her geri çevirilişiyle bir kez daha küçük düşeceklerine de işaret vardır. Çünkü cennet nimetlerini Yüce Allah, onlara haram etmiştir. Zira onlar, inananların dinini alay ve eğlence konusu yapıyorlardı. Onları dünya hayatının dağdağası aldattı. Bu yüzden onlar Allah'ın emirlerini unutup yürürlüğe koymadılar, O'nun yasaklarından geri durmadılar.

İşte bugün de, Yüce Allah onlara, onların Allah'a karşı takındıkları tavra uygun bir biçimde davranacaktır. Onların O'nun huzuruna çıkacakları günü unuttukları gibi, O'da onları görmezden gelecektir. Nitekim O, şöyle buyurur: "Benim zikrimden yüz çeviren bilsin ki onun için geçim sıkıntısı vardır ve kıyamet günü de onu kör olarak haşrederiz. O zaman: 'Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin, oysa ben gören bir kimseydim' der. Allah: 'Böyledir, ayetlerimiz sana gelmişti de sen onları unutmuştun, bugün de öylece unutulursun' der." *(20 Taha 124-126.)*

وَلَقَدْ جِئْنَاهُم بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي
تَأْوِيلُهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِن قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا
بِالْحَقِّ فَهَل لَّنَا مِن شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ
الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ
يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ
أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾ ادْعُوا رَبَّكُمْ
تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا
فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا
إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ
الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا
سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِن كُلِّ
الثَّمَرَاتِ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

١٥٨

وَالْبَلَدُ

52. "And olsun ki Biz onlara bir Kitap getirdik, inanan bir millet için yol gösterici ve rahmet olarak onu bilgiyle uzun uzun açıkladık."

53. "Kitabın haber verdiği sonuçtan başka bir şey mi bekliyorlar? Sonuç gelip çattığı gün, önceleri onu unutmuş olanlar, 'Rabbimizin peygamberleri şüphesiz bize gerçeği getirmişti, şimdi bizim için şefaatçiler var mı ki, bize şefaat etsinler, yahut geri dünyaya döndürülürmüyüz ki, işlediklerimizin başka türlüsünü işleyelim?' derler. Doğrusu kendilerini mahvetmişlerdir, uydurdukları şeyler onları koyup kaçmış-lardır."[41]

54. "Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan ve sonra arşa hükmeden, gündüzü durmadan kovalayan gece ile bürüyen; güneşi, ayı, yıldızları, hepsini buyruğuna baş eğdirerek var eden Allah'tır. Bilin ki yaratma da emir de O'nun hakkıdır. Alemlerin Rabbi olan Allah, ne yücedir!"[42]

55. "Rabbinize gönülden ve gizlice yalvarın. Doğrusu O aşırı gidenleri sevmez."

56. "Düzeltilmişken, yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Allah'a korkarak ve umutla yalvarın. Doğrusu Allah'ın rahmeti iyi davrananlara yakındır."[43]

57. "Rahmetinin önünde, müjdeci olarak rüzgarları gönderen O'dur. Rüzgarlar, yağmur yüklü bulutları taşıdığında, onu ölü bir memlekete gönderir, su indirir ve onunla her türlü ürünü yetiştiririz. Ölüleri de işte böyle diriltip çıkarırız. Belki bundan ibret alırsınız."[44]

41 Yüce Allah, kendilerini peygamber gönderip kitap indirmekle ve kitapta her şeyi uzun uzadıya açıklamakla müşriklerin ileri sürebilecekleri mazeretleri kabul etmeyeceğini bildiriyor. Andolsun ki, Cenab-ı Hak, yüce Kur'ân, indirmiş ve dünya hayatında, kıyamete kadar tüm çağlarda insanın ihtiyaç duyabileceği tüm her şeyi ayrıntılı bir biçimde açıklamıştır.

Kitabın haber verdiği sonuçtan başka bir şey mi bekliyorlar? Yani kıyametin gelmesini mi bekliyorlar? Elbette inkarcılar, yarın kıyamette sonlarının ne olduğunu göreceklerdir. Gerçekten onlar, Allah'ı ve gönderdiği peygamberlerini kabul etmemekle tüm her şeyi kaybetmişler ve kendilerine yazık etmişlerdir. Kıyamet günü onlar, peygamberlerin eliyle ve son peygamber Hz. Muhammed'in diliyle Allah katından gelen tüm her şeyin gerçek olduğunu anlayacaklardır. O zaman diyecekler ki: 'Keşke biz de Rabbimizin peygamberlerini kabul etseydik! Onlar gerçekten hakkı getirmişler, biz gerçekten zalimlerden olmuşuz!'

Artık o an, pışmanlığın onlara bir yararı olmayacaktır. İşte o an, onlar bulundukları halden kendilerini kurtarıp Rableri katında onlara şefaat edebilecek şefaatçilerinin olmasını arzulayacaklar. Ne yazık ki iş işten geçmiştir artık, o an onlar için kurtulma anı değildir. Onlar cehenneme hazırlanmakla kendilerini mahvetmişlerdir. Allah'ı bırakarak edindikleri dostları da onları bırakıp gitmiştir. O an, o dostları onlara şefaat de edemezler, yardım da.

42 Elbette gökleri ve yeri yaratan Allah, güçlü ve hükmünde hikmet sahibidir. O, en güzel hükmeden ve tüm her şeyden haberdar olandır Gökleri ve yeri altı günde yaratıp düzene koyduktan sonra erişilmez güç ve hükümranlığı ile arşa egemen olan da O'dur. Gecenin karanlığı ile gündüzün ışığını gidererek geceyi gündüze bürüyen, gündüzün ışığı ile gecenin karanlığına son verip gündüzü geceye baskın kılan da hep O'dur. Gerçekten gece gündüz, hiç geri kalmadan, düzeni bozmadan sürekli birbirlerini kovalar dururlar. Bu yüzden, yaratma yetkisi de O Yüce Allah'ındır, hükmetme yetkisi de. Yaratıklarında dilediği gibi hükmetme ve onlara egemen olma hakkı da tamamen O'nundur.

43 Şanı Yüce Allah, kullarını dünya ve ahirette hayır ve yararlarına olan şeyi istemeye çağırmaktadır. Ana-babanızdan dünyaya gelme ile başlayıp, sağlık, afiyet ve rızıkla devam eden Allah'ın sayısız nimetlerine karşın O'na şükredin. Sorumluluk çağına gelir gelmez O'na olan görevlerinizi yerine getirin. O, sizi çalışıp kazanma gücü ile donattı. O halde, dini O'na has kılarak içtenlikle O'na yalvarın. Şuna da inanın ki, siz O'na karşı kulluk görevlerinizi layıkıyla yerine getirirseniz, O'da sizi başarıya ve doğru yola ulaştırarak size ikram eder. O'nun isteklerine karşı gelmekten ve O'nun kullarına karşı gereksiz yere haddi aşmaktan kaçının. Çünkü O, haddi aşanları sevmez.

Tazarru' ile, yani içten ve itaatkar bir şekilde, O'nun birliğine ve yüceliğine yürekten inanarak gizlice O'na yalvarıp yakarın. Riya ve gösteriş yaparak, bağırıp çağırarak değil gizlice yalvarın O'na.

Daha sonra Yüce Allah, yeryüzünde bozgunculuktan kullarını sakındırıyor. O'nun azabına uğramaktan korkarak, O'nun mükafatlarını da umarak bozgunculuktan uzak durmamızı istiyor. Çünkü Yüce Rabbimizin rahmeti, buyruklarını tutan iyi kullarına yakındır. Nitekim O, şöyle buyuruyor: "Benim rahmetim her şeyi kaplamıştır. Ben onu Allah'a karşı gelmekten sakınanlara yazacağım." *(7 Araf 156.)*

44 Erişilmez gücün sahibi ve şanı yüce olan Allah, müjdeci olarak rüzgarları gönderendir. Mahlukata Allah'ın rahmet ve lutfunun rüzgarlarla rızık olarak geleceğinin müjdesini vererek rüzgarları estirir. Allah'ın izniyle rüzgarlar, yağmur yüklü bulutları, kurumuş ölü toprakların üzerlerine taşırlar ve kulların eliyle sebeplerin de katkısıyla yeryüzü yeşermeye başlar. Sürülüp ekime hazır hale getirildikten ve tohumlar saçıldıktan sonra, yeşermeye başlar kuru topraklar. Bu, kulların bilmesi ve yararlanmaları için, yahut denenmesi için onlara verilmiş bir hayırdır. Nimetlerini kullanırken Allah'a şükredip iyi işlerde kullananlar ahirette mükafat; Allah'ın kendisine sunduğu nimetlere şükretme yerine O'na isyanda kullanarak nankörlük yapanlara da ceza sebebi olmak için verilir tüm nimetler..

Yüce Allah öldükten sonra gerçekleşecek olan yeniden dirilme için en güzel örnekleri sunuyor. Tıpkı kurumuş ölü toprağı su ile neşvü nema ettirdiği gibi, çürüyüp toprak olmuş bedenleri de kıyamet günü aynı şekilde tekrar diriltecektir.

والبلد الطيب يخرج نباته بإذن ربه والذي خبث لا يخرج
إلا نكدا كذلك نصرف الآيات لقوم يشكرون ﴿٥٨﴾
لقد أرسلنا نوحا إلى قومه فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم
من إله غيره إني أخاف عليكم عذاب يوم عظيم ﴿٥٩﴾ قال الملأ
من قومه إنا لنراك في ضلال مبين ﴿٦٠﴾ قال يا قوم ليس بي
ضلالة ولكني رسول من رب العالمين ﴿٦١﴾ أبلغكم
رسالات ربي وأنصح لكم وأعلم من الله ما لا تعلمون ﴿٦٢﴾
أوعجبتم أن جاءكم ذكر من ربكم على رجل منكم لينذركم
ولتتقوا ولعلكم ترحمون ﴿٦٣﴾ فكذبوه فأنجيناه والذين
معه في الفلك وأغرقنا الذين كذبوا بآياتنا إنهم
كانوا قوما عمين ﴿٦٤﴾ وإلى عاد أخاهم هودا قال يا قوم
اعبدوا الله ما لكم من إله غيره أفلا تتقون ﴿٦٥﴾ قال
الملأ الذين كفروا من قومه إنا لنراك في سفاهة
وإنا لنظنك من الكاذبين ﴿٦٦﴾ قال يا قوم ليس بي
سفاهة ولكني رسول من رب العالمين ﴿٦٧﴾

58. "İyi toprak Rabbinin izniyle bitki verir, çorak toprak ise ancak kavruk bitki çıkarır. Şükredecek toplum için böylece ayetleri yerli yerince açıklarız."[45]

59. "And olsun ki Nuh'u kavmine gönderdik. 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur; doğrusu ben sizin için büyük günün azabından korkuyorum' dedi."

60. "Kavminin ileri gelenleri, 'Biz senin apaçık sapıklıkta olduğunu görüyoruz' dediler."

61. "Dedi ki: 'Ey kavmim! Bende bir sapıklık yoktur, ancak ben alemlerin Rabbinin peygamberiyim'."

62. "Rabbimin sözlerini size bildiriyor ve size öğüt veriyorum. Ve ben, Allah'tan sizin bilmediğinizi biliyorum."[46]

63. " Sakınmanızı ve böylece merhamete uğramanızı sağlamak üzere sizi uyarmak için aranızdan biri vasıtasıyla Rabbinizden size ihtar gelmesine mi şaşıyorsunuz?"

64. "Onu yalanladılar; Biz de onu ve gemide beraberinde olanları kurtardık, ayetlerimizi yalan sayanları suda boğduk, çünkü onlar kör bir toplumdu."[47]

65. "Ad kavmine de, kardeşleri Hud'u gönderdik. 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur, karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' dedi."

66. "Kavminin inkarcı ileri gelenleri, 'Biz senin beyinsiz olduğunu görüyor ve seni yalancılardan sanıyoruz' dediler."

67. "Dedi ki: 'Ey kavmim! Ben beyinsiz değil, alemlerin Rabbinin peygamberiyim'."

[45] Evet, iyi toprak, zamanında bol ve güzel ürün verir. Yüce Allah, böyle bir yerin bereketini artırır, sahıplerinın tam olarak randıman almasını sağlar ve onları mutlu eder. Onların beldelerini ve ürünlerini bol ve bereketli kılarak ışlerını düzene sokar. Yağmurları yağdırır, meyveleri oldurur, ekinleri bitirir.

Allah'a ibadetten uzaklaşmış sahipleri kötü olan toprağa gelince, artık yerin onlara sunacağı bolluk ve nimet değil darlık ve azap olacak, böylece Allah onlardan öcünü alacaktır. Çünkü nimet, ancak Allah'a itaat etmekle kemale erer. Sonuçlar yerden çok ürün kaldırmakla yahut çok çalışmakla ölçülmez. Önemli olan, kazanırken Allah'ın ölçülerine uygun olarak kazanmak, toplamak ve harcamaktır. İşte Yüce Allah, şükreden bir topluma ayetlerini bu şekilde yerli yerince açıklamaktadır. Allah'a şükretmek, tüm nimetlerin temelidir.

[46] Cenab-ı Hak, surenin başında Hz. Adem kıssası ile ilgili bilgiler verdikten sonra, surenin akışı içerisinde bizleri peygamberler ordusunun kıssalarına götürüyor. Önce Hz. Nuh peygamberden başlıyor. Çünkü O, Hz Adem'den sonra hem nebi hem de rasül olarak gönderilen ilk peygamberdir.

Allah Teâlâ, Hz. Nuh'u peygamber olarak gönderince o kavmine şöyle dedi: 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur; doğrusu ben sizin için büyük günün azabından korkuyorum.' İş başındaki kavminin ileri gelenleri onun bu çağrısına şöyle diyerek karşı çıktılar: 'Biz senin apaçık sapıklıkta olduğunu görüyoruz.' Çünkü sen, bizleri babalarımızı tapar bulduğumuz bu putlara kulluğu bırakmaya çağırıyorsun! Onların bu sözlerine karşılık Hz. Nuh şöyle karşılık verdi: 'Ey kavmim! Bende bir sapıklık yoktur, ben toplum düzenini altüst eden bir devrimci de değilim. Ancak ben alemlerin Rabbinin peygamberiyim. Rabbim beni doğru yola eriştirmiştir, ben yoldan çıkmış biri değilim. Ben Rabbimin sözlerini size bildiriyor ve size öğüt veriyorum. Ve ben, Allah'tan sizin bilmediğinizi biliyorum. Sizin bilmediğiniz gerçekleri size söylüyorum..'

İşte Hz. Nuh ile kendisini sapıklıkla itham eden ve onun peygamberliğini kabul etmemekte direnen toplumunun hali buydu!

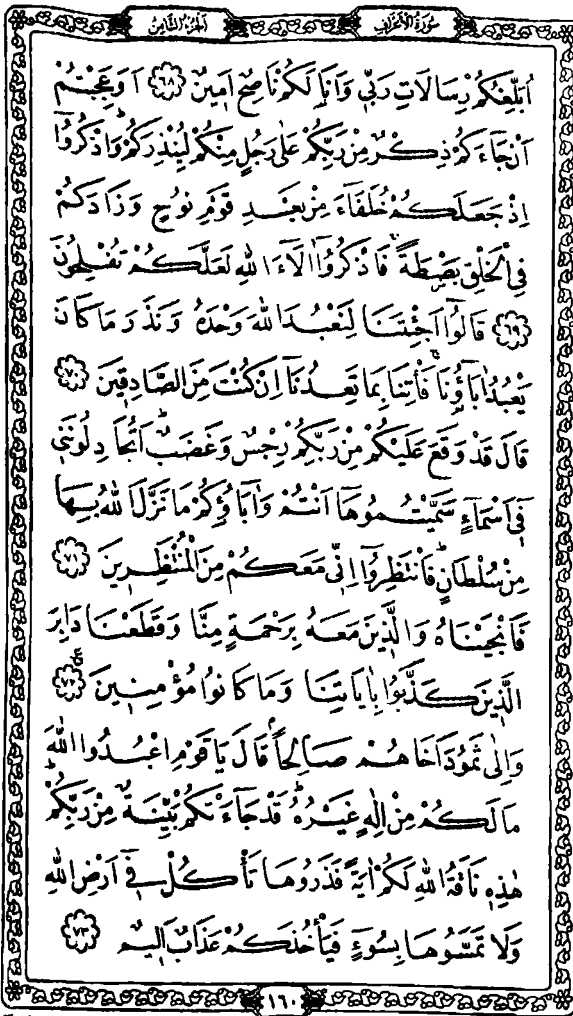
[47] Hz. Nuh, şunları söyledi kavmine: Bunda şaşılacak bir şey yok. Çünkü ben sizden biriyim. Allah Teâlânın içinizden bir adamı size peygamber olarak göndermesi, aslında size olan merhamet ve lutfunun bir gereğidir. Onu size, Allah'ın azab ve gazabından sakınasınız diye uyarmak için göndermiştir. Belki böylece merhamet olunursunuz. Ne varki, onlar onu yalanlamaya ve ona karşı gelmeye devam ettiler. Onların içinden Hz. Nuh'a çok az inanan oldu. Biz de onu ve gemide beraberinde olanları kurtardık. Onu ve ona uyanları gemiye bindirerek boğulmaktan kurtardık. Ayetlerimizi yalanlamakta direnen diğerlerini ise suda boğduk.

Gerçekten onlar kör bir toplumdu. Gerçekleri görmüyorlar, doğru yola gelmiyorlardı.

Söz buraya gelmişken şunları söylemek istiyoruz: Gerçekten de Hz. Adem'den itibaren gelen İslam Ümmeti, birbirinden farklı gruplar değil, tek bir ümmettirler. O İslam Ümmeti, tufandan sonra gemiden inip Hz. Nuh'un kucağında yaşadı. Daha sonra Hz. İbrahim geldi. O da, kaçak kulları doğru yola çağırdı. Onun bu çağrısına kulak verip yeniden yüzlerini alemlerin Yüce Rabbine çevirenler kurtuldular.

İşte bu, dünya ve ahirette Allah'ın değişmez yasasıdır. Güzel sonuç her zaman Allah'tan sakınan müttakîlerindir. Nuh'a karşı gelenlerin boğulup helak oldukları, inananların ise kurtuldukları gibi, galibiyet ve zafer her zaman inananların, helak ve yıkım ise inkarcıların olacaktır.

68. "Size Rabbimin sözlerini bildiriyorum. Ben sizin için güvenilir bir öğütçüyüm."

69. "Sizi uyarmak üzere, aranızdan bir adam vasıtasıyla Rabbinizden size bir haber gelmesine mi şaşıyorsunuz? Allah'ın sizi Nuh'un kavmi yerine getirdiğini ve vücutça da onlardan üstün kıldığını hatırlayın, başarıya erişebilmeniz için Allah'ın nimetlerini anın."

70. "Dediler ki: 'Bize yalnız Allah'a kulluk etmemizi, babalarımızın taptıklarını bırakmamızı söylemek için mi geldin? Doğru sözlülerden isen haydi bize tehdit ettiğin azabı getir."

71. "O şöyle dedi: 'Hiç şüphesiz artık Rabbinizin azap ve öfkesini hak ettiniz. Allah'ın hiçbir delil indirmediği, isimlerini de siz ve babalarınızın koyduğu putlar hakkında mı benimle tartışıyorsunuz? Bekleyin, doğrusu ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim'."

72. "Biz, rahmetimizle, Hud'u ve beraberinde bulunanları kurtardık, ayetlerimizi yalan sayarak inanmayanların kökünü kazıdık."[48]

73. "Semud kavmine de kardeşleri Salih'i gönderdik. O şöyle dedi: 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur. Rabbinizden size bir belge geldi: Allah'ın bu dişi devesi size bir delildir, onu bırakın, Allah'ın toprağında otlasın; ona kötülük etmeyin, yoksa can yakıcı azaba uğrarsınız'."

[48] Cenab-ı Hak diyor ki. Biz tıpkı Nuh'u kavmine peygamber olarak gönderdiğimiz gibi, Âd kavmine de kardeşleri Hud'u gonderdik. Âd kavmi, Yemen ile Hadramevt arasında bulunan Ahkâf denilen bölgede yaşayan Arap kabılelerinden biriydi. Onlar putlara tapıyorlardı. Allah'ın peygamberi Hz. Hûd ise, onların en asıl soylusu, en itibar ve şereflisiydi. Onu toplumun büyüğü olarak biliyorlardı. Çünkü o, üstün bir ahlaka sahip, güzel meziyetlerin adamı asaletli bir kişiydi. İşte Yüce Allah, onu göndermişti onlara elçi olarak. Onları putlara tapmayı bırakıp yalnızca Allah'a kulluk etmeye çağırmak için.

Hz. Hûd peygamber şöyle seslendi onlara: 'Allah'a kulluk edin. O'ndan başka tapacağınız tanrınız yoktur. O'na karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' Onun bu çağrısına karşılık şöyle dediler: 'Biz senin yoldan çıkmış bir beyinsiz olduğunu görüyoruz.' Hz. Hûd, bir peygambere yakışır bir biçimde edep ve vakar içerisinde şoyle dedi. 'Ey kavmim! Ben beyinsiz değil, alemlerin Rabbinin peygamberiyim' Beni alemlerin Rabbi, her şeyin yaratıcısı, göklerin ve yerin hükümranlığını elinde tutan Yüce Allah gönderdi. Sizi anlayış ve akıl nimetiyle bezeyen de O'dur. O halde aklınızı başınıza alın da, içerisinde bulunduğunuz hali ve benim sizi çağırdığım şeyi iyice bir düşünün..

Ama onlar yola gelmediler, Allah'ın peygamberine tepkilerinin dozunu artırdılar. Bunun üzerine Hz. Hûd onlara şöyle dedi: Sizi uyarmak üzere, aranızdan bir adam vasıtasıyla Rabbinizden size bir haber gelmesine mi şaşıyorsunuz? Hayır, bunda şaşılacak hiç bir şey yok. Allah size, huzuruna varacağınızı ve Allah'ın azabını size hatırlatmak için, içinizden bir elçi göndermiştir. Allah'ın sayısız nimetlerine karşılık sizin O'na hamdedip şükretmeniz gerekir. Bir kere O, sizi Nuh peygamberin soyundan getirdi. Sonra sizi boy pos ve görünüş bakımından güzel ve güçlü yarattı. Soyunuzdan güzel güzel çocuklar lutfetti. O halde ey milletim! Allah'ın bunca nimet ve ikramına karşılık O'na şükredin ki kurtulasınız!

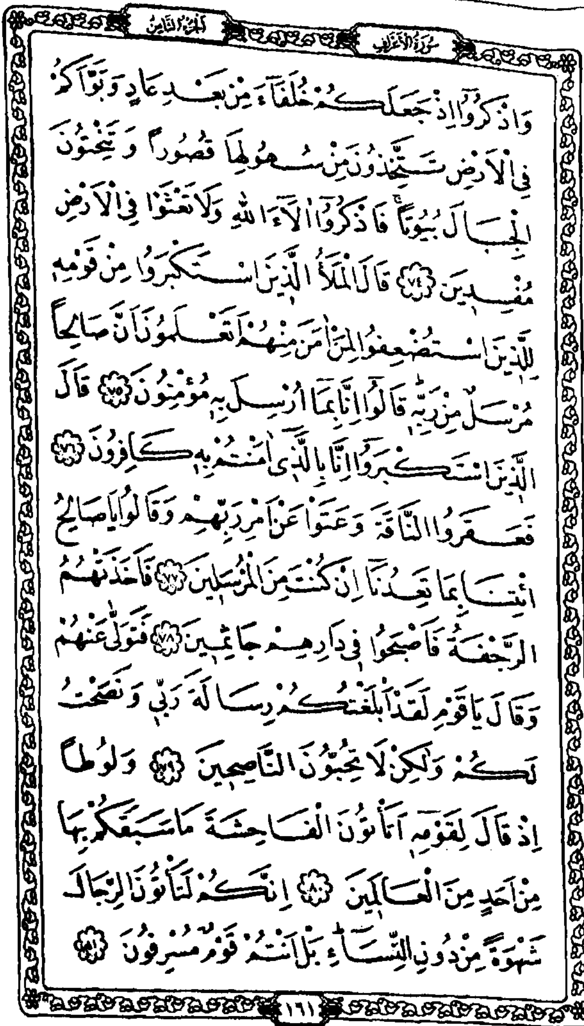
Ne ki, onlar Hz. Hûd'a karşılık azgınlıklarını, taşkınlıklarını, inkar ve inatlarını açıkça ilan ettiler. Ona dediler ki: 'Bize yalnız Allah'a kulluk etmemizi söylemek için mi geldin?' Onlar bu sözleriyle, açık bir şekilde, yalnızca Allah'a kulluk yetmez, Allah'ın yanında başka ilahların da olması gerekir, bizim Allah'a ortak koşmamız ve O'nun yanında başka tanrılara da ibadet etmemiz kaçınılmazdır, demek istiyorlardı. Ve daha da ileri giderek, taşkınlıklarına taşkınlık katarak şöyle meydan okudular:. 'Doğru sözlülerden isen haydi bize tehdit ettiğin azabı getir de görelim!'

Bunun üzerine Hz. Hûd, onları ihtar ediyor: Artık erişilmez güç ve kuvvet sahibi Yüce Rabbin azabını ve öfkesini (rics) hakettiniz! Zalimlerin sonunun ne olduğunu çok yakında göreceksiniz! Siz ey kavmim! Şu putlar hakkında mı benimle tartışıyorsunuz, onları mı bana bir belge olarak sunuyorsunuz! Halbuki onlara isimlendirenler sizler ve babalarınızdır. Onlar fayda ve zararı olmayan bir takım taşlardır! Bekleyin, Allah'ın azabını!

Bu o toplum için açık bir ilahî tehditti. Nitekim ardından Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Biz, rahmetimizle, Hud'u ve beraberinde bulunanları kurtardık, ayetlerimizi yalan sayarak inanmayanların kökünü kazıdık."

Kur'anda Hz. Hûd ve kavminin kıssasını inceleyen araştırmacı, onların helak nedeninin Allah'ın üzerlerine gönderdiği bir rüzgar olduğunu görür. "..Hani Âd kavminin üzerine o kısır rüzgarı göndermiştik. O uğradığı hiçbir şeyi bırakmıyor, onu savurup mutlaka kül ediyordu!" *(51 Zariyat 41-42.)* Surenin 57. ayetinde su ve rüzgarın Allah'ın rahmetinden kullarına müjdecici olarak gelen iki nimet olduğu açıklandıktan sonra, ardından su ve rüzgarla helak edilen iki toplumdan bahsedilmesi oldukça dikkat çekicidir. (Müt.)

74. "Allah'ın sizi Ad kavmi yerine getirdiğini, ovalarında köşkler kurup dağlarında kayadan evler yonttuğunuz yeryüzünde yerleştirdiğini hatırlayın. Allah'ın nimetlerini anın, yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın".

75. "Kavminin büyüklük taslayan ileri gelenleri, aralarından iman eden ve bu sebeple hor gördükleri kimselere, 'Salih'in Rabbi tarafından gönderildiğini sahiden biliyor musunuz?' dediler. Onlar da, 'Doğrusu biz onunla gönderilen şeye inanıyoruz' dediler."

76. "Büyüklük taslayanlar, 'Sizin inandığınızı biz de inkar ediyoruz' dediler."

77. "Ve dişi deveyi kesip devirdiler, Rablerinin buyruğuna baş kaldırdılar, 'Ey Salih, eğer sen peygambersen bizi tehdit ettiğin azaba uğrat bakalım' dediler."

78. "Bu yüzden onları bir sarsıntı tuttu ve oldukları yerde diz üstü çöküverdiler."

79. "Salih de onlardan yüz çevirdi ve 'Ey kavmim! And olsun ki ben size Rabbimin sözünü bildirmiş ve öğüt vermiştim; fakat siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz' dedi."[49]

80. "Lut'u da gönderdik, kavmine 'Dünyalarda hiç kimsenin sizden önce yapmadığı bir hayasızlığı mı yapıyorsunuz?' demişti. "

81." Siz kadınları bırakıp erkeklere yaklaşıyorsunuz, doğrusu çok aşırı giden bir toplumsunuz."

[49] Cenab-ı Hak, Semûd kavmine de kardeşleri Hz. Salih'i peygamber olarak gönderdiğini bildiriyor. Hz. Salih de onlara tıpkı Hz. Nuh ve Hz. Hud'un dediklerini söyledi: Allah'a kulluk edin. Bu gerçeğin ardından şunu da sözlerine ekledi: İşte bunlar, size Rabbinizden gelen açık belgeler, Allah'ın açık delilleri.

Onlar Hz Salih'ten kendisinin Allah'ın elçisi olduğuna dair bir mucize istemişlerdi. Ondan, kör bir kayadan kendileri için bir dişi deve çıkarmasını istemişlerdi. Onlar sanıyorlardı ki, o, buna güç yetiremez, bu isteklerini yerine getiremez. Zaten onu aciz bırakıp güya onun yalancılığını ortaya çıkarmak için bunu istiyorlardı. Ama Salih peygamber önce onlardan sağlam söz aldı, onlara şart koştu. Onların istediği dişi deve onlara gelince halleri ne olacaktı? Onlar Allah'a inanacaklar, yalnızca O'na kulluk edecekler miydi? İşte bunları dile getirip, bu konuda onlardan kesin ve sağlam söz aldı. Ardından da kalkıp Rabbine yakarmaya başladı. Çok geçmedi ki, kör ve sağır kaya kımıldamaya başladı. Kayanın karnından kımıldaya kımıldaya bir deve çıkıverdi. Tıpkı istedikleri gibi dişi ve gebe bir deveydi bu. Deve beraberinde bir de yavruyla karşılarına çıkmıştı. Artık onlar ihtiyaç duydukça onu sağıp sütünden içiyorlar, kaplarını dolduruyorlardı.

Salih peygamber onlara dedi ki: İşte bu Allah'ın bir mucizesidir. Allah'ın bu dişi devesi size bir delildir, onu bırakın, Allah'ın toprağında otlasın; ona kötülük etmeyin.

Ama onların, peygamberi yalanlamaları, artarak devam ediyordu. Sonunda Salih peygamber onlara beddua etti. Çok geçmeden onlar oldukları yerde diz üstü çöküverdiler. Cansız bir halde yere yığılıp kaldılar. Onlardan büyük küçük, kadın erkek hiç kimse bu azaptan kurtulamadı. Hz. Salih ve ona uyarak Allah'ın rızasını isteyenlerden başka kurtulan olmadı. Kurtubî der ki: *(Kurtubî, Tefsir, VII, 242.)* Çok şiddetli bir ses onların ödlerini kopardı. Nitekim Hûd suresinde Semûd kavminin kıssası anlatılırken açıklandığı üzere çok güçlü bir ses onları yakalayıverdi. Ve onlar bulundukları yerde diz üstü çöküp öylece dizleri ve yüzleri üzeri yere yapışıp kaldılar. Bu, azabın şiddet ve dehşetli oluşundandı. Ayette kullanılan 'ceseme' kökü, aslında yaban tavşanının yere çömelip kalması anlamınadır.

وما كان جواب قومه إلا أن قالوا أخرجوهم
من قريتكم إنهم أناس يتطهرون ﴿٨٢﴾ فأنجيناه
وأهله إلا امرأته كانت من الغابرين ﴿٨٣﴾ وأمطرنا
عليهم مطرا فانظر كيف كان عاقبة المجرمين ﴿٨٤﴾
وإلى مدين أخاهم شعيبا قال يا قوم اعبدوا الله
ما لكم من إله غيره قد جاءتكم بينة من ربكم
فأوفوا الكيل والميزان ولا تبخسوا الناس أشياءهم
ولا تفسدوا في الأرض بعد إصلاحها ذلكم خير
لكم إن كنتم مؤمنين ﴿٨٥﴾ ولا تقعدوا بكل
صراط توعدون وتصدون عن سبيل الله من آمن
به وتبغونها عوجا واذكروا إذ كنتم قليلا
فكثركم وانظروا كيف كان عاقبة المفسدين
﴿٨٦﴾ وإن كان طائفة منكم آمنوا بالذي أرسلت
به وطائفة لم يؤمنوا فاصبروا حتى يحكم
الله بيننا وهو خير الحاكمين ﴿٨٧﴾

قال

82. "Kavminin cevabı sadece, 'Onları kasabanızdan çıkarın, güya onlar temiz kalmaya uğraşan insanlarmış' demek oldu."

83. "Bunun üzerine Lut'u ve taraftarlarını kurtardık; yalnız karısı, geride kalıp helake uğrayanlardan oldu."

84. "Geriye kalanların üzerine öyle bir yağmur yağdırdık ki! Suçluların sonunun nasıl olduğuna bir bak!"[50]

85. "Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı gönderdik, Onlara şöyle dedi: 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur. Rabbinizden size bir belge geldi. Ölçü ve tartıyı tam yapın, insanların eşyasını eksik vermeyin, düzelttikten sonra yeryüzünde bozgunculuk etmeyin; inanıyorsanız bilin ki, bunlar sizin için hayırlıdır'."

86. "Allah'a inananları yolundan alıkoyup ve o yolun eğriliğini dileyerek tehdit edip her yolda pusu kurup oturmayın. Azken, Allah'ın sizi çoğalttığını hatırlayın; bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bakın."

87. "İçinizde madem ki benimle gönderilene inanan bir topluluk ve inanmayan bir topluluk var, o halde Allah'ın aramızda hükmünü bildirmesine kadar sabredin. Allah hükmedenlerin en iyisidir."

50 Bu, peygamber ve kavimlerinin onlara yaptıklarına dair anlatılan kıssaların dördüncüsüdür. Ayetleri açıklarken Kurtubî *(Bkz. Kurtubî, Tefsir, VII, 247.)* şunları söyler: "Ayette adı geçen Hz. Lut, Hz. İbrahim peygamberin yeğeni olan Lut b. Harun b. Azer'dir." Hz. Lut, Hz. İbrahim peygambere iman etmiş ve onunla beraber Şam'a hicret etmişti. Yüce Allah, onu, Sedum ve çevresindeki bölgeye peygamber olarak göndermişti. Orada yaşayanları Allah'a çağırmak, onlara iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmakla görevlendirmişti. Ne var ki, Sedum kavmi azgın bir toplumdu. Onlar, Allah'ın ölçülerini çiğneyerek ilk defa eşcinselliği hortlatan bir toplumdu. Kadınları bırakıp erkeklerle düşüp kalkmaya başlamışlardı. Bu ise, medeniyete aykırı insanlık dışı bir davranıştı. Peygamberleri onlara şöyle demişti: Doğrusu çok aşırı giden bir toplumsunuz. Ayette geçen israftan kasıt cehalettir. Çünkü israf, bir şeyi yerli yerince ve gayesine uygun alarak kullanmamak anlamındadır. Bu da açık bir bilgisizlikti.

Ne ki, onlar taşkınlıklarından vazgeçmediler. Üstelik bu uyarılara karşılık onların cevabı, Hz. Lut ve beraberindekilerini aralarından sürüp çıkarmak oldu. Dediler ki: 'Onları kasabanızdan çıkarın, güya onlar temiz kalmaya uğraşan insanlarmış.' Bu zalimlerin hiç değişmeyen tavrıydı. Onlar küçümseyerek ve dalga geçerek onların fuhşa bulaşmaktan temiz kalmaya çalışan kimseler olduklarını söylüyorlardı. Yüce Allah ise, Hz. Lut ve beraberindeki inananlar için gam ve kederden kurtuluş sebebi oluyordu. Lut'un karısı da Semud kavminden yanaydı. O, eşine iman etmemiş, kavminin dininde israr ediyordu. Dolayısıyla o da, ahlaksız kavmi ile suç ortağı durumundaydı. Nitekim azap gelince, ona da dokundu, o da onlarla birlikte helak oldu. Şanı yüce Allah, Onların bu çirkin cürümleri nedeniyle onları helak etmek üzere, onların üzerine sivriltilmiş taşlar yağdırdı.

Hz. Lut, ayet-i kerimede *(Bkz. 11 Hud 81.)* belirtildiği üzere gecenin bir kısmında ailesi ile birlikte yola çıktı. Ardından Yüce Allah, Cebrail'e emretti, o da onların şehirlerini kökünden söküp kanatları arasına aldı ve semaya yükseldi. O kadar ki, onların horozlarının ötüşünü ve köpeklerinin ürüşünü gök ehli duydu. Daha sonra onların altını üstüne getiriverdi. Ve üstlerine taşlar yağdı..

قال الملأ الذين استكبروا من قومه لنخرجنك يا شعيب والذين
آمنوا معك من قريتنا أو لتعودن في ملتنا قال أولو كنا
كارهين ﴿٨٨﴾ قد افترينا على الله كذبا إن عدنا في ملتكم بعد
إذ نجانا الله منها وما يكون لنا أن نعود فيها إلا أن يشاء
الله ربنا وسع ربنا كل شيء علما على الله توكلنا ربنا
افتح بيننا وبين قومنا بالحق وأنت خير الفاتحين ﴿٨٩﴾
وقال الملأ الذين كفروا من قومه لئن اتبعتم شعيبا إنكم
إذا لخاسرون ﴿٩٠﴾ فأخذتهم الرجفة فأصبحوا في دارهم
جاثمين ﴿٩١﴾ الذين كذبوا شعيبا كأن لم يغنوا فيها الذين
كذبوا شعيبا كانوا هم الخاسرين ﴿٩٢﴾ فتولى عنهم وقال يا قوم
لقد أبلغتكم رسالات ربي ونصحت لكم فكيف آسى على
قوم كافرين ﴿٩٣﴾ وما أرسلنا في قرية من نبي إلا أخذنا
أهلها بالبأساء والضراء لعلهم يضرعون ﴿٩٤﴾ ثم بدلنا
مكان السيئة الحسنة حتى عفوا وقالوا قد مس آباءنا
الضراء والسراء فأخذناهم بغتة وهم لا يشعرون ﴿٩٥﴾

١٦٣

88. "Kavminin büyüklük taslayan ileri gelenleri, 'Ey Şuayb! Ya dinimize dönersiniz ya da, and olsun ki seni ve seninle beraber inananları kasabamızdan çıkarırız' dediler. Şuayb, onlara: 'İstemezsek de mi?' dedi."

89. "Allah bizi sizin dininizden kurtardıktan sonra tekrar ona dönecek olursak, doğrusu Allah'a karşı yalan uydurmuş oluruz. Rabbimizin dilemesi bir yana, dininize dönmek bize yakışmaz. Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz yalnız Allah'a güvendik. Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında hak ile Sen hüküm ver, Sen hükmedenlerin en hayırlısısın."

90. "Kavminin inkar eden ileri gelenleri, 'Şuayb'ı uyarsanız, and olsun ki siz kaybedersiniz' dediler."

91. "Bu yüzden onları bir sarsıntı tuttu ve oldukları yerde diz üstü çöküverdiler."

92. "Şuayb'ı yalanlayanlar, yurtlarında sanki hiç yaşamamışlar gibi oldular, izleri bile kalmadı. Şuayb'ı yalanlayanlar, mahvolanlar oldular."

93. "Şuayb onlardan yüz çevirdi de, 'Ey kavmim! And olsun ki, Rabbimin sözlerini size bildirdim, öğüt verdim. Artık inkarcı bir topluma nasıl acırım ben?' dedi."[51]

94. "Biz hangi kasabaya bir peygamber gönderdiysek, ora halkını, yalvarıp yakarsınlar diye, darlık ve sıkıntıya uğratmışızdır."[52]

95. "Sonra kötülüğün yerine iyiliği koyduk, öyle ki, çoğalıp, 'Babalarımız da darlığa uğramış, bolluğa kavuşmuşlardı' dediler. Bu yüzden onları haberleri olmadan, ansızın yakalayıverdik."[53]

[51] Bu, peygamberlerin hayatıyla ilgili olarak surenin akışında gelen beşinci kıssadır. "Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı gönderdik." Daha önce dördüncü kıssada geçen Lut kavmine Hz. Lut'u gönderdiğimiz gibi, Medyen kavmine de kardeşleri Şuayb'ı gönderdik. Ayette söz konusu edilen 'kardeşlik'ten kasıt, din kardeşliği değil soy kardeşliğidir.

Medyen, yer ve bölge adıdır. Kabile adı olduğu da söylenmıştir. Onların, Hz. İbrahim'in oğlu Medyen oğullarından bir kabile olduğu söylenmiştir. Hz. Şuayb da onlardan biriydi. Tefsircilerin açıklamalarına göre onun soyu da Hz. İbrahim'e dayanıyordu.

Güzel ve akıcı konuşmasından dolayı, Allah'ı inkar eden, ölçüde tartıda hile yapan kavmine susturucu cevaplar verdiği için Hz. Şuayb'a 'peygamberlerin hatibi' denmiştir. Ayette geçen 'beyyine' (belge)den kasıt, Hz. Şuayb'ın peygamber olarak gelmesidir. Gerçekten de onun peygamberliği birleştirici bir özelliğe sahipti. Çünkü o, tevhide çağırdığı gibi, toplumu sosyal ve ekonomik açıdan düzeltmeye de gayret ediyordu.

Biz buradan, Hz Adem'den itibaren tüm peygamberlerin hem inanç, hem de şeriat ile geldiğini çıkarabiliriz. Gerçi şeriatin tam anlamıyla tamamlanması son peygamber Hz. Muhammed'in @ eliyle olmuştur. Nitekim biz Hz. Şuayb peygamberin şu sözlerinden onun şeriat de getirdiğini anlıyoruz: "Ölçü ve tartıyı tam yapın, insanların eşyasını eksik vermeyin." Daha sonra onları, düzene girdikten sonra yeryüzünde bozgunculuk çıkarmamaya çağırıyor. Çünkü ondan önceki peygamberler yeryüzünü düzene koymuşlardı. Onların vefatlarından sonra ise, uzun bir süre geçmiş ve bu süre içerisinde insanlar yeryüzünde fesada dönmüşlerdi. İşte Şuayb peygamber, yeniden onlara ölçü ve tartıda hile yapmamalarını, ölçüp tarttıkları zaman eksik ölçüp tartmamalarını emrediyor.

Şuayb peygamberin kavmi ise, bu aşağılık işlerde meşhur bir toplumdu. Öte yandan onlar, inananları izliyorlar ve onları Allah'a inanmaktan alıkoymaya çalışıyorlardı. Onlar düzen değil fesat peşindeydiler. Onlar Allah'a iman ve Hz. Şuayb'ın getirdiği hayır ve tevhid yolundan insanları alıkoymak istiyorlardı.

Hani Yüce Mevla onlara şöyle seslenmişti: "Allah'a inananları yolundan alıkoyup ve o yolun eğriliğini dileyerek tehdit edip her yolda pusu kurup oturmayın." Şöyleki, onlar yolların başını tutup Allah ve peygamberine inanan insanları işkence ve savaşla tehdit ediyorlardı. Yüce Allah, Şuayb peygamberin diliyle, onların Allah'a ve O'na kulluğa götüren yolun eğri ve yamuk bir yol olmasını arzuladıklarını açıklıyarak onlara diyor ki: Ey millet, böyle yapmayın. Hem siz şunu bir hatırlayın: Bir zamanlar sizler, yeryüzünde az ve zayıf kimselerdiniz. Yüce Allah sizin sayınızı çoğalttı ve düşmanlarınıza karşı üstün kıldı. O halde Allah'ın size olan nimetlerini hatırlayın. Sizin gibi taşkınlık yapan sizden öncekilerin halini düşünün, onların sonunun ne olduğuna bakın ve onlardan ibret alın!

Daha sonra Yüce Mevla, Şuayb peygamberi şöyle diyerek Allah'a ve O'nun hükmüne sığınmaya çağırdı. Mademki siz benim hakkımda ayrılığa düştünüz. Kiminiz benim getirdiklerime inanırken, kiminiz inanmadı. O halde biraz sabırlı olun. Bekleyin ve görün Allah aramızda hükmünü versin. Zira O, en güzel hüküm verendir. Çünkü O, inananlar için güzel bir son, inkarcılar için ise yıkım ve helakı hazırlayacaktır.

Kavminin ileri gelen azgınlarının, şirk ve inkar önderlerinin cevabı ise şöyle oldu: 'Ey Şuayb! And olsun ki seni ve seninle beraber inananları kasabamızdan çıkaracağız'. Yani sen, eğer bizim üzerinde bulunduğumuz dinimize dönmezsen biz seni yurdumuzdan sürüp çıkaracağız. Şuayb, onlara: 'İstemezsek de mi?' dedi. Sizin dininize girmeyi kabul etmesek te mi? Bize zor mu kullanacaksınız? Hayır, biz sizin dininize dönecek olursak gerçekten Rabbimize karşı yalan söylemiş, O'na bir takım şeyleri eş ve ortak koşmuş oluruz. Yüce Allah'ın bize insan olarak en güzel bir biçimde yaratması ve kendisine yönelip yalnızca O'na kulluk etme istidadını lutfetmesinden sonra sizin dininize dönecek olursak, gerçekten bu bize yakışmaz. Allah bizi ondan kurtarmışken, tekrar sizin dininize dönmek bize gerekmez. Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz yalnız Allah'a güvendik.

Öyleyse ey Rabbimiz! Artık bizimle kavmimiz arasında hükmünü Sen ver. Onlara karşı Sen bize yardım et. Gerçekten Sen, en güzel hüküm veren, her şeyi yerli yerince yapansın! Doğrusu bu dua Hakkın pınarlarından bir pınardır. "Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında hak ile Sen hüküm ver, Sen hükmedenlerin en hayırlısısın." Çünkü Sen mutlak adalet sahibisin, hiçbir zaman haksızlık yapmazsın!

Ne varki, Şuayb peygamberin kavmi, inkarlarında direnip birbirlerine şöyle tehdit savurdular: 'Şuayb'ı uyarsanız, and olsun ki siz kaybedersiniz'. İşte böylece şeytan yoğun bir karanlık tabakasını onların üzerlerine ➡

➡ kapatmıştı. Çok geçmeden onları şiddetli bir sarsıntı yakalayıverdi. Yüce Allah, onları şiddetli bir fırtına ile yok ediverdi. Ve onlar oldukları yerde diz üstü çöküverdiler. Kendilerinden sonrakilere ders olsun diye cansız heykeller şeklinde donakaldılar. İşte Yüce Allah, zalimleri böyle yapar!

Onlar yurtlarında sanki hiç yaşamamışlar gibi oldular. Onların başına bu bela ve musibetler yağınca, sanki yerlerinde hiç yaşamamış, Peygamber ve ashabına karşı başkaldırmamış gibi oluverdiler.

Hz. Şuayb peygamber, beraberindeki inananlarla birlikte onlardan yüz çevirdi ve şöyle dedi: Ey kavmim! And olsun ki, Rabbimin sözlerini size bildirdim, öğüt verdim. Ben bana düşeni yaptım, benden günah gitti. Hal böyleyken inkarcı bir topluma nasıl acırım ben?

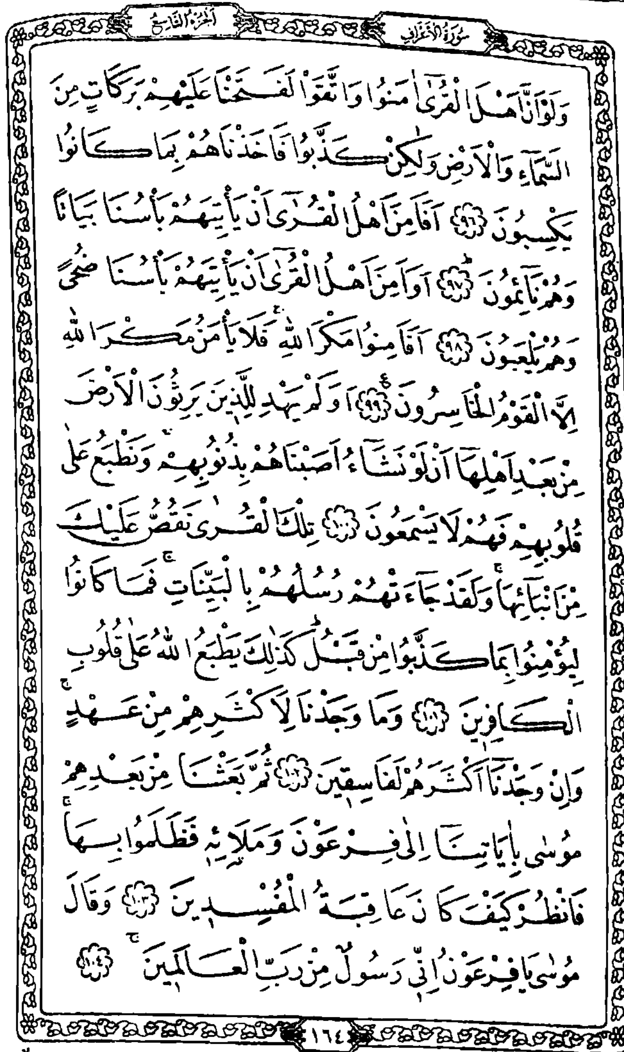
52 Ayette geçen 'be'sâ' kelimesi, toplumun başına gelen hastalık ve ağrılar; 'darra' kelimesi ise, yoksulluk ve sıkıntılardır. Yüce Allah tüm bunları, kendilerine peygamber gönderilen toplumları denemek için yapmıştır. Belki onlar bu sıkıntılar nedeniyle Allah'a dönerler, O'nu unutmadan O'na yalvarıp yakarırlar.

Cenab-ı Hakkın geçmiş peygamberler ve onların toplumlarının başlarına gelen şeylerden bize anlattıklarından, Yüce Allah'ın topyekün toplumları helak etme işinin sadece o peygamberlerin dönemine has bir cezalandırma olduğunu çıkarabiliriz. Nitekim bu ayette O, bu çeşit helakin başka toplumların da başına geldiğini açıklamıştır. Buna gerekçe olarak da 'onların yalvarıp yakarmalarını göstermiştir. Ayette geçen 'tadarru' kelimesi, içten boyun eğerek Allah'a yönelmek ve O'na yalvarıp yakarmak anlamınadır.

53 Sonra kötülüğün yerine iyiliği koyduk. Yani darlıktan sonra bolluk verdik. Hastalıktan sağlığa kavuşturduk, zorluklar bitti kolaylıklar geldi, yoksulluklar son buldu, variyet sahibi oldular. Tüm bunlar şükretmeleri içindi elbet. Derken onlar mal ve çoluk çocuk bakımından çoğaldılar. Ama bütün bunlar onların azgınlık ve inkarlarını artırdı sadece. Allah'a yönelip O'na inanan gerçek kullar gibi O'na şükretmediler.

Onların bu nimetlere layık olmama ve kulluğa yaraşır kişiler olmamaları üzerine Yüce Allah, hiç beklemedikleri bir anda onları azabıyla yakalayıverdi.

96. "Eğer kasabaların halkı inanmış ve Bize karşı gelmekten sakınmış olsalardı, onlara göğün ve yerin bolluklarını verirdik. Ama yalanladılar; bu yüzden onları, kazandıklarına karşılık yakalayıverdik."

97. "Kasabaların halkı, geceleyin uyurlarken azabımızın kendilerine gelmesinden güvende miydiler?"[54]

98. "Yahut kasabaların halkı, kuşluk vakti eğlenirlerken azabımızın kendilerine gelmesinden güvende miydiler?"[55]

99. "Onlar Allah'ın planından güvende miydiler? Allah'ın planından ancak mahvolacak bir toplum güvende olur."[56]

100. "Sahiplerinden sonra yeryüzüne mirasçı olan kimselere hala şu açıkça anlaşılmadı mı ki Biz dileseydik onları da günahları sebebiyle cezalandırırdık. Kalplerini kapatıp mühürleriz de bir şey duymazlar."[57]

101. "İşte ülkeler.. Onların haberlerini sana anlatıyoruz. And olsun ki onlara peygamberler belgeler getirdi. Ama önceden yalanladıkları gerçeklere inanacak değillerdi. Allah kafirlerin kalplerini işte böylece kapatıp mühürler."[58]

102. "Onların çoğunda, sözünde durma diye bir şey bulmadık. Gerçek şu ki Biz onların çoğunu fasık kimseler olarak bulduk."[59]

103. "Sonra peygamberlerin ardından Musa'yı ayetlerimizle Firavun ve erkanına gönderdik. Ayetlerimize karşı haksızlık ettiler. Bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bak."[60]

104. "Musa, 'Ey Firavun! Ben alemlerin Rabbinin peygamberiyim' dedi."

54 Evet, şayet halk Allah'a inanıp tüm işlerini O'na havale etselerdi, O'nun yegane yaratıcı, rızık ve nimet verici olduğunu bilselerdi ve bu bilginin gereği üzere sadece O'na kulluk etselerdi, elbette Biz onların üzerine gök ve yerin bereket kapılarını açardık. Onları hesapsız rızıklarla bol bol rızıklandırırdık Böylece onlar, Allah'ın nimet ve lutuflarına gark olurlardı.

Ama onlar Allah'ın peygamberlerini yalanladıkları gibi, Allah'ı da inkar ettiler. Biz de, günah, peygamberleri yalanlama ve Yüce Allah'a karşı gelme gibi tüm yapıp ettikleri cürümlere karşılık olarak onları yakalayıverdik. Bunun ardından Yüce Yaratıcı, emirlerine karşı gelmekten sakındırarak tehditkar bir uslüple şöyle buyuruyor: O yerleşim yerlerinin inkarcı toplumları, azabımızın geceleyin gelivermesinden emin midirler? İnsanlar, yataklarında uyurlarken Allah'ın azabının gelivermesinden güvende midirler? Yahut Allah ve Rasülünün emirlerinden yüz çevirmiş bir halde aldanmış olarak oyun ve eğlence içerisinde iken, helak olmaktan emin midirler?

55 Onlar, kuşluk vakti Allah'ı unutmuş bir halde eğlenirken azabımızın ansızın gelivermesinden emin midirler? Elbette Yüce Allah, hem bu zikredilen vakitlerde hem de tüm zamanlarda onları helak etmeye kadirdir.

56 Ayette geçen 'mekrullah' ifadesi, O'nun azab ve helaki, onlar oyun ve eğlence içerisinde iken onları ansızın yakalayıvermesi demektir. Bu meyanda Hasen Basrî, şöyle der: "Mümin korku ve endişe içerisinde Allah'a itaat eder. Günahkar kişi ise, kendisini güvende hissederek isyanlarına devam eder." *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 234.)*

Onlar gerçekten Allah'ın azabından eminseler, mahvolup gitmişler demektir. Çünkü mümin hiçbir zaman Allah'ı unutmaz, O'nun azabını hiçbir zaman aklından çıkarmaz. Çünkü o her halükarda denenmektedir.

57 Evet Biz dileseydik.. Bizim dilememizin önünde hiç kimse duramaz.. Günahları nedeniyle onları cezalandırır, inkarlarıyla onları yok ederdik. İnkar ve helakle, onların kalplerini cehennem içerisinde damgalardık. Cehenneme tıkılırlardı da onun uğultusundan başka bir şey duyamazlar, onun duman ve karanlığından başka bir şey göremezlerdi. Doğrusu onlar inkarcılardır, hala bunu anlamadılar mı?

58 Cenab-ı Hak, peygamberi Hz. Muhammed'e @ teselli olsun diye bu kıssaları anlatıyor. Yüce Allah, peygamberlerinin diliyle onlara belgeleri sunduğunu hatırlatıyor Onlara açık belgelerle peygamberler geldiğinde, peygamberler kendilerinin gerçekten peygamber olduklarını gösteren mucizeleri onlara gösterdiklerinde onlar yine de inanmadılar.

Yüce Allah, helaklarından sonra da onların inanmayacaklarını bildiriyor. Şayet Allah Teâlâ, onları tekrar diriltse, onlar yine de inanacak değildiler. İnkar onların özlerine işlemişti. Ey Muhammed! İşte bunlar onların haberleri. Biz asla onlara herhangi bir şekilde haksızlık etmiş değiliz, ne ki onlar kendilerine yazık etmişlerdir. Allah kafirlerin kalplerini işte böylece kapatıp mühürler. O hikayeleri anlatılanların kalplerini mühürlediği gibi, Hz. Muhammed'e inanmayan inkarcıların kalplerini de öylece mühürlemiştir.

59 Önceki toplumların çoğunda ahde vefa diye bir şey görmedik, aksine Biz onların çoğunu yoldan çıkmış kimseler olarak bulduk. Ruhlar aleminde, Rablerinin eşi ortağı olmayan bir Allah olduğuna dair onlardan almış olduğumuz sözden ve onun gereklerine yapışmaktan uzaklaştıklarını gördük. Halbuki onlar, o zaman bu gerçeği kabullenmişler ve kendileri üzerine tanık olmuşlardı. Ama onlar bu sözlerine aykırı hareket ettiler, sözlerini arkalarına attılar, ellerinde hiçbir belge ve delil yokken Allah'tan başka tanrılara kulluk ettiler.

60 Yüce Rabbimiz, Hz. Musa peygamberi de Rabbinin ayetleriyle gönderdiğini hatırlatıyor. Bütün bunlara rağmen Firavun ve avanesi Allah'ın apaçık ayet ve mucizelerini yalanladılar, Allah'a ve peygamberine inanma yerine inkar edip Hz. Musa'ya savaş açtılar. Yüce Allahda onları cezalandırdı, Hz. Musa ve beraberindekileri kurtardı.

İşte bu da, Yüce Allah'ın bu surede anlattığı kıssaların altıncısıdır. Bu kıssada, diğerlerinde yapılmayan bir ayrıntı ve izaha yer verildi. Çünkü Hz. Musa'nın mucizesi diğer peygamberlerin mucizelerinden daha güçlü idi. Onun kavmi de, diğer peygamberlerin kavminden daha cahil ve daha aşağılık idiler.

Ayette geçen 'Ayetlerimize karşı haksızlık ettiler' ifadesi, onları kabul etmeyip inkar ettiler anlamınadır.

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَّا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ ۚ قَدْ جِئْتُكُم بِبَيِّنَةٍ
مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِن كُنتَ جِئْتَ
بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا
هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ
﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾
يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ ۖ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾ قَالُوا
أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ
بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا
لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ
لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِمَّا أَن تُلْقِيَ وَإِمَّا أَن نَّكُونَ
نَحْنُ الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا ۖ فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ
النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾ وَأَوْحَيْنَا
إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ ۖ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾
فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوا هُنَالِكَ
وَانقَلَبُوا صَاغِرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ﴿١٢٠﴾

١٦٥

105. "Bana Allah'a karşı ancak gerçeği söylemek yaraşır. Size Rabbinizden bir mucize getirdim, İsrailoğullarını benimle beraber gönder."

106. "Firavun: 'Bir mucize getirdiysen ve gerçekten doğru söylüyorsan onu göster bakalım' dedi."

107. "Musa, asasını yere atar atmaz apaçık bir yılan oluverdi."

108. "Elini çıkardı, bakanlara o bembeyaz görünüverdi."

109. "Firavun kavminin ileri gelenleri, 'Doğrusu bu bilgin bir sihirbazdır' dedi."

110. "O sizi memleketinizden çıkarmak istiyor, ne buyurursunuz?"

111. "Dediler ki: Onu ve kardeşini eğle; şehirlere toplayıcılar gönder."

112. "Bütün bilgin sihirbazları sana getirsinler!"

113. "Sihirbazlar Firavun'a geldi, 'Yenecek olursak bize kesin mükafat var değil mi?' dediler."

114. "Firavun, 'Evet, yenerseniz gözdelerden olacaksınız' dedi."[61]

115. "Sihirbazlar: 'Ey Musa! Marifetini ya sen ortaya koy veya biz koyalım' dediler."

116. "Musa: 'Siz koyun' dedi. Sihirbazlar marifetlerini ortaya koyunca insanların gözlerini büyülediler ve onları ürküttüler, büyük bir sihir yaptılar."

117. "Biz de Musa'ya, 'Asanı koyuver' dedik, o da koydu; hemen onların uydurduklarını yutmaya başladı."

118. "Gerçek ortaya çıktı, onların yaptıkları ise boşa gitti."

119. "İşte orada yenildiler, küçük düştüler."

120. "Sihirbazlar secdeye kapandılar."

[61] Bu, Cenab-ı Hakk'ın anlattığı Hz. Musa ile Firavun arasında geçen, Firavun'un tüm gerekçelerini çürüten, büyüsünü geçersiz kılan müşahhas ve mücerret delillerle dolu parlak bir münazaradır.

Hani o zaman Hz. Musa, Firavun'a şöyle demişti: Ben alemlerin Rabbinin peygamberiyim. Alemlerin Rabbi, tüm her şeyin sahibi ve malikidir.O, haktan başka bir şey söylemez. Ben de O Yüce Yaratıcının katından gelmiş bir peygamberim. Ben de haktan başka bir şey söylemiyorum. Çünkü Allah'ın peygamberleri hep gerçeği konuşurlar. Bana Allah'a karşı ancak gerçeği söylemek yaraşır.

Ben size açık belgelerle geldim, kesin deliller getirdim. Yüce Allah, o mucizeleri benim size getirdiğim *gerçeklerin* doğruluğuna delil olsun diye lutfetti. Şimdi sen, İsrailoğullarını benimle birlikte gönder, onların yolunu aç ki, onlar senin baskı ve zulmünden kurtulsunlar, Rablerine dönsünler, yalnızca O'na ibadet etsinler. Zira onlar, şerefli peygamber İsrail'in soyundan gelmektedirler İsrail, Hz. İbrahim peygamberin oğlu Hz. İshak'ın oğlu Yakup peygamberdir.

Firavun, onun tüm bu isteklerini geri çevirerek ona şöyle cevap verdi. Ben seni kabul etmiyorum. İsrailoğullarını da sana bırakmayacağım. Eğer senin yanında bir takım delil ve belgeler varsa, onları göster de görelim bakalım! Onları bize göster de, iddia ettiğin şeylerde doğru söyleyip söylemediğine bir bakalım!

Bunun üzerine Hz. Musa, bir mucize olması için elindeki asasını attı. Değnek bir anda apaçık bir yılan oluverdi. Yani büyük bir yılana dönüverdi. Daha sonra Hz. Musa, elini bağrından çıkardı. Eli, bakanlara bembeyaz görünüverdi. Bembeyaz pırıl pırıl parlıyordu. İbn Abbas, sanki elinde gök ve yer arasını aydınlatan bir ışık parlıyordu, der. Denildi ki, elini dışarı çıkardığında kar gibi bembeyaz parlıyor, tekrar içeri soktuğunda ise eski haline dönüyordu. *(Bkz. Kurtubî, Tefsir, VII, 257.)* Bu, şu ayette açıklanan mana ile paralellik arzeder. "Kusursuz ve lekesiz beyazlıkta çıksın." *(20 Taha 22.)* Elindeki beyazlık bır hastalık eseri değildi.

Firavun kavminin ileri gelenleri, dediler ki. Ayette geçen 'mele' kelimesi, toplumun önde gelen büyükleri ve önderleri demektir. Onlar dediler ki: Doğrusu bu bilgin bir sihirbazdır. Bu yapılanlar büyüden başka bir şey değildir. Musa da büyü yapmayı iyi bilen bilgin bir sihirbazdır. O büyüsü ile, sizi memleketinizden çıkarmak istiyor.

Firavun onlara karşı şöyle sordu: Söyleyin bana ne buyurursunuz?

Dediler ki: Onu ve kardeşini eğle; şehirlere toplayıcılar gönder. Onu salma yanında tut, emrin altında bulunan tüm her yere haberciler gönder, her yerden sihirbazlar senin huzurunda toplansınlar.. Gerçekten de Firavun devrinde sihir çok yaygındı.

Artık tüm herkes, Hz. Musa'nın yaptıklarının bir büyü olduğunu, ona ancak keskin bir büyü ile karşılık verilebileceğini söylüyordu. Sonunda ülkenin dört bir yanından ileri gelen meşhur sihirbazlar bir araya geldiler ve Firav'nun huzuruna çıktılar. Ona dediler ki: 'Yenecek olursak bize kesin mükafat var değil mi?'

Firavun şöyle karşılık verdi: Evet, sadece mükafat yok size. Yanısıra sizler onu yenerseniz benim hoşnutluğumu kazanan gözde adamlarım olacaksınız. Sizi nimet ve ihsanlara boğacağım.

Böylece er meydanında hak ile batıl arasında amansız bir mücadele başladı. Bu ilk raund ayetlerde şöyle ebedileşiyor:

قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ
فِرْعَوْنُ ءَامَنتُم بِهِۦ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ ۖ إِنَّ هَٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوهُ
فِى ٱلْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا۟ مِنْهَآ أَهْلَهَا ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾ لَأُقَطِّعَنَّ
أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُم مِّنْ خِلَٰفٍ ثُمَّ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾
قَالُوٓا۟ إِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا تَنقِمُ مِنَّآ إِلَّآ أَنْ ءَامَنَّا
بِـَٔايَٰتِ رَبِّنَا لَمَّا جَآءَتْنَا ۚ رَبَّنَآ أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا
مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَىٰ
وَقَوْمَهُۥ لِيُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَءَالِهَتَكَ ۚ قَالَ
سَنُقَتِّلُ أَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْىِۦ نِسَآءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَٰهِرُونَ
﴿١٢٧﴾ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ٱسْتَعِينُوا۟ بِٱللَّهِ وَٱصْبِرُوٓا۟ ۖ إِنَّ
ٱلْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۖ وَٱلْعَٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ
﴿١٢٨﴾ قَالُوٓا۟ أُوذِينَا مِن قَبْلِ أَن تَأْتِيَنَا وَمِنۢ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ۚ
قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِى ٱلْأَرْضِ
فَيَنظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَآ ءَالَ فِرْعَوْنَ بِٱلسِّنِينَ
وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

فإذا

121. "Dediler ki: 'İnandık Alemlerin Rabbine'."

122. " Musa ve Harun'un Rabbine."[62]

123. "Firavun şöyle dedi: 'Ben size izin vermeden mi O'na inandınız? Doğrusu bu, halkı şehirden çıkarmak için düzdüğünüz bir hiledir, fakat siz göreceksiniz'."

124. "And olsun ki, ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra da hepinizi asacağım."

125. "Onlar da şöyle dediler: 'Doğrusu biz ancak Rabbimize döneriz."

126. "Rabbimizin ayetleri gelince, onlara inanmamızdan ötürü bizden öç alıyorsun. Rabbimiz! Bize sabır ver ve canımızı müslim olarak al."[63]

127. "Firavun kavminin ileri gelenleri: 'Musa'yı ve kavmini yeryüzünde bozgunculuk yapsınlar, seni ve tanrılarını bıraksınlar diye mi koyuveriyorsun?' dediler. Firavun: 'Onların oğullarını öldüreceğiz, kadınlarını sağ bırakacağız. Elbette biz onları ezecek üstünlükteyiz' dedi."

128. "Musa kavmine: 'Allah'tan yardım dileyin ve sabredin; yeryüzü şüphesiz Allah'ındır, kullarından dilediğini ona mirasçı kılar; sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır' dedi."

129. "Kavmi: 'Sen bize gelmeden önce de, geldikten sonra da eziyet çektik' dediler. Musa da: 'Rabbinizin düşmanlarınızı yok etmesi ve yeryüzünde sizi onların yerine geçirmesi umulur. O zaman nasıl davranacağınıza bakar' dedi."[64]

130. "And olsun ki, Biz de Firavun ailesini, ders alsınlar diye, yıllarca kuraklığa ve ürün kıtlığına uğrattık."

62 Bu, Firavun'un huzurunda ve büyük bir kalabalığın önünde gerçekleşen Hz. Musa'nın tarihi mücadelesiydi Büyücüler Musa'ya dediler ki: Ey Musa! Sen mi önce sihrini ortaya koyacaksın, yoksa işe biz mi başlayalım? Musa onlara, siz atın bakalım, dedi. Sihirbazlar marifetlerini ortaya koyunca insanların gözlerini sihirlediler ve onları ürküttüler. Ellerindeki tüm imkanları kullanarak insanların gözlerini boyadılar, o hayal ürünü yapmacık şeyleri onların gözünde gerçekmiş gibi gösterdiler. Tüm herkes dehşete kapılmıştı. Sihirbazların Musa'yı yendiğini yahut yenmek üzere olduklarını sanmışlardı hepsi.

Yüce Allah, Hz. Musa'ya asasını yere atmasını emretti. Musa, elindeki deyneği yere atınca o koşan bir yılana dönüverdi. Yılan, sihirbazların yaptığı tüm her şeyi yiyip yutuyordu.

Bu sihirbazlar üzerinde çok büyük bir etki bıraktı. Onlar anladılar ki, bu Musa'nın işi değil, Yüce Allah'ın bir mucizesiydi. Zira onlar maharetli büyücülerdi. Sihrin iç yüzünü iyi biliyorlardı Dolayısıyla Hz Musa'nın elinde gerçekleşenler asla büyü olamazdı. O halde Musa, olsa olsa kendisine alemlerin Rabbinden vahiy gelen bir peygamberdi. Allah, onu gerçekten güvenilir bir elçi olarak göndermişti

Böylece hak batıla üstün geldi, zafer Musa'nındı. Sihirbazlar hep birden alemlerin Rabbinin huzurunda secdeye kapandılar ve 'İnandık' dediler. Biz Musa ve Harun'nun Rabbi olan alemlerin sahibine iman ettik, Firavun'u ise reddediyoruz. Onun debdebesini de, mülkünü de, saltanatını da, azgınlığını da yere çalıyoruz.

İşte o sırada çok büyük bir taşkınlık, korkunç bir azmanlık gerçekleşiyordu:

63 Yüce Allah, sihirbazların inanmasıyla birlikte Firavun'un savurduğu tehditleri anlatıyor Firavun, ülkenin dört bir yanından toplanıp gelmiş ve Hz. Musa'ya inanarak alemlerin Rabbine secdeye kapanan büyücüleri tanımıyordu artık. Onları düzenbaz hainler olarak niteledi. Onların bu yaptıklarının, ancak halkı yurtlarından çıkarıp Mısır'a galip gelmeleri için bir plan olduğunu söyledi. Onları şöyle tehdit etti: Göreceksiniz siz! Ben size neler yapacağım bileceksiniz!

Ardından tehditlerini açıklamaya ve etrafa dehşet saçmaya başladı: And olsun ki, ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama keseceğim. Önce sağ elini, ardından sol ayağınızı keseceğim. Sonra sol elinizi ve sağ ayağınızı doğrayacağım. Sonra da hepinizi hurma ağaçlarına asacağım. İbn Abbas şunları söyler: "Yeryüzünde ilk defa çaprazlama el ve ayakları keserek insanları asan kişi Firavun'dur." ama onlar Allah'a dönmede karar kılmış erlerdi. Dediler ki: Doğrusu biz ancak Rabbimize döneriz. Yani bizim Rabbimize dönüşümüz böylece gerçekleşmiş olur. Senin bize yapacağın bu tehdit ettiğin şeyler, ahiret azabı yanında bize hiç gelir.

Onlar daha sonra ellerini Yüce Yaratıcıya açıp kendilerine tevhid dininde sebat göstermeyi müyesser kılmasını dilediler. Bir başka yerde Yüce Allah, onların bu yakarışlarını şöyle anlatmaktadır: "Yap yapacağını! Sen ancak bu dünya hayatında hükmünü geçirebilirsin. Doğrusu biz Rabbimize inandık. Hatalarımızı ve senin bize zorla yaptırdığın büyüyü bağışlaması için. Allah'ın mükafatı daha hayırlı ve daha kalıcıdır. Şurası gerçek ki, Rabbine günahkar olarak varan için cehennem vardır. O orada ne ölür, ne de yaşar! Kim de iyi davranışlarda bulunmuş bir mümin olarak varırsa, onlar için de yüce dereceler vardır." *(20 Taha 72-75.)*

İbn Kesir, onların günün başında sihirbaz, akşamında ise temiz şehidler olduğunu söyler. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 238.)*

64 Bu ayetlerde Yüce Allah Firavun ve ileri gelen avanesinin Hz. Musa ve kavmine eziyet ve düşmanlık konusunda nasıl güç birliği ettiğini bildiriyor. Tahrik, taşkınlık, nifak ve batılı güzel gösterme konusunda Firavun kavminin ileri gelenleri, ona şöyle dediler: Musa ve beraberindeki inananları yeryüzünde bozgunculuk yapsınlar diye mi bırakıyorsun?

Onların bu tahriklerine karşılık Firavun ise Musa'nın kavminin erkeklerini öldürteceğini, kadınlarını ise sağ bırakacağını söyleyerek cevap verdi. Böylece onlardan öcünü alacak ve her zaman onlara karşı üstün gelip hükmedebileceklerdi.

Ama Hz. Musa da kavmine dönüp onlara şöyle dedi: Allah'tan yardım dileyin ve sabredin. Biliniz ki yeryüzü şüphesiz Allah'ındır. O'ndan başka hiç kimse yeryüzüne sahip olamaz. Yüce Allah mutlak adalet sahibidir. Kullarından dilediğini ona mirasçı kılar. Bu konuda O, yegane söz ve yetki sahibidir. Doğrusu O, yeryüzünü salih kullarına bırakacağını vadetmiştir. Sonuç her zaman, kullarından Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır.

Hz. Musa'nın kavmi ise ona şöyle karşılık verdi: Sen bize gelmeden önce de, geldikten sonra da eziyet çektik. Musa da: 'Rabbinizin düşmanlarınızı yok etmesi ve yeryüzünde sizi onların yerine geçirmesi umulur. O zaman nasıl davranacağınıza bakar' dedi. Bu, onları sıkıntı sona erip nimetlere kavuşunca Allah'a şükre bir çeşit yönlendirmedir.

فَاِذَا جَٓاءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هٰذِه۪ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَطَّيَّرُوا بِمُوسٰى وَمَنْ مَعَهُۜ اَلَٓا اِنَّمَا طَٓائِرُهُمْ عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِه۪ مِنْ اٰيَةٍ لِتَسْحَرَنَا
بِهَاۙ فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِن۪ينَ ۝ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ
وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ اٰيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ
فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِم۪ينَ ۝ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ
الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَۚ لَئِنْ كَشَفْتَ
عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَۚ ۝ فَلَمَّا
كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ اِلٰٓى اَجَلٍ هُمْ بَالِغُوهُ اِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ۝
فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَاَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوا
بِاٰيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِل۪ينَ ۝ وَاَوْرَثْنَا
الْقَوْمَ الَّذ۪ينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْاَرْضِ
وَمَغَارِبَهَا الَّت۪ي بَارَكْنَا ف۪يهَاۜ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنٰى
عَلٰى بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ بِمَا صَبَرُواۜ وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ
فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ۝

١٦٧

131. "Onlara bir iyilik geldiği zaman; 'Bu bizden ötürüdür' derler, bir fenalığa uğrarlarsa onu da, Musa ve onunla beraber olanların uğursuzluğuna verirlerdi. Bilin ki, kendilerinin uğradığı uğursuzluk Allah katındandır, fakat çoğu bunu bilmezler."[65]

132. "Firavun ailesi: 'Bizi büyülemek için ne mucize gösterirsen göster, sana inanmayacağız' dediler."

133. "Bunun üzerine su baskınını, çekirgeyi, haşeratı, kurbağaları ve kanı, birbirinden ayrı mucizeler olarak onlara musallat kıldık; yine de büyüklük taslayıp suçlu bir toplum oldular."[66]

134. "Azap başlarına çökünce, 'Ey Musa! Rabbine, sana verdiği ahde göre bizim için yalvar. Bizden azabı kaldırırsan sana, and olsun ki, sana inanacağız ve İsrailoğullarını seninle beraber göndereceğiz' dediler."

135. "Azabı nasıl olsa sonuna gelecekleri bir müddet için üzerlerinden kaldırınca, hemen sözlerinden cayıyorlardı."

136. "Bu sebeple onlardan öç aldık, ayetlerimizi yalan sayıp umursamadıkları için onları denizde boğduk."

137. "Hor görülen yahudileri, bereketlendirdiğimiz yerin doğularına ve batılarına mirasçı kıldık. Rabbinin İsrailoğullarına verdiği güzel söz, sabırlarına karşılık yerine geldi. Firavun ve kavminin yaptıklarını ve yükselttiklerini yıktık."[67]

[65] Andolsun ki, Yüce Allah Firavun ailesini sıkıntılara garketmişti. Belki akıllanırlar diye ekinlerinin ve ürünlerinin azlığı ile kıtlık seneleriyle denemişti. Allah'ın nimetlerini hatırlayıp şükretsinler diye böyle yapmıştı. Ne ki onlar akıllarını başlarına almadılar. Yüce Allah onlara bir güzellik lutfettiğinde 'Bu bizden ötürüdür' diyorlar ve Allah'a şükretmeye yanaşmıyorlardı.

Başlarına bir sıkıntı geldiğinde ise, Ey Musa, sen ve seninle beraber olanlar yüzünden bu sıkıntıya uğradık, siz başımıza uğursuzluk getirdiniz, diyorlardı. Halbuki Yüce Mevla sınamak için onlara bunu veriyordu. Ama onlar bilgisizlikleri yüzünden gerçeği anlayamıyorlardı.

[66] Onlar kendilerini beğenmişlik, taşkınlık içerisinde, hakkı kabul etmemede ve batılda direnerek Hz. Musa'ya şöyle diyorlardı: Ne yaparsan yap, ne söylersen söyle, ne dersen de, sana inanmayacağız.

Bunun üzerine Yüce Allah, onlara çeşitli azaplarını göndermeye başladı. Önce boğmak için su baskını ile, ardından çekirge saldırılarıyla, haşerat ve kurbağalarla sınandılar. Daha sonra üzerlerine kan azabı geldi, nehir ve akarsuları hep kan akmaya başladı.

Bunlar gerçekten Allah'ın gönderdiği açık mucizelerdi. Yüce Allah bunları, Hz. Musa'ya başkaldıran yahudilere gösteriyordu. Fakat onlar büyüklük tasladılar. Çünkü onlar günahkar bir toplumdu.

[67] Ayette geçen 'ricz' kelimesi, azap çeşitlerinden biridir. Yukardaki ayetlerde tek tek sayılan mucizelerle denenmesine rağmen toplum, Hz. Musa'ya ve Rabbine karşı gelip baş kaldırınca, Yüce Allah, ayetlerini yalanlamaları nedeniyle onları denizde boğarak intikamını almıştır. İnkarcıların denizde helak edilmelerinden sonra Yüce Mevla, Hz. Musa'nın hor görülen kavmi İsrailoğullarını yeryüzüne yerleştirdi, doğusuyla batısıyla yeryüzünün egemenliğini onlara lutfetti. Böylece O'nun şu vadi gerçekleşmiş oluyordu "Biz ise,yeryüzünde güçsüz düşürülenlere lutufta bulunmak, onları önderler yapmak ve onları (yeryüzünün) varisleri kılmak istiyorduk. Ve yerde onları hakim kılmak, Firavun ile Haman'a ve ordularına, onlardan korktukları şeyi göstermek istiyorduk." *(28 Kasas 5-6.)*

İşte Yüce Allah, zalimlere hep böyle yapar. Tıpkı Firavun ve avanesine yaptığı gibi!

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى
أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ
قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ مُتَبَّرٌ مَا هُمْ فِيهِ
وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَٰهًا
وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقَتِّلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ
نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾
وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ
مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ
اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ
﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ
أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَانِي وَلَٰكِنِ انْظُرْ إِلَى
الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى
رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ
قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

١٦٨

قال

138. "İsrailoğullarının denizden geçmelerini sağladık. Puta gönülden tapan bir topluma rastladılar. 'Ey Musa! Onların tanrıları gibi bize de bir tanrı yap' dediler, Musa dedi ki: 'Doğrusu siz bilgisiz bir toplumsunuz'."

139. "Doğrusu onların bu gidişatları yok olacak ve işledikleri boşa gidecektir."

140. " 'O sizi dünyalara üstün kılmışken size Allah'tan başka bir tanrı mı arayacağım?' dedi."[68]

141. "Hani sizi kötü azaba sokan, kadınlarınızı sağ bırakıp oğullarınızı öldüren Firavun ailesinden kurtarmıştık. İşte bunda size Rabbinizden büyük bir imtihan vardır."[69]

142. "Musa'ya otuz gece vade verip sonra buna on gece daha kattık; böylece Rabbinin tayin ettiği müddet kırk geceye tamamlandı. Musa, kardeşi Harun'a, 'Kavmim içinde benim yerime geç, onları ıslah et, bozguncuların yoluna gitme' dedi."[70]

143. "Musa, tayin ettiğimiz vakitte gelip Rabbi onunla konuşunca, Musa: 'Rabbim! Bana Kendini göster, Sana bir bakayım' dedi. Allah: 'Sen Beni göremeyeceksin, ama dağa bak, eğer o yerinde kalırsa sen de Beni göreceksin' buyurdu. Rabbi dağa tecelli edince onu yerle bir etti ve Musa da baygın düştü; ayılınca: 'Yarabbi, Sen ne yücesin! Sana tevbe ettim, ben inananların ilkiyim' dedi."[71]

68 Yüce Allah, Hz. Musa ve beraberindeki İsrailoğullarını denizde boğulmaktan kurtardı Onlar denızden çıkıp çölde yürümeye başladıklarında, yolda putlara tapan bir toplulukla karşılaştılar. Hz. Musa'ya dediler ki, bizim de onlarınki gibi putlarımız olsun! Musa peygamber onlara dedi ki Gerçekten sız bılgisiz bır toplumsunuz. Sizin bu istediğiniz saçma bir şeydir. O toplumun durumu ve yapageldıkleri şey de saçmadır.

İşte İsraıloğulları hep böyle yan çizer, Hz. Musa'nın davet ettiği yüceliklerden aşağılara böyle iniverir.

Bundan sonra Yüce Allah, onlara olan eşsiz nimetlerini hatırlatıyor.. Onları Firavun'un boyunduruğundan kurtarmış, hor ve hakir görülmekten kurtarıp izzet ve mutluluğa ulaştırmıştı. Ve O, onları dünyalara üstün kılmıştı. Yüce Mevla şöyle buyuruyor:

69 Hal böyleyken siz nasıl olur da Allah'tan başkasına ibadet etmeyi düşünürsünüz, bu size yakışır mı?!

70 Yüce Allah, Tur dağında Hz. Musa' ile buluşma vadinde bulunmuştu Hz. Musa da buna karşılık Allah'a şükür için otuz gün oruç tutmuştu. Ardından Hz. Musa, kavminin başına geçmek üzere yerine kardeşi Hz. Harun'u bırakıp kendisi, Rabbiyle buluşmak üzere belirlenen yere gitti. Kardeşine dedi ki: Benim yerime geç, kavmimin işlerini üstlen, onları düzene koy, sakın onların içerisindeki yoldan çıkmış bozguncuların yoluna uyma.

71 Hz Musa, Rabbinin çağrısına uyarak belirlenen buluşma yerine gitti. Şanı Yüce Allah onunla konuştu. Hz. Musa Rabbinin konuşmasını işitince O'nu bizzat görmek isteyerek şöyle dedi: 'Rabbim! Bana Kendini göster, Sana bir bakayım.'

Buna karşılık Yüce Allah şöyle buyurdu: Ey Musa! Sen Beni göremeyeceksin, ama dağa bak, eğer o yerinde kalırsa, onun halinde bir değişiklik olmazsa sen de Beni göreceksin, buyurdu Rabbı nuruyla dağa tecelli edince, dağ bu tecelli karşısında yerinde duramadı ve yerle bir oldu. Bu manzara karşısında Musa da kendinden geçip baygın yere düştü. Ama Yüce Allah merhametiyle onu yeniden kendine getirdi. Kendine gelen Hz. Musa şöyle dedi: 'Yarabbi, Sen ne yücesin! Sana tevbe ettim, ben inananların ilkiyim. Evet gerçekten Seni hiç kimse göremeyecek, ama Sen erişilmez gücün ve sonsuz bağışlamanla tecelli edeceksin!

قَالَ يَا مُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَلَامِي
فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا لَهُ
فِي الْأَلْوَاحِ مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا
بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ
الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾ سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي
الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِن يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَّا يُؤْمِنُوا بِهَا
وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِن يَرَوْا
سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ
الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾ وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِن بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ
عِجْلًا جَسَدًا لَّهُ خُوَارٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا
يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾ وَلَمَّا
سُقِطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِن لَّمْ
يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

١٦٩

144. "Ey Musa! dedi. Verdiklerimle ve konuşmamla seni insanlar arasından seçtim; sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol."[72]

145. "Ona levhalarda her şeyden bir öğüt yazdık ve her şeyi uzun uzadıya açıkladık; onlara sıkıca sarıl, kavmine de emret en güzel şekilde tutsunlar. Size yoldan çıkanların yurdunu göstereceğim."[73]

146. "Yeryüzünde haksız yere büyüklük taslayanları, ayetlerimden yüz çevirteceğim. Onlar bütün ayetleri görseler yine de inanmazlar; doğru yolu görseler, yol olarak benimsemezler; azgınlık yolunu görseler, hemen onu yol edinirler. Bu, onların ayetlerimizi yalan saymaları ve onlardan habersiz görünmelerinden ileri gelir."

147. "Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalan sayan kimselerin işleri boşa gitmiştir. Onlar işlediklerinin karşılığından başka bir şeyle mi cezalanırlar?"[74]

148. "Musa'nın ardından milleti, ziynet takımlarından, canlıymış gibi böğüren bir buzağı heykeli yaparak onu tanrı edindiler. O buzağının kendileriyle konuşmadığını ve yol da göstermediğini görmediler de mi, onu tanrı olarak benimseyip kendilerine yazık ettiler?"[75]

149. "Elleri böğründe çaresiz kalıp, kendilerinin sapıtmış olduklarını görünce: 'Eğer Rabbimiz bize acımaz ve bizi bağışlamazsa, and olsun ki mahvoluruz' dediler."[76]

72 Seni insanlar içerisinden seçip çıkardım. Seni, mesajımı ve sözlerimi onlara ulaştıracak bir elçi olarak atadım. O halde sana emanet ettiğim gerçekleri al ve onlara ulaştır. Buna karşılık şükreden kullarımdan ol. Gücünün yetmeyeceği şeyleri istemeye kalkma!

73 Yüce Yaratıcı, bu levhalar üzerine bir takım öğütler ve hükümleri yazmış, helaliyle haramıyla onları ayrıntılı bir şekilde açıklamıştı.

Ey Musa, sen onları sıkıca tut, onların gereğini yerine getirmek üzere onları al. Ailene ve kavmine emret, o emirleri uygulasınlar, yasaklardan da kaçınsınlar. Eğer karşı gelirseniz, size yoldan çıkanların yurdunu göstereceğim. Yani sizi de onlar gibi cezalandıracağım!

74 Yüce Rabbimiz, Allah'ın emirlerine ve peygamberlerine karşı büyüklük taslayanları, ayetlerinden ibret almaktan alıkoyacağını bildiriyor. Artık onlar Allah'ın büyüklüğüne, yasalarına ve hukumlerine işaret eden delil ve belgeleri anlayamayacaklardır. Gereksiz yere büyüklük tasladıkları gibi, Allah da onları bilgisizlikleri nedeniyle aşağılık kimseler haline getirecektir. Gerçekten onlar gereksiz ve gerekçesiz olarak yeryüzünde büyüklük taslayanlardır. Yüce Allah'ın varlığına işaret eden ayetlerini gördüklerinde onları görmezden gelirler ve reddederler.

Gerçeğe çağrıldıkları zaman ondan yüz çevirirler ve gerçek dışı yolları kendilerine yol edinirler. Bu, onların Allah'ın ayetlerini yalan sayıp onlardan yüz çevirmeleri nedeniyledir. Onlar Allah'ın emir ve yasaklarını da hiçe sayarlar. Onlar dünyayı da kaybetmişlerdir ahireti de. Dünyada tüm yaptıkları boşa gitmiştir, ahirette de zarara uğrayanlar onlar olacaktır. Zira onlar hayatı dünyalıklardan ibaret sanmışlardı. Sonuçta onlar dünyadan da oldular, ahiretten de.

75 Yüce Allah, Kıptîlerin süs eşyalarından Samirî'nin yaptığı buzağıya tapan İsrailoğullarının sapıklarından söz ediyor. Hani Hz. Musa, dönünceye kadar kavminin işlerine bakmak üzere yerine kardeşi Harun'u bırakarak Rabbi ile buluşmaya gitmişti. Ne ki, israiloğulları Mısır Kıptîlerinin altınlarından bir buzağı yapıp ona tapmaya başlamışlardı. İşte bu yüzden Yüce Allah, onların bilgisizce sapmalarını ve göklerin ve yerin yaratıcısını görmezden gelmelerini onların yüzlerine vurarak şöyle buyuruyor: O buzağının kendileriyle konuşmadığını ve yol gösterip hayra eriştirmediğini görmediler de mi?

Onlar Hz. Musa, Tur dağından dönünce ancak yaptıklarına bin pişman olup çaresizce elleri böğürlerinde kala kalmışlar, günahlarını itiraf ederek tekrar Allah'a dönmüşler, bu çirkin ve açık şirklerini kabul edip tevbe etmişlerdi. İşte bu gerçekleri Yüce Rabbimiz şöyle açıklıyor:

76 'Elleri böğründe kalmak' ifadesi, pişmanlık ve çaresizliklerini anlatan bir deyimdir.

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي
مِنْ بَعْدِي أَعَجِلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ
إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا
تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ
رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ
﴿١٥١﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ
وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ
عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٣﴾ وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ
أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ
يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾ وَاخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا
لِمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ
مِنْ قَبْلُ وَإِيَّايَ أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنْ هِيَ
إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ
وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

١٧٠

وَاكْتُبْ

150. "Musa, kavmine, kızgın ve üzgün olarak dönünce 'Benim arkamdan ne kötü olmuşsunuz! Rabbinizin emrinin çabucak gelmesini mi istiyorsunuz?' dedi, levhaları attı ve kardeşinin başından tutup kendine doğru çekti. Harun: 'Ey annem oğlu! Bu topluluk beni küçümsedi; az kalsın öldürüyorlardı. Bana, düşmanları sevindirecek şekilde davranma beni bu zalim toplumla bir tutma' dedi."

151. "Musa 'Rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine kat. Sen merhametlilerin en merhametlisisin' dedi."[77]

152. "Buzağıyı tanrı olarak benimseyenler Rablerinin öfkesine ve dünya hayatında alçaklığa uğrayacaklardır. İşte iftiracıları Biz böyle cezalandırırız."

153. "Kötülük işleyip ardından tevbe edenler ve inananlar bilsinler ki Rabbin, bu hareketlerinin ardından şüphesiz çokça bağışlar ve merhamet eder."[78]

154. "Musa, öfkesi yatışınca, bir nüshasında, yalnızca Rablerinden korkanlar için doğru yol ve rahmet yazılı olan levhaları aldı."[79]

155. "Musa, tayin ettiğimiz müddette kavminden yetmiş kişi seçti; onları sarsıntı tutunca dedi ki: 'Rabbim! Dileseydin daha önce onları da beni de yok ederdin, aramızdaki beyinsizlerin yaptıklarından ötürü bizi de yok eder misin? Bu, Senin imtihanından başka bir şey değildir, bununla dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola iletirsin; bizim dostumuz Sensin; bizi bağışla, bize merhamet et. Sen bağışlayanların en iyisisin."

77 Hz. Musa, Rabbi ile buluşmasından sonra çok kızgın bir halde kavmine döndü ve onlara şöyle dedi: Siz, benden sonra buzağıya taparak ne kötü şey yapmışsınız! Elindeki levhaları kaldırıp attı. Kardeşi Harun'un başından tutup kendine doğru çekti. Hz. Harun dedi ki: Anamın oğlu Senden sonra bunlar bana karşı geldiler ve beni dinlemediler. Onların yaptıkları şey yüzünden sen beni kınama ve beni cezalandırma!

Bunun üzerine Hz. Musa dedi ki: Rabbim ne olur beni ve kardeşimi bağışla. Sen bizi rahmet deryana daldır. Gerçekten Sen, merhametlilerin en merhametlisisin!

78 Yüce Rabbimiz, buzağıyı tanrı edinenlere gazap ettiğini, dünya ve ahirette onları zelil edeceğini açıklıyor. İşte bu iftiracıların ve yeryüzündeki bozguncuların cezasıdır. Yaptıklarına pişman olarak tevbe edip Allah'a dönenlere gelince, Yüce Allah, bu hareketlerinin ardından çokça bağışlayan ve acıyandır.

79 Hz. Musa'nın kızgınlığı gidip öfkesi yatışınca, attığı levhaları eline aldı. O levhada Allah'ın İsrailoğullarına indirdiği kitap olan Tevrat'ın hükümleri yazılıydı. Onda yol gösterici gerçekler vardı. Eğer israiloğulları Musa'yı dinleyerek o yolda yürüyecek olurlarsa doğru yola ermiş olacaklardı.

Yüce Allah, burada bir kez daha, hidayet ve rahmetin ancak Rablerinden çekinip korkanlar için olduğunu açıklıyor.

وَاكْتُبْ لَنَا فِي هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ اِنَّا هُدْنَٓا
اِلَيْكَ قَالَ عَذَابِٓي اُص۪يبُ بِه۪ مَنْ اَشَٓاءُ وَرَحْمَت۪ي وَسِعَتْ
كُلَّ شَيْءٍ فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذ۪ينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ
وَالَّذ۪ينَ هُمْ بِاٰيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ اَلَّذ۪ينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ
النَّبِيَّ الْاُمِّيَّ الَّذ۪ي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
التَّوْرٰيةِ وَالْاِنْج۪يلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهٰيهُمْ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَٓائِثَ
وَيَضَعُ عَنْهُمْ اِصْرَهُمْ وَالْاَغْلَالَ الَّت۪ي كَانَتْ عَلَيْهِمْ
فَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِه۪ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ
الَّذ۪ٓي اُنْزِلَ مَعَهُٓ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾ قُلْ يَٓا اَيُّهَا
النَّاسُ اِنّ۪ي رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَم۪يعًا الَّذ۪ي لَهُ مُلْكُ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْي۪ وَيُم۪يتُ فَاٰمِنُوا
بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذ۪ي يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ
وَكَلِمَاتِه۪ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ وَمِنْ
قَوْمِ مُوسٰٓى اُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِه۪ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

١٧١

156. "Bu dünyada ve ahirette bizim için güzel olanı yaz; biz Sana yöneldik. Allah: 'Azabıma dilediğim kimseyi uğratırım, rahmetim ise her şeyi kaplamıştır; onu Allah'a karşı gelmekten sakınanlara, zekat verenlere, ayetlerimize inananlara yazacağız."[80]

157. "Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları, okuyup yazması olmayan peygambere uyanlara O peygamber, onlara, uygun olanı emreder ve fenalıktan meneder, temiz şeyleri helal, murdar şeyleri haram kılar, onların ağır yüklerini indirir, zor tekliflerini hafifletir. Bu peygambere inanan, ona hürmet edip yardım eden, onunla gönderilen nura uyanlar yok mu? İşte onlar saadete erenlerdir."[81]

158. "De ki: 'Ey insanlar! Doğrusu ben, göklerin ve yerin hükümranı, O'ndan başka tanrı bulunmayan, dirilten ve öldüren Allah'ın, hepiniz için gönderdiği peygamberiyim. Allah'a ve okuyup yazması olmayan, haber getiren peygamberine -ki o da Allah'a ve sözlerine inanmıştır- inanın; ona uyun ki doğru yolu bulasınız'."[82]

159. "Musa'nın kavminden hak ile doğru yolu bulan ve onunla adil davranan bir topluluk vardı."[83]

80 Allah Teâlâ, Hz. Musa'ya kavminden yetmiş kişi seçmesini emretti. O da Rabbinin bu emrine uyarak yetmiş kişi seçti ve Rabbine yalvarıp yakarmak üzere gitti. Onlar onun dönüşünü bekliyorlardı. Hz. Musa, onların yanına gelince, bize perdesiz ve örtüsüz olarak Allah'ı göster, dediler. O an, onları bir sarsıntı alıverdi, ölmüş gibi yığılıp kaldılar. Hz. Musa Rabbinden af dileyip şöyle dedi: Rabbim! Sen bunları ayetlerini onlara getirmemden önce yok etseydin bu bana daha dayanılır gelebilirdi. Ey Yuce Rabbim, Sen İsrailoğullarının taşkınlıklarını çok iyi bilirsin. Şimdi içimizdeki beyinsizler yüzünden bizleri de helak eder misin Allah'ım!? Gerçekten Sen dilediğini yaparsın! Doğrusu Sen, onları yaptıklarıyla sınadın. Ama onlar, benim de kendilerinden olduğumu sanıyorlar. Ey şanı yüce olan Allah'ım! Sen beni de, onları da iyi bilirsin. O beyinsizlerin yaptıkları yüzünden beni de sorgulama!

Gerçekten bu Senin bir sınavındır. Onunla Sen, dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola erıştırirsin! Sensin bizim dostumuz. Sen bizleri bağışla, bizlere acı! Gerçekten Sen, bağışlayanların en iyisisin! Bizı dünyada da iyilerden yaz, ahirette de. Biz gerçekten Sana döndük ve Sana yöneldik.

Daha sonra Yüce Rabbımiz şu gerçekleri vurguluyor: Doğrusu Ben, dilediğimi yapar; dilediğim hükmü veririm. Her şeyde dileme ve hükmetme yetkisi Bana aittir. Ben adalet ve hikmetle hüküm veririm Benim rahmetim ise, tüm her şeyi kaplayıp kuşatmıştır.

Yüce Allah, bu engin rahmetini kendisinden sakınanlara, büyüklüğünden çekinenlere, sürekli iyilik yapanlara, iyiliği emredip kötülüklere dur diyenlere, zekatı verenlere ve indirdiği tüm gerçeklere inananlara yazacaktır.

İşte bu sayılanlar, Muhammed @ ümmetinin özellikleridir. Allah'ın rahmet ve koruması altında olan o sakınan kişilerin özelliklerinden bir kaçı da şöyledir:

81 Bu ayeti açıklarken İbn Kesir, şunları söyler: Bu sayılanlar, Hz. Muhammedin geçmiş peygamberlerin kitaplarında anılan özellikleridir. Onlar, toplumlarını o peygamberle müjdelemişler ve ona uymalarını onlardan istemişlerdir. Bu özellikler onların kitaplarında hep durmuş ve onların bilgin ve din adamları bunları bilirlerdi. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 251.)*

Bu peygamberin özellikleri yanlarında bulunan Tevrat ve İncil'de de bulunuyor ve bilginleri onları çok iyi biliyorlardı. O, onlara iyiliği emrediyor, kötülüklerden sakındırıyor, temiz şeyleri onlara helal kılıyor, murdar şeyleri de yasaklıyordu.

Zaten Yüce Allah'ın helal kıldığı yiyecekler tertemiz şeyler olup hem vücut sağlığı için hem de din açısından yararlı şeylerdi. Haram kılınan şeyler de, din ve bedene zarar veren şeylerdi.

Ve işte yeni ortaya çıkan bir takım murdar şeyler vardır. Sigara ve uyuşturu nevinden her türlü zararlı alışkanlıklar. Tüm bunlar, bu ayet-i kerime ile şeksiz şüphesiz haramdır haram. Murdar şeyleri onlara haram kılar. Bu çirkin şeylerin zararlarını tüm boyutlarıyla bilen çağdaş bilginler, sigara ve uyuşturucu nevinden her türlü alışkanlığın haram olduğunu isbat etmişlerdir. Çünkü bunlar, vücut sağlığına zarar veren pis şeylerdir. Nitekim Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Zarar vermek de yoktur, zarara uğratılmak ta." (İbn Mace, Ahkam 17; Muvatta' Akdıye 31; Ahmed, V, 327. Suyûtî, el-Camiu's-Sağır adlı eserinde bu hadise sahih derken, hadisin münkatı olduğu da söylenmiştir. Çünkü hadisin metninde geçen İshak b. Velid'in, hadisi peygamberimizden rivayet eden Ubade b. Samit'e yetişmediği ileri sürülmüştür.)

O peygamber aynı şekilde onlara farz olan bir kısım ağır yükümlülükleri de kaldırır. Şöyle ki, Hz. Muhammedden önceki toplumlara bir kısım ağır sorumluluklar yüklenmişti. Yüce Allah, bu ümmete merhamet edip onları genişletmiştir.

Bu yüzden Yüce Allah bu ümmete şu duayı öğretmiştir: "Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma, bizi affet, bizi bağışla, bize acı. Sen Mevlamızsın, kafirlere karşı bize yardım et." *(2 Bakara 286.)*

Yine Rabbimiz Hz. Muhammed'e inananların ona yardım edip destek olduklarını ve ona hürmet edip saygı duyduklarını söylüyor. Onunla gönderilen nura uyanlar. Yani Kur'ana uyanlar. İşte onlar dünya ve ➡

➡ ahirette kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

[82] *Bu siyahıyla kızılıyla, arabıyla acemiyle tüm insanlığa bir çağrıdır. Zaten melekler de onu tanımış ve onun peygamberliğini kabul etmişlerdir.*

Ey Muhammed! Onlara de ki Gerçekten Yüce Allah, beni hepinize birden peygamber olarak gönderdi.

Bu gerçekten Hz. Muhammed'in @ üstünlük ve şerefinin açık bir kanıtıdır. Gerçekten o, peygamberlerin sonuncusu olarak tüm insanlığa gönderilmiştir. Göklerin ve yerin hükümranlığını elinde tutan Yüce Allah'tır. Biliniz ki, O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O halde yalnızca O'na kulluk yapın. O, dirilten ve öldürendir. Öldükten sonra da sorgulamak için insanları diriltecektir. Öyleyse Allah'a ve O'nun okuma yazma bilmeyen peygamberi Hz Muhammed'e inanın, onun söz ve davranışlarını kabul edin. Zaten o da, kendisine Rabbinden indirilen gerçeklere inanıp onlara uymaktadır. Siz de ona uyun, onun izinde gidin, onun yolunu izleyin. Böylece dosdoğru yolda olasınız, gerçeklerin adamı olasınız. Böylece Allah'ın hoşnut olduğu şeye ulaşıp rızasını kazanabilirsiniz.

Nitekim bir hadislerinde Peygamberimiz @ kendisinin alemlerin Rabbinden tüm insanlığa gönderilmiş bir peygamber olduğunu söylerken şöyle buyurur: "Benden önceki peygamberlerden hiç birine verilmeyen şu beş şey bana verildi: Bir aylık mesafeden düşmanımın kalbine korku düşürerek yardım olundum. Yeryüzü bana mescid ve temiz kılındı. Ümmetimden bir kişiye nerede namaz vakti gelirse, orada namazını kılıversin. Ganimetler yalnızca bana helal kılındı, benden önce hiç kimseye helal kılınmamıştı. Bana şefaat etme yetkisi verildi. Her peygamber yalnızca kendi kavmine peygamber olarak gelirdi, bense tüm insanlara peygamber olarak gönderildim." *(Buharî, Teyemmüm 1; Salat 56; Nesâî, Gusül 26; Darimî, Salat 111.)*

Yine O şöyle buyurur: "Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, bu ümmetten olup ta benim çağrımı işittiği halde benim gönderildiğim şeyi kabul etmeyen ne bir yahudi ve ne de bir hristiyan cehennemlik olmaktan kurtulamaz." *(Müslim, İman 240.)*

[83] Cenab-ı Hak, Yahudilerden bir grubun hakka çağırdıklarını ve Hz. Muhammed gelmeden önce doğru yolu bulduklarını bildiriyor. Hz. Peygamber gelince, onlar hemen ona iman edip müslüman oldular. Bu grup şu ayette işaret edilen kimselerdir: "Kitap ehlinin hepsi bir değildir: Onlardan geceleri secdeye kapanarak Allah'ın ayetlerini okuyup duranlar vardır." *(3 Alu İmran 113.)*

الجزء التاسع — سورة الأعراف

وَقَطَّعْنَاهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا وَأَوْحَيْنَا
إِلَى مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
مَشْرَبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ
وَالسَّلْوَى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾ وَإِذْ قِيلَ
لَهُمُ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ
شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَاتِكُمْ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾
فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ
فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾ وَاسْأَلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ
حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ
حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ
لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

١٧٢

وَإِذْ قَالَتْ

160. "Biz İsrailoğullarını oymaklar halinde on iki topluluğa ayırdık. Kavmi Musa'dan su isteyince ona: 'Asanla taşa vur' diye bildirdik. Ondan on iki pınar fışkırdı. Herkes içeceği yeri öğrendi. Bulutla üzerlerine gölge yaptık, onlara kudret helvası ve bıldırcın indirdik. Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin. Onlar, karşı gelmekle, Bize değil kendilerine zulmediyorlardı."[84]

161. "Hani onlara: 'Şu şehirde oturun, dilediğiniz gibi yiyip için, 'affet!' deyin ve secde ederek kapısından girin; Biz de sizin hatalarınızı bağışlayalım. İyilere daha da artıracağız' denmişti."

162. "Onların zulmedenleri, kendilerine söylenen sözü başkasıyla değiştirdiler. Biz de, o zalimlere, zulümlerinden ötürü gökten azap indirdik."[85]

163. "Onlara, deniz kıyısındaki kasabanın durumunu sor. Hani onlar Cumartesi yasağına tecavüz ediyorlardı. Cumartesileri balıklar sürüyle geliyor, başka günler gelmiyorlardı. Biz onları, yoldan çıkmaları sebebiyle böylece deniyorduk."

[84] Yüce Mevla, İsrailoğullarını, Hz. Yakub'un oğulları sayısınca on iki gruba ayırmıştı. Onlardan herbiri bu on iki oymaktan birine dahil olmuştu. İçlerinden büyükleri liderleriydi. Böylece onlar, liderleri ve yardımcıları olan ve işlerini ona göre düzenleyen on iki millet olmuştu. Ayette geçen 'ketta'na' kelimesi, grup grup yaptık demektir. Bu on iki oymak Hz. Musa'ya gelip şöyle dediler: Biz kendimizin içmesi için, hem de davarlarımızı sulamak için tatlı su istiyoruz. Bunun üzerine Yüce Allah, Hz. Musa'ya deyneğini taşa vurmasını emretti. Taşa vurunca, taştan oymak sayısınca on iki tane göze fışkırdı.

Bu on iki gözeden her birinin kime ait olduğunu bildiren işaretleri vardı. Ve Yüce Allah, onlara nimetini tamamlayarak onları bir bulutla gölgelendirdi ve onlara bıldırcın eti ile kudret helvası indirdi. Ve onlara şöyle ferman buyurdu: Bu temiz ve hoş rızıktan yiyin.

Ama onlar, Allah'ın nimetlerine şükredecekleri yerde, Allah'a karşı gelerek kendilerine yazık ettiler.

[85] Yüce Allah'ın yukarıda sayılan bu nimetleri onlara ihsan etmesinden sonra, onlar bu nimetlere şükretmediler. Yüce Mevla, onlara, şu şehirde oturun ve onun ürünlerinden dilediğiniz gibi yiyin, denildiğini hatırlatıyor. 'Affet!' deyin ve secde ederek kapısından girin; Biz de sizin hatalarınızı bağışlayalım. İlerde sizin iyilerinize nimetlerimizi daha da artıracağız.. Ne ki, onlar kendilerine zulmederek söylenmesi istenen sözü değiştirdiler ve tersini yaptılar. Zulümleri nedeniyle Yüce Allah da üzerlerine semadan acıklı bir azap indiriverdi. Farklı bağlamda geçmiş olsa bile, bu ayetlerin tefsiri Bakara suresinde yapılmıştı.

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ
عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةً إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ١٦٤
فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ
وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ١٦٥
فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ١٦٦
وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ
سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ١٦٧
وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِنْهُمُ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ
دُونَ ذَٰلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ١٦٨ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ
عَرَضَ هَٰذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ
عَرَضٌ مِثْلُهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ
لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالدَّارُ الْآخِرَةُ
خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ١٦٩ وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ
بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ١٧٠

164. "Hani aralarından bir topluluk: 'Allah'ın yok edeceği veya şiddetli azaba uğratacağı bir topluma niçin öğüt veriyorsunuz?' demişlerdi. Öğüt verenler: 'Rabbinize, hiç değilse bir özür beyan edebilmemiz içindir, belki Allah'a karşı gelmekten sakınırlar' demişlerdi."[86]

165. "Kendilerine yapılan öğütleri unutunca, Biz fenalıktan menedenleri kurtardık ve zalimleri ise, yoldan çıkmaları nedeniyle şiddetli azaba uğrattık."[87]

166. "Kendilerine edilen yasakları aşınca, onlara: 'Aşağılık birer maymun olun' dedik."[88]

167. "Hani Rabbin, kıyamet gününe kadar, onları, kötü azaba uğratacak kimseleri üzerlerine göndereceğini bildirmişti. Elbette Rabbin, cezayı çabuk verendir. Doğrusu O çokça bağışlar ve merhamet eder."[89]

168. "Biz onları yeryüzünde iyiler ve aşağılıklar olarak bölük bölük ayırdık; iyiliğe dönerler diye onları güzellikler ve kötülüklerle sınadık."[90]

169. "Ardlarından yerlerine gelen bir takım kötüler, Kitaba mirasçı oldular. 'Biz nasıl olsa affedileceğiz' diyerek Kitabın hükümlerini değiştirme karşılığı bu değersiz dünyanın mallarını alırlar; yine ona benzer geçici bir şey kendilerine gelince onu da kabul ederlerdi. Onlardan, Allah'a karşı ancak gerçeği söyleyeceklerine dair Kitap üzerine söz alınmamış mıydı? Kitapta olanları okumamışlar mıydı? Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için, ahiret yurdu daha hayırlıdır, düşünmüyor musunuz?"[91]

170. "Kitaba sımsıkı sarılanlar ve adamakıllı namaz kılanlar var ya, Biz, iyiliğe çalışanların ecrini elbette zayi etmeyiz."[92]

86 Cenab-ı Hakkın 'kasabadan sor' sözü, 'kasaba ahalisinden sor' anlamınadır. Çünkü kasaba, onların yerleşim merkezidir. Nitekim başka bir ayette, "İçinde bulunduğumuz şehire sor.." *(12 Yusuf 82.)* buyurulmuştur. Buna göre ayetin manası şöyledir: Ey Muhammed! Senin komşuların olan Yahudilere, onlardan önceki yandaşlarının haberlerini sor bakalım.

Burada yöneltilen soru, onları kınama ve azarlama için gelmiştir. Onlara deniz kenarındaki kasaba ahalisinin durumunu sor bakalım! Hani Yüce Allah, onlara Cumartesi günü avlanmayı yasaklamıştı. Ama onlar bu yasağı delmek için planlar yaptılar. Suyun altına havuzlar yaparak topyekün balıkları o havuzlarda habsettiler. Artık Cumartesi günü, denizde çok az balık bulunuyordu. Cumartesi günü sona erip pazar gelince balıkları beklettikleri havuzlardan yakalıyorlardı. Bu Allah'ın yasağını delme adına yapılan şeytanca bir plandı. Ama Yüce Allah, onların ne yapıp ettiklerini görüp gözetmekteydi. Ve çok geçmeden Allah'ın azabı gelip çattı. Allah, bu yaptıklarına, şeytanca planlarla Allah'ın emrine başkaldırmalarına karşılık onları cezalandırdı.

Hani onlar Cumartesi yasağına tecavüz ediyorlardı. Yani onlar Cumartesi gününe saygısızlık ediyorlardı. Cumartesi günü avlanma yasağına rağmen onlar, yasağı çiğneyerek balık tutuyorlardı.

Ayetteki 'şürraan' kelimesi, su üzerinde bolca gözükme anlamınadır. 'Hîtân şurra' başları yukarda balık sürüsü demektir.

Ayet hakkında Razî şöyle der: "Ayet, Allah'a itaat eden kimseye, Yüce Allah'ın dünya ve ahiret işlerini kolaylaştıracağına; emrine karşı geleni ise, çeşitli bela ve sıkıntılara uğratacağına işaret etmektedir." *(Razî, Tefsir, XV, 37.)*

Burada bir de salih bir toplum bulunmaktadır. O azgınların yaptıklarından uzak duran, Allah'ın yasaklarını tanıyan ve haramları çiğneyenlerin yaptıklarıyla hiç alakası olmayan iyi bir toplum da var. İşte bunlar, onlara öğüt vermekte, yaptıkları çirkinliklerin hesabını sormaktadırlar. Bunlar hakkın adamıydılar. Çünkü yalnızca kötülüklerden uzak durmak, iyi insanlar için yeterli bir tavır değildi. Söz ve elleriyle kötülükten sakındırmak da onlara düşen bir görevdi. Eğer kişi eliyle ve malı ile cihad edemezse, batıl ehlinden uzaklaşır. Ama yalnızca suskun ve seyirci kalmak yeterli olamazdı. İşte bu yüzden batıl ehlinden ayrılıp onlara öğüt vermek onların göreviydi. Bu durumda, batıl ehliyle ilişkileri kesmek, onlara boykot ilan etmek caiz olabilirdi. Taki saflar netleşsin, hakkın hak olduğu, batılın da batıl olduğu açıkça söylenebilsin. Biz Bakara suresinde bu konuda yeterli açıklama yaptığımız için burada bu kadar bilgiyle yetiniyoruz. Geniş bilgi edinmek isteyen oraya bakabilir.

87 Bozguncular bozgunculuklarından vaz geçmeyince Yüce Allah, onları helak etmiştir. Onların içerisindeki iyiler ise kurtulmuşlardır. O bozguncuların yaptıklarından uzak olan iman ve derece bakımından ilerde olanlar da, onların yaptıklarını yapmayan ama onları sakındırmayarak suskun kalmış olanlar da kurtulmuşlardır.

Zaten hep böyle olmuştur. Yüce Allah, günahlardan kaçınıp kendisine itaat eden uyanık kullarıyla beraber olmuştur.

88 O azgınlar Allah'a karşı gelmeye devam edince Allah'ın gazabına uğradılar, Yüce Allah da onları rahmetinden kovdu, onları insan olma menzilesinden alıp en adi yaratık seviyesine indiriverdi. Ve onları aşağılık, hor hakir maymunlara çeviriverdi.

89 Yüce Allah, kıyamet gününe kadar Yahudilere çok kötü azablara uğratacak kimseleri musallat edeceğini bildiriyor. Onların isyanları, Allah'ın emir ve yasalarına karşı gelmeleri, sahtekarlıkla yasakları delme girişimleri sebebiyle onları cezalandıracak birilerini onlara musallat edeceğini haber veriyor. Gerçekten bugün onlar, kendilerinin müstakil bir devletlerinin olduğunu ileri sürseler bile, onların bu devletinin huzur ve güveni bulunmamaktadır. Çünkü o devletin kurulduğu toprakların, hakları ellerinden alınan gerçek sahipleri vardır. Onlar, asla haklarını onlara bırakmayacaklardır. Bu yüzden Yahudi sürekli endişe ve korku içerisindedir. Bir gün gelecek, onların zorla ele geçirdikleri o topraklar, asıl sahipleri müslümanların eline geçecek, Yahudi de eskisi gibi darmadağın olacak ve kaybedeceklerdir. Allah'ın izniyle bu mutlaka gerçekleşecektir. Çünkü senin Rabbin, emrine karşı gelen, yasalarına başkaldıranların cezasını çabucak verecektir.

Ve O, yaptıklarından vazgeçip pişmanlıkla kendisine dönenler için de son derece bağışlayan ve acıyandır. ➡

➡Ayette ümitsizliğe düşülmemesi için, azaptan hemen sonra rahmet zikredilmiştir. Zaten Yüce Allah, gönüllere korku ümit arasında yaşama duygusunu yerleştirmek için, terğîb ile terhibı birlikte zikreder. O korkutur, ardından müjdelerle umutlandırır.

90Biz onları yeryüzünde bölük bölük ayırdık. Onları çeşitli gruplara ve oymaklara ayırdık. Bu, onların iki yakalarının bir araya gelmemesi, birlik ve dirliklerinin bozulması demektir.

Onlardan kimi iyilerdir. Onlardan kasıt, Hz. Muhammed'e inananlardır. Onların Hz. Musa zamanındaki müminler olduğu da söylenmiştir. Çünkü o dönemde de gerçeği bulmuş bir grup vardı. Onların arasında iyiler de vardı, iyi olmayanlar da.

Onlardan kimi de bundan aşağı idiler. Onların içerisinde daha aşağı mertebede bulunanlar da vardı Bu, onların çeşitli yerlerde farklı gruplara ayrılmalarına göreydi. Yüce Allah, akıllarını başlarına alırlar diye, onları iyilik ve kötülüklerle, bolluk ve sıkıntı ile, müjde ve tehditlerle sınamıştı.

91Yukarda anlatılan o iyilerin ardından onların çocukları gelip kondular. Kitaba mirasçı oldular Tevrat'a kondular ve onu okuyup incelediler. Onların peşlerinden gelen o grup, bu değersiz dünyanın mallarını alıyorlar, dünyanın bayağı ve değersiz şeylerine karşılık hakkı satıyorlar, böylece hakka uyma, onun gereklerini yerine getirip yaymaya gerek duymuyorlardı. Bu ifadeler, dünya ve aldatıcı, alıkoyucu dünyalıkların değersizliğine dikkat çekmektedir. Çünkü dünya ve dünyalıklar hem iyilerin, hem de kötülerin yararlandığı değersiz ve geçici şeylerdir. İşte o iyilerin yerine geçenler, basit şeylerle uğraşıyorlar, hep batılla birlikte oluyorlar ve 'nasıl olsa bağışlanacağız, diyerek boş kuruntularla avunuyorlardı. Bu kuruntular içerisinde Allah'a karşı gelmeye devam ediyorlardı. Onlar, Yüce Allah'ın kendilerinden, Allah'a karşı gerçekten başka bir şey söylemeyeceklerine dair kitapta söz aldığını unutuyorlardı. Halbuki onlar bu kitabıda okuyorlardı Onlar ahiret yurdunun geleceğini ve Allah'tan sakınanlar için ahiretin çok daha hayırlı olduğunu bilmiyorlar mıydı? Yine onlar, akıllı kişilerin güzel ve kalıcı sonu beklediklerini düşünmüyorlar mıydı? Ama şerlerinden Allah'a sığınırız, Yahudiler dünyadan başka bir şey görmüyorlardı. Onların yurdu sadece dünya idi. Sonunda dünya onları yaptıklarıyla birlikte helake sürükleyecektir.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, onları Allah'ın Rasülü Hz. Muhammed'e uymaya götüren kitapta yazılı gerçeklere tutunan kişileri övüyor:

92Aynı manada bir başka ayette de şöyle buyurulmuştur: "İman edip güzel davranışlarda bulunanlar var ya, Biz elbette iyi işler yapanların mükafatını zayi etmeyiz." *(18 Kehf 30.)*

Kitaptan kasıt Tevrattır. Kitaba sarılmak, kitabın gereklerini yerine getirmektir. Allah'ın kitabına ve dinine tutunmak, sürekli olarak onun gereklerini yerine getirmek ve onunla yaşamaktır.

وَاِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَاَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا اَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ
خُذُوا مَا اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا ف۪يهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾
وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَن۪ٓي اٰدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ
عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلٰى شَهِدْنَا اَنْ تَقُولُوا يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غَافِل۪ينَ ﴿١٧٢﴾ اَوْ تَقُولُٓوا اِنَّمَٓا اَشْرَكَ
اٰبَٓاؤُ۬نَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ اَفَتُهْلِكُنَا بِمَا
فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّذ۪ٓي اٰتَيْنَاهُ اٰيَاتِنَا فَانْسَلَخَ
مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاو۪ينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ شِئْنَا
لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلٰكِنَّهُٓ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوٰيهُۚ
فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِۚ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ تَتْرُكْهُ
يَلْهَثْۜ ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۚ فَاقْصُصِ
الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَٓاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذ۪ينَ
كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَاَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾ مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ
فَهُوَ الْمُهْتَد۪يۚ وَمَنْ يُضْلِلْ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

وَلَقَدْ

171. "Hani Biz, Tur dağını, gölgelik gibi onların üzerlerine yükseltmiştik, onlar tepelerine düşeceğini sanmışlardı. Onlara: 'Size verdiğimiz Kitaba sıkıca sarılın, içinde olanı düşünün ki sakınanlardan olasınız' demiştik."[93]

172. "Rabbin, insanoğlunun sulbünden soyunu alıp devam ettirmiş, onlara: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim' demiş ve buna kendilerini şahit tutmuştu. Onlar da: 'Evet şahidiz' demişlerdi. Bu, kıyamet günü, 'Bizim bundan haberimiz yoktu' dersiniz diyedir."

173. Yahut, 'Daha önce babalarımız Allah'a ortak koşmuşlardı, biz de onlardan sonra gelen bir soyuz, bizi, boşa çalışanların yaptıklarından ötürü yok eder misin?' dersiniz diyedir."

174. "Belki doğru yola dönerler diye ayetleri böylece uzun uzadıya açıklıyoruz."[94]

175. "Onlara, şeytanın peşine taktığı ve kendisine verdiğimiz ayetlerden sıyrılarak azgınlıklardan olan kişinin olayını anlat."[95]

176. "Dileseydik, onu ayetlerimizle üstün kılardık; fakat o, dünyaya meyletti ve hevesine uydu. Durumu, üstüne varsan da, kendi haline bıraksan da, dilini sarkıtıp soluyan köpeğin durumu gibidir. İşte ayetlerimizi yalan sayan kimselerin hali böyledir. Sen onlara bu kıssayı anlat, belki üzerinde düşünürler."[96]

177. "Ayetlerimizi yalan sayan, kendine zulmeden toplum ne kötü bir misaldir!"[97]

178. "Allah'ın doğru yola sevk ettiği kimse doğru yolda olur. Saptırdığı kimseler ise, işte onlar mahvolanlardır."[98]

[93] Dağın tepelerine kaldırılması, bu insanlar için bir çeşit azaptı. Dağ, Hz. Musa'ya sürekli batıl tekliflerde bulunan Yahudilerin tepesinde gölgelik bir bulut gibi durmaktaydı. O haliyle dağ tam başlarının üstünde, üzerlerine düşecek gibiydi. İşte bu zor anda Rableri onlara şöyle seslendi. Kitaba sıkıca sarılın. Ciddiyetle onun gereklerine tutunun. İçinde olanı düşünün ki sakınanlardan olasınız. Ne var ki onlar, tevbe edip doğru yolda kalacaklarına dair verdikleri sözde durmadılar. Onlar tarihî sapıklıkları içerisinde idiler.

[94] Hz. Musa ve kavminin kıssasından sonra Yüce Allah, insanoğlunu babalarının sulbünden çıkarıp soylarını devam ettirdiğini ve Allah'ın Rableri olduğuna ve O'ndan başka hiçbir ilah olmadığına, O'nun eşi ve dengi olmadığına dair onları kendilerine şahıt tuttuğunu haber veriyor. O sırada melekler de şöyle demişlerdi: Biz tüm Ademoğlunun tanıklarıyız. Artık onlar kıyamet günü, 'Bizim bundan haberimiz yoktu' diyerek bir mazeret ileri süremeyeceklerdir.

Bu ayetleriyle Yüce Rabbimiz, Allah'ın bizim yegane Rabbimiz olduğuna, O'nun eşi ve ortağı olmadığına dair bizim kendi kendimize tanık olduğumuzu, aynı şekilde meleklerin de bize tanıklık ettiğini bildiriyor. Artık bundan sonra biz kıyamette, bizim bundan haberimiz yoktu, diyerek yahut başka bir bahane ile geçerli bir mazeret ileri süremeyeceğiz. Üstelik, biz ortak koştuk, çünkü babalarımız da müşriktiler, şirk konusunda biz onları izledik, diye suçumuzu itiraf edeceğiz.

[95] Bu Allah'ın kendisine ilim ve irfan verdiği bir adamdı. Daha sonra şeytan ilim ve irfanıyla onu ayartmıştı. Sonunda o yoldan çıkmış, dünya ve ahirette hüsrana uğrayıp yüz geri olmuştu. Yüce Allah'ın kendisine lutfettiği ilim ve irfandan sıyrılmıştı. Tıpkı yılanın kabuğundan sıyrılıp çıktığı gibi. Artık şeytan onun üzerinde egemenliğini kurmuştu. O kişi misyonundan uzaklaşıp sorumluluğunu unutarak insanları Hz. Musa'nın dininden saptırmaya başlamıştı. O azgınlardan olmuştu. Şaşkın cehennemlikler kervanına katılmıştı.

Evet ilim adamlarına düşen öğüt vermektir. Onlar yöneticilere dalkavukluk yapmaktan vazgeçip onlara nasihat etmelidirler. Eğer onlar Allah için bu görevlerini yerine getirirlerse Yüce Allah onları yüceltecektir. İşte bu yüzden O, şöyle buyuruyor:

[96] İbn Kesir, bu adamın kerametleri ve Allah'a olan yakınlığı konusunda ve Allah'ın rahmetinden nasıl sıyrılıp çıktığına dair pek çok rivayet anlatmıştır. *(Geniş bilgi için bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 265.)*

Dileseydik, onu ayetlerimizle üstün kılardık. İsteseydik kendisine lutfettiğimiz ayetlerimizle Biz onu, dünyanın pisliklerine bulaşmaktan korurduk. Ama o, dünyanın aldatıcı süs ve debdebesine kandı, bizzat dünya ve içindekilere yöneldi. Dünya, pek çok ilim ve irfan sahibini aldattığı gibi onu da aldattı.

O imandan ve Allah'ın rahmetinden sıyrılıp çıkan kişinin durumu, aynen köpeğin durumu gibidir. Köpek, üstüne varsan da, kendi haline bıraksan da dilini sarkıtıp solur durur. İşte sapıklık ve inkarda karar kılması bakımından bu adamın durumu da aynen bu köpeğin durumu gibidir. Bu öyle bir sapıklık, öyle bir sıyrılıp çıkmadır ki, artık imana çağırıp çağırmama ona bir fayda vermez, ona öğüt versen de vermesen de değişen hiçbir şey yoktur.

Gönülleri iman ve hidayetten uzak kalmış yoldan çıkmış nifakçı inkarcıların hali de aynen böyledir. Bu yüzden bizim ilim adamlarımıza düşen, kendilerini helaka götürücü bir şey olan yöneticilere dalkavukluk yapma işini bırakıp, onlara öğüt vermeleridir.

Evet, Allah'ın ayetlerini yalanlayan, yahut onlardan yüz çevlren, yahut da bu konuda zalim yöneticilere dalkavukluk yapan herkes, aynı şekilde kötülük yapmış ve azgınlardan olmuş olur. O halde ey bilim adamları! Ahireti, dünyaya karşılık değiştirmeyin. Allah'ın hükümleriyle hükmetmeyen zalim yöneticilere deyin ki: Yaptıklarınızdan pişmanlık duyarak Allah'a dönün de Allah sizi bağışlasın ve sizi ikram yurdu cennete koysun. Ahiretinizi dünya karşılığında satmayın.

Yüce Allah bu ayetini, şu korkunç hatırlatma ile bitiriyor: Sen onlara bu kıssayı anlat, belki üzerinde düşünürler. Bu ders dolu kıssayı İsrailoğulları bilginlerine anlat, belki onlar Allah'ın rahmetini ve azabını düşünüp ibret alırlar.

[97] Gerçekten de bu anlatılan ve azgınlardan olan adamın durumu ne kötü bir örnektir. Aynı şekilde onu izleyip Allah'ın doğru yolu göstermesinden sonra sapıtan tüm herkesin durumları ne kötü birer örnektir.

[98] Gerçekten de hidayet, Allah'ın doğru yola iletmesiyle elde edilir. Yüce Allah, dilediğini doğru yoluna ulaştırır. Allah'ın kitabında ve Rasûlünün sünnetindeki ilahî çağrıya kim de kulak vermemekte direnirse, o da apaçık bir zarara uğramış ve mahvolmuştur.

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ
بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ
كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ۝ وَلِلَّهِ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ
وَبِهِ يَعْدِلُونَ ۝ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ۝ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ۝ أَوَلَمْ
يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝ أَوَلَمْ
يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ
يُؤْمِنُونَ ۝ مَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ۝ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا
عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا
قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝

١٧٥

179. "Andolsun ki, cehennem için de bir çok cin ve insan yarattık. Onların kalpleri vardır ama anlamazlar; gözleri vardır ama görmezler; kulakları vardır ama işitmezler. İşte bunlar hayvanlar gibi hatta daha sapıktırlar. İşte bunlar gafillerdir."[99]

180. "En güzel isimler Allah'ındır, O'na o isimlerle dua edin, O'nun isimleri konusunda eğriliğe sapanları bırakın. Onlar yaptıklarının cezasını göreceklerdir."[100]

181. "Yarattıklarımızdan bir topluluk hakkı gösterirler ve onunla hükmederler."[101]

182. "Ayetlerimizi yalan sayanları, bilmedikleri yönden, sonlarına ağır ağır yaklaştıracağız."

183. "Onlara mahsustan mühlet veririm, çünkü Benim planım çetindir."[102]

184. "Düşünmüyorlar mı ki, arkadaşları olan peygamberde deliliğin eseri yoktur. O ancak apaçık bir uyarıcıdır."[103]

185. "Göklerin ve yerin hükümranlığını, Allah'ın yarattığı her şeyi ve ecellerinin yaklaşmış olması ihtimalini düşünmüyorlar mı? Bundan sonra hangi söze inanacaklar?"[104]

186. "Allah'ın saptırdığını yola getirecek yoktur. O, onları taşkınlıkları içinde bocalayıp dururlarken bırakır."[105]

187. "Sana, kıyamet saatinin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar, de ki: 'Onun bilgisi ancak Rabbim katındadır, onun vaktini, O'ndan başka belirtecek yoktur. Göklerin ve yerin, ağırlığını kaldıramıyacağı o saat, sizlere ansızın gelecektir'. Sen sanki öğrenmişsin gibi sana soruyorlar, de ki: 'Onu bilmek ancak Allah'a mahsustur, ama insanların çoğu bu gerçeği bilmezler'."[106]

99 Andolsun ki, Biz yarattıklarımızdan bir kısmını da cehenneme odun olmaları için yarattık, onları ateşe hazırladık. Onlara cehennemliklerin yaptıklarını işleme imkanı tanıdık. Çünkü Yüce Allah'ın ezelî ilminde, onların cehennemliklerin işlerini yapacakları belli idi, bu yüzden O, onları cehennemliklerden kılmıştır. Gökler ve yer yaratılmadan önce onların nasıl bir yol izleyecekleri Allah'ın katındaki bir defterde yazılıydı.

Nitekim Peygamberimiz @, şöyle buyurmuştur: "Yüce Allah, gökleri ve yeri yaratmadan elli bin sene önce mahlukatın kaderini belirlemiştir. O zaman, O'nun arşı su üzerindeydi." *(Müslim, Kader 16.)* "Çocuk daha ana karnındayken, Allah görevli bir melek gönderir, O, ona ruhunu üfürür ve şu dört hükmü belirler: Onun rızkını, ömrünü, işleyeceklerini ve iyi mi yoksa kötü mü olacağını." *(Buharî, Bedü'l-Halk 6; Müslim, Kader 1.)*

İşte onları da Yüce Rabbimiz, ateş ehli kılmıştı. Artık doğruyu bulmaları için Allah'ın onlara verdiği hiçbir organ gerçeği bulma konusunda bir işe yaramaz olur. "Onlar sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Onlar artık gerçeğe dönmezler." *(2 Bakara 18.)*

Onlar artık peygamberi tanımazlar, öldükten sonra dirilip sorgulanmak için toplanmaya inanmazlar. Gerçekleri düşünüp anlamazlar. Onlar iki ayaklı hayvanlar gibidirler. Ne helal tanırlar, ne haram. Din bilmez, peygamberi dinlemezler. Onlar bu dünyada lider ve padişah bile olsalar, öteki dünyada cehennem yakıtıdırlar. Çünkü onlar, kendilerine yazık eden tanrı tanımazlardır. Allah'ın rahmetinden uzak olsunlar, yaşasın zalimler için cehennem!

100 Elbette Yüce Allah'ın isimleri, en güzel ve derin mana yüklü en yüce isimlerdir. En güzel anlamlar o isimlerde özetlenmiş, en yüce maksatlar onlarda gizlenmiştir. O, azizdir, izzet kaynağıdır. Hamiddir, övülmeye layıktır. Bir tek Allah'tır. Şanı çok yücedir O'nun. Her şeye güç yetiren, erişilmez gücün sahibi en büyük ilahtır. Dualara icabet eden Allah'tır. O halde, o güzel isimleriyle O'na dua edin. O'na olan güven ve inancınız kadar dualarınıza icabet edilecektir. O Yüce Mevlanın isimleri, gerçekten en güzel ve en yüce isimlerdir. O güzel isimlerle, içten O'na dua eden kullarının dualarını O, kabul eder.

Bir hadislerinde Peygamberimiz @, şöyle buyurur: "Başına bir sıkıntı ve keder gelen bir kul şöyle derse, hiç şüphesiz Allah onun gam ve kederini giderir, yerine genişlik ve ferahlık verir: Allahım! Gerçekten ben, senin kulun kölenin oğlu bir kul ve köleyim. Benim perçemim Senin kudret elindedir. Sen dilediğini yaparsın. Senin verdiğin hüküm, adaletin ta kendisidir. Ben, Senin kendine layık gördüğün isimlerinle Senden istiyorum. Yahut Senin kitabında bildirdiğin isimlerinle, yahut kullarından birine öğrettiğin isimlerinde, yahut da katındaki gayb aleminde sakladığın isimlerinle Sana yalvarıyorum. Yüce Kur'ânı gönlümün süruru, kalbimin nuru, keder ve hüznümü alıp götüren kılmanı diliyorum." Orada bulunanlar dediler ki: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Bu duayı öğrenip öğretelim mi?' Buyurdu ki: "Evet, onu işiten herkes onu öğrenip öğretsin." *(Ahmed, I, 391, 452.)*

O'nun isimleri konusunda eğriliğe sapanları bırakın. O'nun isimleri konusunda sapıtıp şirk koşanları terkedin, onlardan ayrılın. Çünkü onlar, 'Allah' isminden 'Lât' putunun ismini, 'Azîz' isminden 'Uzzâ' putunun ismini türeterek isimleriyle Allah'a ortak koşuyorlardı. Sonunda onlar, dünyada kaybettiler, ahirette de acıklı bir azapla cezalandırılacaklardır. Onlar ateşten bir çıkış yolu da bulamayacaklardır. Onlar gerçekten mahvolmuşlardır.

101 Yarattıklarımızdan bir grup Allah'a ve peygamberine imanda sadakat gösterdiler. Onlar, Peygamberlerin önderi ve sonuncusu Hz. Muhammed'e layıkıyla uyarak doğru yolu bulmuş kimselerdir. Onlar Allah'ın kitabını anlama ve gereklerini yerine getirme işini birlikte götürürler. Onların sünnete karşı tavırları da aynıdır. Onlar Allah'ın hoşnutluğu ve bağışlaması içerisindedirler. Söz ve eylem planında hakkı ayakta tutan kişilerdir onlar. Onlar hep gerçeği söylerler ve gerçeğe çağırırlar, haktan asla yüz çevirmezler. Onunla hükmederler. Yani hak ile hükmederler, onun gereklerini uygularlar. Nitekim Peygamberimiz bir hadislerinde şöyle buyurur: "Ümmetimden bir grup, kıyamete dek hak uğruna mücadeleye devam edecektir." *(Buharî, İ'tisam 10; Tevhîd 29; Menakıb 28; Müslim, İman 247; İmaret 170;-177; Ebu Davud, Fiten 1; Tirmizî, Fiten 51; İbn Mace, Mukaddime 1; Ahmed, IV, 93, 99, 104, 244.)*

102 Hz. Muhammed'i yalanlayan ve ona indirilen hakikatlere savaş açanları, hiç bilmedikleri ve beklemedikleri yönden sonlarına ağır ağır yaklaştıracağız. Önce onların üzerlerine rızık, geçimlikler ve➡

➡dünya nimetlerinin kapısını açacağız, onlar bunları bir şey sanıp aldanacaklardır. Zira dünya tüm debdebesiyle onların önüne serilecektir.

Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, onlara her şeyin kapısını açtık, kendilerine verilene sevinince ansızın onları yakaladık da umutsuz kalıverdiler." (6 Enam 44.) Çünkü onların anlayışları korelmiştir. Gönül gözlerinin kör oluşu, onların önündeki yoldan sapmalarına neden olmuştur. Bu yüzden onlar, hakkı reddetmişler ve ona savaş açmışlardır. Buna karşılık, Peygamberler ve onlarla beraber diğer davetçiler hakka, doğru yola çağırma görevini sürdürmüşlerdir.

Bu meyanda Yüce Allah, peygamberine şunları söylüyor. Onlara mahsustan mühlet veririm, çünkü Benim düzenim çetindir. Doğru yoldan çıkarak Bana karşı gelenler için Benim azabım çok çetindir. O adalet, aydınlık ve bilime karşı savaş açanlara, elleriyle yaptıkları bozgunculuklarından ötürü yazıklar olsun! Onlara bir süre, bir fırsat tanırım Ama sonunda Benim planım çok çetin ve çok güçlü olacaktır.

103 Gerçekten de Hz. Muhammed, onların arasında yetişmişti ve onlarla birlikte yaşamaktaydı. Onlar ona 'Güvenilir kişi' (Muhammedü'l-Emin) diyorlardı. İşte o kişi, hiç şüphesiz Allah'ın peygamberiydi. Ama ne zaman ki O, onlara peygamber olarak gelip putlara kulluğu terketmeye ve saçma şeylerden kurtulmaya çağırınca, ona deli demekten çekinmediler. Ama o büyük şahsiyeti onlara karşı bizzat Yüce Allah savunuyordu: O ancak apaçık bir uyarıcıdır. O, açıkça gerçekleri ortaya koymakta, gerçek dışı şeylerden kurtulup dosdoğru yola gelmeye çağırmaktadır.

İşte bu yüzden Yüce Allah, onların dikkatlerini gerçeğe çekiyor. Onların tek başlarına yahut bir araya gelerek oturup kendilerine Allah katından gelmiş bir peygamber olan bu kişinin gerçekten deli olup olmadığını düşünsünler ve karar versinler. Evet onlar, ön yargısız ve objektif olarak bunu yaptıkları zaman, onun gerçekten Allah'ın peygamberi olduğunu anlayacaklardı.

104 Göklerin ve yerin hükümranlığı hakkında ince ince düşünmüyorlar mı? Evet onlar bunun üzerinde birazcık düşünselerdi, bu koskoca evreni düzenleyip idare eden Yüce Yaratıcıya inanacaklardı. Yine onlar, her gün aralarından ayrılıp kabirlere taşınan kimseleri görmüyorlar mı? Halbuki, Hz. Muhammed @ onların sorumlu kişiler olduklarını onlara bildirmişti. Artık bu apaçık açıklamadan sonra onlar hangi söze inanacaklar? Artık hangi tehdit, hangi uyarı onların inanmasını sağlayacak? Onlar gerçekten tarihî bir yanılgı ve sapıklık içerisinde bulunuyorlar!

105 Evet, Yüce Allah doğru yola ulaştırandır. O'nun yoldan çıkardığını, yola getirecek hiç kimse yoktur. Üstelik O, o sapıkları taşkınlıkları içerisinde şaşkın bir halde bırakır. Onlar hayatlarının sonuna kadar, hakka karşı büyüklenmeye devam edeceklerdir. Ve onlar o kibir içerisinde bocalayıp dururken, kendilerini kızgın cehennem ateşi içerisinde bulacaklardır. Ki o ateş, onlardan hiç kimseyi ve hiçbir şeyi bırakmaz, o insanın derisini yakar kavurur. Onlar ateşin içerisinde yanıp tükenmeye yüz tuttuklarında tekrar yenilenirler, böylece onlar sürekli olarak azabta kalırlar. Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Allah'ın fitneye düşmesini dilediği kimse için Allah'a karşı senin elinden bir şey gelmez." *(5 Maide 41.)*

106 Ey Muhammed! Sanki sen ne zaman kopacağını biliyormuşsun gibi, sana kıyametin zamanını soruyorlar. Onlara de ki: Kıyametin bilgisi, ancak Allah katındadır. Ama insanların çoğu bunu bilmezler. Onu açığa çıkarıp gösterecek olan da sadece Yüce Allah'tır. Ama Allah'a, peygamberlerine, kitaplarına inananlar, kıyametin zamanını bilmeseler bile, tam bir inanç içerisinde ona hazırlanırlar. Çünkü onlardır yalnızca kıyameti kabul edenler.

Göklerin ve yerin, ağırlığını kaldıramıyacağı o saat. Kıyametin zamanını bilme işi, tüm gök ve yer ehline ağır gelen ciddi bir iştir. Onların hiç biri onun ne zaman olacağını bilemezler. Onu ancak Yüce Allah bilir. "Gerçekten kıyamet bilgisi Allah katındadır. Yağmuru O yağdırır. Rahimlerde olanı O bilir." *(31 Lokman 34.)*

قُل لَّآ أَمْلِكُ لِنَفْسِى نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۚ وَلَوْ
كُنتُ أَعْلَمُ ٱلْغَيْبَ لَٱسْتَكْثَرْتُ مِنَ ٱلْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِىَ ٱلسُّوٓءُ ۚ
إِنْ أَنَا۠ إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾ هُوَ ٱلَّذِى خَلَقَكُم
مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا ۖ فَلَمَّا
تَغَشَّىٰهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِۦ ۖ فَلَمَّآ أَثْقَلَت دَّعَوَا ٱللَّهَ رَبَّهُمَا
لَئِنْ ءَاتَيْتَنَا صَٰلِحًا لَّنَكُونَنَّ مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّآ ءَاتَىٰهُمَا
صَٰلِحًا جَعَلَا لَهُۥ شُرَكَآءَ فِيمَآ ءَاتَىٰهُمَا ۚ فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٩١﴾
وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَآ أَنفُسَهُمْ يَنصُرُونَ ﴿١٩٢﴾
وَإِن تَدْعُوهُمْ إِلَى ٱلْهُدَىٰ لَا يَتَّبِعُوكُمْ ۚ سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ
أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنتُمْ صَٰمِتُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ
ٱللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ ۖ فَٱدْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لَكُمْ إِن كُنتُمْ
صَٰدِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَآ ۖ أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا ۖ
أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَآ ۖ أَمْ لَهُمْ ءَاذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا ۗ
قُلِ ٱدْعُوا۟ شُرَكَآءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنظِرُونِ ﴿١٩٥﴾

إِنَّ

188. "De ki: 'Allah'ın dilemesi dışında ben kendime bir fayda ve zarar verecek durumda değilim. Gaybi bileydim, daha çok iyilik yapardım ve bana kötülük de gelmezdi. Ben sadece, inanan bir toplumu uyaran ve müjdeleyen bir peygamberim'."[107]

189. "Sizi bir nefisten yaratan ve gönlünün huzura kavuşacağı eşini de ondan var eden Allah'tır. Eşine yaklaşınca, eşi hafif bir yük yüklendi ve bu halde bir müddet taşıdı. Hamileliği ağırlaşınca, karı koca, Rableri olan Allah'a: 'Bize kusursuz bir çocuk verirsen, and olsun ki şükredenlerden oluruz' diye yalvardılar."

190. "Allah onlara kusursuz bir çocuk verince, kendilerine verdiği şey hakkında Allah'a ortaklar koştular. Allah, onların ortak koştukları şeylerden yücedir."[108]

191. "Kendileri yaratılmışken, bir şey yaratamayan putları mı ortak koşuyorlar?"

192. "Oysa putlar ne onlara yardım edebilir ve ne de kendilerine bir yardımları olur."

193. "Onları doğru yola çağırırsanız, size uymazlar; çağırmanız da, susmanız da onlar için birdir."

194. "Allah'tan başka taptıklarınız putlar da, sizin gibi kullardır. Eğer doğru sözlü iseniz, onları çağırın da size cevap versinler bakalım."

195. "Onların yürüyecek ayakları mı var, yoksa tutacak elleri mi var, ya da görecek gözleri mi var, veya işitecek kulakları mı var? De ki: 'Ortaklarınızı çağırın elinizden gelirse bana tuzak kurun, göz açtırmayın'."

[107] Ey Muhammed, onlara, Allah'ın dilemesi dışında senin kendine bir fayda ve zarar verecek durumda olmadığını söyle *Onlara*, Allah'ın senin için takdir ettiğine razı olduğunu ve bu konuda Yüce Allah'a güvendiğini, işlerini O'na havale ettiğini de söyle. Yine onlara, gaybı bilmediğini de söyle. Çünkü gaybi bilmek Yüce Allah'ın işidir. Ne bir melek, ne bir peygamber onu bilemez. Bana gelen hayır da Allah'ın bilgisi dahilindedir ve ben ona razıyım, de

Ben sadece, inanan bir toplumu uyaran ve müjdeleyen bir peygamberim. Tüm işlerini Yüce Allah'a havale etmesi konusunda, Hz. Peygambere gelmiş ilahî bir emirdir bu. O, okunan Kur'ân ayetleriyle, tüm insanlığa son peygamber olduğunu, peygamberlerin en seçkini olduğunu bildirmesini istiyor Yüce Allah. Yine O, Allah'ın izni olmadan kendine bile bir fayda ve zarar veremeyecek bir kıyamet şefeatçisi olduğunu açıklamakla yükümlü tutuluyor.

Şanı yüce olan Allah'a ne bir kulluk fayda verir, ne de bir günah zarar verir. Fayda ve zarar Allah'tandır, O'nun dilemesiyledir. Nitekim Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Bil ki, tüm herkes sana bir yarar sağlamak için bir araya gelseler, Allah'ın senin için yazdığından başka bir fayda sağlayamazlar. Yine tüm herkes sana bir zarar vermek için toplansalar, Allah'ın sana yazdığından başka bir zarar veremezler."*(Tirmizî, Kıyamet 59; Ahmed, IV, 293.)* Rabbimiz de şöyle buyurur: "De ki: 'Allah'ın bizim için yazdığından başkası bize asla erişmez. O, bizim dostumuzdur.."*(5 Maide 51.)* Ey Muhammed, söyle sen onlara: Eğer ben gaybı bilseydim, daha çok salih iş işlerdim. Yine ben, ne zaman öleceğimi bilseydim, bol bol hayır işlerdim.

[108] Sizi, erişilmez güç ve kuvvetiyle bir tek nefisten yaratan O'dur. O tek nefis, Hz. Adem'dir. Yüce Allah, ondan eşi Hz. Havva'yı yarattı. Bu, onun gönlünü huzura kavuşturmak içindi. Nitekim Yüce Mevla, şöyle buyurur: "Ey insanlar! Doğrusu Biz, sizi bir erkek ve dişiden yarattık. Ve Biz, sizi birbirinizle tanışasınız diye sizi kabile ve halklara ayırdık." *(49 Hucurat 13.)* "Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan da eşini yaratan Rabbınizden sakının."*(4 Nisa 1.)*

Eşine yaklaşınca, eşi hafif bir yük yüklendi. Adem, onunla beraber olunca, o ilk olarak hamile kaldı. Hz. Havva'nın bu ilk hamileliği ağrısız ve sıkıntısız olmuştu. Ana karnında cenin, Kur'ân ayetlerinde açıklandığı üzere ("Doğrusu Biz, insanı çamur özünden yarattık. Sonra onu, sağlam bir yerde bir nutfe yaptık. Sonra o nutfeyi alaka, alakayı mudğa yaptık. O mudgayı kemikler haline getirdik, daha sonra kemiklere et giydirdik.." *(23 Müminûn 12-14.)* nutfe, alaka ve mudğa dönemlerini geçirdi. Doğum anı gelinceye dek dokuz ay geçti. Kocası Adem ile birlikte Yüce Allah'a, 'Bize, kız olsun erkek olsun kusursuz bir çocuk verirsen, and olsun ki, bize olan bu lutfuna karşılık sana şükredenlerden oluruz' diye dua ettiler. Sonunda Havva, kusursuz, nur topu gibi bir çocuk dünyaya getirdi.

İşin ilginç yanı, Yüce Allah Ademoğullarına kusursuz en güzel bir yaratılışta evlatlar lutfetti, ama onlar yaratma konusunda Yüce Allah'a ortak koştular. Ayette sözkonusu edilen şirk koşanlardan kasıt, Ademoğullarının müşrik olanlarıdır. Bu yüzden Yüce Rabbimiz, 'Allah, onların ortak koştukları şeylerden yücedir.' buyururken ikil değil, çoğul sıga kullanmıştır.

إِنَّ وَلِيِّـيَ اللّٰهُ الَّذٖي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحٖينَ ﴿١٩٦﴾
وَالَّذٖينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهٖ لَا يَسْتَطٖيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَٓا
اَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَاِنْ تَدْعُوهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَسْمَعُوا
وَتَرٰيهُمْ يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ الْعَفْوَ
وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلٖينَ ﴿١٩٩﴾ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ
مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهُ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٠٠﴾ اِنَّ
الَّذٖينَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طَٓائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَاِذَا هُمْ
مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾ وَاِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾
وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَٓا اَتَّبِعُ مَا يُوحٰٓى
اِلَيَّ مِنْ رَبّٖي هٰذَا بَصَٓائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَاِذَا قُرِئَ الْقُرْاٰنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَاَنْصِتُوا
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾ وَاذْكُرْ رَبَّكَ فٖي نَفْسِكَ
تَضَرُّعًا وَخٖيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
وَالْاٰصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلٖينَ ﴿٢٠٥﴾ اِنَّ الَّذٖينَ عِنْدَ رَبِّكَ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

196. "Çünkü benim dostum, Kitabı indiren Allah'tır. O, iyileri dost edinir."

197. "O'nu bırakıp da taptıklarınız, ne size yardım edebilirler, ne de kendilerine yardım edebilirler."

198. "Onları doğru yola çağırırsanız duymazlar. Sana baktıklarını görürsün, oysa görmezler."[109]

199. "Sen af yolunu tut, bağışla, uygun olanı emret, bilgisizlere aldırış etme."

200. "Şeytan seni dürtecek olursa hemen Allah'a sığın, doğrusu O işitir ve bilir."[110]

201. "Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca, Allah'ı anarlar ve hemen gerçeği görürler."

202. "Şeytanın kardeşleri onları azgınlığa sürüklerler ve bundan hiç geri durmazlar."[111]

203. "Onlara bir ayet getirmediğin zaman, 'Sen bir tane yapsaydın ya' derler. De ki: 'Ben ancak Rabbim tarafından bana vahyolunana uyarım. Bu, inanan topluma Rabbinizden açık belgeler, yol gösterme ve bir rahmettir'."[112]

204. "Kuran okunduğu zaman ona kulak verin, susup dinleyin ki merhamet olunasınız."

205. "Rabbini gönülden ve korkarak içinden hafif bir sesle sabah akşam an, sakın gafillerden olma."

206. [SECDE] "Doğrusu Rabbinin katında olanlar, O'na kulluk etmekten büyüklenmezler, O'nu tenzih ederler ve yalnız O'na secde ederler."[113]

[109] Bu ayetler, putçulara karşı en güçlü delillerden olan 'Allah, onların ortak koştukları şeylerden yücedir' sözünü destekleyen en güçlü delillerdendir. Bu ayetlerle, putların ilah olamayacakları en açık bir şekilde belgelenmektedir. Ayetin tefsirinde İbn Kesir şunları söyler: Bu ayet, Allah'ı bırakıp bir takım putları ve cansız cisimleri O'na ortak koşan müşriklere ilahî bir cevaptır. Oysa, o ortak koşulan şeyler, zararı, yararı olmayan yaratılmış şeylerdir. Onları Allah yaratmış, onlar elleriyle yontmuşlardır. Onlar hiçbir şeyi göremezler, kullarına hiçbir şekilde yardım da edemezler.Onlar, işitmez görmez, donuk cansız varlıklardır. Oysa onlara tapanlar, onlardan daha iyi işitmekte, görmekte ve daha iyi iş yapabilmektedirler. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, II, 276.)*

Gerçekten Allah'ı bırakarak yalvarıp yakardığınız putlar, sizin gibi yaratılmış kullardır. Ayette, putlar 'kullar' diye adlandırılmıştır. Çünkü onlar da Allah'a boyun eğmiş varlıklardır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Yedi gök ve yer, bir de bunlar içerisinde olanlar hep Allah'ı tesbih ederler. Hiçbir varlık yoktur ki, O'nu övgü ile yüceltmesin. Ne ki, siz onların tesbihini anlamazsınız. O, gerçekten halimdir, çokça bagışlayandır."*(17 İsra 44)* Tüm herşey O'nun yaratıcı olduğunu kabul ederek O'nu övgüyle yadeder. Şimdi siz gerçek yaratıcıyı bırakıp, yaratılmış olan şeylere tapıyorsunuz öyle mi? Halbuki Allah'dan başka, yaratıklar içerisinde, bir kimseye yardım edecek hiç kimse yoktur. Hatta siz kendiniz bile, Şanı Yüce Allah'ın izni olmadan kendinize bile bir şey yapamazsınız. Herşeyin sahibi O'dur. O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Allah'ın cansız ve donuk varlıklar olarak yarattığı o taşlar, nasıl oluyor da insanların tanrıları olabiliyorlar? Halbuki, bu taşlar ve heykeller insanlarca yontulmuş şeylerdir. Hal böyleyken, insan nasıl olur da kendi eliyle yonttuğu taşlara tapabilir? Gerçekten bu koyu bir cehalettir.

Bu taşlar çağrılacak olsa, onlar çağrıya cevap veremezler. Çünkü kuru taşlardır onlar. O duyamayan, konuşamayan, hiçbir şey yapamayan, üstelik o aciz sahiplerinin dilediği şeyleri yapabildiği taşlara nasıl olur da kulluk yaparsınız? Bu taşların tanrı makamına çıkarılması ne kadar garip bir şeydir! Onlara dua etseniz de etmeseniz de birdir, onları çağırsanız da çağırmasanız da onlar için hiçbir şey farketmez. Bunu siz de görüp bilip duruyorsunuz.

Yüce Yaratan peygamberine diyor ki: Ey Muhammed, sen onlara söyle: Bu putların yürüyebilecekleri ayakları mı var, hiç aklınızı kullanmaz mısınız? Yoksa bunların tutabilecek elleri mi var, düşünüp ibret almaz mısınız? Yoksa onların görebilecek gözleri mi var, düşünmez misiniz?

Ey Muhammed onlara de ki: O ortaklarını çağırın bakalım, onlardan yardım isteyin bakalım, size yardım edebilecekler mi? Gerçekten benim dostum, yardımcım Yüce Allah'tır. O, bana yeter. Ben O'na güvenip dayandım. O'na yönelip O'na sığındım. O, benim hem dünyada, hem de ahirette yar ve yardımcımdır. "Gerçekten ben, benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a güvenip dayandım. Kımıldayan hiçbir canlı yoktur ki, ona hükmetmesin. Gerçekten benim Rabbim, dosdoğru bir yol üzerindedir." *(11 Hud 56.)*

Allah'ı bırakıp taptığınız bu sanal ilahlar, size de yardım edemezler, onların kendilerine de bir faydaları dokunmaz. Gece gündüz onlara dua etseniz, onlar sizi işitemezler ve sizi göremezler. Onların sana baktığını görürsün, ama onlar akılsız donuk varlıkların bakışıyla bakarlar. Hal böyleyken, nasıl olur da Allah'ı bırakıp onlara kulluk edilebilir? Evet gerçekten sadece baş gözleri kör olmaz, ama asıl gönül gözleri kör olurlar!

[110] Ey Muhammed! Sen Allah'ın seçkin bir kulusun. Sana yakışan af yolunu tutup en uygun olanı yapmandır. Senin izinde yürüyüp açtığın çığırda yürüyenlere müjdeler olsun! Sen af yolunu tut ve cahillere aldırma. Hep iyilik ve ihsanı emret, sana yakışan budur. Cahillere gelince, onlar gübreli toprağın ekinleri gibidirler. Sen onların altındaki toprağı düzenle, belki onlar da Allah'ın ayetlerini, sana olan ihsanlarını ve erişilmez gücünü görürler ve doğru yola erişirler. Ey Muhammed, cehalet bir hastalıktır. Bu yüzden Allah'ın sana indirdiği ayetleri onların gönüllerine sürerek sen onların hastalıklarını hoş gör. Çünkü sen alemlere rahmet olarak gönderilmiş bir peygambersin!

Ayette geçen 'afv' kelimesinin manası hakkında pek çok görüş ileri sürülmüştür. *(Daha geniş bilgi için bkz. İbn Kesir, Tefsir, II, 277.)* Kurtubî, şunları anlatır: 'Af yolunu tut' ayeti indiğinde Peygamberimiz @, 'Kızgınlığımı ne yapayım Ya Rabbi!' deyince, Şeytan seni dürtecek olursa hemen Allah'a sığın, doğrusu O işitir ve bilir, ayeti indi. Yani vahiy inerken şeytan sana vesvese verecek olursa, sen hemen Allah'a sığın, çünkü Allah seni işitir. *(Bkz. Kurtubî, Tefsir, IV, 347.)*

Ey Muhammed, sen Yüce Allah'a sığındığında artık sen O'nun gözetimi altındasın, O seni koruyup ➡

➡ kollayacaktır. Çünkü Yüce Allah, tüm mahlukatını işitendir.

[111] Allah'tan sakınanlar ve kalpleri ürpererek O'nun emirlerine uyanlara, şeytan yaklaşıp vesvese verdiğinde, önlerine dünya hayatını bezeyip süsleyince onlar hemen Allah'ı hatırlayıp gerçeği görürler.

Müminlerin Allah'ı hatırlama fırsatları pek çoktur. Namaz, onlar için Allah'ı anma fırsatıdır, hac, oruç ve zikrullah her biri Allah'ı anma fırsatlarıdır.

Müttekî'ler, Allah'tan sakınıp çekinen kimselerdir. Onlar sürekli kabirde sorgu meleklerince tabı tutulacakları sınavı ve Yüce Allah'ın huzuruna çıkacakları anı düşünürler. Bu yüzden onlar, devamlı şeytandan gelebilecek tehlikelere karşı uyanık dururlar. Onlara şeytandan bir vesvese geldiğinde, imanın nuru şeytanın vesvesesine baskın çıkar ve onu Allah dostları salihlerin meclisinden kovup atıverir. İşte bu Yüce Allah'ın onlara olan lutuf ve keremiyle olur. Şeytanların onları fitlemesine karşılık, onlar hemen imanlarıyla Allah'ı hatırlarlar.

Onlar hemen gerçeği görürler. Bu, Allah'ın emirlerine uyan, yasaklarından kaçınan müttakî kullarının durumunu bildiren bir ifadedir. Evet, onlar hallerini düzeltip dosdoğru yolda kaldıklarında gerçeği göreceklerdir.

Şeytanın kardeşleri onları azgınlığa sürüklerler. Şeytanlar, insanlardan olan yandaşlarına durup dinlenmeden vesvese verirler. Azgınlık ve taşkınlık için tüm her yolu denerler, ellerinden gelen hiçbir şeyi arkalarına koymazlar. Çünkü şeytan, kötülüğe doymaz, günahtan bıkmaz usanmaz, bu konuda hiç üşenip yorulmaz. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Görmedin mi, Biz inkarcıların üzerine, onları sürekli fitleyip isyankarlığa sevkeden şeytanları gönderdik." *(19 Meryem 83.)*

[112] Ayeti açıklarken Razî şunları söyler: *(Bkz. Razî, Tefsir, XV, 106.)* Yüce Allah, bu ayette şeytanın fitleme ve saptırma taktiklerinden birine dikkat çekiyor. O da, onların inatla özel bir mucize istemeleridir. Şu ayette açıklandığı gibi: "Onlar, 'sen, bizim için yerden bir kaynak fışkırtmadıkça sana asla inanmayacağız' dediler." *(17 İsra 90.)* Cenab-ı Hak, onların bu isteklerinin yerine getirilmeyeceğini açıklamıştır. Çünkü onlar sana, sen bir tane yapıp gerçekleştirseydin ya, dediklerinde, şayet sen kendin onların istediklerini yerine getirecek olsan bu sefer onlar şöyle diyeceklerdir: "Bu düzmece bir yalandan başka bir şey değildir." *(34 Sebe 43.)*

Ey Muhammed, sen onlara bir ayet / mucize getirdiğin zaman onlar bununla dalga geçerler. Alayla şöyle derler: Sen bizim için ondan bir tane daha satın alsan, bir sipariş daha versen! Onlar Hz. Muhammed'e inen gerçeklerle böyle dalga geçiyorlardı. Yüce Allah, peygamberini ayetler ve mucizelerle rızıklandırdığında, bu onların ancak azgınlık ve taşkınlıklarını artırmaktaydı. Oysa Peygamber de haktı, Allah katından ona inen ayetler de haktı. Ne ki, inkarcılar bunu kavrayamıyorlardı. Çünkü onlar süreli bir körlük ve duyarsızlığın içerisindeydiler. Peygamber ise, Rabbinin nuru içerisinde onlardan ve onların sapıklıklarından uzaktı. Zira doğru yola ulaştıran ancak Yüce Allah'tı.

Ey insanlar biliniz ki, bu ayetler Rabbinizden gelme gerçek belgeler, inanan bir topluma yol gösteren bir rahmettir.

[113] Ayetler müminlere seslenmektedir. Yüce Mevla, onlara Kur'ân ayetlerini işittiklerinde durup düşünmelerini emretmektedir. Bu ise, ancak sükunetle durup onu dinlemek, onun ayetleri üzerinde durarak ince ince düşünmekle olur. Yüce Rabbimiz, Kur'ân dinleme emrinin peşinden merhamet olunasınız, ifadesini getirmiştir. Allah Teâlâ, rahmeti Kur'ân dinlemeye, onun üzerinde durup düşünmeye endekslemiştir. Elbette Yüce Allah'ın rahmeti, gerçeklere kulak verip gereklerini yerine getiren iyilere pek yakındır. Kureyş müşrikleri, Kur'ân okuyucularının kafasını karıştırmaya yeltenerek şöyle diyorlardı: "Dinlemeyin şu Kur'ânı! Okunurken gürültü yapın. Belki böylece üstün gelirsiniz." *(41 Fussılet 26.)* Ey Muhammed, buna karşılık sen müminlerle beraber kendini Allah'ı zikre ver. Gönlünüzü, tüm duygularınızı, tüm hücrelerinizi ve kalp atışlarınızı Allah'ın zikrine doyurup kandırın. Yürekten ve gizlice Allah'a yakarın. O'nun huzurunda el açıp boyun bükerek O'ndan isteyin. O'nu yücelterek, O'nun büyüklüğü yanında kendi acizliğinizi ve güçsüzlüğünüzü düşünerek. O'nun huzurunda O'nunla olma hissine kapılarak. O'nun tüm emirlerine canu gönülden boyun eğerek. Gizli ve aşikar olarak, içten ve sevgi ile O'na kulluk ederek O'ndan isteyin. Hiç şüphesiz ki O, bizim kendisinden çekinerek yürekten yalvarıp yakarmamızı sever. ➡

Ayette bağırıp çağırmaksızın, buyurulmuştur. Yani sesini yükseltmeden, sadece kendi işiteceğin bir sesle yalvarıp yakar, demektir. Nitekim başka bir ayette şöyle buyurulmuştur: "Namazında açıktan okuma, onda sesini çok fazla da kısma. İkisinin arasında bir yol tut." *(17 İsra 110.)*

Bu konuda Kurtubî bu ayet, zikirde bağırıp çağırmanın yasak olduğunun delilidir, der.

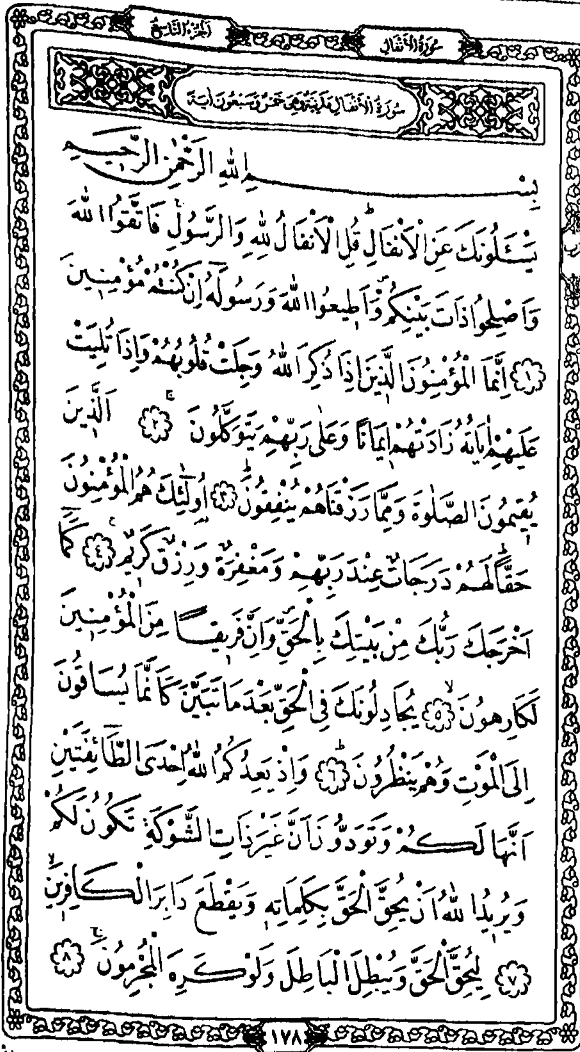
Ayette geçen 'gudüv ve âsâl' kelimeleri, gündüz anlamına gelen 'gadât' ile, akşam anlamına gelen 'asîl' kelimelerinin çoğulu olan iki masdardır. Ayetin anlamı şöyledir: Her an, gönlü Allah aşkı ile yanıp tutuşan bilinçli bir kul ol. Allah'ı ve isteklerini unutmaktan sakın. Çünkü Allah'tan gafil olmak, öldürücü bir etkendir. Senin sürekli O'nun huzurunda olduğunun bilinci içerisinde uyanık ol. Cahillerden olmaktan kendini koru, onlara benzemekten sakın.

Evet, Allah'tan sakınan müttakîlere imrenip onlara gıbta etmek, dünyalıklara sahip olanlara imrenmekten çok daha iyi bir meziyyettir. Çünkü dünyaya sahiplenmek kolaydır. Ama ahirete sahiplenmek, ancak Allah sevgisi ile, O'na kul olmak ve O'nun sevgisini kazanmakla olur. İşte bu öyle bir makamdır ki, artık can mal, çoluk çocuk ve bütünüyle dünya onun yanında bir hiç kalır. Gerçekten bu Rabbin katında şerefli bir konumdur. Dünya hayatı az bir eğlenceden ibarettir. Ahiret ise, kalıcı bir yurttur. O halde ey Allah'a muhtaç olan aciz kul! Tüm dünya bile senin olsa, sakın Allah'ı unutanlardan olma. Ona sahip oldukları halde, Yüce Yaratandan bihaber olanlar ne kötü kişilerdir!

Ey inanan kul, şunu bil ki: Göklerde ve yerde bulunan tüm melekler Yüce Rabbin hükümranlığı karşısında, sabah akşam O'nu tesbih edip yüceltirler ve her an O'na boyun eğip secde ederler.

Ademoğullarına gelince, surun üfleneceği ana kadar onlar emir ve yasaklarla karşı karşıyadırlar. Evet, onlar sürekli şeytanla mücadele halindedirler. Ömrünün sonuna kadar Rabbine itaat ederek şeytana baskın çıkanlara müjdeler olsun! Onlar kesintisiz olarak tevhidi söylerler. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur, O'nun eşi ve ortağı yoktur, Muhammed de Allah'ın kulu ve peygamberidir, derler. İşte onlar, secde edenler ve şehidlerle birlikte diriltilecekler, peygamberler ve doğrularla birlikte haşrolunacaklardır. Çünkü onlar, Yüce Allah'ın aşkı ile yaşadılar, O'nu anarak sabahlayıp akşamlamışlar, O'nunla uyumuş O'nunla uyanmışlardır. Her halükarda sürekli olarak Allah'a dönmüşler ve O'na yönelmişlerdir. Bir anda O'ndan gafil olacak olsalar, hemen kerem sahibi Yüce Allah'tan özür dileyerek secdelere kapanırlar. Layıkıyla kıyamda durup gereği gibi ruku ve secdelere kapanırlar ve O'ndan kurtuluş dilerler. Sevgi göz yaşlarıyla günahları silen, bol bol merhamet edip bağışlayan Yüce Rabbin huzurunda el açıp boyun bükerek kendilerinden geçerler. Şanı ne yücedir O'nun! Bağışlanma dileği ile secdelere kapanan gönülleri, Yüce Allah'a kavuşma göz yaşları kuşatır. Çoluk çocuk, eş dost ve dünyalıklarla uğraşma nedeniyle Allah'tan uzak geçirilen anlardan dolayı Allah'tan özür dileyerek secdelere kapanırlar. Ey günahları bağışlayan Allahım, derler, tevbelerimle huzurundayım! Secdelerimdeki, uykularımdaki, uyanıklığımdaki gaflet anlarımla geldim sana! Ben Senden başkasına dua edemem ki! Benim umudum yalnızca Sendedir Ya Rab! Ben Sana geldim Ey bağışlayan, ey acıyan ve ey merhamet eden!

الجزء التاسع — سورة الأنفال

سورة الأنفال مدنية وهي خمس وسبعون آية

بسم الله الرحمن الرحيم
يسئلونك عن الأنفال قل الأنفال لله والرسول فاتقوا الله
وأصلحوا ذات بينكم وأطيعوا الله ورسوله إن كنتم مؤمنين
(١) إنما المؤمنون الذين إذا ذكر الله وجلت قلوبهم وإذا تليت
عليهم آياته زادتهم إيمانا وعلى ربهم يتوكلون (٢) الذين
يقيمون الصلوة ومما رزقناهم ينفقون (٣) أولئك هم المؤمنون
حقا لهم درجات عند ربهم ومغفرة ورزق كريم (٤) كما
أخرجك ربك من بيتك بالحق وإن فريقا من المؤمنين
لكارهون (٥) يجادلونك في الحق بعد ما تبين كأنما يساقون
إلى الموت وهم ينظرون (٦) وإذ يعدكم الله إحدى الطائفتين
أنها لكم وتودون أن غير ذات الشوكة تكون لكم
ويريد الله أن يحق الحق بكلماته ويقطع دابر الكافرين
(٧) ليحق الحق ويبطل الباطل ولو كره المجرمون (٨)

١٧٨

إذ

8 ENFÂL SÛRESİ

Enfâl suresi 75 ayet olup Hicretin ilk yıllarında gerçekleşen Bedir savaşı sonrası savaş ganimetleri hakkında Medine'de inmiştir.

Bismillâhirrahmânirahîm

1. "Sana, ganimetlerden sorarlar, de ki: 'Ganimetler Allah'ın ve Peygamberindir. O halde İnanıyorsanız Allah'tan sakının, aranızdaki münasebetleri düzeltin, Allah'a ve Peygamberine itaat edin.' "[1]

2. "Müminler ancak, o kimselerdir ki Allah anıldığı zaman kalpleri titrer, ayetleri onlara okunduğu zaman bu onların imanlarını artırır ve onlar yalnızca Rablerine güvenirler"

3. "Onlar namazı adamakıllı kılarlar; kendilerine verdiğimiz rızıktan yerli yerince sarf ederler."

4. "İşte gerçekten inanmış olanlar bunlardır. Onlara Rablerinin katında mertebeler, mağfiret ve bitmez tükenmez rızıklar vardır."[2]

5. "Nitekim, Rabbin seni hak uğrunda evinden savaş için çıkarmıştı, oysa müslümanların bir takımı bundan hoşlanmamıştı."[3]

6. "Sanki göz göre göre ölüme sürükleniyorlarmış gibi, gerçek ortaya çıktıktan sonra bile seninle tartışıyorlardı."[4]

7-8."Hani Allah bu iki taifeden birinin sizin olacağını vadetmişti; siz ise, kuvvetsiz olanın size düşmesini istiyordunuz. Oysa, suçluların hoşuna gitmese de, hakkı ortaya çıkarmak ve batılı tepelemek için, Allah sözleriyle hakkı ortaya koymak ve inkarcıların kökünü kesmek istiyordu."[5]

[1] Ayette sözkonusu edilen soruyu soranlar, Hz.Peygamberin@ kendisiyle birlikte Bedir savaşında bulunmuş ashabı idi. "Enfâl", müslüman savaşçıların, kafir düşmanlarından savaşta ele geçirdikleri şeylerdir. Onlar Hz. Peygambere @ şunu soruyorlardı "Ganimet, düşmandan onu elde edenin kendisine mi ait, yoksa savaşta ele geçirilenlerin tamamı savaş sonrası toplanarak pay sahiplerine eşit olarak mı paylaştırılır?"

Bu konuşmalar, Hz.Peygamber@ ile onun ashabı arasında geçiyordu. Derken ayet indi: "Ganimetler Allah'ın ve Peygamberindir." Hal böyle olunca, Hz.Peygamber @, kendisine ait olan beşte birin dışında kalan ganimetleri savaşan müslümanlar arasında paylaştırmayı kararlaştırdı. Eğer mümin hanımlar da savaşta bulunurlarsa, elbette onlara da sehimlerine düşen verilecektir.

Bu hükmü açıkladıktan sonra, Allah Teâlâ şöyle buyurdu: "Allah'tan sakının." Yani O'ndan çekinin. İşte bu sakınmanızın göstergelerinden biri, aranızı düzeltmenizdir. Bu ayeti açıklarken İbn Kesir, şunları söyler: "İşlerinizde Allah'tan sakının ilişkilerinizi düzeltin, birbirinize haksızlık etmeyin, birbirinizle döğüşüp çekişmeyin. Allah'ın hidayet ve ilimden size verdiği, hakkında birbirinizle çekiştiğiniz şeylerden çok daha iyidir. "Allah'a ve Peygamberine itaat edin." Hz.Peygamber@, Allah'ın istek ve ölçüleri doğrultusunda ganimet taksimi yaparken O'na itaat edin. Zira o, ancak Allah'ın isteğine uygun olarak adalet ve insaf ölçüleri doğrultusunda paylaştırmayı yapmaktadır." *(İbn Kesir, Tefsir, II,285.)*

Hiç şüphe yok ki, insanlar arası ilişkileri düzene koymak, üzerinde çokça durulması gereken bir husustur. Şöyleki bu ilişkilerin düzene girmesi sevgi temeli, merhamet bağı ve İslamın yayılmasına bağlıdır.

[2] İşte Allah'ın has kulları: Allah anıldığında yürekleri hoplayan, derileri ürperen ve bu vecd halinde Allah'tan korkup emir ve yasaklarını ince ince düşünen ve onlardan ders alanlar..

İbn Abbas bu konuda şunları söyler: "Münafıklar, farzları yerine getirirken, Allah'ı zikirden hiçbir şey onların yüreklerine etki etmez. Onlar Allah'ın hiçbir ayetine inanmazlar, O'na güvenip dayanmazlar, yalnız kaldıklarında bir vakit olsun namaz kılmazlar, mallarının zekatını vermezler. İşte Allah Teâlâ, onların gerçek müminler olmadıklarını bildirmiştir." *(İbn Kesir, Tefsir, II,285.)*

Ama müminler öyle mi? Onlar çoğu zaman, kendilerine okunan Allah'ın ayetlerini dinlediklerinde cenneti ve cehennemi ile Allah'ı hatırlayarak gönüllerinde bir ürperti oluşur. Allah'ın ayetleri onlara okunduğunda bu onların iman ve kabullerini artırır. Bu ifadede, "iman, artma ve eksilmeyi kabul eder" şeklindeki teze işaret vardır.

İşte o müminler, Allah ile bağlantı kurmanın, O'nun yüce huzurunda durmanın tadını tadarlar. Artık onların gönüllerinde dünya değersiz ve basit kalır. Onlar, sevgi ve güvenle yalnızca Allah'a güvenip dayanırlar. İşte Rableri katında mertebeler kendilerini bekleyen , o mertebelerle cennette yükselen gerçek müminler onlardır. Onlar, cennetin envai çeşit nimetleri ile nimetlenirler..

Kur'ân-ı Kerimi biz, pek çok ayette o müminleri güçlü iman ve Yüce Rablerine karşı derin saygıları bakımından korku ve ürperti ile nitelediğini görürüz. İşte bu konudaki ayetlerden bir kaçı: "..Sen o Allah'a gönül verenleri müjdele. Onlar, Allah anılınca kalpleri ürperen kimselerdir.." (22 Hac 34-35.) "Allah, sözlerin en güzelini birbiriyle ahenkli, tekrarlanan bir kitab halinde indirmiştir. Ondan, Rablerine derin saygı gösterenlerin derileri ürperir, sonra da hem derileri, hem de gönülleri Allah'ın zikrine yatışıp yumuşar.." *(39 Zümer 23.)* "Peygambere indirileni dinlediklerinde, hakkı tanıdıklarından dolayı onların gözlerinin yaşla dolup taşdığını görürsün. Onlar şöyle derler: 'Ey Rabbimiz! inandık biz. Bizleri de şahidlerle beraber yaz!" *(5 Mâide 83.)*

[3] Ayetin manası şöyledir: Sen işine bak, onlar hoşlanmasalar da dilediğine ganimetten pay ver. Peygamberimiz@, savaş sonrası beraberinde esir getiren herkese ganimetten bir şeyler verince, sahabeden bazıları bunu yadırgayarak şöyle diyorlardı: "Pek çok kimse hiçbir şeysiz kalıyor!" Bunun üzerine ayet, şu mana üzerine geldi: Onlardan bir kısmının hoşuna gitmese de, sen ganimetleri istediğin kimselere ver. Nitekim Rabbin, seni savaş için Mekke'den çıkardığında da, onlar evlerini barklarını bırakıp gitmeyi yadırgıyorlardı." (Kurtubî, Tefsîr, VII, 367-368.) Halbuki iş, ibadet ve taatti. Onların da buna gönül hoşluğu ➡

➡ ile uymaları gerekirdi.

[4] Ey Muhammed! onlar savaş konusunda hala seninle tartışıyorlar. Halbuki onlar çok iyi bilmektedirler ki, sen batıl bir şeyi emretmez, buna izin de vermezsin. Ayetteki "gerçek ortaya çıktıktan sonra" ifadesinin anlamı budur. Bazı ilim adamları bunu şu şekilde anlamışlardır: "Sen, onlara Allah'ın ya kervanı ele geçirmekle yahut da Mekkelilere karşı kazanacağınız bir zaferi vadettiğini açıkladıktan sonra bile onlar seninle tartışıyorlar." *(Kurtubî, Tefsîr, VII, 367-368.)* Onlar, senin işini yerine getirmenden hoşlanmıyorlar, düşmanla karşılaşmak istemiyorlar, sanki ölüm gözlerinin önünde bir heykel gibi duruyormuşcasına böyle yapıyorlar. .

[5] İşte bu, düşmanla karşılaşmayı hoş görmeyen bu gruba ilahî bir reddiyedir. Onlar, gücü kuvveti, silah ve savaş hazırlığı olmayan kervana konmayı isteyerek düşmanla savaşmayı istemediklerini ortaya koyuyorlardı. Bu ise, korkaklıktan başka bir şey değildi. Ama Allah, dini İslamı galip ve diğer dinlere üstün kılmayı diliyordu. "..O, müşrikler istemese de, dinini diğer tüm dinlere üstün kılmak için, Rasülünü hıdayet ve hak din ile gönderendir."*(9 Tevbe 33)* Sözleriyle, yani emri ile, hakkın yeryüzünde küfrün tamamen kökünü kazımasını istiyordu. Sonuçta, suçlular istemese de hak din İslam ortaya çıksın ve küfür yok olup gitsin.

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ
مِنَ الْمَلَٰئِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ
وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِنْهُ وَيُنَزِّلُ
عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ
الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ﴿١١﴾
إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَٰئِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا
سَأُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ
الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا
اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾ ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ
كَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ الْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَنْ يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ بَاءَ
بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

9. "Hani siz Rabbinizin yardımına sığınıyordunuz da O, 'Ben size, meleklerden birbiri peşinde gelen binlercesi ile yardım ediciyim' diye cevap vermişti."

10. "Allah bunu ancak bir müjde olması ve kalplerinizin yatışması için yapmıştı. Yardım ancak Allah katındandır. Doğrusu Allah güçlüdür, hakimdir."[6]

11. "Hani, Allah kendi katından bir güven işareti olarak sizi hafif bir uykuya daldırmıştı. Sizi arıtmak, sizden şeytan vesvesesini gidermek, kalplerinizi pekiştirmek ve sebatınızı artırmak için gökten size su indirmişti."

12. "Hani, Rabbin meleklere, 'Ben sizinleyim, inananları destekleyin' diye vahyetmişti. 'Ben inkar edenlerin kalplerine korku salacağım, artık onların boyunlarını vurun, parmaklarını doğrayın' demişti."

13. "Bu, onların Allah'a ve Peygamberine karşı koymalarındandır. Kim Allah'a ve Peygamberine karşı koyarsa, bilsin ki, Allah'ın cezası şiddetlidir."

14. "İşte bunu tadın, elbette inkarcılara cehennem azabı da vardır."[7]

15. "Ey İnananlar! İnkar edenlerle toplu halde karşılaştığınızda onlara arkanızı dönmeyin."

16. "Tekrar savaşmak için bir tarafa çekilmek veya bir başka topluluğa katılmak maksadı dışında, o gün arkasını düşmana dönen kimse Allah'dan bir gazaba uğramış olur. Onun varacağı yer cehennemdir. O, ne kötü bir dönüştür!"[8]

[6]Ayette geçen "istiğâse" yardım dilemek demektir.

İmam Müslim' in rivayet ettiğine göre Hz. Ömer şunları anlatır: "Bedir günü, Hz.Peygamber@ müşriklere baktı. Onlar bin kişi kadardı. Ashabı ise üçyüz ondokuz kişiden ibaretti. Allah'ın Rasûlü, kıbleye yöneldi, ellerini semaya kaldırıp Rabbine şöyle yakarmaya başladı: 'Allahım! Ne olur bana olan vadini yerine getir! Vadini yerine getir, Allahım! Ey Rabbim! Şu bir avuç müslümanı helak edersen, yeryüzünde sana hiç ibadet edilmez!' Hz.Peygamber@ elleri yukarda, kıbleye dönük bir vaziyette Rabbine yakarmaya devam etti. Ellerini o kadar fazla kaldırmıştı ki, sonunda sırtından kaftanı yere düştü. Bunu gören Hz. Ebûbekir hemen onu alıp tekrar omuzlarına attı. Sonra ardından ona sokulup şunları söyledi: 'Ey Allah'ın elçisi! Yetişir yakardığın. Elbette Yüce Rabbin sana olan vadini yerine getirecektir.' İşte bunun üzerine Allah Teâlâ, yukardaki ayeti indirdi ve melekler ordusuyla Peygamberinin yardımına koştu." *(Müslim,Cihâd, 58.)*

Ardından inananlar ile inkarcılar karşı karşıya geldi. Allah müminlere yardım etti. O gün müşriklerden yetmişi öldürülüp yetmişi esir alındı. Müslümanlardan da on üç kişi şehadet şerbetini içti. Allah'a hamdolsun, onların ölüleri ateştedir. Bizim şehitlerimiz ise, firdevs cennetlerinde güzelim bahçeler ve nehirler içerisindedirler. Hem de onların hizmetçileri hûriler ve ebediliği tatmış hizmetkarlarıdır.

Ayette geçen "mürdifîn" kelimesi, peşpeşe yardıma koşanlar, demektir.

Allah'ın melekler ordusunu yardıma göndermesi ve bunu size bildirmesi ancak, bir müjde olsun ve kalbleriniz yatışsın diyedir. (İbn Kesir, Tefsir, II, 290.) Bununla birlikte, Cenabı Hak, yardımın melekler katından değil, kendi katından olduğunu özellikle vurgulamıştır. Şayet Allah'ın yardımı olmasaydı, meleklerin çok sayıda olmasının bir faydası olmazdı. Allah katından yardım kimi zaman kılıçla olur, kimi zaman da keskin delil ile olur. *(Kurtubî, Tefsîr, VII, 371.)*

[7]Allah Teâlâ, bu ayetlerde bir güven nişanesi olarak onlara hafif bir uyku vererek düşman ordusunun sayısının çokluğu karşısında kendi sayılarının azlığından kaynaklanan korkudan onları güvene çıkardığını hatırlatıyor. *(İbn Kesir, Tefsir, II, 291.)*

Hz.Ali, o günü şöyle anlatır: "Bedir günü aramızda Mikdât'tan başka süvari yoktu. Hz.Peygamber@in dışında hepimiz bir uykuya dalmıştık. Hz.Peygamber@ ise, bir ağacın altında sabaha kadar gözyaşı dökmekteydi." *(İbn Kesir, Tefsir, II, 291.)*

Ey inananlar! Düşmanla karşılaştığınız o günde, kalplerinizi yatıştırmak için Allah'ın uykuya daldırarak ve şeytan vesvesesini giderip sizi arıtmak için yağmur yağdırarak nasıl ikram ettiğine bakmaz mısınız?!

Daha sonra Cenab-ı Hak, inananların Allah düşmalarına galip gelebilmeleri için, meleklere onları desteklemelerini emrediyor. İşte bu, onlar için Allah katından gelen ilahî bir lütuftu. Evet O, yüce katından düşmanların kalbine çok dehşetli bir korku atıveriyor. Artık onlar sığınacak bir yer bulamıyorlar, kaçtıkları her yerde bozguna uğruyorlardı. Ve ilâhî ferman: Ey müminler, onların parmaklarını doğrayın, kafalarını kırın! Çünkü onlar, Allah'ın emrini terkettiler, Peygamberine karşı başkaldırdılar, dini bırakıp kendilerini küfür ve günaha attılar. Halbuki Paygamber, Allah tarafında, onları imana çağırıyordu. İşte bu bozguncuların, Allah ve Rasülü ile savaşanların cezasıydı. Onlar dünyada da rezil ve rüsvay olacaklar; ahirette de azaba düçar olacaklardır.

[8] Ey Muhammede ve hakdan ona indirilenlere inananlar! Tek bir güç olarak üzerinize çullanan inkarcılarla karşılaştığınızda Allah'a sığının. İyi biliniz ki, yardım ve zafer Allah katındandır. Ne onlar sayı çokluğu ile galip gelebilirler; ne de siz, azlığınız sebebiyle yenilirsiniz! Fakat Allah, imanları sebebiyle inanan kullarına yardım eder; inkarcıları da Allah'a karşı büyüklenmeleri, O'na başkaldırmaları, Rasülüne ve inananlar topluluğuna karşı gelmeleri sebebiyle yenilgiye uğratır. "Sakın onlara arkanızı dönmeyin." Yani ardınızı dönerek onların önünden kaçmayın. Cesaret ve metanetle onlara karşı durun. Eğer gerçekten inananlar iseniz, mutlaka siz üstün geleceksiniz. Zafer behamehal sizindir, ama sizin cihad etmeniz, sebat ve kararlılık içerisinde direnmeniz gerekir. Ve tüm bunlar, ancak Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için olmalı. Ne bir dünyalık elde etmek için, ne de gözlenen bir şan şöhret için. Hayır, bunların hiçbirisi için değil, yalnızca Allah için. O halde, aman düşmana ardınızı dönüp kaçmaktan sakının!

"Tekrar savaşmak için" ifadesi, düşmana korktuğunu göstermek için geri çekilip tekrar hücum edip onu öldürmek için, demektir. İşte böylece bir taktik gereği geri çekilmekte bir sakınca yoktur. Yardımlarına koşmak başka bir cepheyi tahkim etmek için bir başka topluluğa katılmak maksadı için geri çekilmek de, düşman karşısında geri çekilmeyi meşru kılan durumlarından birisidir. İşte ancak bu iki durumda, düşman karşısında geri çekilerek manevra yapmak caiz olabilir. Bunun dışında ise asla! *(İbn Kesir, Tefsir, II, 293.)*

Bu iki istisnai durum dışında kim düşman karşısında savaştan kaçarsa işte o kimse, "Allah'dan gelecek bir gazaba uğramış olur." O'nun kızgınlık ve gazabını haketmiş olur. Böyle bir kimsenin sonunda varacağı yer ise cehennemdir, o ne kötü dönüş yeridir!

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِن۪ينَ مِنْهُ بَلَٓاءً حَسَنًا
اِنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿١٧﴾ ذٰلِكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ مُوهِنُ كَيْدِ
الْكَافِر۪ينَ ﴿١٨﴾ اِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَٓاءَكُمُ الْفَتْحُ وَاِنْ تَنْتَهُوا
فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَاِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ
شَيْـًٔا وَلَوْ كَثُرَتْ وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١٩﴾ يَٓا اَيُّهَا
الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَط۪يعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ
تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذ۪ينَ قَالُوا سَمِعْنَا
وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ اِنَّ شَرَّ الدَّوَٓابِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ
الْبُكْمُ الَّذ۪ينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ ف۪يهِمْ خَيْرًا
لَاَسْمَعَهُمْ وَلَوْ اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اسْتَج۪يبُوا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ اِذَا دَعَاكُمْ
لِمَا يُحْي۪يكُمْ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِه۪ وَاَنَّهُٓ اِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُص۪يبَنَّ الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا
مِنْكُمْ خَٓاصَّةً وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

وَاذْكُرُوا

17. "Onları siz öldürmediniz fakat Allah öldürdü onları. Attığın zaman da sen atmadın, fakat Allah attı. Allah bunu, inananları güzel bir imtihana tabi tutmak için yapmıştı. Doğrusu O işitir ve bilir."

18. "İşte bu, Allah'ın inkarcıların düzenini zayıflatıp yok etmesidir."[9]

19. "Zafer istiyorsanız, işte zafer geldi. Eğer (Peygambere karşı gelmekten) vazgeçerseniz, bu sizin iyiliğinize olur, yok tekrar dönerseniz biz de döneriz; topluluğunuz çok da olsa size hiçbir fayda vermez. Allah inananlarla beraberdir."[10]

20. "Ey inananlar! Allah'a ve Peygamberine itaat edin, Kuran'ı dinleyip dururken ondan yüz çevirmeyin."[11]

21. "Sakın dinlemedikleri halde 'işittik' diyenler gibi olmayın."

22. "Allah katında, yeryüzündeki canlıların en kötüsü gerçeği akıl etmeyen sağırlar ve dilsizlerdir."[12]

23. "Eğer Allah onlarda bir iyilik görseydi onlara işittirirdi. Ama onlara işittirmiş olsaydı, onlar yine de yüz çevirirlerdi, zaten dönektirler."[13]

24. "Ey inananlar! Allah ve Peygamber, sizi, hayat verecek şeye çağırdığı zaman icabet edin. Allah'ın kişi ile kalbi arasına girdiğini ve sonunda muhakkak O'nun katında toplanacağınızı bilin."[14]

25. "Aranızdan yalnız zalimlere erişmekle kalmıyacak fitneden sakının, Allah'ın azabının şiddetli olduğunu bilin."[15]

[9] Şunu hiç aklınızdan çıkarmayınız ki, Allah tüm işleri yaratandır. Zaferi de, hezimeti de O, yaratır.

Rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamberin ashabı Bedir'den dönerken "ben şöyle öldürdüm, böyle yaptım" diyerek birbirlerine karşı övünmeye başladılar. İşte ayet tüm herşeyi önceden belirleyen ve öldürenin ancak Allah Teâlâ olduğunu, kulun ise ancak o işlere yönelip kazanan kimseler olduğunu bildirmek için indi. *(Kurtubî, Tefsîr, VII, 374.)*

Gerçekten de bir işin oluşunda temel faktör Allah Teâlâdır. Cenab-ı Hak, müminleri deneyip sınar. Sonra rahmetiyle kullarından hangisinin kendisinden ve gazabından daha iyi çekindiğine bakar. İnkarcıların kalbine ise Yüce Allah, korku salar ve onlar darmadağın olurlar. Ayette geçen "keyd" (düzen), plan demektir.

[10] Cenab-ı Hak, inkarcılara seslenerek şöyle buyuruyor: Eğer siz zafer istiyorsanız yahut fetih ve yardım diliyorsanız işte fetih geldi. Ama size değil, karşı olduğunuz müminlere geldi. Böylece hak apaçık ortaya çıktı. Eğer bundan sonra inkarınızdan vazgeçerseniz, bu sizin için daha iyi olur. Ama eğer, eski sözlerinizi söyleyerek Muhammed'e karşı çıkarsanız; biz de tekrar müminlere yardıma döneriz. Artık sayınızın çok olması da size bir fayda sağlamaz.

Burada inkarcıların fetih ve zafer isteyişleri nasıldı, şeklinde bir soru akla gelebilir? Kaynakların bildirdiğine göre, Bedir savaşı öncesi onlar şöyle fetih ve zafer istiyorlardı: "Allahım! Eğer akrabalık bağlarını kesip kendi insanımız Muhammede zulmeden biz isek sen onu muzaffer kıl!" Onlardan biri olan Nadr b. Haris şöyle diyordu: "Allahım! Eğer bu (Muhammed ve senin katından getirdiğini söylediği) Kur'ân hak ise, Sen bizim üzerimize semadan ya taş yağdır, ya da bize acıklı bir azap getir." *(8 Enfâl 32.)* Sonunda bu sözleri söyleyen Nadr b. Haris de, Bedir'de öldürülenlerdendi.

Buraya kadarki açıklamalar, ayetteki hitabın inkarcılara olması takdirine göredir. Ayetteki hitabın müminler için olduğu kabul edilirse ayetin yorumu şöyle olur: Ey inananlar! Eğer siz yardım istiyor, fetih ve zafer istiyorsanız, işte Bedir ile birlikte istekleriniz yerine geldi. Ama eğer siz, savaş sırasında ganimetleri almaktan ve esirlere sahiplenmekten vazgeçerseniz bu sizin için çok daha iyi olur. Yok eğer siz bu yaptıklarınızı tekrarlarsanız, biz de sizi yine kınarız! *(Kurtubî, Tefsîr, VII, 386.)*

[11] Allah ve Rasülüne itaat konusunda, Allah'tan müminlere bir çağrıdır bu. Müminlerin kurtuluş,başarı, mutluluk ve düşmanları inkarcılarla münafıklara karşı zafer kazanma işte bu itaattedir. O halde ondan yüz çevirmeyin. İlginçtir ki ayette, "o ikisinden yüz çevirmeyin" denilmemiş de, "ondan yüz çevirmeyin" denilmiştir. Zira, Peygambere itaat, Allah'a itaattir. "Rasûle itaat eden, hiç şüphesiz Allah'a itaat etmiş olur." *(4 Nisa 80.)*

[12] Sakın Allah'ın ayetlerini işittikleri halde onlardan yüz çevirip sapan, böylece dünya ve ahirette zarar eden münafık, yahudi ve müşrikler gibi olmayın. Allah Teâlâ, onları davarlara benzetti. Çünkü onlar hakkı duymazdan gelen sağırlar, anlamazdan gelen dilsizlerdir. "Onlar davarlar gibidirler. Hatta onlardan da sapıktırlar." *(7 Araf 179.)* Zira hayvanlar en azından Allah'ın yaratıkları olup yaratılış gayelerine uygun olarak O'na itaat ederler.

[13] Allah'ın ezelî ilminde belirlenmiş bir gerçek ki, Allah onlara hakkı işittirip gönüllerini onu kavrayıp anlamalarına açmış olsaydı, yine de onlar bundan yararlanamazlardı. Çünkü onlarda herhangi bir hayır yoktu ki ondan faydalanabilsinler.

[14] Bu içten inananlara bir sesleniş ve kendi yararlarına olan şeye icabet etmeleri konusunda bir yükümlülüktür. "Allah'ın kişi ile kalbi arasına girmesi" ise, kişinin ancak Allah'ın izin vermesi ile inanabilmesi; kafirin de ancak O'nun izni ve iradesi ile inkara sapmasıdır. Allah, inanan kulu ile küfür arasına girer ve onu küfre düşmekten alıkor. Aynı şekilde, kafir ile iman arasına girer ve onu iman etmekten alıkor. Enes b. Malik' ten rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber@ şu duayı çokça yapardı: "Ey kalbleri evirip çeviren! Benim kalbimi senin dininde sabit kıl!" Hz. Enes sözlerine şöyle devam eder: 'Ey Allah'ın Rasûlü!' dedik, 'Biz sana ve senin getirdiklerine inandığımız halde mi bizim için endişe duyuyorsun?' Buyurdu ki: 'Evet, hiç şüphesiz kalbler Allah'ın parmakları arasındadır. Onları istediği şekilde evirir çevirir.' *(Tirmizî, Kader 7.)*

[15] Bu sözleri ile Allah Teâlâ, inanan kullarını hem günahkarları, hem de başkalarını etkileyen bir fitneden yani, belalı bir sınavdan sakındırıyor. O fitne, sadece günahkarlara bulaşmakla kalmaz, tüm herkesi kuşatır. Bu konuda İbn Abbas, şöyle der: "Allah, aralarında yayılan münkere suskun kalmamalarını, aksi halde ilahî azabın hepsini saracağını müminlere bildiriyor." *(İbn Kesir, Tefsir, II, 298.)*

وَاذْكُرُوا اِذْ اَنْتُمْ قَل۪يلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْاَرْضِ تَخَافُونَ
اَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَاٰوٰيكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِه۪ وَرَزَقَكُمْ
مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾ يَا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
لَا تَخُونُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا اَمَانَاتِكُمْ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿٢٧﴾ وَاعْلَمُوا اَنَّمَا اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاَنَّ اللّٰهَ
عِنْدَهُ اَجْرٌ عَظ۪يمٌ ﴿٢٨﴾ يَا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ
يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظ۪يمِ ﴿٢٩﴾ وَاِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا
لِيُثْبِتُوكَ اَوْ يَقْتُلُوكَ اَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللّٰهُ
وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِر۪ينَ ﴿٣٠﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا
قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هٰذَا اِنْ هٰذَا اِلَّا
اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٣١﴾ وَاِذْ قَالُوا اللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا هُوَ
الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ
اَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ اَل۪يمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ
ف۪يهِمْ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

26. "Yeryüzünde az sayıda olduğunuz ve zayıf sayıldığınız için insanların sizi esir olarak alıp götürmesinden korktuğunuz zamanları, hatırlayın. Allah, şükredesiniz diye sizi barındırmış, yardımıyla desteklemiş, temiz şeylerle sizi rızıklandırmıştır."[16]

27. "Ey inananlar! Allah'a ve Peygambere karşı hainlik etmeyin, size güvenilen şeylere bile bile hıyanet etmiş olursunuz."[17]

28. "Mallarınızın ve çocuklarınızın, aslında bir sınama aracı olduğunu ve asıl büyük ecrin Allah katında bulunduğunu bilin."[18]

29. "Ey inananlar! Siz eğer Allah'tan sakınırsanız, O size iyiyi kötüden ayırdedecek bir anlayış verir, kötülüklerinizi örter, sizi bağışlar. Allah büyük, bol nimet sahibidir."[19]

30. "Hani inkar edenler, seni bağlayıp bir yere kapamak veya öldürmek, ya da sürmek için sana düzen kuruyorlardı. Onlar düzen kurarken, Allah da düzenlerini bozuyordu. Allah plan yapanların en iyisidir."[20]

31. "Ayetlerimiz onlara okunduğu zaman, 'İşittik! İstesek biz de aynını söyleyebiliriz; bu eskilerin efsanelerinden başka bir şey değil' derlerdi."[21]

32. "Hani onlar, 'Allah'ımız! Eğer bu Kitap, gerçekten Senin katından bir hak ise bize gökten taş yağdır veya can yakıcı bir azab ver' demişlerdi."[22]

33. "Oysa, sen içlerinde iken Allah onlara azap etmez. Onlar bağışlanma dilerlerken de elbette Allah azap edecek değildir."[23]

[16] Tefsircilerin açıkladığına göre bu ayet, hicret öncesi muhacirlerin durumunu nitelemektedir. Şöyleki, onlar sayıca azdılar,Allah onları çoğalttı. Güçsüzdüler, güçlendirdi. Yoksuldular, onları temiz şeylerle rızıklandırdı. O günlerde onlar müşrikler ve ateşperestlerin hedef tahtası idiler. Allah, onları iman ve İslam nimeti ile barındırmış ve onları bu dinle yeryüzünün sahip ve idarecileri yapmıştı.

[17] Allah ve Rasülüne karşı hainlik etmek, Allah ve Rasülüne baş kaldırmak demektir. Onlar, Allah ve Rasülüne karşı hainlik ettiklerinde kendi emanetlerine hıyanet etmiş olurlar.

[18] Ey inananlar , biliniz ki mal bir sınama aracı, çocuk bir sınama aracı, eş de bir fitne aracıdır. Allah, bütün bunları kendisine şükür mü edip itaat mı edeceksiniz, yoksa onlar sizi Allah'ı anmaktan ve emirlerine uymaktan alıkoyacak mı denemek için vermiştir. Nitekim Cenab-ı Hak, şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Sakın mallarınız, çocuklarınız Allah'ı anmaktan sizi alıkoymasın. Kim böyle yaparsa, işte onlar zarara uğrayanlardır." *(63 Münâfikûn 9.)* "Ey inananlar! Eşleriniz ve çocuklarınız içerisinde gerçekten size düşman olanlar vardır. O halde onlardan sakının..." *(64 Teğâbün 14.)* Ey müslümanlar! Biliniz ki, Allah'ın ahirette size vereceği mükafatlar, geçici dünyalıklardan daha kalıcı ve devamlıdır. Dünyadaki mallar ve çoluk çocuk da öyle. Sahih bir hadiste de şöyle buyurulmuştur: "Sizden birinize ben ana-babasından, çoluk çocuğundan ve tüm insanlardan daha sevimli gelmedikçe gerçek mümin olamaz." *(Buhârî, İmân, 8)*

[19] Müminler, içtenlikle Allah'a, kitaplarına, Peygamberlerine ve ahiret gününe inanan kimselerdir. Sonra onlar, Allah'ın hesaba çekmesinden ve cezalandırmasından endişe duyanlar ve bunun sonucu da O'nu kızdıracak şeylerden kaçınan ve O'nun isteklerini yerine getirenlerdir. Bu meyanda onlar adamakıllı namazı kılarlar, zekatı verirler, haramlardan kaçınıp hep helalleri işlerler. Böylece Allah'ın sevgisi onları sarmalamıştır. Yine onlar, Hz.Peygamberin@ sünnetini kendilerine mektep edinenlerdir. Allah'ın kitabını anlayabilmek, O'nun gerçek kulları olarak O'nun devletini kurmak ve Allah'ın kitabı doğrultusunda İslam toplumunu oluşturacak olan İslamın salih önderleri olabilmek için.

İşte biz o erlerden olmazsak, İslamın izzetini, devletini, hakimiyetini ve adil idaresini nereden göreceğiz!? Ne zaman, Allah bizim için, hakkı batıldan ayırt ederek hak üzere kalıp tamamen batılı terkedeceğimiz ve yeniden yeryüzünde İslamın bayraktarlığına soyunacağımız furkânı, yani kurtuluşu lutfedecektir !?

[20] İnkarcılar, Mekke şehir parlementosu Dârü'n-Nadvede Hz.Peygamberi @ öldürmek için fikir birliği etmişlerdi. Allah ise, Cebrail aracılığı ile kafirlerin bu planını Peygamberine haber vererek hicret etmesini istemişti. Hz.Peygamberin @ Hz.Ali'yi yatağına yatırıp geceleyin Mekke'den çıkıp Medine'ye varana kadarki hicret kıssası herkesin malumudur. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, II,302.)* Sözlükte hile / düzen anlamına gelen "mekr" Allah'a izafe edildiğinde, İslam düşmanlarının hile ve düzenlerine karşı, hiç beklemedikleri bir şekilde Allah'ın azap ile karşılık vermesi anlamına gelir.

[21] Ayet, Kur'ânın bir benzerini getirebileceklerini sanan Kureyş kafirlerinden bahsetmektedir. Bu konuda Kur'ân onlara meydan okuduğu halde, onlar onun bir ayetine benzer bir cümle bile söyleyemediler. Tefsircilerin bildirdiğine göre bu ayet Nadir b. Haris hakkında inmiştir. O, ticaret için gittiği Hîre'den aslı astarı olmayan Kelile-Dimne, Kisrâ ve Kayser'e ait masalları satın alıp geliyor ve aklısıra bunlarla Hz.Peygamberin @ özellikle geçmiş toplumların kıssalarına dair getirdiği ayetlere benzer haberler söyleyebileceğini sanıyordu.

[22] Gurur ve kibir içerisinde Allah'a sesleniyordu inkarcılar: Allahımız, diyorlardı, eğer bu Kur'ân senin katından gelmiş ise üstümüze gökten taş yağdır! Gerçekten bu onların kara cahilliklerinden, kuru inat ve azgınlıklarından kaynaklanıyordu. Yoksa hiç insan kendine beddua eder miydi? Halbuki onlara yakışan şöyle dua etmeleriydi: "Allahımız! Eğer bu senin katından gelen bir hak ise, bizleri ona hidayet et, ona uymayı bizlere kolay kıl." Ama onlar öyle yapmadılar, kendi aleyhlerine olacak bir zafer istediler ve sonuçta ceza ve azaplarının bir an önce gelmesini istemiş oldular. *(İbn Kesir, Tefsir, II,304.)* Tıpkı şu ayetlerin haber verdiği gibi: "Bir isteyici, inecek azabı istedi." *(70 Meâric 1.)* "Eğer doğru söyleyenlerden isen üzerimize gökten bir parça düşür." *(26 Şuarâ 187.)*

[23] Ey Muhammed, doğrusu Allah Teâlâ, merhameti ile hükmetmiştir ki, sen onların arasında iken onlara azap etmeyecektir. Ama Allah, senin Peygamber olduğunu inkar edip senin çağrından yüz çeviren sapıklara azabı çok çetin olacak bir güne kadar süre tanır.

وَمَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا اَوْلِيَٓاءَهُ اِنْ اَوْلِيَٓاؤُهُ اِلَّا الْمُتَّقُونَ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ
عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَٓاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾ اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ
اَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ
تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
اِلٰى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ اللّٰهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ
وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا
فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾ قُلْ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا اِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَاِنْ يَعُودُوا
فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى
لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلّٰهِ فَاِنِ انْتَهَوْا
فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا
اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰيكُمْ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

وَاعْلَمُوا

34. "Yoksa Mescidi Haram'a girmekten men ederlerken Allah onlara niçin azap etmesin? Hem onlar O'nun dostu da değiller; O'nun dostları ancak O'na karşı gelmekten sakınanlardır. Fakat çoğu bunu bilmiyorlar."[24]

35. "Onların Kabe'deki tapınmaları sadece ıslık çalmak ve el çırpmaktan başka bir şey değildir. O halde inkarınıza karşılık artık azabı tadın."[25]

36. "Doğrusu inkar edenler mallarını Allah'ın yolundan insanları alıkoymak için sarf ederler ve daha da sarf edeceklerdir; ama sonra bu onlar için bir yürek acısı olacak, hem sonra onlar mağlup olacaklardır. İnkar edenler cehenneme toplanacaklardır."

37. "Bu, Allah'ın, temizi murdardan ayırması ve murdarları üst üste koyup hepsini yığarak cehenneme yerleştirmesi içindir; İşte onlar zarar edenlerdir."[26]

38. "İnkar edenlere, eğer savaştan vazgeçerlerse, geçmişte işlediklerinin bağışlanacağını ve tekrar başlarlarsa öncekilerin hükmünün uygulanacağını söyle."

39. "Fitne kalmayıp, yalnız Allah'ın dini kalana kadar onlarla savaşın. Eğer vazgeçerlerse bilsinler ki Allah onların işlediklerini şüphesiz görür."

40. "Eğer yüz çevirirlerse Allah'ın sizin dostunuz olduğunu bilin; O ne güzel dost, ne güzel yardımcıdır!."[27]

[24] Allah Teâlâ, onların azabı hakkettiklerini bildiriyor. Fakat bu azap, Hz Peygamberın aralarında olması sebebıyle gerçekleşmiyor. Yoksa namaz kılmak ve tavaf etmek için Mescid-i Harama gelenleri oraya gırmekten alıkoyarlarken niçin onlara azap edilmesin! İşte bu yüzden Cenab-ı Hak, onların o temiz beyte yaraşır kımseler olamadıklarına dıkkat çekti. O beyte yakışanlar ancak, Peygamber ve onun takva sahibi ashabıdır İşte gerçek Allah dostları ve Beytullah ehli onlardır. Nitekim Yüce Mevla şöyle buyurur. "Puta tapanların kendilerinin inkarcı olduklarını itiraf edip dururken Allah'ın mescitlerini onarma yetkileri yoktur. Onların işledikleri boşa gitmiştır, onlar cehennemde temelli kalacaklardır. Allah'ın mescitlerini sadece, Allah'a ve ahiret gününe inanan, namazı gereği gibi kılan, zekat veren ve ancak Allah'tan korkan kimseler onarır. İşte onlar doğru yolda bulunanlardan olabilırler" *(9 Tevbe 17-18.)* "Allah yolundan alıkoymak, O'nu inkar etmek, Mescidi Haram'a engel olmak ve halkını oradan çıkarmak Allah katında daha büyük suçtur." *(2 Bakara 217.)*

[25] İslam öncesi Kureyşliler çıplak olarak ve alkış tutup ıslık çalarak Kabeyı tavaf ederler ve bunu gerçek ibadet sanırlardı. işte ayet onların bu sapık adetlerine işaret etmektedir. Ayeti yorumlarken Kurtubî şunları söyler "Bu ayet, el çırparak ve bağırıp çağırarak rakseden cahil sûfîlere karşı bir reddiyedir Bu yapılanların tamamı aklı başında olanların sakınacağı münker olan şeylerdir. Bunları yapanlar, Kabenin yanında yukarda anlatılan şeyleri yapan müşriklere benzemiş olmuş olur." *(Kurtubî, Tefsîr, VII, 400.)*

Kurtubî'nin bu sözlerinden sonra günümüzde hatme, zikir halkası ve mevlıd adı altında ıbadet kasdıyla yapılan bidatlerin de buna girdiğini söylemeye gerek bile kalmaz. Bunları yapanlar sanıyorlar ki, bunlarla Allah'a ulaşılır, mana aleminde seçkinlerin yüce makamları kazanılır. Halbuki bunları yapanlar imandan daha çok şirke yakındırlar. Bu yaptıklarından onların kazanacağı bir takım dans yorgunluğu ve boş çırpınışlardan başka bır şey değildır. onlar bu enerjilerini bir üretim, kazanç ve toplumun yararına olan bir işte harcasalar, anlamsız şeylerle boşuboşuna ömür tüketmekten Allah katında çok daha hayırlı olurdu. Öte yandan işin en garip yanı, onların kendilerini seçkin ve ermiş kişiler olarak lanse etmeleridir.

Gerçek iman ise, Allah hakkında hüsn-ü zanda bulunmaktır. İşte insan bu inancı ile parlak ilahî yüceliklere erişir. İşte bu makam, kişinin ulaştığı en yüksek ilâhî mertebedir. O inanç sahibini Allah ve Rasülünün dostu kılan iyi niyet ve kalp temizliğidir. Bu kalp temizliği ile Allah dostu olma arasında bela ve zorlu sınavlara bitişık bir takım merhaleler vardır. Onlarla inaçlı kişi iner çıkar, ilerler geriler. Ama hep imanın zirvesine ulaşma yolunda kalır. Aşağılıklara yuvarlanmaz. Doğrusu gerçek müminin cezbesi / çırpınışı Allah ile buluşma anı olan namaza girdiğinde olur. İşte zirveye yükselme uğrunda olan bu çırpınışlar onu, insanlardan dilenmekten alıkoyarak kendi geçimini temin etmek için çalışmaya sevkeder. Yine onun en büyük hareketi, cemaate katılmak için mescide doğru olan yürüyüşüdür. Onun terennümleri ise, boş ve anlamsız şeytanî bağırıp çağırmaların ötesinde iç dünyasının huzur ve rahata kavuşmasından ibarettir. O huzur hali, Yüce Mevlanın büyüklük ve erişilmez gücünü tüm iç dünyasında hissettiği ve ömrü boyunca bu derûnî duygularla yaşadığı haldir. Yoksa müminin terennimleri, içerisine karınlarını doyurmak ve kendilerini tatmin etmekten başka bir dertleri olmayan utanmaz divanelerin çığlıklarının karıştığı şeytânî çığlıklar olamaz. İşte parolası "Biz ancak Rabbimize yöneliriz" *(68 Kalem 32.)* olan gerçek müminin bakış açısına göre hakiki iman budur.

[26] Cenab-ı Hak, inkarcıların davetle savaş için harcadıkları malların kendileri için bir pişmanlık sebebi ve bir yürek acısı olacağını bildiriyor. Çünkü Allah, inkarcılar istemese de nurunu tamamlayacak, sonunda o an geldiğinde inananı inanmayandan, iyiyi kötüden ayırt edecektir. Yine o an geldiğinde, tüm murdarları toplayıp üstüste yığacak ve topunu birden cehenneme atacaktır. İşte onlar dünya ve ahirette zarar edenlerdir.

[27] Ve inkarcıların önüne sapıklıktan dönüp tevbeye sığınma kapısı açılıyor. Şayet onlar doğru yola tabi olup İslama girerler ve yaptıklarından vazgeçip tevbeye sığınırlarsa Allah onların geçmişte işlediklerini bağışlar.

Ama onlar yaptıklarından vazgeçmez ve inkarlarını sürdürürlerse o zaman Biz de onlara azap ve cezalarla yaptıklarının karşılığını veririz. Tıpkı Bedir günü Kureyş'in ve diğer toplumların başına geldiği gibi. Eğer onlar azgınlıklarında direnirlerse onlarla çarpışın. Bu durumda onlarla savaşmazsanız, işte o zaman fitne olur. Fakat onlar, sizin bu ısrarlı tutumunuz karşısında vazgeçerlerse Allah onları ve yaptıklarını görür ve ona göre yaptıklarının karşılığını onlara verir. Siz de savaşınızı onların kurtuluşunu isteyerek sadece Allah için yapın. İyi bilin ki, Allah sizin yaptıklarınızı da görür. Ama eğer onlar sizden yüz çevirip sizin çağrınıza kulak vermezlerse o zaman Allah'ın sizin dostunuz olduğunda hiç şüpheniz olmasın. Allah, kimin dostu olursa, hiç şüphesiz O'nun yardımı da dostu ile beraber olur. İmtihanın gereği kimi zaman onlar herhangi bir yenilgiye uğrasalar bile, eninde sonunda galip gelecekler onlardır. Yeterki, onlar inançlarını muhafaza etsinler. Zira gerçek yardım ve zafer ancak Allah ile birlikte olmaktadır. İşte gerçek zafer budur.

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ
إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ
يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾ إِذْ أَنْتُمْ
بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَىٰ وَالرَّكْبُ
أَسْفَلَ مِنْكُمْ ۚ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ ۙ وَلَٰكِنْ
لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ
عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ إِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا ۖ وَلَوْ
أَرَاكَهُمْ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ
وَلَٰكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾
وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ الْتَقَيْتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ﴿٤٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا
وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

41. "Eğer Allah'a ve hakkı batıldan ayıran o günde, iki topluluğun karşılaştığı günde kulumuza indirdiğimize inanıyorsanız, bilin ki, ele geçirdiğiniz ganimetin beşte biri Allah'ın, Peygamberin ve yakınlarının, yetimlerin, düşkünlerin ve yolcularındır. Allah her şeye Kadir'dir."[28]

42. "Hani siz vadiye en yakın ve onlar da en uzak yamaçta idiler; kervanın süvarileri ise sizden daha aşağıdaydı. Savaş için buluşmak üzere sözleşmeye kalksaydınız, vaktini tayinde anlaşmazlığa düşerdiniz; fakat Allah mahvolan, apaçık belgeden ötürü mahvolsun, yaşayan da apaçık belgeden ötürü yaşasın diye olacak işi yaptı. Doğrusu Allah işitir ve bilir."[29]

43. "Hani Allah onları uykunda sana az gösteriyordu. Çok göstermiş olsaydı, yılacak ve bu hususta çekişmeye başlıyacaktınız, fakat Allah sizi kurtardı; çünkü O kalplerde olanı bilir."[30]

44. "Hani karşılaştığınızda, olacak işi oldurmak için Allah, onları gözlerinize az gösteriyor ve sizi de onların gözünde azaltıyordu. Bütün işler dönüp Allah'a varır."[31]

45. "Ey inananlar! Bir toplulukla karşılaşırsanız dayanın; başarıya erişebilmeniz için Allah'ı çok anın."

28 Ganimetler galip gelen tarafın elde ettiği savaş kazanımıdır. Allah Teâlâ, bu ayette ganimetlerin müslümanlar arasında nasıl paylaşacağını açıklamaktadır. Allah'ın hakkı batıldan ayırt ettiği gün, iki tarafı karşı karşıya geldiği Ramazanın on yedinci günü, Bedir savaşının yapıldığı gündür.

29 Allah Teâlâ, kendi hazırlık ve sayılarının azlığına karşın, inkarcıları sayı ve hazırlık bakımından çok fazla gören mücahid kullarına nimet hatırlatması yapıyor. Buna rağmen Allah'ın lutfu ve yardımı sayesinde galip geldiklerini onlara hatırlatıyor. Hani iki taraftan herbiri dağın bir yamacında yerini almıştı. Siz, Medine tarafında, onlar ise daha uzak bir tarafta bulunuyordu. Kervan süvarileri ise aşağı deniz tarafında bulunmaktaydılar.

Cenab-ı Hak, yine lutfu ile daha önceden onlarla bir buluşma yeri ve zamanı belirlemediklerini onlara hatırlatıyor. Eğer böyle bir şey gerçekleşmiş olsaydı, onların sayı bakımından çok kalabalık oldukları haberi size ulaşacak ve böyle hazırlıklı ve bu kalabalık bir ordu karşısında durulmayacağı ön yargısıyla korkup dağılmanıza ve bir kaosa yol açacaktı..Halbuki siz Medine'den böyle kalabalık bir orduyla karşılaşacağınızı bilmeden yola çıkmıştınız.

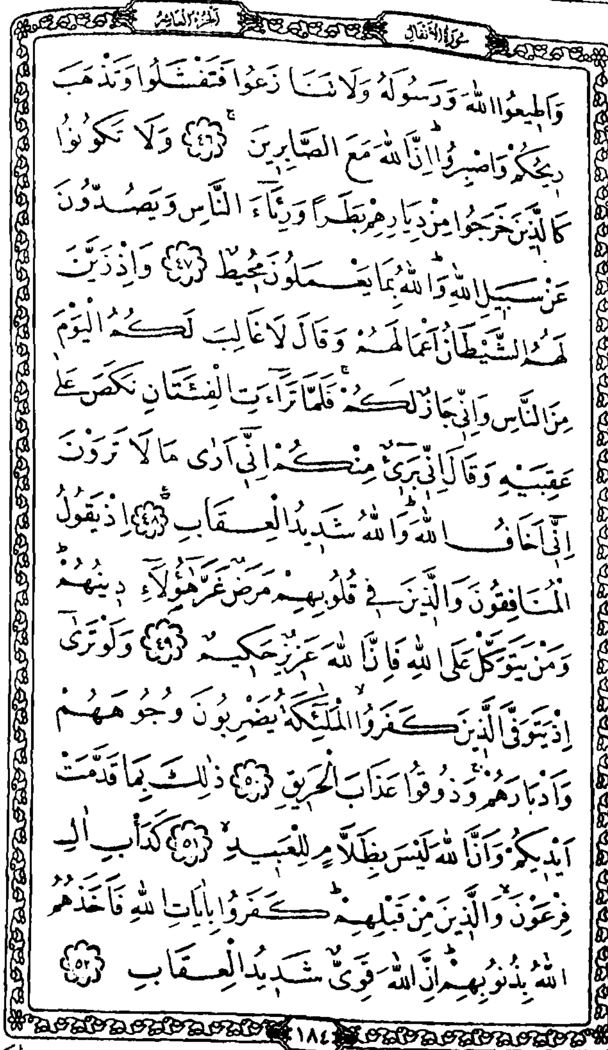
Öte yandan uyarıcı ve davetçi Peygamber@, Allah'ın yardımının müminlere muhakkak geleceğini bildirerek gelmişti. O, zaferin ille de sayı çokluğu ve hazırlık ile olmayacağını bildiriyordu. Nice az topluluğun Allah'a olan inançları sayesinde güçlü olacağını; güç ve kuvvetin yalnız bilek gücü değil ilahî yardım ve takviyenin de mutlaka olması gerektiğini söylüyordu onlara.

İşte Bedir günü, Allah'ın mucizesi böylece gerçekleşti. Kureyş tüm hazırlık ve planları ile geldi, müminler ise güçlü imanlarıyla. Sonunda galibiyet müminlerin oldu. Bedir savaşı, inanç dirilişinin küfür azmanlığından ayırt edildiği tarihi bir dönüm noktasıdır. Bedirle birlikte Medine'de İslamın devleti kuruldu. Doğrusu yardım ve zafer ancak Allah'ın lutfu iledir. Yenilgi iman edenler için bir sınav ve günahlardan arınma aracı olurken; inkarcılar için ise iyi bir ders, bir çıkmaz ve batılın yok oluşu demektir. Kimi zaman gelebilecek olan hezimet, müminler için bir kararlılık ve vakar göstergesi, bir yenilenme aracı ve cihada daha iyi hazırlanmaya iten bir unsurdur. İşte böylece, inanacak olan gerçek anlamda inansın, deliller açıkça ortaya çıktığı halde inkar edecek olan da inkar etsin diye Allah olacak olan işi gerçekleştirdi.

30 Hiç şüphe yok ki, Allah müminlerin gözünde kafirleri azıcık gösterdi. Eğer onları olduğu gibi çok gösterseydi bu sefer gevşerler ve gözleri yılar, darmadağın olurdu inananlar. Ama Allah'ın yardımı ile müminler kendilerini çok ve yeterli görüyorlardı, inkarcılar ise müminlerin gözüne oldukça az görünüyordu. Böylece müslümanların savaşa olan azim ve kararlılıkları, zafere olan inançları arttı. Ve sonuçta kazananlar müminler oldu, kaybedenler ise kafirler. Çünkü silah görünen bir şeydir, ama iman gizli bir güçtür. Elbette iman gücü, silah gücünden çok daha kuvvetlidir. İşte bu yüzden Cenab-ı Hak şöyle buyurdu:

31 Karşılıklı bir görünüş: Kafirler müminlere oldukça az görünüyordu. Bu, onları yılgınlık ve umutsuzluk olmadan kararlılıkla savaşa atılmaya sevkediyor ve savaşı kızıştırıyordu. Müslümanlar da kafirlere az görünüyordu. O kadar ki inkarcılar, onlarla çarpışmayı çok basit bir şey olarak görüyorlardı. Hatta onlardan Ebû Cehil şöyle diyordu, o gün müminler için: "Onlar kesimlik develer gibi duruyorlar!"

سورة الأنفال

واطيعوا الله ورسوله ولا تنازعوا فتفشلوا وتذهب
ريحكم واصبروا ان الله مع الصابرين ﴿٤٦﴾ ولا تكونوا
كالذين خرجوا من ديارهم بطرا ورئاء الناس ويصدون
عن سبيل الله والله بما يعملون محيط ﴿٤٧﴾ واذ زين
لهم الشيطان اعمالهم وقال لا غالب لكم اليوم
من الناس واني جار لكم فلما تراءت الفئتان نكص على
عقبيه وقال اني بريء منكم اني ارى ما لا ترون
اني اخاف الله والله شديد العقاب ﴿٤٨﴾ اذ يقول
المنافقون والذين في قلوبهم مرض غر هؤلاء دينهم
ومن يتوكل على الله فان الله عزيز حكيم ﴿٤٩﴾ ولو ترى
اذ يتوفى الذين كفروا الملائكة يضربون وجوههم
وادبارهم وذوقوا عذاب الحريق ﴿٥٠﴾ ذلك بما قدمت
ايديكم وان الله ليس بظلام للعبيد ﴿٥١﴾ كدأب آل
فرعون والذين من قبلهم كفروا بآيات الله فاخذهم
الله بذنوبهم ان الله قوي شديد العقاب ﴿٥٢﴾

١٨٤

ذلك

46. "Allah'a ve Peygamberine itaat edin; çekişmeyin, yoksa korkar başarısızlığa düşersiniz ve kuvvetiniz gider. Sabredin, doğrusu Allah sabredenlerle beraberdir."

47. "Yurtlarından böbürlenerek, insanlara gösteriş yaparak çıkan ve Allah yolundan men edenler gibi olmayın. Allah onların işlediklerini her yönüyle bilendir."[32]

48. "Hani şeytan onlara işlediklerini güzel göstermişti ve 'Bugün insanlardan sizi yenecek hiç kimse yoktur; doğrusu ben de size yardımcıyım' demişti. İki ordu karşılaşınca da, geri dönüp, 'Benim sizinle bir ilgim yok; doğrusu sizin görmediği-nizi ben görüyorum ve şüphesiz ben Allah'tan korkuyorum, Allah'ın azabı şiddetlidir' demişti."[33]

49. "İki yüzlüler ve kalplerinde hastalık bulunanlar 'müslümanları dinleri aldattı' diyorlardı; oysa, kim Allah'a güvenirse bilmelidir ki Allah güçlüdür, hakimdir."[34]

50. "Meleklerin, inkar edenlerin yüzlerine ve sırtlarına vurarak, 'Tadın yakıcı azabı,' diyerek canlarını alırken bir görseydin!"

51. "İşte bu, kendi ellerinizle yaptığınızın karşılığıdır. Yoksa Allah kullara asla zulmedici değildir."[35]

52. "Tıpkı Firavun taifesi ve onlardan öncekilerin gidişatı gibi, Allah'ın ayetlerini yalanladılar da Allah onları günahlarından ötürü yok etti. Allah kuvvetlidir, cezalandırması da şiddetlidir."

[32] Güç ve kuvvet kaynağı Cenab-ı Haktan inanan kullarına düşmanlarından bir grup ile karşılaştıklarında dayanmaları konusunda bir çağrıdır. Daha sonra Cenab-ı Hak,Allah'ı anmaktan geri durmamaları konusunda onları uyarıyor. "Dikkat edin, kalbler ancak Allah'ı anmakla huzura erer " *(13 Ra'd 28)* O halde onların Allah'ı çok ve sürekli anmaları ve Allah'a karşı hüsn-ü zanda bulunmaları gerekir Zira başarı Allah'a olan tam bir güven ve bağlılıkla elde edilir. Daha sonra Cenab-ı Hak, müminlere Allah ve Rasülüne itaat etmelerini ve bağlantıyı hiç kesmemelerini emrediyor ve onları çekişip ayrılığa düşmekten sakındırıyor. Aksi takdirde güç ve kuvvetin yok olacağını ve gevşeyip dağılmanın kaçınılmaz olacağını bildiriyor. Tıpkı onlara sabrı emrittiği gibi. Sabr, savaş alanları başta olmak üzere tüm her yerde karşılaşılan güçlüklere katlanma demek olan güzel bir meziyettir.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, müminleri tekrar gösteriş ve böbürlenmek için savaşa çıkmaktan sakındırıyor.

Ayet özellikle Ebû Cehil yandaşlarını kınamaktadır. Onlar şöyle diyorlardı: "Şayet biz, Muhammedin iddia ettiği gibi Allah ile çarpışıyorsak, vallahi biz Allah ile başedemeyiz. Yok eğer biz insanlarla savaşıyorsak, vallahi biz onlardan çok daha güçlüyüz. Yemin ederiz ki biz, Bedirde Muhammedle savaşıp zafer kutlamaları için alem yapmadıkça geri dönmeyeceğiz. O kadar ki bizim bu çıkışımız sonsuza dek dillere destan olarak kalacaktır." *(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 25.)*

[33] Şeytan önce onlarla beraber savaşacağını, atalarının dini uğruna savaştıkları için onların hak üzere olduklarını söyleyerek dostlarını kandırmıştı. Onlara "ben de sizinle beraberim, sizin yanınızdayım, sizinle birlikte ben de savaşacağım" diye vaadlerde bulunuyordu. Ama Allah da Peygamberinin ve onunla birlikte olanların yardımcısıydı. Cebrail komutasında melekleri savaş için göndermişti. Sonuçta şeytan "ben sizin görmediklerinizi görüyorum, ben Allah'tan korkarım" diyerek müşrik yandaşlarını bırakıp arkasını dönerek kaçıyordu. Bir başka anlayışa göre, şeytan Bedir gününün, kendisine vadedilen sürenin sona erdiği beklenilen gün olmasından korkuyordu.

[34] İnkarlarını içlerinde gizleyip inandıklarını söyleyen münafıklar ve münafıkların dışında yeni müslüman olmaları sebebiyle imanları zayıf olan kalp hastaları savaşa çıkarken, müslümanları kasdederek derler ki: "Dinleri onları aldatmış", derler. Başka bir anlayışa göre bu grup, sayılarının azlığına bakarak müslümanların yenileceğini sanıp bu sözü söyleyen inkarcılardır. Onların bu sözü söylemeleri bilgisizliklerinden kaynaklanmaktaydı. Bu söylentilere rağmen müminler, tam anlamıyla Allah'a güvenen, Peygamberin doğruluğunda hiç şüphe etmeyen kimselerdi. Sonuçta ise, Allah onların kalplerini sağlamlaştırmış ve onlara yardım etmişti.

[35] Gerçekten de meleklerin Bedir günü, inkarcıların canlarını alırken sergilenen manzara dehşet verici ve korkunç bir manzaraydı. O gün melekler, inkarcıların yüzlerine yüzlerine, sırtlarına ve arkalarına vuruyorlar, bir yandan da şöyle diyorlardı: "Tadın yakıcı azabı!" O sırada, onların yüzleri çirkinleşiyor, bedenleri tanınmaz bir hal alıyor, ölüp ölüp diriliyorlardı. İşte bu azap, onların elleriyle işledikleri kötülükler sebebiyledir. Aksi takdirde Allah, kullarına zulmedici değildir. O, kullarından hiç kimseye haksızlık etmez, ama kullar kendi kendilerine zulmederler.

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً اَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى
يُغَيِّرُوا مَا بِاَنْفُسِهِمْ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾ كَدَاْبِ اٰلِ
فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ فَاَهْلَكْنَاهُمْ
بِذُنُوبِهِمْ وَاَغْرَقْنَا اٰلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾
اِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللّٰهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
﴿٥٥﴾ اَلَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ
مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾ فَاِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ
بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٧﴾ وَاِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ
خِيَانَةً فَانْبِذْ اِلَيْهِمْ عَلٰى سَوَاءٍ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ﴿٥٨﴾
وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا اِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾
وَاَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ
بِهِ عَدُوَّ اللّٰهِ وَعَدُوَّكُمْ وَاٰخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمْ
اَللّٰهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ يُوَفَّ
اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾ وَاِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا
وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

53. "Bu, bir topluluk iyi gidişatını değiştirmedikçe Allah'ın da verdiği nimeti değiştirmeyeceğinden ve Allah'ın işiten, bilen olmasındandır."

54. "Firavun taifesi ve onlardan öncekilerin gidişatı gibi, Rablerinin ayetlerini yalanladılar da onları günahlarından ötürü yok ettik. Firavun taifesini suda boğduk, onların hepsi zalimlerdi."[36]

55. "Allah katında yeryüzünde yaşayanların en kötüsü, inkar edenlerdir. Onlar artık inanmazlar.

56. "Anlaşma yaptığın kimseler, sonucundan sakınmayarak her defasında anlaşmalarını bozarlar."

57. "Savaşta onları yakalarsan, arkalarındakilere ibret olacak şekilde, darmadağın et onları."

58. "Eğer bir topluluğun anlaşmaya hıyanet etmesinden endişe duyarsan, sen de onlara karşı aynı şekilde davran. Doğrusu Allah hainleri sevmez."[37]

59. "İnkar edenler, asla öne geçtiklerini sanmasınlar, çünkü onlar asla aciz bırakamıyacaklardır."[38]

60. "Onlara karşı gücünüzün yettiği kadar Allah'ın düşmanı ve sizin düşmanlarınızı ve bunların dışında Allah'ın bilip sizin bilmediklerinizi yıldırmak üzere kuvvet ve savaş atları hazırlayın. Allah yolunda sarf ettiğiniz her şey size haksızlık yapılmadan, tamamen ödenecektir."[39]

61. "Eğer onlar barışa yanaşırlarsa, sen de yanaş ve Allah'a güven. O, şüphesiz işitir ve bilir."[40]

[36] O gün, Hz.Muhammede@ indirileni yalanlayanlar inkarcılıklarında, Firavun yandaşları ve onlardan önce yaşamış Hz.Lut, Hud ve Şuayb'ın kavminden inkarcılarla küfürde denktirler. Kıyamete dek gelecek olan zalimler de aynıdırlar. İşledikleri günahları sebebiyle Allah onlara azap edecektir, doğrusu Allah çok güçlü olan ve azabı pek şiddetli olandır. Öte yandan bu cezalandırma, sebepsiz yere değıldır. Fakat onların Allah'ın nimetlerini bozup değiştirmeleri nedeniyledir. Bu yüzden bu cezalandırma tamamen Allah'ın insaf ve adaletinin tabi bir sonucudur. O, gerçekten hükmedenlerin en iyi hükmedenidir. O, sebepsiz yere bir kuluna verdiği nimetini değiştirmez, ancak kul işlediği günahları sebebiyle bunu hakeder, Allah da gereğini yapar.

[37] Yeryüzündeki canlıların en kötüsü, Allah'ın nimetlerini görmezden gelen inkarcılardır. İşte onların özelliklerinden biri de, sonuçta cezalandırılmaktan çekinmeyerek yaptıkları anlaşmayı bozmalarıdır. Ayette söz konusu edilen topluluktan kasıt Kurayze ve Nadir yahudileridir. Anlaşmayı bozmak, yahudilerin tarih boyunca değişmeyen adetleridir. Bu yüzden müslümanlara düşen, düşmanlarının bu hile ve desiselerinden şiddetle sakınmalarıdır. Çünkü çağın bu fitnesi bizim tüm bölgelerimizi kasıp kavurmaktadır.

Allah Teâlâ, müminlere şu şekilde moral veriyor: Savaşta onlara karşı sana biz yeteriz ya Muhammed! Şimdi sen onları tutup yakala, belki onlara olan vadini hatırlarlar da bir daha anlaşmalarını bozmazlar. Yok eğer onların anlaşmayı bozmasından çekinirsen, sen de anlaşmalarını onların suratlarına çal.Bu durumda yapılan anlaşmanın geçersiz olduğunu ve aranızda ancak savaş durumunun olduğunu onlara bildir.Doğrusu, inkarcılar kendi kendilerine hıyanet etseler bile, Allah hainleri sevmez.

[38] Bedir günü ölümden kaçıp kurtulan kafirler, kesinlikle bizim elimizden kurtulduklarını ve onların hakkından gelemeyeceğimizi sanmasınlar. Aksine onlar bizim güç ve hakimiyet alanımız altındadırlar. Asıl önemli olan sonuçtur, sonucu ise biz belirleriz.

[39] Ey Muhammed ümmetinle birlikte onlara karşı, onları size saldırmaya yeltenemeyecekleri şekilde savaş hazırlığı yap. Ordunu hazırla. Silah, asker ve hayatın her alanında üstün gelmeye ve öne geçmeye sebeb olacak her türlü hazırlıklardan yapabileceğin en iyisini ve en güçlüsünü yap

Bu gün bizlerin görevi, çağdaş ilim ve tekniğin öngördüğü her türlü nükleer ve atom enerjilerine sahip olmamızdır. Güdümlü füzelerden, atom bombalarından, uydu istasyonlarından çağdaş savaş tekniğinin öngördüğü her türlü silaha sahip olarak, onları kendimiz üreterek toplumu, Allah'ın istediği şekilde korumalıyız.

Şunu iyi biliniz ki ey müslümanlar, Allah yolunda savaş uğruna harcadığınız her bir şeyin karşılığı fazlasıyla size geri verilecektir.

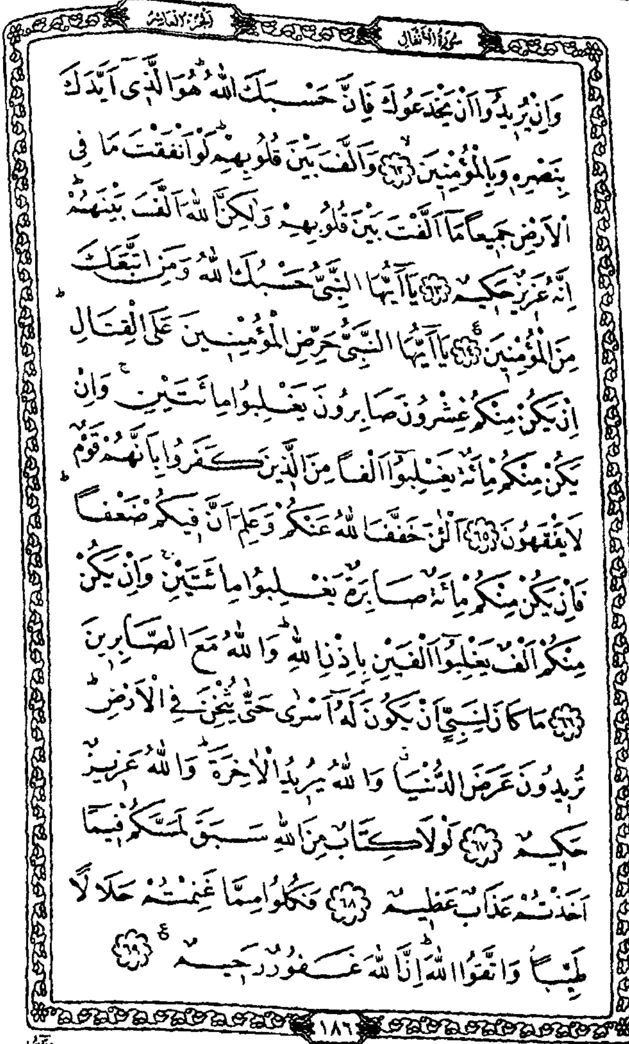
Zillet ve uyuşukluktan kurtularak Allah Teâlânın istediği İslam toplumunu oluşturabilmemiz için, çağımızın gerektirdiği şekilde savaş hazırlıklarını yapmamız bugün bize düşen asli bir görevdir.İşte biz bu yükümlülüğümüzü yerine getirdiğimiz takdirde kendi ayaklarımız üzerinde durarak yeniden yeryüzünün efendiliğini ve egemenliğini kazanmış olacağız. İşte o zaman insanlık, yeniden gerçek değerini kazanacak, dünya barış ve huzura erecek, Allah'ın emrine karşı duran zalim insan azmanlarını durdurmuş olacağız.

İşte yalnızca Allah'ın hoşnutluğunu kazanma niyetiyle, gereken savaş hazırlıklarını yaptığımız zaman Allah Teâlâ, İslam düşmanlarının kalplerine korku salacaktır.

[40] Geçen ayetlerde Cenab-ı Hak, savaş için genel hazırlıklar yapmayı emrettikten sonra bu ayette de, onlar barışa yanaşırsa sen de yanaş, buyurdu.

Böylece aslolanın savaşa hazırlanmak, savaş için gereken her türlü hazırlığın en güzel şekilde yapılmasının gereği ortaya çıktı. Buna göre topyekün müslümanlara düşen, savaş tekniğini çok iyi bilmeleri ve bu iş için çağdaş donanımlı güçlü ordular hazır etmeleridir. aynı şekilde İslam toplumu hiçbir ferdini savaş tekniğinden habersiz bırakmamalıdır. Savaş tekniği ile ilgili en üst seviyede eğitim ve tatbikatlarla düzenli orduları olmalıdır. İşte bütün bunlar İslamın emrettiği ve mutlaka yapılması gereken yükümlülüklerdir.

"Eğer onlar barışa yanaşırlarsa, sen de yanaş." Müslümanlar, düşmanlarının gerçekten barışa yanaşıp Allah'ın hükmüne boyun eğmeyi kabul ettiklerini anlarlarsa, onlar da barışa yanaşmalıdır. Bu durumda artık Hz.Peygambere yahut devlet başkanına düşen, onları İslama girmeye zorlamadan karşılıklı olarak barış işini görüşmesidir. Bu konuda onlara hiçbir baskı yapılmaz, fakat cizye vermekle müslüman olmaları arasında serbest bırakılırlar. Zaten cizye, devletin müslüman vatandaşlardan aldığı zekat yerine, müslüman olmayan vatandaşlarından aldığı verginin adıdır.

62-63. "Seni aldatmak isterlerse, bil ki şüphesiz Allah sana kafidir. Seni ve inananları yardımıyla destekleyen, kalplerini uzlaştıran O'dur. Eğer yeryüzünde olan tüm her şeyi harcasan bile, sen onların kalplerini uzlaştıramazdın, ama Allah onları uzlaştırdı. Doğrusu O Güçlüdür, Hakimdir."[41]

64. "Ey Peygamber! Allah'ın yardımı sana da yeter, sana uyan müminlere de."[42]

65. "Ey Nebi! Müminleri savaşa coştur. Sizden sabırlı yirmi kişi onlardan iki yüz kişiyi yener. Sizin yüz kişiniz, inkar edenlerden bin kişiyi yener; çünkü onlar anlayışsız bir güruhtur."

66. "Şimdi Allah yükünüzü hafifletti, zira içinizde zaaf bulunduğunu biliyordu. Sizden sabırlı yüz kişi onlardan iki yüz kişiyi yener; sizin bin kişiniz, Allah'ın izniyle, iki bin kişiyi yener. Allah sabredenlerle beraberdir."[43]

67. "Yeryüzünde savaşırken, düşmanı yere sermeden esir almak hiçbir Peygambere yaraşmaz. Geçici dünya malını istiyorsunuz, oysa Allah ahireti kazanmanızı ister. Allah Güçlüdür, Hakimdir."

68. "Daha önceden Allah'tan verilmiş bir hüküm olmasaydı, aldıklarınızdan ötürü size büyük bir azap erişirdi."

69. "Artık elde ettiğiniz ganimetleri temiz ve helal olarak yiyin; Allah'tan sakının, doğrusu Allah çok bağışlayan ve pek acıyandır."[44]

41 Bilki ey Muhammed, inkarcılar seni aldatamazlar, Allah'ın kitabı ve senin sünnetine tutunan halifelerini de aldatamazlar. Allah, hem senin hem de senin izinde giden müminlerin yardımcısıdır şüphesiz. Alllah'dan başkası müminleri uzlaştırıp kaynaştıramaz. İşte Allah, müminleri birbiriyle uzlaştırıp seni izleyenler kıldığını ve yardımıyla onları desteklediğini hatırlatmaktadır. Yeryüzünde bulunan tüm herşeyi harcasan, bu uğurda seferber etsen sen de onların kalplerini uzlaştırıp kaynaştıramazsın ey Muhammed! Ama Allah, onların kalplerini uzlaştırdı. İşte o Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Allah'ın size olan nimetini anın: Hani siz düşmandınız, O kalplerinizin arasını uzlaştırdı da onun nimeti sayesinde kardeş oldunuz." *(3 Âlu İmrân 103.)*

42 Düşmana karşı yardımcı ve destekleyici olarak sana Yüce Allah yeter. O Allah, hem müminleri birbirleriyle kaynaştırıp uzlaştırdı, hem de onları senin etrafında dönen fedayiler kıldı.

43 Ey Muhammed! Müminleri savaşa coştur, onlarda cihad ve kararlılıkla Allah düşmanlarıyla savaş ruhunu dirilt. Siz sayı bakımından az da olsanız, bilinki yardım ve zafer Allah'tandır.

Bu hatırlatmadan sonra Cenab-Hak, Peygamberine ve onun halifelerine şunu açıklıyor: Zafer kazanmak sayı çokluğu ile değildir, ama o kalbe yerleşen azim, kararlılık, ihlas ve şehadet aşkıyla yanıp tutuşup çarpışmaya atılmakla elde edilir. Allahtır, katından müminlere güç ve kuvvet veren. Kimi zanan yüz inanmış adam, bin inkarcıya bedel olur. Kimi zaman da yüz kararlı adam ikiyüz kafire, yahut bin kararlı adam iki bin kafire bedel olur.

İşte bu Allah'ın mücahid kullarına lutfettiği en büyük bir vergisidir. "Allah şüphesiz, Allah yolunda savaşıp, öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını Tevrat, İncil ve Kuran'da söz verilmiş bir hak olarak cennete karşılık satın almıştır. Verdiği sözü Allah'tan daha çok tutan kim vardır? Öyleyse, yaptığınız alışverişe sevinin; bu büyük başarıdır. " *(9 Tevbe 111.)*

44 Bu ayetler, müminlerin Bedir'de zafer kazanmasından hemen sonra indi. Biz Peygamberimizın,esirler konusunda Hz.Ebû Bekir ve Hz. Ömer ile istişare yaptığını biliyoruz. Hz.Ebû Bekir, esirlerin fidye karşılığında serbest bırakılmasının; Hz. Ömer ise onların öldürülmelerinin uygun olacağını söylüyordu. Hz. Peygamber ise, Hz.Ebû Bekir'in görüşünü kabul etmişti. İşte ayetler esirlerin kurtulmalık karşılığında serbest bırakılmasının uygun olmadığını açıklamak üzere indi. Ama daha sonra Allah, fidye alan müminleri bağışladı ve elde edilenleri afiyetle yemeyi onlara helal kıldı: "Artık elde ettiğiniz ganimetleri temiz ve helal olarak yiyin."

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ ف۪ٓي اَيْد۪يكُمْ مِنَ الْاَسْرٰىۙ اِنْ يَعْلَمِ اللّٰهُ ف۪ي قُلُوبِكُمْ
خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّٓا اُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَح۪يمٌ ﴿٧٠﴾ وَاِنْ يُر۪يدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ
فَاَمْكَنَ مِنْهُمْۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿٧١﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَالَّذ۪ينَ اٰوَوْا
وَنَصَرُٓوا اُو۬لٰٓئِكَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۜ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتّٰى يُهَاجِرُواۚ وَاِنِ
اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدّ۪ينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ اِلَّا عَلٰى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ م۪يثَاقٌۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿٧٢﴾ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا
بَعْضُهُمْ اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۜ اِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْاَرْضِ
وَفَسَادٌ كَب۪يرٌۜ ﴿٧٣﴾ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا ف۪ي سَب۪يلِ
اللّٰهِ وَالَّذ۪ينَ اٰوَوْا وَنَصَرُٓوا اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّاۜ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَر۪يمٌ ﴿٧٤﴾ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَاُو۬لٰٓئِكَ مِنْكُمْۜ وَاُو۬لُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ
اَوْلٰى بِبَعْضٍ ف۪ي كِتَابِ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿٧٥﴾

70. "Ey Nebi! Elinizde bulunan esirlere, 'Allah kalplerinizde bir iyilik bulursa, size sizden alınanın daha hayırlısını verir, sizi bağışlar, Allah çokça bağışlayandır, merhamet edendir' de."

71. "Esirler sana hıyanet etmek isterlerse, onlar esasen daha önce de Allah'a hıyanet etmişlerdi, Allah bundan ötürü onları yenmen için sana imkan verdi. Allah Bilendir, Hakimdir."[45]

72. "Doğrusu inanıp hicret edenler, Allah yolunda mallarıyla canlarıyla cihat edenler ve muhacirleri barındırıp onlara yardım edenler, işte bunlar birbirinin dostudurlar. İnanıp hicret etmeyenlerle, hicret edene kadar sizin dostluğunuz yoktur. Fakat din uğrunda yardım isterlerse, aranızda anlaşma olmayan topluluktan başkasına karşı onlara yardım etmeniz gerekir. Allah işledikle-rinizi görür."

73. "İnkar edenler birbirlerinin dostlarıdır. Eğer siz bunu yapmazsanız yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgun çıkar."[46]

74. "İnanıp hicret eden, Allah yolunda savaşanlar ve muhacir-leri barındırıp onlara yardım edenler, işte onlar gerçekten inanmış olanlardır. Onlara mağfiret ve bol bol verilmiş rızıklar vardır."

75. "Sonra inanıp hicret eden ve sizinle birlikte savaşanlar, işte onlar sizdendir. Hısımlar, Allah'ın Kitabına göre birbirine daha yakındır. Doğrusu Allah her şeyi bilir."[47]

[45] İşte bu Allah'ın rahmetinin doruk noktasıdır. İbn A'râbî bu konuda şunları anlatır: "Müşriklerden bir grup esir, bir kararlılık ve girişimde bulunmadıkları halde, bir taraftan müslümanlara yakın olmak, bir taraftan da kafirlerle tamamen ilişkiyi kesmemek için dillerinin ucuyla müslüman olduklarını söylemişlerdi. İşte ayet buna işaret etmektedir Buradan alimlerimiz şu hükmü çıkarmışlardır: Kafir bir kişi, kalbıyle ve diliyle inandığını söylediği halde, bu konuda bir kararlılık göstermezse o mümin sayılmaz. Ama mümin bir kişi böyle bir tavır sergilerse o kafir sayılır.

Yüce Allah, Peygamberine işin içyüzünü şöyle açıklamaktadır "Eğer onlar sana hıyanet etmek isterlerse." Yani onların bu müslüman olma sözleri, sana karşı bir hile ve hıyanet yapmak içinse, bunu çok görme. Çünkü onlar daha önce inkarlarıyla Allah'a hıyanet etmişler ve seninle savaşmaya cüret etmişlerdi. Ama bu söz onların içtenlikle söyledikleri bir söz ise, elbette Allah bunu bilir ve onları kulluğuna kabul eder, kurtulmalık için verdikleri mallara karşılık onlara çok daha iyisini verir, onların önceden yaptıkları inkar ve hainliklerini bağışlar." *(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 55.)*

[46] Allah Teâlâ, bu ayette müminleri gruplara ayırdı: Bir grup inanıp evlerini barklarını bırakıp hicret eden, Allah yolunda canla başla cihad eden, Allah'ın dininin hakimiyeti için çırpınan muhâcirler. Bir diğer grup, evlerinden ve mallarından önce gönüllerini muhâcir kardeşlerine açan ve onlara yardım eden Medineli müslümanlar. Allah sevgisi ve iman bağı ile Allah Rasülü ve beraberindeki muhacirlere kucak açıp varlarını yoklarını seferber eden bu ikinci grup ensâr dır. İşte bunlar ve ötekiler birbirlerinin dostudurlar. Bu yüzden Hz.Peygamber onların arasında kardeşlik kurumunu çalıştırarak, onları birbirleriyle kardeş ilan etmişti. "And olsun ki, Allah, sıkıntılı bir zamanda bir kısmının kalpleri kaymak üzere iken Peygambere uyan Muhacirlerle Ensarın ve Peygamberin tevbelerini kabul etti." *(9 Tevbe 117.)*

Burada müminlerden üçüncü bir grup daha vardır: Onlar inanıp hicret etmeyen, yurtlarında kalmayı tercih edenlerdir. İslamın şu büyük adaletine bakınız ki, yardım istedikleri zaman bu grubun da yardımına koşmalarını müslümanlara emretti. Müslümanlar onların yardımına koşmalılar, ancak şu bir durum hariç: "Eğer onlar müslümanların aralarında anlaşma bulunan bir inkarcı toplum aleyhine yardım isteyecek olurlarsa, o takdirde siz süresi doluncaya kadar anlaşmanıza sadakat gösterin ve onlara yardım etmeyin." *(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 57.)*

Öte yandan Cenab-ı Hak, müminleri inkarcılarla dostluk kurmaktan şiddetle sakındırmış, bunu yapmadıkları takdirde insanların fitneye düşeceğini, bozguncu ile inanan kimsenin, isyankarla itaat edenin birbirinden ayrılamayacağını ve insanlar arasında bozgunculuğun yayılacağını açıklamıştır.

[47] İşte bunlar muhacirlerle ensarın ve kıyamete değin onların izinde giden müminlerin arasındaki kardeşlik bağlarını sağlamlaştıran ifadelerdir. Ne olurdu, şu müslümanlar Rablerinin kitabındaki hükümlere ve Peygamberlerinin sünnetine uysalardı da, izzet ve devletlerine yeniden kavuşsalardı!

الجزء العاشر

سورة التوبة

سورة التوبة مدنية وهي مائة وتسع وعشرون آية

بَرَاءَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾
فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللّٰهِ وَأَنَّ اللّٰهَ
مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾ وَأَذَانٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ
الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللّٰهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ
خَيْرٌ لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللّٰهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ
لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُّوا إِلَيْهِمْ
عَهْدَهُمْ إِلَى مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾ فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ
الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ
وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلٰوةَ
وَآتَوُا الزَّكٰوةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾
وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ
اللّٰهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

١٨٨

كيف

9 TEVBE SÛRESİ

Tevbe suresi, son iki ayeti Mekke'de, kalan kısmı ise Medine'de Maide suresinden sonra inmiş olup 129 ayettir. Surenin 1-37. ayetlerinin Hicrî 9. yılda, 38-72. ayetlerin yine aynı yılda Tebuk seferi için hazırlık yapıldığı sırada; 73-129. ayetlerinin de Tebuk seferi dönüşünde indiği söylenmiştir. 102-118. ayetlerde tevbenin mahiyet ve şartlarından bahsedildiği için sureye Tevbe adı verilmiştir. Ayrıca sure, müşriklere ihtarla başladığı için Berâe; nifaktan koruduğu için, münafıkların iç yüzlerini açığa çıkarıp onları rezil ve rüsvay edip onlara azap müjdeleri verdiği için Mukaşkışa, Muba'sire, Muhziye, Kadîme, Musîra, Hafîra, Munakkile, Müdemdime, Azab adlarıyla da anılmıştır.

Bismillâhirrahmânirrahim

1. "Allah'tan ve peygamberinden, kendileriyle anlaşma yaptığınız müşriklere ihtardır!"

2. "Yeryüzünde dört ay daha dolaşabilirsiniz. Allah'ı aciz bırakamıyacağınızı, Allah'ın inkarcıları rezil edeceğini iyi bilin!"[1]

3. "Allah'ın ve peygamberinin, müşriklerden uzak olduğunu, büyük hac günü, Allah ve peygamberi insanlara ilan eder. Eğer tevbe ederseniz, bu sizin için daha hayırlı olur, yüz çevirirseniz, bilin ki siz Allah'ı aciz bırakamazsınız. İnkar edenlere can yakıcı azabı müjdele."

4. "Yalnız, andlaşma hükümlerinde size karşı bir eksiklik yapmayan ve aleyhinizde kimseye yardım etmeyen müşriklerle yaptığınız andlaşmaya sonuna kadar riayet edin. Elbette Allah sakınanları sever."[2]

5. "Hürmetli aylar çıkınca, müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün; onları yakalayıp hapsedin; her gözetleme yerinde onları bekleyin. Eğer tevbe eder, adamakıllı namaz kılar ve zekat verirlerse yollarını açın. Doğrusu Allah bağışlar ve merhamet eder."[3]

6. "Müşriklerden biri sana sığınırsa, ona güvence ver; ta ki Allah'ın sözünü dinlesin. Sonra onu güven içinde olacağı yere ulaştır. Çünkü onlar bilgisiz bir topluluktur."[4]

[1] Yüce Allah, bu ayetleri, verdikleri sözde durmayarak sözleşmelerini bozanlara bir ültümatom olarak indirmiştir. Bu ayetler, onlara işlerini ayarlayıp istedikleri yere gidebilecekleri dört aylık bir süre tanımaktadır Bu sürenin bitiminde artık onlar, ele geçirildikleri yerde temizleneceklerdir.

Sure bir ültümatomla başladığı için, diğer surelerin başında olduğu gibi, araplarda adet olduğu üzere bu surenin başında besmele çekilmemiştir. Kurtubî'nin bildirdiğine göre, Araplar sözleşmeyi bozan bir tarafa mektup gönderdiklerinde mektubun başına besmele yazmazlardı.(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, VIII, 61 vd.)

Bu ayetler iner inmez Hz. Peygamber @, müşriklere bu ültümatomu bildirmek üzere Hz. Alı'yi, Hac emiri olarak yola çıkmış olan Hz. ebu Bekir'in peşinden gönderdi. Buna göre onlar, tevbe edip iman edecek olurlarsa, bu onlar için hayırlı olacaktı. Ama bundan yüz çevirirlerse, Allah'a aciz bırakamayacaklarını bilmeliydiler.

Yüce Allah, bu ihtarın ardından inkarcıların asla ve kata kendisini aciz bırakamayacaklarını açıklamıştır. Çünkü O, her şeye güç yetiren erişilmez gücün sahibi olan Allah Teâlâdır. Ey Muhammed, sen o inkarcıları uyar: Eğer onlar Allah'a dönüp iman etmezlerse, onlar için acıklı bir azap ve süreli bir rezillik vardır. Yüce Rabbimiz daha sonra gelen ayetlerde bu manayı teyit ederek şöyle buyuruyor:

[2] Yaptıkları andlaşmalara sadakat gösterip müslümanlar aleyhine herhangi bir girişimde bulunmayanları hariç, Yüce Allah müşriklerden uzaktır. Sözleşmelerinde sadakat gösterenlere ise, size karşı bir eylemde bulunmadıkları sürece sözleşmelerinin bitimine kadar süre tanıyın. Dört ayı geçse bile, andlaşma süresi dolana kadar onlara dokunmayın.

Ayette geçen 'Büyük Hac Günü' (Yevme'l-Hacci'l-Ekber), Kurban bayramı günüdür. Çünkü o gün, en büyük ibadetlerin yapıldığı bir gündür. Bu yüzden Yüce Allah, 'elbette Allah sakınanları, yani sözünde duranları sever, buyurarak ahde vefa göstermeye teşvik etmiştir.

Gerçekten Yüce Rabbimiz, kullarının esenlik ve hayrını diler, onların İslamla tanışmalarını ister. İşte bu yüzden O, ahdinde duran tevbekara yardım etmelerini müminlere emretmiştir. Taki o kimse, güven içerisinde kalabileceği yerine ulaşsın. Çünkü inkarcılar bilgisiz bir toplumdurlar. İslam ise zorlama ve baskı ile olmaz, o ancak hür iradeyle olur. Bu yüzden müslümanlara düşen, İslamın ilkelerini insanlara açıklama ve onları seçimlerinde serbest bırakmaktır. Peygambere düşen de tebliğden başka bir şey değildir.

[3] Yüce Allah'ın o sözleşmelerini bozup atanlara, yeniden sözleşme şartlarına dönme ve işlerini ayarlamaları için tanıdığı dört aylık süre sona erince, artık müminler için onlardan şunları isteme hakkı doğar: Ya müslüman olurlar, ya teslim olurlar, yahutta ele geçirildikleri yerde öldürülürler. Bu durumda müslümanlar, tevbe etmedikleri takdirde onları her yerde gözlemelidirler. Ama tevbe ederek müslüman olduklarını açıklar, gereği gibi namazı kılar, zekatı verirlerse, o zaman onlar sizin din kardeşleriniz olurlar. Artık size tanınan haklar ve sizden istenen görevler onlar için de sözkonusudur. Bu durumda siz onların yolunu açmalısınız.

Bu konuda Peygamberimiz @, şöyle buyurur: "Ben, insanlar Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim Allah'ın rasülü olduğuma tanıklık edinceye kadar, onlarla savaşmakla emrolundum. Onlar tevhidi söylerlerse, haklı bir gerekçe olması dışında canları ve malları korumam altında olur. Artık onların hesabı Allah'a kalmıştır."*(Buhârî, İman 17; İtisam 128; Müslim, İman 34-36; Tirmizî, İman 1; Nesâî, Cihad 1; Tahrim 1; İbn Mace, Fiten 1; Ahmed, I, 11.)*

Ayettte Yüce Allah, yalnızca bizim onlarla karşılaştığımızda savaşmakla yetinmemizi, aksine onları her yerde gizlice ve çeşitli harp taktikleri gözetlememizi emrediyor. Bu, onları savaştan caydırıcı ve onlara üstün gelmek için en etkili yoldur.

Bu konuda Hz. Ali şunları anlatır: *(Bkz. İbn Kesir, Tefsir, II, 336.)* "Hz. Peygamber dört caydırıcı kılıçla / silahla gönderilmiştir:

a- İlk silah, Arap müşrikleriyle savaş içindir. Bu konuda Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün."*(9 Tevbe 5.)*

b- İkinci silah, Kitap ehliyle savaş içindir. Bu konuda da Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Kitap verilenlerden, Allah'a, ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve peygamberinin haram kıldığını haram saymayan, hak dinini din edinmeyenlerle, boyunlarını büküp kendi elleriyle cizye verene kadar savaşın."*(9 Tevbe 29.)*

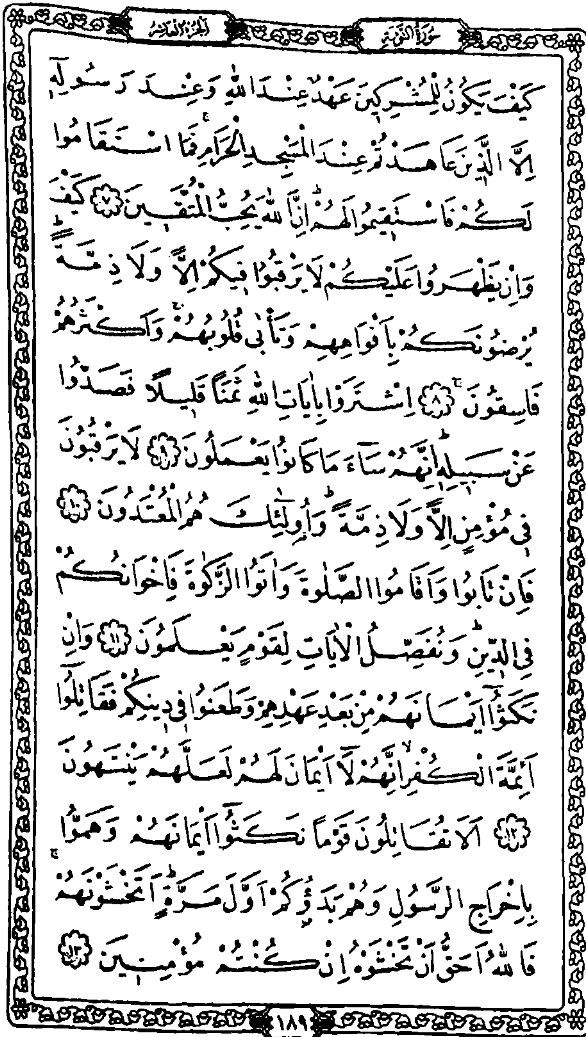
c- Üçüncü silah, münafıklarla savaş içindir. Ey peygamber! Kafirler ve münafıklarla savaş, onlara sert davran.."*(66 Tahrim 9.)*

d- Dördüncü silah ise, teröristlerle savaş içindir: Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin. Şayet biri, ötekine saldırırsa, Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın.." *(49 Hucurat 9.)*

4 Allah'ın kendileriyle savaşmayı emrettiği müşriklerden biri senden güvence isterse, ey Muhammed, sen onun isteğini yerine getir ki, o kişi İslama ve Kur'âna dönsün. İşte bu 'ta ki Allah'ın sözünü dinlesin' cümlesinin manasıdır. O güvence isteyen müşrikler, güven içerisinde doğru yolu bulabilirler. Tanınan tüm bu fırsatlar, onların Allah'ın dinini öğrenmeleri için tanınmış islamî bir hoşgörüdür.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, müşriklerden uzak kalınmasının ve onlara tanınan dört aylık süreden sonra yakalandıkları yerde temizlenmelerinin hikmetlerini açıklamaktadır:

7. "Mescidi Haram'ın yanında andlaştıklarınızın dışında, müşriklerin Allah katında ve peygamberi önünde nasıl bir andlaşmaları olabilir. Size doğru davrandıkları sürece siz de onlara doğru davranın. Gerçekten Allah, sakınanları sever."[5]

8. "Nasıl olabilir ki, size üstün gelselerdi ne bir yakınlık, ne de bir ahd gözetirlerdi. Kalpleriyle istemezlerken sizi ağızlarıyla hoşnut etmeye uğraşırlar, onların çoğu yoldan çıkmış kişilerdir."[6]

9. "Allah'ın ayetlerini az bir değere değişip, O'nun yolundan alıkoydular. Onların işledikleri gerçekten ne kötüdür!"

10. "Onlar hiçbir müminin yakınlık veya ahdini gözetmezler. İşte aşırı gidenler bunlardır."

11. "Eğer tevbe eder, adamakıllı namaz kılar ve zekat verirlerse, sizin din kardeşiniz olurlar. Bilen kimseler için ayetleri uzun uzadıya açıklıyoruz."

12. "Eğer andlaşmalarından sonra, yeminlerini bozarlar, dininize dil uzatırlarsa, küfür önderleriyle savaşın, çünkü onların yeminleri sayılmaz, belki vazgeçerler."[7]

13. "Yeminlerini bozan, peygamberi sürgüne göndermeye azmeden bir toplumla savaşmanız gerekmez mi ki, önce onlar başlamışlardır? Onlardan korkar mısınız? Eğer inanıyorsanız bilin ki asıl korkmanız gereken Allah'tır."

[5] Yüce Rabbimiz, onlar sözleşmelerini bozdukları sürece bizim de sözleşmeyi atmamızı emrediyor. İbn Zeyd, onlar doğru dürüst davranmazlarsa, onlara dört ay süre tanınacağını, sözleşmeleri olmayanların ise tevbe etmedikleri takdirde ele geçirildikleri yerde temizleneceklerini, söyler.(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 78.)

[6] Evet, onlar müslümanlara karşı bir üstünlük sağlasalar onlar ne bir ahd, ne bir sözleşme, hiç bir şey gözetmezler. Hal böyleyken, nasıl olur da onların muteber bir andlaşmaları olabilir! Ayette geçen 'illen' kelimesi, dostluk ve yakınlık anlamınadır. Ahd anlamına geldiği de söylenmiştir. Onların çoğunun yoldan çıkmış kimseler olmalarının nedeni, katı kalpli oluşlarıdır.

[7] Allah'ın ayetlerini az bir değere değiştirdiler. Dünyanın bayağı işleri ile oyalanmayı, Allah'ın ayetlerine uymaya tercih ettiler. Bilinmektedir ki, cümledeki 'bâ' harf-i ceri, bir şeyi terketmeye delalet eder. İşte onlar az bir karşılık için Allah'ın ayetlerini terkettiler. Yine bilgisizlikleri nedeniyle onlar, Allah'ın yolundan alıkoyup başka yollara çağırdılar. Gerçekten ne çirkindir onların yaptıkları! Onlar müminlerin hiçbir ahidini gözetmezler. Ne Allah'a verdikleri sözleri tutarlar, ne de kullarına verdikleri sözleri tutarlar. Doğrusu onlar, hakka ve hak taraftarlarına karşı birer düşmandırlar.

Müslüman olduklarını açıkladıktan sonra, yeminlerini bozup taşkınlıkta ileri giderek dininize dil uzatanlar, dininiz hakkında ileri geri konuşup ona savaş açanlara gelince, onların içerisindeki küfür önderlerini öldürün. Çünkü onlar, hiçbir sözüne güvenilmeyen münafıklardır. Onları temizleyin, belki yaptıklarından vazgeçerler.

Ey İslam toplumu! Saflarınızı onlardan arındırın. Çünkü onlar, günahkarlardır. Onlara hiçbir güvence vermeyin. Belki böylece onların taşkınlıklarına son verilmiş olur, yahut da onlar gerçek bir tevbe ile tevbe edip gidişatlarını düzeltirler ve sizinle birlikte doğru yolu bulmuş olurlar. Ayette geçen küfür önderlerinden kasıt, Ebû Cehil, Utbe, Şeybe, Ümeyye b. Halef ve onların yolunu izleyenlerdir.

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ
وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ
وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾
أَمْ حَسِبْتُمْ أَن تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنكُمْ
وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِن دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُوا
مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنفُسِهِم بِالْكُفْرِ أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ
اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى
الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ
﴿١٨﴾ أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ
عِندَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ آمَنُوا
وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ أَعْظَمُ
دَرَجَةً عِندَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

يُبَشِّرُهُمْ

14. "Onlarla savaşın ki Allah sizin elinizle onları cezalandırsın, rezil etsin ve sizi üstün getirsin de müminlerin gönüllerini ferahlandırsın."

15. "Kalplerindeki öfkeyi gidersin. Allah dilediğinin tevbesini kabul eder. Allah bilendir, hakimdir."[8]

16. "Allah, içinizden cihad edenleri; Allah'tan, peygamberinden ve inananlardan başka sırdaş edinmeyenleri ortaya çıkarmadan sizi kendi halinize bırakacak mı zannediyorsunuz? Allah işlediklerinizden haberdardır."[9]

17. "Müşriklerin kendilerinin inkarcı olduklarına tanıklık edip dururken Allah'ın mescitlerini onarmaları gerekmez. Onların işledikleri boşa gitmiştir, onlar cehennemde temelli kalacaklardır."

18. "Allah'ın mescitlerini sadece, Allah'a ve ahiret gününe inanan, adamakıllı namaz kılan, zekat veren ve ancak Allah'tan korkan kimseler onarır. İşte onlar doğru yolda bulunanlardan olabilirler."[10]

19. "Hacca gelenlere su vermeyi, Mescidi Haramı onarmayı, Allah'a ve ahiret gününe inananla, Allah yolunda cihad edenle bir mi tuttunuz? Allah katında bir olmazlar; Allah zulmeden toplumu doğru yola eriştirmez."

20. "İnanan, hicret eden ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihat eden kimselere Allah katında en büyük dereceler vardır. İşte kazananlar onlardır."

[8] Ey müslümanlar! Müşriklerle savaşın kı, sizin elinizle Allah'ın onları cezalandırma şerefine eresiniz. Bu mücahıd eller, Allah yolunda savaş ve fedakarlık şerefine ersinler. Elbette Yüce Allah, onları sizin aracılığınızla rezil rüsvay edecek, sizi galip getirerek onları malup edecektir. Böylece Yüce Mevla, kendisini seven ve kendisinin sevgisini kazanmış mümin toplumun gönüllerini ferahlandırsın. Lutfu keremiyle imanın tadını size tattırarak ve tevbelerinizi kabul ederek kalplerinizdeki öfkeyi dindirsin. Zira O, kullarından dilediğinin tevbesini kabul eder.

İbn Kesir, bu ayetlerin yeminlerini bozan ve Allah'ın Rasülünü Mekke'den sürüp çıkarmaya yeltenen müşriklerle savaşmaya teşvik ve tahrik ettiğini, söyler. *(İbn Kesir, Tefsir, II, 339.)*

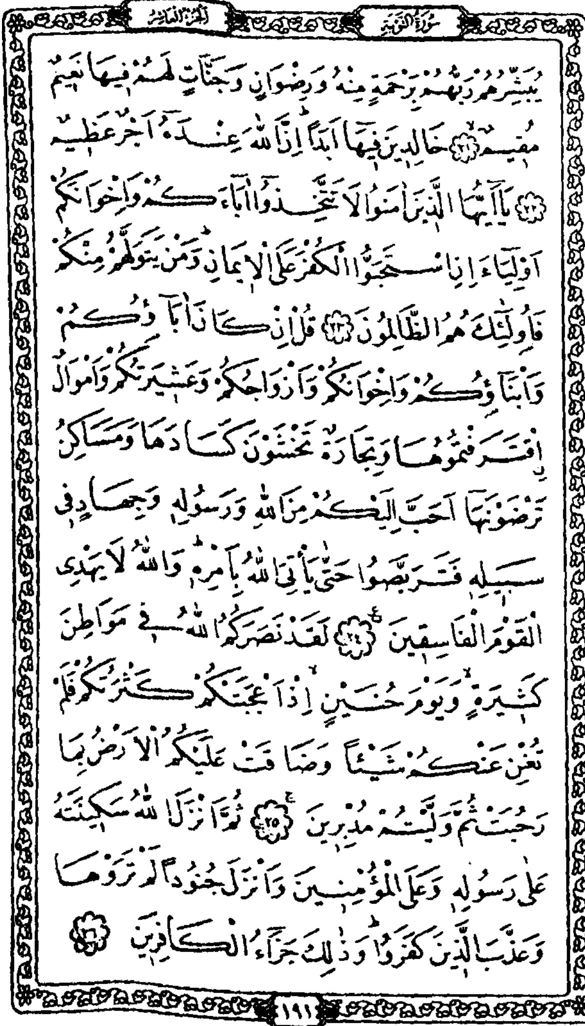
[9] Bu ayet, tıpkı şu ayetlere benzemektedir: "Elif Lam Mîm. İnsanlar imtihandan geçirilmeden, sadece 'inandık' demeleriyle bırakılıverileceklerini mi sandılar? Andolsun ki, Biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da muhakkak açığa çıkaracaktır."*(29 Ankebût 1-3.)* "Yoksa, Allah içinizden cihad edenleri belli etmeden, sabredenleri ortaya çıkarmadan cennete girivereceğinizi mi sandınız?"*(3 Alu Imran 142.)*

Ayette geçen 'velîce' kelimesi sırdaş anlamına gelen 'bitâne' kelimesiyle eş anlamlıdır. Allah ve Rasülünden başka sırdaş edinmeyenleri ortaya çıkarmadan.. demektir.

[10] Yüce Allah, müşriklerin, Allah'ın gerçek kulları müslümanlar gibi, mescidlere girip mescidleri onarmaya layık kişiler olmadıklarına dikkat çekiyor. Onlar ta işin başından beri inkarcı olduklarını söyleyip dururlarken, buna layık kimseler değildir. Onların tüm yaptıkları boşa gitmiştir. Onlar cehennemde sürekli kalacaklardır.

Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe inanan, adamakıllı namaz kılan, zekat veren ve Allah'tan başka hiç kimseden korkmayan müminler onarabilirler. İşte ancak o doğru yolu bulmuş kimselerdir, Allah'ın temiz evlerini onaracak olanlar.

21. Rableri onlara katından bir rahmet, hoşnutluk ve içinde tükenmez nimetler bulunan cennetleri müjdeler."

22. Onlar orada temelli kalıcıdırlar. Doğrusu büyük ecir Allah katındadır."[11]

23. "Ey inananlar! Babalarınızı, kardeşlerinizi küfrü imana tercih ediyorlarsa dost edinmeyin. Sizden onları kim dost edinirse doğrusu kendine yazık etmiş olurlar."

24. "De ki: 'Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabanız, elde ettiğiniz mallar, durgun gitmesinden korktuğunuz ticaret, hoşunuza giden evler sizce Allah'tan peygamberinden ve Allah yolunda savaşmaktan daha sevgili ise, Allah'ın buyruğu gelene kadar bekleyin. Allah fasık kimseleri doğru yola eriştirmez'."[12]

25. "And olsun ki Allah size bir çok yerde ve çokluğunuzun sizi böbürlendirdiği fakat bir faydası da olmadığı, yeryüzünün geniş olmasına rağmen size dar gelip de bozularak arkanıza döndüğünüz Huneyn gününde yardım etmişti."

26. "Bozgundan sonra Allah, peygamberine, müminlere güvenlik verdi ve görmediğiniz askerler indirdi; inkar edenleri azaba uğrattı. İnkarcıların cezası budur işte."

[11] Evet, mükafat, yapılan amellerin çokluğuna ve azlığına göre değişir. Farz namaz, nafile namaz gibi değildir. Hac da, umre gibi değildir. Aynı şekilde hacılara su vermek, hacıların ve Beytullahın hizmetlerini görmek, müslüman olup Allah'ı birleme ve O'nun yolunda cihad etmekle bir değildir. Eğer ibadetlere, hacılara su verme ve Beytullaha hizmet etme işleri eklenecek olursa, Allah'ın izniyle bu makbuldür. Elbette Allah, tevbe edenin tevbesini kabul eder, Rabbinin makamından korkup tutkularına uymaktan kendini koruyan, O'na yaraşır bir şekilde kulluk eden ve kulluğu O'na has kılan kimselerin pek çok günahını bağışlar. İşte onlar, iman eden, Allah yolunda hicret eden, Hz. Muhammed'i tasdik eden, Allah'ın dini en yüce olsun diye sahip olduğu canı, malı ve tüm her şeyiyle cihad eden, Allah'ın yasama yetkisini ve hakimiyetini kabul eden kimselerdir. Allah katında onlar için çok büyük dereceler ve büyük mükafatlar vardır. Genişliği yer ve gökler kadar olan cennetler onları beklemektedir. Onların yaptıkları güzel ameller, iyi niyet ve cihadlarına.. Nifak ve gösterişe bulaşmadan her şeyi ile Allah'ın olabilmek için, dünya ve debdebesinden sıyrılmalırına karşılıktır tüm bunlar. Zira Yüce Allah güzeldir ve güzel hoş olandan başkasını kabul etmez. İşte Rableri onları, katından bir rahmet, hoşnutluk ve süreli nimetler yurdu cennetlerle müjdeler. Onlar orada temelli kalıcıdırlar. Doğrusu büyük ecir Allah katındadır. Rabbinin makamından korkan ve O'na kavuşacağının bilincinde çalışan, hem kendi gidişatını düzelten, hem de başkalarını düzeltmek için çırpınan kimseler içindir bu büyük mükafatlar.

[12] Evet, gerçek akrabalık, kan bağıyla olan yakınlık değldir. Ama gerçek akrabalık inanç yakınlığıdır.. Elbette kan bağı ile, inanç bağı bir araya gelirse, bu hepisinden güzel olur. Allah için olan kardeşlik, kan kardeşliği ile bir araya gelirse, bu birliktelik Allah için oldukça artık hiçbir şey bu kardeşliği altedemez. Ne ölüm, ne de başka bir korku onunla başedemez. Ayet tüm müminlere seslenmektedir. İnananlarla inkarcılar arasındaki dostluğa son veren ayetin hükmü kıyamete kadar geçerlidir.

Ayette Cenab-ı Hak, babaları ve kardeşleri özellikle ve öncelikli olarak zikretmiştir. Çünkü insana baba ve kardeşinden daha yakın olan başka bir kimse yoktur. Ayet ile bu kişiler arasındaki akrabalık ve dostluğa bile son verilmiştir. Gerçek akrabalığın kan bağı ile değil din bağı ile gerçekleşeceği iyice bilinsin diye. Allah için şu dizelerin sahibi, ne güzel söylemiş:

"Bana, şaşılacak şey, akrabaların yanı başında, sen kederlisin, diyorlar."

"Dedim ki: Gönüller bir olmadıktan sonra akrabaların yakın olması neye yarar!"

"Çünkü nice uzak komşu mutlu olurken, öte yanda yakın komşu, kederinden ölür."

Evet gerçek sevgi, iman sevgisi, ve Allah için sevmektir. Bu yüzden bir müslüman için Allah ve Rasülünden daha sevgili hiç kimse yoktur. "Allah'a ve ahirete inanan bir toplumun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları bile olsa, Allah ve Rasülüne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin."*(58 Mücadele 22.)* Peygamberimiz de şöyle buyurur: "Sizden birinize ben, çoluk çocuğundan, ana-babasından ve tüm insanlardan daha sevimli gelmedikçe gerçek mümin olamaz."*(Buharî, İman 8; Müslim, İman 70; Nesâî, İman 19; İbn Mace, Mukaddime 9.)*

İşte bu yüzden şirke rıza gösteren kimse, şirk koşmuş olur.

ثُمَّ يَتُوبُ اللّٰهُ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُٓوا اِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هٰذَاۚ
وَاِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه۪ٓ
اِنْ شَٓاءَۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾ قَاتِلُوا الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ
مَا حَرَّمَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ
اُو۫تُوا الْكِتَابَ حَتّٰى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ
صَاغِرُونَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌۨ ابْنُ اللّٰهِ وَقَالَتِ
النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللّٰهِۜ ذٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْۚ
يُضَاهِؤُ۫نَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُۜ قَاتَلَهُمُ
اللّٰهُۘ اَنّٰى يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾ اِتَّخَذُٓوا اَحْبَارَهُمْ
وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ
مَرْيَمَۚ وَمَٓا اُمِرُٓوا اِلَّا لِيَعْبُدُٓوا اِلٰهًا وَاحِدًاۚ
لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

١٩٢

يُرِيدُونَ

27. "Allah, bundan sonra da dilediğinin tevbesini kabul eder. Allah çokça bağışlar ve merhamet eder."[13]

28. "Ey inananlar! Doğrusu müşrikler pistirler, bu sebeple, bu yıllardan sonra Mescidi Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer fakirlikten korkarsanız, bilin ki Allah dilerse sizi bol nimetiyle zenginleştirecektir. Allah şüphesiz bilendir, hakimdir."[14]

29. "Kitap verilenlerden, Allah'a, ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve peygamberinin haram kıldığını haram saymayan, hak dinini din edinmeyenlerle, boyunlarını büküp kendi elleriyle cizye verene kadar savaşın."[15]

30. "Yahudiler, 'Üzeyr Allah'ın oğludur' dediler. Hıristiyanlar, 'Mesih Allah'ın oğludur' dediler. Bu, daha önce inkar edenlerin sözlerine benzeterek ağızlarında geveledikleri sözdür. Allah onları yok etsin! Nasıl da uyduruyorlar."

31. "Onlar Allah'ı bırakıp hahamlarını, papazlarını ve Meryem oğlu Mesih'i rableri olarak kabul ettiler. Oysa tek Tanrı'dan başkasına kulluk etmemekle emrolunmuşlardı. Ondan başka tanrı yoktur. Allah, koştukları eşlerden münezzehtir."

13 Yüce Allah burada, mümınlere Huneyn gününü hatırlatıyor. O çokluklarına güvenip sayı çokluğu ile galip geleceğini sandıkları, ama sonunda bozguna uğradıkları anı hatırlatıyor. Sayılarının kalabalık olması zafer için yeterli olmamıştı, çünkü zafer Allah katından gelecekti. Savaş görünen bir araçtır, zafer ise Yüce Allah'ın katında gizlidir. Allah'ın yardımını ve rızasını kazanmaktan uzaklaşmış bir gurur ve gösterişle birlikte olan sayı çokluğu zafer için yeterli değildi. İşte bu yüzden, kalabalık olduğunuz halde Huneyn günü siz bozguna uğramıştınız. Şayet Allah'ın lutfu keremi olmasaydı, üzerinize görmediğiniz ordular indirip size güven vermeseydi mahvolup gitmiştiniz. Bu, size unutamayacağınız bir ders vermek içindi. Çünkü zafer ancak Allah katındandır. Nice az topluluklar, Allah'ın izni ile nice kalabalık toplulukları hezimete uğratmıştır. Elbette Allah, sabredenlerle beraberdir.

Huneyn savaşı, Hicretin sekinzinci senesi Şevval ayında Mekke fethinden sonra olmuştu. Hz. Peygamber @, fethi sonuçlandırmış, işleri düzene koymuş, halkı serbest bırakmıştı. Bu durumu gören Hevazinliler, Peygamberimizle savaşmak için kalabalık bir ordu hazırlamışlardı. Peygamberimiz de, ensar ve muhacir savaşçılarından oluşan on bin kişilik büyük bir ordu ile üzerlerine yürümüştü. İki ordu Mekke ile Taif arasındaki Huneyn vadisinde karşı karşıya gelmişti..*(Ayrıntılı bilgi için Bkz. İbn Kesir, Tefsir, II, 343 ve diğer İslam Tarihi kitapları.)*

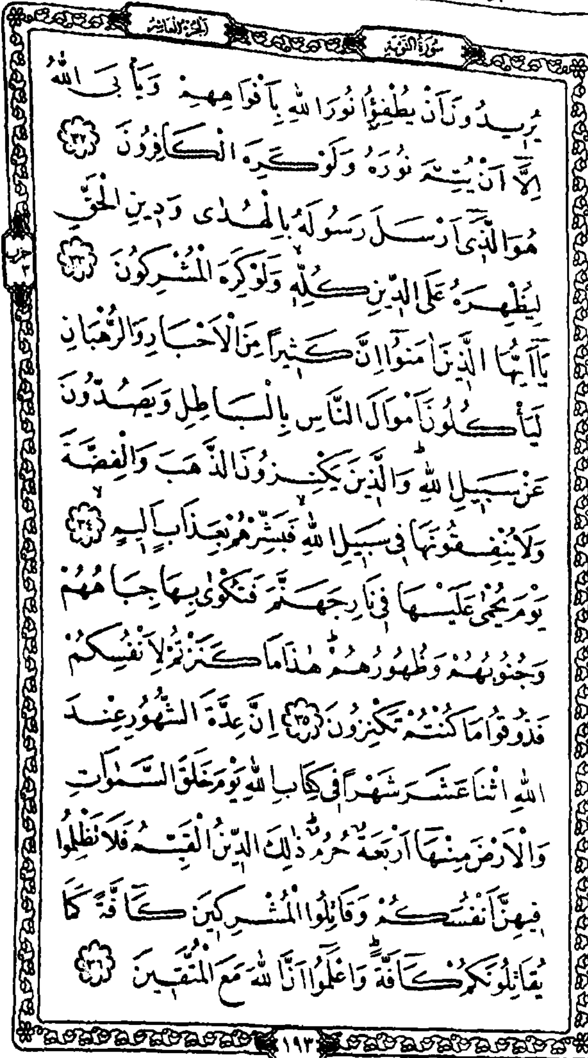
Allah çokça bağışlar ve merhamet eder. Nitakim O, bozgundan sonra Peygamberine yardım edip zafer bahşetmiş, ardından da Hevazın teslim olmuştu. Peygamberimiz onlardan ele geçen ganimetleri mücahidler arasında taksim etmişti.

14 Ayet-i kerime, müşriklerin Mescidü'l-Harama yaklaştırılmalarını yasaklıyor. Çünkü onlar pistirler. Bu giriş yasağı, Hicretin onuncu senesinde uygulamaya konulmuştur.

Eğer fakirlikten korkarsanız. Siz eğer mallarınızın azalmasından, gelirinizin düşmesinden endişe duyarsanız, elbette Yüce Allah, bol lutuflarıyla sizi zenginleştirecektir. Bu yasaktan önce müşrikler, Mecidü'l-Harama girdiklerinde bir miktar yiyecek ve çeşitli ticaret malları getiriyorlardı. İşte şeytan bunu bahane ederek müslümanları fitledi, onlar şöyle demeye başladılar: Bu yasağı uygularsak, nasıl ve ne şekilde geçineceğiz? Bunun üzerine Yüce Allah, onları bol nimetleriyle zengin kılacağını vadetti. Çünkü Yüce Mevla, zengindi. Artık onların bundan sonra Mescidü'l-Harama girmeleri Allah tarafından yasaklanmıştı.

15 Cenab-ı Hak, inkarcı müşriklerle savaşı emrettiği gibi, Allah'a ve ahiret gününne inanmayan, Allah ve Rasülünün haram kıldığını haram saymayan, hak dinini din edinmeyen Kitap ehliyle, boyunlarını bükerek hor ve hakir düşmüş bir halde cizye verinceye dek savaşı emretti. İşte bu yüzden cizye veren Kitap ehlinin, müslümanlardan üstün ve değerli tutulmaları caiz değildir.

32. "Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek isterler. Kafirler istemese de Allah nurunu mutlaka tamamlamakta kararlıdır."

33. "Müşrikler hoşlanmasa da, dinini bütün dinlerden üstün kılmak üzere, peygamberini doğru yol ve hak dinle gönderen O'dur."[16]

34. "Ey inananlar! Hahamlar ve rahiplerin çoğu, insanların mallarını haksızlıkla yerler. Allah yolundan alıkoyarlar. Altın ve gümüşü biriktirip Allah yolunda sarf etmeyenlere sen can yakıcı bir azabı müjdele."

35. "Bunlar cehennem ateşinde kızdırıldığı gün, alınları, böğürleri ve sırtları onlarla dağlanacak, 'Bu, kendiniz için biriktirdiğinizdir; biriktirdiğinizi tadın' denecek."[17]

36. "Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü yazısında, Allah'a göre ayların sayısı on ikidir. Bunlardan dördü hürmetli aydır. Bu dosdoğru bir nizamdır. Öyleyse o aylar içinde kendinize yazık etmeyin, topyekun sizinle savaşan müşriklerle siz de topyekun savaşın, Allah'ın sakınanlarla beraber olduğunu bilin."[18]

16 Yuce Mevla, Yahudı ve Hristiyanların Allah'a ve Rasülüne inanmadıklarını haber veriyor. Onlar Uzeyr'ı Allah'ın oğlu olarak kabul ederler. Çünkü o, Hz. Musa'nın vefatından sonra Tevratı yazmıştı. Bu yüzden onun Allah'ın oğlu olduğunu ileri sürdüler. Biz Hz. Uzeyr'in Tevratı nasıl yazdığını bilmiyoruz. O, onu ezberinden mı yazdı, yoksa onun yanında orjinali mi vardı, biz bilmiyoruz. İşin iç yüzünü en iyi Allah bilir.

Yahudıler Azra adını takarak Uzeyr'i kutsamaya devam ettıler.

Hristiyanlar da Hz. Mesih İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu ileri sürdüler. Böylece gerçek dışı söz söyleme konusunda Yahudilerle Hrıstıyanlar bır noktada birleşmiş oldular. Çünkü ileri sürdükleri bu bilgilerinin kaynağı aynıydı Allah'a yalan yakıştırma ve iftiradan kaynaklanıyordu. Yüce Allah şu ayetiyle onlara cevap veriyor ve onları rezıl ediyordu. "Meryem oğlu Mesih ancak bir rasüldür. Ondan önce de rasüller gelip geçmiştır Onun anası da çok doğru bır kadındır Her ıkisı de yemek yerlerdi. Bak, onlara delilleri nasıl açıklıyoruz, sonra da bak nasıl yüz çevırıyorlar!"*(5 Maide 75.)*

Evet, Yahudiler ve Hristiyanlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını ve papazlarını rabler olarak tanıdılar. Allah'ın kitabını bırakıp, O'nun hükumlerine sırt çevirerek onların kendi kafalarından helal ve haram kabul ettikleri prensıpleri aynen kabul ettiler. Yüce Allah ne yücedir! O'nun kendine has özel sıfatları vardır. O, tektir, eşi ve benzeri yoktur. Hiçbır şeye muhtaç değildir. Doğmamıştır, doğurmamıştır. Hiç kimse O'nun dengi değildir. İşte Yahudi ve Hristiyanlar da bu gerçeğe inanmakla emrolunmuşlardı, ama onlar buna karşı geldiler.

Onların hedefleri Allah'ın nurunu söndürmek, O'nun dininin önünü kesmektir. Ama Yüce Allah, onların hoşuna gitmese de dinini söndürmemekte kararlıdır. Elbette Yüce Mevla İslamı hakim kılarak, yeniden devletini ve kendi sistemini kurarak nurunu tamamlayacaktır. İşte o gün, Allah'ın yardımıyla müminler mutlu olacaklardır.

Nitekım müjdecimiz, rehberimiz Hz. Muhammed @, şöyle buyurur: "Hiç şüphesiz bu din gece ve gündüzün ulaştığı her yere ulaşacak, Allah çölde ve şehirde bu dinin girmediği hiçbir ev bırakmayacaktır. Bu dının girmesıyle izzetli izetli olacak, zelil de zillet içerisinde kalacaktır. Allah İslama gırenleri onunla aziz edecek, inkarcıları da yine onunla zelil edecektir." *(Ahmed, IV, 103.)*

17 Bu iki ayet, Yahudi din adamı olan hahamlar ve Hristiyan din adamı olan papaz ve rahibler hakkında inmiştir. Yüce Allah, haham ve papazların ortak karakter ve özelliklerinin haksız yere insanların mallarını yediklerini ve altın ve gümüş biriktirip başkalarına tattırmadıklarını, altın ve gümüş biriktirmeye son derece düşkün olduklarını, ama Allah yolunda onlardan hiç harcayamadıklarını açıklıyor. O haham, papaz ve rahiblerin insanları Allah yolundan ve İslamdan alıkoydukları gibi, onlar mal biriktirip infaktan alıkoymaytadırlar. Oysa onlar, ellerinde bulunan kitaplarından İslamın yegane hak din ve Hz. Muhammed'in de Allah'ın son peygamberi olduğunu çok iyi biliyorlardı. Ne ki, onlar dünyalıkları elde etme uğruna gerçeği inkar edip batıla çağırdılar ve onun karanlıklarında karar kıldılar. Tüm bu yaptıklarına karşılık ahiret gününde onların cezası, Yüce Allah'ın şu sözünün gerçekleşmesidir: Bunlar cehennem ateşinde kızdırıldığı gün, alınları, böğürleri ve sırtları onlarla dağlanacak. Cehannem gardiyanları başlarına dikilip onlara şöyle seslenecеklerdir: 'Bu, kendiniz için biriktirdiğinizdir; biriktirdiğinizi tadın!'

Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştu: "Sizin katınızdaki tükenir, oysa Allah katındaki kalıcıdır."*(16 Nahl 96.)* "Ama siz dünya hayatını tercih ediyorsunuz. Oysa ahiret daha hayırlı ve daha kalıcıdır."*(87 A'lâ 16-17)*

18 Dört hürmetli ayın, üçü peşpeşe gelen Zü'l-Ka'de, Zü'l-Hıcce, Muharrem ayları ile Recep ayıdır. Cenab-ı Hak, burada tekrar müşrik ve inkarcılara dönerek sözü, onların aylar konusunda yaptıkları tahrifata getirdi. Evet, Yüce Allah, kamerî ayları Muhammed ümmeti için vakit ölçüleri olarak belirlemişti. Bu, beşerin değil, Allah'ın ayarlamasıydı. Dolayısıyla onları değiştiren kimse, Allah'ın ölçüsünü değiştirmiş oluyordu. Halbuki Allah'ın ayarlaması, varlıkların hayat düzenlerine en uygun olandı. O halde, Allah'ın ölçülerini çiğneyerek kendinize yazık etmeyin. Çünkü siz O'na itaat ederek mutluluğu yakalar, güven içerisinde şerefle yaşarsınız.

Haram ayların dışında, siz de topyekün müşriklerle savaşın. Onlara gerçek hayatı ve kurtuluşu sağlayan hak dine dönünceye kadar onlarla savaşın.

Zulüm ve haksızlık tüm aylarda yasak olduğu halde, Yüce Allah şereflerine dikkat çekmek için özellikle dört haram ayı zikredip haksızlığı yasaklamıştır. Allah'ın sakınanlarla beraber olduğunu bilin.

إِنَّمَا النَّسِيٓءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِؤُا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ
اللّٰهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللّٰهُ زُيِّنَ لَهُمْ سُوٓءُ أَعْمَالِهِمْ
وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾ يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ
اٰمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ
اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُمْ بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا مِنَ
الْاٰخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فِي الْاٰخِرَةِ إِلَّا
قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْـًٔا
وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ
نَصَرَهُ اللّٰهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ
إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ
إِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ
بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلٰى
وَكَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

١٩٤

اِنْفِرُوا

37. "Sapıtmak için hürmetli ayların yerlerini değiştirip geciktirmek, küfürde gerçekten ileri gitmektir. İnkar edenler Allah'ın haram kıldığı ayların sayısına uydurmak için, onu bir yıl haram, bir yıl helal sayıyor, böylece Allah'ın haram kıldığını helal kılıyorlar. Kötü işleri kendilerine güzel göründü. Allah inkar eden toplumu doğru yola eriştirmez."[19]

38. "Ey inananlar! Size ne oldu ki, 'Allah yolunda, sefere çıkın' dendiği zaman yere çöküp kaldınız? Yoksa siz, ahirete karşılık dünyaya razı mı oldunuz? Oysa dünya hayatının geçimi ahirete göre pek az bir şeydir."[20]

39. "Çıkmazsanız Allah size can yakıcı azapla azap eder ve yerinize başka bir toplum getirir. O'na bir şey de yapamazsınız. Allah her şeye kadirdir."[21]

40. Ona yardım etmezseniz, bilin ki, inkar edenler onu Mekke'den çıkardıklarında mağarada bulunan iki kişiden biri olarak Allah ona yardım etmişti. Hani o arkadaşına 'Üzülme, Allah bizimledir' diyordu. Allah da ona güven vermiş, görmediğiniz askerlerle onu desteklemiş, inkar edenlerin sözünü alçaltmıştı. Ancak Allah'ın sözü yücedir. Allah güçlüdür, hakimdir."[22]

[19] Ayette geçen 'nesî' kelimesi, bir şeyi zamanından sonraya bırakmak, düzenini değiştirip bozmak, kamerî ayların normal seyrinde geliş düzenini değiştirmek anlamlarına gelir. Haram bir ayda savaş yapabilmek için haram ayın yerini değiştirmek gibi. Sözgelimi, Muharrem ayı içerisinde savaş yapılması Allah tarafından yasaklanan bir hürmetli aydır. Buna rağmen onda savaşıp sonra da ondan sonraki ay olan Safer ayını haram ay kabul ediyorlardı. Aynı şekilde belirlenen günler dışında haccetmek de nesî'dir. İbadet zamanlarında değişiklik yapmak haram ve hatta küfürdür. Elbette gerçeği gösteren Yüce Allah'tır. Allah Teâlâ, inkarcı bir toplumu doğruya ulaştırmaz. Çünkü onlar, Allah'ın belirlediği şekilde haram ayların sayısını dörtte tutabilmek için, aylarının yerlerini değiştiriyorlar ve bir ayı bir yıl helal sayarken bir yıl haram kabul ediyorlardı. Onlar, göklerin ve yerin Yaratıcısı ile dalga geçtiklerini sanıyorlardı. Ama Yüce Allah, işte böylece onların tezgahlarını açıklayarak onları rezil edivermiştir.

Ayette geçen 'lıyuvâtıû' kelimesi, tutturmak ve uydurmak anlamınadır.

[20] 'Size ne oldu kı?' cümlesindeki soru, kınama ve konuyu iyice zihinlere yerleştirmek için gelmiştir. Bu ayet hakkında İbn Kesir şunları söyler: "Bu ayetle, güneşin yakıcı sıcağında tam da meyvelerin olduğu, gölgelerin aranır olduğu bir mevsimde gerçekleşen Tebuk gazvesinden geri kalanlar kınanmaya başlanmaktadır."*(İbn Kesir, Tefsir, II, 357.)*

Ayetin anlamı şöyledir: Sizler, tembellik gösterip rahat ve istirahat isteyerek cihaddan ve Allah yolunda savaştan geri kaldınız! Ayeti açıklarken Kurutbî şöyle der: "Dünya rahatını ahiret rahatına tercih edenleri Yüce Allah kınamaktadır. Çünkü ahiret rahatı, ancak dünya yorgunluğu ile elde edilebilir."*(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 141.)*

[21] Gerçekten bu ifadeler, ahirete karşılık dünya hayatına razı olanlar için korkunç bir tehdit içermektedir. Allah yolunda cihadın, ahireti elde etmek için en büyük bir azık olduğunu unutanlar için şiddetli bir uyarıdır.

Günümüzde müslümanlar, cihada hazırlık için hiçbir şey yapmamakta ve cihadlı bir hayatın antremanına talip olmamaktadırlar. Ah keşke, müslümanlar akıllarını başlarına alıp önce Kur'ân'ı, sonra da sünneti yeniden okuyup inceleseler! İşte o zaman, İslam insanının şeref ve üstünlüğünün, malını mülkünü, makam mansıbını Allah yolunda cihad uğruna sarfetmeye bağlı olduğunu anlayacaklar. İşte o zaman, şeref ve örneklik bakımından dünya tarihinde ölümsüzleşebilecekler, ahirette de Allah'ın mağfiret ve hoşnutluğunu hakederek genişliği gökler ve yer kadar olan cennetlere kavuşabileceklerdir. Müslüman kul, hayatını cihada endekslediği zaman, Allah'tan cenneti ve O'nun hoşnutluğunu kazanmış olur. Cihad ve şehadetle İslam insanı, dünyevî tutkularını bastırarak Allah'ı layıkıyla tanıma yüceliklerine erebilecektir. İşte o zaman dünyada efendice yaşayacak, ahirette de erişilmez gücün sahibi Yüce Allah'ın huzurunda doğrular meclisinde yer sahbi olacaktır.

Müslümanlar cihada yönelerek Allah yolunda savaşmayı bilebilseler, içtenlikle ve kararlılıkla insanları cihada çağırabilseler, Allah için yaşarken kınayanın kınamasına aldırmayıp dünya endişesi taşımasalar.. İşte o zaman Yüce Allah yardım ve zaferiyle birlikte onlarla beraber olacaktır. İşte o zaman onlar, izzet ve şerefin mallarını, canlarını, çoluk çocuklarını Allah yolunda feda etmeğe bağlı olduğunu anlayacaklardır.

Evet cihadın başı azim ve kararlılık, sonu ise yardım ve apaçık zaferdir. Acaba müslümanlar akıllarını başlarına alıp cihad elbisesini kuşanabilecek ve yek vücut olarak canlarını Allah'a satabilecekler mi? İşte bunu gerçekleştirdikleri an, Yüce Allah onlara ikram edecek, Allah'ın yasalarını yürürlükten kaldırmaları sebebiyle düçar oldukları zillet çukurundan çıkarıp kurtaracaktır.

Allahım! Bizleri cihad sevgisiyle gıdalandır! Bize cihad ünüformalarını giydir! Taki yeniden izzet ve şerefimize kavuşalım, tekrar dünyanın efendisi olalım, yeniden Allah'ın kelimesi en yüce, küfrün kelimesi de en aşağılık olsun!

[22] Eğer siz peygamberinize yardım edip onunla birlikte Rumlarla yapılan Tebuk savaşına katılmadıysanız, elbette Yüce Allah peygamberinin kefili ve yardımcısıdır. Pek çok yerde ona yardım edip onu düşmanlarına galip getirdiği gibi, yine yardım edip zafer verecektir. Nitekim O, hicret gecesi Sevr mağarasında iken de ona yardım etmişti. Yüce Allah bir başına iken ona ve onun arkadaşına yardım etmiş, sizin görmediğiniz melekler ordusu ile desteklemişti. Allah işini tamamlamak, hükmünü en yüce hüküm yapmak, inkarcıların sözünü de alçaltmak için böyle yapıyordu. Çünkü Allah'n intikamı çok çetindir, O'nun söz ve fiillerinde sayısız hikmetler vardır.

الجزء العاشر — سورة التوبة

انفروا خفافا وثقالا وجاهدوا بأموالكم
وأنفسكم في سبيل الله ذلكم خير لكم إن كنتم تعلمون
﴿٤١﴾ لو كان عرضا قريبا وسفرا قاصدا لاتبعوك ولكن
بعدت عليهم الشقة وسيحلفون بالله لو استطعنا
لخرجنا معكم يهلكون أنفسهم والله يعلم إنهم
لكاذبون ﴿٤٢﴾ عفا الله عنك لم أذنت لهم حتى
يتبين لك الذين صدقوا وتعلم الكاذبين ﴿٤٣﴾ لا
يستأذنك الذين يؤمنون بالله واليوم الآخر أن يجاهدوا
بأموالهم وأنفسهم والله عليم بالمتقين ﴿٤٤﴾ إنما
يستأذنك الذين لا يؤمنون بالله واليوم الآخر
وارتابت قلوبهم فهم في ريبهم يترددون ﴿٤٥﴾ ولو
أرادوا الخروج لأعدوا له عدة ولكن كره الله انبعاثهم
فثبطهم وقيل اقعدوا مع القاعدين ﴿٤٦﴾ لو خرجوا فيكم
ما زادوكم إلا خبالا ولأوضعوا خلالكم يبغونكم
الفتنة وفيكم سماعون لهم والله عليم بالظالمين ﴿٤٧﴾

١٩٥

41. "Gerek hafif, gerek ağırlıklı olarak hep birden savaşa çıkın. Allah yolunda mallarınızla, canlarınızla cihad edin. Bilirseniz bu sizin için çok daha hayırlıdır."[23]

42. "Kolay bir kazanç, normal bir yolculuk olsaydı sana uyarlardı, fakat çıkılacak yol onlara uzak geldi, kendilerini helak ederek, 'Gücümüz yetseydi sizinle beraber çıkardık' diye Allah adına yemin edeceklerdir. Allah, onların yalancı olduğunu elbette biliyor."[24]

43. "Allah seni affetsin; doğrular sana belli olup, yalancıları bilmeden önce, niçin onlara izin verdin?"[25]

44. "Allah'a ve ahiret gününe inananlar, mallarıyla, canlarıyla savaştan geri kalmak için senden izin istemezler. Allah sakınanları bilir."

45. "Ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, kalpleri şüpheye düşüp şüphelerinde bocalayan kimseler senden izin isterler."

46. "Eğer savaşa çıkmak isteselerdi bir hazırlık yaparlardı. Ama Allah davranışlarını beğenmedi de onları geri koydu. 'Oturanlarla beraber oturun' denildi."

47. "Aranızda savaşa çıkmış olsalardı, ancak sizi bozmağa çalışırlar ve sizi fitneye düşürmek için aranıza sokulurlardı. İçinizde onlara kulak verenler var. Allah kendilerine yazık edenleri bilir."

23 Genç-ihtiyar, eli boş ve çalışan, evli-bekar, bağ-bahçe sahibi olan olmayan, süvari-piyade ve cesur-korkak tüm herkese ilahî bir cihad çağrısıdır bu.(Kurtubî, ayette geçen 'hıfâf' ve 'sikâl' kelimeleri hakkında on ayrı görüş nakletmiştir. Biz onlardan bir kaçını buraya aldık. Geniş bilgi için bkz. Kurtubî, Tefsîr, VIII, 150.) Ayetle onlar, topyekün bir seferberlikle emrolunmuşlardır. Böylece herhalükarda can ve malla yapılacak bir cihada çağrıda bulunulmuştur. Çünkü bunun gerisinde Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği pek çok hayır vardır.

24 Yüce Allah, rahata düşkünlük gösterip cihaddan geri kalanları kınamaya devam ediyor. Onların ne kadar korkak ve basit şeylere ne kadar düşkün olduğunu açıklıyor. O kadar ki, onlar çok basit bir şeye çağrılsalar, hemen onun peşine düşüverirler. Kolay bir kazanç olsa. O çok değersiz bir dünyalık olsa bile. Basit ve kolay elde edilen bir ğanimet olsa, yahut çok yakın mesafeli bir yolculuğa çağrılsalar.. Evet bunlara çağrılsalar, işte ozaman hemen sana uyarlardı ey Muhammed! Ne ki, çıkılacak yol onlara uzak ve zor geldi. İşte o an, onlar, 'Eğer gücümüz yetse seninle beraber sefere çıkardık, ne var ki binek ve mal bakımından bir takım eksikliklerimiz var' diye ağızlarını doldura doldura yemin ederler. Ama bu onların yalancılık ve münafıklıklarından kaynaklanan bir gerekçedir. Bu şekilde onlar kendilerini mahvetmiştirler. Elbette Allah, onların yalancı olduklarını bilip durmaktadır.

İslamda kural, devlet başkanı müslümanları savaşa çağırdığı zaman, özür sahipleri dışında tüm herkesin onun çağrısına icabet etmeleridir. Nitekim bizden önce sahâbiler canlarıyla ve mallarıyla cihad etmişlerdir. Onlardan Osman b. Affan, dünyalık kazanmak için değil, sırf Allah'ın hoşnutluğunu elde etemek için kendi malından zorluk ordusunu donatmıştı.

Müslümanlara gereken, her zaman cihad ve savaşa hazır olmalarıdır. Bu, günümüzde zorunlu askerlikle olur. Evet bugün İslam ortada görünmüyor. Bu yüzden Allah'ın yasalarını uygulayan, söz ve eylemiyle dürüst İslam otoritesinin yeniden kurulması kaçınılmazdır. Çünkü yeryüzünde dengeler ancak Kur'ân hakimiyetinin tüm evrene hakim olmasıyla kurulacaktır.

Gerçek mümin, herhangi bir dünyalık kazanmak için cihada çıkmaz, ama o, Allah'ın rızasını gözeterek ve ahirette cenneti ümid ederek cihada çıkar. Müslüman bu uğurda canını, makamını, mal ve mülkünü harcasa bile onun gayesi, sadece Allah'ın hoşnutluğu ve cennettir. Dünyayı ahiretle eşdeğer olarak görenler ise, kendilerine yazık edenlerdir.

25 Andolsunki Allah seni affetti ey önderim, ey Allah'ın elçisi! Gerekçesiz ve art niyetli olarak seninle birlikte cihada çıkmayanlara niçin izin verdin? Ayetteki azarlamanın, onların bir takım özürlere sığınarak geri kalmalarına izin üzere olduğu söylenmiştir. Ey Allah'ın sevgili elçisi, ey seçilmiş güzel insan, neden onlara izin verdin sen? Halbuki Ben, seni hiç vahiysiz bırakmadım, sana hep vahyettim. Hal böyleyken sen neden vahyi ve açıklamayı beklemedin de onlara izin verdin? Ama bütün bunlara rağmen Ben, seni bağışladım ey Muhammed!

لقد ابتغوا الفتنة من قبل وقلبوا لك الأمور حتى
جاء الحق وظهر أمر الله وهم كارهون ﴿٤٨﴾
ومنهم من يقول ائذن لي ولا تفتني ألا في الفتنة
سقطوا وإن جهنم لمحيطة بالكافرين ﴿٤٩﴾ إن تصبك
حسنة تسؤهم وإن تصبك مصيبة يقولوا قد أخذنا
أمرنا من قبل ويتولوا وهم فرحون ﴿٥٠﴾ قل لن
يصيبنا إلا ما كتب الله لنا هو مولانا وعلى الله
فليتوكل المؤمنون ﴿٥١﴾ قل هل تربصون بنا إلا
إحدى الحسنيين ونحن نتربص بكم أن يصيبكم الله
بعذاب من عنده أو بأيدينا فتربصوا إنا معكم
متربصون ﴿٥٢﴾ قل أنفقوا طوعا أو كرها لن يتقبل
منكم إنكم كنتم قوما فاسقين ﴿٥٣﴾ وما
منعهم أن تقبل منهم نفقاتهم إلا أنهم كفروا
بالله وبرسوله ولا يأتون الصلاة إلا وهم
كسالى ولا ينفقون إلا وهم كارهون ﴿٥٤﴾

١٩٦

48. "And olsun ki, daha önce de fitne koparmak istemişlerdi. Sana karşı bir takım işler çeviriyorlardı, sonunda onlar istemedikleri halde hak ortaya çıktı, Allah'ın emri üstün geldi."[26]

49. "Onlardan, 'Bana izin ver, beni fitneye düşürme' diyen vardır. Bilin ki onlar zaten fitneye düşmüşlerdi. Cehennem, inkar edenleri şüphesiz kuşatacaktır."

50. "Sana bir iyilik gelince onların fenasına gider; bir kötülük gelse, 'Biz önceden tedbirimizi aldık' derler ve sevinerek dönüp giderler."[27]

51. "De ki: 'Allah'ın bize yazdığından başkası başımıza gelmez. O bizim Mevlamızdır, inananlar Allah'a güvensin'."[28]

52. "De ki: 'Bize iki güzellikten birinin gelmesini mi bekliyorsunuz? Oysa biz Allah'ın kendi katından veya bizim elimizle, sizi bir azaba uğratmasını bekliyoruz. Bekleyiniz, doğrusu biz de sizinle birlikte beklemekteyiz'."[29]

53. "De ki: 'İsteyerek yahut isteksiz olarak verin, nasıl olsa kabul edilmeyecektir. Siz şüphesiz fasık bir topluluksunuz'."

54. "Verdiklerinin kabul olunmasına engel olan, Allah'ı ve peygamberini inkar etmeleri, namaza tembel tembel gelmeleri ve ancak istemeye istemeye vermeleridir."[30]

26 Evet, cihaddan geri kalmak, müslümanlarla birlikte savaşa çıkmamak için Allah Rasülünden izin isteyenler ancak zayıf imanlı ve zayıf karakterli kişilerdir. Onlar, Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ın sana indirdiği gerçekler konusunda içlerinde şüphe ve tereddütler olan münafıklardır. Onlar cihada çıkıp çıkmama, savaşa gidip gitmeme konusunda hep kararsızdırlar. Onlar iki arada bir derede kalmışlardır, ne müminler tarafındandırlar, ne inkarcılar tarafından.

Şayet iman münafıkların kalplerinde yer etseydi, Allah'ın Rasülü ve müminlerle birlikte cihad etmek için çıkmaya hazırlanırlardı. Ne varki, Yüce Allah onların gönüllerindeki nifak ve iman zayıflığını bilmekteydi. Ve Allah, onların seninle beraber çıkmalarını istemedi de onları geri koydu, onlar cihaddan geri kalan acizlerle beraber hor ve hakır bir halde oturakaldılar. Onları Allah, geri bıraktı.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, onların peygamberle beraber çıkmalarını istemeyişinin nedenini ve hikmetini açıklamaktadır. Elbette Yüce Allah, her şeyi çok iyi bilirdi. Eğer onlar peygamberlerle beraber çıkacak olsaydı, müminler arasında fesat, bozgun, düşmanlık ve dedikoduculuğu yaygınlaştırmadan başka bir şey yapmazlardı. Çünkü onlar, mümin safları arasında fitne ve fesat çıkarmak istiyorlar, işleri altüst ederek Yüce Allah'ın yardımının müslümanlar tarafına gelmemesini arzuluyorlardı. Ama Yüce Allah, gerçeği açıklayarak onlar istemese de planlarının iç yüzünü ortaya çıkarıverdi.

27 O münafıkların arasında şöyle diyen vardır: Bana izin ver de, seninle birlikte çıkıp Rum güzellerini görerek fitneye düşmeyeyim! Gerçekten bu, nifaktan kaynaklanan mantıksız bir özürdü. Zaten onlar fiilen fitnenin içerisine düşmüşler, cihadden geri kalmaları ve bu şekilde mantıksız mazeretler ileri sürmeleri nedeniyle fitnenin ta dibine batmışlardı.

Gerçekten de münafıklar, hak erlerinin Allah'ın yardım ve desteğine mazhar olmalarına fena bozuluyorlar ve kederlerinden kahroluyorlardı. İlahî imtihanın bir gereği olarak müminlerin başına bir yenilgi gelecek olsa, bu sefer onlar sevinçten uçarlardı. O zaman, biz daha önceden tedbirimizi aldık, ihtiyatlı davrandık, tehlikeyi farkederek müminlerle beraber savaşa çıkmadık, ilk saflarda ileri atılmadık ve ölümden kurtulmuş olduk, derler. Oysa, kendi yolunda şehadeti Yüce Allah onlara haram etmişti. Onlar sanıyorlardı ki, cihaddan geri kalmakla ölümden ve yenilgiden kurtulacaklardı. Onlar, Allah katında cihadın ve şehadetin kadru kıymetini bilmiyorlardı. Onlar imani işleri, görünen dünyevî sonuçlarıyla değerlendiriyorlar ve ahiret nasiplerini unutuyorlardı. Ama, Cehennem, inkar edenleri şüphesiz çepeçevre kuşatmıştır.

28 Münafıklar cihaddan geri kalmakla ve böylece ölümden kurtulmakla seviniyorlardı. Onlara göre cihad, ya zafer yahut ölüm ve yok oluş demekti. Halbuki müminler hezimeti ve savaşta ölümü bir yok oluş olarak değil, Allah katında ölümsüzlük ve ebedîlik olarak görüyorlardı. "Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın, bilakis Rableri katında diridirler ve rızıklanırlar."*(3 Alu İmran 169.)*

Müminler şöyle diyorlardı: Ezelî ilimiyle Allah'ın kader kitabında bizim için yazdığından başkası, başımıza gelmez. Zafer bizim için güzel bir şeydir. ama şehadet ondan daha büyüktür. Sonuç hangisi olursa olsun biz üzülüp ümitsizliğe düşmeyiz. Ya zafer, ya şehadet. Her şey Allah'ın kaza ve kaderiyledir.

29 Müminleri gözleyip onlar için onulmaz bir şer arzulayanlar bir yana; müminler ise batılın yok olup hakkın hakim olmasını gözleyip dururlar. Elbette batıl hakka karşı daimi bir üstünlük sağlayamayacaktır.Kimi zaman batılın üstünlük sağlaması, müminleri denemek ve daha hazırlıklı ve güçlü bir şekilde yeniden savaşa dönmek için kararlılıklarını güçlendirmek içindir.

30 Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: İnkarcı yahut münafık bir kişi, bir hayır yaptığında, iyi bir davranış yahut Allah için yapılması gereken bir hayırlı işle öne çıktığında, elbette Yüce Allah nefislerin açıkladıklarını da gizlediklerini de çok iyi bilir. Yüce Mevla, hayır hasenatlarıyla Allah'ın hoşnutluğunu ve ahiret yurdunu umarak aleni ve gizli olarak Allah'ın kelimesi en yüce olsun, inkarcı ve münafıkların hükmü alçalsın diye koşuşturan müttakîlerin yaptıklarını kabul eder.

Fasıklık, içinde tüm kötü özellikleri barındıran bir haslettir. Yüce Allah ise güzeldir ve ancak temiz ve güzel olanı kabul eder. Allah Teâlânın, onların yaptıkları hayırları kabul etmemesinin nedeni, onların Allah'ı ve peygamberini inkar etmeleridir. Onlar müslüman olduklarını ileri sürseler bile, gerçekte yalancıdırlar. Onlar gerçekten müslüman olmuş olsalardı, namaza huşu ve huzu'suz olarak istemeye istemeye ve tembel tembel kalkmazlardı. Onlar dayalı duran keresteler gibi, özsüz ve şuursuz olarak namazda dururlar. Gerçekte onlar kımıldayan ölülerdir. Onlar bir hayır işlemeye kalksalar elleri titrer, yürekleri hoplar. Çünkü onlar istemeyerek verirler. Nifak onların içlerine işlemiş ve onları karanlıklar içerisinde bırakmıştır.

فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَٓا اَوْلَادُهُمْ اِنَّمَا يُرٖيدُ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا
فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾
وَيَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ اِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ
يَفْرَقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَاً اَوْ مَغَارَاتٍ اَوْ مُدَّخَلاً لَوَلَّوْا
اِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ
فَاِنْ اُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَاِنْ لَمْ يُعْطَوْا مِنْهَا اِذَا هُمْ
يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ رَضُوا مَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ
وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ سَيُؤْتٖينَا اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ وَرَسُولُهُ
اِنَّٓا اِلَى اللّٰهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾ اِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَٓاءِ وَالْمَسَاكٖينِ
وَالْعَامِلٖينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ
وَالْغَارِمٖينَ وَفٖي سَبٖيلِ اللّٰهِ وَابْنِ السَّبٖيلِ فَرٖيضَةً مِنَ
اللّٰهِ وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ حَكٖيمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمُ الَّذٖينَ يُؤْذُونَ
النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ اُذُنٌ قُلْ اُذُنُ خَيْرٍ لَكُمْ يُؤْمِنُ
بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنٖينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ
وَالَّذٖينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿٦١﴾

55. "Artık onların malları ve çocukları seni imrendirmesin. Allah bunlarla onlara dünya hayatında azap etmek ve inkarcılar olarak canlarının çıkmasını ister."

56. "Sizden olmadıkları halde, sizinle beraber olduklarına dair Allah adına yemin ederler. Oysa onlar korkak bir topluluktur."[31]

57. "Bir sığınak veya mağara yahut girecek bir yer bulmuş olsalardı, çarçabuk oraya yönelirlerdi."[32]

58. "Onlardan sadakalar hakkında sana dil uzatanlar vardır. Onlara verilirse hoşnut olurlar, verilmezse, hemen öfkeleniverirler."

59. "Onlar, Allah ve peygamberinin kendilerine vermiş olduğu şeylere razı olsalar ve 'Allah bize yeter, O ve peygamberi bol nimetinden bize verecektir; doğrusu biz Allah'a gönül verenleriz' deselerdi ya!"[33]

60. "Sadakalar; Allah'tan bir farz olarak yoksullara, düşkünlere, onu toplayan memurlara, kalpleri müslümanlığa ısındırılacaklara verilir; kölelerin, borçluların, Allah yolunda olanların ve yolda kalanların uğrunda sarf edilir. Allah bilendir, hakimdir."[34]

61. "Onların içinde 'O her şeye kulak kesiliyor' diyerek peygamberi incitenler vardır. De ki: 'O kulak, Allah'a inanan ve müminlere inanan, sizin için hayırlı olan, içinizden inanan kimselere rahmet olan bir kulaktır.' Allah'ın peygamberini incitenlere can yakıcı azap vardır."[35]

[31] Ey Muhammed! Onların malları ve çoluk çocukları seni imrendirmesin. Sen ve ashabın onların yalancı dünyalarının peşine düşmeyin! Şüphesiz ki Yüce Allah, o verdiği dünyalıklarla ahirette onlara azap etmek ister. Onlara verilen o mal ve evlat, onlar için onların aklını başından alan bir fitnedir. Tıpkı şu ayetlerde açıklandığı gibi: "Sanıyorlar mı ki, onlara verdiğimiz servet ve oğullar ile kendilerine faydalar sağlamak için can atıyoruz? Hayır, onlar işin farkına varmıyorlar."*(23 Müminûn 55-56.)* "Sakın, kendilerini denemek için onlardan bir kesimi faydalandırdığımız dünya hayatının süsüne gözlerini dikme! Rabbinin rızkı hem daha hayırlı ve hem de daha kalıcıdır."*(20 Taha 131.)*

O inkarcılar, kendilerinin İslam toplumunun fertleri olduğuna ve onlar gibi müminler olduğuna dair Allah adına yemin ederler. Gerçekte ise, onlar ödlek bir toplumdurlar. Öldürülmekten korktukları için içyüzlerini açıklamazlar. Öyleyse siz onlara kanmayın, çünkü onlar sizin düşmanlarınızdır. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Münafıklar, sana geldiklerinde 'şehadet ederiz ki sen Allah'ın peygamberisin' derler. Allah da bilir ki, sen elbette O'nun peygamberisin. Hiç şüphesiz Allah, münafıkların yalancılar olduklarına şehadet eder." *(63 Münafıkun 1.)*

[32] Onlar, yani münafıklar sığınabilecekleri bir kale yahut dağların tepelerinde mağaralar yahut yerin altında girebilecekleri bir delik bulabilseler, sizden kendilerini gizleyebilmek için oralara sokulurlar, alelacele giderek sizden saklanmaya çalışırlardı. Çünkü onlar sizi sevdikleri için değil, istemeye istemeye aranıza katılmışlardır. Aslında sizinle bir arada olmak istemezler, ne ki şartlar onları sizinle bir arada bulunmaya zorlamıştır. İşte bu yüzden onlar, sürekli keder ve hüzün içerisindedirler. Çünkü İslam ve müslümanlar, hep izzet ve şeref içerisinden zaferden zafere koşuyorlar. Müslümanların sevinmeleri, onların hep zoruna gider. İşte bu yüzden onlar müslümanlarla bir arada bulunmak istemezler. *(İbn Kesir, Tefsir, II, 363.)*

[33] Ey Muhammed! Münafıklar içerisinde sadakalar konusunda senin uygulamaların hakkında ileri geri konuşanlar vardır. Doğrusu onların, o sadakalarda bir payları olsaydı ona razı olurlardı. Ama onlar, içlerindeki kanaatsizlikten dolayı sadakalar konusunda senin uygulamalarına karşı çıkıyorlar. Çünkü onlar, paylaşımda kendilerinin başkalarından öne çıkmasını istiyorlar. Gerçekte ise, Allah Rasülünün Allah'ın emrettiği şekilde adalet ve hakkaniyetin dışında bir uygulamada bulunması düşünülemezdi bile! O halde ey Muhammed! O kendilerine verildiği zaman razı olan, verilmediğinde ise öfkelenip senin üzerinde bulunduğun haktan sapan zayıf imanlı kişilere aldırma, sen onlardan sorumlu değilsin. Şayet onlar, Allah ve Rasülüne inanarak Allah Rasülünün paylaştırmasına razı olup kendi paylarına düşeni gönül hoşluğu içerisnde alsalardı, bu onlar için çok daha hayırlı olurdu. Çünkü Peygamberin payedişi, ancak Yüce Allah'ın payedişi demekti.

Ayette geçen 'yelmizü' fiili, dil uzatmak, kınamak manalarına gelir. Onlar Hz. Peygamberin paylaştırmasını beğenmiyor ve ona karşı çıkıyorlardı.

[34] Evet zekatlar, sayılan bu sekiz grup insana verilir. Ayette, zekatları toplayıp dağıtımı konusunda Hz. Peygamberin uygulamaları hakkında ileri geri konuşan kişilere açık bir uyarı vardır. Çünkü zekatı dağıtım işini Yüce Allah, Kur'ân ayetiyle bizzat peygamberine vermiştir.

Fakirler, herkesten daha çok muhtaç durumunda olan, kendileri ve ailelerinin günlük ihtiyaçlarını karşılayacak durumda olmayan yoksul kimselerdir.

Miskinler, yanında bir takım şeyler bulunan, ama yeterli miktarda olmayan kimselerdir.

Amiller, zekat toplamakla görevli memurlardır.

Müellefe-i kulub, müslümanlıkları iyice oturmamış, ancak kendilerine bir takım şeylerin verilmesiyle İslamda karar kılacak kimselerdir. Onların kalplerini maddî yardımlarla İslama ısındırmakta bir sakınca yoktur.*(Müellefe-i kulub'un farklı tanımları için bkz. Kurtubî, Tefsîr, VIII, 178.)*

Rikâb, köleler demektir. Zekat malıyla müslüman kölelerin azat edilmesi de caizdir, diyet ödemeye mahkum edilmiş, malları haczedilmiş müslümanların bu gibi borçlarını ödemelerine yardımcı olmak da caizdir. Tabi bütün bunlar, borçlarını ödeyemeyecek durumda oldukları zaman söz konusudur.

Ayetteki ğârim, borçlular demek olup İbn Kesir'in de dediği gibi çeşitli şekillerde olabilir: Sözgelimi ödemesi gereken borcunu ödemeye malı yetmeyen kişi yahut boc batağına batmış kişi yahut da bir günaha bulaşıp zarar ettikten sonra pişman olup tevbe etmiş kişi olabilir. Bunların hepsine zekat verilebilir.*(İbn Kesir, Tefsir, II, 365.)*

➡ Allah yolunda olanlar, İslam savaşçıları onlardandır. Ahmed b. Hanbel'e göe hac ibadetini yapanlar da bu gruba dahildirler.

İbn Sebîl, memleketlerinden uzakta yolda kalmış ve yoksul düşmüş kimselerdir. Böyle bir kişi memleketinde zengin bile olsa, memleketine dönünceye kadarki ihtiyaçlarını karşılayacak kadar zekat verilebilir.

İşte bu sekiz gruba zekat vermek, hali vakti yerinde olan müslümanlar üzerine belirlenmiş ilahî bir borç ve yükümlülüktür. Hükmünde hikmet sahibi Yüce Allah böyle uygun görmüştür. Elbette Allah her şeyi bilir ve yerli yerince hüküm verir.

35 Münafıkların içerisinde bir grup da, insanların huzurunda müslüman olduklarını açıklıyan, ama içleri karanlık, gönülleri koyu karanlıklarla kaplanmış bir grup vardır. Onlar Allah'ın Rasülüne eziyet ediyorlar, sözleriyle onu incitiyorlardı. Onlar Peygamberimiz için şöyle diyorlardı: 'O bir kulaktır. Ona söylenen her şeyi ve herkesi dinleyip ona inanan bir kulak. Ona birinden bir söz aktaranı o hemen tasdik etmekte, biz öncekilerin yalanlarından birini ona yemin ederek aktarsak ona da hemen inanıveren bir kulaktır o.'

Ne var ki,Peygamberimiz @, sözü dinleyip onu en güzel bir biçimde yerli yerince değerlendiren bir kimsedir. Onun katında gerçekler kabul görür, gerçek dışı şeyler ise kaldırılıp atılır. Çünkü Yüce Allah'tır onun yar ve yardımcısı. Yüce Mevla, ona inanan, onu yalanlayanları düşman bilen ve onun müminlere güvenen, onlarla meşveretinde güven veren, inkarcı ve nifakçılardan sakındıran en hayırlı bir kulak olduğunu çok iyi bilen salihlerin de dostudur.. Nitekim o, kulaklarıyla Allah'ın ölümsüz gerçeklerini algılamıyor muydu? Aynı şekilde o peygamber iç dünyası ve hisleriyle de gerçekleri algılıyordu. Allah'ın peygamberini incitenlere can yakıcı azap vardır.

يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضُوكُمْ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ
أَنْ يُرْضُوهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ
مَنْ يُحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
ذٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾ يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ
عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهْزِؤُا
إِنَّ اللّٰهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ
لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللّٰهِ وَآيَاتِهِ
وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا
قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعْفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ
نُعَذِّبْ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾ اَلْمُنَافِقُونَ
وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللّٰهَ فَنَسِيَهُمْ
إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الْمُنَافِقِينَ
وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ
حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللّٰهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٦٨﴾

اَلَّذِينَ

62. "Sizi hoşnut etmek için Allah'a yemin ederler. Eğer inanıyorlarsa Allah'ı ve peygamberini hoşnut etmeleri daha gereklidir."

63. "Allah'a ve peygamberine karşı koymağa kalkışana, ebedi kalacağı cehennem ateşi bulunduğunu bilmezler mi? Büyük rezillik işte budur."[36]

64. "İki yüzlüler, kalplerinde olanı haber verecek bir surenin inmesinden çekiniyorlar. De ki: 'Alay edin bakalım, elbette Allah çekindiğiniz şeyi ortaya koyacaktır'."

65. "Onlara soracak olursan, 'Biz and olsun ki, eğlenip oynuyorduk' diyecekler. De ki: 'Allah'la, ayetleriyle, peygamberiyle mi alay ediyordunuz?"

66. "Özür beyan etmeyin, inandıktan sonra inkar ettiniz. İçinizden bir topluluğu affetsek bile, suçlarından ötürü bir topluluğa da azap ederiz."[37]

67. "Münafık erkek ve kadınlar da birbirlerindendir: Kötülüğü emreder, iyiliğe engel olurlar; elleri de sıkıdır. Allah'ı unuttular, bu yüzden Allah da onları unuttu. Doğrusu münafıklar yoldan çıkan kimselerdir."

68. "Allah, ikiyüzlü erkek ve kadınlara ve inkarcılara, ebedi kalacakları cehennem ateşini hazırlamıştır. O, onlara yeter. Allah lanet etsin! Onlara devamlı azap vardır."[38]

36 Nifakçılar Hz. Peygamberi incitmeye devam ediyorlar. Oysa Peygamberin onlarla bir ilgisi yoktu. Ama onlar, onu incitmeyi sürdürüyorlardı. Hz. Peygamber onlara, bazılarına ne oluyor da şöyle şöyle söylüyorlar ve yapıyorlar, diyerek serzenişte bulunuyordu.

Münafıklar, nifakçılıkları, dalkavuklukları, müslümanlar önünde mümin görünmeleri ile çok iyi tanınan kimselerdir. Onlar müslümanları hoşnut edebilmek için durmadan yemin ederler, ama kendi başlarına kaldıklarında yahut başkalarının yanında Allah ve Rasülünün düşmanı kesilirler. Hem de Allah ve Peygamberine düşman olup ona başkaldıranların temelli olarak cehennemde kalacaklarını unutarak böyle yaparlar. Yazıklar olsun nifakçılara! Onlara cehennem vardır. Peygamber ve beraberindekiler ise Allah'ın hoşnutluğu ve nimetleri içerisindedirler.

37 Münafıklar, yaptıkları ve yapacakları şeyler yüzünden sürekli yürekleri hoplayan kimselerdir. Yaptıklarını şeytan onlara süslü gösterir. ama onlar birbirlerine şöyle derler: Gerçekten biz, Allah'ın Muhammed'e bizim yaptığımız çirkinlikleri açıklayan ve sinsi planlarımızı ortaya koyarak bizleri rezil eden bir sure indirmesinden korkuyoruz! Derken şeytan onların yanına tekrar gelir ve onları nifaklarında karar kıldırır ve onlar azgınlık ve taşkınlıkları içerisinde bocalar dururlar. İşte bu, onların süregelen huyları ve çirkin nifakçılıklarıdır.

Ey Münafıklar! Artık özür beyan etmeyin. Artık size azabımız kaçınılmaz olmuştur. Bu günah ve hata dolu sözleriniz sebebiyle hepinizin bağışlanması mümkün olmayacaktır!

38 İşte münafıkların özelliklerinden biri de, onların iyilikten sakındırıp ondan insanları alıkoymaları ve sürekli kötülüğü emretmeleridir. Onlar Allah yolunda harcamalardan da kaçınırlar. Yüce Allah, onlara yaptıklarıyla karşılık vermiştir. Onlar Allah'ı unutttular, Allah da onları yüzüstü bıraktı. Allah'ın yüzüstü bıraktığı kimseler ise, Allah korusun, O'nun rahmetinden uzaklaşmış kimselerdir. Evet münafıklar yoldan çıkmış fasıklardır. Onlar Allah'a ittatten ayrılıp sapıklığa girmiş kimselerdir. Münafıklar ve inkarcılar temelli kalacakları cehennem ateşi içerisindedirler.

كالذين من قبلكم كانوا اشد منكم قوة واكثر اموالا
واولادا فاستمتعوا بخلاقهم فاستمتعتم بخلاقكم كما
استمتع الذين من قبلكم بخلاقهم وخضتم كالذى
خاضوا اولئك حبطت اعمالهم فى الدنيا والاخرة واولئك
هم الخاسرون ﴿٦٩﴾ الم يأتهم نبأ الذين من قبلهم
قوم نوح وعاد وثمود وقوم ابرهيم واصحاب مدين
والمؤتفكات اتتهم رسلهم بالبينات فما كان
الله ليظلمهم ولكن كانوا انفسهم يظلمون ﴿٧٠﴾
والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولياء بعض يأمرون
بالمعروف وينهون عن المنكر ويقيمون الصلوة
ويؤتون الزكوة ويطيعون الله ورسوله اولئك
سيرحمهم الله ان الله عزيز حكيم ﴿٧١﴾ وعد الله
المؤمنين والمؤمنات جنات تجرى من تحتها الانهار
خالدين فيها ومساكن طيبة فى جنات عدن
ورضوان من الله اكبر ذلك هو الفوز العظيم ﴿٧٢﴾

69. "Ey münafıklar! Siz, sizden önce daha kuvvetli, malları ve çocukları daha çok olup, hisselerince bunlardan faydalanan kimseler gibisiniz. Sizden öncekiler, hisselerince faydalandıkları gibi siz de hissenizce faydalandınız ve onların batıla daldıkları gibi siz de daldınız. İşte bunlar dünyada ve ahirette işleri boşa çıkanlardır, işte bunlar mahvolanlardır."

70. "Kendilerinden önce olan Nuh, Ad, Semud kavimlerinin, İbrahim kavminin, Medyen ve altüst olmuş şehirler halkının haberleri onlara gelmedi mi? Peygamberleri onlara belgeler getirmişlerdi. Allah onlara zulmetmemiş, ama onlar kendilerine yazık etmişlerdi."[39]

71. "Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridir; iyiyi emreder kötülükten alıkorlar; namazı adamakıllı kılarlar, zekat verirler, Allah'a ve peygamberine itaat ederler. İşte Allah bunlara rahmet edecektir. Allah şüphesiz güçlüdür, hakimdir."

72. Allah mümin erkeklere ve mümin kadınlara, temelli kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler, Adn cennetlerinde hoş meskenler vadetmiştir. Allah'ın hoşnut olması ise en büyük şeydir. İşte büyük kurtuluş budur."[40]

[39] Yüce Allah, müslümanlardan Yahudi ve Hristiyanların yaptıkları gibi yapmamalarını istiyor. Aksi takdirde onlar da, Yahudi olsun Hristiyan olsun yahut peygamberlerinin yolundan çıkmış diğer toplumlar olsun, kendilerinden öncekiler gibi olmadık günahları işlerler ve sapıklık yoluna dalıverirlerdi. Çünkü o gruplar yoldan çıkmış, dünya ve ahirette tüm yaptıkları boşa gitmiş kimselerdir.

Daha sonra Yüce Allah, İslam toplumunu uyarmaya devam ederek şöyle buyuruyor: Size Nuh kavminin, Ad, Semud ve diğer kavimlerin haberleri ulaşmadı mı? Bunların hepsi peygamberlerine başkaldırmış toplumlardı. Sonunda onlar dünyada da helak olarak zarar ettiler, ahirette de azaba düçar oldular İşte budur, peygamberlerin yolundan çıkan toplumların sonu! Onlar için cehennem azabından başka bir şey yoktur. Azgın nifakçıların varacakları yer ne kötüdür!

[40] Yüce Allah, müslümanlar arasındaki birliğin önem ve rolünü açıklayarak inanan erkeklerle inanan kadınların birbirlerinin velileri olduğunu vurguluyor. Çünkü müslümanlar arasındaki görüş ayrılıkları onların gayretle ve çalışmalarını dumura uğratacak, onların kararlılıklarını zedeleyecektir. Nitekim önceki Hz. Peygamberin etrafında zaferden zafere koşmaları, ancak onların tek bilek etrafındaki bilezik gibi bir arada kenetlenmiş bir şekilde bulunmalarındandır. İşte bu yüzden müslümanlara düşen en önemli görev, İslam toplumunun parçalayan görüş ayrılıklarını ve gruplaşmaları ortadan kaldırıp İslam toplumunun saflarını yek vücut haline getirmek için çalışmaktır. Çünkü bu ayrılık ve gayrılıklar birliği zedeleyen, toplumun gücünü zayıflatan etkenlerdir.

O halde müslümanların cemaat halinde namazlarını kılmalarındaki espri bize ders olmalı ve namazın mescidlerde topluca kılınmasının önemi iyi kavranmalıdır. Bu bize İslamın gücünü, bireylerin sevgi ve kardeşlik duyguları içerisinde namaz rekatlarında okudukları Allah'ın ayetlerinin etrafında birbirleriyle kaynaşmış saflar halinde durmalarının önemini bir kez daha anlatıyor.

Artık dönüp İslam toplumunun haline bakma zamanı gelmedi mi? İslam toplumu, Allah'ın kitabının neresinde bulunuyor? Sevgi, kardeşlik, yardımlaşma içerisinde azim ve kararlılıkla, yek vücut halinde çalışan İslam toplumu nerede? Oysa Yüce Allah, söz ve davranışta, gizli açık her halükarda içtenlikle tevhidi haykıran mümin kullarına zemininden ırmaklar akan ve içerisinde temelli kalacakları cennetleri vadetmektedir. Onlar Adn cennetlerinde hoş ve konforlu konutlarda ağırlanacaklardır. Onlar için orada bundan daha büyük bir paye olan Allah'ın hoşnutluğu da vardır. Gerçekten bu çok büyük bir kazançtır.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا
وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا
بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمُ
اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ
مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَانَا
مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا
آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾
فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا
اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ
الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ
مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

٢٠٠

اِسْتَغْفِرْ

73. "Ey Peygamber! İnkarcılarla ve münafıklarla savaş; onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer cehennemdir, o ne kötü dönüştür."

74. "And olsun ki onlar, müslüman olduktan sonra inkar edip küfür sözünü söylemişler iken, söylemedik diye Allah'a yemin ediyorlar. Onlar ulaşamıyacakları bir şeye giriştiler. Allah ve peygamberi bol nimetinden onları zenginleştirdiği için öç almaya kalktılar. Eğer tevbe ederlerse onların hayrına olur; şayet yüz çevirirlerse, Allah onları dünya ve ahirette can yakıcı azaba uğratır. Artık yeryüzünde bir dost ve yardımcıları da olmaz."[41]

75. "Aralarında: 'Allah bize bol nimetinden verecek olursa, and olsun ki sadaka vereceğiz ve iyilerden olacağız' diye O'na and verenler vardır."

76. "Allah onlara bol nimetinden verince, cimrilik ettiler, yüz çevirdiler. Onlar zaten dönektirler."

77. "Allah'a verdikleri sözden caydıkları ve yalancı oldukları için O'nunla karşılaşacakları güne kadar Allah kalplerine nifak soktu."

78. "Onlar, Allah'ın onların sırlarını ve gizli toplantılarını bildiğini, Allah'ın görünmeyenleri bilen olduğunu bilmiyorlar mıydı?"[42]

79. "Sadaka vermekte gönülden davranan müminlere dil uzatan ve ancak ellerinden geldiği kadar verebilenlerle alay eden kimselere bu davranışlarının cezasını Allah verir; onlara can yakıcı azap vardır."[43]

[41] Bu, inkarcı ve nifakçılara karşı savaşması ve onlara sert davranması konusunda Yüce Allah'ın peygamberine bir buyruğudur. Evet, hakka karşı direnmeleri ve nifakları nedeniyle onların varacağı yer cehennemdir. Cehennem ne kötü bir dönüş yeridir. Onlar, Yüce Allah'ı öfkelendirecek imana ve nezih tevhide aykırı sözler söyledikleri halde, söylemediklerine dair yalan yere yemin ederler Bu, onların gönüllerinde iman ve islam kökleşmediği halde inandıklarını söyledikten sonra inkar edip içlerinin iyice kararması yüzündendir. Zira onlar, müslüman olduktan ve Yüce Allah lutfu kereminden bol bol tattırdıktan sonra inkara saptılar. Böyle yapanın varacağı yer elbette cehennemdir. Ancak içtenlikle tevbe edip pişmanlıkla içerisinde bulundukları münafıklıktan vazgeçerlerse, bu onların hayrına olur. Ama onlar tevbeden ve doğru yola gelmekten yüz çevirirlerse, elbette Allah onlara dünya ve ahirette can yakıcı bir azapla azap edecektir. Onların dünyada bir dost ve yardımcıları da olmayacaktır.

[42] Müslüman oluğunu söyleyenlerin arasında bir kısım kimseler vardır ki, şöyle derler: Allah bize bol rızık ve çok mal verse, elbette biz sadaka verir ve Allah'a karşı görevlerini yerine getirenlerden oluruz. Ama Yüce Allah lutfu kereminden onlara verdiğinde, onlar onların sözlerinde durmazlar, Allah'a itaatten yüz çevirip yan çizerler. Bu yüzden Allah, onların kalplerine nifak soktu, kıyamet günü Allah'ın huzuruna çıkacakları güne kadar bu nifak hastalığı onları kara bulutlar gibi çepeçevre sarıp kuşatmıştır. Onlar bu azgınlık ve günahlarının karanlığında rezil kepaze olmuş bir halde dönüp duracaklardır.

Onlar, Yüce Allah'ın gizli açık ne varsa bildiğini ve görünmeyenlere de çok iyi muttali olduğunu bilmiyorlar mıydı? Elbette şanı yüce Allah kem gözlerin bakışını da bilir, gönüllerin gizleyip sakladıklarını da.

[43] Yüce Allah, münafıkların iç yüzlerini açıklayarak onları rezil ve rüsvay etmeye devam etmektedir. Onların, hayır hasenatta bulunanları eleştirip, alay etmeleri ve onları dışlamaları sebebiyle kınamaktadır. Nitekim elli sekizinci ayette 'Onlardan sadakalar hakkında sana dil uzatanlar vardır' buyurarak onları rezil etmişti. Onlar, bir fakir az bir şeyi infak ettiği zaman, onu küçümseyerek ona karşı çıkıyorlar; bir zengin infakta bulunduğunda ise, bu sefer onu riyakarlıkla suçluyorlardı.

Bu ayetin ardından Yüce Allah, peygamberine şöyle sesleniyor:

اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْۜ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْع۪ينَ
مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ۜ
وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِق۪ينَ ﴿٨٠﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ
خِلَافَ رَسُولِ اللّٰهِ وَكَرِهُٓوا اَنْ يُجَاهِدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ
ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّۜ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ
حَرًّاۜ لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَل۪يلًا وَلْيَبْكُوا كَث۪يرًاۚ
جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَاِنْ رَجَعَكَ اللّٰهُ اِلٰى طَٓائِفَةٍ مِنْهُمْ
فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ اَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ
عَدُوًّاۜ اِنَّكُمْ رَض۪يتُمْ بِالْقُعُودِ اَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِف۪ينَ
﴿٨٣﴾ وَلَا تُصَلِّ عَلٰٓى اَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ اَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلٰى قَبْرِه۪ۜ
اِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨٤﴾ وَلَا
تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَاَوْلَادُهُمْۜ اِنَّمَا يُر۪يدُ اللّٰهُ اَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا
فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾ وَاِذَٓا اُنْزِلَتْ
سُورَةٌ اَنْ اٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ
اُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِد۪ينَ ﴿٨٦﴾

80. "Onların ister bağışlanmasını dile, ister dileme, birdir. Onlara yetmiş defa bağışlanma dilesen Allah onları bağışlamayacaktır. Bu, Allah'ı ve peygamberini inkar etmelerinden ötürüdür. Allah fasık topluluğu doğru yola eriştirmez."[44]

81. "Allah'ın peygamberinin hilafına geri kalanlar, oturup kalmalarına sevindiler. Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad hoşlarına gitmedi de, 'Sıcakta savaşa çıkmayın' dediler. De ki: 'Cehennem ateşi çok daha sıcaktır.' Keşke bilseydiler!"

82. "Artık kazandıklarının cezası olarak, bundan böyle az gülsünler, çok ağlasınlar."[45]

83. "Allah seni geri döndürüp, onlardan bir toplulukla karşılaştırdığı zaman , senden savaşa çıkmak için izin isterlerse, de ki: 'Benimle asla çıkamayacaksınız, benim yanımda hiçbir düşmanla savaşmıyacaksınız; çünkü baştan, oturup kalmaya razı oldunuz. Artık geri kalanlarla beraber oturun'."[46]

84. "Onlardan ölen hiç kimsenin namazını sakın kılma, mezarı başında da durma! Çünkü onlar Allah'ı ve peygamberini inkar ettiler, fasık olarak öldüler."

85. "Malları ve çocukları seni hayrete düşürmesin. Allah bunlarla onlara dünyada azap etmek ve canlarının inkarcı olarak çıkmasını ister."[47]

86. "Allah'a inanın ve peygamberiyle birlikte savaşın, diye bir sure inmiş olsa, onların gücü yetenleri sizden izin isterler ve 'Bizi bırak oturanlarla beraber kalalım' derler."

44 Yüce Rabbimiz peygamberimize hitaben buyuruyor ki: Onlar için ister bağışlanma dile, ister dileme, Allah onları asla affetmeyecektir. Ey Muhammed, onlar senin bu istiğfarına layık kişiler değillerdir. Ayette geçen 'yetmiş defa' ibaresi, Arapçada belli bir rakamı belirtmek için değil, çokluk bildirmek içindir. Onların bağışlanmama sebebi ise, onların Allah ve Rasülünü inkar etmeleridir. Zira Yüce Allah, yoldan çıkmış fasık bir topluluğu doğru yola eriştirmez.

45 Yüce Allah, Tebuk savaşına Peygamberimizle birlikte çıkmayıp geri kalan münafıkları yermeye devam ediyor. Onlar pintilik yapıp havanın çok sıcak olduğunu gerekçe göstererek Allah yolunda mallarını harcamaktan sakınmayı yeğlemişlerdi. Alemlerin Rabbi olan Yüce Allah onlara, cehennem ateşinin çok daha sıcak olduğunu hatırlatıyor. Şayet onlar akıllarını başlarına alsalardı anlayacaklardı ki, dünyanın yaz sıcağını serinleten şeyler bulunabilir, ama cehennemin yakıcı ateşini dindirecek hiçbir şey yoktur.

Gerçekten münafıklar ve kafirler cehennemde temelli olarak kalacaklardır Onların azabı da hafifletilmeyecektir.Onlar dünyada gülecekler belki ama, ne kadar uzun görünürse görünsün dünya çok kısa ve geçicidir. Önemli olan ise, dünyada yaptıkları güzelliklerle müjdelenerek ahirete varmaktır. O cehennemin zorlu konumunu tadan kimseye ise yazıklar olsun! Artık orada onun yardımına koşacak ne evlat vardır, ne de ana-baba! Gerçekten o, çok zorlu bir gündür. O gün herkes, kendi kazandıklarıyla ipoteklidir. Artık onlar azıcık gülsünler ve kazandıklarına karşılık da çokça ağlasınlar!

46 Cenab-ı Hak, peygamberine seslenerek şöyle buyuruyor: Sen, beraberindeki müminlerle savaştan dönüp münafıklardan bir grupla karşılaştığında, onlar cihada çıkmak için senden izin isteyecekler. İşte o zaman onlara de ki: Hayır, artık siz benimle hiçbir zaman savaşa çıkıp düşmanla savaşamayacaksınız. Çünkü Allah yolunda savaşma şerefine ancak, Allah'ın emirleri doğrultusunda hareket edenler erecektir. Oysa siz, Allah Rasülüne karşı gelip oturup kalmaya razı oldunuz. Artık şimdi de, o ahirete karşılık dünyayı yeğleyen savaş kaçkınlarıyla birlikte oturun!

47 Ey Muhammed! Onlardan biri öldüğünde namazlarını kılmaktan sakın, onun cenazesine katılma, mezarı başında durma. Çünkü artık onlar için cehennem avlusu açılmıştır. Zira onlar Allah'ı inkar edip iman etmekten kaçınmışlardır. Aynı şekilde Allah Rasülünü yalanlayıp doğru yoldan sapmışlardır. Onlar haktan sapıp nifak içerisinde kaybolup gitmişler ve kafir olarak ölmüşlerdir.

Nifak, küfürden daha tehlikelidir. Çünkü kafirin düşmanlığı ortadadır. Müminler ondan sakınıp yoluna uymaktan kaçınabilirler. Ama münafık öyle mi? O hileyle gerçek müminleri tuzağına düşürür. Öyleyse ey Muhammed, onlar ölmek üzere olsalar bile sen onlardan uzak dur. Onların mallarına mülklerine de imrenme. Çünkü onların variyetleri, şeytanın onları ayartıp cehennem kuyusuna düşmelerine sebep olan pis araçlardır. Aynı şekilde onların çoluk çocuklarına da imrenmekten sakın. Çünkü bunlarla Yüce Allah, onlara dünyada azap etmek ister, onlar bunlar vasıtasıyla hep Allah'a karşı gelirler.

Allah Rasülününün onların ölülerine cenaze namazı kılmaması, o ölü için çok büyük bir kayıptır. Peki O, niçin onlar üzerine namaz kılmayacak? Oysa o, insanlığa sunulmuş bir rahmet, nimet ve Allah'ın huzuruna çıkılacak olan kıyamet gününde bir şefaatçi idi. Ölüye namaz ise, bir rahmet ve duadır. Onlar ise tüm bunlara layık kimseler değildirler.

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لٰكِنِ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا مَعَهُ
جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولٰئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ
وَأُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾ أَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾
وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ
الَّذِينَ كَذَبُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾ لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضٰى
وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلّٰهِ
وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
﴿٩١﴾ وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ
مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ
حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ
الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

يَعْتَذِرُونَ

87. "Geri kalan kadınlarla beraber bulunmaya razı oldular. Kalplerine mühür basılmıştır onların. Bu yüzden anlamazlar."

88. "Ama peygamber ve onunla beraber bulunan müminler, mallarıyla ve canlarıyla savaştılar. İşte iyilikler onlaradır, saadete erişenler de onlardır."

89. "Allah onlara temelli kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. Büyük kurtuluş budur."[48]

90. "Bedevilerden, izin almak üzere, özür beyan eden kimseler geldiler. Allah'a ve peygamberine yalan söyleyenler ise, özür bile beyan etmeksizin geri kaldılar. Onlardan kafir olanlar can yakıcı azaba uğrayacaktır."[49]

91. "Güçsüzlere, hastalara ve sarf edecek bir şeyi bulunmayanlara, Allah ve peygamberine bağlı kaldıkları müddetçe sorumluluk yoktur. İyi davrananlara sorumluluk olmaz. Allah çokça bağışlayandır, merhamet edendir."

92. "Binek vermen için sana geldiklerinde, 'Size binek bulamıyorum' dediğin zaman, sarf edecek bir şey bulamadıkları için üzüntüden gözyaşı dökerek geri dönenlere de sorumluluk yoktur."

93. "Sorumluluk ancak, zengin oldukları halde senden izin isteyenleredir. Onlar, geride kalan kadınlarla bulunmaya razı oldular. Allah onların kalplerini mühürlemiştir. Ama onlar bunun farkına varmazlar."[50]

48 Güçleri yettiği halde, Allah'ın Rasülüyle birlikte savaşa çıkmaktan geri kalanlanların özlerini nifak ve gerçek tevhid ehlinin yoluna uymama hastalığı kaplamıştır. Bu yüzden onlar, savaştan geri kalan kadınlar, çocuklar ve yaşlılarla oturup kalmaya razı olmuşlardır. Savaş zamanı onlar, insanların en korkağıdırlar. Ama barış zamanı en çok söz söyleyenler de yine onlardır. Onların bu halini şu ayet veciz bir biçimde tasvir etmektedir: "Korku gelince ölüm baygınlığı geçiren kimse gibi gözleri dönerek, sana baktıklarını görürsün. Korkuları gidince iyiliğinize olanı çekemeyip sivri dilleriyle sizi incitirler."*(33 Ahzab 19.)*

Şanı Yüce allah, hakkı yarattığı gibi hak ehlini de yaratmış; batılı var ettiği gibi batıl ehlini de var etmiştir. O, hükmünde adildir, en güzel ve en doğru kararı O verir. Yaptıklarından dolayı O, asla sorgulanamaz. O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. Yüce Mevla, münafıkların kötülük ve günahlarını saydıktan sonra, Hz. Peygamber ve beraberindeki inananların can, mal, çoluk çocuk, makam mansıplarıyla, minnet etmeksizin, hile yapmaksızın Allah yolunda cihad için seferber olduklarını açıklıyor. Onların tüm hayırları ve güzellikleri kazananlar olduğunu, yaptıkları salih ameller sebebiyle kurtuluşa eren bahtiyar kişiler olduklarını vurguluyor. Onlar hayırların adamıdırlar. Zelil ve rezil olma pahasına savaşa çıkmayıp karılarla birlikte oturmayı tercih eden korkak münafıklara karşılık, gerçekten kurtuluşa erenler işte onlardır.

49 Bedevilerden, cihaddan geri kalanlar özür beyan ederek Allah'ın Rasülüne geldiler. Ayet, cihadı terk konusunda özür sahibi olanların durumuna açıklık getiriyor. Onlardan kimini özrünü Peygamberimiz kabul etmiş, kiminınkini ise kabul etmemiştir. Öbür tarafta bir grup daha vardı ki, onlar savaştan geri kaldıkları gibi, Hz. Peygamberden özür dilemeye de tenezzül etmediler. İşte onlar, Allah ve Rasülünü yalanlayanlardır. Onlardan o inkarcılara can yakıcı bir azap dokunacaktır.

50 İslamda cihad, Allah'ın kendisine sağlık, afiyet ve variyet verdiği kimselere farzdır. Onlar, cihaddan, Allah'ın dinine davetten, O'nun devletini kurup yasalarını yürürlüğe koymaktan geri kaldıkları zaman, yanlış yapmış ve dinleri hakkındaki bu hatalı davranışlarından dolayı sorumlu olurlar. Evet, müslümanlar namaz, oruc, zekat, hac, tevhidi en güzel bir biçimde Allah'a has kılmak ve sadece Yüce Allah'a kulluk yapmaktan sorumlu oldukları gibi; aynı şekilde dinin yasalarının yürürlükten kaldırılmasından, idarecilerin sapıklıklarından ve Yüce Allah'ın indirdikleriyle hükmedilmemekten de sorumludurlar. İşte bu yüzden Allah yolunda cihad, İslamın altıncı şartıdır. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Allah şüphesiz, Allah yolunda savaşıp, öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını cennete karşılık satın almıştır."*(9 Tevbe 111.)*

Yüce Allah, toplumun zayıf, güçüz, hasta ve savaş hazırlığı için sarfedecek bir şey bulamayan yoksul kesimlerini cihaddan muaf tutuyor. Çünkü,"Allah kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükler."*(2 Bakara 286.)* "Kör için bir sorumluluk yoktur. Topal için bir sorumluluk yoktur. Hastaya da bir sorumluluk yoktur."*(24 Nur 61.)*

Evet, bu sayılanlar hakkı tanıyıp hak ehline sevgi, hak düşmanlarına da nefret ettikleri sürece cihada katılma konusunda onlara bir yükümlülük yoktur. Nitekim ilim adamları şöyle demişlerdir: "Yüce Allah, gönülden istekli oldukları halde, cihada katılamayan özür sahiplerinin özrünü kabul etmiştir. İşte onlardan Abdullah b. Ümmi Mekktum, Uhud savaşına katılmış ve kendisine sancak verilmesini istemiş, Musab b. Umeyr de sancağı ona teslim etmişti. Savaş başladığında inkarcılardan biri gelip Abdullah'ın kolunu koparmış, o sancağı öbür eline almış, o da kopunca şu ayeti okuyarak sancağı göğsüyle tutmaya çalışmıştı: "Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler geçmişti."*(3 Alu İmran 144.)* İşte bu, o toplumun cihad konusundaki kararlılıklarının sadece bir örneğidir."*(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, VIII, 226.)* Evet, onlar gerçekten , Allah'ın dinine davet amacıyla Allah yolunda savaşı içtenlikle arzulayan müminlerdi. İşte bunlardan bir grup Peygamberimize gelerek savaşa katılabilmeleri içen kendilerine binek verilmesini istemişler, Peygamberimiz ise 'Ben sizi bindirecek bir binek bulamıyorum' demişti. İşte Yüce Mevla, bunların özürlerini kabul ederek yüreklerine su serpmişti. Ama bir şartla, savaşa katılan mümin kardeşleri hakkında samimi bir duygu ve niyet sahibi olmak kaydıyla. Onlar Peygamberimizden aldıkları bu cevapla, cihada katılamadıklarına üzülerek gözleri yaşla dolu bir halde geri dönmüşlerdi. Onlar, Hz. Peygamberin kendilerini bindirecek bir binek bulamayışı yüzünden savaşa katılamayışlarına sevinmemişlerdi.

İşte ayette istisna edilerek sayılan gruba, savaşa katılmadıklarından dolayı bir sorumluluk ve ceza yoktur. Çünkü Allah çokca bağışlayan ve acıyandır.

Bu ayetlerin ardından Yüce Rabbimizi, savaşa katılmama konusunda sorumluluk ve cezanın sağlık ve variyet bakımından güçlü olan ve ayette anılmayan kişiler üzerine cereyan edeceğini açıklıyor. Onlar, güçleri yettiği halde savaştan geri kalan çoluk çocukla birlikte oturmayı yeğlemişlerdi. Andolsunki Allah, onların kalplerini mühürlemiştir. Onlar cihadın ve mücahidliğin mertebesini bilmiyorlardı. Onlar haktan yüz çeviren gafil kişilerdi.

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا
لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأَنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ
وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾ سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ
إِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رِجْسٌ
وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾ يَحْلِفُونَ
لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ
عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾ الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا
وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ
مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ
السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرُبَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ
وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ
اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

94. "Savaştan döndüğünüzde size özür beyan ederler. Onlara de ki: 'Özür beyan etmeyin, size inanmayacağız, Allah haberlerinizi bize bildirmiştir. Allah da, peygamberi de işleyeceklerinizi görecektir. Sonunda, görülmeyeni ve görüneni bilen Allah'a geri çevrileceksiniz. O, işlediklerinizi size haber verecektir'."

95. "Onların yanına döndüğünüzde kendilerine çıkışmamanız için, Allah'a yemin edeceklerdir. Siz onlardan yüz çevirin; çünkü onlar pistirler. Yaptıklarının karşılığı olarak varacakları yer cehennemdir."

96. "Kendilerinden hoşnut olasınız diye, size and verirler. Siz onlardan hoşnut olsanız bile, Allah, yoldan çıkmış kimselerden asla razı olmaz."[51]

97. "Bedevilerin küfür ve nifakları her yönden, daha ileridir. Allah'ın, peygamberine indirdiğinin sınırlarını bilmemek, onlara daha layıktır. Allah bilendir, hakimdir."

98. "Bedevilerden, Allah yolunda sarf ettiklerini angarya sayanlar ve sizin başınıza belalar gelmesini bekleyenler vardır. Belalar onlara olsun! Allah işitir ve bilir."

99. "Bedevilerden, Allah'a ve ahiret gününe inanan, sarf ettiğini, Allah katında ibadet ve peygamberin dualarına nail olmağa vesile sayanlar da vardır. Bilin ki, verdikleri onlar için ibadettir. Allah, onlara rahmet edecektir. Allah şüphesiz çokça bağışlar ve merhamet eder."[52]

[51] Peygamberimiz @, inanan gerçek müminlerle birlikte er meydanından döndüğünde, cihaddan geri kalan münafıklar özür beyan ederek cihaddan geri kalışlarına bir takım gerekçeler ileri sürmeye başladılar. Allah'ın Rasülü onlara şöyle cevap verdi: "Hayır hayır, boşuna özür dilemeyin. Çünkü Allah, bize sizin iç yüzünüzü ve durumunuzu bildirdi. Siz gizleyip sakladığınız şeyler ortaya serilerek, o rezil niyetlerinizi kayıt eden amel defterleriniz açılmış bir halde Allah'ın huzuruna çıkarılacaksınız. Görülmeyeni de görüleni de bilen Yüce Allah'a döndürüleceksiniz. O, size tüm işlediklerinizi birbir haber verecektir O gün, tüm organlarınız sizin aleyhinize tanıklık edecekler. O an siz, kendi yaptığınız zulüm yüzünden mahvolacaksınız."

Allah ve Rasülüne isyandan daha büyük bir zulüm olur mu?! O halde siz ey müslümanlar! Sakın münafıklara güvenmeyin, onlardan sakının! Onlar Allah adına yemin edecekler, siz onlara inanmayın Onlardan yüz çevirin, onlardan uzak durun. Gerçekten onlar pisliktirler. Kazandıklarından ötürü onların varacağı yer de cehennemdir. Onlar sizi hoşnut edebilmek için Allah adına yemin ederler, oysa Allah asla onlardan razı değildir. Zira Yüce Allah, yoldan çıkmış bir toplumdan hoşnut olmaz. Allah onları çepeçevre kuşatmıştır.

[52] A'râb (bedevî), çölde oturan kimselerdir. Onlar başkalarına göre, sert ve katılıklarıyla tanınmıştır.

Yüce Allah, bedeviler içerisinde inkarcı ve münafıklar bulunduğunu bildiriyor. Şu kadarki onların inkar ve nifakları başkalarından çok daha ileri noktadır. Onların içerisinde Allah'ın sınırlarını bilip onlardan sakınan müminlerin sayısı çok azdır. Aynı şekilde bedeviler içerisinde, harcadığını başa kakan ve müminlerin başına belaların gelmesini bekleyenler vardır. Neki, bela ve musibetleri Yüce Allah onların başına yağdırır. Elbette Yüce Allah, her şeyi işitir ve bilir.

Yine bedevilerin içerisinde, samimi olarak inanan, inancının gereğini yapan, Allah aşkı uğruna harcamalarda bulunan, sonra da Hz. Peygamberin davranışlarını ve namazlarını kendisine örnek alıp ona göre korku ve ümit içerisinde salih amel işleyen, Allah Rasülünün dualarına mazhar olmak isteyen kişiler de vardır. Ayette geçen Peygamberin salavatı'ndan kasıt, Hz. Peygamberin onlara yapacağı dualardır.

Onların tüm bu arzu ettikleri şeyler onlara lutfedilecektir. Bunların hepsi Allah katında onları beklemektedir. Çünkü onlar Allah'ın rahmetine mazhar olmuşlardır. Elbett Allah, çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

وَالسَّابِقُونَ الْاَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِاِحْسَانٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْر۪ي تَحْتَهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا اَبَداً ذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظ۪يمُ ﴿١٠٠﴾ وَمِمَّنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْاَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ اَهْلِ
الْمَد۪ينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ اِلٰى عَذَابٍ عَظ۪يمٍ ﴿١٠١﴾ وَاٰخَرُونَ اعْتَرَفُوا
بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلاً صَالِحاً وَاٰخَرَ سَيِّئاً عَسَى اللّٰهُ
اَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٠٢﴾ خُذْ مِنْ اَمْوَالِهِمْ
صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكّ۪يهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ اِنَّ صَلٰوتَكَ
سَكَنٌ لَهُمْ وَاللّٰهُ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿١٠٣﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ هُوَ يَقْبَلُ
التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِه۪ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّح۪يمُ ﴿١٠٤﴾ وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ
وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ وَاٰخَرُونَ مُرْجَوْنَ لِاَمْرِ اللّٰهِ اِمَّا
يُعَذِّبُهُمْ وَاِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ

100. "İyilik yarışında önceliği kazanan Muhacirler ve Ensar ile, onlara güzelce uyanlardan Allah hoşnut olmuştur, onlar da Allah'tan hoşnutturlar. Allah onlara, içinde temelli ve ebedi kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kazanç budur."[53]

101. "Çevrenizdeki bedeviler içinde ikiyüzlüler vardır. Medine'liler içinde de vardır. Onları siz bilmezsiniz, ama Biz biliriz. Onlara iki defa azap edeceğiz; onlar sonra da büyük bir azaba döndürüleceklerdir."

102. "Diğer bir kısmı da, suçlarını itiraf ettiler. Onlar iyi bir işi, başka bir kötüyle karıştırmışlardı. Allah'ın onların tevbesini kabul etmesi umulur; çünkü O çok bağışlayandır, merhamet edendir."[54]

103. "Mallarının bir kısmını, kendilerini temizleyip arıtacak sadaka olarak al, onlara dua et; senin duan onlar için bir güvendir. Allah işitir ve bilir."

104. "Allah'ın, kullarının tevbesini kabul ettiğini, sadakalar aldığını, Allah'ın tevbeleri çokça kabul eden ve acıyan olduğunu bilmiyorlar mı?"[55]

105. "De ki: 'Dilediğinizi yapın. Elbette Allah, peygamberi ve müminler işlediklerinizi görecektir. Hepiniz, görülmeyeni ve görüleni bilen Allah'a döndürüleceksiniz. O size, işlediklerinizi bildirecektir'."

106. "Diğerbir kısmının işi de Allah'ın buyruğuna kalmıştır. Allah onlara ya azap eder, ya da tevbelerini kabul eder. O bilendir, hakimdir."[56]

[53] Muhacir ve Ensardan hayır yarışında öne geçenler ve güzelce onlara uyanlar.. Allah Rasulünden önce, sonra ve onunla birlikte Medine'ye hicret edenler.. Aynı şekilde Habeşistan'a ilk hicreti gerçekleştirenler.. Başlarında Büyük Önder Hz. Peygamberin hicret yolundaki mağaradaki arkadaşı gerçek dost Hz. Ebubekir olan hicret kervanı.. İşte onların hepsinden Yüce Allah razı ve hoşnut olmuştur. Onlar da Allah'tan razı ve hoşnut olmuşlardır. Allah, onlar için içerisinde temelli kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. Bu gerçekten büyük bir kazançtır.

[54] Yüce Allah, peygamberini, iç dünyalarıyla dış dünyaları birbirinden farklı olan etrafındaki münafıkları tanıtmaya, onun dikkatini çekmeye devam ediyor. Onlar ister bedevilerden olsunlar, ister Medineli olsunlar, gerçekten onlar nifakçılığı meslek edinmişlerdir. Onlar içlerinde gizlediklerinden başka şeyleri söylerler. Ey allah'ın Rasülü, sen onlara aldırma! Onlardan dolayı sana bir sorumluluk yoktur. Çünkü Yüce Allah, seninle beraberdir. O, sana onları tanıtacak ve onlar asla sana zarar veremeyeceklerdir. Zira senin dost ve yardımcın Yüce Allah'tır. Dost ve yardımcısı Allah olana, hiç kimse bir zarar veremez. Onlara Biz, iki kere azap edeceğiz. Onları savaşta öldürülme ve esir edilme ile cezalandıracağız. Sonra da ahirette onlar için çetin bir azap olacaktır.

Yüce Allah, savaştan yüz çevirip mücahidlerin arasına katılmaktan geri kalan yalan ve şüphelerini gözler önüne sererek münafıkların durumunu açıkladıktan sonra; Allah'a gerçekten inandıkları halde, sırf rahata düşkünlük ve tembellikleri nedeniyle cihaddan geri kalan günahkarların durumunu açıklamaya başlıyor. Diğer bir kısmı da, suçlarını itiraf ettiler. Onlar kendileriyle Rableri arasında olan niyetlerini ikrar ettiler. Onların salih amelleri vardı, ama bu sefer ona bu kötü ameli karıştırmışlardı. Ama onlar, Allah'ın af ve mağfiretine mazhar olmuşlardır. Bu ayet, her ne kadar belli bir grup insan hakkında inmiş olsa bile, tüm günahkarlar ve günah kirlerine bulaşanları içine alır.*(İbn Kesir, Tefsir, II, 385.)*

[55] Gerçekten Yüce Allah, zenginlerin mallarından bir kısmını yoksullar için ayırmıştır. Bu konuda ilk akla gelen, belli bir miktara (nisaba) ulaşmış malın belirlenen bir kısmının çıkarılıp verilmesi demek olan zekattır. Ama burada, kişinin cömertlik ve hayır tutkunluğuna bağlı sınırları belirlenmemiş bir sadakadan bahsediliyor. İşte bu sadaka, sahibini pakler, onu ve sahip olduğu şeyleri bereketlendirir. Allah'ın peygamberi, sadakaları alır ve sadaka verenlere bolluk ve bereket duasında bulunurdu. Bu konuda O, Allah'ın dinini koruma ve yasalarını uygulamakla görevlendirilmişti.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, kullarını tevbeye yönlendirmek için, kendisine dönen kullarının tevbelerini kabul ettiğini açıklıyor. Bu yönüyle ayet, günahları silip yok eden tevbe ve sadakaya teşvik etmektedir. Yüce Mevla, kendisine yönelip tevbe eden herkesin tevbesini, kazandığı helal rızıktan sadaka verenin sadakasını kabul edeceğini bildiriyor. Evet, Yüce Allah, bunları kabul eder ve tasaddukta bulunulan bir hurma tanesini Uhud dağı büyüklüğünda artırıp bereketlendirir.

[56] Sanki bu ayet, bedenî, malî, askerî ve ahlakî tüm ibadetler konusunda Allah'ın buyruklarına karşı gelenleri uyarıyor. Çünkü ayetin hükmü, tüm emir ve yasaklar konusunda geneldir.

Allah Teâlâ, kullarının yaptıklarının kendisine arzedileceğini, peygamberinin ve müminlerin de onlardan haberdar olacaklarını bildiriyor. "O gün siz huzura alınırsınız, hiçbir şeyiniz gizli kalmaz."*(69 Hakka 18.)*

والذين اتخذوا مسجدا ضرارا وكفرا وتفريقا بين المؤمنين
وإرصادا لمن حارب الله ورسوله من قبل وليحلفن
إن أردنا إلا الحسنى والله يشهد إنهم لكاذبون ﴿١٠٧﴾
لا تقم فيه أبدا لمسجد أسس على التقوى من أول يوم أحق
أن تقوم فيه فيه رجال يحبون أن يتطهروا والله يحب
المطهرين ﴿١٠٨﴾ أفمن أسس بنيانه على تقوى من الله
ورضوان خير أم من أسس بنيانه على شفا جرف
هار فانهار به في نار جهنم والله لا يهدي القوم
الظالمين ﴿١٠٩﴾ لا يزال بنيانهم الذي بنوا ريبة في قلوبهم
إلا أن تقطع قلوبهم والله عليم حكيم ﴿١١٠﴾
إن الله اشترى من المؤمنين أنفسهم وأموالهم بأن
لهم الجنة يقاتلون في سبيل الله فيقتلون
ويقتلون وعدا عليه حقا في التوراة والإنجيل والقرآن
ومن أوفى بعهده من الله فاستبشروا ببيعكم
الذي بايعتم به وذلك هو الفوز العظيم ﴿١١١﴾

107. "Zarar vermek, inkar etmek, müminlerin arasını ayırmak, Allah ve Peygamberine karşı savaşanlara daha önceden gözcülük yapmak üzere bir mescid kurup: 'Biz sadece iyilik yapmak istedik' diye yemin edenlerin yalancı olduklarına şüphesiz ki Allah şahittir."

108. "Sakın o mescide hiç girme! İlk gününden beri Allah'a karşı gelmekten sakınmak için kurulan mescitte bulunman daha uygundur. Orada, arınmak isteyen insanlar vardır. Allah, arınmak isteyenleri sever."

109. "Yapısını, Allah'tan sakınmak ve Onun hoşnutluğuna ermek için yapan kimse mi daha hayırlıdır; yoksa, yapısını kayacak bir yar kıyısına yapıp da onunla beraber cehennem ateşine yuvarlanan kimse mi? Allah, zulmeden kimselere doğru yolu göstermez."

110. "Yaptıkları bina, kalplerinde şüphe ve ızdırap kaynağı olmakta kalpleri paralanana kadar devam edecektir. Allah bilendir, hakimdir."[57]

111. "Allah şüphesiz, Allah yolunda savaşıp, öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını Tevrat, İncil ve Kuran'da söz verilmiş bir hak olarak cennete karşılık satın almıştır. Verdiği sözü Allah'tan daha çok tutan kim vardır? Öyleyse, yaptığınız alışverişe sevinin; bu büyük bir kazançtır."

[57] Evet, münafıklar inananlara zarar vermek ve müslümanların arasını açmak için bir mescid yaptılar. Yanısıra onlar, bu mescidi, İslama savaş açanlar için bir gözetleme karargahı edinmişlerdi.

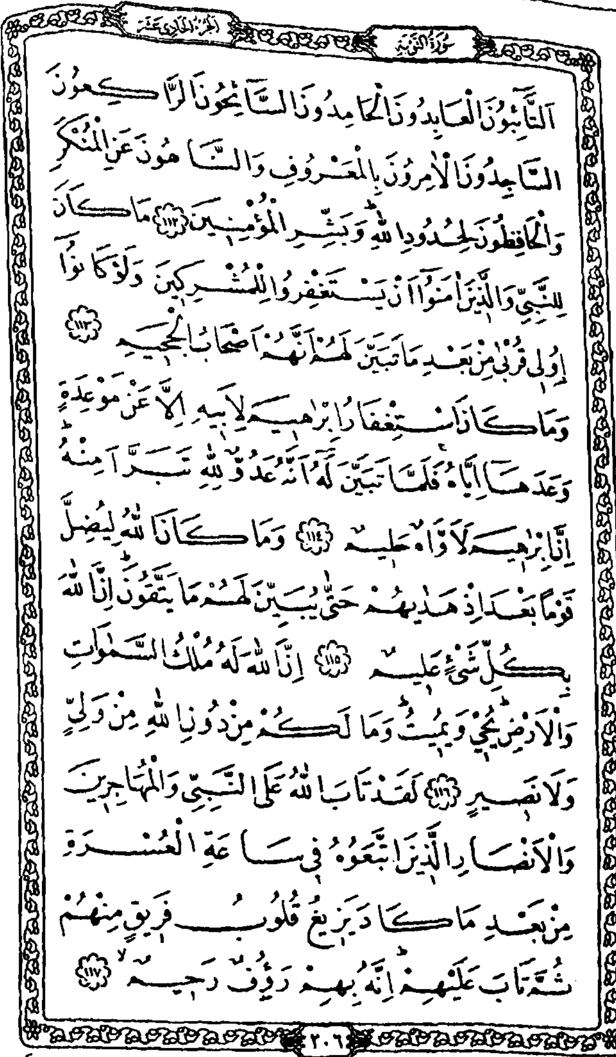
Bu konuda Kurtubî şunları anlatır: Tefsirciler şöyle demişlerdir: Amr b. Avf Oğulları Kuba mescidini yapınca Peygamberimizi davet etmişler, o da gelip orada namaz kılmıştı. Bu duruma kardeşleri Ğanem b. Avf Oğulları haset ederek şöyle karar almışlardı: 'Bir mescid de biz yapıp Hz. Peygambere haber salalım da gelip kardeşlerimizin mescidinde kıldığı gibi, bizim mescidimizde bir namaz kılsın.' Bu istekleriyle Peygamberimize geldiler. Bu sırada Peygamberimiz Tebuk savaşı için hazırlanmış bulunuyordu. Dediler ki: 'Ey Allah'ın Rasülü! Bizler karanlık gecelerde mescide gelmekte güçlük çeken hasta ve zayıflar için bir mescid yapmış bulunuyoruz. Mescidimize kadar gelsen de bir namaz kılsan ve bereket duası yapsan!' Peygamberimiz @, 'Ben sefere çıkıyorum, şu anda meşgulum, dönüşte davetinize icabet edip mescidinizde açılış için namaz kılsak olmaz mı?' buyurdu.

Peygamberimiz Tebuk seferinden dönünce yine ona geldiler. Onlar mescidi bitirmişler ve mescidde cuma namazıyla birlikte cumartesi ve pazar günleri namazlarını da kılmışlardı. Peygamberimiz üstünü giyip onların mescidine gitmek için hazırlanıyordu ki, Kur'ândaki mescid-i dırar (zarar mescidi) ile ilgili bu ayetler indi. Bunun üzerine Peygamberimiz, Malik b. Dahşem, Mean b. Adî, Âmir b. Seken ve Hz. Hamza'yı Uhud savaşında şehid eden Vahşî'yi çağırıp şöyle dedi: "Bu kendilerine yazık edenlerin mescidine gidin, onu yıkın ve yakın!" Bu emir üzerine onlar hemen yola çıktılar. Varıp mescidi yıkıp yaktılar. Mescidi yapanların on iki kişi olduğu söylenmiştir.

Cenab-ı Hak, söz konusu mescidde hiçbir zaman namaz kılmamasını emretmiştir. Çünkü onu yapanlar, yalancı sahtekar münafıklardı. Seni namazkılmana yaraşır mescid, ta ilk günde takva temelleri üzerine kurulan mesciddir, ey Muhammed! İşte o, senin Allah'a verdikleri sözde duran inananlarla birlikte yaptığın mesciddir.

Gerçekten münafıkların ve gösteriş meraklılarının yaptıkları, içlerinde gizledikleri art niyetlerinin aynasıdır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor: Yaptıkları bina, kalplerinde şüphe ve ızdırap kaynağı olmakta kalpleri paralanana kadar devam edecektir. Yaptıkları zulüm ve haksızlıklar nedeniyle kahrolsunlar! Allah'a verdikleri sözde duran ve O'nun din ve yasalarına göre hareket eden kalbi pak müminlere ise müjdeler olsun!

112. "Allah'a tevbe eden, kullukta bulunan, O'nu öven, oruç tutan, çokça rüku ve secde eden, uygun olanı buyurup fenalığı yasak eden ve Allah'ın yasalarını koruyan müminlere de müjdele."[58]

113. "Cehennemlik oldukları anlaşıldıktan sonra, akraba bile olsalar, müşrikler için mağfiret dilemek Peygambere ve müminlere yaraşmaz."

114. "İbrahim'in, babası için mağfiret dilemesi, sadece ona verdiği bir sözden ötürü idi. Yoksa onun Allah'ın bir düşmanı olduğu kendisince belli olduktan sonra o, ondan uzaklaştı. Gerçekten İbrahim çokça yalvarıp yakaran ve yufka yürekli bir kişiydi."[59]

115. "Allah, bir toplumu doğru yola eriştirdikten sonra, sakınacakları şeyleri onlara açıklamadıkça, sapıklığa düşürmez. Allah şüphesiz her şeyi bilir."

116. "Göklerin ve yerin hükümranlığı elbette Allah'ındır. O diriltir ve öldürür. Sizin Allah'tan başka dost ve yardımcınız yoktur."[60]

117. "And olsun ki, Allah, zorluk anında bir kısmının kalpleri kaymak üzere iken Peygambere uyan Muhacirlerle Ensarın ve Peygamberin tevbelerini kabul etti. Allah onların tevbelerini kabul etti, çünkü O, çokça acıyan ve bağışlayandır."[61]

[58] Yüce Rabbimiz, rıza ve hoşnutluğunun Allah'a, Rasülüne ve ahirete inanlar için olduğunu ilan ediyor. Yine onların canlarını ve mallarını kendisine adadıklarını bildiriyor. Yapılan alışveriş cihad, bedeli ise cennettir. Allah'ın ölçüsünde mümin cennete, cennet mümine denk oluyor. Böylece Allah mümini yüceltıp "Rabbimiz Allah'tır deyip ardından dosdoğru olanlar"ın konumuna çıkarıyor.

Doğrusu o müminler, Yüce Allah ile samimi bir alışveriş yapmışlar ve canlarını Allah'a satmışlardır. Gerçekten bu ne güzel bir alış veriş ve ne güzel bir muameledir! Alınıp satılan şey, 'Rabbimiz Allah' deyip ardından, Kitabın ve sünnetin açıkladığı şekilde dosdoğru olmaktır. İşte bu onların temel özelliğidir. Şanı Yüce Allah, onların canlarını ve mallarını cennet karşılığında satın almıştır. Daha sonra Yüce Rabbimiz, İslam yolunda Allah'a yürüyen müminlerin makam ve mertebelerini oluşturan özelliklerinden dokuzunu sunuyor. Onları peygamberler, doğrular, şehidler ve salihler mertebesine çıkaran özellikleri sayıyor. Gerçekten onların arkadaşlığı ne güzeldir!

Peki tüm bu konumları nasıl elde edeceğiz? Evet, bunların hepsi tek bir cümlede toplanmıştır. Yüce Allah'ın seçkin kulları için belirlediği bir cümle. Onlar o tek cümleyi söylediklerinde, cennete konacaklar ve onlar Allah'ın has kulları olcaklardır. Onlar, 'Allah'tan başka ilah yoktur, O'nun eşi ve ortağı yoktur. Hz. Muhammed O'nun kulu ve rasülüdür' cümlesini yürekten söylediklerinde, bu cümlelerin gereklerini yerine getirdiklerinde Allah ile alışveriş yapmış olurlar ve Yüce Allah onların takdim ettiği bu gerçeği satın alır. İşte o söz, ihlas cümlesi, tevhîd sözüdür. Kulu karanlıklardan aydınlığa çıkaran, onu halis bir kul yapan ve Allah sevgisinde samimi olduğunu ispat eden cümle. İşte o cümleyi söylen kul, Allah ve Rasülüne itaat eder ve Allah'ın nimet verdiği peygamberler, doğrular, şehidler ve salihlerle beraber olur.

Bu gerçekten karlı bir alış veriştir. Bu alım satımı yapan taraflardan biri ihlaslı tevhîd erleridir. "Onlar ayakta iken, otururken, yanları üzerinde iken Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler: 'Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın, Sen münezzehsin. Bizi ateşin azabından koru', derler."*(3 Alu İmran 191.)* Onlara Rableri şöyle cevap vermiştir: "Birbirinizden meydana gelen sizlerden, erkek olsun, kadın olsun, iş yapanın işini boşa çıkarmam."*(3 Alu İmran 195.)*

Allah'a tevbe edenler, Allah'a isyan çirkinliğinden vaz geçip Allah'a itaate dönenlerdir. 'Taib' dönen anlamındadır.

Kullukta bulunanlar, Yüce Allah'ın hoşnutluğunu dileyerek O'na itaat edenlerdir.

O'nu övenler, Allah'ın kaza ve kaderine razı olanlardır.

Ayette geçen 'sâihûn' oruç tutanlar demektir.(Bu kelime 'seyahat edenler' diye de anlaşılmıştır. (Müt.)

Çokça rüku ve secde edenlerden kasıt, farz namazları kılanlardır.

Uygun olanı buyuranlar, sünneti emredenler, yahut imanı emredenlerdir.

Fenalığı yasak edenler, bidatten yahut inkardan sakındırmaya çalışanlardır.

Allah'ın yasalarını koruyanlar, emrolundukları şeyleri yerine getirip Allah'ın yasakladığı şeylerden sakınanlardır.*(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, VIII, 269.)*

[59] Ayetin iniş sebebi ile ilgili olarak İbn Kesir şunu aktarır: Ahmed b. Hanbel, İbnü'l-Müseyyeb'in babasının şöyle dediğini rivayet eder: 'Ebu Talip ölüm döşeğinde iken Peygamberimiz @ yanına girdi. O sırada orada, Ebu Cehil ve Abdullah b. Ebî Ümeyye vardı. Peygamberimiz şöyle dedi: 'Amcacığım, Lailahe illallah' deki, Allah katında senin lehine şahitlikte bulunabileyim!' Ebu Cehil ve Abdullah b. Ebî Ümeyye ise şöyle dediler: Ebu Talip, Abdülmuttalib'in dininden dönüyor musun?' Buna karşılık Ebu Talip, 'Ben Abdülmuttalib'in dini üzereyim' dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz şöyle dedi: 'Andolsun ki, yasaklanıncaya dek senin için af dileyeceğim!' İşte bunun üzerine yukardaki ayet indi."*(İbn Kesir, Tefsîr, II, 393.)*

Kurtubi ise şunları söyler: 'Nesâî, Ali b. Ebi Talib'in şöyle dediğini rivayet etmiştir: 'Müşrik ana-babası için Allah'tan bağışlanma dileyen birini duydum ve dedim ki: 'Müşriklere istiğfarda mı bulunuyorsun?' Adam dedi ki: 'Hz. İbrahim de babası için istiğfarda bulunmadı mı?' Gelip bu olayı Peygamberimize anlattım.

Bunun üzerine "İbrahim'in, babası için mağfiret dilemesi, sadece ona verdiği bir sözden ötürü idi" ayeti indi. Ayetin anlamı şudur: Ey müslümanlar, İbrahim'in babası için istiğfarda bulunmuş olması sizi bağlamaz, zira o verdiği bir sözden dolayı bunu yapmıştı."*(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 274.)*

[60] Elbette Yüce Allah, dinine ve yoluna eriştirdiği bir toplumu saptırmaz. O, onlara kurtuluşun yollarını, takvanın yöntemini açıklar, bundan sonra da onları sorgulayıp hesaba çeker. O, her şeyi bilir. Göklerin ve yerin hükümranlığı birbaşına Allah'ındır. Bu konuda O'nun herhangi bir ortağı yoktur. O halde O'nun kızgınlığından sakının. Çünkü sizin O'ndan başka hiçbir dost ve yardımcınız yoktur.

[61] Ayette söz konusu edilen tevbenin, savaştan kaçıp cihaddan geri kalmak isteyen münafıklara izin veren Hz. Peygamberin tevbesi olduğu söylenmiştir. Ayette sözü edilen tevbenin müminlerin düşmanın zararından kurtulmaları anlamına geldiği de söylenmiştir. Ayette geçen zorluk anı, Allah Rasülü ve ashabının katıldığı tüm zorlu savaş anlarıdır. Ki o savaş anlarında müminlerden bir grubun karşılaştıkları zorluk ve sıkıntılar nedeniyle neredeyse kalbleri haktan sapıverecekti, onlar Allah'ın dini ve Peygamberi hakkında sızlanmaya başlamışlardı. Ne ki, Yüce Allah kullarını sapmaktan korumuş ve hemen onları rahmet ve şefkatiyle tutmuştu. Gerçekten Allah onların tevbelerini kabul etti, çünkü O, çokça acıyan ve bağışlayandır.

وَعَلَى الثَّلٰثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتّٰى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ
بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ
مِنَ اللّٰهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللّٰهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَكُونُوا
مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ
حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ وَلَا يَرْغَبُوا
بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا
نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَلَا يَطَؤُنَ مَوْطِئًا يَغِيظُ
الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ
صَالِحٌ إِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا يُنْفِقُونَ
نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا
كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾
وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ
فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنْذِرُوا
قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

118. "Bütün genişliğine rağmen yer onlara dar gelerek nefisleri kendilerini sıkıştırıp, Allah'tan başka sığınacak kimse olmadığını anlayan, geri bırakılan üç kişinin tevbesini de kabul etti. Allah, tevbe ettikleri için onların tevbesini kabul etmiştir. Çünkü O tevbeleri çokça kabul eden, merhametli olandır."[62]

119. "Ey inananlar! Allah'tan sakının ve doğrularla beraber olun."[63]

120. "Medine'lilere ve çevrelerinde bulunan bedevilere, savaşta Allah'ın peygamberinden geri kalmak, ve kendilerini ona tercih etmek yaraşmaz. Çünkü Allah yolunda susuzluğa, yorgunluğa, açlığa uğramak, kafirleri kızdıracak bir yeri işgal etmek ve düşmana karşı başarı kazanmak, onlar için yararlı bir iş olarak mutlaka yazılır. Doğrusu Allah iyilik yapanların mükafatını boşa götürmez."

121. "Az veya çok sarf ettikleri her şey, yürüdükleri her yol, onlar için yazılır. Allah onları yaptıklarından daha güzeliyle mükafatlandırır."[64]

122. "Topyekün savaşa çıkmak müminlere gerekmez. Her topluluktan bir taifenin dini iyi öğrenmek ve kavimleri geri döndüklerinde uyarmak üzere geri kalmaları gerekli olmaz mı? Ki böylece belki yanlış hareketlerden çekinirler."[65]

[62] Ayette söz konusu edilen üç kişi Kab b. Malik, Mürare b. Rabia el-Amirî ve Hilal b. Ümeyye el-Vakıfî'dir. Bunların üçü de ensardandır. Bu üç kişinin tevbesi önce kabul edilmemiş, Peygamberimiz de onlar için süre tanımış, daha sonra Kur'ânın bu ayeti inmiştir.

Bu konuda Kurtubî şunları anlatır: "Kab b. Malik der ki: 'Savaştan geri kalanlar mazeretlerini ileri sürerek gelip Peygamberımızden özür dilemişler, o da onların özürlerini kabul etmiş, beyatlarını almış ve onlar için istiğfarda bulunmuştu. Üçümüzün özrünü kabul etme işini ise, Allah'ın hükmü gelinceye kadar geri bırakmıştı İşte bu yüzden Yüce Allah bizim için 'geri bırakılanlar' buyurmuştur. Ayette sözkonusu edilen, bizim savaştan geri kalmamız değil, Allah Rasülünün bizlerin özrünü kabul etme işini ertelemesidir. "*(Bkz, Kurtubî, Tefsîr, VIII, 282.)*

Gerçekten sıkıntının şiddetinden tüm genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmişti. Çünkü onlar, müslümanların çok katı bir muamelesiyle karşı karşıya kalmışlardı. Hiç kimse onlarla konuşmuyor ve onlarla ilgilenmiyordu. Hepsi onları terketmiş ve onlardan yüz çevirmişlerdi. Bu olay, tevbe edinceye kadar günahkarlardan yüz çevirileceğinin delilidir.*(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 287.)*

Bunda günah işleyen isyankarlar için alınması gerekli olan bir ders vardır. Onlar bu olaydan ders alıp hemen Allah'a dönmeli ve O'nun ve toplumun hoşnutluğunu kazanmaya çalışmalıdırlar ki, böylece toplum içerisnde dışlanmadan yaşayabilsinler. Çünkü gerçek yalnızlık, Allah'tan kopmaktır.

[63] Ayet doğruluğa tutunmayı, doğru yolda olmayı ve Allah'tan sakınıp çekinmeyi emretmektedir. Bunlar imanı kemale erdiren şeylerdir.

Abdullah b. Mesud, Peygamberimizin şöyle buyurduğunu aktarır: "Doğruluğa sarılın. Çünkü doğruluk iyiliğe, iyilik ise cennete götürür. Kişi doğru olmaya ve doğruluğu elde etmeye devam ede ede, sonunda Allah katında doğru yazılır. Yalandan sakının. Çünkü yalan, ahlaksızlığa, aklaksızlık ise cehenneme götürür. Kişi yalan söylemeye ve yalan elde etmeye devam ede ede, sonunda Allah katında yalancı yazılır."*(Müslim, Bir 103, 105; Ebu Davud, Edeb 80; Tirmizi, Bir 46; Ahmed, I, 3-8.)*

[64] Ne Medineli, ne de bedevî salih kimseler için Tebuk Gazvesinde Allah Rasülünden geri kalmak yakışmaz. Allah Rasülü zorluk ve sıkıntılar içerisinde iken, onların bunu yapmaları onlara asla yaraşmaz. Allah Rasülünün cihad çağrısına koşup onunla beraber savaşa çıkanların ise Allah bu davranışlarını mübarek kılmış ve onlardan razı olmuştur. Evet, onların katettikleri her yol, aç ve susuz kalmaları, yorgun düşmeleri, inkarcı müşrikleri kızdıracak bir yere ayak basmaları, düşmanların boynunu vurmaları, onlardan intikam almaları, bunların her biri onların hesabına salih birer amel olarak yazılır. Onların dünyada, malların ve oğulların fayda vermeyeceği, ancak kalbi selimin işe yarayacağı ahiret gününde mükafatları Allah'ın hoşnutluğunu kazanmalarıdır. Elbette Allah, iyilerin mükafıtını boşa götürmez.

[65] Müminlerin hep birden cihada çıkmaları doğru değildir. Onlardan bir grup savaşa çıkarken, bir başka grubun da savaş dışında kalıp malî ve siyasî işleri yürütmeleri gereklidir. Aynı şekilde onlardan bir grup da, dini iyice anlayıp öğrenmeli, dinin hükümlerini bilen davetçi ve hukukçular olmalıdırlar.

Müslümanlar topyekün din ve dünya ilimlerini birlikte öğrenmekle yükümlüdürler. Çünkü onlar Allah tarafından dünyanın koruyup kollanmasıyla görevlendirilmişlerdir. Evet bizim geri kalışımızın temel sebebi, İslam şeriatinin temellerinden biri olan ilim ve irfanı, eğitim ve öğretimi terk etmemiz, layıkıyla yerine getirmememizdir. Çünkü İslam şeriati, ancak onun iyi ve doğru bir biçimde anlaşılıp yerli yerince uygulanmasıyla vücut bulur. Nitekim Allah Rasülü @ ne güzel buyurmuştur: "İlmi elde etmek için ilim yolunda yürüyen bir kimseyi Allah cennetin yoluna ulaştırır."*(Buharî, İlim 1; Tirmizî, İlim 19; Kur'ân 10; Ebu Davud, İlim 1; İbn Mace, Mukaddime 17; Ahmed, II, 252.)*

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا قَاتِلُوا الَّذ۪ينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا
ف۪يكُمْ غِلْظَةًۜ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّق۪ينَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذَا مَٓا اُنْزِلَتْ
سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ اَيُّكُمْ زَادَتْهُ هٰذِه۪ٓ ا۪يمَاناًۚ فَاَمَّا
الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا فَزَادَتْهُمْ ا۪يمَاناً وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾ وَاَمَّا
الَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْساً اِلٰى رِجْسِهِمْ
وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾ اَوَلَا يَرَوْنَ اَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ
ف۪ي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً اَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾
وَاِذَا مَٓا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍۜ هَلْ يَرٰيكُمْ
مِنْ اَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُواۜ صَرَفَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾ لَقَدْ جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ عَز۪يزٌ
عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَر۪يصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِن۪ينَ رَؤُ۫فٌ
رَح۪يمٌ ﴿١٢٨﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا
هُوَۜ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظ۪يمِ ﴿١٢٩﴾

سُورَةُ يُونُسَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ مِائَةٌ وَتِسْعُ اٰيَاتٍ

٢٠٨

بِسْمِ

123. "Ey inananlar! Yakınınızda bulunan inkarcılarla savaşın. Onlar sizi kendilerine karşı sert bulsunlar. Bilin ki Allah, kendisine karşı gelmekten sakınanlarla beraberdir."[66]

124. "Bir sure inince, aralarında 'Bu, hanginizin imanını artırdı?' diyenler vardır. İnananların ise imanını artırmıştır; onlar birbirlerine bunu müjdelemek isterler."

125. "Kalplerinde hastalık olanların ise pisliklerine pislik katmıştır; onlar kafir olarak ölmüşlerdir."

126. "Onlar, yılda bir iki defa belaya uğratılıp imtihana çekildiklerini görmüyorlar mı? Böyleyken yine tevbe etmiyorlar, ibret de almıyorlar."[67]

127. "Bir sure inince, 'Sizi bir kimse görüyor mu?' diye birbirlerine bakarlar, sonra dönüp giderler. Anlamaz bir güruh olmalarına karşılık Allah onların kalplerini tersyüz etmiştir."[68]

128. "And olsun ki, içinizden size, sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size son derece düşkün, inananlara şefkatli ve merhametli bir peygamber gelmiştir."

129. "Eğer yüz çevirirlerse de ki: 'Allah bana yeter; O'ndan başka tanrı yoktur, yalnız O'na güveniyorum; O büyük arşın Rabbidir'."[69]

66 Bu, müminlerin öncelikle kendilerine yakın olan inkarcılarla savaşmaları konusunda açık bir ilâhî emirdir. Nitekim Allah'ın Rasülü @, önce Araplarla savaşmış, daha sonra Rumlar ve Farsların üzerine yürümüştür. Evet, kafirler müminlerde bir katılık, sertlik, kararlılık bulmalılar ki, onlara karşı büyüklük taslamasınlar ve onlara saldırmaya yeltenemesinler. Ey müminler, sizde İslamı ve hükümlerini korumaya yönelik bir gayret ve kararlılık olsun

67 Bu ayetlerde Yüce Allah, Kur'ân'ın indiği ve okunduğu sırada müminlerin ve kafirlerin halini açıklıyor. Müminlerin işittikleri ayetler ve tanıdıkları gerçeklerle imanları ve hakka yakınlıkları artar. Gönülleri genişler, gönüllerinden gerçek iman ışıkları fışkırmaya başlar. Gönüllerinden fışkıran o nur yüzlerini aydınlatır, içlerini açar ve onlar Hz. Peygamberin huzurunda sevgi ve güvenle dopdolu olurlar.

Münafıklara gelince, onlar kalpleri hasta, içleri kirli kimselerdir. İşittikleri gerçekler onların içlerindeki bu pisliklerini, şek ve şüphelerini artırmaktan, inkarlarına inkar katmaktan başka bir işe yaramaz. İşte bu kuruntulu batıl adamlarının içerisine düştükleri bir durumdur. Onlar hayatın uğraşları içerisinde kaybolmuşlar, manevi hastalıklar ve geçim derdi ve yoksul düşme endişesi içerisinde kalakalmışlardır. Böyleyken Allah'ı hatırlamak hiç akıllarına gelmez onların. Tevbe edip Rablerinden özür dileyecekleri yerde onlar, günah ve isyanda ayak diretirler.

68 Münafıkların adeti, nifak günahı içerisinde bocalarken kendilerini birilerinin görmesinden endişe duyarak arkalarına önlerine bakınıp durmalarıdır. Onlar Hz. Peygamberin huzuruna çıktıklarında, onun kendi çirkin işlerine dikkat çeken, içlerinde sakladıklarını açığa çıkaran Kur'ân ayetlerini okuduğunu görünce korku ve endişe içerisinde ne yapacaklarını şaşırıp birbirlerine bakarlar ve 'Muhammed hakkında söylediklerinizi ona aktaracak birileri sizi gördü mü?' diye birbirlerine sorarlar. Bu onların cehalete saplanıp kalışlarının bir göstergesidir. Çünkü onlar bu ana kadar Hz. Muhammedin peygamberliği ve Yüce Rabbinin dilediği gayıp haberlerini ona bildirmesi konusunda şüphe etmeye devam edip durmaktadırlar. Gerçekten onlar anlamaz bir güruhtur.

69 Burada hitap öncelikle Araplara, daha sonra da tüm insanlaradır. Evet Yüce Allah, onların hepsine en şerefli, en değerli ve en hayırlı bir peygamber göndermiştir. O, sizden biridir, kanı sizin kanınızdan, sizin gibi bir insan. "De ki: 'Ben de ancak sizin gibi bir insanım; ancak bana tanrınızın tek bir Tanrı olduğu vahyolunuyor'."*(18 Kehf 110.)* Üstelik o, soy sop, makam mansıp bakımından da en enfesinizden (Ayet 'sin enfesinizden bir peygamber' anlamına 'min enfesiküm' diye de okunmuştur. Müfessirimiz de buna işaret etmektedir. *(Müt.))* seçilmiş bir peygamberdir.

Vâsile b. el-Eska' Peygamberimizin şöyle buyurduğunu söyler: "Şüphesiz Yüce Allah İsmail oğullarından Kinane' yi seçti. Kinane oğullarından Kureyş'i seçti. Kureyş' ten Haşim oğullarını seçti. Haşim oğullarından da beni seçip peygamber olarak gönderdi." *(Müslim, Fedâil 1; Tirmizî, Menakıb 1; Ahmed, IV, 107.)*

Sizin sıkıntıya uğramanız o peygambere @ çok ağır gelir. Ümmetinin sıkıntıları onun sıkıntısıdır. Allah Rasülünün şeriati tamamıyla hoşgörüyü öngörür. O, sizin hidayeti bulup inanmanıza son derece düşkündür. Müminlere karşı son derece şefkatli ve merhametlidir o. Tıpkı şu ayette buyurulduğu gibi: "Sana uyan müminleri kanatların altına al. Sana baş kaldırırlarsa: 'Yaptıklarınızdan uzağım' de ve aziz ve rahim olan Allah'a güvenip dayan."*(26 Şuara 215-217.)*

Dünya ve ahiret hayırlarına erebilmek için Onun çağrısına kulak verdiniz mi? Size bol bol ikram eden Allah'ın çağrısına icabet ettiniz mi? O, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkaran bir peygamber göndermiştir. Görmediniz mi, Allah o peygamberi nasıl kendi sıfatlarıyla niteliyor, kendi isimleriyle isimlendiriyor?! Onun değerini anlayıp onu gerçek makamına çıkarmanız için.

Allah'ın yücelttiği ve tüm peygamberlerin önüne geçirdiği o şerefli elçiyi yüceltmeyen kimse ne bahtsız kimsedir! Ey Muhammed! Allah'ın lutfettiği tüm bu nimetlerden sonra inkarcılar ve kavmin senden yüz çevirirlerse, sen de ki: Bana Allah yeter. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Ben sadece O'na güvenip dayandım.O büyük arşın sahibidir.

Büyük arşın sahibi Rabbim Sen ne yücesin! Seni tesbih ederiz. Ey Allah'ın Rasülü, ey önderim, efendim Muhammed, sana da selam olsun !

سُورَةُ يُونُسَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
الۤرٰ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْحَك۪يمِ ﴿١﴾ اَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا
اَنْ اَوْحَيْنَٓا اِلٰى رَجُلٍ مِنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا
اَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ اِنَّ هٰذَا
لَسَاحِرٌ مُب۪ينٌ ﴿٢﴾ اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضَ ف۪ي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ
مَا مِنْ شَف۪يعٍ اِلَّا مِنْ بَعْدِ اِذْنِه۪ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَم۪يعًا وَعْدَ اللّٰهِ
حَقًّا اِنَّهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُع۪يدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ
مِنْ حَم۪يمٍ وَعَذَابٌ اَل۪يمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾ هُوَ الَّذ۪ي
جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَٓاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا
عَدَدَ السِّن۪ينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللّٰهُ ذٰلِكَ اِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ
الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ اِنَّ ف۪ي اخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا
خَلَقَ اللّٰهُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

٢٠٩

10 YUNUS SÛRESİ

Yunus suresi 109 ayet olup 40, 94, 95 ve 96 ayetleri Medine'de kalan kısmı ise İsra suresinden sonra Mekke'de inmiştir. 98. ayetinde Hz. Yunus peygamberden bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Ra. İşte bunlar hikmetli Kitabın ayetleridir."[1]

2. "İçlerinden birine, 'İnsanları uyar ve inananlara, Rableri katında yüksek makamlar olduğunu müjdele' diye vahyetmemiz, insanların tuhafına mı gitti ki, kafirler: 'Bu apaçık bir büyücü-dür' dediler?"[2]

3. "Doğrusu sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratıp sonra arşa hükmeden, işi düzenleyen Allah'tır. İzni olmadan hiç kimse şefaat edemez. İşte Rabbiniz olan Allah budur. O'na kulluk edin. Nasihat dinlemez misiniz?"

4. "Hepinizin dönüşü, O'nadır. Allah'ın vadi haktır. O, önce yaratır, sonra inanıp yararlı işler yapanların ve inkar edenlerin hareketlerinin karşılığını adaletle vermek için tekrar diriltir. İnkarcılara, inkarlarından ötürü kızgın bir içecek ve can yakıcı azap vardır."[3]

5. "Güneşi ışıklı ve ayı nurlu yapan; yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için, aya konak yerleri belirleyen O'dur. Allah bunları ancak gerçeğe göre yaratmıştır; bilen bir topluma ayetleri uzun uzadıya açıklıyor."[4]

6. "Doğrusu gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde, Allah'ın göklerde ve yerde yarattıklarında, O'na karşı gelmekten sakınan kimseler için ayetler vardır."[5]

[1] Bazı sure başlarında yer alan bu hece harfleri hakkında Bakara suresinde bilgi verilmişti.

Allah Rasülü Hz. Muhammed @ e vahyedilen bu yüce kitabı oluşturan ayetler, her şeyden haberdar olan ve hıkmet kaynağı Yüce Rabbin katından gelmiş muhkem ayetlerdir. Onlara inanan inanır, inanmayan inkar eder. İnanan grup kurtuluşa ermiş, ikinci grup ise yoldan çıkmış, tüm peygamberlerin gösterdiği doğru yoldan sapmış, emniyet ve güven yolunu kaybetmiş demektir.

[2] Yüce Allah, bir insanı peygamber olarak gönderişine inkarcıların şaşmalarına dikkat çekiyor ve bunu yadırgıyor. Bu tıpkı Hz. Nuh peygamberin kavmine söylediği şu ayete benziyor: "Sakınmanızı ve böylece merhamete uğramanızı sağlamak üzere sizi uyarmak için aranızdan biri vasıtasıyla Rabbinizden size haber gelmesine mı şaşıyorsunuz?" *(7 Araf 63).*

Onların 'bu açık bir büyüdür' demeleri, gerçekten katı kalpli oluşlarının ve şeytanî kibir içerisinde oluşlarının açık bir göstergesidir. Şayet Allah onları doğru yola çıkarsaydı, elbette onlar 'Bu, alemlerin Rabbi katından gelmiş büyük bir açıklama, bir nur ve rahmettir' diyeceklerdi.

[3] Yukarda geçen ayette Allah'ın Hz. Muhammed'i peygamber olarak gönderişini kabullenemeyen yalancılara, Allah Tealâ cevap veriyor. Onlar inkarcı müşriklerdi. Yahudi ve Hristiyanlar da onlarla beraberdi. Onların iftiralarına Yüce Allah cevap veriyor: Ey inkarcı Araplar, ey yoldan çıkmış hristiyanlar ve yahudiler! Doğrusu sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra erişilmez gücüyle arşa hükmeden Allah'tır. Göklerin, yerin, tüm kainatın ve tüm yaratıkların işlerini düzenleyen O'dur. "Göklerde ve yerde zerre kadar olanlar bile O'nun ilminin dışında değildir." *(34 Sebe 3)* Hiçbir uğraş O'nu meşgul edemez, O hiçbir zorlayıcının zorlamasından yılmaz; büyüğüyle küçüğüyle dağların denizlerin, çöllerin ve şehirlerin işlerini düzenlemek O'na ağır gelmez. Çünkü O, kendisine kulluk edilmeye layık, dilediğini yapabilen yegane ve tek Rabtir. O'ndan başka mabud yoktur. "Hiçbir şey O'nun benzeri değildir. O, işitendir, görendir." *(42 Şura 11)*

Kıyamet günü tüm yaratıkların dönüşü O Yüce Yaradanadır. O, varlıkları ilk başta yarattığı gibi, tekrar diriltecektir. Bu, O'nun için çok basit bir iştir. Her hak sahibinin hakkını adil bir biçimde alabilmesi için O, tekrar diriltecektir. O gün inkarcıya inkarının hesabı sorulacak ve inkarı nedeniyle cezalandırılacak; inanan da inancının gereğini yerine getirip getirmediğinden sorgulanacak ve imanına karşılık nimetler yurdu cennetler ve yüce makamlarla ödüllendirileceklerdir.

[4] Yüce Allah'ın felekleri yaratması O'nun erişilmez gücüne ve eşsiz sanatkarlığına delalet etmektedir. Bu ayetler, öldükten sonra dirilmeyi ve toplanıp Rabbin huzuruna çıkmayı reddeden ve aynı şekilde peygamberliği inkar eden inkarcılara açık bir cevaptır. Şanı Yüce Allah, güneş ve ayı yeryüzünün hayat bulabilmesinin temel kaynağı ve göklerin süsü kılmıştır. Yüce Allah yarattığı her şeyi gerçeğe tanıklık etmek üzere yaratmıştır. O, hiçbir şeyi boşuboşuna yaratmamıştır. "Aya erişmek güneşe düşmez. Gece de gündüzü geçemez. Her biri bir yörüngede yürürler." *(36 Yasin 40)*

[5] Gece ile gündüzün uzayıp kısalarak birbirinin peşinden gelmesinde eşsiz ilahî işaretler vardır. Tabi ki, ibret gözüyle bakan, o eşsiz yaratılış üzerinde derin düşünen, sonra da Allah'ın yegane güç ve kudret sahibi olduğunu ikrar eden kimseler içindir bu işaretler. O, gecenin serinliğini nasıl gündüzün sıcaklığından çekip çıkarmakta? Yine gündüzün aydınlığını, gecenin karanlığından nasıl çekip çıkarmaktadır? Gerçekten Yüce Allah, herşeye kadir olan, müşriklerin yakıştırdıkları ağmanlardan uzak olandır.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا
بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمُ
النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ
فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ
فِيهَا سَلَامٌ وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾
وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ
إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا
لِجَنْبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ
مَرَّ كَأَنْ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرٍّ مَسَّهُ كَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا
كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ
فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

٢١٠

وَإِذَا

7. "Bizimle karşılaşmayı ummayan ve dünya hayatından hoşnut olup ona bağlananların ve ayetlerimizden habersiz bulunanlar.."

8. "İşte bunların kazandıklarına karşılık varacakları yer cehennemdir."[6]

9. "İnananlar ve yararlı iş yapanları, imanlarına karşılık Rableri onları doğru yola eriştirir; nimet cennetlerinde onların zemininden ırmaklar akar."

10. "Onların oradaki duaları: 'Allah'ım Sen ne yücesin!' dirlik temennileri: 'Selam' ve dualarının sonu da: 'Alemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun'-dur."[7]

11. "İyiliği acele isteyen kimselere Allah fenalığı da çarçabuk verseydi, süreleri hemen bitmiş olurdu. Bizimle karşılaşmayı ummayanları, azgınlıkları içinde bocalayıp dururlarken bırakırız."[8]

12. "İnsana bir darlık gelince, yan yatarken, oturur veya ayakta iken bize yalvarıp yakarır. Biz darlığını giderince, başına gelen darlıktan ötürü bize hiç yalvarmamışa döner. İşlerinde tutumsuz olanlara, yaptıkları böylece güzel görünür."[9]

13. "And olsun ki, sizden önce nice nesilleri, peygamberleri onlara belgeler getirmişken, haksızlık ederek inanmadıkları zaman yok etmiştik. İşte biz suçlu bir toplumu böyle cezalandırırız."

14. "Sonra onların ardından, nasıl davranacağınıza bakmak için sizi yeryüzünde onların yerine geçirdik."[10]

[6] Evet, Allah'a kavuşmayı ummayan kimseler, kurtuluş yolundan sapmışlardır. Onlar Allah'a inanmamışlar, son peygamberi kabul etmemişlerdir. İşte bu yüzden, bağlanıp durdukları dünya hayatında tüm yaptıkları boşa gitmiştir. Onlar dunyanın kalıcı olduğunu, son bulmayacağını sanmışlardı. Evet onlar bu kuruntularla kendilerini aldatmışlardır. O Allah'ın ayetlerine ibret nazarıyla bakmayan gafilleri kuşatmış, sonunda onlar ahirette mahvolanlardan olmuşlardır. Dünyada işledikleri günah ve ısyanlara karşılık onların varacakları yer cehennem ateşidir. Onlar kendilerini cehennemin içerisinde bulacaklardır. Artık onlar için Allah'tan başka ne bir yardımcı vardır, ne de bir dost.

[7] İşte bu, Allah'a kavuşmayı uman bahtiyar müminlerin halidir. Onlar hep Allah'ın hoşnutluğunu umarlar, dünyaya kendilerini kaptırmazlar, gönülleri Allah, Peygamber ve dın sevgisiyle dopdoludur. İşte zemininden ırmaklar akan cennetler onlaradır. Orada kulakların duymadığı, insan akıl ve hayaline gelmeyen güzellikler vardır. Cennette onların duaları 'Allahım Sen ne yücesin!' demeleridir. Denildi ki, onlar orada bir şey isteyeceklerinde söze tesbihle başlarlar, hamdele ile son verirler. *(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 313)* Bir başka görüşe göre, burada duadan kasıt temenni etmektir. Tıpkı şu ayette belirtıldiği gibi: "Burada, canlarınızın çektiği, umduğunuz şeyler, bağışlayan ve acıyan Allah katından bir ziyafet olarak size sunulur." *(41 Fussilet 31)*

[8] Gerçekten insan aceleci olarak yaratılmıştır. O öfkelendiği zaman farkında olmadan kendine zarar verir. Burada Yüce Rabbimiz, insanlara iyiliği çarçabuk isteyenlere verdiği gibi şerri isteyenlere hemen şerri vermeyeceğini açıklıyor. Çünkü O, her şeyi işiten ve görendir. O, en gizlileri bile bilir. İnsanın panik ve öfke anında aleni olarak yaptığı çoğu şeyleri normal ve dengeli halinde istemediği şeyler olduğunu da çok iyi bilir.

Bu konuda önderimiz Hz. Muhammed @, şöyle buyurarak kendi kendimize ve çoluk çocuğumuza beddua etmekten bizleri sakındırmıştır: "Kendi kendinize, çoluk çocuğunuza ve mallarınıza beddua etmeyin. Bakarsınız Allah'tan istediğiniz bir şey kabul anına denk gelir de dualarınız kabul oluverir." *(Müslim, Zühd 74; Ebu Davud, Vitir 27)*

Kurtubî ayeti şöyle açıklar: Şayet Allah, kullarına hayır ve güzellikleri çarçabuk verdiği gibi, cezaları da verseydi onlar mahvolup giderlerdi. Yine Allah, insanlar hayır istediklerinde onlara icabet ettiği gibi, bela istediklerinde de hemen veriverseydi insanlar helak olurdu.. Bu uygulama kafir içindir. Yani eğer Allah, kafire dünya güzellikleri mal ve evlat verdiği gibi, azabını da hemen vermiş olsaydı, ahiret azabına derhal çarptırılsın diye onun ecelini yetirirdi. Ne ki, Yüce Allah, kullarını görüp durmaktadır. *(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 315)*

[9] Aziz ve hakim olan Yüce Allah, burada insanın alışageldiği huyuna dikkat çekiyor. Şöyle ki: İnsanın başına bir sıkıntı geldiğinde telaşa kapılıp hemen Rabbine yalvarıp yakarmaya başlar. Hem de otururken, ayakta iken, yan üzere yatarken israrla ve duasının hemen kabul edilmesini isteyerek hep yalvarır. Şu ayet de tıpkı bu ayet gibi aynı noktaya dikkat çekiyor: "İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirerek yan çizer; başına bir kötülük gelince uzun uzun yalvarır." *(41 Fussilet 51)* Yüce Allah, duasını kabul edince ise, ne kadar yalvarıp yakardığını ve her an göklerin ve yerin Rabbine muhtaç olduğunu unutuverir. Sanki başına bir sıkıntı, bir keder, bir kötülük gelmemişcesine tüm her şeyi unutur. Ancak Allah'ın kendisine tutarlı anlayış verip doğru yolu gösterdiği ve bollukta ve darlıkta Allah'a muhtaç olduğunun bilincinde olan kimse, bu ayetin kapsam alanının dışındadır.

Bu konuda Allah'ın Rasülü @, şöyle buyurur: "Müminin işine şaşılır. Çünkü onun her hali ve her işi hayırdır. Bu durum ancak mümin için sözkonusudur. Şöyle ki, inanan kişi bollukla karşılaşsa şükreder, bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı gelse sabreder, bu da onun hayrına olur." *(Müslim, Zühd 64; Darimî, Rikak 61; Ahmed, V, 24)*

[10] Yüce Allah, geçmiş kavim ve kuşakları haksızlık edip şirk koştukları zaman mahvettiğini bildiriyor. Bu onların Allah'ın peygamberlerine karşı gelmeleri nedeniyle olmuştur. Çünkü onlar, Hz. Adem'den itibaren gelen tüm peygamberlerin ortak dini olan İslamdan sapmışlardı. Nihayet Allah'ın Rasülü Hz. Muhammed @ gelmiş kervanı tamamlamış, yanlışları düzeltmiş ve dini bütünüyle insanlığa açıklamıştı. Artık kim onun çağrısına kulak verirse kurtulur, kim de ona karşı gelip saparsa açık bir zarara uğramış olur.

Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Gerçekten dünya tatlı ve hoş görünümlü bir yeşillikten ibarettir. Yüce Allah sizin nasıl hareket edeceğinize bakmak için dünyaya yerleştirdi. O halde dünya konusunda dikkatli olun, kadınlara karşı da sorumluluklarınızı yerine getirin. Çünkü İsrailoğullarının ilk fitneye düşüşleri kadınlar yüzünden olmuştur." *(İbn Mace, Fiten 19; Darimî, Rikak 37; Tirmizî, Fiten 26; Zühd 41; Ahmed, III, 7, 19)*

Daha sonra Allah'ın peygamberlerinin çağrısına uyan İslam toplumunu Hz. Peygamber adına yeryüzünün halifesi kıldı. İşte böylece ümmet, dinin tüm yasa ve öğretilerinin yürürlükten kaldırılmasının sorumlusu oldu.

Öyleyse ey müslümanlar! Peygamberin raşit halifelerinin ardından tüm devirlerdeki bozgunculuktan Yüce Allah karşısında sorumlusunuz. İyi bilin ve bilinçli bir biçimde Allah'a çağırın. Müslümanlara kitaplarını hatırlatıp onu uygulama sahasına koymaya çağırın. Kim ona çağırmaz ve Muhammed ümmeti adil ve olgun bir yönetime dönene kadar Allah yolunda cihad etmezse, artık Allah katında onun hesabı çok zorlu, sorgulanması çok çetin olacaktır.

Ey Muhammed Ümmeti! Sen davet ve hılafet toplumusun. Öyleyse, ümmet oluşana ve izzet ve devlete kavuşana dek büyük cihadla koş Allah'ın mağfiretine. Elbette Yüce Allah, samimi kullarının en iyi yardımcısıdır.

وإذا تتلى عليهم آياتنا بينات قال الذين لا يرجون
لقاءنا ائت بقرآن غير هذا أو بدله قل ما يكون لي
أن أبدله من تلقاء نفسي إن أتبع إلا ما يوحى إلي إني
أخاف إن عصيت ربي عذاب يوم عظيم ﴿١٥﴾ قل
لو شاء الله ما تلوته عليكم ولا أدراكم به فقد
لبثت فيكم عمرا من قبله أفلا تعقلون ﴿١٦﴾
فمن أظلم ممن افترى على الله كذبا أو كذب بآياته إنه
لا يفلح المجرمون ﴿١٧﴾ ويعبدون من دون الله ما لا يضرهم
ولا ينفعهم ويقولون هؤلاء شفعاؤنا عند الله
قل أتنبئون الله بما لا يعلم في السماوات ولا في الأرض
سبحانه وتعالى عما يشركون ﴿١٨﴾ وما كان الناس
إلا أمة واحدة فاختلفوا ولولا كلمة سبقت
من ربك لقضي بينهم فيما فيه يختلفون ﴿١٩﴾
ويقولون لولا أنزل عليه آية من ربه فقل إنما
الغيب لله فانتظروا إني معكم من المنتظرين ﴿٢٠﴾

15. "Ayetlerimiz onlara açık açık okununca, bizimle karşılaşmayı ummayanlar, 'Bundan başka bir Kuran getir veya bunu değiştir' dediler. De ki: 'Onu kendiliğimden değiştiremem, ben ancak, bana vahyolunana uyarım. Ben Rabbime karşı gelirsem, büyük günün azabına uğramaktan korkarım'."

16. "De ki: 'Allah dileseydi ben onu size okumazdım, O da size bildirmemiş olurdu. Daha önce yıllarca aranızda bulundum, hiç düşünmüyor musunuz?' "

17. "Allah'a karşı yalan uyduran veya ayetlerini yalan sayandan daha zalim kim olabilir? Suçlular elbette saadete erişemezler."[11]

18. "Onlar, Allah'ı bırakarak, kendilerine fayda da zarar da veremeyen putlara taparlar: 'Bunlar, Allah katında bizim şefaatçılarımızdır' derler. De ki: 'Göklerde ve yerde, Allah'ın bilmediği bir şeyi mi O'na haber veriyorsunuz?' Allah, onların ortak koşmalarından münezzeh ve yücedir."

19. "İnsanlar ancak bir tek ümmettiler, sonra ayrılığa düştüler. Şayet Rabbinden, daha önce bir takdir geçmemiş olsaydı, aralarında ihtilafa düştükleri şeyler hakkında hüküm çoktan verilmiş olurdu."[12]

20. " 'Rabbinden ona bir mucize indirilse ne olur!' derler. Onlara de ki: 'Gaybı bilmek Allah'a mahsustur; bekleyin, doğrusu ben de sizinle birlikte beklemekteyim'."[13]

11 Bu, Mekke inkarcılarının ve müşriklerinin inançları konusunda Yüce Allah tarafından bildirilen gerçeklerdir. Onlar, kendilerine Hz. Muhammed'in okuduğu Allah'ın ayetlerini dinlediklerinde şöyle diyorlardı: "Ey Muhammed, sen bize başka bir Kur'ân getirene yahut onu değiştirene kadar biz sana uymayacağız!" Buna karşılık Allah'ın Rasülü, net bir biçimde onların bu isteklerini hiçbir zaman yerine getirmeyeceğini bildirdi. Yüce Allah onların bu isteklerine karşı şöyle demesini emretti: "O Kur'ânı benim kendiliğimden değiştirmem söz konusu olamaz. Çünkü ben Allah'ın kulu ve peygamberiyim. Ben ancak, bana vahyolunana uyarım. Ben Rabbıme karşı gelmekten korkarım. Kur'ânı değiştirme ve tahrif etme konusundaki isteklerinize uyacak olursam ben büyük günün azabına uğramaktan korkarım.

Ey Mekkeliler ve ey Mekke çevresinde bulunan bedevîler! Ben, peygamber olmadan önce sizin aranızda kırk yıl geçirdim. O dönemde siz beni güvenilir-dürüst kişi diye isimlendirmiştiniz. Bugün ne oldu da beni yalanlıyorsunuz!?

Gerçekten mahlukat içerisinde, Yüce Allah'a yalan yakıştırandan daha zalim bir kul yoktur. Oysa Yüce Allah, ortaklarının, çoluk çocuğunun, denk ve benzerinin olmasından uzaktır. Zalimlerin yakıştırdıkları ağmanlardan yücedir O. Yine mahlukat içerisinde Kur'ânı inkar edip Allah'a yalan yakıştırandan daha zalim bir kişi de yoktur. Elbette Allah, zalimleri saadete erdirmez.

12 Yüce Allah, taptıkları putların Allah katında kendilerine şefeat edeceğini zannederek Allah'a ortak koşan müşriklere cevap vermeye devam ediyor. Böyle bir anlayış gerçekten büyük bir iftira ve sapıklıktı. Allah'dan başkasına tapan kimse yoldan çıkmış bir sapıktır. Ey Muhammed sen onlara de ki: Siz, sahip olduğu yaratıkları içerisinde kendisinin bir ortağı, bir şefeatçisi olduğunu mu söylüyorsunuz Allah'a?! Peki siz kimsiniz? Siz, zayıf ve aciz varlıklar değil misiniz?! Siz, başınıza gelen bir sıkıntıyı defedemezsiniz, sizi kontrolü altına alan bir zararı başınızdan savamazsınız. O şefeatçiler sandığınız şeyler size nasıl yarar sağlasın?! Şanı yüce Allah, onların şirk koşmasından uzaktır. O, bunların hepsinin ötesinde ve uzağındadır.

13 İnkarcılar, Hz. Muhammed'i @ aciz bırakmayı arzulayarak ondan Kur'ânın dışında bir mucize getirmesini istiyorlardı. Tıpkı Allah Teâlânın Hz. Salih peygambere deve mucizesini vermesi gibi, Safa tepesini altına çevirmesini, kendisinin şatafatlı bir evinin olmasını, dede ve babalarından ölmüşleri diriltmesini istiyorlardı. Sen onlara de ki ey Muhammed: Mucizelerin inmesi gaybı ilgilendiren bir konudur. Gaybı ise ancak Allah bilir. Bekleyin ve Allah'ın aramızda vereceği hükmü gözleyin.

سورة يونس

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ مَسَّتْهُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا
قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾
هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ
وَجَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ
الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَٰذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾
فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا
بَغْيُكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾ إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ
أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ
وَالْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ
وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا
أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَمْ تَغْنَ بِالْأَمْسِ كَذَٰلِكَ
نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَىٰ
دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾

٢١٢

21. "İnsanlara darlık geldikten sonra onlara bolluğu tattırdığımızda, hemen ayetlerimize dil uzatmağa kalkışırlar. De ki: 'Hile yapanın cezasını vermekte Allah daha çabuktur.' Elçilerimiz kurduğunuz tuzakları hiç şüphesiz yazmaktadırlar."[14]

22. "Sizi karada ve denizde yürüten O'dur. Öyleki bulunduğunuz gemi, içindekileri güzel bir rüzgarla götürürken yolcular neşelenirler; bir fırtına çıkıp da onları her taraftan dalgaların sardığı ve çepçevre kuşatıldıklarını sandıkları anda ise Allah'ın dinine sarılarak, 'Bizi bu tehlikeden kurtarırsan and olsun ki şükredenlerden oluruz' diye O'na yalvarırlar."

23. "Ama O, onları kurtarınca, hemen yeryüzünde haksız yere taşkınlıklara başlarlar. Ey insanlar! Geçici Dünya hayatında yaptığınız taşkınlık aleyhinizedir. Sonra dönüşünüz Bizedir. Yaptıklarınızı size bildiririz."[15]

24. "Dünya hayatı gökten indirdiğimiz su gibidir ki, onunla insan ve hayvanların yiyeceği bitkiler yetişip birbirine karışmıştır. Yeryüzünün süslenip bezendiği ve yerin sahiplerinin bütün bunlara malik olduklarını sandıkları sırada, gece veya gündüz buyruğumuz o yere gelmiş ve orayı hiçbir şey bitirmemişe çevirmişiz; bir gün önce bir şey yokmuş gibi olmuştur. Düşünen bir toplum için ayetleri böylece uzun açıklıyoruz."[16]

25. "Allah, selam yurduna çağırır ve dilediğini doğru yola eriştirir."[17]

[14] Yüce Rabbimız, bizlere insanın tabiatını açıklamaya devam ediyor. İnsanın sürekli değişken karakterlere sahip olduğuna dikkat çekiyor. İnsan, bakarsın ki bir an hakkın adamı olur, çok geçmeden değişir hakkın adamı olduğunu unutur ve batılı, dünyada kendisi için daha yararlı görmeye başlar. Bu değişkenlik, onun iman zafiyetinden ve hakta karar kılamamasından kaynaklanır. İşte bu değişkenlikten biri de, sıkıntıdan kurtulup rahata, yahut kıtlıktan kurtulup bolluğa kavuşmak gibi darlıktan sonra bolluğa erince, az önce yalvarıp yakaranların, sanki hiçbir şey olmamışcasına imandan yüz çevirmeleridir. Ama öyle olsun bakalım, nasıl olsa elçilerimiz kurduğunuz tezgahları kaydetmektedirler.

[15] Gerçekten Yüce Allah, bulunduğunuz yerlerden uzaktaki çeşitli yerlere ulaşım araçlarıyla ulaşabilmenizi sağlayarak sizlere ikram etmiştir. Karada, denizde ve havada nasıl yolculuk yapacağınızı sizlere öğretmiştir. Deniz yolculuğu yaparken geminin seyrine engel olan şiddetli bir rüzgarla karşılaşıp dört bir yandan dalgalar sizi kuşattığında Allah'ın dinine sarılarak O'na yalvarmaya başlarsınız. Ya Rabbi, dersiniz, bizi bu sıkıntıdan kurtarırsan, elbette bu felaketten kurtarma nimetine karşılık Sana itaat edenlerden olacağız! Ama Allah, bu sıkıntıdan onları kurtarınca, onlar hemen haksız yere yeryüzünde taşkınlıklara başlarlar. Fakat gerçek şu ki, onların dönüşü Allah'adır. Biz onlara yaptıklarını birbir haber vereceğiz.

[16] Evet dünyanın cazibesi, aldatan debdebesi, variyetler, çoluk çocuk, büyüleyen makam mansıp, güçlülerin zayıflara egemen olması, bunların hepsi geçici şeylerdir. Bunlar Allah'ın yerden çıkardığı bitkilere benzerler ki, onlar ova ve tepelerde yetişen çeşitli şekil ve renklerdeki bitkilerle süslenip bezenmiştir. Onların sahipleri kendilerini, onları devşirip toplamaya kadir sanırlar. İşte tam o sırada ya bir yıldırım, yahut bir kasırga gelir ve tüm yeşillikleri alır götürür, her yer bunca bolluk ve bereketten sonra bağların çardakları çöker ve kupkuru kaygan bir yer haline geliverir.

Evet, işte böylece bir an gelir dünya hayatı son bulur, kabirdekiler tekrar diriltilir ve hesab günü gelir. O anı insanların başından kim defedebilir?! O gün, hiç kimse bir başkasına en küçük bir şey yapamaz. O gün Meryem oğlu İsa peygamber bile şöyle der: "Rabbim, ben bugün annem için bir şey istemiyorum. Ama ben kendimi düşünüyorum!" Öyleyse ey müslümanlar, ey iman sahipleri! Bu dehşetli günden sakının ve o zorlu gün için hazırlanmaya bakın!

[17] 'Selam', Allah'ın isimlerinden biridir. 'Sırat-ı Müstakîm' (doğru yol) de İslamdır. Ona tutunan kimse için güzellikler ve dahası vardır. İşte onlar hakkında Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا
ذِلَّةٌ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ كَسَبُوا
السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ
مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ
لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاؤُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ
شُرَكَاؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿٢٩﴾ هُنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ
مَا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ
مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا
تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ
الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَلِكَ حَقَّتْ
كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

٢١٣

26. "İyi davrananlara; daima daha iyisi ve üstünü vardır. Onların yüzlerine ne bir karalık, ne de zillet bulaşır. İşte onlar cennetliklerdir, onlar orada temelli kalırlar."[18]

27. "Kötülük işleyenlere kötülükleri kadar ceza verilir; onların yüzlerini zillet bürür; Allah'a karşı onları savunacak yoktur; yüzleri, geceden kara bir parçayla örtülmüş gibidir. Bunlar cehennemliklerdir, orada temelli kalırlar."[19]

28. "Onların hepsini bir gün toplarız, sonra, müşriklere, 'Siz ve putlarınız yerlerinize!' deyip onları birbirlerinden ayırırız. Putları ise 'Aslında siz bize tapmıyordunuz' der."

29. "Allah, sizinle bizim aramızda şahit olarak yeter. Sizin tapınmanızdan bizim haberimiz yoktu."[20]

30. "İşte orada herkes dünyada yapmış olduğuyla imtihan verir ve gerçek Mevlaları olan Allah'a döndürülür. Uydurup durdukları şeyler de ortadan kaybolmuştur."[21]

31. "De ki: 'Gökten ve yerden size rızık veren kimdir? Kulak ve gözlerin sahibi kimdir? Diriyi ölüden çıkaran, ölüyü de diriden çıkaran kimdir? Her işi düzenleyen kimdir?' Onlar: 'Allah'tır!' diyecekler. 'O halde O'na karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' de."

32. "İşte gerçek Rabbiniz Allah budur. Gerçeğin dışında sadece sapıklık vardır. Öyleyse nasıl olup da döndürülüyorsunuz?"[22]

33. "İşte böylece, yoldan çıkanların inanmayacaklarına dair Rabbinin söylediği söz gerçekleşti."[23]

[18] Ayette geçen 'Husnâ' (en iyisi) cennet, 'ziyade' ise Allah Teâlânın rızasıdır. İşte samimi ve dürüst kişilerin mertebesi budur. Onlar için daima daha iyisi ve üstünü vardır. Onların yüzlerine ne bir karalık, ne de zillet bulaşır. Cehennem avlusundaki inkarcıların yüzlerine bulaşacak olan kara tozlar onların yüzlerine asla bulaşmaz.

[19] Mutlak adalet sahibi Yüce Allah, kötülük işleyenler hakkındaki adil hüküm verişini açıklıyor. Evet kötülüğün karşılığı, ışlenen kötülük kadar cezadır. Şu kadar var ki, kötülüklerin, sahiplerinin hayatlarını kuşatan ve onları bürüyen koyu bir karanlığı vardır. Artık onlar için bir koruyucu da yoktur. Çünkü gerçek koruyucu Allah'tır. Oysa onlar isyan ederek Allah'a başkaldırmışlardı. İşte ahiret yurdunda onların yüzleri simsiyah olur. Hemde üzeri toz toprakla kaplı bir siyahlık. Onlar cehennemliklerdi ve orada temelli kalacaklardır

[20] Kıyamet günü Yüce Allah, inkarcı ve sapıklara şöyle seslenecek: Siz ve ortaklarınız geçin yerlerinize! İşte böyle dıyerek Biz onların arasını ayırır, dünyadaki birlıktelıklerine son veririz. Nitekim bir başka ayette şöyle buyurulmuştu: "Hayır, tanrıları onların kendilerine tapışlarını inkar edecekler ve onlara düşman olacaklardır." *(19 Meryem 82)* "Nitekim, kendilerine uyulanlar, azabı görünce uyanlardan uzaklaşacaklar ve aralarındaki bağlar kopacaktır." (2 Bakara 166) "Ama, insanlar kıyamet günü toplatılınca, putları onlara düşman olurlar ve tapınmalarını inkar ederler." *(46 Ahkaf 6)*

Artık o an, onların şefeatleri hiçbir şekılde onlara fayda vermeyecek, üstelik onlar, şöyle diyerek birbirlerinden tamamen kopacaklardır: "Biz sizi tanımıyoruz, Allah aramızda şahittir. Zira biz, sizleri bize kulluk etmeye çağırmadık, böyle bir şeyi sizden istemedik!" Bu ifadeler, hiçbir şeyi görmeyen, duymayan, fayda ve zarar sağlamayan putlara tapan müşrikleri kınamaktadır

Sizin tapınmanızdan bizim haberimiz yoktu. Biz hiçbir şey bilmeyiz. Çünkü bizler ruhu olmayan cansız varlıklarız.

[21] Ayette geçen 'teblû' kelimesi, dünyada yaptıklarını bilir ve tadar, demektir. Buna göre o kimse eğer hayır işlemişse hayrını görür, kötülük yapmışsa cezasını çeker. "O gün, insanoğluna önde ve sonda yaptığı ne varsa bildirilir." *(75 Kıyame 13)* "Her insanın boynuna işlediklerini dolarız ve kıyamet günü açılmış bulacağı Kitabı önüne çıkarırız." *(17 İsra 13)*

Gereği yapılsın diye tüm işler Allah'a döndürülür. Cennetlikler cennete girer, cehennemlikler cehenneme. İşte Allah'ın adaleti böyle gerçekleşir. Yüce Allah, hiç kimseye haksızlık etmez, ne ki insanlar kendilerine yazık ederler.

[22] Bu ayetler Yüce Yaratıcının kudretini ve yaratıkların acziyetini gösteriyor. Ardından da, insanoğlunun doğru bir anlayıştan nasıl saptığına dikkat çekiyor. Ey tevhîdden yüz çeviren sapıklar! Söyleyin bakalım, gökten ve yerden size rızık veren kimdir? Allah değil midir? Size kulak ve gözleri veren kimdir? Allah değil midir? Diriden ölüyü çıkaran, yine ölüden diriyi çıkaran kimdir? Allah değil midir? Göklerin ve yerin işlerini düzenleyen kimdir? Allah değil midir? O halde niçin Allah'tan sakınmıyorsunuz? Oysa gerçeğin dışında sadece sapıklık vardır. Ey Muhammed, sen onlara 'Allah'ın dünya ve ahiretteki azabından ve intikam almasından korkmuyor musunuz, de.

[23] İnkar ve şirkleri nedeniyle onlar, lanet, rezillik ve alçaltıcı azap sözüne müstehak oldular. Onlar yoldan çıkan fasıklardır. Fısk, haktan ayrılıp batıla gitmektir.

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللّٰهُ يَبْدَؤُا
الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ ﴿٣٤﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي
اِلَى الْحَقِّ قُلِ اللّٰهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ اَفَمَنْ يَهْدِي اِلَى الْحَقِّ اَحَقُّ اَنْ يُتَّبَعَ
اَمَّنْ لَا يَهِدِّي اِلَّا اَنْ يُهْدٰى فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾ وَمَا
يَتَّبِعُ اَكْثَرُهُمْ اِلَّا ظَنًّا اِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْـًٔا اِنَّ اللّٰهَ
عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَا كَانَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ اَنْ يُفْتَرٰى مِنْ دُونِ
اللّٰهِ وَلٰكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ
فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾ اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ
مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
﴿٣٨﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ
كَذٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ
اَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ
اَنْتُمْ بَرِيٓؤُنَ مِمَّا اَعْمَلُ وَاَنَا بَرِيٓءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾ وَمِنْهُمْ
مَنْ يَسْتَمِعُونَ اِلَيْكَ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمِنْهُمْ

34. "De ki: 'Koştuğunuz ortaklardan, önce yaratan, sonra, bunu tekrar eden var mıdır?' De ki: 'Ama Allah önce yaratır, sonra bunu tekrar eder. Nasıl da döndürülürsünüz!' "

35. "De ki: 'Koştuğunuz ortaklardan gerçeğe eriştiren var mıdır?' De ki: 'Ama Allah gerçeğe eriştirir. Gerçeğe eriştiren mi, yoksa, birisi götürmezse gidemeyen mi uyulmağa daha layıktır? Ne biçim hüküm veriyorsunuz?' "

36. "Onların çoğu zanna uyarlar, gerçekte ise zan, hakikat karşısında bir şey ifade etmez. Allah, yaptıklarını şüphesiz bilir."[24]

37. "Bu Kuran, Allah'tan başkası tarafından uydurulmuş değildir. Ancak kendinden öncekini doğrular ve O Kitabı açıklar. Alemlerin Rabbinden geldiğinde şüphe yoktur."

38. "Yoksa senin için, 'Onu uydurdu' mu diyorlar. De ki: 'Onun surelerine benzer bir sure meydana getirin, iddianızda samimi iseniz, Allah'tan başka çağırabileceklerinizi de çağırın'."

39. "Onlar, ilmini kavrayamadıkları ve henüz yorumu da kendilerine bildirilmemiş olan şeyi yalanladılar. Onlardan öncekiler de böylece yalanlamışlardı. Zalimlerin sonunun nasıl olduğuna bir bak."[25]

40. "Aralarında ona inanan ve inanmayan vardır. Rabbin, bozguncuları daha iyi bilir."

41. "Seni yalanlarlarsa, 'Benim yaptığım bana, sizin yaptığınız sizedir; siz benim yaptığımdan sorumlu değilsiniz, ben de sizin yaptığınızdan sorumlu değilim' de."[26]

42. "Aralarında sana kulak veren vardır. Sen, sağırlara, üstelik akılları da almazsa, işittirebilir misin?"

[24] Eşsiz ve benzersiz bir biçimde erişilmez gücün sahibi tek yaratıcı Yüce Allah'ın asla ortağı olamaz! Gerçekten Yüce Allah, bu ayetlerde, onların iddialarını geçersiz kılıyor. Onların kendisine yakıştırdıkları eş ve ortak iddialarını, putları O'na denk kılmalarını hep iptal ediyor. Bunlardan herhangi birisi veya hepsi önce yaratıp sonra tekrar yaratabilirler mi? Hal böyleyken, nasıl sapıyorsunuz doğru yoldan, hidayeti bırakıp nasıl batıla sapıyorsunuz? Ey müşrikler, bu putların bir yarar ve zarar veremediklerini, bir sapığı ve bir şaşkını doğru yola getiremeyeceklerini bile bile nasıl böyle yanlış kararlar verebiliyorsunuz?! Gerçekten siz zandan başka bir şeye uymuyorsunuz. Bir kuruntu ve serabın peşindesiniz siz. Oysa o kuruntular, Allah katında size hiç bir şey sağlayamaz ve hiç bir anlam ifade etmezler. Çünkü siz ileri sürdüğünüz iddia, kuruntu ve bulaştığınız şirkinizin doğruluğuna tek bir delil ve bürhan getıremezsiniz.

[25] Bu Kur'ânın eşsizliğinin bir kez daha açıklanmasıdır. Çünkü hiçbir kimse Kur'ânın bir suresinin yahut bir ayetinin benzerini getiremez. Öyle olunca bu Kur'ânın Allah'tan başkasının katından gelmesi imkansızdır. O, Hz. Muhammed'in doğruluğunu isbat eden bir gerçektir. O, Allah'ın Hz. Peygambere indirdiği gerçekleri açıklayan bir kitaptır. Kur'ânı Muhammed kendisi uydurdu, diyenlere karşı işte bizim delilimiz. Peki, güçleri yetiyorsa onlar da onun bir suresinin benzerini getirsinler, eğer sözlerinde doğru iseler. Ama onların hepsi bir araya gelseler bile, buna güç yetiremeyeceklerdır. Çünkü o, Hz. Muhammed'in doğruluğunu tescil ederek ve önceki kitapların hakikatlerini gözeterek Allah katından gelmiş kutsal bir kitaptır.

"De ki: 'İnsanlar ve cinler, birbirine yardımcı olarak bu Kuran'ın bir benzerini ortaya koymak için bir araya gelseler, and olsun ki, yine de bir benzerini ortaya koyamazlar'." *(17 İsra 88)*

Bu konuda Yüce Allah, üç aşamada onlara meydan okuyor. Onların bu Kur'ânı Muhammed kendi uydurdu, sözlerine bir reddiye olarak önce bu Kur'ânın tamamının bir benzerini getirmelerini onlardan istiyor. Ardından Kur'ândan on surenin benzerini getirmelerini istiyor. Nitekim şu ayette biz bunu görmekteyiz: "Senin için: 'Onu uydurdu' diyorlar, öyle mi? De ki: 'Öyleyse onun surelerine benzer uydurma on sure meydana getirin, iddianızda samimi iseniz, Allah'tan başka çağırabileceklerinizi de çağırın'." *(11 Hud 13)* Üçüncü aşamada ise, konumuz olan ayette onlardan, Kur'ânın tek bir suresinin benzerini getirmelerini istiyor. İşte bu meydan okumanın son noktası ve Kur'ânın eşsizliğinin bir göstergesidir.

Üstelik onlar Kur'ânın inceliklerini ve hazinelerini öğrenmeden onu yalanladılar. Onların durumu, peygamberlerini yalanlayan önceki toplumların durumunu andırmaktadır. Bak bakalım, onları Biz nasıl mahvettik. Ey sapık müşrikler, öncekilerin başlarına gelen şeylerin sizlerin de başınıza gelmesinden ve lanete uğrayıp mahvolup gitmekten sakının.

[26] Ayeti açıklarken Kurtubî şunları söyler: Ayette 'onlardan' kasıt Mekkelilerdir. Yani yalanlamada ne kadar ileri giderlerse gitsinler Mekkelilerden ilerde inanacak kimseler vardır. Yüce Allah, onlar hakkındaki ezelî ilmi ile onların içerisinden bahtiyar kimseler geleceğini bilmektedir.. Onların içerisinde Ebû Talib, Ebû Leheb gibi inkarında direnen ve o hal üzere ölüp gidecek olanlar da vardır. Bir başka görüşe göre, onlardan kasıt Kitap ehlidir. Bundan kasıt tüm inkarcılardır da denilmiştir ki, doğrusu da budur.. Onların arasından mümin kimselerin çıkacağından dolayı Allah onları cezalandırmayı sonraya bırakmıştır. Rabbin, bozguncuları daha iyi bilir.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, peygamberine şunları ferman buyurmaktadır: Ey Muhammed, onlar seni yalanlıyorlarsa, sen onlardan uzaklaş. Onlara de ki: Dini tebliğ etmemin ve sizi uyarmamın mükafatı banadır. Çünkü ben size doğru ve gerçek yolu açıkladım. Yaptıklarınızın karşılığı da sizedir. Yaptıklarınızın karşılığı ateştir. Zira siz Allah'a ortak koştunuz. "De ki: 'Ey inkarcılar! Ben sizin taptıklarınıza tapmam. Benim taptığıma da sizler tapmazsınız. Ben de sizin taptığınıza tapacak değilim. Benim taptığıma da sizler tapmıyorsunuz. Sizin dininiz size, benim dinim banadır." *(109 Kafirûn 1-6)* Ayet tıpkı Hz. İbrahim müşrik kavmine söylediği şu sözlere benzemektedir: "Biz sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan uzağız; sizin dininizi inkar ediyoruz." *(60 Mümtehine 4)* Ey Muhammed, senin yardımcın ve dostun Allah'tır. Elbette O, onları inkar ve sapıklıkları nedeniyle cezalandıracak; seni de destekleyip yardımını gönderecek ve sonunda kazanan sen ve beraberindekiler olacaktır.

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْيَ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ
﴿٤٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَٰكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ
يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَنْ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ
يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾ وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ
فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ
رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ
لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ
فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ
إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾
أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ آمَنْتُمْ بِهِ آلْآنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾
ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ
إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقٌّ
هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

٢١٥

43. "Aralarında sana bakan vardır. Sen körleri, görmezlerken doğru yola iletebilir misin?"[27]

44. "Allah insanlara hiç zulmetmez, fakat insanlar kendilerine zulmederler."[28]

45. "Onları toplayacağı kıyamet günü, sanki gündüz, birbirleriyle sadece tanışacakları bir saat kadar kalmış gibidirler. Allah'ın karşısına çıkmayı yalan sayıp doğru yolda olmayanlar kaybetmişlerdir."[29]

46. "Onlara, söz verdiğimiz azabın bir kısmını ya dünyada sana gösteririz, veya senin ruhunu alırız da nasıl olsa onların dönüşü Bizedir. Allah onların yaptıklarına şahittir."[30]

47. "Her toplumun bir peygamberi vardır. Onlara peygamberleri geldiğinde aralarında adaletle hüküm verilmiş olur. Onların hakları yenmez."[31]

48. " 'Bu iddiada samimi iseniz, bu azabın gerçekleşmesi ne zamandır?' derler."

49. "De ki: 'Allah'ın dilemesi dışında ben kendime bir fayda ve zarar verecek durumda değilim. Her ümmet için bir süre vardır; süreleri sona erince bir saat bile geciktirilmezler ve öne de alınmazlar."[32]

50. "De ki: 'Allah'ın azabı size gece veya gündüz gelirse, ne yaparsınız? Suçlular neye bunda acele ediyorlar?' "

51. "Vuku bulduktan sonra mı O'na inanacaksınız? İnanmayanlar azabı görünce, 'Şimdi miydi?' derler. Elbette, siz onu acele istiyordunuz."

52. "Sonra haksızlık edenlere 'Sonsuz azabı tadın, ancak yaptığınıza karşılık ceza çekiyorsunuz' denir."[33]

53. " 'O gerçek midir?' diye senden sorarlar. De ki: 'Evet, Rabbim hakkı için o gerçektir, siz Allah'ı aciz kılamazsınız'."

27 Onlardan kimi vardır ki seni dinler, ama gönlü seninle beraber değildir. Onlar seni, gerçekler hakkında tartışmak ve ileri geri konuşmak için dinlerler. Onların kulakları duysa bile, sen Allah'ın kalplerine mühür vurduğu kimselerin kapalı gönüllerini açamazsın. Onların görmesi de aynı şekildedir. Onlardan kimi sana bakarlar, ama gönül gözleri kördür onların. Özetle, Allah'ın başarıya ulaştırıp doğru yola eriştirmesi olmadan hiç kimse iman edemez. Ayetler Hz. Peygamberi teselli etmektedir.

28 İnsanların Allah'ı tanımamaları ve Allah Rasülünün getirdiklerine karşı büyüklük taslamaları, onların bilmezine kendi kendilerine yazık etmelerine neden olmuştur. Bu konuda İbn Kesir şunları söyler: Yüce Allah, hiç kimseye hiçbir şekilde haksızlık etmeyeceğini bildirmektedir. O, hidayeti bulan bir takım körlere yol gösterip doğru yola eriştirip kör gözleri açıyor, sağır kulaklara ışıttırıyor, körelmiş örtülü gönüllerden perdeleri kaldırıyor ve diğer bir grubu da imandan uzaklaştırıp sapıklıkta bırakıyorsa, tüm bunlar O'nun adaletinin gereğidir. O, mülkünde dilediğini yapan mutlak hakimdir. Yaptıklarından dolayı O sorgulanamaz. Ama kullar, Allah'ın ilmi, hikmeti ve adaleti gereği yaptıklarından sorgulanacaklardır. *(İbn Kesir, Tefsir, II, 418)*

Ebu Zer'in rivayet ettiği bir kudsî hadiste Peygamberimiz @, Yüce Rabbimizin şöyle buyurduğunu bildirir. "Ey Benim kullarım! Ben zulmü kendime yasak kıldım. Size de onu yasakladım. O halde birbirinize haksızlık etmeyin.. Ey Benim kullarım! Hiç şüphesiz Ben sizin için yaptıklarınızı kaydetmekteyim. Sonra onların karşılığını size vereceğim. Artık kim bir hayırla karşılaşırsa Allah'a şukretsin. Kim de hayırdan başka bir şeyle karşılaşırsa kendinden başkasını kınamasın." *(Müslim, Birr, 55, Ebû Davûd, Etime 53; Tirmizî, Etime 48; İbn Mace, Etime 22; Ahmed, II, 45)*

29 Evet bir gün gelecek, onların hepsi Allah'ın huzuruna çıkartılacaklardır. Onlar dünyada sanki, günün bir anında kalmış gibidirler. "Sura üflendiği zaman, o gün, aralarındaki soy yakınlığı kalmaz ve birbirlerine de bir şey soramazlar." *(23 Müminun 101)* Artık ne ırk bağları kalmıştır, ne de makam mansıp. Ama o gün kalıcı olan amellerdir. Amellere göre hesap görürler ve haklardan dolayı sorgulanırlar. "O gün onlardan her birinin kendine yeter bir derdi vardır." *(80 Abese 37)* İşte o gün Biz, herkese yaptıklarının karşılığını vereceğiz. Senin Rabbin, hiç kimseye haksızlık etmez. "O gün onların yaşadıkları uzun ömürler, ebedilik karşısında bir an gibi kalıverir." *(Bu söz İbn Abbas'a ait bir sözdür. Bkz. Kurtubî, Tefsîr, VIII, 347)* İşte onlar da o sürdükleri uzun ömürleri böyle bir an görürler.

30 Ey Muhammed! Onlara karşı sana yardım etmekle, onları rezil rüsvay etmekle onlara vadettiğimiz şeyin bir kısmını dünyada sana gösteririz. Daha sen hayatta iken Biz onlardan intikamımızı alarak senin gözünü aydın kılarız. Öyle olmazsa sen sabret, nasıl olsa onların dönüşü Bizedir. Bize dönecekler ve orada inceden inceye hesaba çekilecekler. Hem sonra Allah onların yaptıklarının şahididir.

31 Gerçekten Hz. Peygamberin ümmeti olan bu ümmet, Allah'ın şereflendirdiği bir toplumdur. Allah onları ümmetlerin önüne geçirmiştir. Her ümmet, önlerinde Peygamberleri, kitapları ve amelleri olduğu halde Allah'ın huzuruna çıkacaktır. Ümmet ümmet insanlar böylece Allah'a arzolunacaklardır.

32 İnkarcılar, Hz. Peygamberin sözlerini reddederek ve Allah'ın kelamıyla dalga geçerek şöyle soruyorlardı: "Kıyamet ne zaman kopacak? Tehdit edilen azap ne zaman gelecek?" Oysa onların bu sorularının hiçbir anlamı ve yararı yoktu. Yüce Mevla, onlara şöyle demesini emretti Peygamberine: "Allah'ın dilemesi olmadan ben kendime ne bir yarar sağlayabilirim, ne de sizden bir şey defedebilirim. İnsanın başına gelen her şey Yüce Allah'ın dilemesiyledir. Dolayısıyla ben nasıl olur da, sizin acele istediğiniz şeyi size getirebilirim?! Oysa mahvolması, azaba uğraması ve hesaba çekilmesi için her toplumun belirlenmiş bir süresi vardır. "Bir canın eceli gelip çatınca, Allah onu asla geri bırakmaz; Allah, işlediklerinizden haberdardır." *(63 Münafikûn 11)* "Senden kıyametin ne zaman gelip çatacağını sorarlar. Nerede, senden onu anlatması? Onun bilgisi Rabbine aittir." *(79 Naziat 42-44)*

33 Gerçekten siz ey inkarcılar! Azabı hemen istiyorsunuz. Oysa o bir gece yahut bir gündüz ansızın gelecektir. Siz ne büyük bir şeyi acele istiyorsunuz! Doğrusu siz, dehşetli ve korkunç bir şeyin hemen gelmesini istiyorsunuz. Başınıza azap gelince mi inanacaksınız, azab anı mı inanıp sonra da şöyle diyeceksiniz: "Rabbimiz! Gördük, dinledik, artık bizi dünyaya geri çevir de iyi iş işleyelim; doğrusu kesin olarak inandık." *(32 Secde 12)*

Artık o an gelip çatınca cehennem bekçileri size şöyle seslenecekler: Tadın dehşetli azabı, hem de ebedî olarak. Bu sizin inkar ve şirkiniz nedeniyledir!

وَلَوْ اَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْاَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهٖ وَاَسَرُّوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ اَلَا اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اَلَا اِنَّ
وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيٖ وَيُمٖيتُ
وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾ يَا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ
مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنٖينَ
﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِهٖ فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا
يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ اَرَاَيْتُمْ مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ
حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ آٰللّٰهُ اَذِنَ لَكُمْ اَمْ عَلَى اللّٰهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾
وَمَا ظَنُّ الَّذٖينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
اِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ
﴿٦٠﴾ وَمَا تَكُونُ فٖي شَاْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْاٰنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ
مِنْ عَمَلٍ اِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا اِذْ تُفٖيضُونَ فٖيهِ وَمَا
يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
وَلَا اَصْغَرَ مِنْ ذٰلِكَ وَلَا اَكْبَرَ اِلَّا فٖي كِتَابٍ مُبٖينٍ ﴿٦١﴾

٢١٦

54. "Haksızlık etmiş olan her kişi, yeryüzünde olan her şeye sahip olsa, onu azabın fidyesi olarak verirdi. Azabı görünce pişmanlık gösterdiler. Haksızlığa uğratılmadan aralarında adaletle hükmolunmuştur."

55. "İyi bilin ki, Allah'ın verdiği söz gerçektir, ama çoğu bunu bilmez."

56. "Dirilten ve öldüren O'dur. O'na döneceksiniz."[34]

57. "Ey insanlar! Rabbinizden size bir öğüt ve kalplerde olana şifa, inananlara doğruyu gösteren bir rehber ve rahmet gelmiştir."

58. "De ki: 'Bunlar, Allah'ın bol nimeti ve rahmetiyledir.' İşte yalnız bunlarla sevinsinler. O, onların topladıklarından daha hayırlıdır."[35]

59. "De ki: 'Allah'ın size indirdiği rızkın bir kısmını haram, bir kısmını helal kıldığınızı görmüyor musunuz?' De ki: 'Size Allah mı izin verdi, yoksa Allah'a karşı yalan mı uyduruyorsunuz?' "

60. "Allah'a karşı yalan uyduranlar kıyamet gününü ne zannederler? Doğrusu Allah'ın insanlara olan nimeti boldur, fakat çoğu şükretmezler."[36]

61. "Ne iş yaparsan yap ve sizler ona dair Kuran'dan ne okursanız okuyun; ne yaparsanız yapın; yaptıklarınıza daldığınız anda, mutlaka Biz sizi görürüz. Yerde ve gökte hiçbir zerre Rabbinden gizli değildir. Bundan daha küçüğü veya daha büyüğü şüphesiz apaçık bir Kitaptadır."[37]

34 Onlar Hz. Muhammed'e şöyle diyorlardı: "Dünya ve ahiret konusunda senin bize haber verip durduğun şeyler gerçek midir ey Muhammed!" Sen de onlara de ki: "Evet Rabbime andolsun ki onlar hep birer gerçektir.

Ayette geçen 'î'y ve Rabbî' ifadesi, 'evet vallahi' anlamına bir tekid ifadesidir. Buna göre ayetin anlamı şöyledir. Evet vallahı, onların hepsi gerçektir. Eğer inanırsanız kurtulanlardan olursunuz. Yok inkar ederseniz, siz Allah'ı aciz bırakamazsınız, O'nu zora sokamazsınız. Çünkü Allah erişilmez gücün sahibi, dilediği her şeyi yapabilendir O kıyamet günü kişi, yeryüzünde bulunan tüm her şeye sahip olsa, onu azabtan kurtulabilmek için verirdi. Ama ne yazık ki böyle bir şey söz konusu olmayacaktır! Çünkü amel yeri bu dünya hayatıdır. Orası ise hesap anı olan kıyamet günüdür.

Gerçekten sapıtanların önünde o gün, rüsvaylık ve çetin azaptan başka bir şey yoktur. Elbette Allah'ın vadi haktır. Yüce Allah, asla vadinden dönmez. O, göklerin ve yerin sahibidir, öldükten sonra da tüm yaratıklarına dilediğini yapmaya kadirdir. Dönüş O'nadır, herkes O'nun huzuruna çıkacaktır.

35 Yüce Allah, kullarına lutfettiği en büyük nimetleri hatırlatıyor. Yüce Kitabı Kur'ânda onlara açıkladığı öğütler, rehberlikler, düsturlara onların dikkatini çekiyor. Kur'ândaki gerçeklerin onların gönüllerine şifa verdiğini, ahlakî hastalıklardan onları kurtaracağını bildiriyor. Onunla gönüllerini gerçeklere açacağını, her türlü kir ve pisliklerden arındırıp şifaya erdireceğini söylüyor. Gerçekten o, inananlar için bir yol gösterici, bir rahmet kaynağı ve içlerindeki kir ve pisliklerden onları arındıran bir nurdur. Ayet, şu ayetle aynı anlamdadır: "Kuran'dan inananlara rahmet ve şifa olan şeyler indiriyoruz. O, zalimlerin ise sadece kaybını artırır." *(17 İsra 82)*

Yüce Allah en doğru bir biçimde hükmünü veriyor ki, Allah insana hidayet nimetini bahşetmiş, kitabındaki gerçeklere onu ulaştırmıştır. Bu gerçekten insanın sevinip ferahlayacağı bir hayırdır. Çünkü Kur'ân, dünya ve ahirette insana en büyük hayrı getirmiştir. Onun ötesindeki dünyanın tüm debdebesi basit kalır. Ahirette Allah'ın lutfunun önüne de hiçbir şey geçemez. O halde müminler bununla sevinsinler. Allah'ın onlar için hazırladığı şeyler, onların topladıkları dünya kırıntılarından ve geçici dünyalıklardan çok daha hayırlıdır.

36 Ayetler inkarcılara seslenerek onların kendi kafalarından bir takım şeyleri helal kılma ve haram kılma yetkilerinin olmadığını söylüyor. Çünkü bu konuda yetki sahibi olan sadece Yüce Allah'tır. Rızkı veren, helali haramı belirleyen yalnızca O'dur. Bu konuda Allah'tan başkasının herhangi bir yetkisi yoktur. Allah'ın belirlediği şeklin dışında helal ve haram ölçüler koyan kimse, Allah'a karşı yalan yakıştırmış olur.

Allah'a karşı yalan yakıştıranlar, kendi kafalarına göre helal ve haram ölçüler koyanlar kendilerini ne sanıyorlar?! Allah'ın kendilerini bu konuda sorgulamayacağını mı zannediyorlar? O Allah'a karşı yalan yakıştıranlar yarın nereye gidecekler? Yüce Allah, onlara bir süre fırsat vererek onların cezalarını erteleyebilir, ama onlar Allah'a döndürüleceklerdir. Bu, Yüce Allah'ın kullarına olan lutfudur. Ne ki onların çoğu Allah'ın nimetlerine karşı şükretmezler ve O'nun lutuf ve kereminin kadru kıymetini bilmezler.

37 Şanı Yüce Allah'a hiç bir şey gizli kalmaz. Yaratıkların gizli açık tüm işleri O'nun gözetimi altındadır. Büyük olsun küçük olsun, gizli olsun açık olsun tüm her şeyin geçici kalıcı her yerini bilir. O'nun tüm yaratıkları O'nun biligisi dahilinde varlıklarını sürdürürler. Gaybın anahtarları O'nun katındadır. Gaybın sırlarını O'ndan başkası bilemez. İbn Kesir der ki: "Eşyanın hareketleri Allah'ın ilmi dahilinde olursa, Allah'a kulluk yapmakla emrolunan yükümlü kişilerin hareketleri nasıl O'nun bilgisi dışında olabilir?" *(İbn Kesir, Tefsir, II, 422)*

Evet, bizim tüm işlerimiz Allah'ın kontrol ve gözetimi altındadır. O, onların hepsini bilir ve işitir. İşte bu yüzden insana düşen, Allah'ı görüyormuşcasına O'na kulluk etmesidir. Taki kul, kulluğunu layıkıyle yerine getirebilmiş ve kutlu ihsan makamına ulaşabilmiş olsun.

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
﴿٦٢﴾ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَى
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ
ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾ وَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ
إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ
مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ
يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ
لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ هُوَ
الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنْ عِنْدَكُمْ
مِنْ سُلْطَانٍ بِهَٰذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾
قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ
﴿٦٩﴾ مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ
الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

62. "İyi bilin ki, Allah'ın dostlarına korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir."

63. "Onlar Allah'a inanmış ve O'na karşı gelmekten sakınmışlardır."

64. "Dünya hayatında da, ahirette de müjde onlaradır. Allah'ın sözlerinde hiçbir değişme yoktur. Bu, büyük kazançtır."[38]

65. "İnkarcıların sözleri seni üzmesin, çünkü izzet tümüyle Allah'ındır. O, işiten ve bilendir."

66. "İyi bilin ki, göklerde ve yerde kim varsa hepsi Allah'ındır Allah'ı bırakıp putlara tapanlar sadece zanna uyanlardır. Onlar ancak tahminde bulunuyorlar."[39]

67. "Size geceyi dinlenesiniz diye karanlık ve gündüzü çalışasınız diye aydınlık olarak yaratan Allah'tır. Kulak veren toplum için bunlarda ayetler vardır."[40]

68. " 'Allah çocuk edindi' dediler. Haşa, O müstağnidir; göklerde ve yerde olanlar hep O'nundur. Elinizde, onun çocuk edindiğine dair bir delil yoktur, bilmediğiniz şeyi Allah'a karşı nasıl söylüyorsunuz?"

69. "De ki: 'Allah'a karşı yalan uyduranlar, kurtuluşa erişemezler'."

70. "Onlar için dünyada bir müddet geçinme vardır, sonra dönüşleri Bizedir. İnkarlarına karşılık onlara çetin azap tattıracağız."[41]

38 Allah'ın dostları, Allah'ın Rasülü Hz. Muhammed'e uyan, farz ve sünnetlerde ölçüyü aşmayanlardır. Onlardır Yüce Allah'ın emirlerini gözetip farzları yerine getirenler, Rasülünün sünnetlerine uyanlar. Onlar Allah'a kulluk konusunda, hiçbir kınayıcının kınamasına aldırmazlar, malları ve canlarıyla Allah yolunda cihad ederler. Dünyanın zahidleridir onlar. Onlar ahirete düşkün kimselerdir. Onlar Allah için sevenler ve Allah için buğzedenlerdir. Onların gözünde dünya, basit ve geçici bir şeydir. Onlara göre ahiret ise, kutsal bir mirastır. Onlar Allah'ın hükmü en yüce olsun diye candan ve canandan geçen erlerdir.

Evet, Allah'ın dostları için ahirette hiç bir korku yoktur. Denildi ki, onların zürriyetleri konusunda da bir endişeleri yoktur. Çünkü Allah onların işini üstlenmiştir. Onlar kaçırdıkları dünyalıklar için mahzun da olmayacaklardır

Kurtubî, 'büşra' kelimesini, Zührî, Ata ve Katade'nin, dünyada ölümü tadarken meleklerin müminlere verdiği müjde olarak anladıklarını söyler. *(Kurtubî, Tefsîr, VIII, 358)*

39 Yüce Allah, bu ayetleriyle o inkarcıların sözlerine, yalanlayıp iftira atmalarına aldırmaması için peygamberini teselli ediyor. Ve diyor ki, güç kuvvet Allah'ın, Peygamberinin ve müminlerindir. Kuvvet ve zafer Yüce Allah'ın elindedir. O halde sen üzülme, elbette Allah onları bilip durmakta ve söylediklerini işitmektedir. Aynı şekilde göklerde ve yerde bulunan görünen görünmeyen tüm her şey ve herkes alemlerin Rabbi olan Allah'ındır. O'nun eşi ve ortağı yoktur. Bir takım basit şeylerin ve cansız putların yarar ve zarar vereceğine inananları bırak, onlara aldırma. Onlar zan, kuruntu ve yalandan başka bir şeye uymuyorlar.

40 Ey putların fayda ve zarar vereceğini sanan müşrikler, Allah kulluk edilmeye, öncelikle en layık olandır. Çünkü O, uyuyup dinlenesiniz diye geceyi karanlık kılan, çalışıp çabalayarak geçiminizi temin edesiniz diye de gündüzü aydınlık kılandır. Bunda bir ders ve ibret yok mudur? Bu delil ve burhanları işitmiyor ve ibret alıp alemlerin Rabbi olan bir Allah'ı kabul etmiyor musunuz?!

41 Hristiyanlar 'Mesih Allah'ın oğludur' dediler. Yahudiler de aynı şeyi Üzeyir için söylediler. İnkarcılar ise, meleklerin Allah'ın kızları olduklarını söylediler. Haşa, Allah onların tüm bu yakıştırmalarından uzaktır. O, tek bir Allah'tır. Her şey O'na muhtaç, ama O hiçbir şeye muhtaç değildir. O'nun ne ana-babası vardır, ne de çocukları. Göklerde ve yerde olan tüm her şey O'nun kulu ve mülküdür. Bu konuda hiç kimse O'nun ortağı değildir. Şanı yücedir O'nun. O, hiçbir şeye muhtaç değildir, ama bizler O'na muhtacız.

Siz ey iftiracılar, elinizde söylediklerini doğrulayan hiçbir delil, belge ve bilgi yoktur sizin. "Bazı kimseler: 'Rahman çocuk edindi' dediler.And olsun ki, ortaya pek kötü bir şey attınız. Rahman'a çocuk isnat etmelerinden ötürü neredeyse gökler paralanacak, yer yarılacak, dağlar göçecekti. Oysa Rahman'a çocuk edinmek yaraşmaz, çünkü göklerde ve yerde olan her şey Rahman'a baş eğmiş kul olarak gelecektir. And olsun ki onların adedini bilmiş ve teker teker saymıştır. Kıyamet günü hepsi O'na tek olarak gelecektir." *(19 Meryem 88-95)*

Siz ey iftiracılar, içerisinde temelli kalacağınız bir azapla karşı karşıya kalacaksınız. Dünyada biraz eğlenin bakalım, dünya eğlencesi uzun gibi gözükse bile, çok azdır, geçicidir. Sizin için büyük bir gün gelecek ve o gün bu inkarlarınız nedeniyle çetin bir azap tattıracağız size!

وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ نُوحٍ إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦ يَٰقَوۡمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيۡكُم
مَّقَامِي وَتَذۡكِيرِي بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَعَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلۡتُ فَأَجۡمِعُوٓاْ
أَمۡرَكُمۡ وَشُرَكَآءَكُمۡ ثُمَّ لَا يَكُنۡ أَمۡرُكُمۡ عَلَيۡكُمۡ غُمَّةٗ ثُمَّ ٱقۡضُوٓاْ إِلَيَّ
وَلَا تُنظِرُونِ ٧١ فَإِن تَوَلَّيۡتُمۡ فَمَا سَأَلۡتُكُم مِّنۡ أَجۡرٍۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا
عَلَى ٱللَّهِۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ٧٢ فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيۡنَٰهُ
وَمَن مَّعَهُۥ فِي ٱلۡفُلۡكِ وَجَعَلۡنَٰهُمۡ خَلَٰٓئِفَ وَأَغۡرَقۡنَا ٱلَّذِينَ
كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَاۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُنذَرِينَ ٧٣ ثُمَّ بَعَثۡنَا
مِنۢ بَعۡدِهِۦ رُسُلًا إِلَىٰ قَوۡمِهِمۡ فَجَآءُوهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَمَا كَانُواْ
لِيُؤۡمِنُواْ بِمَا كَذَّبُواْ بِهِۦ مِن قَبۡلُۚ كَذَٰلِكَ نَطۡبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ ٱلۡمُعۡتَدِينَ
٧٤ ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِم مُّوسَىٰ وَهَٰرُونَ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِۦ
بِـَٔايَٰتِنَا فَٱسۡتَكۡبَرُواْ وَكَانُواْ قَوۡمٗا مُّجۡرِمِينَ ٧٥ فَلَمَّا جَآءَهُمُ
ٱلۡحَقُّ مِنۡ عِندِنَا قَالُوٓاْ إِنَّ هَٰذَا لَسِحۡرٞ مُّبِينٞ ٧٦ قَالَ مُوسَىٰٓ
أَتَقُولُونَ لِلۡحَقِّ لَمَّا جَآءَكُمۡۖ أَسِحۡرٌ هَٰذَا وَلَا يُفۡلِحُ ٱلسَّٰحِرُونَ ٧٧
قَالُوٓاْ أَجِئۡتَنَا لِتَلۡفِتَنَا عَمَّا وَجَدۡنَا عَلَيۡهِ ءَابَآءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا
ٱلۡكِبۡرِيَآءُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا نَحۡنُ لَكُمَا بِمُؤۡمِنِينَ ٧٨

٢١٨

وَقَالَ

71. "Onlara Nuh'un başından geçenleri anlat: Hani o kavmine, 'Ey kavmim! Eğer benim konumum ve Allah'ın ayetlerini hatırlatmam size ağır geliyorsa ki ben Allah'a güvenmişimdir siz ve koştuğunuz ortaklar elbirliği edin; yapacağınız iş sonra size bir tasa vermesin. Sonra onu bana uygulayın ve bana fırsat tanımayın' demişti."

72. "Eğer yüz çevirirseniz bilin ki, ben sizden bir ücret istemedim. Benim ecrim Allah'a aittir. Ben müslümanlardan olmakla emrolundum."

73. "Onu yalanladılar; ama Biz onu ve gemide beraberinde bulunanları kurtardık. Onları ötekilerin yerine geçirdik, ayetlerimizi yalanlayanları suda boğduk. Bak bakalım uyarılanlardan söz dinlemeyenlerin sonları nasıl oldu."[42]

74. "Sonra onun ardından kavimlerine peygamberler gönderdik, onlara belgeler getirdiler. Diğerlerinin daha önce yalan saymış olduklarına bunlar da inanmadılar. Aşırı gidenlerin kalplerini işte böylece mühürleriz."[43]

75. "Onların ardından da Firavun ve erkanına ayetlerimizle Musa ve Harun'u gönderdik. Ama büyüklük tasladılar ve suçlu bir toplum oldular."

76. "Gerçek, katımızdan onlara gelince: 'Doğrusu bu apaçık bir büyüdür' dediler."

77. "Musa: 'Size gelen gerçeğe dil mi uzatırsınız? Bu sihir midir? Sihirbazlar zaten başarı kazanamazlar' dedi."

78. " 'Siz ikiniz, bizi babalarımızı üzerinde bulduğumuz yoldan çevirmek ve yeryüzünün büyükleri olasınız diye mi geldiniz? Biz size inanmıyoruz' dediler."[44]

42 Ey Muhammed, sen kavmine öncekilerin kıssalarını anlat ve duyur. Onlara Hz. Nuh peygamberden bahset. O, kavmi ile birlikte, onların arasında yaşarken nasıl sabretmişti? Onları tam dokuzyüz elli sene sabırla ve karşılık beklemeden Allah'a çağırdı. Sonra onların inkarda direnmelerinin sonucu ne oldu? Andolsun ki, Yüce Allah yere emretmiş, yerden sular fışkırmış; gökyüzüne emretmiş gökten yağmurlar boşanmıştı Sonunda Nuh kavminin tüm kuru toprakları derya olmuş ve Nuh peygamberle birlikte olmamakta direnip Allah'ın emriyle yaptığı kurtuluş gemisine binmeyenler boğulup gitmişti. Onunla beraber olup 'Rabbimiz Allah'tır' deyip sonra Allah'ın gösterdiği yolda dosdoğru kalanlar ise gemiye binip kurtulmuşlardı

İşte bugün de İslam yasaları yürürlükten kaldırılmış durumdadır. Bundan tüm İslam toplumu sorumludur. Ancak bu gidişatı benimsemeyip kendi nefsinde, ailesinin hayatında ve toplum hayatında İslamı yaşatabilmek için canlarıyla ve mallarıyla gayret edenler ancak bu yükümlülükten kurtulanlardır.

İşte Nuh peygamber, Yüce Allah kavmine karşı şöyle demesini emrediyor ona: Benim aranızda durmam sizin zorunuza gidiyorsa, benim aranızdaki yerim ve sizi Allah'ın yasalarına ve indirdiği prensiplere çağırmakla geçirdiğim ömrümün uzun olması sizin ağrınıza gidiyorsa bilin ki, ben Allah'a güvenip dayandım. Nuh peygamber her zaman Allah'a güvenip dayanıyordu. Ama onun özellikle bu kritik durumda Allah'a güvenip dayanması son derece dikkat çekicidir. O bununla kavmine Allah'ın kendisine yettiğini anlatmak istemektedir. Yani siz bana yardım etmezseniz, o zaman ben bana yardım edecek güce güvenip dayanıyorum.

Hz. Nuh'un Allah'a güvenip dayanması en son noktaya ulaşmıştı. Artık o, karşısına tüm güçlerini dikme konusunda onlara meydan okuyabiliyordu. Onların plan ve entrikalarına karşı korkusuzdu artık. Çünkü o çok iyi biliyordu ki, onların putları fayda da veremezdi, zarar da.

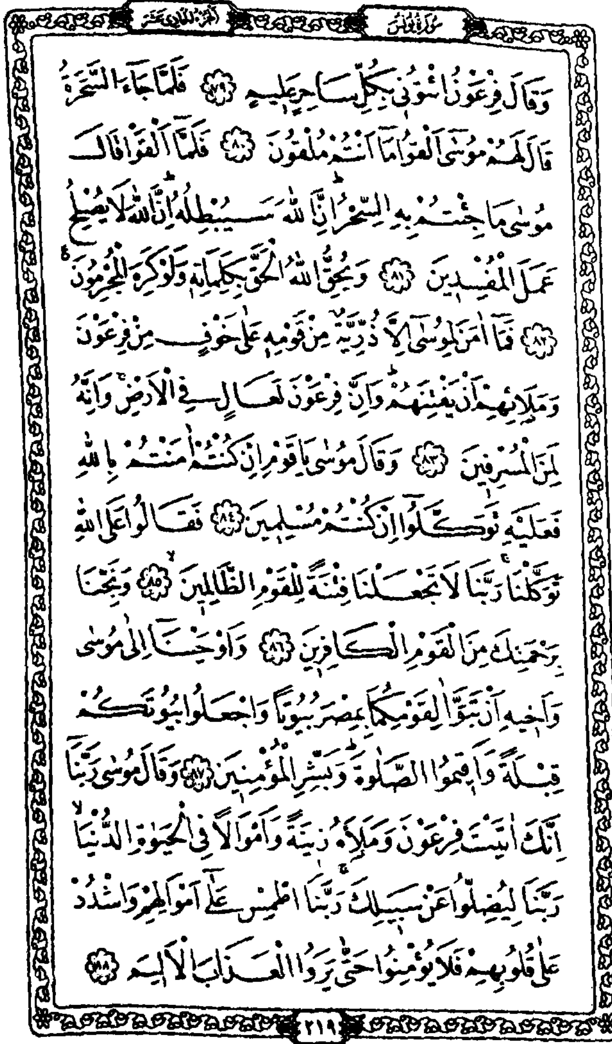
Bütün bu ayetler Hz. Peygamberin yüreğine su serpmektedir. Artık inanan inansın, inanmayan inanmasın. Yüce Allah, salih ameller işleyerek kendisinden sakınanları kurtaracaktı. Çünkü Nuh peygamber, davetini bir ücret karşılığında yapmıyordu. Onun ücreti alemlerin Rabbi olan Allah'a kalmıştı. Zira Allah'tı, ona tevhid ehli samimi bir müslüman olmasını emreden. Sonunda O, onları yaptıkları haksızlıklar nedeniyle yok etmişti.

43 Hz. Nuh peygamberden sonra da toplumlara peygamberler geldi. Hud, Salih, İbrahim, Lut, Şuayb gibi nice peygamberler geldiler ve onlar da kavimlerine mucizeler getirdiler. Ama onlara karşı kavimlerinin yaptıkları da, Hz. Nuh'a yapılanlardan pek farklı olmadı. Allah'a karşı yalan uydurmakta haddi aşan, inat ederek peygamberlere savaş açanların kalplerini işte Biz böyle mühürleriz ve gerçeklere karşı kapatırız.

44 Yüce Allah Hz. Nuh ve Hz. İbrahim'den sonra Hz. Musa ve Hz. Harun'u peygamber olarak gönderdiğini açıklıyor. Ne ki onlara karşı Firavun büyüklük taslayıp günahkarlardan oldu, onların çağrısına kulak vermedi. Nihayet onun sonu da apaçık bir hüsran oldu.

Hz. Musa ve veziri mesabesinde olan Hz. Harun'un eliyle Firavun'un kavmine Rableri katından gerçek gelince.. Hz. Musa, bir yılana dönüşen asası ve bir ışık kaynağı oluveren eli ile onlara mucize ve delilleri serdedince.. Firavun ve erkanına 'Ben Allah katından gelmiş bir gerçek üzereyim' diye seslenince.. Evet tüm bunlar olunca, onlar övünüp büyüklük taslayarak şöyle dediler: Ey Musa, sen bizi daha önceden babalarımızın tapmakta oldukları putlardan çevirmek için mi geldin? Biz tüm bunları, ancak yeryüzünün büyükleri olabilmek ve kardeşinle birlikte bize hükmedebilmek için yaptığını sanıyoruz. Hayır, biz babalarımızı üzerinde bulduğumuz yoldan ayrılmayacağız ve size inanmayacağız!

79. "Firavun: 'Bütün bilgin sihirbazları bana getirin' dedi."

80. "Sihirbazlar gelince Musa onlara: 'Atacağınızı atın' dedi."

81- "Attıklarında, Musa: 'Yaptığınız sihirdir, fakat Allah onu boşa çıkaracaktır. Allah bozguncula-rın işini elbette düzeltmez.' dedi."

82. "Suçlular istemese de Allah sözleriyle hakkı gerçekleştire-cektir."

83. "Firavun ve erkanının kendilerine fenalık yapmasın-dan korktuklarından, kavminin bir kısım gençleri dışında, kimse Musa'ya inanmamıştı, çünkü Firavun o yerde egemendi. O, gerçekten aşırı gidenler-dendi."[45]

84. "Musa: 'Ey kavmim! Allah'a inanıyorsanız ve teslim olmuş-sanız O'na güvenin' dedi."

85. " 'Alllah'a güvendik. Ey Rabbimiz! Zalim bir toplum ile bizi sınama!' dediler."

86. "Bizi rahmetinle kafir toplu-mundan kurtar."[46]

87. "Musa ve kardeşine: 'Mısır'da kavminize evler hazırlayın; evlerinizi namazgah edinin, adam akıllı namaz kılın' diye vahyettik. İnananlara müjde et."[47]

88. "Musa: 'Rabbimiz! Doğrusu sen Firavun'a ve erkanına ziynetler ve dünya hayatında mallar verdin. Rabbimiz! Senin yolundan şaşırmaları için mi bunları verdin? Rabbimiz! Onların mallarını yok et, kalplerini sık; çünkü onlar can yakıcı azabı görmedikçe inanmazlar' dedi."

45 Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun'un hakta sebat etmelerine karşılık Firavun,·kavmine, veziri Haman'a ve taraftarlarına 'Sihri iyi bilen sıhirbazları toplayın gelin bana' dedi. Sihirbazlar alet ve edavatlarıyla toplanıp geldiler, her şey hazırdı. Hz. Musa onlara şöyle dedi: 'Elinizde sihirle ilgili ne var ne yoksa hepsini ortaya koyun bakalım!' Bunun üzerine sihırbazlar ellerindeki deynekleri ve ipleri attılar. Tüm yapacaklarını yapıp sihir namına ellerinde ne varsa hepsini ortaya koyunca Hz. Musa şöyle dedi: 'Hiç şüphesiz Yüce Allah bu yapılanları boşa çıkaracaktır. Çünkü Cenab-ı Hak, bozguncuların işini rastgetirmez. O, suçlular istemese de buyruklarıyla hakkı ortaya çıkarır.' Ardından Hz. Musa asasını yere attı. Asa, sihirbazların yaptıkları tüm herşeyi yutup yok etti. O'nun asası kımıldayan bir yılana dönüşüyordu. İşte orada sihirbazların Hz. Musa'ya inanmalarıyla mucize gerçekleşmiş oldu. Onlar Firavun ve adamlarının yapacaklarına hiç aldırmadan iman etmişlerdı

Sihirbazlarla birlikte İsrailoğullarından bir kısım insanlar da inandılar. Aynı şekilde Firavun'ın kavminden bir kısım gençler ve ihtiyarlar da Firavun'un zulmünden korkarak Hz. Musa'ya iman ettiler. Onlar Firavun'nun kendilerine ışkence ve eziyet edeceğinden endişe duyuyorlardı. Çünkü Firavun yeryüzünde iktidarı ele geçirmiş egemen bir güçtü. O gerçekten haddi aşanlardandı.

46 İnanan inandıktan, inkar eden inkar ettikten sonra Hz. Musa kavmine şöyle dedi: Ey kavmim! Siz gerçekten ve içtenlikle Allah'a inanmışsanız O'na güvenip dayanın. Kim Allah'a güvenip dayanırsa O, ona yeter. Onun yardımcısı ve destekçisi Allah'tır artık. Eğer gerçek müslümanlarsanız O'na güvenip dayanın. "Allah, kuluna yetmez mi?" *(39 Zümer 36)* "Öyleyse O'na kulluk et, O'na güven." *(11 Hud 123)* "Ancak Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım dileriz." *(1 Fatiha 5)*

Bunun üzerine onlar, "Biz gerçekten Allah'a güvenip dayandık" deyip ardından şöyle dua ettiler: Ey Rabbimiz! Zalim bir toplum ile bizi sınama! Bizi rahmetinle kafir toplumundan kurtar.

47 Yüce Allah, Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun'a öğüt vermeye yani emirlerini açıklamaya başlıyor. Önce Mısır'da tevhi'di insanlara yayacakları evleri kıblegâh edinmelerini emrediyor. Ardından orada yasalarını, adaletini uygulayıp adamakıllı namaz kılmalarını istiyor. İşte o zaman müminlere müjdeler geleceğini bildiriyor. Burada Yüce Rabbimiz, özellikle namazı gereği gibi kılmalarını emrediyor. Zira onlar o sırada hak batıl mücadelesi içerisinde korku ve endişe içerisinde bulunmaktaydılar. Oysa namaz korkuları giderip endişeleri yatıştıran bir ibadettir. Nitekim Peygamberimiz ağır bir işle karşılaştığında hemen namaza dururdu.

Ey Musa, İşte bundan sonra yardım ve büyük zaferin onların olduğunu müjdele. Firavun ve yandaşları için ise, Allah, Peygamberi ve müminlerle savaşmaları nedeniyle dünyada rezil ve rüsvay olmak, ahirette ise büyük bir azap vardır.

قال قد أجيبت دعوتكما فاستقيما ولا تتبعان سبيل
الذين لا يعلمون ﴿٨٩﴾ وجاوزنا ببني إسرائيل البحر فأتبعهم
فرعون وجنوده بغيا وعدوا حتى إذا أدركه الغرق
قال آمنت أنه لا إله إلا الذي آمنت به بنوا إسرائيل وأنا
من المسلمين ﴿٩٠﴾ آلآن وقد عصيت قبل وكنت من المفسدين
﴿٩١﴾ فاليوم ننجيك ببدنك لتكون لمن خلفك آية وإن
كثيرا من الناس عن آياتنا لغافلون ﴿٩٢﴾ ولقد بوأنا بني إسرائيل
مبوأ صدق ورزقناهم من الطيبات فما اختلفوا حتى
جاءهم العلم إن ربك يقضي بينهم يوم القيامة فيما كانوا
فيه يختلفون ﴿٩٣﴾ فإن كنت في شك مما أنزلنا إليك
فاسأل الذين يقرءون الكتاب من قبلك لقد
جاءك الحق من ربك فلا تكونن من الممترين ﴿٩٤﴾ ولا
تكونن من الذين كذبوا بآيات الله فتكون من الخاسرين
﴿٩٥﴾ إن الذين حقت عليهم كلمت ربك لا يؤمنون ﴿٩٦﴾
ولو جاءتهم كل آية حتى يروا العذاب الأليم ﴿٩٧﴾

89. "Allah: 'İkinizin duası kabul olundu. Dürüst hareket edin; bilmeyenlerin yoluna asla uymayın' dedi."[48]

90. "İsrailoğullarını denizden geçirdik, Firavun ve askerleri haksızlık ve düşmanlıkla ardlarına düştüler. Firavun boğulacağı anda: 'İsrailoğullarının inandığından başka tanrı olmadığına inandım, artık ben O'na teslim olanlardanım' dedi."

91. "O'na 'Şimdi mi inandın? Daha önce baş kaldırmış ve bozgunculuk etmiştin' dendi."

92. "Senden sonrakilere bir ibret teşkil etmesi için bugün sadece senin cesedini çıkarıp atacağız. Doğrusu insanların çoğu ayetlerimizden habersizdir."[49]

93. "And olsun ki, İsrailoğullarını iyi bir yere yerleştirdik, onlara temiz rızıklar verdik, kendilerine bir bilgi gelene kadar ayrılığa düşmediler. Hiç şüphesiz senin Rabbin kıyamet günü ayrılığa düştükleri şeylerde, aralarında hükmünü verecektir."[50]

94. "Sana indirdiğimizden şüphede isen, senden önce indirdiğimiz Kitap'ları okuyanlara sor. And olsun ki, sana Rabbinden gerçek gelmiştir, sakın şüphecilerden olma."

95. "Allah'ın ayetlerini yalanlayanlardan da olma, yoksa kaybedenlerden olursun."[51]

96. "Doğrusu Rabbinin söz verdiği azabı hak edenler inanmazlar."

97. "Can yakıcı azabı görene kadar kendilerine her türlü belge gelse bile."

48 Hz. Musa, Rabbine şöyle dedi: Ey Rabbimiz, Sen Firavun ve yandaşlarına bol dünyalıklar verdin ve hükmetmeleri için yeryüzünde iktidar sahibi yaptın. Ama onlar Senin isteklerinin tersine hükmettiler, gurur ve kibirle yeryüzünde bozgunculuk yaptılar. Oysa onlara düşen, bu nimetlere karşılık Sana şükredip kulluk etmeleriydi.

Ey Rabbimiz! Onların mallarını yok et, gönüllerine darlık ver ve mühürle ki elem verici azabı görünce iman edivermesinler.

Bu isteklere karşılık Yüce Allah, Hz. Musa ve Hz. Harun'a şöyle cevap verdi: Evet Ben dualarınızı kabul ettim. Şimdi siz Benim yasalarımı uygulayın, kavminiz arasında isteklerimi yerine getirin, sakın Benim yolum dışında sizi aldatanlara uymayın, bilgisizlerin peşine düşmeyin.

Yüce Allah, daha önce Hz. Nuh'un kavmi aleyhine yaptığı duayı kabul ettiği gibi, Hz. Musa'nın duasını da kabul buyurdu. Hz. Nuh da şöyle beddua etmişti: "Rabbim! Yeryüzünde hiçbir inkarcı bırakma. Doğrusu Sen onları bırakırsan kullarını saptırırlar; sadece ahlaksız ve çok inkarcıdan başkasını doğurup yetiştirmezler." *(71 Nuh 26-27)*

49 Hz. Musa ve İsrailoğulları Mısır'dan çıktılar. Firavun da peşlerinden geldi. Tam onlara yetişeceği sırada Hz. Musa asasıyla denize vurdu, deniz yarılıp her parçası kocaman bir dağ gibi oldu. Hz. Musa kavmiyle beraber denizin ortasından açılan kuru yoldan yoluna devam etti. Firavun ve kavmi de onların peşinden gelmek istediler. Ama Allah denizi üzerlerine kapayarak boğdu. Can boğaza geldiği sırada Firavun 'Ben Musa ve Harun'un Rabbine inandım' dedi ama ne onun ne de kavminin tevbesi kabul edilmedi. Yüce Allah, ona 'durdun durdun da şimdi mi inandın' diye karşılık verdi.

İşte bugün Biz senin sadece cesedini kurtarıp İsrailoğullarından ve kavminden geride kalan ve bu mucizeye yetişmemiş olanlara bir ibret ve bir ders olması için atacağız. Gerçi insanların çoğu ayetlerimize karşı duyarsızdır. Çünkü onları düşünüp ders almaktan yüz çevirmekte ve onları görmezden gelmektedirler.

50 Andolsun ki, Yüce Allah İsrailoğullarına yardım edip onlara variyet ve iktidar lutfetti. Ne ki onlar dinleyip ders almadılar. Ayette geçen 'mübevve sıdk' (güzel yer) den kastın Mısır ve Şam bölgesi olduğu söylenmiştir. *(İbn Kesir, Tefsir, II, 431)*

Elbette Yüce Allah, kıyamet gününde gerçek ve kıyamet hakkında düştükleri ayrılıklar konusunda, onların arasında hükmünü verecektir. Onlar o zaman, dünya ve ahirette zarara uğradıklarını göreceklerdir.Çünkü eğer dünya ahiretin tarlası haline getirilmezse insan aldanmış ve kaybetmiş demektir.

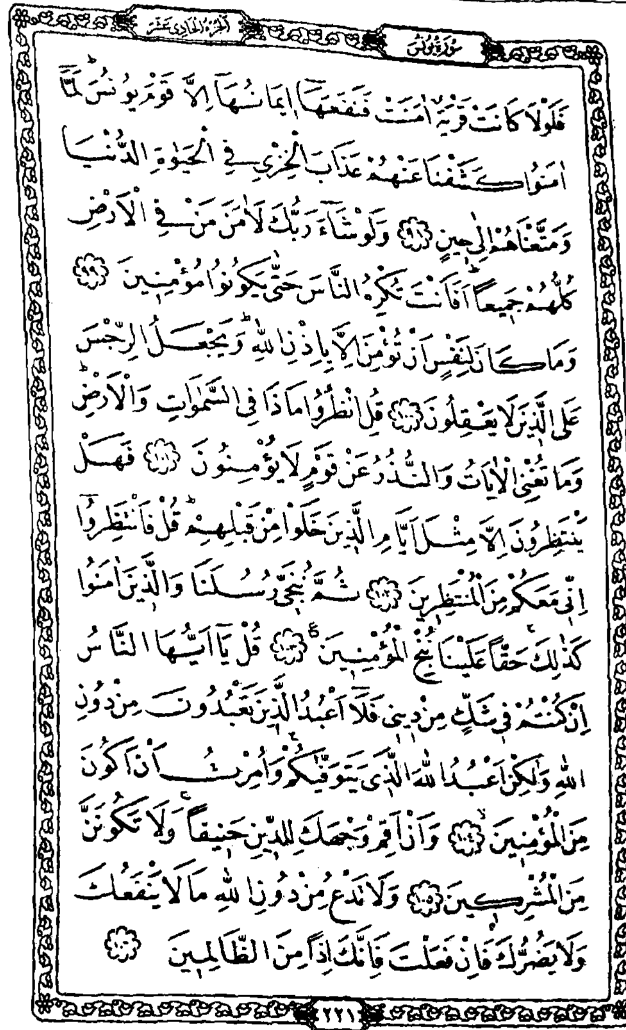
51 Ayette hitap Peygamberimize ise de, kastedilen başkalarıdır. Sen şüphe etmiyorsun ama, başkaları şüphe içerisindedirler, demektir. *(Kurtubî, Tefsir, VIII, 382)*

Gerçekten Yahudiler, kitapları Tevrattan Allah katından bir kitapla gelecek olan peygamberin arap olduğunu biliyorlardı. İşte Yüce Rabbimiz, peygamberine bu gerçeği hatırlatarak şöyle diyor: Ey Muhammed! Senin durumun onların kitaplarında yazılıdır. İstersen onlara sor. Gerçekten onlar, kendi çocuklarını tanıdıkları gibi seni tanımaktadırlar.

İşte bu ayet ile Allah, peygamberini teyit etmekte ve bunu bir kere daha onlara bildirmektedir. Çünkü onların peygamberi inkar etmeleri, bilip durdukları gerçeklere karşı büyüklenmeleri nedeniyledir. O halde ey Muhammed sen de ümmetin de sakın şüphe edenlerden olmayın!

Bu ifadeler, sürekli Allah'ın ayetlerini doğrulayanlardan olmaları ve hiçbir zaman onları yalanlayanlardan olmamaları için müminleri teşvik eden ilahî uyarılardır. Aksi halde onlar kaybedenlerden oluverirler.

98. "Bir kasaba halkı inanmalı değil miydi ki, imanları kendilerine fayda versin! İşte Yunus'un kavmi, inandıkları zaman, dünya hayatında rezilliği gerektiren azabı onlardan kaldırdık ve onları bir süre daha bu dünyada geçindirdik."[52]

99. "Rabbin dileseydi, yeryüzünde bulunanların hepsi inanırdı. Öyle iken insanları inanmaya sen mi zorlayacaksın?"

100. "Allah'ın izni olmadıkça hiç kimse inanamaz. O, aklını kullanmayanlara kötü bir azap verir."

101. " 'Göklerde ve yerde neler var, bir bakın' de. İnanmayacak bir topluma ayetler ve uyarmalar fayda vermez."

102. "Kendilerinden önce geçenlerin başlarına gelen olaylardan başka bir şey mi bekliyorlar? 'Bekleyin, ben de sizinle beraber beklemekteyim' de."

103. "Sonra Biz, peygamberlerimizi ve inananları böylece kurtarırız, inananları kurtarmamız Bize haktır."[53]

104. "De ki: 'Ey insanlar! Benim dinimden şüphede iseniz bilin ki ben Allah'tan başka taptıklarınıza tapmam. Ancak, sizi öldürecek olan Allah'a kulluk ederim. İnananlardan olmakla emrolundum'."

105. "Yüzünü, doğruya yönelmiş olarak dine çevir, sakın müşriklerden olma."

106. "Sana fayda da zarar da veremeyecek, Allah'tan başka şeylere yalvarma; öyle yaparsan şüphesiz, zalimlerden olursun."[54]

52 Onlar içlerinde yer etmiş hastalık ve karanlık nedeniyle, bir türlü imanın tadını tadamazlar İşte bu yüzden Rabbinin azap kararını hakettiler. İsyanları nedeniyle O'nun gazabına uğradılar. Mucizeler ve belgeler gelse, belki son anda inanırlar, ama hiç bir mazeretin sözkonusu olmadığı ahıret gününde onların bu imanlarının hiç kimseye bir yararı olmaz. Çünkü artık amel günleri sona ermiş ve ahirette hesap ve sorgulanma anı gelip çatmıştır.

Allah'ın peygamberi Hz. Yunus'un halkı, kendisine karşı geldiklerinde Hz. Yunus peygamber kızıp gitmişti. Onlar, peygamberlerine karşı gelmeleri nedeniyle Allah'ın kendilerini cezalandırmasından korkup iman etmişlerdi. Allah da bu imanları nedeniyle, dünyada rezilliğe sebep olacak olan azabı onlardan kaldırmıştı. Tabi bütün bunlar Hz. Yunus'un balığın karnında tam kırk gün Allah'ı tesbıh etmesinden sonra olmuştu. Nihayet Allah Yunus peygamberi bağışlamış ve balığın karnından kurtarmıştı. O da tekrar iman eden halkına dönmüştü.

53 Ey Muhammed! Tüm insanların inanmamasına şaşma. Eğer Rabbin dileseydi yeryüzünde bulunan tüm herkes iman ederdi. Eğer iman, kulun Allah'ın ibadete layık olduğu bilincinden ve pratiğe dökülen duygularından kaynaklanmazsa gerçek iman sayılmaz. Nitekim bu konuda başka ayetlerde şöyle buyurulmuştur: "Sen, sevdiğini doğru yola eriştiremezsin, ama Allah, dilediğini doğru yola eriştirir. Doğru yola girecekleri en iyi O bilir." *(28 Kasas 56)* "Sana yalnız tebliğ etmek düşer." *(3 Alu İmran 20)* "Sen öğüt ver! Esasen sen sadece bir öğütçüsün. Sen, onlara zor kullanacak değilsin." *(88 Ğaşiye 21-22)*

Doğrusu iman, Allah'ın kendisine kulluğa yaraşır, gerçekten hakeden kullarına seçip verdiği bir lutfudur. O, kimilerini kirlerden arındırır, kimilerine ise gazap ederek pislik içerisinde bırakır. Ey Muhammed, Biz yeryüzündeki tüm halkın doğru yola ermesini isteseydik, onu yapardık. Ama Yüce Allah hıkmet ve bilgisi gereği dilediğini saptırır, dılediğini de doğru yola eriştirir. Öyleyse o inkarcılar yüzünden sen kendini üzme! Elbette Allah, kendisinden sakınanları çok iyi bilir. Hidayete erdiren de O'dur. Sana düşen ise, sadece tebliğdir.

Hz. Muhammed'i yalanlayanlar dünya ve ahirette kaybedenlerdir. Onların durumu daha önce Hz. Nuh'u ve Hz. İbrahim'i yalanlayanların durumu gibidir. Yine onlar Musa ve İsa peygamberleri yalanlayanlar güruhundandır. Elbette Yüce Allah, peygamberleri yalanlayanları mahvedecek ve çetin bir azaba uğratacaktır. Onlardan önceki müminler ve peygamberleri kurtarmak ise Allah'a düşer. Nitekim O şöyle buyurur: "O, rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır." *(6 Enam 12)*

54 Yüce Rabbimiz peygamberine şöyle sesleniyor: Ey Muhammed, insanlara de ki: Allah'ın bana vahyettiği şeylerde ve benim size getirdiğim dosdoğru din hakkında şüphe ediyorsanız, şunu iyi bilin ki, ben sizin taptığınız putlara, taşlara tapmam. Çünkü onlara tapmak Allah'a şirk koşmaktır. Ama ben, yalnızca eşi ve ortağı olmayan Allah'a taparım. Eğer ileri sürdüğünüz tanrılarınız gerçek ise, bize karşı size yardım etsinler de görelim! Hayır, ben, beni iman ve islam üzere yaratan, beni tevhi'de yatkın kılan Yüce Allah'a kulluk ederim. Fayda ve zarar vermeyen putlara değil. Eğer ben, Allah korusun, onlara tapacak olursam, kulluğu yerli yerine koyamamış olurum. Rabbimin bana emrettiği gibi kendisine herşeyimle dönmemiş, özümü sözümü O'na teslim etmemiş olurum. Oysa benim varlık sebebim, Allah'ı layıkıyla tanıyıp doğru dine girerek müslüman olmam ve muvahhidlerden biri olarak çetin azaptan kurtulmamdır.

وَاِنْ يَمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ اِلَّا هُوَۚ وَاِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَٓادَّ
لِفَضْلِه۪ۜ يُص۪يبُ بِه۪ مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِه۪ۜ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّح۪يمُ ﴿١٠٧﴾ قُلْ
يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَٓاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْۚ فَمَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَد۪ي لِنَفْسِه۪ۚ
وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَاۚ وَمَٓا اَنَا۬ عَلَيْكُمْ بِوَك۪يلٍۜ ﴿١٠٨﴾ وَاتَّبِعْ
مَا يُوحٰٓى اِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِم۪ينَ ﴿١٠٩﴾

سُورَةُ هُودٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

الٓرٰ كِتَابٌ اُحْكِمَتْ اٰيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَك۪يمٍ خَب۪يرٍۙ ﴿١﴾ اَلَّا
تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَۜ اِنَّن۪ي لَكُمْ مِنْهُ نَذ۪يرٌ وَبَش۪يرٌۙ ﴿٢﴾ وَاَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ
ثُمَّ تُوبُٓوا اِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ
ذ۪ي فَضْلٍ فَضْلَهُۜ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنّ۪ٓي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَب۪يرٍ ﴿٣﴾
اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٤﴾ اَلَٓا اِنَّهُمْ يَثْنُونَ
صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُۜ اَلَا ح۪ينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْۙ يَعْلَمُ
مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَۚ اِنَّهُ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

٢٢٢

107. "Allah sana bir sıkıntı verirse, onu O'ndan başkası gideremez. Sana bir iyilik dilerse O'nun nimetini engelleyecek yoktur. O'nu kullarından dilediğine verir. O, bağışlayandır, merhametlidir."55

108. "De ki: 'Ey insanlar! Rabbinizden size gerçek gelmiştir. Doğru yola giren ancak kendisi için girmiş ve sapıtan da kendi zararına olarak sapıtmıştır. Ben sizin bekçiniz değilim'."

109. "Sana vahyedilene uy; Allah hükmünü verene kadar sabret. O, hüküm verenlerin en iyisidir."56

11 HÛD SÛRESİ

Hûd sûresi 12, 17 ve 114. ayetleri Medine'de kalan kısmı Yunus suresinden sonra Mekke'de inmiş olup 123 ayettir. 50-60. ayetlerde Hûd kıssasından bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Ra. Bu Kitap, hakim ve haberdar olan Allah katından ayetleri kesin kılınmış, sonra da uzun uzadıya açıklanmış olarak indirilmiş bir Kitap'dır."

2. "Allah'tan başkasına kulluk etmeyesiniz diye indirilmiştir. Doğrusu ben size, O'nun tarafından gönderilmiş bir uyarıcı ve müjdeciyim."

3. "Rabbinizden mağfiret dileyin ve O'na tevbe edin ki, belli bir süreye kadar sizi güzelce geçindirsin ve her fazilet sahibine faziletinin karşılığını versin. Eğer yüz çevirirseniz o zaman ben doğrusu hakkınızda büyük günün azabından korkarım."

4. "Dönüşünüz ancak Allah'adır. O her şeye kadirdir."1

5. "Bilin ki, onlar Kuran okunurken gizlenmek için iki büklüm olurlar. Bilin ki, elbiselerine büründüklerinde bile Allah onların gizlediklerini ve açığa vurduklarını bilir. Çünkü O, gönüllerde olanı bilendir."2

55 Biliniz ki fayda veren de, zarar veren de sadece Allah'tır. Sizin başınıza bir sıkıntı gelse, Allah'tan başkası onu kaldıramaz, ancak O, sıkıntıyı defeder. Yine sizin başınıza bir iyilik gelse, onu da Allah'tan *başkası sizden uzaklaştıramaz.* Şanı yüce Allah, kullarından dilediğine lutfedip onları İslam yoluna ulaştırır. O, Kitap ve Sünnet çizgisinde yürüyenleri çokca bağışlayan ve acıyandır. İşte Kitap ve sünnettir, cennete giden yolu aydınlatan.

56 Ey Muhammed, tüm insanlara de ki: Size Rabbiniz katından açık ve net bir biçimde gerçek gelmiştir. İşte kurtuluş ve saadet Kur'ân ve Sünnetin rehberliğini kabul eden kimse içindir. Kur'ânı rehber, sünneti de onun açıklayıcısı olarak kabul eden kimse, dünya ve ahiret bahtiyarlığına ermiş olur. Kur'ânın aydınlığından ve öğretilerinden ayrılan *kimse ise, haktan sapmış, Allah'a* giden yoldan ayrılmış *olur. İslam yolundan* sapan kimse, kendini tehlikeye atmış demektir.

O halde ey Muhammed, sen, Rabbinden sana vahyedilen gerçeklere uy. Kur'ânla yaşa, onun gerçeklerine uy. Kıyamete kadar bu hal üzere kal. Sonunda seninle, senin çağrına kulak asmayanlar arasındaki hükmünü Allah verecektir. Sen, sana vahyedilen Kur'âna uy ve Allah hükmünü verene dek sabret. Gerçekten Allah, en iyi karar verendir.

Hamdolsun, alemlerin Rabbi Allah'a!

1 Bazı sure başlarında bulunan hece harfleri hakkında gerekli açıklamayı Bakara suresinin başında yapmıştık.

Ayetleri kesin kılınmış bir Kitap. Ayetlerinin büyüklüğü ve şanının yüceliği ile muhkem kılınmış bir *Kitap.* Ona batıl karışamaz, o insanlığa dosdoğru yolu gösteren gerçekleri içeren ışık kaynağı bir Kitaptır.

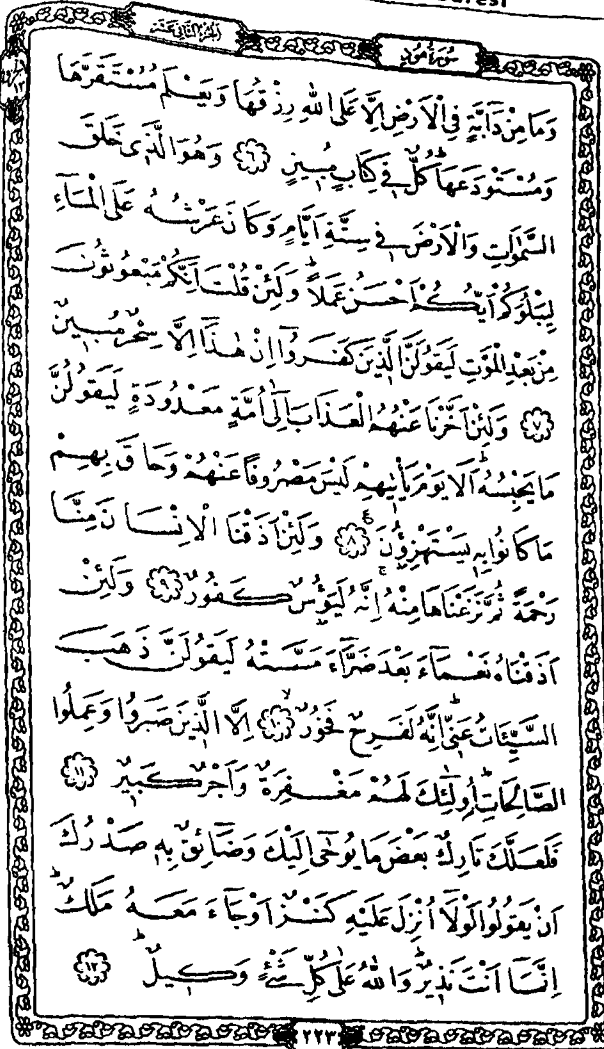
Allah'tan başkasına kulluk etmeyesiniz diye indirilmiştir. Doğrusu ben size, O'nun tarafından gönderilmiş bir uyarıcı ve müjdeciyim. Ben size Allah'ın yüce hedefini açıklıyorum. Allah'ı birlemeyi, O'ndan başkasına asla kulluk etmemenizi, ancak Allah'ın indirdiği ile hükmetmenizi bildiriyorum size. Hiç şüphesiz tüm bunlar ayetleri uzun uzadıya açıklanmış Kitapta belirtilmiştir.

Hz. Peygamber, bu Kitapla uyarıcı ve müjdeci olarak gelince, Yüce Allah, şeriatın kapalı ve ince hükümlerini, caizini caiz olmayanının açıklaması için ona sünneti ilham etmiştir. O, hikmet sahibi ve her şeyden haberdar olanın katından gelmiştir. Artık bundan sonra, sizin Allah'tan başkasına kulluk etmeniz, O'ndan başkasından emir almanız sözkonusu olamaz. Eğer böyle yaparsanız hemen Allah'tan bağışlanma dileyin, bilinçli ve samimi olarak O'na dönün. O'ndan yüz çevirmekten kaçının. Aksi takdirde Yüce Allah'ın *gazabına uğrarsınız. Dönüşünüz O'na olacaktır. O'ndan kaçıp başka nereye gideceksiniz? Şanı yüce Allah,* her şeye kadirdir.

2 Ayet, yaptıklarının Allah'a gizli kaldığını sanarak Hz. Peygambere ve müminlere düşmanlık besleyen müşriklerin durumunu bildiriyor. İki büklüm olurlar. Müslümanlara olan düşmanlıklarını gizlemeye çalışırlar.

Oysa şanı yüce Allah kem gözlerin bakışını da bilir, gönüllerin gizleyip sakladıklarını da. Siz istediğiniz kadar gizleyin, hiç şüphesiz O gönüllerde *olanı çok iyi bilir. Yerde ve gökte zerre kadar bir şey bile* O'na gizli kalmaz. Ne kadar kafalarınızı kuma sokarsanız sokun, ne kadar elbiselerinizin içerisine gizlenip saklanırsanız saklanın, dost görünerek içinizde ne kadar düşmanlık ve husumet gizlerseniz gizleyin, Allah'tan hiçbir şey gizli kalmaz.

6. "Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızkı ancak Allah'a aittir. O, canlıları babaların sulbünde kararlaşmış ve anaların rahminde kararlaşmakta iken de bilir. Her şey apaçık bir Kitaptadır."[3]

7. "Arş'ı su üzerinde iken, hanginizin daha güzel işi işleyeceğini ortaya koymak için, gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur. And olsun ki, 'Siz gerçekten, ölümden sonra dirileceksiniz' desen, inkar edenler: 'Bu, apaçık bir sihirden başka bir şey değildir' derler."

8. "And olsun ki, onların azabını sayılı bir süreye kadar ertelesek, bu sefer 'Onu alıkoyan nedir?' derler. Bilin ki, onlara azap geldiği gün, artık geri çevrilmez; alaya aldıkları şey onları mahvedecektir."

9. "And olsun ki, insana nimetimizi tattırır sonra onu ondan çekip alırsak, o şüphesiz umutsuz bir nankөre döner."[4]

10. "Başına gelen sıkıntıdan sonra, ona bir nimet tattırırsak 'Musibetler başımdan gitti' der; doğrusu o, şımarıp böbürlenen biridir."

11. "Bunların dışında, sabredip iyi işler işleyen kimseler, işte onlara mağfiret ve büyük ecir vardır."[5]

12. "Müşriklerin: 'Ona bir hazine indirilmeli veya yanında bir melek gelmeli değil miydi?' demelerinden senin kalbin daralır ve belki de sana vahyolunanın bir kısmını terk edecek olursun. Sen ancak bir uyarıcısın, Allah her şeye vekildir."

[3] Yüce Allah, gökleri ve yeri altı günde yaratmıştır. Tüm varlıkların rızkını da orada belirlemiştir. O sırada O'nun arşı su üzerinde idi. O, dilediğini istediği gibi yapar O, istediğini yapabilendir. Biz, Yüce Allah'ın belirlediği şeye inanır ve güveniriz. O, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır O, her şeye kadirdir. Şanı yüce Allah, hangisinin iyi ve güzel davranışta bulunacağına ve hangisinin kendisine itaat edeceğine bakmak için, emir ve yasaklarıyla *kullarını sınamaktadır* Allah'ın *isteklerine* boyun eğen ve Peygamberinin gösterdiği yolda gidenlere müjdeler olsun. Kurtuluş ve saadet, öldukten sonra dirileceğine inanıp ölüm sonrası hayat için hazırlıklı olanlar içindir Ey Allah'ın gücünü kabul etmeyenler, bütün bunlardan sonra mı siz ölümü, öldükten sonra dirilip sorgulanmayı kabul etmiyorsunuz?! Oysa siz, göklerin ve yerin yaratıcısının Allah olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Sonra kalkıp bu apaçık bir sihirden başka bır şey *değil,* diyorsunuz. Gerçekten bu şaşılacak bir şeydir.!

Daha sonra Yüce Allah, kalp hastalarının içlerinde gizledikleri şeyleri bildiriyor. Allah'ın azabının belli bir süre geciktirildiğinde Allah'ın gazabından kendilerini güvende hissedenlerin bu sakat durumlarını açıklıyor. Azabının geciktirilmesine aldanan ve üstelik kendi kendileriyle çelişerek azabın hemen gelmesini isteyen bu insanlar 'seni azabı geciktirmekten *alıkoyan nedir?' derler. Bilin ki, onlara* azap geldiği gün, artık geri çevrilmez. Ayette geleceğinden bahsedilen azabın Bedir'de müşriklerin öldürülmeleri ve Cebrail'in o dalgacıları helak etmesi olduğu söylenmiştir. Doğru olan görüş ise, bu azabın belli bir müşrik grubuna has bir azap değil, tüm inkarcıları kapsayan bir azap olmasıdır. Kaldı ki, günahkarların hemen gelmesini istedikleri azabın zaten zamanı belirlenmemiştir. *(Ebu's-Suud, Tefsîr, III, 14)*

[4] Ayette geçen 'hâka' fiili inmek, kuşatmak anlamına; 'ümmet' kelimesi ise, belirlenmiş süre anlamınadır.

[5] Gerçekten insan, Allah'ın kendisine verdiği rızık bolluğu, sağlık, makam mansıp, çoluk çocuk nimetlerini unutuverir. Yüce Allah, malı, canı, çoluk çocuğu ve makam mansıbı konusunda onu denediği zaman, hemen umudunu yitirir ve nankör oluverir. Artık o bolluk ve nimet zamanını değil, sıkıntı ve kriz zamanını hatırlar hep.

Sonra Allah, başına gelen sıkıntıları giderip tekrar sağlık, bolluk ve rahatlık nimetlerini tattırdığında sevinç delisi oluverir ve nimetlerine karşılık Allah'a şükretmeyi unutur. İşte insan hep böyledir. "İnsan gerçekten pek huysuz yaratılmıştır: Başına bir fenalık gelince feryat eder, bir iyiliğe uğrarsa onu herkesten meneder. Ancak namaz kılıp namazlarında yoksul ve yoksuna belirli bir hak tanıyanlar, ceza gününü doğrulayanlar, Rablerinin azabından korkanlar böyle değildir." *(70 Meâric 19-22)*

Evet insan pek zayıf ve huysuz yaratılmıştır. Çabuk sevinir ve üzülür. Birden kızar, intikam hırsına kapılır ve birden sevinir. Ancak Allah'ın merhamet ettiği sıkıntılara katlanan ve bütün olanları hayra yoranlar *müstesnadır. Onlar sevinilecek bir* durumla karşılaştıklarında hemen şükrederler, bu onların hayrına olur. Başlarına bir sıkıntı geldiğinde ise, ona sabrederler, bu da onların hayrına olur. Nitekim Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Müslümanın işine şaşılır. Çünkü onun bütün işleri hayırdır. Bu durum ancak mümin için sözkonusudur. Müslüman sevineceği bir durumla karşılaşınca hemen şükreder, bu onun hayrına olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde ise, sabreder, bu da onun hayrına olur." *(Müslim, Zühd 64; Darimî, Rikak 61; Ahmed, V, 24)*

Yüce Allah, insanı yaratmış, onun hoşlanıp sevineceği ve öfkelenip umutsuzluğa kapılacağı tabii huylar vermiştir. Ne var ki, insan iman, güzel ahlak, sabır ve metanetle sabırlılar mertebesine yükselir; sonunda kaza ve kadere razı olur, sıkıntılara katlanır, nimetlere şükreder, Allah'ın kendisine lutfettiği nimetler konusunda bilinçli bir biçimde güzelce Allah'a ibadet eder. Nitekim Yüce Rabbimiz ne güzel buyurmuştur: "Çağa and olsun ki, insan hiç şüphesiz hüsran içindedir. Ancak inanıp yararlı iş işleyenler, birbirlerine gerçeği tavsiye edip sabırlı olmayı salık verenler bunun dışındadır." *(103 Asr 1-3)* İşte gerçek müminler onlardır, onlar için bağışlanma ve büyük ecir vardır.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ
وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾
فَاِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا اَنَّمَا اُنْزِلَ بِعِلْمِ اللّٰهِ وَاَنْ لَا اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ فَهَلْ اَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
وَزِينَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ
﴿١٥﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ
مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ اَفَمَنْ كَانَ
عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ
مُوسٰٓى اِمَامًا وَرَحْمَةً اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ
مِنَ الْاَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ
اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾
وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اُولٰٓئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلٰى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْاَشْهَادُ هٰٓؤُلَٓاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلٰى رَبِّهِمْ
اَلَا لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾ اَلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ
وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

اُولٰٓئِكَ

13. "Senin için: 'Onu uydurdu' diyorlar, öyle mi? De ki: 'Öyleyse onun surelerine benzer uydurma on sure meydana getirin, iddianızda samimi iseniz, Allah'tan başka çağırabileceklerinizi de çağırın'."

14. "Şayet o yardıma çağırdıklarınız da bunu yapamadılarsa, bilin ki o, ancak Allah'ın ilmiyle indirilmiştir. O'ndan başka tanrı yoktur, artık müslümansınız değil mi?"[6]

15. "Dünya hayatını ve güzelliklerini isteyenlere, orada işlediklerinin karşılığını tastamam, veririz; onlar orada bir eksikliğe de uğratılmazlar."

16. "İşte ahirette onlara ateşten başka bir şey yoktur. İşledikleri şeyler orada boşa gitmiştir. Zaten yapmakta oldukları da batıldır."[7]

17. "Rabbinin katından bir belgesi ve onun arkasından da bir şahidi olanlar, önlerinde de Musa'nın Kitabı önder ve rahmet olarak bulunanlardır. İşte onlar Kuran'a İnanırlar. Hangi topluluk onu inkar ederse yeri ateştir, senin de bundan şüphen olmasın. Doğrusu o, Rabbinden bir gerçektir, fakat insanların çoğu inanmazlar."[8]

18. "Yalan söyleyerek Allah'a iftira edenden daha zalim kim vardır? İşte bunlar Rablerine götürülürler ve şahitler: 'Rablerine yalan söyleyenler işte bunlardır' derler. Bilin ki Allah'ın laneti haksızlık yapanlaradır."

19. "Bunlar Allah'ın yolundan alıkorlar ve o yolu eğriltmeğe çalışırlar; işte onlar ahireti inkar edenlerdir."

[6] İnkarcılar, Hz. Peygambere karşı tehditler savurmayı sürdürdüler. İşte buna karşılık Cenab-ı Hak, peygamberine onlar yüzünden içinin daralmamasını, onların ahmaklıklarının onu Allah'a davete devam etmekten alıkoymamasını tavsiye ediyor.

Ey Muhammed! Sen onların 'O, bu Kur'ânı kendisi uydurdu' demelerine aldırma! Gerçekten onlar gerçeği görüp anlamıyorlar. Ancak iftira atıyorlar.

Ey Muhammed! Onlara de ki: Ey yalancı sapıklar! Bu güzel formu, akıcılığı, ince belağat ve fesahatı, açık ve net bir şekilde hakikatleri ortaya koyuşu aşikar olan Kur'ân sureleri gibi on sure getirin de görelim bakalım! Ama hayır, siz bunu yapamadınız ve hiçbir zaman da yapamayacaksınız. Tüm yandaşlarınızı, kahinlerinizi bir araya getirseniz, birbirinize arka çıksanız, yine de onun bir benzerini getiremeyeceksiniz. Onlar o boş iddialarında israr ederler ve sizin çağrınıza icabet etmezlerse biliniz ki, peygamberine bu kitabı indirmeye kadir olan Allah, batıl ehlinin planlarını altüst etmeye de kadirdir. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Artık müslüman oldunuz değil mi?

[7] İnsanlar iki gruptur: Biri, Yüce Allah'a inanmayıp sadece dünyayı elde etmek için yaşayanlar. Dünyanın dağdağa ve debdebesi onlar için yeterlidir. Onlar, hayat bizim bu dünyada yaşadığımızdan ibarettir, derler. Yüce Rabbimiz, işlediklerinin karşılığını, bir takım dünyalıklar ve makam mansıplarla tastamam dünyada vermiştir. İkinci grup ise, Ahiret yurdunu isteyip dünyada iken inanarak ahiret için çalışanlar. Allah'ın hoşnutluğunu ve cennetini kazananlar işte bunlardır. "Dünyayı isteyene, istediğimiz kimseye, dilediğimiz kadar hemen veririz. Sonra ona cehennemi hazırlarız; yerilmiş ve kovulmuş olarak oraya girer. Ahireti isteyip inanmış olarak onun için gerekli çalışmada bulunan kimselerin, işte onların çalışmaları şükre değer. Onların ve bunların her birine Rabbinin nimetinden ulaştırırız. Esasen Rabbinin nimeti kimseye yasak kılınmış değildir. Onları birbirlerinden nasıl üstün kıldığımıza bir bak! Doğrusu ahirette daha büyük dereceler ve daha büyük üstünlükler vardır." *(17 İsra 18-21)*

[8] "Kendilerini Allah'a vermiş olanları hiç suçlular gibi tutar mıyız? Ne oluyorsunuz? Ne biçim hükmediyorsunuz?" *(68 Kalem 35-36)* Evet, o Allah'ın kitabı ve O'nun istekleri üzere olan; Peygamberin sünnetine sarılan kimse, dünya, boş ve debdebeli dünyalıklardan başka derdi, hedefi olmayan gibi olur mu hiç?

Ayette geçen 'şahid'den maksadın Hz. Peygamber, yahut Hz. Cebrail olduğu söylenmiştir.

Hangi topluluk onu inkar ederse yeri ateştir. Yeryüzünün herhangi bir yerindeki müşriklerden, Kitap ehlinden ve kendisine gerçekler ulaşan farklı ırk ve renklerdeki başka din sahiplerinden kim Kur'ânı inkar ederse, onun varacağı yer cehennemden başkası değildir. Nitekim Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Benim ümmetim içerisinden, yahut hristiyan ve yahudilerden kim benim mesajımı işitir de bana inanmazsa, o kimse asla cennete giremez." *(Ahmed, IV, 396)*

O halde sen, sana indirdiklerimizin gerçek olduğu konusunda şüpheye düşme. Onlar hep gerçektir, ama insanların çoğu inanmazlar. Bir başka ayette Rabbimiz bu gerçeği şöyle vurgulamaktadır: "Yeryüzündekilerin çoğunluğuna uyarsan, onlar seni Allah yolundan saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar, sadece tahminde bulunurlar." *(6 Enam 116)*

سورة هود

أولئك لم يكونوا معجزين في الأرض وما كان لهم من دون الله
من أولياء يضاعف لهم العذاب ما كانوا يستطيعون
السمع وما كانوا يبصرون ﴿٢٠﴾ أولئك الذين خسروا
أنفسهم وضل عنهم ما كانوا يفترون ﴿٢١﴾ لا جرم أنهم
في الآخرة هم الأخسرون ﴿٢٢﴾ إن الذين آمنوا وعملوا
الصالحات وأخبتوا إلى ربهم أولئك أصحاب الجنة هم فيها
خالدون ﴿٢٣﴾ مثل الفريقين كالأعمى والأصم والبصير والسميع
هل يستويان مثلا أفلا تذكرون ﴿٢٤﴾ ولقد أرسلنا نوحا
إلى قومه إني لكم نذير مبين ﴿٢٥﴾ أن لا تعبدوا إلا الله إني
أخاف عليكم عذاب يوم أليم ﴿٢٦﴾ فقال الملأ الذين كفروا
من قومه ما نراك إلا بشرا مثلنا وما نراك اتبعك
إلا الذين هم أراذلنا بادي الرأي وما نرى لكم
علينا من فضل بل نظنكم كاذبين ﴿٢٧﴾ قال يا قوم
أرأيتم إن كنت على بينة من ربي وآتاني رحمة من عنده
فعميت عليكم أنلزمكموها وأنتم لها كارهون ﴿٢٨﴾

٢٢٥

20. "Bunlar yeryüzünde Allah'ı aciz bırakamazlar. Allah'dan başka kendilerini kurtaracak dostları da yoktur. Azap onlara kat kat verilir. Çünkü onlar işitemezler ve göremezlerdi."[9]

21. "İşte bunlar kendilerine yazık edenlerdir. Uydurdukları putlar da onlardan uzaklaşıp kaybolmuştur."

22. "Ahirette en çok kayba uğrayacaklar şüphesiz bunlardır."[10]

23. "Doğrusu inanan ve yararlı iş yapanlar ve Rablerine boyun eğenler, işte onlar cennetliklerdir; orada temellidirler."

24. "Bu iki zümrenin durumu, kör ve sağır kimse ile gören ve işiten kimsenin durumu gibidir. Durumları hiç eşit olabilir mi? İbret almıyor musunuz?"[11]

25. "And olsun ki biz Nuh'u kendi kavmine gönderdik. O, 'Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım' demişti."

26. "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin; doğrusu ben hakkınızda can yakıcı bir günün azabından korkuyorum, demişti."

27. "Kavminin inkarcı ileri gelenleri: 'Senin ancak kendimiz gibi bir insan olduğunu görüyoruz. Daha başlangıçta, sana bizim ayak takımımız dışında kimsenin uyduğunu görmüyoruz. Sizin bizden bir üstünlüğünüz olduğuna inanmıyoruz, biz sizi yalancılar sanıyoruz' dediler."[12]

28. "Nuh: 'Ey kavim! Rabbimin katından bir delilim bulunsa ve bana yine katından bir rahmet vermiş de bunlar sizden gizlenmiş olsa, söyleyin bana, hoşlanmadığınız halde zorla sizi bunlara mecbur mu ederiz?' dedi."

[9] Gerçekten de Allah'a yalan iftira etmelerinden ve O'na çocuk isnat edip Allah katında şefaatçıları edindikleri bir takım putları ortak koşmalarından ötürü onlardan daha zalim hiç kimse olamaz. Yarın kıyamet günü onlar sorgulanıp cezalandırılmak üzere Rablerinin huzuruna çıkarılırlar, şahidler yani melekler de onların aleyhine tanıklık ederler. Ayette geçen 'şahidler'den kastın peygamberler olduğu da söylenmiştir.

Evet, şunu iyi bilin ki, Allah'ın laneti insanları iman, hidayet ve taat yolundan alıkoyup sapıklığı ve ölçüsüzlüğü isteyen zalimlerin üzerinedir. Onlar asla Allah'ı aciz bırakamazlar, Allah'ın azabından kaçıp kurtulamazlar. Çünkü Allah, dilediğini yapan, erişilmez gücün sahibidir. O azap anı, onların dostları kendilerine bir fayda da veremezler, bir zarar da. Nereden ve nasıl onlara yardım edebilsinler?! O Allah'ın doğru yolundan sapanlar kat kat azaba uğratılırlar. Zira Yüce Allah, onlara kulaklar, gözler ve gönüller bahşetmiş, ama onlar kulaklarını, gözlerini, gönüllerini kullanamamışlardı. Onlar hakka karşı sağır ve kör kesilerek ona uymaktan yüz çevirmişlerdi.

[10] Doğrusu onlar, Allah yolundan sapmakla kendilerine yazık etmışlerdir. O taptıkları, Allah'a eş koştukları putlar da onlardan uzaklaşıp gitmiştir. Onlara bir fayda sağlamadıkları gibi, tamamen onların zararına olmuşlardır. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Ama, insanlar kıyamet günü toplatılınca, putları onlara düşman olurlar ve onların kulluklalarını inkar ederler." *(46 Ahkaf 6)* "Onlar kendilerine kuvvet ve şeref kazandırsın diye, Allah'ı bırakarak tanrılar edindiler. Hayır, tanrıları kendilerinin ibadetlerini inkar edecekler ve onlara düşman olacaklardır." *(19 Meryem 81-82)* İşte bu yüzden Cenab-ı Hak, onların, insanların en çok zarara uğrayanları, en fazla iflas edenleri olduğunu bildiriyor. Çünkü onlar hem Allah'ın hoşnutluğunu, hem cennetini kaybetmişler, hem de uydukları izinden gittikleri kimseler kendilerinden uzaklaşıp gitmiştir.

[11] İman edip yararlı iş işleyenlerle, kendilerine yazık edenlerin yolları elbette birbirinden farklıdır. İnananlar grubu, gönüllerini Yüce Allah'a teslim etmiş, O'na boyun eğmiş, O'nun huzurunda kendinden geçip huzura ermiş kimselerdir. Artık onlar Rablerinin emirlerini anlayıp gereklerini yapmışlar, yasaklarını bilip onlardan kaçınmışlardır. İnanan kul, Allah'ın emrettiği tüm her şeyi içtenlikle kabullenip yerine getiren ve gönülden O'na boyun eğen kimsedir. İşte bu yüzden onlar cennetliklerdir ve onlar orada temelli kalacaklardır.

Durum böyle olunca hiç inananlarla inkarcılar bir olur mu? Hangi akıl onları bir sayabilir? O iki grubun durumu, körle gören kimseye benzer. Kör, kalbini karanlıklar kaplamış, bu yüzden gerçeği tanımayan inkarcıdır. Gören kimse ise, gönlü gerçeğe tanıklık edip yürekten ona inanan kişidir. Allah hiç, kulakları mühürlü sağır kimse ile, hem gönül hem de baş kulağı ile dinleyen ve hak ile batılı birbirinden ayırt eden kimseyi bir tutar mı? Rabbin katında bu iki grup bir olur mu hiç? Hayır, asla!

[12] Yüce Allah, burada Nuh peygamberi kavmine gönderdiğini hatırlatıyor. O, onlara şöyle demişti: 'Doğrusu ben, sizin için açık bir uyarıcıyım. Ben sizi sadece, eşi ortağı olmayan Allah'a kulluğa çağırıyorum. Eğer beni dinlerseniz, o zaman ben sizi Allah'ın sizden hoşnut olacağını ve O'nun sizi can yakıcı azaptan kurtaracağını müjdelemek isterim. Çünkü O'nun mahvetmesinden ancak Allah'a ve peygamberine inanan, dünyanın bir geçiş noktası olduğuna, ondan sonra şiddetli bir hesap ve can yakıcı bir azap gününün geleceğine inananlar kurtulabilir.

Buna karşılık kavminin önde gelen azgınları böbürlenerek şöyle cevap verdiler: 'Ey Nuh! Biz, sana içimizdeki ayak takımlarından başkasının uyduğunu görmüyoruz. Yani sana uyanlar bizim düşük, değer vermediğimiz sıradan insanlardır.'

Onlar Hz. Nuh'u yoksul ve düşkünlerin kendisini doğrulamalarıyla kınadılar. Gerçekten de hakka baş kaldıranlar, hep dünyaya düşkün varlıklı kimseler olmuştur. Oysa Allah katında insan, gönlünde taşıdığı imanla, gerçeği tanımasıyla değer bulur. Mal mülk ise, sonlu basit şeylerdir. Ölünce dünyada bırakılıp gidilen, ama sahiplerinin ahirette varlıkları sebebiyle sorgulandıkları değersiz şeylerdir. İşte Nuh kavminin bilgisiz cahilleri, gerçekte kendi bilgisizliklerine delil olacak şekilde Hz. Nuh peygambere karşı çıktılar. Eğer gönüllerinden ve akıllarından örtüler kaldırılmış olsaydı, kendilerinin düşüncesiz, delilsiz olarak görüş bildiren düşük ve sıradan insanlar olduklarını göreceklerdi. Oysa gerçek üstünlük, akıllılık ve insanlık ancak Hz. Nuh'un çağrısına uyan müminlerindi.

وَيَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا
بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلَاقُو رَبِّهِمْ وَلَٰكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُونَ ﴿٢٩﴾ وَيَا قَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ
الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي
أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذًا
لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا يَا نُوحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا
فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُمْ
بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي
إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ
هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ
إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَيَّ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تُجْرِمُونَ ﴿٣٥﴾ وَأُوحِيَ
إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ
بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا
وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ﴿٣٧﴾

وَيَصْنَعُ

29. "Ey kavmim! Buna karşılık ben sizden bir mal da istemiyorum. Benim ücretim Allah'a aittir. Ben inananları da kovacak değilim; çünkü onlar Rableriyle karşılaşacaklar; fakat ben sizi cahil bir toplum olarak görüyorum."

30. "Ey kavmim! Onları kovarsam, Allah'a karşı beni kim savunur? Düşünmez misiniz?"

31. "Size, Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum; gaybı da bilmem; doğrusu melek olduğumu da söylemiyorum; küçük gördüklerinize Allah iyilik vermeyecektir diyemem; içlerinde olanı Allah daha iyi bilir. Yoksa şüphesiz haksızlık edenlerden olurum."[13]

32. " 'Ey Nuh! Bizimle cidden tartıştın; hem de çok tartıştın. Doğru sözlülerden isen tehdit ettiğin azabı başımıza getir de görelim' dediler."

33. "Dedi ki: 'Ancak Allah dilerse onu başınıza getirir, siz O'nu aciz bırakamazsınız'."

34. "Allah sizi azdırmak isterse, ben size öğüt vermek istesem de faydası olmaz. O, sizin Rabbinizdir, O'na döndürüleceksiniz."

35. "Sana 'Kuran'ı kendiliğinden uydurdu' derler, de ki: 'Uydurdumsa suçu bana aittir; oysa ben sizin işlediğiniz günahlardan uzağım'."[14]

36. "Nuh'a, 'Senin kavminden, inanmış olanlardan başkası inanmayacaktır; onların yapageldiklerine üzülme' diye vahyolundu."

37. "Bizim gözetimimizde, sana bildirdiğimiz gibi gemiyi yap. Haksızlık yapanlar için Bana baş vurma, çünkü onlar suda boğulacaklardır."[15]

[13] Hz. Nuh, büyüklük taslayan kavmine şunları söyledi: Söyleyin bana, ben size hiç yalan söyler miyim? Gerçek günyüzüne çıkıp siz kendinizin sapıklar olduğunuzu anlayınca, ben de Rabbim katından bir delil ve belge üzere isem ve Rabbim katından bana bir rahmet vermişse, sizin haliniz nasıl olur? Siz gerçekten hakka karşı büyüklük tasladınız, elbette ben sizi zorlamıyacağım. Ama ben size gerçeği tebliğ edeceğim. Siz gerçeği hoş görmemeye devam ettiniz, ama nasıl olsa dönüşünüz Allah'a olacaktır, hesabınızı O görecektir. Ey kavmim! Bilin ki, size doğru yolu göstermeme ve gerçeğe inanmaya çağırmama karşılık ben sizden herhangi bir ücret istemiyorum. Benim ücretim alemlerin Rabbi olan Allah'a kalmıştır. Benim peygamberliğimi kabul edenlere gelince, ben onları kovacak değilim. Çünkü onlar benim ümmetimdir. Onlar Allah'a kavuşacaklar, Rabbim onlardan beni soracaktır. Bu yüzden ben onları hor göremem. Ben onları kovacak olursam Allah'a karşı bana kim yardım edebilir? Ben sizi bilgisiz bir toplum olarak görüyorum. "Sabah akşam, Rablerinin rızasını isteyerek O'na yalvaranları kovma. Onların hesabından sana bir sorumluluk yoktur, senin hesabından da onlara bir sorumluluk yoktur ki onları kovarak zulmedenlerden olasın." *(6 Enam 52)*

Ey kavmim! Ben bir melek değilim. Ben gaybı da bilmem. Allah'ın hazineleri konusunda söz sahibi de değilim. Ben de sizin gibi bir insanım. Sizin küçük gördüğünüz ve iğrendiğiniz kimselere, amellerine karşılık Allah katında onlar için bir mükafat yoktur da diyemem. Elbette onların durumunu, içlerinden geçirdiklerini en iyi Allah bilir. Ben sizin istediklerinizi söyleyecek olursam, işte o zaman zalimlerden olurum.

[14] Nuh kavmi, Allah'ın azabının hemen gelmesini isteyip Hz. Nuh'a şöyle dediler: "Bize azap sözünü tekrarlayıp duruyorsun, Rabbinin katından gelecek azapla bizi tehdit edip duruyorsun. Eğer doğru söylüyorsan şu vadettiğin ve tehdit ettiğin azabı getir de görelim!"

Buna karşılık Hz. Nuh onlara şöyle dedi: "Eğer Allah isterse size azap eder, siz O'nu aciz bırakamazsınız. Zira Yüce Allah, dilediğini yapar. Şunu iyi bilin ki, ben Allah'ın bir kulu ve peygamberiyim. Ben emrolunduğum şeyi yaparım. Şayet benim öğütlerim size kar etmezse, artık benim işim Allah'a kalmıştır. Sizin işiniz de O'na kalmıştır. Allah, kulları için hayır diler. Kul, Rabbine karşı gelmekte diretirse, Allah dilediğini yapmaya kadirdir. Sizin azgınlığınız ve sapıklığınız nedeniyle, O sizi cezalandırıp mahvederse; azgınlığınızın sonucuna katlanmış olursunuz. Artık O, sizin Rabbinizdir, O'na döndürüleceksiniz. "

Pek çok Arap da, 'Muhammed uydurup uydurup söylüyor' diyordu. Ayet onlara cevap olarak şöyle diyor: Ey Muhammed! Onlara de ki: Eğer ben uydurdumsa, Allah katında bunun sorumluluğu bana aittir. Zira O, benim hakkımda ve Yüce Zatı hakkında uydurduklarınızdan uzak olduğumu çok iyi bilmektedir. Buna göre, son ayet Nuh kıssası arasında gelmiş, kıssayı teyid eden ve zihinlerde iyice yerleşmesini sağlayan bir ara cümlesidir.

[15] Yüce Allah, Nuh peygambere şöyle vahyetti: Sana bu ana kadar inanmış olanlardan başkası inanmayacaktır. O yalancı sapıklar yüzünden mahzun olma ey Nuh! Çünkü onlar boğularak helak olacaklardır. Sen bir gemi yap, içine sana inananları ve inanan aile efradını al. Evet, sen onu Allah'ın gözetimi, bilgisi altında yap. O'nun kudretiyle, o gemi, Allah ve Rasülüne inananların kurtuluşuna vesile olacaktır. İşte senin duana karşılık Ben onları böyle cezalandıracağım. Hani sen şöyle demiştin: "Rabbim! Yeryüzünde hiçbir inkarcı bırakma." *(71 Nuh 26)* "Ben yenildim, bana yardım et." *(54 Kamer 10)*

الجزء الثاني عشر — سورة هود

ويصنع الفلك وكلما مر عليه ملأ من قومه سخروا منه قال
إن تسخروا منا فإنا نسخر منكم كما تسخرون ﴿٣٨﴾ فسوف
تعلمون من يأتيه عذاب يخزيه ويحل عليه عذاب
مقيم ﴿٣٩﴾ حتى إذا جاء أمرنا وفار التنور قلنا احمل فيها
من كل زوجين اثنين وأهلك إلا من سبق عليه القول
ومن آمن وما آمن معه إلا قليل ﴿٤٠﴾ وقال اركبوا فيها
بسم الله مجراها ومرساها إن ربي لغفور رحيم ﴿٤١﴾
وهي تجري بهم في موج كالجبال ونادى نوح ابنه وكان
في معزل يا بني اركب معنا ولا تكن مع الكافرين ﴿٤٢﴾ قال
سآوي إلى جبل يعصمني من الماء قال لا عاصم اليوم من أمر
الله إلا من رحم وحال بينهما الموج فكان من المغرقين
﴿٤٣﴾ وقيل يا أرض ابلعي ماءك ويا سماء أقلعي وغيض
الماء وقضي الأمر واستوت على الجودي وقيل بعدا
للقوم الظالمين ﴿٤٤﴾ ونادى نوح ربه فقال رب إن ابني
من أهلي وإن وعدك الحق وأنت أحكم الحاكمين ﴿٤٥﴾

٢٢٧

38. "Gemiyi yaparken, kaviminin inkarcı ileri gelenleri yanına uğradıkça onunla alay ederlerdi. O da: 'Bizimle alay ediyorsunuz ama, alay ettiğiniz gibi biz de sizinle alay edeceğiz' diyordu."

39. "Rezil edecek olan azabın kime geleceğini ve kime sürekli azabın ineceğini göreceksiniz."[16]

40. "Buyruğumuz gelip tandırdan sular kaynamağa başlayınca, 'Her cinsten birer çifti ve aleyhine hüküm verilmiş olanın dışında kalan çoluk çocuğunu ve inananları gemiye bindir' dedik. Pek az kimse onunla beraber inanmıştı."[17]

41. "O 'Oraya binin; yürümesi ve durması Allah'ın ismiyledir, Rabbim bağışlar ve merhamet eder' dedi."

42. "Gemi, dağlar gibi dalgalar içinde onları götürürken, Nuh, bir kenarda ayrı kalmış olan oğluna 'Ey oğulcuğum! Bizimle beraber gel, kafirlerle birlik olma' diye seslendi."

43. "Oğlu: 'Dağa sığınırım, o beni sudan kurtarır' deyince, Nuh: 'Bugün Allah'ın buyruğundan O'nun acıdıkları dışında kurtulacak yoktur' dedi. Aralarına dalga girdi, oğlu da boğulanlara karıştı."

44. "Yere, 'Suyunu çek!', göğe, 'Ey gök sen de tut!' denildi. Su çekildi, iş de bitti; gemi Cûdi'ye oturdu. 'Haksızlık yapan toplum Allah'ın rahmetinden uzak olsun' denildi."[18]

45. "Nuh, Rabbine seslenip 'Rabbim! Oğlum benim ailemdendi. Doğrusu Senin vadin haktır. Sen hükmedenlerin en iyi hükmedenisin' dedi."

[16] Yüce Allah, Nuh peygambere bir gemi yapmasını emretti. Kavminden bir grup yanına uğradıkça, onun dağ başında, uygun olmayan bir yerde gemi yapması nedeniyle onunla dalga geçerlerdi. Onlar Allah'ın planından habersiz bir biçimde, O'nun azabından kendilerini güvende görüyorlardı. Ama aslında Hz Nuh ve beraberindeki inananlar onlarla dalga geçiyorlardı. Çünkü onlar günahkarların akıbetini biliyorlardı. Onlara şöyle diyorlardı: Rezil edecek olan azabın kime geleceğini ve kime sürekli azabın ineceğini göreceksiniz.

[17] Andolsun ki Allah'ın Nuh'a olan vadi gelip çatmış ve tandırdan sular fışkırmaya başlamıştı. Ayette geçen tandır konusunda pek çok görüş ileri sürülmüştür. Onun yeryüzü, yahut taştan yapılmış bir ateş ocağı, yahut yeryüzünün yüksek yerleri olabileceği söylenmiştir. *(Bu konudaki farklı görüşler için bkz. Kurtubî, Tefsîr, IX, 33 vd. Son dönem müfessirleri ayette geçen tandırın kaynayıp fışkırmasından maksadın hareket etmeye hazır bir vapura, tandırın da vapurun kazanına işaret olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Bkz. Elmalı, Tefsir, IV, 2780-2783. (Müt.)*

Yüce Allah Nuh'a, tufandan sonra neslin korunabilmesi için mahlukatın her cinsinden birer çifti gemiye almasını emretti. Yanısıra aleyhine hüküm verilmiş olanların dışında aile efradını ve inananları almasını emretti. Onların hepsini gemiye yükle, buyurdu. Ne ki, Hz. Nuh'a inananların sayısı çok azdı. İbn Abbas, kavminden Hz. Nuh'a inanaların seksen kişi olduğunu, Sâm, Hâm ve Yafes adlı oğulları ile bunların eşleri olan üç gelininin de bunların arasında olduğunu, söyler. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, IX, 35)*

[18] Yüce Allah, Hz. Nuh'un beraberinde gemiye binen müminlere şöyle seslendiğini bildiriyor: Binin gemiye, onun yürümesi ve durması Allah'ın adıyladır. Doğrusu Rabbim, çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

Derken gemi, dağlar gibi güçlü ve büyük dalgalar arasında hareket etti. O an, Nuh peygamber oğluna 'Yavrucuğum bizimle beraber bin gemiye' diye seslendi. Rivayetlerde oğlunun babasının dininden ayrı bir kafir olduğu ve isminin Kenan yahut Yâm olduğu ileri sürülmüştür. (Bkz. Kurtubî, Tefsîr, IX, 38)

Hz. Nuh, oğluna bugün inanıp gemiye binenlerden başkasının kurtulamayacağını tekrar tekrar hatırlattı. İnkarcı ve asi oğlu ise, ben dağlara sığınırım, dağlar beni sulardan korur, diye cevap verdi. Hz. Nuh, ısrarla bugün Allah'ın hükmünden kurtuluşun olmadığını söyledi durdu. Ne ki, inkar karanlıkları çocuğun içine işlemişti bir kere. Bu yüzden o da inkarında direndi ve mahvolup gitti.

Daha sonra yere, fışkırttığın sularını yut denildi. Yüce Allah, gökyüzüne de yağdırdığın sularını tut artık, diye emretti. Sonunda sular çekildi. Böylece Hz. Nuh'un "Rabbim! Yeryüzünde hiçbir inkarcı bırakma" şeklindeki duası kabul oldu ve yeryüzünde onlardan hiç kimse kalmadı. Sonuçta gemi Cûdî dağına oturdu. Cûdî dağı, Irak topraklarındaki Musul bölgesi yakınlarında bir dağdır. Bir başka görüşe göre ise, Cezîre'de bir dağ olduğu söylenmiştir. O gün tufandan dağlar yükselmiş, uzamış ve dibe batarken Cûdî dağı Allah'ın emrine boyun eğmiş ve Hz. Nuh'un gemisi onun üzerine oturmuştur, denilmiştir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 446)*

قال يا نوح إنه ليس من أهلك إنه عمل غير صالح فلا تسئلن
ما ليس لك به علم إني أعظك أن تكون من الجاهلين ﴿٤٦﴾
قال رب إني أعوذ بك أن أسئلك ما ليس لي به علم وإلا
تغفر لي وترحمني أكن من الخاسرين ﴿٤٧﴾ قيل يا نوح اهبط
بسلام منا وبركات عليك وعلى أمم ممن معك وأمم
سنمتعهم ثم يمسهم منا عذاب أليم ﴿٤٨﴾ تلك من أنباء
الغيب نوحيها إليك ما كنت تعلمها أنت ولا قومك
من قبل هذا فاصبر إن العاقبة للمتقين ﴿٤٩﴾ وإلى عاد
أخاهم هودا قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من إله غيره
إن أنتم إلا مفترون ﴿٥٠﴾ يا قوم لا أسئلكم عليه أجرا
إن أجري إلا على الذي فطرني أفلا تعقلون ﴿٥١﴾
ويا قوم استغفروا ربكم ثم توبوا إليه يرسل السماء
عليكم مدرارا ويزدكم قوة إلى قوتكم ولا تتولوا
مجرمين ﴿٥٢﴾ قالوا يا هود ما جئتنا ببينة وما نحن
بتاركي آلهتنا عن قولك وما نحن لك بمؤمنين ﴿٥٣﴾

إن نقول

46. "Allah: 'Ey Nuh! O senin ailenden sayılmaz; çünkü o kötü bir iş; öyleyse bilmediğin şeyi Benden isteme. İşte sana öğüt, bilgisizlerden olma' dedi."

47. "Nuh, 'Rabbim! Bilmediğim şeyi Senden istemekten Sana sığınırım. Beni bağışlamaz ve bana merhamet etmezsen kaybedenlerden olurum' dedi."[19]

48. " 'Ey Nuh! Sana ve Seninle beraber olan topluluklara bizden bir selamet ve bereketle gemiden in. Ama bir çok toplulukları da geçindireceğiz, sonra onlara can yakıcı bir azap vereceğiz' denildi."

49. "Bunlar sana vahyettiğimiz bilinmeyen olaylardır. Sen de, kavmin de daha önce bunları bilmezdiniz. Sabret, sonuç, Allah'tan sakınanlarındır."[20]

50. "Ad kavmine kardeşleri Hud'u gönderdik. O şöyle dedi: 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. O'ndan başka tanrınız yoktur; aksi takdirde sadece yalan uyduran kimseler olursunuz'."

51. "Ey kavmim! Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak beni yaratana aittir. Akıl etmez misiniz?"

52. "Ey kavmim! Rabbinizden mağfiret dileyin, sonra O'na tevbe edin ki size gökten bol bol yağmur göndersin, kuvvetinize kuvvet katsın; suçlular olarak yüz çevirmeyin."[21]

53. "Dediler ki: 'Ey Hud! Sen bize bir belge getirmeden, senin sözünden ötürü tanrılarımızı terk etmeyiz ve sana inanmayız'."

[19] Kur'ân-ı Kerim, insanlar boğulmadan önce meydana gelen bazı olayları anlatıyor. Hani o vakit, Nuh peygamber, Rabbine seslenip oğlunun kendi ailesinden bir birey olduğunu ileri sürerek onu kurtarmasını istemişti. O sanıyordu ki, oğlu ailesinden bir fert olmakla Allah'ın 'Her cinsten birer çifti ve çoluk çocuğunu ve inananları gemiye bindir' sözündeki vadin içerisine dahildir. İşte bu yüzden Hz. Nuh 'Doğrusu Senin vadin haktır' demiştir. Yüce Allah ise, onun bu isteğine şöyle karşılık verir: 'O senin ailenden sayılmaz; çünkü o kötü bir iştir.' Yüce Rabbimiz cevabı kısa kesmemiş, aksine peygamberine işin içyüzünü açıklayarak şöyle buyurmuştur: Sen bir peygamber bile olsan, kul olarak sana yakışmayan şeyi Benden isteme. Sakın böyle yapma ey Nuh! Yoksa cahil günahkarlardan olursun.

Kurtubî, bu ayetin kendileri iyi insanlar oldukları halde çocukları bozguncu olanlar için bir teselli olduğunu, söyler. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 47)*

Bu uyarı üzerine Hz. Nuh peygamber şöyle diyerek Rabbinin emrine hemen boyun eğer: 'Rabbim! Bilmediğim şeyi Senden istemekten Sana sığınırım. Beni bağışlamaz ve bana merhamet etmezsen kaybedenlerden olurum.' İşte Hz. Nuh'un bu konumu, peygamberlerin ismet sıfatını net bir şekilde ortaya koyuyor.

[20] Geminin yere inmesi konusunda ilahî bir emirdir bu. Melekler, gemi sakinlerine 'Güvenle yeryüzüne inin, ey Nuh, korkma, hiç şüphesiz sen Allah'ın koruması altındasın. Bizden sana ve sana uyanlara selam ve bereket.' diyorlardı.

İlim adamları, bu selam ve bereket içerisine kıyamete dek gelecek tüm müminlerin dahil olduğunu söylemişlerdir. Aynı şekilde tüm inkarcılar da Allah'ın 'Ama bir çok toplulukları da geçindireceğiz, sonra onlara can yakıcı bir azap vereceğiz' sözünün kapsamı içerisindedir.

Ey Muhammed! İşte bunlar sana anlattığımız gaybî bilgilerdir. Bunları Kur'ân gelmeden önce sen de bilmiyordun, kavmin de. Peygamberlik görevini yerine getirirken karşılaştığın güçlüklere ve kavminin eziyetlerine sabret. Hiç şüphesiz ki, sonuç Allah'tan sakınan, Allah'ın huzuruna çıkacaklarının bilincinde Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünnetine göre yaşayanların olacaktır.

[21] Ayette geçen 'kardeşleri Hud' ifadesi gönüllerdeki pası giderip kalpleri yumuşatmaktadır. Peki, kardeşleri olan Hz. Hûd, onlara ne yaptı? Onlara dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kul olun. Sizin O'ndan başka Rabbiniz yoktur. Dönüşünüz de O'na olacaktır. Eğer siz, size bir yararı ve zararı olmayan Allah'tan başkasına kulluk edecek olursanız, sizi yaratıp sizi yedirip içiren, giydirip kuşatan Allah'a karşı iftira atmış olursunuz." Ardından şöyle devam etti: "Ey kavmim! Sizi bir tek Allah'a kulluğa çağırmam karşılığında sizden bir ücret de beklemiyorum. Çünkü benim ücretim beni ve gökleri, yeri yaratan, size de ihtiyacı olmayan Allah'a aittir. Ey kavmim! Kendinize gelin, Allah'a dönün, O'nun isteklerine tutunun ki, tevbe ve istiğfarınız nedeniyle O size bol bol yağmur yağdırsın."

إِن نَّقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ ۗ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ
وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِن دُونِهِ ۖ فَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ
لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُم ۚ مَّا مِن دَابَّةٍ إِلَّا
هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا ۚ إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾ فَإِن
تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُم مَّا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ ۚ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا
غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا ۚ إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٥٧﴾
وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا
وَنَجَّيْنَاهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ عَادٌ ۖ جَحَدُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾ وَأُتْبِعُوا فِي هَٰذِهِ
الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۗ أَلَا بُعْدًا
لِّعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا ۚ قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا
فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ ۚ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴿٦١﴾ قَالُوا يَا صَالِحُ
قَدْ كُنتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَٰذَا ۖ أَتَنْهَانَا أَن نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ
آبَاؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٦٢﴾

54-55. "Bir kısım tanrılarımız seni kötü çarpmıştır, demekten başka bir şey demeyiz. Hud: 'Doğrusu ben Allah'ı şahit tutuyorum; siz de şahit olun ki ben O'nu bırakıp koştuğunuz ortaklardan uzağım. Artık hepiniz toplanıp bana tuzak kurun, sonra da ertelemeyin' dedi."[22]

56. "Ben, ancak benim de sizin de Rabbiniz olan Allah'a güvenirim. Hiçbir canlı yoktur ki Allah perçeminden tutup ona el atmamış olsun. Rabbim elbette doğru yoldadır."

57. "Eğer yüz çevirirseniz, şüphesiz ben size benimle gönderileni bildirdim. Rabbim sizden başka bir kavimi yerinize getirebilir, O'na bir şey de yapamazsınız. Doğrusu Rabbim her şeyi koruyandır."[23]

58. "Buyruğumuz gelince, Hud'u ve beraberindeki inananları, rahmetimizle kurtardık. Onları çetin bir azaptan koruduk."

59. "İşte bu, Rablerinin ayetlerini bile bile inkar eden, peygamberlerine kafa tutan ve her inatçı zorbanın emrine uyan Ad kavmidir."

60. "Bu dünyada da, kıyamet gününde de lanete uğradılar. Bilin ki Ad kavmi Rablerini inkar etti. Bak Hud'un kavmi Ad nasıl defolup gitti."[24]

61. "Semud kavmine kardeşleri Salih'i gönderdik. 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin; sizin O'ndan başka tanrınız yoktur; sizi yeryüzünde yaratıp orayı imar etmenizi dileyen O'dur. Öyleyse O'ndan mağfiret dileyin, sonra da O'na tevbe edin. Doğrusu Rabbim size yakın ve duaları kabul edendir' dedi."[25]

62. " 'Ey Salih! Sen bundan önce, aramızda kendisinden iyilik beklenir bir kimseydin; şimdi babalarımızın taptıklarına bizi tapmaktan men mi ediyorsun? Doğrusu bizi çağırdığın şeyden şüphe ve endişedeyiz' dediler."

22 Hûd peygamberin kavmi sapıklık ve taşkınlıkta israr ederek şöyle dediler: "Biz sen istedin diye ilahlarımızı terketmeyeceğiz, sana da inanmayacağız. Üstelik sen bize, iddianı doğrulayıcı bir belge ve delil de getirmedin." O kadar ileri gittiler ki, sonunda Hz. Hud'u delilikle suçladılar ve onunla alay ederek şöyle dediler: "Gerçekten sen çıldırmışsın. Zira ilahlarımız sana kızmış, onlara tapmaktan sakındırman ve onları kınaman sebebiyle sen başına işler açtın!"

Ama Hz. Hûd peygamber, kararlılıkla onlara şöyle cevap verdi: "Doğrusu ben Allah'ı şahit tutuyorum. Aynı şekilde siz de şahit olun ki, ben Allah'ı bırakarak koştuğunuz ortaklardan uzağım. Allah'ı bırakarak taptığınız tüm putlardan ben de uzağım, bana uyanlar da. Biz sizin şirkinizi asla onaylamayacağız."

Onların inkarda direnmeleri üzerine Hz. Hûd onlara şöyle dedi: "Hepiniz toplanıp, sahip olduğunuz dünya imkanlarını seferber ederek bana yapacağınızı yapın. Putlarınızı da çağırın, elinizden geleni ardınıza koymayın." Gerçekten bu tavır Hz. Hûd'un Allah'a olan güveninin doruk noktada olduğunu göstermektedir.

23 Gerçekten ben tüm her şeyi yaratan Rabbime güvenip dayandım. Yeryüzünde bulunan tüm canlıların rızkını ve ömrünü O belirlemiştir. Şüphesiz benim Rabbim, dosdoğru bir yol üzeredir. Ey kavmim! Ben size belgeler getirdim, deliller serdettim. Bütün bunlardan sonra benim getirdiğim gerçeklerden yüz çevirirseniz, Allah Teâlâ sizin yerinize kendisini anıp itaat eden, tevhid ehli ve sadece kendisine kulluk eden bir toplum getirmeye kadirdir. Hiç şüphesiz benim Rabbim, tüm her şeyi koruyup gözetendir.

24 Allah'ın buyruğu gelip Hz. Hûd ve beraberindeki inananlar yardıma erdiler inkarcılar da yok olup gittiler. Sonuçta Âd kavmi, Allah'ın ayetlerini inkar edip peygamberlerine kafa tutanlar için bir ibret oldu. Gerçekten onlar, Allah ve peygamberlerinin isteklerine karşı inatçı zorbalara uyanlardı. Onlar dünyada da Allah'ın ve O'nun mümin kullarının lanetine uğradılar. Yarın ahirette de şahitler önünde çağrıldıkları zaman lanete uğrayacaklardır.

25 Yüce Allah, Hz. Salih'i de Semud kavmine peygamber olarak gönderdi. Onlar Hicaz bölgesinde Medine ile Tebuk arasında oturuyorlardı. Salih peygamber onlara şöyle dedi: "Doğrusu ben, tüm her şeyi yaratan alemlerin Rabbi Allah'ın peygamberiyim. Benim, aranızdaki görevim, sizi Allah'a çağırmam, gökleriyle yeriyle tüm evreni yaratan, yeryüzünü mamur hale getirmenizi sizden isteyen Yüce Allah'tan başka ilah olmadığını size anlatmaktır. Sizin göreviniz ise, sizi en güzel bir biçimde yoktan varetmesine karşılık O'na şükretmeniz, kulluğunuzdaki ufak tefek kusurlarınızdan dolayı O'ndan affınızı dilemenizdir. Rabbinizden bağışlanma dileyin ve O'na dönün. Gerçekten benim Rabbim, çok yakın ve duaları kabul edendir.

الجزء الثاني عشر — سورة هود

قَالَ يَا قَوْمِ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبّ۪ي وَاٰتٰين۪ي مِنْهُ
رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُن۪ي مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَز۪يدُونَن۪ي
غَيْرَ تَخْس۪يرٍ ﴿٦٣﴾ وَيَا قَوْمِ هٰذِه۪ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً
فَذَرُوهَا تَأْكُلْ ف۪ٓي اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُٓوءٍ
فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَر۪يبٌ ﴿٦٤﴾ فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا
ف۪ي دَارِكُمْ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ ذٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾ فَلَمَّا
جَٓاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ
خِزْيِ يَوْمِئِذٍ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَز۪يزُ ﴿٦٦﴾ وَاَخَذَ الَّذ۪ينَ
ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَاَصْبَحُوا ف۪ي دِيَارِهِمْ جَاثِم۪ينَ ﴿٦٧﴾ كَاَنْ لَمْ يَغْنَوْا ف۪يهَا
اَلَٓا اِنَّ ثَمُودَا۬ كَفَرُوا رَبَّهُمْ اَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ ﴿٦٨﴾ وَلَقَدْ
جَٓاءَتْ رُسُلُنَٓا اِبْرٰه۪يمَ بِالْبُشْرٰى قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ
فَمَا لَبِثَ اَنْ جَٓاءَ بِعِجْلٍ حَن۪يذٍ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا رَآٰ اَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ
اِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خ۪يفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ
اِنَّٓا اُرْسِلْنَٓا اِلٰى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾ وَامْرَاَتُهُ قَٓائِمَةٌ فَضَحِكَتْ
فَبَشَّرْنَاهَا بِاِسْحٰقَ وَمِنْ وَرَٓاءِ اِسْحٰقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

٢٣٠

رُبع

63. " 'Ey kavmim! Eğer Rabbimden bir belgem olur ve bana rahmet eder de ben O'na baş kaldırırsam, söyleyin, Allah'a karşı beni kim savunur? Siz, benim zararımı artırmaktan başka bir şey yapamazsınız' dedi."[26]

64. "Ey kavmim! Bu, size bir ayet olarak, Allah'ın devesidir. Bırakın onu, Allah'ın toprağında otlasın; ona fenalık etmeyin, yoksa sizi hemen azap yakalar."

65. "Buna rağmen onu kesip devirdiler. O zaman Salih: 'Yurdunuzda üç gün daha kalın. Bu, yalanlanmayacak bir sözdür' dedi."

66. "Buyruğumuz gelince, Salih'i ve beraberindeki inananları katımızdan bir rahmet olarak o günün rezilliğinden kurtardık. Doğrusu Rabbin pek kuvvetli ve güçlüdür."

67. "Haksızlık yapanları bir çığlık tuttu, oldukları yerde diz üstü çöküverdiler."

68. "Sanki orada hiç yaşamamışlardı. Bilin ki, kavmi Rabbi'ni inkar etmişti. Bak, Semud kavmi nasıl defolup gitti!"[27]

69. "And olsun ki, elçilerimiz müjde ile İbrahim'e geldiler. 'Selam sana' dediler, 'Size de selam' dedi, hemen kızartılmış bir buzağı getirdi."

70. "Ellerini ona uzatmadıklarını görünce, durumlarını yadırgadı ve içine korku düştü. Onlar, 'Korkma, biz Lut kavmine gönderildik' dediler."[28]

71. "Bu arada, İbrahim'in ayakta duran karısı gülünce, 'Ona İshak'ı, İshak'ın ardından da Yakup'u müjdeleriz' dediler."

26 Ey Salih! Sen şimdi, babalarımızı taptıkları ilahları terketmeye çağırıyorsun Biz gerçekten, senin çağırdığın şeyin doğru olup olmadığında tereddüt etmekteyiz Sen bizi, buna çağırıyorsun. Oysa sen bunları getirmeden önce, senin başımıza lider olmanı bekliyorduk. Ama şu an tüm ümitlerimiz yıkıldı, hayal kırıklığına uğradık!

Onların bu sözlerine karşılık Hz. Salih peygamber şöyle dedi: Ey kavmim! Ben Rabbımden bir belge üzereyim ve bu konuda hiç şüphem yok. Rabbim, bana katından bir rahmet olarak peygamberliği bana lutfetmiştir.

Ayette geçen 'rahmet'ten kastın peygamberlik, yahut hidayet, yahut da iman ve İslam olabileceği söylenmiştir.

Siz, benim zararımı artırmaktan başka bir şey yapamazsınız. Benim haktan sapmamdan ve Allah yolundan uzaklaşmamdan başka bir şey istemiyorsunuz siz!

27 Salih peygamber şunları söyledi: Ey Semudlular! İşte bu, sizin dağdan çıkarılmasını istediğiniz devedir. Biz onu, Allah'ın izni ile dağdaki kör bir kayadan çıkarıp mucize olarak size sunduk Yüce Allah'ın sınırsız gücünü onda göresiniz diye. Ona bir kötülük yapmayın Çünkü o, Allah'ın size sunduğu bir mucizesidir. Bırakın onu, otlaklarda yayılsın. Eğer ona bir fenalık yapacak olursanız, sizi can yakıcı bir azap yakalayıverir. O azaba karşı duramaz ve mahvolup gidersiniz!

Ne ki, onlar bu uyarılara kulak asmadılar ve deveyi boğazladılar. Bunun üzerine Hz. Salih, yurdunuzda üç gün daha kalıp ve Allah'ın kendilerini helak etmesini beklemelerini onlara bildirdi. Aslında bu tehdit, azap öncesi gelmiş bir azaptı. Nihayet Allah'ın gazabı gelip çattı. Şiddetli yıldırımlar, altlarındaki yeri sarsmaya başladı. Yeryüzü beşik gibi sallanıyordu. Haksızlık yapıp Allah'a başkaldıran, O'nun peygamberi Hz. Salih'e kafa tutanları korkunç bir çığlık yakalayıverdi. Zulmetmeleri nedeniyle Yüce Allah, onları mahvetti ve onlar diz üstü çökekaldılar. Cansız cesedler olarak yere yığılıp kaldılar. Sen onlara yaklaşıp dokunacak olsan, rüzgarın alıp götürdüğü çörçöp haline geldiklerini görürsün. İşte alemlerin Rabbi Yüce Allah'ın dinine karşı büyüklük taslayan herkesin cezası böyledir. Allah'ın vadi, asla yalana çıkmaz.

28 Melekler müjde ile Hz. İbrahim'e gelmişlerdi. Ona selam ve saygılarını sundular. Hz. İbrahim peygamber, hemen eve girip onlar için bir buzağı kebabı hazırladı. Misafirlerine ikram edip onları buyur etti. Ama onlar yemeğe el sürmediler. Onların sofraya gelmediklerini gören Hz. İbrahim'in içine bir korku düştü. Bunu gören melekler dediler ki: Ey İbrahim, korkma. Biz Rabbinin elçileriyiz. Allah, bizi Lût kavmine gönderdi. Hz. Lut peygamberin getirdiği gerçeklerden yüz çevirmeleri nedeniyle onları cezalandırmak için gönderdi.

قالت يا ويلتى ءألد وأنا عجوز وهذا بعلي شيخا إن هذا
لشيء عجيب (٧٢) قالوا أتعجبين من أمر الله رحمت الله وبركاته
عليكم أهل البيت إنه حميد مجيد (٧٣) فلما ذهب عن إبراهيم
الروع وجاءته البشرى يجادلنا في قوم لوط (٧٤) إن إبراهيم لحليم
أواه منيب (٧٥) يا إبراهيم أعرض عن هذا إنه قد جاء أمر ربك
وإنهم آتيهم عذاب غير مردود (٧٦) ولما جاءت رسلنا
لوطا سيء بهم وضاق بهم ذرعا وقال هذا يوم عصيب
(٧٧) وجاءه قومه يهرعون إليه ومن قبل كانوا يعملون
السيئات قال يا قوم هؤلاء بناتي هن أطهر لكم فاتقوا الله
ولا تخزون في ضيفي أليس منكم رجل رشيد (٧٨) قالوا لقد
علمت ما لنا في بناتك من حق وإنك لتعلم ما نريد (٧٩) قال
لو أن لي بكم قوة أو آوي إلى ركن شديد (٨٠) قالوا يا لوط
إنا رسل ربك لن يصلوا إليك فأسر بأهلك بقطع
من الليل ولا يلتفت منكم أحد إلا امرأتك إنه مصيبها
ما أصابهم إن موعدهم الصبح أليس الصبح بقريب (٨١)

72. "Kadın, 'Vay başıma gelenler! Ben bir kocakarı, kocam da ihtiyar olmuşken nasıl doğurabilirim? Doğrusu bu şaşılacak bir şey' dedi."[29]

73. " 'Ey evin hanımı! Allah'ın rahmeti ve bereketleri üzerinize olmuşken, nasıl Allah'ın işine şaşarsın? O, övülmeye layıktır, yücelerin yücesidir' dediler."[30]

74. "İbrahim'in korkusu gidip de müjde kendisine ulaşınca, Lut kavmi hakkında elçilerimizle tartışmaya girişti."

75. "Doğrusu İbrahim çok içli, yumuşak huylu ve kendini Allah'a vermiş bir kimse idi."

76. "Elçilerimiz, 'Ey İbrahim! Bundan vazgeç, doğrusu Rabbinin emri gelmiştir. Onlara, şüphesiz, geri çevrilemeyecek bir azap gelmektedir' dediler."[31]

77. "Elçilerimiz Lut'a gelince, onun fenasına gitti; çok sıkıldı, 'Bu çetin bir gündür' dedi."

78. "Kavmi ona koşarak geldiler. Daha önce kötü işler işliyorlardı. 'Ey kavmim! İşte bunlar benim kızlarım, onlar sizin için daha temizdir. Allah'tan sakının, konuklarımın önünde beni rezil etmeyin. İçinizde aklı başında kimse yok mudur?' dedi."[32]

79. "Dediler ki: And olsun ki, senin kızlarınla bir işimiz olmadığını biliyorsun; doğrusu, ne istediğimizin sen de farkındasın'."

80. "Keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı veya sağlam bir yere sığınabilseydim' dedi."[33]

81. "Melekler, 'Ey Lut! Biz Rabbinin elçileriyiz, onlar sana ilişemiyecekler; geceleyin bir ara, ailenle beraber yola çık; karının dışında kimse geri kalmasın. Doğrusu onların başına gelen onun başına da gelecektir. Vadeleri gün doğana kadardır. Gün doğması yakın değil mi?' dediler."[34]

29 Melekler, İbrahim'in karısı Sare'ye, İshak'ı doğuracağını, İshak'ın da Yakub adlı bir oğlu olacağını müjdelediler. Bu konuda Kurtubî şu bilgileri verir: Hz. İbrahim'in hanımı Hacer'den İsmail doğunca, öteki hanımı Sare, kendisinin de bir oğlunun olmasını istemişti. Ama o, yaşlı bir kocakarı idi. İşte melekler ona, bir oğlunun olacağını, onun da peygamber olacak bir oğula sahip olacağını müjdelemişlerdi. Bu, Sare için aynı zamanda torununu göreceğinin müjdesiydi. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 69)* Denildi ki Sare o an hayız oldu. İşte ayette geçen 'kadının gülmesi'nden kasıt bu olaydır. Daha sonra melekler Hz. Lut'un kavmine yöneldiler. İnkarcıları yok etmek için. Nitekim bu olay, hemen sonraki ayetlerde açıklanacaktır.

30 Evet, gerçekten de "O bir şeyi dilediği zaman, O'nun buyruğu sadece, o şeye 'Ol' demektir, hemen olur." *(36 Yasîn 82)* Ey Sare! Bunda şaşılacak bir şey yok. Çünkü bu Allah'ın güç ve kudretiyle olan bir şeydir. Zira Yüce Allah, dilediğini yapmaya kadirdir. Ey aile bireyleri, Allah'ın rahmet ve bereketi üzerinize olsun.

31 Melekler, Hz. İbrahim'in yanındaki işlerini bitirince adam kılığında Lut kavmine gittiler. Onlar son derece yakışıklı, vakarlı ve heybetli görünüyorlardı. Onların bu gidişleri, Hz. İbrahim peygamberi yapacakları hakkında bilgilendirdikten sonra olmuştur. Hz. İbrahim ile melekler arasında uzun bir konuşma olmuştu. Çünkü İbrahim çok içli, yumuşak huylu ve kendini Allah'a vermiş bir kimse idi. Çok duygusal olması nedeniyle, Lut kavminin inanmayışlarına üzülüyordu. O, bütün işlerinde Allah'a yönelıyordu. İçlerindeki müslümanlara bir zarar gelir korkusuyla onların da kurtulmalarını arzuluyordu. Ama Rabbi İbrahim'e şöyle seslendi: Ey İbrahim! Sen bu konuda tartışmaya girmekten vazgeç. Hiç şüphesiz Benim azabım onlara *inecektir. Biz o an, onların içerisindeki müslümanları* iyi biliriz ve *onları* kurtaracağız. *Aynı olay* Ankebut suresinde şöyle açıklanmaktadır: "Lut da, kavmine şöyle demişti: 'Doğrusu siz dünyalarda hiç kimsenin sizden önce yapmadığı bir hayasızlığı yapıyorsunuz. Erkeklere yaklaşıyor, yol kesiyor ve toplantılarınızda fena şeyler yapmıyor musunuz?' Kavminin cevabı: 'Doğru sözlü isen bize Allah'ın azabını getir' demek oldu. Lut: 'Rabbim! Bozguncular karşı bana yardım et' dedi. Elçilerimiz İbrahim'e müjde ile geldiklerinde: 'Biz bu kasaba halkını yok edeceğiz, çünkü oranın halkı zalim kimselerdir' dediler. İbrahim: 'Ama Lut oradadır' dedi, elçiler: 'Biz orada olanları daha iyi biliriz; onu ve geride kalanlardan olacak karısı dışında ailesini kurtaracağız' dediler. Elçilerimiz Lut'a gelince, onun fenasına gitti; çok sıkıldı. Ona, 'Korkma ve üzülme, doğrusu biz seni ve geride kalacaklardan olan karının dışında, aileni kurtaracağız. Bu kasaba halkına yaptıkları yolsuzluklardan ötürü gökten, elbette bir azap göndereceğiz' dediler. Andolsun ki, Biz, *düşünen kimseler için bu kasabadan apaçık bir belgeyi geride bırakmışızdır." (29 Ankebut 28-35)* Bu sözlerle konuşma bitti ve sonuçta Allah'ın dilediği gerçekleşti.

32 Lut kavmi arsızlık ve yüzsüzlük içerisinde misafirlere sarkıntılık yapma arzusuyla koşup geldiler. Oysa o misafirler tertemiz meleklerdi. Lut peygamber bundan son derece rahatsız oldu, endişe içerisinde kavmine şöyle dedi: 'Konuklarımın önünde beni rezil etmeyin. İşte sizin yanınızda kavminizin kızları var, onlarla evlenebilirsiniz.

Ayette Hz. Lut peygamber kavminin kızları için, benim kızlarım, demiştir. Çünkü her peygamber kavminin babası konumundadır. Nitekim bir ayette şöyle buyurulmuştur: "Peygamber, müminlere kendi nefislerinden daha yakındır, onun eşleri onların anneleridir." *(33 Ahzab 6)* Hz. Lut da onlar için baba mesabesindeydi.

Ey kavmim, dedi. İşte kızlarım, onlarla evlenmeniz en uygun ve doğru olandır. Ne ki, kavmi, isteklerinin kadınlar olmadığını, asıl iğrenç niyetlerinin erkekler olduğunu söyleyerek fütursuzca konuştular. Ve bu yüzden de misafirlere sarkıntılık etmeye yeltendiler. Hz. Lut peygamber, kavminin bu çirkin ve ahlaksız tavrına karşı hayret ve dehşetler içerisinde kalakalmıştı. Dedi ki: İçinizde aklı başında hiç adam yok mu? İyiliği emredip bu çirkinliğe dur diyecek bir babayiğit yok mu?

33 O inkarcılar dediler ki: Sen de biliyorsun ki, bizim onlarla bir işimiz ve onlara karşı bir isteğimiz yok! Bizim erkeklerden başka derdimiz yok. Bunu sen de bilip duruyorsun, buna rağmen niye ısrar ediyorsun?! Çekil yolumuzdan biz erkekleri istiyoruz! Sonunda Hz. Lut peygamber iyice onlardan ümidini kesti, onları durdurabilmek için bir yardımcının *olmasını arzuladı,* o ahlaksızlıkları bu çirkin işten *alıkoyacak* güçlü bir destek aradı. ➧

➡ [34] Hz. Lut peygamber onların yola gelmesinden ümidini kesti, onlara karşı kendisine yardım etmeleri için bir yardımcı ve bir destekçisinin olmasını yahut da varıp sığınabileceği sağlam bir yerin olmasını arzuladı. Rivayet edildiğine göre, melekler onun bu sözleri sarfettiğini gördüklerinde dediler ki: 'Gerçekten senin sığındığın yer çok güçlü ve sağlam bir yerdir.' Nitekim Peygamberimiz @ de şöyle buyurmuştur: "Allah, Lut peygambere rahmet etsin! O 'Keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı veya sağlam bir yere sığınabilseydim' diyerek sağlam bir yere sığınmıştı. Yüce Allah da ondan sonra, her peygamberi kavminden kalabalık bir cemaat içinde gönderdi." *(Tirmizî, Tefsîr, 12/12)*

İşte o sırada melekler Hz. Lut peygambere şöyle dediler: "Ey Allah'ın peygamberi! Biz gerçekten Allah'ın emri ile bu yerleşim merkezini içindekilerle birlikte yok etmek için gelmiş bulunuyoruz. Şimdi sen, hanımın dışında ailenden sana inanan müminleri al ve burayı terket. Hanımın ise burada kalsın, çünkü o, doğru yoldan sapanlardan olup helak olacaktır. Onların helak edilme anı sabahleyindir. Allah'ın gazabı onların üzerine gelmeden elini çabuk tut ve burayı terket." Bunun üzerine Hz. Lut peygamber, beraberindeki bir avuç inananla birlikte oradan ayrıldı. Derken Allah'ın buyruğu gelip çattı.

فَلَمَّا جَٓاءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَارَةً مِنْ سِجّ۪يلٍ مَنْضُودٍ (٨٢) مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ
مِنَ الظَّالِم۪ينَ بِبَع۪يدٍ (٨٣) وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْباً قَالَ
يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا
الْمِكْيَالَ وَالْم۪يزَانَ اِنّ۪ٓي اَرٰيكُمْ بِخَيْرٍ وَاِنّ۪ٓي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ مُح۪يطٍ (٨٤) وَيَا قَوْمِ اَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْم۪يزَانَ
بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَٓاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ
مُفْسِد۪ينَ (٨٥) بَقِيَّتُ اللّٰهِ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِن۪ينَ وَمَٓا اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَف۪يظٍ (٨٦) قَالُوا يَا شُعَيْبُ
اَصَلٰوتُكَ تَأْمُرُكَ اَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُنَٓا اَوْ اَنْ نَفْعَلَ
ف۪ٓي اَمْوَالِنَا مَا نَشٰٓؤُا اِنَّكَ لَاَنْتَ الْحَل۪يمُ الرَّش۪يدُ (٨٧) قَالَ
يَا قَوْمِ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبّ۪ي وَرَزَقَن۪ي مِنْهُ
رِزْقاً حَسَناً وَمَٓا اُر۪يدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلٰى مَٓا اَنْهٰيكُمْ
عَنْهُ اِنْ اُر۪يدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْف۪يق۪ٓي
اِلَّا بِاللّٰهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُن۪يبُ (٨٨)

يَا قَوْمِ

82-83. "Buyruğumuz gelince oraların altını üstüne getirdik; üzerine Rabbinin katından, işaretli olarak yığın yığın sert taş yağdırdık. Bunlar zalimlerden hiçbir zaman uzak olmayacaktır."[35]

84. "Medyen halkına kardeşleri Şuayb'ı gönderdik. Şöyle dedi: 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin; O'ndan başka tanrınız yoktur. Ölçüyü tartıyı eksik tutmayın. Doğrusu ben sizi bolluk içinde görüyorum ve hakkınızda kuşatıcı bir günün azabından korkuyorum'."

85. "Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı tamı tamına yapın; insanlara eşyalarını eksik vermeyin; yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın."

86. "İnanıyorsanız, Allah'ın helalinden geri bıraktığı kar sizin için daha hayırlıdır. Ben size bekçi değilim."[36]

87. " 'Ey Şuayb! Babalarımızın taptığını bırakmamızı sana emreden veya mallarımızı istediğimiz gibi kullanmamızı meneden senin namazın mıdır? Sen doğrusu aklı başında, yumuşak huylu birisin' dediler."

88. " 'Ey kavmim! Söyler misiniz, şayet ben Rabbimden bir belge üzerine isem ve beni güzel bir rızıkla rızıklandırmışsa ben ne yapabilirim? Size muhalefet etmekle, size yasak ettiğim şeylere kendim düşmek istemem; gücümün yettiği kadar ıslah etmekten başka bir dileğim yoktur. Başarım ancak Allah'tandır, O'na güvendim; O'na yöneliyorum' dedi."[37]

35 Allah'ın buyruğu gelip çattı ve sabahleyin bu bölge içindekilerle birlikte saman çöpü gibi savruluverdi. Yüce Allah, onların üzerine bu iş için hazırlanmış özel nişanlanmış taşlar yağdırdı. Taşların peşpeşe indiği ve üzerlerinde kimin üzerine düşecekse, o kişinin adının yazılı olduğu söylenmiştir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 455)*

36 İşte onlar da, Hicaz ile Şam bölgesi arasında oturan Hz. Şuayb'ın kavmi idiler. Yüce Allah onlara da Hz. Şuayb'ı peygamber olarak göndermişti. Hz. Şuayb peygamber, onların orta tabakasından, iyi huylu, hem kendine karşı hemde başkalarına karşı adalet, güvenilirlik, doğruluk ve dürüstlüğü ile tanınan biriydi. Yüce Allah onu, kavmi olan Medyen halkına göndermişti. Medyen halkı varlıyetli bir toplumdu. Ne ki, onlar ölçüde tartıda hile yapıyorlardı. Oysa Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyordu: "İnsanlardan, kendileri bir şeyi ölçerek aldıkları zaman tam alan; ama onlara bir şeyi ölçüp tartarak verdiklerinde eksik tutan kimselerin, vay haline!" *(83 Mutaffifîn 1-3)*

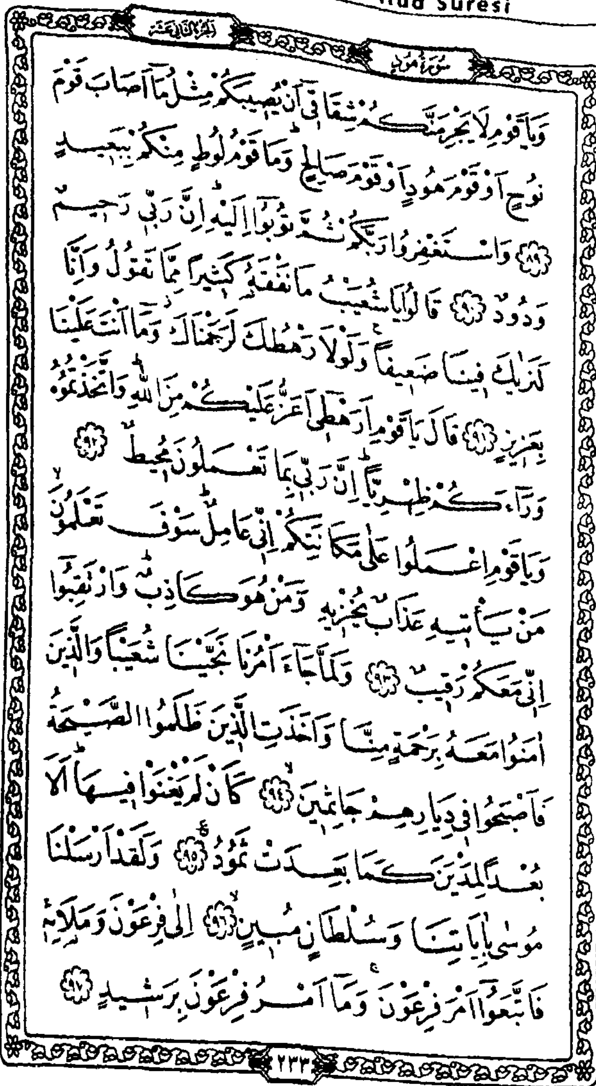
Hz. Şuayb peygamber, onlara şöyle seslendi: Ey benim kavmim! Ölçüyü tartıyı eksik yapmayın, alım satımlarınızda insanlara karşı adaletli olun. Ey halkım! Biliniz ki, sizin yaratıcınız, rızık vericiniz Yüce Allah'tır. Bu yüzden O'na kulluk etmeli, yalnızca O'nu rab edinmelisiniz. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Gerçekten ben sizin için, kuşatıcı bir günün azabından endişe duymaktayım. O günde siz, yaptığınız haksızlıkları, hileleri, eksik ölçüp biçmeleri, hak sahiplerine ödeyeceğiniz bir şey bulamayacaksınız. Bilin ki, Allah'ın hoşnutluğunu gözeterek yaptığınız salih amellerinizdir size kalacak olan. Dünyadan ayrılıp giderken sizin yanınızda kalacak olan sadece o amellerinizdir.

Allah'ın helalinden geri bıraktığı kar sizin için daha hayırlıdır. Ölçüyü tartıyı adaletli bir biçimde yaparak kazanacağınız helal kazanç, insanların mallarını haksız yere almaktan çok daha hayırlıdır. Nitekim Yüce Rabbimiz ne güzel buyurmuştur: "De ki: 'Helal ile haram, haram şeylerin çokluğundan hoşlansan bile, eşit değildir.' Ey akıl sahipleri, Allah'tan sakının ki kurtuluşa eresiniz." *(5 Maide 100)*

37 Şuayb peygamberin kavmi, serin kanlılıkla ve akıllı hareket ederek Hz. Şuayb'in mesajını algılayamadılar, onun söylediği gerçekleri anlayamadılar. Onu alaya alarak ve küçümseyerek şöyle dediler: "Bizi putlarımıza kulluktan ve mallarımızı dilediğimiz gibi kullanmaktan meneden bu senin namazın mıdır? Ey Şuayb! Aklını kullansana, biz seni aklı başında, yumuşak huylu biri olarak tanırdık. Bırak bunları, sen bize başka şeyler söyle.."

Allah müstahaklarını versin onların! Bu sözlere karşılık Şuayb peygamber şöyle dedi: "Rabbimin bana bildirdiği ve size ulaştırmakla beni yükümlü tuttuğu bu gerçeklere mi şaşıyorsunuz? Oysa, onlar sayesinde biz hep birlikte doğru yolu bulacağız. Onlarla Yüce Allah, bizleri en güzel bir şekilde helalinden rızıklandırmıştır. İnsanlara yapılan tüm haksızlıklar Allah katında yasaklanmıştır. Siz Allah'ın emrine itaat edecek olursanız, ben de sizinle beraber olacağım. Ve sizi sakındırdığım şeylerden ben de uzak kalarak size uymuş olacağım. Ben işimi Allah'a havale ediyorum. Ben gücüm yettiğince islah etmekten başka bir şey istemiyorum. Beni başarıya ulaştıracak olan ancak Yüce Allah'tır. Ben O'na güvendim, O'na döndüm ve O'na yöneldim.

89. "Ey kavmim! Bana karşı gelmeniz, Nuh kavmine veya Hud kavmine yahut da Salih kavmine gelen felaketin bir benzerini, sakın başınıza getirmesin. Lut kavimi sizden uzak değildir."

90. "Rabbinizden mağfiret dileyin; O'na tevbe edin; doğrusu Rabbim merhamet eder ve çok sever."[38]

91. "Ey Şuayb!, dediler. Söylediklerinin çoğunu anlamıyor ve doğrusu seni aramızda güçsüz görüyoruz. Eğer taraftarların olmasaydı seni taşlardık. Esasen bizim gözümüzde pek itibarın da yoktur."

92. " 'Ey kavmim! Benim *taraftarlarım size göre* Allah'tan daha mı değerlidir ki Allah'a sırt çevirdiniz? Doğrusu Rabbim yaptıklarınızı bilgisiyle kuşatmıştır' dedi."

93. "Ey kavmim! Bütün gücünüzle yapacağınızı yapın, doğrusu ben de yapacağım. Kime rezil edici bir azabın geleceğini, kimin yalancı olduğunu bileceksiniz. Gözleyin, doğrusu ben de sizinle beraber gözlüyorum."[39]

94. "Buyruğumuz gelince, Şuayb'ı ve beraberindeki inananları katımızdan bir rahmet olarak kurtardık. Haksızlık yapanları *bir çığlık* yakaladı, oldukları yerde diz üstü çökekaldılar."

95. "Sanki onlar orada hiç yaşamamışlardı. Bilin ki Semud kavmi Allah'ın rahmetinden uzaklaştığı gibi Medyen halkı da uzaklaştı."[40]

96-97. "And olsun ki Musa'yı Firavun ve erkanına mucizelerimizle ve apaçık bir delil ile gönderdik. Firavun'un buyruğuna uydular, oysa Firavun'un buyurduğu sağduyuya uygun değildi."

38 Şuayb peygamber onlara dedi ki: Ey halkım! İnkar ve günahlarda *ısrar ederek* bana olan düşmanlığınız ve kininiz, sakın ola ki sizi sizden öncekilerin başına gelen belalara uğramanıza neden olmasın! Nuh, Hud, Salih ve Lut kavminin başına gelen azabın sizin de başınıza gelmesine yol açmasın! Siz işlediğiniz günah ve isyanlara karşılık Rabbinizden bağışlanmak dileyin. Gerçekten benim Rabbim çok acıyan ve kendisine yönelip dönenleri çok sevendir.

39 Şuayb peygamberin kavmi sapıklıklarında ısrar ederek peygamberlerine şöyle dediler: Ey Şuayb! Biz senin hiç bir sözünü anlamıyoruz. Bize emrettiğin hiçbir işi de beğenmiyoruz. Bize söylediklerini mantıklı da bulmuyoruz. Üstelik seni aramızda güçsüz ve yalnız görüyoruz. Yakınların bile sana uymuyorlar. Eğer akraba ve taraftarlarının hatırı olmasaydı seni *taşlardık. Bu durumda* gözümüzde senin bir değerin de kalmadı. Bu yüzden biz seni kendi haline bırakıyor ve sana aldırmıyoruz.

Şuayb peygamber onlara dedi ki: Ey halkım! Siz, akraba ve taraftarlarımdan gelebilecek tepki üzerine beni bırakıyorsunuz öyle mi? Hepimizi yaratan Yüce Allah için değil de, bunun için beni bırakıyorsunuz öyle mi? Oysa *yeryüzünü yüklenip taşıyan* ben değilim! Gerçekten sizin sözleriniz boş ve batıl şeylerdir. Benim Rabbimin gücü tüm varlıkları da kuşatmıştır, sizin hakkettiğiniz azab ve gazabı da kuşatmıştır. Ey kavmim! Tüm güçlerinizi seferber ederek elinizden geleni yapın, istediğinizi gerçekleştirin! Doğrusu ben de Rabbimin bana emrettiği görevimi yapacağım. Yüce Allah'ın kimi rezil edeceğini bileceksiniz siz. Bekleyin Allah'ın buyruğunun gelmesini, ben de inanarak sizinle birlikte onu gözleyeceğim.

40 Andolsun ki buyruğumuz geldi, Yüce Allah'ın zalimlere olan vadinin zamanı geldi. Ve onlar oldukları yerde dız üstü çökekaldılar. Hareketsiz olarak serilip kaldılar. Bu surede Medyen halkının helaki için 'bir çığlık' (sayha) dan bahsedilirken, Araf suresinde 'sarsıntı' (racfe) *(7 Araf 78)*, Şuara suresinde ise 'gölge gününün azabı' (azab yevmi'z-zulme) *(26 Şuara 189)* den söz edilmiştir. Aslında onlar tek bir toplum oldukları halde bu sayılan azab çeşitlerinin hepsini tatmışlar ve ayetlerde cümlenin akışına göre, bunlardan biri zikredilmiştir. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 458)*

İşte Medyen halkını böylece mahvettik. Onlar, tıpkı Semud kavmi gibi memleketlerinde sanki hiç yaşamamış gibi oldular. Yoldan çıkmış her kibirli inkarcının sonu hep böyle olmuş ve olacaktır.

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوِرْدُ
الْمَوْرُودُ ﴿٩٨﴾ وَأُتْبِعُوا فِي هٰذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ بِئْسَ الرِّفْدُ
الْمَرْفُودُ ﴿٩٩﴾ ذٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرٰى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ
وَحَصِيدٌ ﴿١٠٠﴾ وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ
عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ
أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ ﴿١٠١﴾ وَكَذٰلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ
إِذَا أَخَذَ الْقُرٰى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٢﴾
إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذٰلِكَ يَوْمٌ
مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذٰلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ ﴿١٠٣﴾ وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا
لِأَجَلٍ مَعْدُودٍ ﴿١٠٤﴾ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ
شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٠٥﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا
زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ﴿١٠٦﴾ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْأَرْضُ
إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٠٧﴾ وَأَمَّا
الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ
وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ ﴿١٠٨﴾

٢٣٤

98. "Firavun, kıyamet gününde kaviminin önüne düşer, onları suya götürür gibi cehenneme götürür. Gittikleri yer ne kötü yerdir!"

99. "Hem burada ve hem kıyamet gününde lanete uğratılırlar. Bu ne kötü bir bağış ve destektir!"[41]

100. "Bu sana anlattıklarımız, şehirlerin başından geçenlerdir. Onların bir kısmı hala duruyor, bir kısmı ise silinip gitmiştir."

101. "Onlara Biz zulmetmedik, fakat onlar kendilerine yazık ettiler. Rabbinin buyruğu gelince, Allah'ı bırakıp taptıkları tanrılar kendilerine bir fayda vermedi, kayıplarını artırmaktan başka bir şeye yaramadı."[42]

102. "Allah, şehirlerin zalim halkını yakalayınca, böyle yakalar. Doğrusu O'nun yakalaması da şiddetli ve acıklıdır."

103. "Ahiretin azabından korkanlara, bunda, hiç şüphesiz ibret vardır. Bu, insanların toplanacağı gündür. Bu, görülecek bir gündür."

104. "Biz, o günü, ancak belli bir süreye kadar erteleriz."[43]

105. "O gün gelince, Allah'ın izni olmaksızın hiç kimse konuşamaz: Onların içinde bedbaht olanlar da, mesut olanlar da vardır."

106. "Bedbaht olanlar cehennemdedirler. Onlar orada ah edip inlerler."

107. "Rabbinin dilemesi bir yana, gökler ve yer durdukça, orada temelli kalacaklardır. Rabbin, şüphesiz, her istediğini yapar."

108. "Mesud olanlar ise cennettedirler. Rabbinin dilemesi bir yana, sonsuz bir lutuf olarak, gökler ve yer durdukça, orada temelli kalacaklardır."

41 Yüce Allah, Hz. Musa'yı Allah'ı birlemeye ve O'na kulluğa çağırması için Firavun'a göndermişti. Hz. Musa kendisini inkarcıların tezgahlarından koruyup kollayacak olan bir güçle, apaçık bir burhanla birlikte gelmişti Bu güç, Hz Musa'nın delil ve belgelerinden kaynaklanmaktaydı. Onun mucizelerinden biri de asası idı. Firavn'un etrafında ise, kavminin ileri gelenleri, kumandanları, danışmanları ve kahinleri bulunmaktaydı. Halk, hep küfür toplumu içerisinde yerini alıyor, idareci ve askerlerinin gücünden güç alıyordu. İşte bu yüzden halk Firavun'un isyankar buyruklarına uyuyordu. Oysa onun buyruğu sağduyudan kaynaklanmıyordu. Çunkü yarın ahirette Firavn bu isyankar buyrukları nedeniyle ateşe atılacak, ardından da halkı onu izleyecektir. Gittikleri yer ne kötü yerdir! Orası ne kötü varılacak yerdir!

Aynı şekilde dünyada da lanetler onların üzerine yağacaktır. Bu ne kötü bir bağış ve destektir! Onlara verilen ne kötü bir karşılıktır bu!

42 Ey Muhammed! İşte bunlar, geçmiş medeniyetlerden sana anlattıklarımızdır. Onların kiminin kalıntıları hala ayakta duruyor, kimininki ise yıkılıp gitmiştir Yok olup giderlerken onlara Biz zulmetmedik. Çünkü Yüce Allah, haksızlık yapmaktan münezzehtir. O, mutlak adalet sahibidir. Ne ki Biz onları, hakettikleri için yok ettik. Zira onlar, kendi kendilerine yazık etmişlerdi. Allah'ı bırakarak tapındıkları putların da onlara bir yararı olmamıştır. Allah, onların nitelemelerinden yücedir. Onlar dünyada da ahirette de kaybetmişlerdir. İşte Yüce Allah zalimleri böyle cezalandırır.

43 Bu şehirleri ve onların gerçekleri yalanlayan zalim ahalisini işte böyle mahvederiz. Onların sözlerine benzer söyleyip onlar gibi davrananları da aynı şekilde cezalandırırız. Gerçekten Bizim yakalayışımız ve cezalandırmamız çok çetin ve can yakıcıdır.

Ebû Musa el-Eşarî peygamberimizin @ şöyle buyurduğunu aktarır: "Gerçekten Yüce Allah zalime fırsat tanır. Sonunda onu tutup yakaladığı zaman ise, hiç kimse O'ndan kaçıp kurtulamaz." *(Buharî, Tefsîr 11/5; Müslim, Bir 62; Tirmizî, Tefsir, 11/2)*

Gerçekten de bunda Allah'ı tanıyan, peygamberi aracılığı ile gelen gerçeklere inanan ve ahiret için çalışan kimseler için alınması gereken dersler vardır. O kıyamet günü, tüm insanların toplanacağı büyük bir gündür. Melekler, peygamberler, insan, cin ve kuşlarıyla tüm varlıklar o güne tanıklık ederler. Onun gelmesinde en küçük bir şüphe ve tereddüt yoktur. Biz onu, belirlenmiş bir tarihe kadar erteleriz, işte o kadar.

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِمَّا يَعْبُدُ هٰٓؤُلَٓاءِ مَا يَعْبُدُونَ اِلَّا كَمَا يَعْبُدُ
اٰبَٓاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَاِنَّا لَمُوَفُّوهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾ وَلَقَدْ
اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ
مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَاِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١١٠﴾ وَاِنَّ
كُلًّا لَمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ اَعْمَالَهُمْ اِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١١﴾
فَاسْتَقِمْ كَمَٓا اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا اِنَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَرْكَنُٓوا اِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ
النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَٓاءَ ثُمَّ
لَا تُنْصَرُونَ ﴿١١٣﴾ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفًا مِنَ
الَّيْلِ اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّـَٔاتِ ذٰلِكَ ذِكْرٰى لِلذَّاكِرِينَ
﴿١١٤﴾ وَاصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾ فَلَوْلَا
كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ اُولُوا بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ
فِي الْاَرْضِ اِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ اَنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا مَٓا اُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٦﴾ وَمَا كَانَ
رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَاَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

٢٣٥

109. "Bu putperestlerin taptıklarının batıl olduğunda şüphen olmasın. Onlar sadece daha önce babalarının tapmış oldukları gibi tapıyorlar. Onlara paylarını şüphesiz eksiksiz olarak ödeyeceğiz."[44]

110. "And olsun ki, Musa'ya Kitap verdik; onda ayrılığa düşüldü. Eğer Rabbinin verilmiş bir sözü olmasaydı, aralarında çoktan hükmedilmiş olurdu. Doğrusu onlar, Kitabın Allah katından olduğunda şüphe ve endişe içindedirler."

111. "Rabbin, onların işlerinin karşılığını elbette tamamen verecektir. O, şüphesiz, onların yaptıklarından haberdardır."[45]

112. "Sen, beraberindeki tevbe edenlerle birlikte emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Aşırı gitmeyin, doğrusu Allah yaptıklarınızı görür."[46]

113. "Haksızlık yapanlara yönelmeyin, yoksa ateş size de dokunur. Sizin Allah'tan başka dostunuz yoktur; sonra, yardım da göremezsiniz."[47]

114. "Gündüzün iki ucunda ve gecenin gündüze yakın zamanlarında adamakıllı namaz kıl. Doğrusu iyilikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt kabul edenlere bir öğüttür."

115. "Sabret, Allah iyi davrananların ecrini elbette zayi etmez."[48]

116. "Sizden önceki nesillerin ileri gelenleri, yeryüzünde bozgunculuğa engel olmalı değil miydiler? Onlardan kurtardıklarımız pek azdır. Kendilerine verilen nimete karşı haksızlık edenlere uyanlar ise hep suçlu oldular."[49]

117. "Rabbin, şehirlerin ahalisi ıslah olmuşken, haksız yere onları yok etmez."

44 Gerçekten o gün çok zorlu bir gün olacaktır. O gün, Allah'ın izni dışında hiç kimse konuşamayacaktır. "Cebrail ve meleklerin dizi dizi durdukları gün, Rahman olan Allah'ın izni olmadan kimse konuşamayacaktır. Konuştuğu zaman da doğruyu söyleyecektir." *(78 Nebe' 38)* "O gün, hiçbir tarafa sapmadan bir davetçiye uyarlar. Sesler Rahman'ın heybetinden kısılmıştır; ancak bir fısıltı işitirsin." *(20 Taha 107-108)*

Şefaatla ilgili hadislerinde Peygamberimiz @ de şöyle buyurur: "O gün peygamberler dışında hiç kimse konuşamayacaktır. Peygamberlerin duası da, 'kurtar Allahım kurtar' olacaktır." *(Buharî, Tevhîd 24; Müslim, İman 299; Ahmed, II, 275, 292, 534)*

İşte o günde kimileri bahtıyarlar, kimileri de bahtsızlar olarak huzura gelecekler. Bedbahtlar isyanlarla, bahtiyarlar ise salih amellerle huzura gelenlerdir. "İnsanların bir takımı cennete, bir takımı da çılgın alevli cehenneme girer." *(42 Şura 7)* Bedbahtlar cehennemde olacaklar, onların orada inilti ve ağıtları duyulur. Onlar oradan hiçbir zaman çıkamayacaklardır. Bahtiyarlar ise, Rabbinin dilemesi bir yana, sonsuza kadar cennette kalacaklardır.

Her iki grubdan bahseden ayetlerde 'Rabbinin dilemesi bir yana' şeklinde geçen istisnanın manasının ne anlama geldiği konusunda İbn Kesir şunları söyler:

"Cehennemdekilerden bahseden ayetteki istisna, tevhîd ehlinden günahkar olanlara işaret içindir. Melekler, peygamberler ve müminlerden olan şefatçilerin şefaati ile Allah onları cehennemden çıkaracaktır. Şefaatçiler, günahkarlara şefaat edecekler, sonunda merhametlilerin en merhametlisi olan Allah'ın rahmeti tecelli edecek, 'Lâ ilâhe illallah' dediği halde hiçbir hayır işlememiş olan bile cehennemden çıkartılacaktır."

"Cennetlik bahtiyar kimselerden bahseden ayette geçen istisna ise, onların cennet nimetleri içerisinde sürekli kalmalarının, bizatihi Allah'a vacip olan bir şey olmadığına işaret içindir. Allah onları orada sürekli bırakmaya mecbur değildir, aksine onların bu kalışları Yüce Allah'ın dilemesine bağlıdır. O'dur onlara sürekli nimet verecek olan." *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 460)*

Sonsuz bir lutuf olarak demek, kesintisiz bir nimet demektir. Azap da sonsuza dektir, cennet te. Orada ölüm de yoktur. Nitekim Peygamberimiz @ ölümden bahsederken şöyle buyurmuştur: "Ahirette ölüm, güzel besili bir koç gibi getirilir ve cennet ile cehennem arasında kesilir. Sonra denir ki: 'Ey cennetlikler! Artık hiç ölmeden sonsuza dek yaşayabilirsiniz. Artık siz hep genç kalacaksınız, yaşlanmayacaksınız. Hep sağlıklı kalacaksınız, asla hasta olmayacaksınız. Hep mutlu olacaksınız, üzülmeyeceksiniz.' *(Buharî, Tefsîr 19/1; Müslim, Cennet 4; Tirmizî, Tefsîr 19/2; Darimî, Rikak 90; Ahmed, II, 277, 423, 513; III, 6)*

Ayetler devam ediyor: "Ey Muhammed! Onların taptıkları batıllar hakkında herhangi bir şüpheye düşme, onlara hayret etme! Onların Allah dışında bir takım putlara tapmalarının hiç bir mantığı ve delili yoktur. Onlar bu konuda yalnızca sapık babalarına uyuyorlar. Elbette Allah, onların yaptıklarının karşılığını eksiksiz olarak onlara verecektir. Rabbin, asla kimseye haksızlık etmez."

45 Ey Muhammed, bil ki, Biz Musa peygambere de Kitap verdik. Kavmi olan İsrailoğulları ise, o kitabın delilleri ve gerçekleri konusunda ayrılığa düştüler. Eğer belirli bir süreye dek Allah'ın azabı ertelemesi sözkonusu olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş ve hakettikleri azaba uğratılmış olurlardı. Ne var ki, ahiret azabı çok daha çetin, kalıcı ve temellidir. Ey Muhammed, bil ki, Musa peygamberden önceki ve sonraki inkarcılarla, senin kavminden olan inkarcılar hep birdir. Cehennem ateşi, o Allah'ın çağrısına ve emrine kulak asmayan inatçı inkarcıları beklemektedir. Hiçbir şey senin Rabbine gizli kalmaz. Yüce Allah, büyüğü ve küçüğü ile tüm yapılanları kaydeder. Sonunda herkes, yaptıklarının karşılığını görecektir.

46 Dosdoğru olması için, Allah'ın peygamberine emridir bu. Bunun anlamı, Hz. Peygamberin doğru dürüst olmadığı değildir. Çünkü Allah'ın Rasülü, daha çocukluğundan itibaren dürüst bir fıtrata sahipti. Şu kadar var ki, Yüce Allah, ona dosdoğru olmasını emrederek dürüstlükte en yüce mertebelere yükselmesini istemektedir.

Ey Muhammed! Sen, beraberindekilerle birlikte dosdoğru ol, iman ve istikamet üzere kal. Dürüst kal ki, Allah'ın sana olan nimetiyle olgunluğun aydınlığında yüksel.

Kişinin Yüce Rabbin ahlakıyla ahlaklanarak yücelebilmesi için gereken istikamet, dinin özüyle kaynaşmış bir haldedir.

47 Zalimlere yönelmeyin, onların yaptıklarına karşı suskun kalmayın. Yoksa onların azgınlık ve taşkınlıkları ➡

➡ size de bulaşır da adalet ve hak ölçülerini çiğneyiverirsiniz. Sonuçta sağduyu nurundan mahrum bırakılarak cehennemi boylarsınız. Artık o zaman sizi kurtaracak, Allah'ın azabını sızden savacak hiç kimse blunmaz, bir yardım da göremezsiniz.

48 Yüce Allah, bize namazı doğru dürüst kılmamızı emrediyor. Sanki Rabbimiz, bize içimizi dışımızı, özümüzü sözümüzü, kalbimizi kalıbımızı tertemiz yapmamız gerektiğini öğretiyor. Bu ise bizden istendiği gibi dosdoğru olmak ve zalimlerden uzaklaşmakla mümkündür. Bu da kendi nefsimize ve insanlara karşı adaleti gözetmek, içimizi dışımızı tertemiz tutmak, bedenen ve kalben uyanık olmakla olur. Artık bunlardan sonra Yüce Rabbin huzurunda durup namazı gereği gibi kılabiliriz. Çünkü namaz, yaratan, rızık veren, dirilten, öldüren ve tekrar diriltecek olan Yüce Allah'ın huzuruna çıkmaktır. Kulun sorgulanacağı ilk şey namazdır. Eğer namazdan geçerse, artık ondan sonra her şeyden geçmesi kolaylaşacaktır. Zira namaz, amellerin ölçüsüdür.

Namazında dürüst olan bir kişinin, namaz dışında yalan söylemesi düşünülemez. Namazında tertemiz olan bir kimse, kendisini herhangi bir pisliğin bulaşmasından endişe eder. Bilinçlı bir biçimde namaza duran kişi, Allah'ın huzurunda durduğunun farkına varır, gönlü huzurla dolarak 'Rabbimiz Allah'tır' deyip dosdoğru kalanların nurlarını temaşa eder. Artık Yüce Yaratıcının huzurunda hep istikamet üzere kalır. Zira böyle bir kişi, Allah aşıklarının sevgisini tatmış, alemlerin Rabbinin sözlerine kulak vermiş, gönül huzuru içerisinde ve bilinçli bir biçimde adamakıllı namaz kılanların arasında yerini almış olur. Artık o kişi kalbi ve kalıbıyla namaza durur, 'Allah'tan başka gerçek hiçbir mabud yoktur' diyerek tüm hücreleriyle secdeye kapanır.

Doğrusu iyilikler kötülükleri giderir. Bu cümle, daha önceden işlenen günah kirlerinden arınabilmesi için, kişiyi hayırlı işleri çokça yapmaya yönlendirmektedir. Nitekim bu konuda Peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Nerede olursan ol Allah'tan kork. Kötülüğün peşinden hemen bir iyilik yap ki, o kötülüğü yok etsin. İnsanlara iyi davran, onlarla iyi geçin." *(Tirmizî, Bir 55; Darimî, Rikak 74; Ahmed, V, 153, 158, 169, 177, 228, 236)*

Ey Muhammed! Namaza devam et. Bu anlamda bir başka ayette de şöyle buyurulmuştur: "Ehline namaz kılmalarını emret, kendin de onda devamlı ol." *(20 Taha 132)* Ayette geçen sabır emrinin, başına gelen eziyetlere katlanma anlamına geldiği de söylenmiştir. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 113)* Elbette Yüce Allah, iyi davrananların ecrini zayi etmez.

49 Yüce Mevla, İslam ümmetine şöyle sesleniyor: Aklınızı başınıza alın! Sizden önceki kuşaklardan hayırlı küçük bir grup vardı. Onlar, Allah'ın emirlerini ve nimetlerini insanlara hatırlatıyorlar; bozgunculuk çeşitlerini, iyi ve kötü davranışları, iyilerin kazanıp kötülerin kaybedeceğini onlara açıklıyorlardı. Onlar zalimlerin zulmünden ve azgın otoritelerin taşkınlık yapmalarından çekinmiyorlardı. Bizim emirlerimizi çiğnemeyenleri doğrusu Biz kurtardık. Zulmedip tutkularının ve dünyalıkların peşine düşenler ise suçlu günahkarlardır.

Ayet-i kerime, iyiliği emredip kötülükten sakındırma eylemine teşvik etmektedir.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿١١٨﴾ إِلَّا مَنْ
رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَٰلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾ وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ
فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَٰذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَقُلْ
لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَامِلُونَ ﴿١٢١﴾ وَانْتَظِرُوا
إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ
كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

سُورَةُ يُوسُفَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ مِائَةٌ وَإِحْدَى عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الٓرٰ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا
عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا
أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَٰذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ
الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ
كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

٢٣٦

118. "Rabbin dileseydi insanları tek bir ümmet kılardı. Fakat, onlar halâ ayrılıktadırlar."

119. "Ancak Rabbinin merhamet ettikleri hariçtir. Esasen onları bunun için yaratmıştır. Rabbinin 'And olsun ki cehennemi hep insan ve cin ile dolduracağım' sözü yerine gelmiştir."[50]

120. "Peygamberlerin başlarından geçenlerden, sana anlattığımız her şey, senin gönlünü pekiştirmemizi sağlar; sana bu belgelerle gerçek; inananlara da öğüt ve hatırlatma gelmiştir."[51]

121. "İnanmayanlara: 'Durumunuzun gerektirdiğini yapın, doğrusu biz de yapıyoruz' de."

122. "Bekleyin, biz de bekliyoruz."

123. "Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Bütün işler O'na döndürülür. Öyleyse O'na kulluk et, O'na güven. Rabbin, yaptıklarınızdan habersiz değildir."[52]

12 YÛSUF SÛRESİ

Yûsuf suresi, 1, 2, 3 ve 7. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise, Hud suresinden sonra Mekke'de ve son dönemlerde inmiş 111 ayetlik bir suredir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Ra. Bunlar, gerçeği açıklayan Kitabın ayetleridir."

2. "Biz onu, akıl erdiresiniz diye, arapça bir Kuran olarak indirdik."[1]

3. "Biz bu Kuran'ı vahyederek, sana en güzel kıssaları anlatıyoruz.. Oysa daha önce sen bunlardan habersizdin."[2]

4. "Hani Yûsuf babasına: 'Babacığım! Rüyamda on bir yıldız, güneş ve ayın bana secde ettiklerini gördüm' demişti."[3]

50 Allah'ın adaleti, ahalisi hak üzere olan bir şehir halkını helak etmez. Ama onlar, Rablerinin yasalarından sapmakla ve peygamberlerinin yolundan çıkmakla kendilerine haksızlık etmişlerdir. Bozgunculuk karıştırmadıkları sürece, yalnız inkarları onların helak sebebi olmaz. Nitekim Şuayb peygamberin halkı ölçü ve tartıda hile yapmaları nedeniyle, Lût peygamberin kavmi de eşcinsellik yapmaları nedeniyle helak edilmişlerdir. Bu durum, dünyada günahların helaka götürme tehlikesinin şirkten daha çok olduğunu göstermektedir. Gerçi şirkin cezası ahirette çok daha çetindir.

Tüm insanların tek bir ümmet kılınması Allah'ın gücü dahilindedir. Ne var ki Yüce Allah, hak ile batıl, çalışan ile çalışmayan birbirinden iyice ayrılsın diye böyle yapmamıştır. Böylece insanlar birbirinden ayrışmıştır. Cenab-ı Hak, dinini onlara sunmuş ve onlara hakkı batıldan ayırt eden akıl nimetini ihsan etmiştir. Onlardan inanan inanmış, inkar eden inkar etmiş ve sonuçta mükafat yahut cezalandırılmayı haketmişlerdir. Nitekim bir başka ayette şöyle buyurulmuştur: "Rabbin dileseydi, yeryüzünde bulunanların hepsi inanırdı. Öyle iken insanları inanmaya sen mi zorlayacaksın?" *(10Yunus 99)*

Onlar halâ ayrılıktadırlar. Çeşitli dinler üzeredirler. Ancak Rabbinin merhamet ettikleri hariçtir. Rabbinin iman ve hidayet nimetiyle acıdıkları kimseler ayrılığa düşmemişlerdir. Bu cümle, önceki cümleden ayrı yeni bir cümledir.

Öte yandan Allah'ın ilmi ve takdiri ile kesin olarak belirlenmiştir ki, cennet de hakedenlerle doldurulacak, cehennem de.

Ebu Hüreyre, Peygamberimizin @ şöyle buyurduğunu söyler: "Cennet ile cehennem birbirleriyle çekiştiler. Cennet, 'Bana ne oluyor da insanların zayıf ve düşkünlerinden başkası bana girmiyor?' dedi. Cehennem de, 'Ben zorba ve kibirlilerce tercih edildim!' dedi. Bunun üzerine Yüce Allah, cennete şöyle dedi: 'Sen, Benim rahmetimin tecelli ettiği yersin, seninle dilediğime rahmet ederim.' Cehenneme de, 'Sen de Benim azabımın tecelli ettiği yersin, Ben seninle dilediğim kimselerden intikamımı alırım. Onlar sizin ikinizi de dolduracaklardır.' dedi. Derken cennette daha boş yer kalmaya devam eder. Nihayet Allah, o boş yerlere yerleşecek yeni bir halk yaratır. Cehennem de doldukça 'Daha yok mu?' demeye devam eder. Nihayet şanı yüce Allah ayağını cehennemin üzerine kor, o zaman cehennem, 'tamam yeter, şanına yemin olsun ki yeter!' der." *(Buharî, Tefsîr 50/1; Eyman 12; Tevhîd 7; Müslim, Cennet 37; Tirmizî, Tefsîr 50/1)*

51 Peygamberler, insanların sapıklıklarına katlanmışlar, sabrı tavsiye etmişler, sabretmişler ve her peygamber kendi ümmetine elçilik görevini tam anlamıyla ulaştırmıştır. Nihayet Hz. Muhammed @ gelmiş, o da gönlünde ve duyularında, peygamberlerin başından geçen şeylerden Allah'ın anlattığı tüm her şeyi göğüsledi. Böylece Yüce Allah onun gönlünü pekiştirdi ve o hakkı üstlendi. Allah'ın katından vahyin nuru ona ulaşınca tüm karşılaştığı sıkıntıları gönlünden söküp çıkardı. Sonuçta Hz. Peygamberin göğüslediği, katlandığı tüm her şey onun için gerçek bir belge, müminler için de öğüt ve hatırlatma oldu. Aynı şekilde Hz. Peygamber ve inananlar müşrik ve inkarcıların düşmanlıklarını göğüslediler, nihayet Allah gerçekten onlara karşı müminlere yardım etti ve müşrikler yokolup gittiler.

52 Ey Muhammed! O inanmayanlara de ki, siz kendinize göre yapacağınızı yapın, biz de kendi yolumuz olan Allah'ın şeriat ve dininin gereğini yerine getireceğiz. Bekleyin Allah'ın cezasını ve görün planlarınızı etkisiz haline getirişini. Biz de bekliyoruz. "Sonucun kimin için hayırlı olacağını bileceksiniz. Zulmedenler şüphesiz kurtulamazlar." *(6 Enam 135) Allah'ın hakimiyeti en yüce olacak, inkarcıların egemenliği ise son* bulacak. Gerçekten Allah, kulu ve rasülüne olan vadini layıkıyla yerine getirmiştir.

Biliniz ki göklerin ve yerin gaybını bilmek Allah'a aittir. Bütün işler O'na döndürülecektir. Doğrusu biz sadece O'na kulluk eder ve O'na güveniriz. Müminler de bizimle birlikte azim ve kararlılık içerisindedir. Ey yalancı zalimler! Biliniz ki, Allah müminlere olan vadinden asla dönmeyecek, peygamberini terketmeyecektir. Ey inkarcılar, elbette Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir. Hem peygamber, hem de müminler Allah'ın gözetimi altındadırlar. Elbette Allah, müminlerin yaptıklarını boşa çakarmayacaktır.

Allahım! Yaptıklarımızı boşa çıkarmamanı Senden istiyoruz. Tüm yaptıklarımızı yüce rızana uygun kıl, ey alemlerin Rabbi!

1 Bazı sure başlarında bulunan hece harfleriyle ilgili Bakara suresinin başında bilgi vermiştik. Ayetteki 'Kitab-ı Mübin'den kasıt Kur'ân-ı Kerimdir. Yüce Allah, onu kurtuluş yolunu halka açıklaması ➡

➡için son peygamber Hz. Muhammed'e @ indirmiştir. Çünkü Yüce Allah'ın belirlediği prensiplerle hayat, belli bir düzene girer.

Surede Hz. Yakub ve Hz. Yûsuf peygamberlerin başlarından geçen olayların anlatılması, peygamberimiz Hz. Muhammed'e @ teselli içindir. Beraberindeki müminlerle birlikte onun, kararlı ve sabırlı olmasını sağlamak içindir. Ta ki, Allah'ın yardım ve zaferi gelsin, batıl yok olsun, Allah'ın hükmü en yüce olsun, inkarcıların otoriteleri sarsılsın.

[2] Bu kıssaları açıkça sana anlatmadan önce, sen bu bilgi ve olaylardan habersizdin, ey Muhammed! Şimdi sen de, senden öncekilerin yaşadıklarını yaşa ki, Allah'ın izniyle yardım ve zafer senin için de müyesser olsun.

Bu sure 'kıssaların en güzeli' (ahsenü'l-kasas) diye adlandırılmıştır. Çünkü Kur'ânda bu kıssa gibi hikmet ve derslerle dopdolu başka bir kıssa yoktur. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 120)*

[3] Hz. Yakub peygamberin, dört hanımından on iki çocuğu vardı. Onlardan biri de Hz. Yûsuf'tu. Hz. Yûsuf son derece yakışıklı, ahlak, anlayış ve zeka bakımından yaşıtlarından çok ileri seviyede bir çocuktu.

Ayette geçen güneşten kasıt Hz. Yûsuf'un annesi, aydan kasıt ise babası Hz. Yakub 'tu.

Ey Muhammed! Dinle kıssaların en güzelini. İşte dünya güzeli Yûsuf duruyor karşında. Babasına diyor ki: 'Babacığım! Rüyamda on bir yıldız, güneş ve ayın bana secde ettiklerini gördüm.' Yıldızlar cansız ve şuursuz cisimler olduğu halde, Hz. Yûsuf onları, secdeye kapanan şuurlu ve canlı suretler şeklinde görmüştü. Bu gerçekten ilginç bir şeydi. Ama Hz. Yakub peygamber, bunun evrenin oğluna boyun eğmesi demek olduğunu anlamıştı. Bu rüya, ilerde peygamber olacak olan Hz. Yûsuf için bir müjde idi. Nitekim bu ilerde açıklanacaktır.

قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا
إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ۝٥ وَكَذَٰلِكَ يَجْتَبِيكَ
رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ
آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِن قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ
إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝٦ لَّقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ
لِّلسَّائِلِينَ ۝٧ إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَىٰ أَبِينَا
مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝٨ اقْتُلُوا يُوسُفَ
أَوِ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِن بَعْدِهِ
قَوْمًا صَالِحِينَ ۝٩ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ
وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِن كُنتُمْ
فَاعِلِينَ ۝١٠ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَىٰ يُوسُفَ
وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ ۝١١ أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْ وَيَلْعَبْ
وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ۝١٢ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَن تَذْهَبُوا بِهِ
وَأَخَافُ أَن يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ۝١٣ قَالُوا
لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخَاسِرُونَ ۝١٤

٢٣٧

5. "Babası şunları söyledi: 'Yavrucuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma, yoksa sana tuzak kurarlar; zira şeytan insanın apaçık düşmanıdır'."

6. "Rabbin seni böylece rüyandaki gibi seçecek, sana rüyaları yorumlamayı öğretecek; daha önce, ataların İbrahim ve İshak'a nimetlerini tamamladığı gibi, sana ve Yakup soyuna da tamamlayacaktır. Doğrusu Rabbin bilir, hakimdir."[4]

7. "And olsun ki, Yûsuf ve kardeşlerinin olayında, soranlara nice ibretler vardır."

8. "Hani kardeşleri: 'Biz birbirimize bağlı bir topluluk olduğumuz halde, babamız, Yûsuf'u bizden daha çok seviyor. Gerçekten babamız açık bir yanlışlığın içerisindedir' demişlerdi."

9. "Yûsuf'u öldürün veya onu ıssız bir yere bırakıverin ki babanız size kalsın; ondan sonra da iyi kimseler olursunuz."[5]

10. "İçlerinden biri: 'Yûsuf'u öldürmeyin, onu bir kuyunun derinliklerine bırakın. Yolculardan biri onu bulup çıkarsın. Yapacaksanız bari böyle yapın' dedi."[6]

11. "Bunun üzerine 'Ey babamız! Yûsuf'un iyiliğini istediğimiz halde, onu niçin bize güvenmiyorsun?' dediler."

12. "Yarın onu bizimle beraber gönder de gezsin oynasın, biz onu her halde koruruz."[7]

13. " 'Onu götürmeniz beni üzüyor; siz farkına varmadan onu kurdun yemesinden korkarım' dedi."

14. "Onlar, 'And olsun ki, biz kuvvetli bir toplulukken kurt onu yerse, biz aciz sayılırız' dediler."[8]

[4] Hz. Yakub , rüyayı oğlu Hz. Yûsuf'un Yüce Allah'a yakın mertebeler elde edeceğine yormuştu. Bu, Hz. Yûsuf'un peygamber olacağının habercisiydi. Rüyanın yorumu, kardeşlerinin Hz. Yûsuf'a boyun eğmesi, onun huzurunda saygı ile eğilmeleri demekti. Hz. Yakub , oğlunun kardeşlerine rüyasını anlatmasından ve bu yüzden kardeşlerinin haset ederek ona bir kötülük düşünmelerinden endişe etti. Bu nedenle babası, onu kardeşlerine açıklamaktan sakındırdı. Çünkü şeytan ınsan için açık bir düşmandı. İnsanlara nice kereler haset ile vesvese verip aldatmıştı.

Hz. Yûsuf da, babasını dinleyıp rüyasını kardeşlerine açmadı. Ama yine de kardeşleri Yûsuf'a haset edip bir kötülük düşünmeye başladılar. Çünkü rüya Hz. Yakub 'u, son derece büyülemişti, artık Hz. Yakub o rüya ile yatıp kalkıyordu. Gönlünde hep Hz. Yûsuf'un gelecek günlerini düşlüyordu. Artık kardeşlerinin yüzlerinde, Yûsuf ile konuşurken ki ses tonlarında hep o rüyayı okuyordu. Çünkü o, oğlu Yûsuf'un diğer kardeşleri arasında belirgin olan yüz güzelliğini, ahlakî olgunluğunu, yaşıtlarına rağmen gösterdiği ileri görüş ve parlak fikirliliğini görüyordu.

Beni dinle yavrucuğum dedi, kimbilir sen gelecekte bugün görmediğin günleri görecek, karşılaşmadığın olaylarla karşılacaksın. Gerçekten sen yüce bir konumdasın ey Yûsuf! Senin gelecekte seni peygamberlik bekliyor, dünya makam mansıbıyla senin emrine sunulacak.

Hz. Yûsuf, zaman zaman babasına dedeleri Hz. İbrahim ve Hz. İshak'ı soruyor, babası da ona onları anlatıyordu. Hz. Yakub oğluna babalarını ve dedelerini anlatmaya devam etti. Artık Hz. Yûsuf, Allah'ın kendisini, tıpkı Hz. İbrahim ve Hz. İshak gibi seçip peygamber olarak göndereceğine ve nimetlere garkedeceğine içten inanmaya başlamıştı.

Doğrusu Rabbin bilir, hakimdir. Elbette O, kime peygamberlik vereceğini çok iyi bilir.

[5] Yûsuf kıssasıyla ilgili olarak buraya kadarki bölümde anlatılanlar, parlak ve edebî ifadeler bakımından kıssanın girişi mesabesindedir. Kıssa önce, görmek ve anlamak isteyenler için ilginç olaylara kısaca işaretle başlıyor. Kıssa, son derece edebî bir uslüp ve anlatım tarzı ile sunuluyor. Bu kıssayı inceleyen bir kimse, şunları söylemekten kendini alamaz: Gerçekten de bu kıssa, anlatılan olayları ulaşabildiği en uç noktaya ulaştırarak canlı tablolar halinde anlatma, kahramanları canlı bir biçimde tasvir etme, anlatım tarzı ve edebî sanatlar açısından en güzel kıssalara temel oluşturacak bir kıssadır. Kıssayı incelediğimizde, olayların arka planında cereyan eden dersler, ibret ve mesajların gözümüzün önüne serildiğini görürüz.

Evet gerçekten de Hz. Yûsuf ile kardeşlerinin kıssasında, bu hikayeyi merak edenler için alınacak pek çok dersler, ibretler ve mesajlar vardır. Hani Yûsuf'un kardeşleri birbirlerine şöyle demişlerdi: Doğrusu babamız, Yûsuf ve aynı anneden olma kardeşi Bünyamin'i bizden daha çok seviyor. Oysa biz bir birbirine tutkun bir topluluğuz. Biz bu işin böyle olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Gerçekten babamız, o ikisini bizden daha fazla sevmekle büyük yanlış yapıyor. Siz Yûsuf'u temizleyin, yahut onu babanızdan uzak adı sanı bilinmez bir yere atın. Böylece babanızın sevgisi sizin üzerinizde yoğunlaşır ve o sadece sizi sever. Daha sonra da yaptıklarımıza tevbe ederiz, Allah da tevbemizi kabul eder ve biz iyilerden oluruz. Buna göre onlar, günahtan önce tevbeyi tasarlıyorlardı.

[6] Kardeşlerden biri Yûsuf'u öldürmemelerini, onu Beytü'l-Makdis'te bir kuyunun dibine atmalarını, oradan geçmekte olan ticaret kervanlarından birinin onu çıkarıp hizmetinde kullanmasını teklif etti. O, onların Yûsuf'a olan düşmanlıklarının onu öldürmeye kadar vardığını anlayınca bu teklifi ileri sürmüştü. Artık onlar için, Yûsuf'u öldürmekten başka bir yol yoktu. Çünkü Yüce Allah, hiç şüphesiz hükmünü icra ederek Yûsuf'u peygamberlik ve hükümdarlık nimetiyle nimetlendirmek istiyordu. Böylece Yûsuf'u onlardan kurtaracaktı.

[7] Yûsuf'un kardeşleri bir plan yaptılar ve gelip babalarına şöyle dediler: 'Ey babamız, Yûsuf'u bize niçin emanet etmiyorsun? Biz onun kardeşleri ve ağabeyleriyiz, onu biz koruruz. Sen onu bizimle birlikte gönder, çocuk yaşıtları gibi gezsin oynasın.'

Onların bu tekliflerine babaları şöyle diyerek karşı çıktı:

[8] Hz. Yakub onlara dedi ki: 'Doğrusu ben, haberiniz olmadan kurdun onu yemesinden endişe ediyorum.' Onlar dediler ki: 'Biz onun yanında olduğumuz halde kurt onu yerse, bu gerçekten bizim sorumsuz kişiler olduğumuz anlamına gelir. O zaman biz aciz düşmüşüz ve mahvolmuşuz, demektir '

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاَجْمَعُوا اَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيَابَتِ الْجُبِّ وَاَوْحَيْنَا
اِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِاَمْرِهِمْ هٰذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾
وَجَاؤُ اَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾ قَالُوا يَا اَبَانَا اِنَّا ذَهَبْنَا
نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَاَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا
اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ وَجَاؤُ عَلٰى قَمِيصِهِ
بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ
وَاللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ
فَاَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَاَدْلٰى دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرٰى هٰذَا غُلَامٌ
وَاَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ
بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾
وَقَالَ الَّذِي اشْتَرٰيهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَاَتِهِ اَكْرِمِي مَثْوٰيهُ عَسٰى
اَنْ يَنْفَعَنَا اَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ
فِي الْاَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْاَحَادِيثِ وَاللّٰهُ غَالِبٌ
عَلٰى اَمْرِهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا بَلَغَ
اَشُدَّهُ اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

٢٣٨

وَرَاوَدَتْهُ

15. "Yûsuf'u götürüp bir kuyunun derinliklerine bırakmayı kararlaştırdılar. Biz ona, kardeşlerinin bu işlerini kendileri farkına varmadan haber vereceksin, diye vahyettik."[9]

16. "Akşam üstü ağlayarak babalarına geldiler."

17. "Ve şöyle dediler: 'Ey babamız! İnan olsun biz yarış yapıyorduk; Yûsuf'u eşyamızın yanına bırakmıştık; bir kurt onu yedi. Her ne kadar doğru söylüyorsak da sen bize inanmazsın'."[10]

18. "Üzerine başka bir kan bulaşmış olarak Yûsuf'un gömleğini de getirmişlerdi. Babaları: 'Sizi nefsiniz bir iş yapmaya sürükledi; artık bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarınıza ancak Allah'tan yardım istenir' dedi."[11]

19. "Bir kervan geldi, sucularını gönderdiler; sucu kovasını kuyuya saldı, 'Müjde! İşte bir oğlan' dedi. Yûsuf'u alıp onu ticari bir mal olarak sakladılar. Oysa Allah yaptıklarını bilir."

20. "Onu yanlarında alıkoymak istemedikleri için ucuz bir fiyata, bir kaç dirheme sattılar."[12]

21. "Mısır'da onu satın alan kimse karısına: 'Ona iyi bak, belki bize faydası olur yahut da onu evlat ediniriz' dedi. Biz işte böylece Yûsuf'u o yere yerleştirdik; ona, rüyaların nasıl yorumlanacağını öğrettik. Allah, işinde hakimdir, fakat insanların çoğu bunu bilmezler."[13]

22. "Erginlik çağına erince ona hikmet ve bilgi verdik. İyi davrananları Biz, işte böyle mükafatlandırırız."[14]

[9] Kardeşleri Yûsuf'u alıp uzak ve ıssız bir yere götürdüler. Onu kuyuya atma konusunda görüş birliği ettiler. O sırada Yüce Allah, Hz. Yûsuf'a 'Ey Yûsuf! Korkma, bir gün gelecek sen onlardan üstün olacak ve onların yalancı zalimler olduğunu onlara bildireceksin! O an, onlar güçsüz bir konumda, sen ise güçlü bir mevkide olacaksın.'

'Bir kuyunun derinliklerine bırakmayı kararlaştırdılar' cümlesi, yaptıkları işin büyüklüğüne işaret etmektedir. Gerçekten onların hepsi, onu kuyunun derinliklerine bırakma konusunda hemfikir olmuşlardı.

[10] Yûsuf'u kuyuda bırakıp ağlaşarak ve Yûsuf'u kurt yediğini iddia ederek babalarının yanına döndüler. 'Biz doğru söylesek bile, sen bize inanmazsın, ey babamız! Biz onu elbise ve eşyalarımızın yanına bekçi bırakmıştık, kurt onu kaptı!' dediler. Bu sözleriyle onlar, babalarının 'onu kurdun yemesinden korkarım' sözünü kullanarak yapacakları planı onun ağzından almışlar ve en fazla endişe duyduğu şeyle onu Yûsuf'tan mahrum bırakmışlardı.

[11] Ellerinde başka bir kan bulaşmış Yûsuf'un gömleği olduğu halde babalarına geldiler. Yûsuf'u kurt yedi, diyerek getirdikleri gömleğe bulaştırdıkları kanın bir oğlak yahut ceylan kanı olduğu söylenmiştir.

Bu ayeti açıklarken ilim adamlarımız şunları söylemişlerdir: Onlar sözlerinin doğruluğuna delil olsun diye gömleği kana bulamalarına karşılık, Yüce Allah da bu iddialarını çürüten bir delili getirmişti. Bu delil ise, kurdun dişlemesine rağmen gömleğin sapasağlam olarak kalmasıydı. Çünkü gömlek üzerinde iken kurdun Yûsuf'u parçalaması imkansızdı. Çünkü gömlek hiç parçalanmamıştı. Hz. Yakup gömleği inceleyince, gömlekte hiç bir yırtık ve diş izi göremedi ve bununla onların yalan söylediklerine kani oldu. Onlara dedi ki: 'Bu ne biçim kurt! Yûsuf'u yiyor da gömleğine hiç dokunmuyor!?' *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 148)*

Ama Yakup peygamber onlara şöyle dedi: Sizi nefsiniz bir iş yapmaya sürüklemiş. İddia edip söylediklerinizin dışında bir şeyi size süslü göstermiş. Artık bana düşen, güzelce sabretmektir. Sizin görüş birliği ettiğiniz iddialarınıza karşı ben sabırla Allah'tan yardım istiyorum. Ta ki O, lutuf ve keremiyle beni ferahlatsın.

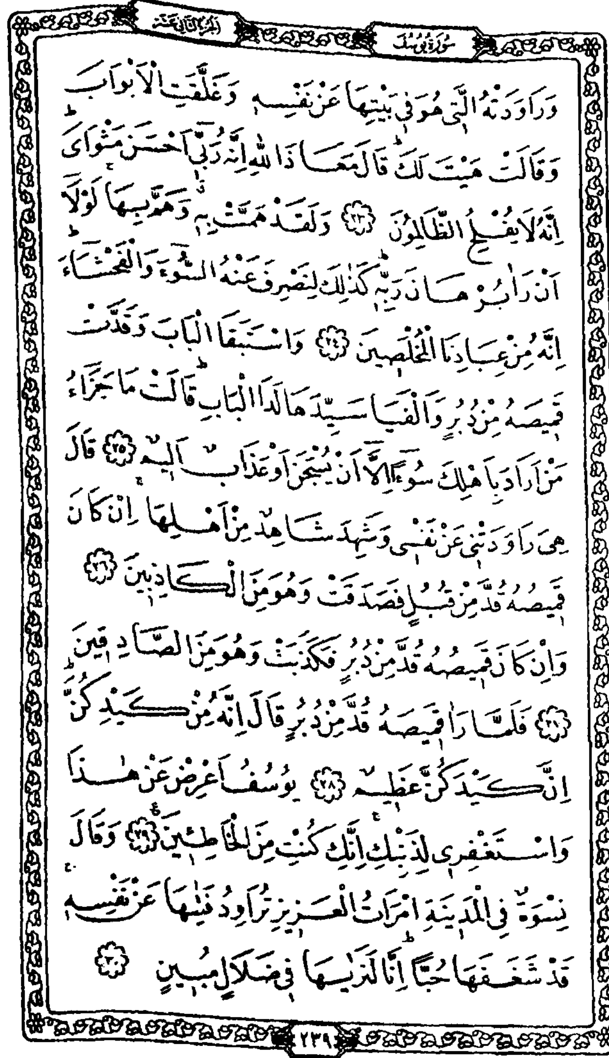
[12] Oradan geçmekte olan bir kervan, kuyuda buldukları Yûsuf'u Allah'ın kendilerine sunduğu bir ikram olarak kabul ettiler ve bir ticaret malı gibi satmaya karar vererek onu Mısır'a götürdüler. Orada onu Mısır devlet büyüğüne sundular. Mısır büyüğü, cömert ve ileri görüşlü biriydi. Yûsuf'un gelecek vadettiğini görüp onu uğur saydı ve sevdi. Yüce Allah'ın Mısır devlet büyüğünün gönlüne düşürdüğü bu sevgi ile Yûsuf'u tacirlerden satın aldı. Onun alış fiyatı son derece düşüktü. Onun kim olduğunu ne satıcılar biliyordu, ne de alıcılar. Ne ki, onu satın alan kişinin gönlüne Yüce Allah, Yûsuf'un sevgisini düşürmüştü bir kere. Artık o kişi, Yûsuf'a değer veriyor, ona izzet ve ikramda bulunuyordu.

[13] Yûsuf'u satın alan Mısır Aziz'i karısına dedi ki: 'Sen ona iyi bak, ona değer ver, güzel güzel yedir ve giydir onu. Çünkü ben onun bize faydasının dokunacağını, yahutta onu ilerde evlat edinebileceğimizi düşünüyorum.'

İşte böylece Yüce Allah, rahat edip iyi bir hayat sürmesi için Yûsuf'u oraya yani Mısır'a yerleştirdi ve ona rüya yorumlama bilgisini öğretti. Elbette Yüce Allah hükmünde başkalarına galipti. Ne var ki, insanlar O'nun genel ve özel olarak kulları için takdir ettiği işlerindeki hikmet ve esprileri bilemezlerdi. Yûsuf ise, O'nun kullarının en gözdesiydi.

[14] Hz. Yûsuf, rüşdüne erip akıl ve ahlak bakımından olgunlaşınca Biz, ona ilim ve hikmet verdik. Yani Yüce Allah, onu peygamberlik için seçmişti. Gerçekten de bela ve musibetlere Yûsuf gibi katlanmasını bilen iyileri Allah ödüllendirir.

23. "Derken evinde bulunduğu kadın onun nefsinden kam almak isteyip kapıları sıkı sıkı kapadı ve 'haydi gelsene' dedi. Yûsuf: 'Günah işlemekten Allah'a sığınırım, doğrusu senin kocan benim efendimdir; bana iyi baktı. Haksızlık yapanlar şüphesiz başarıya ulaşamazlar' dedi."[15]

24. "And olsun ki kadın Yûsuf'a karşı istekli idi; Rabbin'den bir işaret görmeseydi Yûsuf da onu isteyecekti. İşte ondan kötülüğü ve fenalığı böylece engelledik. Doğrusu o bizim çok samimi kullarımızdandır."

25. "İkisi de kapıya koştu, kadın arkadan Yûsuf'un gömleğini yırttı; kapının önünde kocasına rastladılar. Kadın kocasına 'Ailene fenalık etmek isteyen bir kimsenin cezası ya hapis ya da can yakıcı bir azap olmalıdır' dedi."

26-27. "Yûsuf: 'Beni kendine o çağırdı' dedi. Kadın tarafından bir şahit, 'Eğer gömleği önden yırtılmışsa kadın doğru söylemiş, erkek yalancılardandır; şayet gömleği arkadan yırtılmışsa kadın yalan söylemiştir, erkek doğrulardandır' diye tanıklık etti."

28. "Kocası gömleğin arkadan yırtılmış olduğunu görünce, karısına hitaben 'Doğrusu bu sizin hilenizdir, siz kadınların fendi çok büyüktür' dedi."

29. "Yûsuf'a dönerek: 'Yûsuf! Sen bundan kimseye bahsetme.' Kadına dönerek de 'Sen de günahının bağışlanmasını dile, çünkü suçlulardansın' dedi."[16]

30. "Şehirde bir takım kadınlar: 'Vezirin karısı kölesinin olmak istiyormuş; sevgisi bağrını yakmış; doğrusu onun besbelli sapıtmış olduğunu görüyoruz' dediler."

[15] Burada insan karakterinin zayıflığı açıklanmaktadır. Aşağıdaki ayetlerde Yûsuf'a tutkunluğu anlatılan Mısır Aziz'inin karısı olayların eksenini oluşturmaktadır. Doğrusu o, iradesi zayıf, hem kocasına hem de Yûsuf'a ihanet eden bir kadındı. Bu kadın, kocasının kendisine Yûsuf'a iyi bakmasını istediği kadın. Yûsuf'a olan tutkusu, onu eve kapayarak büyük bir günaha süreklemişti. Kadın onun nefsinden kam almak isteyip kapıları kapatarak 'haydi gel, seninim!' diye çağırdığında acaba Yûsuf çağrıya uyup kadına teslim mi olacaktı? Hayır Yûsuf, bu teklifi şiddetle redderek 'Allah'tan korkarım, çağırdığın şeyi yapmaktan O'na sığınırım. Gerçekten senin kocan benim efendimdir' dedi.

Ayette geçen 'heyte lek' (gelsene, seninim!) ifadesi Arapça bir çağrı deyimidir. Yine Arapçada 'rab' kelimesi, efendi, sahıp anlamında kullanılan bir kelimedir. Ayette Hz. Yûsuf, Mısır Aziz'ini kastederek 'o, beni besleyip büyüten efendimdir, sen onun karısı iken ben ona nasıl ihanet edebilirim?' demiştir.

[16] Sözkonusu ettiğimiz bu ayetler, insan tabiatının ne derece zayıf ve güçsüz olduğunu; Allah'ın kendisine itaat eden kulunu nasıl koruyup şer odaklarına bırakmadığını en güzel bir biçimde açıklamaktadır. Aziz'in karısı, gönlünü güzel ahlaklı ve yumuşak huylu Yûsuf'a kaptırmıştı. Derken bir gün Yûsuf, kendini fitleyip nefsinden kam almak isteyen kadını buluverir karşısında. Yûsuf, hayatında Allah'tan başka hiç kimseden korkmayan ve O'ndan başkasına bel bağlamayan bir yiğitti. Kuyuda iken bile Rabbine yalvarmış, kuyudan kendini kurtarıp köle diye satmak isteyen tacirlerin elinde hep Allah'a güvenmişti. Bütün bunlardan sonra Yûsuf, günaha teslim mi olacaktı? Elbette hayır, çünkü Yüce Allah, onu görüp gözetmekteydi. O da, Rabbinin nurunu müşahade etmekteydi. Sonuçta Yüce Allah, kadının şerrini onun başından savdı. Yûsuf, kapıyı açıp kurtulmak için kapıya yöneldi, kadın da arkasına düştü, arkadan gömleğini asılıp yırttı. Tam o sırada kadının kocasıyla karşılaştılar. Kapı açıldıktan sonra Yüce Allah, adaletle hükmedip gerçeği ortaya çıkaracak birini lutfetti. Mısır Aziz'i, karşısında Yûsuf'u ve uygunsuz vaziyette duran karısını gördü. Aziz'in karısı ise, hemen kendini temize çıkarmaya yeltenip kinle bakarak Yûsuf'u itham etti ve şöyle dedi: 'Ailene fenalık etmek isteyen bir kimsenin cezası nedir?'

Yûsuf ise, kendinden emin bir şekilde 'O benden kam almak isteyip beni yanına çağırdı' dedi.

Biz burada, Yüce Allah'ın seçkin kullarını nasıl savunduğunu görmekteyiz. Çok zor bir durumda kalan Hz. Yûsuf 'Beni kendine o çağırdı' derken, kadın kin ve ihtirasla şöyle bağırıyordu: 'Ailene fenalık etmek isteyen bir kimsenin cezası nedir?' Derken kadın tarafından biri hakemlik yaptı, sonunda Yûsuf'un gömleğinin arkadan yırtıldığını görüp Yûsuf'un günahsızlığı ortaya çıkmış oldu.

Kocası, eşine dönüp 'Günahın için Allah'tan bağışlanmak dile' dedi. Yûsuf'a da 'Yûsuf, sen bunu burada unut ve sakın kimseye anlatma!' dedi. Adam çok yumuşak huylu biri olduğundan, yahut kadının elinde olmayan bir şeyi yapması nedeniyle onu mazur görerek dedi ki: 'Günahına tevbe et, bu günahsız gence iftira edip ondan kam almak istediğinden dolayı Allah'tan bağışlanmanı dile. Gerçekten sen yanlış yapmışsın.'

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً
وَاٰتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا
رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلّٰهِ مَا هٰذَا
بَشَرًا إِنْ هٰذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾ قَالَتْ فَذٰلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ
وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا اٰمُرُهُ
لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا
يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ
مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ بَدَا لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْاٰيَاتِ
لَيَسْجُنُنَّهُ حَتّٰى حِينٍ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانِ قَالَ
أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرٰينِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْاٰخَرُ إِنِّي أَرٰينِي أَحْمِلُ فَوْقَ
رَأْسِي خُبْزًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرٰيكَ مِنَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا
بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ
قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

٢٤٠

31. "Kadınların dedikodusunu işitince onları davet etti; koltuklar hazırladı; geldiklerinde her birine birer bıçak verdi. Yûsuf'a: 'Yanlarına çık' dedi. Kadınlar Yûsuf'u görünce onu gözlerinde çok büyüttüler ve şaşkınlıkla ellerini doğradılar ve 'Allah için bu bir insan değil, olsa olsa güzel bir melektir' dediler."

32. "Vezirin karısı: 'İşte sözünü edip beni yerdiğiniz budur. And olsun ki onun olmak istedim, fakat o iffetinden dolayı çekindi. Emrimi yine yapmazsa, and olsun ki hapse tıkılacak ve zelil olanlardan olacak'."

33. "Yûsuf: 'Rabbim! Hapis benim için, bunların istediklerini yapmaktan daha iyidir. Eğer tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan onların derdine düşer ve bilmeyenlerden olurum' dedi."

34. "Bunun üzerine Rabbi onun duasını kabul etti ve kadınların tuzağına engel oldu. Zira O, işitir ve bilir."[17]

35. "Sonra, kadının ailesi delilleri Yûsuf'un lehinde gördüğü halde, onu bir süre için hapsetmeyi uygun buldu."[18]

36. "Hapse, onunla beraber, iki genç daha girdi. Onlardan biri, 'Rüyamda şaraplık üzüm sıktığımı gördüm' dedi; diğeri de 'Başımın üzerinde taşıdığım ekmekten kuşların yediğini gördüm' dedi. 'Bize bunu yorumla; senin iyi bir kimse olduğunu görüyoruz'."

37. "Yûsuf dedi ki: 'Rabbimin bana öğrettiği bilgi ile, daha yiyeceğiniz yemek gelmeden size onu yorumlarım. İşte bu size açıkladıklarım, Rabbimin bana öğrettiği şeylerdendir. Doğrusu ben, Allah'a inanmayan ve ahireti inkar eden, bir toplumun dinini bırakmışımdır'."

[17] Saray hizmetçileri ve çalışanları Yûsuf ile kraliçenin aralarında geçen olayı sarayın dışına taşıdılar, şehirde olay şuyu buldu ve halkın diline düştü. Şehirde ileri gelen kadınlar dediler ki: 'Vezirin karısı kölesinin olmak istiyormuş; sevgisi bağrını yakmış; doğrusu onun besbelli sapıtmış olduğunu görüyoruz.' İşte böylece sarayda cereyan eden olay tüm Mısır'a yayıldı. Aziz'in karısı hizmetçisinden uygunsuz şeyler isteyesiymiş, hizmetçisi ise, Allah'a sığınarak onun bu teklifini reddedesiymiş..

Aziz'in karısı Züleyha, şehirde dolaşan dedikoduları ve devlet büyüklerinin karılarının kendisini kınadıklarını öğrenince, bir ziyafet tertip edip hepsini davet etti. Lüks ve konforlu koltuklarda kadınlar yemeklerini yiyince, onlara keskin bıçaklarla birlikte elma sundu. Davetlilerin her biri meyvelerini soymak için bıçaklarını ellerine aldıkları sırada Aziz'in karısı şöyle seslendi: 'Yûsuf, misafirlerin huzuruna çık!' Yûsuf sahneye çıkınca, hepsi gözlerini ona diktiler, onu görür görmez akılları başlarından gitti. Ellerindeki bıçaklarla ellerini doğramaya başladılar. Güzelliği karşısında onun sıradan bir insan olamayacağını söyleyip bu olsa olsa melektir, demeye başladılar.

İşte tam osırada Aziz'in karısı şöyle dedi onlara: 'İşte sözünü edip beni yerdiğiniz budur. And olsun ki onun olmak istedim, fakat o iffetinden dolayı çekindi. Emrimi yine yapmazsa, and olsun ki hapse tıkılacak ve zelil olanlardan olacak'.

Bunun üzerine Yûsuf, Rabbine olan sonsuz güven ve Allah'ın dilediğini yapan olduğunun bilinciyle şöyle dedi: 'Rabbim! Hapis benim için, bunların istediklerini yapmaktan daha iyidir.' Fuhşa bulaşmaktan, zindanda yatmak daha iyidir. İçtenlikle duasını şöyle tamamladı: 'Eğer tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan onların derdine düşer ve bilmeyenlerden olurum.' Elbette Yüce Allah, kullarına karşı son derece şefkatli ve merhametliydi. O, Yûsuf'un içtenlikle gönlünün derinliklerinden kopup gelen duasını kabul etti ve kadınların tuzağına engel oldu.

İşte bu samimi kul Hz. Yûsuf peygamberin zorlu imtihanıydı. Yüce Allah, onu böyle zorlu bir sınava tâbı tutmuştu. Ama o, kendi içinde de, Rabbine karşı da son derece samimi ve dürüstü. Güzellik, makam ve mansıp sahibi kadının kandisini çağırdığı bu tuzaklara karşı durmuş ve alemlerin Rabbinden korktuğunu haykırmıştı. Nitekim bir hadislerinde peygamberimiz @ şöyle buyurur: "Yedi sınıf insan vardır ki, hiçbir gölgenin olmadığı bir günde Yüce Allah onları arşının gölgesiyle koruma altına alır. Onlardan biri de, güzellik ve makam mansıp sahibi bir kadınınn zina çağrısına 'ben alemlerin rabbi Allah'tan korkarım' diyen kişidir." *(Buharî, Ezan 36; Tirmizî, Zühd 53; Nesâî, Kudât 2)*

[18] Ayeti açıklarken İbn Kesir şunları söyler: Olanları gördükten sonra ve Yûsuf'un suçsuzluğuna şahit oldukları halde onlar, bir süre Yûsuf'u zindana atmayı uygun gördüler. Oysa tüm deliller Yûsuf'un dürüst, namuslu ve suçsuz olduğunu söylüyordu. Allah bilir ya, onlar olay halkın diline düşünce, Yûsuf'un hanımefendisine sarkıntılık ettiği imajını vermek için onu hapsetttiler. Bu yüzden de, hapis süresi sona erince, kralın emrine rağmen Yûsuf hapishaneden çıkmayı reddetmiş ve kendisine isnat edilen suçla bir ilgisinin olmadığı açıklanıncaya kadar oradan çıkmadı. Bu isteği yerine getirilince tertemiz bir halde dışarı çıktı. Allah'ın selam ve rahmeti onun üzerine olsun. *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 477)*

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ اٰبَٓائ۪ٓي اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَۜ مَا كَانَ
لَنَٓا اَنْ نُشْرِكَ بِاللّٰهِ مِنْ شَيْءٍۜ ذٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ عَلَيْنَا
وَعَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾ يَا صَاحِبَيِ
السِّجْنِ ءَاَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ اَمِ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُۜ
﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِه۪ٓ اِلَّٓا اَسْمَٓاءً سَمَّيْتُمُوهَٓا
اَنْتُمْ وَاٰبَٓاؤُ۬كُمْ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍۜ اِنِ الْحُكْمُ
اِلَّا لِلّٰهِۜ اَمَرَ اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّٓا اِيَّاهُۜ ذٰلِكَ الدّ۪ينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ اَمَّٓا اَحَدُكُمَا
فَيَسْق۪ي رَبَّهُ خَمْراًۚ وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ
مِنْ رَاْسِه۪ۜ قُضِيَ الْاَمْرُ الَّذ۪ي ف۪يهِ تَسْتَفْتِيَانِۜ ﴿٤١﴾
وَقَالَ لِلَّذ۪ي ظَنَّ اَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْن۪ي عِنْدَ رَبِّكَۘ فَاَنْسٰيهُ
الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّه۪ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِن۪ينَ ﴿٤٢﴾ وَقَالَ
الْمَلِكُ اِنّ۪ٓي اَرٰى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ
عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَاُخَرَ يَابِسَاتٍۜ يَٓا اَيُّهَا
الْمَلَاُ اَفْتُون۪ي ف۪ي رُءْيَايَ اِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

38. "Atalarım İbrahim, İshak ve Yakup'un dinine uydum. Allah'a her hangi bir ortak koşmak bize yaraşmaz; bu, Allah'ın bize ve insanlara olan lutfudur; fakat insanların çoğu şükretmez."[19]

39. "Ey benim hapishane arkadaşlarım! Ayrı ayrı bir sürü uydurma rabler mi daha iyidir, yoksa hepsine egemen olan tek Allah mı?"

40. "Allah'ı bırakıp taptığınız, sizin ve babalarınızın adlandırdığı putlardan başka bir şey değildir. Allah onların doğru olduğuna dair bir delil indirmemiştir. Hüküm vermek ancak Allah'a aittir. O yalnızca kendisine tapmanızı emretmiştir. İşte dosdoğru din budur, fakat insanların çoğu bilmezler."[20]

41. "Ey mahpus arkadaşlarım! Biriniz efendinize şarap sunacak, diğeri asılacak ve kuşlar başından yiyecektir. Sorduğunuz iş, işte böylece kesinleşmiştir."[21]

42. "Onlardan kurtulacağını sandığı kimseye Yûsuf: 'Efendinin yanında beni an' dedi. Ama şeytan efendisine onu hatırlatmayı unutturdu ve Yûsuf bu yüzden senelerce hapiste kaldı."[22]

43. "Hükümdar: 'Ben, yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yediğini; yedi yeşil başak ve bir o kadar da kurumuş başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yormasını biliyorsanız rüyamı söyleyiniz' dedi."

[19] Onlardan biri kralın şarapçısı, diğeri de ekmekçisi idi. İkisi de birer rüya görmüşler ve rüyalarının yorumlanmasını istemişlerdi. Yûsuf peygamber, kendisinin iyi bir rüya yorumcusu olduğunu onlara bildirmiş, gördükleri rüya daha gerçekleşmeden onlara sonucu haber vermekteydi. Sonra da, bunun bir Allah vergisi olduğunu söylemekteydi. Çünkü diyordu, ben inkar ve şirk yolunu bıraktım, peygamberlerin yoluna uydum.

İşte böylece diğer peygamberler gibi Hz. Yûsuf da, eline geçen her fırsatı dinini açıklamak ve prensiplerini anlatmak için değerlendiriyordu.

İşte burada da gördükleri rüyaların tabirini isteyen zindan arkadaşlarının bu isteklerini yerine getirirken fırsatı değerlendiriyor ve onlara saf tevhîd dini hakkında iyi bir ders verip Yüce Allah'ı onlara anlatıyor. Onlara İslam dininin gerçek anlamda Yüce Allah'a kulluk yolu, ve içerisine hiç bir batıl karışmamış bir din olduğunu anlatarak şöyle diyor: İyi bilin ki ben sizin gafil olduğunuz hak din üzereyim. O, Hz. Adem'den dedem Hz. İbrahim'e kadar tüm peygamberlerin dini olan İslam dinidir. İbrahim'den sonra oğulları İshak ve Yakub da bu din ile gelmişlerdir İşte ben de bu yol üzere yürüyorum. Hak din İslam şeriatı üzere olanlara müjdeler olsun!

[20] Hz. Yûsuf, rüya konusuna geçmeden önce şunları söylüyor: Ey benim hapishane arkadaşlarım! Ayrı ayrı bir sürü uydurma rabler mi daha iyidir, yoksa hepsine egemen olan tek Allah mı? Arkadaşları ne diyor diye Yûsuf'un sözlerine kulak kesiliyorlar. O da onlara tevhîdî gerçekleri anlatıyor. Allah'ın bir olduğunu, başka hiçbir ortağının olmayacağını, tüm evrenin yegane yaratıcısı olduğunu, dünya ve ahirette zarar edenlerin Allah'a eş ve ortak koşanların yahut hakimiyet hakkını O'ndan başkasına verenlerin olduğunu bir bir anlatıyor. Bu yüzden böylelerinin hakimiyet, güç kuvvet ve dileme hakkını Allah'tan başkalarına vererek saptıklarını, o putperestlerin ve babalarının taptıkları putların boş ve batıl şeyler olduğunu, onların Allah'a atılmış iftiralar olduğunu, hakimiyetin yalnızca Allah'ın olduğunu, O'ndan başka hiç kimseye mutlak hakimiyet hakkının verilemeceğini onlara açıklıyor. İnsanların yasama hakkının olmadığını, halka hükmetmek için kendi kafalarından yasalar koyma yetkisine sahip olmadıklarını söylüyor. Yine O diyor ki, kanun koyucu, insanlar arasında hüküm koyucu sadece Yüce Allah'tır.

Evet, Allah'ın indirdikleriyle hükmetmek kulluğun ve tevhidin başıdır. Kendi başına, kendi kafasından hüküm koyan kimse doğru yoldan sapmış, İslamdan ayrılmış olur. Hüküm vermek ancak Allah'a aittir. O yalnızca kendisine tapmanızı emretmiştir. İşte dosdoğru din budur, fakat insanların çoğu bilmezler.

İşte böylece Hz. Yûsuf, hapishane içerisinde bulduğu her fırsatta İslam inancını yayıyor. O iki arkadaşına da hayır ve kurtuluş yolunu açıklıyor. Bundan sonra da onların istek ve ihtiyaçlarını yerine getiriyor. Ama onların düşüncelerini dosdoğru yol tevhîde ve Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeye hazırladıktan sonra, isteklerini yerine getirmeye geçiyor.

[21] Hz. Yûsuf, kendisinden yorum bekleyen arkadaşlarına rüyalarını şöyle açıklıyor: Ey hapishane arkadaşlarım, biliniz ki, biriniz hapishaneden çıkıp hizmetinde çalıştığı efendisine içki sunacak; diğeriniz ise öldürülecek direklere asılacak ve başından kuşlar yiyecektir. İşte benden yorumunu istediğiniz iş aynen bu şekilde gerçekleşecektir.

[22] Hz. Yûsuf, asılmaktan kurtulacağını bildiği arkadaşına 'Efendinin yanına vardığında benim başımdan geçenleri ona anlat' dedi. Hz. Yûsuf, bu cümleleri ölümden kurtulacağını bildiği arkadaşına, üzülmesin diye diğerinden habersiz söyledi.

Oysa böyle bir istek Hz. Yûsuf'a yaraşmazdı. Çünkü Onun güvencesi sadece Yüce Allah'tı O, O'na sığınmalı, isteklerini O'na bildirmeliydi. İşte bu yüzden Yûsuf'un zindan seneleri uzadıkça uzadı. Çünkü Onun gibisine Allah'tan başkasından dilekte bulunması yakışmazdı. Zindan ve asılmaktan kurtulan arkadaşı Hz. Yûsuf'un hikayesini efendisine anlatmayı unuttu. Onun bu unutması da, Allah'ın peygamberinin zindandan çıkmasını istemeyen şeytanın hilelerindendi. Ve böylece Hz. Yûsuf yıllarca zindanda kalmaya devam etti.

قَالُوٓا۟ أَضْغَٰثُ أَحْلَٰمٍ ۖ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ ٱلْأَحْلَٰمِ بِعَٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾
وَقَالَ ٱلَّذِى نَجَا مِنْهُمَا وَٱدَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا۠ أُنَبِّئُكُم بِتَأْوِيلِهِۦ
فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾ يُوسُفُ أَيُّهَا ٱلصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِى سَبْعِ بَقَرَٰتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنۢبُلَٰتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَٰتٍ لَّعَلِّىٓ أَرْجِعُ
إِلَى ٱلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا
فَمَا حَصَدتُّمْ فَذَرُوهُ فِى سُنۢبُلِهِۦٓ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِى
مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا
تُحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِى مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ ٱلنَّاسُ
وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ ٱلْمَلِكُ ٱئْتُونِى بِهِۦ ۖ فَلَمَّا جَآءَهُ ٱلرَّسُولُ
قَالَ ٱرْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسْـَٔلْهُ مَا بَالُ ٱلنِّسْوَةِ ٱلَّٰتِى قَطَّعْنَ
أَيْدِيَهُنَّ ۚ إِنَّ رَبِّى بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ
إِذْ رَٰوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَن نَّفْسِهِۦ ۚ قُلْنَ حَٰشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ
مِن سُوٓءٍ ۚ قَالَتِ ٱمْرَأَتُ ٱلْعَزِيزِ ٱلْـَٰٔنَ حَصْحَصَ ٱلْحَقُّ أَنَا۠ رَٰوَدتُّهُۥ
عَن نَّفْسِهِۦ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٥١﴾ ذَٰلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّى
لَمْ أَخُنْهُ بِٱلْغَيْبِ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى كَيْدَ ٱلْخَآئِنِينَ ﴿٥٢﴾

وَمَآ

44. "Etrafındakiler: 'Bir takım karışık rüyalar; biz böyle rüyaların yorumunu bilmeyiz' dediler."

45. "Hapisteki iki kişiden kurtulmuş olanı, nice zaman sonra Yûsuf'u hatırladı ve: 'Ben size bunu yorumlayacağım, hele beni gönderin' dedi."

46. "Hapishaneye varıp: 'Ey doğru sözlü Yûsuf! Rüyada görülen yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yemesi; yedi yeşil başak ve bir o kadar kuru başak neye gelir? Bize yorumla, ben de insanlara ulaştırayım da bilsinler' dedi."

47. "Yûsuf dedi ki 'Yedi sene mutad olduğu üzere ekin ekersiniz, biçtiğiniz ekinin yediğinizden artanını başağında bırakırsınız'."

48. "Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelir, bütün biriktirdiğinizi yer, yalnız az bir miktar saklarsınız."

49. "Sonra, halkın yağmur göreceği bir yıl gelir, o zaman sıkıp sağarlar".[23]

50. "Hükümdar: 'Onu bana getirin' dedi. Yûsuf'a elçi gelince, 'Efendine dön, kadınlar niçin ellerini kesmişlerdi bir sor; doğrusu Rabbim onların hilesini bilir' dedi."

51. "Hükümdar kadınlara: 'Yûsuf'un olmak istediğiniz zaman durumunuz neydi?' dedi. Kadınlar. 'Haşa! Onun bir fenalığını görmedik' dediler. Vezirin karısı: 'Şimdi gerçek ortaya çıktı; onun olmak isteyen bendim; doğrusu Yûsuf doğrulardandır' dedi."[24]

52. "Maksadım, vezire, gıyabında ihanet etmediğimi, hainlerin tuzaklarını Allah'ın başarıya erdirmediğini bilmesini sağlamaktı."

[23] İşte böylece Yüce Allah, Yûsuf'un zindandan çıkmasını dileyince, bir takım sebebleri halketti. İşte Mısır hükümdarının gördüğü rüya, Hz. Yûsuf'un izzet ve şerefle hapishaneden çıkması için Yüce Allah'ın takdir ettiği bir rüya idi. Hükümdar rüyasında gördüklerini ileri gelen devlet adamlarına anlatıp yorumunu istemişti. Ama onlar bunun yorumunu bilemediler. Tam o sırada hükümdarın sâkîsi Yûsuf'un kendisine söylediklerini hatırladı. Ama o, Yûsuf'u yıllar sonra ancak hatırlayabilmişti. Hükümdarın rüyasını en iyi Yûsuf'un yorumlayabileceğini onlara bildirdi ve izin alıp Yûsuf'un yanına geldi ve ona rüyayı anlattı ve şöyle dedi: Çabuk bunu yorumla da gidip hükümdar ve adamlarına bunu anlatayım, belki onlar senin kadrü kıymetini bilirler ve sen zindandan kurtulursun.

Ayette geçen 'insanlar' ile, tazim için sadece hükümdarın kastedilmiş olabileceği de söylenmiştir. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 202)*

Yûsuf dedi ki: Yedi sene, tüm gayret ve çabanızı göstererek adetiniz üzere arpa ve buğday ekersiniz. Biçtiğiniz buğdayın ihtiyacınız dışında kalanını başaklarında bırakarak saklayın ki bozulmadan uzun bir süre kalabılsin. Sonra onu israf etmeden, azar azar arkadan gelecek yedi kıtlık senesinde kullanın.

Hz. Yûsuf, rüyada görülen inekleri senelere yorumlamıştır. Buna göre rüyada görülen yedi semiz inek ve yedi yeşil başak yedi bolluk senesine; yedi cılız inek ile kuru başakları ise yedi kurak seneye yormuştur.

Bundan sonra dedi, yağmurlu, bolluk ve bereket dolu bir sene gelecektir. Onda ekinler, meyve ve sebzeler bol olacak, leziz meyvelerden bol bol yiyip içeceksiniz.

[24] Rüyanın yorumu hükümdara ulaşınca, hükümdar Yûsuf'un ilim, edep bakımından önemli bir kişi, ileri görüşlü bir şahsiyet olduğunu anladı. 'Getirin onu bana' dedi. Yani onu zindandan çıkarıp huzuruma getirin de, bu adamın ilim irfanını bizzat dinleyeyim.

Hükümdarın elçisi Yûsuf'a gelip hemen hükümdarın huzuruna çıkmasını istedi. Ama Yûsuf, Allah'a olan inancının vakarı ve bir peygamberin heybetiyle şöyle cevap verdi: 'Hayır gelmeyeceğim! Hükümdar, Aziz'in hanımıyla beraber olan kadınların parmaklarını doğrama işini ve Aziz'in karısının benimle olan durumunu iyice tahkik etmedikçe buradan çıkmayacağım.'

Elçi, hükümdarın huzuruna çıkıp durumu anlattı. Bunun üzerine hükümdar Aziz'in karısıyla diğer kadınları toplayıp onlara şöyle sordu: 'Söyleyin bakalım o ziyafet günü sizin durumunuz neydi, niçin toplanmıştınız ve neler olmuştu?'

O sırada Aziz'in karısı cesaretle öne çıkıp yaptıklarından pişman bir halde beraberindeki kadınlarla birlikte şöyle dedi: 'Allah etmesin! Allah korusun. Biz Yûsuf'un bir kötülüğünü görmedik. Bendim Yûsuf'tan kam almak isteyen. O ise, kulluk ettiği Rabbine sığınıp namusunu korudu. Tam bir inançla, Rabbinin günaha düşmekten kendisini koruyacağını ilan etti. Gerçekten de onun ve tüm evrenin Rabbi olan Allah onu kurtarmıştır. artık gerçek günyüzüne çıktı, Yûsuf gerçekten doğrulardandı.'

وَمَٓا اُبَرِّئُ نَفْس۪يۚ اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌ بِالسُّٓوءِ اِلَّا مَا رَحِمَ رَبّ۪يۜ اِنَّ
رَبّ۪ي غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٥٣﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُون۪ي بِه۪ٓ اَسْتَخْلِصْهُ
لِنَفْس۪يۚ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ اِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَك۪ينٌ اَم۪ينٌ ﴿٥٤﴾
قَالَ اجْعَلْن۪ي عَلٰى خَزَٓائِنِ الْاَرْضِۚ اِنّ۪ي حَف۪يظٌ عَل۪يمٌ ﴿٥٥﴾ وَكَذٰلِكَ
مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْاَرْضِۚ يَتَبَوَّاُ مِنْهَا حَيْثُ يَشَٓاءُۜ نُص۪يبُ
بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَٓاءُ وَلَا نُض۪يعُ اَجْرَ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٥٦﴾ وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ
خَيْرٌ لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾ وَجَٓاءَ اِخْوَةُ يُوسُفَ
فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ
بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُون۪ي بِاَخٍ لَكُمْ مِنْ اَب۪يكُمْۚ اَلَا تَرَوْنَ اَنّ۪ٓي
اُو۫فِي الْكَيْلَ وَاَنَا۬ خَيْرُ الْمُنْزِل۪ينَ ﴿٥٩﴾ فَاِنْ لَمْ تَأْتُون۪ي بِه۪ فَلَا
كَيْلَ لَكُمْ عِنْد۪ي وَلَا تَقْرَبُونِ ﴿٦٠﴾ قَالُوا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ اَبَاهُ
وَاِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾ وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَتَهُمْ
ف۪ي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَٓا اِذَا انْقَلَبُٓوا اِلٰٓى اَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾ فَلَمَّا رَجَعُٓوا اِلٰٓى اَب۪يهِمْ قَالُوا يَٓا اَبَانَا مُنِعَ مِنَّا
الْكَيْلُ فَاَرْسِلْ مَعَنَٓا اَخَانَا نَكْتَلْ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٦٣﴾

53. "Ben nefsimi temize çıkarmam; çünkü nefis, Rabbimin merhameti olmadıkça, kötülüğü emreder. Doğrusu Rabbim çokça bağışlayandır, merhamet edendir."[25]

54. "Hükümdar: 'Onu bana getirin, yanıma alayım' dedi. Onunla konuşunca: 'Bugün senin yanımızda önemli bir yerin ve güvenilir bir durumun vardır' dedi."

55. "Yûsuf: 'Beni memleketin hazinelerine memur et, çünkü ben korumasını ve yönetmesini iyi bilirim' dedi."

56. "Yûsuf'u böylece o memlekete yerleştirdik; istediği makamı tutabiliyordu. Biz rahmetimizi dilediğimize veririz; iyi davrananların ecrini zayi etmeyiz."

57. "Ama ahiret ecri, inananlar ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için çok daha iyidir."[26]

58. "Yûsuf'un kardeşleri gelip yanına girdiler. Onlar kendisini tanımadıkları halde o, onları tanıdı."

59. "Onların yüklerini hazırlatınca şöyle dedi: 'Baba bir kardeşinizi bana getirin. Sizlere ölçüyü bol tuttuğumu ve benim misafirperverlerin en iyisi olduğumu görmüyor musunuz?'"

60. "Eğer onu bana getirmezseniz bundan böyle benden bir ölçek bile alamazsınız ve bana artık yaklaşmayın da."

61. "Kardeşleri: 'Babasını ikna etmeye çalışacağız ve her halde bunu yaparız' dediler."[27]

62. "Yûsuf adamlarına: 'Karşılık olarak getirdiklerini de yüklerine koyun. Belki ailelerine varınca, onu anlarlar da bir daha dönerler' dedi."

63. "Babalarına döndüklerinde, 'Ey babamız! Bize yiyecek yasak edildi, kardeşimizi bizimle beraber gönder de yiyecek alalım. Onu elbette koruruz' dediler."

[25] Azız'ın karısı (Bir başka görüşe göre bu söz Yûsuf'un hükümdara karşı söylediği bir sözdür. Fakat İbn Kayyım, doğrusunun bu sözün kadına ait olmasıdır der ve gerekçelerini de şöyle sıralar: Bir kere 51. ayette Azız'ın karısı konuşmaktadır. Bu ayette de onun konuşması devam etmektedir. Eğer bu ayette söz sahıbi değışseydi karışıklığa meydan vermemek için bir delilin olması gerekirdi. Oysa böyle bir delil geçmemektedır. İkincisı, kadın bu sözleri söylerken Yûsuf peygamber henüz zindandadır. Nitekim 53. ayette hükümdar tekrar 'Yûsuf'u getirin de onu yanıma alayım' demiştir. Dolayısıyla bu söz kadına aittir. Bkz. İbn Kayyım, et-Tefsîru'l-Kayyıme, s, 316-319. Müfessiremiz de bu doğru olan görüşü tercıh etmiştir. (Müt.)) dedı ki: 'Ben suçumu itiraf ettim. Kocam da bilsin ki aslında ben ona ihanet etmedim. Çünkü büyük günah gerçekleşmedi. Gerçekten ben bu delikanlıdan kam almak istedim ama o bundan kaçınmıştı. İşte itiraf edıyorum, artık benim de suçsuz olduğum anlaşılsın. Elbette Allah hainlerin planlarını başarıya ulaştırmaz. Ben kendimi temize çıkarıyor değilim. Çünkü nefis hep kötülükleri düşünür ve arzular. İşte ben de onun olmak ıstedım. Zira Rabbimin rahmeti olmazsa nefis hep kötülükleri emreder. Ancak Rabbim korursa o başka. Gerçekten benim Rabbim çokça bağışlayan ve acıyandır. *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 481)*

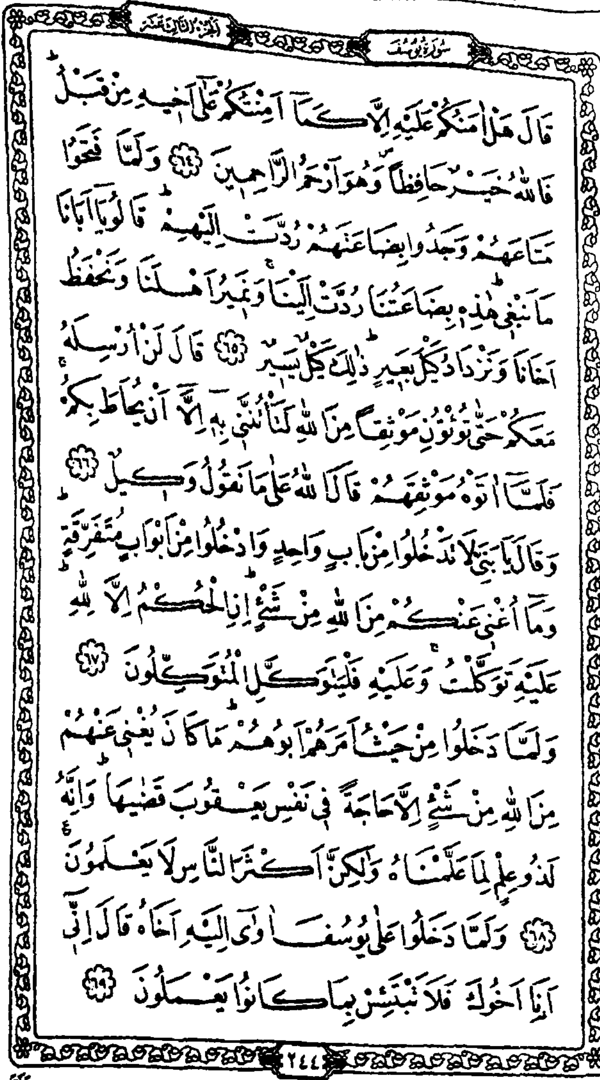
[26] Hükümdar, Yûsuf ile kadın arasında geçenleri iyice tahkik ettikten ve Aziz'in hanımının itirafı ile Yûsuf'un tamamen suçsuz oluşu anlaşıldıktan sonra dedi ki: 'Yûsuf'u huzuruma getirin, ben onu kendi yanıma almak ve has adamım yapmak ıstiyorum.' Yûsuf huzuruna gelince de şöyle dedi: Bugün senin katımızda önemli bir yerin ve güvenilir bir durumun var.' Bunun üzerine Yûsuf'ta şöyle bir istekte bulundu: 'Sen beni ülkenın hazinelerine memur et. Gerçekten ben onu koruma ve yönetme işini iyi bilirım.'

Yûsuf'u böylece o memlekete yerleştirdik. Yani Biz onu hükümdarın maliye işleri bakanı yaparak Mısır hakimi yaptık. Artık o, orada dilediği makama oturabiliyor ve dilediği işi yapabiliyordu. İşte böylece Biz rahmetimizi dilediğimize veririz; iyi davrananların ecrini zayi etmeyiz. Ama ahiret ecri, inananlar ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için çok daha iyidir. Yüce Allah, peygamberi Yûsuf için ahirette hazırladığı nimetlerin, bu dünyada elde ettiklerinden çok daha büyük ve fazla olduğunu bildiriyor.

[27] Yüce Allah Yûsuf'u yeniden babasıyla bir araya getirmeyi dilemişti. O sırada Filistin kıtlık içerisindeydi. Mısır'ın etrafındaki muhtaç halka arpa, buğday ve benzeri şeylerle yardım ettiğini duydular. Bunun üzerine Hz. Yakup, ihtiyaçları olan bir miktar yiyecek almak için oğullarını Mısır'a gönderdi. Oğulları gelip Yûsuf'un huzuruna çıktılar. Yûsuf onları tanıdı, ama onlar onu tanıyamadılar. Çünkü onlar Yûsuf'u küçük bir çocuk iken terketmişlerdi. Kırk sene gibi uzun bir süreden sonra, onun kölelikten böyle bir makama gelmesini de hiç akıllarına bile getirmemişlerdi.

Hz. Yûsuf bir fırsatını bulup onlarla konuştu, memleketlerinden sorup bilgiler aldı. Ülkelerinin neresi olduğunu, nasıl yaşadıklarını bir bir sorup onlara anlattırdı. İhtiyar babalarının durumunu, küçük kardeşleri olan Bünyamin'in ve kaybolan kardeşlerinin durumuna varıncaya kadar her şeyi anlattırdı. Yûsuf istediklerini bol bol onlara verip yüklerini tutturduktan sonra dedi ki: 'Gördüğünüz gibi ben, sizlere her şeyi bol bol veriyorum. Tekrar ihtiyaçlarınızı karşılamam için yanıma geldiğinizde, baba bir kardeşinizi de getirmezseniz daha size bir şey vermem. Onu sizinle birlikte görüp anlattıklarınızın doğru olup olmadığını anlamak istiyorum!' Dediler ki: 'Onu babasından koparıp getirmeye çalışacağız, bu konuda elimizden geleni yaparak onu da sana getireceğiz.' Yûsuf da 'İşte bu bir sonraki alışverişimizin ön şartı olacak' dedi.

64. " 'Daha önce kardeşini size emanet ettiğim gibi, şimdi onu size inanır mıyım? Ama Allah en iyi koruyandır, O merhametlilerin merhametlisidir' dedi."

65. "Yüklerini açınca karşılık olarak götürdükleri mallarının kendilerine iade edilmiş olduğunu gördüler. 'Ey babamız! Daha ne isteriz; işte mallarımız da bize iade edilmiş; ailemize onunla yine yiyecek getirir, kardeşimizi de korur ve bir deve yükü de artırmış oluruz; esasen bu az bir şeydir' dediler."[28]

66. "Babaları: 'Hepiniz helak olmadıkça onu bana geri getireceğinize dair Allah'a karşı sağlam bir söz vermezseniz, sizinle göndermeyeceğim' dedi. Söz verdiklerinde de 'Sözümüze Allah vekildir' dedi."[29]

67. "Babaları: 'Oğullarım! Tek bir kapıdan değil, ayrı ayrı kapılardan girin. Gerçi ne yapsam Allah'ın takdirine karşı size bir şey yapamam, hüküm ancak Allah'ındır, O'na güvendim, güvenenler de O'na güvensinler' dedi."

68. "Babalarının emrettiği gibi girdiler. Esasen bu, Allah katında onlara bir fayda sağlamazdı, ancak Yakup içindeki arzuyu ortaya koymuş oldu. O, şüphesiz kendisine öğrettiğimizi bilir fakat insanların çoğu bilmezler."[30]

69. "Yûsuf'un yanına girdiklerinde, kardeşini bağrına bastı ve: 'Ben senin kardeşinim, onların yaptıklarına artık üzülme' dedi."[31]

28 Hz Yûsuf adamlarına, kardeşlerinin karşılık olarak getirdiklerini, haberleri yokken eşyalarının arasına geri koymalarını emretti Onlar babalarının yanına vardıklarında Mısır hükümdarının küçük kardeşleri Bünyamin'i de istediğini söylediler. Hz. Yakup ise, hayır ben onu size güvenemem, ona da daha önceYûsuf'a yaptığınızı yaparsınız. Üstelik siz, o zaman da 'Elbette biz onun koruyucularıyız' demiştiniz Ama onlar, koruyup gözeteceklerine dair verebilecekleri her türlü sözü vererek Bünyamin'i de yanlarında götürmeye babalarını ikna ettiler.

Yüklerini açınca karşılık olarak götürdükleri mallarının da kendilerine iade edilmiş olduğunu gördüler ve şöyle dediler. Ey babamız! İşte mallarımız da bize iade edilmiş, daha ne isteriz. Artık kardeşimizi de bizimle birlikte gönder de onun adına da bir şeyler alalım ve Mısır hükümdarı ailemizin ihtiyacı olan yiyeceğimizi artırmış olsun.

29 Babaları onlara dedi ki: 'Hepinizin başına bir şey gelmedikçe kardeşinizi bana geri getireceğinize dair sağlam bir söz vermedikçe onu sizinle göndermeyeceğim.' Bunun üzerine onlar da ona bu konuda söz verdiler. Bu söz üzerine Hz. Yakup, oğlu Bünyamin'i onlarla birlikte göndermeye izin verdi.

30 Hz. Yakup, oğullarına kardeşlerini korumalarını ve şehre hepsinin tek bir kapıdan girmemelerini, değişik kapılardan içeri girmelerini şart koştu. Çünkü onların başına bir şey gelmesinden endişe ediyordu.

Hz. Yakup, oğullarına değişik kapılardan girmelerini işte böyle emretti ve ekledi: Gerçi ne yapsam Allah'ın takdirine karşı size bir şey yapamam. Yani hiç bir zaman tedbir, takdirin önüne geçemez. Her şey ancak Allah'ın takdiriyle olur.

Ne var ki, Hz. Yakup tedbiri elden bırakmadı. Önce tedbirini aldı, sonra da tüm her şeyiyle tevekkül edip işi Allah'a bıraktı. Evlatları da babalarını dinleyip ayrı ayrı kapılardan şehre girdiler. Çünkü babaları, ilham ve ön sezgileriyle bu tavsiyelerde bulunmuştu.

Mısır'a vardıklarında farklı kapılardan içeri girdiler. Eğer Yüce Allah, onlar için bir şeylerin olmasını dilemişse, onlar ne yaparlarsa yapsınlar bunun önüne geçemeyeceklerdi. Ne ki, Hz. Yakub'un içine bir şeyler doğmuş ve oğullarına farklı kapılardan şehre girmelerini salık vermişti. Böylece hükümdar, onları topluca görmesin ve göze batıp da haset ve benzeri bir tehlikeyle karşı karşıya kalmasınlar. Çünkü Hz. Yakup peygamber ilim ve ileri görüş sahibi bir kimse idi. Ne ki, insanların çoğu onun bu halini tam olarak kavrayamıyorlardı.

31 Yakub'un oğulları yanlarında kardeşleri Bünyamin olduğu halde Yûsuf'un huzuruna çıktıklarında, Yûsuf onların hepsini bir araya getirdi. Daha sonra kardeşi Bünyamin'i alıp bağrına bastı. Onunla başbaşa kalıp ona gizlice kardeşi olduğunu söyledi. O, buna çok sevindi ama, sevincini belli etmedi. Bünyamin de babasının Yûsuf için ne kadar üzüldüğünü, durmadan onu andığını bir bir anlattı. Ardından Hz. Yûsuf, kardeşlerinin istediği tüm her şeyi fazlasıyla onlara verdi.

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ
أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا وَأَقْبَلُوا
عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ
جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ
مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا
فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا جَزَاؤُهُ
مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾
فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ
أَخِيهِ كَذَٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ
فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ
وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ
سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ
يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرٌّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾
قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا
فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

٢٤٥

70. "Yûsuf onların yüklerini yükletirken, bir su kabını kardeşinin yüküne koydurdu. Sonra bir münadi, 'Ey kervancılar, siz hırsızsınız!' diye bağırdı."

71. "Geri dönerek, 'Ne kaybettiniz?' dediler."

72. " 'Hükümdarın su kabını kaybettik, onu getirene bir deve yükü mükafat verilecek, buna ben kefil oluyorum' dediler."[32]

73. " 'Allah'a yemin ederiz ki memleketi ifsat etmeğe gelmediğimizi ve hırsız da olmadığımızı biliyorsunuz' dediler."

74. " 'Yalancı iseniz, hırsızın cezası nedir?' dediler."

75. " 'Cezası, kimin yükünde bulunursa, ceza olarak ona el konulur; biz zalimleri böyle cezalandırırız' dediler."[33]

76. "Yûsuf kardeşinin yükünden önce onlarınkini aramaya başladı; sonra kardeşinin yükünden su kabını çıkardı. İşte biz Yûsuf'a böyle bir plan kullanmasını vahyettik. Çünkü hükümdarın kanunlarına göre kardeşini alıkoyamazdı, meğer ki Allah dileye. Biz dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Her ilim sahibinin üstünde bir daha iyi bilen vardır."[34]

77. "Kardeşleri 'O çalmışsa, daha önce de kardeşi çalmıştı' dediler. Yûsuf bunu içinde sakladı, onlara açmadı. İçinden, 'Durumunuz pek kötüdür; anlattığınızı Allah daha iyi bilir' dedi."

78. "Kardeşleri: 'Ey Vezir! Onun yaşlanmış, kocamış bir babası vardır. Bizden birini onun yerine al. Doğrusu biz senin iyi davrananlardan olduğunu görüyoruz' dediler."

[32] Yûsuf adamlarına hükümdarın kabını, ölçek olarak kullandığı kabı kardeşi Bünyamin'in eşyaları arasına koymalarını emretti. Bir başka rivayete göre, o kardeşiyle yalnız kaldığında bizzat kendisi bunu koydu. Kervan yola koyulunca, hükümdarın dellalerinden biri arkalarından seslendi: 'Durun bakalım, ey yolcular, siz hırsızsınız!' Bu itham Yakup oğullarının ağrına gitti, 'Ne kaybettiniz?' deyip aramaları için eşyalarını açtılar. Çünkü onlar böyle çirkin bir şeyi yapmadıklarından emin bir halde idiler.

[33] Aramadan önce Yakup oğulları dediler ki: 'Allah'a yemin ederiz ki, biz hırsızlık yapmak için buraya gelmedik. Siz de biliyorsunuz ki, biz ticaret ve yiyecek götürmek için buraya geldik. Biz hiç bir zaman hırsız olmadık. Biz, bir peygamberin çocuklarıyız.'

Buna karşılık hükümdarın adamları dediler ki: 'Peki, siz yalan söylemişseniz ve biz hükümdarın kabını birinizin eşyaları içinde bulursak, hırsızın cezası nedir?'

'Cezası, kimin yükünde bulunursa, ceza olarak ona el konulur, köle olarak kalır' dediler. Nitekim Hz. İbrahim peygamberin şeriatine göre, hırsızlık yapan kimse yakalandığında, hırsızlık yaptığı kimsenin kölesi olurdu. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 234; İbn Kesir, Tefsîr, II, 485)* İşte biz zalimlere böyle yaparız, hırsızlık yapanlara bu şekilde kısas uygularız, dediler.

[34] Kardeşlerinin eşyalarının aranmasından sonra kardeşi Bünyamin'in eşyaları da arandı ve kap Bünyamin'in eşyaları arasında çıktı. İşte biz Yûsuf'a böyle bir plan kullanmasını vahyettik. Allah'ın takdir ettiği işlerin olabilmesi için, onlara karşı böyle bir plan yapmasını ona vahiyle bildirdik. Allah, onların 'hırsızlık yapan mal sahibinin yanında esir olarak kalır' şeklindeki kendi itirafları kardeşini onlardan almayı dilemişti. Yoksa Yûsuf, hükümdarın kanunlarına göre kardeşini yanında alıkoyamazdı. O, ancak Hz. İbrahim ve Hz. Yakub'un şeriatine göre kardeşini yanında alıkoyabilirdi. Bu da Allah'ın izniyle olacaktı. Allah'a hamdolsun, her bilenin üstünde bir daha iyi bilen vardır.

قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اَنْ نَأْخُذَ اِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ اِنَّٓا
اِذًا لَظَالِمُونَ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا اسْتَيْـَٔسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا
قَالَ كَبِيرُهُمْ اَلَمْ تَعْلَمُٓوا اَنَّ اَبَاكُمْ قَدْ اَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا
مِنَ اللّٰهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ ف۪ي يُوسُفَ فَلَنْ اَبْرَحَ الْاَرْضَ
حَتّٰى يَأْذَنَ ل۪ٓي اَب۪ٓي اَوْ يَحْكُمَ اللّٰهُ ل۪ي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِم۪ينَ
﴿٨٠﴾ اِرْجِعُٓوا اِلٰٓى اَب۪يكُمْ فَقُولُوا يَٓا اَبَانَٓا اِنَّ ابْنَكَ
سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَٓا اِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ
حَافِظ۪ينَ ﴿٨١﴾ وَسْـَٔلِ الْقَرْيَةَ الَّت۪ي كُنَّا ف۪يهَا وَالْع۪يرَ الَّت۪ٓي
اَقْبَلْنَا ف۪يهَا وَاِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ
اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا فَصَبْرٌ جَم۪يلٌ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَأْتِيَن۪ي بِهِمْ
جَم۪يعًا اِنَّهُ هُوَ الْعَل۪يمُ الْحَك۪يمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ
يَٓا اَسَفٰى عَلٰى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ
كَظ۪يمٌ ﴿٨٤﴾ قَالُوا تَاللّٰهِ تَفْتَؤُا تَذْكُرُ يُوسُفَ حَتّٰى
تَكُونَ حَرَضًا اَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِك۪ينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ اِنَّمَٓا اَشْكُوا
بَثّ۪ي وَحُزْن۪ٓي اِلَى اللّٰهِ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

يَا بَنِيَّ

79. "Yûsuf, 'Allah korusun! Biz, malımızı kimde bulmuşsak ancak onu alıkoruz, yoksa haksızlık etmiş oluruz' dedi."[35]

80. "Ondan iyice ümitlerini kesince, konuşmak üzere bir kenara çekildiler. Büyükleri şöyle dedi: 'Babanızın Allah'a karşı sizden bir söz aldığını, daha önce Yûsuf meselesinde de ileri gittiğinizi bilmiyor musunuz? Artık babam bana izin verene veya Allah hakkımda hüküm verene kadar bu yerden ayrılmayacağım. O hükmedenlerin en iyisidir'."[36]

81. "Siz dönün, babanıza gidin ve deyin ki: 'Ey Babamız! Senin oğlun hırsızlık yaptı, biz bildiğimizden başka bir şeye tanıklık etmedik; görülmeyeni de bilmeyiz'."

82. "Bulunduğumuz kasabanın halkına ve beraberinde olduğumuz kervana da sorabilirsin; biz şüphesiz doğru söylüyoruz."[37]

83. "Yakup: 'Hayır sizi nefsiniz bir iş yapmağa sürükledi, artık bana güzelce sabır gerekir; belki Allah hepsini birden bana getirecektir, çünkü O bilendir, hakimdir' dedi."

84. "Onlardan yüz çevirdi, 'Vah, Yûsuf'a yazık oldu!' dedi ve üzüntüden gözlerine ak düştü. Artık acısını içinde saklıyordu."[38]

85. " 'Allah'a yemin ederiz ki, Yûsuf'u anıp durman seni bitkin düşürecek veya helak olacaksın' dediler."

86. "Yakup: 'Ben üzüntü ve tasamı yalnız Allah'a açarım. Allah katından, sizin bilmediklerinizi ben bilirim' dedi."

35 Yûsuf'un kardeşleri kabın Bünyamin'in eşyaları içerisinde çıktığını görünce, bu yapmışsa, daha önce de bunun kardeşi hırsızlık yapmıştı, dediler. Bununla Hz. Yûsuf'u kastediyorlardı.

Sonunda işin zahirine bakılarak Bünyamin'in Yûsuf'un yanında esir olarak alıkonulmasına karar verildi. Bu uygulama, Yüce Allah'ın emri ile olan bir işti. Yûsuf'un kardeşleri merhamet dileyerek şöyle dediler: Bünyamin çalmışsa, daha önce kardeşi Yûsuf ta çalmıştı. Bu da kardeşi Yûsuf'un yolunu izledi. Bizi izleseydi hırsızlık yapmazdı. Bu sözleriyle onlar, onun işinden uzak olduklarını, çünkü onunla analarının ayrı olduğunu söylemek istiyorlardı. Eğer o çalmışsa, hırsız kardeşine kanı çekti de çaldı, çünkü kan bağı huy bağını da beraberinde getirir diyorlardı. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 239)*

Yûsuf'un yaptığını söyledikleri hırsızlık olayına gelince, bu bizzat Yûsuf'un bildiği bir şeydi. Tefsir kitaplarında açıklandığı üzere olayın özeti şöyleydi: Yûsuf'un halası o küçükken onu yanında büyütmüştü. Hz. Yakup, Yûsuf'a olan tutkusundan dolayı onu halasının yanından kendi yanına almak istedi. Ama bu halasına zor geldi, çünkü o da onu çok seviyordu. Kardeşi Yakub'un isteğini boşa çıkarmak için bir plan düşündü. Bir eşyasını Yûsuf'un elbisesinin altına bağladı ve eşyam kayboldu dedi. Aile efradına onu aramalarını söyledi, onlar da onu Yûsuf'ta buldular. Bunun üzerine Yûsuf'un, halası yanında kalmasına karar verdiler. Çünkü o hırsızlık yapmıştı, eşyasını çaldığı kimsenin yanında kalmalıydı. Bu, aşırı sevgisinden dolayı yeğeninden ayrılmak istemeyen halanın bir planıydı. *(İbn Kesir, Tefsîr, II, 486)*

İşte kardeşleri, bu olay üzerine hiç suçu yokken Yûsuf'u kınadılar. Yûsuf onların bu suçlamalarına son derece içerledi ve şöyle dedi: Onu bu şekilde itham etmeniz sebebiyle siz çok kötü bir konumda bulunuyorsunuz. Elbette yaptıklarınızı ve niyetinizi en iyi Yüce Allah bilir.

Yûsuf'un kardeşleri Bünyamin'in yerine içlerinden birinin alıkonulmasını teklif ettiler. Çünkü onun babası çok düşkün bir ihtiyardı. O, Bünyamin'i çok sevdiğinden onun ayrılığına dayanamazdı. Özellikle onsuz olarak yanına döndüklerinde, buna katlanamazdı. Yûsuf ise onlara, Allah korusun, suç işlemeyeni cezalandırmaktan Allah'a sığınırız. Böyle bir şeyi yapacak olursak, gerçekten zalimlerden oluruz, dedi.

36 Kardeşler, hükümdarın kardeşlerini kendilerine bırakmasından ümitlerini kesince bir kenara çekilip kendi aralarında konuşmaya başladılar. Kendi aralarında bir durum değerlendirmesi yaptılar. Büyükleri dedi ki: 'Doğrusu babanız Bünyamin'i koruyacağınıza dair sizden sağlam bir söz almıştı. Siz daha önce Yûsuf'a yaptığınız kötülüğü de biliyorsunuz. Babam bana izin verene kadar, Allah bizim Bünyamin hakkında verdiğimiz söze ihanet etmediğimizi ve bu konuda suçsuz olduğumuzu babama bildirene kadar buradan ayrılmayacağım. Elbette Yüce Allah adaletiyle, bizim hakkımızda en hayırlı hükmünü verecektir. O gerçekten hükmedenlerin en iyisidir.

37 Kardeşler Bünyamin'i Mısır'da bırakarak gelip olanı biteni babalarına anlattılar. Bünyamin dediler, hırsızlık yaptı. Biz gaybı bilemezdik, bilseydik onu da bizimle birlikte göndermeni istemezdik. Hükümdarın kabını aldığını gözlerimizle görene kadar onun hırsızlık yapacağına ihtimal vermezdik. Eğer inanmazsan içerisinde bulunduğumuz Mısır ahalisine ve beraber geldiğimiz kervancı arkadaşlarımıza, hizmetçilere ve işçilere sorabilirsin. Biz gerçekten doğru söylüyoruz. O hırsızlık yaptı, bu yüzden alıkonuldu.

38 Onların dediklerini dinledikten sonra babaları, daha önce Yûsuf'un kanlı gömleği ile geldiklerinde söylediği sözleri söyledi: 'Andolsun ki, nefisleriniz size bu işi süslü gösterdi de siz oğlun hırsızlık yaptı diyorsunuz. Oysa o hırsızlık yapmaz. Artık ben Rabbimin takdirine karşı gönül hoşnutluğu içerisinde güzelce sabredeceğim. Belki de bu sabrıma karşılık Yüce Allah, Yûsuf'umu ve kardeşi Bünyamin'i birlikte bana getirecektir. Benim halimi Rabbim biliyor, O hükmünde hikmet sahibidir. Sevabını kendinden bekleyerek sabredenleri O mükafatlandırır. O'nun kaza ve kaderine boyun eğmek yeter bana. O, ne güzel dost ve ne güzel yardımcıdır!'

Ayetleri açıklarken Kurtubî şunları söyler: "Kendi hakkında, yahut çoluk çocuğu ve malı hakkında hoşuna gitmeyen bir şey kişinin başına gelirse kişiye düşen, güzelce sabretmek, her şeyi bilen ve hükmünde hikmet sahibi olan Yüce Allah'ın kaza ve kaderine boyun eğmektir. Bu konuda Hz. Yakup ve diğer peygamberlerin yoluna uymaktır. Allah'ın selam ve rahmeti hepsinin üzerine olsun." *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 247)*

Daha sonra Hz. Yakup çocuklarından yüz çevirip bir kenara çekildi ve şöyle demeye başladı: Vah, Yûsuf'a yazık oldu! Vah Yûsuf'un başına gelenlere! Sarsıla sarsıla günlerce ağladı, sonunda üzüntüden gözlerine ak düştü ve görmez oldu. Bir rivayete göre de zayıf düştü, her şeyi iyi görmez oldu. Bu hali günlerce sürdü, ama o derdini hiç kimseye açmıyor, kullara sızlanmıyordu.

يَا بَنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَيْأَسُوا
مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيْأَسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ
﴿٨٧﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا
وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا
الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ
﴿٨٨﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ
جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوا أَإِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ
وَهَٰذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ
اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ آثَرَكَ
اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَثْرِيبَ
عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾ اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَٰذَا فَأَلْقُوهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِي
يَأْتِ بَصِيرًا وَأْتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ
الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ
تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

87. "Ey Oğullarım! Gidin, Yûsuf'u ve kardeşini arayın. Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin; doğrusu kafirlerden başkası Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez."[39]

88. "Kardeşleri vezirin yanına vardıklarında: 'Ey Vezir! Biz ve çoluk çocuğumuz darlığa uğradık; pek değersiz bir malla geldik; ölçeği bize tam yap ve sadaka ver; Allah sadaka verenleri şüphesiz mükafatlandırır' dediler."[40]

89. "Siz dedi, Yûsuf ve kardeşine bilmeden neler yaptığınızın farkında mısınız?"

90. "Yoksa sen Yûsuf musun?, dediler. 'Ben Yûsuf'um, bu da kardeşim. Allah bize iyilikte bulundu; doğrusu kim kötülükten sakınır ve sabrederse bilsin ki Allah iyi davrananların ecrini katiyen zayi etmez' dedi."

91. " 'Allah'a yemin ederiz ki, Allah seni bizden üstün tutmuştur; doğrusu biz suç işlemiştik' dediler."

92. "Yûsuf: 'Size karşı azarlama yok bugün, Allah sizi bağışlar. O, merhametlilerin merhamet-lisidir' dedi."

93. "Bu gömleğimi götürün, babamın yüzüne sürün, görmeğe başlar; bütün çoluk çocuğunuzla bana gelin."[41]

94. "Kervan, memleketlerine dönmek üzere ayrıldığında, babaları: 'Doğrusu ben Yûsuf'un kokusunu duyuyorum; ne olur bana bunak demeyin' dedi."

95. "Çevresindekiler: 'Allah'a yemin ederiz ki sen, hala eski şaşkınlığındasın' dediler."

39 Oğulları dediler ki: 'Ey babamız, Yûsuf Yûsuf deyip duruyorsun. Onu anıp durmaktan bitkin düşecek, kendine yazık edecek ve ölüp gideceksin.' Bu söz, evlatlarının ona olan şefkat ve acıma duygularından kaynaklanıyordu. Daha sonra Hz. Yakup, evlatlarından rica ederek şöyle dedi: 'Yavrularım! Gidin Yûsuf ve kardeşini araştırın. Onların durumunu bir tahkik edin. Sizin elinizden kardeşinizi alan adamın dinini dıyanetini bir soruşturun bakalım. Sakın Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Çünkü O'nun rahmetinden ancak inkarcılar ümitlerini keserler. Umulur ki Allah bizi, lutuf ve rahmetiyle nasiplendirecektir.'

40 Babalarının sözünü dinleyip Mısır'a vardılar ve vezirin huzuruna çıktılar. Yûsuf'a hitaben dediler ki. 'Ey vezir! Bizim ve çoluk çocuğumuzun başına kıtlık ve darlık gelip çattı. Ehemmiyetsiz bir takım şeylerle sana geldik. Ne olur sen ölçeği tam yap ve bize biraz da sadaka ver! Gerçekten iyilik yapanları Yüce Allah hayırla mükafatlandırır. Elbette Allah hayır hasenatta bulunanları sever.

41 Kardeşleri başlarına gelen kıtlık ve sıkıntıları Yûsuf'a anlatınca o şöyle dedi: Yûsuf ve kardeşine bilmeden neler yaptığınızın farkında mısınız? Bu önceden yaptıkları günahları onlara hatırlatan ve bu yüzden onları kınayan bir soruydu. Aynı zamanda bu Cenab-ı Hakkın "Biz ona, kardeşlerinin bu işlerini kendileri farkına varmadan haber vereceksin, diye vahyettik" *(12 Yûsuf 15)* sözünün gerçekleşmesiydi. Evet siz gerçekten dininizin prensiplerini bilmiyor ve işlediğiniz cürümlerin büyüklüğünün farkında değildiniz.

'Sen yoksa Yûsuf musun' dediler. Evet dedi, ben Yûsufum, bu da kardeşim Bünyamin. O'ndan sakınmamız ve O'na olan sevgimiz nedeniyle Yüce Allah, lutfu keremiyle bizi nimetlere garketti, bizi korudu. Çünkü Allah iyilik yapanların mükafatını zayi etmez. O'nu tanıyıp hesaba çekileceğinin bilincinde olanları elbette ödüllendirir.

Kardeşleri dediler ki: 'Allah'a andolsun ki hatalarımız sonucu Allah seni bize seçti ve bizden üstün kıldı.'

Ama şerefli bir ailenin çocuğu olan Yûsuf şerefli bir cevapla onlara cevap verdi. Çünkü hataya hata ile karşılık verilmez, ama hataya iyilikle karşılık verilirdi. Hem de Allah'ın af, sevgi ve hoşnutluğunu dileyerek daha fazla iyilikle karşılık verilmeliydi. İşte Yüce Allah, Yûsuf'a da arzu edilen ve düşünülebilen en güzel şeyleri vermişti. Peki kardeşlerine karşı Yûsuf ne dedi? 'Size karşı azarlama yok bugün' dedi. Artık ben sizin yaptıklarınızı başa kakacak değilim bugün. Üstelik Rahman ve Rahim olan Rabbimizin sizi bağışlaması için ben de dua edeceğim. Şimdi siz bu gömleğimi götürün, babamın yüzüne sürün, görmeğe başlasın! Benim sağ salim olduğumu ve iyi olduğumu öğrensin de gözleri geri gelsin!

Rivayetlere göre, bu gömlek Hz. İbrahim'in ateşe atıldığı zaman giydiği ve cennet ipeğinden yapılmış bir gömlekti. Hz. İbrahim onu Hz. İshak'a, o Hz. Yakub'a giydirmişti. Hz. Yakup gömleği gümüş simli bir iplikle, göz değmesinden endişe duyarak Hz. Yûsuf'un sırtına geçirmişti. Cebrail Hz. Yûsuf'a 'gömleğini babana gönder, çünkü onda cennet kokusu var, cennet kokusunun ulaştığı yerde ne bir hastalık kalır, ne de bir sıkıntı' diye bildirmişti. Hasen Basrî, 'Eğer Allah, Yûsuf'a bunu bildirmeseydi, o gömleğiyle babasının gözlerinin yeniden açılacağını bilemezdi' der. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 258)*

فَلَمَّٓا اَنْ جَٓاءَ الْبَش۪يرُ اَلْقٰيهُ عَلٰى وَجْهِه۪ فَارْتَدَّ بَص۪يرًاۚ قَالَ
اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْۚ اِنّ۪ٓي اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا يَٓا اَبَانَا
اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَٓا اِنَّا كُنَّا خَاطِـ۪ٔينَ ﴿٩٧﴾ قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرُ
لَكُمْ رَبّ۪يۜ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّح۪يمُ ﴿٩٨﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلٰى يُوسُفَ
اٰوٰٓى اِلَيْهِ اَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ اٰمِن۪ينَۜ ﴿٩٩﴾
وَرَفَعَ اَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًاۚ وَقَالَ يَٓا اَبَتِ هٰذَا
تَأْو۪يلُ رُءْيَايَ مِنْ قَبْلُۘ قَدْ جَعَلَهَا رَبّ۪ي حَقًّاۜ وَقَدْ اَحْسَنَ ب۪ٓي
اِذْ اَخْرَجَن۪ي مِنَ السِّجْنِ وَجَٓاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ اَنْ
نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْن۪ي وَبَيْنَ اِخْوَت۪يۜ اِنَّ رَبّ۪ي لَط۪يفٌ لِمَا يَشَٓاءُۜ
اِنَّهُ هُوَ الْعَل۪يمُ الْحَك۪يمُ ﴿١٠٠﴾ رَبِّ قَدْ اٰتَيْتَن۪ي مِنَ الْمُلْكِ
وَعَلَّمْتَن۪ي مِنْ تَأْو۪يلِ الْاَحَاد۪يثِۚ فَاطِرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
اَنْتَ وَلِيّ۪ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۚ تَوَفَّن۪ي مُسْلِمًا وَاَلْحِقْن۪ي
بِالصَّالِح۪ينَ ﴿١٠١﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ الْغَيْبِ نُوح۪يهِ اِلَيْكَۚ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ اَجْمَعُٓوا اَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ
﴿١٠٢﴾ وَمَٓا اَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِن۪ينَ ﴿١٠٣﴾

وَمَا

96. "Müjdeci gelip, gömleği Yakup'un yüzüne bırakınca, hemen gözleri açıldı. Bunun üzerine Yakup 'Ben size, Allah katından sizin bilmediğinizi biliyorum dememiş miydim?' dedi."

97. "Oğulları: 'Ey Babamız! Suçlarımızın bağışlanmasını dile, bizler hiç şüphesiz yanlış yapmıştık' dediler."

98. "Yakup: 'Rabbim'den bağışlanmanızı ilerde dileyeceğim; O şüphesiz bağışlar ve merhamet eder' dedi."

99. "Yûsuf'un yanına geldiklerinde, o, anasını babasını bağrına bastı, 'Allah'ın izniyle güven içinde Mısır'a yerleşin' dedi."[42]

100. "Ana babasını tahtın üzerine oturttu, hepsi onun önünde saygıyla eğildiler. O zaman Yûsuf: 'Babacığım! İşte bu, vaktiyle gördüğüm rüyanın çıkışıdır; Rabbim onu gerçekleştirdi. Şeytan, benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra, beni hapisten çıkaran, sizi çölden getiren Rabbim bana pek çok iyilikte bulundu. Doğrusu Rabbim dilediğine lutufkardır, O şüphesiz bilendir, Hakim'dir' dedi."[43]

101. "Rabbim! Bana hükümranlık verdin, rüyaların yorumunu öğrettin. Ey göklerin ve yerin yaradanı! Dünya ve ahirette işlerimi yoluna koyan sensin; benim canımı müslüman olarak al ve beni iyilerin arasına kat."[44]

102. "Sana böylece vahyettiklerimiz, gaybe ait haberlerdir. Onlar elbirliği edip düzen kurdukları zaman sen yanlarında değildin."

103. "Sen ne kadar yürekten istersen iste, insanların çoğu inanmazlar."

42 Kervan Mısır'dan Şam'a dönmek üzere yola çıkınca babaları: 'Doğrusu ben Yûsuf'un kokusunu duyuyorum, ne olur bana bunak demeyin' dedi. Bu adam bunamış, aklını kaybetmiş demeyin.

Müjdeci elindeki gömlekle Yûsuf'un sağ salim olduğunu müjdeleyerek gelip gömleği Yakub'un yüzüne attı, gözlerine kavuşunca çocuklarına şöyle dedi: 'Ben size, Allah katından sizin bilmediğinizi biliyorum dememiş miydim?' "Oğulları da 'Ey Babamız! Suçlarımızın bağışlanmasını dile, itiraf ediyoruz bizler hiç şüphesiz yanlış yapmıştık' dediler. Hz. Yakup ise şöyle cevap verdi: Rabbim'den bağışlanmanızı ilerde dileyeceğim; O şüphesiz bağışlar ve merhamet eder. O, gerçekten tevbeleri kabul eder, günahları affeder

Hz Yûsuf, beraberinde hükümdar ve diğer devlet erkanı olduğu halde babası Yakup peygamberi karşılamaya çıktılar. Ana babasıyla karşılaşınca Yûsuf şöyle dedi: 'Allah'ın izniyle güven içinde Mısır'a yerleşin.' Onlar da güvenle Mısır'a girip yerleştiler.

43 Yûsuf, ana babasını tahta oturttu. Onlar Allah'a şükür secdesine kapandılar. Rüyadaki gibi Yûsuf sanki kıble mesabesinde kalmıştı. O esnada Yûsuf şöyle dedi. 'Babacığım! İşte bu, vaktiyle gördüğüm rüyanın çıkışıdır; Rabbim onu gerçekleştirdi.' Daha sonra da babasına kardeşleriyle arasında olup biteni, şeytanın aralarına nasıl fitne düşürdüğünü, nasıl zindana düştüğünü bir bir anlattı. İşte Rabbim beni zindandan çıkardı, ana-babam ve kardeşlerimle beni bir araya getirdi, dedi. Yüce Rabbim dedi, şeytanın planlarını boşa çıkardı, kardeşlerimin kalplerini düzeltti. İşte bu lutuf ve keremi bol olan Yüce Rabbimin bir nimeti ve kullarından dilediğine verdiği bir ihsanıdır. Gerçekten O, her şeyi bilir ve hikmetle hükmeder.

44 İşte bu, Rabbinin nimetlerini tek tek sayan Hz. Yûsuf peygamberin duasıdır. Sözkonusu nimetler şunlardı: Kuyudan kurtuluşu, Aziz'in ona izzet ikramda bulunuşu, Aziz'in karısının ithamından kurtulup suçsuz oluşunun anlaşılması, bunu kadının bizzat itiraf edip hükümdara anlatması.. Böylece Yüce Allah'ın peygamberlik için seçip ayırdığı kullarını nasıl koruduğu iyice anlaşılmış oldu. O, gerçekten koruyan, her şeyi bilen, izzet ve ikramda bulunan, gökleri ve yeri yaratan Allah'tı. Tüm her şeyi yoktan var eden Allah. Yûsuf'un da dostu ve yardımcısıydı. Onun dünya ve ahiret işlerini üstlenmişti O.

Yûsuf peygamber duasına devamla şöyle dedi: Benim canımı müslüman olarak al. İslam dini üzere beni huzuruna al. Aslında mücerret olarak ölümü istemek yasaklanmıştır. *Sehl b. Abdillah et-Tusterî* der ki: "Şu üç kişi dışında kimse ölümü istemez: Ölümden sonrasını bilmeyen kişi, Allah'ın takdirinden kaçan kişi ve Yüce Allah ile kavuşmaya can atan kişi." *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 269)*

Hz. Enes'in rivayet ettiğine göre Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Başına gelen bir sıkıntıdan dolayı sizden biriniz ölümü istemesin. İlla bir şey söyleyecekse bari şöyle desin: 'Yaşamam benim için hayırlıysa beni yaşat. Ölmem benim için daha hayırlıysa canımı al'."*(Buharî, Merdâ 19; Deavat 30; Müslim, Zikir 10, 13; Ebu Davud, Cenâiz 9; Nesâî, Cenâiz 1; İbn Mace, Zühd 31; Darimî, Rikak 45; Ahmed, II, 263..)*

İşte Yûsuf peygamberin 'canımı müslüman olarak al' şeklindeki duasının anlamı budur. Daha sonra o 'salihlerin arasına beni kat' diyerek baba ve dedeleriyle birlikte olmayı dilemişti. Ve burada Yûsuf kıssası son bulmuştur. Daha sonra ilahî hitap Peygamberimiz Hz. Muhammed'e yönelerek şöyle devam ediyor:

سُورَةُ يُوسُفَ

وَمَا تَسْـَٔلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍۜ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَم۪ينَ ﴿١٠٤﴾
وَكَاَيِّنْ مِنْ اٰيَةٍ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ
عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾ وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ
مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾ اَفَاَمِنُٓوا اَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ
اَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ هٰذِه۪
سَب۪يل۪ٓي اَدْعُٓوا اِلَى اللّٰهِ عَلٰى بَص۪يرَةٍ اَنَا۬ وَمَنِ اتَّبَعَن۪يۜ وَسُبْحَانَ
اللّٰهِ وَمَٓا اَنَا۬ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿١٠٨﴾ وَمَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ
اِلَّا رِجَالًا نُوح۪ٓي اِلَيْهِمْ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰىۜ اَفَلَمْ يَس۪يرُوا
فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ
وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذ۪ينَ اتَّقَوْاۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾ حَتّٰٓى
اِذَا اسْتَيْـَٔسَ الرُّسُلُ وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَٓاءَهُمْ
نَصْرُنَاۙ فَنُجِّيَ مَنْ نَشَٓاءُۜ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِم۪ينَ
﴿١١٠﴾ لَقَدْ كَانَ ف۪ي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِاُو۬لِي الْاَلْبَابِۜ مَا كَانَ
حَد۪يثًا يُفْتَرٰى وَلٰكِنْ تَصْد۪يقَ الَّذ۪ي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْص۪يلَ
كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

104. "Oysa sen buna karşılık onlardan bir ücret de istemiyorsun. Kuran, alemler için sadece bir öğüttür."[45]

105. "Göklerde ve yerde nice belgeler vardır ki, yanlarından yüzlerini çevirerek geçerler."

106. "Onların çoğu, ortak koşmadan Allah'a inanmazlar."

107. "Allah tarafından, onları kuşatacak bir azaba uğramalarından veya farkına varmadan, kıyamet saatinin ansızın gelmesinden güvende midirler?"

108. "De ki: 'Bu benim yolumdur; ben ve bana uyanlar bilerek insanları Allah'a çağırırız. Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ben asla Allah'a eş koşanlardan değilim'."[46]

109. "Senden önce kasabalar halkından şüphesiz, kendilerine vahyettiğimiz bir takım adamlar gönderdik. Yeryüzünde dolaşmıyorlar mı ki, kendilerinden önce geçenlerin sonlarının ne olduğunu görsünler? Ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için çok daha hayırlıdır. Akıl etmez misiniz?"

110. "Öyle ki, peygamberler ümitsizliğe düşüp, yalanlandıklarını sandıkları bir sırada onlara yardımımız gelmiştir. Böylece, istediğimizi kurtarırız. Azabımız suçlu bir toplumdan geri çevrilemiyecektir."

111. "And olsun ki, peygamberlerin kıssalarında, akıllı olanlar için ibretler vardır. Kuran uydurulabilen bir söz değildir. Fakat kendinden önceki Kitapları tasdik eden, inanan bir topluma her şeyi açıklayan, doğru yolu gösteren bir rehber ve rahmettir."[47]

45 Ey Muhammed! Bu sana anlattığımız gaybe ait bilgilerdir. Sen o olaylar olurken orada değildin ve Yûsuf kıssasından hıç bir şey bilmiyordun. Kavminden gördüğün sıkıntılara göğüs gerebilmen için bunları sana detayli bir biçimde anlattık. Bu önceki peygamberlerin hayat hikayelerinde senin için ve etrafındaki akıl sahipleri için ibret dolu ders ve öğütler vardır. Buna rağmen sen ne kadar yürekten istersen iste, insanların çoğu imana gelmezler. Sen ancak insanlara gerçeği hatırlatan ve onları gerçeğe çağıran bir davetçisin. Onlar doğru yola gelmezlerse, bunda sana bir sorumluluk yoktur. Elbette Allah'tır dilediğini doğru yola ileten.

'Sen ne kadar yürekten istersen iste, insanların çoğu inanmazlar' ayeti ile şu ayetler birbirleriyle paralellik arzederler: "Şüphesiz bunlarda Allah'ın kudretine işaret vardır, ama çoğu inanmazlar." *(26 Şuara 8)* "Yeryüzündekilerin çoğunluğuna uyacak olursan seni Allah yolundan saptırırlar." *(6 Enam 116)* Ey Muhammed! Üstelik sen insanlardan bir ücret de istemiyorsun. Senin ücretin alemlerin Rabbi olan Allah'a kalmıştır. O Kur'ân alemler için bir öğüttür. Dünya ve ahirette siz onunla doğru yolu bulur ve onunla kurtuluşa erersiniz

46 Ey Muhammed! İnsanların çoğu Allah'ın ayetlerinin yanından geçerler, göklerde ve yerdeki bu belgelere bakarlar, dehşete düşerler, sonra da onlardan yüz çevirirler. Allah'a, O'nun erişilmez gücüne ve birliğine delalet eden ayetler üzerinde düşünmezler, onlardan bihaber olarak yüz çevirirler.

Onların çoğu, ortak koşmadan Allah'a inanmazlar. Bu insanların çoğunun imanlarının gerçek yüzü hakkında ilahî bir tesbittir. Ayet belli bir toplum hakkında inmiş olsa bile geneldir. Çünkü sebebin özel olması, hükmün genel olmasına engel değildir. Çoğu insan vardır ki, Allah'ı kendilerinin ve tüm her şeyin yaratıcısı olarak kabul ederler, ama Allah'a bir takım şeyleri eş ve ortak koşarlar. Sonuçta onlar imanlarına şirk bulaştırmış olurlar. "And olsun ki onlara: 'Gökleri ve yeri yaratan kimdir?' diye sorsan, 'Allah'tır' derler." *(31 Lokman 25)* Onların hayatlarının pek çok alanına Yaratıcı olarak kabul ettikleri Allah hakkında şirk bulaşmıştır. Bu, doğru İslam düşüncesince reddedilmiş bir durumdur. İşte Kur'ân bu sakat anlayışı düzeltmiştir. Nitekim Kur'ânda, şirk ve ubudiyet sorunu işlenmemiş tek bir sure yoktur. Hemen her surede bu konu ele alınmıştır.

"Rabbine kavuşmayı uman kimse yararlı iş işlesin ve Rabbine kullukta hiç kimseyi O'na ortak koşmasın." *(18 Kehf 110)* Şimdi bu ayetteki şu cümleye bir bakınız: Rabbine kullukta hiç kimseyi O'na ortak koşmasın. Evet hiç kimseyi O'na ortak koşmasın. Yüce Rabbimiz, bu ayetiyle tapınılan şeylerin şahıslar, kişiler suretinde olabileceğine dikkat çekmektedir. Başka ayetlerde 'Hiç bir şeyi Allah'a ortak koşmayın' *(4 Nisa 36; 6 Enam 151)* derken, burada 'hiç kimseyi' buyurmuştur. Böylece insan olsun, tağut olsun, put olsun, bir hüküm olsun, yahut başka bir şey olsun, bunların hepsi ile Allah'a ortak koşmayı yasaklamıştır. "And olsun ki sana da, senden önceki peygamberlere de vahyolunmuştur: 'And olsun, eğer Allah'a ortak koşarsan işlerin şüphesiz boşa gider ve hüsranda kalanlardan olursun.' Hayır; yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol."*(39 Zümer 65-66)*

O halde ey insanlar! Bir tek ilaha kulluk edin. O'nun has kulları olun. İmanınıza bir zulüm, bir şirk karıştırmayın. Davranışlarınızda niyetlerinizi yalnızca O'na has kılın. Kendi hayatınızda Allah'ın dinini ve O'nun prensiplerini uygulayın. Yalnızca O'ndan alın yasaları ve ibadetlerinizde sadece O'na yönelin. Dininizi dünyanızdan ayırmayın. Dünyayı dinden ayrı düşünmeyin.. Buna göre bir takım kişilerin, 'siyasette din, dinde siyaset yoktur' şeklindeki sözleri havada kalır. Gerçekten bu şirktir, putçuluktur, Allah'ı işlerimize karıştırmamaktır. Oysa "Hüküm vermek ancak Allah'a aittir. O, kendisinden başkasına değil, yalnızca O'na tapmanızı emretmiştir."*(12 Yûsuf 40)* Egemenlik ve ibadet, her ikisi de imanî bağlamdadır ve ikisi de birbirinden ayrılamaz bir bütündür.

Gerçekten bugün bizim hayatımız, günlük hayatımızı kuşatan şirk görüntüleriyle dopdoludur, ama çoğumuz bunun farkında bile değil! Şirk, davranışlarımızda karıncanın kımıldaması gibi sinsice yoluna devam etmektedir. Bu görüntüler katmerleşmiş ve açık bir hal almıştır. Öyle ki, gaybî olarak Allah bize yetmekte, ama O hayatımızda görülmemektedir. Avurtlarımızı şişire şişire biz O'nun varlığını ilan etmiş olsak bile O, hayatımıza etki edememektedir. Çünkü biz 'La ilahe illallah' sözünün gereklerinden habersiz bir biçimde onu tekrarlıyoruz. Öyle ki, biz Allah katında bir takım aracılara inanarak Allah'tan uzaklaşıp gitmekteyiz. İnsanların çoğunun gönlünde tevhîd ışınları sönmüş ve kullukta bir dönüşüm gerçekleşmiştir. ➡

➡ Sonuçta o kimseler iyi yaptıklarını zannederek tevhîdden uzaklaşmaktadırlar. Oysa gerçekte onlar bu sakat tutumlarıyla, tevhîd elbisesine Allah inancı dışında bulaştırdıkları sapıklıklarıyla tüm yapıp ettiklerinin boşa gitmesini sağlamakta ve zarara uğramaktadırlar.

Hem sonra, o müşrikler Allah'ın azap sözünün gelmesinden emin mi oldular? Haberleri olmadan azabın onları kuşatıvermesinden kendilerini güvende mi hissediyorlar? Yoksa kıyametin ansızın gelmesine karşılık bir teminatları mı var? Ki o gün, şirkleri onlara hiç bir şey sağlamayacaktır. Onlara ne oluyor da, bu oyun ve eğlenceler içerisinde oynaşırken kıyametin kopmasından korkmuyorlar? Kendilerine yar olmayacak dünya onları kulluktan alıkoymuştur.

Öyleyse sen ey Muhammed! Yalnızca Allah'a güven, Allah'a olan güveninden alacağın güçle insanlara de ki: İşte budur benim yolum! İşte ben bu yoluma ve metoduma bilinçli bir biçimde, delil ve belgelerle çağırıyorum. Ben ve benimle beraber Allah'a inanan gerçek müminler, Allah'tan başka hiç kimseye kulluk yapmayız ve ben şirk koşanlardan da değilim.

47 Ey Muhammed! Yüce Allah, seni peygamber olarak göndermeden önce, emanetini yüklenip insanlara ulaştıracak bir takım adamlar seçti. Onlar melek değil, kendilerine vahyedilen adamlardı. Bu ayet onların "Ona bir melek indirilmeli değil miydi?" *(25 Furkan 7)* şeklindeki sözlerine bir cevaptır. Evet Biz bir takım adamları peygamber olarak gönderdik, kadınları, cinleri ve melekleri değil.

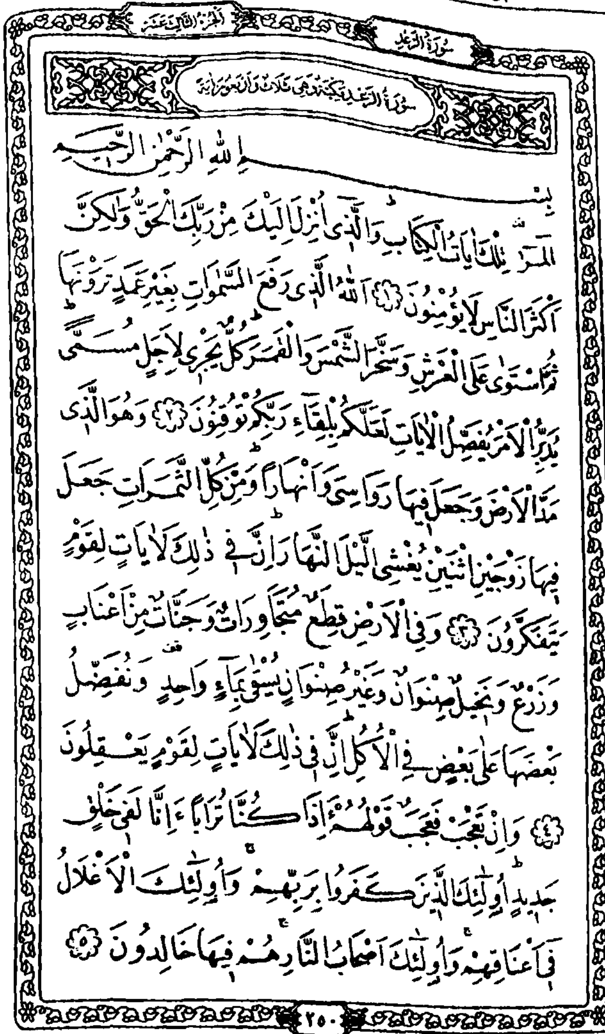
Her peygamber özellikle kendi toplumuna gönderilmişti. Ama Yüce Allah, Hz. Muhammed'i tüm alemlere peygamber olarak göndermiştir: "De ki: 'Ey insanlar! Doğrusu ben, göklerin ve yerin hükümranı, O'ndan başka tanrı bulunmayan, dirilten ve öldüren Allah'ın, hepiniz için gönderdiği peygamberiyim'." *(7 Araf 158)*

Hem sonra Biz, peygamberleri kavimlerinin iman etmelerinden ümitlerini kestikleri zaman hemen onları azapla cezalandırmadık.. Onlar kavimlerinin kendilerini yalan çıkardıklarından ve inanmayacaklarından iyice emin oldular. İşte bütün bunlardan sonra, sapıklara karşı yardımımız ve zafer geldi. Sonuçta hak düşmanlarını mahvettik, peygamberlerimize uyanlara yardım ettik, onları kurtardık ve onları yeryüzüne egemen kıldık.

Gerçekten biz, Yûsuf peygamber başta olmak üzere tüm peygamberlerin hayat hikayelerinde pek çok ibretler, parlak öğütler ve etkili dersler buluyoruz. Tabi ki tüm bunlar, gönül gözü kör olmayan akıl ve anlayış sahipleri içindir..

Evet, bu Kur'ânın uydurulmuş bir söz olması imkansızdır. Aksine o, kendinden önceki Tevrat ve İncili başta olmak üzere tüm ilahî kitapları doğrulayan bir kitaptır. Kulların muhtaç olduğu her şeyin açıklaması ondadır. Doğru yolu gösteren prensipler, kulluk ve hayat tarzını belirleyen esaslar ondadır. O, alemlerin Rabbinin tüm insanlığa sunduğu bir armağanıdır. Hamd olsun alemlerin Rabbi Allah'a!

13 RA'D SÛRESİ

Ra'd sûresi, 43 ayet olup Muhammed sûresinden sonra Medine'de inmiştir. Surenin Mekke'nin son dönemlerinde indiği de söylenmiştir. 13. ayette gök gürültüsünden bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Mim, Ra. Bunlar Kitabın ayetleridir. Sana Rabbinden indirilen Kitap haktır; fakat insanların çoğu inanmazlar."[1]

2. "Gökleri, gördüğünüz gibi, direksiz yükselten, sonra arşa hükmeden, her biri belli bir süreye kadar hareket edecek olan güneş ve ayı buyruğu altına alan, işleri yürüten, ayetleri uzun uzun açıklayan Allah'tır; ola ki Rabbinize kavuşacağınıza kesin olarak inanırsınız."[2]

3. "Yeri düzleyen, orada dağlar, nehirler var eden, her türlü üründen çift çift yetiştiren, gündüzü geceyle bürüyen de O'dur. Doğrusu bunlarda, düşünen kimseler için ibretler vardır."[3]

4. "Yeryüzünde, hepsi de aynı su ile sulanan, birbirine komşu kara parçaları, tek ve çok köklü üzüm bağları, ekinler, hurma ağaçları vardır. Fakat onları şekil ve lezzetçe birbirinden farklı kılmışızdır. Düşünen kimseler için bunda ibretler vardır."[4]

5. "Şaşacaksan, onların: 'Biz toprak olunca mı yeniden yaratılacağız?' demelerine şaşmak gerekir. İşte onlar Rablerini inkar edenlerdir. İşte onlar boyunlarına demir halkalar vurulanlardır. İşte onlar cehennemliklerdir, orada temelli kalacaklardır."[5]

[1] Bazı sure başlarında bulunan hece harfleriyle ilgili açıklama Bakara suresinin başında geçmişti.

Bunlar Kitabın ayetleridir. Her ne kadar insanların çoğu kabul etmese bile, bu Kur'an ayetleri, alemlerin Rabbi olan Allah katından inmiştir. Gerçekten o, gökleri ve yeri yoktan var eden, dilediği her şeyi yapan, eirişilmez güç sahibi Yüce Yaratıcının indirdiği kitaptır. O, gerçek bir söz, hakikati dile getiren ayetlerden oluşmuş hak bir kitaptır. Ey Muhammed! Onun Allah katından indiğini inkar eden, Allah'ın kalplerini mühürleyip körelttiği kimseler için sana bir sorumluluk yoktur.

[2] Yüce Allah, erişilmez güç ve otoritesini açıklıyor. Kainatta O'nun erişilmez gücünü görüp durduğu halde bunu inkar eden kullara şaşılır doğrusu. Oysa O, gökleri direksiz olarak yükseltmiştir Bu gerçek, tüm insanların bizzat müşahade ettikleri bir hakikattir. Hal böyleyken nasıl olur da O'na inanmazlar?! Onlar, yıldızlar, güneş, ay, gezegenler ve diğer gök cisimleriyle gökleri düzenlediğini görmüyorlar mı? Erişilmez güç ve kudreti ile tüm yaratıkların işlerini düzenleyip yürüten Allah'ın şanı ne yücedir! Ne büyüktür O'nun şanı, O yoktan var etmiş, hem de en güzel bir biçimde yaratmış ve şekil vermiş, sonra da arşa hükmetmiştir. Şanı yüce olan Allah, arşa nasıl hükmettiğini en iyi sadece kendisi bilir. Aslında 'istivâ', Cenab-ı Hakkın kendine has ilmindendir, onun mahiyetine başkası muttali olamaz. O, her şeye kadir olan, tüm her şeyi kuşatmış bir tek Allah'tır. İnanan kimselere düşen istivayı, hiç şek ve şüpheye düşmeden olduğu gibi kabul etmek, onun nasıllığını ve niceliğini araştırmamaktır. Şu kadar var ki ayet, O'nun hükmünün, egemenliğinin tüm her şeyi kuşattığının, varlıkların hepsinin işlerini düzenleyip yürüttüğünün açık delilidir.

O, ayetleri de uzun uzun açıklar. Kendinden başka hiç bir ilah olmadığına ve varlıkları ilk defa yarattığı gibi dilediği zaman tekrar yaratacağına delalet eden delilleri açık açık izah eder.

[3] Allah Teâlâ, yücelerdeki alemlerin yaratılışı ile ilgili belgeleri sıraladıktan sonra, aşağıdaki alemlerdeki erişilmez gücünü, egemenliğini ve hikmetlerini açıklamaya başlıyor ve buyuruyor ki: O'dur yeri düzleyen. Yerdeki hayatı, hareketliliği düzenleyen ve varlıkları var eden O'dur. Yahut O'dur yeryüzünü enine ve boyuna upuzun döşeyen, onda yeryüzünü sallanmadan durmasını sağlayan sabit dağlar kılan ve yeri yarıp nehirler akıtan.

O'nun yeryüzünü bu şekilde dayayıp döşemesiyle, yeryüzü insanların, büyüğü küçüğü, evcili yabanisi ile tüm canlıların yerleşmesine elverişli hale gelmiştir. O, orada pek çok türde meyveler ve her üründen çift çift yaratmıştır.

Her bir şeyi ölçülü olarak düzenleyip yaratan Allah'ın şanı ne yücedir! O, kendi katından verdiği ilmi ve rahmetiyle insanı yeryüzüne egemen kılmıştır. Yerdeki işleri ona kolaylaştırmış, sürüp, ekip biçmeye yeryüzünü insanın emrine vermiş ve ona hazırlamıştır. O, insana bilmediği şeyleri öğretmiştir.

[4] Yine O'nun erişilmez güç ve kudretine delalet eden belgelerden biri de, sınırları belirlenmiş geniş kara parçaları kılmasıdır. Çiftçilerce tek elden ve aynı yağmurla sulanır o toprak parçaları. Çeşitli türde tohumlar ekilir o topraklara. Ve her üründen çeşitli renk ve tatlarda mahsüller yetişir. Ekşi asitli topraklarda, tuzlu topraklarda tatlı tatlı meyveler, gövdeli gövdesiz, uzun kısa bitkiler yetişir.

Ayette geçen 'sınvân' kelimesi, nar, zeytin, hurma gibi gövdeli ve çatallı ağaçlar demektir. 'Ğayru sınvân' ise, tek dal üzere yetişen diğer ağaç ve bitkilerdir.

Ne yücedir O'nun şanı! O'nu tesbih ederiz! Yoktan var eden, yarattığını en güzel bir biçimde yaratan, gövdelinin yanıbaşında gövdesizi, çatallının yanıbaşında çatalsızı yaratan Allah! Nitekim şanı Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Söyleyin, ektiklerinizi yerden bitirenler sizler misiniz, yok Biz mi bitiriyoruz?" (56 Vakıa 63-64) Gerçekten bunlarda, düşünenler için alınması gereken ders ve ibretler vardır.

İlim adamları, yerlerin, göklerin ve hava katmanlarının yaratılışı ile ilgili araştırmalar yapmışlardır. Bu evrenin yaratılışı ve evrendeki düzen bir milim sapmış olsa kainat mahvolur ve son bulur. Bu, her şeyi düzenleyip yürüten, erişilmez güç ve her şeyde mutlak egemenlik sahibi olan Yüce Allah'ın varlığının kanıtı değil midir? Gerçekten O, tüm her şeye kadirdir.

[5] Ey Muhammed! Şimdiye kadar seni güvenilir dürüst kişi bildikleri halde, şimdi onların seni yalanlamalarına mı şaşıyorsun? Oysa onlar öldükten sonra dirilmeyi de kabul etmiyorlar, asıl şaşılacak şey budur. Ortada şaşılacak bir şey varsa, o da onların Benim tüm her şeyi yaratan erişilmez gücüme tanık olduktan sonra öldükten sonra dirilmeyi kabul etmemeleridir! Ey Muhammed, onların hepsi Rablerini inkar eden kafirlerdir, onlar yüzüstü sürüklenerek cehenneme atılacaklardır. Onlar orada temelli kalıcıdırlar.

سُورَةُ الرَّعْدِ

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ
الْمَثُلَاتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا
أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴿٧﴾
اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ
وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾ سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسَرَّ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ
وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾ لَهُ
مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا
أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ
مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾ وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ
وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ ﴿١٣﴾

6. "Müşrikler senden, iyilikten önce kötülük isterler, oysa onlardan önce nice ibret alınacak cezalar verilmiştir. Doğrusu Rabbinin, insanların zulümlerine rağmen onlara mağfireti vardır. Rabbinin cezalandırması çetindir."[6]

7. "İnkar edenler: 'Rabbinden ona bir mucize indirilmeli değil miydi?' derler. Sen ancak bir uyarıcısın. Her toplumun bir yol göstereni vardır."[7]

8. "Allah her dişinin rahminde taşıdığını, rahimlerin düşürdüğünü ve alıkoyduğunu bilir. O'nun katında her şey bir ölçüye göredir."

9. "Görüleni de görülmeyeni de bilen, yücelerin yücesi büyük Allah'tır O"[8]

10. "O'nun için, aranızdan sözü gizleyen ile, açığa vuran ve geceye bürünerek gizlenip gündüzün ortaya çıkan birdir."

11. "Ardında ve önünde insanoğlunu takip edenler vardır; Allah'ın emriyle onu gözetirler. Bir toplum kendini bozmadıkça Allah onların durumunu değiştirmez. Allah bir toplumun fenalığını dileyince artık onun önüne geçilmez. Onlar için Allah'tan başka hami de bulunmaz."[9]

12. "Korku ve ümide düşürmek için size şimşeği gösteren, yağmurla yüklü bulutları meydana getiren O'dur."

13. "O'nu, gök gürlemesi hamd ile, melekler de korkularından tesbih ederler. Onlar pek kuvvetli olan Allah hakkında çekişirken, O, yıldırımları gönderir de onlardan dilediğini çarpıverir."[10]

[6] O Allah'ın ayetlerini yalanlayan inkarcılar, bir an önce azabın gelmesini istiyorlar Oysa Yüce Allah, Muhammed ümmetinin azabını kıyamet gününe ertelemiştir. Gerçekten bir müşrik müslüman olup yönünü Yüce Allah'a çevirirse, yahut bir günahkar tevbe edip salih amel işlerse, senin Rabbın mağfiret sahibidir. Geçmişte işledikleri zulüm ve günahlara rağmen onları bağışlar. Aynı zamanda O, azabı çok çetin olandır. Küfür, inkar ve şirkte diretenlere karşı çetin bir şekilde azap eder. "O, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası şiddetli, lutfu bol olandır." *(40 Gafir 3)* "Kullarıma Benim bağışlayan, merhamet eden olduğumu, azabımın can yakıcı bir azap olduğunu haber ver." *(15 Hıcr 49-50)*

[7] İnkarcı müşrikler inatla şöyle derler: 'O, Rabbından bir mucize getirseydi ya!?' Doğrusu şaşılır o inkarcılara! Allah'ın onlara bir peygamber göndermesi delil olarak, bir kitap indirmesi belge olarak yetmedi mi? Oysa Yüce Allah, peygamberine şöyle seslenmektedir: Sen ancak bir uyarıcısın. "Doğrusu Biz seni şahit, müjdeci, uyarıcı; Allah'ın izniyle O'na çağıran, nurlandıran bir ışık olarak göndermişizdir."(33 Ahzab 45-46) Ve sen, onları uyardın, gerçekleri onlara ulaştırdın ve tüm insanlara peygamber olarak gönderildiğini açıkladın. Ey Muhammed, artık sana düşen sadece açıklayıp bildirmektir. Elbette dilediğini doğru yola eriştiren Yüce Allah'tır.

[8] Yüce Allah, ilminin enginliğini ve hiç bir şeyin kendisine gizli kalmadığını bildiriyor. Evet O, her dişinin karnında taşıdığının erkek mi dişi mi olduğunu, iyi mi kötü mü olacağını, uzun ömürlü mü yoksa kısa ömürlü mü olacağını hep bilir. O'nun, görünmeyeni bilmekte eşi benzeri yoktur. O, rahimlerin düşürdüğünü, yani dokuz ay on günlük süre dolmadan düşeni de bilir; bu süreyi aşanları da bilir. Yüce Allah, tüm her şeyde dilediğini yapan mutlak tasarruf sahibidir. O'nun katında her şey bir ölçü, bir hikmet ve bir plan dahilinde gerçekleşir. "Şüphesiz Biz her şeyi bir ölçüye göre yaratmışızdır." *(54 Kamer 49)*

Şanı yüce Allah görülmeyeni de bilir. Kullarına gizli olan hiç bir şey O'na gizli kalmaz. O, her şeyden çok büyük ve yücedir. Tüm varlıkları kuşatmış, tüm her şeye egemen olmuştur. İsteyerek yahut istemeyerek tüm kullar O'na boyun eğmiş ve O'na ram olmuştur.

[9] Yüce Rabbimiz, ilminin tüm her şeyi kuşattığını bildiriyor. Göklerde ve yerde hiç bir şey O'na gizli kalmaz. O, gözlerin kem bakışını da bilir, gönüllerin saklayıp gizlediklerini de. O'nun için büyük bir şeyi bilmek ile, küçük bir şeyi bilmek arasında bir fark yoktur. O'na göre, hayır yahut şerri içinde gizleyeni bilmekle, hayır yahut şerri aleni olarak yapıp başkalarına söyleyeni bilmek aynıdır. Karanlıklarda dürülüp saklanan şeyler de O'na gizli kalmaz, gündüzün ortasında açıkça işlenenler de. Her ikisini bilmek de Allah'a çok kolaydır.

Şanı Yüce Allah'ın, gece ve gündüz izleyici melekleri vardır. Onlar kulları çepeçevre kuşatıp sevaplarını ve kötülüklerini yazan meleklerdir. Aynı şekilde onlar, kulu günlük olaylardan koruyan koruyucu meleklerdir. Kulun etrafında onu gözleyen melekler, her an ve her yerde olanları görüp gözetmektedirler. Eğer kul Allah'a itaat ederse, ona yardım ederler; eğer Allah'a karşı gelirse, tevbe edinceye kadar beklerler. Tevbe etmeyecek olursa, o zaman işlediği kötülük kadar ona günah yazarlar. İyilikleri ise, kulun samimiyetine göre on kattan yediyüz katına kadar sevap olarak yazarlar.

İşte İslam toplumu, Allah'a karşı samimi bir şekilde Kitap ve sünnet doğrultusunda amel edecek olursa ne ala. Yok Allah ile bozuşur, O'nun kitabı ve peygamberinin sünneti dışındaki şeylerle hükmeder ve inkarcılara uyarak onları kendisine danışman, rehber ve yardımcı edinirse, işte o zaman Yüce Allah onları zelil ve perişan eder. Kimi zaman doğunun uşağı, kimi zaman da batının uşağı kılar. Artık o toplum, iplerin ucunu başkalarına kaptırmış demektir. Ama tevbe edip tekrar Allah'a döner, O'nun dinini hayata hakim kılar, kendilerine güvenerek Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünnetine sarılırlarsa izzet ve devlete yeniden kavuşurlar. Yitirdikleri şereflerini yeniden elde ederler. Çünkü Yüce Allah, bir toplum gidişatını değiştirmedikçe onların kötü gidişini değiştirecek değildir. Nitekim O, şöyle buyurur: "Aranızdan yalnız zalimlere erişmekle kalmıyacak bir fitneden sakının, Allah'ın azabının şiddetli olduğunu bilin." *(8 Enfal 25)* Allah bir toplumun hayrını dilemedi mi, artık kötülükte onları bırakır ve gerçeklere karşı gözlerini kör eder onların.. "De ki: 'Sapıklıkta olanı Rahman ne kadar ertelese bile, sonunda tehdit edildikleri azabı ya da kıyamet gününü gördükleri zaman onlar kimin yerinin daha kötü ve taraftarlarının daha güçsüz olduğunu bilecektir'." *(19 Meryem 75)* Allah'ın sapıklığını uzattığı kimse için, Allah'tan başka ne bir yardımcı vardır, ne de bir sığınak.

[10] Yüce Allah, yaratıklar için nimetinin, kudretinin ve rahmetinin görüntülerini saymaya devam ediyor. ➧

Bu sefer O, şımşeği bize gösterdiğini hatırlatıyor. O, bulutların arasından parıldayan keskin bir parıltı olup hem korkuyu, hem ümidi hatırlatır. Çünkü o, bir tehlikenin habercisi de olabilir, yağmurla gelen bir bereketin müjdecisi de. Çünkü Yüce Allah, katından kullarına bir rızık ve nimete sebep olacak yağmur yüklü bulutları yaratır. Artık O'nu hamd ile tesbih ederek bulutların arasından gök gürlemeye başlar. Melekler de korku ile hamd ile tesbih ederler.

O, yıldırımları gönderir de onlarla dilediğini çarpıverir. Rivayete göre bu ayet, bir Yahudi hakkında inmiştir. O, peygamberimize 'Söyle bana senin Rabbinin madeni ne? O, inciden mi, yoksa yakuttan mı olma?!' demişti. Tam o sırada bir yıldırım düşmüş ve o yahudiyi yakıp kül etmişti. Ayetin Arap kafirleri hakkında indiği de söylenmiştir. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 296)*

Evet, kendisi hakkında tartışan kimse için Allah'ın azabı çok çetindir. O'nun tutuşu ve planı çok yamandır. Allah'ın planı (mekri) kullarının işlerini düzenlemesi ve has kullarına yardımını indirmesi, hakedenlere de hiç beklemedikleri yerden azabını göndermesidir. Ayette geçen 'mihal' güç kuvvet anlamına da gelir. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 299)*

Gereksiz yere ve sorumsuzca Allah hakkında tartışmaya girenlerin şerrine karşı, bize Yüce Rabbimiz yeter! Onlara karşı, bize O yardım eder. Çünkü O'dur, bizim yardımcımız, dostumuz, destekçimiz. O halde Allah'a dönüp, O'nun kitabının ve peygamberinin sünnetinin gereklerini yerine getirip daha önce olduğu gibi, tekrar İslamın izzetiyle yaşayıp yeryüzünün efendisi olacak mıyız?!

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطِ
كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ
إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿١٤﴾ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا
وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿١٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ
نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي
الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ
الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٦﴾
أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا
رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ
مِثْلُهُ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً
وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
﴿١٧﴾ لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ
لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ أُولَٰئِكَ
لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾

أَفَمَنْ

14. "Gerçek dua ve ibadet ancak O'nadır. O'ndan başka yalvarıp durdukları şeyler kendilerine hiçbir cevap vermezler. Durumları, suyun ağzına gelmesi için avuçlarını ona açmış bekleyen adamın durumu gibidir. O hiçbir zaman suya kavuşamaz. İşte kafirlerin yalvarışı da böyle, boşunadır."[11]

(Secde ayetidir)

15. [S] "Yerde ve göklerdeki kimseler de, gölgeleri de, sabah akşam, ister istemez Allah'a secde ederler."[12]

16. "De ki: 'Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?', 'Allah'tır' de. 'Onu bırakıp, kendilerine bir fayda ve zararı olmayan dostlar mı edindiniz?' de. 'Kör ile gören bir olur mu? Veya karanlıkla aydınlık bir midir?' de. Yoksa Allah'a, O'nun gibi yaratması olan ortaklar buldular da, yaratmaları birbirine mi benzettiler? De ki: 'Her şeyi yaratan Allah'tır. O, her şeye üstün gelen tek Tanrı'dır'."[13]

17. "Allah gökten su indirir, dereler onunla dolar taşar. Sel, üste çıkan köpüğü alır götürür. Süslenmek veya faydalanmak için ateşte erittiklerinizin üzerinde de buna benzer bir köpük vardır. Allah, hak ve batıl için işte böyle misal verir: Köpük uçup gider, insanlara fayda veren ise yerde kalır. Allah bunun gibi daha nice misaller verir."[14]

18. "Rablerinin çağrısına gelenlere en güzel karşılık vardır. O'nun çağrısına uymayanlar ise, yeryüzünde olan her şey ve daha bir katı onların olsa, kurtulmak için fidye verirlerdi. İşte hesapları kötü olanlar bunlardır. Varacakları yer cehennemdir; ne kötü konaktır!"[15]

[11] Gerçek, samimi dua ve çağrı yalnızca O'nadır. O çağrı da, tüm prensipleri, yükümlülükleri ve ibadet şekilleriyle İslamdır. Ancak Yüce Allah'a teslim olup, O'na boyun eğmektir. O'nun indirdiği yasalarla hükmetmektir. "Hüküm vermek ancak Allah'a aittir; kendisinden başkasına değil, O'na tapmanızı emretmiştir." *(12 Yusuf 40)*

Allah'tan başkasına yalvarıp çağıranlar, Allah'a başka şeyleri ortak koşanlar ve tağutlara (Tağut, bir Kur'ân kavramı olup kulluk ve ibadette Allah'a ortak koşulan tüm her şeydir. Bu ister devlet başkanı olsun, ister kral olsun, ister bir hüküm olsun, ister bir insan olsun, ister yıkıcı bir fikir olsun, ister bozguncu bir akım olsun farketmez. İnsanlar Allah'tan uzaklaştırıp bir çıkar ve menfaat karşılığında egemenliği altına alan tüm her şey tağuttur. İnsanların 'la ilahe illallah' kelimesini sözde söylemekle yetinip eylem planında gereklerini yerine getirmeyerek güdümlerine girdikleri her şey tağut kavramı içerisindedir) kulluğa meyledenlere gelince, o yalvarıp durdukları şeyler onlara hiç bir şekilde cevap veremezler. Onların durumu, susuzluktan avucunu suya uzatan ve ağzına su gelmesini bekleyen kimsenin durumuna benzer. Bu gerçekleşse, yani ağzına su gelse, önceki de gerçekleşir ve çağrısına cevap verilir. Bu gerçekten çok güzel bir benzetmedir. Evet, gerçekten inkarcıların putlarına ve tanrılarına olan duaları hep boşunadır. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Denizde bir sıkıntıya düştüğünüz zaman, Allah'tan başka yalvardıklarınız kaybolup gider." *(17 İsra 67)* "Elçilerimiz canlarını almak üzere geldiklerinde onlara, 'Allah'tan başka taptıklarınız nerede?' deyince, 'Bizi koyup kaçtılar' derler." *(7 Araf 37)*

[12] Yüce Rabbimiz, tüm her şeyi kuşatan ve her şeyin kendisine boyun eğdiği büyüklük ve kudretinden bahsediyor. İşte bu yüzden her şey O'na boyun eğer, inananlar isteyerek, münafıklar ise gönülsüz olarak secdeye kapanırlar. İnsanlar, cinler, ağaçlar, hayvanlar hepsi Allah'a boyun eğerler. Kimi Allah'ın dini İslamı seçerek gönüllü olarak O'na secde ederler, kimi de kılıç zoruyla istemeye istemeye O'nun hükmüne boyun eğerler. Sonuçta onların gölgeleri bile sabah akşam, alemlerin Rabbi olan Yüce Allah'ı övgü ile yüceltirler.

[13] İnkarcılar, Hz. Peygamberle olan tartışmalarına inat ve ısrarla devam edince, Yüce Allah, kendisinden başka hiç bir ilahın olamayacağını bir kez daha vurguluyor. Şanı yüce Rabbimiz, peygamberine şöyle buyuruyor 'Ey Muhammed! Göklerin ve yerin Rabbi kimdir? diye sor. O, Allah'ın kendisi değil mi?' Nitekim onlar bunu çok iyi biliyorlar. "And olsun ki onlara: 'Gökleri ve yeri yaratan kimdir?' diye sorsan, 'Allah'tır' derler." *(31 Lokman 25)* Ne var ki onlar, kendilerine hiç bir faydası zararı olmayan bir takım putları Allah'a ortak koşuyorlar. Oysa onlardan gelecek ne bir menfaat vardır, ne de onlar bir zararın önüne geçebilirler. Allah'tan başka taptıkları o putların, yararı ve zararı olmayan bir takım yaratıklar olduğunu da itiraf ediyorlar. Nitekim şöyle dua ediyorlardı onlar: "Buyur Allahım buyur! Senin hiç ortağın yoktur. Sadece bir tane ortağın var, o da senindir. Sen ona sahipsin, ama o sana malik değil!"

Kendileri yaratılmışken ve hiç bir şeyi yaratacak durumda değilken, nasıl oluyor da Allah'ı bırakıp hiç bir şeye sahip olamayan putları kendinize dost ediniyorsunuz?! Yine onlara de ki, ey Muhammed! 'Kör ile gören bir olur mu? Bunları nasıl düşünebiliyorsunuz?! Sizi yaratan, size en güzel bir biçim veren, sizi analarınızın karanlık rahimlerinden hayatın aydınlığına çıkaran Yüce Allah'ı bırakıp, başka şeyleri nasıl kendinize dost edinebiliyorsunuz? Buna nasıl karar verebiliyorsunuz?! Sizi yoktan varettiğini, bir damlacık sudan bir çiğnem ete, sonra da bir çocuğa dönüştürdüğünü, gençlik, olgunluk ve yaşlılık dönemlerine erdirdikten sonra bu dünyaya veda edeceğinizi nasıl akıl edemiyorsunuz?!

Sen onlara de ki ey Muhammed! Hiç doğru yol ile, sapıklık bir olur mu? Hiç aydınlık ile, karanlık bir midir? Yoksa o müşrikler, yaratma konusunda Yüce Allah'a benzeyen bir takım putları mı tanrılaştırıyorlar? Onlar da, Allah gibi yaratabiliyor da yaratmalar birbirine mi benzedi? Hayır hayır, hiç böyle bir şey yok ve olamaz da. Çünkü hiç bir şey O'na benzeyemez ve O'nun gibi olamaz. O'nun ne bir eşi, benzeri vardır; ne de bir yardımcısı, arkadaşı ve çoluk çocuğu vardır! "O, onların söylediklerinden münezzehtir, yücedir, uludur." *(17 İsra 43)*

[14] Yüce Allah, hak ve batıl için misaller veriyor. Anlayıp kavrayabilmemiz için hak ve batılı temsil eden açık örnekler sunuyor. Ayet-i kerime, hakkın kalıcılığına ve batılın yok olup gitmesine ilişkin iki misal içermektedir. Yüce Rabbimiz, batılın bir köpük gibi olduğunu söylüyor. O, suyun üzerinde yüzen bir kabarcık, ve ağırlığı olmayan bir köpüğe benzemektedir.

Allah buyuruyor ki: O, gökten su indirir ve onunla dereler vadiler dolar taşar. Her vadi kapasitesine ➡

➡ göre suyla dolar ve akar. Bu, gönüllerin de farklı farklı kapasitelerde olduğuna işaret etmektedir. Kimi gönüller vardır, pek çok bilgiyi bağrına basar; kimileri vardır az bir şeyi bile bağrında barındıramaz. Daha sonra suyun üzerindeki bu köpük hiç bir işe yaramadan bir o yana bir bu yana savrulur. O, belli bir ömrü olmayan boş ve yararsız bir kabarcıktan ibarettir. Zira bir rüzgar yahut esinti ile yok olup gider. İşte batılın sonu da böyledir. Dikkatleri üzerinde toplar, cezbeder, ama aslında hiç bir şey değildir, o sadece bir köpükten ibarettir.

Burada buna benzer bir başka köpük daha vardır. O da bir takı yahut bir eşya yapabilmek için potada eritilen bir demir, bakır, yahut altın madeninin üzerinde oluşan köpüktür. Bu eritme işleminde de, tıpkı vadilerde akan suyun üzerinde oluşan köpük gibi, bir takım köpükler yükselir. İşte iki köpük, biri su köpüğü, diğeri de maden eriyiklerinin üzerinde oluşan köpük. İşte Allah, hak ve batıl için, böyle örneklemeler yapar. İşte böyle, suyun üzerindeki köpük gibi, yahut maden eriyiğinin üzerindeki köpük gibi, batıl da yok olup gider.

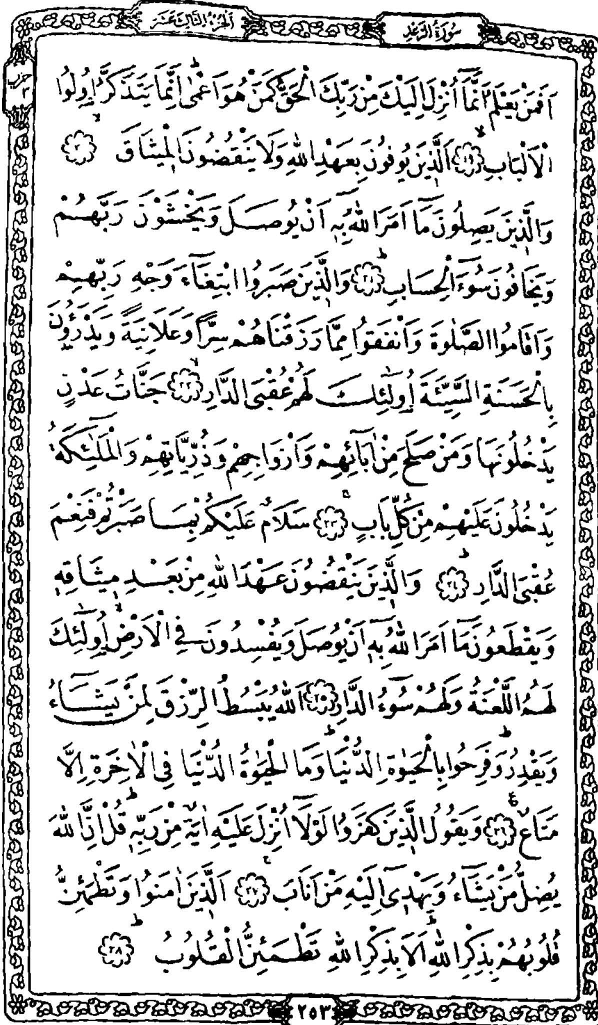
Daha sonra Allah Teâlâ, bu benzetmenin ardından hak ve batılı müşahhaslaştırıyor ve şöyle buyuruyor: Köpük uçup gider. Hiç bir işe yaramadan dağılır, parçalanır ve yok olup gider. Rüzgar esintileri onu darmadağın eder ve derenin eteklerine onu çarpar, sonra sudan başka bir şey kalmaz. Maden eriyiği üzerinde oluşan köpük de böyledir. O da uçup gider, geriye sadece maden kalır. İşte insanlara yararı olan şeyler böyle kalıcıdır ve bir ağırlığı olur. Batıl ise, bazı durumlarda parlasa bile, sonunda bir köpük ve bir pislik gibi yok olup gidecektir. İşte Allah böyle misaller verir. "Biz bu misalleri insanlara veriyoruz, onları ancak bilenler anlıyabilir." *(29 Ankebut 43)*

15 Yüce Rabbimiz, iyilerin ve kötülerin sonlarının ne olacağını bildiriyor. Husnâ, yani en güzel karşılık Allah'ın Rasülüne kulak verip ona uyan, onun izinde giderek Yüce Allah'ın şu emrinin gereğini yerine getirenler içindir: "Peygambere itaat eden, Allah'a itaat etmiş olur." *(4 Nisa 80)* Allah katında en güzel mükafat onlar içindir, onlara Allah'ın müttakî kulları için hazırladığı en güzel karşılık cennet vardır.

"Haksızlık yapana ise azap edeceğiz, sonra o, Rabbine döndürülür, O onu görülmemiş bir azaba uğratır; ama inanıp yararlı iş işleyene, mükafat olarak güzel şeyler vardır, ona buyruğumuzdan kolay olanı söyleriz." *(18 Kehf 87-88)* "İyi davrananlara; daima daha iyisi ve bir de daha fazlası verilir." *(10 Yunus 26)*

O'nun çağrısına uymayanlar ise.. Allah'a itaat etmeyen ise, ahirette can yakıcı bir azaba düçar olacaktır. Onlar imkan bulsalar, canlarını kurtarabilmek için mallarından yeryüzü dolusu altını ve hatta bir o kadarını daha vererek kurtulabilceklerini bilseler, onu mutlaka yaparlardı. Fakat artık çok geç olmuştur, böyle bir şey söz konusu bile olamaz! Artık pişmanlık için çok geç olmuştur! Çünkü onlar Rablerini inkar etmişlerdi, artık onlar için kötü bir hesaptan başka bir şey yoktur. Onların varacağı yer de cehennemdir. O, ne kötü bir konaktır!

namazı kılarlar; kendilerine verdiğimiz rızıktan, gizlice ve açıkça sarf ederler; iyilik yaparak kötülüğü ortadan kaldırırlar; işte onlara bu dünyanın iyi sonucu vardır."

23-24. "Onlar için girecekleri Adn cennetleri vardır; babalarının, eşlerinin, çocuklarının iyi olanları da oraya girerler. Melekler her kapıdan yanlarına girip: 'Sabretmenize karşılık size selam olsun; burası dünyanın ne güzel bir sonucudur!' derler."[17]

25. "Sağlam söz verdikten sonra Allah'ın ahdini bozanlar ve Allah'ın birleştirilmesini emrettiğini ayıranlar ve yeryüzünde bozgunculuk yapanlar, işte lanet onlara ve kötü yurt cehennem, onlaradır."[18]

26. "Allah dilediği kimsenin rızkını genişletir ve daraltır. Dünya hayatı, ahiretin yanında sadece bir geçimlikten ibarettir."[19]

27. "İnkar edenler: 'Rabbinden ona bir mucize indirilmeli değil miydi?' derler. De ki: 'Doğrusu Allah dileyeni saptırır ve Kendisine yöneleni doğru yola eriştirir'."

28. "Onlar inanmışlar, kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşmuştur. Dikkat edin, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzura kavuşur."[20]

19. "Sana Rabbinden indirilenin gerçek olduğunu bilen kimse, onu bilmeyen kör gibi olur mu hiç? Ancak akıl sahipleri ibret alırlar."

20. "Onlar, Allah'ın ahdini yerine getirirler, anlaşmayı bozmazlar."[16]

21. "Onlar, Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyi birleştirirler, Rablerinden çekinirler; kötü hesaptan korkarlar."

22. "Onlar, Rablerinin rızasını dileyerek sabrederler, adamakıllı

16 Aynı zamanda onlar, akrabalık ilişkilerini özenle gözetirler, fakır fukaraya yardım ederler ve onların hepsine iyilik ederler.Tüm iş ve eylemlerinde onlar Allah'tan çekinirler ve O'ndan sakınırlar. Rablerinin isteklerine aykırı davranmaktan ve hesaplarının kötü olmasından çekinirler.

Onlar, Rablerinin rızasını dileyerek sabrederler. Haram ve yasaklara düşmekten kendilerini korurlar. Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve bol mükafatlara erebilmek için dinlerine sıkıca sarılırlar. Namazlarını tam vaktinde ve gereği gibi kılarlar. Farz olan zekatlarını gizli ve açık olarak verirler.

İyilik yaparak kötülüğü ortadan kaldırırlar. Salih amellerle, daha önceden işledikleri tüm kötülüklerin günahını silmeye çalışırlar. Onlar hayırla şerri, maruf ile münkeri, barışla taşkınlığı, hoşgörü ile haksızlığı, tevbe ile günahı ortadan kaldırmaya çalışırlar. *(Farklı görüşler için bkz. Kurutubî, Tefsîr, IX, 311)*

17 İşte onlara bu dünyanın iyi sonucu vardır. Ahirette cennet onlarındır. Orada onlar, cennetlik mümin salihlerden tüm dostları, akrabaları, babaları, çoluk çocuklarıyla bir araya gelirler. Onlarla gözleri aydın olur, sevinçlere garkolurlar. Derecesi aşağıda olan, Allah'ın bir lutfu olarak yükseltilerek, üst seviyede olanların yanına gider. Üst seviyedekilerin derecelerinde hiç bir şey eksiltilmez, ama alttakilerin dereceleri yükseltilir.

Her kapıdan melekler yanlarına girerler. Selam, saygı, tebrik ve kutlamalarda bulunmak, onların hizmetinde bulunmak için onların yanlarına girerler. Bu onlar için büyük bir şeref ve ödüldür. Dünyada iken, Allah yolunda karşılaştığınız sıkıntılara göğüs germenizden dolayı size selam olsun, derler. Bu sizin yurdunuz ne güzel bir yurttur! Bu kalıcı nimetler yurdu, ebedi cennet yurdudur.

18 Kur'ân-ı Kerim, iyi insanlar ve onların gidişat ve özelliklerini sıraladıktan hemen sonra, günah bataklıklarında bocalayan kötülerin özelliklerini saymaya başlar. Bu Kur'ânî metot, insanlığa iki yolu karşılaştırmalı olarak sunmak içindir.

İşte burada da aynı şey yapılıyor. Önceki ayette iyilerin özellikleri sayılmıştı, bu ayette de yoldan çıkmış kötülerin özellikleri sayılıyor. Onlar, sağlam söz verdikten sonra Allah'ın ahdini bozanlardır. Onlar münafıklardır. Allah'ın birleştirilmesini emrettiğini ayıranlar onlardır. Akrabalık bağlarını koparanlar, ihtiyaç sahipleriyle ilgilenmeyenlerdir onlar. Onlar yeryüzünde bozgunculuk yaparlar. İnkar ve isyanlarıyla yeryüzünü fesada boğarlar. Onlar Allah'ın rahmetinden tardolunmuşlardır. Lanet ve kötü yurt cehennem onlaradır. Yüzüstü sürünerek cehenneme atılırlar.

19 Yüce Rabbimiz, kullarından dilediğinin rızkını genişletip dilediğinin rızkını daralttığını bildiriyor. O'nun tüm bu yaptıklarında bir hikmet vardır ve bunlar adaletinin bir gereğidir. Allah'tan başkasına meyledenleri, dünya aldatmıştır. Onlar kendilerine verilen dünyalıklarla sevinip avunurlar, tamamen dünyaya yönelip hep dünya için çalışmaya ve dünyalık biriktirmeye bakarlar. Oysa ahirete göre dünya hayatı, yemek içmek, giyinip kuşanmak, ev eşyası ve bir takım makamlara gelmekten ibarettir. Dünya hayatının en üst makamı idarecilktir. O da, bir gün ya sahibinin elinden çıkıp gidecektir, yahutta sahibi onu bırakıp gidecektir. Dünyada Allah'ın ölçülerinden yüz çevirip O'nun hükümleriyle hükmetmeyenlere yazıklar olsun! Cehennem ateşi ve ateşin kanlı irinli içecekleri onları beklemektedir. Gerçekten de ahirete göre dünya hayatı basit bir geçimlikten ibarettir.

20 Gerçekten de insanın Rabbine ve peygamberine karşı bilgisizce tavırlarından biri de şöyle demesidir: Rabbinden ona bir mucize indirilmeli değil miydi? Rabbi katından, onu doğrulayan ve bizim de kendisini doğrulamamıza sebep olacak olan bir mucize inseydi ya!? Sanki Kur'ân ve içinde serdedilen ayetler açık bir mucize değil! Ne varki onlar bilgisizlikleri yüzünden böyle söylüyorlar. Sanki Hz. Muhammed @, tam kırk sene onların arasında dürüst ve namuslu bir hayat sürmemiş ve sanki onlar kırk yıl onu 'emin, güvenilir kişi' diye çağırmamışlar! Doğrusu bu, cahiliyye karanlıklarıyla kirlenmiş beşerî bir kibirden başka bir şey değildir. Gerçek şu ki, Allah ayetleriyle kullarından dilediğini doğru yola ulaştırır; dilediğini de onlara karşı kör eder.

Ey Muhammed, sen onlara de ki: Tevhîd ordusu yoluna devam edecek, emanet ve risaletin gereğini hakkıyla yerine getirecektir. Ey inkarcılar, siz istediğinizi söylemeye devam edin. Bu hiç bir zaman tevhîd ordusunu yolundan alıkoyamayacaktır. Sapıklığınız nedeniyle size yazıklar olsun! Elbette Yüce Allah, dilediğini doğru yola eriştererek peygamberinin yardımcısı ve yolunun yolcusu kılar. İnananlar, Allah'ın nuruyla doğru yola çıkardığı kimselerdir. Onların kalpleri, Allah'ın zikriyle ürperir. Allah onları hidayete erdirmiş, kalplerini huzura erdirmiştir. Artık onların kalıpları yumuşamış, gönülleri yatışmış, şüphe ve tereddütler onları bırakıp gitmiş ve onlar huşu içerisinde Allah'ın zikriyle huzura ermişlerdir.

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ ﴿٢٩﴾
كَذَٰلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَتْلُوَ عَلَيْهِمُ
الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَٰنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَٰهَ إِلَّا
هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابِ ﴿٣٠﴾ وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ
بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِّعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتَىٰ بَل لِّلَّهِ
الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَيْأَسِ الَّذِينَ آمَنُوا أَن لَّوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهَدَى
النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُم بِمَا
صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّن دَارِهِمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ
فَأَمْلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٣٢﴾ أَفَمَنْ
هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ
أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَم بِظَاهِرٍ مِّنَ الْقَوْلِ بَلْ زُيِّنَ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَمَن يُضْلِلِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾ لَّهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُم مِّنَ اللَّهِ مِن وَاقٍ ﴿٣٤﴾

29. "İnanan ve yararlı iş işleyen kimseler için hoş bir hayat ve dönülecek güzel bir yer vardır."[21]

30. "Sana vahyettiğimizi okuman için, seni de onlardan önce nice ümmetlerin gelip geçtiği bir ümmete gönderdik. Onlar merhametli olan Allah'ı inkar ederler. De ki: 'O benim Rabbim'dir, O'ndan başka Tanrı yoktur, ben yalnız O'na dayanıp güvendim, dönüş de O'nadır'."[22]

31. "Eğer Kuran ile dağlar yürütülmüş veya yeryüzü parçalanmış yahut ölüler konuşturulmuş olsaydı, bu elbette Kur'ân olurdu. Oysa bütün işler Allah'a aittir. İnananların, 'Allah dilese bütün insanları doğru yola eriştirebilir' gerçeğini akılları kesmedi mi? Allah'ın sözü yerine gelinceye kadar, yaptıkları işler sebebiyle inkar edenlere bir belanın dokun-ması veya evlerinin yakınına inmesi devam eder durur. Allah, verdiği sözden şüphesiz caymaz."[23]

32. "And olsun ki, senden önce de nice peygamberler alaya alınmıştı. İnkar edenleri önce erteledim, sonra cezalarını verdim. Cezalandırmam nasıldı?"[24]

33. "Herkesin kazandığını görüp gözeten Allah, bunu yapamayan putlarla bir olur mu? Onlar Allah'a ortak koştular. De ki: 'Onlara bir ad bulun bakalım; yeryüzünde bilmediği bir şeyi mi Allah'a haber veriyorsunuz? Yoksa kuru sözlere mi aldanıyorsunuz?' Fakat inkar edenlere, kurdukları düzenler güzel gösterildi ve doğru yoldan alıkonuldular. Zaten Allah'ın saptırdığına yol gösteren bulunmaz."

34. "Onlara, dünya hayatında azap vardır, ahiret azabı ise daha çetindir. Allah'a karşı onları bir koruyan da yoktur."[25]

21 O inanıp salih amel işleyenlere müjdeler olsun! Sevinsinler onlar, gözleri aydın olsun onların! Onların varacağı güzel yer cennettir. Bu ibn Abbas'ın anlayışıdır. Ayeti İbrahim en-Nehaî de şöyle anlar: Kalıcı hayırlar onlaradır. Rablerinden şeref ve ikram da onlaradır. *(Bkz. Kurutubî, Tefsîr, IX, 316)*

22 Ey Muhammed, Biz tıpkı seni Allah'ın elçilik görevini onlara ulaştırman için bu ümmete gönderdiğimiz gibi, geçmişte de Allah'ı inkar eden toplumlara peygamberler gönderdik. Onlar, senden önce o peygamberleri yalanladılar. Senin için onların hayatında güzel örnekler vardır. Biz, o yalanlayanları çepeçevere kuşatıp mahvu perişan ettik. Şimdi senin çevrendekiler de benzeri bir azabın gelmesinden sakınsınlar. Çünkü onlar da seni yalanlıyorlar. Halbuki onların seni yalancı çıkarmaları, öncekilerin diğer peygamberleri yalancı çıkarmalarından çok daha çirkindir. "And olsun ki senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar yalanlanmalarına ve eziyet görmeye katlandılar. Allah'ın hükümlerini değiştirebilecek yoktur; and olsun ki peygamberlerin haberi sana da geldi."*(6 Enam 34)* Ey Muhammed, o Rahman (O müşrikler Allah'ın rahman ve rahim oluşunu kabul etmiyorlardı. Nitekim Hudeybiyye anlaşma metnine 'Rahman ve Rahim Allah adıyla'yazılmasını, 'Rahman ve Rahim de neymiş!' diyerek kabul etmemişlerdi.) olan Allah'ı inkar edenlere azabımız çok çetin olacaktır. Onlara de ki. O, benim Rabbimdir. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. Ben O'na güvenip dayandım. Dönüş O'nadır. Benim yönelişim ve dönüşüm de O'nadır.

23 Cenab-ı Hak bildiriyor: Şayet önceki toplumlar içerisinde ve önceki kitaplar içerisinde kendisiyle dağların yürütülerek insanların yollarının genişletildiği, yahut kendisiyle ölülerin kabirlerinden kaldırılıp diriltildiği, yahutta kendisiyle yeryüzünün parçalanarak ekim ve dikime elverişli vadiler kılındığı bir kitap olsaydı, bu elbette Kur'ân olurdu. Allah'ın kitapları içerisinde bu işi üstlenmeye en uygun kitap Kur'ân olurdu. Zira onda, sadra şifa veren icaz, incelik ve mesajlar vardır. Ne ki, eninde sonunda hüküm tamamen Allah'a aittir. Buna göre Kur'ânın böyle harikulade olaylar yapacak bir misyonu yoktur. Kur'ânın misyonu, insanlara doğru yolu göstermek ve onları şirki bırakıp tevhîde gelmeye çağırmaktır sadece.

Bu ayet Yüce Allah'ın Hz. Muhammed'e @ indirmiş olduğu Kur'ân için bir övgü mesabesindedir. Kur'ânın diğer tüm kutsal kitaplardan üstün olduğunun kanıtıdır bu.

İnananların akılları kesmiyor mu ki, Allah dilese tüm insanları hidayete erdirirdi. İnkarcılar, inkar ve yalanlamalarını ısrarla sürdürmeye devam ederlerse, çok geçmez gökten onların üzerine bir bela iner. Bulundukları yere, yahut yakınlarına bir musibet gelir. Nihayet Allah'ın vadettiği kıyamet anı gelir çatar. Elbette Allah vadinden dönmez.

24 Onların sana yaptıklarına üzülme ey Muhammed! Senden önce nice peygamber yalanlandı. Ben o inkarcılara önce bir süre tanıdım, azaplarını bir süre erteledim, sonra da onları can yakıcı bir azapla yakaladım, onlardan hiç kurtulan olmadı.

Bu ayet, kavminin kendisini yalan çıkarmaları konusunda Peygamberimize teselli etmektedir.

25 Evet, Yüce Allah, tüm herkesi görüp gözetendir. Herkesin gerçek durumunu ve ihtiyaçlarını bilir. Herkese yaptığı iyiliklerin karşılığını, kötülüklerin de cezasını verir. Hiç bir şey O'na gizli kalmaz, O, her şeyi bilir. Siz nerede olursanız olun, O sizinle beraberdir. Allah, tüm yaptıklarınızı görür. Şimdi, tüm bu özelliklere sahip olan, hiç bir şey işitmez, görmez, bilmez, kullarına zararı ve yararı olmaz putlarla bir olur mu?

Gerçekten onlar Allah'ın peygamberine karşı büyüklük taslıyorlar, inatla karşı çıkıyorlar, Allah'a da bir takım şeyleri ortak koşuyorlar ve onlara isimler takıyorlar. Onlara de ki ey Muhammed: Taptığınız taşlara ve putlara dilediğiniz ismi takın, Allah'ın azabına karşı onların size hiç bir yararı olmayacaktır. Şimdi, siz tüm her şeyin yaratıcısı Yüce Allah'a, bilmediği bir şeyi mi isnat ediyorsunuz? Oysa O, göklerde ve yerde, görüneni de bilir görünmeyeni de. Gizleyerek ve açıkça söylediğiniz hiç bir söz de O'na gizli kalmaz. Doğrusu şeytan, kurduğunuz planlarınızı ve Allah'ın aydınlık yolundan alıkoyma eyleminizi size güzel göstermektedir. Zaten Allah'ın saptırdığı kimseye yol gösterecek kimse yoktur.

Onlar için dünyada acıklı bir azap vardır. Ahirette de zorlu ve çetin bir azap onları beklemektedir. Allah'ın azabına karşı onların bir koruyucusu ve bir savunucusu da yoktur.

مثل الجنة التي وعد المتقون تجري من تحتها الأنهار أكلها دائم
وظلها تلك عقبى الذين اتقوا وعقبى الكافرين النار ﴿٣٥﴾
والذين آتيناهم الكتاب يفرحون بما أنزل إليك ومن
الأحزاب من ينكر بعضه قل إنما أمرت أن أعبد الله ولا أشرك
به إليه أدعو وإليه مآب ﴿٣٦﴾ وكذلك أنزلناه حكما عربيا
ولئن اتبعت أهواءهم بعد ما جاءك من العلم ما لك
من الله من ولي ولا واق ﴿٣٧﴾ ولقد أرسلنا رسلا من قبلك
وجعلنا لهم أزواجا وذرية وما كان لرسول أن يأتي بآية
إلا بإذن الله لكل أجل كتاب ﴿٣٨﴾ يمحو الله ما يشاء ويثبت
وعنده أم الكتاب ﴿٣٩﴾ وإن ما نرينك بعض الذي نعدهم
أو نتوفينك فإنما عليك البلاغ وعلينا الحساب ﴿٤٠﴾
أولم يروا أنا نأتي الأرض ننقصها من أطرافها والله يحكم
لا معقب لحكمه وهو سريع الحساب ﴿٤١﴾ وقد
مكر الذين من قبلهم فلله المكر جميعا يعلم ما تكسب
كل نفس وسيعلم الكفار لمن عقبى الدار ﴿٤٢﴾

35. "İşte Allah'a karşı gelmekten sakınanlara vadedilen cennetin tasviri: Onun zemininden ırmaklar akar; yiyecekleri ve gölgeleri devamlıdır onun. Bu, sakınanların elde edeceği sonuçtur, inkarcıların sonu ise ateştir."[26]

36. "Kendilerine kitap verdiklerimiz, sana indirilenden memnun olurlar. Karşı guruplar içinde ise, onun bir kısmını inkar edenler vardır. De ki: 'Ben ancak Allah'a kulluk etmekle ve O'na asla ortak koşmamakla emrolundum. Ben sadece O'na çağırıyorum ve dönüşüm de yalnızca O'nadır.'"[27]

37. "Böylece Biz Kuran'ı Arapça bir hüküm ve hikmet olarak indirdik. Sana ilim geldikten sonra onların heveslerine uyarsan, and olsun ki, Allah katında sana bir dost ve seni koruyan çıkmaz."[28]

38. "And olsun ki, senden önce nice peygamberler gönderdik; onlara eşler ve çocuklar verdik. Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir ayet getiremez. Her şeyin vakti ve süresi yazılıdır."[29]

39. "Allah dilediğini siler, dilediğini bırakır; Ana Kitap O'nun katındadır."[30]

40. "Onlara vadettiğimiz azabın bir kısmını sana göstersek de senin canını alsak da, vazifen sadece tebliğ etmektir. Hesap görmek de Bize düşer."[31]

41. "Görmüyorlar mı ki, Biz yeryüzünü etrafından gitgide eksiltmekteyiz. Allah hükmeder, O'nun hükmünü takip edip bozacak yoktur. O, hesabı çok çabuk görür."[32]

42. "Onlardan öncekiler de tuzak kurdular, oysa bütün planlar Allah'ındır. O herkesin yaptığını bilir. İnkarcılar da, sonucun kimin olduğunu göreceklerdir."

26 Allah'ın son elçisi Hz. Muhammed'i @ tasdik ederek Allah'tan sakınanlara vadedilen bu cennette kesintisiz ve kalıcı türlü türlü yiyecekler ve içecekler vardır. "Onlar bitip tükenmeyen ve yasak da edilmeyen bol meyveler arasındadırlar." *(56 Vakıa 33)* "Meyve ağaçlarının gölgeleri üzerlerine sarkmış ve onların koparılması kolaylaştırılmıştır." *(76 İnsan 14)*

Onun zemininden ırmaklar akar. İçerisinden yahut dört bir yanından sakınlerinin dilediği gibi ırmaklar akar. Tek kelimeyle hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulağın özelliklerini duymadığı bir cennet.

Cabir b. Abdullah'ın bildirdiğine göre Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Cennetlikler yerler, içerler ama, sümkürme ve büyük küçük tuvalet ihtiyaçları hiç olmaz. Onların yedikleri hoş kokulu bir geğirme şeklinde dışarı çıkar. Kendilerine nefes almak ilham edildiği gibi tesbih ve takdis ilham olunur." *(Müslim, Cennet 18-19; Ahmed, III, 316, 349, 354, 364, 384)*

İşte Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için hazırlanmış olan cennetler. Onların yiyecekleri ve gölgeleri süreklidir, hiç kesintiye uğramaz. İşte takva sahiplerinin güzel sonu budur. İnkarcıların sonu ise, cehennemdir. "Cehennemliklerle cennetlikler bir değildir. Kazananlar cennetliklerdir." *(59 Haşr 20)*

27 Ey Muhammed! Kendilerine kitap verdiğimiz Yahudi ve Hristiyanların içerisinde, sana indirilen Kur'ân ile sevinenler vardır. Çünkü Kur'ân, onların kitaplarını ve peygamberlerinin söylediklerinin doğruluğuna tanıklık etmektedir. Ama onlardan kimi de, kin ve nefretle Kur'ânın bir kısmını inkar eder. Israrla Hz. İsa'nın ve Hz. Üzeyr'in Allah'ın oğlu olduğunu savunurlar. Sen onların hepsine de ki: Ben ancak bir Allah'a kulluk etmekle emrolundum. Ben hiç bir şeyi O'na ortak koşmam. Ben sadece O'na çağırıyorum. Dönüşüm de O'nadır. Tüm işlerimi O'na havale ettim.

28 İşte böylece Biz sana, bu Kur'ânı Allah'ın hükümlerini, emir ve yasaklarını içeren bir kitap olarak senin dilin Arapça olarak indirdik. Artık sen müşriklere uyma, ey Muhammed! Gerçekten onlar hevalarına uyan kimselerdir. Yüce Allah'tan sana gerçek açık bir şekilde geldikten sonra senin onların arzularına uyman asla söz konusu olamaz. Aksi takdirde sen de yoldan çıkmış olursun. O zaman, Allah'ın azab ve cezasından seni koruyacak hiç kimseyi bulamazsın.

Denildi ki ayette hitap Peygamberimizin şahsında ümmetinedir. Ayet, Hz. Peygamberin sünneti seniyyesini öğrendikten sonra sapıklara uyan ilim adamları için bir uyarıdır.

29 Yahudi ve Hristiyanlar Peygamberimizin birden fazla eşi olmasını yadırgamışlardı. Bunun üzerine Yüce Allah bu ayeti indirerek onlara şöyle cevap vermiştir: Ey Muhammed, sen ilk defa gönderilmiş türedi bir peygamber değilsin. Biz senden önce de peygamberler gönderdik. Onların eşleri de vardı, çocukları da. Elbette Muhammed de bir peygamberdir. Ondan önce de nice peygamberler gelip geçmiştir. Eğer o evlenmişse, ondan önceki peygamberler de evlenmişlerdi. Eğer onun birden fazla eşi varsa, bu da ancak Allah'ın izni ve emri iledir.

Kurtubî, bu ayetin evlenip çoluk çocuk sahibi olmaya yönlendirdiğini ve evlenmeyip bekar kalmaktan sakındırdığını söyler. *(Kurtubî, Tefsîr, IX, 327)*

Ayette daha sonra Cenab-ı Hak, onların 'Ona bir mucize gelmeli değilmiydi?' şeklindeki isteklerine cevap veriyor: Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir ayet getiremez. Çünkü her şeyin Allah katında belirlenmiş bir süresi ve zamanı vardır. Hiç bir şey rastgele ve zamansız olmaz.

30 Yüce Allah mutlak adalet sahibidir. O yaptıklarından dolayı sorgulanamaz. Ama O'nun katında kulları sorgulanır. O, dilediği sureyi siler, dilediğini olduğu gibi bırakır. İstediğini yok eder, istediğini de bırakır. Kitap O'nun katındadır. Ömürlerin, ecellerin yazıldığı kitap O'nun katında koruma altındadır. Dilediği her şey, herhangi bir değişikliğe uğramadan onda durur. O, hükmettiği ve egemen olduğu tüm her şeyde dilediğini yapmaya yetkilidir.

31 Ey Muhammed! Allah'a karşı gelmeleri ve senin çağrına kulak tıkamaları nedeniyle onlara vadettiğimiz azabın bir kısmını dünyada rezillik, helak ve perişanlık şeklinde göstermiş olsak da, yahut bundan önce seni huzurumuza alsak da sen elçilik görevini yerine getirmiş durumdasın. Zaten senden istenen de budur. Onların hesabını görmek ise Bize aittir. Biziz onları sorgulayıp cezalandıracak olan.

32 O inkarcılar Yüce Allah'ın yeryüzünü gitgide eksilttiğini görmüyorlar mı? O inkarcılar ayakları altından yeryüzünün eksiltildiğini, canların ve ürünlerin peyderpey alındığını görmüyorlar mı? Yüce Allah, onlara işlerinin eksiltildiğini göstererek şunu demek istiyor: Onlar azablarının gecikmesini Allah'ın acizliğinden kaynaklanmadığını bilsinler. Nitekim İslam, nuruyla dört bir yana yayılıyor, Mekke başta olmak üzer pek çok beldeye hakim oluyor. Bu açıklama, ayetin klasik tefsiridir.

Ayette anılan yeryüzünden eksiltilme, yeryüzü katmanlarının, hissedilir bir biçimde yer küresinin doğal şekline uygun olarak kutuplardan yavaş yavaş eriyip aşağı çekilmesidir. Soğuk- sıcak değişen hava kütleleriyle bu katmanlar birbirinden farklılık arzetmektedirler. Evet iki taraftan yer küre eksilmektedir. Bu gerçek, modern ilmin ulaşabildiği en son verilerindendir.

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ
شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

سُورَةُ إِبْرَاهِيمَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اثْنَتَانِ وَخَمْسُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
الر كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَىٰ صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾ اللَّهِ الَّذِي
لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ
شَدِيدٍ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ
بَعِيدٍ ﴿٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ
لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا
أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِأَيَّامِ
اللَّهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٥﴾

٢٥٦

43. "İnkar edenler: 'Sen peygamber değilsin' derler; de ki: 'Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah ve Kitabı bilenler yeter'."[33]

14 İBRÂHİM SÛRESİ

İbrahim sûresi, 28 ve 29. ayetleri Medine'de, diğer ayetleri ise, Nuh suresinden sonra Mekke'de son dönemlerde inmiş olup 52 ayettir. 35-41. ayetlerde Hz. İbrahim'in duasından bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Ra. Bu, Rablerinin izniyle, insanları karanlıklardan aydınlığa, güçlü ve övülmeğe layık Allah'ın yoluna çıkarman için, sana indirdiğimiz Kitaptır."[1]

2. "Allah, göklerde ve yerde olanların yegane sahibidir. Uğrayacakları çetin azaptan dolayı vay kafirlerin haline!"

3. "Onlar dünya hayatını ahirete tercih ederler, Allah'ın yolundan alıkoyup onun eğriliğini isterler. İşte onlar uzak bir sapıklık içindedirler."[2]

4. "Kendilerine apaçık anlatabilsin diye, her peygamberi kendi kavminin diliyle gönderdik. Allah dilediğini saptırır ve dilediğini de doğru yola eriştirir; güçlü olan, Hakim olan O'dur."[3]

5. "And olsun ki Musa'yı, 'Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkar ve Allah'ın günlerini onlara hatırlat' diye ayetlerimizle göndermiştik. Gerçekten bunlarda, çokça sabreden ve şükreden herkes için dersler vardır."[4]

33 Ey Muhammed! Senden önce nice toplumlar peygamberlerine bir takım planlar tezgahladılar ve onları yurtlarından sürüp çıkarmak istediler. Oysa tüm planlar Allah'a aittir. O, kurdukları bu tuzak ve planları onların başına geçirerek onları cezalandırır. Ayette geçen 'mekr' kelimesi Allah'a isnat edildiği zaman, tedbir, müminleri destekleme, ders, ibret; inkarcılar için de hezimet anlamına gelir. Evet, hayır da Allah'tandır, şer de. Hepsi ancak O'nun izniyle olur. O'nun ilmi tüm evreni kuşatır. O, gizli olanı da bilir, açık olanı da.

İnkarcılar, sonucun kimin olduğunu göreceklerdir. Sonuçta sevaba kim nail olacak, kim cezalandırılacak onu göreceklerdir. Bu, ahirette olacaktır. Evet önemli olan sonuçlardır. Yüce Allah, kulu ve rasulünün yardımcısıdır. O, nurunu tamamlayacak ve inkarcıları da perişan edecektir. Onlar sana şöyle diyecekler: 'Sen peygamber değilsin. Allah seni peygamber olarak falan göndermemiş, sen bize karşı bunları uyduruyorsun.' Bu, onların sana karşı küstahça bir tavırla davetine icabet etmemeleri nedeniyledir.

Ey Muhammed! Sen onlara de ki: Bana Allah yeter! O, benim ve sizin şahidimizdir. O, benim elçilik görevimi layıkıyla yerine getirdiğime şahittir. Sizin de ey inkarcılar, iftiracı olduğunuza tanıktır. Ancak Cenab-ı Hak belirleyip karar verir, siz değil. İşte O Allah'tır beni son peygamber olarak seçip gönderen. O, bize indirdiği Kitabında, peygamberlere indirilen tüm gerçekleri bir araya getirmiştir. O Kitaba önünden ve ardından asla batıl yanaşamaz. O, izzet sahibi ve izzet kaynağı Yüce Allah katından gelmiş ve dilediğini izzetli kılan, dilediğini zelil eden aziz bir Kitaptır. O Yüce Allah, benimle sizin aranızda gerçek tanıktır. Kitabın ilmi de sadece ve yalnızca şanı yüce olan Allah'ın katındadır.

1 Bazı surelerin başlarında bulunan hece harfleri hakkında Bakara suresinin başında bilgi vermiştik.

Ey Muhammed! Bu, sana indirdiğimiz kitap, Kur'ân-ı Kerimdir. Onu Biz, sana Allah'ın yolunu insanlara açıklaman, onlara Rablerinin bir tek Allah olduğunu öğretmen ve böylece onları şirk ve günah karanlıklarından tevhîdin ve Allah'a itaatin aydınlığına çıkarman için indirdik. Onları Allah'ın kitaplarını ve peygamberlerini yalanlayan sapıklardan uzaklaştırıp her şeye kadir olan Yüce Allah'ın dosdoğru yoluna ulaştırman için indirdik. O Allah, erişilmez gücün sahibi; emrettiği, yasakladığı şeylerde ve yaptığı tüm işlerde övülmeye layık olandır.

2 Yüce Allah, göklerin, yerin, ikisi arasında ve yerin katmanları altında bulunanların yegane sahibi olduğunu vurguluyor. Bu gerçeği düşünmeyip Allah'ın ayetlerini inkar edenlere yazıklar olsun! Ahirette düçar olacakları çetin azaptan dolayı vay onların haline!

Gerçekten onlar, kalpleri dünyaya meyletmiş, dünyayı ahiretin önüne geçirip ona tercih etmiş olanlardır. Onlar, hep dünya için çalışırlar, ahireti unutup onu arkalarına atarlar. Dünya sevdası onlara, ahiret sevgisini unutturmuştur.

Onlar, sapık bir yoldadırlar. Doğru yolda hedefine ilerlemek isteyeni ondan alıkorlar. Hidayet ve gerçekle o kimsenin arasına girerler. Her hayırlı işin önünde dururlar. İnsanları peygamberlerden ve onların doğru yola rehberliklerinden, öğretilerinden uzaklaştırmaya çalışırlar. Onlar karanlık kalpli kişilerdir ve onlar açık bir sapıklığın içerisindedirler.

3 Evet, Yüce Allah'ın kullarına olan merhamet ve lutuflarından biri de, onlara kendi dillerini konuşan bir peygamber göndermesidir. Böylece onlar, peygamberlerinin gönderildikleri gerçekleri ve onların isteklerini anlayabilsinler ve artık ileri sürecekleri hiç bir özürleri olmasın.

Ebu Zerr'in bildirdiğine göre Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Yüce Allah, her kavme ancak kendi dilini konuşan bir peygamber göndermiştir." *(Ahmed, V, 158. Suyutî, Camiu's-Sağîr* adlı eserinde bu hadisin sahih olduğunu söylemiştir.) Gerçekten bu, Allah'ın değişmeyen yasalarından biridir. Evet, Yüce Allah, gönderdiği her peygamberi kendi toplumunun diliyle göndermiştir. Her peygamber de sadece kendi kavmine elçilik görevini ulaştırmakla yükümlü kılınmıştır. Ama Hz. Muhammed @, hem kendi kavmine, hem de diğer tüm insanlara peygamber olarak gönderilmiştir. Nitekim bir ayette şöyle buyurulmuştur: "De ki: 'Ey insanlar! Doğrusu ben, göklerin ve yerin hükümranı, O'ndan başka tanrı bulunmayan, dirilten ve öldüren Allah'ın, hepiniz için gönderdiği peygamberiyim'." *(7 Araf 158)*

4 Peygamberlerin görevi, her zaman bir olmuştur. O da, insanları inkar ve cehalet karanlıklarından çıkarıp Yüce Allah'ı doğru bir biçimde tanıma ve O'nun varlığını kabul etme demek olan tevhîd aydınlığına çıkarmaktır. İşte Hz. Muhammed gibi Hz. Musa da bu önemli misyonu yerine getirmek için gönderilmişlerdir. O da kavmini, Allah'a dönerler de, İslamın gölgesinde adam gibi yaşarlar diye Firavn'un zulüm ve boyunduruğundan kurtarmak için gelmiştir. Nitekim Yüce Allah, Hz. Musa'ya onlara Allah'ın günlerini yani Allah'ın onlara olan nimet ve lutuflarını hatırlatmasını emrediyor. Hani O, onları Firavn'un zulüm ve esaretinden kurtarmış, denizi yarıp yol ederek arkalarına düşen düşmanlarından onları korumuş, yakıcı çöl sıcağında onları bulutla gölgelendirmiş, onlara kudret helvası ve bıldırcın eti göndermiş ve daha nice ikramlarda bulunmuştu.. Gerçekten bunlarda, çokça sabreden ve şükreden herkes için dersler vardır. Sıkıntılara katlanıp, nimetlere şükredenler içindir tabi ki bu dersler.

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ اَنْجٰيكُمْ
مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِ وَيُذَبِّحُونَ
اَبْنَٓاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَٓاءَكُمْ وَفٖي ذٰلِكُمْ بَلَٓاءٌ
مِنْ رَبِّكُمْ عَظٖيمٌ ﴿٦﴾ وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ
لَاَزٖيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابٖي لَشَدٖيدٌ ﴿٧﴾ وَقَالَ
مُوسٰٓى اِنْ تَكْفُرُٓوا اَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ جَمٖيعًا فَاِنَّ اللّٰهَ
لَغَنِيٌّ حَمٖيدٌ ﴿٨﴾ اَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذٖينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ
اِلَّا اللّٰهُ جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّٓوا اَيْدِيَهُمْ
فٖٓي اَفْوَاهِهِمْ وَقَالُٓوا اِنَّا كَفَرْنَا بِمَٓا اُرْسِلْتُمْ بِهٖ وَاِنَّا
لَفٖي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَٓا اِلَيْهِ مُرٖيبٍ ﴿٩﴾ قَالَتْ رُسُلُهُمْ
اَفِي اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ
لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى قَالُٓوا
اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرٖيدُونَ اَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ
يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُبٖينٍ ﴿١٠﴾

6. "Hani Musa, kavmine şöyle demişti: 'Allah'ın size olan nimetlerini anın; size işkence eden, kadınlarınızı sağ bırakıp oğullarınızı boğazlayan Firavun ailesinden sizi kurtardı; bütün bunlarda Rabbinizden size büyük bir imtihan vardır'."[5]

7. "Hani Rabbiniz: 'Şükrederseniz and olsun ki, size karşılığını artıracağım; nankörlük ederseniz bilin ki azabım pek çetindir' diye bildirmişti."[6]

8. "Musa: 'Siz ve yeryüzünde olanlar, hep birden nankörlük etseniz, Allah yine de müstağni ve övülmeğe layık olandır' demişti."[7]

9. "Sizden önce geçen Nuh, Ad, Semud kavimlerinin ve onlardan sonra gelenlerin haberleri -ki onları Allah'tan başkası bilmez- size ulaşmadı mı? Onlara peygamberleri belgelerle gelmişlerdi, fakat onlar ellerini ağızlarına götürüp: 'Biz sizinle gönderileni inkar ediyoruz. Bizi çağırdığınız şeyden de şüphe ve endişe içindeyiz' demişlerdi."[8]

10. "Peygamberleri: 'Gökleri ve yeri yaratan, günahlarınızı bağışlamak için sizi çağıran ve bir süreye kadar sizi erteleyen Allah'tan mı şüphe ediyorsunuz?' dediler. Onlar da: 'Siz de sadece bizim gibi birer insansınız; bizi babalarımızın taptıklarından alıkoymak istiyorsunuz. Öyleyse bize apaçık bir delil getirmelisiniz' dediler."[9]

[5] İsrailoğulları, Hz. Musa peygambere baş kaldırmışlardı. Musa peygamber onlara dedi ki: 'Allah'ın size olan nimetlerini düşünün. Hani O, size kadınlarınızı bırakıp erkek çocuklarınızı boğazlıyordu Bu da sizin şerefinizi iki paralık ediyordu. Artık Allah'ın şükreden kullarından olun.' Ne ki sahtekarlık ve nankörlük İsrailoğullarının ruhuna işlemişti. Oysa onlar şükretselerdi, kendileri için çok daha iyi olacaktı

[6] Hatırla, hani Rabbiniz size şöyle demişti: Benim verdiğimi düşünerek nimetlerime karşı Bana şükrederseniz, söz ve eylemlerinizle nimetlerimi korursanız, onları size daha da artırır ve bereketlendiririm. Ama eğer nimetlerime karşı nankörlük edip Bana başkaldırırsanız gerçekten Benim azabım çok çetindir.

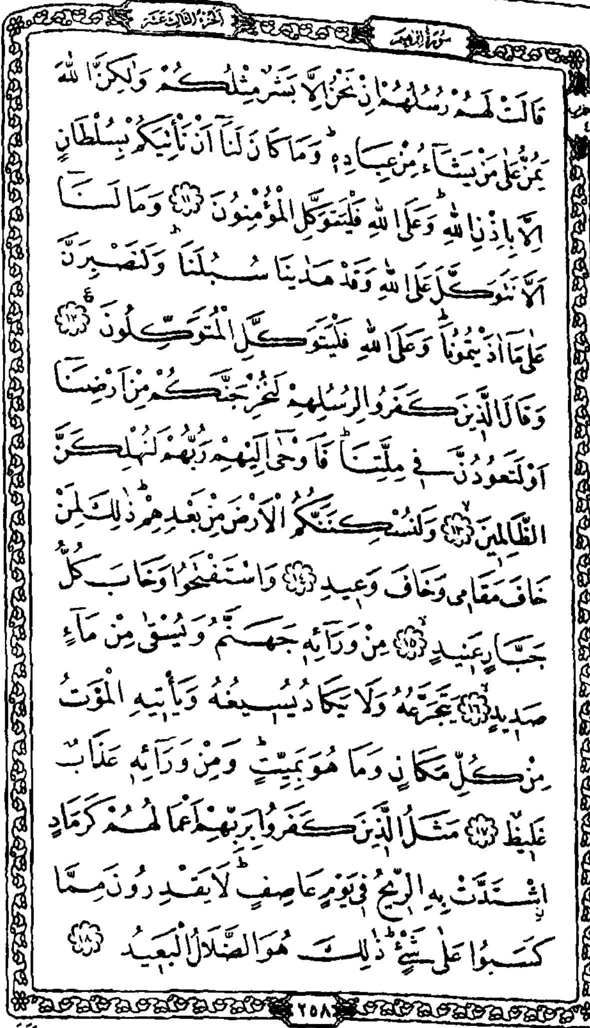
[7] Evet nimetlerine karşı sonsuz hamdolsun Allah'a. Yapılan ibadetlerden Yüce Allah'ın hiç bir çıkarı olmaz. Aynı şekilde isyanların da O'na herhangi bir zararı olmaz. Siz inansanız da, inkar etseniz de O'nun için birdir. Ne imanınız Allah'a bir fayda sağlar, ne de isyanınız O'na bir zarar verir. Hatta hepiniz, birbirinize destek olsanız bile farketmez. Yüce Allah Ğanî'dir, kullarının şükrüne muhtaç değildir. O, Hamiddir, inkar edenler küfretse de O övülmeye layıktır.

[8] Allah'a baş kaldıranlar, kin ve öfkelerinden ellerini ağızlarına götürüp şöyle dediler: Biz sizinle gönderileni inkar ediyoruz. Bizi çağırdığınız şeyden de şüphe ve endişe içindeyiz. Evet onların dönüp varacakları yer cehennemin tam ortasıdır. Onlar oradan asla çıkamayacaklardır. Onlar şüphe ve tereddütleriyle kahrolsunlar, cehennem ateşi onları sıkıştırsın ve onlar orada ölüp ölüp dirilsinler.

[9] Yüce Allah, peygamberleriyle inkarcılar arasında geçen tartışmaya dikkat çekiyor. Onların ümmetleri, haşin ve katı kalpleriyle Allah'ın varlığını inkar edince peygamberleri onlara şöyle dediler: 'Siz hala Allah hakkında şüphede misiniz? Oysa Allah, gökleri ve yeri yoktan vareden, eşsiz bir biçimde yaratandır. Yeryüzünü serip döşeyen, onun üzerinde sarp dağları diken ve yeri yarıp denizler var edendir. O'nun hakkında mı tereddüt ediyorsunuz? Oysa O sizi, lutfu keremiyle kendisine itaat etmeye çağırıyor. Yarın ahirette günahlarınızı bağışlamak için sizi çağırıyor ve dünyada belli bir süre size fırsat veriyor, hemen helak edivermiyor.

Sahte tanrılarına taparak izinde gittiğiniz babalarınız, tağutların kulları inkarcılardır. Onlar ateşe layıktırlar. Öyleyse siz Allah'a dönün ki, Allah sizi bağışlasın.

11. "Peygamberleri onlara: 'Biz ancak sizin gibi birer insanız ama, Allah, kullarından dilediğine iyilikte bulunur. Allah'ın izni olmadıkça biz size delil getiremeyiz. İnananlar sadece Allah'a güvensin' dediler."

12. "Biz, bize yollarımızı gösteren Allah'a niçin güvenmeyelim? Bize ettiğiniz eziyete elbette katlanacağız. Güvenenler ancak Allah'a güvensinler."[10]

13. "İnkar edenler, peygamberlerine: 'Ya bizim dinimize dönersiniz ya da sizi memleketimizden çıkarırız' dediler. Rableri peygamberlere: 'Biz, haksızlık edenleri elbette yok edeceğiz' diye vahyetti."

14. "Hiç şüphesiz onlardan sonra yeryüzüne sizi yerleştireceğiz. Bu, makamımdan ve tehdidimden korkanlar içindir."

15. "Peygamberler yardım istediler ve her inatçı zorba hüsrana uğradı."

16. "Ardında cehennem vardır; orada kendisine irinli su içirilecektir."

17. "Onu yudum yudum alacak fakat yutamayacaktır. Ölüm ona her taraftan geldiği halde, ölemeyecek, arkasından da çetin bir azap gelecektir."[11]

18. "Rab'lerini inkar edenlerin işleri, fırtınalı bir günde, rüzgarın şiddetle savurduğu küle benzer; yaptıklarından hiçbir şey elde edemezler. İşte bu uzak sapıklıktır."

10 Kavimleri peygamberlerine 'Siz bizi babalarımızın taptıklarına tapmaktan alıkoymak mı istiyorsunuz?' dediklerinde, peygamberleri onlara şöyle dedi: 'Gerçekten bizler, Allah'ın kulları ve elçileriyiz. Biz, sizi Allah'a çağırmakla, rububiyeti O'na has kılmanızı sağlamakla yükümlü tutulduk. Sakın O'na hiç bir şeyi ortak koşmayın. Onunla birlikte, şu taptığınız putları tanrı edinmeyin!'

Böylece peygamberler kervanı, insanlığı Allah'ı birlemeye ve şırk tozlarından arınıp yalnızca O'na kul olmaya çağırmaya devam ettiler. Nihayet insanlığın önderi Hz. Muhammed @, peygamberin mubarek yolunu izleyerek ve kervanın son halkasını tamamlamak üzere geldi. Beraberinde, tüm peygamberlerin şeriatlerini ihtiva eden Kur'ân bulunuyordu.

Peygamberler diyordu ki: 'Ey inkarcı kafirler! Allah'ın izni olmadan biz, hiç bir delil ve mucize getiremeyiz. Bu bizi aşar, çünkü biz birer insanız. Bizler, tüm işlerimizde müminlere yaraşır bir biçimde gerçekten Allah'a güvenmişizdir.'

'Ey insanlar! Siz, sadece Allah'a kulluk yapmamakta direnip duruyorsunuz! Biz ise, O'nun yüce zatını birleyerek O'ndan yardım diliyoruz. Allah bizi doğru yola eriştirmişken, biz niye böyle yapmayalım?! Hayırlı yolu bize gösterip kendini bize tanıtmışken, neden O'na güvenmeyelim?! Oysa tüm bunlar, O'nun katından gelmiş bir nimet ve şereftir. Allah uğruna olduktan sonra, elbette biz sizin eziyetlerinize katlanacağız. Biz yalnızca Allah'a güvenir ve yalnızca O'ndan yardım dileriz. Allahım, zalimlere karşı ne olur Sen bizlere yardım eyle!'

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ
وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٩﴾ وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢٠﴾ وَبَرَزُوا
لِلّٰهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ
تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا
لَوْ هَدٰينَا اللّٰهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجَزِعْنَا أَمْ صَبَرْنَا
مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ ﴿٢١﴾ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللّٰهَ
وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ
وَمَا كَانَ لِيَ عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ
فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا
بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ
مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾ وَأُدْخِلَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا
سَلَامٌ ﴿٢٣﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً
كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٤﴾

٢٥٩

19. "Gökleri ve yeri gerçekten Allah'ın yarattığını bilmiyor musun? O dilerse sizi yok edip yeni bir topluluk var eder."

20. "Bu, Allah için zor da değildir."[12]

21. "İnsanların hepsi Allah'ın huzuruna çıkarlar; güçsüzler, büyüklük taslayanlara: 'Doğrusu biz size uymuştuk, Allah'ın azabından bizi koruyabilecek misiniz?' derler. Cevap olarak: 'Allah bizi doğru yola eriştirseydi biz de sizi eriştirirdik. Artık sızlansak da sabretsek de birdir, çünkü kaçacak yerimiz yoktur' derler."

22. "İş olup bitince, şeytan: 'Doğrusu Allah size gerçeği söz vermişti. Ben de size söz verdim ama, sonra caydım; esasen sizi zorlayacak bir nüfuzum yoktu; sadece çağırdım, siz de bana uydunuz. O halde, beni değil kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Ben Allah'a ortak koşmanızı daha önce kabul etmemiştim; doğrusu zalimlere can yakan bir azap vardır' der."[13]

23. "İnanan ve yararlı işleri yapanlar, zemininden ırmaklar akan cennetlere konulurlar, Rablerinin izniyle orada temelli kalırlar. Oradaki dirlik temennileri: 'Selam!'dır."[14]

24-25. "Allah'ın, hoş bir sözü; kökü sağlam, dalları göğe doğru olan, Rabbinin izniyle

[11] Yüce Rabbimiz, inkarcıların peygamberlerini yurtlarından sürüp çıkarmakla tehdit ettiklerini bildiriyor. Şöyle dedi, inkarcılar peygamberlerine: 'Sizi dinlemeyeceğiz, davet işini bırakarak bizim ve babalarımızın dinine dönmediğiniz takdirde sizi yurdumuzdan sürüp çıkaracağız.'

Rableri ise peygamberlerine şöyle vahyetti: 'Biz, haksızlık edenleri elbette yok edeceğiz. Helak işi gerçekleştikten sonra da onların yurduna sizleri yerleştireceğiz, ey müminler! İşte bu, makamımdan ve tehdidimden korkanlar için verilmiş bir sözdür. Artık Ben, zalimlerin kökünü kazıdıktan sonra, onları orada güvenle yaşatır, yurtlarına sahip ve egemen kılarım.' Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Musa kavmine: 'Allah'tan yardım dileyin ve sabredin; yeryüzü şüphesiz Allah'ındır, kullarından dilediğini ona mirasçı kılar; sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır' dedi." *(7 Araf 128)*

İnkarcıların peygamberlerine karşı olan düşmanlıkları artınca, peygamberler Rablerine sığınıp hakka karşı savaş açan inatçılara karşı yardım ve zafer bahşetmesini istediler. Yüce Allah da onlara zafer ve fethi müyesser kıldı. İnatçı her zorba hüsrana uğradı.

Nihayet o inkarcıları dört bir yandan, taşlar ve kafir cesetleriyle tutuşturulmuş cehennemin alevleri kuşattı. İçlerindeki yangını söndürüp ateşi dindirmek için su istemeye başladılar. Ama onlara cehennemin kaynar suları ve irin içirilir. Hem de yudum yudum içirilirler. Yutmaya çalışırlar ama yutamazlar. Dört bir yandan ölüm gelir onlara. Üstlerinden, altlarından, sağlarından, sollarından türlü türlü azaplar çepeçevre kuşatır onları. Fakat onlar ölemeyeceklerdir. Tıpkı şu ayette buyurulduğu gibi: "İnkar edenlere cehennem ateşi vardır. Ölümlerine hükmedilmez ki ölsünler; kendilerinden cehennemin azabı da hafifletilmez. Biz her inkarcıyı böylece cezalandırırız." *(35 Fatır 36)*

[12] Bu, Allah'tan başkasına tapan, peygamberlerini yalanlayan ve yaptıklarını sağlam bir temele oturtmayan inkarcıların davranışları için verilmiş ilahî bir temsildir. Onların yaptıkları yıkılıp yokolup gidecek, onlar elleri boş bir halde kalacaklardır. Onların dünyada yaptıkları eylemler, yarın ahirette fırtınalı bir günde, rüzgarın şiddetle savurduğu küle benzer. Önüne gelen tüm her şeyi sürükleyip götüren şiddetli bir fırtınanın önündeki kül yığınları. Onlar o hesap gününde, o yaptıklarından dolayı hiç bir şey elde edemezler, yaptıklarının hayrını göremezler. İşte bu uzak sapıklıktır. Onların, sağlam bir temele oturtmadıkları bu eylemleri, hep boşa gidecektir. Yaptıklarının hayrını göremeyeceklerdir, oysa onlar o gün muhtaç durumdadırlar.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, peygamberlerine baş kaldıran inkarcıları şöyle tehdit etmektedir: Gökleri, yeri ve arasındakileri yaratan erişilmez gücün sahibi Yüce Allah'a, sizi yok edip yerinize sizden başka bir toplum getirmek zor mu gelecekti? Hayır, bu, Allah için hiç te zor değildir. Bu imkansız da değildir, zor da. O'nun için son derece kolaydır. Neden düşünüp aklınızı başınıza almıyorsunuz?! "Eğer O'ndan yüz çevirirseniz sizi ortadan kaldırır, sizin gibi olmayacak bir toplumu yerinize getirir." *(47 Muhammed 38)* "Ey İnananlar! Aranızda dininden kim dönerse bilsin ki, Allah, sevdiği ve onların O'nu sevdiği, inananlara karşı alçak gönüllü, inkarcılara karşı güçlü, Allah yolunda cihat eden, yerenin yermesinden korkmayan bir toplum getirir." *(5 Maide 54)* "Ey İnsanlar! Allah dilerse sizi yok eder, başkalarını getirir, O, buna Kadir'dir." *(4 Nisa 133)*

[13] Kıyamet günü, iyisiyle kötüsüyle tüm insanlar düz bir yerde toplanırlar. Erişilmez gücün sahibi Yüce Allah'ın huzuruna çıkarlar. Güçsüzler Allah'tan yardım ve eman dilerler. Dünyada iken Allah'a baş kaldıran, peygamberlere karşı çıkan ve Allah'ı tanımayan kibirlilere uyanlar, uydukları kimselere şöyle derler: Gerçekten biz, dünyada iken size uyduk, sizin peşinizden geldik, sizi dinledik ve sizi izledik. Sonunda bu içerisinde bulunduğumuz an gelip çattı. Allah'ın azabından bizi koruyabilecek misiniz? Dünyada bize bir takım vadlerde bulunuyordunuz, bugün şu azabı bizden defedebilecek misiniz?

Peki buna karşı onların cevabı ne olur? Onlar derler ki: Allah bizi doğru yola eriştirseydi biz de sizi eriştirirdik. Bugün bizim elimizde hiç bir şey yok. Artık azap hükmü bize de size de hak oldu. Artık sızlansak da sabretsek de birdir, çünkü kaçacak yerimiz yoktur. Ne bizim için, ne de sizin için Allah'ın azabından kaçıp kurtulacak hiç bir yer yoktur!

Bunun ardından, onların hüzünlerine hüzün katmak ve pişmanlıklarını artırdıkça artırmak için şeytan kalkıp şöyle der Doğrusu Yüce Allah, peygamberlerinin diliyle gerçeği size söyledi, sizi hayır ve kurtuluşa çağırdı, ama siz O'nu dinlemediniz. Ben de sizi, inkar ve sapıklığa çağırdım, siz hemen bana uydunuz. Siz beni dinlediniz de Allah'ı dinlemediniz. Bugün de işte böyle mahvu perişan olursunuz. Artık Allah'ın azabını sizden defedecek hiç bir güç bulamazsınız. O halde, beni değil kendinizi kınayın. Allah'ın azabına karşı, ben de size bir şey yapamam. Bugün zalimler için acıklı bir azaptan başka bir şey yoktur.

Ah, keşke ademoğulları, dünyada iken gönüllerini ve gözlerini açsaydılar! Şeytan va yandaşlarını düşman bilip, Allah'ı dost bilselerdi! O zaman tevbeleri kabul edilecek, Allah'ın rahmeti her yerde onları kuşatacaktı!

14 Yüce Allah, zalımlerin cehennemdeki yerlerini gözlerimizin önüne serdikten sonra, salihlerin cennetteki konumlarını anlatmaya geçiyor. Buyuruyor ki: İnanan ve yararlı işleri yapanlar, zemininden ırmaklar akan cennetlere konulurlar. Tek bir cennet değil, bir çok cennet. Bu cennetlerde akan nehirler vardır. Onlar nereye yürürlerse orada akan nehirlerle karşılaşırlar. Allah katından sunulmuş pek çok nimet ve rahmetler vardır onlar için. Cennet nimeti içerisinde son bulmayan kalıcı bir hayat vardır. Hem de Rablerinin izniyle bereketli bir sonsuzluk! Orada, O'nun rızası, sevgi, affı ve merhameti vardır. Melekler onları şöyle karşılarlar: "Sabretmenize karşılık size selam olsun; burası dünyanın ne güzel bir sonucudur!" *(13 Ra'd 24)*

تُؤْتِيٓ أُكُلَهَا كُلَّ حِينٍۭ بِإِذْنِ رَبِّهَا ۗ وَيَضْرِبُ ٱللَّهُ ٱلْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ
خَبِيثَةٍ ٱجْتُثَّتْ مِن فَوْقِ ٱلْأَرْضِ مَا لَهَا مِن قَرَارٍ ﴿٢٦﴾ يُثَبِّتُ
ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا
وَفِى ٱلْءَاخِرَةِ ۖ وَيُضِلُّ ٱللَّهُ ٱلظَّٰلِمِينَ ۚ وَيَفْعَلُ ٱللَّهُ مَا يَشَآءُ
﴿٢٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ بَدَّلُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا۟ قَوْمَهُمْ
دَارَ ٱلْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا ۖ وَبِئْسَ ٱلْقَرَارُ ﴿٢٩﴾
وَجَعَلُوا۟ لِلَّهِ أَندَادًا لِّيُضِلُّوا۟ عَن سَبِيلِهِۦ ۗ قُلْ تَمَتَّعُوا۟ فَإِنَّ
مَصِيرَكُمْ إِلَى ٱلنَّارِ ﴿٣٠﴾ قُل لِّعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يُقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَيُنفِقُوا۟ مِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ
يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَٰلٌ ﴿٣١﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجَ بِهِۦ مِنَ
ٱلثَّمَرَٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلْفُلْكَ لِتَجْرِىَ فِى ٱلْبَحْرِ
بِأَمْرِهِۦ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلْأَنْهَٰرَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلشَّمْسَ
وَٱلْقَمَرَ دَآئِبَيْنِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ ﴿٣٣﴾

وَءَاتَىٰكُم

her zaman meyve veren hoş bir ağaca benzeterek nasıl misal verdiğini görmüyor musun? İnsanlar ibret alsın diye Allah onlara misal gösteriyor."[15]

26. "Çirkin bir söz de, yerden koparılmış, kökü olmayan kötü bir ağaca benzer."

27. "Allah inananları, dünya hayatında ve ahirette sağlam bir söz üzerinde tutar; zalimleri de saptırır. Allah dilediğini yapar."[16]

28-29. "Allah'ın verdiği nimeti nankörlükle karşılayanları ve kavimlerini helak olacakları yere, yaslanacakları cehenneme götürenleri görmüyor musun?"

30. "Allah'ın yolundan sapıtmak için O'na eşler koştular. De ki: 'Yaşayın bakalım, nasıl olsa varacağınız yer ateş olacaktır'."[17]

31. "İnanan kullarıma söyle, namazı adamakıllı kılsınlar; alış veriş ve dostluğun olmayacağı günün gelmesinden önce, kendilerine verdiğimiz rızıktan açık ve gizli sarf etsinler."[18]

32. "Gökleri ve yeri yaratan, yukarıdan indirdiği su ile rızık olarak ürünler yetiştiren, emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri, nehirleri sizin buyruğunuza veren Allah'tır."

33. "O, belli yörüngelerinde yürüyen ay ve güneşi, geceyle gündüzü de sizin buyruğunuza verdi."

15 Bu ayetler, gerçeği akledip anlayan iyilerin sonunu açıklıyor. Yüce Allah, güzel söz için misal veriyor. Müminin gönlünde kökleşmiş olan imanın, nasıl hayatın her alanında temiz ve güzel meyveler verdiğini açıklamak için temsiller yapıyor. Burada güzel sözden kasıt, kişinin ta gönlünün derinliklerinden kopup gelen bir coşkuyla söylediği tevhi'd sözüdür: 'Ben tanıklık ederim ki, Allah'tan başka hıç bir ilah yoktur, Hz. Muhammed de Allah'ın elçisidir.' İşte, tevhi'din temel direği bu cümledir, cennete giden yol da budur. Bir müslüman gönülden bu sözü söylerse, onunla İslamın beş temel ruknünü kavramış demektir. Bu söz, bu rukünlerin de temelidir. Artık bu rukünler, ihlas ve bilinçle yerine getirilir. Artık bu söz, o kişinin özünü kaplar. O, Yüce Mevlanın huzurunda O'nun rububiyetini kabullenmiş bir kuldur. Artık bu güzel sözün kökleri sağlamca kökleşmiş, dalları ise semaya ulaşmıştır. Tıpkı kökü yerde sağlamca duran, dalları ise semaya ulaşmış, durmadan meyve veren güzel bir ağaç gibi. İşte mümin de böyledir. O da her zaman meyve verir. Her zaman Allah'a bağlıdır o. Kalbi devamlı diri ve uyanıktır onun. O hep fayda verir, hiç zarar vermez. Her zaman hoş, güzel ve iyi meyveler verir.

16 Yüce Mevla bu sefer bizi, seçkin ve güzel insanların misali olan bu hoş güzel ağaçtan, tam bunun tersi bir örneğe götürüyor. O, kökü yerden koparılmış köksüz bir ağaca benzeyen, çirkin bir sözün misalidir. Evet, onun sağlam bir kökü de yoktur, ayakta duracak hali de. O, kuruyup yok olmaya mahkumdur, onun bir kök ve alameti yoktur. Kökünden sökülüp atılmıştır o ağaç. İşte küfür de böyledir. Onun da ne bir kökü vardır, ne de bir dalı. Bu yüzden kafirin hiç bir ameli Allah'ın katına çıkmaz ve onun yaptığı hiçbir şey kabul görmez.

Ama Yüce Allah, gerçek dostları kullarını dünya ve ahirette sağlam bir söz üzere tutar. Zalimlerin ise, sağlam bir dayanakları yoktur. Onlar sapıklık içerisindedirler. Bu, Allah'ın hikmetinin tabi bir sonucudur. Çünkü O, dilediğini yapan Yüce Allah'tır.

17 Onlar gerçekleri görmediler, gönüllerini gerçeklere kapadılar. Allah'ın nimetlerine şükredip O'na iman etme, O'nu yüceltme ve O'na saygı duyma yerine, dosdoğru yoldan sapıp Allah'ın emirlerine karşı çıktılar, nimetlerine nankörlük ettiler. Toplumlarını da saptırdılar, onlara nasihat etmediler. Onları yaslanacakları cehenneme sürüklediler. Sonunda cehennem onların varıp konacakları yer oldu. Onlar orada kesintisiz olarak azaba düçar olacaklardır. Cehennem ne kötü bir varış ve duruş yeridir!

Gerçekten inkarcı zalimler, Allah'a eş ve ortaklar yakıştırdılar. Bu gerçekten açık bir sapıklıktı. Onlar bunu, insanları Allah'ın yolundan alıkoymak ve hayra götüren dosdoğru yola girmelerine engel olmak için yaptılar. Böylece kendilerine uyanları Allah yolundan saptırdılar. Ey Allah'ın peygamberi! Onlara de ki: İnkarınızla biraz daha yaşayın bakalım! Yapabildiklerinizi yapın edin bakalım! Gerçekten bu az bir eğlencedir. Nasıl olsa eninde sonunda varıp döneceğiniz yer cehennem ateşidir. "Onları az bir süre geçindiririz, sonra da ağır bir azaba sürükleriz." *(31 Lokman 24)*

18 Ey Muhammed, Benim rabliğimi ve senin peygamberliğini kabul eden kullarıma söyle, Allah'a itaat etsinler, Allah'ın haklarını yerine getirsinler, kullarına iyilik etsinler. Yüce Allah'ın rıza ve hoşnutluğunu gözeterek namazı gereği gibi kılarak Allah'ın hakkını gözetiniz, de. Çünkü namaz İslamın direğidir, Onu sadece Allah için kılın, vakitlerine ve erkanına riayet ediniz, de. Yine onlara, gizli ve açık olarak mallarından infakta bulunmalarını söyle. Ama sadece O'nun rızasını kazanmak için infakta bulunsunlar, insanların takdirini ve onlar yanında şöhret kazanmak için değil. Yalnızca Allah'ın rızasını umarak, O'nun mağfiret, sevgi ve hoşnutluğunu kazanma adına infak etsinler. Alış veriş ve dostluğun olmayacağı günün gelmesinden önce hayırda yarışsınlar. Hiç bir kimseden, hiç bir şekilde bir şefaat ve fidyenin kabul edilmeyeceği kıyamet günü gelmeden hayır işlerine koşsunlar. O gün hiç kimsenin dostluğunun bir faydası olmaz ki, kişi dostunun düçar olduğu azabı ondan defedebilsin. Orada sadece adalet ve hakkaniyet söz konusudur.

وَاٰتٰيكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَاَلْتُمُوهُ وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا
اِنَّ الْاِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّ اجْعَلْ
هٰذَا الْبَلَدَ اٰمِنًا وَاجْنُبْنٖي وَبَنِيَّ اَنْ نَعْبُدَ الْاَصْنَامَ ﴿٣٥﴾
رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضْلَلْنَ كَثٖيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنٖي فَاِنَّهُ مِنّٖي
وَمَنْ عَصَانٖي فَاِنَّكَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٣٦﴾ رَبَّنَا اِنّٖي
اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتٖي بِوَادٍ غَيْرِ ذٖي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ
رَبَّنَا لِيُقٖيمُوا الصَّلٰوةَ فَاجْعَلْ اَفْـِٔدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوٖي
اِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾ رَبَّنَا
اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفٖي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ
فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذٖي وَهَبَ لٖي
عَلَى الْكِبَرِ اِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ اِنَّ رَبّٖي لَسَمٖيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾
رَبِّ اجْعَلْنٖي مُقٖيمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتٖي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ
﴿٤٠﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لٖي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنٖينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا
يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ اِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فٖيهِ الْاَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

34. "Kendisinden isteyebileceğiniz her şeyi size vermiştir. Allah'ın nimetini sayacak olsanız bitiremezsiniz. Doğrusu insan pek zalim ve çok nankördür."[19]

35. "Hani İbrahim şöyle demişti: 'Rabbim! Bu şehri güvenli kıl; beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut'."

36. "Rabbim! O putlar insanların çoğunu saptırdı. Bana uyan bendendir, bana karşı gelen kimseyi Sana bırakırım; Sen bağışlarsın, merhamet edersin."

37. "Rabbimiz! Ben çocuklarımdan kimini, Senin kutsal evinin yanında, ziraata elverişsiz bir vadiye yerleştirdim. Rabbimiz! Adamakıllı namaz kılabilmeleri için onları oraya yerleştirdim. İnsanların gönüllerini onlara meylettir, şükretmeleri için onları ürünlerle rızıklandır."

38. "Rabbimiz! Doğrusu Sen gizlediğimizi de, açığa vurduğumuzu da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'tan gizli kalmaz."

39. "Kocamışken, bana İsmail ve İshak'ı veren Allah'a hamdolsun. Doğrusu Rabbim duaları işitendir."

40. "Rabbim! Beni ve çocuklarımı adamakıllı namaz kılanlardan eyle. Rabbimiz! Duamı kabul buyur."

41. "Rabbimiz! Hesap görülecek günde, beni, anamı babamı ve inananları bağışla."[20]

42. "Sakın Allah'ı, zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma. O, gözlerin dışarı fırlayacağı bir güne kadar onları ertelemektedir yalnızca."

[19] Yüce Allah, kullarına olan nimetlerini sayıyor. O, kendisinden başka hiç bir ilahın ve kendisinden başka hiç bir mabudun olmadığı Yüce Allah'tır. Gökleri ve yeri ayakta tutan, her şeyi en güzel bir biçimde yaratandır. Gökyüzünü direksiz olarak durduran, yeri yayıp döşeyen, yeri yarıp nehirler ve denizler var eden, dağlar yükseltendir. Şanı ne yücedir gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri yaratan Yüce Allah'ın! O'nu tesbih ederiz. "Sizin için yeryüzünü döşeyen, yollar açan, gökten su indiren O'dur. Biz, o su ile türlü türlü, çift çift bitkiler yetiştirdik." *(20 Taha 53)* O meyve ve sebzeler türlü türlü renk, koku, şekil ve tatlardadır. Her birinin ayrı ayrı yararları vardır.

Denizde gemileri yüzdüren de O'dur. Yeri yarıp içerisinden nehirler akıtarak içme, sulama gibi pek çok konuda kullarının hizmetine sunan da O'dur. O'nun katında her şey belli bir düzen ve ölçüye göredir. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur.

Güneşi ve ayı kendi yörüngelerinde yüzdürerek kulların buyruğuna veren de O'dur. Ne gece gündüze yetişebilir, ne de gündüz geceye. Her ikisi de Allah'ın emri ve izni ile bir yörüngede yüzerler. Gece, sizin dinlenip sükûnet ve rahata ermeniz için, gündüz ise Allah'ın rızkından talep etmeniz için sizin emrinize verilmiştir.

Yüce Rabbimiz, kullarının nimetlerin şükrünü yerine getirmek şöyle dursun, onları saymaktan bile aciz olduklarını bildiriyor. Yüce Allah, insana dünyada iken ihtiyaç duyacağı tüm her şeyi, daha o istemeden vermiş; ayrıca istediklerini de ona lutfetmiştir. O'nun insana lutfettiği şeyler, insanın ihtiyaçlarına göre verilmiştir. O, insana istemeden vermiştir. Çünkü O, insanı yaratan ve onun ihtiyaçlarını en iyi bilendir. Dolayısıyla insan Rabbinden istese de, istemese de birdir. O, onun ihtiyaçlarını bilir ve ona göre verir. Onun tüm gereksinimlerini vermiş ve tabiatı onun emrine amade kılmıştır. Evreni kullanabilme bilgisi ile insanı donatmış; denizleri, havayı, rüzgarı, elektiriği kullanabilme, yerin derinliklerine dalabilme, hava katmanları arasında uçabilme ve yol katedebilme yeteneğini ona lutfetmiştir. Evet Allah'ın nimetlerini hiç kimse sayıp bitiremez. Allah'ın nimetini sayacak olsanız bitiremezsiniz. Doğrusu insan pek zalim ve çok nankördür.

[20] Söz buraya gelmişken Yüce Allah, müşrik Araplara delil getirerek haram beldenin Mekke olduğunu hatırlatıyor. Mekke, yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a ibadet edilsin diye ilk olarak konulan yerdir. İşte bu sebepten Hz. İbrahim de orayı imar edip ailesini oraya yerleştirmiştir. Hz. İbrahim, Allah'tan başka tapılan tüm her şeyden uzaklaşmış ve Mekke'nin güvenli bir belde olması için dua etmiştir: Rabbim! Bu şehri güvenli kıl. Orayı emin bir bölge kıl. Orada hiç kan dökülmesin, hiç kimseye haksızlık yapılmasın, onun kuşları avlanmasın, ağaçları kesilmesin.

Yüce Allah da şöyle buyurarak onun bu duasına icabet ettiğini bildirmektedir: "Bizim Mekke'yi güven içinde ve kutsal bir yer kıldığımızı görmediler mi?" *(29 Ankebut 67)*

Daha sonra Hz. İbrahim Rabbinden hem kendisini ve hem de çocuklarını putlara tapmaktan korumasını istemiştir. Onun bu duasına göre, dua eden herkesin kendine, ana babasına ve çocuklarına dua etmesi gerekmektedir.

Ardından Hz. İbrahim, putlara tapanlardan uzak olduğunu açıklamaktadır. Pek çok insanın putlara aldanarak onlara taptıklarını söylüyor. Putçulardan uzak olduğunu söyleyerek onları Allah'a havale ediyor. O, dilerse onlara azap eder, dilerse bağışlar. Ama Hz. İbrahim'e uyan kimseler, onun dini İslam üzeredirler.

Hz. İbrahim, bu ilk duasından sonra tekrar ellerini kaldırarak Rabbine yakarıyor. Hani o, etrafında gereği gibi namaz kılıp ibadet edebilmeleri için Rabbinden insanların gönüllerini bu kutlu beyte akıtmasını istemişti. Ya Rab demişti, onları çeşitli meyvelerle rızıklandır. Çünkü orası, ekin bitmez, ziraata elverişli olmayan bir vadidir.

Gerçekten de Yüce Allah, Hz. İbrahim'in duasını kabul buyurduğunu şöyle açıklıyor: "Onları katımızdan bir rızık olarak her şeyin ürününün toplandığı güvenli ve kutlu bir yere yerleştirmedik mi?" *(28 Kasas 57)* Daha sonra Hz. İbrahim, sen gizliyi de aşikarı da bilirsin ey Rabbimiz, demişti. Gizli açık yapılan dualar da, başka şeyler de Senden asla gizli kalmaz. Çünkü Sen görülmeyenleri bilensin! Yerde olan ➡

➡ tüm her şeyi de Sen bilirsin, göklerde olan tüm her şeyi de.

Daha sonra Hz. İbrahim, yaşlanmış olmasına rağmen kendine çocuk veren Yüce Allah'ın bu nimetine karşılık O'na hamd ile şükrediyor. Zira Yüce Allah, onu, hanımı Hacer'den İsmail ile, ihtiyar hanımı Sara'dan da İshak ile rızıklandırmıştı. Allah'ın selamı hepsinin üzerine olsun! Hz. İbrahim duasına şöyle devam ediyor: Ey şanı yüce Rabbim! Seni tesbih ederim. Doğrusu Sen, kulunun duasını işitir, onun ihlas ve samimiyetine göre ona lutfedersin. Yanısıra, katından bir lutuf olarak haketmediği halde bile ona verirsin.

Ve Hz. İbrahim peygamber samimi ve mütevazi bir kul olarak Rabbine olan yakarışlarına şöyle son veriyor: Rabbim! Beni ve çocuklarımı adamakıllı namaz kılanlardan eyle. Hem çocuklarımı, hem de diğer soyumdan gelenleri benim gibi gereği üzre namaz kılanlardan eyle. Rabbimiz! Duamı kabul buyur. Rabbimiz! Hesap görülecek günde, beni, anamı babamı ve inananları bağışla. Hz. İbrahim bu duasını, babasının Allah düşmanı olduğunu bilip ondan uzaklaşmadan önce yapmıştı.

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ
هَوَاءٌ ﴿٤٣﴾ وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ
فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ
نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ
مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ ﴿٤٤﴾ وَسَكَنتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ
وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْأَمْثَالَ
﴿٤٥﴾ وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِندَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِن
كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ﴿٤٦﴾ فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ
مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٤٧﴾
يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ وَبَرَزُوا
لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾ وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ
فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾ سَرَابِيلُهُم مِّن قَطِرَانٍ وَتَغْشَىٰ
وُجُوهَهُمُ النَّارُ ﴿٥٠﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾ هَٰذَا بَلَاغٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا
أَنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

43. "O gün başları kalkmış, gözleri kendilerine dönemeyecek şekilde sabit kalmış, gönülleri bomboş halde koşup duracaklardır."[21]

44. "İnsanları, kendilerine azabın geleceği gün ile uyar. Haksızlık edenler: 'Rabbimiz! Bizi yakın bir süreye kadar ertele de çağrına gelelim, peygamberlere uyalım' derler. Siz daha önce, sonunuzun gelmeyeceğine yemin etmemiş miydiniz!"

45. "Üstelik kendilerine yazık edenlerin yerlerinde oturdunuz. Onlara, yaptıklarımız da sizlere açıklanmıştı. Hem size misaller de vermiştik."

46. "Şüphesiz onlar düzenlerini kurdular; oysa düzenleri dağları yerinden oynatacak olsa bile, bu düzenleri hep Allah'ın elindeydi."[22]

47. "Sakın Allah'ın peygamberlerine verdiği sözden cayacağını sanma; doğrusu Allah güçlüdür, öc alandır."[23]

48. "O gün yerin başka bir yerle, göklerin de başka göklerle değiştirildiği, her şeye üstün gelen tek Allah'ın huzuruna çıktıkları gündür."

49. "O gün, suçluları zincirlere vurulmuş olarak görürsün."

50. "Gömlekleri katrandan olacak, yüzlerini ateş bürüyecektir."

51. "Bu, Allah herkese yaptığının karşılığını vereceği için böyledir. Doğrusu Allah hesabı çabuk görür."

52. "Bu Kuran, onunla uyarılsınlar ve tek bir Tanrı bulunduğunu bilsinler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye insanlara tebliğ edilmiştir."[24]

21 Ey Muhammed! Zalimlere fırsat verişine bakıp ta Allah'ı onların yaptıklarından habersiz sanma sakın. O, onların yaptıklarına karşılık hemen cezalarını vermeyip bir süre daha fırsat tanıyor. Ama O, bu yaptıklarını onların hesabına kaydediyor.

Müşriklerin Hz. İbrahim'in dinine baş kaldırıp ona karşı yaptıkları anlatıldıktan sonra gelen bu ifadeler, Hz. Peygamber için bir teselli mesabesindedir. Ayetin anlamı şöyledir: Sen de İbrahim gibi sabret. Müşriklere azaplarının gecikmesinin, yaptıklarına rıza anlamına gelmediğini, fakat Allah'ın yasasının isyankarlara bir süre daha fırsat tanımayı gerektirdiğini bildir. Bir güne kadar ki, o gün gözlerin dışarı fırlayacağı bir gündür. Kıyamet günü gördüklerinin dehşeti karşısında artık o gözler bir daha kapanamaz.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, onların kabirlerinden nasıl kalkıp mahşer yerine doğru nasıl alelacele hareket ettiklerini anlatıyor: O gün başları kalkmış, gözleri kendilerine dönemeyecek şekilde sabit kalmış bir halde koşup duracaklardır. Artık o gün gözler dehşetle açılmış, korkudan hiç kırpmadan tek bir noktaya bakıp durmaktadırlar. Gönülleri ise bomboş ve harap haldedir, hayır namına hiç bir şey yoktur onların içlerinde.

22 Ey Muhammed, doğrusu sen tüm insanları uyarmakla yükümlüsün. Onlara, yaratıcılarının Yüce Allah olduğunu, peygamberlerin ve onların çağrılarına kulak asmayan ümmetlerin sorgulanacağı dehşetli bir günün geleceğini onlara hatırlat. O gün onlar, azabı, öldükten sonra tekrar dirilme, sorgulanıp hesaba çekilmenin gerçek olduğunu anlayınca Allah'tan kendilerine kısa bir süre tanımasını isteyeceklerdir. Akıllarını başlarına alıp, peygamberlere uyabilmek için kendilerine bir kez daha süre tanınmasını isterler. Ama o an onların bu sızlanmaları Allah'ın azabına karşı onlara hiç bir şey sağlamaz. Onlar şöyle sızlanırlar: "Onlardan birine ölüm gelince: 'Rabbim! Beni geri çevir, belki, yapmadan bıraktığımı tamamlar, iyi iş işlerim' der." *(23 Müminun 99-100)* "Onların, ateşin kenarına getirilip durdurulduklarında 'keşke dünyaya tekrar döndürülseydik, Rabbimiz'in ayetlerini yalanlamasaydık ve inananlardan olsaydık' dediklerini bir görsen!"*(6 Enam 27)*

Siz daha önce, sonunuzun gelmeyeceğine yemin etmemiş miydiniz! Bu sözü onlara melekler söylerler. Yani siz öldükten sonra tekrar dirilip dünyaya döndürülmeyeceğinizi söylemiyor muydunuz? "Bu, onların konuşamıyacakları gündür. Onlara izin de verilmez ki özür beyan etsinler." *(77 Mürselat 35-36)* O gün onlara şöyle denir: "İnin oradan! Benimle konuşmayın." *(23 Müminun 108)* O gün "Rabbimiz! Gördük, dinledik, artık bizi dünyaya geri çevir de iyi iş işleyelim; doğrusu kesin olarak inandık" *(32 Secde 12)* şeklindeki özürleri de kabul edilmez. O gün onlara şöyle denir: "Bugüne kavuşmayı unutmanızın karşılığını görün; doğrusu Biz de sizi unuttuk, yaptıklarınıza karşılık ebedi azabı tadın." *(32 Secde 14)*

Yüce Allah, geçmişten ders almayıp Allah'a karşı gelen ve kendilerine yazık edenlerin işledikleri cürümleri sıralamaya devam ediyor: Gerçekten siz, önceki zalimlerin oturdukları yerlerde oturup eğleştiniz. Siz de onların yaptıklarını yaptınız. Allah'ın onları nasıl helak ettiğini ve onlara nasıl azabı tattırdığını gördünüz. Onların yol ve gidişatlarından sakınmanız için size örnekler sunduk. Ama siz hiç oralı olmadınız. Öyleyse bugün kendinizden başkasında suç aramayın, başkalarını kınamayın!

Andolsun ki, tarih boyunca kafirler ve zalimler, davetçilere, peygamberlere karşı düzenler kurdular, bilgisizlikleri nedeniyle tezgahladıkları bir takım planlarla onları haktan alıkoyacaklarını sandılar. Ne ki, hak taraftarları Allah'ın koruma ve gözetimi altındaydılar. Onlar, Allah uğruna iftiracı idareciler ve onların kuklalarından gelen tüm haksızlık ve zulümleri göğüslediler. Zalim bir idareci, bilgisizliği nedeniyle sanır ki kendisi yapıyor. Oysa yaptıklarını şeytan kendisine süslü gösteriyordur. Elbette Yüce Allah, zalim idareciler ve onların tebalarını görüp durmaktadır. Pek çok zalimin sonu, ders alanlara bir ibret olmuştur.

23 Ey insanlar, sakın Allah'ın peygamberlerine verdiği sözden cayacağını sanmayın! Yüce Allah hiç bir zaman peygamberlerine yahut diğer kullarına verdiği sözden caymaz. Elbette cehennem isyankarlar için, cennet te Allah'tan sakınanlar içindir. O halde Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Yüce Allah çok güçlüdür, öcünü alandır. Bu ifadeler de Allah'ın verdiği sözden caymayacağını iyice teyit etmektedir.

24 Ey Muhammed, onlara yerin bir başka yerle değiştirileceği ve insanların topyekün kabirlerinden çıkarılacağı günü hatırlat. O gün suçlular birbirlerine bağlanmış bir haldedirler. Elleri ayaklarıyla birlikte birbirine bağlanmıştır. Demir halkalar, bukağılar ve zincirlerle bağlanmışlardır. Üzerlerine de cehennemden ➡

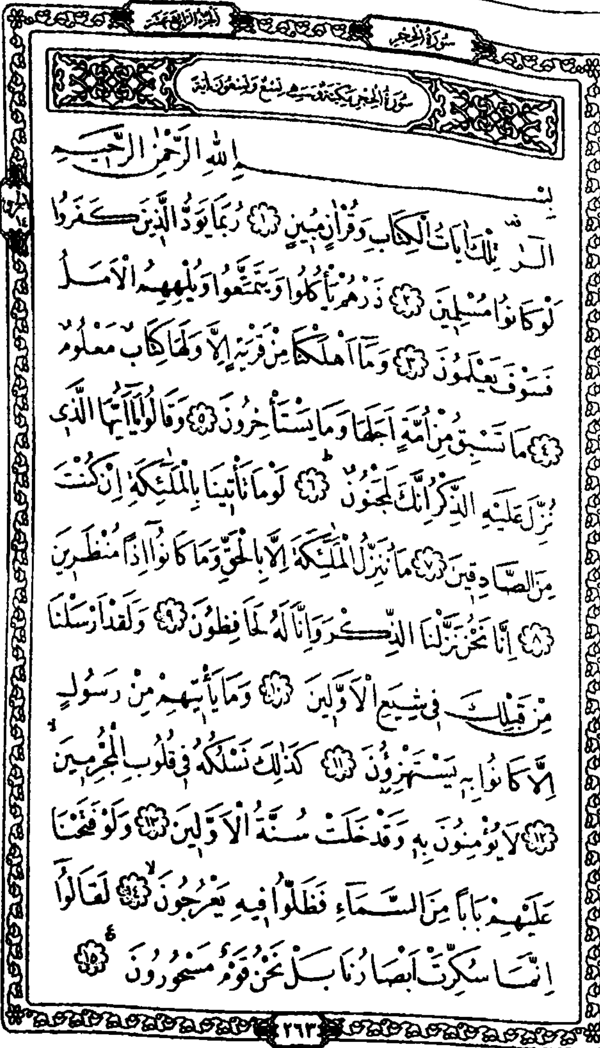
➡ kızgın sular dökülür. Onların gömlekleri katrandandır. Bakır eriyiğine benzer yanıcı bir madde olan katran dökülür onların yüzlerine ve ateş çepeçevre onları bürüyüverir.

İşte o Allah'ın peygamberlerini ve kitaplarını inkar eden, Allah'ın yasalarını yürürlükten kaldıran, O'nun davetçilerine savaş açan, olmadık eziyet ve işkence yapan zalim inkarcılar için ahirette çok büyük bir azap vardır. Bu, onların Allah'a peygamberine ve inanan kullarına karşı savaş açmaları nedeniyledir. Bu, Allah herkese yaptığının karşılığını vereceği için böyledir. Doğrusu Allah hesabı çabuk görür.

Evet, Kur'ân-ı Kerim, Yüce Allah'ın insanlara açık bir tebliğ olarak indirdiği bir kitaptır. Burada Kur'ânî belağdan daha güçlü başka bir tebliğ var mıdır? Hangi tebliğ, hangi bildiri, Kur'ân ile boy ölçüşebilir? Hangi tebliğ, Kur'ânî tebliğ kadar aydınlatabilir? Hangi rehberlik, Kur'ânın rehberliğine denk düşebilir? Evet, gerçekten o, Allah'ın insanlara ulaştırdığı tebliğidir. Onun uyarılarına kulak verip ondan ders alan, sakındırdıklarından kaçınan kimse kurtulanlardan olur. Kur'ân kendisine ulaştığı halde onu düşünüp ders almayan kimse ise, kendine yazık etmiştir. O gerçekten insanlara bir tebliğdir. O'nun emirlerinden çekinip Allah'a itaat eden, O'nun ölçülerine uyan, O'nun yasalarını uygulayan ve Hz. Peygamberin sünnetine başvurup ona göre Kur'ânı yorumlayan, Kitab ve sünnetin gereklerini yerine getiren kimseye müjdeler olsun! Gerçekten sünnet, en güvenilir Kur'ân yorumu ve onun en açık tefsiridir.

Şanı yüce olan Allahım! Elbette Senin ayetlerini akıl sahiplerinden başkası düşünüp anlayamaz. O akıl sahipleri, Rabbimiz Allah'tır deyip sonra da dosdoğru olanlardır.

15 HICR SÛRESİ

Hıcr sûresi, 87. ayeti Medine'de, diğer ayetleri iseYusuf suresinden sonra Mekke'de inmiş olup 99 ayettir. 80-84. ayetlerde Hıcr'den bahsedildiği için sureye bu isim verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Ra. Bunlar Kitabın ve apaçık olan Kuran'ın ayetleridir."

2. "İnkar edenler, keşke müslüman olsaydık temennisinde bulunacaklardır."

3. "Bırak onları yesinler, zevk alsınlar; ümit onları avundursun; ileride öğrenecekler."[1]

4. "Yok ettiğimiz her hangi bir kentin elbette belli bir yazısı vardır."

5. "Hiçbir toplum, kendi süresini öne de alamaz, geciktiremez de."[2]

6-7. "Onlar: 'Ey kendisine Zikir indirilen kimse! Sen mutlaka delisin. Doğrulardan isen melekleri bize getirsene' dediler."

8. "Biz melekleri ancak gerekince indiririz. O takdirde de ceza görecekler asla geri bırakılmazlar."

9. "Doğrusu Zikri Biz indirdik, onun koruyucusu elbette Biziz."[3]

10. "And olsun ki, senden önce çeşitli toplumlara peygamber göndermiştik."

11. "Onlara gelen her peygamberi hemen alaya alıyorlardı."

12-13. "Aynı şekilde biz de onu suçluların kalplerine sokarız, ama ona yine de inanmazlar. Oysa kendilerinden öncekilerin uğradıkları meydandadır."[4]

14-15. "Onlara gökten bir kapı açsak da, oradan çıkmağa koyulsalar: 'Gözlerimiz döndü, biz her halde büyülenmiş bir topluluğuz' derler."[5]

[1] Hece harfleri hakkındaki açıklamalar, Bakara suresinin başında geçmişti.

Bunlar Kitabın ve apaçık olan Kuran'ın ayetleridir. Bu cümle ile ya bu surenin ayetleri, ya da tümüyle Kur'ân-ı Kerimin ayetleri kastedilmiştir.

İnkar edenler, keşke müslüman olsaydık temennisinde bulunacaklardır. Ayet, onların içerisinde bulundukları inkar haline pişman olacaklarını ve keşke müslümanlarla beraber, dünyada müslüman olsaydık diyeceklerini haber vermektedir. Ey Muhammed! O seni yalanlayan inkarcılar, cehennemin alevli ateşine atıldıklarında ve müslümanların cennetteki yerlerine girdiklerini görünce, her şey açığa çıkacak ve onlar, keşke biz de müslüman olsaydık diyeceklerdir. Gerçekten onlar, dünyada iken hayvanlar gibi yiyorlardı. Geçici hedefler, onları baştan çıkarmış ve onlar sonlu hayat dünya hayatı karşılığında, ebedî olan ahiret hayatından vazgeçmişlerdi. Onlar, hak yoldan sapmışlardı.

Bırak onları yesinler, zevk alsınlar... Dünyadaki geçici hayatlarında oyalansınlar bakalım. Ahiret karşılarına çıkınca, kendilerinin mücrimler olduğunu bileceklerdir. Evet işte o an, gerçeği öğrenecekler ve pişman olacaklardır. Ne var ki, artık pişmanlık zamanı geçmiştir. Son anda ki pişmanlıkları onlara bir yarar sağlamayacaktır.

[2] Doğrusu Yüce Allah, erişilmez güç ve akılalmaz hikmeti gereğince, şartlar oluşmadan, haketmeden hiçbir yerleşim merkezini yok etmez. Helak zamanı gelen bir toplum ise, o anı geciktiremez. Onların helak edilişleri, o belirlenen vakitten önce de olmaz. İzzet ve merhamet sahibi Yüce Allah'ın katında her şey bir ölçüye göredir. Hiçbir şey rastgele değildir. Şu ayette buyurulduğu gibi: "Her toplumun bir eceli vardır. Ecelleri gelince, ne bir an geri kalırlar, ne de bir an ileri gidebilirler." *(7 A'raf 34)* İşte bütün bunlar, yok olmayı haketmiş durumda olan Mekkelilerin, içerisinde bulundukları şirk, inkar ve inattan vazgeçmeleri için bir ikaz ve uyarıdır.

[3] İnkarcılar Peygamberimizin @ yanına gelip şöyle dediler: "Ey kendisine Zikir indirildiğini iddia eden kimse! Gerçekten senin bu iddian, delilerin sözüne benziyor. Eğer böyle değilse, bizim yanımıza melekleri getir de, onlar bizimle konuşssunlar ve senin doğrulardan olduğuna tanıklık etsinler..!"

Yüce Allah ise, Peygaberi adına onlara şöyle cevap veriyor: Biz melekleri ancak gerekince indiririz. Yani biz onları, Kur'ân, azap yahut helak gibi bir vesileyle indiririz. O takdirde de ceza görecekler asla geri bırakılmazlar. Eğer melekler onları yok etmek üzere inecek olsalar, artık onlara fırsat verilmez, tevbeleri de kabul edilmez.

Başka bir anlayışa göre ise, ayetin anlamı şöyledir: Melekler inip senin peygamber olduğuna tanıklık etseler ve onlar yine inkar etseler, artık ondan sonra onlara fırsat verilmez ve işleri bitiriliverir. *(Kurtubî, Tefsîr, X, 4)*

Onların, Hz. Peygamberin getirdiği şeylere olan bu inkarları, bir başka ayette şöyle nitelendirilmiştir: "Bizimle karşılaşmayı ummayanlar, 'bize ya melekler indirilmeliydi ya da Rabbimizi görmeliydik' dediler. Andolsun ki onlar, kendi içlerinde büyüklük taslamışlar ve azgınlıkta çok ileri gitmişlerdir." *(25 Furkan 21)*

Ey Muhammed! Sen, şimdi onlara, şu hak ve apaçık Kitabı indiren Yüce Allah'ın, onu değişiklik ve tahriften de koruyacağını bildiriver.

[4] Yüce Allah, kendi peygamberliğini ve Kur'ânı inkar eden inkarcılardan gördükleri karşısında onu teselli babında, şanlı Peygamberine seslenerek şöyle buyuruyor: Andolsun ki, Biz seni Kur'ân ile peygamber göndermeden önce, Yüce Rabbin katından nice peygamberler gönderdik. Onlardan öncekiler de, peygamberlerimizi alaya alıyor ve onları yalanlıyorlardı. Biz de peygamberleri ve onlara indirilen gerçekleri yalanlamaları karşılığında, onlara gazap edip onların içlerine karanlık ve katılık soktuk. Çünkü onlar suçlu kimselerdir. O inkarcılar katı kalpli ve acımasız adamlardır. İşte o senden önceki suçlular, peygamberlerimize savaş açmışlardı. Biz de, günahları nedeniyle onları yok ettik.

[5] Yüce Allah, onların inkarlarının içyüzünü, inatlarını ve hakka karşı büyüklük taslamalarının boyutunu açıklayarak şöyle buyuruyor: Şayet Biz, onlara gökten bir kapı aralasak da onlar oradan çıkıp yüce semalara doğru yol alsalar ve yarattığı şeylerde Yüce Yaratıcının erişilmez gücüne şahit olsalar, yine de kibir ve cehalet içerisinde şöyle derler: 'Bizim gözlerimiz döndürüldü, gerçeklerin içyüzünü göremez olduk. Biz herhalde büyülenmiş bir topluluğuz..' Sonuçta onlar, şehadet aleminde gözleriyle gördükleri olağanüstü şeyleri de kabul etmezler, Allah'ın eşsiz ayetlerini de doğrulamazlar, kendilerine gösterilecek diğer mucizeleri de kabullenmezler..

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٦﴾ وَحَفِظْنَاهَا
مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿١٧﴾ إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ
مُبِينٌ ﴿١٨﴾ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ
لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا
نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾ وَأَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ﴿٢٢﴾
وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ
مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿٢٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ
يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ
مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٦﴾ وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ
﴿٢٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ
مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٨﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي
فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٩﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ
﴿٣٠﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

16. "And olsun ki, gökte burçlar meydana getirdik, onları bakanlar için donattık."

17. "Onları, kovulmuş her şeytandan koruduk."

18. "Ancak kulak hırsızlığı yapan olursa, onu da parlak bir ateş şulesi kovalar."[6]

19. "Yeri yaydık, oraya sabit dağlar yerleştirdik, orada her şeyi bir ölçüye göre bitirdik."

20. "Orada sizin ve rızık veremeyeceğiniz kimseler için geçimlikler meydana getirdik."

21. Hazınesi Bizim katımızda olmayan hiçbir şey yoktur. Biz onu ancak belli bir ölçüye göre indiririz."[7]

22. "Rüzgarları aşılayıcı olarak gönderdik; semadan su indirdik de sizi onunla suladık. Yoksa onu depolayan siz değilsiniz."[8]

23. "Doğrusu dirilten ve öldüren Biziz; hepsinin gerisinde de Biz kalırız."

24. "And olsun ki, sizden önce geçenleri biliriz; and olsun ki, geri kalanları da biliriz."

25. "Doğrusu senin Rabbin onları diriltip bir araya getirecektir. Şüphesiz O Hakim'dir, her şeyi bilendir."[9]

26. "And olsun ki, Biz insanı kuru balçıktan, işlenebilen kara topraktan yarattık."

27. "Cinleri de, daha önce, dumansız ateşten yarattık."[10]

28-29. "Hani Rabbin meleklere: 'Ben, balçıktan, işlenebilen kara topraktan bir insan yaratacağım. Onu yapıp ruhumdan üflediğimde siz hemen ona secdeye kapanın' demişti."

30 "Bunun üzerine, bütün melekler hemen secde ettiler."

31. "Ancak İblis hariç. O, secde edenlerle beraber olmaktan kaçındı."

[6] Doğrusu şanı yüce olan Allah, gökyüzünü burçlar, yani yörünge ve yıldız kümeleriyle donatmıştır. Güneşin, ayın ve yıldızların yörüngeleri onlardan bazılarıdır.

Onları bakanlar için donattık. Tüm bu yaratıkları, Yüce Allah'ın erişilmez gücü ve eşsiz yaratıcılığı konusunda düşünüp bakanlar, O'nun eşi benzeri olmayan şeyleri yaratan olduğunu görmek isteyenler için bezedik. "O, göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır.." *(2 Bakara 117)* En güzel bir biçimde yaratan ve yarattığına eşsiz bir suret veren Allah'ın şanı ne yücedir!

Andolsun ki Yüce Allah, gökyüzünü, bir takım vahiy ve haberlere kulak verip duyduklarını kahinlere ulaştıracak olan azgın şeytanlardan korumuştur. Bu konuda İbn Abbas şunları söylemiştir: "Bir zamanlar gökyüzü şeytanlara yasak değildi. Onlar, oraya girebiliyorlar ve bir takım bilgileri alıp kahinlere taşıyabiliyorlardı. Kahinler de, duydukları bir habere dokuz katıp insanlara söylüyorlardı. Söylediklerinin biri doğru ise, dokuzu yalan yanlış şeylerdi. İnsanlar, onların söyledikleri şeylerden birinin çıktığını gördüklerinde onları doğruluyorlardı. Hz. İsa peygamber dünyaya gelince, şeytanlar semanın üç katına girmekten alıkonuldular. Hz. Muhammed @ dünyaya teşrif edince ise, tüm semalar onlara yasaklandı. Artık onlardan biri, bir kulak hırsızlığına teşebbüs etse, onun üzerine hemen bir ateş şulesi atılır oldu." (Kurtubî, Tefsîr, X, 10)

[7] Yüce Rabbımiz, göklerden sonra yeryüzünden ve onun insanların hizzmetine sunuluşundan, orada geçimlerini temin edebilecekleri imkanların yaratıldığından bahsediyor. Yeryüzü, dayanıp döşenmiş ve onların hizmetine sunulmuştur. Sonra Yüce Allah, yeryüzünü, üzerinde oturan sakinlerini sarsmaması için dağlarla sabitleştirmiştir. Orada sizin için geçimlikler meydana getirdik. İşte bu ifade, Allah'ın tüm nimetlerini anlatmaktadır. Yüce Allah, size yeryüzünde geçiminizi nasıl sağlayacağınızı, onu nasıl ekip biçeceğinizi düşünüp planlayacak akıllar lutfetmiştir.

Kazanç ve geçim yollarını kullarına kolaylaştırarak onlara ikramda bulunan Allah ne yücedir! O, onların binebileceği hayvanları /vasıtaları onların emrine vermiştir. Etlerinden yiyebilecekleri hayvanları, hizmetlerinde kullanabilecekleri hizmetlileri onlara lutfetmiştir. Onların tümünün rızkı, Yaratıcılarına aittir, onlara değil. Onların rızkını vermek Yüce Allah'a ait, onların hizmet ve yararı ise tamamıyle onlara aittir.

Tüm rızık hazineleri, o Yüce Allah'ın katındadır. Ama Yüce Rabbimiz, rızık verme işini de başıboş bırakmamıştır. Rızıklar, belli ölçülere ve akılalmaz hikmetlere göre verilir. İnsanlar, verilen nimetlere ihtiyaç duydukları ölçüde hikmetleri kavrayabilirler. "Eğer Allah, rızkı kullarına bol bol verecek olsaydı, onlar yeryüzünde azarlardı. Ama O, rızkı dilediği ölçüde indirir. Doğrusu O, kullarının durumundan haberdardır, onları görendir." *(42 Şûrâ 27)* Ayetlerde geçen 'rızkın indirilmesi', onun varedilip meydana getirilmesi demektir.

[8] Yüce Allah buyuruyor ki: Andolsun ki Biz, ağaçları ve ekinleri aşılayıcı olarak rüzgarı gönderdik. Aynı şekilde, semadan da su indirdik. O inen tatlı ve bol sularla sizi suladık. Eğer bunlar olmasaydı, hayat olmazdı. Bu yüzden su, yemek gibi zorunlu bir ihtiyaçtır. "Biz, her canlı şeyi sudan meydana getirdik.." *(21 Enbiya 30)* "Ya şu içtiğiniz suya ne dersiniz!? Buluttan onu siz mi indirdiniz, yoksa onu indiren Biz miyiz? Biz isteseydik onu tuzlu bir su yapardık. Hala şükretmeyecek misiniz!?" *(56 Vakıa 68-70)* "Gökten suyu indiren O'dur. Ondan hem size içecek vardır, hem de hayvanlarınızı otlatacağınız bitkiler." *(16 Nahl 10)*

Ey insan! Tüm bunlardan dolayı Rabbine şükretmez misin? Allah isteseydi, suyu yerin dibine çeker ve onu yok ederdi. Onu depolayan siz değilsiniz. Onu koruyan da siz değilsiniz!

[9] Daha sonra izzet ve hikmet sahibi olan Yüce Allah, tüm her şeyi yaratanın kendisi olduğunu bir kez daha açıklıyor. O, bir başına evrenin sahibidir. Tüm yaratıkları huzurunda bir araya getirecek olan da O'dur. Şüphesiz O Hakim'dir, her şeyi bilendir. O'nun hikmet ve ilminin bir gereği olarak her varlık, hakettiğini adil bir biçimde ve eksiksiz olarak görecektir. Rabbin, hiç kimseye haksızlık yapmaz.

And olsun ki, sizden önce geçenleri biliriz; and olsun ki, geri kalanları da biliriz. (İmam Kurtubî, bu ayetin tefsirinde ayette geçen 'müstakdimîn' ve müste'hirîn' kelimeleri hakkında sekiz görüş nakletmiştir. Bunlara göre ayete şu anlamlar verilmiştir:

Andolsun ki Biz, bugüne kadar yaratılanları da biliriz, henüz yaratılmamış olanları da biliriz..

Andolsun ki Biz, ölenleri de biliriz, kalanları da biliriz..

➡ Andolsun ki Biz, Muhammed ümmetinden önceden gidenleri de biliriz, sonraya kalanları da biliriz..

Andolsun ki Biz, hayır ve taatta öne geçenleri de biliriz, günah ve kötülükle geride kalanları da biliriz..

Andolsun ki Biz, ön saflarda savaşanları da biliriz, gerilerde savaşanları da biliriz..

Andolsun ki Biz, cihad meydanlarında savaşanları da biliriz, savaşmayanları da biliriz..

Andolsun ki Biz, yaratıkların öncesini de biliriz, sonrasını da biliriz..

Andolsun ki Biz, namazda ön saflarda olanları da biliriz, kadınlar yüzünden namazda geri kalanları da biliriz.*(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, X, 19)*

Yüce Allah'a, gökte ve yerde olan hiç bir şey gizli kalmaz. Zerre kadarcık bir şey bile O'nun gözünden kaçmaz. O, gönüllerde geçen niyetleri bile bilir. O, kıyamet günü yaptıklarının karşılığını gösterebilmek için tüm insanları huzurunda bir araya getirecektir. O'nun verdiği hükümlerinde sayısız hikmetler vardır ve O, gönüllerin gizleyip sakladıklarını da çok iyi bilendir.

[10] Evet, Yüce Allah insanı ilk olarak yeryüzünde yaratmıştır. İnsanın aslı topraktır. İnsan çamurdan yaratılmıştır. Bu husus ayette çamur anlamına gelene 'hame', ıslak toprak anlamına gelen 'salsâl' ve düz-pürüzsüz işlenebilen anlamına gelen 'mesnûn' kelimeleri ile ifade edilmiştir.

Yüce Allah, cinleri de ateşin alevinden yaratmıştır.

قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ ٱلسَّٰجِدِينَ ٣٢ قَالَ لَمۡ أَكُن
لِّأَسۡجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقۡتَهُۥ مِن صَلۡصَٰلٖ مِّنۡ حَمَإٖ مَّسۡنُونٖ ٣٣
قَالَ فَٱخۡرُجۡ مِنۡهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٞ ٣٤ وَإِنَّ عَلَيۡكَ ٱللَّعۡنَةَ إِلَىٰ
يَوۡمِ ٱلدِّينِ ٣٥ قَالَ رَبِّ فَأَنظِرۡنِيٓ إِلَىٰ يَوۡمِ يُبۡعَثُونَ ٣٦ قَالَ فَإِنَّكَ
مِنَ ٱلۡمُنظَرِينَ ٣٧ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡوَقۡتِ ٱلۡمَعۡلُومِ ٣٨ قَالَ رَبِّ بِمَآ
أَغۡوَيۡتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَأُغۡوِيَنَّهُمۡ أَجۡمَعِينَ ٣٩
إِلَّا عِبَادَكَ مِنۡهُمُ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ٤٠ قَالَ هَٰذَا صِرَٰطٌ عَلَيَّ
مُسۡتَقِيمٌ ٤١ إِنَّ عِبَادِي لَيۡسَ لَكَ عَلَيۡهِمۡ سُلۡطَٰنٌ إِلَّا
مَنِ ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡغَاوِينَ ٤٢ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوۡعِدُهُمۡ أَجۡمَعِينَ ٤٣
لَهَا سَبۡعَةُ أَبۡوَٰبٖ لِّكُلِّ بَابٖ مِّنۡهُمۡ جُزۡءٞ مَّقۡسُومٌ ٤٤
إِنَّ ٱلۡمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٖ وَعُيُونٍ ٤٥ ٱدۡخُلُوهَا بِسَلَٰمٍ
ءَامِنِينَ ٤٦ وَنَزَعۡنَا مَا فِي صُدُورِهِم مِّنۡ غِلٍّ إِخۡوَٰنًا عَلَىٰ سُرُرٖ
مُّتَقَٰبِلِينَ ٤٧ لَا يَمَسُّهُمۡ فِيهَا نَصَبٞ وَمَا هُم مِّنۡهَا بِمُخۡرَجِينَ ٤٨
۞ نَبِّئۡ عِبَادِيٓ أَنِّيٓ أَنَا ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ٤٩ وَأَنَّ عَذَابِي
هُوَ ٱلۡعَذَابُ ٱلۡأَلِيمُ ٥٠ وَنَبِّئۡهُمۡ عَن ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ ٥١

32. "Allah: 'Ey İblis! Secde edenlerle beraber olmaktan seni alıkoyan nedir?' dedi."

33. "O, 'Balçıktan, işlenebilen kara topraktan yarattığın insana secde edemem' dedi."

34-35. " 'Öyleyse defol oradan, sen artık kovulmuş birisin. Doğrusu hesap gününe kadar lanet sanadır' dedi."

36. " 'Rabbim! Beni hiç olmazsa, tekrar dirilecekleri güne kadar ertele' dedi."

37-38. "Allah: 'Sen, bilinen gün gelene kadar bırakılanlardansın' dedi."

39-40. "İblis, 'Rabbim! Beni saptırdığın için, and olsun ki yeryüzünde fenalıkları onlara güzel göstereceğim; halis kıldığın kulların bir yana, onların hepsini saptıracağım' dedi."

41-42. "Allah şöyle dedi: 'İşte Bana varan dosdoğru yol budur; Benim kullarımın üzerinde senin bir nüfuzun olamaz. Ancak sana uyan sapıklar bunun dışındadır'."

43. "Ve Cehennem onların hepsinin toplanacağı yerdir."

44. "O cehennemin yedi kapısı olup, her kapıdan onların girecekleri ayrılmış bir kısım vardır."[11]

45. "Müttakiler ise, cennetlerde, pınar başlarındadırlar."

46. "Oraya güven içinde, esenlikle girin."

47. "Biz onların gönüllerinde olan kini çıkardık, artık onlar sedirler üzerinde karşılıklı oturan kardeşlerdir."

48. "Onlara orada hiçbir yorgunluk dokunmaz. Onlar oradan çıkarılacak da değillerdir."[12]

49-50. "Kullarıma Benim çok bağışlayan, merhamet eden olduğumu, azabımın da gerçekten can yakıcı bir azap olduğunu haber ver."[13]

51. "Onlara İbrahim'in konuklarını da anlat:"

[11] Yüce Allah meleklerine, şu işlenebilir kara balçıktan yaratıp sonra ruhundan üfürerek çamurluktan nuraniyete yükselttiği insana secde emrini veriyor. Bu emir üzerine topyekün melekler secde ediyorlar. Sadece İblis, Adem'e olan kin ve hasedinden dolayı secdeden geri kalıyor.

Evet, İblis, secde edenlerle beraber olmaktan kaçındı. Yüce Allah, ona bunun nedenini sordu: Secde edenlerle beraber olmaktan seni alıkoyan nedir? Cehalet ve aptallığın verdiği kibir ile İblis şöyle cevap verdi: Balçıktan, işlenebilen kara topraktan yarattığın insana, ben secde edemem! Oysa ben ateşten yaratılmışım. Ateş ise, çamurdan üstündür.

Bu taşkınlık karşısında Yüce Yaratan ona şöyle dedi: Hoşnutluğum içerisinde kalmaktan çık ve gazabımla dolu olan aleme git! Cennetten ve semalardan defol git!

Ve İblis, Allah'ın gazabına ve lanetine uğramış olarak kovuldu. O, kıyamete dek bu halde kalacaktır. O gün gelince, sorgulanacak ve cehennem çukurlarında Allah onu helak edecektir. Sonra Yüce Allah, onu tekrar diriltecek, sonra tekrar helak edecek ve bu cehennemin ortasında devam edip gidecektir.

İblis, Allah'tan kıyamete kadar kendisine süre tanınmasını istedi.Onun bu isteğine karşı Yüce Allah şöyle buyurdu: Sen, bilinen gün gelene kadar bırakılanlardansın. Yüce Allah, İblis'e kıyamete kadar süre tanıyınca, bu sefer o şöyle dedi: Andolsun ki, benden üstün kıldığın ve senin kulların olan Ademoğullarını azdıracağım. Onların içerisinden senin emirlerini yerine getiren ihlaslı kullardan başkası, benden kurtulamayacaktır. Sadece o ihlaslı kullara ben söz geçiremeyeceğim. Çünkü onlar bana uymazlar, dünya onları ayartamaz, dünyevî istek ve tutkular onları kuşatamaz. Doğrusu onlar, senin şu sözün gereğince, benim azdırıp saptırmamdan korunmuşlardır: Benim kullarımın üzerinde senin bir nüfuzun olamaz. Onlar, şeytanın aldatma ve ayartmalarına kanmış azgınların dışındadırlar.

Yüce Rabbimiz, daha sonra peygamberlerine ve özellikle de Hz. Muhammed'e @ uyan kullarına, İblis'in söz geçiremeyeceğini, onları aldatıp saptırmaya bir yol bulamayacağını açıklıyor. İblis'in saptırdığı kimseler için ise, pişmanlık, tevbe kapılarının ve yeniden Allah'a dönüş yolunun sürekli açık olduğunu bildiriyor.

Sapıtıp tevbe etmeyenlere gelince, onların sonunda topyekün varacakları yer ise cehennemdir. Yedi kapısı ve hazırlanmış derekeleriyle cehennem! Cehennemin yedi kapısı ile ilgili olarak İbn Cüreyc, şunları söyler: "Yedi kapının ilki Cehennem, sonra Lezâ, sonra Hutame, sonra Seîr, sonra Sekar, sonra Cehîm ve sonra da Hâviye'dir." *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 552)* Ayetlerde şöyle buyurulmuştur:

"Hayır, hiç te öyle değil! Doğrusu o alevlenen bir ateştir (Lazâ). Derileri kavurup soyar. Yüz çevirip geri dönen, servet toplayıp yığan kimseyi kendine çağırır." *(70 Meâric 15-18)*

"Hayır, hiç te öyle değil! Andolsun ki o, (tutuşturulmuş ateş) Hutame'ye atılacaktır." *(104 Hümeze 4)*

"Ve şöyle derler: 'Şayet, kulak vermiş ve aklımızı kullanmış olsaydık, şu alevli cehennemin (Seîr) mahkumları arasında olmazdık!' " *(67 Mülk 10)*

"Cennettekiler, günahkarlara 'Sizi şu yakıcı ateşe (Sekar) sokan nedir?' diye uzaktan uzağa sorarlar. Onlar şöyle cevap verirler: 'Bizler namaz kılanlardan değildik. Yoksulu doyurmazdık. Batıla dalanlarla birlikte biz de dalardık'." *(74 Müddessir 42-45)*

"Ameli hafif olana gelince, işte onun anası / yeri yurdu Haviye'dir. Bilir misin, nedir Hâviye? Kızgın ateştir!" *(101 Karia 8-11)*

"Onlar Cehenneme gireceklerdir. Orası ne kötü bir kalma yeridir!" *(38 Sâd 56)*

[12] Yüce Allah cehennemliklerden bahsettikten sonra, sözü cennetliklere getirdi. Onlar cennetlerde ve pınarların başlarındadırlar. Müttakîler, Allah'ın has kullarıdır. Şirke düşmekten ve kötülük işlemekten sakınan kimselerdir. Onların içlerinde ne bir günah vardır, ne bir kin ve nefret. Onların özleri her türlü kötülükten arındırılmış ve müttakîlere yaraşan güzelliklerle bezenmiştir.

Onlara, her türlü korku ve endişeden, umutsuzluk ve sonlu olmaktan, her türlü dünya sıkıntısı ve meşakkatlerinden güven ve esenlikle cennete girin denilir. Buyurun girin denir, burası cennet yurdudur. Sizin yeriniz, makamınız buradadır. Siz burada sonsuzluğa ereceksiniz.

Biz onların gönüllerinde olan kini çıkardık, artık onlar sedirler üzerinde karşılıklı oturan kardeşlerdir. Onların gönüllerini öyle bir hale getiririz ki, artık onlar, dünya hayatında iken kardeşlerine karşı içlerinde taşıdıkları hiç bir tatsızlığı, cennetteki kardeşlerine karşı duymaz, hatırlamaz olurlar. Artık onlar, orada ➡

birbirlerine karşı candan dost olurlar, sevgi ve kardeşlik içerisinde birbirleriyle ziyaretleşip ipek döşemeli koltuklar üzerinde sohbet ederler. "Yeşil yastıklara ve harikulade güzel döşemelere yaslanırlar." (55 Rahman 76) Artık onların gönüllerinde Allah için, O'nun hoşnutluğunu kazanma adına sevgi ve muhabbetten başka bir şey yoktur. Dünyevî duygu ve özellikler onlardan uzaklaşmıştır. Onlar orada Allah için sevgi ve Alah'ın rızasını kazanma adına muhabbet içerisinde bir hayat sürerler. Gerçekten onlar, Rableri katında güven ve sadakat koltuklarına kurulmuş haldedirler. Allah'ın hoşnutluğu, O'nun sevgisi ve O'nun aşkı ile rızıklanırlar. Onlar saf ve narin ruhlardır. Cennetin havası onları sarıp sarmalamış, ebedî mutluluklar onları çepeçevre kuşatmıştır. Onları, dünyada inandıkları ve uğruna çalışıp çabaladıkları, hizmetinde koşturdukları Yüce Allah ağırlamıştır. Onlar, birbirlerini görecek şekilde karşılıklı sedirlere kurulmuşlardır.

Onlara orada hiçbir yorgunluk dokunmaz. Onlar oradan çıkarılacak da değillerdir. Onlara ne bir yorgunluk dokunur, ne bir ağırlık. Onlar orada temelli kalıcıdırlar. Çünkü o hayat kalıcı hayattır. Yüce Allah'ın bahşettiği sevgi, esenlik ve güven dolu bir hayattır o.

[13] Ey Muhammed ve ey Muhammed'in izinde gidenler! Haber verin, gerçekten Ben sonsuz merhamet sahibi ve acıklı azap sahibiyim. Gerçekten Ben, çağrıma uyan, isteklerimi yerine getirenlere karşı sonsuz merhameti olan Allah'ım. Bana karşı gelen ve isteklerime boyun eğmeyenlere karşı ise Benim azabım çok çetindir.

İşte bu gerçeği, insan hem kendisine ve hem de başkalarına sürekli hatırlatmalıdır. Hep korku ve ümit arasında olmalıdır. Sağlıklı halindeki korkusu, hasta halindeki korkusundan aha fazla olmalıdır. Nitekim bu konuda Peygamberimiz @ şöyle buyurmuşlardır: "Mümin, Allah'ın katındaki azabın ne kadar dehşetli olduğunu bilseydi, O'nun cennetini asla ümit edemezdi. Kafır de, O'nun rahmmetinin ne kadar engin olduğunu bilseydi, hiçbir zaman O'ndan ümit kesmezdi." *(Müslim, Tevbe 23; Ahmed, II, 234, 397, 484)*

الجزء الرابع عشر — سورة الحجر

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنكُمْ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا
لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٥٣﴾ قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَىٰ
أَن مَّسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾ قَالُوا بَشَّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن
مِّنَ الْقَانِطِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ
﴿٥٦﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ
قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمُنَجُّوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾
إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ
الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنكَرُونَ ﴿٦٢﴾ قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا
كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٦٣﴾ وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ
﴿٦٤﴾ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ
وَلَا يَلْتَفِتْ مِنكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾
وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَٰؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ
﴿٦٦﴾ وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّ
هَٰؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٦٨﴾ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ
﴿٦٩﴾ قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

٢٦٦

52. "Hani onlar, İbrahim'in yanına girdiklerinde selam vermişlerdi. O: 'Doğrusu biz sizden korkuyoruz' demişti."

53. "Onlar 'Korkma, doğrusu biz sana, bilgin bir oğlun olacağını müjdelemeye geldik' demişlerdi."

54. "O da, 'Ben kocamışken bana müjde mi veriyorsunuz? Neye dayanarak müjdeliyorsunuz?' demişti."

55. "Onlar ise, 'Seni gerçekten müjdeliyoruz, umutsuzlardan olma' demişlerdi."

56. "İbrahim de, 'Zaten sapıklardan başka kim Rabbinin rahmetinden umudunu keser!' demişti."[14]

57. "İbrahim 'Ey elçiler! İşiniz nedir?' diye sordu."

58. "Dediler ki: 'Biz şüphesiz suçlu bir topluma gönderildik'."

59. "Lut'un ailesi bunun dışındadır. Hepsini kurtaracağız."

60. "Yalnız karısı hariç. Onun geride kalanlardan olmasını gerekli bulduk."[15]

61-62. "Elçiler Lut'un ailesine gelince, Lut, 'Doğrusu siz tanınmayan kimselersiniz' dedi."

63-65. "Dediler ki: 'Biz sana sadece, onların şüphe edip durdukları azabı getirdik. Sana gerçekle geldik. Şüphesiz biz doğru söyleyenleriz. Artık, geceleyin bir ara, aileni yola çıkar, sen de arkalarından git; hiç biriniz arkaya bakmasın; emrolunduğunuz yere doğru yürüyün'."[16]

66. "Böylece Lut'a bunların sonlarının kesilmiş olarak sabahlayacaklarını bildirdik."

67. "Şehir halkı, sevinerek geldiler."

68-69. "Lut: 'Bunlar benim konuklarımdır, onlara karşı beni rüsvay etmeyin, Allah'tan korkun, beni utandırmayın" dedi."

70. "Onlar, 'Biz sana elalemin işine karışmayı yasak etmemiş miydik?' dediler."

[14] Ey Muhammed! Sen, onlara İbrahim peygamberin konuklarının hikayesini anlat. Ayette geçen 'dayf', hem tekil hem de çoğul için kullanılan bir kelime olup 'misafır-konuk' anlamınadır.

Hanı onlar bir grup halinde İbrahim'in yanına çıkmışlar ve 'Selam sana ey İbrahim!' demişlerdi. Hz. İbrahim, onların selamlarını aldıktan sonra, onlardan çekindiğini açıklamıştı. Çünkü onlara kızarmış bir buzağı ikram etmek istemiş, fakat onlar ona el sürmemişlerdi. Bunun üzerine onlar 'Korkma, gerçekten biz sana bılgın bir evlat müjdesi ile gelmiş bulunuyoruz, demişlerdi.

Hz. İbrahim, hem kendi yaşlılığını ve hem de hanımının ihtiyar oluşunu hatırlatarak hayretler içerisinde sormuştu. 'Nasıl olur, andolsun kı ben, çocuk olması mümkün gözükmeyen bir yaşa gelmiş bulunuyorum!?'

Konuklar ise, müjdelerini teyid ederek şöyle cevap verdiler: 'Ey İbrahim! Doğrusu bız sana gerçeği müjdeledık. Sakın Allah'ın rahmetinden ümit kesenlerden olmayasın!'

İbrahım, 'Allah'ın rahmetinden sapıklardan başka kim ümit keser ki?' diye karşılık verdi. Gerçekten O sadece bu yaşta çocuğunun olmasını uzak bir ihtimal olarak görüyordu. Yoksa Allah'ın rahmetinden ümit falan kesmemişti.

[15] İbrahim peygamber, konuklarının melekler olduklarını anladı. Onlardan müjdeyi aldıktan sonra, korku ve endişesi geçince onlara 'Ey elçiler! Yolculuk nereye böyle?' diye sordu.

Melekler ise, şöyle karşılık verdiler: 'Biz Allah tarafından, suçlu, müşrik ve sapık bir topluma gönderildik. Biz onlara çetin bir azapla geliyoruz. Lut ve ona uyanlar hariç hepsi helak olacaklar. Yüce Allah'ın bize olan fermanı üzere biz Lut'u ve ona uyanları kurtaracağız. Lut'un karısı dışında onların hiçbirisine azap dokunmayacaktır. Karısı ise, küfür ve Hz. Lut'un da üzerinde bulunduğu dosdoğru İslam yolundan saptığı için azaba uğrayacak ve helak olacaktır.'

[16] Melekler, Hz. Lut'un yanına geldiklerinde o, onlara 'Ben sizi tanımıyorum?' dedi.

Melekler şöyle karşılık verdiler: 'Ey Lut! Biz Rabbinin elçileriyiz. Bizler, sapıklık ve büyük bir günah üzere olmalarından dolayı senin kavmini cezalandırmak üzere gelmiş bulunuyoruz. Bizden korkma! Doğrusu biz, sadece o günahkarları helak etmek için geldik. Biz Rabbinden bir gerçekle geldik. Ey Lût! Sen onları ne kadar ikaz edip uyardın! Onlar ise, içlerini bürüyen karanlıklar, günah ve isyan bulutlarına garkolmuş bir halde seni hep yalanladılar!'

Melekler, Hz. Lût peygambere, gecenin bir kısmı geçtikten sonra çoluk çocuğunu alıp gitmesini, giderken hiç kimsenin ardına dönüp bakmamasını emrettiler. Çünkü dediler, senin Yüce Rabbin, her azman ve günahkardan intikamını alıcıdır. O, onları da korkunç bir biçimde helak edecektir!

الجزء الرابع عشر — سُورَةُ الْحِجْرِ

قَالَ هٰٓؤُلَٓاءِ بَنَاتٖٓي اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلٖينَۜ ﴿٧١﴾ لَعَمْرُكَ اِنَّهُمْ لَفٖي
سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقٖينَۙ ﴿٧٣﴾ فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا
سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجّٖيلٍۜ ﴿٧٤﴾ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ
لِلْمُتَوَسِّمٖينَ ﴿٧٥﴾ وَاِنَّهَا لَبِسَبٖيلٍ مُقٖيمٍ ﴿٧٦﴾ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِلْمُؤْمِنٖينَۜ
﴿٧٧﴾ وَاِنْ كَانَ اَصْحَابُ الْاَيْكَةِ لَظَالِمٖينَۙ ﴿٧٨﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْۢ وَاِنَّهُمَا
لَبِاِمَامٍ مُبٖينٍ ﴿٧٩﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ اَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلٖينَۙ ﴿٨٠﴾ وَاٰتَيْنَاهُمْ
اٰيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضٖينَۙ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ
بُيُوتًا اٰمِنٖينَ ﴿٨٢﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحٖينَۙ ﴿٨٣﴾ فَمَٓا
اَغْنٰى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَۜ ﴿٨٤﴾ وَمَا خَلَقْنَا
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَٓا اِلَّا بِالْحَقِّۜ وَاِنَّ السَّاعَةَ
لَاٰتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمٖيلَ ﴿٨٥﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ
الْعَلٖيمُ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانٖي وَالْقُرْاٰنَ
الْعَظٖيمَ ﴿٨٧﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلٰى مَا مَتَّعْنَا بِهٖٓ اَزْوَاجًا
مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنٖينَ ﴿٨٨﴾ وَقُلْ
اِنّٖٓي اَنَا النَّذٖيرُ الْمُبٖينُۚ ﴿٨٩﴾ كَمَٓا اَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمٖينَۙ ﴿٩٠﴾

٢٦٧

71. "Lut: 'Alacaksanız, işte benim kızlarım' dedi."

72. "Senin hayatına and olsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalayıp duruyorlardı."[17]

73. "Tanyeri ağarırken, bir çığlık onları yakalayıverdi."

74. "Memleketlerini alt üst ettik, üzerlerine sert taş yağdırdık."

75. "Bunda, görebilen insanlar için ibretler vardır."

76. "O şehrin kalıntıları işlek yollar üzerinde hala durmaktadır."

77. "Bunda inananlar için ibret vardır."[18]

78. "Eykeliler de, şüphesiz zalim kimselerdi."

79. "Bunun için onlardan da öcaldık. Hala her iki memleket de işlek bir yol üzerindedir."[19]

80. "And olsun ki, Hıcr halkı da peygamberi yalanlamışlardı."

81. "Onlara ayetlerimizi verdiğimiz halde, ondan yüz çevirmişlerdi."

82. "Dağlarda, güven içinde evler yontuyorlardı."

83. "Sabaha karşı onları da bir çığlık yakalayıverdi."

84. "Sonunda kazanmakta oldukları şeyler kendilerine bir fayda sağlamadı."[20]

85. "Biz, gökleri, yeri ve her ikisi arasında bulunanları gereğince yarattık. Kıyamet günü şüphesiz gelecektir. O halde yumuşak ve iyi davran."

86. "Doğrusu yaratan ve bilen ancak Rabbindir."[21]

87. "And olsun ki, sana daima tekrarlanan yedi ayeti ve Kur'anı Azim'i verdik."[22]

88. "Kafirler içinde bazı kimselere verdiğimiz kat kat servete gözünü dikme; onlara üzülme; sen inananları kanatların altına al."

89. "Ve 'Doğrusu ben apaçık bir uyarıcıyım' de."[23]

90-93. "Kuran'ı işlerine geldiği gibi bölenlere de, kendi kitaplarının bir kısmına inanıp bir kısmını kabul etmeyen

[17] Biz, Lut'a onların sabaha çıkmayacaklarını bildirdik. O ahlaksızlar sevinç içerisinde Lut'un yanına geldiler. Lut'un misafirlerine sarkıntılık yapmak ve çirkin işlerini işlemek arzusuyla geldiler. Hz. Lut onlara şöyle dedi. 'Bunlar benim misafirlerim, onlara ilişmeyin. Onlara karşı beni rezil etmeyin ve beni utandırmayın. Allah'tan korkun ve beni mahçup etmeyin!'

Onlar ise arsızca şöyle karşılık verdiler: 'Biz seni elalemin işine karışmaktan alıkoymamış mıydık? Hiç kimseyi yanında misafir olarak alıkoymanı yasaklamamış mıydık? Sen bizim derdimizin ne olduğunu bilip duruyorsun işte!'

Hz. Lut, bu utanmazlara dedi ki: 'İşte şunlar kızlarım, onları helalinden nikahlayın. Bu sizin için daha uygun ve temiz bir iştir.'

İşte, azgınların çirkinlikleri hep böyledir. Onlar, hep savunmadadırlar, kendi sapık ve batıl taşkınlıklarını kara bir cehalet içerisinde hep savunmaya çalışırlar. Ama Yüce Allah, onlara fırsat vermemiştir. Varlıkların en şereflisinin hayatına yemin ederek şöyle buyurmuştur: 'Ey Muhammed! Senin hayatına yemin olsun ki, onlar sarhoşlukları içerisinde bocalayıp durmakta ve sapıklık içerisinde oyalanıp durmaktadırlar.

[18] Yüce Allah, meleklerinin eliyle bir çığlığı azap olarak indirdi. O çığlık onları yok etti, yurtlarının altını üstüne getirdi, üzerlerine sert taşlar yağdırdı.

Hz. Lut peygamber ise, gecenin bir anında ailesiyle yola çıktı. Lut ve ailesi, tıpkı meleklerin dediği gibi yaptılar, arkalarına bakınmadan geçip gittiler. Bu, Yüce Allah'ın Lut ve beraberinde bulunan bir grup inanan insana olan şefkatinin bir gereği idi. Böylece onlar, inkarcıların üzerine inecek çetin azabı görmeyeceklerdi.

Bunda, görebilen insanlar için ibretler vardır. Evet, Lut kavminin yurtlarında kendini gösteren bu ilahî intikamın izlerinde, düşünen ve gönül gözüyle, sağ duyu ile kalıntılara bakanlar için dersler vardır.Ey Muhammed! Lut kavminin yaşadıkları yerler, senin kavminin Şam yolu üzerinde bulunmaktadır. İbret almak isteyen düşünen inançlı kimseler için, bunda sayısız dersler vardır.

[19] Eykeliler, Şuayb peygamberin kavmidir. 'Eyke', sık ve bol ağaç anlamına bir kelimedir. Şuayb peygamberin kavmi, Lut peygamberin yurduna yakın bir yerde, bağ, bağçe ve ekin alanları bol bir yerdi. Onlar, insanların mallarını yağmalayıp onları esir eden yol kesici bir toplumdu.

Kureyş kavmi de onların yurtlarına uğrar geçer ve fakat katı kalpli, karanlık ruhlu kişiler olduklarından, onların başına gelenlerden ders almazlardı. Sen onlara aldırma, ey Muhammed! Sabret ve kararlı bir biçimde davetine devam et. Sonunda Allah sana lutfedecek ve ümmetin ortaya çıkacaktır.

[20] Hıcr, Hz. Salih peygamberin kavmi olan Semud'un yurdudur. Onlar, Alemlerin elçisi Hz. Lut peygamberi yalanlamışlardı. Oysa, Allah'ın bir peygamberini yalanlayan ve ona başkaldıran kimse, O'nun tüm peygamberlerini yalanlıyor demekti.

Yüce Rabbimiz, daha sonra, onların inanmalarını sağlayacak bir takım mucizelerin gösterildiğini hatırlatıyor. Onlar, Salih peygamberi aciz bırakmak için dağdaki sağır kayadan diri bir deve çıkartmasını istemişlerdi. Salih peygamber de Rabbine dua etmiş ve kayadan bir deve çıkıvermişti.

Mucize deve onların yurtlarında yayılırdı. Su içmek için hem deve için hem de Semud kavmi için belirli günler vardı. Bütün bunlara rağmen Semud kavmi inkar etti, taşkınlık ve azgınlık yapıp emre karşı geldiler ve sonunda deveyi boğazladılar. Küfrün kör gidişatını, hidayetin aydınlığına tercih ettiler. Ölüm yahut azap endişesi taşımadan, güven içerisinde dağlardan evler yontmalarına rağmen, tüm bu nimetlerin kıymetini bilemediler.

Sonunda Allah'ın gazabı ile bir çığlık geliverdi. Onların yapıp ettikleri şeylerin hiçbiri, Allah'ın azabını onlardan savamadı. Sabaha çıkmadan o çığlık onları helak ediverdi. Çünkü onlar, Allah'ı görmezden gelmişler, O'nun haklarını ve O'nun hoşnutluğunu gözetmemişlerdi. Artık onları ne sağlam kaleleri koruyabildi, ne evleri, ne de malları Allah'ın azabını onlardan savabildi.

[21] Gerçekten senin Rabbin, yoktan var eden, yarattığını en güzel bir biçimde, ölçülü ve eşsiz olarak yaratan, yarattığına yol gösterendir. Evet Yüce Allah, gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri de gereğince ve yerli yerince yaratmıştır. Hak ile, yani insanın yararlanabileceği bir biçimde ölçülü olarak yaratmıştır. İnsan yeryüzünde oturup eğleşir; gökyüzü yağdırdığı yağmurlarla, insan için kuruyan yeri yeşertir. Nitekim Yüce ➡

➡ Rabbimiz ne güzel buyurur: "Biz, göğü, yeri ve ikisinin arasındakileri boşuna yaratmadık. Onların boşuna yaratıldıkları, ikarcıların kuruntusudur. Vay o inkarcıların ateşteki haline!" *(38 Sâd 27)*

Bu ayetlerin ardından Yüce Rabbimiz, peygamberine kıyametin hiç şüphesiz geleceğini haber vermekte ve ondan güzel bir sabırla, müşriklerden gördüğü tepkilere katlanmasını istemektedir. Ey Muhammed! Sen aldırma onlara, engin hoşgörünle onları bağışlayıver!

Doğrusu yaratan ve bilen ancak Rabbindir. Bu ayet, kıyamet ve ahiretin hiç şüphesiz gerçekleşeceğini bir kez daha vurgulamaktadır. Evet, Yüce Allah, kıyameti oldurmaya kadirdir. Çünkü O, tüm her şeyi yoktan varedendir. O'nu hiç bir şey aciz bırakamaz. O, tüm her şeyi bilendir. Bedenlerden ayrılan ve yeryüzünün dört bir yanına dağılan parçaları da bilir ve zamanı gelince onları bir araya getirerek yeniden diriltir.

[22] Andolsun ki Yüce Allah, Peygamber efendimize tekrarlanan yedi ayet olan Fatiha suresini indirerek ihsanda bulunmuştur. Tevhîd, ibadet, inanan-inanmayan sapıkların tanımları ile, bütünüyle Kur'ân Fatiha suresinde özetlenmiştir.

[23] Ey Muhammed! Sana verdiğimiz şu Yüce Kur'ân ile yetin. Dünya ve onun debdebesine gözünü dikme. İmtihanın bir gereği olarak dünya ehli bazı kimselere verdiğimiz sonlu parıltılara imrenme. Onlara sen de gözünü dikme, ümmetin de dikmesin. Yahudilerin, Hristiyanların ve inkarcıların ellerinde bulunan dünyalıklara imrenmeyin. Onların hepsi boş, geçici ve dünyanın son bulmasıyla yok olup giden şeylerdir.

Bir de inanmıyorlar diye, onlara üzülme. Onlara üzülerek kendini yeyip bitirme. İnanan ve inandığının gereklerini yapan ümmetine sevgi ve hogörü kanatlarını indir. Onların ufak tefek kusurlarını bağışla. Onlara hakkı göster ve gerçekleri öğret. Ve tüm cihana ilan et ki, sen hakka çağıran apaçık bir uyarıcısın.

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾
عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ
عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾ الَّذِينَ يَجْعَلُونَ
مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ
صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ
مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٩٨﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٩﴾

سُورَةُ النَّحْلِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ مِائَةٌ وَثَمَانٌ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

أَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ ۚ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾ يُنَزِّلُ
الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا
أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ
مُبِينٌ ﴿٤﴾ وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا ۗ لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا
تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿٦﴾

حزب

٢٦٨

وَتَحْمِلُ

buçukçulara da nitekim Kitap indirmiştik; Rabbine and olsun ki hepsini, yaptıklarından sorumlu tutacağız."

94. "Artık buyurulanı açıkça ortaya koy, puta tapanlara aldırış etme."

95-96. "Allah'la beraber başka bir tanrının bulunduğunu kabul eden alaycılara karşı şüphesiz Biz sana kafiyiz. Yakında ne olduğunu öğreneceklerdir."[24]

97. "And olsun ki, söyledikleri şeylerden senin gönlünün daraldığını biliyoruz."

98. "Rabbini hamd ile an ve secde edenlerden ol."

99. "Ve ölünceye kadar Rabbine kulluk et."[25]

16 NAHL SÛRESİ

Nahl sûresi, son üç ayeti Medine'de, diğer bölümü ise Kehf suresinden sonra Mekke'de, son dönemlerde inmiş olup 128 ayettir. 68. ayette bal arısından bahsedildiği için sureye bu isim verilmiştir. Surenin bir diğer ismi de nimetler anlamına Niam'dır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Allah'ın buyruğu geldi; acele gelmesini istemeyin, Allah, ortak koştukları şeylerden münezzehtir, yücedir."

2. "Allah kullarından dilediğine buyruğunu bildirmek için meleklerini vahiyle indirerek şöyle der: 'İnsanları şöyle uyarın: Benden başka tanrı yoktur. Benden sakının'."[1]

3. "Gökleri ve yeri gereğince yaratmıştır. Onların eş koştukları şeylerden yücedir."[2]

4. "İnsanı nutfeden yaratmıştır. Öyleyken o nasıl da açıkça karşı koyucu olup çıktı!"[3]

5. "Hayvanları da yaratmıştır. Onlarda sizi ısıtacak şeyler ve bir çok faydalar vardır. Onların etlerini de yersiniz."

6. "Onları akşamleyin meradan getirirken de, sabahleyin meraya gönderirken de zevk alırsınız."

[24] Ayette geçen ve buçukçular anlamına gelen 'muktesimî'n', Allah'ın kitabına ve peygamberinin sünnetine karşı gelen ve Allah'ın peygamberlerini yalanlayan kimselerdir.

Kuran'ı işlerine geldiği gibi bölenler.. Onlar Kitap ehlidir. Kur'ânı parçalara ayırdılar ve bir kısmına inanıp bir kısmını inkar ettiler.

Rabbine and olsun ki hepsini, yaptıklarından sorumlu tutacağız. Andolsun ki, dünyada iken yaptıklarının hesabını onlara soracağız. Onlara 'Lailahe illallah' sözünün gereğini yapıp yapmadıklarını soracağız.

Artık buyurulanı açıkça ortaya koy, ey Muhammed! Cemaatleri dağılana ve birlikleri bozulana kadar onların inkarlarını kafalarına vur. Onlara aldırış etme. Uyma onların gerçek dışı yollarına. Onların küfürlerine karşı Allah sana yeter. Onların her türlü şer ve suikastlerine karşı O, seni koruyacaktır. Ey Muhammed! Seninle, müminler ve sana indirilen gerçeklerle alay edenlere karşı Ben sana yeterim, müminlere de yeterim. Onlara karşı senin yardımcın Allah'tır ve O seni himaye edecektir. O halde sen, Rabbinden indirilen gerçekleri onlara ulaştır. Allah'ın ayetlerinden seni alıkoymak isteyen putçulara aldırış etme. Hiç şüphesiz ki Allah ile beraber O'na ortaklar koşanlar, dünya ve ahirette zarar edenlerdir. Küfür ve taşkınlıklarının sonucunu onlar elbette bileceklerdir. Onların varacağı yer cehennem ateşidir. Onlar orada temelli kalacaklardır.

Gerçekten bu ifadeler, Allah'a ortak koşanlar için çok sert ve katı tehditlerdir.

[25] Gerçekten Biz, onların sana karşı söyledikleri yalan ve iftiralardan dolayı içinin daraldığını ve son derece üzüldüğünü biliyoruz. Ama tüm bunlar, Allah'ın elçiliğini insanlara ulaştırmana engel olmasın. Sen Allah'a güven ve dayan. Elbette O, sana yeter ve O, sana yardım edecektir.

Sen onlara aldırma, onlardan yüz çevir. Sen, Rabbini hamd ile tesbih etmeye bak. Rabbin için namaz kıl ve secdelere kapan. Ki erişilmez güç ve kuvvetiyle Yüce Allah'ın seninle beraber olduğunu hisedesin. Nihayet Yüce Allah'ın yardımıyla izzet ve güç-kuvvete eresin. Yakî'n, yani ölüm gelene kadar sen O'na ibadet etmeye devam et.

Sen namaza yönel, kendini ona ver. Çünkü namaz, Yüce Allah'ı büyükleyip yüceltmenin zirvesi olan bir eylemdir. İşte ayette ki 'Secde edenlerden ol' cümlesinin açıklaması budur. Unutulmasın ki, kulun Allah'a en yakın olduğu secde hali, namaz ibadetinin içerisindedir. İşte bu yüzden özellikle 'secde' anılmıştır.

Senin izzet sahibi Rabbin ne yücedir. O, müşriklerin taktıkları ağmanlardan uzaktır. Tüm peygamberlere selam olsun. Ve hamdolsun alemlerin Rabbi Allah'a...

[1] Yüce Allah, kıyametin çok yaklaştığını bildiriyor. Kıyametin şeksiz şüphesiz grçekleşeceğini bildirmek için geçmiş (mazi) zaman kipi ile 'geldi' buyurmuştur. Nitekim başka ayetlerde de geçmiş zaman kipi kullanılmıştır: İnsanların hesaba çekilecekleri gün yaklaştı.." *(21 Enbiya 1)* "Kıyamet yaklaştı.." *(54 Kamer 1)*

Onun acele gelmesini istemeyin. Hemen gelivermesini istemeyin. Yüce Allah, mahlukatı yaratınca kıyametin olacağına da hükmetmiş ve kıyametin kopacağı anı belirlemiştir. Onun vaktini O'ndan başka hiç kimse bilmez. Bizim bilgilerimiz ise, beşer kapasitesi nisbetindedir. Kıyametin zamanı da bize gizlidir, biz onu ancak olunca bilebiliriz.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, kendi zatının eş ve ortaklardan, müşriklerin ibadet ettikleri putlardan uzak olduğunu vurgulamıştır. Tüm bunlardan yücedir O. O putçular, kıyameti de kabul etmeyenlerdir. Şanı yüce olan Allah, onların ortak koştukları şeylerden münezzehtir, uzaktır.

Allah kullarından dilediğine, yani peygamberlerine buyruğunu bildirmek için meleklerini ruhla, yani vahiyle indirir. İnsanları uyarmaları için. Benden başka tanrı yoktur. Benden sakının diye onları ikaz etmeleri için. Benim emirlerime karşı gelen ve Benden başkasına kulluk edenler Benim azabımdan sakınsınlar. Nitekim Yüce Rabbimiz inkarcıların "Bu Kur'ân iki kentten büyük bir adama indirilmeli değil miydi?" *(43 Zuhruf 31)* şeklindeki itirazlarına cevap olmak üzere şöyle buyurmuştur: "O, emrinden olan ruhu, buluşma gününe karşı insanları uyarsın diye, kullarından dilediğine indirir." *(40 Mümin 15)*

Ey Muhammed! İnkarcıları, Benden başka hiçbir ilah olmadığı konusunda uyar. Kim tevbe eder, Allah'ı birler ve Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığı gerçeğine bağlı kalırsa; Ben onu takva ile rızıklandırırım. ➧

➡ Takvanın sonucu ise, ancak cennettir.

[2] Yüce Allah, gökleri ve yeri hak ile yarattığını, laf olsun diye yaratmadığını bildiriyor. "..Kötülük edenleri, yaptıklarıyla cezalandırsın, güzel davrananları da güzellikle mükafatlandırsın diye yaratmıştır." *(53 Necm 31)* Bu gerçekler ortada iken, artık O'ndan başkasına kulluk edilebilir mi? Oysa O, eşi ortağı olmayan bir Allah'tır. O, onların eş koştukları şeylerden yücedir, uzaktır. O'nun şanı yücedir, O tüm her şeye güç yetiren Allah Teâlâdır.

[3] Burada insan cinsinin, basit bir sudan yaratıldığı; işlenebilir, kara ve basit bir çamurdan meydana geldiği bir kez daha hatırlatılıyor. Babanın sırtından, annenin rahmine düşen bir bayağı sudan yaratıldı insan. Şanı yüce Allah onun, en güzel bir biçimde oluşumunu tamamlamış ve her şeyi yerli yerince bir çocuk olarak ana rahminden dünyaya getirmiştir. Çocuk büyüyüp serpilince, adam olunca hemen Yüce Rabbine baş kaldırmış, O'nu yalanlamış, O'nun peygamberlerine karşı çıkmıştır. Oysa, o Allah'a düşman değil, kul olsun diye yaratılmıştı. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur:

"Ve O, sudan bir insan yarattı ve onu nesep ve sıhriyet (kan ve evlilik bağından doğan) bir yakınlığa dönüştürdü. Rabbin, her şeye gücü yetendir. Böyleyken inkarcılar, Allah'ı bırakıp kendilerine ne fayda, ne de zarar verebilen şeylere kulluk ediyorlar. İnkarcı da Rabbine karşı uğraşıp durmaktadır." *(25 Furkan 54-55)* "İnsan, bizim kendisini nasıl bir nutfeden yarattığımızı görmedi mi ki, şimdi apaçık bir hasım kesiliverdi?" *(36 Yasin 77)*

وَتَحْمِلُ اَثْقَالَكُمْ اِلٰى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بَالِغٖيهِ اِلَّا بِشِقِّ الْاَنْفُسِ اِنَّ
رَبَّكُمْ لَرَؤُفٌ رَحٖيمٌ ﴿٧﴾ وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمٖيرَ
لِتَرْكَبُوهَا وَزٖينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ وَعَلَى اللّٰهِ
قَصْدُ السَّبٖيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدٰيكُمْ
اَجْمَعٖينَ ﴿٩﴾ هُوَ الَّذٖٓي اَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ
مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فٖيهِ تُسٖيمُونَ ﴿١٠﴾
يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخٖيلَ وَالْاَعْنَابَ
وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
﴿١١﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِاَمْرِهٖ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَاَ لَكُمْ فِي الْاَرْضِ
مُخْتَلِفًا اَلْوَانُهُ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ
﴿١٣﴾ وَهُوَ الَّذٖي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا
وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ
مَوَاخِرَ فٖيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

٢٦٩

7. "Kendi kendinize ancak güçlükle varacağınız memleketlere, yüklerinizi taşırlar. Doğrusu Rabbiniz çok şefkatlidir, pek merhametlidir."[4]

8. "Sizin için atları, katırları ve merkepleri binek ve süs hayvanı olarak yaratmıştır. O, bilmediğiniz daha nice şeyleri de yaratır."

9. "Yolun doğrusunu göstermek Allah'a aittir. Yolun eğri olanı da vardır. Allah dileseydi hepinizi doğru yola iletirdi."[5]

10. "Yukarıdan size su indiren O'dur. İçeceğiniz ondandır; hayvanları otlattığınız bitkiler de onunla biter."

11. "Allah onunla size ekinler, zeytin ve hurma ağaçları, üzümler ve her türlü ürünü yetiştirir. Düşünen kimseler için bunda ders vardır."[6]

12. "Geceyi gündüzü, güneşi ayı sizin istifadenize vermiştir. Yıldızlar da O'nun buyruğuyla boyun eğdirilmiştir. Gerçekten bunlarda, akıl eden kimseler için dersler vardır."

13. "Yeryüzünde rengarenk şeyleri de sizin için yaratmıştır. Doğrusu bunda da, öğüt alan kimseler için ibret vardır."[7]

14. "Taze et yemeniz, takındığınız süsleri edinmeniz için denizi boyun eğdiren de O'dur. Gemilerin onu yara yara gittiğini görürsün. Tüm bunlar, O'nun bol nimetini aramanız ve şükretmeniz içindir."[8]

4 Yüce Allah, deve, sığır ve davar cinsinden hayvanları yaratıp kullarının hizmetine sunduğunu hatırlatıyor. İşte Allah'ın Ademoğullarına lutfettiği nimetlerinden bir kaçı: Cins cins ve farklı şekillerde hayvanlar yaratıp onların hizmetine sunmuştur. Enam suresinde *(Bkz. 6 Enam 143-144)* anlatıldığı gibi sekiz çift hayvan yaratmıştır. Sütleri sağılıp içilen, etleri yenen, tüy ve kıllarından yararlanılan, deri ve kemikleri kullanılan, gübreleriyle toprağın beslenip çeşitli tat ve renklerde bitkiler bitirdiği sekiz çift hayvan. Koyun, keçi, deve ve sığırdan sekiz çift. Bol bol veren ve rızıklandıran Allah ne yücedir!

O hayvanların akşamleyin otlaklardan gelişi ve sabahleyin otlaklara gidişinin de sahiplerinin gözünde ayrı bir zevk ve tadı vardır. Onların içini açar, gönüllerini rahatlatır. Sonra o hayvanlar, hem insanları, hem onların yük ve eşyalarını taşırlar. Onlarsız çok zor bir şekilde gidebilecekleri uzak yerlere onları götürürler. Hayvanlar olmadan onlar, o uzak yerlere, ıssız yollarda yakıcı güneşin altında ne zorluklarla ulaşabilirler.

Doğrusu Rabbiniz çok şefkatlidir, pek merhametlidir. Zira O, hayvanları yaratıp sizlerin hizmetine sunmuştur. Sizlerin acizliğinize acıyarak, vakitlerinizi genişletmek ve işlerinizi kolaylaştırmak için onları emrinize sumuştur. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır: "Görmediler mi ki, ellerimizin yaptıklarından kendilerine nice hayvanlar yarattık da kendileri onlara sahip olmaktadırlar. Onları kendilerine boyun eğdirdik. İşte binekleri onlardandır ve onlardan yiyorlar." *(36 Yasîn 71-72)* "O, bütün çiftleri yarattı ve size bineceğiniz gemiler ve hayvanlar var etti. Onların sırtlarına binesiniz ve sonra onlara bindiğiniz de Rabbinizin nimetini hatırlayıp şöyle diyesiniz: 'Bunu bizim hizmetimize sunan Allah'ın şanı ne yücedir! Aksi takdirde biz, bunu hizmetimize yanaştıramazdık. Biz elbette Rabbimize döneceğiz'." *(43 Zuhruf 12-14)*

5 İşte bunlar da Yüce Allah'ın yarattığı ve kullarına bahşettiği bir başka grup hayvan. Atlar, katırlar ve merkepler.. Binek olarak kullanılmak ve bir de süs olmak üzere yaratılmışlardır. Özellikle atlar, süs olarak taşınırlar. Onların etleri yenmez. Bu yüzden Yüce Allah, önceki ayetlerde genel olarak hayvanları (enâm) andıktan sonra, burada ayrıyeten bunları zikretti. (Teknik ne kadar ilerlerse ilerlesin, ulaşım vasıtaları ne kadar gelişirse gelişsin, hayvanlar bugün de insanlara hizmet etmeye devam etmektedir. Onlar evrendeki ekolojik dengenin muhafaza edilmesine önemli katkıları olan, etleri, sütleri, derileri, gübreleri ve güçleri ile insanlara hizmet eden varlıklardır. Bugün pek çok hayvan özel eğitilerek, çeşitli alanlarda, insanların yapamayacağı pek çok işte çok amaçlı olarak kullanılmaktadır. (Müt.))

Yüce Allah, erişilmez güç ve kudretiyle tüm bunları yaratmıştır. Bir de O, her çağda bulunup kullanılacak daha bilmediğimiz nice ulaşım ve taşıma vasıtaları yaratmıştır. Nitekim, uçak ve arabaların yoğun olduğu çağımızda bunların bir kısmına şahid olabiliyoruz.

Bu nimetleri saydıktan sonra Yüce Rabbimiz sözü, insanların revan olacakları yola getirdi ve O'na giden yolun Hak yol olduğunu açıkladı.

Yolun doğrusunu göstermek Allah'a aittir. Dosdoğru yolu bulmak isteyenler için Allah'ın yolu apaçık ortadadır. Ama burada bir de başka yollar vardır. Heva ve arzulardan kaynaklanan eğri yollar, ideoloji ve saplantılar vardır. Allah o yollar için bir delil indirmemiştir. Bu nedenle O şöyle buyurmuştur: Yolun eğri olanı da vardır. Yani haktan sapış, eğri ve yanlış yollardır.

Yüce Allah, tüm bu yolların tamamen kendi irade ve gücünün altında olduğunu açıklayarak şöyle buyuruyor: Allah dileseydi hepinizi doğru yola iletirdi. Bir başka ayette de şöyle buyuruyor: "Rabbin dileseydi insanları bir tek ümmet yapardı. Ama onlar, ihtilaf edip durmaktadırlar. Yalnız Rabbinin merhamet ettikleri hariç. Zaten Allah, onları bunun için yaratmıştır. Rabbinin 'Andolsun ki, Ben cehennemi hep cinlerden ve insanlardan dolduracağım' sözü tam yerini bulmuştur." *(11 Hûd 118-119)*

6 Yüce Allah, eti yenen ve yenmeyen evcil hayvanları yarattığını ve insanların hizmetine sunduğunu anlattıktan sonra; görülüp hissedilebilen diğer nimetlerini saymaya başladı.

Ve O, yağmurların inmesi ve yağmurlar sayesinde pek çok nimetin yetişmesini anlatıyor. Bir kere yağmur / su, insanın temel gıdasıdır. İnsan, sudan yaratılmış ve suyla hayat bulmuştur. Su, bitkileri yeşertir, ağaçları yetiştirir, onlar da hava ve karadaki tüm hayvanları besleyip büyütür. "Biz, her canlı şeyi sudan meydana getirdik." *(21 Enbiya 30)*

Yerdeki ve göklerdeki bunca ayeti görüp onlardan ders almayana yazıklar olsun! Gökten su indiren ve onu sizin içeceğiniz kılan Allah'ın şanı ne yücedir! Tatlı ve soğuk sular bahşeden Allah ne büyüktür! Suyu, tam sizin içebileceğiniz özellikte kılmış, onu tuzlu ve acı yapmamıştır. Otlattığınız hayvanların yiyeceği

➡bitkiler de sudandır, suyla yetişir.

Onunla size ekinler, zeytin ve hurma ağaçları, üzümler ve her türlü ürünü yetiştirir. O bir tek suyla çeşit çeşit renk, tat, koku, şekil, özellik ve güzellikte meyveler yetiştirir. Düşünen kimseler için bunda ders vardır. Tüm bunlar, Allah'tan başka hiç bir ilahın olmadığının apaçık kanıtıdırlar.

7 Yüce Rabbimiz, biz kullarına nimetlerini hatırlatmaya devam ediyor. Peşpeşe birbirini izleyen gece ve gündüzü bizim hizmetimize sunduğunu anlatıyor. Gece, dinlenme ve huzur bulma anıdır. Gündüz ise, çalışıp çabalama ve koşturma zamanıdır. "Biz, geceyi bir elbise, gündüzü ise geçim zamanı yaptık." *(78 Nebe' 10-11)*

Yine Yüce Allah, güneşi, ayı ve yıldızları bizim emrimize sunmuştur. Güneş ısınmamızı ve aydınlanmamızı sağlar. Ay ve yıldızlar ise, karada ve denizde yol ve yön bulmamızı sağlarlar. Onlardan her biri, Yüce Rabbin, kendisi için belirlediği yörüngesinde hareket eder durur. Hepsi, Yüce Allah'ın egemenlik, plan, düzen, kontrol ve gözetimi altındadır. "İyi bilin ki, yaratma ve emir O'nundur. Alemlerin Rabbi olan Allah, ne yücedir!" *(7 A'raf 54)* "Gece de onlar için bir ibrettir. Biz, ondan gündüzü sıyırıp çıkarırız da onlar karanlıklara gömülüverirler. Güneş, kendisi için belirlenen yerde akıp gider. İşte bu, Aziz ve Alîm olan Allah'ın planıdır. Ay için de bir takım yörüngeler belirledik. Sonunda o, eğri hurma dalı / hilal gibi olur da geri döner. Ne güneş aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzer dururlar." *(36 Yasîn 37-40)*

Gerçekten bunlarda, akıl eden kimseler için dersler vardır. Allah'ın azametini düşünen ve O'nun açık kanıtlarını anlayan bir toplum için, tüm bu sayılanlarda Yüce Allah'ın apaçık ve erişilmez gücüne işaretler vardır.

Yeryüzünde rengarenk şeyleri de sizin için yaratmıştır. Yüce Allah, göklerdeki nimetlerinden sonra yerdeki nimetlerine dikkat çekiyor. Yeryüzündeki canlılar, madenler, bitkiler, cansızlardan farklı biçim ve renklerdeki ilginç ve sayısız şeylere ve onların özellikleriyle yararlarına dikkat çekiyor. Doğrusu bunda da, öğüt alan kimseler için ibret vardır. Onlar, Allah'ın bunca nimetlerini düşünüp O'na şükrederler.

8 Allah ne yücedir! Koskoca dalgalarıyla çırpınan denizi kullarına boyun eğdirmiştir. Onların, denizde yüzmelerini sağlamış, yiyeceklerin türlü türlüsünü, tazecik etleri denizde onlara lutfetmiştir. Yine insan, denizden, inci, mercan, cevher gibi takı olarak kullanılan çok kıymetli ve eşsiz güzellikteki taşları çıkartabilmektedir. Aynı şekilde Yüce Allah, insanı, o engin deryalarda büyük gemilerle suları yara yara seyahat etmesini sağlamıştır. Tüm bunlar, O'nun nimet ve ihsanlarına şükretmeniz içindir.

وَاَلْقٰى فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَم۪يدَ بِكُمْ وَاَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾ اَفَمَنْ
يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ
اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا اِنَّ اللّٰهَ لَغَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٨﴾ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾ وَالَّذ۪ينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ اَمْوَاتٌ غَيْرُ اَحْيَٓاءٍ وَمَا
يَشْعُرُونَ اَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَالَّذ۪ينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكِرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ
﴿٢٢﴾ لَا جَرَمَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُسْتَكْبِر۪ينَ ﴿٢٣﴾ وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ مَاذَٓا اَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُٓوا
اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٢٤﴾ لِيَحْمِلُٓوا اَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَمِنْ اَوْزَارِ الَّذ۪ينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ اَلَا
سَٓاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتَى
اللّٰهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ
مِنْ فَوْقِهِمْ وَاَتٰيهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

٢٧٠

15-16. "Yeryüzünde, sarsılmayasınız diye, sabit dağlar, nehirler ve belki yolunuzu bulursunuz diye yollar ve işaretler meydana getirmiştir. Onlar yıldızlarla da yollarını bulurlar."[9]

17. "Hiç yaratan, yaratmayana benzer mi? İbret almaz mısınız?"

18. "Allah'ın verdiği nimetleri sayacak olsanız, saymakla bitiremezsiniz; doğrusu Allah çok bağışlayan, pek merhamet edendir."

19. "Allah, gizlediklerinizi de, açığa vurduklarınızı da bilir."[10]

20. "Allah'ı bırakıp taptıkları şeyler, hiçbir şey yaratamazlar; esasen kendileri yaratılmışlardır."

21. "Onlar cansız, ölülerdir. Ne zaman dirileceklerini de bilemezler."

22. "İlahınız tek bir Tanrıdır. Ahirete inanmayanların kalpleri inkarcıdır, onlar büyüklük taslarlar."

23. "Onların gizlediklerini de, açığa vurduklarını da Allah'ın bildiğinde şüphe yoktur. Doğrusu O, büyüklük taslayanları sevmez."[11]

24. "Onlara: 'Rabbiniz ne indirdi?' diye sorulsa: 'Öncekilerin masalları' derler."

25. "Böylece kıyamet günü kendi günahlarını tam olarak, bilmeden saptırdıkları kimselerin günahlarını kısmen yüklenirler. Dikkat edin, yüklendikleri yük ne kötüdür!"

26. "Onlardan öncekiler düzen kurmuşlardı. Bunun üzerine Allah, binalarının temelini çökertti de tavanları başlarına yıkıldı. Azap, onlara hiç beklemedikleri yerden geldi."[12]

[9] Yeryüzünde, sabit dağlar yaratmıştır. Üzerindeki canlıları sarsmayacak ve onların hayatlarını sürdürmeye engel olmayacak şekilde yerin kararlı ve sabit durmasını sağlayan denge unsuru olan dağlar meydana getirmiştir. "Dağları oturttu. Sizin ve hayvanlarınızın geçimi için." *(79 Naziat 32-33)*

Sizin için ve insanların geçimi için, bir yerden bir yere akan nehirler meydana getirdik. O nehirler bir yerden çıkar ve orada bulunanların ve başka yerde bulunanların geçimini sağlar. Sonra nice yerleri ve çölleri aşar; dağları ve tepeleri yarar ve başka bir yerin halkına ulaşır, onların emrine amede olur. İşte böylece Yüce Allah, yeryüzünde dağlar ve vadilerin arasında düz yollar yaratmıştır. Sizler, bir yerden bir yere o yollardan geçerek gider ve varacağınız yere kolayca varırsınız.

Ve işaretler meydana getirmiştir. Dağlar ve tepelerin arasından, kara ve deniz yolcularının yollarını bulmalarını sağlayan işaretler yaratmıştır. Onlar yıldızlarla da yollarını bulurlar. Gecenin karanlığında onlar yıldızlara bakarak yollarını bulabilirler.

[10] Yüce Allah, büyüklüğüne dikkat çekmeye devam ediyor. O'nun bu büyüklüğü karşısında, O'nu bırakıp kendileri yaratılmış olan ve hiçbir şey yaratamayan putlara tapmak yakışır mı? Ey insanlar! nasıl düşünmezsiniz?! Yaratılanı, yaratanla bir mi tutarsınız? Gerçekten siz, akılsız bir toplumsunuz! Bu taşlar ve putlar, size bir yarar sağlıyor mu? Yahut sizden bir zararı savabiliyor mu? Allah'ı bırakıp da niçin onlara tapıyorsunuz? "İşte bunlar Allah'ın yaratıklarıdır. Şimdi siz, O'ndan başkasının ne yarattığını bana gösterin bakalım!" *(31 Lokman 11)* "Onlar, kendilerine bir itibar ve kuvvet olsun diye Allah'tan başka tanrılar edindiler. Hayır, hiçte sandıkları gibi değil! O putlar, onların kulluğunu tanımayacaklar ve onlara hasım olacaklardır." *(19 Meryem 81-82)* "İnsanlar, yüce divanda toplandıkları zaman, putları onlara düşman kesilecek ve kendilerine yapılan kulluğu reddedeceklerdir." *(46 Ahkaf 6)*

Allah'ın verdiği nimetleri sayacak olsanız, saymakla bitiremezsiniz. Onlara hatırlatılan ve hatırlatılmayan bunca nimeti saymaya kalksak, onları sayıp bitiremeyiz. Doğrusu Allah çok bağışlayan, pek merhamet edendir. O, sizi pek çok şeyden muaf tutmuştur. Şayet O sizden tüm nimetlerine karşı şükretmenizi isteseydi buna güç yetiremez, emrini gereği gibi yerine getirmekten aciz kalır ve yüzüstü bırakılıverirdiniz. Ve Allah size azap edecek olsaydı azap eder ve bu konuda size haksızlık yapmış olmazdı. Ama O çok bağışlayan ve pek acıyandır. Günahların çoğunu bağışlar ve pek azından dolayı ise ceza verir.

Yüce Allah daha sonra, gizli saklı olan herşeyi, aşikar olan şeyler gibi bildiğini haber veriyor. Gizli ve aşikar tüm herşeyi bilen Allah'ın şanı ne yücedir! Kıyamet günü O her insanı ameline göre sorgulayacaktır. Hayır işleyeni mükafatlandıracak kötülük yapanı da cezalandıracaktır. "Kim zerre kadar hayır yaparsa onun karşılığını görür. Kim de zerre kadar kötülük yaparsa o da onun karşılığını görür." *(99 Zilzal 7-8)*

[11] Allah'ı bırakıp başka şeylere kulluk edenler ve bu putlarından bir yarar yahut zarar olacağını sananlar, kuruntu sahibi acizlerdir. Çünkü o putlar, onlara ne bir yarar sağlayabilirler, ne de onlara bir zarar verebilirler. Onlar hiçbir şeye güç yetiremezler, çünkü onların kendileri yaratılmış varlıklardır. İşitmeyen, görmeyen, anlamayan ruhsuz ve cansız varlıklardır onlar. Onlar, ne zaman dirileceklerini de bilmezler. Kıyametin ne zaman kopacağını bilmezler ki, o sırada onlardan bir yarar yahut zarar umulabilsin. Böyle bir şey, onlardan nasıl ümit edilebilir? Oysa yarar-zarar, sevab-günah ancak tüm her şeyi yaratan ve bilen Yüce Allah'tan beklenebilir.

Gerçekten Allah, kendisinden başka hiç bir ilah olmayan ve ibadet edilmeye layık olan bir tek Allah'tır. Her şey O'na muhtaçtır ama, O hiç bir şeye muhtaç değildir. Allah'ın birliğine inanmayanlara gelince, onlara öğüt ve nasihat de kar etmeyecektir. Onlar taş gibi, hatta taştan da katı kişilerdir. Onlar, hak ve hakikat ehline karşı büyüklük taslayan kibirli kimselerdir. Küfür ve inkar yolunda karar kılmış, karanlık ruhlu adamlardır onlar.

Onlar büyüklük taslarlar. Kalbleri Allah'ın birliğini inkar ederken, kendileri de O'na kulluktan kaçınırlar. Onları ancak cehennem ateşi paklar!

Gerçekten de Yüce Allah, onların gizlediklerini de bilir, açığa vurduklarını da. Ve O, tüm yapıp ettikleri şeylere göre onların cezasını eksiksiz olarak verecektir.

[12] Evet O, Allah'ı yalanlayıp O'na karşı büyüklük taslayanlar, O'nun birliğine yürekten inanmayanlara, 'Rabbiniz ne indirdi?' diye sorulacak olsa; hiç bir şey indirmedi, indirdiği şeyler ancak öncekilerin masallarıdır,

➡ öncekilerin kitaplarından derlenmiş uydurmalardır bunlar, onları Muhammed uydurmaktadır diyeceklerdir. "Dediler ki, bunlar eskilerin masallarıdır, onları o yazdırmış ve sabah akşam onlar kendisine okunuyor." *(25 Furkan 5)* Böyle diyerek peygambere iftira ediyorlar ve tamamen boş-batıl ve tutarsız şeyler söylüyorlar.

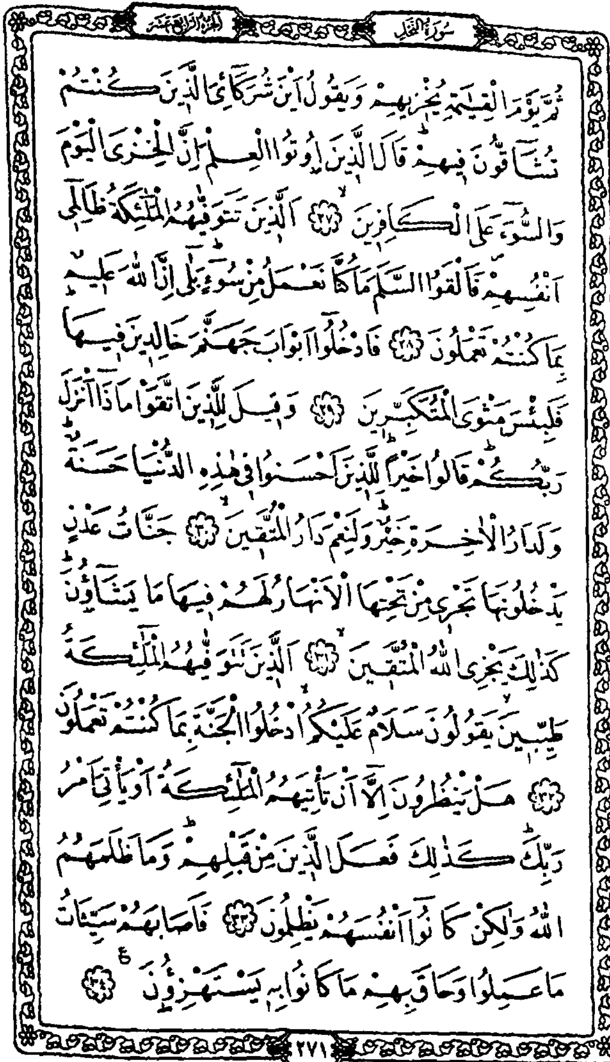
Kıyamet günü kendi günahlarını tam olarak yüklenirler.. Kendi günahları yanında, bir de saptırdıkları, yoldan çıkardıkları kimselerin günahlarını yüklenirler. Onların azıp sapmalarının ve onlara uymalarının günahı da onların üzerine olacaktır. Nitekim bir hadiste şöyle buyurulmuştur: "Kim insanlara doğru yolu gösterirse, ona o yola girenlerin sevabından bir benzeri vardır. Onların sevaplarından da bir şey eksilmez. Kim de sapıklığa çağırırsa, ona uyup sapıtanların günahından bir benzeri de ona vardır. Onların günahından da bir şey eksilmez." *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 566)*

O Allah'ı tanımayıp O'na başka şeyleri ortak koşan ve insanları saptırabilmek için her türlü plan tezgahlayanlar.. Evet, Yüce Allah, onların tüm kuruntu ve planlarını boşa çıkarmıştır.

Allah, binalarını temelinden çökertti.. Onu kökünden söküp attı, tüm yaptıklarını boşa çıkardı. Tavanları başlarına yıkıldı. Kendi kazdıkları kuyuya kendileri düştüler. Hiç beklemedikleri yerden, azap onları kuşatıverdi. Oysa onlar, kendilerini güvende hissediyorlardı.

Rivayete göre, kurduğu binaları başlarına yıkılanlar, Nemrut b. Kenan ve kavmidir. Onlar kuleler yapıp semaya çıkmak ve semadakilerle savaşmak istemişlerdi. Bunun için yüksek kuleler yaptılar, ama tüm bu yaptıkları başlarına yıkıldı. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, X, 97)*

27. "Sonra kıyamet günü onları rezil eder ve: 'Haklarında tartıştığınız Benim ortaklarım nerede?' der. İlim sahipleri şöyle derler: 'Doğrusu bugün inkarcılara rezillik ve iğrençlik vardır'."[13]

28. "Melekler kendilerine yazık etmiş kimselerin canlarını alırken: 'Biz hiçbir kötülük yapmıyorduk' diyerek teslim olurlar. Hayır; öyle değil; doğrusu Allah sizin yapageldiklerinizi bilmektedir."

29. "Temelli kalacağınız cehennemin kapılarından girin. Büyüklenenlerin durağı ne kötüdür!"[14]

30. "Sakınan kimselere: 'Rabbiniz ne indirdi?' denince, 'Hayır / iyilik / güzellik' derler. Bu dünyada güzel davrananlara güzellik vardır. Ahiret yurdu ise daha iyidir. Sakınanların yurdu ne güzeldir!"

31. "Zemininden ırmaklar akan Adn cennetlerine girerler. Orada, onlar için diledikleri her şey vardır. İşte Allah, sakınanları böylece mükafatlandırır."

32. "Melekler onların canını temizlenmiş olarak alırken: 'Selam size; yaptıklarınıza karşılık haydi cennete girin' derler."[15]

33. "Onlar kendilerine yalnız meleklerin veya senin Rabbinin buyruğunun gelmesini mi bekliyorlar? Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Allah onlara zulmetmemişti, ama onlar kendilerine yazık ediyorlardı."

34. "Bu yüzden, yaptıklarının kötülükleri onlara ulaştı ve alay ettikleri şey onları kuşattı."[16]

[13] Kıyamet günü, büyüklük taslayanlar yeniden diriltilecekler ve Yüce Allah, onları rezil ve rüsvay edecektir. Allah Teâlâ, onlara şöyle soracaktır: Hani iddia ettiğiniz Benim ortaklarım nerede? Beni bırakıp onlara kulluk ediyordunuz. Ve onlar hakkında tartışıp çekişip duruyordunuz. Onların uğruna, benim peygamberlerimle savaşıyordunuz. Hani şimde nerede onlar?

İlim ve hakikat ehli ise, batıl ehline şöyle diyecektir: Bugün rezil rüsvaylık ve azap inkarcılaradır. Bu sözü meleklerin söyleyeceği de ileri sürülmüştür.

[14] Yüce Allah, kendilerine yazık etmiş inkarcıların, melekler canlarını alırken içerisinde bulundukları halet-i ruhiyeyi anlatıyor. O sırada onlar, teslim bağrağını çekerler. Biz hiç bir kötülük yapmadık, diyerek boyun eğerek meleklere teslim olurlar. Nitekim onlar ahirette de şöyle diyeceklerdir: "Rabbimiz, yemin ederiz ki biz şirk koşmuyorduk." *(6 Enam 23)* O an onlar, teslim olmuşlar, boyun eğmişler, ama pişmanlıkları onlara bir fayda sağlamayacaktır. Onların bu sızlanışlarına karşı Yüce Allah şöyle cevap veriyor: Doğrusu Allah sizin yapageldiklerinizi bilmektedir... Büyüklük taslayanların varacağı yer ne kötüdür! Allah'ın ayetlerine ve peygamberlerine karşı büyüklük taslayıp onları görmezden gelenlerin sonunda varacakları ateş, gerçekten ne kötü bir duraktır!

[15] Azgınların ahiretteki durumlarından sonra, bu ayetler de bahtiyar insanların durumlarını anlatıyor. Gerçekten iki grup arasında çok büyük fark vardır. Meleklerin, canlarını aldığı kendilerine yazık etmiş kişiler nere! Arınmış bahtiyar iyi kimseler nere! Aralarında dağlar kadar fark vardır. O temiz kimselere melekler 'Rabbiniz ne indirdi?' dediklerinde onlar, huzur ve güven içerisinde 'Hayır, iyilik, güzellik' derler. O, kendisine inanan ve isteklerine uyan kimseler için rahmet ve bereket indirdi derler.

Ayetin anlatmak istediği olay şu şekilde cereyan ediyordu: Araplar hac mevsiminde Mekke'ye indiklerinde, müşriklere Muhammed'in @ durumunu soruyor, onlar ise 'O sihirbaz, şair, kahin yahut delinin biridir!' diye cevap veriyorlardı. İnanan bir kimseye sorduklarında ise 'Allah ona hayır, hidayet ve felah bahşetti' diye karşılık alıyorlardı. Onlar, bununla Kur'ânı kastediyorlardı.

Yüce Allah, daha sonra peygamberleri vasıtasıyla, gerçek kullarına vadettiği şeylerden bahsediyor. Bu dünyada güzel davrananlara güzellik vardır. Yani dünyada işini güzel güzel yapanların, Yüce Allah dünya ve ahirette işlerini rastgetirecektir. Ahiret yurdu ise, dünya hayatından çok daha iyidir. Zira ahiretteki mükafatlar, dünyadakinden daha tam ve mükemmeldir. Allah'a karşı görevlerini yerine getirerek O'ndan sakınan müttakiler, zemininden yani ağaç ve köşklerinin arasından ırmaklar akan Adn cennetlerine girerler. Orada, onlar için diledikleri her şey vardır. İstedikleri her şey anında onların emrine sunulur, onlar orada kalıcı nimetlerle karşılaşırlar. Allah'tan sakınan, O'nun azametinden ve azabından korkup emirlerini tutan kişilerin mükafatları ne güzeldir! İşte huzuruna çıkacakları andan çekinen müttakî kullarını, Yüce Allah böyle ödüllendirecektir.

Bu açıklamalarının ardından Yüce Allah, müttakî kullarının can verecekleri son anlarını anlatıyor. Onlar şirkten, her türlü kötülük ve kirden arınmış olarak can verirler. Melekler onları selamlarlar ve onları cennetle müjdelerler.

[16] Bu, dünya ile aldanıp batıl içerisinde kalmaya devam eden müşrikler için bir tehdittir. Onlar, işlemiş oldukları kötülüklere uğramışlar, onların cezasını çekmişlerdir. Onlar, ancak kendilerine yazık etmiş bir halde iken, meleklerin canlarını almalarını bekliyorlar. Yahutta Rabbinin emrinin, yani azabının gelmesini bekliyorlar.

Bir başka anlayışa göre Rabbin emrinden kasıt, kıyamet günü ve onların görecekleri korkulu anlardır. Onlar inkarda ısrar eden kişilerdir. Tıpkı kendilerinden önce inkarda ısrar edip sonunda Allah'ın emri başlarına gelen ve helak olup gidenler gibi!

Allah onlara zulmetmemişti, ama onlar kendilerine yazık ediyorlardı. Onları helak etmekle Yüce Allah, onlara haksızlık etmemişti. Ama onlar şirk ve inkarlarıyla kendi kendilerine haksızlık etmişlerdi. Sonunda ateş onları kuşattı, inkarlarının ve yaptıkları kötülüklerin cezasına düçar oldular. Bu yüzden, yaptıklarının kötülükleri onlara ulaştı ve alay ettikleri şey onları kuşattı. Yani alay edip durdukları şeyin cezasına müstehak oldular.

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِن دُونِهِ مِن شَيْءٍ
نَّحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِن دُونِهِ مِن شَيْءٍ كَذَٰلِكَ فَعَلَ
الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾
وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا
الطَّاغُوتَ فَمِنْهُم مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُم مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ
الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾ إِن تَحْرِصْ عَلَىٰ هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
مَن يُضِلُّ وَمَا لَهُم مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٣٧﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ
أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَن يَمُوتُ بَلَىٰ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ
فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّمَا
قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَن نَّقُولَ لَهُ كُن فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾
وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِن بَعْدِ مَا ظُلِمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ
فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾
الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

35. "Allah'a eş koşanlar: 'Allah dileseydi O'ndan başka hiçbir şeye ne biz ve ne de babalarımız tapardı. O'nun buyruğu olmaksızın hiçbir şeyi haram kılmazdık' dediler. Kendilerinden öncekiler de böyle yapmıştı. Peygamberlere apaçık tebliğden başka ne vazife düşer?"[17]

36. "And olsun ki, her topluma: 'Allah'a kulluk edin, tağutlardan kaçının' diye peygamber göndermişizdir. Allah içlerinden kimini doğru yola eriştirdi, kimi de sapıklığı hak etti. Yeryüzünde gezin; peygamberleri yalanlayanların sonlarının nasıl olduğunu görün."[18]

37. "Onların doğru yolda olmalarına ne kadar özensen, yine de Allah, saptırdığını doğru yola iletmez. Onların yardımcıları da olmaz."[19]

38. "Ölen kimseyi Allah'ın diriltmeyeceği üzerine bütün güçleriyle Allah'a yemin ederler. Hayır, diriltecektir. Bu O'nun gerçekten üzerine aldığı bir va'ddir. Fakat insanların çoğu bilmezler."[20]

39. "Ayrılığa düştükleri şeyi onlara açıklasın ve inkar edenler de kendilerinin yalancı olduklarını bilsinler diye, Allah onları diriltecektir."

40. "Bir şeyin olmasını istediğimiz zaman sözümüz sadece ona 'Ol' dememizdir, hemen oluverir."[21]

41. "Haksızlığa uğratıldıktan sonra, Allah yolunda hicret eden kimseleri, and olsun ki, dünyada güzel bir yerde yerleştiririz. Ahiret ecri ise daha büyüktür, keşke bilseler!"

42. "Onlar sabreden ve yalnız Rablerine güvenen kimselerdir."[22]

[17] Bu gerçekten Yüce Allah'a karşı kibir ve acımasızca söyledikleri demoğojiden ibaret bir söz! Onlar diyorlardı ki, kaderimizde olsaydı O'ndan başka hiçbir şeye ne biz ve ne de babalarımız tapardı. O'nun buyruğu olmaksızın hiçbir şeyi haram kılmaz, Allah'ın helal kıldığı şeyleri yasaklamazdık.

Onların bu iddialarına göre, şayet Yüce Allah istemeseydi biz bunları yapamazdık. Allah bunları yapmamıza imkan tanımaz ve bizi azabıyla helak ediverirdi! *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 568)* Doğrusu bu bir iftira ve yanıltmacadan başka bir şey değildir. Bu ve benzeri iftira ve alay etmeler, onlardan öncekilerinin de yaptıkları şeylerdendi. Peygamberlere düşen görev ise apaçık bir tebliğ ve uyarıdan başka bir şey değildi. Evet, iş sizin sandığınız gibi değil, Yüce Allah sizin yaptığınız kötülükleri istemiyor değildir. Aksine O, kötülük yapmanızı istemez ve peygamberlerinin diliyle sizi her türlü kötülükten sakındırmaktadır.

[18] Andolsun ki, Biz her topluma kendi içlerinden peygamberler gönderdik. Ancak Allah'a kulluk edin ve hiç bir şeyi O'na ortak koşmayın diye. Şeytan, kahin, put ve sapıklığa çağıran şeylerden Allah'ın dışındaki tüm mabudları terkedin diye.

Yüce Allah, onlardan kimini hidayete erdirmiş, onlar da O'nun buyruklarını dinleyip O'na inanmışlar ve O'nun dediklerini tutmuşlar. Sonuçta peygamberlerin izinde giden seçkin kişilerden olmakla gerçek anlamda kazanmışlardır.

Onlardan kimi de, peygamberlere savaş açmış, onların da sonu cehnnem ateşi olmuştur. Cehennem, ne kötü varış yeridir!

[19] Ey Muhammed! Sen onların, kavminin ve soyunun iman edip doğru yolu bulmaları için ne kadar gayret edersen et, şunu iyi bil ki, şirk ve isyanda ısrar eden sapıkları Allah doğru yola eriştirmez. "Allah birini şaşırtmak isterse, sen onun için Allah'a karşı hiç bir şey yapamazsın!" *(5 Maide 41)* Nitekim Nuh peygamber, azgınlık ve isyanda direnen kibirli kavmi için şöyle diyordu: "Eğer Allah, sizi azdırmayı dilemişse, ben size nasihat da etmek istesem, nasihatim size fayda vermez. ." *(11 Hûd 34)* Yüce Allah da şöyle buyurur: "Üzerlerine Rabbinin azap kelimesi hak olanlar inanmazlar. Onlara bütün ayetler gelmiş olsa bile, acıklı azabı görünceye dek onlar inanmazlar." *(10 Yunus 96-97)*

[20] Onlar, Allah'ın ölen hiç kimseyi diriltmeyeceği üzerine tüm var güçleriyle büyük büyük yeminler ederler. Allah'ın ölüleri diriltmesini imkansız görürler. Peygamberlerin bu konuda söylediklerini yalanlarlar. Ölülerin diriltilemeyeceği üzerine yemin ederler.

Yüce Allah, onlara cevaben şöyle buyuruyor: Hayır, diriltecektir. Bu O'nun üzerine aldığı bir va'ddir o, mutlaka gerçekleşecektir. Ama insanların çoğu bilmezler. Onlar bilgisizlikleri nedeniyle peygamberlere karşı çıktılar ve inkara düştüler. Elbette Yüce Allah, kıyamet günü, sorgulamak üzere, ölüleri kabirlerinden kaldırıp nasıl dirilteceğini onlara gösterecektir. O gün, inkarcılar için zorlu ve çetin bir gün olacaktır.

[21] O kendilerine yazık etmiş olanlara, öldükten sonra Allah'ın kimseyi diriltemeyeceğine yemin edenlere, Yüce Allah, o ayrılığa düştükleri şeyi gösterecektir. Öldükten sonra dirilmeyi ve diğer tüm her şeyi onlara gösterecektir. Onlar yeminlerinde yalancılar olduklarını o an anlasınlar ve peygamberler hakkındaki anlaşmazlıklarının boş ve anlamsız şeyler olduğunu görsünler diye onları diriltecektir. Böylece aleyhlerine deliller gösterilmiş olacak ve onlar pişmanlığa bürüneceklerdir. Ve nihayet onlar itile kakıla cehennem ateşine atılacaklardır.

Daha sonra Yüce Allah, yaratma işinin kendisi için ne kadar basit ve kolay olduğunu anlatıyor. Gerçekten de bu varlık alemi Yüce Allah'ın dilemesine boyun eğmiştir. O, dilediğini yapmaya kadirdir. Yerde ve gökte hiçbir şey O'nu, dilediğini yapmaktan aciz bırakamaz. O, herhangi bir şeyin olmasını dilediği zaman, ona 'ol' deyivermesi yeterlidir, o istediği derhal oluverir. Yani O, bir şeyin olmasını dilediğinde, ona bir kere olmasını emredivermesi yeterlidir. O dilediği şey, dilediği gibi oluverir. Gerçekten O Allah, izzet sahibidir, hikmet sahibidir, yaratandır, bilendir, her şeye kadirdir, her şeye güç yetirendir, O tüm her şeye egemen olan Allah'tır.

[22] Müşriklerden gördükleri baskı ve acımasız işkenceler karşısında Allah'ın dini uğruna ve Allah yolunda mallarını mülklerini, çoluk çocuklarını terkedip hicret edenleri, Yüce Allah en güzel ve temiz rızıklarla rızıklandıracaktır. Düşmanlarına karşılık onlar, ilahî yardıma mazhar olacaklardır. Bunlar, onların bu dünyadaki mükafatlarıdır. Ahiretteki mükafatları ise, bunlardan çok daha büyük ve daha güzel olacaktır. Görüp şahid olmayan hiç kimsenin hayal bile edemeyeceği kadar büyük ve güzeldir.

Daha sonra Yüce Allah onları, dinlerinin gereklerini yerine getirme konusunda karşılaştıkları sıkıntılara ve toplumdan gördükleri eziyetlere katlanan ve her işlerinde yalnızca Allah'a güvenenler olarak niteliyor. Şanı yüce Allah, onlar için dünya ve ahirette en güzel mükafatlar vadediyor.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ
الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا
إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ
﴿٤٤﴾ أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ
أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ
فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَىٰ تَخَوُّفٍ فَإِنَّ
رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٧﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
يَتَفَيَّأُ ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ
﴿٤٨﴾ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ
وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ
وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٠﴾ وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَٰهَيْنِ اثْنَيْنِ
إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿٥١﴾ وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾ وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ
فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ ﴿٥٣﴾ ثُمَّ إِذَا كَشَفَ
الضُّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

43. "Biz senden önce de, kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını elçi göndermedik."

44. "Açık belgelerle ve kitaplarla gönderdik. Belki düşünürler."[23]

45. "Kötü işler tezgahlayanlar Allah'ın kendilerini yere batırmasından yahut hiç ummadıkları bir yerden onlara azabın gelmesinden güvende midirler?"

46-47 "Veya dönüp dolaşırlarken ya da yavaş yavaş yok olmak endişesi taşırken onlara azabın gelmesinden güvende midirler? Onlar Allah'ı aciz bırakamazlar. Doğrusu Rabbin şefkatlidir, merhametlidir."[24]

48. "Allah'ın yarattığı şeylerin gölgelerinin sağa sola vurarak ve Allah'a boyun eğerek secde etmekte olduklarını görmediler mi?"[25]

49. "Göklerde ve yerde bulunan her canlı ve melekler, büyüklük taslamaksızın Allah'a secde ederler."[26]

50. "Onlar üstlerinde olan Rablerinden korkarlar ve emrolundukları şeyleri yaparlar."[27]

51. "Allah, 'İki tanrı edinmeyin, O ancak bir tek Tanrı'dır. Yalnız Ben'den korkun' dedi."

52. "Göklerde ve yerde olan O'nundur. Din de daima O'nundur. Allah'tan başkasından mı sakınıyorsunuz?"[28]

53. "Size gelen her nimet Allah'tandır. Sonra, bir sıkıntıya uğradığınızda yalnız O'na sığınırsınız."

54-55. "Sonra sıkıntılarınızı giderince de, içinizden bazıları kendilerine verdiğimize nankörlük ederek Rablerine eş

[23] Dahhâk, İbn Abbas'ın şunları söylediğini nakleder *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, II, 570)*: Yüce Allah, Muhammedi @ peygamber olarak gönderince Araplar onu inkar etti. Başka bir deyişle Araplardan onu inkar edenler oldu. Onlar dediler ki 'Allah bir insanı peygamber olarak göndermekten yücedir!' Bunun üzerine Yüce Allah şu ayeti indirdi: "İçlerinden bir adama; 'İnsanları uyar' diye vahyetmemiz insanlara tuhaf mı geldi?" *(10 Yunus 2)*

Ey Muhammed! Senden önceki peygamberler de erkeklerdi. Bilmiyorsanız zikir ehline sorun. Yani aranızda yaşayan Kitap ehline sorun Onlar size, daha önce gönderilen tüm peygamberlerin melekler değil, insanlardan seçilip gönderildiğini söylesinler. Böylece de Hz. Muhammedin @ peygamber olduğunu inkar etmeyin.

Başka bir anlayışa göre ayette söz konusu edilen 'zikir ehli', Kur'ân ve ilim ehlidir.

Yine ayette geçen 'beyyinât'dan kasıt, açık deliller ve belgelerdir. 'Zübür' kelimesi ise, 'Zebûr' kelimesinin çoğulu olup kitaplar anlamındadır.

Sana da, insanlara gönderileni açıklayasın diye Zikri indirdik. Ey Muhammed! Biz sana da, Kur'ân'ı indirdik. Onun manasını, hüküm ve gereklerini insanlara açıklayasın diye indirdik. Taki onlar, bundan öğüt alıp doğru yolu bulsunlar ve iki dünya saadetini kazansınlar.

[24] Cenab-ı Hak, günah işleyen, kötülük tuzakları tezgahlayan isyankarlara karşı merhamet ve mülayemetini, onlara fırsat verişini anlatıyor. O azgınlar, Allah'ın kendilerini yerin dibine geçirivermesinden güvende midirler? Onlar, hiç ummadıkları ve beklemedikleri yerden azabın kendilerine gelivermesinden hiç korkmuyorlar mı? İş ve aşları peşinde koşturup dururken, Allah'ın kendilerini yakalayıvermesini hiç akıllarına getirmiyorlar mı? Onlar, hiç bir halde Allah'ı aciz bırakamazlar.

Onlar yavaş yavaş yok olmak endişesi taşırken.. Yani Allah onlardan bir grubu helak eder, diğerlerini bırakır. Kalanlar, sürekli arkadaşlarının başına gelen azabın kendi başlarına da geliverceği endişesi taşırlar. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, X, 110)* Doğrusu Rabbin şefkatlidir, merhametlidir. Allah, azab etmede acele etmez, azabı hakedenlere fırsat verir.

[25] Yüce Rabbimiz, her şeyin karşısında dize geldiği azamet, büyüklük ve yüceliğini anlatıyor. Her şey tümüyle O'nun büyüklüğü karşısında boyun eğer. Canlı cansız her şey, insanlar, cinler ve meleklerin tümü O'na boyun büker. Sabah akşam gölgesi sağa sola vuran tüm her şey de gölgesiyle Yüce Allah'a secde eder.

İnsan, insaf ölçüsüyle Allah'ın yaratıklarına baksa, O'nun eşsiz yaratışını düşünse, çoğu zaman gerçeklerin günyüzüne çıktığını görecektir. Allah, onun basiretini açacak ve o kimse baş ve gönül gözüyle mahlukatı müşahade edecektir. O anda da Allah'ın yüceliği karşısında secdeye kapanan tüm varlıklarla birlikte secdelere kapanacaktır.

Evet, Yüce Allah'ın huzurunda secde zevkine eren yalnızca insan değildir. Varlık aleminde bulunan tüm her şey Allah'a secde eder, O'na boyun eğer.

Gölgeleri sağa sola vurarak.. Yani bir yandan bir yana geçer. Günün başında bir halde bulunur, sonra kısalır, günün sonuna doğru ise başka bir hale bürünür. Gölgenin bir yerden bir yere olan bu akışı, aslında Yüce Allah'a secde etmesi demektir. Onlar küçüklüklerini, acizliklerini itiraf ederek Yüce Rabbe boyun bükerler. Tüm evrenin, alemlerin Yüce Rabbinin huzurunda secdeye kapanışını gören kimsenin tattığı mutluluk ne büyük saadettir! Evet, gerçekten Yüce Rabbimiz hakikatleri dile getiriyor:

[26] Dikkat secde ayetidir.

[27] Yeryüzünde debelenen tüm canlılar ve melekler hep Allah'a secde ederler. Onlar, Rablerine kulluk konusunda hiç büyüklük taslamazlar. Rablerinin gökten iniverecek azabından korkarlar. Ve emrolundukları şeyleri yaparlar. Gerçekten onlar, sürekli Allah'a itaat halindedirler. O'nun emirlerini tutarlar, yasaklarından sakınırlar.

[28] İbadet ve kulluğa layık olan yalnızca Yüce Allah'tır. O, eşi ve ortağı olmayan bir tek ilahtır. Gerçek mabud da O'dur. O'ndan başka hiç kimse ibadet ve kulluğa layık değildir. O, tüm her şeyin sahibi, yaratıcısı ve Rabbidir. Din de daima O'nundur. Hak din O'nun, halisana kulluk ta yalnızca O'nadır. O halde, Allah'tan başkasından korkmayın, Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, sadece ve yalnızca O'na itaat edin.

سُورَةُ النَّحْلِ — الْجُزْءُ الرَّابِعَ عَشَرَ

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَجْعَلُونَ
لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ
تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ
﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ
كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ
أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾
وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَٰكِنْ
يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ
مُفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾
وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا
فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

٢٧٤

وَاللَّهُ

koşarlar. Geçinin bakalım, yakında öğreneceksiniz."[29]

56. "Kendilerine verdiğimiz rızıktan, onların ne olduğunu bilmeyen putlara pay ayırırlar. Allah'a and olsun ki, uydurup durduğunuz şeylerden elbette sorguya çekileceksiniz."[30]

57. "Beğendikleri erkek çocukları kendilerine; kızları da Allah'a mal ediyorlar. O bundan münezzehtir."[31]

58. "Aralarından birine bir kızı olduğu müjdelendiği zaman içi gamla dolarak yüzü simsiyah kesilir."

59. "Kendisine verilen kötü müjde yüzünden, halktan gizlenmeye çalışır. Onu utana utana tutsun mu, yoksa toprağa mı gömsün? Bakın, onlar ne kötü hükmediyorlar!"[32]

60. "Ahirete inanmayanlar kötülük misalidirler. En üstün misali vermek ise Allah'a aittir. O Güçlü'dür, Hakim'dir."[33]

61. "Allah insanları zulümlerinden ötürü cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı. Fakat onları belirli bir süreye kadar erteliyor. Süreleri dolunca onu ne bir saat geciktirebilirler ne de öne alabilirler."[34]

62. "Beğenmediklerini Allah'a mal ederler. Dilleri, güzel şeylerin kendilerine ait olduğunu yalan yere söyler durur. Oysa Cehennemin onların olduğunda ve onların ateşe terkolunacaklarında hiç şüphe yoktur."

63. "Allah'a and olsun ki, senden önceki toplumlara peygamberler gönderdik. Şeytan yaptıklarını onlara hep güzel gösterdi. Bugün de onların dostları odur. Onlara can yakıcı bir azap vardır."[35]

64. "Sana kitabı, ayrılığa düştükleri şeyleri onlara açıklaman için, inanan kimselere de doğru yol rehberi ve rahmet olarak indirdik."[36]

[29] Şanı yüce Allah, fayda ve zararın sahibidir. Kullara gelen her türlü rızık, nimet, afiyet ve yardım hep Yüce Allah'ın kullarına olan lütuf ve keremi sayesindedir. Sizin başınıza gelen hastalık, yokluk gibi sıkıntı anlarında hemen O'na sığınır, O'ndan af dileyerek yalvarıp yakarmaya başlarsınız. Çünkü bilirsiniz ki, o sıkıntıyı Allah'tan başka giderecek kimse yoktur. Ardından Yüce Allah lütuf ve keremiyle o sıkıntıyı giderince, onlardan bir kısmı Allah'a başkaldırmaya ve O'nu hiçe saymaya kalkar, O'nun bunca nimetini inkar etmeye yeltenir. Bu gerçekten çirkin bir tavırdır. Onlar az bir müddet, dünyadan faydalansınlar bakalım! Nasıl olsa onlar bu yaptıklarının sonucunu görecekler, cezalarını çekeceklerdir.

[30] Bu da müşriklerin bir başka cahillikleri ve aptallıklarıdır. Onlar, güya Allah'a yaklaşabilmek için mallarının bir kısmını, hiçbir faydası ve zararı olmayan putlara ayırıyorlar. Kıyamet günü Yüce Allah, onların bu şirklerinin, densizliklerinin hesabını bir bir soracak ve o gün cehennem ateşiyle onları cezalandıracaktır.

[31] Yine onlar cehaletleri sebebiyle Allah'ın kulları olan meleklere cinsiyet vererek O'nun kızları olduğunu iddia ediyorlar ve O'na ortak koşup meleklere tapıyorlar. Gerçekten onlar çok çirkin yanlışlar yapıyorlar. Haşa, şanı Yüce Allah, tüm bunlardan uzaktır. O tektir ve kendisi hiçbir şeye muhtaç değildir, ama her şey O'na muhtaçtır. "O doğmamış ve doğurmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur." *(112 İhlas 3-4)* "Dikkat edin! Onlar kesinlikle yalan uydurup söylüyorlar. 'Allah doğurdu' diyorlar. Onlar gerçekten yalancıdırlar. Allah, kızları oğlanlara tercih mi etmiş?! Size ne oluyor?! Nasıl hüküm veriyorsunuz böyle?!" *(37 Saffât 151-154)* Elbette Yüce Allah, onların yakıştırdıkları tüm bu yalan ve iftiralardan uzaktır, O son derece ulu ve yücedir.

[32] O ödlek ve aciz topluluktan birine bir kız çocuğunun olduğu müjdelense yüzü kapkara kesilir, tüyleri diken diken olur, gam ve kederlere garkolur. O öfkeli bir haldedir. İçerisinde bulunduğu gam ve kederin şiddetinden donar kalır. Oysa o, bu kız çocuğunun bir tırnağını yaratabilir mi?

Hayır, şunu iyi bilin ki, yaratma ve dileme yetkisi yalnızca Allah'ındır. Yüce Allah'tır yaratan, yarattığına en güzel şekil veren ve onu doğru yola eriştiren!

Halbuki hayat ancak erkek ve kadınla birlikte yürür. Onlardan biri olmadan hayat sürebilir mi hiç?

Kendisine verilen kötü müjde yüzünden, halktan gizlenmeye çalışır. Kimsenin kendisini görmesini istemez. Çünkü bir gören olsa, kendisini ayıplayacağını düşünür. Kınanmaktan korkar. Sonra düşünmeye başlar, o çocuğu bir aşağılık duygusu içerisinde utançla sağ mı bıraksın? Diğer çocuklarına verdiğinden onu mahrum ederek, onun haklarını gözetmeyerek ve erkek çocuklarını ondan üstün görerek onu perişan mı etsin? Yoksa ondan tamamen kurtulmak için, onu toprağa mı gömsün, cahiliyye döneminde yapıldığı gibi, diri diri onu toprağa mı gömsün?! Güya böylece, o utancı taşımaktan kurtulmuş olsun! Hayret doğrusu! İnsan ne kadar da nankör ve zalimdir böyle!

Bakın, onlar ne kötü hükmediyorlar! O verdikleri karar ne kötü bir karar, yaptıkları ayırım ne kötü bir ayırım, Yüce Allah için yakıştırdıkları şeyler ne çirkin şeylerdir?! Ayeti açıklarken Kurtubî şunları aktarır *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, X, 117-118):* Hz. Ayşe şunları anlatır: "Beraberinde iki kızı ile birlikte bir kadın geldi bana. Benden bir şeyler istedi. Ama yanımda tek bir hurmadan başka bir şey yoktu. O bir hurmayı da ona verdim. Kadın onu aldı, ikiye bölüp çocuklarına yedirdi, kendisi ise bir şey yemedi. Sonra kızlarını alıp gitti. Derken yanıma Peygamberimiz @ geldi. Olanları ona anlattım, buyurdu ki: 'Kız çocuklarla denenen bir kimse, onlara iyilik ve ihsanda bulunursa, o yaptığı onu ateşten korur'." *(Müslim, Birr 147)* Bu hadis, kız çocuklarının bir imtihan aracı olduğuna işaret ediyor ve onlara katlanıp iyi davranmanın kişiyi cehennem ateşinden koruyacağını bildiriyor.

Enes b. Malik peygamberimizin @ şöyle buyurduğunu söyler: "Kimin iki kızı olur da, yetişkinlik çağına gelinceye kadar onlara bakar, onların ihtiyaçlarını karşılarsa, kıyamet günü ben o kimse ile beraber -parmaklarıyla göstererek- şöyle yanyana olurum." *(Müslim, Birr 149; Tirmizî, Birr 14)*

Ah keşke insan, hayatın kıymetini bilse de, Allah'ın kendisi için şu hayatta uygun gördüklerine razı olup onlarla mutlu olmasını bilebilse!

[33] Ahirete inanmayanlar.. Kızları Allah'a nisbet edenler, kötülük misalidirler. Onlar inkar ve cehalet timsalidirler, Allah'a nisbet ettikleri kusur ve eksiklikler kendilerine döner. Ahirete inanmayanlar, hayat nimetinin kıymetini bilemeyenlerdir. Oysa onlar iyice bir düşünseler, Allah'ın nimetlerinin kadrü kıymetini anlayabileceklerdir. Varolmanın, yaşamanın, hayatın ve ölümün ne demek olduğunu kavrayabileceklerdir.

➡ Böylece Allah'ın birliği ile ilgili sıfatları da anlamış olacaklardır. En üstün misali vermek ise Allah'a aittir. Zaten her bakımdan tüm güzellikler, her şeyin en mükemmelini yapmak Yüce Allah'ın işidir. O Güçlü'dür, Hakim'dir.

[34] Evet, gerçekten Yüce Allah, bunca zulümlerine rağmen kullarına karşı son derece toleranslıdır. Eğer insanlara adaleti ile muamele edip yaptıkları nedeniyle onları cezalandıracak olsaydı yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı. İnsanlarla beraber yeryüzünde bulunan tüm canlıları yok ediverirdi. Ama O, onlara karşı iyilik, afv, kerem ve merhametiyle muamele ediyor. Kendi yüce katında belirlenmiş olan süreye kadar onlara fırsat veriyor. Onları hemen cezalandırıvermiyor. Çünkü eğer böyle yapacak olsaydı, yeryüzünde bir tek kişi bile kalmazdı. Ama onların dünyadaki süreleri dolup belirlenen vakitte ölüm gelip çatınca, artık o zaman hesap ve sorgulanma başlayacaktır.

[35] Beğenmediklerini Allah'a mal ederler. Kızları ve diğer ortakları O'na nisbet ediyorlar. Sözgelimi onlardan biri, bir başkasının malına ortak olmasını asla istemez. Evet, onlar yaptıkları bu zalımce paylaşım nedeniyle kıyamet günü acıklı bir azap tadacaklardır. "Demek erkek size, kız O'na öyle mi? O zaman bu pek zalimce bir paylaşımdır!" *(53 Necm 21-22)* Onların bu iddiaları kuru yalan ve iftiradan başka bir şey değildir. Allah'ın ne kızı vardır, ne bir çocuğu ne de bir eşi. O, tüm bunlardan uzak ve yücedir.

Dilleri, güzel şeylerin kendilerine ait olduğunu yalan yere söyler durur. Bu cümle onların, dünyada da ahirette de güzel şeylerin kendilerine ait olduğu konusundaki iddialarına karşı bir reddiyedir.

Ayette geçen 'Lâ cerame' ifadesi, hiç şüphesiz demektir. Evet, kıyamette cehennem ateşinin onlar için olduğunda hiç şüphe yoktur. Onların ateşe terkolunacaklarında da hiç şüphe yoktur. Onlar ateşe atılıp orada yüzüstü bırakılacaklardır. Çünkü onlar, günah ve isyanda çok ileri gitmişlerdi. Onlar Allah'ı unutmuşlardı, Allah da onlara kendilerini unutturmuştu. Allah'ın ayetleri onlara geldiğinde onlar o ayetleri unutmuşlar ve görmezden gelmişlerdi. Bu yüzden o günde onlar, aynı şekilde unutulacaklar ve yüzüstü bırakılacaklardır.

Ey Muhammed! Andolsun ki Biz, senden önceki toplumlara da peygamberler gönderdik. Onlar peygamberleri yalanladılar. Şeytan bu yaptıklarını onlara süslü gösterdi. Kötü yolu onlara güzel gösterdi, onlar da ona uydular, şeytanın iğvalarıyla onu kendilerine dost ve yardımcı bildiler. Kıyamet günü Yüce Allah, onları can yakıcı bir azapla cezalandıracaktır.

[36] Bu açıklamalar, Peygamberimiz @ için bir tesellidir. Şöyle ki, önceki peygamberler de yalanlanmıştı. Kavimleri onları inkar edip onlara savaş açmışlardı. Derken Allah'ın yardımı geldi. Ey Muhammed! O senin kardeşlerin olan peygamberler senin için en güzel örnektir.

وَاللّٰهُ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَاۜ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾ وَاِنَّ لَكُمْ فِي الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةًۜ نُسْقٖيكُمْ مِمَّا
فٖي بُطُونِهٖ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَٓائِغًا لِلشَّارِبٖينَ ﴿٦٦﴾
وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخٖيلِ وَالْاَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًاۜ
اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ وَاَوْحٰى رَبُّكَ اِلَى النَّحْلِ اَنِ اتَّخِذٖي
مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ كُلٖي مِنْ كُلِّ
الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكٖي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًاۜ يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ
مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهُ فٖيهِ شِفَٓاءٌ لِلنَّاسِۜ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
﴿٦٩﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفّٰيكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ اِلٰٓى اَرْذَلِ الْعُمُرِ
لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْـًٔاۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٖيمٌ قَدٖيرٌ ﴿٧٠﴾ وَاللّٰهُ
فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِۚ فَمَا الَّذٖينَ
فُضِّلُوا بِرَٓادّٖي رِزْقِهِمْ عَلٰى مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَهُمْ
فٖيهِ سَوَٓاءٌۜ اَفَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ
اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ بَنٖينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ
مِنَ الطَّيِّبَاتِۜ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

65. "Allah gökten su indirir ve ölümünden sonra yeryüzünü onunla diriltir. Doğrusu kulak veren kimseler için bunda ibret vardır."[37]

§

66. "Hayvanlarda da size ibretler vardır. Karınlarındaki pislik ile kan arasından, içenlere halis ve içimi kolay süt içiririz."[38]

67. "Hurma ağaçlarının meyvelerinden ve üzümlerden meşrubat ve güzel güzel gıdalar elde edersiniz. Doğrusu düşünen bir toplum için bunda ibret vardır."[39]

68-69. "Rabbin bal arısına: 'Dağlarda, ağaçlarda ve hazırlanmış kovanlarda yuva edin; sonra her çeşit üründen ye; sonra da Rabbinin işlemen için gösterdiği yollardan yürü' diye vahyetti. Karınlarından insanlara şifa olan çeşitli renklerde bal çıkar. Düşünen bir toplum için bunda ibret vardır."[40]

70. "Sizi Allah yarattı. Sonra sizi O öldürecektir. İçinizden bir kısmı da ömrünün en fena zamanına ulaştırılır ki, bilirken bilmez olurlar. Doğrusu Allah bilendir, her şeye Kadir'dir."[41]

71. "Allah rızıkta kiminizi diğerlerine üstün tutmuştur. Üstün kılınanlar, emirleri altında bulunanların rızıklarını vermezler. Oysa rızıkta hepsi eşittir. Hal böyleyken Allah'ın nimetini inkar mı ediyorlar?"[42]

72. "Allah size kendinizden eşler var etti. Eşlerinizden de oğullar ve torunlar var etti. Size temiz şeylerden rızık verdi. Öyleyken batıla inanıyorlar ve Allah'ın nimetini inkar mı ediyorlar?"[43]

[37] Aynı şekilde Yüce Allah, Kur'ânı da inkarları nedeniyle ölmüş bulunan gönüllere hayat veren bir kaynak kılmıştır Tıpkı kuruduktan sonra, gökten indirdiği suyla yeryüzüne hayat verdiği gibi. Andolsun ki Yüce Allah, erişilmez kudretine bir işaret olmak üzere gökten su indirmektedir O yağmur suları ki, insan, hayvan, bitki ve yeryüzündeki tüm her şey onunla hayat bulur ve onunla yaşamlarını sürdürür. Doğrusu kulak veren kimseler için bunda ibret vardır Allah'ın uyarılarına kulak veren kimseler O'nun kudretini anlar, O'nun sözlerinin ne demeye geldiğini bilir ve idrak eder.

[38] Evet, hayvanlar da insanlar için birer ibret vesikasıdır. İşte evcil hayvanlar, deve, sığır ve davarlar. Her biri, yaratılış hikmetlerini ve Yüce Allah'ın sonsuz kudret ve merhametini haykıran ayetlerdir İşte süt nimeti, hayvanın karnındaki pislik ve damarlarda dolaşan kan arasından çıkıp gelmekte ve tertemiz saf süt olarak çıkmaktadır. Kırmızı kan ve pisliklerin arasından bembeyaz süt çıkmakta. İçimi son derece kolay ve tatlı bir süt hem de!

[39] Yine O'nun varlığına ve erişilmez kudretine işaret eden ayetlerindendir O, sizin için hurma ağaçları ve üzüm bağları yaratmıştır. Bunlarda da alınacak dersler vardır. Siz onlardan sarhoş edici içki ve meşrubatlar elde edersiniz. Bu ayet, içki yasağından önce inmiştir. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, X, 128)* Doğrusu düşünen bir toplum için bunda ibret vardır.

[40] Rabbin bal arısına vahyetti. Ona ilham etti, bildirdi ve öğretti. Dağlardan, ağaçlardan ve insanların çamur, cam ve kütüklerden yapacağı kovanlardan kendine sığınıp barınacağın evler edin diye onun içgüdüsüne yerleştirdi. İşte bunlar arı kovanlarıdır. Onlara girip yerleşme içgüdüsünü arıya, onu yaratan Yüce Allah bahşetmiştir. Arı, insanların türlü dertlerine şifa kaynağı olan bal nimetinin sanatkarıdır.

Yüce Allah, düşünen bir toplum için diye özellikle vurgulamıştır. Zira insan, kraliçe ve işçi arıların yaşayışını ve kovan içerisindeki çalışma düzenlerini incelese, Allah'ın eşsiz biçimde yaratması karşısında dehşete kapılır. O'nun irili ufaklı tüm yaratıklarının her şeyini bilen kuşatıcı ilmi karşısında hayretlere düşer. Ve gördüğü bu dehşetli tablolar karşısında şöyle demekten kendini alamaz: Sübhanallah! Aman Ya Rabbi, Sen ne yücesin! Sen nelere kadirsin! Sen ne büyük yaratıcısın! Ve Sen herkese bol bol veren şanı Yüce Allah'sın!

Abdullah b. Mesud Peygamberimizin @ şöyle buyurduğunu söyler: "Şu iki şifa kaynağına devam edin: Bal ve Kur'ân." *(İbn Mace, Tıbb 7)*

[41] Yüce Allah, kulları üzerinde dilediği gibi hükmeden olduğunu hatırlatıyor. O, onları yoktan var etmiştir. Onları vefat ettirecek olan da O'dur. Onlardan kimini de bitkin ve zayıf düşeceği ihtiyarlık çağına gelinceye dek yaşatır. Evet sizi, Şanı Yüce Allah yarattı. Sonra siz büyüdünüz, çoluk çocuğa karışıp çoğaldınız. Sizin içinizden peygamberler geldi, krallar, zenginler, fakirler, iyiler, kötüler türedi. Kiminiz çocuk yaşlarda ölümü tattı, kiminiz de ömrünün en zorlu dönemlerini görüp bitkin ve halsiz hallere düştü.

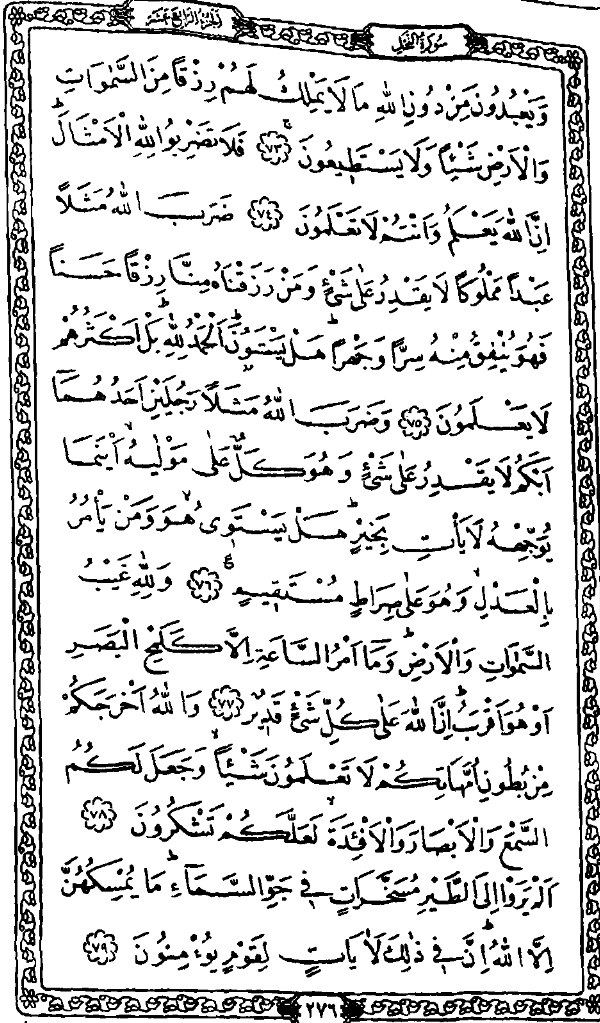
Bilirken bilmez olur. Yeniden çocukluk dönemlerine döner. Aşırı ihtiyarlık ve bunamadan dolayı, daha önce bildiği pek çok şeyi bilmez, hatırlamaz olur. Doğrusu Allah bilendir, yapıp ettiklerinizi, hatırladıklarınızı unuttuklarınızı hep bilir. Her şeye Kadir'dir, yaratmaya, öldürmeye, öldükten sonra diriltip yaşatmaya kadirdir. O'nun tüm her şeye gücü yeter.

[42] Bu ayetinde Yüce Allah, Allah'ın ortakları olduğunu ileri süren müşriklerin inkar ve cehaletlerine dikkat çekiyor. Çeşitli hikmetlere mebni olarak rızık konusunda kulları farklı konumlarda yaratmıştır. Onlardan kimini zengin, kimini de yoksul kılmıştır. Bu açıklamasıyla Yüce Rabbimiz, rızık konusunda başkalarından üstün konumda olanların, sahip oldukları mallarına ve kadınlarına başkalarının ortak olmalarına asla razı olmayacaklarını, buna rağmen onların uluhiyet konusunda başka şeyleri nasıl Yüce Allah'a ortak koştuklarına dikkat çekiyor. Bununla O, müşriklere şöyle cevap veriyor: Sizler, size verdiğimiz rızıklara kendi kölelerinizi ortak yapmak istemezsiniz, buna asla razı olmazsınız. Peki uluhiyeti konusunda Yüce Allah, kendi kullarının kendisine ortak olmasını hiç ister mi? Sizin köleleriniz, sizinle aynı konumda olmuyor da; nasıl olur da Benim kullarım Benimle aynı konumda olabilirler?! *(İbn Kesîr, Tefsîr, II, 577; Kurtubî, Tefsîr, X, 141)* Kendiniz için razı olamayacağınız şeyi, nasıl Benim için sözkonusu edebiliyorsunuz? Bu insaf ve adalet midir? Siz gerçekten, göz göre göre Allah'ın nimetlerini inkar ediyor ve onları görmezden geliyorsunuz!

[43] Yüce Allah, üzerimizdeki nimetlerinden söz ediyor. O bizden, insan türünden gerçek anlamda bir tanışıp kaynaşmanın gerçekleşebilmesi için erkekler ve kadınlar yaratmıştır. Zira insanın eşi başka bir canlı türünden yaratılmış olsaydı, onunla sevgi ve dayanışma olmazdı.

Bu eşlerden de oğullar ve torunlar yaratmıştır. Yüce Allah, bu dünyada bizlere makam, mansıp, farklı durum ve konumlar bahşetmiştir. Farklı bilgi ve anlayışlar lutfetmiştir. Sonra bizleri çok çeşitli yiyecek ve içeceklerle rızıklandırmıştır. Bize pek çok şeyi helal kılmıştır.

Tüm bunlardan sonra şimdi siz, boş şeylere, bir takım put ve benzeri şeylere mi inanacaksınız?! Allah'ın sonsuz nimetini inkar mı ediyorsunuz?! Yani O'nun size olan nimetlerini görmezden mi geliyorsunuz? O nimetlere karşı şükredeceğiniz yerde, onları Allah'tan başkalarına mı nisbet ediyorsunuz?!

الجزء الرابع عشر — سورة النحل

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمٰوَاتِ
وَالْأَرْضِ شَيْـًٔا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾ فَلَا تَضْرِبُوا لِلّٰهِ الْأَمْثَالَ
إِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا
عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا
فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا
أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلٰى مَوْلٰيهُ أَيْنَمَا
يُوَجِّهْهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ
بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾ وَلِلّٰهِ غَيْبُ
السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ
أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾ وَاللّٰهُ أَخْرَجَكُمْ
مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْـًٔا وَجَعَلَ لَكُمُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾
أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ
إِلَّا اللّٰهُ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

٢٧٦

وَاللّٰهُ

73. "Allah'ı bırakıp, göklerden ve yerden kendilerine verecek rızıkları olmayan ve bir şey vermeye güç yetiremiyen şeylere mi tapıyorlar?"

74. "Allah'a benzerler koşmaya kalkmayın. Şüphesiz Allah bilir, siz bilmezsiniz."[44]

75. "Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen ve başkasının malı olan bir köle ile, kendisine verdiğimiz güzel nimetlerden gizlice ve açıkça sarf eden kimseyi misal gösterir: Hiç bunlar eşit olur mu? Övülmeğe layık olan Allah'tır, fakat çoğu bilmezler."[45]

76. "Allah iki adamı misal veriyor: Biri hiçbir şeye gücü yetmeyen bir dilsiz -ki efendisine yüktür, nereye gönderse bir hayır çıkmaz- şimdi bu, doğru yolda olan, adaletle emreden kimse ile bir olabilir mi?"[46]

77. "Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Kıyamet saatinin kopuşu bir göz kırpması kadar veya daha çabuk bir zaman içinde olur. Şüphesiz Allah her şeye Kadir'dir."[47]

78. "Allah sizi annelerinizin karnından bir şey bilmez halde çıkarmıştır. Belki şükredersiniz diye size kulaklar, gözler ve gönüller vermiştir."[48]

79. "Göğün boşluğunda Allah'ın buyruğuna boyun eğerek uçan kuşlara bakmıyorlar mı? Onları Allah'tan başka tutan kimse yoktur. İnanan bir toplum için bunda dersler vardır."[49]

[44] Evet Allah Teâlâ, yegane nimet verici ve kullarını envai çeşit nimetlerle bezeyendir. O yaratan ve yarattığı kullarının rızkını tek başına üstlenen eşi ve ortağı olmayan Allah'tır. Ne var ki, müşrikler Allah'ı bırakıp yararı ve zararı olmayan boş ve anlamsız tanrılara tapıyorlar. Oysa onlar, göklerdeki ve yerdeki hiçbir şeyin gerçek sahipleri değildirler. Sözgelimi yağmur yağdıramazlar, bitkileri yeşertemezler, meyveleri olduramazlar.

O halde Allah'a benzerler koşmaya kalkmayın. Yüce Allah'a eş, ortak ve benzerler yakıştırmaya kalkmayın. Elbette Yüce Allah, onların taktıkları ağmanlardan uzaktır. Şüphesiz Allah bilir, siz bilmezsiniz. Evet, O bilir ve tüm cihana ilan eder ki, kendisinden başka hiçbir ilah yoktur. Ama siz cehaletiniz nedeniyle O'na başka şeyleri ortak koşuyorsunuz.

[45] İşte bu Cenab-ı Hak ile putlar için güzel bir misaldir. Hiç bu ikisi bir olur mu? Andolsun ki Yüce Allah, iki kulu misal olarak gösteriyor. Bunlardan biri başkasına bağımlı olan bir köledir. Kendi işlerini görmekten aciz, her işinde efendisinin emrine bağlı bir kul. Diğeri ise, bu kölenin efendisi olan adamdır. Allah ona, en güzel nimetleri bol bol vermiş, o kişi, o nimetleri dilediği gibi kullanabiliyor, gizli açık olarak başkalarına veriyor, onların ihtiyaçları için harcıyor. Hiç bu ikisi bir olur mu?

Aynı şekilde siz, hiç bir işi bir başına yapamayan bir bağımlı köle ile, hali vakti yerinde özgür bir adamı bir tutmazsınız. İşte Benimle, putların durumu buna benzer. Bu durumda şanı yüce Allah ile, kendisine bile bir hayrı olmayan putları bir mi tutuyorsunuz?! İkisi arasında fark ayan beyan ortadadır. Bu gerçek, aptallardan başkasına gizli kalmaz. Övülmeğe layık olan Allah'tır, fakat çoğu bilmezler.

[46] Yüce Allah, kendisi ve putlar için bir başka örnek veriyor. Hiçbir şeye güç yetiremeyen dilsiz adam, putlar için bir temsildir. Çünkü put da konuşamaz, bir şey söyleyemez ve hiç bir şey yapamaz. O tamamen sağır ve dilsizdir. Hiç bir şeye güç yetiremez. Ne bir söz söyleyebilir, ne de bir iş yapabilir! Üstelik bir de o bu haliyle efendisine yüktür. Onu bir iş için, bir yere gönderse onu başaramaz, o gidişinden bir hayır gelmez.

Adaletle emreden kişi ise, Allah için bir temsildir. Şimdi sağır, dilsiz bu kişi ile; adalet, iyilik ve güzelliği emreden; kötülük, ahlaksızlık ve densizlikten sakındıran hiç bir olur mu?! Ki o adamın sözü de haktır, işi de doğrudur. Zira o, dosdoğru yolda olan bir kişidir.

[47] Ayet, Yüce Allah'ın erişilmez gücünü bildirmektedir. Mülk yalnızca Yüce Allah'ındır. O, tüm her şeyi bilen ve göklerde ve yerde olan tüm her şeyden haberdar olandır. Kıyamet saatinin kopuşu bir göz kırpması kadardır. Bu ifade de kıyamet anının dehşetini gözler önüne sermektedir. Bir göz kırpması kadar ki bir an, yahut ondan daha kısa bir anda kopuverecektir.. Evet, gerçekten şanı yüce Allah, her şeylere kadirdir

[48] Yüce Allah, üzerimizdeki nimetlerini bizlere hatırlatmaya devam ediyor. Zaten bu, surede anlatılan olayların ana temasını oluşturmaktadır. Yüce Rabbimiz buyuruyor ki, sizleri, annelerinizin karnında bir sudan Ben yarattım. O sırada siz hiç bir şey bilmiyordunuz. Siz nesiniz, necisiniz, bunun bile farkında değildiniz. Sonra Rabbiniz size kulaklar, gözler ve gönüller verdi. Söylenen gerçekleri anlamanız, hakikatleri görmeniz ve işlerin içyüzünü kavramanız için bunları size lutfetti. Taki siz, nimetlerin asıl sahibini bilesiniz ve o gerçek sahibine şükredesiniz.

Andolsun ki Yüce Allah, adı geçen bu organları insana bahşetmiştir. Gözü, kulağı, aklı ve diğer organları ona vermiştir. Kullar, bunlarla kulluğu yalnızca Yüce Rabbe hasretsinler ve layıkıyle bunu yerine getirsinler diye. Kendilerine bahşedilen tüm bu organların yardımıyla Mevlalarına itaat etsinler diye. "De ki: 'Sizi yaratan, size işitme duyusu, gözler ve gönüller veren O'dur. Ne az şükrediyorsunuz!" *(67 Mülk 23)*

[49] Yüce Rabbimiz, kullarının dikkatlerini yaratıklarına çekiyor. İki kanatlarıyla gök ile yer arasındaki fezada uçuşan kuşlara bakmalarını istiyor. Boşlukta o kuşlar nasıl duruyorlar ve nasıl uçabiliyorlar? Onlara bu kanatları ve uçma gücünü veren kim? Havaya, eşyayı kaldırma hassasını bahşeden kim? Rüzgarın asıl yaratıcısı kim? Kuşları, feza boşluğunda kim tutuyor? Elbette O, her şeye gücü yeten ve tüm her şeyi bilen Yüce Allah'tır..!

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَناً وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ
جُلُودِ الْاَنْعَامِ بُيُوتاً تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ
اِقَامَتِكُمْ وَمِنْ اَصْوَافِهَا وَاَوْبَارِهَا وَاَشْعَارِهَا اَثَاثاً
وَمَتَاعاً اِلٰى ح۪ينٍ ﴿٨٠﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالاً
وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ اَكْنَاناً وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَاب۪يلَ
تَق۪يكُمُ الْحَرَّ وَسَرَاب۪يلَ تَق۪يكُمْ بَأْسَكُمْ كَذٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُب۪ينُ
﴿٨٢﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَاَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ
﴿٨٣﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَه۪يداً ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا
وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٤﴾ وَاِذَا رَاَ الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ
فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٨٥﴾ وَاِذَا رَاَ الَّذ۪ينَ
اَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هٰؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا
الَّذ۪ينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ فَاَلْقَوْا اِلَيْهِمُ الْقَوْلَ اِنَّكُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿٨٦﴾ وَاَلْقَوْا اِلَى اللّٰهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَمَ
وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

80. "Allah size evlerinizi dinlenme yeri kıldı. Hayvanların derilerinden, yolculukta ve ikamet zamanlarınızda kolayca taşıyacağınız evler; yün, tüy ve kıllarından bir süre kullanacağınız giyimlikler ve geçimlikler var etmiştir."[50]

81. "Allah yarattıklarından size gölgeler yapmış; dağlarda sığınacağınız barınaklar var etmiş, sizi sıcaktan koruyacak elbiseler, harpte sizi koruyacak zırhlar vermiştir. Size olan nimetini müslüman olasınız diye işte bu şekilde tamamlamaktadır."

82. "Eğer yüz çevirirlerse, sana düşenin sadece açıkça tebliğ olduğunu bil."[51]

83. "Allah'ın nimetini hem bilirler hem de inkar ederler. Zaten onların çoğu kafir kimselerdir."[52]

84. "Kıyamet günü her ümmetten bir şahit getiririz; inkar edenlere itiraz için izin de verilmez, onların özürleri de dinlenmez."[53]

85. "Zulmedenler, azap görürlerken azapları hafifletilmez de geciktirilmez de."

86. "Allah'a ortak koşanlar, koştukları ortakları gördüklerinde: 'Rabbimiz! Seni bırakıp yalvardığımız ortaklarımız bunlardır' derler. Koştukları ortaklar da bunlara: 'Doğrusu siz yalancısınız' diye söz atarlar."

87. O gün onlar Allah'a teslim bayrağını çekerler ve uydurmakta oldukları şeyler onlardan uzaklaşır gider."[54]

[50] Yüce Allah, insana bahşettiği bir başka nimetini hatırlatıyor. O, ona sığınacağı evler lutfetmiştir. O evler, insanı soğuktan ve sıcaktan korur, her türlü korku, tehlike ve insanların zararlarına karşı onları himaye ederler. İnsan, evinde huzur ve güven içerisinde kalabilir.

Yine Rabbimiz, insanların doğuştan getirdikleri güç ve kabiliyetlerle hayvanların yünlerini ve derilerini alıp bir takım giyim, kuşam ve diğer ev eşyaları yapımında kullanabildiklerini hatırlatıyor. Siz diyor, onlardan çadırlar, sığınaklar yapabiliyor, hazarda ve seferde onları kolayca taşıyıp rahatlıkla kullanabiliyorsunuz. Çünkü onlar taşınabilen, ihtiyaca ve duruma göre kolayca kurulup sökülebilen portatif şeylerdir. Tüm bunlar, Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetlerinden bir parça değil midir?!

Ayette geçen 'ilâ hîn' ifadesi, bir süre, belli bir vakit, önceden belirlenmiş bir ecel anlamındadır.

[51] Evet, yine Yüce Allah, size ağaçlardan gölgeler lutfetmiştir. Siz onlarla güneşin yakıcı sıcağından korunursunuz. O ağaçlar hem sizi, hem evlerinizi, hem de gelip geçtiğiniz yollarınızı gölgeliyor. Yine O, sizin için dağlarda sığınaklar varetmiştir. Siz onlara girip sığınak olarak kullanabilir ve kendinizi koruma altına alabilirsiniz.

Sizi sıcaktan koruyacak elbiseler.. Keten, pamuk, yün gibi şeylerden yapacağınız ve sizi soğuk ve sıcaktan koruyacak elbiseler lutfetmiştir. Yine size, harpte sizi koruyacak zırhlar vermiştir. Kaplanmış ve işlenmiş demir ve benzeri madenlerden yapılmış zırhlar bahşetmiştir. İşte tüm bunlar, Allah'a kulluk yapabilmeniz, O'nun isteklerini yerine getirebilmeniz için size bahşedilmiş mükemmel nimetlerdir. Size olan nimetini müslüman olasınız diye işte bu şekilde tamamlamaktadır. Tüm bunlar, sizin Yüce Allah'a teslim olmanız, ibadet ve şükürle O'na yönelmeniz içindir. Artık davranışlarınız, duruşunuz, koşturmanız, kısaca tüm her şeyiniz Yüce Allah için olsun. Eğer Allah'a yönelmeyecek ve O'na boyun eğmeyecek olursanız çetin bir azabın sizi beklediğini bilin.

Tüm bu açıklamalardan ve bu nimet hatırlatmalarından sonra yüz çevirecek olurlarsa, bunda senin bir vebalin olmaz. Sana düşen açık bir tebliğdir. Zaten sen de onu layıkıyle yerine getiriyorsun.

[52] Gerçekten de çoğu insanın mizacı, Allah'ın nimetlerini görmezden gelir. Onların çoğu Allah'ı inkar ederler, bildikleri halde O'nun nimetlerini hiçe sayarlar. Oysa kendilerine nimet verenin, lutfedenin Yüce Allah olduğunu bilip dururlar. Ama buna rağmen O'nu tanımazlar, O'ndan başka şeylere kulluk ve ibadet ederek, rızık verici olarak onları görerek, onlardan yardım bekleyerek onları Allah'a ortak koşarlar. Onların çoğu kafir kimselerdir.

[53] Kıyamet kopacak ve Yüce Allah onları diriltip her toplumdan onlara gönderilmiş olan peygamberlerini şahit olarak getirecektir. O peygamberleri, onların inanıp inanmadıklarına tanıklık edecektir. İşte o sırada inkarcılar, yaptıklarına özürler beyan ederek Rablerini razı etmeye çalışacaklar. Böylece o korkunç günün azabından kurtulmaya çalışacaklar. Ama onlara özür dileme imkanı tanınmaz, çünkü onlar da ileri sürecekleri özürlerin asılsız ve geçersiz olduğunu pek ala bilmektedirler. "Bu kafirlerin konuşamayacağı bir gündür. Onlara izin de verilmez ki, mazeretlerini ileri sürsünler!" *(77 Mürselât 35-36)* Evet, o gün inkar edenler, kendileri için hiç bir yardımcı ve kurtarıcının olmayacağını göreceklerdir.

[54] Kıyamet günü o inkar edenler azabı gördüklerinde, azap onlardan hafifletilmez, bir an bile onlardan ayrılmaz. Onların yüzlerine bakılmaz, azap onlardan geciktirilmez, ileriki bir tarihe alınmaz. Artık ahirette tevbe de yoktur, o an pişmanlık duyma anı da değildir.

Kıyamet günü Yüce Allah, iki grubu karşı karşıya getirir: Allah'a ortak koşanlar ve kendilerinden olan ortakları. O gün onlar birbirlerini sapıklık ve azgınlıkla itham etmeye başlarlar. Ortak koşanlar şöyle derler: 'Ya Rab! İşte onlar, Seni bırakıp ta kendilerine dua ettiğimiz kimseler!' Ortak koştukları o sahte tanrılar ise hemen cevap verirler: 'Hayır, siz yalan söylüyorsunuz! Siz hiç bir konuda bize dua da etmediniz! Bize ibadet etmenizi biz istemedik sizden!'

Bu konuda Yüce Rabbimiz şunları söylüyor: "Onlar, kendilerine bir itibar ve kuvvet vesilesi olsun diye Allah'tan başka tanrılar edindiler. Hayır hiç te öyle değil! O kulluk ettikleri kimseler, onların kulluklarını tanımayacaklar ve onlara hasım kesilecekler." *(19 Meryem 81-82)* "Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere tapandan daha sapık kim olabilir?! Oysa onlar, bunların tapmalarından da habersizdirler. İnsanlar bir araya toplandıklarında müşrikler onlara düşman kesilirler ve onlara kulluk ettiklerini inkar ederler." *(46 Ahkaf 5-6)*

O gün onlar Allah'a teslim bayrağını çekerler. Hepsi topyekün teslim olup zelil bir halde Allah'a boyun eğerler. Onlardan Allah'a boyun eğmeyen tek bir kimse kalmaz. "Bütün yüzler, diri ve her şeye hakim olan Allah'a boyun eğmiştir.." *(20 Tahâ 111)* O'na teslim ve ram olmuş, O'nun hükmüne boyun eğmiştir. Uydurmakta oldukları şeyler onlardan uzaklaşır gider. Allah'ı bırakıp O'na yakıştırdıkları ve kulluk ettikleri şeylerin tamamı ortadan kaybolur gider. Artık onlar için ne bir yardımcı vardır, ne bir yandaş ne de onları azabtan koruyacak bir güç! "O günahkarların, Rableri huzurunda başlarını öne eğecekleri 'Rabbimiz, gördük duyduk, şimdi bizi dünyaya geri gönder de iyi işler yapalım, artık kesin olarak inandık!' diyecekleri zamanı bir görsen!" *(32 Secde 12)*

ٱلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ زِدْنَٰهُمْ عَذَابًا
فَوْقَ ٱلْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ
فِى كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِم مِّنْ أَنفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ
شَهِيدًا عَلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ تِبْيَٰنًا
لِّكُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾
إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُ بِٱلْعَدْلِ وَٱلْإِحْسَٰنِ وَإِيتَآئِ ذِى ٱلْقُرْبَىٰ
وَيَنْهَىٰ عَنِ ٱلْفَحْشَآءِ وَٱلْمُنكَرِ وَٱلْبَغْىِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ ٱللَّهِ إِذَا عَٰهَدتُّمْ وَلَا تَنقُضُوا
ٱلْأَيْمَٰنَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ ٱللَّهَ عَلَيْكُمْ
كَفِيلًا إِنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾ وَلَا تَكُونُوا كَٱلَّتِى
نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنۢ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنكَٰثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَٰنَكُمْ دَخَلًۢا
بَيْنَكُمْ أَن تَكُونَ أُمَّةٌ هِىَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ ٱللَّهُ بِهِۦ
وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ مَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٩٢﴾
وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَلَٰكِن يُضِلُّ مَن يَشَآءُ
وَيَهْدِى مَن يَشَآءُ وَلَتُسْـَٔلُنَّ عَمَّا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

ولا

88. "İnkar eden, Allah'ın yolundan alıkoyanlara, bozgunculuklarına karşılık azap üstüne azap veririz."[55]

89. "O gün her ümmetten bir kişiyi onlara şahit tutarız. Seni de onlara şahit getiririz. Sana her şeyi açıklayan ve müslümanlara doğruyu gösteren bir rehber, rahmet ve müjde olarak Kuran'ı indirdik."[56]

90. "Allah şüphesiz adaleti, iyilik yapmayı, yakınlara bakmayı emreder; hayasızlığı, fenalığı ve haddi aşmayı yasak eder. Tutasınız diye size öğüt verir."[57]

91. "Ahidleştiğiniz zaman Allah'ın ahdini yerine getirin. Allah'ı kendinize kefil kılarak sağlama bağladığınız yeminleri bozmayın. Allah yaptıklarınızı şüphesiz bilir."[58]

92. "Bir toplumun diğer bir toplumdan daha çok olmasından ötürü, aranızdaki yeminleri aldatma vesilesi edinerek, ipliğini iyice eğirip katladıktan sonra bozan kadın gibi olmayın. Allah onunla sizi dener. And olsun ki, sorumlu tutulacaksınız."[59]

93. "Allah dileseydi hepinizi tek bir ümmet kılardı. Ama O, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. Yapıp ettiklerinizden mutlaka sorumlu tutulacaksınız."[60]

[55] Ey Muhammed! O senin peygamberliğini inkar eden, insanları kendileri gibi doğru yoldan alıkoyan ve Rabbinin hak dini İslam yolundan çevirenlere zulüm ve bozgunculukları nedeniyle azap üstüne azap tattırırız. Hem inkarlarına karşılık, hem de insanları hakka uymaktan alıkoymaları nedeniyle, nicelik ve nitelik bakımından azaplarını kat kat artırırız.

[56] Kıyamet kopacak ve Biz her ümmeti, başlarında peygamberleri kendilerine şahıt olarak dirilteceğiz. Öyle ki, eğer bir toplumun kendilerine doğrudan gönderilmiş bir peygamberi olmasa bile, onların alim ve mürşitleri de peygamberlerin varisleri olarak onlara tanıklık edecektir. Onlara gerçekleri ulaştırdığını söyleyecek ve onların inananları ve inkar ettikleri konularda onlara şahitlikte bulunacaktır. Seni de onlara şahit getiririz. Sen de kendi ümmetine tanıklık edeceksin.

Ey Muhammed! Doğrusu bu Kur'ân, her şeyin açıklaması olan ayetlerden oluşmuştur. Şöyleki Yüce Allah, onda dinî tüm her şeyi, ahiretle ilgili bilgileri ve ahirete salimen çıkmayı sağlayan şeyleri açıklamıştır. Düşünen ve gereklerini yerine getiren kimseler için gerekli her şey Kur'ânda vardır. O, dünya ve ahiret mutluluğunu sağlayan bir rehberdir.

[57] Allah şüphesiz adaleti emreder. Adalet, kendin için olmasını istediğin gibi başkasının hakkını gözetmendir. Ayette geçen 'adl' kelimesi, Yüce Allah'ın Kitabında ve Rasülunün sünnetinde belirlediği tüm hak, insaf ve eşitlik ilkelerine işaret etmektedir. Ayette geçen bu 'adl' kelimesinin, Allah'tan başka ilah olmadığına içten tanıklık etmek anlamına geldiği de söylenmiştir.

İhsân ise, kulun tam bir teslimiyetle gönülden Allah'a yönelerek yaptığı her iş ve eylemdir. Bu, ister ibadet türünden bir şey olsun, ister kişinin kendine karşı görevleri türünden olsun, isterse akrabaları başta olmak üzere diğer insanlara karşı yapması gereken yükümlülükleri olsun farketmez.

Allah hayasızlığı, fenalığı ve haddi aşmayı yasak eder. Ayette geçen 'fahşâ' kelimesi, haramlar ve zina başta olmak üzere tüm çirkinliklerdir. 'Münker' ise, Kur'ân ve Sünnetin uygun görmediği her türlü günah ve fenalıktır. 'Bağy' kelimesi ise, kibir, zulüm, kin ve düşmanlık kabilinden insanlara karşı yapılan tüm kötülüklerdir. Aslında 'bağy' kelimesi, haddi aşmak anlamına gelir ve 'münker' kavramının içerisine girer. Ama Yüce Allah, onu özellikle zikrederek zararının dehşetine dikkat çekmiştir. *(Kurtubî, Tefsîr, X, 167)*

[58] Bu ayet, ahde vefa göstermeyi, verilen sözlerin ve atılan yeminlerin yerine getirilmesini emretmektedir. Evet ahd bir çeşit emanettir. Kıyamet günü Yüce Allah, kuluna emanetlerini gözetip gözetmediğini soracaktır.

O halde ey insan! Allah'a ihanet etmekten sakın. Çünkü Yüce Allah, sana emanete ihanet edip etmediğini soracak ve bu konuda seni sorgulayacaktır. Verdiğiniz yeminleriniz de böyledir. Öyleyse ahde vefa gösterin, yeminlerinizi yerine getirin. "Yeminlerinizden dolayı Allah'ı, iyilik etmenize, O'ndan sakınmanıza ve insanların arasını düzeltmenize engel kılmayın. Allah işitir ve bilir." *(2 Bakara 224)*

[59] Bu, yemin verdikten sonra onu bozan kimse için bir temsildir. Ayet, yemin edip sonra onu bozan kimseyi, ipliğini iyice eğirip sonra onu bozan bir kadına benzetiyor. Ey yeminlerini bozanlar, ipliğini eğirip büktükten sonra onu söken, yaptığını yıkan kararsız kadın gibi olmayın. Sakın yeminlerinizi ve sözlerinizi, işçi ve ortaklarını aldatma aracı kılmayın Verdiğiniz sözlerde ve ettiğiniz yeminlerde güvenilir kişiler olmaya bakınız.

Ayetteki 'dahlen beyneküm' ifadesi, hile ve aldatma aracı yapmak demektir.

Bir toplumun diğer bir toplumdan daha çok olmasından ötürü.. Yani siz, sizden daha kalabalık olan bir insan topluluğuna size güvensinler diye yemin edersiniz. Sonra da onlardan size bir hiyanet fırsatı geçtiğinde de hemen yeminlerinizi bozar ve ihanet edersiniz. Sakın böyle yapmayınız. Yüce Allah, kullarını bundan sakındırmakta ve zor durumda olanın elinde imkan olana karşı yükümlülüğünü yerine getirmesini istemektedir. Zor durumda yemini bozup onu ihanet aracı kılmak yasaklanınca, ona güç yetirirken ihanet etmek haydi haydi yasaklanmış olur.

Ayetin tefsirinde Kurtubî şunları nakleder: Tefsirciler şunları anlattılar: "Bu ayet, kendi kabilesi bir başka kabileyle anlaşma yaptığı halde, karşı taraftaki kabilenin sayıca artıp güçlendiğini görüverince onlara katılan, güçlünün yanında yer alan ve daha önce içerisinde bulunduğu kabileye ihanet eden bir grup arap hakkında inmiştir.. Böylelerine karşı Yüce Allah şöyle buyurmuştur: 'Karşı taraf, anlaşma yaptığınız taraftan ➜

sayıca ve malca daha üstün diye anlaşmalarınızı bozmayın. Dünyanın debdebesini görüverince müşrik düşmanlarınızın *yararlanacağı* şekilde yeminlerinizi bozup karşı tarafın yanına geçivermeyin.' Maksat, sayı ve malca çoklukları nedeniyle küfre dönmek ve küfrün yanında yer almaktan sakındırmaktır.

Ferrâ, ayeti şöyle anlar: 'Sayınızın kalabalık olmasına bakarak sayıca az olan topluma verdiğiniz sözleri de bozmayın, sayınızın az olduğuna bakarak sayıca çok olan bir topluma verdiğiniz sözleri de bozmayın. Çünkü siz yeminlerinizde durdukça erdemli olursunuz.' *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, X, 171)*

Ayette geçen 'erbâ' kelimesi, daha çok anlamınadır.

Evet, Allah isteseydi tüm insanları tek bir ümmet yapardı. Ama O'nun iradesi insanları birbirleriyle sınamayı, sonra da kıyamette yapıp ettiklerine göre adalet ve insaf ölçüleri doğrultusunda onları sorgulamayı gerekli kıldı. Artık kim iyilik ve ihsanda bulunur, hoşgörülü olursa onun için dünya ve ahirette kat kat güzellikler vardır. Kim de kötülük ve haksızlık ederse, elbette Yüce Allah *kullarını görüp durandır*. Şanı Yüce Allah, mutlak adalet sahibidir. O, kulları hakkında dilediğini yapar. Dilediğini doğru yola eriştirir, dilediğini de saptırır.

[60] Allah isteseydi sizi, hepinizi tek bir ümmet, tek bir millet yapardı. O, dilediğini saptırır, hakkettikleri için adaletinin *gereği olarak onları yoldan çıkarır. Dilediğini de doğru yola iletir.* Onlara olan lütuf ve ihsanı ile onları hidayete ulaştırır. Elbette Allah yaptıklarından dolayı sorgulanamaz, ama siz yaptıklarınızdan sorguya çekileceksiniz. *Gerçekten de siz, tüm yapıp ettiklerinizden hesaba çekilecek ve ona göre işlediğiniz büyük küçük tüm davranışlarınızın karşılığını göreceksiniz.*

وَلَا تَتَّخِذُوٓا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ
ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوٓءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَلَكُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا
عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ
يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوٓا أَجْرَهُمْ
بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ
بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ
فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ إِنَّهُ لَيْسَ
لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾
إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ
﴿١٠٠﴾ وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللّٰهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ
قَالُوٓا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
﴿١٠١﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

٢٧٩

94. "Yeminlerinizi aranızda fesada araç edinmeyin. Aksi halde sağlamca yere basmakta olan ayak sürçebilir; Allah yolundan alıkoymanıza karşılık kötü bir azap tadarsınız. Size (ahirette) de büyük bir azap vardır."[61]

95. "Allah'ın ahdini az bir değere değişmeyin. Eğer bilirseniz, Allah katında olan sizin için daha iyidir."

96. "Sizde olanlar tükenir ama, Allah katında olanlar sonsuzdur, tükenmez. Sabredenlere ecirlerini, yaptıklarından daha güzeli ile ödeyeceğiz."[62]

97. "Kadın, erkek, inanmış olarak kim iyi iş işlerse, ona hoş bir hayat yaşatacağız. Ödüllerini yaptıklarından daha güzeli ile ödeyeceğiz."[63]

98. "Kuran okuduğun zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın."

99. "Doğrusu şeytanın, inananlar ve yalnız Rablerine güvenenler üzerinde bir nüfuzu yoktur."

100. "Onun nüfuzu sadece, onu dost edinenler ve Allah'a ortak koşanlar üzerindedir."[64]

101. "Bir ayetin yerini başka bir ayetle değiştirdiğimizde ki -Allah ne indirdiğini gayet iyi bilir- onlar, 'Sen sadece uyduruyorsun' derler. Hayır, öyle değildir, ama onların çoğu bunu bilmezler."

102. "De ki: 'Kuran'ı; Ruhül Kudüs Rabbinin katından, inananların inançlarını pekiştirmek, müslümanlara doğruluk rehberi ve müjde olmak üzere gerçekle indirmiştir'."[65]

[61] Cenab-ı Hak, aynı yasağı bır kere daha burada teyid etti.

Aksı halde sağlamca yere basmakta olan ayak sürçebilir. Yasağı teyid etmek için bu ifade kullanılmıştır. Bu, doğru yolda olan, ama Allah yolundan alıkoymayı da içeren bir yemin bozma nedeniyle yoldan çıkan ve sapan bır kimsenin temsilidir

Evet, yemınlerinizi işçilerinize, ortaklarınıza ve diğer insanlara haksızlık yapmaya bahane kılmaktan sakının. Tüm yaptıklarınızdan sorumlu olduğunuzu unutmayın. İbadet ve itaat edip dururken günaha düşmekten kaçının. Eğer günahlara dalacak olursanız, Allah yolundan alıkoymanıza karşılık, dünyadaki sıkıntı ve acılardan tadarsınız. Sonra da ahirette size kötü bir azap vardır.

[62] Ahıreti, dünya ile değiştırmekten sakının. Allah'ın rıza ve hoşnutluğunu, basit bir dünyalık ile değışmeyın. Yeminlerinizi ve sözlerinizi, basit dünyalıklar uğruna bozmayın. Sizin elde edeceğiniz dünyalıklar, ne kadar çok gibi görünseler de, aslında onlar pek az ve basittir, sonludur, yok olup gidecektir. Sizin sahip olduklarınız da, ne kadar çok olursa olsun tükenip yok olup gidecektir. Allah'a göre, sizin için kalıcı olan, inkarcılara hıçte kolay gelmeyecek olan zorlu günde, size fayda verecek olan bol hayırlardır. Tamamına sahip olsanız bile dünyanın gidici olduğunu hiç aklınızdan çıkarmayın.

Ahiret için çalışırken dünyadaki zorlu belalara katlanan, dünyanın sıkıntılarına sabredenler, Yüce Allah yeminle vadediyor ki, onları yaptıklarının çok daha güzeli ile ödüllendirecektir. Onların ufak tefek kusurlarını bağışlayıp bol bol mükafatlandıracaktır.

[63] Bu, Ademoğullarından erkek kadın, gönülden Allah ve Rasülüne inanarak salih amellerde bulunanlara Yüce Allah'ın bir vadidir. Salih amel, Allah'ın istediği ve uygun gördüğü işlerdir. Allah, onlara hoş, şerefli ve iyi bır hayat yaşatacaktır. Helalinden ve en güzelinden onları rızıklandıracaktır. Onlara kanaat verecek, ibadet ve taat ışlemeyi onlara kolaylaştıracaktır. Böylece onlar, Rablerine gereği gibi kulluk edecek, üzerlerine düşen görevleri yerine getirecek, haklarını da alacaklardır. Yüce Allah, ahirette de onları en güzel bir biçimde ödüllendirecektir.

[64] Bu da, Kur'ân okumak isteyen mümin kullarına Allah'ın bir emridir. Onlar kovulmuş şeytandan Allah'a sığınmalıdırlar. Ta ki tam anlamıyla Kur'ân okuyabilsinler, onun manalarını layıkıyla anlayabilsinler.

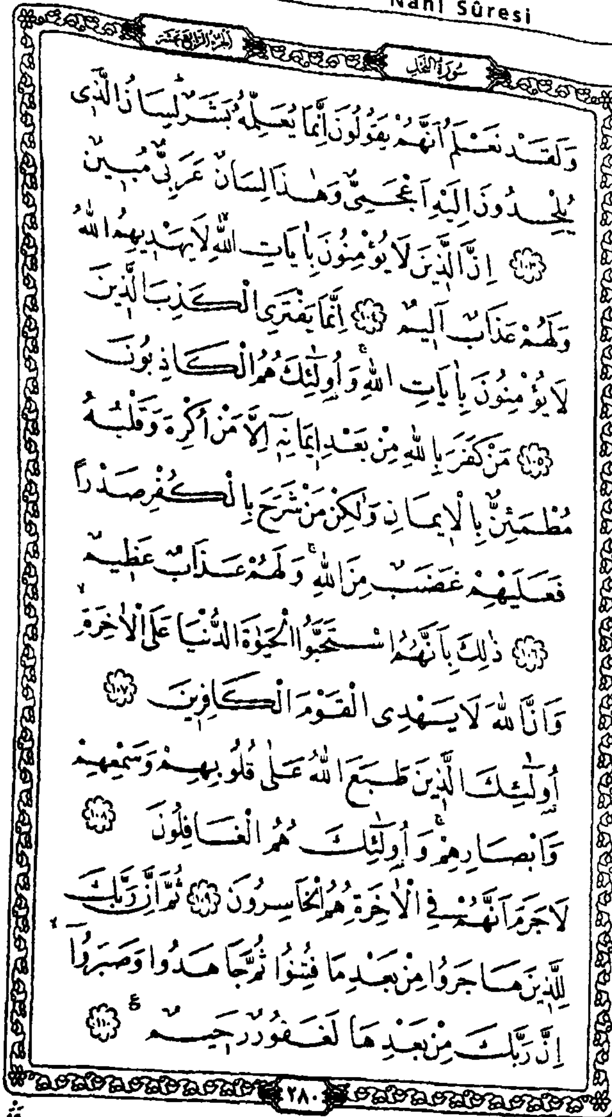
İnanan kullar üzerinde, şeytanın herhangi bir etkisi ve nüfuzu yoktur. Çünkü onlar Allah'ın koruması altındadırlar. Ama şeytanın egemenliği, Allah korusun, onun vesveselerine kapılıp onu dinleyen ve ona uyan kimseler üzerindedir. Yüce Rabbimizden, bizleri şeytanın etki alanına girenlerden kılmamasını dileriz.

[65] Ayet müşriklerin akıl noksanı ve kararsız kişiler olduklarını bildirmektedir. Ey Muhammed! Sen, onların hakkında söyledikleri yalan ve iftiralara kulak asma! Zira Biz, bir ayetin yerini başka bir ayetle değiştirdiğimizde.. Onun hükmünü kaldırıp yalnız Yüce Allah'ın bildiği bir hikmet gereği, yerine başka bir hüküm koyduğumuzda onlar, 'Sen sadece uyduruyorsun' derler. Oysa Allah, dilediğini yapar, istediği hükmü verir. O, Kitabın sahibidir.

Müşriklerin bu itirazı, onların bir hükmün neshedilip değiştirildiğini, gördükleri zaman olmaktaydı. Böyle bir durumda onlar sana geliyorlar ve 'Sen sadece uyduruyorsun' diyorlar. Allah Rasülünü, böyle bir duruma düşmekten tenzih ederiz. Onun için böyle bir şey asla sözkonusu olamaz. Müşriklerin bu itirazları, onların Yüce Rab hakkında bir şey bilmediklerinden, gerçeklerden yüz çevirdiklerinden ve cehalette inat etmelerinden kaynaklanmaktaydı.

Ey Muhammed! Sen onlara de ki: Doğrusu Kur'ânı bu Ruhül Kudüs Cibrîl aleyhisselam indirmiştir. O, onu alemlerin Rabbinin katından gerçek, doğru ve adaletle indirmiştir. Allah'ı tanıyıp O'na inananların gönüllerini pekiştirmek için indirmiştir. Kur'ân onlar için bir hidayet rehberidir. Yine o, onlar için müjde, kurtuluş ve büyük bir kazanç kitabıdır.

103. "And olsun ki onların, 'Ona elbette bir insan öğretiyor' dediklerini biliyoruz. Kast ettikleri kimsenin dili yabancıdır, Oysa Kuran fasih Arapçadır."

104. "Allah'ın ayetlerine inanmayanları Allah doğru yola eriştirmez. Onlara can yakıcı azap vardır."

105. "Yalan uyduranlar ancak Allah'ın ayetlerine inanmayanlardır. Yalancılar işte onlardır."[66]

106. "Gönlü imanla dolu olduğu halde, zor altında olan kimse müstesna, inandıktan sonra Allah'ı inkar edip, gönlünü kafirliğe açanlara Allah katından bir gazap vardır; büyük azap da onlar içindir."

107. "Bu, dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın da, inkarcı bir toplumu doğru yola eriştirmemesinden dolayı böyledir."

108. "İşte Allah'ın kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimseler bunlardır. Gafiller de işte bunlardır."

109. "Ahirette zarara uğrayacakların bunlar olduğunda şüphe yoktur."[67]

110. "Elbette Rabbin, türlü eziyete uğratıldıktan sonra hicret eden, sonra Allah uğrunda savaşan ve sabreden kimselerden yanadır. Rabbin şüphesiz bundan sonra da bağışlar ve merhamet eder."

[66] Yüce Rabbimiz, müşriklerin ileri sürdükleri yalan, iftira ve bühtanlardan bahsediyor. Allah'ın salat ve selamı senin üzerine olsun, ey Allah'ın Rasülü! Gerçekten sen, sana yakıştırılan yalan ve iftiralardan ne sıkıntılara katlandın, neler çektin neler! Bir takım şeyler seni ne kadar daraltmıştı öyle! Ama Yüce Allah, tüm bu dedikodu ve şüpheleri giderdi. Seni teselli etti, onların planlarının içyüzünü sana bir bir açıkladı.

Andolsun ki, onlar arap olmayan bir yabancı gencin Allah'ın Rasülüne @ geçmişle ilgili bir takım haberler öğrettiğini ileri sürmüşlerdi. Ama Yüce Allah, nisbet ettiğiniz kişinin dili yabancı bir dildir, oysa Kur'ân'ın dili fasîh ve eşsiz güzellikte bir Arapçadır, diyerek onların bu iddialarına cevap vermektedir. Ey Muhammed! Şunu unutma ki, Allah'ın açık ayetlerinden oluşan bu Kur'âna inanmayanlar, içleri bozuk, ruhları hasta olan ve Allah'ın hidayet etmediği kimselerdir. Ahirette onlar için çok kötü bir azap vardır. Allah'a ve ayetlerine inanmayanlar, aslında Allah'a yalan yakıştıran sahtekar ve iftiracılardır. Onlar apaçık bir zararda olanlardır

[67] Gönlü imanla dolduktan, imanla tanıştıktan sonra Allah'ı inkar eden kimse, gerçekten Allah'ın bağışlamayacağı büyük bir günah işlemiştir. Böyle bir kimse temelli cehennemde kalacak, azabı da hafifletilmeyecektir.

Zor altında olan kimse müstesnadır. Evet, bu konuda baskı altında olan kimse bunun dışındadır. Dayak, işkence gibi herhangi bir baskı altında olduğu için ve gönlü imanla dolu olarak sadece diliyle müşriklerin dediklerini söyleyen kimse hariçtir. Çünkü bu kimsenin gönlü, dilinin söylediklerini kabul etmemektedir, onun içi Allah ve Rasülüne imanla dopdoludur. İslamın ilk yıllarında bu durumlara düşen öncüler bunun örnekleridir. Sümeyye anamız, kocası Ammar b. Yâsir, Bilal, Suhayb, Habbab efendilerimiz gibi. Onlar çok şiddetli eziyetlere uğradılar ve küfretmeleri konusunda baskı altında kaldılar. Sonuçta müşriklein dediklerini söylemek zorunda kaldılar. Ama onların gönülleri imanla dopdolu idi. Onların kalpleri, dillerinin tersine tevhidi haykırıyordu Allah'ın mağfireti onlarla beraber olacaktır.

İşte bu da, Allah'ın kullarına olan merhametinin bir göstergesidir. Yüce Allah, kullarının gönüllerini davranışlarının mihengi kılmıştır. Nitekim Yüce Rabbimiz, Hz. Sümeyye, Hz. Ammar, Hz. Yasir gibi müslümanları, tarihi süreçte hakikatin şahitleri kılarak sonsuzlaştırmıştır.

Ama herhangi bir baskı olmadığı halde imanla tanıştıktan sonra gönlünü inkara açan kimseler ise Allah'ın gazabına uğramışlardır. Yüce Allah onlara gazap ederek onları rahmetinden uzaklaştırmıştır. Bu, dünya tutkusu ile, dünyayı ahirete tercih edip inkarı seçen ve onu imanın önüne geçirenler için gerçekten büyük bir ilahî azaptır. Oysa ahiret çok daha hayırlı ve kalıcıdır. Elbette Yüce Allah, küfre saplanan bir topluma hidayet etmez, onları doğru yola ulaştırmaz.

Allah'ın kalplerini mühürlediği kimseler.. İnkar ve Allah'a ve O'nun buyruklarına karşı büyüklenmeleri nedeniyle onların kalpleri, gözleri ve basiretleri gerçeklere kapatılmıştır. İşte bu yüzden gafiller de bunlardır. Onlar gerçeklerden habersiz inkarcılardır. Bu nedenle onların yeri cehennemdir. Ahirette zarara uğrayacakların, kendilerine ve yakınlarına yazık edenlerin bunlar olduğunda şüphe yoktur. Onlar dünyadan da ziyana uğrayanlar olarak ayrılacaklardır.

Ayette geçen 'Lâ cerame' ifadesi, şüphesiz anlamındadır.

الجزء الرابع عشر — سورة النحل

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَٰدِلُ عَن نَّفْسِهَا وَتُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا
عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾ وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً
كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ
فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ ٱللَّهِ فَأَذَٰقَهَا ٱللَّهُ لِبَاسَ ٱلْجُوعِ وَٱلْخَوْفِ
بِمَا كَانُوا۟ يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ
فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ ٱلْعَذَابُ وَهُمْ ظَٰلِمُونَ ﴿١١٣﴾ فَكُلُوا۟
مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ حَلَٰلًا طَيِّبًا وَٱشْكُرُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ
إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ
وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ
بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾ وَلَا تَقُولُوا۟ لِمَا
تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ ٱلْكَذِبَ هَٰذَا حَلَٰلٌ وَهَٰذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا۟
عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ
﴿١١٦﴾ مَتَٰعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى ٱلَّذِينَ
هَادُوا۟ حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِن قَبْلُ وَمَا
ظَلَمْنَٰهُمْ وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

٢٨١

111. "O gün, herkesin kendi derdine düşüp çabalayacağı ve herkesin işlediğinin haksızlığa uğratılmadan kendisine ödeneceği bir gündür."[68]

112. "Allah size güven ve huzur içinde olan bir kenti misal verir: Her taraftan oraya bolca rızık geliyordu. Ama Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler; bu yüzden Allah onlara yaptıklarına karşılık açlık ve korku belasını tattırdı."

113. "And olsun ki, aralarından kendilerine bir peygamber gelmişti, onu yalancı saydılar. Haksızlık ederlerken azap onları yakalayıverdi."[69]

114. "Yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız, Allah'ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin ve Allah'ın nimetine şükredin."[70]

115. "Allah size ancak leşi, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkasının adına kesilenleri haram etmiştir. Darda kalan, aşırı gitmemek ve başkasının hakkına el uzatmamak şartıyla bunun dışındadır. Allah şüphesiz bağışlar, merhamet eder."[71]

116. "Diliniz yalana alışmış olduğu için, 'Şu haram, bu helaldir' demeyin. Zira Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Kuşkusuz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler."

117. "Az bir geçim, ama ardından can yakıcı bir azap onlaradır."[72]

118. "Sana anlattıklarımızı, daha önce, yahudi olanlara da haram kılmıştık; biz onlara zulmetmedik, ama onlar kendilerine zulmediyorlardı."

[68] Bir görüşe göre bu ayet Hz. Ammar hakkında inmiştir. Ayette geçen sabır, cihada katlanmaktır. Katade, ayetin müşriklerin eziyet ve baskılarına maruz kaldıktan sonra Medine'ye hicret eden bir grup müslüman hakkında indiğini söyler. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, X, 192)*

Ey Muhammed, Yüce Allah bu sıkıntılara uğradıktan sonra da onları bağışlayacak ve yarın ahiret gününde onlara merhamet edecektir. O gün, herkesin kendi derdine düşüp çabalayacağı ve herkesin işlediğinin haksızlığa uğratılmadan kendisine ödeneceği bir gündür. O gün, herkesin kendini savunmaya çalışacağı, babanın, evladın, kardeşin, eşin dostun birbiriyle hiç ilgilenmeyeceği ve gördüğü korku ve dehşetli manzaralardan dolayı herkesin 'nefsî, nefsî' deyip kendi canının derdine düşeceği kıyamet günüdür.

O dehşetli günde sadece Hz. Muhammed @ bunun dışında olacaktır. O, 'ümmetî' (Allahım, ümmetimi isterim!) diyerek onlara şefeat etmek isteyecektir. O gün Yüce Allah, tüm hak sahiplerine haklarını tam olarak verecektir. Hayır işlemiş olan mükafatını alacak, şer işlemiş olan da cezasını çekecektir.

[69] Ayette sözkonusu edilen kent (karye) Mekke ve ahalisidir. Öyleki Mekke, dört bir yandan insanların kendisine akın ettiği güvenli bir belde idi. Oraya giren kimse için korkacak bir şey yoktu. Onun rızkı da dört bir yandan bolca ve kolayca oraya akıyordu. Ama onlar Allah'ın tüm bu nimetlerini inkar ettiler. Nankörlük ettikleri nimetlerin en büyüğü de Hz. Muhammed'in peygamberliği idi. Halkının isyan etmesi üzerine Yüce Allah, Mekke'nin o güven ve huzur dolu halini değiştiriverdi. Allah onlara yaptıklarına karşılık açlık ve korku belasını tattırdı. Evet Allah bu kente bir peygamber göndermişti. Onları doğru yola ve yararlı işler yapmaya çağıran bir elçiydi ve onların arasından çıkmış bir elçiydi o. Ama onlar, onu yalanladılar. Yüce Allah da yaptıklarına karşılık hakkettikleri bir azapla onları yakalayıverdi. Bu onların Allah'a başkaldırmalarının ve zulmetmelerinin cezasıydı.

[70] Müminlere düşen helal ve temiz olan şeyleri yemeleri; çalışıp helalinden kazanma güç, kuvvet, sağlık, afiyet nimetlerine karşılık Allah'a şükretmeleridir.

[71] Yüce Allah, inanan kullarına haram kıldığı, din ve dünyaları konusunda onların zararına olan şeyleri sıralıyor. Bu yasaklanan şeyler leş, kan, domuz eti ve Allah'tan başkası adına kesilen, O'ndan başkasının adı anılarak kurban edilen hayvanlardır.

Yüce Rabbimiz, daha sonra bu yasağı zorda ve darda kalan kulları için hafifletiyor, zorunlu durumlarda onların mubah olduğunu bildiriyor. Ama aşırı gitmemek ve başkasının hakkına tecavüz etmemek kaydıyla. Zira Yüce Allah bunları bağışlayan ve biz kullarının acizlikleri karşısında bizlere acıyandır.

[72] Yüce Allah'a iftira ve yalan isnat ederek kendi kafanızdan bir takım şeyleri helal yahut haram kılmaktan sakının. Ayet, bir takım batıl inançlarla putlara adadık diye haram olduğunu söyleyen, yine ana karnında ölmüş yavruların da helal olduğunu iddia eden inkarcılara seslenmektedir. Ayette geçen 'Bu helal' ifadesi, hayvanların rahimlerindeki yavruları helal görmelerine; 'Şu haram' ifadesi de farklı adlarla putlara adanan develere ve diğer haram kıldıkları şeylere işaret etmektedir. *(Kurtubî, Tefsîr, X, 196)*

O halde ey insanlar Kitap ve Sünnette delili olmadan herhangi bir şeyi helal yahut haram kılmaya kalkmayın. Şunu unutmayınız ki Allah'a karşı yalan yakıştıranlar asla iflah olmazlar, Allah onları gazabıyla helak eder. Allah'ın buyruklarına tutunmayanlar için dünyada çok az bir geçimlik vardır, ama onları ahirette can yakıcı bir azap beklemektedir. Akıllı kimse ise, hesaba çekilmeden önce kendini hesaba çekendir.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ
ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾
إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
﴿١٢٠﴾ شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَىٰ صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾ وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ
لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى
الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ ادْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ
رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ
صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا
بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ
﴿١٢٧﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

سورة

119. "Sonra doğrusu Rabbin, bilmeyerek kötülük işleyip ardından tevbe eden ve ıslah olanlardan yanadır. Rabbin bundan sonra da elbette bağışlar ve merhamet eder."[73]

120. "İbrahim, şüphesiz Allah'a boyun eğen ve O'na yönelen başlı başına bir ümmetti. Allah'a ortak koşanlardan değildi."

121. "Rabbinin nimetlerine şükrederdi; Rabbi de onu seçti ve doğru yola eriştirdi."

122. "Ona dünyada güzellik verdik. Doğrusu o, ahirette de salihlerdendi."

123. "Sonra da sana, 'Doğruya yönelen, müşriklerden olmayan İbrahim'in dinine uy' diye vahyettik."[74]

124. "Cumartesi ibadeti, ancak o gün üzerinde çekişenlere farz kılındı. Rabbin, ayrılığa düştükleri şeylerde, kıyamet günü aralarında hükmedecektir."[75]

125. "Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır; onlarla en güzel şekilde tartış; doğrusu Rabbin, kendi yolundan sapanları daha iyi bilir. O, doğru yolda olanları da en iyi bilir."[76]

126. "Eğer ceza vermek isterseniz size yapılanın aynıyla mukabele edin. Sabrederseniz and olsun ki bu, sabredenler için daha iyidir."[77]

127. "Sabret, senin sabrın ancak Allah'ın yardımı iledir; onlara üzülme, kurdukları düzenlerden de endişe etme."

128. "Allah şüphesiz sakınanlarla ve iyilik yapanlarla beraberdir."[78]

73 Yüce Rabbimiz, bizlere haram kılınan şeyleri ve bu ümmet için zorluk değil kolaylık dilemesinin bir gereği olarak zorda kalanlara tanıdığı ruhsatları açıkladıktan sonra, Yahudilere kendi şeriatlerinde haram kıldığı şeylere dikkat çekiyor. Yürürlükte iken onların şeriatlerinde bulunan ahdleri, sınırlamaları ve ağır hükümleri hatırlatıyor. Sana anlattıklarımızı, daha önce, yahudi olanlara da haram kılmıştık.. Nitekim bir başka ayette şöyle buyuruluyor: "Yahudilere tüm tırnaklı hayvanları haram kıldık. Sırtlarında yahut bağırsaklarında taşıdıkları ya da kemiğe karışan yağlar hariç olmak üzere sığır ve koyunun iç yağlarını da onlara haram kıldık. Bu, zulümleri yüzünden onlara verdiğimiz cezadır. Biz elbette doğru söyeyeniz." *(6 Enam 146)*

Bu sınırlamaların onlara konuluş sebebi, onların işledikleri kötülük ve zulümler ile Allah'ın emirlerini değiştirmeleridir. Onlar bu kötülükleri işleyerek kendilerine yazık ettiler. Onlar kendilerine ettiler, Allah da onlara olan hükümlerini daralttı. Yoksa Yüce Allah asla insanlara haksızlık etmez, ne varki insanlar kendi kendilerine ederler. Çünkü senin Rabbin çok bağışlayan ve pek merhamet edendir. O güçlüdür, kişilere fırsat verir ama asla ihmal etmez. Dolayısıyla Allah'a karşı gelen herkes cahildir. Yüce Rabbimiz, bilmeyerek kötülük yapanlara fırsat tanır ki, onlar doğru yolu tanısınlar ve ona dönsünler, gafil oldukları günlerde yaptıkları kötülüklerden pişmanlık duyup tevbe etsinler. Tevbeden sonra da kendilerine çeki düzen versinler. İşte o zaman Yüce Allah onları bağışlayacaktır. Çünkü O, "günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, azabı çetin ve lütuf sahibi Allah'tır. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. Sonunda dönüş te O'nadır." *(40 Gafir 3)*

74 Yüce Allah, kulu, elçisi ve dostu olan Hz. İbrahim peygamberi medhediyor. Tevhid erlerinin önderi ve peygamberlerin babası Hz. İbrahim'i övüyor ve onu şirkten, yahudi ve hristiyan olmaktan tenzih ediyor. Gerçekten de babanız Hz. İbrahim başlı başına bir ümmet ve bir önderdi. O tek başına bir ümmete bedeldi. Allah'a kullukta samimi ve sadık bir insandı. Her türlü şirk şaibesinden arınmış, her şeyi ile Allah'a yönelmiş hanif bir önderdi. Allah'a ortak koşanlardan değildi. Allah'ın nimetlerine şükreden bir kuldu. Yüce Mevla, onu seçmiş, merhameti ve lütfuyla onu Allah'ın dosdoğru yoluna, seçkin dinine eriştirmişti. Evet, Allah Teâlâ lütuf ve kereminden güzel güzel nimetlerini dünyada vermişti. O, dünyada bol ve bereketli bir rızık ve salih, temiz evlat sahibi idi. Onun hep hakkı söyleyen ve yalnızca kahhar olan Allah'a ibadet eden dürüst bir dili vardı. (Bir cümle ile Hz. İbrahim, gönlünü Rahmana, özünü irfana, dilini bürhana, malını ihvana, canını nirana, oğlunu kurbana adamış bir önder, bir dost ve bir peygamberdi. *(Müt.)*)

Doğrusu o, ahirette de salihlerdendi. Ona da, Rableri katında diğer seçkin peygamberlere olan cennetler ve pınarlar vardır. O, genişliği gökler ve yer kadar olan cennetin en yüce mertebelerinde olan şerefli peygamberlerden biridir. İşte Allah'ın hoşnutluğu böyledir. Elbette Allah'ın rızası, cennetten de büyüktür.

Andolsunki Yüce Allah, Hz. Muhammed'e @ dininin, herşeyi ile Allah'a yönelen babası İbrahim'in de dini olan İslam olduğunu bildiriyor. Özünü Allah'a teslim etmiş hanif dinin sahibi İbrahim peygamberin dini. Asla müşriklerden olmayan İbrahim'in dini. Öyle olunca ey Muhammed! Senin müşrik kavmine uyup putlara tapman nasıl mümkün olsun?!

Evet, Hz. İbrahim bir başına bir ümmetti. Onda tüm hayır ve güzellikler toplanmıştı. Dolayısıyla hak üzere olan ve Allah'ın şeriatine bağlı olan İbrahim peygamber nere, onun soyundan geldiklerini söyleyen müşrikler nere?! Evet, Hz. İbrahim'in dini, Hz. Muhammed'in @ dininden başkası değildir. Öyle olunca Muhammed'e uymayan bir kimse, İbrahim'i de inkar etmiş olur.

75 Yüce Rabbimiz, yahudilere cuma gününü bayram edinmelerini emretmişti. Ama onlar Allah'a isyan edip cumartesi gününü bayram edindiler. Allah da onları çok kötü kılıklara çeviriverdi. Böylece onlar yaptıklarının sonucuna katlanmış oldular. Çünkü Hz. Musa peygamber, onlardan cuma gününe hürmet etmelerini istemiş, onlar ise cumartesi gününe saygı göstermişlerdi. Bunun cezası olarak Allah da onlara cumartesi günü avlanmayı ve çalışmayı yasak kılmıştı. Yüce Allah ayetinde, onların kıyamet günü, tüm bu yaptıklarından dolayı sorgulanacaklarını bildiriyor.

76 Yüce Mevla, sözü peygamberimize @ getirerek şöyle buyuruyor: Ey Muhammed! Hikmet, güzel, etkili öğüt ve yumuşak bir dille insanları Allah'ın yoluna çağır. Onlar seninle tartışırlarsa, sen onlarla en güzel bir biçimde tartış. Onlara karşı yumuşak bir tavır sergile ve ikna edici bir dil kullan. Yumuşak bir dille mücadele edene, sen de aynı uslübü kullan, merhamet edilmesi gerekene merhamet et. Tartışmada ikna edici delil ve belge isteyene onları ulaştır. Çünkü sen, alemlere rahmet olmak üzere gönderilmiş bir

➡ hidayet önderisin.

Şunu bil ki, gerçekten Yüce Allah yolundan sapanı çok iyi bilir. O dosdoğru yolundan ayrılanlardan haberdardır. O, hidayette olanları da çok iyi bilir, sapanları da. Bu yüzden sen hiç tasalanma, yoldan çıkmışlara bakarak kendini yiyip bitirme. Çünkü sana düşen, sadece açık bir tebliğ ve uyarıdır. Bize düşen ise onları hesaba çekmektir.

Kıyamete kadar gelecek tüm davetçilere gereken de işte budur. Onlara düşen de bu güzel yöntemi benimseyip ona uymalarıdır.

77 Yüce Rabbimiz, kısasta adaleti, karşılık vermede denkliği emrediyor. Ey Muhammed, buyuruyor. Allah hakkında haksız yere seninle tartışanları cezalandırmak istersen, onlara vereceğin hükmünde adil ol. Onları ancak size yaptıklarıyla cezalandır. Ama eğer onların yaptıklarına sabreder ve onları affedersen, bu senin için daha iyidir ve sana yaraşan da budur.

Sabrederseniz and olsun ki bu, sabredenler için daha iyidir. Kurtubî, tefsircilerin bu ayetin, Uhud günü Hz. Hamza'ya müsle yapılması üzerine Medine'de indiği konusunda hemfikir olduklarını söyler. *(Kurtubî, Tefsîr, X, 201. Müsle,* savaşta ölenlerin organlarını kesmek ve cesetlere eziyet etmektir. Bu müşrik adeti, dinimizce yasaklanmıştır. (Müt.))

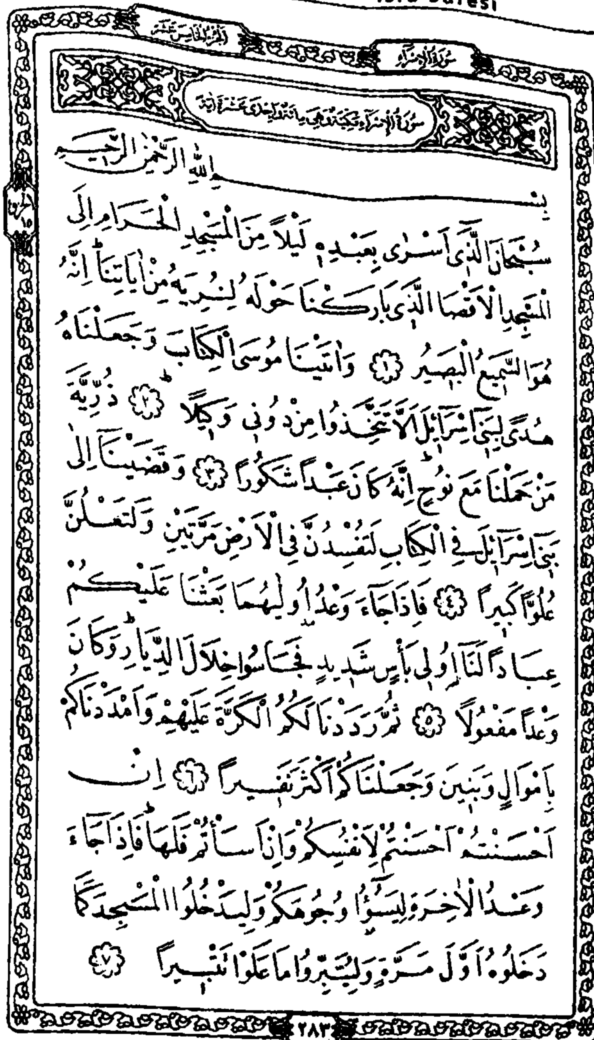
78 Yine sabır tavsiyesi tekrarlanarak tekid edilmiştir. Ayet, sabretmenin de ancak Allah'ın dilemesi, yardımı ve O'nun güç kuvvetiyle mümkün olabileceğini bildiriyor. Yine Rabbimiz sözü Peygamberimiz Hz. Muhammed'in @ şahsına getiriyor ve ona sabretmesini tavsiye ediyor. Ey Muhammed diyor. Sabret ve Allah'a güven, elbette Allah sana sabretme gücü verecektir. Gerçekten bu da Allah'ın bir lütfudur.

Onlara üzülme.. Sana karşı gelişlerine bakıp tasalanma. Elbette Allah'ın onlara da gücü yeter. Zalimlerin yaptıklarına katlan. Onların kurdukları düzenlerden de endişe etme. Onların sana olan düşmanlıkları ve sana yapmak istedikleri kötülükleri yüzünden endişe duyma. Elbette Yüce Allah sana yeter, O sana yardım edecek, seni destekleyecek ve seni galip getirecektir.

Allah şüphesiz sakınanlarla ve iyilik yapanlarla beraberdir. Evet, Allah'ın yardımı, desteği, hidayeti, bereketi onlarla birliktedir. Bu özel bir beraberliktir. Cennette onlarındır, Allah'ın hoşnutluğu da. Dünya ve ahirette O'nun rahmet ve bereketleri hep onların üzerinedir.

Gerçekten Allah'ın lütufları ne güzeldir, O'nun nimetleri ne eşsizdir! Şanı yüce Allah, gerçekten lütuf ve keremi bol, merhameti engin, bağışlaması çok, Rahman ve Rahim olan bir Rabdir. Hamdolsun o alemlerin Rabbi olan Allah'a.

17 İSRÂ SÛRESİ

İsrâ sûresi 111 ayet olup 26, 32, 33, 57 ve 73-80. ayetleri Medine'de; kalan kısmı ise, Kasas sûresinden sonra Mekke'de inmiş bir suredir. Sûre, Mekke döneminin sonlarında gerçekleşen İsra mucizesiyle başladığı için bu adla anılmıştır. Sûreye ayrıca Sübhan ve Benî İsrail adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kulunu bir gece Mescidi Haram'dan, kendisine bir kısım ayetlerimizi göstermek için, çevresini mübarek kıldığımız Mescidi Aksa'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Doğrusu O, işitendir ve görendir."[1]

2-3. "Musa'ya kitap verdik. Ey Nuh'la beraber taşıyarak kurtardığımız kimselerin soyundan olanlar! Beni bırakıp başkasını vekil edinmeyesiniz diye onu İsrailoğullarına doğruluk rehberi kıldık. Doğrusu Nuh, çok şükreden bir kuldu."

4. "İsrailoğullarına Kitapta, 'Doğrusu yeryüzünde iki defa bozgunculuk yapacak ve kibirlendikçe kibirleneceksiniz' diye bildirdik."

5. "Bu ikiden birincisinin vakti gelince, üzerinize pek güçlü olan kullarımızı salacağız. Onlar memleketlerinizde her köşeyi kontrollerine alacaklar. Bu, yerine gelecek bir vaattir."[2]

6. "Bunun ardından sizi onlara galip getirdik; mallar ve oğullarla size yardım edip sizin sayınızı artırdık."

7. "İyilik ederseniz kendinize iyilik etmiş olursunuz. Kötülük ederseniz o da kendinizedir. İki vaatten sonuncusunun vakti gelince, yüzünüzü üzüntüye sokmaları, kötülük yapmaları, önceden Mescid'e girdikleri gibi girmeleri, ele geçirdikleri yerleri harap etmeleri için onları tekrar göndereceğiz."

[1] Sübhanallah! Ne yüce ve ne büyüktür Allah'ın şanı! Zatı, her türlü eksikliklerden uzaktır O'nun. O'nun kendine has özel ve güzel sıfatları vardır. Hiçbir şey O'nun gibi değildir. O, zatı ve sıfatlarıyla yüce Allah'tır. Yüce Allah, kendisi bizzat kendi şanını yüceltiyor ve ululuyor. Çünkü O'nu layıkıyla övmeye ve yüceltmeye O'ndan başka hiç kimse güç yetiremez. O'ndan başka hiçbir ilah ve hiç bir Rab yoktur.

Şanı ne yücedir O'nun! Kulunu bir gece Mekke'deki Mescidi Haram'dan, bol ve bereketli tarım ürünleriyle çevresini mübarek kıldığımız Şam bölgesindeki Mescidi Aksa'ya götürdü. Ayette geçen 'kul'dan maksat son peygamber Abdullah oğlu Muhammed'dir @. Her hayır kapısını açan, her hak sahibine hakkını veren Allah'ın sevgili kulu Muhammed @. (İsra Mucizesiyle ilgili ayrıntılı bılgı için Hadis ve İslam Tarihı kaynaklarına bakınız.)

Doğrusu O, işitendir ve görendir. İnanan inanmayan tüm kullarının söylediklerini işiten ve onları görüp gözetendir. O, dünya ve ahirette, onlardan her birine hakkettiği şeyi verir.

Ey müslümanlar! Gördünüz mü, İsrâ Mucizesinde tüm kainat, peygamberinizin emrine amade kılınmış? Bunda, inanan insanın göklerin ve yerin nasıl bizim hizmetimize sunulduğunu araştırmasının gereğine işaret vardır. İnsan, Allah'a güvenerek derinlemesine evreni incelese O'nu bulmaması için, doğru yola ermemesi için, hiçbir neden yoktur! Şayet bizler, Allah'ı bilerek Kur'ânî dirilişin ışığında yaşayıp göğün tabakalarını ve evrenin katmanlarını inceleseydik, atomu keşfedenler bizler olur, uzay araçlarıyla aya ayak basar ve dünyaya hükmedenler olurduk. Yüce Allah'ın "Hüküm / egemenlik ancak Allah'ındır" *(6 Enam 57; 12 Yusuf 40, 67)* "Doğrusu, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmedesin diye Kitabı sana hak olarak indirdik" *(4 Nisa 105)* ayetlerinin bir tecellisi olarak sonunda yetki bizim olurdu.

Buna göre, dünyanın gidişatından bizler sorumluyuz. Peki bu nasıl olacaktır? Atom ve atom ürünlerinin sahibleri biz değiliz. Füzeler, uydular ve yörüngeler de bizim kontrolümüzde değil. Bunlar ve daha başka pek çok şey hakkında yapılan bilimsel araştırma ve buluşları biz yapmadık, bunların sahibi de biz değiliz. Yoksa semanın katmalarını delip geçen bizim Peygamberimiz @ değil miydi? Onun İsrâ ve Mirâc yolculukları, bizim yeryüzünü ve göğün katmanlarını araştırmakla yükümlü olduğumuza işaret değil miydi?

Göğün katmanlarını kulu ve peygamberi Hz. Muhammed'e delip geçıren, ötelerin ötesine, göğün katmanlarından daha ötelere onu götüren ve ona salavat okumayı farz kılan Allah ne yücedir!

Ey müslümanlar! Kur'ânı yeni baştan bir daha inceleyip okumaz mısınız? Yeniden onu okuyup inceleyin de onun bilim ve bilginin ta kendisi olduğunu görün. Evet Kur'ân, okunup incelenmesi, derinlemesine araştırılması gereken bir kitaptır. O, ölüler için okunmak için gelmiş bir matem kitabı değildir. Gerçekten Kur'ân bir ilim, ibadet, araştırma kitabıdır. O, evrenin inceliklerine ve gerçek yüzüne ulaştıran bir kitaptır. O, sanat, imar, savaş, barış, devlet, adalet, hak ve hukuka riayet esaslarını içeren bir mecmuadır.

[2] Yüce Allah, burada İsra ve Mirâc olayı ile Muhammed'e @ ikram ettiği gibi, Hz. Musa peygambere de ikramlarda bulunduğunu haber veriyor. Yüce Rabbimiz onu, İsrailoğullarına peygamber olarak göndermiştir. O, onları Allah'ı birlemeye çağırıyordu. Zaten gelen her peygamber, kavmini yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a kulluğa çağırmak için gelmişti. Yüce Allah Hz. Musa'ya, Yakub peygamberin soyundan gelen İsrailoğullarına müjdeler sunan Tevratı vermişti.

Ey Nuh'la beraber taşıyarak kurtardığımız kimselerin soyundan olanlar! Ey Nuh peygamberle birlikte gemide taşıdıklarımızın çocukları! Bu ifade ile Yüce Allah, onların sadece İbrahim peygamberin zürriyeti olmadıklarını açıklıyor. Aynı zamanda onlar, Allah'ın peygamberi Hz. Nuh ile birlikte gemiye binen müslümanların çocuklarıydılar. Onlar, yeryüzünde tevhîd ağacını dikip yetiştirsinler diye, Yüce Allah'ın tufanda boğulmaktan kurtardığı seçkin tevhid erlerinin soyundan gelmekteydiler. Böyle temiz bir nesil, nasıl olur da bozulup yozlaşabilirdi?! Oysa onlara yakışan, peygamberlerine uymak, Hz. Nuh'un, ardından Hz. İbrahim'in ve daha sonra da Hz. Muhammed'in @ izinde gitmekti. Allah'ın selamı hepsinin üzerine olsun!

Buna karşın İsrailoğulları, yoldan saptılar. Buzağıya tapıp Hz. Musa'ya başkaldırdılar. Hz. İsa'ya savaş açtılar Hz. Muhammed'in karşısında yer alıp onu öldürmeye yeltendiler. Ama Yüce Allah, peygamberini onların şerrinden emin kıldı.

O lanetli kavim, işte bugün de Filistin'i işgal etmiş, orada bulunan müslümanlara karşı savaş halindedir. Ama Yüce Allah, hükmüyle hakkı üstün ve hakim kılacak, gerçek hak taraftarlarına yardım edip onları perişan ve zelil edecektir.

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ
حَصِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ
الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾ وَأَنَّ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾ وَيَدْعُ
الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْنَا
اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً
لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ
وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ
فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ﴿١٣﴾ اقْرَأْ
كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾ مَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا
يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ وَإِذَا أَرَدْنَا
أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا
الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ
نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

٢٨٤

مَنْ كَانَ

8. "Umulur ki Rabbiniz size merhamet eder. Ama siz dönerseniz Biz de döneriz. Biz, Cehennemi, inkarcılara bir zindan kılmışızdır."[3]

9-10. "Doğrusu bu Kuran en doğru yola götürür ve yararlı iş yapan müminlere büyük ecir olduğunu, ahirete inanmayanlara can yakıcı bir azap hazırladığımızı müjdeler."

11. "İnsan iyiliğin gelmesine dua ettiği gibi, kötülüğün gelmesine de dua eder. Esasen insanoğlu acelecidir."[4]

12. "Gece ve gündüzü varlığımıza birer delil kıldık. Bir delil olan geceyi kaldırıp yine bir delil olan gündüzü Rabbiniz'in bol nimetini aramanız, yılların sayısını ve hesabını bilmeniz için aydınlık kıldık. Biz her şeyi uzun uzadıya açıkladık."[5]

13. "Her insanın kuşunu boynuna doladık ve kıyamet günü açılmış bulacağı Kitabı önüne çıkarırız."

14. "Kitabını oku, bugün, hesap görücü olarak sen kendine yetersin."

15. "Kim doğru yola gelirse ancak kendisi için yola gelmiş ve kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapmış olur. Kimse kimsenin günahını çekmez. Biz peygamber göndermedikçe kimseye azap etmeyiz."[6]

16. "Biz, bir kenti yok etmek istediğimiz zaman, şımarık varlıklarına itaat etmelerini emrederiz, ama onlar orada yoldan çıkarlar.[7] Artık o şehir yok olmayı hak eder. Biz de onu yerle bir ederiz."

17. "Nuh'dan sonra nice kuşakları yok etmişizdir. Kullarının günahlarından haberdar ve onları gören olarak Rabbin yeter."

[3] İsrailoğullarının yeryüzünde bozgunculuk yapmaları nedeniyle uğradıkları hezimetten sonra, Yüce Allah şöyle buyuruyor: Tevbe edip düşmanlarınıza karşı direndiğiniz için Biz size yardım etmiştik. Mallar ve oğullarla size yardım edip sizin sayınızı artırmıştık. Sayı ve techizat bakımından sizi güçlü kılmıştık Şimdi siz iyilik ederseniz, kendinize iyilik etmiş olursunuz. Yok kötülüğe dönerseniz, o zaman Biz de azaba döneriz. Siz dosdoğru olun ki, Rabbiniz size acısın. Eğer siz, yeniden yeryüzünde bozgunculuk etmeye kalkarsanız, Allah da sizi cezalandıracaktır.

[4] Gerçekten bu Kur'ân saliklerini, yolların en doğrusuna ve davranışların en sağlıklısına götürür. Allah'a yürekten inananıp layıkıyla O'na kulluk yapan, O'nun hoşlanmadığı davranışlardan sakınıp O'nu hoşnut edecek işleri yapanlara müjdeler sunar. Lütuf ve keremiyle dünyada onların ufak tefek kusurlarının bağışlanacağının ahirette de en güzel mükafatların onları beklediğinin müjdesini verir. Yine Kur'ân, ahirete inanmayan, öldükten sonra dirilmeyi, sorgulanmayı, cennet ve cehennemi kabul etmeyen inkarcılara ahirette çetin bir azap olduğunu bildirir.

İnsan, hakkı bilmediğinden ve ona inanmadığından, beddua ederek Rabbinden kötü şeyler ister. Acele ile ölmeyi ve yok olmayı diler. Sanki hayır dua eder gibi, şerri ister. Oysa Rabbi yaptığı bedduayı kabul ediverse kendi duasıyla yok olup gidecek. Ama insan, gerçek anlamda iman etse, hayrı şerrı farkedecek, Rabbinden hayırdan başka bir şey istemeyecek ve hayırdan başka bir şey yapmayacak, böylece de Allah'ın lutfu keremiyle başarıya erecektir.

[5] Yüce Allah, kullarına büyük ayetlerini hatırlatarak onlar üzerindeki nimetlerine dikkat çekiyor. O ayetlerden biri de gece ile gündüzün uzayıp kısalması ve birbirini izlemesidir. Yüce Rabbimiz, Biz diyor, geceyi ve gündüzü, onların birbirini izlemesini ve çok ince bir ayarla *uzayıp kısalmalarını, erişilmez kudretimizi* gösteren bir alamet kıldık.

Gündüzü aydınlık kıldık. İnsanın, onda temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesi ve geçimini sağlayabilmesi için aydınlık yaptık. Gecenin karanlık olması ise, insan aklının ve bedeninin dinlenmesini sağlamak içindir. İnsan gecenin sükuneti içerisinde dinlenir ki, güne dinç ve dinamik olarak kalkabilsin, geçimini temin için çalışmaya hazır olabilsin.

Şimdi sen, ayetteki Yüce Rabbin şu ifadesini bir düşün: Biz her şeyi uzun uzadıya açıkladık. Yani Biz, yarattıklarımızı bilerek en mükemmel bir biçimde yarattık. Bu engin ilmimiz sayesinde onlar sayısız hikmetlerle dolu olarak yaratılmıştır.

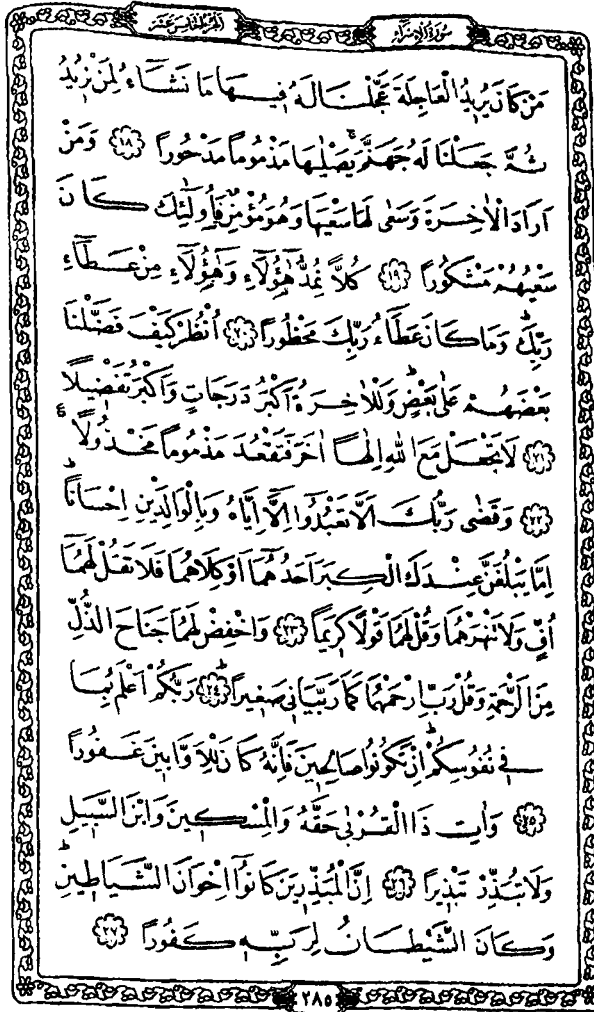
[6] *Her insanın kuşunu boynuna doladık.* Her insanın işlediklerini boynuna astık. Tüm yaptıkları kendisi için kayda alınmaktadır. O kişi, yaptıklarından sorumlu olacak ve yaptıklarının hesabını verecektir. İşlediği tüm her şey amel defterinde kayda alınmaktadır. Kıyamet günü Biz, amel defterini çıkarıp gözünün önüne koyacağız ve o sırada melekler ona şöyle diyeceklerdir: Oku kitabını. Dünyada işlediğin her şeyi orada bulacaksın. Zira Yüce Allah adalet sahibidir. O, kullarının işlediği davranışlara muttalidir. Şanı Yüce Allah, adaletinin bir gereği olarak hiçbir kimseye haksızlık yapmaz, ne var ki insanlar kendi kendilerine zulmederler. Evet, o gün hesap görücü olarak siz kendinize yetersiniz. Yaptığınız tüm kötülükler orada önünüzdedir ve herkes yapıp ettiklerinden sorulacak ve ona göre cezalandırılacak yahut ödüllendirilecektir.

İnsanları doğru yola götüren Allah'ın kitabı Kur'ân olunca, Yüce Allah şu gerçeği bir kere daha teyit etti: Doğru yolu bulup peygamberlerin izinde giden kimse, yaptığı bu güzel hareketin kendi yararına olduğunu görecektir. Haktan sapan, doğru yolu görmezden gelen kimse de kendine yazık etmiş olacaktır. Yaptıklarının zararını kendisi çekecektir.

Vizir, yani batıl, ancak sahibine zarar verir. Hiç kimse, bir başkasının günahını çekmeyecektir. Herkes kendi yaptıklarından sorumlu olacaktır. Hiç kimse, bir başkasının vebalini yüklenmeyecektir. Câni kimse, ancak kendine kıymış olacaktır.

Evet Biz, hak ve batıl yolları insanlara açıklayan bir peygamber göndermedikçe, hiç kimseye azap etmeyiz ve etmeyeceğiz.

[7] Ayet şöyle de anlaşılmıştır: Biz, bir kenti yok etmek istediğimiz zaman, şımarık varlıklarını orada çoğaltırız, onlar da orada yoldan çıkarlar... Biz bir kenti yok etmek istediğimiz zaman, şımarık varlıklarını orada idareci yaparak onlara musallat ederiz, onlar da orada yoldan çıkarlar.. Her üç mana için *bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, V, 19. (Müt.)*

18. "Dünyayı isteyene, Biz orada istediğimiz kimseye dilediğimiz kadar hemen veririz. Sonra ona cehennemi hazırlarız; yerilmiş ve kovulmuş olarak oraya girer."

19. "Ahireti isteyip, inanmış olarak onun için gerekli çalışmada bulunan kimselerin, işte onların çalışmaları şükre değerdir."

20. "Onların ve bunların her birine Rabbinin nimetinden ulaştırırız. Esasen Rabbinin nimeti kimseye yasak kılınmış değildir."[8]

21. "Onların, nasıl kimini kimine üstün kıldığımıza bir bak! Doğrusu ahirette daha büyük dereceler ve daha büyük üstünlükler vardır."

22. "Allah'la beraber başka bir tanrı edinme, yoksa yerilmiş ve tek başına kalmış olursun."

23. "Rabbin, yalnız Kendisine tapmanızı ve ana babaya iyilik etmenizi buyurmuştur. Eğer ikisinden biri veya her ikisi, senin yanında iken ihtiyarlayacak olursa, onlara karşı 'Öf' bile demeyesin, onları azarlamayasın. İkisine de hep tatlı söz söyleyesin."

24. "Onlara acıyarak alçak gönüllülük kanatlarını ger ve: 'Rabbim! Küçükken beni yetiştirdikleri gibi sen de onlara merhamet et!' de."[9]

25. "İçinizde olanı en iyi Rabbiniz bilir. İyi kimselerseniz bilin ki O şüphesiz, Kendine baş vuranları bağışlar."

26. "Yakınına, düşküne, yolcuya hakkını ver; elindekileri saçıp savurma."

27. "Saçıp savuranlar, şüphesiz şeytanlarla kardeş olmuş olurlar; şeytan ise Rabbine karşı pek nankördür."

[8] Yüce Allah ezelî ilmiyle, ahalisinin kötü niyetli olmaları nedeniyle bir yerleşim merkezinin yok edilmesini dilediği zaman, kötülükleri işleme konusunda onlara fırsat verir. Onlar da kötülükleri işlerler. Sonunda azabı hakederler. Ve Allah onları, Allah'ın istekleri konusunda peygamberlere karşı gelmelerinin cezası olarak yerle bir ediverir

Daha sonra Yüce Rabbimiz, dünya ve içindeki dünyalıkları isteyen herkesin bu istediğine eremeyeceğini, ama ancak Allah'ın dilediklerinin O'nun dilediği kadar bu emellerine nail olabileceklerini açıklıyor. Dünyayı isteyene, istediğimiz kimseye dilediğimiz kadar hemen veririz. Şu geçici dünyalıkları isteyen ve şeytanın kendisine süslü gösterdiği bu dünyanın dağdağasına aldanan kimse, Bizim istediğimiz ölçüde dünyadan nasiplenir. Ama o kişinin sonunda varacağı yer cehennemdir. Artık o gün onun dünyada yaptığı tüm her şey boşa gitmiştir. Cehennem ateşinden başka onun duracağı bir başka yer de kalmamıştır. O kişi yaptığı kötülükler nedeniyle kınanmış, yerilmiş, kovulmuş bir halde ve perişan bir vaziyette cehenneme atılır.

Ahiret yurdu ve oradaki nimetleri isteyip Allah'ın istekleri doğrultusunda, Allah'ın hukmune candan teslim olarak ve nimetlerine şükrederek ahiret için çalışanların ise yaptıkları övülmeye değerdir. Onların amelleri makbul ve mübarektir. Allah'ın lütuf ve keremi onları çepeçevre kuşatmıştır.

Evet Yüce Allah, kendisine itaat edene de isyan edene de rızık verir. Bu, O'nun rububiyyetinin bir gereğidir. Rabbinin nimeti kimseye yasak kılınmış değildir. Hiç kimse onu sınırlayamaz ve ona engel olamaz. Ama iman edenler, Allah'a itaat etmeleri nedeniyle dünyada da rızıklanırlar, ahirette de nimetlere garkolurlar İnkarcıların ise, melekler yapıp ettiklerini kaydederler. Yüce Allah, onlara rızık verir. Çünkü rızık veren yalnızca O'dur Öldükten sonra ise Allah, o inkarcılara yaptıklarının hesabını sorar ve onların varacakları yer cehennem ateşi olur.

[9] Onların, nasıl kimini kimine üstün kıldığımıza bir bak! Bu, dünya hayatında böyledir. Onlardan kimi zengin olur, kimi yoksul, kimi de orta halli olur. Kimi iyi olur, kimi kötü, kiminin de hem iyiliği olur, hem de kötülüğü. Kimi küçük yaşta ölür, kimi ise pir-i fani oluncaya kadar yaşar, kimi de normal bir ömür sürer.. Ama dünya hayatı sonludur. Önemli olan kulun dünyada iken, dini ve dünyevî tüm konularda Rabbine itaat etmesi, ahiretin gerçek olduğuna, gerçek ve kalıcı hayatın orada olduğuna inanmasıdır Daha büyük dereceler ve daha büyük üstünlükler. Orada cennetler, pınarlar vardır. Rabbim Allah'tır diyen şerefli salih kulların yüce makamları vardır.

Evet, iki dünyada da bahtiyar olan kul, Allah'a başka şeyi ortak koşmaz. Allah'tan başka hiç kimseden çekinmez. O'ndan başka kimseye kulluk etmez. Allah'ın yanıda başka şeyleri O'na ortak koşan kimseler ise iki dünyada da bahtsız kişilerdir. Allah'a ortak koşan o kimseler, kınanmış bir halde ortada kalakalacaklardır. Yüce Allah, onların yüzüne bakmayacak, onları yararı ve zararı olmayan putlarıyla başbaşa bırakacaktır.

Yüce Allah, ana-babaya iyilik etmeyi kendine ibadet ve kulluğun peşinde zikrediyor. Ey insan, şimdi bir düşün, annen ve baban senin bu dünya hayatına gelmene sebep olan kişiler değil midir? Onlar, sana lutfedilmiş Rabbânî ihsan ve ikramlardır. Onlar, seni büyütüp yetiştirmek için nice sıkıntılara katlandılar, seni uyutabilmek için geceleri uykusuz kaldılar.. Şimdi sen, onlar için doğru dürüst bir beyefendi yahut hanımefendi evlat olursan onları mutlu edebilirsin. Sen, yaşlandılar diye niçin onlardan rahatsızlık duyarsın? Onları üzmekten, incitmekten sakın. Onları azarlama, öf bile deme. Çünkü onlar senin annen ve babandır. Senin onlara söyleyeceğin söz, onlar için bir şifa ve mutluluk kaynağı olsun. Senin onlar için harcayacağın maddi şeyler, senin için bolluk ve bereket nedeni olacaktır. Edeb ve saygıyla onlara söylenecek bir güzel söz, onların gıdası olacaktır. O halde şefkat ve merhamet kanatlarını onların üzerine indir. Alçakgönüllülük içerisinde onlara nazik davran. Onların ellerini ve yüzlerini öp. Hoş ve güzel sözlerinle onları mutlu et. Onlar senin için bir yük değil, bir bereket, bolluk ve Yüce Allah'tan bir rıza ve hoşnutluk kaynağıdır.

Rabbim! de, küçükken beni yetiştirdikleri gibi sen de onlara merhamet et!. İhtiyarlıklarında ve vefat edecekleri sırada onlara acı.

Ebû Hüreyre Peygamberimiz'in @ şöyle buyurduğunu söylemiştir: "Sürünsün, burnu sürtsün! Anne-babasından biri yahut ikisinin ihtiyarlık günlerini görüp de onların rızasını alarak cenneti kazanamayan kimse sürünsün!" *(Müslim, Birr 8; Ahmet, III, 346)*

Yine Ebû Hüreyre şunları anlatır: "Bir adam Peygamberimize @ gelip 'İnsanların içerisinde kendisiyle en iyi geçinmem gereken kimse kimdir?' diye sorar. Peygamberimiz @ 'Annendir' buyurur. Sonra kimdir deyince, yine 'Annendir' buyurur. Sonra deyince, yine 'Annendir' buyurur. Adamın dördüncü sorusuna ise Peygamberimiz @ 'Sonra babandır' diye cevap verir." *(Tirmîzî, Birr 1; Buharî, Edeb 2; Müslim, Birr 2; Ebu Davud, Edeb 2; İbn Mâce, Edeb 1; Ahmed, V, 3, 5)*

Bu konuda Kurtubî şunları söyler: "Ana-babaya iyilik, sadece müslüman anne-babaya has değildir. Anne-baba müslüman olmasalar da onlar, kendileriyle savaş halinde olmayan bir topluluk içerisinde oldukları sürece onlara iyilik ve ihsanda bulunmak gerekir." *(Kurtubî, Tefsîr, X, 239)*

وَاِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَٓاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا
فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً اِلٰى عُنُقِكَ
وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا ﴿٢٩﴾ اِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُ اِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِه۪ خَبٖيرًا بَصٖيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا
تَقْتُلُٓوا اَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ اِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَاِيَّاكُمْ اِنَّ قَتْلَهُمْ
كَانَ خِطْـًٔا كَبٖيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنٰٓى اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَٓاءَ
سَبٖيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتٖي حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ
مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّه۪ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفْ فِي الْقَتْلِ اِنَّهُ
كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتٖيمِ اِلَّا بِالَّتٖي هِيَ اَحْسَنُ
حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهُ وَاَوْفُوا بِالْعَهْدِ اِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْؤُ۫لًا ﴿٣٤﴾
وَاَوْفُوا الْكَيْلَ اِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقٖيمِ
ذٰلِكَ خَيْرٌ وَاَحْسَنُ تَأْوٖيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِه۪ عِلْمٌ
اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُو۬لٰٓئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْؤُ۫لًا ﴿٣٦﴾
وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا اِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ
الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

ذٰلِكَ

28. "Rabbin'den umduğun rahmeti elde etmek için, hak sahiplerinden yüz çevirmek zorunda kalırsan, onlara hiç değilse tatlı bir söz söyle."[10]

29. "Elini boynuna bağlayıp cimri kesilme, büsbütün de açıp tutumsuz olma, yoksa pişman olur, açıkta kalırsın."

30. "Doğrusu senin Rabbin dilediği kimsenin rızkını genişletir, dilediğininkini ise kısar. Gerçekten O kullarını gören ve haberdar olandır."

31. "Çocuklarınızı yoksulluk korkusuyla öldürmeyin. Biz onlara da size de rızık veririz. Gerçekten onları öldürmek büyük bir günahtır."

32. "Sakın zinaya yaklaşmayın; doğrusu bu çirkindir, kötü bir yoldur."[11]

33. "Allah'ın haram kıldığı cana, haksız yere kıymayın. Haksız yere öldürülenin velisine bir yetki tanımışızdır. Artık o da öldürmekte aşırı gitmesin. Zira kendisi ne de olsa yardım görmüştür."

34. "Erginlik çağına ulaşana kadar en güzel şeklin dışında, yetimin malına yaklaşmayın. Ahdi de yerine getirin, doğrusu verilen ahitte sorumluluk vardır."

35. "Bir şeyi ölçtüğünüz zaman, ölçüyü tam tutun, doğru teraziyle tartın. Böyle yapmak, sonuç itibarıyla daha güzel ve daha iyidir."[12]

36. "Bilmediğin şeyin ardına düşme; doğrusu kulak, göz ve kalb, bunların hepsi o şeyden sorumlu olur."

37. "Yeryüzünde böbürlenerek yürüme, çünkü sen ne yeri delebilir ve ne de boyca dağlara ulaşabilirsin."

38. "Rabbinin katında bunların hepsi beğenilmeyen kötü şeylerdir."

[10] Evet, gerçekten Yüce Allah, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır. Kullarının gönüllerindekini de en iyi O bilir. Eğer onlar, Allah'ın rızasını gözeten ve O'na karşı sorumluluklarını yerine getiren salih kimseler iseler; Yüce Allah onların ufak tefek kusurlarını bağışlar ve onlara merhamet eder. O çok merhametlidir, kullarının zafiyetlerini ve sürçmelerini bilir. Tevbe ve bağışlanma dileği ise, günahlar için yağmur gibidir. O halde ey Allah'ın kulları! Rabbinizden bağışlanma dileyin. Çünkü O, sizin koruyucunuzdur, sizi günahlardan O korur.

Yüce Allah, daha sonra peygamberine akrabaya iyilikte bulunmasını ve akrabalık haklarını gözetmesini emrediyor. Ayette hitap Hz. Peygamberedir. Ama peygambere olan her emir ve her görev ona ve onun şahsında ümmetinedir. Gücü yettiğince ve elinden geldiğince akraba ve yakınlara yardım etmek bir görevdir. Yardımlaşmada önce en yakın akrabadan başlanır, sonra diğerleri gelir. Yoksul ve yolculara da zekattan bir pay verilir.

Ey müslüman, savurganlıktan sakın! Taatla ilgili harcamalarda savurganlık olmaz. Ama günah işleme uğruna yapılan her harcama israf ve savurganlığın kendisidir. Savurgan kişiler, Allah korusun şeytanların avanesi ve onların kardeşleridir. Şeytana uyan kimse, onun batıl ve boş vesveseleriyle sürekli karşı karşıya olacağından, Allah'ı inkara kadar gidiverir. Zira şeytan Rabbine nankörlük eden bir mahluktur. O halde ey Ademoğlu! Şeytanın tuzaklarına düşmekten sakın!

Eğer sen, akraba ve yoksula yardım edemeyecek şekilde zor durumda ve sıkıntıda isen, o zaman onlara hiç değilse tatlı bir söz söyle. Onlara, yakında Allah'ın sıkıntını gidereceğini ve o zaman Allah'ın lütuf ve keremiyle onları hatırlayacağını ve onları unutmayacağını söyleyiver. Onlara bu şekilde ümit verici tatlı sözler söyledikten sonra da, sıkıntılarını gidermesi ve elini bolartması için Allah'a yalvar yakar. Böylece ihtiyaç sahiplerini görüp gözetebilesin. İşte o zaman Yüce Allah, dilerse seni bolluk ve berekete çıkaracaktır.

[11] Yüce Allah, cimriliği yererek ve israftan sakındırarak iktisatlı olmayı emrediyor. Elini infaktan kısıp pinti olma, onu büsbütün açıp savurganlardan da olma. Her iki durum da hoş değildir. Ama sen, ölçülü ol. Malını Allah'ın meşru ve mubah gördüğü yerlerde harca, yasak kıldığı yerlerde ise asla harcama. Pişmanlık ve nedamet, Allah'ın sakındırdığı şeyleri yapmaktadır. Güven ve huzur ise, Allah'ın isteklerini yerine getirmektedir.

Evet doğrusu Allah, rızkı kullarının ihtiyaçlarına göre verir. Ezelî ve ebedî ilmiyle O, kullarının yararına uygun olanı verir. Kimi kulları için fakirliği uygun görür, kimi için zenginliği. Allah her şeyi en iyi bilen ve her şeyden haberdar olandır. Yoksa Rabbin, asla kullarına haksızlık yapmaz. Öyleyse Yüce Rabbin yetkisi içerisinde olan konulara müdahale etmekten kaçının. Rızık paylaşımı da O'nun yetkisi dahilindedir. O halde, yalnızca O'na güvenip dayanın. Açlık ve yoksulluk endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Zira her doğan canlının rızkı, gayb aleminde belirlenmiştir. Gerçekten onları öldürmek büyük bir günahtır. Bunun sorumluluğu çok büyüktür. Evet, gerçek rızık verici, herşeyi bol bol veren Yüce Allah'tır.

Zinadan da şiddetle kaçının. Gerçekten zina, insan hakkının çiğnendiği çok büyük bir cürümdür. Fuhuş nedeniyle cezaya çarptırılacak kişi, öncelikle o çirkin işi yapanın kendisi; sonra da birey olsun, toplum olsun, yetki sahipleri olsun ona teşvik eden herkestir. Ne hazinki bugün yolunu şaşırmış batı, televizyon, video, radyo, sinema gibi aletlerle günah ve fuhuş araçlarını üretip bizlere sunmuş vaziyettedir. Bizim otoritelerimize ve toplumumuza düşen ise, o araçları dinimizin gerekleri doğrultusunda kullanıp insanımızın hizmetine sunmaları ve böylece hem yöneticileri hem de yönetilenleri saadete erdirmeleridir.

Aman Ya Rabbi! Ölçüler ne zaman Yüce Allah'ın Kitabında belirlediği prensiplere göre belirlenecek? İslam coğrafyası ne zaman Yüce Allah'ın ilahî güvenceleri ile huzur ve rahata kavuşacak? Toplum ve yetkililer ne zaman Allah'ın Kitabını rehber kabul etmeye yönelecekler?

[12] Evet, adam öldürme büyük günahlardandır. Onun vebali çok büyüktür. Onun cezası kısastır. Öldüren, yaptığının cezası olarak öldürülür. İşte adalet budur. Allah'ın haram kıldığı cana, haksız yere kıymayın. Yani kısas cezasına çarptırılan kişi dışında kimseyi öldürmeyin. Haksız yere öldürülen kimsenin velisine bir yetki tanımışızdır. O kişi, katile karşı yetkilidir. Dilerse kısas cezasını uygulatır, dilerse diyete razı olur. O bu haklı yetkisini kullandığı sürece yardım ve destek görür. İşte Allah'ın adaleti budur. Artık, size belirlenen yetki dışına çıkarak, haddi aşmayın!

Ey müslümanlar! Yetimlerin malları konusunda haksızlık yapmaktan şiddetle kaçının. Kötü niyet ve emelle yetim malına yaklaşmayın. Yetim yavru, ergenlik çağına gelince elinizde tuttuğunuz malını ona teslim edin. Yetimlere ve diğer tüm insanlara karşı uhdenize aldığınız sözleri tutun, yerine getirin. Doğrusu verilen ahitte sorumluluk vardır.

Alım satımda, kendiniz için yahut başkaları için bir şeyi ölçtüğünüz zaman, ölçüyü tam tutun. Noksan ve hileli ölçüp tartmayın. İnsanları aldatmaya kalkmayın. Doğru teraziyle tartın. Böyle yapmak, sonuç itibarıyla daha güzel ve daha iyidir. Bu ölçülere uymak hem dünyanız için hayırlıdır, hem de ahiretiniz için. En güzel ve en iyi biçimde ahirete varmanızı sağlayan yol budur. Doğru terazi, eksik ve yanlış tartmayan, şaşmayan tam tartıdır.

ذلك مما أوحى إليك ربك من الحكمة ولا تجعل مع الله إلها آخر
فتلقى في جهنم ملوما مدحورا ﴿٣٩﴾ أفأصفاكم ربكم بالبنين واتخذ
من الملائكة إناثا إنكم لتقولون قولا عظيما ﴿٤٠﴾ ولقد صرفنا في
هذا القرآن ليذكروا وما يزيدهم إلا نفورا ﴿٤١﴾ قل لو كان معه
آلهة كما يقولون إذا لابتغوا إلى ذي العرش سبيلا ﴿٤٢﴾ سبحانه وتعالى
عما يقولون علوا كبيرا ﴿٤٣﴾ تسبح له السماوات السبع والأرض
ومن فيهن وإن من شيء إلا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم إنه
كان حليما غفورا ﴿٤٤﴾ وإذا قرأت القرآن جعلنا بينك وبين الذين
لا يؤمنون بالآخرة حجابا مستورا ﴿٤٥﴾ وجعلنا على قلوبهم
أكنة أن يفقهوه وفي آذانهم وقرا وإذا ذكرت ربك
في القرآن وحده ولوا على أدبارهم نفورا ﴿٤٦﴾ نحن أعلم بما يستمعون
به إذ يستمعون إليك وإذ هم نجوى إذ يقول الظالمون إن تتبعون
إلا رجلا مسحورا ﴿٤٧﴾ انظر كيف ضربوا لك الأمثال
فضلوا فلا يستطيعون سبيلا ﴿٤٨﴾ وقالوا أإذا كنا
عظاما ورفاتا أإنا لمبعوثون خلقا جديدا ﴿٤٩﴾

٢٨٧

39. "Bunlar Rabbinin sana bildirdiği hikmetlerdir. Sakın Allah'la beraber başka tanrı edinme. Yoksa yerilmiş ve kovulmuş olarak cehenneme atılırsın."

40. "Rabbiniz oğulları size ayırdı, seçti de kendisi için kız olarak melekleri mi edindi? Doğrusu siz büyük konuşuyorsunuz."[13]

41. "Biz, and olsun ki öğüt almaları için bu Kuran'da bunları türlü türlü açıkladık. Fakat bu açıklamalar ancak onların nefretini artırmıştır."

42. "De ki: 'Eğer dedikleri gibi Allah'la beraber tanrılar bulunsaydı, o takdirde hepsi arşın sahibiyle savaşmaya bir yol ararlardı'."

43. "O, onların söylediklerinden münezzehtir, çok yücedir ve pek uludur."

44. "Yedi gök, yer ve onlarda bulunanlar O'nu tesbih eder. O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiç bir şey yoktur; fakat siz onların tesbihlerini anlamazsınız. Doğrusu O Halim olandır, bağışlayandır."

45. "Kuran okuduğun zaman senin ile ahirete inanmayan kimseler arasına görünmeyen bir perde çekeriz."[14]

46. "Kalplerine Kuran'ı anlamalarına engel olacak örtüler ve kulaklarına da ağırlık koyduk. Kuran'da Rabbini bir tek olarak andığın zaman, onlar ürkerek ardlarına dönerler."

47. "Seni dinledikleri zaman neye kulak verdiklerini ve gizli toplantılarında zalimlerin: 'Siz sadece büyülenmiş bir adama uyuyorsunuz' dediklerini Biz çok iyi biliriz."

48. "Sana nasıl misaller verdiklerine bir bak! Bu yüzden sapmışlardır, artık bir yol da bulamamaktadırlar."

49. " 'Biz kemik ve ufalanmış toprak olduğumuz zaman mı, sahiden biz mi yeni bir yaratılışla diriltileceğiz?' derler."[15]

[13] Doğrusu İslam yüce hasletler dinidir. O saliklerini, insanların ayıp ve kusurlarını araştırmama, insanların sırlarını izleyip ortaya koymama konusunda uyarıyor. Evet göz, sen ondan sorumlusun. Kulak ta öyle, diğer organlar da öyle. Öyleyse gözüne kulağına sahip ol, onları insanların kusurlarını araştırmada kullanma. Sen, halkın ayıplarını araştırmakla yükümlü değilsin. Aksine sen, onların kusurlarını araştırdığın için sorgulanacaksın.

Yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Sen ne kibrinle yeri yarabilirsin, ne de dağlarla boy ölçüşüp onların zirvesine uzanabilirsin! Bütün bunlar senin için imkansız iken, Rabbine karşı son derece alçakgönüllü, mütevazi, ihlaslı, yumuşak huylu ve şükreden bir kul olman gerekmez mi?! Kibirlenip böbürlenen kimse, hem Allah katında, hem de insanlar yanında istenmeyen kişidir.

Ey Muhammed! İşte sana emrettiğimiz tüm bu ahlâkî güzellikler ve seni sakındırdığımız tüm bu çirkinlikler, insanlara bildirmen için sana vahyettiğimiz ölçülerdir.

Sakın Allah'la beraber başka tanrı edinme. Yoksa yerilmiş ve kovulmuş olarak cehenneme atılırsın. Allah'la beraber başka tanrılar edinen kimseyi Yüce Allah, kınanmış bir biçimde cehennem ateşine atacaktır. O kişi, hem kendi kendini kınayacak, hem de onu tüm herkes kınayacaktır. Yüce Allah da onu kınayacaktır. Artık o, her türlü hayırdan uzaklaşmış olacaktır.

Bu hatırlatmalardan sonra Yüce Allah, meleklerin Allah'ın kızları olduğunu söyleyen yalancı müşriklere cevap veriyor: Demek Rabbiniz oğulları size ayırdı, seçti de kendisi için kız olarak melekleri mi edindi? Rabbiniz erkekleri size tahsis etti öyle mi? Yoksa siz bu konuda bilmediğiniz şeyleri Yüce Allah'a mı yakıştırıyorsunuz? Melekleri, kendisi için kızlar edindiğini söylüyorsunuz öyle mi? Hâşâ, Yüce Allah onların taktıkları bütün bu ağmanlardan uzaktır.

O halde kendi iyiliğiniz için Allah'tan sakının ve sakın haksızlık yapıp yalan yanlış şeyler söylemeyin. Zira kendi yüce zatı hakkında asılsız ve gerçek dışı şeyler söyleyenlere karşı Yüce Allah'ın azabı pek çetindir. Ama O, azabından çekinen, uyarılarını dikkate alıp O'na karşı yükümlülüklerini yerine getirenlere karşı son derece bağışlayan ve onlara merhamet edendir.

[14] Yüce Rabbimiz, önceki ayette kulların kurtuluşunu sağlayan salih amel ve hayrın temellerini sıraladıktan sonra; bu ayette de kullarına nimetlerini hatırlatmaya devam ediyor. Şöyle ki, Allah onlara, cennetin yolunu bulup cehennemden korunmalarını sağlayacak ve aynı şekilde bu dünyada da onları mutlu kılacak olan Kur'ân'ı düstur kılmıştır. Ama bu, Allah'ın yolundan sapanların gerçeklere karşı ancak nefretlerini artırmıştır! Allah bizi, zalimlerin şerrinden korusun!

Ey Muhammed! Allah'ın yarattıklarından ortakları olduğunu sanan müşriklere de ki: Eğer Allah'ın ortakları olsaydı, onlar O'na karşı ortak olduklarını ileri sürerek kendi varlıklarını hissettirmeye çalışırlardı. Onların söyledikleri tüm bu yakıştırmalardan Yüce Allah tamamen uzak ve çok uludur. Doğrusu O, birliği ve yüceliği konusunda her türlü sınırlılıktan ve kontoroldan uzaktır, O'nun erişilmez gücünü kavramak ta mümkün değildir. Göklerde ve yedi kat yerde ne varsa hepsi O'nu tesbih eder, O'na boyun eğer. Aklı eren herkes O'nun büyüklüğünü ve birliğini kabul eder. O şanı yüce olan Allah tüm incelikleri bilir ve son derece merhametlidir. Eğer siz evrenin dilini anlasaydınız, göklerin, yerin ve var olan tüm her şeyin tesbihini duyardınız.

Ey Muhammed! Sen ve sana uyan müminler Kur'ânı okuduğunuzda, Biz onu dinleyenleri iki gruba ayırırız. Onlardan bir grup, Allah'ın hoşnutluğunu ve yarlığamasını kazanmak dileğiyle onu dinler. O dinledikleri Kur'ân da onların iman ve teslimiyetlerini artırır. Diğeri ise, kulaklarında, anlayış ve vicdanlarında kalın perdeler ve engeller vardır. O perdeler, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmanın, şu sonlu dünyadan çok daha hayırlı olduğunu görmekten onları alıkor. Evet işte sen Kur'ân okuduğunda Biz, o müşrikler ile senin arana görünmeyen perdeler çekeriz, engeller koyarız.

[15] Elbette Yüce Allah kuluna zulmetmez. O, gerçeklere kulunun dikkatini çeker, kendi sözünü düşünüp ders alsın diye onu uyarır. Kullar, Rabbinin uyarılarına kulak asmadıkları ve onları düşünmedikleri zaman, Allah da onların kalplerini karanlıklarla bürür, gerçeklerle onların gönül gözleri arasına engel ve perdeler kor. Aynı şekilde onların kulaklarını da gerçeğe karşı sağır eder. Artık o zaman, Peygamberi ve ümmetinin diliyle bir olan Allah anılsa, onlar arkalarını dönerler, dinlerlerse gerçeklerin nurundan etkilenirler endişesiyle➡

➡ ondan yüz çevirirler. Aslında onlar bu halleriyle cehennem ateşine yöneliyorlar. Şerlerinden Allah'a sığınınız.

Ey Muhammed! O gerçeği inkar eden ve ondan kaçan sapıkların iç dünyalarını Biz çok iyi biliriz. Onlar, aralarında gızlı gizli sana ve sana indirilen gerçeklere karşı kuracakları tuzakları planlarlar. Onlar sana uyarak doğru yolu bulmuş olanlara şöyle derler: Siz sadece büyülenmiş bir adama uyuyorsunuz! Gerçekten onlar, Allah'ın yoluna erememiş, hatta onunla hiç ilgilenmemiş kimselerdir. Ama şeytan onları sihir ve cehaletin anlamsız şeyleriyle büyüleyip azdırmıştır. Ey Muhammed, sen Allah'a güvenerek yoluna devam et. Allah elbette onları rezil rüsvay edecektir.

Ey Peygamber! Onların inandıkları ve inatla savundukları batıl için, sana nasıl örnekler getirdiklerine bir bak! Artık ancak inananların kurtulacağı kıyamet gününde, onlar Allah'ın gazabından kurtulabilmek için asla bir çıkış yolu bulamayacaklardır. Onlar gönüllerini saran cehalet karanlıkları içerisinde 'Çürüyüp toprak olduktan sonra biz mi yeniden diriltileceğiz?!' derler. Evet, onlar yeniden diriltilecekler ve yaptıklarından dolayı sorgulanacaklardır. Rabbin elbette hiç kimseye haksızlık etmez.

قل كونوا حجارة أو حديدا ﴿٥٠﴾ أو خلقا مما يكبر في صدوركم
فسيقولون من يعيدنا قل الذي فطركم أول مرة فسينغضون
إليك رءوسهم ويقولون متى هو قل عسى أن يكون قريبا
﴿٥١﴾ يوم يدعوكم فتستجيبون بحمده وتظنون إن لبثتم إلا
قليلا ﴿٥٢﴾ وقل لعبادي يقولوا التي هي أحسن إن الشيطان ينزغ
بينهم إن الشيطان كان للإنسان عدوا مبينا ﴿٥٣﴾
ربكم أعلم بكم إن يشأ يرحمكم أو إن يشأ يعذبكم
وما أرسلناك عليهم وكيلا ﴿٥٤﴾ وربك أعلم بمن
في السماوات والأرض ولقد فضلنا بعض النبيين على بعض
وآتينا داود زبورا ﴿٥٥﴾ قل ادعوا الذين زعمتم من دونه فلا
يملكون كشف الضر عنكم ولا تحويلا ﴿٥٦﴾ أولئك الذين
يدعون يبتغون إلى ربهم الوسيلة أيهم أقرب ويرجون
رحمته ويخافون عذابه إن عذاب ربك كان محذورا ﴿٥٧﴾ وإن
من قرية إلا نحن مهلكوها قبل يوم القيامة أو معذبوها
عذابا شديدا كان ذلك في الكتاب مسطورا ﴿٥٨﴾

وما

50-51. "De ki: 'İster taş veya demir ya da kalbinizde büyüttüğünüz başka bir yaratık olun, yine de dirileceksiniz.' 'Bizi tekrar kim diriltir?' derler; de ki: 'Sizi ilk defa yaratan.' Sana başlarını sallayarak: 'Ne zamandır bu?' derler. 'Yakında olması mümkündür' de."

52. "Sizi çağırdığı gün, O'na hamdederek davetine uyarsınız ve dünyada pek az bir müddet kaldığınızı sanırsınız."

53. "Benim kullarıma söyle, en güzel şekilde konuşsunlar. Doğrusu şeytan onların aralarını bozmak ister. Şeytan şüphesiz insanın apaçık düşmanıdır."

54. "Rabbiniz sizi daha iyi bilir. Dilerse size merhamet eder veya dilerse size azap eder. Biz seni onlara vekil olarak göndermedik."[16]

55. "Göklerde ve yerde olan kimseleri Rabbin daha iyi bilir. And olsun ki peygamberleri birbirinden üstün kılmış ve Davud'a da Zebur vermişizdir."

56. "De ki: 'Allah'tan başka tanrı olduğunu sandıklarınızı çağırın; sizin bir sıkıntınızı gidermeye ve onu değiştirmeye güçleri yetmez'."

57. "Onların yalvarıp durdukları, Rablerine daha yakın olmak için vesile ararlar. O'nun rahmetini umar, azabından korkarlar. Zira Rabbinin azabı korkmağa değer."[17]

58. "Kıyamet gününden önce ortadan kaldırmayacağımız veya çetin azaba uğratmayacağımız bir şehir yoktur. Bu, kitapta yazılıdır."

[16] Yüce Allah, öldükten sonra dirilmeyi inkar edenlere şöyle buyuruyor: İster taş veya demir olun . Çünkü taş ve demir kemiklerden daha zorludur. Taş da olsanız, demir de olsanız Biz sizi tekrar diriltmeye kadiriz. Hatta siz, kendinize göre çok daha zor ve büyük bir yaratık bile olsanız, yahut siz nasıl bir yaratık olursanız olun, Yüce Allah, öldükten sonra sizi diriltecektir. 'Bizi tekrar kim diriltir?' derler. Biz derler, taş, demir yahut başka bir yaratık olsak, bizi tekrar kim diriltebilir? Ey Muhammed! Onlara de ki: Sizi ilk defa yoktan var eden, sizi tekrar diriltecektir Siz bir zamanlar yoktunuz, adınız sanınız bilinmiyordu. Sonra siz insan olarak yaratıldınız ve üreyip çoğaldınız. Elbette sizi yoktan var eden Yüce Allah, sizi tekrar diriltmeye kadirdir. Siz başka bir hale dönüşseniz bile O sizi tekrar yaratabilir.

Bu gerçekler karşısında onlar, alay ederek başlarını sağa sola sallarlar ve o halde bize kıyamet gününün vaktini belirle, derler. Ey Muhammed! Onlara de ki: Sizin hesabınıza göre kıyametin olması çok uzak bir ihtimalmiş gibi görünse de, gerçekten kıyamet çok yakındır. O gün gelince, mallarınız ve çoluk çocuğunuz size bir fayda veremezler. O dehşetli gün gelip Rabbiniz sizi hesap vermeye çağırdığında, O'nun çağrısına uyacak ve O'na hamd ile şükretmek isteyeceksiniz. Yine o an siz, dünyada çok az bir süre kaldığınızı sanacaksınız.

Ey Peygamberim! Sen kullarıma söyle: Onlar en güzel şekilde konuşsunlar. Yani tevhidi söyleyip gereklerini yerine getirsinler ve ona sahip çıksınlar. Onları şeytanın vesvelerine kanmaktan sakındır. Çünkü şeytan, sürekli vesvese veren, Allah'a isyanı ve ortak koşmayı fitleyen bir düşmandır. O sizin aşikar düşmanınızdır. Biliniz ki, Rabbiniz gönüllerinizde sakladıklarınızı da, içinizden geçirdiklerinizi de bilir. Sizin içinizde kimin hidayete layık olup olmadığını da O bilir. O Yüce Allah, mutlak iradesiyle istediğine kendisine itaat etme ve kul olmayı ona müyesser kılarak merhamet eder, dilediğine da azap eder. Ey Muhammed! Sen onların çobanı değilsin! Sana düşen ancak apaçık bir tebliğdir. Artık bundan sonra sana uyan cennete girer, sana karşı gelen de cehennemi boylar. Onlar tüm yaptıklarından birbir hesaba çekileceklerdir.

[17] Göklerde ve yerde olan kimseleri Rabbin daha iyi bilir. Onların yaptıkları iyilik ve kötülükleri ve onlara göre kazandıkları mertebelerini en iyi Rabbin bilir. Andolsun ki Biz, peygamberlerin kimini kimine üstün kıldık. Onların bir kısımı, diğer bir kısmının üstündedir. Hiç şüphesiz rasûl olanlar, diğer nebî olanlardan daha üstündürler. Onların içerisinde Ülü'l-Azim peygamberler en üstün olanlardır. Güçlü azim ve irade sahibi peygamberler ayette açıklandığı üzere beş peygamberdir. Hz. Muhammed, Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa @. Nitekim bu konuda şöyle buyurulmuştur: "Peygamberlerden azim sahibi olanların sabrettiği gibi sen de sabret.." *(46 Ahkâf 35)* "Peygamberlerden söz almıştık. Senden, Nuh'dan, İbrahim'den, Musa'dan, Meryem oğlu İsa'dan sağlam bir söz almışızdır." *(33 Ahzâb 7)* Hz. Muhammed'in @ de peygamberlerin en üstünü olduğu tartışmasızdır. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 46)* Ayette geçen 'Davud'a da Zebur verdik' cümlesi de Davud peygamberin şan ve şerefine dikkat çekmektedir.

Ey Muhammed! Sen şimdi o Allah'tan başkasına tapan müşriklere şöyle de: Şu Allah'ı bırakıp taptığınız putları ve şu tanrıları çağırın ve onlardan isteyin bakalım. Onlar size hiç bir yarar sağlayamayacaklar ve sizden hiç bir zararı da uzaklaştıramayacaklar, korktuğunuz şeyleri sizden defedemeyeceklerdir.

Ama Yüce Allah'tan bağışlanma dileğinde bulunanlar, O'nun merhametini umanlar ve O'na ulaşmaya yol arayanlar.. İşte onlar Allah'ın azabından korkanlar ve O'nun huzuruna çıkacakları anın endişesini taşıyanlardır. Onlara Rableri katında umdukları vardır ve onlar itibarlı kişilerdir. Zira Rabbinin azabı korkmağa değerdir. Ondan sakınılmalı ve Allah korusun azaba düçar olmaktan çekinilmelidir.

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ
وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ
إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا
جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ
الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا
كَبِيرًا ﴿٦٠﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾ قَالَ أَرَأَيْتَكَ
هَٰذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾ قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ
فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾ وَاسْتَفْزِزْ
مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ
وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ
الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ
سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾ رَبُّكُمُ الَّذِي يُزْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ
فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

٢٨٩

59. "Bizi mucize göndermekten alıkoyan, ancak, öncekilerin onları yalanlamış olmalarıdır. Semud kavmine gözle görülebilen bir mucize, bir dişi deve vermiştik de ona zulmetmişlerdi. Oysa Biz mucizeleri yalnız korkutmak için göndeririz."

60. "Hani sana, 'Rabbin şüphesiz insanları kuşatmıştır' demiştik. Sana gösterdiğimiz rüyayı ve Kuran'da lanetlenmiş ağacı sırf insanlara fitne kıldık. Biz onları korkutuyoruz, fakat bu onlara büyük taşkınlık vermekten başka bir şeye yaramıyor."[18]

61. "Hani Biz, meleklere 'Adem'e secde edin' demiştik. İblis'ten başka hepsi secde etmiş, o ise 'çamurdan yarattığına mı secde edeceğim?' demişti."

62. "Yine 'Bunu benden üstün kıldığını görüyor musun? Kıyamet gününe kadar beni ertelersen, and olsun ki, azı bir yana, onun soyunu kendi buyruğum altına alacağım' demişti."

63. "Allah, 'Haydi git! Onlardan sana kim uyarsa bil ki, cehennem hepinizin cezası olur, hem de tam bir ceza' demişti."[19]

64. "Sesinle, gücünün yettiğini yerinden oynat, onlara karşı yaya ve atlılarınla haykırarak yürü, mallarına ve çocuklarına ortak ol, onlara vaatlerde bulun. Ama şeytan sadece onları aldatmak için vadeder."

65. "Doğrusu Benim mümin kullarım üzerinde senin bir hakimiyetin olamaz. Rabbin vekil olarak yeter."[20]

66. "Rabbiniz, bol nimetinden elde edesiniz diye, denizde gemileri sizin için yüzdürür. O, size çokça merhamet eder."

[18] Bu, Yüce Allah'tan ilahî bir uyarıdır. Şöyle ki, Yüce Allah katındaki Levh-i Mahfûz adlı gayb kayıtlarında, çok sayıda insanın yaşadığı ve dünyanın süs ve debdebesiyle imar ettiği her bir yerleşim merkezinin, kıyamet öncesi helak edeceğini yazmıştır. O yerleşim merkezinin üzerinde yaşayan iyi insanlar vadeleriyle öldükten sonra, bozguncuları da o yerle birlikte yıkıma uğrayıp helak edilecektir. Bu, onların işledikleri günah ve densizlikleri nedeniyle böyle olacaktır.

Bizi mucize göndermekten alıkoyan, ancak, öncekilerin onları yalanlamış olmalarıdır. Nitekim bundan önce Biz, Semud kavmine mucize olarak dişi bir deve vermiştik. Ama onlar o mucizeyi yalanlayıp taşkınlık yapmışlardı. Biz bu mucizelerimizi ancak insanlara bir uyarı olsun, onlar Allah'tan sakınıp O'na yönelsinler diye göndermiştik.

Yüce Rabbimiz, peygamberini tebliğe teşvik ediyor ve onu insanların şerrinden koruyacağını bildiriyor. Zira O, onların hepsine yeter, hepsinin hakkından gelir. Onlar O'nun kudret kabzası ve egemenliği altındadırlar. Rabbimiz şöyle buyuruyor: Ey Muhammed hatırla, hani Biz sana şöyle demiştik: Rabbin şüphesiz insanları kuşatmıştır. Onlardan seni koruyacaktır.

Nitekim Biz, İsra gecesindeki bir anda, göklerde ve yerde bir çok şeyi gösterdik. Sırf insanlara fitne olsun diye. Onları denemek için, onların inanıp inanmayacaklarını ortaya koymak ve inananlara ikramda bulunup onları şereflendirmek için.

Ayette geçen 'Lanetlenmiş ağaç' cehennemdeki Zakkûm ağacıdır.

Biz onları korkutuyoruz. İnkarcıları azap ve ceza tehditleriyle korkutuyoruz. Fakat bu onlara büyük taşkınlık vermekten başka bir şeye yaramıyor. Ve onlar sürekli inkar ve küfürde kalmaya devam ediyorlar. Bu da Yüce Allah'ın onları yardımsız bırakmasındandır.

[19] Yüce Allah, lanetli varlık İblis'in Hz. Adem ve onun soyuna düşman olduğunu hatırlatıyor. Doğrusu bu, ta Hz. Adem'in yaratıldığı andan itibaren süregelen tarihî bir düşmanlıktır. Ademoğullarına düşen ise, kendilerini pusuda gözleyip duran bu ezelî düşmanlarına karşı uyanık olmalarıdır. Çünkü o düşman onları ancak, onlar taat ve ibadetle Yüce Allah'a sığındıkları ve O'nun koruması altına girdikleri zaman bırakır.

Evet Yüce Allah, meleklere Adem'e secde etme emrini vermiş, hepsi secde etmişler, yalnızca İblis böbürlenerek secdeden kaçınmıştı. İblis, kendisini Adem'den büyük görerek ve onu hakir görerek secde etmemişti. Demişti ki: Çamurdan yarattığına mı secde edeceğim? İblis, kibre bürünerek Rabbinin emrine karşı gelmişti. Çünkü o kendisi ateşten yaratılmıştı, Adem ise çamurdan. Bunu benden üstün kıldığını görüyor musun, demişti. Sen onu benden üstün kıldın ve yücelttin öyle mi?! Andolsun ki, Sen bana fırsat verirsen, ben Adem'in soyunu saptıracağım. Ancak onlardan çok az bir kısmı hariç.

Yüce Allah, düşündüklerini gerçekleştirebilmesi için, kahrederek ve lanetleyerek İblis'e fırsat verdi, kıyamete kadar ona süre tanıdı. Ardından da onu ve ona uyan Ademoğullarını cehennemle tehdit etti. Sana kim uyarsa.. Kim seni dinler, günah ve inkar konusunda sana uyarsa, yaptıklarınıza karşılık olarak senin ve onun varacağı yer ancak cehennemdir. Bu adaletin ta kendisidir.

[20] Defol git ey İblis! Boş ve anlamsız şeylerle onlardan kandırabildiğini kandır. Onlara bir takım aslı astarı olmayan vadlerde bulun. Oysa şeytan sadece onları aldatmak için vadeder.

Kullarımdan tevhid ve istikamet sahibi olanlara gelince, elbette Ben onları senin vesveselerinden koruyacağım. Çünkü mümin kullarım üzerinde senin bir hakimiyetin olamaz, onlara sözün geçmez senin. Çünkü onları Ben destekleyip koruyacağım. Zira onların vekili Benim. Rabbin vekil olarak yeter. Koruyucu olarak, yardım ve destek kaynağı olarak Rabbin yeter.

Allahım! Bizleri şeytan ve yandaşlarının şerrinden Sen koru! Ya Rab! Bizleri Sen'in isteklerine uyan, Kitabına sarılan ve Peygamberin Hz. Muhammed'in @ izinde gidenlerden kıl!

وَإِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فِي ٱلۡبَحۡرِ ضَلَّ مَن تَدۡعُونَ إِلَّآ إِيَّاهُۖ فَلَمَّا
نَجَّىٰكُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ أَعۡرَضۡتُمۡۚ وَكَانَ ٱلۡإِنسَٰنُ كَفُورًا ٦٧
أَفَأَمِنتُمۡ أَن يَخۡسِفَ بِكُمۡ جَانِبَ ٱلۡبَرِّ أَوۡ يُرۡسِلَ عَلَيۡكُمۡ
حَاصِبٗا ثُمَّ لَا تَجِدُواْ لَكُمۡ وَكِيلًا ٦٨ أَمۡ أَمِنتُمۡ أَن يُعِيدَكُمۡ
فِيهِ تَارَةً أُخۡرَىٰ فَيُرۡسِلَ عَلَيۡكُمۡ قَاصِفٗا مِّنَ ٱلرِّيحِ فَيُغۡرِقَكُم بِمَا
كَفَرۡتُمۡ ثُمَّ لَا تَجِدُواْ لَكُمۡ عَلَيۡنَا بِهِۦ تَبِيعٗا ٦٩ وَلَقَدۡ كَرَّمۡنَا
بَنِيٓ ءَادَمَ وَحَمَلۡنَٰهُمۡ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِ وَرَزَقۡنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ
وَفَضَّلۡنَٰهُمۡ عَلَىٰ كَثِيرٖ مِّمَّنۡ خَلَقۡنَا تَفۡضِيلٗا ٧٠ يَوۡمَ نَدۡعُواْ
كُلَّ أُنَاسِۭ بِإِمَٰمِهِمۡۖ فَمَنۡ أُوتِيَ كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ يَقۡرَءُونَ
كِتَٰبَهُمۡ وَلَا يُظۡلَمُونَ فَتِيلٗا ٧١ وَمَن كَانَ فِي هَٰذِهِۦٓ
أَعۡمَىٰ فَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ أَعۡمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلٗا ٧٢ وَإِن كَادُواْ
لَيَفۡتِنُونَكَ عَنِ ٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ لِتَفۡتَرِيَ عَلَيۡنَا غَيۡرَهُۥۖ
وَإِذٗا لَّٱتَّخَذُوكَ خَلِيلٗا ٧٣ وَلَوۡلَآ أَن ثَبَّتۡنَٰكَ لَقَدۡ كِدتَّ
تَرۡكَنُ إِلَيۡهِمۡ شَيۡـٔٗا قَلِيلًا ٧٤ إِذٗا لَّأَذَقۡنَٰكَ ضِعۡفَ ٱلۡحَيَوٰةِ
وَضِعۡفَ ٱلۡمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيۡنَا نَصِيرٗا ٧٥

٢٩٠

وَإِن

67. "Denizde bir sıkıntıya düştüğünüz zaman, Allah'tan başka yalvardıklarınız kaybolup gider. Fakat O sizi karaya çıkararak kurtarınca yüz çevirirsiniz. Zaten insan pek nankördür."

68. "Onun karada da, sizi yere batırmasından veya başınıza taş yağdırmasından güvende misiniz? Sonra kendinize bir koruyucu da bulamazsınız."

69. "Yoksa sizi tekrar denize döndürüp, üzerinize ortalığı yıkan bir fırtına gönderip, inkarlarınızdan ötürü sizi suda boğmasından güvende misiniz? O zaman Bize karşı, sizi izleyip koruyacak bir yardımcı da bulamazsınız."[21]

70. "And olsun ki, biz insanoğullarını şerefli kıldık, onların karada ve denizde gezmesini sağladık, temiz şeylerle onları rızıklandırdık, yaratıklarımızın pek çoğundan onları üstün kıldık."

71. "O gün bütün insanları önderleriyle beraber çağırırız. O gün kitabı sağından verilenler, işte onlar kitaplarını okurlar. Onlara kıl kadar haksızlık edilmez."

72. "Bu dünyada kalbi kör olan, ahirette de kör ve daha şaşkındır."

73. "Az daha seni, sana vahyettiğimizden ayırıp başka bir şeyi Bize karşı uydurman için fitleyeceklerdi. O zaman seni dost edinirlerdi."[22]

74. "Sana sebat vermemiş olsaydık, and olsun ki, az da olsa onlara meyledivereceктin."

75. "O takdirde sana, hayatın da ölümün de, kat kat azabını tattırırdık. Sonra bize karşı bir yardımcı da bulamazdın."

[21] Elbette Yüce Allah, izzet ve hikmet sahibidir, dilediğini yapandır. Tüm yaratıklar ve onlar üzerinde söz hakkı O'nundur. İşte O Yüce Allah, size olan lütuf ve merhametiyle sizi denizlerde yolculuk yapmanıza imkan vermektedir. O'nun izniyle rüzgarlar, dev gibi gemilerinizi ve diğer deniz vasıtalarınızı yüzdürmektedir. Şanı yüce Allah, kullarına olan lütuf ve ikramı sonucu denizi onların emrine amade kılmış, bir bölgeden başka bir bölgeye seyahat ederek ticaret yapmaları ve Allah'ın rızkından bol bol nasiplenmeleri için denizi kullarının hizmetine sunmuştur. Denizde rüzgarlar esmese yahut çok şiddetli kasırgalar esse, o zaman siz Allah'tan başkasına mı sığınırsınız? Denizde bir sıkıntıya düştüğünüzde, Allah'tan başka yalvardıklarınız kaybolup gittiğinde, 'Rabbımız Allah' demekten başka kurtuluş için çareniz kalmadığında siz kime sığınırsınız?

Peki O sizi karaya çıkararak kurtarınca siz ne yaparsınız? O'nu anmaktan yüz çevirir ve kendi kendinizi kurtardığınızı sanırsınız! Evet, Allah sizi kurtarıp karaya çıkardığında siz O'ndan yüz çeviriverirsiniz. Zaten insan pek nankördür.

Ey insan! Allah seni yerin dibine batırıverse, yer seni yutuverse halin nice olur?! O zaman tekrar yerin üstüne çıkacağını mı sanırsın? Allah'ın intikam almasından ve size azap etmesinden güvende misiniz? Yoksa sizi tekrar denize döndürüp, üzerinize ortalığı yıkan bir fırtına gönderip, inkarlarınızdan ötürü sizi suda boğmasından güvende misiniz? Sizi taş yağmuruna tutmaktan güvende misiniz? O zaman Bize karşı, sizi izleyip koruyacak bir yardımcı da bulamazsınız. Başınıza gelen bu musibetleri sizden defedip sizi kurtaracak bir yardımcı da bulamazsınız.

Yoksa sizi tekrar denize döndürüp, üzerinize ortalığı yıkan bir fırtına gönderip, inkarlarınızdan ötürü sizi suda boğmasından güvende misiniz? İşlerinizi görmek ve ticaretinizi yapabilmek için tekrar denize döndüğünüzde başınıza bu musibetlerin gelmesinden korkmaz mısınız? O, öyle bir kasırga gönderir ki o bütün yelkenli ve gemileri yutar yıkar. İnkarlarınız ve Allah'tan yüz çevirmeniz nedeniyle sizleri de suda boğar. O zaman Bize karşı, sizi izleyip koruyacak bir yardımcı da bulamazsınız. Sizin öcünüzü alacak ve size yardım edecek hiçbir yardımcı da bulamazsınız. İşte o zaman, Rabbinizin nimetlerini inkara devam etmenizin sonucu nasıl olur? O vakit sizi Allah'ın gazabından kurtaracak bir delil, bir gerekçe de bulamayacaksınız. Artık Rabbinizden sakınıp kendinizi kurtarmak istemez misiniz?

[22] İşte bu, Allah'ın Ademoğullarını şerefli kıldığını, onları en güzel ve en mükemmel bir biçimde yaratarak onlara ikramlarda bulunduğunu bildiren ilahî bir açıklamadır. Andolsun ki, Yüce Allah insanın değerini yüceltmiştir. Ona akıl ve düşünme gücü, dil ve konuşma yeteneği, hikmetli bakış ve olayları değerlendirme yeteneği lutfetmiştir. Allah'ın insana bahşettiği bu nimetlerle insan şöyle bir düşünsün, irili ufaklı yüzlerce gemi nasıl denizde yüzüyorlar, nasıl rüzgar onları alıp götürüyor? Tıpkı Bizim onu, karada çeşitli vasıtalar üzerinde taşıdığımız gibi..

Yine Yüce Allah, insanı çok sayıda tadı ve görünümü güzel yiyecekler, güzel güzel giysiler bahşetmiştir. Ona güzel ahlak ve düşünen bir akıl lutfetmiştir. Ayette geçen ve temiz-hoş şeyler anlamına gelen 'tayyıbât', insanın meşru ölçülere göre evlenmesi, salih evlatlara sahip olması, salih ameller işlemesi, yararlı bilgiler elde etmesi gibi şeylerdir. İşte böylece insan, aklı ve öngörüsü ile Allah'ın diğer yaratıklarının çoğundan daha değerli kılınmıştır.

Daha sonra Yüce Mevla, kıyamet günü her toplumun kendi imamıyla sorgulanacağını bildiriyor. Şöyle ki, kıyamet günü Yüce Allah, yaratıklarını çağırır. Her toplum imamları, yani peygamberleri, yahut dünyada onları salih amel işlemeye veya kötülükleri yapmaya sevkeden önderleriyle çağrılır. Onlar dünyadaki durumlarına göre ya ödüllendirilirler, yahut da cezalandırılırlar. Salihlerden olan kişi amel defterini sağ taraftan alır ve cenneti kazanmış olur.

Ayette geçen 'fetîl' kelimesi, çekirdeğin yarığındaki ince uzun lif anlamındadır. (Dilimizde kullanılan fitil kelimesi de buradan geçmiştir.)

Amel defteri sol tarafından verilen kimse ise, cehennemi haketmiştir. "Fakat kitabı kendisine solundan verilen kimse: 'Kitabım keşke bana verilmeseydi; keşke hesabımın ne olduğunu bilmeseydim; bu iş keşke son bulmuş olsaydı; malım bana fayda vermedi; gücüm de kalmadı' der." *(65 Hakka 25-29)* Allah bizi ateşe düşmekten korusun. Evet kim, bu dünyada kör olarak yaşarsa, Allah'ın emirlerinden, belgelerinden, ➡

➡ ayet ve açıklamarından habersiz olursa o kişi, ahirette de kör ve şaşkındır. Dünyadaki gibi nereye gideceğini bilmez bir haldedir. Yüce Rabbimiz, bu durumlara düşmekten korusun.

Daha sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, peygamberinin @ ilahî destek ve koruması altında olduğunu, onu şer odaklarının kötülük ve tuzaklarından koruyacağını haber veriyor. Evet O, onun işini üzerine alan yegane yardımcısıdır. Artık onun kullarından birine güvenmesi doğru olmaz. Zira doğusu ve batısıyla tüm yeryüzünde ona karşı gelip onunla savaşan düşmanlarına karşı onun dostu, hamisi, yardım ve destekçisi, onu başarıya ulaştıracak ve dinini üstün kılacak olan O'dur. Kıyamete kadar, Allah'ın selam ve selameti o sevgili peygamberin üzerine olsun!

Gerçekten de inkarcılar, Allah'ın Rasûlünü fitneye düşürüp haktan alıkoymak için çok çalıştılar. Ama Yüce Allah onu hep korudu ve gözetti. Eğer Hz. Muhammed @, inkarcılara uysaydı, onlar onu kendilerine dost ve arkadaş edinirlerdi. Ama o @, Allah'a uydu, O'nun isteklerini yerine getirdi. Sonuçta inkarcılar ona baş kaldırdılar, onu düşman bilip onunla savaştılar, onun çağrısına engel olmaya yeltendiler. Ama salihlerin dostu Allah'tı.

وَاِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ الْاَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا
وَاِذًا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ اِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ اَرْسَلْنَا
قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾ اَقِمِ الصَّلٰوةَ
لِدُلُوكِ الشَّمْسِ اِلٰى غَسَقِ الَّيْلِ وَقُرْاٰنَ الْفَجْرِ اِنَّ قُرْاٰنَ الْفَجْرِ
كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ الَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهٖ نَافِلَةً لَكَ عَسٰٓى
اَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿٧٩﴾ وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِي مُدْخَلَ
صِدْقٍ وَاَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا
نَصِيرًا ﴿٨٠﴾ وَقُلْ جَٓاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ
زَهُوقًا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَٓاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ
وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ اِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾ وَاِذَٓا اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ
اَعْرَضَ وَنَاٰ بِجَانِبِهٖ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَؤُ۫سًا ﴿٨٣﴾
قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلٰى شَاكِلَتِهٖ فَرَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَبِيلًا ﴿٨٤﴾
وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ اَمْرِ رَبّ۪ي وَمَٓا اُو۫تِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ
اِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذ۪ٓي اَوْحَيْنَٓا
اِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهٖ عَلَيْنَا وَك۪يلًا ﴿٨٦﴾

٢٩١

76. "Memleketinden çıkarmak için seni neredeyse zorlayacaklardı. O takdirde senin ardından onlar da pek az kalabilirlerdi."

77. "Bu, senden önce gönderdiğimiz peygamberlerimize de uyguladığımız yasadır. Sen bizim yasamızda değişiklik bulamazsın."[23]

78. "Güneşin batıya yönelmesinden gecenin kararmasına kadar namaz kıl; sabah vakti de adamakıllı namaz kıl, zira sabah namazına melekler şahit olur."

79. "Geceleyin uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Belki de Rabbin seni övülecek makama yükseltir."

80. "De ki: 'Rabbim! Beni dahil edeceğin yere hoşnutluk ve esenlikle dahil et; çıkaracağın yerden de hoşnutluk ve esenlikle çıkar. Katından beni destekleyecek bir kuvvet ver'."

81. "De ki: 'Hak geldi, batıl yok oldu. Zira batıl ortadan kalkmaya mahkumdur'."

82. "Kuran'dan inananlara rahmet ve şifa olan şeyler indiriyoruz. O, zalimlerin ise sadece kaybını artırır."

83. "İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirerek yan çizer; başına bir zarar dokununca da ye'se düşer."[24]

84. "De ki: 'Herkes yaradılışına göre davranır. Rabbiniz kimin en doğru yolda olduğunu iyi bilir'."

85. "Sana ruhtan soruyorlar, de ki: 'Ruh, Rabbimin emrinden ibarettir. Bu hususta size pek az bilgi verilmiştir'."

86. "Dileseydik and olsun ki, sana vahyettiğimizi alıp götürürdük. Sonra bize karşı duracak bir vekil de bulamazdın."

[23] Ey Muhammed! Şunu iyi bil ki, eğer Allah seni ihsan ve ikramlarıyla destekleyip sağlamlaştırmamış, inkarcı kafirlerin ve münafıkların seni fitneye düşürmek için tezgahladıkları tuzaklardan korumamış olsaydı az da olsa onlara meyl ediverecektin. Ve sen onlara az da olsa meyletseydin, hiç şüphesiz Allah sana, hayatın ve ölümün azaplarını kat kat tattırırdı. Ama Allah seni korudu, onların eziyetlerini senden defetti. Çünkü senin dostun Allah'tı. Dolayısıyla sen bir hata edersen, bu çok büyük ve ciddi bir şey olur. Bu nasıl olabilir? Zira sen, Allah'ın peygamberi ve son elçisisin. Senin yanlış yapman asla sana yakışmaz!

Burada dini konularda ve dinin hükümlerini uygulamada gevşek davranmanın çok büyük bir cürüm olduğuna ve bunun cezasının çok çetin olduğuna dikkat çekilmektedir.

[24] Yüce Allah peygamberini @, farz namazları vakitlerinde kılmasını emrediyor. Ey Peygamber diyor, namazı tam bir teslimiyet ve samimıyet içerisinde adamakıllı kıl. Onun şartlarını yerine getir, edeplerine riayet et. Ümmetine de bunu böylece yapmalarını bildir. Çünkü namaz dinin direğidir, kul ile Rabbi arasındaki en güçlü bağdır.

Allah onlardan razı ve hoşnut olsun, sahabîler namazı fiili bir sünnet olarak peygamberimizden @ almışlar ve gereği gibi onu kılmışlardır. Gerçekten namaz, secde ve ruku eylemleriyle, içtenlikle yapılan hareket ve okumalarıyla yerine getirilen ilâhî bir ameldir. Namaz, kelime-i şehadet ruknünden sonra İslamın ikinci temel esasıdır. Namaz, dille söylenen bu kelime-i şehadetteki samimiyet ve içtenliği belgeleyen bir ibadettir. Namazın kılınmasıyla Yüce Allah'ın varlığı, yaratıcılığı, yöneticiliği ve O'nun kullarının işlerini planlayan, dilediğini yapan yüce kudret oluşu kabul edilmiş olur. Yine namazla, Hz. Muhammed'in Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber olduğu ve onun peygamberliğinin gereklerini tam anlamıyla yerine getirmiş olduğu tescil edilmiş olur.

Güneşin batıya yönelmesinden gecenin kararmasına kadar namaz kıl. Güneşin tam tepe noktadan batıya doğru yönelmesinden gecenin kararmasına kadar gereği gibi namaz kıl. Sabah vakti de namaz kıl. Ayetteki 'Kur'âne'l-Fecr' ifadesi sabah namazı demektir. İşte böylece kul geceyi de, tıpkı gündüz gibi namazla karşılar. Çünkü inanan kul gece boyu da, gündüz süresince de Rabbi ile bağlantılıdır. O, gece gündüz Rabbinin huzurundadır. Müslüman amelî ibadetlerinde de, yaşayışında da hep Rabbine bağlıdır. Sabah namazını aksatmadan kılan tevhid erlerine müjdeler olsun. Zira sabah namazına melekler şahit olur. Ona hem gece melekleri, hem de gündüz melekleri tanıklık eder. Sabah namazına kalkanlara ilahî ikramlardan biri, Yüce Allah'ın onlara o an şöyle seslenmesidir: "Tan yeri ağarana kadar Benden bağışlanma dileyeni Ben affederim. Benden isteyene Ben lutfederim. Bana yakaranın duasını Ben kabul ederim."

Geceleyin uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Bu farz namazların dışında, gece kalkıp namaz kılması konusunda peygambere özel bir emirdir. Yüce Allah, Ey Muhammed diyor. Gece kalk, Allah'ın kitabını okuyarak Rabbin için namaz kıl. Çünkü gece namazı bereket ve ilâhî bir ikramdır. Ayette geçen 'nâfileten lek' ifadesi, teheccüd namazı yalnızca sana farzdır, anlamınadır. Nitekim ilim adamlarımız teheccüd namazının, ümmete değil sadece peygamberimize farz olduğunu söylemişlerdir. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 54-55)* Belki de Rabbin seni övülecek makama yükseltir. Benim sana söylediğim bu buyruklarımı sen yerine getir ki, Biz kıyamet günü seni övülecek makam (Makam-ı Mahmûd)a eriştirelim. O makamda tüm varlıklar yaratıcıları olan Yüce Allah'a hamdederler. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 54-55)*

Ey Muhammed! Sen de bil, seninle birlikte ümmetin de iyi bilsin ki, dua ibadettir O halde sen de Rabbine yalvar, ümmetin de yalvarsınlar. Rablerinden, peygamberler, sıddıklar ve salihlerle birlikte hoşnutluk ve esenlik yurduna girmeyi isteyin. Gerçekten onlar ne güzel dost ve yarandırlar. Ümmetinle birlikte şöyle de: 'Rabbim! Beni dahil edeceğin yere hoşnutluk ve esenlikle dahil et; çıkaracağın yerden de hoşnutluk ve esenlikle çıkar. Katından beni destekleyecek bir kuvvet ver.'

Yine de ki: 'Hak geldi, batıl yok oldu. Zira batıl ortadan kalkmaya mahkumdur.' Evet, İslam dini ve şeriati gelmiş; batıl, şeytan ve benzeri her şeyin geçerliliği kalmamıştır. Bu ayet, Kureyş kafirleri için bir tehdit ve ültümatomdur. Şöyle ki, Hz. Peygamber Allah'ın peygamberi olarak içerisinde hiç şek şüphe olmayan gerçeklerle onlara gelmiştir. Onu Yüce Allah Kur'ân, iman ve yararlı ilimle göndermiştir. Artık bundan sonra batılın geçerliliği kalmamış ve o yok olup gitmiştir. Çünkü batılın, hak ile birlikte durması ve varlığını sürdürmesi asla mümkün değildir.

Kullarına karşı son derece merhametli olan Yüce Allah, onlara Kur'ânı indirmiştir. Kuran'dan inananlara rahmet ve şifa olan şeyleri indirmiştir. Kur'ân ruhun gıdası, insanın iç dünyasını aydınlatan bir nur ve onu Allah'a yaklaştıran bir araçtır. Evet işte böylece Kur'ân inananlara şifa ve rahmet olur. Ama kendilerine yazık edenlerin ise, Allah'ı hatırlatma onların ancak zulümlerini ve kayıplarını artırır. Onlar Kur'ândan yararlanamaz, onu okuyup ezberleyemezler, onu koruyup ilahî yardımlarına müstehak olamazlar.

İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirerek yan çizer; başına bir zarar dokununca da ye'se düşer. Gerçekten insan çok zayıf karakterlidir ve o hep zarardadır. Allah ona mal mülk ve sıhhat afiyet verdiği zaman, o Allah'a itaatten yüz çevirir ve yan çizer. Ona bir sıkıntı dokunduğu zaman ise, başına gelen bela ve musibetlerin altında ezilir ve artık hayır ve iyiliğe ereceğinden tamamen ümidini kesiverir.

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٨٧﴾ قُلْ لَئِنِ
اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَٰذَا الْقُرْآنِ
لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾
وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَىٰ
أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ
تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ
وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ
كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٩٢﴾
أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرُفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرَؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا
إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾
قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا
بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

وَمَن

87. "Bunu yapmayışı ancak Rabbinin sana merhamet etmesindendir. Çünkü O'nun sana olan nimeti büyüktür."

88. "De ki: 'İnsanlar ve cinler, birbirine yardımcı olarak bu Kuran'ın bir benzerini ortaya koymak için bir araya gelseler, and olsun ki, yine de benzerini ortaya koyamazlar'."

89. "And olsun ki, Biz Kuran'da insanlara türlü türlü misal gösterip açıkladık. Öyleyken insanların çoğu nankör olmakta direndiler."[25]

90. "Şöyle söylediler: 'Bize, yerden kaynaklar fışkırtmadıkça sana inanmayacağız'."

91. "Veya hurmalıkların, bağların olup, aralarında gürül gürül ırmaklar akıtmalısın."

92. "Yahut da iddia ettiğin gibi, göğü tepemize parça parça düşürmeli, ya da Allah'ı ve melekleri karşımıza getirmelisin."

93. "Veya altın bir evin olmalı, yahut göğe yükselmelisin ama oradan okuyacağımız bir kitap indirmezsen yine o yükselmene inanmayacağız. De ki: 'Sübhanallah! Ben peygamber olan bir insandan başka bir şey miyim?' "[26]

94. "İnsanlara doğruluk rehberi geldiği zaman, inanmalarına engel olan, sadece, 'Allah peygamber olarak bir insan mı gönderdi?' demeleridir."

95. "De ki: 'Yeryüzünde yerleşip dolaşanlar melekler olsaydı, biz de onlara gökten peygamber olarak bir melek gönderirdik'."

96. "De ki: 'Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. Doğrusu O, kullarını görür, haberdardır'."

[25] Peygamberimiz @ yönlendirici bir kısım hadislerinde, insanların yeryüzündeki madenler gibi olduklarına dikkatlerimizi çekiyor. Buna göre insanın değeri, özündeki cevhere göre ortaya çıkmaktadır İnsan vardır, altın değerindedir. İnsan vardır, zümrüd ve elmasa denktir. Yine insan vardır teneke parçası ile eş değerdir İşte insanların, Yüce Allah'a olan kullukları da böyledir. Kul vardır, Allah'a itaati ile mesafeler katederek yükselir ve peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salihlerle birlikte olur. Gerçekten onlar, ne güzel dostturlar. Ey Muhammed! Şimdi sen onlara şöyle de: 'Herkes yaradılışına, karakter ve mizacına göre davranır Rabbiniz kimin en doğru yolda olduğunu iyi bilir'. Doğru yolu bulmak ve doğru yolda kalmak için gayret edenlere müjdeler olsun! Rabbinin yolunu bulmuş olan ve O'ndan sakınarak O'na kulluk edenlere müjdeler olsun!

Ey Muhammed, sana ruhtan soruyorlar. 'Ruh, Rabbimin emrinden ibarettir.' Ruh, O'nun işlerindendir, onun mahiyetini gereği gibi ancak O bilir. Oysa size pek az bilgi verilmiştir. Allah, size ilminden pek az şeylere muttali kılmıştır. Çünkü O'nun ilmini, O'nun dilediğinden başka hiç kimse kuşatamaz. İnanan kişi bu konuda şöyle der: Allah'tan başka hiç bir ilah yoktur. O yaratan, yoktan var eden ve yarattığına en güzel şekil verendir. Görülmeyen ama bir gerçek olan ruhu bedenlere koyan da O'dur. Onun mahiyetini de süresini de Allah bilir. Ruhun eceli yetince bedenden ayrılmasını da ancak O bilir Ruh Rabbimin işlerindendir İnsanlık dünyasının tüm bildikleri ise, Azîz ve Celîl olan Allah'ın ilmı yanında pek az bir şeydir. Allah dileseydi, bu azıcık bilgiyi de insanların gönlünden, kitaplardan ve satırlardan çekip alabilirdi. Zaten gerçek ilim, önüne ardına hiçbir batıl ve boş şeyler karışmamış olan Kur'ân-ı Kerimdir. O, hakîm ve övülmeye layık olan Yüce Allah katından inmiştir.O, Allah'ın kulu ve şerefli elçisi Hz. Muhammed'e @ olan lutuf ve nimetlerinden biridir. İnsan ve cinni ile tüm dünya bir araya gelse ve birbirlerine destek olsa, yine de Kur'ânın bir benzerini getiremezler.

And olsun ki, Biz Kuran'da insanlara türlü türlü misal gösterip açıkladık. Varlığın gerçek yüzüne dair örnekler verdik. Yaşanmış olaylardan onlara örnekler sunduk. Onlara açık deliller, ikna edici parlak belgeler beyan ettik. Onlara gerçekleri ayan beyan açıkladık, ortaya koyduk. Ama hidayete ermek yine de Yüce Allah'ın dilemesiyle mümkün olur. Çünkü tüm bu hakikatlere rağmen insanların çoğu inatla inkar ve nankörlükte direnmeye devam etmektedirler. Gerçekleri görmezden gelerek hakkı inkar etmeyi sürdürmektedirler. Zira onların çoğu bilmiyorlar.

[26] Hz. Peygamberin @ söylediği gerçeklerin karşısında duramayan ve Kur'ânın bir benzerini getiremeyen Mekke müşrikleri, onu bir takım mucizeler getirmekle yükümlü tuttular. İnat içerisinde dediler ki: Ey Muhammed! Bize yerden kaynaklar fışkırtmadıkça asla sana inanmayacağız. Hiç kesilmeden akan pınarlar akıtmalısın bize. Eğer bunu yapamazsan, Allah sana hurmalıklar ve bağlar versin de onları bize göster! Şöyle sık hurma ağaçları ve üzüm bağları arasından nehirler aksın, sular çağıldasın! Yahut da iddia ettiğin gibi, Rabbinin gücü ile gökyüzünü parça parça tepemize indir! Ya da şu söyleyip durduğun Allah'ı ve meleklerini getir karşımıza!

Tüm bunları yapamıyorsan, hiç olmazsa şöyle altın ve gümüş süslü bir evin olsun! Ya da sen göğe çık da bir görelim! Ama biz, gökten bize okuyacağımız bir kitap indirmezsen senin göğe yükselmen ile de iman etmeyiz! O getireceğin kitap, her birimize ayrı ayrı yazılmış sahifeleri olan bir mektup olmalı! Şöyle sayfaların başında 'bu falan oğlu falana Allah'tan yazılmış bir mektuptur', diye yazmalı!

Ey Muhammed! Onlara söyle: 'Subhanallah! Ben peygamber olan bir insandan başka bir şey miyim?' Evet Allah Teâlâ, yapacağı bir iş konusunda herhangi bir kimseden emir almaktan ve onun egemenliği altına girmekten münezzehtir, O'nun şanı yücedir. O dilediği şeyi yapandır. O isterse, sizin isteklerinizi yerine getirir; isterse getirmez. Ben ancak size gönderilmiş bir elçiyim. Ben Rabbimin elçilik görevini yaparım ve size öğüt veririm yalnızca. Ben bu görevimi yerine getirdikten sonra, artık sizin işiniz Yüce Allah'a kalmıştır.

وَمَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِۚ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِهٖۜ
وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَلٰى وُجُوهِهِمْ عُمْيًا وَبُكْمًا
وَصُمًّاۜ مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۜ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعٖيرًا ﴿٩٧﴾
ذٰلِكَ جَزَٓاؤُهُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاٰيَاتِنَا وَقَالُٓوا ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا
وَرُفَاتًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدٖيدًا ﴿٩٨﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ
الَّذٖي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ
لَهُمْ اَجَلًا لَا رَيْبَ فٖيهِۜ فَاَبَى الظَّالِمُونَ اِلَّا كُفُورًا ﴿٩٩﴾
قُلْ لَوْ اَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَٓائِنَ رَحْمَةِ رَبّٖٓي اِذًا لَاَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ
الْاِنْفَاقِۜ وَكَانَ الْاِنْسَانُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسٰى
تِسْعَ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسْـَٔلْ بَنٖٓي اِسْرَٓائٖيلَ اِذْ جَٓاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ
فِرْعَوْنُ اِنّٖي لَاَظُنُّكَ يَا مُوسٰى مَسْحُورًا ﴿١٠١﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ
مَٓا اَنْزَلَ هٰٓؤُلَٓاءِ اِلَّا رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ بَصَٓائِرَۚ وَاِنّٖي
لَاَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ﴿١٠٢﴾ فَاَرَادَ اَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْاَرْضِ
فَاَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمٖيعًا ﴿١٠٣﴾ وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهٖ لِبَنٖٓي اِسْرَٓائٖيلَ
اسْكُنُوا الْاَرْضَ فَاِذَا جَٓاءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفٖيفًا ﴿١٠٤﴾

حزب ٣

97. "Allah'ın hidayet ettiği kimse doğru yoldadır. O, kimleri de saptırırsa, artık onlar için Allah'dan başka dostlar bulamazsın. Biz onları kıyamet günü yüzükoyun, körler, dilsizler ve sağırlar olarak haşrederiz. Varacakları yer cehennemdir. Onun ateşi ne zaman sönmeye yüz tutsa hemen alevini artırırız."

98. "Bu, ayetlerimizi inkar etmelerinin ve: 'Kemik ve ufalanmış toprak olduğumuzda mı yeniden dirileceğiz?' demelerinin cezasıdır."[27]

99. "Gökleri ve yeri yaratan Allah'ın, onların benzerlerini de tekrar yaratmaya Kadir olduğunu görmezler mi? Onlar için şüphe götürmeyen bir süre tayin etmiştir. Öyleyken, zalimler, inkarcılıkta hala direnirler."

100. "De ki: 'Rabbimin rahmet hazinelerine siz sahip olsaydınız, tükenir korkusuyla yine de cimrilik ederdiniz. Zaten insanlar pek cimridir'."

101. "And olsun ki, Musa'ya dokuz tane apaçık mucize verdik. İsrailoğullarına sor, Musa onlara geldiğinde, Firavun kendisine: 'Ey Musa! Ben seni büyülenmiş sanıyorum' demişti."

102. "Musa da, 'And olsun ki, bunları göklerin ve yerin Rabbinin açık belgeler olarak indirdiğini biliyorsun. Ey Firavun! Doğrusu senin mahvolacağını sanıyorum' demişti."

103. "Firavun bunun üzerine onları memleketten sürmek istedi. Biz de onu ve beraberindekilerin hepsini suda boğduk."[28]

104. "Onun ardından İsrailoğullarına, 'Bu memlekette siz oturun, kıyamet koptuğunda hepinizi toplayıp bir araya getiririz' dedik."

27 Yüce Allah, inkarcıların kalplerini mühürlemiştir. Artık onların gözleri gerçekleri görmezler, onlar inanmazlar, insan oluşunu gerekçe göstererek peygambere uymazlar ve onunla tartışırlar. Şöyle derler' Allah peygamber olarak bir insan mı gönderdi?' Niçin diyorlardı, Allah meleklerden birini elçi olarak göndermedi? Bu onların sözleriydi. Onlar yine içlerindeki inkar tohumlarıyla şöyle diyorlardı: Fakir ve yetim bir peygamber!? Bu anlamsız sözlerle Allah'ın Rasülüne karşı çıkıyorlar, inat ve şiddetle ona mukavemet ediyorlardı. Batıla destek çıkarak hakka karşı koymaya çalışıyorlardı. Yine onlar şöyle diyorlardı "Bu Kuran, iki şehirden bir büyük adama indirilmeli değil miydi?" *(43 Zuhruf 31)*

Hz. Peygamber @, huzur içerisinde ve kendine güvenle onlara şöyle diyordu. Elbette Yüce Allah, kullarına olan lütuf ve merhameti ile, onlara kendi cinslerinden peygamber gönderir. Onu iyi anlasınlar, söylediklerini doğru kavrasınlar diye. Onunla konuşup anlaşmaları kolay olsun diye. Eğer insanlara bir meleği peygamber olarak gönderseydi, o zaman onlar o melekle karşılıklı konuşamazlar ve onun mesajını alamazlardı. De ki: 'Sizin gibi yeryüzünde yerleşip dolaşanlar melekler olsaydı, biz de onlara gökten peygamber olarak onların cinsinden bir melek gönderirdik'. Ama siz insan olduğunuz için, size olan lütuf ve merhametimizin bir gereği olarak bir insanı peygamber olarak size gönderdik. Bana ve size karşı şahid olarak Rabbim yeter. O, sizin gizlinizi de açığınızı da bilen ve onlara göre sizi sorgulayacak olan Allah'tır. O yüce Yaratan, benim durumumdan haberdardır ve size getirdiğim şeyi de en iyi bilendir. Allah kimi hidayete erdirirse, gerçekten doğru yolu bulmuş olan ve kazançlı çıkan o kimsedir. Haktan sapan ve gerçeği yalanlayanlar ise, onların kendilerine yardım edecek hiçbir dost ve yardımcıları yoktur. Onlar kıyamet günü, cehennem içerisinde kör, dilsiz ve sağır olarak bir araya getirileceklerdir. Ne görebilecekler, ne bir şey söyleyebilecekler ve ne de işitebileceklerdir. Onların sonunda dönüp varacakları yer cehennemdir. Cehennemin ateşi ne zaman sönmeye yüz tutarsa, Biz onun alevini artıracağız. Ayetlerimizi inkar etmelerinin, açık delilerimizi yok saymalarının, Allah ve Rasülüne karşı çıkıp onlara karşı savaş açmalarının bir cezası olarak ateşler içerisinde kalacaklardır. Gerçekten de bu, onların yapıp ettiklerine ve yaydıkları iftiralara karşılık uygun ve adil bir cezadır.

Onlar 'Kemik ve ufalanmış toprak olduğumuzda mı yeniden dirileceğiz?' diyerek öldükten sonra dirilmeyi imkansız gördüler. Çürüyüp yok olduktan sonra, toprak içerisinde kaybolup gittikten sonra, tekrar diriltilecek miyiz, diyorlardı. Yüce Allah, gökleri ve yeri yaratan erişilmez gücüne dikkat çekerek onlara cevap veriyor. Oysa onların tekrar yaratılması, göklerin ve yerin yoktan var edilmesinden çok kolaydır. Şöyle buyuruyor Yüce Rabbimiz:

28 Hiç gereği yokken yeryüzünde büyüklük taslayan o kimselere şaşılır! Onlar, izzet ve kudret sahibi olan ve gökleri yeri yaratan Yüce Allah'ın onların benzerlerini yaratmaya kadir olduğunu bilmezler mi? Onlar gibi nicelerini yaratmış ve öldükten sonra tekrar yaratacaktır. Onlar için belli süreler tanıdığını görmezler mi? Oysa o belirlenen sürelerde hiç şüphe yoktur. Ama inkarcılar öğüt almazlar ve açık belgeler gözlerinin önüne serildikten sonra küfürde direndiler, batıl ve sapıklıklarında kalmaya devam ettiler. Allah'ın laneti üzerlerine olsun, onları kötü bir son beklemektedir!

Ey Muhammed! Sen onlara söyle: Rabbimin rahmet hazinelerine siz sahip olsaydınız, tükenir korkusuyla yine de cimrilik ederdiniz. O sahip olduğunuz şeylerden kimseye bir şey vermez, cimrilik ederdiniz. Gerçekten insan cimri ve kıskanç olarak yaratılmıştır.

Andolsun ki Yüce Allah, Hz. Musa'ya şerefli bir konum lutfetmiş, onu Firavun'a gönderdiğinde açık mucizeler vermişti. Peygamberliğini ve Yüce Rabbinden getirdiği haberleri doğrulayan ikna edici belgelerdi onlar. Yılan ve ejderhaya dönüşen asâ ve koynundan etrafa ışık saçıcı olarak çıkan yed-i beyzâ gibi pek çok mucize vermişti ona. Onun doğruluğunu haykıran dokuz açık mucize idi onlar. Ama tüm bu mucizelere rağmen Firavun da küfretti, imandan sonra İsrailoğulları da küfretti. Ve onların sonu açık bir hüsran ve ziyan oldu.

Firavun, Hz. Musa'ya şöyle dediği an kaybetmişti: 'Ben seni büyülenmiş sanıyorum.' Buna karşı Hz. Musa'nın cevabı ise şöyle oldu: 'Andolsun ki sen ey Firavun! Bu mucizelerin alemlerin Rabbi olan Yüce Allah katından geldiğini pek ala biliyorsun. Ey Firavun, doğrusu sen yok olup gideceksin!

Hz. Musa'nın bu öğüt ve uyarıları Firavun'un sadece sapıklığını artırdı. Firavun, İsrailoğullarını Mısır'dan çıkarmak, sürgün etmek istedi ve onların ardına düştü. Sonuçta Yüce Allah, Firavun ve beraberindeki avanesini denizde boğarak helak etti. Boğulduktan sonra cesedi denizin yüzüne vuran Firavun, ardından gelen toplumlar için iyi bir ders oldu.

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا
وَنَذِيرًا ﴿١٠٥﴾ وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ
وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿١٠٦﴾ قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٠٧﴾ وَيَقُولُونَ
سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٠٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ
وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١٠٩﴾ قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَٰنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا
فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ
بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ﴿١١١﴾

سجدة

سُورَةُ الْكَهْفِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ مِائَةٌ وَعَشْرُ آيَاتٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴿١﴾ قَيِّمًا
لِيُنْذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ
أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾ مَاكِثِينَ فِيهِ أَبَدًا ﴿٣﴾ وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٤﴾

مَا لَهُمْ

105. "Kuran'ı ancak hak olarak indirdik ve o da indiği gibi hak olarak kaldı. Seni de yalnız müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik."

106. "Kuran'ı, insanlara ağır ağır okuman için, bölüm bölüm indirdik ve onu gerektikçe indirdik."[29]

107. "De ki: Kuran'a ister inanın, ister inanmayın, O'ndan önceki bilginlere o okunduğu zaman, yüzleri üzerine secdeye varırlar'."

108. " 'Rabbimizin şanı yücedir. Rabbimiz'in sözü şüphesiz yerine gelecektir' derler."

109. "Ağlayarak yüz üstü yere kapanırlar. Kur'ân, onların gönüllerindeki saygıyı artırır."[30]

110. "De ki: 'İster Allah diye çağırın, ister Rahman diye çağırın, hangisiyle çağırırsanız çağırın, en güzel isimler O'nundur.' Namaz kılarken sesini yükseltme, çok gizli de okuma, ikisi ortasında bir yol tut."

111. "De ki: 'Hamd, çocuk edinmemiş olan, mülkünde ortağı bulunmayan, düşkün olmayıp yardımcıya da ihtiyaç göstermeyen Allah'a mahsustur.' O'nu gereği gibi büyükle."[31]

18 KEHF SÛRESİ

Kehf sûresinin 28 ayeti ile 83-101. ayetleri Medine'de; kalan kısmı ise Mekke'de son dönemlerde inmiş olup 110 ayettir. Sûrede mağara arkadaşlarının kıssası anlatıldığı için, sûre bu adla anılmıştır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Hamd Allah'a mahsustur ki, kuluna Kitabı indirdi ve ona hiçbir eğrilik koymadı."

2. "Katından şiddetli bir azaba karşı insanları uyarsın ve yararlı iş yapan müminlere, güzel bir mükafatı müjdelesin diye dosdoğru olarak indirdi."

3. "Onlar orada temelli kalacaklardır."

4. "Ve 'Allah çocuk edindi' diyenleri de uyarsın diye Kitabı indirdi."

[29] Onun ardından İsrailoğullarına, şu mübarek yerde oturun, dedik. Allah'ın vaadi gelip kıyamet kopunca Biz, sizi ve düşmanlarınızı grup grup toplayıp bir araya getireceğiz.

Kuran'ı ancak hak olarak indirdik ve o da indiği gibi hak olarak kaldı. Kur'ânı, Allah'ın sizin öğrenmenizi istediği emir ve yasaklarından gerçeklerle dolu olarak hikmetle indirdik. Ey Muhammed, Kur'ân sana korunmuş olarak hak ile indi. Onda ne bir fazlalık vardır, ne de eksiklik, ne de bir şüphe karışmadan, Allah'tan geldiği gibi sana ulaşmıştır. Zira onu sana, yüce melekler meclisinde kendisine güvenilen ve itaat edilen güç kuvvet sahibi bir melek getirmiştir.

Ey Muhammed! Biz seni ancak, sana itaat eden mümin kullara hayır ve bereket müjdecisi olarak; sana karşı gelen inkarcılara ise bir uyarıcı olarak gönderdik. Hakka çağıran, Allah'a, cennete ve büyük kazanca giden yolu aydınlatıp ışıtan bir davetçi olarak görevlendirdik.

Kur'ânı da doğru yola götüren bir ışık kaynağı olarak indirdik. Onu önce Levh-i Mahfuzdan alıp dünya semasına indirdik. Sonra da yirmi üç sene zarfında, gelişen olaylara göre ayet ayet, kısım kısım inzal ettik. Evet Kur'ân gelişen olaylara, insanların soru ve sorunlarına göre, seninle onların hayrına olacak şekilde bölüm bölüm inmiştir. Senin ağır ağır, üzerinde dura dura okuyabileceğin şekilde indirdik. Ta ki anlasınlar, onu ezberleyip korusunlar, onun gereklerini hayatlarında yerine getirip onun nuru ve öğretileri ile mutlu ve bahtiyar olsunlar. Biz, tüm bu hikmetlere mebni olarak onu peyderpey indirdik.

[30] Dikkat secde ayetidir.

[31] Ey Muhammed! Kureyş kavmine de söyle, kendisine senin mesajın ulaştığı halde inanmayanlara da de: Kuran'a ister inanın, ister inanmayın. İnansanız da birdir, inanmasanız da. O hak ve gerçeğin kendisidir. Onu Yüce Allah indirmiştir. Çağlar boyu önceki peygamberlere indirilen kitaplarda da o anılmış, şanı yüceltilmiştir.

Yüce Rabbimiz, bu ayetleriyle inanmayanlardan yüz çevirmesini, onlara aldırış etmemesini ve onları kendine dert edinip mahzun olmamasını peygamberimize emretmiştir. Ve onlara şunu anlatmasını istiyor: Sizden öncekilerden, Yüce Allah'ın son olarak bir peygamber göndereceğini işitenler, indirilen ayetleri duyduklarında, hemen Allah'ın huzurunda boyun eğip secdelere kapanırlar. Onlar derin bir saygı içerisinde şöyle derler: Rabbimizin şanı yücedir. Rabbimiz'in sözü şüphesiz yerine gelecektir'. İçtenlikle, tam bir iman ve teslimiyet içerisinde gözyaşlarını tutamayarak secdelere kapanırlar. Kur'ân onların iman ve samimiyetlerini artırır. İşte onlar önde gidenlerdir. Rableri katında onlar için diledikleri her şey vardır.

Yüce Rabbimiz, 'İster Allah diye çağırın, ister Rahman diye çağırın..' ayetini indirince inkarcılar şöyle dediler: 'Doğrusu bu Muhammed'in işine şaşılır! Hem bizi iki ilaha tapmaktan menediyor, hem de kendisi Allah'a ve Rahman'a ibadet ediyor?!' Oysa bu ifadeler, onların cehaletlerini ortaya koymaktaydı. Onlar sanıyorlardı ki Allah ayrı bir ilah, Rahman da ayrı bir ilah. Onlar Yüce Allah'ın kendine has özel ve güzel isimlerinin olduğunu ve o isimlerin hepsinin bir Allah'a ait olduğunu bilmiyorlardı. Ey Muhammed! Sen, Rabbine dilediğin isimlerle dua et, o inkarcıları da kendi hallerine bırak, oyalansın dursunlar. Sen dua ve zikrinle, yalnızca Rabbinin hoşnutluğunu gözet. Ve 'Şanı yüce olan Allah'a hamdolsun, O asla bir çocuk edinmedi' de. O, bir olan, her şeyin kendisine muhtaç olduğu, ama kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah'tır, de. "De ki O Allah bir tektir. Allah her şeyden müstağni ve her şey O'na muhtaçtır. O doğurmamış ve doğmamıştır. Hiçbir şey O'na denk değildir." *(112 İhlas 1-4)*

Mülkünde ortağı bulunmayan, düşkün olmayıp yardımcıya da ihtiyaç göstermeyen Allah.. O düşkün değildir ki O'nun bir yardımcısı, veziri, danışmanı olsun. Aksine Yüce Allah, tüm her şeyi tek başına yaratan, eşi ortağı olmayandır. O, yarattığı tüm her şeyi tek başına düzenlemiş, yalnız kendi iradesiyle işlerini ayarlamıştır. Mücahid ayeti açıklarken, O hiç kimsenin ortağı da değildir, hiç kimsenin yardım ve desteğine de ihtiyaç duymaz, der. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 69)*

O'nu gereği gibi büyükle. Ey Muhammed! Sen, O'nu zalimlerin O'nu yakıştırdıkları şeylerden uzak tutarak gereği gibi büyükle. O'nu büyükleme konusunda ümmetin de senin izini izlesin. Gerçekten O Yüce Allah, zalimlerin taktıkları ağmanlardan uzaktır, O'nun şanı yücedir ve O en büyüktür. Hamdolsun alemlerin Rabbi Allah'a.

الجزء الخامس عشر — سورة الكهف

مَا لَهُم بِهِۦ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَآئِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ
مِنْ أَفْوَٰهِهِمْ إِن يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾ فَلَعَلَّكَ بَٰخِعٌ نَّفْسَكَ
عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِمْ إِن لَّمْ يُؤْمِنُوا۟ بِهَٰذَا ٱلْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٦﴾ إِنَّا جَعَلْنَا
مَا عَلَى ٱلْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾
وَإِنَّا لَجَٰعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٨﴾ أَمْ حَسِبْتَ
أَنَّ أَصْحَٰبَ ٱلْكَهْفِ وَٱلرَّقِيمِ كَانُوا۟ مِنْ ءَايَٰتِنَا عَجَبًا
﴿٩﴾ إِذْ أَوَى ٱلْفِتْيَةُ إِلَى ٱلْكَهْفِ فَقَالُوا۟ رَبَّنَآ ءَاتِنَا
مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾ فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ
فِى ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثْنَٰهُمْ لِنَعْلَمَ أَىُّ ٱلْحِزْبَيْنِ
أَحْصَىٰ لِمَا لَبِثُوٓا۟ أَمَدًا ﴿١٢﴾ نَّحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِٱلْحَقِّ إِنَّهُمْ
فِتْيَةٌ ءَامَنُوا۟ بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَٰهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ وَرَبَطْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
إِذْ قَامُوا۟ فَقَالُوا۟ رَبُّنَا رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ لَن نَّدْعُوَا۟
مِن دُونِهِۦٓ إِلَٰهًا لَّقَدْ قُلْنَآ إِذًا شَطَطًا ﴿١٤﴾ هَٰٓؤُلَآءِ قَوْمُنَا
ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِم بِسُلْطَٰنٍۭ بَيِّنٍ
فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

٢٩٥

5. "Allah'ın çocuk edindiğine dair ne kendilerinin ve ne de babalarının bir bilgisi vardır. Ağızlarından çıkan söz ne büyük iftiradır! Onlar yalnız ve yalnız yalan söylerler."

6. "Herhalde sen bu söze inanmayanların ardından üzülerek neredeyse kendini mahvedeceksin!"[1]

7. "Hiç şüphesiz Biz, insanların hangisinin daha iyi iş işlediğini ortaya koyalım diye, yeryüzünde olan şeyleri, yeryüzünün süsü yaptık."

8. "Doğrusu Biz, yeryüzünde olanları kupkuru bir toprak haline getirebiliriz."

9. "Yoksa sen Mağara ve Kitap ehlini şaşılacak ayetlerimizden mi zannettin?"

10. "Hani bir grup genç mağaraya sığınmış, 'Rabbimiz! Katından bize rahmet ver ve işimizde doğruyu göster, şu işimizde bize bir kurtuluş yolu hazırla' demişlerdi."

11. Mağaranın içinde yıllarca onların kulaklarına ağırlıklar vurup uyuttuk."

12. "Sonra, iki taraftan hangisinin bekledikleri sonucu iyi hesaplamış olduğunu bilelim diye onları uyandırdık."[2]

13. "Onların olayını sana Biz gerçek olarak anlatıyoruz. Onlar Rablerine inanmış bir grup gençti. Biz de onların hidayetlerini artırmıştık."

14. "Onların kalplerini pekiştirmiştik. Hani onlar kalkıp şöyle demişlerdi: 'Rabbimiz göklerin ve yerin Rabbidir, O'nu bırakıp başka bir tanrıya yalvarmayız, yoksa and olsun ki biz, batıl söz söylemiş oluruz."

15. "Şu bizim kavmimiz, Allah'ı bırakıp O'ndan başka tanrılar edindiler. Onların gerçek olduğuna apaçık delil getirmeleri gerekmez mi? Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim kimdir?"

[1] Yüce Allah, işlerin başında da sonunda da kendi yüce zatını övüyor. Çünkü O, herhalükarda övülmeye layık olandır. İşlerin başında da, sonunda da övgüler O'na hastır. Hamd Allah'a mahsustur. Şöyleki Yüce Allah, kulu Muhammede @ Kitab-ı Kerimi olan Kur'ânı indirmiştir. Bu Kitap ki, onda ne bir eğrilik vardır, ne bir kusur, ve ne de bir yamukluk. O dosdoğru ölçülerle dolu bir kitaptır. O Allah katından gelmiş bir gerçek ve ilahî bilgi kaynağıdır.

Katından şiddetli bir azaba karşı insanları uyarsın diye.. Hikmet ve bilgi kaynağı Yüce Yaratanın katından gelmiş dosdoğru bir Kitap. Allah'a karşı gelen, Onu yalanlayıp inanmayanları uyarmak için gelmiştir. Dünya ve ahirette başlarına gelecek olan şiddetli azapları onlara bildirmek için. O azap, ilahî bir azaptır. Allah'tan başka hiç kimse O'nun gibi azap edemez.

Ve yararlı iş yapan müminlere, güzel bir mükafatı müjdelesin diye.. Bu Kur'âna inanıp imanlarını salih amellerle doğrulayanlara, Allah katında son derece güzel mükafatlar olduğunu müjdelemek için gelmiştir. Cenab-ı Hak ne yücedir! O'nun tüm yaptığı adaletin kendisidir. O, müjde ve güzel ödülleri yararlı iş yapan tevhîd ehline has kılmıştır. Dünyada sürekli hayırlı işleri işleyen ve Rablerine kavuşacakları ana kadar bu saf tevhîd inancını muhafaza eden müminlere..

Yazıklar olsun Allah çocuk edindi diyen kimseye! Onlar Allah'a çocuk isnat ederek inkara düşenlerdir. Onlar için, ancak can yakıcı bir azap vardır. Onlar o azabın içerisinde temelli kalacaklardır. Gerçekten cehennem ne kötü bir karşılıktır! Onların bu iddia ve yakıştırmaları konusunda ne kendilerinin bir bilgisi vardır ve ne de babalarının bir bilgisi vardır. Onlar da babaları da büyük bir günahın içerisindedirler.

Ağızlarından çıkan söz ne büyük iftiradır! Ne çirkin bir yalandır o! Onlar yalnız ve yalnız yalan söylerler.

Herhalde sen bu söze inanmayanların ardından üzülerek neredeyse kendini mahvedeceksin! Ey Muhammed! Onların bu söylediklerine ve iman etmeyişlerine bakıp üzüntüden neredeyse kendini helak edeceksin. Bu Kur'âna inanıncaya kadar onların peşini izleyip duruyorsun. Hayır, onlar inanmayacaklardır, sen onlara üzülme, üzüntünden kendini yiyip bitirme! Çünkü onlar senin sözünü ve çağrını anlayacak kimseler değildirler.

[2] Şanı yüce Allah, ne büyük bir yaratıcıdır! O, yerin üzerinde bulunan farklı tat, renk, şekil ve değerdeki bitkileri; oradaki çeşitli renk, tat ve değerdeki hayvanları, kuşları, kısaca tüm her şeyi yeryüzünün süsü yapmış ve mahlukatın hizmetine sunmuştur. Bu, Yüce Allah'ın kullarının yapacakları işleri tesbit etmesi ve sonra bu yaptıklarıyla onları sorgulaması içindir. Daha sonra Yüce Allah, yerin üstünde bulunan bu süs ve eşyaları kurutarak yok ediverir. Nihayet onların tüm cazibesi yok olur ve kupkuru bir toprak haline geliverir. Artık orada ne bir bitki biter ve ne de o kuruyan cansız şeyler bir işe yarar.

Yoksa sen Mağara ve Kitap ehlini şaşılacak ayetlerimizden mi zannettin? Ey Muhammed, sen onların durumunda şaşılacak bir şey mi görüyorsun? Hayır, Allah'ın güç ve egemenliği karşısında bunlarda şaşılacak bir şey yoktur. Bunlar, tüm evreni yoktan vareden, gökleri direksiz durduran, yeri dayayıp döşeyen, çeşit çeşit canlılarla dolduran Yüce Allah'a zor gelecek bir şey de değildir. Şanı yüce olan Allah, tüm her şeye kadirdir.

Tüm bunları yapan Yüce Rabbimiz için, bir ayet olarak kullarından bir grubu uzun yahut kısa bir süre uyutup korumasını nasıl çok görebiliriz? Çünkü o Yüce Mevla bir şeye 'Ol' dedi mi, o hemen oluverir.

Ve Mağara ehlinin kıssası başlıyor. Şöyle ki, Peygamberimizin nübüvvetten sonra Kureyşlilerden bir grup insan Medine'ye gidip Yahudilerle görüşmüştü. Onlar Yahudilere peygamberimizin durumunu sormuşlardı. Yahudiler ise onlara şunu önermişlerdi: "Gidin Muhammed'e Mağara ehlinin haberini sorun. Eğer bu konuda size bilgi verirse ona uyun. Çünkü o takdirde O Allah'ın elçisidir.."

Kureyş gelip Peygamberimize @ Mağara ehlini, Zülkarneyn'i ve Hz. Musa'nın yol arkadaşını sormuşlardı. Allah'ın Rasülü de bu soruları Cebrail'e yöneltmiş, o da bir bir bunları ona haber vermişti. İşte bizim şu anki konumuz bu Mağara ehlinin kıssasıdır.

Ben bir konferans için gittiğim Ürdün'de iken, Ashab-ı Kehf'e (Mağara ehline) ait olduğu söylenen ve onların defnedilmiş oldukları yere gidip onları ziyaret ettim. Oradaki mescidde iki rekat namaz kıldım. Mescid yıkık bir haldeydi. Orada bir görevli bekçi vardı. Ashab-ı Kehf'in kabirlerinin üzeri de açık bir halde ➡

bulunuyordu. Onların izlerini görmek mümkündü. Onların üzerine doğan güneşin doğduğu tarafta açık bir biçimde ortadaydı. (Ashab-ı Kehf'in kabırlerinin nerede olduğu konusunda çok farklı görüşler ileri sürülmüştür Kur'ân'da sözkonusu edilen Kehf, Şâm civarında Belka'ya yakın bir yerin adıdır. Rakîm de denmiştir. Bazıları buranın Kur'ân'da kıssaları anlatılan Ashab-ı Kehf'in yeri olduğunu söylemiştir. Fakat doğru olan görüşe göre Ashab-ı Kehf'in yeri Rum beldelerindedir. Buna göre mağarada uyuyanlar olayının geçtiği şehir M.Ö. ikinci yüzyılda kurulmuş ve o zamanlar bir putperest şehri olan Efes; (Ephesus) tir. Ayasuluk da denilen Antik Efes, Anadoluda kurulan ilk hristiyan merkezidir. Hz. Meryem'in burada yaşadığı ileri sürülmüştür. İşte Kur'ân'da kıssaları anlatılan Ashab-ı Kehfin (Mağara ehli, hristiyan kaynaklarına göre yedi uyurlar) Efes;'te olduğu iddia edilmiştir. Nitekim M. S. 448 de Efes; Panayırdağı eteklerinde bulunan cesetlerle bu olay gündeme gelmişir. Kur'ân, sözkonusu mağaranın yeri hakkında bilgi vermez. Sadece mağaranın konumunun kuzey-güney istikametinde olduğunu söyler Mağaranın bulunduğu yer ile ilgili olarak çok çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Onun İspanya;, Cezayir, Mısır, Ürdün, Suriye, Afganistan, Doğu Türkistan ve Anadolu;'da olabileceği söylenmiştir. Ashab-ı Kehf için Anadoluda da üç tane yer gösterilmiştir Bunlar Efes, Tarsus ve Efsus /Afşin'dir. Kimi araştırmacılar ise, Umman'da bulunan mağaranın Ashab-ı Kehf'in mağarası; Ürdün'de bulunan Betrâ şehrinin de Rakîm olduğunu ve Ashab-ı Kehf ile Ashab-ı Rakîm'in ayrı ayrı kimseler olduğunu ileri sürmüşlerdir. *Bkz. Mevdûdî, Tefhîm, III, 154-157; O. Seyfi Yücetürk, Ayasuluk, DİA, IV, 227-228; Yalçın Cavit, Kavimlerin Helakı, s, 77-80; Suyûtî, Mu'terakü'l-Akrân, II, 229; İsmet Ersöz, Ashab-ı Kehf, DİA, III, 465-467.* Gezilerimizde her üç yerdeki mağara ve mescid yetkililerinden aldığımız bilgiler, mağaranın da Kur'ânda anlatılan konuma uygun olduğu şeklinde idi. Bu da, her bölge insanının bu kutsal yerleri sahiplenme arzularını ortaya koymaktadır. (Müt.))

وَاِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ فَأْوُٓا اِلَى الْكَهْفِ
يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهٖ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ
مِنْ اَمْرِكُمْ مِرْفَقًا ﴿١٦﴾ وَتَرَى الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ
عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمٖينِ وَاِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ
وَهُمْ فٖى فَجْوَةٍ مِنْهُ ذٰلِكَ مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ
فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ﴿١٧﴾
وَتَحْسَبُهُمْ اَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمٖينِ
وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصٖيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ
عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿١٨﴾ وَكَذٰلِكَ
بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَٓاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَٓائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ
قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ
فَابْعَثُٓوا اَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هٰذِهٖٓ اِلَى الْمَدٖينَةِ فَلْيَنْظُرْ
اَيُّهَٓا اَزْكٰى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ
وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ اَحَدًا ﴿١٩﴾ اِنَّهُمْ اِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ
يَرْجُمُوكُمْ اَوْ يُعٖيدُوكُمْ فٖى مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُٓوا اِذًا اَبَدًا ﴿٢٠﴾

وَكَذٰلِكَ

16. "Mademki siz onlardan ve Allah'tan başka taptıklarından ayrıldınız. O halde siz Mağaraya sığının ki, Rabbiniz size rahmetini yaysın ve size işinizde kolaylık göstersin."[3]

17. "Sen, güneşin mağaralarının sağ tarafından doğup meylettiğini, sol tarafından onlara dokunmadan battığını, onların da Mağaranın genişçe bir yerinde bulunduğunu görürsün. Bu, Allah'ın mucizelerindendir; Allah'ın doğru yola eriştirdiği kimse hak yoldadır. Kimi de saptırırsa artık ona, doğru yola götürecek bir rehber bulamazsın."

18. "Mağara ehli uykuda iken sen onları uyanık sanırsın. Biz onları sağa ve sola döndürürüz. Köpekleri dirseklerini eşiğe uzatmıştı. Onları görsen, için korkuyla dolar, geri dönüp kaçardın."[4]

19. "Birbirlerine sorsunlar diye onları uyandırdık. İçlerinden biri: 'Ne kadar kaldınız?' dedi. 'Bir gün veya daha az bir müddet kaldık' dediler. Ardından da 'Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir. Paranızla birinizi şehre gönderin, en iyi yiyeceklere baksın ve size getirsin. Çok dikkatli davransın ve sakın sizi kimseye sezdirmesin' dediler.

20. "Zira onların sizden haberi olacak olursa, sizi ya taşlarlar veya dinlerine döndürürler ki bu takdirde asla iflah olmazsınız."[5]

[3] Doğrusu Biz, onların kıssasını, Mağara ehlinin başına gelenleri sana anlatıyoruz, ey Muhammed! Gönül ve baş gözüyle birlikte bakabilenler için bu çok önemli bir olaydır. Yüce Allah'ın her şeye kadir olduğunu ve istediği her şeyi yapabileceğine delalet eden ilginç bir örnektir. Allah'ın şanı ne yücedir, O'nun dilemesi de eşsizdir.

Kur'ân bize hem kıssayı anlatıyor, hem de kıssanın hedeflerini. Gerçekten o gerçek bir kıssadır. Onda herhangi bir uydurma ve şüphe yoktur. Zira Yüce Allah, sözün en doğrusunu söyler.

Onlar Rablerine inanmış bir grup gençti. İman esaslarını araştırıp bulan ve kavrayan bir grup müslüman genç. Gönüllerinde tevhîdin nuru parlamış, o nurun aydınlığında Allah'ı tanımada mesafe katetmiş ve hidayetleri artarak imanda karar kılmış bir grup genç. Allah onların kalplerini pekiştirmişti. Artık onların gönüllerinde en küçük bir şek, şüphe ve tereddütün izi kalmamıştı. Onlar gönüllerinde kökleşen imanlarını dış dünyaya ilan ederek şöyle haykırıyorlardı: Rabbimiz göklerin ve yerin Rabbidir.. Bizim Rabbimiz hem gökler ve yerın Rabbidir, hem de o ikisinde bulunan her şeyin Rabbidir. O, ibadete layık olan yegane ilahtır..

Onların bu söyledikleri, egemen küfür cephesinin kin ve kızgınlığını köpürtmüştü. Kral, onları yakalamak üzere askerlerini üzerlerine saldı. Onlar takip edildiklerini öğrenince hemen bir mağaraya sığındılar. Beraberlerinde köpekleri de vardı. Onların kalplerini pekiştirmiştik. Artık onların kalpleri, Allah hakkında tereddütler içerisinde bulunan ve Allah'ı bırakarak başkalarını ilah edinen ve böylece gerçek anlamda helake giden egemen güçlerin kalpleri gibi zayıf değildi. O inanan gençler şöyle dediler: Biz kavmimizin yaptığı gibi yapmayacağız, Allah'a yalan ve iftira atmayacağız. Biz dediler, gidelim bir mağaraya sığınalım. Rabbimiz, bizim hakkımızda neyi uygun görüyorsa onu yapsın. Gerçekten O, inanan kullarına karşı çok acıyan ve pek merhamet edendir. O, bizim hakkımızda bizim kurtuluş ve yararımıza olan şeyi yapacaktır elbet!

[4] Güneş sabahleyin doğarken, uzaktan onların üzerlerine vururdu. Yüce Allah, güneşi onların faydalanacağı şekilde onların hizmetine sunmuştu. Onun hararetinden onları koruyordu. Onları güneşten rahatsız olmadan, ondan faydalanacak şekilde sağa sola çeviriyordu. Şanı yüce Allah, müşrik bir toplumun içerisinden onlara doğru yolu göstermişti. Çünkü Allah'ın hidayete erdirdiği kimse doğru yolu bulmuştur. O kimi saptırırsa, onu da doğru yola getirecek hiç kimse yoktur.

Derken onlar için belirlenen süre doldu ve onlar uykularından uyandırıldılar, hem kendilerinde hem de köpeklerinde yeniden hayat emmareleri görülmeye başladı.

[5] İşte böylece Yüce Allah, Mağara ehlini uyandırdı. Onlar birbirlerine 'Ne kadar kaldınız?' diye sormaya başladılar. Onlardan biri dedi ki, 'Bir gün yahut yarım gün' dedi. Sonra dediler ki 'Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir.' Biz dediler acıkmışız, birinizi şehre gönderin de bize yiyecek satın alsın gelsin. Yanlarında paraları vardı. Bir miktar para vererek üç kişiyi yiyecek bir şeyler almaya gönderdiler. Giderken onlara, kralın askerlerinin kendilerini görmemesi için çok dikkatli davranmalarını sıkı sıkı tembih ettiler. Ve onlar gidip çarşıdan bir şeyler aldılar. Satıcı onlardan parayı alınca, onları tutup bu tarihi parayı nereden aldıklarını sordu. Dediler ki, bu bizim paramız! Bunun üzerine askerler gelip onları yakaladılar ve onların durumlarını araştırmaya başladılar. Durum krala ulaştı.

Aslında onlardan sonra şehirde her şey değişmişti, onların dönemi çok gerilerde kalmıştı. Kullanılan paralar, binalar ve gidişat tamamen değişmişti.

وَكَذٰلِكَ اَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَاَنَّ
السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا اِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ اَمْرَهُمْ فَقَالُوا
ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا رَبُّهُمْ اَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا
عَلٰى اَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُولُونَ
ثَلٰثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ
رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي
اَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ اِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ اِلَّا مِرَاءً
ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ اَحَدًا ﴿٢٢﴾ وَلَا تَقُولَنَّ
لِشَايْءٍ اِنِّي فَاعِلٌ ذٰلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾ اِلَّا اَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ
وَاذْكُرْ رَبَّكَ اِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسٰى اَنْ يَهْدِيَنِ رَبِّي لِاَقْرَبَ
مِنْ هٰذَا رَشَدًا ﴿٢٤﴾ وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلٰثَ مِائَةٍ سِنِينَ
وَازْدَادُوا تِسْعًا ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِ اَبْصِرْ بِهِ وَاَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا
يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ اَحَدًا ﴿٢٦﴾ وَاتْلُ مَا اُوحِيَ اِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ
رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾

21. "İşte böylece, Allah'ın sözünün gerçek olduğunu ve kıyametin kopmasından şüphe edilemeyeceğini bilmeleri için, insanların onları bulmalarını sağladık. Nitekim halk, bunların hakkında çekişip duruyor: 'Onların mağaralarının çevresine bir bina kurun' diyorlardı. Oysa, Rableri onları çok iyi bilir. Tartışmayı kazananlar: 'Onların mağaralarının çevresinde mutlaka bir mescid kuracağız' dediler."

22. "Karanlığa taş atarcasına, 'Mağara ehli üçtür, dördüncüleri köpekleridir' derler. Yahut,'Beştir, altıncıları köpekleridir' derler. Yahut da 'Yedidir, sekizincileri köpekleridir' derler. De ki: 'Onların sayısını en iyi bilen Rabbim'dir. Onları pek az kimseden başkası bilmez.' Bunun için, onlar hakkında, bu sathi tartışma dışında, kimseyle derinlemesine tartışma ve onlar, hakkında kimseden bir şey sorma."[6]

23. "Her hangi bir şey için, 'Ben bunu yarın yapacağım' deme."

24. "Ancak Allah dilerse, de. Unuttuğun zaman Rabbini an ve şöyle de: 'Umulur ki, Rabbim beni doğruya en yakın olana eriştirir'."

25. "Onlar mağaralarında üç yüz yıl kaldılar ve buna dokuz daha ilave ettiler."

26. "De ki: 'Onların ne kadar kaldıklarını en iyi Allah bilir. Göklerin ve yerin gaybı O'na aittir. O, ne güzel görendir! O ne mükemmel işitendir! İnsanların O'ndan başka dostu yoktur. O, hiç kimseyi hükümranlığına ortak kılmaz'."[7]

27. "Rabbinin Kitabından sana vahyolunanı oku. O'nun sözlerini değiştirecek yoktur. O'ndan başka bir sığınılacak da bulamazsın."

[6] Evet Yüce Allah, Mağara ehlini, kendisinin öldükten sonra diriltmeye kadir olduğuna delil getirmiştir. İşte böylece, insanların onları bulmalarını sağladık. Sonunda insanlar onları buldular. Allah'ın sözünün gerçek olduğunu ve kıyametin kopmasından şüphe edilemeyeceğini bilmeleri için.. İşte bununla Yüce Rabbimız, kıyametin hiç şeksiz şüphesiz kopacağını ispat etmiştir.

Kral ve halkı, Mağara ehlinin üçyüz dokuz sene uykuda kaldıktan sonra tekrar hayata döndüklerini görüp buna yakınen tanık olunca, onları gömüp gömmeme konusunda aralarında tartıştılar. Kral, onların bulunduğu yere bir mescid yapalım, dedi ve bunda karar kıldılar. Bu kararı verenler müslüman kimselerdi.

Burada Mağara ehlinin sayılarını bilmede bir yarar yoktur. Asıl alınması gereken ders, onların bu halinin Allah'ın erişilmez gücüne delil olmasıdır.

[7] Bu, peygambere gelmiş ilahî bir irşaddır. O, gelecekte bir şeyi yapmaya karar verdiği zaman, bunu gaybları en iyi bilen Yüce Allah'ın dilemesine bağlamalıdır. Ey Muhammed! Sakın sen 'Ben bunu yarın yapacağım' deme. Ama sen önce Allah'ın izniyle, de. Bu konuda en doğru olan 'İnşaallah, ben bunu yarın yapacağım' demektir.

Unuttuğun zaman Rabbini an.. Sürekli Rabbini an ve O'ndan yardım dile. Sana bilmediğin bir şey sorulduğunda, sen onu Allah'a danış, seni doğruya, gerçeğe ulaştırması ve seni tüm işlerinde başarıya ulaştırması için O'na yönel.

Andolsun ki insanlar, Ashab-ı Kehfin mağaralarında ne kadar kaldıkları konusunda da ihtilafa düştüler. Onlar mağarada üçyüz sene mi kaldılar, yoksa üçyüz dokuz sene mi? Ey Muhammed! Sen onlara de ki: Onların ne kadar kaldıklarını en iyi Yüce Allah bilir. Göklerin ve yerin gaybı O'na aittir. O halde Yüce Allah'a iman bizim eşyanın mahiyet ve değerini görüp anlamamıza vesile olsun. Allah ne güzel görendir! O ne mükemmel işitendir! Allah'tan daha iyi işiten ve gören hiç kimse yoktur. O Yüce Mevla, müminlerin dostudur. Onların O'ndan başka ne bir ilahları vardır, ne de velileri. Onlar, hiçbir konuda O'na ortak koşmazlar. O, hiç kimseyi hükümranlığa ortak kılmaz. Yaratan da O'dur, yaratıklarına egemen olan da O. Verdiği hükümlerden dolayı O'nu sorgulayacak da kimse yoktur. O'nun ne bir ortağı vardır, ne bir yardımcısı, ne bir veziri ve ne de bir danışmanı vardır. O, tüm bunlardan uzaktır.

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذ۪ينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ
يُر۪يدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْۚ تُر۪يدُ ز۪ينَةَ الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَاۚ وَلَا تُطِعْ مَنْ اَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوٰيهُ
وَكَانَ اَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَٓاءَ فَلْيُؤْمِنْ
وَمَنْ شَٓاءَ فَلْيَكْفُرْۙ اِنَّٓا اَعْتَدْنَا لِلظَّالِم۪ينَ نَارًاۙ اَحَاطَ بِهِمْ
سُرَادِقُهَاۜ وَاِنْ يَسْتَغ۪يثُوا يُغَاثُوا بِمَٓاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَۜ بِئْسَ
الشَّرَابُۜ وَسَٓاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٢٩﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
اِنَّا لَا نُض۪يعُ اَجْرَ مَنْ اَحْسَنَ عَمَلًاۚ ﴿٣٠﴾ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ
تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهِمُ الْاَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ ف۪يهَا مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ
وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَاِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِـ۪ٔينَ ف۪يهَا
عَلَى الْاَرَٓائِكِۜ نِعْمَ الثَّوَابُۜ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾ وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا
رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِاَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ اَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًاۜ ﴿٣٢﴾ كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ اٰتَتْ اُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ
شَيْـًٔاۙ وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهَرًاۙ ﴿٣٣﴾ وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌۚ فَقَالَ
لِصَاحِبِه۪ وَهُوَ يُحَاوِرُهُٓ اَنَا۬ اَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَاَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾

حزب ٤

وَدَخَلَ

28. "Sabah akşam Rablerinin rızasını dileyerek O'na yalvaranlarla beraber sen de sabret. Dünya hayatının güzelliklerini isteyerek gözlerini o kimselerden ayırma. Bizi anmasını kendisine unutturduğumuz ve işinde aşırı giderek hevesine uyan kimseye uyma."

29. "De ki: 'Gerçek Rabbinizdendir.' Dileyen inansın, dileyen inkar etsin. Şüphesiz zalimler için, duvarları çepçevre onları içine alacak bir ateş hazırlamışızdır. Onlar yardım istediklerinde, erimiş maden gibi yüzleri kavuran bir su kendilerine sunulur. Bu ne kötü bir içecek ve cehennem ne kötü bir duraktır!"

30. "Doğrusu, inanıp yararlı iş yapanlar.. Şüphesiz Biz iyi hareket edenin ecrini zayi etmeyiz."

31. "İşte onlara, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri vardır. Orada altın bilezikler takınırlar, ince ve kalın ipekliden yeşil elbiseler giyerek tahtları üzerinde otururlar. Ne güzel bir mükafat ve ne güzel yaslanacak yerdir!"[8]

32. "Onlara iki adamı misal olarak göster: Birine iki üzüm bağı verip etrafını hurmalıklarla çevirmiş ve aralarında ekinler bitirmiştik."

33. "Her iki bahçe de ürünlerini vermişlerdi, hiçbir şeyi de eksik bırakmamışlardı. İkisinin arasından bir de ırmak akıtmıştık."

34. "Onun gelirleri de vardı. Bu yüzden, arkadaşıyla konuşurken: 'Ben malca senden daha zengin, nüfusça da senden daha itibarlıyım' dedi."

[8] Şanı yüce Allah, peygamberinden @ Kerim Kitabını okumasını ve onun mesajlarını insanlara ulaştırmasını istiyor O'nun sözlerini değiştirecek yoktur. O'nun kelimelerini ne değişterecek vardır, ne bozup tahrif edecek, ne de geçersiz kılacak vardır. Mekke müşrikleri, Allah'ın Rasûlüne şöyle deyip duruyorlardı: "Ey Muhammed! Şu söylediklerinden başka sözler getir sen bize. Şu Kur'ânı, başka sözlerle değiştir!"

Yüce Allah ise, onların bu sözlerine karşı şunları söylemesini peygamberine emrediyor: "Ben ancak Yüce Rabbin indirdiği gerçekleri okuyacağım sizlere. O gerçek Kur'ân-ı Kerimdir. O'nun yüce Yaratıcı indirmiştir. O'nu söylediği hiç bir söz yahut vaad asla değişmez. "Benim katımda söz değişmez; Ben kullara asla zulmetmem." *(50 Kâf 29)* Kul, O'ndan başka da bir yardımcı ve umut kapısı bulamayacaktır.

Ey Muhammed! Sabah akşam Allah'ı zikreden, O'na hamdedip O'na tesbih eden ve hep O'nun Rızasını dileyen fakır müslümanlar sana geldiklerinde, onları en güzel bir biçimde ağırla, onların hatırlarını sor, gönüllerini al Zira Rabbin katında geçerli olan ölçü, kalpteki iman ile Allah ve Rasûlünün sevgisidir. Çünkü Allah'a ancak bununla sığınılabilir ve ancak bununla izzet ve itibar kazanılabilir. İnsan ancak bununla değerini ve şerefini elde edebilir. Çünkü izzet Allah'ın, Rasûlünün ve sonra da müslümanlarındır. Yoksa mal çokluğu, dünyanın tantanası ve egemen güçlerin kibir ve variyetlerinde değildir. Ey Muhammed! Sen, sana vahyedilen Kur'ânı oku. Mekke'nin ekabir ve mağrur zenginlerinin cahılane hurafelerine kulak asma. Onlar heva ve arzularına uyan bir güruhtur. Onların tüm işleri, tüm yapıp ettikleri taşkınlık, ölçüsüzlük, boş ve anlamsız şeylerdir. Ey Muhammed! Sen onlara ilan et. Doğrusu Biz, zalim ve kibirli inkarcılara cehennemi hazırlamışızdır. Duvarları çepçevre onları içine alacak bir ateşi hazırladık. O ateşin etrafı surlarla çevrilmiş olup onların ondan kaçıp kurtulmaları asla mümkün değildir. Onlar imdat ve yardım çağrısında bulunduklarında, kendilerine kızgın ve kaynar ateşlerle karşılık verilir.

Doğrusu, inanıp yararlı iş yapanlara gelince, elbette şanı yüce Allah, onların çalışmalarını boşa çıkarmayacaktır. Onların sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yaptıkları iyilik ve güzellikler kat kat fazlasıyla ödüllendirilecektir. İşte onlara, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri vardır. Pınarlar ve göz aydınlığı huriler, sonsuzluk şerbeti içmiş hizmetçiler onlar içindir. Orada altın bilezikler takınırlar. Onlar cennette elmas, zümrüd, incilerden takılar takarlar ve yeşil atlas ve ipek giysiler giyerler. Onlar orada tahtları üzerinde otururlar. Tıpkı krallar gibi tahtlara kurulurlar. Ne kralı, onlar Allah'ın has kullarıdır. Evet, o ne güzel bir mükafat ve ne güzel yaslanacak yerdir! Yapılan ameller için, cennet ne güzel bir karşılıktır! O ne güzel bir makam, ne güzel bir menzil ve ne hoş bir konaktır!

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾
وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَى رَبِّي لَأَجِدَنَّ
خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ
بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾ لَكِنَّا
هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾ وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ
قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَنِ أَنَا أَقَلَّ مِنْكَ
مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾ فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا
حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾ أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا
غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾ وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ
يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ
يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ
هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾ وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَاحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

٢٩٩

35. "Kendisine böylece yazık ederek bahçesine girdi ve 'Bu bahçenin batacağını hiç zannetmem' dedi."

36. "Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. Eğer Rabbime döndürülürsem, and olsun ki orada bundan daha iyi bir sonuç bulurum."[9]

37-41. "Kendisiyle konuştuğu arkadaşı ona: 'Seni topraktan, sonra bir nutfeden yaratanı, sonunda da seni insan kılığına koyanı mı inkar ediyorsun?' dedi."

38. "Fakat O benim Rabbim olan Allah'tır Ben Rabbime kimseyi ortak koşmam."

39. "Bahçene girdiğin zaman, her ne kadar beni kendinden mal ve nüfus bakımından daha az buluyorsan da, 'Maşaallah! Kuvvet ancak Allah'a mahsustur!' demen gerekmez mi?"

40. "Hem Rabbım, senin bahçenden daha iyisini bana verebilir ve seninkinin üzerine gökten bir felaket gönderir de bahçen yerle bir olabilir."

41. "Yahut onun suyu çekilir bir daha da bulamazsın, dedi."

42. "Nitekim, ürünleri yok edildi; bağın alt üst olmuş çardakları karşısında, sarf ettiği emeğe içi yanarak ellerini oğuşturup 'keşke Rabbime kimseyi ortak koşmasaydım' diyordu."

43. "Ona, Allah'tan başka yardım edebilecek adamları da yoktu, kendi kendini de kurtaramadı."[10]

44. "İşte burada kudret ve hakimiyet, varlığı gerçek olan Allah'ındır. Mükafatlandırma bakımından hayırlı olan da, sonuçlandırma yönünden hayırlı olan da O'dur."

45. "Onlara, dünya hayatı misalinin tıpkı şöyle olduğunu anlat: Gökten indirdiğimiz su ile yeryüzünde yetişen bitkiler birbirine karışır, ama sonunda rüzgarın savuracağı çerçöpe döner. Allah her şeyin üstünde bir kudrete sahip olandır."[11]

[9] Cenab-ı Hak, peygamberine şöyle söylüyor: Ey Muhammed! O inkarcılara İsrailoğullarından şu iki adamı örnek göster. Onlardan her biri mal mülk sahibi idiler. Biri salih bir kimse olup malını Allah yolunda harcardı. Diğeri ise malı çoğaldıkça hep dünyasını daha da imar etmek için uğraşırdı. Sonunda adamın bol ürünlü, hurma, üzüm ve diğer meyvelerden oluşan iki meyve bahçesi oldu. İki bahçe arasından bir de nehir akıyordu. Hurma ağaçları, bahçenin etrafını bir duvar gibi sarmıştı.

Bir gün zengin olan adam, fakir komşusuna şöyle demişti: "Dostum, görüyorsun ben senden daha zenginim, benim malım ve çoluk çocuğum senden daha fazla. Benim hizmetçilerim ve adamlarım da senden daha çok!"

Variyetli adam kendine zulmederek bahçesine yöneldi. Küfür, kibir ve azgınlık içerisindeydi. O ahireti de inkar ediyordu. Şöyle diyordu: "Ben bu zenginlik ve variyetimin bitip tükeneceğini hiç sanmıyorum!" Bu onun aldanmışlığının ve akılsızlığının bir göstergesiydi. O dünya ve dünyalıkların debdebesine aldanmıştı. Yine o şöyle diyordu: "Ben kıyametin kopacağına da ihtimal vermiyorum. Ölüp gideceğimi de sanmıyorum. Hem şayet kıyamet kopsa ve ben ölüp Rabbime döndürülsem bile, bu bahçeden daha iyisine kavuşurum!"

[10] İnanan kişi, variyetli komşusuna şöyle karşılık verdi: Seni topraktan, sonra bir nutfeden yaratanı, sonunda da seni insan kılığına koyanı mı inkar ediyorsun? Bilmez misin, sen topraktan yaratıldın ve bir gün yine ona döneceksin. Sen o sahip olduğun şeyleri dünyada bırakıp gidecek ve yanında ondan bir şey götürmeyecek olduğun halde, orada dünyada elinde bulundurduğun şeylerden dolayı hesaba çekileceksin. Ey benim dostum! Sen bu dünyada variyetli olabilirsin, ama ahirette hiç bir şeyin olmayacak. Hayır, asla ben senin sapıklıklarına uymayacağım. Her ne kadar ben, mal ve evlat bakımından senden daha az şeye sahipsem de, sahip olunan tüm dünyalıklar sonunda yok olacak ve onlardan dolayı hesaba çekileceğiz. Hem ben, imanım ve kendisine olan güvenimin karşılığı olarak Rabbimin bana, senin bahçenden daha iyisini vereceğini umuyorum. Yoldan çıkıp inkara saplanmanın bir cezası olarak senin bahçene gökten bir ilahî azabın gelmesinden, bahçenin sularını kurutup onu helak etmesinden yahut gökten düşen yıldırımlarla yahutta yerden kaynaklanan helak çeşitleriyle kupkuru kesilip ot bitmez, canlı yaşamaz bir çöle dönüvereceğinden endişeliyim. O zaman elinde ne bahçen kalır, ne de suyu!

Sonunda o salih adamın endişe ettiği şeyler aynen oldu. Bahçe yanıp yok oldu. Bu sefer bahçe sahibi, bahçe için yaptığı masrafları düşünerek ellerini oğuşturmaya ve şöyle sızlanmaya başladı: Keşke Rabbime kimseyi ortak koşmasaydım! Allah'tan başka onun yardımına koşacak ne avanesi oldu, ne evladu iyali oldu. Daha önce kendileriyle övündüğü adamları da onun için bir şey yapamadı. Çünkü artık hiç kimsenin yapacağı bir şey yoktu.

[11] Allah'ı kendilerine dost ve yardımcı edinip O'na güvenip dayananlar, dünyada sonsuz övgüye mazhar olanlardır. Onlara ahirette de Rableri katında diledikleri her şey vardır.

Ey Muhammed onlara de ki: Dünya hayatı, faniliği ve yok olması bakımından gökten inen yağmura benzer. O yağmurla yeryüzünün bitkileri birbirine karışır, sonra da rüzgarın savurduğu, kaldırıp sağa sola attığı çerçöpe dönüverir. Elbette Yüce Allah, tüm her şeye kadirdir.

ٱلْمَالُ وَٱلْبَنُونَ زِينَةُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَٱلْبَٰقِيَٰتُ ٱلصَّٰلِحَٰتُ خَيْرٌ
عِندَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾ وَيَوْمَ نُسَيِّرُ ٱلْجِبَالَ وَتَرَى
ٱلْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَٰهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾ وَعُرِضُوا۟
عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَّقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَٰكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍۭ
بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّن نَّجْعَلَ لَكُم مَّوْعِدًا ﴿٤٨﴾ وَوُضِعَ ٱلْكِتَٰبُ فَتَرَى
ٱلْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَٰوَيْلَتَنَا مَالِ هَٰذَا ٱلْكِتَٰبِ
لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّآ أَحْصَىٰهَا ۚ وَوَجَدُوا۟ مَا عَمِلُوا۟
حَاضِرًا ۗ وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُوا۟
لِءَادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ ٱلْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِۦٓ ۗ أَفَتَتَّخِذُونَهُۥ
وَذُرِّيَّتَهُۥٓ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِى وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّۢ ۚ بِئْسَ لِلظَّٰلِمِينَ بَدَلًا
﴿٥٠﴾ مَّآ أَشْهَدتُّهُمْ خَلْقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنفُسِهِمْ
وَمَا كُنتُ مُتَّخِذَ ٱلْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴿٥١﴾ وَيَوْمَ يَقُولُ
نَادُوا۟ شُرَكَآءِىَ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا۟
لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَّوْبِقًا ﴿٥٢﴾ وَرَءَا ٱلْمُجْرِمُونَ ٱلنَّارَ
فَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُم مُّوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا۟ عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

وَلَقَدْ

46. "Mal ve oğullar, dünya hayatının süsüdür. Ama baki kalacak yararlı işler, sevab olarak da, emel olarak da, Rabbinin katında daha hayırlıdır."

47. "Bir gün dağları yürütürüz de yeri dümdüz görürsün. Hiç birini bırakmaksızın diriltip bir araya toplarız."

48. "Dizi dizi Rabbine sunulduklarında onlara: 'And olsun ki, sizi ilk defa yarattığımız gibi Bize geldiniz. Sizi bir yere toplamak için söz vermediğimizi iddia etmiştiniz değil mi?' denir."

49. "Amel defteri ortaya konunca, suçluların, onda yazılı olanlardan korktuklarını görürsün, 'Vah bize, eyvah bize! Bu defter nasıl olmuş da küçük büyük bir şey bırakmadan hepsini saymış!' derler. İşlediklerini hazır bulurlar. Senin Rabbin hiç kimseye haksızlık etmez."

50. "Hani Biz meleklere: 'Adem'e secde edin' demiştik. İblis'ten başka hepsi secde etmişti. O, cinlerden idi. Rabbinin buyruğu dışına çıktı. Ey insanoğulları! Siz Beni bırakıp onu ve soyunu dost mu ediniyorsunuz? Halbuki onlar size düşmandır. Kendilerine yazık edenler için, ne kötü bir değişmedir bu!"[12]

51. "Oysa Ben onları ne göklerin ve yerin yaratılmasında ve ne de kendilerinin yaratılmasında hazır bulundurdum. Saptıranları hiçbir işte asla yardımcı da edinmedim."

52. "O gün Allah: 'Bana ortak olduklarını iddia ettiklerinize seslenin' der. Onları çağırırlar, fakat hiçbirisi onların çağrılarına gelmez. Aralarına bir cehennem deresi koyarız."

53. "Suçlular ateşi görürler ve ona düşeceklerini anlarlar, fakat ondan kaçacak yer bulamazlar."

[12] Mal ve oğullar, dünya hayatının süsüdür.. Mal ve meta üzerindeki bizim harcamalarımız Allah'ın olçülerine göre olursa dünya ve ahirette ondan yararlanmış oluruz. Aynı şekilde biz, çocuklarımızı İslam terbiyesi üzerine yetiştirirsek, onlar da yararlı işler yaparlar, işte o zaman onlar bizim dünya ve ahirette övüncümüz ve azığımız olur.

Ayette işaret edilen yararlı işler (salihât) namaz, zekat, oruc, hac, hayır hasenat, Allah'ın yasalarına ve ölçülerine uymak gibi şeylerdir. Biz tüm bunların mükafatını ahirette göreceğiz, cennetlerde ve şerefli makamlarda bulacağız. Ama bızler mallarımızı ve çocuklarımızı Allah'ın gösterdiği yolun dışında kullanır ve yetiştirirsek, o zaman bizi ahirette can yakıcı azaplar beklemektedir.

Yararlı amellerde bulunanlara müjdeler olsun. Gerçekten salih amel, Rabbin katında en iyi olan ve kalıcı olandır. Keşke insan oğlu, dağların yürütüleceği, yerin başka bir yere dönüştürüleceği ve insanların sorgulanmak üzere bir araya getirileceği ahiret gününden çekinse! O gün öyle çetin bir gündür ki, hiç kimse bulunduğu yerden ayrılamayacaktır.

Onlar dizi dizi Allah'ın huzuruna çıkarılırlar.. Yüce Rabbin dünyaya ilk getirdiği gün gibi çırılçıplak olarak hem de. O gün orada diyor Yüce Allah, siz her şeyden yoksun olarak bulunacaksınız. Demek siz, Bizim sizi bir yerde toplamak üzere va'dleşmediğimizi mi sanıyordunuz?!

Amel defteri ortaya konunca.. Hesabı görülmek üzere amel defterleri ortaya konunca, günahkarlar o defterlerde yazılı olan şeylerden dolayı korkmaya başlarlar. Çünkü o defterler işledikleri tüm her şeyi kaydetmiştir. Onlar dünyada yaptıkları her şeyin o defterlerde olduğunu görürler. Evet, elbette Yüce Allah adildir ve adaletiyle muamele eder, O asla insanlara hiç bir şekilde haksızlık yapmaz.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, insanoğlunun dikkatini İblis'in düşmanlığına çekiyor. O, daha önce de babaları Adem'in düşmanı idi. AllahTeâla, yaratıcıları ve gerçek dostları olan Allah'ı bırakarak İblis'e uyanları azarlıyor.

İblis'in Ademoğluna düşmanlığı şöyle başlamıştı: Yüce Allah, Adem'i yarattıktan sonra tüm meleklerle birlikte İblis'e de Adem'e secde edin emrini vererek saygı secdesinde bulunmalarını istemişti. İblis'ten başka hepsi secde etmişti. O, cinlerden idi. Rabbinin buyruğu dışına çıktı.. Yalnızca iblis, Allah'ın buyruğuna karşı gelerek secde etmemiş, bu yüzden de cennetten kovulmuştu. Zalimlerin yaptığı ne kötüdür! Onlara yazıklar olsun, can yakıcı azap da onlara olsun!

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ۚ وَكَانَ
الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا
إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ
الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ
إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ ۚ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ
لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ ۖ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنْذِرُوا هُزُوًا ﴿٥٦﴾
وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ
مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ ۚ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ
وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا ۖ وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا
أَبَدًا ﴿٥٧﴾ وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ ۖ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا
كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ ۚ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ
مَوْئِلًا ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا
لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ
أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ
بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

٣٠١

54. "And olsun ki, Biz bu Kuran'da insanlara türlü türlü misali gösterip açıkladık. İnsanın en çok yaptığı iş tartışmadır."

55. "İnsanlara doğruluk rehberi gelmişken, onları inanmaktan, Rablerinden mağfiret dilmekten alıkoyan şey ancak, öncekilere uygulananın kendilerine de uygulanmasını veya gözleri göre göre azaba uğramayı beklemeleridir."[13]

56. "Biz peygamberleri ancak müjdeci ve uyarıcılar olarak göndeririz. Oysa inkarcılar hakkı batılla ortadan kaldırmak için çekişirler. Ayetlerimizi ve kendilerine yapılan uyarmaları alaya alırlar."

57. "Rabbinın ayetleri kendisine hatırlatılmışken onlardan yüz çeviren ve önceden yaptıklarını unutan kimseden daha zalim kim olabilir? Biz onların kalpleri üzerine onu anlamalarına engel örtüler, kulaklarına da ağırlık koyduk. Sen onları doğru yola çağırsan da asla doğru yola gelmezler."

58. "Bununla beraber, Rabbin mağfiret ve merhamet sahibidir. Eğer onları, yaptıklarından dolayı hemen hesaba çekmek isteseydi, azaba uğratmakta acele ederdi. Ama onların bir vadesi vardır. Ondan kaçıp sığınacak yer bulamazlar."

59. "Haksızlıklarından ötürü işte yok ettiğimiz şehirler! Onları yok etmek için bir süre tayin etmiştik."[14]

60. "Hani Musa, genç arkadaşına: 'Ben iki denizin birleştiği yere ulaşmağa, yahut yıllarca yürümeye kararlıyım' demişti."

61. "İkisi, iki denizin birleştiği yere ulaşınca, balıklarını unutmuşlardı, balık bir delikten kayıp denizi boylayıvermişti."

[13] Yüce Allah buyuruyor ki: Beni bırakarak dost edindiğiniz o kimseler sizin gibi kullardır. Onların hiçbir şeye güçleri yetmez. Ben onları ne göklerin, ne yerin yaratılışına ve ne de kendilerinin yaratılışına şahit tuttum. Zaten onlar, o sırada mevcut da değillerdi. Her şeyi bir başına yaratan, ölçen biçen ve düzenleyen sadece Benim. Saptıranları hiçbir işte asla yardımcı da edinmedim.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, Allah'ın ayetlerini yalanlayan yoldan çıkmış kimselere seslenerek şöyle buyuruyor: Dünya hayatında sizi saptıran şu ortaklarınızı çağırın bakalım, sizi şu içerisine düştüğünüz durumdan kurtarabilecekler mi?! Bunun üzerine o müşrikler, Allah'a ortak koştukları şeyleri yardıma çağırırlar, ama onlardan kendilerine cevap veren, yardımlarına koşan hiç kimse olmaz. Doğrusu onlar Allah'ın gazabı içerisinde helak ve azaba uğrarlar. O günahkar kimseler, kendilerinin hiç şüphesiz ateşe atılacaklarını, ondan hiçbir şekilde kurtuluşun olmadığını anlarlar, ama ondan uzaklaşmak için hiç bir şey yapamazlar.

Evet Biz, bu Kur'ânda tüm her şeyi açıkladık. İnsanların haktan sapmamaları ve doğru yoldan çıkmamaları için gereken her şeyi bir bir aydınlattık. Ama insan tartışmaya, çekişmeye ve itiraz etmeye çok düşkün bir varlıktır. O kadarki o sonunda kendine yazık eder. Oysa insanlar iman etmiş olsalardı, bu kendileri için çok daha iyi olurdu. Yine onlar, Allah'a dönüp O'ndan affedilmelerini isteselerdi ve dosdoğru yolun adamı olsalardı, elbette bu kendileri için hayırlı olurdu. İşte o zaman, onların başına, önceki toplumların başına gelenler gelmez ve azaba uğratılmazlardı. Allah'ın azabı geldiği an ise kurtulmaları mümkün değildir.

[14] Elbette şanı yüce Allah, insanlara peygamberlerini ancak onların menfeati için gönderir. Onların gönderiliş gayesi, insanları Allah'ı birlemeye yani İslama çağırmaktır.

Evet, Biz azaptan önce peygamberleri müjdeciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Allah'a, peygamberine ve ahirete inanan sadakatli kimselere müjdeler sunmak; kendilerini yalanlayıp karşı çıkanlara, Allah'a, peygamberine ve ahirete inanmayanları ise korkutarak ikaz etmek için göndeririz.

Şuursuz kimseler, Yüce Allah'ı ve O'nun ayetlerini alay konusu yaparlar, bunlarla dalga geçerler. Oysa bu çok kötü bir yalanlamadır. Böyle yapandan daha zalim kim olabilir? Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatılmışken onlardan yüz çeviren ve önceden yaptıklarını unutan kimseden daha zalim kim olabilir? Rabbinin ayetlerini görmezden gelen, onlara kulak vermeyen ve onlara kafa verip düşünmeyen kimseden daha zalim kim olabilir? Onlar kendi elleriyle önceden yaptıkları kötülük ve çirkinlikleri de görmezden gelenlerdir. Oysa bu yaptıkları Allah'ın rızasına aykırı şeylerdir. Evet onların kalpleri üzerine örtüler koyduk, işledikleri günah ve isyan karanlıklarından perdeler çektik. Bu yüzden onlar gerçeği anlayamazlar, duyamazlar. Bu yüzden onlar asla doğru yolu bulamayacaklardır.

Eğer Allah engin merhamet sahibi olmasaydı, Biz onları işledikleri günah ve hatalar yüzünden yakalayıverir ve azap onlara hemen iniverirdi. Ama onlar için belirlenmiş bir süre vardır ve o süre asla değişmeyecektir. Zamanı gelince de onların o acıklı sondan kurtulmaları asla söz konusu olmayacaktır.

İşte Biz, önceki toplumlardan zalim memleket ahalisini zulümleri, inkar ve inatları yüzünden helak ettik. Onların helakları belirlenmiş süreleri içerisinde olmuştur. Ey müşrikler, sizin durumunuz da tıpkı onlar gibidir. Sizin için de belirlenmiş bir süre vardır. O halde, onların başına gelen azabın sizin de başınıza gelmesinden sakının. Zira siz de Benim peygamberimi yalanlıyorsunuz. Evet, Rabbin asla kimseye zulmetmez.

سُورَةُ الْكَهْفِ

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتٰيهُ اٰتِنَا غَدَٓاءَنَاۘ لَقَدْ لَقٖينَا مِنْ سَفَرِنَا هٰذَا
نَصَبًا ﴿٦٢﴾ قَالَ اَرَاَيْتَ اِذْ اَوَيْنَٓا اِلَى الصَّخْرَةِ فَاِنّٖي نَسٖيتُ
الْحُوتَۘ وَمَٓا اَنْسَانٖيهُ اِلَّا الشَّيْطَانُ اَنْ اَذْكُرَهُۚ وَاتَّخَذَ سَبٖيلَهُ
فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٣﴾ قَالَ ذٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِۗ فَارْتَدَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمَا
قَصَصًاۙ ﴿٦٤﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَٓا اٰتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا
وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾ قَالَ لَهُ مُوسٰى هَلْ اَتَّبِعُكَ عَلٰٓى
اَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾ قَالَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطٖيعَ مَعِيَ صَبْرًا
﴿٦٧﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلٰى مَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ سَتَجِدُنٖٓي
اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ صَابِرًا وَلَٓا اَعْصٖي لَكَ اَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ فَاِنِ اتَّبَعْتَنٖي فَلَا
تَسْـَٔلْنٖي عَنْ شَيْءٍ حَتّٰٓى اُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾ فَانْطَلَقَا
حَتّٰٓى اِذَا رَكِبَا فِي السَّفٖينَةِ خَرَقَهَاۜ قَالَ اَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ اَهْلَهَاۚ
لَقَدْ جِئْتَ شَيْـًٔا اِمْرًا ﴿٧١﴾ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطٖيعَ مَعِيَ
صَبْرًا ﴿٧٢﴾ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنٖي بِمَا نَسٖيتُ وَلَا تُرْهِقْنٖي مِنْ اَمْرٖي
عُسْرًا ﴿٧٣﴾ فَانْطَلَقَا حَتّٰٓى اِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُۙ قَالَ اَقَتَلْتَ
نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍۜ لَقَدْ جِئْتَ شَيْـًٔا نُكْرًا ﴿٧٤﴾

٣٠٢

62. "Oradan uzaklaştıklarında Musa, yanındaki gence: 'Azığımızı getir, and olsun bu yolculuğumuzda yorgun düştük' demişti."

63. "O da: 'Bak sen! Hani biz kayalığa varmıştık ya, işte ben orada balığı unutmuştum. Bana onu hatırlamamı unutturan ancak şeytandır. Balık şaşılacak şekilde denizde yolunu tutup gitmişti' dedi."

64. "Musa: 'Bizim istediğimiz zaten buydu' dedi. Hemen geldikleri yoldan izleri üzerinde geri döndüler."

65. "Bu arada ikisi, katımızdan kendisine bir rahmet verdiğimiz ve kendisine ilim öğrettiğimiz kullarımızdan birini buldular."[15]

66. "Musa ona, 'Sana öğretileni, bana hayra götüren bir bilgi olarak öğretmen için peşinden gelebilir miyim?' dedi."

67. "O, 'Sen doğrusu benim yaptıklarıma dayanamazsın' dedi."

68. "Bilgice kavrayamadığın bir şeye nasıl dayanabilirsin?"

69. "Musa, 'İnşaallah sabrettiğimi göreceksin, sana hiç bir işte baş kaldırmayacağım' dedi."

70. "O da, 'O halde, bana uyacaksan, ben sana anlatmadıkça her hangi bir şey hakkında bana soru sormayacaksın' dedi."

71. "Bunun üzerine kalkıp gittiler; sonunda bir gemiye bindiklerinde, o gemiyi deliverdi; Musa, 'Gemiyi içindekileri boğmak için mi deldin? Doğrusu şaşılacak bir şey yaptın' dedi."

72. "Musa'ya, 'Ben sana yaptığım işlere dayanamazsın dememiş miydim?' dedi."

73. "Musa, 'Unuttuğum için bana çıkışma, gücümün yetmediği şeyden beni sorumlu tutma' dedi."

74. "Yine gittiler; sonunda bir erkek çocuğa rastladılar, o hemen onu öldürdü. Musa, 'Bir cana karşılık olmaksızın masum bir cana mı kıydın? Doğrusu pek kötü bir şey yaptın' dedi."

[15] Anlatılan bu kıssa Allah'ın peygamberi Hz. Musa peygamberin başından geçen bir olaydan oluşmaktadır. Şöyle ki, Hz. Musa bir gün İsrailoğullarına nasihat ederken, kendisinin, yeryüzünün en bilgin kişisi olduğunu söylemişti. İşte bunun üzerine Cenab-ı Hak 'katımızdan kendisine bir rahmet verdiğimiz ve kendisine ilim öğrettiğimiz kullarımızdan biri..' buyurarak onu uyarmıştı. İki denizin birleşme noktasında ondan daha bilgin bir kişi bulacaklardı. Onun sahip olduğu bilgi, Hz. Musa'nın ulaşamadığı bir seviyede idi

Hz. Musa, Yüce Allah'tan bu adamla görüşmeyi ve ondan ilim almayı istedi. Rabbimiz de ona iki denizin birleştiği yere gitmesini emreder. O , işte orada o salih kişiyi bulabilecekti. Hz. Musa, onu tanımasına yarayacak bir alamet ister. Yüce Allah da, onun beraberinde bir balık almasını, azığındaki o balığın canlanıp denize daldığı yerde o salih kişiyi bulacağını söyler.

Bunun üzerine Hz. Musa, yanına genç bir yol arkadaşı alarak yola düşer. Beraberlerinde bir de balık vardır. Yürümekten yorgun düşünce uyuyakalırlar. İşte tam o sırada balık içerisinde bulunduğu kaptan dışarı çıkarak denize dalar. Denizde onun için bir yol açılır. Bu olayı delikanlı görür. Hz. Musa uyanır ve yol arkadaşı ile birlikte yola devam eder. Bir müddet sonra Hz. Musa arkadaşına şöyle der: "Gerçekten ben çok acıktım, bir şeyler hazırla da yiyelim!"

Genç adam der ki: "Biz o ağacın altında uyurken ben balığın denize dalıp gittiğini görmüştüm. Ne varki bunu sana söylemeyi unuttum.."

Musa peygamber ise, "Bizim aradığımız da işte buydu" der ve arkadaşı ile birlikte gerisin geriye uyudukları ağacın bulunduğu yere dönerler. Geldiklerinde ağacın yanında bir adam bulurlar. İşte o kişi Allah'ın katından rahmet ve ilim verdiği salih kuldu.

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾ قَالَ إِنْ سَأَلْتُكَ
عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٦﴾
فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا
أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَّ فَأَقَامَهُ قَالَ
لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾ قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ
سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾ أَمَّا السَّفِينَةُ
فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ
وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾ وَأَمَّا الْغُلَامُ
فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا
وَكُفْرًا ﴿٨٠﴾ فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ
رُحْمًا ﴿٨١﴾ وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ
وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا
أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ
عَنْ أَمْرِي ذَٰلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾
وَيَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾

75. "O, 'Ben sana, yaptığım işlere dayanamazsın dememiş miydim?' dedi."

76. "Musa, 'Bundan sonra sana bir şey sorarsam bana arkadaş olma, o zaman benim tarafımdan mazur sayılırsın' dedi."

77. "Yine yola koyuldular; sonunda vardıkları bir kasaba halkından yiyecek istediler. Kasaba halkı, bu ikisini misafir etmek istemedi. İkisi, şehrin içinde yıkılmağa yüz tutan bir duvar gördüler, Musa'nın arkadaşı onu doğrultuverdi. Musa, 'Dileseydin buna karşı bir ücret alabilirdin' dedi."

78. "O şöyle söyledi: 'İşte bu, seninle benim ayrılmamızı gerektiriyor; dayanamadığın işlerin yorumunu sana anlatacağım'."[16]

79. "O gemi, denizde çalışan bir kaç yoksula aitti; onu kusurlu kılmak istedim, çünkü peşlerinde her sağlam gemiye zorla el koyan bir hükümdar vardı."

80. "Oğlana gelince; onun ana babası inanmış kimselerdi. Çocuğun onları azdırmasından ve inkara sürüklemesinden korkmuştuk."

81. "Rablerinin o çocuktan daha temiz ve onlara daha çok merhamet eden birini vermesini istedik."

82. "Duvar ise, şehirde iki yetim erkek çocuğa aitti. Duvarın altında onların bir hazinesi vardı; babaları da iyi bir kimseydi. Rabbin onların erginlik çağına ulaşmasını ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarmalarını istedi. Ben bunları kendiliğimden yapmadım. İşte dayanamadığın işlerin içyüzü budur."[17]

83. "Sana Zülkarneyn'i sorarlar, 'Size ondan bir hatıra okuyacağım' de."

[16] Hz. Musa, Allah'ın öğrettiği faydalı bilgilerden ve yararlı işlerden kendisine öğretmesi için, karşılaştığı o alim kişiden lutfedip kendisiyle arkadaşlık yapmasına izin vermesini ister. Sonunda adam, Hz. Musa ile, yolculuk boyunca yaptıklarına hiç karışmaması ve ona karşı gelmemesi üzerinde anlaşır. Ve Musa peygamber adamla birlikte yola koyulurlar. Deniz kenarında bir gemiye binerler. Gemi sahipleri onlardan ücret almazlar. Gemi bir başına denizin ortasında yola revan olup dalgaların ortasına geldiği bir sırada Hz. Musa dehşete kapılır. Çünkü arkadaşı gemiyi delmektedir. Hz. Musa dayanamayıp çıkışır :"Sen şimdi yolcularını boğmak için mi gemiyi deldin? Oysa adamlar bizden para bile almamışlardı?" Adam Musa peygambere, verdiği sözü hatırlatarak karşılık verir: "Ben sana, benimle beraber olmaya dayanamazsın dememiş miydim?"

Bir müddet sonra gemiden inerler. Yol kenarında akranlarıyla oynamakta olan bir çocuk görürler. Adam çocuğu öldürüverir. Hz. Musa yine dayanamayıp sorar: "Sen, bir can karşılığı olmaksızın haksız yere bir cana mı kıydın? Andolsun ki sen çok yanlış bir iş yaptın!" Adam yine, "Ben sana, benimle beraber olmaya dayanamazsın dememiş miydim?" diye cevap verir. Bunun üzerine Musa peygamber, "Artık bundan sonra hiç soru sormayacağım, sana hiçbir konuda itiraz etmeyeceğim. Eğer bir şey söylersem artık benimle arkadaşlık yapmayabilirsin." der.

Ve yola devam ederler. Sonunda bir kasabaya varırlar. Kasaba sakinlerinden yiyecek bir şeyler isterler, ama onlar hiçbir şey vermek istemezler. O sırada adam, kasabada yıkılmak üzere olan bir duvar görür ve hemen onu düzelterek sağlam bir hale getirir. Bunu gören Hz. Musa, "Eğer sen isteseydin, bu yaptığına karşılık onlardan bir ücret alabilir ve onunla karnımızı doyurabilirdik! Gördüğün gibi onlar bizi misafir etmek ve ağırlamak istemediler. Onların bu tutumuna karşılık sen bu işi karşılıksız yapmamalıydın!" der. Musa'nın bu itirazına karşılık adam der ki: "İşte bu son yaptığın, seninle arkadaşlığımızın sona erdiğini söylemektedir. Artık ayrılma zamanımız gelmiş bulunuyor. Ama ayrılmadan önce ben sana, şu bir türlü sabredemediğin şeylerin içyüzünü birbir açıklayacağım."

[17] İşte bunlar Hz. Musa'nın bir türlü akıl erdiremediği şeylerin içyüzü idi. Hz. Musa elbette o işlerin görünen yüzüne itiraz etmişti. Oysa arkadaşı Hz. Hızır onların hikmet ve içyüzünü bilmekteydi.

Ve salih adam Hz. Hızır, Musa peygamberin gözünün önünde cereyan eden işlerin içyüzünü anlatmaya başlar: O deldiğim gemi, geçimlerini onunla sağlayan yoksul kimselere aitti. Onların peşlerinde ise, bulduğu sağlam, kusursuz ve yeni gemilere el koyan, sahiplerinin elinden zorla alan zalim bir kral vardı. İşte bu yüzden ben ona ayıplı bir gemi görünümü vermek için, gemiyi deldim. Böylece onun fakir sahiplerinin elinde kalmasını sağladım.

Öldürdüğüm çocuk ise, salih bir ana babanın çocuğu idi. Eğer o çocuk yaşayacak olsaydı onları saptıracaktı. Biz ise, Rablerinin onlara o çocuk yerine, ondan daha iyi birini vermesini istemiştik.

Onardığımız duvar ise iki yetim çocuğa aitti. Onun altında salih ana-babadan onlara kalma bir hazine vardı. Ben duvarı düzelttim ki, çocuklar büyüyünceye kadar o hazine onun altında saklı kalsın ve onlar yetişkin çağa gelince onu çıkarsınlar ve Rabbinden bir rahmet olarak onu kullansınlar. İşte dayanamadığın şeylerin içyüzü bundan ibarettir, ey Musa! İşte bu, Rabbimin lütuf ve keremiyle bana katından öğrettiği bir bilgidir. Hem ben her üç şeyi de kendi kafamdan yapmadım. Aksine onlar Yüce Rabbimin rahmet tecellisi olarak ve O'nun emriyle gerçekleşmiştir.

إنا مكنا له في الأرض وآتيناه من كل شيء سببا ﴿٨٤﴾ فأتبع سببا
﴿٨٥﴾ حتى إذا بلغ مغرب الشمس وجدها تغرب في عين حمئة
ووجد عندها قوما قلنا يا ذا القرنين إما أن تعذب
وإما أن تتخذ فيهم حسنا ﴿٨٦﴾ قال أما من ظلم فسوف نعذبه
ثم يرد إلى ربه فيعذبه عذابا نكرا ﴿٨٧﴾ وأما من آمن وعمل
صالحا فله جزاء الحسنى وسنقول له من أمرنا يسرا ﴿٨٨﴾ ثم أتبع
سببا ﴿٨٩﴾ حتى إذا بلغ مطلع الشمس وجدها تطلع على قوم
لم نجعل لهم من دونها سترا ﴿٩٠﴾ كذلك وقد أحطنا بما لديه
خبرا ﴿٩١﴾ ثم أتبع سببا ﴿٩٢﴾ حتى إذا بلغ بين السدين وجد
من دونهما قوما لا يكادون يفقهون قولا ﴿٩٣﴾ قالوا يا ذا القرنين
إن يأجوج ومأجوج مفسدون في الأرض فهل نجعل لك خرجا على
أن تجعل بيننا وبينهم سدا ﴿٩٤﴾ قال ما مكني فيه ربي خير فأعينوني
بقوة أجعل بينكم وبينهم ردما ﴿٩٥﴾ آتوني زبر الحديد حتى إذا ساوى
بين الصدفين قال انفخوا حتى إذا جعله نارا قال آتوني أفرغ عليه
قطرا ﴿٩٦﴾ فما اسطاعوا أن يظهروه وما استطاعوا له نقبا ﴿٩٧﴾

84. "Doğrusu Biz onu yeryüzüne yerleştirmiş ve her şeyin yolunu ona öğretmiştik."

85. "O da bir yol tuttu."

86. "Sonunda güneşin battığı yere ulaşınca onu, kara balçıklı bir suda batıyor gördü. Orada bir topluma rastladı. 'Ey Zülkarneyn! Onlara azap da edebilirsin, iyi muamelede de bulunabilirsin' dedik."

87. " 'Haksızlık yapana azap edeceğiz, sonra o Rabbine döndürülür, onu görülmemiş bir azaba uğratır' dedi."

88. "Ama inanıp yararlı iş işleyene, mükafat olarak güzel şeyler vardır, ona buyruğumuzdan kolay olanı söyleriz."[18]

89. "Sonra yine bir yol tuttu."

90. "Sonunda güneşin doğduğu yere ulaşınca, güneşe karşı kendilerine bir siper yapmadığımız bir toplum üzerine güneşi doğuyor buldu."

91. "İşte bunun gibi, onun yaptıklarının hepsini baştan başa biliyorduk."

92. "Sonra yine bir yol tuttu."

93. "Sonunda, iki dağın arasına varınca, orada neredeyse hiç laf anlamayan bir topluma rastladı."

94. "Dediler ki: 'Ey Zülkarneyn! Doğrusu Ye'cuc ve Me'cuc bu ülke de bozgunculuk yapıyorlar. Bizimle onların arasına bir sed yapman için sana bir vergi verelim mi?' "[19]

95. "Zülkarneyn, 'Rabbimin bana verdikleri sizinkinden daha iyidir. Bana gücünüzle yardım edin de sizinle onların arasına sağlam bir sed yapayım' dedi."

96. "Bana demir kütleleri getirin. Bunlar iki dağın arasını doldurunca: 'Körükleyin' dedi. Demirler akkor haline gelince; 'Bana erimiş bakır getirin de üzerine dökeyim' dedi."

97. "Artık Ye'cuc ve Me'cuc onu ne aşabildiler ve ne de delip geçebildiler."

[18] Bu, yahudilerin akıl vermeleriyle inkarcıların, aciz bırakmak ve doğru söyleyip söylemediğini test etmek için peygamberimize @ yönelttikleri üçüncü sorudur. Onlar, Zülkarneyn hakkında bilgi istiyorlardı. Bu soruya karşılık Peygamberimiz şöyle cevap verdı. Size ondan bir hatıra okuyacağım. Gerçekten o, salih bir kişi idi. Allah'ın kendisine ilim ve saltanat verdiği iyi bir kul. Allah onu dünyanın dört bir yanına egemen olmasına imkan tanımış, ona işleri çok iyi bir şekilde idare etme dirayeti bahşetmişti. Yüce Mevla, kendisine öğrettiği ilahî bılgilerle ona mülkünde istediği her şeyi yapabilme imkanı tanımıştı. Zülkarneyn, sebeplere sarılıyor, yapılması gerekenleri yerine getiriyor ve sonunda dilediğine ulaşıyordu.

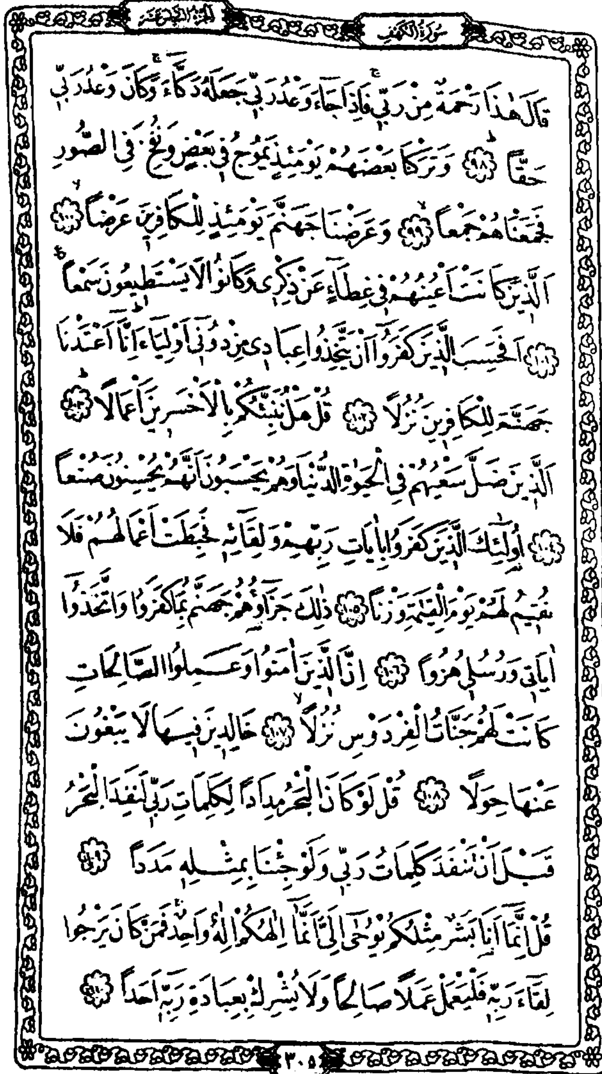
Allah'ın katından ilahî bılgilerle donattığı bu salih adam, güneşin battığı yerde bir topluluğa rastlamıştı. O, onların içerisinde bulundukları ilkel yaşayışı görünce dehşete kapıldı ve onların yeryüzünde bozgunculuk ve fesat çıkarabileceklerinden endişe etti. Gerçekten onlar, çok katı ve azgın bir toplumdu. Yüce Allah, orada Zülkarneyn'e, onları İslama, gerçeğe ve iyiye çağırmasını emretti. Onlardan iman edip yararlı işler yapanların mükafatı Allah tarafından en güzel bır şekilde verilecekti. İsyan edip Allah'a inanmamakta direnen kimseleri ise, Zülkarneyn cezalandırabilecekti.

[19] Zülkarneyn, o toplumu İslama, gerçeğe ve doğruya çağırmaya devam etti. Onlara itaat edenin ve isyan edenin sonlarını açıkladı. İşte böylece Allah Zülkarneyn'e onlara egemen olma imkanı tanımıştı. O, onların arasına yerleşmiş, aralarında Allah'ın yasalarıyla hükmetmiş, onları İslama ve Allah'a itaate çağırmıştı. Daha sonra ordusu ve maiyyetiyle beraber doğu tarafına yönelerek Allah yolunda gazaya devam etmişti. Uzun bir yolculuktan sonra, güneşe karşı kendilerini koruyup gölgeleyecek bir şeyleri bile olmayan bir topluma rastladı. Onlar boş bir çölde, yahut da dağlık bir yerde yaşamaktaydılar. İnsanlar, Zülkarneyn'in makam ve mansıbı karşısında dehşete kapılıp hemen egemenliği altına girdiler.

Zülkarneyn, bundan sonra kuzeye yöneldi. Hedefine ulaşabilmek için yapılması gerekenleri yerine getirerek yoluna devam etti. Orada cehalet ve ilkellik bataklığına saplanmış bozguncu bir topluluğa rastladı. Zülkarneyn, Ermenistan ve Azerbeycan arasındaki iki dağın bulunduğu yere ulaşmıştı. O iki dağ arasında Ye'cüc ve Me'cüc'ün çıkarak Türk beldelerine saldırıp bozgunculuk yaptıkları bir gedik vardı. Orada bulunanlar içerisinden salih bir insan grubu *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, XI, 55)* Zülkarneyn'e şu teklifte bulundular: Ey Zülkarneyn! Bizimle Ye'cüc ve Me'cüc arasına bir sed yap. Gerçekten Ye'cüc ve Me'cüc, ekili alanları talan eden, insanları katledip nesilleri kurutan barbar bir topluluktur. Bu konuda biz, senin bütün emirlerine uyacağız ve mallarımızı senin emrine sunacağız.

Zülkarneyn ise, islahatçı ve iyiliksever bir kişi idi. Onların mallarına el koyması sözkonusu olamazdı. Onlara din diyanet ve iyilik hedefi olan erdemli bir insanın tavrıyla şöyle dedi: Rabbimin bana verdikleri sizinkinden daha iyidir. Rabbimin bana bahşettiği mülk ve saltanat, sizin toplayacağınız şeylerden çok daha hayırlıdır

98. "Zülkarneyn: 'İşte bu, Rabbimin bir rahmetidir. Rabbimin tayin ettiği zaman gelince onu yerle bir eder; Rabbimin verdiği söz gerçektir' dedi."

99. "Biz o gün onları bırakırız, dalgalar halinde birbirlerine girerler. Sura üflenince hepsini bir araya toplarız."

100. "Kafirlere o gün cehennemi öyle bir gösteririz ki!"

101. "Onlar, gözleri benim öğüdüme karşı kapalı olan ve öfkelerinden onu dinlemeye tahammül edemeyen kimselerdi."[20]

102. "İnkar edenler, Beni bırakıp da kullarımı dost edinmelerini yeterli mi sandılar? Doğrusu bız cehennemi inkarcılara konak olarak hazırladık."

103. "De ki: 'Size, amelce en çok kayıpta bulunanları haber vereyim mi?' "

104. "Dünya hayatında, çalışmaları boşa gidenleri. Oysa onlar güzel iş yaptıklarını sanıyorlardı."

105. "İşte bunlar, Rablerinin ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkar edenlerdir. Bu yüzden yaptıkları boşa gitmiştir. Kıyamet günü Biz onlara değer vermeyeceğiz."

106. "İşte onların cezası; inkarlarına, peygamberlerimi ve ayetlerimi alaya almalarına karşılık olarak, cehennemdir."[21]

107. "Ama inanıp yararlı iş işleyenlerin konakları Firdevs cennetleridir."

108. "Orada temelli kalırlar, oradan hiç ayrılmak istemezler."

109. "De ki: 'Rabbimin sözlerini yazmak için denizler mürekkep olsa ve destek için bir o kadarını da katsak, Rabbimin sözleri tükenmeden denizler tükenirdi'."

110. "De ki: 'Ben de ancak sizin gibi bir insanım; ancak bana tanrınızın tek bir Tanrı olduğu vahyolunuyor. Rabbine kavuşmayı uman kimse yararlı iş işlesin ve Rabbine kullukta hiç kimseyi ortak koşmasın'."[22]

[20] Bana gücünüzle yardım edin. İnsan gücünüzle ve yapı malzemeleriyle bana yardım edin.

Zülkarneyn, onlardan insan gücü ile kendisine yardım etmelerini istedi, onlar da onun bu isteğini yerine getirdiler. Onun için demir, bakır kütleleri, taş ve odun topladılar. Zülkarneyn onları iki dağın tepesine ulaşıncaya kadar geçide yerleştirip ateşledi. Sonunda yanan ateşte demir ve bakır madenleri eridi. Nihayet aşılamaz çok yüce ve kocaman bir sed meydana gelmiş oldu. Artık ne seddi aşmak mümkündü, ne de dağları. O bozguncu Ye'cüc ve Me'cüc topluluğunun o yüce ve mükemmel seddi aşabilmeleri mümkün değildi. Onu ne aşabildiler ve ne de delip geçebildiler.

Zülkarneyn daha sonra dedi ki: Bu seddi Allah'ın gücü dışında hiç kimsenin yıkması imkan dışıdır. Rabbimin verdiği söz ise gerçektir. O'nun vadi gelince insanlar, denizdeki balıklar gibi dalga dalga bir araya toplanırlar. Sura üfürüldüğünde Biz onların hepsini topyekün bir araya getiririz. Kafirlere o gün cehennemi öyle bir gösteririz ki! Yüce Allah kıyamet gününde cehennemi, kafirlere öyle bir arzeder ve gösterir ki, onlar onun dehşetli azabını daha girmeden görürler. Bu da onların hüzün, gam ve tasalarını artırır.

[21] Kehf suresi yeniden esas hedefine yöneliyor. Surenin temel hedefi öldükten sonra dirilmeyi ispat etmekti. Nitekim Yüce Allah burada şöyle buyuruyor: Gerçekten kafirler, Beni bırakıp bir takım kullarımı kendilerine dost edinebileceklerini ve o edindikleri ortakların kendilerine bir yarar sağlayacağını sandılar. Oysa bu boş bir kuruntudur. Çünkü Biz gerçekten cehennemi, inkarcılar için bir konak yeri olarak hazırlımışızdır. Çalışmaları boşa çıkanların kim olduklarını anlamaları için bunu yaptık. Tüm işledikleri boşa gidenler, Allah'ın yolundan sapan ve anlamsız, boş işlerle uğraşanlardır. Onların dünya hayatında yapıp ettikleri tüm her şey boşa gitmiştir. Ama onlar bunu anlayamazlar. Aksine onlar, kendilerinin uygun işler yaptıklarını sanırlar. Allah'a kavuşmayı yalanlayan o inkarcıların tüm işledikleri boşa gitmiştir. Onların kıyamet gününde bir ağırlığı ve bir değeri yoktur. İnkarları ve dünyada yaptıkları kötülükler nedeniyle, onlara cehennem vardır. Onlar ayetlerimi ve peygamberlerimi alaya alanlar, onlarla dalga geçip şiddetle onları yalanlayanlardır.

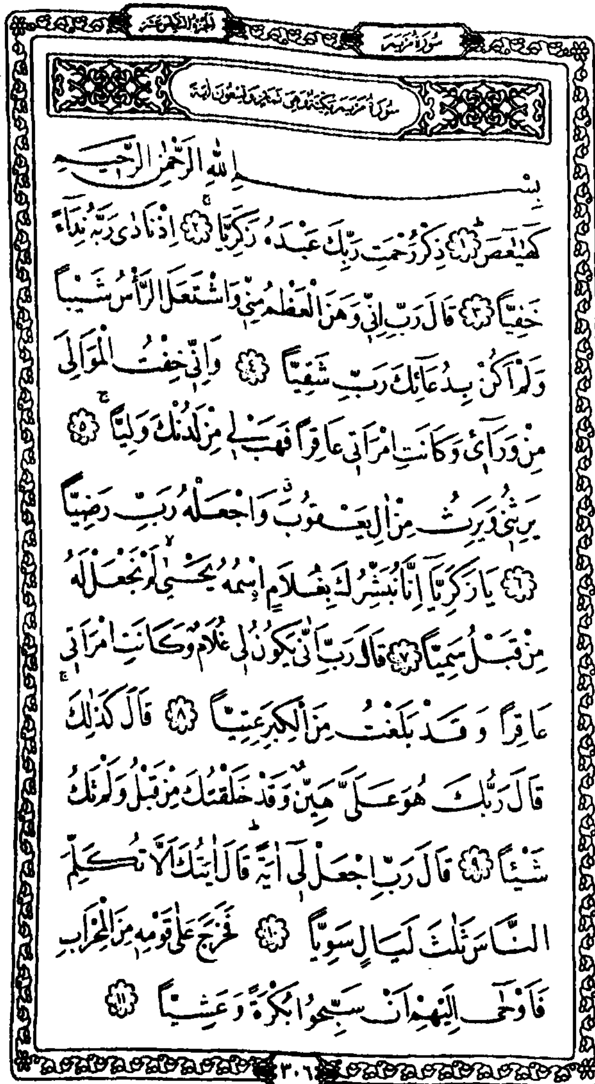
[22] Evet, Allah'ın bahtiyar kulları, Allah'a inanıp Muhammed'in @ ve peygamberlerin getirdiklerini doğrulayıp onlara uyanlardır. Onlar hep salih amel işleyenler, kendilerine farz kılınan şeyleri yerine getirdikten sonra Allah'ın rızasını kazanmaya olan iştiyakları nedeniyle nafileleri yapanlardır. Onların konakları Firdevs cennetleridir. Onlar orada ağırlanacaklar ve hiç ayrılmadan temelli orada kalacaklardır. O cennetlerin özellik ve güzellikleri onları öyle büyüleyecektir ki, onlar ondan başka bir şeyi asla istemeyeceklerdir.

Ey Muhammed! Sen onlara de ki: Allah'ın kelimelerini yazabilmek için dünyanın denizleri mürekkep olsaydı da o mürekepler, Allah'ın hükümlerini, ayetlerini ve kelimelerini yazacak kalemlere doldurulsaydı, onları yazıp bitirmeden mürekkepler biterdi, ama Allah'ın kelimeleri bitmezdi.

Yine onlara de ki, ey Muhammed! Görmez misiniz, ben de sizin gibi bir insanım. Ne var ki Rabbim bana vahyederek bana lutfetmiştir. Biliniz ki, sizin ilahınız tek bir Allah'tır. Kim cehennemden kurtulup cenneti kazanmayı ve Rabbinin huzuruna güzel bir biçimde çıkmayı ümit ederse, o kişi yararlı iş işlesin. Allah'ın emrettiği tüm her şeyi yerine getirsin, O'nun yasakladığı tüm her şeyden de kaçınsın. Ve asla Allah'a hiçbir şeyi ve kimseyi ortak koşmasın. İbadet ve kulluğunu yalnızca Yüce Allah'a has kılsın.

Alemlerin Rabbi olan Yüce Mevlaya hamdolsun.

19 MERYEM SÛRESİ

Meryem sûresi, 58 ve 71. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Fatır sûresinden sonra Mekke'de ve Habeşistan hicretinden önce inmiş olup 98 ayettir. 16. ayetinden itibaren Kur'ân'da ismi açıkça geçen tek kadın olan Hz. Meryem kıssasından bahsedildiği için sureye bu isim verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kaf, Ha, Ya, Ayn, Sad."

2. "Bu, Rabbinin kulu Zekeriya'ya olan rahmetini anmadır."

3. "Hani o, Rabbine içinden yalvarmıştı.

4. "Şöyle demişti: 'Rabbim! Gerçekten kemiklerim zayıfladı, baş ihtiyarlık aleviyle tutuştu. Rabbim! Sana yalvarmakla şimdiye kadar bedbaht olup bir şeyden mahrum kalma-dım'."

5. "Doğrusu, benden sonra yerime geçecek yakınlarımın iyi hareket etmeyeceklerinden korkuyorum. Karım da kısırdır. Katından bana bir oğul bağışla."

6. "O, bana ve Yakup oğullarına mirasçı olsun. Rabbim! Onu, rızanı kazanmış biri yap."[1]

7. "Ey Zekeriya! Sana, Yahya isminde bir oğlanı müjdeliyoruz. Bu adı daha önce kimseye vermemiştik."

8. "Zekeriya, 'Rabbim! Karım kısır, ben de son derece kocamışken nasıl oğlum olabilir?' dedi."

9. "Allah, 'Evet öyledir. Rabbin böyle buyurdu; Çünkü bu bana kolaydır, nitekim sen yokken daha önce seni yaratmıştım' dedi."

10. "Zekeriya 'Rabbim! Öyleyse bana bir alamet ver' dedi. Allah: 'Senin alametin, sağlam ve sıhhatli olduğun halde üç gün üç gece insanlarla konuşamamandır' buyurdu."

11. "Zekeriya bunun üzerine mabedden çıkıp kavmine, 'Sabah akşam Allah'ı tesbih edin' diye işarette bulundu."[2]

[1] Kaf, Ha, Ya, Ayn, Sad. Bu hece harfleri hakkında, Bakara suresi girişinde bilgi vermiştik.

Bu, Rabbinin kulu Zekeriya'ya olan rahmetini anmadır. Bu, Yüce Allah'ın Zekeriya kuluna olan rahmetini hatırlatmadır. Ey Muhammed! Sen onun hikayesini anlat. Hani o, çocuksuz karısından kendisine bir evlat lütfetmesi için Rabbine dua etmişti. Ömrünün sonlarına doğru, güç ve kuvvetten kesilmiş bir halde iken bir çocuk istemişti Demişti ki, baş ihtiyarlık aleviyle tutuştu. Yani saçlarım bembayaz ağardı.

Hz. Meryem'e evlilik olmadan çocuk lütfeden Yüce Allah, elbette ona da Rabbinin rızasını ve kulların hoşnutluğunu kazanacak salih bir evlat vermeye kadirdi. Ki o evlat peygamberlikte Hz. Yakub ailesine varis olacak ve dini hayata geçirerek İslama hizmet edecekti. Hz. Zekeriya'nın karısı, Hz. Meryem'in teyzesiydi. Zaten Zekeriya peygamber de Hz. Meryem'in bakımını üstlenmişti.

[2] Yüce Allah, kulu ve peygamberi olan Hz. Zekeriya'nın duasını kabul etti. Ve Rabbi ona Cebrail vasıtasıyla şöyle seslendi: Ey Zekeriya! Allah senin duanı kabul etti ve sana istediğin çocuğu lütfetti. Onun adı Yahya'dır. Bu isim, ondan önce kimseye verilmemiştir.

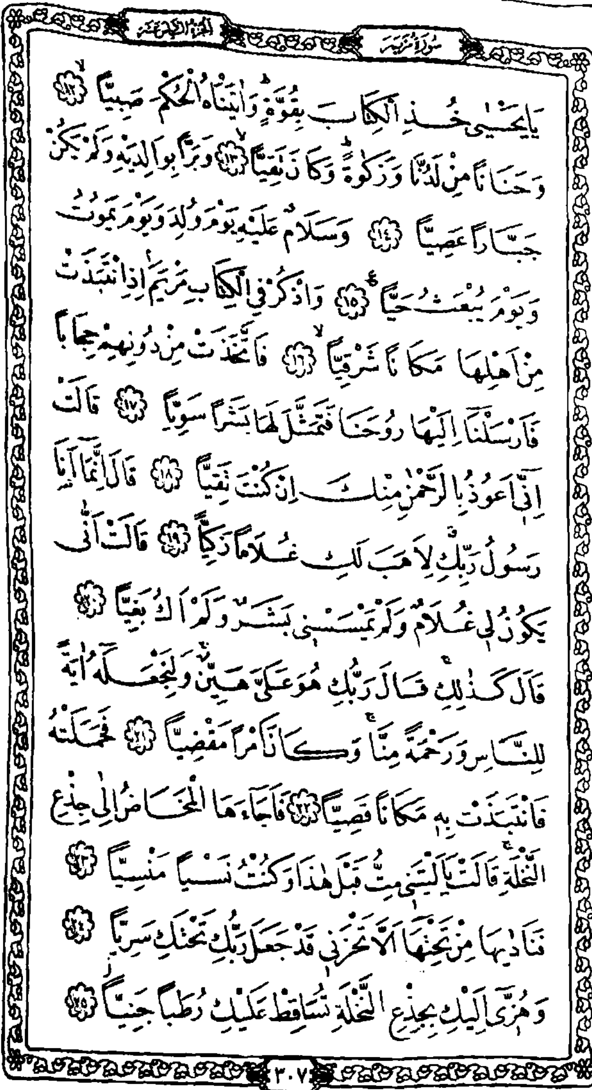
Buna karşılık Zekeriya, Rabbim dedi. Bu nasıl olur!? Benim karım kısır ve ihtiyar biri. Ben de öyleyim. Bizim nasıl çocuğumuz olabilir!?

Yüce Allah, bu Rabbinin buyruğudur, diye karşılık verdi. Yüce Allah'ın kısır ve ihtiyar olduğunuz halde sizden bir evlat yaratması son derece kolay bir iştir. Bunun Allah'a zor gelecek bir yanı yoktur. Ey Zekeriya dedi, daha önce sen hiç bir şey değilken Ben seni yaratmadım mı?!

Bunun üzerine Hz. Zekeriya Rabbinden, bu iş için bir alamet ve delil kılmasını istedi. Yüce Allah şöyle buyurdu: Senin alametin insanlarla konuşmamandır. Üç gün üç gece dilini tutman ve onlarla yalnız işaretle anlaşmandır.

Nitekim Hz. Zekeriya, mabedden kavminin yanına çıktı ve onlara işaret ederek onlardan sabah akşam durmadan tesbih ve dua etmelerini istedi. İşaretle onlara, Allah'a dua edin, O elbette dualarınızı kabul edecektir, dedi. Tıpkı benim duamı kabul ettiği gibi, sizlerin de dualarınızı kabul edecektir. Duaların kabul edildiği an seher, sabah ve akşam vakitleridir.

12. "Biz 'Ey Yahya! Kitaba kuvvetle sarıl' dedik ve daha çocukken ona hikmet verdik."

13. "Yine katımızdan kalp yumuşaklığı ve safiyet verdik. O, Allah'tan sakınan bir kimse idi."

14. "Anasına babasına karşı iyi davranan bir kimse, baş kaldıran bir zorba değildi."

15. "Doğduğu günde, öleceği günde ve dirileceği günde ona selam olsun."[3]

16. "Kitapta Meryem'i de an. Hani o, ailesinden ayrılarak, doğu yönünde bir yere çekilmişti."

17. "Sonra, insanlardan gizlenmek için bir perde germişti. Cebrail'i göndermiştik de ona tam bir insan olarak görünmüştü."

18. "Meryem, 'Eğer Allah'tan sakınan bir kimse isen, senden Rahman'a sığınırım' demişti."

19. "Cebrail, 'Ben temiz bir oğlan bağışlamak için Rabbinin sana gönderdiği elçiden başkası değilim' demişti."

20. "Meryem, 'Bana bir insan temas etmemişken, ben kötü kadın da olmadığım halde nasıl oğlum olabilir?' demişti."

21. "Cebrail şöyle dedi: 'Evet işte böyledir. Rabbin buyurdu ki, Bu bana kolaydır, onu insanlar için bir mucize ve katımızdan da bir rahmet kılacağız; hem bu önceden kararlaştırılmış bir iştir'."[4]

22. "Meryem oğlana gebe kaldı, o haliyle uzak bir yere çekildi."

23. "Doğum sancısı onu bir hurma ağacının dibine gitmeğe mecbur etti. 'Keşke ben bundan önce ölmüş olsaydım da unutulup gitseydim' dedi."

24. "Onun altından bir ses kendisine şöyle seslendi: 'Sakın üzülme, Rabbin içinde bulunanı şerefli kılmıştır."[5]

25. "Hurma dalını kendine doğru silkele, üstüne taze hurma dökülsün."

[3] Nihayet Hz. Yahya akıl, zeka, ahlak ve yaratılış bakımından mükemmel bir delikanlı oldu. Yüce Allah ona, anlayış, ilim, azim ve peygamberlik lütfetti. Yine Yüce Allah ona, kendisiyle İsrailoğullarını müjdeleyeceği bir ibadet ve şeriat kitabı verdi. Rabbimiz, Hz. Yahya'nın gönlüne, insanlara karşı şefkat ve merhamet duygularını yerleştirdi. Gerçekten o, tertemiz ve merhametli bir kişi idi. Ana babasına karşı iyi davranan, kibirli ve gaddar olmayan bir kişi. Yüce Allah'ın hiç bir emrine karşı gelmeyen muti bir kul.

Yüce Rabbimiz ayetinde, doğduğu, vefat ettiği ve kıyamette dirileceği günde ona selam, diyerek Yahya peygambere ikramda bulunmuştur.

[4] Ey Muhammed! Kitap ehline, Imran'ın kızı iffet abidesi Meryem'i hatırlat. Başından evlilik geçmediği halde, bir erkekle beraber olmadan Hz. İsa'ya hamile kalan Meryem'in haberini anlat. Hani, Allah ile peygamberleri arasında elçilik görevi yapan Cebrail onun yanına gelmişti. O sırada Hz. Meryem, kavminden uzak bir yere çekilmiş ve gizlenmek için bir perde çekmişti. Meryem, bir adam kılığında kendisine görünen Cebrail'den kendisine eziyet etmemesini isteyerek Rahman olan Allah'a sığınmıştı. Ama melek, onu teskin ederek kendisinin bir insan olmadığını, Allah tarafından gönderilmiş bir melek olduğunu açıklamıştı. Evet o adam kılığındaki kişi meleklerin efendisi Cebrail'di. O, Hz. Meryem'e Rabbinden, bir evlat müjdesi vermek için gelmişti. Buna göre Meryem, İsrailoğullarına peygamber olarak gönderilecek olan Hz. İsa'ya hamile kalacaktı. Bu haber üzerine irkilen Meryem, nasıl olur dedi. Benim nasıl çocuğum olabilir ki? Ben evli değilim, zina edecek kötü biri de değilim?! Üstelik ben, salih kul Imran'ın kızıyım?!

Cebrail şöyle karşılık verdi: Evet işte böyledir. Rabbin buyurdu ki, Bu bana kolaydır. Allah Teâlâ, seni bir peygambere anne olarak seçti, hem de sana hiç bir erkek dokunmamışken. Hem bu doğacak olan peygamber, büyük peygamberlerden biri olacak, insanlarla beşikte ve yetişkin çağa gelince konuşarak tüm insanlığa Allah'ın mesajını müjdeleyip annesinin tertemiz ve iffetli bir kadın olduğuna tanıklık edecektir.

[5] Ayet "Rabbin alt tarafında bir su arkı var etti" şeklinde de anlaşılmıştır. Ayette geçen 'seriyyen' kelimesi su arkı anlamına geldiği gibi, büyük hasletlere sahip efendi adam anlamına da gelmektedir. Kelimenin ikinci anlamına göre ayet, Hz. Meryem'in karnındaki çocuk Hz. İsa'nın şerefine işaret etmektedir. Biz mealde bu anlamı öne çıkardık. Bkz. Kurutubî, Tefsîr, XI, 94. (Müt.)

فكلي واشربي وقري عينا فإما ترين من البشر أحدا فقولي
إني نذرت للرحمن صوما فلن أكلم اليوم إنسيا ﴿٢٦﴾ فأتت به
قومها تحمله قالوا يا مريم لقد جئت شيئا فريا ﴿٢٧﴾ يا أخت
هرون ما كان أبوك امرأ سوء وما كانت أمك بغيا ﴿٢٨﴾
فأشارت إليه قالوا كيف نكلم من كان في المهد صبيا ﴿٢٩﴾ قال
إني عبد الله آتاني الكتاب وجعلني نبيا ﴿٣٠﴾ وجعلني مباركا
أين ما كنت وأوصاني بالصلوة والزكوة ما دمت حيا ﴿٣١﴾ وبرا
بوالدتي ولم يجعلني جبارا شقيا ﴿٣٢﴾ والسلام علي يوم
ولدت ويوم أموت ويوم أبعث حيا ﴿٣٣﴾ ذلك عيسى ابن
مريم قول الحق الذي فيه يمترون ﴿٣٤﴾ ما كان لله أن يتخذ
من ولد سبحانه إذا قضى أمرا فإنما يقول له كن فيكون ﴿٣٥﴾
وإن الله ربي وربكم فاعبدوه هذا صراط مستقيم
﴿٣٦﴾ فاختلف الأحزاب من بينهم فويل للذين كفروا من
مشهد يوم عظيم ﴿٣٧﴾ أسمع بهم وأبصر يوم يأتوننا
لكن الظالمون اليوم في ضلال مبين ﴿٣٨﴾

وأنذرهم

26. "Ye iç, gözün aydın olsun. İnsanlardan birini görecek olursan 'Ben Rahman için oruç adadım, bugün hiçbir insanla konuşmayacağım' de."[6]

27. "Çocuğu alıp kavmine getirdi, onlar: 'Ey Meryem! Gerçekten sen tuhaf bir şey yaptın.' dediler."

28. "Ey Harun'un kız kardeşi! Baban kötü bir kimse değildi, annen de iffetsiz değildi."

29. "Meryem çocuğu gösterdi. 'Biz beşikteki çocukla nasıl konuşabiliriz?' dediler."

30. "Çocuk, 'Doğrusu ben Allah'ın kuluyum. Bana kitap verdi ve beni peygamber yaptı' dedi."

31-32. "Nerede olursam olayım beni mübarek kıldı. Yaşadığım müddetçe namaz kılmamı, zekat vermemi ve anneme iyi davranmamı emretti. Beni bedbaht bir zorba kılmadı'."

33. "Doğduğum günde, öleceğim günde, dirileceğim günde bana selam olsun."[7]

34. "İşte Meryem oğlu İsa. Hakkında şüpheye düştükleri gerçek söze göre budur."

35. "Allah çocuk edinmez, O münezzehtir. Bir işin olmasına hükmederse ona ancak 'Ol' der, o da olur."

36. "Doğrusu Allah benim de sizin de Rabbinizdir. O'na kulluk edin, bu doğru yoldur."[8]

37. "Fırkalar, kendi aralarında anlaşmazlığa düştüler. Vay o büyük günü görecek kafirlerin haline!"

38. "Bize geldikleri gün ne iyi işitir ve ne güzel görürler! Ama zalimler bugün apaçık bir sapıklık içindedirler."

[6] Hz. Meryem, Allah'ın hükmüne boyun eğdı. Biz onun hamilelik süresinin ne kadar olduğunu bilemeyiz. Meryem, hamile olduğunu anlayınca insanlardan uzak bir yere çekildi. Doğum sancısı onu bir hurma ağacının dibine gitmeğe mecbur etti. Çektiği ağrılar onu bulunduğu yerdeki bir hurma ağacının dibine gitmek zorunda bıraktı. Ağacın gölgesine oturdu. Yüce Allah, ağacın altından suyu içilebilen tatlı bir ırmak akıttı. Meyve zamanı olmadığı halde hurma ağacına meyve verdirdi. Onun meyveleri Meryem'in üzerine dökülür, o da onları alıp yerdi. Yanıbaşında akan su arkından da kana kana içerdi. Meryem, yanında geçen hiç kimseyle konuşmuyordu. Konuşmak zorunda kalırsa, Ben Rahman için susma orucu adadım, bugün hiçbir insanla konuşmayacağım, derdi.

Onun altından bir ses kendisine şöyle seslendi, ifadesinde seslenen kişinin Cebrail olduğu da söylenmiştir, bebek İsa olduğu da. Her kimse Hz. Meryem'i şöyle teselli ediyordu: Sakın üzülme, Rabbin içinde bulunanı şerefli kılmıştır.

[7] Ve iffet abidesi temiz kadın Hz. Meryem, çocuğunu dünyaya getirdi. İsrailoğullarına peygamber olacak olan Allah'ın peygamberi Hz. İsa doğmuştu. Meryem Anamız, onu aldı ve ailesinin yanına döndü. Çocuğu alıp kavmine getirdi. Onu bu halde gören kavmi, gerçekten onun bu halini yadırgayıp tuhaf buldular ve ona bu çocuğu nereden peydahladın, diye sordular. Sen dediler, gerçekten sen tuhaf bir şey yaptın! Sen, daha önce ailenden hiç kimsenin yapmadığı büyük bir suç işledin. Ey Harun'un kız kardeşi! Ey asil ve şerefli bir ailenin soyundan gelen kadın! Ey peygamber ailesinin temiz ve şerefli evinin kızı! Sen ne yaptın, ne bu hal?!

Bu tepki üzerine Hz. Meryem, ona sormalarını isteyerek kundaktaki çocuğu gösterdi. Çocuğa işaret ederek Ey Meryem dediler, biz kundaktaki bir çocukla nasıl konuşalım?! Tam o sırada kundaktaki çocuk Hz. İsa şöyle söyledi: Doğrusu ben Allah'ın kuluyum. Bu cümle onun söylediği ilk sözdü. O konuşmaya başladığı bu ilk cümlesi ile, Rabbini yüceltiyor ve O'nu çocuktan uzak tutuyor, kendisinin de O'nun kulu olduğunu vurguluyordu.

Bana kitap verdi ve beni peygamber yaptı. Bu cümlesiyle de, onların isnat ettikleri çirkin işten annesini uzak tutmuş oluyordu.

Nerede olursam olayım beni mübarek kıldı. Her nerede olursam olayım, O beni hep hayra çağıran ve çevresine yararlı olan bir muallim kıldı.Yaşadığım müddetçe namaz kılmamı, zekat vermemi ve anneme iyi davranmamı emretti. Ölene kadar O'nun emirlerini tutmamı, hiçbir zaman O'na itaat ve kulluktan geri kalmamamı ve anneme hep iyi davranmamı emretti. O, beni bedbaht bir zorba kılmadı.

Doğduğum günde, öleceğim günde, dirileceğim günde bana selam olsun. Bu cümleler de Hz. İsa'nın yaratılmış olduğunu, Allah'ın diğer yaratıkları gibi O'na kulluk etmekle yükümlü olduğunu vurgulamaktadır. Ama doğum, hayat, ölüm ve tekrar dirilme başta olmak üzere her halükarda Allah'ın selamet ve güveni onun üzerine olacaktı. Allah'ın salat ve selamı o güzel insanın üzerine olsun!

[8] Yüce Mevla, peygamberi Hz. Muhammed'e @ şöyle buyuruyor: İşte şu bizim sana anlattıklarımız, hakkında şüphe ve tereddüte düştükleri gerçek söze göre Hz. İsa'nın haberidir.

Hz. İsa'nın babasız dünyaya gelişi karşısında şaşıran halk, onun hakkında ayrılığa düşmüşlerdi. Onlardan kimi, onun bir kul ve peygamber olduğuna kani olmuşlardı. Kimi ise onun hakkında bir sürü şey uydurmuşlardı. Bu iftiracılar yahudilerdi. İşte Yüce Allah, bu ayetlerinde Hz. İsa'nın diliyle onlara cevap vermektedir. Hz. İsa, uluhiyyeti Allah'a has kılıyor ve kendisinin de kul ve peygamber olduğunu söylüyordu. Ne ki, insanların çoğu bunu düşünüp anlamıyorlardı.

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾
وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾
إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي
عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ
فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ
إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ
عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَٰنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾ قَالَ أَرَاغِبٌ أَنْتَ
عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿٤٦﴾ قَالَ
سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾
وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُو رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ
بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿٤٨﴾ فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٤٩﴾ وَوَهَبْنَا
لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿٥٠﴾ وَاذْكُرْ
فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥١﴾

39. "Onları o hasret günü ile uyar. Hani o gün iş olup bitmiştir. Onlar ise hala gaflet içerisinde bulunmakta ve hala inanmamaktadırlar."

40. "Şüphesiz Biz bütün yeryüzüne ve üzerinde bulunanlara varis olacağız. Onlar Bize döneceklerdir."[9]

41. "Kitapta İbrahim'i de an. O şüphesiz dosdoğru bir peygamberdi."

42. "Hani o, babasına şöyle demişti: 'Babacığım! İşitmeyen, görmeyen ve sana bir faydası olmayan şeylere niçin tapıyorsun?' "

43. "Babacığım! Doğrusu sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Bana uy da seni doğru yola eriştireyim."

44. "Babacığım! Şeytana tapma, çünkü şeytan Rahman'a baş kaldırmıştır"

45. "Babacığım! Doğrusu sana Rahman katından bir azabın gelmesinden korkuyorum ki böylece şeytanın dostu olarak kalırsın."

46. "Babası: 'Ey İbrahim! Sen benim tanrılarımdan yüz çevirmek mi istiyorsun? Bundan vazgeçmezsen mutlaka seni taşlarım; uzun bir süre benden uzaklaş git' dedi."

47. "İbrahim şöyle cevap verdi: 'Sana selam olsun. Senin için Rabbim'den mağfiret dileyeceğim, çünkü O, bana karşı çok lutufkardır'."[10]

48. "Sizi Allah'tan başka yalvardıklarınızla bırakıp çekilir, Rabbime yalvarırım. Rabbime yalvarışımda mahrum kalmayacağımı umarım."

49. "İbrahim onları Allah'tan başka taptıklarıyla başbaşa bırakıp çekilince ona İshak ve Yakub'u bahşettik ve her birini peygamber yaptık."

50. "Onlara rahmetimizden bağışta bulunduk. Onlar için yüce bir doğruluk dili verdik."[11]

51. "Kitapta Musa'ya dair anlattıklarımızı da an. O içten inanan bir insan, tarafımızdan gönderilmiş bir peygamberdi."

[9] İsrailoğullarının çeşitli grupları, Hz. İsa'nın durumu hakkında farklı farklı görüşler ileri sürdüler. Hem de onun Allah'ın kulu, peygamberi ve ruhundan Hz. Meryem'e attığı kelimesidir şeklindeki apaçık izahatlardan sonra ayrılığa düştüler. Onlardan kimi, haddi aşarak Hz. İsa ve anasına çirkinlikler isnat edip küfre düştü. Kimi ise, Hz. İsa'ya ilahlık payesi verip onu 'ilahın oğlu ilah' olarak kabul ettiler. Kimi de ona olmadık iftiralar atarak ona savaş açtılar. Ama sonunda onlar Allah'a dönecekler ve o gün zulmedenler, yakında nasıl bir inkilaba uğrayıp devrileceklerini bileceklerdir! Onlar gerçekten açık bir sapıklık içerisinde yüzmektedirler.

Ey Muhammed! Sen onları kıyamet günü ile uyar. O gün Biz bütün yeryüzüne ve üzerinde bulunanlara varis olacağız. Hz. Adem'den kıyamete dek gelen tüm yaratıklar o gün Bize dönecekler, toplanıp huzurumuza geleceklerdir.

[10] Ey Muhammed! Araplara babaları İbrahim'in kıssasını hatırlat. Hani İbrahim ana-babasıyla birlikte yaşıyordu da, nasıl babasını putlara tapmaktan sakındırmıştı. Ona şöyle demişti: Babacığım! Bu kazmanla yonttuğun taşlar da nedir? Onlara sen ve kavmin nasıl tapıyorsunuz böyle?! Zira onlar hayat sahibi şeyler değil, onlar ne bir zarar verebilirler, ne de bir yarar sağlayabilirler. Görmezler, duymazlar ve senden hiçbir zararı savamazlar. Ben, sana Rahman katından bir azabın gelmesinden korkuyorum. Hem de çetin bir azabın sana dokunmasından endişe duyuyorum. O zaman sen hep şeytanın yandaşı olarak kalırsın. Oysa şeytan kimin dostu olursa, onun tüm yaptıkları boşa gitmiş ve o kimse haktan sapmış demektir. Artık o Rahmanın gazabına uğramış ve kaybedenlerden olmuştur.

İbrahim'in bu uyarılarına karşı, azgın baba şöyle karşılık vermişti: Sen benim tanrılarımdan yüz çevirmek mi istiyorsun? Demek sen o tanrılara ibadet etmiyor ve onları kabul etmiyorsun öyle mi?! Eğer sen bu yaptıklarından dolayı özür dileyip onlara sataşmaktan vazgeçmezsen, o zaman seni mutlaka taşa tutar ve senden öcümü alırım. Git kaybol gözümden, görmeyeyim seni. Çok uzak yerlere çekil git.

İbrahim'in azgın babaya cevabı ise şöyle oldu: Sana selam olsun. Senin için Rabbim'den mağfiret dileyeceğim. Belki O seni bağışlar. Çünkü benim Rabbim bana karşı çok lütufkar, kerem ve ihsanı bol olandır.

[11] Hz. İbrahim, babasına şunları söyledi: Ben sizden ve putlarınızdan ayrılıp uzaklaşacağım. Alemlerin Rabbi Yüce Allah'ın dışında yalvarıp yakardıklarınızı da bırakacağım. Ben yalnızca, eşi ve ortağı olmayan Rabbime yalvaracağım. O'ndan beni salihlerden kılmasını dileyeceğim. Umulurki ben, sizin inkarınız ve *putçuluğunuzdan arınmış olurum.*

İbrahim, inkarcılar dünyasından ayrılıp bir kenara çekilince, Allah için namazı gereğince kılıp tevhidini ve Alemlerin Rabbine olan kulluğunu en güzel bir biçimde yerine getirince, Biz de onun üzerine bereketler yağdırdık. Ona, ayrıldığı ortamdan çok daha iyisini lütfettik. Ona İsmail, İshak ve onun oğlu Ya'kub'u bahşettik. Onların hepsi de Hz. İbrahim'in müjdelerini insanlığa muştulayan Allah'ın peygamberleriydi. Onlar için yüce bir doğruluk dili verdik. Onlara hakkı haykıran ve Allah'ın dosdoğru yoluna çağıran sadık bir dil ihsan ettik. (Ayetin bu son cümlesi, "Bütün din saliklerince onların övülüp hayır ile yad edilmelerini sağladık" şeklinde de anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, V, 238-239.) (Müt.)*

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿٥٢﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ
مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٥٣﴾ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ
صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥٤﴾ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلٰوةِ
وَالزَّكٰوةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ
إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٥٦﴾ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾ أُولٰئِكَ
الَّذِينَ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا
مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ إِبْرٰهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا
إِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿٥٨﴾ فَخَلَفَ
مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ
يَلْقَوْنَ غَيًّا ﴿٥٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولٰئِكَ يَدْخُلُونَ
الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿٦٠﴾ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمٰنُ عِبَادَهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿٦١﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ
رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿٦٢﴾ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا
مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٣﴾ وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا
وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذٰلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾

رَبُّ

52. "Ona Tur'un sağ yanından seslenmiş ve özel konuşmak için onu yaklaştırmıştık."

53. "Rahmetimizden, kardeşi Harun'u bir peygamber olarak ona bağışladık."

54. "Kitapta İsmail'e dair anlattıklarımızı da an. Çünkü o sözünde doğru bir kimse idi, tarafımızdan gönderilmiş bir peygamberdi."

55. "Halkına namaz kılmalarını, zekat vermelerini emrederdi. Rabbinin katında hoşnutluğa ermişti."

56. "Kitapta İdris'i de an. Çünkü o dosdoğru bir peygamberdi."

57. "Biz onu yüce bir yere yükselttik."

58. "İşte bunlar Allah'ın kendilerine nimetler sunduğu peygamberler, Adem'in soyundan, Nuh ile beraber taşıdıklarımızdan; İbrahim ve İsrail'in (Ya'kub'un) neslinden ve doğru yola erdirdiğimizden, seçip beğendiklerimizdendirler. Rahman'ın ayetleri onlara okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlardı."[12]

59. "Onların ardından, namazı bırakan, şehvetlerine uyan bir nesil geldi. İşte bunlar azgınlıklarının karşılığını göreceklerdir."

60. "Ancak tevbe eden, inanıp yararlı iş yapanlar bunun dışındadır. Bunlar hiçbir haksızlığa uğratılmadan cennete gireceklerdir."

62. "Rahman'ın kullarına gaybde vadettiği Adn cennetlerine gireceklerdir. Şüphesiz, O'nun sözü yerini bulacaktır."

62. "Orada boş sözler değil sadece esenlik veren sözler işitirler. Orada rızıklarını sabah akşam hazır bulurlar."

63. "İşte bu, kullarımızdan Allah'a karşı gelmekten sakınanları mirasçı kılacağımız Cennettir."[13]

64. "Biz ancak Rabbinin buyruğu ile ineriz, geçmişimizi geleceğimizi ve ikisinin arasındakileri bilmek O'na mahsustur. Rabbin unutkan değildir."

[12] Dıkkat secde ayetıdir.

Ey Muhammed, Hz. Musa'yı da an. Gerçekten o seçkin ve samimi bir kimse idi. O, aynı zamanda gönderilmiş bır peygamberdi. Rabbi, ona Tur dağının üstünden seslenmiş, onu rıza ve rahmetine yaklaştırmıştı Onu, Firavn'dan kurtarmış, kardeşi Harun peygamberle onu desteklemişti. Onunla sırtını sağlamlaştırmış ve işinde ona yardımcı kılmıştı.

Aynı şekilde atan Ibrahim oğlu İsmail'i de hatırla. O da seçkin bir peygamberdi. Babası Hz. İbrahim ile birlikte Ka'be'yı ınşa etmişti. Yüce Allah, onu şereflendirmiş ve onun neslinden insanların yararına seçilip çıkarılmış olan en hayırlı ümmeti lutfetmişti. Ki o seçkin ümmet, senin ümmetindir ey Muhammed! Allah'ın indirdiği yasalarıyla hükmeden İslam ümmeti.

Onlara Hz Adem'den sonra, Allah'ın ikinci peygamberi Hz. İdris'i de hatırlat. Onun bereketiyle yeryuzünde ınsanlar çoğalmıştı. O dosdoğru peygamberine ıkram olarak Yüce Allah, onu yüce bir mertebeye eriştırdi. Yeryüzunde tevhidi ıyice yerleştirsin ve Allah'ın kullarının maslahatı için onu uygulasın diye onu iyi bır konuma getırdi.

Ey Muhammed! İşte onlar, Adem'in soyundan gelen hayırlıların en hayırlısı kişilerdir. Onlar aynı şekilde Hz Nuh ile birlıkte gemide taşıdığımız salihlerin soyundan gelenlerdir. O gemide kurtulan salihlerle yeryüzü yenıden ımar edıldi. Onlar öyle mübarek insanlardı ki, onlar açık delil, belge ve bürhanlar ihtiva eden Allah'ın kelamını ışittikleri zaman hemen secdelere kapanırlar. Rablerinin huzurunda gönülden O'na boyun eğerler. Yüce Allah'ın kendilerine lutfettiği sayısız nimetlere karşı hamd ve şükürlerini yerine getirirler.

[13] Ayetler, bahtiyar insanlar peygamberler ve onlara uyan Allah'ın ölçülerini hayata geçiren güzel insanlardan sonra, burada kötülerden bahsediyor. Ve onların ardından, namazı bırakan, şehvetlerine uyan bir nesil geldı. Onlar dünyanın zevk ve debdebesine yönelip namaz ibadetini terkettiler, onu zayi ettiler. İşte bunlar azgınlıklarının karşılığını göreceklerdir. Onlar hüsrana uğrayanlardır.

Peygamberlerin yaşadığı dönemlerin hepsinin ardından uzun bir süre geçtikten sonra, Yüce Allah'ın peygamberlerinin diliyle gönderdiği hükümlerine tutunmada gevşeklik gösterenler türemiştir. Onlar taşkınlıkları ve Allah'ın kitaplarındaki açık buyruk ve açıklamalarından nüksetmeleri nedeniyle azabı hakeden kimselerdir.

O azgın insanların içerisinde yeniden şuurlanıp kendine gelen, yaptıklarına pişman olup tevbe eden, Allah'ın ölçülerini hayatında uygulayan, O'nun buyruklarını yerine getiren, namazıyla, zekatıyla, orucuyla ve tevhidiyle O'na kulluğunu gereği gibi yerine getiren kimseler.. İşte onlar hiçbir haksızlığa uğratılmadan cennete gireceklerdir. Onlar için Rahman'ın has kullarına vadettiği, en güzel ve hoş Adn cennetleri vardır. Yüce Allah'ın vadi elbette yerine gelecektir. Zira O'nun vadi gerçektir. Çünkü O'nu vadeden, eşi ortağı olmayan ve hiç kimseye muhtaç olmayan Allah'tır

Bu cennetlerin sakinleri, orada hoşlarına gitmeyen hiç bir söz ve gürültü duymayacaklardır. Onların orada işitecekleri şeyler, ancak onları hoşnut eden, içlerini açan ve onları mutlu eden sözlerdir. Artık orada ne bir sıkıntı vardır, ne de bir keder. Hoş ve temiz rızıklar onları beklemektedir. O yiyecekler, herhangi bir yorgunluk ve bitkinlik olmadan sabah akşam onlara sunulur. İşte bu, Allah'tan sakınan, her halükarda O'na itaat eden salih kullarımıza bahşettiğimiz, nitelikleri çok büyük olan Adn cennetidir.

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهٖ
هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾ وَيَقُولُ الْاِنْسَانُ ءَاِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ
اُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾ اَوَلَا يَذْكُرُ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ
شَيْـًٔا ﴿٦٧﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ
جَهَنَّمَ جِثِيًّا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ اَيُّهُمْ اَشَدُّ عَلَى
الرَّحْمٰنِ عِتِيًّا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ اَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ اَوْلٰى بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَاِنْ
مِنْكُمْ اِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلٰى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي
الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ
اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اَيُّ الْفَرِيقَيْنِ
خَيْرٌ مَقَامًا وَاَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
مِنْ قَرْنٍ هُمْ اَحْسَنُ اَثَاثًا وَرِءْيًا ﴿٧٤﴾ قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ
فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمٰنُ مَدًّا حَتّٰى اِذَا رَاَوْا مَا يُوعَدُونَ اِمَّا الْعَذَابَ
وَاِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَاَضْعَفُ
جُنْدًا ﴿٧٥﴾ وَيَزِيدُ اللّٰهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ﴿٧٦﴾

65. "O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. Öyleyse O'na ibadet et ve bu ibadette sabırlı ol. Hiç O'nun adıyla anılan bir şey bilir misin?"

66. "İnsan, 'Ben öldüğümde mi diriltileceğim?' der."

67. "İnsan, kendisi önceden bir şey değilken onu yaratmış olduğumuzu hatırlamaz mı?"

68. "Rabbine and olsun ki Biz onları mutlaka şeytanlarla beraber haşredeceğiz. Sonra cehennemin yanında diz çöktürerek hazır bulunduracağız."

69. "Sonra her toplumdan Rahman'a en çok kimin baş kaldırdığını ortaya koyacağız."

70. "Hem sonra, Cehenneme girmeye en layık olanları Biz biliriz.

71. "Sizden cehenneme uğramayacak yoktur. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükümdür."

72. "Sonra Biz Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanları kurtarır, zalimleri de orada diz üstü çökmüş olarak bırakırız."[14]

73. "Ayetlerimiz kendilerine apaçık okunduğu zaman inkar edenler inananlara, 'Bu iki takımın hangisinin makamı daha iyi ve yeri daha güzeldir?' derler."

74. "Onlardan önce nice kuşakları yok ettik ki, onlar varlıkça ve gösterişçe bunlardan daha üstündüler."

75. "De ki: 'Sapıklıkta olanı Rahman ne kadar ertelese bile, sonunda tehdit edildikleri azabı ya da kıyamet gününü gördükleri zaman onlar kimin yerinin daha kötü ve taraftarlarının daha güçsüz olduğunu bilecektir'."

76. "Allah doğru yolda olanların doğruluğunu artırır. Baki kalacak yararlı işler Rabbinin katında sevap olarak da daha iyidir, sonuç olarak da daha iyidir."[15]

[14] Peygamberimize Mağara ehlinden sorulduğunda, Cebrail aleyhisselam cevap vermek üzere gelmekte gecikmişti. Kureyşliler peygamberimiz için 'Rabbi onu terketti, ona kızdı ve onu bıraktı' demişlerdi. Bunun ardından Cebrail geldi ve Allah'ın Rasülüne şunları söyledi: Ey Muhammed! Rabbin sana darılmadı ve sana kızmadı da. Benim senin yanına gelmemin gecikmesi, ancak Allah'ın bir hikmetinin gereğidir. O, öyle uygun görmüştür. Zaten biz melekler, Allah'ın izni ve emri olmadan sana gelmeyiz. Çünkü emreden ve yasaklayan ancak O'dur. Biz O'nun yaratıklarıyız, O'nun uygun gördüğü şeylerdeki hikmeti biz bilemeyiz. Hayır Rabbin seni unutmuş ta değildir. Çünkü Yüce Allah, unutmaktan münezzehtir. O'nun seçip uygun gördüğü şeyde hep hayır vardır, kurtuluş ta O'nun rızasını kazanmakla gerçekleşir. O, göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir. O kendi, başkalarına hesap sorar, ama O'na hiç kimse hesap soramaz. Yaratılmışlara düşen ancak Rabbinin kaza ve kaderine razı olmak, O'nun rıza ve sevgisini gözlemektir. Allah'ın gazabından kurtulmuş olan salih bir kul, sevabını yalnızca Allah'tan bekleyerek sabır ve kararlılıkla O'na kulluk yapan kışıdir

Evet, insan öldükten sonra tekrar diriltileceğini garipseyerek ve onu imkansız görerek şöyle sorar: "Demek ben öldükten sonra diriltileceğim, öyle mi?" Evet, azgın olan kişi, öldükten sonra dirilmeye inanma konusunda tereddüt ve şüphe içerisindedir. Salih ve bahtiyar kişi ise, hiçbir şey değilken insanın yoktan varedilişini delil alarak buna inanır. İnsanı hiç yokken vareden, onu vardan tekrar var edemez mi, der. Evet, salih kişi, kendi kendine şunları düşünür: Yüce Allah, tüm insanları yoktan varetmiştir. O elbette öldükten sonra da onları diriltecek ve sonra insanı ve cinniyle onları bir araya getirecek, hepsine yaptıklarının hesabını soracaktır. Onlara hem cehennemi göseterecek, hem de cenneti. Ardından zalimleri cehenneme sokacaktır. Çünkü Yüce Allah, kimlerin cehenneme layık olduğunu en iyi bilendir. Zalim olanlar mutlaka cehenneme girecekler, salihler ise cehennemi sadece göreceklerdir. Sonra Biz Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanları kurtarırız.. Allah'tan korkan ve O'nun isteklerine uyan kimselere cehennemi gösteririz, ama onları ondan kurtarır ve bahtiyar kimseler olarak cennete sokarız. Allah'ın ayetlerini yalanlayan zalimleri ise cehennem içerisinde bırakırız. Artık Allah'ın izni olmadan, onların oradan kurtulmaları asla mümkün değildir.

[15] Ayetlerimiz kendilerine apaçık okunduğu zaman..Allah'ın apaçık ayetleri inkarcılara okunduğu zaman, onlar bu ayetlerden yüz çevirirler ve başkalarını da onları kabul etmekten alıkorlar. Onlar, dünya nimetlerinin sonlu olduğundan habersiz bir şekilde övünerek ve kendi gittikleri batıl yolun daha doğru olduğunu gerekçe göstererek inananlara şöyle derler: Gerçekten biz, daha iyi bir konum ve makamdayız. Çünkü bizim mallarımız daha fazla, mevki ve makamlarımız daha büyüktür. Hal böyleyken, nasıl olur da biz yanlış yolda ve batıl üzere oluruz. Eğer Muhammed ile Kitabı doğru ve hak olsaydı, kavmimimizin fakirleri değil, ileri gelenleri ona uyardı.

Onların bu kuruntularına karşı şanı yüce olan Allah şöyle buyuruyor: "Şüphesiz, Allah katında en değerliniz, O'na karşı gelmekten en çok sakınanızdır. Allah bilendir, haberdardır." *(49 Hucurat 13)* Evet, inanan insanın nazarında dünya bir andır. Oysa o inkarcılar, ahiret yurdunun daha hayırlı ve kalıcı olduğuna dair sayısız Kur'ânî çağrılardan habersizdirler. İşte böylece onlar, peygamberlerini inkar etmeleri yüzünden kendilerinden önce helak edilen toplumlardan ders almadılar. Oysa onlar, bunların bugün için sahip olduklarından çok daha fazlasına ve daha güzeline sahiptiler.

Sapıklık içerisinde hayat süren inkarcılar, sapıklıkları içerisinde kalmaya devam edeceklerdir. Şeytanın süslü gösterdiği dünya onları fitleyip aldatmaya devam edecek, Rahman da onlara bu halde fırsat verecektir. Ama sonunda onlara tanınan süre dolacak ve Rabbinin huzuruna çıkacaklar. Ya Allah'ın vadi olan azap gelip onların hepsini kuşatacak; ya da ansızın kıyamet kopacaktır. İşte o zaman onlar, şahid oldukları şeylerle daha önce daha iyi ve güzel olduğunu söyleyip durdukları hayatı karşılaştırarak kimin konumunun daha kötü ve kimin taraftarlarının daha güçsüz olduğunu göreceklerdir.

Doğru yolu bulmuş olanlara gelince, Yüce Allah onların hidayetlerine hidayet katacaktır. Onların konumu ne güzel, yerleri ne hoştur! Andolsun ki onlar, Rabbimiz Allah'tır deyip sonra da dosdoğru kalmış tevhid erleridir. Yüce Allah, onlara lütuf ve kereminden bol bol verdiğinde, onlar salih amelleri artıracaklar ve hayırlara garkolacaklardır. Artık onlar hep hayır ve sevabın adamı olacaklardır. Allah'ın huzuruna vardıklarında onların yerleri, genişliği gökler ve yer kadar olan cennetler olacaktır. Onlar Yüce Allah'ın hoşnutluğu içerisinde temelli kalacaklardır.

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٧٧﴾
أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾ كَلَّا سَنَكْتُبُ
مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾ وَنَرِثُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا
فَرْدًا ﴿٨٠﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾
كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾
أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤُزُّهُمْ أَزًّا
﴿٨٣﴾ فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾ يَوْمَ نَحْشُرُ
الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَٰنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾ وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
وِرْدًا ﴿٨٦﴾ لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ
الرَّحْمَٰنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَٰنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ
شَيْئًا إِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ
وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا
يَنْبَغِي لِلرَّحْمَٰنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَقَدْ أَحْصَاهُمْ
وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

٣١٢

إِنَّ الَّذِينَ

77. "Ayetlerimizi inkar eden ve 'bana elbette mal ve çocuk verilecektir' diyeni gördün mü?"

78. "O görülmeyeni mi biliyor, yoksa Rahman katından bir söz mü almıştır?"

79. "Hayır hiç te öyle değil! Onun söylediğini yazacağız ve onun azabını uzattıkça uzatacağız."

80. "Bahsettikleri şeyler Bize kalacaktır, kendisi Bize tek olarak gelecektir."

81. "Onlar kendilerine kuvvet ve şeref kazandırsın diye, Allah'ı bırakarak tanrılar edindiler."

82. "Hayır, tanrıları kendilerinin ibadetlerini inkar edecekler ve onlara düşman olacaklardır."

83. "Kafirlerin üzerine onları kışkırtan şeytanlar gönderdiğimizi bilmiyor musun?"

84. "Öyleyse onlar hakkında acele etme. Biz onların günlerini saydıkça sayıyoruz."[16]

85. "Sakınanları o gün Rahman'ın huzurunda O'na gelmiş konuklar olarak toplarız."

86. "Suçluları ise suya götürür gibi cehenneme süreriz."

87. "Rahman'ın katında bir ahd almış olandan başkası asla şefaatte bulunamıyacaktır."

88. "Bazı kimseler, 'Rahman çocuk edindi' dediler."

89. "And olsun ki, siz çok çirkin bir şeye cüret ettiniz."

90-91. "Rahman'a çocuk isnat etmelerinden ötürü neredeyse gökler paralanacak, yer yarılacak, dağlar göçecekti."

92. "Oysa Rahman'a çocuk edinmek yaraşmaz."

93. "Çünkü göklerde ve yerde olan her şey Rahman'a baş eğmiş kul olarak gelecektir."

94. "And olsun ki O, onların adedini bilmiş ve teker teker saymıştır."

95. "Kıyamet günü hepsi O'na tek olarak gelecektir."[17]

[16] Ey Muhammed! İnkarcı kafiri gördün mü? 'Bana elbette mal ve çocuk verilecektir' diye nasıl da Allah'a yalan yakıştırıyor?! Bu gerçekten inkarın en ileri noktasıdır. O azgın kişinin günah ve taşkınlığı alemlerin Rabbine yalan yakıştırmaya ve kendisini tanrı görmeye vardırmıştır. Yoksa o mu veriyor kendine çocuk, yahut mal ve herhangi bir dünya makamını?! Yoka o kişi, gaybe muttali oldu da, o kuruntularının orada yazılı olduğunu mu gördü? Yahut da o, Rahman'ın kendisine sağlam bir söz verdiğini iddia ederek O'na iftira mı ediyor? Rahmana karşı yalan düzen kimseye yazıklar olsun, o büyük günün azabı da onun olsun!

Hayır hiç te öyle değil! Onun söylediğini yazacağız.. Söyledikleri her bir şeyi tek tek kaydedeceğiz ve yarın Allah'a karşı yalan yakıştıran ve yalan yanlış şeyler söyleyen kimselerin asla kurtulamayacakları günde onlara bu yaptıklarının hesabını soracağız. Biz, her iftiracı günahkar kimseye fırsat tanırız ve onun azabını artırdıkça artırırız. Artık onun azabı kesintisizdir. Onun söyledikleri ve yaptıkları her söz ve davranışı Biz tesbit ederiz. Ve o kişi çetin bir azaba düçar olur. O azaptan Allah'ın izni olmadan kaçıp kurtulması da sözkonusu değildir. Artık o gün, Allah'ın azabına karşı, o kişi için bir koruyucu olabilir mi? Onlar değiller miydi, Allah'ı bırakıp başka tanrılar edinenler, o edindikleri tanrılarla izzet ve şeref bekleyenler?

Hayır hiç te sandıkları gibi değil? Kıyamet günü o Allah'a ortak koştukları şeyler, o ortaklıkları reddedecekler. Sonunda onların boş ve anlamsız inançları, kendilerine bir vebal ve zillet sebebi olarak kalacaktır. Allah'tan başka dost edinilen her zalim, o gün Allah'tan başka tüm güç ve izzet kaynaklarını reddedecektir. Allah'ın dışında dünyada kendisine sığınılıp güvenilen her şey, o kendisine tapan kimse için bir hasım ve düşman kesilecektir.

Ey Muhammed! Sen ve seninle beraber olan inananlar, Bizim kafirleri nasıl cezalandırdığımızı görmediniz mi? Biz, şeytanları onları şer ve helake kışkırtan araçlar kıldık. O halde sen onlar hakkında acele etme, ey Muhammed! Onlara azabın gelmesini hemen isteme. Çünkü onların azap ve yıkım günlerini saydıkça sayıyoruz. Onları sadece belirlenmiş bir güne kadar bırakıyoruz. Onlar eninde sonunda, hiç şüphesiz Allah'ın azap ve cezasına düçar olacaklardır.

[17] Ey Muhammed! Hiç şüphesiz o kıyamet günü gelecek ve o günde dünya hayatında iken Allah'tan sakınan, Peygamberlerine uyan, onların haber verdikleri şeyleri doğrulayan, onların emirlerine itaat eden, yasakladıkları şeylerden kaçınan müttekîler de bir araya geleceklerdir. O gün onlar, hakka tanıklık etmeye ve kolay bir şekilde hesaplarının görülmesi için akın akın toplanıp bir araya geleceklerdir. Onların nurları, önlerinden ve arkalarından parlayacaktır. Rahman olan Allah, her şeyi kuşatan engin rahmeti ile tecelli edecek ve sonuçta onlar öbek öbek cennete gireceklerdir.

Peygamlere karşı çıkıp onları yalanlayan günahkarlar ise, o gün zorla cehenneme sevkedileceklerdir. Hem de susuzların suya götürülüşü gibi. Artık ne onlar bir kimseye şefeat edebilecekler, ne de kimse onlara şefeat edebilecektir. Müslümanların birbirlerine şefeat ettikleri gibi, onlar için şefeat sözkonusu olmayacaktır. O gün ancak Rahmanın katından bir ahid almış olanlar şefeat edebileceklerdir. Onlar da Rabbimiz Allah'tır deyip dosdoğru kalan müslümanlardır. Şefeat ancak onlar için sözkonusu olacaktır.

Zalimler Rahman çocuk edindi, dediler. Bu boş ve anlamsız sözü kalpleri körleşmiş, özleri sapmış kimselerden başkası söylemez. Onlar bunu büyük bir günah ve korkunç bir saçma olarak uydurmaktadırlar. Onlara kızgınlıkla neredeyse gökler paralanacak, yer yarılacak, dağlar göçecekti. Evet bu onların Rahmana çocuk isnat etmeleri ve bu korkunç şeyleri O'na yakıştırmaları nedeniyledir. Yüce Allah'ı bu isnatlardan tenzih ederiz, O'nun ne bir çocuğu vardır, ne de herhangi bir ortağı. Rahman'a çocuk edinmek yaraşmaz. Böyle bir şey O'nun için sözkonusu olamaz, böyle bir şey şanı yüce olan Yaratıcıya yakışmaz. Çünkü O'nun yaratıklarından bir dengi ve benzeri olamaz. Zira tüm mahlukat O'nun kuludur. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 139)* O, şanı yüce olan bir tek Allah'tır. Herşey O'na muhtaçtır, ama O'nun hiç kimseye ihtiyacı yoktur. Ne O'nu doğuran vardır, ne de O'nun bir çocuğu. Hiç kimse O'nun dengi ve benzeri değildir.

Göklerde ve yerde olan her şey Rahman'a baş eğmiş kul olarak gelecektir. Yer ve içindeki tüm her şey, gök ve taşıdığı tüm her şey Rahman'ın kulu olarak O'na boyun eğmiştir. O, yarattığı tüm her şeyi sayıp tesbit etmiştir. Kıyamet günü hepsi O'na tek olarak gelecektir. O'na boyun eğmiş olarak, O'nun yardımını umarak gelecektir. O gün, Allah'tan başka hiç bir yardımcı ve koruyucu yoktur. Yardım eden ve koruyan, ancak eşi ortağı olmayan AllahTeâlâdır. Kulları hakkında O dilediği gibi hükmeder. O, hiç kimseye zerre kadar haksızlık yapmayan mutlak adalet sahibidir.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَٰنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾ فَإِنَّمَا
يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُّدًّا ﴿٩٧﴾ وَكَمْ
أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُم مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٩٨﴾

سُورَةُ طه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

طه ﴿١﴾ مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ ﴿٢﴾ إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن
يَخْشَىٰ ﴿٣﴾ تَنزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى ﴿٤﴾
الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ ﴿٥﴾ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَىٰ ﴿٦﴾ وَإِن تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ
فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ﴿٧﴾ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَىٰ ﴿٨﴾ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿٩﴾ إِذْ رَأَىٰ نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ
امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجِدُ
عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَىٰ ﴿١١﴾ إِنِّي أَنَا
رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾

96. "İnanıp yararlı iş işleyenler için, Rahman bir sevgi kılacaktır."

97. "Biz Kuran'ı Allah'a karşı gelmekten sakınanları müjdelemen ve inatçı bir toplumu uyarman için senin dilinde indirerek kolaylaştırdık."

98. "Onlardan önce nice nesilleri yok ettik, şimdi onlardan hiçbirini duyuyor veya onlardan bir fısıltı işitiyor musun?"[18]

20 TÂHÂ SÛRESİ

Tahâ sûresi 135 ayet olup 130-131. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Meryem sûresinden sonra Habeşistan'a hicret sırasında Mekke'de inmiştir. Sûre ilk harfleri ile anıldığı gibi; sûreye Allah'ın kelimesi Hz. Musa'dan uzunca bahsedildiği için Kelîm de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ta, Ha."

2. "Kuran'ı sana, sıkıntıya düşesin diye indirmedik."

3. "Onu ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye indirdik."

4. "Onu, yeri ve yüce gökleri yaratanın katından bir Kitap olarak indirdik."

5. "Rahman arşa hükmetmektedir."

6. "Göklerde ve yerde, her ikisi arasında ve toprağın altında bulunanlar O'nundur."

7. "Sen sözü istersen açığa vur, şüphesiz O gizliyi de, gizlinin gizlisini de bilir."

8. "Allah'tan başka tanrı yoktur, en güzel isimler O'nundur."[1]

9. "Musa'nın başından geçen olay sana geldi mi?"

10. "Hani o, bir ateş görmüştü de, ailesine, 'Durun, ben bir ateş gördüm, ya ondan size bir kor getirir, ya da ateşin yanında bir yol gösteren bulurum' demişti."

11. "Musa ateşin yanına gelince, 'Ey Musa!' diye seslenildi."

12. "Ben şüphesiz senin Rabbinim; ayağındakileri çıkar; çünkü sen, kutsal bir vadi olan Tuva'dasın."

[18] Önceki ayetlerde Allah'a çocuk isnat edenlere karşı açık bir reddiye ve çetin bir gazabın geldiğini gördük. Gerçekten şanı yüce Allah, onların bu isnat ve iftiralarından tamamen uzaktır, O'nu bütün bunlardan tenzih ederiz.

Bu ayetlerde de sevgi buketlerini görüyoruz. Yüce Allah'ın yararlı işler yapan tevhid eri kullarına olan sevgi demetini buluyoruz. Yine bu ayetlerde, imanlı salih kulların hiçbir şeye muhtaç olmayan bir Allah'a olan sevgilerine şahid oluyoruz. Yüce Allah, onlara nimetlerini bahşetmiş, onları tevhid eri kılmış, peygamberinin fasih ve apaçık arapça olan diliyle Kur'ânı kolaylaştırmıştır. Sonra, Kur'ânın nuruyla bürüyerek onları peygamberinin izinde giden varisler kılmış, Kur'ânı okuma ve manalarını anlamayı onlara müyesser kılmıştır.

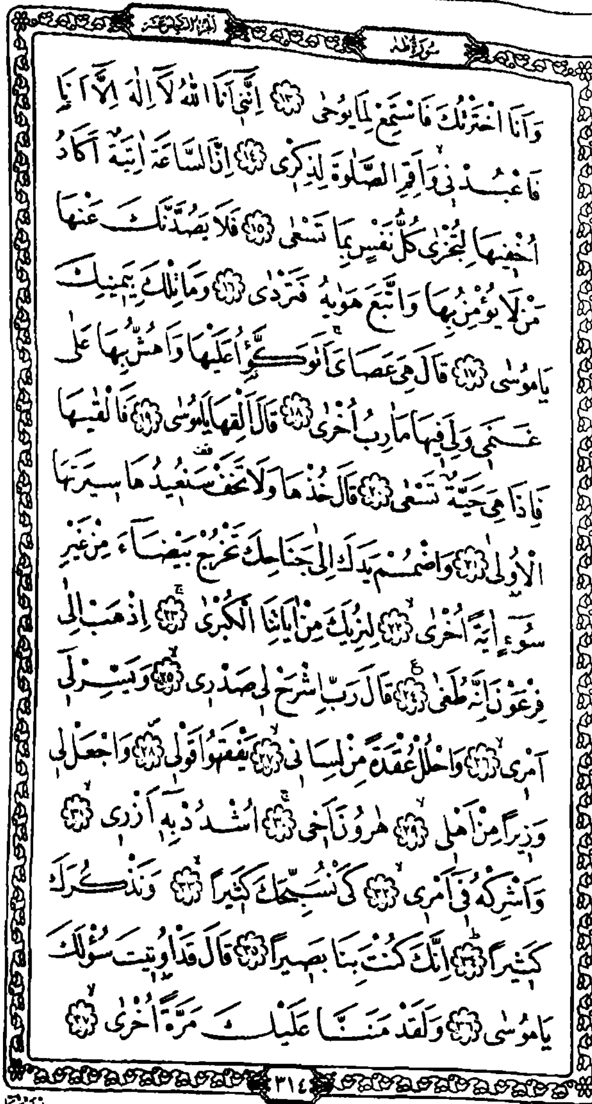
Allah'a karşı gelmekten sakınanları müjdelemen ve inatçı bir toplumu uyarman için.. Yüce Allah'ın çağrısına uyup peygamberini tasdık eden müttekîlere müjdeler sunman; haktan sapıp batıla yönelen inatçı ve sapık bir toplumu uyarman için Kur'ânı kolaylaştırdık. Evet Kur'ân, Allah'ın huzuruna çıkacakları günün bilincinde olan, Allah'ı seven ve O'na itaat eden, Yüce Allah'ın indirdiği ölçülere göre yaşayan müttekîler için bir muştudur. Yüce Allah onları huzur ve güvene kavuşturmuş, onları hoşnut etmiş ve onları batıla sığınan, batılda inat eden bir toplumun şerrinden kurtarmıştır.

Yüce Allah zulmeden ve Allah'a karşı gelen nice kuşakları yok etmiştir. Onlardan geriye ne bir hatıra kalmış ve ne de onları bir hatırlayan! Onların izleri tamamen silinip gitmiştir. Onlar toprak olmuşlardır. Her zaman kalıcı olan ise, Rabbinin yüce makamından korkan ve O'nun ayetlerinden ders alanlardır. Peygamberinin çağrısına kulak veren, Allah'ın kitabını kendisine düstur edinen; ardından Kur'ânı anlama, onu kavrama ve hayatının özünde peygamberin sünnetini rehber edinen kimsedir unutulmayacak olan. İşte bunlar Rablerinden, kendilerine bir rahmet, bir muhabbet, bir bağışlanma ve bir yarlığanma bahşetmesini isteyen müttekîlerdir.

[1] Peygamberimiz @ ayakları şişinceye kadar geceleri ibadet ederdi. Durmadan Rabbine yalvarır yakarır ve kavminin hidayete gelmesini arzu ederdi. Onlara Allah'ın azab ve gazabının gelmesinden endişe eder dururdu. İşte böyle bir ortamda Yüce Allah şu ayetini indirdi: Biz o Kur'ânı ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye, onunla kavmine öğüt verip onları uyarman için indirdik, yoksa onun sana bir sıkıntı sebebi olması için değil ey Muhammed! Evet, Yüce Allah, Kur'ânı güçlük ve sıkıntı nedeni kılmamıştır. Ama O, onu rahmet, nur ve cennetin yolunu gösteren bir rehber kılmıştır. O halde sen, ona inanmayan kimseler için üzülme; sana karşı gelen ve senin davana savaş açan kimseler nedeniyle mahzun olma. Sana düşen ancak tebliğdir. "O halde sen öğüt ver. Çünkü sen sadece öğüt vericisin." (88 Ğaşiye 21) Allah'tan sakınıp senin öğüdünü dikkate alarak sana inanan kimse, gerçekten büyük bir kazanç elde etmiş ve kendini cehennem ateşinden kurtarmıştır. Ey Muhammed! Gerçekten Allah'ın sana indirdiği bu Kur'ân, izzet ve hikmet kaynağı Yüce Rabbin katından gelmiştir. Yeri tüm özellik ve güzellikleriyle dayayıp döşeyen, yüce gökleri eşsiz bir biçimde yaratan, tüm her şeyin sahibi ve kudretli maliki olan, dilediği her şeyi yapan Allah'ın katından gelmiştir. O şanı yüce Allah sınırsız ve keyfiyetsiz bir biçimde Arşa da hükmetmiştir. Tüm işleri O planlayıp düzenler. Hiçbir iş O'na ağır ve zor gelmez.

Göklerde ve yerde, her ikisi arasında ve toprağın altında bulunanlar O'nundur. Tüm her şey O'nun mülkü ve tasarrufu altındadır. O, onların hepsinde dilediği her şeyi yapar. Tüm bunların yaratıcısı da O'dur, sahibi ve İlahı da. O'ndan başka hiçbir ilah da yoktur, Rab de. O'nun kullarına olan lütuf ve keremiyle yer, altın, gümüş, elmas, çeşitli kıymetli taşlar ve petrol ürünleriyle dopdolu değil midir?

Tüm her şey O'nun engin bilgisi altındadır. Ey Ademoğlu! Şimdi sen, bir sözü açıkça söylesen de, gizlice söylesen de; bir işi açık da yapsan, gizli de yapsan, senin Rabbin tüm bunlardan haberdardır. Senin gizlediklerini de, açıkladıklarını da O'nun melekleri O'nun emri ile tesbit ederler. Senin yapıp ettiklerin hep o meleklerin katında kayıt altındadır. Yüce Allah sana, senin Allah'ın uçsuz bucaksız ilmini ve meleklerinin kaydetmeye kadir olduklarına yürekten inanmanı sağlayan bilgi lütfetmiştir. İşte Allah'ın sana lütfedip keşfetmeni sağladığı yeniliklerden bir kaçı: Televizyon, radyo, yapma uydular, uzay gemileri ve benzeri şeyler. Evet O Allah'tan başka tanrı yoktur, en güzel isimler O'nundur. En yüce sıfatlar O'nundur. O bu nurlu özellik ve güzellikleriyle her türlü ayıp ve eksikliklerden uzaktır. O'nun isim ve sıfatlarını anlayarak, yüce maksat ve hedeflerini gerçekleştirerek onları sayan kimse, o güzelliklerle ahlaklanmış olur. Kim de Allah'ın ahlakıyla ahlaklanırsa, o kişi büyük bir kazanç elde etmiştir.

13. "Ben seni seçtim; artık vahyolunanları dinle."

14. "Şüphesiz Ben Allah'ım, Benden başka tanrı yoktur; Bana kulluk et; Beni anmak için namaz kıl."

15. "Herkes işlediğinin karşılığını görsün diye, zamanını gizli tuttuğum kıyamet mutlaka gelecektir."

16. "Buna inanmayan ve hevesine uyan kimse seni ondan alıkoymasın, yoksa helak olursun."[2]

17. "Ey Musa! Sağ elindeki nedir?"

18. "Musa, 'O benim değneğimdir' dedi. Ben ona dayanırım, onunla davarıma yaprak silkerim, ondan daha bir çok işlerde faydalanırım.

19. "Allah, 'Ey Musa! Bırak onu' dedi."

20. "Bırakınca, değnek hemen, koşan bir yılan oluverdi."

21. "Allah, 'Onu al, korkma; biz onu yine eski durumuna çevireceğiz' dedi."

22. "Elini koltuğunun altına koy da, diğer bir mucize olarak, kusursuz, bembeyaz çıksın."

23. "Ki sana en büyük mucizelerimizden bir kısmını göstermiş olalım."[3]

24. "Firavun'a git, doğrusu o azmıştır."

25. "Musa, dedi ki: 'Rabbim! Göğsümü genişlet'."

26. "İşimi kolaylaştır."

27-28. "Dilimin bağını çöz ki sözümü iyi anlasınlar."

29-30. "Ailemden kardeşim Harun'u bana vezir yap."

31-32. "Beni onunla destekle, onu görevimde ortak kıl."

33-34. "Ki biz, Seni daha çok tesbih edelim ve çokça analım."

35. "Şüphesiz Sen bizi görmektesin."

36. "Allah, 'Ey Musa! İstediğin sana verildi' buyurdu."[4]

37. "Andolsun ki sana başka bir defa da iyilikte bulunmuştuk."

[2] Ey Muhammed! Sen Hz. Mua'nın başına geleni bildin mi? Hani Hz. Musa, Şuayp peygamberin yanında kalması gereken süreyi tamamlamış ve ailesiyle birlikte Mısır'a dönmek için yola çıkmıştı. Yolda soğuk, yağmur ve karanlık iyice artmış, bu yüzden yolu kaybetmişti Derken O, dağlar arasında bir vadiye inince bir ateş görmüştü. Uzaktan bir ateş görünmüştü. Hz Musa, hamile olan ve oldukça yorgun düşmüş eşine şöyle demişti: Sen burada dur. Ben bu gördüğüm ateşin yanına bir gideyim, belki ateşin sahibini bulur, hem ona yolu sorar, hem de yolumuzu aydınlatacak bir ateş alırım.. Hz. Musa, eşini orada bırakarak ateşin kaynağına yöneldi. Tam ateşe yaklaşmış ve ateşi bulduğunu sanmıştı ki, Tûr'dan kendisine şöyle seslenildi: Ey Musa! Şüphesiz sen, kutsal bir vadi olan Tuva'dasın Şüphesiz Ben Allah'ım Ayağındakileri çıkar..

Ayakkabılarını Rabbe yakarmaya ve O'nun yüce emirlerini almaya hazırlanmak için çıkarmalıydı. Şimdi artık vahyolunanları dinle. Ve Musa, kalp huzuru içerisinde kendine geldi, Yüce Rabbinin öğretilerini dinleyebilmek için samimi ve kendinde bir kul olarak hazırdı...

Ey Musâ! Şüphesiz Ben Allah'ım, Benden başka tanrı yoktur. Benden başka ne bir yaratıcı vardır, ne de bir rızık verici. Ne öldüren ve ne de bir hayat verici. Ne zelil kılan ve ne de azîz kılan. Ne alçaltıcı ve ne de bir yüceltici! O halde sen Bana kulluk et; Beni anmak için namaz kıl. Beni tevhid et ve kalk hiç bir şeyi Bana ortak koşmadan Bana kulluk et. Zira Ben, tüm her şeyi yapan, dilediğinde kahreden, dilediğinde acıyıp merhamet edenim.

Ey Musa! Şunu bil ki, zamanını gizli tuttuğum kıyamet mutlaka gelecektir. Onun gelmesinde hiç bir şek ve şüphe yoktur. Ben, onun vaktini gizlediğim gibi açıklayabilirdim de. Bu tamamen Benin isteğime bağlı bir şeydir. Herkesin yapıp ettiğinin karşılığını görmesi için, Kıyamet mutlaka gelecektir.

Benim huzuruma çıkacağının bilincinde olup emirlerimi yerine getiren kimseye müjdeler olsun! Bana karşı gelip sözlerimi tutmayan, emirlerimi gözetmeyene de yazıklar olsun! Ey Musa! Kibirli ve azgın kimsenin seni ahiretin için hazırlık yapmandan alıkoymasından sakın. Kıyameti yalanlayıp Rabbine karşı gelen kimsenin izinde gitme O hevasına uyan kimseye uyacak olursan, helak olur ve kaybedersin.

[3] Bu, Hz. Musa'ya Yüce Allah tarafından verilmiş büyük bir mucizedir. Böyle bir mucizeye Yüce Allah'tan başkası güç yetiremez ve onu peygamberden başkası getiremez. Ey Musa! Sağ elindeki nedir? Elbette Yüce Allah, onun gönlündekini de bilir elindekini de. Ama O, bu soruyla onun korkusunun geçmesini ve rahatlayıp sakinleşmesini arzu etmektedir. Musa, 'O benim değneğimdir, ona dayanırım, onunla davarıma yaprak silkerim, ondan daha bir çok işlerde faydalanırım' dedi. Onun pek çok faydaları vardır. Hz. Musa, bu konuşma ile rahatlayıp Yüce Yaratıcının huzurunda iyice konsantıra olunca Rabbi ona şöyle seslendi. At asanı! Hz. Musa, değneğini atınca, bir de baktı ki o koşan bir yılan! Değnek upuzun bir yılana dönüşmüş ve hızlıca hareket etmektedir. Olanlardan dolayı Musa peygamber dehşete kapıldı. Rabbi ona dedi ki: Onu al, korkma; biz onu yine eski durumuna çevireceğiz. Ona dokunduğunda tekrar önceki haline çevireceğiz. Bunun üzerine Hz. Musa, onu eline aldı, artık Yüce Yaratıcının erişilmez gücüne inancı iyice artmış ve Yüce Yaratıcıya karşı tam bir teslimiyetle dopdolu olmuştu.

Sonra bir başka mucize. Yüce Allah, bu sefer ona elini koynuna sokmasını emretti. Ey Musa, sok elini koynuna. O kusursuz, bembeyaz çıksın. Ki sana en büyük mucizelerimizden bir kısmını göstermiş olalım. Zira Bizim yanımızda, daha nice büyük mucizeler vardır.

[4] Ey Musa, şimdi sen, bir zamanlar korkup kaçmış olduğun Mısır kralı Firavun'a git. Çünkü o, iyice azmış ve taşkınlık yapmıştır. Dünya hayatını tercih edip Yüce Rabbini unutmuştur. Ona durumunu ve konumunu anlatarak uyar. Çünkü o da Allah'ın bir kuludur. Zaten insan için bundan başka bir şey de sözkonusu olamaz. Sen onu, yalnızca eşi ortağı olmayan Allah'a kulluğa çağır.

Bu emir üzerine Hz. Musa, Rabbine şöyle yakardı: Rabbim, bana buyurduğun şeye karşı gönlümü yatıştır ve o görevi başarabilmem için bana güç ver. Firavun'a ulaşıp daveti götürmemi bana müyesser kıl. Hem Sen de biliyorsun ki, ben akıcı bir konuşma gücüne sahip değilim. Şimdi Sen, dilimdeki bağı çöz ve gerçeği konuşma konusunda ona güç ver. Ona akıcı, düzgün ve edebî bir konuşma gücü veriver. Yine Sen, beni kardeşim Harun ile destekle ki, ben onun arkadaşlığı ile daha huzurlu ve kararlı olayım. O benim yardımcım ve destekçim olsun. Sen, onu bana işlerimi danışacağım bir danışman yap da, ben onu kendime yaver ve yardımcı edineyim. Onunla birlikte tüm bu nimetlerine karşı Seni çokça yüceltelim ve kendimizden geçerek gönülden ve bolca adını analım. Kendimizin Senin kulların olduğunun bilincinde Seni yüceltelim. Konumu ne olursa olsun, kul gereği gibi Rabbine şükredemez. Buna nasıl güç yetirebilsin ki? Ama ey lütuf ve keremiyle bizleri görüp gözeten Rabbimiz! Senin bağışlaman, tüm her şeyden daha büyüktür.

Yüce Allah, lütuf ve keremiyle Hz. Musa'nın bu yakarışlarını duydu ve onun duasını kabul ederek isteklerini yerine getirdi. Ey Musa buyurdu, istediğin sana verildi!

سورة طه

إذ أوحينا إلى أمك ما يوحى ﴿٣٨﴾ أن اقذفيه في التابوت فاقذفيه
في اليم فليلقه اليم بالساحل يأخذه عدو لي وعدو له
وألقيت عليك محبة مني ولتصنع على عيني ﴿٣٩﴾ إذ تمشي
أختك فتقول هل أدلكم على من يكفله فرجعناك إلى أمك
كي تقر عينها ولا تحزن وقتلت نفسا فنجيناك من الغم
وفتناك فتونا فلبثت سنين في أهل مدين ثم جئت على
قدر يا موسى ﴿٤٠﴾ واصطنعتك لنفسي ﴿٤١﴾ اذهب أنت وأخوك
بآياتي ولا تنيا في ذكري ﴿٤٢﴾ اذهبا إلى فرعون إنه طغى ﴿٤٣﴾
فقولا له قولا لينا لعله يتذكر أو يخشى ﴿٤٤﴾ قالا ربنا
إننا نخاف أن يفرط علينا أو أن يطغى ﴿٤٥﴾ قال لا تخافا إنني
معكما أسمع وأرى ﴿٤٦﴾ فأتياه فقولا إنا رسولا ربك فأرسل
معنا بني إسرائيل ولا تعذبهم قد جئناك بآية من ربك والسلام
على من اتبع الهدى ﴿٤٧﴾ إنا قد أوحي إلينا أن العذاب على من كذب
وتولى ﴿٤٨﴾ قال فمن ربكما يا موسى ﴿٤٩﴾ قال ربنا الذي أعطى كل
شيء خلقه ثم هدى ﴿٥٠﴾ قال فما بال القرون الأولى ﴿٥١﴾

٣١٥

38. "Hani annene vahyedilmesi gerekeni vahyetmiştik."

39. "Musa'yı bir sandığa koy da suya bırak; su onu kıyıya atsın, Bana da, ona da düşman olan biri onu alacaktır. Ey Musa! Gözümün önünde yetişesin diye seni sevimli kıldım."

40. "Hani kız kardeşin gidip 'Ona bakacak birini size göstereyim mi?' demişti. Böylece, annen üzülmesin, gözü aydın olsun diye, seni ona iade etmiştik. Sen bir cana kıymıştın, seni üzüntüden kurtarmış ve seni bir çok musibetlerle denemiştik. Bunun için, Medyen halkı arasında yıllarca kalmıştın. Sonra, ey Musa, senin için belirlenen sürede dönüp geldin."[5]

41. "Seni kendim için ayırdım."

42. "Sen ve kardeşin, ayetlerimle gidin; beni anmakta gevşek davranmayın."

43. "Firavun'a gidin, o gerçekten azmıştır."

44. "Ona yumuşak söz söyleyin, belki öğüt dinler veya korkar."

45. "Musa ve kardeşi, 'Rabbimiz! Onun bize kötülük etmesinden veya azgınlığının artmasından korkarız' dediler."

46. "Allah, 'Korkmayın, Ben sizinle beraberim; görür ve işitirim' dedi."

47. "Ona gidin şöyle söyleyin: 'Doğrusu biz senin Rabbinin elçileriyiz. İsrailoğullarını bizimle beraber gönder, onlara azap etme; Rabbinden sana bir mucize getirdik; selam, doğru yolda gidene olsun!'"[6]

48. "Doğrusu bize, yalanlayıp sırt çevirene azap edileceği vahyolundu."

49. "Firavun, 'Musa! Kimmiş sizin Rabbiniz?' dedi."

50. "Musa, 'Rabbimiz, her şeye ayrı bir özellik veren, sonra doğru yola eriştirendir' dedi."

51. "Firavun, 'Öyleyse önceki kuşakların durumu ne oluyor?' dedi."

[5] Bu ayetler, Hz. Musa'ya daha önce verilen nimetleri hatırlatmaktadır. Firavun ve adamlarının çocuğunu öldürmesi korkusuyla onu emziren annesinin durumu ona hatırlatılmaktadır. Şöyle ki Firavun, İsrailoğullarının tüm yeni doğan çocuklarını öldürtme emri vermişti. Zira ona, onların içerisinden doğacak bir çocuğun peygamber olacağı ve onun eliyle saltanatına son verileceği haberi ile endişe doluydu. Hz. Musa dünyaya gelince, annesi endişeye kapıldı. Yüce Allah, ona çocuğu bir sandığa koymasını ve sandığın ağzını kapatıp denize atmasını emretti. O da emredileni aynen yaptı.

Bir defasında Firavun Nil nehri kenarındaki köşkünde, eşiyle birlikte oturuyordu. Suyun üzerindeki sandığı görünce, hemen adamlarına onu sudan çıkarmalarını emretti. Sandık açılınca, içerisinde bir çocuğun olduğunu gördüler. Firavun ve eşinin gönlüne çocuğun sevgisi düştü. Dediler ki, bu çocuğu evlat edinelim, belki bize bir yararı dokunur, bizim eğlencemiz ve yardımcımız olur. Yüce Allah, Firavun ve eşinin gönlünü sevgili kulu Musa'nın emrine amade kılmıştı. Çocuğa süt anne olmak için pek çok emzikli kadın saraya geldi, fakat bebek hiçbirini kabul etmedi. Musa'nın kızkardeşi olup bitenleri gözlüyordu. Dedi ki, 'ben size bu bebeğin sütünü emeceği bir kadın göstereyim!' 'Haydi hemen getir' dediler. O da annesini alıp getirdi. Hz. Musa, annesinin göğsünden emmeye başladı. Yüce Mevla bir şeyi istedi mi böyle yapar. Musa'yı Firavun'un sarayında ve hem de annesinin kucağında yetiştirir. Firavun'u ona hizmet ettirir.Tüm emir ve yetkileri elinde tutan Allah ne yücedir! O'nun emir ve yetkisinin üstünde başka hiçbir güç yoktur!

Nihayet Hz. Musa büyüyüp bir delikanlı oldu. Bir gün, Mısırlı kıptî'lerin birinden dayak yemekte olan kavminden bir adam Hz. Musa'dan yardım istedi. Hz. Musa, hemen İsrailoğullarından olan adamın yardımına koştu, onu döven Mısırlı'ya bir darbe vurup onu yere serdi. Adam cansız yere yığılıp kalmıştı. Ertesi gün Hz. Musa, İsrailoğullarından olan aynı adamın başka bir Mısırlı ile kavga ettiğini ve yine kendinden yardım istediğini gördü. Musa, Mısırlının üzerine doğru yürüyünce adam dedi ki: "Ey Musa! Dün bir cana kıydığın gibi bana da mı kıymak istiyorsun?" *(28 Kasas 19)* Tam o sırada Firavun'un adamlarından olan ve imanını gizleyen bir adam Hz. Musa'ya gelip 'Ey Musa dedi, insanlar dün öldürdüğün adama karşılık seni öldürmek için arıyorlar', dedi. Bu haber üzerine Hz. Musa Mısır'dan ayrıldı ve İsrailoğullarının peygamberlerinden biri olan Hz. Şuayb'ın yaşadığı Medyen yurduna ulaştı. Şuayb peygamber, on yıl kendi hizmetinde bulunmasına karşılık kızıyla onu evlendirdi. Belirlenen bu süre sona erince, Allah'ın emrini yerine getirmek üzere Hz. Musa eşiyle birlikte Mısır'a döndü. On yıl bir peygamberle birlikte yaşadıktan sonra Firavun'a peygamber olarak gönderildi. Artık O, Firavun ile yüzyüze gelebilecek güçte idi. O, İsrailoğullarına önderlik yapıp onları Firavun'un zulüm ve baskısından kurtarmak için dönmüştü. O tamamen kimliğini kaybetmiş bir toplumu yeniden ayağa kaldırmak, kendine getirmek için dönmüştü. Belki onlar Allah'ın emrine dönerler ve peygamberine uyarlar. Peki böyle mi oldu?

[6] Ey Musa Ben, seni kendim için ayırdım. Seni, dilediklerimi yapman ve emrimi yerine getirmen için peygamber olarak seçtim. Şimdi sana Firavun'a gitmeni emrediyorum: Sen ve kardeşin, ayetlerimle gidin.. Daha önce Benim sana verdiğim mucizeler, açık delillerle gidin. Yılana dönüşen asa ve koynuna soktuğunda kusursuz bir biçimde ışık saçarak çıkan el mucizeleriyle gidin. Ben sizinle birlikteyim, sizi görüp gözeteceğim. Beni zikrederek ve yalnızca Bana güvenerek Benden yardım dileyin. Firavun'a gidin, o gerçekten azmıştır. Yüce Allah'a baş kaldırmış, kibirlenerek O'nun pek çok emrine karşı gelmiş ve haddi aşmıştır. İşlediği günahların haddi hesabı yok. Azgınlıkta o kadar ileri gitti ki, sonunda " 'Sizin en yüce rabbiniz benim' dedi." (79 Naziat 24) Geri zekalı insanlar da ona uydular, onları onun dünyalıkları aldattı. İşte şimdi siz, ona gidin. Belki o, kendine gelir de yaptığı taşkınlıklardan vazgeçip Rabbine döner ve O'ndan sakınır.

Hz. Musa ve kardeşi Allah'a sığınarak Firavun'u O'na şikayet ettiler. Dediler ki, Rabbimiz! Onun bize kötülük etmesinden veya azgınlığının artmasından korkarız. Onun orduları ve gücü var, bu yüzden ondan çekiniyoruz. Bunun üzerine Yüce Rabbimiz, Korkmayın, Ben sizinle beraberim, buyurdu. Ben dedi, sizin durumunuzu biliyorum ve Ben Firavun'un hakkından gelirim.Siz Benim korumam altındasınız, yardım ve desteğim sizinle beraberdir. Benim erişilmez gücüm karşısında Firavun gerçekten bir hiç kalır. Ben onu helak etmek istersem, hiç kimse buna engel olamaz. Ben sizinle beraberim, sizi görür ve işitirim. Ondan çekinmeyin. Ben, sizin sözlerinizi de işitirim, onun söylediklerini de. Sizin durumunuzu da görmekteyim, ➡

➡ onun konumunu da. Sizin hiç bir haliniz Bana gizli kalmaz. Şimdi siz ikiniz ona gidin ve deyin ki: Ey Firavun! Doğrusu biz senin Rabbinin elçileriyiz. İsrailoğullarını bizimle beraber gönder. Bizim Rabbimiz erişilmez gücün sahibi ve tutuşu çok çetin olan Rahmandır. Eğer onları bizimle beraber göndermezsen bu senin için hiç te iyi olmaz. Biz, Rabbinden sana bir mucize getirdik. Açık bir delil ve ayetle sana geldik. Eğer O'nun emrine uymaz ve çağrımıza kulak vermezsen Allah'ın azabının gelmesini bekle. Gerçekten O, kendisine karşı gelenlere karşı çok çetindir. Selam, doğru yolda gidene olsun! Hayır ve güzellikler Allah'ın emrine kulak veren kişinin üzerine olsun. Eğer sen de hidayete erersen sana da selam olsun. Rezillik ve azap ise Allah'a karşı gelen ve O'nun ayetlerini yalanlayanlara; O'na itaatten yüz çevirip O'na başkaldıran sapıklaradır.

قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى
۝٥٢ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى ۝٥٣
كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى ۝٥٤
مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ۝٥٥
وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ۝٥٦ قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا
مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَى ۝٥٧ فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ
بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سُوًى
۝٥٨ قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ الزِّينَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى
۝٥٩ فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ۝٦٠ قَالَ لَهُمْ مُوسَى
وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ
وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَى ۝٦١ فَتَنَازَعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ
وَأَسَرُّوا النَّجْوَى ۝٦٢ قَالُوا إِنْ هَذَانِ لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ
مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَى ۝٦٣ فَأَجْمِعُوا
كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَى ۝٦٤

قَالُوا

52. "Musa, 'Onların bilgisi Rabbimin katında yazılıdır. Rabbim şaşırmaz ve unutmaz."

53. "Sizin için yeryüzünü döşeyen, orada sizin için yollar açan, gökten su indiren O'dur. Biz o su ile türlü türlü, çift çift bitkiler yetiştirdik."

54. "İster yiyin, ister hayvanlarınızı otlatın, onlarda akıl sahipleri için şüphesiz dersler vardır."[7]

55. "Sizi yerden yarattık, oraya döndüreceğiz, sizi tekrar oradan çıkaracağız."

56. "And olsun ki Firavun'a bütün delillerimizi gösterdik de yalan sayıp kabulden çekindi."

57. " 'Ey Musa! Sihirbazlığınla bizi yurdumuzdan çıkarmaya mı geldin?' dedi."

58. "Şimdi biz de seninkinin benzeri bir sihri sana göstereceğiz. Bizimle senin aranda bir vakit tayin et ki sen de biz de düz bir yerde bulunalım da caymayalım."

59. "Musa, 'Buluşma zamanımız sizin bayram gününüzde, insanların toplandığı kuşluk vaktidir' dedi."

60. "Firavun döndü, tuzaklarını toplayıp o gün geldi."[8]

61. "Musa onlara 'Size yazıklar olsun! Allah'a karşı yalan uydurmayın, yoksa sizi azapla yok eder. Allah'a iftira eden hüsrana uğrar' dedi."

62. "Sihirbazlar işi aralarında tartıştılar ve konuşmalarını gizli tuttular."

63. "Musa ile Harun'u göstererek, 'Bu iki sihirbaz, sihirleriyle sizi yurdunuzdan *çıkarmak, sizin en üstün* dininizi ortadan kaldırmak istiyorlar' dediler."

64. "Onun için tuzaklarınızı bir araya getirin, sonra sırayla gelin. Bugün üstün gelen başarıya erecektir."[9]

7 Evet, ey Firavun! Şüphesiz Yüce Allah, bize vahyetti. Peygamberlerini yalanlayanların üzerine azabının mutlaka ineceğini bize bildirdi. Şimdi ey Firavun, sen de Allah'ın ayetlerini yalanlıyorsun. Gel aklını başına al, bizimle birlikte yola gel. Çünkü bize Rabbinden gerçekler inmekte.

Bu çağrı ve uyarılar karşısında Firavun kibir ve gururla şöyle dedi: 'Musa! Kimmiş şu sizin Rabbiniz?' Kimmiş şu seni elçi ve peygamber olarak gönderen? Ben O'nu tanımıyorum. Ben sizin, benden başka bir tanrınızın olduğunu bilmiyorum!

Hz. Musa, kendinden emin bir şekilde vakarla şöyle cevap verdi: Rabbimiz, her şeye ayrı bir özellik veren, sonra doğru yola eriştirendir. O, herkese geçimini sağlayacak imkanları hazırlayan, ihtiyaç duyduğu her şeyi verendir. O, dilediği ve uygun gördüğü şekilde mahlukatı yaratandır. Yine O, kurtuluşun yolunu da göstermiş, kötülük ve helak yollarından mahlukatını sakındırmıştır.

Firavun, Hz. Musa'ya, bizden önce yaşayanlar nereye gittiler, diye sordu. Hz. Musa, onlar mevcutturlar, ama onların bilgisi Rabbimin katındadır, benim Rabbim şaşırmaz ve unutmaz, dedi. O Yüce Rab dedi, tüm herşeyi kontorolü altında tutar. O, gökleri yaratan, yeri de mahlukatın yaşaması için dayayıp döşeyendir. Gökten size yağmur yağdıran da O'dur. O yağmurla siz su ihtiyacınızı gideriyor ve gıda maddeleriniz olan bitkiler onunla sulanıyor. O Yüce Allah, sizin için yerden çifter çifter meyveler çıkarıyor. Tıpkı sizi de erkekli kadınlı yarattığı gibi. Tüm bu nimetlere karşı şükretmez misiniz? İster yiyin, ister hayvanlarınızı otlatın.. Elbette alemlerin Rabbi Yüce Allah'ın sizin için nimet olarak yarattığı türlü renk ve tattaki bitkilerde ve sizin emrinize verdiği hayvanlarda apaçık deliller ve belgeler vardır. Onlarda akıl sahipleri için şüphesiz dersler vardır. Tüm bunların hepsinde sağlıklı düşünen akıl sahipleri için, Allah'tan başka ilah ve rab olmadığına delalet eden işaretler vardır. Her bir şeyde, Yüce Allah'ın birliğine, erişilmez kudretine, eşsiz yaratıcılığına delalet eden işaret ve kanıtlar vardır.

8 Ey insanlar! Gerçekten Yüce Rabbiniz sizi kudretiyle yerden yarattı, öldükten sonra sizi oraya iade edecek, ölünce çürüyüp yine toprak olacaksınız. Kıyamet ve hesap günü ise sizi tekrar oradan çıkaracaktır. Yapıp ettiklerinizden dolayı sizi sorgulamak için. O gün iyilik yapan yaptığının mükafatını, günah ve isyanlarda bulunan kişi de yaptığının cezasını görecektir.

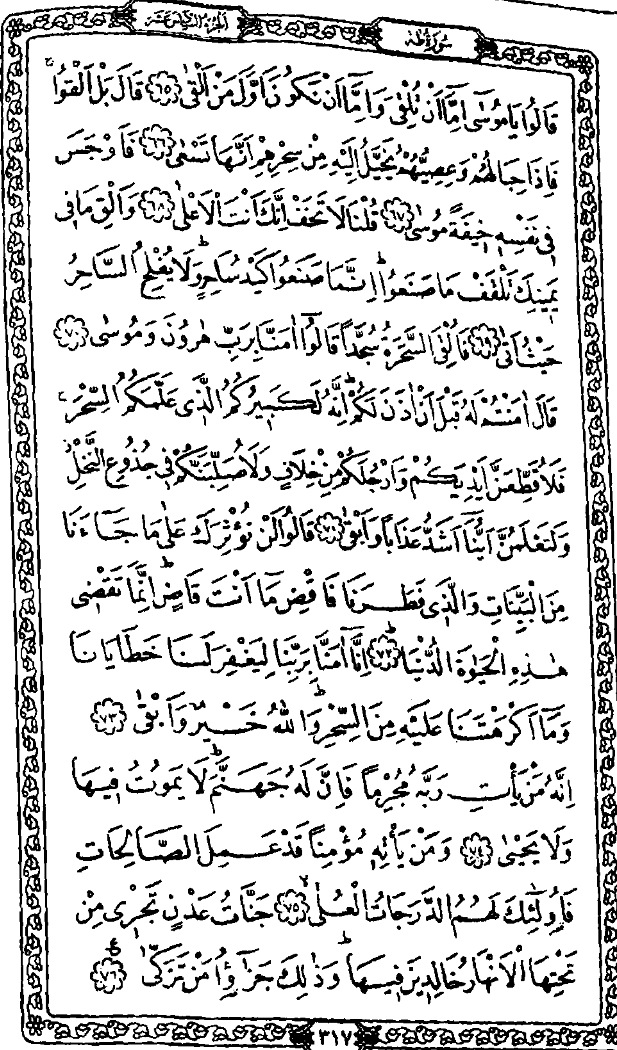
Şimdi de Firavun'un durumuna bakıp onun halinden ders alalım. Yüce Rabbimiz, ona ders alıp inanması için tüm ayetlerini göstermişti. Apaçık delilller ve mucizeler onun gözü önünde cereyan etmişti. Firavun onların hepsini açık ve net bir şekilde görmüştü. Ama tüm bunlara rağmen o, kibir, inat ve isyanla yalanlayıp inkar etti. Allah'a itaat etmekten kaçındı. Yüce Allah da onu helak etti. Öyleyse onun bu halinden ibret alalım!

Firavun kibir ve azgınlık içerisinde Hz. Musa'ya şöyle dedi: Sen bizi yurdumuzdan çıkarmak üzere mi geldin? Senin getirdiğin şey sihirden başka bir şey değil. Sana biz de senin sihirin gibisini getireceğiz. Sen şimdi aramızda, caymayacağımız bir buluşma yeri ve zamanı belirle.

Hz. Musa, Buluşma zamanımız sizin bayram gününüzde, insanların toplandığı kuşluk vaktidir' dedi. İnsanların bir araya geldiği bayram günü olsun ki, her şey açık ve net bir şekilde ortaya çıksın. Ve nihayet Firavun'un yandaşları ile Hz. Musa'nın taraftarları biraraya geldiler. Firavun, sihir ve büyüde meşhur olmuş en güçlü sihirbazları toplayıp getirdi. Evet Firavun tuzaklarını toplayıp o gün geldi. Bakalım sonuç nasıl olacaktı?

9 Sihirbazlar toplanıp gelince Musa onlara dedi ki: Yazıklar olsun size! Demek siz Allah'a yalan uyduruyorsunuz öyle mi?! Allah'ın sizi azaba uğratıp yok etmesinden korkun. Şunu iyi bilin ki, Yüce Allah'a başkaldıran ve O'na karşı yalan uyduran herkişiyi Yüce Allah çetin ve amansız bir azapla yok etmeye kadirdir. Sonuçda yenilen ve kaybeden hep Allah'a başkaldıran olmuştur..

Sihirbazlar kendi aralarında durumu tartışıp değerlendirdiler. Ne ki onlar, Firavun'un kendilerini yakalayıp cezalandırmasından çekiniyorlardı. Sonra Hz. Musa ve Hz. Harun'u kastederek bu iki sihirbaz dediler, sihirleriyle sizi yurdunuzdan çıkarmak, sizin en üstün yolunuzu ortadan kaldırmak istiyorlar. Sizin sihir dalında sahip olduğunuz mevki ve konumunuzu elinizden alıp Firavun'un yanındaki şöhret ve itibarınızı yok etmek istiyorlar. Onun için tuzaklarınızı bir araya getirin. Tüm planlarınızı Musa ve kardeşi için ortaya koyun. Tek bir saf olun ve herkes elindeki marifetini ortaya koysun.Gözleri boyayarak şu iki kardeşe üstün gelin. Zira bugün, sihriyle üstün gelenindir.

65. "Ey Musa! dediler, marifetini ya sen ortaya koy, ya da önce biz koyalım."

66. "Musa 'Önce siz koyun' dedi. Hemen, değnekleri ve ipleri, sihirleri yüzünden, Musa'ya sanki yürüyorlarmış gibi geldi."

67. "Bu yüzden Musa içinde bir korku hissetti."

68. "Korkma dedik, sen muhakkak daha üstünsün."

69. "Sağ elindekini at da onların yaptıklarını yutsun, yaptıkları sadece sihirbaz düzenidir. Sihirbaz nereden gelirse gelsin başarı kazanamaz."

70. "Sonunda sihirbazlar, 'Biz Musa ve Harun'un Rabbine inandık' deyip secdeye kapandılar."[10]

71. "Firavun, 'Ben size izin vermeden mi O'na inandınız? Doğrusu size sihri öğreten, büyüğünüz odur. And olsun ki, ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sizi hurma kütüklerine asacağım. Hangimizin azabının daha çetin ve daha devamlı olduğunu bileceksiniz' dedi."

72. "İman eden sihirbazlar, 'Seni, gelen apaçık mucizelere ve bizi yaratana üstün tutmayacağız. Ne hüküm vereceksen ver. Sen, ancak bu dünya hayatına hükmedebilirsin' dediler."

73. "Doğrusu biz, yanılmalarımızı ve bize zorla yaptırdığın sihri bağışlaması için Rabbimize iman ettik. Allah daha hayırlı ve daha devamlıdır."[11]

74. "Rabbine suçlu olarak gelen bilsin ki, cehennem onun içindir. Orada ne ölür, ne yaşar."

75. "Rabbine inanmış ve yararlı iş yaparak gelenlere, işte onlara, en üstün dereceler vardır."

76. "Zemininden ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları Adn cennetleri vardır. Bu, arınanların mükafatıdır."

[10] Sihirbazlar, Hz. Musa'ya dediler ki: İster sen önce marifetini ortaya koy, dilersen biz koyalım. Hz. Musa ise, hayır önce siz elinizde avucunuzdakini bir ortaya koyun bakalım, dedi Bunun üzerine sihirbazlar, iplerini ve değneklerini attılar. Yaptıkları sihirden dolayı Hz. Musa onları yürüyorlarmış sandı ve ürperdi. Ama Allah'ın melekleri ona, Ey Musa korkma dediler, gerçekten sen gökleri,yeri ve ikisi arasındakileri yaratan Yüce Rabbin gözetimindesin. Şimdi sen elindeki asanı at.

Bunun üzerine Hz. Musa değneğini attı. Birde baktı ki değnek, onların tüm yaptıklarını yutuyor. Bu olay sihirbazlar ve insanların önünde güpegündüz oluyordu. Böylece mucize ortaya çıkmış ve kesin delil net bir şekilde gözler önüne serilmişti. Hak ortaya çıkmış, sihir ise yok olmuştu. Çünkü onların yaptıkları sadece sihirbaz düzenidir. Sihirbaz ise, nereden gelirse gelsin başarı kazanamaz. Oradaki sihirbazlar oldukları yerde donakalmışlardı. Çok geçmeden hepsi alemlerin Rabbi huzurunda secdeye kapandılar. Dediler ki, biz Harun ve Musa'nın Rabbine inandık. Onların Rabbi ise, tüm her şeyi yaratan Allah'tır. Doğrusu biz tevbe edip O'na döndük. Herhalde Rabbimiz bizlere acır ve bizleri bağışlar.

[11] Firavun, halkın gözü önünde cereyan eden apaçık mucize ve yenilen sihirbazların imanı karşısında çaresizlik içerisinde donup kaldı. Gördü ki, iş kendi gücünü aşıyordu. Kibir ve gurura kapılıp şaşkınlığını gizlemeye çalıştı. Sahip olduğu güç ve konumunu sihirbazlara karşı kullanmaya kalktı, onları tehdit etmeye ve korkutmaya başladı. Cehaletin verdiği bir kibirle dedi ki: Ben size izin vermeden mi O'na inandınız? Cehalet, nefret ve kinle dopdolu olmuştu. İçini kaplayan karanlık içerisinde dedi ki: Doğrusu size sihri öğreten, büyüğünüz odur. Kin ve kıskançlık içerisinde boğuluyordu Firavun. Hiddetle, onları paramparça doğrayacağını, geberteceğini söyleyerek tehditler savurdu.

Ama bir kere sihirbazların gönüllerinde tevhidin nuru aydınlanmıştı. Eşi ortağı olmayan Allah'tan başka hiçbir ilahın olmadığına inanmışlardı bir kez. Artık Yüce Allah uğruna canlarının pek bir değeri kalmamıştı. Dediler ki: Seni, gelen apaçık mucizelere ve bizi yaratana üstün tutmayacağız. Gözümüzün önünde cereyan eden bu apaçık mucizelere, hidayetin nuruna seni asla tercih etmeyeceğiz. Bir anda iman şualarının tadını tadan gönüllerinden kopan bir içtenlikle yemin ettiler. Bizi yaratan Yüce Allah kulluk etmeye layık yegane güçtür, sen değil ey Firavun, dediler. Ne hüküm vereceksen ver. Dilediğini yap haydi, elinden geleni ardına koyma! Sen, ancak bu dünya hayatına hükmedebilirsin. Sen ancak bu geçici dünyaya söz geçirebilirsin. Oysa biz, kalıcı ahiret hayatını arzuluyoruz.

Allahım Sen ne Yücesin! Çok kısa bir süre önce imanın tadını tadan müminlerin gözünde Firavun bir avuç topraktan ibaret kalmıştı. Ve Firavun intikam ateşini yakmaya ve onları öldürmeye başladı. Ama bu durum onların ancak Allah'a olan imanlarını artırdı. Şöyle dediler: Doğrusu biz, yanılmalarımızı ve bize zorla yaptırdığın sihri bağışlaması için Rabbimize iman ettik. Biz daha önceden işlediğimiz günahlarımızı ve senin zorlamalarınla Allah'ın ayetine ve peygamberinin mucizesini başkaldırmamızı bağışlaması için Rabbimize inandık. Allah daha hayırlı ve daha devamlıdır. Elbette O, bizim için senden daha hayırlı, O'nun katındaki sevap senin bize vermeyi vadettiğin ödüllerden çok daha iyidir. İşte iman gönüle girdi mi böyle olur. Artık o kimsenin gözünde dünya çok basit kalır. İnanan kişi dünya ile, Allah'ın hoşnutluğu arasında muhayyer bırakıldı mı, dünya bir hiç olur.

وَلَقَدْ اَوْحَيْنَٓا اِلٰى مُوسٰٓى اَنْ اَسْرِ بِعِبَادٖى فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرٖيقًا فِى الْبَحْرِ
يَبَسًاۙ لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشٰى ﴿٧٧﴾ فَاَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهٖ
فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ﴿٧٨﴾ وَاَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدٰى
﴿٧٩﴾ يَا بَنٖٓى اِسْرَٓائٖيلَ قَدْ اَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَوَاعَدْنَاكُمْ جَانِبَ
الطُّورِ الْاَيْمَنَ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ﴿٨٠﴾ كُلُوا مِنْ
طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فٖيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٖى وَمَنْ
يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبٖى فَقَدْ هَوٰى ﴿٨١﴾ وَاِنّٖى لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَاٰمَنَ
وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدٰى ﴿٨٢﴾ وَمَٓا اَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسٰى
﴿٨٣﴾ قَالَ هُمْ اُولَٓاءِ عَلٰٓى اَثَرٖى وَعَجِلْتُ اِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضٰى ﴿٨٤﴾
قَالَ فَاِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَاَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾
فَرَجَعَ مُوسٰٓى اِلٰى قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا قَالَ يَا قَوْمِ اَلَمْ يَعِدْكُمْ
رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا اَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ اَمْ اَرَدْتُمْ
اَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَاَخْلَفْتُمْ مَوْعِدٖى ﴿٨٦﴾ قَالُوا
مَٓا اَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلٰكِنَّا حُمِّلْنَٓا اَوْزَارًا
مِنْ زٖينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذٰلِكَ اَلْقَى السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

٣١٨

فَاَخْرَجَ

77. "And olsun ki Musa'ya, 'Kullarımı geceleyin yürüt, denizde onlara kuru bir yol aç, batmaktan ve düşmanların yetişmesinden korkma, endişe etme' diye vahyettik."

78. "Firavun, ordusuyla onları takip etti, deniz de onları içine alıverdi, hem de ne alıştı o!"

79. "Firavun, kavmini saptırdı, onlara doğru yolu göstermedi."

80. "Ey İsrailoğulları! Sizleri düşmanınızdan kurtardık, Tur'un sağ yanını size vadettik ve üzerinize kudret helvasıyla bıldırcın indirdik."

81. "Size verdiğimiz rızıkların temizlerinden yiyin, bunda aşırı gitmeyin ki gazabımı hak etmeyesiniz. Gazabımı hak eden kimse muhakkak mahvolur."

82. "Doğrusu Ben, tevbe edeni, inanıp yararlı iş işleyerek doğru yola gireni bağışlarım."[12]

83. "Ey Musa dedik, Seni kavminden ayrılıp acele gelmeye sevk eden nedir?"

84. "Musa, 'Onlar benim izim üzeredirler, Rabbim! Hoşnut olman için Sana acele geldim' dedi."

85. "Allah, 'Doğrusu Biz, senden sonra kavmini sınadık; Samiri onları saptırdı' dedi."

86. "Musa, kavmine kızgın ve üzgün olarak döndü. 'Ey kavmim! Rabbiniz size güzel bir vaatte bulunmadı mı? Uzun bir zaman mı geçti, yoksa Rabbinizin gazabına mı uğramak istediniz de bana verdiğiniz sözden caydınız?' dedi."[13]

87. "Onlar, 'Sana verdiğimiz sözden kendi başımıza caymadık. O kavmin ziynet eşyasından bize yükler dolusu taşıtıldı. Biz onları ateşe attık, aynı şekilde Samiri de attı' dediler."

[12] Yüce Allah, sihirbazların gönlüne gerçeği yerleştirince, onlar Firavun'un yüzüne karşı gerçeği haykırmaya ve onu Allah'ın kesintisiz azap ve gazabından sakındırmaya, onu kalıcı olan sevaba teşvik etmeye başladılar. Rabbine suçlu olarak gelen bilsin ki, cehennem onun içindir. Orada ne ölür, ne yaşar Kıyamet günü Rabbinin huzuruna çıkan kimse için cehennem vardır. Bu yüzden Allah'ın gerçek yolunu öğrendikten sonra biz, asla sana uyup Allah'a isyan etmeyeceğiz. Allah'a, peygamberlerine, kitaplarına inanıp salih amel işleyenler için ise, işte onlara, en üstün dereceler vardır. Onlar için hep güzellikler vardır. Cennetin en yüksek dereceleri onlarındır. Zemininden ırmaklar akan cennetler. Nehirlerinin kıyısında altın ve gümüşten köşkleri olan cennetler. İşte bu nimetler, "Rabbinin azametinden korkup da kendini kötülükten alıkoyan" kimseler içindir. Nefsini şirk ve günah kirlerinden arındırıp yalnızca eşi ve ortağı olmayan Allah'a kulluk eden ve peygamberlere uyan kimseler için.

Firavun, İsrailoğullarından intikam alma ve sihirbazları öldürme konusunda kararlı olunca Yüce Allah, Hz. Musa'ya beraberine İsrailoğullarını alıp Mısır'dan çıkmasını emretti. Hz. Musa da Rabbinin bu isteğine uydu. Kavmiyle birlikte, Mısır ile gitmesi kendisine emredilen yerin ayrıldığı noktaya gelince durup Rabbinden sıkıntısını gidermesini ve önünü açmasını istedi. Çünkü Firavun ordusuyla birlikte arkalarından geliyordu. Yüce Allah, Ey Musa dedi, asanla denize vur, hiç korkma, Firavun ve ordusu asla sana yetişemeyecek. Ben senin için denizin içinde kuru bir yol açacağım. Beraberindekilerle birlikte sen o yoldan geçip gideceksin.

Ve Musa, kavmiyle birlikte yürüyüp denizi geçti. Firavun da onları yakalamak için peşlerine düştü. Firavun ve ordusu tam denizin ortasına gelmişlerdi ki, dalgalar onun ve ordusunun üzerine kapanıverdi. Yüce Allah, Hz. Musa ile beraberindekileri kurtarmış; Firavun ve ordusunu ise boğarak helak etmişti. Firavun, kavmini saptırdı, onlara doğru yolu göstermedi. Onları doğru yoldan saptırdı, onlara hayır ve kurtuluş yolunu göstermedi. Sonuçta Firavun'un cesedi suyun yüzüne çıktı, su onu sonrakilere bir ders ve ibret olması için deniz kenarına sürükledi.

Yüce Mevla, İsrailoğullarını Firavun'un elinden, onun zulüm ve baskısından kurtardığını onlara hatırlattıktan sonra, onları özgürlüğe kavuşturduğunu, Tur'un sağ tarafına onları yerleştirdiğini anlatıyor. Aynı şekilde onlara men ve selvâ indirdiğini hatırlatıyor. Men, semadan onlara indirilen helva, selvâ ise eti temiz ve leziz olan bıldırcın kuşudur. Selvâ, onlar için ekmek yerine geçen ve onların hayatta kalmalarını sağlayan bir yiyecekti. Bütün bu nimetleri hatırlattıktan sonra Yüce Allah onlara şöyle buyuruyor: Bu güzelim rızıklardan yiyin, ama onda haddi aşmayın, ihtiyacınızdan fazlasını alarak ve size emredilen şeylere muhalefet ederek ölçüyü aşmayın. Yoksa gazabıma müstehak olursunuz. Şayet gazabım size dokunacak olursa, artık siz dünya ve ahirette iflah olamazsınız. O zaman yoldan çıkmanıza karşılık sizin için cehennem ateşi vardır. Cehenneme ise, kendine yazık edip Rabbine karşı gelen girecektir.

Gerçekten Ben, izzet, hikmet ve kerem sahibi Allahım. Bana, kitaplarıma ve peygamberlerime inanıp yararlı işler yapan ve Bana dönüp günahlarının affını isteyen kullarımı çokça bağışlayanım. Benim emrettiğim yola giren, isteklerimi yerine getirmeye, yasaklarımdan kaçınmaya düşkün olan kullarım için güzellikler ve daha fazlası vardır.

[13] Hz. Musa peygamber, Rabbi ile buluşmaya hazırlanabilmek için otuz gün oruç tuttu, ibadet ve taatte bulundu. Sonra bir on gün daha oruc tutuarak sayıyı kırka tamamladı. Ardından Rabbinden, kendisine vadettiği dinî hükümleri vermesini, helal ve haram kılınan şeyleri açıklamasını istedi. Bunun üzerine Yüce Rabbimiz nuruyla ona tecelli etti.

Hz. Musa, kavminin başına kardeşi Hz. Harun'u bırakarak Tur'a doğru koşup gelmişti. Yüce Allah ona dedi ki: Seni kavminden ayrılıp acele gelmeye sevk eden nedir? Hz. Musa dedi ki, onlar ardımdan Tur'a doğru geliyorlar. Rabbim ben Senin benden daha fazla razı ve hoşnut olman için aceleyle geldim.

Yüce Allah, Hz. Musa'nın ardından İsrailoğulları arasında gelişen olayları ona haber verdi. Onların Samirî'nin kendilerine yaptığı buzağıya tapmaya başladıklarını bildirdi. Yüce Allah şöyle buyurdu: Ey Musa! Sen kavmini bırakıp alelacele geldin. Oysa onlar Samirî'ye uydular ve onun altından yaptığı buzağıya tapmaya başladılar. Onlar senin sandığın gibi izinde yürümüyorlar. Samirî denilen adam onları aldattı.

Bunun üzerine Hz. Musa, Rabbi ile buluştuğu yerden ayrılıp kavmine döndü. O onlara karşı çok öfke ve nefret dolu bir haldeydi. Onları Hz. Harun'a karşı gelip buzağıya kulluk ederken buldu. Gerçekten onlar yoldan çıkmış ve büyük bir sapıklığın içerisine düşmüş bir haldeydiler. Hz. Musa, onlara dedi ki: Bunu niçin yaptınız? Niçin Samirî'ye uydunuz? Kardeşim Harun'u neden dinlemediniz? Benim dilimle Rabbiniz size dünya ve ahirette güzel vaadlerde bulunmadı mı? Nitekim düşmanlarınıza karşı O'nun size nasıl yardım ettiğini gözlerinizle görmüştünüz! Yoksa zaman mı çok uzadı? Aradan çok zaman mı geçti? Hayır hayır, siz bu yaptığınızla Rabbinizin gazabına uğramak isteyip bana verdiğiniz sözden caydınız. Andolsun ki siz bunu yapmakla Allah'ın gazabını hakettiniz. (İsrailoğullarının Hz. Musa peygamberle olan münasebetlerini biz, Bakara suresini tefsir ederken ayrıntılı bir biçimde vermiştik. Dileyen oraya bakabilir.)

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ فَقَالُوا هَٰذَا إِلَٰهُكُمْ
وَإِلَٰهُ مُوسَىٰ فَنَسِيَ ﴿٨٨﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا
يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ
يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَٰنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا
أَمْرِي ﴿٩٠﴾ قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا
مُوسَىٰ ﴿٩١﴾ قَالَ يَا هَارُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿٩٢﴾ أَلَّا
تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿٩٣﴾ قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي
وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ
تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿٩٤﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ ﴿٩٥﴾
قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ
فَنَبَذْتُهَا وَكَذَٰلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾ قَالَ فَاذْهَبْ
فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا
لَنْ تُخْلَفَهُ وَانْظُرْ إِلَىٰ إِلَٰهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا
لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾ إِنَّمَا إِلَٰهُكُمُ اللَّهُ
الَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

88. "Bunun üzerine Samiri onlara böğüren bir buzağı heykeli ortaya koydu. O ve adamları, 'Bu sizin de Musa'nın da tanrısıdır, ama o unuttu' dediler."

89. "Görmüyorlar mıydı ki, o heykel onlara ne söz söyleyebilir, ne zarar ve ne de fayda verebilirdi?"

90. "And olsun ki, Harun da onlara önceden, 'Ey kavmim! Siz bu buzağı ile sınanıyorsunuz. Sizin gerçek Rabbiniz Rahman'dır. Bana uyun, emrime itaat edin' demişti."

91. "Onlar, 'Musa bize dönene kadar buna sarılmaktan vazgeçmeyeceğiz' demişlerdi."

92-93. "Musa gelince, Ey Harun dedi, Onların sapıttığını görünce seni benim yolumdan gitmekten alıkoyan nedir? Yoksa benim emrime karşı mı geldin?"

94. "Harun, 'Ey Anamoğlu! Saçımdan sakalımdan tutma! Doğrusu ben senin, İsrailoğulları arasına ayrılık koydun, sözüme bakmadın demenden korktum' dedi."[14]

95. "Musa, 'Ey Samiri! Ya senin yaptığın nedir?' dedi."

96. "Samiri, 'Onların görmedikleri bir şey gördüm ve o sana gelen elçinin bastığı yerden bir avuç avuçladım. Bunu ziynet eşyasının eritildiği potaya attım. Nefsim bana böyle yaptırdı' dedi."

97. "Musa, Defol! dedi. Doğrusu artık hayatta, 'Bana dokunmayın!' demenden başka yapacağın yoktur. Senin için asla kaçamayacağın bir ceza daha vardır. Durup üzerinde titrediğin tanrına bak, onu yakacağız, sonra onu parçalayıp denize dökeceğiz."[15]

98. "Sizin Tanrınız, ancak, O'ndan başka tanrı olmayan Allah'tır. İlmi her şeyi içine almıştır."

14 Musa'nın kavmi, ona dedi ki: Ey Musa! Biz kendi kendimize, kendı güç ve dileğimizle sana verdiğimiz sözden caymadık. Ama biz Mısır'daki kıptîlerden çok miktarda altın süs eşyası almıştık. Biz onları ateşe atıp erittik. Samirî denilen adam, bize altından bir heykel yaptı ve bu işi bize süsledi. Altından yaptığı buzağı heykelinin çıkardığı bir ses te vardı. O, bize dedi ki, İşte bu sizin de Musa'nın da tanrısıdır! Biz de ona uyup buzağıya tapmaya başladık.

Ama o unuttu. Yani Samirî, İslamî gerçekleri unutup terketti. (Ayette geçen nesiye (unuttu) fiilinin faili olarak iki görüş ileri sürülmüştür. Birinci görüş, fail Hz. Musa'dır ki, biz tercümeye bu görüşü yansıttık. İkinci görüş ise unutan Samirî'dir. Tefsircimiz bu ikinci görüşü esas almıştır *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, V, 315)*

Yüce Allah, onları kınayarak, yaptıkları kepazeliğe dikkat çekip akılsızca yaptıklarına şöyle karşılık veriyor: Görmüyorlar mıydı ki, o heykel onlara ne söz söyleyebilir, ne zarar ve ne de fayda verebilirdi? Evet o buzağı heykeli ne onların isteklerine cevap verebiliyor , ne onlarla konuşabiliyordu. Dünya ve ahirette onun onlara verebileceği bir zarar ve yarar da yoktu. Ne ki, Musa'nın kavmi bir cehalet içerisinde kıvranmaktaydı. Nitekim daha önce Hz. Harun onlara nasihat etmişti, ama onlar onu dinlememişlerdi. Harun onlara, Rablerinin hiçbir şeye benzemeyen bir ve tek olan Rahman olduğunu hatırlatmıştı, ama onlar bu uyarılara kulak verip onu dinlememişlerdi. Üstelik şöyle demişlerdi: Biz bu konuda Hz. Musa'nın ne diyeceğine bakmadan buzağıya kulluktan asla vazgeçmeyeceğiz! Onlar bu konuda Hz. Harun'a karşı gelip ona başkaldırmışlardı. Hatta neredeyse onu öldüreceklerdi.

Hz. Musa peygamber, kardeşi Harun'a çıkışmaya başlayınca o gerekçelerini ortaya koyarak kendini şöyle savundu: Anamınoğlu! Saçımı sakalımı tutma öyle! Beni kınama! Gerçekten ben senin, İsrailoğullarının arasına ayrılık tohumları saçtın, benim dönüşümü bekleyip aralarında benim karar vermemi beklemedin, demenden çekindim. Ben, onların durumunu sana bildirmek için senin dönüşünü bekledim. İşte şimdi sen, onlar hakkında Rabbinin dilediği hükmü verebilirsin!

15 Hz. Musa peygamber, kardeşi Harun'u sorguladıktan sonra dönüp Samirî'yi sorgulamaya başladı. Ona dedi ki: Ey Samirî! Bu saçma şeyleri niçin yaptın?

Samirî, ben dedi, Cebrail'in bastığı yerden bir avuç toprak alıp altınla karıştırdım. İsrailoğulları, benden kendileri için Mısırlıların ilahı gibi bir ilah yapmamı istemişlerdi. Ben de onlara bu buzağı heykelini yaptım!

Musa peygamber Samirî'ye şöyle çıkıştı: Defol git! Sen dünyada rezil bir hayat yaşayacaksın. Ahirette de Allah'ın gazabına uğrayıp cehennem ateşlerinde yanacaksın. Biz şimdi senin ilahını yakıp külünü savurup denize dökeceğiz. Onun nasıl yok olup gittiğini sen de göreceksin. İşte batıl, böylece yok olur gider. Elbette Yüce Allah vaadinden dönmez, O hiç kimseye asla haksızlık yapmaz.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ ۚ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِن
لَّدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾ مَّنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾
خَالِدِينَ فِيهِ ۖ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ
وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾ يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمْ إِن لَّبِثْتُمْ
إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾ نَّحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً
إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنسِفُهَا
رَبِّي نَسْفًا ﴿١٠٥﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾ لَّا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا
وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾ يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ ۖ وَخَشَعَتِ
الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَٰنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾ يَوْمَئِذٍ لَّا تَنفَعُ
الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَٰنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ﴿١١٠﴾
وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۖ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾ وَمَن
يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا
وَلَا هَضْمًا ﴿١١٢﴾ وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ
مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

٣٢٠

فتعالى

99. "İşte geçmiş olayları sana böyle anlatırız. Katımızdan sana da bir Zikir verdik."

100. "Kim ondan yüz çevirirse bilsin ki kıyamet günü bir günah yükü yüklenecektir."

101. "Onlar devamlı bu günahın azabında kalacaklar. Kıyamet günü onlar için ne kötüdür bu yük!"

102. "Sura üflendiği gün, işte o gün, suçluları gözleri korkudan göğermiş olarak toplarız."

103. "Onlar, 'Siz dünyada sadece on gün eğleştiniz' diye, aralarında saklı saklı konuşurlar."

104. "Aralarında konuştuklarını Biz daha iyi biliriz. En akıllıları, 'Sadece bir gün eğleştiniz' der."[16]

105. "Sana dağları sorarlar; de ki: 'Rabbim onları ufalayıp savuracak!' "

106. "Yerlerini düz, kuru bir toprak haline getirecek!"

107. "Orada ne çukur, ne tümsek göreceksin!"

108. "O gün, hiçbir tarafa sapmadan bir davetçiye uyarlar. Sesler Rahman'ın heybetinden kısılmıştır; ancak bir fısıltı işitirsin."

109. "O gün Rahman'ın izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu kimseden başkasının şefaati asla fayda vermez."

110. "Allah onların önlerindekini de, arkalarındakini de bilir. Onların hiçbirinin ilmi ise O'nu kuşatamaz."[17]

111. "İnsanlar, diri ve her an yaratıklarını gözetip duran Allah'a boyun eğmiştir. Yükü zulüm olan kimse ise hüsrana uğramıştır."

112. "İnanmış olarak, yararlı işler işleyen kimse, haksızlıktan ve hakkının yeneceğinden korkmaz."

113. "İşte Kuran'ı, Arapça okunmak üzere indirdik, onda tehditleri türlü türlü açıkladık ki belki sakınırlar yahut onlara ibret verir."

[16] Evet, insanlar akıllarını kullansalar, sağlıklı bir şekilde düşünseler, Yüce Allah'ın eşi ortağı olmadığını, dilediği her şeyi yapan yegane güç olduğunu bileceklerdi. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. O'nun ilmi, güç ve kuvveti tüm her şeyi kuşatmıştır. Şanı yüce olan Allah, evrendeki tüm her şeye egemendir.

Ey Muhammed! İşte böylece Biz sana, evrenle ilgili geçmiş ve gelecek olayları anlatıyoruz. Hiç şüphesiz Biz, sana katımızdan Zikri verdik. O, önünden ve ardından kendisine hiç batıl bulaşmayan Kur'ân-ı Kerîmdir. O, hikmeti sonsuz ve övülmeye layık olan Yüce Allah'ın katından inmedir. Ondan daha mükemmel ve onun gibi başka bir kitap yoktur. Geçmiş ve geleceğe dair haberleri içinde toplayan ondan daha kapsamlı bir kitap da yoktur. O, insanlar arasında en güzel bir şekilde hükmünü vermişti.

Öyleyse ey Muhammed! Şunu sen de iyi bil, ümmetin de iyi bilsin ki; kim Allah'ın kitabından yüz çevirir, onu yalanlar, onun emirlerine uymaktan yan çizer ve ondan başkasında doğru yolu ararsa, hiç şüphesiz Yüce Allah o kişiyi doğru yoldan saptırır ve onu cehennemin yoluna ulaştırır. Kıyamet günü o kişi bir günah yükü yüklenecektir. Kim de o gün bir günah ve isyan yükü yüklenmiş olarak gelirse, gerçekten o kişi çok kötü bir konumda ve çok kötü bir yerde olacaktır. O yüklendiği ne kötü yüktür! Onun için cehennem ateşinden başka bir şey yoktur. O gün onun yeri cehennemdir. O gün ne zorlu bir gündür.

Sura üflendiği gün.. O gün mücrimler ateşin içerisinde bir araya getirileceklerdir. Allah'ı birleyip yalnızca O'na kulluk etmemekte direnen mücrimler.. Melekler onları ateşe doğru sürüklerler. Onların gözleri belermiş, yüzleri simsiyah olmuştur o gün. Aralarında saklı saklı konuşurlar. Büyük bir korku içerisinde birbirlerine, dünyada ne kadar kaldık diye gizlice sorarlar. Bir gün mü, yoksa yarım gün mü, derler. İçlerinden bir grup, on gün kaldık diye cevap verirler. İşte hesap gününde, onların nazarında bu dünya hayatı son derece kısa kalır ve onlar bu konuda farklı görüşler ileri sürerler.

[17] Sana dağların kıyamet günü, yerlerinde kalıp kalmayacağını sorarlar. Ey Muhammed! Onlara de ki: Rabbim onları ufalayıp savuracak. Onları yerlerinden söküp atacak, onları yürütüp yok edecektir. Yeryüzünü kupkuru bir toprak haline getirecek, o gün orada ne bir çukur, ne bir tümsek, ne bir engebe göreceksin.

O gün, onlar dellalların çağrısına uyarak her yerden koşarak gelirler. Gerçekten onlar o büyük toplanma günü hep bir araya gelirler. Ne bir yere sapabilirler, ne de kaçıp kurtulabilirler. Çünkü ardlarında bir münadi onları bir yere toplar, onlar asla ona karşı gelemezler. Hepsi Rahmana boyun eğmiştir o gün.

O gün Allah'ın gözde kullarından başka hiç kimse konuşamaz. Sadece Allah'tan başka ilah olmadığına ve Hz. Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna inanmış olan; namazı adamakıllı kılmış, zekatı vermiş, orucunu tutmuş, imkan bulmuşsa haccını eda etmiş, Kitap ve sünnete göre hareket etmiş ve dini yalnızca Allah'a has kılmış olanlar hariç.

Dini Allah'a has kılmanın göstergesi ise, her konuda Yüce Allah'ın hükmünü kabul etmekti. İşte bu gerçek ve tam iman sahipleri, Rableri katında hoşnut olunmuş söz söyleyecek ve şefeatleri kabul olacak olanlardır.

Allah onların önlerindekini de, arkalarındakini de bilir. Onların gizlediklerini de bilir, açığa vurduklarını da. O'nu ilmi, tüm yaratıkları kuşatmıştır. Onların hiçbirinin ilmi ise asla O'nu kuşatamaz.

فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّۚ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْاٰنِ مِنْ قَبْلِ
اَنْ يُقْضٰٓى اِلَيْكَ وَحْيُهُۘ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِى عِلْمًا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ عَهِدْنَآ
اِلٰٓى اٰدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِىَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ
اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوٓا اِلَّآ اِبْلِيسَۜ اَبٰى ﴿١١٦﴾ فَقُلْنَا يَٓا اٰدَمُ اِنَّ
هٰذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقٰى
﴿١١٧﴾ اِنَّ لَكَ اَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرٰى ﴿١١٨﴾ وَاَنَّكَ لَا تَظْمَؤُا
فِيهَا وَلَا تَضْحٰى ﴿١١٩﴾ فَوَسْوَسَ اِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَٓا اٰدَمُ
هَلْ اَدُلُّكَ عَلٰى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلٰى ﴿١٢٠﴾ فَاَكَلَا مِنْهَا
فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ
وَرَقِ الْجَنَّةِۘ وَعَصٰٓى اٰدَمُ رَبَّهُ فَغَوٰى ﴿١٢١﴾ ثُمَّ اجْتَبٰيهُ رَبُّهُ
فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدٰى ﴿١٢٢﴾ قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ
لِبَعْضٍ عَدُوٌّۚ فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّى هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَاىَ
فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقٰى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ اَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِى فَاِنَّ لَهُ
مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَعْمٰى ﴿١٢٤﴾
قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِىٓ اَعْمٰى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

114. *"Gerçek Hükümdar olan Allah Yüce'dir.* Kuran sana vahyedilirken, vahy bitmezden önce, unutmamak için, tekrarda acele edip durma. 'Rabbim! İlimce beni artır' de.

115. "And olsun ki daha önce Adem'e ahd vermiştik, fakat unuttu; onda bir azim bulmadık."[18]

116. "Meleklere, 'Ademe secde edin' demiştik; İblis'ten başka hepsi secde etmiş, o ise kaçınmıştı."

117. "Ey Adem demiştik, Doğrusu bu, senin ve eşinin düşmanıdır. Sakın sizi cennetten çıkarmasın, yoksa bedbaht olursun."

118. "Doğrusu cennette ne acıkırsın, ne de çıplak kalırsın."

119. "Orada ne susarsın de ne de güneşin sıcağında kalırsın."

120. "Ama şeytan ona vesvese verip, 'Ey Adem! Sana sonsuzluk ağacını ve çökmesi olmayan bir saltanatı göstereyim mi?' dedi."

121. "Bunun üzerine ikisi de o ağaçtan yedi, ayıp yerleri görünüverdi. Cennet yapraklarıyla örtünmeye koyuldular. Adem, Rabbine baş kaldırdı ve yolunu şaşırdı."[19]

122. "Rabbi yine de onu seçip tevbesini kabul etti, ona doğru yolu gösterdi."

123. "Onlara şöyle dedi: 'Birbirinize düşman olarak hepiniz oradan inin. Elbet size Benden bir yol gösteren gelir; Benim yoluma uyan ne sapar ve ne de bedbaht olur'."

124. "Benim Zikrimden yüz çeviren bilsin ki onun dar bir geçimi olur ve kıyamet günü de onu kör olarak haşrederiz."

125. "O zaman, Rabbim der, beni niçin kör olarak haşrettin, oysa ben gören bir kimseydim."

[18] Tüm mahlukat hayalarından ve Allah'ın afv ve merhametine mazhar olabilmek için O'na boyun eğmiştir. Gözler kapanmış, gönüller bağışlanma dileğiyle boyun eğmiş, azalar dile gelmiştir İşte bu gerçek bir gündür. O gün zulüm yüklenmiş olan gerçekten kaybetmiştir. Çünkü Yüce Allah, her hak sahibine hakkını verecektir. İnanmış olarak yararlı işler yapanlar ise kendisine haksızlık yapılacağından korkmazlar. O gün onlara ne bir haksızlık yapılır, ne de hakları yenir. Zira o gün, onlara eksiksiz olarak ve bereketlenmiş olarak ödülleri verilir.

İşte Biz, Kur'ânı *böylece bir müjdecı* ve bir uyarıcı olarak fasih bir arapça ile indirdık Onda herhangi bir kusur ve karışıklık yoktur. Biz, onda iyilik yapanlara, iyiliklerine karşılık kat kat fazlasıyla mükafat vereceğimizi vadettik. Bir işte ihlas ne kadar fazla ise, o oranda ödülü de artacaktır. Bu ise, onların Allah'tan korkup O'ndan çekinmeleri, günah, haram ve ahlaksızlıkları terketmeleri ile olur İhlaslı kişi Allah'ın hiçbir emrine karşı gelmez, O'nun koyduğu hiçbir hükme başkaldırmaz, her zaman O'nun öğütlerine sarılır ve O'na itaat ve kulluğun hazzı içerisinde bulunur.

Gerçek Hükümdar olan Allah Yüce'dir. O, her türlü eksiklik ve ayıptan uzak ve yücedır. Yüce Allah, yüceler yücesidir. O Cenab-ı Haktır, *onlar ise O'nun kulları ve kullarının çocuklarıdır. Onların* hepsinin işi, O'nun güç ve yetkisi altındadır. O, onlar hakkında dilediğini yapar, istediği hükmü verır. Onlar, O'na itaat ederlerse bahtiyar kişilerden olurlar, O'na karşı gelirse azgınlardan olurlar.

Kuran sana vahyedilirken, vahy bitmezden önce, unutmamak için, tekrarda acele edip durma. O vahyedilirken sessizce onu dinle. Melek okumasını bitirdikten sonra sen onu oku. Peygamberimiz @, her zaman Rabbinden ilminin artmasını isterdi. 'Rabbim! İlimce beni artır' de. Sana düşen, sadece ilim ve irfanının artmasını Rabbinden istemektir.

And olsun ki daha önce Adem'e ahd vermiştik, fakat unuttu. Biz ona, "Ey Adem! Eşin ve sen cennette kal, orada olandan istediğiniz yerde bol bol yiyin, yalnız şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz" *(2 Bakara 35; 7 Araf 19)* demiş ve ona cennetteki bir ağaca yaklaşmamasını ona öğütlemiştik. Ama şeytan onu fitleyip aldattı ve o da o ağaçtan yedi. Böylece kendisi ve eşi cennetten çıkarıldı. Ey Muhammed, Bizse senin unutmanı dilemedik. Üstelik senin azim sahibi peygamberlerden olmanı istedik

[19] Andolsun ki Yüce Allah, meleklere Adem'e saygı ve selamlama secdesinde bulunmalarını emretmişti. *Onlar, Allah'ın bu çağrısına uyup saygı ve tazim secdesine kapanmışlardı.* Bu secde ibadet kastıyla yapılan bir secde değildi. Çünkü ibadet ve kulluk sadece Yüce Allah içindir. İblis ise, secde etmekten kaçındı, emre karşı gelip secdeye varmadı. Bunun üzerine Yüce Allah Adem'e, Ey Adem dedi, bu hem senin ve hem de eşinin düşmanıdır, ondan sakın. Aksi takdirde o ikinizi de cennetten çıkartır ve sen o zaman bedbaht olursun. Eşinle birlikte sen, dünya meşgaleleri ve geçim derdiyle uğraşmak zorunda kalırsın. Orada çoluk çocuk sorumluluklarını ve hayatın sıkıntılarını yüklenmek zorunda kalırsın. Ey Adem gerçekten sen, cennette acıkmazsın, yiyecek bulmak için çalışıp çabalamak zorunda değilsin. Aynı zamanda orada elbiseye de ihtiyaç duymazsın. Orada susama ve güneşin yakıcı sıcağından etkilenmede yoktur.

Ne var ki, şeytan ikisini de fitleyip kandırdı, onlarda ağaçtan yediler. Adem, şeytanın sözüne kanmıştı. Kıyamet kopana kadar, şeytanın adeti hep böyle olacaktır. O, Ademoğullarını fitleyip kandırmaya, günahlara düşürünceye dek onları süslü göstermeye devam edecektir. Sonunda onu pişmanlık içerisinde kıvranmaya düçar edecektir. Artık onun için ne bir kurtarıcı vardır, ne de bir yardımcı. Ancak Allah'a dönüp bağışlanma dileğinde bulunmak vardır.

İşte şeytan tınetinin gereğini yaptı. *Her ikisi de yasak ağaçtan yediler. Ayıp yerleri görünüverdi.* Onlar utanarak cennet yapraklarıyla örtünmeye çalıştılar. Yaptıklarının yanlış olduğunu anlayıp Rablerine karşı geldiklerinin farkına vardıklarında Adem ve Havva'yı bir pişmanlık almıştı.

قَالَ كَذٰلِكَ اَتَتْكَ اٰيَاتُنَا فَنَسٖيتَهَا وَكَذٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسٰى ۝
وَكَذٰلِكَ نَجْزٖي مَنْ اَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِاٰيَاتِ رَبِّهٖ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ
اَشَدُّ وَاَبْقٰى ۝ اَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ
يَمْشُونَ فٖي مَسَاكِنِهِمْ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِاُولِي النُّهٰى ۝ وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَاَجَلٌ مُسَمًّى ۝ فَاصْبِرْ
عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ
غُرُوبِهَا وَمِنْ اٰنَاۤئِ الَّيْلِ فَسَبِّحْ وَاَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضٰى ۝
وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلٰى مَا مَتَّعْنَا بِهٖ اَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فٖيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَاَبْقٰى ۝ وَاْمُرْ اَهْلَكَ
بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْـَٔلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ
وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوٰى ۝ وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتٖينَا بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّهٖ اَوَلَمْ
تَأْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ الْاُولٰى ۝ وَلَوْ اَنَّا اَهْلَكْنَاهُمْ
بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهٖ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ
اٰيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَذِلَّ وَنَخْزٰى ۝ قُلْ كُلٌّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوا
فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ اَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدٰى ۝

٣٢٢

126. "Allah, evet öyledir der, ayetlerimiz sana gelmişti de sen onları unutmuştun, işte bugün de öylece unutulursun."

127. "İşte haddi aşanları, Rabbinin ayetlerine inanmayanları böylece cezalandıracağız. Hem, ahiretin azabı bu dünya azabından daha şiddetli ve daha devamlıdır."[20]

128. "Onları yerlerinde gezdikleri, kendilerinden önce yok etmiş olduğumuz bunca nesiller doğru yola sevk etmedi mi? *Doğrusu* bunlarda akıl sahipleri için ibretler vardır."

129. "Eğer Rabbinin verilmiş bir sözü ve tayin ettiği bir süre olmasaydı, hemen azaba uğrarlardı."

130. "Onların dediklerine sabret; güneşin doğmasından ve batmasından önce Rabbini hamd ile tesbih et; gece saatlerinde ve gündüzleri de tesbih et ki Rabbinin rızasına eresin."

131. "Kendilerini sınamak için, dünya hayatının süsü olarak çifter çifter geçimlik verdiğimiz kimselere sakın göz dikme, Rabbinin rızkı daha iyi ve daha devamlıdır."[21]

132. "Ehline namaz kılmalarını emret, kendin de onda devamlı ol. Biz senden rızık istemiyoruz, sana rızık veren Biziz. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanındır."

133. "Onlar, 'Rabbinden bize bir *mucize getirseydi ya*' derler. Onlara, önceki Kitaplarda bulunan belgeler gelmedi mi?"

134. "Eğer onları ondan önce bir azaba uğratarak yok etseydik, 'Rabbimiz! bize bir peygamber gönderseydin de, alçak ve rezil olmazdan önce ayetlerine uysaydık, olmaz mıydı?' diyeceklerdi."

135. "De ki: 'Herkes gözlemektedir siz de gözleyin. Şüphesiz düz yolun sahiplerinin kimler olduğunu ve kimlerin doğru yolda bulunduğunu bileceksiniz'."[22]

20 Daha sonra Yüce Allah, Hz. Adem'i seçip doğru yola eriştirdi. Aynı şekilde Hz. Havva'yı da kendi zatını birlemeye, zikretmeye ve ilahî aşka ulaştırdı. Şu kadar var ki, Yüce Rabbımız Adem ve Havva'ya cennetten yeryüzüne inmeleri emrini verdi. Hemde birbırinize düşman olarak inin, buyurdu. Sizden dedi, kim Benim hidayet çağrıma uyar ve isteklerim doğrultusunda yaşar, şeytanı düşman bilip ona karşı gelirse o kimse dünyada sapmaz, ahirette de bedbaht olmaz.

Ey Adem ve Havva, şunu iyi biliniz ki: Benim Zikrimden yüz çevirıp emrime karşı gelen, indirdiğim gerçeklere baş kaldıran kişi için dünyada geçim sıkıntısı olacaktır. Onun için orada huzur ve sükun olmayacak, içi daralacak, sapıklığından dolayı hep sıkıntı çekecektir. Kıyamet günü ise o kişi, kör ve sağır olarak haşredilecektir. Orada diyecek ki, Ya Rabbi! Ben dünyada gözleri gören bir kimseydim, şimdi Sen beni niçin kör olarak haşrettin?!

Yüce Rabbimiz ona şöyle cevap verecek: Evet öyledir, sana ayetlerimiz, emır ve yasaklarımız gelmişti de, sen onları unutmuştun. Ey insan! Sen ayetlerimizi unutmuştun, o unutkanlığınla emirlerımize karşı gelip Bize başkaldırmıştın. İşte bugün de sen, öylece unutulursun! Sen Allah'ın ayetlerini unutup onlardan yüz çevirdin, onları görmezden geldin. Aynı şekilde bugün de Biz sana benzer bir muamele yapıyoruz. Çünkü ceza işe göredir. Yüce Allah'ı unutup O'nu hesaba katmayan ve O'nu görmezden gelen kişiye yazıklar olsun!

İşte Biz, Alllah'ın ayetlerini yalanlayan azgınları dünya ve ahirette böyle cezalandırırız. "Onlara, dünya hayatında azap vardır, ahiret azabı ise daha çetindir. Allah'a karşı onları bir koruyan da yoktur." *(13 Rad 34)* Ateş isyan eden için, cennet ise Allah'a itaat eden içindir. Yazıklar olsun, dünyaya aldanıp taşkınlık yapan, sapan ve saptıran azgınlara! Ahiret azabı ise, gerçekten çok çetin ve kalıcıdır. Yaptıklarına pişman olup Rabbine dönerek tevbe edenlere ise müjdeler olsun! O kişi gençliği, güç ve kuvveti yerinde iken, fırsat elinde iken Rabbinin isteklerine uydu, emirlerini tutup yasaklarından kaçındı. Ve Rabbim dedi, beni dosdoğru yoluna ulaştır, beni sakınan gözde kullarından eyle!

21 Onlar, Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderilmesinden önce helak ettiğimiz nice nesilleri düşünmediler mi? Onlar tarihten silinip gittiler, onların geride bıraktıkları hiç bir şeyleri ve izleri yok. Sen o Kureyşlilere Ad, Semud kavimlerini, Eykelileri, Salih, Nuh, Musa, İsa, İsmail, İshak ve babaları İbrahim peygamberlerin hayat hikayelerini anlat madın mı? Gerçekten tüm bunlarda, akıl sahiplerinin alacağı pek çok ders vardır. Ama sağlıklı düşünen, aklını iyi kullanan akıl sahipleri için ibretler vardır. Eğer Rabbinin verilmiş bir sözü ve tayin ettiği bir süre olmasaydı.. Rabbinin ümmetine azab etmeyeceğine dair verilmiş sözü olmasaydı, o yalanlayanların topu birden helak olup gitmişti. Ey Muhammed! Sen şimdi onların eziyet ve yalanlamalarına katlan, sabret. Elbette senin yardımcın Allah'tır.

Sen Allah'ı çokça an, O'nu övgü ile tesbih et, şanını yücelt. Güneşin doğmasından ve batmasından önce O'nu tesbih et. Bu ifadenin anlamı, günün başında ve sonunda namazlara devam etmektir. Nitekim kim sabah ve yatsı namazlarına devam ederse o kişi, öğle, ikindi ve akşam namazlarını haydi haydi kılacaktır.

Ey Muhammed! Elbette Yüce Allah, senden hoşnut olacak, sana yardım edip seni başarıya ulaştıracak ve sonunda inkarcılara karşı seni üstün getirecektir.

Evet, namazları vakitlerinde kılan kimseler, Allah'ın tüm isteklerini yerine getirecekler ve Allah'ın tüm emirlerini anlayıp gereklerini yerine getireceklerdir. Namazlara dikkat etmekle ve sağlıklı bir tevhidle bizler, Allah'ın hükümlerini uygulayabileceğiz ve her işimizde O'na danışabiliriz. İşte o zaman O, bizi kör olarak haşredilmekten koruyacak ve bizi ikramlara boğarak nur içerisinde haşredecektir. O halde ey müslümanlar! Gece gündüz namazlarınıza dikkat ediniz. Bu defalarca da olsa, mümkün mertebe onları vakitlerinde kılmaya gayret ediniz. İşte o zaman sizler Rabbinizin hoşnutluğunu kazanmış olacaksınız. Tıpkı peygamberinizin kazandığı gibi!

Sakın onlara göz dikme.. Bu ayetinde Yüce Allah peygamberine, nimetler içerisinde boğulan şımarık zenginlere imrenmemesini emrediyor. Çünkü onların sahip oldukları bu variyet geçici bir güzellik, saman alevi gibi sönücü bir parıltıdan ibarettir. Biz, onları bu dünyalıklarla denemekteyiz. Kullarımdan şükredenlerin sayısı ise ne kadar da azdır!

Mücahid, ayette geçen 'ezvac' (çifter çifter) kelimesini, zenginlik ve bol geçimlik diye açıklamıştır... Yüce Allah'ın peygamberi için ahirette hazırladığı şeyler de hesapsız ve sınırsız çok büyük nimetlerdir.

➡ Nitekim O şöyle buyurmaktadır: "Rabbin şüphesiz sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın." *(93 Duha 5)* İşte bu yüzden ayet şöyle sona ermektedir *(İbn Kesir, Tefsîr, III, 170):* Rabbinin rızkı daha iyi ve daha devamlıdır.

Burada aynı şekilde müminlere bir emir vardır. Dünyalıklara göz dikmemeleri ve şöyle dememeleri için bir uyarı vardır. Niçin dünya bizim dışımızdakilere veriliyor? Oysa dünya hem müminler ve hem de kafirler içindir. Ahirette cennet ise yalnızca müminler içindir. Ahiret ise çok daha hayırlı ve daha devamlıdır.

Bununla beraber ben müminlere diyorum ki: Elbette Yüce Allah, Muhammed ümmetine dünyaya sahip olmalarını yasaklamamıştır. Aksine dünyaya sahip olmalarını istemiştir. Çünkü ümmet, dünyaya sahip olursa Allah'ın emirlerini uygulama imkanı bulacaktır. Bu yüzden hem kendisini islah etmek ve hem de dünyayı pisliklerden arındırıp islah etmek için ümmetin dünyaya sahip olmaları bir vecibe, bir gerektir. Ta ki, İslamın önü açılsın, insanlık mutlu bir hayat yaşasın. Allah'a ibadet yolunda kullanıldığı sürece dünya, güzel ve hoş bir rızık olur. Ama o, aldatıcı ve alçaltıcı bir şey haline getirilirse, o zaman o bir fitne nedeni ve değersiz bir şey olur. O zaman onun hesabı zor ve çetin olur. Şanı yüce Allah'ın huzurunda dünya ve dünyalıkların hesabını vermek çok güç ve sıkıntılı olur. Allah'a itaat, O'nun sevgisini kazanma ve O'nun çizdiği sınırları korumaya, hükümlerini uygulamaya hizmet ettiği sürece Allah'ın rızkı ne güzeldir! İşte o zaman dünya güzel bir mekan olur. Biz işte o dünya içerisinde ahiret hazırlıklarımızı yaparız. Elbette ahiret çok daha hayırlı ve kalıcı olandır.

22 Evet tüm müslümanlar namazı gereği gibi kılmak, ona özen göstermek ve ailelerine onu emretmekle yükümlüdürler. Yönetici halkından sorumlu, aile reisi ev halkından sorumlu, evin hanımı evinden sorumludur. Babasının yanında bulunan çocuk da, babasının evinden sorumludur. Efendisinin hizmetini gören hizmetli de, elinin altında bulunanlardan sorumludur. Evet hepiniz yöneticisiniz /çobansınız ve her yönetici güddüklerinden sorumludur. İnanan kişi, büluğ çağına geldiğinde, İslamın emir ve prensiplerini hayata geçirmekle yükümlüdür. Artık o kişiye, Allah'ın hükmü yeryüzünde yegane geçerli söz ve hüküm oluncaya dek cihad etmesi, çalışıp gayret etmesi gerekir. Zira Allah'ın hükmü, tüm insanlığa adalet bahşeden ilkedir.

Biz senden rızık istemiyoruz.. Sen gereği gibi namazı kıldığında, hiç ummadığın yerden sana rızık gelecektir. Zira rızık veren Yüce Allah'tır. Güzel sonuç da Allah'tan sakınanlarındır. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanındır. Nerede bulunursa bulunsun, dünya ve ahirette güzel son, ahirette cennet Allah'tan sakınan müttakîlerindir

Ekabir takımı şöyle derler: Rabbinden bize bir mucize getirseydi ya! Yani Muhammed, bize Rabbinden kendisinin Allah'ın elçisi olduğunu kanıtlayan bir alamet getirseydi ya!.. Doğrusu onlar yalanlayanlardır. Onlara bir Kitap getirmedi mi? Kendisine uyanın asla sapmayacağı ve bedbaht olmayacağı gerçeklerle dolu bir Kitap getirmedi mi? Evet, Allah peygamberler gönderdi, kitaplar indirdi. Artık bundan sonra hidayete erip doğru yolda kalan, bunu kendisi için yapmış olur. Sapan kimse de kendine etmiş olur.

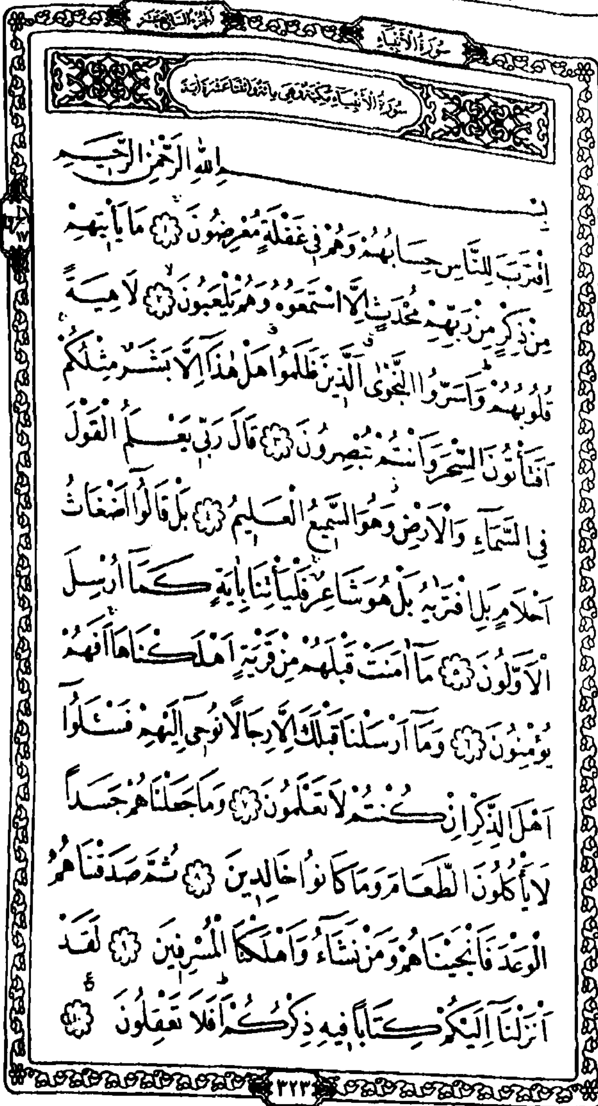
İnkarcılar, Allah'ın kendilerine bir peygamber göndermediğini ileri sürüyorlardı. Hayır hayır, durum hiç de sandıkları gibi değil! Yüce Allah peygamberler göndermiş ve gönderdiği peygamberleri onlara şahit tutmuştur.

Alçak ve rezil olmazdan önce.. İnkarcıların söyledikleri bu sözler demogojiden ibarettir. Çünkü onlar bu isteklerini kendilerine peygamberler geldikten sonra yapıyorlar. Onlar dünyaya kapılmışlar ve günahlara dalmışlardır. Allah da onları bu gidişatları nedeniyle dünyada rezil ve rüsvay etmiştir. Alçalma ve helak onların kaçınılmaz sonudur. Onlar azgınlık ve taşkınlıklarının karanlıkları içerisinde boğulup gitmektedirler.

Gözleyin bakalım! Yapıp ettiklerinizle bekleyin bakalım, sonucun ne olduğunu göreceksiniz. Zira herkes yaptığının sonucunu görecektir. Şüphesiz düz yolun sahiplerinin kimler olduğunu ve kimlerin doğru yolda bulunduğunu bileceksiniz. Doğru yolda giden, gerçeği bulmuş olan kimmiş bileceksiniz.

Alemlerin Rabbine hamdolsun!

سُورَةُ الأَنْبِيَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُعْرِضُونَ ۝١ مَا يَأْتِيهِمْ
مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحْدَثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ۝٢ لَاهِيَةً
قُلُوبُهُمْ وَأَسَرُّوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَٰذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ
أَفَتَأْتُونَ السِّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ۝٣ قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ
فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝٤ بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ
أَحْلَامٍ بَلِ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ
الْأَوَّلُونَ ۝٥ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ
يُؤْمِنُونَ ۝٦ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا
أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝٧ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا
لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ۝٨ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ
الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ۝٩ لَقَدْ
أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝١٠

٣٢٣

21 ENBİYÂ SÛRESİ

Peygamberler anlamına gelen Enbiyâ sûresi, 112 ayet olup Mekke döneminin ortalarında İbrahim suresinden sonra inmiştir. Sûrede pek çok peygamberin kıssasından bahsedildiği için sûreye 'peygamberler' anlamına bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "İnsanların hesap görme zamanı yaklaştı, fakat onlar hala habersiz, haktan yüz çevirmektedirler."

2. "Rablerinden kendilerine gelen her yeni ihtarı, ancak eğlenerek dinlerler."

3. "Gönülleri gaflet içinde eğlencededir onların. Zulmedenler, gizli toplantılarında, 'Bu zat, sizin gibi bir insandan başka bir şey midir? Siz, göz göre göre sihre mi uyarsınız?' diye konuşurlar."

4. "Peygamber, 'Benim Rabbim gökte ve yerde söyleneni bilir. O, işitendir, bilendir' dedi."

5. "Onlar, Hayır dediler, bunlar karışık rüyalardır. Hayır, onu uydurmuştur. Hayır, o şairdir. Haydi önceki peygamberler gibi o da bize bir mucize getirsin!"

6. "Onlardan önce yok etmiş olduğumuz hiçbir kent halkı inanmamıştı, şimdi bunlar mı inanacaklar?"[1]

7. "Senden önce de, kendilerine vahyettiğimiz adamlar gönderdik. Bilmiyorsanız Zikir ehline sorun."

8. "Biz onları yemek yemez birer ceset kılmadık ve onlar ölümsüz de değillerdi."

9. "Sonra Biz onlara verdiğimiz sözü yerine getirdik, kendilerini ve dilediklerimizi kurtardık; aşırı gidenleri ise yok ettik."

10. "And olsun ki, size içinde şanınız şerefiniz olan bir Kitap indirdik; akıl etmiyor musunuz?"[2]

[1] Bu ifadeler, kıyamet gününün yaklaştığına dair, izzet ve hikmet sahibi Yüce Allah'tan ilahî bir uyarı ve açık bir bildiri niteliğindedir. Bu uyarıya göre insanlar hala gaflet içerisinde, kıyamet için hazırlanmıyorlar ve onun için çalışmıyorlar. Oysa o günde amel defterleri ortaya serilecek ve herkes sorgulanacaktır. Yüce Allah'ın belirlediği farzları yapmayan ve sorumluluklarını yerine getirmeyen kimselere yazıklar olsun! Rabbının yüce makamından ve o günün hesabından çekinip o gün için hazırlıklı olanlara müjdeler olsun! Kendisi gaflet içerisinde yüzerken, kıyametın gölgesi üzerine düşenlere yuh olsun! Oysa sorgulanma, kişi kabre girince başlayacaktır. Hiçbir kimse de ne zaman öleceğini ve dolayısıyla ne zaman sorgulanacağını bilemez. Çünkü ecelleri bilen sadece Yüce Allah'tır. Akıllı ve tedbirli mümin ise, her Allah'ın günü kendini hesaba çeken kimsedir. O kişi, önce Yüce Rabbe karşı, daha sonra da mahlukata karşı yükümlülüklerini yerine getirmekten hiçbir zaman geri kalmaz.

Dünyada Rabbinden habersiz olan gafil kişi için zor ve zorlu bir hesap vardır. O gün amel defterleri açılır ve Cenab-ı Hakkın katından bir münadi 'Bugün egemenlik kimin?' diye sorar. Ardından da hem kendisi, hem de tüm yaratıklar, 'Bugün egemenlik Kahhar olan bir Allah'ındır' diye haykırırlar. O dehşetli günde anneler kucaklarında çocuklarını bırakırlar. Artık söz sahibi yalnızca Yüce Allah olur.

O halde ey insanlar! Mahşerin korkunçluğu ve dehşetine dair Allah'ın peygamberine indirdiği vahye kulak asmayanlar! Allah'ın huzuruna çıkacağından bihaber olan gafillere şaşılır gerçekten! Yoksa onlara peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed @ gelmedi mi? Onun mesajı onlara ulaşmadı mı? Rablerinden kendilerine yeni bir ihtar gelmedi mi? Onlara öldükten sonra dirilmeyi, kabirlerden kalkıp sorgulanmak için bir arada toplanma, ceza ve ödüllendirilmeleri anlatan yeni ikazlar ulaşmadı mı? Ulaştı ulaşmasına ama onlar, onu ancak eğlenerek dinlerler. Onlar bu haldeyken nihayet Allah'ın belirlediği ecel anı gelip çattı ve onlar kendilerine zulmedip dururlarken melekler onların canlarını aldılar. Dünya, debdebesi ve dağdağası ile onların gönüllerini oyalayıp durmaktadır. Onlar sapıklıkta ve sinsice batılın adamı olmakta devam etmektedirler. Onlar bu sarhoşluk ve sersemlik içerisinde şöyle sayıklayıp duruyorlar: Bu zat, sizin gibi bir insandan başka bir şey midir? Onlar peygamberin insan olmasını yadırgıyorlardı. Nasıl olurdu, o da onlar gibi bir insandı?! Vahiy nasıl olurdu da, kendilerine değil de yalnızca ona gelirdi?!

Yine onlar kendi aralarında gizli gizli şöyle sokurdanıyorlardı: Siz, göz göre göre sihre mi uyarsınız? Siz onun söylediklerinin sihir olduğunu bile bile ona mı uyuyorsunuz?! Onlar bu sözleriyle Hz. Peygamberin @ sihirbaz olduğunu ima etmek istiyorlardı. Allah korusun, hiç Allah'ın peygamberi sihirbaz olabilir miydi? O ancak şerefli bir elçiydi. Ne varki onların tüm bu kuruntu ve iftiralarını Hz. Peygamber @ onların cahilliklerine veriyor ve Rabbinin sözüne güvenerek onları doğru yola çağırmaya devam ediyordu. Zira O yüce Rab için, gizli saklı hiçbir şey olamazdı. Bu yüce Kur'ânı indiren de O Rabdi. O her şeyi işiten ve tüm her şeyi en iyi bilendir. Aslında bu ifade de bir tehdit ve ikaz içermektedir.

Onlar yine cehalet ve gaflet içerisinde inatla şöyle cedelleşiyorlardı: O ayetler diyorlardı, bunlar karışık rüyalardır. Bunlar hayal mahsülü şeylerdir.

Sonra bununla da yetinmeyip onu Muhammed uydurmuştur, diyorlardı. Peygamberimiz Hz. Muhammed @ söyledikleri bu saçmalıklar da, insanlar üzerinde bir etki bırakmayınca bu sefer o şairdir, diyorlardı. O diyorlardı, bu son derece veciz sözleriyle bizleri etkilemek istiyor, bu güzel açıklamalarıyla aramızı açmak istiyor.

Aslında Peygamberimiz ve Kur'ân hakkında yaptıkları değerlendirmelerde bir karara varamamış olmaları, Hz. Peygamberi ve Kur'ânı farklı farklı şeylerle nitelemeleri onların cehalet, şaşkınlık ve sapıklıklarının apaçık bir göstergesinden başka bir şey değildi. Bazen sihir diyorlardı, bazen şiir, bazen de hayır bunlar karışık rüyalar, hayal mahsülü şeyler, kimi zaman da düzmece şeyler diyorlardı.

En sonunda söyleyecek bir şeyleri kalmayıp çözümsüzlük içerisinde kalınca da, haydi önceki peygamberler gibi bize bir mucize getir, diyorlardı. Sözgelimi, bizi yerin dibine batırsın, yahut da önceki peygamberlerin kavimleri gibi bizleri helak ettirsin, diyorlardı. Yüce Allah ise, onların bu densizliklerine şöyle karşılık vermektedir: Onlardan önce de helak edilen kent ahalisi de aynı şekilde iman etmemişti. Şeytan hüsrana uğrayan bedbahtlara yaptıklarını süslü göstermeye devam etmekte ve onlar da bilgisizce hakka karşı tavır almayı sürdürmektedirler. O müfteri ve azgınlara yazıklar olsun!

[2] Bu, insandan peygamber gönderilmesini kabul etmeyenlere bir reddiyedir.Evet, inkarcılar Hz. Peygamberin @ beşerî özelliklere sahip biri olmasını inkar ederek şöyle diyorlardı: Bu nasıl peygamber

➡ böyle! Bizim gibi yemek yiyor ve çarşılarda dolaşıyor!?

Onların bu itirazlarına peygamberi adına Cenab-ı Hak cevap vererek şöyle buyuruyor: Senden önce de, kendilerine vahyettiğimiz adamlar gönderdik. Daha önceden gelmiş olan tüm peygamberler birer insandılar. Onlardan hiçbiri melek değildi. Ey Muhammed! Biz senden önce bir meleği peygamber olarak göndermedik. Ama Biz, hep insanlardan nebiler ve rasüller gönderdik. Tıpkı sana vahyettiğimiz gibi, onlara da vahyettik. Bilmiyorsanız Zikir ehline sorun. Onlar yahudi ve hristiyan Kitap ehline sorsunlar: Onlara gelen peygamberler insan mıydı, yoksa bir melek mi? Evet, onlara gelen peygamberler de ancak birer insandı. Aslında bu, Allah'ın kullarına olan lütfunun bir gereği idi. Yüce Allah, hakka çağırıp insanları ona davet eden, insanlardan peygamberler göndermiştir. O peygamberler insanların içerisinden seçilmiş kişilerdi. Onlar gibi yeyip içiyorlar, ticaret ve geçimlerini temin etmek için çarşılara giriyorlardı.Bu özellikler onlar için bir eksiklik ve ar da değildi. Onlar ölümsüz de değillerdi. Dünyada sonsuza dek yaşamadılar. Aksine kendileri için belirlenen ömürleri kadar yaşadılar ve sonra ölüp gittiler. Onlar sadece Rablerine karşı gelmekten korunmuş masum kişilerdi. Yüce Allah, hem o peygamberlerin, hem de onlara inanan müminlerin kurtuluşa ereceklerini vadetmiştir Onlara inanmayıp karşı gelenleri ise, Yüce Rabbimiz inkarları nedeniyle yok edecektir. Bu da, inkarcılara karşı Allah'ın adaletinin bir tecellisidir.

Andolsun ki, Yüce Allah Hz. Muhammed'in @ ümmetine ikramlarda bulunmuştur. Allah'ın salat ve selamı üzerine olsun Rasülüne kerim kitabı Kur'ânı indirmiş ve onda Muhammed'e inananları yadetmiştir. İçten ve samimi tevhidleri ile onları diğer tüm ümmetlere üstün kılmıştır. Akıl etmiyor musunuz? Allah'ın bu nimetini düşünüp onu kabule yanaşmaz mısınız?

سُورَةُ الأَنْبِيَاءِ

وَكَمْ قَصَمْنَا مِن قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا
ءَاخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّآ أَحَسُّوا بَأْسَنَآ إِذَا هُم مِّنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾
لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوٓا إِلَىٰ مَآ أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تُسْـَٔلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا يَٰوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَت تِّلْكَ
دَعْوَىٰهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَٰهُمْ حَصِيدًا خَٰمِدِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَآءَ
وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَٰعِبِينَ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَآ أَن نَّتَّخِذَ لَهْوًا
لَّاتَّخَذْنَٰهُ مِن لَّدُنَّآ إِن كُنَّا فَٰعِلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى
الْبَٰطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾
وَلَهُ مَن فِى السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِندَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ أَمِ اتَّخَذُوٓا ءَالِهَةً مِّنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنشِرُونَ ﴿٢١﴾
لَوْ كَانَ فِيهِمَآ ءَالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَٰنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْـَٔلُونَ ﴿٢٣﴾ أَمِ اتَّخَذُوا
مِن دُونِهِ ءَالِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَٰنَكُمْ هَٰذَا ذِكْرُ مَن مَّعِىَ وَذِكْرُ
مَن قَبْلِى بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

٣٢٤

قِيلَ

11. "Halkı zalim olan nice kentleri kırıp geçirdik ve onlardan sonra başka toplumlar var ettik."

12. "Onlar bizim azabımızı hissettiklerinde, derhal oradan kaçmağa koyuluyorlardı."

13. "Koşup kaçmayın; size nimet verilen yere, yurtlarınıza dönün, elbette sorguya çekileceksiniz."

14. "'Vay başımıza gelenlere! Doğrusu biz haksızlık yapmış kimseleriz' dediler."

15. "Biz onları biçilmiş ot ve bir yığın kül haline getirinceye kadar haykırmaları devam etti."

16. "Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri oyun olsun diye yaratmadık."[3]

17. "Eğer Biz eğlence edinmek isteseydik, şanımıza uygun şekilde yapardık. Yapacak olsaydık böyle yapardık."

18. "Gerçeği batılın başına çarparız ve onun beynini parçalar; böylece batıl ortadan kalkar. Allah'a yakıştırdığınız vasıflardan ötürü yazıklar olsun size!"

19. "Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Katında olanlar O'na kulluk etmekten çekinmezler ve usanmazlar."

20. "Gece ve gündüz, bıkmadan ve hiç ara vermeden tesbih ederler."

21. "Yeryüzünde edindikleri tanrılar mı, onlar mı ölüleri diriltecekler?"

22. "Eğer yerde gökte Allah'tan başka tanrılar olsaydı, ikisi de bozulup gitmişti. Arşın Rabbi olan Allah, onların vasıflandırdıklarından münezzehtir."[4]

23. "O, yaptığından sorumlu değildir, onlar ise sorumlu tutulacaklardır."

24. "Yoksa O'ndan başka tanrılar mı edindiler? De ki, 'Kesin delilinizi getirin. İşte benimle beraber olanların öğüdü ve benden öncekilerin öğüdü budur.' Hayır; onların çoğu gerçeği bilmez de yüz çevirirler."

[3] Karye kelimesi, herhangi bir yerleşim merkezi için kullanılır. Sözgelimi Mısır bir karyeler topluluğudur. Ona belde (beled), kent (karye) denildiği gibi bölge (kutr) da denilir. Burada Kur'ân şöyle diyor: Halkı zalim olan nice kentleri (Karye) kırıp geçirdik ve onlardan sonra başka toplumlar var ettik. O helak edilenlerden sonra başka toplumlar meydana getirdik. Buna göre ayette geçen 'Karye' kelimesi, pek çok köy ve kasabadan oluşmuş bir bölge anlamında kullanılmıştır.

Evet, Allah'ın öğretilerinden dışarı çıkan, Allah'ın Kur'ânda indirdiği ve peygamberinin sünnetine serpiştirdiği yasaları yürürlükten kaldıran her belde zalim olup Allah'ın azabını yahut helak ve yıkımını haketmiş demektir. Yüce Allah o belde halkını yok eder, yerine daha iyi, daha temiz, daha anlayışlı ve ölçülü davranan bir toplum getirir. Onlar, ibadet, hukuk, ahlak ve benzeri insanın muhtaç olduğu tüm alanlarda Allah'ın hüküm ve öğretilerini yürürlüğe korlar. Hem bireysel olarak, hem aile olarak, hem toplum, hem de yöneten ve yönetilen olarak onları yaşarlar ve icra ederler.

Denildi ki, *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, XI, 274)* ayette geçen 'Karye' kelimesinden maksat, Yemen bölgesinde bir kenttir. Onlar kendi dönemlerinin peygamberine başkaldırmışlar, Allah'ın kendilerini helak edeceğini anlayınca da derhal kaçmaya davranmışlardı. O sırada melekler onlara şöyle seslenmişti: Haydi bakalım, şu sizi Allah'a kulluktan alıkoyan mallarınızın yanına dönün. Çünkü siz sorumlu kişilersiniz ve yapıp ettiklerinizden dolayı hesaba çekileceksiniz. Rabbinizin hükmünden kaçıp kurtulmanız asla mümkün değildir!

Melekler onları çepeçevre kuşatınca onlar şöyle demeye başladılar: Vay başımıza gelenlere! Doğrusu biz haksızlık yapmış kimseleriz! Son pişmanlığın fayda vermeyeceği bir anda günahlarını itiraf ettiler. Onların günah ve densizliklerine duydukları pişmanlıklar içerisinde kaybolup gittiler. Sonunda Yüce Allah onları biçilmiş ekin haline getirip yerle bir etti. Artık onlar sönüverdiler, ne bir canlılık eseri kaldı, ne de bir ses.

Ayetin anlatmak istediği olay ne olursa olsun, ayetin belli bir olaydan bahsetmesi, hükmünün genel olmasına engel değildir, usul kaidesi gereğince ayet herkese şamildir.

Evet, Biz gökleri ve yeri oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık. Ama Biz onları hak ve adalet ortamı olsunlar diye yarattık. Böylece onlarda kötülük yapanları cezalandıralım, iyilik ve güzelliklerde bulunanları da en güzel bir biçimde ödüllendirelim istedik.

[4] Evet, Yüce Allah haktır ve hakikati sever, hep hakkı yapar ve hep ona irşad eder. Eğer oyun eğlence iyi bir şey olsaydı, insan onunla bir yarar sağlamış olsaydı, elbette Biz insanı ona yönlendirirdik. Ama oyun ve eğlence, gerçeği görmekten ve yararlı iş işlemekten insanı alıkoyan, vakit öldürücü bir şeydir. Bu yüzden Biz onu emretmedik, yaptığımız işlerde oyun ve eğlenceyi hedeflemedik. Ve Biz, oyun ve eğlence sahiplerini yaptıklarından sorumlu tuttuk, eğer onlar oyun ve eğlence nedeniyle bir hakkı yerler, yahut bir farzı ihmal ederlerse bunların sonucuna katlanırlar.

Biz gerçeği batılın başına çarparız. Gerçeği batılın başına vurur ve onu yok eder, geçersiz kılarız. Sonunda batıl kaybolup gider. Hala cahiliyyeyi savunan, batıl şeyler uyduran kimselere yazıklar olsun! Batılı olduğundan başka gören ve gösteren, onun aldatıcılığını gizleyip farklı farklı ve süslü püslü isimlerle insanları kandıranlara yuh olsun! Gerçekten batılı güzel göstererek kendi saçmalıklarına uyan cahilleri aldatan nice insan vardır. Cehennemin dibine batsın onlar!

Daha sonra Yüce Rabbimiz, meleklerin kendisine kulluk yaptıklarını ve onların gece gündüz sürekli kendisine itaat eden varlıklar olduğunu bildirerek şöyle buyuruyor: Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. O yegane yaratıcı ve mülkün yegane sahibidir. Tüm yaratıkları hakkında söz sahibi de yalnızca O'dur. O'nun katında melekler de, O'nun azamet ve heybeti karşısında tevazu içerisinde O'na boyun eğerler. Büyüklük taslayarak O'na kulluktan asla geri kalmazlar ve kulluktan çekinmezler. Aksine ibadet ve taat onların yegane tutkuları, biricik sermayeleridir. Onlar hiç bıkıp usanmazlar.. İbadet ve taattan asla bir yorgunluk ve bıkkınlık duymazlar. Aksine onların mutluluk, güven ve huzurları Allah'a kullukta gizlidir. Gece ve gündüz, bıkmadan ve hiç ara vermeden tesbih ederler. Bu konuda onlar ne bir üşengeçlik, ne de bir tembellik gösterirler. Kesintisiz tesbihleriyle onlar huzur ve sükunetlerini yenileyip artırırlar. Onların gece gündüz yaptıkları hep ibadet ve taattir. Niyet, söz ve hareketleriyle hep itaat halindedirler. O mukarreb meleklerin izinde gidenlere müjdeler olsun!

➡ Bu açıklamalarından sonra Yüce Allah, kendisinden başka tanrı edinenleri reddediyor. Yeryüzünde bir takım tanrılar edinip onların zarar verebileceklerine yahut bir yarar sağlayabileceklerine inanan kişilere yazıklar olsun. Oysa zararı yaratan da, yararı sağlayan da Yüce Allah'tır. Dirilten ve öldüren de O'dur. Tüm her şeyin güç ve yetkisi hep O'nun elindedir. Şayet göklerde ve yerde, kısaca şu varlık aleminde Allah'ın bir takım eş ve ortakları olsaydı, o takdirde gök ve yerin düzeni bozulur, her şey altüst olurdu. Ama o yüce Allah, eşi ortağı olmayan tek Allah'tır. O'nun ne ana-babası vardır, ne çoluk çocuğu, ne de bir ortağı. Mülk, egemenlik tümüyle O'nundur. Melekler de O'nun kullarıdır, cinler de, insanlar da, hepsi O'nun kullarıdır. Tüm varlıklar O'nun ikram ve izzetiyle, O'nun güç ve kudretiyle ayakta durur, canlı kalır; yine tüm her şey O'nun güç ve kudretiyle hayatı sona erer ve tekrar diriltilip hayata döner. Arşın Rabbi olan Allah, onların vasıflandırdıklarından münezzehtir. Onların yakıştırdıkları çoluk çocuk ve ortaklardan uzaktır O. O'nun şanı yücedir, O onların taktıkları ağmanlardan ve uydurdukları sıfatlardan tamamen münezzeh aşkın zattır. O'nun şanı yücedir, uludur ve en büyüktür!

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنَا
فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَٰنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ
بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ
﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا
لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾ وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ
إِنِّي إِلَٰهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَٰلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ
﴿٢٩﴾ أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا
فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ
﴿٣٠﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا
فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ
سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٢﴾ وَهُوَ
الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ
أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿٣٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ
وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

٣٢٥

25. "Senden önce gönderdiğimiz her peygambere Biz ancak, 'Benden başka tanrı yoktur, Bana kulluk edin' diye vahyetmişizdir."

26. "Rahman çocuk edindi' dediler. Haşa; hayır; melekler şerefli kılınmış kullardır."

27. "Allah'tan önce söz söyleyemezler; ancak O'nun emri üzerine iş işlerler."

28. "Allah, onların önlerinde ve arkalarında ne varsa bilir. Onlar Allah'ın hoşnut olduğu kimseden başkasına şefaat edemezler; O'nun korkusundan titrerler."[5]

29. "Onlardan kim 'Ben, Allah'tan başka bir tanrıyım' derse, işte onu cehennemle cezalandırırız. Zulmedenlerin cezasını böyle veririz."

30. "İnkar edenler, gökler ve yer yapışıkken onları ayırdığımızı ve bütün canlıları sudan meydana getirdiğimizi bilmezler mi? İnanmıyorlar mı?"

31. "Yer onları sarsmasın diye onun üstüne sabit dağlar yerleştirdik; rahat gidebilsinler diye aralarında geniş yollar var ettik."

32. "Göğü korunmuş bir tavan kıldık; oysa onlar bundaki delillerden yüz çeviriyorlar."

33. "Geceyi ve gündüzü, güneşi ve ayı yaratan O'dur. Her biri bir yörüngede yüzmektedir."[6]

34. "Senden önce de hiçbir insanı ölümsüz kılmadık, sen ölürsün de onlar baki kalır mı?"

35. "Her can ölümü tadacaktır. Sizi sınamak için iyilik ve kötülüğe mübtela kılarız. Sonunda Bize dönersiniz."

[5] Gerçekten Yüce Allah'ı yaptıklarından sorgulanamaz. Çünkü O yegane yaratıcı ve evrenin yegane sahibidir. O'nun mülkünde, O'nu sorgulayacak bir kimse mevcut değildir. O, hükmünde sorgulanamayacak yegane Hakimdir. O'nun büyüklük, güç, kudret, ilim, hikmet, adalet ve lütfu karşısında hiç kimse O'na karşı gelemez. Ama onlar yaptıklarından sorumludurlar. Yüce Allah, yaratıklarına yaptıklarının hesabını soracaktır.

Ey müşrikler! Şayet siz Allah'la beraber başka tanrıların olduğunu iddia ediyorsanız, getirin bakalım delil ve belgenizi! Hayır, bu konuda siz hiçbir belge ve delil getiremeyeceksiniz. Zira akıl, sizin söylediklerinizi reddeder.

İşte benimle beraber olanların öğüdü ve benden öncekilerin öğüdü budur. İşte bu benimle birlikte olanların kitabı Kur'ân ve önceki dönemde inen kitapların muhtevası, sizin bu ileri sürdüğünüz şeylerin tersini söylemektedir. Tüm ilahî kitaplar, Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığını haykırmaktadırlar. Ama gerçek konusunda tartışanların çoğu hakikati bilmemektedirler. Onlar gerçekten ve gerçeğin kaynağından habersizdirler. İşte bu cehaletleri nedeniyle onlar, haktan, hak yoldan ve onun rehberliğinden yüz çevirmektedirler.

Ey Muhammed Biz, Senden önce gönderdiğimiz her peygambere Biz ancak, 'Benden başka tanrı yoktur, Bana kulluk edin' diye vahyetmişizdir. Onların hepsine, Yüce Allah'ın dilediği her şeyi yapan bir tek ilah olduğunu ve tüm her şeyin sonunda O'na döneceğini bildirdik. O, kullarına şöyle seslenmektedir: Benden başka tanrı yoktur, Bana kulluk edin. İşte Allah'ın azap ve gazabından kurtuluşun tek yolu budur. Bu, Yüce Allah'ın hoşnutluğunu sağlayan tek yoldur.

Rahman çocuk edindi, diyenlere yazıklar olsun, kahrolsunlar onlar! Hayır, hayır! Hiç te iddia ettikleri gibi değildir. O Yüce Allah, hiçbir şeye muhtaç olmayan, ana baba ve çoluk çocuğu olmayan tek mabuddur. Hiçbir şey O'nun eşi ve dengi değildir. O, erişilmez gücün sahibi Kahhar olan tek Allah'tır.

Gerçekten melekler, Allah'ın rızasını gözeten seçkin varlıklardır. Onlar, Allah'ın değerli kullarıdır. O'nun yüce katında onların yüce makam ve mansıpları vardır. Allah'ın o şerefli kulları, söz ve davranışlarıyla hep Allah'a itaatin zirvesindedirler. Onların özelliklerinden biri de, onların Yüce Allah'ın emrettiği yahut yasakladığı şeyleri alıp içtenlikle ve tam bir teslimiyet içerisinde aynen yerine getirmeleridir. Allah'tan önce söz söyleyemezler. O'nun huzurunda O'nun söz ve emrinin önüne geçmezler. Ama onlar, Yüce Rabbin buyruklarını bekler dururlar ve O'nun emirlerini canu gönelden yerine getirirler. Allah'ın hiçbir emrine aykırı davranmazlar, aksine O'nun buyruğunu yerine getirmek için birbirleriyle yarışırlar.

Allah, onların önlerinde ve arkalarında ne varsa bilir. O Yüce Rabbin ilmi, onları çepeçevre kuşatmıştır, hiçbir şey O'na gizli kalmaz. Onlar için O'nun hoşnutluğunu ve büyük lütuflarını kazanmak vardır. Çünkü Allah'ın kullarından, ancak O'na itaat edip sevgi ve hoşnutluğunu kazanan kimseler şefeat edebileceklerdir.

[6] Şeytan ruhlu azgın bir kul, kendisinin Allah dışında bir tanrı olduğunu, yani erişilmez güç ve kudret sahibi Yüce Allah'a rağmen tanrı olduğunu iddia etmeye yeltenirse, onu cehennemden başkası paklayamaz. O azgın kişi için ancak cehennem ateşi vardır ve o mahvolmuş bir halde temelli orada kalacaktır. Artık o kişi, orada yıkım üzere yıkım yaşayacaktır. Bu ise zalimler için adaletin tecellisinden başka bir şey değildir.

Bu ayetler, Yüce Allah'ın erişilmez gücüne, yaratıkları üzerindeki engin egemenliğine ve tüm varlıklar üzerindeki üstünlüğüne dikkat çekmektedir. Ey Muhammed! Sen onlara de ki: Gerçekten siz bilmiyorsunuz. Göklerin ve yerin bir zamanlar birbirine yapışık tek bir şey olduğunun farkında değilsiniz. Oysa Biz onları birbirinden ayırdık.. Evet, tüm içindekilerle beraber gökyüzü ve tüm bağrında barındırdıklarıyla beraber yeryüzü tek bir cisimdi bir zamanlar. Daha sonra Yüce Allah, onların birbirlerinden ayrılmalarını öngördü ve onlar da ayrıldılar. Gerçekten de Kur'ân-ı Kerim, apaçık bir mucizedir. Onun mucizliği, yalnızca nuru etrafa fışkıran en güzel bir beyan ve beliğ bir nazım oluşunda değildir. O aynı zamanda gökler, yer ve ikisi arasındaki şeylerle ilgili hikmet dolu bilimsel bir takım açıklamalarıyla da eşsizdir. Günümüz bilimsel çalışmaları, onun ta o zamanlar açıkladığı bu bilimsel gerçeklerin ancak bir kısmını günyüzüne çıkarabilmiştir. Allah'a hamdolsun, Allah'ın kelamı ve peygamberlerin sonuncusu ümmî insan Hz. Muhammed'in ● diliyle ta on dört asırdan beri bu bilimsel gerçekler haykırılmaktadır. Nitekim Yüce Rabbimiz ne güzel buyurmuştur: "Onun hak olduğu meydana çıkıncaya kadar varlığımızın belgelerini onlara hem dış dünyada ve hem de kendi içlerinde göstereceğiz. Rabbinin her şeye şahit olması yetmez mi?" ▪

➡ Ve Biz, bütün canlıları sudan meydana getirdik.. Tüm canlıların aslı sudur. Aynı şekilde yer onları sarsmasın diye onun üstüne sabit dağlar yerleştirdik.. Öyle kocaman dağlarla yeri tesbıt ettik ki, onda insanlar sarsılıp sallanmadan ve tersyüz edilmeden sükunetle yaşayabilmektedirler. Her ne kadar yer küre, bizimle beraber dönse de yerçekimi sayesinde biz onun üzerinde ondan ayrılmadan yaşayabilmekteyiz. Bu bir tek ayet bile, Allah'ın ilmine, gücüne ve Kur'ânın eşsizliğine tanıklık etmiyor mu? Gerçekten ne yücedir her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Rabbimiz!

Evet Yüce Mevlamız göğü korunmuş bir tavan kılmıştır. Yer üstünde sallanmadan duran ve yeryüzüne düşüp üzerinde yaşayanları helak edecek bir şey olmaktan korunmuş bir tavan kılmıştır. Tüm bunları sağlayan Yüce Rab, yüceltilmeye ve kendisine kulluk edilmeye layık değil midir? Tüm bunları düşünüp anlamayanlara yazıklar olsun! Onlar bundaki delillerden yüz çeviriyorlar. Yüce Allah'ın, göklerde yarattığı açık yüksekliği ve erişilmez yüceliği, gökyüzünü yıldız ve galaksilerle nasıl süslediğini düşünmüyorlar. Şanı yüce olan Rabbimiz, geceyi ve gündüzü, güneşi ve ayı yaratandır. Onlardan herbiri, uçsuz bucaksız fezada kendi yörüngesinde akıp gitmektedir. Herbiri, bir diğerinin sınırını tecavüz etmeyecek şekilde kendi aleminde dönmektedir. Onların hepsi, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Yüce Rabbin emriyle görevlerini yerine getirmektedirler. Göklerin ve yerin anahtarları elinde olan erişilmez güç ve kudret sahibi Allah'ın şanı ne yücedir! Gerçekten O, her şeyi işiten ve görendir.

الجزء السابع عشر — سورة الأنبياء

وإذا رآك الذين كفروا إن يتخذونك إلا هزوا
أهذا الذي يذكر آلهتكم وهم بذكر الرحمن
هم كافرون ﴿٣٦﴾ خلق الإنسان من عجل سأريكم آياتي
فلا تستعجلون ﴿٣٧﴾ ويقولون متى هذا الوعد إن كنتم
صادقين ﴿٣٨﴾ لو يعلم الذين كفروا حين لا يكفون
عن وجوههم النار ولا عن ظهورهم ولا هم ينصرون
﴿٣٩﴾ بل تأتيهم بغتة فتبهتهم فلا يستطيعون ردها
ولا هم ينظرون ﴿٤٠﴾ ولقد استهزئ برسل من قبلك
فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزئون
﴿٤١﴾ قل من يكلؤكم بالليل والنهار من الرحمن
بل هم عن ذكر ربهم معرضون ﴿٤٢﴾ أم لهم آلهة
تمنعهم من دوننا لا يستطيعون نصر أنفسهم
ولا هم منا يصحبون ﴿٤٣﴾ بل متعنا هؤلاء وآباءهم
حتى طال عليهم العمر أفلا يرون أنا نأتي الأرض
ننقصها من أطرافها أفهم الغالبون ﴿٤٤﴾

٣٢٦

قل

36. "İnkarcılar seni gördükleri zaman, şüphesiz, seni alaya almaktan başka bir şey yapmazlar. 'Sizin tanrılarınızı diline dolayan bu mudur?' derler ve Rahman'ın zikrini işte onlar inkar ederler."

37. "İnsan aceleci olarak yaratılmıştır. Size ayetlerimi göstereceğim, bunu Benden acele istemeyin."

38. " 'Doğru sözlü iseniz bildirin bu tehdit ne zamandır?' derler."

39. "Bu kafirler, ateşi yüzlerinden ve sırtlarından savamayacakları ve yardım da göremiyecekleri zamanı keşke bilseler."

40. "Belki aniden gelecek de onları şaşırtacaktır. Artık onu geri çeviremezler, kendilerine de süre tanınmaz."[7]

41. "And olsun ki, senden önce bir çok peygamber alaya alınmıştı da, alaya alanları, eğlendikleri şey mahvetmişti."

42. "De ki, 'Geceleyin ve gündüzün sizi Rahman'dan kim koruyabilir?' Ama onlar Rablerinin zikrinden yüz çevirmektedirler."

43. "Yoksa kendilerini bize karşı savunacak tanrıları mı var? O tanrılar kendilerine bile yardım edemezler. Katımızdan da dostluk görmezler."

44. "Biz bunlara ve babalarına geçimlikler verdik de ömürleri uzadı; şimdi Bizim yere gelip her yandan onu eksilttiğimizi görmüyorlar mı? Üstün gelen onlar mıdır?"[8]

[7] Mekke ve civarındaki inkarcılar Hz. Peygamberin @ ölüp gitmesini istiyorlardı. Yüce Allah, onların bilgisizliklerini suratlarına çarparak peygamberine şunları söylüyor: Senden önce de hiçbir insanı ölümsüz kılmadık. Ey Muhammed! Dünyada hiç kimse sonsuza dek yaşamadı. Hz. Adem de ölümü tattı, her canlı da ölümü tadacaktır Senin ölüp gitmeni bekleyenler de ölecekler. Ey Muhammed, sen ölürsün de onlar baki kalır mı? Onlar senden sonra sonsuza dek yaşayacaklarını mı sanıyorlar? Hayır, bu hiç de böyle olmayacaktır. Her şey sonludur. Her can ölümü tadacaktır.

Sizi sınamak için iyilik ve kötülüğe mübtela kılarız. Yüce Allah, kullarını iyilik ve kötülüklerle denemektedir. Onlar hayır ve şerle sınanmaktadırlar. Hayırın kendi şiarı olması için çalışıp gayret edenlere müjdeler olsun. Kendine şerri rehber edinenlere de yazıklar olsun! Sonunda Bize dönersiniz. Ve Biz, yapıp ettiklerinizin karşılığını vereceğiz.

İnkarcılar seni gördükleri zaman.. Kureyş kafirleri seni gördüklerinde seni alay konusu yaparak şöyle derler: Sizin tanrılarınızı diline dolayan bu mudur? Tanrılarınızla dalga geçen ve onlara hakaret eden bu mu? Onların hiçbir şekilde zarar veremeyeceklerini ve yarar sağlayamayacaklarını söyleyen kimse bu mu?

Onlar, bu alaylarıyla da kalmayıp Rahmanı inkar ederler, Allah'ı tanımazlar, O'nun peygamberini dillerine dolarlar.

Andolsun ki Yüce Allah, insanı aceleci olarak yaratmıştır. İnsan işlerinde oldukça hızlı ve peşincidir. Size ayetlerimi göstereceğim.. Bana karşı gelenlerin nasıl haklarından gelip onlardan intikamımı alacağımı ve onlar hakkında vereceğim kararın ne olduğunu göstereceğim. Bunu Benden acele istemeyin. Kurtuluşa erenler ise, Allah'ın ayetlerini görüp işittikleri zaman acele davranmayanlar, onları ince ince derinlemesine düşünen ve böylece Allah'tan sakınıp kurtuluşa erenlerdir. Allah'ın hoşnutluğunu kazananlar, izzet ve şerefe erenler de onlardı.

Yüce Rabbimiz, aynı şekilde müşriklerin de azabın gelmesini ivedilikle istediklerini bildiriyor. Onlar, Allah'ın azabına dair gerçekleri yalanlayarak, hiçe sayarak, küfür, inat ve kibirle böyle yapıyorlar . Onlar diyorlar ki: Doğru sözlü iseniz bildirin bu tehdit ne zamandır? Yüce Allah da onlara cevaben şöyle buyuruyor: Bu kafirler, o zamanı keşke bilseler! O ateşin içerisine atılacakları ve ateşin onları yeyip yutacağı anı keşke bilseler! Onlar o an ateşi, ne yüzlerinden savabilirler, ne de bedenlerinden! Ateşin içerisinde ölüp ölüp dirileceklerdir. Onlar cehenneme atılacaklarını bilselerdi, azabın gelmesini istemekte acele davranmazlardı. Oysa o an azap onları üstlerinden ve ayaklarının altından kavrayıp kuşatacaktır. Onlardan azap, hiç bir şekilde de hafifletilmeyecektir. Ve kıyamet aniden gelecek de onları şaşırtacaktır. Artık onu geri çeviremezler, kendilerine de süre tanınmaz. Çünkü kıyametin zamanını yalnızca Yüce Allah bilir. Bedbaht kimse kıyamet için hiç hazırlık yapmaz, ama bahtiyar kişi Rabbinin yüce makamından korkar ve nefsinin tutkularına uymaktan kendini alıkor.

[8] Şanı yüce Rabbimiz, müşriklerin alay ve yalanlamalarla peygamberine yaptıkları eziyete karşı onu teselli ediyor. Gerçekten müşrikler, Hz. Peygamberi yalanlamayı ve insanların gözünden onun değerini düşürmek için onunla alay etmeyi alışkanlık haline getirmişlerdi. Ama Yüce Allah, şunu bir kere daha peygamberine açıklıyor ki, farklı zamanlarda da kendini gösterse cahiliyye tektir. Ey Muhammed, senden önce de peygamberler kavimlerinden benzer muameleler gördüler. Ama cahillerin yaptıkları, peygamberlere bir zarar verememiştir. Sonuçta Allah'ın gazap şimşekleri o cahillerin üzerine inmiş ve olmasını imkansız gördükleri azap onları çepeçevre kuşatıp mahvetmiştir.

Ey Muhammed! Sen yine şunu unutma ki, Allah'ın gazap ve kızgınlığından onları koruyabilecek hiçbir güç yoktur. Yüce Allah, dilerse geceleyin azabını onların üzerine indirir, dilerse gündüzün ortasında indirir. Sen onları taşkınlık ve Rablerini anmaktan bihaber bir halde bırak. Sonunda şanı yüce Allah, onları gafletleri nedeniyle yakalayıverecektir. Gerçekten onlar Allah'ı anmaktan yüz çeviren kimselerdir.

Yoksa kendilerini bize karşı savunacak tanrıları mı var? Onların Bize kulluk yapmalarına o ilahlar mı engel oluyorlar? Bu onların bu tutumlarını reddeden ve bu yüzden onları kınayıp azarlayan bir sorudur. Evet, iş ne onların sandığı gibidir, ne de umduğu gibi. Onlar, kıyamet kopunca bunun böyle olmadığını çok iyi görüp bileceklerdir.

O tanrılar kendilerine bile yardım edemezler. Katımızdan da dostluk görmezler. O gün, o tanrılar kendilerini bile azabımızdan koruyamazlar ki onları korusunlar. Biz bunlara ve babalarına geçimlikler verdik de ömürleri uzadı..Gerçekten Biz inkarcılara çok uzun fırsatlar tanıdık. Onları inanmaya çağırdık. Ama onlar çağrımıza kulak vermediler, gördükleri Allah'ın ayetlerinden ders çıkarmadılar. Onlar kıyamet ansızın kopuncaya dek, bu halde kalmaya devam edeceklerdir. Dünya hayatında nimetler içerisinde ömür sürmeleri onları aldattı ve içerisinde bulundukları bu sapıklığa sevketti. Onlar nimetler içerisinde uzun seneler yaşadılar. Onlar sandılar ki kendileri bir şey üzerindedirler. Ve onlar Allah'ın ayetlerini görüp durdukları halde öğüt almadılar. İşte o Allah'ın ayetlerinden birisi: Biz yere gelip her yandan onu eksilttiyoruz.. Bu konuda kim Allah'a karşı gelip O'na dur diyebilir? Yoksa kıyamet günü üstün gelen onlar mıdır? Hayır hiç te öyle değildir. O gün, Allah'a karşı duracak hiç bir kimse olmayacaktır. Gerçekten kıyamet zalimler için bir va'd anıdır. Üstün gelecek olan hep Yüce Allah'tır. Eşi ortağı olmayan Yüce Allah'ı Rab olarak kabul edip O'na itaat eden ve O'na kulluk edenden başkası için de kurtuluş imkanı olmayacaktır.

قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا
يُنْذَرُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ
يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ
الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ
مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا
مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾
وَهَٰذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ
آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ
لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَٰذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾
قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ
أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ
مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾ وَتَاللَّهِ
لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾

45. "De ki, 'Ben ancak sizi vahy ile uyarıyorum.' Uyarıldıkları zaman, sağırlar çağrıyı duymazlar."

46. "Rabbinin azabından onlara bir esinti dokunsa, 'Vah bize! Doğrusu biz gerçekten zalimmişiz' derler."

47. "Kıyamet günü doğru teraziler kurarız; hiçbir kimse hiçbir haksızlığa uğratılmaz. Hardal tanesi kadar olsa bile yapılanı ortaya koyarız. Hesap gören olarak Biz yeteriz."

48. "And olsun ki, Musa ve Harun'a eğriyi doğrudan ayıran Furkanı sakınanlar için ışık ve öğüt olarak verdik."

49. "Onlar görmedikleri halde Rablerinden korkarlar; kıyamet saatinden de titrerler."

50. "İşte bu, indirdiğimiz mübarek bir zikirdir. Siz mi onu inkar ediyorsunuz?"

51. "And olsun ki, daha önce İbrahim'e de doğru yolu bulma yeteneğini vermiştik. Biz onu biliyorduk."

52. "Hani İbrahim, babasına ve kavmine, 'Bu tapınıp durduğunuz heykeller nedir?' demişti."

53. "Onlar 'Babalarımızı onlara tapar bulduk' demişlerdi."

54. "İbrahim, 'And olsun ki sizler de babalarınız da apaçık bir sapıklık içindesiniz' demişti."

55. "Onlar ise, 'Sen bize gerçeği mi getirdin yoksa şaka mı ediyorsun?' demişlerdi."

56. "O şöyle demişti: 'Hayır; Rabbiniz, göklerin ve yerin Rabbidir ki onları O yaratmıştır. Ben de buna şahitlik edenlerdenim'."

57. "Allah'a yemin ederim ki, siz ayrıldıktan sonra, putlarınıza bir tuzak kuracağım!"

[9] Andolsın ki, Yüce Allah daha önce, Hz. İbrahim peygambere de ikramlarda bulunmuştu. Ona söz ve amelde doğruyu bulma yeteneği demek olan rüşd vermişti. Yüce Allah, küçüklüğünden itibaren Hz. İbrahim'e, hak ve hakikati, insanlara karşı delille konuşup ikna etme gücü bahşetmişti. Onun güzel bir tevhid eri oluşunu yadederek şanını yüceltmişti. Biz onu biliyorduk. Biz onun tüm bunlara layık olduğunu biliyorduk.

Hani İbrahim, babasına ve kavmine, 'Bu tapınıp durduğunuz heykeller nedir?' demişti. İşte bu, küçüklüğünden itibaren İbrahim'e lütfedilmiş bir gerçeği bilme ve bulma yeteneği idi. Bu, Allah'ı bırakıp putlara tapan bir topluma baş kaldırıydı. İbrahim onlara dedi ki: Siz Allah'tan başkalarına tapmakla yanlış yapıyorsunuz. Bu ellerinizle yonttuğunuz taş ve ağaçtan putlar, sizin haktan sapmanızın ve cehaletinizin birer göstergesidirler.

Onlar dedi ler ki: Gerçekten bizler babalarımızı bu putlara tapar bulduk! Onların babalarının yaptıkları sapıklıktan başka delilleri yoktu. Ama İbrahim, onların bu anlamsız cevapları karşısında susmadı ve şöyle dedi: Gerçekten siz de sapıksınız, babalarınız da! Hepiniz çirkin ve çok büyük bir günah üzeresiniz. Hem siz, hem babalarınız, dosdoğru yoldan sapmış olarak açık bir sapıklığın içerisindesiniz!

İbrahim, onların bu kuruntularını kınayıp babalarının sapıklar olduğunu söyleyerek onların putlarını hakir görünce, onlar saf saf şöyle dediler: Ey ibrahim, sen bize gerçeği mi getirdin, yoksa bizimle ve putlarımızla eğleniyor musun? İbrahim şöyle karşılık verdi: Hayır, benim size söylediklerim hakikatin ta kendisidir. Gerçekten de sizin Rabbiniz, gökleri ve yeri yaratandır. Sizi topraktan yaratıp gökten ve yerden sizlere rızık verendir. Dirilten ve öldüren O'dur. Hepiniz sonunda O'na döneceksiniz. Ben de buna şahitlik edenlerdenim'. Yani ben de tanıklık ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilah ve rab yoktur. Siz inanmasanız da, gönüllerinizi ve dillerinizle Allah'a teslim olmasanız da ben bu gerçekleri size karşı haykırmaya devam edeceğim.

Onlar, Hz. İbrahim'in söylediklerine kulak asmayınca İbrahim şöyle dedi: Allah'a yemin ederim ki, siz ayrıldıktan sonra, putlarınıza bir tuzak kuracağım! Siz cahilî geleneklerinizi gereği ayin merasimi için gittiğiniz gün, ben onları kırıp parçalayacağım.. Onların bir araya gelip tören yaptıkları bir bayram günleri vardı.

فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا اِلَّا كَب۪يرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ اِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾
قَالُوا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَٓا اِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِم۪ينَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا
سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُٓ اِبْرٰه۪يمُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا
فَأْتُوا بِه۪ عَلٰٓى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُٓوا
ءَاَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَا يَٓا اِبْرٰه۪يمُ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ
كَب۪يرُهُمْ هٰذَا فَسْـَٔلُوهُمْ اِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُٓوا
اِلٰٓى اَنْفُسِهِمْ فَقَالُٓوا اِنَّكُمْ اَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ
نُكِسُوا عَلٰى رُؤُ۫سِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هٰٓؤُ۬لَٓاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ
اَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْـًٔا وَلَا يَضُرُّكُمْ
﴿٦٦﴾ اُفٍّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَفَلَا تَعْقِلُونَ
﴿٦٧﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانْصُرُٓوا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِل۪ينَ
﴿٦٨﴾ قُلْنَا يَا نَارُ كُون۪ي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلٰٓى اِبْرٰه۪يمَ ﴿٦٩﴾ وَاَرَادُوا
بِه۪ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْاَخْسَر۪ينَ ﴿٧٠﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا
اِلَى الْاَرْضِ الَّت۪ي بَارَكْنَا ف۪يهَا لِلْعَالَم۪ينَ ﴿٧١﴾ وَوَهَبْنَا
لَهُٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِح۪ينَ ﴿٧٢﴾

٣٢٨

وَجَعَلْنَا

58. "Ve İbrahim, hepsini paramparça edip, içlerinden büyüğünü ona baş vursunlar diye, sağlam bıraktı."

59. "Kavmi, 'Tanrılarımıza bunu kim yaptı? Doğrusu o zalimlerden biridir' dediler."

60. Bazıları, 'İbrahim denen bir gencin onları diline doladığını duymuştuk' dediler."

61. "'O halde onu halkın gözü önüne getirin de ona tanık olsunlar' dediler."

62. "İbrahim gelince, ona, 'Ey İbrahim Bunu tanrılarımıza sen mi yaptın?' dediler."

63. "İbrahim, 'Belki onu şu büyükleri yapmıştır, konuşabiliyorlarsa onlara sorun' dedi."

64. "Kendi kendilerine dönüp 'Doğrusu siz haksızsınız' dediler."

65. "Sonra kafalarında olan eski inançlarına döndürüldüler ve 'Ey İbrahim! Sen de iyi bilirsin ki bunlar konuşmazlar' dediler."

66. "İbrahim, 'O halde, Allah'ı bırakıp da size hiçbir fayda ve zarar veremeyecek olan putlara ne diye taparsınız?' dedi."

67. "Size de, Allah'ı bırakıp taptıklarınıza da yazıklar olsun! Akıl etmiyor musunuz?"[10]

68. "Onlar, 'Bir şey yapacaksanız, şunu yakın da tanrılarınıza yardım edin' dediler."

69. "Biz de, 'Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve zararsız ol' dedik."

70. "Ona bir tuzak kurmak istediler, fakat Biz onları hüsrana uğrattık."

71. "Onu da, Lut'u da kurtarıp alemler için kutsal kıldığımız yere ulaştırıp."

72. "İbrahim'e, buna ilaveten İshak ve Yakup'u da verdik, her birini iyi kimseler kıldık."

[10] Hz. İbrahim, yapacaklarını içinde sakladı. Onlar bayram yerlerine gidince, İbrahim de putların yanına vardı. Elinde bir balta ve bir ip vardı. Ve onları paramparça etti.. Hepsini tamamen kırıp parçaladı. Yalnızca onların en iri olanını bıraktı. Onlar için bir belge olsun diye baltayı da iple birlikte, onların büyük tanıdığı o putun boynuna astı. Sonra dönüp evine gitti İbrahim.

Onlar şenliklerini bitirip putlarına saygı gösterisinde bulunmak üzere döndüklerinde, tüm putlarının paramparça olduğunu ve baltanın da büyük putun boynunda asılı olduğunu gördüler. Birbirlerine bu işi putlarına kimin yapmış olabileceğini sordular. Onlardan bir kısmı kederli bir biçimde şöyle dediler: Gerçekten biz, putlarımızı diline dolayan, onlar hakkında ileri geri konuşan İbrahim adında birini duymuştuk.

Bunun üzerine dediler ki: Onu derhal buraya getirin ve insanların gözü önünde putlarımıza reva gördüğü bu şeyin hesabını soralım. Tüm herkesin gözü önünde onu sorgulayalım.

Bu ise, Hz. İbrahim'in arayıp ta bulamayacağı bir şeydi. O bu büyük kalabalığın önünde onların bilgisizliklerini ve başlarına gelen bir zararı savamayan ve hiçbir şeye güç yetiremeyen bu putlara tapmaktaki akılsızlıklarını açıklayabilecekti. O kendilerine bile bir yarar sağlayamayan putlardan, nasıl bir şeyler beklenebileceğini onlara izah edebilecekti.

İbrahim'i tutup getirdiler ve ona şöyle sordular: Ey İbrahim Bunu tanrılarımıza sen mi yaptın? Hz. ibrahim onlara cevap verdi:

Belki onu şu büyükleri yapmıştır, konuşabiliyorlarsa onlara sorun bakalım! İbrahim, bu cevabı ile onların kendi ağızlarıyla, putların konuşamayacaklarını, çünkü onların cansız şeyler olduğunu itiraf etmelerini istemişti. Ve orada onlar kendi vicdanlarıyla başbaşa kaldılar ve birbirlerine dönerek 'Biz gerçekten zalimleriz, konuşamayan, bir şey duyamayan şu cansız şeylere tapan cahilleriz' demeye başladılar. Ama onlar, bu gerçeğin ta kendisi olan itiraflarının, kendilerini hakka teslim edeceğine kani oldular. Oysa o İbrahim'in 'Allah'tan başka hiç kimseye tapmamama' çağrısından başka bir şey değildi. İşte bu yüzden hemen başlarını yere eğdiler ve bilgisizlik, şaşkınlık ve acizlik içerisinde İbrahim'e şöyle dediler:

Ey İbrahim! Sen de çok iyi biliyorsun ki, bu putlar konuşmazlar. Durum bu iken sen nasıl bize, putlara sormamızı söylersin?!

Tam o sırada Hz. ibrahim taşı gediğine koydu ve şöyle haykırdı: O halde, Allah'ı bırakıp da size hiçbir fayda ve zarar veremeyecek olan putlara ne diye taparsınız? Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbi olan, sizin ve tüm her şeyin yaratıcısı olan Allah'ı bırakıp da, size bir yararı ve zararı olmayan bu putlara nasıl taparsınız?! Madem ki onlar konuşamıyorlar, o halde bir zararı da savamazlar, bir yarar da sağlayamazlar. Hal böyleyken Allah'ı bırakıp ta nasıl onlara tapabiliyorsunuz?! Size de, Allah'ı bırakıp taptıklarınıza da yazıklar olsun! Gerçekten siz aklınızı kullanıp düşünmüyorsunuz. Cahil, azgın ve zalim kimselerden başkalarına yakışmayan şu korkunç sapıklık ve inkarınızın boyutlarını görmüyorsunuz?! Böylece İbrahim, onlara açık deliller ve ikna edici kanıtlar göstermiş oldu ve onları gerçeği kabul etmeye zorladı.*(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 183)* Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Bu, kavmine karşı İbrahim'e verdiğimiz hüccetimizdir.." *(6 Enam 83)* Hal böyle iken, size gereken evrene yansıyan ayetleri düşünüp ibret almanız değil midir? Sonra da yalnızca Yüce Allah'a kulluk etmeniz gerekmez mi? O Allah ki, "O, yaratıp şekil vermiştir. O, her şeyi ölçüyle yapıp doğru yolu göstermiştir." *(87 A'la 2-3)* "Her şeyin egemenliği elinde olan ve sizin de kendisine döneceğiniz Allah münezzehtir." *(36 Yasin 83)*

وجعلناهم أئمة يهدون بأمرنا وأوحينا إليهم فعل الخيرات
وإقام الصلوة وإيتاء الزكوة وكانوا لنا عابدين
﴿٧٣﴾ ولوطا آتيناه حكما وعلما ونجيناه من القرية التي
كانت تعمل الخبائث إنهم كانوا قوم سوء فاسقين
﴿٧٤﴾ وأدخلناه في رحمتنا إنه من الصالحين ﴿٧٥﴾ ونوحا
إذ نادى من قبل فاستجبنا له فنجيناه وأهله من الكرب
العظيم ﴿٧٦﴾ ونصرناه من القوم الذين كذبوا بآياتنا
إنهم كانوا قوم سوء فأغرقناهم أجمعين ﴿٧٧﴾ وداود
وسليمان إذ يحكمان في الحرث إذ نفشت فيه غنم القوم
وكنا لحكمهم شاهدين ﴿٧٨﴾ ففهمناها سليمان وكلا
آتينا حكما وعلما وسخرنا مع داود الجبال يسبحن والطير
وكنا فاعلين ﴿٧٩﴾ وعلمناه صنعة لبوس لكم
لتحصنكم من بأسكم فهل أنتم شاكرون ﴿٨٠﴾
ولسليمان الريح عاصفة تجري بأمره إلى الأرض
التي باركنا فيها وكنا بكل شيء عالمين ﴿٨١﴾

73. "Onları, buyruğumuz altında insanları doğru yola götüren önderler yaptık; onlara, iyi işler yapmayı, gereği gibi namaz kılmayı, zekat vermeyi vahyettik. Onlar, bize kulluk eden kimselerdi."[11]

74. "Lut'a da hüküm ve ilim verdik; onu, çirkin işler işleyen kentten kurtardık. Doğrusu onlar yoldan çıkmış kötü bir toplumdu."

75. "Lut'u rahmetimizin içine aldık; doğrusu o iyilerdendi."

76. "Nuh da daha önceleri Bize yalvarmıştı, onun duasını kabul edip kendisini ve ailesini büyük sıkıntıdan kurtarmıştık."

77. "Ayetlerimizi yalanlayan topluma karşı ona yardım ettik. Doğrusu onlar fena bir toplumdu, hepsini suda boğduk."[12]

78. "Hani Davud ve Süleyman da milletin koyunlarının yayıldığı bir ekin hakkında hüküm veriyorlarken, Biz onların hükmüne şahittik."

79. "Süleyman'a bu meselenin hükmünü bildirmiştik; her birine hüküm ve ilim verdik. Davud ile beraber tesbih etsinler diye dağları ve kuşları buyruk altına aldık. Bunları Biz yapmıştık."

80. "Ona, sizi savaşta korumak için zırh yapma sanatını öğrettik, artık şükreder misiniz?"

81. "Bereketli kıldığımız yere doğru, Süleyman'ın emriyle yürüyen şiddetli rüzgarı, onun buyruğuna verdik. Biz her şeyi biliyorduk."

[11] Onların delilleri çürüyüp acizlikleri ortaya çıkınca; *hak günyüzüne çıkıp batıl yokolup gidince*, onlar sahip oldukları güç ve iktidarlarını devreye soktular. İbrahim peygamberin sözlerinden ders almadılar ve şöyle dediler: Şunu yakın!. Onun için büyük bir ateş hazırlayıp tutuşturun, insanları da toplayın da tanrılarınıza başkaldıran kimsenin cezasını görsünler! Eğer böyle yapmazsanız, İbrahim yine yaptığını yapmaya kalkar!

Ve yanabilecek ne varsa toplayıp büyük bir ateş yaktılar, *sonra da Hz. ıbrahim'i* içine attılar. Rahman ve Rahim olan, her işinde sayısız hikmetler olan Yüce Rabbimiz ise 'Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve zararsız ol' diye ferman buyurdu. Çünkü ateşin içerisinde dostu ve seçkin kulu Hz İbrahim vardı

Evet halk, Allah'ın peygamberi Hz. İbrahim'e bir kötülük, hem de çok büyük bir kötülük yapmak istedi. *Onu tutup ateşe attılar*. Peki ateş ne yaptı?! Ateşin ve tüm her şeyin Rabbi, bir kere İbrahim'den razı ve hoşnuttu. Allah'ın hoşnutluğuna karşın ateş ne yapabilirdi ki?! Zira karşısındaki, *dilediği* her şeyi yapan Rahman ve Rahim olan Allah'dı. Ve sonunda Hz. İbrahim'e bir tuzak kurmak isteyenleri, alemlerin Rabbi olan Yüce Allah rezil ve rüsvay etti, onların tüm planlarını boşa çıkardı.

Yüce Allah, İbrahim kulunu halkının ateşinden kurtardı ve onu onların arasından çıkarıp kutsal bir yere hicret ettirdi. Hz. Lut da ona tabi ve teslim olmuştu. Yüce Rabbimiz, ikisini de kurtarıp huzur içerisinde yaşayabilecekleri güvenli ve kutsal bir yer olan Şam ve Filistin bölgesine gitmelerini sağladı. Hz. İbrahim bu kutsal yerde bir müddet yaşadıktan sonra, Allah ona soyundan oğlu Hz. İsmail'den sonra Hz. İshak'ı ve ondan da oğlu Hz. Ya'kub'u bahşetti. Yüce Allah, Hz. ıbrahim'in tüm evlatlarını kendilerine uyulan ve Allah'ın izniyle O'na çağıran önderler kıldı. Onlar, bize kulluk eden kimselerdi. İnsanlara emrettikleri şeyleri önce kendileri yerine getiren kimselerdi. Ve Hz. İsmail'in soyundan da, peygamberlerin sonuncusu ve efendisi olan Hz. Muhammed @ gelecekti.

[12] Yüce Allah, Hz. Lut peygambere de ikramlarda bulunmuştur. Onun Hz. İbrahim'e içten iman edip onu tasdik etmesine karşılık onu mükafatlandırdı. Ona Yüce Rabbimiz ilim ve hikmet bahşetti. O bununla insanlar arasında adaletle hükmediyor ve onları hep Allah'a çağırıyordu. Yüce Allah, olmadık çirkin işler yapan halkı zalim bir kentten kurtarmakla da ona ikram etmişti. O olmadık densizlikleri yapanları ise, yoldan çıkmaları nedeniyle yok etmişti. Onlar gerçekten yoldan çıkmış kötü bir topluluktu. Yüce Allah, Hz. Lut'u işlediği iyilikler ve kavmini doğru yola ulaştırmak için Allah uğruna sarfettiği gayretler yüzü suyu hürmetine rahmetiyle kurtarmıştı. Ama onlar gerçekten yoldan çıkmış azgın bir topluluktu.

Hz. Lut'un ardından Cenab-ı Hak, Hz. Nuh'tan söz ediyor. Hani o, İbrahim ve Lut'tan önce Allah'a yakarmıştı da, Biz onun duasını kabul etmiş, *onu ve ailesini büyük bir sıkıntıdan kurtarmıştık*. Bu, Hz. Nuh'un inananlarla birlikte gemiye bindiği zaman gerçekleşmişti. Yüce Allah, beraberindeki inananlarla beraber Hz. Nuh'a yardım etmiş ve gemi onları alıp karaya demirlemişti. Yüce Rabbimiz kafirler suda boğulurken, onları sahil selamete çıkarmıştı. Onların hepsini Biz suda boğduk. Allah, onların tamamını yok etmişti. Yeryüzünde onlardan geriye hiç kimse kalmamıştı. Aynen peygamberlerinin duada istediği gibi olmuştu. Böylece kendisine uyanlarla birlikte Hz. Nuh *Allah'a teslim olan bir millet olmuştu*. İşte Hz. İbrahim ve ümmeti de onların soyundan gelmişti.

الجزء السابع عشر — سورة الأنبياء

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ
ذَٰلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ
أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٨٣﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ
مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَىٰ لِلْعَابِدِينَ ﴿٨٤﴾
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿٨٥﴾
وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾
وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ
مِنَ الْغَمِّ وَكَذَٰلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَزَكَرِيَّا
إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ
﴿٨٩﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ
زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴿٩٠﴾

٣٣٠

وَالَّتِي

82. "Dalgıçlık yapan ve bundan başka işler de gören şeytanlardan da onun buyruğu altına verdik. Onların hepsini Biz gözetiyorduk."[13]

83. "Eyub da, 'Bu dert bana dokundu. Sen merhametlilerin merhametlisisin' diye Rabbine nida etmişti."

84. "Biz de onun duasını kabul etmiş ve başına gelenleri kaldırmıştık. Katımızdan bir rahmet ve kulluk edenlere bir hatıra olmak üzere ona tekrar ailesini ve kaybettikleriyle bir mislini daha vermiştik."

85. "İsmail, İdris ve Zülkifl hakkında anlattığımızı da an; onların her biri sabredenlerdendi."

86. "Onları rahmetimizin içine aldık; doğrusu onlar iyilerdendi.

87. Zünnun hakkında söylediğimizi de an. Hani o, öfkelenerek giderken, kendisini sıkıntıya sokmayacağımızı sanmıştı; fakat sonunda karanlıklar içinde, 'Senden başka tanrı yoktur, Sen münezzehsin, doğrusu ben zalimlerden oldum' diye yalvarmıştı."

88. "Biz de onun duasını kabul edip onu üzüntüden kurtarmıştık. İşte Biz, inananları böyle kurtarırız."[14]

89. "Hani Zekeriyya da, 'Rabbim! Beni tek başıma bırakma, Sen varislerin en hayırlısısın' diye Rabbine yakarmıştı."

90. "Biz de ona icabet ederek, Yahya'yı bahşetmiş, eşini de doğum yapacak hale getirmiştik. Doğrusu onlar iyi işlerde yarışıyorlar, korkarak ve umarak Bize yalvarıyorlardı. Onlar Bize karşı gönülden saygı duyuyorlardı."

[13] Ey Muhammed! Hz. Davud ve Hz. Süleyman peygamberleri de an. Hani onlar bır ekin hakkında hüküm veriyorlardı. Sen bunları hatırlat. Belki, Süleyman'ın soyundan gelen yahudiler, kendi peygamberleri olan Davud ve Süleyman hakkında bildikleri şeyleri destekleyen senin bu söylediklerinin gerçek olduğunu anlarlar da sana iman ederler.

Anlatılan olay şöyle cereyan etmişti: Yanında oğlu Süleyman'ın da bulunduğu bir sırada şikayetçi bir kimse Hz. Davud'un huzuruna girmişti. O kişi, insanlardan birinin koyunlarının kendı ekili arazisine girdiğini ve tümüyle ekinlerini telef ettiğinden yakınıyordu. Hz. Davud ise, arazi sahıbının, o koyunları almasına karar vermişti. Orada bulunan Süleyman ise, arazi sahibinin koyunları alıp arazısı eski haline gelinceye kadar, onları otlatmasını ve onların yününden sütünden yararlanmasının uygun olacağını söyler. Bu hükme göre, koyunlar arazi eski haline geldikten sonra sahibine geri verilecekti. Böylece oğul Süleyman'ın verdiği hükümle hak yerini bulmuştu.

İşte bu ayette onların hükümlerine şahit olan Yüce Allah, 'Süleyman'a bu meselenin hükmünü bildirmiştik' buyurarak bu olaya işaret etmektedir. Bu sözüyle O, Davud oğlu Süleyman'ın Allah'ın lutfu keremiyle, babası Davud'un üstünde bir ilim ve hikmet seviyesine ulaştığının altını çiziyordu. Gerçi hem Davud, hem de Süleyman peygamberler, kendilerine adaletli hüküm verme yetkisi ile doğru engin bir ilim bahşetmiştik.

İşte Hz. Davud'a bahşettiğimiz mucizelerden biri de, onunla beraber kuşların Allah'ı tesbih etmeleri ve Davud peygamberin de bunu anlamasıydı. Aynı şekilde Hz. Süleyman'a da babasına öğrettiklerimizi öğretmiştik. Kuşlar, dağlar ve rüzgarlar her ikisi ile birlikte Allah'ı tesbih eder ve Hz. Süleyman'ın emriyle yürürdü.

O bereketli yer Beyt-i Makdis'te hem Süleyman ve hem de Davud yaşadılar. Hz. Süleyman, kuş dilini anlardı. Onun, Sebe kraliçesi Belkis ile haberleşmesini sağlayan Hüdhüd kuşu ile ilgili kıssası meşhurdur. Aynı şekilde Yüce Allah, cinleri de Süleyman peygamberin emrine amade kılmıştı. Onlar, onun meşru tüm işlerine koşarlardı. Evet Yüce Allah, Davud ve oğlu Süleyman peygamberlerin koruyucusu olduğu gibi, tüm peygamberlerini de korumuştur.

[14] Eyyub peygamber de iyi bir kuldu. Malı, çocuğu ve bedeni konusunda ona bir takım belalar dokunmuştu. Güç ve kuvvetten kesen amansız bir hastalığa yakalanmış, ama en güzel bir biçimde sabretmişti. İşini Yüce Allah'a havale etmiş, tam bir teslimiyetle O'na güvenmişti. O'nun rahmetinden hiç bir an ümidini kesmemişti. Hastalığın sıkıntısı onu sarsınca, tam bir inanç ve teslimiyyet içerisinde Rabbine yakarmıştı da, Yüce Allah ona şifa lutfetmişti. Sabrına ve Allah'ın takdirine razı olup O'na teslim olmasına karşılık bir mükafat olmak üzere, Allah ona peygamberlik vermişti. Eyyub peygamberin eşi tamda ona muhtaç olduğu bir anda onu terkedip gitmişti. Daha sonra Yüce Allah eşini yeniden Eyyub peygambere geri döndürmüştü. Yüce Rabbe en güzel bir biçimde kulluk eden kullarına merhamet ve ihsanının tüm insanlar görüp ibret alsınlar diye böyle yapmıştı. Kulluk edenlere bir hatıra olmak üzere.. Biz onu bu konuda bir örnek kıldık. Bela ve musibete düçar olanlar, Bizim kendilerine gözardı ettiğimizi sanmasınlar ve böyle bir zanna kapılıp Allah'ın kullarından dilediğine onları sınamak için verdiği bela ve musibetlere sabretme konusunda ümitlerini kesmesinler diye böyle yaptık. Çünkü O'nun bu konudaki uygulamalarında da nice derin hikmetler vardır. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 190)*

Hz. İsmail, Hz. İbrahim'in ilk oğludur Babasıyla beraber Ka'beyi inşa eden kişidir. Aynı zamanda Peygamberimiz Hz. Muhammed'in @ de dedesidir.

Hz. İdris ise, ilk insan Hz. Adem'in torunlarından bir peygamberdir. Zülkifl de İsrailoğullarından salih bir kişi idi. Bir zamanlar günah mübtelası biri iken, nasuh bir tevbe ile içten tevbe etmişti. Yüce Allah da onu, peygamberlerle birlikte anarak ödüllendirmişti. Tevbe ve istikamat ne güzel şeylerdir! Keşke günahkarlar, Yüce Allah'ın tevbe edip istikamet üzere olan kişileri peygamberler, sıddîklar ve şehidlerin arasına kattığını bilseler!

Zünnun hakkında söylediğimizi de an. Hani o, öfkelenerek giderken, kendisini sıkıntıya sokmayacağımızı sanmıştı; fakat sonunda karanlıklar içinde yakarmıştı.. Balığın karnında karanlıklar içerisinde şöyle yakarıyordu: Senden başka tanrı yoktur, Sen münezzehsin, doğrusu ben zalimlerden oldum! Biz de onun bu duasını kabul edip onu balığın karnındaki karanlık hayattan dışarı çıkarmıştık. Ve o salimen kavmine dönmüştü. İşte samimi kullarımıza karşı Bizim tavrımız böyledir. Biz onları kendi hallerine bırakıvermez, ne denli büyük olursa olsun, sıkıntılardan onları kurtarırız

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾ إِنَّ هَٰذِهِ أُمَّتُكُمْ
أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾ وَتَقَطَّعُوا
أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلٌّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ﴿٩٣﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ
الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ
كَاتِبُونَ ﴿٩٤﴾ وَحَرَامٌ عَلَىٰ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا
يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ
مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٦﴾ وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ
فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا
قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَٰذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾ إِنَّكُمْ
وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا
وَارِدُونَ ﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ هَٰؤُلَاءِ آلِهَةً مَا وَرَدُوهَا
وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ
وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ
لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

91. "O namusunu koruyan kadına ruhumuzdan üflemiş, onu ve oğlunu, alemler için bir mucize kılmıştık."[15]

92. "Doğrusu bu sizin ümmetiniz tek bir ümmettir. Ben de Rabbinizim. Artık Bana kulluk edin."

93. "Ama İnsanlar, işlerinde ayrılığa düştüler, oysa hepsi Bize döneceklerdir."

94. "İnanmış olarak yararlı iş işleyenin çalışması inkar edilmeyecektir. Gerçekten Biz onu yazmakta-yız."

95. "Yok ettiğimiz kent halkının artık yaşaması haramdır. Onlar dünyaya bir daha geri dönemezler."[16]

96. "Ye'cuc ve Me'cuc'un seddi yıkıldığı zaman her dere ve tepeden boşanırlar."

97. "Gerçek vaad yaklaştığında, inkar edenlerin gözleri beliriverir: 'Vah bize! Bundan önce gaflet içindeydik, hem de zalimdik' derler."[17]

98. "Doğrusu siz ve Allah'tan başka taptıklarınız, cehennemin yakıtısınız; oraya gireceksiniz."

99. "Eğer bunlar tanrı olsaydı cehenneme girmezlerdi. Oysa hepsi orada temelli kalacaktır."

100. "Orada onlara bir inleme ve soluma vardır; bir şey de işitemezler."

101. "Yaptıklarına karşılık katımızdan kendileri için iyi şeyler yazılmış olanlar, işte onlar cehennemden uzak tutulanlardır."

[15] Hanı Hz. Zekeriyya, kavminden uzak tenha bir yerde Rabbine, kendisini tek başına, yani çocuksuz ve varissiz bırakmaması için yalvarmıştı. İhtiyarlığına ve hanımının kısırlığına rağmen, O'ndan, kendisinden sonra, insanlar arasında yolunu devam ettirecek bir evlat istemişti. Yüce Allah da, onun duasını kabul etmiş ve isteğini yerine getirmişti. Hanımını çocuk doğurabilecek bir hale getirmiş ve ona bir evlat bahşetmişti. *Onlar iyi işlerde yarışıyorlardı..* Allah'a kendilerini yaklaştıracak hayırlı ameller ve ibadetlere koşuşuyorlardı. Yüce Allah'ın kudretinden korkarak ve O'nun dualarını kabul edeceğine guvenerek dua ediyorlardı. Onlar Bize karşı gönülden saygı duyuyorlardı. Allah'a olan kulluk ve ibadetlerini içtenlikle, samimi ve candan yerine getiriyorlardı.

O namusunu koruyan kadın.. O, Hz. İsa peygamberin annesi iffetli kadın Hz. Meryem'di. Yüce Allah, *hem onu, hem de oğlunu* alemlere bir mucize kılmıştır. Zira bir erkekle beraber olmadan bir kadının çocuk doğurması, Yüce Yaratıcının erişilmez kudretinin açık bir göstergesi idi.

[16] Ayet şu şekillerde de anlaşılmıştır: Helak ettiğimiz bir kent ahalisinin tevbe etmeleri imkansızdır... Helak ettiğimiz kent halkının yaptıklarının kabul edilmesi imkansızdır, çünkü onlar tevbe etmezler... *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, V, 387-388.)*

[17] Doğrusu bu *sizin ümmetiniz* tek bir ümmettir. Ey Muhammed ümmeti! İşte bu sizin dininiz tek bir din, yolunuz tek bir yoldur. Yaptıklarınız da terkettikleriniz de buna göre olmalıdır. Ben de sizin Rabbinizim, o halde Bana kulluk edin. Rububiyet makamına yaraşır bir biçimde ve gerçek kulluğa yakışır bir şekilde içtenlikle Bana kul olun. Aslında sizden öncekiler de tek bir ümmettiler. Ne ki, onlar peygamberleri hakkında ayrılığa düştüler, onlardan kimini tasdik ettiler, kimini ise yalanladılar. Ama sonunda hepsi Bize döneceklerdir. Kıyamet günü, öncekiler ve sonrakiler topyekün Bizim huzurumuza geleceklerdir. O zaman Biz, her hak sahibine hakkettiğini vereceğiz, herkes yaptıklarının karşılığını görecektir. Hayır işleyen mükafatını alacak, kötülük yapan ise cezasını çekecektir.

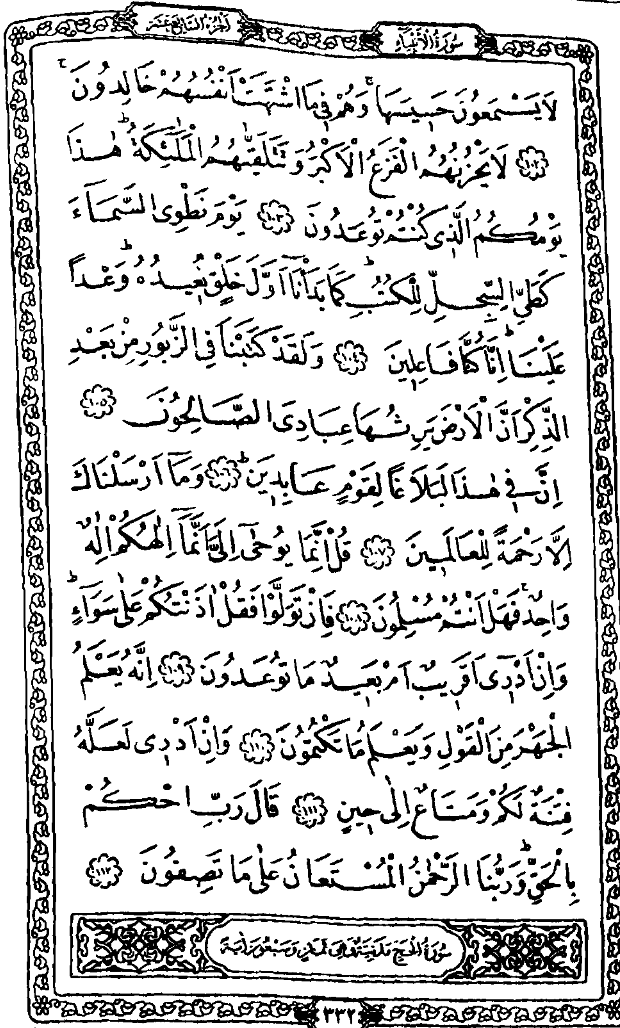
İnanarak iyi işler yapanlar, gönülden Allah'a inandıktan sonra güzel güzel amellerde bulunanların yaptıkları asla boşa gitmeyecek, çalışıp çabalamalarına karşılık nankörlük yapılmayacaktır. Aksine Biz, onların yaptıkları iyilikleri kaydederiz, ihlas ve samimiyetlerine göre onların mükafatlarını katlayarak veririz. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: "Gerçekten Biz, iyi hareket edenin ecrini asla zayi etmeyiz.

Yok ettiğimiz kent halkının artık yaşaması haramdır. Onlar dünyaya bir daha geri dönemezler. Yaptıkları kötülükler nedeniyle helak ettiğimiz ahalinin, kıyamet öncesi dünyaya dönmeleri imkansızdır. Ama onlar yaptıkları kötülük ve iyiliklere göre sorgulanacaklardır.

Ye'cüc ve Me'cüc, bozguncular için iki semboldür. Onlar bir kısım kötü kullara musallat olup, başkalarının hayatlarını zindan ederler. Onlar her dere ve tepeden boşanırlar. Yani onlar hep bozgunculuk için koştururlar. Ayette geçen 'hadeb' kelimesi tepe anlamındadır.

Dünya hayatı sona erip Allah'ın emriyle kıyamet kopunca, insanların gözleri belerir çıkar. Gördükleri dehşetli manzara karşısında, gözleri fırlayıp dışarı çıkar. Artık dehşetle açılan gözlerini yumamazlar. Ve *küfredenler* şöyle feryat ederler: Vah bize! Bundan önce gaflet içindeydik, hem de zalimdik! Gerçekten biz, dünyada gelmesinde hiç şüphe olmayan bu kıyamet gününden bihaber bir haldeydik. Hem de biz zalimlerdik. Böylece onlar kendi zalimliklerini itiraf ederler, ama bunun onlara bir faydası olmayacaktır. Çünkü artık bu gün, herkesin yaptığı ve kazandığının karşılığını göreceği bir gündür. İyiliği ve kötülüğü ile artık herkes, yaptıklarına bağımlıdır o gün.

102. "Cehennemin uğultusunu duymazlar. Canlarının istediği şeyler içinde temelli kalırlar."

103. "En büyük korku bile onları üzmez; kendilerini melekler, 'Size söz verilen gün işte bugündür' diye karşılarlar."

104. "Göğü, kitap tomarlarını dürer gibi dürdüğümüz zaman, yaratmaya ilk başladığımız gibi katımızdan verilmiş bir söz olarak onu tekrar var edeceğiz. Doğrusu Biz yaparız."[18]

105. "And olsun ki, Tevrat'tan sonra Zebur'da da yeryüzüne ancak iyi kullarımın mirasçı olduğunu yazmıştık."

106. "Doğrusu bu Kuran'da, kulluk eden kimselere bildiri vardır."

107. "Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik."

108. "De ki: 'Doğrusu tanrınızın tek bir Tanrı olduğu bana şüphesiz vahyolundu. Artık müslüman olacak mısınız?' "

109. "Eğer yüz çevirirlerse, de ki: 'Size düpedüz açıkladım; tehdit olunduğunuz şeyin yakın mı uzak mı olduğunu ben bilmem'."

110. "Doğrusu O, açığa vurulan sözü de bilir, gizlediklerinizi de bilir."

111. "Bilmem; belki bu gecikme sizi denemek ve bir süreye kadar geçindirmek içindir."

112. "Peygamber, 'Rabbim! Aramızda gerçekle hükmet, anlattıklarınıza karşı ancak Rahman olan Rabbimizden yardım istenir' dedi."[19]

[18] Yüce Rabbimiz, Mekke'deki Kureyş müşriklerinden ve onların putlara kulluktan ibaret dinlerinden bahsediyor. Evet, Allah'ı, peygamberlerini, kitaplarını ve ahiret gününü inkar edenler ve Allah'tan başka taptıkları putlar, yarın ahirette cehennem yakıtı olacaklardır. Siz oraya gireceksiniz Cehennem azabı sizi çepeçevre kuşatacaktır. Eğer bunlar tanrı olsaydı cehenneme girmezlerdi. Şayet Allah'ı bırakarak bu taptığınız ve O'na eş koştuğunuz putlar, gerçek tanrılar olsaydı, cehenneme girmezlerdi. Ama onlar cehenneme atılacaklar ve orada temelli kalacaklardır. Hal böyleyken, onlar nasıl tanrı olabilirler?! Ey bu putlara tapanlar, aklınızı başınıza alsanıza! Oysa hepsi orada temelli kalacaktır. Hem tapanlar, hem tapınılan şeyler hepsi cehennemde sonsuza dek kalacaklardır. O cehennem ki, orada onlar için bir inleme ve soluma vardır Sıkıntılı ahu vahlar ayyuka çıkacak ve onlar orada hiç bir şey işitemeyeceklerdir

Rablerine itaat edip dünya hayatında iken güzel güzel davranışlarda bulunanlar, emrolundukları şeyleri yerine getirip sakındırıldıkları şeylerden kaçınanlar için ise, cennet vardır Yanısıra onlara bir de Allah'ın hoşnutluk ve rızası vardır. Tıpkı şu ayette buyurulduğu üzere: "İyi davrananlara, daima daha iyisi ve fazlası var " (10 Yunus 26) Onlar Yüce Rabbin cemalini seyredeceklerdir. İşte fazlası da budur. İşte onlardır, yalnızca Allah'a kulluk eden, O'nu birleyen, emirlerini yerine getiren, O'nun indirdiği prensipleri yürürlüğe koyanlar. Onların yolu Kur'ân ve sünnettir. Onlar Kitap ve Sünnet ölçülerini değiştirmeyen, eksiltip tahrıf etmeyenlerdir. Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünnetine sıkı sıkıya sarılanlardır. İşte onlara cehennem haram kılınmıştır. Cehennemin uğultusunu bile duymazlar. Onun içerisindeki bedenleri yakarken çıkardığı sesleri işitmezler Çünku onlar cennetlerde canların istedikleri nimetler içerisinde yüzmektedirler Onlar orada sonsuza dek kalacaklardır.

En büyük korku bile onları üzmez. Kıyametin dehşeti onları incitmez. Melekler, onlarla beraberdir Cennet saraylarını onların hizmetine sunarlar ve şöyle derler: Size söz verilen gün işte bugündür Afiyet olsun, Allah'ın hoşnutluğu sizin için cennet ve nimetlerinden çok daha büyüktür.

Evet, tüm bunlar aynen gerçekleşecektir. O gün Allah'ın yüce kudreti tecelli edecek ve gökler kitap tomarlarının dürüldüğü gibi dürülecektir. Sübhanallah, Allahım, Sen ne yücesin! O yüce Allah, yeniden yaratmaya başlayacaktır, ölüp gittikten sonra yeniden mahlukatı diriltecektir. Doğrusu bu Allah'ın verdiği ve yerine gelmesi kesin olan bir sözdür.

[19] İşte bu ayet, Yüce Allah'ın salih kullarına bahşettiği dünya ve ahiret saadetini haber vermektedir. Onlar dünya ve ahirette yeryüzünün gerçek varisleridir. Kıyamet günü yeryüzüne, tevhid erlerinden başka kimse sahip olmayacaktır. Onlar, Allah'ın peygamberlerine inanmışlar, onlardan hiçbirisinin arasını ayırt etmeden hepsini kabul etmişler ve müslümanlar olarak can vermişlerdir. İşte cennet yaranı onlardır, onlar orada temelli kalacaklardır.

İşte kulumuz Muhammed'e @ indirdiğimiz bu Kur'ânda, tüm insanlığa gerçeği haykıran bir bildiri vardır Ve o, gerçek kullara yeten bir rehberdir. Allah'ın isteklerine uygun olarak hareket eden, akıllarını kullanıp Allah'ın indirdiklerini kabul eden, O'nun tüm peygamberleriyle birlikte, son peygamberi Hz. Muhammed'e de @ iman eden has kullara yeten bir bildiri, bir klavuz.

Ey Muhammed! Biz, seni ancak alemlere rahmet ve sana indirilen ilahî gerçeklere uymaları için tüm cihana bir hidayet rehberi olarak gönderdik. Bu rahmeti kabul ederek bu nimete şükreden kimse, dünya ve ahirette saadete ermiştir. Onu reddedip inkar eden ise, dünya ve ahirette kaybetmiştir.

Sen şimdi tüm insanlara şunu ilan et ki onlar doğru yola gelsinler: Doğrusu tanrınızın tek bir Tanrı olduğu bana şüphesiz vahyolundu. Bu gerçeği size ulaştırmakla emrolundum ben. İlahınız eşi ve ortağı olmayan bir tek Allah'tır. Artık buna inanıp müslüman olacak mısınız? Eğer müslüman olursanız bağışlanır ve Allah'ın hoşnutluğunu kazanır, sonunda da cennetler ve şerefli makamları elde edersiniz. Evet, işte bunlar Rabbinize inanıp müslüman olduğunuz takdirde kazanacaklarınızdır. Ama gerçekten yüz çevirip Rabbinizin isteklerini görmezden gelirseniz, biliniz ki bir gün gelecek Yüce Allah bir başına size sapıklığınızın ve Allah'ın indirdiği gerçeklerden yüz çevirmenizin hesabını soracaktır. O size vadedilen günün uzak mı, yoksa yakın mı olduğunu Allah'tan başka hiç kimse bilemez. O hiç şüphesiz gerçekleşecektir. Ama onun yakın mı, yoksa uzak mı olduğuna dair benim de bir bilgim yok.

Elbette Yüce Allah, açığa vurduğunuz şeyleri, açıkça söylediklerinizi de bilir; gizlediklerinizi de bilir. O, yetki sahibidir. Gizledikleriniz ve açığa vurduklarınızla sizi sorgulayacaktır. O izzet ve hikmet sahibidir. O çok acıyan ve pek şefkat edendir. Ben bilmem; belki bu gecikme sizi denemek ve bir süreye kadar geçindirmek içindir. Ben bilemem, belki bu gecikme sizin için bir imtihandır. Akıllı kişi, Allah'ın isteklerine uyan ve Allah'ın emir ve yasaklarından yüz çevirmiş bir halde Rabbinin huzuruna gaflet içerisinde çıkmaktan sakınan kimsedir.

Sen de ki: Ey Rabbimiz! Senin hükmün gerçeğin ta kendisidir. Sen merhameti bol olan ve yardımına güvenilensin. O bilmeyenlerin nitelemelerine karşı Senden yardım dilenir. Sen hak ve gerçeksin. Yetki tümüyle Senindir. Aziz ve Hakim olan Rabbim Sen ne yücesin! Biz Seni tesbih ederiz. Hamdolsun alemlerin Rabbi Allah'a.

سُورَةُ الْحَجِّ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْۚ اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظ۪يمٌ ﴿١﴾
يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّٓا اَرْضَعَتْ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارٰى
وَمَا هُمْ بِسُكَارٰى وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَد۪يدٌ ﴿٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يُجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَر۪يدٍ ﴿٣﴾
كُتِبَ عَلَيْهِ اَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَاَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْد۪يهِ اِلٰى
عَذَابِ السَّع۪يرِ ﴿٤﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ ف۪ي رَيْبٍ
مِنَ الْبَعْثِ فَاِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِنُبَيِّنَ لَكُمْۜ وَنُقِرُّ
فِي الْاَرْحَامِ مَا نَشَٓاءُ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ
طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُٓوا اَشُدَّكُمْۚ وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفّٰى وَمِنْكُمْ
مَنْ يُرَدُّ اِلٰٓى اَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْـًٔاۜ
وَتَرَى الْاَرْضَ هَامِدَةً فَاِذَٓا اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَٓاءَ
اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَاَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَه۪يجٍ ﴿٥﴾

٣٣٣

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ey insanlar! Rabbinizden sakının; doğrusu kıyamet gününün sarsıntısı çok büyük bir şeydir."

2. "Kıyameti gören her emzikli kadın emzirdiğinden geçer, her hamile kadın çocuğunu düşürür. İnsanları sarhoş gibi görürsün oysa sarhoş değildirler, fakat Allah'ın azabı çok çetindir."

3. "İnsanlardan kimi, Allah hakkında bilmeden tartışır ve her azılı şeytana uyar."

4. "Onun hakkında şöyle yazılmıştır: O kendisini dost edinen kimseyi saptırır ve alevli azaba götürür."[1]

5. "Ey insanlar! Öldükten sonra tekrar dirilmekten şüphede iseniz bilin ki, ne olduğunuzu size açıklamak için, Biz sizi topraktan sonra nutfe (sperma)den, sonra alaka (embrio) dan, sonra da yapısı belli belirsiz bir çiğnem etten yaratmışızdır. Dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde tutarız; sonra sizi çocuk olarak çıkartırız, böylece yetişip erginlik çağına varırsınız. Kiminiz öldürülür, kiminiz de ömrünün en fena zamanına ulaştırılır ki, bilirken bir şey bilmez olur. Yeryüzünü görürsün ki kupkurudur; fakat Biz ona su indirdiğimiz zaman harekete geçer, kabarır, her güzel bitkiden çift çift yetiştirir."[2]

22 HACC SÛRESİ

Mekke'de mi, yoksa Medine'de mi indiği konusunda farklı görüşler ileri sürülen Hacc sûresi, tercih edilen görüşe göre 52-55. ayetleri Mekke ile Medine arasında, kalan kısmı ise Medine'de Nûr sûresinden sonra inmiş olup 78 ayettir. 27. ayette Hz. İbrahim peygamber tarafından başlatılan ve son peygamber Hz. Muhammed ﷺ tarafından da devam ettirilen Hacc ibadetinden bahsedildiği için, sûreye bu isim verilmiştir.

[1] Yüce Allah, kullarına takvayı, yani kendisinden sakınılmasını emrediyor ve onlara, kıyamet günü karşılaşacakları dehşetli sarsıntı ve korku dolu anları haber veriyor. Kulları hakkında dilediği her şeyi yapan, erişilmez gücün sahibi Yüce Mevla, kullarına şöyle sesleniyor: Ey insanlar! Allah'tan korkun, O'nun gazabından sakının. Biliniz ki, bu dünya hayatı sonludur. Ama siz, dünyada yaptıklarınızdan sorgulanacak ve hesaba çekileceksiniz. Elbette Rabbin, kullara zulmetmez. O çokca bağışlayan ve merhamet edendir. Yanısıra Allah'ın tehditlerine kulak asmayan azman ve azılı olanlara karşı da, Yüce Allah'ın azabı çok çetindir. Onlar hesap gününü unuturlar ve o gün için hazırlık yapmazlar Ve kıyamet ansızın onların başına gelir çatar. Hem de dehşetli sarsıntısıyla. O an, her emzikli, bağrına basıp kucağında emzirdiği çocuğundan geçer, onun kendi çocuğu olduğunu unutarak bırakıverir. Gördüğü dehşetli manzara karşısında en sevdiği ve en çok şefkat ettiği kimseleri bile bırakıverir. Her hamile kadın çocuğunu düşürür Korkunun dehşetinden, günü yetmeden çocuğunu düşürüverir. İşte böyledir, korkunun dehşetinden kişi hem kendinden geçer, hem de sevdiklerinden.

İnsanları sarhoş gibi görürsün.. Aslında onlar kendilerini sarhoş edecek bir şey almamışlardır. Ama gördükleri onların akıllarını başlarından almış, kendilerini kaybetmelerine neden olmuştur. Allah'ın isyankar ve azgın kullarına, emirlerine karşı gelip yasaklarını işlemeleri ve yasalarını yürürlükten kaldırmaları nedeniyle indirdiği azabın şiddet ve dehşetinden kendilerinden geçmişlerdir. Evet onlar, Allah'ın ölçülerini görmezden gelmişler ve onlara uymamışlardı. Onlar bilgisizce Allah ve O'nun buyrukları hakkında boş yere ve anlamsızca tartışıyorlardı. Onları şeytan baştan çıkarmıştı.

Evet, onların hepsini şeytan saptırmış ve onlara dünyanın yegane hedef olduğunu kabul ettirmişti. Sonunda onlar, öldükten sonra dirilmeyi ve Allah'ın ölüleri tekrar dirilten erişilmez gücünü inkar etmişlerdi. Allah'ın peygamberlerine indirdiği prensiplerden yüz çevirmişlerdi. İnsan ve cinlerden olan her azılı şeytanın sözüne uyarak, inkar ve küfürde onları izleyerek yoldan çıkmışlardı. İşte bugün onlar, cehaletlerine yanarak çarpılmışa döneceklerdir. Onlar kıyametin sarsıntısı içerisinde sarsıldıkça sarsılacaklar. Sonra cehenneme sevkedildiklerinde onların hali nice olur?! Yüce Rabbimiz, şeytana uyarak Allah'a başkaldıran kimselerin, şeytanın saptırmasıyla sapacaklarını yazmıştır. Şeytan böylelerini alevli cehennem ateşine götürür. Yani onları dünyada saptırarak ahiretteki cehennem ateşine sürükler götürür.

[2] İşte bu yaratılışın ilk başındaki evreler, Yüce Allah'ın öldükten sonra tekrar diriltmeye kadir olduğuna delildir. Yüce Mevla, bu ayetinde, insanın yaratılış evrelerine veciz bir biçimde dikkat çekiyor. İnsanın önce topraktan yaratıldığına parmak basıyor. Eşi benzeri olmayan ve erişilmez gücün sahibi olan Allah Teâlâ, toprağı değişime tabi tutuyor ve onu sudan bir spermaya çeviriyor. Sonra yine erişilmez gücüyle onu birbirine yapışık bir kan olan embrioya çeviriyor. Sonra o, küçücük bir et parçası haline geliyor. Bu aşamada henüz belli belirsiz bir haldedir bu parça. Bu yaratılış evreleri, bilimsel araştırmalar ışığında bugün daha iyi anlaşılmaktadır. İşte Biz, erişilmez gücümüzü ve size bahşettiğimiz nimetlerimizi açıklamak için bunları anlatıyoruz. Hem Biz size bunları, Allah'tan sakınmanız ve O'nu tanıyıp içtenlikle boyun eğmeniz için açıklıyor ve öğretiyoruz.

Dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde tutarız.. Tam teşekküllü bir insan olması için, onu dilediğimiz bir süre rahimlerde bekletiriz. Rahimlerde belirlenen süre tamam olunca, bedence, görmesi, işitmesi, düşünmesi ve tutması çok zayıf bir çocuk olarak dünyaya getiririz. Sonra Yüce Allah ona, aşama aşama güç kuvvet verir. Sonra o çocuk yetişip erginlik çağına ulaşır. Gücü kuvveti ve boyu posu yerinde, gençliğinin baharında bir delikanlı olur. Ve sizden kimi, daha gençliğinin baharında iken ölür; kimi de ömrünün en rezil çağlarına erişir. İhtiyarlar, güç ve kuvvetten kesilir. Artık o kişi, bir takım şeyleri bilirken bilmez olur.

Yüce Allah'ın ölüleri diriltmeye kadir oluşuna bir başka delil de, Allah'ın kuruduktan sonra yeryüzüne hayat vermesidir. Evet yeryüzü de kupkuru bir cansız haline geldikten sonra, baharla birlikte yeniden yeşerir. Yeryüzünü görürsün ki kupkurudur.. Yüce Mevla, gökten yağmurlar yağdırarak ona yeniden hayat verir, artık kuru yer canlanmaya, çeşitli renk, tat ve özellikte bitkiler bitirmeye başlar. Hem de her güzel bitkiden çift çift yetiştirir. Görünüşü son derece güzel, kokusu hoş, verimli ve leziz envai çeşit rızıklar. İşte bunlar da, yeryüzünün rahminden çıkan hayatlardır. Her şeyi en güzel bir biçimde yaratan ve her şeyi bilen Allah'ın şanı ne yücedir!

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٦﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَن فِي
الْقُبُورِ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴿٨﴾ ثَانِيَ عِطْفِهِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ ۖ لَهُ فِي
الدُّنْيَا خِزْيٌ ۖ وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٩﴾ ذَٰلِكَ بِمَا
قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾ وَمِنَ النَّاسِ
مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ ۖ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ ۖ وَإِنْ أَصَابَتْهُ
فِتْنَةٌ انقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ
الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١١﴾ يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا يَنفَعُهُ ۚ
ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾ يَدْعُو لَمَن ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِ ۚ
لَبِئْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ
إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾ مَن كَانَ يَظُنُّ أَن لَّن يَنصُرَهُ اللَّهُ
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ
ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ﴿١٥﴾

٣٣٤

وَكَذَٰلِكَ

6. "Bunlar, yalnız Allah'ın gerçek olduğunu, ölüleri dirilttiğini, gücünün her şeye yettiğini gösterir."

7. "Yine hiç şüphe götürmeyen kıyamet saatinin geleceğini, Allah'ın kabirlerde olanı dirilteceğini gösterir."

8. "İnsanlardan kimi, bilmeden, doğruya götüren bir rehberi olmadan, aydınlatıcı bir kitabı da bulunmadan Allah hakkında tartışır."

9. "Hem de Allah yolundan saptırmak için büyüklük taslayarak tartışır. Dünyada rezillik onadır. Kıyamet günü de ona yakıcı azabı tattırırız."

10. "Ona, 'Bunlar senin yaptıklarından ötürüdür' denir, yoksa Allah, kullarına karşı hiç de zalim değildir."

11. "İnsanlar içinde kimi vardır, Allah'a, bir yar kenarındaymış gibi kulluk eder. Ona bir iyilik gelirse yatışır, başına bir bela gelirse yüz üstü döner. O kişi dünyayı da ahireti de kaybetmiştir. İşte apaçık kayıp budur."[3]

12. "Allah'ı bırakıp, kendisine fayda da zarar da veremeyen şeylere yalvarır. İşte derin sapıklık budur."

13. "Kendisine zararı faydasından daha yakın olana yalvarır. Yalvardığı şey ne kötü yardımcı ve ne kötü yoldaştır!"

14. "Doğrusu Allah, inananları ve yararlı işler işleyenleri, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar. Allah, şüphesiz istediğini yapar."

15. "Allah'ın kendisine dünyada ve ahirette yardım etmeyeceğini sanan kimse, göğe bir ip uzatsın, sonra kendini assın; bir düşünsün bakalım, bu hilesi kendisini öfkelendiren şeye engel olabilir mi?"[4]

[3] Evet, Yüce Allah gerçek yaratıcı ve dilediğini yapan gerçek yöneticidir. Erişilmez gücün sahibi Yüce Allah'ın ilmi tüm her şeyi kuşatmıştır. Tıpkı kupkuru yeryüzünü diriltip çeşit çeşit bitkiler yeşerttiği gibi, ölüleri de diriltir. Aynı şekilde O, tüm her şeye güç yetirendir. İnsanı yaratmaya, rızkını vermeye ve zamanı gelince yaptıklarının karşılığını görebilmeleri için kabirlerdeki ölüleri diriltmeye de kadirdir

Bu gerçekleri hatırlattıktan sonra Yüce Rabbimiz, küfür ve bidat elebaşlarından sapıklığa çağıranlardan söz açarak şöyle buyuruyor: İnsanlardan kimi, bilmeden Allah hakkında tartışır. Çünkü o yanında, Yüce Allah'ın yüceliğini anlama mertebesine çıkaracak gerçeğe dair herhangi bir bilgi yoktur. Gerçekten de hiçbir şey, Yüce Allah'ın benzeri değildir. O, tüm her şeye kadirdir. Onlar ise, Allah'ın kitabını anlayıp O'nun takdir ettiği şeylerdeki güzellikleri kavramaya yardım edecek hidayet ve ilimden yoksun kimselerdir. Onlar, doğru düşünen bir akıl ve gerçek bir rivayete dayanmaksızın tartışırlar. Onlar sadece, heva ve arzularına dayanarak tartışırlar. *(İbn Kesir, Tefsîr, III, 208)*

Ve kul, ahirette işlediklerinin ya cezasını görecektir. Bu başına gelenler ise, ancak onun dünya hayatında kendi yaptıkları yüzündendir. Kişi iyilik yapmışsa mükafatını görecek, kötülük yapmışsa cezasını çekecektir.

İnsanlar içinde kimi vardır, Allah'a, bir yar kenarındaymış gibi kulluk eder. Yüce Allah'ın huzurunda olduğunu düşünmeden gaflet içerisinde O'na tapar. Oysa Allah Teâlâ güzeldir ve ancak güzel ve temiz olanları kabul eder. İbadette, kişinin özü sözü, gönlü nefsi Yüce Allah'ın huzurunda olduğunun bilincinde olursa ve O'ndan korkarak yapılırsa bir anlamı olur. Eğer öyle olmazsa o yapılan şey, görünüş itibarıyla ibadet sanılır, ama o kabul edilmeme konusunda, onun sahibi tıpkı bir yar kenarında uçuruma yuvarlanacakmış gibidir. Çünkü o kişi, tam bir iman ve gönül huzuru içerisinde Allah'a ibadet etmemektedir. Sözgelimi bir musibet, onu doğru yoldan saptırabilmektedir. İşte apaçık kayıp budur. Gerçekten bu kaybediş, çok büyük bir kaybediştir.

[4] Gönülleri Allah inancının nurlarıyla aydınlanmayan insanlar, Allah'a ortak koşarlar ve O'ndan başkasına yalvarıp yakarırlar. Kendilerine bir zarar veremeyen ve bir yarar sağlayamayan bir takım putlara taparlar. Onlara sığınıp onlardan yardım dilerler. Böylece onların sapıklığı gerçekleşir ve onlar Allah'ın azab ve gazabını hakederler. Bu noktada kişi, kendisine dünya ve ahirette zarar verecek kimselere yalvarır. Bu onun anlayışsız ve akılsızlığındandır. Aman Ya Rabbi, bu ne çirkin iştir! Şer ve kötülük odaklarıyla düşüp kalkanlara yazıklar olsun!

Mutlak adalet sahibi olan Yüce Allah, lütuf ve keremiyle inanıp yararlı iş işleyenleri cennetlere koyacaktır.. Gönülden kendisine inanan ve imanlarını davranışlarıyla teyid eden iyi kullarını cennetlere koyacaktır. Orada onlar için, diledikleri her şey vardır. Köşklerin altından ırmaklar akar, gözde huriler onların hizmetlerine koşar. Elbette keremi bol olan Yüce Allah, dilediğini yapar. O, peygamberinin de inananların da yardımcısıdır. Kıyamete kadar onların şanını yüceltecektir.

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاهُ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَاَنَّ اللّٰهَ يَهْدٖي مَنْ يُرٖيدُ
(١٦) اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَالَّذٖينَ هَادُوا وَالصَّابِـٔينَ
وَالنَّصَارٰى وَالْمَجُوسَ وَالَّذٖينَ اَشْرَكُوا اِنَّ اللّٰهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهٖيدٌ (١٧) اَلَمْ تَرَ
اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثٖيرٌ
مِنَ النَّاسِ وَكَثٖيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللّٰهُ فَمَا
لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ (١٨) هٰذَانِ خَصْمَانِ
اخْتَصَمُوا فٖي رَبِّهِمْ فَالَّذٖينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ
يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُؤُسِهِمُ الْحَمٖيمُ (١٩) يُصْهَرُ بِهٖ مَا فٖي بُطُونِهِمْ
وَالْجُلُودُ (٢٠) وَلَهُمْ مَقَامِعُ مِنْ حَدٖيدٍ (٢١) كُلَّمَا اَرَادُوا
اَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ اُعٖيدُوا فٖيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرٖيقِ
(٢٢) اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فٖيهَا مِنْ اَسَاوِرَ
مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فٖيهَا حَرٖيرٌ (٢٣)

16. "İşte böylece onu apaçık ayetler olarak indirdik. Allah, şüphesiz, dilediğini doğru yola eriştirir."

17. "Doğrusu, inananlar ve yahudiler, sabiiler, hıristiyanlar, mecusiler, müşrikler arasında, kıyamet günü Allah kesin hüküm verecektir. Doğrusu Allah her şeye şahittir."

18. "Göklerde ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların bir çoğunun Allah'a secde ettiklerini görmüyor musun? Bir çoğuna da azap hak olmuştur. Allah'ın alçalttığı kimseyi yükseltebilecek yoktur. Doğrusu Allah ne dilerse yapar."[5]

19-21. "İşte Rableri hakkında tartışmaya giren iki hasım taraf: O'nu inkar edenlere, ateşten elbiseler kesilmiştir, başlarına da kaynar su dökülür de bununla karınlarındakiler ve deriler eritilir. Demir topuzlar da onlar içindir."

22. "Orada, uğradıkları gamdan ne zaman çıkmak isteseler her defasında oraya geri çevrilirler. Tadın yakıcı azabı."

23. "Doğrusu Allah, inanıp yararlı iş işleyenleri, zeminin-den ırmaklar akan cennetlere koyar. Orada altın bilezikler ve inciler takınırlar. Oradaki elbiseleri de ipektendir."

[5] Dikkat secde ayetidir.

İşte böylece onu, yani Kur'ân'ı apaçık ayetler olarak indirdik Onun lafızları gayet açık, manaları da Allah'tan insanlara açık bir belge ve delil olacak şekildedir. Şanı yüce Allah, kullarından takva sahiplerini iyi bilir. Lütuf ve keremiyle onlara taat yollarını gösterir. Apaçık ayetleriyle onları doğru yola ulaştırır. Sonuçta onlar, O'na candan ibadet eden has kullar olarak yaşarlar.

İnananlar.. Bunlar müslümanlardır.

Yahudiler.. Bunlar da Hz. Musa'nın ümmetidir

Sabiiler.. Bunlar ise, yıldızlara ve gök cisimlere ibadet edenlerdir.

Hıristiyanlar.. Bunlar Hz. İsa'nın ümmetidir.

Mecusiler ve Müşrikler.. Bunlar Allah ile beraber başka şeylere tapan Arap müşrikleridir. Onlar arasında, kıyamet günü Allah kesin hüküm verecektir. Aralarında adalet ve hakkaniyetle kararını verecek ve onlardan Allah'a iman edenler cennete girecek, küfredenler ise cehennemi boylayacaklardır. Elbette Yüce Allah, onların yapıp ettiklerine şahittir. O, onların tüm konuştuklarını kaydetmiş, içlerinde gizlediklerini, gönüllerinden geçirdiklerini bilendir. Doğrusu Allah her şeye şahittir.

Bu ayet-i kerimeler de Yüce Allah'ın tek başına ibadete layık kimse olduğunu bir kez daha teyid ediyor. O halde ey insan! Bilmez misin ki, tüm kainat şanı yüce Allah'a secde ediyor, isteyerek yahut istemeyerek O'na boyun eğiyor. Evrenin Allah'a secde etmesi, kesin bir vecibedir. Evet, evren tümüyle, güneşi ve ayı ile, dünyası, denizleri ve dağları ile, ve içerisinde bulunan tüm her şey ile mecburen Allah'a secde eder. İnsan ise, kendi isteği ile ya Allah'a secde eder, yahut da O'na isyan eder Bu yüzden de sadece Ademoğlu, yaptıklarından sorumlu olup sorgulanacaktır. İtaat ederse bunun mükafatını görecek, isyan ederse bunun da cezasını çekecektir. İşlediği günahlar ancak misliyle cezalandırılır. Yaptığı iyilik ve güzellikler ise gönülden ve içtenlikle yapılışlarına göre on katından, yediyüz katına kadar fazlasıyla ödüllendirilir Allah'ın alçalttığı kimseyi yükseltebilecek yoktur. Doğrusu Allah ne dilerse yapar.

وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ
﴿٢٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ
فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِإِلْحَادٍ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ
عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٥﴾ وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ
أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ
وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٢٦﴾ وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ
رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾
لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ
عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا
وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ ﴿٢٨﴾ ثُمَّ لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ
وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾
ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ
رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

٣٣٦

24. "Bu kimseler, sözün güzelini işitecek duruma ulaştırılmışlar, övülmeğe layık olan Allah'ın yoluna eriştirilmişlerdir."

25. "Doğrusu inkar edenleri, Allah'ın yolundan, yerli ve yabancı bütün insanlar için eşit kılınan Mescidi Haram'dan alıkoyanları ve orada zulm ile yanlış yola saptırmak isteyeni, can yakıcı bir azaba uğratırız."[6]

26. "Hani, 'Bana hiçbir şeyi ortak koşma; tavaf edenler, orada kıyama duranlar, rüku edenler ve secdeye varanlar için Evimi temiz tut' diye İbrahim'i Kabe'nin yerine yerleştirmiştik."

27. "İnsanları hacca çağır; gerek yürüyerek gerekse binekler üstünde uzak yollardan sana gelsinler."

28. "Ta ki kendileri için bir takım yararlara tanık olsunlar; Allah'ın onlara rızık olarak verdiği hayvanları belli günlerde kurban ederken O'nun adını ansınlar. Siz de bunlardan yiyin, çaresiz kalmış yoksulu da doyurun."

29. "Sonra kirlerini giderip temizlensinler. Adaklarını yerine getirsinler ve eski ev Kabe'yi tavaf etsinler."[7]

30. "İşte böyle. Kim Allah'ın yasaklarına saygı gösterirse, bu Rabbinin katında kendi iyiliğinedir. Size okunanlar dışında kalan hayvanlar, size helal kılındı. O halde pis putlardan sakının; yalan sözden kaçının."

[6] İkrime, ayette sözkonusu edilen iki hasımdan kastın cennet ve cehennem olduğunu söyler. Şöyle ki, cennet ve cehennem birbirleriyle çekişirler. Cehennem der ki: 'Rabbim beni, azabını göstermek için yarattı.' Cennet ise şöyle der: 'Beni de Rabbim, rahmetini ortaya koymak için yarattı.'

İbn Abbas ise iki hasımdan maksadın Kitab ehli ve müminler olduğunu söyler. Onlar da birbirleriyle çekişirler Kitap ehli der ki: 'Biz sizden daha çok Allah'a yakınız, bize sizden önce kitap verildi ve peygamber gönderildi.' Buna karşılık müminler de şöyle derler: 'Biz, Allah'ı sizden daha iyi tanıyoruz. Zira biz peygamberimiz Hz Muhammed'e de inandık sizin peygamberinize de inandık. Yine biz Kur'âna da inandık size indirilen kitaplara da. Oysa siz, bizim peygamberimizi bilip durduğunuz halde onu terkettiniz ve sırf kıskançlığınız nedeniyle onu inkar ettiniz ' İşte bu ayet, bu tartışma hakkında inmiştir.

Ayetin, Bedir günü birbirleriyle teke tek savaşan müminlerle inkarcılar hakkında indiği de söylenmiştir *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, XI, 25-26)*

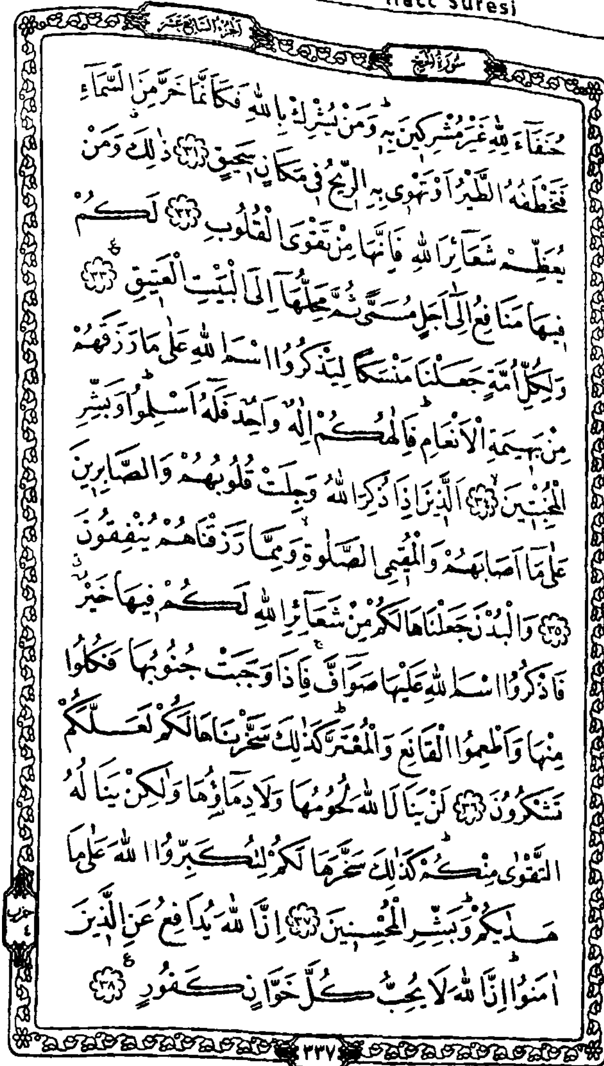
Sonuç olarak kim, Allah'ın peygamberleriyle yahut peygamberlerin sonuncusu ve efendisi olan Hz. Muhammed @ ile çekişir ve onların hepsini yahut birini inkar ederse, o kişi gerçekten tüm peygamberlerin yolundan çıkmış demektir O'nu inkar edenlere, ateşten elbiseler kesilmiştir, başlarına da kaynar su dökülür de bununla karınlarındakiler ve deriler eritilir. Demir topuzlar da onlar içindir. O topuzlarla onlar ateşte dağlanırlar. Ne zaman çıkmak isteseler.. Azabın şiddetinden, gam ve kederden kurtulmak isteseler, cehennem bekçileri zebaniler tarafından oraya döndürülürler ve onlara şöyle denir: Tadın yakıcı azabı! İşte bu, onların peygamberlerine karşı gelmeleri nedeniyledir.

İnanıp yararlı iş işleyenler.. Allah'a, peygamberlerine ve ahiret gününe iman edenler.. Ve Allah'ın belirlediği namaz, zekat, oruç, hacc ve cihad gibi farzları yerine getiren ve bu ibadetleri Yüce Allah'ın belirlediği şeriat kurallarına göre yerli yerince yapanlar.. Allah'ın hükmü dışındaki hükümleri kabul etmeyenler.. İşte onları Yüce Allah zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır. Orada, onlar için diledikleri her şey vardır. Yine orada, onlar için her türlü süs ve takılar vardır. Orada altın bilezikler ve inciler takınırlar. Oradaki elbiseleri de ipektendir. Aslında Yüce Allah, onlara bunlardan daha fazla şeyi de ikram etmişti. Onları Yüce Mevla, en güzel söze ulaştırmıştır. Artık onlar haktan başka bir şey söylemezler ve ancak hak için söylerler. Bu nedenle onları, en büyük nimetlerle ödüllendirmiştir. O büyük nimet ise, Allah'ın onları hayır, hak ve kurtuluş yolu olan övülmüş yola eriştirmesidir.

Yüce Rabbimiz bizleri, hoşnut olduğu alemden, inkar edenler dünyasına götürüyor ve o inkarcılara uymaktan bizleri şiddetle sakındırıyor. Doğrusu inkar edenler.. Allah'ı tanımayanlar için cehennemden başkası yoktur. Onlar Allah'ın hak yolu İslam yolundan alıkorlar.. Yine onların sapıklıklarının bir göstergesi de, aynı şekilde onların Mescidi Haram'dan alıkoymalarıdır.. Onlar orada sapık tevillerle insanları Ka'beye gelmekten alıkorlar. Onların bu kuruntuları, İslamın çağırdığı hak ve gerçeğin dışında bir takım saçmalıklardır. Onlar tüm batıl düzenleriyle insanları Allah'ın dininden ve yalnızca O'na ibadetten alıkoymaya çalışırlar. Yüce Allah ise, kendisine ortak koşan ve yolundan sapıp Mescid-i Haramın yanında inkar ve ilhadını yaymaya çalışan her müşrik için hezimet ve rezilliği vadetmiştir.

[7] Ayet-i kerimede, daha ilk günde Allah'ı birleme ve yalnızca O'na ibadet edip hiçbir şeyi O'na eş koşmama üzerine bina edilen kutlu yerde, Allah'a eş koşup O'ndan başkasına kulluk eden Kureyşlilere bir kınama ve azarlama vardır. Ey Muhammed! Tüm insanlara bildir ki, senin atan Hz. İbrahim, Allah'ın kendisine bu beyti, daha önce meleklerin atan Adem'le birlikte attığı temeller üzerine yapmasını emrettiği kimsedir. Onun o temellerini de İbrahim'e Rabbin göstermiştir. Hz. İbrahim, Rabbinin emrettiği şeyleri aynen yerine getirmiş ve asla Allah'a hiç bir şeyi eş koşmamıştı. İşte bu, arablardan ve başkalarından her yönünü Allah'a çeviren İbrahimoğulları insanlara da emrettiği şeydir. Yüce Allah, İbrahim peygamberi, Mescid-i Harama hizmet etmekle onurlandırmıştı. O da Ka'beyi tavaf edenler ve orada namaz kılıp ibadet ve taatte bulunanlar için Ka'beyi temiz tutmuştu. Ve İbrahim peygamber, Adem'den sonra insanları hacca çağıran, tavaf edenler ve namaz kılanlar için Ka'beyi temiz tutan ilk kişi olmuştur. Hz. ibrahim, hacc çağrısı yapınca, ğayb alemindeki ruhlar onu duymuşlardı. İşte onun çağrısına o sırada icabet eden kimseler için Yüce Mevla, çağrıya başüstüne dedikleri sayıda haccetme fırsatı tanımıştır.

Evet, hacda insanlar bir takım faydalara tanık olurlar. Müminler birbirleriyle tanışıp Allah için kardeş olurlar. Ticari, ekonomik ve siyasi bir takım alış verişlerde bulunurlar. Gerçekten hacc, müslümanların siyasal, ekonomik ve sosyal alanlarda pek çok alışverişin yapıldığı evrensel bir kongredir. Dünya ve ahiretleri için hayırlar elde etmek isteyen müslümanlar, hacc mevsiminde bu niyetlerini gerçekleştirmek için geniş bir imkan bulurlar, ileri görüşlü kimselerin görüşlerinden yararlanırlar. İslam alemindeki gidişatın, ilk dönemdeki duruluğuna dönebilmesi, Kur'ânî birliğin yeniden sağlanması ve İslam toplumunun Kitap ve Sünnet etrafında yek vücut olmasını sağlamak için içtenlikle çalışırlar. İşte hacc bunun için bir ilk adımdır. Bunun ardından, Allah'ın indirdiği ölçüleri uygulama alanına geçiren bir toplum oluşacaktır. Çünkü bugün İslam toplumu gücünü kaybetmiş, Allah'tan korkmayanların egemenliği altına girmiş bir haldedir Onun bugünkü içler acısı durumu, gökten düşen ve vahşi kuşlar tarafından anında kapışılıp parçalanan bir kimseyi andırmaktadır. Acaba yöneten ve yönetilenleriyle toplum uyanıp kendine gelecek ve Allah'ın dininin prensiplerini yüceltebilecek midir? İbadetiyle, sosyal ve siyasi alanlardaki tüm ölçüleriyle onu bir bütün olarak yaşayabilecek midir?

31. "Allah'a ortak koşmaksızın yalnızca O'na yönelerek. Allah'a ortak koşan kimse, gökten düşüp de kuşların kaptığı veya rüzgarın bir uçuruma attığı şeye benzer."

32. "Bu böyledir; kişinin Allah'ın nişanelerine hürmet göstermesi, kalplerin Allah'a karşı gelmekten sakınmasındandır."

33. "Bu nişane kurbanlarda sizin için belli bir süreye kadar faydalar vardır. Sonra onların varacağı yer eski ev Kabe'dir."[8]

34. "Her ümmet için, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanların üzerlerine O'nun adını anarak kurban kesmeyi meşru kıldık. Sizin Tanrınız tek bir Tanrı'dır, O'na teslim olun. Allah'a gönül vermiş olan kimseleri müjdele."

35. "Onlar Allah anıldığı zaman kalpleri titreyen, başlarına gelene sabreden, namazı gereği gibi kılan, kendilerine verdiğimiz rızıktan sarf edenlerdir."

36. "Kurbanlık deve ve sığırları Allah'ın size olan nişanelerinden kıldık. Onlarda sizin için hayır vardır. Bağlı halde keserken üzerlerine Allah'ın adını anın. Yan üstü düşüp ölünce onlardan yiyin, isteyene de istemeyene de verin. Şükredersiniz diye onları böylece sizin buyruğunuza verdik."

37. "Bu hayvanların ne etleri ve ne de kanları Allah'a ulaşacaktır. Allah'a ulaşacak olan ancak sizin takvanızdır. Size doğru yolu gösterdiğinden, Allah'ı yüceltmeniz için onları böylece sizin buyruğunuza vermiştir. İyilik yapanları müjdele."[9]

38. "Allah şüphesiz inananları savunur. Doğrusu Allah hainleri ve nankörleri hiç sevmez."

[8] Kim Allah'ın yüceltti̇ği şeylere saygı gösterir, O'na karşı gelmekten ve haram kıldığı şeyleri işlemekten sakınır ve onları ciddiye alıp önemserse bu Rabbinin katında kendi iyiliğinedir. Artık o kimse, Allah katında Allah'ın gözde kulları olan seçkin kişilerin yanında yüksek mertebeler kazanmıştır.

Yüce Allah, sığır, deve ve davar cinsinden olan hayvanları helal kılmıştır. Bunların hepsi hacc mevsiminde kurban edilebilir. Müslümanlar, Yüce Mevla'nın bizi yükümlü tuttuğu tüm her şeyi yerine getirmelidirler. Hacc ibadetiyle ilgili konularda olsun, aynı şekilde yükümlü tutulduğumuz diğer farzlar ve haramlar konusunda olsun, Yüce Rabbimiz, tüm bunlardan bizleri hesaba çekecektir. Hacc, bedenî, ruhî ve malî bir ibadettir. Çünkü hacc ibadeti, namaz, sadaka, kurban, tavaf, ihram ve şeytan taşlama gibi pek çok rukünleri bağrında toplamaktadır.

'Allah'ın şeâiri' (Allah'ın nişaneleri), hacc menasiki gibi, Kitap ve Sünnette belirlenen tüm prensip ve öğretilerdir. 'Kalplerin takvası' (kalplerin Allah'tan sakınması) ise, kalplerin Allah'ı gereği gibi tanıması ve Kur'ânda belirlenen ibadet ve diğer esasların tanınmasıdır. Zira Allah'ın dini şu iki temel gerçeğe dayanır: İbadet ve muamelat. Din, ibadet ve muamelattan ibarettir.

Hacc ibadeti içerisinde yer alan ve kesim yeri Ka'benin yanındaki harem bölge olan kurbanlarda da *insanlar için pek çok* faydalar vardır.

[9] Yüce Allah, ancak kendi zatı için kurban kesmeyi meşru kılmıştır. Allah'tan başkası adına kurban kesmek caiz değildir. Herhangi bir insan yahut bir peygambere kurban adamak da caiz değildir. Fakat kul, yalnızca Allah için kurban keser ve yalnızca O'na adakta bulunur. Bu hacda da böyledir, haccın dışında da. O halde adaklarınızı yalnızca Allah'a has kılın. Aynı şekilde ibadetlerdeki tevazu ve boyun eğişiniz hep Allah için olsun. İşte onlar, Allah anıldığında kalpleri ürperen, gönülleri engin Allah sevgisiyle huzura eren kimselerdir. Onları, yalnızca Yüce Allah meşgul eder. İşte onlar Allah'ın gözde kullarıdır. Onlar, namazı içtenlikle ve adamakıllı kılarlar. Aynı şekilde onlar Allah uğruna, O'nun sevgi ve hoşnutluğunu kazanmak için harcamada bulunurlar.

Kurbanlık deve ve sığırları Allah'ın size olan nişanelerinden kıldık. Evet, Yüce Allah kurbanlıkları sizin için nişaneler kılmıştır. Ayette geçen 'büdün' kelimesi, deve ve sığır cinsinden olan kurbanlıklar demektir. Onlar Beyt-i Harama sunulan kurbanlıklardır, hem de o mübarek yere sunulan en güzel hediyelerdir. Allah'ın kurban etmeyi helal kıldığı kurbanlıkların etlerini yemek de size helal kılınmıştır. Onları keserken Allah'ın adını anmanız kaydıyla bu size helal kılınmıştır. Sizin o kurbanlıklardan ihtiyaç sahibi yoksul ve aç kimselere yapacağınız ikramların karşılığını Yüce Allah verecektir.

İşte Biz, o hayvanları sizin emrinize sunduk. Allah'a şükredesiniz diye onları size helal kıldık. O'na *şükrederseniz, O'da size olan lütuf ve keremini artırır*. Şunu bilin ki, Yüce Allah, keserken *adını anmanız* için bu kurbanları size meşru kılmıştır. Doğrusu O, yaratan ve rızık verendir. Kestiğiniz kurbanların ne etleri O'na ulaşır, ne de kanları. Çünkü Yüce Mevla, hiçbir şeye muhtaç değildir. Ama Allah, sizin kalplerinizdeki takvanızı, O'na olan sevginizi ve O'nun uğruna yapacağınız harcamaları çok iyi bilir. Allah yaptıklarınızın sayısal değerine değil, niteliğine bakar. Kurban keserken, gönlünden geçirdiklerine değer verir. Ve O, sizin kendisi için yaptığınız eylemleri kabul eder ve onların karşılığını verir. Hadiste buyurulduğu gibi: "Şüphesiz Allah sizin, ne şekillerinize bakar, ne de renklerinize. Ama O, sizin kalplerinize ve eylemlerinize bakar." *(Ahmed, II, 285, 529; Müslim, Birr 22; İbn Mace, Zühd 9)*

Evet, *Yüce Allah sizin* her halinizi bilir. Arafatta yalvararak telbiye getirdiğinizi de, yaptıklarınızın kabul edilmesi için yakardığınızı da bilir. İyi niyetli olarak en güzel davranışlarda bulunan ve Rabbinin tüm isteklerine gönlü ve organlarıyla başüstüne diyenlere Allah'ın müjdesi vardır. İlahî muştular, Allah'ın güzel kullarınadır.

أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ
لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِم بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا
أَن يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ
لَّهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا
اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا ۗ وَلَيَنصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنصُرُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾ الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنكَرِ ۗ وَلِلَّهِ
عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٤١﴾ وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ
قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ ﴿٤٢﴾ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٤٣﴾
وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ ۖ وَكُذِّبَ مُوسَىٰ فَأَمْلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ
ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ ۖ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٤﴾ فَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ
أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ
مُّعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَّشِيدٍ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ
قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا ۖ فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى
الْأَبْصَارُ وَلَٰكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ

39. "Haksızlığa uğratılarak kendilerine savaş açılan kimselere savaşa izin verildi. Allah onlara yardım etmeğe elbette Kadir'dir."

40. "Onlar haksız yere ve yalnızca 'Rabbimiz Allah'tır' dediler diye yurtlarından çıkarılmışlardır. Allah insanların bir kısmını diğeriyle savmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın adı çokça anılan camiler yıkılıp giderdi. And olsun ki, kendisine yardım edenlere Allah da yardım eder. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür."[10]

41. "Onları biz yeryüzüne yerleştirirsek namazı adamakıllı kılarlar, zekat verirler, uygun olanı emrederler, fenalığı yasak ederler. İşlerin sonucu Allah'a aittir."

42. "Seni yalancı sayıyorlarsa bil ki, onlardan önce Nuh, Ad, Semud kavmi de yalanlamıştı."

43. "İbrahim kavmi ve Lut kavmi de."

44. "Medyen halkı da. Musa da yalanlanmıştı. Ama Ben, kafirlere önce mehil verdim, sonra da onları yakalayıverdim. Beni tanımamak nasılmış görsünler."

45. "Nice kentlerin halkını haksızlık yaparken yok ettik. Artık çatıları çökmüş, kuyuları metruk, sarayları bomboş kalmıştır."[11]

46. "Yeryüzünde dolaşmıyorlar mı ki, orada olanları akıl edecek kalpleri, işitecek kulakları olsun. Ama yalnız gözler kör olmaz, fakat göğüslerde olan kalpler de körleşir."

[10] Bu ayet, Yüce Allah'ın kendisine güvenen, şer odaklarını ve onların planlarını kendisine havale eden kullarını bizzat savunacağına dair ilahî bir açıklamadır. Allah onları koruyup kollayacak ve onlara yardım edecektir. Allah şüphesiz inananları savunur. Onlar müslümanlardır. Allah'ın emanetlerine ihanet eden ve O'nun son peygamberi Hz. Muhammed'e @ uyma konusundaki Allah'ın emrine karşı gelenlere gelince, elbette Yüce Allah hainleri ve nankörleri hiç sevmez. O bu niteliklere sahip kullarını sevmez. Ahdinde durmayan, verdiği sözü yerine getirmeyen, sözünün eri olmayanları Allah sevmez Zaten küfur (nankörlük), nimeti inkar etmek ve onu görmezden gelmektir.

İnkarcıların kendilerine açtıkları savaş yüzünden Mekke'den çıkmak zorunda kalan, Allah'ın ölçüleri doğrultusunda yaşayan, O'nun emir ve prensiplerini düşünüp anlayanlara, kendilerini Mekke'den çıkaranlarla savaş izni verilmiştir. Artık böylece Arap yarımadası tümüyle şirk ve putçuluk kirinden temizlenecektir. Böylece onlar Yüce Allah'ın yardım ve inayetiyle büyük bir zafer kazanıp Mekke'ye girecekler, Ka'beyi putlardan arındıracaklar ve putçuluk kirlerinden temizledikleri o Allah'ın kadim evini tavaf edeceklerdir. And olsun ki, kendisine yardım edenlere Allah da yardım eder. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür.

[11] Evet İslam, hem din hem devlettir. Hem ibadet, hem şeriattir. O uygun olanı emr, fena olanı yasaklamaktır. Allah'ın ölçülerini uygulamak, her hak sahibine hakkını vermektir. İslam siyaseti şu temele dayanır: Allah'ın yasakladığı şeyleri haram kılmak, O'nun helal saydıklarını helal görmek. İşte bizler, marufu emreder, fenalığa dur dersek, işte o zaman işlerin sonucu Allah'a kalmıştır. İşte o zaman biz, Allah'ın izniyle yardıma erişir ve zafere kavuşuruz.

Seni yalancı sayıyorlarsa.. Bu mücrimlerin ortak adetidir. Haktan saparlar ve peygamberleri yalanlarlar. Ey Muhammed! Senden önce de onlar, boş ve anlamsız sözleriyle Nuh peygambere savaş açtılar Sonunda Allah, inkarda direnen o inkarcıları tufanla helak etti. Hz. Nuh'tan sonra Ad, Semûd kavmi, Hz. İbrahim ve Hz. Lut peygamberin kavimleri, Medyen ahalisi de peygamberlerini yalanladılar. Aynı şekilde Hz. Musa da yalanlandı. Ama Yüce Allah, lütuf ve keremini kullarından esirgemedi. Taki onlar, inatla inkarda direnmeye devam edince, Allah da onları güç ve kudretiyle yakalayıverdi. Yüce Allah, önce onlara süre tanımıştı. Onları hemen helak edivermemiş, inkarlarından dönüp iman etmeleri için fırsat vermişti. Ama onlar küfür ve inkarda ayak diretince, Allah adaletiyle onları yakalayıvermiş ve işledikleri yüzünden onları cezalandırmıştı. Ve onlar Allah'ı tanımamanın ne demek olduğunu gördüler!

Peygamberlerin izini izlemeyen ve zulmeden nice kentler vardır! Onların azgın ahalisi, islahatçı ve yenilikçilere hep karşı gelmiş; kulların iyilik ve kurtuluşunu dileyen önderlerle savaşmıştı. Sonuçta onların evleri yıkılıp viran olmuş, medeniyetleri yok olmuştur. Lütuf ve kerem sahibi Allah'ın şanı ne yücedir! İşte zalimlerin saraylarının kalıntıları, onların yaptıkları haksızlıklara tanıklık edip durmakta. Yıkılıp harabeye dönmüş nice saraylar, bir zamanlar bir sürü insanın üşüşüp suyundan içtiği nice kuyular.. Artık onlardan hiç kimse su içmemekte, hiç kimse kabını doldurmak için onun yanına bile varmamaktadır.. Andolsun ki, Allah'ın indirdiği ölçülerle hükmetmeyen insan, tanrının olmadığını sanmaktadır. Ama onlar zulüm ve isyanları içerisinde kaybolmuş bir halde iken, ansızın Yüce Allah onları yakalayıvermiştir..!

ويستعجلونك بالعذاب ولن يخلف الله وعده وان يوما
عند ربك كالف سنة مما تعدون ﴿٤٧﴾ وكاين من قرية
امليت لها وهي ظالمة ثم اخذتها والي المصير ﴿٤٨﴾
قل يا ايها الناس انما انا لكم نذير مبين ﴿٤٩﴾ فالذين
امنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة ورزق كريم ﴿٥٠﴾
والذين سعوا في اياتنا معاجزين اولئك اصحاب الجحيم
﴿٥١﴾ وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبي الا اذا
تمنى القى الشيطان في امنيته فينسخ الله ما يلقي الشيطان
ثم يحكم الله اياته والله عليم حكيم ﴿٥٢﴾ ليجعل ما يلقي
الشيطان فتنة للذين في قلوبهم مرض والقاسية قلوبهم
وان الظالمين لفي شقاق بعيد ﴿٥٣﴾ وليعلم الذين اوتوا
العلم انه الحق من ربك فيؤمنوا به فتخبت له قلوبهم
وان الله لهاد الذين امنوا الى صراط مستقيم ﴿٥٤﴾
ولا يزال الذين كفروا في مرية منه حتى تاتيهم
الساعة بغتة او ياتيهم عذاب يوم عقيم ﴿٥٥﴾

47. "Senden, acele azap getirmeni istiyorlar. Allah sözünden asla caymayacaktır. Rabbinin katında bir gün, saydıklarınızdan bin yıl gibidir."

48. "Nice kentlere, haksız oldukları halde, fırsat vermiştim; sonunda onları yakalayıverdim. Dönüş ancak Bana'dır."

49. "De ki: 'Ey İnsanlar! Ben sizin için ancak apaçık bir uyarıcıyım'."[12]

50. "İnanan ve yararlı iş işleyenler için mağfiret ve bol rızık vardır."

51. "Ayetlerimizi işlevsiz kılmak için koşturanlara gelince, işte onlar cehennemliklerdir."

52. "Senden önce gönderdiğimiz hiçbir elçi ve peygamber yoktur ki, bir şeyi arzuladığı zaman, şeytan onun arzusuna vesvese atmamış olsun. Fakat Allah, şeytanın attığını derhal iptal eder ve sonra kendi ayetlerini sağlamlaştırır. Allah bilendir, hükmünde hikmet sahibidir"

53. "Allah şeytanın attığını, kalplerinde hastalık bulunan ve kalpleri kaskatı olan kimseleri sınamaya vesile kılsın. Zalimler şüphesiz uzak bir ayrılık içindedirler."[13]

54. "Bu, kendilerine ilim verilenlerin Kuran'ın, senin Rabbin'den bir gerçek olduğunu bilip de ona inanmaları ve gönüllerini bağlamaları içindir. Allah inananları şüphesiz dosdoğru yola eriştirir."

55. "İnkar edenler, kıyamet saati kendilerine ansızın gelene veya hayırdan kısır günün azabı çatana kadar Kuran'dan şüphe etmekte devam ederler."

12 Yeryüzünde dolaşmıyorlar mı? Bedensel ve fikirsel olarak yeryüzünde gezip dolaşıp ta, kendilerinden öncekilerin başlarına gelenleri gözden geçirip düşünmüyorlar ve onlardan ders almıyorlar mı? Biz, onları yaptıkları haksızlıklar yüzünden helak ettik ve onların yerlerini başkalarına bıraktık!..

Bütün bunlara rağmen, onların gözleri körelmiş, kalpleri donuklaşmış ve kulakları sağırlaşmıştır. Artık onlar duymuyorlar, bakıyorlar ama gerçekleri görmüyorlar!

Senden, acele azap getirmeni istiyorlar. Ey Muhammed, onlar senden azabı getirmeni istiyorlar. Ama azap geldiği an onlar, azabı niçin acele istedik diye kendilerini kınayacaklardır. Evet, nice şehirleri, halkının işledikleri zulümler kaplamıştır. Sonuçta onlar, yaptıklarına pişman olmuşlar, ama pışmanlıkları kendilerine bir yarar sağlamamıştır. Ey Muhammed! Sen o, senden acele azap getirmeni isteyen inkarcı ve yalanlayıcı kafirlere şöyle de: Ben sizin için ancak apaçık bir uyarıcıyım! Yüce Allah, beni sizlere önümdeki amansız azabı önceden haber vermek üzere göndermiştir. Sizin hesabınızı görmek benim işim değildir. Sizin işiniz Allah'a kalmıştır. O dilerse, hemen size azap eder; isterse bir süre geciktirir, dilerse kendisine dönüp tevbe edenin tevbesini kabul eder, isterse kendisi için azgınlık mukadder olmuş kişiyi saptırır. O, dilediği her şeyi istediği gibi yapan Allah'tır. "Hüküm Allah'ındır, O'nun hükmünü takip edip bozacak yoktur. O, hesabı çabuk görür." (13 Ra'd 41)

13 Allah'a, sonra da tüm peygamberlere ve Hz. Muhammed'e gönülden inanan ve imanlarını davranışlarıyla doğrulayan kimseler için, Rablerinden bir mağfiret ve engin bir rızık vardır. Onların önceden yaptıkları kusurlar bağışlanacak ve yaptıkları az iyilikler bol bol güzelliklerle ödüllendirilecektir.

Ayetlerimize, gerçeği inkar niyetiyle bakanlar ve gerçekten tamamen ayrı olanlar, Allah'ın yolundan sapmış kişilerdir. Onlar Allah yolundan alıkoyanlar ve insanları Hz. Peygambere uymaktan menedenlerdir. Onlar için ancak ateş vardır. Gerçekten onlar cehennemliktirler.

Ey Muhammed! Senden önce gönderdiğimiz hiçbir elçi ve peygamber yoktur ki, onun karşısında mutlaka bir kindarlar ve hasetçiler grubu olmasın. Onlar, Allah'ın peygamberine indirdiği gerçekleri batıl şeylerle karıştırmak isterler. Ama Yüce Allah, peygamberlerini bundan korur, şeytanların onlara etki yapmasına geçit vermez. O peygamberler Allah'ın hoşnutluğu ile himaye edilmiş, O'nun lütfu ile koruma altına alınmış kimselerdir. Şeytanın, peygamberlerin sonuncusu ve efendisi Hz. Muhammed @ üzerinde etkili olmasına da asla imkan yoktur. Zira Allah'tır onu da koruyan ve seven.

Elbette Yüce Allah, ayetlerini sağlamlaştırır ve şeytanların karıştırmak istedikleri desiselerden onları korur. Allah her şeyi bilendir, hükmünde hikmet sahibir. Allah'ın engin ilmi ve erişilmez kudretiyle, şeytanın fitnesinin inananlar üzerinde de bir etkisi yoktur. Şeytanın etkisi, kalpleri hasta ve katı kimseler içindir. Doğrusu Allah'ın yolundan saparak kendilerine yazık eden zalimler, uzak bir ayrılık içerisindedirler. Bu uzun mesafe onların dosdoğru yola ulaşmalarına engel olur.

الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِلّٰهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ ثُمَّ قُتِلُٓوا
اَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللّٰهُ رِزْقًا حَسَنًا وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ
خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٥٨﴾ لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ
وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾ ذٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ
مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ
لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴿٦٠﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ الَّيْلَ
فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ
بَصِيرٌ ﴿٦١﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُونَ
مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾
اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَتُصْبِحُ الْاَرْضُ
مُخْضَرَّةً اِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ
وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦٤﴾

اَلَمْ

56. "İşte o gün hükümranlık Allah'ındır. O aralarında hükmeder. İnanıp yararlı iş işleyenler nimet cennetlerindedirler."

57. "İnkar edenler, ayetlerimizi yalan sayan kimseler, işte onlar için hakir düşüren azap vardır."[14]

58. "Allah yolunda hicret edenlere, sonra öldürülen veya ölenlere Allah, elbette onlara güzel bir rızık verecektir. Elbette Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır."

59. "And olsun ki, O onları hoşnut olacakları bir yere koyar. Şüphesiz Allah bilendir, Halim'dir."[15]

60. "Bu böyledir; kim kendisine verilen kadar ceza verirse ve kendisine yine de saldırılırsa, Allah ona, and olsun ki yardım edecektir. Allah şüphesiz, affeder ve bağışlar."

61. "Böyledir; Allah geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye katar ve Allah şüphesiz işitir ve görür."

62. "Keza Hak yalnız Allah'tır; O'nu bırakıp taptıkları sadece batıldır. Doğrusu Allah yücedir büyüktür."[16]

63. "Allah'ın gökten indirdiği su ile yerin yemyeşil olduğunu görmez misin? Doğrusu Allah latiftir, haberdardır."

64. "Göklerde olanlar, yerde olanlar O'nundur. Doğrusu Allah müstağnidir, övülmeğe layık olandır."

[14] İman edenler, Allah'ı sonra peygamberlerini sonra da kitaplarını tasdık edenler, Allah'ın peygamberine indirdiği şeylerin, Rabbinden gelmiş gerçek olduğuna canu gönülden inanan kımselerdir. Onların gönülleri sevgi, sadakat ve inançla o gerçeği kabul eder. Allah'ın emrettiği ve yasakladığı şeylere tutunur. Kalpleri içtenlik ve samimiyetle Yüce Allah'ın rehberliğine boyun eğer. İşte Yüce Allah, onların ımanlarını bereketlendirip dosdoğru yola onları eriştirir. Hem de bunu, hem dünyada, hem de ahırette yapar. Dünyada, onlara hak ve hakikati gösterir ve ona uymalarını, batıla karşı gelıp ondan kaçınmalarını sağlar. Ahirette de, cennetlerin en yüksek mertebelerine onları ulaştırır, cehennemın acıklı azabından ve aşağı katmanlarından onları uzak eyler. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 230)*

İnkar edenler ise, onlar şüphe, tereddüt, günah ve sapıklık içerisindedirler hep. Kıyamet ansızın kopana kadar bu haldedirler onlar. Onlar gaflet içerisinde iken kıyamet kopar ve o an onlar hayırdan güdük bir azaba düçar olurlar. Artık o andan sonra bir gün *bile dünyada kalmazlar*. Çünkü kıyamet kopmuştur. O gün egemenlik tamamıyle Yüce Allah'ındır. Tüm emir ve yetki O'nundur.

Allah ve peygamberine inanıp yararlı işler yapanlar.. Gönülden inanıp ımanlarını davranışlarıyla isbat edenler, imanlarının gereklerini yapanlar, davranış ve sözleri özlerine uyanlar.. İşte onlar için nimet cennetleri vardır Allah'a itaat edip O'na inanmalarına karşılık onlar orada temelli kalacaklardır.

Küfreden ve *ayetlerimizi yalan sayanla*.. Kalbleri gerçeği inkar edip tanımayan, onu yalan sayan ve peygamberlere karşı gelip onlara uymayı kendilerine yediremeyen kibirli.. İşte onlar için de hor ve hakir edici bir azap vardır. Hakka karşı büyüklük taslamaları ve hakkı kabul etmemekte direnmelerine karşılık onlara azap vardır. Bu onlar üzerinde adaletin tecelli etmesinden başka bir şey değildir.

[15] Yurtlarından çıkarılıp hicret edenler.. Başka bir nedenle değil, yalnızca gerçeği söyleyip ona inandıkları için, 'Rabbimiz Allah'tır' deyip dosdoğru oldukları ve Hz. Muhammed'in yoluna uydukları için.. Hicretten sonra da, Allah'ın dinini zafere ulaştırmak yahut bu uğurda can vermek için hep Allah'ın Rasülü ile koşturanlar ve hep onun izinde gidenler.. Şehid oluncaya kadar cihad edenler.. İşte onlar için Yüce Allah, cennette güzel güzel rızıklar hazırlamıştır. Onların derecelerini yüceltmiş ve onları peygamberler, doğrular, şehidler ve iyiler içerisine katmıştır. Onların arkadaşlığı ne hoştur! Dünyada şehadet ile onları yücelten ve onları cennette peygamberlerin arasına katan Allah ne yücedir! Lütfu keremi bol Allahım, seni tesbih ederiz! Onları hoşnut olacakları cennetlere koyarak onlara ikram eden Allahım sen ne yücesin! Elbette Allah her şeyi bilen ve bol bol merhamet edendir.

[16] Mümin, kendisine karşı haddi aşan kimseye, dengiyle karşılık verir. Kendisine yapıldığı kadar. Eğer düşmanı, ona karşı yine taşkınlık yaparsa, bu durumda, onun için Allah uğruna savaşarak o taşkınlık yapan kimseye karşılık verme hakkı doğar. Bu durumda onun yardımcısı Allah'tır. Elbette Allah, çokça bağışlayan ve yarlıgayandır.

Yüce Rabbimiz, ayetinde kendisinin yaratıkları konusunda dilediğini yapmaya yetkili olduğuna dikkat çekiyor ve bu konudaki Allah'ın tecelli eden lütuf ve keremine işaret ediyor. Allah geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye katar.. Onu buna, bunu ona katar. Kimi zaman geceler uzalır, gündüzler kısalır; kimi zaman da gündüzler uzar, geceler kısalır. Kış ve yaz mevsimlerinde olduğu gibi. Bütün bunlar Yüce Allah'ın her şeye kadir olduğunun kanıtıdır. O her şeyi işiten ve göklerde ve yerdeki tüm her şeyden haberdar olan ve onlara hükmedendir. O yüce Allah, kendisinden başka ilah olmayan ve yalnızca kendisine ibadet edilmesi gerekendir. O'nun dışında tapınılan ve yalvarılıp yakarılan tüm her şey boş ve anlamsız şeylerdir. Çünkü onların bir yarar sağlama ve zarar savma güçleri yoktur. Cenab-ı Hak, bir tektir. O, bir başına yüce, ulu ve büyüktür. Tüm her şey, O'nun saltanat ve egemenliği altındadır. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur, O'nun dışında başka Rab de yoktur. O, erişilmez gücün sahibidir, O kendisinden daha büyük, yüce ve ulu hiç kimsenin olmadığı Allah'tır. O'nun şanı yücedir, taşkınlık yapan zalimlerin söylediklerinden O'nu tüm gücümüzle tenzih eder, onların taktığı *ağmanlardan uzak tutarız*.

ألم تر أن الله سخر لكم ما في الأرض والفلك تجري
في البحر بأمره ويمسك السماء أن تقع على الأرض إلا
بإذنه إن الله بالناس لرءوف رحيم ﴿٦٥﴾ وهو الذي
أحياكم ثم يميتكم ثم يحييكم إن الإنسان لكفور ﴿٦٦﴾
لكل أمة جعلنا منسكا هم ناسكوه فلا ينازعنك
في الأمر وادع إلى ربك إنك لعلى هدى مستقيم ﴿٦٧﴾
وإن جادلوك فقل الله أعلم بما تعملون ﴿٦٨﴾ الله يحكم
بينكم يوم القيامة فيما كنتم فيه تختلفون ﴿٦٩﴾ ألم تعلم
أن الله يعلم ما في السماء والأرض إن ذلك في كتاب إن
ذلك على الله يسير ﴿٧٠﴾ ويعبدون من دون الله ما لم
ينزل به سلطانا وما ليس لهم به علم وما للظالمين
من نصير ﴿٧١﴾ وإذا تتلى عليهم آياتنا بينات تعرف في
وجوه الذين كفروا المنكر يكادون يسطون بالذين
يتلون عليهم آياتنا قل أفأنبئكم بشر من ذلكم النار
وعدها الله الذين كفروا وبئس المصير ﴿٧٢﴾

65. "Allah'ın yerde olanları ve emriyle denizlerde yürüyen gemileri buyruğunuz altına vermiş olduğunu; buyruğu olmaksızın yere düşmemesi için göğü O'nun tuttuğunu görmez misin? Doğrusu Allah insanlara karşı pek şefkatli ve merhametli olandır."

66. "Sizi dirilten, sonra öldürecek sonra yine diriltecek olan O'dur. İnsan gerçekten pek nankördür."

67. "Her ümmete, yerine getirmeleri gerekli ibadetler koyduk. Öyleyse, bu konuda seninle çekişmelerine fırsat verme; Rabbine davet et, sen şüphesiz doğru yol üzerindesin."[17]

68. "Seninle tartışırlarsa, 'Allah, yapmakta olduklarınızı çok iyi bilir' de."

69. "Ayrılığa düştüğünüz şeyler hakkında, kıyamet günü aranızda Allah hükmedecektir."

70. "Gökte ve yerde olanı Allah'ın bildiğini bilmez misin? Bunlar hiç şüphesiz Kitaptadır ve şüphesiz bunlar Allah'a kolaydır."

71. "Onlar Allah'ı bırakıp da O'nun, haklarında hiçbir delil indirmediği, kendilerinde de bir bilgi olmayan şeylere taparlar. Zulmedenlerin yardımcısı olmaz."[18]

72. "Onlara ayetlerimiz apaçık olarak okunduğu zaman, inkar edenlerin yüzlerinden inkarlarını anlarsın. Nerdeyse, kendilerine ayetlerimizi okuyanlara saldıracaklar. De ki: Size bundan daha fenasını haber vereyim mi? Allah'ın inkarcılara vadettiği ateş! Ne kötü bir dönüştür!.."

[17] Bütün bu sayılanlar da Yüce Allah'ın erişilmez güç ve kudretinin delillerindendir. Evet Yüce Allah'tır kudretiyle gökyüzünden yağmurları yağdıran.. O yağan yağmurlarla yeryüzü yeşerir, insanın ihtiyaç duyduğu tüm bitkilerini bitirir. Gerçekten bu, Allah'ın lütuf ve keremiyle olmaktadır. O, insanlara karşı çok şefkatli ve onların yaşamlarını sürdürebilmeleri için gereksinim ve isteklerini çok iyi bilendir.

Güneş, ay, yıldızlar, bulutlar gibi gökyüzündeki ayetler hep Yüce Allah'ındır. O, hiç kimseye muhtaç değildir, ama her şey O'na muhtaçtır, O'nun kuludur. Gemileri sizin buyruğunuza verip denizlerde rüzgarla yüzdüren ve değişik yönlerden rüzgarı estiren Allah'tır. Aynı şekilde gökleri ve yeri bulundukları yerde tutan O'dur. Onlardan her biri yaratılış gayelerine uygun olarak görevlerini yerine getirirler. Onları bu şekilde düzenleyen de Yüce Rabbimizdir. Gerçekten Yüce Allah, insanlara karşı çok bağışlayan ve merhamet edendir. Gök ve yer ortamındaki bilimsel özellikler sayesinde insanoğlu çeşitli buluşlar keşfedebilmekte, radyo, televizyon, yapay uydu ve uzay gemileri gibi araçlar yapabilmektedir. Bütün bunlar, Yüce Allah'ın araştırma yapmayan, temel ilimleri tahsil edip yeni buluşlar üretmeyen müslümanları sorgulayacağı şeylerdir. Çünkü Yüce Allah, onları yerin ve göğün katmanlarında araştırma yapmaya ve onlardan yararlanmaya davet etmektedir. Bu konuda O, şöyle buyurmaktadır: "Kesin olarak inananlara, yeryüzünde ve kendi içinizde Allah'ın varlığına nice deliller vardır; görmez misiniz?" *(51 Zariyat 20-21)*

Yine Allah'ın ayetlerinden birisi de O'nun sizi basit bir sudan yaratıp size hayat vermesidir. Sonra O, belirlenen eceliniz yettiğinde size ölümü taddıracak, sonra tekrar diriltecektir. Tüm bunlardan sonra insan Rabbini görmezden gelebilir, O'nu inkar edebilir mi? Gerçekten bu ne kadar garip bir şeydir!

Her ümmete, yerine getirmeleri gerekli ibadetler koyduk. Her toplum için, onların kendisiyle Allah'a tapacakları bir takım prensipler ve ibadet şekilleri belirledik. O şanı yüce Allah'a hamdolsun ki, tüm ümmetlerin şeriatlerini son kitabı Kur'ânında ve peygamberinin nezih sünnetinde toplayıp bir araya getirmiştir. Muhammed ümmeti, peygamberliğin son halkasının ışığına varis olmuştur. Bu yüzden bu ümmet, Rabbinin hoşnutluğunu kazanmak için insanları İslama ve Allah'ı birlemeye çağırmakla yükümlüdür. İşte o zaman Yüce Allah izniyle, dosdoğru yola ulaştıracak ve maksat hasıl olacaktır.

[18] Bu çok çetin bir tehdit ve ültümatomdur. Ey Muhammed! Kitap ehli İslama düşmanlıklarını inatla sürdürürlerse sen onlara deki: Yüce Allah, yapmakta olduklarını çok iyi bilir. Şanı yüce Allah, kıyamet günü aranızda adaletiyle hükmedecek, dünyada iken ayrılığa düştüğünüz konularda kararını verecektir. Artık o gün, tartışma olmayacak, yalnızca Allah'ın dediği olacak, O'nun azabı gerçekleşecek, herkes yaptığının karşılığını görecektir. Ey insanlar! Bilmez misiniz ki, Yüce Allah gökte ve yerde olanları iyi bilir? Onların hepsi, Allah katında tek tek ve ince ince tesbit edilmiştir. İnsanın yaptıklarından da zerre kadar bir şey bile gözden kaçacak değildir. Yüce Rab, yaratıklarını tam anlamıyla bilir. O'nun ilmi gökleri ve yeri kuşatmıştır. En küçük bir şey bile O'nun gözünden kaçmaz. O, daha yaratılmadan önce tüm evreni bilmekteydi, O tüm bunları Levh-i Mahfuzda önceden kayıt altına almıştı. Bu yüce Allah için son derece basittir.

Allah'ın, yaratıklarına olan bu açık ilanından sonra, nasıl olur da O'ndan başkasına tapabilirsiniz? O'nu bırakıp hiç bir şey yapacak durumda olmayanlara nasıl ibadet edebilirsiniz? Oysa Allah, bu konuda herhangi bir kanıt ve belge indirmemiştir. Onların bu konuda herhangi bir dayanakları da yokur. Ayrılığa düştükleri ve uydurdukları konularda hiçbir bilgi ve belgeleri yoktu. Onlar sadece baba ve atalarından aldıkları şeylere, delilsiz ve belgesiz olarak dayanıyorlar. Aslında o da, şeytanın onlara süsleyip güzel gösterdiği şeylerden başkası değildir. Evet, emir ve yetki tamamıyla Allah'ındır. Zalimler için, herhangi bir yardımcı da yoktur. Allah'a karşı, O'nun ceza ve azabına karşı onları koruyacak bir destekçileri de yoktur. Zalim kişi, sürekli yardımdan mahrum kalmış kişidir. Onun tek yardımcısı, kendisinin sorumlu tutulacağı boş ve batıl şeylerdir.

الجزء السابع عشر — سورة الحج

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ تَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُۜ وَاِنْ يَسْلُبْهُمُ
الذُّبَابُ شَيْـًٔا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُۜ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ
٧٣ مَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِه۪ۜ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَز۪يزٌ ٧٤ اَللّٰهُ
يَصْطَف۪ي مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِۜ اِنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ بَص۪يرٌ
٧٥ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْد۪يهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْۜ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُورُ ٧٦ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ٧٧ وَجَاهِدُوا فِي اللّٰهِ
حَقَّ جِهَادِه۪ۜ هُوَ اجْتَبٰيكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدّ۪ينِ
مِنْ حَرَجٍۜ مِلَّةَ اَب۪يكُمْ اِبْرٰه۪يمَۜ هُوَ سَمّٰيكُمُ الْمُسْلِم۪ينَ مِنْ قَبْلُ
وَف۪ي هٰذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَه۪يدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَٓاءَ
عَلَى النَّاسِۚ فَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللّٰهِۜ
هُوَ مَوْلٰيكُمْۚ فَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّص۪يرُ ٧٨

سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ مِائَةٌ وَثَمَانِيَ عَشْرَةَ آيَةً

٣٤٢

بِسْمِ اللّٰهِ

73. "Ey İnsanlar! Bir misal verilmektedir, şimdi onu dinleyin: Sizlerin Allah'ı bırakıp taptıklarınız bir araya gelseler, bir sinek bile yaratamıyacaklardır. Sinek onlardan bir şey kapsa, onu kurtaramazlar; isteyen de, istenen de aciz!"

74. "Allah'ı gereği gibi değerlendiremediler. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür."[19]

75. "Allah meleklerden ve insanlardan elçiler seçer. Doğrusu Allah işitir ve görür."

76. "O, onların önlerinde ve arkalarında olanı bilir. Bütün işler Allah'a döner."

77. [SECDE] "Ey İnananlar! Rüku edin, secdeye varın, Rabbiniz'e kulluk edin, iyilik yapın ki saadete erişesiniz."[20]

78. "Allah uğrunda gereği gibi cihad edin. O, sizi seçmiş, babanız İbrahim'in yolu olan dinde sizin için bir zorluk kılmamıştır. Daha önce ve Kuran'da, peygamberin size şahit olması, sizin de insanlara şahit olmanız için size müslüman adını veren O'dur. Artık, namazı adamakıllı kılın, zekat verin, Allah'a sarılın. O sizin sahibinizdir. Ne güzel sahip ve ne güzel yardımcıdır!"[21]

19 İnkar edenlere, onların inkarlarından dönüp doğru yola gelmeleri için, ayetlerimiz okunduğunda, onlara Allah'ın birliğini ve şerefli peygamberlerin doğruluğunu açıklayan kanıtlar sunulduğunda, onların yüzlerinde red ve inkar görüntülerinden başka bir şey görmezsin. Onlar cehalet ve zulümlerinin dehşetli oluşu bakımından vahşi hayvanlar gibidirler. Neredeyse Allah'ın kitabını okuyan müminlere saldıracaklar, onların ellerini ve dillerini koparıp parçalayacaklar. Ey Muhammed hem sen, hem de inanan herkes onlara şöyle deyin: Sizi ancak cehennem ateşi paklar! Yüce Allah, cehennemi inkarcı zalimlere vadetmiştir. Gerçekten günahkar azgınların sonu ve onların varacağı yer ne kötüdür!

Ey insanlar! İşte Allah size, putların bayağılığını ve puta tapanların ahmaklığını anlatmak için örnekler sunmaktadır. Onlardan ders çıkarasınız diye teşbihler yapmaktadır. O halde onu dinleyin Sesinizi kesin ve onu anlayın ey Allah'a başkaldırıp O'ndan başkasına tapanlar! Sizin taptığınız putların hepsı bir araya gelseler, bir tek sineği bile yaratamazlar. Oysa sinek, Allah'ın yarattığı şeylerin en basiti gibi görünmektedir Onların bir sinek bile yaratamayışlarından daha kötüsü de, sineğe karşı koyamayışları ve o basit sineğin onlardan kapıp kaçtığı bir şeyi geri alamayışlarıdır. Evet onlar buna bile güç yetiremezler! Asla bunu yapamayacaklardır.! Şimdi aklınızı başınıza alıp Rabbinize itaat etmez misiniz? Acziyetinizden utanıp Allah'ın son peygamberi Hz. Muhammed'e uymaz mısınız? Hala anlamadınız mı, Allah'ı inkar etmekle siz, bir basit sinekle eş değer oldunuz? Hatta sinek bile çoğu zaman sizden daha üstün bir konumdadır. Çünkü o, yaptıklarından sorumlu ve yükümlü değildir.

Allah'ı gereği gibi tanıyıp değerlendiremeyenler, kendi elleriyle Allah katındaki kulluk makamını da kaybettiler. Şöyle ki insan, şu iki durumdan birisi içerisindedir: O, ya Allah'ı gereği gibi tanıyan bir kuldur ki, o bununla peygamberlerin, doğruların, şehidlerin ve iyilerin konumuna yükselir. Ya da bir düşüşün içerisinde insanlığını kaybeder, kibir bataklığında kendini yitirirerek Allah'a karşı gelir. Allah'da onu zelil kılarak maymunlar, domuzlar ve tağut kulları seviyesine indirir. Çünkü izzet ve şeref Allah'ın, peygamberinin ve müminlerindir. Elbette Allah, güçlü ve kuvvetlidir.

20 Dikkat secde ayetidir.

Elbette Yüce Allah, hikmet ve adaletinin gereği olarak kendisi ile peygamberleri arasında iletişim kurmak için meleklerden elçiler seçer, şeriat ve belirlediği şeylerden dilediğini bildirir. Aynı şekilde O, yüce zatı ile kulları arasında iletişim kurabilmek için insanlardan peygamberler seçer. Yüce Mevla, kullarının söylediklerini işiten, onları gören ve onlardan kimin neye layık olduğunu en iyi bilendir. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır: "..Allah, peygamberliğini vereceği kimseyi daha iyi bilir.." *(6 Enam 124)*

O, onların önlerinde ve arkalarında olanı bilir. Kullarının açıkça yapıp ettiklerini de bilir, içlerinde saklayıp gizlediklerini de. Bütün işler yalnızca O'na döner.

Ey İnananlar! Hz. Muhammed @ ile birlikte benliğinizi Allah'a teslim edin ve Allah'a şükür göstergesi olarak rüku edin, şükür üstüne şükür ve hamd göstergesi olarak da secdeye varın. İyilik yapın ki saadete erişesiniz. Yine kerem ve ihsan sahibi Yüce Allah'a iman nimetine karşılık, hep hayrı ve güzeli arayın ve sürekli onu yapın ki saadete eresiniz. Çünkü hayrın yolu birdir. O da Allah'ı birleme ve O'nu büyükleyip saygı gösterme yolu tevhi'ddir. Yine hayır, Allah'a içten kulluk yapma ve O'nu müşriklerin taktıkları ağmanlardan uzak kılmadır.

21 Ey kelime-i şehadeti söyleyerek Allah'tan başka ilah olmadığına ve Hz. Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna inananlar! Ey İslam ümmeti! Ey dinleri uğruna dünyalıklardan geçenler! Ey Cennet ehli! Allah ve Rasûlünün çağrısına kulak verin. Allah uğrunda gereği gibi cihad edin. Mallarınız, dilleriniz ve canlarınızla O'nun uğruna cihad edin ki, Allah'ın indirdikleri prensipleri yürürlüğe koyacak gücün sahipleri müslümanlar olsunlar. Şunu iyi bilin ki sizi Allah seçmiştir. Ey müslümanlar, Allah sizi diğer ümmetlere üstün kılmış, sizin şerefinizi onlardan üstün tutmuş, size şerefli bir peygamber gönderip mükemmel bir din bahşetmiştir. O'nun uğruna gerçekleştireceğiniz cihadınızla "insanlar için ortaya çıkarılan, doğruluğu emreden, fenalıktan alıkoyan, Allah'a inanan en hayırlı ümmet olmanız için.." *(3 Alu İmran 110)* Şunu hiç unutmayın ki Yüce Allah sizi, daha ortaya çıkmadan seçmiş ve onu atası Hz. İbrahim'in dini üzere kılmıştır. Allah o ümmete, gücünün yetmeyeceği şeyi yüklememiş, ona ağır gelecek bir şeyle onu sorumlu tutmamış, o ümmet için hep kolaylık dilemiştir...

Şanı yüce Mevla, bu ümmet henüz dünyaya teşrif etmeden daha gayib aleminde iken ona müslüman ismini takmıştır. Babanız İbrahim'in dini üzere size müslüman adını veren O'dur. Hz. İbrahim peygamberden sonra, onun oğlu İsmail peygamberin soyundan Hz. Muhammed @ peygamber olarak gelmiştir. Sizin üzerinize tanık olsun ve onun ümmeti de tüm diğer ümmetlere tanıklar olsun diye Allah onu göndermiştir. O halde siz, alemlerin Rabbinin size bahşettiği bu hayra sımsıkı sarılın. Namazı gereği gibi kılarak, zekatı vererek, size buyrulan tüm farzları ve uymanız istenen sünnetin gereklerini yerine getirerek ona tutunun. İşte böylece siz Allah'a tutunup güvenmiş olursunuz. İşte o zaman sizin dost ve yardımcınız Yüce Allah olacaktır. Düşmanlarınıza karşılık O sizi muzaffer kılacaktır. O göklerin ve yerin Rabbi, ne güzel dost ve ne güzel yardımcıdır. O, ne güzel sahip ve düşmanlara karşı ne güzel destekçidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَۙ ﴿١﴾ اَلَّذ۪ينَ هُمْ ف۪ي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَۙ ﴿٢﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ
عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَۙ ﴿٣﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فَاعِلُونَۙ ﴿٤﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ
لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَۙ ﴿٥﴾ اِلَّا عَلٰٓى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ
فَاِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُوم۪ينَۚ ﴿٦﴾ فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَٓاءَ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ
الْعَادُونَۚ ﴿٧﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ لِاَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَۙ ﴿٨﴾
وَالَّذ۪ينَ هُمْ عَلٰى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَۢ ﴿٩﴾ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَۙ ﴿١٠﴾
اَلَّذ۪ينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَۜ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ ط۪ينٍۚ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً ف۪ي قَرَارٍ
مَك۪ينٍۖ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ
مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَاماً فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْماًۗ ثُمَّ
اَنْشَاْنَاهُ خَلْقاً اٰخَرَۜ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِق۪ينَۜ ﴿١٤﴾
ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُونَۜ ﴿١٥﴾ ثُمَّ اِنَّكُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ
سَبْعَ طَرَٓائِقَۗ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِل۪ينَ ﴿١٧﴾

23 MÜ'MİNÛN SÛRESİ

Mekke döneminde inen son sûrelerden biri olan Müminûn sûresi 118 ayet olup Enbiya sûresinden sonra Mekke'de inmiştir. Süre adını ilk ayette geçen 'Müminûn' (müminler) kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Saadete erdi, o müminler."

2. "Onlar namazlarında huşu içindedirler."

3. "Onlar boş şeylerden yüz çevirirler."

4. "Onlar zekatı verirler."

5. "Onlar namuslarını korurlar."

6. "Ancak eşleri ve ellerinin altındaki cariyeleri hariç. Doğrusu bunlar yerilemezler."

7. "Bu sınırları aşmak isteyenler, işte bunlar aşırı gidenlerdir."

8. "Onlar emanetlerini ve sözlerini yerine getirirler."

9. "Onlar namazlarını korurlar."

10. "İşte varis olacaklar onlardır."

11. "Onlar temelli kalacakları Firdevs cennetine varis olacaklar."[1]

12. "And olsun ki, insanı süzme çamurdan yarattık."

13. "Sonra onu nutfe halinde sağlam bir yere yerleştirdik."

14. "Sonra nutfeyi kan alakaya çevirdik, alakayı bir çiğnemlik et yaptık, bir çiğnemlik etten kemikler yarattık, kemiklere de et giydirdik. Sonra onu başka bir yaratık yaptık. Yaratanların en güzeli olan Allah ne uludur!"

15. "Sizler, bütün bunlardan sonra öleceksiniz."

16. "Sonra siz kıyamet günü, mutlaka diriltilirsiniz."

17. "And olsun ki, üstünüzde yedi tabaka yarattık. Biz, yarattığımızdan habersiz değiliz."[2]

[1] Saadete erdi, o müminler. Evet, onlar kazandılar, kurtuluşu elde ettiler, mesut ve bahtiyar oldular. Onlar şu özelliklere sahip müminlerdir:

Onlar namazlarında huşu içindedirler. İçtenlikle, huzur ve saygılı bir biçimde namazlarını kılarlar. Ah keşke günümüz müslümanları, neyle yükümlü tutulduklarını bilseler de, Allah için ve O'na boyun eğerek namazlarını gereği gibi kılsalar! Boş ve anlamsız sözlerden yüz çevirseler! Sahtekar güçlerin yalan yanlış söz ve uygulamalarına karşı koyabilseler, Allah'ın dinine ve onun davetçilerine karşı savaşanlara karşı durabilseler! Keşke tüm müslümanlar bir araya gelip Allah'ın dinini gereği gibi yaşama, ibadet ve pratik hayattaki prensiplerini layıkı veçhile yerine getirebilseler! Farzıyla, vacibiyle, müstehabıyla dinin tüm gereklerini yerine getirebilmek için gayret sarfetseler! Allah'ın kitabını sünnetle birlikte değerlendirip anlasalar, ictihad edip naslardan hükümler çıkarabilseler! Tüm bunları yapabilseler, hayatın her alanında karşılaştıkları problemler için Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünnetinde çözümler bulabileceklerdi. İşte o gün müslümanlar, dünya gündemindeki gerçek yerlerini alebilecekler. İşte o vakit, promlem ve sıkıntıları sona erecektir. İşte o gün biz Allah'a hamdederek saadete erdi, o müminler diyebileceğiz. Evet işte o gün ümmet, gerçek hüviyetine dönecek, güç ve izzetin sahibi olacaktır. İşte o zaman, kurtuluş ve zafer inananların olacak ve o toplum, insanlığın yararına seçilip çıkarılmış en hayırlı ümmet olacaktır. İşte o hayırlı ümmet namazlarında huşu içindedirler. Onlar namazla isteneni anlayacaklardır. Huşu'da Yüce Allah'ın emrine dönme ve O'nu hatırlama vardır. Biz şunu bilelim ki, namaz kılarken, onu bozmayacak şekilde namazdan alıkoyan ve bizi meşgul eden her şey, namazın sevabını azaltan şeydir.Nitekim Hasen Basrî'nin dediği gibi, Hz. Peygamberin ashabının huşu'ları gönüllerine yerleşmişti. Bu huşu sayesinde onlar gözlerini oraya buraya bakmaktan alıkoyuyorlar ve yalnızca secde edecekleri yere bakıyorlar, tevazu içerisinde secdeye kapanıyorlardı. Bu konuda İbn Kesîr şu açıklamalara yer verir *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 238)*:

Namazda huşû', gönlün yalnızca namaza hasredilmesi, namaz dışındaki şeylerle ilgilenmemesi, namazı başka şeylerin önüne geçirmesidir. İşte o zaman namaz, o kişinin huzura erdiği göz aydınlığı olur. Tıpkı Peygamberimizin @ buyurduğu gibi: "..Benim göz aydınlığım namazda kılındı." *(Ahmed, III, 128, 199, 285; Nesâî, Nisâ 1)* Yine bir defasında O @ şöyle buyurmuştur: "Ey Bilal! Kalk, bizi namazla rahatlat!" *(Ebû Davûd, Edeb 78; Ahmed, V, 364, 371.* Hadisde 'bizi namazdan kurtar' denilmeyip te, 'bizi namazla rahatlat' denilmesi oldukça dikkat çekicidir.)

İşte bu yüzden kul,namazın kıymetini bilmeli ve onunla mutlu olmalıdır. Kula düşen, gönlünü tümüyle namaza vermesi ve dünyanın debdebesine aldanmamasıdır. Gerçek kul, helalle yetinen, gözünü ve gönlünü haramdan koruyan, dünya ve ahireti dengeli bir şekilde ele alıp herbirine layık olduğu şekilde hakkını veren kimsedir. Ahirete giden yolda hayır ve iyilikleri bol olarak ve Allah'ın kitabına en güzel bir biçimde uyduğu halde ahirete giden kimseye ne mutlu! İşte namazda huşu' sayesinde müminler Allah neferlerinin derece ve konumlarına ulaşabilirler.

Onlar boş şeylerden yüz çevirirler. Ayette geçen'lağv' kelimesi, boş ve batıl şey anlamına gelir. O, şirk, günah ve yararı olmayan her türlü söz ve davranışları içine alır. Yine insanların gizli sırlarını ve ayıplarını deşifre etmeye yönelik söylenen her hayırsız söz lağv kavramının içerisine girer. Şeytanî oyunlarla oyalanmak da bu cümledendir. Kısaca, kişiyi ibadet ve taatten alıkoyan ve günaha çağıran her şey lağvdır. Allah'ın belirlediği ölçülere uyan ve kendini haramlardan koruyan kimseye ne mutlu! Dünya geçici bir andır. Onu Allah için değerlendiren ve ahirete hazırlık için bir fırsat olarak gören kimse ne bahtiyar kimsedir! Gerçekten lağvın her çeşidinden sakınmak büyük bir erdemdi.

Onlar zekatın failleridirler. Gerçek mümin malının zekatını vererek onu temizlediği gibi, kendini de şirk ve kirlerden arındıran kişidir. Ayette zekattan kasıt, genel olarak Allah yolunda harcamalarda bulunmaktır. Çünkü zekat, Hicretin ikinci yılında Medine'de farz kılınmıştır. Bu ayet ise Mekke'de inmiştir. Dolayısıyla Mekke'deki zekat emri ile, miktarı belirsiz her türlü harcama kastedilmektedir. Gücü yettiğince yapılacak olan her türlü hayır harcamaları buna dahildir. ➧

Evet İslam, saliklerini iç temizlik, ruhî yücelik ve bedenî temizlik üzerine yetiştirir. Bu yüzden o, gizli açık, görünen görünmeyen tüm kötülük ve ahlaksızlıkları yasaklar. Müminler ırz ve namuslarını haramdan korurlar. Allah'ın yasakladığı zina ve eşcinsellik gibi kötülüklerden uzak dururlar. Bu nedenle bir erkek için, cinsel arzularını, Allah'ın kendisine helal kıldığı eşi dışında tatmin etmesi helal olmaz. Aynen şeriatin emrettiği ve İslam hukukunun belirlediği ölçülere göre. Ne erkek için, ne de kadın için evlilik dışında bir başka cinsel tatmin yolu yoktur. Bu sınırları aşmak isteyenler, işte bunlar aşırı gidenlerdir. Nitekim İslam hukuku kaynaklarında, bu önemli işin sınırları ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Hem ailenin ve hem de devletin çalışma düzeninin dengeli bir biçimde yürütmesini sağlayacak ve tüm toplumu mutlu edecek prensipler belirlenmiştir. Öyleyse biz bu konuda ayrıntılı bilgi için İslam fıkhının ilgili bölümlerine başvuralım.

Onlar emanetlerini ve sözlerini yerine getirirler. Müminler, kendilerine bir şey emanet edildiğinde asla ona ihanet etmezler, emaneti sahibine iade ederler. Onlar söz verdiklerinde de, sözlerinde dururlar, ahidlerinden caymazlar. Öte yandan mümin ancak gerçek hakkında, hakikat üzerine ve hakkın ortaya çıkması için söz verir, taahhüdde bulunur. Münafık ise, bunun tersinedir. O sözünde durmaz, taahhüdünü yerine getirmez, kendisine emanet edilen şeye ihanet eder. Nitekim hadiste şöyle buyurulmuştur: "Münafığın alameti üçtür: Konuştuğunda yalan söyler, vadettiğinde vadinden cayar, emanete ihanet eder." *(Buharî, İman 24; Müslim, İman 106-108; Tirmizî, İman 14)*

Onlar namazlarını korurlar. Müminler namazlarına karşı titiz ve onları vaktinde kılma konusunda devamlıdırlar. Namazlarını ihmal etmezler ve onu asla terketmezler. Dalgınlık la namazın lezzet ve bilincinden mahrum olmazlar. Onlar namaz ile, bağışlaması ve merhameti bol olan Yüce Rabbin huzurunda, hoş ve değerli bir atmosfer içerisinde bulunurlar. Namazlarını titizlikle koruyanların mükafatı ne güzeldir!

İşte bu nitelik ve sayılan altı güzelliğe sahip olanlar, kazananlar ve kurtuluşa erenlerdir. Onlar temelli kalacakları Firdevs cennetine varis olacaklar. Onlar güzelim cennet ve pınarlara, şerefli makamlara sahip olacaklardır. Ve onlar orada temelli kalacaklardır. Yaptıklarına karşılık, Yüce Allah'ın rıza ve hoşnutluğuna ereceklerdir. Çünkü onlar Allah'a yürekten inanan ve O'nu gönülden seven gerçek tevhid erleridir.

[2] Ayet-i kerimeler, insanın yaratılış aşamalarından söz ediyor. İnsanı süzme çamurdan yarattık. Bu Hz. Adem aleyhisselamdır. Yüce Allah onu, süzme çamurdan yaratmıştır. Evet Yüce Mevla insanı, şekil, anlayış ve kavrayış bakımından en güzel bir biçimde yaratmıştır. İnsanın şeklini de düşünce ufkunu da en güzel bir biçimde belirlemiştir. Evet tüm bu özelliklere sahip olan insanı Yüce Yaratıcı, süzme çamurdan yaratmıştır. Çamura nur giydirererek ondan görme ve işitme duyusu, basiret ve ruh, sonra da akıl ve ölçüp biçme yetisi bahşetmiştir.

Sonra onu nutfe halinde sağlam bir yere yerleştirdik. Biz, onun kalabileceği ana rahmini ona hazırladık. Oraya yerleştirdiğimiz nutfenin aslı ise toprak ve sudur. Sonra o nutfeye Yüce Allah'ın katından üfürülmüş ve o insana dönüşmüş ve nihayet tüm insanlığın atası Hz. Adem yaratılmıştır. Gerçekten bu Yüce Allah'ın erişilmez gücünün bir göstergesidir. Allah'ın kelimesi, O'nun hükmü çamura üfürülmüş ve çamur Adem oluvermiştir. Bir başka zaman Allah'ın kelimesi Hz. Meryem'e üfürülmüş, bu sefer Hz. İsa dünyaya gelivermiştir. Yüce Allah dileyince, erkek ve kadının beli ile göğüsleri arasından atılagelen su *(86 Tarık 7)* olan nutfe, kırmızı renkli embriyo demek olan alakaya dönüşüverir. Sonra alaka, bir çiğnem et demek olan mudğaya, mudğa da kemiklere dönüşür. Yani kemikler, damar ve sinirleriyle birlikte kafatası, eller ve ayaklar oluşur. Sonra kemiklere de et giydirdik. Oluşan kemikleri örten ve onları birbirine bağlayarak sağlamlaştıran etlerle kapladık. Sonra onu başka bir yaratık yaptık. Sonra ona ruh üfürdük, o et ve kemik yığını hareketlenip canlandı ve işiten, gören, anlayan ve debelenen bir yaratık haline geldi. Yaratanların en güzeli olan Allah ne uludur! O Yüce Yaratıcı insanı, en güzel ve eşsiz bir biçimde yaratıp şekillendirmiştir. Bir tek ilahını, yaratıcısını, rızık veren Rabbini bulabilmesi için de ona akıl ve anlayış bahşetmiştir.

Evet, yaratanların en güzeli olan Allah çok yüce ve uludur. Hayat, üreme, çoluk çocuğa kavuşma ve maişet için koşturmadan sonra, ölümden başka bir şey mi vardır? Sizler, bütün bunlardan sonra öleceksiniz. Evet, bu yoktan var edilmenin ardından sizler öleceksiniz. Kıyamet günü ise, yeni bir hayatla yeniden

➡ diriltileceksiniz. Orada, Yüce Allah'ın huzurunda, dünyada iken yapıp ettiğiniz tüm davranışlarınızdan dolayı sorgulanacak ve hesaba çekileceksiniz. İyilik yapan, yaptığının mükafatını görecek; kötülük yapan da bunun cezasını çekecektir...

Göklerin ve yerin hükümranlığı konusunda düşünmez misiniz? Şu üstünüzdeki yedi kat göğü yaratışımız üzerinde düşünmez misiniz? Biz, yarattığımızdan habersiz değiliz. "Gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arşa hükmeden, yere gireni ve ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilen O'dur. Nerede olursanız olun, O, sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür." *(57 Hadid 4)* "Gaybın anahtarları O'nun katındadır, onları ancak O bilir. Karada ve denizde olanı bilir. Düşen yaprağı, yerin karanlıklarında olan taneyi, yaşı kuruyu ki apaçık Kitaptadır ancak O bilir." *(6 Enam 59)* Evet Biz, yarattıklarımızdan habersiz değiliz, onları niçin yarattığımızı biliriz. Gerçekten Biz, yarattığımız tüm her şeyi görüp gözetiriz ve onlara hükmederiz. Yetki ve emir tümüyle Bizimdir. Her şey Bizim bilgimiz dahilinde varlığını sürdürür ve yine Bizim bilgimiz dahilinde ömrünü bitirir. Bizim bilgimiz dahilinde yeni bir yaratılışla, yeniden diriltilir ve nihayet amel defterleri ortaya açılır ve hesaplar görülür. Elbette senin Rabbin tüm her şeyi bilen, her şeye tanık olan ve her işi denetleyendir.

وانزلنا من السماء ماء بقدر فاسكناه في الارض وانا على
ذهاب به لقادرون ﴿١٨﴾ فانشانا لكم به جنات من نخيل واعناب
لكم فيها فواكه كثيرة ومنها تاكلون ﴿١٩﴾ وشجرة تخرج
من طور سيناء تنبت بالدهن وصبغ للاكلين ﴿٢٠﴾ وان لكم
في الانعام لعبرة نسقيكم مما في بطونها ولكم فيها منافع كثيرة
ومنها تاكلون ﴿٢١﴾ وعليها وعلى الفلك تحملون ﴿٢٢﴾ ولقد ارسلنا
نوحا الى قومه فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره
افلا تتقون ﴿٢٣﴾ فقال الملؤا الذين كفروا من قومه ما هذا
الا بشر مثلكم يريد ان يتفضل عليكم ولو شاء الله لانزل
ملائكة ما سمعنا بهذا في ابائنا الاولين ﴿٢٤﴾ ان هو الا رجل
به جنة فتربصوا به حتى حين ﴿٢٥﴾ قال رب انصرني بما
كذبون ﴿٢٦﴾ فاوحينا اليه ان اصنع الفلك باعيننا
ووحينا فاذا جاء امرنا وفار التنور فاسلك فيها
من كل زوجين اثنين واهلك الا من سبق عليه القول
منهم ولا تخاطبني في الذين ظلموا انهم مغرقون ﴿٢٧﴾

٣٤٤

18. "Gökten suyu ölçülü indirdik de, onu yerde durdurduk. Şüphesiz onu gidermeye de Kadiriz."

19. "Onunla, içinde bir çok meyvalar bulunan hurmalık ve üzüm bağları yetiştirdik, siz onlardan yiyip duruyorsunuz.."

20. "Turi Sina'da yetişen, yiyenlere, yağ ve katık veren zeytin ağacını var ettik."

21. "Ehli Hayvanlarda size ders vardır; karınlarından çıkan sütten size içiririz; onlarda daha bir çok menfaatiniz vardır. Onlardan yersiniz."

22. "Hem onların ve hem de gemilerin üzerinde taşınırsınız."

23. "And olsun ki Nuh'u kavmine gönderdik; onlara, 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin; O'ndan başka tanrınız yoktur; sakınmaz mısınız?' dedi."[3]

24. "Kavminin inkarcı ileri gelenleri, 'Bu, sizin gibi bir insandan başka bir şey değildir. Sizden üstün olmak istiyor. Allah dilemiş olsaydı melekler indirirdi. İlk atalarımızdan beri biz, böyle bir şey işitmedik' dediler."

25. "Bu adamda nedense biraz delilik var, bir süreye kadar onu gözetleyin."

26. "Nuh, 'Rabbim! Beni yalanlamalarına karşılık bana yardım et' dedi."

27. "Bunun üzerine ona şöyle vahyettik: 'Nezaretimiz altında, sana bildirdiğimiz gibi gemiyi yap; buyruğumuz gelip tandırdan sular kaynayınca her cinsten birer çifti ve aleyhine hüküm verilmiş olanın dışında kalan çoluk çocuğunu alıp gemiye bindir. Haksızlık yapanlar için Bana baş vurma, çünkü onlar suda boğulacaklardır'."[4]

[3] Ayetler, Yüce Allah'ın eşsiz yaratışına ve insana lütfettiği sayısız nimetlere işaret ediyor. Önce gökten ölçülü olarak, yani ne az, ne çok değil ihtiyaca göre suların indirilişine dıkkat çekiyor. İnsan ve diğer canlılar o sudan büyük ölçüde istifade ediyorlar. Sonra üzüm bağları, hurmalıklar ve meyve bahçelerinin yaratılışına işaret ediyor. Özellikle Sinâ dağında yetişen zeytin ağacının önemı vurgulanıyor. Yıne evcil hayvanların yaratılışına ve insanların hizmetine sunuluşuna dikkat çekiyor. İnsanlar, o hayvanların kan ve dışkıları arasından süzülüp çıkan sütlerinden içmekte, onların güçlerinden yararlanmakta, etlerinden yemekte, yün, kıl ve tüylerinden giyim eşyaları yapmaktadırlar. Onların sırtlarına binip ağır yüklerını uzak yerlere taşıyabilmektedirler. Aynı şekilde denizdeki gemileri de insanlar yolculuk ve taşımacılıkta kullanmaktadırlar. Gerçekten Yüce Allah, sizin için daha bilmediğiniz nice şeylerı yaratmaya kadirdir.

Bu nimetleri sıraladıktan sonra Yüce Allah, Hz. Nuh peygamberi anlatıyor. Onun, Allah'ın çetin azabı ve intikamı ile Allah'a şirk koşan, O'nun emirlerine karşı gelip peygamberlerini yalanlayanları uyarmak üzere kavmine gönderilişini hatırlatıyor. Hz. Nuh peygamber, Hz. Adem'den sonra ve Hz. İbrahim'den önce gelen peygamberdir. Hz. Nuh, kavmi içerisinde dokuzyüz elli senelik bir ömür sürmüş, sonra Tufan olayı gerçekleşmişti. O, kavmini doğruya çağırırken şöyle demişti: Ey kavmim! Allah'a kulluk edin; O'ndan başka tanrınız yoktur; sakınmaz mısınız? Yani Allah'a ortak koşmaktan hiç çekinmez misiniz?!

[4] Nuh kavmi, peygamberlerine başkaldırıp onun peygamber oluşunu kabul etmediler. Onların ileri gelenleri şöyle dediler: Bu, sizin gibi bir insandan başka bir şey değildir. O da sizin gibi yemek yiyor, su içiyor. Size üstün gelmek istiyor. Peygamberlik iddiasıyla size karşı büyüklük taslıyor. Allah size peygamber göndermek istediyse, neden sizden birini göndersin? Niçin meleklerden bir peygamber göndermesin?! Bu adam bir delidir. Ona uymayın ve ona başkaldırın.

Onların bu saçmalıklarına karşı Yüce Allah, Hz. Nuh'a sabır tavsiye etti. Ama onlar, doğru yola gelmediler ve durun bakalım Nuh ne yapacak, dediler. Hz. Nuh peygamber ise Rabbine sığınıp kavmine karşı O'ndan yardım istedi. Rabbim! Beni yalanlamalarına karşılık bana yardım et, dedi. Bunun üzerine Yüce Allah, ondan büyük ve sağlam bir gemi yapmasını, sonra gemiye hayvan, bitki, meyvelerden ve diğer şeylerden birer çift almasını emretti. Yine aleyhlerine bir hüküm verilmeyenlerin dışındaki ailesini de gemiye bindirmesini emretti. Aleyhlerine hüküm verilenler ise, Hz. Nuh'a inanmayan eşi ve oğlu gibi kişilerdi.

Kavmi, onu küçümseyerek ve yaptıklarına dudak bükerek gözlüyordu. Onlardan çok az bir kadın ve erkek grubu dışında gerçeği kabul edip doğru yola gelen olmamıştı. O inananlar da Hz. Nuh ile birlikte gemiye bindiler. Çok geçmeden çok büyük dalgalar oluştu. Ve Yüce Allah, Hz. Nuh'u gözleyen, inkar ve taşkınlık içerisinde olanların hepsini suda boğup helak etti. Nuh peygamberi de, onlara acımaktan ve üzülmekten sakındırdı. Çünkü onlar zalim kimselerdi ve boğularak helak olacaklardı.

فَاِذَا اسْتَوَيْتَ اَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي
نَجّٰينَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِم۪ينَ ﴿٢٨﴾ وَقُلْ رَبِّ اَنْزِلْن۪ي مُنْزَلًا
مُبَارَكًا وَاَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِل۪ينَ ﴿٢٩﴾ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ وَاِنْ كُنَّا
لَمُبْتَل۪ينَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَر۪ينَ ﴿٣١﴾ فَاَرْسَلْنَا ف۪يهِمْ
رَسُولًا مِنْهُمْ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ اَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾
وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَٓاءِ الْاٰخِرَةِ
وَاَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا مَا هٰذَٓا اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا
تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَئِنْ اَطَعْتُمْ بَشَرًا
مِثْلَكُمْ اِنَّكُمْ اِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿٣٤﴾ اَيَعِدُكُمْ اَنَّكُمْ اِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ
تُرَابًا وَعِظَامًا اَنَّكُمْ مُخْرَجُونَ ﴿٣٥﴾ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ
﴿٣٦﴾ اِنْ هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوث۪ينَ ﴿٣٧﴾
اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلٌ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِن۪ينَ ﴿٣٨﴾
قَالَ رَبِّ انْصُرْن۪ي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٣٩﴾ قَالَ عَمَّا قَل۪يلٍ لَيُصْبِحُنَّ
نَادِم۪ينَ ﴿٤٠﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَٓاءً فَبُعْدًا
لِلْقَوْمِ الظَّالِم۪ينَ ﴿٤١﴾ ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا اٰخَر۪ينَ ﴿٤٢﴾

28. "Sen ve beraberindekiler gemiye yerleşince, 'Bizi zalim toplumdan kurtaran Allah'a hamdolsun' de."

29. "Yine de ki: 'Rabbim! Beni mübarek bir yere indir. Sen indirenlerin en iyisisin'."

30. "Doğrusu bunlarda dersler vardır. Biz şüphesiz insanları denemekteyiz."

31. "Onların ardından başka nesiller var ettik."

32. "Onlara aralarından, 'Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur, sakınmaz mısınız?' diyen bir elçi gönderdik."

33. "Onun, inkarcı ve ahirete kavuşmayı yalanlayan kavminin ileri gelenleri ki -Biz onlara bu dünya hayatında nimet vermiştik- şöyle dediler: 'Bu, yediğinizden yiyen, içtiğinizden içen sizin gibi bir insandan başka bir şey değildir'."[5]

34. "Kendiniz gibi bir insana itaat ederseniz, o takdirde sizin hüsrana uğrayacağınızda hiç şüphe yoktur."

35. "O sizi, öldüğünüz, toprak ve kemik yığını olduğunuz zaman tekrar dirileceğinizle mi tehdit ediyor?"

36. "Oysa tehdit edildiğiniz şey ne kadar, hem de ne kadar uzak!"

37. "Hayat ancak bu dünyadakidir. Ölürüz, yaşarız ve biz tekrar diriltilmeyiz."

38. "O, sadece Allah'a karşı yalan uyduranın biridir. Biz ona inanmayız."

39. "O peygamber, 'Rabbim! Beni yalancı saymalarına karşılık bana yardım et' dedi."

40. "Allah da, ' Az sonra mutlaka pişman olacaklar' buyurdu."

41. "Gerçekten, onları bir çığlık yakaladı ve onları süprüntü yığını haline getirdik. Haksızlık eden toplum, rahmetten ırak olsun!"

42. "Ardlarından başka nesiller var ettik."

5 Ey Nuh, sen ve beraberindekiler gemiye yerleşip iş tam istediğimiz gibi olunca, gemiye binenler bizim istediğimiz kişiler olunca, Rabbine şükrederek şöyle de: Bizi zalim toplumdan kurtaran Allah'a hamdolsun. Sular çekilip gemi karaya demir atınca da, Rabbim! Beni mübarek bir yere indir. Sen indirenlerin en iyisisin, de.

Gerçekten de tüm bu anlatılanlar da, Hz. Nuh'un uzun bir süre kavmıyle yaşaması, onların eziyetlerine katlanması, sonra da inananların kurtulup inkarcıların helak olmalarında, peygamberlerin Allah katından getirdikleri şeylerin doğruluğuna işaret eden açık dersler ve ibretler vardır. Yanısıra bu olaylarda, çeşitli sıkıntılara maruz kalan, büyük sınavlarla denenen her inanan kişi için alınması gereken ders ve ibretler vardır. Evet güzel sonuç, her zaman Allah yolunda ve Allah'ın has kulları olabilmek için cihad eden mücahidlerin olacaktır. Biz şüphesiz insanları denemekteyiz. Kullarımızı bir takım belalarla sınamaktayız.

Aradan yıllar geçti, Nuh kavminden sonra başka kuşaklar geldiler. Onları da heva ve arzuları yoldan çıkardı ve onlar Hz. Nuh peygamberin yolundan ayrıldılar. Bunun üzerine Yüce Allah, onların içerisinden Allah'ın elçisi Hz. Hûd'u peygamber olarak gönderdi. O sırada onlar bir inkar boşluğu içerisinde idiler. Hz. Hûd onlara şöyle dedi: Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur. Onları yalnızca Allah'a kulluğa ve hiç bir şeyi O'na ortak koşmamaya çağırdı. Ve ekledi sakınmaz mısınız, Allah'tan korkmaz mısınız? Yalnızca Allah'a kul olmanın ve Allah'ın peygamberine uyup dediklerini yapmanın dışında hiç bir şeyin fayda vermeyeceği bir günden çekinmez misiniz? Siz Hz. Nuh peygamberin ve onunla birlikte gemide taşıdıklarımızın soyundan gelmiyor musunuz?.. Ama onlar, kendilerinden öncekilerin başlarına gelenlerden ders almadılar ve peygamberlerini dinlemediler. Onu yalanlayıp ona karşı başkaldırdılar. Onun kendileri gibi bir insan oluşunu bahane ederek ona uymadılar. Onlar şöyle dediler: Bu, yediğinizden yiyen, içtiğinizden içen sizin gibi bir insandan başka bir şey değildir! Onlar bir beşer peygambere uymaktan kaçındılar ve sonunda onların da sonu, yaptıklarının karşılığı olarak hüsran ve yıkım oldu.

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا
تَتْرَا كُلَّ مَا جَاءَ أُمَّةً رَسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا
وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا
مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٤٥﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾ فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ
لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَ ﴿٤٧﴾ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا
مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾
وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ
وَمَعِينٍ ﴿٥٠﴾ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا
إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾ وَإِنَّ هَٰذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا
رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾ فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا
لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾ فَذَرْهُمْ فِي غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾ أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا
نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ
﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

وَالَّذِينَ

43. "Hiçbir toplum, kendi süresini ne çabuklaştırabilir ve ne de geciktirebilir."[6]

44. "Sonra birbiri peşinden peygamberlerimizi gönderdik. Her ümmete peygamberi geldikçe onu yalancı saydılar. Onları birbiri peşinden yok edip hepsini birer efsane yaptık. İnanmayan toplum, rahmetten ırak olsun!"

45-46. "Sonra Musa ve kardeşi Harun'u, Firavun ve erkanına mucizelerimiz ve apaçık delille gönderdik. Büyüklük tasladılar. Zaten onlar mağrur bir topluluktular."

47-48. "Bu yüzden, 'kavimleri bize köle iken, bizim gibi iki insana mı inanacağız?' deyip onları yalancı saydılar ve yok edilenlerden oldular."

49. "And olsun ki Musa'ya, doğru yola girsinler diye Kitap verdik."

50. "Meryem oğlunu da, annesini de mucize kıldık. Her ikisini de, pınarı bulunan, oturmaya elverişli yüksek bir yere yerleştirdik."

51. "Ey Peygamberler! Temiz şeylerden yiyin, yararlı iş işleyin; doğrusu Ben, yaptığınızı iyi bilirim."[7]

52. "Şüphesiz bu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dininizdir ve Ben de Rabbinizim; öyleyse Benden sakının."

53. "Ama insanlar din konusunda aralarında bölük bölük oldular. Her bölük kendi tuttuğu yoldan memnundur."

54. "Onları bir süreye kadar sapıklıklarıyla başbaşa bırak."

55-56. "Kendilerine mal ve oğullar vermekle, iyiliklerde onlar için acele ettiğimizi mi zannederler? Hayır; farkında değiller."

57. "Onlar ki Rablerinin korkusuyla titrerler."

58. "Onlar Rablerinin ayetlerine inanırlar."

59. "Onlar Rablerine eş koşmazlar."[8]

[6] Hz. Hûd'un kavmi, peygamberlerinin gönderildiği gerçeklere karşı direnmeye devam etti. Onlar birbirlerine şöyle diyorlardı: Kendiniz gibi bir insana itaat ederseniz, o takdirde sizin hüsrana uğrayacağınızda hiç şüphe yoktur. Oysa bu boş ve anlamsız bir iddia idi. Çünkü gelen her peygamber ancak bir insandı. Yüce Allah, kullarının yararına olacağını bilseydi, onlara mutlaka melekleri elçi olarak gönderirdi.

Onlar, kıyamette Allah'ın huzuruna çıkacaklarını da inkar ettiler. Bedenlerinin tekrar diriltilip Allah'ın huzurunda toplanacaklarını kabul etmediler. Hz. Hud peygamberin söylediği, öldukten sonra Allah'ın onları diriltip yapıp ettiklerinden sorguya çekeceği gerçeğini alay ederek karşıladılar. Bu gerçeği yalanlamada o kadar ileri gittiler ki, şöyle söylenmeye başladılar: Tehdit edildiğiniz şey ne kadar, hem de ne kadar uzak! (Ayette geçen 'heyhât' kelimesi, ne kadar uzak, anlamına bir fiilimsi isimdir.) Bu senin vadedip durduğun şeyin gerçekleşmesi uzak mı uzak bir şeydi. Allah'ın peygamberini ağzından dökülen gerçekleri kabullenmediler ve bilgisizce ölümden sonra başka bir hayatın olmadığını, tekrar diriltilip Allah'ın huzurunda bir araya gelmenin imkansız olduğunu iddia ettiler. Sonra günah işleyip kendilerine yazık etmekte, Allah'a ve peygamberine iftira atmada işi iyice azıttılar ve şöyle dediler: O, sadece Allah'a karşı yalan uyduranın biridir. Onun Allah'tan getirdiğini söylediği şeyler uydurmadan başka bir şey değildir. Biz ona inanmayız. Gerçekten bizler ne ona inanacağız, ne de söylediklerine.

İşte tam bu sırada Hz. Hûd Rabbine sığınarak şöyle dedi: Rabbim! Beni yalancı saymalarına karşılık bana yardım et., O inkarcılara karşı, Allah'ın peygamberi Allah'a dua ederek O'ndan yardım diledi ve onlara karşı galip getirmesini istedi. Yüce Allah da peygamberinin duasını kabul buyurup şöyle dedi: Az sonra mutlaka pişman olacaklar.. Ey Hûd! Çok geçmeden onlar söylediklerine ve sana karşı gelip getirdiklerine inatla karşı çıkmalarına pişman olacaklar. Ama o an, bu pişmanlığın onlara hiçbir yararı olmayacaktır. Ve çok geçmeden Yüce Allah onların üzerine helak edici azabını indiriverdi. Gerçekten, onları bir çığlık yakaladı.. İnkar ve taşkınlıkları nedeniyle onlar Allah'ın bu azabını haketmişlerdi. Sonunda işledikleri zulümler yüzünden yok olup çörçöp haline geliverdiler.

Onların ardından Yüce Allah, yine başka toplumlar yaratmayı diledi ve başkaları geldiler tarih sahnesine. Gerçekten Yüce Allah, her toplum için bir ömür belirlemişti. Onlar kendileri için belirlenen bu süreyi ne uzatabilirlerdi, ne de kısaltabilirlerdi. Onlar, daha yaratılmadan ve bir kuşak olarak tarih sahnesine gelmeden önce Allah'ın kendi katında belirlediği ve katındaki kitaba yazdığı süre kadar kalabilirlerdi.

[7] Sonra birbiri peşinden peygamberlerimizi gönderdik. Her ümmete peygamberi geldikçe onu yalancı saydılar. Birbiri ardınca gönderdiğimiz o peygamberlerin çoğunu yalanladılar, Biz de onları peşpeşe yok ettik ve onları birer efsane yaptık. İnsanların ibret almaları için onları helak ettik. Sözgelimi Âd ve Semûd kavimlerinden sonra pek çok kavim gönderdik.. Asırlar ve devirler böyle geçti, hiç bir devir müjdeci ve uyarıcı olarak gelen peygambersiz kalmadı. Ne ki, Allah'dı dilediğini doğru yola eriştiren.

Nihayet Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun peygamber oldular. Biz onları Firavun ve yandaşlarına gönderdik. Apaçık delil ve belgelerle onlara gittiler, onları uyarıp Allah'a inanmaya çağırdılar. İnsanı yaratıp ona en güzel şekil veren, ona çağrıldığı şeyleri anlayabilecek akıl nimeti bahşeden Yüce Yaratıcıya imana davet ettiler. Ama Firavun ve yandaşları bu çağrıya kulak asmadılar, onların insan oluşlarını bahane ederek büyüklük taslayıp onlara uymadılar. Karanlık bir dünyanın adamları olarak sert bir şekilde şöyle çıkıştılar: Kavimleri bize köle iken, bizim gibi iki insana mı inanacağız? İşte böylece şeytan, Firavun'un iç dünyasına egemen oldu, o ve kavmi inkar ve inatta direndiler. Yüce Allah da, Firavun'u ve yandaşlarını helak etti, bir günde topunu denizde boğdu.

Yüce Allah, İsrailoğullarını Firavun ve yandaşlarının zulmünden kurtardıktan sonra, onlar doğru yola girsinler diye Hz. Musa'ya Tevratı indirdi. Onda bir takım hükümler, emir ve yasaklar vardı. Hz. Musa peygamber onları İslama girmeye ve bu dinin gereklerini yerine getirmeye çağırdı. Ama onlar Allah'a şirk koşmaktan sıyrılıp ona inanmadılar.

Meryem oğlunu da, annesini de mucize kıldık. Evet Biz, Hz. İsa peygamberi de, annesi Hz. Meryem'i de, dilediği her şeyi yapan Yüce Yaratıcının erişilmez gücünü gösteren büyük bir ayet, büyük bir mucize kıldık. Nitekim Yüce Mevla, Hz. Adem'i babasız ve annesiz olarak yaratmıştı. Hz. Havva'yı da kadın olmaksızın bir erkekten halketmişti. Tıpkı bunun gibi Hz. İsa'yı da erkek olmadan bir kadından meydana getirmişti. Diğer insanları ise bir anne ve babadan dünyaya getirmişti. Biz, Hz. Meryem ve oğlunu korumamız ➧

➡ altına almış, insanların zarar vermelerine karşı onları muhafaza etmiştik. Nihayet Hz. Meryem, sağ salim olarak çocuğunu dünyaya getirmişti.

Sonraki ayette Yüce Allah, peygamberlerine ve tüm kullarına helal ve temiz bir şekilde kazanılan şeylerden yemelerini, ardından da yararlı işlerin adamları olmalarını emrediyor. Bu da, helal rızkın, salih amel işlemeye yardımcı olacağına işaret etmektedir. Şanı yüce Allah, görüneni de bilir görünmeyeni de. O, helal yollardan rızık aramayı, bereket ve bolluğun sebebi kılmıştır. Aynı şekilde helali arayıp helale talip olmak, insanın salih davranışlarda bulunmasına yardımcı olur. Helalinden yemek, insanın iç dünyasında güzel izler meydana getirir ve onu hayra yöneltir, şerden sakınmasını sağlar. Çünkü bedenin gıdası haram ise, beden karanlıklar içerisinde kalır. Eğer bedenin besinleri helal olursa, bu onu doğru yola götüren bir itici güç ve yolunu aydınlatan bir ışık olur.

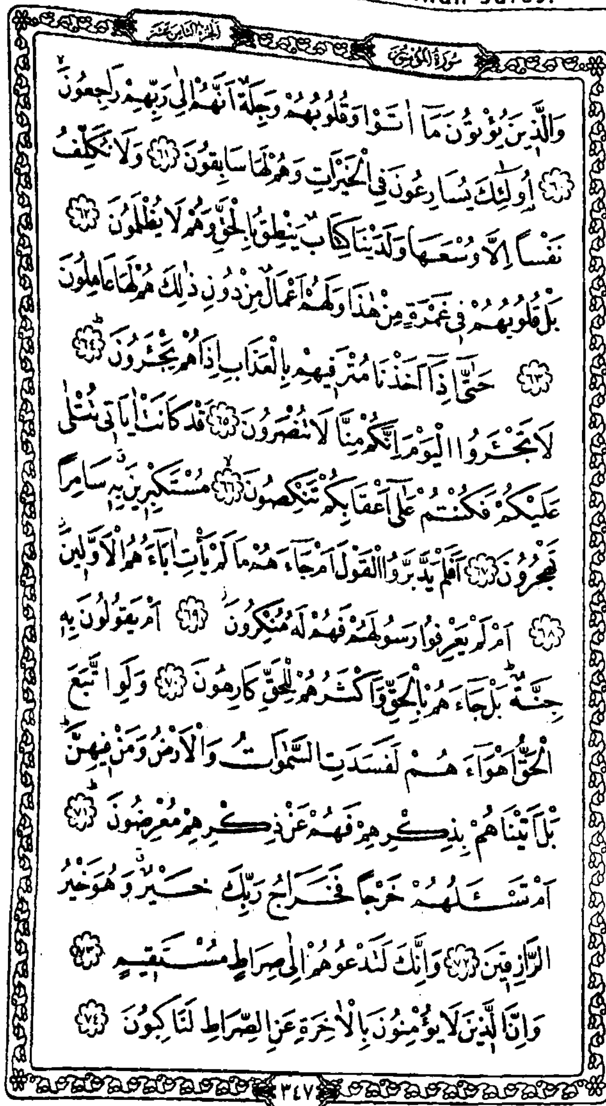
[8] Şüphesiz bu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dininizdir. Ey peygamberler, bu sizin dininiz tek bir mesaj, tek bir dindir. O mesaj da, hiçbir şeyi ortak koşmadan yalnızca Allah'a kulluğa çağrıdır. Ben de Rabbinizim; öyleyse Benden sakının. Ey müslümanlar, biliniz ki sizin dininiz de tektir, onun hedefi de birdir, yolu da. Maksat ve metodu da bir, o dinin *salikleri* hep helal ve temiz şeylere taliptir. Hz. Adem'den son peygamber Hz. Muhammed'e @ kadar tüm müslümanlar bir tek ümmettirler. Onlar birbirlerinden ayrı değildirler. Onlar ne hristiyan, ne yahudidirler. Hepsinin dini, inancı, yolu birdir. Ben sizin Rabbinizim, o halde Benden korkun, Benim emirlerimi tutun. Çünkü Allah'tan sakınan kimse, O'nun emirlerini tutan ve O'nun haklarını koruyan kimsedir.

Başkaları ise, din konusunda aralarında bölük bölük oldular. Dinlerini parça parça yaptılar, kendileri de grup grup ayrıldılar, farklı farklı inanç ve eylemlerin adamı oldular. Sonuçta her bölük kendi tuttuğu yoldan memnundur. Her grup kendi sapık yolu ile avunur, onu güzel görür. Zira onlar kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar.

Onları bir süreye kadar sapıklıklarıyla başbaşa bırak. Ey Muhammed! Helak zamanları gelinceye onları sapıklık ve taşkınlıklarıyla başbaşa bırak. Bir gün gelecek onların hesabını göreceğiz ve onlar yapıp ettiklerinin karşılığını göreceklerdir. Artık o an, onlar hiçbir kurtarıcı bulamayacaklardır. Onlar, cahillikleri yüzünden kendilerine verdiğimiz çoluk çocuk ve mal mülkü, bir nimet olarak verdiğimizi ve kendilerinin katımızda bir değer ifade ettiklerini sanırlar. Hayır, hiç te öyle değildir. Sandıkları gibi değildir iş. Onlara verilenler nimet olarak verilmemektedir, ancak Allah'ın dilediği bir süre onlar bu verilenlerle denenmektedirler. Sonra onlar bu nimetlerden dolayı sorgulanacaklar ve hesaba çekileceklerdir. Keşke onlar, bu verilen nimetlerden sorumlu olduklarını anlasaydılar.

Allah'tan sakınan ve O'nun emirlerine riayet edenlere gelince, Onlar Rablerinin korkusuyla titrerler. İnançları ve inançları doğrultusunda yaptıkları yararlı işlerle onlar Allah korkusuyla yürekleri hoplayan kişilerdir. Onlar cehennem ateşinden kurtulup cenneti kazananlardır. Çünkü onlar Rablerinin ayetlerine inanırlar. Aynı şekilde onlar hiç bir şeyi Rablerine eş koşmazlar. Hep O'nu birlerler, O'ndan başka hiçbir ilahın olmadığını, O'nun hiç kimseye muhtaç olmadığını, eş ve ortağının, çoluk çocuğunun olmadığını bilirler. Onlar hep helal işlerle ve Allah sevgisi ile yaşarlar, sürekli O'na itaat ederler. Aziz ve hakim olan Allah katında, onların şerefli bir konum ve değerleri vardır.

60. "Onlar Rablerine dönecekleri için kalpleri ürpererek vermeleri gerekeni verirler."

61. "İşte onlar iyi işlerde yarış ederler, o uğurda ileri geçerler."

62. "Biz hiç kimseye gücünün yetmeyeceği bir şeyi yüklemeyiz. Katımızda gerçeği söyleyen bir kitap vardır. Onlar haksızlığa uğratılmazlar."

63. "Ama, kafirlerin kalpleri bundan habersizdir. Bundan başka da onların yapageldikleri işler de vardır."

64. "Sonunda şımarık varlıklılarını azapla yakaladığımız zaman feryat ederler."[9]

65. "Bugün feryat etmeyin, doğrusu katımızdan bir yardım görmezsiniz."

66. "Ayetlerim size okunuyordu da siz ardınıza dönüyordunuz."

67. "Ayetlerime karşı büyüklük taslayıp gece ağzınıza geleni söylüyordunuz."

68. "Söyleneni hiç düşünmezler mi? Yoksa onlara, önceki atalarına gelmeyen bir şey mi geldi?"

69. "Veya peygamberlerini tanımadılar da; bu yüzden mi onu inkar ediyorlar?"

70. "Ya da, 'Onda delilik var' diyorlar öyle mi? Hayır; o onlara gerçeği getirmiştir, ama çoğu hakdan hoşlanmamaktadır."

71. "Eğer Hakk onların heveslerine uysaydı, gökler, yer ve onlarda bulananlar bozulup giderdi. Onlara, kendilerine öğüt veren bir şey getirdik; onlar ise öğütlerinden yüz çevirirler."

72. "Yoksa sen onlardan bir vergi mi istiyorsun? Rabbinin vergisi daha iyidir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır."

73. "Aslında sen onları doğru yola çağırıyorsun."

74. "Ahirete inanmayanlar ise bu yoldan sapmaktadırlar."[10]

[9] Onlar, kabul edilip edilmeme endişesi içerisinde vermeleri gerekenleri verirler. Onların gönlü, Yüce Allah'ın huzuruna çıkacakları ve yaptıklarından sorgulanacakları anın korkusu içerisindedir. Çünkü onlar, Yüce Allah'ın kendilerini sorgulayacağını, yaptıkları iyilik ve güzelliklere karşılık mükafatlar vereceğini, O'nun emrine karşı gelip yoldan çıkmalarına karşılık da geride hiçbir şey bırakmayan, her şeyi yakıp yutan ve derileri kavuran cehennemle cezalandırılacaklarını iyi bilirler. O sarsan günün bilincinde olarak Rabbinin yüce makamından çekinen ve kendini tutkulardan alıkoyan kimseye müjdeler olsun. İşte o kimseler, Yüce Allah'ın muhabbet kaynağından içmiş, arzu ve iştiyakla Rabbine itaat eden kimselerdir

Yine onlar, hayırlı işlerde yarış ederler. Allah'ın kendilerine farz kıldığı şeyleri yapmada birbirleriyle yarışırlar. Namaz saflarının en önünde onlar vardır. Zekatı ilk çıkarıp verenler onlardır. Oruç tutma ve gece ibadetlerine kalkma konusunda koşuşturanlar da onlardır. İmkan bulur bulmaz hac ibadetini yerine getirmeye davrananlar da onlardan başkası değildir.

Elbette senin Rabbin Rahman ve Rahimdir. Dünyada kulları için belirlemiş olduğu prensiplerde de adalet sahibidir. O, hiç kimseye gücünün yeteceğinden başkasını yüklemez. Ancak yapabileceği şeyleri yükler. Allah'ın bir kişiye yüklediği ve onu sorumlu tuttuğu şey ise, o kişi için bir güvencedir. Biz o kişinin yaptıklarını, katımızda bulunan bir kitaba kaydederiz. Artık o yapılan iyilikler asla kaybolmaz ve unutulmaz da. Biz kimseye haksızlık da yapmayız. Biz kişiye işlediklerinin karşılığını, en ufak bir haksızlık yapmadan, insaf ölçüleri içerisinde tam olarak veririz. İşte onlar, yüce mevkilerde bulunan kimselerdir. Dünyada Allah'ı tanıma aydınlığı onların gönüllerini kaplamış ve onlar Yüce Allah'ın emirlerini kararlılıkla yerine getirmelerinin bir sonucu olarak ahirette kazanan kimseler olmuşlardır. Onlar hakka sımsıkı sarılmakla doğrulardan olmuşlardır.

Günahta aşırı giden şımarık güruha gelince, onlar gerçeğe çağıran davetçilerin çağrılarına kulak asmayan, sapan ve başkalarını saptıran kimselerdir. Azap onlara, hiç farkında olmadan geliverecektir. Onlar azabın dehşet ve şiddetinden dolayı feryat figan ederek yardım isterler.

[10] Evet isyankar zalimlere azapdan dolayı feryadu figan ederlerken, melekler onlara şöyle diyecektir: Bugün feryat etmeyin. Daha önce siz uyarılmadınız mı? Size peygamberleriniz gelmedi mi? Onlar, böyle bir günle karşılaşacağınızı söyleyerek sizi ikaz etmediler mi? Bugün bağırıp çağırmayın. Bugün siz haksızlığa uğruyor değilsiniz. Ancak siz kendi tutkularınız ve karanlık emellerinizle ateşi boyladınız. Artık bugün kimse sizin imdadınıza koşmayacaktır. İster feryad edin, ister etmeyin. Gerçekten bugün sizi kimse duymayacaktır. Çünkü siz kendi kendinize ettiniz.

Daha sonra Yüce Allah, onların en büyük günahlarını hatırlatarak şöyle buyuruyor. Ayetlerim size okunuyordu da siz ardınıza dönüyordunuz. Gerçeğe çağrıldığınızda ona gelmemekte direniyor, sizden ona uymanız istenince bundan kaçınıyordunuz.

Siz, Allah'ın dosdoğru yoluna sizi çağıran hidayet ve nur yüklü apaçık ayetlerime karşı büyüklük taslayıp onlara tepeden bakmadınız mı? Siz peygamberlere başkaldırıp onların söyledikleri gerçeklerle dalga geçtiniz. Oysa, gerçeği dinlemek anlamanız için nice imkanlar elinize geçmişti. Ama ne yazık ki, bu fırsatları değerlendirmediniz. Allah'ın peygamberi ne zaman size O'nun ayetlerini okusa, siz o ayetlere tepeden bakarak ardınıza dönüyor ve haktan ayrılarak gece eğlencelerinize gidiyordunuz. Allah'ın şerefli elçisinin size getirdiği gerçekleri hiç düşünmüyordunuz.

Yüce Allah, müşriklerin Kur'ân-ı Kerimi anlamadıklarını onların başlarına kakıyor. O ilahî kitapların en mükemmelinden yüz çevirmelerini yadırgıyor. Oysa bugün onların çağırıldıkları şey, daha önce Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in çağırdığı gerçeğin kendisiydi. Onlar, gerçeği biliyorlar, ama ona tepeden bakıyorlardı. Zira onlar, daha önceki sapık atalarının izini izliyorlardı.

Oysa onlara gelmiş olan Hz. Muhammed @, onların atalarının en asillerindendi. Bugün onu nasıl reddedebiliyorlardı. Oysa onlar, düne kadar onun doğru ve dürüst bir şahsiyet olduğunu biliyorlardı. Düne kadar 'Emin Muhammed' dedikleri kişinin, şimdi deli olduğunu mu iddia ediyorlardı? Hayır, durum hiç de onların sandığı gibi değildi. Gerçekten onlar, Hz. Muhammed'in aklî dehasını, doğru ve dürüstlüğünü ve

➡ seçkin bir kişi oluşunu çok iyi biliyorlardı. Ama onlar, çok iyi bildikleri halde, göz göre göre, işlerine gelmediği için, inatla hakkı inkar ediyorlardı. Oysa Yüce Allah, bozguncuların arzularını ciddiye almayacaktı. Aksi takdirde gökler, yer ve onlarda bulananlar bozulup giderdi. İşte bu yüzden şanı yüce olan Allah, batıla dalanları saplantılarıyla başbaşa bırakıyor ve sonsuz ilmiyle gökler ve yerde hükümranlığını sürdürüyordu Gökler ve yerdekiler eğer yararlı işler yaparlarsa, bu onların yararına olacaktı. Ama onlar bozgunculuk yaparlarsa, bunun zararı da onlara olacaktı.

Ey Muhammed! Sen onlardan bir ücret ve vergi istemiyorsun ki, onlar senden yüz çeviriyorlar! Çünkü senin Rabbin, bol bol rızık veren, güç ve kuvvet sahibi Allah'tır. Oysa sen onları, sadece doğru yola çağırıyorsun. O çağrıya uyanlar, gerçek anlamda Allah'ın hoşnutluğunu ve rahmetini kazananlardır. Bu nedenle şunu iyi bil ki, ahirete inanmayanlar, kendilerine ve kendilerine uyan yakınlarına yazık etmiş kimselerdir. Onların yaptıkları, akıl kârı şeyler değildir. Onlar yoldan çıkmış şaşkınlardır. Şeytan onları saptırmıştır. Hakka dönmekten başka, onları kurtaracak bir şey de yoktur. Onlar ya hakka döner kurtulurlar, ya da azgınlık ve sapıklıklarını sürdürürler. İnkar ve sapıklıkları onları helaka götürür. Sonuçta onlar cehennem avlusunun sakinleri olurlar.

وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِم مِّن ضُرٍّ لَّلَجُّوا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾
وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُم بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا
يَتَضَرَّعُونَ ﴿٧٦﴾ حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ
شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ
لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾
وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾ وَهُوَ الَّذِي
يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾
بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾ قَالُوا أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا
تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَٰذَا
مِن قَبْلُ إِنْ هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾ قُل لِّمَنِ الْأَرْضُ
وَمَن فِيهَا إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
﴿٨٥﴾ قُلْ مَن رَّبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَن بِيَدِهِ
مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ فَأَنَّىٰ تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

٣٤٨

75. "Biz onlara acısak ve başlarındaki sıkıntıyı gidersek bile, azgınlıkları içinde bocalamaya devam eder dururlar."

76. "And olsun ki, Biz onları azapla yakalamıştık, yine de Rablerine boyun eğmemiş ve yakarmamışlardı."

77. "Sonunda onlara şiddetli bir azap kapısı açtığımız zaman ümitsiz kalıverdiler."

78. "Oysa, sizin için kulaklar, gözler ve kalpler var eden O'dur. Ne az şükrediyorsunuz."

79. "Sizi yerde yaratıp yayan O'dur ve O'nun huzurunda toplanacaksınız."

80. "Dirilten de, öldüren de O'dur. Gece ile gündüzün birbiri ardından gitmesi de O'nun emrine bağlıdır. Düşünmez misiniz?"[11]

81. "Hayır; yine de öncekilerin dediklerini dediler."

82. "Öncekiler, 'Ölüp toprak ve bir yığın kemik olduğumuzda mı diriltileceğiz?' demişlerdi."

83. "And olsun ki biz ve daha önce de babalarımız tehdit edilmişti; bu, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir."

84. "De ki: 'Biliyorsanız söyleyin, yer ve onda bulunanlar kimindir?'"

85. "'Allah'ındır' diyecekler, 'Öyleyse ders almaz mısınız?' de."

86. "'Yedi göğün de Rabbi, yüce arşın da Rabbi kimdir?' de."

87. "'Allah'tır' diyecekler! 'Öyleyse O'na karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' de."[12]

88. "Biliyorsanız söyleyin her şeyin hükümranlığı elinde olan, barındıran fakat himayeye muhtaç olmayan kimdir?"

89. "'Allah'tır' diyecekler; 'Öyleyse nasıl büyüleniyorsunuz' de."

[11] Yüce Rabbimiz, onların acımasızca inkar içerisinde oluşlarını anlatıyor. Şöyleki, Allah Teâlâ onlardan sıkıntıyı giderse ve onların Kur'ânı anlamalarını sağlasa, onlar yine de gerçekleri kabul etmezler ve inkar, inat ve taşkınlıklarında kalmaya devam ederler. Gerçekten de Mekkeliler de, Mekke çevresinde bulunanlar da Allah'ın Rasülünün konumunu anlayacak seviyede değildiler, onun peygamberliğini niçin kabul etmediklerini de bilmiyorlardı. Onlar cehalet ve kuru inkarları nedeniyle, Allah'ın peygamberinin getirdiği gerçeklerden yüz çeviriyor ve kendilerini peygambere uyma ve onun getirdiklerini tasdik etme şerefinden mahrum bırakıyorlardı. Hz. Muhammed @ ne vakit getirdiği gerçekleri anlamaları için çırpınsa, onlar bunu anlamamakta direniyorlar ve batılda karar kılıyorlardı. İşte bu yüzden Yüce Allah onları azapla yakalayıverdi ve onları bir takım sıkıntı ve belalara düçar kıldı. Belki onlar batıldan dönüp hıdayete gelirler ve böylece daldıkları batıldan kurtulmuş olurlardı. Ama onlar içerisinde bulundukları inkar ve başkaldırıdan vazgeçip Rablerine boyun eğmediler. Affedilmelerini dileyerek O'na dönmediler, sapıklıklarını bırakıp kendilerini can yakıcı azaptan kurtaracak bir tevbe ile yalvarıp yakarmadılar. Aksine taşkınlık ve azgınlıkları içerisinde kalmayı sürdürdüler. Bunun üzerine Yüce Allah da çetin bir azaba onları düçar eyledi. Sonunda onlar ümitsiz kalıverdiler. Artık her türlü hayır ve rahatlıktan ümitlerini kestiler, tüm hayal ve hülyaları suya düşüverdi. Umutsuz bir biçimde, kurtuluş ümidini yitirmiş kimselerden oldular.

Sonraki ayetlerde Yüce Allah, kullarına olan nimetlerini hatırlatmaktadır. O, onlara kulaklar, gözler ve gönüller bahşetmiştir. Şimdi siz, yeryüzünün nimetlerini devşirmenizi sağlayan işitme, görme ve kavrama nimetlerini görmezden mi geliyorsunuz? Şu akletme, anlama, uyuma ve uyanma nimetlerini hiç düşünmez misiniz? Tüm bunlar, sizin düşünebilmeniz, anlayıp kavrayabilmeniz içindir. Eğer siz aklınızı kullanarak Allah'a iman ederseniz, O'nun ne büyük bir yaratıcı olduğunu ve sonsuz sayıda ne büyük nimetler verdiğini anlayabileceksiniz. Ne az şükrediyorsunuz. Yüce Allah'ın size sunduğu bunca nimete karşı, ne az şükrediyorsunuz böyle?! O Allah değil midir, sizi yaratıp çoğaltan ve yeryüzüne yayan? O, sizin anlayış ve rızıklarınızı farklı seviyelerde kılmıştır. Sizden kiminizi zengin, kiminizi fakir kılmış; kiminiz bilgili olmuş, kiminiz ise cahil kalmış; kiminiz salih, kiminiz zalim olmuştur. Yarın kıyamet günü, herbiriniz seviye ve konumuna göre hesaba çekilecektir. O'nun huzurunda toplanacaksınız. İzzet sahibi Yüce Yaratıcıdan başkası mıdır, size hayat veren ve sizi öldürecek olan? Elbette o Yüce Mevladır, yoktan var eden, sonra size ölümü taddırıp huzurunda toplayacak olan. Sonunda dönüş, yalnızca O'nadır. Gece ile gündüzün birbiri ardından gitmesi de O'nun emrine bağlıdır. Düşünsenize, belki o zaman ölmeden önce Allah'a yönelir, tevbe ederek yalnızca O'nu birlersiniz. O takdirde O, sizin önceki günah ve kusurlarınızı bağışlar.

[12] Mekke ve çevresindekiler kendilerine söylenen gerçekleri dinleyip düşünmediler ve gereken dersi almadılar. Onlar, tıpkı Âd ve Semûd kavminin dediklerini söylüyorlardı. Yüce Allah'ın ölüleri diriltmesini O'na çok görüyorlardı. Gaflet içerisinde ve şuursuzca şöyle diyorlardı: Ölüp toprak ve bir yığın kemik olduğumuzda mı diriltileceğiz? Onlar çürüyüp toprak olduktan sonra tekrar diriltileceklerini imkansız görüyorlardı. Öte yandan onlar boş ve anlamsız düşüncelerde bocalamayı sürüdürüyor ve şöyle diyorlardı: Andolsun ki daha önce bizim babalarımız da bu tehditlerle uyarılmışlardı, ama biz bu söylenenlerin geçmiştekilerin masal ve hikayeleri olduğunu sanıyoruz. Öldükten sonra, yeniden diriltilme imkansız bir şeydir, böyle bir şeyin olacağını söyleyen kişi, bunları hiç şüphesiz öncekilerin kitap ve kuruntularından almıştır.

Yüce Allah, kendi birliğini ve evrendeki hükümranlığını hatırlatarak o inkarcılara cevap veriyor. Allah'ın, kendisinden başka ilah olmayan yegane güç olduğunu vurguluyor. O'ndan başka hiç kimseye tapmanın doğru olmadığını ve yalnızca kendisine ibadet edilmesinin gerekli olduğunu belirtiyor. Bu gerçeklere işaret ederek O, şöyle buyuruyor: Biliyorsanız söyleyin, yer ve onda bulunanlar kimindir? Söyleyin bakalım, şu hayvanların, bitkilerin ve diğer varlıkların yaratıcısı ve onların gerçek sahibi kimdir? Bu soruya karşı onlar, saf saf 'Allah' diyeceklerdir. Yani bu gücün yalnızca Yüce Allah olduğunu itiraf edeceklerdir. O zaman sen de onlara şöyle de: Madem tüm bunların yegane sahibi Allah'tır, ne diye o zaman O'ndan başkasına tapıyorsunuz?

Ey Muhammed, yine onlara şöyle sor: Yedi göğün de Rabbi, yüce arşın da Rabbi kimdir? Şu eşsiz evrenin, gök cisimlerinin ve meleklerin yaratıcısı kim? Büyük arşın sahibi kim? Yine 'Allah'tır' diyecekler. O zaman sen de onlara de ki: Yazıklar olsun size! Cehalet içerisinde nasıl da demogoji yapıyorsunuz! Siz hiç sakınmaz mısınız? Madem göklerin ve büyük arşın sahibinin Allah olduğunu kabul ediyorsunuz, o halde Allah'a şirk koştuğunuz takdirde O'nun azabından ve sizi cezalandırmasından korkmuyor musunuz?

بَلْ اَتَيْنَاهُمْ بِالْحَقِّ وَاِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾ مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ
وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ اِلٰهٍ اِذًا لَذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا
بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٩١﴾ عَالِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾ قُلْ رَبِّ اِمَّا تُرِيَنِّي
مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾
وَاِنَّا عَلٰى اَنْ نُرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ ﴿٩٥﴾ اِدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ
اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾ وَقُلْ رَبِّ اَعُوذُ بِكَ
مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿٩٧﴾ وَاَعُوذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَحْضُرُونِ
﴿٩٨﴾ حَتّٰى اِذَا جَاءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾
لَعَلّٖى اَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا
وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ
فَلَا اَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾
فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ
مَوَازِينُهُ فَاُولٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ
خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

90. "Hayır; Biz onlara gerçeği getirdik ama, onlar yalancıdırlar."

91. "Allah çocuk edinmemiştir; O'nun yanında hiçbir tanrı yoktur, olsaydı, her tanrı kendi yarattığı ile beraber gider ve birbirinden üstün olmağa çalışırlardı. Allah onların vasıflandırdıklarından münezzehtir."

92. "O, görülmeyeni de, görüleni de bilir. Koştukları ortaklardan yücedir."[13]

93-94. "De ki: 'Rabbım! Onların tehdit olundukları şeyi bana mutlaka göstereceksen, o zaman beni zalim kavmin içinde bulundurma Yarabbi'."

95. "Biz onlara vadettiğimizi sana elbette gösterebiliriz."

96. "Kötülüğü en iyi ile sav. Onların vasıflandırmalarını Biz daha iyi biliriz."

97. "De ki: 'Rabbim! Şeytanların kışkırtmalarından Sana sığınırım'."

98. "Rabbim! Yanımda bulunmalarından da Sana sığınırım."

99. "Nihayet onlardan birine ölüm gelince, 'Rabbim! Beni geri çevir' der."

100. "Belki, terkettiğim dünyada iyi iş işlerim. Hayır; bu söylediği sadece kendi lafıdır. Tekrar diriltilecekleri güne kadar arkalarında geriye dönmekten onları alıkoyan bir engel vardır."

101. "Sura üflendiği zaman, o gün, aralarındaki soy yakınlıkları da yoktur ve onlar birbirlerine de bir şey soramazlar."[14]

102. "Tartıları ağır gelenler, işte onlar kurtuluşa ermiş olanlardır."

103. "Tartıları hafif gelenler, işte onlar, kendilerine yazık edenlerdir, cehennemde temellidirler."

104. "Ateş onların yüzlerini yalar, dişleri sırıtıp kalır."

[13] Ey Muhammed, onlara de ki: Her şeyin hükümranlığı elinde olan kimdir? Göklerin ve yerin anahtarları kimin elindedir? Yetki kimin elindedir, kimdir tüm işleri düzenleyen? Tüm yetki sahibi, her şeyi yaratan ve her işi düzenleyen Allah değil midir? Kimdir barındıran fakat himayeye muhtaç olmayan? Kendisinden başka büyük olmayan, en büyük efendi kimdir? Dilediği her şey olan, dilemedikçe hiçbir şey olmayan güç sahibi kimdir? Yoksa siz, O'ndan başka bir ilah mı biliyorsunuz? Hayır, hiç de sandığınız gibi değil! Yalnızca O'dur her şeye kadir olan, hiçbir şeye muhtaç olmayan ve dilediği her şeyi yapan. Onlar, tüm bu sorulara cevap bulmakta zorlanacaklar ve sonunda çaresiz olarak 'Allah'tır tüm bunları yapan' diyeceklerdir. O zaman sen de onlara şöyle de: Öyleyse nasıl büyüleniyorsunuz? Tüm bunları bildiğiniz ve itiraf ettiğiniz halde, O'nun yanında başka tanrılara tapmaya aklınız nasıl yatıyor? Yüce Allah'ın tüm her şeyin sahibi ve rabbi olduğunu, ibadet ve kulluğa layık olanın yalnızca Allah olduğunu hiç düşünmez misiniz? Doğrusu Allah'ın insanları yarattığı önyargısız akıl / fıtrat tevhidi kabul eder ve yalnızca ona tutunur. İşte bu yüzden kullara, yalnızca Allah'a boyun eğip O'na ibadet etmeleri gerekir. Hâl böyleyken nasıl büyüleniyorsunuz?

Andolsun ki Yüce Allah, kendi birlik ve gerçek kudretini gösteren açık deliller göstermiş, bizlere kendinden başka hiçbir ilahın olamayacağını öğretmiştir. Ama onların içleri, inat ve gaflet içerisindedir. Onlar yalancıdırlar. Evet, Yüce Allah, çocuk edinmekten ve mülkünde, hükümranlığında bir ortak edinmekten uzaktır. Şanı yüce Allah, ne bir çocuk edinmiştir, ne de O'nun başka ortakları vardır. Eğer iş böyle olsaydı, o zaman her tanrı kendi yarattığını alır ve birbirlerine karşı üstünlük taslarlar, sonuçta evrenin düzeni bozulurdu. Allah onların vasıflandırdıklarından münezzehtir. Yüce Allah, kendisine çocuk isnat eden, ortağı olduğunu ileri süren azgın zalimlerin söylediklerinden tamamen uzaktır. Gerçekten O, görünmeyeni de bilir, görüneni de. Hiçbir şey O'na benzemez. Allah onların koştukları ortaklardan yücedir. Allah, o inkarcı zalimlerin söyledikleri şeylerden yüce, taktıkları ağmanlardan uzaktır. Önceden yaratılanlar da O'nundur, sonradan yaratılacak olanlar da. Her şey O'nun ve tüm işler hep O'na dönecektir. O, her şeyi işiten ve her şeyi görendir.

[14] Peygamberimiz @ ayetteki emrin gereği olarak azap anında Rabbine şöyle yakarıyor: Rabbim! Onların tehdit olundukları şeyi bana mutlaka göstereceksen.. Lütuf ve kereminle bana vadettiğin şeyler gerçekleşecekse eğer.. O zaman beni zalim kavmin içinde bulundurma!.. Eğer Sen onları benim gözümün önünde cezalandıracaksan, beni onların arasında tutma ve onlara karşı Sen bana yardım et.. Bu ayette Yüce Rabbimiz, kulu Hz. Muhammed'e @ gönlünü rahatlatacak bir biçimde, inkarcılar hakkında kendisine vadettiği şeyleri ona göstereceğini bildiriyor.

Ardından Yüce Allah peygamberine, insanlarla ilişkide *sadra* şifa verecek metodu gösteriyor: Sana kötülük edene, sen iyilikte bulun. Onun gönlünü kazanmak ve onun düşmanlığını dostluğa çevirmek, nefretini sevgiye dönüştürmek için. Kötülüğü en iyi ile sav. Yüce Allah, kötülüğün iyilikle savılmasını, şeytanın herhangi bir işe karışma ve kışkırtmalarına karşı kendine sığınılmasını emrediyor.

Daha sonra Yüce Mevla, ölüm olayına ve Allah'ın emrine karşı gelmiş isyankar kafirlerin kuruntularına dikkatlerimizi çekiyor. Onların dünyada iken yaptıkları bozgunculukları düzeltebilmek için, tekrar dünyaya dönme kuruntularını hatırlatıyor. İnkarcılardan birine ölüm geldiğinde, şöyle diyeceğini tasvir ediyor: Rabbim! Beni geri çevir. Belki, terkettiğim dünyada iyi iş işlerim... Ama Yüce Allah ona şöyle karşılık veriyor: Hayır; bu söylediği sadece kendi lafıdır. Bu içerisinde bulunulan durumdan kurtulmak için söylenmiş kaçamak bir cevaptır. Tekrar diriltilecekleri güne kadar arkalarında geriye dönmekten onları alıkoyan bir engel vardır. Adil bir sorgulanmadan sonra, onların varacakları yer cehennem ateşidir. Çünkü hesaba çekilmek üzere bir araya gelmek için üfürülen sur ile artık iş bitmiş, onlar yaptıklarıyla başbaşa kalmışlardır artık. Artık o gün aralarında ne bir soy bağı vardır, ne de birbirlerine bir şey sorabileceklerdir. O gün akrabalık bağlarının kimseye bir yararı olmayacak, ne baba çocuğu için bir şey yapabilecek, ne de dönüp yüzüne bakabilecektir.

أَلَمْ تَكُنْ اٰيَاتِي تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾
قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَٓالّ۪ينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَا
أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ اخْسَؤُا فِيهَا وَلَا
تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتّٰى أَنْسَوْكُمْ
ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾ إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ
هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿١١١﴾ قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا
لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْـَٔلِ الْعَادِّينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا
قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا
وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾ فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلٰهَ إِلَّا
هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللّٰهِ إِلٰهًا اٰخَرَ
لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

سُورَةُ النُّورِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ أَرْبَعٌ وَسِتُّونَ آيَةً

بسم الله

105. "Ayetlerim size okunurken onları yalanlıyordunuz değil mi?"

106. "Şöyle derler: 'Rabbimiz! Bizi bedbahtlığımız yenmişti; sapık bir toplum olmuştuk'."

107. "Rabbimiz! Bizi buradan çıkar, tekrar günaha dönersek, doğrusu zulmetmiş oluruz."

108. "Allah, 'Sinin kalın orada! Benimle konuşmayın' der."[15]

109. "Kullarımdan bir topluluk, 'Rabbimiz! İnandık, artık bizi bağışla, bize acı. Sen acıyanların en iyisisin' diyordu."

110. "Siz ise, onları alaya alıyordunuz. Bu yaptıklarınız size Beni anmayı unutturuyordu. Onlara hep gülüyordunuz."

111. "Sabretmelerine karşılık bugün onları mükafatlandırdım. Doğrusu onlar kurtulanlardır."[16]

112. "Allah, 'Yeryüzünde kaç yıl kaldınız' der."

113. "Onlar, 'Bir gün veya daha az bir süre kaldık, sayanlara sor' derler."

114. "Allah, 'Pek az kaldınız, keşke bilseydiniz!' der."

115. "Sizi boşuna yarattığımızı ve Bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?"[17]

116. "Gerçek hükümdar olan Allah yücedir. O'ndan başka tanrı yoktur. O, yüce arşın Rabbidir."

117. "Allah'la beraber, varlığına hiçbir delili olmadığı halde başka tanrıya tapanın hesabını Rabbi görecektir. İnkarcılar elbette kurtulamazlar."

118. "De ki: 'Rabbim! Bağışla, merhamet et, Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın'."

[15] Doğrusu yararlı iş yapanların, kıyamet günü yaptıkları amelleriyle tartıları ağır gelecek, iyilikleri günahlarından fazla gelecek ve onlar kazanıp kurtulanlardan olacaklardır. Onlar cehennemden kurtulup cennete gireceklerdir. Tartılarına konulacak değerli bir şeyi olmayanların ise, tartıları hafif gelecek, kötülükleri iyiliklerine ağır basacaktır. Onların amel defterleri havada uçuşacaktır. Çünkü onların ne namazları, ne oruçları, ne hacları, ne zekatları vardır. Onların nefislerinin şerrinden koruyacak Allah'ı tanıma şuurları da yoktur. İşte onlar, kendilerine yazık edenlerdir, cehennemde temellidirler. Ateş onların yüzlerini yalar, dişleri sırıtıp kalır. Onlar kaybetmişlerdir. Onlar zararlı bir alış veriş sonucu mahvolmuşlardır. İşledikleri küfür ve günahlarını kınayıcı ve onları azarlayıcı bir biçimde, Allah katından onlara şöyle seslenilir: Ayetlerim size okunurken onları yalanlıyordunuz değil mi? Demek siz, onları düşünüp anlamak için bir çaba sarfet mıyordunuz? Eğer onları anlayıp gereklerini yerine getirseydiniz, bugün kazananlardan olurdunuz. Ama siz, Rabbinizin ayetlerini yalanlayıp O'na itaat etmeyi kendinize yediremediniz! O halde bugün, tadın bakalım alçaltıcı azabı! Rabbimiz! Bizi bedbahtlığımız yenmişti; sapık bir toplum olmuştuk. Evet, kesin deliller bizim önümüze konmuştu, ama biz o gerçeklere teslim olmaktan kaçınıp taşkınlık yapmıştık. Sonunda kendi azgınlığımız bizi haktan saptırdı ve biz hakkın adamları olamadık!.. Ama bu kabil mazeretleri onlara bir yarar sağlamayacaktır. Çünkü onlar, gerçeklere kulak tıkayan ve Allah'ın kitabını anlamaya yanaşmayan bir toplumdu.

Onlara Allah'ın nice ayetleri okunmuştu, ama onlar bunları hep yalanlamışlar, yahut o gerçekleri onlara açıklayan kimselerle dalga geçmişlerdi. Gerçekten onların azgınlığı onlara baskın çıkmış, onları doğru yoldan saptırmış ve onların mahvolmalarına neden olmuştu. Artık onlar yeniden diriltilerek azaba döndürülürler, ateşin içerisinde tekrar tekrar yakılırlar, orada şöyle feryat ederler: Rabbimiz! Bizi buradan çıkar, tekrar günaha dönersek, doğrusu zulmetmiş oluruz. Bizi bir kere daha dünyaya geri gönder, eğer biz yine önceki zulmümüze dönersek, o zaman gerçek zalimler olarak azabı haketmiş oluruz! Onların bu sızlanışlarına, mutlak adalet sahibi Yüce Allah şöyle karşılık verir: Sinin kalın orada! Benimle konuşmayın. Rezil rüsvay olmuş alçaklar olarak kalın orada!

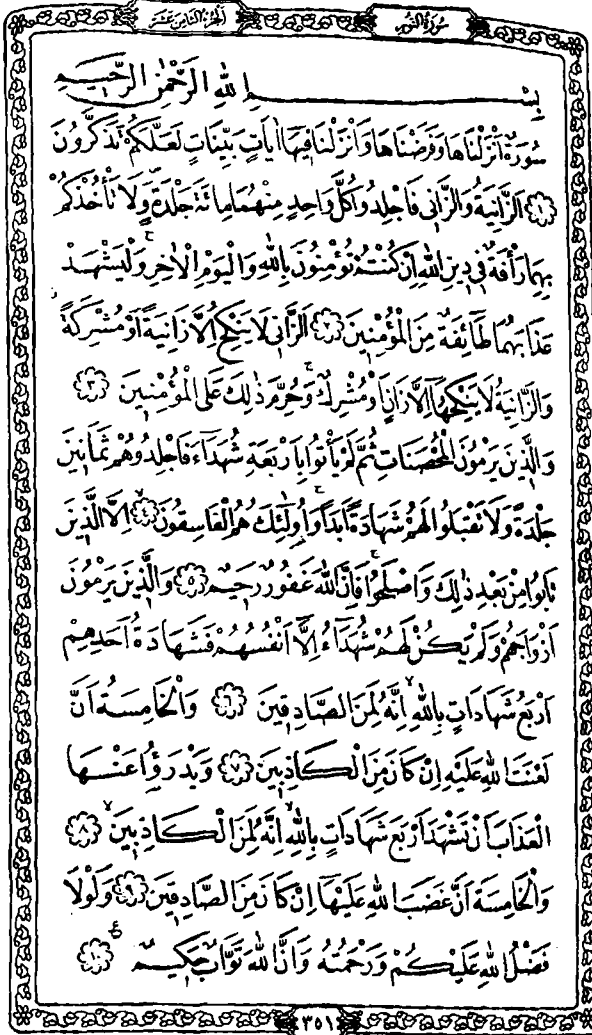
[16] Yüce Allah cehennemliklere şöyle der: Hatırlar mısınız, dünyada iken Benim emirlerim üzere dosdoğru duran ve Bana yakaran kullarımla siz dalga geçiyor, onların bana yalvarıp yakarışlarıyla alay ediyordunuz? Ve siz, Benim kullarıma yapıp ettiklerinizde sorumlu olduğunuzu da unutmuştunuz! İşte bugün, onların sizin yaptığınız bu eziyet ve alaylarınıza katlanmalarına karşılık onları mükafatlandırdım ve onlara cennetleri, pınarları ve şerefli makamları kazandılar. Bugün, onlarla dalga geçip onlara gülebiliyor musunuz? Tıpkı dünyada onlara ve onların ibadetlerine gülüp geçtiğiniz gibi?! Evet bugün siz cehennemdesiniz ve orada temelli kalacaksınız. Benim has kullarım ise, onlar cennetlerde, pınarlar ve ekinlerin arasında, hoş rızıklarla rızıklanacaklardır. Karşılıklı olarak koltuklara kurulacaklar, hizmetlerinde ise hûriler ve ölümsüzlük tatmış hizmetçileri koşturacaktır.

[17] Kıyamet günü ya Yüce Allah, ya da günahkarlar birbirlerine 'Yeryüzünde kaç yıl kaldınız' diye sorarlar. Bu soru sorma işi, onlar sorgulanma alanında olduklarında olur. Onlar birbirlerine şöyle derler: Ne kadar kaldığımızı bilmiyoruz. Onu siz, hesap tutanlara sorun. Ve ardından cevap gelir: Pek az kaldınız, keşke bilseydiniz! Ama dünya hayatı sizi aldattı ve Bizim sizi boşuboşuna, gayesiz, hedefsiz ve hikmetsiz olarak yarattığımızı sanmıştınız. Ve siz dünyanın ömrü bitecek, siz de oyunda oynaşta ömürlerinizi tamamlayacak ve ahirette huzurumuza dönmeyeceğinizi ve Bizim size yapıp ettiklerinizin hesabını sormayacağımızı sanmıştınız. Ama işte siz, hiç beklemediğiniz bir şekilde Bize dönüp geldiniz. Artık siz bugün, yaptıklarınızdan sorgulanacak ve ona göre cezalandırılacaksınız!

Gerçek hükümdar olan Allah yücedir. O'nun şanı yücedir, O ikram sahibi, kullarına şefkat gösterendir. O'ndan başka tanrı yoktur. O, yüce arşın Rabbidir. Tüm varlıklar O'nun kontorolündedir, onları idare yetkisi tümüyle O'nundur. O, mutlak adalet sahibi büyük Allah'tır. O'nun sorgulaması da, affetmesi de, cezalandırması da, vermesi de alması da hep o adaletinin birer göstergesidir. Lütuf ve ikram sahibi Rabbim ne yücedir!

Daha sonra Yüce Mevla, kendine ortak koşan ve kendisiyle beraber başka tanrılara ibadet edenleri tehdit ediyor. Evet Allah ile beraber, başka tanrılara yalvarıp yakaran kişi gerçekten kaybetmiştir. Çünkü bu konuda onun elinde bir delil ve belge yoktur. Elbette Yüce Allah, mesnetsiz olarak bu yaptıkları şirk nedeniyle onları sorgulayacaktır. İnkarcılar elbette kurtulamazlar. Allah'dan başkasına yalvarıp yakaran kimse, asla iflah olmayacaktır. Onun hesabı Allah'a kalmıştır. Artık o hesap günü zalimler de kurtulamayacaktır, kafirler de.

De ki: 'Rabbim! Bağışla, merhamet et, Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın'. Surenin bu son ayeti, Yüce Allah'tan kullarına bir dua örneği sunmaktadır. Ayette geçen mağfiret kökü, mutlak olarak kullanıldığında, günahları silme ve insanlardan gizleme anlamına gelir. Rahmet ise, kişiyi söz ve davranışlarında doğruya ve başarıya ulaştırma demektir. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 260)*

24 NÛR SÛRESİ

Haşr sûresinden sonra ve Beni Mustalık Gazasına müteakip Medine'de inmiş olan Nûr sûresi, 64 ayettir. 35. ayette geçen ve ışık, aydınlık anlamına gelen Nûr kelimesi surenin adı olmuştur.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Bu, indirip, hükümlerini kesinleştirdiğimiz suredir. Öğüt alasınız diye onda apaçık ayetler indirdik."

2. "Zina eden kadın ve erkeğin her birine yüzer değnek vurun. Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dini konusunda o ikisine acımayın. Onların ceza görmesine, inananlardan bir topluluk da şahit olsun."

3. "Zina eden erkek, ancak zina eden veya müşrik bir kadınla evlenebilir. Zina eden kadınla da, ancak zina eden veya müşrik olan bir erkek evlenebilir. Bu, müminlere yasak edilmiştir."[1]

4. "İffetli kadınlara zina isnat edip de, sonra dört şahit getiremeyenlere seksen değnek vurun; ebediyen onların şahitliğini kabul etmeyin. İşte onlar yoldan çıkmış kimselerdir."

5. "Ama bundan sonra, tevbe edip düzelenler bunun dışındadır. Şüphesiz Allah çokça bağışlar ve merhamet eder."[2]

6. "Hanımlarına zina isnat edip de kendilerinden başka şahitleri olmayanlardan her birinin şahitliği, kendisinin doğru sözlülerden olduğuna Allah'ı dört defa şahit tutmasıyla olur."

7. "Beşincisinde, eğer yalancılardan ise Allah'ın lanetinin kendisine olmasını diler."

8. "Kocasının yalancılardan olduğuna Allah'ı dört defa şahit tutması, cezayı kadından savar."

9. "Beşincisinde, kocası doğrulardan ise kendisinin Allah'ın gazabına uğramasını diler."

10. "Ya Allah'ın size nimet ve rahmeti olmasaydı ve Allah tevbeleri kabul eden ve hikmet sahibi olmasaydı (ne yapardınız?)"[3]

[1] Nûr sûresi Medine'de inmiş ve kadınla erkek hakkında genel hükümleri içeren bir suredir Surede kadın ve erkekler için gerekli şerî kurallar ve sınırlar açıklanmıştır. Surenin hedefinin anlaşılması ile aile yuvası sağlam temeller üzerine kurulmuş, erdem ve hakikatin temelleri atılmış olacaktır. Aile, evlilik ve çocuklarla ilgili sorumlulukların yerine getirilmesinde kadın ve erkeğin konumu, namus, iffet, kanaat ölçülerine uyulması, birey ve aile hayatının sağlam temellere oturmasıyla doğru bir şekilde düzene girecektir. Aynı şekilde tüm bu konularda siyasî otoritelerin de sorumlulukları da ortaya çıkmaktadır. Çünkü devletin temelleri, sorumluluk ve görevlerini yerine getiren, sağlam temeller üzerine kurulmuş aile yuvalarına dayanmaktadır.

İşte bu yüzden diyoruz ki; Nûr sûresi, içerisinde Yüce Allah'ın ailevî sorumlulukları ve karşılıklı olarak eşlerin hayatlarını kuşatan psikolojik erdem ve dokunulmazlıkları açıkladığı önemli bir sûredir. Yüce Allah'ın açıkladığı bu ilâhî yönlendirmelerin aydınlığında kadın ve erkek, Allah'ın emirlerine uymanın kazandırdığı erdem ve yüceliklere erecektir. O yüceliklerle onlar, insanı Allah'a itaatin kazandıracağı yüceliklerden, günahlar nedeniyle düştüğü karanlıklara saplanmaktan kurtulacaklardır.

Ey Muhammed! Gerçekten Biz, sana bu Kur'ânı en yüce makamlardan indirdik. Başından sonuna emirler, yasaklar, delil ve açıklamalara has kılınmış Nûr suresinde bu yüceliklerin bir kısmını topladık. Nitekim biz, 'indirdiğimiz bir sûre' ifadesinde bu manayı ve bu surenin ayrı bir öneme sahip olduğunu görmekteyiz. Yani Biz, bu surede yapılması ve kaçınılması gereken şeyleri belirledik. Onun içerisindeki emir ve yasakları okuyun ve onların gereklerini yerine getirin. Ta ki öğüt alasınız. Allah'ın emrettiği şeyler üzerinde ince ince düşünün ve onları yerine getirerek kurtuluşa erenlerden olun.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, bizlere zina edenlerin cezasını açıklıyor. Zina, yeryüzünde işlenen cürümlerin en çirkinidir. Çünkü o, yeryüzünü imar eden temiz bir insanlık yerine, Allah'ın yeryüzüne diktiği aile filizlerini kirletmektedir. Oysa o temiz insanlık, ilahî yasalara boyun eğmekle kendilerini arındırmış tertemiz anne ve babanın kuracağı güvenli bir evlilikle yeryüzünü temiz ve adil bir uygarlıkla dolduracaktı. Böylece yeryüzü, evlilik yoluyla dünyaya gelmiş asil ve necip bir zürriyyetin elinde olacaktı.

Öyleyse nefsinin aldatmalarıyla insanlığa yaraşır bu iffetli ve temiz evlilik yolu dışındaki yollarla nesli ve namusu kirleten kimselerden her birine yüzer değnek vurun. Allah'ın dini konusunda o ikisine acımayın. Allah'ın emri ve yasası konusunda onlara merhamet etmeyin. Burada yasaklanan tabii merhamet değil, suçlulara cezaları terketme konusunda hakimin göstereceği acımadır ki, bu asla caiz değildir. İnananlardan bir topluluk da şahit olsun. O zanileri, bir daha bu işten sakındırma ve caydırmada etkili olsun diye onların cezalandırılmalarına bir grup tanıklık etsin. Çünkü cezalandırılma insanların yanında olursa, bu daha etkili ve caydırıcı olur. O suçlular, Allah'ın kendileri için uygun gördüğü hükme razı olurlarsa, artık cezalarını çektikten sonra onlar namazlarını kılıp kendilerine dua edeceğimiz müminlerdir.

Sonraki ayette Yüce Allah, zina eden bir kimsenin bu iğrenç davranışında ancak kendisi gibi birisiyle beraber olacağını açıklamaktadır. Evet zina eden bir kimse, ancak kendisi gibi biriyle yahut zinada bir sakınca görmeyen müşrikle beraber olacaktır. Bu, müminlere yasak edilmiştir. İmanlarında kararlı ve Allah'a tam bir teslimiyetle tabi olmuş müminleri Yüce Allah şerefli kılmış ve onlara görünen görünmeyen her türlü ahlaksızlığı yasaklamıştır. Ahlaksızlıkların başı ise zinadır. Yüce Rabbimiz, zinayı müminlere kesin bir şekilde haram kılmıştır. Çünkü müminler, Allah'ı candan birleyerek, tevhidi O'na has kılarak temiz kalan kişilerdir. Onlar, 'Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Muhammed O'nun kulu ve elçisidir' gerçeğinin gereğini yerine getiren erlerdir.

[2] Burada da Yüce Allah, muhsanât denilen, iffetli müslüman kadınlara zina isnat edenlere uygulanacak cezayı açıklamaktadır. Onların bu isnadı, zan ve tahmine dayanmaktadır. Bu şekilde delilsiz bir isnat ise çok büyük bir cürümdür. Namusu lekeleyen, insanların dünyasında onulmaz yaralar açan bir suçtur. İftira temiz duyguları söndüren bir ithamdır. İnsan nefsinde intikam ateşini körükleyerek karanlık denizlere daldıran bir iştir. İşte bu yüzden Yüce Allah, bu çirkin fiili işleyenlerin değnekle cezalandırılmalarını istemiştir. Hem de seksen değnekle. Sonra onların ebediyyen şahitlikleri kabul edilmeyecek ve onlar fasıklıkla damgalanacaklardır. Bu ise, iman nimetiyle kazanılan güvenilirlikten mahrum olma demektir. Buna göre zina iftirasında bulunan bir kişi iddiasını ispatlayamazsa şu üç cezaya düçar olacaktır: Ona seksen deynek vurulacak, şahitliği ebediyyen kabul edilmeyecek ve o kişi fasıklıkla damgalanacaktır. Artık o kişinin ne ➡

➡ Allah katında ne de insanlar katında bir güvenilirlik ve dürüstlüğü kalmayacaktır. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 264)*

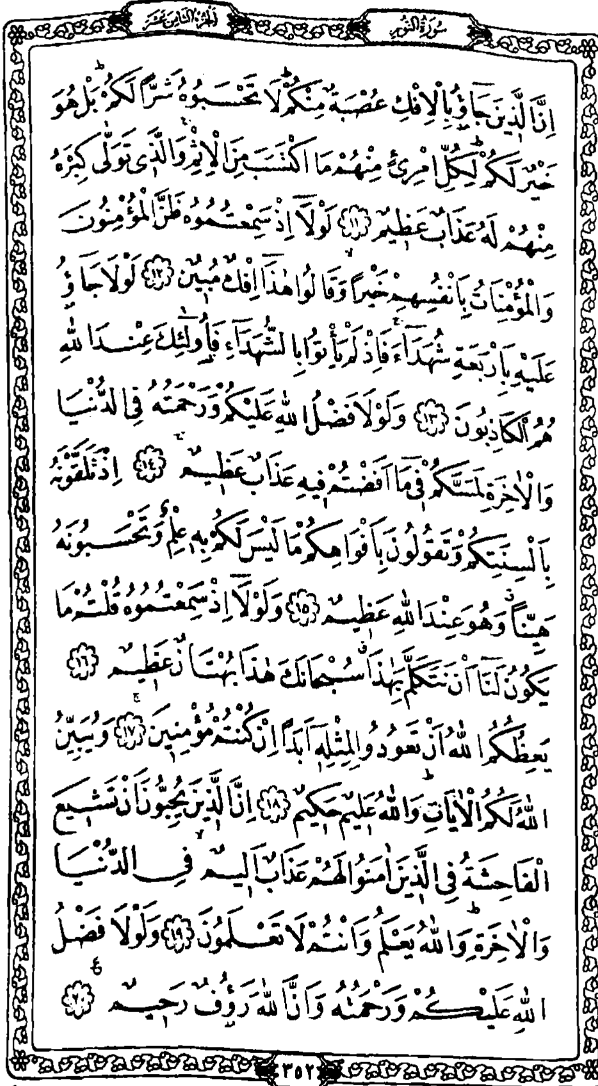
Yüce Allah bu hükümleri açıkladıktan sonra, yaptıklarına pişmanlık duyan, samimi bir şekilde günahına tevbe edip içtenlikle Allah'a dönen ve önceki günahlarından uzak olduğunu açıklayan kimseler için bir istisna yaptı. Çünkü Yüce Allah, tevbe edip yararlı işler işleyenler için çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

[3] Bu ayet-i kerimede, eşler için bir rahatlama ve çıkış yolu vardır. Şöyle ki, biri hanımına zina isnad edip iddiasını ispatlayamadığında, yapılması gereken Yüce Allah'ın açıkladığı üzere eşlerin lanetleşmesidir. Delilsiz şahitsiz olarak hanımına zina isnat eden ve kendinden başka tanığı olmayan bir koca -yahut aynı durumdaki bir kadın- bu durumda dört kere yemin etmesi gerekir. Bu durumdaki bir eş, getirmesi gereken dört şahide karşılık olarak dört kere, eşini zina fiilini işlerken bizzat gördüğüne dair Allah'ı şahit tutarak yemin eder. Sonra beşincide şöyle diyerek bu şehadeti destekler: Eğer kocası yalancılardan ise, Allah'ın lanetinin kendisine olmasını diler. Artık bu beşinciyi de söylediğinde 'lian' (lanetleşme) gerçekleşmiş olur ve bâin talakla boşanmış olur. Artık bundan sonra eşler birbirlerine helal olmazlar.

Aynı şekilde kadının dört kere, kendisine zina isnat eden kocasının bu iddiasında yalancı olduğuna dair Allah'ı şahit tutarak yemin etmesi, zina haddinin ondan düşmesine neden olur. Kadın beşinci de şöyle der: Eğer kocası doğrulardan ise kendisinin Allah'ın gazabına uğramasını diler.

Ey Muhammed ümmeti! İşte bu açıklanan hükümler, Allah'ın size olan lütfunun, merhametinin ve tevbelerinizi kabul etmesinin bir görüntüsüdür. Çok şiddetli sıkıntılardan sonra işte böylece Yüce Allah çıkış yolları göstererek sizleri rahatlatmaktadır. Eğer bu hükümler olmasaydı, iş gerçekten içinden çıkılamaz olurdu.

11. "(Peygamberin eşi hakkında) o yalanı uyduranlar içinizden bir güruhtur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın, o sizin için hayırlı olmuştur. O kimselerden her birine kazandığı günah karşılığı ceza vardır; içlerinden elebaşılık yapana ise büyük azap vardır."

12. "Onu işittiğiniz zaman, erkek kadın müminlerin, kendiliklerinden hüsnü zanda bulunup da: 'Bu apaçık bir iftiradır' demeleri gerekmez miydi?"

13. "Ona dört şahıt getırmeleri gerekmez miydi? Mademki şahit getiremediler, öyleyse onlar Allah katında yalancı olanlardır."[4]

14. "Allah'ın dünya ve ahirette size lütuf ve merhameti olmasaydı, o kötü sözü yaymanızdan ötürü size büyük bir azab dokunurdu."

15. "Hani onu dilinize dolamıştınız. Bilmediğiniz şeyleri ağzınıza alıyordunuz. Onu önemsiz bir şey sanıyordunuz, oysa Allah katında önemi büyüktü."

16. "O'nu işittiğinizde, 'Bu konuda konuşmamız yakışık almaz; haşa, bu büyük bir iftiradır' demeniz gerekmez miydi?"

17. "Eğer mümin kişilerdenseniz, Allah buna benzer bir şeye bir daha dönmemenizi öğütler."

18. "Allah size ayetleri açıkça bildirir. Allah bilendir, hikmet sahibidir."[5]

19. "Müminler arasından hayasızlığın yayılmasını arzu edenlere, işte onlara, dünya ve ahirette can yakıcı azap vardır. Allah bilir, siz ise bilmezsiniz."

20. "Allah'ın size lütuf ve merhameti bulunmasaydı, Allah şefkatli ve merhametli olmasaydı (hemen cezanızı verirdi.)"[6]

[4] Bundan sonrakı on ayet, müminlerin anası Hz. Ayşe hakkında inmiştir. Münafıklardan iftiracı ve dedikoducu bir güruh söyleyeceklerini söylemişler ve ona iftira atmışlardı. Bu asılsız sözü Yüce Allah peygamberi Hz. Muhammed için bir genişlik ve hayır sebebi kıldı. Allah Teâlâ, bu ayetleri indirerek Hz. Ayşe'nin suçsuz olduğunu ortaya koydu ve böylece Allah Rasülünün namusunu korudu. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 268)*

Peygamberimiz @, sefere giderken, kura ile belirleyerek hanımlarından birini beraberinde götürürdü. Mustalikoğulları gazvesine giderken de kura Hz. Ayşe annemize çıkmıştı. Sefer sonucu Peygamberimiz @ ashabı ile birlikte Medine'ye dönerken ordu, dinlenmek, hayvanlarını sulayıp bir şeyler yiyebilmek için bir yere konmuştu. Ordunun yeniden yola koyulması bildirilince, müminlerin annesi Hz. Ayşe de yola düştü. Ordu biraz uzaklaşınca Hz. Ayşe ihtiyacını gidermek için geride kaldı. İhtiyacını giderip tekrar yola koyulduğunda boynundaki kıymetli akîk taşından yapılmış gerdanlığın kopup düştüğünü anladı. Hz. Ayşe, geri dönüp gerdanlığını aramaya koyuldu. Bu yüzden de ordudan geri kaldı. Nihayet gerdanlığını bulup geri döndüğünde ordunun gözden kaybolduğunu ve ortalıkta kimselerin kalmadığını gördü. Bunun üzerine ordunun konakladığı bir yere yönelip oturdu ve yokluğunu anlayıp kendisini aramaya gelecekleri ümidiyle beklemeye başladı. Otururken uyuyakalmıştı.

Hz. Ayşe kilosu hafif bir kadın olduğundan, onun içerisinde yolculuk yaptığı hevdeci deveye yerleştiren seyis, annemizin hevdecin içerisinde olduğunu sanmıştı. Bu nedenle onun hevdecte olduğunu zannederek yoluna devam etmişti. Oysa annemiz hevdeçte değildi. Ordunun gerisinde ise, ordudan geri kalan şeyleri toplayıp getiren bir artçı adam olurdu. İşte bu artçı adam ordunun konakladığı yere yaklaşınca, uzaktan bir karaltının orada durmakta olduğunu farketti. Ona yaklaşıp 'kim var orada?' diye seslendi. Adam bir de baktı ki, müminlerin annesi Hz. Ayşe orada uyumakta. Hemen onu devenin üzerindeki hevdece bindirip yola düştü. Nihayet orduya yetişince Hz. ayşe kendi devesindeki hevdecine binmişti.

Ordudakilerin hepsi bu artçı adam Hz. Saffân'a, müminlerin annesine karşı görevini layıkıyle yerine getirdiği için teşekkür etmişlerdi. Ama münafıklar, çamur atarak müslümanları rahatsız etmeden duramazlardı. Hz. Saffân, sahebenin ileri gelenlerinden biriydi. Hz. Peygamberle birlikte tüm savaşlara katılmış ve Hz. Ömer devrinde Hicrî 19 yılında şehid olarak dünyadan ayrılmıştı. Saffan, yolda münafıklardan Abdullah b. Übey b. Selül'ün de aralarında bulunduğu bir grupla karşılaşmış, onlar Saffan'a devenin hevdecinde kimin olduğunu sormuşlar, o da onun müminlerin anası Hz. Ayşe olduğunu söylemişti. İşte tam bu sırada münafık İbn Selül, iftira olayını kurmuştu.

Ordu Medine'ye dönünce İbn Selül bu iftira olayını yaymaya başlamıştı. Ortada dolaşan dedikodular Allahın Rasülüne ulaşmıştı. O sırada Hz. Ayşe hastalanmıştı ve olanlardan habersizdi. Ne varki kocası olan Peygamberimiz @ bir süre ondan ayrı kalmıştı. Hz. Peygamber @ onun hastalığı ile ilgilenip çok kısa bir iki cümle ile halini sormuştu. Olanlardan habersiz olan Hz. Ayşe ise çok sıkıntılı bir vaziyetteydi. Hastalığını babasının evinde geçirmek üzere Peygamberimizden izin istedi ve o da ona izin verdi.

Bir defasında Hz. Peygamber onun yanına gelmiş ve ona şöyle demişti: Ey Ayşe! Bana bazı haberler intikal etti. Eğer sen, bu konuda suçsuz isen Allah seni temize çıkaracaktır. Ama eğer sen bir günaha bulaşmışsan, o zaman Allah'a dön ve O'ndan bağışlanmanı iste!.. Hz. Ayşe diyor ki: Allah'ın peygamberi sözlerini bitirince, üzüntü ve kederimden tutuldum kaldım, gözyaşlarım kurudu. Babam Ebubekir'e benim adıma Hz. Peygambere bir şeyler söylemesini istedim..

Hz. Ebubekir ise, evladına olan sevgisinden dolayı asla yalpa yapmayıp Allah'a gönülden bağlanmış bir gerçek mümin tavrıyla şöyle dedi: Vallahi, Allah'ın Rasülüne ne diyeceğimi bilemiyorum!

Bunun üzerine Hz. Ayşe, annesine dönüp kendisi adına Hz. Peygambere bir şeyler söylemesini ister. Anne de, tıpkı kocası Ebubekir'in söylediklerine benzer şeyler söyler. Bunun üzerine Hz. Ayşe, Allah'a olan teslimiyet ve iman içerisinde, O'nun adaletine olan güvenle cevap verir.. Evet, Ayşe cevap verir, Yüce Allah'ın gizli açık tüm her şeyi çok iyi bildiğinin bilinci içerisinde konuşur. Çünkü O, gerçekten adalet sahibi Cenab-ı Hakti.. Şunları söyler Hz. Ayşe:

"Allah'a yemin ederim ki, ben sizin duyduğunuz bu dedikodulardan etkilendiğinizi ve onlara inandığınızı öğrendim. Şimdi ben size, suçsuz olduğumu söylesem -ki Allah bilip durur ki ben suçsuzum- siz bana inanmazsınız. Allah benim suçsuz olduğumu bilip dururken, ben suçlu olduğumu söylesem, siz hemen

➡ bana inanırsınız. Andolsun ki, ben size söyleyecek bir söz bulamıyorum. Ve ben sadece, salih kul Hz. Yusuf'un babasının söylediği gibi söylüyorum: "..Artık bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarınıza ancak Allah'tan yardım istenir.." (12 Yusuf 18) Bunları söyleyip yatağına döndü ve şoyle dedı Hz. Ayşe: Ben biliyorum ki, Yüce Allah elbette beni temize çıkaracaktır.. *(Olayın ayrıntıları için bkz İbn Kesîr, Tefsîr, III, 268 ve devamı)*

Müslümanları büyük bir hüzün ve korku sarmıştı. Özellikle Hz. Ebubekir ve eşı yanıp kavruluyordu Hz. Ayşe ise, tam bir gönül huzuru içerisinde bulunuyordu. Çünkü o çok iyı biliyordu kı, kendısi bir günah işlememiş, bir yanlış yapmamıştı. Hz. Peygamberin ashabı Saffan da bir yanlış yapmamıştı Nasıl yapabilirdi ki, o müminlerden biri olarak annesini yolda bulmuş ve yalnızca onu devesine bindirip getirmiş ve onun hizmetinde bulunmuştu. Çünkü Hz. Ayşe, onun annesiydi. Ama münafıklar bunu anlayamazlardı.

Allah'a hamdolsun ki, sonunda Hz. Ayşenin suçsuz olduğunu açıklayan ayetler indi. Münafıkların başları yere indi, annelerinin mutlak adalet sahibi Yüce Allah'ın ayetleriyle aklanmasıyla müminlerın de başları yukarı kalktı. Allahım Sen ne yücesin! O kadın kimdi? O, müminlerin annesi, Muhammed'in eşi ve Sıddıkin kızı Ayşeydi. Onun gönlü nurla doluydu. Allah'ın peygamberinden aldığı nurlar fışkırıyordu onun gönlünden.. O, muhaddis, müfessir, fakîh, tarihçi kadındı. O, astronomi, astroloji ve Arap tarihı hakkında maharet sahibi bir anneydi. O tüm bu erdem ve faziletleri Hz. Ebubekir'in hanesinde, daha sonra da Hz. Peygamberin evinde elde etmişti. Allah ondan razı olsun O, hakka bağlanan ve Hakça tasdiklenen bir anne, yol gösteren bir nur, örnek teşkil eden bir fazilet abidesi, ışığıyla aydınlandığımız bir ışık kaynağı ve Allah'ı çokça seven bir sevgi yumağıydı..

5 Evet, Allah lütuf ve keremiyle müminleri iftira günahına dalmaktan korumamış olsaydı, o kötü sözden dolayı size büyük bir azap dokunurdu. Sonuçta o yaygara, müminlerden üç kişi arasında sınırlı kaldı. Onu dillerine dolayan üç kişi Hassân b. Sâbit, Mistah b. Üsâse ve Hamne bint Cahş idi. Olay, bır grubun da içlerini kemiriyordu. Onlar içlerinde düşen bu kurttan dolayı girdikleri günahın sıkıntısı içerisinde kıvranıyorlardı. Onlar, Allah'ın kendilerini bu sıkıntıdan kurtarmasını bekliyorlardı. Ama Yüce Allah, kendisine dönüp tevbe eden günahkarlara merhamet ederdi. Oysa onlar, gafletle hakkında bilgi sahibı olmadıkları bir konuda ileri geri konuşup dedikodu yapmışlardı. Onlar bu yaptıkları işin çok basit olduğunu sanıyorlardı. Oysa Allah katında, o çok büyük bir şeydi. Bu boş ve anlamsız sözü duyduklarında, müminlere yakışan şöyle demeleriydi: Sübhanallah! Biz, Allah'ın bize öğütlediği gerçek ve hakikatten başka bir şey duymadık. Bunun ardından da bu iftiraya bulaşanların bağışlanmalarını dileyerek 'bu büyük bir iftiradır' demeliydiler.

Sonraki ayetlerinde kullarına karşı merhamet ve şefkati bol olan Yüce Allah, o mümin kullarını tekrar benzeri bir günaha dönmekten şiddetle sakındırıyor. Artık onlar, benzeri bir günaha asla düşmemeliydiler. Eğer mümin kişilerdenseniz.. Eğer gerçekten Allah'a ve O'nun dinine inanıyor ve Allah'ın Rasülüne saygı duyuyorsanız.. Ama eğer inkar sahibi bir kişi ise, onun hükmü başkadır. Elbette Yüce Allah, size indirdiği ayetlerinde gerçek doğru yolu açıklamakta ve size onu tavsiye etmektedir. Sizin için gerekli olan prensipleri ve ilkeleri izah etmektedir. Aynı şekilde O, size batıl yolu da açıklayıp ondan sizi sakındırmaktadır. Allah bilendir, hikmet sahibidir. O, sizin yapıp ettiklerinizi ve kullarının yararına olan şeyleri iyi bilir; koyduğu dinî hükümlerinde ise hikmet sahibidir. Sizden adaleti istemesinde ve sizleri lütuf ve keremiyle mükafatlandırmasında da sayısız hikmetler vardır.

6 Allah'a inanıp O'ndan korkmadıkları için, insanlar arasında ahlaksızlığı yayanlar.. Zinayı ve zinayı çağrıştırıcı şeyleri yayarak ona kapı aralayanlar.. İşte onlar için, dünya ve ahirette Allah'ın gazab ve azabı vardır. Salih kişiler ise, o ahlaksız sözleri yayanları terkederler, onların arasına karışmaktan geri dururlar. Çünkü onlar insanların kaçıştığı bulaşıcı hastalık gibidirler. Oysa şanı yüce Allah, onların gizlediklerini de iyi bilir, içlerinde kurdukları günahları da. Ama ey insanlar siz bilmezsiniz! O halde siz işleri Allah'a havale ediniz ki, doğru yolu bulasınız. Ey müslümanlar! Eğer Allah'ın size olan lütuf ve keremi olmasaydı, siz de o batıl ehlinin arasında kalakalırdınız. Ama Allah, size merhamet etti, size acıyıp yüzünüze baktı. Müminlerin anasını temize çıkaran ayetlerini indirdi ve iş anlaşıldı, böylece proplem çözüldü. Ey müslümanlar, bütün bunlar Allah'ın size karşı olan sonsuz rahmet ve şefkatini bilmeniz için size bahşedilmiştir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَىٰ مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَٰكِنَّ اللَّهَ
يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾ وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ
مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٢٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ
أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ يَوْمَئِذٍ
يُوَفِّيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿٢٥﴾
الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ
لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَٰئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَىٰ
أَهْلِهَا ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

21. "Ey İnananlar! Şeytanın adımlarını izlemeyin. Kim şeytanın ardına takılırsa, bilsin ki, o, hayasızlığı ve fenalığı emreder. Allah'ın size lütuf ve merhameti olmasaydı, hiçbiriniz ebediyen temize çıkamazdı. Fakat Allah dilediğini temize çıkarır. Allah işitir ve bilir."

22. "İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere, vermemek için yemin etmesinler. Affetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır."[7]

23. "İffetli, habersiz, mümin kadınlara zina isnat edenler dünya ve ahirette lanetlenmişlerdir. Onlara büyük azap vardır."

24. "Kendi dilleri, elleri ve ayakları, yapmış olduklarına şahitlik ettikleri gün (onlar büyük azaba uğrayacaklardır.)"

25. "O gün, Allah onlara hakettikleri cezalarını tam olarak verecektir. Onlar, Allah'ın apaçık hak olduğunu bileceklerdir."

26. "Kötü kadınlar, kötü erkeklere; kötü erkekler, kötü kadınlara yakışırlar. İyi kadınlar, iyi erkeklere; iyi erkekler de iyi kadınlara yakışırlar. Bunlar, onların söylediklerinden uzaktırlar. İşte bunlara mağfiret ve cömertçe verilmiş rızık vardır."[8]

27. "Ey inananlar! Evlerinizden başka evlere, izin almadan, seslenip sahiplerine selam vermeden girmeyiniz. Eğer düşünürseniz bu sizin için daha iyidir."

[7] Yüce Allah, kadın ve erkeklerin saptırmasıyla dünyanın debdebesine ve dağdağasına aldanmaması konusunda insanı uyarıyor. Şeytanın yolları ve onun kaydırmalarından ve onun isteklerine uymaktan sakındırıyor. Kadın olsun, erkek olsun kişi, Allah'ın ilâhî yasalarına tutunarak kendini koruma altına almazsa, şeytan günaha daldırarak onu aldatabilir. Allah'ın laneti üzerine olsun şeytanın değişik adlarda çok sayıda plan ve tezgahları vardır. Sözgelimi o, kadın erkek karışık oturmaları, fütursuzca yapılan cahilî törenlerde eğlenmeyi insanlara güzel gösterir. Çağdaşlık, medeniyet, ilericilik, temiz arkadaşlık teraneleriyle onları etkiler. Sonra onlara günah ve isyanları süslü gösterir, günahları farklı isimlerde onlara lanse eder. Eşitlik ve kadın hakları gibi teranelerle o günahları örtbas etmeye çalışır. Zaten bir erkekle bir kadın yalnız başlarına kaldıklarında, üçüncüleri şeytan olur. Ne felaket! Gerçekten bütün bunlar kadının hayatında çok büyük sıkıntılardır. İşte bu yüzden Yüce Allah, bizleri şeytanın adımlarına uymaktan sakındırıyor. Çünkü Allah'ın rahmetinden uzak olsun şeytan, ahlaksızlık ve hayasızlıktan başka bir şey emretmez. Yüce Allah ise, hem kadını hem erkeği temiz ve iffetli kalmaya çağırıyor.

Allah'ın size lütuf ve merhameti olmasaydı, hiçbiriniz ebediyen temize çıkamazdı. Cenab-ı Hak, lütuf ve keremiyle kullarından dilediğine muamele edip tevbe imkanı tanımasaydı, tevbe ile nefislerin şirk ve günah kirlerinden arınmasına imkan tanımasaydı, hiç kimse kendini kurtaramaz ve temiz kalamazdı. Allah, rahmetiyle kullarından dilediğini temize çıkarır. O halde Allah'a itaata koşun ki Yüce Allah'ın lütuflarına mazhar olasınız ve O sizi temize çıkarsın. Elbette Allah sizin her sözünüzü işitir ve tüm ihtiyaçlarınızı bilir. O'na yönelip dua ettiğinizde, dualarınıza icabet eder ve sizin kendisine itaati sebebiyle sizleri temize çıkarır.

İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar vermemek için yemin etmesinler. Kendilerine eziyet ettiler diye onlar, akrabalarına, yoksullara, mühacirlere ve diğer düşkün kimselere hayır hasenatta bulunmamak üzere yemin etmesinler. Onlara yakışan, o kendilerine sıkıntı verenleri bağışlamaları ve onların yaptıklarını görmezden gelip Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmalarıdır. İşte bu emir, akrabalık bağlarına özen gösterip onlara şefkat ve merhamet etmenin en son noktasıdır.

Bu ayet, Ebubekir efendimiz hakkında inmiştir. Onun Mistah b. Üsâse adında yoksul bir yakını vardı. Ebubekir ona hep yardım ederdi. Ama Mistah ta diğer iftiracıların arasına katılıp iftira furyasına karışmıştı. Bunu öğrenen Ebubekir, ona yardım etmekten vazgeçti ve bu konuda yemin etti. Bunun üzerine Yüce Allah, Ebubekir'i kınayan bu ayetini indirdi. Bu ise Allah'ın Ebubekir kuluna sunduğu en büyük mertebe idi. Çünkü ancak dost, dostunu kınardı.

Ebubekir bu ayeti işitince ağlayarak Mistah'a gitti ve ona daha önceden yapageldiği yardımı fazlasıyla yaptı. Affetsinler, geçsinler. Onların daha önceden yaptıkları eziyetleri ve verdikleri sıkıntıları bağışlasınlar. Bu emir de, kendilerine zulmeden kullarına karşı Yüce Yaratanın şefkat ve merhametinin açık bir göstergesidir. Evet Allah, kardeşini affedeni bağışlayandır. Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmak ne güzel bir şeydir! O halde bizler de affetmeyi, müsamaha göstermeyi alışkanlık haline getirelim, bize kötülük yapanlara iyilik edelim. İşte o zaman Yüce Allah, bizim sayemizde onları doğru yola ulaştıracaktır. Çünkü bağışlayanı, Allah bağışlar. İyilik güzellik yapana, Allah iyilik güzellik yapar. Yedirip doyuranı, Allah yedirip doyurur. Ayıpları örtenin, Allah ayıplarını örter. Elbette Allah iyilik ihsanda bulunanları pek sever. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır. Çünkü davranışa göre karşılık vardır. Sana bir sıkıntı vereni sen bağışlayacak olursan, Allah da seni bağışlar. Sen müsamaha gösterirsen, Allah da sana tolerans gösterir.

[8] Bu ayetler iffetli, habersiz, mümin kadınlara zina isnat edenler için ilâhî bir tehdittir. O gönülleri taşlaşmış, iç dünyaları karanlıklar içerisinde kalmış kişiler, Allah'a inanan ve O'ndan sakınan, O'na karşı sorumluluklarını yerine getiren, ahlaksızlıkla hiç ilgisi olmayan, temiz, asil ve namuslu kadınlara iftira atarlar. Onlar dünya ve ahirette lanetlenmişlerdir. Onlara büyük azap vardır. O dillerinin, el ve ayaklarının yapıp kazandıkları günahlar konusunda kendi aleyhlerine tanıklık ettiği günde onlar büyük bir azaba uğrayacaklardır. Kıyamet günü aynı şekilde Allah, onlara dünyada iken yapıp ettiklerine karşılık hakkettikleri cezayı verecektir. Onlar o gün Yüce Allah'ın apaçık hak olduğunu bileceklerdir. O'nun müjde ve tehditlerinin, adaletiyle sorgulamasının hak ve gerçek olduğunu anlayacaklardır.

Ve Yüce Allah, günah kirleriyle kirlenmiş kötü erkeklerin, kendileri gibi kötü kadınlara yakıştığını bildirmektedir. Aynı şekilde kötü kadınlar da, kötü erkeklere yakışmaktadır. Tıpkı mümin erkek ve kadınlara ➡

➡ ikram ettiği gibi. Temiz ve iffetli kadınlar, temiz ve namuslu erkeklere yakışır. Temiz ve namuslu erkekler de, temiz ve iffetli kadınlara yakışır. Bu taksim, Yüce Allah'ın adaletinin bir gereğidir. (Ayetin tefsiri ile ilgili tefsirlerde, bundan başka görüşler de serdedilmiştir. Bunlardan bir kaçı şöyledir: "Kadın olsun erkek olsun kötü kişiler, ancak kötü şeyleri; iyiler de ancak güzel sözleri söylerler." "Kötü sözler, ancak kötü kişilere yakışır; iyi-güzel sözler de, iyi kişilere yaraşır." *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VI, 26-27. (Müt.))*

Namazlarını kılan, zekatlarını veren, hac görevlerini yerine getiren, geceleri uyanık olan ve Allah'ın ölçülerine riayet edip onların gereklerini yerine getiren tevhid erleri, Allah ve Rasülünün emirlerine karşı gelmekten uzak kişilerdir. Evet onlar, Allah'ın yolundan başka yollardan uzaktırlar. Çünkü Yüce Allah onlara, mağfiret ve şerefli rızıklar vadetmiştir. İşte bunlara mağfiret ve cömertçe verilmiş rızık vardır. İşte bu Allah'ın vadidır. Allah ise, sözünden caymaz.Yüce Rabbimizden, bizleri gazabından korumasını, bizleri kendisine en guzel bir biçimde itaat ve emirlerine uyma şerefi ile şereflendirmesini; günah ve iftiradan bizleri nefret ettirmesini dileriz. Bize düşen hep O'na yönelmek ve O'nun huzurunda olduğumuzun bilincinde O'na dönmektir Zıra Allah'ın yardımı olmadan kul pek zayıf ve aciz kalır. O'nun yardımı ile ise, kul güç kuvvet kazanır, doğru yolu bulur ve tertemiz kalabilir.

فان لم تجدوا فيها احدا فلا تدخلوها حتى يؤذن لكم وان
قيل لكم ارجعوا فارجعوا هو ازكى لكم والله بما تعملون
عليم ﴿٢٨﴾ ليس عليكم جناح ان تدخلوا بيوتا غير مسكونة
فيها متاع لكم والله يعلم ما تبدون وما تكتمون ﴿٢٩﴾ قل
للمؤمنين يغضوا من ابصارهم ويحفظوا فروجهم ذلك
ازكى لهم ان الله خبير بما يصنعون ﴿٣٠﴾ وقل للمؤمنات
يغضضن من ابصارهن ويحفظن فروجهن ولا يبدين
زينتهن الا ما ظهر منها وليضربن بخمرهن على جيوبهن
ولا يبدين زينتهن الا لبعولتهن او آبائهن او آباء
بعولتهن او ابنائهن او ابناء بعولتهن او اخوانهن او بني
اخوانهن او بني اخواتهن او نسائهن او ما ملكت
ايمانهن او التابعين غير اولي الاربة من الرجال
او الطفل الذين لم يظهروا على عورات النساء ولا
يضربن بارجلهن ليعلم ما يخفين من زينتهن وتوبوا
الى الله جميعا ايه المؤمنون لعلكم تفلحون ﴿٣١﴾

٣٥٤

28. "Eğer evde kimseyi bulamazsanız, yine de size izin verilmedikçe içeriye girmeyiniz. Size 'Dönün' denirse dönün. Bu, sizin için daha temiz bir harekettir. Allah yaptıklarınızı bilir."

29. "İçinde malınız bulunan boş evlere girmenizde bir sorumluluk yoktur. Allah, açığa vurduğunuzu da, gizlediğinizi de bilir."[9]

30. "Mümin erkeklere söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, namuslarını korusunlar. Bu, onların arınmasını daha iyi sağlar. Allah yaptıklarından şüphesiz haberdardır."

31. "Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, iffetlerini korusunlar. Süslerini, kendiliğinden görünen kısmı müstesna, açmasınlar. Baş örtülerini yakalarının üzerine salsınlar. Süslerini kocaları veya babaları veya kayınpederleri veya oğulları veya kocalarının oğulları veya kardeşleri veya erkek kardeşlerinin oğulları veya kız kardeşlerinin oğulları veya müslüman kadınları veya cariyeleri veya erkekliği kalmamış hizmetçiler, ya da kadınların mahrem yerlerini henüz anlamayan çocuklardan başkasına göstermesinler. Gizledikleri süslerin bilinmesi için ayaklarını yere vurmasınlar. Ey inananlar! Saadete ermeniz için hepiniz tevbe ederek Allah'a dönün."[10]

[9] İşte bunlar da Yüce Allah'ın inanan kullarına öğrettiği dinî edebler ve ilahî kurallardır. Bunlar, İslam toplumunun ve fertlerin eğitiminde önemli yeri olan Kur'ânî derslerdir. İşte izin isteme adabı. Yüce Mevla, erkek olsun kadın olsun bir kişinin, bir başkasının evine girmemesini emrediyor. Ancak kapıyı çalıp izin isteyerek girmesini istiyor. Kapı açılırsa, kişi selam verir ve içeri girmek için izin ister. Ev sahibi içeri girmesine izin verirse, içeri girer; eğer izin vermezse geri döner gider. Evet bu kuralı iyi öğrenin ve buna iyi bir şekilde riayet edin. Çünkü bu kurala uymak, iki taraf için de hayırlıdır. Bu, hem ev sahibinin, hem de içeri girmek için izin isteyen misafirin yararınadır.

Eğer bir evin kapısını çalar da, içerden bir cevap alamazsanız, artık size içeri girme izni verilmedikçe o eve girmeyin, bir başka zaman tekrar gelmek üzere evinize dönün gidin. İçeri girmek için izin istediğiniz halde, size izin verilmezse yine içeri girmeyin ve dönün gidin. Size ev sahibi tarafından, 'müsait değiliz, başka bir zaman' denilince hemen geri dönün ve bundan rahatsız olmayın. Çünkü bu sizin için çok daha iyi ve hayırlıdır. Bu, kadın erkek herkesi bağlayan genel bir emirdir. Çünkü kadın, kadından izin ister, erkek de erkekten izin ister, bir topluluk da bir topluluktan izin ister. İşte bu, Allah'ın kulları için seçtiği ve onların hayrına olan bir kuraldır. O halde bu kuralı çiğnememeye gayret edin.

İçinde malınız bulunan boş evler..Oturanı olmayan ve içerisinde sizin bir ihtiyacınız ve menfeatiniz olan evlere, ihtiyacınızı görmek için izinsiz girmenizde bir sakınca yoktur. Ama eğer orada eşya ile birlikte oraya bakan biri bulunursa, o zaman o görevli kişiden izin isteyin. Bunlar, resmî daire, şirket, okul, hukuk bürosu ve benzeri genel yerlerdir. Buralara girmeden önce de izin almak en güzelidir.

[10] Bu, kendilerine haram olanlardan gözlerini çevirmeleri için inanan kullarına ilahî bir emirdir. Onlar, bakılması kendilerine helal olanlardan başkalarına bakmamalıdırlar. Harama karşı gözlerini kısmalıdırlar. Bir kasıt olmadan göz, bakılması yasak olan birine takıldığında hemen gözlerini çevirmelidirler. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 281)* Ey Muhammed! Sen ümmetinin erkeklerine söyle, onlar gözlerini çevirsinler. Kendilerine helal olanlardan başkalarına bakmasınlar. Bakılması kendilerine helal olanlar ise, eş ve karı kocanın mahremleridir. Yine onlara söyle, namuslarını korusunlar. Cinsel ihtiyaçlarını helal yoldan eşleriyle yahut cariyeleriyle gidersinler. Gerçi bugün cariyelik kalmamıştır. Ama yeni gelişmelerle, tekrar cariyelik gündeme gelirse o zaman hüküm aynen geçerli olur. Sözgelimi müslümanların kafirlerle yapacakları savaş sonucu ele geçirilen esirler, tekrar cariyelik sistemini geri getirebilir.

Kocası olmayan bir kadına bakmak ta caiz değildir. Mümin erkekler, bakışlarını eşleri dışındaki kadınlardan korumalıdırlar. Müslümanlar şunu bilmelidirler ki, bakış, şeytanın insanı etkilemesine yol açan ilk adımdır. Tehlikenin başı, bakışmaktır. Çünkü bakışma, günaha kapı aralar.

Kadının bakılması yasak olan avreti, elleri ve yüzü dışındaki tüm bedenidir.

Gözü haramdan korumakta hem Allah'ın hoşnutluğu vardır, hem de kişinin nefsini hakkı olmayan birine bakarak kaymaktan koruması vardır. Çünkü bakışma, kişiyi aldatarak günaha sürükler. Yüce Allah, mümin erkekleri o bakışmanın şer ve zararından korusun!

Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler.. İnanan kadın, kendi kocasından başka erkeğe dönüp bakmaz. Çünkü kadın ve erkeğin birbirlerinden yararlanmaları, karı koca dışındaki cinsler için helal değildir. Yüce Allah, burada önce karı kocayı zikretti, nikahı meşru kıldı. Çünkü nikah karı kocayı birbirine yaklaştıran güçlü bir bağdır. O bağ, tarafları günahtan koruyan bir örtü ve perdedir. Evlilik, hoş ve helalinden eşlerin birbirlerinden yararlanma aracıdır. Kulları için bir takım şeyleri helal, bir takım şeyleri de haram kılan Allah ne yücedir!

Ayet daha sonra sözü, ailevî bir takım kurallara getiriyor. Helal çerçevesinde kadın erkek ilişkilerinin sınırlarını çiziyor. Rabbimiz şöyle buyuruyor: Hanımlar süslerini, kendiliğinden görünen kısmı müstesna, açmasınlar. Vücut güzelliklerini kocalarından başkasına göstermesinler. Ancak elleri ve yüzleri bunun dışındadır. Başörtülerini iyice bağlayıp omuzlarından aşağıya, göğüslerinin üzerine doğru sarkıttıktan sonra kalan kısım bunun dışındadır. Süs ve takılar taktıkları yüz güzelliklerini, kollarının bir kısmını ve boyunlarını da ayette sayılan mahremlerin dışındakilere göstermesinler.

Öte yandan kadının tüm güzellik ve süsleri kocasına helaldir. Tüm bedeni ve tüm güzellikleri. Aynı şekilde kocası da tüm her şeyi ile hanımına helaldir. Ayette sayılan diğerleri için ise, açıkladığımız şekilde kadının yanına girip çıkmalarında bir sakınca yoktur.

Kadının, erkeklerin bakışlarını kendisine cezbedecek şekilde yolda yürürken ayağını yahut ayakkabısını yere vurması da caiz değildir. İslamın belirlediği ölçülere uymayan davranışlar için ise, tevbe kapıları açıktır. Elbette şanı yüce olan Allah, tevbe edenleri de sever , temizlenenleri de. O, hem manevi kirlerden arınanları sever, hem de maddî kirlerden temizlenenleri. Ey inananlar! Saadete ermeniz için hepiniz tevbe ederek Allah'a dönün.. Allah'ın size emrettiği bu güzel davranışları yerine getirin, bu güzellikleri kendinize ahlak edinin. Cahiliyye döneminden kalma çirkinlikleri ve kötülükleri terkedin. Çünkü bütünüyle kurtuluş, Allah ve Rasülünün emrettiği şeyleri yapmakta, yasakladığı şeyleri bırakmaktadır. Yüce Allah müminlerin dost ve yardımcısıdır. Onları hayır ve saadete eriştirecek olan da O'dur.

وانكحوا الايامى منكم والصالحين من عبادكم وامائكم ان يكونوا فقراء
يغنهم الله من فضله والله واسع عليم ﴿٣٢﴾ وليستعفف
الذين لا يجدون نكاحا حتى يغنيهم الله من فضله والذين
يبتغون الكتاب مما ملكت ايمانكم فكاتبوهم ان علمتم فيهم خيرا
واتوهم من مال الله الذي اتيكم ولا تكرهوا فتياتكم على البغاء
ان اردن تحصنا لتبتغوا عرض الحيوة الدنيا ومن يكرههن
فان الله من بعد اكراههن غفور رحيم ﴿٣٣﴾ ولقد انزلنا
اليكم ايات مبينات ومثلا من الذين خلوا من قبلكم وموعظة
للمتقين ﴿٣٤﴾ الله نور السموات والارض مثل نوره
كمشكوة فيها مصباح المصباح في زجاجة الزجاجة كانها
كوكب دري يوقد من شجرة مباركة زيتونة لا شرقية ولا
غربية يكاد زيتها يضيء ولو لم تمسسه نار نور على نور
يهدي الله لنوره من يشاء ويضرب الله الامثال للناس
والله بكل شيء عليم ﴿٣٥﴾ في بيوت اذن الله ان ترفع
ويذكر فيها اسمه يسبح له فيها بالغدو والاصال ﴿٣٦﴾

٣٥٥

32. "İçinizdeki bekarları, kölelerinizden ve cariyelerinizden iyi olanları evlendirin. Eğer yoksul iseler, Allah onları lutfu ile zenginleştirir. Allah lutfu bol olandır, bilendir."

33. "Evlenme imkanı bulamayanlar, Allah kendilerini lutfu ile zenginleştirene kadar iffetli davransınlar. Kölelerinizden hür olmak için bedel vermek isteyenlerin, onlarda bir iyilik görürseniz, bedel vermelerini kabul edin. Onlara Allah'ın size verdiği malından verin. Dünya hayatının geçici menfaatini elde etmek için, iffetli olmak isteyen cariyelerinizi fuhşa zorlamayın. Kim onları buna zorlarsa *bilsin* ki Allah hiç şüphesiz onu değil zorlanan kadınları bağışlar ve merhamet eder."

34. "And olsun ki, size apaçık ayetler, sizden önce geçenlerden misal ve sakınanlara öğüt indirdik."[11]

35. "Allah, göklerin ve yerin Nur'udur. O'nun nuru, içinde ışık bulunan bir kandil yuvasına benzer. O ışık bir cam içindedir, cam ise, sanki inci gibi parlayan bir yıldızdır; bu ne *yalnız doğuda ve ne de yalnız* batıda bulunan bereketli zeytin ağacından yakılır. Ateş değmese bile, nerdeyse yağın kendisi aydınlatacak! Nur üstüne nurdur. Allah dilediğini nuruna kavuşturur. Allah insanlara *misaller verir. O, her şeyi* bilir."[12]

36. "Allah'ın yüksek tutulmasına ve içlerinden adının anılmasına izin verdiği evlerde, insanlar sabah akşam O'nu tesbih ederler."

[11] Bu ayetler, genel olarak muhkem bir takım hükümleri ve kesin emirleri içermektedir. Ayetler bekarları evlenmeye çağırmakta ve kadın ve erkeklere zinanın çirkinliğini ve kötülüğünü anlatmaktadır. Ayetlerdeki açıklamalar, nefislerde zına ve zinaya yaklaştıran her şeye karşı bir tiksinti uyandırmaktadır. Ayet, 'el-Eyâmâ' (bekarlar) ifadesi ile, özellikle kadın erkek tüm bekarların evlendirilmelerini emretmektedir. Evet onların evlendirilmeleri bir zorunluluktur. Bazı ilim adamları, gücü yeten kimsenin evlenmesinin farz olduğu görüşündedir. Toplumda aile ve sorumluluk taşıyanlara da evlilik işlerini kolaylaştırarak evlenenlere yardımcı olmalıdırlar. Bekarlığa karşı başlatılacak savaşla, zinaya açılan tüm kapılar kapatılmalıdır. Çünkü zina, insanların iç dünyalarını ve toplumu tarumar eden bir zararlı hastalıktır. Bu nedenle devlete ve topluma, evliliği teşvik için birlikte hareket etmeleri, evlilik giderlerini aşağıya çekmeleri ve yoksulları evlendirme yahut evlenmek isteyen diğer kimselere yardımcı olma gibi, üzerlerine düşen bir takım yükümlülükleri yerine getirmeleridir.

Çünkü evlilik, iffet ve erdemin temelidir. Zinaya karşı en etkin ilaçtır. Evliliği terkeden bir topluma Yüce Allah, en çirkin hastalıkları musallat eder. Allah korusun, böyle bir toplum yoksulluk, hastalık ve sıkıntılara düçar olur. Bekarlık da, şeytanın günah tohumlarını fitleme alanıdır. Bu fitlemeler sonucu hem bireyler bozulur, hem de toplum. Tek çıkar yol ise, Allah'ın emirlerine riayet ederek hem kendimizi, hem de toplumumuzu arındırmaktır. Yüce Allah, evliliği müminlere kolaylaştırmıştır. Sözgelimi seçkin bir aile kızıyla evlenemeyen bir kimse, mal ve makam bakımından biraz daha aşağıda olan bir kadınla evlenebilir. Bir şartla ki, iffet ve namuslu olan bir hanımla. Bu şekilde evlenmeye de gücü yetmeyenler ise, sabretmelidirler. Onlar bol bol oruç tutmalıdırlar. Çünkü oruç, Hz. Peygamberin @ dediği gibi günahlara karşı koruyucu bir kalkandır: "Ey gençler! Sizden evlenmeye gücü yeten hemen evlensin. Evlenemeyen ise oruç tutsun. Çünkü oruç, kalkandır." *(Buhârî, Savm 10; Müslim, Nikah 1, 3; Ebû Davûd, Nikah 1; Nesâî, Sıyam 43; İbn Mace, Nikah 1; Dârimî, Nikah 2; Ahmed, I, 378)* Bu hadiste Peygamberimiz @, evlenmeye güç yetiremeyen kimsenin oruç tutmasını tavsiye etmektedir. Zira oruç, şehveti kıran, kalbi incelten, insanın ruh dünyasını ibadet alemlerine yücelten, dini anlamaya yönelik çalışmalara imkan tanıyan, şehevî arzuları azaltarak erdem ve yücelikleri artıran bir etkendir. Evet, evleninceye kadar gençler için oruç, günahlara karşı koruyucu bir kalkandır.

Dinimiz, özellikle yoksul hanımlarla evliliğe yönlendirmektedir. Çünkü, onların masrafları azdır. Zaten evlilik, yoksulluktan kurtaran bir bereket nedenidir. Evlenen yoksul kişileri, Yüce Allah lütuf ve kereminden zenginleştirecektir.

Hiçbir halde kişinin cariyesini ahlaksızlığa zorlaması caiz değildir. Onu fuhşa mecbur bırakmak, gerçekten insanlık dışı çirkin bir şeydir. Öyleyse müslümanlar, ancak iyilik ve itaatte birbirleriyle yarışmalıdırlar. O zaman kullarına karşı son derece merhametli ve onları bolca bağışlayan Yüce Allah, dürüst bir biçimde kendine yönelen kimseleri lütfuyla zenginleştirecek ve onlara helal rızık kapılarını açacaktır. Şu kadar ki kul, çalışıp çabalamaktan geri kalmasın ve tembelliğe meyletmesin. Evinin geçimini kazanmak ve ailesini iffetli bir biçimde yaşatmak için koşturan kimseyi Yüce Allah lütuf ve keremiyle zenginleştirecek, onu başarı, bolluk ve berekete erdirecektir.

Ey müslümanlar! Bu apaçık ayetler uyup örnek alacağınız şiarınız olsun. Çünkü bunlar, iffet ve erdem abidesi gerçekten en güzel ve eşsiz nümunelerdir. İffet, namus, nefis ve gönlü, hevaların esiri yapmaktan yahut aşağılık iğrenç işlere düşmekten koruyan esaslardır. Şerefli kişi, nefsine değil, her işinde Yüce Allah'a boyun eğmeli ve O'na kul olmalı ki, Rabbimiz Allah dedikten sonra dosdoğru yolda kalan erlerin içerisinde yerini alabilmelidir.

[12] Evet Allah, göklerin ve yerin nurudur, onları ışıtıp aydınlatan, sakinlerini doğru yola ulaştıran ve göklerde ve yerdeki tüm işleri proğramlayıp düzenleyendir. O, melekleri, insanları ve diğer bütün canlıları yaratıp onlara can vererek nurlandırmıştır. Hareket ve canlılık bir nurdur. Yeryüzünde ve gökyüzünde canlı namına ne varsa hepsinin var edilmesi bir nurdur, nurun bir görüntüsüdür. Yüce Allah'ı bilip tanıma da, insanı Rabbine bağlayan bir nurdur. Aynı şekilde peygamberlerin gönderilmesi de, aynı kökten kaynaklanan bir nur görüntüsüdür. O nur ağacı değil midir, gerçek ve hakikat meyvelerinin sahibi olan? İnsanı Rabbine

➡götüren, O'nun peygamberini tanıtan o ağaç değil midir? İnsan o nur ağacı sayesinde Rabbini tanır, doğru ve sağlıklı bir biçimde evreni tanır, evrende olan tüm her şeyin yaratılış gayesini kavrar ve sonunda şöyle demekten kendini alamaz: "Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen münezzehsin. Bizi ateşin azabından koru." *(3 Alu İmran 191)*

Evet gerçekten Yüce Allah'ı tanıma, o mübarek ve güzel tevhid ağacının köklerini oluşturmaktadır. 'Lâ ilahe illallah Mühammedürrasüllullah' ağacının temelidir ki o, "kökü sağlam, dalları göğe doğru olan Rabbinin izniyle her zaman meyve veren hoş bir ağactır." *(14 İbrahim 24-25)* Nitekim şafak söker sökmez günün başlangıcında müezzin, 'Allahüekber / Allah en büyüktür' diye bağırır. İşte o tevhid ağacı, her tarafı aydınlatır ve onun ışığı, tüm dünyayı güzellik ve aydınlıklarla doldurur. Ve artık o ağaç, tevhid meyvesini, tevhid de İslam meyvesini vermeye başlamıştır artık. Evet İslamın kökü, işte bu mübarek ağaçtır. Tüm peygamberler o mübarek ağacın etrafında hep Muhammedî çağrıyı şu şekilde tekrararlamışlardır: "Tanıklık ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Yine tanıklık ederim ki, Muhammed Allah'ın Rasulüdür. Haydin namaza, haydin kurtuluşa! Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur."

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَاِقَامِ الصَّلٰوةِ وَاِيتَٓاءِ
الزَّكٰوةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْاَبْصَارُ ﴿٣٧﴾
لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُٓوا اَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ
بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْاٰنُ مَٓاءً حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْـًٔا وَوَجَدَ
اللّٰهَ عِنْدَهُ فَوَفّٰيهُ حِسَابَهُ وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾ اَوْ كَظُلُمَاتٍ
فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشٰيهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ
بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ اِذَٓا اَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرٰيهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ
لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿٤٠﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالطَّيْرُ صَٓافَّاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ
وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ
ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ
مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَصْرِفُهُ
عَنْ مَنْ يَشَٓاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ ﴿٤٣﴾

يُقَلِّبُ

37. "Bunları ne ticaret ve ne de alışveriş Allah'ı anmaktan, gereği gibi namaz kılmaktan, zekat vermekten alıkoyar. Bunlar, gönüllerin ve gözlerin döneceği günden korkarlar."

38. "Bu, Allah'ın onları, işlediklerinin en güzeliyle mükafatlandırıp lutfundan onlara fazlasıyla vermesi içindir. Allah dilediğini hesapsız şekilde rızıklandırır."[13]

39. "İnkar edenlerin işleri engin çöllerdeki serap gibidir. Susayan kimse onu su zanneder, fakat oraya geldiğinde hiçbir şey bulamaz. Orada Allah'ı bulur ve O da hesabını görür. Allah hesabı çabuk görendir."

40. "Veya engin denizin karanlıklarına benzer. Onu üstüste dalgalar ve dalgaların üstünde de bulutlar örter; karanlıklar üstünde karanlıklar; insan elini uzattığı zaman, nerdeyse onu bile göremez. Allah'ın nur vermediği kimsenin nuru olmaz."[14]

41. "Göklerde ve yerde olan kimselerin, sıra sıra uçan kuşların Allah'ı tesbih ettiğini görmez misin? Her biri kendi niyaz ve tesbihini bilir. Allah, onların yaptıklarını bilendir."

42. "Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. Dönüş Allah'adır."

43. "Bilmez misiniz ki, Allah bulutları sürer, sonra onları bir araya getirir; sonra üstüste yığar, sen de onların arasından yağmur yağdığını görürsün. Gökten içinde dolu bulunan dağlar gibi bulutlar indirir, dilediğini ona uğratır, dilediğinden de uzak tutar. Bu bulutların şimşeğinin parıltısı nerdeyse gözleri alır!"

13 Evet, tevhid ağacı meyvelerini vermeye ve etrafa bereketler saçmaya başlamıştır artık. Hem de Allah'ın yüksek tutulmasına ve içlerinden adının anılmasına izin verdiği evlerde o ağacın dalları kanat çırparak etrafa nur saçmaktadırlar. Mescid ehli artık sabah akşam Allah'ı tesbih etmekte ve durmadan O'nu yüceltmektedirler. Çünkü onlar, o mübarek ağacın dalları mesabesindedirler. Günün başlangıcında başlayıp günün sonuna kadar tekrarlanan Tevhid cümlesinin, gerçeğe çağrının dallarıdır onlar. O erkek ve kadınları, hiç bir şey Allah'ı anmaktan, namazı adamakıllı kılmaktan ve zekatı vermekten alıkoyamaz. Onlar Allah'tan korkarlar ve O da onları korktuklarından emin kılarak onlara şöyle seslenir: Ey Benım kullarım! Bugün size, herhangi bir korku da yoktur ve siz mahzun da olmayacaksınız Çünkü siz bugün, kıldığınız namazlarınız, verdiğiniz zekatlarınız, yaptığınız haccınız ve uyguladığınız Allah'ın hükümleri sayesinde, Rabbiniz katında dilediğiniz her şeye kavuşacaksınız. O size, lütfundan fazlasını da verecektir. Andolsun ki siz, iyilik güzellik yaptınız, Allah da size güzellikle muamele edip ikramda bulunacaktır. Zira bugün, Rabbinizin size işlediğiniz güzelliklerinizin ödüllerini vereceği, lütuf ve kereminden ikramlarda bulunacağı ve hesabsız bir biçimde sizi rızıklandıracağı gündür. Bu sizin makamınız ne güzel bir makam, konumunuz ne güzel bir konumdur! Siz dünyada Allah'tan razı oldunuz, Allah da ahirette sizi razı ve hoşnut etmiştir. Size müjdeler olsun, makamlarınız size kutlu olsun!

14 Evet, küfredenlerin yapıp ettikleri, düz ve geniş çöllerde oluşan serap gibidir. Susamış olan bir kimse, onu uzaktan su sanır ve susuzluğunu gidermek için hızla ona yönelir. Ama yanına gelince, onun su değil, bir serap olduğunu anlar. Serap, insanın çölde uzaktan su sandığı şeydir. İşte kafir de böyledir, o da yaptıklarını yararlı bir şey sanır, ama kıyamet günü Yüce Allah'ın huzuruna çıkıp sorgulanınca, inkar edip Allah'ın prensipleri doğrultusunda hareket etmediğinden yaptıklarının karşılığı olarak hiç bir şey bulamaz. Orada Allah'ı bulur ve O da hesabını görür. Allah hesabı çabuk görendir. Allah'ın kitabından ayrılıp onun ölçülerini uygulamadan kaldıran, onları inkar eden yahut geçerliliğini kabul etmeyen müslümanların durumu da aynen böyledir. Onlar da öldüklerinde, kendilerinin boş ve anlamsız şeylerle uğraştıklarını anlayacaklardır. Ahirette onlara, Allah'ın kitabındaki prensipleri yürürlükten kaldırmalarının hesabı sorulacak, ama onlar buna verecek bir cevap bulamayacaklardır. Yüce Allah, kendilerine emredilen hiçbir konuda Allah'a karşı gelmeyip aynen uygulayan sert ve haşin melekler aracılığı ile, eksiksiz olarak onların hesabını görecektir.

O zaman o zalimlere ne fayda verecek? Artık onların hiç bir güç ve kuvvetleri kalmamıştır. Onlar ellerindeki tüm yetkileri kaybetmiş olarak o gün çıplak bir vaziyette ortada kalakalmışlardır. Dünya korumalarından hiç kimse olmadan cehenneme sevkedileceklerdir. O sırada kendisine sığınıp yardım dileyebilecekleri bir kimse bulabilme ümidiyle etraflarına bakınacaklar, ama böyle bir kimseyi de asla bulamayacaklardır. Ey zalim, hiç boşuna etrafına bakınma! Artık derileri soyup kavuran cehennem seni beklemektedir. Seni o yutacaktır. Bugün ne liderlik söker, ne de başkanlık. Gerçekten bu zorlu bir sorgulanmadır. Sen değil miydin, Allah'ın kitabını ve Rasülünün sünnetini yürürlükten kaldıran? Hani nerede senin yetkin ve yetkililerin? Nerede korumaların? İnsanların kanını emerek biriktirdiğin malların nerede hani? Bugün, dünyada aç kalan, yoksul kalan, haksız yere hapsedilen ve işkence gören kimselerden sen sorumlusun! Gerçekten senin Allah'ın kitabından ayrılman, onun gereklerini yerine getirmemen, senin cehennemde sonsuza dek kalmanın temel nedeni ve dayanağıdır. Artık orada ne öleceksin, ne de ağız tadıyla yaşayacaksın. Oradayken şöyle sızlanacaksın: Ah keşke ben yönetici olmasaydım! Keşke ben bugün unutulup gidenlerden olsaydım!.. Allah'ın nur vermediği kimsenin nuru olmaz. Evet Allah'ın doğru yola ulaştırmadığı kimse, gerçekten helak olmuş, kaybetmiş cahil ve şaşkın biridir. "Allah dilediğini nuruna kavuşturur." (24 Nûr 35) Yüce Rabbimizden, gönüllerimizi, sağımızı solumuzu nurlandırıp aydınlatmasını ve bizi nurla onurlandırmasını dileriz.

يُقَلِّبُ اللّٰهُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِاُو۬لِي الْاَبْصَارِ ﴿٤٤﴾
وَاللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَٓابَّةٍ مِنْ مَٓاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشٖي عَلٰى بَطْنِهٖ وَمِنْهُمْ
مَنْ يَمْشٖي عَلٰى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشٖي عَلٰٓى اَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللّٰهُ مَا يَشَٓاءُ اِنَّ اللّٰهَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٤٥﴾ لَقَدْ اَنْزَلْنَٓا اٰيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَاللّٰهُ يَهْدٖي
مَنْ يَشَٓاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ﴿٤٦﴾ وَيَقُولُونَ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ
وَبِالرَّسُولِ وَاَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرٖيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَمَٓا
اُو۬لٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنٖينَ ﴿٤٧﴾ وَاِذَا دُعُٓوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ لِيَحْكُمَ
بَيْنَهُمْ اِذَا فَرٖيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٨﴾ وَاِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُٓوا اِلَيْهِ
مُذْعِنٖينَ ﴿٤٩﴾ اَفٖي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ اَمِ ارْتَابُٓوا اَمْ يَخَافُونَ اَنْ يَحٖيفَ
اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾ اِنَّمَا كَانَ
قَوْلَ الْمُؤْمِنٖينَ اِذَا دُعُٓوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اَنْ يَقُولُوا
سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ
وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللّٰهَ وَيَتَّقْهِ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَٓائِزُونَ ﴿٥٢﴾
وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ اَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا
طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ اِنَّ اللّٰهَ خَبٖيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

٣٥٧

44. "Allah geceyi gündüze, gündüzü geceye çevirir. Doğrusu, görebilenler için bunda ibretler vardır."[15]

45. "Allah bütün canlıları sudan yaratmıştır. Onlardan kimi karnı üzerinde sürünür, kimi iki ayakla yürür, kimi dört ayakla yürür. Allah dilediğini yaratır, Allah şüphesiz her şeye Kadirdir."

46. "And olsun ki, açıklayıcı ayetler indirmişizdir. Allah dilediğini doğru yola eriştirir."

47. "Onlar, 'Allah'a ve Peygambere inandık, itaat ettik' derler. Bundan sonra da onlardan bir takımı yüz çevirirler. İşte bunlar inanmış değillerdir."[16]

48. "Aralarında hüküm vermek üzere Allah'a ve peygamberine çağırıldıkları zaman, bir takımı hemen yüz çevirirler."

49. "Ama hak kendilerinden tarafa ise, itaatla koşa koşa gelirler."

50. "Kalplerinde hastalık mı var, yoksa şüphe mi ettiler, yahut Allah'ın ve peygamberinin onlara haksızlık yapacağından mı korkmaktadırlar? Hayır; onlar sadece zalimdirler."

51. "Aralarında hüküm verilmek üzere Allah'a ve peygambere çağırıldıkları vakit: 'İşittik, itaat ettik' demek, ancak müminlerin sözüdür, işte saadete erenler onlardır."

52. "Allah'a ve Peygambere itaat eden, Allah'tan korkan ve O'ndan sakınan kimseler, işte onlar kazananlardır."[17]

53. "Eğer kendilerine emredersen, o iki yüzlüler, savaşa çıkacaklarına bütün güçleriyle yemin ederler. De ki: 'Yemin etmeyin; itaatiniz malumdur. Allah yaptıklarınızdan şüphesiz haberdardır'."

15 Ayetin muhatabı Allah'ın Rasülü @, müminler ve tüm insanlardır. Hitap onların Göklerde ve yerdekilerin, ikisi arasındaki kuşların ve bizim sınırlı bakmamızla göremediğimiz nice şeylerin Allah'ı tesbih ettiğini bilmeleri içindir. Çünkü evrendeki varlıklar sonsuz sayıdadırlar. Göklerde, dağlarda, denizlerde ve tüm evrendeki her şey Allah'ı tesbih eder, Yüce Allah'ın kendilerine ilham ettiği dilleriyle O'na ibadet ederler. O, onların ne yapıp ettiğini bilir, O tüm her şeyi bilir, çünkü hiçbir şey O'ndan gizli kalmaz. Bunu, gönül gözü açık olan, anlayış ve izan sahibi herkes kavrayabilir, hissedilir. Ama sadece baş gözleriyle bakanlar, bunu anlayıp hissedemezler.

Evet şanı yüce Allah'ındır göklerin ve yerin hükümranlığı. O, ibadet edilmeye layık yegane ılah ve egemen güçtür. O'ndan başkasına kulluk yapılamaz. O, yaptıklarından dolayı sorgulanamaz. Kıyamet günü dönüş, tamamen O'nadır. O, kulları hakkında dilediği gibi hüküm verecektir. "O, kötülük yapanlara işlerinin karşılığını verir.." *(53 Necm 31)*

O, dünya ve ahirette yetki ve hüküm sahibi yegane egemen güçtür. Dünya ve ahirette tüm hamdler O'nadır.

Yüce Allah'ın neler yaptığına bakmaz mısın? O'dur, bulutları ayrı ayrı yüzdüren, sonra onları bir araya getirip üstüste yığan. Sonra sen yağmurların bu, bulut kümelerinin arasından çıktığını görürsün. Sonra gökten yeryüzüne yağmurlar boşanır. Bu bulutların şimşeğinin parıltısı nerdeyse gözleri alır! O bulutlardan gördüğü peşpeşe çakan şimşeklerin ışığı, neredeyse gözleri alıverecektir. Yağmurun yerle buluşmasından sonra yeryüzü, silkinir, canlanır ve neşvü nema bulur. Yiyeceklerini, meyve ve sebzelerini insanın emrine sunar. İnsan ise, yerin verdikleriyle kimi zaman itaat eder, kimi zaman da isyan eder. Ama gönül gözüyle evrene nazar eden kimse, Yüce Allah'ın kudretini görür. O'nun geceyi gündüze çevirmesindeki eşsiz gücünü hisseder. Tüm bunlardan ders alır ve yürekten Allah'a boyun eğerek şöyle der: Doğrusu, görebilenler için bunda ibretler vardır. Tüm bunlarda, Yüce Allah'ın erişilmez gücüne işaret eden deliller vardır.

16 Yüce Yaratıcı, tek bir sudan farklı şekillerde, türlü renklerde ve değişik hareketlerle yürüyen nice canlılar yarattığına dikkat çekerek erişilmez güç ve kudretini hatırlatmaktadır. O, bütün canlıları sudan yaratmıştır. Bu canlılardan kimi karınları üzerinde sürünürler. Yılan ve benzeri sürüngenler gibi. Bunlar sıradan canlılardır. Aynı şekilde O, saldırgan vahşî hayvanlar, evcil hayvanlar, yırtıcı kuşlar ve evcil kuşlar yaratmıştır. Yine O, sığır, davar ve deve cinsinden hayvanlar yaratmıştır. İnsan, Yüce Allah'ın kendisine verdiği büyük akıl nimetiyle bu hayvanları uysallaştırarak hizmetinde kullanabilmektedir. İnsan , bu nimetler sayesinde Rabbini tanıyıp O'na kul da olabilir, O'na karşı da gelebilir. Bu şekilde insan, yaptıklarından sorumlu bir varlık olmuştur. Yüce Allah, insanı evrenin hakimi kılmıştır. Ama insan, Allah'ın kendisine bahşettiği bu nimetlerden sorumludur, onların hepsinden sıgaya çekilecektir. Şanı yüce Mevla, gerçekten hikmet, misal ve apaçık delillerle dolu Kur'ânı indirmiş ve akıl, anlayış ve basiret sahiplerini onlar üzerinde düşünüp anlamaya çağırmıştır. Allah dilediğini doğru yola eriştirir. Şöyle ki, Allah'ın yoktan varedip eşsiz bir biçimde yaratmasını düşünen insanı Yüce Allah, doğru yola eriştirir. Göklerin, yerin ve insanın yaratılışını ince ince düşünen kişi sonunda tam bir inançla şöyle der: Göklerin, yerin ve büyük arşın sahibi olan Yüce Rabbim, Seni tesbih ederim! Allahım! Sen, bizi dosdoğru yoluna ulaştır.

Sonraki ayetler, oldukları gibi görünmeyen münafık kişilerden bahsetmektedir. Onlar dilleriyle 'Allah'a ve Peygambere inandık, itaat ettik' derler, sonra da davranışlarıyla söylediklerine muhalefet ederler, Yüce Allah'ın indirdiği ölçülerin gereklerini yerine getirmekten yüz çevirirler. Onlar, ne Allah'a ibadet ederler, ne de O'nun ilkelerini yerine getirirler. Aksine onlar, Allah'ın ölçülelerini yürürlükten kaldırırlar, O'na kulluğu askıya alırlar. Onlar, yapmadıkları şeyleri söylerler. O dilleriyle söylediklerine karşılık, onlara yalnızca acıklı bir azap vardır. Çünkü onlar, gönülden inanmadıkları şeyleri dilden söylemektedirler. İşte bugün İslam coğrafyasındaki egemen güçler onlara benzemektedir. Onlar kendilerinin müslümanlar olduklarını söyledikleri halde, Allah'ın indirdiği ölçüleri uygulamamakta ve yapmayacakları şeyleri söylemektedirler.

17 Onlar Allah ve Rasülüne indirilen gerçeklere uymaya çağırıldıklarında, ondan hemen yüz çevirirler ve büyüklük taslayarak onlara uymazlar. Oysa Allah ve Peygamberinin verdiği karara razı olmak, gerçek anlamda Allah'a imanın bir kanıtıdır. Ama içinden inanmadığı halde, sadece diliyle inandığını söyleyen➡

➡ kimse, Allah'a ve peygamberine iman gönlünde yerleşmemiş kimsedir. Bu ise nifak, Allah'ın prensiplerinden yan çızmedir ve bu anyı zamanda küfürdür. Gerçek mümin ise, Allah'ın birliğini ve Hz. Muhammedin @ Allah'ın son peygamberi olduğuna canı gönülden teslim olan kimsedir. Böyle bir kimse, müslüman olduktan sonra İslam yasalarından başka bir yasanın uygulamasından asla razı olmaz. Ama müslüman olduğunu iddia ettiği halde, Allah'ın dininin ölçülerinin uygulanmasına razı olmayan kişi, münafığın ta kendisidir. O aynı zamanda kafirdir. Zira Yüce Rabbimiz, Allah ve Rasülünün prensiplerini kaldırıp atan kişilerin kafirler olduğunu açıklamıştır.Üstelik onlar zalimlerdir de. Ayette geçen zulüm, küfür anlamınadır. Allah'ın ölçülerinin uygulanmasına razı olmayan bu karanlık ruhlu kişilerden Allah'a sığınırız. Onlar inkar etmişler, Allah da onlara gazap etmış ve rahmetinden uzaklaştırmıştır. Onlar için büyük bir azap vardır.

Gerçek müminler ise, aralarında hüküm verilmek üzere Allah'a ve peygambere çağırıldıkları vakit:, 'İşittik, itaat ettik' derler. Allah'ın buyruklarını dinleyip önce onlara, sonra da Allah Rasülüne itaat edenler, işte gerçek müminler onlardır. İşte Yüce Rabbimiz, onların saadete eren kişiler olduğunu açıklamaktadır. İşte onlar kurtulanlardır. Ardından da şöyle buyurmaktadır: İşte kazananlar onlardır. Dünya ve ahirette hayrın her çeşidini elde edenler ve tüm şer çeşidlerinden emin olanlar onlardır. Yüce Allah, verdiği hüküm ve kararlara canu gönülden razı ve hoşnut olan müminlerin nasibinin kurtuluş, kazanç ve saadet olduğunu beyan buyurmuştur.

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ
وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٤﴾ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ
أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَٰلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ
﴿٥٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنْكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ
وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ
الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ
جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ
كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَإِذَا

54. "De ki: 'Allah'a itaat edin; Peygambere itaat edin.' Eğer yüz çevirirseniz, bilin ki o Peygamber, kendisine yükletilenden ve siz de kendinize yükletilenden sorumlusunuz. Eğer O'na itaat ederseniz doğru yolu bulursunuz, Peygambere düşen sadece, apaçık tebliğdir."[18]

55. "Allah, içinizden inanıp yararlı iş işleyenlere, onlardan öncekileri halef kıldığı gibi, onları da yeryüzüne halef kılacağına, onlar için beğendiği dini temelli yerleştireceğine, çektikleri korkularından sonra onları mutlaka güvenli bir duruma kavuşturacağına dair söz vermiştir. Onlar Bana kulluk eder, hiçbir şeyi Bana ortak koşmazlar. Bundan sonra inkar eden kimseler, işte onlar artık yoldan çıkmış olanlardır."

56. "Gereği gibi namaz kılın, zekat verin, peygambere itaat edin ki size merhamet edilsin."

57. "İnkar edenlerin, Bizi yeryüzünde aciz bırakacaklarını sanmayasın. Onların varacakları yer ateştir. Ne kötü dönüştür!"[19]

58. "Ey inananlar! Ellerinizin altında olan köle ve cariyeler ve sizden henüz erginliğe ermemiş olanlar, sabah namazından önce, öğle sıcağında soyunduğunuzda ve yatsı namazından sonra yanınıza gireceklerinde üç defa izin istesinler. Bunlar, sizin açık bulunabileceğiniz üç vakittir. Bu vakitlerin dışında birbirinizin yanına girip çıkmakta size de, onlara da bir sorumluluk yoktur. Allah size ayetlerini böylece açıklar. Allah bilendir, Hakim'dir."[20]

[18] Münafıklar, Hz Peygamberin huzurunda tüm vargüçleriyle yemin ederler. Ey Muhammed, sen onlara savaşa çıkma emri verdiğinde, onlar mutlaka seninle birlikte çıkacağız derler. Bu şekilde sana yemin ettıklerinde, şunu iyi bıl ki onlar yalancıdırlar. Sen onlara de ki: Boşuna yemin edip durmayın. Çünkü Yüce Allah, sızin ıçınizde gızleyip sakladığınız nifakınızı bize haber verdi. Zira Allah Teâlâ, tüm yaptıklarınızdan haberdardır. O, sızden ıtaat edeni de iyi bilır, isyan edeni de. İç dünyanın tersine, itaat eder görüntüsü vermek ve buna yeminler etmek, her ne kadar kullara inandırıcı gelebilir; ama Yüce Yaratıcı, gizli saklı ne varsa hepsini bılır, O'na hıç bir sahtekarlık sökmez. Çünkü O, onlar olduklarından farklı görünseler bile kullarının gönül dünyalarındaki şeylerden de haberdardır. Onlara de ki. Allah'a itaat edin; Peygambere itaat edin. Allah'ın kıtabına ve Rasülünün sünnetine uyun.. Eğer onlar, senin emrettiğin şeylerin tümünde sana uyarlarsa, cenneti haketmiş olurlar. Ayette geçen 'itaat' kelimesi, ibadet, muamelat ve insanların hayatlarıyla ılgılı tüm konularda dini bütünüyle hayata hakim kılmak demektir.

[19] Bu, Yüce Allah'ın, ümmetini yeryüzünün halifeleri yapacağına dair peygamberine bir müjdesidir. Onları yeryüzü halifeler, yani yeryüzünün dirlik ve düzenini sağlayacak, insanların boyun eğeceği idareciler, onlara egemen yetki sahipleri yapacağına dair bir vaaddir. Çektikleri korkularından sonra onları mutlaka güvenli bir duruma kavuşturacaktır. Yani onları egemen kılacaktır. Yüce Allah'a hamdolsun, bu vadini gerçekleştirmiştır. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır: Allah, içinizden inanıp yararlı iş işleyenlere söz vermiştir.. İnanıp sonra da imanlarının gereğini yerine getiren, emrolundukları yararlı işleri yapan, ibadetleri gereği gibi yerine getiren ve Yüce Allah'ın prensiplerine tutunup O'nun indirdiği hükümleri uygulayanları Yüce Mevla, onlardan öncekileri halef kıldığı gibi, yeryüzüne halef kılacağını vadetmektedir.

Burada Cenab-ı Hak, Hz. Adem'den beri İslamın inanç, ibadet ve hukuk prensipleri olduğunu vurgulamaktadır. Yine O, dinin tümüyle uygulanmasının, ondan bir tek hükmün bile yürürlükten kaldırılmamasının gereğine vurgu yapmaktadır. İşte İslam Toplumu, ancak bu takdirde Yüce Allah'ın salih kullarına uygun gördüğü hilafeti hakedebilecektir. Bu ümmet, vadedilen bu hilafet emanetine nail olunca, dini yeryüzüne yerleştirecek, müminlerin bir zamanlar çektikleri korkular yerini güven, huzur ve düşmanlara karşı zafere terkedecektir. Artık bundan sonra inkar eden kimseler, işte onlar artık yoldan çıkmış olanlardır. Bundan sonra, itaatten çıkan, Rabbinin emirlerine başkaldıran kimseye, bu yaptıkları günah olarak yeter. Artık günahının vebali onun boynunadır. O kimse fasık damgasını yemiş olur. Böyle bir kimsenin hiçbir değeri yoktur, onun yüzüne bile bakılmaz.

Allah'tan başka ilahın olmadığına ve Hz. Muhammed'in Allah'ın peygamberi olduğuna, şehadetten sonra müslümanlara düşen, ancak bu cümlenin gereği olarak ve yalnızca eşi ortağı olmayan Yüce Allah'a kulluk demek olan namazı adamakıllı kılmaları, sonra Allah'ın yoksul ve güçsüz kullarına iyilik-ihsan demek olan zekatı çıkarıp vermeleri, sonra da oruç tutup hac etmeleri ve Allah'ın hükümlerini yürürlüğe koymalarıdır. İşte bunları yerine getirdiklerinde, Yüce Allah onlara merhamet edecektir. İşte 'gereği gibi namaz kılın, zekat verin, peygambere itaat edin ki size merhamet edilsin' ifadesinin anlamı budur. İşte o takdirde seni yalanlayıp sana başkaldıran inkarcılar, Allah'ı asla aciz bırakamayacaklarını bileceklerdir. Elbette Yüce Allah, onların haklarından gelmeye kadirdir. Onların ahiret yurdunda varacakları yer ise, cehennemden başkası değildir. Onlar cehennemde alçaltıcı bir azabın içerisinde olacaklardır. Orası ne kötü bir varış yeridir! Kafirlerin dönüp varacakları cehennem ne kötü bir yer, ne kötü bir döşektir!

[20] Ayetler burada dikkatlerimizi, aile içerisinde aile bireylerinin, eş-dost ve yakınların ve diğer hizmetlilerin uymaları gereken bir takım kurallara çekiyor. Bu ayetler, akrabaların birbirlerinden almaları gereken izinler konusunda bilgiler veriyor. Nitekim surenin baş taraflarında, akraba olmayanların birbirlerinden almaları gereken izinden söz edilmişti. Burada da Cenab-ı Hak, hizmetli ve henüz büluğ çağına ermemiş çocukların, şu üç vakitte müminlerden izin istemelerini emretmektedir:

İlki sabah namazından önce: Sabah namazı için kalkıldığında. Çünkü bu vakitte insanlar, genellikle yatak kıyafeti içerisinde olurlar. İkincisi öğle sıcağında soyunduğunuzda: Öğle namazı ve öğle yemeğinden sonra insanlar istirahate çekildiklerinde. Bu vakitte de kişi, ailesi içerisinde elbiselerini çıkarmış olabilir. Üçüncü vakit ise, yatsı namazından sonra: Zira bu saat de uyku vaktidir.

İşte bu üç vakitte hizmetliler ve henüz büluğ çağına ermemiş çocuklar izin almadan kadınların yanına giremezler. Çünkü onlar bu üç vakitte, onların yanına izinsiz dalmamakla emrolunmuşlardır.

وَاِذَا بَلَغَ الْاَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا
اسْتَأْذَنَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِه۪
وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿٥٩﴾ وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَٓاءِ الّٰت۪ي
لَا يَرْجُونَ نِكَاحاً فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ يَضَعْنَ
ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِز۪ينَةٍ وَاَنْ يَسْتَعْفِفْنَ
خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللّٰهُ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿٦٠﴾ لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى
حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَر۪يضِ حَرَجٌ
وَلَا عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْ اَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ
اٰبَٓائِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اُمَّهَاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اِخْوَانِكُمْ اَوْ بُيُوتِ
اَخَوَاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اَعْمَامِكُمْ اَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ
اَوْ بُيُوتِ اَخْوَالِكُمْ اَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ اَوْ مَا مَلَكْتُمْ
مَفَاتِحَهُٓ اَوْ صَد۪يقِكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَأْكُلُوا
جَم۪يعاً اَوْ اَشْتَاتاً فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتاً فَسَلِّمُوا عَلٰٓى
اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

٣٥٩

59. "Çocuklarınız erginlik çağına gelince, büyüklerinin izin istediği gibi, onlar da her defasında izin istesinler. Allah size ayetlerini böylece açıklar. Allah bilendir, Hakim'dir."

60. "Evlenme ümidi kalmayan, ihtiyarlayıp oturmuş kadınlara, süslerini açığa vurmamak şartıyla, dış esvaplarını çıkarmaktan ötürü sorumluluk yoktur; ama sakınmaları kendileri için daha iyi olur. Allah işitir ve bilir."[21]

61. "Köre bir sorumluluk yoktur. Topala bir sorumluluk yoktur. Hastaya da bir sorumluluk yoktur. Evlerinizde veya babalarınızın evlerinde veya annelerinizin evlerinde veya erkek kardeşlerinizin evlerinde veya kız kardeşlerinizin evlerinde veya amcalarınızın evlerinde veya halalarınızın evlerinde veya dayılarınızın evlerinde veya teyzelerinizin evlerinde veya kahyası olup anahtarları elinde olan evlerde, ya da dostlarınızın evlerinde izinsiz yemek yemenizde bir sorumluluk yoktur. Bir arada veya ayrı ayrı yemenizde de bir sakınca yoktur. Evlere girdiğiniz zaman, birbirinize Allah katından bereket, esenlik ve güzellik dileyerek selam verin. Allah size ayetleri, düşünesiniz diye böylece açıklar."[22]

girmek istediklerinde, onlara gereken izin almalarıdır. Bu üç vaktin dışında onlar izinsiz girdiklerinde, onlara da size de bir sorumluluk yoktur. Çünkü onlar sürekli sizin aranızda bulunmakta ve yanınıza girip çıkmaktadırlar.

İşte bu kural, iffet, namus ve nesebin korunmasını sağlayan ve tamamen kulların yararına olan ince hükümlerdir. Zaten Yüce Yaratıcının emrettiği tüm her şey insanın yararınadır, dünya hayatının huzur ve mutluluğu içindir. Bu kurallara uymanın en güzel karşılığı ise ahirette verilecektir. İşte Yüce Allah, lütuf ve keremiyle ayetlerini size açıklamaktadır. Açıklanan o emir ve yasaklara uymakla sizler, sonsuz ilim ve hikmet sahibi Yüce Allah'ı yakınen tanımış olacaksınız.

[21] Büluğ çağına ermemiş çocukların yukardaki ayette anılan bu üç vakitin dışında, akraba ve yakınlarının evlerine girmelerinde bir sakınca yoktur. Ama onlar büluğ çağına erişince, artık onların da aynen yetişkinler gibi izin almaları gerekmektedir. Artık onların uymaları gereken kural da, her zaman izin alarak onların yanlarına girmeleridir. Büluğ çağına gelmiş çocuğunuz da, her zaman yanınıza girmek için sizden izin almalıdır. Elbette Yüce Allah sizin durumlarınızı iyi bilir ve sizin için belirlemiş olduğu emir ve yasaklarda sayısız hikmetler vardır.

Evlenme ümidi kalmayan, ihtiyarlayıp oturmuş kadınlar..Bunlar altmış yaşını geçmiş ve evlenme ümidi kalmamış kocakarılardır. İşte onların vakarlarını kaybetmeyecek şekilde dış elbiselerini çıkarmalarında bir sakınca yoktur. Ama sakınmaları kendileri için daha iyi olur. Onlar, kendilerine ruhsat verilmiş olsa bile dış elbiselerini çıkarmaktan sakınırlarsa, bu onlar için daha hayırlı ve daha iyi olur. Allah işitir ve bilir. Evet O, kullarının durumunu çok iyi bilir ve onların her söylediğini işitir. O halde onlar, O'ndan utanıp sakınsınlar. Bunda büyük hayır, bereket ve rahmet vardır.

[22] İslam, gönülleri bir araya getiren, müminleri tek bir aile olarak gören bir merhamet ve dayanışma dinidir. Şanı yüce olan Allah, kullarını çeşitli sınavlara tabi tutmaktadır. Örneğin kör bir insana karşı sen, insanlığın gereği olarak, onun ihtiyaçlarını gidermek için ona yardım etmekle yükümlüsün. Kötürüm kişi için de durum böyledir. Sen de onlardan biri olabilirdin, o zaman sana başkalarının nasıl davranmasını isterdin? O halde seni o durumlara düşmekten koruduğu için Rabbine şükret, bir takım hastalıklarla denenen kardeşine yardım et. Hastanın yardımına koş. Çünkü müslümanlar bir ailenin bireyleri gibidirler. Kimin elinde bir imkan varsa, olmayana yardım etsin.

Müslüman kendi evinden yiyip içebilir. Babasının, anasının, dedesinin, dayısının, halasının, kız kardeşlerinin, ve tüm bu sayılanların çocuklarının evlerinden de yiyip içebilir. Zira bunların hepsi, ailesinden birer kişidirler. Zenginiyle fakiriyle, hastasıyla sağlıklısıyla onların hepsi bir ailenin bireyidirler. Onların görevi, birbirlerinin yardımına koşmak, birbirleriyle sevgi, kardeşlik ve dayanışma içerisinde yaşamaktır. Öyle ki aile tek bir vücut gibidir. Ondan bir organ rahatsız olsa, diğer organlar da yeniden sağlığına kavuşuncaya dek onun acısına ortak olur, uykusuz kalır ve onun yardımına koşarlar.

Anahtarlarını elinizde tuttuğunuz evler, size güvenilip emanet edilen evler için de yetki tamamen size aittir. Aynı şekilde bir arkadaş ve dostunuzun evi de size yakın sayılır, onun saygınlığını korumanız şartıyla ondan yiyebilirsiniz. Sizin eviniz de arkadaşınız için aynı konumdadır.

Hangi ev olursa olsun, evlere girdiğiniz zaman, birbirinize selam verin. Size düşen evdekilere selam vermeniz, onlara gereken de selamınızı almalarıdır. Allah katından bereket, esenlik ve güzellik dileyerek selam verin. Allah size ayetleri, düşünesiniz diye böylece açıklar. Sizi sorumlu tuttuğu hak ve görevlerinizi düşünüp anlayasanız diye açıklar. O açıklanan prensipleri yerine getirirseniz bahtiyar olursunuz. Yüce Allah, sizleri karşılıklı olarak haklarınızı görüp gözeteceğiniz, birbirinizle kaynaşacağınız şerefli bir aile ve bir cemaat kıldı. O halde Allah'ın size olan öğütlerine sarılın. Çünkü sizin iyiliğiniz, mutluluk, huzur ve güveniniz bundadır.

سُورَةُ النُّورِ

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ
جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ
فَأْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
﴿٦٢﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ۚ
قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا ۚ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ
عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ
مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ
يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

سُورَةُ الْفُرْقَانِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ سَبْعٌ وَسَبْعُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾
الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

٣٦٠

وَاتَّخَذُوا

62. "Doğrusu Allah'a ve Peygamberine inanan müminler, Peygamberle beraber bir işe karar vermek için toplandıklarında, ondan izin almaksızın gitmezler. Senden izin isteyenler, işte onlar, Allah'a ve peygamberine inananlardır. Bazı işleri için senden izin isterlerse, içlerinden dilediğine izin ver, Allah'tan, onların bağışlanmalarını dile. Allah şüphesiz bağışlar, merhamet eder."[23]

63. "Peygamberin çağrısını, kendi aranızda birbirinizi çağırmanız gibi tutmayın. Allah, içinizden sıvışıp gidenleri şüphesiz bilir. O'nun buyruğuna aykırı hareket edenler, başlarına bir belanın gelmesinden veya can yakıcı bir azaba uğramaktan sakınsınlar."

64. "Dikkat edin; göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. O, içinde bulunduğunuz durumu da, kendisine döndürüleceğiniz günü de gerçekten bilir. Onlara işlediklerini haber verir. Allah her şeyi bilir."[24]

25 FURKÂN SÛRESİ

Furkân sûresi, 68-70. ayetleri Medine'de kalan kısmı ise Mekke'de Yasî'n sûresinden sonra inmiş olup 77 ayettir. Sûre adını ilk ayetinde geçen ve hakla batılı birbirinden ayıran anlamına gelen Furkân kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Dünyaları uyarmak üzere kuluna hakkı batıldan ayırdeden Kuran'ı indiren Allah yücelerin yücesidir."

2. "Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. O, bir çocuk edinmemiştir, hükümranlıkta ortağı yoktur, her şeyi yaratıp bir ölçüye göre düzenlemiştir."

23 Bu da Yüce Allah'ın inanan kullarına öğrettiği kurallardır. Rabbimiz evlere girerken izin almayı emrettiği gibi, ayrılırken de izin almayı emrediyor. Özellikle de Hz. Peygamberle @ birlikte cuma namazı, bayram namazı gibi önemli bir konuda görüşmek için bir araya geldiklerinde mutlaka izin alarak ayrılmalıdırlar. Yüce Allah, izinsiz toplantıdan ayrılmamalarını istiyor ve şöyle buyuruyor: Doğrusu Allah'a ve Peygamberine inanan müminler.. Allah'ın kitaplarına ve peygamberlerine inananlar.. Peygamberle beraber bir işe karar vermek için toplandıklarında, ondan izin almaksızın gitmezler. Onlar özellikle İslam toplumunu ilgilendiren bir konuda görüşürlerken toplantı bitinceye kadar oradan ayrılmazlar. İlle de gitmelerini gerektiren zorunlu bir durum olursa işlerini bitirip tekrar toplantıya katılmak üzere Peygamberden izin almalıdırlar. İşte bu kurala uyanlar, gerçek müminlerdir. Böyle bir durumda Hz. Peygamberin dilediğine izin verme yetkisi vardır. O, izin verdiği kimse için de Allah'tan bağışlanma diler. Allah şüphesiz bağışlar, merhamet eder.

24 Ey insanlar ve özellikle ey müminler! Şunu unutmayınız ki, Allah'ın peygamberi sizi bir iş için çağırdığında size gereken ona itaat etmeniz, onun çağrısını canı gönülden kabul etmenizdir. Onu, sizden biri konumunda görmekten sakının. Çünkü bu büyük yetki sahibi yüce Peygamberin emridir. Peygamberin emri ise, Allah'ın emirlerinden sonra en yüce emirdir. Size Yüce Rabbiniz şöyle buyurmadı mı? "Peygamber size ne verirse onu alın, sizi neden sakındırırsa ondan geri durun.." *(59 Haşr 7)*

Dikkat edin; göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Yüce Allah göklerin ve yerin sahibidir. O, görüneni de bilir, görünmeyeni de.O, kullarının gizlice yaptıklarını da bilir, açıkça yaptıklarını da. Ey müminler! Şunu bilin ki, size bir surede emir yahut nehiy formunda gelen her ifade, mutlaka yapmanız gereken bir buyruktur Surelerde geçen tüm emir ve yasaklara uymalısınız. Onlara dikkat edin ve gereklerini layıkıyla yerine getirin. Şunu unutmayınız ki, bunlar, sizleri en güzel bir biçimde yaratan, iman nimetiyle ve sevgili peygamberini göndermekle sizlere ikram eden, sizi insanların yararına çıkarılmış en hayırlı ümmet kılan Rabbinizden gelmektedir. O Yüce Allah, sizin candan yapıp ettiğiniz herşeyi bilir. Siz bir gün O'nun huzuruna çıkarılacaksınız ve O, size tüm yaptıklarınızı bildirecek ve ona göre size karşılık verecektir. Elbette Yüce Allah, tüm her şeyi bilir.

Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun!

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ
مَوْتًا وَلَا حَيٰوةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِنْ هٰذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرٰيهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ
فَقَدْ جَاؤُ ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٤﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا
فَهِيَ تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ
فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦﴾ وَقَالُوا
مَالِ هٰذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ
لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٧﴾ أَوْ يُلْقٰى
إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ
ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾
تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذٰلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلْ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾ بَلْ كَذَّبُوا
بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

٣٦١

3. "Onlar, O'nu bırakıp, bir şey yaratamayan, bilakis kendileri yaratılmış olan, kendilerine ne zarar ve ne de fayda verebilen; öldürmeye, diriltmeye ve ölümden sonra tekrar canlandırmaya güçleri yetmeyen tanrılar edindiler."[1]

4. "İnkar edenler, 'Bu Kuran onun uydurduğu bir yalandan başka bir şey değildir. Ona başka bir topluluk da yardım etmiştir' diyerek haksız ve asılsız bir söz uydurdular."

5. "Onlar, 'Kuran öncekilerin masallarıdır; başkalarına yazdırıp sabah akşam kendisine okunmak-tadır' dediler."

6. "De ki: 'Onu, göklerin ve yerin sırrını bilen indirmiştir. Şüphesiz O, bağışlayandır, merhamet edendir'."

7. "Şöyle dediler: 'Bu ne biçim peygamber ki yemek yer, sokaklarda gezer? Ona, beraberinde bulunup uyaran bir melek indirilseydi ya!' "

8. "Yahut, kendisine bir hazine verilseydi, veya besleneceği bir bahçe olsaydı ya! Bu zalimler, inananlara: 'Siz sadece büyülenmiş bir adama uyuyorsunuz' dediler."[2]

9. "Sana nasıl misaller getirdiklerine bir bak! Onlar sapmışlardır, asla yol bulamazlar."

10. "Dilerse sana, bunlardan daha iyi olan, zemininden ırmaklar akan cennetler verebilen ve köşkler kurabilen Allah yücelerin yücesidir."

11. "Zaten onlar, kıyamet saatini de yalanladılar. O saatin geleceğini yalanlayanlara çılgın alevli bir ateş hazırlamışızdır."

[1] Yüce Allah, şerefli elçisi Hz. Muhammed'e @ Kur'ânı indirmekle kendisini medhediyor. Varlıkta sürekli olan bereket ve bolluğun kaynağı olan Allah ne yücedir! İslam toplumuna bahşettiği nimetler üzerine O'na hamdü senalar olsun O, bu ümmete peygamberlerinin en hayırlısını ve sonuncusunu göndermiş, ona da kitaplarının en hayırlısını indirmiştir. O kitabı helal ile haramı, hak ile batılı, hidayet ile sapıklığı, azgınlıkla olgunluğu birbirinden ayırt eden Furkan kılmıştır. Onda, insanın nasıl yaşayacağını açıklamış, hakka uyma ve batıldan kaçınma konusunda uyulacak en güzel ve pratik örnekleri müminlere sunmuştur. Hz. Muhammed'in @ ve onun izinde giden ümmetinin, insanları Allah'ın dosdoğru yoluna ulaştıran bir nur yumağı olmasını sağlamak üzere inmiştir o Kitap. Dünyaları uyarmak üzere.. Bu büyük ve muhteşem Kitap tüm insanlığa inmiş, onun peygamberi de tüm insanlığa gelmiştir. Onu gönderen göklerin ve yerin sahibi olan, bir şeye 'ol' deyivermekle onun olmasını sağlayan, dirilten ve öldüren Yüce Allah'tır. O Yüce Rab, kendisini çocuk sahibi olmaktan ve eşi ortağı olmaktan uzak kılmıştır. İslam ümmeti, Allah'ın kitabı ile beraber olup yürekten şöyle haykıran toplumdur: Kendisini çocuk sahibi olmaktan ve her çeşit eş ve ortaktan uzak kılma bilincini bizlere bahşeden Allah'a şükürler olsun. Bizler O'nu her türlü şirkten uzak tutarak yalnızca O'na kulluk ve ibadet ederiz. Şanı yüce olan o Allah, her şeyi en güzel bir biçimde ölçüp düzene koymuştur.

Allah'ı bırakıp başka tanrılar edinenler, gerçekten kaybetmişler ve kendilerine yazık etmişlerdir. Ki o edindikleri tanrılar hiçbir şeyi yaratamazlar. Bu bile o müşriklerin ne kadar ahmak ve aptal olduklarını anlatmaya yeterlidir. Onların basiretlerinin kapalı olduğuna, edindikleri tanrıların kendileri gibi yaratılmış varlıklar olduklarını unutmuş olmaları da işaret etmektedir. O putlar kendilerine bile bir zarar veremezler ve bir yarar sağlayamazlar ki, kendilerine tapınan kullarına bir şey sağlayabilsinler. Onlar ne öldürmeye, diriltmeye ve ölümden sonra tekrar canlandırmaya güçleri yeter.. Onlar bunların hiçbirini yapamazlar. Çünkü bütün bunlar tamamıyla Allah'ın yetkisi dahilindedir. Hayat veren de O'dur, öldüren de. Kıyamet günü geçmiş ve gelecek tüm yaratıkları tekrar diriltecek olan da O'dur. Yalnızca Allah'a kul olan gerçek kul, Allah'tan başka hiçbir tanrı, hiçbir rab olmadığına, kulluk ve ibadetin yalnızca O'na yapılması gerektiğine inanan kişidir. Çünkü Allah bir şeyi dilerse olur, dilemezse asla o şey olmaz. O yüce Allah'ın ne bir çocuğu vardır, ne ana-babası ve ne de bir eşi ortağı. Aksine O, tüm herşeyin kendisine muhtaç olduğu bir tek Allah'tır. O, doğmamış ve doğrulmamıştır. Hiçbir şey O'nun eşi ve benzeri değildir. İşte bu bilinç, Yüce Allah'ın yalnızca kendine boyun eğen ve yalnızca kendinden çekinen kullarına bahşettiği bir bilinçtir.

[2] İnkarcılar, kin, nefret, cehalet ve kıskançlıkla şöyle dediler: Bu Kur'ân Muhammed'in uydurduğu, kendi kafasından düzdüğü bir yalan ve düzmece bir sözden başka bir şey değildir. Onu derleyip toplama konusunda birileri ona yardım ediyor!..

Yüce Allah, onlara cevaben şöyle buyurdu: Gerçekten onlar haksız ve asılsız bir söz uydurdular. Hakikaten onlar bile bile boş ve anlamsız bir şey söylediler. Kendileri de söyledikleri bu saçmalıkların asılsız ve anlamsız olduğunu pekala bilip duruyorlar.

Aynı şekilde onlar Kur'ân için, bizi kandırmak için uydurduğu eskilerin masalları bu, demişlerdi. Oysa bu söylediklerinin hiçbiri gerçek değildi. Çünkü gerçek, Allah'ın kuluna indirdiği Kur'ândı ancak. Yüce Allah onu, insanlığı şirk karanlıklarından, Allah'ı tanıma ve yalnızca O'na kul olma aydınlığına çıkarmakla görevlendirmişti. Şüphesiz O, bağışlayandır, merhamet edendir. Bu cümle, inkarcıları Allah'a yönelmeye ve tevbeye çağırmakta, onlara Allah'ın merhametinin engin, şefkatinin sonsuz olduğunu bildirmektedir.

İnkarcılar, inat ve ısrarla, delilsiz ve mesnetsiz olarak gerçeği yalanlamaya, Allah'ın peygamberi ile alay etmeye devam ettiler. Onlar şöyle diyorlardı: Bu peygamberlik davasına kalkışan Muhammed'e de ne oluyor?! O, diğer insanlar gibi yemek yiyor, çarşı pazarlarda gezip dolaşıyor! Allah gökten, insanları uyarması için onunla beraber dolaşan bir melek indirseydi ya?

Onlar alçaklıkta biraz daha ileri giderek şöyle dediler: Onun bir hazinesi yahut besleneceği bir bahçesi olsaydı ya! Oysa bu sözlerin hiçbiri, sağlıklı düşünene, kafasını çalıştıran ve her şeyi yerli yerince ölçüp biçen akıllı bir kişinin söyleyeceği sözler değildi. Aslında onların bu söyledikleri şeyleri yapmak, Yüce Allah için son derece basit şeylerdi. Ama O'nun bunları yapmamasında sayısız hikmetler vardı. Çünkü en keskin deliler vermek O'nun işiydi. Ama zalimler günah karanlıkları içerisinde bocalayıp duran kimselerdi. Onlar inananları, güya büyülenmiş bir adama uymakla itham ediyorlardı. Allah korusun! Gerçekten onlar yalan yanlış, saçma sapan şeyler söylemekteydiler.

إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾
وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ
ثُبُورًا ﴿١٣﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ أَذَٰلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
خَالِدِينَ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِي
هَٰؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ
يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَٰكِنْ
مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾
فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا
نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾ وَمَا
أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ
وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ
فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾

وَقَالَ

12. "Bu ateş, onlara uzak bir yerden gözükünce, onun kaynamasını ve uğultusunu işitirler."

13. "Elleri boyunlarına bağlanarak onun dar bir yerine atıldıkları zaman, orada, yok olup gitmeyi isterler."

14. "Onlara, 'Bir kere yok olmayı değil, bir çok defa yok olmayı isteyin' denir."[3]

15. "De ki: 'Bu mu iyidir, yoksa Allah'a karşı gelmekten sakınanlara mükafat ve gidilecek yer olarak söz verilen ebedi cennet mi daha iyidir?' "

16. "Temelli kalacakları cennette diledikleri şeyleri bulurlar. Bu, Rabbinin yerine getirilmesi istenen bir vadidir."

17. "O gün Rabbin onları ve Allah'ı bırakıp da taptıkları şeyleri toplar ve, 'Bu kullarımı siz mi saptırdınız, yoksa kendi kendilerine mi yoldan saptılar?' der."

18. "Onlar, 'Haşa; Seni bırakıp başka dostlar edinmek bize yaraşmaz; fakat Sen onlara ve babalarına nimetler verdin de sonunda Seni anmayı unuttular ve helaki hak eden bir toplum oldular' derler."

19. "İşte söylediklerinizi de sizi yalancı çıkardılar, artık ne azabı çevirebilirsiniz, ne de bir yardım da görebilirsiniz. Sizden kim zulmederse, ona büyük bir azap tattıracağız."[4]

20. "Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberler de, şüphesiz, yemek yerler, sokaklarda gezerlerdi. Ey insanlar! Biz sizi birbiriniz için bir sınama aracı kıldık. Bakalım sabreder misiniz? Rabbin her şeyi görür."

[3] Sana nasıl misaller getirdiklerine bir bak! Onlar seni yalanlayarak yanına geldiler ve şöyle dediler: Bu büyücüdür, büyülenmiştir, delidir, yalancıdır, şairdir.. Oysa bu söylediklerinin hepsi asılsız ve anlamsız sözlerdi. Aralarında bulunan en anlayışsız ve geri zekalı biri bile bu söylenenlerin yalan ve uydurma şeyler olduğunu bilmekteydi. Işte bu yüzden Yüce Allah, onlar sapmışlardır, buyurmuştur. Gerçekten onlar yoldan çıkmış kimselerdi. Onların senin için söyledikleri tüm bu sözlerle onlar hem kendileri saptılar, hem de başkalarını saptırdılar. Onların bu sapıklıklarından kurtulmaları da çok uzak bir ihtimaldir. Onlar sapıklığa kilitlenmiş bir haldedirler. Onlar içerisinde bulundukları ikilemden kurtulamazlar. Onlar asla yol bulamazlar. Kurtuluş ve huzurun yolu onlara kapatılmıştır.

Ey Muhammed! Şanı yüce olan Allah, isteseydi onların sana önerdikleri dünyalıklardan çok daha iyisini sana lutfederdi. O dileseydi zemininden ırmaklar akan cennetler verebilir ve köşkler kurabilirdi.

O kıyameti yalanlayanlar için Yüce Allah, cehennemde dayanılmaz sıcaklıkta bir ateş ve acıklı bir azap hazırlamıştır. Cehennem ateşi ta uzaktan, onlar daha mahşerdeyken onlara gözükünce, onun çok şiddetli öfkesini ve kin kusan uğultusunu işitirler. Bir de onlar kendileri için hazırlanmış çok dar ve sıkıcı azaba sokulduklarında onları kaburga kemiklerini birbirine geçirecek şekilde sıkar. Onlar bu yakıcı ve sıkıcı azabın içerisinde temelli olarak kalacaklar, pişmanlık ve nedamet göz yaşları içerisinde kahrolacaklardır. O gün onlara şöyle denir: Bir kere yok olmayı istemeyin. Aksine defalarca ve sürekli helak olmayı dileyin! Zira o sürekli yenilenen ve yüzleri çevirip çevirip dağlayan bir azaptır. Gerçekten zalimlerin yeri ve yaşayacakları cehennem hayatı ne kötü ve ne korkunçtur! "Dünya hayatında, çalışmaları boşa gitmiştir, oysa onlar güzel iş yaptıklarını sanıyorlardı." *(18 Kehf 104)*

[4] Melekler, yüzü koyun cehenneme atılacak olan, ateşin asık suratla,uğultu ve nefretle karşılayacağı cehennemlik azgınlara şöyle derler: Bu mu iyidir, yoksa ebedi cennet mi? Bu içerisinde bulunduğunuz cehennem mi daha iyidir, yoksa cennet mi? Melekler cehennemlikleri hakir düşürmek için böyle söylerler. Zaten onlar daracık yerlere atılmış haldedirler, hareket edecek mecalleri kalmamıştır. Onların imdadına koşan kurtarıcıları da yoktur, oradan kurtulmaları da söz konusu değildir.

Evet onlar, kibir ve sapıklıkları içerisinde kalmaya devam ettiler, sonunda yapıp ettiklerinin karşılığı olarak kendilerini cehennemde buldular. Gerçekten onların yeri ve konumu ne kötü ve ne çirkindir!

Şimdi bir de siz, Allah'ın müttakî kullarına vadettiği şeylere bakın: Cennetler ve sayısız nimetler.. Hakka uymaları, Allah ve Rasülünün yolunu seçmelerinin karşılığı olarak.. Onlar kendileri için hazırlanıp bezenmiş olan cennetlerdedirler. Dünyada Allah'a itaat etmelerinin karşılığı olarak cennet onların ödülleri ve varış yerleri olmuştur. Cennette onlar için diledikleri her şey vardır. Gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, akıllara hiç gelmeyen nimet ve lezzetler vardır. Onlar, o bitmez tükenmez nimetler içerisinde kesintisiz olarak sonsuza dek kalacaklar ve oradan bir an bile ayrılmak istemeyeceklerdir. İşte bu Allah'ın onlara verdiği sözün gerçekleşmesidir. O, onlara vadetmiş, sonra da ihsan ve ikram etmiştir. O vadolundukları şey ne güzel, o aldıkları karşılık ne güzel karşılıktır. Bu, Rabbinin yerine getirilmesi istenen bir vadidir. Rabbin onun yerine getirilmesini kendi üzerine almıştır, bu yüzden o elbette gerçekleşecektir.

O gün, o müşrikler ve uydurup taptıkları çeşitli putlar bir araya getirilecektir. Yüce Allah, o Yüce Rabbi bırakıp putlara kulluk edenleri hor ve hakir ederek şöyle buyuracaktır: Ey kendilerine tapınılanlar! Şu Benim kullarımı siz mi saptırdınız, yoksa onlar kendileri mi saptılar?!

Yüce Yaratıcının vereceği konuşma gücü ile onlar, hayır onlar kendileri saptılar, diyecekler.

Artık Allah'ı bırakıp başka şeyleri tanrı edinen inkarcılar, Allah'ın azabını kendilerinden savabilirler mi? Hayır asla onlar buna güç yetiremezler. Çünkü onlar kendileri yoldan çıkmışlardı. Ama orada onlar, kendisini bırakıp başka tanrılar edindikleri için Allah'tan özür dileyerek şöyle diyecekler: Haşa; Seni bırakıp başka dostlar edinmek bize yaraşmazdı. Bizim Senden başkasını dost ve tanrı edinip ona tapınma hakkımız yoktu. Ama Ya Rabbi, Sen onların babalarına nimetler verdin, sonunda onlar şımarıp dünyalıklara kandılar ve nihayet Senin peygamberlerine indirdiğin Zikri unuttular. Onlar inkarları nedeniyle mahvoldular, artık onlar için bir kurtuluş ümidi de kalmamıştır. Sözün gelişinden anlaşılan bu sözü meleklerin söylemiş olmalarıdır. Evet o inkarcılar peygamberleri yalanladılar, o tanrı sandıkları putlar da onlardan azabı➡

➡ defedemeyeceklerdir, onlar en küçük bir yardım da bile bulunamayacaklardır. Onlar, onlara ahmakça ve cahilce kulluk etmişlerdi!

Bu ayetlerin Ebu Cehil ve avanesi hakkında indiği de söylenmiştir.

Elbette Allah en doğrusunu bilir, ama ayetlerden anlaşılan şudur: Yüce Allah, kulları için hesap anını tablolaştırıyor. Allah'ın dışında kendilerine tapılanlar kimlerdir? Bir görüşe göre melekler, Hz. İsa ve Hz. Uzeyr peygamberdir. Yüce Allah onlara soracaktır, bu kullarımı siz mi saptırdınız, Beni bırakıp kendinize tapmalarını siz mi onlardan istediniz, diye. Onlar ise şöyle cevap vereceklerdir: Haşa ya Rabbi! Seni bırakıp Senden başkalarını dost edinmek bize yaraşmaz.

Peygamberler ve meleklerin verdiği bu cevap üzerine artık o inkarcılar için helak ve azap kesinleşecek, onlara şöyle denilecektir: Andolsun ki siz Hz. Muhammed'in yolu olan gerçek ve doğru İslam yolundan saptınız. Bu nedenle Rabbinizin razı olacağı ve sizi cehennem azabından kurtaracak olan güzel davranışlarda bulunmaktan geri durdunuz. İşte artık bugün, bu azabı kendinizden savamazsınız, bir yardımcı ve kurtarıcı da bulamazsınız. Elbette Yüce Allah, adaletinin gereği olarak siz zalimlere çok dehşetli bir azap tattıracaktır.

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ
أَوْ نَرَىٰ رَبَّنَا ۗ لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢١﴾
يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ
حِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٢﴾ وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً
مَّنثُورًا ﴿٢٣﴾ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ
مَقِيلًا ﴿٢٤﴾ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنزِيلًا
﴿٢٥﴾ الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَٰنِ ۚ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ
عَسِيرًا ﴿٢٦﴾ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ
مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾ يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا
﴿٢٨﴾ لَّقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ
لِلْإِنسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي
اتَّخَذُوا هَٰذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا
لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمُجْرِمِينَ ۗ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
وَاحِدَةً ۚ كَذَٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ ۖ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

21. "Bizimle karşılaşmayı ummayanlar, 'Bize ya melekler indirilmeli, ya da Rabbimiz'i görmeliydik' derler. And olsun ki kendi kendilerine büyüklenmişler, azgınlıkta pek ileri gitmişlerdir."

22. "Melekleri gördükleri gün, işte o gün, suçlulara iyi haber yoktur. Melekler, 'İyi haber size yasaktır, yasak!' derler."

23. "Yaptıkları her işi ele alır, onu toz duman ederiz."[5]

24. "O gün, cennet halkının kalacağı yer çok iyi, dinlenecekleri yer çok güzeldir."

25. "O gün, gök beyaz bulutlar halinde parçalanacak ve melekler bölük bölük indirilecektir."

26. "O gün gerçek hükümdarlık Rahman'ındır. İnkarcılar için yaman bir gündür."

27. "O gün, zalim kimse ellerini ısırıp, 'Keşke Peygamberle beraber bir yol tutsaydım!' der."

28. "Vay başıma gelene; keşke falancayı dost edinmeseydim!"

29. "And olsun ki beni, bana gelen Zikirden o saptırdı. Zaten şeytan insanı yalnız ve yardımcısız bırakır."[6]

30. "Peygamber, 'Ey Rabbim! Doğrusu benim kavmim bu Kuran'ı terk edilmiş bir halde bırakmış-lardı' der."

31. "Her peygamber için, böylece suçlulardan bir düşman ortaya koyarız. Yol gösterici ve yardımcı olarak, Rabbin yeter."

32. "İnkar edenler, 'Kuran ona bir defada indirilmeli değil miydi' derler. Oysa Biz onu böylece senin kalbine yerleştirmek için azar azar indirir ve onu ağır ağır okuruz."

[5] Ey Muhammed! Biz, senden önce de insanlardan peygamberler gönderdik. Onlar da tıpkı insanlar gibi yerler içerler, geçimlerini sağlamak için çarşı pazarlarda gezerler, ticaret yaparlardı Yüce Allah, onları sadece kendilerine vahyettiği gerçekler ve insanlara ulaştıracakları nurla üstün kıldı. Onların güzel sımalarından ve güzel huylarından anlayış ve izan sahipleri onların doğruluklarını ve Allah katından getirdikleri şeyin gerçekliğini çıkarırlar.

Ey insanlar! Biz sizi birbiriniz için bir sınama aracı kıldık. Bakalım sabreder misiniz? Biz, içinizden itaat edenle etmeyeni ayırıp ortaya çıkaralım diye sizi birbirinizle denemekteyiz. Rabbin her şeyi görür. O, kendisine vahyedilecek olanı da bilir, Allah'ın peygamber göndererek hidayete eriştireceği kimseyi de bilir, bunlara layık olmayanı da bilir ve görür. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 313)*

Doğru yoldan sapanlar inkar ve küfürlerinde direnmeye ve bu konuda haddi aşmaya devam ettiler Allah'a inanmayışlarına gerekçe olarak da, Allah'ın kendileriyle konuşmadığını ve Allah'ı gözleriyle görememiş oluşlarını gösterdiler. Onlar şöyle diyorlardı: Bize, niçin melekler gelip de Muhammed'in gerçekten peygamber olduğunu söylemiyorlar? Niçin biz, açıkça Rabbimizi göremiyoruz? Onlar Allah'a ve peygamberine karşı büyüklük taslayarak bunları söylüyorlardı. Gerçekten onlar Allah'a karşı, kendi kendilerine büyüklenmişlerdir Oysa onlara yakışan, bir kul olarak Yüce Allah'ın önünde boyun bükmeleriydi. İşte o zaman Allah onlara merhamet edecek ve onları bahtiyar kimseler yapacaktı. ama onlar kendi kendilerine azıp böbürlendiler ve haddi aştılar. Ölüm anında o mücrimler için iç açıcı bir söz yoktur. O Allah'a, peygamberlerine ve ahirete inanmayanlar için müjdeli bir söz yoktur. Cennet onlara yasaktır, melekler onları cennetin yanına bile yaklaştırmazlar. Onların dünyada iken yapıp ettikleri tüm her şey, kıyamet günü boşa gidecektir. Tıpkı rüzgarın götürdüğü toz toprak gibi. Hiç rüzgarın önünde toz topraktan bir eser kalır mı?

[6] Sapık inanç ve bozuk davranış sahipleri yollarını kaybetmiş ve yaptıkları kötülüklerin karanlıklarında şaşkınlık içerisinde kalırken; biz Allah'a inanan, inançlarının gereğini yaparak peygamberlere uyan, Allah'ın isteklerini yerine getirirken kınayanın kınamasına aldırmayıp cihad, namaz ve oruç eylemlerinin adamı olan, zikir ve zahidane hayatın tadını alan, hac ibadetiyle ruhen olgunluğa eren kişileri, işte onları biz o hesap günü, hesabları çok kolay, makam ve mevkileri en güzel ve hoş olarak görürüz. Onların kalacakları yer çok güzel, dinlenip safa sürecekleri yer pek hoştur. Doğrusu onlar işledikleri salih ve makbul amelleriyle bu makamları haketmişler ve varacakları yere varmışlardır.

Yüce Rabbimiz, kıyamet gününün korkunçluğunu ve o gün meydana gelecek dehşetli olayları haber veriyor. Gökün paramparça olacak, bulutlar etrafa saçılacak, onun ışığı gözleri kamaştıracak, o gün melekler bölük bölük inerek mahşer yerinde insanların etrafını çevreleyecek. Sonra hükmünü vermek üzere Yüce Rab gelecektir. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 315-316)*

O gün, gök beyaz bulutlar halinde parçalanacak.. İşte o zaman, dünyaya aldanıp o dehşetli günü unutan zalim kişi ne yapacak? O dünyaya dalmış, dünyalıklar içerisinde kaybolmuş, ama sonunda ondan hiçbir şey alamadan bırakıp gitmişti. İşte o gün, melekler bölük bölük birbiri ardı sıra inerler. Her kula amel defterleri verilir. O, büyük küçük hiçbir şeyi dışarda bırakmadan kaydeden defterleri. O gün herkes kuldur. Yeryüzü azmanları da kuldur. O, Yüce Allah'ın emrettiği prensipleri uygulamayan kibirli kişiler de kuldur. O gün inkarcılar için çok zorlu ve yaman bir gündür. Çünkü o gün, adaletle hükmedilecek bir gündür. O gün o inkarcı münafıkların sahip oldukları dünyalıklarının ve haram kazançlarının ellerinden gittiğini göreceğiz. İşte o an, zalim kimse ellerini ısırır.. Allah'ın peygamberinin yoluna ve onun Allah katından getirdiği apaçık gerçeklere karşı gelip başka yollar tutan o zalim kişi yaptıklarına pişman olur.O kıyamet günü tüm yaptıklarına pişman olur, ama pişmanlık bir fayda vermez. İşte bu yüzden içi yanarak parmaklarını ısırır. O kadar ki o zalim, gaddar ellerinden mazlumların kanı damlar. Cehennem ateşi onun üzerine çöreklenir. O an pişmanlık içerisinde kıvranarak şöyle der: Keşke Peygamberle beraber bir yol tutsaydım! Evet her zalim kişi, kıyamet günü yaptıklarına büyük pişmanlık duyacaktır, ama pişmanlığı kendisine bir yarar sağlamayacaktır. Çünkü iş işten geçmiştir artık. Vay başıma gelene; keşke falancayı dost edinmeseydim, diye inler. Nolaydı der, beni doğru yoldan alıkoyup sapıklığa çağıranları dost edinmeseydim! Pişmanlığı son raddeye varır, cehennem alevleri onu ve kötülük işlemede ona yardım edip ortak olanları, ona ses çıkarmayıp yaptığına razı olanları, ona Allah'ı hatırlatıp hakkı hakikati bulmasına yardımcı olmayanları sarıp sarmalar. Evet, o kişi ve kötülükte ona yandaş çıkan kişiler için ogün cehennem ateşinden başka bir şey yoktur. Onlar azaba ortaktırlar. And olsun ki beni, bana gelen Zikirden yani bana ulaşan Kur'ândan o saptırdı. O sırada şeytan o birbirleriyle çekişenlere gülmektedir. Zaten şeytan insanı yalnız ve yardımcısız bırakır. Evet, şeytan insanı haktan saptırır ve onu batılla meşgul eder.

ولا يأتونك بمثل إلا جئناك بالحق وأحسن تفسيرا ﴿٣٣﴾
الذين يحشرون على وجوههم إلى جهنم أولئك شر مكانا
وأضل سبيلا ﴿٣٤﴾ ولقد آتينا موسى الكتاب وجعلنا
معه أخاه هرون وزيرا ﴿٣٥﴾ فقلنا اذهبا إلى القوم الذين
كذبوا بآياتنا فدمرناهم تدميرا ﴿٣٦﴾ وقوم نوح لما كذبوا
الرسل أغرقناهم وجعلناهم للناس آية وأعتدنا
للظالمين عذابا أليما ﴿٣٧﴾ وعادا وثمودا وأصحاب الرس
وقرونا بين ذلك كثيرا ﴿٣٨﴾ وكلا ضربنا له
الأمثال وكلا تبرنا تتبيرا ﴿٣٩﴾ ولقد أتوا على
القرية التي أمطرت مطر السوء أفلم يكونوا يرونها
بل كانوا لا يرجون نشورا ﴿٤٠﴾ وإذا رأوك إن يتخذونك
إلا هزوا أهذا الذي بعث الله رسولا ﴿٤١﴾ إن كاد
ليضلنا عن آلهتنا لولا أن صبرنا عليها وسوف يعلمون
حين يرون العذاب من أضل سبيلا ﴿٤٢﴾ أرأيت من اتخذ
إلهه هواه أفأنت تكون عليه وكيلا ﴿٤٣﴾

33. "Sana bir misal vermezler ki, Biz onun gerçeğini ve en iyi anlaşılanını sana vermemiş olalım."[7]

34. "Cehennemde yüzü koyun toplanacak olanlar, işte onların yerleri en kötü ve yolları da en sapıktır."

35. "And olsun ki Musa'ya Kitap verdik, kardeşi Harun'u da kendisine vezir yaptık."

36. "Ayetlerimizi yalanlayan topluma gidin, dedik. Sonunda onları yerle bir ettik."

37. "Nuh kavmini de, peygamberleri yalanladıkları zaman suda boğduk ve kendilerini insanlar için bir ibret kıldık. Zalimlere can yakıcı azap hazırlamışızdır."

38. "Ad, Semud kavimleri ile Ress'lileri ve bunların arasında bir çok nesilleri de yerle bir ettik."

39. "Her birine misaller vermiştik ama, dinlemedikleri için hepsini kırdık geçirdik."[8]

40. "Bu putperestler and olsun ki, bela yağmuruna tutulmuş olan kente uğramışlardı. Onu görmediler mi? Hayır, onlar tekrar dirilmeyi ummuyorlardı."

41. "Seni gördükleri zaman, 'Allah'ın gönderdiği elçi bu mudur?' diye alaya almaktan başka bir şey yapmazlar."

42. "Tanrılarımız üzerinde direnmeseydik, doğrusu neredeyse bizi onlardan uzaklaştıracaktı, derler. Azabı gördükleri zaman, kimin yolunun sapık olduğunu bileceklerdir."

43. "Arzusunu kendine tanrı edineni gördün mü? Ona sen mi vekil olacaksın?"

[7] Allah'ın peygamberi Hz. Muhammed @, özellikle Kureyşlilerin ve diğer tüm Arapların kendisiyle beraber olmadıklarının, sözünü dinlemeyip Kur'ân ayetlerinden yüz çevirdiklerini ve kendisine uymayıp inkar ettiklerini görünce şöyle demişti: Ey Rabbim! Doğrusu benim kavmim bu Kuran'ı terk edilmiş bir şey haline getirdiler! Bu ayet, kıyamete kadar her zaman ve her yerde Allah'ın kitabından yüz çevirip ona inanmayan ve onun gereklerini yerine getirmeyen herkes için çok dehşetli bir uyarıdır. Ayet, özellikle Allah'ın indirdiği prensiplerin dışındaki şeyleri yürürlüğe koyan müslümanlar ve onlara yandaşlık edenler için çetin bir tehdittir. Evet işte bu şekilde, Allah'ın indirdiği prensipler dışındaki uygulamaları yapan ve bu uygulamalara ses çıkarmayan herkes bu sorumluluktan kendini kurtaramaz. Bu konuda, Yüce Allah'ın karşısında en büyük sorumluluk, Allah'ın isteklerine karşı çıkan otoritelere karşı çıkmayan, salihlerle (Yazar burada Hasen el-Bennâ, İbn Bâdîs ve Muhammed b. Abdülvehhab'ı örnek olarak vermektedir.) birlikte onlarla mücadele etmeyen müslüman ilim adamlarınındır.

Kur'ân terkediliyor.. Onun terkedilmesi çeşitli şekillerde kendini gösterir. İnsan dikkatle ve anlayarak onu okumaz, okunduğu zaman susup onu dinlemezse onu terketmiş olur. Kur'ân okumayı terketmek, onun helallerini ve haramlarını öğrenebilmek için ayetleri üzerinde düşünüp kafa yormamak, onun prensiplerini yürürlüğe koymamak.. Onunla amel etmemek, onun emirlerine tutunmamak, yasaklarından kaçınmamak.. Sosyal hayatta onun prensiplerini düstur edinmemek, problemlerin hallinde ona başvurmamak.. Onu bırakıp onun dışındaki insan ürünü prensip ve düsturlara başvurmak.. Bunların hepsi Kur'ânı terkedilmiş bir şey haline getirmektir.

Burada Hz. Peygamberin sünneti de Kur'ândan daha az önemli değildir. Zira sünnet, Allah'ın peygamberine ilham ettiği öğretilerdir. Eğer biz hayatın her alanında Kur'ân ve Sünnete tutunmazsak, işte o zaman Kur'ânı terkedilmiş bir şey haline getirmiş oluruz. Yüce Allah'tan bizleri, Allah'ın Kitabındaki ve peygamberinin sünnetindeki gerçekleri yüceltmek için çalışıp çabalayanlardan kılmasını dileriz. Yine Yüce Rabbimizden bizleri, gazabına uğramışların şerrinden kurtarmasını ve bizleri Kitabını koruyan, onu anlayıp gereklerini O'nun istediği ve hoşnut olduğu şekilde yerine getirenlerden kılmasını dileriz. Doğrusu O, kerem sahibidir, bol bol verendir!

Yüce Yaratıcı, peygamberleri için onlarla beraber cihad eden, mücahidlik şerefini ve cenneti kazanan yardımcılar lutfettiği gibi; yine onlar için haktan sapmış düşmanlara da imkan tanımıştır. Onlara başkaldırıp, onların izinde yürümeyen düşmanlar.. Onlar yönetenlerden de olabilir, halktan da. Ama Yüce Allah, peygamberlerini ve onlara inanıp onların izinde giden herkesi doğru yola ulaştırmak ve onlara yardım etmek ister.

İnkarcıların Kur'ândan yüzçevirmelerinin ve inatla ona karşı gelmelerinin önde gelen nedenlerinden biri de onların şöyle demeleriydi: Bu Kur'ân, Muhammed'e bir defada toptan indirilmeli değil miydi!? Bir defada indirilseydi, o zaman biz de ona inanırdık. Onlar inkar ve sapıklıktaki inatlarını örtbas etmek için böyle diyorlardı. Oysa Biz hiç şüphesiz o Kur'ânı parça parça indirmekteyiz. Senin kalbine yerleştirmek için azar azar indirir ve onu ağır ağır okuruz. Gönüller onun tadını alsınlar, iniş esprisini kavrasınlar, onunla ne kastedildiğini iyice anlasınlar diye azar azar indiririz.

Böylece senin ona olan yatkınlığını artırıyor ve onların sorularına karşı senin savunma yapmana imkan sağlıyoruz. Onlar ne zaman kafaları karıştıran bir şüphe ve tereddüt tohumu getirmeye kalksalar, Biz ona karşı sana gerçekle cevap veririz. Onlar ne zaman gerçeğe karşı sözle meydan okumaya kalksalar, Biz onlara sözün en güzelini, en açığını, en vecizini getirerek cevap veririz. Bizim getirdiğimiz söz, onların cehaletlerinin baskısıyla söyledikleri batıl karışımı sözlerden çok daha güzel ve daha beliğ olur. Yine Biz, söylenen gerçekleri en güzel bir biçimde açıklarız. Evet gerçek, her zaman sağlıklı düşünen akılların kabul edeceği, ön yargıdan uzak temiz gönüllerin kavrayacağı şekilde açık ve net bir biçimde ortada olan bir ışık ve bir nurdur.

[8] Daha sonra Yüce Rabbimiz, inkarcıların kıyamet günündeki kötü durumlarını, mahşerde bir araya getirilip cehenneme tıkıldıklarındaki kötü durum ve konumlarını anlatıyor. O Allah'a ve peygambere karşı gelenler yüzü koyun bir halde cehennemde toplanacaklar ve cehennem ateşi onları çepeçevre kuşatacaktır. Ne kötüdür onların makam ve konumları! İşte onlar çok kötü bir konumda ve sapık bir yoldadırlar!

Yüce Allah, peygamberi Hz. Muhammedi @ yalanlayanları tehdit ediyor ve daha önce peygamberlerini ➡

yalanlayan toplumların düçar oldukkları azabdan onları sakındırıyor.

Andolsun ki Biz, Hz. Musa'nın duasını kabul etmiş ve kardeşi Hz. Harun'u ona vezir yapmıştık. Hz. Harun, onun yardımcısı ve peygamberlik görevinde detekçisi olmuştu. Aynı zamanda Biz, kavmini dosdoğru yola ulaştırabilmesi için ona hidayet ve aydınlık kaynağı olan Tevratı vermiştik. O ikisine, Firavun ve kavmine gidip onları tevhide çağırmalarını emretmiştik. Onlar da kendilerine emredileni yapmışlardı. Ama Firavun, ona karşı gelmiş, haksız yere yeryüzünde taşkınlık yapıp Allah'a karşı büyüklük taslamıştı. Yüce Allah da onları helak ediverdi.

Aynı şekilde Nuh kavmi de isyan etmişler, Allah da onları boğarak helak etmişti. Onların hali, kendilerinden sonrakiler için bir ayet ve ibret alınacak bir ders olmuştu. Akıl, anlayış ve izan sahipleri için bir ayet olmuştu. Zalimlere can yakıcı azap hazırlamışızdır. Her inatçı azmanı mahveden bir azap. Onların varacağı yer ateştir.

Ad, Semud, Ressliler ve bunlar arasında daha pek çok nesil hep azdılar, sapıklıklarıyla pek çok kişiyi yoldan çıkardılar. Sonuçta onlar da sapıklıklarının karşılığı olarak azaba uğratıldılar. Her birine misaller vermiştik.. Hepsine arka arkasına misaller vermiş, delilleri açıklamış, insanlar anlayıp ders alsınlar diye her şeyi apaçık ortaya koymuştuk. Ama dinlemedikleri için hepsini kırdık geçirdik. Onları korkunç bir şekilde helak ettik. Onların helakı ve uğratıldıkları azap, aklını kullananlar için bir ibret abidesi olsun ve böylece onların yollarına uymaktan sakınsınlar ve onların düştükleri durumlara düşmesinler diye..

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ
بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ
لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ
إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ
سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا
بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾
لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ
كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَىٰ
أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا
فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ
بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ
هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا
بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا
فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ وَيَعْبُدُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

44. "Yoksa çoklarının söz dinlediklerini veya akıl ettiklerini mi sanırsın? Onlar şüphesiz davarlar gibidir, hatta daha da sapık yolludurlar."[9]

45-46. "Rabbinin gölgeyi nasıl uzattığını görmez misin? İsteseydi onu durdururdu. Sonra Biz güneşi, ona delil kılıp yavaş yavaş Kendimize çekmişizdir."

47. "Size geceyi örtü, uykuyu rahatlık kılan, gündüzü çalışma zamanı yapan Allah'tır."

48-49. "Rüzgarları rahmetinin önünde müjdeci gönderen O'dur. Ölü bir yeri diriltmek ve yarattığımız nice hayvan ve insanı sulamak için gökten tertemiz su indirmişizdir."

50. "And olsun ki öğüt almaları için ülkeler arasında yer yer türlü türlü yağmur yağdırmışızdır. Buna rağmen insanların çoğu nankörlükte direnmiştir."

51. "Dileseydik, her kente bir uyarıcı gönderirdik."

52. "Sen, inkarcılara uyma, onlara karşı onunla olanca gücünle savaş."[10]

53. "Birinin suyu tatlı ve kolay içimli, diğerininki tuzlu ve acı olan iki denizi salıverip aralarına da, karışmalarına engel olan bir sınır koyan Allah'tır."

54. "İnsanı sudan yaratarak, ona soy sop veren O'dur. Rabbin her şeye Kadir'dir."

55. "Allah'ı bırakıp, kendilerine fayda da zarar da veremeyen şeylere kulluk ederler. İnkar eden, Rabbine karşı gelenin destekçisidir."[11]

[9] Andolsun ki, Mekkelilerden bir grup Semut kavminin yurtlarına, üzerlerine taşlar yağarak yerin dibine geçirilen Lut kavminin kenti Sedum'a uğruyorlardı. Yoksa onlar, bunları görmediler mi? Doğrusu onlar, bu yurtları gördüler ve onların haberlerini duydular. Ne varki inkar onların iç dünyalarını kaplamış olduğundan ders almıyorlar. Onlar ibret nazarıyla bakmıyorlar. Evet, Mekkeliler, bu toplumların başlarına gelenleri duyup dinlemişler, öğrenmişlerdi. Ama onlar bundan ders almıyorlardı. Onlar yarın kıyamet günü tekrar dirilmeyi ummuyorlardı.

Daha sonra Yüce Allah, müşriklerin peygamberimiz @ ile nasıl alay ettiklerini anlatıyor. Onlar, Hz. Peygamberi gördüklerinde, ayetler apaçık ortaya çıktığı halde onunla dalga geçerek şöyle diyorlardı: Allah'ın gönderdiği elçi bu mudur? Bununla da yetinmeyip şunları da söylüyorlardı: Bu Muhammed, neredeyse bizi fitleyip saptıracak ve putlara tapmaktan alıkoyacak. Biz putlarımıza tapma konusunda direnmeseydik, bizi onlara kulluktan alıkoyacaktı... Bu gerçekten onların aptallıkta ne kadar ilerde olduklarının ve basiretlerinin ne kadar kapalı olduğunun açık bir göstergesidir. Evet, onlar yakında azabı gördüklerinde, aydınlık ile karanlığın, cennetle cehennemin, hakla batılın nasıl birbirinden ayrı şeyler olduğunu bileceklerdir. Bu ifadeler, onlar için hem bir uyarı, hem de bir tehdittir.

Ey Allah'ın Peygamberi, Allah'ı bırakarak kendi gurur ve arzusunu tanrılaştırmış olan kimseye sen ne yapabilirsin ki?! Ey Muhammed, sen onların işittiklerini ve akıllarını kullanıp düşündüklerini mi sanıyorsun?! Hayır, hayır hiç te öyle değil, onlar hayvanlar gibidirler. Hatta onlardan daha sapık yoldadırlar. Onların durumu, başıboş dolaşan ve yayılan davarlardan daha kötüdür. Çünkü o hayvanlar, yaratılış gayelerine uygun hareketler yaparlar. Onlar da sadece eşi ortağı olmayan Yüce Allah'a kulluk etmek için yaratılmışlardı, ama onlar bunu yapmadılar. Onlar, Allah'tan başka şeylere tapıyor ve onları Allah'a ortak koşuyorlar. Hem de kendilerine apaçık deliller ve peygamberler geldikten sonra.. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 320)*

Burada ayetler, Yüce Allah'ın varlığına ve çeşitli varlıklar üzerinde egemen olan erişilmez kudretine delalet eden delilleri açıklamaya başlıyor. Rabbimiz şöyle buyuruyor: Allah'ın gönderdiği elçi bu mudur? Bu ayet, Yüce Allah'ın kudretiyle gölgeyi nasıl uzattığına dikkat çekiyor. O, kudretiyle onu kolaylıkla tutup uzatıyor, onu kısaltıyor ve güneşin ışığı altında onu silip yok ediyor. Aynı şekilde yine Yüce Yaratıcı kudretiyle, geceyi gündüze katıyor ve kullarına yüce kudretini göstermek için adeta birbirleriyle yarıştırıyor. Allah isteseydi, o gölgeyi hareketsiz kılardı da, o her zaman aynı kalırdı.

Sonra Biz güneşi, nasıl ona delil kıldık.. Eğer güneş, o gölgenin ve gündüzün üzerine doğmasaydı, o gölge ve gece bilinmezdi. Çünkü herşey zıddıyla bilinir. Yüce Allah'ın yapıp ettikleri ne kadar ilginçtir. Eğer güneş ve gölge hareketsiz dursaydı, hayat dururdu. ama hem güneş, hem ay sürekli ve ölçülü bir hareket halindedirler. İşte onların hareketiyle, gece ve gündüz olmakta, böylece de hayat devam etmektedir. Geceyi dinlenme ve uyku zamanı kılan Allah'ın şanı ne yücedir! O, gündüzü de geçim sağlamak için çalışıp çabalama ve kazanma zamanı kılmıştır. Her şeyi bir hikmet üzere yapan Allahım Sen ne yücesin! Bu evren laf olsun diye yaratılmamıştır. Ama O'nun dileyip uygun gördüğü sayısız hikmetler için halkolunmuştur.

Şanı yüce Allah, rüzgarları rahmetinin önünde müjdeci gönderendir. O, rüzgarları, yağmur bulutlarının müjdecisi olarak göndermektedir. Yine O Yüce Yaratıcıdır, gökten tertemiz suları indiren. İnsanın ve Allah'ın diğer yaratıkları bitkiler, hayvanlar ve tüm canlıların hayatlarını sürdürebilmeleri için yağmurlar yağdırandır. Yüce Allah, indirdiği o suyla, yerde ölü olarak bulunan her şeye can verir. O, su ve hava ile tümüyle hayatı ve yaşamayı sağlar. Tüm bunları onların öğüt almaları için yapar. Allah'ın ölü yeri diriltmesinin, O'nun ölüp, çürüyüp toprak olduktan sonra insanları diriltmeye de kadir olduğunu anlasınlar diye anlatır.

[10] Ey Muhammed! Şunu bil ki, Biz her topluma bir uyarıcı göndermeye kadiriz. İsteseydik onların hepsine, onları Allah'a çağıran bir uyarıcı gönderirdik. Ne var ki, Yüce Allah rahmetiyle seni, tüm insanlığa son peygamber olarak göndermeyi uygun gördü. Artık ondan sonra başka bir peygamber gelmeyecek. Artık seninle ve senin getirdiğin Kur'ânla, insanlığın yararına seçilip çıkarılmış en hayırlı bir toplum oluşacaktır. Eğer bu toplum, bir takım grup ve hiziplere ayrılırsa, o zaman yoldan çıkmış olur. Ey müslümanlar! Şunu iyi biliniz ki, sizin Kitabınız tek, peygamberiniz Hz. Muhammeddir. Onun en temel görevi, insanlığa bu Kur'ânı ulaştırmak, insanlar arasında tevhidi haykırmaktır. Onları kelime-i şehadetin etrafında toplamaktır. Öyleyse, peygamberinizin sizi sakındırdığı şeylerden sakının. O sizin birliğinizin dağılmasına karşılık sizleri uyarmıştı. O halde kafirlere uymayın, Kur'ân ve sünnetle tüm gücünüzle onlarla mücadele edin. Hem de ➡

➡büyük bir cihad ile. Ta ki sizin idealiniz tek, toplumunuz bir olsun. Barışta ve savaşta tek bir ideal etrafında omuz omuza olasınız. Böylece Allah'ın gerçekleri en yüce olsun, inkarcıların sözleri ise aşağılarda kalsın

[11] Gerçekten Rabbinizin her şeye gücü yeter. Denizleri yaratması da O'nun kudretine delalet eden açık ayetlerdendir. O tatlı ve tuzlu suyu yaratmış, iki denizi yanyana getirmiştir. Birinin suyu tatlı ve içimi kolay, diğerinin suyu ise tuzlu ve acı olup insanın içmesine elverişli değildir O iki deniz arasına bir engel koymuş, birbirine karışmalarına fırsat vermeyen bir mani kılmıştır. Böylece Yüce Yaratıcı, kudretiyle iki denizin birbirine karışıp katışmasına engel olmuştur.

O şanı yüce Allah, insanı sudan yarattı. Konuşan, düşünen ve ayakta duran bir varlık olarak en güzel bir biçimde onu yarattı. İnsan, Allah'ın bu evreni nasıl en güzel bir biçimde yarattığını aklıyla düşünüp hikmetleri ve O'nun erişilmez kudretini kavrayabilir. Elbette senin Rabbin her şeye kadirdir.

Ne gariptir ki, bu eşsiz ve yoktan varedilişe rağmen onlar Allah'ı bırakıp hiçbir şey yaratamayan başka şeylere kulluk ediyorlar! Kendilerine fayda da zarar da veremeyen şeylere tapıyorlar. İşte inkarcı, böylece bilgisizlik ve basiretsizliği yüzünden, elinden hiç bir şey gelmeyen şeylerden korkuyor. Onun içerisinde yüzdüğü bu boş kuruntuları, onlara şeytan dizayn etmektedir.

وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾ قُلْ مَا اَسْـَٔلُكُمْ
عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِلَّا مَنْ شَاءَ اَنْ يَتَّخِذَ اِلٰى رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾
وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفٰى بِهِ
بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ اَلَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ اَلرَّحْمٰنُ فَسْـَٔلْ بِهِ
خَبِيرًا ﴿٥٩﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمٰنُ
اَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ
فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٦١﴾
وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ اَرَادَ اَنْ يَذَّكَّرَ اَوْ اَرَادَ
شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْاَرْضِ
هَوْنًا وَاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾ وَالَّذِينَ
يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ
عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾
اِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ اِذَا اَنْفَقُوا
لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

٣٦٦

وَالَّذِينَ

56. "Biz seni sadece müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik."

57. "De ki: 'Ben buna karşı sizden bir ücret değil, ancak, Rabbine doğru bir yol tutmak dileyen kimseler olmanızı istiyorum'."

58. "Ölümsüz, diri olan Allah'a güven, O'nu överek tesbih et. Kullarının günahlarından haberdar olarak kendisi yeter."

59. "Gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yaratan sonra da arşa hükmeden Rahman'dır. Bunu bir bilene sor."[12]

60. "Onlara, 'Rahman'a secdeye varın' dendiği zaman, 'Rahman da nedir? Senin bize emrettiğine mi secdeye varacağız?' derler. Bu, onların nefretini artırır."[13]

61. "Gökte burçlar var eden, orada ışık saçan güneş ve aydınlatan ayı yaratan Allah, yücelerin yücesidir."

62. "İbret almak veya şükretmek dileyen kimseler için gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren O'dur."

63. "Rahmanın kulları yeryüzünde mütevazi yürürler. Bilgisizler kendilerine takıldıkları zaman onlara güzel ve yumuşak söz söylerler."

64. "Onlar, gecelerini Rableri için kıyama durarak ve secdeye vararak geçirirler."

65-66. "Onlar, 'Rabbimiz! Bizden cehennem azabını uzaklaştır; doğrusu onun azabı sürekli ve acıdır. Orası şüphesiz kötü bir yer ve kötü bir duraktır' derler."[14]

67. "Onlar, harcadıkları zaman ne israf ederler ne de cimrilik, ikisi arasında orta bir yol tutarlar."

[12] Ey Muhammed! Biz seni, senin çağrına kulak verip sana itaat ederek sadece Allah'a kulluk eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan kimseler için bir müjdeci olarak gönderdik. Sana karşı başkaldıran kimselere ise cehennemi haber ver. Elbette cehennem, Allah ve Rasülüne itaat etmeyenlerin hakedeceği bir karşılıktır. Ey Muhammed, onlara söyle: Bu müjde ve uyarıların karşılığında senin ücretin ancak Allah'a aittir. Seni gerçeklerle gönderen ve sana kurtuluşun yollarını açıklayan Kitap indiren Allah'tır senin mükafatını verecek olan. Onlar da, senin izinde giderler ve sana indirilen gerçeklere göre yaşarlarsa, işte ancak o zaman doğru yolu bulmuş olurlar.

Sen şimdi ölümsüz, hep diri olan Allah'a güven yalnızca. O'nu övgüyle tesbih et. Tüm işlerinde O'na güven, O'na havale et. Onu övmeyi, O'nu yüceltmeyle birlikte yap. Kulluğu yalnızca O'na hasret ve sadece O'na güven. Elbette O, sana yeter ve senden hoşnut olur.

Kullarının günahlarından haberdar olarak kendisi yeter. O, onların gizlediklerini de bilir, açığa vurduklarını da. Hem de tüm ayrıntılarıyla bilir. O'na hiçbir şey gizli kalmaz. O Yüce Allah değil midir, gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yaratan sonra da arşa hükmeden? Elbette O, tüm her şeyin yaratıcı, sahibi ve hakimidir. Hal böyle iken, aklı olan O'na karşı gelir mi hiç? Elbette O'dur Arşa hükmeden, her şeye kadir olan, yaratıklarına benzemeyen ve onların hep üstünde egemen olan.

[13] Dikkat secde ayetidir.

[14] İnsanlara, kendilerini yaratan Allah için secdeye varın denildiğinde onlar, sapıklık içerisinde şöyle derler: Rahman da kimmiş, biz asla senin bize emrettiğin şeye secde etmeyeceğiz!.. Gerçekten de onların inkar karanlıkları ve taşkınlıkları katmerleşmiş bir haldedir. Onlar cehennem yaranıdırlar. Onlara de ki: O sizin secde etmemekte direndiğiniz zat şanı yüce olan ulu Allah'tır. O gökte burçlar var eden, orada ışık saçan güneş ve aydınlatan ayı yaratan Allah'tır. Gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren O'dur. Gece ve gündüz hep birbirini izler, hiç biri diğerinin vaktine tecavüz etmez. Onlar Allah'ın kulları için ibadet zamanıdırlar. Bunları en güzel bir biçimde ve ölçülü olarak yaratan Allah, kendisine şükretmenize layık değil midir?

Ve işte Allah'ın inanan kullarının özellikleri: Allah'ın inanan gözde kulları vardır, O'nu layıkıyla tanıyan ve nimetlerine karşılık gereği gibi O'na şükreden kullar. Onlar, yeryüzünde, insanların arasında tevazu, vakar ve ağırbaşlı bir biçimde yürürler. Onlara bir bilgisiz kötü bir sözle sataştığında, onlar ona kem sözle cevap vermezler, aksine onu affederler, hoşgörürler. Onlar hayırdan başka bir şey söylemezler. İşte onlardır, gecelerini Rableri huzurunda secde ve kıyam halinde geçirirler. Onların geceleri, Rablerine ibadet ve taatle geçer. O'nun nimetlerine şükrederek ve O'na hamdedederek geçirirler. Gerçekten onlar, Rabbin lütuf ve merhametini umarak ve O'nun azabından korkarak huşu ve mütevazi bir halde secdelere kapanırlar. Yüce Allah'ta onların gönüllerine huzur ve güven bahşetmiştir. Onlar O'nun rıza ve hoşnutluğuna tanık olmuşlar, böylece gönülleri huzura ermiş, O'nun aşkıyla dolmuştur. Onlara şerefli melek elçiler tarafından şöyle seslenilir: "Cennete girin, size korku yoktur, sizler mahzun da olmayacaksınız."*(7 Araf 49)* İşte onlardır Rablerine şöyle yakaranlar: Rabbimiz! Bizden cehennem azabını uzaklaştır; doğrusu onun azabı sürekli ve acıdır. Orası şüphesiz kötü bir yer ve kötü bir duraktır!. Yüce Allah da onların duasına icabet etmiş ve o kötü yer ve çirkin mekan olan cehennem azabını onlardan defetmiştir Onlar için eni gökler ve yer kadar olan cennetlerde yüce makam ve mevkiler vardır. İşledikleri salih amellere karşılık, Rableri katında onlara diledikleri her şey vardır.

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ
اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ يَلْقَ اَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ
الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا
صَالِحًا فَاُو۬لٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّـَٔاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿٧٠﴾ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاِنَّهُ يَتُوبُ اِلَى اللّٰهِ
مَتَابًا ﴿٧١﴾ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَاِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ
مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ اِذَا ذُكِّرُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ
لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا
هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا
لِلْمُتَّقِينَ اِمَامًا ﴿٧٤﴾ اُو۬لٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا
صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾ خَالِدِينَ فِيهَا
حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾ قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّي
لَوْلَا دُعَٓاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ مِائَتَانِ وَسَبْعٌ وَعِشْرُونَ اٰيَةً

٣٦٧

68. "Onlar, Allah'ın yanında başka tanrı tutup ona yalvarmazlar. Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar. Zina etmezler. Bunları yapan günaha girmiş olur."

69. "Kıyamet günü onun azabı kat kat olur, orada, alçaltılarak temelli kalır."

70. "Ancak tevbe eden, inanıp yararlı iş işleyenlerin, işte Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah bağışlar ve merhamet eder."[15]

71. "Kim tevbe edip yararlı iş işlerse, şüphesiz o, Allah'a gereği gibi yönelmiş olur."

72. "Onlar yalan yere şehadet etmezler; faydasız bir şeye rastladıkları zaman yüz çevirip vakarla geçerler."

73. "Kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığı zaman, onlara karşı kör ve sağır davranmazlar."

74. "Onlar, 'Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve çocuklarımızdan gözümüzün aydınlığı olacak insanlar ihsan et ve bizi, Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder yap' derler."

75. "İşte onlar, sabrettiklerinden ötürü cennetin en yüksek dereceleriyle mükafatlandırılırlar. Orada esenlik ve dirlik dilekleriyle karşılanırlar."

76. "Orada temellidirler. Orası ne güzel bir yer ve ne güzel duraktır!"

77. "De ki: 'İbadetiniz olmasa Rabbim size ne diye değer versin?' Ey inkarcılar! Yalanladığınız için, azap yakanızı bırakmayacak."[16]

15 Onlar, Allah kendilerine bolluk ve bereket verdiğinde O'nun nimetlerine karşılık Allah'a şükrederler. Yediklerinden yedirirler, giydiklerinden giydirirler. Yüce Allah'ın kendilerini sıkıntılardan kurtardığı gibi, onlar da insanların sıkıntılarını giderirler. Ama tüm bu harcamalarında onlar savurgan da değıldirler, cimri de. İkisi arasında bir yol tutarlar. Yani onlar ihtiyaç haricinde harcayıp harvurup harman savurmadıkları gibi, ihtiyaç sahipleri düşkünlere karşı da cimri davranmazlar. İkisi arasında ölçülü bir yol izlerler. Çünkü işlerin en iyisi ortada ve dengeli olandır. Ne ifrat, ne de tefrit. Ne savurganlık, ne de pintilik. İkisi arasında dengeli bir yol İşte İslam İktisadı İşte bu yardımlaşmadaki İslamın öngördüğü ölçüdür. Doğrusu bu, Alemlerin Rabbinin belirlediği hak ölçüdür Keşke onu tam olarak anlayabilsek!

Evet müslümanlar, ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda Allah'tan başkasına yalvarıp yakarmazlar, başkasına yüzsuyu dökmezler. Çünkü yalnızca Yüce Allah'tır,dilediğini yapan. Onlar, Allah'ın yasakladığı cana haksız yere kıymazlar. Çünkü onlar merhamet abidesi kişilerdir. Onlar zina da etmezler Zira onlar namus abidesi şerefli kimselerdir. Bu aşağılık işleri yapanlar, şeref ve haysiyet yoksunu alçak günahkarlardır Evet kötülük işleyenler bunun cezasını çekecekler, iyilik işleyenler de bunun mükafatını göreceklerdir. Büyük günah işleyenlerin kıyamet günü azap ve cezaları katmerleşir. Onlar azap içerisinde hor ve hakır bır halde temelli kalırlar.

Ancak tevbe edip Allah'a iman eden, işledikleri kötülükleri örtsün diye salih amelleri çokça işleyenleri istiğfarın ışığıyla aydınlananlar, Yüce Allah işte onların tevbelerini kabul etmiş, günahlarını bağışlamıştır. Allah, onların kötülüklerini iyiliklere çevirmiş, tevbenin nurlarıyla silinen günahlarını meleklere unutturmuştur. Evet salih ameller işleyen gerçek tevbekar kişi şu iki nimeti birlikte yaşar: Onlardan biri tevbesinin kabul edilmesi, diğeri de istiğfar nurlarının dört bir yandan üzerine yağdırdığı nimet deryalarına gark olmasıdır.

16 Kim tevbe eder ve tevbesinin gereği olarak yararlı işler yaparsa, onun amelleri onu Allah'a yöneliş nurlarıyla sarar sarmalar ve yüceltir. İnsanların en bahtiyarı gerçekten tevbe eden ve tevbesi kabul edilendir Tevbesinin gereğini yerine getiren kimse, nasuh tevbe ile tevbe etmiştir. Öyle kimseler, Allah anıldığında kalpleri ürperenlerdir.

Onlar asla yalan yere şahitlik yapmazlar. Lüzumsuz şeylerin yanından geçmez onlar. Kazara yolları lüzumsuz ve boş bir şeye düşerse, onlar ona bulaşmazlar ve vakarla oradan geçerler. O lüzumsuz şeylerin karanlığı onlara bulaşmaz, onlar yalanın, sapıklığın, inkarın, boş ve batıl şeylerin yanından bile geçmezler.

Evet işte bunlardır gerçek müminlerin özellikleri. Rablerinin ayetleri onlara hatırlatılınca, onlar o ayetlere karşı kör ve sağır kesilmezler. Onlar gerçeklere gözlerini kapamaz, kulaklarını tıkamazlar. Onların hali, Allah'ın ayetlerini işittiği halde onlardan hiç etkilenmeyen inkarcı kimse, sanki onları hiç işitip görmemiş sağır ve kör kimse gibi değildir. Evet inanan insanların gönülleri gerçeklere yatkındır. İman aydınlığı onların gönüllerinden fışkırır ve tüm organlarını çepeçevre kuşatır. Onlar gönüllerinden fışkıran iman ve inanç bilinci içerisinde Rablerine şöyle yakarırlar: Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve çocuklarımızdan gözümüzün aydınlığı olacak insanlar ihsan et.. Onlar Yüce Allah'tan, soylarından yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a kulluk yapacak, O'na itaat edecek ve böylece dünya ve ahirette gözlerini aydın edip yüzlerini ağartacak nesiller bahşetmesini isterler. İşte onlar bu bilinçle çocuklarını İslam terbiyesiyle ve Kitap ve Sünnete sarılma şuuruyla yetiştirirler. Ve bizi, Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder yap!.. Bizi iyilik ve güzellikler de kendisine uyulacak öncüler kıl. Doğru yolu gösteren rehberler, hep hayra çağıran davetçiler kıl!..

Onlar bu dualarıyla, kendi ibadetlerinin çoluk çocuklarının ibadet ve kulluklarıyla bağlantılı olmasını istemektedirler. Hidayetlerinin başkalarına da taşmasını ve onlara da yarar sağlamasını arzulamaktadırlar. Çünkü bunun sevabı da çoktur, sonucu da güzeldir. Nitekim Ebu Hüreyre'nin rivayet ettiği bir hadiste Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "İnsanoğlu öldüğünde, şu üç şeyin dışında amellerinin sevabı kesilir: Kendisine dua eden salih bir evlat, arkasından bıraktığı yararlı bir ilim ve yararı kesintisiz süren bir hayır." *(Müslim, Vasiyyet 14; ,Ebu Davud, Vasaya 14; Tirmizi, Ahkam 36; Nesaî, Vasaya 8; Ahmed, II, 372)*

Yüce Rabbimiz mümin kullarının bir kısım güzel özelliklerini ve güzel sözlerini zikrettikten sonra şöyle bağlıyor: İşte o Allah'ın dinini koruma konusunda üzerlerine düşeni gereği gibi yapan salihler, bu uğurda katlandıklarına karşılık cennetin en yüksek dereceleriyle ödüllendirileceklerdir. Onlar cennette esenlik ve dirlik dilekleriyle karşılanırlar. Orada temellidirler. Orası ne güzel bir yer ve ne güzel duraktır! Manzarası ne güzeldir, karşılanması ve ağırlanması ne hoştur orasının!

Elbette Yüce Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı yoktur. Kullarının ibadetine de ihtiyacı yoktur. Ne ki, O'na kulluk ve ibadet etmekle kulları huzur bulur, mükafat kazanırlar. O'nun katında kulların herhangi bir değeri yoktur. Ancak onlar, Allah'a itaat ederler, korku ve ümit içerisinde dosdoğru olurlar, Allah'ın sevgisini, afv ve merhametini kazanmak için gayret ederlerse ne ala. Ancak o zaman onların bir kıymet ve değerleri olur. Yoksa hiçbir değerleri olmaz.

Alemlerin Rabbi Yüce Allah'a hamdolsun!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

طٰسٓمٓ ﴿١﴾ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْمُب۪ينِ ﴿٢﴾ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ اَلَّا
يَكُونُوا مُؤْمِن۪ينَ ﴿٣﴾ اِنْ نَشَأْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَٓاءِ اٰيَةً فَظَلَّتْ
اَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِع۪ينَ ﴿٤﴾ وَمَا يَأْت۪يهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثٍ اِلَّا
كَانُوا عَنْهُ مُعْرِض۪ينَ ﴿٥﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْت۪يهِمْ اَنْبٰٓؤُا مَا كَانُوا بِه۪
يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٦﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الْاَرْضِ كَمْ اَنْبَتْنَا ف۪يهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ
كَر۪يمٍ ﴿٧﴾ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةًۜ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿٨﴾ وَاِنَّ
رَبَّكَ لَهُوَ الْعَز۪يزُ الرَّح۪يمُ ﴿٩﴾ وَاِذْ نَادٰى رَبُّكَ مُوسٰٓى اَنِ ائْتِ
الْقَوْمَ الظَّالِم۪ينَ ﴿١٠﴾ قَوْمَ فِرْعَوْنَۜ اَلَا يَتَّقُونَ ﴿١١﴾ قَالَ رَبِّ اِنّ۪ٓي اَخَافُ
اَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾ وَيَض۪يقُ صَدْر۪ي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَان۪ي فَاَرْسِلْ اِلٰى هٰرُونَ
﴿١٣﴾ وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٤﴾ قَالَ كَلَّاۚ فَاذْهَبَا بِاٰيَاتِنَٓا اِنَّا
مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ﴿١٥﴾ فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَٓا اِنَّا رَسُولُ رَبِّ
الْعَالَم۪ينَ ﴿١٦﴾ اَنْ اَرْسِلْ مَعَنَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪لَ ﴿١٧﴾ قَالَ اَلَمْ نُرَبِّكَ
ف۪ينَا وَل۪يدًا وَلَبِثْتَ ف۪ينَا مِنْ عُمُرِكَ سِن۪ينَ ﴿١٨﴾
وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّت۪ي فَعَلْتَ وَاَنْتَ مِنَ الْكَافِر۪ينَ ﴿١٩﴾

٣٦٨

26 ŞUARÂ SÛRESİ

Şuarâ sûresi 197 ve 224-227. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Vakıa sûresinden sonra Mekke'de inmiş olup 227 ayettir. 224. ayette şairlerden bahsedildiği için sûreye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ta, Sin, Mim."

2. "Bunlar apaçık Kitabın ayetleridir."

3. "İnanmıyorlar diye nerdeyse kendini mahvedeceksin."

4. "Biz dilesek onlara gökten bir mucize indiririz de ona boyun eğip kalırlar."

5. "Rahman'dan kendilerine gelen her yeni öğütten mutlaka yüz çevirirler."

6. "Evet, yalanladılar; alay edip durdukları şeylerin haberleri kendilerine gelecektir."

7. "Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada, bitkilerden nice güzel çiftler yetiştirmişizdir."

8. "Şüphesiz bunlarda Allah'ın kudretine işaret vardır, ama çoğu inanmazlar."

9. "Rabbin şüphesiz güçlüdür, merhametlidir."[1]

10-11. "Hani Rabbin Musa'ya, 'Haksızlık eden kavme, Firavun'un kavmine git' diye nida etmişti. **Haksızlıktan sakınmazlar mı?"**

12. "Musa: 'Rabbim! Doğrusu beni yalanlamalarından korkuyorum' demişti."

13. "Benim göğsüm daralıyor, dilim açılmıyor. Onun için Harun'a da elçilik ver."

14. "Onların bana isnat ettikleri bir suç da vardır. Beni öldürmelerinden korkuyorum."

15. "Allah: Hayır dedi. İkiniz mucizelerimizle gidiniz. Doğrusu Biz sizinle beraber dinlemekteyiz."

16-17. "Firavun'a varınız ve 'Biz şüphesiz alemlerin Rabbinin elçisiyiz' İsrailoğullarını bizimle beraber gönder, deyiniz' demişti."

18-19. "Firavun Musa'ya, 'Biz seni çocukken yanımıza alıp büyütmedik mi? Hayatının bir çok yıllarını aramızda geçirmedin mi? Sonunda yapacağını da yaptın. Sen nankörün birisin' dedi."

[1] Sure başlarındaki hece harfleri hakkında Bakara suresinin başında söz etmiştik. Bunlar apaçık Kitab olan Kur'ân'ın aşıkar ayetleridir. Hak ile batılı, doğru ile eğriyi birbirinden ayıran açık ayetlerdir. Onlar izzet, hikmet ve ilim kaynağı Yüce Rabbin katından, yazı bilmez ümmî bir peygamber olan Hz. Muhammed'e @ indirilmişlerdir. O öyle bir kitaptır ki, Yüce Yaratan onda insanı dünya ve ahirette mutlu kılacak şeyleri açıklamıştır. Onun yoldan çıkmasına neden olan şeyleri de o kitapta açıklamıştır.

O halde Ey Muhammed, sen kendini sıkıntıya sokma. Onlar seni doğrulamıyorlar ve sana inen ayetlere inanmıyorlar diye kendini yiyip bitirme!. Bu ayet, kendisine inanmayan inkarcılara karşı Hz. Muhammed'in yüreğine su serpmektedir. Nitekim Yüce Rabbimiz bir başka ayetinde de şöyle buyurmaktadır: "Artık onlara üzülerek kendini harap etme!" (35 Fatır 8)

Biz dilesek onlara gökten bir mucize indiririz de ona boyun eğip kalırlar. Eğer Biz isteseydik, onları zorla iman ettirecek bir mucize gösterirdik. Ama Biz, hiç kimsenin zorla inanmasını istemiyoruz, Biz kişilerin isteyerek inanmalarından yanayız. Nitekim başka bir ayette şöyle buyurulmuştur: "Rabbin dileseydi, yeryüzünde bulunanların hepsi inanırdı. Öyle iken insanları inanmaya sen mi zorlayacaksın?" (10 Yunus 99) Ey Muhammed! Şunu iyi bil ki Biz, onların boyunlarının yeryüzüne dikili kalacağı bir azap indirmeye de kadiriz. Biz böyle bir azap indirecek olsak, 'Rabbim Allah' demenden başka hiçbir şey o azabı savamaz, başka hiçbir kurtarıcı da bulunmaz. Ama Yüce Allah'ın merhameti, insana dileme ve dilediğini yapma imkanı vermeyi uygun görmüştür. Eğer insan inanırsa kurtulur, inkar ederse helak olur. Öyleyse sen onları ille de inandıracağım diye kendini yiyip bitirme! Çünkü onlar Rahman'dan kendilerine gelen her yeni öğütten mutlaka yüz çevirirler. Ne zaman ki Allah'ın katından onlara bir kitap inse, onların çoğu ondan yüz çevirirler. Evet insanlık sapıklığın içerisindeydi. Nihayet Alalh'ın elçisi Hz. Muhammedin @ eliyle insanlara ilahî bir öğüt geldi, onun eliyle şerefli bir Kitap geldi. Ama insanlar, tıpkı öncekilerin yaptıkları gibi yaptılar. İşte şu Kureyşliler ve işte şu Mekkeliler! Onlar Hz. Muhammed'den ve onun Kitabı Kur'ândan yüz çevirdiler. Oysa bu durum onların mahvolmaları demekti. Onlar bu yaptıklarının neye varacağını elbette bileceklerdir. Evet onlar gelen gerçekleri yalanladılar. Ama onlar bu yalanlamalarının sonucunu elbette göreceklerdir. "Haksızlık eden kimseler nasıl bir yıkılışla yıkılacaklarını anlayacaklardır." (26 Şuara 227)

Sonraki ayetlerde Yüce Rabbimiz saltanat, güç ve kudretinin azametine, şanının yüceliğine dikkat çekiyor. Onun peygamberine karşı çıkıp kitabını yalanlamaya cüret edenlerin dikkatlerini çekiyor. O, yeryüzünü yaratıp orada envai çeşit ve güzellikte bitkiler, sebzeler, meyveler bitiren, canlılar yetiştiren erişilmez güç ve kuvvetin sahibi Yüce Allah'tır. Onlar, Yüce Allah'ın yerdeki ayetleri üzerinde durup düşünmüyorlar mı? O, orada farklı renk, tat ve değerde nice meyveler yetiştirmektedir? Ama onlar bu ayetleri görmüyorlar, bu uyarılara kulak vermiyorlar. Onların gönülleri perdeli, anlayışları kapalıdır. Oysa tüm bunlarda nice ayetler vardır, ama onların çoğu inanmazlar. Dilediğini hidayete erdiren de, saptıran Allah'ın şanı ne yücedir! O, gerçekten izzet sahibidir, yaratıklarına karşı son derece merhametlidir. Kendisine karşı gelenleri cezalandırmada hiç acele etmez. Aksine onlara süre tanır, fırsat verir. Ama sonra onları çok çetin bir biçimde yakalayıverir.

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذًا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾ فَفَرَرْتُ مِنكُمْ لَمَّا
خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ
تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾
قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ ﴿٢٤﴾
قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ
﴿٢٧﴾ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِن كُنتُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَٰهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ
مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾ قَالَ فَأْتِ
بِهِ إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣١﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ
﴿٣٢﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ
إِنَّ هَٰذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُم بِسِحْرِهِ
فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ
حَاشِرِينَ ﴿٣٦﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ
لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٣٨﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنتُم مُّجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

20-22. "Musa, 'O işi yaptığımda bilgisizlerdendim. Bu yüzden sizden korkunca aranızdan kaçtım. Sonra, Rabbim bana hikmet verip, beni peygamber yaptı. Başıma kaktığın bu nimet, İsrailoğullarını kendine köle ettiğinden ötürüdür' dedi."[2]

23. "Firavun, 'Alemlerin Rabbi de nedir?' dedi."

24. "Musa, 'Kesin olarak inanacaksanız, bilin ki O göklerin, yerin ve ikisinin arasında bulunanların Rabbidir' dedi."

25. "Yanında bulunanlara, 'İşitmiyor musunuz?' dedi."

26. "O sizin de Rabbiniz, önce geçmiş atalarınızın da Rabbidir, dedi."

27. "Firavun, çevresindekilere, 'Size gönderilen peygamberiniz şüphesiz delidir' dedi."

28. "Musa, 'Eğer akıl edebilen kimselerseniz bilin ki O, doğunun, batının ve ikisinin arasında bulunanların Rabbidir' dedi."

29. "Firavun, 'Benden başkasını tanrı edinirsen, and olsun ki seni zindanlık ederim' dedi."

30. "Musa, 'Sana apaçık bir şey getirmiş isem de mi?' dedi."

31. "Firavun, 'Doğru sözlülerden isen haydi getir bakalım' dedi."

32. "Bunun üzerine Musa değneğini attı, besbelli bir yılan oluverdi."

33. "Elini çıkardı, bakanlara bembeyaz göründü."

34. "Firavun çevresinde bulunan ileri gelenlere, 'Doğrusu bu bilgin bir sihirbazdır' dedi.[3]

35. "O, sizi sihirle yurdunuzdan çıkarmak istiyor; ne buyurursunuz?"

36-37. "Onlar, 'Onu ve kardeşini alıkoy, şehirlere, sana bütün bilgin sihirbazları getirecek toplayıcılar gönder' dediler."

38. "Ve sihirbazlar, belirli bir günün bildirilen vaktinde toplandılar."

39. "İnsanlara, 'Siz de toplanır mısınız?' denildi."

[2] Yüce Allah, Hz. Musa'yı zalim bir toplum olan Firavun'un kavmine onları alemlerin Rabbi Allah'a inanmaya çağırmak üzere gönderdi. Hz. Musa dedi ki, Ey Rabbim, onların beni yalanlamalarından endişe ediyorum. Sen de biliyorsun ki benim dilimde de bir tutukluk var. Bari kardeşim Harun'u da benimle beraber göndererk bana yardım et! Sen yine bilirsin ki ben daha önce onlardan bir cana kıydım, şimdi buna karşılık onların beni öldürmelerinden korkuyorum.. Bu dua üzerine Yüce Rabbimiz Hz. Musa'ya lütufta bulundu ve kardeşi Harun'u da onunla birlikte peygamber yaparak ikramda bulundu. Onlara dedi ki, Alemlerin Rabbi sizin öldürülmenize izin vermeyecek, şimdi siz Bizim ayetlerimizle Firavun ve kavmine gidin, Biz elbette sizinle beraberiz ve sizi dinlemekteyiz. Harun ile birlikte sen, Firavun ve kavmine Benim kendisinden başka hiçbir ilah olmayan yegane Rab olduğum gerçeğini ulaştır. Eğer onlar Bana inanmayacak olurlarsa, onlardan İsrailoğullarını sizinle birlikte göndermelerini isteyin.

Hz. Musa, Hz. Harun ile birlikte Firavun'a gidip kendilerine emredilen şeyleri ondan isteyince Firavun şöyle dedi: Ey Musa! Biz seni çocukken yanımıza alıp büyütmedik mi? Ve sen senelerce bizim sarayımızda, bizim korumamız ve nimetlerimiz içerisinde kalmadın mı? Sonra sen bu iyiliklere karşı yapacağını yaptın, sana olan ikramlarımıza nankörlük edip bizden birinin canına kıydın. Şimdi sen, bugün bizden ne itiyorsun?..

Hz. Musa, cevap verdi: Doğrusu ben, sizin adamlarınızdan birinin canına kıydığımda ben yanlış yaptım. O zaman Yüce Allah, bana peygamberlik vermemişti. Ben bilgisizce o işi yaptım. Bu yüzden sizden korkunca aranızdan kaçtım. Şimdi ise durum değişti. Yüce Allah bana lütuflarda bulunup bana vahyetti. Beni, sizi dosdoğru dine çağırmakla görevlendirdi. Şimdi sen, sözümü dinleyip o dine girersen kurtulursun, ama ona karşı gelirsen mahvolursun. Başıma kaktığın bu nimet, İsrailoğullarını kendine köle ettiğinden ötürüdür. Sen bana iyilik edip beni yetiştirmişsen, bu İsrailoğullarına yaptığın kötülüklerin ve onları köleleştirip kendi güç işlerinde kullanmanın karşılığıır. Onların topuna yaptığın bunca kötülüklere karşılık, onlardan birine bir iyilikte bulunmuşsan bu çok mudur? Senin onlara yaptıklarına karşılık, bana yaptıkların çok basit kalır. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 333)*

Firavun, ne Hz. Musa'nın isteğini yerine getirdi, ne de İsrailoğullarını onunla beraber gönderdi. Alemlerin Rabbine inanma ile onların arasından çekilmedi.

[3] Bu ayetler Firavun'ın inkar, azgınlık ve taşkınlığını haber vermektedir. Hani o, inkarcı zalimlerin kibri ile şöyle demişti: Alemlerin Rabbi de neymiş? Benim dışımda kimmiş alemlerin rabbi?

Hz. Musa ise hakikat ehlinin onuru içerisinde şöyle cevap verdi: Kesin olarak inanacaksanız, bilin ki O göklerin, yerin ve ikisinin arasında bulunanların Rabbidir. Ey Firavun, eğer gerçeği anlayıp kavrayabileceksen işte alemlerin rabbi budur. Eğer kalpleriniz gerçeklere tamamen kapanmamışsa bunu anlayabilirsiniz.

Firavun, onu yalanlayarak, onunla dalga geçerek etrafındaki yandaşlarına şöyle dedi: İşitmiyor musunuz? Duyuyor musunuz, bu adam sizin benden başka tanrınız olduğunu sanıyor?! Musa, kendisini bize peygamber olarak gönderenin bizim ve bizden önceki atalarımızın rabbi olduğunu söylüyor. Görüyor musunuz, size gönderilen peygamber gerçekten deli biridir! Böyle diyerek Firavun, kendisinden başka gerçek rabbe çağıran Musa'yı delilikle suçladı. Zaten azgın zalimler, hak üzere olan hasımlarını hep böyle itham ederler. Firavun'un Musa'yı itham ettiği gibi.

Hz. Musa ise, kendisini gönderenin doğunun, batının ve ikisi arasındakilerin Rabbi olduğunu söyleyerek Firavun'a cevap verdi. Eğer dedi, aklınızı kullanıp kafanızı çalıştırabiliyorsanız gerçek budur, ve o zaman sizin beni tasdik etmeniz gerekir.

Aklî delil ve ikna edici açıklamalardan sonra Firavun, Hz. Musa'yı güç ve kuvvetiyle etkisiz hale getirmeye kalkıştı. O sanıyordu ki artık bundan sonra söylenecek bir söz, konuşacak bir şey yoktu. Hz. Musa'ya, eğer davasından vazgeçmezse onu zindana tıktıracağını söyledi. Çünkü Firavun'dan başkasını ilah edinmekle Hz. Musa gerçeği bilmemekteydi.

Hz. Musa ona dedi ki: Ya ben sana, tüm her şeyin Rabbinin Allah olduğunu gösteren açık bir delil getirecek olursam da mı? o zaman da kibir ve inadında direnmeyi sürdürecek misin? Bunun üzerine Firavun, getir de görelim bakalım, şu iddia ettiğin şeyi, dedi.

Hz. Musa elindeki değneği attı. Değnek bir anda apaçık bir şekilde büyük bir yılan oluverdi. Sonra elini koynuna sokup çıkardı. Bu sefer eli bir ay parçası gibi etrafa ışık saçmaya başladı. Ne var ki Firavun inat etmeye ve gördüklerini yalanlamaya devam etti. Kavmine dönüp dedi ki:Gerçekten bu Musa işini bilen bilgiç bir sihirbaz! Firavun, onların akıllarını hafife alarak, Musa'nın gösterdiklerinin bir mucize değil, bir sihir olduğunu onların kafasına sokmaya çalışıyordu.

لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ اِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿٤٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا
لِفِرْعَوْنَ اَئِنَّ لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ نَعَمْ وَاِنَّكُمْ
اِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَهُمْ مُوسٰى اَلْقُوا مَا اَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٤٣﴾ فَاَلْقَوْا
حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ اِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾ فَاَلْقٰى
مُوسٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾ فَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ
﴿٤٦﴾ قَالُوا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿٤٨﴾ قَالَ اٰمَنْتُمْ
لَهُ قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَكُمْ اِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَاُصَلِّبَنَّكُمْ
اَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُوا لَا ضَيْرَ اِنَّا اِلٰى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ اِنَّا نَطْمَعُ اَنْ يَغْفِرَ
لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا اَنْ كُنَّا اَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾ وَاَوْحَيْنَا اِلٰى مُوسٰى
اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِي اِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ ﴿٥٢﴾ فَاَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ
حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾ اِنَّ هٰؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾ وَاِنَّهُمْ لَنَا
لَغَائِظُونَ ﴿٥٥﴾ وَاِنَّا لَجَمِيعٌ حَاذِرُونَ ﴿٥٦﴾ فَاَخْرَجْنَاهُمْ
مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾ كَذٰلِكَ
وَاَوْرَثْنَاهَا بَنِي اِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ فَاَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

40. "Onlar, 'sihirbazlar üstün gelirlerse biz de onlara uyarız' dediler."

41. "Sihirbazlar geldiklerinde, Firavun'a; 'Biz üstün gelirsek, şüphesiz bize bir ücret var mı?' dediler."

42. "Firavun, evet dedi, o takdirde siz gözde kimselerden olacaksınız."

43. "Musa onlara, 'Ne atacaksanız atın bakalım' dedi."

44. "Onlar da iplerini ve değneklerini attılar ve, 'Firavun hakkı için, şüphesiz, biz üstün geleceğiz' dediler."[4]

45. "Bunun üzerine Musa değneğini attı; onların uydurduklarını yutuverdi."

46. "Bunu gören sihirbazlar secdeye kapandılar."

47-48. "Alemlerin Rabbine, Musa ve Harun'un Rabbine inandık, dediler."

49. "Firavun, 'Ben size izin vermeden ona iman mı ettiniz? Muhakkak ki o, size sihri öğreten büyüğünüzdür. Şimdi bileceksiniz; ellerinizi ayaklarınızı, and olsun, çaprazlama kestireceğim, hepinizi astıracağım' dedi."

50. "Dediler ki, zararı yok, biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz."

51. "İnananların ilki olmamızdan ötürü, Rabbimizin kusurlarımızı bize bağışlayacağını umarız."

52. "Biz Musa'ya, 'Kullarımı geceleyin yola çıkar; şüphesiz takip edileceksiniz' diye vahyettik."[5]

53. "Bu arada Firavun şehirlere toplayıcılar gönderdi."

54. "Doğrusu bunlar döküntü azınlıklardır, dedi."

55. "Onlar bizi öfkelendirmektedirler."

56. "Biz tedbirli bir topluluğuz."

57-58. "Ama Biz onları *bahçelerden, pınar başlarından*, hazinelerden ve şerefli makamlardan çıkardık."

59. "Böylece oralara İsrailoğullarını mirasçı kıldık."

60. "Firavun ve adamları güneş üzerlerine doğarken onların ardına düştüler."

[4] Firavun kavmini kışkırtmaya, Musa'ya karşı çıkmaya ve getirdiklerini inkara çağırmaya başladı. Onlara dedi ki: Doğrusu bu Musa, sihrini sizi memleketinizden çıkarmak ve topraklarınızı elinizden alarak devletinize egemen olmak istemektedir. Hal böyle iken siz ona uyup onu dinleyecek misiniz? Bu konuda sizin görüşünüz nedir? Onun hakkında siz ne düşünüyorsunuz? Onun hakkında ne yapmam gerektiğini siz söyleyiniz!

Onlar Firavun'a şöyle cevap verdiler: Onu ve kardeşini alıkoy. Memleketin dört bir yanından yetenekli sihirbazlar ona karşı toplansınlar, belki onlar sihirleriyle Musa'yı altederler. Onu ve kardeşini yenip perişan ederler de sonunda kazanan ve galip gelen sen olursun.

Bunun üzerine Firavun da sihirbazları toplayıp onlar için bir yer ve gün belirledi. Ve insanlar toplanıp bir araya geldiler. Bu da Yüce Allah'ın bir planıydı. O, tüm insanların bir tek konuda hemfikir olmalarını sağladı. Böylece Allah'ın ayetleri ve O'nun delilleri günün ortasında gözler önüne serilecekti. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 333)*

Hz. Musa ve sihirbazlar biraraya geldiklerinde, sihirbazlar Firavun'a şöyle dediler: Eğer Musa'yı yenersek bize mükafat var mı? Firavun onlara şöyle karşılık verdi: Evet, o zaman sız benim gözde adamlarım olacaksınız.

Hz. Musa, sihirbazlara, atın atacağınızı da görelim bakalım, dedi. Onlar, Firavun hakkı için, elbette biz üstün geleceğiz, diyerek bütün sihir hünerlerini ortaya attılar. Onlar ellerindekini ortaya atınca, insanların gözlerini büyülediler.

[5] Hz. Musa değneğini atınca, onların uydurup tezgahlayarak ortaya attıkları sihirlerini yutuverdi. Onların ortaya attıkları tüm her şeyi yeyip yutuverdi ve ortada hiçbir şey bırakmadı. Gerçekten bu çok büyük ve ciddi bir işti. Artık bu açık delil ve keskin hüccet karşısında, hiçbir mazeret geçerli olamazdı. İşte tam o sırada, hakikat nurları sihirbazların gönüllerini fethetti. Ve onlar anladılar ki, Hz. Musa'nın beraberinde tüm her şeyi yaratan Yüce Allah var. O Yüce Yaratıcı, Hz. Musa'ya katından ilim ve irfan lütfetmişti. Hakikatin aydınlığı onları çepeçevre sardı ve hemen secdelere kapanıverdiler. Sonra başlarını kaldırıp Alemlerin Rabbine, Musa ve Harun'un Rabbine iman ettik, dediler. İşte böylece Firavun, eşine rastlanmaz bir şekilde perişan oldu. Biraz önce onun tarafını tutanlar onu rezil ve rüsvay ettiler. O sihirbazlar Hz. Musa'ya inanıp alemlerin Rabbinin huzurunda secdelere kapandılar.

Bu manzara karşısında ise Firavun çıldıracak gibi oldu. İnat, kibir içerisinde sapık davasına yönelip etrafa tehditler savurmaya başladı. Onlara dedi ki, demek ben size izin vermeden ona inandınız ha! Gerçekten de o size sihri öğreten büyüğünüzmüş meğer. Andolsun ki, ben sizin ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim ve topunuzu astıracağım! O, onları tehdit ediyordu, ama tehdit onların sadece imanlarını ve Allah'a teslimiyetlerini artırıyordu. Firavun'a dediler ki: Hiç önemi yok, bu tehditlerin bize bir şey yapamaz. Dilediğini yap. Biz gerçekten tüm her şeyi kudret elinde tutan Yüce Allah'a döneceğimize iman etmişiz bir kere. Artık şu an bizim derdimiz, Hz. Musa ile birlikte alemlerin Rabbine inananların ilki olmamız karşılığında Rabbimizin bizim kusurlarımızı bağışlamasıdır!

Ve nihayet Yüce Allah, Hz. Musa'ya 'Kullarım İsrailoğullarını geceleyin yola çıkar' diye vahyetti. Ve ekledi: Firavun ve ordusu sizi takip edecek, sakın onlardan korkmayın!

فَلَمَّا تَرَاءَا الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّا إِنَّ
مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ
الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا
ثَمَّ الْآخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا
الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ
﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ
﴿٦٩﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا
فَنَظَلُّ لَهَا عَاكِفِينَ ﴿٧١﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾
أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَٰلِكَ
يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنْتُمْ
وَآبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِي إِلَّا رَبَّ
الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾ وَالَّذِي هُوَ
يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾ وَالَّذِي
يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٨١﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ
الدِّينِ ﴿٨٢﴾ رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٣﴾

61. "İki topluluk birbirini gördüğünde, Musa'nın adamları, 'İşte yakalandık' dediler."

62. "Musa, 'Hayır; Rabbim benimle beraberdir, bana elbette yol gösterecektir' dedi."

63. "Bunun üzerine Biz Musa'ya, 'Değneğinle denize vur' diye vahyettik. Hemen deniz ikiye ayrıldı, her parçası yüce bir dağ gibiydi."

64. "Ötekileri de buraya yaklaştırdık."

65. "Musa ve beraberinde bulunanların hepsini kurtardık."

66. "Öbürlerini ise suda boğduk."

67. "Bunda şüphesiz ders vardır, ama çoğu inanmamıştır."

68. "Doğrusu Rabbin, güçlü olandır, merhamet edendir."[6]

69. "Onlara İbrahim'in kıssasını anlat."

70. "İbrahim, babasına ve kavmine, 'Nelere tapıyorsunuz?' demişti."

71. "Onlar 'Putlara tapıyoruz, onlara bağlanıp duruyoruz' demişlerdi."

72-73. "İbrahim, 'Çağırdığınız zaman sizi duyarlar veya size bir fayda ve zarar verirler mi?' demişti."

74. "Onlar, 'Hayır ama, babalarımızı da bu şekilde ibadet ederken bulduk' demişlerdi."

75-76. "İbrahim, 'Eski atalarınızın ve sizin nelere taptıklarınızı görüyor musunuz?' demişti."

77. "Doğrusu onlar benim düşmanımdır. Dostum ancak alemlerin Rabbidir."

78. "Beni yaratan da, doğru yola eriştiren de O'dur."

79. "Beni yediren de, içiren de O'dur."

80. "Hasta olduğumda bana O şifa verir."

81 "Beni öldürecek, sonra da diriltecek O'dur."

82. "Ahiret gününde yanılmalarımı bana bağışlamasını umduğum O'dur."[7]

83. "Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat."

[6] Hz. Musa, İsrailoğullarıyla birlikte Sina yolundan Arz-ı Mukaddese doğru yola çıkınca, Firavun memleketin dört bir yanına ordular toplayan münadiler gönderdi. Ve Mısırlılardan çok büyük bir ordu toplandı. Onlara dedi ki: Gerçekten Musa ve beraberindekiler bizimle savaşmakta direnen az bir gruptur. Onlar her zaman bizi kızdıracak şeyler yapıyorlar. Şimdi ben onların kökünü kazımak istiyorum. Zira biz silahlandık ve onların üzerine çullanacağız, onlardan hiç kimseyi sağ bırakmayacağız ve artık onlar bizimle uğraşamayacak ve bizi kızdıramayacaklar!

Güneş üzerlerine doğarken onların ardına düştüler. Firavun ve ordusu, güneş doğarken Hz. Musa ve beraberindekilere yetiştiler. İsrailoğulları korkuya kapılıp peşlerinden gelen kalabalığı görünce birbirlerine şöyle demeye başladılar: İşte şimdi yakalandık! Ey Musa, Firavun ve ordusu bize yetiştiler, şimdi ne yapacağız?!

Hz. Musa onlara şöyle cevap verdi: Hayır; Rabbim benimle beraberdir, bana elbette yol gösterecektir. Onlar asla size ulaşamayacaklar ve korktuğunuz başınıza gelmeyecektir. Çünkü Yüce Allah bana, sizi buraya getirmemi emretmiştir. Şanı Yüce Rabbim ise asla vadinden dönmez.

Ve Yüce Allah, Hz. Musa'ya asanı denize vur, diye emretti. Bu emir üzerine Hz. Musa peygamber asasını denize vurunca, Yüce Mevlanın kudretiyle deniz yarıldı ve ikiye ayrılan suyun ortasından kuru bir yol açıldı. Musa peygamber beraberindekilerle birlikte o yoldan yürüdü. Firavun da, Hz. Musa ve beraberindekilere yetişebilmek için ordusuyla beraber denize daldı. Musa beraberindekilerle birlikte denizden kurtulup karaya çıkınca, ikiye ayrılan deniz birleşip tekrar eski halini aldı. İşte tam o sırada boğulmak üzere olan Firavun şöyle feryat etti: İnandım Musa ve Harun'un Rabbine! Onun bu feryadına Yüce Rabden cevap geldi: Şimdi mi, çok geç!? Ve Yüce Allah, onun bu tevbesini kabul etmedi.

İşte bu Firavun ve ordusunun boğulup, Musa ve beraberindekilerin kurtulmasında aklını kullananlar yahut sağlıklı düşünenler için alınacak dersler vardır. Ve Firavun'un bedeni insanlar için bir ayet oldu. Şu anda onun mumyalanmış cesedi, Mısır eski eserler müzesinde durmaktadır. Yüce Allah'ın erişilmez gücünü, kendisine başkaldıranları nasıl perişan edişini ve onlara karşı nasıl güç ve kuvvet sahibi oluşunu, dilediği her şeyi nasıl yapışını haykırıp durmaktadır.

[7] Yüce Rabbimiz, elçisi Hz. Muhammed'e @, o kendisine inanmamakta direnenlere ve ümmetine Hz. İbrahim peygamberin haberini anlatmasını emrediyor. Onlar içten, Allah'a güvenerek ona uysunlar ve eşi ortağı olmayan Yüce Allah'a ibadet etsinler diye. Şöyle ki, Hz. İbrahim babasına ve kavmine Nelere tapıyorsunuz?, demiş, onlar da biz putlara tapıyoruz, onlara bağlanıp onlara kulluk ve dua edip duruyoruz' demişlerdi.

Bunun üzerine Hz. İbrahim tekrar kavmine peki çağırdığınız zaman onlar sizi duyup duanıza cevap verirler veya size bir fayda ve zarar verirler mi? diye sormuştu. Onlar ise aptalca şöyle karşılık vermişlerdi: Biz sadece babalarımızı taklid ediyoruz, çünkü onlar da aynen böyle yapıyorlardı.. Bu sözleriyle onlar, putlarının hiçbir şey yapamadıklarını itiraf etmiş oluyorlardı. Onlar sadece babalarını putlara taparken görmüşler ve babalarının izinden gidiyorlardı.

Onların bu cevaplarına karşılık Hz. İbrahim şöyle demişti: O halde sizler de, babalarınız da yoldan çıkmışsınız ve putlarınızla birlikte hepiniz benim düşmanlarımsınız! Evet ben putlarınıza karşıyım, onlara aldırmıyorum ve onlardan tamamen uzağım. Ama beni de sizi de yaratan, dilerse bana ve size doğru yolu gösteren alemlerin Rabbi benim dostumdur. Beni yediren ve içiren O'dur. Hastalandığım zaman bana şifa verecek olan da O'ndan başkası değildir. Belli bir süre yaşadıktan ve yapacaklarımı yapıp ettikten sonra benim canımı alacak olan, öldükten sonra yaptığım güzelliklere karşılık beni ödüllendirerek cennete ve nimetlerine katacak olan da O'dur. Eğer ben herhangi bir konuda O'na karşı gelirsem beni sorgulayacak olan da O'ndan başkası değildir.

Evet, şanı yüce olan Allah her şeyi yaratan ve her şeye güç yetirendir. Sebebleri yaratıp kullarının hizmetine sunarak onlara rızık verendir O. Hastalara şifa da O'nun kudret elinin altındadır. Elbette şifaya ulaştıracak sebepleri belirleyerek şifa verir O. Öldüren ve dirilten de O'dur. Tüm bunlara O'ndan başka kimsenin gücü yetmez. Zira ancak O'dur eşsiz bir biçimde yaratan, sonra öldüren ve sonra tekrar hayat verecek olan. Gönlünü Allah'a teslim etmiş olan inanan kulun yoksulluğunda da zenginliğinde de, hastalığında da sağlığında da dostu Yüce Allah'tır. Yalnızca O'nun birliğini kabul edip O'ndan korkan, O'na itaat edip peygamberlerine uyan ve dininin gereklerini yerine getirenler, işte onlar Yüce Allah'ın afv, lütuf ve keremini ümit ederler. İşte onlardır sevgi, ümit ve korku arasında kusurları içerisinde O'ndan bağışlanmak dileyenler. Çünkü dünya ve ahirette günahları bağışlayacak, onları cennetlik salih kulların arasına katacak olan ancak Yüce Allah'tır. Evet gerçekten onlar tam bir teslimiyet ve vecd içerisindedirler. O'na itaat, O'na şükür ve O'nun sevgisiyle benliklerinden geçmişler, özlerini O'nun korkusu ve sevgisiyle doldurmuşlardır. Yüce Allah da lütuf ve keremiyle onları nimetler yurdu cennetin varisleri kılmıştır.

وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾ وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ
النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَاغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ
يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ
سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ
﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ
أَوْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكُبْكِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُودُ
إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي
ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذْ نُسَوِّيكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ
﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ
الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ
أَمِينٌ ﴿١٠٧﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٠٨﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُونِ ﴿١١٠﴾ قَالُوا أَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ﴿١١١﴾

قَالَ

84. "Sonrakiler içerisinde benim güzel bir şekilde anılmamı sağla."

85. "Beni nimet cennetine varis olanlardan kıl."

86. "Babamı da bağışla, o şüphesiz sapıklardandır."

87. "İnsanların diriltileceği gün beni rezil etme."

88. "O gün ne mal fayda verir ne de oğullar."

89. "Ancak Allah'a temiz bir kalple gelen hariç."[8]

90. "O gün cennet Allah'a karşı gelmekten sakınanlara yaklaştırılır."

91. "Cehennem de azgınlara gösterilir."

92-93. "Onlara, 'Allah'ı bırakıp taptıklarınız nerededir. Size yardım ediyorlar mı veya kendilerine yardımları dokunuyor mu?' denilir."

94-95. "Onlar, azgınlar ve İblis'in adamları, hepsi, tepetakla oraya atılırlar."

96. "Orada putlarıyla çekişerek şöyle derler:"

97 "Vallahi biz apaçık bir sapıklıkta idik.."

98 "Çünkü biz sizi alemlerin Rabbine eşit tutmuştuk.."

99 "Bizi saptıranlar ancak suçlulardır.."

100-101. "Şimdi şefaatçımız da yakın bir dostumuz da yoktur.."

102 "Keşke geriye bir dönüşümüz olsa da inananlardan olsak!"

103. "Bunda şüphesiz bir ders vardır ama çoğu inanmamıştır."

104. "Rabbin şüphesiz güçlüdür, merhametlidir."[9]

105. "Nuh kavmi peygamberleri yalanladı."

106. "Hani kardeşleri Nuh, onlara, 'Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' demişti."

107. "Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."

108. "Allah'tan sakının ve bana itaat edin."

109. "Buna karşı ben sizden bir ücret istemiyorum. Benim ecrim ancak Alemlerin Rabbine aittir."

110. "Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin."

111. "Onlar, 'Sana mı inanacağız? Oysa sana en rezil kimseler uymaktadır' dediler."

[8] Hz. İbrahim peygamber yücelik ve lütfu keremine güvenerek, O'nun şefkat ve merhametine sığınarak Rabbine yalvarıp yakarıyor: Rabbim diyor, katından bana hikmet ver de onunla kulların arasında adaletle hüküm verebileyim. Ve beni kullarından salihlerin arasına kat. Dünya ve ahirette beni, salihlerle beraber eyle. Sonrakiler içerisinde benim güzel bir şekilde anılmamı sağla. Senin meleklerin, benim yalnızca Senin için olduğuma tanıklık etsinler. Zaten benim gönlüm de buna şahittir. Beni nimet cennetine varis olanlardan kıl. Şu sevdiklerin için hazırladığın, tevhidin uğruna yolunda cihad edenler için bezediğin cennetine beni varis kıl.

Eğer lutfu kereminle babamı bağışlamayı dilersen, bu durumda Sana sonsuz şükrederim. Ama Senin adaletin onun sorgulanmasını gerekli kılarsa, o zaman da ben sadece Senin kulunum. Tüm övgüler ve şükürler yalnızca Sanadır. Ben Senin bütün emirlerine razıyım. Ben sadece Senin lütfu kereminı, izzet ve ikramını dilerim. Bir de beni yarın kıyamet gününde rezil etmemeni isterim. Ne olur Sen, beni tüm insanların yeniden yaratılacakları o kıyamette rezil ve rüsvay eyleme. O gün ne evlat babasına bir yarar sağlar, ne de baba evladına bir şefaat edebilir. Mal mülk de o gün İzzet ve İkram sahibi Yüce Allah'ın hükmü karşısında kula bir şey sağlayamaz. Allah katında, Allah'ın huzuruna temiz bir kalple gelmiş olanlardan başkasının şefeati de kabul edilecek değildir. O gün ancak şirk ve günah kirlerinden arınmış gönüller sahiplerine fayda verir. İşte ancak onları korur Yüce Allah, şiddetli sorgulamalardan. Onlar kurtuluşa erenlerdir.

[9] Cennet yaklaştırılır. Salihler için süslenerek onlara yaklaştırılır. Yüce Allah, onların cennete girmelerini kolaylaştırır, onlar bir damadın zifaf gecesi gelininin yanına girişi gibi oraya girerler. Cenneti arzulayarak dünyada yararlı işler yapan müttakîlerin gönülleri sevinç ve ferah dolar o gün. Artık onlar cennetin içerisindedir, Allah'ın hoşnutluğu onları sarmalamıştır.

Namazı terkedip zekat vermekten kaçınan, Allah için temizlenmeyen sapıklara ise cehennem gösterilir. Onlar ateşin kendilerini arzuladığını görürler ve çaresiz ona teslim olurlar. Cehennem bekçileri onlara şöyle derler: Hani nerede, o Allah'ı bırakıp tapındıklarınız? Niçin onlar bugün sizin yanınızda değiller? Onlar bugün size yardım edebilecekler ve sizin imdadınıza koşabilecekler mi? Hayır hayır, Allah'ı bırakıp taptığınız o putlar, O'na ortak koştuğunuz şeyler bugün asla size bir yarar sağlayacak değildirler. Onlar, kendilerine de bir şey yapamazlar. Hem siz, hem de o putlarınız cehennem yakıtı olarak oraya gireceksiniz.

İşte o an onlar tepetaklak bir şekilde cehenneme atılırlar. Hem sapanlar, hem de onları saptırıp yoldan çıkaranlar. Yandaşlarıyla birlikte İblis te onların yanındadır. Hepsi cehenneme atılırlar. Onlar cehennem içerisinde pişmanlık ve hüzün içerisinde birbirleriyle çekişmeye başlarlar. Cehennem onları sıkmaktadır. Onlar şöyle derler: Vallahi biz apaçık bir sapıklıkta idik. Evet evet, bizim içerisinde bulunduğumuz o apaçık sapıklık bizim cehenneme girmemize ve şimdi burada birbirimizle çekişmemize neden oldu.

Alemlerin Rabbi, hikmet sahibi Yüce Allah ise, gerçekleri yalanlayan sapıklar hakkında adaletiyle muamele etmiştir. Çünkü O, büyük Arşın sahibi yüce Yaratıcıdır. O hep adaletle hükmeden Cenab-ı Haktır.

Onlar birbirleriyle konuşmalarını şöyle sürdürürler: Bizi yolundan saptıranlar ancak suçlulardır. Artık bizim için şefeatçilerden de kimse yoktur. Bugün kim bize şefeat edebilir?! Sapıklığımız ve isyanımız yüzünden bugün cennet bize haram kılınmıştır. Artık bizim ne bir şefeatçimiz olur, ne de bir yardımcımız! Aynı şekilde biz bugün, bu azabı bizden savacak candan bir arkadaş ve samimi bir dost da bulamayız. Ah keşke biz, dünyaya bir kere daha dönebilsek de, kaçırdığımız fırsatları değerlendirip yararlı işler yapabilseydik! Ama artık ne kadar geç! Gerçekten bunlar onların kuruntularından ibarettir. Onlar sonsuza dek içerisinde kalacakları cehennemde pişmanlık içerisinde bu temennilerde bulunmakla avunacaklardır.

İşte Yüce Allah'ın bu Kitabını derinlemesine inceleyip araştıranlar için bu anlatılanlar da açık dersler vardır. İnsanı ölüm ve ahiret konusunda uyaran dersler vardır. Ne ki insanların çoğu Allah'ın ayetlerine inanmazlar ve onlardan ders almazlar. Zira onlar sapıklık içerisinde dünyanın boş eğlencelerine kapılmışlardır. Kıyamet günü onları büyük pişmanlıklar beklemektedir. Elbette Rabbin izzet ve rahmet sahibidir. O dilerse affeder, isterse azap eder.

قَالَ وَمَا عِلْمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٢﴾ إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي
لَوْ تَشْعُرُونَ ﴿١١٣﴾ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ
مُبِينٌ ﴿١١٥﴾ قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ
﴿١١٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١١٧﴾ فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي
وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ
﴿١١٩﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ ﴿١٢٠﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾
كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾
إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٢٦﴾ وَمَا
أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٧﴾ أَتَبْنُونَ
بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ ﴿١٢٨﴾ وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿١٢٩﴾
وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣٠﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٣١﴾
وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ
﴿١٣٣﴾ وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٤﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٥﴾
قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٦﴾

٣٧٣

112. "Nuh, 'Onların yaptıkları hakkında bir bilgim yoktur' dedi."

113. "Onların hesapları ancak Rabbime aittir, düşünsenize!"

114. "Ben inananları kovacak değilim."

115. "Ben sadece açıkça uyarıcıyım."

116. "Ey Nuh! dediler, eğer bu işe son vermezsen, şüphesiz taşlanacaklardan olacaksın!"

117. "Nuh, 'Rabbim! Kavmim beni yalanladı' dedi."

118. "Benimle onların arasında Sen hüküm ver. Beni ve beraberimdeki inananları kurtar."

119. "Bunun üzerine onu ve beraberinde bulunanları, dolu bir gemi içinde taşıyarak kurtardık."

120. "Sonra da geride kalanları suda boğduk."

121. "Doğrusu bunda bir ders vardır, ama çoğu inanmamıştır."

122. "Rabbin şüphesiz güçlüdür, merhametlidir."[10]

123. "Ad kavmi de peygamberleri yalanladı."

124. "Hani kardeşleri Hud, onlara, 'Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' demişti."

124. "Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."

125. "O halde Allah'tan sakının ve bana itaat edin."

126. "Buna karşı sizden bir ücret istemiyorum; benim ecrim ancak alemlerin Rabbine aittir."

127. "Siz her yüksek yere koca bir bina kurup, boş şeyle mi uğraşırsınız?"

128. "Temelli kalacağınızı umarak sağlam yapılar mı edinirsiniz?"

129. "Yakaladığınızı zorbaca mı yakalarsınız?"

130. "Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin."

131. "Bildiğiniz şeyleri size verenden sakının."

132-133. "Davarları, oğulları, bahçeleri ve akarsuları size O vermiştir."

135. "Doğrusu hakkınızda büyük günün azabından korkuyorum."

136. "Onlar, 'İster öğüt ver, ister öğüt verenlerden olma, bizce birdir' dediler."

[10] Hz. Nuh peygamber, kavmi arasında dokuzyüz elli sene yaşayıp onları Allah'ı birlemeye ve O'na kulluğa çağırdı. Onların Yüce Allah'a boyun eğip O'nun emirlerini tutup yasaklarından kaçınmalarını sağlayabilmek için didindi. Hani o kavmine, Allah'tan sakınmaz mısınız, demişti. Başkasına kulluk ederken Allah'tan korkmuyor musunuz? Gerçekten ben, size alemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir elçiyim. Rabbimin bana yüklediği sorumlulukların bilincinde güvenilir bir elçiyim. O halde yalnızca Allah'a kulluk edin, O'na hiç bir şeyi ortak koşmayın, sonra O'ndan sakınıp emirlerime uyun. İşte Yüce Allah'ın beni yükümlü tuttuğu şey, sizi bu gerçeklere çağırmaktır. Ben size yaptığım bu öğüt ve uyarılarım karşılığında sizden bir karşılık da beklemiyorum. Benim mükafatım Yüce Allah'ın katındadır. O halde Allah'tan sakının ve bana uyun.

Ne var ki Hz. Nuh'un kavmi, onu anlamadılar ve yoldan saptılar. Ona dediler ki. Sana hiç bir şeyi olmayan aşağılık kimseler uyup dururken, bizler sana mı inanacağız? Nuh peygamber onlara şöyle seslendi: Gerçekten ben, onların yaptıklarını bilmiyorum. Onların hesabı Allah'a kalmıştır, bana ait değildir. Zira onların durumunu en iyi bilen O'dur. Benim onları kovmam da söz konusu olamaz. Onlar Allah'a inanıp dururken, nasıl olur da ben onları yanımdan kovarım?! Ben Allah'ın kendisine lütufta bulunup gerçekleri söyleyen uyarıcı ve müjdeci kıldığı bir kulum sadece.

Hz. Nuh'un bu sözlerine karşılık o karanlık ruhlu adamlar kin ve nefretle şöyle dediler: Ey Nuh, eğer bize yaptığın bu çağrıdan vazgeçmeyecek olursan, seni muhakkak taşlarız!

Buna karşılık Hz. Nuh Yüce Allah'a sığınıp şu şekilde O'ndan yardım diledi: Allahım! Gerçekten toplumum beni yalanladı. Şimdi onlarla benim aramda Sen hükmünü ver, beni ve beraberimdeki inanan, davetime icabet edenleri Sen koru!

Onun bu yakarışına Yüce Allah icabet etti, onu ve beraberindeki inananları gemi içerisinde kurtardı. Gemi dışında kalan inanmayanlar ise boğularak helak oldular.

İşte bu Nuh peygamber ve toplumu ile ilgili olarak anlatılanlarda da ders ve öğüt almak isteyenler için mesajlar vardır. Elbette Yüce Allah verdiği hükmünde güçlüdür, tevhide gönül vermiş müminler hakkındaki kararında ise son derece merhametlidir.

إِنْ هَٰذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿١٣٨﴾
فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٢﴾ إِنِّي لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٤٤﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾ أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا
آمِنِينَ ﴿١٤٦﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ
﴿١٤٨﴾ وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ ﴿١٤٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٥٠﴾
وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا
يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا
فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ هَٰذِهِ نَاقَةٌ لَّهَا
شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ
فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَادِمِينَ
﴿١٥٧﴾ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

٣٧٤

كَذَّبَتْ

137. "Bu durumumuz öncekilerin geleneğidir."

138. "Biz azaba uğratılacak da değiliz."

139. "Böylece onu yalanladılar; Biz de kendilerini yok ettik. Bunda şüphesiz ki ders vardır; ama çoğu inanmamıştır."

140. "Doğrusu Rabbin güçlüdür, merhametlidir."[11]

141. "Semud kavmi de peygamberleri yalanladı."

142. "Hani kardeşleri Salih onlara, 'Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' demişti."

143. "Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim; artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin."

144. "Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum; benim ecrim ancak alemlerin Rabbine aittir."

145-148. "Burada bahçelerde, pınar başlarında, ekinler, salkımları sarkmış hurmalıklar arasında güven içinde bırakılır mısınız?"

149. "Dağlarda ustalıkla evler oyar mısınız?"

150. "Artık Allah'tan sakının, bana itaat edin."

151-152. "Yeryüzünü ıslah etmeyip, bozgunculuk yapan beyinsizlerin emirlerine itaat etmeyin."[12]

153. "Sen dediler, şüphesiz büyülenmişin birisin.."

154. "Bizim gibi bir insandan başka bir şey değilsin. Eğer doğru sözlü isen bir belge getir."

155. "Salih, 'İşte belge bu devedir. Kuyudan su içmek hakkı belirli bir gün onun ve belirli bir gün de sizindir' dedi."

156. "Sakın ona bir kötülük yapmayın, yoksa sizi büyük günün azabı yakalar."

157. "Onlar ise deveyi kestiler; ama pişman da oldular."

158. "Bunun üzerine onları azap yakaladı. Doğrusu bunda bir ders vardır, fakat çoğu inanmamıştır."

159. "Rabbin şüphesiz güçlüdür, merhametlidir."

[11] Âd kavmi, güçlü kuvvetli, zengin ve geniş variyet sahibi bir toplumdu. Buna rağmen onlar Allah'tan başka şeylere tapıyorlardı. Yüce Allah onlara kendi içlerinden Hz. Hud efendimizi uyarıcı ve müjdeci bir peygamber olarak gönderdi. Hz. Hud, onları yalnızca Allah'a kulluğa çağırdı, onları Allah'a karşı gelmeleri durumunda azap ve gazabına uğramaları konusunda uyardı. Onlara bir peygamberin şefkat ve merhametiyle şöyle seslendi: Ey kavmim! Yalnızca Allah'ı birleyin ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmayın. Zira bol bol nimet ve rızık veren ancak O'dur. O'nun huzuruna çıkıp sorgulanacağınız günden sakının. Ben Yüce Allah tarafından, sizi doğru yola iletmek üzere gönderilmiş bulunuyorum. Bu davetime karşılık sizden herhangi bir karşılık da beklemiyorum. Çünkü benim mükafatımı, beni size elçi olarak gönderen Yüce Allah verecektir.

Hz. Hud sözlerine devamla onlara şöyle dedi: Sizler dağların ve tepelerin başına süslü, tantanalı evler yapıp Allah'a karşı büyüklenerek O'na isyan mı ediyorsunuz? Yapılarınızı sağlam sağlam yapıp, böylece ebedi kalacağınızı mı sanıyorsunuz? Güçsüz insanları zorbaca yakalayıp azgınlık ve taşkınlık mı yapıyorsunuz? Oysa size yakışan, sizleri yaratan Allah'tan sakınmanızdır. O, size mallar, eşler ve evlatlar ihsan etmiştir. Sizin için bahçeler ve pınarlar yaratmıştır.

Hz. Nuh peygamber sözlerini şöyle sürdürdü: Doğrusu ben, beni yalanladığınız ve bana karşı geldiğiniz takdirde sizin Allah'ın gazabına uğramanızdan endişe duyuyorum.

Onlar ise, Hz. Hud'un bu çağrılarına kulak vermeleri gerekirken, inkarın kin ve hiddetiyle şöyle karşılık verdiler: Ey Hud! Bize öğüt versen de vermesen de bizim için değişmez. Biz asla sana uymayacağız ve bulunduğumuz hali bırakıp sana inanmayacağız!

Hz. Hud peygamber onları hem müjdeleyerek hem de korkutarak davet etmişti, ama onun bu çağrısı onlara kar etmedi. Çünkü isyan, Allah ve peygamberlerine karşı gelmek ötedenberi inkarcıların adeti ve gidişatı idi. Ad kavminin gidişatı da aynıydı. Nitekim onlar şöyle dediler:

Ey Hud! Biz senin, azaba uğratılacağımız konusundaki sözlerini de tasdik etmiyoruz. Hayır biz, azaba falan uğratılmayacağız.

Onlar, Allah'ın peygamberini yalanlamakta direnince Allah'ta onları helak ediverdi. Yüce Allah, onları sonrakilere bir ibret nişanesi kıldı. Onlardan çok azı dışında inanan olmadı. Elbette Yüce Allah çok güçlü ve pek merhametlidir.

[12] Semud da, cahilî toplumlardan biriydi. Yüce Allah onlara da, kardeşleri Salih'i peygamber olarak göndermişti. Hz. Salih, onların içerisindeki asil ailelerden birine mensuptu. Güzel huylu, seçkin karakterli bir kişiydi. Hz. Salih peygamber de onları, yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a kulluk etmeye çağırdı. Onları içerisinde bulundukları cahilî karanlık ve vahşetten kurtarabilmek için şefkat ve merhametle şöyle seslendi: Sizi yaratıp size en güzel şekil veren Yüce Allah'tan sakınmaz mısınız? Doğrusu ben, size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Ben yükümlü tutulduğum şekilde gerçekleri açıklıyorum. Öyleyse Allah'tan sakının ve bana uyun. Size ulaştırdığım çağrılarıma kulak verin.

Ama onlar ona karşı gelip onu yalanlamaya devam ettiler. Hz. Salih peygamber çağrısını şöyle sürdürdü: Ben, sizi inkar ve sapıklık karanlıklarından kurtarıp doğru yola ulaştırabilmek için didiniyorum, ama buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Zira beni ödüllendirecek olan alemlerin Rabbi olan ve hiç kimseye muhtaç olmayan Ğani Mevlamdır.

Hz. Salih daha sonra onlara, Yüce Allah'ın ihsan ettiği nimetleri hatırlatarak, onlara yaptığı uyarılarına şöyle devam etti: Siz doğru yoldan sapıp durduğunuz halde güven içerisinde kalacağınızı mı sanıyorsunuz? Hayır, şu içerisinde bulunduğunuz dünya nimetleri, bahçeler, ekinler, hurmalıklar, hazmi kolay ve besleyici bunca yiyeceklerin hepsi Allah'ın size sunduğu nimetlerdir. Yüce Allah, tüm bunlardan dolayı sizi hesaba çekecektir. Bunları kullanarak hayır işleyenleri ödüllendirecek, kötülük yapanları ise cezalandıracaktır. Şu dağları oyarak yaptığınız ferah ve görkemli evlerden de sorumlusunuz. O halde Allah'tan sakının ve O'nun emirlerine uyun. Dünya ve ahirette size fayda verecek şeye, yani sizi yaratan ve size rızık veren Rabbinize kulluğa yönelin. Yalnızca O'na kulluk edin, O'nu birleyin ve sabah akşam O'nu yüceltin. Yeryüzünde bozgunculuk yapıp islah edici olmayan beyinsizlere uymayın. Şirke, inkara ve gerçeklere karşı gelmeye çağıran küfrün elebaşlarına ve önderlerine uymayın, onları dinlemeyin.

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ
أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٦٣﴾
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾ أَتَأْتُونَ
الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٥﴾ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾ قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ
﴿١٦٧﴾ قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٨﴾ رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا
يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ
﴿١٧١﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ﴿١٧٢﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ
الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ
﴿١٧٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾ كَذَّبَ أَصْحَابُ لْئَيْكَةِ
الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ إِنِّي لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٧٩﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٠﴾ أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا
تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨٢﴾
وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾

٣٧٥

160. "Lut kavmi de peygamberleri yalanladı."

161. "Hani kardeşleri Lut, onlara, 'Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' demişti."

162. "Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."

163. "Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin."

164. "Buna karşı sizden bir ücret istemiyorum; benim ecrim ancak alemlerin Rabbine aittir."[13]

165-166. "Rabbinizin sizin için yarattığı eşleri bırakıp da, insanlar arasında, erkeklere mi yaklaşıyorsunuz? Doğrusu siz azmış bir toplumsunuz."

167. "Ey Lut dediler, bu sözlerinden vazgeçmezsen, mutlaka kovulacaksın."

168. "Lut, 'Doğrusu yaptığınıza çok kızanlardanım' dedi."

169. " Rabbim! Beni ve ailemi bunların yapageldiği kötülükten kurtar."

170-171. "Bunun üzerine geride kalan yaşlı bir kadın dışında, onu ve ailesini, hepsini kurtardık."

172. "Diğerlerini ise yerle bir ettik."

173. "Üzerlerine de yağmur yağdırdık. Uyarılan fakat yola gelmeyenlerin yağmuru ne kötü idi!"

174. "Şüphesiz bunda bir ders vardır, ama çoğu inanmamıştır."

175. "Doğrusu Rabbin güçlüdür, merhametlidir."[14]

176. "Eykeliler de peygamberleri yalanladı."

177. "Hani Şuayb onlara, 'Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' demişti."

178. "Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."

179. "Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin."

180. "Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum, benim ecrim ancak alemlerin Rabbine aittir."

181. "Ölçüyü tam yapın, eksiltenlerden olmayın."

182. "Doğru terazi ile tartın."

183. "İnsanların hakkını azaltmayın. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın."

[13] Lut peygamberle kavmi arasındaki konuşmalar devam ediyor. İşte Lut peygamber, Allah'a karşı gelmekten ve yeryüzünde ilk olarak hortlattıkları homoseküellikten onları sakındırarak şöyle diyor onlara: İnsanlar arasında, erkeklere mi yaklaşıyorsunuz? Oysa siz biliyorsunuz ki, Yüce Allah kadınları erkeklere, erkekleri de kadınlara eş olarak yaratmıştır. Bu beraberlik te ancak evlilik yoluyla olabilir. Artık kim Allah'ın koyduğu bu ölçüyü aşarsa, şeriatin yasasını parçalamış ve Allah'a karşı gelmiş olur. Böyle kişiler Allah'ın gazabını ve korkunç bir azapla cezalandırılmayı hakederler.

Ne var ki, Lut kavmi sapıklık ve şaşkınlık içerisinde idi. Düşmanlık ve sapıklığın zifiri karanlığı onları çepeçevre kuşatmıştı. onlar Allah'ın emrine başkaldırıp cehaletin kin ve şiddetiyle Allah'ın peygamberine şöyle dediler: Ey Lut! Eğer bu uyarılarından vazgeçmezsen seni aramızdan kovar, yurdumuzdan sürer çıkarırız.

Lut peygamber ise, onların sapıklığa devam edip gidişatlarından vazgeçmeyeceklerini anlayınca onlardan teberri ederek şöyle dedi: Doğrusu ben, sizin bu yaptıklarınızın karşısındayım, ben sizden ve bu çirkin davranışlarınızdan ayrılıyorum.

Ardından Rabbine yönelip şöyle yakardı Hz. Lut: Rabbim! Beni ve ailemi bunların yapageldiği kötülükten kurtar. Yüce Mevla da onu kurtardı, karısı dışındaki aile bireylerine kefil oldu. Karısı ise Lut'a inanmamıştı. İhtiyar karısı geride kalanların arasında kaldı. Çok geçmeden Yüce Allah, o sapık toplumu yerle bir etti ve öldürücü bir yağmurla onları mahvetti.

[14] Elbette helak olan Lut kavminde de akıl ve anlayış sahipleri için alınacak dersler vardır. Onların çoğu açık bir sapıklık içerisinde idiler. Doğrusu senin Rabbin çok güçlü ve pek merhametlidir.

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ ١٨٤
قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ١٨٥ وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا
وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ١٨٦ فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ
إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ١٨٧ قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ١٨٨
فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيمٍ ١٨٩ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ١٩٠
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ١٩١ وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ١٩٢
نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ١٩٣ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ ١٩٤
بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ١٩٥ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ١٩٦ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ
آيَةً أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ١٩٧ وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ
١٩٨ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ١٩٩ كَذَٰلِكَ سَلَكْنَاهُ
فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ٢٠٠ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ
٢٠١ فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ٢٠٢ فَيَقُولُوا هَلْ
نَحْنُ مُنْظَرُونَ ٢٠٣ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ٢٠٤ أَفَرَأَيْتَ
إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ٢٠٥ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ٢٠٦

٣٧٦

مَا أَغْنَىٰ

184. "Sizi ve daha önceki nesilleri yaratandan korkun."

185. "Dediler ki: Sen ancak büyülenmişin birisin."

186. "Sen de bizim gibi bir insandan başka bir şey değilsin. Doğrusu seni yalancılardan sanıyoruz."

187. "Eğer doğru sözlü isen göğün bir parçasını üstümüze düşür."

188. "Şuayb, 'Rabbim yaptıklarınızı çok iyi bilir' dedi."

189. "Ama onu yalanladılar. Bunun üzerine onları bulutlu bir günün azabı yakaladı. Gerçekten o gün, azabı büyük bir gündü."

190. "Doğrusu bunda bir ders vardır. Fakat çoğu inanmamıştır."

191. "Rabbin şüphesiz Güçlüdür, merhametlidir."[15]

192. "Şüphesiz Kuran alemlerin Rabbinin indirmesidir."

193-195. "Apaçık arap diliyle, uyaranlardan olman için onu Cebrail senin kalbine indirmiştir."

196. "Doğrusu O, daha öncekilerin kitabında da zikredilmiştir."

197. "İsrailoğulları bilginlerinin bunu bilmeye bir delilleri yok muydu?"

198-199. "Biz Kuran'ı Arapça bilmeyen kimselerden birine indirseydik de o bunları okusaydı yine de ona inanmazlardı."

200. "Suçluların kalplerine Kuran'ı böylece sokarız."

201. "Onlar o can yakıcı azabı görmedikçe ona inanmazlar."

202. "Bu azap onlara haberleri olmadan ansızın geliverecektir."

203. "O zaman 'Acaba biz mühlet verilenlerden olacak mıyız' derler."

204. "Bizim azabımızı mı acele istiyorlar?"

205. "Bana söylesene, Biz onlara yıllar yılı nimetler vermiş olsak.."

206. "Sonra da tehdit edildikleri şey başlarına gelse.."

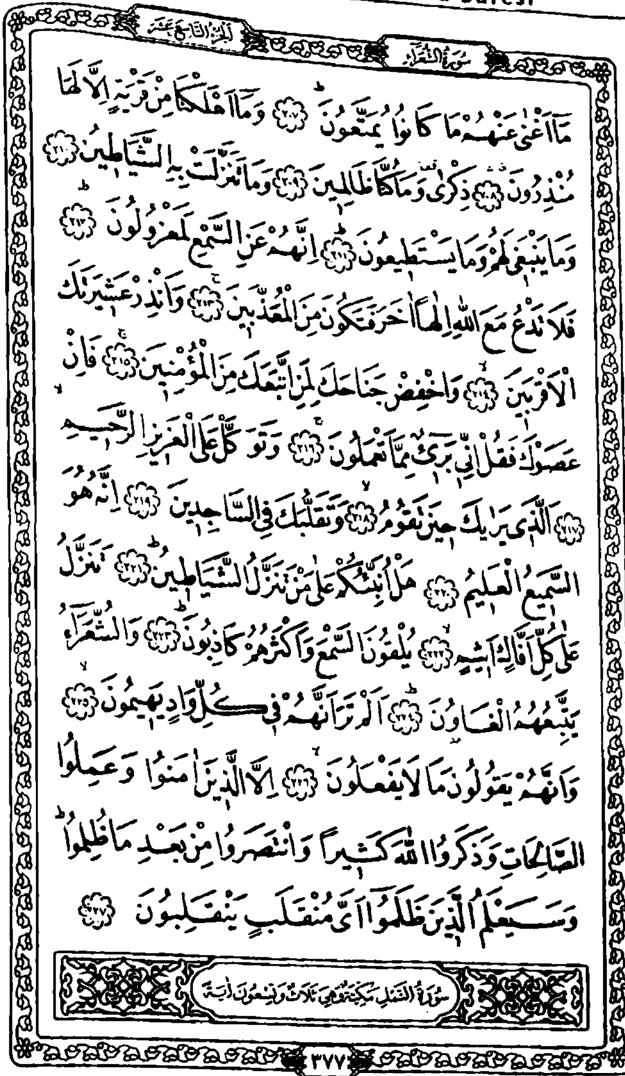
[15] Medyen kavminin yurdu yeşillik ve ormanlık bir yerdi. Bu yüzden onların yurdu, tabii güzelliği, yeşilliğinin, meyve ve çiçeklerinin bolluğu nedeniyle 'Eyke' diye isimlendirilmişti. Yüce Allah onlara da Hz. Şuayb'ı peygamber olarak göndermişti. Hz. Şuayb onlara şöyle seslendi: Allah'tan sakınmaz mısınız? Gökleri, yeri yaratan ve size bunca nimetleri veren Allah'tan çekinmez misiniz? Doğrusu ben, size gönderilmiş Allah'ın elçisiyim. O halde Allah'a kulluk edin ve O'nun size emrettiği şeylere uyun. Şunu bilin ki, sizin kurtuluşunuz ve huzurunuz Allah'a iman edip beni doğrulamanıza bağlıdır. Öyleyse Allah'tan sakının ve bana itaat edin.

Gerçekten Yüce Allah, elçilik görevini size ulaştırmak, onun gereklerini açıklayıp onların nasıl yerine getirileceğini göstermekle yükümlü tuttu. Ben bu çağrıma karşılık sizden bir şey beklemiyorum. Çünkü Yüce Allah, salih kullarını en güzel bir biçimde mükafatlandıracaktır. O, onlara hadsız hesabsız büyük ödüller verecektir. Ben sizden, Yüce Allah'ın bana emrettiği şekilde ölçüyü tartıyı tam yapmanızı istiyorum. Ölçü ve tartıyı eksik yaparak insanların hakkını yemeyin. Ölçüp tarttığınızda size emredildiği şekilde, tam ve adil olarak ölçün tartın. Yeryüzünde bozgunculuk yapmak için koşuşturmayın. Allah'tan korkun. Sizi ve sizden önceki kuşakları yaratan Rabbinizden sakının. İşte Hz. Şuayb peygamber onları böylece uyarmış, hem onları hem de onlardan öncekileri yaratan Allah'ın azabıyla korkutmuştu.

Ne var ki Şuayb peygamberin toplumu da anlayış ve idrakten yoksun sapık bir kavimdi. Allah'ın peygamberine dediler ki: Ey Şuayb, doğrusu sen büyülenmişsin, senin bizden farklı yanın ne? Sen de bizim gibi bir insan değil misin? Biz senin yalancılardan biri olduğunu sanıyoruz. Yalan düzüp söylemeye yeltenen bir yalancı olduğunu düşünüyoruz. Eğer yapabilirsen, bizi helak edecek semadan üstümüze bir parça düşür, belki o zaman sana inanırız.

Onlara karşı Hz. Şuayb şöyle dedi: Rabbim sizin yaptıklarınızı çok iyi bilir. Sizi sizden daha iyi bilir. Eğer siz cezalandırılmayı haketmişseniz, O sizi adaletinin bir gereği olarak yok eder.

Nihayet Eykeliler tıpkı istedikleri gibi cezalandırıldılar. Şuayb peygamberi yalanlamaya devam ettiler. Yüce Allah onları gölgeli bir günün azabıyla yakalayıverdi. Gerçekten o gün çok dehşetli bir gündü. Onlar o azaba karşı duramadılar, hepsi mahvoldular. Doğrusu bunda bir ders vardır. Fakat çoğu inanmamıştır. Rabbin şüphesiz Güçlüdür, merhametlidir. Rabbin kendisine itaat eden için çok merhametli, emrine karşı gelip isyan edenler için ise azabı çetindir.

207. "Kendilerine verilmiş olan nimetler onlara bir fayda sağlar mı?"[16]

208-209. Biz hiçbir kent halkını kendilerine öğüt veren uyarıcılar gelmeden yok etmedik. Biz zalimler değiliz."

210. "Kuran'ı şeytanlar indirmemiştir."

211. "Bu onlara düşmez, zaten güçleri de yetmez."

212. "Doğrusu onlar vahyi dinlemekten uzak tutulmuşlardır."

213. "O halde sakın Allah'ın yanında başka tanrı tutup ona yalvarma, yoksa azaba uğrayanlardan olursun."

214. "Önce en yakın hısımlarını uyar."

215. "Sana uyan müminleri kanatların altına al."

216. "Sana baş kaldırırlarsa, 'Doğrusu ben yaptıklarınızdan uzağım' de."

217. "Güçlü ve merhametli olan Allah'a güven."

218-219. "Namaza kalktığında seni ve secde edenler içerisinde bulunmanı görene güven."

220. "Doğrusu O işitir ve bilir."[17]

221. "Şeytanların kime indiğini size haber vereyim mi?"

222. "Onlar, günahkar iftiracıların hepsine iner."

223. "Bunlar Şeytanlara kulak verirler, çoğu yalancıdırlar."

224. "Şairlere ancak azgınlar uyar."

225-226. "Onların her vadide şaşkın şaşkın dolaştıklarını ve yapmadıklarını yaptık dediklerini görmez misin?"

227. "Ancak inanıp yararlı iş işleyenler, Allah'ı çok çok ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında haklarını alanlar bunun dışındadır. Haksızlık eden kimseler nasıl bir sarsılışla sarsılacaklarını bileceklerdir."[18]

[16] Söz tekrar surenin başında yer alan konuya geliyor. Şöyle ki, Yüce Mevla kullarına, Kur'ânın Alemlerin Rabbi olan Allah katından indiğini, Kur'ânı Allah katından getirenin güvenilir elçi Cebrail aleyhisselam olduğunu açıklıyor. Ruhu'l-Emin Hz. Cebrail onu, Hz. Muhammed'e @ getirmiştir. Tıpkı ondan önceki peygamberlere ilahî mesajı getirdiği gibi. Cebrail'in Hz. Muhammed'e gelişi ve vahiy getirişi ise son geliştir. Çünkü Hz. Muhammed @ peygamberlerin sonuncusudur. Ondan sonra ne bir peygamber gelecektir, ne de başka bir kimseye vahyedılecektir.

Ey Muhammed, işte Cebrail vahyi, uyarıcılardan olman için, senin kalbine her türlü kirden arınmış olarak, eksik ve noksandan uzak bir şekilde getirmiştir. Allah'a karşı gelen ve O'nun ayetlerini yalanlayanları Allah'ın azab ve gazabıyla korkutman; O'na uyan müminleri de rahmet ve cennetiyle müjdelemen için o Kur'ânı sana indirmıştir. O Kur'ân anlaşılır, açık ve fasih bir arapça ile inmiştir. Onun dili etkileyıci, ikna edici ve güçlü bır uslübe sahiptir. Ey Muhammed, senin bu dinin İslam, önceki kitapları doğrulayan, onları açıklayan ve onları destekleyen bir dindir. Zaten Hz. Musa'nın kavmi olan İsrailoğulları bilginleri de senin peygamber olarak gönderileceğini bilmekteydiler. Aynı şekilde Hz. İsa'nın kavmi Hristiyanlar da bundan haberdardılar. Öyleyse Hz. Musa peygamberin müjdelediği, Hz. İsa'nın haber verdiği gerçeği onların yalanlamalarına sen aldırma. Elbette Yüce Allah, sana yardım edecek ve senin dinini yayacaktır.

Şayet Biz, bu Kur'ânın aydınlığını Hristiyan ve Yahudilerin kalplerine soksak, onlar yine de inanmazlar. Aksine onlar kıyamet ansızın başlarına kopuncaya kadar azgınlık ve şaşkınlıkları içerisinde bocalamaya devam ederler. Ki o kıyamet günü, ne mallar fayda verir, ne oğullar yarar sağlar. Onlar cehennem ateşini gözleriyle açıkça görünceye dek gerçeği teslim etmeyeceklerdir. O azabı gördüklerinde, güya Allah'a itaat edebilmek için kendilerine çok az bir süre tanınmasını isteyecekler. Ama ne mümkün! O gün, kendilerine verilmiş olan faydalandıkları nimetler de onlara bir fayda sağlamaz.

[17] Ey Muhammed! Senin Rabbin kendilerini uyaran bir uyarıcı göndermeden hiç bir kent ahalisini yok etmemiştir. Elbette Biz, haksızlık yapanlar olmadık.

Daha sonra Yüce Allah, şu şerefli Kitabının önünden ardından herhangi bir batıl sözün yaklaşmadığını ve onun sonsuz hikmet kaynağı, övgüye layık Yüce Rabbin katından indiğini bildiriyor. Onu, Allah tarafından desteklenen güvenilir elçi Cebrail getirmiştir: Oysa hak ve hayrı şeytanlar indirmez, onların buna güçleri de yetmez. Çünkü onlar vahyi dinlemekten alıkonulmuşlardır. Şeytanların onu indiremeyişi şundan dolayıdır: Bir kere gerçeği indirmek onların işi değildir. Onların işi bozgunculuk, sapıklıktır. Oysa Kur'ânda iyilikleri emretmek, kötülükleri yasaklamak vardır. Şeytanlar vahyi dinlemekten alıkonuldukları için onu indiremezler. Hz. Peygambere @ semadan vahiy indiği sürece şeytanlar onu dinlemek isterler ama, vahyin koruyucuları ve semavî azablar onlara müsade etmezler. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, III, 349)*

O halde sakın Allah'ın yanında başka tanrı tutup ona yalvarma! Yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a yalvarıp yakar. Aksi takdirde O'ndan başkasına inanır ve yalvarıp yakarırsan Allah'a ortak koşmanın cezası olarak azaba uğrayanlardan olursun.

Hz. Muhammed @, hısım akrabasını uyarmakla ve izinden giden, Allah'ın Kitabı ve peygamberinin sünnetiyle amel eden müminleri kanatları altına almakla yükümlüdür. Ey Muhammed! Ümmetinden sana karşı gelenlerden uzaklaşarak onlara, 'Ben sizin yaptıklarınızdan uzağım', de ve tüm işlerinde güçlü ve merhametli olan Allah'a güven. Çünkü O'dur senin yardımcın, koruyucun ve destekçin. Sabah akşam her halükarda seni görüp gözeten, O'dur. Secdelere kapandığında, ibadet edenlerin arasına karıştığında seni gören de O'dur. O şanı Yüce Allah, her şeyi işiten ve bilendir. Kullarının söylediklerini işitir, yapıp ettiklerini bilir O.

[18] Yüce Rabbimiz, şerefli elçisini, getirdiklerinin gerçek olmadığını söyleyen müşriklerin bu iftiralarından uzak olduğunu söylüyor. Getirdiği tüm her şeyin Yüce Allah katından gelen gerçekler olduğunu vurguluyor. Evet onları O indirmiş ve ona O vahyetmiştir. Onları ona, güvenilir elçi, büyük melek Cebrail getirmiştir. Ona gelenler, asla şeytanlardan gelmemiştir. Zira Kur'ânî gerçekleri söylemek ne şeytanlara düşer, ne de onların böyle bir şeye güçleri yeter. Çünkü şeytanlar ancak günahkar iftiracılara inerler. ilahî gerçekleri yalanlayıp duran azgın zalimlere, hep kötülük işleyen isyan karanlığına batmış şer odaklarına inerler onlar. Hem cin şeytanları, hem de onların insanlardan olan yandaşları yalancı, düzenbaz zalimlerdir.

Şairlerin de çoğu haktan sapmış kimselerdir. Onlar ve yandaşları düzenbazlık, sapıklık, günah, yalan ve iftiranın içerisinde yüzen insanlardır. Onlar söz ve davranışları saptırmak için şaşkın şaşkın dolaşırlar. Hiçbir zaman onların özleri sözlerine, davranışları söylediklerine uymaz.

Ancak şairlerden, iman edip yararlı işler yapanlar bunun dışındadır. Onlar Allah'ın koruması, altında, O'nun lütuf ve keremi içerisindedirler. Şeytanların aldatmasından korunmuşlardır onlar. Bu da, onların çokça Allah'ı anmaları sayesindedir. Onlar imanlarıyla Allah'ın yardımına mazhar olmuşlardır. Yüce Allah, zalimlerin tezgahlarını onlardan uzaklaştırmıştır. Haksızlık eden kimseler nasıl bir sarsılışla sarsılacaklarını bileceklerdir. Elbette Yüce Allah mutlak adalet sahibidir, O'nun azabı çetin, şefkat ve merhameti sonsuzdur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

طٰسٓ تِلْكَ اٰيَاتُ الْقُرْاٰنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١﴾ هُدًى وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ
﴿٢﴾ اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ
يُوقِنُونَ ﴿٣﴾ اِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ اَعْمَالَهُمْ فَهُمْ
يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُٓوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ
الْاَخْسَرُونَ ﴿٥﴾ وَاِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْاٰنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٦﴾ اِذْ
قَالَ مُوسٰى لِاَهْلِهِٓ اِنّ۪ٓي اٰنَسْتُ نَارًا سَاٰتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ اٰتِيكُمْ بِشِهَابٍ
قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٧﴾ فَلَمَّا جَٓاءَهَا نُودِيَ اَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ
وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾ يَا مُوسٰٓى اِنَّهُٓ اَنَا اللّٰهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾ وَاَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَٓانٌّ وَلّٰى
مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسٰى لَا تَخَفْ اِنّ۪ي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ ﴿١٠﴾
اِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُٓوءٍ فَاِنّ۪ي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾
وَاَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَٓاءَ مِنْ غَيْرِ سُٓوءٍ فِي تِسْعِ اٰيَاتٍ
اِلٰى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿١٢﴾ فَلَمَّا
جَٓاءَتْهُمْ اٰيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٣﴾

وَجَحَدُوا

27 NEML SÛRESİ

Neml Sûresi, Mekke döneminin ortalarına doğru ve Şuara sûresinden sonra inmiş olup 93 ayettir. 18. ayette karınca vadisinden bahsedildiği için karınca anlamına gelen Neml, sûrenin adı olmuştur. Sûreye Süleyman sûresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ta, Sin. Bunlar Kuran'ın ve apaçık bir Kitabın ayetleridir."
2. "Müminlere doğruluk rehberi ve müjdedir."
3. "Namazı gereği gibi kılan, zekatı veren ve ahirete de kesin olarak inanan müminlere müjdedir."
4. "Ahirete inanmayanların yaptıkları işleri kendilerine güzel göstermişizdir; bu yüzden körü körüne bocalarlar."
5. "Kötü azap işte bunlaradır. Ahirette en çok kayba uğrayacaklar da bunlardır."
6. "Şüphesiz sen Kuran'ı, Hakim ve Alim olan Allah katından almaktasın."
7. "Hani Musa, ailesine, 'Ben bir ateş gördüm; size oradan ya bir haber getireceğim, yahut ısınasınız diye tutuşmuş bir odun getireceğim' demişti."[1]
8. "Oraya geldiğinde, kendisine şöyle nida olunmuştu: 'Ateşin yanında olan ve çevresinde bulunanlar mübarek kılınmıştır. Alemlerin Rabbi olan Allah münezzehtir'."
9. "Ey Musa! Gerçek şu ki, Ben, güçlü ve Hakim olan Allah'ım."
10. "Değneğini at! Musa, değneğinin yılan gibi hareketler yaptığını görünce, arkasına bakmadan dönüp kaçtı. "Ey Musa! Korkma; Benim katımda peygamberler korkmaz."
11. "Ancak haksızlık eden bunun dışındadır. Kötü hali iyiliğe çeviren kimse bilsin ki Ben şüphesiz bağışlarım, merhamet ederim."
12. "Elini koynuna sok, Firavun ve kavmine gönderilen dokuz mucizeden biri olarak kusursuz, bembeyaz çıksın. Gerçekten onlar yoldan çıkmış bir toplumdur."[2]
13. "Ayetlerimiz gözlerinin önüne serilince, 'Bu apaçık bir sihirdir' dediler."

[1] Surelerin başında yer alan hece harfleriyle ilgili olarak Bakara suresinin girişinde bilgi verilmişti. Kur'ân-ı kerim, tüm hayırları kapsayan Allah'ın apaçık kitabıdır. O, kendisine inanan, ona uyup içindekilerle amel eden kimseyi doğruya iletir. Yine O, namazı adamakıllı kılarak, zekatı vererek, kesin olarak ahirete inananlara Rableri katında cennetler ve nimetler yurdu olduğunu müjdeler. Onlar kesin olarak ahirete inanırlar, salih ameller işleyerek, doğruyu söyleyerek, gerçek imanla ahirete hazırlanırlar. Taki, rahmet melekleri hoş bir şekilde onların canlarını alıncaya kadar bu hallerini sürdürürler. Nihayet onlar güven ve esenlik içerisinde cennete girerler.

Ahirete inanmayanlara gelince.. Ahireti yalanlayıp onu imkansız görenlere, şeytan yapıp ettiklerini süslü göstermiştir. Onlar Allah'a karşı gelmişler ve dosdoğru yoldan sapmışlardır. Dünyaya olan tutkuları onları çepeçevre kuşatmış, onlar dünyanın kalıcı olduğunu sanıp aldanmışlardır. Onlar bu gaflet karanlıkları içerisinde kaybolup gitmişlerdir. Bu yüzden onlar sapıklıkları içerisinde şaşkın bir biçimde ve körü körüne bocalarlar. Zira onlar Allah'ın buyruklarından yüz çevirmişlerdir. Bu nedenle dünya ve ahirette en kötü azap onlar içindir. Ahirette en çok kayba uğrayacaklar da bunlardır. Mahşerde her bakımdan zarara uğrayacak olanlar onlardır.

Ey Muhammed! Sen, hayatı dizayn eden ışık ve hidayet rehberi olan bu Kur'ânı hikmet kaynağı ve her şeyden haberdar olan Yüce Allah'ın katından almaktasın. Koyduğu emir ve yasaklarında sayısız hikmetler olan, işlerin değerlisini ve değersizini en iyi bilen Allah'ın katından almaktasın.

Sonraki ayetler Hz. Musa peygamberden bahsetmeye başlıyor. Yüce Allah'ın Hz. Musa'yı nasıl seçip peygamber yaptığından, onunla nasıl konuşup nasıl Firavun'un zulmünden kurtardığından bahsediyor. Yüce Rabbimiz, ona eşsiz ve büyük mucizeler bahşederek onu Firavun ve yandaşlarına göndermişti. Onlar ise, o mucizeleri inkar edip kibir ve gurura kapılarak Hz. Musa'ya uymaktan kaçınmışlardı. İşte tüm bu olanları anlatırken Yüce Allah şöyle buyuruyor: Hani Musa, ailesine, 'Ben bir ateş gördüm' demişti. Hatırla ey Muhammed! Hani Hz. Musa, karanlık bir gecede yola çıkmış ve yolda nasıl uzaktan parıldayan ateşi görmüştü. O sırada O, Hz. Şuayb'ın yurdu Medyen'den dönüyordu. Yanında Şuayb peygamberin kızı olan eşi de vardı. Eşine, ben bir ateş gördüm, onun yanına gidip ısınıp aydınlanacağın bir kıvılcım getireyim de şu soğuk ve yağmur derdinden kurtulasın, demişti.

[2] Hz. Musa, ateşe yaklaşınca korku ve ürperti içerisinde ateşin apaydınlık olduğunu gördü. Tam o sırada tüm evreni sarsan bir ses şöyle çınladı: 'Ateşin yanında olan ve çevresinde bulunanlar mübarek kılınmıştır. Alemlerin Rabbi olan Allah münezzehtir'. Evet o, Aziz ve Hakim olan Yüce Allah'ın katından parıldayan bir nurdur. O Alemlerin Rabbi olan Yüce Allah, dilediği her şeyi yapar. Yaratıklarından hiç bir şey O'na benzemez ve hiç bir şey O'nu kuşatamaz. O erişilmez gücün sahibi Yüce Mevladır. O birdir, hiç bir kimseye muhtaç değildir ve yaratılmışlara benzemekten uzaktır O.

Ardından ilahî ses şöyle devam etti: Ey Musa! Gerçek şu ki, Ben, güçlü ve Hakim olan Allah'ım. Şimdi asanı at! Yüce Allah, elindeki değneğini yere atmasını emretti. Ki böylece O'nun tüm her şeye güç yetiren ve dilediği her şeyi yapan olduğuna açık bir kanıt olsun. Evet gerçekten o bir mucizedir, her ne kadar sen bunu anlamasan da!

Ve Musa elindeki değneği attı. "Bırakınca, değnek hemen, koşan bir yılan oluverdi." *(20 Tahâ 20)* Bunu gören Hz. Musa dehşete kapıldı, korkusundan arkasına bile dönüp bakmadan oradan kaçmak istedi. Ama Rabbi ona şöyle seslendi: Ey Musa! Korkma; Benim katımda peygamberler korkmaz. İşte bu cümle, Hz. Musa'nın Allah'ın elçisi olduğunun tescili demekti. Daha sonra Yüce Rabbimiz, zulümleri nedeniyle korkmaları gerekenlerin ancak zalimler olduğunu Hz. Musa'ya açıkladı. Evet zalimler korksundu. Peygamberlerin korkmasına ise gerek yoktu. Çünkü Yüce Allah, onlara güven, huzur ve hoşnutluk bahşetmişti. Yüce Allah böyle takdir buyurmuştu. Yine lutfu keremiyle Yüce Allah, zulmedip sonra bundan vazgeçerek Allah'a dönen ve O'ndan bağışlanma dileyenlerin o anda bağışlanacaklarını ve karşılarında çokça bağışlayan merhametli bir Yaradan bulacaklarını haber veriyor.

Öte yandan, dilediği her şeyi yapan Yüce Allah'ın kudretini gösteren ve onun peygamberliğini teyid eden bir başka mucize daha gerçekleşiyor. Elini koynuna sok, kusursuz, bembeyaz çıksın. Kesintisiz parıldayıp etrafa ışık saçan bir meşale olarak çıksın. Evet Yüce Allah onu Firavun ve kavmine gönderilen dokuz mucizeden biri kılmıştı. İşte bu iki mucize, Hz. Musa'yı teyid eden açık belgelerdendi. Artık onlara Allah'ın makamından korkan kimseler inanırdı ancak. Ey Musa, sen yoldan çıkmış Firavun ve halkına gönderilmiş Allah'ın peygamberisin, sözüne ancak onlar kulak verirdi.

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَٓا اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّاۜ فَانْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِد۪ينَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوُ۫دَ وَسُلَيْمٰنَ عِلْمًاۚ
وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي فَضَّلَنَا عَلٰى كَث۪يرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِن۪ينَ
﴿١٥﴾ وَوَرِثَ سُلَيْمٰنُ دَاوُ۫دَ وَقَالَ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ
الطَّيْرِ وَاُو۫ت۪ينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍۜ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُب۪ينُ
﴿١٦﴾ وَحُشِرَ لِسُلَيْمٰنَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ
يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾ حَتّٰٓى اِذَٓا اَتَوْا عَلٰى وَادِ النَّمْلِۙ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَٓا اَيُّهَا
النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْۚ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمٰنُ وَجُنُودُهُۙ وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ
اَوْزِعْن۪ٓي اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّت۪ٓي اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ
اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضٰيهُ وَاَدْخِلْن۪ي بِرَحْمَتِكَ ف۪ي عِبَادِكَ الصَّالِح۪ينَ
﴿١٩﴾ وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَٓا اَرَى الْهُدْهُدَۘ اَمْ كَانَ
مِنَ الْغَٓائِب۪ينَ ﴿٢٠﴾ لَاُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَد۪يدًا اَوْ لَاَا۬ذْبَحَنَّهُٓ
اَوْ لَيَأْتِيَنّ۪ي بِسُلْطَانٍ مُب۪ينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَع۪يدٍ فَقَالَ اَحَطْتُ
بِمَا لَمْ تُحِطْ بِه۪ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَاٍ بِنَبَاٍ يَق۪ينٍ ﴿٢٢﴾

14. "Gönülleri kesin olarak kabul ettiği halde, zulüm ve kibirlerinden ötürü onları bile bile inkar ettiler. Bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bak!"

15. "And olsun ki, Davud'a ve Süleyman'a ilim verdik. İkisi 'Bizi mümin kullarının çoğundan üstün kılan Allah'a hamdolsun' dediler.

16. "Süleyman Davud'a varis oldu. 'Ey insanlar! Bize kuş dili öğretildi ve bize her şeyden bolca verildi. Doğrusu bu apaçık bir lutuftur' dedi."

17. "Süleyman'ın cinlerden, insanlardan ve kuşlardan müteşekkil olan ordusu toplandı. Hepsi toplu olarak gidiyorlardı."

18. "Sonunda, karıncaların bulunduğu vadiye geldiklerinde bir karınca: 'Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin, Süleyman'ın ordusu farkına varmadan sizi ezmesin' dedi."

19. "Süleyman, onun sözüne hafifçe güldü ve: 'Rabbim! Bana ve ana babama verdiğin nimete şükürde, hoşnut olacağın işi yapmakta beni muvaffak kıl. Rahmetinle beni, iyi kullarının arasına koy' dedi."[3]

20. "Süleyman, kuşları teftiş ederek, 'Hüdhüd'ü niçin göremiyorum? Yoksa kayıplarda mı?' dedi."

21. "O, ya bana apaçık bir delil getirir; ya da onu şiddetli bir azaba uğratır yahut keserim."

22. "Çok geçmeden Hüdhüd gelip Süleyman'a, 'Senin bilmediğin bir şeyi öğrendim. Sana Sebe'den doğru bir haber getirdim' dedi."

[3] Hz. Musa, Allah'ın apaçık ve emsalsiz mucizeleri ile Firavun'a geldiğinde, her akıl ve insaf sahibi onları gördü. Firavun ve yandaşları ise şöyle dediler: Bu apaçık bir sihirdir! Sihirleriyle o mucizelere karşı durmak istediler, ama sonunda yenilip rezil ve rüsvay oldular. Ama yine de Hz. Musa'nın peygamberliğini kabul etmediler. Mucizelerin hakkını verip onların kadrü kıymetini bilmediler. Akılları ve gönülleri görülenlerin Allah katından gelmiş gerçekler olduğunu kesin olarak bilip durduğu halde, sırf kibır ve inatlarından dolayı onları inkar ettiler. Kendilerine yazık ederek ve gerçeğe teslim olmayı kendilerine yediremeyerek red ettiler.

Ey Musa, sen şimdi bak! Seninle birlikte akıl ve izan sahibi olanlar da baksınlar! Bozguncuların sonu nasılmış! Evet Yüce Allah, Firavun ve avanesini suda boğuverdi ve onların varacakları yer de ateştir. Gerçekten cehennem ateşi zalimler için ne kötü bir karşılıktır. Onlar keşke iman etselerdi, onların varacağı yer cennet olurdu. Ama onlar Allah'a karşı baş kaldırdılar. Allah'da yaptıklarına karşılık olarak onları cehenneme atıverdi. O halde ey Muhammed'in @ getirdiği gerçekleri kabul etmeyen inkarcılar, onların başına gelen azaplar sizin de başınıza gelmeden aklınızı başınıza alın! Zira yeryüzünde bozgunculuk yapanların sonu hep aynı olmuştur.

Daha sonra ayetler bizi Hz. Davûd ve Hz. Süleyman peygamberlerin haberlerine götürüyor. Yüce Allah kulu ve peygamberi olan Hz. Davud ve oğlu Hz. Süleyman peygamberlere bahşettiği sayısız nimetlerden, güzelliklerden bahsediyor. Dünya ve ahiret saadetini onlara nasıl sunduğunu anlatıyor. Onlara nasıl dünyada makam ve saltanat, dinde de peygamberlik verdiğini haber veriyor.

Yüce Rabbimiz, önce onlara ilim irfan ve çok sayıda nimet bahşettiğini, onların da Allah'ın nimetlerine şükrettiklerini hatırlatıyor: İkisi 'Bizi mümin kullarının çoğundan üstün kılan Allah'a hamdolsun' dediler. Yüce Allah, kulu Hz. Davud'u katına aldıktan sonra yerine oğlu Hz. Süleyman geçti. Süleyman, babası Davud'un hem saltanatına hem de peygamberliğine varis oldu. Ve bir gün Hz. Süleyman, insanların karşısında durup Yüce Allah'ın bir kulu olarak şöyle dedi: Ey insanlar! Yüce Rabbimizin bize olan lütuf ve ihsanı ile bize kuş dili öğretildi. Allah bizi nimetlerine garketti. Bize her şeyi bol bol ihsan etti. Tüm bunlar bizim hakkettiğimizden dolayı değil, ama Ğani Mevla'nın bize olan lütuf ve kereminden dolayıdır. Gerçekten tüm bunlar Allah'ın bize olan büyük bir lütfu ve açık bir ikramıdır. Böylece Hz. Süleyman'a Allah'ın nimetleri eksiksiz olarak bahşedildi. O da, Allah'ın emrine amade kıldığı cin, insan ve kuşlardan olan ordularını huzurunda topladı. Onların hepsini düzenli olarak sevkediyorlar, karşılarına çıkan bir insan ordusu gibi savaş için yerlerini alıyorlardı.

Nihayet ordusuyla birlikte Hz. Süleyman, Karınca Vadisine geldiler. Bir karınca dedi ki: 'Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin.. Süleyman ve ordusu farkına varmadan üstünüzden sizi ezip geçiverecekler. Hz. Süleyman bu konuşmayı anladı ve gülümseyerek nimetlerinden dolayı Yüce Allah'a şükredip şöyle demeye başladı: Rabbim! Bana ve ana babama verdiğin nimete şükürde, hoşnut olacağın işi yapmakta beni muvaffak kıl. Rahmetinle, beni iyi kullarının arasına koy. Ey Rabbim, kuşların ve diğer hayvanların dillerini öğretme başta olmak üzere bana bahşettiğin nimetlere, ana-babamı iman ve İslam ehli kılmana karşılık Sana layıkıyla şükredebilmemi bana ilham et. Senin razı ve hoşnut olacağın salih davranışları yapmama imkan tanı. Zira Senin lütuf ve keremin olmazsa ben, Senin razı ve hoşnut olacağın işleri yapamam. Nimetlerin, lütuf ve keremin kaynağı Sensin çünkü. Sen bana faydalı bir bilgi, yararlı bir davranış bahşederek benden razı ve hoşnut olabilirsin. Bir de rahmetinle beni seçkin kullarının arasına katıver! Öldüğümde kullarından iyilerinin arasına, dostlarının yanına koyuver!

إِنِّي وَجَدتُّ ٱمْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِن كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ
عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾ وَجَدتُّهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِن دُونِ ٱللَّهِ
وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَعْمَٰلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٤﴾
أَلَّا يَسْجُدُوا۟ لِلَّهِ ٱلَّذِي يُخْرِجُ ٱلْخَبْءَ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَيَعْلَمُ
مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ ٱلْعَرْشِ
ٱلْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾ قَالَ سَنَنظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنتَ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٢٧﴾ ٱذْهَب
بِّكِتَٰبِي هَٰذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَٱنظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾
قَالَتْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَؤُا۟ إِنِّيٓ أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَٰبٌ كَرِيمٌ ﴿٢٩﴾ إِنَّهُۥ مِن سُلَيْمَٰنَ وَإِنَّهُۥ
بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٣٠﴾ أَلَّا تَعْلُوا۟ عَلَيَّ وَأْتُونِي
مُسْلِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَتْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَؤُا۟ أَفْتُونِي فِيٓ أَمْرِي مَا كُنتُ قَاطِعَةً
أَمْرًا حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ ﴿٣٢﴾ قَالُوا۟ نَحْنُ أُو۟لُوا۟ قُوَّةٍ وَأُو۟لُوا۟ بَأْسٍ
شَدِيدٍ وَٱلْأَمْرُ إِلَيْكِ فَٱنظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَتْ
إِنَّ ٱلْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا۟ قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوٓا۟ أَعِزَّةَ
أَهْلِهَآ أَذِلَّةً وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾ وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ
إِلَيْهِم بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ ٱلْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾

23. "Doğrusu ben, ora halkına hükmeden, her şeyden kendisine bolca verilen ve büyük bir tahta sahip olan bir kadın buldum."

24. "Onun ve kavminin Allah'ı bırakıp güneşe secde ettiklerini gördüm. Şeytan, kendilerine, yaptıklarını güzel göstermiş, onları doğru yoldan alıkoymuştur. Bunun yüzünden onlar doğru yolu bulamazlar."

25. "Göklerde ve yerde gizli olanları ortaya koyan, gizlediğiniz ve açıkladığınız şeyleri bilen Allah'a secde etmeleri gerekmez miydi?"[4]

26. "O çok büyük arşın sahibi olan Allah'tan başka tanrı yoktur."[5]

27. "Süleyman şöyle söyledi: 'Doğru mu söylüyorsun, yoksa yalancılardan mısın, bakacağız'."

28. "Şu mektubumu götür, onlara at, sonra bir yana çekil, varacakları sonuca bak."

29. "Sebe' kraliçesi, 'Ey ileri gelenler! Bana, çok önemli bir mektup bırakıldı' dedi."

30. " O, Süleyman'dan gönderilen ve Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla diye başlayan bir mektuptur."

31. "Onda, sakın bana karşı baş kaldırmayın ve teslim olarak gelin, diye yazıyor."

32. "Kadın, 'Ey ileri gelenler! Bu işimde bana fikrinizi söyleyin; ben siz olmadan hiç bir işi kesip atmam' dedi."

33. "Onlar, 'Biz güçlü kimseler ve zorlu savaş adamlarıyız, emir senindir, sen emretmene bak' dediler."

34. "Kraliçe, 'Doğrusu krallar bir kente girdikleri zaman orasını bozarlar, onurlu kimselerini aşağılık yaparlar. İşte böyle davranırlar' dedi."

35. "Ben onlara bir hediye göndereyim de, elçilerin ne ile döneceklerine bir bakayım."[6]

[4] Dikkat secde ayetidir.

[5] Evet Hz. Süleyman, Allah'ın kendisine sayısız nimetlerini bahşettiği bir kimseydi. Yüce Allah ona, kuşların, cinlerin ve pek çok yaratığının dilini öğretmişti. İşte bir gün kuşları teftiş eden Hz. Süleyman, aralarında Hüdhüd'ün bulunmadığını gördü. Onun hazır bulunmaması dikkatini çekti ve dedi ki: Hüdhüd'ü neden göremiyorum? Eğer onun geçerli bir mazereti yoksa, ona ya çok çetin bir azap tattıracağım, yahut onu keseceğim, ya da o bana geçerli bir özür getirir.

Aradan çok geçmeden Hüdhüd çıkageldi. Hz. Süleyman'ın oldukça öfkeli olduğunu ve kendini keseceğini anladı. Hüdhüd dedi ki: Yavaş ol, kızma ey Süleyman! Andolsun ki ben sana teşekkür edilip ödüllendirilecek çok önemli bir haberle geldim. Ben sana Yemen'in Sebe' yurdundan çok önemli ve gerçek bir haber getirdim. Gerçekten ben orada halkına hükmeden büyük bir kraliçe gördüm. Gördüm ki o halkına hükmediyor, ona her şey verilmiş ve çok büyük bir tahtı var. Ayrıca onlar Allah'ı bırakıp güneşe tapıyorlar ve güneşe secde ediyorlar. Şeytan onlara yaptıklarını süslü gösterip onları doğru yoldan alıkoymuş, çünkü onlar Allah'tan habersizdirler. Şu halde sen onları güneşe tapmaktan, güneşi putlaştırmaktan kurtarmalı ve onları yaratıcıları olan Allah'tan başkasına secde etmemeleri için uyarmalısın. Onları yoktan vareden, onlar için gökten ve yerden rızıklar çıkaran, insanın gizlediklerini de açıkladıklarını da bilen Yüce Allah'a kulluğa çağırmalısın. Gerçekten Yüce Allah, kendisinden başka hiçbir ilahın olmadığı, büyük Arşın sahibidir. Ne dersin ey Süleyman?

[6] Hz. Süleyman, Hüdhüd'ün getirdiği haberleri dinledikten sonra dedi ki: Ey Hüdhüd! Biz, senin doğru mu, yoksa yalan mı söylediğine bir bakalım! Şimdi ben, bu kraliçe için bir mektup yazayım, sen onu götür onlara at, sonra bir kenara çekilip onları yakından bir izle bakalım. Onların ne yaptıklarını iyice öğrenip onların haberlerini bana getir bakalım.

Bu emir üzere Hüdhüd kraliçenin yurduna gidip mektubu onlara attı. Kraliçe halkıyla beraber toplanmış bir halde idi. Kraliçe Belkıs, mektubu alıp hayretle içindekileri okudu. Halkını toplayıp onlara şöyle dedi: Gerçekten bu değerli bir mektup. O Süleyman'dan gelmekte ve besmeleyle başlamaktadır. Onda Süleyman, bana karşı gelmeyin, teslim olarak bana gelin, diye yazmaktadır. Bu konudaki görüşlerinizi söyleyin bakalım!

Kraliçe baktı ki halkı dehşete kapılmış bir halde bir şey söyleyemedi, hemen danışmanlarını toplayıp onlarla istişare etti. Onlara dedi ki: Ey ileri gelenler! Bu konuda bana bir fikir verin, zira ben size danışmadan bir şeyi kesip atmam. Şimdi siz bana, ne yapmam gerektiğini ve siz olsaydınız ne yapardınız söyleyin!

Onlar şöyle cevap verdiler: Gerçekten bizler güçlü kuvvetli, kararlı, zorlu savaşan bir toplumuz. Emir ferman senindir. Sen emretmene bak!

Kraliçe Belkıs, durup ince ince düşündü ve ardından sükunetle şu hikmetli görüşünü söyledi: Şunu iyi bilin ki, krallar bir kente girdiklerinde oranın altını üstüne getirirler, oranın değerlerini gözetmezler, şereflilerini zelil ederler, ahalisini de liderlerini de perişan ederler. Şimdi ben Süleyman'a büyük hediyeler gönderip sonucunu bekleyeceğim. Eğer o, bu hediyeleri kabul ederse anlayacağız ki, biz ondan güçlüyüz ve onun hakkından geliriz. Ama o hediyeleri kaldırıp atarsa, o zaman onun peygamber olduğu ortaya çıkacak. Bir peygamberi yenmek ise asla mümkün değildir. O zaman biz şimdi hediyemizi gönderelim ve elçilerimizin nasıl döneceklerine bir bakalım. Ona göre kararımızı verelim.. Halkı, kraliçelerinin bu görüşünü uygun gördüler.

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمٰنَ قَالَ اَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَا اٰتٰينِيَۦ اللّٰهُ خَيْرٌ مِمَّا
اٰتٰيكُمْ بَلْ اَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾ اِرْجِعْ اِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ
بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا اَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ
﴿٣٧﴾ قَالَ يَا اَيُّهَا الْمَلَؤُا اَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ اَنْ يَأْتُونِي
مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾ قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ اَنَا اٰتِيكَ بِهِ قَبْلَ اَنْ تَقُومَ
مِنْ مَقَامِكَ وَاِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ اَمِينٌ ﴿٣٩﴾ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ
مِنَ الْكِتَابِ اَنَا اٰتِيكَ بِهِ قَبْلَ اَنْ يَرْتَدَّ اِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا
رَاٰهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي
ءَاَشْكُرُ اَمْ اَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ
فَاِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾ قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ اَتَهْتَدِي اَمْ
تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ اَهٰكَذَا عَرْشُكِ
قَالَتْ كَاَنَّهُ هُوَ وَاُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾
وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ
كَافِرِينَ ﴿٤٣﴾ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَاَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً
وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا قَالَ اِنَّهُ صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ

36. "Süleyman'a geldiklerinde, 'Bana mal ile yardım etmek mi istiyorsunuz? Allah'ın bana verdiği size verdiğinden daha iyidir. Ama belki de hediyenizle siz sevinirsiniz' dedi."

37. "Onlara dön! And olsun ki, güç yetiremiyecekleri bir ordu ile gelir onları oradan alçalmış ve küçük düşmüş olarak çıkarırız."

38. "Süleyman, 'Ey ileri gelenler! Bana teslim olarak gelmelerinden önce, hanginiz o kraliçenin tahtını yanıma getirebilir?' dedi."

39. "Cinlerden bir ifrit, 'Sen yerinden kalkmadan önce sana onu getiririm, buna karşı güvenilir bir güce sahibim' dedi."

40. "Kitabın bilgisine sahip olan biri, 'Gözünü açıp kapamadan ben onu sana getiririm' dedi. Süleyman, tahtı yanına yerleşivermiş görünce, 'Bu, şükür mü edeceğim yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınayan Rabbimin lutfundandır. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur; fakat nankörlük eden bilsin ki Rabbim müstağnidir, kerem sahibidir' dedi."[7]

41. "Süleyman, 'Tahtını onun tanımıyacağı hale getirin, bakalım tanıyabilecek mi yoksa tanımayacak mı?' dedi."

42. "Kraliçe geldiğinde, 'Senin tahtın böyle miydi?' denildi. O da 'Sanki odur' dedi. Süleyman, 'Bize daha önce bilgi verilmiş ve biz teslim olmuştuk'[8] dedi."

43. "Kraliçeyi o zamana kadar alıkoyan, Allah'tan başka taptığı şeylerdi; çünkü kendisi inkarcı bir toplumdandı."

44. "Ona, 'Köşke gir' dendi; salonu görünce, onu derin bir su zannetti, eteğini çekti. Süleyman, 'Doğrusu bu camdan yapılmış mücella bir salondur' dedi. Kraliçe, 'Rabbim! Şüphesiz ben kendime yazık etmişim. Süleyman'la beraber, alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum' dedi."[9]

[7] Belkıs'in elçileri hediye ile Süleyman'a ulaşınca, Süleyman onlara, siz bana mal ile yardım etmek mi istiyorsunuz, getirdiğiniz bu hediye ile, saltanat ve şirkiniz üzere sizi bırakacağımı mı sanıyorsunuz, dedi. Oysa Allah bana, size verdiğinden çok daha hayırlısını vermiştir. Gerçekten Yüce Allah bana, hem mal mülk, hem saltanat ve şatafat, hem de güç ve hikmet lütfetmiştir. İnsanları, cinleri ve kuşları benim emrime amade kılmıştır. Bizim katımızda, dünyada sahip olunabilecek her şeyi Yüce Rabbim bize bahşetmiştir. Hediyeniz sizin olsun, ancak siz hediye ve bahşişe kanarsınız. Bense sizden Islamdan başka bir şeye razı olmam. Ya İslam olursunuz, yahut da savaşa hazır olursunuz. O zaman size karşı koyamayacağınız bir orduyla gelirim. Alın şu hediyenizi ve onu götürüp Belkıs'a geri verin. Zira bekleyen için yarın pek yakındır! Ben şimdi Belkıs'a maiyyetiyle beraber gelmeleri için kısa bir süre tanıyorum. Onlar ya gelirler, yahut savaş kaçınılmaz olur!..

Kraliçe Belkıs akıllı bir kadındı. Nitekim o, Süleyman'a gidip onunla karşılıklı konuşmaya karar verdi. Onunla müşavere eder, eğer o iddia ettiği gibi gerçekten peygamberse ona uyardı.

Hz. Süleyman , Belkıs'ın kararını öğrendi ve insan, cin ve kuşlardan oluşan danışma meclisini toplayıp onlara şöyle dedi: Sizden hanginiz, teslim olarak bana gelmeden önce Belkıs'ın tahtını bana getirebilir? Cinlerden bir ifrit, sen yerinden kalkmadan onu ben sana getirebilirim, dedi. Bir başkası ise, sen dedi, gözlerini açıp kapamadan onu sana getirebilirim.. Ve gerçekten de Süleyman, Belkıs'ın tahtını yanına gelmiş olarak gördü. Kendisine Kitap bilgisi verilmiş kişinin vadettiği gibi taht kısa zamanda huzuruna gelmişti. Bunu gören Süleyman'ın gönlü ve tüm hücreleri ürperdi ve tam bir teslimiyetle şöyle dedi: İşte bu, Rabbimin lütfundandır. O, bana olan nimetlerine karşı şükür mü edeceğim, yoksa o nimetlere kanıp zarara uğrayanlardan mı olacağım diye beni sınamaktadır. Ama Yüce Allah benim Rabbimdir. Ben, bana olan nimetlerine karşı O'na şükrederim, O'na asla nankörlük yapmam. Zira nankörlük, çok çirkin bir zulümdür. Şükredenler, Allah'a şükretmekle ancak kendilerine iyilik etmiş olurlar. İnkarcı zalimler ise, zulüm ve inkarlarıyla ancak kendilerine yazık etmiş olurlar. Gerçekten şirk, çirkin bir zulümdür. Yüce Allah ise hiç bir şeye muhtaç değildir. O Aziz ve Hakimdir. O, bol bol ihsan eden, son derece merhametli olandır.

[8] (Bu cümlenin Hz. Süleyman'ın sözü olduğu söylendiği gibi, Belkıs'ın yahut Süleyman'ın kavminin sözü olduğu da söylenmiştir. *Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VI, 178. Tefsircimiz* birinci görüşü tercih etmiştir.)

[9] Hz. Süleyman'a kendisi gelmeden önce Belkıs'ın tahtı getirildiğinde, Belkıs'ın onu gördüğü zamanki tavrını belirlemek için, tahtın bazı yerlerinin değiştirilmesini istedi. Süleyman adamlarına dedi ki: Şu tahtı değiştirin de Kraliçe geldiğinde ona soralım bakalım, bu onun tahtı mı, yoksa başka bir taht mı? Sonuçta o Yüce Allah dışında taptığı tanrılara kulluğa devam mı edecek, yoksa hidayete mi gelecek bir bakalım. Kraliçe gelince Süleyman onu karşıladı ve ona 'Senin tahtın böyle miydi?' diye sordu. Kraliçe, bu sanki o, ne kadar da ona benziyor, diyerek zekiliğini ve öngörüsünü ortaya koydu.

Kraliçe, Allah'tan başka şeylere kulluk yapmakla doğru yoldan sapmışlardan biriydi. Hz. Süleyman , biz dedi, müslümanlarız, daha önce bize ilim verilmiş ve biz müslüman olmuştuk. Bugün de seni aynı şekilde Alemlerin Rabbine teslim olmaya çağırıyoruz.. Ardından Kraliçeye yönelerek, haydi gir şu köşke, dedi. Kraliçe onu görünce, adımını atınca içine düşeceği derin bir su sanıp ıslanmamak için eteklerini yukarı kaldırdı. Bunu gören Süleyman, bu dedi, camdan yapılmış mücella bir köşktür..

İşte tam o anda, Yüce Allah'ın lütfu ile bir peygamberin huzurunda olduğunun farkına varan Kraliçe şöyle dedi: Rabbim! Şüphesiz ben kendime yazık etmişim. Daha önce şirk ve inkar içerisinde durarak, halkımla birlikte Allah'ı bırakıp güneşe taparak kendime yazık etmişim. Ama artık ben Süleyman'la beraber, alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum.. Bu sözleri söyleyen Kraliçe iyi bir müslüman oldu.

Bu noktadan sonra biz, Kraliçe Belkıs'ın yalnızca kendisinin müslüman olup eşi ve ortağı olmayan, tüm her şeyin yaratıcısı olan Yüce Allah'a kulluk konusunda Süleyman'ın dinine girmekle kalmadığını düşünüyoruz. Aksine o, bundan sonra halkını da İslama çağırmış ve onların da müslüman olmalarını sağlamıştı. İşte bu, Yemen bölgesinin günümüze kadar güçlü bir biçimde İslama bağlılığını sürdürmesinin temel nedenlerinden biridir.

الجزء التاسع عشر — سورة النمل

قَالَتْ رَبِّ اِنّ۪ي ظَلَمْتُ نَفْس۪ي وَاَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمٰنَ لِلّٰهِ رَبِّ
الْعَالَم۪ينَ ﴿٤٤﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَٓا اِلٰى ثَمُودَ اَخَاهُمْ صَالِحًا اَنِ
اعْبُدُوا اللّٰهَ فَاِذَا هُمْ فَر۪يقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾ قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ
تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَٓائِرُكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ
بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾ وَكَانَ فِي الْمَد۪ينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ
يُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللّٰهِ
لَنُبَيِّتَنَّهُ وَاَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّه۪ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ اَهْلِه۪
وَاِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ اَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ
وَقَوْمَهُمْ اَجْمَع۪ينَ ﴿٥١﴾ فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا اِنَّ
ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ وَاَنْجَيْنَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾ وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِه۪ٓ اَتَأْتُونَ
الْفَاحِشَةَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾ اَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ
شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَٓاءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٥٥﴾

٣٨٢

45. "And olsun ki, Semud kavmine kardeşleri Salih'i 'Allah'a kulluk ediniz' desin diye gönderdik. Ama onlar hemen birbiriyle çekişen iki zümreye ayrıldılar."

46. "Salih, 'Ey kavmim! Niye iyilikten önce, acele kötülük istiyorsunuz? Allah'tan mağfiret dileseniz de merhamet olunsanız olmaz mı?' dedi."

47. " 'Sen ve beraberindekiler yüzünden uğursuzluğa uğradık' dediler. Salih, 'Uğursuzluğunuz Allah katındandır; belki de siz sınanan bir toplumsunuz' dedi."[10]

48. "O şehirde, yeryüzünde bozgunculuk yapan, düzeltmeye yanaşmayan dokuz kişi vardı."

49. " 'Biz gece ona ve ailesine baskın verelim, sonra da onun dostuna, ailesinin yok edilişinde bulunmadık, şüphesiz biz doğru söylüyoruz, diyelim' diye aralarında Allah'a yemin ettiler."

50. "Onlar bir düzen kurdular. Biz de onlar hiç farkında olmadan bir plan yaptık."

51. "Hilelerinin sonunun nasıl olduğuna bir bak! Biz onları ve kavimlerini toptan yerle bir ettik."

52. "İşte, haksızlıklarına karşılık çökmüş bulunan evleri! Bunda, bilen bir toplum için şüphesiz, ders vardır."

53. "İnanıp Allah'a karşı gelmekten sakınanları kurtardık."[11]

54. "Lut'u da gönderdik; hani o kavmine şöyle demişti: 'Göz göre göre bir hayasızlık mı yapıyorsunuz?' "

55. "Kadınları bırakıp, şehvetle erkeklere mi yaklaşıyorsunuz; evet, siz cahil bir toplumsunuz."

[10] Yüce Allah Semud kavmine de kardeşleri Salih'i, kendilerini yalnızca eşi ortağı olmayan Yüce Allah'a kulluk yapmaya çağırmak üzere peygamber olarak gönderdi. Ama onlar iki gruba ayrıldılar: İnananlar ve inanmayanlar. Her iki grup ta kendilerinin doğru yolda olduğunu ileri sürerek birbirleriyle çekişmeye başladılar. Peygamberleri onlara şöyle dedi: İyilikten önce, neden acele kötülük gelmesini isitiyorsunuz? Niçin Allah'ın merhametini değil de, azabın gelivermesini isitiyorsunuz? Oysa siz Allah'tan bağışlanma dileseydiniz, Rabbinize dönseydiniz, bu sizin için çok daha iyi olur ve siz merhamet olunurdunuz.

Buna karşılık onlar şöyle dediler: Biz senin ve seninle beraber olanlar yüzünden uğursuzluğa uğradık. Biz ne senin yüzünde bir hayır görüyoruz, ne de sana uyanların yüzlerinde.

Allah'ın peygamberi onlara şöyle dedi: Sizin başınıza gelen şeyler de benim bir katkım yoktur. Başınıza gelen belaların nedeni Allah katındadır. Siz gerçekten sapıp fitneye yöneldiğiniz için, sapıklığınız yüzünden bela ve musibetlere uğruyorsunuz.

[11] Yüce Allah, Semud kavminin azgınları ve insanları inkar ve sapıklığa çağıran liderlerinden söz ediyor. Onlar Hz. Salih peygamberi yalanladılar ve sonunda işi deveyi boğazlamaya kadar vardırdılar. Hatta bir suikastle Hz. Salih'i de öldürmeye yeltendiler. Şehirde dokuz bozguncu herif vardı. Onların her biri mal mülk, makam mansıp sahibi kişilerdi. Ama onlar yeryüzünde bozgunculuk yapıyorlar, asla ıslaha yanaşmıyorlardı. Onlar, kendilerini dünya ve dünyalıkların aldattığı azgınların en kötüleri idiler. Bu azgın kişiler, gizlice Hz. Salih'i öldürmek ve sonra da onun ölümünden habersiz olduklarını söylemek üzere and içtiler. Bu işi geceleyin yapacaklardı. Ne var ki Yüce Allah, onların hilelerini bozdu, planlarını altüst etti. Onlar bir tuzak tezgahladılar, ama bu tuzakları kendi başlarına geçiverdi. Yüce Allah onların evlerini başlarına yıkıp topunu yok etti. Sadece Hz. Salih ve beraberindeki inananlar kurtuldu. Allah Teâlâ onlara dünyada yardım etti, ahirette de en güzel sonuç onların olacaktır. İnkarcı zalimler ise, cehenneme atılacaklardır. Orada onları cehennemin homurtusu ve iniltisi beklemektedir. Onların evleri harabeye dönmüş, viran olmuş bir halde, bakanlara ibret nişanesi olarak durmaktadır. İşte yeryüzünde düzeltmeye yanaşmayıp bozgunculuk yapanların cezası budur.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ
مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ
وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٥٧﴾ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٥٨﴾ قُلِ الْحَمْدُ
لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى آللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾ أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ
مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ
قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ
خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ
حَاجِزًا أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ أَمَّنْ
يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ
خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَمَّنْ
يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ
يَدَيْ رَحْمَتِهِ أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

56. "Kavminin cevabı sadece, 'Lut'un ailesini kentinizden çıkarın, guya onlar temiz kalmaya çalışan insanlarmış' demek oldu."

57. "Bunun üzerine onu ve ailesini kurtardık, yalnız karısının geride kalanlardan olmasını gerekli gördük."

58. "Geride kalanların üzerlerine bir yağmur yağdırdık. Uyarılan fakat yola gelmeyenlerin yağmuru ne kötü idi!"[12]

59. "De ki: 'Hamd Allah'a mahsustur, seçtiği kullarına selam olsun. Allah mı daha iyidir, yoksa O'na koştukları ortaklar mı?' "

60. "Yahut gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indirip onunla, bir ağacını bile bitirmeye gücünüzün yetmediği, güzel güzel bahçeler meydana getiren kim? Allah'ın yanında başka bir tanrı mı? Hayır; onlar taptıklarını Allah'a eşit tutan bir toplumdur."

61. "Yahut yeri, yaratıklarının oturmasına elverişli kılan ve aralarında ırmaklar meydana getiren, yeryüzüne sabit dağlar yerleştiren, iki deniz arasına engel koyan kim? Allah'ın yanında başka bir tanrı mı? Hayır; çoğu bilmezler."

62. "Yahut, darda kalana, kendisine yakardığı zaman karşılık veren, başındaki sıkıntıyı gideren ve sizi yeryüzünün sahipleri yapan kim? Allah'ın yanında başka bir tanrı mı? Ne az düşünüyorsunuz!"[13]

63. "Yahut, karanın ve denizin karanlıklarında size yol bulduran, rüzgarları rahmetinin önünde müjdeci gönderen kim? Allah'ın yanında başka bir tanrı mı? Allah, koştukları eşlerden yücedir."

[12] Yüce Rabbimiz, kulu ve elçisi Hz. Lut peygamberin, insanlık içerisinde daha önce hiç kimsenin yapmadığı ahlakızlığı hortlatan kavmini Allah'ın azabıyla nasıl uyardığını anlatıyor. Onlar kadınları bırakıp, şehvetle erkeklere yanaşan eşcinsel bir toplumdu. Bu ise, çok çirkin bir hayasızlıktı.

Lut'u da gönderdik; hani o kavmine şöyle demişti.. Ey Muhammed! Hatırla, hani bir vakit Lut peygamber nasıl kavmini hayasızlıktan sakındırarak şöyle demişti: Göz göre göre bir hayasızlık mı yapıyorsunuz? Siz evlilik yasasını çiğneyerek, ilk defa çok çirkin bir işi hortlatarak çok dehşetli bir günaha mı batıyorsunuz?

Bu uyarıya karşılık kavminin cevabı sadece şu oldu: Lut'u da, ailesini de, ona uyup ona yardım edenleri de kentinizden çıkartıp sürün. Gerçekten onlar temiz kalmak isteyenlerdir. Sizin yapmakta olduğunuz şeyler onlara çok zor geliyor. Onları aranızdan defedin gitsin.

Sübhanallah! Şu işe bakın, şeytan, insan ve cinlerden olan yandaşlarına bir işi süslü gösterdiğinde, kulların istikamet üzere tertemiz kalmaları kınanan bir şey olmaktadır. Ama bunda da Allah'ın sayısız hikmetleri vardı. İşin sonu nereye varmıştı? Yüce Allah, Hz. Lut peygamber ve beraberindekilerin kurtulmasını dilemiş; Lut'un karısı da içlerinde olduğu halde günahkarları da yerle bir etmişti. Zira Lut'un karısı da inkarcılardan olmuştu. Allah Teâlâ onların üzerine helak edici bir yağmur yağdırıvermişti. Uyarıldıkları halde laf anlamayanların azap yağmuru ne kötü olmuştur! Kendilerine gerçekler geldiği halde, peygamberlere karşı çıkıp onları yalanlayan ve onları aralarından sürüp çıkarmaya kalkışanların sonu ne acı olmuştur!

[13] Aziz ve Hakim olan Yüce Yaratıcıdan sevgili ve seçkin kulu Hz. Muhammed'e @ bir çağrıdır bu. Ey Muhammed, de ki: Kullarına sunduğu sayısız nimetlerine karşılık tüm övgüler Allah'a mahsustur. Selam ise Yüce Mevlanın seçerek kullarına gönderdiği tüm peygamberlerinin üzerine olsun. Yine onlara de ki: Allah mı daha iyidir, yoksa O'na koştukları ortaklar mı? Bu ifade, bir reddiye olarak Allah'tan başka tanrılara kulluk eden müşriklere yöneltilmiş bir soru cümlesidir. Daha sonra Yüce Yaratıcı, yalnız kendisinin bir başına yaratan, rızık veren ve işleri düzenleyen olduğunu açıklamaya başladı: Yahut gökleri ve yeri yaratan kim? Ey Muhammed, sor onlara, benim sizleri kendisine kulluğa çağırdığım Allah, gökleri ve yeri yaratan, size gökten su indiren, onu kullarına rızık olarak bahşeden, o suyla size meyveler, çeşit çeşit ekin ve bitkilerden yiyecekler sunan kim? O tadları, değerleri, güzelim renkleri farklı farklı rızıkları veren kim? Evet, onlardan birini bile bitirmeye güç yetiremediğiniz tüm bunları sizlere bahşeden kim, söyleyin? Tüm bunları yapan yaratan, yaratıklarına rızık veren, eşi ortağı olmayan ve hiç bir şeye muhtaç olmayan Yüce Allah'tır. İşte O Yüce Rab, sizin bir emek ve çalışmanız olmadan gökten su indiren, onunla kuruyup gittikten sonra yeniden yeryüzüne hayat ve canlılık veren Allah'tır. Şimdi söyleyin bakalım, tüm bunları Allah'ın dışında bir başka tanrı mı yapıyor? Böyle bir iddiada bulunanlar gerçekten yoldan çıkmış bir topluluktur.

O bilgisizce Allah hakkında tartışanlara yine şöyle söyle: Üzerinde eğleşip yerleşebilmeniz için yeryüzünü sakin bir yer yapan kim? Onun arasından nehirleri akıtan kim? Yüce dağları kaldırıp yerin bağrına bir çivi gibi diken kim? Yeri yarıp orada denizler vareden kim? Birbirine karışmasın diye tatlı sularla, acı ve tuzlu sular arasına engeller koyan kim? Tüm bunları yapan, Allah'ın yanında başka bir tanrı mı? Hayır, hayır, Allah'tan başka hiç bir tanrı yoktur. Ama onların çoğu bunu bilmiyorlar da O'ndan başkasına kulluk ediyorlar.

Yalvarıp yakardığı zaman darda kalanın duasına cevap veren kim? Bitkin düşmüş hastayı iyi eden, imdat diye bağıran muhtacın sıkıntısını gideren kim? Elbette tüm sıkıntılı anlarda kendisine yalvarılan, sıkıntılara karşı kendisine bel bağlanan sadece Yüce Allah'tır.

Sizi yeryüzünün sahipleri kılan kim? Önceki kuşakların yerine sizi geçirip onlara varis kılan kim? Tüm bunları yapan Allah yanında başka tanrı mı? Tüm bu gerçekler ortada iken Allah'tan başka tanrılar mı ediniyorsunuz? Siz ne az düşünüyorsunuz! Allah size dosdoğru yolu gösterip dururken, siz ne kadar da az aklınızı kullanıyorunuz!?

أَمَّنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾
قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ وَمَا يَشْعُرُونَ
اَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾ بَلِ ادَّارَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ
مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا ءَاِذَا كُنَّا تُرَابًا
وَاٰبَاؤُنَا اَئِنَّا لَمُخْرَجُونَ ﴿٦٧﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا هٰذَا نَحْنُ وَاٰبَاؤُنَا
مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَا اِلَّا اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْاَرْضِ
فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا
تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ
اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾ قُلْ عَسٰى اَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ
صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾ وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ
وَالْاَرْضِ اِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٥﴾ اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَقُصُّ
عَلٰى بَنِي اِسْرَائِيلَ اَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

٣٨٤

وَاِنَّهُ

64. "Yahut, önce yaratan, sonra da yaratmayı tekrar edecek olan; size gökten ve yerden rızık veren kim? Allah'ın yanında başka bir tanrı mı? De ki: 'Eğer doğru sözlülerden iseniz, açık delilinizi getirin'."

65. "Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka bilen yoktur, de. Onlar ne zaman diriltileceklerini de bilmezler."

66. "Doğrusu ahirete dair bilgileri ardarda gelip bir araya toplandı. Ama onlar hala ondan şüphe etmektedirler. Doğrusu onlar ona karşı kördürler."

67. "İnkar edenler, 'Biz ve babalarımız toprak olduğumuzda mı, doğrusu bizler mi tekrar çıkarılacağız?' dediler."

68. "Andolsun ki bununla biz de, daha önce babalarımız da tehdit edilmiştik. Bu, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir."

69. "De ki: 'Yeryüzünde gezin, suçluların sonunun nasıl olduğuna bir bakın'."

70. "Onlara üzülme. Hilelerine karşı da sıkılma."

71. "Onlar, 'Eğer doğru söylüyorsanız, bildirin, bu sözünüz ne zaman yerine gelecektir?' derler."

72. "De ki: 'Acele edip durduğunuz şeyin bir kısmı belki hemen başınıza gelir'."[14]

73. "Doğrusu senin Rabbin, insanlara karşı lutuf sahibidir. Fakat onların çoğu şükretmezler."

74. "Şüphesiz Rabbin onların gönüllerinin gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilir."

75. "Gökte ve yerde, görülmeyen her şey şüphesiz Kitabı mübindedir."

76. "Doğrusu bu Kuran, İsrailoğullarına, ayrılığa düştükleri şeyin çoğunu anlatmaktadır."

[14] Ey Muhammed, söyle onlara: Ey insanlar, lütuf ve keremiyle ıssız karanın ve derin deryaların karanlıklarında size yol gösteren kim? Kendileri sayesinde yol bulduğunuz semavî, arzî ve ilmî delilleri vareden kim? Size düşünüp akletme gücünü bahşeden kim? Tüm bunları yapan Yüce Allah değil mi?

Size eşyayı algılayıp tanıma gücü veren kim? Yüce Yaratıcı değil mi?

Bitkileri tozlarıyla aşılamak için rüzgarları estiren kim? Kulların nimetleneceği yağmuru bağrında barındıran rahmet bulutlarının öncesinde bir müjdeci olarak rüzgarı gönderip estiren kim? Yüce Rabbiniz değil mi?

İlk defa yaratan, öldükten sonra tekrar yaratacak olan kim? Yüce Mevla değil mi?

Gökten ve yerden size rızıklar bahşeden kim? Halik-ı Zül-Celal değil mi?

Tüm bunlardan sonra şimdi siz O'ndan başkasına mı kulluk eder, O'ndan başkasından mı çekinip boyun eğersiniz? Evet tüm bu gerçeklerden sonra Allah'tan başkasına kulluk edenler, ya akılsız olduklarından böyle yapıyorlar, yahut da göz göre göre kendilerine yazık ediyorlar demektir. Ey müşrikler, eğer siz Allah'tan başka tanrılar olduğuna dair iddianızda samimi iseniz, delilinizi getiriniz! Oysa bu konuda hiç bir belge ve delilinizin bulunmadığı ortadadır.

De ki: Göklerde ve yerde olan her şeyi bilen yalnızca O'dur. Gaybı da O'ndan başka hiç kimse bilemez. Aynı şekilde onlar ne zaman diriltileceklerini de bilemezler. Çünkü inkarcılar kıyamet saati ve ahiret haberleri konusunda bocalayıp durmaktadırlar. Onların bu konudaki bilgileri sınırlı ve son derece kıt olup kıyametin zamanını tesbite yetmemektedir. Onlar öldükten sonra dirilme ve hesaba çekilme konusunda sürekli tereddüt, şüphe, bocalama ve korkunç bir cehalet içerisinde yüzmektedirler.

Bu meydan okumalardan sonra Yüce Rabbimiz, öldükten ve çürüyüp toprak olduktan sonra tekrar diriltilmeyi imkan dışı gören inkarcı müşriklerden söz etmektedir. Onlar şöyle demekteydiler: Bizim yere karışıp toprak olduktan sonra yeniden çıkarılıp diriltilmemiz, hesaba çekilip yaptıklarımızın karşılığını görmemiz çok uzak bir şeydir! Andolsun ki bu asılsız tehditler bize de, bizden önce babalarımıza da yapılmıştır. Ama biz bunların gerçekleşeceğine ihtimal vermiyoruz!..

Ey Muhammed sen onlara de ki: Yeryüzünde gezip dolaşın. O zaman sizden öncekilerden sizin gibi gerçekleri yalanlayanların başına gelen Allah'ın değişmez yasasını göreceksiniz. Allah onlardan öcünü nasıl almış, onlara azabını dünyada nasıl tattırmış göreceksiniz. Yine o zaman o inkarcıların içerisinden Allah'ın şerefli kulları peygamberlerini ve onlara uyan müminleri nasıl çekip kurtardığını göreceksiniz. İşte tüm bu ilahî yasalar Allah'ın peygamberlerinin getirdiklerinin gerçek olduğunun kanıtıdır. O halde ey Muhammed! Onlara bakıp ta kederlenme! Onların sana yaptıkları hile ve tuzaklardan dolayı için daralmasın? Getirdiğin gerçekleri yalanlamalarına aldırma! Elbette Yüce Allah, sana yardım edecek, seni destekleyecek ve senin dinini dünyanın dört bucağında sana başkaldıranlara karşı üstün kılacaktır.

Onlar kıyamet gerçeğini imkan dışı bir şey görerek şöyle derler: Bu tehdit edip durduğunuz azap ne zaman? Onlara söyle: O pek yakında gerçekleşecektir!

وَاِنَّهُ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ اِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٩﴾ اِنَّكَ
لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٨٠﴾
وَمَا اَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا فَهُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ وَاِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْاَرْضِ
تُكَلِّمُهُمْ اَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِاٰيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾ وَيَوْمَ
نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِاٰيَاتِنَا فَهُمْ
يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾ حَتّٰى اِذَا جَاؤُ قَالَ اَكَذَّبْتُمْ بِاٰيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا
عِلْمًا اَمَّاذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾ وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا
فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾ اَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا الَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
﴿٨٦﴾ وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي
الْاَرْضِ اِلَّا مَنْ شَاءَ اللّٰهُ وَكُلٌّ اَتَوْهُ دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾ وَتَرَى
الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنْعَ اللّٰهِ
الَّذِي اَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ اِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

77. "Doğrusu Kuran, inananlara doğruluk rehberi ve rahmettir."

78. "Rabbin şüphesiz, aralarında, kendi hükmünü verecektir. O güçlüdür, bilendir."

79. "O halde sen Allah'a güven, şüphesiz sen apaçık gerçek üzerindesin."

80. "Sen, ölülere şüphesiz ki işittiremezsin; dönüp giden sağırlara da çağrıyı duyuramazsın."[15]

81. "Körleri sapıklıklarından vaz geçirip doğru yola döndüremezsin; ancak ayetlerimize inananlara sen duyurabilirsin; işte onlar müslümanlardır."

82. "Kendilerine söylenmiş olan başlarına geldiği zaman, yerden bir çeşit canlı (Dâbbe) çıkarırız ki o, onlara, insanların ayetlerimize kesin olarak inanmadıklarını söyler."

83. "O gün her ümmetin ayetlerimizi yalanlayanlarından bir bölük toplarız. Onlar bir arada tutulup, hesap yerine sevk edilirler."

84. "Geldikleri zaman Allah, 'Ayetlerimi anlamadığınız halde yalanladınız mı? Yoksa yaptığınız neydi?' der."

85. "Haksızlıklarından ötürü, söylenilen söz başlarına gelir. Artık konuşamaz olurlar."

86. "Size geceyi dinlenesiniz diye karanlık ve gündüzü çalışasınız diye aydınlık olarak yarattığımızı görmediler mi? Doğrusu bunda, inanan bir toplum için dersler vardır."[16]

87. "Sura üfürüldüğü gün, Allah'ın diledikleri bir yana, göklerde olanlar da yerde olanlar da, korku içinde kalırlar. Hepsi Allah'a boyunları bükülmüş olarak gelirler."

88. "Dağları yerinde donmuş gibi durur görürsün, oysa onlar bulutlar gibi geçerler. Bu her şeyi sağlam tutan Allah'ın işidir. Doğrusu O, yaptıklarınızdan haberdardır."

[15] Gerçekten Yüce Allah'ın, inansın inanmasın insanlara olan lütuf ve ihsanları saymakla bitmez. Onlar kendilerine haksızlık etmelerine rağmen, Allah'ın onlara olan nimetlerinin haddi hesabı yoktur. Buna rağmen pek azı dışında, onlar Allah'a şükretmezler. Doğrusu senin Rabbin, insanın gizlediklerini de bilir, açığa vurduklarını da O, tıpkı aşikar yapılanları bildiği gibi gönüllerde saklanıp gizlenenleri de bilir. Rabbin, kullarına karşı haksızlık yapıcı değildir. Ama O, onları Allah'ı tanıyıp tanımayışlarına göre cezalandıracaktır.

Daha sonra Yüce Allah, kendisinin göklerin ve yerin gayb bilgilerini iyi bildiğini bildirmektedir. Evet, gerçekten O, görüneni de bilir, görünmeyeni de. Kulların gözünden kaçanları da bilir, onların haberdar olduklarını da. Yerde olup ta görülmeyen tüm her şeyi O bilir, göklerdeki görünmeyenleri de bilir. Yüce Allah'ın yarattığı tüm her şey apaçık bir Kitaptadır, her şey orada açıklanmış, planlanmış ve kayda alınmıştır. Kıyamet gününde de, amel defterleri açılacak ve kişi insanların huzurunda Allah'ın kayda aldıklarını bir bir okuyacak, Yüce Allah'ın kendisine isyandan sakındırmakla ne kadar haklı olduğunu anlayacaktır.

İşte bu Kur'ân'da bulunan şeyler, hakla batılı birbirinden ayırt eden, dosdoğru yolu gösteren belge ve gerçeklerdir. Yüce Mevla, İsrailoğullarının peygamberleri hakkında anlaşmazlığa düşmüş oldukları pek çok şeyi onlara anlatmıştır. Onlar Yüce Allah'a baş kaldırmışlardır. Nihayet Rabbimiz, Kur'ân'ın rahmet kaynağı ve hidayet rehberi bir ışık kaynağı olduğunu bildirerek onları uyarmaktadır. Şayet onlar Kur'ân'daki gerçekleri düşünüp anlayabilselerdi anlaşmazlığa düşmezlerdi. Çünkü Kur'ân, onları doğru yola kılavuzlayacak şeyleri açıklamaktaydı. Eğer onlar, kendilerine okunan Kur'ân'ı düşünüp anlasalardı, daha önceden kaçırdıkları gerçekleri de yakalayabileceklerdi. Ne var ki onlar gerçeklere karşı kör bir topluluktur. Ama Yüce Allah, kıyamet günü onların arasında adaletli bir şekilde hükmünü verecektir. Onlar O'na karşı gelseler bile, O Aziz ve Hakim olan Allah'tır. Onlar sapıklık ve densizliklerini örtmeye çalışsalar da O, tüm her şeyi bilendir.

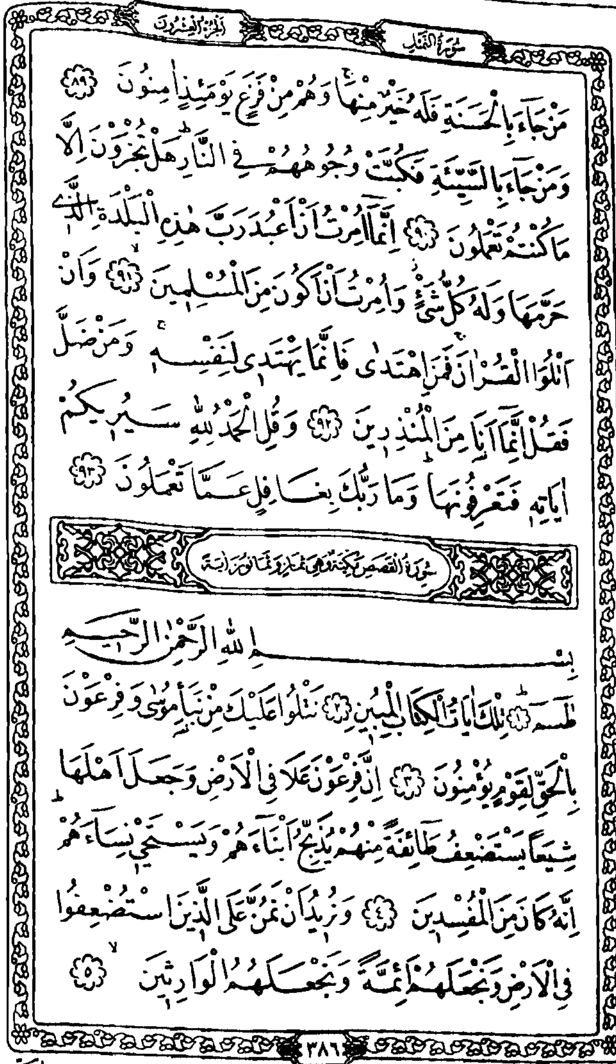
O halde ey Muhammed, sen tüm işlerinde yalnızca Allah'a güven ve Rabbinin elçilik görevini layıkıyla yerine getir. Senin yar ve yardımcın O'dur. Zira sen apaçık bir gerçek üzeresin. Azgınlık damgasıyla damgalanmış olanlar sana karşı gelseler bile sen doğru yol üzeresin. Şunu iyi bil ki sen, hayat süren leşlere işittiremez, senden yüz çevirip yolundan sapan, dönüp giden sağırlara çağrıyı duyuramazsın.

[16] Ey Muhammed! Doğrusu sen, ancak Rabbinin İzniyle hidayete erdirebilirsin. Senin çağrına ancak gönül gözü ile bakan ve gönül kulağıyla dinleyen kimseler icabet ederler. Gerçekler peygamberlerin diliyle kendisine geldiğinde ona yönelip Allah'a boyun eğenler ancak çağrına kulak verirler. Sen sapıklıklarından dolayı gözleri kör olmuşları doğru yola erdiremezsin. Bu onların sağduyu ve öngörülerinin kapalı olmasından dolayıdır. Yoksa onlara gerçekleri duyuramayışın, senin eksiklik ve kusurundan dolayı değildir. Çünkü senin çağrın temiz ve yüce bir dinedir. Bu nedenle sana ancak, gönlü nur ile aydınlanmış ve Allah'ı tanımaya, O'nun davetine hazır hale gelmiş iç dünyalarını arındırmış özü temiz olanlar kulak verirler.

Onlara vadedilmiş azap sözü gerçekleşince ve onlar azaba atılacaklarında yerden bir çeşit hayvan çıkarırız ki o, onlara, insanların ayetlerimize kesin olarak inanmadıklarını söyler.. Yalanladıkları kıyamet saatinin gerçekleşeceğini onlara söyleyip onları uyarır. Çıkacak olan bu canlı (dâbbe), Sura üfürülmeden ve kabirden ölülerin çıkarılıp dirilmesinden önce çıkacaktır. Çıkacak olan bu canlının, Muhammed ümmeti içerisinde çıkıp yeryüzünde hakkı yayacak ve insanlara yoldan sapmalarını, Allah'ın Kitabına ve Peygamberinin sünnetine dönmenin nasıl olacağını açıklayacak bir insan olması da düşünülebilir. Dâbbe'nin çıkışı, insanların sapıtıp Allah'ın emirlerini terkettikleri, hak dini değiştirmeye kalktıkları, ilim adamlarının dini menfaatlerine alet ederek çıkar sağladıkları, yoldan çıkmış idarecilerden korktukları, dinin bir ticaret malı haline getirildiği sırada olacaktır. İşte Kıyamet kopmadan önce Dâbbe gelecek, derin ve ileri görüşlülüğü ile Allah'ın Kitabını doğru bir biçimde anlayarak iyiliği emredip kötülüklere dur diyecektir.

Yüce Allah, Dâbbe'nin çıkacağını bildirdikten sonra, Allah'ın ayetlerini ve Peygamberlerinin mesajlarını yalanlayan zalimlerin Allah'ın huzurunda toplanıp dünyada yapıp ettiklerinden sorgulanacakları Kıyamet gününden bahsediyor. Onları yererek, hor ve hakir bir duruma düşürerek şöyle buyuruyor: O gün her ümmetin ayetlerimizi yalanlayanlarından bir bölük toplarız. Onlar bir arada tutulup, hesap yerine sevk edilirler. O Allah'ın ayetlerini yalan sayanları toplayıp ateşe sevkederiz. İşte o zaman Allah onlara şöyle diyecektir: Demek siz anlayıp dinlemeden ayetlerimizi yalan saydınız öyle mi? İşte artık o zaman her şey onların aleyhine döner, suçlulukları kanıtlanmıştır, artık onların ileri sürecekleri hiç bir mazeretleri ve söyleyecekleri bir şeyleri kalmamıştır. Artık onlara azap sözü hak olur, şiddetli azap kaçınılmaz olur. Onlar sorulara cevap veremeyecek bir halde şaşkınlık içerisinde kalakalırlar. Çünkü onlar dünyada kendilerine yazık etmişlerdir.

Onlar dinlensinler diye yarattığımız gece nimetimizi görmezden mi geldiler. O nimetimiz sayesinde onlar, eski güç ve kuvvetlerine kavuşabilmek için, gündüz çalışıp çırpınmaktan yorulan bedenlerini dinlendirirler. Yine Biz onlar için, gündüzü apaydınlık kılmadık mı? Çalışıp çabalasınlar, maişetlerini temin etsinler, ihtiyaçlarını gidersinler diye gündüz nimetini onlara bahşetmedik mi? Elbette bunlarda, doğru yolu bulup iman etmiş olanlar için alınacak dersler vardır.

89. "Kim bir iyilik getirirse, onun için ondan daha iyisi vardır. Onlar o günün korkusundan güvendedirler."

90. "Kötülük getiren kimselerse, yüzükoyun ateşe atılırlar. Ya siz yaptıklarınızdan başka bir şeyle mi cezalandırılacaksınız?"[17]

91. "Ben, yalnız her şeyin sahibi olan ve bu kutlu kılınmış şehrin Rabbine kulluk etmekle emrolundum. Müslümanlardan olmakla emrolundum."

92. "Ve bana Kuran okumam emrolundu. Kim doğru yolu bulmuşsa, yalnız kendisi için bulmuş olur, kim sapıtmışsa 'Ben sadece, uyaranlardan biriyim' de."

93. "Yine de ki: 'Hamd Allah'a mahsustur. O, ayetlerini size gösterecek, siz de onları bileceksiniz.' Rabbin yaptıklarınızdan habersiz değildir."[18]

28 KASAS SÛRESİ

Sûrenin 85. ayeti Hicret sırasında, 52-55. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Mekke'nin son döneminde inmiş olup 88 ayettir. Sûre, ismini 25. ayette geçen ve hikayeler anlamına gelen Kasas kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ta, Sin, Mim."

2. "Bunlar apaçık Kitabın ayetleridir."

3. "İnanan bir toplum için, sana Musa ve Firavun olayını olduğu gibi anlatacağız."

4. "Firavun memleketin başına geçti ve halkını fırkalara ayırdı. İçlerinden bir topluluğu güçsüz bularak onların oğullarını boğazlıyor, kadınlarını sağ bırakıyordu; çünkü o, bozguncunun biriydi."

5. "Biz, yeryüzünde güçsüz sayılanlara iyilikte bulunmak onları önderler kılmak, onları varis yapmak istiyorduk."

[17] Bu ifadeler korkudan yüreklerin hopladığı kıyamet gününden bahsetmektedir. O gün sura üfürülür, kıyamet kopar ve göklerde olanlar da dehşete kapılır, yerde olanlar da. Onlar kıyameti inkar edip ona inanmayanlardır. İnananlar için ise herhangi bir korku sözkonusu değildir. İşte bu gerçeğe dikkat çekmek için Yüce Rabbimiz, Allah'ın diledikleri bir yana, buyurmuştur. Onların hepsi boyun bükmüş olarak, hor hakir bir halde huzura gelirler. O gün hiç kimse O'nun emrinden dışarı çıkamaz. Müminler ağırbaşlı ve vakarlı bir şekilde saygıyla Allah'ın huzuruna çıkarlar.

O gün dağları donmuş sanırsın. Olduğu yere çakılıp kalmış gibi görürsün. Oysa onlar bulutların akışı gibi kayıp gider ve misyonlarını tamamlarlar. İşte bu, erişilmez ilim ve kudreti ile tüm her şeyi en güzel ve en sağlam bir biçimde yapan Yüce Allah'ın sanatıdır. O Yüce Rab, yaptığınız tüm her şeyden haberdardır. İşlediğiniz hayırları sizin için tesbit eder, kötülükleri de. İyiliklerinize karşılık sizi ödüllendirir, kötülüklerinizin de hesabını sorar. Sizden kim bir iyilik getirirse, onun için ondan daha iyisi vardır. Eğer o sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yapılmışsa onun mükafatı yediyüz katına kadar çıkarılır. Bir kötülük getiren kimse ise, Allah'ın adaletinin gereği olarak sadece işlediği kötülüğünün cezasını çeker.

[18] Evet ben, yalnızca şu mübarek beyt Ka'benin Rabbine kulluk etmekle emrolundum. Mekke'yi mübarek ve harem bölge kılan Allah ne yücedir! Orada, göklerdeki Beytü'l-İzze'ye yükselen Allah'ın evi Ka'be vardır. Hem Ka'be'yi ve hem de Mekke'yi mübarek ve mükerrem kılan Allah'ın şanı ne yücedir! Her şeyin yegane sahibi olan o Yüce Yaratıcıyı tesbih ederiz. O, bu kutlu beldenin de sahibidir, tüm her şeyin de. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur.

Evet ayetteki emrin gereği olarak Peygamberimiz @ böyle diyor: Ben yalnızca Allah'a kulluk etmekle emrolundum. Yalnızca O'na boyun eğmiş gerçek müslümanlardan olmakla emrolundum ben. Ve yine ben Kur'ân okumak ve onu insanlara ulaştırmakla emrolundum. Artık bundan sonra kim doğru yolu benimserse bunu kendi yararına yapmış olur. Kim de yoldan saparsa, bunun zararı da kendine döner. Ben gerçeklerle uyaran bir elçiyim yalnızca. Ayetlerini size gösterecek olan Allah'a hamdolsun. O, size ayetlerini gösterecek, siz de onları tanıyacaksınız.

Elbette senin Rabbin, yaptıklarınızdan habersiz değildir. Şükürler olsun o Allah'a ki, O, önceden uyarmadan hiç kimseye azap etmez. Elbette Rabbin, tüm her şeye tanıktır.

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ
أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا
تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ
﴿٧﴾ فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا
إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾
وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ
عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾
وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا
عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ
قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾
وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ
عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ﴿١٢﴾
فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

6. "Ve onları o yerde egemen kılalım; Firavun, Haman ve her ikisinin askerlerine, çekinmekte oldukları şeyleri gösterelim."

7. "Musa'nın annesine, 'Çocuğu emzir, başına gelecekten korktuğun zaman onu suya bırak; korkma, üzülme; Biz şüphesiz onu sana döndüreceğiz ve peygamberlerden yapacağız' diye bildirmiştik."[1]

8. "Firavun'un adamları onu almışlardı ki, kendilerine düşman ve başlarına da dert olsun. Gerçekten Firavun, Haman ve askerleri yanılmışlardı."

9. "Firavun'un karısı, 'Benim de senin de gözün aydın olsun! Onu öldürmeyiniz, belki bize faydalı olur yahut onu oğul ediniriz' dedi. Aslında işin farkında değillerdi."

10. "Musa'nın annesi, gönlü bomboş olarak sabahı etti, oğlundan başka bir şey düşünemiyordu. Allah'ın vadine iyice inanması için kalbini pekiştirmeseydik, neredeyse işi açığa vuracaktı."

11. "Musa'nın ablasına, 'Onu izle' dedi. O da, kimse farkına varmadan, Musa'yı uzaktan gözetledi."

12. "Önceden, süt annelerin memesini kabul etmemesini sağladık. Musa'nın ablası, 'Size, sizin adınıza ona bakacak, iyi davranacak bir ev halkını tavsiye edeyim mi?' dedi."

13. "Böylece onu, annesinin gözü aydın olsun, üzülmesin, Allah'ın verdiği sözün gerçek olduğunu bilsin diye, ona geri çevirdik. Fakat çoğu bilmezler."[2]

[1] Bir kısım surelerin başında yer alan hece harfleri hakkında Bakara suresinin başında bilgi verilmişti. Evet bu Kur'ân ayetleri, alemlerin Rabbinden Hz. Muhammed'e @ vahyedilen kitaptır. Onun ayetleri apaçık ortadadır. O, olmuş olanın ve olacak olanın bilgisini içermektedir. Çünkü o, gerçekleri bildiren büyük kitaptır. Onun her ayeti salt hayır ve dosdoğru yolu kılavuzlayan bir ışık kaynağıdır.

Ey Muhammed! Doğrusu Ben, Cebrail aracılığı ile Hz. Musa peygambere vahyettiğimiz şeyleri olduğu gibi anlatacağım. O, onları alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim olsun diye Firavun'a ulaştırmıştı. Ama Firavun, onları kabul etmemekte direnmiş ve kavmini de fitlemişti. Bu nedenle onlar yoldan çıkmış ve hıdayete erememişlerdi. Sapıtmalarına karşılık olarak, Yüce Allah onları yok etmişti. Evet Firavun, Mısır bölgesinin hakimiydi. O, o yerde egemenliğini kurmuş, kibre kapılarak azmış ve taşkınlık yapmıştı. Saltanatın ihtişamı onu aldatıp aklını başından almıştı. Bu yüzden o, Allah'ın doğru yolundan sapmış, Allah da onun gönlünü gerçeklere kapamıştı. Firavun, Allah'a karşı büyüklenmiş ve Allah'ın peygamberi Hz. Musa'ya savaş açmıştı. O, o kadar azmıştı ki sonunda halkına karşı şöyle demişti: "Benim, sizin en yüce rabbiniz." *(79 Naziat 24)* Kötülükleri kendini kuşatan Firavun, halkını gruplara ayırmıştı. Onlardan bir grup, hizmetinde bulunan aşağı tabaka olup onları istediği gibi ezmekteydi. İsrailoğullarından oluşan bu gurubun neslini kurutmakta, kadınlarını sağ bırakıp erkeklerini boğazlamaktaydı. Bu şekilde hem onları hor ve hakir bir duruma düşürüyor, hem de onların neslinden bir çocuğun yetişip saltanatını sona erdirme endişesini bertaraf ediyordu. Firavun, gerçekten yeryüzünde bozgunculuk yapanlardan biriydi.

İşte bu azgınlıkları yüzünden Yüce Allah Firavun'u helak etti, ona karşı Hz. Musa peygamber ve kavmi İsrailoğullarına yardım etti. Ne var ki, İsrailoğulları Allah'ın kendilerine lütfettiği bu nimetin değerini anlayamadılar ve yeryüzünde azgınlık ve bozgunculuktan vazgeçmediler.

Şanı Yüce olan Allah ise, inanan kullarına lütuflarda bulunmak istiyordu. Onları yüceltmek ve Firavun'un boyunduruğundan onları kurtarmak diliyordu. Yüce Rabbimiz, iktidar ve liderliği Hz. Musa'nın halkına vermek istiyordu. Onları yeryüzünün efendileri ve idarecileri kılacaktı. Bu, onların başlarına gelen şeylere katlanmaları ve Allah'a itaat etmelerinin bir karşılığıydı. Nitekim Yüce Mevla, Firavun, Haman ve ikisinin ordularını yok ediverdi. Zira O, her şeye gücü yeten, dilediğini kahru perişan eden Yüce Yaratıcıydı.

Yüce Mevla, Hz. Musa'nın annesine çocuğunu emzirip bir sandığa koyarak onu suya atmasını emretmişti. Yüce Rabbimizin hayırdan başka bir şey emretmeyeceğine inanan Hz. Musa'nın annesi de Allah'ın emrini aynen yerine getirdi. O, Musa'nın kızkardeşine sandığı izleyip başına gelecekleri gözetlemesini söylemişti. Anne, kızını sandığı izlemek üzere gönderdikten sonra vesvese ve vehme kapıldı. Ama Yüce Allah, onun gönlünü sağlamlaştırdı. Sanki o kadın, nereden geldiğini bilmediği bir sesin kendisine şunları söylediğini işitiyordu: 'Korkma, üzülme; Biz şüphesiz onu sana döndüreceğiz ve peygamberlerden yapacağız' Bu sözlerle annenin gönlü yatıştı ve huzura erdi. Ne zaman elem ve kaygılarını hissetse, kulaklarında bu tatlı ses çınlıyordu. Böylece tüm endişe ve korkuları gidiyor huzur ve rahata kavuşuyordu. O zaman da o, Yüce Rabbine yöneliyor ve kulaklarında çınlayan bu müjdelerin gerçekleşmesini diliyordu.

Saatler geçtiği halde Musa'nın kızkardeşi dönmemişti. Ama onun gönlüne çöken sekinet, yavrusunun özlemiyle kıvranarak neredeyse her şeyi açıklayıverecek duruma gelen anneyi yatıştırıyordu. Şimdi tekrar Musa'nın annesine dönelim ve sandığın başına gelenlere bir bakalım:

[2] Evet, Firavun'un adamları, su üzerindeki bir sandık yahut bir sepet içerisinde buldukları çocuğu, Firavun ve karısının arzusu üzerine alıp sahiplendiler ve saraya götürdüler. Oysa o çocuk, ilerde büyüyüp başlarına bela olacaktı. Onların niyeti, çocuğu alıp kendi çizgilerinde, tıpkı kendileri gibi yetiştirmek, Firavun'a kul yapmaktı. Ama bu, onların planıydı. Yüce Allah'ın planı ise daha bir başkaydı. O, Firavun'un kucağında bir peygamberin yetişmesini dilemişti. Nitekim öyle de oldu. Hz. Musa, Firavun'un sarayında güvenli bir şekilde büyüyüp yetişti. Şanı yüce olan Allah, nelere kadir değildi ki! O, isterse neler olmazdı ki! O, diledi mi, Firavunların planları dumura uğrar ve tersine dönüverirdi.

Öte yandan Musa'nın annesi, büyük bir heyecan ve tedirginlik içerisinde sabahı zor etti. Yüce Allah'ın lütf u keremi olmasaydı, bir anne olarak çocuğunun ayrılığına dayanmak kolay bir şey değildi. Ama➡

➡ Musa'sının korumasını üstlenen Yüce Allah annenin gönlünü pekiştirip yüreğine su serpti. Çünkü o, inanan ve Allah'a güvenen bir kadın, müstakbel peygamber annesiydi.

Musa'nın ablası, su üzerinde yüzen sandık yahut sepeti etrafındakilere sezdirmeden izlemekteydi. Sonunda çocuğun Firavun'un adamlarının eliyle saraya götürüldüğünü tesbit etti ve saraya doğru yöneldi.

Saraya getirilen çocuk, süt anne olarak çağırılan kadınlarının hiç birinin südünü ağzına almadı. Çünkü Yüce Allah öyle istemiş, küçücük çocuğa annesinden başka bir kadının memesini almama hissi vermişti. Duruma vakıf olan abla, onlara iyi bir süt anne tavsiyesinde bulundu. Bunun üzerinde Musa'nın annesi, bir süt anne olarak saraya getirildi. Ve böylece İlahî takdir aynen planlandığı gibi gerçekleşmiş oldu. Musa annesine, anne de yavrusuna kavuşmuş oldu. Hem de öncekinden daha güvenli ve daha iyi şartlar altında annesinin kucağında büyümeye başladı. Artık onlar için, Firavun'un adamları tarafından öldürülme tehlikesi de kalmamıştı.. Allahım, Sen ne büyüksün! Sen istedin mi, olmazlar olur, Musalar, Firavunların kucağında ve ocağında büyür. Sonunda da onların başına bela olur. Sen diledin mi, Firavunların tüm plan ve projeleri alt üst olur, tuzakları kendi ayaklarına dolanır.

الجزء العشرون — سورة القصص

ولما بلغ أشده واستوى آتيناه حكما وعلما وكذلك نجزي
المحسنين ۝١٤ ودخل المدينة على حين غفلة من أهلها فوجد
فيها رجلين يقتتلان هذا من شيعته وهذا من عدوه
فاستغاثه الذي من شيعته على الذي من عدوه فوكزه موسى
فقضى عليه قال هذا من عمل الشيطان إنه عدو مضل مبين ۝١٥
قال رب إني ظلمت نفسي فاغفر لي فغفر له إنه هو الغفور
الرحيم ۝١٦ قال رب بما أنعمت علي فلن أكون ظهيرا للمجرمين
۝١٧ فأصبح في المدينة خائفا يترقب فإذا الذي استنصره
بالأمس يستصرخه قال له موسى إنك لغوي مبين ۝١٨
فلما أن أراد أن يبطش بالذي هو عدو لهما قال يا موسى أتريد
أن تقتلني كما قتلت نفسا بالأمس إن تريد إلا أن تكون
جبارا في الأرض وما تريد أن تكون من المصلحين ۝١٩ وجاء رجل
من أقصى المدينة يسعى قال يا موسى إن الملأ يأتمرون بك
ليقتلوك فاخرج إني لك من الناصحين ۝٢٠ فخرج منها
خائفا يترقب قال رب نجني من القوم الظالمين ۝٢١

٣٨٨

14. "Musa erginlik çağına gelip olgunlaşınca, ona hikmet ve ilim verdik. İşte güzel davrananları böyle mükafatlandırırız."

15. "Musa, halkının haberi olmadığı bir zamanda, şehre girdi. Biri kendi adamlarından, diğeri de düşmanı olan iki adamı döğüşür buldu. Kendi tarafından olan kimse, düşmanına karşı ondan yardım istedi. Musa, onun düşmanına bir yumruk indirip onun işini bitirdi. 'Bu şeytanın işidir; çünkü o apaçık, saptıran bir düşmandır' dedi."

16. "Musa, 'Rabbim! Doğrusu kendime yazık ettim, beni bağışla' dedi. Allah da onu bağışladı. O, şüphesiz bağışlayandır, merhamet edendir."

17. "Musa, 'Rabbim! Bana verdiğin nimet hakkı için artık suçlulara asla yardımcı olmayacağım' dedi."

18. "Şehirde, korku içinde etrafı gözetip dolaşarak sabahladı. Dün kendisinden yardım isteyen kimse bağırarak ondan yine yardım istiyordu. Musa ona, 'Doğrusu sen besbelli bir azgınsın' dedi."[3]

19. "Musa, ikisinin de düşmanı olan kimseyi yakalamak isteyince, 'Ey Musa! Dün bir cana kıydığın gibi bana da mı kıymak istiyorsun? Sen ıslah edenlerden olmak değil, ancak yeryüzünde bir zorba olmak istiyorsun' dedi."

20. "Şehrin öbür ucundan koşarak bir adam geldi ve 'Ey Musa! İleri gelenler, seni öldürmek için aralarında görüşüyorlar. Hemen buradan çık git. Doğrusu ben sana öğüt veriyorum' dedi."

21. "Musa, korku içinde çevresini gözetleyerek oradan çıktı. 'Rabbim dedi, Beni zalim toplumdan kurtar."

[3] Hz. Musa, Firavun'un sarayında büyüyüp yetişti. Erginlik çağına erişip güçlü kuvvetli bir adam olunca, Yüce Allah ona ilim, irfan ve hikmet bahşetti. Zira Yüce Rabbimiz, güzel davrananları böyle ödüllendirirdi.

Bir gün ahali evlerinde istirahat ederken Hz. Musa şehirde dolaşıyordu. Yolda birbirleriyle didişen iki adama rastladı. O kavgacılardan biri Hz. Musa'nın kavmi İsrailoğullarından, diğeri ise Firavun'un kavmi olan Mısır yerlilerindendi. İsrailoğullarından olan adam Hz. Musa'dan yardım istedi. Bunun üzerine Hz. Musa, Mısırlıya kaldırıp bir yumruk indirip onun ölümüne sebep oldu. Olanlara üzülen Hz. Musa şöyle hayıflandı: Bu şeytanın işidir; çünkü o apaçık, saptıran bir düşmandır. Ardından da pişmanlık içerisinde Yüce Allah'a yakarmaya başladı. O şöyle diyordu: Rabbim! Doğrusu kendime yazık ettim, beni bağışla.

Yüce Mevla, onun bu yakarışını kabul edip onu bağışladı. Zira O, lütuf ve keremi bol olan, çokça bağışlayan Yüce Allah'tı. Daha sonra Hz. Musa, Rabbininn kendine olan bu lütuflarına karşılık kendi kendine şöyle söz verdi: Rabbim! Bana verdiğin nimet hakkı için artık suçlulara asla yardımcı olmayacağım. Artık bundan sonra suçlu zalimlere, kendi kavmimden de olsalar asla yardım etmeyeceğim.

Hz. Musa, yaptığı bu yanlıştan dolayı korku ve endişe içerisinde sabahladı. Bu işin sonunun nereye varacağını kuşku ile bekliyor ve maktülün arkadaşlarının ne yapacaklarını gözetleyerek dolaşıyordu. Bir de baktı ki, bir gün önce kendisinden yardım isteyen kişi, başka bir didişme için yine yardım istiyor. Bunu gören Musa, ona dedi ki: Doğrusu sen besbelli bir azgınsın! Sen haddi aşan şirret bir adamsın!

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسٰى رَبّ۪ٓي اَنْ يَهْدِيَن۪ي سَوَٓاءَ السَّب۪يلِ

٢٢ وَلَمَّا وَرَدَ مَٓاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ اُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ

وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَاَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا

لَا نَسْق۪ي حَتّٰى يُصْدِرَ الرِّعَٓاءُ وَاَبُونَا شَيْخٌ كَب۪يرٌ ٢٣

فَسَقٰى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلّٰٓى اِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنّ۪ي لِمَٓا اَنْزَلْتَ اِلَيَّ

مِنْ خَيْرٍ فَق۪يرٌ ٢٤ فَجَٓاءَتْهُ اِحْدٰيهُمَا تَمْش۪ي عَلَى اسْتِحْيَٓاءٍ

قَالَتْ اِنَّ اَب۪ي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ اَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا

جَٓاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ

مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِم۪ينَ ٢٥ قَالَتْ اِحْدٰيهُمَا يَٓا اَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ

اِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْاَم۪ينُ ٢٦ قَالَ اِنّ۪ٓي اُر۪يدُ

اَنْ اُنْكِحَكَ اِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلٰٓى اَنْ تَأْجُرَن۪ي ثَمَانِيَ

حِجَجٍ فَاِنْ اَتْمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَٓا اُر۪يدُ اَنْ اَشُقَّ

عَلَيْكَ سَتَجِدُن۪ٓي اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ مِنَ الصَّالِح۪ينَ ٢٧

قَالَ ذٰلِكَ بَيْن۪ي وَبَيْنَكَ اَيَّمَا الْاَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا

عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُولُ وَك۪يلٌ ٢٨

22. "Medyen'e doğru yöneldiğinde, 'Rabbimin bana doğru yolu göstereceğini umarım' dedi."

23. "Medyen suyuna geldiğinde, davarlarını sulayan bir insan topluluğu buldu. Onlardan başka, hayvanlarını sudan alıkoyan iki kadın gördü. Onlara: 'Derdiniz nedir?' dedi. 'Çobanlar ayrılana kadar biz sulamayız. Babamız da çok yaşlı bir ihtiyardır' dediler."[4]

24. "Musa onların davarlarını suladı. Sonra gölgeye çekilip 'Rabbim! Doğrusu bana indireceğin hayra muhtacım' dedi."

25. "O sırada, kadınlardan biri utana utana yürüyüp ona geldi ve 'Babam sana bize yaptığın sulama ücretini ödemek için seni çağırıyor' dedi. Musa ona gelince, başından geçeni anlattı. O, 'Korkma, artık zalim toplumdan kurtuldun' dedi."

26. "İki kadından biri, 'Babacığım! Onu ücretli olarak tut; ücretle tuttuklarının en iyisi bu güçlü ve güvenilir adamdır' dedi."

27. "Kadınların babası, 'Bana, sekiz yıl çalışmana karşılık bu iki kızımdan birini sana nikahlamak istiyorum. Eğer on yıla tamamlarsan o senden bir lutuf olur. Ama sana zorluk çıkarmak istemem. İnşaallah beni iyi kimselerden bulacaksın' dedi."

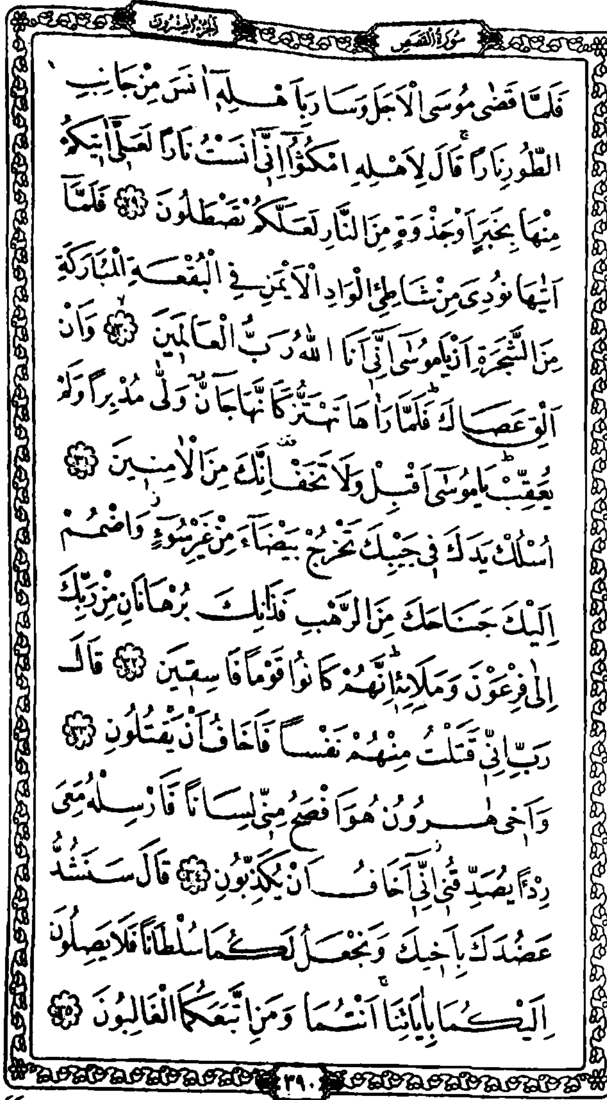
28. "Musa, 'Bu seninle benim aramdadır. Bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım bana düşmanlık yok. Söylediklerimize Allah vekildir' dedi."

[4] Hz. Musa'dan bir gün önce yardım isteyen adam, yine yardım istiyordu. Hz. Musa, kavminden olan o adama yardım etmek ve Mısırlıyı tutmak için ona yönelince, Mısırlı şöyle dedi: Ey Musa! Dün bir cana kıydığın gibi bana da mı kıymak istiyorsun? Ey Musa, sen ıslah edenlerden olmak değil, ancak yeryüzünde bir zorba olmak istiyorsun!

Tam o sırada şehrin öte yakasından bir adam koşarak gelip ey Musa dedi, dün kendilerinden birinin ölümüne sebep olduğun insanlar senin durumunu görüşmek için bir araya gelmiş bulunuyorlar. Onlar öldürmek için seni arıyorlar, şimdi sen hemen buradan uzaklaş, ben gerçekten sana öğüt veriyorum.

Hz. Musa, kendisini uyaran adamı dinleyip şehri terkederek Medyen tarafına yöneldi. Medyen'e ulaşınca bir kuyu başında davarlarını ve binek hayvanlarını sulayan bir grup insana rastladı. O, 'Rabbimin bana doğru yolu göstereceğini umarım' diye Rabbine yakarıyordu. O insanların arasında kenarda durmakta olan iki kadın dikkatini çekti. Onlara, sizin derdiniz nedir de hayvanlarınızı sulamıyorsunuz, diye sorunca onlar, şöyle cevap verdiler: Bu çobanlar sulama işlerini bitirip buradan ayrılıncaya kadar biz hayvanlarımızı sulayamıyoruz. Babamız da oldukça yaşlı bir ihtiyar olduğundan, onun yerine bu işleri biz yapıyoruz. Burada erkekler bizim önümüze geçiyor, biz de onlar çekip gidinceye kadar bekliyor, sonra hayvanlarımızı suluyoruz.

29. "Musa süreyi doldurunca, ailesiyle birlikte yola çıktı. Tur tarafından *bir ateş gördü. Ailesine*, 'Durunuz, ben bir ateş gördüm; belki oradan size bir haber yahut tutuşmuş bir odun getiririm de ısınabilirsiniz' dedi."[5]

30. "Oraya gelince, kutlu yerdeki vadinin sağ yanındaki ağaç cihetinden: 'Ey Musa! Şüphesiz Ben alemlerin Rabbi olan Allah'ım' diye seslenildi."

31. "At değneğini yere. Musa, değneğin yılan gibi hareketler yaptığını görünce, dönüp arkasına bakmadan kaçtı. 'Ey Musa! Dön gel; korkma; şüphesiz sen güvende olanlardansın' denildi."

32. "Elini koynuna koy, lekesiz, bembeyaz çıksın. Korkudan açılan kollarını kendine çek! Bu ikisi Firavun ve erkanına karşı Rabbinin iki delilidir. Doğrusu onlar yoldan çıkmış bir toplumdur."

33. "Musa, Rabbim dedi, doğrusu ben onlardan bir cana kıydım. Beni öldürmelerinden korkarım."

34. "Kardeşim Harun'un dili benimkinden daha düzgündür. Onu, beni destekleyen bir yardımcı olarak benimle gönder, çünkü onların beni yalanlamalarından korkarım."[6]

35. "Allah, 'Senin pazunu kardeşinle destekleyeceğiz; ikinize öyle bir yetki vereceğiz ki, onlar size el uzatamayacaklardır. Ayetlerimiz sayesinde ikiniz ve ikinize uyanlar üstün geleceklerdir' dedi."

[5] Hz. Musa, kuyu başında beklemekte olan kızlara acıdı ve onlara yardım etti. Onların hayvanlarını sulayıp bitirince bir ağacın gölgesine çekildi. Çok acıktığı için, kendisini rızıklandırması için Yüce Allah'a yakarmaya başladı. Dua etmeye devam ederken, kızlardan birinin geri geldiğini gördü. Gelen kız utanarak ona dedi ki: Babam sana bize yaptığın sulama ücretini ödemek için seni çağırıyor. Bize yaptığın yardımına karşılık babam seni ödüllendirmek istiyor.

Bu çağrı üzerine Hz Musa kalkıp kızların babasının yanına geldi. Yanına geldiği kişi, Allah'ın peygamberi Hz. Şuaybdı. Şuayb peygamber ona şöyle dedi: Kimsin, necisin, nereden gelip nereye gidiyorsun sen?

Hz. Musa, başından geçenleri bir bir ona anlattı, sonunda Hz. Şuayb onu şöyle teselli etti: Artık korkma. Elbette Yüce Allah seni, haksızlık yapan toplumdan kurtarmıştır.

Kızlardan biri dedi ki, Babacığım! Onu ücretli olarak tut; ücretle tuttuklarının en iyisi bu güçlü ve güvenilir adamdır.

Şuayb peygamber, Ey Musa dedi, sekiz sene koyunlarımı gütmen karşılığında bu kızlarımdan birini seninle evlendirmek istiyorum. Eğer fazladan on yıl yanımda çalışırsan, bana lutfetmiş olursun. Ama bana sekiz yıl çalışman da yeterlidir. Ey Musa, ben sana zorluk çıkarmak istemem.

Hz. Musa bu dedi, aramızda bir anlaşmadır. Ben bu konuşulanları yerine getirirsem, artık ondan sonra eşimle birlikte senden ayrılabilirim.

Nihayet Musa, belirlenen süreyi doldurdu ve eşiyle birlikte Hz. Şuayb'in yanından ayrılıp soğuk bir günde yola çıktı. Tur'un yanından geçerken orada bir ateş gördü. Ateş uzaktan etrafını aydınlatıyordu. Eşine dedi ki, sen burada bekle, ben gidip oradan bir parça ateş alıp getireyim de onunla ısınabilesin.

[6] Hz. Musa, ateşin bulunduğu yere varınca, vadinin dağa doğru olan yanından, yani batı tarafından kendisine seslenildi. Nitekim başka bir ayette bu nokta şöyle açıklanmıştır: "Musa'ya hükmümüzü bildirdiğimiz zaman, sen batı yönünde değildin.." *(28 Kasas 44)* Buradan da anlıyoruz ki, Hz. Musa kıble tarafından ateşe yönelmiş, batıdaki dağ da onun sağına düşmüştür. Bu yer, yeryüzünün mübarek yerlerinden biri olan Tur'da ve mübarek bir ağacın yanında idi. İşte orada Hz. Musa'ya şu ilahî nida geldi: Ey Musa! Şüphesiz Ben alemlerin Rabbi olan Allah'ım. Şimdi sen elindeki değneğini yere at.

Söyleneneni yapan Hz. Musa, değneğin yürüyen ber yılan olduğunu görüp korkuya kapıldı. Nur kaynağından bir ses, oradan kaçıp uzaklaşmak isteyen Musa'nın ardından şöyle seslendi: Ey Musa! Dön gel; korkma; şüphesiz sen güvende olanlardansın. Elini koynuna koy da o, lekesiz bir şekilde bembeyaz ve etrafa ışık saçar bir halde pırıl pırıl çıkıversin. İşte bunlar, İslama davet etmek için Firavun ve erkanına götüreceğin apaçık mucizelerdir. Gerçekten onlar yoldan çıkmış bir toplumdur. Onlar Allah'ın emirlerine ve O'nun dinine karşı çıkmış, O'na ittatten yüz çevirmiş bir kavimdir.

Yüce Allah, Hz. Musa'yı bir zamanlar şerrinden korkarak kaçıp çıktığı Mısır'daki Firavun'a gitmekle sorumlu tutunca o şöyle dedi: Rabbim, doğrusu ben onlardan bir cana kıydım. Beni öldürmelerinden korkarım. Kardeşim Harun'un dili benimkinden daha düzgündür. Onu, beni destekleyen bir yardımcı olarak benimle gönder, çünkü onların beni yalanlamalarından korkarım. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 387-388)*

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسٰى بِاٰيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هٰذَا اِلَّا
سِحْرٌ مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فٖي اٰبَائِنَا الْاَوَّلٖينَ ﴿٣٦﴾
وَقَالَ مُوسٰى رَبّٖي اَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدٰى مِنْ عِنْدِهٖ وَمَنْ
تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٧﴾
وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا اَيُّهَا الْمَلَاُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرٖي
فَاَوْقِدْ لٖي يَا هَامَانُ عَلَى الطّٖينِ فَاجْعَلْ لٖي صَرْحًا لَعَلّٖي اَطَّلِعُ اِلٰى
اِلٰهِ مُوسٰى وَاِنّٖي لَاَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبٖينَ ﴿٣٨﴾ وَاسْتَكْبَرَ
هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا اَنَّهُمْ اِلَيْنَا
لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾ فَاَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمٖينَ ﴿٤٠﴾
وَجَعَلْنَاهُمْ اَئِمَّةً يَدْعُونَ اِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ
لَا يُنْصَرُونَ ﴿٤١﴾ وَاَتْبَعْنَاهُمْ فٖي هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً
وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحٖينَ ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى
الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا اَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْاُولٰى
بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

٣٩١

36. "Musa onlara, apaçık olarak, mucizelerimizle gelince, 'Bu sadece uydurma bir sihirdir. Önceki atalarımızdan böylesini işitmemiştik' dediler."

37. "Musa, 'Rabbim, katından bir doğruluk rehberini kimin getirdiğini, dünyanın sonunun kimin olacağını daha iyi bilir. Doğrusu zalimler başarıya erişemezler' dedi."

38. "Firavun, 'Ey ileri gelenler! Sizin benden başka bir tanrınız olduğunu bilmiyorum. Ey Haman! Benim için, toprak üzerine bir ateş yak, tuğla hazırlayıp bana bir kule yap; çıkar belki Musa'nın tanrısını görürüm. Doğrusu ben, onu yalancılar-dan sanıyorum' dedi."

39. "O ve askerleri, yeryüzünde haksız yere büyüklük tasladılar. Gerçekten onlar Bize döndürülmeyeceklerini sandılar."

40. "Biz de, onu ve askerlerini yakalayıp suya attık. Zalimlerin sonunun nasıl olduğuna bir bak."

41. "Onları, ateşe çağıran önderler kıldık; kıyamet günü yardım da görmezler."

42. "Bu dünyada laneti ardlarına taktık; onlar kıyamet gününde de iğrenç kimselerden olacaklardır."[7]

43. "And olsun ki, Musa'ya, ilk kuşakları yok ettikten sonra, insanlar belki düşünürler diye Kitabı, açık belgeler, doğruluk rehberi ve rahmet olarak verdik."

[7] Yüce Allah, Hz Musa'nın yakarışlarını kabul edip, kardeşinle senin pazunu güçlendireceğiz dedi. Biz, kardeşin Harun sayesinde senin gücüne güç katacağız. İkinize de karşı konulmaz bir yetki vereceğiz. Artık Firavun'un size gücü yetmeyecek, sonuçta yardım ve zafer sizin ve size uyanların olacaktır.

Hz. Musa, Allah'ın ayetleriyle Firavun'a gelince, Firavun ve yandaşları şöyle dediler: Bu Musa'nın getirdiği şey sihir, sapıklık ve düzmece şeylerden başka bir şey değildir. Bunlar, bizim daha önce babalarımız ve dedelerimizden hiç işitmediğimiz sözler. Biz atalarımızdan hiç birinin bu din üzerinde olduğunu görmedik, onlardan hiç birinin yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a kulluk ettiğine tanık olmadık.

Onların bu tepkileri karşısında Hz. Musa, onlara Yüce Allah'ın dilediği tüm her şeyi yapabilen olduğunu ve kendisini peygamber olarak görevlendirenin de O Allah olduğunu hatırlatarak şöyle dedi: Tüm her şeyin egemenliğini elinde tutuna Rabbim, kimin katından gerçekle geldiğini çok iyi bilir. Elbette Yüce Yaratıcı, ortada olanı da bilir, gizli olanı da. Onun için hepsi birdir. İki dünyada da güzel sonuç müminlerindir. Allah'ın yolundan sapanlar ise, asla iflah olmayacaklar ve asla galip gelmeyeceklerdir. Çünkü onlar zalimlerdir.

Daha sonra Yüce Allah, Firavun'un inkar ve azgınlığından, kendi çirkin nefsi için ilahlık davasında bulunuşundan bahsederek şöyle buyuruyor: Firavun, iğrenç kibri içerisinde alınarak şöyle dedi: Ey ahali, ey ileri gelenler! Sizin benden başka bir tanrınız olduğunu bilmiyorum!

Ardından da gurur ve kibir içerisinde şu iğrenç teklifi yaptı: Ey Haman, şu yapı işlerinde kullandığımız tuğlalardan çok yüksek bir kule yap, belki ona çıkarak Musa'nın iddia ettiği evrenin ilahına ulaşabilirim! Gerçi ben onun, benden başka bir ilah olduğuna dair iddiasında yalancı olduğunu sanıyorum.. Şayet onun iddia edip durduğu ilahla karşılaşırsam, onunla bir tartışayım!!

Firavun, işte böyle hezeyanlar savurmaya ve deliler gibi saçmalamaya başladı. Hem o, hem de askerleri kibir ve gururla azıp yeryüzünde bozgunculuk çıkardılar. Ama gerçekten, Firavun'un planı elbette boşa gidecekti. *(40 Ğâfir 37)* Firavun'un toplumu, kıt anlayışlı, öngörüsüz bir toplumdu. Firavun'a söyleyebilecek mantıklı bir şeyleri yoktu. Sözgelimi, Ey Firavun, sen nasıl ilah olabilirsin, oysa sen de bizim gibi ana karnında üreyip dünyaya geldin?! diye soramıyorlardı bile.

İşte Firavun, onları böylece saptırdı, onları sindirerek kendine boyun eğdirdi. Nihayet onları cehennem ateşine sürükleyip götürdü. Cehennem, ne kötü varılacak yerdir!

Tüm bunlara rağmen her şeyden haberdar olan ve her yaptığında sayısız hikmetler bulunan Yüce Yaratıcı, onları bu azgınlık ve sapıklıkları içerisinde kalmalarına daha fazla izin vermedi, onları kibir ve gururları içerisinde şaşkın şaşkın dolaşırken yakalayıverdi. Onları denizde boğup helak etti. Azgın zalimlerin sonunun nasıl olduğunu kullarına gösteren Allah ne yücedir! İşte Aziz ve Hakim olan Allah'a inanmayan her zalim kişinin sonu böyle olacaktır.Her dönemde Allah'ın has kullarına, Allah'ın dinine ve kitabına karşı duran Firavunlar olacaktır. Onlar, saçmalıklarıyla, ağızlarıyla Allah'ın nurunu söndürebileceklerini sanacaklar. Onlar, ateşe çağıran batıl odaklarıdır. Kıyamet günü rezillik ve rüsvaylık onların olacaktır. Onlar hiç bir zaman zafer elde edemeyeceklerdir. Onlar her zaman ve her yerin şer odakları, batıl sembolleridir. Dünyada lanet onlaradır. Allah'a, peygamberlerine ve kitaplarına karşı baş kaldırmaları nedeniyle Ahirette de onlar, inkarlarının karanlıkları içerisinde boğulup gideceklerdir.

الْجُزْءُ الْعِشْرُونَ — سُورَةُ الْقَصَصِ

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا
كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَٰكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ
عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ
آيَاتِنَا وَلَٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ
الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَٰكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا
مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَوْلَا
أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا
لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا
أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ ۚ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ
مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ ۖ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلٍّ
كَافِرُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا
أَتَّبِعْهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ
أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ ۚ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ
هُدًى مِنَ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

٣٩٢

وَلَقَدْ

44. "Musa'ya hükmümüzü bildirdiğimiz zaman, sen batı yönünde, değildin, onu görenler arasında da yoktun."

45. "Ama biz nice kuşaklar var ettik te onların üzerinden uzun zamanlar geçti. Sen, Medyen halkı arasında bulunup, onlara ayetlerimizi okuyor da değildin, fakat o haberleri sana gönderen Biziz."

46. "Sen, Musa'ya hitap ettiğimiz zaman Tur'un yanında da değildin. Senden önce kendilerine uyarıcı gelmeyen bir toplumu uyarman için, Rabbinden bir rahmet olarak gönderildin; belki düşünürler."

47. "Yaptıklarından dolayı, başlarına bir musibet geldiğinde, 'Rabbimiz! Bize bir peygamber gönderseydin de, ayetlerine uysak ve müminlerden olsaydık olmaz mıydı?' derler."

48. "Ama onlara katımızdan gerçek gelince, 'Musa'ya verildiği gibi buna da mucize verilmesi gerekmez mi?' dediler. Daha önce Musa'ya verileni de inkar etmemişler miydi? Dediler ki: İki büyü birbirine destek oldu.[8] Gerçekten biz onların hepsini inkar edenleriz, dediler."[9]

49. "De ki, 'Eğer doğru sözlü iseniz, Allah katından, bu ikisinden daha doğru bir Kitap getirin de ona uyayım'."

50. "Eğer, Sana cevap veremezlerse, onların sadece heveslerine uyduklarını bil. Allah'tan bir yol gösterici olmadan hevesine uyandan daha sapık kim olabilir? Allah zalim toplumu şüphesiz ki doğru yola eriştirmez."

[8] Ayetteki 'Sıhrân' kelimesi,'Sâhirân' diye de okunmuştur. Birinciye göre iki büyü, ikinciye göre ise iki büyücü anlamına gelir. İki büyüden kastedilen Tevrat ve Kur'ân; iki büyücüden kastedilenin ise, Hz. Musa ve Hz. Muhammed olduğu söylenmiştir. Buna göre böyle diyenler Mekke müşrikleridir. Bir diğer görüşe göre ise, bu iki kişi Hz. Musa ve Hz. Harun'dur. Buna göre bunu diyenler yahudilerdir. Tefsircimiz de bu görüşü tercih etmiştir. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VI, 227-228.)*

[9] Andolsun ki Biz, Musa'ya Kitabı verdik. Ona içerisinde Allah'ın kulları üzerinde hakim kılmak istediği gerçekler ve aydınlık kaynağı olan Tevratı verdik. O, insanların gönül gözlerini aydınlatan ve onlara yol gösteren bir nurdu. Onları körlük ve bilgisizlikten alıkoyan bir rahmet ve onları doğruya ve yararlı işler yapmaya sevkeden bir rehberdi. Belki İsrailoğulları onun üzerinde düşünürler ve Allah'a inanarak O'nun ilahî yasalarına uyarlar; inat, bozgunculuk ve inkarlarından vazgeçerler. İlk kuşakları yok ettikten sonra ifadesi, Tevrat'ın inişinden sonra topyekün toplumların azaba uğratılmadıklarına, inananların Allah düşmanı müşriklerle savaşmakla emrolunduklarına işaret etmektedir. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 390)*

Musa'ya hükmümüzü bildirdiğimiz zaman, sen batı yönünde, değildin, onu görenler arasında da yoktun. Ey Muhammed, Hz. Musa'nın Tur'da bir ağacın gölgesinde Allah'a yakardığı zaman sen orada değildin. Ama aradan geçen bunca zamana rağmen, olanları sana Biz haber veriyoruz. Olanlara sanki tanıkmışsın da onları hatırlıyormuşun gibi sana açıklıyoruz. Bunları sana Yüce Allah bildiriyor. Yıllar sonra gelmiş kuşaklar için açık bir delil ve bürhan olsun diye onları sana vahyediyoruz. Onlar Allah'ın delillerini ve önceki peygamberlere bildirdiği gerçekleri unutmuşlardır. Şimdi senin çağrına kulak verene ne mutlu! Senin bildirdiklerine, sanki onları görüyormuş gibi inananlara müjdeler olun!

Ey Muhammed, İsrailoğulları o çirkin tartışmalarını yaparken ve inkar ederlerken sen orada mıydın?! Elbette hayır. Ama Biz, sana olanları bir bir anlatıyoruz işte. Onları kavmine anlatman için sana hikaye ediyoruz. Kimbilir belki onlar gerçeği kabul ederler ve ona dönerler.

Sen, Şuayb peygamberle birlikte Medyen'de oturmuş da değilsin. Onun, Medyenlileri hakka çağırıp onların ona kulak vermekten kaçındıkları sırada sen orada değildin. Biz yaptıkları zulümleri nedeniyle onları helak etmiştik. Artık onlar anlatılan bir tarih olmuşlardı. Peki hal böyleyken senin kavmin ne yaptı? Onlar da önceki dönemde gazaba uğrayanların yaptıklarını yaptılar. Ama sana düşen, apaçık tebliğden başka bir şey değildir. Evet evet, Biz Tur'un bir yanında Musa'ya seslendiğimizde sen orada değildin. Hani o, korkmuştu da sonra Yüce Allah, lütfuyla onun gönlünü yatıştırmış ve o da Allah'a yönelmişti.

O halde ey Muhammed, sen şimdi kendi toplumunu davet et. Senden önce kendilerine bir peygamber gelmemiş olan toplumunu uyar, belki onlar düşünüp ders alırlar. Senin Allah katından getirdiğin şeyler sayesinde doğru yolu bulurlar. Onlara sen gerçekleri getirdiğinde derler ki, biz daha önce babalarımızdan böyle bir şey duymadık. Kitap ehline ilahî mesajları ulaştırdığında ise, onlar şöyle derler: Buna da, Musa'ya verilen şeyin eşi verilseydi ya! Ey Muhammed, oysa onlar daha önce Hz. Musa'nın getirdiği şeyleri inkar etmişlerdi. Gerçekten onlar, kendi kendilerini yalancı çıkarıyorlar. Doğrusu onlar açık bir sapıklığın içerisindedirler. Daha önce onlar değil miydi, Hz. Musa ve Hz. Harun için, bunlar birbirlerine arka çıkan iki büyücüdür, diyenler. Onlar, biz bunların hepsini inkar ettik demişlerdi.

Evet, iç dünyalarının iğrençliği ve sapıklıkları yüzünden *Yüce Allah'ın hidayet dilemediği kimseler,* yoldan sapmışlardır. Onlar doğru yolu bulamayacaklardır.

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾ اَلَّذِينَ اٰتَيْنَاهُمُ
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ وَاِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ قَالُوا اٰمَنَّا
بِهِ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾ اُولٰئِكَ
يُؤْتَوْنَ اَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٥٤﴾ وَاِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ اَعْرَضُوا عَنْهُ
وَقَالُوا لَنَا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي
الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾ اِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ اَحْبَبْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ وَقَالُوا اِنْ نَتَّبِعِ الْهُدٰى
مَعَكَ نُتَخَطَّفْ مِنْ اَرْضِنَا اَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا اٰمِنًا يُجْبٰى اِلَيْهِ
ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾
وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا فَتِلْكَ
مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ اِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا
نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى
حَتّٰى يَبْعَثَ فِي اُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِنَا وَمَا
كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرٰى اِلَّا وَاَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

51. "And olsun ki, Biz sözü onlara ard arda yetiştirdik, belki düşünürler."

52. "Kendilerine daha önceden kitap verdiklerimiz buna da inanırlar."

53. "Kuran onlara okunduğu zaman, 'Ona inandık, doğrusu o Rabbimizden gelen gerçektir; biz şüphesiz daha önceden müslüman olmuş kimseleriz' derler."

54. "İşte onlara, sabretmelerinden dolayı, ecirleri iki defa verilir; onlar kötülüğü iyilikle savarlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan da sarf ederler."

55. "Onlar, boş söz işittikleri vakit ondan yüz çevirirler. 'Bizim işlediğimiz bize, sizin işlediğiniz sizedir. Size selam olsun, cahillerle ilgilenmeyiz' derler."[10]

56. "Sen, sevdiğini doğru yola eriştiremezsin, ama Allah, dilediğini doğru yola eriştirir. Doğru yola girecekleri en iyi O bilir."

57. "Onlar, 'Seninle beraber doğru yolda gidersek, yurdumuzdan ediliriz' dediler. Onları katımızdan bir rızık olarak her şeyin ürününün toplandığı güvenli ve kutlu bir yere yerleştirmedik mi? Ama çoğu bilmezler."

58. "Nimet ve refaha karşı nankörlük eden nice kentleri yok etmişizdir. İşte yerleri! Kendilerinden sonra pek az kimseler oturabilmiştir. Oralara Biz varis olmuşuzdur."

59. "Rabbin kentlerin anasına, onlara ayetlerimizi okuyacak bir peygamber göndermedikçe onları yok etmiş değildir. Zaten Biz yalnız, halkı zalim olan kentleri yok etmişizdir."

[10] Ey Muhammed! Onların karşısına delilleri dikerek şöyle de: Allah katından bir kitap getirin bakalım! Şöyle Kur'ân'dan daha doğru bir kitap getirin de görelim! Ben bu konuda size meydan okuyorum... Onlar, asla sana cevap veremeyeceklerdir. Çünkü onlar heva ve arzularına uymaktadırlar. Hiç bir bilgi ve delil olmadan kahinlerinin sapıklıklarına uymaktadırlar. Oysa, hevasına uyup nefsinin kendisine batıl şeyler fitlediği ve böylece arzularının peşine düşmüş kimseden daha zalim kim olabilir? Elbette Allah, zalim bir toplumu doğru yola iletmez. Biz, onlara gerçeği birbir açıkladık, senin aracılığınla hakikati gözler önüne serdik. Biz onlara, senden önce de, gerçeği açıklayan peygamberler gönderdik. Belki düşünüp ibret alırlar. Ama onlar, çağırıldıkları gerçekleri anlamadılar, azgınlıklarında direndiler ve bir türlü gerçeği düşünüp anlamaya yanaşmadılar.

Yüce Rabbimiz, sonraki ayetlerinde, Kitap ehlinin Kur'âna inanan bilgin veli kullarından söz ederek şöyle buyurmaktadır: Daha önce Biz Kitabı vermiştik. Ona iman eden kurtulmuş ve büyük mükafatlara nail olmuştur. Kitap ehlinden Kur'âna inanıp 'Ona inandık, doğrusu o Rabbimizden gelen gerçektir; biz şüphesiz daha önceden müslüman olmuş kimseleriz' diyenler vardır. Onlar içtenlikle Allah'a boyun eğip çağrısına kulak veren kimselerdir. İşte onlara, hakka uymada gösterdikleri sebat karşılığında mükafatları iki kat verilecektir. İşledikleri iyilikler sayesinde, onların günahları bağışlanacaktır. Zaten onlar bağışlayıp hoş gören kimelerdir. Onlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan da sarf ederler. Evet onlar, yalnızca helal rızıktan harcarlar. Onlar boş ve anlamsız bir söz duyduklarında, hemen ondan yüz çevirirler. O boş konuşanlara karışıp onlarla oturup kalkmazlar. Onlar yalnızca Yüce Allah'ın hoşnutluğunu dileyerek şöyle derler: Bizim işlediğimiz bize, sizin işlediğiniz sizedir. Bizim işlediklerimiz bizedir, haktan ayrılan zalımlerin işledikleri de onlaradır. Size selam olsun, gerçekten cahillerle ilgilenmeyiz. Allah'ın selamı, O'nun emirleri doğrultusunda yaşayanlara olsun. Gerçekten biz, Allah'ın dosdoğru yolundan sapan cahillere itibar etmeyiz.

وَمَٓا اُو۫تٖيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَزٖينَتُهَاۚ وَمَا
عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَاَبْقٰىۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ اَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا
حَسَنًا فَهُوَ لَاقٖيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ
هُوَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مِنَ الْمُحْضَرٖينَ ﴿٦١﴾ وَيَوْمَ يُنَادٖيهِمْ فَيَقُولُ اَيْنَ شُرَكَٓائِيَ
الَّذٖينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ الَّذٖينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا
هٰٓؤُ۬لَٓاءِ الَّذٖينَ اَغْوَيْنَاۚ اَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَاۚ تَبَرَّاْنَٓا اِلَيْكَ مَا كَانُٓوا
اِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾ وَقٖيلَ ادْعُوا شُرَكَٓاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ
يَسْتَجٖيبُوا لَهُمْ وَرَاَوُا الْعَذَابَۚ لَوْ اَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾
وَيَوْمَ يُنَادٖيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَٓا اَجَبْتُمُ الْمُرْسَلٖينَ ﴿٦٥﴾ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ
الْاَنْبَٓاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَٓاءَلُونَ ﴿٦٦﴾ فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسٰٓى اَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحٖينَ ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ
مَا يَشَٓاءُ وَيَخْتَارُۜ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُۜ سُبْحَانَ اللّٰهِ وَتَعَالٰى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا
يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ اللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْاُو۫لٰى
وَالْاٰخِرَةِۘ وَلَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

60. "Size verilen her hangi bir şey, dünya hayatının bir geçimliği ve süsüdür. Allah katında olan daha iyi ve devamlıdır. Akıl etmez misiniz?"[11]

61. "Vadettiğimiz güzel bir nimete kavuşan kimse; dünya hayatında kendisine bir geçimlik verdiğimiz, sonra kıyamet günü azap için getirilen kimse gibi midir?"

62. "Allah, o gün onlara seslenir: 'Benim ortağım olduklarını iddia ettikleriniz nerededirler?' der."

63. "Hükmün aleyhlerine gerçekleştiği kimseler, 'Rabbımız! İşte bunlar bizim azdırdığımız kimselerdir. Kendimiz azdığımız gibi onları da azdırdık. Onlardan uzaklaşıp Sana geldik, zaten aslında onlar bize tapmıyorlardı' derler."

64. "'Koştuğunuz ortaklarınızı çağırın' denir, onlar da çağırırlar ama, kendilerine cevap veremezler; cehennem azabını görürler ve doğru yolda olmadıklarına yanarlar."

65. "O gün Allah onlara seslenir: 'Peygamberlere ne cevap verdiniz?' der.

66. "O gün, haberlere karşı körleşirler, verilecek cevapları kalmaz; birbirlerine de soramazlar."[12]

67. "Fakat, tevbe eden, inanıp yararlı iş işleyen kimsenin, kurtuluşa erenler arasında bulunması umulur."

68. "Rabbin dilediğini yaratır ve seçer; onlar için seçim hakkı yoktur. Allah, onların koştukları ortaklardan uzaktır."

69. "Rabbin gönüllerinin gizlediklerini ve açığa vurduklarını bilir."

70. "Allah O'dur; O'ndan başka tanrı yoktur. Hamd, dünyada da ahirette de O'nun içindir; hüküm de O'nundur. Yalnız O'na döndürüleceksiniz."

[11] Yüce Allah, peygamberine şöyle seleniyor: Ey Muhammed! Sen istediğini ve sevdiğini doğru yola getıremezsın. Allah dilemedikçe onların İslam toplumuna katılmasını sağlayamazsın. Zaten onları hıdayete erdırmek sana düşmez. Sana düşen ancak tebliğdir. Ama Allah, dilediğini doğru yola erıştırır O'nun dılediğı ve yaptığı her şeyde derin hikmetler vardır. Doğru yola girecekleri en iyi O bılır O, kimın hıdayete layık olduğunu, kimin de sapıklığa müstehak olduğunu en iyi bilendir.

Sonrakı ayetler, doğru yola gelmekten kaçınan inkarcıların ileri sürdükleri savunma mekanizmalarından bahsediyor. Onlar, Allah'ın peygamberine şöyle diyorlardı: Ey Muhammed, doğrusu bizler, sana uyacak olsak, sana inanmayan müşrikler bizi yurdumuzdan ederler, bize olmadık işkence ve eziyet ederler.Oysa realite hiç te öyle değildi. Onlar Hz. Muhammed @ ile birlite Allah'a inanıp yalnızca O'ndan korksaydılar, onlar ilahî bir aydınlığın etrafında yürüyecekler ve Allah'ın koruması altında olacaklardı. Allah'ın melekleri onların koruyucuları olacaklardı. Onların ileri sürdükleri gerekçeler, saçma sapan şeylerdi. Onlar basiretleri bağlanmış kimselerdi, Allah'ın kendilerine bahşettiği sayısız nimetleri anlamaya yanaşmıyorlardı. Oysa Yüce Allah, her türlü hayırla dopdolu olan ve kendi katından sayısız ve bol rızıklarla donatılmış olan güvenli bir beldeyi ihsan etmişti.

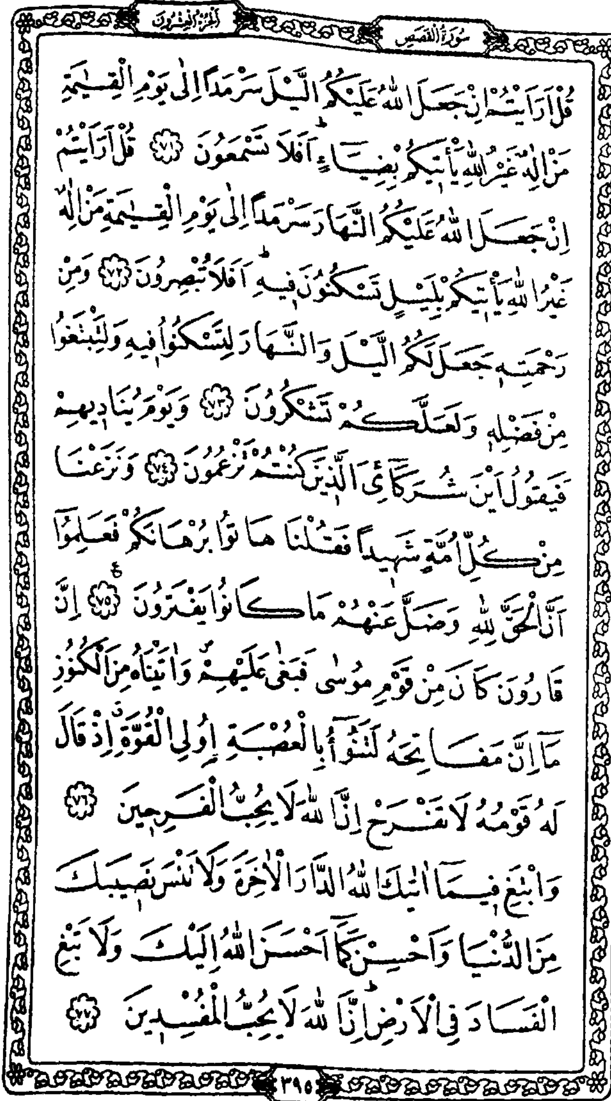
Nitekim Yüce Rabbimiz, Mekkelilere cevap vererek şöyle buyuruyor: Biz, senin şu kentin ve halkından önce, haktan sapmış, Rasüllere karşı durmakta direnmiş, refah içerisinde şımarıp haddi aşmış ve Allah'ın nimetlerine nankörlük ederek Rablerini inkar etmiş nice kentleri yok ettik. Beldelerini yerle bir edip ahalisini yok ettik. Biz, inkarları nedeniyle senin kavmini helak edecek değiliz. Ama Biz, onların cezalarını ahirete saklayacağız. Sahip oldukları iğreti hayatın geçici meta ve debdebesi onları aldatmasın. Elbette, sana inanıp Allah'a itaat eden kimse için, Allah'ın katında olan çok daha hayırlı ve daha kalıcıdır. Tüm bunları akledip düşünmez misiniz? Şu dünyayı, ahiretin önüne geçiren kimse bunları idrak etmez mi?

[12] Yüce Allah'ın salih amellere vadettiği sevaba inandığından dolayı Ahirette kendisine güzellik vadettiğimiz kimse, Allah'a kavuşmayı ve O'nun nimet ve azabını yalanlayan, dünya ve dünyanın fani geçimliliklerini tercih ederek Rabbine karşı gelen kimse gibi midir? Doğrusu dünyayı tercih edip öne çıkaran kimse, ahirette zorlu bir hesaba düçar olup zor durumda kalacaktır.

Kıyamet günü Yüce Rabbimiz şöyle selenecektir: Benim ortağım olduklarını iddia ettikleriniz nerededirler? Dünyada tanrı diyerek tapıp durduğunuz putlar neredeler? Onlar, bugün size yardım edebilirler mi? Bu soru, onlar için bir çeşit kınama ve tehdittir. Yoksa onların verecek bir cevapları yoktur. Ancak onlar, sapıklıkta beraber oldukları kimseler olarak birbirlerine düşeceklerdir. O birbirlerini saptıranlar, o gün birbirlerinden kaçıp uzaklaşacaklardır. Ancak onların birbirlerinden uzaklaşmaları, Allah'ın azabına karşı onlara bir yarar sağlamayacaktır. Onlara şöyle denilecektir: Çağırın bakalım şu ortaklarınızı! Çağırın da, dünyada yardımınıza koştukları gibi, şu içerisine düştüğünüz durumdan sizi kurtarsınlar! Onlar çağıracaklar çağırmasına ama, onlara bir karşılık verilmeyecektir. Kendilerine bir cevap verilmediğini görünce, cehennemin kendileri için kaçınılmaz olduğunu anlayacaklardır. Azaba düçar olacaklarını iyice anladıklarında, dünya hayatındayken doğru yolda olmadıklarına yanacaklar ve pişmanlık duyacaklardır.Ama son pişmanlıkları da onlara bir fayda vermeyecektir. Artık onlar azaba atılacaklardır. Çünkü onlar yanlış yolda bulunuyorlardı.

O gün yine Yüce Rabbimiz onlara, Benim peygamberlerimin çağrılarına nasıl karşılık verdiniz, diye soracaktır. Ama onlar soru ve gelişmelere karşı duyarsız bir durumdadırlar. Bu yüzden susmaktan başka çareleri olmaz. Sonuçta onların hepsi, yaptıkları karanlık işlerin cezasını çekeceklerdir.

71. "De ki: 'Söyler misiniz? Eğer Allah geceyi üzerinize kıyamete kadar uzatsaydı, Allah'tan başka hangi tanrı size bir ışık getirebilirdi? Dinlemez misiniz?' "

72. "De ki: 'Söyler misiniz? Eğer Allah gündüzü üzerinize kıyamete kadar uzatsaydı, Allah'tan başka hangi tanrı, içinde istirahat edeceğiniz geceyi size getirebilir? Görmez misiniz?' "

73. "Allah dinlenmeniz için geceyi ve lutfedip verdiği rızkı aramanız için gündüzü meydana getirmiştir. Bunlar, O'nun rahmetinden ötürüdür. Belki artık şükredersiniz."[13]

74. "O gün Allah onlara seslenir: 'Benim ortağım olduklarını iddia ettikleriniz nerededir?' der."

75. "Her ümmetten bir şahit çıkarır ve 'kesin delilinizi ortaya koyun' deriz. O zaman, gerçeğin Allah'a ait olduğunu, uydurduklarının kendilerini bırakıp kaçtığını anlarlar."[14]

76. "Doğrusu Karun, Musa'nın milletindendi; ama onlara karşı azdı. Biz ona, anahtarlarını güçlü bir topluluğun zor taşıdığı hazineler vermiştik. Kavmi ona, 'Böbürlenme, Allah şüphesiz ki böbürlenenleri sevmez' demişti."

77. "Allah'ın sana verdiği şeylerde, ahiret yurdunu gözet, dünyadaki payını da unutma; Allah'ın sana yaptığı iyilik gibi, sen de iyilik yap; yeryüzünde bozgunculuk isteme; doğrusu Allah bozguncuları sevmez."

[13] Dünya hayatında, Allah'ın istemediği şeylerden vazgeçip inanarak salih ameller işleyen, kendisine emredilen Islamın prensiplerini yerine getiren kimse, umulur ki Kıyamet günü kurtulanlardan olur

Bu gerçeği belirttikten sonra Yüce Rabbimiz, kendisinin yaratmada ve dilemede tek olduğunu vurguluyor. Evet, gerçekten hiçbir konuda O'nunla tartışıp O'nu sorgulayacak kimse yoktur. İşte bu hususa dikkat çekerken O şöyle buyuruyor: Ey Muhammed, hüküm ve emir yalnızca senin Rabbine aittir. O, dilediğini yaratır ve seçer. Yaratma ve seçme yetkisi O'ndan başka hiç kimsenin değildir. Yüce Allah'ın dilediği her şey gerçekleşir, O bir şeyi istemeze o da asla olmaz. Tüm işler O'nun yetki alanındadır, sonuçta tüm işler O'na döner. O Allah, onların ileri sürdükleri, yaratamayan ve hiç bir şeyi seçemeyen putlardan ve ortaklardan uzaktır, O'nun şanı yücedir.

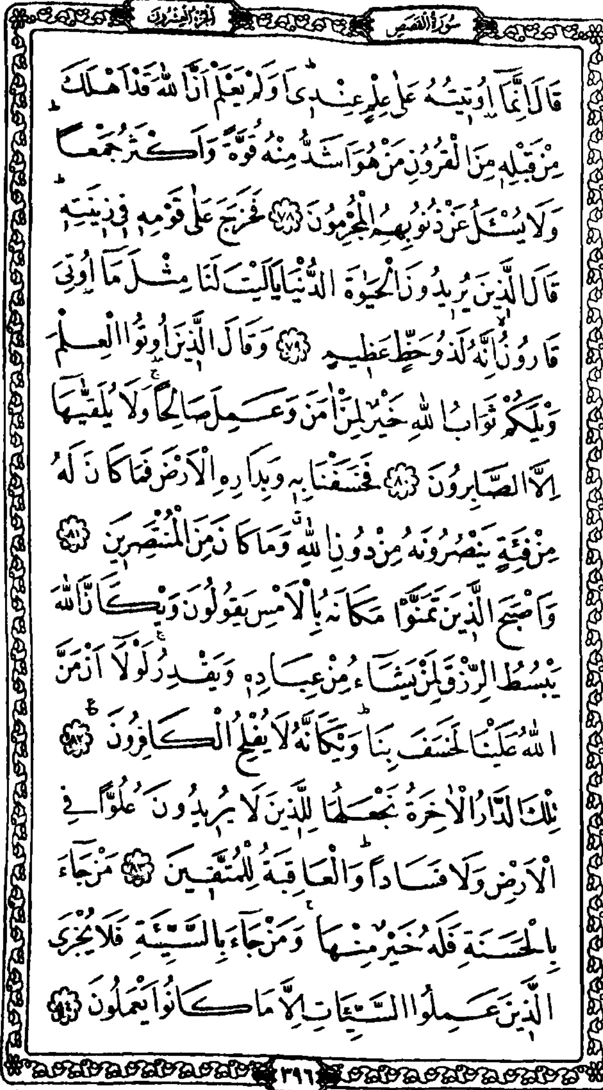
Ey Muhammed, sana ne oluyor? Senin Rabbin onların gönüllerinde saklayıp gizlediklerini de bilir. O, onların iç dünyalarında kurup uydukları batıl şeyleri de iyi bilir, uydukları gerçek şeyleri de. Tıpkı O, açığa vurulan şeyleri bildiği gibi, gizlenenleri bilir. Zira O, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır. Allah O'dur; O'ndan başka tanrı yoktur. Uluhiyet yetkisi tamamen O'na aittir, O'ndan başka mabud yoktur. O'ndan başka yaratan ve dileyip seçen de yoktur. O, dünyanın da sahibidir, ahiretin de. Dünyada da övgüler O'nadır, ahirette de. Hükmetme yetkisi de O'na aittir. Hikmetinin gereği olarak yaptıklarından dolayı O sorgulanamaz. O'nun lutfu da hoştur, kahrı da. Yalnız O'na döndürüleceksiniz. Ve herkes işlediklerinin karşılığını görecektir.

Ey insanlar! Andolsun ki Yüce Allah, geceyi ve gündüzü sizin emrinize vermiştir. Siz onlarsız yapamazsınız. Bir düşünsenize, her şeye gücü yeten Allah Teâlâ, geceyi sonsuza kadar uzatsaydı haliniz nice olurdu?! O zaman ne yapardınız?! Aynı şekilde gündüzü, kıyamete kadar uzatsaydı haliniz ne olurdu?! O takdirde siz, dinlenip istirahat edeceğiniz geceyi, yahut işlerinizi göreceğiniz gündüzü getirecek Allah'tan başka bir tanrı bulabilir miydiniz? Hiç düşünüp ibret almaz mısınız siz? Aklınızı kullanarak Yüce Allah'ın güç ve büyüklüğünü teslim etsenize! Kafanızı çalıştırıp Allah'ı dinleyerek O'na boyun eğmez misiniz? Görmediniz mi, Yüce Allah sırf size olan merhameti nedeniyle geceyi ve gündüzü sizin emrinize vermiştir. Siz onda huzur buluyor ve geçiminizi temin ediyorsunuz. Artık Allah'a şükretsenize! Gece ve gündüz yapacağınız ibadet ve taatinizle O'na olan şükrünüzü yerine getirsenize!

[14] Bu da, Allah'la beraber başka şeylere kulluk yapanlar için ikinci bir ilâhî uyarıdır. Onları kınayan sitemli bir serzenıştir. O gün, Yüce Allah, tevhidden sapıp kendisine eş koşan kullara seslenir. Şahitlerin huzurun da onlara şöyle der: Hani nerede, dünyadayken Benim ortaklarım olduğunu iddia ettiğiniz ortaklar? İnkarcılar bu soruya verecek bir cevap bulamazlar. Onlar o gün tek kelime bile edemezler. Çünkü onlar ahirette zarar edenlerdir.

Yüce Allah, her toplumun salihlerini inkar ve sapıklarına tanık olarak getirecektir. Artık o gün Allah'a ortak koşanlar, Yüce Allah'ın yegane ilah olduğunu, O'ndan başka tanrı olmadığını ve kendilerinin sapıklar olduğunu anlayacaklardır. Artık dünyadaki görüş ve inanışlarının boşa gittiğini göreceklerdir.

إِنَّ الَّذِي

78. "Karun, 'Bu servet ancak, bende mevcut bir ilimden ötürü bana verilmiştir' demişti. Allah'ın, önceleri, ondan daha güçlü ve topladığı şey daha fazla olan nice kuşakları yok ettiğini bilmez mi? Suçlulara suçlarından sorulmaz."[15]

79. "Karun, ihtişam içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını isteyenler, 'Keşke Karun'a verildiği gibi bizim de olsa; doğrusu o büyük bir varlık sahibidir' demişlerdi."

80. "Kendilerine ilim verilmiş olanlar ise, 'Yazıklar olsun size; Allah'ın mükafatı, inanıp yararlı iş işleyenler için çok daha iyidir. Ona da ancak sabredenler kavuşabilir' demişlerdi."

81. "Sonunda, onu da, sarayını da yerin dibine geçirdik. Allah'a karşı ona yardım edebilecek kimsesi de yoktu; kendini kurtarabilecek kimselerden de değildi."

82. "Daha dün onun yerinde olmayı dileyenler, 'Demek Allah kullarından dilediğinin rızkını genişletip bir ölçüye göre veriyor. Eğer Allah bize lutfetmiş olmasaydı, bizi de yerin dibine geçirirdi. Demek ki inkarcılar başarıya eremezler' demeye başladılar."[16]

83. "Bu ahiret yurdunu, yeryüzünde böbürlenmeyi ve bozgunculuğu istemeyen kimselere veririz. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır."

84. "Kim bir iyilik getirirse, ona daha iyisi verilir. Kim bir kötülük getirirse, o kötülükleri işleyenler, ancak yaptıkları kadar ceza görürler."

[15] Doğrusu Karun, Musa'nın milletindendi..Ama o, inkara sapıp onlara karşı böbürlenmişti. Oysa o da onlardan biriydi. Onun büyüklük taslama nedeni, topladığı dünyalıklardı. Dünyalıklardı kendisini aldatan. O, kendisinin diğer kuşaklara üstün gelebileceğini sanmıştı. Yaratan ve rızık veren Yüce Allah'ın kulunun her şeyine güç yetiren olduğunu unutmuştu. Bu nedenle kavmine karşı azmıştı. Yahudiler de azgınlıkta ona uymuşlardı. Oysa ona, anahtarlarını güçlü kuvvetli bir topluluğun taşıyabildiği hazineyi veren Yüce Allah'tı ve onu kendisine kullukta denemek için vermişti.

Kârun, iyice azınca, kavmi ona, sahip olduğu malı sebebiyle şımarmaması için öğüt vermişti. Onlar, ona Allah'ı ve Hz. Musa'nın getirdiği gerçekleri hatırlatarak şöyle diyorlardı: Yüce Allah'ın sana bahşettiği şu büyük servet ve variyeti Rabbine itaat ve O'na yaklaşma uğrunda kullan. Onları, sana dünya ve ahirette fayda verecek şekilde harca, çeşitli ibadetlere o variyetini vesile kıl. Biz senden, Yüce Allah'ın helal kıldığı dünyalıklardan tümüyle yüz çevirmeni istemiyoruz, ama biz sana şunu diyoruz: Allah'ın sana ihsan ettiği gibi, sen de iyilikler yap. Yeryüzünde bozgunculuk isteme. Elbette Yüce Allah bozguncuları sevmez.

Bu samimi uyarılara Karun şöyle karşılık verdi: Bana verilenler, bende var olan bilgimden dolayı verilmiştir. Ben bunları kendi gayretlerim, aklım ve düşüncemle elde ettim. Ben bunları hakettim, ben bunlara layıkım.

İşte böylece Karun, Allah'ı inkar ettiğini tescil etti, cehaletini ortaya koydu. O, Yüce Allah'ın kendinden önce nice kuşakları yok ettiğini hiç aklına getirmiyordu. Oysa, onlar kendinden çok daha güçlü ve daha variyetli idiler. Günahkarlar, bilgisizliklerinden ötürü, işledikleri günahlardan dolayı sorgulanmayacaklarını sanırlar.

[16] Karun, bir gün debdebe ve ihtişam içerisinde kavminin yanına çıktı. Kibir ve gurur içerisinde caka satıyordu. Dünyanın süs ve debdebesine aldanıp iğreti hayatı isteyenler onu görünce şöyle iç geçirdiler: Ah keşke bize de, Karun'a verilenler verilmiş olsa! Gerçekten Karun çok büyük bir variyete sahiptir.

İnanıp Allah'ı tanıyanlar ise. cahillere dönüp şöyle dediler: Yazıklar olsun size! Allah'ın Ahirette salih kulları için hazırladığı sevap, Karun'un dünyasından da, tümüyle dünyadan da çok daha iyidir. Zira Allah'a inanıp salih ameller işleyen, sabredip Allah'tan sakınan kimse için eni gökler ve yer kadar olan cennet vardır. O, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için başlarına gelen şeylere katlananlar içindir. Onların mükafatıdır cennet. Çünkü sabredenlere Rableri katında diledikleri her şey vardır.

Yüce Allah, şeytan ne kadar süslü gösterirse göstersin batılın sonlu olduğunu, Allah'a karşı büyüklük taslamanın dünya ve ahirette yıkımdan başka bir sonunun olmadığını isbat eden bir belge ortaya koymak istedi. Çünkü gerçek Allah'ın öngördüğü idi, bunun dışındaki her şey batıldı. Ve işte ilahî bir belge gerçekleşti. Karun, tüm ihtişam ve debdebe içerisinde kavminin karşısına çıktı. Azgınlık ve taşkınlık içerisindeydi o. Derken Yüce Allah, onu da, variyetini de, sarayını da yerin dibine geçiriverdi. Evet evet, yer Karun'u ve sahip olduğu tüm her şeyi bir anda yutuvermişti. Onu bu yıkımdan ne variyeti kurtarabilmişti, ne toplayıp biriktirdikleri, ne adamları ve ne de hizmetçiler kurtarabilmişti. Onların hiçbiri, Allah'ın azab ve gazabını ondan defedememişlerdi. Karun, Allah'ın azabına karşı ne bir yardım ve ne de bir kurtarıcı bulabilmişti. Ne kendisi bir şey yapabilmişti, ne de başkaları onun yardımına koşabilmişti.

Daha dün, Karun'un yerinde olmak isteyenler, şöyle demeye başlamışlardı: Demek Allah kullarından dilediğinin rızkını genişletip kısar. Demek ki inkarcılar başarıya eremezler. Demek ki, Yüce Allah dilediğine bol bol veriyor, dilediğine de kısıyor. Bollaştıran da O, daraltan da. O'nun yaptığı her şey de sonsuz hikmetler var. Eğer Allah bize lutfetmiş olmasaydı, bizi de yerin dibine geçirirdi. Eğer O'nun lutfu keremi olmasaydı, biz de onunla birlikte yerin dibine geçerdik. Çünkü, dün biz de onun yerinde olmak istemiştik. Demek ki inkarcılar başarıya eremiyorlar. Bu sözleriyle onlar, Karun'un kafir olduğunu kastediyorlardı. Evet kafirler, dünyada da ahirette de kurtuluşa eremeyeceklerdir.

إن الذي فرض عليك القرآن لرادك إلى معاد قل ربي
أعلم من جاء بالهدى ومن هو في ضلال مبين ﴿٨٥﴾ وما كنت
ترجو أن يلقى إليك الكتاب إلا رحمة من ربك فلا
تكونن ظهيرا للكافرين ﴿٨٦﴾ ولا يصدنك عن آيات الله
بعد إذ أنزلت إليك وادع إلى ربك ولا تكونن من
المشركين ﴿٨٧﴾ ولا تدع مع الله إلها آخر لا إله إلا هو
كل شيء هالك إلا وجهه له الحكم وإليه ترجعون ﴿٨٨﴾

سورة العنكبوت مكية وهي تسع وستون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

الم ﴿١﴾ أحسب الناس أن يتركوا أن يقولوا آمنا وهم
لا يفتنون ﴿٢﴾ ولقد فتنا الذين من قبلهم فليعلمن الله
الذين صدقوا وليعلمن الكاذبين ﴿٣﴾ أم حسب الذين
يعملون السيئات أن يسبقونا ساء ما يحكمون ﴿٤﴾ من كان يرجو
لقاء الله فإن أجل الله لآت وهو السميع العليم ﴿٥﴾ ومن جاهد
فإنما يجاهد لنفسه إن الله لغني عن العالمين ﴿٦﴾

85. "Kuran'a uymayı sana farz kılan Allah, seni döneceğin yere döndürecektir. De ki: 'Rabbim kimin doğrulukla geldiğini, kimin apaçık sapıklıkta bulunduğunu en iyi bilendir'."

86. "Sen, sana bu Kitabın verileceğini ummazdın. O ancak Rabbinin bir rahmetidir. Öyleyse sakın inkarcılara yardımcı olma."

87. "Allah'ın ayetleri sana indirildiğinde sakın seni onlardan alıkoymasınlar. Rabbıne çağır, sakın müşriklerden olma."

88. "Allah'la beraber başka tanrı tutup tapma. O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur, O'na döndürüleceksiniz."[17]

29 ANKEBÛT SÛRESİ

Ankebût sûresi, Mekke'de inmiş olup 69 ayettir. Sûrenin 1-11. ayetlerinin Medine'de indiği de söylenmiştir. Sûre adını 41. ayette geçen ve örümcek anlamına gelen Ankebût kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Mim."

2. "İnsanlar, 'inandık' deyince, denenmeden *bırakılacaklarını* mı sandılar?"

3. "And olsun ki biz, kendilerinden öncekileri de denedik. Allah elbette doğruları ortaya koyacak ve elbette yalancıları da ortaya çıkaracaktır."

4. "Yoksa, kötülük yapanlar Bizden kaçabileceklerini mi sanarlar? Ne kötü hüküm veriyorlar!"

5. "Allah'la karşılaşmayı uman bilsin ki, Allah'ın bunun için belirttiği vakit gelecektir. O, işitir ve bilir."

6. "Cihat eden, ancak kendisi için cihat etmiş olur. Doğrusu Allah, alemlerden müstağnidir."

17 Evet, doğrusu Yüce Allah, kalıcı olan ahiret nimetini içtenlikle Allah'a inanan kullarına has kılmıştır. Onlar, yeryüzünde böbürlenip bozgunculuk istemeyenlerdir. Onlar Allah'ın emirlerine karşı büyüklük taslamazlar ve yeryüzünde fesat çıkarmazlar. Akıbet, güzel sonuç Rabbinin makamından korkup hevasına uymaktan kendini alıkoyan müttakî kimsenindir. Evet, kıyamet günü kim bir iyilik getirirse, Yüce Allah ona ondan daha iyisini verir. Allah'ın vereceği sevap, kulun getireceği iyilikten daha üstündür. Bu nasıl olmasın ki, Yüce Mevla kulunun iyiliklerine karşılık, katmerli sevablar bahşeder. İşte bu lütuf makamıdır. O gün bir kötülük getiren kimseye ise, Allah'ın adaletinin bir gereği olarak sadece kötülüğünün karşılığı verilecektir.

Yüce Rabbimiz, peygamberlik görevini yerine getirmesini ve insanlara Kur'ân okumasını emrediyor Rasülüne. Hem de onun, bir gün hesap gününe döndürüleceğini hatırlatarak. O kıyamet günü Yüce Allah, ona nübüvvet yükünü hakkıyla yerine getirip getirmediğinden soracaktır. Kuran'a uymayı sana farz kılan Allah, seni döneceğin yere döndürecektir. O gün herkes yaptığının karşılığını görecektir. Elbette senin Rabbin, kullarının durumunu en iyi bilendir. Onlardan kimin daha doğru yolda olduğunu da, kimin Rabbinin doğru yolundan sapmış olduğunu da en iyi O bilir.

Ey Muhammed! Yüce Allah sana vahyetmeden önce sen, Allah'ın seni seçip bu Kur'ânı sana indireceğini hayal bile edemezdin. Ama Yüce Mevla, sana ve kullarına olan lütuf ve keremiyle sana Kitabı indirdi. Artık bundan sonra asla günahkar inkarcılara yardımcı ve destek olma. Onlardan tamamıyla ayrıl ve onlarla safını ayır. Sakın o kibirli azgınların şirki seni Allah yolundan alıkoymasın. Sana Allah'ın ayetleri indiği sürece, sen onlara uy, onların gereğini yap. Sen o ayetleri savun, onları yay, Allah'ın hoşnutluğunu dileyerek ve bilinçli bir şekilde Allah'a çağırmaya ara vermeden devam et. Elbette Yüce Allah, kendi dinini yüceltecek ve dinine destek olacaktır. Sana gönderdiği bu dini, diğer tüm dinlerden üstün kılacaktır. Sen yalnızca eşi ortağı olmayan Rabbine kulluğa çağır, O'na dua et ve sakın müşriklerden olma. Allah ile beraber başka tanrılara tapma. Çünkü O'ndan başka gerçek ilah yoktur. İbadete de ancak O layıktır. Uluhiyyet sadece o erişilmez gücün sahibine hastır. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. O Yüce Yaratıcı ise, kalıcıdır, diridir, ölümsüzdür. Her şey ölümlüdür, ama O ölümsüzdür. Hüküm yalnızca O'na aittir. Sonunda hepiniz O'na döndürüleceksiniz. Mülk tümüyle O'nundur ve O mülkünde dilediğini yapma yetkisine sahiptir. Bu konuda hiç kimse O'nu sorgulayamaz. Yarın kıyamet günü hepiniz O'na döndürülüp O'nun huzuruna getirileceksiniz. O da yaptıklarınızın karşılığını verecektir. Hayır işleyeni ödüllendirecek, kötülük yapanı cezalandıracaktır.

İşte bunlar Hz. Peygambere yapılmış nasihatlardır. Sapık münafıkların aldatmasından sakındırmak için onun şahsında tüm ümmetine yapılmış öğütlerdir. İşte Muhammed @, Onu izleyen ve onun sünnetine tutunan kurtuluşa ermiştir. Çünkü ona itaat eden Allah'a itaat etmiş demektir.

Hamdolsun alemlerin Rabbi Allah'a.

وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَحْسَنَ الَّذٖي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾ وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ
بِوَالِدَيْهِ حُسْنًاۜ وَاِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بٖي مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ فَلَا
تُطِعْهُمَاۜ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذٖينَ
اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحٖينَ ﴿٩﴾ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَقُولُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ فَاِذَٓا اُو۫ذِيَ فِي اللّٰهِ جَعَلَ
فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللّٰهِۜ وَلَئِنْ جَٓاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ
لَيَقُولُنَّ اِنَّا كُنَّا مَعَكُمْۜ اَوَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِمَا فٖي صُدُورِ
الْعَالَمٖينَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقٖينَ
﴿١١﴾ وَقَالَ الَّذٖينَ كَفَرُوا لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا اتَّبِعُوا سَبٖيلَنَا
وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْۜ وَمَا هُمْ بِحَامِلٖينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍۜ
اِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ اَثْقَالَهُمْ وَاَثْقَالًا مَعَ
اَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْـَٔلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣﴾
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَلَبِثَ فٖيهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا
خَمْسٖينَ عَامًاۜ فَاَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

فَاَنْجَيْنَاهُ

7. "İnanıp yararlı iş işleyenlerin kötülüklerini, and olsun ki, örteriz; onları, yaptıklarından daha güzeli ile mükafatlandırırız."[1]

8. "Biz, insana, ana ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Eğer ana baba, seni bir şeyi körü körüne Bana ortak koşman için zorlarlarsa, o zaman onlara itaat etme. Dönüşünüz Banadır. Yaptıklarınızı size bildiririm."

9. "İnanıp yararlı iş işleyenleri, and olsun, iyilerin arasına koyarız."

10. "İnsanlardan, 'Allah'a inandık' diyenler vardır; ama Allah uğrunda bir ezaya uğratılınca, insanların ezasını Allah'ın azabı gibi tutarlar. Rabbinden bir yardım gelecek olursa, and olsun ki, 'Doğrusu biz sizinle beraberdik' derler. Allah, herkesin kalbinde olanları en iyi bilen değil midir?"

11. "Allah elbette inananları bilir ve elbette ikiyüzlüleri de bilir."

12. "İnkar edenler inananlara, 'Bizim yolumuza uyun da sizin günahlarınızı biz taşıyalım' derler. Oysa onların günahlarından hiçbirini yüklenecek değillerdir. Doğrusu onlar yalancıdırlar."

13. "Onlar kendi ağırlıklarını kendi ağırlıkları yanında daha nice ağırlıkları yüklenecekler ve uydurup durdukları şeylerden kıyamet günü sorguya çekileceklerdir."[2]

14. "And olsun ki, Nuh'u kavmine gönderdik; aralarında dokuz yüz elli yıl kaldı. Sonunda onlar haksızlık yaparken, tufan onları yakalayıverdi."

[1] Hece harfleriyle ilgili olarak Bakara suresinin başında bilgi verilmişti.

Bu sure de, imanın mahiyeti ve gerçek vechesinden bahsetmekte, imanın inanan kişilerin gönüllerini nasıl arındırdığını, onları inkarcılara karşı nasıl muzaffer kıldığını, güçleri ne olursa olsun onları nasıl onurlu ve vakarlı kıldığını açıklamaktadır.

Evet, müminlerin dünya hayatındaki sınanmaları onları eğitip onların kişiliklerini ortaya koyan net bir testtir. "İnsanlar sandılar mı?" şeklindeki soru cümlesi, böyle bir düşünceyi reddeden bir ifadedir. Bunun anlamı şudur: Hiç şüphesiz Yüce Allah, inanan kullarını imanlarına göre deneyecektir. Yoksa kişinin, 'inandım' deyivermesi basit bir şeydir. İmanı kökleşen kimse ise, mal, makam ve can konusunda dünya sıkıntılarıyla sınanacaktır. Bu noktada bir kişi, şu iki kul tipinden birisi olacaktır: Ya katlanan ve mükafatını Allah'tan bekleyen bir kul; yahut da sıkıntılar karşısında sızlanan bir kul. İşte Mekke döneminde kafirler iyice haddi aşıp Hz. Sümeyye, Hz. Yâsir ve oğulları Ammâr gibi müslümanlara işkencenin dozunu artırdıklarında, bir kısım insanlar da bu gidişatı Hz. Muhammed ve beraberindeki hakikat ehline çok gördüklerinde Yüce Allah bu ayetleri indirdi. Yüce Allah, bu ayetleriyle önceki mümin toplumlardan her birinin de denendiğini haber veriyor. İman davasında samimi olanlarla, olmayanların bilinmesi için imtihana tabi tutulduğunu bildiriyor. İnsanların günah işleyerek üstün geleceklerini ve inananları geçeceklerini sanmaları cehaletlerinin sonucudur. Böyle düşünerek onlar, ne kötü bir yargıya varıyorlar öyle! Bu anlayış ve kuruntuları çok çirkin bir şeydir.

Ahiret yurdunda Rableriyle karşılaşacaklarını ümit ederek yararlı işler yapanları, Yüce Allah umduklarına nail edecek, işlediklerine karşılık onların mükafatlarını tam olarak verecektir. Çünkü O, güzelliği, kat kat fazlası güzellikle ödüllendirendir. O gün geldiğinde zalimler pişman olacaklardır. Zira Allah'ın belirlediği süre mutlaka gelecek ve O'nun vadettiği her şey aynen gerçekleşecektir. Yüce Allah, her şeyi işiten ve bilendir. Nitekim Allah yolunda cihad edenler, çetin azabdan kurtulmak için önceden hazırlık yapanlardır. Çünkü yararlı işler işleyen kişi, kendi yararına iyilik yapmış olur. Yoksa şanı yüce olan Allah, kulunun yaptığı iyiliklerden yararlanmaz. Çünkü O, alemlere, onların yaptıkları ve yapacakları iyiliklere muhtaç değildir.

İnanıp yararlı iş işleyenlerin kötülüklerini, and olsun ki, örteriz; onları, yaptıklarından daha güzeli ile mükafatlandırırız. Evet, kullarının hiç birine muhtaç olmayan Yüce Allah, onlara iyilik ve ihsanlarda bulunmanın yanında; o inanan kullarının işledikleri kötülükleri örter, onları yaptıkları iyiliklerin fazlasıyla ödüllendirir. Onların yaptığı küçücük iyilikleri bile, kat kat fazlası mükafatlarla ödüllendirir. Bir iyiliğe on kat ve hatta yediyüz kat fazlasıyla ödül verir. Ama işlenen bir kötülüğe ise, ya bir tek ceza verir, ya da onu da bağışlayıverir.

[2] Yüce Mevla, kullarına anne-babalarına iyi davranmalarını emretmektedir. Ana-babaya iyilik bir görevdir. Çünkü onlar, insanın varlık sebebidirler. Onlar, çocuklarının dinine girmedikeri sürece, onlara iyi davranmak gerekir. Evlat, onları İslama davet eder, ama onlarla iyi geçinmeye ve onlara izzet ikramda bulunmaya devam eder. Münasip bir dille onlara dini tanıtarak hakikate erebilmeleri için onlara kol kanat gerer. Belki bu şekilde evladın iyi niyetininin yüzü suyu hürmetine Yüce Allah onları, doğru yola eriştirir. Böylece hep birlikte onlar Allah'ın hoşnutluğuna ererek bahtiyar olurlar.

Müşrik ana-baba, evladını kendi dinlerine girmesi için israr ederlerse, evlat bu konuda onları dinlemez. Nitekim Sa'd b. Ebî Vakkas, anasına düşkün bir evlat idi. Oğlu müslüman olunca müşrik ana ona şöyle dedi: 'Sen, ya Muhamedin dinini bırakırsın yahut da ben açlıktan ölünceye dek bir şey yiyip içmeyeceğim.'

Buna karşılık Sa'd şöyle dedi:'Anacığım! Yüz canın olsa da, yüz kere ölsen yine de ben Muhammedin dinini bırakmayacağım.'

Oğlunun bu kararlı tutumunu gören kadın, açlıktan iyice takatsiz kalınca yeyip içmeye başladı.

Demek ki, kişinin Allah'a karşı gelme konusunda ana-babasına itaat etmesi uygun değildir. Allah'ın emirlerine uygun olan ana-babanın emirlerine uyma konusunda Allah'ın emri açıktır. Ama Allah'ın emirlerine aykırı durumlarda hiç kimseye itaat edilmez.

Allah'a ve peygamberine iman edip emrolundukları şekilde Kitap ve Sünnetin gereklerine göre hareket edenleri, elbette cennetlik iyi kulların içerisine katacağız.

İnsanlar içerisinde dillerinin ucuyla Allah'a inandıklarını söyleyenler vardır. Oysa iman, onların gönüllerine

➡ yerleşmemiştir. Ama böyleleri mümin kisvesine bürünürler. Onlar Allah yolunda bir sıkıntıya düçar olup Allah'a çağırma ve O'nun uğruna cihat yolunda bir belaya maruz kalınca, dünyevî bir bela ve musibet başına gelince, sanır ki Allah bununla kendinden öç alıyor. Hemen davet yolundan ve dinden dönüverirler, yamuk münafıklara meylederek dünyalıklara yönelirler ve dinlerini çıkar sağlamaya alet ederler. Mücahid müminler bir zafer kazandıklarında o münafıklar şöyle derler: 'Bizler sizlere dua ettik, gönüllerimiz sizinle idi, biz sizin din kardeşleriniziz!' Peki, Yüce Allah gönüllerde gizlenenleri en iyi bilen değil midir? Sizin yanınızda görünmüş olsalar da, onların iç dünyalarında gizleyip sakladıklarını en iyi bilen O değil midir? Elbette Yüce Allah, onların içerisindeki samimi müslümanları da iyi bilir, sahtekarlarını da. Doğrusu Yüce Mevla, insanların saflarını netleştirmek için, onları bir takım sıkıntı ve nimetlerle dener.

İsyankar kafirler, inananlara 'Bizim yolumuza uyun da sizin günahlarınızı biz taşıyalım' derler. Onların yalancı olduklarına Yüce Allah tanıktır. Çünkü hiç kimse, bir başkasının vebalini taşımayacaktır. Mutlak adalet sahibi Yüce Mevla, her insana yaptıklarından soracaktır. İyilik yapan da kendine, kötülük yapan da kendine yapmış olur.

Elbette isyankar ve azman kafirler kıyamet günü, hem kendi günahlarını yüklenecekler, hem de aldatıp günaha sevkettikleri kimselerin vebalini yükleneceklerdir. Uydurup durdukları şeylerden sorgulanıp hesaba çekileceklerdir. Söyledikleri yalanlardan ve attıkları iftiralardan hesaba çekileceklerdir. İşte bu ayet, inkar ve sapıklığa çağıranların, kıyamette hem kendi günahlarını yükleneceklerini, hem de başkalarını yoldan çıkarmalarına karşılık bir günah yükleneceklerini bildirmektedir. Yoldan çıkardıkları kimselerin günahlarından da bir şey eksilmeyecektir. Nitekim başka bir ayetinde Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Onlar kıyamet günü kendi günahlarını tam olarak yüklendikten başka, körü körüne saptırdıkları bilgisiz kimselerin günahlarını da yükleneceklerdir." *(16 Nahl 25)*

فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَصْحَابَ السَّف۪ينَةِ وَجَعَلْنَاهَٓا اٰيَةً لِلْعَالَم۪ينَ ﴿١٥﴾
وَاِبْرٰه۪يمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوهُۜ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ
لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾ اِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
اَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ اِفْكًاۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللّٰهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ
وَاشْكُرُوا لَهُۜ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَاِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ
اُمَمٌ مِنْ قَبْلِكُمْۜ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُب۪ينُ ﴿١٨﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللّٰهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُع۪يدُهُۜ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى
اللّٰهِ يَس۪يرٌ ﴿١٩﴾ قُلْ س۪يرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ بَدَاَ الْخَلْقَ
ثُمَّ اللّٰهُ يُنْشِئُ النَّشْاَةَ الْاٰخِرَةَۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَد۪يرٌ ﴿٢٠﴾ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَٓاءُۚ وَاِلَيْهِ
تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾ وَمَٓا اَنْتُمْ بِمُعْجِز۪ينَ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَٓاءِ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَص۪يرٍ ﴿٢٢﴾
وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَلِقَٓائِه۪ٓ اُو۬لٰٓئِكَ يَئِسُوا
مِنْ رَحْمَت۪ي وَاُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٢٣﴾

15. "Ama Biz, Nuh'u ve gemide bulunanları kurtardık ve bunu dünyalara bir ibret kıldık."

16. "İbrahim'i de gönderdik. Hani o kavmine, 'Allah'a kulluk edin, O'ndan sakının; bilirseniz bu sizin için daha iyidir' demişti."

17. "Siz Allah'ı bırakıp sadece bir takım putlara tapıyor, aslı olmayan sözler uyduruyorsunuz. Doğrusu, Allah'tan başka taptıklarınızın size rızık vermeye güçleri yetmez. Artık rızkı Allah katında arayın. O'na kulluk edin. O'na şükredin. Siz O'na döndürüleceksiniz."[3]

18. "Eğer siz Peygamberi yalanlıyorsanız bilin ki, sizden önceki toplumlar da yalanlamışlardı. Peygambere düşen, sadece apaçık tebliğdir."

19. "Allah'ın yaratmaya nasıl başlayıp, sonra onu nasıl tekrar edeceğini anlamazlar mı? Doğrusu bu Allah'a kolaydır."

20. "De ki, 'Yeryüzünde dolaşın da Allah'ın yaratmaya nasıl başladığını bir görün. İşte Allah aynı şekilde ahiret yaratmasını da yapacaktır. Doğrusu Allah her şeye Kadir'dir."

21. "O dilediğine azap eder, dilediğine merhamet eder. O'na çevrileceksiniz."

22. "Siz ne yeryüzünde ve ne de gökte Allah'ı aciz bırakabilirsiniz. Allah'tan başka bir dost ve yardımcınız da bulunmaz."

23. "Allah'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkar edenler, işte onlar Benim rahmetimden ümitlerini kesmiş olanlardır. İşte can yakıcı azap onlar içindir."[4]

[3] Yüce Rabbimiz, bu ayetleriyle kulu ve elçisi Hz. Muhammed'i @ teselli etmektedir. Evet, Yüce Allah peygamberi Hz. Nuh'u kavmine göndermişti. O, onların arasında tam dokuz yüz elli sene kaldı. Gece gündüz durmayıp onları Allah'a çağırdı. Ama onlar, onun çağrısına uymadılar. Nihayet Yüce Allah, onları tufanla helak etti. Müşrikler yok oldu, inananlar kurtuldu. Ve Nuh kavmı, dünyalara bir ibret nişanesı oldu.

Aynı şekilde Rabbimiz İbrahım'i de kavmine peygamber olarak göndermişti. Onun kavmi de putlara tapıyorlardı. Hz. İbrahim, onları yalnızca eşi ortağı olmayan Allah'a kulluğa, içtenlikle O'na teslim olup O'ndan sakınmaya çağırdı. Onlara, işte dedi, sizin dünya ve ahiret kurtuluşunuz bundadır. Keşke gerçeği bilseniz de, odunlara ve taşlara tapmayı bırakıp her şeyi yaratan ve dilediği her şeyi yapan Allah'a kulluk yapsanız. O'dur size yarar sağlamaya ve zarar vermeye güç yetiren Şu kendilerine kulluk ettiğiniz putlar ise, size bir zarar da veremezler, bir yarar da sağlayamazlar. Onlar size rızık da veremezler. Ama size yarar sağlayacak sadece Cenab-ı Haktır. O halde sizin için hayırlı olan Allah'tan rızık istemeniz ve O'nun ölçüleri doğrultusunda rızık aramanızdır. Öyleyse yalnızca O'ndan rızık dileyin, O'ndan başkasından değil. Çünkü herkese rızık veren ve her şeyi bilen O'dur. O'na kulluk edin ki, O sizi her türlü zarardan kurtarsın ve sizi bol bol rızıklandırsın. Yalnızca O'na şükredin. Nimetlerine karşılık şükredilmeye değer O'dur. O'ndan başkası size nimet veremez. Yarın kıyamet günü hepiniz O'na döndürüleceksiniz. O gün herkese kazandığının karşılığı verilecek, herkes yaptığının karşılığını görecektir. Mutlak adalet sahibi Yüce Allah, bol bol bağışlayan ve kullarına çokça merhamet edendir.

[4] Peygamber @ şöyle diyor: Eğer siz bugün beni yalanlıyorsanız, sizden önceki nice toplumlar da peygamberlerini yalanlamışlardı. Ama onların yalanlamaları, peygamberlerine bir zarar vermemiştir. Ancak onlar kendilerine zarar vermişlerdir. Tüm peygamberlere düşen ise, ancak Allah'ın kendilerine emrettiği şeyleri insanlara duyurmalarıdır.

Onlar, Allah'ın yaratmaya nasıl başlayıp sonra nasıl öldürdüğünü, daha sonra da tekrar nasıl diriltttiğini görmediler mi? Zira bir şeyi yok etmek de, tekrar yaratmak da Allah için aynıdır. Bunların hepsi O'nun için son derece kolay ve basittir. Hal böyle iken, insan nasıl olur da Allah'ın kudretini görmez? Yüce Allah onu da öldürmeye ve sonra diriltmeye kadir değil midir? Elbette kadirdir.

Daha sonra Yüce Allah, kullarını yerde ve gökteki Allah'ın ayetlerinden, O'nun mahlukatındaki ayetlerinden ibret almaya çağırıyor. Çünkü onların herbiri, yaratıcılarının varlığına ve O'nun dilediği her şeyi yapabilen olduğuna işaret etmektedir. O Yaratıcı, bir şeyin olmasını istediğinde, ona 'ol' der, o da oluverir. Ey Muhammed, onlara de ki: Yeryüzünde gezin dolaşın da o yüce dağları, engin deniz ve okyanusları görün. Göklere bir bakın ve sonra kendinize bir sorun: Tüm bunları yaratan, kıyamet günü tekrar yaratmaya kadir değil midir? Elbette Yüce Allah, her şeye kadirdir. O, dilediğine azab edecek, dilediğine merhamet edecektir. Siz O'na döndürüleceksiniz. Kıyamet günü, sorgulanmak için O'nun huzurunda toplanacaksınız. Sonuçta ya cennete gideceksiniz, ya cehenneme. Gerçekten Yüce Allah dilediği her şeyi yapabilendir, O istediği kararı verir. O'nun kararlarını hiç kimse sorgulayamaz. Rabbin, kullarına haksızlık yapacak değildir. Gökte ve yerdeki kullarından hiç kimse de, kararını uygulamada O'nu aciz bırakacak değildir. O kullarının üstünde, onlara hükmeden ve söz geçirendir. Her şey O'ndan çekinir ve her şey O'na muhtaçtır. O'nun ise hiç kimseye ihtiyacı yoktur. Allah'ın dışında hiç kimse onlara yardım edecek de değildir. Yegane dost ve yardımcı O'dur. O, müminlerin yardımcısı, inkarcıları ise perişan edendir.

Allah'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkar edenler ise, Rablerinin rahmetinden ümitlerini kesmiş kimselerdir. Onlar nasipsiz kimselerdir. Akılsız ve basiretsiz kimselerdir onlar. Bu yüzden onlar doğru yolu bulamazlar, çünkü onların dostu şeytandır. Dünya ve ahirette can yakıcı, elem verici bir azap da onları beklemektedir.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ
اَوْ حَرِّقُوهُ فَاَنْجٰيهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾ وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
اَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ
بَعْضًا وَمَاْوٰيكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ
﴿٢٥﴾ فَاٰمَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ اِنِّي مُهَاجِرٌ اِلٰى رَبِّي اِنَّهُ
هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ
وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَاٰتَيْنَاهُ اَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا
وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾ وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ
اِنَّكُمْ لَتَاْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ
مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ اَئِنَّكُمْ لَتَاْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ
وَتَاْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا
اَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾
قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

24. "İbrahim'in sözlerine kavminin cevabı sadece, 'Onu öldürün yahut onu yakın' demek oldu. Ama Allah onu ateşten kurtardı. Doğrusu bunda, inanan bir toplum için dersler vardır."

25. "İbrahim şöyle demişti: 'Dünya hayatında, Allah'ı bırakıp aranızda putları muhabbet vesilesi kıldınız. Sonra kıyamet günü, birbirinize küfreder ve karşılıklı lanet okursunuz. Varacağınız yer ateştir; yardımcılarınız da yoktur'."

26. "Bunun üzerine Lut ona inandı ve 'Doğrusu ben Rabbime hicret ediyorum, O şüphesiz güçlüdür, Hakim'dir' dedi."

27. "İbrahim'e İshak'ı ve Yakup'u bahşettik. Soyundan gelenlere Kitap ve peygamberlik verdik. Onun mükafatını dünyada verdik; doğrusu o ahirette de iyilerdendir."[5]

28. "Lut da, kavmine şöyle demişti: 'Doğrusu siz dünyada hiç kimsenin sizden önce yapmadığı bir hayasızlığı yapıyorsunuz'."

29. "Siz erkeklere yaklaşıyor, yol kesiyor ve toplantılarınızda fena şeyler mi yapıyorsunuz? Kavminin cevabı ise 'Doğru sözlü isen bize Allah'ın azabını getir' demek oldu."

30. "Lut, 'Rabbim! Bozguncu-lara karşı bana yardım et' dedi."

[5] Kur'ân, sözü yine İbrahim kıssasına getiriyor: İbrahim'in sözlerine kavminin cevabı sadece, 'Onu öldürün yahut onu yakın' demek oldu. Bunu söylemelerinin nedeni, Hz. İbrahim'in apaçık delillerini ortaya koymuş olması, buna karşılık onların söyleyecek bir şeylerinin olmamasıydı. Sonuçta onlar, ellerindeki güç ve kuvveti kullanmaya yöneldiler. Ama Yüce Allah, onların girişimlerini boşa çıkarıp İbrahim kulunu ateşten kurtardı. Ateş İbrahim için serin ve selamet oldu. Yüce Rabbimiz, bunu inananlar için bir mucize, bir ibret nişanesi kılmıştı. Yüce Allah'ın varlığını ve Hz. İbrahim'in gerçek peygamber olduğunu haykıran bir mucize.

Allah'ın kendisini ateşten kurtarmasından sonra İbrahim, onların putlara tapmalarını kınayarak kavmine şöyle dedi: Gerçekten siz, Allah'ı bırakarak bu putlara tapıyorsunuz. Putlarla aranızda bir sevgi bağı icat ettiniz. Dünya hayatı bu batıl inançlarınıza son verecek ve yarın kıyamet günü birbirinize karşı çıkacaksınız. Allah'ı bırakarak taptığınız putların o gün size bir yararı olmayacaktır. O gün aranızda var olan sevgi bağlarını inkar edecek ve yaptıklarınızdan dolayı birbirlerinize lanet okuyacaksınız. Sizleri gerçeğe çağıran peygamberinize inanmadığınıza ve onun çağrısına kulak vermediğinize yanacaksınız. O gün sizin varıp döneceğiniz yer cehennem ateşi olacak, o gün imdadınıza koşacak, sizi Allah'ın azabından kurtaracak bir yardımcı da, bir kurtarıcı da bulamayacaksınız.

Kavmine, beni dünya ve ahiret mutluluğuna eriştirmesi ve size de hakkettiğiniz muameleyi yapması için doğrusu ben Rabbime hicret ediyorum, diyen Hz. İbrahim peygambere Hz. Lût iman etmişti.

Hz. İbrahim, kavminden ayrılınca Yüce Allah salih bir peygamberle onun gözlerini aydın etti. Daha onun hayatında salih bir peygamber olacak olan bir evlat bahşetti. Yüce Rabbimiz bu ihsanını şöyle anlatmaktadır: İbrahim'e İshak'ı ve Yakup'u bahşettik. Soyundan gelenlere Kitap ve peygamberlik verdik. Gerçekten de bu büyük bir ihsandı. Yüce Allah, Hz. İbrahim'i dost edinmiş ve onu insanlara önder kılmıştı. Onun soyundan gelenlere de peygamberlik ve Kitap vermişti. Gerçekten de Hz. İbrahim'den sonra gelen peygamberlerin hemen hepsi Hz. İbrahim'in soyundandı. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 411)* Onun mükafatını dünyada verdik. Evet Yüce Allah, batıl ehlinin yaptıklarına sabretmesine karşılık dünyada Hz. İbrahim'e yardım etmiş ve onun soyuna peygamberlik bahşetmişti. Doğrusu o ahirette de iyilerdendir. Yüce Rabbımiz, Biz ikisinin soyuna peygamberlik verdik demedi de,tekil sıga kullandı. Çünkü evrensel son peygamberlik Hz. Muhammed'e @ verilmiştir. O, Hz. İsmail'in soyundan gelmiştir. Hz. İsmail ise, Hz. İbrahim'in ilk asil çocuğu idi.

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا
أَهْلِ هَٰذِهِ الْقَرْيَةِ ۖ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَ إِنَّ
فِيهَا لُوطًا ۚ قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا ۖ لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ
إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ
رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا
لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ ۖ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ
كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَىٰ أَهْلِ
هَٰذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ
﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿٣٦﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا
فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ﴿٣٧﴾ وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ
مِنْ مَسَاكِنِهِمْ ۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

31. "Elçilerimiz İbrahim'e müjde ile geldiklerinde, 'Biz bu kentin halkını yok edeceğiz, çünkü oranın halkı zalim kimselerdir' dediler."

32. "İbrahim, 'Ama Lut oradadır' dedi. Elçiler, 'Biz oradakileri daha iyi biliriz; onu ve ailesini kurtaracağız. Ancak karısı hariç. O geride kalanlardan oldu' dediler."[6]

33. "Elçilerimiz Lut'a gelince, onun fenasına gitti; çok sıkıldı. Ona, 'Korkma ve üzülme, doğrusu biz seni ve aileni kurtaracağız. Ancak eşin bunun dışındadır. O geride kalanlardandır' dediler."

34. "Doğrusu biz, bu kent halkına yaptıkları yolsuzluklardan ötürü gökten, elbette bir azap indireceğiz."

35. "And olsun ki, Biz, düşünen kimseler için bu kentten apaçık bir belgeyi geride bırakmışızdır."[7]

36. "Medyen halkına kardeşleri Şuayb'ı gönderdik. O, 'Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, ahiret gününe umut besleyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın' dedi."

37. "Ama onu yalanladılar. Bu yüzden onları bir titreme aldı ve oldukları yerde diz üstü çöküverdiler."[8]

38. "Ad ve Semud kavimlerini de yok ettik. Bunu, oturdukları yerler göstermektedir. Şeytan kendilerine, işlediklerini güzel gösterdi; onları doğru yoldan alıkoydu. Oysa kendileri bunu anlıyacak durumda idiler."

[6] Ey Muhammed! Sen onlara, Allah'ın peygamberi Hz. Lût'u anlat. Hani o, kavmine öğüt veriyor, onların yaptıkları çirkin işe karşı çıkıyordu. Dünyada hiç kimsenin yapmadığı eşcinselliği alışkanlık haline getirmişlerdi onlar. Yanısıra onlar, Allah'ı ve peygamberini de kabul etmiyorlardı. Hz. Lût onlara dedi ki: Gerçekten siz, çok çirkin, hayasız bir iş işliyorsunuz. Yüce Allah'ın size ve diğer tüm insanlara ihsan ettiği nimetini inkar ediyorsunuz. Yüce Allah, insanları erkekli kadınlı olarak yaratmış ve onları birbirlerine eş yapmıştır. Bu şekilde insanlık üreyip çoğalmaktadır. Dünya böylece mamur olmakta ve hayat devam etmektedir. Tüm bunlara rağmen siz ne yapıyorsunuz böyle?! Sizse, sizden önce hiç kimsenin yapmadığı çok çirkin bir şeyi yapıyorsunuz. Kadınları bırakıp erkeklerle beraber oluyorsunuz. Ayrıca yol kesiyor, toplantı yerlerinde olmadık cürümler işliyorsunuz. Bu yaptığınız şey, gerçekten çok iğrenç bir iş ve insanlığı mahveden bir hastalıktır. Siz hiçte uygun olmayan çirkin söz ve davranışlarla hem evlerinizi, hem yurtlarınızı ve hem de toplantı yerlerinizi kirletmektesiniz. Bu uyarılara karşılık onların cevabı, 'Doğru sözlü isen bize Allah'ın azabını getir' demek oldu. Bu onların alay, inkar ve inatlarını ortaya koymaktadır. Onların bu inatçı inkarları karşısında Hz. Lût, şöyle diyerek Rabbine sığınmak ve O'ndan yardım dilemek zorunda kaldı. Rabbim! Bozgunculara karşı bana yardım et.

Bunun üzerine Yüce Allah, melek elçilerini Hz. İbrahim'e gönderdi. Elçiler, ona Allah tarafından mükellef tutuldukları görevi anlattılar. Buna göre onlar, Hz. Lût'un kavmini ve yurtlarını helak etmekle görevlendirilmişlerdi. Hz. İbrahim, orada Lût peygamber de var, deyince melekler, Biz orada kimin olduğunu daha iyi biliriz, dediler. Yüce Allah'ın buyruğu üzere, biz Lût peygamberi ve ailesini kurtaracağız. Ancak onlardan hanımı hariç. Çünkü o, Lût'un dinine girmemiştir. Bu yüzden biz, onu da diğerleriyle beraber yok edeceğiz.

[7] Melekler, Lût peygamberin yurduna geldiklerinde Hz. Lût'un içi daraldı, kavminin onlara kötülük yapmalarından dolayı endişelendi. Melekler dediler ki: Ey Lût, korkma, üzülme. Doğrusu biz, Rabbinin katından gelmiş elçileriz. Biz seni ve aileni kurtarmak için geldik. Ancak ailenden hanımın bunun dışındadır. Onu da diğerleriyle beraber helak edeceğiz. Çünkü o da, inkar ve inatlarında onlara arka çıkmış ve sana da inanmamıştır. Gerçekten biz, senin yurduna ve ahalisinin üzerine gökten bir azap indireceğiz. Bu, onlara Allah'ın gazap etmesi nedeniyledir. Ayrıca onlar, kıyamete dek bir ibret nişanesi olarak kalacaklardır. Biz, Allah'ın gazabı nasılmış görsünler diye, onları bir ibret abidesi olarak bırakacağız. Zalim topluluklara zaman durdukça sürecek bir ibret levhası olacaklar.

[8] Biz, Medyen ahalisine de Şuayb'ı peygamber olarak gönderdik. O, onları Allah'a inanmaya, yalnızca eşi ortağı olmaya ve kıyamet gününün dehşetinden sakınmaya Allah'a kulluk yapmaya çağırdı. Onun bu çağrısına, çok azı dışında kulak asan olmadı. Ona savaş açıp yeryüzünde bozgunculuk yaptılar, kargaşa çıkardılar. Bu yüzden onları çok çetin bir azap yakalayıverdi. Hepsi yok oldu. Yüce Allah Hz. Şuayb'ı ve beraberindeki inananları kurtardı. Allah'ın yasası hep böyle devam etmiş, Allah'tan sakınanlar O'nun lutfu ile kurtulmuşlar, zalimler ise helak olmuşlardır.

وقارون وفرعون وهامان ولقد جاءهم موسى
بالبينات فاستكبروا في الارض وما كانوا سابقين
﴿٣٩﴾ فكلا اخذنا بذنبه فمنهم من ارسلنا
عليه حاصبا ومنهم من اخذته الصيحة ومنهم
من خسفنا به الارض ومنهم من اغرقنا وما كان
الله ليظلمهم ولكن كانوا انفسهم يظلمون ﴿٤٠﴾
مثل الذين اتخذوا من دون الله اولياء كمثل
العنكبوت اتخذت بيتا وان اوهن البيوت لبيت
العنكبوت لو كانوا يعلمون ﴿٤١﴾ ان الله يعلم ما يدعون
من دونه من شيء وهو العزيز الحكيم ﴿٤٢﴾ وتلك
الامثال نضربها للناس وما يعقلها الا العالمون
﴿٤٣﴾ خلق الله السموات والارض بالحق ان في ذلك
لاية للمؤمنين ﴿٤٤﴾ اتل ما اوحي اليك من الكتاب
واقم الصلوة ان الصلوة تنهى عن الفحشاء والمنكر
ولذكر الله اكبر والله يعلم ما تصنعون ﴿٤٥﴾

ولا

39. "Karun'u, Firavun'u ve Haman'ı da yok ettik. And olsun ki Musa kendilerine belgelerle gelmişti de onlar yeryüzünde büyüklük taslamışlardı. Oysa azabımızdan kurtulamazlardı."

40. "Her birini günahı sebebiyle yakaladık; kimine taşlar savuran rüzgarlar gönderdik, kimini bir çığlık yok etti, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Onlara, Allah zulmetmiyordu, fakat onlar kendilerine yazık ediyorlardı."[9]

41. "Allah'tan başka dostlar edinenlerin durumu, kendine yuva yapan örümceğin durumu gibidir. Evlerin en dayanıksızı ise şüphesiz örümceğin yuvasıdır. Keşke bilselerdi."

42. "Doğrusu Allah, Kendini bırakıp da yalvardıkları şeyi bilir. O güçlüdür, Hakimdir."

43. "Biz bu misalleri insanlara veriyoruz, onları ancak bilenler anlıyabilir."

44. "Allah gökleri ve yeri gerektiği gibi yaratmıştır. Doğrusu bunda inananlara bir ders vardır."

45. "Kitaptan sana vahyolunanı oku; namazı gereği gibi kıl; muhakkak ki namaz hayasızlıktan ve fenalıktan alıkor; Allah'ı anmak en büyük şeydir! Allah yaptıklarınızı bilir."[10]

[9] Yüce Rabbimiz, yine peygamberleri yalanlayan kavimlerden bahsediyor. Onları nasıl helak ettiğini ve nasıl türlü türlü azablara düçar kılarak intikamını nasıl aldığını anlatıyor. İşte bunlardan Hûd peygamberin kavmi Âd, Salih peygamberin kavmi Semûd kavmi. Onların hepsi yaptıkları zulümleri nedeniyle yok olup gittiler. Yurtları tarumar oldu. Zira şeytanın yaptıkları bozuk davranışlarını süslü göstermesi nedeniyle onlar haktan sapmışlar, Allah'a imandan ve O'nun doğru yolundan uzak *kalmışlardı*.

Aynı şekilde Biz, Kârun, Firavun ve Hâman'ı da yok etmiştik. Onlara da Allah katından gerçek mesajlarla Hz. Musa gelmişti. Onlar ise yoldan sapıp Hz. Musa peygambere eziyet etmışlerdi. Haksız yere yeryüzünde kibirlenip büyüklenmişlerdi. İşledikleri günahlarıyla Yüce Allah, onları yakalayıverdi. Elbette onlar Bizden kurtulacak ve gözden kaçacak değillerdi. Onlar, hakettikleri cezaya çarptırıldılar. Onlardan kimini Yüce Allah taşlar savuran *rüzgarlarla* yerin dibine geçirdi, kimini bir çığlık yakalayıverdi, kimi de boğularak helak oldu. Elbette Yüce Allah, onlara haksızlık yapacak değildi. Ama onlar kendi kendilerine ediyorlardı. Dolayısıyla çarptırıldıkları cezalar, kendi yaptıklarına uygun düşüyordu.

[10] Bu temsil, Allah'ı bırakıp bir takım putları tanrı edinen müşrikler için verilmiştir. O putların kendilerine yardım etmesini, rızıklandırmasını uman, dar zamanlarda onlara sarılan müşriklerin durumunu anlatan bir temsil. Onlar, tıpkı örümceğin evi gibi, son derece zayıf ve dayanıksız bir ev yapıyorlar. O putlarının elinde hiç bir güç kuvvet yoktur, tıpkı bir örümcek yuvasına sığınan kimse gibi. O örümcek yuvası, o adamdan hiç bir şeyi savamaz. İşte Yüce Rabbimiz, bu gerçekleri anlatırken şöyle buyuruyor. İzzet ve hikmet sahibi kadir-i mutlak Yüce Allah'ı bırakarak, kendilerine hiç bir zarar ve yararı olmayan putları kendilerine dost edinenlerin durumu, incecik ağlardan yuva ören örümceğin haline benzer. Onlar, o dostlarından en küçük bir yarar göremezler. Çünkü evlerin en dayanıksızı, örümcek yuvasıdır.

Normalde bir ev, sahibini soğuk ve sıcaktan korusun diye yapılır. Oysa örümcek yuvası, ne soğuktan koruyabilir, ne de sıcaktan. İşte Allah'ı bırakarak başka şeyleri koruyucu ve kurtarıcı edinen inkarcıların durumu buna benzer. Evet Allah'ı bırakarak başka şeyleri kendilerine dost edinenler, gerçekten açık bir zarar içerisindedirler. Onlar, örümcek ağından ev yapanlar gibidirler. Şayet insanlar, gerçeği anlasalardı, Aziz ve Hakim olan Yüce Allah'ın çağrısına tam anlamıyla icabet ederlerdi.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, Allah'dan başkasına kulluk eden müşrikleri tehdit ederek şöyle buyuruyor: Allah'ın çağrısına kulak asmayıp O'na itaatten yüz çevirerek O'ndan başkalarına dua edenleri Yüce Allah çok iyi bilir. Onlar gerçekten kendi kendilerini aldatıyorlar ve sapıklık içerisinde bulunuyorlar. Oysa şanı Yüce Allah çok güçlü ve Hakimdir. Allah Teâlâ, insanlara işte böyle temsiller sunuyor. Onlara doğru yolu göstermek ve gerçeğe onları ulaştırmak için böyle temsiller veriyor. İnsanlar keşke onları düşünüp maksatlarını anlayabilseler. Onları ince ince düşünüp anlayanlar, onlardan ibret alarak doğru yolu bulanlar ise, ilimde derinlik kazanmış uzman kişilerdir. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 414)*

Yüce Mevla, sonraki ayetlerinde de erişilmez kudretini anlatıyor: Allah gökleri ve yeri gerektiği gibi yaratmıştır. Yani onları laf olsun diye, boşuboşuna yaratmamıştır. Aksine onları, ilim sahipleri bakıp incelesinler, Yüce Allah'ın tek başına nelere güç yetirebildiğine işaret eden onların taşıdıkları açık kanıtları görsünler diye bir ayet olarak yaratmıştır. Onları bu gözle ancak inananlar inceleyebilirler. Yüce Allah'ın evrendeki eşsiz yaratıcılığını ve kudretini ancak onlar kavrayabilirler.

Ey Muhammed! Sen, sana vahyedilenleri oku, anlat. Bu cümle, Kur'ânı okuma ve onun mesajını insanlara ulaştırma konusunda bir emirdir. Onu senden sonra da, ümmetinin alimleri, fakîhleri, seçkinleri ve diğer hepsi okusunlar. Onu okuyarak ve gereklerini yerine getirerek namazı sırf Allah için ve adamakıllı kılsınlar. Çünkü namaz onları her türlü kötülükten, ahlaksızlıktan alıkoyar. Namaza devam eden bunları terkeder. Bu da Allah'ı anarak inançla kılınan bir namazla gerçekleşir. Allah'ı anma ve sürekli O'nu hatırda tutma demek olan zikir ise, *mümin gönüller için, dünya ve dünya içindeki her şeyden çok daha büyüktür.* Elbette Allah yaptıklarınızı bilir.

وَلَا تُجَادِلُوٓا اَهْلَ الْكِتَابِ اِلَّا بِالَّت۪ي هِيَ اَحْسَنُۗ اِلَّا
الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوٓا اٰمَنَّا بِالَّذ۪يٓ اُنْزِلَ اِلَيْنَا
وَاُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَاِلٰهُنَا وَاِلٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الْكِتَابَۜ فَالَّذ۪ينَ
اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِه۪ۚ وَمِنْ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِه۪ۜ
وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيَاتِنَٓا اِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا كُنْتَ
تَتْلُوا مِنْ قَبْلِه۪ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَم۪ينِكَ اِذًا لَارْتَابَ
الْمُبْطِلُونَ ﴿٤٨﴾ بَلْ هُوَ اٰيَاتٌ بَيِّنَاتٌ ف۪ي صُدُورِ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا
الْعِلْمَۜ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيَاتِنَٓا اِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالُوا
لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَاتٌ مِنْ رَبِّه۪ۜ قُلْ اِنَّمَا الْاٰيَاتُ عِنْدَ
اللّٰهِۜ وَاِنَّمَٓا اَنَا۬ نَذ۪يرٌ مُب۪ينٌ ﴿٥٠﴾ اَوَلَمْ يَكْفِهِمْ اَنَّٓا اَنْزَلْنَا
عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلٰى عَلَيْهِمْۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَرَحْمَةً
وَذِكْرٰى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ بَيْن۪ي وَبَيْنَكُمْ
شَه۪يدًاۚ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللّٰهِ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

46. "Kitap ehlinden zulmedenler bir yana, onlarla en güzel şekilde mücadele edin ve şöyle deyin: 'Bize indirilene de, size indirilene de inandık; bizim Tanrımız da, sizin Tanrınız da birdir, biz O'na teslim olmuşuzdur'."

47. "Sana kitabı böylece indirdik; işte, kendilerine Kitap verdiklerimiz ona inanırlar; bunlardan da ona inanan bulunur. Ayetlerimizi ancak inkarcılar, bile bile tanımazlar."

48. "Sen daha önce bir kitaptan okumuş ve elinle de onu yazmış değildin. Öyle olsaydı, batıl söze uyanlar şüpheye düşerlerdi."

49. "Hayır; Kuran, kendilerine ilim verilenlerin gönüllerinde yerleşen apaçık ayetlerdir. Ayetlerimizi, zalimlerden başka kimse inkar etmez."

50. "Onlar, 'Ona Rabbinden mucizeler indirilmesi gerekmez miydi?' derler. De ki, 'Mucizeler ancak Rabbimin katındadır. Doğrusu ben, sadece apaçık bir uyarıcıyım'."[11]

51. "Kendilerine okunan bir Kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Bunda, inanan topluluk için rahmet ve ibret vardır."

52. "De ki, 'Allah benimle sizin aranızda şahit olarak yeter. O, göklerde ve yerde olanı, batıla inananları ve Allah'ı inkar edenleri bilir.' İşte kaybedenler bunlardır."

[11] Ey müslümanlar! Kitap ehli ile seviyesiz tartışmalardan kaçının. Eğer onlarla tartışma zorunda kalırsanız, onlarla en güzel bir şekilde tartışın ve onlara ölçülü davranın, onların haklarını gözetin. Onlara güzellikle şöyle deyin: Doğrusu bizler, Muhammed'e indirilene inandık. Aynı şekilde bizler, daha önce Adem'e, Nuh'a, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya indirilenlere de inandık. Adalet, hakkaniyet, akıl ve mantık sizin de Muhammed'e inanmanızı gerektirmektedir. O zaman Yüce Allah, bizim de sizin de ilahınız olacaktır. İşte o zaman bizler, Allah'ın ve O'nun bizim için seçtiği peygamberlerinin yolunda hakkı ayakta tutan tek bir ümmet oluruz. Biz hep birlikte İslam olursak, Allah'ı ve peygamberini doğrulayan kimselerden oluruz.

Sonuçta kurtuluş ve mutluluk kendilerine verdiğimiz Kitaba inananların olacaktır. Kitap ehlinden olup gerçekten yan çizen, açık belgelere gözlerini kapatan, inat ederek büyüklük taslayan zalimlerle ise aranızda savaş vardır. Artık onlar için cidâl, cihada dönüşmüştür. Artık onlar, onları meneden ve alıkoyan şeyle sizinle savaşırlar. Çünkü Allah'ın ayetlerini inkarcılardan başkası reddetmez.

Ey Muhammed! Sen, bu Kur'ân'dan önce, bir kitap okumuş, yahut sağ elinle yazı yazmış değildin. İçerisinde yaşadığın kavminden herkes te bunu çok iyi bilmektedir. Hal böyleyken onlar, nasıl olur da, sana indirilen ve senin anlayıp dilinden dökülen bu Kur'ân hakkında şüpheye düşebilirler?!

Gerçekten onlar batıl ehli kimselerdir. Yüce Allah'ın katında sana indirilenler ise gerçeğin ta kendisidir. O Kur'ân, Allah'ın lutfu ile ve sana inanmaları sayesinde kendilerine ilim verilenlerin sinelerinde yer eden apaçık belgelerden ibarettir. O, emirleri, yasakları ve haberleriyle gerçeği apaçık bir şekilde ortaya koyan ayetler mecmuasıdır. İlim adamları onu ezberleyebilir. Yüce Allah, onun okunmasını, ezberlenmesini ve anlaşılıp yorumlanmasını kolaylaştırmıştır. Sana indirilen bu Kur'ânı inkar edip ayetlerini yalanlayanlar ise ancak zalimlerdir. Onlar gerçeği bildikleri halde inatla ona karşı çıkan ve hakikaten yan çizen kimselerdir.

Onlar inat ve inkar içerisinde şöyle derler: Ona Rabbinden mucizeler indirilmesi gerekmez miydi? Onlara de ki: Mucizeler ancak Allah katından gelir, O'nun emriyle gerçekleşir. Mucize indirmek Allah'a ait bir iştir. Mucize indirmek Yüce Allah için, son derece kolay ve basit bir şeydir. Bense, sadece bir elçiyim. Kendisine indirilen gerçekleri açıklayan bir elçi. Gerçeğe kulak veren insanlara, kurtuluş ve kazanç yolunu açıklayıp gözler önüne seren bir uyarıcıyım.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَٓا اَجَلٌ مُسَمًّى لَجَٓاءَهُمُ الْعَذَابُ
وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ
وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾ يَوْمَ يَغْشٰيهُمُ الْعَذَابُ
مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾
يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اٰمَنُٓوا اِنَّ اَرْضِي وَاسِعَةٌ فَاِيَّايَ فَاعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ كُلُّ
نَفْسٍ ذَٓائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ اِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ اَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٨﴾ اَلَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾ وَكَاَيِّنْ مِنْ دَٓابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اَللّٰهُ يَرْزُقُهَا
وَاِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ فَاَنّٰى
يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَيَقْدِرُ لَهُ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ
مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ
اللّٰهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

٤٠٤

وَمَا

53. "Senden azabı acele istiyorlar. Eğer süre belirtilmiş olmasaydı azap onlara hemen gelirdi. Ama yine de onlar farkına varmadan başlarına ansızın gelecektir."

54. "Senden azabı acele bekliyorlar. Doğrusu cehennem inkarcıları kuşatacaktır."

55. "O gün azap tepelerinden, ayaklarının altından kendilerini içine aldığı gün Allah, 'Yaptıklarınızın karşılığını tadın' der."[12]

56. "Ey inanmış kullarım! Benim arzım geniştir. O halde yalnız Bana kulluk ediniz."

57. "Her can ölümü tadacaktır. Sonunda Bize döneceksiniz."

58. "İnanıp yararlı iş işleyenleri, zemininden ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetteki köşklere yerleştiririz. Çalışanların ecri ne güzeldir!"

59. "Onlar sapredip yalnızca Rablerine güvenirler."

60. "Nice canlılar vardır ki, rızıklarını kendileri elde edemezler. Sizin de onların da rızkını Allah verir. O, her şeyi işitir ve bilir."[13]

61. "And olsun ki onlara, 'Gökleri ve yeri yaratan, güneşi, ayı buyruğu altında tutan kimdir?' diye sorarsan, şüphesiz 'Allah'tır' derler. Öyleyse niçin döndürülüyorlar?"

62. "Allah, kullarından dilediğine rızkı bol ve ölçüye göre verir. Doğrusu Allah her şeyi bilendir."

63. "And olsun ki onlara, 'Gökten su indirip onunla, ölümünden sonra yeri dirilten kimdir?' diye sorarsan, şüphesiz, 'Allah'tır' derler. De ki, 'Övülmek Allah içindir' fakat çoğu bunu akıl etmezler."

[12] Bu ayetlerinde Yüce Allah, onların ne kadar akılsız ve cahil olduklarını açıklıyor. Şöyle ki, onlar Hz. Muhammed'in @ getirdiklerini doğrulayıcı bir mucize istiyorlardı. Oysa o onlara, önünden ve ardından batılın asla yaklaşamadığı bir Kitap getirmişti. En iyi ve en güçlü hatipler ve şairler onun bir benzerini getirmekten aciz kalmışlardı. Hal böyleyken ey Muhammed, kavmine, yahudi ve hristiyanlara, Bizim sana apaçık bir mucize olarak Kur'ân indirmiş olmamız, mucize olarak yetmiyor mu? Oysa o Kur'ân, insan ve evrenle ilgili bilimsel gerçekleri onlara anlatan, en yüce ahlak ilkeleri ortaya koyan, göklerin ve yerin gaybî sırlarından onlara bahseden bir yüce kitaptır. Onlara mucize olarak, sizden öncekilerin ve sizden sonrakilerin haberlerini bağrında barındıran bu Kur'ânı onlara indirmiş olmamız yetmedi mi? Onlar biraz düşünüp üzerinde dursaydılar, onda kafasını kullananlar için rahmet ve Allah'a iman etmeye akıllarını yatıran öğütler olduğunu göreceklerdi.

Ey Muhammed, sen onlara de ki, benim söz ve davranışlarıma tanık olarak Allah yeter. O sizin yalanlarınızı da, yalanlamanızı da çok iyi bilir. Benimle sizin aranızda Hakem O'dur. O, üzerinize şahittir. O, göklerde ve yerde olan her şeyi bilendir. Hiçbir şey O'na gizli ve saklı kalmaz. Allah'a inananlar, her iki dünyada da gerçek anlamda kazananlardır. Onlar, O'na iman ederek dünya ve ahiret saadetini yakalamışlardır. Siz O'nu inkar etmeye devam ederseniz, ziyana uğrayanlar olursunuz.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, Allah'ın azabının hemen gelmesini isteyen müşriklerin cehaletlerini ortaya koyuyor. Ey Muhammed! Onlar, Allah'ın azabının hemen gelivermesini istiyorlar. Oysa Allah'ın acelesi yoktur. Zira O, evrenin yegane sahibidir, mülkünde O'nun eşi ortağı yoktur. O, dilediği zaman ve adil bir şekilde kararını verir. Şayet Allah'tan başkasının değiştiremeyeceği belirlenmiş bir süre olmasaydı, eğer Allah onların azabını kıyamete saklamasaydı, can yakıcı azap hemen onlara geliverirdi. Doğrusu cehennemin ateşten surları Allah'ın peygamberini ve kitabını yalanlayan inkarcıları çepeçevre kuşatacaktır. O tepelerinden azabın onları sardığı gün, onlara kim merhamet eder? O gün azap, ayaklarının altından da onları saracaktır. Melekler onlara şöyle diyeceklerdir: Tadın yaptıklarınızın karşılığını! O an, onlara kim yardım edebilir? Cehennem dört bir yandan onları kuşatmıştır. Zebaniler onlara derler ki, hani mallarınız, nerede evlatlarınız, dünyada sahip olduğunuzu sandığınız makam mevkileriniz neredeler hani? Artık her şey sizden ayrıldı, inkarınız nedeniyle, yaptıklarınıza karşılık olarak tadın azabı! Bu sözler, onlar için hem bir kınama, hem de psikolojik bir azaptır.

[13] Yüce Allah, bulundukları yerde dinlerinin gereğini yerine getiremeyen kullarına, dini yaşayabilecekleri Allah'ın geniş bölgelerine hicret etmelerini emrediyor. Ey peygmberime ve indirdiğim kitaba iman eden kullarım! Doğrusu Benim yarattığım yeryüzü oldukça geniştir. O halde zalimleri terkedin, onların yerlerinden ayrılın ve yalnızca Bana kulluk edin. Şunu iyi biliniz ki, her can ölümü tadacaktır. Sonunda Bize dönüp gelecektir. O an, inanmayanlar keşke biz de müminlerden olsaydık diye iç geçirecekler. İşte o Bize döneceğiniz gün, çok yakındır. O halde hep Allah'a itaat üzere olun, O'nun emirleri doğrultusunda bir hayat yaşayın. Bu sizin için çok daha hayırlıdır. Çünkü ölüm mutlaka gelecektir, ondan kaçıp kurtulmak mümkün değildir. Eninde sonunda dönüş Bizedir. Bizim huzurumuzda ise, Allah'a itaat eden kişi en güzel ve en mükemmel bir şekilde mükafatını görecektir. İman edip yararlı işler yapanlar, zemininden ırmaklar akan cennet köşklerine konacaklardır. Allah'ın hoşnutluğu ise, çok daha büyüktür. Çalışanların mükafatı ne güzeldir! İşte bu sayılan nimetlerin hepsi, sabredip din ve dünya işlerinde yalnızca Rablerine güvenenler içindir. Onların hepsinin rızkı, tüm mahlukatın rızkını veren Allah'a düşer. Çünkü onlar da Allah'ın kullarıdır ve O hiçbir zaman onları kendi hallerinde bırakmayacaktır. Öte yandan rızık temini de, tek bir toprak parçasına bağımlı değildir. Yüce Allah, tüm kullarını nerede olurlarsa olsunlar rızıklandıracakır.

وما هذه الحيوة الدنيا الا لهو ولعب وان الدار الاخرة
لهي الحيوان لو كانوا يعلمون ﴿٦٤﴾ فاذا ركبوا في الفلك دعوا الله
مخلصين له الدين فلما نجيهم الى البر اذا هم يشركون
﴿٦٥﴾ ليكفروا بما اتيناهم وليتمتعوا فسوف يعلمون ﴿٦٦﴾
اولم يروا انا جعلنا حرما امنا ويتخطف الناس من حولهم
افبالباطل يؤمنون وبنعمة الله يكفرون ﴿٦٧﴾ ومن اظلم
ممن افترى على الله كذبا او كذب بالحق لما جاءه اليس
في جهنم مثوى للكافرين ﴿٦٨﴾ والذين جاهدوا فينا
لنهدينهم سبلنا وان الله لمع المحسنين ﴿٦٩﴾

سورة الروم مكية وهي ستون اية

بسم الله الرحمن الرحيم
الم ﴿١﴾ غلبت الروم ﴿٢﴾ في ادنى الارض وهم من بعد غلبهم سيغلبون
﴿٣﴾ في بضع سنين لله الامر من قبل ومن بعد ويومئذ يفرح
المؤمنون ﴿٤﴾ بنصر الله ينصر من يشاء وهو العزيز الرحيم ﴿٥﴾

٤٠٥

64. "Bu dünya hayatı sadece bir eğlence ve oyundan ibarettir. Asıl hayat ahiret yurdundaki hayattır. Keşke bilseler!"

65-66. "Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız Allah'a has kılarak O'na yalvarırlar; ama Allah onları karaya çıkararak kurtarınca, kendilerine verdiği nimete nankörlük ederek O'na hemen eş koşarlar. Zevklensinler bakalım, yakında bileceklerdir."[14]

67. "Çevrelerinde insanlar kapılıp götürülürken Bizim Mekke'yi güven içinde ve kutsal bir yer kıldığımızı görmediler mi? Batıla inanıp Allah'ın nimetini inkar mı ediyorlar?"

68. "Allah'a karşı yalan uydurandan veya hak kendisine gelmişken onu yalanlayandan daha zalim kimdir? Cehennemde inkarcılar için durak yok mudur?"

69. "Ama Bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette yollarımıza eriştireceğiz. Allah şüphesiz, iyi davrananlarla beraberdir."[15]

30 RÛM SÛRESİ

17. ayeti dışında sûrenin tüm ayetleri Mekke'de ve Habeşistana hicret edildiği yılda inmiş olup 60 ayettir. Sûre, adını ikinci ayette geçen ve Romalılar anlamına gelen Rûm kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Mim."

2-5. "Rumlar en yakın bir yerde yenildiler. Onlar bu yenilgilerinden bir kaç yıl sonra galip geleceklerdir. İş, eninde sonunda Allah'a aittir. İşte o gün, inananlar, istediğine yardım eden Allah'ın yardımına sevineceklerdir. O güçlüdür, merhametlidir."

[14] Yüce Rabbimiz, kendisinden başka ilah olmadığını bir kez daha vurguluyor. Müşrikler de, Allah'ın göklerin, yerin ve ikisi içerisinde olan şeylerin yaratıcısı ve yegane rızık verici olduğunu kabul ediyorlar. Müminler onlara, gökleri ve yaratanın, güneşi ve ayı bizlerin emrine amade kılanın kim olduğunu soracak olsalar, onlar 'Allah' diye karşılık verirler. Ey müşrikler, bütün bunlara rağmen, gerçeği bilip dururken neden ondan yüz çeviriyorsunuz? Oysa şanı yüce Allah, rızkı istediği gibi genişletir, kullarından istediğine istediği kadar verir, dilediğinin de rızkını daraltır. Hepsi Allah'ın plan ve ölçüsüne göredir. Elbette Yüce Allah, kulunun hayrına olanı en iyi bilendir.

Yine o müşriklere, kuruyan yere yeniden hayat vemek için gökten yağmuru indirenin kim olduğu sorulacak olsa, diyecekler ki, Allah. Onlar, Allah'ın tek başına her şeyi yaratan ve her şeyi planlayan olduğunu kabul ederler. Hal böyle iken, neden O'na kulluk yapmıyorlar da, O'ndan başkasına tapıyorlar? Ondan başkasına güvenip dayanıyorlar? Mülkün yegane sahibi Allah ise, neden ibadete layık tek güç O olmuyor?

Ey Muhammed, sen de söyle, seninle birlikte müminler de söylesin: Onların çoğu akletmeseler bile, hamd, övgü yalnızca Allah'a hastır. Oysa onların inkar ettiği gerçek Rablerinden gelmişti. Sana ve müminlere düşen, ancak iman nimetine karşılık Aziz ve Hamid olan Alah'a şükretmektir.

Yüce Allah, dünyanın değersizliğini ve sonlu olduğunu bildirirken şöyle buyuruyor: Bu dünya hayatı sadece bir eğlence ve oyundan ibarettir. İnkarcıların yaşadığı iğreti hayat, ancak oyun ve eğlenceden ibarettir. Onlar gerçeği bilselerdi, kalıcı ve değerli hayatın ahiret yurdu olduğunu göreceklerdi. Zaten her insan, sonunda ahirete irtihal edecektir. Ahirette cennetin kapıları ise, Allah'tan sakınan müttekîlere açılacaktır. Cehennemin kapıları ise zalimlere açılacaktır. Şayet bilelerdi, kalıcı olanı sonlu olana tercih ederlerdi. Ahirete inanıp onun için hazırlık yapanlara müjdeler olsun! Ahireti unutarak dünyaya aldanan, onun bir gün son bulacak bir oyun ve eğlence olduğunu kavrayamayanlara yazıklar olsun!

İşte o müşrikler, bir deniz yolculuğu yapsalar ve bir gemiye binseler, yahut başlarına bir iş gelse, yalnızca Allah'a yalvarıp yakarırlar. Allah'ın lutfu ile denizden çıkıp karaya ayak bastıklarında ise neler yapıyorlar? O zaman, kalpleri katılaşıyor ve Allah'a ortak koşmaya dönüveriyorlar. Onlar dar zamanda yalnızca eşi ortağı olmayan Allah'a yalvarıp yakarıyorlar. Bu durum, her zaman devam etmeli değilmidir? Bırak onları, biraz daha Allah'ın kendilerine verdiği nimetlere nankörlük etsinler bakalım. Elbette dünya kalıcı değildir. Nasıl olsa bilecekler ve o zaman pişman olacaklardır. O an, Allah'ın kendilerine vadettiği şeyi karşılarında bulacaklardır. Artık pişmanlıkları onlara bir fayda sağlamayacaktır. Çünkü o gün, onlar için Allah'tan başka bir kurtarıcı da olmayacaktır.

[15] Yüce Rabbimiz, Mekke'yi tüm insanlar için kutsal ve güvenli bir yer kılış nimetini Kureyşlilere hatırlatıyor. Oraya kim girerse güvende olur. Buna rağmen, nasıl olur da Mekkeliler, Allah'ın bahşettiği bu sayısız nimetlere şükretmezler?! Mekke'nin kutsal ve güvenli bir yer kılınışı, Allah'ın bu nimetlerinden biri değil midir? Oysa Mekke çevresindeki insanlar kapılıp götürülürken, onlar Mekke'de güven içerisinde yaşamaktaydılar. Gerçekten onlar, büyük bir güven içerisindeydiler. Mekke'nin etrafındaki bedeviler birbirlerini yiyorlar, mallarını gasbedip canlarını katlediyorlardı. Allah'ın bu nimetine şükür olarak, O'na ortak koşmak ve O'nu bırakıp bir takım putlara tapmak doğru muydu? Gerçekten şaşılır şu insanların yaptıklarına, batıla inanıp Allah'ın nimetlerini inkar ediyorlar ve O'na nankörlük yapıyorlar.

Dünyada, Allah'ın nimetlerine, O'nun izzet ve ikramlarına nankörlük etmekten daha zalimce ne olabilir?! Bir de Allah'a yalan yakıştırıyorlar. Oysa, Allah'a yalan yakıştırmaktan daha beter bir şey yoktur. Kendisine gerçek gelmişken onu yalanlayandan daha kötü bir kimse de yoktur. Allah'a yalan yakıştıran iftiracı, O'nu yalanlayan ise yalancıdır. Yoksa onlar, cehennemde inkarcıları bekleyen bir durak olduğundan habersiz midirler?!

Yüce Allah, sureyi, kendisinden sakınıp güzelliklerde bulunan ve dinini hayata hakim kılmak için cihad edenlere va'dleriyle bitiriyor. Bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette yollarımıza eriştireceğiz. Elbette Allah güzel davrananlarla beraberdir. İşte bu, dünya ve ahirette gerçek kurtuluş ve kazancın, Allah'ın mesajını yüceltmemek için O'nun uğruna cihad edenlerin olduğuna dair ilahî bir va'ddir. O'nun dinini hayata hakim kılmak, yasalarını uygulamak, dinini yaymak ve O'nun indirdiği ile hükmetmek için cihad edenlere yapılan bir müjdedir. Bizim uğrumuzda cihat edenler..Evrende İslam sancağı göndere çekilsin diye, Allah'ın dini yeryüzüne hakim olsun diye çalışıp çırpınanlar.. Çünkü tevhîd inancı, kendisini muhafaza eden bir otoriteden yoksun olursa, o zaman inkarcılar egemen olurlar. Elbette yollarımıza eriştireceğiz.. Dünya ve ahirette Biz onlara yollarımızı göstereceğiz. Evet, niyetler Allah için olduğu sürece, Yüce Allah, lütfu kerimiyle dinini yüceltmek için çalışıp çırpınanları düşmanlarına karşı üstün kılacağını vadetmektedir. Elbette Allah güzel davrananlarla beraberdir. Alemlerin Rabbine şükürler olsun.

سورة الروم

وعد الله لا يخلف الله وعده ولكن اكثر الناس لا يعلمون ﴿٦﴾
يعلمون ظاهرا من الحيوة الدنيا وهم عن الاخرة هم غافلون ﴿٧﴾
اولم يتفكروا في انفسهم ما خلق الله السموات والارض
وما بينهما الا بالحق واجل مسمى وان كثيرا من الناس بلقاء
ربهم لكافرون ﴿٨﴾ اولم يسيروا في الارض فينظروا
كيف كان عاقبة الذين من قبلهم كانوا اشد منهم قوة
واثاروا الارض وعمروها اكثر مما عمروها وجاءتهم
رسلهم بالبينات فما كان الله ليظلمهم ولكن كانوا انفسهم
يظلمون ﴿٩﴾ ثم كان عاقبة الذين اساؤا السوأى
ان كذبوا بايات الله وكانوا بها يستهزؤن ﴿١٠﴾
الله يبدؤا الخلق ثم يعيده ثم اليه ترجعون ﴿١١﴾ ويوم
تقوم الساعة يبلس المجرمون ﴿١٢﴾ ولم يكن لهم من
شركائهم شفعؤا وكانوا بشركائهم كافرين ﴿١٣﴾
ويوم تقوم الساعة يومئذ يتفرقون ﴿١٤﴾ فاما الذين
امنوا وعملوا الصالحات فهم في روضة يحبرون ﴿١٥﴾

٤٠٦

6. "Bu, Allah'ın vaadidir; Allah verdiği sözden caymaz, fakat insanların çoğu bilmezler."

7. "Onlar, dünya hayatının görülen kısmını bilirler. Onlar, ahiretten ise habersizdirler."[1]

8. "Kendi kendilerine, Allah'ın gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları, gerçek olarak ve belirli bir süre için yarattığını düşünmezler mi? Doğrusu insanların çoğu, Rablerine kavuşacaklarını inkar ederler."

9. "Yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden önce geçmiş kimselerin sonlarının nasıl olduğuna bakmazlar mı? Ki onlar kendilerinden daha kuvvetli idiler, yeryüzünü kazıp alt üst ederek onlar, bunların imar ettiklerinden daha çok imar etmişlerdi ve onlara belgelerle peygamberler gelmişti. Böylece Allah onlara zulmetmiyor, ama onlar kendilerine zulmediyorlardı."

10. "Sonra Allah'ın ayetlerini yalan sayıp, onları alaya alarak kötülük yapanların sonu pek fena oldu."

11. "Allah önce yaratır, ölümünden sonra tekrar diriltir. Sonunda O'na döneceksiniz."

12. "Kıyamet koptuğu gün suçlular umutsuz kalıverirler."

13. "Koştukları ortakları artık şefaatçileri değildir. Zaten onlar, ortaklarını da inkar ederler."[2]

14. "Kıyamet koptuğu gün, işte o gün, darmadağın olurlar."

15. "Ama inanıp yararlı iş işleyenler, ağırlanacakları bir cennettedirler."

[1] Hece harfleriyle ilgili, Bakara suresinin başında bilgi verilmişti.

Rumlar yenildiler.. Eski bir toplum olan Rumlar, İranlılarla savaşmışlar ve yenilmişlerdi O sırada Rumlar, Kitap ehli Hristiyan bir toplumdu. İranlılar ise ateşperestiler. Mekkeli müşrikler, İranlıların galip gelişine sevindiler. Çünkü onlar da kendileri gibi müşrik bir toplumdu. Rumların yenilgisi nedeniyle, Mekke'de bulunan müslümanlar mahzun olmuşlardı. İşte Yüce Mevla, surenin bu ilk ayetlerini indirdi ve verilen bu müjdeler müslümanları sevindirdi.

Müslümanların bu savaşı önemsemelerinin bir kısım sebepleri vardı. Şöyle ki, müşrikler savaşı değerlendirirken şöyle diyorlardı: Muhammed, kitap ehli birisidir. Rumlar da kitap ehlidirler İranlılar da bizim gibi kitabsız bir toplumdur. Kitapsız bir toplum, kitap ehli bir toplumu yenilgiye uğratmışlardır Aynı şekilde biz de kitap ehli Muhammed ve ashabını yeneceğiz. İşte Mekke kafirleri işleri böyle ölçüp biçiyorlardı. İşte şanı Yüce Allah, bir kaç sene içerisinde Rumlar'ın İranlıları mağlub edeceğini bildirerek müşriklere cevap verdi. İşin başında ve sonunda karar tamamen Allah'a aitti. O halde ey Muhammedin ashabı! Siz, niçin inkarcı arapların, kitap ehlinin hezimeti sizin de hezimetiniz demektir, şeklindeki mukayesesini ciddiye alıyorsunuz?!

Yüce Rabbimiz, pek yakın bir zamanda müminlerin Allah'ın yardımıyla sevineceklerini bildiriyor. Yakında Kayserin ordusu, İranın Kisra ordusunu mağlup edecekti. Gerçekten de öyle oldu. Rumlarla, İranlılar arasında olan sonraki savaşlarda Rumlar galip geldi. Bu sonuca müslümanlar çok sevindiler. Elbette Allah Aziz ve Rahimdi. Düşmanlarından intikam alma gücüne sahip, mümin kullarına da merhametli idi. İşte bu ilahî bir vaddi. Şayet kitap ehli, bu ilahî müjdeyi anlayıp müslümanları takdir etselerdi, iman ederlerdi. Ama Yüce Allah, dilediğine hidayet ederdi.

Rivayet edildiğine göre Hz. Ebu Bekir, bu ayetler inince, İranlılar karşısında Rumların galip geleceklerine dair yemin etmişti. O, bu yeminini kafirlerin, İranlıların Rumları yendiği gibi, biz de sizi yeneceğiz, demesi üzerine etmişti. Nihayet Allah'ın lutfu keremiyle olaylar, ayetlerde açıklandığı şekilde gelişti.

[2] Yüce Allah, kendi varlığına, yegane yaratıcı olduğuna, kendisinden başka ilah ve rab olmadığına delalet eden mahlukatı üzerinde düşünmeye çağırarak şöyle buyuruyor: Kendi kendilerine düşünmüyorlar mı? Bu cümle, Yüce Allah'ın gökleri, yeri ve ikisi arasındakiler ile tüm evrendeki envai çeşit yaratıkları üzerinde ince ince ve derin derin düşünmeye çağıran bir ifadedir. Ardından da Allah'ın peygamberlerinin getirip insanların gözleri önüne serdikleri açık delil ve mucizeleri doğrulamaya çağırıyor. Yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı? O insanlara ne oluyor, oysa onlar yeryüzünde gezip dolaşıyorlar?! Onlar kendilerinden önceki inatçı kafirlerin akıbetlerinin ne olduğunu görmediler mi? Allah onları günahları sebebiyle nasıl yok edivermişti. Oysa geçmiş toplumlar, onlardan çok daha güçlü idiler. Mal ve çoluk çocuk bakımından onlardan çok daha fazla idiler. Tüm bunlara rağmen, peygamberleri onlara açık belgelerle geldiler, ama onlar kendilerine verilenlerden dolayı iyice şımarıp azmışlardı. Bunun üzerine Yüce Allah, günahlarıyla onları yakalayıvermişti. Allah'ın azabına karşı onları koruyan bir güç te olmamıştı. Elbette Allah, onlara azap etmekle ve onları cezalandırmakla haksızlık yapmış değildi. Ama onlar, Allah'ın ayetlerini yalanlayıp onları alay konusu yaparak azabı haketmişlerdi. Ve gerçekten onların sonu çok kötü oldu. Tüm çalışmaları boşa gitti, yoldan çıkan o insanlar kendi kendilerine yazık etmişlerdi.

Başlangıçta yoktan vareden Yüce Allah, yarattıklarını yok etmeye ve sonra tekrar diriltmeye kadirdir. Yoktan var etmeye kadir olduğu gibi, tekrar var etmeye de kadirdir. Ve ey insanlar, siz kıyamet günü hepiniz Allah'a döneceksiniz. Yüce Rabbiniz sizi sorgulayıp yaptıklarınızın karşılığını verecektir. Kıyamet koptuğu gün suçlular umutsuz kalıverirler. Şaşkın, meyus ve ne yapacaklarını bilmez bir halde kalakalırlar. O zaman, ah keşke derler, bugün için daha önceden hazırlık yapsak da, müminlerle birlikte olsaydık. Ama ne kadar geç olmuş, fırsat elden geçmiştir. Çünkü onlar günaha batmış kimselerdir. Onlar o gün, kendilerine şefeat edecek ortaklarını da bulamayacaklardır. Allah'ı bırakarak taptıkları putları da onları bırakıp gitmiştir. O putlar, onların ortaklıklarını da reddederler.

وَاَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَلِقَٓائِ الْاٰخِرَةِ
فَاُو۬لٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٦﴾ فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ
تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ
﴿١٩﴾ وَمِنْ اٰيَاتِه۪ٓ اَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ اِذَٓا اَنْتُمْ بَشَرٌ
تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنْ اٰيَاتِه۪ٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ
اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُٓوا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً
اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ اٰيَاتِه۪
خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَاَلْوَانِكُمْ
اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ اٰيَاتِه۪
مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَٓاؤُ۬كُمْ مِنْ فَضْلِه۪ اِنَّ فِي ذٰلِكَ
لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ اٰيَاتِه۪ يُر۪يكُمُ الْبَرْقَ
خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَيُحْي۪ بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾

16. "İnkar edip, ayetlerimizi ve ahirette Bana kavuşmayı yalanlayanlara gelince, işte onlar azapla yüzyüze bırakılırlar."

17. "Haydi siz akşamlarken ve sabahlarken Allah'ı tesbih edin."

18. "Öğle ve ikindi vaktinde de Allah'ı tesbih edin ki, göklerde ve yerde hamd O'na mahsustur."

19. "O, ölüden diri çıkarır, diriden ölü çıkarır; yeryüzünü ölümünden sonra O canlandırır. İşte siz de böylece diriltileceksiniz."

20. "Sizi topraktan yaratması O'nun varlığının belgelerindendir. Sonra hemen birer insan olup yeryüzüne yayılırsınız."

21. "İçinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp; aranızda muhabbet ve rahmet var etmesi, O'nun varlığının belgelerindendir. Bunlarda, düşünen bir toplum için dersler vardır."

22. "Gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin değişik olması, O'nun varlığının belgelerindendir. Doğrusu bunlarda, bilenler için dersler vardır."

23. "Geceleyin uyumanız, gündüz de lutfundan rızık aramanız O'nun varlığının belgelerindendir. Bunlarda kulak veren toplum için dersler vardır."[3]

24. "Size korku ve ümit veren şimşeği göstermesi, gökten su indirip ölümünden sonra yeri onunla diriltmesi O'nun varlığının belgelerindendir. Bunlarda, düşünen toplum için dersler vardır."

[3] Kıyamet koptuğu gün, işte o gün, darmadağın olurlar. Herkes dünyada yapıp ettiği ile birliktedir. Eğer hayır işlemişse onun mükafatını, şer yapmışsa onun cezasını görecektir. İmanlarını salih amellerle destekleyenle, söz ve davranışlarıyla, gizli ve aşikar hallerde hep salihlerden olanlar, işte onlar Rablerinin makamından korkanlar olup cennet bahçelerinde ağırlanacaklar, nimetler içerisinde yüzeceklerdir. Onlar için, Rablerinin katında diledikleri her şey vardır. Allah'ı inkar edip O'nun ayetlerini, pegamberlerini ve kitaplarını alaya alanlar, ahirette Allah'ın ve meleklerin huzuruna çıkacaklarını yalanlayanlar ise, işte onlar da kendilerini azabın içerisinde buluverirler. Onlar Allah'ın gazabına uğramış, cehennem çukurları içerisine yuvarlanıp gitmişlerdir.

Sabah akşam müminlerin, Allah'ın ayetlerini, O'nun eşsiz yaratıklarını görüp Allah'ın büyüklüğü karşısında boyun eğdiği Rabbimizin şanı ne yücedir! Her vakit göklerde ve yerde hamd, o şanı yüce olan Allah'a mahsustur. Bu ayet, sayılan bu vakitlerde, kulları Yüce Yaratanı tesbih etmeye, O'nun huzurunda boyun eğmeye yönlendirmektedir. Evet, göklerde ve yerde ham O'na hastır. Gökleri ve yeri yarattığı için övülmeye değerdir O.

Yaratıcılığına ve erişilmez gücüne işaret etmesi için eşyayı zıddıyla yaratan Allah ne yücedir! İşte bu cümleden olarak O, ölüden diriyi çıkarır, diriden ölüyü çıkarır. Ölümünden sonra yeryüzüne O hayat verir. Öyleyse O'nun yüce kudretini düşünün ve ibret alın. İşte O böyle öldürür ve diriltir. Aynı şekilde sizi de yeryüzünün bağrında toprak zerreleri içerisinde kaybolup gittiğinizde tekrar diriltecektir. Tıpkı sizi yoktan var ettiği gibi. Gerçek bu iken, düşünüp ibret almaz mısınız?

O'nun varlığına ve erişilmez gücüne işaret eden ayetlerden biri de, sizi topraktan yaratıp en güzel bir şekle sokmasıdır. O Yüce Yaratıcı, kudretiyle sizi çamurdan yaratıp her yerde dolaşan bir insan kılığına sokmuştur. Yine O'nun ayetlerinden biri de, erkekli kadınlı yaratması, sizin hemcinslerinizden sizlere eşler kılmasıdır. Böylece siz, evlenip aile yuvaları kurarak birbirinizde huzur buluyor ve mutlu oluyorsunuz. Yüce Allah, lutfu keremiyle eşler arasına sevgi ve merhamet fideleri dikmiş, öylece onlar birbirleriyle kaynaşarak mutlu bir hayatın adamı olmuşlardır. İşte bu evlilik, kardeşlik, sevgi ve dostluk nimetlerinde inananlar için alınacak ders ve ibretler vardır.

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ٓ اَنْ تَقُومَ السَّمَٓاءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِه۪ۜ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ
دَعْوَةًۗ مِنَ الْاَرْضِۗ اِذَٓا اَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِۜ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ الَّذ۪ي يَبْدَؤُا الْخَلْقَ
ثُمَّ يُع۪يدُهُ وَهُوَ اَهْوَنُ عَلَيْهِۜ وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى فِي السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِۚ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٢٧﴾ ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا
مِنْ اَنْفُسِكُمْۜ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَٓاءَ ف۪ي مَا
رَزَقْنَاكُمْ فَاَنْتُمْ ف۪يهِ سَوَٓاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخ۪يفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْۜ
كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾ بَلِ اتَّبَعَ الَّذ۪ينَ
ظَلَمُٓوا اَهْوَٓاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍۚ فَمَنْ يَهْد۪ي مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُۜ
وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِر۪ينَ ﴿٢٩﴾ فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّ۪ينِ حَن۪يفًاۜ
فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّت۪ي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَاۜ لَا تَبْد۪يلَ لِخَلْقِ اللّٰهِۜ
ذٰلِكَ الدّ۪ينُ الْقَيِّمُۗ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَۙ ﴿٣٠﴾
مُن۪يب۪ينَ اِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُونُوا
مِنَ الْمُشْرِك۪ينَۙ ﴿٣١﴾ مِنَ الَّذ۪ينَ فَرَّقُوا د۪ينَهُمْ وَكَانُوا
شِيَعًاۜ كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٢﴾

25. "Göğün ve yerin O'nun buyruğu ile ayakta durması O'nun varlığının belgelerindendir. Sonra sizi yerden bir çağırmaya görsün, hemen çıkıverirsiniz."[4]

26. "Göklerde ve yerde olanlar O'nundur; hepsi O'na boyun eğmiştir."

27. "Önce yaratan, ölümünden sonra tekrar dirilten O'dur. Bu, O'nun için daha kolaydır. Göklerde ve yerde olan en üstün sıfatlar O'nundur. O, güçlüdür, Hakim'dir."

28. "Allah size kendinizden bir misal vermektedir: Size verdiğimiz rızıklarda, emrinizde bulunan kölelerinizin de eşit surette hak sahibi olmalarına razı olur ve birbirinizden çekinip saydığınız gibi bu ortaklarınızı sayar mısınız ? Düşünen topluma ayetleri böylece uzun uzadıya açıklarız."

29. "Hayır; zulmedenler, körü körüne kendi heveslerine uymuşlardır. Allah'ın saptırdığı kimseleri kim doğru yola eriştirebilir? Onların yardımcıları da yoktur."[5]

30. "Hakka yönelerek kendini Allah'ın insanlara yaratılışta verdiği dine ver. Zira Allah'ın yaratışında değişme yoktur; işte dosdoğru din budur, fakat insanların çoğu bilmezler."

31. "Allah'a yönelerek O'na karşı gelmekten sakınınız, gereği gibi namaz kılınız, müşriklerden olmayınız."

32. "O dinlerinde ayrılığa düşüp fırka fırka olan, her fırkasının da kendisinde bulunanla sevindiği müşriklerden olmayınız."

[4] O'nun yüce kudretine delalet eden belgelerden biri de, O'nun gökleri, yeri ve ikisi içerisindekileri yaratmış olmasıdır. Aynı şekilde, insanlığın farklı dilleri kullanır olmaları, onların çeşit çeşit renklerde olmaları, anlayış ve kapasitelerinin farklı farklı olmaları O'nun kudretinin belgeleridir. Tüm bunları, Yüce Allah'ın kendilerine anlayış ve izan verdiği seçkin bilim adamları düşünürler.

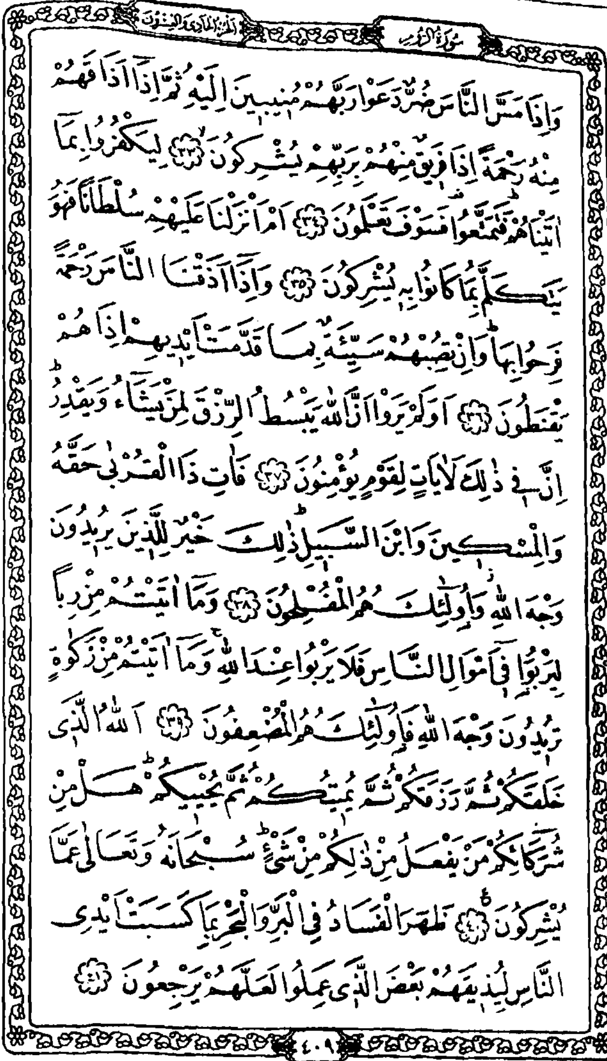
Evet, anlayış ve izan sahibi kişiler, Yüce Allah'ın uyku nimetinin kıymetini bilirler. Şöyle ki, uyku sayesinde insan, kendisinin ve ailesinin geçimini sağlayabilmek, ihtiyaçlarını giderebilmek için koştururken kaybettiği enerji ve gücünü yeniden elde eder. Eğer helal işlerde koşturmuş ve yorulmuşsa Yüce Mevla, tüm bu koşturmalarını mükafatlandırır. Ve Yüce Yaratıcı, onu uykuyla dinlendirir ve uykuyla güçlendirir. Bundan daha büyük bir nimet olur mu? Gerçekten bu Allah'ın bir lutfudur. Ama insanların çoğu bunun farkında değildirler, onlar gerçekleri anlamak için de kulak vermezler.

Yüce Allah'ın büyüklüğüne delalet eden belgelerden biri de, şimşeği size göstermesidir. Siz hem ondan korkarsınız, hem de o şimşek sayesinde Allah'ın gökten üzerinize bir yağmur yağdıracağını ümit edersiniz. O inen yağmurla Yüce Allah, kuruyup çörçöp haline dönüşen yeryüzüne yeniden hayat verir, ona canlılık katar. Yağmurla yeryüzü yeniden yeşerir, neşvü nema bulur, meyveler verir. Bu, kıyametin kopacağına ve öldükten sonra yeniden dirileceğimize işaret eden açık bir belge değil de nedir? Ama bunu düşünenler anlayabbilirler.

O'nun varlığının, yaratıcılığının ve yüceliğinin belgelerinden biri de, göklerin ve yerin O'nun buyruğu ile ayakta durmasıdır. O, gökleri ve yeri insanın emrine amade kılmıştır. Gökten yağan yağmurlarla, yeryüzü yeşerir, bereketlenir, meyve verir, sebze verir. İşte O'nun izni ve emri ile ayakta durup görevlerini yerine getiren gökyüzü ve yeryüzü; ve işte gökten inen yağmurlarla rızıklanarak hayat süren sonra da ölüp toprağın bağrına giren sizler. Kıyamet kopunca Yüce Rabbiniz, ayağa kalkmanız için size çağrıda bulunacak ve siz, yaptıklarınızdan dolayı sorgulanmak için ayağa kalkacak, hesabınız görüldükten sonra ya cennete, ya da cehenneme gideceksiniz.

[5] Gökleri ve yeri yaratan ve onlarda tam anlamıyla egemen olan yegane güç Allah'tır. Göklerde ve yerde olanlar O'nundur; hepsi O'na boyun eğmiştir. Her şey, gönüllü gönülsüz O'na boyun eğer, O'nun evrendeki yasalarına boyun eğer. Yaratan ve her şeye gücü yeten Allah ne yücedir! O, ilk başta yoktan var eden, yok olduktan sonra tekrar var edecek olandır. Öldükten sonra, sorgulamak üzere mahlukatı diriltecek olan, onların kimini cennete, kimini de cehenneme koyacak olan da O'dur. İnsan gerçekten duyarsız bir varlıktır. Yoktan var edilişini ve tekrar yok edileceğini düşünse bir, Allah'a karşı gelmez. Rabbinin yüce makamından korkar ve kendini arzularına uymaktan alıkor. Ama insanların çoğu bilgisizdir, çünkü onlar anlayıp kavramak için düşünüp kafa yormazlar.

Evet Yüce Allah, müşriklere kendi özlerinden, kendi varlıklarından bir örnek veriyor. Onlara diyor ki: Ey insanlar, siz hizmetinizde kullandığınız kimselerin dünyalıklarda sizin ortaklarınız olmasına, sizinle aynı konumda olmalarına razı olur musunuz? Olmazsınız değil mi? Peki, siz Allah'a nasıl ortak koşuyorsunuz öyleyse? Bir takım şeyleri O'na denk sayıyorsunuz? Oysa siz, hizmetçilerinizi kendinize ortak yapmaktan kaçınıyorsunuz, ama nasıl oluyor da yaratıklarını Allah'a eş ve ortak koşuyorsunuz? Oysa göklerin ve yerin tümüyle egemenliği Allah'ındır. Siz de O'nun kullarısınız. Hal öyleyken hiç Allah, sizin kendisine ortaklar koşmanıza rıza gösterir mi hiç? İşte Allah, ayetlerini böyle açıklıyor kullarına. Belki düşünürler de Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşmanın mümkün olamayacağını kavrarlar. Ne ki, zulmedenler, bilgisizce bir takım putlara kulluk yaparlarken arzularının peşine düşmüşlerdir. Oysa bu, cahillik ve ahmaklıktır. Onlar dosdoğru yoldan çıkmış, ana caddeden sapmış kimselerdir. Allah'ın saptırdığı kimseyi, kim doğru yola getirebilir. Elbette hiç kimse öylelerini yola getiremez. Onların hiç bir yardımcıları da yoktur. Allah'ın güç ve kudretinden onları kurtaracak hiç bir güç yoktur. Onların ne bir yardımcıları, ne bir koruyucuları ve ne de bir sığınakları vardır. Zira Allah dilerse olur, dilemezse olmaz.

33. "İnsanlar bir darlığa uğrayınca Rablerine dönerek O'na yalvarırlar, sonra Allah, katından onlara bir rahmet tattırınca içlerinden bir takımı Rablerine eş koşarlar."

34. "Kendilerine verdiklerimize nankörlük ederek şirk koşarlar. Safa sürün bakalım, yakında göreceksiniz."

35. "Yoksa onlara ortak koşmalarını söyleyen bir delil mi indirdik?"[6]

36. "İnsanlara bir rahmet tattırdığımız zaman ona sevinirler, ama yaptıklarından ötürü başlarına bir kötülük gelirse hemen ümitlerini kaybediverirler."

37. "Allah'ın, rızkı dilediğine yayıp bir ölçüye göre verdiğini görmezler mi? Doğrusu bunda, inananlar için dersler vardır."

38. "Yakınlığı olana, yoksula, yolda kalmışa hakkını ver. Allah'ın rızasını dileyenler için bu daha hayırlıdır. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir."

39. "İnsanların malları içinde artsın diye verdiğiniz her hangi bir faiz Allah katında artmaz; fakat, Allah'ın rızasını dileyerek verdiğiniz her hangi bir sadaka böyle değildir. İşte onlar sevaplarını kat kat artıranlardır."[7]

40. "Sizi yaratan, sonra rızıklandıran, sonra öldüren daha sonra da dirilten Allah'tır. O'na koştuğunuz ortaklarınızdan böyle bir şey yapan var mıdır? Allah onların ortak koştukları şeylerden münezzehtir, yücedir."

41. "İnsanların elleriyle işledikleri yüzünden karada ve denizde fesat çıkar; Allah da belki dönerler diye yaptıklarının bir kısmını böylece kendilerine tattırır."

6 Allah'ın peygamberine @ buyruğudur bu. Emır ve yasaklarıyla dini hayata egemen kılma emri. Onun yasakladıklarından kaçının, emrettiklerini de fiilen yerine getirin. Bu peygamberin şahsında, ümmete de yüklenmiş bir misyondur. Çünkü Yüce Allah'ın peygamberine verdiği her emir, aynı zamanda ümmetine verdiği emirdir.

Yüce Rabbimiz peygamberimize hitaben şöyle buyuruyor: Yüzünü dosdoğru bir biçimde Allah'ın dinine çevir. Allah'ın senin için seçtiği Hz. İbrahim peygamberin hanif dininde kal. Yüce Rabbin, seni o dine ulaştırdı ve onu senin elinle en mükemmel bir hale koydu. İşte tertemiz yaratılışınla sana yakışan, Yüce Allah'ın insanların yaratılışına (fıtratına) koyduğu dine tutunmandır. Zira Yüce Yaratıcı, kullarını kendisini tanımaya ve kendisini birlemeye, kendinden başka ilah olmadığı gerçeğine inanmaya yatkın kılmıştır. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 432)*

Dosdoğru din, İslamdır. Anlayışsızlıkları ve bilgisizlikleri nedeniyle insanların çoğu bunun farkında olmasalar da gerçek din İslamdır. Çünkü biz, İslamın dışındaki hiç bir dinin, insanlığın tüm ihtiyaçlarına cevap veremediğini ve onları mutlu edemediğini görmekteyiz. İnsan cehalet karanlığından kurtularak özündeki sağlıklı düşünme melekesini geliştirirse bu gerçeği anlayacaktır. İşte o zaman, insan iki dünya mutluluğunu sağlayan bir hayatın adamı olacaktır.

Bahtiyar kimseler, Yüce Allah'a dönüp O'na boyun eğen kimselerdir. Onlar Allah'tan sakınan ve çekinen kimselerdir. Onlar namazı adamakıllı kılanlar ve asla şirke bulaşmayanlardır. Namazı gereği gibi kılıp dosdoğru yoldan ayrılmayan bu kişileri Yüce Allah, dinlerinde ayrılığa düşen, dinlerini bozup değiştirenlerin durumuna düşmekten koruyacaktır. Dinlerinde ayrılığa düşen o kimseler, dinin bir kısmına inanıp bir kısmını inkar ettiler, batıl ve temelsiz görüşlerle aralarında anlaşmazlığa düştüler. Yine Yüce Allah, o kendine yönelen kullarını, her grubun kendini haklı görüp kendi batıl düşünceleriyle avunduğu gruplardan olmaktan da koruyup kurtaracaktır.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, dar zamanlarda sadece Allah'a yalvarıp yakaran, ama bolluğa eriverince Allah'a ortak koşup O'ndan başka şeylere kulluk edenlerden bahsederek şöyle buyuruyor: İnsanlar bir darlığa uğrayınca Rablerine dönerek O'na yalvarırlar.. Başlarına gelen sıkıntıdan kurtarması için O'na yakarırlar. Ama ne zaman ki, Yüce Allah sıkıntılarını savınca iki gruba ayrılırlar. Onlardan bir grup nimetlerine karşılık Allah'a şükrederler, diğer bir grup ise nimet sarhoşluğu içerisinde Rablerine ortak koşarlar. O inkarcılar, Allah'ın kendilerine verdiği nimetlerin safasını sürsünler bakalım, sonunda onlar bilecekler, hesap günü nasıl bir inkılabla sarsıldıklarını göreceklerdir.

Son ayette ise, Yüce Yaratıcı, ellerinde hiç bir bilgi ve belge olmadan kendisinden başkasına kulluk eden müşriklere serzenişte bulunarak şöyle buyuruyor: Yoksa onlara ortak koşmalarını söyleyen bir delil mi indirdik? Bu onların bu tutumlarını reddeden bir sorudur. Yani onların, bu konuda hiç bir bilgileri ve belgeleri yoktur. Sanki Yüce Allah, onlara şöyle sesleniyor: Sizin yaptıklarınız, sizin aleyhinize şahitlerdir. Biz, sizin kazandıklarınızı yapmaya sizi zorlayan bir delil kılmadık. Ama Biz, size gerçeği açıkladık, hayra giden yolu bildirip ona çağırdık. Aynı şekilde sizi şerre götüren yolları açıklayıp onlardan sizi sakındırdık. Sonra bu iki yol ayrımında sizleri serbest bıraktık. Bu ise, Allah'ın adalet ve merhametinin bir gereğidir. O halde, şerri seçip kendi helakinizi hazırladığınızdan dolayı, kendinizden başkasını kınamayın.

7 İlk ayet, Allah'ın koruyup kolladıkları dışında, insanın düçar olduğu bir olumsuzluğu reddiyedir. Şöyle ki, insan bir nimete erdiğinde şımarır, bir sıkıntıyla karşı karşıya geldiğinde ise umutsuzluğa kapılıverir. Evet, Allah insanlara dünyalıkları bahşettiğinde onlar şımarıverirler, onları sınayıp onları zafiyetten ve masiyetten korumak için bir sıkıntıya düçar kıldığında ise, onlar ümitlerini yitiriverir, kızgınlık içerisinde bu sıkıntıdan sonra belki de daha büyük hayırlara ereceklerini unutuverirler. Bu ise, darlıkta ve bollukta Allah'a hamdeden, sıkıntılara sabırla katlanan inanan kişilere yakışmayan bir özelliktir. "Ancak sabredip güzel güzel işler yapanlar böyle değildir.." *(11 Hûd 11)*

Onlar sıkıntılı anlarda sabrederler, bolluk anlarında ise iyi güzel işler yaparlar.

Yoksa onlar, Yüce Allah'ın rızkı, kullarından dilediğine bol bol verdiğini, dilediğine ise ölçülü olarak biraz kıt verdiğini görmediler mi? Elbette Yüce Allah, hikmeti ve adaletinin gereği olarak dilediğini yapma yetkisinde olandır. O kimilerine bol bol verir, kimilerinin rızkını ise kısar. Sonuçta kimi zengin olur, kimi fakir. Kimi alim olur, kimi de cahil. Rızıkta, ilgide herkes için belirlenmiş bir ölçü vardır ve ona göre verilir.

Bundaki incelikleri ise, Rablerine inanan ve O'nun hep hikmetli iş yaptığını bilen müminler anlayabilirler.

Öyleyse ey müslüman! Cimrilik yapma, Allah'ın malından, Allah'ın muhtaç kullarına ver. Bu maldaki yakının hakkını ver, yoksul ve yolda kalmışın hakkını ver. Allah'ın nimetlerinden dolayı O'na bir şükür ve kulluk nişanesi olarak ver. Ver ki, İslam toplumunda hayır, kardeşlik, sevgi, şefkat ruhu yaygınlaşsın; toplum kin, kıskançlık ve haset kirlerinden arınsın. İşte bu şekildeki bir davranış, bizatihi Allah'ın hoşnutluğunu arayan müminler için hayırdır. İşte onlar için Yüce Mevla, dünya ve ahirette kurtuluş ve saadetler vadetmiştir. İyiliksever ve hayırhah olmalarının bir mükafatı olarak Allah onlara başarılar takdir etmiştir.

Allah'a inanan müminler, şunu iyi bilsinler ki, faiz haramdır ve yok edendir. O, tüm çalışmaları boşa götürür. Her ne kadar faiz, dünya malını artırıyormuş gibi gözükse de, o Allah katında, sahibinin cezalandırılmasına neden olacak bir cürümdür. Dünyalıklar ne kadar çok olursa olsun, sonunda yokolup gidecektir. Sahibi ondan, o sahibinden ayrılıp gidecektir. Önemli olan ise, Allah katında artacak güzel davranışların adamı olmaktır. İnsanın verdiği hayır ve hasenatlar, yoksul müslümanların sıkıntılarını gidermek için yaptığı gayretler, işte Allah katında bereketlenecek ve sahiplerine kat kat fazlasıyla mükafat olarak dönecek olanlar bunlardır. İyi ve güzel davranışlarda bulunanlara ne mutlu!

قل سيروا في الأرض فانظروا كيف كان عاقبة الذين من قبل
كان أكثرهم مشركين ﴿٤٢﴾ فأقم وجهك للدين القيم من قبل
أن يأتي يوم لا مرد له من الله يومئذ يصدعون ﴿٤٣﴾ من كفر
فعليه كفره ومن عمل صالحا فلأنفسهم يمهدون ﴿٤٤﴾ ليجزي الذين
آمنوا وعملوا الصالحات من فضله إنه لا يحب الكافرين
﴿٤٥﴾ ومن آياته أن يرسل الرياح مبشرات وليذيقكم من رحمته
ولتجري الفلك بأمره ولتبتغوا من فضله ولعلكم تشكرون
﴿٤٦﴾ ولقد أرسلنا من قبلك رسلا إلى قومهم فجاءوهم
بالبينات فانتقمنا من الذين أجرموا وكان حقا علينا نصر
المؤمنين ﴿٤٧﴾ الله الذي يرسل الرياح فتثير سحابا فيبسطه
في السماء كيف يشاء ويجعله كسفا فترى الودق يخرج من خلاله
فإذا أصاب به من يشاء من عباده إذا هم يستبشرون ﴿٤٨﴾
وإن كانوا من قبل أن ينزل عليهم من قبله لمبلسين
﴿٤٩﴾ فانظر إلى آثار رحمت الله كيف يحي الأرض بعد موتها
إن ذلك لمحي الموتى وهو على كل شيء قدير ﴿٥٠﴾

٤١٠

ولئن

42. "De ki, 'Yeryüzünde dolaşın da daha öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bir bakın. Onların çoğu putperestti'."

43. "İnsanların fırka fırka olacağı, Allah katından kaçınılmaz o günün gelmesinden önce, kendini dosdoğru dine yönelt."

44. "Kim inkar ederse, inkarı kendi aleyhine olur. Yararlı iş işleyen kimseler, kendileri için rahat bir yer hazırlamış olurlar."

45. "Çünkü Allah inanıp yararlı iş işleyenlere lutfundan karşılık verecektir. Doğrusu O, inkarcıları sevmez."[8]

46. "Rüzgarları müjdeciler olarak göndermesi, size rahmetini tattırması, buyruğu ile gemilerin yürümesi, lutfundan rızık istemeniz, O'nun varlığının belgelerindendir. Belki şükredersiniz."

47. "And olsun ki! Senden önce, bir çok peygamberi kavimlerine gönderdik, onlara belgeler getirdiler; dinlemeyip suç işleyenlerden öc aldık, zira inananlara yardım etmek bize hak olmuştu."

48. "Rüzgarları gönderip bulutları yürüten, onları gökte dilediği gibi yayan ve kısım kısım yığan Allah'tır. Artık sen de aralarından yağmurun çıktığını görürsün. Allah'ın kullarından dilediğine verdiği yağmurla onlar seviniverirler."[9]

49. "Oysa onlar, daha önceden kendilerine yağmur indirilmesinden ümitlerini kesmişlerdi."

50. "Allah'ın rahmetinin belirtilerine bir bak, yeryüzünü ölümünden sonra nasıl diriltiyor? Şüphesiz ölüleri O diriltir. O her şeye Kadir'dir."

[8] Erişilmez güç ve kudretiyle sizleri yaratan ve sizlere en güzel bir biçim veren Allah'tır. Sonra O, sizi yeryüzünün bitirdiği çeşitli yiyeceklerle rızıklandırandır. O, yegane yaratıcı ve yegane rızık vericidir. Size ilk defa hayat veren de O'dur, size ölümü tattırdıktan sonra tekrar sizi diriltecek olan da O'dur. O sizin Allah dışında tapıp kulluk etttikleriniz içerisinde, bunlardan birini yapabilen var mıdır? Hayır, onlar hiç bir şey yapamazlar. Onların hiç biri, bu sayılanlardan bir tanesini bile yapamaz. Tüm bunları bir başına yapan Yüce Allah'tır. Yaratan, rızık veren, hayat veren, öldüren, sonra tekrar dirilten hep O'dur. O'nun şanı yücedir. O, müşriklerin taktıkları ve yakıştırdıkları tüm ağman ve sıfatlardan uzaktır. O, eşi ortağı olmayan tek Allah'tır. O'nun hiç kimseye ihtiyacı yoktur, ama herkes O'na muhtaçtır. O, doğmamıştır, doğrulmamıştır. Hiç kimse O'nun eşi ve dengi değildir.

Evet, insanlar Allah'a kulluktan yüz çevirip geçici dünyanın oyalayıcı dünyalıklarıyla meşgul olunca, Rablerinin isteklerini ciddiye almaz hale gelince.. İşte o zaman karada ve denizde fesat aldı yürüdü. Onların fesat ve bozgunculuk karanlıkları onları sarıp sarmaladı. Elbette tüm bunlar, onların elleriyle yaptıkları yüzünden oldu. Allah Teâlâ da belki kendilerine gelirler de tevbe edip Rablerine dönerler ve Rablerinin merhametini hak ederler diye, onların yeryüzünde çıkardıkları bozgunculuğun bir kısım cezasını onlara tattırır. Yaptıklarına karşılık, mallarından, canlarından ve kazançlarından eksiltir ve böylece onları dener.

Ey insanlar, yeryüzünde gezip dolaşın da, sizden önceki yalanlayanların sonları ne oldu bir bakın. Onların yapıp ettiklerini tarihten okuyun ve onların yaşadıkları yerleri görün de, peygamberleri yalanlayıp nimetlere nankörlük etmeleri, onların başlarına neler açmış bir görün. Onlardan ders alın da, kendi yaptıklarınıza bakarak kendinize çeki düzen verin. Ey inananlar, ibret alın, sizi küfürden kurtaran Yüce Allah'ın nimetlerine karşılık O'na şükredin.

Yüce Allah, kendisine itaatte dosdoğru olmaya ve hayırlara koşmaya kullarını yönlendirirken şöyle buyuruyor: Kendini dosdoğru dine yönelt. Ey müslüman, Allah'ın emrettiği ve yasakladığı şeylere kulak ver ve onların gereğini yap. Kıyamet gelmeden, şu dosdoğru dinini okuyup öğren. Ki o gün, hiç bir şekilde Allah'tan, O'nun huzuruna çıkmaktan kurtuluş söz konusu değildir. O gün, hesaba çekileceğini bir türlü aklına getirmeyen kimseler darmadağın olurlar. O gün, inkar eden inkarının cezasını kendisi çeker. O gün için hazırlanıp güzel güzel davranışlarda bulunan, namazına dikkat eden, zekatını verip orucunu tutan ve dinini en güzel bir şekilde yaşayan, hayatının tüm alanlarında yalnızca Allah'ın Kitabı ve Peygamberinin Sünnetine göre hareket eden kimse ise.. İşte onlar, inkardan ve inkarcılardan uzak kalan ve kurtuluş yoluna tutunup kendilerini kurtaran kimselerdir. Yüce Allah, lütuf ve keremiyle onları bol bol mükafatlandıracak, Allah'a şeksiz inanıp O'nu sevmelerine karşılık onları ağırlayacaktır. Elbette Yüce Allah, inkarcıları sevmez. Doğru yoldan çıkıp sapan ve saptıranların yüzüne bakmaz. Onlar cehennemliklerdir. Ama Yüce Rabbimiz, onlara da adaletiyle muamele yapar, asla haksızlık yapmaz.

[9] Yüce Allah, kullarına rahmetinden gönderdiği yağmur yüklü bulutları müjdeleyen rüzgar nimetini hatırlatıyor. Gerçekten O'nun varlığının ve erişilmez gücünün belgelerinden biri de, O'nun rüzgarları göndermesidir. Çeşit çeşit bitkileri dölleyip aşılayan rüzgarlar. Yeryüzünü sürüp ektikten sonra Allah'ın rahmetini beklemeye başlayan insanlar esen rüzgarlarla seviniverirler. Çünkü Allah, onunla size rahmetini tattıracaktır. Zira rüzgarın ardından inen yağmurlar, yeryüzüne ve insanlara hayat verecektir. Allah'a, O'nun kitaplarına ve peygamberlerine inanan müminler, akıllarını kullanarak Yüce Allah'ın bahşettiği nimetleri, O'nun evreni insanın emrine amade kılışını düşünerek kulluğun zevkini alırlar. Onlar için Allah'ın rahmeti, onların ruhlarında ve bedenlerinde dolaşan sanki bir hayat iksiridir.

O'nun varlığının belgelerinden biri de, su dalgaları üzerinde onların gemilerle taşınmalarıdır. Böylece onlar yeryüzünün dört bir yanına seyahat ederler. Böylece Allah'ın lütuf ve keremiyle insanlar ihtiyaçlarını giderirler. İşte Allah bu şekilde nimetlerini hatırlatıyor. Belki Allah'ın onlara bahşettiği görünen ve görünmeyen, saymakla bitirilemeyen nimetlerine karşılık O'na şükrederler.

Ey Muhammed! And olsun ki Biz, senden önce de kavimlerine bir takım peygamberler gönderdik. O peygamberler, onlara Rablerinden açık belgelerle geldiler. Onlardan kimi, peygamberlerine iman etti, kimi de peygamberlerine karşı çıkıp günaha daldı. Biz de, peygamberlerimize karşı çıkıp o gerçekle savaşan zalimlerden öcümüzü alıverdik. Bize düşen, peygamberlerimize ve onlarla birlikte inananlara yardım etmekti.

Bu ayetler, Yüce Allah'ın kulu ve elçisi Hz. Muhammed'e @ teselli babından söylediği sözlerdir. Bununla şunlar söylenmek isteniyor: Ey Muhammed! Kavminin ve insanların çoğu seni yalanlamışlarsa buna aldırma. Zira senden önce de, kavimlerine apaçık belgelerle gelmiş pek çok peygamber yalanlanmıştı. Ama sonunda Yüce Allah, peygamberlerine karşı çıkıp onları yalanlayanlardan öcünü almış, onlara iman eden kullarını ise kurtarmıştı.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, yağmur yüklü bulutları nasıl yarattığına dikkatlerimizi çekerek şöyle buyuruyor. Rüzgarları gönderip bulutları yürüten, onları gökte dilediği gibi yayan ve kısım kısım yığan Allah'tır. Lütfuyla hayır ve bereket müjdecisi rüzgarı gönderen, bulutları yürüten ve onları dilediği gibi gökte yayan Allah'tır. Onları gökyüzünde büyütür, çoğaltır, buluttan bulutlar çıkarır, sonra onları ufukları kaplayacak şekilde gökyüzüne yayar ve onlardan yağmurlar yağdırır. O yağmurlar yeryüzüne düşünce ekinler yeşerir, meyveler olur ve yeryüzü bolluk ve berekete kavuşur. Yağan bu yağmular afet değil rahmet olurlar. Ve sen ey insan, o yağmurların o bulutların arasından çıktığını görürsün. O yağmur, Allah'ın dilediği kullarına erişir de onlar ihtiyaçlarını giderirler, onun yağışıyla sevinirler. Çünkü yağmurun gelişi, yeryüzünün bolluk ve berekete kavuşuşunun işaretidir. Tüm bunlar ise, Yüce Allah'ın kudretiyle, O'nun lütuf ve keremiyle olmaktadır.

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ
﴿٥١﴾ فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا
وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٥٢﴾ وَمَا أَنْتَ بِهَادِ الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ
إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾ اللَّهُ الَّذِي
خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ
مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ
﴿٥٤﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ
سَاعَةٍ كَذَٰلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَىٰ يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَٰذَا يَوْمُ
الْبَعْثِ وَلَٰكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ
لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾
وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ
بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾
كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ فَاصْبِرْ إِنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

51. "Bir rüzgar göndersek de yeşilliklerin sarardığını, görseler hemen nankörlüğe başlarlar."

52. "Tabiidir ki sen ölülere katiyen işittiremezsin; dönüp giden sağırlara da çağrıyı duyuramazsın."

53. "Körleri sapıklıklarından vaz geçirip doğru yola döndüremezsin; ancak ayetlerimize inananlara duyurabilirsin; işte onlar müslümanlardır."

54. "Sizi güçsüz olarak yaratan, güçsüzlükten sonra kuvvetli kılan, sonra da kuvvetliliğin ardından güçsüz ve ihtiyar yapan Allah'tır. O, dilediğini yaratır; bilendir, Kadir olandır."[10]

55. "Kıyamet koptuğu gün suçlular sadece çok kısa bir müddet kalmış olduklarına yemin ederler. Böylece onlar dünyada da aldatılıp haktan döndürülüyorlardı."

56. "Kendilerine ilim ve iman verilenler, 'And olsun ki, siz Allah'ın yazısında mevcut yeniden dirilme gününe kadar kaldınız. İşte bu yeniden dirilme günüdür, fakat sizler anlamıyordunuz' derler."

57. "Zulmedenlerin, o gün özür beyan etmeleri fayda vermez; artık kendilerinden Allah'ı hoşnut edecek şeyleri yapmaları da istenmez."

58. "And olsun ki bu Kuran'da insanlar için her türlü misali vermişizdir. Bununla beraber, eğer sen onlara bir mucize getirmiş olsan, inkar edenler, 'Siz ancak batıl şeyler ortaya atanlarsınız' derler."

59. "Allah, bilmeyenlerin kalplerini işte böylece kapatır."

60. "Sabret ki, Allah'ın va'di şüphesiz gerçektir. İyice inanmamış olanlar, sakın seni gevşekliğe sevketmesinler."[11]

[10] Oysa, yağmurla Allah'ın rahmet bahşetmesinden önce insanlar şaşkınlık içerisindeydiler. Onlar, ne yapacaklarını bilmez bir haldeydiler. İstediklerini yapamaz olmuşlardı. Ey akıl sahibi kişi, Rabbinin rahmetinin izlerine bak da ibret al. O şanı yüce Allah, kuruyup ölü bir hale geldikten sonra nasıl yeryüzüne hayat veriyor. Hasadı devşirilen yer, kuruyup ölüyor. İnsan da tıpkı böyle ölecek değil midir? Evet, insan da ölür, toprağın bağrına düşer ve çürüyüp toprak olur. Ama Yüce Allah, onun zerrelerinin nerede olduğunu çok iyi bilir ve dilediği zaman onu tekrar diriltir. Kuruyup ölü bir hale geldikten sonra yeryüzüne hayat veren Allah, ölüleri de diriltmeye kadirdir. Çürüyüp toprağa karıştıktan sonra, onları da bir bir diriltecektir. O Yüce Allah, her şeylere kadirdir.

Andolsun ki, aralıklarla sayısız nimetler bahşettikten sonra, onları denemek için, onların ekinlerine zarar veren kuru bir rüzgar gönderecek olsak, hemen sızlanmaya ve Allah'a serzenişte bulunmaya kalkarlar. Daha önceden kendilerine verilmiş nimetleri yok saymaya başlarlar. Ama bollukta ve darlıkta Allah'a hamdeden müminler böyle değildirler.

Ey Muhammed! Şunu iyi bil ki, sen kabirlerinde yatan ölülere işittiremezsin. Aynı şekilde sen, sağırlara da çağrını duyuramazsın. Çünkü onlar, gerçeğe kulak vermezler, çağrıldıkları zaman ondan yüz çevirirler. Sen, asla gönül gözleri körelmiş, basiretleri bağlanmış kişileri doğru yola getiremezsin. Sen öylelerine işittiremez, onları ikna edemezsin. Sen ancak, Allah'a ve ayetlerine inananlara işittirebilirsin. Onlar ise, teslim olmuş kişilerdir.

Son ayetinde ise Yüce Rabbimiz- insanın geçirdiği yaratılış evrelerine dikkat çekiyor. Ey Muhammed, sen ümmetine öğret; onlar da senden sonra gelen insanlara öğretsinler: Gerçekten Yüce Allah, onları güçsüz bir halde yaratandır. Onlar başlangıçta, bir şey bilmez çocuklardı. Allah, ana-babalarını onların hizmetine verdi de, onlar güçlü kuvvetli, anlayış ve iradeli adamlar oldular. Sonra onların gençlik dönemi güç ve kuvvetleri gitti, yerine ölümün habercisi olan ihtiyarlık ve zayıflık geldi çattı. İşte Allah, her şeyi yaratan ve dilediği her şeyi yapandır. O, her şeyi bilen ve her şeye güç yetirendir. O, hayat veren ve öldüren, sonra tekrar kabirdekileri diriltecek olandır. Sonra onları toplayıp hesaba çekecek ve onların kimini cennete, kimini de cehenneme koyacaktır.

[11] Yüce Allah, inkarcıların dünya ve ahiretteki cehaletlerini anlatıyor. Onlar dünyada yapacaklarını yaptılar ve bilgisizce putlara taptılar. Ahirette onların cehaletleri çok daha büyük olacaktır. O kıyamet kopup inanan ve inanmayanın önünde her şey ortaya çıkınca, inkarcılar yemin ederek kabirlerinde çok az bir zaman kaldığını söylerler. Çünkü onlar, gerçekten ve güzellikten yüz çeviren, kıyamet kopuncaya dek asılsız şeylere çağıran kimselerdi. Kendilerine ilim verilen imanlı kimseler ise, inkarcı azgınlara şöyle derler: Andolsun ki, siz, tamıtamına Allah'ın sizin için belirlediği süre kaldınız. Sonunda yine sizin için belirlenen an geldi ve siz tekrar diriltildiniz. İşte bu gün, gerçeği bilmediğiniz için sizin inkar edip durduğunuz diriliş günüdür. Bugün, Rabbinizi ve O'nun indirdiklerini inkar etmenizin karşılığını göreceksiniz. Bugün inkarcıların, ileri sürdükleri hiç bir mazeret de fayda vermez. Onların tekrar dünyaya dönmeleri de söz konusu değildir. Onlar azaba sevkedileceklerdir. Bu tamamıyla Allah'ın adaletinin bir gereğidir.

And olsun ki bu Kuran'da insanlar için her türlü misali vermişizdir. Onlar gerçeği açık bir biçimde açıklayan her misali onlara vermişizdir. Hak iyice gözler önüne serilsin de, ona tabi olsunlar diye her şeyi iyice açıkladık. Ne var ki, onlar gerçeğe kulak vermezler. Biz, onlara nice mucizeler gösterdik, ama o inkarcılar, 'siz ancak boş şeyler üretiyorsunuz' dediler. Onlar hangi mucizeyi görseler, ona inanmazlar ve onun boş bir şey olduğunu sanırlar. Gerçeği bilmeyen ve onu bulmak için araştırma yapmayanların kalplerini, Allah işte böyle mühürler.

Ey Muhammed! Sen şimdi onların karşı çıkışlarına ve gerçeği kabul etmemekte direnmelerine sabret. Elbette Yüce Allah, onlara karşı sana vadettiği yardım ve zaferi bahşedecektir. Senden sonra da, hakka çağıran davetçiler, inkarcıların tutumlarına sabretsinler.O batılda direnen kibirlilere karşı, sabır ve Allah'a davet yolunda yılmadan yürümeden başka yapılacak başka bir şey yoktur. Sonuçta Yüce Allah, dünya ve ahirette, başarı ve zaferi sana ve senin izinde gidenlere lütfedecektir. Doğrusu Allah'ın vadi mutlaka gerçekleşecektir. O halde, sen Allah'ın seni gönderdiği yolda kararlı bir biçimde yürü. İnanmayanlar seni yolundan alıkoymasınlar, o yolda seni gevşekliğe sevketmesinler ve seni hafife almasınlar. Çünkü o, kendinde hiç şek ve şüphe olmayan gerçek yoldur. Onun dışında başka gidilecek bir doğru yol yoktur. Gerçek tamamıyla ondadır.

Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun!

بسم الله الرحمن الرحيم

الم ﴿١﴾ تلك آيات الكتاب الحكيم ﴿٢﴾ هدى ورحمة للمحسنين ﴿٣﴾ الذين
يقيمون الصلوة ويؤتون الزكوة وهم بالآخرة هم يوقنون ﴿٤﴾
أولئك على هدى من ربهم وأولئك هم المفلحون ﴿٥﴾ ومن الناس
من يشتري لهو الحديث ليضل عن سبيل الله بغير علم ويتخذها
هزوا أولئك لهم عذاب مهين ﴿٦﴾ وإذا تتلى عليه آياتنا ولى
مستكبرا كأن لم يسمعها كأن في أذنيه وقرا فبشره بعذاب
أليم ﴿٧﴾ إن الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم جنات النعيم ﴿٨﴾
خالدين فيها وعد الله حقا وهو العزيز الحكيم ﴿٩﴾ خلق السموات
بغير عمد ترونها وألقى في الأرض رواسي أن تميد بكم وبث
فيها من كل دابة وأنزلنا من السماء ماء فأنبتنا فيها
من كل زوج كريم ﴿١٠﴾ هذا خلق الله فأروني ماذا خلق
الذين من دونه بل الظالمون في ضلال مبين ﴿١١﴾

٤١٢

ولقد

31 LOKMAN SÛRESİ

27-29. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Mekke'de inmiş olup 34 ayettir. 12-19. ayetlerde Hz. Lokman'ın oğluna yaptığı öğütlerinden bahsedildiği için süreye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Mim."

2-3. "Bunlar, güzel davranan kimseler için rahmet ve doğru yol rehberi olan hikmetli Kitabın ayetleridir."

4. "Onlar adamakıllı namazı kılarlar, zekatı verirler; ahirete de yakınen inanırlar."

5. "İşte onlar Rablerinin yolunda olanlardır, işte onlar saadete erenlerdir."[1]

6. "İnsanlar arasında, bir bilgisi olmadığı halde Allah yolundan saptırmak için gerçeği boş sözlerle değişenler ve Allah yolunu alaya alanlar vardır. İşte alçaltıcı azap bunlar içindir."

7. "Ayetlerimiz sapık kimseye okunduğu zaman sanki kulaklarında ağırlık var da işitmiyormuş gibi büyüklenerek sırt çevirir. İşte ona can yakıcı azabı müjdele."

8. "İnanıp yararlı iş işleyenler için nimet cennetleri vardır."

9. "Allah'ın va'dinin gereği olarak onlar orada temelli kalacaklardır. O; güçlüdür, hakimdir."[2]

10. "Allah gökleri gördüğünüz gibi direksiz yaratmış, sizi sallar diye yeryüzüne sabit dağlar koymuş; orada her türlü canlıyı yaymıştır. Gökten su indirip orada her hoş çiftten yetiştirmişizdir."[3]

11. "İşte bu Allah'ın yaratışıdır. Ondan başkasının ne yarattığını Bana gösterin. Hayır; gösteremezler, zalimler apaçık sapıklık içindedir."[4]

[1] Sure başlarında bulunan hece harfleri hakkında, Bakara suresinin başında bilgı vermiştik. Bunlar hikmetli Kitabın ayetleridir. Onun ayetleri net bir biçimde gerçeği ortaya koyan hakikatlerdir. Yüce Allah, onu dinin gereklerini yerine getirerek güzel güzel davranışlarda bulunanlara rahmet, hidayet ve şifa kaynağı kılmıştır. O, insanların karanlıklardan aydınlığa çıkmalarını sağlayan, onları cehennemden kurtarıp cenneti kazandıracak olan Allah'a itaat yollarını onlara gösteren bir mesajdır. İşte o cenneti hakedenlerin özelliklerinin başında, onların Allah'ın rehberliği ve rahmetinin gölgesinde yaşamalarıdır. İşte bu hidayet ve rahmet, Allah'a doğru yol alan insanların iki temel özelliğidir. Onların insanlarla olan ilişkilerini de bu iki özellik belirler. O güzel insanlar, aynı zamanda namazı gereği gibi kılarlar. Farz namazları vakıtlerini gözeterek, gereği gibi ve devamlı olarak kılarlar. Farz namazları çeşitli vakitlerde kılınan nafile namazlar izler. Onlar, mallarının zekatlarını da çıkarır verirler. Zekat verecek zenginliğe sahip olduklarında, gerektiği kadar zekatlarını verilmesi gereken kişilere verirler. Ayrıca akrabalık bağlarını gözetirler onlar. Onların bir diğer temel özelliği de, ahirete, öldükten sonra dirilip hesaba çekilmeye, iyiler için cennetin, kötüler için de cehennemin varlığına şeksiz şüphesiz inanmalarıdır.

İşte onlardır gerçeği ve doğruyu bulmuş kimseler. Kurtuluşa erenler, dünya ve ahiret mutluluğunu haketmiş olanlar da işte onlardır.

[2] Allah'ın Kitabına kulak vererek ondan yararlanan, onun sayesinde doğru yolu bulan, iyilik ve ihsan sahibi bahtiyar kimselere karşılık, burada da bir diğer insan grubundan söz edilmektedir. Allah'ın Kelamından yüz çeviren, ondan yararlanmayan bahtsız kimseler. Bu grupta olanlar, insanları Allah'ın yolundan alıkoymak için boş söz ticareti yaparlar, gerçeği boş ve anlamsız sözlerle değişirler. Onlar bunu, bir bilgiye dayanarak değil, bilgisizce ve körükörüne yaparlar. Boş ve anlamsız sözü, gerçek söze; zararlı olanı, yararlı olana tercih ederler. Onlar, Allah'ın öğretilerine alay konusu yaparlar, insanları gerçekten saptırmak için onunla dalga geçerler. İşte onlar içindir, çetin ve alçaltıcı azap. Evet, kim Allah'ın ayetlerini ve O'nun yolunu hafife alırsa, kıyamet günü kesintisiz bir azabın içerisinde alçaltılacaktır.

Boş ve anlamsız şeylere yönelen o kimselerden biri kendisine okunan ve onu Allah'ın doğru yoluna ve hayra ulaştıracak olan Allah'ın ayetlerini işitecek olsa, kibirlenerek ondan yüz çevirir, Allah'ın öğütlerine kulak asmaz. Sanki o bu haliyle, ben ona kulak asmam ve asla onu dinlemeyeceğim, der. Sanki kulakları üzerinde bir ağırlık, işitmeme hastalığı vardır. Aslında sağır değildir ama, gerçeklere karşı kulak tıkar, sağırmış gibi davranır. Zira o kişi, gerçeklerden rahatsız olur, onu dinlemeye bile tahammül edemez. Zaten o kimse, onlardan yararlanmasını bilmez, onlara kafa yormaz. İşte onlardır, can yakıcı bir azapla müjdelenenler. Allah'ın ayetlerini dinlemekten rahatsız oldukları gibi, kıyamet günü onların canını yakan bir azap onları beklemektedir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, iyilerin, bahtiyar kulların ahiret yurdunda kazanacakları güzellikleri hatırlatmaktadır. Allah'a inanıp peygamberlerini doğrulayan ve Allah'ın dinine uygun olarak güzel davranışlarda bulunanlar, işte onlar için nimetler yurdu cennetler vardır. Onların, emir ve yasaklarıyla Allah'ın emirlerine tutunmaları ve güzel davranışların adamı olmalarına karşılık cennet onlarındır. Onlar orada temelli kalacaklardır. Bir an olsun cennet yurdundan ayrılmayı hiç istemezler. İşte bu onlara Allah'ın va'didir. Yüce Allah va'detmiştir onlara bunu. Allah ise, asla va'dinden dönmez. Çünkü O, bol bol ikram eden ve dilediği her şeyi yapandır. O'nun her şeye gücü yeter. O Azizdir her şeye egemen olup her şeyi kendine boyun eğdirir. Söz ve fiillerinde O'nun sayısız hikmetler vardır.

[3] Yüce Allah, erişilmez güç ve kuvvetiyle şu görüp durduğumuz gökleri direksiz olarak yaratmıştır. Bu da O'nun erişilmez gücünün ve engin bilgisinin açık delilidir. Aynı şekilde Yüce Rabbimiz, ahalisini sarsıp sallamasın diye yeryüzüne sabit yüce dağlar yerleştirmiştir. Ve O, yeryüzünde çeşit çeşit canlar yaratıp yaymış, sayı şekil ve renklerinin tam olarak Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceği hayvan guruplarını halk etmiştir.

Yüce Allah ,yaratıcılığını vurguladıktan sonra rızık verici oluşuna dikkatlerimizi çekiyor. Şüphesiz o şanı yüce yaratan , gökyüzünden yağmurlar yağdırıp rengarenk güzellik, tat ve değerde bitkileri çifter çifter yetiştirmiştir. O'nun kudretiyle aynı cinsteki bitki çiftleri birbirlerine aşılar ve böylece neşve nema bulurlar. Yaratan ve yarattığını en iyi bilen Allah'ın şanı ne yücedir!

[4] İşte bu, göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin yaratılışı hep Allah'ın yaratmasıdır. Tüm bunlar eşi ve

ortağı olmayan Yüce Allah'ın işidir. Bunca bitkiler ve hayvanlar hep Allah'ın yaratıklarıdır. Peki, insan ne yaratabilir? İnsanın kendisi bizzat Allah'ın yaratığı değilmidir? Evet, tüm yaratıklar Allah'ındır. Ondan başkasının ne yarattığını Bana gösterin. O'nun yarattığı tüm alemler içerisinde başta insan olmak üzere şu taptığınız putlar ne yaratabilmişlerdir? Hayır hayır, Allah'ı bırakıp başka şeylere kulluk yapan zalim müşrikler açık bir sapıklık ve körlük içerisindedirler.

Oysa insan kafasını çalıştırıp birazcık düşünse şöyle diyecektir: Beni yoktan var eden kimdir? Beni basit bir sudan meydana getiren kimdir? Benim ölçüp biçip dengeli davranmamı sağlayan aklı bana kim verdi? Allah değil midir? Bilgi ve beceri kazanmamı sağlayan, yeryüzünü inceleyip buluşlar ortaya koymamı gerçekleştiren aklım ve gayretim değil midir? Aklım sayesinde ben denizlere dalıp dağları delmiyor, ilimler elde etmiyor hava katmanlarını delip geçerek uzaya yolculuklar yapmıyor muyum? Nitekim şu sözler Allah'ın değil mi: "Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin çerçevesinden çıkıp gitmeye gücünüz yetiyorsa geçin. Siz ancak büyük bir güçle (Sultanla) çıkıp gidebilirsiniz." *(55 Rahman 33)* Ayette geçen sultan bilim gücü demektir. Şayet biz yukarıdan beri sıralanan bu sorulara insaf ölçüleri içerisinde cevap vermek istesek, "Bu Allah'ın yaratmasıdır." demek zorunda kalırız. Evet, gerçekten O'ndan başka bir yaratıcı bulmamız mümkün değildir. Bizim her şeyimizi ve aklımızı yaratan O'dur. O halde bize düşen O'na kulluk yapmamız, O'na şükredip emir ve yasaklarına tutunmamızdır. Hem de içtenlikle, severek O'nun emir ve yasaklarına boyun eğmektir. Doğrusu Yüce Allah her şeyi bilen, güç ve kuvvet kaynağıdır.

سُورَةُ لُقْمَانَ

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِه۪ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَم۪يدٌ ﴿١٢﴾ وَاِذْ قَالَ لُقْمٰنُ لِابْنِه۪
وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظ۪يمٌ
﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ اُمُّهُ وَهْنًا عَلٰى
وَهْنٍ وَفِصَالُهُ ف۪ي عَامَيْنِ اَنِ اشْكُرْ ل۪ي وَلِوَالِدَيْكَ اِلَيَّ
الْمَص۪يرُ ﴿١٤﴾ وَاِنْ جَاهَدَاكَ عَلٰى اَنْ تُشْرِكَ ب۪ي مَا لَيْسَ لَكَ بِه۪ عِلْمٌ
فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَب۪يلَ
مَنْ اَنَابَ اِلَيَّ ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿١٥﴾ يَا بُنَيَّ اِنَّهَا اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ ف۪ي صَخْرَةٍ
اَوْ فِي السَّمٰوَاتِ اَوْ فِي الْاَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَط۪يفٌ
خَب۪يرٌ ﴿١٦﴾ يَا بُنَيَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَاصْبِرْ عَلٰى مَا اَصَابَكَ اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ﴿١٧﴾ وَلَا
تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا اِنَّ اللّٰهَ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ وَاقْصِدْ ف۪ي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ
مِنْ صَوْتِكَ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَم۪يرِ ﴿١٩﴾

٤١٣

12. "And olsun ki, Lokman'a, Allah'a şükretmesi için hikmet verdik. Şükreden kimse ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden ise, bilsin ki, Allah her şeyden müstağnidir, övülmeğe layık olandır."

13. "Hani Lokman, oğluna öğüt vererek, 'Ey oğulcuğum! Allah'a eş koşma, doğrusu şirk büyük zulümdür' demişti."

14. "Biz insana, ana ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Annesi onu, güçsüzlükten güçsüzlüğe uğrayarak karnında taşımıştı. Çocuğun sütten kesilmesi iki yıl içinde olur. Bana ve ana babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş Bana'dır."

15. "Ana-baba seni, körü körüne Bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme; dünya işlerinde onlarla güzel geçin; Bana yönelen kimsenin yoluna uy; sonunda dönüşünüz Bana'dır. O zaman, yaptıklarınızı size bildiririm."[5]

16. "Lokman, 'Ey oğulcuğum! İşlediğin şey, bir hardal tanesi ağırlığınca olsa da, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa, Allah onu getirip meydana kor. Doğrusu Allah latiftir, haberdardır' demişti."

17. "Ey oğulcuğum! Namazı gereği gibi kıl, uygun olanı buyurup fenalığı önle, başına gelene sabret; doğrusu bunlar, azmedilmeğe değer işlerdir."

18. "İnsanları küçümseyip yüz çevirme, yeryüzünde böbürlenerek yürüme; Allah, kendini beğenip övünen hiç kimseyi şüphesiz ki sevmez."

19. "Yürüyüşünde tabii ol; sesini kıs. Seslerin en çirkini şüphesiz merkeplerin sesidir."[6]

[5] Yüce Rabbimiz, Lokman kuluna bahşettiği nimetleri hatırlatıyor. Ona hikmet, ince anlayış ve derin ilim vermiş; Allah'ın bahşettiği nimetler karşısında O'na şükretmesini emretmişti. Rabbinden kendisine ilim ve hikmet bahşedilen, yahut dünyevî konularda anlayış ve ileri görüş verilen kula düşen ise, Yüce Allah'a şükretmesidir. Zira Allah Teâlâ'nın lütuf ve yardımı olmasa, insan hiç bir şey yapamaz. Yine Rabbimiz, kul Allah'a şükrederse, kendisi için şükretmiş olacağını vurguluyor. Çünkü Yüce Mevla, kendisine şükreden kuluna lütfederek nimetlerini artırır. Allah'a nankörlük yapıp O'na şükürden kaçınan kimse de, şunu bilsin ki Allah hiç kimsenin şükrüne muhtaç değildir. O'nun hiç kimseye ihtiyacı yoktur ve O hamdedilmeye değerdir.

Ey oğut alan kişi, şunu da hatırla: Hani Lokman, oğluna öğüt vererek onu dünya ve ahirette hayrına olacak şeylere yönlendirirken şöyle diyordu: Ey oğulcuğum! Allah'a eş koşma, doğrusu şirk büyük zulümdür. Bu şu demektir: Yavrucuğum, Allah'a ıbadet edip hiç bir şeyi O'na ortak koşmamak gerekir. Şirk ise, çok dehşet bir günahtır. Yavrucuğum, sen Allah'ı birleyen, O'nu yüceltip O'na itaat eden bir kul ol. O'nun isteklerine tutun ki, dünya ve ahırette bahtiyar kimselerden yazılasın.

Sonraki ayette Yüce Rabbimiz, Allah'a eş koşmaktan sakındırdıktan hemen sonra, ana-babaya iyiliği öğütledi. Zira ana-baba, çocuğun dünyaya gelmesine sebep olan kişilerdir. Şöyle ki, anası dokuz ay karnında taşımıştır. Nice sıkıntılar, acılar, hayaller ve emellerle onu taşımıştır. Acıları arttıkça, doğması beklenen çocuğunun hayalleriyle rahatlamış, acılarını unutmuştu. Onu dünyaya getirdikten sonra ise, rahatını ve uykularını terkederek onu emzirmiş ve büyütmüştü. O halde ey insan, hem Rabbine şükret, hem de ana-babana teşekkür et. Yaptıklarından sorgulanmak üzere dönüşün Rabbine olacaktır. Doğrusu şükrüne karşılık Rabbin seni bol bol mükafatlandıracaktır.

İşte böylece insan, akıl ve beden bakımından büyüyüp olgunlaşmıştır. O halde o gence düşen, önce Rabbine şükretmesi, O'na itaat edip emirleri doğrultusunda hareket etmesidir. Yine hayat yolculuğunun sonunda Allah'a varacağını ve yaptıklarından dolayı şanı Yüce Allah'ın huzurunda sorgulanacağını aklından hiç çıkarmamasıdır.

Eğer ana-baba İslama uygun bir hayat yaşamıyorlar ve çocuklarını Allah'ın yolundan alıkoymak istiyorlarsa o zaman onlara itaat edilmez. Ama böyle bir durumda da İslam, onlarla iyi geçinilmesini ve onlara iyi davranılmasını ısrarla vurguluyor. Onların temel ihtiyaçlarını karşılamanın, onlara saygıda kusur etmemenin ve onlara iyi davranmanın gereği üzerinde duruyor.

Müslümana düşen, Kitap ve Sünnete uygun bir hayat yaşamasıdır. Onun örneği Allah'a itaat eden ve Ona karşı görevlerini en güzel bir biçimde yaşayan kullar olmalıdır. Şunu hiç bir zaman aklımızdan çıkarmayalım ki, yaptıklarımızdan sorgulanmak üzere dönüşümüz Yüce Allah'ın huzuruna olacaktır. Eğer yaptıklarımız iyi ve güzel işlerse, varacağımız yer cennet ve nimetler olacaktır. Eğer yaptıklarımız kötülüklerden ibaretse, varacağımız yer cehennem olacaktır.

[6] Lokman'la olmaya ve onun oğluna yaptığı faydalı öğütlere kulak vermeye devam ediyoruz. Yüce Allah, kendisine uyulsun ve izinde gidilsin diye insanlara hikmetli söz söyleyen Lokman'ı anlatıyor. O şöyle diyordu: Yavrucuğum, şunu iyi bil ki, Yüce Allah, evrendeki her şeyden haberdardır ve her şeyi bilmektedir. Göklerde ve yerlerde olan hiç bir şey O'na gizli saklı kalmaz. Öyle ki bir hardal zerreciği, yerin altında, yahut göğün katmanları içerisinde olsa, Yüce Allah onu bilir ve zamanı gelince onu ortaya kor. Göklerde ve yerde bulunan bir atom zerreciği bile O'nun gözünden kaçmaz. Bize düşen ise, O'ndan sakınıp O'na itaat etmemiz ve O'na karşı gelmekten sakınmamızdır. Zira Allah, yaratıklarının tüm gizliliklerini ve inceliklerini bilir, onların yaptıklarından haberdardır. O'nun azabı da çok çetindir.

Daha sonra Hz. Lokman oğluna, vakitlerini gözeterek ve gereklerini yerine getirerek adamakıllı namaz kılmasını emrediyor. Çünkü namaz dinin direği, insan hayatının mihengidir.

Yine Lokman oğluna iyilik ve hayrı insanlara emretmesini, şer ve kötülükten onları sakındırmasını salık veriyor. Elbette bu, kişinin güç ve konumuna göre olacaktır.

Daha sonra, hayrın başı olan sabrı oğluna tavsiye ediyor. Dünya hayatında başına gelen sıkıntılara katlanmasını istiyor. İyiliği emredip kötülüğün önüne geçerken insanlardan gelebilecek eziyet ve baskılara katlanmasını öğütlüyor. Çünkü sabır, işlerin en zorlusu, hasletlerin en şereflisi ve yücesidir.

Yanısıra Lokman oğluna, kamil ahlakın temeli ve direği olan şeyleri öğütlüyor: İnsanları küçümseyip yüz çevirme.. Kimseyi hafife alma, zayıf karakterli kişiler senden güç alıp yararlansınlar. İnsanlarla konuşurken, yahut onları dinlerken onlara karşı büyüklük taslama, tepeden bakıp onları kızdırma. Çünkü Yüce Allah, insanlara karşı büyülük taslayanları sevmez. Ama sen insanlara karşı oldukça yumuşak davran, güler yüzlü ol. Onlara karşı kibirli olmadığın gibi, yüzsüz ve kişiliksiz de olma. İkisi arasında orta bir yol izle. Yürüyüşünde tabii ol.. Ölçülü yürü, ne aşırı hızlı, ne de aşırı yavaş değil, uygun adım yürü. Sesini kıs.. Lüzumsuz yere bağırıp çağırarak başkalarını rahatız etme. İşitilmeyecek şekilde çok kısık bir sesle de konuşma, orta yolu izle. Çünkü seslerin en çirkini şüphesiz merkeplerin sesidir. Öyleyse susarken de insana yakışır bir biçimde sus, konuşurken de insanca konuş. Yavrucuğum, hep orta yolu izle sen.

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ
فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ
اتَّبِعُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ
كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾ وَمَن يُسْلِمْ
وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ
وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾ وَمَن كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾
نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٢٤﴾ وَلَئِن
سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِن شَجَرَةٍ
أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِن بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَّا نَفِدَتْ
كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾ مَّا خَلْقُكُمْ وَلَا
بَعْثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

20. "Allah'ın göklerde olanları da, yerde olanları da buyruğunuz altına verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmez misiniz? İnsanlardan, Allah hakkında hiçbir bilgisi olmadan, doğruluk rehberi ve aydınlatıcı bir Kitap bulunmadan tartışanlar vardır."

21. "Onlara, 'Allah'ın indirdiğine uyun' denince: 'Babalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız' derler. Ya şeytan, babalarını alevli ateşin azabına çağırmışsa."

22. "İyilik yaparak kendini Allah'a veren kimse, şüphesiz en sağlam kulpa sarılmış olur. İşlerin sonucu Allah'a aittir."[7]

23. "İnkar edenin inkarcılığı seni üzmesin; onların dönüşü Bize'dir; o zaman, yaptıklarını kendilerine haber veririz. Allah, kalplerde olanı şüphesiz bilir."

24. "Onları az bir süre geçindiririz, sonra da ağır bir azaba sürükleriz."

25. "And olsun ki onlara, 'Gökleri ve yeri yaratan kimdir?' diye sorsan, 'Allah'tır' derler. De ki: 'Hamd Allah'a mahsustur' ama çoğu bilmezler."

26. "Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Şüphesiz Allah müstağnidir, övülmeğe layıktır."

27. "Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem olsa, denizler mürekkep olsa ve yedi misli deniz de yedekte bulunup yazılsa yine de Allah'ın sözleri bitmezdi. Doğrusu Allah güçlüdür, hakimdir."[8]

28. "Sizin yaratılmanız ve tekrar diriltilmeniz tek bir nefsin yaratılması ve tekrar diriltilmesi gibidir. Şüphesiz Allah işitendir, görendir."

[7] Yüce Allah, kullarına bahşettiği nimetlerini hatırlatarak şöyle buyuruyor: Allah'ın göklerde ve yerde olanları sizin emrinize verdiğini görmez misiniz? Gökleri ışığından yararlanacağınız yıldızlarla donatmış, yağmur bulutlarını halketmiştir. Yeryüzünü ise, nehirler, çeşit çeşit ağaç ve bitkilerle donatmıştır. Rengarenk ve size bol bol yetecek kadar her şeyi ihsan etmiştir. Rızkınızı temin edeceğiniz ve üzerinde gemilerle seyahat edeceğiniz denizleri yaratmıştır. Geçiminizi sağlamanız ve bilgilenmeniz için açık gizli sayısız nimetlerini bolca sizlere ikram etmiştir. O'nun size bahşettiği akıl nimeti sayesinde, insanı hayrete düşüren nice buluşlar ve işler yapabiliyorsunuz. Onlar sayesinde insan, daha büyüklerini ve daha ilginç olanları yapmayı planlayabiliyor.

Gerçek müslüman kendi kendine şöyle düşünür: Kulunu uçaklarla, füzelerle ve uzay gemileriyle feza boşluğunda seyahat ettiren ve gezdiren Allah ne yücedir! Ve gerçek kul, Yüce Allah'ın ibadet edilecek yegane güç olduğunu kabul eder ve bilgisizce, elinde herhangi bir delil ve belge olmadan Allah hakkında tartışmaktan kaçınır.

Allah'ın birliği konusunda gereksiz tartışmalara girip O'nun hoşnutluğundan mahrum olanlara, Allah'ın indirdiğine uyun, O'nun peygamberine indirdiği temiz dinine girin, denince, kendilerine öğüt veren bu güvenilir uyarıcıya şöyle karşılık verilir. Hayır biz, babalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız.. İşte onların ellerinde hiç bir delil ve belge yoktur. Onlar sadece körü körüne atalarına uyarlar. Bu gerçekten kör bir cehalettir. Onlar, babalarının ölüp gittiğini ve ölümden kurtulamadıklarını hiç düşünmüyorlar mı? "Ya babaları, bir şey anlamamış ve doğruyu bulmamışlarsa!" (2 Bakara 170) Gerçekten onların bu cevabı, bilgisizliğin, gerçeği görmezden gelişlerinin açık kanıtıdır. Evet onlar, şeytana uyan bilgisiz kimselerdir. Oysa şeytan, onları alevli bir ateşe çağırmaktadır. Onlara küfrü süslü gösterip ona çağırmaktadır. Onlar şeytana ve onun iğvalarına uymakla Allah'ın emirlerinden dışarı çıkmakta ve O'nu inkar etmektedirler.

Oysa saadet, rahmet ve huzur gönlünü, özünü ve tüm her şeyini Aziz ve Hakim olan Allah'a teslim etmiş, O'nun emirlerine boyun eğerek O'nun hoşnutluğunu kazanmak için çalışan ve O'nun dinine uyan kimse içindir. Yüzlerini Allah'a dönüp kendilerini O'na verenler, O'nun emirlerini tutup yasaklarından kaçınarak güzel güzel davranışlarda bulunanlar, kopmaz bir kulpa tutunanlardır. Onlar, dünya ve ahirette tüm işlerin sonunun Allah'a ait olduğuna inanan müminlerdir. O lütuf ve kerem sahibi ve dilediği her şeyi yapan Yüce Rabbimiz ne yücedir!

[8] Ey Muhammed! Allah'ı ve senin getirdiklerini inkar eden inkarcının durumu seni üzmesin. Çünkü o kişi, kendine yazık etmiş ve kendi sonunu hazırlamış bir kişidir. Elbette Yüce Allah hükmünü, öyleleri üzerinde infaz edecektir. Zira onların dönüşü Allah'a dır ve Yüce Allah onları sorgulayacak, yapıp ettiklerini onlara bir bir haber verecektir. Onlar, yaptıklarının kayıt altına alındığını görecekler ve Yüce Allah onları, yaptıklarıyla cezalandıracaktır. Elbette Allah, gönüllerin gizledikleri şeyleri de bilir, onların düşünce ve niyetlerini de. Hiç bir şey O'na gizli kalmaz.

O dünyaya aldananları, Biz birazcık geçindiririz. Sonra da emirlerimizden yüz çevirip isyan etmeleri nedeniyle onları ağır bir azaba sürükleriz. Karanlık ve kasvet içerisinde zorlu ve çetin bir azaba onları düçar ederiz. Azap onları çepeçevre çevirip sıkar, ama onlar için bir kurtarıcı da olmaz.

Yüce Rabbımiz, müşriklerin eşi ortağı olmayan yegane yaratıcının Allah olduğunu bildiklerini, buna rağmen bir takım şeyleri O'na ortak koştuklarını haber veriyor: And olsun ki onlara, 'Gökleri ve yeri yaratan kimdir?' diye sorsan, 'Allah'tır' derler. Fesübhanallah! Madem öyle, neden Allah'a kulluk etmiyorsunuz? Ey Muhammed! Şunu iyi bil ve müminlere haber ver ki, yarın kıyamet günü isyankar inkarcıların aleyhine deliller ortaya konulacak ve onlar cehenneme atılacaklardır. Onlar, günah ve inkarlarını itiraf edip her şey net bir şekilde ortaya çıkınca, müminler şöyle diyeceklerdir: Hamd Allah'a mahsustur. Bizleri doğru yola eriştiren Rabbimize şükürler olsun.. İnsanların çoğu ise, bu gerçeği bilmezler. İnanan kişi ise, gönül ve baş gözüyle Allah'ın yaratışını görerek şöyle der: Beni dosdoğru yola eriştiren Rabbim, sen ne yücesin! Oysa Sen, benim doğru yolda olmama muhtaç ta değilsin. Zira göklerde ve yerde olan her şey Senindir, Senin yaratıkların olup Senin emrin altındadır.

O Ğanî'dir, yani her şey O'na muhtaçtır, ama O'nun hiç kimseye ihtiyacı yoktur. O Hamiddir, yani yarattığı tüm her şey konusunda övülmeye layık olandır. Yarattığı ve yaratıklarına yol gösterip din gönderdiği için, göklerde ve yerde hep hamdü senalar O'nadır. Tüm işlerinde O, övülmeye layıktır. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 451)* Bizlerse O'nun kullarıyız ve O'na muhtacız. O ise, yaratan, rızık veren ve dilediği her şeyi yapandır. Kendisini ve tevhidi bize öğreterek O bize merhamet etmiştir. Böylece biz, büyük bir nimetin sahibi olmuşuz. Tüm bunlara rağmen O'na nankörlük edene yazıklar olsun! Elbette o kişi, cehennemliktir.

Son ayetinde ise Yüce Rabbimiz, erişilmez gücünü ve büyüklüğünü, yüceliğini ve yalnızca kendisine has isim ve sıfatlarının güzelliğini anlatıyor. Evet, yeryüzünün ağaçları kalem olsa, imkan olsa da tüm ağaçlardan kalemler yapılsa denizler de kendisiyle yazı yazılan mürekkep olsa.. Mevcut denizlere yedi kat daha deniz eklense ve elde edilen bu kalem ve mürekkeplerle Allah'ın büyüklüğüne ve yüceliğine delalet eden cümleler yazılmaya başlansa, yazılacaklar için denizler yetmezdi. Allah'ın kelimeleri bitmeden, denizler tükenirdi. Gerçekten Allah, Azizdir, Hakimdir. Hiçbir şeye muhtaç olmayan her şeye güç yetiren, her şeyi kuşatan, her şeyi bilen Yüce Rabbin şanı yücedir. Günahkar kişilerin yakıştırdıkları şeylerden O uzaktır.

ألم تر أن الله يولج الليل في النهار ويولج النهار في الليل وسخر
الشمس والقمر كل يجري إلى أجل مسمى وأن الله بما تعملون خبير ٢٩
ذلك بأن الله هو الحق وأن ما يدعون من دونه الباطل وأن الله
هو العلي الكبير ٣٠ ألم تر أن الفلك تجري في البحر بنعمت الله
ليريكم من آياته إن في ذلك لآيات لكل صبار شكور ٣١ وإذا
غشيهم موج كالظلل دعوا الله مخلصين له الدين فلما
نجاهم إلى البر فمنهم مقتصد وما يجحد بآياتنا إلا كل ختار
كفور ٣٢ يا أيها الناس اتقوا ربكم واخشوا يوما
لا يجزي والد عن ولده ولا مولود هو جاز عن والده شيئا
إن وعد الله حق فلا تغرنكم الحياة الدنيا ولا يغرنكم
بالله الغرور ٣٣ إن الله عنده علم الساعة وينزل الغيث
ويعلم ما في الأرحام وما تدري نفس ماذا تكسب غدا
وما تدري نفس بأي أرض تموت إن الله عليم خبير ٣٤

سورة السجدة مكية وهي ثلاثون آية

29. "Allah'ın geceyi gündüze ve gündüzü geceye kattığını, her biri belirli bir süreye kadar hareket edecek olan güneşi ve ayı buyruk altında tuttuğunu; Allah'ın, yaptıklarınızdan haberdar olduğunu bilmez misin?"

30. "Bu, Allah'ın hak olmasından ve O'ndan başka taptıkları şeylerin batıl olmasındandır. Doğrusu Allah yücedir, büyüktür."[9]

31. "Gemilerin denizde Allah'ın lutfuyla yürüdüğünü görmez misin? Allah, işte böylece size varlığının delillerini gösterir. Bunlarda, pek sabırlı ve çok şükreden kimselerin hepsine dersler vardır."

32. "Dağlar gibi dalgalar insanları kuşattığı zaman, dini tamamen Allah'a has kılarak O'na yalvarırlar; onları karaya çıkararak kurtardığında, içlerinden bir kısmı doğru yolda kalır. Zaten ayetlerimizi bilerek ancak hain nankörler inkar eder."[10]

33. "Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Babanın oğlu, oğulun da babası için bir şey ödeyemeyeceği günden korkun. Allah'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir. İğreti hayat sakın sizi aldatmasın. Allah'ın affına güvendirerek şeytan sizi ayartmasın."

34. "Kıyamet saatini bilmek ancak Allah'a mahsustur. Yağmuru O indirir, rahimlerde bulunanı O bilir, kimse yarın ne kazanacağını bilmez ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Allah şüphesiz bilendir, her şeyden haberdardır."[11]

[9] İnsanlık şunu iyi bilsin ki, tüm ınsanların yaratılması, ölümlerinden sonra tekrar diriltilmeleri, Allah için tek bir cana hayat verip sonra ona ölümü tattırması gibidir. Bunların hepsi şanı yüce olan Rabbimize kolaydır. Düşünüp ibret alan yok mu?

Ey insanlar, şüphesiz ki Yüce Allah erişilmez gücüyle geceyi gündüze ve gündüzü geceye katar.. Geceden bır mıktar alır gündüzü uzatır, gündüzden bir miktar alır geceyi uzatır. Böylece geceler ve gündüzler uzayıp kısalırlar. Nitekim yaz günleri günler uzadıkça uzarlar. Sonra yavaş yavaş gündüzler kısalmaya, geceler uzamaya başlarlar. Kış mevsiminde ise en uzun geceler yaşanır.

Yine o yüce Rabbimız değil midir, güneşi ve ayı buyruk altında tutan? O'nun planladığı şekilde güneş ve ay belli sürelerde kendi yörüngelerinde hareket ederler. Elbette şanı yüce Allah, sizin yaptıklarınızdan da haberdardır. Zira O, eşi ortağı olmayan tek ve gerçek Cenab-ı Hak'tır. O'nun dışında sizin taptıklarınız ise boş ve anlamsız şeylerdir. O, en yüce Allah'tır, O'nun üzerinde başka büyük ve yüce yoktur. O, her şeyden büyük ve uludur. O'nun yanında her şey basit ve güçsüzdür. O, inkarcı günahkarların taktıkları ağmanlardan uzaktır.

[10] Yüce Rabbimiz, lütfu keremiyle denizlerde gemilerin yüzmesini sağladığını hatırlatıyor. Ey insanlar, yelkenli gemilerin, vapurların ve denizaltıların denizlerde nasıl yüzdüğünü görmezler mi? Rüzgarları yaratan ve belli ölçüye göre dalgaların oluşmasını sağlayan O değil midir? Tüm bunlar, Allah'ın azametini ve gücünü sizlere gösteren nimetleri değil midir? Darlıkta sabredenler, bollukta ise şükredenler, Yüce Allah'ın nimetlerinin kadrü kıymetini bilip O'na şükreden, O'nu tanıyıp O'na kulluk edenlerdir. Nitekim denizde dağlar ve bulutlar gibi dalgalar gemilerinde yolculuk yapan insanları çepeçevre kuşattığında,Allah'tan başkasına mı güvenip sığınırlar? Başlarına gelen sıkıntıyı defetmesini O'ndan başkasından mı isterler? Hayır hayır, sıkıntı şiddetlendiğinde, onlar dini tamamen Allah'a has kılıp O'na yalvarıp yakarırlar. Yüce Allah, ne zaman ki onları sıkıntıdan kurtarsa, onların bir kısmı O'na şükretmeye ve yalnızca O'na kulluk etmeye devam ederler. Bir kısmı ise, inkar ve sapıklığa dönüverir. Fesübhanallah! Zaten Allah'ın ayetlerini hain nankörler inkar ederler. Vefasızlık ise, en çirkin bir ihanettir.

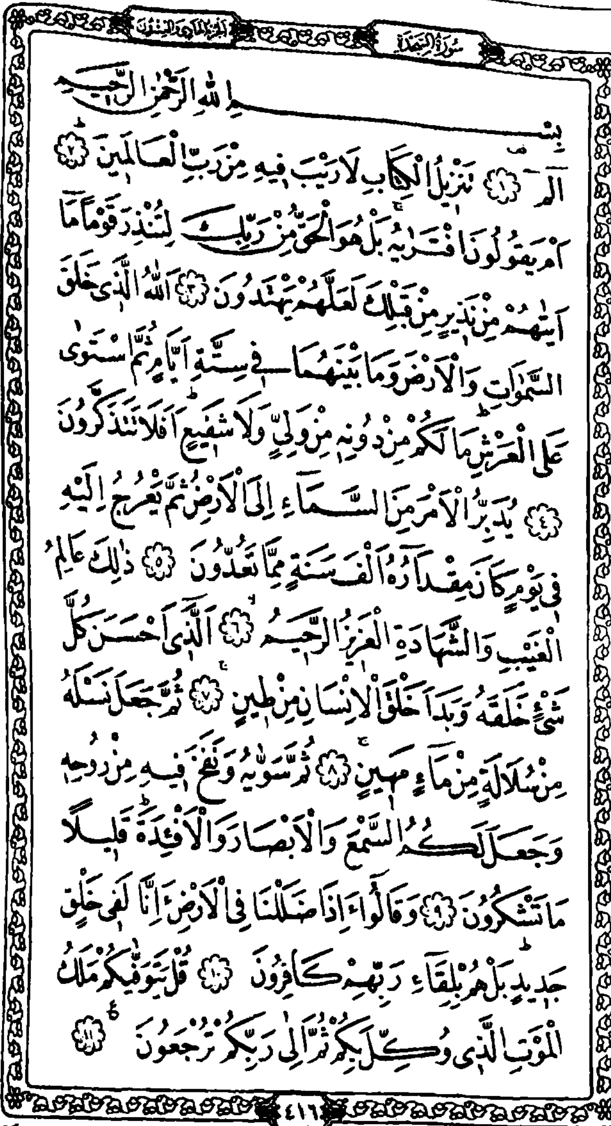
[11] Yüce Allah, kullarına kendinden çekinip sakınmalarını ve kıyametin dehşetinden korkmalarını emrederek şöyle buyuruyor: Ey insanlar, şunu iyi bilin ki, sizleri en güzel bir biçimde yaratan, sizi akıl sahibi kılan Yüce Allah'tır. Sizi yoktan varetmesine karşılık, size düşen O'ndan sakınıp O'na karşı yükümlülüklerinizi yerine getirmenizdir. Gazabına uğramaktan ve kıyamet gününün dehşetli sorgulanmasından çekinin.

O dehşetli gün, Babanın oğlu, oğulun da babası için bir şey ödeyemeyeceği gündür. Onlar birbirleri için canlarını verecek olsalar, bu asla onlardan kabul edilmeyecektir. Şimdi, şu dünya hayatında ana-babanın hastalandıkları zaman, çocuklarına karşı tavırlarına bir bak! Onlar çocukları için neredeyse mallarının tamamını ve hatta canlarını vereceklerdir. Ahirette ise herkes kendi canının derdine düşecektir. Hatta Hz. İsa peygamber bile, Allahım ben bugün senden annemi falan değil, sadece kendimi kurtarmanı istiyorum, diyecektir.

O halde ey insanlar, sakın şu dünyanın iğreti hayatı sizi aldatmasın! Çoluk çocuğunuz ve dünyalıklarınız sizi oyalayıp ahiret hazırlığından alıkoymasın. Şeytan da, Allah ile sizi aldatmasın! Dünya ve ahirette sığınılacak ve güvenilecek yegane merci Yüce Allah'tır.

Surenin son ayetinde Yüce Rabbimizin bilmeyi kendi zatına ayırdığı gayb bilgileri yer almaktadır. Bunları Allah'tan başka hiç kimse bilemez. Ancak Yüce Rabbin bildirmesiyle bilebilir. O'ndan başka hiç kimsenin bilemeyeceği beş şey şudur: Kıyametin zamanı: Kıyametin ne zaman kopacağını Rabbimden başka hiç kimse bilemez. O'nu ne bir peygamber bilebilir, ne de bir büyük melek ve ne de bir seçkin veli. Yağmurun yağması: Yağmurun da ne zaman, nereye, ne kadar yağacağını en iyi Rabbimiz bilir. Rahimlerde olanı. Rahimlerde olan çocukları tüm özellikleriyle en güzel Rabbimiz bilir. Yarınki kazancını: İnsan yarın ne kazanacağını da tam olarak bilemez. Kazancının niteliğini ve niceliğini en iyi Allah bilir. Nerede öleceğini: Kişi ne zaman ve nerede ruhunu teslim edeceğini de bilemez.

Tüm bunları, en doğru ve en ince ayrıntılarıyla Yüce Rabbimiz bilir. Elbette Yüce Allah, her şeyi bilir ve her şeyden haberdardır.

32 SECDE SÛRESİ

18-20. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Mekke'de inmiş olup 30 ayettir. 15. ayette secdeden bahsedildiği için sûreye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Elif, Lam, Mim."

2. "Şüphe götürmeyen Kitap, alemlerin Rabbi'nin indirdiğidir."

3. "Onu peygamberin kendisi uydurdu, diyorlar, öyle mi? Hayır; O, senden önce peygamber gönderilmemiş olan bir toplumu uyarman için sana Rabbinden gelen bir gerçektir. Belki artık doğru yolu bulurlar."

4. "Gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları altı günde yaratan, sonra arşa hükmeden Allah'tır. O'ndan başka bir dostunuz ve şefaatçınız yoktur. Düşünmüyor musunuz?"

5. "Gökten yere kadar, olan bütün işleri Allah düzenler, sonra, işler sizin hesabınıza göre bin yıl kadar tutan bir gün içinde O'na yükselir."[1]

6. "İşte O, görülmeyeni de görüleni de bilendir, güçlüdür, merhametlidir."

7. "Yarattığı her şeyi güzel yaratan, insanı başlangıçta çamurdan yaratan O'dur."

8. "Sonra onun soyunu, bayağı bir suyun özünden yapandır O."

9. "Ardından onu şekillendirip ruhundan ona üfleyen de Allah'tır. O, size kulaklar, gözler, kalpler vermiştir. Öyleyken, pek az şükrediyorsunuz."

10. "Müşrikler, 'Toprağa karışıp yok olduktan sonra yeniden mi yaratılacağız?' derler. Evet; onlar, Rab'lerine kavuşmayı inkar edenlerdir."[2]

11. "De ki, 'Size vekil kılınan ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz'."

[1] Hece harfleri hakkında, Bakara suresinin başında bilgi verilmişti.

Şüphe götürmeyen Kitap, alemlerin Rabbi'nin indirdiğidir. Onun Allah'ın kitabı olduğunda ve içeriğinde hiç bir şek şüphe yoktur. Rabbimiz bu ayetiyle, Kur'ânın Allah kelamı olduğunu, onun son peygamber Hz. Muhammed'e @ indirildiğini, Cebrail'in gelişmelere göre peyderpey Allah'ın elçisine inmesinden sonra onun da, o kitabı ümmetine sunduğunu bir kez daha vurguluyor. Ümmet, onu alıp okumuş, ezberleyip anlamış ve Allah'ın emirlerine göre gereklerini yerine getirmiştir. Peygamberimizin vefat edip diğer kardeş peygamberlerle birlikte cennetin yüce makamlarına intikal edinceye kadar, iş bu minval üzere devam etmiştir.

Ey Muhammed! Kureyş kafirleri, bu kitabı senin uydurduğunu iddia ediyorlarsa, onlara de ki: Hayır, o, alemlerin Rabbından inmiş olup gerçeğin ta kendisidir. O, daha önce kendilerine bir uyarıcı ve kitap gelmemiş bir toplum olan sizleri uyarmak için inmiştir. Belki doğru yolu bulur da gerçeğe uyarsınız.

Böylece Peygambeimiz @, kendisine indirilen vahyi, düşünüp ibret alsınlar diye onlara açıklamış, gerçekleri gözler önüne sermiştir. Onları kendisine kulluğa çağırdığı Rabbinin diliyle şöyle demiştir: Doğrusu Yüce Allah, gökleri, yeri ve arasındakilerle tüm evreni yaratmıştır. Alemleri, yörüngeleri, gezegenleri, uyduları, yerin altındaki daha pek çoğunu bilmediğimiz envai çeşit madenleri O yaratmıştır. Tüm bunların hepsini şanı yüce olan Allah, yedi günde yaratmış, sonra da Arşa hükmetmiştir. O, tüm işlerini çekip çevirendir. Her şeyi yaratan, her şeyi planlayan ve her şeye gücü yeten O'dur.

İşi iyice düşünecek olsanız, O'ndan başka ne bir yardımcı dost, ne de bir şefeatçi bulamazsınız. Ey Allah'tan başkasına güvenip onlara kulluk edenler, hiç düşünmez misiniz? Oysa Yüce Allah, hehangi bir eşi ve ortağı olmaktan münezzehtir. O, göklerin ve yerin tüm işlerini düzenleyen Yüce Allah'tır. Sonra tüm işlerin sonu O'na varır. Tüm işler, yeryüzündeki ve gökyüzündeki mesafeleri katederek O'na ulaşır. Oysa biz onları, kendi imkanlarımızla katetmeye kalksak bu, dünya ölçümleriyle binlerce senemizi alırdı. İşte bu, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Yüce Allah'ın gücüdür. O şanı yüce Rabbimizin gücüne hiç kimse erişemez.

[2] Evet, Yüce Allah, görüneni de bilir, görünmeyeni de. O, her şeye güç yetiren, her şeyi bilen ve her şeyi en güzel bir biçimde planlayandır. O, kullarının tüm yaptıklarına tanıktır. Onların yaptıkları, iyi kötü, büyük küçük her şey O'na yükselir. O Azizdir, her şeyi kendisine boyun eğdirir, efendiler ve köleler O'na baş eğer. O Rahimdir, mümin kullarına karşı çok merhametlidir. O, merhamet ederken de güçlüdür, güçlü iken de merhametlidir. Bu ise O'nun mükemmel sıfatlara sahip oluşunun kanıtıdır.

Yüce Rabbimiz, her şeyi en güzel, en sağlam, en mükemmel ve eşsiz bir biçimde yaratandır. O, insanı önce çamurdan yaratmıştır. İnsanlığın babası Hz. Adem, çamurdan yaratılmıştır. Her şeyi eşsiz bir şekilde yaratan Rabbim ne yücedir! Sonra onu en güzel ve en mükemmel bir surette insan kılığına sokmuş, onun neslini ise, aslı çamur olan Adem'in sırtından çıkan bayağı bir sudan yaratmıştır. O bayağı sudan yarattığı canlıya en güzel bir suret vermiş ve ona ruhundan üfürmüştür. Sonra da ona, eşsiz bir biçimde kulaklar, gözler ve gönüller bahşetmiştir. O halde, sizi en güzel ve en mükemmel bir biçimde yaratan Yüce Rabbe şükreder misiniz? Doğrusu siz ne az şükrediyorsunuz öyle! Peki bizler, O'na nasıl şükredebiliriz? Bahtiyar kişi, kendisine verilen organlarını ve kabiliyetlerini ulu ve yüce Rabbinin yolunda kullanan kişidir.

Müşrikler, öldükten sonra dirilmeye ihtimal vermeyerek şöyle derler: Biz ölüp toprağa gömüldükten ve hücrelerimiz toprağın içerisinde kaybolup gittikten sonra mı, yeniden dirileceğiz?! Çürüyüp yok olduktan sonra mı tekrar dirileceğiz?! Ey insanlar, böyle söylüyorsunuz da, neden şöyle söylemiyorsunuz: Bizleri hiç yoktan vareden, yeniden yaratmaya haydi haydi kadirdir. Oysa yoktan varetmesi konusunda şüpheye düşmeniz daha doğrudur. Ama siz, O'nun güç ve kudretini inkar ederek kafirlerden oldunuz.

وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُؤُ۫سِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَٓا
اَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾
وَلَوْ شِئْنَا لَاٰتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدٰيهَا وَلٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنّ۪ي
لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَع۪ينَ ﴿١٣﴾ فَذُوقُوا بِمَا
نَس۪يتُمْ لِقَٓاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَاۚ اِنَّا نَس۪ينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ
الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا الَّذ۪ينَ اِذَا
ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾ تَتَجَافٰى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ
رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًاۘ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ
نَفْسٌ مَٓا اُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ اَعْيُنٍۚ جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾
اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًاۜ لَا يَسْتَوُ۫نَ ﴿١٨﴾ اَمَّا
الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوٰىۘ نُزُلًا بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَاَمَّا الَّذ۪ينَ فَسَقُوا فَمَأْوٰيهُمُ النَّارُۜ
كُلَّمَٓا اَرَادُٓوا اَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَٓا اُع۪يدُوا ف۪يهَا وَق۪يلَ لَهُمْ
ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذ۪ي كُنْتُمْ بِه۪ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

12. "Suçluları Rablerinin huzurunda, başları öne eğilmiş olarak, 'Rabbimiz! Gördük, işittik, artık bizi dünyaya geri çevir de iyi iş işleyelim; doğrusu kesin olarak inandık' derlerken bir görsen!"

13. "Biz dilesek herkese hidayetini verirdik, fakat cehennemi tamamen cin ve insanlarla dolduracağıma dair Benden söz çıkmıştır."

14. "Biz de, 'Bugüne kavuşmayı unutmanızın karşılığını görün; doğrusu Biz de sizi unuttuk, yaptıklarınıza karşılık ebedi azabı tadın' deriz."

15. "Ayetlerimize ancak, kendilerine hatırlatıldığı zaman secdeye kapananlar, büyüklük taslamayarak Rablerini överek yüceltenler inanırlar."[3]

16. "Onlar, yanlarını yataklardan uzak tutup korkarak ve umarak Rablerine yalvaranlar ve verdiğimiz rızıklardan sarf edenlerdir."

17. "Yaptıklarına karşılık onlar için saklanan müjdeyi kimse bilmez."

18. "İnanan kimse yoldan çıkmış kimseye benzer mi? Bunlar bir olamazlar."

19. "İnanıp yararlı iş işleyenlere gelince, onların yaptıklarına karşılık, varacakları cennet konakları vardır."

20. "Ama yoldan çıkanların, işte onların varacağı yer ateştir. Oradan her çıkmak istediklerinde geri çevrilirler ve onlara: 'Yalanlayıp, durduğunuz ateşin azabını tadın' denir."[4]

[3] Dikkat secde ayetidir.

O inkarcılar, ölüm meleği canlarını alırken ne yapacaklar? Aziz ve Hamid olan Allah'a ne diyecek onlar? Yarın kabirlerinden kaldırılıp sorgulanmak üzere Yüce Rabbin huzurunda nasıl duracaklar? Evet insan bir düşünse, o gün ne çetin bir gündür! Özellikle kendisine Yüce Allah'ın, akıl, idrak verdiği insan bir düşünse! Oysa dünya işlerini düşünüp planlamakta geri kalmayan insan, ahiret işlerini düşünüp ona hazırlanmakta aciz kalır. O gün onlar, rezil ve rüsvay bir halde imdat dilerler. Çünkü onlar, başları öne eğilmiş perişan bir halde ateşe atılırlar. O zaman şöyle derler: Ey Rabbimiz! Bizleri bir kere daha dünyaya dönder de, yararlı işler yapalım! Bugün biz, Senin va'dinin gerçek olduğunu, Senin huzuruna geleceğimizi bizzat gördük!..

Ama ne kadar geç olmuş, iş işten geçmiştir artık. O an, onların gerçeği duyup görmelerinin bir anlamı olmaz. Çünkü o an, göz açıp kapayıncaya kadarki bir zamanda geçip giden dünya hayatında yapılanların karşılığının görüleceği andır.

Allah Teâlâ isteseydi, tüm herkesi salihlerden kılardı. Ama O'nun adaleti, insanın serbest bırakılıp sonunda yaptıklarının karşılığını görmesini gerekli kıldı. İşte cennet ve cehennem bunun için yaratıldı ve Yüce Allah'ın gerçek adaleti ile, her ikisi de dolacaktır. O gün cehennemliklere şöyle denilir: Bugüne kavuşmayı unutmanızın karşılığını görün.. Bu cümle, onların kıyameti imkansız görüp onu yalanlamalarına karşılık, onları kınayıp azarlayan bir ifadedir. Evet siz, o günü unutup onun için herhangi bir hazırlık yapmadınız, doğrusu Biz de sizi unuttuk.. Biz de size unutan muamelesi yaparız. Yoksa Yüce Allah, hiç bir şeyi unutmaz, hiç bir şey O'ndan kaçmaz. Ama sizin unutmanıza Biz de karşılık veririz. Zira siz kıyameti unuttunuz, ama Biz sizin unuttuğunuz şeyi unutmadık, üstelik sizin yapıp ettiklerininiz hepsi amel defterlerinizde kayıtlıdır. Ve artık, adalet terazileri konur ve sorgulama başlar. İnkar ve yalanlamanıza karşılık ebedi azabı tadın, denir.

Bugün kurtuluş, kazanç, Allah'ın hoşnutluğu, cennet; peygamberler, doğrular, şehidler ve iyilerle beraber olma, inanıp ayetlerimizi doğrulayanların hakkıdır. Onlar ki, kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığında, onları anlayarak ve Allah'ın yüceliğini kabul ederek hemen secdelere kapanırlar. O ayetleri dinleyip, söz ve davranışlarıyla onların gereklerini yerine getirirler. Kibirlenmeden, Rablerini överek, O'nun emirleri doğrultusunda hareket ederek O'nu tesbih edip yüceltirler.

[4] İşte o Rablerinin ayetlerine inanıp büyüklük taslamadan O'nu övgüyle yüceltenler, geceleri yanlarını yataklarından uzak tutanlardır. Rablerinden korkarak geceleri kalkarlar, güzelce abdestlerini alıp huşu içerisinde Allah'ın huzurunda divan dururlar. İçtenlikle ve defalarca Rablerinden afv dilerler. O'nun azabından çekinerek ve O'nun merhametini umarak yalvarıp yakarırlar. Kendilerine verdiğimiz rızıktan harcarlar. O'nun yolunda bol bol harcayarak, fakirlere ve ihtiyaç sahibi yakınlara vererek Allah'a yaklaşmaya çalışırlar. Tüm bunları içtenlikle ve Allah'tan çekinerek yaparlar. İşte o korku ve ümitle Allah'ın hoşnutluğunu dileyip O'ndan sakınan Allah'ın o has kulları, güzel insanlara, ahirette hangi makamların ve hangi mükafatların yazıldığını hiç kimse bilemez, hayal bile edemez. Onlara, gözlerini aydınlatıp gönüllerini mesrur eden ikramlar vardır. Yüce Allah, onların yaptıklarını bereketlendirmiş, onlardan hoşnut olarak onların mutluluklarına mutluluk katmıştır.

Şimdi, inanıp Rabbinden sakınan, O'na karşı sorumluluklarını yerine getiren, O'nun emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınan kimse; Allah'tan korkmayan, O'nun yasaklarından sakınmayan, yoldan çıkmış kimse gibi midir? Hiç o, bununla bir olur mudur? Elbette hayır! İtaat eden ile, isyankar bir olmaz. Bu imkansızdır. Bu ikisinin eşit olmaması ise, Allah'ın adaletinin, lütuf ve kereminin tabi bir sonucudur. Elbette yarın kıyamet gününde, Allah'ın ayetlerine inanıp peygamberlerine uyan kimse, Rabbine itaattan yüz çevirip peygamberlerini yalanlayan kimse ile bir olmayacaktır.

Evet, kıyamet günü, Allah katında müminlerle, yoldan çıkmış fasıklar bir olmayacaktır. İnanıp yararlı iş işleyenlere gelince.. İçtenlikle Allah'a kulluk edenler.. Yüce Allah, onların gönüllerine kendi sevgisine, kendisine yönelip O'nun çağrılarına kulak verme tutkusunu, Allah'ın iyi kullarıyla hayırda yarışma şevkini yerleştirmiştir. Böylece onlar gönülden Allah'ın ayetlerini tasdik etmişler ve yararlı davranışlarla o imanın gereğini yerine getirmişlerdir. İşte onların yaptıklarına karşılık, varacakları cennet konakları vardır.

Ama yoldan çıkanların, işte onların varacağı yer ateştir. Rablerinin emrinden dışarı çıkan, O'na itaatten yüz çevirip günahlara dalanların varacağı yer cehennemdir. Onlar orada rezil ve perişan olacaklardır. Oradan çıkmak isteyişlerinin her defasında geri çevrilirler.. Başları önlerine eğilmiş bir haldedirler. Melekler onları kınayarak şöyle derler: Yalanlayıp, durduğunuz ateşin azabını tadın!

سُورَةُ السَّجْدَةِ

وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰى دُونَ الْعَذَابِ الْاَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ اَعْرَضَ عَنْهَا
اِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ
فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي اِسْرَائِيلَ ﴿٢٣﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ
اَئِمَّةً يَهْدُونَ بِاَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِاٰيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾ اِنَّ
رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿٢٥﴾ اَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ
يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ اَفَلَا يَسْمَعُونَ
﴿٢٦﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ اِلَى الْاَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ
بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ اَنْعَامُهُمْ وَاَنْفُسُهُمْ اَفَلَا يُبْصِرُونَ
﴿٢٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْفَتْحُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾
قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا اِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَ ﴿٢٩﴾ فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ اِنَّهُمْ مُنْتَظِرُونَ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الْاَحْزَابِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ ثَلَاثٌ وَسَبْعُونَ آيَةً

٤١٨

21. "Belki yollarından dönerler diye, and olsun onlara büyük azaptan önce dünya azabından tattırırız."

22. "Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatılıp da onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim var mıdır? Şüphesiz suçlulardan öc alacağız."

23. "And olsun ki Musa'ya Kitap verdik; Sakın sen ona kavuşacağından şüphe etme Musa'ya verdiğimizi İsrailoğullarına doğruluk rehberi kıldık."

24. "Sabredip ayetlerimize kesin olarak inanmalarından ötürü, aralarından, onları buyruğumuzla doğru yola götüren önderler yaptık."

25. "Muhakkak ki Rabbin ayrılığa düştükleri şeylerde kıyamet günü aralarında hükmedecektir."[5]

26. "Şimdi yurtlarında gezip dolaştıkları, kendilerinden önceki nice kuşakları yok etmiş olmamız onları doğru yola sevk etmez mi? Bunlarda şüphesiz ibretler vardır. Dinlemezler mi?"

27. "Kuru yerlere suyu gönderip onunla hayvanlarının ve kendilerinin yedikleri ekinleri çıkardığımızı görmezler mi? Görmüyorlar mı?"

28. "Onlar, 'Doğru söylüyorsanız bildirin bu fetih ne zamandır?' derler."

29. "De ki: 'O fetih günü inkarcılara ne inanmaları fayda verir ve ne de ertelenirler'."

30. "Onları bırak, bekle; zaten onlar da beklemektedirler."[6]

[5] Evet, o cehennemliklere önce dünya azabından tattırırız. Dünyanın bela ve musibetlerini, hastalık ve yorgunluklarını ve diğer Allah'ın, tevbe etsinler diye kullarını sınadığı şeyleri tattırırız.

Büyük azaptan önce, onlara tattırılacak olan bu azabın, kabir azabı olduğu da söylenmiştir. Tattırılacak bu azap, ahirette tadacakları büyük azaptan öncedir. Bu onların tevbe edip inanmaları ve Allah'a ittaate dönmelerini sağlamak içindir. Yahut kabir azabının olduğunu önceden öğrenerek, inkardan vazgeçip doğru yola gelmelerini temin içindir.

Evet, kendisine Rabbinin ayetleri hatırlatıldığı halde, onlardan ders alıp Allah'tan korkmayan, azgınlık ve inkarında direnenden daha zalim kim olabilir? Hayır, hayır! Kendisine Allah'ın ayetleri hatırlatıldığı, apaçık bir şekilde açıklandığı halde, onları terkeden, onları inkar edip onlardan yüz çeviren ve onları görmezden gelenden daha zalim kimse olamaz! Elbette böyle yapan günahkarlardan Yüce Allah, çok çetin bir şekilde intikamını alacaktır. O kendisini inkar edip emirlerine başkaldıranlara azabı çetin olacaktır.

Daha sonra söz, Hz. Muhammed'i teselliye getiriliyor. Teselli babında Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: And olsun ki Musa'ya Kitap verdik.. O'na Tevratı verdik. O halde ey Muhammed, Hz. Musa hakkında şek ve şüphe içerisinde olma. And olsun ki Biz, ona Kitabı İsrailoğullarına doğru yol rehberi olarak verdik. Aynı şekilde İsrailoğullarından bir grubu, Yüce Alah'ın Tevrattaki gerçek hükümlerine insanları çağıran ve onlara doğru yolu gösteren önderler kıldık. Zira onlar, Allah'ın emirlerine tutunup yasaklarından kaçınma konusunda azimli ve kararlı kimselerdi. Onlar, ayetlerimize şeksiz şüphesiz inanan müminlerdi.

İşte hikmetinin gereği üzere, Yüce Allah, Hz. Musa ve kavminin hidayete çağıran önderleriyle; Musa'yı, diğer peygamberleri ve doğru yola çağıran önderleri yalanlayıp gerçeğe başkaldıran ve onda ayrılıklara düşenlerin arasını kesin hatlarıyla ayıracaktır. Kıyamet günü saflar birbirinden ayrılacaktır. İsrailoğullarından gerçeği inkar edip yalanlayanlar, inanç ve davranış konusunda gerçek etrafında şek ve şüpheler oluşturanlar yaptıklarının karşılığını görecek, işlediklerinin cezasını çekecek ve rezil olacaklardır.

[6] Peygamberleri hakkında ayrılığa düşüp onları yalanlayan ve onlara baş kaldıranlar, kendilerinden önce kendilerine yazık etmiş olan toplumların yurtlarından geçip onların haberlerini işitmediler mi, yahut okumadılar mı? Mutlak adalet sahibi Yüce Allah'a karşı gelenlerin sonunun ne olduğuna bakmadılar mı? Doğrusu Allah'ın ayetlerinde alınacak pek çok ders ve ibret vardır. Ama müttakîler öyle midir? Elbette İsrailoğullarının hepsinin müttekîlerden olması imkansızdır. Onların tarih sayfaları, ibret alanlar için ders ve ibret levhalarıyla doludur. Ama onlar, yoldan çıkmış taşkınlardır.

Sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, kullarına olan izzet ve ikramlarından, onlara su nimetinden bahsederek şöyle buyuruyor: Onlar ve tüm insanlar, Yüce Allah'ın, suları göndererek ölmüş kupkuru yerlere nasıl hayat verdiğini görmüyorlar mı? O sular sayesinde o kuru yerlerden, onlar için ve hayvanları için bitkiler yetişiyor. Onlar, o bitkilerle beslenen hayvanların sütlerinden ve diğer hizmetlerinden yararlanıyorlar. Aynı şekilde onlar, yerin bitirdiği envai çeşit şeylerden yiyorlar, çeşitli ihtiyaçlarını karşılıyorlar. Onlar, baş ve gönül gözleriyle tüm bu gerçeklere bakıp Allah'tan sakınıp korkmuyorlar mı?

Ve onlar hesap günü olan, fetih gününün ne zaman geleceğini soruyorlar. Onlar bir an önce Allah'ın azabının ve gazabının gelmesini istiyorlar. O günün gerçekleşeceğini imkansız görerek inatla onu yalanlıyorlar. Ey Peygamber, onlara de ki: O fetih günü, inkarcılar için bir kurtuluş imkanı kalmayacaktır. Onlara yeni bir fırsat da tanınmayacaktır. Gerçekten onlar, basiretleri bağlanmış körlerdir. Onlar için can yakıcı bir azap vardır. O hesap günü, onlar iman ederler, ama artık bunun onlara bir yararı olmaz, artık söylediklerine itibar da edilmez. Ey Peygamber, sen onlara aldırma! Sen, sana Rabbinden indirilenleri açıkla ve sonucu bekle. Elbette Yüce Allah, sana va'dettiklerini bir bir gerçekleştirecektir. Bekle, onlar da sizi gözleyip durmaktadırlar zaten. Ve iki bekleyiş: Biri, Rabbimiz Allah'tır deyip sonra dosdoğru olanların bekleyişi. Diğeri ise Allah'a, peygamberlerine ve kitaplarına ihanet edenlerin bekleyişleri..!

Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.

سُورَةُ الْاَحْزَابِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللّٰهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِر۪ينَ وَالْمُنَافِق۪ينَۜ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يماً حَك۪يماًۙ ﴿١﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰٓى اِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يراًۙ ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلْ
عَلَى اللّٰهِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلاً ﴿٣﴾ مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ
ف۪ي جَوْفِه۪ۚ وَمَا جَعَلَ اَزْوَاجَكُمُ الّٰٓـ۪ٔي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ
اُمَّهَاتِكُمْۚ وَمَا جَعَلَ اَدْعِيَٓاءَكُمْ اَبْنَٓاءَكُمْۜ ذٰلِكُمْ
قَوْلُكُمْ بِاَفْوَاهِكُمْۜ وَاللّٰهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّب۪يلَ
﴿٤﴾ اُدْعُوهُمْ لِاٰبَٓائِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِۚ فَاِنْ لَمْ تَعْلَمُٓوا
اٰبَٓاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدّ۪ينِ وَمَوَال۪يكُمْۜ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
ف۪يمَٓا اَخْطَأْتُمْ بِه۪ۙ وَلٰكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ
غَفُوراً رَح۪يماً ﴿٥﴾ اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِن۪ينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهُ۫
اُمَّهَاتُهُمْۜ وَاُو۬لُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ ف۪ي كِتَابِ
اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُهَاجِر۪ينَ اِلَّٓا اَنْ تَفْعَلُٓوا اِلٰٓى اَوْلِيَٓائِكُمْ
مَعْرُوفاًۜ كَانَ ذٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُوراً ﴿٦﴾

٤١٩

33 AHZÂB SÛRESI

Sûre Medine'de ve Hicrî beşinci yılda gerçekleşen Hendek savaşı hakkında inmiş olup 73 ayettir. Sûre adını, Medine'ye dört bir yandan hücum eden gruplardan bahsettiği için, 20. ayette geçen ve gruplar anlamına gelen Ahzâb kelimesinden almıştır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ey peygamber! Allah'tan sakın, inkarcılara ve iki yüzlülere uyma, Allah şüphesiz bilendir, hakimdir."

2. "Sana Rabbinden vahyolunana uy; şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdardır."

3. "Allah'a güven, Allah, Vekil olarak yeter."

4. "Allah insanın içine iki kalp koymamıştır. Allah, zihar yapmanız suretiyle eşlerinizi, anneleriniz gibi yaratmamıştır; evlatlıklarınızı da öz oğullarınız gibi saymanızı meşru kılmamıştır. Bunlar sizin dillerinize doladığınız boş sözlerdir. Allah gerçeği söylemektedir, doğru yola O eriştirir."

5. "Evlatlıkları babalarına nispet edin, bu Allah katında en doğru olandır. Eğer babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, bu takdirde onları din kardeşi ve dostlarınız olarak kabul edin. İçinizden kasden yaptıklarınız bir yana, yanılmalarınızda size bir sorumluluk yoktur. Allah, bağışlar ve merhamet eder."[1]

6. "Peygamber, müminlere kendi öz benliklerinden daha yakındır. Onun eşleri onların anneleridir; akraba olanlar, miras hususunda, Allah'ın Kitabında birbirlerine müminler ve muhacirlerden daha yakındırlar. Dostlarınıza yapacağınız uygun bir vasiyet bunun dışındadır. Bu Kitapta yazılı bulunmaktadır."

[1] Peygamberimiz @ Medine'ye hicret edince, Kitap ehli olan Yahudilerle karşı karşıya geldi. Peygamberimiz hem onları, hem de Medineli münafıkları dost edinmekten sakındırıldı. O sırada Medineliler müslüman olma konusunda birbirleriyle yarışıyorlardı. Ama münafıklar, nifakta direnmeye devam ediyorlardı. Medinelilerin başlarına geçirmek üzere, kendisine taç giydirmeye hazırlandıkları Abdullah b. Übey b. Selül de onlardan biriydi. Aynı şekilde Yahudiler de Medine de itibarlı bir konumda idiler. Kitap ehli olmaları nedeniyle kendilerine değer veriliyor ve görüşlerinden yararlanılıyordu. Ne zaman ki Medine'ye İslam geldi, artık ondan başka değer verilen ve itibar edilen bir şey kalmadı. Ama Peygamberimiz Yahudi ve Münafık tehlikesinin arasında kalmıştı.

İşte bu nedenle Yüce Rabbimiz, peygamberimize seslenerek şöyle buyurdu: Ey peygamber! Allah'tan sakın.. Sen O'ndan sakınarak tüm yorgunluk ve sıkıntılardan kurtulabilirsin. Ayeti açıklarken İbn Kesîr şunları söyler: "Bu cümle, en üstün kişiye hitap ile, diğer kişilere hitaptır. Şöyle ki Yüce Allah, kulu ve peygamberi olan Hz. Muhammed'e seslenmiştir. Ama O, bununla diğer insanlara da seslenmiş oluyor... Takvâ, karşılığını Allah'tan bekleyerek, Allah'ın gösterdiği şekilde, O'nun isteklerine uygun hareket etmek, yine Allah'ın azabından çekinerek O'nun açıkladığı şekilde O'na karşı gelmekten sakınmaktır." *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 465)*

O halde Ey Muhammed! İster Arap olsun, ister Yahudilerden olsun kafirlerden ve münafıklardan sakın. Onları dinleme, onların görüşlerine baş vurma. Elbette Yüce Allah her şeyi bilir ve her şeyinde sayısız hikmetler vardır. O, emirlerine uyulmaya ve itaat edilmeye daha layıktır. O, işlerin sonuçta nereye varacağını iyi bilir O'nun söylediklerinde ve yaptıklarında sayısız hikmet vardır. O, her zaman seninle beraberdir, seni gözetip kollamaktadır. O, ilminden ve hikmetinden sana da bol bol bahşedecektir. O'nun sayesinde sen, her zaman en güçlü ve en üstün olacaksın.

Sana Rabbinden vahyolunana uy. Yani Kur'ân ve Sünnete uy. şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Hiç bir şey Rabbine gizli kalmaz. Yahudilerin Kitap ehli oluşuna aldırma. Çünkü onlar, kitaplarının gereğini yerine getirmemişler, üstelik onu değiştirip tahrif etmişler, sonuçta yoldan çıkmışlardır. Sen, dini Allah'a has kılarak O'nun öğretilerine güven ve onlara uy. Münafıklara da aldırma. Zira Yüce Allah, seninledir, senin ve ihlaslı müminlerin destekçisi ve yardımcısıdır. Sen her halükarda ve tüm işlerinde Allah'a güven. Elbette Yüce Rabbin sana da yeter, kendisine güvenip dayanan herkese de yeter. Allah, kimin vekili olursa, hiç şüphesiz O, onun yardımcısıdır.

Daha sonra Yüce Mevlâ, peygamberine bildirdiği ve gereklerini yerine getirmesini istediği hükümleri açıklamaya başlıyor. Yüce Rabbimiz, maksada geçmeden önce, bilinen bir gerçeğe parmak basıyor. O da, bir kimsenin içinde iki kalbin olmaması gerçeğidir. Aynı şekilde, kişinin 'sen bana anam gibisin, onun sırtı gibisin' diyerek zıhar yaptığı karısının, bu sözüyle anası olamayacağına dikkat çekiyor. Yine bir kişinin evlatlık edindiği bir çocuğa, 'evladım' demesiyle, onun çocuğu olmayacağını vurguluyor. Şöyle buyuruyor Yüce Mevla: Allah insanın içine iki kalp koymamıştır. Evet, kalp sevgi ve nefret duygularının bulunduğu organdır. İnsanın içinde ise, iki kalp yoktur. Aynı şekilde insanın gönlünde de tek bir yön vardır. Ya sevgi, ya nefret. Ya iman, ya nifak. Bu nedenle doğru ve sağlıklı düşünen insanın tek bir yönü ve hedefi vardır. O, açık, net ve mutedil bir yol üzeredir. Sözgelimi, ben dünya ve ahiret işlerimde Allah'tan başkasını hakem tayin etmekle müslüman olamam. Benim hem Kur'ânın Allah kelamı olduğunu söylemem, hem de O'nun ölçülerine ters davranmam söz konusu olamaz ve bunlar birbirleriyle asla bağdaşamaz. Yine benim, bir müslüman olarak işlerimi Kitap ve Sünnete uymayan kimselere havale etmem imkansızdır. İman etmenin ve müslüman olmanın temel şartı, Kitaba ve Sünnete tümüyle uymak ve onların gereklerini aynen yerine getirmektir.

Aynen bunun gibi Yüce Allah, bir adamın karısını hem eş, hem anne kılmamıştır. Bu yüzden, kişinin hanımına, 'sen bana anamın sırtı gibisin' demesi caiz değildir. Çünkü bu söz, eşini kendisine haram kılmaktadır. Bu nedenle Yüce Allah, hanımlarına böyle diyerek zıhar yapanlara iki ay oruç tutma cezası öngörmüştür.

Aynı şekilde İslam, başkalarının çocuklarını evlatlık edinmeyi yasaklamıştır. Allah, evlatlıklarınızı da öz oğullarınız gibi saymanızı meşru kılmamıştır. Çocuk, kendi babasına nisbet edilmelidir. İslam ölçüyü bu şekilde belirlemiştir. Peygamberimiz @, bir zamanlar evlatlık edindiği Zeyd'i halasının kızı Zeynep bint Cahş ile evlendirmiş, Zeyd onu boşayınca da Rasulullah, Hz. Zeynep ile evlenerek, cahiliyye adeti evlatlık ➜

➡ uygulamasını ve evlatlığın boşadığı kadınla evlenilmez anlayışını ortadan kaldırdı. Bunlar sizin dillerinize doladığınız boş sözlerdir. Sizin başkalarının çocuklarını kendinize nisbet etmeniz, onları gerçekten sizin çocuğunuz yapmaz. Çünkü bir çocuk, kendi babasının sulbünden dünyaya gelmiştir. Bir kişinin içinde iki kalbin olması imkansız olduğu gibi, bir çocuğun da iki tane babasının olması imkansızdır. Allah gerçeği söylemektedir, doğru yola O eriştirir. O, en doğru ve en mantıklı yola eriştirir.

Burada Yüce Rabbimiz, her çocuğun kendi babasına nispet edilmesini vurguluyor: Evlatlıkları babalarına nispet edin.. Bu ayetin gelişi ile birlikte, o zamana kadar 'Muhammed'in oğlu' diye çağrılan Hz. Zeyd, 'Harise oğlu Zeyd' diye çağrılmaya başlamıştır. Çünkü onun asıl babası bilinip tanınmaktaydı. Eğer evlatlık edindiğiniz çocukların babaları belli değilse, o zaman onlar sizin din kardeşleriniz ve dostlarınızdır. Daha önceden işlediğinizden sorumlu değilsiniz. Ama bu ayetler geldikten sonra, bu uygulamaların haram olduğu açıklandıktan sonra yine aynı hataları işlerseniz, ondan dolayı Allah sizi hesaba çeker. Çünkü günah, onun günah olduğunu bile bile işleyen kimseye terettüp eder. Ama Yüce Allah, önceden yaptıklarınızı bağışlayan ve merhametiyle onlardan dolayı sizi sorgulamayandır.

وَاِذْ اَخَذْنَا مِنَ النَّبِيّ۪نَ م۪يثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَاِبْرٰه۪يمَ
وَمُوسٰى وَع۪يسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ م۪يثَاقًا غَل۪يظًاۙ ﴿٧﴾
لِيَسْـَٔلَ الصَّادِق۪ينَ عَنْ صِدْقِهِمْۚ وَاَعَدَّ لِلْكَافِر۪ينَ عَذَابًا اَل۪يمًا ﴿٨﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَٓاءَتْكُمْ جُنُودٌ
فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ ر۪يحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَص۪يرًاۚ ﴿٩﴾ اِذْ جَٓاؤُ۫كُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ اَسْفَلَ مِنْكُمْ وَاِذْ زَاغَتِ
الْاَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللّٰهِ الظُّنُونَا ﴿١٠﴾
هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَد۪يدًا ﴿١١﴾ وَاِذْ يَقُولُ
الْمُنَافِقُونَ وَالَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُٓ
اِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾ وَاِذْ قَالَتْ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ يَٓا اَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ
لَكُمْ فَارْجِعُواۚ وَيَسْتَأْذِنُ فَر۪يقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ اِنَّ
بُيُوتَنَا عَوْرَةٌۜ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍۚ اِنْ يُر۪يدُونَ اِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾ وَلَوْ
دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ اَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَاٰتَوْهَا وَمَا
تَلَبَّثُوا بِهَٓا اِلَّا يَس۪يرًا ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللّٰهَ
مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْاَدْبَارَۜ وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْـُٔلًا ﴿١٥﴾

7. "Hani Biz, Peygamberlerden söz almıştık. Senden, Nuh'dan, İbrahim'den, Musa'dan, Meryem oğlu İsa'dan sağlam bir söz almışızdır."

8. "Allah, doğrulardan doğruluklarını sormak ve inkarcılara can yakıcı azap hazırlamak için bunu yapmıştır."[2]

9. "Ey inananlar! Allah'ın size olan nimetini anın. Hani üzerinize ordular gelmişti. Biz de onların üzerine rüzgar ve görmediğiniz ordular göndermiştik. Allah, yaptıklarınızı görüyordu."

10. "Hani onlar size yukarınızdan ve aşağınızdan gelmişlerdi; gözler de dönmüştü; yürekler ağızlara gelmişti ve siz Allah hakkında çeşitli tahminlerde bulunuyordunuz."[3]

11. "İşte orada, inananlar denenmiş ve çok şiddetli sarsıntıya uğratılmışlardı."

12. "Hani ikiyüzlüler ve kalplerinde hastalık olanlar, 'Allah ve peygamberi bize sadece kuru vaadlerde bulundular' diyorlardı."

13. "İçlerinden bir takımı, 'Ey Medine'lileri Tutunacak yeriniz yok, geri dönün' demişti. İçlerinden bir topluluk da Peygamberden: 'Evlerimiz düşmana açıktır' diyerek izin istemişlerdi. Oysa evleri açık değildi sadece kaçmak istiyorlardı."

14. "Eğer Medine'nin etrafından üzerlerine varılmış olsa, sonra da kendilerinden fitne çıkarmaları istense hemen buna girişip derhal yapmaktan geri kalmazlardı."

15. "And olsun ki, daha önce, sırt çevirip kaçmayacaklarına dair Allah'a ahd vermişlerdi. Allah'a verilen ahd sorulacaktır."[4]

[2] Evet, Hz. Peygamber @, müminlere kendi öz nefislerinden daha sevimlidir. Yüce Rabbimiz, Peygamberimizin ümmetine olan düşkünlüğünü ve şefkatini açıklamış ve müminlerin onu her şeylerinden daha fazla sevdiğini bildirmiştir. Onun hanımları da, nikah düşmeme, saygı, sevgi ve hürmet konusunda müslümanların anneleri mesabesindedir. Tıpkı anne gibi onlara saygı duyulmalı, hürmet edilmelidir. Hatta sevgi ve saygıda onların konumu, insanın kendi öz anasından daha büyüktür. Bu saygınlık, onlarla hiç kimsenin evlenmemesi ile kendini gösterir. Hz. Peygamberin vefatından sonra, hiç bir müslüman onun hanımlarıyla evlenemez. İşte bu ayet, onların bu saygınlığını ve yüce konumlarını belirlemiştir. Bu Kur'ân ayetiyle, onların hepsi tüm ümmeti oluşturan bireylerin anneleri konumundadır.

Bu ayet ile Yüce Allah, miras hukukunun da sınırlarını belirlemiştir. Akraba olanlar, miras hususunda, Allah'ın Kitabında birbirlerine müminler ve muhacirlerden daha yakındırlar. Allah'ın koyduğu hükme göre, akrabalar miras konusunda muhacirlerden ve ensardan önce gelirler. Bu ayet, daha önceden müslümanlar arasında anlaşma yoluyla gerçekleşen kardeşlikler arasındaki miras paylaşımı hükmünü kaldırmıştır. Yüce Rabbimiz, geriye sadece miras bırakacak kişinin malının üçte birini dilediği kimselere vasiyyet etme, yahut Allah'a davet yoluna, müslümanların şereflerini koruyan cihad ve diğer hayır işlerine vakfetme yetkisi bırakmıştır. (İşte ayette geçen "Dostlarınıza yapacağınız uygun bir vasıyet bunun dışındadır" cümlesinin anlamı budur. Yani artık kardeşlikler arasında miras söz konusu değildir, ama onlarla yardımlaşma, iyilik ve ihsanda bulunma devam edecekktir.)

Ey Muhammed! Ümmetine hatırlat, hani Biz, tüm peygamberlerden söz almıştık. Aynı şekilde senden, Hz. Adem'den sonra gelen peygamberlerin ilki olan Hz. Nuh'tan ve diğer daim ve kararlılık sahibi peygamberler olan Hz. İbrahim, Hz. Musa ve Hz. İsa'dan da söz almıştık. Onların hepsinden, kendilerine indirilenlere uyacaklarına, dini insanlığa ulaştıracaklarına, Yüce Allah'ın isteklerini aynen uygulayacaklarına dair sağlam sözler almıştık. Elbette Yüce Mevla, doğrulardan da doğru kalıp kalmadıklarının, en güzel bir biçimde gerçeğe uyup uymadıklarının hesabını soracak ve sonuçta onları büyük mükfatlarla ödüllendirecektir. Onların ümmetleri içerisinde inkarcılara da can yakıcı, elem verici bir azap hazırlanmıştır.

[3] Bu iki ayet, Yüce Allah'ın inanan kullarına bahşettiği lütuf ve nimetlerden bahsediyor. Hani Allah, düşmanlarını bozguna uğratarak onların başından defetmişti. Bu Hendek harbinde gerçekleşmişti. Bu olayı hatırlatan Rabbimiz şöyle buyuruyor: Ey inananlar! Hendek gününü hatırlayın. Hani o gün Kureyş, tüm yandaş ve techizatlarıyla üzerinize gelmişlerdi. Onlar Allah'ın peygamberiyle savaşmak üzere Medine'ye gelip dayanmışlardı. Derken Yüce Allah, onların üzerine, onların çadırlarını köklerinden söken, tencerelerini tersyüz eden, kadınıyla erkeğiyle onları yerlerde sürükleyen şiddetli bir kasırga göndermişti. Bunun üzerine onlar, Yüce Rabbin melekler ordularının saldırıları ve Allah düşmanlarının başına gelen hezimet sonucu gerisin geriye dönüp gitmişlerdi.

[4] Savaş iyice kızışmıştı. Müslümanlar kuşatma altında oldukça sıkıntılı ve çileli günler geçiriyorlardı. Onlarla gerçekten çok şiddetli sarsılarak sınanmışlardı. Allah'ın Rasülü de aralarında bulunuyordu. İşte tam böyle kritik bir anda nifak emmareleri kımıldamaya başlamış, kalplerinde hastalık olan münafıklar, kendi kendilerine 'Allah ve peygamberi bize sadece kuru vaadlerde bulundular' demeye başlamışlardı. Yine münafıklar şöyle diyorlardı: Ey Medineliler, evlerinize dönün, artık cephede kalmanızın bir anlamı kalmamıştır.

O münafıklardan bir grup da, evleri açık olmadığı halde, sırf düşmandan korktukları için, 'gerçekten evlerimiz aç ve açıkta' diyerek Peygamberden izin istiyorlardı. Oysa onlar, sadece savaştan kaçmak istiyorlardı. Çünkü onlar, fitneci ve bozguncu heriflerdi.

O korku ile savaştan kaçmak isteyenlerin üzerine, Medine etrafından ve dört bir koldan düşmanlar gelecek olsa, sonra da onlardan fitne çıkarmaları, küfür saflarına girmeleri istense, hemen bunu yapıverirlerdi. Onlar, imanlarına sahip çıkamıyorlar, korku ve endişe içerisinde imanlarında karar kılamıyorlardı. Oysa daha önce Yüce Rabbimiz, arkalarını dönüp savaştan kaçmayacaklarına dair onlardan da söz almıştı. Ne var ki, münafıklar ahidlerine sahip çıkmıyorlar ve sözlerinde durmuyorlardı. Halbuki onlar, verdikleri ahid ve sözlerinden sorumlu idiler. Yerine getirmedikleri sözlerinden dolayı azaba uğratılacaklardı.

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذًا لَا تُمَتَّعُونَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا
أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا
وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ
لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾ أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ
فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي
يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ
أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ
ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾ يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا
وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ
يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾
لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو
اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾ وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ
الْأَحْزَابَ قَالُوا هَٰذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

16. "De ki, 'Eğer ölümden yahut öldürülmekten kaçıyorsanız bilin ki, kaçmak size fayda vermeyecektir; kaçsanız bile az bir zamandan fazla yaşatılmazsınız'."

17. "De ki: 'Allah size bir kötülük dilese veya bir rahmet istese, O'na karşı kim sizi koruyabilir? Allah'tan başka dost ve yardımcı da bulamazsınız'."

18. "Allah, içinizden sizi alıkoyanları, kardeşlerine, 'Bize gelin, zorlanmadıkça savaşa gitmeyin' diyenleri iyi bilir."

19. "Size karşı pek kıskançtırlar. Hele kalplerine korku gelince ölüm baygınlığı geçiren kimse gibi gözleri dönerek, sana baktıklarını görürsün. Korkuları gidince iyiliğinize olanı çekemeyip sivri dilleriyle sizi incitirler. Bunlar inanmamışlardır, Allah, bu sebeple işlerini boşa çıkarmıştır; bu, Allah için kolaydır."

20. "Bunlar, düşman birliklerinin gitmediklerini sanıyorlardı. Bu birlikler tekrar gelmiş olsalardı, kendileri çöllerde bedevilerin yanında bulunup, sadece sizin haberlerinizi sormayı dilerlerdi. Aranızda olsalar ancak pek az savaşırlardı."[5]

21. "And olsun ki, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok anan kimseler için Resulullah en güzel örnektir."

22. "İnananlar, düşman birliklerini gördükleri zaman, 'İşte bu, Allah ve Peygamberinin bize vadettiğidir; Allah ve peygamberi doğru söylemiştir' dediler. Bu onların ancak imanını ve teslimiyetlerini artırdı."

[5] Ey Muhammed! O münafıklara söyle: Ölümden kaçmak size fayda vermeyecektir.. Ölüm tarihleriniz sonraya bırakılıp ömürleriniz uzatılmayacaktır. Aksine sizin bu durumunuz, sizin ölüme gafil yakalanmanıza neden olacaktır. Allah'ın hükmü hiç şüphesiz sizi bulacaktır. Şunu iyi bilin ki, dünya hayatı çok kısadır, dünyalıklar da sonludur. Keşke gerçeği bilip gereğini yerine getirseydiniz. Ne var ki siz, şeytanın aldatıcı vesvese karanlıkları içerisinde yüzüyorsunuz.

O savaşa katılma konusunda ağırdan alan münafıklara da söyle: Sizi, Allah'ın azabından kim koruyacaktır? Çünkü Yüce Allah'ın hükmü, muhakkak gerçekleşecektir. Siz, Allah'tan başka bir yardımcı ve destekçi de bulamazsınız. Ne sizin için ve ne de sizin dışınızdakiler için Allah'tan başka ne bir yardımcı ve ne de bir koruyucu yoktur.

Allah, içinizden sizi alıkoyanları, kardeşlerine, 'Bize gelin, zorlanmadıkça savaşa gitmeyin' diyenleri iyi bilir. Onları savaşa katılmaktan alıkoymak için, bize katılın da Medine'ye dönelim, diyenleri Allah iyi bilir. Onlardan çok az bir kısmının, müminlere görünmek için savaşa katıldıklarını da iyi bilir.

Onlar size karşı pek kıskançtırlar. Küçük bir sevgi ve şefkati bile sizden esirgerler. Savaş başladığı zaman ise korkuya kapılırlar. Sen onları ölüm korkusuyla gözleri dönmüş ve dışarı fırlamış bir halde sana baktıklarını görürsün. Sanki onları ölüm kuşatmıştır. Çünkü onlar nifak ve korku karanlığı içerisinde yüzmektedirler. Korku atlatılıp güvene kavuşulduğunda ise, sana karşı keskin dilleriyle kalplerindeki kini kusarlar. Onların dilleri, sanki ateşte ısıtılmış demir gibidir. Aynı şekilde onlar, sizin en küçük bir hayra ermenizi de istemezler. Çünkü onlar, gerçekte inanmamışlar, sadece inandıklarını ileri sürmektedirler. Bu yüzden Allah, onların tüm çalışmalarını boşa çıkarmıştır. Elbette bu Allah için çok kolay ve basittir.

Hendek savaşının sonunda, dört bir yandan Medine'ye toplanıp gelen ordular, mağlubiyeti tadıp perişan bir halde çekip gidince münafıklar, içlerinde sakladıkları kötü niyetlerini hayal etmeye başlarlar. Bu, onların her zamanki karakterleridir.Korku, ödleklik ve bitkinlik onların genel özellikleridir. Onlar sanırlar ki, ordular perişan bir halde dağılıp gitmemişlerdir. Yakın bir yerde durmakta ve dönüp onların yanına geleceklerdir. Bu onların kuruntularıdır.

Eğer savaş için, ordular yeniden dönüp gelseler, münafıklar sizinle birlikte Medine'de bulunmak istemezler. Aksine onlar sahrada bulunmak ve oradan sizin haberlerinizi almak, düşman karşısındaki konumunuzu ve durumunuzu öğrenmek isterler. O sırada sizin aranızda bulunsalar bile, onların pek azı, çok kısa bir süre sizinle birlikte savaşır. Çünkü onlar, korkak, güçsüz, zayıf inançlı kimselerdir. Onlar sizin zafer kazanmanızı da hiç istemezler.

سُورَةُ الْاَحْزَابِ

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ
قَضٰى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾ لِيَجْزِيَ اللّٰهُ
الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ اِنْ شَاءَ اَوْ يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ اللّٰهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِينَ
الْقِتَالَ وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٢٥﴾ وَاَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ
مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾ وَاَوْرَثَكُمْ اَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ
وَاَمْوَالَهُمْ وَاَرْضًا لَمْ تَطَؤُهَا وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرًا ﴿٢٧﴾ يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ اُمَتِّعْكُنَّ وَاُسَرِّحْكُنَّ
سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَاِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ
الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ اَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾
يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ
لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

٤٢٢

وَمَنْ

23. "İnananlardan, Allah'a verdiği ahdi yerine getiren adamlar vardır. Kimi, bu uğurda canını vermiş, kimi de beklemektedir. Ahdlerini hiç değiştirmemişlerdir."

24. "Bu sebeple Allah, doğruları doğrulukları ile mükafatlandırır; ikiyüzlüleri de dilerse azaplandırır veya tevbelerini kabul eder. Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir."

25. "Allah inkar edenleri, kinleriyle geri çevirdi, hiç bir hayra ulaşamadılar; savaşta, inananlara Allah yetti. Allah kuvvetli olandır, güçlü olandır."[6]

26. "Allah, Kitap ehlinden, kafirleri destekleyenleri kalelerinden indirmiş, kalplerine korku salmıştı; onların kimini öldürüyor, kimini de esir alıyordunuz."

27. "Yerlerini, yurtlarını, mallarını ve henüz ayağınızı dahi basmadığınız yerleri Allah size miras olarak verdi. Allah her şeye Kadir olandır."[7]

28. "Ey peygamber! Eşlerine şöyle söyle: 'Eğer dünya hayatını ve süslerini istiyorsanız gelin size bağışta bulunayım ve güzellikle salıvereyim'."

29. "Eğer Allah'ı, peygamberini, ahiret yurdunu istiyorsanız bilin ki, Allah içinizden iyi davrananlara büyük ecir hazırlamıştır."

30. "Ey Peygamberin hanımları! Sizlerden biri açık bir hayasızlık yapacak olursa, onun azabı iki kat olur. Bu Allah'a kolaydır."[8]

6 Ey müslümanlar! Sizler, Allah'a güvenmeniz ve O'nun peygamberine uymanız sayesinde zafer kazanırsınız. Çünkü sizin Peygamber sevginiz, sizi her zaman makam ve konum bakımından üstün kılan mübarek bir azıktır. Doğrusu sizin Allah Rasülünü, söz, fiil ve davranışlarınızda kendinize en güzel model edinmeniz, size Yüce Allah katından büyük hayırlar getirir. Bu, sizin Allah'a iman ve güveninizin de tabii bir sonucudur. Şunu iyi biliniz ki, zafer, sizin hemen yanınızdadır. Ama Yüce Allah, sizi sınamaktadır. Sizin Allah'ın Peygamberini kendinize en güzel örnek ve önder kabul eden kişiler olmanız için sizi denemektedir. Onlar yenseler de yenilseler de sınandıklarını bilmelidirler. Gerçek zafer ise, düşmana üstün gelmekle, yahut Yüce Allah'ın inanan kullarını sınadığı imtihandan yüz akıyla çıkmakla olur Bir de yenilgi halinde bile imanda karar kılmak, Yüce Rabbin kaza ve kaderine teslim olmak ve zafer gelinceye dek cihada katlanmakla olur. Batıl mutlaka hezimete uğratılmalıdır. İşte batılın yenilgiyi tattığı gün, müminler Allah'ın yardımıyla sevineceklerdir.

Müminlerin yenilgiyi tatmaları ise, onları denemek ve Allah'ın yardımı gelinceye kadar katlanmaya onları hazırlamak içindir. Kafirlerin ve sapıkların galip gelmeleri ise, onları Hâviye'ye hazırlamak içindir. "Hâviye nedir, bilir misin? O, kızgın bir ateştir." *(101 Karia 10-11)* İşte bu yüzden Yüce Rabbimiz, insanlara, Hendek günü Peygamberle @ teselli bulup sabretmeleri, cihad yolundaki sıkıntılara katlanmaları, birbirlerine sabrı salık vermeleri ve Yüce Allah'ın katından gelecek olan yardım ve zaferi beklemelerini emrediyor.

Sonraki ayette Yüce Rabbimiz, Allah'a verdikleri sözde duran ve onun gereğini yerine getirmeye çalışan mümin kullarının dünya ve ahirette kazançlı çıkacaklarını bildirerek şöyle buyuruyor: İnananlar, düşman birliklerini gördükleri zaman, 'İşte bu, Allah ve Peygamberinin bize vadettiğidir; Allah ve peygamberi doğru söylemiştir' dediler. Bu, onların ancak Allah'a olan imanlarını ve teslimiyetlerini artırmıştır. İşte bu nedenle Yüce Allah, müminlerden bir grup yiğitlerin gönüllerini açmış ve rahatlatmıştır. Bu şekilde onlar, tam bir inanç, kararlılıkla er meydanına indiler. Onlar kimini Yüce Allah, şehidlikle şereflendirerek bahtiyar kimselerden eylemiştir. Zira onlar, Allah yolunda canlarını vermiş, onlardan bir kısmı da Allah'ın yardımıyla zafer kazanmak yahut şehadeti tatmak için bekleyip durmaktadırlar. Çünkü onlar, dünyalıkların geçici ve değersiz şeyler olduğunu bilerek onlara iltifat etmeyenlerdi. Onlar, Allah'a verdikleri sözlerinde durmaktadırlar, ne ahidlerini değiştirdiler ve ne de bozdular.

Ve çok geçmeden zafer geldi. Evet, Hendek günü çok şiddetli bir fırtına koptu. Kazanlar devrildi, çadırlar söküldü, kadın erkek herkesi aldı götürdü fırtına. Sonuçta batıl ve şer odakları mağlup oldu. Bu olay, Peygamberimiz ve müminlerin gözleri önünde oldu. Onlar tekbir getirip Yüce Allah'ı büyüklüyorlardı. Evet bu, Allah'ın işiydi. O, dilediğine yardım ederdi. Böylece Yüce Mevla, doğruları, ihlas, samimiyet, Allah'a söz verip onun gereğini yerine getirmek için çalışmalarına karşılık mükafatlandıracak; haktan yan çizip Allah'a verdikleri sözleri bozmaları ve O'nun emirlerine karşı gelmeleri sebebiyle de münafıklara ya azap edecek, ya da lütfu keremiyle onları nifaktan kurtarıp imana, fasıklık ve isyandan alıp salih amele götürecek ve onların tevbelerini kabul edecekti. Onlar tevbe edip O'na iman ederlerse, onları bağışlayacaktı. Elbette Allah, çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

Yüce Allah, inkarcıları küfür ve öfkeleriyle başbaşa bırakmıştır. Onlar kaybeden kişiler olarak asla hayra ve güzelliğe eremeyeceklerdir. Doğrusu Yüce Allah, şer odaklarıyla savaş konusunda müminlere yeter. Onların Allah'ın kazasına razı olup sabretmeleri, Allah'a ve peygamberine itaat etmelerine karşılık onlara yardım edecektir. Elbette Allah pek güçlü ve kuvvetlidir. O erişilmez güç ve kuvvetiyle İslama ve müslümanlara yardım edecek ve va'dini yerine getirecektir.

7 Gerçekten münafıkların hakkın dosdoğru yolu üzerinde olmaları çok zordur. Onlar her zaman iki yönlüdürler. Onların iki dili ve iki görüntüleri vardır. Hz. Peygamberle aralarında antlaşma yapan yahudiler de münafıkların yanında yer almışlardı. Onlar Hz. Peygamberi arkadan vurarak küfür ordularına arka çıkmışlardı. Bu nedenle ahde vefasızlığın ve ihanetin cezası adil bir şekilde verilmişti. Şöyle ki Yüce Allah, Hendek günü, Hz. Peygamberle savaşan küfür ordularına kalelerinden yardım sağlamışlardı. Allah da onların kalplerini, müminlerden gelecek bir ceza korkusuyla doldurmuştu. Sonunda olan olmuş ve Yüce Mevla, Peygambere verdikleri sözde durmayarak inkarcı ordularla birlikte olan yahudilerin topraklarını, Peygamberimiz ve ashabına miras bıraktı. Elbette Allah, her şeye güç yetirendir.

8 Söz, peygamberimiz ve onun temiz eşlerine getiriliyor. Allah onlardan razı olsun. Şöyle ki, Peygamberimizin @ eşleri, ondan bir takım dünyalıklar ve nafakalarının artırılmasını istemişlerdi. Oysa ➡

➡ Peygamberin evi, müminlerin örnek alacakları yerdi. Onun eşleri de, müminlerin anneleri mesabesindeydi. Ve sonuçta Yüce Allah hükmünü peygamberine bildirdi. Hz. Peygamber ®, onları muhayyer bırakacaktı. Onlar ya müminlerin anneleri olma şerefini taşımaya devam edeceklerdi ki, bu dünya ve içindekilerden çok yüce bir şerefti. Eğer onlar, bu şerefe razı olurlarsa bir kısım sıkıntılara katlanacaklardı. Bu takdirde onları, Yüce Allah katında çok büyük sevaplar beklemekteydi. Yahut da onlar, dünya hayatını, onun süsünü ve debdebesini seçeceklerdi. Bu durumda ise, onların o büyük şerefi taşımaları söz konusu olamazdı. Çünkü böyle bir durumda Hz. Peygamber onları boşayacaktı.

O halde ey Peygamber! Eğer onlar, peygamber eşi olma şerefine, dünyalık sahibi olmayı tercih edecek olurlarsa, onlara şöyle de: Gelin size dünyalıklar vererek sizi güzellikle boşayayım. Mehirlerinizi vereyim ve yolunuzu açayım.

İşte bu noktada, müminlerin anneleri, tehlikeli bir konuma düşmekten kurtulup kendilerine geldiler ve şöyle dediler: Biz Allah'ı, peygamberini ve ahiret yurdunu seçiyoruz. Gerçekten bu tavır, onların zorlu bir sınavdan geçerek nasıl kurtuluşa erdiklerini gösteren eşsiz bir tablodur. Evet onlar Hz. Peygamberi dünyaya tercih ettiler. Yüce Rabbimiz de onlara, katındaki ahiret mükafatlarını açıklamıştır: Allah, sizin içinizdeki güzel davrananlara çok büyük mükafatlar hazırlamıştır.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, peygamber eşlerinden sadır olan günahların cezasının katmerli olacağını açıklıyor. Çünkü onların konumu farklıydı. Bu nedenle onlardan sadır olabilecek bir günah da konumları nedeniyle büyük sayılacaktı. Aynı şekilde onların yapacakları iyiliklerin de mükafatı katmerli olacaktı.

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَٓا
اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِۙ وَاَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرٖيمًا ﴿٣١﴾ يَا نِسَٓاءَ
النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَاَحَدٍ مِنَ النِّسَٓاءِ اِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ
بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذٖي فٖي قَلْبِهٖ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًاۚ
﴿٣٢﴾ وَقَرْنَ فٖي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ
الْاُو۫لٰى وَاَقِمْنَ الصَّلٰوةَ وَاٰتٖينَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعْنَ اللّٰهَ
وَرَسُولَهُۜ اِنَّمَا يُرٖيدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهٖيرًاۚ ﴿٣٣﴾ وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلٰى فٖي بُيُوتِكُنَّ
مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَطٖيفًا خَبٖيرًا
﴿٣٤﴾ اِنَّ الْمُسْلِمٖينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقَانِتٖينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقٖينَ وَالصَّادِقَاتِ
وَالصَّابِرٖينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعٖينَ وَالْخَاشِعَاتِ
وَالْمُتَصَدِّقٖينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّٓائِمٖينَ وَالصَّٓائِمَاتِ
وَالْحَافِظٖينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرٖينَ اللّٰهَ كَثٖيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْرًا عَظٖيمًا ﴿٣٥﴾

31. "Sizlerden Allah'a ve peygamberine boyun eğip yararlı iş işleyenlere ecrini iki kat veririz; ona cömertçe rızık hazırlamışızdır."

32. "Ey peygamberin hanımları! Sizler her hangi bir kadın gibi değilsiniz. Allah'tan sakınıyorsanız edalı konuşmayın, yoksa, kalbi bozuk olan kimse kötü şeyler ümit eder; daima ciddi ve ağırbaşlı söz söyleyin."

33. "Evlerinizde oturun; eski Cahiliyye'de olduğu gibi açılıp saçılmayın; namazı gereği gibi kılın; zekatı verin; Allah'a ve peygamberine itaat edin. Ey peygamberin ev halkı! Şüphesiz Allah sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister."

34. "Evlerinizde okunan Allah'ın ayetlerini ve hikmetini hatırda tutun. Şüphesiz Allah haberdar olandır, latif olandır."[9]

35. "Doğrusu erkek ve kadın müslümanlar, erkek ve kadın müminler, boyun eğen erkekler ve kadınlar; doğru sözlü erkekler ve kadınlar, sabırlı erkekler ve kadınlar, gönülden bağlanan erkekler ve kadınlar, sadaka veren erkekler ve kadınlar, oruç tutan erkekler ve kadınlar iffetlerini koruyan erkekler ve kadınlar, Allah'ı çok anan erkekler ve kadınlar, işte Allah bunların hepsine mağfiret ve büyük ecir hazırlamıştır."[10]

[9] Bu ayetlerinde de Yüce Rabbimiz, lütuf ve adaletinin gereği olarak peygamber hanımlarından Allah'a ve Rasülüne itaat edip onların çağrılarına kulak verenlere mükafatlarını katmerli olarak vereceğini ve diğer mümin hanımlara verilecek mükafatın iki katının onlara verileceğini açıklıyor. Çünkü onlar, Hz. Peygamberın en yüce makamı olan cennetin yüce makamlarında olacaklardır. Hz. Peygamberle beraber olmaktan daha yüksek bir makam ve daha bereketli bir rızık olur mu? Allah'ın dünyada insana bahşettiği nimetler içerisinde Hz.Muhammed'le @ beraber olmaktan daha büyük bir şeref yoktur. Ahirette de onlar, onunla beraber olacaklardır. İşte bu Yüce Rabbimizin şu ayetinde açıkladığı büyük şereftir: "Kim Allah'a ve peygamberine itaat ederse, işte onlar Allah'ın kendilerine nimet bahşettiği peygamberler, doğrular, şehidler ve salihlerle beraber olacaktır. Onlar ne güzel arkadaştırlar!" *(4 Nisâ 69)* İşte bu lütuf, kerem ve ihsanı bol olan Yüce Rabbin bahşettiği en şerefli konumdur.

Bu ayetler, Yüce Allah'ın peygamber eşlerine ve onların izinde giden ümmetin hanımlarına buyurduğu adab cümlesindendir. Rabbimiz şöyle buyuruyor: Ey peygamberin hanımları! Sizler her hangi bir kadın gibi değilsiniz. Sizin konumunuz çok yücedir, sorumluluğunuz da büyüktür. Siz şayet Allah'ın emrettiği şekilde O'ndan sakınıp O'na karşı yükümlülüklerinizi yerine getirirseniz, elbette sizin dereceniz diğer kadınların derece ve konumlarından farklı olacaktır. Bu yüzden sizin söyleyeceğiniz sözler, yüce gaye ve maksatlara yönelik söylenen hikmetli sözler olsun. O sözler, her zaman ümmetin maslahatı ile ilgili olsun. Siz, ümmetin anaları, ümmetin fertleri de sizin çocuklarınız mesabesindedir. Bu nedenle sizin fert olsun, cemaat olsun ümmetin bireylerine söylediğiniz sözler, bir annenin çocuklarına söyleyeceği sözler gibi olsun. Çünkü siz örnek ve önder kişilersiniz.

Sakın ola ki, siz, önceki cahiliyye dönemindeki gibi açılıp saçılmayın. Namazlara dikkat etme, onları vaktinde ve gereği gibi kılma konusunda sizler başkalarına örnek olun. Zekat vermede de siz öne geçin. Allah'a ve peyygamberine itaat edin. Çünkü Yüce Allah, sizden kirleri gidererek sizi tertemiz yapmak ister.

Siz Allah'ın Kitabına sarılın, O'nu okuyun. Kur'an okulu oluşturun ve o okulun baş öğretmenleri sizler olun. Kur'ânın üzerine eğilin, onu en güzel bir biçimde anlayın, hükümlerini, emir ve yasaklarını kavrayın ve Kur'ân davetçileri olun. Onun manasını ve hedeflerini öğreten hocalar olun. Siz, Kitabın, ibadet, siyaset ve hikmetle ilgili tüm hükümlerini ve verilerini anlayıp anlatan, onun mesajını başkalarına taşıyan bir Kur'ân okulu olun. Onun bütün bilgilerini insanlara taşıyın. Her alanda siz baş öğretmen ve önder davetçiler olun.

Nitekim müminlerin anneleri böyle olmuşlardır. Onların bu konudaki öncüleri Hz. Hatice, sonra da Hz. Aişe'dir. Onlar bir Kur'ân okulu idiler. Ümmetin kadınları için en güzel birer örnek ve model şahsıyetlerdi. Allah onların hepsinden ve peygamberin tüm aile fertlerinden razı olsun. Gerçekten onlar kıyamete dek izlenen örnek ve önder kişiler olmaya devam edeceklerdir.

[10] Müslümanın adım adım ilerleme kaydettiği yüce mertebeler.. İlk adım, Allah'a inanan, adamakıllı namazı kılan, zekatı veren ve Ramazan orucunu tutup sağlık ve ekonomik imkan bulunca haccını eda eden müslümanın makamı. İşte bir kişi, bunları yerine getirirse iman makamına erişmiş olur. Bu makam, gönlünü ve tüm hücrelerini kuşatacak şekilde ruh ve kalp uyanıklığı içerisinde Yüce Mevlanın huzurunda olmayı gerektirir. Öyle bir içtenlik ve şuur hali ki, namazda olan kişi kendini Allah'ın huzurunda hisseder. İşte iman, kulun Rabbinin huzurunda olma hali, namaz ise onun ilk adresidir.

Daha sonra kul kânitûn makamına yükselir. Bu makam, gönül huzuru ile Rabbe itaat etme makamıdır. Artık onların gözünde fani dünya yok olur gider. Cennet ve cehennem bu makamda iken namaz kılan kişinin gözünün önüne gelir. Ama kişi tekbir getirerek Allah'ı yüceltir, en büyük Allah, der ve cennet ve cehennem de silinir gider. Artık o kişiyi Allah ile diyalog aydınlığı sarar sarmalar. Bilinçli bir biçimde okuduğu Rabbinin Kelamı, ona hayat vermeye ve ona imanî mesajları saymaya başlar. Artık o kişi, gönül huzuru içerisinde hakikat uğruna mücadeleye ve o uğurda karşılaşabileceklerini göğüslemeye başlar. Artık onun yanında hayat, Allah yolunda cihaddan ibaret kalır. Kul artık, kânitîn makamına ulaşır. Gönlü ve tüm her şeyiyle Allah'a boyun eğip O'nun huzurunda secdeye kapanır. Zaten ruh secdeye vardı mı, diğer tüm organlar onun askerleri olarak secdeye kapanırlar.

İslam, iman ve kunût.. İşte bu üç merhalenin katedilmesiyle Yüce Allah, o makam sahibi erkek ve kadınlara, söz ve davranışlarında doğru olanların koltuğuna kurulmayı bahşeder. Artık onların ışıkları önlerinden ve sağlarından onları aydınlatarak etrafa yayılır. *(Bkz. 57 Hadîd 12)* İşte onlar, Rabbimiz Allah'tır, deyip dosdoğru olanlardır. *(41 Fussılet 30)*

➡ İslam, iman, kunût ve doğruluk makamlarını geçenler sabırlı ve kararlı kişilerin makamına ulaşırlar. Sabır, gerçek anlamda İslama inanıp onda karar kılmak, kulluğun tadını tadıncaya dek geçirilen merhalelerde kararlı ve azimli olmaktır. Kulluğun lezzetini tadan bir kul, Allah ile beraber olmanın, O'nun huzurunda olmanın tadını alarak sabredenlerin nuru içerisinde yüzer ve tüm organlarıyla, huşu' ıçerisinde Yüce Allah'ın huzurunda eğilir. Huşu', Allah korkusuyla huzura ermek, tevazu ve vakarlı bir halde sükun içerisinde olmak, gönül dinginliği içerisinde olmak demektir. Huşu'lu kişi, Yüce Rabbin huzurunda olmanın verdiği haz içerisinde aşk ve sevgi dolu yaşayan kimsedir. Artık böyle kimseler O'nun katında olma halinden bir an olsun uzaklaşmazlar. Artık onların gözünde dünya da çok basit ve değersız kalır. Onlar dünyayı da Allah yolunda kullanmaya gayret ederler. Zira onlar gönülleriyle, dilleriyle, mallarıyla ve makamlarıyla Allah uğruna iyilik ve ihsanda bulunanlardır. Onlara göre hayat ve yol çok değil tektir. O da Allah'ın yoludur. Onların yönü ve yolu hep Allah'a dönüktür.

Sabır, huşu' ve tasadduk'tan sonra, dünya ve dünyalıklardan uzaklaşıp oruç tutmakla varılan oruçlular makamı gelir. Oruç ve içtenlikle kılınan namazla bu makama varılır. Ki oruc ve namaz, hem kadın hem erkek için müslümanlığın direği, amellerin odağı, Allah'ın has kulu olmanın işareti, gerçek anlamda mümin olmanın alameti, sabır ve sebatla kurtuluşa ermenin nişanesi, Allah'tan gelen her şeye razı olmanın göstergesidir.

O makamlara ermiş olanlar, iffet ve namus tacını takınmış kimselerdir. Onlar, her türlü ahlaksızlık ve edepsizlikten uzak kalan, eşleriyle beraber olmanın dışında namuslarını koruyan kimselerdir. Onlar, hem bedenen, hem kalben temiz yaşayanlardır. Onların tüm hücreleri Allah'ın nuruyla aydınlanmıştır. Onlar, hep gerçeği haykıran ve sürekli ona çağıranlardır. Onlar, içtenlikle inanarak Allah'ı anan temiz kişilerdir. Allah'ı hatırlama ve O'nu anma işi, onları sarıp sarmalamıştır. Artık onlar hep O'nunla yaşarlar, onların varlık sebebi, ruhlarının gıdası ve hedefleri hep Allah olmuştur. Çünkü onlar Allah'tan gelmiş ve O'na döneceklerdir. Onların izledikleri yol, Allah'tan gelmiştir ve sonuçta O'na gidecektir. Allah onlar için bağışlanma ve çok büyük mükafatlar hazırlamıştır.

سورة الأحزاب

وما كان لمؤمن ولا مؤمنة إذا قضى الله ورسوله أمرا أن يكون
لهم الخيرة من أمرهم ومن يعص الله ورسوله فقد ضل
ضلالا مبينا ﴿٣٦﴾ وإذ تقول للذي أنعم الله عليه وأنعمت عليه
أمسك عليك زوجك واتق الله وتخفي في نفسك ما الله
مبديه وتخشى الناس والله أحق أن تخشاه فلما قضى زيد منها
وطرا زوجناكها لكي لا يكون على المؤمنين حرج في أزواج
أدعيائهم إذا قضوا منهن وطرا وكان أمر الله مفعولا ﴿٣٧﴾
ما كان على النبي من حرج فيما فرض الله له سنة الله في الذين
خلوا من قبل وكان أمر الله قدرا مقدورا ﴿٣٨﴾ الذين يبلغون
رسالات الله ويخشونه ولا يخشون أحدا إلا الله وكفى بالله
حسيبا ﴿٣٩﴾ ما كان محمد أبا أحد من رجالكم ولكن رسول
الله وخاتم النبيين وكان الله بكل شيء عليما ﴿٤٠﴾
يا أيها الذين آمنوا اذكروا الله ذكرا كثيرا ﴿٤١﴾ وسبحوه
بكرة وأصيلا ﴿٤٢﴾ هو الذي يصلي عليكم وملائكته ليخرجكم
من الظلمات إلى النور وكان بالمؤمنين رحيما ﴿٤٣﴾

٤٢٤

تحيتهم

36. "Allah ve Peygamberi bir işe hükmettiği zaman, inanan erkek ve kadına artık işlerinde başka yolu seçmek yaraşmaz. Allah'a ve Peygambere baş kaldıran şüphesiz apaçık bir şekilde sapmış olur."

37. "Hani sen, Allah'ın nimet verdiği ve senin de nimetlendirdiğin kimseye: 'Eşini bırakma, Allah'tan sakın' diyor, Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde saklıyordun. İnsanlardan çekiniyordun; oysa Allah'tan çekinmen daha uygundu. Sonunda Zeyd eşiyle ilgisini kestiğinde onu seninle evlendirdik, ki evlatlıkları eşleriyle ilgilerini kestiklerinde onlarla evlenmek konusunda müminlere bir sorumluluk olmadığı bilinsin. Allah'ın buyruğu yerine gelecektir."

38. "Allah'ın Peygambere farz kıldığı şeylerde ona bir güçlük yoktur. Bu, Allah'ın öteden beri, gelmiş geçmişlere uyguladığı yasasıdır. Allah'ın emri şüphesiz gereği gibi yerine gelecektir."[11]

39. "Allah'ın göndermiş olduklarını tebliğ edenler, Allah'tan korkarlar ve Allah'dan başka kimseden korkmazlar. Allah hesap gören olarak yeter."

40. "Muhammed içinizden her hangi bir adamın babası değil, Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilendir."

41. "Ey inananlar! Allah'ı çokça anın."

42. "O'nu sabah akşam tesbih edin."

43. "Karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için size rahmet ve istiğfar eden Allah ve melekleridir. O inananlara pek merhamet edendir."

[11] Evet, Allah'ın hükmünü verdiği herhangi bir işte, mümin erkek ve kadınlar için bir muhayyerlik hakkı yoktur. Allah ve Rasülü, bir karar verdiği zaman, hiç kimsenin ona karşı gelme hakkı, başka bir seçeneği, görüş beyan edip söz söyleme yetkisi yoktur. Ama onlara düşen, imanlarının gereği olarak Allah'ı dinleyip O'nun emir ve yasaklarını yerine getirmektir. Allah'a ve peygamberine karşı gelenlerin cezası ise, sapıklıkla yargılanmaları ve sıgaya çekilmeleridir.

Ey Muhammed! Hani sen, İslama girip sana uyarak Allah'ın kendisine nimet verdiği ve senın de kölelikten azad ederek ihsanda bulunduğun, 'sevgili' diye anılan Zeyd b. Harise'ye şöyle diyordun: Allak'tan sakın ve eşini bırakma!

Oysa, Allah'ın emrini yerine getirme konusunda kulların en önde hareket etmesi gereken kişi Allah'ın Rasülüydü. Ey Muhammed! Allah'ın açığa çıkaracağı şeyi sen içinde gizleyemezdın. Oysa Yüce Allah, halanın kızı Zeynep bint Cahş'la ilgili hükmünü açıklayacak ve gerçekleştirecekti. Hani sen onu, evlatlığın olan Zeyd ile evlendirmiştin. Yüce Allah ise, Zeyneb'in ondan ayrılmasını dilemişti. Babalık, evlatlığının boşadığı kadınla evlenemez, şeklindeki cahiliyye adetini ortadan kaldırmayı dilemişti. Sen ise, Zeyd'in boşadığı Zeyneb ile evlenme işini açıklamaktan çekiniyordun. Halbuki bu, aynı zamanda evlatlık edinmenin de ortadan kaldırılması demekti. Sana yakışan, gönlünde yatan ile uyuşmasa bile şeriatin bu yeni gelen hükmünü uygulamaktı. Sen niyet ve arzunu Rabbinin kaza ve kaderine uydur. Çünkü şanı yüce Allah, hem senin hem de müminlerin lehine hükümler verir. O halde ey Muhammed! Rabbinin emrine uy, Zeynep Zeyd'den boşanınca onunla evlen. Bu konuda sana herhangi bir sorumluluk yoktur. İnsanlardan da korkma. Çünkü tek başına Yüce Allah, sakınılmaya ve korkulmaya daha layıktır.

Müslümanlar ve tüm insanlar şunu bilsin ki, Zeyd, Zeyneb'i boşayınca, Biz onu sana nikahladık. Evlatlıkların boşayıp ilişiği kestiği kadınlarla evlenmekte bir sakınca olmadığı bilinsin diye böyle yaptık. Elbette Allah'ın hükmü yerine gelecekti Çünkü Yüce Allah böyle uygun görmüş ve böyle karar vermişti. O'nun dilediği elbette gerçekleşecekti. Allah'ın ebedî bilgisiyle Hz. Zeyneb de, peygamberin temiz eşleri arasında yerini alacaktı. Allah'ın helal ve uygun gördüğü bir konuda, hiç kimsenin peygamberi kınama ve ona bir şey söyleme hakkı olamazdı. Artık böylece evlatlık ve evlatlığın boşadığı kadınla evlenilmez cahiliye geleneği de kaldırılmış olacaktı. Zira Allah'ın yasası, peygamberlerin değişim ve islahın önderleri olmalarını gerektiriyordu. Nihayet Allah'ın uygun görüp kararlaştırdığı şey aynen gerçekleşecekti, ondan sapma ve ayrılma söz konusu olamazdı. Çünkü Allah dilerse olur, dilemezse olmazdı.

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾ يَا أَيُّهَا
النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا إِلَى
اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ
مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَدَعْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ
أَنْ تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا فَمَتِّعُوهُنَّ
وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ
أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا
أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ
خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً
مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا
خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا
عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ
عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

44. "O'na kavuştukları gün müminlere yapılacak dirlik temennileri 'Selam' demek olacaktır. Onlara cömertçe verilecek ecir hazırlamıştır."

45. "Ey peygamber! Biz seni şahit, müjdeci, uyarıcı olarak gönderdik."

46. "Allah'ın izniyle O'na çağıran, nurlandıran bir ışık olarak gönderdik."

47. "İnananlara, Rablerinden büyük bir lutuf olduğunu müjdele."

48. "İnkarcılara, ikiyüzlülere itaat etme; eziyetlerine aldırma; Allah'a güven, güvenilecek olarak Allah yeter."[12]

49. "Ey inananlar! Mümin kadınlarla nikahlanıp, onları, temasta bulunmadan boşadığınızda, artık onlar için size iddet saymaya lüzum yoktur. Kendilerine bağışta bulunarak onları güzellikle serbest bırakın."[13]

50. "Ey Peygamber! Doğrusu Biz, mehirlerini verdiğin eşlerini, Allah'ın sana ganimet olarak verdiği cariyeleri, seninle beraber hicret eden amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzelerinin kızlarını ve peygamber nikahlanmayı dilediği takdirde müminlerden ayrı, sırf sana mahsus olmak üzere kendisinin mehrini peygambere hibe eden mümin kadını almanı helal kılmışızdır. Bir zorluğa uğramaman için müminlerin eşleri ve cariyeleri hakkında onların üzerine neyi farz kılmış olduğumuzu bildirmiştik. Allah bağışlayandır, merhamet edendir."

[12] Yüce Rabbimiz, islah ve değişim önderleri peygamberleri överek şöyle buyuruyor: Allah'ın göndermiş olduklarını tebliğ edenler.. Allah'ın elçilik görevini insanlara ulaştıran ve peygamberlik emanetini gereği gibi yerine getirenler.. Allah'tan korkarlar ve Allah'dan başka kimseden korkmazlar.. Hiç bir güç kuvvet onları, Allah'ın göndermiş olduğu şeyleri tebliğden alıkoyamaz. Onların koruyucusu, hamisi Allah'tır, O onlara yeter. Allah hesap gören olarak yeter. O, yardımcı ve destekçi olarak yeter, adaletiyle hükmünü verir. O'nun peygamberi de asla batıla bulaşmaz. O da adalet ve Rabbanî hikmet nuruyla hükmünü verir.

Muhammed @, sizden biridir ve o Rabbinden vahiy alan bir peygamberdir. O, Rabbının kendisine indirdiği vahyi ve kalbine ilham ettiği sünneti insanlara açıklar. Yüce Mevla, onun şerefine şeref katmış ve onu hem rasül hem nebi kılmıştır. Onun davası bir babalık, evlatlık, akrabalık ve nesep davası değildir. Ama o, Allah'ın rasülü ve peygamberlerin sonuncusudur. O'ndan aldığını insanlara ulaştıran ve O'nun uğruna mücadele eden bir peygamber. O halde onu kınamayın ve onun yapıp ettiklerini yadırgamayın. Size düşen ona uymak ve size Rabbinden getirmiş olduğu şeylere tutunmaktır. Elbette Yüce Allah, tüm her şeyi bilir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, inanan kullarına kendisini çokça zikretmelerini emrediyor. Kendilerine sayısız nimetler bahşeden Rablerini çokça hatırlamalarını istiyor. Çünkü bunda, onlar için çok büyük sevaplar vardır. O halde bize düşen, Rabbimizi çokça anmaktır. Zira Allah'ı zikretmekle kalpler huzur bulur, gayretler artar, niyetler gerçekleşir, gönüller Kitap ve Sünnete uymanın ferahlığı içerisinde yaşar. Böylece Allah'a iman ve sevgi artar. O'nun aşkıyla O'nun uğruna canlar ve mallardan geçilir. Zikrin arkadaşı tesbihtir. Tesbih ise, sabah akşam evrendeki Allah'ın ayetleriyle birlikte Allah'ı hatırlayarak O'nun isim ve sıfatlarının derin manaları içerisinde kendinden geçmektir.

Ey insanlar, şunu iyi bilin ki, Yüce Allah sonsuz lütfu keremiyle size salat eder. Melekleri de size salat ederler. Burada Allah'ın kullarına salatından maksat, O'nun rahmetiyle günahlarınızı temizlemesi, O'na kulluğunuzdaki eksiklikleri bağışlamasıdır. Meleklerin salatı ise, onların insanlara dua ve istiğfarda bulunmalarıdır. Allah'ın size olan rahmeti ve meleklerin duası sayesinde, Allah sizi gaflet karanlıklarından çıkarıp kendinde olmanın aydınlığına kavuşur ve böylece O'nun emir ve yasakların gereğini yaparsınız. İşte Allah'ın bu lütfu keremiyle O sizi, karanlıklardan aydınlığa çıkarıyor. Cehalet ve sapıklık karanlıklarından çıkarıp hidayet ve iman aydınlığına götürüyor. O şanı yüce Allah, dünya ve ahirette müminlere merhamet eder. İşte o müminler, iman etmelerine karşılık Allah'ın ikramına mazhar olmuş, seçkin ve gözde kimselerdir. Ahiret alemine intikal ettikleri gün, onların selamlanmaları, Allah'ın cemaliyle müşerref oldukları andır. Yüce Allah, onlar için çok büyük mükafatlar hazırlamıştır. Hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği, akla hayale gelmedik güzellikte cennetler onlarındır. Onlar gönül huzur ve hoşnutluğu içerisinde koltuklara kurulmuş bir halde, Allah'a şükrederek 'Alemlerin Rabbine hamdolsun' derler.

Yüce Rabbimiz, daha sonra sözü tekrar peygamberimize getirerek şöyle buyuruyor: Ey peygamer, Biz seni, insanlara şahit olarak gönderdik. Sen onları gerçeğe çağırdığına tanıksın. İnanıp çağrına kulak verenlere cenneti ve çok büyük mükafatları müjdelersin. Sana karşı gelip küfredenleri ise, cehennem ateşi ve çok kötü bir azapla korkutursun.

Senin görevin, Allah'ın izniyle insanları davet etmektir. O'nun istekleri doğrultusunda Rablerine kulluğa çağırmandır. İnsanların yanında senin konumun, bir kandil gibidir. Karanlıkları ortadan kaldırıp yürüyenlerin yollarını aydınlatan bir kandil. Onları beşerî karanlıklar içerisinde tökezlemekten koruyan bir kandil. Gönülleri Allah'a açan bir kandil. Senin durumun apaçık ortadadır. Senin getirdiğin gerçek, etrafını aydınlatıp ışıtan bir güneş gibidir. Onu kör inatçılardan başkası inkar etmez. Evet, senin kutsal ve asil görevin, insanlara Yüce Allah'ı hatırlatmak, O'nun emirlerini, O'nun sana açıkladığı öğretilerini ve senden sonra insanların aralarında uygulayacakları ilke ve yasaları tebliğ etmektir. Ey karanlıklara son verip hakikat meşalesini yakarak etrafını aydınlatan güneş! Müminlere, Allah katında çok büyük mükafatlar olduğunu müjdele.

Sakın inkarcılara ve nifakçılara uyma. Onların sözlerine kulak asma. Doğrusu onlar, yeryüzünün karanlıkları ve pislikleridir. Onlar, hiç şüphesiz Allah ve peygamberinin düşmanıdırlar. Sen onları Allah'a bırak, O, onlara yeter ve onların hakkından gelir. Sen Allah'a güven, beraberindeki iman edenler de O'na güvenip dayansınlar. Şunu hiç unutma ki, Allah hiç şüphesiz müminlerin dostu ve yardımcısıdır. Allah, sana da yeter, müminlere de. Allah kimin vekili olursa, ona hiç kimse, hiç bir şey yapamaz.➧

➡ [13] Ayet, sözü ilahî yasanın önemli ilkelerinden birine getiriyor. Yüce Rabbimiz, inanan kullarına seslenerek şöyle buyuruyor: **Mümin kadınlarla nikahlanıp, onları, temasta bulunmadan boşadığınızda..** Daha onlarla beraber olmadan evlilik bağı kopuverirse, bu durumda onların iddet beklemelerine gerek yoktur. Boşama gerçekleşir gerçekleşmez, onlar başka erkeklerle evlenebilirler. Çünkü rahimin temizliği ve neslin korunması için, iddet onlarla beraber olduktan sonra gerekir. İbn Kesîr şunları söyler: Yüce Allah'ın 'artık onlar için size iddet saymaya lüzum yoktur' cümlesi, alimlerin üzerinde birleştikleri şu hükmün temelini oluşturur: Temastan önce boşanan kadına iddet gerekmez. Böyle bir kadın isterse, hemen gidip bir başkasıyla evlenebilir. Ancak kocası ölen kadın, bu hükmün dışındadır. Zira temas olmadan önce kocası ölmüş bir kadın, kocasının ölümünden sonra dört ay on gün iddet bekler. Alimlerimiz bu hükümde de ittifak etmişlerdir. *(İbn Kesîr, Tefsîr, III, 498)* İşte bu takdirde siz, onları güzellikle bırakın, iyilikle ayrılın. Aranızda iman kardeşliği ve din bağı devam etsin.

تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ
مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ
وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾ لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ
مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ
إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا ﴿٥٢﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ
إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ وَلَٰكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا
طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَٰلِكُمْ
كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي
مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ
ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ
أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ
أَبَدًا إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا
أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

لا جناح

51. "Bunlardan istediğini bırakır, istediğini yanına alabilirsin. Sırasını geri bırakmış, olduklarından da arzu ettiğini yanına almanda sana bir sorumluluk yoktur. Bu onların gözlerinin aydın olmasını, üzülmemelerini, hepsine verdiğin şeylere razı olmalarını daha iyi sağlar. Allah kalplerinizde olanı bilir; Allah bilendir, Halim olandır."

52. "Bundan sonra sana hiçbir kadın, cariyelerin bir yana, güzellikleri ne kadar hoşuna giderse gitsin, hiçbirini boşayıp başka bir eşle değiştirmen helal değildir. Allah her şeyi gözetmek-tedir."[14]

53. "Ey inananlar! Peygamberin evlerine, yemeğe çağırılmaksızın vakitli vakitsiz girmeyin; fakat davet edilseniz girin ve yemeği yiyince, dağılın. Sohbet etmek için de girip oturmayın. Bu haliniz peygamberi üzüyor, o da size bir şey söylemeye çekiniyordu. Allah gerçeği söylemekten çekinmez. Peygamberin eşlerinden bir şey isteyeceğinizde onu perde arkasından isteyin. Bu sayede sizin gönülleriniz de, onların gönülleri de daha temiz kalır. Sizin ne Allah'ın Peygamberini üzmeniz ve ne de ondan sonra O'nun eşlerini nikahlamanız asla caiz değildir. Doğrusu bu, Allah katında büyük şeydir."[15]

54. "Bir şeyi açıklasanız da gizleseniz de Allah şüphesiz hepsini bilir."

14 Aziz ve Hakim olan Yüce Allah'tan peygamberine çağrıdır bu. Yüce Mevla, ona kadınlardan mehirlerini verdiği eşlerinin helal olduğunu bildiriyor. Bunlar şu dokuz hanımdır: Hz. Hatice, Hz. Aişe, Hz. Hafsa, Hz. Ümmü Seleme, Hz. Sevde, Hz. Zeynep bint Cahş, Hz. Ümmü Habibe, Hz. Safiyye, Hz. Cüveyriyye bint Haris. Bir de Allah'ın sana ganimet olarak bahşettiği cariyeler sana helal kılındı. Nitekim Peygamberimiz @, Hz. Safiyye ve Hz. Cüveyriyye'yi cariye olarak almış ve onları azat ederek onlarla evlenmişti.

Doğrusu ben, Peygamberimizin çok kadınla evliliğini siyasî, ilmî ve insanî bir takım sebeplere bağlıyorum. Bundan sadece onun Hz. Hatice ile olan ilk evliliğini harriç tutabiliriz.

Örneğin Peygamberimiz, Hz. Aişe ve Hz. Hafsa ile, babaları Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer'le akrabalık bağlarını canlı tutmak için evlenmiştir.

Hz. Zeynep bint Cahş ile, evlatlığın boşadığı hanımla evlenilebilir, şeklindeki Kur'ânî bir hükmü uygulama sahasına koymak için evlenmiştir. Nitekim bu surede konu hakkında bilgi verilmişti.

Hz. Ümmü Seleme ile, kocası Ebu Seleme şehit düştüğü için, ondan kalan şehid yetimlerinin bakımını üstlenmek üzere evlenmiştir.

İhtiyar bir kadın olan Hz. Sevde ile, ona merhameten ve bakımını üstlenmek üzere evlenmiştir.

Hatırı sayılır bir yahudi kabilesinin kızı olan Hz. Safiyye bint Huyey ile, kavmine değer vererek İslama çekmek için evlenmiştir.

Mustalikoğullarının reisinin kızı olan Cüveyriyye bint Haris ile, onun mağlup olan kabilesine değer vermek üzere siyasî amaca yönelik olarak evlenmiştir.

Habeşistan'da iken kocası dinden dönen Ebu Süfyanın kızı Ümmü Habibe ile, sırf ona moral vermek ve imanda kararlılığını ödüllendirmek için evlenmiştir.

O halde, Hz. Peygamberin evlenme arzusuyla gerçekleştirdiği asıl evliliği, onun Hz. Hatice ile yaptığı evliliktir. Aynı şekilde onun Hz. Aişe ile olan evliliğini de bu cümleden sayabiliriz. Gerçi o, Hz. Aişe ile, öncelikle babasını onurlandırmak için, sonra da onun üstün vasıflara sahip bir kadın olarak dine hizmet etmesini sağlamak için evlenmiştir. Nitekim Hz. Aişe, üstün anlayış ve kavrayışı ile Allah'ın Kitabı ve Peygamberin Sünnetine emsalsiz bir hizmet etmiştir. Zira o, ictihad, siyaset, sosyal olaylar, astronomi gibi pek çok konuda erkeklerin önüne geçmiş seçkin bir kadın olmuştur. Gerçekten Hz. Aişe, insanlık tarihinde kadınların gözdesi bir hanımdır. Onun gerçekleştirdiği çok yönlü çalışma ve hizmeti başka hiç bir erkek yapamamıştır.

Bu açıklamalardan sonra, ahmak ve aptal olandan başka bir kişi, Hz. Peygamberin evliliğini diline dolayabilir mi? Tüm bunlara rağmen, bu konuda söz söyleyen biri ciddiye alınmaz ve görüşüne itibar edilmez. Andolsun ki, Peygamberimiz @, peygamberlik görevini yerine getirmek ve İslamın hayata hakimiyetini sağlamakla öylesine meşguldü ki, onun iddia edildiği gibi nefsî işlerine uzunboylu ayıracak vakti bile yoktu. O, bizzatihi Rabbi ve O'nun yüklediği peygamberlik görevi ile meşgul bir insandı.

Öte yandan Yüce Allah, peygamberine hala, teyze, amca ve dayı kızlarıyla evlenmeyi helal kılmıştı. Aynı şekilde bir kadının kendini peygamberimize arzedip onun da istemesiyle evlenmesi caizdi. Bu sonuncusu yalnızca Peygamberimize has bir izindi. Nitekim Yüce Rabbimiz, 'müminlerden ayrı, sırf sana mahsus olmak üzere' buyurarak bunun altını çizmiştir. Buna göre, bir kadının velisinin izni olmadan ve mehirsiz olarak bir erkeğe kendisini arzederek evlenmesi caiz değildir. İşte bu hükümler, Peygambere herhangi bir sıkıntı getirmemek için açıklanmıştır. Elbette Allah, çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

Dedik ki, Hz. Peygamberin birden fazla kadınla evliliği, Allah'ın dileyip uygun gördüğü bir çok hikmete mebnidir. Biz bu hikmetleri araştırırsak, görürüz ki Hz. Peygamberin evi, özel bir üniversite mesabesindedir. Ümmetin bilimsel konularda başvurduğu bir bilim yuvası. Nitekim bir başına Hz. Aişe, din ve dünya ilimlerini şahsında toplamıştı. Ümmet, Kitap, Sünnet ve diğer dünya ilimlerini hep ondan nakledegelmiştir. Müminlerin analarının hepsi, hayırda öne geçen hanımlardır. Her türlü şeref ve hayrı şahıslarında toplamış seçkin hanımlardır onlar. Onlar müminlerin anneleridir. Ümmete, şeref ve onur olarak bu yeter, artar bile.

Peygamber hanımlarından dilediğini isteme, beraber olma, yahut bırakma hakkına sahiptir. Bu konuda ona herhangi bir zorluk yoktur. Onlar, Hz. Peygamberin engin cömertliği ve şefkati yanında mesrur olur ve üzülmezler. Üstelik Allah'ın lütfu keremiyle Hz. Peygamberin o güzelim ahlakından kendilerine

sunulanlardan dolayı hoşnut olurlar. Elbette Yüce Mevla, Peygamberin ailesine çokça merhamet eder O, kullarının gönlünden geçenleri de iyi bilir. , gizlenen tüm her şeyi bilen ve kullarına karşı pek şefkatli ve merhametlidir.

Sonraki ayette ise Yüce Rabbimiz, artık bundan sonra Hz. Peygamberin bu dokuz hanım dışında başka bir kadınla evlenmesinin, onlardan birini boşayarak yerine bir başka kadını almasının caiz olmadığını bildiriyor. Ancak cariyeleri bunun dışındadır. (Nitekim Kıbtî Hz. Mariye annemiz onun cariyesiydi.) Bu yasak da, müminlerin anneleri için bir şeref ve onur olmuştur.

15 İşte bu hicab ayetidir. Bu ayette Hz. Peygamberin ev işlerine ve bununla ilgili bir kısım edeb ve erkandan bahsediliyor. Şöyle ki, bu ayette Yüce Allah, iman eden kullarına sesleniyor ve onlardan peygamberin evlerine izinsiz girmemelerini istiyor. Onlar ancak yemeğe çağrıldıklarında, yahut ümmetin işlerinden birini görüşmek, yahut da savaşla veya barışla ilgili bir toplantıya çağrıldıklarında girebilirler. Ayetteki açıklamalar, bu minval üzere devam ediyor, sonra Yüce Rabbimiz müminleri, düğün yemeğine çağrıldıklarında, yemeği yer yemez yarenliğe dalmadan dağılmaları, ancak kendilerine izin verildiği takdirde oturmaları konusunda uyarıyor. Sizin diyor, oturup durmanız peygamberi incitiyordu. Peygamber ise bu konuda size bir şey söylemekten çekiniyordu. Yüce Allah ise, gerçeği söylemekten ve bu konuda sizi uyarmaktan asla çekinmez. İşte bu yüzden O, sizi uyarıyor ve bu yanlış davranıştan sakındırıyor.

Bir de, Peygamberin eşlerine herhangi bir işiniz düştüğünde, isteyeceğiniz şeyi onlardan perde arkasından ve ihtiyacınız kadar isteyin. Zira siz, peygamberi incitecek bir şekilde işi uzatabilirsiniz, o da size bunu söyleyemez. Ama Yüce Allah, gerçeği söylemekten çekinmez.

İşte Yüce Allah'ın size buyurduğu ve sizin için koyduğu yasalar, sizin temiz kalmanıza daha uygundur. Hicabla ilgili esaslar da böyledir. Bunlar hem sizin, hem de peygamber hanımlarının hayrına ve iyiliğinedir. Peygamberin de istediği budur.

İşte bu esaslar, gönüllerin ve ruhların temiz kalması için İslamın öngördüğü yüce kurallardır. İslam ümmeti bilsin ki, Hz. Peygamberin eşleri, onların anneleridir. Onların sağlığında yaşayanlar da, onlardan sonra gelenler de aynı hükümdedir. Onlarla evlenmenin haramlığı, tıpkı kan bağıyla annelerle evliliğin haram kılınışı gibidir. Hz. Peygamberin vefatından sonra da, hanımlarından biriyle evlenmek caiz değildir. Yüce Allah'a hamdolsun ki, İslam Ümmeti, bu şeref üzere yaşamış ve onu korumak için gereken özeni göstermiştir. Günümüze kadar bu böyle devam etmiş, Allah'ın izniyle kıyamete kadar da böyle devam edecektir.

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيٓ ءَابَآئِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآئِهِنَّ وَلَآ إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ
أَبْنَآءِ إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآءِ أَخَوَٰتِهِنَّ وَلَا نِسَآئِهِنَّ وَلَا
مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُنَّ وَٱتَّقِينَ ٱللَّهَ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدًا ﴿٥٥﴾ إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ صَلُّوا۟ عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
يُؤْذُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ وَأَعَدَّ
لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٥٧﴾ وَٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ
بِغَيْرِ مَا ٱكْتَسَبُوا۟ فَقَدِ ٱحْتَمَلُوا۟ بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ ٱلْمُؤْمِنِينَ
يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلَٰبِيبِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰٓ أَن يُعْرَفْنَ فَلَا
يُؤْذَيْنَ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥٩﴾ لَّئِن لَّمْ يَنتَهِ
ٱلْمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَٱلْمُرْجِفُونَ فِى ٱلْمَدِينَةِ
لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَآ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾
مَّلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِفُوٓا۟ أُخِذُوا۟ وَقُتِّلُوا۟ تَقْتِيلًا ﴿٦١﴾ سُنَّةَ ٱللَّهِ
فِى ٱلَّذِينَ خَلَوْا۟ مِن قَبْلُ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّةِ ٱللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

55. "Kadınların; babaları, oğulları, erkek kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, hizmetçi kadınları ve cariyeleri hakkında bir sorumluluğu yoktur. Ey kadınlar! Allah'tan sakının, çünkü Allah her şeye şahittir."

56. "Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamberi överler; ey inananlar! Siz de onu övün, ona salat ve selam getirin."

57. "Allah'ı ve Peygamberini incitenlere, Allah dünyada da ahirette de lanet eder; onlara alçaltıcı bir azap hazırlar."

58. "İnanan erkek ve kadınları, yapmadıkları bir şeyden ötürü incitenler, şüphesiz iftira etmiş ve apaçık bir günah yüklenmiş olurlar."[16]

59. "Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve müminlerin kadınlarına, üstlerine örtü almalarını söyle; bu, onların tanınmalarını ve incitilmemelerini daha iyi sağlar. Allah bağışlar ve merhamet eder."

60. "İkiyüzlüler, kalplerinde fesat bulunanlar, şehirde bozguncu haberler yayanlar, eğer bundan vazgeçmezlerse, and olsun ki, seni onlarla mücadeleye davet ederiz; sonra çevrende az bir zamandan fazla kalamazlar."

61. "Lanetlenmiş olarak, nerede bulunurlarsa yakalanır ve hem de öldürülürler."

62. "Allah'ın geçmişlere uyguladığı yasası budur ve Allah'ın yasasında bir değişme de bulamazsın."

[16] Ey insanlar, herhangi bir şeyin Allah'a gizli kalacağını düşünmekten sakının. İçinizde düşündüğünuz ve gizleyip sakladığınız hiç bir şey, Allah'a gizli kalmaz. Allah, onların hepsini bilir. "Allah, gözlerin hain bakışını ve gönüllerin gizlediklerini bilir." *(40 Mümin 19)* Doğrusu Yüce Allah, tüm her şeyi bilendir.

Yüce Rabbimiz, yukardaki ayetlerinde yabancı erkeklere karşı kadınların takınacağı hicab ve tessettür emrini açıkladıktan sonra; burada da hicabı gerektirmeyen mahrem erkeklerin kimler olduğunu açıklıyor. Müslüman bir hanım için, bu ayette ve Nûr suresi 31. ayette açıklanan mahremi erkeklerle karşı karşıya kalmasında bir sakınca yoktur. Yine de hem erkekler, hem de kadınlar, gizli saklı işlerinde de, aşikar yaptıkları işlerde de Allah'tan sakınsınlar ve O'na karşı yükümlülüklerini yerine getirsinler. Zira Yüce Allah, onların yaptığı her şeylerine tanıktır, hiçbir şey O'ndan gizli saklı değildir. O halde onlar, sürekli görüp gözetenin kontrolünde olduklarının farkında olsunlar.

Sonraki ayette hem Hz. Peygamberin önemli konumunu vurgulamaktan bahsediliyor, hem de ona karşı yapılması gereken bir yükümlülük söz konusu ediliyor. Allah ve melekleri peygamberine salat ederler.. Ey iman edenler, siz de Allah'a ve meleklerine uyun ve peygambere sürekli salat edin, hem de tam bir teslimiyetle onu selamlayıp ona dua edin. (Allah'ın peygamberine salat etmesi, onu övmesi, onu bağışlaması ve onun makamını yüceltmesi anlamınadır. İnsanların peygambere salat etmeleri ise, onun için Allah'tan af dileme anlamınadır. Meleklerin salatı ise, ona dua etmeleri anlamınadır. *(Bkz. Kadî Şeyh Muhammed Ahmed Ken'an, Kurratü'l-Ayn alâ Tefsîri'l-Celaleyn, s, 559.)*

Son ayette ise, emirlerini terkedip yasaklarını işleyerek Allah ve Rasülüne eziyet edenler ve bu tavırlarını terketmeyenler tehdit ediliyorlar. Allah'ın peygamberini incitmek, Allah korusun onu bir ayıp ve eksiklikle itham etmektir. İşte böyle kimseler, Allah'ın lanetlediği, rahmetinden kovduğu kimselerdir. Onlar dünya ve ahirette Allah'ın gazabına uğramış kimselerdir. Allah, onlar için horlayıcı bir azap hazırlamıştır. İşte onlardan bir kısmı da, yapmadıkları çirkin şeyleri mümin erkek ve kadınlara iftira ederek onları incitenlerdir. Sırf zalimlikleri sebebiyle ve onlara olan düşmanlıkları nedeniyle onlar, hiç yapmadıkları şeyleri onlara isnat ederler. Onlar bu davranışlarıyla açık bir günah ve çirkin bir iftira yüklenmişlerdir. Onlar bu yaptıklarının karşılığı olarak ahirette büyük bir rezillik ve temelli kalacakları cehennem ateşi içerisinde olacaklardır. Azap onlardan ne hafifletilecek ve ne de onlar oradan çıkabileceklerdir.

سُورَةُ الْأَحْزَابِ

يَسْـَٔلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُدْرٖيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرٖيبًا ﴿٦٣﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكَافِرٖينَ وَاَعَدَّ لَهُمْ
سَعٖيرًا ﴿٦٤﴾ خَالِدٖينَ فٖيهَا اَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصٖيرًا ﴿٦٥﴾
يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا اَطَعْنَا اللّٰهَ
وَاَطَعْنَا الرَّسُولَا ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا اِنَّا اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا
فَاَضَلُّونَا السَّبٖيلَا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَا اٰتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ
لَعْنًا كَبٖيرًا ﴿٦٨﴾ يَا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذٖينَ اٰذَوْا مُوسٰى
فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللّٰهِ وَجٖيهًا ﴿٦٩﴾ يَا اَيُّهَا الَّذٖينَ
اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدٖيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا
عَظٖيمًا ﴿٧١﴾ اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْاِنْسَانُ
اِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾ لِيُعَذِّبَ اللّٰهُ الْمُنَافِقٖينَ
وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكٖينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللّٰهُ عَلَى
الْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحٖيمًا ﴿٧٣﴾

٤٢٨

63. "İnsanlar senden kıyametin zamanını soruyorlar; de ki: 'Onun bilgisi ancak Allah katındadır; ne bilirsin, belki de zamanı yakındır'."[17]

64-65. "Allah şüphesiz, inkarcılara lanet etmiş ve onlara içinde sonsuza kadar temelli kalacakları çılgın alevli cehennemi hazırlamıştır. Onlar bir dost ve yardımcı bulamazlar."

66. "Yüzleri ateşte çevrildiği gün: Keşke Allah'a itaat etseydik, keşke Peygambere itaat etseydik!, derler."

67-68. "Rabbimiz! Biz yöneticilerimize ve büyüklerimize itaat etmiştik, fakat onlar bizi yoldan saptırdılar. Rabbimiz! Onlara iki kat azap ver, onları büyük bir lanete uğrat, derler."

69. "Ey inananlar! Musa'yı incitenler gibi olmayın. Nitekim Allah onu, söylediklerinden beri tutmuştu. O, Allah'ın katında değerli bir kişiydi."

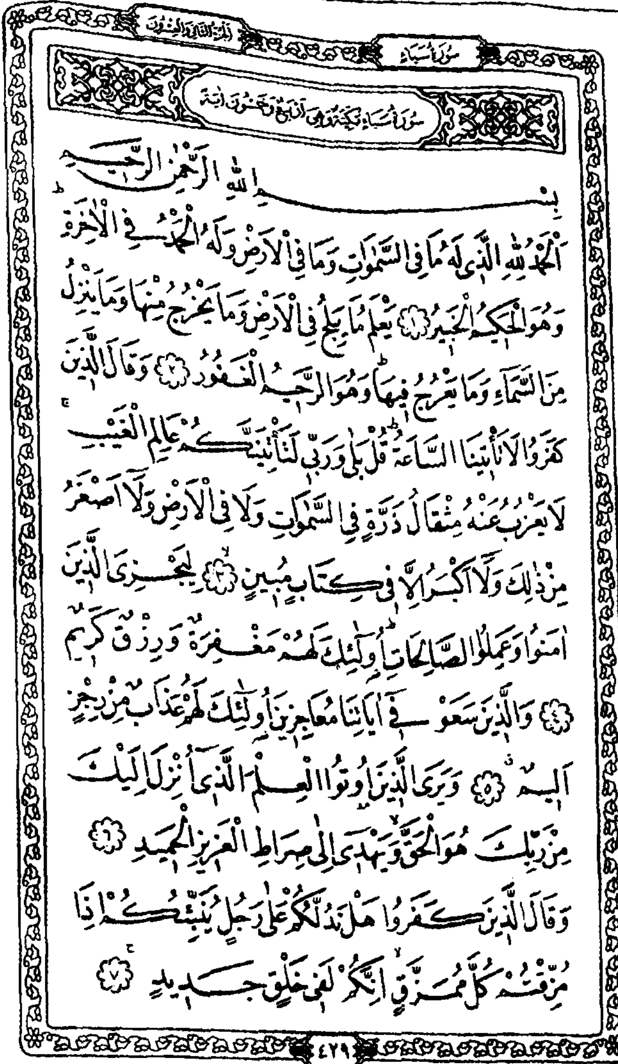
70-71. "Ey İnananlar! Allah'tan sakının, dürüst söz söyleyin de Allah işlerinizi rastgetirsin ve günahlarınızı size bağışlasın. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, şüphesiz büyük bir kurtuluşa ermiş olur."

72. Doğrusu Biz, sorumluluğu göklere, yere, dağlara sunmuşuzdur da onlar bunu yüklenmekten çekinmişler ve ondan korkup titremişlerdir. Pek zalim ve çok cahil olan insan ise onu yüklenmiştir."

73. "Bunun sonucu olarak, Allah, ikiyüzlü erkek ve kadınlara, Allah'a ortak koşan erkek ve kadınlara azap verecektir. Allah inanan erkek ve kadınların tevbelerini kabul buyuracaktır. Allah bağışlar ve merhamet eder."

17 Yüce Rabbimiz, peygamberinden mümin ve müslüman hanımlardan, özellikle de kendi eşlerinden ve kızlarından cilbablarını üzerlerine almalarını emretmesini istiyor. Zira bu onların, cahiliyye kadınlarından farkedilmelerini sağlayan bir alamettir. Ayette geçen 'idnâ' kelimesi, başı, yüzün çenesini, alnın bir kısmını, boyun ve kulakları kapatacak şekilde örtünmektir. Bu konudaki delilimiz ise, Nur suresinin şu 30 ve 31. ayetleridir: "Mümin erkeklere söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, namuslarını korusunlar. Bu, onların arınmasını daha iyi sağlar. Allah yaptıklarından şüphesiz haberdardır Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, iffetlerini korusunlar. Süslerini, kendiliğinden görünen kısmı müstesna, açmasınlar. Baş örtülerini yakalarının üzerine salsınlar Süslerini kocaları veya babaları veya kayınpederleri veya oğulları veya kocalarının oğulları veya kardeşleri veya erkek kardeşlerinin oğulları veya kız kardeşlerinin oğulları veya müslüman kadınları veya cariyeleri veya erkekliği kalmamış hizmetçiler, ya da kadınların mahrem yerlerini henüz anlamayan çocuklardan başkasına göstermesinler. Gizledikleri süslerin bilinmesi için ayaklarını yere vurmasınlar. Ey inananlar! Saadete ermeniz için hepiniz tevbe ederek Allah'ın hükmüne dönün."

34 SEBE' SURESİ

Lokman sûresinden sonra inmiş ilk Mekkî sûrelerdendir. Sadece 6. ayeti Medine'de inmiş olup 54 ayettir. 15. ayette Sebe'lilelerden bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Hamd, göklerde olanlar ve yerde bulunanlar Kendisinin olan Allah'a mahsustur. Ahirette de hamd yalnızca O'na mahsustur. O, Hakim'dir, her şeyden haberdardır."

2. "Yere gireni ve oradan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir. O, merhametlidir, mağfiret sahibidir."

3. "İnkar edenler, 'Kıyamet bize gelmeyecektir' dediler. De ki: 'Hayır, öyle değil; görülmeyeni bilen Rabbim'e and olsun ki, o saat size muhakkak gelecektir. Göklerde ve yerde zerre kadar olanlar bile O'nun ilminin dışında değildir. Bundan daha küçüğü ve daha büyüğü de şüphesiz apaçık Kitaptadır'."

4. Allah'ın, inanıp yararlı iş işleyenlere, işlerinin karşılıklarını vermesi için kıyamet saati gelecektir. Onlar için mağfiret ve cömertçe verilmiş rızık vardır."

5. "Ayetlerimizi hükümsüz bırakmak için yarışanlara ki onlara iğrenç ve can yakıcı azap vardır."[1]

6. "Kendilerine ilim verilenler, sana Rabbinden indirilenin hak olduğunu, güçlü ve hamde layık olanın yolunu gösterdiğini bilirler."

7. "İnkar edenler, insanlara, 'Size, siz parça parça dağılıp yok olduğunuz zaman yeniden dirileceğinizi haber veren bir adam gösterelim mi?' derler.

[1] Evrenin tümüne sahip olan Allah'a hamdolsun. Göğü ile, yeriyle ve ikisi arasında bulunan tüm her şeye sahip olan yegane güç O'dur. Dünya ve ahirette her türlü övgüler yalnızca O'na mahsustur. Yegane malik O'dur. Kullarına bahşettiği ilim, irfan ve rızıklara karşılık tüm övgü ve senalar yalnızca şanı yüce olan Allah'a mahsustur. Ahirette de hamd yalnızca O'na mahsustur. O, her iki dünyanın da yegane mabududur. Dünyalar durdukça O'na hamdedilmeye devam edilecektir. O, kendisine itaat edip nimetlerine şükredenleri aziz eder; kendisine karşı gelip lütuf ve keremini inkar edenleri zelil eder. Ahirette de bu böyledir, dünyada da. O hakimdir, söz ve fiillerinde, belirleyip koyduğu yasalarda sayısız hikmetler vardır. O habirdir, her şeyden haberdardır. Hiç bir şey O'na gizli ve saklı değildir. Hiç bir şey O'nun gözünden kaçmaz. O yerin derinliklerinde olanı da, uzayın derinliklerinde olanı da bilen Yüce Allah'tır. Gizlenen saklanan şey, ancak O'nun bilgisiyle gizlenip saklanır. Yerden çıkan her şey O'nun kudretiyle çıkar. Çünkü O'nun ilmi, evrenin her yanını kuşatmıştır. O Rahimdir, Ğafurdur. Kullarına karşı son derece merhametlidir, isyan edenlerin hemen cezasını verivermez. İşledikleri günahlardan vazgeçip kendisine dönen ve kendisine güvenip dayananları O bağışlar.

Tüm bunlara rağmen, o inkar edenler cahilî bir inatla, kıyamet bize gelmeyecek, biz hesaba falan da çekilmeyeceğiz derler. Ey Allah'ın peygamberi, sen onlara şöyle de: Rabbime yemin ederim ki, siz gaflet içerisinde yüzerken kıyamet size gelecektir. Benim Rabbim görüneni de bilir, görünmeyeni de. Göklerde ve yerde bulunan küçücük bir toz zerresi bile O'ndan gizli kalmaz. Zerreden çok daha küçük olan şeyler bile O'ndan gizli kalmaz. Hepsi açık bir kitapta belirlenmiştir. Yüce Allah'ın izniyle ve o kitapdaki ölçüye göre onlar yayılır.

Evet, Allah'a, peygamberlerine, kitaplarına ve ahirete inanıp yararlı işler yapanların mükafatlandırılması için kıyamet gelecektir. Onlar için Rableri katında bağışlanma ve diledikleri her türlü izzet ve ikramlar vardır. Benim kitabım ve peygamberim Hz. Muhammed'e indirdiğim hükümleri yürürlükten kaldıran ve Allah yolundan alıkoyanlara gelince, onlar için de iğrenç, acıklı ve alçaltıcı bir azap vardır.

افترى على الله كذبا أم به جنة بل الذين لا يؤمنون بالآخرة
في العذاب والضلال البعيد ﴿٨﴾ أفلم يروا إلى ما بين
أيديهم وما خلفهم من السماء والأرض إن نشأ نخسف
بهم الأرض أو نسقط عليهم كسفا من السماء إن في ذلك
لآية لكل عبد منيب ﴿٩﴾ ولقد آتينا داوود منا فضلا
يا جبال أوبي معه والطير وألنا له الحديد ﴿١٠﴾ أن اعمل
سابغات وقدر في السرد واعملوا صالحا إني بما تعملون
بصير ﴿١١﴾ ولسليمان الريح غدوها شهر ورواحها شهر
وأسلنا له عين القطر ومن الجن من يعمل بين يديه بإذن
ربه ومن يزغ منهم عن أمرنا نذقه من عذاب السعير ﴿١٢﴾
يعملون له ما يشاء من محاريب وتماثيل وجفان كالجواب
وقدور راسيات اعملوا آل داوود شكرا وقليل من عبادي
الشكور ﴿١٣﴾ فلما قضينا عليه الموت ما دلهم على موته
إلا دابة الأرض تأكل منسأته فلما خر تبينت الجن
أن لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا في العذاب المهين ﴿١٤﴾

لقد

8. "Onlar, 'O, Allah'a karşı yalan mı uyduruyor, yoksa kendisinde delilik mi vardır?' derler. Hayır; ahirete inanmayanlar, azapta ve derin bir sapıklık içindedirler."

9. "Önlerinde ve ardlarında olan göğü ve yeri görmezler mi? Dilesek onları yere geçirir veya göğün bir parçasını başlarına indiririz. Bunlarda, Allah'a yönelen her kul için dersler vardır."[2]

10. "And olsun ki, Biz Davud'a katımızdan lutufta bulunduk. Ey dağlar ve kuşlar! Davud tesbih ettikçe siz de onu tekrarlayın, dedik. Biz ona demiri yumuşak kıldık."

11. "Geniş zırhlar yap ve dokumasını sağlam tut. Ey insanlar! Yararlı iş işleyin; doğrusu Ben yaptıklarınızı görenim."[3]

12. "Gündüz estiğinde bir aylık mesafeye gidip, akşam da bir aylık mesafeden gelen rüzgarı Süleyman'ın buyruğu altına verdik. Onun için su gibi erimiş bakır akıttık. Rabbinin izniyle, yanında iş gören cinleri onun buyruğu altına verdik ki, bunlar içinde buyruğumuzdan çıkan olursa ona alevli ateşin azabını tattırırdık."

13. "Süleyman için, o ne dilerse, mabedler, heykeller, büyük havuzlara benzer çanaklar va taşınması güç kazanlar yaparlardı. Ey Davud ailesi! Şükredin! Kullarımdan şükredenler pek azdır."

14. "Süleyman'ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, ancak değneğini yiyen kurt onun ölümünü cinlere fark ettirdi. O, ölü olarak yere düşünce, ortaya çıktı ki, şayet cinler görülmeyeni bilmiş olsalardı o küçük düşürücü bir azap içinde kalmazlardı."[4]

[2] Allah'ın kendilerine nimet verdiği, peygamberlerine ihsan ettiği şeylerden bir çok şeyı kendilerine öğrettiği, Allah'ın peygamberinin Rabbinden inen şeylerden kendilerine okuyup anlattığı gerçekler için gönüllerini açtığı kimseler var ya. İşte onlar şöyle derler: Başımız gözümüz üstüne, işittık ve itaat ettik. Biz tanıklık ederiz ki Allah'tan başka hiç bir ilah yoktur ve Hz. Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Onun sayesinde bizler Rabbimize giden yolu bildik ve o dosdoğru yolu bulduk. O, izzet sahibi ve övülmeye layık olan Allah'ın yoludur. O Azizdir, her şeye söz geçiren, güç yetiren erişilmez gucün sahibidır O tüm söz ve işlerinde, koyduğu yasalarda övülmeye layık olandır.

İnkarcılar kıyametin kopmasını imkansız görüyorlar. Kıyametten bahseden Allah'ın peygamberiyle alay ederek insanlara şöyle diyorlar: Siz paramparça olduktan sonra, öldükten sonra toprağın içerisinde çürüyüp kaybolduktan sonra, yeni bir yaratılışla tekrar diriltileceğinizi, hayata dönüp tekrar yaşayacağınızı söyleyen şu adamı duydunuz mu? Bu adam, Allah'a yalan mı yakıştırıyor, yoksa deli midir?

Gerçekte ise, o ahirete inanmayanların Yüce Allah kalplerini mühürlemiş, gözlerine perde çekmiştir. Bu nedenle onlar gerçeği düşünüp anlayamazlar. iş, hiç te onların sandığı gibi değıldir. Muhammed @, gerçeği getiren en doğru ve en dürüst kişidir. Yalancı ve aptal olanlar ise o cahillerdir. Onlar azabın içerisindedirler. İnkarları onları Allah'ın azabına sürüklemiştir. Onlar, dünyada uzak ve derin bır sapıklık içerisindedirler.

Sonraki ayetlerde Yüce Rabbimiz göklerin ve yerin yaratılışındaki eşsiz gücüne dikkat çekerek şöyle buyuruyor: Onlar gözlerinin önünde duran gökleri, yeri, dağları ve denizleri görmüyorlar mı? Her nereye yönelseler, gök üstlerinde, yer de altlarında duruyor. Tüm bu evreni en güzel bır biçimde yaratan Allah, onları yok edip tekrar diriltemez mi?

Oysa Biz istesek, zulümleri nedeniyle onları yerin dibine geçirir, yahut üzerlerine göğün bir parçasını indiriveririz. Bizim elbette buna da gücümüz yeter, Biz elbette onların hakkından geliriz. Ama Biz, lütuf ve keremimizle onların cezalandırılmasını sonraya bırakıyoruz.

Elbette kul, Allah'a dönüp O'nun büyüklüğü karşısında tevazu kanatlarını indirirse, Yüce Allah evreni onun gözünün önünde büyük bir ayet kılar. Ona Allah'ı gereği gibi tanıyabilecek bir gönül gözü bahşeder. Ve o kul, şanı yüce Rabbimizin öldükten sonra tekrar diriltmeye, çürümüş kemiklere yeniden can vermeye kadir olduğunu da bilir. İşte bu kendini Allah'a veren, Rabbine dönen, isyandan kurtulup Rabbine taatta devamlı kalmak için O'nun yardımına sığınan kulun durumudur.

[3] Hz. Davud, İsrailoğullarının peygamberlerinden bir kraldı. Yüce Allah, lütuf ve kereminden ona bolca ihsan etmişti. Onun dönemi, harblerin darblerin yoğun olduğu bir dönemdi. Davud peygamberin başını çektiği, Allah'a, O'nun peygamberlerine ve kitaplarına inananlarla, Calut'un başını çektiği inkarcılar savaş halindeydi. Yüce Allah, Hz. Davud'a ilim irfan vermiş, savaş ve savaş aletleri bilimlerinde onu mahir kılmıştı. Koca dağları onun emrine vermişti. Davud Allah'ı tesbih ettiğinde, dağlar da ona eşlik ederler, onunla beraber tesbihe katılırlardı. "Doğrusu Biz, akşam sabah onunla beraber tesbih eden dağları, kuşları da toplu halde onun buyruğu altına vermiştik. Her biri ona yönelmekteydi. Onun hükümranlığını kuvvetlendirmiştik. Ona hikmet ve kesin hüküm selahiyeti vermiştik." *(38 Sâd 18-20)* Gerçekten Hz. Davud peygambere çok büyük lütuflar verilmiş, onun itibar ve konumu yüceltilmişti. Dağların ona yönelip emrine amade kılınması çok büyük bir ayetti. Yine kuşların, onunla beraber tesbih edişleri, düşman Calut ile savaş için gerekli olan demirin onun için yumuşatılması hepsi birer mucizeydi. Davud, o demir madeni ile düşmanları için sağlam zırhlar, kılıçlar ve savaş aletleri yapabilecekti.

Nitekim bir sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, 'Geniş zırhlar yap ve dokumasını sağlam tut' buyurarak zırh yapımı konusunda Davut peygamberi eğitime tabi tutmuştu. Yani sen, savaş için uygun ve gerekli aletleri sağlamca yap ki, onlarla düşmanına karşı koyabilesin. Düşmanın elinde olmayan savaş aletleri senin elinde bulunsun ki, düşmana galip gelebilesin. Şunu bil ki sen, Bizim gözetimimiz ve korumamız altında bulunuyorsun. O halde işini iyi yap, Allah'ın sana bahşettiği nimetleri yerliyerince kullan. Zira Biz, kulların yaptıklarını bilir ve onları gözetleriz.Elbette Yüce Allah, sizin söz ve davranışlarınızı bilir ve görür. Bu konuda hiç bir şey O'na gizli kalmaz.

[4] Yüce Rabbimiz Davud peygambere bahşettiği nimetleri hatırlattıktan sonra, hemen peşinden Davud'un oğlu Hz. Süleyman'a bahşettiklerini anlatmaya başladı. Rüzgarı onun emrine vermişti ki, o rüzgar Süleyman'ın➧

➡ sergısını bir gün içerisinde iki aylık mesafeye taşırdı. Böylece Yüce Mevla, oğlu Süleyman'ı kral peygamber kılarak da Hz. Davud peygambere lütuf ta bulunmuştu. O, Hz. Süleyman'a pek çok mucizeler bahşetmişti. Süratle esen rüzgarı onun emrine vermişti. Rüzgarla yolculuk yapan Hz. Süleyman, bundan hiç endişe duymuyor ve korkuya kapılmıyor, dilediği yere gönül rahatlığı içerisinde gidiyordu.

Yine Yüce Rabbimiz, bakır eriyiğini de Süleyman'ın emrine vermişti. Öte yandan Cinleri de onun emrine amade kılmış, o cinleri Rabbinin izniyle katında çalıştırabiliyordu. İstediği binaları onlara yaptırabiliyor ve başka işlerinde onları kullanabiliyordu. Cinler tamamen buyruğu altında idiler. Bu işe, gerçekten Yüce Allah'ın bir lütfu idi. Zira cinlerden hiç biri Süleyman'a karşı gelemiyordu. Şayet onlardan biri Hz. Süleyman'a karşı gelecek olsaydı, Yüce Allah ona yakıcı ve alevli bir ateşle azap ederdi.

İşte böylece cinler Süleyman'ın buyruğu altında onun isteklerini yerine getiriyorlar, onun istediği şekilde mabedler, heykeller, büyük havuzlara benzer çanaklar ve zor taşınan büyük kazanlar yapıyorlardı. Ayette geçen 'Mehârib' kelimesi, görkemli binalar, saraylar yahut mabedler demektir. 'Câbiye' kelimesinin çoğulu olan 'Cevâb' ise, içerisinde su toplanan havuz demektir. 'Râsiyât' ise, yerinden kaldırılamayan çok büyük ve ağır şey anlamınadır. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 528)* Tüm bu sayılanlar, Yüce Allah'ın Süleyman kulu ve peygamberine olan lütuf ve ikramlarındandı.

Süleyman ve Davud peygamberlere bahşedilen bu nimetlerden sonra Yüce Allah sözü tam Davud ailesine yönelterek şöyle buyuruyor: Ey Davud ailesi! Şükredin! Rabbinizin dünya ve ahirette sizlere bahşettiği bu nimetlerine karşılık O'na şükredin. Kullarımdan şükredenler pek azdır. Bu cümle bir realiteyi haber vermektedir. Gerçekten de hiç kimse, Yüce Allah'ın kendisine bahşettiği nimetleri gereği gibi takdir edemez. Ancak Yüce Mevlanın hidayet ettiği ve başarıya eriştirdikleri hariç.

Sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, Hz. Süleyman'ın nasıl öldüğünü ve onun ağır işlerinde çalışan cinlerin bunu nasıl farkedemediklerini anlatıyor. Şöyle ki, Hz. Süleyman'ın eceli geldiğinde o, değneğine dayanmış bir halde çalışan cinleri kontrol ediyordu. O vaziyette ruhunu teslim etti. Aradan epey bir zaman geçti. O değneğine dayanmış bir halde duruyor, cinler de durmadan çalışıyorlardı. Nihayet yerden çıkan bir ağaç kurdu, değneğini kemirmeye başladı, incelen değnek kırılınca Hz. Süleyman'ın cesedi yere yıkıldı. İşte o zaman onun epey bir zaman önce vefat ettiği anlaşıldı. Böylece cinlerin de tıpkı insanlar gibi gaybi bilmedikleri, sadece gayb hakkında tahminde bulundukları ortaya çıktı, buna ins cin herkes şahit oldu. Duruma şahit olan cinler dediler ki: Eğer bizler, gaybi bilebilseydik, ölmüş olan Süleyman'ın korkusuyla bu ağır işte uzun süre çalışmazdık.

İşte bu şekilde Yüce Rabbimiz, cinlere zayıf ve aciz varlıklar olduğunu, Yüce Allah'ın ise her şeye kadir olduğunu göstermiş oldu.

سُورَةُ سَبَإٍ

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ كُلُوا
مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ ﴿١٥﴾
فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿١٦﴾
ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾ وَجَعَلْنَا
بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَقَدَّرْنَا
فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ ﴿١٨﴾ فَقَالُوا
رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ
وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ
﴿١٩﴾ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ
مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٢١﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾

٤٣١

15. "Sebe'lilerin yurtlarında Allah'ın kudretine bir işaret vardır: Sağlı sollu iki bahçe vardı. Onlara, 'Rabbinizin verdiği rızıktan yiyin ve O'na şükredin. İşte hoş bir şehir ve bağışlayan bir Rab' denmişti."

16. "Fakat onlar yüz çevirdiler; bunun için Biz de üzerlerine Arim selini gönderdik, onların bahçelerini, buruk yemişli, ılgınlık ve içinde biraz da sedir ağacı bulunan iki bahçeye çevirdik."

17. "İşte böylece, inkarlarından ötürü onları cezalandırdık. Biz nankörden başkasını mı cezalandırırız?"

18. "Onlarla, kutlu kıldığımız şehirler arasında, karşıdan karşıya görünen kasabalar var etmiş, oraları gezilecek belirli konak yerleri yapmıştık, 'Oralarda geceleri ve gündüzleri güven içinde gezin' demiştik."

19. "Ama onlar, 'Rabbimiz! Yolculuklarımızın mesafesini uzak kıl' deyip kendilerine yazık ettiler. Biz de onları efsane yapıverdik, darmadağın ettik. Doğrusu bunlarda, pek sabreden ve çok şükreden kimseler için dersler vardır."[5]

20. "And olsun ki İblis, onlar hakkındaki görüşünü doğru çıkartmış; inananlardan bir topluluk dışında hepsi ona uymuşlardı."

21. "Oysa İblis'in onlar üzerinde bir nüfuzu yoktu; ama Biz ahirete inanan kimselerle ondan şüphede olanları, işte böylece ortaya koyarız. Rabbin her şeyi gözetip koruyandır."

22. "De ki: 'Allah'ı bırakıp da göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip olmadığı, her ikisinde de bir ortaklığı bulunmadığı ve hiçbiri Allah'a yardımcı olmadığı halde tanrı olduklarını ileri sürdüklerinizi yardıma çağırsanıza!' "

[5] Yüce Rabbimiz, burada bizlere Sebelilerin kıssasını anlatıyor. Sebe'liler, Yemen bölgesinde oturan bır kavimdi. Yüce Mevla, onlara evrenin yegane yaratıcısına delalet eden bol meyveli, geniş bahçeler bahşetmişti. Onların eğleştikleri yerler, bol meyveli ağaçlarla çevrilmiş ve envai çeşit bitkilerle donatılmıştı. Onlar ımrenılecek bir şekilde bolluk ve refah içerisinde yaşıyorlardı. Meyve ve sebzeleri bol, geçimleri rahattı. Yüce Rabbımız onlara şöyle buyurmuştu: Size verdiğim rızkımdan yeyin ve size olan nimetlerime karşılık Beni birleyerek ve yalnızca Bana kulluk ederek şükredin. Gerçekten Ben, sizleri güzel güzel yurtlara yerleştirdim. Tüm bunlardan daha büyük bir nimetse, sizi kulluğuma kabul ettim. İşte bol bol nimetler ve sizleri bol bol bağışlayan bir Rabb.

Ama onlar, Allah'ın bu uyarılarını dinlemediler ve O'nun emirlerini yerine getirmediler. O'na ibadet ve kulluktan kaçındılar. Nimetlerine karşı nankörlük edip O'nu inkar ettiler. Bunun üzerine onlar, üzerlerine gönderilen Arim seliyle ve yurtlarının darmadağın oluşu ile cezalandırıldılar. Rabbimiz onların üzerine seller gönderdi, sel onların o güzelim görkemli binalarını yerle bir etti. Hem kendileri mahvoldu, hem sahip oldukları bahçeler, pınarlar, köşkler ve refah içerisinde sürdükleri hayat yok olup gitti. Bu, onların nankörlük ederek Allah'a ortak koşmaları, gerçekleri yalanlayıp haktan yüz çevirerek batıla yönelmeleri nedeniyle olmuştu. Allah'ın lütuf ve ikramlarını inkar edip O'na ve peygamberine karşı gelen her inatçı azman kişinin sonu hep böyle olacaktı. Elbette o kişi, inkar ve nankörlüğü nedeniyle cezalandırılacaktı.

Yüce Allah, onlara güzelim yurtlar, evler ve refah içerisinde bir hayat bahşederek ikram etmişti. Yanısıra onların kabile ve şehirlerinin arasını da yakın kılmıştı. Onlar güven ve huzur içerisinde birbirlerine gidip gelebiliyorlardı. Rabbimiz onlara, hoş bir ülke, güvenli bir yurt, birbirine yakın ve hatta birbirine bitişmiş kentler bahşetmişti. Bu yerler, bol ağaçlı, meyve ve sebzesi zengin yerlerdi. Öyle ki, bu kentler arasında yolculuk yapan bir kişi, yanında su ve azık taşımaya gerek bile duymazdı. Zira her konakladığı yerde su ve meyve bulabilirdi. Bu güvenli ve huzurlu yolculuk, hem gündüz, hem de geceleri yapılabilmekteydi. Ne var ki onlar, tüm bu nimetlere karşılık şımarıp azdılar. Refah onları rahatsız etmişti. Bu nedenle onlar, yolculukların uzak ve yorucu olmasını isteyerek şöyle dediler: Rabbimiz! Yolculuklarımızın mesafesini uzak kıl! Nankörce yapılan bu dilek ve temennileriyle kendilerine yazık ettiler. Onların bu fütursuzlukları rabbin gazabına neden oldu. Yüce Allah onları mahvedip tarihin sayfalarına efsane olarak koyuverdi. Artık onlar, inananların dillerinden düşürmedikleri birer efsane idiler. Allah, onların ülkelerini paramparça ediverdi. Onlar o güzelim konforlu hayatın ardından, darmadağın olmuş bir halde şaşkın şaşkın dolaşır oluverdiler. Nihayet onlar, ayrılık ve dağınıklık için birer darb-ı mesel oldular. Bu nedenle Arap, darmadağın olmuş bir toplumu anlatırken şöyle der: Sebe'liler gibi darmadağın oldular, çil yavruları gibi dört bir yana dağıldılar.

Doğrusu bunlarda, pek sabreden ve çok şükreden kimseler için dersler vardır. Yüce Allah'ın nimetlerinin kadrü kıymetini bilen ve bir gün O'na kavuşacağının bilincinde olanlar için açık dersler vardır tüm bunlarda.

وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ عِندَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ
قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ
﴿٢٣﴾ قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا
أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ قُل لَّا تُسْأَلُونَ
عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا
ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾ قُلْ أَرُونِيَ
الَّذِينَ أَلْحَقْتُم بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا
وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ وَيَقُولُونَ
مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾ قُل لَّكُم مِّيعَادُ
يَوْمٍ لَّا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٠﴾
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَن نُّؤْمِنَ بِهَٰذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ
يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ
بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا
لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

23. "Allah'ın katında, kendisine izin verilenden başka kimse şefaat edemez. Sonunda, gönüllerindeki korku giderilince birbirlerine, 'Rabbiniz ne söyledi?' diye sorarlar; 'Hak söyledi' derler. O, yücedir, büyüktür."

24. "De ki: 'Göklerden ve yerden sizi rızıklandıran kimdir?' 'Allah'tır' de. Öyleyse doğru yolda veya apaçık bir sapıklıkta olan ya biziz ya sizsiniz."[6]

25. "De ki, 'Bizim işlediğimiz suçlardan siz sorumlu olmazsınız, sizin yaptıklarınızdan da biz sorumlu olmayız'."

26. "De ki, 'Rabbimiz sonunda hepimizi toplar, sonra aramızda adaletle hükmeder. Adaletle hükmeden, bilen ancak O'dur'."

27. "De ki, 'O'na taktığınız ortakları bana gösterin, yoktur ki! O, güçlü olan, Hakim olan Allah'tır'."

28. "Biz seni bütün insanlara ancak müjdeci ve uyarıcı olarak göndermişizdir; fakat insanların çoğu bilmez."

29. "Onlar 'Doğru sözlü iseniz söyleyin bu vaad ne zamandır?' derler."

30. "De ki, 'Size, bir gün tayin edilmiştir. Ondan bir saat ne geri kalabilirsiniz ne de öne geçebilirsiniz'."[7]

31. "İnkar edenler, 'Bu Kuran'a ve ondan öncekilere inanmayacağız' dediler. Sen bu zalimleri, Rablerinin huzurunda dikilmiş oldukları zaman, suçu birbirine atıp dururken bir görsen! Güçsüz sayılanlar, büyüklük taslayanlara, 'Siz olmasaydınız biz inanmış olacaktık' derler."

[6] Yüce Rabbimiz ayetlerinde, şeytanın her sapık azmanı kandırdığını açıklıyor. İşte böylece şeytan onlar hakkında görüşünü doğru çıkartmıştır. O bir zamanlar Yüce Rabbimize o insanlar için şöyle demişti: "Rabbim! Beni saptırdığın için, and olsun ki yeryüzünde fenalıkları onlara güzel göstereceğim; halis kıldığın kulların bir yana, onların hepsini saptıracağım" *(15 Hıcr 39-40)* Ve şeytan dediğini yaptı. Gerçek müminler ona geçit vermediler ve onun vesveselerinden kurtuldular. Sapıklar ise ona uyup yoldan çıktılar, gerçeğe ve hidayete karşı geldiler. Eğer o sapık kimseler de iman edip Allah'tan sakınsalardı, şeytan onları aldatamazdı. Ama onlar şeytana uymaya devam ettiler. Yoksa şeytanın, insanlar üzerinde herhangi bir nüfuz ve etkinliği yoktu. Ama Yüce Allah, şeytanı insanlara musallat ediyor ki, ahirete, öldükten sonra dirilmeye ve hesaba inanan kimseler ortaya çıksın. Şek ve şüphe içerisinde olanların arasından, dünyada Rabbine karşı gereği gibi kulluk eden gerçek müminler ayrılıp seçilsin. Rabbin her şeyi gözetip koruyandır. Şeytanın peşinden gidip ona uyanlar da Allah'ın gözetimi altındadır. Peygamberlerin izinde gidip kurtuluşa eren müminler de O'nun koruma ve gözetimi altındadır. Şanı yüce Rabbimiz, kendisinden sakınan müttakîler için cennet makamlarını hazırlamış; sapık inkarcılar için ise cehennemin kaynar sularını hazırlamıştır.

Daha sonra Yüce Allah, kendisinin eşi ortağı olmayan yegane ilah olduğunu belirtiyor. O tüm işleri bır başına yapar, O'nun ne bir ortağı vardır, ne de bir muhalifi, işlerine karışanı vardır. Ey Muhammed, sen de söyle, senden sonra senin varislerin durumunda olan, Kitap ve Sünnete tutunup onların gereğini yerine getiren ilim adamları da söylesinler. Allah'ın dosdoğru yolundan saparak insanlara batıl yasalarla hükmeden dünyanın azmanlarına uyanlara, kendilerini küçük küçük ilahlar edinen egemen güçlere söyleyin. Zulüm, isyan ve taşkınlık yaparak Allah ile boy ölçüşmeye kalkışan tanrı taslaklarına, taşkın azmanlara söyleyin: Şu Allah'ın ortakları olduğunu sandığınız kimseleri çağırın bakalım. Allah'ı bırakarak taptığınız, kulluk yaptığınız şu putlara seslenin bakalım, onlar çağrınıza cevap verebilecekler mi?

Hayır, hayır. Ancak ve ancak şanı yüce olan Allah'tır kullarına cevap verecek, onların dualarını kabul edecek olan. "O'nu bırakıp taptıklarınız, bir çekirdek kabuğuna bile sahip değillerdir." *(35 Fatır 13)* Onlar ne bir başlarına bir şeye sahiptirler, ne de ortaklarıyla beraber bir şey yapabilirler. Allah'a karşı onların bir destekçileri ve işlerinde onlara yardım edecek bir yardımcıları yoktur. Yaratıkların tümü Allah'a muhtaçtırlar ve O'nun kuludurlar. Yüce Allah, tek başına tüm her şeyi koruyup kollayandır.

Hiç kimse erişilmez gücün sahibi, şanı yüce Allah'ın katında herhangi bir kimseye, herhangi bir konuda şefaat edecek güçte değildir. Ancak şefaat konusunda kendisine izin verdikleri hariç. Allah'ın katında, kendisine izin verilenden başka kimse şefaat edemez. Ancak Allah'ın razı olduğu kimseler, Kitap ve Sünnetteki O'nun emirlerini yerine getiren kimseler, ölünceye kadar hakta kalmaya devam etmiş olanlar şefaat edebilirler. İşte onları melekler gönül hoşluğu ile karşılamışlardır. Onlara, dünyada yaşadıkları hayatları hakkında sorduklarında onlar, biz hep hak ve hayırda kaldık, Rabbimizin ve peygamberimizin emirlerine uyduk hep, derler. Elbette Yüce Allah kerem sahibidir. Bizler, ne O'nun hükümlerinden yüz çevirdik, ne de O'nun yasalarını yürürlükten kaldırdık. O, en yüce ve en büyüktür.

Sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, yaratmada ve rızık vermede tek olduğu gibi, uluhiyette de tek olduğunu vurguluyor. Onlar iyi bilsinler ki, Allah'tan başka hiç bir ilah yoktur. Yalnızca O'dur, göklerde ve yerdeki nimetlerden onları rızıklandıran. Gökten yağmuru O indirir ve yerden bitkileri O bitirir. Evet, Rabbimiz herkese rızık veren, tüm her şeyin sahibi ve hamdedilmeye değer yegane güçtür. Biz hepimiz O'nun kullarıyız. O'nun dünya ve ahirette söz sahibi yegane güç olduğunu teslim ederiz.

Evet ey inkarcılar, ey müşrikler, hem sizin hem de bizim hem hidayet hem de sapıklık üzerinede bulunmamız imkansızdır. Aramızdan yalnızca biri doğru yolu bulmuştur. Biz, tevhid üzere olduğumuzu söylüyor ve onun gereklerini yerine getiriyoruz. Sizin Allah'a ortaklar koşmanız, sizin yanlış ve sapık bir yolda olduğunuzun açık kanıtıdır.

[7] Ey Muhammed, o sana karşı gelenlere de ki: Doğrusu kıyametin gelmesi çok yakındır, o muhakkak gelecektir. O gün, ne bizim yaptıklarımızdan siz sorgulanırsınız, ne de sizin yaptıklarınızdan biz sorgulanırız. O gün her insan kendi yaptıklarından sorumludur. "Her insanın boynuna işlediklerini dolarız ve kıyamet günü açılmış bulacağı Kitabı önüne çıkarırız. Kitabını oku, bugün, hesap görücü olarak sen kendine yetersin." *(17 İsra 13-14)*

Aslında bu ayet, onlardan uzak olunduğunu, yolların ayrıldığını açıklamaktadır. Yani ne siz bizdensiniz, ne de biz sizdeniz. Üstelik biz, sizi Allah'a, O'nu birlemeye ve yalnızca O'na kulluk etmeye çağırıyoruz. Eğer ➡

➡ davetimize icabet ederseniz, işte o zaman siz bizden, biz de sizden oluruz. Ama sız çağrımızı yalanlayacak olursanız, o zaman biz sizden tamamen uzağız, siz de bizden uzak olursunuz. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Seni yalanlarlarsa, 'Benim yaptığım bana, sizin yaptığınız sizedır; siz benim yaptığımdan sorumlu değilsiniz, ben de sizin yaptığınızdan sorumlu değilim' de." *(10 Yunus 41)*

Yine onlara söyle: Gerçekten Yüce Rabbimiz, kıyamet günü sizi ve bizi bir araya toplayacaktır. O gün, tüm mahlukat bir yerde toplanırlar. Sonra Yüce Rabbimiz, adaletiyle aramızda hükmedecek, herkes yaptığının karşılığını görecektir. Hayır işleyen mükafatını görecek, şer işleyen de cezasını çekecektir. İşte o gün anlayacaksınız, izzet, zafer ve ebedî saadet kiminmiş?! Doğrusu Yüce Allah, işlerin ıç yüzünü en iyi bilen ve adaletle hükmünü verendir.

Onlara şunu da söyle: Şu Allah'ın ortakları olduğunu söyleyip durduğunuz şeyleri bana bir gösterin hele! Hayır olamaz! Allah'ın ne bir ortağı, ne bir benzeri ve ne de bir dengi vardır. O sizin iddia ettiğiniz şeyler, boş ve asılsız şeylerdir. Oysa Allah, eşi ortağı olmayan yegane ilahtır. O azizdir, hakimdir. İzzet kaynağı O'dur. O'nun herkese ve her şeye sözü geçer, gücü yeter. O'nun yaptıklarında, söyledıklerinde ve koyduğu yasalarda sayısız hikmet vardır.

Ey Muhammed! Biz, seni tüm insanlara gönderdik. Doğusu ve batısıyla tüm yeryüzü insanına peygamber yaptık. Bir müjdeci ve bir uyarıcı olarak seni gönderdik. Sana itaat edenlere cenneti müjdele, sana karşı gelenlere ise cehennemi haber ver, diye gönderdik. Ne var ki, insanların çoğu bilmezler. Bilirler belki, ama yine de inkar ederler. Ama nasıl olsa onlar hesaba çekileceklerdir.

Son ayetinde Yüce Rabbimiz, kıyameti imkansız gören inkarcılardan bahsediyor. Onlar derler ki, şu bize söyleyip durduğunuz kıyamet ne zaman? Söyle onlara: Sizin için belirlenmiş bir an vardır. Eksilip artmayan, ileriye alınıp sonraya bırakılmayan bir an. İşte o kıyamettir, o mutlaka gelecektir. O an geldiğinde siz ne sonraya bırakılırsınız, ne de ondan bir an ileri geçebilirsiniz.

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ
عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ
اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسَرُّوا النَّدَامَةَ
لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا
هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ
إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٤﴾ وَقَالُوا نَحْنُ
أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٥﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
﴿٣٦﴾ وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ
إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضِّعْفِ
بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ آمِنُونَ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي
آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿٣٨﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي
يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ
مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣٩﴾

32. "Büyüklük taslayanlar, güçsüz sayılanlara, 'Size doğruluk rehberi geldikten sonra ondan sizi biz mi alıkoyduk? Hayır; zaten siz suçlu kimselerdiniz' derler."

33. "Güçsüz sayılanlar da büyüklük taslayanlara, 'Hayır gece gündüz hile kuruyor ve bize Allah'ı inkar etmemizi, O'na ortaklar koşmamızı emrediyordunuz' derler. Azabı gördüklerinde, ettiklerine içleri yanar. İnkar edenlerin boyunlarına demir halkalar vururuz. Yaptıklarından başka bir şeyin mi cezasını çekerler?"[8]

34. "Doğrusu uyarıcı göndermiş olduğumuz her kentin varlıklı şımarık kimseleri, onları, 'Biz sizinle gönderilen şeyleri inkar ediyoruz' diye gelmişlerdir."

35. "Onlar, 'Bizler, mal ve çocukları en fazla olanlarız, biz azaba uğratılacak da değiliz' derlerdi."

36. "De ki, 'Şüphesiz Rabbim rızkı dilediğine genişletir ve bir ölçüye göre verir, fakat insanların çoğu bilmezler'."

37. "Sizi Bana yaklaştıracak olan ne mallarınız ve ne de çocuklarınızdır; yalnız, inanıp yararlı iş işleyen kimseler başka. İşte onların yaptıklarına karşılık mükafatları kat kattır; işte onlar, yüksek derecelerde, güven içindedirler."

38. "Ayetlerimizde Bizi aciz bırakmağa yeltenenler, işte onlar, azapla yüz yüze bırakılırlar."[9]

39. "De ki, 'Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarf ettiğiniz her hangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır'."

[8] Yüce Rabbimiz, kafirlerin taşkınlık ve inat içerisinde yüzdüklerini, Kur'âna ve onun haber verdiği ahıret ahvalıne inanamamakta ayak direttiklerini anlatıyor. İşte Kureyş müşriklerinin konumu da buydu, her dönem inkarcılarının durumu da. Onlar, Yahudilere, siz elinizdeki kitapta Muhammed'in özelliklerini bulabilyor musunuz, diye sorduklarında, Yahudiler, evet onun özelliklerini aynen buluyoruz, diyorlardı. Buna rağmen müşrikler, biz ne sızin katınızdakilere inanırız, ne de Muhammed'in katındakilere, diyorlardı. Ey Muhammed, sen onların bu tutumlarına sabret, senin izinden gidenler de sabretsinler. Yarın nasıl olsa, o senin zamanındaki inkarcıları da, senden sonraki dönemlerde gelen inkarcıları da, kıyamet günü Rablerinin huzurunda birbırlerini suçlayıp dururken göreceksin.

Yüce Allah, onların katında, birbirlerini suçlayarak içerisine düştükleri perişan hali anlatarak şöyle buyuruyor: O büyüklük taslayanlara uyan güçsüz kimseler, o peşlerinden gittikleri önder ve efendilerine şöyle dıyecekler: Sız olmasaydınız biz inanmış olacaktık. Siz olmasaydınız, biz peygamberlere uyacak ve onların getirdiği gerçeklere inanacak, sonuçta bugün can yakıcı azaptan kurtulacaktık!

Dünyada iken onları saptıran azgın kimseler ise, şöyle diyecekler: Size doğruluk rehberi geldikten sonra ondan sizi biz mi alıkoyduk? Hayır hayır, biz sadece sizi davet ettik, siz de hemen çağrımıza uydunuz, herhangi bir delil ve belge olmaksızın davetimizi kabul ettiniz. İşinize geldiği için, peygamberlerin size getirdikleri açık delil ve belgelere karşı geldiniz, siz gerçekten günahkar bir toplumsunuz.

Büyüklük taslayarak onları hegomanyaları altına alan müstekbirlere, o güçsüz sayılanlar şöyle diyecekler: Siz, gece gündüz bizleri aldatmak için tuzaklar kurup planlar tezgahladınız. Bizi boş ve asılsız vadlerle kandırdınız. Bizim doğru yolda olduğumuzu söyleyip durdunuz. Şimdi anladık ki, bunların hepsi boş ve asılsız şeylermiş. Siz, bize inkar etmemizi emrettiniz, şimdi ise azabı görünce bizden uzaklaşmak istiyorsunuz. Allah'a nankörlük etmemize karşılık düçar olduğumuz azapla bizleri başbaşa bırakıyorsunuz.

Hem önderleri, hem de peşlerinden gidenler, azabı gördüklerinde pişmanlıklarını içlerinde gizlemeye çalışırlar. Geçmişte olanlara hepsi pişman olurlar. Sonra da melekler, o inkarcıların boyunlarına bukağılar geçirirler. Allah'ı ve peygamberlerini inkar eden hem büyüklük taslayanların ve hem de onların peşinden giden karaktersiz kişilerin boyunlarına demir halkalar geçirirler. Bu ise, haktan yüz çevirip batıla uyanlara karşı ilahî adaletin tecellisinden başka bir şey değildi. Evet onlar, yaptıklarından başka bir şeyle cezalandırılmış değildiler. Biz, onları işledikleri ile cezalandırırız. İnkara önderlik edenlere uygun bir azap, onlara uyanlara göre bir azap. Hepsinin şanına yaraşır bir azapla azap ederiz. Rabbimiz onlara şöyle der: "Hepsinin azabı kat kattır, ama bilmezsiniz." *(7 Araf 38)*

[9] Yüce Mevlamız, geçmişteki peygamberlerin başlarına gelenlerden dolayı ümitsizliğe kapılmaması için peygamberini teselli ediyor. Ona, daha önce gönderilen peygamberlere, kent ahalisinin şımarık zenginlerinin karşı geldiğini, zayıf ve güçsüz kimselerin ise onlara inandıklarını bildiriyor. Evet, Biz, herhangi bir kente uyarıcı bir peygamber gönderdiğimizde, oranın variyetli şımarık ileri gelenleri şöyle derlerdi: Biz, sizin çağırdığınız şeylere asla inanmayacağız, size kesinlikle uymayacağız, biz onların hepsini reddediyoruz!

Onlar, bu sözleriyle mallarına ve çocuklarına güveniyor, onlarla övünüyorlardı. Kendilerinin varlıklı ve çokça çoluk çocuk sahibi olmalarını, Allah'ın sevgili kulları olmalarına bağlıyorlardı. Onların inancına göre, Allah onlara iltimas etmiş, her şeyi bol bol ihsan etmişti. Allah, bu kadar şeyi onlara verdikten sonra, kalkıp ahirette onlara azap etmezdi elbet! Ne kadar da uzak ve boş bir hayal ve kuruntuydu onların ki!

Peygamber, kendisini yalanlayan kavmine şöyle sesleniyordu: Şüphesiz Rabbim rızkı dilediğine genişletir ve bir ölçüye göre verir. Her kulun, dünyada tüketeceği ve payına düşen rızık önceden belirlenmiştir. Elbette bunda sayısız ilahî hikmetler vardır. Fakat insanların çoğu bilmezler. Onlar gerçeği anlamazlar, hakkı tanımazlar, ondan ayrı kaldıklarının da farkına varmazlar. Şunu iyi bilin ki, mallarınızın ve çoluk çocuğunuzun çok fazla olması, Allah'ın sizi çok sevdiğinin ve size iltimas ettiğinin delili değildir. Sizi Bize yaklaştıracak olan şey ancak iman edip salih davranışlarda bulunmanızdır, başka değil.

Allah'a inananlar, işte kurtuluşa erenler onlardır. Onlar, Rabbimiz Allah, deyip hep güzel ve yararlı iş işleyenlerdir. Onlar, Allah'a ortak koşmayan ve O'nun yasalarına hep uyanlardır. Onlar tüm meselelerini Allah'ın kitabına ve peygamberinin sünnetine götürenlerdir. İşte onlara, işlediklerinin karşılığı kat kat fazlasıyla verilecektir. Yaptıkları her bir iyilik, on misliyle ve hatta yediyüz misliyle ödüllendirilecektir. Onlar, cennetin yüce makamlarında, her türlü korku ve sıkıntıdan güven içerisinde yaşayacaklardır. Onlar için orada, ne bir dert vardır, ne de bir tasa.

Yeryüzünde bozgunculuk çıkarmak için, insanları Allah'ın yoluna ve peygamberinin sünnetine uymaktan alıkoymak, Allah'ın ayetlerine inanmaktan alıkoymak için koşturan.. Allah'ın indirdiği yasalara uymaktan alıkoyup Allah'ın kitabı ve Peygamberinin sünnetinin gereklerini yerine getirmeyen, Kitap ve Sünneti geçersiz kılmak için koşturanlara gelince, işte onlar azapla iç içe olacaklardır. Onların hepsi cehennem ateşiyle yüz yüze bırakılacaklar ve azap onlardan asla hafifletilmeyecektir.

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمْ
كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾ قَالُوا سُبْحَٰنَكَ أَنتَ وَلِيُّنَا مِن دُونِهِم بَلْ كَانُوا
يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُم بِهِم مُّؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾ فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ
لِبَعْضٍ نَّفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي
كُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ قَالُوا
مَا هَٰذَآ إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَن يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ ءَابَآؤُكُمْ
وَقَالُوا مَا هَٰذَآ إِلَّآ إِفْكٌ مُّفْتَرًى وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا
جَآءَهُمْ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٣﴾ وَمَآ ءَاتَيْنَٰهُم مِّن كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا
وَمَآ أَرْسَلْنَآ إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِن نَّذِيرٍ ﴿٤٤﴾ وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ
وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ
نَكِيرِ ﴿٤٥﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَعِظُكُم بِوَٰحِدَةٍ أَن تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرَٰدَىٰ
ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُم مِّن جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ
لَّكُم بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾ قُلْ مَا سَأَلْتُكُم مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ
لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ
﴿٤٧﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَّٰمُ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

٤٣٤

قل

40. "Allah bir gün onların hepsini diriltip toplar, sonra meleklere: 'Bunlar mı size tapıyordu?' der."

41. "Melekler, 'Haşa, bizim dostumuz onlar değil, Sensin. Hayır; onlar bize değil cinlere tapıyorlardı, çoğu onlara inanıyorlardı' derler."

42. "Bugün birbirinize ne fayda ve ne de zarar verebilirsiniz. Onlara, yalanlayıp durduğunuz ateşin azabını tadın, deriz."

43. "Ayetlerimiz onlara apaçık olarak okunduğu zaman, 'Bu adam sizi babalarınızın taptıklarından alıkoymaktan başka bir şey istemiyor' dediler. 'Bu Kuran düpedüz bir uydurmadan başka bir şey değildir' dediler. Hak, inkar edenlere geldiğinde de, onun için, 'Bu apaçık bir büyüdür' dediler."[10]

44. "Oysa Biz, onlara okuyacakları bir kitap vermemiş ve senden önce de onlara bir uyarıcı göndermemiştik."

45. "Kendilerinden önce gelenleri de yalanlamışlardı; oysa bunlar, onlara verdiklerimizin onda birine bile erişememişlerdi. Böyleyken peygamberlerimizi yalanladılar; Beni inkar etmek nasıl olur?"

46. "De ki, 'Size tek bir öğüdüm vardır: Allah için ikişer ikişer ve tek tek kalkınız, sonra düşününüz, göreceksiniz ki arkadaşınızda bir delilik yoktur. O yalnız çetin bir azabın öncesinde sizi uyarmaktadır'."

47. De ki, 'Ben sizden bir ücret istersem, o sizin olsun; benim ecrim Allah'a aittir. O her şeye şahittir'."[11]

48. "De ki, 'Görünmeyenleri en iyi bilen Rabbim, batılı kaldırıp hakkı ortaya koyar'."

[10] Ey Muhammed, sen de söyle; senden sonra senin varislerin durumunda olanlar da söylesinler. İnananlara ve tüm insanlara şöyle deyin: Doğrusu Yüce Allah, her şeye güç yetiren ve zenginlik kaynağı olandır. O, kullarından dilediği kimseler için rızkı genişletir, dilediğine de daraltıp kısar. Hikmetinin gereği olarak dilediğine bol bol verir, dilediğine de ölçülü olarak ve kıt verir. Yüce Allah'ın rızık verici olduğuna güvenerek O'nun verdiği rızıklardan harcayanlar, işte onlar Allah'ın ölçüleri doğrultusunda her ne harcarlarsa, Allah onların mükafatını verecek, harcadıklarının yerine daha iyisini daha bu dünya hayatında koyacaktır. Ahirette de onların mükafatını kat be kat fazlasıyla verecektir. Çünkü O, herhalükarda rızık verenlerin en hayırlısıdır.

Kıyamet günü, Allah'tan başkasına kulluk ederek kendilerine yazık edenlerin hepsini Yüce Rabbimiz bir araya getirir. Onları tüm herkesin gözü önünde toplayarak meleklere dönüp şöyle seslenir: Şu kendilerine yazık eden zavallılar mıydı, size tapanlar? Onlara size tapmalarını siz mi emretmiştiniz?

Rabbin bu sorusuna melekler şöyle karşılık verirler: Haşa Ya Rabbi! Bizler, başka bir ortağın olmaktan seni tenzih eder yüceltiriz. Sen bizim yegane dostumuzsun. Bizim durumumuzu da, yaratıkların halini de en iyi sen bilirsin. Biz, senin kullarınız. Bizim onlarla bir alakamız yok. Sen görünen görünmeyen tüm her şeyi bilirsin. Onlar bize değil, cinlere tapıyorlar, onlara ibadet ediyorlardı. Ey Rabbimiz, bugün kesinlikle bizim onlarla herhangi bir ilgimiz ve bağımız yoktur.

O gün, melekler, o inkarcı cin ve insanlara şöyle derler: Bugün birbirinize ne fayda ve ne de zarar verebilirsiniz.

Sonra da o müşrik zalimlere yönelip şöyle derler: Şu yalanlayıp durduğunuz ateşin azabını tadın!

Bu acıklı son, onların, mana ve maksatları apaçık ayetlerimiz kendilerine okunduğunda, şöyle demeleri nedeniyledir: Bu adam, ancak sizden babalarınızın yolunu terketmenizi ve sizi babalarınızın taptığı putlara tapmaktan alıkoymak istiyor. Onlar bu sözleriyle, babalarının dininin doğru, peygamberin getirdiği dinin ise yanlış olduğunu söylemek istiyorlardı. Onlar, Allah'ın rahmetinden uzak olsunlar!

Evet, gerçekten onlar peygamberin çağrısının saçma olduğunu ileri sürüyorlar, babalarının dininden kendilerini alıkoyan bir düzmece olduğunu sanıyorlardı. Basiretsizlikleri nedeniyle onlar, peygamberin getirdiği gerçeğe, bu ancak büyüdür, diyorlardı. Onlar sapıklıklarıyla kendilerine yazık edip günahkar kimseler oldular.

[11] Ey Muhammed, şunu bil ki, Biz Yahudilere verdiğimiz gibi, senin kavmine okuyacakları bir kitap vermemiştik. Aynı şekilde, senden önce onlara bir peygamber de göndermemiştik.

Gerçekten de Yüce Rabbimiz, Araplara Kur'ân'dan önce bir kitap indirmemiş, Hz. Muhammed'den önce de bir peygamber göndermemişti. Aslında onlar, kendilerine bir kitap indirilmesini ve bir peygamber gönderilmesini istiyorlardı. Onlar şöyle diyorlardı: Bize bir uyarıcı gelse, bir kitap inseydi, biz herkesden daha doğru yolda olurduk. Ama ne zaman ki, Yüce Allah onlara bu arzu ettikleri şeyi ihsan etti, onlar inatla onu yalanlayıp karşı çıktılar. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, III, 542)*

Ey Muhammed, onlar seni nasıl yalanlarlar? Oysa, sen peygamber olmadan önce, onların arasında güvenilir ve dürüst bir kişiydin! Ama sen buna aldırma ey peygamberim! Onlardan önce de pek çok kavim, kendilerine elçiliğimi ulaştırdıktan sonra peygamberlerimi yalanladılar. O peygamberlerin bildirdiği gerçeklere inanmadılar. Ey Muhammed, sen şimdi onlara, sana bildiğimiz o yalancıların sonunun nasıl olduğunu anlat. Onlar bizim mesajımızı yalanlayınca, biz de nasıl onların söylediklerini ve yapıp ettiklerini ciddiye almadık! Allah'ın azabı ve cezası nasılmış, Allah peygamberlerine nasıl yardım edermiş, onlara bir bir anlat.

Onlara şöyle de: Ben size öğüt veriyorum, size Allah'ı hatırlatıyorum. Şöyle biraz durun ve söylediklerimi bir düşünün. Ben size çağrıda bulunuyorum, sizden çeşitli sayılarda kalkıp bir araya gelmenizi istiyorum. İkişer, üçer, sonra teker teker oturup düşünün. Göklerde ve yerde olanlara bakın. Şu koskoca evrenin, her şeyi bilen ve yaptığı her şeyde sayısız hikmetler olan Allah'ın gücü olmadan ayakta durabileceği üzerinede kafa yorun. İşte o Yüce Allah, Hz. Muhammed'i @ size peygamber olarak gönderdi, o halde ona karşı gelmekten sakının. Zira o deli falan değildir. Aksine o, çetin bir azab öncesinde sizleri uyarmaktadır. O bu uyarılarına karşılık sizden bir karşılık ta beklemiyor. Çünkü onun mükafatını vermek Allah'a düşer. O tüm her şeye tanıktır

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾ قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ
عَلَىٰ نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾ وَلَوْ تَرَىٰ
إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾ وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَأَنَّىٰ
لَهُمُ التَّنَاوُشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ
بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ
كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ﴿٥٤﴾

سُورَةُ فَاطِرٍ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسٌ وَأَرْبَعُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ
مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿١﴾ مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا
يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ يَا أَيُّهَا
النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ
مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾

٤٣٥

49. "De ki, 'Hak geldi; artık batıl ne yeniden başlar, ne de geri gelir'."

50. "De ki, "Ben sapıtırsam, sapıtmakla ancak kendime etmiş olurum. Doğru yolda olursam, bu Rabbim'in bana vahyetmesiyledir. *Doğrusu* O, işitendir, yakın olandır'."

51. "Onları korktukları zaman bir görsen; artık kurtuluş yoktur; cehenneme yakın bir yerde yakalanmışlardır."

52. "O zaman, 'Allah'a inandık' derler ama, dünya gibi çok uzak bir yerden imana nasıl kolayca ulaşırlar?"

53. "Oysa onu daha önce inkar etmişler, uzak bir yerden görünmeyene dil uzatmışlardı."

54. "Kendileriyle, arzuladıkları şeyler arasına artık engel konur; nitekim, daha önce, kendilerine benzeyenlere de aynı şey yapılmıştı. Çünkü onlar şüphe ve endişe içindeydiler."[12]

35 FÂTIR SÛRESİ

Fâtır yahut Melâike sûresi diye anılan sûre 45 ayet olup Furkân sûresinden sonra Mekke'de ve Mekke döneminin ortalarında inmiştir. Sûre adını, ilk ayette geçen ve yaran, yaratan anlamına gelen Fatır kelimesinden alır. Sûreye yine ilk ayette geçen Melâike kelimesinden dolayı Melâike Sûresi de denilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Hamd, gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler kılan Allah'a mahsustur. Yaratmada dilediğini artırır. Doğrusu Allah, her şeye Kadir olandır."

2. "Allah'ın insanlara verdiği rahmeti önleyebilecek yoktur. O'nun önlediğini de ardından salıverecek yoktur. O, güçlüdür, Hakim'dir."

3. "Ey insanlar! Allah'ın size olan nimetini anın; sizi gökten ve yerden rızıklandıran Allah'tan başka bir yaratan var mıdır? O'ndan başka tanrı yoktur. Nasıl aldatılıp da döndürülürsünüz?"

12 Ey Muhammed, söyle onlara: Gerçekten senin güçlü kuvvetli Rabbin, batılı ibtal edip hakkı ortaya kor. Artık hakka tutunan kurtuluşa erer, ona karşı gelen de mahvolur. O Yüce Allah, gizli saklı her şeyi bilir. O, gökte olanları da bilir, yerde olanları da. Hiçbir şey O'ndan gizli kalmaz. Andolsun ki, size Allah katından gerçek mesaj ve büyük bir din geldi. Artık batıl yok olup gitti. Zira batıl yok olmaya mahkumdur. O halde siz hakka tutunun, onu kabul edin. Biliniz ki, batılın kimseye bir hayrı yoktur, o sizi götürse götürse karanlığa ve helake götürür.

Ey Muhammed, onlara de ki, eğer ben sapacak olursam, kendime etmiş olurum, başkasına bir zarar vermiş olmam. Ama ben doğru yolda isem, bu Rabbimin bana bildirdiği gerçeklerdir. Zira hayır, bütünüyle Allah katından gelir. Yüce Rabbin katından inen her şey hak ve gerçektir. Onda hidayet kılavuzu, doğru yolu gösteren açık mesajlar vardır. Evet, sapan da kendine yazık etmiş olur. Doğrusu Allah, her şeyi işiten ve çok yakın olandır. O, kullarının tüm söylediklerini işitir, dua ettiğinde onların çağrılarına karşılık verir.

Ey Muhammed! Sen, o sana karşı çıkanların, yarın kıyamet günü, artık kıyametten hiç şüphelerinin kalmadığı o anda korkuyla irkildiklerini bir görsen! Artık o an, onlar için kaçıp kurtulma imkanı da yoktur, sığınacakları bir kapı da. O gün onlar hiç bırakılmamak üzere yakalanırlar. İşte o an onlar, 'Biz de inandık' derler. Allah'a, meleklerine, peygamberlerine ve kitaplarına biz de inandık, derler. Ama o an, onların gerçekten imana erişmeleri ne mümkün! Çünkü onlar, imanın kabul edildiği dünya hayatından, ahirete irtihal etmişlerdir. Ahiret ise, yapılanların karşılığının görüleceği yerdir, imtihan yeri değil. Onlar, dünya hayatında iken inanmış olsalardı, bu onlara yarar sağlardı. Ama ahirete göç ettikten sonra, onların yapacakları imanın geçerli sayılması mümkün değildir. Çok uzak bir yerden bir kimsenin bir şeye ulaşmak istemesiyle, nasıl o istediği şeye ulaşması mümkün değilse, aynen öyle onlar da oradan imana ulaşamazlar Artık onlar, dünyada yalanlamalarının karşılığı olarak cehenneme atılırlar.

Andolsun ki, o gün onlarla, arzuladıkları şey arasına engel konur. Tıpkı onlardan önce yaşayan onlar gibilerine konduğu gibi. Çünkü onların hepsi, öldükten sonra dirilme konusunda şek ve şüphe içerisinde idiler. Ama bugün, o diriliş gününün gerçek olduğu tamamen ortaya çıkmıştır. Artık bu gerçek, onlara gizli kalmaz. Çünkü onlar, kendilerini onun içerisinde bulurlar, gerçekle yüzyüze gelirler.

وَاِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٤﴾
يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَلَا
يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ﴿٥﴾ اِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا اِنَّمَا
يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ اَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾ اَلَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ
كَبِيرٌ ﴿٧﴾ اَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُٓوءُ عَمَلِهِ فَرَاٰهُ حَسَنًا فَاِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ
مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَٓاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ
اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾ وَاللّٰهُ الَّذِٓي اَرْسَلَ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ
سَحَابًا فَسُقْنَاهُ اِلٰى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَاَحْيَيْنَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذٰلِكَ
النُّشُورُ ﴿٩﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا اِلَيْهِ يَصْعَدُ
الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّـَٔاتِ
لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ اُولٰٓئِكَ هُوَ يَبُورُ ﴿١٠﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ
مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ اَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ
مِنْ اُنْثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ
مِنْ عُمُرِهِ اِلَّا فِي كِتَابٍ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ﴿١١﴾

وَمَا

4. "Seni yalanlıyorlarsa bil ki senden önce de nice peygamberler yalanlanmıştır. Bütün işler Allah' a döndürülür."

5. "Ey insanlar! Allah'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir; dünya hayatı sizi aldatmasın. Allah'ın affına güvendirerek şeytan sizi ayartmasın."[1]

6. "Şeytan şüphesiz sizin düşmanınızdır; siz de onu düşman tutun; o, kendi taraftarlarını, çılgın alevli cehennem yaranı olmaya çağırır."

7. "İnkar eden kimselere çetin azap vardır. İman edip yararlı işler işleyenler için ise, bağışlanma ve büyük mükafat vardır."

8. "Kötü işi kendisine güzel gösterilip de onu güzel gören kimse, kötülüğü hiç işlemeyene benzer mi? Şüphesiz Allah dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola eriştirir. Artık onlara üzülerek kendini harap etme; Allah onların yaptıklarını şüphesiz bilir."

9. "Rüzgarları gönderip de bulutları yürüten Allah'tır. Biz bulutları ölü bir yere sürüp, onunla toprağı ölümünden sonra diriltiriz. İnsanları diriltmek de böyledir."

10. "İzzet isteyen kimse bilsin ki, izzet, bütünüyle Allah'ındır. Güzel sözler O'na yükselir, onu da, o yükseltir.[2] Kötülük yapmakta düzen kuranlara, onlara, çetin azap vardır. İşte bunların kurdukları düzenler hep boşa çıkar."[3]

11. "Allah sizi topraktan, sonra nutfeden yaratmış, sonra da sizi çiftler halinde var etmiştir. Dişinin gebe kalması ve doğurması, ancak O'nun bilgisiyledir. Ömrü uzun olanın çok yaşaması ve ömürlerin azalması şüphesiz Kitaptadır. Doğrusu bu Allah'a kolaydır."

[1] Hamdolsun Allah'a. O şükredilmeye, yüceltilmeye ve tazime layıktır. O, gökleri ve yeri yaratandır. O her ikisini de eşsiz bir biçimde yaratmış, yoktan varetmiştir. Gökten yağmur indirip onunla yere canlılık vermiştir. O'nun erişilmez gücü ile, yeryüzü her çeşit bitkiyi yetiştirmektedir.

Melekleri de kanatlı kanatlı yaratan Allah'a hamdolsun. O, onları ikişer, üçer, dörder yahut daha fazla kanatlı olarak yaratmıştır. Onlar, Allah'ın emrini anında yerine getirebilmek için o kanatlarıyla uçarlar. O, yaratmada dilediğine, dilediğini artırır, kimine bir çok kanat verir, kimine daha sağlam bünye verir. O, her şeye güç yetirir. Nitekim biz, göklerin ve yerin büyüklüğünü duşündüğümüz zaman, Allah'ın ne denli büyük bir yaratıcı olduğunu anlayabiliriz. Her şeyi bilen ve her yaptığında sayısız hikmet olan Rabbin şanı ne yücedir!

Bir sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, dilediği şeyin hemen oluverdiğini, dilemediğinin de asla olamayacağını bildiriyor. Evet, gerçekten O'nun verdiğini engelleyecek de yoktur, vermediğine verebilecek de. Allah'ın insanlara bahşettiğini engelleyecek hiç bir güç yoktur. O her şeyi bilen ve erişilmez gücün sahibi olan Allah ne yücedir! O, birine ihsan etmeyi diledi mi, artık onun önüne hiç kimse geçemez. Hiç bir güç, O'nun ihsan ettiğinin önünde duramaz. O, istenmeden dilediğine bol bol verendir. O, birine vermemeyi diledi mi, onu da kimse engelleyemez. O, izzet ve hikmet sahibidir. O, hesapsız zenginliği ile dilediğine, dilediği kadar verir; erişilmez gücü ile de dilediğini, dilediği kimseden kısar.

Yüce Rabbimiz, surenin üçüncü ayetinde, kendisinin yegane mabud olduğu konusunda kullarını uyarıyor ve onlara tevhidi gösteriyor. O, yaratma ve rızık vermede yegane güç olduğu gibi, ibadette de yegane güçtür. O halde insanlar, yaratma ve rızık vermede O'nu birledikleri gibi, ibadeti de yalnızca O'na hasretmeli, hiç bir kimseyi ve hiç bir şeyi O'na ortak koşmamalıdır. Rabbimiz şöyle buyuruyor: Ey insanlar! Allah'ın size olan nimetini anın.. Allah'ın nimetlerinin kadrü kıymetini bilin. O'nun size bahşettiği nimetleri bir düşünün. Ki O, sizin acziyetinizi bilerek eşi benzeri olmayacak şekilde nimetlere sizi garketmiştir. Sizi en güzel bir biçimde ve karşılıksız olarak rızıklandırmıştır. O halde kendinize gelin ve insaf ederek Allah'ın razı olduğu şeyleri yapın, O'nu kızdıracak şeylerden kaçının. İşte o zaman O, gökten ve yerden sizi rızıklandırdıkça rızıklandıracaktır. O'nun şanı ne yücedir! O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. Hal böyleyken, nasıl da haktan çevriliyorsunuz?! Tüm bu açıklamalardan sonra siz, nasıl oluyor da, O'nun nimetlerini görmezden gelebiliyor, O'na şükretmekten geri kalabiliyorsunuz?! Gerçek gün yüzü gibi ortada iken, nasıl oluyor da hala putlara tapabiliyor, bir kısım şeyleri Allah'a denk tutabiliyorsunuz?!

Ey Muhammed! Tüm bu nimetlerden sonra, onlar seni yalanlıyor, senin getirdiğin tevhidî gerçeklere karşı çıkabiliyorlarsa, buna aldırma. Çünkü, seni yalanlamalarının cezası onların boynu üzerinedir, sana bir şey gerekmez. Senden önceki peygamberlerin hayatı, senin için güzel bir örnektir. Senden önce nice peygamberleri de, kavimleri yalanlamış ve onlara karşı çıkmışlardı. Onlar, apaçık gerçekleri ve tevhidî hakikatleri getirdikten sonra yalanlanmışlardı. Ama onların hesabını Allah görecek ve hakettikleri cezayı verecektir. Çünkü onlar gerçeği yalan sayanlardır. O halde onların yalanlamalarına aldırma, elbette tüm her şey sonunda Allah'a varıp dönecektir. O, gerçek adaletiyle onlar hakkında hükmünü verecektir. Hakettikleri cezayı onlara eksiksiz verecektir.

Ey insanlar! Allah'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir.. Evet kıyamet ve öldükten sonra dirilme mutlaka gerçekleşecektir. Siz hiç düşündünüz mü, o malın mülkün, evladü iyalin asla fayda vermeyeceği o günde, Allah isyanınızın karşılığında size ne verecek? Elbette O, adaletiyle hükmünü verecek, her hak sahibi hakkını alacaktır. İyilik ve güzellik yapan, yaptığının mükafatını en güzel bir biçimde alacak, cennetlerde ve şerefli makamlarda ağırlanacaktır. Şeytanın Allah'ın affına güvendirerek aldattığı kimse için ise, şiddetli bir sorgulanma, yakıtı insanlar ve taşlar olan yakıcı bir ateş vardır.

[2] Ayetteki zamirlerin farklı yerlere gönderilmesi sonucu ayet şu şekillerde anlaşılmıştır: "Yararlı davranış, güzel sözü yükseltir." Buna göre eğer, söz yapılan işe uygunsa kabul edilir, değilse reddedilir.

"Yararlı işi, güzel söz yükseltir." Burada güzel söz tevhid sözüdür. Dolayısıyla tevhidi söylemeyen bir kimsenin yaptığı işlerin bir anlamı yoktur

"Yararlı işi Yüce Allah kendi katına yükseltir yani onu kabul eder." *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VI, 478.)*

[3] Ey insanlar, şunu iyi bilin ki, şeytan, Rabbinin meleklerle beraber Adem'e secde emrini yerine getirmediği için Allah'ın rahmetinden kovulmuştur. Böylelikle şeytan insana düşman olmuştur ve bu düşmanlığı kıyamete dek sürecektir. O halde siz de onu düşman bilin. Onun size olan düşmanlığına karşılık, ➡

➡ siz de onu can düşman bilin. Onun isteklerine karşı gelin ve onu yalanlayarak sizi ayartmasına fırsat vermeyin. Sakın onun yandaşlarından olmayın. Onun çağrısına uyanlar, cehennem yaranıdırlar. Şüphe yok ki şeytan, kendisiyle beraber sizin de cehenneme girmenizi sağlamak için sizi saptırmak ister. O gerçekten açık bir düşmandır. Erişilmez gücün sahibi Yüce Rabbimizden, bizleri şeytanın düşmanı kılmasını dileriz. Bizlere Kitabına uyma ve peygamberinin sünnetinden ayrılmama şuuru ihsan etmesini isteriz. Elbette O, dilediği her şeyi yapmaya kadir olan ve dualara en güzel bir şekilde icabet edendir.

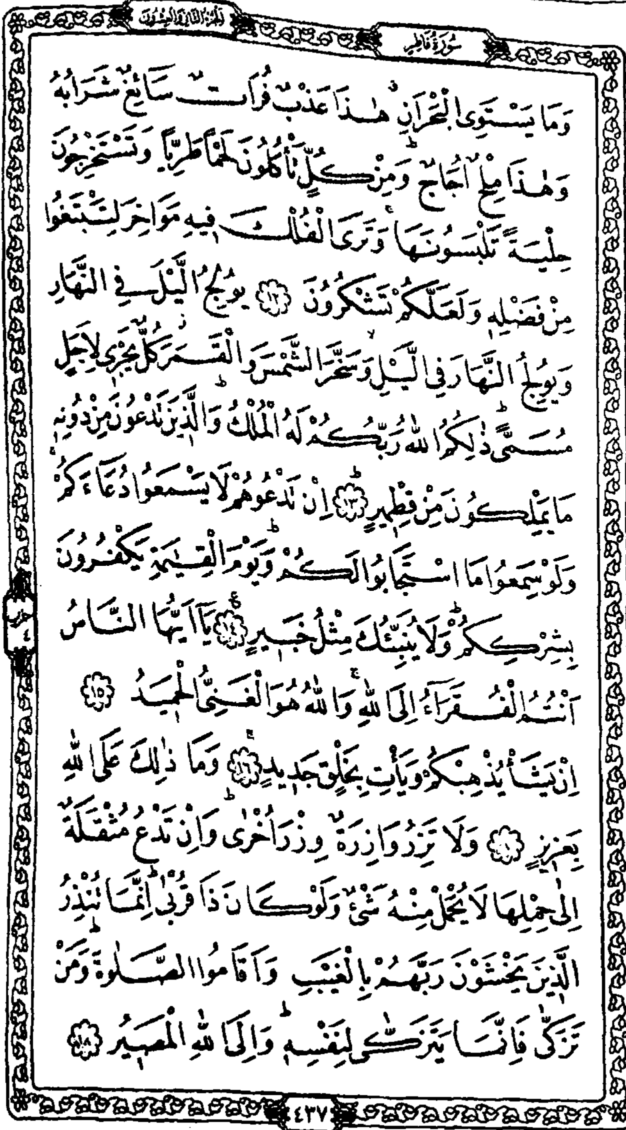
Yüce Allah, şeytanın yandaşlarının sonunda cehenneme atılacaklarını haber verdikten sonra şöyle buyuruyor: Allah'ı ve peygamberlerini inkar edenler için, ahirette bitmez tükenmez bir azap, çok şiddetli alev ve ateşi olan çetin bir azap vardır. Bu, onların şeytana uyup Rahmana karşı gelmeleri nedeniyledir. Onlar o gün azabtan kurtulmak için yardım isterler, ama cehennemin bekçileri onlara, siz gerçekten dünya hayatında günaha dalan mücrimlerdiniz, diye karşılık verirler. İman edip yararlı işler yapanlar için ise, mağfiret ve büyük ecirler vardır. Allah onların kusurlarını bağışlayacak ve yaptıkları hayırlara karşılık onları en güzel bir şekılde ödüllendirecektir.

Kötü işi kendisine güzel gösterilip de onu güzel gören kimse.. Hiç aklını kullanmayan, nur ile aydınlığın arasındaki farkı görmek istemeyen ve sonuçta isyan bataklıklarına yuvarlanıp hep kötülükleri işleyen kimse.. Evet böyle bir kimse, yaptığının çok iyi ve güzel olduğunu sanır. Allah, bu kötülükleri ve kötü gidişatı sebebiyle onu saptırmıştır. Artık o kimse çirkin şeyi güzel görür, güzel şeyleri görmez olur. O, tamamen yoldan çıkmıştır artık. İşte böyle bir kimse, hiç bu durumlara düşmekten kurtulan kimse gibi midir? Böyle bir kimsenin sapmaktan başka çıkar bir yolu kalır mı? Elbette kalmaz. Yüce Allah, dilediğini saptırır ve dilediğini de doğru yola eriştirir. O'nun buna gücü yeter. Ama O'nun adaleti kulları üzerinde tecelli eder ve O'na itaat etmeyen, emirlerine uymayan kimseleri şeytanın saptırması gündeme gelir. Allah'tan korkmayan ve emirlerine tutunmayan bu kimseleri, bu kötü düşünce ve gidişatları nedeniyle şeytan yoldan çıkarır. Ey Muhammed, sen de üzülme, senin izinde yürüyenler de üzülmesinler. Bu isyankarların durumuna bakarak kendinizi heder etmeyin. Aldırmayın onlara. Elbette Allah, her şeye gücü yeten ve her yaptığını hikmete binaen yapandır. Gerçek bilgi ve sağlam deliller O'nundur. O isyankar inkarcılar, yapıp ettiklerinin karşılığını elbet hakkıyla göreceklerdir.

Kur'ân'ın pek çok ayetinde Yüce Rabbimiz, öldükten sonra dirilmeye, yeryüzünün yeşermesini örnek ve delil olarak gösterir. Nitekim O, Hacc suresinin başında da, kullarının dikkatini bu noktaya çekmiş ve bundan ders almalarını istemişti. Evet, yeryüzü kupkuru bir çöl halinde iken, Yüce Allah yağmur yüklü bulutları onun üzerine gönderir ve yağan yağmurlarla türlü türlü bitkiler yeşeriverir. "..Yeryüzünü görürsün ki kupkurudur; fakat Biz ona su indirdiğimiz zaman harekete geçer, kabarır, her güzel bitkiden çift çift yetiştirir." *(22 Hacc 5)* İşte ölmüş bedenler de böyle. Allah'ın dilediği an tekrar dirilip hayata dönecektir. İşte burada da Yüce Rabbimiz, kudretiyle rüzgarı gönderdiğini, onun da bulutları sürükleyerek rahmet yağmurlarının yağmasına sebep olduğunu anlatıyor. O yağmurlar kurumuş ölü yerlere isabet ettiğinde, Allah'ın izniyle oralara yeniden hayat vermektedir. Ey insanlar, Allah'ın kuruduktan sonra ölü yere nasıl hayat verdiğine bakın, onun zerrelerine nasıl can kattığını düşünün. İşte yeryüzü toprağında gerçekleşen bu yeniden dirilme ile ağaçlar yetişmekte, yapraklar ve meyveler olmaktadır. Yerde yetişen bu gıdalar, insanların, hayvanların, kuşların ve diğer görünen görünmeyen nice canlıların hayatlarını sürdürmelerini sağlamaktadır. İşte şanı Yüce Allah, tıpkı bunun gibi sizleri yarın kabirlerinizden kaldırıp hayata döndürecektir.

O halde izzet ve kudreti arayan, dünya ve ahirette aziz olmayı isteyen, Allah'a yönelsin, O'na kul olup O'na boyun eğsin. Allah'a itaata sarılın. Çünkü Yüce Allah, dünya ve ahiretin gerçek sahibidir. Tümüyle izzet ve kudret de O'nundur. Güzel sözler O'na yükselir.. Zikirler, Kur'ân tilavetleri, ibadetler hep O'na yükselir. Melekler, kulların yaptığı yararlı işleri O'na yükseltirler. Allah için yapılan tüm hayırlı güzel işler, tevhidler, O'nun rızasını kazanmak için kılınan namazlar, tutulan oruçlar, bağışlanma dileğiyle Allah'ın huzurunda eğilen başlar, ürperen gönüller, yalvaran diller hep O'na yükselir. Haccıyla, hayır hasenatıyla, bir zayıfa yardım etmeden, bir gönül almaya kadar tüm iyi ve yararlı işler, hep güzel-hoş şeyler (tayyıbât) cümlesinden olup rahmet melekleri onları Yüce Yaratana çıkarırlar.

Kötülük yapmakta düzen kuranlara, onlara da, çetin azap vardır. Allah'tan utanmadan, insanlardan sıkılmadan gece gündüz durmadan kötülük yapanlar için amansız bir azap vardır. İşte bunların kurdukları düzenler hep boşa çıkar. Onların tezgahladıkları planlar, hep aleyhlerinedir, o düzenlerin sonu karanlıktır, yıkımdır, açık bir zarar ve perişanlıktır.

12. "İki deniz bir değildir. Birinin suyu tatlı ve kolay içimlidir; diğeri tuzlu ve acıdır. Her birinden taze balık eti yersiniz; takındığınız süsleri çıkarırsınız; Allah'ın lutfuyla rızık aramanız için gemilerin onu yararak gittiğini görürsün. Belki artık şükredersiniz."

13. "Allah, geceyi gündüze katar, gündüzü geceye katar; belirli bir süre içinde hareket eden güneş ve ayı buyruk altına almıştır. İşte bu, Rabbiniz olan Allah'tır, hükümranlık O'nundur. O'nu bırakıp taptıklarınız, bir çekirdek kabuğuna bile sahip değiller-dir."

14. "Onları çağırırsanız, çağrınızı işitmezler; işitmiş olsalar bile size cevap veremezler; ama kıyamet günü sizin ortak koşmanızı inkar ederler. Her şeyden haberdar olan Allah gibi, sana kimse haber vermez."

15. "Ey insanlar! Siz Allah'a muhtaçsınız, Allah ise müstağnidir, övülmeğe layık olandır."

16. "Dilerse sizi yok eder, yeniden başkalarını yaratır."

17. "Bu, Allah'a göre güç değildir."

18. "Hiç bir günahkar kimse diğerinin günahını çekmez. Günah yükü ağır olan kimse, onun taşınmasını istese, yakını olsa bile, yükünden bir şey taşınmaz. Sen ancak, görmediği halde Rablerinden korkanları, namazı adamakıllı kılanları uyarırsın. Kim arınırsa, ancak kendisi için arınmış olur; dönüş ancak Allah'adır."

4 Şanı yüce olan Allah emsalsiz bir gücün sahibidir, O dilediği her şeyi dilediği gibi yapar. O, Hz. Adem'i önce topraktan yaratmış, sonra da onu çeşitli aşamalardan geçirmiş, sonra onun eğey kemiğinden, yani onun et ve kemiklerinden Hz. Havva'yı yaratmıştır. Yüce Rabbimiz, Hz. Adem'in soyunu da bayağı bir sudan yaratmaktadır. Bu da bilinen nikahlı beraberlik sonucu olmaktadır. Şöyle ki, kadın erkek birbirleriyle tanışıp evlenirler, sonra da onların çocukları olur. İşte böylece hayat belirli bir süreye kadar böylece devam eder gider. Sonra da sizi çiftler halinde var etmiştir... Sizleri lütfu keremiyle birbirinizde huzur bulacak şekilde kadınlı erkekli olarak iki cins halinde yaratmıştır. Dişinin gebe kalması ve doğurması, ancak O'nun bilgisiyledir. O, tüm bunları bilmektedir. Bu konuda da hiç bir şey O'ndan gizli kalmaz. Üstelik O, nutfeye ne kadar ömür vereceğini de çok iyi bilir. Doğrusu bu Allah'a pek kolaydır.

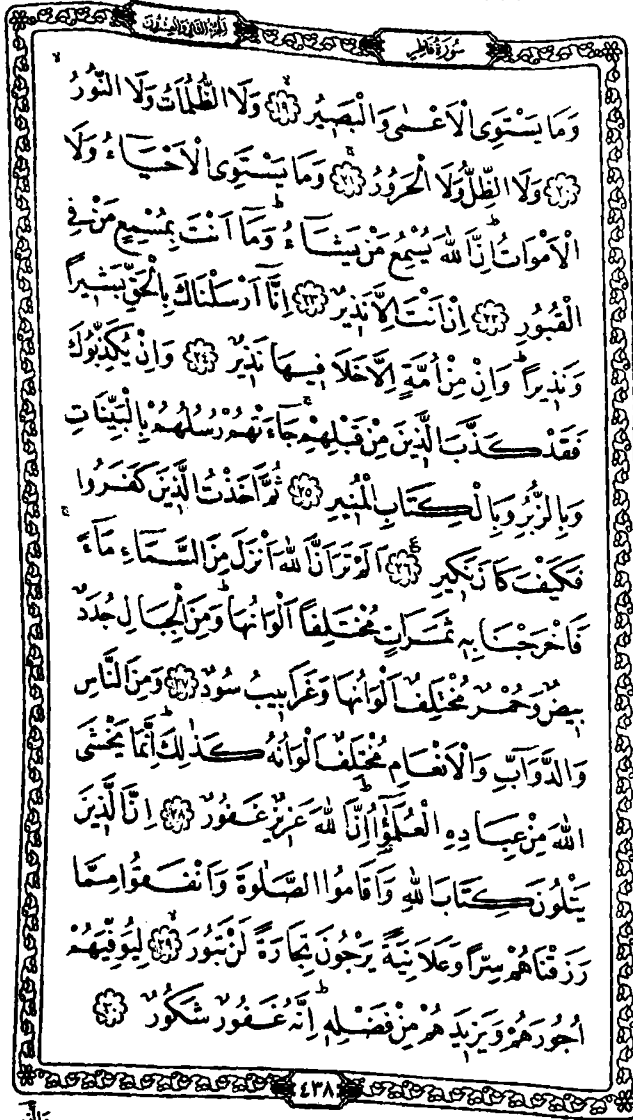
Uçsuz bucakız deryalar ve denizlerin birbirinden ayrılmaları, hep Yüce Allah'ın erişilmez kudretinin belgeleridir. Gerçekten Yüce Rabbimiz, iki denizi yaratmış, bir tarafta suyu tatlı ve kolay içimli, diğer yanda suyu içilemeyecek şekilde tuzlu ve acı denizler. Aslında bunların hepsi tuzlu sulardı. Ama Yüce Yaratıcımız, suyla tuzu birbirinden ayırmış ve sonuçta bir tarafta tatlı ve tuzsuz, diğer tarafta ise tuzlu ve acı sular akmaya başlamıştır. Her iki denizden de inci ve mercanlar, tazecik ve güzelim balıklar çıkar. Petrol ürünleri başta olmak üzere denizlerin bağrından çıkan nimetlerin haddi hesabı yoktur.

Yarattığını en güzel ve eşsiz bir biçimde yaratan, denizlerin üzerindeki koskoca gemileri yüzdürerek bizlerin emrine amade kılan Rabbimiz ne yücedir, O'nu tesbih ederiz. İnsanlar hem kendileri bu sayede yolculuk yaparlar, hem de ihtiyaç duydukları şeyleri taşırlar. Deniz yolculuğu ile uzun mesafeler kateder, kıtalar aşar. Tüm bunlara karşılık belki şükredersiniz. Lütuf ve keremiyle bu sayısız nimetleriyle koskoca evreni sizin emrinize amade kılmasına karşılık, O'na itaat ederek, yalnızca O'na kulluk ederek şükredersiniz.

Erişilmez güç ve kudretin sahibi Yüce Rabbinizdir, geceyi ve gündüzü sizin emrinize veren. O, geceden alır gündüze katar, gündüzden alır geceye katar, böylece gece ve gündüzü uzatır ve kısaltır. Gece ve gündüz birbirinin içine girmişken O, onları birbirinden ayırır. Aynı şekilde erişilmez güç ve uçsuz bucakız ilmiyle güneşi ve ayı da sizin hizmetinize sunmuştur. Onların her biri kendi yörüngesinde , Allah'ın bilgisi dahilinde ve O'nun belirlediği belli süre içerisinde hareket eder. İşte O Allah, sizin Rabbinizdir. O'dur tüm bunları yapan ve tüm her şeyi yaratan. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. Mülk ve hükümranlık tümüyle O'nundur. O'nu bırakarak, dua edip çağırdığınız putlar hiç bir şey yaratamazlar. Onlar bir çekirdek kabuğunu, bir pamuk kılını bile meydana getiremezler. Hal böyleyken, O'nu yarattığı evren içerisinde elektirik, telsiz, telefon, televizyon ve benzeri pek çok şey insan eliyle gerçekleşirken, o taptığınız putlar bunların hiç birini yapamazlar. O halde nasıl olur da onlara taparsınız? Oysa onlar, ruhsuz ve cansız şeylerdir.

O müşrikler dua da etseler, putlar onların çağrısını işitemezler, böyle bir şeyin olması asla mümkün değildir. Onlar, siz müşriklerin çağrısına cevap veremedikleri gibi, yarın kıyamet günü de sizin ortaklığınızı kabul etmeyecekler ve sizden tamamen uzak olacaklardır. O gün siz, onları Allah'a ortak koşmanız nedeniyle azaba uğratılacaksınız. Bugünden bu gerçekleri size haber veren Yüce Allah, yarın kıyamet günü yaptıklarınızdan dolayı sizi sorgulayacak ve işlediklerinizin karşılığını size verecektir. Elbette O, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır.

19. "Kör ile gören bir değildir."

20. "Karanlıklar ile ışık da bir değildir."

21. "Gölgelikle sıcaklık da aynı değildir.

22. "Dirilerle ölüler de bir değildir. Doğrusu Allah, dilediği kimseye işittirir. Sen, kabirlerde olanlara işittirecek değilsin."

23. "Sen sadece bir uyarıcısın."[5]

24. "Şüphesiz Biz seni, müjdeci ve uyarıcı olarak, gerçekle gönderdik. Geçmiş her ümmet içinde de mutlaka bir uyarıcı bulunagelmiştir."

25. "Eğer seni yalanlıyorlarsa bil ki, onlardan öncekiler de yalanlamışlardı. Peygamberleri onlara belgeler, sayfalar ve nurlu kitaplar getirmişlerdi."

26. "Sonra Ben, inkar edenleri yakaladım. Beni inkar etmek nasıl olurmuş?!"[6]

27. "Allah'ın gökten su indirdiğini görmez misin? Biz onunla türlü türlü renkte ürünler yetiştirmiş; dağlarda da beyaz, kırmızı, siyah ve türlü renkte yollar var etmişizdir."

28. "İnsanlar, yerde yürüyenler ve davarlar da işte böyle türlü türlü renktedirler. Allah'ın kulları arasında O'ndan korkan, ancak bilginlerdir. Doğrusu Allah güçlüdür, bağışlayandır."[7]

29. "Allah'ın Kitabını okuyanlar, namazı gereği gibi kılanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık sarf edenler, tükenmeyecek bir kazanç umabilirler."

30. "Çünkü Allah bu kimselerin ecirlerini tam verir ve lutfu ile arttırır. Doğrusu O, bağışlayandır, şükrün karşılığını bol bol verendir."

[5] Yüce Rabbimiz, kendisinin hiç kimseye muhtaç olmadığını, ama tüm yaratıkların kendisine muhtaç olduğunu ve huzurunda kendisine boyun eğdiklerini bildirerek şöyle buyuruyor: Ey insanlar, şunu biliniz ki, Allah'ın size ihtiyacı yoktur, ama siz hepiniz herhalükarda Allah'a muhtaçsınız. Tüm işlerinizin rast gitmesi O'na bağlıdır. Size güzel anlayış veren, işleri ölçülü bir biçimde belirleyen O'dur. O engin ilmi ve zenginliği ile size doğruyu göstermiş, sizi bilgilerle mücehhez kılmıştır. Zira tüm her şeyin yaratıcısı O'dur. O övülmeye layık olan ve hiç bir şeye muhtaç olmayandır. O'nun eşi ortağı yoktur, O bir başına her şeyden müstağnidir. O, tüm söylediği, yaptığı ve belirlediği şeylerde övülmeye layık olandır.

Ey insanlar, Yüce Allah isterse, ınadınız ve O'na itaat etmemeniz nedeniyle sizi yok eder, yahut bu alemden sizi alıp götürür. Sonra da sağlıklı düşünüp Allah'ı bulan, Rabbin isteklerine kulak veren, kafasını çalıştırıp O'nun çağrısına icabet eden yeni bir topluluk getirir. Onlar severek isteyerek, Rabbin huzuruna çıkacakları günden çekinerek Allah'ın emirlerini tutar, yasaklarından kaçınırlar. Evet Allah isterse, Sizi yok eder de, yerinize başka bir toplum getiriverir. Elbette bu, Allah için zor, yapılamaz bir şey değildir. O, dilerse bunların hepsi oluverir. Çünkü O, tüm her şeye kadirdir.

Öte yandan, yarın kıyamet günü hiç bir günahkar, bir başkasının günahını çekmeyecektir. Herkes kendi günahının cezasını çekecektir. Buna göre sen, bir başına günahından sorumlu olacaksın. Ama birisi seni günaha çağırmış, sen de ona uyarak günah işlemişsen, o zaman o da senin günahına ortaktır. Evet sonuçta herkes, işlediği günah ve sevaplarıyla başbaşa kalacaktır. Günah yükü ağır olan bir kimse, günahlarının taşınmasını istese, bu konuda kendisine yardımcı olunmasını arzu etse, böyle bir şey asla mümkün olmayacaktır. Yardıma çağırdığı kimse, en yakın akrabası bile olsa, babası yahut oğlu bile olsa, onlar yardımına koşamayacaklardır. O gün herkes kendi derdine düşmüş bir haldedir çünkü.

Ey Allah'ın peygamberi! Senin çağrına, ancak sağlıklı ve tutarlı düşünen akıl sahibi kişiler icabet ederler. Onlar, görmeden Rablerinden çekinen ve O'na saygı duyan kimselerdir. Bu yüzden onlar adamakıllı namazı kılarlar, ibadet ve taatlerini yerine getirerek benliklerini temizleyenlerdir. O benliklerini paklayanlar, Allah'a isyan sonucu helak olmaktan kurtulmak için çalışıp gayret eden kimselerdir. Şunu iyi bilin ki, kim yararlı bir iş işlerse, onun yararı döner dolaşır kendini bulur. Zaten sonunda dönüşünüz Allah'a olacaktır. O'nun huzuruna varacak ve O sizin hesabınızı çarçabuk görüverecektir. O gün herkes yapıp ettiğinin karşılığını görecektir. Hayır işleyen mükafatını alacak, kötülük işleyen de cezasını çekecektir.

Hiç körle gören bir olur mu? Hiç karanlıklarla aydınlık bir olur mu? Hiç soğukla sıcak bir olur mu? Hayır hayır, bunların hiçbiri birbirinin aynısı değildir. Nitekim böyle zıt kutupla her şey birbirinin aynı değildir, aralarında pek çok fark vardır. İşte aynı şekilde dirilerle ölüler de bir değildir. Bu temsil, Allah'ın müminlerle kafirler için verdiği bir örnektir. Şöyle ki, kafirler her zaman ölü kimselerdir, çünkü onların sürdükleri hayat boş ve anlamsızdır. Gerçek diriler ise, Allah'a ve tüm peygamberlerine, O'nun son peygamberi Hz. Muhammed'e @ inanan kimselerdir. Tıpkı Rabbimizin buyurduğu gibi: "Ölü iken kalbini diriltip, insanlar arasında yürürken önünü aydınlatacak bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp çıkamayan kimsenin durumu gibi midir?" *(6 Enam 122)* "Bu iki zümrenin durumu, kör ve sağır kimse ile gören ve işiten kimsenin durumuna benzer. Durumları hiç eşit olabilir mi? İbret almıyor musunuz?" (11 Hûd 24)

Evet inanan kişi, gören işiten ve nurun aydınlığında önünü görüp dünya ve ahirette dosdoğru yolda yürüyen kimsedir. O, yeşillik ve pınarlarla dolu cennetlere varıncaya kadar bu halini sürdürür.

İnanmayan kişi ise, kör ve sağır bir kişidir. O da karanlıklar içerisinde debelenir durur, nereye gittiğini ve nereye bastığını bile bilmez. O kişi, dünya ve ahirette sapıklık çukurları içerisinde dolanır durur. Nihayet o da bu haliyle yakıcı, alevli cehennemi boylar. Artık o serinliği, izzet ve ikramı olmayan ateş azabı içerisinde kalmaya devam eder. Evet küfür üzere ölen kimseler, gerçeğe kulak asmazlar. Ey Muhammed, sen ancak bir uyarıcısın. Sana düşen sadece gerçeği bildirmek ve onları uyarmaktır. Şunu bildir ki, sana uyan kurtuluşa erer, sana karşı gelen ise mahvolur. Zaten senden sonra da başka bir peygamber gelecek değildir.

[6] Ey Muhammed, doğrusu Biz seni, sana uyanlar için bir müjdeci, sana karşı gelenler için de bir uyarıcı olarak gerçekle gönderdik. Senin ümmetinden önceki toplumlara da uyarıcı peygamberlerimiz gelmiş, onlara uyan kurtulmuş, uymayan helak olmuştu. Bugün senin toplumun, seni yalanlıyorlarsa; şunu bil ki, senden önce de nice toplumlar, kendilerine apaçık mucize ve kesin delillerle gelen peygamberlerini yalanlamışlardı. Biz de isyankar davranmaları ve elçilerimizi yalanlamalarına karşın onları helak ettik;

➡ peygamberlerimizi kurtarıp onlara da yardım ettik. O toplumlar, peygamberlerine inansa ve peygamberlerinin ellerinde gerçekleşen apaçık mucizeleri ve onlara indirilen kitapları kabul etseydiler, bu onlar için çok daha hayırlı olurdu. O inkar eden nankörleri çetin bir azapla yakalayıverdiğimde, onlar Beni yalanlamanın ne demek olduğunu anladılar, Benim azabımın nasıl olduğunu gördüler!

7 Ey insanlar, Allah'ın gökten nasıl su indirdiğine bakıp düşünmez misiniz? Biz, o suyla yeryüzünde türlü türlü ürünler yetiştiririz. Renkleri, tatları, kokuları, lezzet ve değerleri farklı ürünler var ederiz. Aynı şekilde Biz, yalçın yüce dağların arasından beyaz, kırmızı çeşit çeşit yollar var ettik. Farklı renklerde yollar halkettik. Yine o dağlardan kara kargalar gibi simsiyah yollar yaptık. Aynı şekilde insanları, davarları ve canlıları da türlü türlü yarattık. Onlardan kimisi beyaz, kimi siyah, kimi sarı, kimi kızıl renkli; kimi de beyazla esmer arasında, kimi ise esmerle siyah arasındadır. Yarattıklarını en güzel bir biçimde yaratan Allah ne yücedir!

Allah'ın ayetleri üzerinde durup düşünenler, görmedikleri halde Rablerinden gerçek anlamda korkup çekinenlerdir. Onlar ise, Allah'ın ayetlerinde, O'nun nimetlerinde derinleşen, O'nun hidayet ve dinini inceleyip öğrenen bilginlerdir. Onlar önce Kur'ânın rehberliğinde hareket ederler, sonra da Allah Rasülünün sünnetine başvururlar. Bilginlerin Allah'tan en çok sakınan insanlar olması şundandır: Bir kişi layıkıyla ve tam anlamıyla Allah'ı tanırsa, o ölçüde O'ndan korkup çekinir. Elbette Yüce Allah, azabından korkan ve huzuruna çıkacağı günden çekinip o gün için hazırlık yapan kimseler için çokça bağışlayan ve merhamet edendir. Allah Azizdir, Hakimdir. Güç, kuvvet ve izzet sahibidir; yaptığı her şeyde sayısız hikmet vardır. O, kullarını engin bilgisiyle sorgular ve adaletinin gereği hakedenlere azap eder. O'ndan sakınan kimse kurtulmuş olur, O'nun emirlerini umursamayan kimse ise mahvolmuş demektir. Evet, gerçekten kulları içerisinde Allah'tan ancak bilginler korkar.

سُورَةُ فَاطِرٍ

وَالَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا
بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِۦ لَخَبِيرٌۢ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا
الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ
وَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌۢ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللَّهِ
ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا
يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ
فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِىٓ أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ
إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ الَّذِىٓ أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ
مِن فَضْلِهِۦ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ﴿٣٥﴾
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ
عَنْهُم مِّنْ عَذَابِهَا كَذَٰلِكَ نَجْزِى كُلَّ كَفُورٍ ﴿٣٦﴾ وَهُمْ
يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَآ أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِى كُنَّا
نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَآءَكُمُ النَّذِيرُ
فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٣٧﴾ إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُۥ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

٤٣٩

31. "Bu, sana vahyettiğimiz, öncekileri doğrulayan gerçek Kitaptır. Allah şüphesiz kullarından haberdardır, görendir."

32. "Sonra bu Kitabı kullarımızdan seçtiğimiz kimselere miras bırakmışızdır. Onlardan kimi kendine yazık eder, kimi orta davranır, kimi de, Allah'ın izniyle, iyiliklere koşar. İşte büyük lutuf budur."

33. "Bunlar, Adn cennetlerine girerler. Orada altın bilezikler ve incilerle süslenirler, oradaki elbiseleri de ipektir."

34. "Derler ki, 'Bizden üzüntüyü gideren Allah'a hamdolsun. Doğrusu Rabbimiz bağışlayandır, şükrün karşılığını layıkıyla verendir'."

35. "O, bizi lutfuyla, temelli kalınacak cennete o yerleştirendir. Orada bize ne bir yorgunluk dokunacak ve ne de bir usanç gelecektir."

36. "İnkar edenlere cehennem ateşi vardır. Ölümlerine hükmedilmez ki ölsünler; kendilerinden cehennemin azabı da hafifletilmez. Her inkarcıyı böylece cezalandırırız."

37. "Orada, 'Rabbimiz! Bizi çıkar; yaptığımızdan başka, yararlı iş işleyelim' diye bağırışırlar. Biz, öğüt alacak kişinin öğüt alabileceği kadar bir süre sizi yaşatmadık mı? Size uyarıcı da gelmişti. Artık tadın azabı, zalimlerin yardımcısı olmaz."

38. "Allah şüphesiz, göklerin ve yerin gaybını bilir. Doğrusu O göğüslerin özünü de bilendir."

[8] Evet, gerçek bilginlerin iki temel özelliği, sadakat ve emanete riayet etmektir. Onlar, insanların doğru yola gelerek Allah'ı tanımalarını, anaya babaya iyilik yapmalarını ve Allah'tan gereği gibi korkmalarını sağlamak onların tutkulandır. Yine onlar, insanların küçük günahlar işleyerek büyük günahlara düşmemelerini sağlamak için didinirler. Onlar, yaptıkları hayırları yeterli görmeyip tevazu içerisinde ve işledikleri hayırla aldanmadan hayırlarını daha da artırmaya gayret ederler. Çünkü işlediği hayırla yetinip gurura kapılma, sahibini sürekli hayırda kalmaya engel teşkil eden bir duygudur. İşte o bildiklerini yaşayan alimler, Allah'ın kitabını okuyup Allah'a iman ederler, kitabın gereği üzere adamakıllı namazı kılarlar, Allah'ın kendilerine bahşettiği rızıklardan gece gündüz gereği gibi harcamalarda bulunurlar. Allah katında sevabı bitmez tükenmez bir kazanç umarak gizli açık infakta bulunurlar. Onlar yaptıkları hayırlara karşılık Yüce Allah'ın mükafatlarını eksiksiz vereceğini ve hatta fazlasıyla vereceğini bilirler. Çünkü Yüce Mevlanın lütuf ve keremi boldur. O, günahları çokça bağışlayan ve işlenen azıcık bir hayrın bile karşılığını bol bol verendir.

Ey Muhammed, Bizim sana, Allah'ın kitabı Kur'ân'dan vahyettiğimiz gerçeğin ta kendisidir. Önünden ve ardından asla ona batıl yaklaşmaz. O Kur'ân, Tevrat ve İncil'in de Allah'ın kitabı olduğunun biricik tanığıdır. Yine o, Tevrat ve İncil'in çoğu hükümlerinin değiştirilip tahrif edildiğini de ortaya kor. Bu, bizzat Yüce Allah'ın şehadetiyle sabit olmuş bir gerçektir: "Kalpleri inanmamışken, ağızlarıyla, 'İnandık' diyenler, yahudilerden yalana kulak verenler ve başka bir topluluk hesabına casusluk edenlerden inkara koşanlar seni üzmesin. Sözleri asıl yerlerinden değiştirirler de, 'Böyle bir (fetva) size verilirse alın, verilmezse kaçının' derler..." *(5 Maide 41)* O Allah'ın kitabını değiştirenler, Tevrat ve İncil'deki gerçekleri tahrif edenler şunu iyi bilsinler ki, Yüce Allah onlara işledikleri cürümlerin hesabını soracaktır. O gün onlar söyleyecek tek bir söz bile bulamazlar.

Sonra Biz, bu kitabı kullarımızdan seçtiklerimize miras bıraktık. Yani Kur'ânı Hz. Muhammed'in izinde giden seçkin kullarımıza miras bıraktık. Kendinden önceki kutsal kitapları doğrulayarak gelen Allah'ın bu büyük kitabının gereklerini yerine getiren, bu ümmetin ilmiyle amil alimlerini Biz seçkin kullarımızdan kıldık. Onlar, zalim otoritelere yüz vermezler, Aziz ve Hakim olan Allah'tan başka hiç kimseden korkmazlar.

Yüce Rabbimiz, bu ayette İslam alimlerini üç grupta değerlendirmektedir:

Onlardan birinci grup, kendilerine yazık edenlerdir. Onlar, zalim otoritelere şirin görünmek yahut dünyalık elde etmek için yapılması gereken bazı hükümleri terkederler, kimi haramları işlerler.

İkinci grup orta yolda karar kılanlardır. Bunlar yapılması gerekenleri yapan, yapılmaması gereken haramları terkedenlerdir. Bu grupta olanlar yapılması sevap olan bazı nafileleri yaptıkları gibi, kimi mekruhları da işlemekten çekinmezler.

Üçüncü grup ise, Allah'ın izniyle hayırda yarışanlardır. Onlar hem farzları, hem de nafileleri yapan; haram, mekruh ve hatta bazı mubahlardan kaçan kimselerdir. İşte büyük lütuf budur. Bu grupta olmak nimetlerin en büyüğü olup bu grupta yer alan bir kişi, bilinçli ve şuurlu bir kimsedir. O, Allah'tan başka hiç kimseden korkmaz, Allah'ın sözünden başka bir söze kulak asmaz ve yaptığını yalnızca Allah için, O'nun rızasını kazanmak için yapar. Evet, gerçekten bu grupta olmak bir ayrıcalık ve büyük bir nimettir.

Peki, bildikleriyle amel eden ve Allah'tan başka hiç kimseden korkmayan bu gerçek alimlerin mükafatı nedir? Onlara Adn cennetleri vardır. Onların konaklayacakları yer Adn cennetleridir. O gün onlar oraya girecekler ve Yüce Allah'a arzolunacaklardır. Orada onlar altın ve inciden takılar takınacak, ipek elbileseler giyeceklerdir. Sonra mı? Sonra yine nimet üstüne nimete ereceklerdir. Nihayet onlar nimetlere gark olmuş bir halde şöyle diyeceklerdir: Bizden üzüntüyü gideren Allah'a hamdolsun.. Yaptığımız yararlı davranışlara karşılık bizden korku ve endişeyi giderip bizleri huzur ve rahata erdiren, bizleri dünya ve ahiret sıkıntılarından kurtaran Allah'a hamdolsun. Doğrusu Rabbimiz bağışlayandır, şükrün karşılığını layıkıyla verendir. Rabbimizi tesbih ederiz, O bizi lütfu keremiyle yaşanacak yere yerleştirdi, bize bu büyük makamları bahşetti. Yoksa biz, yalnızca amellerimizle bunları kazanamazdık. Artık orada bize ne bir yorgunluk dokunur, ne de bir usanç. Andolsun ki onlar, Allah'ın kendilerine vadettiği şeyin hak olduğuna ve O'nun kendilerine hesabsız mükafatlar verdiğine şahit oldular. Lütuf ve keremi bol olan ve kullarına son derece şefkat eden Rabbim ne yücedir!

[9] Burada söz, bahtiyar kimselerin durumunu anlatmaktan, bahtsızların sonunu anlatmaya geliyor. Küfredenler, onlar cehennemde asla ölmeyeceklerdir. Onlar azab içerisinde temelli kalacaklardır. Onlardan azap da asla hafifletilmeyecektir. Evet Allah, kendisini inkar eden ve Allah'a ortak koşan herkesin cezasını ➧

➡ işte böyle verir. Onlar azabın içerisinde, ölümün bir çıkış ve kurtuluş yolu olabileceğini düşünürler, ama onlar için böyle bir şey de söz konusu olmayacaktır. Onlar azabın içerisinde kendi kendilerine bağrışıp dururlar. Şöyle feryat ederek Allah'a yalvarıp yakarırlar: Rabbimiz, ne olur bizi dünyaya geri gönder de, orada daha önce yaptıklarımızdan farklı olarak yararlı işler yapalım!

Onların bu çağrısına cehennem bekçileri şöyle karşılık verirler: Size dünyada uzun ömürler vermedik mi, sizi bu günün dehşetiyle uyarmadık mı? Eğer siz, hak sözden yararlanacak kimseler olsaydınız, dünya hayatınızda bundan faydalanırdınız. Size Allah'ın peygamberleri gelmedi mi? Gerçek alimler, sizi Allah'ın diniyle müjdeler verip sizi Allah'a itaat etmeye ve günahlardan kaçınmaya çağırmadılar mı? O müjdecilere karşı siz nasıl davrandınız? O uyarıcılara ne yaptınız? Artık bugün, dünyada iken yalanlayıp durduğunuz azabı tadın bakalım! Bugün, sizi bu azaptan, bu ateş ve bukağılardan kurtaracak bir yardımcı da yoktur.

هُوَ الَّذٖى جَعَلَكُمْ خَلَٓائِفَ فِى الْاَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزٖيدُ
الْكَافِرٖينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ اِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزٖيدُ
الْكَافِرٖينَ كُفْرُهُمْ اِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾ قُلْ اَرَاَيْتُمْ شُرَكَٓاءَكُمُ الَّذٖينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَرُونٖى مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ
فِى السَّمٰوَاتِ اَمْ اٰتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلٰى بَيِّنَتٍ مِنْهُ بَلْ اِنْ يَعِدُ
الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا اِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾ اِنَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضَ اَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَٓا اِنْ اَمْسَكَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِنْ بَعْدِهٖ
اِنَّهُ كَانَ حَلٖيمًا غَفُورًا ﴿٤١﴾ وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ
جَٓاءَهُمْ نَذٖيرٌ لَيَكُونُنَّ اَهْدٰى مِنْ اِحْدَى الْاُمَمِ فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ نَذٖيرٌ
مَا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُورًا ﴿٤٢﴾ اِسْتِكْبَارًا فِى الْاَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا
يَحٖيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ اِلَّا بِاَهْلِهٖ فَهَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا سُنَّتَ الْاَوَّلٖينَ فَلَنْ
تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَبْدٖيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَحْوٖيلًا ﴿٤٣﴾
اَوَلَمْ يَسٖيرُوا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذٖينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُٓوا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ
فِى السَّمٰوَاتِ وَلَا فِى الْاَرْضِ اِنَّهُ كَانَ عَلٖيمًا قَدٖيرًا ﴿٤٤﴾

39. "Sizleri yeryüzüne de hakim kılan O'dur. İnkar edenin inkarı kendi aleyhinedir. İnkarcıların inkarı, Rableri katında yalnız kendilerine olan gazabı arttırır. İnkarcıların inkarı, hüsrandan başka bir şey arttırmaz."

40. "De ki, 'Allah'ı bırakıp da taptığınız putlarınıza hiç baktınız mı? Bana gösterin bakalım onlar yeryüzünde hangi şeyi yarattılar? Yoksa onların Allah'la ortaklığı göklerde midir? Yoksa Biz onlara kitap verdik de ondaki delillere mi dayanırlar? Hayır; zalimler, birbirlerine sadece aldatıcı söz söylerler."[10]

41. "Doğrusu, zeval bulmasın diye gökleri ve yeri tutan Allah'tır. Eğer onlar zevale uğrarsa O'ndan başka, and olsun ki onları kimse tutamaz. O, şüphesiz Halimdir, çokça bağışlayandır."

42. "Kendilerine bir uyarıcı gelince, toplumlar içinde en doğru yolda gidenlerden biri olacaklarına, and olsun ki, bütün güçleriyle Allah'a yemin etmişlerdi. Fakat kendilerine uyarıcının gelmesi onların sadece nefretini artırmıştır."

43. "Bu onların yeryüzünde büyüklük taslama ve kötü düzen kurmalarını arttırdı. Oysa pis pis kurulan kötü tuzağa ancak sahibi düşer. Öncekilere uygulanagelen yasayı görmezler mi? Sen Allah'ın yasasında bir değişiklik bulamazsın. Sen Allah'ın yasasında bir başkalaşma da bulamazsın."[11]

44. "Yeryüzünde gezip, kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğunu görmezler mi? Onlar, kendilerinden daha kuvvetliydiler. Göklerde ve yerde Allah'ı aciz bırakabilecek yoktur. Şüphesiz O bilendir, her şeye güç yetirendir."

[10] Doğrusu Yüce Allah bütünüyle gaybı bilendir. O göklerde ve yerde gizli saklı ne varsa hepsini bilir. Gönüllerin özünü de en iyi O bilir. İç dünyalarda gizlenen saklanan tüm her şeyi bilir ve herkese yaptığının karşılığını verir. Sizi, birbirinizin yerine geçirerek yeryüzünde yöneticiler kılan O'dur. Kafirlerin, inkarlarının vebali kendilerine dönecektir, başkalarına değil. Onlar, yandaşlarıyla beraber cehennem ateşinde olacaklardır. Yüce Rabbimizin adaletinin gereği olarak, inkar edenlerin inkarı ancak kızgınlığı ve zararı artırmaktadır. Onlar inkarda kalmaya devam ettikleri sürece, Allah'ın gazabı onlar üzerine olacaktır. Ama inananlar böyle değildir. Çünkü onlar yaşadıkça güzel güzel davranışlarda bulunur, böylece de cennetteki derecelerini yükseltir, sevaplarını artırır, yaratıcıları olan alemlerin Rabbi Allah'a olan sevgi ve muhabbetleri ziyadeleşir.

Melekler, cehennemliklere şöyle derler: Şu dünyada günah ve inkarda ortaklarınız olan şeylere bir baktınız mı? Bana bugün gösterin bakalım, onlar yeryüzünde bir şey yarattılar mı? Onlar gökten neyi elde edebildiler söyleyin hele? Yoksa onların göklerde başka ortakları mı var? Hayır, hayır onlar hiç bir şeye sahip değildirler.Yoksa onlara bir kitap indirdik te, onların söyledikleri şirk, inkar ve dünyada iddia edip durdukları boş ve anlamsız şeyler o kitaba mı dayanıyor? Hayır, iş hiçte öyle değildir. Hani nerede, dünyada iken iddia ettiğiniz batıl şeyler? Haydi bakalım girin cehenneme! Zaten zalimlerin, kendileri gibi olan zalimlere çağrısı yalan ve aldatmadan başka bir şey değildir. Gerçekten onlar, bu konuda kendi arzu, tutku ve kuruntularına uydular. Onların hepsi ise, boş anlamsız ve uydurma şeylerdi.

[11] Şanı Yüce Rabbimiz, yıkılmamaları için erişilmez gücüyle gökleri ve yeri tutmaktadır. Aksi takdirde yer ve göğün yıkılmasıyla tüm mahlukat mahvolur giderdi. Şimdi söyleyin bakalım, yer ve gök yıkılacak olsa, onları Allah'tan başka kim tutabilir. Hayır O'ndan başka hiç kimse tutamaz. Yerin ve göğün dengeli bir biçimde kalmaları ancak Allah'ın kudretiyle mümkündür. Tüm bunlara rağmen Allah, çok merhametli ve bağışlayandır. Kullarının kendisini inkar etmelerini ve kendisine karşı gelmelerini gördüğü halde O, onları cezalandırmada acele davranmaz, onlara süre tanır. Bir kısmının günahlarını örtüp bağışlar. İşte bu, O'nun Halim ve Gafur olması nedeniyledir. Kıyamet günü ise, herkes kazandığının karşılığını görecektir. Her nefis, dünyada yaptığı küfrünün yahut imanının karşılığını bulacaktır.

İnkarcılar, kendilerine peygamber gelmeden önce tüm var güçleriyle yemin ediyorlardı. Eğer Allah onlara, hidayete çağıran bir peygamber gönderirse onlar, kendilerine peygamber gönderilmiş gelmiş geçmiş tüm herkesten daha doğru yolda olacaklardı. Ama ne zaman ki, Yüce Allah onlara, son kitap Kur'ânla birlikte son peygamber Hz. Muhammed'i @ dosdoğru yola çağıran uyarıcı bir peygamber olarak gönderdi, bu onların haktan nefretlerini artırdı sadece. Onlar peygambere karşı savaş açtılar, peygamberin gelişi onların inkarına inkar kattı. Allah'ın ayetlerine uymayı kendilerine yediremeyerek yeryüzünde isyan edip büyüklük tasladılar. Allah'ın peygamberine savaş açtılar, insanları Allah yolundan alıkoyabilmek için türlü türlü planlar yaptılar. Ama kurdukları tuzakların zararı, sonuçta hep kendilerine döndü. Sonuçta isyanları nedeniyle Allah onları cezalandırdı ve onlara gazap etti. Zira bu, peygamberlerine karşı gelenler hakkındaki Allah'ın yasasıydı. Elbette sen Allah'ın yasasında bir değişiklik ve bir başkalaşma bulamazsın. Zulümleri nedeniyle zalimlere yazıklar olsun!

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلٰى ظَهْرِهَا مِنْ دَٓابَّةٍ وَلٰكِنْ
يُؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّىۚ فَاِذَا جَٓاءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِه۪ بَص۪يرًا ﴿٤٥﴾

سُورَةُ يٰسٓ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَلَاثٌ وَثَمَانُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

يٰسٓ ﴿١﴾ وَالْقُرْاٰنِ الْحَك۪يمِ ﴿٢﴾ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَل۪ينَ ﴿٣﴾ عَلٰى
صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿٤﴾ تَنْز۪يلَ الْعَز۪يزِ الرَّح۪يمِ ﴿٥﴾ لِتُنْذِرَ قَوْمًا
مَٓا اُنْذِرَ اٰبَٓاؤُ۬هُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى
اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ اِنَّا جَعَلْنَا ف۪ٓي اَعْنَاقِهِمْ
اَغْلَالًا فَهِيَ اِلَى الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ
اَيْد۪يهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ
لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِۚ
فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَاَجْرٍ كَر۪يمٍ ﴿١١﴾ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا
وَاٰثَارَهُمْۜ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ ف۪ٓي اِمَامٍ مُب۪ينٍ ﴿١٢﴾

٤٤١

45. "Allah insanları işlediklerine karşılık hemen yakalayıverseydi, yeryüzünde bir canlı bırakmaması gerekirdi. Ama onları belli bir süreye kadar erteler. Süreleri gelince gereğini yapar. Doğrusu Allah kullarını görmektedir."[12]

36 YÂSÎN SÛRESİ

Yasin sûresi 83 ayet olup 45. ayeti Medine'de, kalan kısmı ise Mekke'de Cin sûresinden sonra ve Mekke döneminin ortalarında inmiştir. Sûreye ilk harfleri olan Yâsîn dendiği gibi; Kur'ân'ın kalbi anlamına Kalbü'l-Kur'ân; Fenalıkları defeden anlamına Müdafaa, Kâdıye; dünya ve ahiret hayırlarını kazandıran anlamına Muımme ve Azîme adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ya, Sin."

2. "Kuran'ı Hakim'e and olsun ki.."

3. "Doğrusu sen gönderilmiş peygamberlerdensin."

4. "Dosdoğru yol üzeresin."

5-6. "Bu, babaları uyarılmadığından gafil kalmış bir toplumu uyarman için güçlü ve merhametli olan Allah'ın indirdiği Kuran'dır."

7. "And olsun ki, hüküm çoğunun aleyhine gerçekleşmiştir, onlar artık inanmazlar."

8. "Doğrusu Biz, onların boyunlarına, çenelerine kadar varan demir halkalar geçirmişizdir, bunun için başları yukarı kalkıktır."

9. "Önlerine ve arkalarına sed çekmişizdir. Onları çepeçevre kuşattık, artık göremezler."

10. "Onları uyarsan da uyarmasan da birdir, inanmazlar."[1]

11. "Sen ancak, Kuran'a uyan ve görmediği halde Rahman'dan korkan kimseyi uyarabilirsin. Artık o kimseyi, bağışlanma ve cömertçe verilecek bir ecirle müjdele."

12. "Şüphesiz ölüleri dirilten, işlediklerini ve eserlerini yazan Biziz Biz. Biz her şeyi, apaçık bir kitapta saymışızdır."

[12] O kafirler, yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı? Onlardan önce yaşamış zalim Âd ve Semud kavminin haberlerini duyup, yurtlarını görmediler mi? Onlar ne yapmışlardı? Ve peygamberleri yalanlamalarına karşılık, Allah onlara ne yapmıştı? Allah, onları mahvetmemiş miydi? Onların evleri tarumar olmuş, ekip diktikleri mahvolmuş, kuleleri ve binaları yerle bir olmuştu. Allah onları adeta biçivermişti. Onlardan önce yaşamış olan o Allah'ın helak ettiği toplumlar, onlardan çok daha güçlü idiler. Göklerde ve yerde bulunan hiç bir şey asla Allah'ı aciz bırakamaz. Nitekim onlar da sayılarının çokluğu, güç ve kuvvetlerinin büyüklüğüne rağmen yıkılıp gittiler. Mallarının, çoluk çocuklarının çokluğu onları yıkımdan kurtaramadı. Hiç bir şey Allah'ın azabını onlardan uzaklaştıramadı. Çünkü hiç bir güç Allah'ı aciz bırakamaz. Göklerde ve yerde O, bir şeyi istedi mi o mutlaka gerçekleşir. Gerçekten O, her şeyi bilen ve her şeye güç yetirendir

Kazandıklarına, küfür ve inkarlarına karşılık, Allah insanları hemen yakalayıp helak ediverseydi, yeryüzünde tek bir canlı bile kalmazdı. Allah, insanları işledikleri günahları sebebiyle sorgulayıp cezalandırmış olsaydı, göklerde ve yerde olan herkesi, sahip oldukları tüm her şeyle birlikte helak ederdi. Ama O'nun ilim, hikmet ve kudreti, o helakı hakedenlerin belli bir süreye kadar bırakılmalarını gerektirmiştir. Ama o belirlenen süre gelince, artık onlar bir an bile geriye bırakılmazlar. Gerçekten Yüce Rabbimiz kullarının her halinden haberdardır ve onların her şeyini görmektedir. Onlara kıyamet gününe kadar süre tanımaktadır. O gün onları sorgulayacak, herkese yapıp ettiğinin karşılığını verecektir. Kendisine itaat edene ödülünü verecek, isyan edene de cezasını kesecektir. O, kimseye kıl kadar haksızlık yapmaz.

Tüm bunlara rağmen Rabbinin ayetlerini yalanlayanlara yazıklar olsun! Yüce Allah'ın kullarını görüp gözettiğinden ve onları işittiğinden habersiz olana yuh olsun! Ne var ki, zalimler gerçekleri bilmezler, inkarcılar gerçekleri duymazlar, körler hakikatleri görmezler!

[1] Hece harfleri hakkında yeterli açıklama, Bakara sureinin başında yapılmıştı. İbn Abbas'tan, 'Yâ sîn' kelimesinin 'ey insan' anlamına geldiğine dair bir rivayet te vardır. Ayetlerde Yüce Rabbimiz, Hz. Muhammed'in @ gönderilmiş peygamberlerden olduğuna ve dosdoğru yol üzere, yani Allah'ın gerçek dini üzere olduğuna yemin etmektedir. Kuran'ı Hakim, önüne sonuna asla batıl karışmayan sapasağlam kitap demektir.

Doğrusu sen gönderilmiş peygamberlerdensin. Ey Muhammed, sen dosdoğru bir din ve metod üzere gönderilmiş bir peygambersin. Bu dosdoğru yol ve senin getirdiğin gerçek din, İzzet ve rahmet sahibi Yüce Rabbin mümin kullarına indirdiği Kur'ândır. Onunla tüm insanları uyarman için indirilmiştir. "Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik." (21 Enbiya 107) Yeryüzünün dört bir yanındaki tüm insanlara müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik.

Evet, Kur'ân-ı Kerim, Yüce Allah'ın kullarına lütfettiği en değerli nimeti olduğu için, Allah Teâlâ onu peygamberlerin sonuncusuna son kitap olarak indirmiştir. Hz. Muhammed o kitapla, daha önce kendilerine ve babalarına bir uyarıcı gelmemiş olduğu için gaflet içerisinde yüzen bir toplumu uyaracak, onları doğru yola ulaştırmak için elinden gelen her şeyi yapacak, bu uğurda karşılaşacağı sıkıntılara katlanacaktı. Nitekim öyle de yaptı. Ama onlar, onun çağrısına kulak vermediler, çünkü onlar Allah'a ve peygamberlerine inanmayan kimselerdi. Ey Muhammed! ,eğer onlar sapıklıklarında ısrar edecek olurlarsa, sen kendini üzme.. Zira sen, onların içerisinden ve onların soyundan sana inanacak insanlar nasıl olsa bulacaksın. Sen şimdi sabret, elbette sen bunlara Allah'ın yardımıyla katlanacaksın.

O senin çağrından yararlanamayacak olanların Biz boyunlarına bukağılar geçirmişizdir. O bukağılar, onların hayır ve hidayeti görmelerine engeldir. Ama bu, onların kalplerinin taş gibi kaskatı oluşundan ve Allah'ın yolundan uzak kalmalarındandır. O azgınlıklarına hükmedilmiş olan kimselerin hidayete ulaşmaları, boğazında bukağı olduğu için elleri çenesiyle birlikte boynunda asılı olan kimsenin başı yukarı kalkık olduğu için sağı solu göremediği gibi imkansızdır. Ayette geçen 'mükmah' kelimesi, başı yukarı kalkık demektir. Ayette ellerin boyuna asılı olduğu zikredilmemiş olsa da, bu anlaşılmaktadır. Çünkü bukağının boyuna takılması, ellerin oraya bağlanması içindir. Elleri boynunda asılı olan kimsenin hayra ulaşması ve hayrı tutup alması imkansızdır.

Evet gerçekten onlar, Allah'ın affından da mahrumdurlar. Kalplerine yerleşmiş inkar karanlıkları nedeniyle, hayır ve gerçeğin kapıları onların yüzlerine kapanmıştır. Onlar bakmaktadırlar, ama görememekte, hayırdan yararlanamamakta, doğru yolu bulamamaktadırlar. Artık uyarsan da uyarmasan da onlar için bir şey değişmez, onlar inanmayacaklardır. Çünkü Allah, onların kalplerine sapıklık mührünü vurmuştur bir kere. Öğüt ve uyarı da onlara kar etmez. Artık onlardan sen sorumlu değilsin, çünkü onlar ateşin yakıtıdırlar

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾
إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا
إِلَيْكُمْ مُرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا
أَنْزَلَ الرَّحْمَٰنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا
إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوا
إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ
مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ
رَجُلٌ يَسْعَىٰ قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾ اتَّبِعُوا
مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ
الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾ أَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً
إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَٰنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا
وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّي آمَنْتُ
بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

٤٤٢

13. "Onlara, o şehir halkını anlat. Hani oraya elçiler gelmişti."

14. "Hani onlara iki elçi göndermiştik; onu yalanladıkları için üçüncü biriyle desteklemiştik. Onlar: 'Doğrusu biz size gönderildik' demişlerdi."

15. "Halk, 'Siz de ancak bizim gibi birer insansınız. Rahman da bir şey indirmemiştir. Siz sadece yalan söylüyorsunuz' demişlerdi."

16. "Elçiler: 'Doğrusu Rabbimiz bilir ki, gerçekten biz size gönderilmiş elçileriz' demişlerdi."

17. "Bize düşen ancak apaçık tebliğdir."

18. "Halk, 'Doğrusu biz, sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık. Eğer vazgeçmezseniz and olsun ki sizi taşlayacağız ve bizden size can yakıcı bir azap dokunacaktır' demişlerdi."

19. "Elçiler: 'Uğursuzluğunuz kendinizdendir. Bu uğursuzluk size öğüt verildiği için mi? Hayır; siz, aşırı giden bir toplumsunuz' demişlerdi."[2]

20. "Şehrin öbür ucundan koşarak bir adam gelmiş ve şöyle demişti: 'Ey kavmim! Gönderilen elçilere uyun'."

21. "Sizden bir ücret istemeyenlere uyun, onlar doğru yoldadırlar."

22. "Beni yaratana ne diye kulluk etmeyeyim? Siz de O'na döneceksiniz."

23. "O'nu bırakıp da tanrılar edinir miyim? Eğer Rahman olan Allah bana bir zarar vermek isterse, o tanrıların şefaati bana fayda vermez, beni kurtaramazlar."

24. "Doğrusu ben o takdirde apaçık bir sapıklık içinde olurum."

25. "Şüphesiz ben Rabbinize inandım, beni dinleyin."

26-27. "Ona 'Cennete gir' denildi. O keşke demişti, kavmim, Rabbimin beni bağışladığını ve beni ikrama mazhar olanlardan kıldığını bilseydi!"[3]

[2] Ey Muhammed senin uyarıların, senin çağrına kulak veren, senin söylediklerinin Allah katından geldiğini bilen ve gormedikleri halde Allah'ın kendisini görüp durduğunun bilincinde O'ndan korkan kimselere fayda venr. Onlar, Allah'ın her şeyden haberdar olduğunun bilincinde, Allah korkusu ve Peygamber sevgisiyle emrettiklerine yapışır, yasakladıklarından da kaçınırlar. İşte günahların bağışlanma ve bol bol mükafatlar müjdesi onlaradır.

Hiç şüphe yok ki, Yüce Allah her şeye gücü yeten, gücünün üstünde başka güç olmayan yegane otoritedir. O, kıyamet günü sorgulayıp yaptıklarının karşılığını vermek için ölüleri diriltecektir. Yüce Rabbimiz, herkesin işlediği hayır şer ne varsa hepsini kayıt altına alır ve ona göre herkese yaptığının karşılığını verir. Evrendeki tum her şey korunmuş bir kitapta yazılıdır. Öyleyse şeytanın oyunlarına kanıp onun izinde giden, onun ayak oyunlarına aldanan ve onun tuzaklarına düşen kimseler kendilerine sorsunlar bakalım: Tüm her şeyin ortaya konup tartılacağı o kıyamet gününde onlar ne yapacaklar, nereye gidecekler?

Topluma örnek ve önder olmaları gerektiği halde gizli açık pek çok günah işleyen şu müslümanların yöneticileri, o hesap gunü Rablerıne ne cevap verecekler? O gün onlara ne malları fayda verir, ne de rütbeleri onları korur. O gün söz ve yetki sahibi sadece Yüce Allah'tır. O gün O, müslüman yöneticilere soracak elbet. Allah'ın yasalarını niçin yürürlükten kaldırdınız, diye. O gün, her şeyi yakıp kavuran, yakıcı bir ateş onları çarpacaktır.

Ya şu alimlerden oldukları halde, zalim yöneticilere dalkavukluk eden, Allah'ın söz ve hükümlerini az bir paha ile satanlar ne yapacaklar, o dehşetli günde nereye gidecekler? Göklerin, yerin ve tüm her şeyin sahibi olan Allah'tan değil de, yöneticilerden korkarak insanlara yanlış yorumladıkları Allah'ın "Hüküm vermek ancak Allah'a aittir." *(12 Yusuf 40)* ayetinin hesabını nasıl verecekler?

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, peygamberleri yalanlayanlara, kendilerini Allah'ı birlemeye ve O'na itaate çağıran iki elçi geldiğinde onları yalanlayan kent ahalisini örnek olarak veriyor. Onlar, kendilerine gelen o iki elçiyi yalanlayınca, Yüce Allah üçüncü bir elçi göndererek onları desteklemişti. Elçiler ahaliye şöyle demişlerdi: Biz, size gönderilmiş elçileriz. Bizi, size yaratanınız gönderdi. O, size yalnızca kendisine kulluk etmenizi emrediyor.

Elçilerin bu sözleri, halkın inat ve inkarını artırdı sadece. Onlar büyüklük taslayarak elçilere inanmadılar. Onlara dediler ki: Siz de bizim gibi insandan başka bir şey değilsiniz. Bizim gibi insan olduğunuz halde, nasıl olur da size vahyedilir? Rahman, neden bir meleği elçi olarak göndermedi de sizi gönderdi? Elçiler, onların bu tepkilerine sabrederek şöyle dediler: Biz gerçekten size gönderilmiş elçileriz. Bize düşen, sadece size getirdiğimiz gerçekleri açıklamaktır. Siz eğer, bu gerçeklere uyarsanız dünya ve ahirette kurtuluşa ermiş olursunuz. Yok onlara uymayacak olursanız, bunun sonucunu yakında bileceksiniz.

Sonunda halk elçilere şöyle karşılık verdiler: Biz sizin yüzünüzden uğursuzlandık. Sizin yüzünüzden başımıza hayır namına bir şey gelmiyor. Başımıza kötülük namına ne geliyorsa sizden dolayı geliyor. Eğer bizi çağırıp durduğunuz şeyden vazgeçmezseniz, muhakkak sizi taşlayacağız ve size çok çetin bir azapla azap edeceğiz!

Elçiler, işlerini Allah'a havale ederek şöyle dediler: Uğursuzluğunuz başınıza! Hakikaten siz sapık bir toplumsunuz. Size öğüt verildiği için mi? Biz size, Allah'ı birlemenizi, içtenlikle ve yalnızca O'na kulluk etmenizi emrettiğimiz için mi bize böyle karşılık veriyor, bize tehditler savuruyorsunuz? Gerçekten siz ölçüyü şaşırmış bir toplumsunuz.

[3] Şehrin öteki ucundan, yani iç taraflarından bir adam koşarak geldi. O kavmine karşı elçilere yardım etmek istiyordu. Kavmini, gelen bu elçilere uymaya teşvik ederek şöyle dedi: Ey halkım, uyun bu size gönderilmiş olan elçilere! Gerçekten bunlar Allah ve peygamber erleri yiğitlerdir. Gerçek onlarla beraberdir. Onlar size sadece gerçeği getirmişlerdir. Onlar, bu elçilik görevini yerine getirmelerine karşılık sizden bir ücret de istemiyorlar. Onların ücretini Yüce Allah verecektir, Allah'ın lütuf ve keremiyle onlar sizden çok daha zengindirler. Yalnızca Allah'a kulluk etme konusunda size yaptıkları çağrılarında onlar doğru yolu ■

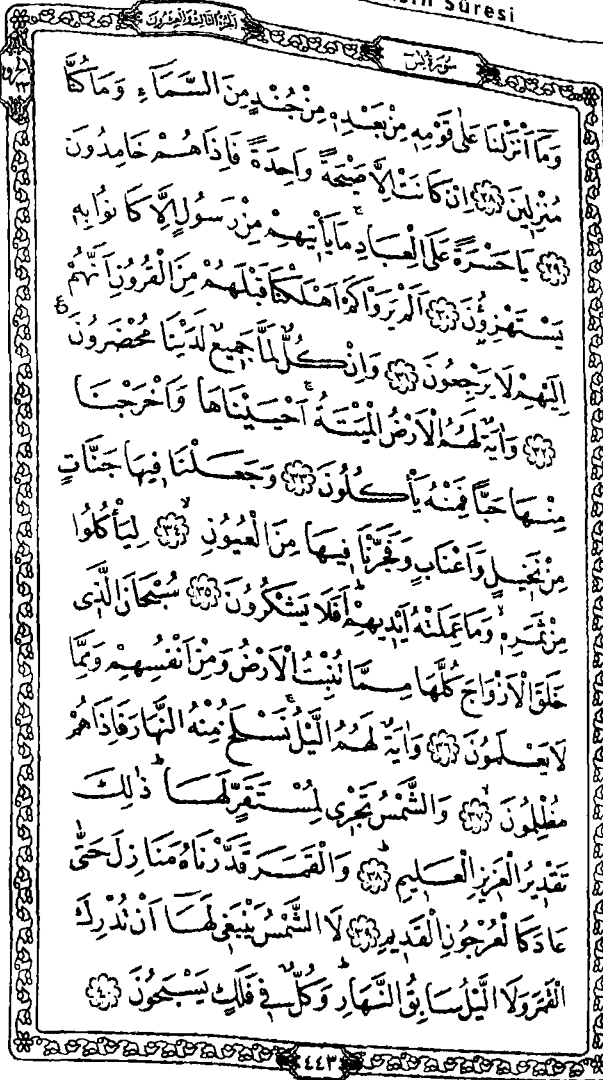
➡ bulmuş kimselerdir. Andolsunki işte ben, bu elçilere uyuyorum. Burada, yalnızca beni yaratan Allah'a kulluk etmekten alıkoyacak hiç bir güç yoktur. Zaten yarın kıyamet günü sizler de O'na döndürüleceksiniz. O, yaptıklarınızın karşılığını tastamam size verecektir. Şimdi ben, O'nu bırakıp başka ilahlar mı edineyim? Bu cümle, onları kınayıcı ve yaptıklarını reddedici bir soru cümlesidir.

Ben asla, Allah'tan başka bir ilah edinmeyeceğim. Ben hiç bir şeyi O'na ortak koşmayacağım. Çünkü O'dur yegane rızık veren, fayda ve zarar gelirse yalnızca O'ndan gelir, başkasından değil. Şu sizin tapmakta olduğunuz putların hiç bir şeye güçleri yetmez. Ben şayet, Allah'tan başka bir şeyi ilah edinirsem, işte o zaman açık bir sapıklık içerisinde olurum ve beni Allah'tan başka hiç kimse o sapıklıktan kurtaramaz. Ey ahali, şahit olun ki ben Rabbinize iman ettim ve sizi de O'nun elçilerinin çağrısına uymaya davet ediyorum. Aksi takdirde ben sizinle alakamı kesiyorum ve ben sizden uzağım. Allah ona rahmet etsin, kavmi onu şehit etti.

O şehidin mükafatı, amelinin karşılığı oldu. Çünkü ceza, amele göre idi. Ona denildi ki: Buyur gir cennete!

O şehid şöyle dedi: Keşke kavmim bilseydi, Rabbimin beni bağışladığını ve günahları bağışlanmış, rızaya ermiş kişilerden kıldığını anlasalardı. Evet, Allah'a inanan, dünyada O'nun emirlerini yerine getiren, O'nun kitabı ve peygamberinin sünnetine sarılan herkes cennetliktir, Rabbin ikramına mazhar olanlardandır.

28. "Ondan sonra kavmi üzerine gökten bir ordu indirmedik; zaten indirecek de değildik."

29. "Sadece tek bir çığlık... o kadar, hemen sönüverdiler."

30. "Kullara yazıklar olsun! Kendilerine hangi elçi gelse, onu alaya alıyorlardı."

31. "Kendilerinden önce nice nesilleri yok ettiğimizi, onların bir daha kendilerine dönmediklerini görmezler mi?"

32. "Hepsi huzurumuza getirileceklerdir."

33. "İşte ölü arz onlara bir delildir. Onu diriltir ve oradan taneler çıkarırız da ondan yerler."

34. "Orada hurmalıklar ve üzüm bağları var ederiz, aralarında pınarlar fışkırtırız."

35. "Onun ve elleriyle yaptıklarının ürünlerini yesinler diye; şükretmezler mi?"

36. "Yerin yetiştirdiklerinden, kendilerinden ve daha bilmediklerinden çift çift yaratan Allah ne yücedir!"[4]

37. "Onlara bir delil de gecedir: Gündüzü ondan sıyırırız da karanlıkta kalıverirler."

38. "Güneş de yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu, güçlü ve bilgin olan Allah'ın kanunudur."

39. "Ay için de sonunda kuru bir hurma dalına döneceği konaklar tayin etmişizdir."

40. "Aya erişmek güneşe düşmez. Gece de gündüzü geçemez. Her biri bir yörüngede yüzerler."

[4] Yüce Rabbimiz, o şehidden sonra kavminden nasıl intikam aldığını anlatıyor. Onlar Allah'ın elçilerini yalanlamış, O'nun veli kulunu şehid etmişlerdi. Bu yüzden Allah onlara gazap etti. Elbette Allah, onları yok etmek için gökten melekler ordusu indirecek değildi, O'nun buna ihtiyacı da yoktu O'nun için iş gayet basitti. Nitekim Yüce Allah, Cebrail'e emretti, o yeryüzünde bir nara attı, o yalancıların hepsi yok olup gittiler. Onlara ve onlar gibi olanlara yazıklar olsun! Kendilerini kurtuluşa götürmek için gelen Allah elçilerini yalanlayan ve onlarla alay edenlere yuh olsun!

Onlar, kendilerinden önce nice toplumları yok ettiğimizi, nice kuşakların tarihten silinip gittiğini görmediler mi? O helak olup gidenler, bir daha dünyaya da dönmüyorlar. Ama onlar, sorgulanmak ve yaptıklarının hesabını vermek üzere Ahirette tekrar diriltileceklerdir. Bu gerçeği hiç düşünmezler mi?

Onlar her ne kadar öldükten sonra dirilmeyi imkansız görüp kendilerinden önceki peygamberleri yalanladıkları için helak edilen toplumlardan ders almadılar. Ey Muhammed, sen onlara de ki. Şu bitkiden hiç eser olmayan kupkuru ölü arza bakmaz mısınız? Yüce Allah, gökten yağmur indirdiği zaman, o ölü yer canlanır ve her çeşit meyve ve sebzeyi bitirmeye başlar. İşte bunda Yüce Allah'ın erişilmez gücüne, yoktan varedişine ve ölüleri diriltişine delalat eden açık işaretler vardır. Yeryüzüne can veren ve yeşerten kimdir? Yüce Allah değil midir? Yeryüzünde envai çeşit meyve ağaçlarını ve bitkileri yetiştiren kimdir? Türlü türlü, rengarenk bitkilere can veren kimdir? İnsan varlığını bu bitkilerle sürdürmüyor mu? Tüm bunları yapan Yüce Allah değil midir? Kimdir, çekirdekten üzüm ve hurmayı yaratan, bahçeleri vareden, pınarlar fışkırtıp nehirler akıtarak yeryüzüne can veren kimdir? Yerde yetişen şeyleri insan ve hayvanlara rızık kılan kimdir? Tüm bunlar Yüce Allah'ın rahmetinin eseri değil midir? Bunlar, insanların çalışıp çırpınmalarıyla olabilecek şeyler değildir. Hala şükretmiyorlar mı? Kendilerine bahşedilen bunca nimete karşı Allah'a şükredip O'na kulluk yapmıyorlar mı?

Yerin yetiştirdiklerinden, kendilerinden ve daha bilmediklerinden çift çift yaratan Allah ne yücedir! Ekinlerden, meyvelerden, bitkilerden, insanlardan ve bir de bilmedikleri tanımadıkları şeylerden çifter çifter yaratan, onları erkekli dişili yaratan Allah ne yücedir! "İbret alasınız diye her şeyi çift çift yaratmışızdır." *(51 Zariyat 49)* Evet, şanı yüce Allah insanoğlunu erkekli dişili yaratmıştır, hem de pişmiş çamura benzeyen bir balçıktan, şekillenmiş kara balçıktan yaratmıştır. Yine şanı yüce Rabbimiz cinleri de erkekli dişili yaratmıştır. O, melekleri de eşsiz bir biçimde yaratmıştır. Yine O, rüzgarı bitkilerdeki aşılamaya vesile kılmış, böylece ağaçlar ve bitkiler arasında aşılanma gerçekleşmiş ve meyveler oluşmuştur. Tüm bunlar, dünyanın ardından bir de ahiret hayatı olduğuna işaret etmektedir. Ahiret günü hesaplar görülecek, iyiler cennete, kötüler ise cehenneme gidecektir. Aziz ve Hakim olan Rabbimiz ne yücedir!

سورة يس

وَاٰيَةٌ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾ وَخَلَقْنَا
لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَاِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ
وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ﴿٤٣﴾ اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا اِلٰى حِينٍ ﴿٤٤﴾ وَاِذَا
قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ اَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
﴿٤٥﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا
مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ قَالَ الَّذِينَ
كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللّٰهُ اَطْعَمَهُ اِنْ اَنْتُمْ
اِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُونَ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ
يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا اِلٰى اَهْلِهِمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَاِذَا هُمْ مِنَ الْاَجْدَاثِ اِلٰى
رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا
هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا
صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ
لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

٤٤٤

41. "Onlara bir delil de, soylarını dolu gemiyle taşımamızdır."

42. "Biz onlar için bunun gibi daha nice binekler yaratmışızdır."

43. "Dilesek, onları suda boğardık; ne yardımlarına koşan bulunur ve ne de kendileri kurtulabilirlerdi."

44. "Ama katımızdan bir rahmet ve bir süreye kadar geçinme olarak onları geri bıraktık."[5]

45. "Onlara, 'Geçmişinizden ve geleceğinizden sakının, belki merhamet olunursunuz' dendiği zaman yüz çevirirler."

46. "Zaten Rabbinin ayetlerinden her hangi biri kendilerine geldiğinde ondan hep yüz çeviregelmişlerdi."

47. "Onlara, 'Allah'ın size verdiği rızıktan sarf edin' denince inkar edenler inananlara: 'Allah dileseydi doyurabileceği bir kimseyi biz mi doyuralım? Doğrusu siz apaçık bir sapıklıktasınız' derler."

48. "Onlar, 'Doğru sözlü iseniz bildirin bu vaad ne zamandır?' derler."

49. "Çekişip dururlarken kendilerini yakalayacak bir tek çığlığı beklerler."

50. "O zaman, artık ne vasiyet edebilirler ne de ailelerine dönebilirler."[6]

51. "Sura üflenince, kabirlerinden Rablerine koşarak çıkarlar."

52. " 'Vah halimize! Yattığımız yerden bizi kim kaldırdı?' derler. Onlara, 'İşte Rahman olan Allah'ın vadettiği budur, peygamberler doğru söylemişlerdi'[7] denir."

53. "Tek bir çığlık kopar, hepsi, hemen huzurumuza getirilmiş olur."

54. "Artık bugün kimseye hiçbir haksızlıkta bulunulmaz. İşlediklerinizden başkasıyla karşılık görmezsiniz."

[5] Yüce Rabbimizin erişilmez gücüne delalet eden şeylerden biri de gece ve gündüzü yaratmış olmasıdır İşte karanlıkları ile gece ve işte aydınlıklarıyla gündüz. Yüce Mevla, onları birbirinin ardısıra getırmektedir Varlıklar gündüzün ilk ışıklarının parıldamasıyla, güneşin aydınlığında, sabah, öğle ve ikindi geçimlerini temin etmektedirler. Güneşin batmasıyla birlikte ise insanın üzerine bir ağırlık çöküvermektedır İşte gece de onlar için bir ayettir. Biz, ondan gündüzü soyar çıkarırız da onlar gece karanlığında kalıverirler. Hareketli bir hayattan sonra her insan sükunete ve dinlenmeye sığınır. İşte bu, izzet ve bılgi kaynağı Yüce Rabbın yasası, *O'nun düzenlemesidir. Sizin* gündüzün geçiminizi temin için koşturmanız, gece de dınlenmeniz için. Ta ki gücünüz kuvvetiniz yenilensin ve sabah namazına şükreden kullar olarak kalkabılesınız.

Ay da bir ayettir. O, önce küçük bir hilal olarak doğar, sonraki günler de büyür büyür, sonra yavaş yavaş küçülür ve batar. Evet, güneş ve ay iki büyük ayettir. Güneş, aya yetişemez. Bu bır ayettir. Ay da güneşi geçemez, bu da bir ayettir. Gece ve gündüz hep bir yörüngededir. Ama Yüce Rabbımiz, gecenin gündüze, gündüzün de geceye yetişmemesini belirlemiştir. Onların hepsi bir yörüngede yüzerler. Gece, gündüz, güneş ve ay hepsi bir yörüngede, feza boşluğunda yüzüp dururlar. Bu ise erişilmez bir gücün eseridir. Tüm her şeyi bilen, her şeyden haberdar olan ve eşi benzeri olmayan yüce bir gücün eseri..!

Yüce Rabbimizin gücüne delalet eden şeylerden biri de, gemilerin denizlerde yüzmesine imkan tanımasıdır. Şanı yüce Rabbimiz, gemileri yarattığı gibi, at, eşek ve katır gibi yük taşıyan pek çok hayvanı da yaratıp insanın hizmetine sunmuştur. "Sizin için atları, katırları ve merkepleri binek ve süs hayvanı olarak yaratmıştır. Bilmediğiniz daha nice şeyleri de yaratır." *(16 Nahl 8)* Yüce Mevla, insana bılgi elde etme gücü vermiştir. O, bu gücüyle uçaklar, taşıtlar ve pek çok araçlar yapabilmektedir. Füzeler ve çağdaş savaş aletleri üretebilmektedir. Şayet Yüce Allah isteseydi, gemide seyahat edenleri suda boğuverirdi. O zaman onlar, kendilerini kurtaracak, imdatlarına yetişecek hiç kimseyi bulamazlardı. Onlar boğulmaktan kendilerini kurtaramazlardı. Ne var ki Yüce Allah erişilmez güç ve ilmiyle tüm varlıklara rahmetiyle tecelli etmiştir. Onlar bunu hakettikleri için değil, ama onlara olan lütuf ve keremiyle onlara bunu bahşetmiştir. İşte O'nun rahmetinin bir tecellisi olarak, onlara karada ve denizde seyahat edebilmekte ve belli bir süreye kadar esenlik içerisinde yaşayabilmektedirler. İşte bu gerçeği vurgulamak için ayette, 'bir süreye kadar geçinme olarak onları geri bıraktık' buyurulmuştur. Yani Allah katında belirlenip bilinen bir süreye kadar onlara bu imkanları sağladık.

Onlara belirlenmiş olan bu süre dolup defterleri dürülünce, Allah'ın hikmet ve ilmi gereğince onlar ikinci kez yeniden diriltileceklerdir. O gün onlar sorgulanacaklar, yaptıklarının hesabını vereceklerdir. O gün teraziler kurulacak, ameller tartılacak ve hesablar görülecektir. İşte o gün, Allah'tan başka ilah yoktur, yalnızca O vardır, O'nun eşi benzeri yoktur, Hz. Muhammed de O'nun kulu ve rasülüdür, diyenler kurtulacaktır. Onlara müjdeler olsun! Bunu söylemeyen bedbaht kimselere ise yazıklar olsun, onların vay haline!

[6] Yüce Rabbimiz, müşriklerin sapıklık, tuğyanda inat etmelerinden ve onların önceden yaptıkları günahlarına ve önlerinde onları bekleyen kıyamet gününe aldırmadıklarından bahsederek şöyle buyuruyor: O *Rablerinin* rahmetini ümit edip azabından korkmayan müşriklere 'Allah'tan sakının' dendiğinde.. Geçmişinizden ve geleceğinizden sakının, Allah'ın size bahşettiği bunca nimetleri düşünün ki merhamet olunasınız, O sizden razı olsun dendiğinde.. Onlar tüm bu nimetlere nankörlük ederek Allah'ın ayetlerinden yüz çevirirler.

Yüce Allah, onlara Allah'ın kendilerine bahşettiği rızıklardan fakir ve yoksul müslümanlara harcamalarını emrediyor. Ama Allah'ın emrine uyup infak etmek yerine onlar şöyle diyen inkarcılara kulak verirler: Allah'ın isteseydi doyurabileceği kimseyi biz mi doyuralım? Allah doyurmak istemeyip onları yoksul bırakmış, onları biz mi doyuralım? Eğer siz böyle bir şey yapacak olursanız, o zaman apaçık bir sapıklık içerisinde olursunuz. Ayette geçen 'Doğrusu siz apaçık bir sapıklıktasınız' cümlesi kafirlerin sözü olabileceği gibi, yoksul müminlere yardım etmekten kaçınan kafirlere Allah'ın sözü olabileceği de söylenmiştir. Bu ikinci anlayışa göre Yüce Allah onlara şöyle karşılık veriyor: Siz inkarcılara kulak asıp Allah yolunda harcamadan kaçınırsanız, o zaman apaçık bir sapıklık içerisinde olursunuz... *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 24)*

Yine inkarcılar, kıyametin kopmasını imkansız görerek şöyle soruyorlar: Allah'ın cennet ve cehennemle korkutup durduğu şu kıyamet ne zamanmış? Onlara yazıklar olsun! Oysa kıyametin kopması, yalnızca *bir tek sayhadan ibarettir.* O bir tek ses, adetleri üzere onlar batılda birbirleriyle didişip dururken onları ➡

➡ yakalayıverecektir. Batıldan bir türlü ayrılıp hakka, hayra ve aydınlığa gelmekten kaçındıkları sırada onları yakalayıverecektir. Sonra da onlar, mahşer yerine sevkedilecekler ve yaptıklarının hesabını vermek üzere Allah'ın huzuruna çağrılacaklardır. Kıyamet koparken onlar ne bir vasiyette bulunmaya ve ne de ailelerine dönmeye fırsat bulabileceklerdi. Artık her şey bitmiş, dünya tamamen yok olup gitmiştir.Dünyadan insanın yanında kalan ise, yalnızca yapıp ettikleri olacaktır. İşlediklerine göre insan hesaba çekilecek ve yapıp ettiklerinin karşılığını görecektir.

[7] Ayetteki bu cümlenin müminler, yahut melekler, yahut da kafirler tarafından söylenmiş olabileceği belirtilmiştir. Cümlenin müminler yahut melekler tarafından söylendiği gözönünde bulundurularak cümleyi, kafırler tarafından söylenen ayetin ilk cümlesinden ayırmak için burada sekte (duraklama) yapmak uygun görülmüştür *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 26.)*

إن أصحاب الجنة اليوم في شغل فاكهون ﴿٥٥﴾ هم وأزواجهم
في ظلال على الأرائك متكئون ﴿٥٦﴾ لهم فيها فاكهة ولهم
ما يدعون ﴿٥٧﴾ سلام قولا من رب رحيم ﴿٥٨﴾ وامتازوا
اليوم أيها المجرمون ﴿٥٩﴾ ألم أعهد إليكم يا بني آدم أن لا
تعبدوا الشيطان إنه لكم عدو مبين ﴿٦٠﴾ وأن اعبدوني
هذا صراط مستقيم ﴿٦١﴾ ولقد أضل منكم جبلا كثيرا
أفلم تكونوا تعقلون ﴿٦٢﴾ هذه جهنم التي كنتم توعدون
﴿٦٣﴾ اصلوها اليوم بما كنتم تكفرون ﴿٦٤﴾ اليوم نختم على
أفواههم وتكلمنا أيديهم وتشهد أرجلهم بما كانوا
يكسبون ﴿٦٥﴾ ولو نشاء لطمسنا على أعينهم
فاستبقوا الصراط فأنى يبصرون ﴿٦٦﴾ ولو نشاء لمسخناهم
على مكانتهم فما استطاعوا مضيا ولا يرجعون ﴿٦٧﴾ ومن
نعمره ننكسه في الخلق أفلا يعقلون ﴿٦٨﴾ وما علمناه
الشعر وما ينبغي له إن هو إلا ذكر وقرآن مبين ﴿٦٩﴾
لينذر من كان حيا ويحق القول على الكافرين ﴿٧٠﴾

55. "Doğrusu bugün, cennetlikler zevkü safa ile meşguldürler."

56. "Onlar ve eşleri gölgeliklerde, tahtlar üzerine kurulmuşlardır."

57. "Orada meyveler ve her istedikleri onlarındır."

58. "Merhametli olan Rab katından onlara selam vardır."[8]

59. "Ey suçlular! Bugün müminlerden ayrılın!"

60. "Ey insanoğulları! Ben size, şeytana tapmayın, o sizin için apaçık bir düşmandır, diye bildirmedim mi?"

61. "Bana kulluk edin, işte bu doğru yoldur."

62. "And olsun ki, o sizden nice nesilleri saptırmıştı, akıl etmez miydiniz?"

63. "İşte bu, size söz verilen cehennemdir."

64. "Bugün, inkarcılığınıza karşılık oraya girin."

65. "İşte o gün ağızlarını mühürleriz, Bizimle elleri konuşur, ayakları da kazandıklarına şahitlik eder."

66. "Dilesek, gözlerini büsbütün kör ederdik de yol bulmağa çalışırlardı. O zaman nasıl görebilirlerdi?"

67. "Dilesek, onları oldukları yerde dondururduk da, ne ileri gidebilirler ve ne de geri dönebilirlerdi."

68. "Uzun ömürlü yaptığımız kimsenin yaratılışını tersine çevirmişizdir. Akıl etmezler mi?"[9]

69. "Biz ona şiir öğretmedik, zaten ona gerekmezdi. Bu bir öğüt ve apaçık Kuran'dır."

70. "Diri olan kimseyi uyarsın ve verilen söz de inkarcıların aleyhine çıksın diye."

[8] Yeniden diriliş ve kabırlerden kalkıp huzurda toplanış için sura üfürülür. O gün, ölüler kabirlerinden uçuşan çekirkeler gibı etrafa saçılırlar. Herkeste bir hareket, bir kıpırdanma olur, sesler, feryat ve figanlar birbirine karışır. Kabirlerinden fırlatılıp atılan insanlar izdiham içerisinde şöyle feryat ederler: Eyvahlar olsun bize! Bizı kim kaldırdı yattığımız yerden? Onlar, dünya hayatında tekrar dirileceklerine inanmıyorlardı. Onlar, yalanlayıp durdukları diriliş gününün gerçek olduğunu anlayınca şöyle derler: Bu, dünyada iken Allah'ın bıze vadettiği gün değil mı, oysa biz onu hep yalanlamıştık?

İşte bu, gerçekleri yalanlayan sapıkların sözüdür. Oysa bugün vadedilen gerçek gündür. O gün hiç kimseye en küçük bir haksızlık yapılmaz. O gün, sız yalnızca yaptıklarınızın karşılığını görürsünüz. Herkese yaptığının karşılığı verilir o gün. Hayır işleyen de, şer işleyen de onu karşısında bulur. Kötülük işlemiş olan, kötülüklerının kendisinden uzak olmasını ıster o gün. Ama iş işten geçmiştir artık! Oysa onlar, ne kadar tevbe etmeye çağrılmışlardı, ama hep buna karşı çıkmışlardı. Kendilerine kaç kere cehennem hatırlatılmıştı, ama hep yalanlamışlardı. Kaç sefer Allah'a çağrılmışlardı, ama buna hiç kulak asmamışlardı.

Cennetliklere gelince, onlar cennet bahçelerindeki konaklarına konmuşlardır. Onlar orada, kendi zevk ve sefaları ıle meşguldürler. Kalıcı nimetler ve büyük lütuflar ıçerisindedirler onlar. Allah'tan sakınıp O'na karşı yükümlülüklerını yerine getirmiş olanlar, Allah'a inanarak ahiret günü O'nun huzuruna çıkacağı günden korkanlar, o gün muratlarına ermişlerdır. "Artık o, meyveleri sarkmış, yüksek bir bahçede, hoş bir yaşayış ıçindedir. Onlara şöyle denir: 'Geçmiş günlerde, peşinen işlediklerinize karşılık afiyetle yiyiniz içiniz'." *(69 Hakka 21-24)* Evet, o gün hiç kimseye en küçük bir haksızlık yapılmaz. Siz ancak yapıp ettiklerinızin karşılığını görürsünüz. Evet, o gün cennetin de cehennemin de hak olduğu herkes tarafından görülecektir.

O gün cennetlikler zevkü safa içerisindedirler. Elbette yalnız başlarına değil. Onlar, eşleriyle beraber gölgeliklerde, tahtlara kurulmuş vaziyettedirler. Orada onlar için en güzel ihsanlar ve ikramlar vardır. Engin merhamet sahibi Rablerinden onlara selam vardır, esenlik vardır. Bundan daha güzel bir izzet ve ikram olabilir mi? Gerçekten bu, tevhid ehli samimi kulların mükafatıdır.

[9] Siz ey gerçeği yalanlayan sapıklar! Artık ayrılın bugün müminlerden. Kapkara yüzleriniz, kararsızlığınız, acziyetiniz, perişanlığınız ve rezilliğinizle ayrılın inananların arasından! Siz ne günahlar işlediniz!? Yalan ve sahtekarlıktan hiç utanmadınız, yetim malı yemekten çekinmediniz, komşunun hak ve namusuna göz dikmekten sıkılmadınız, ana babaya karşı gelmekten sakınmadınız! Karanlıklar içerisinde yüzdünüz. Yalnızca gücünüze güvendiniz. İnsanların hakları elinizin altındaydı. Bugün o hakları nasıl sahiplerine verebileceksiniz? Buna nasıl imkan bulabileceksiniz? Hani nerede üst düzey insanlardan olan babalarınız? Nerede kibirli bayanlardan olan analarınız? Rabbimiz Allah'tır, demekten ve sizi Yüce Allah'a çağırmaktan başka suçları olmayan Allah'ın seçkin kullarına karşı tahakkümünüz ve otoriteniz hani nerede kaldı? Evet, cevap verin ey insanlar cevap?!

Yüce Rabbiniz size, şüphesiz bu şeytan sizin amansız düşmanınızdır, yalnızca Bana kulluk edin, işte dosdoğru yol budur, demişti. Peki siz neye icabet ettiniz? Nasıl bir yol izlediniz? Andolsun ki siz, gerçeğe kulak vermekten kaçındınız. Çünkü sizin gözünüzde dünya her şeydi, o büyülü debdebesiyle son bulmayacak sanmıştınız! O dağdağasıyla sizi kandırmış, sizde sapıklık içerisinde ona kanıvermiştiniz! O halde kazandıklarınızın karşılığı olarak girin şimdi cehenneme! Haksız yere hüküm vermeniz, zalimliğiniz, hak hukuk yemeniz, dünyaya kendinizi kaptırmanızın karşılığı olarak girin ateşe! Yapıp ettiklerinizin karşılığı olarak tadın azabı! Gerçekten şeytan, sizden pek çok kuşakları saptırmıştı. Hala aklınızı kullanmayacak mısınız? İşte bu size önceden bildirilen cehennem, haydin girin bakalım oraya! Artık siz hep orada kalacaksınız, oradan hiç çıkamayacaksınız!

Bugün ne bir şefeatçi vardır, ne de bir savunucu! Çünkü bugün sizin tanıklarınız kendi nefisleriniz olacaktır. Ağızlarınız mühürlenecek ve Bizimle elleriniz, ayaklarınız konuşacak, onlar tüm yaptıklarınızı anlatacaklardır. Artık siz yaptıklarınızın esiri olarak hiç bir söze kadir olamayacaksınız. İşte bu korkunç hal, kıyamet günü inkarcıların ve münafıkların halidir. Onlar, dünyada yaptıkları kötülükleri inkar etmeye ve onları yapmadıklarına yeminler etmeye kalkıştıklarında, Yüce Allah, onların ağızlarına mühür vuracak ve onların yaptıklarını diğer organları bir bir anlatacaktır.

Evet, Biz isteseydik sizi büsbütün kör ederdik de doğru yolu bulamazdınız. Ama Biz, hatalarınızla ayaklarınızı kaydırıp da perişan bir halde yüzüstü sürünmeyesiniz diye size doğru yolu gösterdik. Yoksa ➡

➡ Biz, sizin gözlerinizi büsbütün kör etseydik nereden gerçeği görecektiniz?

Evet Allah isteseydi, sizi olduğunuz yere çakardı da, ne ileri ne geri asla gidemez, olduğunuz yerde donakalırdınız. O zaman nasıl ileri geri gidebilirdiniz?

Evet gerçekten bu dosdoğru yoldur. Ona tevhid ehli samimi sadık kimselerden girer ancak. Gerçeğı yalanlayan sapıklara gelince, onların konacakları yer de kaynar sularla dolu cehennemdir, o kızgın cehennem ateşinin içerisine atılacaktır.

Biz, kime uzun ömür verirsek, onun yaratılışını tersine çeviririz. Güçlü kuvvetlı iken, onu tekrar zayıf ve aciz bir hale döndürürüz. Bu, dünyanın kalıcı bir yer olmadığına, onun sonlu ve fani oluşuna işaret eden açık bir delildir. Aynı şekilde bu yasa, Yüce Allah'ın öldükten sonra insanları diriltip kendine getirmeye kadir olduğuna da delalet etmektedir. Hiç akıllarını kullanıp düşünmezler mi? Onlar ilk başta küçücük bebekler olduklarını, sonra güçlü kuvvetli gençlik ve olgunluk çağlarını yaşadıklarını, sonra da pıri fani kişiler olduklarını hiç düşünmezler mi? Bunu düşünüp de kendilerinin bitişi, sonu, ayrılığı olmayan başka bir alem için yaratıldıklarını anlasalar ya! Evet o alem ahiret yurdudur.

سُورَةُ يٰسٓ

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ اَيْد۪ينَٓا اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ
﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ
ف۪يهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ اَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ
اٰلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَط۪يعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ
مُحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ
﴿٧٦﴾ اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَص۪يمٌ
مُب۪ينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِ الْعِظَامَ
وَهِيَ رَم۪يمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْي۪يهَا الَّذ۪ٓي اَنْشَاَهَٓا اَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ
خَلْقٍ عَل۪يمٌ ﴿٧٩﴾ اَلَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَٓا اَنْتُمْ
مِنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ اَوَلَيْسَ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِقَادِرٍ
عَلٰٓى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلٰى وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَل۪يمُ ﴿٨١﴾ اِنَّمَٓا
اَمْرُهُٓ اِذَٓا اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾ فَسُبْحَانَ
الَّذ۪ي بِيَدِه۪ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

٤٤٦

بِسْمِ اللّٰهِ

71. "Kudretimizin eseri olmak üzere kendileri için hayvanlar yarattığımızı görmezler mi? Onlara sahip olmaktadırlar."

72. "Onları kendilerinin buyruğuna verdik; bindikleri de, etini yedikleri de vardır."

73. "Onlarda daha nice faydalar, içecekler vardır. Şükretmezler mi?"

74. "Allah'ı bırakıp da, kendilerine yardımı dokunur diye, başka tanrılar edindiler."

75. "Oysa onlar yardım edemezler, ancak kendileri onlar için hazır askerlerdir."

76. "Bunların sözü seni üzmesin. Biz onların gizlediklerini de, açığa vurduklarını da şüphesiz biliriz."[10]

77. "İnsan kendisini bir nutfeden yarattığımızı görmez mi ki hemen apaçık bir hasım kesiliverir."

78. "Kendi yaratılışını unutur da, 'Çürümüş kemikleri kim yaratacak' diyerek, Bize misal vermeye kalkar?"

79. "De ki, 'Onları ilk defa yaratan diriltecektir. O, her türlü yaratmayı bilendir'."

80. "Yaş ağaçtan size ateş çıkarandır. Ondan ateş yakarsınız."

81. "Gökleri ve yeri yaratan, kendilerinin benzerini yaratmaya Kadir olmaz mı? Elbette olur; çünkü O, yaratan ve bilendir."

82. "Bir şeyi dilediği zaman, O'nun buyruğu sadece, o şeye 'Ol' demektir hemen olur."

83. "Her şeyin hükümranlığı elinde olan ve sizin de kendisine döneceğiniz Allah ne yücedir!"[11]

[10] Yüce Allah, elçisi Hz. Muhammed'i apaçık gerçeklerle göndermiştir. O, ona asla şiir öğretmemiştir. Ama O, ona yalnızca gerçeği, apaçık ve salt hakikati öğretmiştir. O apaçık bir Kur'ân ve bir öğüttür. Onu düşünen ve anlamaya çalışan için o gayet açık ve kolaydır. O Kur'ânı Biz, ona yeryüzündeki dirileri uyarsın diye indirdik. Gönül kulağıyla onu dinleyip ona inanan kimseleri uyarsın diye. Onun uyarıları, ancak gönül gözü açık, ruh dünyası diri kimselere fayda verir. Kafasını çalıştırmayan ruhsuz kör, sağır ve dilsiz cesetlere o fayda vermez. Öylelerine azap sözü hak olmuştur, artık onların mahvolduğuna karar verilmiştir. Evet gerçekten Kur'ân müminler için rahmet, inkarcıların aleyhine de bir tanıktır.

Ey insanlar, neden etrafınızdaki Allah'ın nimetlerine bakmazsınız? Yüce Allah'ın hayvanları sizin için yarattığını ve sizin emrinize verdiğini niçin düşünmezsiniz? Siz o hayvanların kimının etini yersiniz, kimini çeşitli ihtiyaçlarınız için kullanırsınız. Onlarla yolculuk yapan, yüklerinizi dünyanın dört bir yanına taşırsınız. Yine o hayvanlarda sizin için çeşitli menfaatler vardır. Onların yünlerinden, tüylerinden, kıllarından çeşitli eşyalar yapar ve belli bir süreye kadar onlardan yararlanırsınız. Onların sütlerini içersiniz..! Tüm bunlara rağmen, size ne oluyor da aklınızı çalıştırıp düşünmüyorsunuz? Tüm bu nimetlere karşılık onlar şükretmezler mi? Tüm bunları kendilerine bahşeden Yüce Yaratıcıyı birlemezler mi? O'na başka şeyleri ortak koşmaktan vazgeçmezler mi?

Yüce Allah'ın kendilerine bol bol verdiği bunca nimetlerden sonra onlar, Allah'ı bırakıp başka şeyleri tanrılar edindiler. Onların kendilerine yardım edeceğini zannederek onlara taptılar. Ne kadar boş ve ne kadar garip bir inanış bu! Oysa onların tanrı diye ileri sürdükleri şeyler, onlara yardım etmekten aciz ve zayıf varlıklardır. Öyle ki onlar, *kendilerine bile bir yarar sağlayamazlar. Yeryüzündeki şeylerin hiç birisi* onlara yardım edemez. Gerçek yardımcı yalnızca Yüce Allah'tır. O putçular, o putlarının hazır askerleri olsalar bile, onlar asla onlara yardım edemeyeceklerdir.

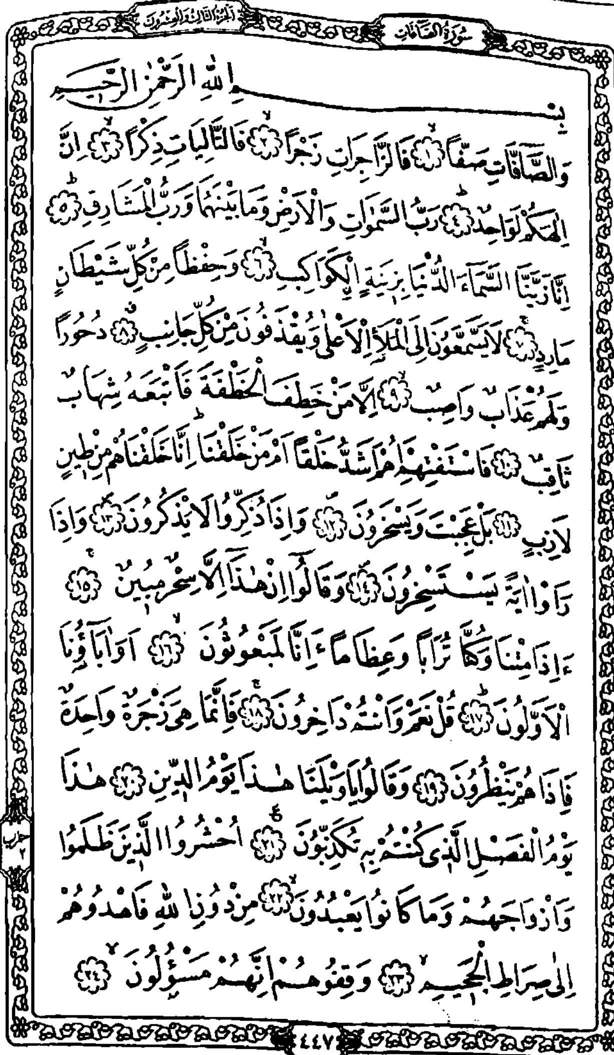
Ey Muhammed! Onların Allah'a nankörlük edip seni yalanlamaları ve bu konuda sarfettikleri sözler seni üzmesin. Elbette sen Bizim korumamız altındasın. Biz onların içlerinde sakladıkları boş şeyleri bilir ve onu geçersiz kılarız. Yine Biz, onların açığa vurduklarını da bilir ve onları kendi başlarına geçiririz. Sen Allah ile beraber ol, gerisine karışma. Sen onlardan sorumlu değilsin. Biz onların her şeyine muttaliyiz ve onlara yaptıklarının karşılığını vereceğiz.

[11] Öldükten sonra dirilmeyi inkar eden kişi, başlangıçta nasıl yoktan var edildiğini hiç düşünmez mi? İnsan kendisinin, karı kocanın suyundan, bir nutfeden yaratıldığına bakmaz mı? Nasıl Yüce Allah'ın kudretiyle insan olduğunu hiç aklına getirmez mi? Biz onu, bir bebek olarak dünyaya getirdik, sonra onu bir genç olarak yetiştirdik ve mükemmel bir adam yaptık. Ama o, kendisini basit bir sudan yaratan Allah'a savaş açtı. Ve yaratıcısı olan Rabbine karşı açık bir hasım kesildi. Oysa bu basit bir sudan onu yaratan Allah, öldükten onra onu tekrar diriltmeye kadir değil midir?

Şöyle diyerek Allah misal getirir: Kim diriltecek bu çürümüş kemikleri?! O bu sözüyle, gökleri ve yeri yaratan Yüce kudretin çürümüş kemiklere can veremeyeceğini söylemek istiyor. Oysa o, kendi yaratılışını unutmuş gözükmektedir. Yüce Allah, kendisini yoktan var etmiştir. O kişi kendi yaratılışına bakmış olsaydı, o imkansız görüp inkar ettiği şeyden çok daha büyüğünün kendi nefsinde gerçekleştiğini görecekti. Ey İnkarcı kişi! Sen annenin karnında kokuşmuş bir şey değil miydin? Akan bir kan, insanların içini bulandıran, bulaştığı yeri temizledikleri kirli bir meni değil miydin? Ey insan, sana ne oluyor da inkara yelteniyorsun?! Allahım Sen ne yücesin!..

Ey Muhammed, söyle o inkarcılara: İlk defa yaratan, onları diriltir. O tüm yaratıkları en iyi bilendir. Şu ağaçtan ateşi çıkaran Allah, öldükten sonra diriltmeye de kadirdir.

Ey insanlar, şu ilahî gerçeği bizzat Rabbinizden duyun ve bilin: O, bir şeyi istediği zaman, O'nun buyruğu yalnızca 'Ol' demektir, oluverir. O dilediği bir şeye bir kere emreder, tekrar etmesine bile gerek yoktur. Tüm her şeyin hükümranlığını elinde tutan Allah ne yücedir, O'nu tesbih ederiz, her türlü kötü şeylerden O'nu uzak tutarız. Hep diri ve hep ayakta olan o Yüce Yaratıcının kudret elindedir, göklerin ve yerin yönetimi. O'na döndürüleceksiniz. Tüm her şey O'na döner. Yaratma da O'nundur, yetki de. Kullar da, ahirette O'na döndürülecek, O'nun huzuruna çıkartılacaktır. O, herkese yaptığının karşılığını verecektir. O mutlak adalet, bol ihsan ve kerem sahibidir.

5. "Göklerin, yerin, ikisi arasında bulunanların ve doğuların Rabbidir."
6. "Şüphesiz Biz, yakın göğü bir süsle, yıldızlarla süsledik."
7. "Onu, inatçı her türlü şeytandan koruduk."
8. "Onlar yüce alemi asla dinleyemezler. Her yönden taşlanırlar."
9. "Kovulup atılırlar. Onlara sürekli bir azap vardır."
10. "Hele bir tek söz kapan olsun; delici bir alev onun peşine düşüverir."
11. "Onlara sor: Yaratma bakımından onlar mı daha zor, yoksa Bizim yarattığımız mı? Aslında Biz kendilerini özlü ve yapışkan çamurdan yaratmışızdır."
12. "Evet; sen onlara şaşıyorsun, onlar da seni alaya alıyorlar."
13. "Onlara öğüt verildiğinde öğüt dinlemezler."
14. "Bir mucize gördüklerinde onu eğlenceye alırlar."
15. "Bu apaçık bir sihirdir, derler."[1]
16. "Öldüğümüz, toprak ve kemik olduğumuz zaman, biz mi dirileceğiz, derler."
17. "Önceki babalarımız da mı, derler."
18. "De ki, 'Evet hem de zelil ve hakir olarak'."
19. "Tek bir çığlık. Onlar bakakalırlar."
20. "Şöyle derler: 'Vay bize! İşte bu ceza günüdür'."
21. "İşte bu, yalanladığınız hüküm günüdür."
22. "Zulmedenleri, eşlerini ve taptıklarını toplayın."
23. "O Allah'ı bırakıp taptıklarını.. Götürün onları cehennem yoluna!"
24. "Onları durdurun; çünkü kendilerinden daha da sorulacaktır."

37 SAFFÂT SÛRESİ

182 ayet olan Saffât sûresi Mekke döneminin ortalarında inmiştir. Sûre adını ilk ayette geçen ve sıra sıra duranlar anlamına Saffât kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Sıra sıra duranlara.."
2. "Önlerindekini sürdükçe sürenlere.."
3. "Allah'ı andıkça ananlara and olsun.."
4. "Hiç şüphesiz sizin Tanrınız birdir."

[1] Yüce Rabbimiz, saf saf duran meleklere yemin ediyor. Emirleri alıp sorumlu tutuldukları önemli görevleri açıklamak için, huzurunda intizamlı bir şekilde dizilmiş duran meleklere yemin ediyor. Yine Allah'ın insanları günahlardan alıkoymak için sarfettiği buyruklarını onlara ulaştıran ve onları sakındıran meleklere yemin ediyor. Ki melekî bir güç tarafından günahtan alıkonulan kimse doğru yolda kalmış ve ecre nail olmuş olur.

Ayette geçen, 'Tâliyât' kelimesi ise, aralıksız olarak Yüce Allah'ı anan gökyüzünde ve yeryüzünde bulunan melekler demektir. Onlara da yemin edilmektedir.

Tüm bu yeminlerden sonra ise, üzerine yemin edilen gerçek geliyor: Hiç şüphesiz sizin Tanrınız birdir. Evet Yüce Allah eşi ortağı olmayan yegane ilahtır. O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan tüm varlıkların Rabbidir. O, dilediği her şeyi dilediği gibi yapar, dilediği şekilde hükmeder, her şeyin sahibi ve maliki O'dur. Hiç bir şey O'na benzemez. O, doğuların da Rabbidir. Doğudan görünüp batıda kaybolan yıldızlardan, gezegenlerden, şerefli meleklerden, insan ve cinlerden oluşan tüm bildiğimiz bilmediğimiz varlıkların yegane Rabbi, sahibi ve maliki O'dur.

Andolsun ki Yüce Allah, insan için yakın semayı yıldızlarla süsleyip tezyin etmiştir. O gök cisimlerinin her biri, Yüce Mevlanın bilgisi ve kudretiyle hareket etmektedir. Yarattığı evreni, dizayn ettiği gibi en güzel şekilde koruyan O'dur.

Şeytanlar, Peygamberimiz Hz. Muhammed @ peygamber olarak gönderilmeden önce sema kapılarından bir takım gaybî şeyleri dinlerlerdi. O kulak hırsızlığıyla kapıp geldikleri şeylerle yeryüzünü fesada verirlerdi. Ama peygamberimizin gelişi ile birlikte, onlar bundan alıkonuldular ve gaybî bilgileri dinlemeye teşebbüs edenler taşlanarak kovuldular. Artık onlar bir şey dinleyemez oldular. Dinlemeye yeltenenler dört bir yandan taşlanır, semadan yakıcı parlak bir ışıkla izlenir oldular. O alevli ateş onların kulaklarını ve kafalarını yakıp kül etmekteydi. Onlar taşlanıyor, dinlemekten alıkonuluyor ve gaybî bilgilere ulaşmaktan men ediliyorlardı artık. Onlar için sürekli bir azap vardı. Ahirette onları kalıcı ve acılı bir azap beklemektedir.

Tüm bunlardan sonra, acaba öldükten sonra dirilmeyi inkar eden Mekke kafirlerini yaratmak mı bize zor gelecek? Oysa onlar yapışkan bir çamurdan yaratılmış zayıf varlıklardır. Şimdi sen onların alay etmelerine mi şaşıyorsun? Ey Muhammed, sen onların öldükten sonra dirilmeyi inkar edişlerine mi hayret ediyorsun? Halbu ki sen, öldükten sonra dirilmeye yakınen inanmaktasın. Biz onları basit bir sudan yaratmadık mı? O suyun da aslı çamur değil midir? O halde onlar niçin kendilerine söylenen gerçeklerle eğleniyorlar ve bu ancak apaçık bir büyüdür diyorlar? Hayır hiç te sandıkları gibi değil! O gerçekten yaratan ve her şeye kadir olan ve büyük Arşın sahibi olan Rabbin katından gelen gerçektir.

مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿٢٥﴾ بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾
قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ
بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَائِقُونَ ﴿٣١﴾
فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ ﴿٣٢﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾
إِنَّا كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَٰهَ
إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ
مَجْنُونٍ ﴿٣٦﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّكُمْ لَذَائِقُو الْعَذَابِ
الْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ
الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ ﴿٤١﴾ فَوَاكِهُ وَهُمْ
مُكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٤﴾
يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿٤٥﴾ بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ﴿٤٦﴾
لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾ وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ
﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ ﴿٤٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ
يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾

يَقُولُ

25. "Size ne oldu ki birbirinizle yardımlaşmıyorsunuz?"

26. "Hayır; bugün onların hepsi teslim olmuşlardır."

27. "Birbirlerine dönüp hesap sorarlar."

28. "Önderlerine, Doğrusu siz bize sureti haktan görünürdünüz, derler."

29. "Onlar da şöyle derler: 'Hayır; siz inanmış kimseler değildiniz'."

30. "Bizim sizin üstünüzde bir nüfuzumuz yoktu. Bilakis, siz azmış bir toplumdunuz."[2]

31. "Bu sebeple, Rabbimizin sözü aleyhimizde gerçekleşti. Şüphesiz azabı tadacağız."

32. "Sizi biz azdırmıştık, çünkü kendimiz azgındık".

33. "O gün hepsi azapta ortaktırlar."

34. "Doğrusu Biz, suçlulara işte böyle yaparız."

35. "Onlara, 'Allah'tan başka tanrı yoktur' denildiği zaman şüphesiz büyüklenirler."

36. "Deli bir şair yüzünden tanrılarımızı mı bırakalım? derlerdi."

37. "Hayır; o, gerçeği getirmiş ve peygamberleri doğrulamıştı."

38. "Şüphesiz siz can yakıcı azabı tadacaksınız."

39. "Yaptığınızdan başka bir şeyle cezalanmıyacaksınız."

40. "Ancak Allah'a içten bağlı kullar bunun dışındadır."

41-44. "İşte bildirilen rızık ve meyveler onlaradır. Nimet cennetlerinde, karşılıklı tahtlar üzerinde kendilerine ikram olunur."

45-47. "Baş ağrısı vermeyen, sarhoş etmeyen, içenlere zevk bahşeden bembeyaz bir kaynaktan doldurulmuş kadehler sunulur."

48. "Yanlarında onların, bakışlarını yalnız eşlerine çevirmiş güzel gözlüler vardır."

49. "Sanki onlar günyüzü görmemiş yumurta gibi bembeyazdır."[3]

50. "Birbirlerine dönüp sorarlar:"

51. "İçlerinden biri şöyle der: Benim bir dostum vardı.."

[2] İnkarcılar ve ahireti yalanlayanlar, öldükten sonra dirilmenin imkansız olduğunu ileri sürerek, biz ve bizden önce yaşamış olan babalarımız mı, ölüp toprak olduktan sonra tekrar diriltilecekler öyle mi, derler. Evet de, hem bu Allah için çok kolaydır. Çünkü O, hiç yoktan var edendir. Yoktan var etmek ise, tekrar yaratmaktan çok daha kolaydır. Evet evet, siz çürüyüp toprak ve kemik olduktan sonra tekrar diriltileceksiniz Hem de hor ve hakir olarak, Yüce Allah'ın büyük güç ve kuvvetine boyun eğmiş bir şekilde.

Onlar, o kıyamet günü hakkında kendi kendilerine tartışıyorlar öyle mi? Hayır hayır, o dirilme günü tek bir sesten ibaret olacaktır. Yüce Allah'ın bir tek emri ile, onlar kabırlerinden kalkacaklardır O bir tek sesle onlar bir de bakacaklar ki, o dehşetli kıyamet kopmuş ve Yüce Allah'ın huzuruna çıkmışlar. Artık o an, onların Allah'ın emrine boyun eğmekten başka çareleri kalmamıştır. Yüce Allah ise adaletiyle hukmünü verecektir. O kıyamet günü onlar kendi kendilerini kınamaya başlarlar ve dunya hayatında kendilerine yazık ettiklerini itiraf ederler. Tüm dehşetiyle kıyameti karşılarında görünce, yapıp ettiklerine pişman olurlar ama, o an pişmanlığın da bir faydası yoktur. Şöyle derler. Yazıklar olsun bize, işte kıyamet geldi çattı! Vay başımıza gelene, bugün bizim bu can yakıcı azaptan kurtulma şansımız da yok!

Melekler, onları azarlayıp kınayarak şöyle derler. Evet, işte bu sizin yalanlayıp durduğunuz hüküm günüdür!

Yüce Rabbimiz, meleklerine şöyle emreder: O zalimleri eşleriyle beraber bir araya getirin. Onları ve onlar gibi olan yandaşlarını toplayın. Bugün onların varacağı yer ateştir. Onlar, Allah dilemedikçe oradan çıkamayacaklardır. Onlarla birlikte, Allah'ı bırakıp taptıklarını da cehenneme katın. Götürün onların hepsini cehenneme! Gerçekten cehennem ne kötü varış yeridir!

Ve onlar, zillete boyun eğmiş olarak ateşe girerler. Allah'ın hükmüne boyun eğmişlerdir artık. O'na karşı gelmeleri ve O'nun buyruğundan dışarı çıkmaları asla mümkün değildir. Oysa onlara yakışan, dünyada iken Alemlerin Rabbine boyun eğmeleriydi!

O günahkarlar, birbirlerini sorumlu tutmaya çalışır, ahiret aleminde birbirlerini kınarlar. Aynı şekilde cehennem çukurlarında da birbirleriyle didişirler. "Ateşin içinde birbirleriyle tartışırlarken, güçsüzler, büyüklük taslayanlara, 'Doğrusu biz size uymuştuk, şimdi ateşin bir parçasını olsun bizden savabilir misiniz?' derler." (40 Mümin 38) Gerçekten bizi siz saptırdınız!?

Ama o büyüklük taslayanlar, kendilerine uyanlara şöyle derler: Hayır hiç te öyle değil! İnkar ve isyan sizin içinize işlemişti. Bizim, sizin üzerinizde bir etkinliğimiz de yoktu. Zaten iddia ettiğiniz şeyi ispatlayacak, elinizde bir belgeniz de yok sizin. Hakikaten siz isyan ve taşkınlığa yatkın kimselerdiniz. Bu nedenle, bile bile bizim batıl çağrımıza uydunuz, hakikati bırakıp ona karşı geldiniz. Artık bugün yaptığınızın cezasını çekeceksiniz

[3] Büyüklük taslayanlar, o güçsüz kimselere şöyle derler: Rabbimizin bizim aleyhimize hüküm vermesini biz hakettik. Gerçekten biz, kıyametin acıklı azabını tatmayı haketmiş azgın kimseleriz. Dünyada iken biz sizi, kendi sapık yolumuza çağırmış, siz de bu çağrıya uymuştunuz.

Bu ifadeler, bir kısım insanları kandırarak saptıran ve azdıran bozguncu, azgın zalimlerin açık bir itirafıdır. O kıyamet günü onlar, birbirlerinden uzaklaşmak isterler. Ama Yüce Allah, adaletinin bir gereği olarak zalimleri işledikleri zulümleriyle cezalandırır. Artık kıyamet günü bütünüyle batıl ehli, azaba ortaktır. Onların hepsi, işledikleri günahlara göre azabın içindedir.

Bu, kendisine yazık eden zalimler hakkında Allah'ın adaletinin tecellisidir. Onlara, Allah'tan başka hiç bir ilah yok, denildiğinde onlar büyüklük taslıyorlar, inananların dedikleri demekten kaçınıyorlardı. Onlar diyorlardı ki: Biz şu cinlenmiş şairin sözüne bakarak babalarımızın tanrılarına ibadeti terk mi edelim?! Cinlenmiş şairle, peygamberimiz @ i kastediyorlardı. Bu onların gönüllerinin gerçeğe kapalı olmasından kaynaklanıyordu. Yoksa onlar sağduyu ile baksalardı, Allah Rasülünün söylediklerini kabul etmenin en makul ve isabetli bir yol olduğunu bileceklerdi. Yüce Rabbimiz, onları tekzib ederek onlara şöyle karşılık veriyor: Hayır, o peygamber gerçekle gelmiş, Yüce Allah'ın koyduğu yasaları getirmiş ve gerçekleri ve dosdoğru yolu haber veren tüm peygamberleri doğrulayıp tasdik etmiştir.

➡ Yüce Rabbımız, ınsanlara seslenerek şöyle buyuruyor: *Şüphesiz siz can yakıcı azabı tadacaksınız. Ve ancak yaptıklarınızın cezasını çekecekiniz. Sonra da samimi kulları bundan hariç tutuyor.* İçtenlikle Rabbimiz Allah deyıp, dosdoğru olan Allah'ın has kullarının can yakıcı azabı tatmayacaklarını bildiriyor. Evet onlar hesapta zorlanmayacaklar, onların günahları affedilecek ve onlar işledikleri bir iyiliğin karşılığını on katıyla ve hatta Yuce Allah'ın uygun göreceği daha fazla mükafatla göreceklerdir. Evet işte onlar için Rableri katında bılınen bir rızık vardır. Dünya gailelerinden arınmış bir rızık ve arzuladıkları her çeşit meyveden türlü türlu vardır. Onlar, nimetler yurdu cennetlerde izzet ve ikrama nail olmuş kimselerdir. Onlar karşılıklı olarak koltuklara kurulmuş bir halde, kendilerine hoş pınarlardan leziz içecekler sunulur. Bu içecekler son derece berrak ve lezızdır. Sersemletip sarhoş etme özellıği de yoktur ve bitip tükenmeleri de söz konusu değıldır Evet bu açıklamalarıyla Yüce Mevlamız, cennet içkilerini, dünya içkilerinin baş dönmesi, karın ağrısı, sersemletip sarhoş etme gibi hoş olmayan özelliklerinden arındırmıştır. Onlar için cennette, bakışlarını eşlerine hasretmiş, gün yüzü görmemiş yumurta gibi beyaz ve güzel gözlü eşler de vardır.

سورة الصافات

يقول ائنك لمن المصدقين ﴿٥٢﴾ ءاذا متنا وكنا ترابا وعظاما
ءانا لمدينون ﴿٥٣﴾ قال هل انتم مطلعون ﴿٥٤﴾ فاطلع فراه
في سواء الجحيم ﴿٥٥﴾ قال تالله ان كدت لتردين ﴿٥٦﴾
ولولا نعمة ربي لكنت من المحضرين ﴿٥٧﴾ افما نحن بميتين ﴿٥٨﴾
الا موتتنا الاولى وما نحن بمعذبين ﴿٥٩﴾ ان هذا لهو الفوز
العظيم ﴿٦٠﴾ لمثل هذا فليعمل العاملون ﴿٦١﴾ اذلك خير نزلا
ام شجرة الزقوم ﴿٦٢﴾ انا جعلناها فتنة للظالمين ﴿٦٣﴾ انها شجرة
تخرج في اصل الجحيم ﴿٦٤﴾ طلعها كانه رؤس
الشياطين ﴿٦٥﴾ فانهم لاكلون منها فمالؤن منها البطون ﴿٦٦﴾
ثم ان لهم عليها لشوبا من حميم ﴿٦٧﴾ ثم ان مرجعهم لالى
الجحيم ﴿٦٨﴾ انهم الفوا اباءهم ضالين ﴿٦٩﴾ فهم على اثارهم
يهرعون ﴿٧٠﴾ ولقد ضل قبلهم اكثر الاولين ﴿٧١﴾ ولقد
ارسلنا فيهم منذرين ﴿٧٢﴾ فانظر كيف كان عاقبة المنذرين
﴿٧٣﴾ الا عباد الله المخلصين ﴿٧٤﴾ ولقد نادينا نوح فلنعم
المجيبون ﴿٧٥﴾ ونجيناه واهله من الكرب العظيم ﴿٧٦﴾

٤٤٩

52-53. "O bana: 'Sen de mi, ölüp toprak ve kemik olduğumuz zaman dirilerek ceza göreceğimizi tasdik edenlerdensin?' derdi."

54. "Yanındakilere: 'Siz onu bilir misiniz?' der."

55. "Bir de bakar ki, onu cehennemin ortasında görür."

56. "Ona der ki: 'Allah'a and olsun ki, az kalsın beni de mahvedecektin'."

57. "Eğer Rabbimin lutfu olmasaydı ben de oraya götürülenlerden olurdum."

58-59. "Birinci ölümden sonra bir daha ölmeyeceğiz değil mi? Azap da görmeyeceğiz."

60. "İşte büyük kurtuluş şüphesiz budur."

61. "Çalışanlar bunun için çalışsın."[4]

62. "Şimdi ziyafet olarak bu sayılanlar mı iyidir, yoksa Zakkum ağacı mı?"

63. "Biz o ağacı, zalimler için bir dert yaptık."

64. "O, cehennemin dibinde çıkan bir ağaçtır."

65. "Tomurcukları şeytanların başları gibidir."

66. "İşte cehennemlikler bundan yerler, karınlarını onunla doldururlar."

67. "Sonra, üzerine kaynar su katılmış içki şüphesiz onlar içindir."

68. "Sonra gerçekten onların dönecekleri yer yine cehennemdir."

69. "Onlar babalarını şüphesiz sapık kimseler olarak bulmuşlardı."

70. "Öyleyken yine de onların izlerinden koşturup gittiler."

71. "Onlardan önce geçenlerin çoğu, and olsun ki sapıtmıştı."

72. "And olsun ki, içlerine uyarıcılar göndermiştik."

73. "Uyarıldığı halde yola gelmeyenlerin sonunun nasıl olduğuna bir bak!"

74. "Allah'ın, O'na içten bağlanan kulları bunun dışındadır."[5]

75. "And olsun ki, Nuh Bize yalvarıp yakarmıştı da duasına ne güzel icabet etmiştik."

76. "Onu ve ailesini büyük sıkıntıdan kurtarmıştık."

[4] Yüce Rabbimız, cennetlikleri anlatıyor: Onlar birbirlerine dönüp sorarlar. Dünyada neler yaptıklarından, nasıl çalışıp çabaladıklarından bahsederler. Bu onların, zemininden ırmaklar akan cennetler içerisinde nimetlere garkolurken karşılıklı söyleşileridir. Cennetliklerden biri şöyle der: Benim bir arkadaşım vardı. O bana, ölüp toprak ve kemik haline geldikten sonra tekrar diriltileceğimize sen inanıyor musun, diye sorardı Sen derdi, Allah'ın bizi sorgulayacağını ve yaptıklarımızdan hesaba çekeceğini kabul ediyor musun?! Yani sen, öldükten sonra dirilmeyi, haşri, hesabı, kitabı kabul ediyor musun? O tüm bu soruları, hayret, şaşkınlık içerisinde ve bunların imkansızlığını anlatmak için sorardı.

Cennetlik o kimsenin arkadaşı der ki, bak şuraya! Adam bakar ki, o ahiret gününü yalanlayan ve inkara çağıran arkadaşı cehennemin tam ortasında! Cennetlik olan arkadaşı ona şöyle seslenir: Yemin ederim ki, neredeyse sana uyup mahvolacaktım! Şayet Allah bana gerçeği gösterip te O'na iman etmiş olmasaydım, bugün seninle beraber cehennem ateşinin içerisinde olacak ve mahvolacaktım. Ama Rabbim bana lütfetti, bana acıdı da bana iman etmeyi ve tevhid ehli olmayı müyesser kıldı. Şöyle diyen kimseye yazıklar olsun: Ancak bu ilk ölüm var, ondan sonra tekrar dirilme falan yok! Cennet de yok, cehennem de! İşte bu söz, dünya ve ahirette kaybeden kimselerin sözüdür. Salih güzel insanlar ise, ahiret için çalışırlar, Allah'tan sakınırlar, O'nun azabından korkup merhametini umarlar. İşte bu şekilde onlar, cehennemden kurtulup cennete girdiler, orada hesapsız nimetlere erdiler

[5] Evet, güzelim nimetleri, köşkleri, güzel gözlü eşleri ve ebediliğe ermiş hizmetçileriyle cennet mi daha iyidir, yoksa cehennem ateşindeki zakkum ağacı mı? Doğrusu Biz, o ağacı izzet ve hikmet sahibi Yüce Allah'a inanmayan zalimler için bir sınav aracı ve dert yaptık. O cehennemden çıkan ve ateşle beslenen bir ağaçtır. Zira onun kökleri ateşin derinliklerindedir, o cehennem ateşi içerisinde yetişen bir ağaçtır. Onun tomurcukları şeytanların başlarına benzer. Bu ifadeler, zakkum ağacının çirkinliğini ve iğrençliğini anlatmaktadır.

İşte ayetlerimizi inkar edip emirlerimize karşı gelenler o zakkum ağacından yiyip, karınlarını onunla dolduracaklardır. Onlar manzarası çirkin, tadı iğrenç olan bu ağaçtan yiyecekler. Nahoş kokusu, çirkin görüntüsü ve kötü tadıyla onunla gıdalanmaya çalışacaklar. Daha doğrusu onlar çaresizlik içerisinde ondan yemek zorunda kalacaklardır. Çünkü onlar, orada ondan başka yiyecek bir şey bulamayacaklardır. Sonra onlar, karınlarını yakan ateşin alevlerinden kurtulmak isteyecekler, ama cehennem zebanileri onlara kaynar sular içirecek. Feryat ve figan içerisinde kurtulmak için çırpınacaklar, ama onların dönüp dolaşarak gelecekleri yer yine cehennemin alevleri olacaktır. İşte Biz, onları böyle cezalandırırız. Zira onlar, sapık ve günahkar atalarına uydular. Ellerinde bir bilgi, bir delil olmadan, körü körüne onları izlediler. Onlar körü körüne koşturarak babalarının izinde gittiler.

Bu sapıklık, o zalimlerin ilk defa yaptıkları bir şey de değildir. Onlardan önce de peygamberlerinin çağrısına kulak vermeyen pek çok kimse saptı. Oysa Yüce Allah, o peygamberleri onlara bir uyarıcı olarak göndermiş, onlar da Allah'ın azabını hatırlatarak onları uyarmışlar, Allah'ı inkar edip O'ndan başkasına tapanlara Allah'ın azabının çetin, intikamın zorlu olduğunu onlara bildirmişlerdi. Ama onlar, peygamberlere karşı gelmeye ve onları yalanlamaya devam etmişler, sonuçta onların tüm yapıp ettikleri boşa gitmişti. Allah ta onları mahvu perişan etmiş, inananları ise kurtarmıştı.

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾
سَلَامٌ عَلَىٰ نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُ
مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٨٢﴾ وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ
لَإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ
مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَئِفْكًا آلِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾ فَمَا
ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ
﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ آلِهَتِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾
مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقْبَلُوا
إِلَيْهِ يَزِفُّونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿٩٥﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ
وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾
فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي
سَيَهْدِينِ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ
حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ
أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ
مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٠٢﴾

٤٥٠

77. "Ancak onun soyunu sürekli kıldık."

78. "Sonra gelenler içinde ona iyi bir ün bıraktık."

79. "Alemlerde, Nuh'a selam olsun."

80. "İşte Biz iyi davrananları böyle mükafatlandırırız."

81. "Doğrusu o, bizim inanmış kullarımızdandı."

82. "Sonra, diğerlerini suda boğduk."[6]

83. "İbrahim de şüphesiz O'nun yolunda olanlardandı."

84. "Hani o Rabbine temiz bir kalple gelmişti."

85. "İbrahim babasına ve kavmine şöyle demişti: 'Siz nelere kulluk ediyorsunuz?' "

86. "Allah'ı bırakıp uydurma tanrılar mı istiyorsunuz?"

87. "Alemlerin Rabbi hakkındaki görüşünüz nedir?"

88. "İbrahim yıldızlara şöyle bir göz attı."

89. "Ve 'Ben rahatsızım' dedi."

90. "Onlar onu bırakıp gittiler."

91-92. "O da onların tanrılarına gizlice yönelip: 'Sundukları yiyecekleri yemiyor musunuz? Ne o, konuşmuyor musunuz?' dedi."

93. "Sonunda, üzerlerine yürüyüp kuvvetle vurdu."

94. "Bunun üzerine putperestler koşarak ona geldiler."

95. "İbrahim onlara şöyle söyledi: 'Yonttuğunuz şeylere mi tapıyorsunuz?' "

96. "Oysa sizi de, yaptıklarınızı da Allah yaratmıştır."

97. "Onlar, 'Onun için bir yapı yapın da onu oradan ateşin içine atın' dediler."

98. "Ona düzen kurmak istediler, ama Biz onları alt ettik."

99. "İbrahim: 'Doğrusu ben Rabbim uğrunda sizi bırakıp gidiyorum; O beni doğru yola eriştirir' dedi."

100. "Rabbim! Bana iyilerden olacak bir çocuk ver."

101. "Biz de ona yumuşak huylu bir oğlan müjdeledik."[7]

102. "Çocuk kendisinin yanısıra yürümeye başlayınca, Ey oğulcuğum dedi! Doğrusu ben uykuda iken seni boğazladığımı görüyorum, bir düşün, ne dersin? Çocuk 'Babacığım dedi! Emrolunduğun şeyi yap, Allah dilerse, sabreden-lerden olduğumu göreceksin."

[6] Işte Nuh da o elçılerdendı. Hz. Nuh, Yuce Rabbine yalvarıp yakarmıştı. Elbette O, dualara en güzel bır şekilde karşılık verendi. Hani Yüce Allah, Hz. Nuh'u ve ona uyanları büyük bir felaketten kurtarmıştı. Onları yalanlamaktan, eziyete uğramaktan ve sonuçta boğulmaktan korumuştu. Biz, onun oyunu kalıcı kıldık Tum alemlerden Nuh'a selam bıraktık. İşte Allah, kendisine ve peygamberlerine inanıp en güzel bır bıçımde Allah'a ıtaat edenlerı böyle mükafatlandırır, onları büyük sıkıntı ve felaketlerden kurtarır.

Daha sonra Bız, Nuh peygambere ınanmayıp kendilerine yazık edenleri, inkar ve sapıklıklarına karşılık suda boğduk

[7] Evet Allah'ın peygamberı Hz. İbrahim de, Hz. Nuh'un müslüman soyundan ve onun izinden gıdenlerdendi Yuce Allah, onu da kendisine ıçtenlikle yalvarıp yakardığında, şirke bulaşmaktan korumuştu. Hz İbrahım, babası ve kavmının ağaç, tahta ve taşlardan yontarak yaptıkları şeylere karşı çıkıp şöyle demışti: Siz ne yapıyorsunuz böyle?! Allah'ı bırakıp bir takım uydurma ilahlara mı tapıyorsunuz?! Göklerin ve yerın Rabbi hakkındakı görüşünüz nedir? O'ndan başka şeylere tapan sizler, O'nun huzuruna vardığınızda O'nun sıze ne yapacağını bılіyor musunuz?

Kavmı, Hz İbrahim'in çağrısını kabul etmeyince, İbrahim şöyle bir yıldızlara baktı ve dedi ki: Ben hastayım

Bunun üzerine onlar da onu kendi haline bırakıp gittiler. Onlar yapageldikleri bir bayram törenine katılmak ıçın çekıp gıtmışlerdi. Hz. İbrahim, fırsatı değerlendirip onların putlarına yöneldi. Elinde ip ve balta vardı. Önlerınde yıyecekler olan putlara dönüp sordu: Siz niye yemiyorsunuz?! Söylesenize, niçin konuşmuyorsunuz? Sonra baltasıyla onlara vurmaya başladı. Hepsini kırıp geçirdi, yalnızca büyüklerine dokunmadı. Elındekı baltayı da iple birlikte o büyük putun boynuna asıp oradan ayrıldı.

Kavmı bayram törenlerini bitirip dönmüşlerdi. Putlarına doğru koşuştular. Onları o halde görünce, kim yaptı bunu ılahlarınıza, deyip birbirlerını kınamaya ve olayı soruşturmaya başladılar. İçlerinden biri dedi kı: Bunu İbrahim yapmıştır!

Hemen topluca İbrahim'e yöneldiler. Ey İbrahim dediler, bunu niçin yaptın tanrılarımıza?

Hz. İbrahim şöyle karşılık verdi: Sizler, ellerinizde yonttuğunuz şeylere mi tapıyorsunuz? Sizin aklınız yok mu, kafanızı çalıştırıp düşünmüyor musunuz? Gerçekte sizin kendisine kulluk edeceğiniz bir tek ilahınız var. Sizi de, şu yaptıklarınızı da yaratan O'dur.

Kavmi kendi aralarında konuşup bir bina yaparak ateşle doldurmaya karar verdiler. Böylece o bina bir cehenneme dönecek ve İbrahim'i onun içerisine atacaklardı. Böylece İbrahim'e bir tuzak kurdular. Ama Yüce Allah, Hz. İbrahim'i ateşte yanmaktan korudu ve ateşe şöyle buyurdu: "Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve zararsız ol!" *(21 Enbiya 69.)* Ayette geçen ve soğuk anlamına gelen 'berd' kelimesinden kasıt, insanın dayanabileceği bir serinliktir. Yoksa ateş, sert bır soğuğa dönüşmüş olsaydı Hz. İbrahim bu sefer soğuktan donacaktı. Ama o serin ve selamet oldu. Bu gerçekten büyük bir mucize idi. Yüce Allah, İbrahim peygambere yardım etmiş ve davasında onu üstün getirmişti. İşte "Ona düzen kurmak istediler, ama Biz onları alt ettik" cümlesinin anlamı budur. Bu mucizeyi gören pek çok kişi, Hz. İbrahim'e iman ettiler.

Daha sonra İbrahim peygamber onların arasından ayrılıp şöyle dedi: 'Doğrusu ben Rabbim uğrunda sizi bırakıp gidiyorum; O beni doğru yola eriştirir. Rabbim! Bana iyilerden olacak bir çocuk ver.' Biz de ona yumuşak huylu bir oğlan müjdeledik. Yüce Allah'ın müjdelediği o çocuk Hz. İsmail idi.

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٣﴾ وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ
﴿١٠٤﴾ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾
إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾ كَذَٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾ وَبَشَّرْنَاهُ
بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾ وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِنْ
ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿١١٣﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَىٰ
مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٤﴾ وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ
﴿١١٥﴾ وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٦﴾ وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ
الْمُسْتَبِينَ ﴿١١٧﴾ وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ ﴿١١٩﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾
إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾ إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾ وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ قَالَ
لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ
الْخَالِقِينَ ﴿١٢٥﴾ اللَّهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

٤٥١

103-105. Böylece ikisi de Allah' a teslimiyet gösterip, babası oğlunu alnı üzerine yatırınca Biz: Ey İbrahim dedik! Sen rüyanın gereğini yaptın; işte biz iyi davrananları böylece mükafatlandırırız."

106. "Doğrusu bu apaçık bir deneme idi."

107. "Ona fidye olarak büyük bir kurbanlık verdik."

108. "Sonra gelenler içinde ona iyi bir ün bıraktık."

109. "İbrahim'e selam olsun."

110. "İşte iyileri böylece mükafatlandırırız."

111. "Doğrusu o, inanmış kullarımızdandı."

112. "Ona, iyilerden olan İshak'ı peygamber olarak müjdeledik."

113. "Kendisini ve İshak'ı mübarek kıldık; ikisinin soyunda iyi olan da vardır, açıktan açığa kendisine yazık eden de vardır."[8]

114. "And olsun ki Musa ve Harun'a da iyilikte bulunmuştuk."

115. "İkisini ve kavimlerini büyük bir sıkıntıdan kurtarmıştık."

116. "Onlara yardım etmiştik de üstün gelmişlerdi."

117. "Her ikisine de, apaçık anlaşılan bir Kitap vermiştik."

118. "Her ikisini de doğru yola eriştirmiştik."

119. "Sonra gelenler içinde o ikisine iyi bir ün bıraktık."

120. "Musa ve Harun'a selam olsun!"

121. "Doğrusu Biz, iyileri böylece mükafatlandırırız."

122. "İkisi de şüphesiz inanmış kullarımızdandı."

123. "Doğrusu İlyas da peygamberlerdendir."

124. "Hani o kavmine, 'Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?' demişti."

125. "Yaratanların en iyisi olanı bırakıp da Ba'al putuna mı taparsınız?"

126. "Oysa Allah, sizin de Rabbiniz, önceki babalarınızın da Rabbidir."

[8] İsmail, babasının yanında yürümeye, onunla birlikte dolaşmaya ve babasının yapıp ettiklerini yapmaya başlayınca, Hz. İbrahim şöyle dedi: Ey oğulcuğum dedi! Doğrusu ben uykuda iken seni boğazladığımı görüyorum, bir düşün, ne dersin? İsmail'in cevabı çok büyük oldu. Peygamber bir babanın, peygamber oğlu olmanın bilincinde ona yakışan bir cevaptı o. Şöyle dedi çocuk: 'Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap, Allah dilerse, sabredenlerden olduğumu göreceksin. Sen, Allah'ın sana emrettiği gibi yap ve oğlunu boğazla. Allah izin verirse ben buna katlanacak ve bunun karşılığını Rabbimden bekleyeceğim.

Gerçekten de o, babasına sadık bir oğuldu. Babasına itaatkar oğul, canını babasına teslim etmişti. Ne var ki, babanın elindeki bıçak kesmiyordu. İşte tam o sırada Hz. Cibril, cennetten bir büyük kurbanla geldi. Bu kurban, Hz. ismail için bir fidye idi. (Nitekim Peygamberimiz @, "Ben iki kurbanlığın oğluyum" buyurmuştur. O, bu sözüyle ilk kurbanlık dedesi Hz. İsmail ile, ikinci kurbanlık kişi olan babası Abdullah'ı yadediyordu. Şöyle ki, dedesi Abdülmuttalip, kendisine on tane oğul verirse birini Allah'a kurban edeceğini adamış, sonra oğulları arasında kura çekmiş ve kura Abdullah'a çıkmıştı. Ama Abdullah, yerine deve kurban edilmekle kesilmekten kurtulmuştu.) İşte Biz, Hz. İbrahim'i alemler içerisinden seçip onu selamladık. Zira o, Bizim salih kullarımızdandı.

İşte iyi ve güzel kullarımızı böyle mükafatlandırdık. İşte Biz, Bize itaat edenlerden sıkıntı ve belaları böyle defeder, katımızdan onlara nice çıkış yolları lütfederiz. Gerçekten de İbrahim, bizim sadık kullarımızdandı. Hz. İsmail'in kurban edilmesi konusunda onun bize itaat etmesinin mükafatı olarak, Biz ona salih peygamber Hz. İshak'ı müjdeledik ve hem onu, hem de İshak'ı mübarek kıldık. Onların soyundan iyi güzel kimseler de vardır, kendine zulmedenler de. İşte şu İsrailoğulları, onlar da Hz. ishak'ın soyundan gelmektedirler.

فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ (١٢٧) إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ
(١٢٨) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ (١٢٩) سَلَامٌ عَلَىٰ إِلْ يَاسِينَ (١٣٠)
إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ (١٣١) إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ
(١٣٢) وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ (١٣٣) إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ
(١٣٤) إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ (١٣٥) ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ (١٣٦)
وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُصْبِحِينَ (١٣٧) وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
(١٣٨) وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ (١٣٩) إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ
(١٤٠) فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ (١٤١) فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ
وَهُوَ مُلِيمٌ (١٤٢) فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ (١٤٣) لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ
إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ (١٤٤) فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ (١٤٥) وَأَنْبَتْنَا
عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ (١٤٦) وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِائَةِ أَلْفٍ
أَوْ يَزِيدُونَ (١٤٧) فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ (١٤٨) فَاسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ
الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ (١٤٩) أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا
وَهُمْ شَاهِدُونَ (١٥٠) أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ (١٥١) وَلَدَ اللَّهُ
وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ (١٥٢) أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ (١٥٣)

127. "Sonunda onu yalanlamışlardı. Oysa onların hepsi cehenneme götürüleceklerdi."
128. "Ancak Allah'ın has kulları hariç."
129. "Sonra gelenler içinde ona da iyi bir ün bıraktık."
130. "İlyas'a selam olsun!"
131. "Doğrusu Biz iyileri böylece mükafatlandırırız."
132. "Gerçekten o da inanmış kullarımızdandı."[9]
133. "Şüphesiz Lut da peygamberlerdendir."
134. "Hani Biz Lut'u ve ailesinin hepsini kurtarmıştık."
135. "Geridekiler arasında kalan yaşlı bir kadın bunun dışında kalmıştı."
136. "Sonra diğerlerini yok etmiştik."
137-138. "Sabahleyin ve geceleyin onların yerleri üzerinden geçersiniz. Akıl etmez misiniz?"
139. "Doğrusu Yunus da peygamberlerdendir."
140. "Hani o, dopdolu olan bir gemiye kaçmıştı."
141. "Gemide olanlarla karşılıklı kura çekmişti de yenilenlerden olmuştu."
142. "Kendini kınayıp dururken onu bir balık yutmuştu."
143-144 "Eğer Allah'ı tesbih edenlerden olmasaydı, tekrar diriltilecek güne kadar balığın karnında kalacaktı."
145. "Halsiz bir halde iken kendisini sahile çıkardık."
146. "Onun için, geniş yapraklı bir bitki yetiştirdik."
147. "Onu, yüz bin veya daha çok kişiye peygamber olarak gönderdik."
148. "Sonunda ona inandılar, bunun üzerine Biz de onları bir süreye kadar geçindirdik."[10]
149. "Onlara sor bakalım, kızlar Rabbinin de erkekler onların mı?"
150. "Yoksa melekleri kız olarak yarattığımızda onlar hazır mı idiler?"
151. "Dikkat edin; doğrusu onlar yalan uydurup söylüyorlar."
152. "Allah doğurdu, diyorlar. Onlar şüphesiz yalancıdırlar."
153. "Allah kızları, oğullara tercih mi etmiş?"

[9] Yüce Rabbımiz, Hz. Musa ve Hz. Harun'a bahşettiği nimetleri hatırlatıyor. Onlara peygamberlik vermiş ve onlarla beraber iman edenleri Firavun'un ve kavminin zulmünden kurtarmıştı. Yüce Mevla bu nimetleri hatırlatarak şöyle buyuruyor: Andolsun ki Biz, Musa ve kardeşi Harun'a ihsanlarda bulunmuş, onları ve kavimleri israiloğullarını büyük bir bela olan Firavun ve yandaşlarının zulmünden kurtarmıştık. Zira Firavun, çıkardığı bir yasa ile İsrailoğullarının erkek çocuklarını katlediyor, kız çocuklarını sağ bırakıyor ve onları en ağır işlerde çalıştırıyordu. İşte Biz, Firavun'a karşı onlara yardım ettik. Denizi yarıp onlar için yol yaptık, onlar o yoldan geçip kurtuldular. Arkalarından gelen Firavun ve yandaşları ise boğulup helak oldular. Böylece Biz onları, galip getirdik.

Öte yandan Biz, Hz. Musa'ya bir hidayet rehberi olarak Tevratı indirdik. İsrailoğulları, o kitabı değiştirip tahrif etmeselerdi Biz onları Musa ve Harun gibi, söz ve eylemde dosdoğru yola eriştirirdik. Nitekim Biz, arkalarında iyi bir ün bırakarak, onları güven ve selamete çıkararak Musa ve Harun'u ödüllendirdik. Doğrusu Biz, onlar gibi iyilik ihsanda bulunanları böyle mükafatlandırırız. Gerçekten de Musa ve Harun Bizim inanmış has kullarımızdandı.

İlyas da aynı şekilde İsrailoğullarına gönderilmiş bir peygamberdi. Hani o da, kavmine Allah'tan sakınmalarını öğütleyerek şöyle demişti: Siz, en güzel yaratıcı olan bir ve tek olan Allah'ı bırakıp Ba'l putuna mı tapıyorunuz!? Oysa Allah, hem sizin Rabbinizdir, hem de daha önce yaşamış atalarınızın Rabbidir!

İsrailoğulları, Hz. İlyas peygamberi yalanladılar. Elbette onlar Bizim huzurumuza getirilecekler ve yaptıklarının hesabını verip cehenneme tıkılacaklardır. Ne kötü bir varış ve kalış yeridir cehennem! Ancak Allah'ın has kulları bunun dışındadır. Onlar cehenneme atılmayacaklardır. Evet Biz, İlyas peygamberin ardından da ona iyi bir ün bıraktık. İşte Yüce Allah iman edip salih ameller işleyenleri böyle ödüllendirir. Doğrusu İlyas da Bizim inanmış has kullarımızdandı.

[10] Yüce Rabbimiz, Hz. Lut kulunun kavmine peygamber olarak gönderildiğini, onların da onu yalanladıklarını anlatıyor. Sonuçta Yüce Allah, onu ve ailesini o azgın kavminden kurtarmıştı. Ailesinden yalnızca ihtiyar karısı geride kalmış ve kavmiyle birlikte helak olmuştu. Şöyle ki, Lut kavmi sürekli kötülükleri işleyen bir toplumdu. Onlar eşcinselliği hortlatmışlardı. İşte Hz. Lut peygamber onlara Allah'ın elçisi olarak gelmiş ve onları, insanlığın hayatına kasteden, insanlığın çoğalarak gelişmesine engel olan bu çirkin işten sakındırmıştı.

Lut kavmi, peygamberlerine karşı gelince, Yüce Allah onları korkunç bir kasırga ile helak edivermişti. Helakten Hz. Lut peygamber, ailesinden iman edenler kurtulmuşlardı. Kurtulanlar bir kaç kişiden ibaretti, geride kalanların hepsi helak oldular. Lut peygamberin yaşadığı bu yerler, Arapların uğrak yerleriydi. Ama buna rağmen onlar olanlardan hiç ders çıkarmıyorlar, ibret almıyorlardı.

***

Allah'ın peygamberi Hz. Yunus, kavminin yaptıklarından bunalıp onları terketmişti. Deniz tarafına hicret etmiş ve bir gemiye binmişti. Gemi şiddetli bir fırtınaya tutulmuş, neredeyse yolcularıyla birlikte batma noktasına gelmişti. Yolcular arasında kura çekilmiş ve kura Hz. Yunus'a çıkmış, o da gemidekilere kendini feda ederek denize atlamıştı. Denizin ortasında onu bir balık yutuvermişti. Hz. Yunus hep Rabbini yüceltiyor ve O'na yakararak kurtulmak istiyordu. Yüce Rabbi de, onun duasına icabet ederek onu bu büyük sıkıntıdan kurtarmıştı. Tesbih ve zikrin bereketiyle Yüce Allah, balığa emretmiş, balık da onu çıkarıp bir sahile atmıştı. Yunus, son derece bitkin bir haldeydi. Yüce Mevla, oracıkta kabak türü geniş yapraklı bir bitki bitirdi ve ona şifa verdi. Hz. Yunus, Allah'ın izniyle eski gücünü kazanıp öğüt vermek üzere tekrar kavmine döndü. Kavmi yüz bin kişiden fazlaydı. Yüce Allah, Hz. Yunus'un eliyle onları doğru yola eriştirdi ve hepsi müslüman oldular. Allah Teâlâ da onları ecelleri bitinceye kadar bir müddet daha yaşattı.

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾ أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ
مُبِينٌ ﴿١٥٦﴾ فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٧﴾ وَجَعَلُوا بَيْنَهُ
وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾ سُبْحَانَ اللَّهِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٠﴾ فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾
مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنِينَ ﴿١٦٢﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾ وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ
مَقَامٌ مَعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ ﴿١٦٥﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾
وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ ﴿١٦٧﴾ لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾ لَكُنَّا
عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٩﴾ فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾ وَلَقَدْ
سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ
جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿١٧٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾ وَأَبْصِرْهُمْ
فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿١٧٥﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٦﴾ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ
فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٧﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٨﴾ وَأَبْصِرْ
فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿١٧٩﴾ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾
وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

154. "Ne oluyorsunuz? Ne biçim hükmediyorsunuz?"

155. "Hiç düşünmez misiniz?"

156. "Yoksa açık bir deliliniz mi var?"

157. "Doğru sözlülerden iseniz, kitabınızı getirin bakalım."[11]

158. "Allah'la cinler arasında da bir soy bağı icat ettiler. And olsun ki, cinler de, kendilerinin hesap yerine götürüleceklerini bilirler."

159. "Allah onların yakıştırmalarından münezzehtir."

160. "Allah'ın içten gözde kulları bunların dışındadır."

161-163. "Sizler ve taptığınız şeyler, cehenneme girecek kimseden başkasını Allah'a karşı azdırıcı değilsiniz."

164-166. "Bizim her birimizin bilinen bir makamı vardır. Şüphesiz biz sıra sıra duranlarız, şüphesiz biz Allah'ı tesbih edenleriz."

167-169. "Onlar,'Öncekilerde olduğu gibi bizde de bir kitap olsaydı, Allah'ın O'na içten bağlanan kulları olurduk' derlerdi."

170. "Böyleyken O'nu inkar ettiler. Ama bileceklerdir."[12]

171. "And olsun ki, peygamber kullarımıza söz vermişizdir."

172. "Onlar şüphesiz yardım göreceklerdir."

173. "Bizim ordumuz şüphesiz üstün gelecektir."

174. "Bir süreye kadar onlara aldırış etme."

175. "Onlara inecek azabı gözetle, onlar da göreceklerdir."

176. "Azabımıza uğramakta acele mi ediyorlar?"

177. "O azap, yurtlarına indiğinde, uyarılan fakat yola gelmeyenlerin sabahı ne kötü olur!"

178. "Bir süreye kadar onlardan yüz çevir."

179. "İnecek azabı gözetle, onlar da göreceklerdir."

180. "Senin güçlü olan Rabbin, onların yakıştırmalarından münezzehtir."

181. "Peygamberlere selam olsun."

182. "Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun."[13]

[11] Yüce Allah, bu ayetlerinde kendisine kız isnat eden müşriklere cevap veriyor. Onlar, canları istediği gibi hareket edip erkekleri kendilerine ayırıyor, kızları Allah'a bırakıyorlardı. Ey Muhammed, sen şimdi onlara sor bakalım: Kızlar Rabbinin de, oğullar onların öyle mi?! Bu ne saçma bir iddia böyle!? Oysa göklerde ve yerde olan tüm her şey Allah'ındır, O büyük Arşın da sahibidir. Onlar, Bizim melekleri kızlar olarak yarattığımızı mı iddia ediyorlar?! Bu gerçekten büyük bir iftiradır. Hem onlar, Bizim melekleri yaratışımıza tanık mı olmuşlar ki? Meleklerin yaratılışına tanık olmadıkları halde, nasıl oluyor da meleklerin kız olduklarına hüküm verebiliyorlar?! Gerçekten onlar yalancı sapıklardır. Onlar yalan ve iftiralarını da inatla sürdürüyor ve daha da ileri giderek şöyle diyorlar: Allah doğurdu, onun çocuğu oldu!! Sübhanallah, Allah'ım Sen bu ithamlardan yücesin, hakikaten onlar yalancıların ta kendileridir.

Yüce Rabbimiz, devamla şöyle buyuruyor: Demek Allah kızları oğullara tercih etti öyle mi? Ne oluyor size, nasıl böyle hükümler verebiliyorsunuz?!Hiç düşünmez misiniz? Yoksa sizin elinizde geçerli bir belge ve kesin bir bilgi mi var? Eğer öyleyse getirin delillerinizi, belgelerinizi! Ama nerede! Elbette Yüce Allah, onların yakıştırdıkları şeylerden yücedir.

[12] Yazıklar olsun, Allah ile cinler arasında bir soy icat edene! Allah'a yakıştırdıkları şeylerden dolayı onlara yuh olsun! Oysa insanlar ve cinlerin hepsi, hesap ve yargılanmak üzere huzura çıkarılacaklar. Onların yakıştırdıkları şeylerden uzaktır Yüce Allah. Allah'a içten bağlı gerçek kullar ise, Allah hakkında gerçekten başka bir şey söylemezler. İşte onlar cennetlerde ve şerefli makamlarda ağırlanacaklardır.

Ey kafirler, siz ve taptıklarınız hiç şüphesiz cehenneme gireceksiniz. Doğrusu uydurduğunuz saçmalıklara, sizin gibi sapıklardan başkası kanmaz. Sizin hepiniz cehenneme tıkılacaksınız. İnsan ve cinlerden olan gerçek kullar için ise, Rableri katında belli makamlar vardır. İçtenlikle ve yürekten tesbih ve tekbir getiren müminler, saf saf duracaklardır. Onlar Allah'ın gözde kullarıdır.

İnkarcılar, bizden önce yaşayıp gitmiş olanlara verilenlerden bizde de bir belge ve delil olsaydı ya, ama bizim açık bir belgemiz yok, derler. Onlar, ölülerle konuşabilseler, kendilerinin Allah'ın has kulları olacağını iddia ederler. Ama bu kuruntuları onların cehaletlerinden kaynaklanmaktadır. Çünkü onlar, kendilerinden istenen görmeden Allah'a inanmayı terkettiler. Oysa işte o zaman Allah'ın has kulları olabileceklerdi. Ama onlar nankörlük ederek kendilerine gelen gerçeği inkar ettiler. Ama onlar gerçeğin ne olduğunu bilecekler, o mal ve çoluk çocuğun fayda vermeyeceği günde işin iç yüzünü öğrenecekler. Bu ifadeler, Rablerini inkar edip Allah'ın peygamberini yalanlayan kafirler için dehşetli tehditlerdir.

[13] Şanı yüce Rabbimiz, dünya ve ahirette güzel sonucun peygamberler ve onların izinde gidenler için olacağını açıklayarak şöyle buyuruyor: Andolsun ki, peygamber kullarımıza ve onların Allah'ın dosdoğru yoluna çağırdığı kullarımıza katımızdan yardımların erişeceğine ve onların başarıya ulaşacağına dair söz vermişizdir. Biz kararımızı vermişizdir: Bize inanan kullarımız yardıma mazhar olacaklar ve Bizim ordularımız galip gelecekler. Öyleyse ey Allah'ın peygamberi, onlar hakkında Rabbinin yeni bir hükmü gelinceye kadar sen onlardan yüz çevir. Onların eziyetleri karşısında pes etme, katlan ve belirlenmiş süreyi gözetle. Şunda hiç şüphen olmasın ki Biz, sana yardım ve zafer bahşedeceğiz.

Ey peygamber, onları gözetle, göreceksin ki çok geçmeden onlar sapıklıklarından vazgeçecekler. Onlar azabımızın hemen gelmesini mi istiyorlar? Evet onlar sırf sana inanmadıklarından ve seni yalanladıklarından azabımızı istiyorlar. Halbu ki, Biz azabımızı onların yurtlarına indirmiş olsak, o uyarıldıkları halde yola gelmeyenlerin hali nice olur! Gazabımıza uğrarlarsa onlar sabaha nasıl çıkarlar acaba? O zaman onlar için ne kötü ve ne dehşetli bir gün olur! Evet gerçekten Biz, onları uyardık. Ama onlar Bizi dinlemediler. İzzet ve hikmet kaynağı Yüce Allah'a başkaldıran kimselere yazıklar olsun, can yakıcı azap onlar içindir!

Son ayetlerde Yüce Rabbimiz, bir kez daha zatının, o zalim yalancıların yakıştırdıkları şeylerden uzak olduğunu belirterek şöyle buyuruyor: Senin erişilmez güç ve kuvvet kaynağı Rabbin ne yücedir! O, iftiracı azgınların yakıştırmalarından uzaktır. Peygamberlere selam olsun! Yüce Allah hakkında hep gerçekleri haykırdıkları için, dünya ve ahirette Allah'ın selamı onların üzerine olsun. Hamdolsun alemlerin Rabbi Allah'a. Dünya ve ahirette, herhalükarda övgüler O'na mahsustur.

بسم الله الرحمن الرحيم
ص والقرآن ذي الذكر ﴿١﴾ بل الذين كفروا في عزة وشقاق ﴿٢﴾
كم أهلكنا من قبلهم من قرن فنادوا ولات حين مناص ﴿٣﴾ وعجبوا
أن جاءهم منذر منهم وقال الكافرون هذا ساحر كذاب ﴿٤﴾
أجعل الآلهة إلها واحدا إن هذا لشيء عجاب ﴿٥﴾ وانطلق الملأ
منهم أن امشوا واصبروا على آلهتكم إن هذا لشيء يراد ﴿٦﴾ ما سمعنا
بهذا في الملة الآخرة إن هذا إلا اختلاق ﴿٧﴾ أأنزل عليه
الذكر من بيننا بل هم في شك من ذكري بل لما يذوقوا عذاب ﴿٨﴾
أم عندهم خزائن رحمة ربك العزيز الوهاب ﴿٩﴾ أم لهم ملك
السماوات والأرض وما بينهما فليرتقوا في الأسباب ﴿١٠﴾ جند
ما هنالك مهزوم من الأحزاب ﴿١١﴾ كذبت قبلهم قوم نوح
وعاد وفرعون ذو الأوتاد ﴿١٢﴾ وثمود وقوم لوط وأصحاب
لئيكة أولئك الأحزاب ﴿١٣﴾ إن كل إلا كذب الرسل فحق
عقاب ﴿١٤﴾ وما ينظر هؤلاء إلا صيحة واحدة ما لها من فواق
﴿١٥﴾ وقالوا ربنا عجل لنا قطنا قبل يوم الحساب ﴿١٦﴾

38 SÂD SÛRESİ

Sâd sûresi, Kamer sûresinden sonra Mekke'de, dönemin ortalarında yahut son senelerde inmiş olup 88 ayettir. Sûre adını ilk harfinden alır. Sûreye ayrıca Dâvûd sûresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2. "Sad. Öğüt veren Kuran'a and olsun ki, inkar edenler gurur ve ayrılık içindedirler."

3. "Onlardan önce nice nesilleri yok ettik. Feryat ediyorlardı; oysa artık kurtulma zamanı değildi."

4-5. "Aralarından bir uyarıcının gelmesine şaşmışlardı. İnkarcılar: 'Bu, pek yalancı bir sihirbazdır; tanrıları tek bir tanrı mı yaptı? Doğrusu bu tuhaf bir şeydir' demişlerdi."

6-7. "Onlardan ileri gelenler, 'Yürüyün, tanrılarınıza bağlılıkta direnin, sizden istenen şüphesiz budur. Son dinde de bunu işitmedik; bu ancak bir uydurmadır' dediler."[1]

8. "Onlar, 'Kuran, aramızda ona mı indirilmeliydi?' dediler. Hayır, bunlar Kur'an'ın hakkında şüpheye düştüler. Hayır, onlar azabımı henüz tatmadılar."

9. "Yoksa, güçlü ve çok ihsan sahibi olan Rabbinin rahmet hazineleri onların yanında mıdır?"

10. "Yahut, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların hükümranlığı onların elinde midir? Öyle ise sebeplere tutunup göğe yükselsinler!"

11. "Onlar burada takım takım bozguna uğramış perişan bir ordudur."

12. "Onlardan önce Nuh kavmi, Ad, sarsılmaz bir saltanatın sahibi Firavun da yalanlamıştı."

13. "Semud, Lut kavmi, Eykeliler de peygamberleri yalanlamıştı. İşte bunlar da birer topluluktur."

14. "Hepsi peygamberleri yalanladı da azabımı hak ettiler."

15. "Bunlar da ancak, bir an gecikmesi olmayan tek bir çığlık beklemektedirler."[2]

16. "Onlar ise 'Rabbimiz! Bizim payımızı hesap gününden önce ver' derler."

[1] Sure başlarında bulunan hece harfleriyle ılgılı Bakara suresinin başında yeterli açıklama yapılmıştı. Yüce Rabbimiz burada, Kur'ân'a yemin ederek şöyle buyuruyor: Öğüt veren Kuran'a and olsun ki.. Kullar için öğüt veren dünya ve ahırette onlara lazım olan şeyleri içeren Kur'ân'a yemin olsun ki.. İnkarcı kafirler bir büyüklenme, kibir ve günahın ıçerisindedirler. Gerçekte onların ıçerisinde bulunduğu bu durum bır izzet ve onur değil, kuru bir inattan ibarettir.Onlar aynı zamanda bır ayrılık ve ınananlara karşı bir düşmanlık içerisindedirler. Kafirler Kur'ân'dan faydalanamamışlardır, çünkü onlar büyukluk taslayarak ona tepeden bakmaktadırlar. Onlar inatla Kur'ân gerçeklerine karşı çıkmış ve ondan ayrılmışlardır

Yüce Allah, sonrakı ayetlerde o kafirleri, peygamberlerine karşı çıkıp ınen kitapları yalanladıkları için helak edilen geçmış toplumlarla korkutarak şöyle buyuruyor: Ey Muhammed! Senin kavminden önce, onlar gibi inat eden, kötülükler işleyen ve gerçekleri yalanlayan nice toplumları Biz helak etmışizdir Günahları yüzünden onları mahvetmişizdir. Onlar kendılerine azap geldıgınde feryadü figan ediyorlar, kurtulmak ıçin yardım istiyorlardı, ama bunun hiç faydası olmuyordu. Sonuçta onlar azaptan kaçıp kurtulamadılar, aksine zillet içerisinde azaba boyun eğdiler.

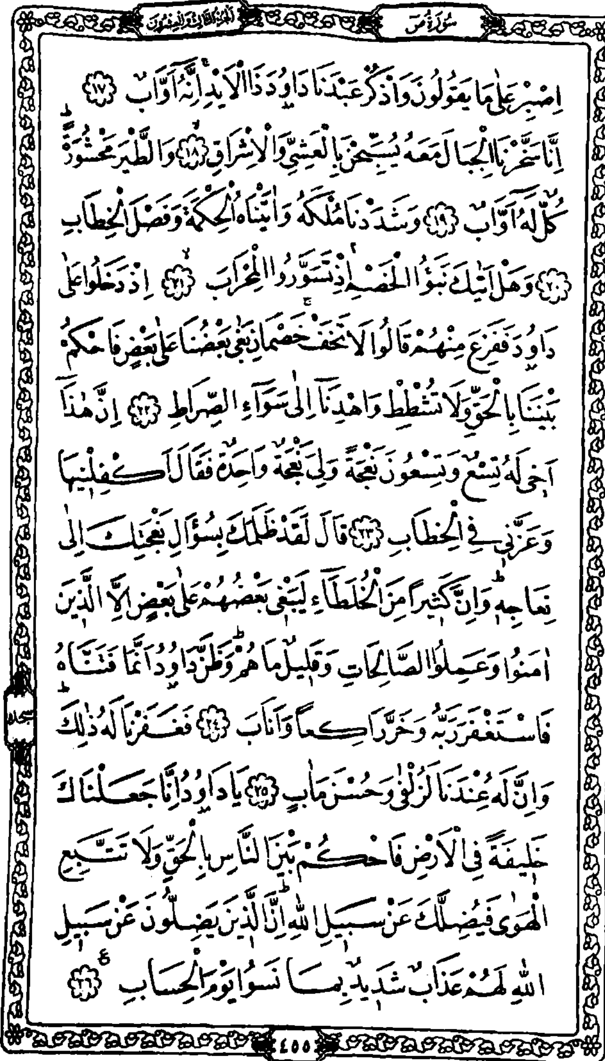
Gerçekten şu Kureyş kavmine şaşılır! Zıra onlar, Hz. Muhammed'e @ güvenilir kişi dediler, mallarını ona emanet ettıler, Kabe'nin tamir ışinde Hacer-i esvedi yerine koyma konusunda onu hakem tayin ettiler. Sonra da onu yalancılıkla itham edip onun müjdecı ve uyarıcı bir peygamber olarak gönderilmesıne şaştılar. Bu meyanda ona 'yalancı büyücü' demekten çekinmediler. Yıne ona, bunca tanrıyı bire mi indiriyorsun, Allah'tan başka mabud olmadığını mı iddia edıyorsun, dedıler. Hayretler içerisinde onun getirdiği gerçekleri inkar ettiler. Oysa asıl şaşılacak olan şey, birden fazla ılahın olmasıydı. Ne var ki Allah'ın gazabına düçar olasıcalar, gerçeği batıl, batılı gerçek sandılar! Allah'a yakıştırdıkları şeylerden dolayı onlara yazıklar olsun!

Şu çirkin anlayışa bakın ki onlar, dinınizde sebat edin, tanrılarınıza ibadete katlanın, Muhammed'in çağırdığı tek tanrı inancına kulak vermeyin! Gerçekten Muhammed, sizi saptırmak ve size hükmetmek istiyor. Oysa asıl sapıklar kendıleriydi. Çünkü onlar kendilerıne gelen gerçeği kaldırıp atmışlardı. Aptalca, biz diyorlardı, önceki toplumlardan böyle bir söz duymamıştık, bu bır uydurmadan başka bir şey değil! Gerçekte ise onlar, sapıklık içerisinde yüzüyorlar ve cehalet içerisinde bocalıyorlardı. Bu tavırlarından dolayı yazıklar olsun onlara!

[2] Müşrikler, Kur'ânın aralarından özellikle Hz. Muhammed'e inmesini bir türlü kabullenemiyorlardı. Diyorlardı ki, biz Kureyşliler dururken niçin Allah, peygamberliği özellikle Muhammed'e verdi?! Oysa onların bu sözleri, onların cehalet ve akılsızlıklarının açık belgesiydi. Bu nedenle onlara cevaben Yüce Allah şöyle buyurmuştur: Hayır, onlar azabımı henüz tatmadılar. Evet onlar, henüz söyleyip durdukları azabımı tatmadıkları için böyle şeyler söylüyorlar. Ama onlar, yarın cehennem ateşine çağrıldıkları gün bu saçmalıklarının ve gerçeği yalanlamalarının cezasını çekeceklerdir. Gerçekten onlar, Hz. Peygamberin peygamberliği hakkında şüphe etmeye ve kıskanarak ona karşı gelmeye devam ettiler. Öyleki onların bu kıskançlıkları, Hz. Peygamberi öldürmeye yeltenmelerine sebep oldu.

Onlar neye dayanarak ve neye güvenerek tüm bunları inkar ediyorlardı ki?! Aziz olan Yüce Allah'ın rahmet hazineleri onların yanlarında mıydı? İsteyene istediği kadar veren Yüce Rabbin rahmet hazineleri yanıbaşlarında mıydı?! Eğer öyleyse onlar, Allah'ın rahmetini o peygamberden esirgesinler! Yoksa göklerin ve yerin hükümranlığı onların elinde mi bulunuyor? Eğer öyleyse onu yenebilmek için ellerinden geleni yapsınlar da görelim! Ama durum hiç te böyle değil! Şanı yüce Allah, mülkünde dilediği gibi hükmetmekte, istediği her şeyi yapmaktadır. O, dilediğini aziz eder, dilediğini rezil. O elbette peygamberlerinin yardımcısıdır. Ey Muhammed, O sana da yardım edecektir. O halde bilgisiz kimselere aldırma! Zira onlar nasıl olsa hezimete uğrayacak bir topluluktur. O ayrılık ve gayrılık içerisinde olan topluluk yakında mağlup olacaklar, yalanlayan toplumlar gibi yüz üstü sürüneceklerdir.

Sonraki ayetlerde Yüce Rabbimiz, geçmiş toplumlardan ve peygamberlerini yalanlayınca onların nasıl azaba ve gazaba uğradıklarından bahsediyor. Nitekim onların kıssaları, önceki surelerde ayrıntılı bir biçimde anlatılmıştı. İşte bu cümleden olarak onlardan önce yaşamış Nuh kavmi, Âd kavmi, saltanat sahibi Firavun, Semud kavmi, Lut kavmi ve Eykeliler de gerçekleri yalanlamışlardı. Onların her biri kalabalık topluluklardı, peygamberlerini yalanlayınca başlarına neler geldi onların? Yüce Allah onların hepsini helak edip yerin dibine geçirmedi mi? Evet onlar kalabalık ordulardı, sayıca, variyet ve çoluk çocuk bakımından sizden daha fazla ve daha güçlü idiler. Yüce Allah'ın helak emri gelince, hiçbir şey onları azaptan kurtaramadı. Onların hepsi peygamberleri yalanladılar ve böylece azabı hakettiler Onların helak sebebi, peygamberlerini yalanlamaktı. O halde Kur'ânın muhatapları, peygamberleri yalanlamaktan şiddetle sakınsınlar. Çünkü peygamberi yalanlayan herkes Allah'ın azabına uğrar ve rezil rüsvay olur. O gerçeği yalanlayanların azaba düçar olmalarının yegane nedeni Allah'ın emirlerinden dışarı çıkmalarıydı. Artık helak anı geldiğinde ise, iş olup bitmiş, yapılacak bir şey kalmamış demektir. Artık o an azaptan dönüş de söz konusu değildir.

17. "Onların söylediklerine sabret; güçlü kulumuz Davud'u an; o, daima Allah'a yönelirdi."

18-19. "Doğrusu Biz, akşam sabah onunla beraber tesbih eden dağları, kuşları da toplu halde onun buyruğu altına vermiştik. Her biri ona yönelmekteydi."

20. "Onun hükümranlığını kuvvetlendirmiştik. Ona hikmet ve kesin hüküm selahiyeti vermiştik."

21. "Sana davacıların haberi ulaştı mı? Hani onlar mabedin duvarına tırmanmışlardı.."

22. "Hani onlar Davud'un yanına girmişlerdi de, o onlardan korkmuştu. Onlar, 'Korkma demişlerdi. İşte birbirinin hakkına tecavüz etmiş iki davacı. Sen aramızda adaletle hükmet, ondan ayrılma, bizi doğru yola çıkar."[3]

23. "Bu kardeşimin doksan dokuz koyunu, benim de bir tek koyunum vardır; O'nu da bana ver dedi ve tartışmada beni yendi."

24. "Davud, 'And olsun ki, senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemekle sana haksızlıkta bulunmuştur. Doğrusu ortakçıların çoğu birbirlerinin haklarına tecavüz ederler. İnanıp yararlı iş işleyenler bunun dışındadır ki onların da sayıları ne kadar azdır!' demişti. Davud, kendisini denediğimizi sanmıştı da, Rabbinden mağfiret dileyerek eğilip secdeye kapanmış, tevbe etmiş Allah'a yönelmişti."[4]

25. "Böylece onu bağışlamıştık. Katımızda onun yakınlığı ve güzel bir geleceği vardır."

26. "Ey Davud! Seni şüphesiz yeryüzünde hükümran kıldık, o halde insanlar arasında adaletle hükmet, hevese uyma yoksa seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu, Allah'ın yolundan sapanlara, onlara, hesap gününü unutmalarına karşılık çetin azap vardır."[5]

[3] Evet, Yüce Mevla, Hz. Muhammed'in ümmetinden dünya azabını kaldırmıştır. Bunu İşiten Mekke müşrikleri alay ederek Rabbimiz diyorlardı, bizim azaptan payımızı hesap gününden önce hemen gönder! İşte ayette, kendi kendilerine azap isteyen müşriklere Yüce Allah cevap vermekte ve onların bu isteğini reddetmektedir. Zira Yüce Allah, kulları hakkındaki kararını onların keyiflerine göre verecek değildi. Ama O, dilediği zaman, dilediği şekilde ve adaletiyle onların arasında hükmünü verir. Öyleyse ey Muhammed, sen onların söylediklerine aldırma, onların eziyetlerine katlan. Sonunda kazanan, yardıma ve zafere eren sen olacaksın. Sana yakışan Eyyup kulumuzun yaptığı gibi sabretmektir. Hz. Eyyub'un hayatı senin için bir teselli örneğidir. Onun gibi sabredersen, azgın kavminin eziyetleri sana hiç gelecektir.

Evet Yüce Allah, Davud peygambere de ihsanlarda bulunmuştu. Her şeyden önce ona vahyederek peygamberlik vermişti. Yanısıra ona ilim ve güç kuvvet bahşetmişti. Ayette geçen 'zel eyd' ifadesi, ilim ve eylemde güçlü kuvvetli demektir. Yüce Rabbimiz, genel olarak ilim irfan konusunda onu herkesten üstün kılmıştı. Dağları onun emrine vermiş, sabah akşam dağlar onunla birlikte Allah'ı tesbih ederlerdi. Aynı şekilde kuşlarda onunla birlikte tesbih eder ve dua ve zikirde ona eşlik ederlerdi. Kısaca Hz. Eyyub, Allah'ın kendisine hikmet, ince anlayış, ileri görüş, hikmet ve yerli yerince söz söyleme gücü verdiği kullarındandı.

Ey Muhammed! Şu iki hasmın mihrabın duvarına tırmanarak Hz. Eyyub'un huzuruna çıkmalarının hikayesi sana ulaştı mı? O sırada Hz. Eyyub ibadetle meşguldü. Onların ansızın yanına girmelerinden dolayı ürpermişti. O vakit onlar şöyle demişlerdi: Biz aramızda senin adaletle hükmetmeni, hak sahibine hakkını verecek şekilde sapmadan karar vermeni istiyoruz.

Biz bu konuda yahudilerin ileri sürdükleri tüm ayrıntı bilgileri reddediyoruz. Biz bu kıssa ile ilgili olarak sadece Allah'ın kitabında anlattıklarıyla yetiniyoruz. Çünkü o, kaynakların en doğrusu ve en güveniliridir. Zira o, her şeyden haberdar olan ve her yaptığında sayısız hikmetler olan Allah'ın katından gelmiştir. Önünden ve ardından ona asla batıl yaklaşamaz. O salt gerçeğin kendisidir. Onun gelişi de haktır, içeriği de. Yüce Rabbimizden kusurlarımızı bağışlayıp bizleri güzelim hakıkatlere erdirmesini isteriz!

[4] Dikkat secde ayetidir.

[5] Hz. Davud peygamberin kıssasının devamı kısaca şöyledir: O mazlumun lehine karar vermiş, onun koyununu ona iade etmiştir. Koyunu gasbeden kişinin sahibine onu geri vermesine hükmetmiştir. Yine o kararında, ortakçıların Allah'tan korkmaz ve O'ndan çekinmedikleri zaman haksızlık ve zulüm yapacaklarını sözlerine eklemişti. Hikmetini Yüce Allah bilir ama, Allah'tan sakınıp O'ndan çekinen insanların sayısı da hep az olmuştur. Şu kadar var ki, hayır onlara uymak ve onların yaptıklarını yapmaktadır. Ayetten anlaşıldığına göre Hz. Davud, iki taraf arasında kararını verdikten sonra Yüce Mevlanın huzurunda secdelere kapanmış ve Rabbinden günahlarının affını dilemiştir. Yine O'ndan kendisine en güzel eylemleri müyesser kılmasını, Allah'ın verdiği hüküm ve kararlara en güzel bir biçimde uymayı lütfetmesini istemiştir.

Ayet aynı zamanda tüm yöneticilere ilahî bir öğüttür. Onlara, insanlar arasında Allah'ın yasalarına uygun bir şekilde hükmetmeleri konusunda bir hatırlatmadır. Onlar adaletten sapıp haksızlık yapmamalıdırlar aksi takdirde Allah'ın yolundan sapmış olacaklardır.

Yüce Allah, kıyametin dehşetini ve çetin azabını unutarak yolundan sapanları uyarmaktadır. Rabbimiz, Davud kuluna seslenerek insanlar arasında adaletle hükmetmesini istemiştir. Çünkü o, yeryüzünde Allah adına yaşamakta ve O'nun adına hükmetmektedir. Şöyle buyuruyor Rabbimiz: Ey Davud! Heva ve arzuların sana Allah'ın buyruklarını unutturmasından sakın! Kendin ve ailen hakkında bile hüküm verirken hakkaniyetten ayrılma. Yoksa Allah'ın yolundan sapmış olursun. Zira Allah'ın yolundan sapanlar için, gerçeği unutmuş olmalarından ve Allah'ın yasalarıyla hükmetmediklerinden dolayı onlar için çok çetin bir azap vardır. Kul bu durumlara ise, Yüce Allah'ın huzuruna çıkacağı hesap gününü unuttuğu için düşer.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذٰلِكَ ظَنُّ الَّذ۪ينَ
كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿٢٧﴾ اَمْ نَجْعَلُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِد۪ينَ فِي الْاَرْضِ اَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّق۪ينَ كَالْفُجَّارِ
﴿٢٨﴾ كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا اٰيَاتِه۪ وَلِيَتَذَكَّرَ اُولُوا
الْاَلْبَابِ ﴿٢٩﴾ وَوَهَبْنَا لِدَاوُ۫دَ سُلَيْمٰنَ نِعْمَ الْعَبْدُ اِنَّهُ اَوَّابٌ ﴿٣٠﴾
اِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّافِنَاتُ الْجِيَادُ ﴿٣١﴾ فَقَالَ اِنّ۪ٓي اَحْبَبْتُ
حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبّ۪ي حَتّٰى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾ رُدُّوهَا عَلَيَّ
فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْاَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمٰنَ
وَاَلْقَيْنَا عَلٰى كُرْسِيِّه۪ جَسَدًا ثُمَّ اَنَابَ ﴿٣٤﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ ل۪ي وَهَبْ ل۪ي
مُلْكًا لَا يَنْبَغ۪ي لِاَحَدٍ مِنْ بَعْد۪ي اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرّ۪يحَ
تَجْر۪ي بِاَمْرِه۪ رُخَاءً حَيْثُ اَصَابَ ﴿٣٦﴾ وَالشَّيَاط۪ينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ
﴿٣٧﴾ وَاٰخَر۪ينَ مُقَرَّن۪ينَ فِي الْاَصْفَادِ ﴿٣٨﴾ هٰذَا عَطَاؤُ۬نَا فَامْنُنْ
اَوْ اَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾ وَاِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفٰى وَحُسْنَ مَاٰبٍ
﴿٤٠﴾ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا اَيُّوبَ اِذْ نَادٰى رَبَّهُ۪ٓ اَنّ۪ي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾ اُرْكُضْ بِرِجْلِكَ هٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

وَوَهَبْنَا

27. "Göğü, yeri ve ikisinin arasında bulunanları boşuna yaratmadık. Bunun boşuna olduğu, inkar edenlerin sanısıdır. Vay ateşe uğrayacak inkarcıların haline!"

28. "Yoksa, inanıp yararlı iş işleyenleri, yeryüzünde, bozguncular gibi mi tutarız? Yoksa, Allah'a karşı gelmekten sakınanları yoldan çıkanlar gibi mi tutarız?"

29. "Sana indirdiğimiz bu Kitap mübarektir; ayetlerini düşünsünler, aklı olanlar da öğüt alsınlar."[6]

30. "Davud'a Süleyman'ı bahşettik, o ne güzel bir kuldu! Doğrusu o daima Allah'a yönelirdi."

31. "Hani ona bir akşam üstü, çalımlı, cins koşu atları sunulmuştu."

32-33. "O, 'Doğrusu ben bu iyi malları, Rabbimi anmayı sağladıkları, için severim' demişti. Koşup, toz perdesi arkasında kayboldukları zaman: 'Artık yeter, onları bana geri getirin' demişti. Bacaklarını ve boyunlarını sıvazlamaya başlamıştı."

34. "And olsun ki Süleyman'ı denedik, hükümranlığını zayıf düşürdük; sonra eski haline döndü."

35. "Süleyman, 'Rabbim! Beni bağışla, bana benden sonra kimsenin ulaşamıyacağı bir hükümranlık ver; Sen şüphesiz, daima bağışta bulunansın' demişti."

36-38. "Bunun üzerine Biz de, istediği yere onun buyruğu ile kolayca giden rüzgarı, bina kuran ve dalgıçlık yapan şeytanları ve bir de demir halkalarla bağlı diğerlerini onun buyruğu altına verdik."

39. "İşte Bizim bağışımız budur; ister ver, ister tut, hesapsızdır."

40. "Doğrusu onun katımızda yakınlığı ve güzel bir istikbali vardır."[7]

41. "Kulumuz Eyyub'u da an. Hani o Rabbine, 'Doğrusu şeytan bana yorgunluk ve azap verdi' diye seslenmişti."

42. "Ayağını yere vur! İşte yıkanacak ve içilecek soğuk bir su!"

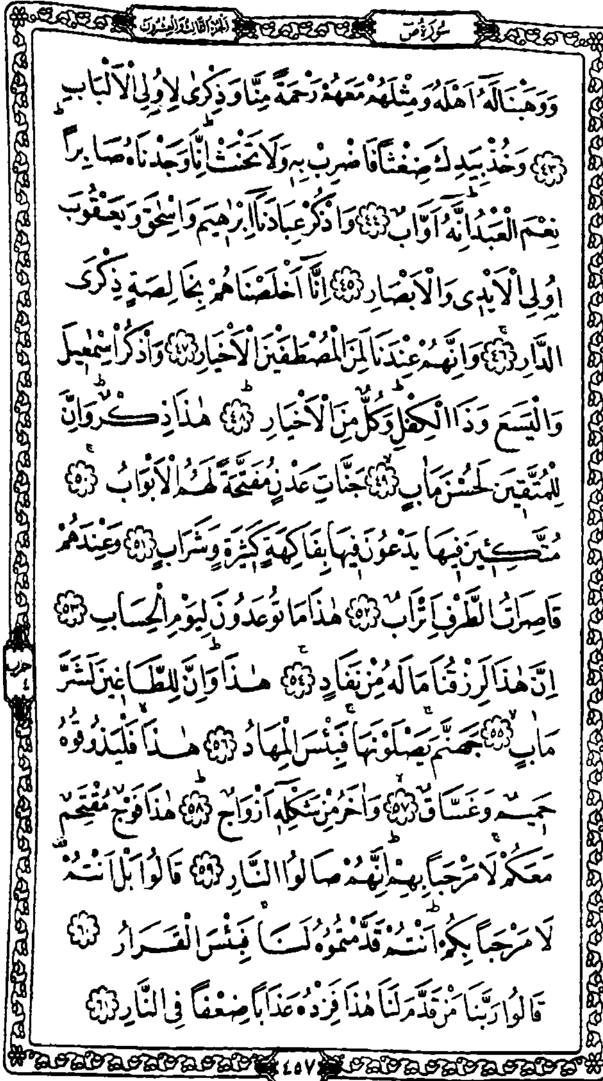
[6] Burada Yüce Rabbimiz, hiç bir şeyi boşuna yaratmadığını bildiriyor. Evet O, kullarını ancak kendisini tanısınlar ve O'na kulluk etsinler diye yaratmıştır. Sonra da O, onları ahirette bir araya getirecek, kendisine itaat edenleri mükafatlandıracak; isyan edenleri de cezalandıracaktır. İşte bu gerçeği vurgulamak için 'Göğü, yeri ve ikisinin arasında bulunanları boşuna yaratmadık' buyurmuştur. Buna göre inananlar, Yüce Rabbin gökleri ve yeri yerli yerince ve gerçek bir hedefe yönelik olarak yarattığını kabul ederler. Öldükten sonra dirilmeye ve ahirete inanmayan kafirler ise, buna inanmazlar. Onlar yaratılanların boşuna yaratıldığını sanırlar. Onların kuruntuları onlaradır. O tekrar diriltilip bir araya getirildikleri gün, onlar bu zan ve kuruntularıyla birlikte cehennem ateşinin içerisinde çetin bir azaba tabi tutulacaklardır.Onlar orada sürekli kalacaklardır. Cehennem ne kötü bir dönüş ve kalış yeridir!

Yüce Allah'ın adaleti, yeryüzünde bozgunculuk yapan, günah ve isyanlarıyla orada yıkımlar gerçekleştirenleri; iyilik ve güzelliklerin adamı olan müminlerle bir tutmayacaktır elbet. Hiç iyilerle kötüler bir olur mu? Biz, elbette onları bir tutmayız. Mutlak adalet ve hikmet sahibi Yüce Mevlanın katında bunlar asla bir olmaz. Kur'ân-ı Kerim, doğru ve mantıklı hedeflere bizleri yönlendiren bir kitaptır. Bu gerçeği Yüce Rabbimiz şöyle vurguluyor: Ey Muhammed! Sana indirdiğimiz bu Kitap mübarektir.. Onun ayetlerini hem sen düşün ve ders al, hem de akıl sahibi müminler düşünüp ders alsınlar. İşte ancak bu şekilde siz ateşten kurtulursunuz.

[7] Yüce Allah, Hz. Davud peygambere salih bir evlat bahşederek Süleyman peygamberi ona vermişti. Süleyman ne güzel bir kuldu! O, daima Allah'a yönelen, çokça ibadet eden hep O'na yakaran bir kuldu. Hz. Süleyman dünya nimetlerinin de en güzellerine sahipti. Soylu güzelim atları vardı onun. Bir gün ona çalımlı yürüyen cins atlar sunulmuştu da, onlarla meşgul olurken ikindi namazının vaktini geçirmişti. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 33)* Bunun üzerine Hz. Süleyman, Ben bu dünyalıkları Rabbimi anmak için istemiştim, ama bu dünya nimetleri beni Rabbimi anmaktan alıkoydu, demiş ve Rabbinden affını isteyerek secdelere kapanmıştı. Sonra da geçirdiği ibadetini kaza etmiş ve Rabbini anarak O'na dua etmişti.

And olsun ki Süleyman'ı denedik.. Onu sınamak için gücünü ondan almış, sonra tekrar eski haline döndürmüştük. Rivayete göre Hz. Süleyman, bir gün hanımlarını dolaşmış, her birinden Allah yolunda savaşacak bir yiğit dünyaya gelmesini dileyerek onlarla beraber olmuştu. Fakat o, Allah izin verirse, demeyi unutmuştu. Sonuçta o beraberlikten yalnızca bir eşi hamile kalmış, o da yarım bir çocuk dünyaya getirmişti. Rabbini anmayı unuttuğunu hatırlayan Süleyman, Rabbim! Beni bağışla, bana benden sonra kimsenin ulaşamıyacağı bir hükümranlık ver; Sen şüphesiz, daima bağışta bulunansın, diyerek dua etmişti. Yüce Allah da onun bu duasını kabul ederek rüzgarı onun emrine vermişti. Rüzgar Süleyman'ın emriyle istediği yere onu götürürdü. Aynı şekilde cinler de onun emrine verilmiş, onlardan yapı ustaları ve dalgıçlar Süleyman'ın emrinde çalışırlardı. Yine cinlerden zincirlerle bağlı bir başka topluluk da durmadan ona hizmet ederlerdi. Evet Yüce Allah verdi mi, işte böyle hesapsız verirdi. Çünkü Hz. Süleyman, Rabbi katında önemli bir yeri olan, dünya ve ahirette güzel konumu olan bir kimseydi.

43. "Katımızdan bir rahmet ve akıl sahiplerine bir öğüt olmak üzere, ona ailesini ve olanlarla beraber bir mislini daha vermiştik."

44. "Ey Eyyup! Eline bir demet sap alıp onunla vur, yemininî bozma! Doğrusu Biz onu sabırlı bulmuştuk. Ne iyi kuldu, daima Allah'a yönelirdi."[8]

45. "Güçlü ve anlayışlı olan kullarımız İbrahim, İshak ve Yakup'u da an."

46. "Biz onları ahiret yurdunu düşünen, içten bağlı kimseler kıldık."

47. "Doğrusu onlar katımızda seçkin, iyi kimselerdendirler."

48. "İsmail'i, Elyesa'yı, Zülkifl'i de an. Hepsi iyilerdendir."

49. "İşte bu güzel bir anmadır. Doğrusu Allah'a karşı gelmekten sakınanlara güzel bir gelecek vardır."

50. "Kapıları onlara açılmış Adn cennetleri vardır."

51. "Orada tahtlara yaslanmış olarak türlü meyveler ve içecekler isterler."

52. "Yanlarında, gözlerini eşlerine dikmiş yaşıt güzeller vardır."

53. "İşte bu hesap günü için, size söz verilenlerdir."

54. "Doğrusu, verdiğimiz bu rızıklar tükenecek değildir."

55. "Bu böyle; ama azgınlara kötü bir gelecek vardır."

56. "Cehenneme girerler; ne kötü bir konaktır!"[9]

57. "İşte bu kaynar ve soğuk su, artık onu tatsınlar."

58. "Bunlara benzer daha başkaları da vardır."

59. "İnkarcıların ileri gelenlerine, 'İşte bu topluluk sizinle beraber gerçeğe karşı direnenlerdir. Onlar rahat yüzü görmesin. Behemehal ateşe gireceklerdir' denir."

60. "Onlar ise, 'Hayır, asıl siz rahat yüzü görmeyin; bunu başımıza getiren sizsiniz; ne kötü bir duraktır!' derler."

61. "Rabbimiz derler, bunu kim başımıza getirdiyse, ateşte onun azabını kat kat artır."

8 Eyyup kulumuzu da hatırla! O da İsrailoğullarına gönderilmiş bir peygamberdi. Biz onu bedenine, malına ve çocuklarına zararlar vererek sınamıştık. Ama o, hepsine razı olmuş ve başına gelen her şeye katlanmıştı. O Rabbine şöyle seslenmişti: Bana şeytan dokundu, yorgunluk ve azapla bana vesvese verdi.

Hz. Eyyup, içtenlikle Rabbine dua etmiş, yalvarıp yakarmıştı.Rabbi de onun dualarını kabul ederek onu bağışlamıştı Yüce Allah ona şöyle buyurmuştu: Ey Eyyup! Şu soğuk suyun başına in, onunla yıkan! Söyleneni yapan Hz. Eyyup Allah'ın izniyle şifayı bulmuştu. Yüce Allah, ailesini de tekrar ona bahşetmişti. Çunkü onlar, hastalığından dolayı Hz. Eyyub'u terkedip gitmişlerdi. Yüce Mevla, onun soyunu,izinden gidenleri ve bağlılarını daha da artırmıştı. Tüm bunlar Allah katından, Eyyup kuluna gelen rahmet tecellileriydi. Onun sabır ve sebatının, samimiyet ve duasının karşılığıydı bütün bunlar. Bu verilenler, akıl sahipleri için de bir oğuttu. Onlar, Eyyup peygambere bakarak sabredenin, bir gün selamete ve rahata ereceğini öğreneceklerdı.

Hz. Eyyup, hasta iken, eşini döveceğine dair yemin etmişti. Yüce Allah, iyi olunca ona şöyle seslendi: Eline bır demet sap al ve onunla bir kere, yaralamadan eşine vurarak yeminini yerine getir. Bizim bu çözüm yolunu ona önermemiz, onun şiddetlı sıkıntılara sabreden ve başına gelenlere katlanan bir kul olması nedeniyle ıdi. Onun en sıkıntılı anlarında bile, Yüce Allah'a karşı olan düşünce ve davranışında herhangi bir değışiklik olmamıştı. O ne güzel bir kuldu, o daima O'na yönelirdi.

9 Ey Muhammed, Allah'ın seçkin, itaatkar ve peygamber kullarını da hatırla. Atan İbrahim'i, oğlu İshak'i ve torunu Ya'kub'u an. Gerçekten onlar güçlü ve ileri görüşlü kimselerdi. İlim, anlayış, salih amel ve sırf Allah ıçin içten ıbadet ve taat işleme bakımından güçlü kuvvetli kişilerdi. Şanı yüce Allah, onları hayatın şaibelerinden, kusurlarından kurtarmış, dünyada güzelliklerle anılmaya değer kılmıştı. Doğrusu onlar, Allah katında seçkin ve hayırlı kişilerdi. Ey Muhammed, sen Arabların atası Hz. ismail peygamberi ve Elyesa' ile Zülkıfl'i de an. Onların hepsi seçkın kişilerdi.

İşte bu, Rabbin'den bir öğüt ve hatırlatmadır. Sonraki ayetlerde Yüce Rabbimiz, bahtiyar mümin kullarından bahsediyor, onlar için ahirette son derece güzel bir gelecek olduğunu belirtiyor. O güzel geleceği de, içerisinde sürekli kalınacak Adn cennetleriyle açıklıyor. Allah'tan korkarak O'ndan sakınan kullar, Allah katında seçkin kimselerdir. Cennetin kapıları onlar için açılmıştır. Orada onlar, Yüce Rabbin kendilerine bahşettiği lütuf ve nimetlerini anarak yumuşak ve konforlu koltuklara kurulmuşlardır. Onlar orada, türlü türlü meyveler ve içecekler arzularlar. Onların bu isteklerini melekler, huriler ve ebediliği tatmış cennet hizmetçileri yerine getirirler. Onlar istedikleri her şeyi karşılarında hazır bulurlar. Bakışlarını yalnızca eşlerine dikmiş yaşıt güzeller, huriler ve hizmetçiler hep onların hizmetindedirler. Gerçekten bu kalıcı nimet yurdu cennettir. Şanı yüce Rabbimiz, kendilerine vadedildiği biçimde bunları ihsan etmiştir. Onlar gerçekten Allah'ın seçkın ve iyi kullarıdır. İşte tüm bunlar, Yüce Allah'ın bitmek tükenmek bilmeyen rızıklarıdır. Evet, cennet sonu olmayan, bitmez tükenmez nimetlerin yurdudur.

Allah'tan sakınan iyi kullar için bu nimetler olunca, isyankar azgınlar için ne var? O hesap günü onların hali nicedir, varacakları ve kalacakları yer neresidir? İşte onlar için de çok kötü ve berbat bir dönüş yeri vardır. O berbat varış yeri cehennemdir. Onlar oraya tıkılırlar ve dört bir yandan azapla kuşatılırlar. Cehennem ne kötü bir döşek, ne berbat bir konaktır! O kızgın ve kaynayan bir ateş, utanç ve rezillik yeridir.

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَىٰ رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾ أَتَّخَذْنَاهُمْ سِخْرِيًّا
أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ ﴿٦٣﴾ إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ
﴿٦٤﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنْذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾ رَبُّ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٦﴾ قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ
﴿٦٧﴾ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾ مَا كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَإِ الْأَعْلَىٰ إِذْ
يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾ إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٧٠﴾ إِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ﴿٧١﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ
مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٧٢﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾
إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ
أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿٧٥﴾
قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿٧٦﴾ قَالَ
فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَىٰ
يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾
قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٠﴾ إِلَىٰ يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾ قَالَ
فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾

قَالَ

62. "Onlar, 'Kendilerini dünyada iken kötü saydığımız kimseleri burada niçin görmüyoruz?' derler."

63. "Onları alaya alırdık; yoksa şimdi gözlere görünmezler mi?"

64. "İşte cehennemliklerin bu şekilde tartışması bir gerçektir."

65. "De ki: 'Ben sadece bir uyarıcıym. Gücü her şeye yeten tek Allah'tan başka tanrı yoktur'."

66. "Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi, güçlüdür, çok bağışlayandır."[10]

67. "De ki, 'Bu büyük bir haberdir'."

68. "Ama siz ondan yüz çeviriyorsunuz."

69. "Onlar tartışırlarken Melei Ala'daki bu olanlar hakkında benim bir bilgim yoktu."

70. "Bana sadece vahyolunuyor; doğrusu ben ancak apaçık bir uyarıcıyım."

71. "Hani Rabbin meleklere şöyle demişti: 'Ben çamurdan bir insan yaratacağım'."

72. "Onu yapıp ruhumdan ona üflediğim zaman ona secdeye kapanın."

73. "Bütün melekler secde etmişlerdi."

74. "Ancak İblis hariç. O, büyüklük taslamış ve inkarcılardan olmuştu."

75. "Allah, 'Ey İblis Kudretimle yarattığıma secde etmekten seni alıkoyan nedir? Böbürlendin mi? Yoksa gururlananlardan mısın?' dedi."

76. "İblis, 'Ben ondan daha üstünüm. Beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın' dedi."[11]

77. "Allah, 'Defol oradan, sen artık kovulmuş birisin' dedi."

78. "Din gününe kadar lanetim senin üzerinedir."

79. "Rabbim dedi, dirilecekleri güne kadar beni ertele."

80-81. "Allah, 'Sen bilinen güne kadar ertelenenlerdensin' dedi."

82-83. "İblis, 'Senin kudretine and olsun ki, onlardan, sana içten bağlı olan kulların bir yana, hepsini azdıracağım' dedi."

[10] İşte bu, Allah'ı inkar edip O'na karşı gelenler için hazırlanmış cehennemdir. İşte bu kaynar su ve irindir, artık tatsınlar onu. 'Hamîm', son derece kaynar su; 'Ğassâk' ise, hamimin tam tersine, dayanılmaz derecede soğuk demektir. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 41. Ğassâk kelimesinin dayanılmaz derecede şiddetli soğuk anlamına geldiği gibi, irin, gözyaşı ve cehennem deliği anlamlarına da geldiği söylenmiştir. Bkz. İbnü'l-Esîr, Tefsîr, VII, 150)* İşte bu yüzden bir sonraki ayette 'Bunlara benzer daha başkaları da vardır' buyurulmuştur. Yani birbirine zıt şeylerden azaplar vardır. Onlarla inkarcılara azap edilir. İnkarcılar için çift yönlü olarak çeşıt çeşit azaplar vardır.

İnkarcılardan her bir grup cehenneme girince, kendilerinden önceki inkarcılarla tartışırlar. Birbirlerine şöyle derler. Bizı inkar, isyan ve bozgunculukla siz kandırıp yoldan çıkardınız. Bugün rahat yüzü görmeyesiniz! Böylece onlar birbirlerine lanet okurlar, birbirlerinin dostluğunu inkar ederek birbirlerini yalanlarlar. Cehennem ne berbat bir konaktır. Evet ey inkarcılar işte bugün cehennem, sizin varacağınız ve içerisinde sürekli kalacağınız yerdir. Rezil rüsvay bir şekilde girin oraya. İçerisinde hiçbir şey bırakmayan o kızgın ateşe.

Tüm bu azaplardan sonra cehennemlikler hep birden şöyle derler: Rabbimiz derler, bunu kim başımıza getirdiyse, ateşte onun azabını kat kat artır. Yüce Allah ise şöyle buyurur: "Hepsinin azabı kat kattır, ama bilmezsiniz." (7 Araf 38) Aslında hepsi konumuna göre kat kat azaba uğratılır. Yine o inkarcılar şöyle derler: 'Kendilerini dünyada iken kötü saydığımız kimseleri burada niçin görmüyoruz?' Yoksa onlar meleklerin gözünden mi kaçtılar? İşte cehennemlikler, dünyada iken kendilerini yanlış yolda sandıkları müminleri böyle arar sorarlar. Sonra da onların cennetlik kimseler olduklarını öğrenirler. İşte böyle, cehennemliklerin tartışması bir gerçektir. Ey Muhammed, cehennemlikler hakkında sana anlattığımız tüm bu bilgiler gerçeğin ta kendisidir. O dünyada birbirlerinin dostu gözükenler, yarın cehennemde birbirlerine lanet okuyacaklardır, bunda hiç şüphen olmasın.

Ey Muhammed, söyle o Allah'a ortak koşan inkarcılara, o seni ve hesap gününü yalanlayan kafirlere.. Sandığınız gibi değil, ben ancak bir uyarıcıyım. Erişilmez güç ve kuvvetin sahibi bir Allah'tan başka hiç bir ilah da yoktur. O bir başına dilediği her şeyi yapmaya kadirdir ve her şeye egemendir. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir. Tüm her şeyin sahibi O'dur, ve sahip olduğu o şeylerde dilediğini yapmaya kadirdir. O erişilmez güç ve büyüklüğü yanında, aynı zamanda izzet kaynağı ve bol bol bağışlayandır.

[11] Evet gerçekten Hz. Muhammed'in @ davet ettiği şey büyük ve önemli bir haberdir. Batılın peşinde olanlar ise bunun farkında değiller. Hiç kimse, Allah'ın vahyi olmadan, Mele-i Ala'da olup bitenleri bilemez. Dolayısıyla bana vahiy gelmeseydi, ben Mele-i Ala'da olup bitenleri nasıl bilebilirdim. Hz. Adem'e şeytanın secde etmemesini ve ondan üstün olduğuna dair tartışmaları ben nereden bilebilirdim. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 42-43)* Ben ancak açık bir uyarıcıyım. İşte aşağıdaki ayetlerde bu olay açıklanıyor.

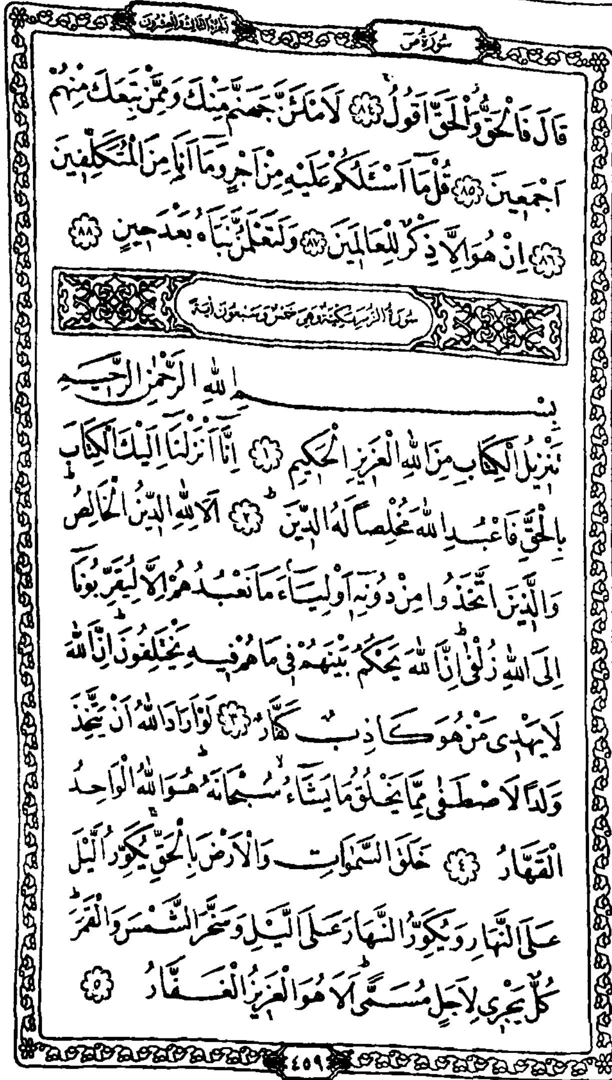
Ey Muhammed, kavmine Yüce Allah'ın meleklere söylediği şu sözleri hatırlat. Hani O, onlara şöyle demişti: Ben pişmiş çamurdan bir beşer yaratacağım. Onu tam bir insan olarak yarattığımda sizler, emrim gereğince hemen onun için saygı ve hürmet secdesine kapanın.

Bu emir üzerine tüm melekler Adem için secdeye kapanmışlardı. Yalnızca İblis secde etmemişti. Zaten o, meleklerin cinsinden değildi. İblis, bir cin olarak Rabbine karşı gelmiş ve Adem'e secde etmemişti. O kafirlerden olmuştu. Yüce Allah, İblis'e şöyle seslendi: Şu ellerimle yarattığım Adem'e secde etmekten seni alıkoyan nedir? Kibre mi kapıldın, yoksa böbürlenenlerden mi oldun?

İblis gurur ve kibir içerisinde şöyle cevap verdi: Ben ondan üstünüm. Çünkü Sen beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan. Ateş ise çamurdan daha üstündür.

İblis böyle sanıyordu. Oysa o yanılmış ve Yüce Rabbine karşı gelerek küfre düşmüştü. O bilmediği işlere burnunu sokmuş ve sonuçta Aziz ve Hakim olan Allah'ın rahmetinden tardedilenlerden olmuştu.

84-85. "Allah, 'Doğrudur; İşte Ben hakikati söylüyorum, sen ve sana uyanların hepsiyle cehennemi dolduracağım' dedi."[12]

86. "De ki, 'Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Kendiliğimden bir şey iddia eden kimselerden de değilim'."

87. "Bu Kuran, ancak dünyalar için bir öğüttür."

88. "Onun verdiği haberin doğruluğunu bir zaman sonra öğreneceksiniz."[13]

39 ZÜMER SÛRESİ

Zümer sûresi, 53-55. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Habeşıstan hicretinden önce Mekke'de inmiş olup 75 ayettir. Sûre adını, 71-74. ayetlerde geçen ve bölükler, takımlar anlamına gelen Zümer kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kitabın indirilmesi, Aziz ve Hakim olan Allah katındandır."

2. "Biz sana Kitabı gerçekle indirdik. Öyle ise dini Allah için halis kılarak O'na kulluk et."

3. "Dikkat edin, halis din Allah'ındır; O'nun dışında bir takım dostlar edinenler: 'Onlara, bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz' derler. Doğrusu Allah ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Allah şüphesiz yalancı ve inkarcı kimseyi doğru yola eriştirmez."[1]

4. "Allah çocuk edinmek isteseydi, yaratıklarından dilediğini seçerdi. O münezzehtir, O; gücü her şeye yeten tek Allah'tır."

5. "Gökleri ve yeri gerçekten yaratan O'dur. Geceyi gündüze dolar, gündüzü geceye dolar. Her biri belirli bir süreye kadar yörüngelerinde yürüyen güneş ve ayı buyruk altında tutar. Dikkat edin, güçlü olan, çok bağışlayan O'dur."

[12] Nihayet Yüce Allah, İblis'in cennetten çıkıp gitmesini istedi ve onun rahmetinden tamamen tardedilmesine karar verdi. Kıyamete kadar Allah'ın laneti onun üzerine olacaktı artık. Allah'ın rahmetinden kovulduğunu bildirmek için de 'İblis' adı ona layık görüldü. Ve İblis, kovulmuş ve perişan bir halde yüce makamlardan kovulmuş oldu.

Kovulan İblis, alemlerin Rabbine, onların dirilecekleri güne kadar bana süre tanı, dedi. Celal ve İzzet sahibi Yüce Allah ise, sen o bilinen kıyamet gününe kadar kendisine süre tanınanlardansın, buyurdu. Böylece Yüce Allah, diriliş gününe kadar ona fırsat tanıdı. Çünkü O, kendisine karşı gelenlere fırsat tanıyan, onları cezalandırmada acele etmeyen Yüce Allah'dı. İblis, kıyamet gününe kadar helak olmaktan kurtulduğunu anlayınca, iyice azdı ve şöyle feveran etti: Senin kudretine yemin ederim ki onların tümünü azdıracağım! Melun şeytan, Ademoğullarını azdırarak Allah'a başkaldırmalarını sağlayacağına dair Yüce Allah'a yemin etti. Ne var ki onun aldatması, Yüce Allah'a candan teslim olmuş gözde kulları etkileyemecekti. Sonuçta Yüce Mevla şöyle buyurdu: Evet doğrusu Ben hep gerçeği söylerim ki, muhakkak Ben de seni ve sana uyanların tümünü cehenneme dolduracağım!

[13] Ey Muhammed, kavmine söyle: Ben, sizi dünya ve ahirette hayır ve hak olan şeye çağırmamın karşılığında sizden herhangi bir ücret, dünyevî bir karşılık beklemiyorum. Ben, sizin dışınızda türedi biri de değilim. ('Ben mütekelliflerden biri değilim' ayeti, 'Ben kendi kafamdan bir takım şeylerle sizleri yükümlü tutan bir kimse değilim, yalnızca bana vahyedilenleri size bildiriyorum. Onlara kendimden hiç bir şey katmıyorum, yahut onlardan hiç bir şey çıkarmıyorum' anlamınadır. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 44)* Ben de sizden biriyim. Rabbim beni seçti ve sizi doğru yola götürme görevini bana yükledi. Ben bu tebliğimin karşılığında, sadece Yüce Allah'ın hoşnutluğunu ve ahiret yurdunu istiyorum. Benim size getirdiğim şey, tüm insanlar için bir uyarı ve öğütten ibarettir. Tüm insanlığı ve tüm alemleri ateşten kurtarıp cennete götürecek bir öğüt. Bu verilen haberlerin doğru ve gerçek olduğunu çok yakında bileceksiniz. Çok uzak olmayan o an geldiğinde, kaçırdığınız fırsat ve hayırlardan dolayı duyacağınız pişmanlıkların da bir yararı olmayacaktır.

[1] Gerçekten Yüce Rabbimiz izzet ve hikmet kaynağı olup bizlere bol bol ihsanlarda bulunandır. O'nun her söylediğinde, her yaptığında ve koyduğu her yasada sayısız hikmetler vardır. O, Kur'ân-ı Kerimi kulu Hz. Muhammed'e @ gerçekle indirmiştir. O kitap, insanın mutlu olabilmesi için ihtiyaç duyacağı tüm her şeyi içermektedir. O içerisinde hiç bir şüphe ve tereddütün olmadığı hak kitaptır. İnsan Kur'ânı kendisine bir mürşid, bir rehber edinir ve Allah'a götüren bir klavuz olarak görürse, mutlu ve huzurlu bir hayat yaşar. Öyle ise dini Allah için halis kılarak O'na kulluk et. Yalnızca eşi ve ortağı olmayan Yüce Allah'a kulluk et. Yaratıcına boyun eğerek yalnızca O'na ibadet et. Yüce Yaratıcının emirlerine yönel ve O'nu arzula. O'nun tüm emir ve yasaklarına yürekten boyun eğerek dini yalnızca O'na has kıl. Tüm herkesi de buna çağır. Gerçek kulluğun yalnızca O'na teslim olup tapmakta olduğunu ve ibadet konusunda O'nun hiç bir ortağı, eşi ve benzeri olmadığını onlara öğret. Dikkat edin, halis din yalnızca Allah'ındır. O, sadece kendisi için yapılan amelleri kabul eder. Yüzler yalnızca O'nun huzurunda eğilir, bedenler ve gönüller içtenlikle yalnızca O'nun karşısında secdelere kapanır.

O'nun dışında bir takım dostlar edinenler.. Allah'ı bırakıp bir takım şeyleri dostlar ve şefeatçiler edinenler.. Bir takım putlara boyun eğip onlara tapanlar.. İşte onlar doğru yoldan çıkmış ve fıtrattan yabancılaşmış kimselerdir. Onlar, putların kendilerini Allah'a yaklaştırdıklarını ileri sürerler. Güya putlar, rızık verme ve yardım alma konusunda Allah katında onlara şefeat etmekte ve onları Allah'a yaklaştırmaktadırlar. Oysa bu, müşriklerin kendi kafalarından uydurdukları şeylerdir. Çünkü yaratılanlar Allah'a ne yaklaştırabilirler, ne de O'ndan uzaklaştırabilirler. Zira dilediği her şeyi yapan ancak Yüce Allah'tır. Kulları Allah'a yaklaştıran şey ise, Allah'tan sakınıp O'nun isteklerini yerine getirmek, Allah ve Rasülünü sevmektir. Yine O'nu en güzel bir biçimde yüceltip dilediğini yapabilme ve rububiyyet sıfatını O'na has kılmaktır. Zaten kıyamet günü Yüce Allah ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Kıyamette onların iyisini kötüsünü birbirinden ayıracak ve herkese işlediğinin karşılığını verecektir. O mutlak adalet sahibi, her şeyi işiten ve gören Yüce Rabdir. Şanı Yüce Allah, kendi zatını birleyenleri gerçeğe, iyiye, güzele ve kurtuluşa ulaştırır. Yalancı iftiracılar için ise cehennem vardır. Onlar yaptıklarının cezasını orada çekeceklerdir. Elbette Yüce Allah vadinden caymaz.

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَاَنْزَلَ لَكُمْ
مِنَ الْاَنْعَامِ ثَمَانِيَةَ اَزْوَاجٍ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ اُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا
مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ فَاَنّٰى تُصْرَفُونَ ﴿٦﴾ اِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا
يَرْضٰى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَاِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِزْرَ اُخْرٰى ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ اِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾ وَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ
ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ
مَا كَانَ يَدْعُوا اِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلّٰهِ اَنْدَادًا لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا اِنَّكَ مِنْ اَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾ اَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ
اٰنَاءَ الَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْاٰخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ
اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿٩﴾ قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ
لِلَّذِينَ اَحْسَنُوا فِي هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَاَرْضُ اللّٰهِ
وَاسِعَةٌ اِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

٤٦٠

قل

6. "Sizi bir tek nefisten yaratmış, sonra ondan eşini var etmiştir; sizin için hayvanlardan sekiz çift meydana getirmiştir; sizi annelerinizin karınlarında üç türlü karanlık içinde, yaratılıştan yaratılışa geçirerek yaratmıştır; işte bu Rabbiniz olan Allah'tır. Hükümranlık O'nundur, O'ndan başka tanrı yoktur. Öyleyken nasıl olur da O'nu bırakıp başkasına yönelirsiniz?"[2]

7. "Eğer inkar ederseniz bilin ki Allah sizden müstağnidir. O, kullarının inkarından hoşnut olmaz. Eğer şükrederseniz sizden hoşnut olur. Hiç bir günahkar diğerinin günahını yüklenmez. Sonunda dönüşünüz Rabbinizedir; yaptıklarınızı o zaman size haber verir; çünkü O, kalplerde olanı bilir."

8. "İnsanın başına bir sıkıntı gelince Rabbine yönelerek O'na yalvarır. Sonra Allah, katından bir nimet verince önceden kime yalvarmış olduğunu unutuverir; Allah'ın yolundan saptırmak için O'na eşler koşar. De ki: 'İnkarınla az bir müddet zevklen bakalım, nasıl olsa sen cehennemliksin'."[3]

9. "Geceleyin secde ederek ve ayakta durarak boyun büken, ahiretten çekinen, Rabbinin rahmetini dileyen kimse inkar eden kimse gibi olur mu? De ki, 'Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri öğüt alırlar'."

10. "De ki, 'Ey inanan kullarım! Rabbinize karşı gelmekten sakının; bu dünyada iyilik yapanlara iyilik vardır. Allah'ın arzı geniştir. Evet yalnız sabredenlere, ecirleri sonsuz olarak ödenecektir'."

[2] Bu ayetlerinde Yüce Rabbimız, inatçı müşriklerin ileri sürdüğü gibi, kendisinin asla çocuk edinmediğini bildiriyor. Zira Yüce Yaratıcı için bir çocuğun olması asla mümkün değildir. O'nun eşi ortağı yoktur ki, bir çocuğu olsun. O, eş, ortak ve çocuk edinmekten yücedir! O münezzehtir, O; gücü her şeye yeten tek Allah'tır. Müşriklerin ileri sürdükleri tüm bu yakıştırmalardan uzaktır. O, eşi ortağı olmayan, hiç kimseye muhtaç olmayan, ama herkesin kendisine ihtiyaç duyduğu Yüce Allah'tır. Her şey O'nun kuludur ve O'na muhtaçtır. O ise hiç kimseye muhtaç değildir O tüm her şeye hükmetmiş ve her şey O'na boyun eğmiş, O'nun emirlerine teslim olmuştur. Zalim inkarcıların yakıştırmalarından tam anlamıyla yücedir Allah Teâlâ!

Gökleri ve yeri gerçekten yaratan O'dur. O mülkün yegane sahibidir ve onda dilediği her şeyi yapar. Geceyi gündüzü dilediği gibi evirir çevirir. Geceyi gündüze dolar, gündüzü geceye dolar. O'nun takdiriyle gece ve gündüz birbirinin peşinden gelir, ölçülü bir biçimde birbirini izler. Aynı şekilde güneş ve ay da O'nun bilgisi ve hikmeti dahilinde yörüngelerinde hareket ederler, asla birbirlerine yetişemezler. Her biri belirli bir süreye kadar yörüngelerinde yüzerler.. Ancak Yüce Allah'ın bildiği belli bir süreye kadar da bu böyle sürüp gidecektir. O süre dolunca kıyamet kopacaktır. Dikkat edin, güçlü olan, çok bağışlayan O'dur. O erişilmez güç, kudret ve büyüklüğüne rağmen, kendisine karşı gelip sonra tevbe ederek kendisine yönelenleri bağışlayandır

Ey Ademoğulları, erişilmez güç ve kudretiyle Yüce Allah sizleri tek bir nefisten yarattı. Çeşitli ırk, dil ve renklerde sizleri tek bir nefis Adem'den halketti. Önce o bir nefsi yarattı, sonra ondan eşi Hz.Havva'yı halketti. Sonra da kudretiyle rızıklarınızı belirledi. Sizin için, çeşitli şekillerde kendilerinden yararlanmanız için hayvanlardan sekiz çift yarattı. Nitekim O şöyle buyurmuştur: "Allah sekiz çift hayvan yaratmıştır: Koyundan iki ve keçiden iki... Deveden iki, sığırdan iki yaratmıştır.." *(6 Enam 143-144)*

O sizi analarınızın karnında çeşitli aşamalardan geçirmiştir. Önce aşılanmış yumurta(alaka), sonra bir parçacık et(mudğa), sonra kemik ve daha sonra da et. İnsanı en güzel bir biçimde yaratan Rabbim ne yücedir! İşte sizin Rabbiniz! Gökleri yeri ve ikisi arasında bulunanları yaratan Allah. Sizi de atalarınızı da yaratan, işte Rab O'dur, hükümranlık O'nundur, dilediğini yapabilme yetkisi O'na hastır. O'ndan başka hiç bir ilah da yoktur, kulluğa layık olan da yoktur. O'nun eşi ve ortağı yoktur. Hal böyleyken nasıl olur da O'na eş-ortak koşabilirsiniz?! Nasıl olur da gerçekten yüz çevirip O'nun dışında başka şeylere ibadet yapabilirsiniz?! Sizde hiç akıl fikir yok mu?!

[3] Eğer nankörlük edip inkar ederseniz, şunu iyi bilin ki şanı yüce Allah'ın size ve sizin imanınıza ihtiyacı yoktur. O kullarından hiç kimseye muhtaç olmayan Yüce Rabdir. Ama O, kullarının küfrüne razı olmaz. Onların nankörlükle kendisini inkar etmelerini istemez ve böyle bir şeyden hoşnut olmaz. Çünkü böyle bir şey apaçık bir zulümdür. Şu da bir gerçekdir ki, O'nun bir şeye razı olmaması, o şeyin olmasına ve o şeyi yaratmasına engel değildir. Çünkü O, ezelî bilgisiyle, kulunun küfredeceğini bilir ve onu bundan nehyetmesine rağmen onun küfrüne izin verir.

Eğer siz Allah'a şükrederseniz, o zaman sizden hoşnut olur, sizi sever ve size olan lütuf ve keremini artırır. Böylece kul Allah'a şükrederek, şükründen kendisi yararlanmış ve Rabbini hoşnut etmiş olur. Kulun Rabbi üzerinde herhangi bir hakkı yoktur. Çünkü Rab, onun sahibidir. Onu en güzel bir biçimde yaratmış ve cennetin yahut cehennemin yolunu seçme konusunda onu serbest bırakmıştır. Zaten hiç bir günahkar da başkasının günahını yüklenmeyecektir. Herkes kendi yaptığından sorumlu olacaktır. Her kul yapıp ettiklerinin karşılığını görecektir. Şanı yüce Rabbimiz kullarının iç dünyalarında olan tüm her şeyi de iyi bilir. O'na hiç bir şey gizli olmaz.

Evet Allah kulunu, bir takım sıkıntılarla dener. Bir sıkıntıyla karşılaştığında hemen Rabbini hatırlar ve O'na yalvarıp yakarır, yalnızca O'ndan yardım ve imdat diler. Sıkıntısı geçip bolluk ve refaha erince ise bu yalvarış ve yakarışlarını unutur da eski haline dönüverir. Nankörlük ve inkara saplanarak kötü niyet ve düşüncelerin sahibi oluverir. Evet bu tutum ve davranış içerisinde olanlar asla müminler olamazlar. Çünkü bu tutum müşriklerin tavrıdır, onlar bolluk ve refahta iken Allah'a eş ve ortaklar koşarlar. İşte bu tutum ve davranış içerisinde olan kimseye söyle: İnkarınla az bir müddet zevklen bakalım, nasıl olsa sen cehennemliksin! Gerçekten bu, çok çetin bir tehdit ve uyarıdır

قُلْ اِنّ۪ٓي اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدّ۪ينَۙ ﴿١١﴾ وَاُمِرْتُ لِاَنْ اَكُونَ
اَوَّلَ الْمُسْلِم۪ينَ ﴿١٢﴾ قُلْ اِنّ۪ٓي اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبّ۪ي عَذَابَ يَوْمٍ
عَظ۪يمٍ ﴿١٣﴾ قُلِ اللّٰهَ اَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ د۪ين۪يۙ ﴿١٤﴾ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ
مِنْ دُونِه۪ۜ قُلْ اِنَّ الْخَاسِر۪ينَ الَّذ۪ينَ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْل۪يهِمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِۜ اَلَا ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُب۪ينُ ﴿١٥﴾ لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ
وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌۜ ذٰلِكَ يُخَوِّفُ اللّٰهُ بِه۪ عِبَادَهُۜ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ ﴿١٦﴾
وَالَّذ۪ينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ اَنْ يَعْبُدُوهَا وَاَنَابُٓوا اِلَى اللّٰهِ لَهُمُ الْبُشْرٰىۚ
فَبَشِّرْ عِبَادِۙ ﴿١٧﴾ اَلَّذ۪ينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُۜ
اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ هَدٰيهُمُ اللّٰهُ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمْ اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿١٨﴾ اَفَمَنْ
حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِۜ اَفَاَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي النَّارِۚ ﴿١٩﴾ لٰكِنِ
الَّذ۪ينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَبْنِيَّةٌۙ تَجْر۪ي
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۜ وَعْدَ اللّٰهِۜ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ الْم۪يعَادَ ﴿٢٠﴾ اَلَمْ تَرَ
اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَسَلَكَهُ يَنَاب۪يعَ فِي الْاَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ
بِه۪ زَرْعًا مُخْتَلِفًا اَلْوَانُهُ ثُمَّ يَه۪يجُ فَتَرٰيهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ
يَجْعَلُهُ حُطَامًاۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِاُو۬لِي الْاَلْبَابِ ﴿٢١﴾

11. "De ki, 'Dini Allah'a halis kılarak O'na kulluk etmekle emrolundum'."

12. "Ve ben müslümanların ilki olmakla emrolundum."[4]

13. "De ki, 'Rabbime karşı gelirsem, doğrusu büyük günün azabından korkarım'."

14. "De ki, 'Ben, dinimi Allah'a halis kılarak O'na kulluk ederim'."

15. "Ey Allah'a eş koşanlar! Siz de O'ndan başka dilediğinize kulluk edin bakalım! De ki: 'Kıyamet günü kendilerini ve ailelerini hüsrana uğratanlar elbette onlar hüsrandadırlar. Dikkat edin, işte apaçık hüsran budur'."

16. "Onlara üstlerinden ve altlarından kat kat ateş vardır. İşte Allah kullarını bununla korkutur. Ey kullarım, yalnız Benden sakının."[5]

17. "Şeytana ve putlara kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere, onlara, müjde vardır. Müjdele kullarımı!"

18. "Dinleyip de, sözün en güzeline uyanlar. İşte Allah'ın doğru yola eriştirdiği onlardır. İşte onlar akıl sahipleridir."

19. "Hakkında azap sözü gerçekleşmiş kimseyi, ateşte olanı sen mi kurtaracaksın?"[6]

20. "Fakat, Rablerinden sakınanlara, üst üste bina edilmiş köşkler vardır; zemininden ırmaklar akar. Bu, Allah'ın verdiği sözdür, Allah verdiği sözden caymaz."

21. "Allah'ın gökten bir su indirip, onu yerdeki kaynaklara yerleştiren, sonra onunla çeşitli renklerde ekinler yetiştiren olduğunu görmez misin? Sonra onları kurutur ki sen de onları sapsarı görürsün, sonra da onları çer çöpe çevirir. Şüphesiz bunlarda, akıl sahipleri için öğüt vardır."

[4] Bız, Allah'ın rahmetini, avf ve keremini umarak; O'nun gazabından çekinerek geceleri rukulara varıp secdelere kapananlarla, hakkı tanımayıp ona uymayan ve bir de üstelik Allah'a bir takım şeyleri denk tutarak ortak koşanları bır tutar mıyız hiç? Bu iki grup, Allah katında asla bir değildir. Zaten aklı olan herkes, bu ıki grubun bir olmadığını bilir. Evet, Allah sevgisıyle O'na boyun eğip her zaman O'nu hatırlayan akıl ve izan sahiplerı için Rableri katında dilediklerí her şey vardır, hatta istediklerinin de çok üstünde şeyler vardır onlar ıçin.

Bir sonraki ayetınde Yüce Rabbımiz, salih kullarını kendi zatına nisbet ederek 'Benim kullarım' buyurmuştur. Bu onların konum ve şereflerinin ne kadar üstün olduğunu ortaya koymaktadır. Yüce Allah'ın 'ey ınanan kullarım' dedikten sonra, onlara takvayı, taat ve takvada sebatkar olmayı emretmesi de, ancak Allah'ın gözde kullarına nasip olan bir mertebedir. Evet, bu dünya hayatında iyi ve güzel davranışlarda bulunanların hem dünyaları ve hem de ahiretleri güzelliklerle doludur.

Allah'ın arzı geniştir. İnanan bir kul, küfrün egemen olduğu bir yerde bunalır, orayı islah etmekten aciz kalırsa, o zaman bilmelidir ki tüm yeryüzü Allah'ındır, Allah'ın dinini yüceltmek ve O'nun hakimiyetini sağlamak için O'nun yolunda cihad edenlerindir. Onlara düşen Allah yolunda yılmadan mücadele etmek ve gerektiğinde zalimlerin egemen oldukları yerleri terketmektir. Ama Allah Rasülünün yaptığı gibi, o terkettikleri yerlere bir gün fatihler olarak dönmek için. Nitekim Peygamberimiz @ Mekke'den Medine'ye hicret etmiş, ama sonra Mekke'ye dönerek orayı fethetmiştir.

Yüce Allah, kendi yolunda kararlı bir şekilde mücadele edenlere mükafatlarını cennette hesapsız olarak verecektir. Müminler, dini tamamıyle Allah'a has kılarak O'na kulluk etmekle yükümlüdürler. Tıpkı Allah'ın peygamberi ve onun seçkin ashabı gibi tam anlamıyla dinin gereklerini yerine getirmelidirler. Onlar gösteriş ve riyaya kapılmadan sırf Allah korkusu ve O'nun sevgisiyle, evet yalnızca bunun için alemlerin Rabbine boyun eğerek en ön safta olmalıdırlar.

[5] Ey Muhammed söyle onlara. Sen Allah'ın masum rasülüsün. Övülmüş bir makam sahibisin. Tüm bunlara rağmen sen Rabbinden korkan, O'na karşı gelmekten çekinen ve her gün yüzden fazla Allah'tan bağışlanmak dileyen bir kimsesin. Oysa senin önceki sonraki tüm günahların bağışlanmıştır. Sen onlara söyle: Doğrusu ben, korku ve ümitle, gizli ve açık her halükarda dinimi yalnızca Allah'a has kılarak O'na kulluk ediyorum. Siz şimdi Allah'tan başka dilediğinize kulluk yapın bakalım! Bu ifade çok çetin bir tehdit ve uyarıdır. Kıyamet günü hem kendileri ve hem aileleri hüsrana uğrayanlar, tamamıyla zararda olanlar, Hz. Muhammed'e uymayan, O'nun yolunda gitmeyenlerdir. Bu durum ise, çok açık bir hüsran ve zarardır.

Son ayetinde ise Yüce Rabbimiz, onların cehennemdeki hallerini açıklamaktadır. Evet onların varacakları yer cehennemdir. Cehennem ne kötü bir kalış yeridir. Onların üstlerinde kat kat ateş tabakaları, aynı şekilde altlarında da ateş tabakaları vardır. İnsanlar için bundan daha korkunç bir uyarı olur mu? Bu ilahî tehdit ve uyarılardan sonra vicdanlar kendine gelip Rabbin emrine boyun eğmez, O'nun çağrılarına kulak verip O'na dönmez mi?! Ah keşke o müşrikler de bu ilahî uyarılara kulak verip kurtulsalardı! Ey kullarım! Gazabımdan ve azabımdan sakınarak Benim isteklerimi yerine getirin!

[6] Batıldan ve batıl ehlinden kaçınıp tağutlara baş kaldıran ve onlara saygı duymayanlar, işte onlara müjdeler vardır. Burada 'tağût'tan kasıt, şeytanın Allah'ı anmaktan alıkoymasıyla Allah'ın yasaları ile hükmetmeyen zalim insanlardır. Şeytanın aldatmalarıyla onlar, yoldan sapmışlardır. İşte müminler asla onlara uymazlar, aksine Allah'ın hakimiyetini sağlamak için, Kitap ve Sünneti bilen Allah'ın has kulları iş başına gelsin diye kararlılıkla onlarla mücadele ederler. İşte müjdeler o Allah'a yönelen kimseler içindir. Kararlılıkla mücadele ettikleri için onlara dünyada güzellikler vardır. Onlar ahirette de peygamberler, şehidler, doğrular ve iyilerle beraberdirler. Nimet yurdu cennetlerde onlar Hz. Peygambere komşu olacaklardır. Onlar sözü dinleyip en güzeline uyanlardır. Onu anlayıp gereklerini yerine getirenlerdir. İşte dünya ve ahirette Allah'ın doğru yola eriştirdiği kimseler onlardır. Onlar Allah'ı anan gönül ehli ve akıl-izan sahibi kimselerdir.

Hakkında azap sözü gerçekleşmiş olan kimselere gelince, ey Allah'ın peygamberi onlar için sana bir şey gerekmez, onlardan müminler de sorumlu değildirler. Çünkü onlar cehennemi boylamış kimselerdir.

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِ فَوَيْلٌ
لِّلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكْرِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾ اللَّهُ
نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ
جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ
ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ
فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾ أَفَمَن يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ
مِن قَبْلِهِمْ فَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ
الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ
لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ
وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ
﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

22. "Allah'ın, gönlünü İslam'a açtığı kimse, Rabbi katından bir nur üzere olmaz mı? Kalpleri Allah'ı anmak hususunda katılaşmış olanlara yazıklar olsun! İşte bunlar apaçık sapıklıktadırlar."[7]

23. "Allah, ayetleri birbirine benzeyen ve yer yer tekrar eden Kitabı sözlerin en güzeli olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların, bu Kitaptan tüyleri ürperir, sonra hem derileri ve hem de kalpleri Allah'ın zikrine yumuşar ve yatışır. İşte bu Kitap, Allah'ın doğruluk rehberidir, onunla istediğini doğru yola eriştirir. Allah kimi de saptırırsa artık ona yol gösteren bulunmaz."

24. "Kıyamet günü kötü azaptan yüzünü korumaya çalışan kimse, güven içinde olan kimse gibi midir? Zalimlere, 'Kazandıklarınızın karşılığını tadın' denir."

25. "Onlardan öncekiler de Peygamberleri yalanlamışlardı da farkına varmadıkları yerden onlara bir azap çatmıştı."

26. "Allah onlara, dünya hayatında rezilliği tattırdı; ahiret azabı daha büyüktür. Keşke bilseler!"[8]

27. "Andolsun ki Biz bu Kuran'da insanlara her türlü misali verdik, belki öğüt alırlar."

28. "O, eğriliği olmayan, Arapça bir Kuran'dır. Belki sakınırlar."

29. "Allah, geçimsiz efendileri olan bir adamla, yalnız bir kişiye bağlı olan bir adamı misal olarak verir. Hiç bu ikisinin durumu bir olur mu? Övülmek Allah içindir, fakat onların çoğu bilmezler."

30. "Şüphesiz sen de öleceksin, onlar da ölecekler."

31. "Sonra siz, kıyamet günü Rabbinizin huzurunda duruşmaya çıkacaksınız."[9]

[7] Peki Rablerinden sakınanlar için cennette ne var? Onlar için üst üste bina edilmiş köşkler, görkemli kaşaneler vardır. Yüksek yükek, sağlamca, uyumlu ve son derece estetik olarak yapılmış, etrafları, aralarından nehirler akan bahçelerle çevrili cennet evleri onları beklemektedir. Orada onlara canların istediği ve göz zevklerini tatmin eden her şey vardır. Işte bunların hepsi, Yüce Allah'ın inanan gözde kullarına vadettiği sözdür. Elbette Allah sözünden caymaz.

Bir sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, yeryüzündeki suların aslının gökten inen yağmurlar olduğunu haber vererek şöyle buyurmaktadır: Siz Allah'ın her şeye kadir olduğunu görmez misiniz? O, gökten yağmurlar indirdi ve yeryüzü bu sayede suya kandı. Yüce Allah, inen o suları dilediği şekilde yeryüzünün değişik bölgelerine akıtır, ihtiyaca göre yerden pınarlar fışkırır. İşte buna işaret ederek 'onu yerdeki kaynaklara yerleştirir' buyurmuştur.

Daha sonra Yüce Allah, gökten inen o suyla ve onlarla oluşan kaynaklarla yerden çeşit çeşit bitkiler yetiştirir. Farklı şekil, tad, koku ve güzellikte bitkiler yetiştirir. Yaratan ve yarattıklarına en güzel şekil veren Rabbim ne yücedir! O, eşsiz ve benzersiz yaratan Yüce Allah'tır!

Şu bitkiler ne aşamalardan geçerek nasıl da büyüyüp yetişiyorlar?! Önce toprağın altında tohumlar çimleniyor, sonra bir filiz olarak toprağı yarıp dışarı çıkıyor, ardından sağlam gövde ve dallar oluşuyor, nihayet meyveye durup olgunlaşıyor.. Sonra meyveleri, yemişleri yeniliyor. Ardından o bitkiler kuruyup çerçöp oluyor ve tekrar toprağa karışıyor. Gerçekten akıl sahipleri için bunlarda alınacak öğütler vardır. Tüm bu gelişim ve evreleri düşünüp ibret alanlar için dersler vardır. Dünya hayatı da tıpkı böyledir. Önce son derece güzel, göz alıcı ve görkemli gelir; ardından ise ihtiyar bir dünya olarak son bulur. İnsan da böyledir. O da önce çocuk ve gençlik dönemlerini yaşar; ardından ihtiyarlık ve güçsüz kuvvetsiz pir-i fanilik gelir, ondan sonra da ölüm. Hayat ve ölüm, ardından tekrar diriliş ve toplanıp huzura çıkış gelir. Asıl bahtiyar kişi ise ölümden sonraki hayatta iyi durumda olandır. O halde ey Ademoğlu, aldanma dünyaya! Rabbinin isteklerini gözet ve onların gereklerini yerine getirerek güven içerinde ol.

Allah'ın gönlünü imana açarak Allah'a teslim olan, özünü ve yüzünü O'na döndüren kimse.. Allah'ın kitabında ve peygamberinin sünnetinde belirlediği esaslara tutunarak iyi bir müslüman olan kimse.. Müslümanlıkta karar kılarak gönlünü bütünüyle İslama açan, gizli açık her halinde Rabbinin emirlerine boyun eğen kimse.. Evet böyle bir kimse hiç, Allah'ın içini daralttığı, basıreti bağlanmış, gözü körelmiş ve Allah'ın isteklerini yerine getirmemekte direnen kimse gibi olur mu? Böyle bir kimse sapıklığı kendine yol ve şiar edinmiş, kalbi katılaşmış ve gerçekten tamamen uzaklaşmış bir kişidir. Elbette bunların ikisi bir değildir. Çünkü bu kalbleri kaskatı olmuş, Allah'ı anmaktan yüz çeviren kimse için helak ve azap vardır. Böyleleri Allah'ın zikrinden etkilenmez, O'na boyun eğmez, O'nun emir ve yasaklarını anlayıp idrak etmez. Gerçekten onlar açıkça küfür ve sapıklığa saplanıp kalmışlardır. Onların dönüp varacakları yer cehennem ateşidir.

[8] Şanı yüce Allah, sözlerin en güzeli Kur'ân-ı Kerimi, şerefli peygamberine indirmiştir. Doğrusu o kitap, tamamıyla gerçeğin kendisi, aydınlık ve ışık kaynağı bir rehberdir. O kitap, ayetleri birbirine benzeyen ve yer yer tekrar eden bir kitaptır. Rablerinin mesajını kullar iyice anlasınlar diye onun kıssaları, hükümleri, uyarı ve müjdeleri yer yer tekrar eder. Onu dinleyen seçkin müminlerin derileri ürperir. Allah'ın kelamını dinleyip ondaki müjde ve uyarıları anladıkça tüyleri diken diken olur. O müminler ki, Allah onları sever, onlar Allah'ı. O ayetler okunurken onların yürekleri hoplar. Allah'ın lütuf ve keremini umarak heyecanlanırlar, O'ndan bağışlanma dileğiyle göz yaşlarını tutamazlar. Çünkü onlar, görmedikleri halde Rablerinden korkan ve sanki görüyormuş gibi, O'nun huzurunda O'na ibadet edenlerdir. İşte tüm bunlar Allah'ın hidayete eriştirdiği kimselerin özellikleridir. Kimde de bu özellikler bulunmazsa, o da Allah'ın saptırdığı kişidir. Elbette Allah'ın yoldan çıkardığı kimse için yol gösteren olmaz.

Dünyada Rabbine itaat eden, O'nun korkunç azabından sakınan ve her şeyiyle cehennemden uzak kalmak için çalışan akıllı kimse; dünyada hiç hazırlık yapmayıp ahirette cehenneme atılırken ateşten sakınmaya çalışan kimse gibi midir? Elbette değil. O peygamberleri yalanlayan zalimleri, Yüce Allah günahları nedeniyle helak etmiştir. Onları cehennem yakalayıvermiştir. Onlar asla yakalarını ondan kurtaramazlar. İşte meleklerin kendilerine 'Kazandıklarınızın karşılığını tadın' dedikleri kimseler bunlardır. Aynı şekilde onlardan önce de peygamberleri ve gerçeği yalanlayanlar farkında olmadan cehenneme gireceklerdir. Onlar cehennem azabını tadınca, rezil ve yaptıklarına bin pişman olacaklardır. Ama bu ➡

➡ pişmanlığın hiç bir faydası olmayacaktır. Durum böyleyken nasıl da gerçeklerden yüz çevirebiliyorlar? Evet andolsun ki onlar Yüce Allah'a baş kaldırmışlardır.Allah da onlara azabını tattırarak dunyada rezil ve rüsvay etmiştir. aynı şekilde onlar ahirette çok daha çetin bir azaba uğratılacaklardır Keşke bunu bilip tedbir alsalar!

9 Yüce Rabbimiz Kur'ân-ı Kerimde, insanlara çeşitli örnekler vererek açıklamalar yapar Çünkü örnek anlamı zihinlere yaklaştıran bir araçtır. İşte bu yüzden Yüce Allah, kullarına dunya ve ahiret hayatı ile ilgılı çeşitli örnekler sunar, belki düşünüp ders alırlar diye. Kur'ân'da cenneti, cehennemi, iyileri, kötüleri anlatan, onların özelliklerini açıklayan sayılamayacak kadar çok örnek vardır. O batıl ehlı duşünüp ibret almazlar mı? Allah'tan korkup O'ndan sakınmazlar mı? Hayır hayır, gerçekten onlar büyükluk taslayan kimselerdir. Onların sonunda varacakları yer ateştir. Orası ne kötü dönüş yeridir! Evet bu örnekler, sayısız hikmetlere binaen gelmiştir. Onların Kur'ân'da yer alması, onlara ayrı bir değer ve önem kazandırmıştır.

Evet Kur'ân, pürüszüz bir Arapça ile inmiştir. Onda ne bir eğrilik vardır, ne bir karışıklık ve ne bir karmaşıklık vardır. O apaçık ve net bir biçimde gerçekleri ortaya koymaktadır. Yuce Mevla onu böyle apaçık bir kitap olarak indirmiştir ki, belki onlar düşünüp sakınırlar. Onun içerisindeki tehditlerden etkilenip sakınırlar, onun müjdelerine erebilmek için gerekeni yerine getirirler.

İşte Yüce Allah'ın verdiği örneklerden birisi daha. Bir adamın birden fazla ortakları, efendileri vardır. Keşke onlar uyumlu ortaklar olalar, nerde! Aksine onlar, o ortaklaşa sahip oldukları kole hakkında aralarında çekişip durmaktadırlar. Her biri, kölenin yalnızca kendisine hizmet etmesini istemektedir. Öte yandan yalnızca bir adama ait olan ve sadece onun hizmetinde bulunan bir adam vardır. Şimdi bu ikisi bir midir? Elbette değil. Bununla ötekisi kesinlikle bir olmaz. İşte aynen bunun gibi, Allah'ın yanında başka tanrılara kulluk yapanla, Allah'tan başka hiç kimseye kulluk yapmayan kişi de bir değildir. Biri nerede, ötekisi neredediri! Biz burada şunu söyleyelim ki, birden fazla tanrının olması saçma bir şeydir, sapıklık ve dalalettir. Bu bir tek örnek bile açıkça birden fazla tanrı fikrinin ne kadar saçma olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Ama insanların çoğu bunu bilmiyor ve Allah'a ortak koşmaya devam ediyorlar.

Ey Muhammed, gerçekten sen de öleceksin onlar da. Hiç şüphesiz hepiniz bu dünyadan öteki dünyaya göç edeceksiniz ve ahirette Allah'ın huzurunda bir araya geleceksiniz. Yalnızca bir Allah'ın huzurunda duracak ve O'nun huzurunda dünyada içerisinde bulunduğunuz tevhid ve şirk konularında birbirinizle davalaşacaksınız. Sonra Yüce Allah hakkınızda kararını verecek, aranızda adaletle hükmünü verecektir. Çünkü O, adaletle hüküm veren ve tüm her şeyi en iyi bilendir. Sonuçta yalnızca Allah'ı birlemiş samimi müminler kurtulacak; Allah'a ortak koşan, O'nu yalanlayan inkarcılar da azaba düçar olacaklardır.

سُورَةُ الزُّمَرِ

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ
أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِي جَاءَ
بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾ لَهُمْ مَا
يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ
عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ
بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾
وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي
انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ
أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي
بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ
اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾ قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى
مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾ مَنْ يَأْتِيهِ
عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٤٠﴾

٤٦٣

32. "Allah'a karşı yalan uydurandan, kendisine gelmiş gerçeği yalan sayandan daha zalim kimdir? İnkarcılar için cehennemde bir durak olmaz mı?"

33. "Gerçeği getiren ve onu doğrulayanlar, işte onlar, Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanlardır."

34. "Onlara, Rablerinin katında diledikleri şeyler vardır. İşte bu, iyilerin mükafatıdır."

35. "Zira Allah, onların yaptıkları kötülükleri örter, onlara, işledikleri şeylerin en güzel karşılıklarını verir."

36. "Allah, kuluna yetmez mi? Seni O'ndan başka şeylerle korkutuyorlar. Allah'ın, saptırdığını doğru yola koyacak yoktur."

37. "Allah'ın doğru yola eriştirdiğini de saptıracak yoktur. Allah, intikam sahibi, güçlü olan değil midir?"[10]

38. "And olsun ki, onlara, 'Gökleri ve yeri yaratan kimdir?' diye sorsan: 'Allah'tır' derler. De ki: 'Öyleyse bana söyleyin bakalım, Allah bana bir zarar vermek isterse, Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, O'nun verdiği zararı giderebilir mi? Yahut bana bir rahmet dilerse, O'nun rahmetini önleyebilir mi?' De ki: 'Allah bana yeter, güvenenler yalnızca O'na güvenir'."

39-40. "De ki: 'Ey kavmim! Konumunuzun gerektirdiğini yapın; doğrusu ben de yapacağım. Kendisini rezil edecek azap kime gelecek, kime sürekli azap inecek bileceksiniz'."[11]

10 Şimdi burada Allah'a yalan uyduran ve peygamberlerin kendisine getirmiş olduğu gerçeği yalanlayandan daha zalim kim olabilir?! Bundan daha korkunç bir zulüm olabilir mi hiç?! Zira böyle bir kimse katmerli bir sapıklığın içerisindedir. Hem Allah'ı yalan saymakta ve hem de Allah'ın peygamberini yalanlamaktadır. Batılı söyleyip gerçeği reddetmektedir. İşte bu yüzden Yüce Allah bu kimseleri tehdit etmektedir. Böyleleri cehennemden başka bir yere mi gidecekler, gerçekleri görmezden gelen ve onları yalan sayan kafirler için ateşten başka bir yer mi olacak?! Evet Allah'ı ve peygamberlerini yalanlayanlar cehennemliklerdir.

Gerçeği getiren, Allah'ın peygamberlerini, kitaplarını kabul eden ve emrolundukları şeyleri yerine getirenler ise, işte onlar Allah'tan sakınan ve O'ndan korkup emirlerini yerine getiren müttakî kimselerdir. Allah'tan korkan bu kimseleri Yüce Allah, dünyada güven içerisinde kılmıştır. Rablerinin katında, cennette de onlara diledikleri her şey vardır. İstedikleri her şeyi orada bulacaklardır. Cennet ve nimetler onlara helal olsun. Onlar Allah'ın hoşnutluğu içerisindedirler. Gözde huriler onların emirlerine amade, ebedîlik sırrına mazhar olmuş hizmetçiler de onların hizmetindedir. İşte iyilik yapanların mükafatı da budur. Zira Yüce Allah, onların günahlarını örter, işledikleri çirkin şeyleri siler ve yapmış oldukları güzelliklerin kat be kat fazlasıyla onlara ihsanda bulunur, onları cömertçe ağırlar. Gerçekten O, erişilmez güç kuvvet, hikmet ve ihsan sahibidir. Tüm bu izzet ve ikramların ötesinde, bunlardan çok daha büyük bir nimet de O'nun hoşnutluğudur.

Allah kuluna yetmez mi hiç? Tüm evrenin yegane sahibi Allah'tır. O halde kendisine tapan ve yalnızca kendisine güvenen kuluna Allah yeter. Cahil otoriteler, insanları Yüce Allah'ın kulları ile korkuturlar. Oysa bu açık bir sapıklık ve cehalettir. Elbette Allah'ın saptırdığını doğru yola getirecek yoktur. Allah'ın doğru yola eriştirdiğini de saptıracak yoktur. Zira Yüce Allah kimin dostu olursa, tüm her şeyi ile dünyayı onun emrine verir ve bütün hayırlar, güzellikler onun yanında olur. Allah, intikam sahibi olan erişilmez gücün sahibi değil midir? Evet evet, Yüce Mevla sonsuz ve sayısız izzet ve ikramların sahibidir!

11 O inkarcılara, gökleri ve yeri kim yarattı, diye soracak olsan; Allah'tır derler. Evet müşrikler, Yüce Allah'ın tüm her şeyi yaratan olduğunu kabul ediyorlardı. Ama buna rağmen, Allah'ı bırakıp hiç bir şeye sahip olmayan, yarar ve zarar vermesi beklenmeyen şeylere tapıyorlardı. Bu yüzden Yüce Mevla şöyle buyurmaktadır: De ki: Söyleyin bakalım, Allah'ı bırakarak hiç bir şey yaratamayan ve elinden hiç bir şey gelmeyen şeylere yalvardığınızda, onlar Allah'ın istediği bir zararı savabilirler, yahut O'nun vermek istediği bir yararı önleyebilirler mi? Gerçekten siz yanlış yapıyor ve aciz varlıklara yalvarıyorsunuz. Öyleyse şöyle söyle: Bana Allah yeter, ben yanızca O'na güvendim, tevekkül ehli müminler de canü gönülden yalnızca O'na güvenip dayansınlar.

Ey Muhammed, söyle onlara: Ey kavmim konumunuzun gerektirdiğini yapın, elinizden geleni ardınıza koymayın. Doğrusu ben de Allah'ın bana gösterdiği yolda elimden geleni yapacağım. Bu işin sonu nere varacak yakında bileceksiniz. O gerçek günde, elleriyle yonttukları putlara tapmanın cezası olarak Rabbinin rezil edecek azabı kime gelecek göreceksiniz! O perişan edecek azap günü ne mal fayda verecek, ne çoluk çocuk şefeat edebilecek! O gün azaba uğrayan kişi perişan bir vaziyette şöyle diyecek: Ah keşke toprak olsaydık! Ve göreceksiniz, kesintisiz sürekli azab kime inecek! Gerçekten bu ifadeler tehditli uyarılardır.

سُورَةُ الزُّمَرِ

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ
وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ
﴿٤١﴾ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي
مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ
إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾
أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ أَوَلَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا
وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾ قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ
وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ
﴿٤٥﴾ قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

٤٦٤

وَبَدَا

41. "Doğrusu Biz, insanlar için Kitabı gerçekle sana indirdik; kim doğru yolda ise bu kendi lehinedir; sapıtan da kendi aleyhine sapıtmış olur. Sen onlara vekil değilsin."

42. "Allah, öleceklerin ölümleri anında, ölmeyeceklerin de uykuları esnasında ruhlarını alır. Ölmelerine hükmettiği kimselerinkini tutar, diğerlerini bir süreye kadar salıverir. Doğrusu bunda düşünen kimseler için dersler vardır."

43. "Yoksa onlar Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki, 'Ya bir de onlar hiç bir şeye sahip değiller ve hiç akledemiyorsalar!?' "

44. "De ki, 'Bütün şefaat Allah'ındır. Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca O'nundur. Sonra O'na döndürüleceksiniz'."[12]

45. "Allah tek olarak anıldığı zaman, ahirete inanmayanların kalpleri nefretle çarpar, ama Allah'tan başkaları anıldığı zaman ise hemen yüzleri güler."

46. "De ki, 'Ey göklerin, yerin yaratanı, görülmeyeni ve görüleni bilen Allahım! Kullarının ayrılığa düştükleri şeyler hakkında aralarında Sen hükmedersin'."

47. "Yeryüzünde olanların hepsi ve bir misli daha zalimlerin olsa da, onu kıyamet günündeki kötü azaptan kurtulmak için fidye olarak verseler kabul edilmez. Allah katından onlara, hiç hesaplamadıkları şeyler beliriverir."

[12] Yüce Rabbimiz peygamberi Hz. Muhammed'e @ seslenerek şöyle buyuruyor: Doğrusu Biz, insanlar için Kitabı gerçekle sana indirdik.. Bu Kur'ân'ı Biz sana, tüm insan ve cinleri uyarman için indirdik. Onlardan kim doğru yolu bulursa, bunun yararı kendine döner. Zira hidayette olması o kişiyi cehennemden kurtaracaktır. Kim de saparsa, onun zararı da kendinedir. Sapıklığının ceremesini kişi kendi çekecek ve cehenneme atılacaktır. Gerçektende hükümranlık tamamen Allah'ındır, tum yetkiler de O'nundur. Ey Muhammed, sen onlara vekil değilsin. Onların hidayete gelmemelerinden sen sorumlu değilsin. Sen sadece Rabbinin mesajını onlara ulaştırmakla yükümlüsün. "Sen ancak bir uyarıcısın, Allah her şeye vekildir." *(11 Hûd 12)* "Senin vazifen sadece tebliğ etmektir. Hesap görmek ise Bize düşer." *(13 Ra'd 40)*

Gerçekten de insan kendisini helaka sürüklemekle, kendine ne büyük haksızlık ve zulum etmektedir!

Yüce Allah, mahlukatı yaratmış, bilgili bilgisiz onların hepsini rızık ve ihtiyaçlarını da ölçülü bir şekilde bahşetmiştir. Sonra da onları küçük ölüm uykuyla uyarmaktadır. Şöyle ki ecelleri gelince onların canlarını alan Yüce Allah'tır. O aynı şekilde onların uykuda da canlarını alır, uyanıkken de. Uykuya dalınca ecelleri gelenlerin ruhlarını tutar, ömürleri olanları ise tekrar hayata döndürür. Allah katında uykusunda olecek olan ile, uyandıktan sonra ölecek olanın canını almak arasında bir fark yoktur. Ama hepsi önceden belirlenmiş ve asla değişmeyecek olan bir karara göre cereyan eder. Gerçekten tüm bunlarda düşünen toplum için alınacak dersler vardır. Yüce Allah onları yeniden hayata döndürmüş ve onlar da Allah'tan başka hiç bir ilah olmadığına ve Allah'ın bir tek yaratıcı ve yegane kahredici olduğuna, her şeyi planlayan sonsuz kerem sahibi olduğuna tanıklık ederler.

Yüce Allah, kendisini bırakıp hiç bir şeye güç yetiremeyen putları şefeatçi edinen müşriklere seslenerek şöyle buyuruyor: Ey Muhammed, söyle onlara: Onların edindikleri şefeatçiler hiç bir şeye sahip olmayan akılsız ve şuursuz şeylerse, onlara nasıl şefeat edebilirler? Onlar göz göre göre bu aciz ve akılsız şeyleri nasıl kendilerine şefeatçi edinebiliyorlar?! Oysa Allah katında, ancak Allah'ın razı olup izin verdikleri şefeat edebilirler. Şefeat etme yetkisi bütünüyle Allah'ındır. O tüm her şeyi çekip çevirendir. Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca O'nundur. Tüm yaratıklar yarın kıyamet günü O'na dönecekler, O'da onların arasında adaletle hükmünü verecektir. Onlardan herbirini yapıp ettiklerine göre ödüllendirecek yahut cezalandıracaktır.İyiler iyiliklerinin mükafatını alacaklar, kötüler de yaptıkları haksızlıkların cezasını göreceklerdir.

سورة الزمر

وبدا لهم سيئات ما كسبوا وحاق بهم ما كانوا به
يستهزؤن ﴿٤٨﴾ فاذا مس الانسان ضر دعانا ثم اذا خولناه
نعمة منا قال انما اوتيته على علم بل هي فتنة ولكن اكثرهم
لا يعلمون ﴿٤٩﴾ قد قالها الذين من قبلهم فما اغنى عنهم
ما كانوا يكسبون ﴿٥٠﴾ فاصابهم سيئات ما
كسبوا والذين ظلموا من هؤلاء سيصيبهم
سيئات ما كسبوا وما هم بمعجزين ﴿٥١﴾ اولم يعلموا
ان الله يبسط الرزق لمن يشاء ويقدر ان في ذلك لايات
لقوم يؤمنون ﴿٥٢﴾ قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم
لا تقنطوا من رحمة الله ان الله يغفر الذنوب جميعا
انه هو الغفور الرحيم ﴿٥٣﴾ وانيبوا الى ربكم واسلموا له
من قبل ان يأتيكم العذاب ثم لا تنصرون ﴿٥٤﴾ واتبعوا
احسن ما انزل اليكم من ربكم من قبل ان يأتيكم العذاب
بغتة وانتم لا تشعرون ﴿٥٥﴾ ان تقول نفس يا حسرتى على
ما فرطت في جنب الله وان كنت لمن الساخرين ﴿٥٦﴾

٤٦٥

48. "Onlara, işledikleri kötü şeyler belli olur; alaya aldıkları şeyler de kendilerini çepeçevre sarar."[13]

49. "İnsanın başına bir sıkıntı gelince Bize yalvarır. Sonra katımızdan ona bir nimet verdiğimiz zaman, 'Bu bana bilgimden dolayı verilmiştir' der. Hayır; o bir imtihan aracıdır, fakat çokları bilmezler."

50. "Bunu onlardan öncekiler de söylemişti, ama kazandıkları şeyler onlara fayda vermedi."

51. "Bunun için, işledikleri kötülükler başlarına geldi. Bunlar içinde zulmedenlerin de kazandıkları kötülükler başlarına gelecektir. Bu hususta Allah'ı aciz bırakamazlar."

52. "Allah'ın rızkı dilediğine yaydığını ve kısıp bir ölçüye göre verdiğini bilmezler mi? Doğrusu bunda, inanan kimseler için dersler vardır."[14]

53. "De ki, 'Ey kendilerine kötülük edip aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Doğrusu Allah günahların hepsini bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, merhametlidir'."

54. "Rabbinize yönelin. Azap size gelmeden önce O'na teslim olun; sonra yardım görmezsiniz."

55. "Size ansızın, farkına varmadan azap gelmeden önce Rabbinizden size indirilen en güzel söze, Kuran'a uyun."

56. "Kişinin, 'Allah'a karşı aşırı gitmemden ötürü bana yazıklar olsun. Gerçekten ben alaya alanlardandım' diyeceği günden sakının."

13 Allah'ı tanıyan müminler topluluğu gür sadalarıyla, eşi ortağı olmayan ve hıç bir şeye muhtaç olmayan Yüce Mevlayı andıklarında, müşriklerin keyıfleri kaçar, canları sıkılır. Sanki onların kalpleri üzerinde ağır taşlar vardır da, onlar hakka engel olur ve onları haktan alıkorlar. Ama müşrık ve münafıklar kendi tanrılarından bahsettiklerinde, kalplerinde hastalık olanların yüzleri güler, gözleri ışıldar ve içleri açılır. Onlar hep batıl için ve batıla boyun eğerler.

Ey Muhammed sen de söyle, seninle beraber müminler de söylesinler: Ey göklerin ve yerin yaratıcısı Allahım! Ey eşsiz ve benzersiz bir biçimde onları yaratan ve onları ayakta tutan, işlerini yürüten Allahım! Ey gizliyi ve aşikarı bilen! Erişilmez gücünle kulların arasında Sen hükmeder ve dünyada ayrılığa düştükleri konularda Sen kararını verirsin. Yarın ahirette, onları bir araya toplayıp hesaplarını görürken, onların arasında hükmünü vereceksin ve böylece hakkın gerçek olduğu, batılın da batıl olduğu ortaya çıkacaktır. O gün Senin mutlak adaletin tecelli edecek ve yalnızca Senin hükmün geçerli olacaktır.

Kıyamet günü, göklerin ve yerin mülkü ve bir o kadar daha mülk zalimlerin elinde olsada, onlar o sahip oldukları şeyin hepsini Allah'ın azabından kurtulmak için fidye olarak verseler, bu asla onlardan kabul edilmeyecek ve bu yaptıkları asla onlara bir yarar sağlamayacaktır. Zira artık hak tümuyle ortaya çıkmış, hesap görülme anı gelmiş ve iş işten geçmiştir. Ne yaparlarsa yapsınlar ve ne verirlerse versinler hiç bir şey onlardan kabul edilmeyecektir. Artık o gün onların hiç beklemedikleri ve hep yalanladıkları hesap günü karşılarına çıkmıştır. Hiç akıllarından geçirmedikleri azap ve cezalar karşılarına dikilmiştir. Aynı şekilde onların kazandıkları kötülükler de ortadadır. Dünyada iken işledikleri haram ve günahlardan elde ettikleri cezalar belli olmuştur. Artık onlar perişan bir vaziyettedirler. Çünkü dünyada kazandıkları her şeyin boşa gittiğini görmüşler ve yapıp ettikleri kötülükler onların etrafını çepeçevre sarmıştır. Dünyada iken alaya alıp dalga geçtikleri, inkar ettikleri cezalar artık karşılarında onları beklemektedir. Evet onlar, dünyada iken iyilere karşı homurdanıyor ve hava atıyorlardı. Sanki dünya ve dünyalıklar onlara kalacaktı! Acaba gafiller bu gerçekleri duyup da onlardan der s alırlar mı?

14 Allahım Sen ne yücesin! Evet insan başı dara geldiğinde karşısında Allah'tan başka kimseyi bulamaz. Hemen O'na döner ve boynu bükük bir halde O'na yalvarır yakarır. Rabbi onun duasını kabul eder de, nimetlerini ona bahşederek sıkıntısını giderince, bu sefer azgınlaşır ve Allah'ı hatırlamaz olur. Gurur ve kibirle şöyle der: 'Bu bana bilgimden dolayı verilmiştir.' Oysa o da bilir ki iş hiç te sandığı gibi değildir. Söyledikleri hem kendine karşı yalandır, hem de Rabbine karşı yalandır. Oysa o kendisine verilen şeyler, bir sınav aracıdır ve şeytan onu hiç beklemediği bir şekilde fitneye düşürmüştür. Ne var ki kendilerine yazık eden çoğu kimse bunu bilmez. Bu nedenle bu asılsız sözleri söylerler ve bu asılsız iddialarda bulunurlar. Halbuki aynı şeyleri onlardan öncekiler de söylemişlerdi. Onlardan kendilerine yazık eden gafillerin çoğu da aynı iddia ve kuruntulara sahip olmuşlardı. Ama bu iddia ve kuruntuların onların hakettikleri azaba bir yararı olmamıştı. Hayır hayır, hiç te sandıkları gibi değil. Onların söyledikleri bu sözler doğru değildir. Onlara ne kazandıklarının ve ne de kalabalık topluluklarının bir faydası olmamış, üstelik yapıp ettiklerinin cezası onların başına gelmiştir. İşte bunların sonu da, onlardan öncekilerin sonu gibi olacaktır. Onların Bizı aciz bırakmaları da asla mümkün değildir.

Onlar, Yüce Allah'ın rızkı dilediğine bol bol, dilediğine de ölçülü olarak verdiğini bilmiyorlar mı? Kullarından bir kısmını zengin, bir kısmını ise darda bıraktığını hala öğrenmediler mi? O, yalnızca kendisine itaat edeni rızıklandırıp, kendisine karşı geleni rızıksız bırakmaz. Zaten Allah'a isyan eden kişinin de O'ndan başka rabbi yoktur. O'dur isyankarı da itaatkarı da rızıklandıran, hem de yaptıklarına hiç bakmadan. Ama ahirette iyi kimselere iyiliklerinin, kötülere ise kötülüklerinin hesabını soracaktır. Bu gerçekleri insanlar düşünebilselerdi hepsi Yüce Allah'a boyun eğerlerdi. İşte bunlarda inanan bir toplum için alınacak dersler vardır.

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ
حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾
بَلَىٰ قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنتَ
مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى
اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا
يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٢﴾ لَّهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٣﴾
قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِّي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدْ
أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ
عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾ بَلِ اللَّهَ فَاعْبُدْ وَكُن
مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٦﴾ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ
جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ
بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٧﴾

٤٦٦

رُبع

57. "Veya, 'Allah beni doğru yola eriştirseydi sakınanlardan olurdum' diyeceği günden sakının."[15]

58."Yahut, azabı gördüğünde, 'Keşke benim için dönüş imkanı bulunsa da iyilerden olsam' diyeceği günden sakının."

59. "Evet ey insan; ayetlerim sana gelmişti de onları yalanlamış, büyüklük taslamış ve inkarcılardan olmuştun."

60. "Allah'a karşı yalan uyduranların, kıyamet günü, yüzlerinin simsiyah olduğunu görürsün. Böbürlenenler için cehennem-de bir durak olmaz mı?"

61. "Allah, sakınanları başarılarından ötürü kurtarır. Onlara hiçbir kötülük gelmez; onlar üzülmezler."

62. "Allah her şeyin yaratanıdır. O her şeye Vekil'dir."

63. "Göklerin ve yerin kilitleri O'nundur. Allah'ın ayetlerini inkar edenler, işte onlar hüsrandadırlar."[16]

64. "De ki, 'Ey cahiller! Bana, Allah'tan başkasına kulluk etmemi mi emredersiniz?' "

65. "And olsun ki sana da, senden önceki peygamberlere de şöyle vahyolunmuştur: 'And olsun, eğer Allah'a ortak koşarsan, amelin şüphesiz boşa gider ve hüsranda kalanlardan olursun'."

66. "Hayır; yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol."

67. "Onlar Allah'ı gereği gibi tanıyamadılar. Bütün yeryüzü, kıyamet günü O'nun avucundadır; gökler O'nun kudretiyle dürülmüş olacaktır. O, onların ortak koşmalarından yüce ve münezzehtir."[17]

[15] Bu ifadeler sonsuz lütuf ve kerem sahibi, bağışlayan ve acıyan Yüce Rabden kullarına bir çağrıdır. Tüm isyankarlar için tevbe ve Allah'a yönelme çağrısıdır bu. Evet şanı Yüce Allah, yaptıklarından pişman olup kendisine dönen kulların tüm günahlarını bağışlar. Ey kendilerine kötülük edip aşırı giden kullarım! Ben sizin Rabbinizim, sizin Benden başka rabbiniz de yoktur. Sakın Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şunu iyi bilin ki Yüce Mevla, tüm günahları bağışlayandır. O çok büyük ve pek yücedir. Günahların çokluğu O'na bir zarar vermez, yapılan ibadetlerin çokluğu da O'na bir yarar sağlamaz. O, gerçekten çokça bağışlayan ve merhamet edendir... Bu ayetin tevbenin dışına hamledilmesi doğru değildir. Çünkü Yüce Allah, tevbe etmeyen kimsenin şirkini asla bağışlamaz.

Sonraki ayetinde Yüce Allah, kullarını tevbeye, kendisine teslim olup yalnızca O'na boyun eğmeye yönlendirerek şöyle buyuruyor: Rabbinize yönelin. Azap size gelmeden önce O'na teslim olun; sonra yardım görmezsiniz. Canü gönülden Allah'a teslim olarak O'na yönelin ve O'ndan sizi kulluğuna kabul etmesini ve size merhamet etmesini dileyin. Azap anı gelmeden önce tevbe etmeye ve güzel davranışlarda bulunmaya bakın. Çünkü azap anı sizin imdadınıza koşan hiç kimse kalmayacaktır.

Rabbinizden size indirilen en güzel söze, Kuran'a uyun. İslama ve onun kitabı Kur'ân'a, peygamberi Hz. Muhammed'in Yüce Rabbinin ilham ettiği sağlam sünnetine uyun. Size ansızın, farkına varmadan azap gelmeden önce bunlara uyun. Hiç beklenmedik bir zamanda azap geliverince herkes kendi kendine şöyle hayıflanacaktır: Allah'a karşı aşırı gitmemden ötürü bana yazıklar olsun! Evet kıyamet günü haddi aşan günahkar kimse tevbe etmediklerine yanacak, Allah'a itaatkar iyi kimselerden olsaydım diye iç geçirecek ve itiraf edecek: Gerçekten ben alaya alanlardandım. Benim dünyada iken yaptıklarım hep dalgacı kimselerin yaptıklarından ibaretti.

Veya, 'Allah beni doğru yola eriştirseydi sakınanlardan olurdum' diyeceği günden sakının. Zira o anki bu pişmanlığın hiç bir yararı olmayacaktır. Çünkü Yüce Allah, kullarını dünyada iken uyarmıştı. Dünyada kim O'nun uyarılarına kulak verirse kurtuluşa ermiş olur, uyarılara rağmen sapan kimse ise doğru yoldan sapmış olup açık bir ziyanın içerisindedir.

[16] Yahut o sapık kişi, azabı görünce şöyle hayıflanacaktır: Keşke benim için bir kere daha dünyaya dönüş imkanı olsa da iyilerden olsam! Keşke dünyaya tekrar döndürülsem de güzel güzel işler yapsam! Bunlar ise zalimlere hiç bir yararı olmayacak olan kuruntulardan ibarettir. Zira onlar cehennem avlusunda birbirleriyle çekişip durmaktadırlar. Dünyada iken onların elinde iyilerden olma imkanı vardı, ama onlar sapıklığı tercih ettiler ve onda kalmada ısrar ettiler.

Ey yapıp ettiklerine pişman olan ve hep kötülükleri emreden kişi! Doğrusu sana ayetlerim gelmişti, ama sen onları yalanlamış, onlara karşı büyüklük taslayarak onlara uymamış ve kulum Hz. Muhammed'in peygamberliğini inkar etmiştin. Apaçık bir şekilde ortaya koyduğum delillerimi inkar eden günahkar kafirlerden olmuştun. Artık bugün azabıma müstehak oldun sen.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, kıyamet günü bir takım yüzlerin kararacağını, bir takım yüzlerin de ağaracağını bildiriyor. Ayrılık ve gayrılık sahiplerinin yüzleri kararacak, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemeatten olanların yüzleri ise ağaracaktır. Rabbimiz şöyle buyuruyor: Allah'a karşı yalan uyduranların, O'nun eş ve ortağı olduğunu iddia edenlerin yalan ve iftiralarından ötürü kıyamet günü, yüzlerinin simsiyah olduğunu görürsün. Böbürlenenler için cehennemde bir durak olmaz mı? Onlar sanıyorlar mı ki, cehenneme atılmayacaklar?! Onların varacakları yer ancak cehennemdir.

Yüce Allah lütuf ve keremiyle takva sahiplerini, kazandıkları güzelliklerle kurtaracaktır. Evet, onlar gerçekten Allah'ı birlemişler, O'nun için namaz kılıp zekat vermişler, yalnızca O'nun hoşnutluğunu kazanmak için içtenlikle oruç tutup O'na yaklaşabilmek için haccetmişlerdi. Artık bugün onlara azap dokunmayacak, onlar mahzun da olmayacaklardır. O büyük korku gününden onlar etkilenmeyeceklerdir. Onlar hertürlü korku ve şerden güven içerisinde olacak ve hayırlara ereceklerdir.

Şanı yüce olan Allah, tüm her şeyi yaratan ve mülkünde hükümran olandır. O, adaletiyle kararını verir ve kendisine ittat edeni mükafatlandırır, isyan edeni de cezalandırır. Zira O, tüm her şeye vekildir. Göklerin ve yerin anahtarları yalnızca O'nundur. Tüm işleri planlayıp düzenleyen O'dur. O'na inanıp O'nun gazabından sakınanlar O'nun lütuf ve keremiyle kazanmışlardır. Allah'ın ayetlerini inkar edenler ise, zarar ve ziyana uğrayanlar da işte onlardır. ➜

➡ 17 Ey cahıller! Bana, Allah'tan başkasına kulluk etmemi mi emredersiniz? Ben size Allah'a ibadet etmenizi emrederken, siz bana putlara kulluk yapmamı mı emredersiniz? Bu ne cehalet ve iftiradır böyle! Hayır hayır ben Allah'ın kulu ve elçisiyim. Andolsun ki bana şöyle vahyolundu: Şayet ben Allah'a isyan edip O'ndan başkasına kulluk edecek olursam, O'nun elçisi olmama rağmen bana da azap eder. Bu nedenle bana yakışan Allah'ın vahyettiğine uymam, asla ondan sapmamam, Yüce Allah'ı ve indirdiği gerçekleri inkar etmekten şıddetle sakınmamdır. Benim derdim amellerimin boşa gıtmemesi ve zarara uğrayanlardan olmamaktır. Evet ben yalnızca, eşi ortağı olmayan Allah'a kulluk etmek ve şükredenlerden olmakla emrolundum. Ben de, beni doğrulayıp bana uyan da işte bununla yükümlü tutulduk.

Evet gerçekten onlar Allah'ı gereği gibi takdir edip O'nu tanıyamadılar. Bu nedenle de O'nu bırakıp başka şeylere taptılar. Oysa O, yüceler yücesı büyük Allah'tır. O'nun her şeye gücü yeter. Her şey O'nundur. Her şey O'nun hükümranlığı altındadır. Gökler ve yerin tamamıyle O'nun avucunda olduğunu onlar bilmediler mi? O'nun kudretiyle gökler de dürülüverecektir. Evet onlar gerçekten Allah'ı bilip O'nu tanıyabilselerdi O'na ibadet ederlerdi. Gerçekler gün yüzü gibi ortada iken Allah'ın buyruğundan dışarı çıkanlara yazıklar olsun! Elbette Yüce Allah, onların koştukları eş ve ortaklardan uzaktır.

سورة الزمر

ونفخ في الصور فصعق من في السموات ومن في الارض
الا من شاء الله ثم نفخ فيه اخرى فاذا هم قيام ينظرون
﴿٦٨﴾ واشرقت الارض بنور ربها ووضع الكتاب وجيء
بالنبيين والشهداء وقضي بينهم بالحق وهم لا يظلمون
﴿٦٩﴾ ووفيت كل نفس ما عملت وهو اعلم بما يفعلون ﴿٧٠﴾
وسيق الذين كفروا الى جهنم زمرا حتى اذا جاؤها
فتحت ابوابها وقال لهم خزنتها الم يأتكم رسل منكم
يتلون عليكم ايات ربكم وينذرونكم لقاء يومكم هذا
قالوا بلى ولكن حقت كلمة العذاب على الكافرين ﴿٧١﴾
قيل ادخلوا ابواب جهنم خالدين فيها فبئس مثوى
المتكبرين ﴿٧٢﴾ وسيق الذين اتقوا ربهم الى الجنة زمرا
حتى اذا جاؤها وفتحت ابوابها وقال لهم خزنتها سلام
عليكم طبتم فادخلوها خالدين ﴿٧٣﴾ وقالوا الحمد
لله الذي صدقنا وعده واورثنا الارض نتبوأ
من الجنة حيث نشاء فنعم اجر العاملين ﴿٧٤﴾

٤٦٧

68. "Sura üflenince, Allah'ın dilediği bir yana, göklerde olanlar, yerde olanlar hepsi düşüp ölür. Sonra Sura bir daha üflenince hemen ayağa kalkıp bakışır dururlar."

69. "Yeryüzü Rabbinin nuruyla aydınlanır, kitap konulur, peygamberler ve şahitler getirilir ve onlara haksızlık yapılmadan, aralarında adaletle hüküm verilir."

70. "Her kişiye işlediği ödenir. Esasen Allah onların yaptıklarını en iyi bilendir."

71. "İnkar edenler, bölük bölük cehenneme sürülür. Oraya vardıklarında kapıları açılır; bekçileri onlara, 'Size içinizden Rabbinizin ayetlerini okuyan ve bugüne kavuşacağınızı ihtar eden peygamberler gelmedi mi' derler. 'Evet geldi' derler. Lakin azap sözü inkarcıların aleyhine gerçekleşir."

72. "Onlara, 'Temelli kalacağınız cehennemin kapılarından girin; böbürlenenlerin durağı ne kötüdür!' denir."[18]

73. "Rablerine karşı gelmekten sakınanlar, bölük bölük cennete götürülürler. Oraya varıp da kapıları açıldığında, bekçileri onlara, 'Selam size, hoş geldiniz! Temelli olarak buraya girin' derler."

74. "Onlar, 'Bize verdiği sözde duran ve bizi bu yere varis kılan Allah'a hamdolsun. Cennette istediğimiz yerde oturabiliriz. Yararlı iş işleyenlerin ecri ne güzelmiş!' derler."

[18] Yüce Rabbimiz, kıyametin dehşetli anlarından haberler veriyor. Kıyamet günü gerçekleşecek büyük olaylardan bahsederek şöyle buyuruyor: Sura üflenince.. İşte bu, göklerde ve yerde bulunan ve Allah'ın dilediğinden başka tüm dirileri öldürecek olan surdur. Daha sonra tekrar sura üfürülür. Bu ikinci üfürüş diriliş içindir. Çünkü artık büyük diriliş günü gelip çatmıştır. O gün ne mal fayda verir, ne de oğullar.. Ancak Allah'a içten teslim olmuş gönüllerle gelen kullar. O ikinci üfürülüşle birlikte onlar hemen ayağa kalkıp birbirlerine bakışırlar. O çürüyüp toz toprak olan cesetler, Allah'ın emriyle dirilip ayağa kalkar ve kıyametin dehşetli anlarını temaşa ederek sonlarının nereye varacağına bakarlar.

Artık Allah'ın nuruyla kıyamet arenası aydınlanır. Yuce Allah, kullarını sorgulamak üzere nuruyla tecelli eder. Amel defterleri ortaya konulur. Allah'ın peygamberleri de oturuma tanık olarak getirilirler. Ve Yüce Mevla, izzet, rahmet ve adaletıyle kullarının arasında hükmünü verir. Onlara asla haksızlık yapılmaz. Herkes önceden yapıp ettiklerinin karşılığını görür. İyilik yapanlar ödüllerini alır, kötülük yapanlar cezalarını çekerler. Elbette Yüce Allah, onların yapıp ettiklerini en iyi bilendir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, azgın inkarcıların nasıl ateşe sevkedildiklerini anlatıyor. Onlar cehenneme dehşetli bir biçimde sevkedilirler. Tıpkı ayette beyan edildiği gibi: "Cehennem ateşine itilip tıkıldıkları gün.." *(52 Tûr 13)* O inkarcı kafirler bölük bölük cehenneme sevkedilince, ateş onları çepeçevre sarar. Cehennem bekçileri onlara şöyle sorarlar: Size içinizden elçiler gelmedi mi? Kendileriyle konuşup gerçekleri alabileceğiniz peygamberler gelmedi mi? Onlar sizi davet ettikleri gerçeklerin doğruluğunu ortaya koymak için açık delil ve belgeleri size göstermediler mi? Sizi bu dehşetli günün azabından sakındırmadılar mı?

Evet geldi derler. Rabbimizin elçileri bize geldi ve delillerini ortaya koydular; ama biz onları yalanlayıp karşı çıktık.İnkarcı kafirlere azap kararı hak oldu bir kere!

Bunun üzerine melekler şöyle karşılık verirler: O halde girin cehenneme kapılarından. Hem de içerisinde temelli kalmak üzere. Büyüklük taslayanlar için cehennem ne kötü bir yerdir! Oradan bir daha çıkmanız ve yok olup gitmenizde mümkün değildir. Bu sizin için ne kötü ve berbad bir durumdur. Bu kötü sonu, işledikleriniz ve haktan yüz çevirip batıla yöneldiğinizden dolayı başınıza geldi. Öyleyse yapıp ettikleriniz sebebiyle rezil bir biçimde girin cehenneme! Siz bu kötü sona, dünyada işlediklerinizin yüzünden düçar oldunuz. Gerçekten bu durum ne kötü ve ne berbat bir sondur!

وَتَرَى الْمَلَٰٓئِكَةَ حَآفِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَٰلَمِينَ ٧٥

سُورَةُ الْمُؤْمِنِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسٌ وَثَمَانُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
حمٓ ١ تَنزِيلُ الْكِتَٰبِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ٢ غَافِرِ الذَّنۢبِ
وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ
الْمَصِيرُ ٣ مَا يُجَٰدِلُ فِيٓ ءَايَٰتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرْكَ
تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَٰدِ ٤ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ
مِنۢ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍۭ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَٰدَلُوا
بِالْبَٰطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ
عِقَابِ ٥ وَكَذَٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوٓا
أَنَّهُمْ أَصْحَٰبُ النَّارِ ٦ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ
يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ
لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ٧

٤٦٨

رَبَّنَا

75. "Melekleri, arşın etrafını çevirmiş oldukları halde, Rablerini hamd ile överken görürsün. Artık aralarında adaletle hüküm olunmuştur. 'Övgü, alemlerin Rabbi olan Allah içindir' denir."[19]

40 MÜMİN SÛRESİ

Üçüncü ayette geçen 'Gâfir'(Bağışlayan) ve 'Tavl' (lütuf sahibi) adlarıyla da anılan Mü'min sûresi 85 ayet olup 55-56. ayetleri Medine'de kalan kısmı ise Mekke'de inmiştir. Sûreye, 28. ayette Firavun hanedanından inanmış bir adamdan bahsedildiği için Mümin adı verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ha, Mim."

2. "Kitabın indirilmesi, güçlü ve bilgin olan Allah katındandır."

3. "O, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası şiddetli, lutfu bol olandır. O'ndan başka tanrı yoktur, dönüş O'nadır."

4. "Allah'ın ayetleri üzerinde, inkar edenlerden başkası tartışmaya girişmez. İnkarcıların beldelerde gezip dolaşması seni aldatmasın."

5. "Onlardan önce, Nuh kavmi, onların ardından gelen topluluklar da peygamberlerini yalanlamış; her ümmet, peygamberini tutup yakalamaya azmetmişti. Hakkı batılla gidermek için mücadele etmişlerdi. Bunun üzerine Ben onları yakaladım. Nasılmış Benim cezalandırmam?"

6. "İnkar edenlerin cehennemlik olduklarına dair Rabbinin sözü işte böylece gerçekleşti."[1]

7. "Arşı yüklenen ve çevresinde bulunanlar, Rablerini överek tesbih ederler; O'na inanırlar, İman edenler için, 'Rabbimiz! İlmin ve rahmetin her şeyi içine almıştır. Tevbe edip Senin yoluna uyanları bağışla; onları cehennemin azabından koru' diye bağışlanma dilerler."

[19] Bu ayetler de inanan bahtiyar kimselerin durumunu haber vermektedir. Onların bölük bölük cennete sevkedilişleri anlatılırken şöyle buyuruluyor: Rablerine karşı gelmekten sakınanlar, bölük bölük cennete götürülürler Onlar da grup grup cennete sevkedilirler. Önce Allah'ın gözde kulları, sonra onlardan sonra gelenler ve sonra onları izleyenler. Her grup kendi dengiyle birlikte cennete sevkedilir. *(Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, IV, 65)*

Onlar cennetin kapısına getirildiklerinde kapılar açılır ve melekler onları güleryüzle karşılarlar. Onları selamlayarak şöyle derler: Selam size, hoş geldiniz, haydi girin temelli kalacağınız cennete.

Onlar cennete girip nimetler içerisinde ve karşılıklı olarak cennet tahtlarına kurulduklarında şöyle derler: Bize verdiği sözde duran ve bizi bu yere varis kılan Allah'a hamdolsun. Cennette istediğimiz yerde oturabiliriz. Yararlı iş işleyenlerin ecri ne güzelmiş!

Bu durumda Arşın etrafındaki melekler de övgüyle Rablerini tesbih ederler, O'nu büyükleyip yüceltirler, her türlü ayıp noksanlıktan O'nu uzak tutarlar. Bu onların her zamanki adetleridir. İşte böylece kullar hakkında adaletle kararlar verilir ve hamd yalnızca alemlerin Rabbi içindir, denilir.

[1] Sure başlarında yeralan hece harfleri hakkında Bakara suresinin başında söz etmiş olduğumuzdan burada bu konuya tekrar girmeyeceğiz.

İkinci ayette geçen Kitap'tan kasıt Kur'ân-ı Kerimdir. Evet doğrusu Kur'ân erişilmez güç sahibi ve her şeyi bilen Yüce Allah'ın katından indirilmiştir. O, lütfu keremiyle geçmiş günahları bağışlar, günahından pişmanlık duyup kendisine yönelen kulunun tevbesini kabul eder. Kendisine karşı gelen, aşağılık hayatı tercih ederek Allah'ın emirlerine karşı gelen ve Rabbine yönelip tevbe etmemekte direnen azgınlara karşı O'nun azabı da çetindir. Şanı Yüce Allah, lütuf ve keremi de engin olan, bol bol ikramlarda bulunandır. O'ndan başka hiç bir ilah, O'ndan başka hiç bir Rab yoktur. Sıfatlarında O'nun bir benzeri ve eşi yoktur. Dönüş te ancak O'nadır. Eninde sonunda herkes O'nun huzuruna çıkarılacak ve herkes yaptığının karşılığını alacaktır. O, kullarını işlediklerinden sıgaya çekecek, iyileri yaptıklarının kat be kat fazlasıyla ödüllendirecek, kötüleri de yaptıkları kadarıyla cezalandıracaktır.

Allah'ın ayetleri üzerinde, inkar edenlerden başkası tartışmaya girişmez. Apaçık deliller geldikten, hak bütün çıplaklığıyla ortaya çıktıktan sonra, ancak inkarcı kafirler Allah'ın ayetleri olan gerçeklere karşı çıkar ve onlar hakkında gereksiz tartışmalara girerler. Allah'a gönül verenler ise, O'nun birliğini kabul ederek O'na boyun eğerler. Evet zalimlerin bir takım dünyalıklara sahip olmaları, dünyanın tantanalı mal ve nimetlerine boğulmaları hiç kimseyi aldatmamalıdır. Çünkü bunların hepsi geçici ve basit şeylerdir. Sonunda onların varacakları yer cehennemdir. Cehennem ne kötü bir döşektir! Onlar gerçekleri yalanladılar, onlardan önce de Nuh kavmi ve onların ardından gelenler de yalanlamışlardı. Her toplum kendi peygamberlerini yalanlalayıp, onunla mücadele etmeye yeltenmişti. Onlar apaçık hakikatlere karşı, batıl ve boş şeylerle savaşıyorlardı. Onlar, hakikati altetmek için tüm var güçleriyle çalışıyorlardı. Nihayet onları Ben yakalayıverdim. Yaptıkları zulümleri, işledikleri büyük günah ve densizlikleriyle onları mahvü perişan ettim. Gördüler mi Benim cezalandırmam nasılmış? Onları nasıl yerle bir edermişim? Zulümleri sebebiyle inkarcılar Allah'ın azabını hakettiler. O Allah'a ve peygamberlerine inanmayan, Yüce Mevlanın bildirdiği tüm gerçekleri reddeden kafirler azaba müstehak oldular.

رَبَّنَا وَاَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّت۪ي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ اٰبَٓائِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْۜ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُۙ
﴿٨﴾ وَقِهِمُ السَّيِّـَٔاتِۜ وَمَنْ تَقِ السَّيِّـَٔاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُۜ
وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ ﴿٩﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا يُنَادَوْنَ
لَمَقْتُ اللّٰهِ اَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ اِذْ تُدْعَوْنَ اِلَى الْا۪يمَانِ
فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾ قَالُوا رَبَّنَٓا اَمَتَّنَا اثْنَتَيْنِ وَاَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ
فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ اِلٰى خُرُوجٍ مِنْ سَب۪يلٍ ﴿١١﴾
ذٰلِكُمْ بِاَنَّهُٓ اِذَا دُعِيَ اللّٰهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْۚ وَاِنْ
يُشْرَكْ بِه۪ تُؤْمِنُواۜ فَالْحُكْمُ لِلّٰهِ الْعَلِيِّ الْكَب۪يرِ ﴿١٢﴾
هُوَ الَّذ۪ي يُر۪يكُمْ اٰيَاتِه۪ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَٓاءِ رِزْقاًۜ
وَمَا يَتَذَكَّرُ اِلَّا مَنْ يُن۪يبُ ﴿١٣﴾ فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِص۪ينَ
لَهُ الدّ۪ينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾ رَف۪يعُ الدَّرَجَاتِ
ذُو الْعَرْشِۚ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ اَمْرِه۪ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِه۪
لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِۙ ﴿١٥﴾ يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَۚ لَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ
مِنْهُمْ شَيْءٌۜ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَۜ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

٤٦٩

8. "Rabbimiz! Müminleri ve babalarından, eşlerinden, soylarından iyi olanları, kendilerine söz verdiğin Adn cennetlerine koy; şüphesiz güçlü olan, Hakim olan ancak Sensin"

9. "Onları kötülüklerden koru! O gün kötülüklerden kimi korursan, ona şüphesiz rahmet etmiş olursun. İşte büyük kurtuluş budur."[2]

10. "Ama inkar edenlere, 'Allah'ın gazabı, sizin kendinize olan kötülüğünüzden daha büyüktür; imana çağrıldığınızda inkar ederdiniz' diye seslenilir."

11. "Onlar, 'Rabbimiz! Bizi iki defa öldürdün, iki defa dirilttin. Biz de suçlarımızı itiraf ettik, bir daha çıkmağa yol var mıdır?' derler."

12. "Onlara, işte bunun nedeni şudur: 'Yalnız Allah çağrıldığı zaman inkar ederdiniz de, O'na eş koşulunca inanırdınız. Artık hüküm, yüce Allah'ındır' denir."

13. "Size mucizelerini gösteren, size gökten rızık indiren O'dur. Allah'a yönelenden başkası ibret almaz."[3]

14. "İnkarcılar istemese de, dini yalnız Allah'a has kılarak O'na yalvarın."

15. "Arş'ın sahibi, varlıkların en yücesi olan[4] Allah, kavuşma gününü ihtar etmek için kullarından dilediğine emriyle Ruhu[5] indirir."

16. "O gün onlar meydana çıkarlar; onların hiçbir şeyi Allah'a gizli kalmaz. Bugün hükümranlık kimindir? Elbette gücü her şeye yeten tek Allah'ındır."

[2] İşte Arşı taşıyan ve Arşın etrafında bulunan şerefli melekler alayı.. Onun etrafında pervaneler gibi dönen bu gözde melekler tekbır, tehlil ve tesbihlerle Rablerini övüp yüceltirler. Onlar, Yüce Allah'ı noksan sıfatlardan uzak tutan tesbıh ve Yüce Allah'a yakışan sıfatlarını dile getiren hamdlerle Allah'a ibadet ederler, O'na ıman ederler, O'nun huzurunda secdelere kapanıp yalnızca O'na boyun eğerler. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 71)*

O gözde melekler, Allah'ı görmedikleri halde O'na inanan ve imanlarının gereği salih ameller işleyen Allah'ın kullarının nimetler yurdu cennetlere, hem de Adn cennetlerine girmesi için O'na dua ederler. Hem o mümin kulların, hem de onlarla beraber onların babalarından, eşlerinden ve soylarından iyilerin cennetlere gırmeleri ıçin yakarırlar. Çünkü o mümin kullarla beraber bu yakınları da cennette bir araya gelir ve onlarla komşu olurlarsa mutlu olacaklardır.

Aynı şekılde melekler, şöyle diyerek o mümin kullar için merhamet ve kötülüklerden arınma dılerler: Rabbimiz, Sen lütuf ve keremi bol, şefkat ve merhameti engin Yüce Mevlasın! Onları kötülüklerden koru; kötülükleri onlardan, onları kötülüklerden uzak et. Çünkü Sen, kimi kötülüklerden kurtarırsan, ona merhamet eder, onu şefkatinle azaba uğramaktan kurtarırsın. Bu senin lütuf ve keremine bağlıdır. İman edip salih amel ışleyenlere bahşedeceğin Senin bu lütuf ve keremine ermek ise çok büyük bir saadettir.

[3] Kıyamet günü küfredenler, Allah ve Rasülüne karşı büyüklük taslayanlar içinde temelli kalmak üzere cehenneme girerler ve ateşlerin içerisinde acılar içerisinde kavrulurlar. O zaman onlar kendi kendilerine kızıp öfkelenirler. Onlar bu haldeyken ötelerden şöyle seslenilir: Bugün siz, sizi cehenneme sokan yaptığınız kötülükler nedeniyle kendinize kızıyorsunuz. Ama vallahi bununla kalmayacak! Çünkü Yüce Allah'ın size olan öfkesi, sizin kendinize olan öfkenizden çok daha büyüktür. Zira siz, daha önce Allah'a inanıp O'na boyun eğmeye çağrılmıştınız, ama küfretmiştiniz. İşte artık bugün siz, peygamberlerin sizi çağırdığı şeylerin gerçek olduğunu anladınız ve şöyle diyorsunuz: Şanı yüce Rabbimiz! Gerçekten Sen bizi iki kere diriltip, ıki kere öldürdün. Sen dilediğin her şeye kadirsin. Biz bugün günahkar olduğumuzu kabul ettik, gerçekten biz dünyada iken kendimize yazık etmişiz. Ya Rabbi, bizim bugün bu azaptan kurtulabilmemiz için bir yol var mı? Eğer böyle bir çıkar yol varsa, bizi dünyaya bir kere daha gönder de salih ameller işleyelim! Senin buna da gücün yeter.

Onların bu isteklerine şöyle karşılık verilir: Hayır artık bir kere daha dünyaya geri dönmeniz imkansız. Çünkü sizin karakteriniz gerçeği kabul etmeye ve gereklerini yerine getirmeye yatkın değildir. Gerçeği reddetme sizin içinize işlemiştir. Daha önce siz değil miydiniz, bir olan Allah'a çağrıldığınızda O'nu inkar eden; O'na ortaklar koşulduğunda ise inananlar?! Şimdi siz bir kere daha dünyaya döndürülecek olsanız, yine aynı şeyi yaparsınız. Nitekim bir başka ayette şöyle buyurulmuştur: "..Eğer geri döndürülseler yine kendilerine yasak edilen şeylere dönerler. Doğrusu onlar yalancıdırlar." (6 Enam 28) Artık bugün karar verme yetkisi, tamamıyla Yüce Allah'a aittir. Hüküm yalnızca O'nundur. O, kulları arasında adil bir şekilde kararını verecektir. O, asla haksızlık yapmaz. O, göklerde, yerde ve mahlukatın üzerinde apaçık ayetleri görülen Allah'tır. O'dur gökten kulları için rızıklar indiren. Ekin, sebze ve meyveleri yetiştiren yağmurları yağdıran O'dur. Tüm bunları ancak Allah'a yönelen basiret sahipleri düşünürler, Yüce Allah'ın büyüklüğünü ve eşsiz kudretini ancak onlar anlarlar

[4] Ayetteki 'Raff'u'd-Deracât' ifadesi, gökleri birbiri üstüne kurup yükselten diye de anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 210.)*

[5] Ayetteki 'Ruh'tan kastın Kur'ân, peygamberlik, vahiy, Cibril, rahmet olabileceği söylenmiştir. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 210.)*

اَلْيَوْمَ تُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ
الْحِسَابِ ﴿١٧﴾ وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ الْقُلُوبُ لَدَى
الْحَنَاجِرِ كَاظِمِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ
﴿١٨﴾ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿١٩﴾ وَاللّٰهُ
يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ
اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾ اَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ
فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ
كَانُوا هُمْ اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَاٰثَارًا فِي الْاَرْضِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢١﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَاَخَذَهُمُ
اللّٰهُ اِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى
بِاٰيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٢٣﴾ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ
فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا
قَالُوا اقْتُلُوا اَبْنَاءَ الَّذِينَ اٰمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا
نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ اِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٢٥﴾

وَقَالَ

17. "Bugün herkese, kazandığının karşılığı verilir. Bugün haksızlık yoktur. Doğrusu Allah, hesabı çabuk görendir."

18. "Onları yaklaşan kıyamet günü ile uyar. O an dehşet içinde yutkunurken yürekleri ağızlarına gelir. Zalimlerin ne dostu ne de sözü dinlenecek şefaatçısı olur."[6]

19. "Allah gözlerin hainliğini ve gönüllerin gizlediğini bilir."

20. "Allah, gerçekle hükmeder. O'nu bırakıp da yalvardıkları hiç bir şeye hüküm veremez. Şüphe-siz Allah işitir ve görür."

21. "Yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden öncekilerin sonuçlarının nasıl olduğunu görmezler mi? Onlar, kendilerinden daha kuvvetli idiler ve yeryüzünde daha çok eser bırakan kimselerdi. Allah onları günahlarıyla yakalamıştır. Allah'a karşı onları koruyan yoktur."

22. "Bu, kendilerine açık belgelerle gelen peygamberlerini inkar etmelerinden ötürüdür. Allah da onları bunun için yakalamıştır. Doğrusu O, kuvvetlidir, cezalandırması da şiddetlidir."[7]

23-24. "And olsun ki Musa'yı, mucizelerimiz ve apaçık delillerle Firavun, Haman ve Karun'a göndermişizdir. Onlar, 'Bu, yalancı sihirbazın biridir' demişlerdi."

25. "Musa katımızdan onlara gerçeği getirince, 'Onunla beraber iman etmiş kimselerin oğullarını öldürün, kadınlarını sağ bırakın' dediler. Ama inkarcıların hilesi elbette boşa gider."

[6] Yüce Rabbimiz, müşriklerin gidişatına uymayarak içtenlikle yalnızca kendisine kulluk yapılıp, yalnızca kendisine dua edilmesini emretmektedir: Dini yalnızca Allah'a has kılarak O'na yalvarıp yakarın. Şanı yüce Allah hakkında ileri geri konuşan günahkar müşriklerin yapıp ettiklerinden uzak durun.

Yüce Allah'tır sizin Rabbiniz. O, göklerde ve yerde hükümranlık sahibidir. Arşın sahibi de O'dur. O, kavuşma gününü ihtar etmek için, emri ve izni ile kullarından dilediğine vahyi indirir. Ki o kavuşma günü olan kıyamette, erişilmez güç ve kudretin sahibi Yüce Allah'tan başka bir sığınak ve başvurulacak merci yoktur. O gün tüm herkes, her şeye gücü yeten ve bağışlayan Allah'ın huzuruna çıkacaktır. O gün hiç bir şey O'na gizli ve saklı kalmaz. O gün, bugün hükümranlık kimindir, denir ve hep bir ağızdan şöyle cevap verilir: Hükümranlık, yalnızca Kahhar olan Allah'ındır. İşte bu büyük günde, herkese kazandığı verilir. Hiç kimseye en küçük bir haksızlık yapılmadan, her hak sahibine hakkı ödenir. Elbette Yüce Allah, hesabı çarçabuk görendir. Tüm mahlukatın hesabını, tek bir kişinin hesabını görür gibi kısa zamanda ve kolayca görüverir. Nitekim O şöyle buyuruyor: "Sizin yaratılmanız ve tekrar dirilmeniz tek bir nefsin yaratılması ve tekrar diriltilmesi gibidir. Şüphesiz Allah işitendir, görendir." *(31 Lokman 28)*

Ey Muhammed, sen onları yaklaşan günle uyar. Kıyamet günü, her an biraz daha yaklaşmakta olduğu için 'Yaklaşan Gün' diye adlandırılmıştır. O günün dehşetinden, alışılmışın dışında yürekler ağızlara gelir. Onlar korku ve acı ile kıvranarak yutkunurlar. Allah'ın İzni olmadan hiç kimse tek bir kelam bile edemez. Artık cennette hazır, cehennem de hazır sahiplerini beklemektedir. Günah ve şirke batmış zalimler için, onların yardımına koşacak, onlara bir yararı dokunacak ne bir dost vardır, ne de bir yaran. Onların imdadına koşacak bir şefaatçi de bulunmaz. Artık onlar için hayır ve iyilik kapıları tamamıyla kapanmıştır. O dehşetli kıyamet günü şefeat, fıtratları üzere tevhid üzere kalan ve hesab günü için hazırlıklı olan müminlerden başkası için söz konusu olmaz.

[7] İlmi tüm her şeyi kuşatan Yüce Allah'ın açıklamalarıdır bunlar. O'nun ilmi değerli değersiz, büyük küçük, gizli açık tüm her şeyi kuşatmıştır. Yüce Allah bunları açıklıyor ki, insanlar akıllarını başlarına alarak gerçek anlamda O'ndan utanıp sakınsınlar. Allah'ın her an kendilerini görüp gözettiğinin farkında yaşasınlar. Çünkü şanı yüce Allah, kullarının kem ve sinsi bakışlarını da iyi bilir, onların dünyada iken gönüllerinde sakladıklarını da.

O, kıyamet günü kullarının arasında adalet ve hakkaniyetle kararını verecektir. İslam yolunda olmayanların ise, hiç bir konuda karar verme yetki ve güçleri olmayacaktır. Çünkü onlar yoldan sapmışlar, Allah'ı bırakıp başka şeylere tapmışlardır. Kıyamette onların hiç bir şeye güçleri yetmeyecek, ellerinden hiç bir şey gelmeyecektir. Aynı şekilde onların taptıkları putlar ve sahte ilahların da hiç bir şeye güçleri yetmeyecektir. Her şeyi işiten ve gören yalnızca Yüce Allah'tır. O'nun dışındakiler ise, O'nun izni olmadan hiç bir şeyi duyamazlar, hiç bir şeyi düşünüp akıl edemezler. Bu nedenle onlar, O'ndan ve O'nun yolundan saparlarsa mahvolurlar.

Ey Muhammed! O senin peygamber olduğunu yalanlayanlar, yeryüzünde gezip dolaşıp da, kendilerinden önce yaşamış ve zulümleri sebebiyle Allah tarafından helak edilmiş toplumların yurtlarını görüp haberlerini duymadılar mı? Onlar da peygamberlere uymamışlar, Rablerinin emirlerini duymamışlardı. Oysa onlardan önce yaşamış olan o toplumlar, kendilerinden çok daha güçlü kuvvetli idiler. Onlar, yeryüzünde kendilerinin yapamayacağı büyük ve görkemli binalar yapmışlar, yurtlar kurmuşlardı. Ama Yüce Allah'ın azap emri gelince, onlara güç ve kuvvetleri bir fayda vermedi. Onların dünyada iken tüm yapıp ettikleri de boşa gidiverdi. Yüce Allah, onları günahlarıyla yakalayıverdi. Onların suçları peygamberlerini yalanlamalarıydı. Allah'ın azabından onları kimse koruyup kurtaramadı. Azabı onlardan kimse savamadı. Oysa onların peygamberleri, erişilmez güç ve kuvvetin sahibi Yüce Allah tarafından görevlendirilmişlerdi. Onlara apaçık belgelerle gelmişti, o peygamberler. Onların derdi onları ıslah etmek ve işlerini düzene koymaktı. Ama onlar tüm bu açık delil ve belgelere rağmen peygamberlerini yalanladılar ve inkar ettiler. Yüce Allah da onları işledikleri kötülüklerle yakalayıp yerin dibine geçiriverdi. İşte bugünün kafirlerinin başına gelecek olan da, onların başına gelenden farksız olmayacaktır. Zira Yüce Allah'ın cezalandırması çok çetindir. O erişilmez gücün sahibi ve azabı çetin olandır. Tüm bu gerçeklere rağmen, Allah'ın huzuruna çıkacağını düşünmeyen ve ibadet ve taatle o ana hazırlık yapmayan kimselere yazıklar olsun! Yüce Mevlamız bizleri, azabına uğramaktan korusun!

سُورَةُ الْمُؤْمِن

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِىٓ أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُۥٓ إِنِّىٓ أَخَافُ
أَن يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَن يُظْهِرَ فِى ٱلْأَرْضِ ٱلْفَسَادَ ﴿٢٦﴾ وَقَالَ
مُوسَىٰٓ إِنِّى عُذْتُ بِرَبِّى وَرَبِّكُم مِّن كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَّا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ
ٱلْحِسَابِ ﴿٢٧﴾ وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَٰنَهُۥٓ
أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَن يَقُولَ رَبِّىَ ٱللَّهُ وَقَدْ جَآءَكُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ
مِن رَّبِّكُمْ ۖ وَإِن يَكُ كَٰذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُۥ ۖ وَإِن يَكُ صَادِقًا
يُصِبْكُم بَعْضُ ٱلَّذِى يَعِدُكُمْ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾ يَٰقَوْمِ لَكُمُ ٱلْمُلْكُ ٱلْيَوْمَ ظَٰهِرِينَ فِى ٱلْأَرْضِ
فَمَن يَنصُرُنَا مِنۢ بَأْسِ ٱللَّهِ إِن جَآءَنَا ۚ قَالَ فِرْعَوْنُ مَآ أُرِيكُمْ إِلَّا
مَآ أَرَىٰ وَمَآ أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ﴿٢٩﴾ وَقَالَ ٱلَّذِىٓ
ءَامَنَ يَٰقَوْمِ إِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُم مِّثْلَ يَوْمِ ٱلْأَحْزَابِ ﴿٣٠﴾
مِثْلَ دَأْبِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَٱلَّذِينَ مِنۢ بَعْدِهِمْ ۚ
وَمَا ٱللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ ﴿٣١﴾ وَيَٰقَوْمِ إِنِّىٓ أَخَافُ
عَلَيْكُمْ يَوْمَ ٱلتَّنَادِ ﴿٣٢﴾ يَوْمَ تُوَلُّونَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُم
مِّنَ ٱللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ۗ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

٤٧١

26. "Firavun, 'Beni bırakın da Musa'yı öldüreyim, o, Rabbine yalvaradursun. Onun, sizin dininizi değiştireceğinden veya yeryüzünde bozgun çıkaracağından korkuyorum' dedi."

27. "Musa, 'Doğrusu ben, hesap görülecek güne inanmayan böbürlenenlerin hepsinden, benim de Rabbim sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığındım' dedi."[8]

28. "Firavun ailesinden olup da, inandığını gizleyen bir adam dedi ki: 'Rabbim Allah'tır diyen bir adamı mı öldüreceksiniz? Oysa size Rabbinizden belgelerle gelmiş-tir. Eğer yalancıysa, yalanı kendisinedir; eğer doğru sözlü ise, sizi tehdit ettiklerinin bir kısmı başınıza gelebilir. Doğrusu Allah, aşırı giden yalancıyı doğru yola eriştirmez'."

29. "Ey kavmim; Bugün memlekette hükümranlık sizindir, galip olanlar sizsiniz. Ama Allah'ın azabı bize gelip çatarsa, O'na karşı bize kim yardım eder? Firavun, 'Ben size kendi görüşümden başkasını söylemiyorum. Ben size ancak doğru yolu gösteriyorum' dedi."[9]

30. "İnanmış olan adam dedi ki: 'Ey kavmim! Doğrusu ben sizin için, toplulukların uğradıkları bir günün benzerinden korkuyorum'."

31. "Nuh kavminin, Ad, Semud ve onlardan sonra gelenlerin durumu gibi bir duruma düşmenizden korkuyorum. Allah kullara hiç zulüm dilemez."

32. "Ey kavmim! Ahu figan gününden sizin hesabınıza korkuyorum."

33. "Arkanıza dönüp kaçacağınız gün Allah'a karşı sizi koruyan bulunmaz. Allah'ın saptırdığını doğru yola getirecek yoktur."

[8] Yüce Mevla, kavmi tarafından yalanlanan peygamberi Hz. Muhammed'i @ teselli ederek dünya ve ahırette zafer ve güzel sonucun kendisinin olacağı müjdesini veriyor. Tıpkı Hz. Musa peygamberin hayatında olduğu gibi. Zira Yüce Allah onu, doğruluğuna delalet eden apaçık ayet ve delillerle göndermiştir. Aynı şekilde Allah'ın yardımı Hz Musa peygamberle beraberdi. Hiç kimse Hz. Musa'yı altedememişti. Çünkü Hz Musa, Allah'ın yardımıyla üstün gelmişti. Yüce Rabbimiz onu, Mısır kralı Firavun, onun veziri Haman ve zamanının en variyetli ticaret adamı Karun'a göndermişti.

Hz. Musa peygamber, Rabbi katından gerçekler ve kendisinin Allah'ın elçisi olduğunu destekleyen mucizelerle onlara gelince, onlar 'Bu yalancı bir sihirbazdır' demişlerdi. Onu yalanlayarak onun Allah adına yalan uyduran deli bir büyücü olduğunu ileri sürmüşlerdi. Firavun, Hz. Musa'nın kavmi olan İsrailoğulları erkeklerinin öldürülmesi konusunda ferman çıkarmıştı. Ama Yüce Allah, inkarcı kafirlerin hile ve planlarını boşa çıkarıvermıştı.

İnkar ve sapıklık içerisinde yüzen Firavun, beni bırakın da şu Musa'yı geberteyim, demişti. Şunu sizin için öldüreyim de, bakalım Rabbine yalvardığı zaman Rabbi onun yardımına koşacak mı?! Ben, Rabbinin Musa'ya yardım edeceğini hiç sanmıyorum! Gerçekten onun bu tutumu, inkar ve inadının yoğunluğunu gösteriyordu. Firavun şöyle diyordu: Onun, sizin dininizi değiştireceğinden veya yeryüzünde bozgun çıkaracağından korkuyorum.. Firavun sanıyordu ki Hz. Musa insanların itikadını bozacak, geleneklerini değiştirecekti. Allahım sen ne yücesin! Allah'ın elçisi olan Hz. Musa peygamber yeryüzünde bozgunculuk yapacakmış! Firavun da insanların fesada uğramasından endişe ediyor! Gerçekten şaşılacak bir durum! Firavun'un azgınlık ve sapıklığı doruk noktada idi. Buna karşılık Yüce Allah'ın yolunu iyi bilen bir tevhid eri olarak Hz. Musa, Firavun ve kavminin şerrinden Allah'a sığınarak ve gönül rahatlığı içerisinde şöyle dedi: Doğrusu ben, hesap görülecek güne inanmayan böbürlenenlerin hepsinden, benim de Rabbim sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığındım!. Firavun ve kavmi gibi hesab gününe inanmayan ve gerçeklere karşı büyüklük taslayanların şerrinden Allah'a sığındım!

[9] Firavun'un ailesinden olup Hz. Musa'ya iman eden ve fakat imanını gizleyen bir adam dedi ki: Ey Firavun, ey Haman ve Firavun ailesinden olanlar! Siz, Rabbim Allah'tır, diyen bir adamı mı öldürmek istiyorsunuz? Oysa o size, Rabbinizden apaçık ayet ve mucizelerle gelmiştir. Getirdiğinin gerçek olduğuna delalet eden belgeleri gözünüzün önüne sermiştir. Böyle bir adamı mı öldürecekiniz?!

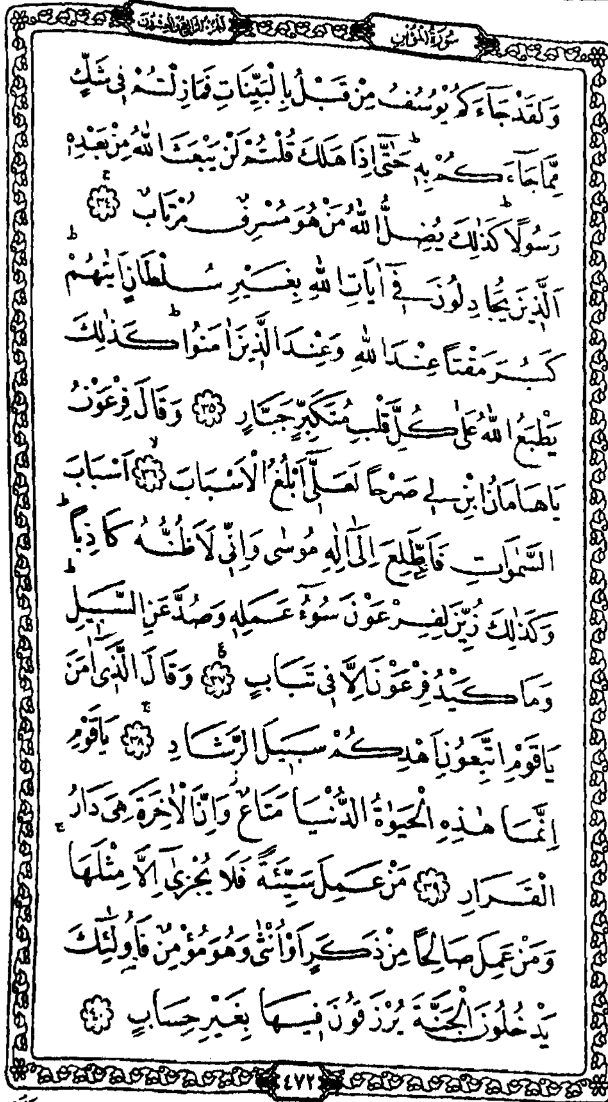
Adam daha sonra onlara şöyle seslendi: Sizin sandığınız gibi Hz. Musa, yalancının biriyse, onu bırakın, onun yalanı kendisine zarar verir. Ama eğer o doğru söylüyorsa, ona hemen uyun ki, onun size vadettiği hayır ve kazançları elde edesiniz. Doğrusu Yüce Allah aşırı giden yalancı kimseyi doğru yola eriştirmez. Eğer Musa aşırı giden yalancılardan biriyse, Allah onu doğru yola eriştirmez, onun işlerini rast getirmez ve onu başarıya ulaştırmaz.

Ardından o inanmış adam, Allah'ın nimetlerinden mahrum olup azabına uğrayabilecekleri konusunda kavmini uyararak şöyle dedi: Ey kavmim! Bugün memleketin egemenliği sizin elinizde ise, Yüce Allah'ın azabı başımıza geliverecek olsa, ona karşı bize kim yardım edebilir?

Firavun ise, bu doğru yolu gösteren salih kişinin dikkat çektiği hususları redderek şöyle dedi: Ben size ancak kendi görüşümü gösteriyorum, ben sizi sadece doğru yola çağırıyorum. Ben size ancak kendi fikrimi söylüyor ve sizi doğru yola ulaştırmak istiyorum!

Firavun açıkça yalan söylüyor ve hainlik yaparak Allah'a karşı iftira atıyordu. O hem Rabbine karşı ihanet ediyor, hem de kavmine ihanet ediyordu. Söylediği şeylerle halkını aldatıyordu. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Firavun, kavmini saptırdı, onlara doğru yolu göstermedi." *(20 Taha 79)*

34. "And olsun ki, Yusuf da, daha önce, size belgelerle gelmişti. Size getirdiği şeylerden şüphelenip durmuştunuz. Sonunda Yusuf ölünce, Allah onun ardından hiçbir peygamber göndermeyecek demiştiniz. Allah, aşırı giden şüpheciyi işte böylece saptırır."

35. "Bunlar, Allah'ın ayetlerini üzerinde kendilerine gelmiş bir delil bulunmadan tartışırlar. Bu, Allah katında da, inananların yanında da öfkeyi arttırır. Allah, işte böylece büyüklük taslayan her zorbanın kalbini mühürler."[10]

36-37. "Firavun: 'Ey Haman! Bana bir kule yap; belki yollara, göklerin yollarına erişirim de Musa'nın Tanrı'sını görürüm. Doğrusu ben, onu yalancı sanıyorum' dedi. Firavun'a, kötü işi böylece güzel gösterildi ve doğru yoldan alıkondu. Firavun'un hilesi elbette boşa gidecekti."[11]

38. "O inanan kimse dedi ki: 'Ey kavmim! Bana uyun, sizi doğru yola eriştireyim'."

39. "Ey kavmim! Şüphesiz bu dünya hayatı basit bir metadır, ama ahiret, doğrusu işte o, kalınacak yurttur."

40. "Kim bir kötülük işlerse ancak onun kadar ceza görür. Kadın veya erkek, kim de inanarak yararlı iş işlerse, işte onlar cennete girerler; orada hesapsız şekilde rızıklanırlar."[12]

[10] Firavun ailesinden olan bu salih kişi, daha sonra kavmini dünya ve ahirette Allah'ın azabına uğramaktan sakındırarak şöyle dedi: Ey kavmim, ben sizin adınıza korkuyorum! Daha önceden peygamberlerini yalanlamış toplumların başına gelenlerin sizin de başınıza gelmesinden endişe ediyorum. Peygamberlerini yalanlayan Nuh, Âd, Semud ve onlardan sonra gelen toplumların düçar olduğu azaba uğramanızdan korkuyorum. Onlar Allah'ın azabına uğramışlar, onlardan hiç kimse azabı onlardan savamamıştı. Onlar ya suda boğularak, ya yerin dibine geçirilerek, yahut şiddetli bir kasırga ile helak olmuşlardı. Vallahi, Allah bir toplumu yakaladı mı, onu çok çetin bir azaba uğratıverir. Öyleyse Allah'tan korkun, O'ndan sakının. Doğrusu Yüce Allah, kullarının küfre batmasını, zulme bulaşmasını hiç istemez. Gerçekten O, mutlak adalet ve hakkaniyet sahibidir. O, geçmiş toplumları günahları ve peygamberlerini yalanlayıp onlara baş kaldırmaları nedeniyle helak etmiş, erişilmez gücünü ortaya koymuştu.

Yine bu salih adam sözlerine şunları ekledi: Ben sizin hesabınıza, ahu figan edeceğiniz kıyamet gününden endişe ediyorum. Zira o gün, Allah'tan başka hiç bir koruyucu yoktur. O gün azaptan, Allah'a itaat edip O'nu birleyen ve yalnızca O'na kulluk edenden başka hiç kimse kurtulamaz. O gün siz, ardınıza dönüp kaçmak istersiniz, ama Allah'ın gazabından kurtulmanız asla mümkün olmaz. Allah'ın azabını sizden hiç kimse savıp defedemez. Allah'ın yolundan sapanları, doğru yola eriştirecek de yoktur. Çünkü yalnızca Yüce Allah'tır, doğru yola ulaştıran.

Sizler şu tarihi olayı da hatırlayınız: Hani Allah'ın peygamberi Hz. Yusuf, size Allah'ın açık belgeleriyle gelmişti de siz onun hakkında ve onun size getirdiği gerçekler hakkında yine şüpheye düşmüştünüz. Nihayet o dünyadan ayrıldı, bu sefer siz ümitsizliğe düşerek, artık Allah, ondan sonra hiç peygamber göndermeyecek, demiştiniz. Oysa ondan sonra peygamber geldi, ama siz yine de yalanladınız. Doğrusu Yüce Allah, şüphe ve yalanlamada haddi aşanları sapıklıktan kurtarmaz. O halde sakın şüphecilerden olmayın, inkarda inat etmeyin ki, Allah sizi doğru yola eriştirsin.

Allah'ın ayetleri ve peygamberleri hakkında körükörüne ve bilgisizce tartışanlar, gerçekleri batıl saçma şeylerle örtmeye çalışanlar, kendilerine Allah katından hiç bir belge gelmediği halde tartışmayı sürdürenler.. Onlar Allah'ın gazabına müstehak olmuşlardır. Onlar müminlerin de öfkesini üzerlerine çekmişlerdir. Yüce Allah, gazabıyla gerçeğe uymama konusunda büyüklük taslayan azgınların kalbine işte böyle mühür vurur.

[11] Allah'ın peygamberi Hz. Musa'yı yalanlamada küfür, inkar, inat, azgınlık, taşkınlık ve iftira çılgınlığı içerisinde yüzen Firavun, veziri Hâman'a şöyle dedi: Bana yüksek ve görkemli bir kule yap. Belki onun sayesinde yollara ulaşırım. Göklerin yollarına erişirim de Musa'nın İlahına ulaşabilirim! Gerçi ben Musa'nın yalancı olduğunu sanıyorum ama yine de bir bakayım!

İşte şeytan, Firavun'u böyle fitlemiş ve kötü işlerini ona şirin götermişti. Oysa Firavun'un tüm plan ve tezgahları boşa çıkacaktı.

[12] Tekrar inanan kişi sahneye geliyor ve iğreti hayatı tercih ederek azgınlık ve taşkınlıkta ileri giden kavmine şöyle sesleniyor: Ey kavmim! Doğrusu bu aşağılık hayat, basit bir şeydir. Ahiret yurdu ise, işte asıl kalınacak yurt orasıdır.

O kişi, ahiret yurduna dünyayı tercih edenleri bundan vazgeçirmeye çalışıyordu. Çünkü dünyalıklar onları Hz. Musa peygambere inanmaktan alıkoymuştu. O iman eri şöyle diyordu: Dünya sınırlı, geçici ve sonlu bir hayattır. Çok kısa bir zaman sonra yok olup gidecektir. Ahiret yurdu ise, hiç sona ermeyecek olan kalıcı yerdir. Herkes oraya gidecektir, ondan ayrılmak da söz konusu değildi. Ahiret kimileri için nimet yurdu, kimileri için ise azab ve ateş yurdu olacaktır.

Kötülük işleyen kimseye, işlediği kötülük kadar ceza verilecektir. Kadın olsun, erkek olsun inanıp yararlı davranışlarda bulunanlar ise, onlar cennete girecek, hesapsız bir şekilde orada ağırlanacaktır. Onların oradaki mükafatının belli bir miktarı da yoktur. Yüce Allah onları, kesintisiz ve hesapsız bir şekilde ödüllendirecektir.

Gerçekten hayret ve ibret verici bir durumdur, şu iman erinin, zalim yöneticiye karşı hakkı savunmaya devam etmesi! Zalim yönetici zulmünde direnirse, inanan kişi de Allah'a imanda direnecektir elbet. Bugün ne kadar da muhtacız, Firavun ailesinin içinden yetişmiş bu iman erleri gibi erlere!

سُورَةُ الْمُؤْمِنِ

وَيَا قَوْمِ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجَاةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴿٤١﴾
تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ ﴿٤٢﴾ لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي
إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنَّ مَرَدَّنَا
إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٤٣﴾
فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾ فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا
مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾ النَّارُ
يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾ وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ
فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ
تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ
﴿٤٧﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ
قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾ وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ
جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

41. "Ey kavmim! Nedir başıma gelen? Ben sizi kurtuluşa çağırıyorum, siz beni ateşe çağırıyorsunuz."

42. "Siz beni Allah'ı inkar etmeye, bilmediğim bir şeyi O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz; ben ise sizi, güçlü olan, çok bağışlayan Allah'a çağırıyorum."

43. "Beni kendisine çağırdığınızın, bu dünyada da ahirette de çağırabilecek kabiliyette olmadığında, hepimizin Allah'a döneceğinde, aşırı gidenlerin cehennemlikler olduklarında hiç şüphe yoktur."

44. "Size söylediğimi hatırlayacaksınız. Ben işimi Allah'a bırakıyorum. Doğrusu Allah, kulları görür."

45. "Allah o adamı, kurmak istedikleri tuzaktan korudu. Kötü azap Firavun'un adamlarını sardı."

46. "Onlar, sabah akşam ateşe sunulurlar. Kıyamet gelip çattığı gün, 'Firavun'un adamlarını azabın en çetinine sokun' denir."[13]

47. "Ateşin içinde birbirleriyle tartışırlarken, güçsüzler, büyüklük taslayanlara: 'Doğrusu biz size uymuştuk, şimdi ateşin bir parçasını olsun bizden savabilir misiniz?' derler."

48. "Büyüklük taslayanlar: 'Doğrusu hepimiz onun içindeyiz. Allah kullar arasında şüphesiz hüküm vermiştir' derler."

49. "Ateşte olanlar, cehennemin bekçilerine: 'Rabbinize yalvarın da hiç değilse bir gün, azabımızı hafifletsin' derler."

[13] O salih kişi, zalim yöneticiye karşı, kararlılıkla hakkı savunmaya devam ediyor ve halka dönüp şöyle diyor: Ey kavmim! Nedir bu başıma gelen?! Ben sizi, kurtuluş ve kazançlı yola çağırıyorum. Yalnızca eşi ortağı olmayan Yüce Allah'a kulluk edip O'nun peygamberini kabul etmeye davet ediyorum. Sizse beni, elinizde hiç bir bilgi ve belge olmadan bilmediğim bir şeyi Allah'a ortak koşmaya çağırıyorsunuz. Oysa ben sizi, erişilmez gücün sahibi ve çokça bağışlayan Allah'a çağırıyorum. O büyüklük ve şanının yüceliği ile, kendisine yönelen tevbekarları bağışlar. Gerçekten de sizin beni çağırdığınız batıl, o putlar ve şirk aletleri, dünya ve ahirette hiçbir şeye çağıramazlar. Her halükarda hem ben, hem de sizler, ahirette Yüce Allah'a döneceğiz. Ve O, herkese yaptığının karşılığını verecektir. İşte o zaman, haddi aşan kafirlerin cehennemlikler olduğunu göreceksiniz ve bu söylediklerimi hatırlayacaksınız. Sizi davet ettiğimi, kendisine uyduğum ve size açıkladığım hakikatleri hatırlayacakınız. İşte o zaman bileceksiniz, size yapmanızı emrettiğim, sakındırdığım şeyin ne kadar gerçek olduğunu, size verdiğim öğütlerin ne kadar yararlı olduğunu. O zaman tüm bunları hatırlayıp yaptıklarınıza pişman olacaksınız, ama son pişmanlık fayda vermeyecektir.

O salih kişi gerçekleri söyleyip tebliğ görevini yerine getirdikten sonra Rabbine yönelip şöyle yalvardı: Ben işlerimi Allah'a bırakıyor, O'na güvenip dayanıyor ve O'ndan yardım diliyorum. İnanmayan kavmimden ayrılıyor ve onlardan uzaklaşıyorum. Gerçekten Yüce Allah, kullarını görüp durmaktadır. O, onların gizleyip sakladıklarını da bilir ve ona göre onları sorgular.

Yüce Allah, o salih kişiyi onların tuzak ve eziyetlerinden kurtardı. Ve Firavun ailesini kötü azap çepeçevre sarıverdi. Onlar kabirlerinde iken, sabah akşam ateşe arzolunurlar. Kıyamet kopunca da ruhları cesetleriyle birleşir ve cehennem ateşine atılırlar. Kıyamet gelip çatınca, bir münadi şöyle bağırır: Firavun ailesini, acı ve elem bakımından azabın en çetinine sokun!

قَالُوا اَوَلَمْ تَكُ تَأْت۪يكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلٰى
قَالُوا فَادْعُوا وَمَا دُعٰٓؤُا الْكَافِر۪ينَ اِلَّا ف۪ي ضَلَالٍ
﴿٥٠﴾ اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُومُ الْاَشْهَادُ ﴿٥١﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِم۪ينَ
مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُٓوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْهُدٰى وَاَوْرَثْنَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪لَ
الْكِتَابَ ﴿٥٣﴾ هُدًى وَذِكْرٰى لِاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿٥٤﴾ فَاصْبِرْ
اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٥٥﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ يُجَادِلُونَ ف۪ٓي اٰيَاتِ
اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ اَتٰيهُمْ اِنْ ف۪ي صُدُورِهِمْ اِلَّا كِبْرٌ
مَا هُمْ بِبَالِغ۪يهِ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّم۪يعُ
الْبَص۪يرُ ﴿٥٦﴾ لَخَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اَكْبَرُ مِنْ
خَلْقِ النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾
وَمَا يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَص۪يرُ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُس۪ٓيءُ قَل۪يلًا مَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

٤٧٤

اِنَّ

50. "Bekçiler: 'Size, belgelerle peygamberleriniz gelmiş miydi?' derler. Onlar da: 'Evet, gelmişti' derler. Bekçiler: 'O halde yalvarın durun. İnkarcıların yalvarışı şüphesiz boşunadır' derler."[14]

51. "Doğrusu Biz, peygamberlerimize ve inananlara dünya hayatında ve şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz."

52. "O gün zalimlere, özür beyan etmeleri fayda vermez. Lanet onlaradır. Yurdun kötüsü de onlaradır."

53-54. "And olsun ki Biz Musa'ya doğruluk rehberi verdik. İsrailoğullarını da, akıl sahipleri için bir öğüt ve doğruluk rehberi olan Kitap'a, Tevrat'a varis kıldık."

55. "Sabret, Allah'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir. Suçunun bağışlanmasını dile; Rabbini akşam, sabah, överek tesbih et."

56. "Allah'ın ayetleri üzerinde kendilerine gelen bir delil olmadan tartışanların gönüllerinde, ulaşamıyacakları bir büyüklenme vardır. Sen Allah'a sığın. O şüphesiz işitendir, görendir."[15]

57. "Göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyük bir şeydir. Fakat insanların çoğu bilmezler."

58. "Körle gören, inanıp yararlı iş işleyenlerle kötülük yapan bir değildir. Ne kadar kısa düşünüyorsunuz?"

[14] Kıyamet günü cehennemlikler birbirleriyle tartışırlar. Dünyada iken önder ve lider konumunda olan büyüklük taslayanlara uyan güçsüzler derler ki: Doğrusu bizler, size uyduk, Dünyada bizi çağırdığınız küfür ve inkara saptık. Siz bizim büyüklerimizdiniz. Bizleri aldatıp günahlara daldırdınız. Bugün azabı biraz olsun bizden hafifletebilir ve ondan bir parçasını yüklenir misiniz?

Büyüklük taslayan ekabir takımı bu çağrıya şöyle karşılık verirler: Hayır, biz sizin azabınızı taşıyamayız. Bizim azabımız, bizim çektiklerimiz bize yeter. Gördüğünüz gibi, biz hepimiz aynı durumdayız. Gerçekten Yüce Allah, kulları arasında kararını vermiş, her birimize hakettiğimiz oranda azabı paylaştırmıştır.

Cehennemlikler, birbirlerinden tamamen ümitlerini kesince, bu sefer cehennem bekçisi meleklere dönerler. Çünkü onlar artık, dualarının Allah tarafından kabul edilmeyeceğini ve isteklerinin yerine getirilmeyeceğini anlamışlardır. Yüce Rabbimiz onlara şöyle diyecektir: "İnin oradan! Benimle konuşmayın!" (23 Müminûn 108) Cehennem bekçilerine şöyle yalvarırlar: Rabbinize dua edin de azabımızı birazcık hafifletsin! Cehennem bekçilerinin onlara cevabı şöyle olur: Size peygamberleriniz gerçekleri getirmediler mi? Dünyada iken onlar, gerçeği isbatlayan delilleri gözlerinizin önüne sermemişler miydi? O zaman siz, onlara karşı gelmekte ve gerçeği kabul etmemekte direnmiştiniz ve işte bugün de cehennemi hakettiniz!

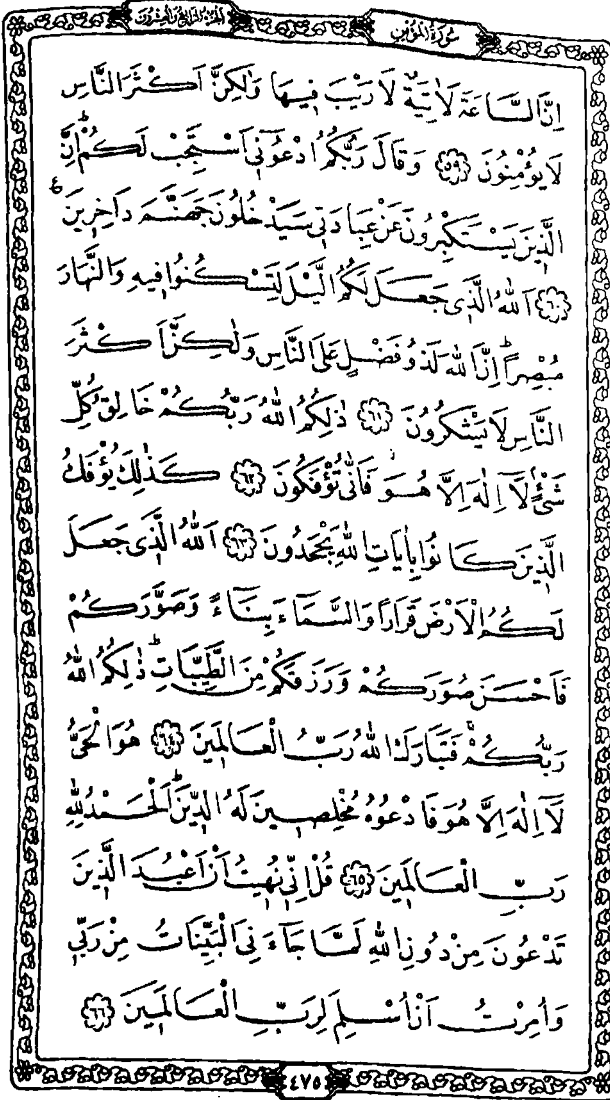
Cehennemlikler, evet aynen öyle oldu, derler. Bunun üzerine cehennem bekçileri, şöyle diyerek onlarla alay ederler: O halde şimdi kendinize dua edin! Biz sizin için asla dua edemeyiz. Sizin isteklerinize kulak vermez ve sizin ateşten kurtulmanızı da istemeyiz. Biz sizden uzağız çünkü. Artık dua etseniz de etmeseniz de bir anlamı olmayacak, bunun size bir yararı dokunmayacaktır. Azap da asla sizden hafifletilmeyecektir. Zira sizin yalvarıp yakarmalarınız boş ve anlamsız olup asla kabul edilmeyecektir

[15] Doğrusu Yüce Rabbimiz, peygamberlerine ve inanan kullarına dünya hayatında, onlara karşı çıkan, onları yalanlayan ve düşmanca tavır alıp onlarla savaşanlara karşı yardım etmeyi vadetmiştir. Sonuçta Allah'ın dini yegane üstün ve yüce din olacaktır. O şahitlerin tanıklık edecekleri kıyamet günü ise, Allah'ın onlara olan yardımı çok daha büyük ve şanlı olacaktır. Onlar orada, gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, akla hayale gelmedik nimetler içerisinde olacaklardır. Tüm bu güzellikler, kıyamet gününe tanıklık eden şahitleredir. O gün zalim inkarcıların günahlarından dolayı ileri sürecekleri mazeretlerin onlara bir yararı olmayacaktır. İşledikleri zulüm ve bühtanlar için ileri sürdükleri özürlerinin ve azaptan kurtulmak için yapacakları çırpınışlarının onlara bir faydası olmayacaktır. Lanet, Allah'ın rahmetinden kovulup uzaklaştırılma onlaradır. Onlar için yurtların en kötüsü cehennemden başka yurt da yoktur.

Yüce Rabbimiz, Musa peygambere hidayet ve aydınlanma rehberini bahşetmiş, kavmini de Tevrat'a varis kılmıştı. Tevrat, onların yolunu aydınlatan bir meşale, onlara Allah'ın yolunu gösteren bir kılavuzdu. Ama bunun kadrü kıymetini ancak sağlıklı düşünen akıl sahipleri anlayabilirlerdi.

Ey Muhammed, sen şimdi sabret. Gerçekten sen, Bizim korumamız altındasın. Rabbinin vadi elbette haktır ve O sana yardım edecek, dinini üstün kılacaktır. Sonuçta zafer ve kazanç senin ve sana uyanların olacaktır. Günahların için Allah'tan bağışlanma dile. Gerçi Allah senin geçmiş gelecek tüm günahlarını bağışlamıştır. Ama senin istiğfarın Allah katında senin dereceni yükseltir, daha büyük mertebelere seni ulaştırır. Çünkü Allah'tan af dileme ile kul, yücelerin yücesine, zirvelerin doruğuna çıkar. *(İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 84)* Bir de sabah akşam Rabbini hamd ile tesbih et. Gündüzün sonunda, gündüzün başında ve gecenin sonunda O'nu yücelt.

Kendilerine gelmiş bir belge ve delil olmadığı halde sırf inat ve kibirle Allah'ın ayetleri hakkında tartışanlar; batılla hakka karşı koymaya çalışanlar; şüphe ve tereddütlerle güçlü delilleri geçersiz kılmaya gayret edenler.. İşte onların içleri kin, nefret ve kibir doludur. Onlar kendilerine gelen gerçekleri hor ve hakir görme sevdasındadırlar. Oysa onlar asla arzuladıkları şeyi elde edemeyecekler, umduklarına nail olamayacaklardır. Hak hep yücelecek, onların söz ve niyetleri ise hep boşa çıkacaktır. Çünkü Yüce Allah güzeldir ve güzellikleri ödüllendirir. O halde onlar gibi olmaktan Allah'a sığın. Gerçekten Allah her şeyi işiten ve görendir. O hayra hayırla, şerre ise ceza ve azapla karşılık verir.

aydınlık olarak yaratan! Doğrusu Allah insanlara karşı lutufkardır, ama insanların çoğu şükret-mezler."

62. "İşte her şeyin yaratıcısı olan Rabbiniz Allah budur. O'ndan başka tanrı yoktur. Nasıl döndürülürsünüz?"

63. "Allah'ın ayetlerini bile bile inkar edenler böylece döndürülüyorlardı."

64. "Allah'tır, sizin için yeri durak, göğü bina eden, size şekil verip de, şeklinizi güzel yapan, sizi temiz şeylerle rızıklandıran! İşte Rabbiniz olan Allah budur. Alemlerin Rabbi Allah ne yücedir!"

65. "O diridir, O'ndan başka tanrı yoktur. Dini yalnız O'na has kılarak O'na yalvarın. Övgü, alemlerin Rabbi Allah içindir."[17]

59. "Kıyamet günü mutlaka gelecektir. Bunda, şüphe yoktur, fakat, insanların çoğu inanmıyor."

60. "Rabbiniz, 'Bana dua edin ki duanıza icabet edeyim. Bana kulluk etmeyi büyüklüklerine yediremiyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir' buyurmuştur."[16]

61. "Allah'tır, size, geceyi dinlenesiniz diye karanlık ve gündüzü

66. "De ki: 'Sizin, Allah'ı bırakıp da kulluk ettiklerinize kulluk etmek bana yasaklanmıştır. Zira bana Rabbimden belgeler gelmiştir. Ben, kendimi alemlerin Rabbine teslim etmekle emrolundum'."

[16] Yüce Allah, kıyamet günü varlıkları yeniden yaratmaya kadir olduğuna dikkat çekiyor. Gerçekten de gökleri ve yeri yaratmak, inkarcıların da içerisinde bulunduğu tüm insanları yaratmaktan çok daha büyük bir şeydir. Ne var ki, insanların çoğu bu gerçeği bilmezden gelirler. Çünkü onlar bunlara bakıyorlar ama, gerçekleri göremiyorlar. Hakikatleri dinliyorlar, fakat onları anlamazdan geliyorlar. Hiç görenle kör bir midir? Yahut inanıp yararlı işler işleyenlerle kötüler bir midirler? Elbette bir değildirler! Hiç bir şeyi göremeyen kör bir kişi, gözünün alabildiği kadar şeyleri gören gibi değildir. Bu ikisi arasında dağlar kadar fark vardır Aynı şekilde inanıp iyilikler yapanlarla, inkarcı kötüler bir değildir. Ama insanlar ne kadar da kıt düşünüyorlar! Keşke insanlar ince ince düşünüp gerçekleri görebilseydiler!

Evet kıyamet mutlaka gerçekleşecektir, onda hiç şüphe yoktur. İnsanların çoğu buna inanmasa ve onu yalanlasa bile kıyamet mutlaka gelecektir.

Şanı yüce Rabbiniz, sırf size olan lütuf ve keremiyle şöyle buyuruyor: Tevbe ve istiğfarla Bana dua edin de dualarınızı kabul edip size ikramlarda bulunayım. Tüm bu çağrılara rağmen Bana ibadet, kulluk ve duadan kaçınan kibirliler ise mutlaka hor ve hakir bir halde cehenneme gireceklerdir.

[17] Yüceler yücesi Allah'tır, geceyi dinlenesiniz diye elbise gibi üstünüze örten, çalışıp maişetinizi kazanasınız diye gündüzü aydınlatan. Evet gecede bedenler yataklarında dinlenir, güç kuvvet kazanarak gündüzki çalışmalara hazırlanırlar. Allahım Sen ne yücesin! Gerçekten O, insanlara karşı sonsuz lütuf ve kerem sahibidir. Ama insanların çoğu O'nun nimetlerine karşılık şükretmezler. İşte Rabbiniz olan Allah budur. O, her şeyi sizin için yaratmıştır. O'ndan başka hiç bir tanrı yoktur. Yalnızca O vardır ve O her şeyi yaratan, eşi ortağı olmayan bir tek Allah'tır. Tüm bu gerçekler ortada iken, nasıl oluyor da O'ndan yüz çevirip, hiç bir şeyi yaratamayan putlara tapabiliyorunuz?! Oysa o taptığınız putların hepsi, yaratılmış şeylerdir. Tüm her şeyi sizin için yarattığı halde, nasıl oluyor da Allah'ın ayetlerini yalanlayabiliyorsunuz?! Ama şu bir gerçektir ki, Allah'ın ayetlerini, inkarcılardan başkası yalanlamaz.

Yüce Allah değil midir, yeryüzünü sizin için durup dinlenme yeri kılan? O yeryüzünü sizin emrinize amade kıldı, sizin üzerinde yaşayıp istediğiniz gibi hareket etmenize ve durup dinlenmenize elverişli kıldı. Gökyüzünü de, tüm evreni koruyacak şekilde üzerinize bina yapan Allah değil midir? Sonra O değil midir, size en güzel şekil veren, sizi en güzel bir biçimde dünyaya getiren? Size güzelim içecek ve yiyecekleri rızık olarak sunan Allah değil midir? İşte tüm bunları yapan Rabbinizdir. Alemlerin Rabbi olan Allah ne yücedir! O, yaratıkların hepsinden farklı ve onlara benzemekten, onlara muhtaç olmaktan uzaktır. Yüce Allah, her zaman diridir. O'nun ölmesi ve yok olması asla söz konusu değildir. Evvel O'dur Ahir O, Zahir O'dur Batın O. Her şeyin başı O'dur ve O her şeyden sonra da vardır. Her şey O'nun varlığını söyler, gözler O'nu görmekten acizdir. O'ndan başka hiç bir tanrı yoktur, O'nun eşi ve dengi yoktur. O halde dini yalnızca O'na has kılarak O'na yalvarıp yakarın. Yalnızca O'nu birleyip tevhîd edin. Tüm övgüler, o alemlerin Rabbi olan ve eşi ortağı olmayan Yüce Yaratıcıyadır!

سورة المؤمن

هو الذي خلقكم من تراب ثم من نطفة ثم من علقة
ثم يخرجكم طفلا ثم لتبلغوا أشدكم ثم لتكونوا
شيوخا ومنكم من يتوفى من قبل ولتبلغوا أجلا مسمى
ولعلكم تعقلون ﴿٦٧﴾ هو الذي يحيي ويميت فإذا قضى
أمرا فإنما يقول له كن فيكون ﴿٦٨﴾ ألم تر إلى الذين
يجادلون في آيات الله أنى يصرفون ﴿٦٩﴾ الذين كذبوا بالكتاب
وبما أرسلنا به رسلنا فسوف يعلمون ﴿٧٠﴾ إذ الأغلال
في أعناقهم والسلاسل يسحبون ﴿٧١﴾ في الحميم ثم في النار
يسجرون ﴿٧٢﴾ ثم قيل لهم أين ما كنتم تشركون ﴿٧٣﴾ من دون
الله قالوا ضلوا عنا بل لم نكن ندعوا من قبل شيئا
كذلك يضل الله الكافرين ﴿٧٤﴾ ذلكم بما كنتم
تفرحون في الأرض بغير الحق وبما كنتم تمرحون ﴿٧٥﴾
ادخلوا أبواب جهنم خالدين فيها فبئس مثوى
المتكبرين ﴿٧٦﴾ فاصبر إن وعد الله حق فإما نرينك بعض
الذي نعدهم أو نتوفينك فإلينا يرجعون ﴿٧٧﴾

٤٧٦

ولقد

67. "Sizi topraktan, sonra nutfeden, sonra alakadan yaratan; sonra erginlik çağına ulaşmanız, sonra da yaşlanmanız için sizi bebek olarak dünyaya çıkaran O'dur. Kiminiz daha önce öldürülür, kiminiz de, belirtilmiş bir süreye ulaşırsınız. Belki artık düşünürsünüz."

68. "Dirilten, öldüren O'dur. Bir şeye karar verirse 'Ol' der, o da oluverir."[18]

69. "Allah'ın ayetleri üzerinde tartışanları görmez misin? Nasıl da döndürülüyorlar?"

70. "Kitabı ve peygamberlerimize gönderdiklerimizi yalanlayanlar elbette bileceklerdir."

71-72. "Boyunlarında halkalar ve zincirler olarak kaynar suya sürülür, sonra da ateşte yakılırlar."

73-74. "Sonra onlara, 'Allah'ı bırakıp da koştuğunuz ortaklar nerededir?' denir. 'Bizden uzaklaştılar; hayır; biz zaten önceleri hiç bir şeye kulluk etmiyorduk' derler. İşte Allah inkarcıları böyle saptırır."

75-76. "İşte bu, yeryüzünde haksız yere şımarmanız ve böbürlenmenizden dolayıdır. Temelli kalacağınız cehenneme kapılarından girin! Büyüklenenlerin durağı ne kötüdür!"[19]

77. "Sabret; şüphesiz Allah'ın verdiği söz gerçektir. Onlara söz verdiğimiz azabın bir kısmını sana gösteririz veya seni öldürürüz, nasıl olsa onlar Bize döndürüleceklerdir."

[18] Ey Muhammed, o müşriklere söyle: Doğrusu Allah'ın dışındaki yaratıklara kulluk yapmak bana Yüce Yaratıcı tarafından yasaklanmıştır. Çünkü bana Rabbimden apaçık belgeler gelmiş ve ben her şeyimle alemlerin Rabbine teslim olmakla emrolunmuşum.

Yüce Rabbımız, kendisinden başka hiç kimsenin ibadet ve kulluğa layık olmadığını vurgulayarak şöyle buyuruyor O'dur sizi topraktan yaratan, sonra sizi nutfe aşamasına getiren, sonra alaka devresine getiren ve daha sonra da bebek olarak dünyaya getiren O'dur. Sonra Yüce Allah, küçük bir bebek olarak dünyaya gelen bu çocuğu, anlayış ve idraki tam olgun bir adam haline getirmektedir. Size tüm bu evreleri yaşatan, eşi ortağı olmayan Allah Teâla'dır Tum bunların hepsi, O'nun emri, izni ve planıyla olmaktadır.

Sonra sızden kiminızı Yüce Allah ıhtiyarlık çağına gelmeden canını alarak bu dünyadan öbür aleme götürür Kımınızi ıse ihtıyarlık çağına kadar yaşatır. Ama hepiniz, her biriniz için belirlenmiş ecelleriniz gelince dunyadan ayrılır ve kıyamete doğru yol alırsınız. Tüm bunları, belki düşünüp ibret alırsınız da Yüce Allah'ın erişilmez gücünü anlarsınız diye size açıklamaktadır. Şanı Yüce Allah, hem hayat veren ve hem de öldürendir. O tüm bunları bir başına yapar. Öldüren ve dirilten yalnızca O'dur. O, herhangi bir şeyi dıledı mı, onun ıçin 'ol' deyivermesi yeterlidir. O, bir şey ıçin 'ol' dedi mi, artık o şey hemen gerçekleşiverir. Artık O'nun dilediği şeye hiç kimse karşı çıkıp engel olamaz. Allah'ın dilediği her şey aynen dilediği gibi gerçekleşır.

[19] Ey Muhammed! Şu Allah'ın ayetlerini yalanlayanlara, batıl şeylerle gerçek hakkında tartışanlara bakmaz mısın!? Allah'ın katından inen Yüce Kitaptaki ve kainat kitabındaki imana çağıran apaçık ayetleri yalanlayanları görmez misin? Gerçekler gün yüzü gibi gözler önündeyken, nasıl da onlardan çevrilip sapıtıyorlar? Hiç akıllarını kullanmıyorlar mı onlar? Evet evet, onlar ancak cehenneme yakışırlar. Çünkü onlar, delil ve belgeler gözlerinin önüne konduktan sonra, onlardan yüz çeviriyorlardı. Doğrusu Allah'ın Kitabını ve peygamberlerinin getirdiği gerçekleri yalanlayan bu inkarcılara şaşılır! Ama onlar yakında elbette bileceklerdir. Bu ifade çok sert bir ihtar ve tehdittir. Nitekim sonraki ayetlerde bu tehdit artarak devam ediyor: Boyunlarında halkalar ve zincirler olarak kaynar suya sürülür, sonra da ateşte yakılırlar.. Zebaniler, onları bazen kaynar sulara sokarlar, bazen de alevlerin içerisine atarlar.

İşte o dehşetli anda onlara, Allah'ı bırakarak taptıkları putların nerede olduğu sorulur. Bugün putlarınız sizin imdadınıza koşabiliyorlar mı, denir. Şöyle cevap verirler: Ne gezer, onlar bizden uzaklaşıp gittiler, onlardan bize hiç bir fayda yok! Çaresizlik içerisinde bu sefer utanmadan şöyle derler: Zaten biz, önceleri hiç bir şeye kulluk etmiyorduk.. Onlar, putlara taptıklarını da inkar ederler. İşte Allah, işledikleri zulüm ve küfürleri nedeniyle zalim ve kafirleri böyle şaşırtır. Bu tamamıyla Yüce Allah'ın adaletinin gereğidir.

İşte bu, yeryüzünde haksız yere şımarmanız ve böbürlenmenizden ötürüdür.. Tüm bu başınıza gelenler, yeryüzünde haksız yere şımarıp böbürlenmeniz; günah, isyan, ahlakızlık ve sapıklıklarınızla övünmeniz nedeniyledir. Çünkü siz kibir ve gurur içerisinde Yüce Allah'ın emir ve öğretilerine karşı geliyordunuz. O halde içerisinde temelli kalacağınız cehennem, kapılarından girin! İşte sizin ahirette kalacağınız yer yurt burasıdır. İçerisinde çetin azaplar ve rezillikler olan yurt ne kötü ve berbat bir yurttur! İşte Allah ve Rasülünün öğretilerine başkaldıran ekabirlere yaraşan bir cezadır bu! İlahî adalet işte böyle tecelli etmiştir.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا
عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ
اَنْ يَأْتِيَ بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ فَاِذَا جَٓاءَ اَمْرُ اللّٰهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ
وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾ اَللّٰهُ الَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ
الْاَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ ف۪يهَا مَنَافِعُ
وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً ف۪ي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾ وَيُر۪يكُمْ اٰيَاتِه۪ فَاَيَّ اٰيَاتِ اللّٰهِ تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾
اَفَلَمْ يَس۪يرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذ۪ينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُٓوا اَكْثَرَ مِنْهُمْ وَاَشَدَّ قُوَّةً وَاٰثَارًا
فِي الْاَرْضِ فَمَٓا اَغْنٰى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَمَّا جَٓاءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِه۪ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٨٣﴾ فَلَمَّا رَاَوْا بَأْسَنَا قَالُٓوا
اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِه۪ مُشْرِك۪ينَ ﴿٨٤﴾ فَلَمْ
يَكُ يَنْفَعُهُمْ ا۪يمَانُهُمْ لَمَّا رَاَوْا بَأْسَنَا سُنَّتَ اللّٰهِ الَّت۪ي
قَدْ خَلَتْ ف۪ي عِبَادِه۪ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

78. "And olsun ki, senden önce bir çok peygamber gönderdik; sana onların kimini anlattık, kimini anlatmadık; hiçbir peygamber, Allah'ın izni olmadan bir mucize getiremez. Allah'ın buyruğu gelince iş gerçekten biter. İşte o zaman, batılda koşturanlar hüsranda kalırlar."[20]

79. "Allah'tır, hayvanları sizin için yaratan. Onlardan kimini binek olarak kullanıyorsunuz ve kiminin de etinden yiyorsunuz."

80. "Onlarda sizin için daha nice faydalar vardır; gönüllerinizdeki arzulara, onlara binerek ulaşırsınız. Onlarla ve gemilerle taşınırsınız."

81. "Allah size delillerini gösteriyor. Allah'ın delillerinden hangisini inkar edersiniz?"

82. "Yeryüzünde dolaşıp öncekilerin sonuçlarının nasıl olduğunu görmezler mi? Onlar, kendilerinden daha çok, daha kuvvetli, yeryüzünde bıraktıkları eserler daha sağlam kimselerdi. Kazandıkları onlara hiç bir fayda vermemiştir."[21]

83. "Peygamberleri onlara belgelerle gelince, kendilerinde olan bilgiden gururlandılar da, alaya aldıkları şey kendilerini sarıverdi."

84. "Şiddetli azabımızı gördüklerinde, 'Yalnız Allah'a inandık; O'na koştuğumuz eşleri inkar ettik' dediler."

85. "Ama, Bizim şiddetli azabımızı görüp de öyle inanmaları kendilerine fayda vermedi. Bu, Allah'ın kulları hakkında, öteden beri yürürlükte olan yasasıdır. İşte inkarcılar o zaman hüsranda kaldılar."[22]

20 Ey Muhammed! Kavminden seni yalanlayanların yaptıklarına sabret. Elbette Allah'ın sana vadettiği gerçekleşecektir. O, sana vaddettiği yardım ve zaferi bu dünyada da verecek, ahirette de sana lutfedecektir. Sonunda dünya ve ahiret bahtiyarlığı senin ve sana uyanların olacaktır. Biz, o inkarcılara vadettiğimiz azabın bir kısmını dünyada sana göstermeye de kadiriz. Seni de, senin izinden gidenleri de rahmetimize boğarız. Zaten sonuçta herkes Bize dönüp gelecektir. İşte o zaman sana karşı gelenler, yaptıklarına pişman olacaklardır. Zira ahirette Biz onlara, isyanlarının cezasını göstereceğiz. Onlar o zaman bin pişman olacaklar, ama pişmanlıkları onlara bir yarar sağlamayacaktır. O an onlar, çetin azabı tadacaklardır.

Yüce Rabbimiz, sonraki ayetlerinde de peygamberimizi teselli etmeye devam ederek şöyle buyuruyor: And olsun ki, senden önce bir çok peygamberler gönderdik; sana onların kimini anlattık, kimini anlatmadık.. Onların başından da tıpkı senin başından geçen şeyler geçmiştir. Ama sonuçta zafer onların olmuş, kazananlar peygamberler olmuştur. O halde üzülme. Zira hiçbir peygamber, Allah'ın izni olmadan bir mucize getiremez. Dolayısıyla onların peygamberleri yalanlamaları, şanı Yüce Allah'ı yalanlamaları demektir. O yüzden Allah'ın hükmü gelince, kullar arasında adaletle karar verilir ve gereği yapılır. O an, kaybedenler batıla dalanlar olacaktır.

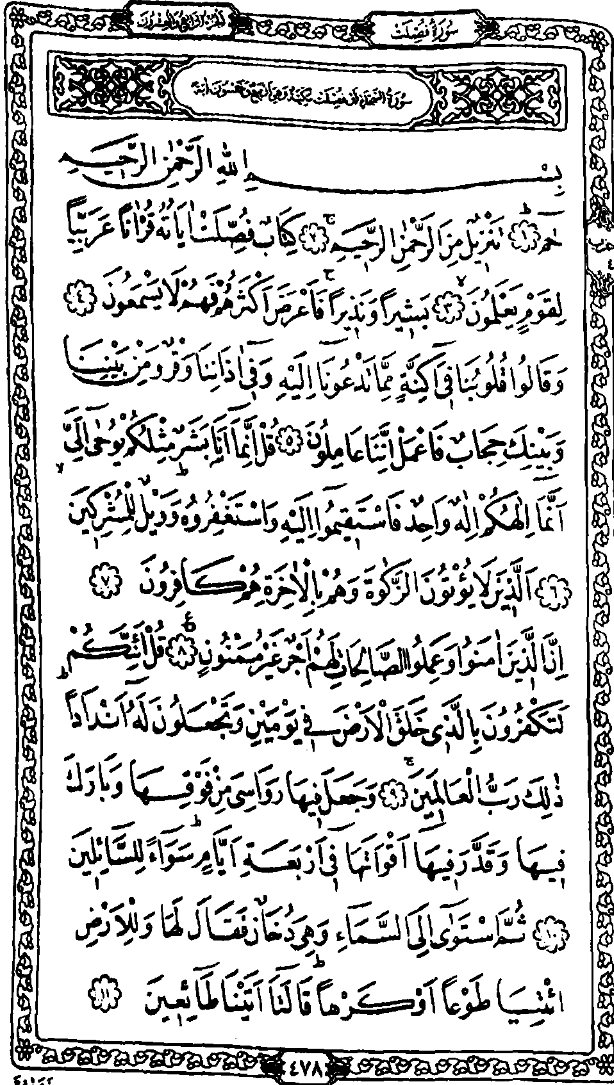
21 Şanı Yüce Rabbinizin sizlere bahşettiği nimetlerden biri de hayvanları sizin emrinize ve hizmetinize sunmasıdır. İşte develer, sığırlar ve davarlar. Onların kimine biniyor, kiminin etinden yiyorsunuz. Onlar da sizın için daha pek çok menfaatlar vardır. İşte deve, onu hem binek olarak kullanıyor, hem sütünü sağıyor, hem etini yiyor ve hem de onu taşımacılıkta kullanıyorsunuz. İşte sığır ve davarlar. Onların da etlerini yiyor, sütlerini içiyor ve topraklarınızı onlarla sürüyorsunuz. Tüm bu hayvanların deri ve kemiklerinden bile istifade ediyor, tüy, kıl ve yünlerinden çeşitli eşyalar yapıyorsunuz. Aynı şekilde gemilerden de yararlanıyorsunuz. Onlara da ağır yüklerinizi yüklüyor ve çok uzak yerlere ulaşıyorsunuz. Allah'ın ayetleri, yani O'nun gerçeğe çağıran delil ve belgeleri hem evrende, hem de sizin kendi benliklerinizde sayamayacağınız kadar çoktur. Hal böyleyken Allah'ın ayetlerinden hangisini inkar edebilirsiniz? Hayır hayır, sağlıklı düşünürseniz onları inkar etmeniz asla mümkün olmayacaktır, onları ancak kibirli inkarcılar görmezden gelirler.

Siz yeryüzünde gezip dolaşmıyor musunuz? Sizden önceki dönemlerde yaşamış olan inkarcıların sonları ne oldu bakmaz mısınız? Son derece güçlü kuvvetli, görkemli toplumlar olduğu halde, onlar nasıl azaba düçar oldular görmez misiniz? Andolsun ki onlar sayıca çok daha kalabalık ve variyet bakımından çok daha güçlü idiler. Yeryüzünde bıraktıkları eserler de çok daha görkemli idi. Peki ne yapabildiler? Allah'ın azabına karşı koyabildiler mi? Hayır hayır, onların sahip olduğu hiç bir şey onlara bir yarar sağlamadı. Allah'ın azabından küçücük bir şeyi bile onlardan savamadı.

22 O peygamberleri yalanlayanlar, Allah'ın kendilerine bahşettiği bunca nimetin kadrü kıymetini bilemediler. Çünkü Peygamberleri kendilerine apaçık mucizeleri ve keskin delilleri getirince onlara hiç aldırış etmediler, büyüklük taslayarak ondan yüz çevirdiler, onları ciddiye almadılar. Şımardılar, kendi kanılarınca sahip oldukları bilgilerle havalara girdiler ve nihayet dalga geçtikleri, yalanlayıp imkansız gördükleri azap onları kuşatıverdi.

Onlar kıyamet günü, Bizim çetin azabımızı görünce, biz yalnız Allah'a inandık ve O'na koştuğumuz ortakları reddettik, dediler. Allah'a inandıklarını ve tağutları reddettiklerini söylediler. Ama onların bu sözlerinin bir yararı olmaz, özürleri kabul edilmez. Çünkü artık çok geç olmuştur. Artık onların bu sözleri dinlenmez ve onlara itibar edilmez.

Aynı şekilde onlar Bizim çetin azabımızı gördüklerinde getirecekleri imanlarının da onlara bir yararı olmaz. Azabı görünce tevbe edip iman ettiğini söyleyen tüm herkes hakkında, Allah'ın değişmez yasası budur. Son pişmanlık ve tevbe makbul değildir. Çünkü bu ilahi yasaya göre, amel ve imtihan yurdu dünya, hesap ve mükafat yahut ceza yurdu da ahirettir. Oysa onlara daha önce bu gerçekler söylenmişti ve onlar gerçekleri çok iyi biliyorlardı. Ama gerçeklerle alay etmişler, azgınlık ve taşkınlık içerisinde dalgalarını geçmişlerdi. İşte bu yüzden, inkarcı nankörler kaybetmişlerdir.

41 FUSSİLET SÛRESİ

Fussılet sûresi Mekke'de Hz. Ömer'in müslüman olmasından önce inmiş olup 54 ayettir. Sûre adını üçüncü ayette geçen ve 'açıklanmış' anlamına gelen Fussılet kelimesinden alır. Sûreye ayrıca Hâ mîm secde ve Mesâbih (kandiller) adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ha, Mim."

2. "Bu Kitap, Rahman ve Rahimin katından indirilmedir."

3. "Bilen bir toplum için arapça bir Kur'ân olmak üzere ayetleri uzun uzun açıklanmıştır."

4. "Müjdeci ve uyarıcı olarak indirilmiştir. Ama insanların çoğu yüz çevirmiştir, onlar işitmezler."

5. "Onlar, 'Bizi çağırdığın şeye karşı kalplerimiz kapalıdır, kulaklarımızda ağırlık, bizimle senin aranda anlaşmamıza engel vardır; istediğini yap, biz de yapacağız' derler."

6. "De ki: 'Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Bana, tanrınızın tek bir Tanrı olduğu vahyolunuyor. Artık dosdoğru bir biçimde O'na yönelin, O'ndan bağışlanma dileyin; vay o ortak koşanlara!' "

7. "Onlar zekat vermezler; ahireti inkar edenler de yalnız onlardır."[1]

8. "Doğrusu inanıp yararlı iş işleyenlere, onlara kesintisiz bir ecir vardır."

9. "Onlara, 'Siz yeri iki günde yaratanı mı inkar ediyor ve O'na eşler koşuyorsunuz! Oysa O, alemlerin Rabbidir' de."

10. "Yeryüzüne üstünden ağır baskılar sabit dağlar yerleştirdi, onu bereketli kıldı; arayanlar için yeryüzünde gıdalarını normal olarak dört gün içinde yetiştirmesi kanununu koydu."

11. "Sonra, duman halinde bulunan göğe yöneldi, ona ve yeryüzüne: 'İsteyerek veya istemiyerek buyruğuma gelin' dedi. İkisi de : 'İsteyerek geldik' dediler."

[1] Sure başlarındaki hece harfleri hakkında açıklama için Bakara suresininin baş tarafına bakılabilir.

İşte bu, ayetleri Rahman ve Rahim olan Allah katından indirilmiş bir kitaptır. Dilini anlayan bir toplum için, onun mana ve hükümleri apaçık ve net bir şekilde açıklanmıştır. Onlar isterlerse onun inceliklerini, mana ve hedeflerini anlayabilirler. "Biz bu Kuran'ı yabancı bir dil ile ortaya koysaydık: 'Ayetleri uzun açıklanmalı değil miydi? Bir araba yabancı bir dille söylenir mi?' derlerdi." *(41 Fussılet 44)* Başka bir dilden inmiş olsaydı onlar, keşke bizim dilimiz olan arapça olarak inseydi de, onu anlasaydık, derlerdi. İşte bu yüzden her şeyi bilen Yüce Rabbimiz, onu apaçık bir arapça olarak indirdi. Kureyş başta olmak üzere, tüm Arap topluluklarının anlayabileceği şekilde onun manalarını uzun uzun açıkladı.

O Kur'ân, müminlere içerisinde sürekli kalacakları nimetler yurdu cenneti müjdeler; onu inkar edenlere de acıklı bir azabı ihtar eder. Ne yazık ki onunla uyarılan Kureyşliler ve onların etrafında bulunan topluluklar ondan yüz çevirdiler. Onun apaçık manalarına rağmen, onlar Kur'ânı anlamazdan gelerek şöyle dediler: Bizim kalplerimiz, örtüler içerisindedir. Kulaklarımızda da ağırlıklar vardır, bu yüzden senin getirdiğin gerçekleri duymuyoruz. Ey Muhammed söylediklerini ne duyuyoruz, ne de anlıyoruz! Bizimle senin aranda örtüler var, sana indirilenleri duymamıza mani engeller var. Dolayısıyla senin söylediklerin bize kâr etmiyor. Artık sen yapacağını yap, biz de bildiğimizi yapacağız ve asla sana uymayacağız.

Ey Muhammed o inkarcılara söyle: Ben de tıpkı sizin gibi bir insanım. Sizden biriyim. Hal böyleyken nasıl oluyor da, aramızda örtüler var, senin söylediklerini dinlememize ve anlamamıza engeller var, diyebiliyorsunuz? Gerçekten bunlar, boş iddialardır. Ben de sizden biriyim. Aramızdaki yegane fark ise, bana ilahınızın tek olduğu bildiriliyor. O da benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'tır. Öyleyse dosdoğru bir biçimde O'na yönelin ve O'na inanın, kulluğu yalnızca O'na hasredin. Bir de yaptıklarınızdan ötürü, O'ndan bağışlanma dileyin. Şunu iyi bilin ki, azap ve rezillik Allah'a ortak koşan, peygamberini yalanlayanlar içindir. Onlara yazıklar olsun! Onlar ahirete inanmadıkları için zekat vermezler. İnkarları sebebiyle cimrilik yaparlar. Onlar Allah ve Rassülünü inkar eden nankörlerdir. Eğer onlar tevbe edip Yüce Allah'a dönmezlerse, onlar için, içerisinde sürekli kalacakları can yakıcı bir azap vardır.

فَقَضٰيهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَاَوْحٰى فِي كُلِّ سَمَاءٍ اَمْرَهَا وَزَيَّنَّا
السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا ذٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١٢﴾
فَاِنْ اَعْرَضُوا فَقُلْ اَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾
اِذْ جَاءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ اَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ اَلَّا تَعْبُدُوا اِلَّا اللّٰهَ
قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَاَنْزَلَ مَلٰئِكَةً فَاِنَّا بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهِ
كَافِرُونَ ﴿١٤﴾ فَاَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَقَالُوا مَنْ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ
اَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٥﴾ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
رِيحًا صَرْصَرًا فِي اَيَّامٍ نَحِسَاتٍ لِنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَخْزٰى وَهُمْ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١٦﴾ وَاَمَّا ثَمُودُ
فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى عَلَى الْهُدٰى فَاَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ
الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٧﴾ وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ اٰمَنُوا
وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٨﴾ وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَاءُ اللّٰهِ اِلَى النَّارِ فَهُمْ
يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾ حَتّٰى اِذَا مَا جَاؤُهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ
وَاَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

12. "Allah, bunun üzerine, iki gün içinde yedi gök var etti ve her göğün işini kendisine bildirdi. Yakın göğü ışıklarla donattık ve bozulmaktan koruduk. İşte bu, bilen, güçlü olan Allah'ın kanunudur."[2]

13. "Eğer yüz çevirirlerse onlara de ki: 'İşte sizi, Ad ve Semud'un başına gelen yıldırıma benzer bir azap ile uyardım'."

14. "Hani onlara, önlerinden, artlarından, her yönden: 'Allah'tan başkasına kulluk etmeyin' diyen peygamberler gelmişti: 'Eğer Rabbimiz böyle bir şey dileseydi melekler indirirdi. Doğrusu sizinle gönderileni inkar ederiz' demişlerdi."

15. "Ad kavmi, yeryüzünde haksız yere büyüklük taslamış, 'Bizden daha kuvvetli kim vardır?' demişti. Onlar, kendilerini yaratan Allah'ın onlardan daha kuvvetli olduğunu görmüyorlardı değil mi? Ayetlerimizi bile bile inkar ediyorlardı."

16. "Rezillik azabını onlara dünya hayatında tattırmak için uğursuz günlerde üzerlerine dondurucu bir kasırga gönderdik. Ahiret azabı ise daha çok alçaltıcıdır ve onlar yardım da görmezler."

17. "Semud kavmine, doğru yolu göstermiştik, ama onlar körlüğü, doğru yolda gitmeğe tercih ettiler. Kazandıklarının karşılığı olarak onları alçaltıcı azabın yıldırımı çarptı."

18. "İnananları ve Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanları kurtardık."[3]

19. "Allah'ın düşmanları o gün bir araya getirilip cehenneme sürülürler."

20. "Sonunda oraya varınca, kulakları, gözleri ve derileri, yaptıkları hakkında onların aleyhinde şahitlik ederler."

[2] Allah'a, peygamberlerine, kitaplarına ve ahiret gününe iman edip imanlarının gereği yararlı işler işleyenler için Rablerinin hoşnutluğu yanında kesintisiz, bitmek tükenmek bilmeyen mükafatlar vardır.

Allah'ın şerefli elçisi Hz. Muhammed @, kavminden, tüm her şeyi yaratan ve tüm her şeye güç yetiren Yüce Allah'a inanmayıp başka şeylere tapanlara şöyle demektedir: Tüm bu erişilmez güç ve yüceliğine rağmen siz Allah'ı inkar mı ediyorsunuz? Oysa o Yüce Allah, yeri iki günde yarattı. Nasıl oluyor da böyle yüce bir Rabbe eş ve ortaklar koşabiliyorsunuz?! Oysa O yüceler yücesi Allah'tır, eşi ortağı ve dengi benzeri yoktur. Gerçekten de O, tüm alemlerin sahibi ve Rabbıdir. Her şeyin yaratıcısı sadece O'dur. O'dur lütfu keremiyle yer kürenin üstünden ağır baskılar, sabit sıra dağlar koyan. O'dur yeryüzünde bereketler meydana getiren. Yeryüzünü ekip dikmeye ve envai çeşit yiyecekleri yetiştirmeye elverişli kılan. O'dur yeryüzünü sayısız nimetlerle donatıp sizin emrinize sunan. Siz istediğiniz gibi orada ekip biçiyor ve çeşitli şeyler üretebiliyorsunuz. Her güzel bitkiden çifter çifter ve bol bol yetiştiren O'dur. Yüce Yaratıcı, mahiyetini öğrenmek isteyen araştırıcılar için, tüm bunların hepsini sadece dört günde planlayıp düzenlemiştir.

Sonra Yüce Allah, eşsiz ve benzersiz güç ve kudretiyle direksiz ve desteksiz olarak varettiği göklere yöneldi. Göklere ve yere şöyle ferman buyurdu: İsteyerek yahut istemeyerek buyruğuma gelin! Onlar ise, biz isteyerek geldik, canü gönülden emrine boyun eğdik, dediler.

Daha sonra Yüce Mevla, erişilmez güç ve kudretiyle yedi kat göğü iki günde varetti. Her bir göğe de, onda olacak tüm her şeyi belirleyip bildirdi. Ardından yakın semayı yıldızlar ve diğer gök cisimleriyle tezyin etti. Yeryüzünü aydınlatan cisimleri varetti. Yine şeytanların Mele-i Ala'da olup bitenleri dinlemesine fırsat vermeyerek göğü koruma altına aldı. Böylece göğü, daha başka büyük şeyleri de yaratabileceğine açık bir kanıt kıldı. İşte tüm bunlar erişilmez gücün sahibi Yüce Yaratıcının plan ve proğramlarıdır. O'nun tüm her şeye gücü yeter, mahlukatın tüm iş ve eylemlerini O bilir.

[3] Ey Muhammed, o senin getirdiğin gerçekleri yalanlayan müşriklere söyle: Benim Allah katından size getirdiğim gerçeklerden yüz çevirirseniz, ben sizi daha önce peygamberlerini yalanladıkları için Allah'ın hışımına uğramış toplumların durumuna düşmekten sakındırıyorum. Sizin başınıza da Allah'ın azabı gelebilir. Daha önce onlar şöyle demişlerdi: Eğer Rabbimiz böyle bir şeyi dileseydi melekleri indirirdi, eğer O bir elçi göndermek isteseydi katından melekleri gönderirdi. Bu yüzden biz bir insan olarak getirdiğin şeyleri kabul etmiyor ve bizim gibi bir insan olan sizlere inanmıyoruz.

Ey Muhammed, onların sana karşı sergiledikleri bu tutumdan dolayı üzülme, aldırma onlara! Zira Ad kavmi de, haksız yere yeryüzünde büyüklük taslamış ve azdıkça azmıştı. Onlar kendilerini Yüce Allah'tan daha güçlü sanmışlardı. Böbürlenerek , kimmiş bizden daha güçlü ve kuvvetli olan, demişlerdi. Onlar, kendi güçleriyle Allah'ın azabına engel olacaklarını sanmışlardı. Onlar, kendilerini yaratan Yüce Allah'ın onlardan çok daha güçlü ve kuvvetli olduğunu bilmiyorlar mıydı? Sonuçta onlar, Allah'ın ayetlerini inkar ederek sapmışlar ve hüsrana uğramışlardır. Hani Biz onların üzerine dondurucu bir günde, kasıp kavuran bir kasırga göndererek azap tattırmış, günlerce süren bir azap ile perişan etmiştik. Bu, onların dünyadaki azaplarıdır. Ahiretteki azapları ise, çok daha çetin ve dehşetlidir. O gün onlar kızgın cehennemin içerisinde azaba uğratılacaklar ve bir yardım da görmeyeceklerdir. Yakıcı ateş, Allah'ın gazabından daha çetin bir azab mıdır? Elbette Allah'ın gazabı, çok daha çetindir. Keşke bilselerdi!

Semud kavmine gelince, Biz onları da dosdoğru yola çağırmıştık, ama onlar sapıklıkta karar kılmışlar, ateşe atılma konusunda ısrarcı olmuşlardı. Onlar, körlüğü hidayete tercih etmişlerdi. Sonuçta alçaltıcı azap yıldırımları onları da yakalayıvermişti. Onlar da çok çetin ve dehşetli bir azaba uğratıldılar. Bu onların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden olmuştur. Gerçekleri yalanlamaları, inkarları, hakikatlerden yüz çevirmeleri ve yeryüzünde bozgunculuk yapmaları nedeniyle azaba uğratıldılar.

Allah'tan korkarak iman edenler ve O'ndan sakınanları ise Biz, onların arasından çekip kurtardık. Onlara azap dokunmadı. Onlar inen azaptan hiç bir şekilde etkilenmediler. Yüce Allah imanları ve takvalarıyla onları, peygamberleri Hz. Salih ile beraber kurtardı. Ahirette de onları, her türlü korkudan emin kılacaktır.

وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ
كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾
وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا
جُلُودُكُمْ وَلَٰكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾
وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرْدَاكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا
فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿٢٤﴾ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَا تَسْمَعُوا لِهَٰذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ ﴿٢٦﴾
فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ
الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ ذَٰلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ
فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٢٨﴾
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذَيْنِ أَضَلَّانَا مِنَ الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾

21. "Derilerine: 'Aleyhimize niçin şahitlik ettiniz?' derler. 'Bizi, her şeyi konuşturan Allah konuşturdu. Sizi önce yaratan O'dur ve O'na döndürülüyorsunuz' cevabını verirler."

22. "Siz, gözleriniz, kulaklarınız ve derilerinizin aleyhinize şahitlik edeceğinden korkarak kötü iş işlemekten çekinmiyor, fakat Allah'ın, yaptıklarınızın çoğunu bilmediğini sanıyordunuz."

23. "İşte Rabbinizi böyle sanmanız sizi mahvetti de hüsrana uğrayanlardan oldunuz."

24. "İster sabretsinler ister etmesinler, onların durağı ateştir. Hoş tutulmalarını isteseler de artık hoş tutulmazlar."

25. "Onların yanına bir takım yardakçılar koymuşuz da geçmişlerini geleceklerini onlara güzel göstermişlerdi. Verilen söz, gerek cinlerden ve gerekse insanlardan, gelip geçmiş toplumlar içinde, onların aleyhine gerçekleşmiştir. Doğrusu onlar hüsranda idiler."[4]

26. "İnkar edenler: 'Bu Kuran'ı dinlemeyin, okunurken gürültü yapın, belki bastırırsınız' dediler."

27. "İnkar edenlere çetin bir azap tattıracağız. İşledikleri en kötü işlere karşılık onların cezasını vereceğiz."

28. "İşte böyle; Allah'ın düşmanlarının cezası ateştir. Ayetlerimizi bile bile inkar etmeleri karşılığında orası onların temelli kalacakları yerdir."

29. "İnkar edenler: 'Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan, bizi saptıranları göster, onları ayaklarımızın altına alalım da en altta kalanlardan olsunlar' derler."[5]

[4] O gün hesablar görülür ve o Allah düşmanı müşrikler bir araya getirilerek cehennem ateşine sevkedilirler. Artık üstlerinden ve altlarından azap yağar onlara. Yüce Allah'ın hükmünden onları hiç kimse kurtaramaz. Sonunda oraya vardıklarında, ateşin başında durdurulurlar ve kulakları, gözleri, derileri onların aleyhlerine tanıklık yapar, hiçbir şeyi gizlemeden onların yapıp ettikleri tüm her şeyi bir bir haber verirler. Her organ işlediği günahları anlatır. Tam o sırada derilerini ve diğer organlarını kınayarak şöyle derler: Neden siz bizim aleyhimize tanıklık yaptınız? Organları ise şöyle cevap verirler:Kudretiyle her şeyi konuşturan Yuce Allah, bizleri konuşturdu. Böylece tüm deliller aleyhinize oldu. İşte bu, sözünden asla dönmeyen ve kararını hiç bir güç engelleyemeyen Yüce Allah'ın size olan vadidir. Sizleri daha önce yaratan da O'dur ve şimdi de O'na döndürülüyorsunuz.

Evet siz, dünyada iken yapıp ettiklerinizi gizliyordunuz. Hatta Yüce Allah'ı açıkça inkar ederek, O'na karşı geliyordunuz. O'nu hiç ciddiye almıyor ve gelmesi yakın olan kıyamet gününü kabul etmiyordunuz. Oysa o gün, kulaklarınız, gözleriniz ve tüm her şeyiniz sizin aleyhinize tanıklık edecekti. Üstelik kör cehaletiniz ve kuruntularınız size, Yüce Allah'ın yapıp ettiklerinizin çoğunu bilemeyeceğini söylüyordu. İşte bu saçma sapan düşünceleriniz sizi ve sapıklıkta size uyan yandaşlarınızı mahvetti. Sonuçta hepiniz hüsrana uğrayanlardan oldunuz, hem kendinize ettiniz, hem de yandaşlarınıza. Artık ateşe ister katlanın, ister katlanmayın farketmez. Durağınız ve kalacağınız yeriniz cehennemdir. Artık ondan kaçıp kurtulmanız da asla mümkün değildir. Bu saatten sonra kendinizi sorgulayıp mazeretler ileri sürmenizin de bir anlamı olmayacaktır. Hiçbir mazeret ve özür dileme kabul edilmeyecektir artık.

Yüce Rabbimiz son ayetinde de, müşrikleri yoldan çıkaranın kendisi olduğunu, tüm her şeyin kendi dilemesi ve izin vermesiyle gerçekleştiğini hatırlatıyor. O'nun tüm yaptıklarında sayısız hikmetler vardır. O'nun insan ve cin şeytanlardan olan bir takım yardakçıları müşriklerin yanına koymasında da sayısız hikmetler vardır. İşte bu gerçekleri bildirmek için şöyle buyuruyor: Onların yanına bir takım yardakçılar koymuşuz.. İnsan ve cin şeytanlarından onlara yandaşlar, arkadaşlar koymuşuz. O yardakçılar, onların geçmişte yapıp ettiklerini de, gelecekte yapmayı tasarladıklarını da hep güzel göstermişlerdir. Onlar günahları işlerken hep iyi yaptıklarını düşünüyorlardı. Nihayet onlar yoldan çıktılar, önlerinde açıkça duran dosdoğru yolu kaybettiler. Sonuçta azap sözünü hakettiler. Tıpkı onlardan önce aynı cürümleri işleyenlerin azaba düçar oldukları gibi. Azabı hakedip helak olma konusunda onlar da, cin ve insan şeytanları da aynı konumdadır.

[5] İnkarcı kafirler, yandaşlarına şöyle tavsiyede bulunuyorlardı: Bu Kur'ân'ı dinlemeyin, ona uymayın, gereklerini yerine getirmeyin, Kur'ân okunurken gürültü patırtı çıkarın ki anlaşılmasın, onun hakikatlerine ters gelecek şeyler söyleyin ki ona uyanlar da ona inanmasınlar. Belki böylece Kur'ân ehline ve davetçilerine üstün gelirsiniz!

Onlar böyle diye dursunlar, elbette erişilmez güç ve kudretin sahibi olan Yüce Allah, Kur'ân ehlini üstün getirmeyi, Kur'ân düşmanı ve Allah'ın ayetlerini yalanlayan inkarcılara çetin bir azap tattırarak onlardan intikam almasını bilir. Onlar gerçeği inkar etmeleri, ondan sapmaları, Allah'a, peygamberine ve müminlere düşman kesilmeleri nedeniyle yapıp ettiklerinden çok daha çetin bir azaba düçar olacaklardır.

İnkarcı kafirler başlarına gelenleri gördüklerinde, kendilerini yoldan çıkarıp Allah yolundan saptıran insan ve cinlere Yüce Allah'ın azap etmesini isteyeceklerdir. Bununla da yetinmeyip onları ayaklarının altına alıp çiğnemek ve böylece onlardan öçlerini almak isteyeceklerdir. Yine onların cehennemin en alt tabakasında olmalarını dileyeceklerdir. Ama artık iş işten geçmiş, onların hepsi cehennemin dibini boylamışlardır. Yüce Allah, onlardan her birine hakettikleri cezayı vermiş, yaptıkları bozgunculuklarına göre layık oldukları azaba düçar etmiştir.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ
عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا
بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ
وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿٣١﴾ نُزُلًا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿٣٢﴾
وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ
إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ
ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ
وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلَقَّاهَا
إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾ وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ
نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ
اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا
لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ
تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾ فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ
يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ ﴿٣٨﴾

٤٨١

30-32. "Rabbimiz Allah'tır, deyip sonra da doğrulukta devam edenler, onları, melekler, 'Korkmayınız, üzülmeyiniz, size söz verilen cennetle sevinin, biz dünya hayatında da, ahirette de size dostuz. Burada, canlarınızın çektiği, umduğunuz şeyler, bağışlayan ve acıyan Allah katından bir ziyafet olarak size sunulur' diyerek inerler.

33. "Doğrusu ben, kendini Allah'a verenlerdenim, diyen, yararlı iş işleyen ve Allah'a çağıran kimseden daha güzel sözlü kim vardır?"

34. "İyilik ve fenalık bir değildir. Sen, fenalığı en güzel şekilde sav; o zaman, seninle arasında düşmanlık bulunan kişinin yakın bir dost gibi olduğunu görürsün."

35. "O mertebeye ancak sabredenler kavuşturulur; ona ancak o büyük hazzı tadanlar ererler."[6]

36. "Şeytan seni dürtecek olursa Allah'a sığın, doğrusu O, işitendir, bilendir."

37. "Gece ile gündüz, güneş ile ay Allah'ın varlığının belgelerindendir. Güneşe ve aya secde etmeyin; eğer Allah'a kulluk etmek istiyorsanız, bunları yaratana secde edin."[7]

38. "Eğer onlar büyüklük taslarlarsa kendi aleyhlerinedir. Rabbinin katında bulunanlar hiç usanmadan, O'nu gece gündüz tesbih ederler."

[6] Rabbımız Allah'tır, deyip sonra da Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünneti üzerine dosdoğru olanlar, Allah için çalışan ve O'nun koyduğu ölçülere göre davranışta bulunanlar, O'nun helallerini helal, haramlarını haram kabul edenler, Allah'ın zikriyle gönülleri huzur ve sükuna erenler.. İşte Yüce Mevla onları nurlara garkedecektir. Zira onlar sadece Allah'ın hoşnutluğunu isteyen hak aşığı Rabbanî'ler olarak yaşamışlardı. Allah Teâlâ da onlara hesapsız bir biçimde mükafatlarını vermiş, onları Allah sevgisiyle dopdolu kılmıştır. Böylece onlar, hep O'nunla bağlantılı olmak adına namazlarını kılmışlar, O'nun huzurunda, arınmak için zekatlarını vermişler, yücelere erebilmek için oruclarını tutmuşlardır. Bunların hepsini sırf Allah aşkıyla yapmışlar ve O'nun sevgisiyle yücelerin yücesine yükselmişlerdir. Artık onlar o makamlarda Allah için yaşamışlar, O'nun hoşnutluk ve rızasını kazanabilme arzusuyla yanıp tutuşmuşlar, içtenlikle ve severek isteyerek O'na teslim olmuşlardır.

Işte o mertebede olanların üzerine, melekler şöyle diyerek inerler: Daha önce yapıp ettiklerinizden dolayı sakın korkmayın, dünya işlerinize üzülmeyin, size vadedilen cennetle müjdelenin. Artık sıkıntılar bitmiş, hep hayırlar kalmıştır, sevinin sevinebildiğiniz kadar! Biz sizin dünyada da dostlarınızız, Ahirette de. Bizler kimin dünyada dostları olursak, onun dünyada yar ve yardımcısı, koruyup kollayıcısı oluruz. Onlar için Ahirette de, dünyada iken bekledikleri her şey vardır Ey seher vakitlerinde namaz kılanlar, gizli gizli hayır hasenatta bulunanlar, içtenlik ve teslimiyetle oruç tutanlar! Artık bugün sizin için cennette istediğiniz her şey vardır. Canınızın çektiği, gönlünüzü ferahlandırıp gözlerinizi aydınlatan her şey oradadır. İstediğiniz her şey orada sizi bekliyor. Orada ne arzularsanız, onu hemen karşınızda bulursunuz. Tüm bu ikramlar bağışlayan ve esirgeyen Rabbinizin lütfudur. Günahlarınızı bağışlayan, sizi esirgeyen ve size merhamet edip acıyan Rabbinizin ziyafetleridir tüm bunlar.

Kimdir Allah katında en güzel sözü söyleyen? Söz ve fiilleriyle Allah'a çağıranlar değil midir? Onlar değil midir, Allah uğruna gizli aşikar her şeylerini feda edenler?! Hem sonra onlar değil midir, sözleri ve özleri bir olanlar, hem kendilerinin ve hem de başkalarının hayrını ve iyiliğini düşünüp sürekli bunun için çalışanlar?! Onlar başkalarına iyiliği emrettikleri halde kendileri yapmayanlar, kötülükten sakındırdıkları halde kendileri onları işleyenler değildirler. Aksine onlar hep hayrı emredip onu işleyenler, başkalarını şerden sakındırıp kendileri de onu terkedenlerdir. Onlardır, insanları Yüce Yaratıcıya çağıran davetçiler. Elbette kimse onlardan daha iyi bir makam ve konumda değildir. İşte onlardır iman edip imanlarının gereğini yapan ve biz Allah'a teslim olmuş kimseleriz, diyenler. İşte gerçekten onlar, "..Allah'ın nimetine eriştirdiği peygamberlerle, dosdoğru olanlar, şehitler ve iyilerle beraberdirler. Onlar ne iyi arkadaştırlar!" (4 Nisâ 69) Onlar dünyaya bulaşmamış cennetliklerdir. Çünkü onlar dünyanın ne olduğunu bilenlerdir. İşte onların üzerine iner melekler, sayısız müjdelerle.

Ey Allah'ın kulu, şunu iyi bil ki, hiç bir zaman iyilikle kötülük bir değildir. İkisinin arasında dağlar kadar fark vardır. O halde sen hep iyilik ve güzelliklerin adamı ol, kötülüklerden de şiddetle sakın. Sana kötülük edeni de güzellikle savmaya bak, sen ona iyilik ihsanda bulun. İşte o zaman göreceksin ki dünya ayaklarının altına serilmiştir. İşte o zaman, o sana düşman olan kimsenin samimi bir dost oluverdiğini göreceksin. Evet, sen sana kötülük edene iyilik edersen, yaptığın o iyilik, o adamı sana yaklaştıracak, onu sanki seninle can ciğer dost yapacaktır. Şunu da iyi bil ki, bu makama ancak sabredenler eriştirilir, evet evet o mertebelere büyük hazzı tadan nasipli kimseler kavuşturulurlar. Bu öğütleri de ancak sabırlı kişiler tutar. Çünkü kötülüğe iyilikle karşılık vermek kolay bir şey değildir. Bunu ancak dünya ve ahirette nasibi olan erdemli kimseler yapabilir.

[7] Dikkat secde ayetidir.

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ٓ اَنَّكَ تَرَى الْاَرْضَ خَاشِعَةً فَاِذَٓا اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَٓاءَ اهْتَزَّتْ
وَرَبَتْ اِنَّ الَّذ۪ٓي اَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتٰى اِنَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٣٩﴾
اِنَّ الَّذ۪ينَ يُلْحِدُونَ ف۪ٓي اٰيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا اَفَمَنْ يُلْقٰى فِي النَّارِ
خَيْرٌ اَمْ مَنْ يَأْت۪ٓي اٰمِناً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ اِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَص۪يرٌ ﴿٤٠﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَٓاءَهُمْ وَاِنَّهُ لَكِتَابٌ
عَز۪يزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْت۪يهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِه۪ تَنْز۪يلٌ
مِنْ حَك۪يمٍ حَم۪يدٍ ﴿٤٢﴾ مَا يُقَالُ لَكَ اِلَّا مَا قَدْ ق۪يلَ لِلرُّسُلِ
مِنْ قَبْلِكَ اِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ اَل۪يمٍ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ
جَعَلْنَاهُ قُرْاٰناً اَعْجَمِياًّ لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ اٰيَاتُهُ ءَاَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ
قُلْ هُوَ لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا هُدًى وَشِفَٓاءٌ وَالَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ
ف۪ٓي اٰذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى اُو۬لٰٓئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ
بَع۪يدٍ ﴿٤٤﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ ف۪يهِ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَاِنَّهُمْ
لَف۪ي شَكٍّ مِنْهُ مُر۪يبٍ ﴿٤٥﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحاً فَلِنَفْسِه۪
وَمَنْ اَسَٓاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَب۪يدِ ﴿٤٦﴾

اِلَيْهِ

39. "Kupkuru gördüğün yeryüzünün, Biz ona su indirdiğimiz zaman harekete geçmesi, kabarması, Allah'ın varlığının belgelerindendir. Ona can veren Allah şüphesiz ölüleri de diriltir. Doğrusu O her şeye kadirdir."[8]

40. "Ayetlerimizi inkar edenler Bize gizli değillerdir. Kıyamet gününde ateşe atılan mı, yoksa güven içinde gelen kimse mi daha iyidir? Dilediğinizi işleyin, doğrusu O, yaptıklarınızı görendir."

41. "Onlar o Zikir kendilerine gelince, onu inkar edenlerdir; oysa o, değerli bir Kitap'dır."

42. "Ona önünden ve ardından asla batıl yaklaşmaz. O, hakim ve övülmeğe layık olan Allah katından indirilmedir."

43. "Senin için söylenenler, senden önceki peygamberler için de söylenmişti. Doğrusu senin Rabbin hem bağışlayan ve hem de can yakıcı azap verendir."[9]

44. "Biz bu Kuran'ı yabancı bir dil ile ortaya koysaydık: 'Ayetleri uzun açıklanmalı değil miydi? Bir Araba yabancı bir dille söylenir mi?' derlerdi. De ki: 'Bu, inananlara doğruluk rehberi ve gönüllerine şifadır.' İnanmayanların kulaklarında ağırlık vardır ve onlara kapalıdır; sanki bunlara uzak bir mesafeden sesleniliyor da anlamıyorlar."[10]

45. "And olsun ki Musa'ya Kitap vermiştik de onda ayrılığa düşülmüştü. Rabbinin verilmiş bir sözü olmasaydı, aralarında hükmedilmiş olurdu. Doğrusu onlar, onun hakkında şüphe ve endişe içindedirler."[11]

46. "Kim yararlı iş işlerse kendi lehinedir; kim de kötülük işlerse kendi aleyhinedir. Rabbin, kullara karşı zalim değildir."

[8] Evet, Allah'ın razı olmayacağı bir şeyle şeytan sana vesvese verdiğinde, sakın ona uyma ve onu yaratan ve onun sana musallat olmasına izin veren Allah'a sığın. Onun vesveselerine karşı Yüce Allah'tan yardım dile. Lutfu keremiyle Yüce Allah senin dualarını işitip kabul edecek ve imdadına yetişerek onu senden defedecek, onun tüm planlarını boşa çıkaracaktır. O, elbette işiten ve tüm her şeyi bilendir.

Bu ayetler, Yüce Yaratıcının erişilmez kudretine, O'nun eşi ve benzeri olmadığına, dilediği her şeyi yapabileceğine, bir ve tek yüce Rab olduğuna kulların dikkatini çekmektedir. O'nun erişilmez güç ve kudretinin belgesi, evrendeki tüm her şeyi O'nun eşsiz bir biçimde yaratmasıdır. O, geceyi karanlık kılmış, gündüzü de aydınlık yapmıştır. Gece ve gündüz hiç aksamadan sürekli birbirlerini izlerler. Işık, ısı ve parlaklığıyla güneş; yörüngesindeki farklı görünümleriyle geceyi süsleyen ay, bunların hepsi O'nun varlığının açık belgeleridir. O halde yalnızca O'na secde edin, yalnızca O'na kulluk edin. Hiç bir şeyi O'na ortak koşmayın. Çünkü O, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. O, bir başına ibadet ve kulluğa layık olan Yüce Allah'tır.

Yeryüzündekiler büyüklük taslayarak yalnızca O'na ibadet ve kulluktan kaçınırlar ve bir takım şeyleri O'na ortak koşmakta inat ederlerse, sana bir şey gerekmez ey Allah'ın elçisi! Sen onlara aldırma! Zira yerde ve göklerde bulunan sayısız melek, gece gündüz O'nu tesbih edip yüceltirler. Onlar Allah'ı zikrin neşe ve hazzı içerisinde bıkmadan, usanmadan ve ara vermeden O'nu anarlar.

Yine şu insanların gözünün önünde duran kuru yeryüzü, O'nun varlığının, ölüleri tekrar diriltmeye kadir olduğunun apaçık delillerindendir. Yeryüzü önce kupkuru bir toprağa döner, hiçbir ot ve yeşillik bitmez olur. Ama Yüce Allah, onun üzerine yağmuru indirdiğinde harekete geçer, kabarır ve neşvü nema bulur. Rengarenk meyve ve sebzeleri bitirir, Yüce Allah ölü arza hayat verir. İşte ölü toprağı dirilten Yüce Mevla, ölümünden sonra insanı da diriltmeye kadirdir. Şüphesiz Yüce Allah her şeye kadir olan, eşsiz ve erişilmez yüceliğin sahibi olandır.

[9] Dünya hayatında tüm çalışmaları boşa gidenler ayetlerimizi inkar ederler, onlar sözü saptırarak yerli yerine koymazlar. Bizim Kur'ân'ımızı beğenmeyerek dosdoğru yolumuzdan yüz çevirirler. Elbette onlar ve saçmalıkları, gizli açık her şeyi bilen Yüce Allah'tan gizli kalacak değildir. Bu ifade, çok çetin bir tehdit ve azap haberidir. Zira Yüce Allah, kullarından iyilik ihsanda bulunanları en güzel mükafatlarla ödüllendirecek; ayetlerini, esma ve sıfatlarını inkar ederek tahrif edenleri de şiddetli bir azap ile cezalandıracaktır. Şimdi Kıyamet günü, Allah'ın hoşnutluğunu kazanarak güven içerisinde gelen mi daha hayırlıdır, yoksa gazaba uğramış olarak gelen mi? Bu iki grup bir midir, elbette bir değildir. O halde ey Allah'ın kulları! İstediğinizi yapın, ister hayır işleyin ister şer! Nasıl olsa Yüce Allah, sizin her şeyinizi bilmekte ve sizin yapıp ettiklerinizi görmektedir. Elbette O, yaptıklarınızı görendir. Bu ifadeler de şiddetli birer tehdit cümlesidir.

O Allah'ı ve peygamberini inkar edenler, kendilerine Allah katından apaçık ayetler içerisinde bulunan kitap geldikten sonra, onu yalanlayıp inkar ettiler. Oysa o kitap, Yüce Yaratıcının katından gelen şerefli bir kitaptı. Hiç kimse o kitabın bir benzerini getiremez, hiç bir şekilde ona batıl bulaştıramaz. Çünkü o, söz ve fiillerinde sayısız hikmetler olan, emrettiği ve yasakladığı her konuda övülmeye layık olan Yüce Mevlanın katından inmiştir.

Ey Muhammed, sana söylenenler, senden önceki peygamber kardeşlerine söylenenlerin aynısıdır. Tıpkı senin yalanlandığın gibi, onlar da yalanlanmışlardı. Onlar nasıl kavimlerinin eziyetlerine katlanmışlarsa, sen de kavminin yaptıklarına katlan. Elbette Yüce Allah, kendisine yönelip iman edeni; işlediği kötülüklerden vazgeçip dosdoğru olan ve iyilikler yapanı bol bol bağışlayandır. Ama O, küfür, isyan ve inkarda direnenler için ise, azabı çetin olandır.

[10] Lütuf ve kerem sahibi Yüce Allah, kulu ve elçisi Muhammed'e @, lafız ve manasıyla apaçık ve fasih bir Arapçayla Kur'ân'ı indirmiştir. Ama buna rağmen müşrikler ona inanmayıp inat ve cehaletle onu inkar etmişlerdir. Onlar, Kur'ân başka bir dille indirilseydi, derler. Eğer onların dediği gibi yabancı bir dille indirseydik bu sefer, inkar ve inatla şöyle diyeceklerdi: Onun ayetleri Arapça olarak ve uzun uzun açıklanarak inmeli değil miydi? Nasıl olur da Arap bir muhataba, yabancı dille bir kitap indirilir?!

Ey Muhammed, söyle onlara: Gerçekten bu Kur'ân, Allah'a, peygamberine ve kitabına iman edenler ➡

➡ için bir rehber ve şifa kaynağıdır. O'na inanmamakta direnenlere gelınce, onların kulaklarında bir ağırlık vardır. Bu yüzden onu anlamazlar. Ona karşı gözlerinde bir körlük vardır, bu yüzden onun rehberliğini görüp ondan yararlanamazlar. Onlar insanların hışımına uğramış kimselerdir. Allah'ın hışımına uğramak ise, çok daha büyüktür. Onlar cehennem yaranıdırlar. Sanki onlara çok uzak bir yerden sesleniliyor da çağrıldıklarının farkında değildirler. Onlar Allah'ın hışımına uğramış bir halde, körlük ve sapıklık içerisinde, çarpılmış bir halde cehenneme sevkedilirler.

[11] Andolsun ki Biz, Musa'ya da Tevrat'ı vermiştik. Ama onda da anlaşmazlığa düşülmüş, yalanlanmış, peygamberi eziyetlere maruz kalmıştı. Eğer Yüce Allah, onların hesabını Ahirete bırakmasaydı, onlar hemen azaba uğrarlar ve yıkılıp giderlerdi. Ama onlara tanınmış bir süre vardır, o süre doldu mu artık asla ondan kurtulamazlar. Ey Muhammed, senin kavminin durumu da onlar gibi değil midir? O halde onların yaptıklarına aldırma ve üzülme. Elbette Yüce Allah, seninle beraberdir ve sana öyle bir yardım edecektir ki tüm herkes hayret edecektir.

إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا
وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ
أَيْنَ شُرَكَائِي قَالُوا آذَنَّاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ﴿٤٧﴾ وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَنُّوا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ ﴿٤٨﴾
لَا يَسْأَمُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَئُوسٌ
قَنُوطٌ ﴿٤٩﴾ وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ
مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَٰذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ
رُجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾
وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ
الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ ﴿٥١﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ
مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ
﴿٥٢﴾ سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ
لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ
﴿٥٣﴾ أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطٌ ﴿٥٤﴾

٤٨٣

47. "Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisi ona aittir. O'nun bilgisi dışında hiçbir ürün kabuğundan çıkmaz, hiçbir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz. Onlara: 'Bana koştuğunuz ortaklar nerede?' diye seslendiği gün: 'Sana, buna dair bizden hiçbir şahit olmadığını arz ederiz' derler."

48. "Önceden yalvarıp durdukları şeyler onlardan uzaklaşmıştır. Kendilerinin kaçacak yerleri olmadığını anlamışlardır."

49. "İnsan, iyilik istemekten usanmaz da, kendisine bir kötülük gelince umutsuzluğa düşer, meyus olur."

50. "Başına gelen sıkıntıdan sonra, kendisine katımızdan bir rahmet tattırsak: 'Bu benim hakkımdır; kıyametin kopacağını sanmıyorum. Rabbime döndürülürsem, O'nun katında and olsun ki, benim için daha güzel şeyler vardır' der. İnkar edenlere, işlediklerini, and olsun ki bildireceğiz. Onlara and olsun ki çetin bir azap tattıracağız."[12]

51. "İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirerek yan çizer; başına bir kötülük gelince uzun uzun yalvarır."

52. "De ki: 'Kuran Allah katından gelmiş olup da siz de onu inkar etmişseniz, söyleyin bana, derin bir çıkmazda bulunan kimseden daha sapık kim vardır?' "

53. "Onun hak olduğu meydana çıkıncaya kadar varlığımızın belgelerini onlara hem dış dünyada ve hem de kendi içlerinde göstereceğiz. Rabbinin her şeye şahit olması yetmez mi?"

54. "Dikkat edin; onlar Rablerine kavuşmaktan şüphededirler; dikkat edin; Allah şüphesiz her şeyi bilgisiyle kuşatandır."[13]

[12] Ey Muhammed! Kim yararlı salih bir davranışta bulunursa, onun yararı tamamıyla kendine döner, Allah katında onun karşılığını kat kat fazlasıyla görür, genişliği gökler ve yer kadar olan cennette ağırlanır Kim de kötü bir şey yaparsa, o da kendine yazık etmiş olur, işlediği kötülüğün vebali kendisini bulur. Elbette Senin Rabbin, kullarına haksızlık yapacak değildir. O, kişileri günahları nedeniyle cezalandırır, önce peygamberler gönderir, deliller kişinin aleyhine olunca, işte ancak o zaman azap eder.

Kıyametin ne zaman kopacağının bilgisi de Yüce Allah'a aittir. Onun zamanını O'ndan başka hiç kimse bilemez. Hayır şer ne kazanılırsa onları O bilir ve O'nun rıza ve hoşnutluğunu kazanmak için yapılıp yapılmadığına göre yapılanların karşılığını verir. O, rahimlerde olup biteni de bilir. O'nun bilgisi ve izni olmadan hiçbir dişi hamile kalmaz, hiç bir gebe de doğurmaz. Gökte ve yerde zerre kadar bir şey bile O'nun gözünden kaçmaz.

Kıyamet günü Yüce Allah, müşriklere herkesin gözü önünde şöyle seslenir: Hanı nerede Bana ortak koşarak tapıp durduğunuz ortaklar? Bu çağrıya onların söyleyeceği hiç bir şey yoktur. Onlar ne yapacaklarını şaşırmış bir haldedirler, bu soruya verecek bir cevap bulamazlar. Çünkü ortak koştukları şeyler onları bırakıp gitmiştir, o gun onlar için hiç bir şey yapamazlar. Artık onlar kendileri için, Allah'tan başka koruyucu ve O'nun azabından kaçacak başka bir sığınak bulamazlar.

İnsan hayır, yani sağlık, variyet ve benzeri şeyleri bıkmadan usanmadan Rabbinden isteyip durur. Kendisine bir fakrü zaruret, bir bela dokununca da umudunu yitirir ve meyus olur. Artık sanır ki bundan sonra kendisi asla hayra erişmeyecek. Bu, müminlerden sadır olan bir özellik değildir elbet. Zira onların gönülleri daima Rahmanın Arşı ile bağlantı halindedir. Onlar için Yüce Allah'ın katında diledikleri her şey vardır.

İnsan öyledir işte, bir hastalık, bir sıkıntı yahut başka bir musıbetle denendikten sonra; Yüce Allah'ın lütfundan bir nimete erdiğinde cehalet ve küfür içerisinde şöyle der: İşte bunları ben kazandım, ben elde ettim, ben hakettim. Artık kıyametin kopacağını da sanmıyorum!

Evet o, kendisine nimet bahşedildiği için şımarmış, azmış ve inkara saplanmıştır. Daha da ileri giderek şunları söyler: Ahiretin olacağını sanmıyorum, ama böyle bir gün varsa bile, bu dünyada bana ihsan edildiği gibi orada da ihsan edilecektir şüphesiz!

Bu kuruntularıyla o, hem ahirete inanmaz, kötülükler işleyerek o gün için hazırlık yapmaz, hem de Yüce Allah'tan bunları umar. Yüce Rabbimiz ise, ceza ve azabı hakeden böylelerini şu sözleriyle tehdit ediyor: İnkar edenlere, işlediklerini, and olsun ki bildireceğiz. Onlara and olsun ki çetin bir azap tattıracağız!

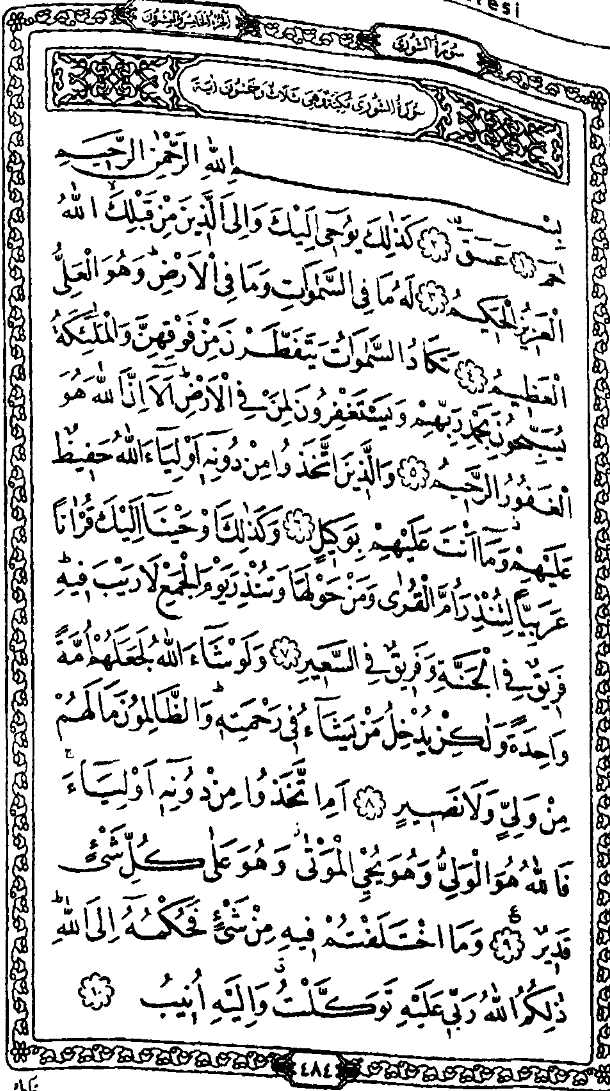
[13] İnsana hadsiz hesapız nimetlerimizi bahşettiğimiz zaman, Bizim kendisine ihsanda bulunduğumuzu kabullenmez ve lütuflarımıza karşılık Bize şükretmez; tam aksine yüz çevirip yan çizer. Allah'a şükür ve taate yanaşmaz. Yüce Mevlanın emirlerine boyun eğmez, O'na karşı azgınlık ve taşkınlık yapar. İşte bu, dürüst olmayan nankör insan tipidir. O onurlu biri değildir. Şöyle ki, ona sıkıntı veren üzücü bir şey dokunduğunda, yahut kendi işledikleri sebebiyle kötü bir şey başına geldiğinde, durup dinlenmeden Rabbine yalvarıp yakarmaya başlar. Aynı şeyi ister durur. Yüce Allah, sıkıntısını giderdiğinde ise, şükür ve duayı bırakır, böbürlenerek taşkınlık yapmaya başlar.

Ey Muhammed, Kur'ân'ı yalanlayan o müşriklere şöyle sor: Bu Kuran Allah katından gelmiş olup da siz de onu inkar etmişseniz, söyleyin bana, derin bir çıkmazda bulunan kimseden daha sapık kim vardır? Evet, ya gerçek böyleyse haliniz nice olur? Söyleyin bakalım, bu durumda hakka karşı gelen, küfür ve inat içerisinde olan kimseden daha sapık kim vardır?

Biz, göğün ufuklarında ve yerkabuğunun katmanlarındaki ayetlerimizi, belgelerimizi onlara göstermeye devam edeceğiz; ta ki Peygamberimiz Hz.Muhammed'le beraber koşturan bir cemaat ortaya çıksın ve bu durum kıyamete kadar böyle sürüp gitsin. Zira onlar Rablerinin hak ve gerçek olduğunu bilen, O'na giden doğru yolu bulmuş olan kimselerdir. İşte Biz, onlara kendilerinin ne kadar aciz ve ne kadar güçlü olduğunu göstereceğiz de onlar, Allah'ın varlığına, son ve evrensel peygamberi Hz. Muhammed'in ve diğer peygamberlerinin hak olduğuna şeksiz şüphesiz inanacaklardır.

Her şeyin şahidi olan Yüce Allah'ın onların ruhlarını ve gönüllerini göklerin hükümranlığına muttali kılarak onurlandırması, onlara şeref olarak yeter. Evet mümin, olaylara ruhuyla ve gönül gözüyle bakar; başkaları ise sadece baş gözüyle bakar. Sonuçta gönül gözüyle görülenle, baş gözüyle görülenler arasında büyük farklar ortaya çıkar. İşte inanan insan için, her şeyin şahidi olan Yüce Yaratıcının, kıyamet günü onun lehine tanık olması şeref olarak yetmez mi? Zira o gün, Allah katında bir söz almış olandan başkası için bir lütuf ve üstünlük yoktur.

Tüm bunlara rağmen, Allah'ın huzuruna çıkacağında hala şüphede bulunan kimseye yazıklar olsun! Yuh olsun onlara ki, onlar hala kıyametin kopacağından şüphe ediyorlar! Bu yüzden de onu hiç ciddiye almıyorlar ve onun için hiç bir hazırlık yapmıyorlar. Oysa kıyametin kopacağında hiç şüphe yoktur. Onlar elbette Rablerinin huzuruna çıkacaklardır. Uyanık olun ki, Yüce Allah'ın bilgisi tüm her şeyi kuşatmıştır. Tüm varlıklar, O'nun hükümranlığı altındadır. O, onlar hakkında dilediğini yapar ve dilediği kararı verir. O'nun dilediği her şey olur, O'nun istemediği bir şey ise asla gerçekleşmez. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur.

3. "Aziz olan, Hakim olan Allah, sana da, senden öncekilere de işte böylece vahyeder."

4. "Göklerde olanlar da, yerde olanlar da O'nundur. O, yücedir ve çok büyüktür."

5. "Neredeyse üstlerindeki gökler çatlayacak. Melekler ise Rablerini överek tesbih eder ve yeryüzünde bulunanlar için O'ndan bağışlanma dilerler. İyi bilin. Allah şüphesiz bağışlayandır, merhametli olandır."

6. "Allah'ı bırakıp da dostlar edinenlerin işlediklerini Allah sürekli gözetlemektedir. Sen, onlara vekil değilsin."[1]

7. "Böylece şehirlerin anası olan Mekke'de ve çevresinde bulunanları uyarman, şüphe götürmeyen toplanma günü ile uyarman için sana Arapça okunan bir Kitap vahyettik. İnsanların bir takımı cennette, bir takımı da çılgın alevli cehennemdedir."

8. "Eğer Allah dilemiş olsaydı hepsini bir tek ümmet yapardı. Ama, O, rahmetine dilediğini kavuşturur. Zalimlerin ise bir dost ve yardımcısı olmaz."

9. "Demek onlar Allah'tan başka dostlar edindiler? Oysa dost, ancak Allah'tır. O, ölüleri diriltir. Her şeye kadirdir."

10. "Ayrılığa düştüğünüz her hangi bir şeyde hüküm vermek, Allah'a aittir. İşte bu Allah, benim Rabbimdir. Ben yalnızca O'na güvenirim ve O'na yönelirim."

42 ŞÛRÂ SÛRESI

Şûra sûresinin 23-26. ayetleri Medine'de, kalan kısmı Mekke'de inmiş olup 53 ayettir. Sûre adını 38. ayette geçen ve danışma anlamına gelen Şûra'dan alır. Sûreye ayrıca ilk harfleri olan Ha Mim Ayn Sin Kaf sûresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ha, Mim."

2. "Ayn, Sin, Kaf."

[1] Şûra suresi, ilk iki ayetleri hece harfleri olmakla diğer surelerden ayrılır. Oysa hece harfleriyle başlayan diğer surelerde hece harfleri tek ayetten oluşur. Bu hece harflerinin ne anlama geldiğini bilmek ise Yüce Allah'a aittir. Nitekim hece harfleriyle ilgili açıklama Bakara suresinin başında geçmişti.

Evet Yüce Allah, senden önceki peygamberlere bir takım kitap ve sahifeler indirdiği gibi, sana da bu Kur'ân'ı indirmiştir. İşte aynı şekilde düşmanlarından intikamını alma konusunda erişilmez gücün sahibi olan; söz ve fiillerinde sayısız hikmetler olan Yüce Allah, Şûra suresindeki gerçekleri de indirmektedir. O, bu sureden önce de sana vahyetmiştir, bu sureden sonra da vahyedecektir. Böylece Allah'ın sana Kitaptan indirdiği gerçeklerle mesajın tüm insanlığa ulaşsın, sana ve ümmetine olan nimeti tamamlansın.

Göklerde ve yerdekilerin sahibi olan Yüce Allah, ne yücedir! Tüm her şey O'nun kulu ve mülküdür. Hepsi O'nun emir ve kontrolü altındadır. O, varlığında ve yaptığı her şeyde yüceler yücesidir. Hiç bir şey O'na benzemez. Ve O, hikmetle dolu söz ve fiilleriyle büyükler büyüğüdür. O'nun azametinden neredeyse gökler ve yer paramparça olacaktır. O'nun emri ve izniyle melekler, O'nu anarak yüceltirler. Onların tesbihinin mahiyetini en iyi O bilir, biz bilemeyiz. Yine melekler, yerlerde bulunan herkes için Allah'tan bağışlanma dilerler, evrenin üzerinden Allah'ın rahmetinin hiç ayrılmamasını ister dururlar. Şunu iyi bilin ki, Yüce Allah çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

Şu dünya hayatında yaptıkları tüm gayret ve çalışmaları boşa giden ve Allah'ı bırakıp başka şeyleri kendilerine dost edinen müşriklerin tüm yapıp ettiklerini ve onların neye ve nasıl inandıklarını Yüce Allah görüp gözetmektedir. O, tüm gaye ve çalışmaları boşa giden müşriklerin her şeyinden haberdardır. Onların düşünce ve niyetlerini, tüm yapıp ettiklerini kayıt etmektedir. Bir gün gelecek onları, bu kayıtlara göre cezalandıracak, yaptıklarının karşılığını tamıtamına verecektir. Ey Muhammed, sen onlara vekil değilsin, sen, sadece uyarıcı bir elçisin. Senin görevin yalnızca tebliğdir. Bunun ötesinde seni ve seninle beraber olanları korumak Bize düşer, sana karşı gelenleri cezalandırmak da Bize aittir.

سُورَةُ الشُّورٰى

فَاطِرُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا
وَمِنَ الْاَنْعَامِ اَزْوَاجًاۚ يَذْرَؤُ۬كُمْ فٖيهِۜ لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌۚ وَهُوَ
السَّمٖيعُ الْبَصٖيرُ ﴿١١﴾ لَهُ مَقَالٖيدُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُۜ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمٌ ﴿١٢﴾ شَرَعَ لَكُمْ
مِنَ الدّٖينِ مَا وَصّٰى بِهٖ نُوحًا وَالَّذٖٓي اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ وَمَا
وَصَّيْنَا بِهٖٓ اِبْرٰهٖيمَ وَمُوسٰى وَعٖيسٰٓى اَنْ اَقٖيمُوا الدّٖينَ وَلَا
تَتَفَرَّقُوا فٖيهِۜ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكٖينَ مَا تَدْعُوهُمْ اِلَيْهِۜ اَللّٰهُ يَجْتَبٖٓي
اِلَيْهِ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْدٖٓي اِلَيْهِ مَنْ يُنٖيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا تَفَرَّقُٓوا
اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْۜ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ
مِنْ رَبِّكَ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى لَقُضِيَ بَيْنَهُمْۜ وَاِنَّ الَّذٖينَ اُو۫رِثُوا
الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفٖي شَكٍّ مِنْهُ مُرٖيبٍ ﴿١٤﴾ فَلِذٰلِكَ فَادْعُۚ
وَاسْتَقِمْ كَمَٓا اُمِرْتَۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَهُمْۚ وَقُلْ اٰمَنْتُ بِمَٓا
اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ كِتَابٍۚ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ بَيْنَكُمْۜ اَللّٰهُ رَبُّنَا
وَرَبُّكُمْۜ لَنَٓا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْۜ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْۜ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَاۚ وَاِلَيْهِ الْمَصٖيرُۜ ﴿١٥﴾

٤٨٥

11. "Göklerin ve yerin Yaratanı, size içinizden eşler, hayvanlardan da çifter çifter var etmiştir. Bu suretle, çoğalmanızı sağlamıştır. O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, işitendir, görendir."

12. "Göklerin ve yerin kilitleri O'nundur. Dilediğine rızkı yayar ve kısar, bir ölçüye göre verir. Doğrusu O her şeyi bilendir."[2]

13. " 'Dine bağlı kalın, onda ayrılığa düşmeyin' diye Nuh'a buyurduğu şeyi, sana vahyettiğimizi; İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya da buyurduğumuz şeyi Allah size de din olarak buyurmuştur. Kendilerini çağırdığın şey onların gözünde büyümek-tedir. Allah dilediğini kendine seçer, kendisine yöneleni de doğru yola eriştirir."

14. "Kendilerine ilim geldikten sonra ayrılığa düşmeleri, ancak, birbirini çekememekten oldu. Eğer belirli bir süre için Rabbinin verilmiş bir sözü olmasaydı, aralarında hemen hükmedilirdi. Arkalarından Kitaba varis kılınanlar da ondan derin bir şüphe ve endişe içindedirler."

15. "Bundan ötürü sen birliğe çağır ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol; onların heveslerine uyma ve şöyle söyle: 'Allah'ın Kitaptan indirdiği şeye inandım; aranızda adaletle hükmetmek ile emrolundum; Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir; bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz sizedir. Bizimle sizin aranızda tartışılacak bir şey yoktur. Allah hepimizi bir araya toplar; dönüş O'nadır'."[3]

[2] Evet gerçekten de Allah'ın insana vahyetmesi, onun için büyük bir lütuf ve ikramdır. İşte O, senden önceki peygamberlere vahyettiği gibi sana da vahyetmiştir. Ey Muhammed, doğrusu Biz, sana bu Kur'ân'ı, kavminin dili Arapça olarak açık ve eşsiz bir şekilde indirdik. Onunla şehirlerin anası (Mekke, pek çok sebepten dolayı diğer beldelerin en şereflisi olduğu için, şehirlerin anası (Ümmü'l-Kura) diye anılmıştır. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 107)* Mekke ahalisini, doğusu ve batısıyla onun çevresindeki tüm yeryüzündeki insanları ona çağırman ve Kur'ân'la ve gelmesinde hiç şek şüphe olmayan ve asla kaçış mümkün olmayan kıyametle onları uyarman için indirdik. Şimdi kim senin çağrına kulak verirse, cenneti haketmiş olur. Kim de sana karşı gelirse, o da cehennemlik olur. Eğer Allah dileseydi, tüm herkes Rablerinin hıdayeti üzere tek bir ümmet olurdu. Ama O'nun hikmetinin gereği insanlar iki sınıf oldular. Biri doğru yolu bulup cenneti hakedenler, diğeri ise doğru yoldan sapan cehennemlikler grubu. Zalimler için, ne bir yardımcı vardır ne de bir dost.

Yüce Rabbimiz, Allah'ı bırakarak başka şeyleri tanrı edinen müşriklere şöyle sesleniyor: Gerçek anlamda dost, sadece kendisidir, ibadete layık olan da yalnızca O'dur. O'dur ölüleri dirilten ve istediği her şeyi yapabilen. O müşrikler, Allah'ı bırakarak başka şeyleri kendilerine dost ediniyorlar öyle mi? Eğer böyle bir şey yapıyorlarsa, şunu iyi bilsinler ki onların dünya hayatındaki tüm çabaları boşa gitmiştir. Zira gerçek anlamda dost, sonsuz ikram ve lütuf sahibi olan Yüce Allah'tır. Allah değil midir, ölüleri dirilten? Elbette O'dur ve O tüm her şeye kadirdir.

Ey insanlar! Her konuda ve her alanda anlaşmazlığa düştüğünüz konularda karar vermek de Allah'a aittir. O halde o konularda son kararı Allah'a bırakın ve O'nun Kitabındaki hükmüne ve O'nun peygamberinin sünnetine havale edin. Allah ve Rasülünün verdiği hükümleri alın ve onlara uyun. İşte benim de, sizin de Rabbiniz olan Allah. Ben yalnızca O'na yöneldim ve her konuda O'na güvendim.

O şanı yüce Allah, göklerin ve yerin yaratıcısı, yer ve göklerdeki tüm işlerin planlayıcısıdır. O, sizin içinizden sizlere eşler kılmış ve böylece sizleri türetip çoğaltmıştır. Aynı şekilde hayvanlarınızı, meyvelerinizi de çifter çifter yaratmıştır. Hiçbir şey O'nun gibi değildir ve O'na benzemez. O işitendir, görendir. Göklerin ve yerin idaresi tamamıyla O'na aittir. O lütuf ve keremi, şefkat ve merhameti bol olandır. O, dilediği kimseler için rızkı genişletip bol bol verir, dilediği kimseler için de kısar ve ölçülü verir.

[3] Evet Yüce Allah, peygamberlere indirdiği şeylerin özünü İslam olarak Hz. Muhammed'e de din kılmıştır. Üstelik kıyamete kadar insanlığın muhtaç olacağı şeyleri de ona eklemiştir. İşte Hz. Nuh peygambere bildirilen öğretiler; Yüce Rabbin Hz. İbrahim, Hz. Musa ve Hz. İsa'ya bildirdiği şeyler. Bunların hepsi Hz. Muhammed'e indirilen Kur'ân'da toplanmıştır. Bu anılan peygamberlerin hepsi de davalarında kararlı ve büyük (Ülü'l-Azim) peygamberlerdir. O son kitap Kur'ân ki, "Kitapta Biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık.." (6 Enam 38) Evet Allah'ın insanlığa gönderdiği din tektir, o da, yalnızca Allah'a kulluk etme ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmama esasına dayanır. Bu konuda tartışma yapmak, ayrılığa düşmek de gereksizdir. Zira Yüce Allah, tüm peygamberlerini birlik ve beraberlik için göndermiş, onları ayrılık ve gayrılık çıkarmaktan sakındırmıştır. O, Hz. Muhammed'i @ de peygamberlerinin sonuncusu olarak göndermiştir. O @, tüm peygamberlerinin yolunu sürdüren, inanç ve amel olarak İslam dinini hayata hakim kılmak için gönderilmiş peygamberlerin önderidir. O @, İslam şeriatini hem kendisi hayata geçirmiş, hem de kendisinden sonra yolunda gidenlerin hayata hakim kılmasını istemiştir. İslam, Hz. Peygamberin @ ilkeleriyle ibadet ettiği ve sahabe başta olmak üzere onun izinde gidenlerin de aynı çığırı sürdürmeleri gereken bir dindir. İşte bu nedenle O'nun ümmetine düşen, İslamı yürürlükten kaldıranlarla mücadele etmektir.. Çünkü din, Kur'ân ve sünnetle kaimdir. Kitap ve sünnetten ayrılan ve onlara alternatifler üretenler ise, bu ümmetin mücadele edeceği bedbahtlardır.

Ey Muhammed, İslama çağrılmak, müşriklerin ağrına gitmektedir. Tevhide çağrılmak onların zoruna gitmektedir. Bu nedenle size düşen dininize sarılmak, onlara düşen de batıl inançlarıyla başbaşa kalmaktır. Elbette Yüce Allah, kimi seçip hidayete erdireceğini de, kimi saptırıp yoldan çıkaracağını da iyi bilir. O kendilerine Rablerinden gerçekler geldikten, belgeler gözler önüne serildikten sonra ayrılık ve anlaşmazlığa düşenler, ancak inat ve azgınlıkları yüzünden bu duruma düşmüşlerdir. Eğer Yüce Allah'ın katında hesaba çekilme işi kıyamete bırakılmış olmasaydı, iş olup bitmiş ve Allah'ın azabı çoktan onların başına gelmişti. Onlardan sonra Kitaba varis olan, gerçeği yalanlayan o ilk dönemden sonra gelen kuşaklar da derin bir şüphe içerisindedirler. Onlar gerçek anlamda iman üzere değildirler. Onlar, bilgisiz ve belgesiz bir biçimde

atalarını izleyen kör taklitçilerdir. Onlar tuttukları yol hakkında da derin bir şüphe ve şaşkınlık içerisinde yüzmektedirler.

O halde ey Muhammed, sen insanları tüm peygamberlere gönderdiğimiz ve öğütlediğimiz bu tek ve doğru dine çağır. Ve sen de, senin ümmetin de, emrolunduğun şekilde ve dosdoğru bir biçimde Allah'a kulluk yolunda kalsınlar. Dinde ayrılık ve anlaşmazlığa düşen günahkarların arzularına uyma. Şöyle söyle: Allah'ın tüm peygamberlerine indirdiği kitaplarına inandım, onların arasında hiç bir fark gözetmem. Ve ben, sizin aranızda adaletle davranmakla emrolundum. Allah bizim de Rabbimizdir, sizin de Rabbinizdir. O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. Bizim yaptıklarımız bize, sizin işledikleriniz de sizedir. Biz, sızden ve yaptıklarınızdan uzağız. Artık dünyada sizinle tartışacağımız bir şey de kalmamıştır. Zira aramızdaki hükmü Kıyamet günü Yüce Allah verecektir. Hem de O, en adaletli ve en doğru hükmünü verecektir. Zaten dönüş de O'nadır, hesab günü herkes O'na dönüp sorgulanacaktır.

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٦﴾
اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا
وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا
إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾ اللَّهُ
لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ
﴿١٩﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ
كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ
يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ
وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ
مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

ذَلِكَ

16. "Allah'ın çağrısına icabet eden bulunduktan sonra, O'nun hakkında tartışmağa girişenlerin delilleri Rableri katında hükümsüzdür. Onlara bir gazap vardır, çetin bir azap da onlar içindir."

17. "Gerçekten Kitabı ve ölçüyü indiren Allah'tır. Ne bilirsin, belki de kıyamet saati yakındır."

18. "O'na inanmayanlar, onun acele olmasını beklerler; inananlar ise korku ile titrerler ve onun gerçek olduğunu bilirler. İyi bilin ki kıyamet günü hakkında tartışanlar derin bir sapıklık içindedirler."

19. "Allah, kullarına lutufta bulunandır. O, dilediğini rızıklandırır. Kuvvetli olan da güçlü olan da O'dur."

20. "Ahiret kazancını isteyenin kazancını artırırız; dünya kazancını isteyene de ondan veririz; ama onun ahirette bir payı bulunmaz."[4]

21. "Yoksa, Allah'ın dinde izin vermediği bir şeyi onlara meşru kılacak ortakları mı vardır? Eğer kesin yargı bulunmayacak olsaydı aralarında hemen hükmedilirdi. Doğrusu, zalimlere can yakıcı azap vardır."

22. "Yaptıkları şeyler başlarına gelirken, zalimlerin korkudan titrediklerini görürsün: İnanıp yararlı işler işleyenler cennet bahçelerindedirler. Rablerinin katında, onlara diledikleri verilir. İşte büyük lütuf budur."

[4] Gerçek tümüyle ortaya konduktan sonra Allah'ın ayetleri hakkında, aydınlıktan nasipleri olmayan ve Allah'a iman edenleri O'nun yolundan alıkoymaya çalışan sapıklardan başkası tartışmaz. Evet, onlar batıl ehlı kafirlerdir, onların tüm delilleri, Allah katında geçersiz ve hükümsüzdür. Zira onlar, delil değil uydurma şeylerdir. Allah'ın gazabı da onların üzerinedir, bir de kıyamet günü onlara has çetin bir azap vardır.

Şanı Yüce olan Allah, gerçek bir biçimde Kur'ânı ve adaleti indirmiştir. Peygamber, insanlar arasında onunla hükmeder.

Ey Muhammed! Sen nereden bileceksin, belkı de kıyamet çok yakındır. O gün, gerçekler hakkında tartışan gafiller, yaptıklarına bin pişman olurlar. Kıyametin kopacağına inanmayanlar, inkar ve inatları yüzünden onun hemen oluvermesini isteyerek onu yalanlarlar ve onun imkansızlığını ortaya koymaya çalışırlar. Oysa onlar, kıyamet kopunca can yakıcı bir azaba uğrayacaklarından habersizdirler.

İman edenler ise, kıyametin kopuvereceğini düşünüp korkuyla ürperirler. Çünkü onlar, onun hiç şüphesiz gerçekleşeceğini bilirler ve onun için çalışıp çırpınır, ona hazırlık yaparlar. O gün Rablerinin affına mazhar olup rahmetine nail olmak isterler. Bu, gerçeğin onların gönüllerinde yer etmesi sonucudur.

Ey Muhammed! Sen şunu iyi bil ki, kıyamet hakkında tartışanlar, onun imkansızlığını ileri sürenler derin bir sapıklık ve bilgisizlik içerisindedirler. Zira gökleri ve yeri yaratan Yüce Allah, ölüleri yeniden diriltmeye haydi haydi kadirdir.

Yüce Allah, kullarına rızık vermekle onlara lütuf ve ikram eder. Onlardan hiç kimseyi dışarda bırakmadan hepsini rızıklandırır. İyisine de kötüsüne de lütfeder. Kendisine karşı gelenleri bile rızıklandırır. Çünkü O, yegane rızık vericidir. O, erişilmez güç ve kudretin sahibidir. Hiç kimse ve hiç bir şey O'nu aciz bırakamaz.

Dünyayı isteyene Biz, dilediği kadar veririz. Ancak o kimsenin ahirette, cehennemden başka bir nasibi yoktur. Ahiret yurdunu isteyenler, onun için namaz kılıp oruç tutan, zekat verip hacceden ve salih davranışlarda bulunanlara gelince, Biz onların çalışmalarını bereketlendirir, kazançlarını artırdıkça artırırız. Onlara istediklerinden fazlasını verir, yaptıklarının karşılığını kat kat fazlasıyla bahşederiz.

سُورَةُ الشُّورَىٰ

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
قُل لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ
حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ٢٣ أَمْ
يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِن يَشَإِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ
اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ٢٤
وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ٢٥ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ٢٦ وَلَوْ
بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَٰكِن يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ
مَّا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ٢٧ وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ
مِن بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ٢٨ وَمِنْ
آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَابَّةٍ وَهُوَ
عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ٢٩ وَمَا أَصَابَكُم مِّن مُّصِيبَةٍ فَبِمَا
كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَن كَثِيرٍ ٣٠ وَمَا أَنتُم بِمُعْجِزِينَ
فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ٣١

٤٨٧

23. "İşte Allah, inanıp yararlı işler işleyen kullarını bununla müjdeler. De ki: 'Ben sizden buna karşı yakınlara sevgiden başka bir ücret istemem.'[5] Kim güzel bir iş işlerse onun güzelliğini artırırız. Doğrusu Allah bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir."[6]

24. "Yoksa Allah'a karşı yalan yere iftira etti mi derler? Allah dilerse senin kalbini mühürler, batılı da yok eder, hakkı sözleriyle gerçekleştirir. Doğrusu O, kalplerde olanı bilendir."

25. "Kullarının tevbesini kabul eden, kötülükleri affeden, yaptıklarınızı bilen O'dur."

26. "İnanıp yararlı işler işleyenlerin duasını kabul eden, lutfuyla onların ecrini arttıran da O'dur. Ama, inkarcılar için çetin azap vardır."[7]

27. "Eğer Allah rızkı kullarına bol bol verseydi, onlar yeryüzünde azgınlık ederlerdi. Ama O, dilediğini bir ölçüye göre indirir. Doğrusu O, kullarından haberdardır, onları görendir."

28. "Umutsuzluğa düşmelerinin ardından yağmuru indiren, rahmetini yayan O'dur. O, övülmeğe layık olan dosttur."

29. "Gökleri, yeri ve ikisinde yaydığı canlıları yaratması varlığının delillerindendir. O, dilediği zaman onların hepsini toplamaya da kadirdir."

30. "Başınıza gelen her hangi bir musibet ellerinizle işlediklerinizden ötürüdür. O, yine de çoğunu affeder."

31. "Yeryüzünde O'nu aciz bırakamazsınız. Allah'tan başka bir dostunuz da yardımcınız da yoktur."[8]

[5] Ayetteki 'el-Meveddete fi'l-Kurbâ' ifadesi, farklı şekillerde anlaşılmış ve bu anlayışlar da ayetin şu beş farklı şekilde anlaşılmasına neden olmuştur: "Size getirdiğim şeye karşılık, yakınlarıma muhabbetten başka bır şey istemiyorum." Tefsircimiz bu anlayışı öne çıkarmıştır. "Sizden, benimle sizin aranızda olan yakınlığa riâyet etmenizden başka bir şey istemiyorum." "Size getirdiğim şeye karşılık, sizden sâlih amel ve taatle Allâh'a yaklaşıp, O'nun sevgisini kazanmanızı istiyorum." "Size getirdiğim şeye karşılık ancak akrabalık bağlarına riâyet etmenizi istiyorum." "Buna karşılık sizden, tıpkı akrabalarınızı sevdiğiniz gibi beni sevmenizi istiyorum." *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 284-285 (Müt.)*

[6] Yoksa onların, Allah'ın izin verip meşru kıldığı şeyler dışındaki şeylere izin veren ortakları mı var? Onlar, Yüce Allah'ın dosdoğru dininde meşru kıldığı şeylere uymuyorlar da, insan ve cin şeytanlarının öngördükleri şeylere uyuyorlar. Oysa onlara düşen, Kitap ve Sünnette Allah ve Peygamberinin belirlediği şeylere uymak değil miydi? Onlara yakışan, Yüce Allah'ın emir ve yasaklarını, O'nu hoşnut edecek şekilde kendilerine düstur edinmek değil miydi? Şayet kıyamet günü, onlar hakkında karar verilecek hesab günü olmasaydı, onların daha dünyada iken hesapları görülür ve defterleri dürülürdü. Ama onlara süre veriliyor, Allah onlara fırsatlar tanıyor. Ahirette o zalimlere has, can yakıcı bir azap vardır.

O kıyamet günü, zalimleri, kazandıkları isyanlar yüzünden korkudan tirtir titrediklerini görürsün. Onlar azaba düçar edilirken korku içerisinde kıvranırlar. Oysa dünya yurdu, onlar için ahirete hazırlanma yeri idi. Dünyada onların, Allah'ın emirlerine uygun bir hayat yaşama imkanları vardı. Ama onlar saptılar ve azabı hakettiler.

İman edip yararlı davranışlarda bulunanlara gelince, onlar cennet bahçeleri içerisinde olacaklardır. Rableri katında onlara istedikleri her şey vardır. İşte bu, büyük bir kazanç, tam anlamıyla nimetlere ermektir. İşte salih amelin karşılığı budur. Yüce Mevla, Allah'a, peygamberine ve meleklerine inanıp yararlı işler işleyenleri, hep gerçeği araştırıp ona uyanları, batılı tanıyıp ondan kaçınanları bu büyük kazançla müjdeliyor. Onlar, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmış bahtiyarlardır. Burada, Allah'ın müjdesinden daha büyük bir kazanç ve bahtiyarlık olabilir mi? Bu, Cehennem ateşinden kurtuluş ve cenneti kazanma muştusudur.

Ey Muhammed, söyle onlara: Ben size karşı yaptıklarım ve sizin hidayetiniz için çırpınmam karşılığında, sizden herhangi bir ücret istemiyorum. Zira benim mükafatımı Yüce Allah verecektir. O'nun lütuf ve keremi bana yeter. Benim sizden beklediğim yegane şey, yakınlarıma sevgi göstermenizdir. Hz. Fatıma'nın soyundan gelenlere, yahut tüm akrabalarıma, yahut da tüm Tevhid ehli müslümanlara sevgi göstermenizdir. Onları sevip saymanız, onlara merhamet etmeniz, onların ufak tefek kusurlarını görmezden gelmeniz ve böylece sevgi ve dayanışma içerisinde tek bir ümmet olarak yaşamanızdır. İşte sizden istediğim tek şey budur.

Şunu iyi biliniz ki, iyilik ve güzellik yapanlara biz kat kat fazlasını veririz. Elbette Yüce Allah, çokça bağışlayan ve şükrün karşılığını verendir. O, işlenen günahların pek çoğunu bağışlar, yapılan azıcık iyiliklere bile büyük mükafatlar verir, şükredenlere lütuf ve kerem eder.

[7] Ey Muhammed! O inkarcılar, sana indirilen şeyi senin uydurduğunu mu söylüyorlar? Doğrusu onlar ancak yalan söylüyorlar. Şayet böyle bir şey söz konusu olsaydı, Yüce Allah senin kalbini mühürler ve sana Kur'ân inmezdi. Ama şanı yüce olan Allah, senin gönlünü açmış, sırtındaki yükü hafifletmiş, inayetiyle seni desteklemiş ve senin dosdoğru yol üzere olmanı sağlamıştır. Böylece batılın sana ve senin ümmetine bulaşmasına engel olmuş, batılı yok etmiş, sana Kur'ân'dan indirdiği hakikatlerle gerçeği tümüyle ortaya koymuştur. Elbette Yüce Allah, kullarının gönüllerinden geçen şeyleri de bilir, iç dünyalarında gizleyip sakladıkları şeyleri de.

Yine Yüce Allah, lütuf ve keremiyle tevbe eden kulunun tevbesini kabul eder, günahlarını bağışlar. O sizin tüm yaptıklarınızı bilir. Eğer güzel şeyler yapmışsanız, onların mükafatını verir; çirkin şeyler yapmışsanız, onları da belki tevbe edersiniz diye bir süre gizler. İman edip emrolundukları yararlı işleri işleyenlerin dualarını Allah kabul eder, onların ufak tefek kusurlarını bağışlar ve onları hep hayra yönlendirir. Yine lütuf ve keremiyle onların hidayet ve o yolda başarılarını artırır. Kafirlere gelince, hesap günü onlar için çok çetin bir azap vardır.

[8] Yüce Allah, kullarına bol bol rızık verir. Onların durumlarını bilir ve onların ihtiyaçlarına göre verir. Yine Yüce Allah, bol rızık verdiğinde kimin azacağını; rızkı kıstığında da kimin itaatkar bir kul olacağını iyi bilir ve ona göre kullarına rızık verir. Zira O, kullarını bütün yönleriyle bilen ve görendir. ➡

➡ O Yüce Allah'tır yağmuru indiren, kulları yağmurdan tamamen ümitlerini kestiklerinde rahmeti yağdıran. O yağmurla rahmetini yayar ve tüm varlıkları ondan nasiplendirir. Ekinler yetişir, meyveler olgunlaşır, kupkuru bir hale gelmiş olan yeryüzü onunla yeşerip canlanır. Aynı şekilde O, kullarına türlü türlü rızıklar bahşederek rahmetini onların üzerinden esirgemez. Gerçekten O, övülmeye layık bir dosttur. Dünya ve ahiretlerinde kendilerine yarar sağlayacak şekilde kullarını çekip çeviren O'dur. Bu yüzden, tüm planlayıp yapıp ettiklerinde O övülmeye layık olandır.

O yüce Yaratıcının büyüklüğüne, hükümranlığına ve erişilmez kudretine delalet eden ayetlerden biri de, O'nun gökleri ve yeri yaratması, o ikisinde çeşitli renk ve türde, cins ve huyda canlıları var edip yaymasıdır. O, gökler ve yeryüzünün değişik bölgelerine onları, farklı cins ve dillerde ayırıp dağıtmıştır. Tüm bu farklılığa ve dağınıklığa rağmen, yarın tüm gizliliklerin ortaya döküleceği kıyamet günü O, onların tümünü toplamaya da kadirdir.

İnsanın dünyada başına gelen her musibet, kendi işledikleri yüzündendir. Onun, Yüce Yaratıcıyı unutması, namazı terketmesi ve haktan yüz çevirmesi nedeniyledir tüm başına gelenler. Bununla beraber Yüce Allah, onların işledikleri çoğu şeyi bağışlar.

Ey insanlar! Siz kendinizi ne zannediyorunuz? Allah'ı aciz bırakacağınızı mı sanıyorsunuz, oysa sizler O'na muhtaçsınız? Halbuki "O, isterse, sizi yok edip yerinize yeni bir toplum getirebilir." *(14 İbrahim 19)* Öyleyse şunu iyi bilin ki, sizin Allah'tan başka ne bir dostunuz olabilir, ne de bir yardımcınız. O halde, O'nun gazabına uğramaktan sakının ve O'na karşı yükümlülüklerinizi yerine getirerek O'nun hoşnutluğunu kazanmaya bakın.

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ ﴿٣٢﴾ اِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرّ۪يحَ
فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلٰى ظَهْرِه۪ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾
اَوْ يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَث۪يرٍ ﴿٣٤﴾ وَيَعْلَمَ الَّذ۪ينَ يُجَادِلُونَ ف۪ٓي اٰيَاتِنَا
مَا لَهُمْ مِنْ مَح۪يصٍ ﴿٣٥﴾ فَمَٓا اُو۫ت۪يتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَا
عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَاَبْقٰى لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾
وَالَّذ۪ينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَٓائِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ
يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾ وَالَّذ۪ينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَمْرُهُمْ
شُورٰى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذ۪ينَ اِذَٓا اَصَابَهُمُ
الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾ وَجَزٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ
عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهُ عَلَى اللّٰهِ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِم۪ينَ ﴿٤٠﴾
وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِه۪ فَاُو۬لٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَب۪يلٍ ﴿٤١﴾
اِنَّمَا السَّب۪يلُ عَلَى الَّذ۪ينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْاَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٤٢﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ اِنَّ
ذٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ﴿٤٣﴾ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِه۪
وَتَرَى الظَّالِم۪ينَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ اِلٰى مَرَدٍّ مِنْ سَب۪يلٍ ﴿٤٤﴾

وَتَرٰيهُمْ

32. "Denizde yüce dağlar gibi gemilerin yürümesi O'nun varlığının delillerindendir."

33. "O, dilerse rüzgarı durdurur da yelkenle giden gemiler o zaman denizin yüzünde durakalır. Bunlarda, sabırlı olan ve çok şükreden kimseler için deliller vardır."

34. "Yahut yaptıklarına karşılık onları ortadan kaldırır bir çoğunu da bağışlar."

35. "Ayetlerimiz üzerinde tartışanlar, kendilerine kaçacak yer olmadığını bilsinler."

36. "Size verilen her hangi bir şey, sadece dünya hayatının bir geçimliğidir. Allah katında olan, inanıp Rablerine güvenen kimseler için, daha iyi ve daha süreklidir."

37. "Onlar, büyük günahlardan ve hayasızlıklardan çekinen, öfkelendiklerinde bağışlayanlardır."[9]

38. "Onlar, Rablerinin çağrısına cevap verenler ve namazı adamakıllı kılanlardır. Onların işleri aralarında şûrâ iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da sarf ederler."

39. "Bir haksızlığa uğradıklarında, üstün gelmek için aralarında yardımlaşırlar."

40. "Bir kötülüğün karşılığı, aynı şekilde bir kötülüktür. Ama kim affeder ve barışırsa, onun ecri Allah'a aittir. Doğrusu O, zulmedenleri sevmez."

41. "Zulüm gördükten sonra hakkını alan kimselere, işte onların aleyhine bir yol yoktur."

42. "Ancak insanlara zulmedenlere, yeryüzünde haksız yere taşkınlık edenlere karşı durulmalıdır. İşte, can yakıcı azap bunlaradır."

43. "Ama sabredip bağışlayanın işi, işte bu, azmedilmeye değer işlerdendir."[10]

44. "Allah kimi saptırırsa, artık onun bundan sonra bir dostu olmaz. Azabı gördüklerinde, zalimlerin: 'Dönecek bir yol yok mudur?' dediklerini görürsün."

9 O'nun açık kudretinin delillerinden biri de denizlerde yüzen, yüce dağlar gibi koca gemilerdir. O gemiler, içerisindeki yolcularıyla diyar diyar dolaşır ve Allah'ın izniyle yolculuklarını sürdürürken Yüce Yaratıcının erişilmez gücünü ilan eder. Allah, onları durdurmayı dilediğinde, rüzgarları kesiverir ve yelkenliler su üzerinde kalarak tehlikelere yol açıverirler. Dilediği her şeyi yapan Allah Teâlâ ne yucedir! Sabırlı ve çok şükreden kullar için, karada ve denizlerde Allah'ın ayetlerinde sayısız ders ve ibretler vardır. Allah'ın ayetleri üzerinde onlar derin derin düşünürler.

Evet Yüce Allah, onları yok etmeyi dilediğinde, rüzgarları kasırgaya çevirir ve işledikleri kötülükler sebebiyle onları helak eder. O gemide yolculuk yapan günahkarlar yüzünden onları mahveder. Böylece Yüce Allah'ın dilediği her şeyi yaptığı gerçeğini kabule yanaşmayan zalimler yok olup giderler. Şayet Allah, onların kurtuluşunu dilerse, o zaman onların günahlarının çoğunu bağışlar. Ki onları işledikleri her günah yüzünden cezalandırmış olsaydı, denizlerde seyahat eden hiç kimse kalmazdı. Allah'ın ayetleri hakkında tartışanlar, Allah'ın gazabından kaçıp kurtulacak bir yer olmadığını anlayacaklardır.

Ey inkarcılar! Size verilen şeyler, şu iğreti hayatın geçici geçimlikleridir. Bu ifade, dünya ve debdebesini küçülten, onları basit ve değersiz gören ifadelerdir. Oysa Allah katında olan sevablar, dünya ve içindekilerden çok daha hayırlı ve sonsuza dek kalıcıdır. Allah katındaki bu ödüller ise, inanıp yalnızca Rablerine güvenen kimseler içindir. Onlar, büyük günah ve ahlaksızlıklardan kaçınanlardır. İşte onlar yüce Firdevs cennetlerinin konukları müslümanlardır. Onların temel özelliklerinden biri de, kızdıkları zaman, hemen bağışlamalarıdır. Çünkü onlar, esirgeyen bağışlayan Allah'ın has kullarıdır. Zira onların tabiatları, bağışlamayı ve affetmeyi gerektirir. Onlar intikamcı kimseler değildirler.

10 İşte o inanan kulların özelliklerinden bir kaçı: Onlar, Rablerinin ibadet ve itaat çağrısına uyup yasakladığı şeylerden kaçınırlar; içtenlikle ve gönül huzuru içerisinde namazı gereği gibi ve devamlı kılarlar; zekatı verip oruçlarını tutarlar ve hac görevlerini yerine getirirler. İşte onların yaptıkları bu amellerin hepsi kabule şayan ibadetlerdir. Sahibine, Yüce Allah'ın rızasını kazandıran güzel eylemler..

Onların işleri, aralarında danışma iledir. Aralarında istişare edip birbirlerinin görüşlerinden yararlanmadan, bir konuda kesin karara varmazlar. Onlar, Allah'ın kendilerine bahşettiği rızıklardan gizli açık infak ederler. Hem ailelerine harcarlar, hem de ihtiyaç sahibi müslümanlara. Ama onlar, yalnızca lütuf ve kerem sahibi Yüce Allah'ın hoşnutluğunu dileyerek infak ederler.

Yine onlar, bir haksızlığa uğradıklarında, birbirleriyle yardımlaşırlar, kendi onurları ve dinlerinin şerefini ayağa düşürmemek için birbirlerine destek çıkarlar. Onlar asla aciz ve düşkün kimseler değildirler. Çünkü onlar izzetin, tamamen Allah'ın ve müminlerin olduğunun bilincindedirler. Onlara göre, kötülüğün karşılığı aynı şekilde mükabele etmektir. Ama şartlar oluştuğunda, onlar için bağışlamak daha güzeldir. Zira onlar, bağışlamanın, barıştan yana olmanın, hoş görmenin ne demek olduğunu ve bunların karşılığını bağışlamayı seven, ama haksızlığı asla istemeyen Yüce Allah'ın vereceğini bilirler.

Bunun yanında, onlar haksızlığa uğradıklarında, Allah'ın belirlediği hakkaniyet ölçüleri içerisinde haksızlık yapan zalimlerden haklarını alabilmek için birbirleriyle yardımlaşırlarsa bunda da kınanacak bir şey yoktur. Çünkü haksız yere insanlara zulmedip yeryüzünde fesat ve bozgunculuk çıkaranlara dur demekte bir sakınca ve beis yoktur. Can yakıcı azap da onlar içindir zaten.

Katlanılamayacak durumlarda bile, insanların eziyetlerine katlananlar, eziyet yapan arkadaş, dost ve komşularını hoşgörüyle karşılayanlar.. İşte onlar sabırlı ve anlayışlı kimselerdir. Bu ise, yüce ahlak ve seciye sahibi kişilerin ahlakıdır.

وتريهم يعرضون عليها خاشعين من الذل ينظرون
من طرف خفي وقال الذين امنوا ان الخاسرين الذين خسروا
انفسهم واهليهم يوم القيمة الا ان الظالمين في عذاب
مقيم ﴿٤٥﴾ وما كان لهم من اولياء ينصرونهم من دون الله
ومن يضلل الله فما له من سبيل ﴿٤٦﴾ استجيبوا لربكم
من قبل ان يأتي يوم لا مرد له من الله ما لكم من ملجا
يومئذ وما لكم من نكير ﴿٤٧﴾ فان اعرضوا فما ارسلناك
عليهم حفيظا ان عليك الا البلاغ وانا اذا اذقنا الانسان
منا رحمة فرح بها وان تصبهم سيئة بما قدمت
ايديهم فان الانسان كفور ﴿٤٨﴾ لله ملك السموات والارض
يخلق ما يشاء يهب لمن يشاء اناثا ويهب لمن يشاء
الذكور ﴿٤٩﴾ او يزوجهم ذكرانا واناثا ويجعل من يشاء
عقيما انه عليم قدير ﴿٥٠﴾ وما كان لبشر ان
يكلمه الله الا وحيا او من وراي حجاب او يرسل
رسولا فيوحي باذنه ما يشاء انه علي حكيم ﴿٥١﴾

45. "Aşağılıktan başları öne eğilmiş, göz ucuyla gizli gizli etrafa bakarken, ateşe sunulduklarını görürsün. İnananlar: 'Hüsranda olanlar, kıyamet günü kendilerini de, ailelerini de hüsranda bırakanlardır' derler. İyi bilin ki, zalimler sürekli bir azap içindedirler."

46. "Onların, Allah'tan başka kendilerine yardım edecek dostları da yoktur. Allah'ın saptırdığı kimsenin çıkar yolu olmaz."[11]

47. "Allah katından, geri çevrilemiyecek günün gelmesinden önce Rabbinizin çağrısına cevap verin. O gün sizin için ne sığınacak yer vardır, ne de yaptıklarınızı inkara çare."

48. "Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki, Biz seni onlara bekçi göndermedik; sana düşen sadece tebliğdir. Doğrusu Biz insana katımızdan bir rahmet tattırırsak ona sevinir; ama elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir kötülük gelirse işte o zaman görürsün ki insan gerçekten pek nankördür."

49. "Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca Allah'ındır. Dilediğini yaratır, dilediğine kız çocuk, dilediğine de erkek çocuk verir."

50. "Yahut erkekli dişili ikizler verir, dilediğini de kısır kılar. O, bilendir, her şeye Kadir'dir."[12]

51. "Allah bir insanla ancak vahiy suretiyle veya perde arkasından konuşur, yahut bir elçi gönderir; izniyle ona dilediğini vahyeder. Doğrusu O yücedir, Hakimdir."

[11] Yüce Rabbimiz, kendi zatından bahsederek dilediği her şeyi yapacağını, O'na hiç kimsenin engel olamayacağını bildiriyor. Evet O, dilerse olur; O'nun dilemediği bir şeyi ise, hiç kimse yapamaz. O'nun hidayete eriştirdiğini, hiç kimse saptıramaz; O'nun saptırdığını da hiç kimse, doğru yola eriştiremez. Allah'ın saptırdığı kimsenin ise, Allah'tan başka kollayıp gözetecek hiç bir dostu ve dayanağı olamaz.

O kıyamet günü, azaba tanık olurken zalimleri görürsün, o sırada onlar, dünyaya tekrar geri dönmek isteyerek şöyle derler: Acaba bizim için tekrar dünyaya dönme imkanı var mı? Keşke dünyaya bir kere daha dönsek de, daha önce yapıp ettiklerimiz dışında güzel şeyler yapsak!

Bütün bunlar, kendilerine yazık eden zalimlerin kuruntularıdır sadece.. Ama artık çok geç olmuştur, bu emellerin hiç birisi gerçekleşemeyecektir..! Yine o gün zalimleri, azaba sunulurken görürsün. Aşağılık bir halde, başları yerde ve perişan bir şekildedirler o gün onlar. Daha önce Yüce Allah'a başkaldırdıkları için, ümitsiz ve zelil bir halde ateşe bakarlar. İşte onlar, dünyanın Firavun ruhlu ekabirleridir.

Kıyamet günü, iman edenler şöyle derler: Doğrusu hüsrana uğrayanlar, hem kendilerini, hem de ailelerini mahvetmişlerdir. Çünkü onlar, dünyada merhamet etmiyorlardı. Bugün onların varacağı yer ateştir. Artık onlar için ne bir dost vardır, ne de bir yardımcı.. Onların orada, dünyada olduğu gibi, ne korumaları vardır, ne de adamları.. O gün onların elinde, emretme ve hükmetme yetkisi de kalmamıştır. Oysa onlar, dünyada astığı astık, kestiği kestik zalim yöneticilerdi. Zengindiler, ama cimrilik edip fakirleri görmezden gelmişlerdi. Güçlü kuvvetli kimselerdi, ama güçsüzlere merhamet etmiyorlardı. Her yerde sözü geçen kimselerdi, ama hep başkalarına saldırıyorlardı.. Artık o gün onlar, sürekli bir azabın içerisinde olacaklardır. O azaptan kaçıp kurtulmaları da asla mümkün değildir.

[12] Yüce Allah, kıyametin dehşet ve korkularından bahsettikten sonra, bu ayetlerde o günden sakınmayı ve ona hazırlıklı olmayı emrediyor. O halde ey insanlar! Yüce Mevlanın, peygamberleri vasıtasıyla ve özellikle de son peygamber Hz. Muhammed'in @ diliyle size ulaştırdığı çağrısına kulak verin. Zira bu, helaktan kurtulma için son fırsattır. Artık bundan sonra Yüce Allah'ın huzuruna çıkmaktan başka bir alternatifiniz kalmayacaktır. Evet iman edenler, cehennemden kurtulup nimet yurdunu kazanan kimselerdir. İnanmayanların ise, kıyamet günü azaptan kaçıp kurtulma şansları olmayacaktır. Onlar işledikleri günahları da inkar edemeyeceklerdir. Aynı şekilde içerisine düştükleri azaptan onları kurtaracak ve onlara bu konuda yardım edecek birilerini de bulamayacaklardır.

Ey Muhammed! Bu açıklamalardan sonra, onlar seni dinlemekten kaçınırlarsa, şunu bil ki sen onların çobanı değilsin. Sana düşen sadece tebliğdir. Biz, seni, yalnızca Allah'ın elçiliğini onlara ulaştırmakla görevlendirdik.

Doğrusu Biz, insana katımızdan bir rahmet, bir nimet tattırdığımızda, sevinç delisi olup sorumluluklarını unutuverir. Kendi eliyle işlediği günahları yüzünden başına bir kötülük geldiğinde ise, nankörlük yapar.

Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca Allah'ındır. O halde ey insanlar, size ne oluyor da Rabbinize baş kaldırabiliyorsunuz?! Oysa O'dur sizin Rabbiniz, sahibiniz, rızık kapınız! O, dilediğini yaratır. Hikmetinin gereği olarak dilediğine kız çocukları bahşeder, dilediğine de erkek çocukları. Kız çocuğu vermek de, erkek çocuğu vermek de O'nun işidir. İnsanlara düşen ise, O'nun verdiğine razı olmak, O'nun kararlarını kabul edip hoşnutluğunu kazanmaktır. Çünkü hüküm yalnızca O'nundur. Yüce Allah, kullarından dilediğine de kızlı erkekli ikiz çocuklar bahşeder. Dilediklerini ise kısır bırakır ve onların hiç çocukları olmaz. O'nun imanlı bahtiyar kulları, Allah Teâlâ'nın tüm emir ve hükümlerine teslim olup boyun eğerler. Çünkü Yüce Allah, ilahî paylaşımda kimin neye müstehak ve layık olduğunu en iyi bilendir. Yine O, tüm bu konularda kullarına farklı farklı vermeye de kadirdir.

وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ رُوحًا مِنْ اَمْرِنَاۜ مَا كُنْتَ تَدْر۪ي مَا الْكِتَابُ
وَلَا الْا۪يمَانُ وَلٰكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْد۪ي بِه۪ مَنْ نَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِنَاۜ
وَاِنَّكَ لَتَهْد۪ٓي اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍۙ ﴿٥٢﴾ صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذ۪ي لَهُ
مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ اَلَٓا اِلَى اللّٰهِ تَص۪يرُ الْاُمُورُ ﴿٥٣﴾

سُورَةُ الزُّخْرُفِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
حٰمٓۚ ﴿١﴾ وَالْكِتَابِ الْمُب۪ينِۙ ﴿٢﴾ اِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَۚ ﴿٣﴾ وَاِنَّهُ ف۪ٓي اُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَك۪يمٌۜ ﴿٤﴾ اَفَنَضْرِبُ
عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا اَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِف۪ينَ ﴿٥﴾ وَكَمْ اَرْسَلْنَا
مِنْ نَبِيٍّ فِي الْاَوَّل۪ينَ ﴿٦﴾ وَمَا يَأْت۪يهِمْ مِنْ نَبِيٍّ اِلَّا كَانُوا بِه۪
يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٧﴾ فَاَهْلَكْنَٓا اَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضٰى مَثَلُ
الْاَوَّل۪ينَ ﴿٨﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ
لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَز۪يزُ الْعَل۪يمُۙ ﴿٩﴾ اَلَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ
الْاَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ ف۪يهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَۚ ﴿١٠﴾

وَالَّذ۪ي

52. "İşte sana da katımızdan Ruh'u gönderdik; sen Kitap nedir, iman nedir önceleri bilmezdin, fakat Biz onu, kullarımızdan dilediğimizi onunla doğru yola eriştirdiğimiz bir nur kıldık. Şüphesiz sen de insanlara doğru yolu göstermektesin."

53. "Göklerde olanlar, yerde olanlar kendisinin olan Allah'ın yolunu! İyi bilin ki tüm işler sonunda Allah'a döner."[13]

43 ZUHRUF SÛRESİ

Zuhruf sûresi, 89 ayet olup 54. ayeti Medine'de, kalan kısmı Mekke döneminin ortalarında inmiştir. Sûre adını 35. ayette geçen süs ve süsleme anlamına gelen Zuhruf kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ha, Mim."

2. "Apaçık Kitaba and olsun."

3. "Gerçekten Biz onu akıl erdiresiniz diye Arapça okunan bir Kur'an kılmışızdır."

4. "Şüphesiz o, Bizim katımızda Ana Kitapta mevcut, yüce ve hikmet dolu bir Kitabdır."

5. "Siz aşırı giden kimselersiniz diye sizi uyarmaktan vaz mı geçelim?"

6. "Öncekilere nice peygamberler göndermişizdir."

7. "Kendilerine gelen her peygamberi onlar mutlaka alaya alırlardı."

8. "Bunun için Biz de, bunlardan daha kuvvetli olanları yok etmişizdir. Öncekilere dair nice misaller geçmiştir."[1]

9. "And olsun ki onlara: 'Gökleri ve yeri kim yarattı?' diye sorsan, 'Onları güçlü olan, her şeyi bilen yarattı' derler."

10. "O, size yeri beşik kılmış ve orada, doğru gidesiniz diye yollar var etmiştir."

[13] İşte Yüce Allah'ın kullarıyla iletişim yolları bunlardır. Yüce Allah, bir insanla, ancak vahiyle, yahut perde arkasından konuşur. Zaten insan da, O'nun yüce zatını görmeye tahammül edemez. Bir de Allah'ın peygamberlerine Cebrail adlı melek vahiy getirir. Cebrail, onlara Yüce Allah'ın istediklerini ulaştırır. Böylece onlar, Allah katından müjdeci ve uyarıcı elçiler olarak görevlerini layıkıyla yerine getirirler. Evet Hz. Cebrail, peygamberimiz Hz. Muhammed'e de @ Rabbinin emri ve izniyle gelmiş ve O'nun dilediklerini ona ulaştırmıştır.

İşte ey Muhammed, böylece sana katımızda Ruh yani Cebraili gönderdik. Daha önce sen Kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Ama Yüce Allah, Cebrail vasıtasıyla senin gönlünü huzura kuvuşturacak şeyleri sana göndermiştir. Böylece sen, vahiy almaya, Allah ile iletişim kurmaya muvaffak oldun. Ve Rabbinin izniyle o aldığın vahyin aydınlığı ile, kullarımızdan seçtiklerimizi doğru yola ulaştırdın. Onlar, Allah'ın dosdoğru yolunu böylece bulabildiler. Sen, onlara göklerin ve yerin hükümranlığı elinde olan, tüm her şeyin sahibi ve maliki Yüce Allah'ın yolunu göstermektesin.

Şunu iyi biliniz ki, eninde sonunda tüm işler Allah'a dönecektir. İşler O'na havale edilecek, o da onlar hakkında net bir biçimde kararını verecektir. Şanı yüce olan Rabbimiz, zalimlerin ve inkarcıların yakıştırdıkları her şeyden uzaktır, biz O'nu tesbih ederek yüceltiriz.

[1] Apaçık, parlak hikmetli Kitaba andolsun! Yüce Allah, izzet ve şeref kaynağı olarak da tanımladığı, önünden ardından asla batıl yaklaşmayan, engin manalar yüklü bir Arapça ile inmiş olan, parlak hakikatlerle dolu Kitabına yemin ediyor. Yüce Rabbimiz onu, insanlara ulaştırılacak bir emanet olarak Hz. Muhammed'e @ indirmiştir. Tüm insanlığı ona çağırsın da onlar onun prensipleriyle kendilerini düzeltsinler diye. Belki akledersiniz, derinlemesine düşünüp onun gerçeklerini anlarsınız.

Yüce Allah'ın Kur'ân'a yemin etmesi, insanların dikkatlerini çekmek ve onların Kur'ân'a eğilmelerini sağlamak içindir. Böylece Rabbimiz, bu kitabın önemini ve ciddiyetini açıklıyor, onun kesinlikle Muhammed'in kafasından çıkmayıp Allah katından geldiğini vurguluyor. Kur'ân'ın mübin oluşu, onun hak ile batılın arasını ayırt etmesi, doğru yolla eğri yolu göstermesi demektir. Gerçekten Kur'ân, dosdoğru yolu gösteren bir bilgi ve fikir yumağıdır.

Kur'ân-ı Kerîm, Yüce Rabbin katındaki Ana Kitapta saklıdır. Korunmuş yüce makam Levh-i Mahfuzda. O şerefli makam, her türlü karışıklıktan uzaktır. Kur'ân, kendinden önce İbrahim'e, Musa'ya, İsa'ya, Nuh'a indirilmiş kitapları; Adem'e indirilmiş kelimeleri, gerçekleri doğrulayıcı olarak inmiş bir kitaptır. O, tüm ilahî kitapları tasdikleyen, onların içerisindeki gerçeklere tanıklık eden bir kitaptır. "Kuran'ı, önce gelen Kitabı tasdik ederek ve ona şahit olarak gerçekle sana indirdik." *(5 Maide 48)*

Mekke Müşrikleri, Hz. Peygamberi yalanlama konusunda inat ve ısrar ediyorlardı. Yüce ahlak sahibi Hz. Peygamber @, olanca gücüyle onları uyarmaya ve doğruya yönlendirmeye çalıştıkça, onlar azgınlık ve taşkınlıklarını artırıyorlardı. İşte bu yüzden Rabbimiz şöyle buyurmuştur: Siz aşırı giden kimselersiniz diye sizi uyarmaktan vaz mı geçelim? Siz kibir, inat ve taşkınlıkta ileri gitmiş bir toplumsunuz diye, sizi şeytanlarınıza bırakalım da onlar, istedikleri gibi sizinle oynasınlar mı? Oysa Biz, lütuf ve keremimizle daha önceki toplumlara da nice peygamberler gönderdik. Ey Muhammed, o peygamberler de toplumlarının zulüm, tuğyan ve taşkınlıklarıyla karşı karşıya kaldılar. O geçmiş toplumlara gönderilen her peygamberle, dalga geçtiler, onları yalanlayıp alaya aldılar. Peki Biz ne yaptık onlara? Onları yokediverdik, tıpkı onlardan çok daha güçlü kuvvetli olanları mahvettiğimiz gibi. Sonuçta onlar, aleme ibret oldular. Elbette senin Rabbin, her şeyi yerli yerince ve anlamlı bir şekilde yapar.

سُورَةُ الزُّخْرُفِ

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا
كَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ
لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾ لِتَسْتَوُوا عَلَىٰ
ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ
الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾ وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا ۚ إِنَّ الْإِنْسَانَ
لَكَفُورٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾ أَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ
بِالْبَنِينَ ﴿١٦﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَٰنِ مَثَلًا ظَلَّ
وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾ أَوَمَنْ يُنَشَّأُ فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ
فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ﴿١٨﴾ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ
عِبَادُ الرَّحْمَٰنِ إِنَاثًا ۚ أَشَهِدُوا خَلْقَهُمْ ۚ سَتُكْتَبُ
شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَٰنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ
مَا لَهُمْ بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۖ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ آتَيْنَاهُمْ
كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾ بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا
آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

٤٩١

11. " O, suyu gökten bir ölçüye göre indirir. Biz onunla ölü memleketi diriltiriz. İşte siz de öyle diriltilip çıkarılacaksınız."

12. "Bütün çiftleri yaratan O'dur. O, gemiler ve hayvanlardan binesiniz diye size binekler var etmiştir."

13-14. "Bütün bunlar; üzerlerine oturunca Rabbinizin nimetini anarak şöyle demeniz içindir: 'Bunları buyruğumuza veren ne yücedir! Zaten bizim takatımız bunlara yetmezdi. Şüphesiz biz dönüp dolaşıp Rabbimize varacağız'."[2]

15. "Öyleyken tuttular da O'na kullarından bir parça yakıştırdılar. İnsan gerçekten apaçık nankördür."

16. "Demek O yarattıkları arasından kızları kendisine alıp da oğulları size bıraktı öyle mi?"

17. "Ama Rahman olan Allah'a isnat ettiği kız evlat kendilerinden birine müjdelenince, o kimsenin içi gayzla dolarak yüzü simsiyah kesilir."

18. "Demek, O'na düşen süs içinde yetiştirilecek de çekişmeyi beceremiyecek olan öyle mi?"

19. "Onlar, Rahman olan Allah'ın kulları melekleri de dişi saydılar. Yaratılışlarına tanık mı olmuşlar? Onların bu şahitlikleri yazılacak ve sorguya çekileceklerdir."

20. "Bir de 'Eğer Rahman dilemiş olsaydı, biz bunlara kulluk etmezdik' dediler. Buna dair bir bilgileri de yoktur; onlar sadece vehimde bulunuyorlar."

21. "Yoksa onlara daha önce bir kitap verdik de ona mı bağlanıyorlar?"

22. "Hayır, 'Doğrusu Biz babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izlerinden gitmekteyiz' dediler."

[2] Ey Muhammed! O müşrik kavmine 'Gökleri ve yeri kim yarattı?' diye soracak olsan, onlar izzet ve ilim sahibi Allah yarattı, derler. Şaşılır şu inkarcıların haline! Onlar hem Yüce Allah'ın yegane yaratıcı olduğunu ve bu konuda O'nun başka ortağının olmadığını, yegane söz sahibi olduğunu kabul ederler, sonra da kalkıp O'na putları ortak koşarlar. Oysa O Allah, üzerinde rahatlıkla gezip dolaşabilmeniz ve hayatınızı sürdürebilmeniz için bir döşek gibi yeri sizin için dayayıp döşeyendir. Yine O, doğru yolu bulup O'nu birleyesiniz ve O'nun erişilmez gücünü kabul edesiniz diye yeryüzünde sizin için yollar var etmiştir O'dur ölçülü bir biçimde gökten yağmur indirip onunla ölü toprakları diriltеn. Gökten inen o su sayesinde Biz, ölmüş topraklara hayat verir, oralarda çeşit çeşit bitkilerin büyüyüp serpilmesini sağlarız. Şunu da bilesiniz ki, tıpkı bunun gibi, öldükten sonra sizleri de diriltip kabirlerinizden çıkaracağız.

O Allah'tır, bitkilerden, hayvanlardan her sınıf varlığı erkekli dişili olarak çifter çifter yaratan. Yine O Allah'tır binesiniz diye, sizin için deryalarda gemiler vareden, binek hayvanları yaratan. Onların sırtlarına binip Yüce Allah'ın lütuf ve keremlerini düşünesiniz, size olan nimetlerini hatırlayıp şükredesiniz diye. O sizin emrinize sunulmuş bineklerin üzerine kurulduğunuzda, izzet ve ikram sahibi Yüce Allah'ın lütuf ve keremlerini takdir ederek şöyle dua edesiniz diye: Tüm bunları güç ve kudretiyle bizlerin emrine sunan Allahım, sen ne yücesin! Senin bize bu lütufların olmasaydı, biz kendimiz asla bunlara güç yetiremez, bunları yanaştıramazdık. Elbette biz, dönüp dolaşıp Rabbimizin huzuruna varacağız. Öldükten sonra diriltilip hesap gününde O'nun huzuruna çıkıp sorgulanacağız. O nimetleri nerelerde kullandık, mallarımızı nerelerde harcadık, zamanlarımızı nasıl geçirdik? Evet tüm bunlardan sorgulanıp hesaba çekileceğiz. O gün, orada herkes yaptığına bağlı olarak mükafat ve ceza görecektir.

وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فٖى قَرْيَةٍ مِنْ نَذٖيرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَٓا
اِنَّا وَجَدْنَٓا اٰبَٓاءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَاِنَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾ قَالَ اَوَلَوْ
جِئْتُكُمْ بِاَهْدٰى مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ اٰبَٓاءَكُمْ قَالُٓوا اِنَّا بِمَٓا
اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ ﴿٢٤﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبٖينَ ﴿٢٥﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ لِاَبٖيهِ وَقَوْمِهٖٓ اِنَّنٖى بَرَٓاءٌ
مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾ اِلَّا الَّذٖى فَطَرَنٖى فَاِنَّهُ سَيَهْدٖينِ ﴿٢٧﴾
وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فٖى عَقِبِهٖ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾
بَلْ مَتَّعْتُ هٰٓؤُلَٓاءِ وَاٰبَٓاءَهُمْ حَتّٰى جَٓاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُبٖينٌ ﴿٢٩﴾
وَلَمَّا جَٓاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ وَاِنَّا بِهٖ كَافِرُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالُوا
لَوْلَا نُزِّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظٖيمٍ
﴿٣١﴾ اَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعٖيشَتَهُمْ
فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ
بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ
﴿٣٢﴾ وَلَوْلَٓا اَنْ يَكُونَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ
بِالرَّحْمٰنِ لِبُيُوتِهِمْ سُقُفًا مِنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٣٣﴾

٤٩٢

وَلِبُيُوتِهِمْ

23. "Aynı şekilde senden önce, her hangi bir kente gönderdiğimiz uyarıcıya, o kentin şımarık varlıkları sadece: 'Doğrusu babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izlerini izlemekteyiz' demişlerdi."[3]

24. "Gönderilen uyarıcı, 'Eğer size, babalarınızı üzerinde bulduğunuz dinden daha doğrusunu getirmiş isem de mi bana uymazsınız?' derdi. Onlar: 'Doğrusu biz, sizinle gönderilen şeyi inkar ediyoruz' derlerdi."

25. "Bunun üzerine Biz de onlardan öc aldık. Yalancıların sonunun nasıl olduğuna bir bak!"

26-27. "Hani İbrahim, babasına ve kavmine demişti ki: 'Beni yaratan hariç, sizin taptığınız şeylerden uzağım. Beni doğru yola eriştirecek olan şüphesiz O'dur'."

28. "İbrahim ardından geleceklere bu sözü, devamlı kalacak bir miras olarak bıraktı. Artık belki doğru yola dönerler."

29. "Hayır; Ben onları ve babalarını, gerçek ve onu açıklayan bir peygamber gelene kadar geçindirdim."

30. "Gerçek kendilerine geldiği zaman: 'Bu bir büyüdür. Doğrusu biz onu inkar ediyoruz' dediler."[4]

31. " 'Bu Kuran, iki şehrin birinden bir büyük adama indirilmeli değil miydi?' dediler.

32. "Rabbinin rahmetini onlar mı taksim edip paylaştırıyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini, aralarında Biz taksim ettik; birbirlerine iş gördürmeleri için kimini kimine derecelerle üstün kıldık; Rabbinin rahmeti, onların biriktirdikleri şeylerden daha iyidir."

33. "Eğer bütün insanlar tek ümmet olacak olmasaydı, şüphesiz Biz o Rahmanı inkar edenlerin evlerine gümüşten tavanlar, üzerinde yükseldikleri asansörler yapardık."

[3] Müşriklerin, kullarından bir parçayı Allah'a ortak koşmaları, gerçekten şaşılacak bir şeydir! Oysa şanı yüce olan Allah, ne doğmuştur ve ne de doğurulmuştur. Onlar bilgisizlikleri yüzünden Yüce Allah'ın çocuk edinmesinin imkansız olduğunu anlayamamışlardır. Şayet Yüce Allah'ın bir çocuğu olsaydı, o zaman kendisinin sonradan olma bir varlık olması gerekirdi, bu ise imkansızdır. Zira Allah'ın çocuk sahibi olduğunu kabul etmek, Yüce Allah'ın parçalanabilirliğini kabul etmek olur, bu ise Allah için muhaldir. Yüce Allah sonradan olma değildir, O ezelidir, tekdir, eşi ortağı ve benzeri de yoktur, hiç kimseye ihtiyacı da yoktur.

Yine gariptir ki, o zalim inkarcılar Allah'a çocuk isnat ediyorlar, sonra da o çocuğun cinsiyetini belirleyip kızların onun çocuğu olduğunu ileri sürüyorlar. Demek O yarattıkları arasından kızları kendisine alıp da oğulları size bıraktı öyle mi? Bu cümle, çok net bir biçimde onların iddialarını reddetmektedir. Bir sonraki ayette de şöyle buyurularak, müşriklerin iddialarının ne kadar asılsız ve anlamsız olduğuna dikkat çekiliyor: Ama kız evlat kendilerinden birine müjdelenince, o kimsenin içi gayzla dolarak yüzü simsiyah kesilir. Ve çoğu zaman da o kız çocuğunu alır diri diri toprağa gömer. Hal böyle olunca, nasıl olur da siz, kendinize yakıştıramadığınız bir şeyi Allah'a isnat edersiniz?! Hem o süsler içerisinde yetişen kızlar, erkekler gibi mücadeleci de değildirler. Durum böyle iken, bu durum ve konumda olan bir cins nasıl olur da Allah'a izafe edilebilir?! *(Bkz. Muhammed Ahmed Kenân, Kurratü'l-Ayn alâ Tefsîri'l-Celâleyn, s, 648)* Gerçekten bu çok sakat bir düşünce ve tutarsız bir iddiadır.

O cahil müşrikler tutup meleklere tapıyorlar, sonra da kalkıp, Allah dileseydi biz onlara tapmazdık, diyorlar. Üstelik bir de meleklerin dişi olduğunu ileri sürüyorlar. Biz, onların ileri sürdükleri bu iddia ve inançlarını kaydedeceğiz ve yarın kıyamet günü onları hesaba çekeceğiz. Bu ifadeler de çok çetin ve dehşetli tehditlerdir.

Yüce Allah, müşriklerin delilsiz ve belgesiz bir şekilde Allah dışındaki şeylere tapışlarını redderek şöyle buyuruyor: Yoksa Biz, onlara bir kitap verdik de, onlar o ileri sürdükleri saçmalıkları orada mı buluyorlar?! Doğrusu onlar, Allah'a iftira atıyorlar. Onlara yazıklar olsun, nasıl da yalan söylüyorlar? Onlar ancak zan ve vehimlerin peşinde koşuyorlar. Oysa gerçekte Biz, onlara böyle bir kitap ve belge de vermiş değiliz. Onlara bu saçmalıklar nereden gelmiştir de, onların peşinden koşuşup duruyorlar? Bir de tüm bu saçmalıkların atalarının yolu olduğunu söylüyorlar. Halbu ki, onların bu yaptıkları, atalarının gidişatını körükörüne taklitten başka bir şey değildir. Bu konuda onların elinde hiç bir belge ve bilgi de yoktur. Aslında tüm bilgi ve deliller atalarının ve diğer sapıkların aleyhinedir.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, o müşriklerin ileri sürdükleri saçmalıkların benzerlerinin, onlardan önce peygamberleri yalanlayan toplumlarca da seslendirildiğini bildiriyor: Ey Muhammed! Bizim senden önce gönderdiğimiz hemen her uyarıcıya da, toplumun azman inkarcıları benzer saçmalıkları söylemişlerdir. Onlar da kendilerinin atalarının yolunda olduklarını söylüyorlardı. Halbu ki bu saçma ve tutarsız bir gerekçedir. Zira ataların bir şeyi yapmış olmaları, onun delil olması için yeterli neden değildir. Çünkü gerçek ve doğru delil, dilediği her şeyi yapan ve eşi ortağı olmayan Yüce Allah'ın katında olandır.

[4] Davet ve çağrılarına karşı gelen toplumlarına peygamberlerin hepsi şöyle demişlerdi: Siz atalarınızı mı kendinize örnek ve önder alıyorsunuz? Oysa atalarınızın gittiği yol, açık bir sapıklıktan başka bir şey değildir. Hem siz ne diyorsunuz, ya ben size, atalarınızın gidişatından çok daha doğru bir yol getirmişsem? Andolsun ki ben size, sorumlu olduğunuz İslamı getirdim. Siz, ona uyup uymadığınızdan sorgulanacaksınız, ona uymadığınız takdirde azaba uğrayacaksınız. İslam ilk ve son evrensel dindir..

Onlar ise ağız birliği etmişcesine şöyle dediler: Bizler, sizin gönderilmiş olduğunuz gerçekleri inkar ediyoruz! Bunun anlamı şudur: Onlar, peygamberlerin kendilerine ulaştırdıkları mesajın doğruluğunu yakinen bilseler bile, ona boyun eğmeyeceklerdi. Bu, onların ne kadar kötü niyetli olduklarının, gerçeklere ve hakikat ehline karşı ne kadar bağnaz olduklarının bir götergesiydi.

Biz de onlardan intikam aldık. O gerçekleri yalanlayan toplumları, çeşit çeşit azaplarla cezalandırdık. Nitekim Yüce Rabbimiz, onların kıssalarını değişik surelerde anlatmıştır. Ahirette de onlar için azaptan başka bir şey yoktur. Bak bakalım, gerçekleri yalanlayan toplumların sonu nasılmış? Onlar nasıl mahvü perişan oldular? Ve Yüce Allah, onların arasından inananları nasıl kurtardı?

Ey Muhammed! O gerçekleri yalanlayanlara Allah'ın dostu ve tevhid erlerinin önderi Hz. İbrahim'i hatırlat. Hani o, putlara tapan babası ve kavminden uzaklaşarak şöyle demişti: Ey baba ben senden de ➡

➡ uzağım, senin kavminden de, taptığınız putlardan da. Ben, asla beni en güzel bir biçimde yaratan Allah'tan başkasına yönelmem. O'nun şanı ne yücedir, bana dosdoğru yolu O gösterdi ve o gerçek sözü , arkada kalanlara kalıcı bir miras yaptı. O söz, yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a kulluk etme ve O'ndan başka tüm putları kaldırıp atma sözü olan Kelime-i Tevhiddir. Yüce Allah o tevhid sözünü, ardımdan gelenlerin uyup tutunacakları kalıcı bir miras yaptı. Onun sayesinde, Allah'ın kendilerine hidayet verdiği İbrahim milleti, doğru yolda kalsınlar, hakikati bulup hep ona uysunlar diye.

Şanı Yüce Allah, insanları dünyada yaşatır, onlara fırsatlar tanır. Hesap günü ahiret gelince de onları zorlu bir sınava tabi tutar. Allah'ın peygamberi de onlara tanıklık eder. Hem de apaçık bir şekilde, müjdeleyerek ve uyararak. O batıl ehli kimseler, kendilerine Yüce Allah katından gerçekler gelince şöyle dediler: Bu açık bir büyüdür ve biz bunu reddediyoruz. Bu sözleriyle onlar, hakikate karşı nasıl büyüklük tasladıklarını, kıskançlık ve taşkınlık yaptıklarını ortaya koymuşlardır. O gün ise onların bu söylediklerine karşılık, acıklı bir azap vardır.

سُورَةُ الزُّخْرُفِ

وَلِبُيُوتِهِمْ اَبْوَابًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِؤُنَ ﴿٣٤﴾ وَزُخْرُفًا
وَاِنْ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ
لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٣٥﴾ وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ
لَهُ قَرٖينٌ ﴿٣٦﴾ وَاِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبٖيلِ وَيَحْسَبُونَ
اَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنٖي وَبَيْنَكَ
بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرٖينُ ﴿٣٨﴾ وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ اِذْ ظَلَمْتُمْ
اَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ
اَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ فٖي ضَلَالٍ مُبٖينٍ ﴿٤٠﴾ فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ
فَاِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ﴿٤١﴾ اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذٖي وَعَدْنَاهُمْ فَاِنَّا
عَلَيْهِمْ مُقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾ فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذٖٓي اُوحِيَ اِلَيْكَ
اِنَّكَ عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ﴿٤٣﴾ وَاِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ
تُسْـَٔلُونَ ﴿٤٤﴾ وَسْـَٔلْ مَنْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَٓا اَجَعَلْنَا
مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ اٰلِهَةً يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى
بِاٰيَاتِنَٓا اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۬ئِهٖ فَقَالَ اِنّٖي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمٖينَ
﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ بِاٰيَاتِنَٓا اِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

٤٩٣

37. "Şüphesiz onlar bunları yoldan alıkorlar, bunlar da doğru yola eriştiklerini sanarlar."

38. Sonunda Bize gelince arkadaşına: 'Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arasındaki kadar uzaklık olsaydı, sen ne kötü arkadaş imişsin!' der."

39. Böyle demenin bugün size hiç faydası dokunmaz; zira haksızlık etmiştiniz, şimdi ise hepiniz azapta ortaksınız."

40. "Sağırlara sen mi duyuracaksın? Yoksa körleri ve apaçık sapıklıkta olanları doğru yola sen mi eriştireceksin?"

41-42. "Seni onlardan uzaklaştırsak bile doğrusu Biz kendilerinden öc alırız; yahut onlara vadettiğimizi sana gösteririz. Çünkü Biz, onlara karşı gücü yetenleriz."

43. "Sen hemen sana vahyolunana sarıl. Sen, şüphesiz doğru yol üzerindesin."

44. "Doğrusu o, sana ve ümmetine bir öğüttür, ondan sorumlu tutulacaksınız."

45. "Senden önce gönderdiğimiz peygamberlere sor, Biz, Rahman olan Allah'tan başka, kulluk edilecek tanrılar meşru kılmış mıyız?"[6]

46. "And olsun ki Biz Musa'yı mucizelerimizle Firavun'a ve erkanına göndermiştik. O, 'Şüphesiz ben, alemlerin Rabbinin elçisiyim' demişti."

47. "Onlara mucizelerimizi getirdiği zaman, bunlara gülüvermişlerdi."

34. "Yine onların evlerinin kapılarını, üzerine yaslanacakları kerevetleri gümüşten yapardık."

35 "Ve altın süslerle işlerdik. Bunların hepsi ancak dünya hayatının geçimliğidir. Ahiret ise, Rabbinin katında O'na karşı gelmekten sakınanlaradır."[5]

36. "Rahman olan Allah'ı anmayı görmezlikten gelene, yanından ayrılmayacak bir şeytanı arkadaş veririz."

[5] Yüce Allah'ın kendisine vahiy indirdiği peygambere itiraz eden, baş ve gönül gözleri kapalı cahil Kureyş Müşrikleri şöyle diyorlardı: Bu kadar variyetli ve ileri gelen adam varken Allah, bu Kur'ân'ı Kureyşli bir yetime mi indiriyor?! Bu Kur'ân, şu Mekke yahut Taif'deki iki büyük adamdan birisine indirilmeli değil miydi? Tabi ki, bu adamlar, Kureyşlilerin gözünde büyük kimselerdi.

Rabbının rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar? Peygamberliğin kime verileceğine onlar mı karar verecekler. Hayır, bu iş onlara düşmez Bu konuda karar verme yetkisi yalnızca Yüce Allah'ındır. Elbette Allah Teâlâ, peygamberliği kime vereceğini kendisi bilir. Hem O peygamberliği, kullarının en temiz kalplisine, en akıllısına ve en asiline verir. Nitekim Hz. Muhammed de peygamberlik payesine en layık kişi idi. Şanı yüce olan Allah, lütuf ve keremiyle kullarının hakedişlerine göre rahmetini aralalarında paylaştırır. Elbette Rabbinin ihsanı yasaklanmış değildir. O, çeşitli hikmetler gereği kulları arasında malları, rızıkları, akıl, anlayış ve diğer nimet ve hassaları farklı farklı paylaştırır. İşte bu gerçeğe dikkat çekmek için şöyle buyurmuştur: Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında Biz taksim ettik; birbirlerine iş gördürmeleri için kimini kimine derecelerle üstün kıldık. Ayette geçen 'sühriyye' kelimesi, bazılarının sandığı gibi hakir kılmak anlamına değil, hizmet görmek, tutup çalıştırmak anlamlarınadır. Evet insanlar birbirlerine muhtaç yaratılmışlardır. Birinin yapabileceği bir işi, bir başkası yapamaz. Bu yüzden insanlar birbirlerine muhtaçtırlar ve birbirlerinin ihtiyaçlarını görürler ve hayat bu şekilde devam eder.

Elbette Yüce Mevlanın rahmeti dünyanın üstündedir. Dünyanın sonlu ve geçici süsleri yanında, Rabbinin rahmeti çok daha hayırlı ve daha kalıcıdır. O'nun rahmeti, o aciz azmanların toplayıp biriktirdikleri her şeyden çok daha hayırlıdır. Şayet tüm insanlar, tek bir ümmet olacak olmasaydı -ki bu imkansızdır- Yüce Allah inkarcı kafirlerin evlerinin tavanını gümüşten yapar ve üzerine çıkıp yükselecekleri asansörlerle donatırdı. Onların hayal bile edemeyecekleri şekilde bunları süsleyip bezerdi. Ne var ki onlar, azgınlıkları yüzünden tüm bu hakikatlere bakıp ibret almıyorlar. Oysa bu söylenenleri yapmak bizim için çok basit şeylerdir. Dünyalıklar geçici ve yok olucu kırıntılardır. Ahiret ve Ahiret için hazırlananlar ise, işte asıl kalıcı ve anlamlı olan onlardır. Allah'tan sakınıp O'na karşı yükümlülüklerini yerine getiren müttakî'ler için, Ahirette gözlerin görmediği, kulakların duymadığı ve akla hayale gelmedik güzel şeyler hazırlanmıştır. O nimetlere müttakî'lerden başkası asla konamaz.

[6] Fesübhanallah! Şunlara bir bakın, Rahmanın zikri, öğüdü olan Kur'ânı görmezden gelip ondan yüz çeviriyorlar! Hz. Muhammed'in @ getirdiği gerçeklere sırt çeviriyorlar! İşte onların yandaşı şeytandır, şeytan her zaman onların yanındadır, ama onlara bir yararı dokunmayacaktır. Üstelik o, onları doğru yoldan alıkoymakta ve saptırmaktadır. Kötülükleri onlara süsleyerek sapıklığa çağırmaktadır. Şeytan da azapta onlara ortak olacaktır.

Ey Muhammed! Hal böyleyken sen o sağırlara mı işittireceksin, yoksa o körlere mi gerçeği göstereceksin? Onları bir kere sapıklık kuşatmıştır, onlar inkara şartlanmışlardır. Bu konuda sana düşen yalnızca tebliğdir, onları hidayete eriştirmek sana düşmez. Biz, seni onların arasından uzaklaştıracak olsak, senden sonra onlardan elbette öcümüzü alır ve onları cezalandırırdık. Yahut da Biz sana, sen hayattayken kötülere ne yapacağımızı göstereceğiz. O zaman göreceksin, Bizim onların hakkından nasıl geldiğimizi!

Ey Muhammed, sen şimdi, sana vahyedilen gerçeklere sarıl. Şunu iyi bil ki, sen dosdoğru bir yol üzeresin. Sen Kur'ân gerçeklerine tutun. Onun doğru yola götüren rehberliğine sarıl. Zira Kur'ân hem senin için bir şereftir, hem de kavmin için. Ve siz, kıyamet günü ondan sorgulanacak, onun gereklerini yerine getirip getirmediğinizden hesaba çekilecekiniz.

Senden önce gönderdiğimiz peygamberlere bir sor bakalım, Biz hiç, Allah'tan başka tanrılar kılmış mıyız ve o peygamberler hiç böyle bir şey söylemişler mi de insanlar o tanrılara tapıyorlar? Sor bakalım onlar niçin inkar ediyorlar? Yoksa inkarları için bir dayanakları mı var? Hayır hayır, peygamberlerin hepsi insanları, bir olan eşi ortağı olmayan Allah'a kulluğa çağırmış ve putlara tapmaktan onları şiddetle sakındırmışlardır.

وَمَا نُرِيهِم مِّنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُم
بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا يَا أَيُّهَ
السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِندَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ
﴿٤٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ ﴿٥٠﴾
وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ
وَهَٰذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا
الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَا أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ
مِّن ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَاسْتَخَفَّ
قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾
فَلَمَّا آسَفُونَا انتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾
فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ
مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوا أَآلِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ
مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا
عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ وَلَوْ نَشَاءُ
لَجَعَلْنَا مِنكُم مَّلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُفُونَ ﴿٦٠﴾

٤٩٤

وَإِنَّهُ

48. "Onlara gösterdiğimiz her mucize diğerinden daha büyüktü; doğru yola dönmeleri için onları azaba da uğrattık."

49. "Onlar, 'Ey Büyücü! Sana verdiği ahde göre Rabbine bizim için yalvar da doğru yola erişelim' dediler."

50. "Ama, azabı üzerlerinden kaldırdığımızda hemen sözlerinden döndüler."

51. "Firavun, kavmine şöyle seslendi. 'Ey kavmim! Mısır hükümdarlığı ve şu ayağımın altında akan ırmaklar benim değil mi? Görmüyor musunuz?' "

52. "Yahut, ben zavallı ve nerdeyse meramını anlatamayacak durumda olan bu kimseden daha üstün değil miyim?"

53. "Ona altın bilezikler verilmeli veya yanında ona yardım edecek melekler gelmeli değil mi?"

54. "Firavun, kavmini küçümsedi ama, onlar kendisine yine de itaat ettiler. Doğrusu onlar yoldan çıkmış bir toplumdu."

55. "Onlar Bizi öfkelendirince Biz de onlardan öc aldık, hepsini suda boğduk."

56. "Ve onları, sonrakiler için bir geçmiş ve bir örnek kıldık."[7]

57. "Meryem oğlu misal verilince, senin kavmin buna gülüp geçiverdi."

58. "Onlar, 'Bizim tanrımız mı yoksa o mu daha iyidir?' dediler. Sana böyle söylemeleri, sadece, tartışmaya girişmek içindir. Onlar şüphesiz kavgacı bir toplumdur."

59. "Meryem oğlu, ancak kendisine nimet verdiğimiz ve İsrailoğullarına örnek kıldığımız bir kuldur."

60. "Eğer dileseydik, size bedel yeryüzünde sizin yerinizi tutacak melekler var ederdik."

[7] Bu ayetlerinde Yüce Rabbimiz, Hz. Musa'yı Firavun ve erkanına gönderdiğini anlatıyor. Hz. Musa, onları yalnızca eşi ortağı olmayan bir Allah'a kulluğa çağırıyordu. Elinde de dokuz emir, hareket eden asa ve benzeri buyük mucizeler vardı. Tüm bunlara rağmen onlar, büyüklük tasladılar ve mucizeleri yalanlayıp Hz. Musa'ya uymadılar, onunla dalga geçip anlattıklarına gülüp geçtiler. Onlar iman etmeyince, Rabbimiz tutup onlara azaplar tattırdı. Belki akıllarını başlarına alırlar da dönüp tevbe ederler diye. Ama onlar kötüler olmaya devam ettiler. Allah'ın mucizeleri kendilerine inip dururken kalkıp şöyle dediler: Ey Musa, ey Büyücü! Şu Rabbıne dua et de, şu bize tattırdığı azabı bizden kaldırsın, o zaman belki doğru yolu buluruz!. Yüce Allah, azabı onlardan kaldırınca, verdikleri sözde durmadılar ve inkarlarına devam ettiler.

Firavun, kavmini toplayıp saltanatına güvenerek, kibir ve inat içerisinde onlara şöyle seslendi: Ey kavmim! Mısır'ın hükümranlığı benim elimde değil mi? Benim emrimle şu ayağımın altında akan nehirlerin sahibi ben değil miyim? Yerin hakimi ben değil miyim, ben değil miyim sizin en yüce sahibiniz? Benim ne büyük bir kral olduğumu görmüyor musunuz? Şimdi söyleyin bakalım ben, daha doğru dürüst konuşup meramını anlatamaz durumda olan şu adamdan daha üstün değil miyim? Bu adam, zayıf, güçsüz ve acizin biri değil mi? Hem sonra, ona Rabbin katından altından bilezikler verilmeli değil mi? Yahut melekler hep onunla birlikte dolaşmalı değiller mi? Bunlar olsa, belki ona inanabiliriz!..

Gerçekten bu söylenenler, boş ve tutarsız sözlerdi. Aklınca Firavun, Hz. Musa'yı küçümsüyor ve onunla dalga geçiyordu. Bu sözleriyle Firavun, kendisine itaat eden kavmini de hafife alıyordu. Çünkü onlar, idealsiz ve emelsiz yoldan çıkmış bir güruhtu. İşte bu yüzden Biz, onlardan intikamımızı aldık ve hepsini suda boğduk. Böylece onları, haksız yere yeryüzünde taşkınlık yapan her azmana ibret ve ders kıldık. Gerçekten bugün de yeryüzü Firavunları pek çok. Onların şerlerinden Allah bizleri korusun!

سُورَةُ الزُّخْرُفِ

وَإِنَّهُۥ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَٱتَّبِعُونِ هَٰذَا صِرَٰطٌ
مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ إِنَّهُۥ لَكُمْ
عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٢﴾ وَلَمَّا جَآءَ عِيسَىٰ بِٱلْبَيِّنَٰتِ قَالَ
قَدْ جِئْتُكُم بِٱلْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُم بَعْضَ ٱلَّذِى تَخْتَلِفُونَ فِيهِ
فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿٦٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ رَبِّى وَرَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُ
هَٰذَا صِرَٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦٤﴾ فَٱخْتَلَفَ ٱلْأَحْزَابُ
مِنۢ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ أَلِيمٍ ﴿٦٥﴾
هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا ٱلسَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُم بَغْتَةً وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾ ٱلْأَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۭ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا
ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٦٧﴾ يَٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ ٱلْيَوْمَ وَلَآ أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَكَانُوا۟ مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ٱدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ أَنتُمْ
وَأَزْوَٰجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِم بِصِحَافٍ مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ ٱلْأَنفُسُ وَتَلَذُّ ٱلْأَعْيُنُ وَأَنتُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ
﴿٧١﴾ وَتِلْكَ ٱلْجَنَّةُ ٱلَّتِىٓ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾
لَكُمْ فِيهَا فَٰكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

٤٩٥

61. "O, kıyametin bilgisidir.[8] O saatin geleceğinden şüphe etmeyin. *Bana uyun*, işte bu doğru yoldur."

62. "Sakın şeytan sizi bu yoldan alıkoymasın; şüphesiz o size apaçık bir düşmandır."

63. "İsa, belgeleri getirdiği zaman demişti ki: 'Size hikmetle ve ayrılığa düştüğünüz şeylerin bir kısmını açıklamak üzere geldim. Allah'a karşı gelmekten sakının, bana itaat edin'."

64. "Doğrusu Allah benim de Rabbimdir, sizin de Rabbinizdir, artık O'na kulluk edin, bu, doğru yoldur."

65. "Ama, aralarında guruplaştılar, ayrılığa düştüler. Kıyamet gününün can yakıcı azabına uğrayacak zalimlerin *vay haline!*"

66. "Onlar farkında değillerken kıyamet gününün kendilerine ansızın gelmesini mi bekliyorlar?"[9]

67. "O gün Allah'a karşı gelmekten sakınanlar dışında, dost olanlar birbirine düşman olurlar."

68. "Ey kullarım! Bugün size korku yoktur, siz üzülmeyeceksiniz."

69. "Bunlar, ayetlerimize inanmış ve teslim olmuş olanlardır."

70. "Siz ve eşleriniz, ağırlanmış olarak, sevinç ve neşe içerisinde cennete giriniz."

71. "Onlar için altın kadeh ve tepsiler dolaştırılır, canlarının istediği ve gözlerinin hoşlandığı her şey oradadır. Siz orada temellisiniz."

72. "İşlediklerinize karşılık, size miras verilen işte bu cennettir."

73. "Orada sizin için bol yemiş vardır, onlardan yersiniz."

[8] Ayetteki 'O' zamirinin kime gittiği konusunda iki görüş vardır. Birinci görüşe göre Kur'ân'a gider, tefsircimiz de bu görüşü seçmiştir. İkinci görüşe göre zamir Hz. İsa'ya gider. Buna göre de ayet şu iki şekilde anlaşılmıştır: "Hz. İsa'nın yeryüzüne tekrar gelişi kıyamet alametidir." "Hz. İsa'nın ölüleri diriltmesi, öldükten sonra dirilmeye delildir." *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 325.)*

[9] Bu ayetler, Kureyşlilerin inkar ve küfürde nasıl direndiklerini ve nasıl bilgisizce tartıştıklarını anlatan ilahî gerçeklerdir. Yüce Rabbimiz, 'Senden önce gönderdiğimiz peygamberlere sor, Biz, Rahman olan Allah'tan başka, kulluk edilecek tanrılar meşru kılmış mıyız?' ayetini indirince, müşrikler Hz. İsa peygamberin durumuyla ilgi kurarak şöyle dediler: Muhammed, tıpkı hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı ilah edindikleri gibi, bizim de kendisini ilah edinmemizi istiyor. *(Bkz. Kurtubî, Tefsîr, XVI, 102)* Ardından da şu soruları sordular: Ey Muhammed, şu senin atalarının ilahları mı daha hayırlıdır, yoksa İsa mı? Fakat Peygamberimiz onların bu anlayışsızlıklarına aldırış etmedi. Rabbi ona, onların iftiralarla tartışan cedelci bir topluluk olduğunu bildirdi ve şöyle devam etti: Hz. İsa, Bizim kendisine peygamberlik bahşettiğimiz bir kuldu. Biz onu, İsrailoğulları için izlenecek, ibret alınıp uyulacak bir örnek kıldık. Onun yaratılışı Bizim, dilediğimiz her şeyi yapabileceğimizi göstermektedir. Yüce Allah isteseydi, peygamber olarak insanları değil de, melekleri yeryüzüne atardı.

Evet Kur'ân'ın inişi, kıyametin yaklaştığına delildir. O gün gelince, onlar Kur'ân'ın gerçeğin kendisi olduğunu anlayacaklardır. O halde, kıyamet hakkında şüphe ve tereddüt etme. O hiç şüphesiz gelecektir. Öyleyse dosdoğru olun ki, doğru yolda olduğunuz belli olsun. Sakın kendinizi şeytanın kollarına bırakmayın, yoksa o sizi Allah'ı anmaktan alıkoyar. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır.

Hz. İsa peygamber, kavmine apaçık mucizelerle gelip şöyle dedi: Ben size hikmetin kendisini getirdim, bir de sizin anlaşmazlığa düştüğünüz bazı konuları açıklamak üzere geldim. O halde, Allah'ın huzuruna çıkacağınız günden sakının ve size emrettiklerimi yerine getirerek o gün için hazırlıklı olmaya bakın. Size getirdiğim gerçekler konusunda bana uyun. Zira sizin Allah'ın peygamberine itaat etmeniz, Allah'a itaat etmeniz demektir.

Daha sonra Hz. İsa, sözlerine şöyle devam etti: Doğrusu Yüce Allah, benim de Rabbimdir, sizin de. Siz nasıl O'nun kullarıysanız, ben de O'nun kuluyum. Hepimiz O'na muhtacız. Hiç bir şeyi ortak koşmadan yalnızca O'na ibadet etme konusunda hepimiz biriz. İşte sonu cennet olan dosdoğru yol budur.

Tüm bu açıklamalara rağmen çeşitli gruplar, Hz. İsa'nın doğumu ve şahsı hakkında ayrılığa düştüler. Yüce Allah'ın gerçeklerine aykırı davranan zalimlere yazıklar olsun! Onlar için o gün can yakıcı bir azap vardır. O insanlar, ilahî gerçeklere hiç bakmıyorlar mı? Onlar hiç korkmuyorlar mı, kıyametin ansızın hiç haberleri olmadan geliverececeğinden? Evet kıyamet gerçekten gelecektir, bunda hiç şüphe yoktur. Hem onlar hiç beklemedikleri anda kıyamet gelecek ve onlar ona hazırlıksız yakalanacaklardır. Kıyamet gelince yaptıklarına bin pişman olacaklar, ama pişmanlıkları onlara bir yarar sağlamayacaktır. .

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ
فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَٰكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ
﴿٧٦﴾ وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُمْ مَاكِثُونَ ﴿٧٧﴾
لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٨﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا
فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ ۚ بَلَىٰ وَرُسُلُنَا
لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾ قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ ﴿٨١﴾
سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾ فَذَرْهُمْ
يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾ وَهُوَ الَّذِي
فِي السَّمَاءِ إِلَٰهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَٰهٌ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾
وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ
عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾ وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ
مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾
وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ
﴿٨٧﴾ وَقِيلِهِ يَا رَبِّ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾
فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

74. "Doğrusu suçlular, temelli kalacakları cehennemin azabı içindedirler."

75. "Azaba hiç ara verilmez, onlar orada tamamen umutsuzdurlar."

76. "Biz onlara zulmetmedik, ama onlar zalim kimselerdi."

77. "Onlar şöyle bağrışırlar: 'Ey Nöbetçi! Rabbin hiç değilse canımızı alsın!' Nöbetçi: 'Siz böyle kalacaksınız' der."

78. "And olsun ki, size gerçeği getirdik; fakat çoğunuz haktan hoşlanmayanlarsınız."

79. "Yoksa bir işe mi karar verdiler? Doğrusu biz de kararlıyız."

80. "Yoksa, kendilerinin sırlarını ve fısıltılarını duymayız mı sanarlar? Hayır; öyle değil; hem yanlarındaki elçilerimiz yazmaktadırlar."[10]

81. "De ki: "Eğer Rahman olan Allah'ın çocuğu olsa, kulluk edenlerin ilki ben olurdum."

82. "Göklerin , yerin ve Arşın Rabbi, onların nitelemekte olduklarından münezzehtir."

83. "Bırak onları, kendilerine söz verilen güne kavuşana kadar, dalsınlar, oynasınlar."

84. "Gökte de Tanrı, yerde de Tanrı O'dur. Hakim olan, her şeyi bilen O'dur."

85. "Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulananların hükümranlığı kendisinin olan Allah en yücedir! Kıyamet saatini bilmek O'na aittir. O'na döndürüleceksiniz."

86. "Allah'ı bırakıp yalvardıkları şeyler, şefaat edemezler. Ancak hakkı bilip ona şahitlik edenler bunun dışındadır."

87. "And olsun ki, onlara kendilerini kimin yarattığını sorsan: 'Allah' derler. Öyleyken nasıl da aldatılıp döndürülüyorlar?"

88. "Peygamber şöyle der:[11] 'Ey Rabbim! Bunlar inanmayan bir toplumdur'."

89. "Geç sen onları, ve 'Selam' de; yakında bileceklerdir."[12]

[10] Dünyada iken birbirlerinin dostu olanlar, yarın kıyamet günü birbirlerine düşman kesileceklerdir Ancak müttakîler bunun dışındadır. Zira o gün, birbirlerini Allah için sevmeyenler birbirlerine düşman olurlar. Ama Allah için sevişenlerin dostluğu devamlıdır. O müttakîlere Rableri şöyle seslenir: Ey kullarım! Bugün size korku yoktur, siz üzülmeyeceksiniz. Bugün sizin için Firdevs cennetlerinde şerefli makamlar vardır. Kevser havzında kana kana içecek, Hz. Muhammed ve diğer peygamberlerin komşuları olarak ağırlanacaksınız. Sizin için orada, gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, akla hayale gelmedik nimetler vardır. Çünkü sizlersiniz, ayetlerimize inanan müslümanlar. Sizin gönlünüz imanda karar kıldı ve yaptığınız davranışlarla dış dünyanız da Allah'ın ölçülerine teslim olmuştu. Buyurun girin cennete, sizin iman ve can yoldaşlarınız eşlerinizle beraber. Eşlerinizden makamı aşağıda olanların Biz, derecelerini yükseltip eşinin seviyesine çıkartırız. Sevinç içerisinde, nimetlerle ağırlanarak girin cennete. Altın, elmas ve zümrüd kakmalı eşsiz tabak ve kadehlerle cennet hizmetçileri sizin hizmetinizde dolaşacaklardır. O yüce makamlarda, nefislerin özlemini duyduğu, canların çektiği her şey vardır. Siz bu nimetler içerisinde temelli kalacaksınız. Denizleri, pınarları, ırmakları, köşk ve kaşaneleri ile bu cennet, dünyada iken yaptığınız yararlı davranışlarınızın karşılığı olarak size bahşedilmiştir. Siz Allah'ın size olan merhameti sayesinde o güzel davranışları işleyip cenneti hakettiniz. Yoksa hiç kimse, Allah'ın lütuf ve keremi olmadan kendi kendine cennete giremez. O cennette sizin için , canınızın arzuladığı her çeşit meyve ve yiyeceklerden bol miktarda vardır.

Cennetlik iman ehlinin karşısında, inkar ve kötülük ehli de anılıyor. Onların durumu ne mi olacak? Onlar da temelli kalacakları cehennem azabı içerisinde olacaklardır. O azap, bir an bile onlardan ayrılmaz. Onlar, orada her çeşit hayır ve güzellikten tamamen ümitlerini kesmiş bir haldedirler. Biz, onlara haksızlık etmedik. Ama onlar, peygamberler gönderildikten ve apaçık deliller gözler önüne serildikten sonra işledikleri kötülüklerle kendi kendilerine zulmettiler. Böylece yaptıklarına karşılık cezalandırılmayı hakettiler. Yoksa Rabbin, kullara karşı asla zulmetmez.

Cehennemlikler cehennem bekçisi Malik'e şöyle seslenirler: Ey Malik! Ne olur dua et de Rabbin bizim canlarımızı alsın ve biz bu azaptan kurtulup rahata erelim!?

Malik onlara şöyle karşılık verir: Hayır siz burada kalacaksınız, temelli olarak azapda olacaksınız.. Sonra da onların azaba düçar olmalarının nedenini haber veriyor: Andolsun ki, Biz size gerçekleri göndermiştik, hakikatleri apaçık bir biçimde açıklayıp anlatmıştık. Ama siz, kötülüğe şartlanmış bedbahtlar olduğunuz için gerçekleri hoş karşılamadınız, gerçeklere baş kaldırıp azmıştınız.

Şimdi siz, sizi aldatıp Allah'ın yolundan saptıran cin ve insan şeytanlarınızla birlikte bir işte kesin karar mı kıldınız? Eğer siz böyle yapmışsanız, Biz de sizin işlediğiniz kötülükleri tesbit ediyoruz. Ve bir gün gelecek yaptıklarınızın karşılığı olarak sizleri cezalandıracağız. Evet onlar, Bizim kendilerini işitmeyeceğimizi, yapıp ettiklerini görmeyeceğimizi sanıyorlar! Hayır hayır, hiç de sandıkları gibi değil. Biz onların her şeylerini biliriz. Aynı zamanda görevli meleklerimiz de onların her şeyini kayıda alıyorlar. İçlerinden geçirdikleri şeyleri, kurdukları plan ve desiseleri, yapıp ettikleri her şeyi kaydediyorlar

[11] Ayetteki 'Vekîlihi' ifadesi, Peygamber Rabbine şikayette bulundu, şeklinde anlaşıldığı gibi; 80. ayete atfedilerek 'Yoksa onlar, Bizim onların sırlarını, fısıltılarını ve söyledikleri sözlerini işitmeyeceğimizi mi sanıyorlar' diye de anlaşılmıştır. ' *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 334.)*

[12] Ey Muhammed şöyle söyle onlara: Rahmanin bir oğlu olsa, ona tapanların ilki ben olurum. Böyle bir şeyi farzetsek, ona ilk tapan ben olurum. Çünkü ben, O'nun kuluyum, emrettiği her konuda O'na uyarım. Ama hayır, Rabbim için böyle bir şey asla söz konusu olamaz. Göklerin, yerin ve Arşın Rabbi, böyle bir şeyden uzaktır, onların yakıştırdıkları şeylerden O'nu tenzih ederim. Her şeyi yaratan Yüce Allah, evlat edinmekten uzaktır. Zira O, eşi ortağı olmayan, hiç kimseye ihtiyaç duymayan Yüce Allah'tır. O'nun ne çocuğu olabilir, ne de ortağı.

Ey Muhammed, bırak onları azgınlık, cehalet ve sapıklıklarıyla başbaşa kalsınlar. Onlara aldırma, yarın hesap günü gelince onlar, rezil ve rüsvay bir halde kendilerine vadedilen azaba düçar olacaklardır.

Ey Muhammed! Onlara de ki: Şanı yüce olan o Allah, hem gökte ilahtır, hem de yerde. Yerde ve göktekilerin hepsi O'na kulluk eder, mütevazi bir şekilde yalnızca O'nun huzurunda O'na boyun eğerler. O sonsuz hikmetlerin sahibi ve her şeyi bilendir. Şanı ne yücedir Allah'ın! O ne mübarektir! Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin hükümranlığı O'nundur yalnızca. Tüm her şeyin yaratıcısı, sahibi O'dur. O, göklerde ➧

➡ ve yerde dilediği gibi hükümrandır. Hiçbir güç ve kuvvet bu konuda O'na karşı gelemez ve müdahalede bulunamaz. Kıyametin zamanını bilmek de yalnızca O'na aittir. Onun ne zaman kopacağını, O'ndan başkası bilemez. Eninde sonunda hepiniz ve her şey O'na döndürülecektir. Sonunda varıp duracağınız yer O'nun huzurudur. O, yaptıklarınızın karşılığını verecektir. İyilik yapanlara mükafatlarını, kötülük yapanlara da cezalarını O verecektir.

O'nu bırakarak taptıkları, dua edip yalvardıkları şeyler hiç bir şeye sahip değildirler. Onlara ne bir yararları dokunur ve ne de onlara şefaat edebilirler. Zira şefaat etme yetkisi, yalnızca bilinçli bir şekilde gerçeğe inanıp savunan hakkın tanıklarınındır. Onlar, göklerin ve yerin Rabbi olarak sadece Allah'ı kabul edenlerdir.

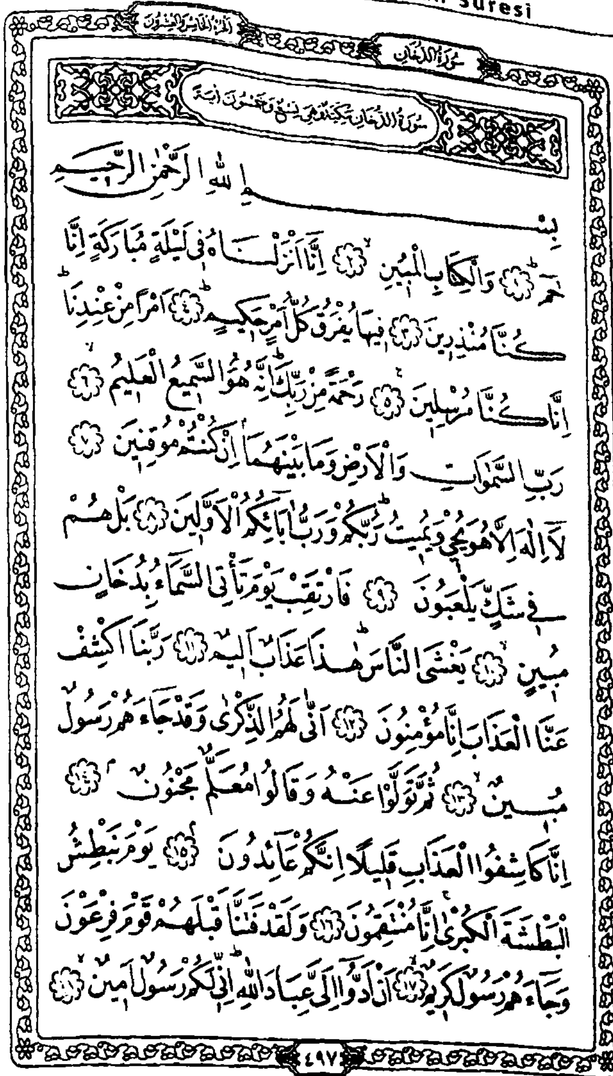
O zalimlere, sizi kim yarattı diye sorsan, Allah diye cevap verirler. Yaratıcının yalnızca Allah olduğunu itiraf ederler. Buna rağmen, nasıl oluyor da O'ndan yüz çevirebiliyorlar?!

Peygamber Rabbine şöyle şikayette bulunuyor: Ya Rabbi! Şunlar inanmayan bir topluluktur, işte bu yüzden can yakıcı azabı hakettiler!

Ey Muhammed! Aldırma onlara, bırak onları azgınlık ve taşkınlıkları içerisinde oyalansınlar. Nasıl olsa onlar, Bize döndürülüp getirileceklerdir. O zaman bilecekler gerçeği.

Ve sure, bu ilahî tehditlerle sona eriyor.

44 DUHÂN SÛRESİ

Dühân suresi Mekke döneminin ortalarında inmiştir ve 59 ayettir. Sûre adını 10. ayette geçen ve duman anlamına gelen Dühân kelimesiniden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ha, Mim."

2. "Apaçık olan Kitaba and olsun ki.."

3. "Biz onu, kutlu bir gecede indirdik. Doğrusu Biz, insanları uyarmaktayız."

4-5. "Katımızdan bir buyrukla, her hikmetli işe o gecede hükmedilir. Doğrusu Biz öteden beri peygamberler göndermekteyiz."

6. "Rabbinden bir rahmet olarak. Doğrusu O, işitendir, bilendir."

7. "Eğer kesin olarak inanırsanız bilin ki, O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir."

8. "O'ndan başka tanrı yoktur; diriltir ve öldürür. Sizin de Rabbinizdir, önceki babalarınızın da Rabbidir."

9. "Ama onlar, bir şüphe içinde oynayıp duruyorlar."

10-11. "O halde o göğün, insanları bürüyecek ve gözle görülecek bir duman çıkaracağı günü bekle; bu, can yakan bir azaptır.[1]"

12. "Rabbimiz! Bu azabı bizden kaldır; doğrusu artık biz inananlarız."

13-14. "Nerede onlarda öğüt almak? Kendilerine gerçeği açıklayan bir peygamber gelmişti.."

15. "Sonra ondan yüz çevirmişler ve 'Öğretilmiş bir deli' demişlerdi."

16. "Onları çarptıkça çarpacağımız gün öcümüzü şüphesiz alırız."[2]

17. "And olsun ki, onlardan önce, Firavun kavmini denemiştik. Onlara da onurlu bir peygamber gelmişti."

18. "Allah'ın kullarını bana teslim edin[3], doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."

[1] Göğün duman bürüyeceği azabın zamanı hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. O dumanlı azabın kıyamet öncesi geleceği, yahut Kureyş kavminin başına dumanlı kıtlık günlerinin geleceği, yahut da Mekke Fethinde semanın dumanlı olacağı kastedilmiş olabilir. Tefsircimiz, bu azabın kıyamette olacağı görüşünü tercih etmiştir. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 339-341.)*

[2] İzzet ve hikmet kaynağı Yüce Rabbimiz, Ramazan ayı içerisinde ve mübarek bir gece olan Kadir gecesinde, kendi katından indirdiği şerefli Kitaba yemin ediyor. Nitekim O başka ayetlerinde de şöyle buyuruyordu: "Doğrusu, Biz, onu kadir gecesinde indirmişizdir." *(97 Kadir 1)* "Ramazan ayı, ki onda Kuran indirildi.." *(2 Bakara 185)* Yüce Allah'ın, Kur'ân üzerine yemin etmesi, önünden ve arkasından içerisine asla batıl karışmayan kitabının şanını yüceltmek içindir.

Yüce Yaratıcı, bu ayetlerinde Kur'ân'ın, mübarek bir gece olan Kadir gecesinde indirildiğine dikkat çekmiştir. Muhammed Ümmeti, senenin her gecesini mübarek bilsin diye, Kadir gecesinin senenin hangi gecesi olduğu gizli tutulmuştur.

Doğrusu Biz, insanları uyarmaktayız. Biz,tüm herkese bu Kur'ân ile gerçekleri bildirmekte ve onları, kendilerine fayda ve zarar veren şeyleri açıklayarak uyarmaktayız. Böylece kulların Allah'a karşı söyleyecek hiç bir gerekçeleri kalmasın.

O mübarek Kadir gecesinde her hikmetli iş, karara bağlanır. Bu, katımızdan hikmetli bir buyruk ile gerçekleşir. Yüce Allah, ilmi, izni ve emri ile, olacak olan her şeyi, kullarına bildirilecek şeyleri o gecede belirler.

Doğrusu Biz öteden beri peygamberler göndermekteyiz. Rabbin katından kulların üzerine bir rahmet olarak, Kur'ân'ı indirip elçiler göndermişizdir. Gerçekten senin Rabbin, her şeyi işiten ve bilendir. Evet, bu Kur'ân, göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin Rabbi olan Allah katından inmiştir. Eğer gerçekten Allah'a ve Ahirete inanıyorsanız, bunu böyle bilin. Allah'tan başka hiç bir ilah yoktur, O diriltir ve öldürür. Hayat vermek ve öldürmek O'nun elindedir. Sonunda tekrar diriltilip O'nun huzuruna çıkarılacaksınız. O, sizin de Rabbinizdir, babalarınızın da Rabbidir. Eninde sonunda dönüş O'nadır. Başka gidilecek bir yer de yoktur. Tüm bu gerçeklere rağmen, onlar hala şüphe içerisinde oyalanıp duruyorlar. Onlar hala, dilleriyle söyledikleri gibi Allah'ın yaratıcı olduğu gerçeğine tam olarak inanmıyorlar.

Bu giriş açıklamalarından sonra Yüce Rabbimiz, tehditkar ifadelerle şöyle sesleniyor: Ey Muhammed! Bekle gör, onların başlarına neler gelecek. O göğün açık bir dumanla geleceği ve tüm insanları bürüyeceği günü gözet. O duman onları bürüyünce, can yakıcı azap gerçekleri yalanlayan sapıklardan başkasına dokunmayacaktır. O an, daha önce gaflet içerisinde yüzen insanlar şöyle feryat edecekler: Rabbimiz, kaldır bu azabı bizden, artık biz inananlarız!

Oysa onlar iman etselerdi, azap onları sarıp sarmalamayacaktı. Çünkü Yüce Allah, asla hiç kimseye hiç bir şekilde zulmetmez. Ama insanlar kendi kendilerine ederler.

Onlar için düşünüp ibret almak nerede! Artık kıyamet günü, Allah'ı anmalarının ne anlamı vardır. Onlar dünya hayatında iken gaflet içerisinde yüzüyorlardı. Yüce Allah, onlara açık davetçiler göndermemiş miydi? Onlar, dünyada iken, bu öğretilmiş bir delidir, diyerek ondan yüz çevirmemişler miydi?

Doğrusu Biz o gün, onları sorgulamak için azabı birazcık açıp kaldıracağız. Sonra tekrar bulundukları azabın içerisine atacağız. Zira artık bu gün, Allah katında çok dehşetli bir gündür. O gün çok büyük bir tutuşla günahkarları yakalayacağımız gündür. Biz, o gün onlardan intikam alacağız. O gün, inkarcı kafirler için hiç de kolay olmayan yaman bir gündür. Oysa onlar, uyarıldıkları zaman, yapmaları gerekenleri yapsaydılar, iman edecekler ve bu acıklı azaba düşmeyeceklerdi.

[3] Ayetin bu ilk cümlesi, 'Allah'ın kulları! Bana gelin de sizi gerçeğe götüreyim! diye de anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 343.)*

وَاَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللّٰهِ اِنّ۪ٓي اٰت۪يكُمْ بِسُلْطَانٍ مُب۪ينٍ ﴿١٩﴾
وَاِنّ۪ي عُذْتُ بِرَبّ۪ي وَرَبِّكُمْ اَنْ تَرْجُمُونِ ﴿٢٠﴾ وَاِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا ل۪ي
فَاعْتَزِلُونِ ﴿٢١﴾ فَدَعَا رَبَّهُٓ اَنَّ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾ فَاَسْرِ
بِعِبَاد۪ي لَيْلًا اِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا اِنَّهُمْ
جُنْدٌ مُغْرَقُونَ ﴿٢٤﴾ كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾
وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَر۪يمٍ ﴿٢٦﴾ وَنَعْمَةٍ كَانُوا ف۪يهَا فَاكِه۪ينَ ﴿٢٧﴾
كَذٰلِكَ وَاَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا اٰخَر۪ينَ ﴿٢٨﴾ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَٓاءُ
وَالْاَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَر۪ينَ ﴿٢٩﴾ وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪لَ
مِنَ الْعَذَابِ الْمُه۪ينِ ﴿٣٠﴾ مِنْ فِرْعَوْنَ اِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُسْرِف۪ينَ
﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلٰى عِلْمٍ عَلَى الْعَالَم۪ينَ ﴿٣٢﴾ وَاٰتَيْنَاهُمْ مِنَ الْاٰيَاتِ
مَا ف۪يهِ بَلٰٓؤٌا مُب۪ينٌ ﴿٣٣﴾ اِنَّ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾ اِنْ هِيَ اِلَّا
مَوْتَتُنَا الْاُو۫لٰى وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَر۪ينَ ﴿٣٥﴾ فَاْتُوا بِاٰبَٓائِنَٓا اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ
﴿٣٦﴾ اَهُمْ خَيْرٌ اَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ اَهْلَكْنَاهُمْ اِنَّهُمْ
كَانُوا مُجْرِم۪ينَ ﴿٣٧﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لَاعِب۪ينَ ﴿٣٨﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَٓا اِلَّا بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

اِنَّ

19. "Allah'a karşı baş kaldırmayın; çünkü ben size apaçık bir delil ile geliyorum."

20. "Beni taşlamanızdan ötürü, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığındım."

21. "Bana inanmazsanız, başımdan çekilin."

22. "Sonra, bunlar, suçlu bir toplumdur, diye Rabbine dua etti."

23. "Hemen kullarımı geceleyin yola çıkar; şüphesiz takip olunacaksınız."

24. "Denizi sakin iken geride bırak, doğrusu onlar suda boğulacak bir ordudur."

25-27. "Orada nice bahçeler, pınarlar, ekinler, güzel konaklar, eğlenip durdukları nimetler bırakmışlardı."

28. "Bu böyledir; onları başka bir topluma miras bıraktık."

29. "Sonra gök ve yer de onlar için gözyaşı dökmedi, onlar sonraya da bırakılmadılar."

30-31. "And olsun ki, İsrailoğullarını, Firavun'un alçaltıcı azabından kurtardık. Zira o, haddi aşmış azgın bir zorba idi."

32. "And olsun ki, onların durumunu bilerek dünyaların üzerinde seçkin kıldık."

33. "Onların, her birinde açıkça bir imtihan bulunan, mucizeler verdik."[4]

34-36. "Fakat onlar şöyle derler: 'Ölüm bir defadır, tekrar diriltilmeyeceğiz. Eğer doğru sözlü iseniz bize babalarımızı getirsenize'."

37. "Bunlar mı daha üstün yoksa Tubba kavmi ve onlardan öncekiler mi? Onları yok etmişizdir, çünkü onlar suçlu günahkarlardı."

38. "Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları oyun olsun diye yaratmadık."

39. "Biz onları, ancak ve ancak gerektiği gibi yarattık, ama insanların çoğu bilmezler."

[4] Erişilmez gücün sahibi, şanı yüce Allah, Kureyş kavmini denemeden çok önceleri, Firavun'un kavmini denediğini bildirerek şöyle buyuruyor. Biz, bir takım iyilik ve sıkıntılarla onları sınamıştık. Onlara önce bol bol rızıklar verdik. Derken Allah'ın Kelimesi Hz. Musa, onlara onurlu bir peygamber olarak geldi ve onları Allah'ı birlemeye çağırdı.

Ey Mekke inkarcıları, Firavun ve kavminin başına gelenlere bakıp ibret almaz mısınız? Size ne oluyor da aklınızı başınıza almıyorsunuz? Şunu iyi bilin ki, Yüce Allah'ın değişmez yasası, her toplum ve her peygamberin hayatında aynen tecelli eder. Öyleyse kendinize gelin!

Yüce Allah'ın, azman Firavun'a karşı, kulu Hz. Musa'ya nasıl yardım ettiğine bir bakın. Hani o, Firavun ve kavmine şöyle demişti: Allah'ın kullarını bana bırakın da, onları sizin şerrinizden alıp götüreyim ve onları sizin zulmünüzden kurtarayım, çünkü sizin onları baskı altında tutmanız çok büyük bir haksızlıktır. Hem siz hepiniz Allah'a inanın, zira hepiniz O'nun kullarısınız. O'na karşı gelmekten utanın. Şunu bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim, benim size bildirdiğim her şey, doğruluğu ortada olan gerçeklerdir, onların hepsi delillere dayalı apaçık belgelerdir. Öyleyse sakın, büyüklük taslayarak Allah'ın ayetlerine uymamazlık, O'nun çağrılarını duymamazlık etmeyin. İnanın ki, kurtulasınız.

Ben, sizin beni taşlamanızdan Allah'a sığındım. Söz ve fiillerinizle bana bulaşmanızdan O'na sığındım. Bana uyun ki, Allah'ın gazabı sizden uzak olsun. Eğer inkarda direnmeye devam edecekseniz, hiç olmazsa bana ilişmeyin, beni kendi halime bırakın.

Onlar, inkar ve isyanlarını artırınca, Hz. Musa peygamber Rabbine el açıp, Firavun'un kavmi aleyhine dua etmeye başladı ve şöyle dedi: Ya Rabbi! Gerçekten onlar, suçlu günahkar bir toplum, onları sana havale ediyorum!

Yüce Allah, peygamberinin duasını kabul edip, İsrailoğullarını yanına alarak, Firavun'a haber vermeden bir gece çıkıp gitmesini emretti. Sonra şunları söyledi: Eğer Firavun, askerleriyle seni takip edere, sakın korkma. Denize ulaştığında, bilesin ki denizden sana ve kavmine bir yol açılacak, kavminle birlikte seni kurtaracağız. Firavun ve kavmini ise suda boğup yok edeceğiz.

Evet, Firavun ordusuyla birlikte Hz. Musa'yı izleyecek ve hep birlikte boğulacaklardı. Ve nitekim öyle de oldu. Onlar arkalarında nice bağlar bahçeler, pınarlar ekinler ve yüksek makamlar, içerisinde yüzdükleri sayısız nimet ve konforları bırakıp gittiler. Tüm bu sayılan nimetler, bir zamanlar Firavun ve kavminindi, şimdi bak bir kez zulmün sonu ne oldu! Evet, Biz Firavun ve kavmini suda boğduk; İsrailoğullarını ise kurtardık. Firavun ve kavminin bırakıp gittiklerini de diğer kavimlere miras yaptık.

Firavun ve yandaşlarının arkasından hiç ağlayanları da olmadı. Onlara ne gök ağladı ve ne de yer. Onların sema kapılarına yükselen tek bir salih amelleri olmamıştı ki, onlar kapanınca ağlayanı olsun. Yine yeryüzünde, onların Allah'a ibadet ettikleri bir yer yoktu ki, onlara ağlasın. İşte bu yüzden onlar hiç bekletilmeden helak oldular, küfür ve inkarları nedeniyle sonraya bırakılmadan yok olup gittiler.

Mazlum konumunda bulunan İsrailoğullarına gelince, Yüce Allah, Hz. Musa ile birlikte onları o alçaltıcı azaptan kurtardı. Firavun'un boyunduğuruğu altında ezilip inlemekten onları kurtardı. Zulmü nedeniyle mahvolup giden Firavun'dan kurtardı Allah onları. Gerçekten Firavun, Allah'a baş kaldırmış mütekebbir bir azmandı.

Ve andolsun ki, Biz onların durumunu bilerek, onları seçip alemlere üstün kıldık. Ama İsrailoğulları, hem de iki sefer gerisin geriye döndüler. Bir defasında Hz. İsa peygambere başkaldırdılar, sonra da Hz. Muhammed'e @ karşı geldiler. Biz İsrailoğullarına sayısız mucizeler ve ayetler verdik, hepsini inkar ettiler ve doğru yoldan hep saptılar. Bu yüzden Ahirette onları, zelil edici bir azap beklemektedir. İşte Biz onları, kötü niyetleri ve Hz. Musa'ya karşı gelmeleri nedeniyle, sapıtıp cezalandırılacakları mucizelerle sınadık.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِى
مَوْلًى عَن مَّوْلًى شَيْـًٔا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ إِلَّا مَن رَّحِمَ اللَّهُ
إِنَّهُۥ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾ إِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّومِ ﴿٤٣﴾ طَعَامُ الْأَثِيمِ
﴿٤٤﴾ كَالْمُهْلِ يَغْلِى فِى الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْىِ الْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾
خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَىٰ سَوَآءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ
رَأْسِهِۦ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾ ذُقْ إِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ
﴿٤٩﴾ إِنَّ هَـٰذَا مَا كُنتُم بِهِۦ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِى
مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِى جَنَّـٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾ يَلْبَسُونَ مِن سُندُسٍ
وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَـٰبِلِينَ ﴿٥٣﴾ كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَـٰهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾
يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَـٰكِهَةٍ ءَامِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ
فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَىٰهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾
فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَـٰهُ
بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾ فَارْتَقِبْ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ سَبْعٌ وَثَلَاثُونَ آيَةً

40. "Doğrusu hüküm günü hepsinin bir arada bulunacağı gündür."

41. "O gün, dostun dosta hiçbir faydası olmaz, yardım da görmezler."

42. "Yalnız, Allah'ın merhamet ettiği kimseler bunların dışındadır. O, şüphesiz güçlüdür, merhametlidir."

43-46. "Doğrusu günahkarların yiyeceği Zakkum ağacıdır; karınlarda suyun kaynaması gibi kaynayan, erimiş maden gibidir."

47-50. "Tutup yakalayın onu, cehennemin ortasına sürükleyin, sonra başına azap olarak kaynar su dökün. Tad bakalım, hani şerefli olan, değerli olan yalnız sendin. İşte bu, şüphelenip durduğunuz şeydir."[5]

51-52. "Elbette Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanlar, güvenli bir yerde, bahçelerde ve pınar başlarındadırlar."

53. "İnce ipekten ve parlak atlastan giyinerek karşılıklı otururlar."

54. "Bu böyledir; onları iri siyah gözlü hurilerle eşlendiririz."

55. "Orada, güven içinde olarak her yemişi isteyebilirler."

56-57. "Orada, ilk ölümden başka bir ölüm tatmazlar. Rabbin lutfuyla onları cehennem azabından korumuştur. İşte budur büyük kurtuluş."

58. "Biz, öğüt alırlar diye, Kuran'ı senin dilinde indirerek kolayca anlaşılmasını sağladık."

59. "O halde sen bekle, onlar da beklemektedirler zaten."[6]

[5] Yüce Rabbimiz, 'Hayat ancak bu dünya hayatından ibarettir, ölüp gittikten sonra ne diriliş vardır, ne hesaba çekiliş!' diyerek öldükten sonra dirilmeyi ve hesaba çekilmeyi inkar eden müşriklere cevap veriyor. Onlar bu iddialarına delil olarak da, ölmüş gitmiş, ama bir daha geri gelmemiş atalarını gösteriyorlardı. Evet, gerçeğe yüz çevirmiş olan ve cehalet içerisinde yüzen Mekke müşrikleri öyle diyorlardı: Şu ilk ölümden ötesi yok! Biz, Muhammed'in iddia ettiği gibi, öldükten sonra tekrar diriltilmeyeceğiz. Eğer böyle bir şey söz konusu ise, ölmüş atalarımızı geri getirin de, onlar söylesinler bize gerçekten tekrar diriltileceğimizi!

Oysa bu gerekçeler, çok anlamsız ve seviyesiz şeylerdi. Çünkü hesap günü, Ahiret aleminde olacaktı, bu dünya aleminde değil. Bu dünya hayatı son bulacak, ondan sonra Yüce Allah insanları yeniden yaratacaktı.

Yüce Mevla, onların bu inkarlarını anlattıktan sonra, onları tehdit etmeye ve karşı durulmaz azabıyla korkutmaya başlıyor. Tıpkı o müşrikler gibi, öldükten sonra dirilenlerin başına gelen azap gibi, onların da başına gelebilecek azaplara dikkat çekiyor. Sebe'li Tübba' kavminin başına gelenlere benzer azaplar. Yoksa Kureyş kavmi, Tübba' kavminden daha mı hayırlı bir toplum? Halbuki tıpkı Mekkeliler gibi, inkar eden nice toplulukları Biz helak etmiştik. Çünkü onlar suçlu günahkarlardı.

Sonraki ayetlerinde Rabbimiz, adalet ve hikmetine dikkat çekerek, kendisinin boş ve lüzumsuz işlerden uzak olduğuna dikkat çekiyor. İnsanların çoğu bilmese de, Biz, gökleri ve yeri, olması gerektiği gibi yarattık. Varsın bu gerçeği çoğu insan bilmesin, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Yüce Allah'ın bilmesi yeter.

Doğrusu o ayırım günü, öncekiler ve sonrakileriyle tüm varlıklar toplanıp hesaba çekilecek ve iyiler kötüler biribirinden net bir biçimde ayrılacaklardır. O gün, kurtulanlar, Rabbimiz Allah deyip Hz. Muhammed ile beraber olanlardır. O dehşetli günde, ne baba evladına bir şey yapabilecek, ne de evlat babasına. "Ey insanlar! Babanın oğlu, oğulun da babası için bir şey ödeyemeyeceği günden korkun..!" *(31 Lokman 33)* O gün çetin bir gündür. O günde, "Herkes kazancına bağlı bir rehindir." *(74 Müddessir 38)* O gün hiç bir dost, dostuna bir şey yapamaz; hiçbir yakın akrabasına sahip çıkamaz. O gün onlara yardım da edilmez.

O gün ancak Allah'ın kendilerine merhamet ettiği kimseler bunun dışındadır. Yüce Allah ise, ancak tevbe edip kendisine dönen, Allah'a, peygamberlerine ve kitaplarına inanan kimselere merhamet edecektir. Elbette O, izzet ve rahmet kaynağıdır. O'nun rahmeti engin, gücü erişilmezdir.

Sonraki ayetlerde Yüce Mevla, Allah'a kavuşmayı inkar eden kafirlerin düçar olacakları azabı anlatıyor. O inkar, tuğyan ve küfür ehli azgınların yiyecekleri Zakkum ağacıdır. O ağaç, ta karınlarına işleyen, fokurdayan bir ateştir. Potada eriyen maden eriyiği gibi. İşte o dehşetli günde inkarcı azmanlar tutulup cehennemin ortasına atılırlar, sonra da başlarından aşağıya cehennemin kaynar suları dökülür. Cehennem zebanileri şöyle seslenirler: Haydi tad bakalım azabı. Hani değerli olan, şerefli olan yalnız sendin! İşte bu, kuşkuya kapılıp yalanladığınız gündür. Nerede bugün dünyanız ve dünyalıklarınız? Hani nerede, kendilerine yalvarıp yakardığınız putlarınız ve yandaşlarınız?

[6] Evet, Allah'tan sakınıp O'na karşı yükümlülüklerini yerine getiren, namazlarını kılıp zekatlarını veren, oruçlarını tutup hac görevlerini yerine getiren, seher vakitlerinde Allah'tan bağışlanma dileyen, mümin garibanlara içtenlikle ve gizli gizli infaklarda bulunan, tevhid ehli müttakîler, evet onlar Ahirette son derece güvenli makamlardadırlar. O güvenli makam cennettir elbet. Onlar orada ölmekten ve her türlü yorgunluk ve kederden, şeytanın tuzaklarından ve diğer tüm sıkıntılardan güven içerisinde bir hayat yaşayacaklardır. Alemlerin Rabbinin katında yüce makamlar onlarındır. Güzelim cennetlerde ve pınarların başında.. Orada hafif ipekten ve işlenmiş atlastan elbiseler giyerek karşılıklı otururlar. Allah'ın hoşnutluğu ile yüzleri apaydınlıktır onların.

Bunun ötesinde Biz onları, iri gözlü cennet hurileriyle evlendirmişzdir. Orada onlar her çeşit yemişi isteyebilirler. İstedikleri her şey onlara, altın tabaklar içerisinde sunulacaktır. Güven, huzur ve mutluluk içerisinde onlardan yiyeceklerdir. Onlar Yüce Allah'ın hoşnutluğu içerisinde güvenli bir hayat içinde olacaklardır.

O cennetlikler orada, ilk tattıkları ölümden başka bir ölüm de tatmayacaklardır. Artık orada ölmek yoktur. Aksine onlar, orada nimetler içerisinde kalıcı ve kesintisiz bir hayat süreceklerdir. Yüce Allah'ın hoşnutluğu ise, her şeyden daha büyüktür. Doğrusu onlar, bundan önce hep iyilik ve güzelliklerin adamıydılar. İnandıkları Rableri de onları, cehennem azabından korudu. İşte büyük kurtuluş ve kazanç budur. Bütün bunlar, Allah'ın onlara lütuf ve ihsanıdır. Allah'ın rızasını kazanıp rahmetine ermekten daha büyük ne olabilir ki? O Allah'ın hoşnutluğuna ise, ancak O'nun yolunda sebat edenler ve herhalükarda hep iyilik yapanlar erişecektir.

Evet Biz, gerçekleri Muhammed'in diliyle kolaylaştırdık. Belki düşünüp anlarlar ve ders alırlar. Müminler, gerçeğe yönelip onu kabul edenlerdir. Nasipsizler ise, onu yalanlayan bedbahtlardır. O halde sen de hakikati gözle, onlar da gözlesinler. Zaten onlar beklemektedirler. O gün çok pişman olacaklar, cennetlikleri karşılıklı tahtlara kurulmuş, etraflarında cennet hizmetçileri pervaneler gibi döner bir halde görünce parmaklarını ısıracaklardır. Gerçekten onlar, dilediği her şeyi yapan, her şeyi bilen, kullarına şefkat eden ve onlara lütuf ve keremini esirgemeyen Yüce Allah'ın hazırladığı en güzel konak olan cennetlerde ağırlanacaklardır.

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حٰمٓ ۞ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۞ اِنَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
لَاٰيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ۞ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَٓابَّةٍ اٰيَاتٌ لِقَوْمٍ
يُوقِنُونَ ۞ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ
رِزْقٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ اٰيَاتٌ لِقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ۞ تِلْكَ اٰيَاتُ اللّٰهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِاَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللّٰهِ
وَاٰيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ۞ وَيْلٌ لِكُلِّ اَفَّاكٍ اَثِيمٍ ۞ يَسْمَعُ اٰيَاتِ اللّٰهِ تُتْلٰى
عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَاَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِيمٍ ۞
وَاِذَا عَلِمَ مِنْ اٰيَاتِنَا شَيْـًٔا اتَّخَذَهَا هُزُوًا اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ
۞ مِنْ وَرَٓائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْـًٔا وَلَا
مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْلِيَٓاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۞ هٰذَا
هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ اَلِيمٌ
۞ اَللّٰهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ فِيهِ بِاَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا
مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۞ وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۞

٥٠٠

45 CÂSİYE SÛRESİ

Câsiye suresi 37 ayet olup, 14. ayeti Medine'de, kalan kısmı Mekke döneminin ortalarında inmiştir. Sure adını 28. ayette geçen ve dizüstü çöken *anlamına* gelen Câsiye kelimesinden alır. Sureye ayrıca Şeriat ve Dehr adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ha, Mim."

2. "Kitabın indirilmesi, güçlü ve Hakim olan Allah katındandır."

3. "Doğrusu göklerde ve yerde inananlara nice dersler vardır."

4. "Sizin yaratılmanızda ve canlıların yeryüzünde yayılmasında, kesin olarak inanan kimseler için ibretler vardır."

5. "Gece ile gündüzün birbiri ardından gelmesinde, gökten Allah'ın rızık indirip, yeri onunla, ölümünden sonra diriltmesinde, rüzgarları yönetmesinde, akıl eden kimseler için dersler vardır."

6. "İşte sana gerçek olarak anlattığımız bunlar, Allah'ın *varlığının delilleridir.* Artık Allah'tan ve O'nun ayetlerinden sonra hangi söze inanırlar?"

7. "Günahkar sahtekar kişinin vay haline!"

8. "Kendine okunan Allah'ın ayetlerini dinler, sonra da onları hiç duymamış gibi büyüklük taslamakta direnir. Ona can yakıcı bir azap müjdele."

9-10. "O, ayetlerimizden bir şey öğrendiğinde onu alaya alır. İşte bunlara alçaltıcı bir azap ve ardından da cehennem vardır. Kazandıkları şeyler de, Allah'ı bırakıp edindikleri dostlar da onlara bir fayda vermez. Büyük azap onlaradır."

11. "İşte bu, doğruluk rehberidir. Rablerinin ayetlerini inkar edenlere, onlara, tiksindiren, can yakan bir azap vardır."[1]

12. "Emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri, lutfedip verdiği rızkı aramanız için denizi buyruğunuz altına veren Allah'tır, belki artık şükredersiniz."

13. "Göklerde olanları, yerde olanları, hepsini sizin buyruğunuz altına vermiştir. Doğrusu bunlarda, düşünen kimseler için dersler vardır."

[1] Surelerin başında yer alan hece harfleriyle ilgili açıklama, Bakara suresinin başında yapılmıştı.

Yüce Kur'ân'ın indirilmesi, şanı yüce olan Allah katındandır. Bu giriş cümlesinden sonra Yuce Rabbimiz, kullarını, evrendeki sayısız nimetlerini düşünmeye yönlendirerek şöyle buyuruyor: Göklerin ve yerin yaratılmasında, gökler ve yerde çoğaltılıp yayılan her türlü canlıda, akıl ve anlayış sahipleri için büyük ayetler, derin hikmet ve ibretler vardır. Gökleri, yerleri, bağları, bahçeleri, denizleri sularıyla tüm evrende, onları eşsiz bir biçimde yaratan Yüce Allah'ın erişilmez kudretine işaretler vardır. Şanı yüce olan Rabbimiz, melekleri yaratmış, insanları yaratmış, cinleri yaratmış, yürüyen ve sürünen sayısız hayvan cinsi yaratmış. Envai çeşit tür, renk ve özellikleriyle kuşlar yaratmış. Tüm bunları eşsiz bir şekilde yaratan Allah, ne yücedir! Güzel Allahım! Rüzgarları, bitkileri aşılasın diye sen estirir ve böylece çeşit çeşit bitkiler yetiştirirsin! Evet insanı, O yarattı, onun zürriyetini önce pişmiş çamurdan, sonra da bir damlacık sudan O çoğalttı.

Yine O'nun ayetlerindendir, gece ile gündüzün ardarda gelmesi, birbirlerinden ayrılmadan uzayıp kısalması. Karanlığı ile gece, aydınlığı ile gündüz, hep peşpeşedir.

Yüce Yaratıcının, yerdekilere rızık olarak indirdiği şeyler de O'nun kudretine delalet eden ışaretlerdendir. Bu rızık ister ihtiyaç halinde semadan inen yağmur olsun, isterse yerın bağrından ve yerın üstünden yetişen şeyler olsun. Yüce Allah, ayetinde yağmuru rızık diye adlandırdı, çünkü rızıklar onunla yetişir.

Ey Muhammed, işte delil ve apaçık hükümleriyle sana gerçek olarak okuduğumuz Kur'ân cümleleri de Allah'ın ayetleridir. Evet Kur'ân, Hakkın katından gelmiş hakikatler manzumesidir. Biz, onun ayetlerini hem sana okuyoruz, hem de kıyamete kadar gelecek olan insanlığa. O halde ey insanlar, yaratılıştaki ayetleri düşünün ki, izzet ve hikmet kaynağı Yüce Yaratıcıyı bulabilesiniz ve O'na yaklaşabilesiniz.

İnsanlar bunca ayete inanmaz ve onların yaratıcısına boyun eğmezlerse, Kur'ân'ın açık ayetlerine inanmazlarsa, başka hangi söze inanacaklar?! Başka hangi söz, onların Allah'a, peygamberlerine ve Ahiret gününe inanmalarını sağlayacak?! Yazıklar olsun günaha batmış sahtekarlara! Hep yalan uyduran, sözleri hep yalan olan, hep yalan yere yemin eden, davranışlarıyla hep kötülük işleyen, kalbiyle de Allah'ın ayetlerini inkar edenlere yuh olsun!

O günahkar yalancı, kendisine okunan Allah'ın ayetlerini dinler de onlardan yüz çevirir, büyüklenerek onları duymazdan gelir. Gerçekleri sanki hiç duymamış gibi, inkar ve küfründe ayak diretmeye devam eder. Ey Allah'ın peygamberi, bu tinette olan kötüleri kıyamet gününün can yakıcı azabıyla korkut. Azabı müjdele onlara, senin izinden giden alimler de öylelerine azabı haber versinler.

Evet gerçekler, o inkarcılara ulaştı, ama onlar ayetlerimizi öğrendiklerinde onlarla dalga geçtiler hep. İşte öyleleri için alçaltıcı bir azap vardır. Arkalarında cehennem onları beklemektedir, o gün. Onların dünyada kazandıkları mallarının ve sahiplendikleri çoluk çocuklarının da onlara bir yararı olmaz. Allah'ı bırakarak edindikleri dost ve yandaşları da, o gün onlara bir şey yapamazlar.

İşte hidayet rehberi Kur'ân ortadadır! Rablerinin ayetlerini inkar eden kafirler için ise, çok fena ve elem verici bir azap vardır.

سُورَةُ الجَاثِيَةِ

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ
قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ
وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾
وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ
مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ وَآتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ
مِنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ
إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾
هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾
أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ
مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

٥٠١

14. "İnanmışlara de ki: Allah'ın bir toplumu yaptıklarına karşılık cezalandıracağı günlerin geleceğini ummayanları şimdilik bağışlasınlar."

15. "Kim yararlı iş işlerse kendinedir; kim kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Sonra Rabbinize döndürülürsünüz."

16. "And olsun ki Biz, İsrailoğullarına Kitap, hüküm ve peygamberlik verdik; onları temiz şeylerle rızıklandırdık; onları dünyalara üstün kıldık."

17. "Bu emirden onlara belgeler verdik; ancak, kendilerine ilim geldikten sonra birbirini çekemezlikten ayrılığa düştüler. Rabbin kıyamet günü, ayrılığa düştükleri şeyler hakkında şüphesiz aralarında hükmedecektir."

18. "Sonra seni de din konusunda bir şeriat sahibi kıldık, ona uy; bilmeyenlerin heveslerine uyma."

19. "Şüphesiz onlar, seni Allah'tan müstağni kılamazlar. Doğrusu zalimler birbirlerinin dostudurlar. Sakınanların dostu ise Allah'tır."[2]

20. "Bu, insanlar için açık belgeler; kesin olarak inanan bir toplum için doğruluk rehberi ve rahmettir."

21. "Yoksa, kötülük işleyen kimseler, ölümlerinde ve diriliklerinde kendilerini, inanıp yararlı iş işleyen kimseler ile bir mi tutacağımızı sandılar? Ne kötü hüküm veriyorlar!"

22. "Allah gökleri ve yeri gerçekle yaratmıştır; her cana, kazandığının karşılığı verilir, onlara zulmedilmez."

[2] Denizleri, inananıyla inanmayanıyla kullarının emrine veren Allah Teâlâdır. O'nun izniyle gemiler yüzer. O Deryaları, kullarının hizmetine sunan ve kullarını taşımasını sağlayan O'dur. Bu sayede insanlar, Allah'ın lütfundan rızıklarını temin ederler. Ulaşım ve ticaret imkanı bulurlar. Artık herhalde şükredersiniz.

Göklerdekileri ve yerdekileri de sizin emrinize sunan O'dur.O'nun lütuf ve keremiyle sizler, çıkarabildiğiniz kadar rızık temin edersiniz. Elde ettiklerinizin hepsi, aslında O'nun katındandır. İnce ince düşünen bir toplum için, tüm bunlarda sayısız dersler vardır.

Andolsun ki, İslamın ilk yıllarında müslümanlar hem kafirlerin, hem de Kitap ehlinin eziyetlerine katlanmakla karşı karşıya kaldılar. Müslümanlar, kendilerine eziyet edenleri bağışlayıp hoş göreceklerdi ki, onlar gerçekleri duyup anlayabilsinler ve sonuçta Allah'a dönebilsinlerdi. Elbette sonuçta herkes yaptığının karşılığını alacaktı. Hayır işleyen mükafatına nail olacak, şer işleyen de cezasını bulup cehennemi boylayacaktı.

Andolsun ki Biz, İsrailoğullarına sayısız nimetler bahşettik. Onlara katımızdan kitaplar indirdik, peygamberler gönderdik, dünyalıklar, makam ve saltanatlar verdik. Ama onlar tüm bu nimetlerin kadr ü kıymetini bilemediler, üstelik nankörlük yaptılar. Ama Yüce Allah, kıyamet günü bizimle Kitap ehli arasındaki hükmünü verecek ve safları ayıracaktır. Bize düşen, cehenneme düşmekten onları kurtaracak gerçekleri onlara açıklamaktır. Eğer onlar bu gerçeklere uyup doğru yola gelirlerse, kurtuluşa ererler. Yok sapıtmaya devam ederlerse, o zaman da onlar için cehennem ateşi vardır. Biz, görevimizi yaparsak, elbette mükafatımızı alırız.

Yüce Allah, kıyamet günü onların anlaşmazlığa düştükleri konular hakkında hükmünü verecek ve adaletiyle herkese hakkettiğini verecektir. Elbette müslümanların dışında kalanların, cehennemden kurtulmaları söz konusu değildir. Onlar, ahirettte, kendilerinin apaçık bir sapıklıkta olduklarını anlayacaklardır.

Ey Muhammed, doğrusu Biz, seni hak bir şeriat, doğru bir yasa üzere kıldık. O halde sen, ona uy; sakın ne yaptığını bilmez cahillere uyma. Çünkü onlar, Allah'tan sana gelebilecek hiçbir şeyi senden savamazlar. O halde onlardan yüz çevir. Zira zalimler, birbirlerinin dostudurlar. Onlardan sana bir yarar gelmez, onların yardım ve desteği birbirlerinedir. Hem onlar sana ne yapabilecekler ki? Zira onların birbirlerine vereceği şey, hüsrandan başka bir şey de değildir.

Allah'tan sakınıp O'na karşı yükümlülüklerini yerine getiren müttakîler ise, onların dostu Aziz ve Celil olan Allah'tır. Yüce Mevla, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkar eden kafirlere gelince, onların dostları da tağutlardır. Tağutlar onları, aydınlıktan çıkarıp karanlığa götürürler.

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ
وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِن بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ۝ وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا
إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ۝ وَإِذَا تُتْلَىٰ
عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَن قَالُوا ائْتُوا بِآبَائِنَا إِن
كُنتُمْ صَادِقِينَ ۝ قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ
يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝ وَلِلَّهِ
مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ
الْمُبْطِلُونَ ۝ وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَىٰ إِلَىٰ كِتَابِهَا الْيَوْمَ
تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝ هَٰذَا كِتَابُنَا يَنطِقُ عَلَيْكُم بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا
نَسْتَنسِخُ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ۝ وَأَمَّا الَّذِينَ
كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنتُمْ قَوْمًا
مُّجْرِمِينَ ۝ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا
قُلْتُم مَّا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِن نَّظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ ۝

وَبَدَا

23. "Heva ve hevesini tanrı edinen, bilgisi olduğu halde Allah'ın şaşırttığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünü perdelediği kimseyi gördün mü? Onu Allah'tan başka kim doğru yola eriştirebilir? Ey insanlar! Hala düşünmez misiniz?"

24. "Onlar, 'Hayat, ancak bu dünyadaki hayatımızdır. Ölürüz ve yaşarız; bizi ancak zamanın geçişi yokluğa sürükler' derler. Onların bu hususta bir bilgisi yoktur, sadece böyle sanırlar."

25. "Ayetlerimiz onlara açıkça okunduğu zaman, delilleri yalnızca: 'Doğru sözlü iseniz babalarımı-zı getirin bakalım' demek olur."

26. "De ki: 'Sizi Allah diriltir, sonra öldürür, sonra sizi şüphe götürmeyen kıyamet gününde toplar. Ama insanların çoğu bilmezler'."[3]

27. "Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. Kıyamet kopacağı gün, işte o gün, batıl sözlere uymuş olanlar hüsranda kalırlar."

28. "Her ümmeti diz üstü çökmüş olarak görürsün. Her ümmet kitabına çağrılır. Bugün, size işlediğinizin karşılığı verilecektir."

29. "Bu kitabımız, gerçekten sizin aleyhinize konuşur. Biz yaptıklarınızı şüphesiz bir bir kaydediyorduk."

30. "İnanıp, yararlı iş işleyenlere gelince, Rableri onları rahmetine gark eder. İşte bu, apaçık kurtuluştur."

31. "Ama, inkar eden kimselere gelince: Ayetlerim size okunmuş, siz de büyüklenip suçlu bir toplum olmuştunuz değil mi?"

32. "Size, 'Doğrusu Allah'ın verdiği söz gerçektir, kıyamet saati şüphe götürmez' dendiği zaman: 'Kıyametin ne olduğunu bilmiyoruz, yalnız yoktur sanıyoruz, buna dair kesin bir bilgi elde etmiş değiliz' derdiniz."[4]

[3] İşte bu Kur'ân, insanlara bir nur hüzmesi olarak Allah katından gelmiştir. İnsanlar, onun sayesinde kendilerine yarar verecek şeyleri öğrenir ve onları yaparlar; kendilerine zarar verecek şeyleri öğrenir onlardan da kaçınırlar. O Kur'ân, yakinen inanan bir toplum için, iki dünya mutluluğunu sağlayan dosdoğru yola götüren rehberdir.

O günahkar inkarcılar, Bizim kendilerini, hayatlarında ve ölümlerinde, iman edip yararlı işler işleyenlerle bir tutacağımızı mı sanıyorlar? Onlar ne kötü anlayış sahibi kimeler ve ne berbat hüküm veriyorlar böyle! Kıt akıllarıyla, Bizim adaletimiz hakkında ne kötü karar veriyorlar! Hiç Biz, dünya ve ahirette, iyilerle kötüleri bir tutar mıyız.

Doğrusu Allah, gökleri ve yeri gerçek olarak, yerli yerince yarattı. Yüce Allah'ın eşsiz yaratıcılığını düşünüp bundan ibret alan kimse kazanmıştır. Böyle bir kimse güzelliklerle ödüllendirilecektir. Elbette Cenab-ı Hak, kullarına zulmetmez.

Şimdi sen, kendi arzu ve isteklerini ilahı edinmiş kimseyi gördün mü? O kişi kendi heva ve arzusunun emrine amade olmuş. Bir şeyi kendince güzel gördü mü onu hemen yapıyor, hoş görmediği şeyi ise terkediyor. Böylece de Allah'ın dosdoğru yolundan sapıp Allah ve Rasülüne baş kaldırıyor. Peki bunun sonucu ne oluyor? Ne olacak, sonuçta Yüce Allah, onun kulağını, gönlünü mühürleyip basiretini bağlıyor, gözünün önüne perde çekiyor. Artık o, kendisine fayda verecek şeyi işitemiyor, doğru yola götürecek şeyi anlayamıyor ve yolunu aydınlatacak delili göremiyor. Böyle bir kimse, asla bir kurtarıcı da bulamayacaktır. Çünkü hakiki anlamda doğru yola çıkaran Yüce Allah'tır. Hala gerçekleri düşünmez misiniz?!

Zamana tapan inkarcılar ve onların çizgisinde bulunan müşrik Araplar, öldükten sonra dirilişi inkar ederek şöyle dediler: Hayat, ancak şu bizim dünyada yaşadığımızdır. Ondan başka ne hayat vardır, ne de başka bir yurt. İnsanlardan bir grup ölür, bir grup ise yaşamaya devam eder. Ama bunun ötesinde bir diriliş günü ve bir kıyamet günü yoktur. Bizi sadece zaman yok eder.. Bu sözler, dünya hayatındaki tüm çabaları boşa giden sapıkların görüşleridir. Onlar hem kendileri kaybettiler, hem de arkalarından gelenlerin kaybedenler olmasına neden olmuşlardır. Çünkü onlar saçma şeyler kuruyorlar ve kuruntularla yaşıyorlar. Onların ki, sadece ham hayal ve boş kuruntulardır. Zira onlar, kötü düşünce sahipleridir.

Onlara, manaları gün yüzü gibi ortada olan ayetlerimiz okunduğu zaman, onlar inkardan başka bir dayanakları olmadığı halde şöyle derler: Eğer doğru sözlü kimseler iseniz, bize ölmüş babalarımızı geri getirin de görelim! Oysa onlar, çok iyi biliyorlar ki, ölmüş kimselerin diriltilmesi kıyamet günü olacaktır. Buna rağmen onlar, gerçeklerle alay ediyorlar. Şeytanî çirkin şeyler, onları oyalayıp duruyor.

Ey Muhammed! Onlara sen de söyle, senden sonra senin izinden gidenler de söylesinler: Doğrusu size hayat veren Allah, sizin canınızı alacak, sonra zamanı gelince sizi tekrar diriltecektir. O, bunların hepsine kadirdir. Ne var ki O, öldükten sonra dirilmenin ancak kıyamet günü olacağına karar vermiştir. O kıyamet günü siz diriltilip, toplanıp O'nun huzuruna çıkarılacak ve hesaba çekileceksiniz. O gün, gelmesinde hiç şek ve şüphe olmayan bir gündür. O gün gelince, Allah'ın adaleti tecelli edecek ve sapıklar cehenneme girecek; yine O'nun adalet, lütuf ve keremiyle iyiler de cennete girecektir. O güzel insanlar, cennette hesabsız bir biçimde ağırlanacaklardır.

[4] Evet göklerin ve yerin egemenliği tümüyle Allah'ındır. Göklerde ve yerde, O'nun hiç bir ortağı yoktur. O, hem dünyanın mutlak hakimidir, hem de ahiretin.

Kıyamet kopunca, Allah'ın buyruklarını yok sayıp gereklerini yerine getirmeyenler, yaptıklarına bin pişman olurlar. O gün, onların tümüyle hüsranda oldukları gündür. O gün, her ümmeti, günün dehşetinden diz çökmüş bir halde huzura getirildiklerini görürsün. Korku ve panik içerisinde Rablerinin huzurunda diz çöker onların hepsi. O gün herkes, Allah'ın merhametini ve o günün dehşetinden kurtulmayı ister. Peygamberler bile. Onlardan yalnızca bizim Peygamberimiz Hz. Muhammed @, 'Ümmetim, Ümmetim Allahım, Ümmetimi isterim!' der.

Hatta o gün, Meryem oğlu İsa bile, annesinin seçkin bir hanım olduğunu bildiği halde şöyle feryat eder: 'Ya Rabbi, bugün ben senden annem Meryem'i istemiyorum. Ben senden beni kurtarmanı istiyorum, beni kurtar ya Rab!'

Ve o gün, amel defterleri açılır. Her toplum kendi peygamberiyle birlikte, amel defterini alır. Ve herkes, ➡

➡ kendi yapıp ettiklerinin karşılığını görür. Görevli melekler şöyle derler: 'İşte bu bizim tuttuğumuz defterler Onların içerisine, yalnızca sizin yapıp ettiklerinizi yazdık! Doğrusu bizler, sizin işlediklerinizi, artırıp eksiltmeden aynen kaydediyorduk!'

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, kıyamet günü kulları hakkında vereceği kararı açıklıyor: İman edip salih ameller işleyenler.. Gönülden inanıp, davranışlarıyla imanlarının gereği hep güzel şeyleri yapanlar. Allah'ın ölçülerine göre hareket edenler.. İşte onları Rableri, rahmetiyle cennete koyacaktır. İşte gerçek kazanç budur.

İnkar eden kafirlere gelince, onları meleklerimiz şu sözlerle kınayıp azarlayacaklardır: Allah'ın ayetleri sizlere okunup açıklanmadı mı? O zaman siz, büyüklük taslıyor ve günahlara dalıyordunuz değil mi? Allah'ın ayetlerini kalpleriniz yalanlıyordu, davranışlarınız da onların tam tersini ortaya koyuyordu. Müminler size, 'Allah'ın vadi gerçektir, kıyamet hiç şüphesiz gelecektir' dediklerinde siz, dalga geçerek şöyle diyordunuz: 'Kıyamet de neymiş, biz kıyamet falan bilmeyiz, bunlar kuruntulardan başka bir şey değildir. Biz buna kesin olarak inanmıyoruz.!' Öyleyse bugün, inkarlarınızın karşılığı olarak tadın azabı! Allah'ın ayetlerini yalanlamanın ne demek olduğunu görün bakalım!

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٣٣﴾
وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسٰيكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا
وَمَأْوٰيكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٤﴾ ذٰلِكُمْ بِأَنَّكُمُ
اتَّخَذْتُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ هُزُوًا وَغَرَّتْكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ
لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٣٥﴾ فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ
رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾ وَلَهُ
الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

سُورَةُ الْاَحْقَافِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسٌ وَثَلَاثُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حٰمٓ ﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ مَا خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَٓا اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّىۜ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّٓا اُنْذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾
قُلْ اَرَاَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْاَرْضِ
اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوَاتِۜ اِيتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هٰذَٓا اَوْ اَثَارَةٍ مِنْ
عِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤﴾ وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ
مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُٓ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَٓائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿٥﴾

33. "İşledikleri kötülükler kendilerine belli oldu ve onları, alaya aldıkları şeyler kuşatıp mahvetti."

34. "Onlara, 'Bugüne kavuşacağınızı unuttuğunuz gibi Biz de sizi unuttuk; varacağınız yer ateştir, yardımcılarınız da yoktur' denir."

35. "Bu, Allah'ın ayetlerini alaya almanızdan ve dünya hayatının sizi aldatmış olmasından ötürüdür. O gün, ne oradan çıkarılırlar ve ne de özürleri dinlenir."

36. "Övülmek yalnızca, göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve alemlerin Rabbi olan Allah içindir."

37. "Göklerde ve yerde azamet O'nundur, O, güçlüdür, Hakim'dir."[5]

46 AHKAF SÛRESİ

35 ayet olan Ahkâf sûresi Mekke'de, peygamberliğin onuncu senesinde Peygamberimiz Taif'ten Mekke'ye dönerken yolda inmiştir. Ancak 10, 15 ve 35. ayetlerinin Medine'de indiği söylenmiştir. Sûre, adını 21. ayette geçen ve kumluk yer, çöl anlamına gelen Ahkaf kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ha, Mim."

2. "Bu Kitabın indirilmesi güçlü olan, Hakim olan Allah katındandır."

3. "Biz, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları, ancak gerçek üzere ve belirli bir süre için yarattık; inkar edenler, uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler."

4. "De ki: 'Baksanıza, Allah'ı bırakıp taptığınız şu şeylere! Yeryüzünde ne yaratmışlar bana göstersenize! Yoksa Allah'la ortaklıkları göklerde midir? Eğer doğru sözlü iseniz, önce bana bir kitap veya bir bilgi kalıntısı varsa onu getirin."

5. "Allah'ı bırakıp da, kıyamet gününe kadar cevap veremeyecek şeylere yalvarandan daha sapık kimdir? Çünkü, yalvardıkları şeylerin, bunların yalvarışlarından haberleri bile yoktur."

[5] Yaptıkları kötülüklerin karşılığı olarak cehennemi hakettikleri gün gibi ortaya çıktı. Alaya aldıkları şeyler kendilerini kuşattı ve azap onları sarıp sarmalayıverdi. Melekler onlara şöyle seslenirler: Bu başınıza gelenler, size vadettiğimiz bugünü unutmanızın karşılığıdır. Siz bugünü yalanladınız ve onun için hazırlık yapmadınız. Artık bugün varacağınız yer ateştir. Doğrusu bugün, adalet ve hakkaniyet günüdür. Bugün sizlere yardım eden de olmaz. Bu düçar olduğunuz hal, Allah'ın adaletinin tabii bir sonucudur. Çünkü siz, Allah'ın ayetlerini alay konusu yaptınız. Dünya hayatı sizi aldattı. Artık bugün ateşten çıkıp kurtulmanız da mevzubahis değil. Özür beyan etmenizin ve Allah'tan afiyet dilemenizin de bir anlamı yok. Aksine bugün kesintisiz bir azaba düçar olacaksınız.

Tüm övgüler yalnızca, göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Göklerde ve yerde büyüklük O'nundur. O, izzet ve hikmet kaynağıdır. O'nun gücüyle kimse boy ölçüşemez. O'nun, tüm söz ve fiillerinde, kulları için koyduğu kural ve yasalarda sayısız hikmet vardır. Şanı Yücedir O'nun, O'ndan başka hiç bir ilah yoktur.

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ
﴿٦﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ
هَٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا
تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ شَهِيدًا
بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾ قُلْ مَا كُنْتُ
بِدْعًا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا
مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ
فَآمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَ
الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ
لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَٰذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾ وَمِنْ قَبْلِهِ
كِتَابُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَٰذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا
عَرَبِيًّا لِيُنْذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشْرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ
قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
﴿١٣﴾ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وَوَصَّيْنَا

6. "Ama, insanlar kıyamet günü toplatılınca, putları onlara düşman olurlar ve tapınmalarını inkar ederler."[1]

7. "Ayetlerimiz onlara açıkça okunduğu zaman inkar edenler, kendilerine gelen gerçek için: 'Bu, apaçık bir büyüdür' derler."

8. "Yoksa, 'Onu uydurdu' mu diyorlar? De ki: 'Eğer onu uydurdumsa, beni Allah'a karşı hiçbir şekilde savunmazsınız; O, Kuran için yaptığınız taşkınlıkları daha iyi bilir. Benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter. O, bağışlayandır, merhamet edendir'."

9. "De ki 'Ben peygamberler içinden bir türedi değilim; benim ve sizin başınıza gelecekleri bilmem; ben ancak bana vahyolunana uymaktayım; ben sadece apaçık bir uyarıcıyım'."

10. "De ki: 'Eğer bu Kitap Allah katından ise ve siz de onu inkar etmişseniz; İsrailoğullarından bir şahit de bunun böyle olduğuna şehadet edip de inanmışken, siz yine de büyüklük taslarsanız, söyleyin bana, kendinize yazık etmiş olmaz mısınız?' Doğrusu Allah zalim toplumu doğru yola eriştirmez."

11. "İnkar edenler, inananlar için: 'Eğer İslam'da bir hayır olsaydı, bu hususta bizden öne geçemezlerdi' derler. Bununla doğru yola girmedikleri için de, 'Bu, eski bir uydurmadır' derler."

12. "Kuran'dan önce, bir rahmet ve rehber olarak Musa'nın kitabı Tevrat var. Bu Kuran, zulmedenleri uyarmak ve iyi davrananlara müjde olmak üzere arap diliyle indirilmiş, kendinden öncekileri doğrulayan bir Kitap'dır."[2]

13. "Doğrusu, 'Rabbimiz Allah'tır' deyip, sonra da dosdoğru gidenlere korku yoktur, onlar üzülmeyecek-lerdir."

14. "İşte onlar, cennetliklerdir; işlediklerine karşılık olarak, içinde temelli kalacaklardır."

[1] Hece harfleri hakkında açıklamalar, Bakara suresinin başında geçmişti.

Yüce Allah, kulu Muhammed'e @ Kitabı kendisinin indirdiğini bildiriyor ve kendi zatını erişilmez güç ve izzet kaynağı, söz ve fiillerinde sayısız hikmetler olan güç olarak niteleyerek şöyle buyuruyor: Bu Kitap, izzet ve hikmet kaynağı olan Allah katından indirilmiştir.

Evet Biz, gökleri, yeri ve arasındakileri ancak hak ile, gereği gibi, bir gayeye yönelik olarak yarattık. Yoksa onları boşuboşuna, laf olsun diye yaratmadık. Yine Biz, onlar için belirli bir ömür biçtik. Ve Biz, asla sözümüzden dönmeyiz. O belirlenen süre ise, kıyamet ile birlikte sona erecektir. Apaçık bir şekilde ortaya konduktan sonra uyarıldıkları gerçekleri örtüp onları inkar edenler, işte onlar gerçekleri açıklayan Kur'ân'dan yüz çeviriyorlar ve kendilerinden istenilen şeyleri yerine getirmiyorlar. Ama onlar, bütün bunların ne demek olduğunu yakında bileceklerdir!

Ey Muhammed! Onlara şöyle söyle: Allah'ı bırakarak taptığınız, yalvarıp yakardığınız şu putlar, sizin çağrılarınıza cevap veriyorlar mı? Bana bir göstersenize, onlar ne yaratmışlar? Bir tek örnek getirin bana, onlar tek başlarına şu yeryüzünde bir şey yaratabilmişler mi? Onlar nasıl yaratabilsinler ki, bir kere kendileri yaratılmış şeyler! Hayır hayır, onlar ne yerde ve ne de göklerde Allah'ın ortakları olabilirler. Onlar, kıl kadar bir şeye bile sahip değildirler. Gerçek ve büyük yaratıcı, lütuf ve kerem sahibi, şefkat ve merhamet kaynağı Yüce Allah'tır ancak. Siz, bana Kur'ân gibi bir kitap getirebilir misiniz? Hayır hayır, asla böyle bir şey yapamazsınız! Yine siz, bu gidişatınızı destekleyecek bilgi ve delil adına çok küçük, çok basit bir şey bile getiremezsiniz. Bunların hiç birini yapamazsınız. Çünkü siz, iddialarınızda doğru ve samimi kimseler değilsiniz. Söylediklerinizin ne aklî bir yanı var ve ne de naklî bir delili var!

Allah'ı bırakarak başka şeylere tapan ve onlara dua eden kimseden daha sapık kim olabilir?! Hayır, hiç kimse bu şekilde putlara tapandan, kıyamete kadar elinden hiçbir şey gelmeyecek olan putlara dua edip onlardan bir şeyler isteyenden daha sapık olamaz. Oysa, o dua ettiği putlar, onların söylediklerinden habersizdirler. Onları ne işitebilirler, ne görebilirler ve ne de bir şeyi tutup alabilirler. Çünkü onlar, cansız ve donuk taşlardır. Dolayısıyla onların bu yaptıkları, açık bir sapıklıktan, oyun ve eğlenceden, mal ve zaman kaybından başka bir şey değildir. Şunu iyi bilsinler ki, onlar tüm bu yaptıklarından sorumludurlar. Yarın kıyamet günü tüm varlıklar, toplanıp Allah'ın huzuruna çıkarıldıkları zaman, o Allah'tan başka şeylere tapanların taptıkları, kendilerine düşman olacaktır. O putlar, onların kendilerine tapınmalarını da kabul etmeyecekler ve bundan uzak olacaklardır. Sonuçta Allah'tan başkasına kulluk eden kimsenin, kıyamet günü, Allah'tan başka hiç bir tutacak dalı ve sığınağı olmayacak, rezil ve perişan bir halde olacaktır.

[2] Allah'ın apaçık ayetleri kendilerine okunan inkarcılar ne mi diyorlar? Onlar inat ve inkar içerisinde şöyle diyorlar: 'Bu açık bir büyüdür!' Oysa onlar, çok iyi biliyorlardı ki, o gerçeğin ta kendisidir. Ne var ki zalimler Allah'ın ayetlerini inkara şartalanmışlar bir kere. Yoksa, onu Muhammed uydurdu mu, diyorlar? Ey Muhammed söyle onlara: Ben Allah'ın elçisi olarak nasıl olur da Allah'a karşı bir şey uydurabilirim?! Eğer ben O'na karşı bir şey uyduracak olursam, Allah'tan gelecek azaba karşı siz bana hiç bir şey yapamazsınız. Ama o şanı yüce olan Rabbim, sizin gönüllerinizden geçirdiklerinizi iyi bilir ve onlara göre sizi hesaba çekecektir. Benimle, sizin aranızda şahit olarak Allah yeter.. Bu ifadeler, çok dehşetli tehdit ve meydan okuma cümleleridir.

Tüm bu yaptıklarınıza rağmen eğer kendinize acır ve aklınızı başınıza alarak tevbe edip Rabbinize döner, O'na itaat ederseniz, elbette O sizin tevbelerinizi kabul eder ve sizi bağışlar, size merhamet eder. Çünkü O, çokça bağışlayan ve merhamet edendir.. Bu cümleler de, tevbe ve Allah'a dönmeye teşvik eden müjde ifadeleridir.

Hem ben, ilk defa gönderilmiş bir peygamber de değilim. Benden önce, toplumlarını uyarmak üzere pek çok peygamber gelmiştir. Dolayısıyla ben, bu konuda bir türedi değilim ki, siz beni inkar ediyor ve peygamber olarak gönderilişimi yadırgıyorsunuz! Doğrusu ben, yarın kıyamet günü Yüce Allah'ın bana ve size ne yapacağını da bilemem. Bütün bunları yalnızca Yüce Allah bilir. Bense sadece O'nun kulu ve elçisiyim, yalnızca O'nun bana emrettiklerini yerine getiririm, O'nun bana bildirdiklerini tebliğ ederim. Ben yalnızca açık bir uyarıcıyım. Aklını kullanan herkes bilir ki benim ne yapıp ettiğim apaçık ortadadır.

Hem siz bir düşünün bakalım! Muhammed'in Allah katından gelmiş bir peygamber olduğunu bile bile Onu inkar eden kişinin sonu ne olur? Elbette helak ve yıkım olacaktır onun sonu. Hz. Muhammed'in doğru olduğuna İsrailoğullarından bir adam tanıklık edip 'Gerçekten ben ona inandım' dedi ve kurtuldu. O'na uymayı kendine yediremeyen ve ona inanmayan ise mahvoldu. Şimdi siz, bu ikisini bir düşünün bakalım. Elbette Allah, zulme kilitlenen bir toplumu doğru yola eriştirmez.

Yahudilerden olan inkarcılar, şöyle derler: Eğer şu Muhammed'e indirilen Kur'ân hayırlı bir şey olsaydı, ona inananlar bizim önümüze geçemezler, ona ilk inanan kimseler bizler olurduk! Onlar, azgınlık içlerine işlemiş karanlık ruhlu kişiler olarak şöyle derler: Bu, eski bir yalandır, eskilerden nakledilmiş günü geçmiş bir palavradır! Onların bu saldırıları, kibir ve tuğyandan başka bir şey değildi. Oysa Kur'ân, kendinden önceki ilahî kitapları doğrulayan, zulmedenleri cehennemle uyarıp korkutan, iyilik-güzellik yapanları ise cennetle müjdeleyen salt gerçeğin kendisidir

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا
وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ
سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ
إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ
مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِي
كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَكُمَا أَتَعِدَانِنِي
أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَغِيثَانِ اللَّهَ وَيْلَكَ
آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ
﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿١٨﴾
وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَذْهَبْتُمْ
طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ
بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٠﴾

15. "Biz insana, anne ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir; zira annesi, onu, karnında, zorluğa uğrayarak taşımış; onu güçlükle doğurmuştur. Onun taşınması ve sütten kesilmesi otuz ay sürer. Sonunda erginlik çağına erince ve kırk yaşına varınca: 'Rabbim! Bana ve anne babama verdiğin nimete şükretmemi ve hoşnut olacağın yararlı bir işi yapmamı bana sağla; bana verdiğin gibi soyuma da salah ver; doğrusu Sana yöneldim, ben, kendini Sana verenlerdenim' demesi gerekir."

16. "İşte, işlediklerini en güzel şekilde kabul ettiğimiz ve kötülüklerini geçtiğimiz bu kimseler, cennetlikler içindedirler. Bu, verilen doğru bir sözdür."[3]

17-18. "Annesine babasına. 'Öf ikinizden ; benden önce nice nesiller gelip geçmişken beni tekrar diriltilmemle mi tehdit ediyorsunuz?' diyen kimseye, anne babası Allah'a sığınarak: 'Sana yazıklar olsun! İnan; doğrusu Allah'ın sözü gerçektir' dedikleri halde: 'Bu, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir' diye cevap verenler, işte onlar kendilerinden önce cinlerden ve insanlardan gelip geçmiş toplumlar içinde, Allah'ın azap vadinin aleyhlerinde gerçekleştiği kimselerdir. Doğrusu onlar hüsranda olanlardır."

19. "İşlediklerinden ötürü herkesin bir derecesi vardır. Herkese işlediklerinin karşılığı ödenir. Kendilerine haksızlık yapılmaz."

20. "İnkar edenler, ateşe sunuldukları gün, onlara: 'Dünyadaki hayatınızda sizin için güzel olan her şeyi harcadınız, onların zevkini sürdünüz; ama bugün, yeryüzünde haksız yere büyüklük taslamanızın ve yoldan çıkmanızın karşılığında alçaltıcı bir azap göreceksiniz' denir."[4]

[3] Rabbimiz Allah'tır deyip, sonra da dosdoğru olanlar, işte onlar Allah'tan başka ilah tanımayan, O'na hiç bir şeyi ortak koşmayan, Hz Muhammed'i Allah'ın peygamberi olarak kabul edenlerdir. Onlar Allah'a bağlı olarak namazlarını gereği gibi kılanlar, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için zekatlarını verenler, Allah'ın huzurunda olduklarının bilincinde oruçlarını tutanlar, riya ve gösterişe kapılmadan hac görevlerini yerine getirenlerdir. İşte onlara, karşı karşıya oldukları dünya fitneleri konusunda herhangi bir korku yoktur. Çünkü onlar, bu fitnelere karşı, sağlam iman kalesine sığınmış erlerdir. Onlar geçen günlerinden dolayı mahzun da olmayacaklardır. Zira onlar, sürekli olarak Hz. Allah'ın huzurunda olduklarının bilincinde bir hayat yaşamışlar, O'nun helal kıldığı şeylerden yararlanıp, haramlarından kaçınmışlardır. İşte onlar cennetliklerdir, onlar orada temelli kalacaklardır. İstikamet üzere olmaları, imanlarının gereği salih ameller işlemelerinin karşılığı olarak cennette ağırlanacaklardır. Çünkü onların yaptıkları yararlı işler, onların Allah'ın rahmetine bol bol nail olmalarını sağlamıştır.

Yüce Allah, tevhidden bahsettikten hemen sonra, ana-babaya iyi davranmayı zikretti. Nitekim bu, başka Kur'ân ayetlerinde de bu şekilde geçmiştir. Biz insana, anne ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir.. Biz, ondan daima ana-babasına iyilik etmesi konusunda söz almışızdır. İhsan makamı, imandan daha öte şerefli bir mertebedir. İhsan sahibi olan kişi, öncelikle ana-babasına iyi davranır. Çünkü, ana-babanın kişinin üzerinde büyük hakları vardır. Bir kere baba, kişinin dünyaya gelme sebebidir. Ana ise, onu karnında taşımış, onu dünyaya getirmiş, geceleri uykusuz kalarak onu emzirip büyütmüştür. Çoğu zaman nice güçlük ve sıkıntılara katlanmıştır. Annenin çocuğunu karnında taşıma ve sütten kesme süresi otuz ay sürer. Bu süreden sonra çocuk, büyüyüp serpilir ve gençlik çağına gelir. Nihayet her bakımdan olgunluk çağı olan kırk yaşına basar. Kişi, kırk yaşına erişip olgun birisi de olsa, ana-babasına göre çocuktur ve onlara hizmet etmesi, onlara bakması gerekir. Yüce Allah, özellikle bu olgunluk çağında, ondan ana-babasına iyi davranmasını istiyor. Çünkü o yaşta bir kimse, bizzat kendi ailesininin işleriyle meşgul olur, bu yüzden o çağlarda onun ana-babasına hizmette kusur etmesi söz konusu olabilir. Evlat, asla ana-babasına karşı gelmemelidir. Ancak ana-babası günah olan bir şeyi ondan isterlerse, bu takdirde onları dinlemesi gerekmez. Çünkü Allah'ın hakkına riayet etmek, her şeyden öncedir.

Müslüman, herhalükarda Allah'a dua eder, çoluk çocuğunun ve eşinin hep Allah'a itaat eden ve O'nun emrine sarılan kimseler olması için Allah'a yalvarır. Nefsine de kendisinin müslümanlardan bir kimse olduğunu ve sorumluluklarının bulunduğunu hatırlatır durur. Ona gereken büyük-küçük Allah'ın tüm emirlerini yerine getirmektir. Çünkü müslümanlar, Allah'a itaat eden kullardır. Biz onların yaptıkları, güzel davranışları kabul eder ve onların ufak tefek kusurlarını bağışlarız. Onlar cennetliklerdir. Yüce Allah'ın isteklerine tutundukları ve hep bu çizgide yaşadıkları için onlar cenneti haketmişlerdir. Bu ise, Yüce Allah'ın takva sahibi kullarına vadettiği gerçek bir sözdür.

[4] Yüce Rabbimiz, ana-babasına iyi davrananlara kurtuluş ve katında bulunan çeşitli nimetleri saydıktan sonra, burada da ana-babasına karşı gelen hayırsız evlatların durumunu anlatmaya başlıyor. Buyuruyor ki: Ana-babasına, 'Öf, bıktım sizden! Bunca toplumlar gelip geçmişken, üzerlerinden bunca zaman geçmişken, onlardan hiç geri gelen mi olmuş ki, siz bana, öldükten sonra diriltilip hesaba çekileceğimi vadediyorsunuz?' diyen kimse.. Ana-babası, inkarından dolayı evlatlarının Allah'ın gazabına uğrayacağından endişe edip onu doğru yola getirmek için çırpınıyorlar, ama o azgınlıkta diretiyor, öldükten sonra dirilmeyi inkar ederek Allah'ın rahmetinden uzak kalmaya devam ediyor.

Ana-babası ona şöyle sesleniyorlar: 'Yazıklar olun sana! Aklını başına al ve iman et, doğrusu Allah'ın vadi haktır.' Ama şeytan onun iç dünyasında taht kurmuş, bu yüzden o inkarcı evlat şöyle karşılık veriyor: 'Bu eskilerin masallarından başka bir şey değil!'

İşte böyleleri Allah'ın rahmet ve affından mahrum olmuş kimselerdir. Onlar, önceki dönemlerde yaşamış toplumlarla beraber cehennem çukurlarına atılacaklardır. Gerçekten cehennem ne berbat bir kalış yeridir. Cehennemlikler, hem dünyada ve hem de ahirette hüsranda olanlardır. Ama onlar bunun farkında değildirler. Onların hepsi, kendileri gibi olan yandaşları kafirlerle birlikte, mahvolmuş bir halde cehenneme atılırlar. Orada, onlar yaptıklarına göre çeşitli azap katmanlarının içerisinde olacaklardır. Yaptıklarının karşılığı onlara eksiksiz verilecek, asla haksızlığa uğratılmayacaklardır. Zerre kadar ve ondan daha küçük bir miktar bile onlara haksızlık yapılmayacaktır. Çünkü senin Yüce Rabbin, mutlak adalet sahibi olup hiç kimseye kıl kadar zulmetmez. Ne var ki insanlar, kendi kendilerine zulmederler.

O gün gelir ve zalimler inkarları nedeniyle cehenneme sevkolunurlar. Cehennem bekçisi melekler onları paylayarak ve kınayarak şöyle derler: Sizin dünyada iken hanlarınız hamamlarınız, saraylarınız, tacınız tahtınız ve hizmetçileriniz vardı, nerde onlar şimdi? Dünyada iken yetkilerinizi kötüye kullanıp insanlara zulmediyordunuz, hani yetkileriniz nerede şimdi? Zevkü safa içerisinde yaşadığınız dünya ve tükettiğiniz dünyalıklar hani nerede şimdi? Artık bugün alçaltıcı bir azaba uğratılacaksınız. Çünkü siz yeryüzünde haksız yere büyüklük taslıyor ve doğru yoldan sapıyordunuz!

Evet onlar böylece yaptıklarının karşılığını gördüler. Dünyada iken günlerini gün edip eğleniyorlar ve hakka uymaktan kaçınıyorlar, fısk ve isyanla ömürlerini geçiriyorlardı. Yüce Allah da onları, alçaltıcı bir azapla cezalandırmıştır. Onları hor ve hakir kılan, rezil rüsvay eden bir azapla. Hem de korkunç cehennem çukurlarında.

سورة الاحقاف

واذكر اخا عاد اذ انذر قومه بالاحقاف وقد خلت النذر
من بين يديه ومن خلفه الا تعبدوا الا الله اني اخاف عليكم
عذاب يوم عظيم ﴿٢١﴾ قالوا اجئتنا لتافكنا عن الهتنا
فاتنا بما تعدنا ان كنت من الصادقين ﴿٢٢﴾ قال انما العلم
عند الله وابلغكم ما ارسلت به ولكني اريكم قوما
تجهلون ﴿٢٣﴾ فلما راوه عارضا مستقبل اوديتهم قالوا هذا
عارض ممطرنا بل هو ما استعجلتم به ريح فيها عذاب اليم ﴿٢٤﴾
تدمر كل شيء بامر ربها فاصبحوا لا يرى الا مساكنهم كذلك نجزي
القوم المجرمين ﴿٢٥﴾ ولقد مكناهم فيما ان مكناكم فيه وجعلنا
لهم سمعا وابصارا وافئدة فما اغنى عنهم سمعهم ولا
ابصارهم ولا افئدتهم من شيء اذ كانوا يجحدون بايات
الله وحاق بهم ما كانوا به يستهزئون ﴿٢٦﴾ ولقد اهلكنا
ما حولكم من القرى وصرفنا الايات لعلهم يرجعون ﴿٢٧﴾
فلولا نصرهم الذين اتخذوا من دون الله قربانا الهة بل ضلوا
عنهم وذلك افكهم وما كانوا يفترون ﴿٢٨﴾

٥٠٦

21. "Bir de Ad kavminin kardeşi Hud'u hatırla. Ondan önce ve sonra, 'Allah'tan başkasına kulluk etmeyin' diyen nice uyarıcılar gelip geçmişken, hani o, Ahkaf bölgesindeki kavmini uyarmış ve'Doğrusu sizin için, büyük günün azabından korkuyorum' demişti., "

22. "Onlar, 'Bize, bizi tanrılarımızdan alıkoymak için mi geldin? Doğru sözlülerden isen, bizi tehdit ettiğin şeyi başımıza getir' dediler."

23. "O, 'Doğrusu bunun ne zaman geleceğini Allah bilir; ben size benimle gönderileni tebliğ ediyorum, fakat sizin cahil bir toplum olduğunuzu görüyorum' dedi."

24-25. "O azabın, bulut şeklinde yayılarak vadilerine doğru yöneldiğini gördüklerinde: 'Bu yaygın bulut bize yağmur yağdıracaktır' dediler. Hud: 'Hayır, o, acele beklediğiniz şeydir; can yakıcı azap veren bir rüzgardır; Rabbinin buyruğu ile her şeyi yok eder' dedi. Bunun üzerine evlerinin harabelerinden başka bir şey görünmez oldu. Biz, suçlu bir toplumu işte böyle cezalandırırız."[5]

26. "And olsun ki onları, sizi yerleştirmediğimiz yerlere yerleştirmiştik. Onlara kulaklar, gözler ve kalpler vermiştik; ama kulakları, gözleri ve kalpleri onlara bir fayda sağlamadı, zira, Allah'ın ayetlerini bile bile inkar ediyorlardı, alaya aldıkları şeyler onları kuşatıp yok ediverdi."

27. "And olsun ki, çevrenizde bulunan bir çok kentleri yok etmişizdir. Belki doğru yola dönerler diye ayetleri türlü türlü anlatmışızdır."

28. "O zamanlar, Allah'ı bırakıp da O'na yakınlık peyda etmek için edindikleri tanrılar kendilerine yardım etmeli değil miydi? Ama tanrıları onlardan uzaklaştılar. Bu, onların yalanı ve uydurup durdukları şeydir."[6]

[5] Kureyş kavminin Peygamberimizi @ yalanlama ve ona eziyeti yoğunlaşınca, Yüce Allah onu teselli ederek, peygamber kardeşlerinin kıssalarını ve onların kavimlerinin başlarına geleni ona hatırlattı. İşte burada da Yüce Allah, peygamberimize Hz. Hûd'u anlatıyor. Hani o, dağlık bir bölge olan Ahkâf'da yaşayan kavmi Âd toplumuna gelmişti. Onlardan önce de, onlardan sonra da pek çok uyarıcılar gelip geçmişti.

Hz. Hûd, onları tevhide çağırarak şöyle demişti: Allah'tan başka hiç kimseye tapmayın, şayet O'ndan başka şeylere kulluk ederseniz, doğrusu ben sizin için büyük bir günün azabından korkuyorum!

Kavmi ona şöyle karşılık verdı: Ey Hud! Sen, bizi tanrılarımızdan uzaklaştırmak için mi geldin? Hayır hayır, biz asla onları bırakmayacağız. Ta ki sen, bize vadedip durduğun azabı getirene kadar! Eğer doğru söylüyorsan, haydi o azabı getir de görelim!. Böyle diyerek Allah'ın azabının hemen gelmesini istediler. Onlar böyle bir şeyi imkansız görüyorlardı

O batıla saplanmış azgın ve kibirli kavmine Hz. Hûd peygamber şöyle cevap verdi: O ilim ancak Allah katındadır O, sizin durumunuzu iyi bilir. Eğer sizler, azabı haketmiş kimselerseniz, Allah sizin azabınızı hemen verir. Bu konuda bana düşen ise, sadece Allah'ın elçilik görevini yerine getirip size gerçekleri ulaştırmamdır. Eğer beni dinlerseniz, hem kendinizi, hem de çoluk çocuğunuzu mahvolmaktan kurtarmış olursunuz. Yok bana karşı gelirseniz, o zaman yalnızca kendinizi kınayın. Çünkü ben sizin aklını kullanmayan cahil bir toplum olduğunuzu görüyorum. Sizin, hak ile batılı birbirinden ayırt edemeyen bir güruh olduğunuzu görüyorum.

Hz. Hûd peygamber onları kendi hallerine bıraktı. Derken bir kasırga koptu. Onlar ise hala uyanamamışlardı. Esen rüzgarı görünce, herhalde bu yağmurun habercisidir, demişlerdi. Hz. Hud ise şöyle dedi: Hayır, bu sizin acele istediğiniz azabın ta kendisi. Bu rüzgarın içerisinde can yakıcı bir azap var, o sizi mahvü perişan edecektir! Siz gerçekten helak olacaksınız. Rabbinin emriyle her şeyiniz yerle bir olacak!

Bu sözlerin üzerinden çok geçmedi, geceleyin alemlerin Rabbinin hükmü gerçekleşti ve onlar, yaptıkları zulüm ve cürümler sebebiyle tarihten siliniverdiler. Geriye ıpıssız evlerinden başka bir şey kalmadı. İşte günaha batmışları Biz, böyle cezalandırırız. Peygamberlerimizi yalanlayan ve Bize başkaldıran toplumlar hakkındaki kararımız hep böyledir Bizim.

Sonunda Yüce Allah, iman edenlerle birlikte Hz. Hûd'u kurtardı ve onları zalimlerin yurdundan çıkardı. Artık onlar için huzur ve sükun içerisinde yeni bir hayat başladı..

[6] Allah'ı ve peygamberlerini inkar eden o kafirlere bu dünyada Yüce Allah, pek çok mal mülk, evlad iyal ve makam mansıp ve saltanat vermişti. Yine onlara kulaklar, gözler ve gönüller bahşetmişti. Ama onlar, bu organlarını kullanıp ders almadılar, üstelik Allah'ın kendilerine bahşettiği nimetlere nankörlük ettiler. Onların sahip oldukları o hassaları onlara hiç yarar sağlamadı. Yüce Allah da, küfür ve inkarları nedeniyle onları yakalayıverdi. Yalanladıkları ve imkansız gördükleri azap çepeçevre onları kuşatıverdi. O halde ey inkarcılar! Siz de aklınızı başınıza alın. Onların başına gelenler, sizin de başınıza gelebilir. Dünya ve ahirette siz de hüsrana uğrayanlardan olabilirsiniz!

Andolsun ki Yüce Allah, zalimlerin çevresindeki nice kent ahalisini helak etmiştir. Belki yaptıklarını bırakıp Allah'a dönerler diye, onlara önce ayetlerini açıklayıp izah etmiş ve yalanlamaları halinde helak ve azaba uğrayacaklarını onlara bildirmişti. Ama onlar dönmediler. Peki, Allah'ı bırakarak şefeatçi edindikleri putları onların yardımına koşabildiler mi? Hayır aksine onlar, savuşup gittiler, en kritik anda onları bırakıp gittiler. Bu onların yalan ve iftiralarından başka bir şey değildir. O uydurdukları putları onları bırakıp gittiler. Sonuçta onlar, o putlara güvenmekle kaybettiler, hüsran ve ziyan edenlerden oldular.

وإذ صرفنا إليك نفرا من الجن يستمعون القرآن فلما حضروه قالوا
أنصتوا فلما قضي ولوا إلى قومهم منذرين ﴿٢٩﴾ قالوا يا قومنا إنا
سمعنا كتابا أنزل من بعد موسى مصدقا لما بين يديه يهدي إلى الحق
وإلى طريق مستقيم ﴿٣٠﴾ يا قومنا أجيبوا داعي الله وآمنوا به يغفر
لكم من ذنوبكم ويجركم من عذاب أليم ﴿٣١﴾ ومن لا يجب داعي الله
فليس بمعجز في الأرض وليس له من دونه أولياء أولئك
في ضلال مبين ﴿٣٢﴾ أولم يروا أن الله الذي خلق السماوات والأرض
ولم يعي بخلقهن بقادر على أن يحيي الموتى بلى إنه على كل
شيء قدير ﴿٣٣﴾ ويوم يعرض الذين كفروا على النار أليس هذا
بالحق قالوا بلى وربنا قال فذوقوا العذاب بما كنتم
تكفرون ﴿٣٤﴾ فاصبر كما صبر أولو العزم من الرسل ولا
تستعجل لهم كأنهم يوم يرون ما يوعدون لم يلبثوا إلا ساعة
من نهار بلاغ فهل يهلك إلا القوم الفاسقون ﴿٣٥﴾

سورة محمد مدنية وهي ثمان وثلاثون آية

29. "Hani Biz, Kuran'ı dinleyecek cinlerden bir takımını sana yöneltmiştik. Onlar Kuran'ı dinlemeğe hazır olunca birbirlerine: 'Susun' dediler Kuran'ın okunması bitince, her biri birer uyarıcı olarak kavimlerine döndüler."

30. "Şöyle dediler: 'Ey kavmimiz! Doğrusu biz, Musa'dan sonra indirilen, kendinden öncekileri doğrulayan, gerçeği ve doğru yolu gösteren bir kitap dinledik'."[7]

31. "Ey kavmimiz! Allah'a çağırana uyun ve O'na inanın da Allah da sizin günahlarınızı bağışlasın ve sizi can yakıcı azaptan korusun."

32. "Allah'a çağırana uymayan kimse bilsin ki, Allah'ı yeryüzünde aciz bırakamaz; onların O'ndan başka dostları da bulunmaz; işte onlar apaçık sapıklıktadırlar."

33. "Gökleri, yeri yaratan ve onları yaratmaktan yorulmayan Allah'ın, ölüleri diriltmeye de kadir olduğunu görmezler mi? Evet; O her şeye Kadirdir."

34. "İnkar edenler, ateşe sunuldukları gün onlara: 'Bu, gerçek değil miymiş?' denir, onlar: 'Rabbimize and olsun ki evet gerçekmiş' derler. Allah: 'Öyleyse inkar etmenizden ötürü tadın azabı!' der."

35. "Peygamberlerden azim sahibi olanların sabrettiği gibi sen de sabret; inkarcılar için acele etme; onlar, kendilerine söz verileni gördükleri gün dünyada sadece gündüzün bir müddeti eğlendiklerini sanırlar. Bu bir bildiridir; yoldan çıkmış olanlardan başkası mı yok edilir?"[8]

[7] Şunu da hatırla Hanı Bız, peygamberlığinin evrensel oluşu nedeniyle, cinlerden bir grubu seni d nlemeye yöneltmıştık Onlar, Kur'ân'ı dinleyip anlamak için senin yanına gelip birbirlerine 'susun' demişlerdi. Kur'ân okuma ışı bitınce de, müslüman olup sana tabı olmuşlar ve yanından ayrılmış, birer müjdeci ve uyarıcılar olarak kavımlerının yanına dönmüşlerdi Onlar kavimlerine şöyle diyorlardı: Ey kavmimiz! Gerçekten bızler, Hz Musa'ya ındırilen kitaptan sonra, mukaddes bir kitap daha dinledik.

Cınler, Hz Isa'ya indırılen kitaptan sonra demediler de, Hz. Musa'ya indirilen kitaptan sonra, dediler. Bu, muhteva olarak Incil'in Tevrat'ın devamı olduğunun ve İsa peygamberin devresinin Musa peygamberin devresıne tabi olduğunun delilıdir.

Cınlerın söz konusu ettıği bu kutsal kitap, daha onceki peygamberlere indirilen kutsal kitapların içeriğini doğrulayıcı bır kıtaptı Bu kıtap, gerçeğe ve dosdoğru yola götüren bir kitaptı.

Bu olayı anlatarak Yüce Allah, peygamberıne sanki şöyle diyordu: Ey Muhammed, sabırlı ol! Sana cınler ınanıyorsa, Allah'ın ıznıyle ınsanlar da hıç şüphesız ınanacaklardır

[8] Peygamberımızin Kur'ân okuyuşunu dinleyen cınler sözlerine devamla şöyle derler: Ey kavmimiz! Gelıniz, bu peygabere uyup ve ona kulak verınız, onun çağrısını kabul ediniz. Doğrusu o, Allah'a çağıran bir davetçidir Ona inanın ki, Allah sızı bağışlasın, günahlarınızı örtsün ve sizi elem verici azaptan korusun. Şunu hiç bir zaman unutmayınız ki, Allah'ın çağrısına icabet etmeyen kımse, asla Allah'ı aciz bırakamaz. Yüce Allah'ın gücü ona yeter ve onu kuşatır. Öyleleri için Allah'tan başka da bir yardımcı olmaz. Hiç kimse onları Allah'ın azabından kurtaramaz. Gerçekten onlar açık bır sapıklık içerisinde olup mahvolacaklardır.

Allah'ın peygamberinin çağrısını kabul etmemekte ve ahirette dirilişi inkar etmekte direnen o inatçılar, Yüce Allah'ın gökleri ve yeri yarattığına hiç bakmazlar mı? Gökleri ve yeri yaratmaktan aciz kalmayan Allah, ölüleri kabirlerinden çıkarıp diriltmeye ve amel defterlerini ortaya koyarak hesaba çekmeye kadir değıl midir? Elbette Allah, her şeye kadirdir.

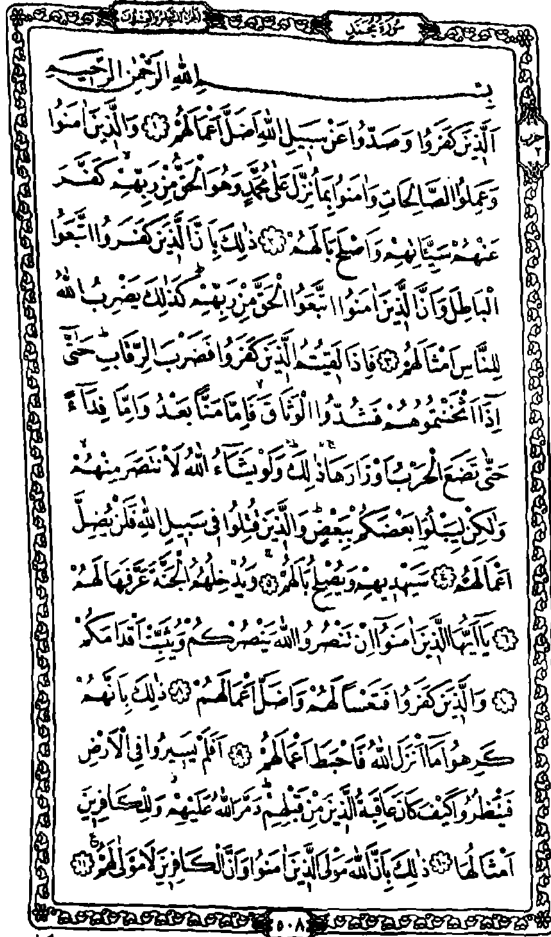
Sonraki ayetinde Yüce Allah, inkarcı kafirleri tehditlerle korkutmaya başlıyor: Yarın kıyamet günü gelince onlar ne yapacaklar? O gün inkarcı kafirler ateşe sevkolunurlar ve görevli melekler onlara şöyle seslenir: Bunlar gerçek değil miymiş? Şöyle itiraf etmek zorunda kalırlar: Evet evet, gerçekmiş tüm bunlar..! İşte o an melekler onlara şöyle derler: Öyleyse, inkar ve küfrünüze karşılık tadın azabı!

O halde ey Muhammed, kavminin seni yalanlamasına sabret! Tıpkı senden önceki azim sahibi peygamberler gibi. Senin için, o kavimleri tarafından yalanlanan peygamberler güzel birer örnektirler. O azim ve kararlılık sahibi peygamberler. Onlar Hz. Nûh, Hz. İbrahim, Hz. Mûsâ, Hz. İsâ ve nihayet Hz. Muhammed@'di. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 172)*

O inkarcılar hakkında acele etme! İnananlara gelecek olan yardım hakkında da aceleci olma. O yardım ve zafer mutlaka gelecektir. Onu sen de göreceksin, kavmin de. Yarın kıyamet gelince de, o bedbahtlar şöyle diyecekler: Biz herhalde kabirlerimizde, gündüzün bir saati kadar kaldık!

Ey Muhammed, o halde aceleci olma! Yardım ve zafer elbette gelecek, sonuçta helaka uğrayanlar zalimler olacaktır. Kıyameti ve hesab gününü yalanlayan sapıklar mahvu perişan olacaklardır. Bu, Yüce Allah'ın adaletinin tecellisinden başka bir şey değildir. Çünkü O, haketmeyene asla azap edecek değildir. Elbette Allah, her şeyin en doğrusunu bilir

olarak indirilene inananların kötülüklerini Allah örter ve durumlarını düzeltir."

3. "Bu, inkar edenlerin batıla uymaları ve inananların Rablerinden gelen gerçeğe uymalarından ötürü böyledir. Allah böylece insanlara kendilerinin misallerini anlatır."

4. "Savaşta, inkar edenlerle karşılaştığınızda boyunlarını vurun; sonunda onlara üstün geldiğinizde onları esir alın; savaş sona erince onları ya karşılıksız, ya da fidye ile salıverin. Allah dilemiş olsaydı, onlardan başka türlü öc alabilirdi, bunun böyle olması, kiminizi kiminizle denemek içindir. Allah, Kendi yolunda öldürülenlerin amellerini asla boşa çıkarmaz."

5. "Onları muratlarına erdirir, ruhlarını şad eder."

6. "Onları, kendilerine anlattığı cennete koyar."[1]

7. "Ey inananlar! Siz Allah'a yardım ederseniz, O da size yardım eder, ayaklarınızı savaşta sabit kılar."

8. "İnkar edenlere ise, yıkım ve yokluk olsun! Allah onların işlerini boşa çıkarır."

9. "Bu, Allah'ın indirdiğini beğenmediklerinden ötürüdür. İşlerini Allah bunun için boşa çıkarmıştır."

10. "Yeryüzünde dolaşıp kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğuna bakmazlar mı? Allah onları yere geçirmiştir; inkarcılara da onların başına gelenin benzerleri vardır."

11. "Çünkü Allah inananların sahibidir. Kafirlerin ise sahibi yoktur."

47 MUHAMMED SÛRESİ

Muhammed sûresi 38 ayet olup, 14. ayeti Hicret esnasında yolda, kalan kısmı ise Medine'de savaşa izin verildiği ve fakat henüz fiili olarak savaşa girilmediği ilk yıllarda inmiştir. Sûre adını ikinci ayette geçen Muhammed kelimesinden alır. Sûreye Kıtal (savaş) suresi de denilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Allah, küfredenlerin ve kendi yolundan alıkoyanların işlerini boşa çıkarır."

2. "İnanıp yararlı iş işleyenlerin ve Muhammed'e, Rablerinden bir gerçek

[1] Yüce Rabbimız, Hz. Muhammed'e gerçek olarak indirilen Kur'ân'ı inkar eden ve başkalarını da Allah yolundan alıkoyanların tüm planlarını ve yapıp ettikleri her şeyi boşa çıkaracağını bildiriyor.

Hz. Muhammed'e indirilenlere iman ederek, içtenlikle onu tasdik eden ve onun gereği gibi yararlı işler işleyenlerin ise, O, günahlarını bağışlayacak ve işlerini rast getirecektir. Böylece onlar gönül huzuru ve rahatlığı içerisinde rahat bir hayat süreceklerdir.

Bu, inkarcı kafirlerin kendi heva ve arzularına uyup batıla saplanıp kalmaları, hem de başkalarını yoldan çıkarmaları nedeniyledir. Müminler de, Hz. Muhammed'e Rabbinden indirilen gerçeklere uydukları için bu gidişatı haketmişlerdir.

İşte Yüce Allah, Kur'ânî gerçekleri iyi anlayıp onunla nasıl amel edeceklerini öğrensinler diye, kullarına böyle misaller veriyor.

Daha sonra Rabbimiz, müminlerin müşriklerle savaşırken nasıl hareket edeceklerini onlara açıklıyor. Ey müminler, kendilerini gerçeğe çağırdığınız halde, çağrınıza kulak vermeyen inkarcılarla savaş meydanlarında karşılaştığınızda, onların boyunlarını vurun, onları temizleyin. Taki onların güç ve kuvvetlerini tepelemiş olasınız. Sonunda onları bağlayıp esir alın, ta ki savaş ağırlıklarını bıraksınlar ve savaş sona ersin. Esirler konusunda ise, şu iki şıktan birini yapabilirsiniz: Ya fidye karşılığı onları serbest bırakırsınız, ya da karşılıksız olarak onları salıverirsiniz. Artık müslümanların ve İslam savaşçılarının menfaati neyi gerektiriyorsa onu yaparsınız.

Şayet Allah isteseydi, katından bir ceza ile o inkarcılardan intikamını alırdı. Ama O, sizleri birbirinizle sınamak istiyor. Belki de bu uygulamalarla esir inkarcılar, akıllarını başlarına alıp müslüman olurlar. O zaman durum tamamen değişir.

Allah yolunda öldürülen İslam şehidlerinin, Allah asla çalışmalarını boşa çıkarmayacaktır. İlerde onları, muratlarına erdirir ve ruhlarını şad eder. Onları, kendilerine tanıttığı cennetine kor.

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ
وَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ﴿١٢﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّن قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجَتْكَ
أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾ أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِ كَمَن زُيِّنَ لَهُ
سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُم ﴿١٤﴾ مَّثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا
أَنْهَارٌ مِّن مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِّن لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِّنْ خَمْرٍ
لَّذَّةٍ لِّلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً
حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾ وَمِنْهُم مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا
خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾
وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾
فَهَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُم بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ
لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ ﴿١٨﴾ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ
لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٩﴾

12. "Doğrusu Allah, inanıp yararlı işler işleyenleri zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar. Durakları ateş olduğu halde kafirler, zevklenirler ve hayvanlar gibi yerler."[2]

13. "Seni sürüp çıkaran memleketinden daha kuvvetli olan nice kentleri yok ettik. Onların yardım edenleri olmadı."

14. "Rabbinin katından bir belgesi olan kimse, kötü işi kendisine güzel gösterilen kimseye benzer mi? Bunlar heveslerine uymuşlardır."

15. "Allah'a karşı gelmekten sakınanlara söz verilen cennet şöyledir: Orada temiz su ırmakları, tadı bozulmayan süt ırmakları, içenlere zevk veren şarap ırmakları, safı süzme bal ırmakları vardır. Onlara orada her türlü ürün ve Rablerinden mağfiret vardır. Bunların durumu, ateşte temelli kalan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu?"

16. "Onların içinde seni dinleyenler vardır; sonra senin yanından çıkınca, bilgili kimselere 'Az önce ne demişti?' diye sorarlar. İşte bunlar, Allah'ın kalplerini mühürlemiş olduğu, kendi heveslerine uyan kimselerdir."[3]

17. "Doğru yolu bulanların ise Allah doğruluklarını artırır, onların karşı gelmekten sakınmalarını sağlar."

18. "Onlar kıyamet gününün kendilerine ansızın gelmesini mi bekliyorlar. Şüphesiz onun alametleri belirmiştir. Kendilerine gelip çatınca ibret almaları neye yarar?"

19. "Bil ki, Allah'tan başka tanrı yoktur; kendinin, inanmış erkek ve kadınların günahlarının bağışlanmasını dile. Allah, gezip dolaştığınız ve duracağınız yerleri bilir."

[2] Sız Allah'a yardım ederseniz, O da size yardım eder, ayaklarınızı sabit kılar. Yüce Allah'ın peygamberinin etrafında pervaneler gibi dönen müttakî kullarına bahşettiği büyük bir mertebedir bu. Peki bugün bu mertebeye kimler erebilecektir? Bu yüce makam, Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünneti etrafında kenetlenen, İslama yeniden izzet, devlet ve güç kuvvet kazandırıncaya, İslam birliğini kuruncaya dek malları ve canlarıyla mücahadede kararlı olanların olacaktır. İşte o zaman kanayan yara sevgili Kudüsümüz ve Filistin başta olmak üzere işgal altındaki İslam toprakları özgürlüklerine kavuşacaktır. Çünkü Muhammed ümmeti için cihad kıyamete dek sürecektir. Nitekim ayetteki şu 'Ey iman edenler' çağrısı, yürekleri hoplatan, gönüllere sevgi dolduran kutsal bir nağmedir. Sevgi ve aşk ise, elbette alemlerin Rabbi olan Allah'adır.

Sız Allah'a yardım ederseniz . Aman Allahım, bu ne büyük bir lütuf ve ikram! Mümin kullarının Allah'a yardım etmeleri.. Onlara yardım edebilme gücünü bahşeden, onları galip getiren kim? Allah'ın kendisi değil mi? Sübhanallah, Allah ne yücedir! O ne cömert bir yaratıcıdır! Hem kuluna nimet bahşediyor, hem de o nimeti harcaması karşılığında ona mükafat veriyor. Amele göre mükafat. işte bu yüzden, sizin ayaklarınızı sağlam kılar, kaydırmaz, buyurdu.

İnkar eden kafirlere gelince, helak ve yıkım onlara olsun, onların tüm plan ve çalışmalarını Allah boşa çıkaracaktır. Allah ve Rasülünün yanında yer alan müminlerin ayaklarını sağlamlaştıran Allah, bunun karşısında inkarcıların çalışmalarını boşa çıkaracaktır. Elbette bu, O'nun adaletinin bir gereğidir. Çünkü o inkarcılar, Allah'ın indirdiği gerçekleri beğenmediler, Allah da onların çalışmalarını boşa çıkaracaktır.

O zalimler, yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı hiç? Gezseler de kendilerinden önce yaşamış olan inkarcıların sonları nice olmuş bir görseler! Nuh, Hud ve Salih peygamberlerin kavimlerinin başlarına neler gelmiş, bakıp ibret alsalar ya. Yüce Allah, işledikleri kötülükleriyle birlikte onları yerle bir etmiştir. Bu, hemen hemen tüm inkarcıların başına gelen bir durumdur. Onların hepsi Allah'ın gazabına uğramışlardır. Onlar, temelli cehennemde kalacaklardır. Çünkü Allah, inananların dostudur, inkarcıların ise dostu ve sahibi yoktur.

Yüce Rabbimiz, iman edip yararlı işler işleyenleri, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır. Cennet müminlerin yurdudur. Kafirlere gelince, onlar bir süre daha dünyada zevklenirler, hayvanlar gibi sorumsuzca yerler içerler. Ama o kıyamet günü onların varacakları yer cehennemdir. Onları, Allah'ın azab ve gazabı çepeçevre sarıp kuşatacaktır. Onlar, cehennem ateşlerinin içerisinde birbirleriyle didişecekler, ama orada bir kurtarıcıları olmayacak onların.

[3] Ey Muhammed! Biz, senin sürülüp çıkarıldığın Mekke kentinden, ahalisi çok daha güçlü nice kentleri helak ettik. Onlardan hiç kimse Bizim karşımızda duramadı. Çünkü onların hiç bir yardımcıları da yoktu. Zira Allah'a karşı kim durabilirdi ki!

Ey Muhammed, şimdi Rabbinden bir belge, bir bilgi ve delil üzere olan kimse; şeytanın yaptıklarını kendilerine süslü gösterdiği kimse gibi midir? Kur'ân ve sünnete sarılıp, gereklerini yerine getiren takva sahibi kimseler; şeytana uyup, şehvet ve batıllarının içerisinde kaybolmuş, yollarını sapıtmış ve sürekli sapıklıkları artan kimseler gibi midir? Elbette bu iki grup bir değildir.

Takva sahiplerine vadedilen cennet ve içindekilerin misali şöyledir: Orada, tadı kokusu değişmeyen tertemiz su ırmakları.. Tadı rengi değişmeyen bembeyaz ve leziz süt ırmakları.. Dünya şaraplarına hiç benzemeyen, kokusu ve tadı berbat olmayan ve içenlere haz veren meşrubat ırmakları.. Rengi, tadı ve kokusu son derece güzel, saf süzme bal ırmakları vardır. Yine orada onlar için,her çeşit ürün ve meyveler vardır. Tüm bu ikramların ötesinde bir de Rablerinden mağfiret vardır. Şimdi tüm bu nimetlere nail olan kimse ile, ebedi olarak kalacağı cehennemde kızgın kaynar sular içen ve barsakları paramparça olan kimse bir midir? Elbette hayır. Bunlar, asla ötekilerle bir değildir. Elbette cennettin yüksek derecelerinde yaşayanlar, cehennem çukurlarında olanlarla bir olmaz.

Ey Muhammed, onlardan bazı kıt akıllı ahmaklar vardır ki, seni dinlerler. Ama senin yanından çıkıp gidince, kendilerine ilim bahşedilmiş müminlere şöyle derler: Bu adam, az önce ne dedi! Onlar münafıklardır. Ey Muhammed, elbette sen onlardan sorumlu değilsin. Onlar, Allah'ın kalplerini mühürlediği, heva ve arzularının peşinde giden bedbahtlardır. Onlar sağlıklı düşünemeyen art niyetli kişilerdir.

وَيَقُولُ الَّذِينَ اٰمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَاِذَٓا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ
مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَاَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَاَوْلٰى لَهُمْ
﴿٢٠﴾ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَاِذَا عَزَمَ الْاَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللّٰهَ
لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ﴿٢١﴾ فَهَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ اَنْ تُفْسِدُوا
فِي الْاَرْضِ وَتُقَطِّعُوٓا اَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ
لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فَاَصَمَّهُمْ وَاَعْمٰٓى اَبْصَارَهُمْ ﴿٢٣﴾ اَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ
الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوبٍ اَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾ اِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلٰٓى
اَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ
وَاَمْلٰى لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا
مَا نَزَّلَ اللّٰهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْاَمْرِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ
﴿٢٦﴾ فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ﴿٢٧﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اتَّبَعُوا
مَٓا اَسْخَطَ اللّٰهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾
اَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ اَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللّٰهُ اَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

20-21. "İnananlar: 'Keşke bir sure indirilse' derler. Fakat kesin anlamlı bir sure inip, orada savaş zikredilince, kalplerinde hastalık olanların, ölüm korkusuyla bayılmış kimselerin bakışları gibi, sana baktıklarını gördün. Oysa onlara itaat etmek ve uygun olanı söylemek yaraşırdı. İş ciddileşince Allah'a verdikleri anda doğruluk gösterselerdi, onların iyiliğine olurdu."

22. "Demek siz iş başına geçecek olsanız[4] yeryüzünde bozgunculuk yapar ve akrabalık bağlarını kesip atar mısınız?"[5]

23. "İşte, Allah'ın lanetlediği sağır kıldığı ve gözlerini kör ettiği kimseler bunlardır."

24. "Bunlar Kuran'ı düşünmezler mi? Yoksa kalpleri üzerinde kilitler mi var?"

25. "Kendileri için doğru yol belli olduktan sonra gerisin geriye dönenleri, bu işi yapmaya şeytan sürüklemiş, onlara ümit vermiştir."

26. "Bu, Allah'ın indirdiğini beğenmeyen kimselerin: 'Biz bazı işlerde size itaat edeceğiz' demelerindendir. Allah onların gizlediklerini bilir."

27. "Melekler, onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken durumları nice olur?"

28. "Bu, Allah'ı gazaplandıran şeye uymaları ve O'nun rızasından hoşnut olmamalarından ötürüdür. Allah da onların işlerini boşa çıkarmıştır."[6]

29. "Yoksa, kalplerinde hastalık olanlar, Allah'ın onların kinlerini dışarı vurmayacağını mı sandılar?"

[4] Ayetin bu kısmı, 'Siz İslamdan yüz çevirecek olsanız..' diye de anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 407.)*

[5] Ey Muhammed, sana inanıp doğru yolu bulanların, Yüce Allah hidayetlerini artırır, doğru yolda kalmayı onlara müyesser kılar, kıyamet günü de onlara takva sahibi olmalarının mükafatını verir.

O kıyameti inkar eden kafirler, kıyametin ansızın gelmesini mi bekliyorlar? Oysa kıyametin pek çok alameti ve emmaresi belirmiş ortaya çıkmıştır. Tüm bunlara rağmen kıyametten çekinip Rabbine karşı gelmekten sakınmayan kimseye yazıklar olsun! Halbu ki onlar, kıyamete hazırlansaydılar, kurtuluşa erecekler ve kazananlarla beraber olacaklardı.

Ey Muhammed, Rabbin katındaki derecelerinin yükselmesi için Allah'tan af dile. Hem kendin için istiğfarda bulun, hem de ümmetin için af dile. Böylece sen, en yüce makamlara eresin. Elbette Allah sizin dolaştığınız yerleri de bilir, varıp duracağınız yerleri de.

İman edenler, bir surenin inmesini isterler. Anlamları net bir şekilde ortada olan bir sure indirilince, iman edenler onunla sevinirler. Bir de içinde savaş hükümleri olan bir sure indirilince bu, gerçek müminlerin sevincine sevinç katar. Kalplerinde hastalık olan münafıklar ise, düşmanla karşılaşma endişesi ve ölüm korkusuyla baygınlık geçirmiş kimseler gibi sana bakarlar. Oysa onlara yakışan, itaat etmek ve uygun düşen sözü söylemekti. İş ciddiye binip savaş söz konusu olunca, onlar içtenlikle Allah'a boyun eğselerdi, bu onlar için çok daha iyi olurdu. Ama o nifak ruhlu adamlar, hayırdan nasipleri olmayan kimselerdir. Onlar iş başına gelince, yeryüzünde bozgunculuk yaparlar, akrabalık bağlarını kesip atarlar. Zira Mekkelilerin, en saygın akrabaları Allah'ın Rasülü Hz. Muhammed'di @. Ve onlar ona karşı akrabalık bağlarını bile gözetmediler ve ona yapmadıklarını bırakmadılar.

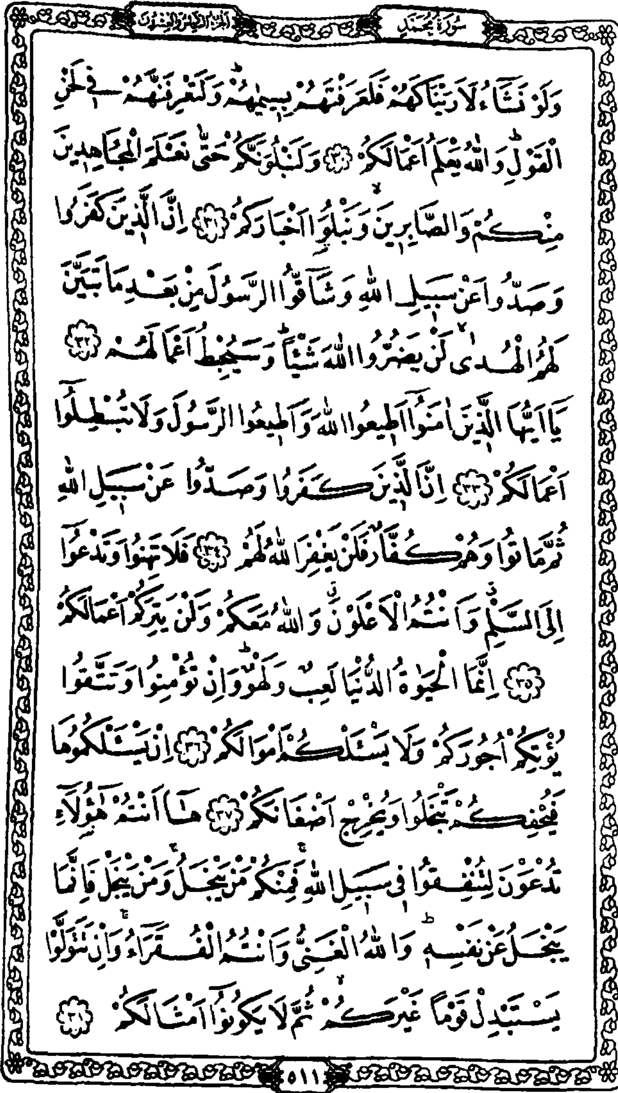
[6] İşte onlar Allah'ın rahmetinden uzak kıldığı, gerçeğe karşı kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimselerdir. Bu ayetler genel olarak yeryüzünde bozgunculuğu, özel olarak da akrabalık bağlarını kesip atmayı yasaklamaktadır. Yüce Allah ise, yeryüzünde barışı sağlamayı, akrabalık bağlarına riayet etmeyi, söz, davranış ve maddi harcamalarla yakınlara iyilikte bulunmayı emretmektedir.

O inkarcı kafirler, bu Kur'ân gerçeklerini durup düşünmezler mi? Oysa, o kendi dillerince apaçık bir şekilde açıklanmaktadır. Bu ifade de, Kur'ân üzerinde derinlemesine düşünme ve onu gereği gibi anlama, ondan yüz çevirmeme konusunda ilahî bir emirdir. Ne var ki, onlar gerçeklere karşı kör ve sağır kesilmektedirler. Onlar gerçekleri duyuyorlar, ama onu duymazdan geliyorlar, görüyorlar ama görmezden geliyorlar.

Kur'ânî gerçekleri dinleyip anladıkları halde, onlara inanmayıp gerisin geriye dönenler, imandan ayrılıp küfre sapanlar, işte şeytan onları kışkırtmış, yaptıklarını onlara süslü göstermiştir. Aldatıcı boş ve uzun emellerle onlara ümit vermiştir. Bunun nedeni şudur: Onlar, Allah Rasülünün açıkladığı gerçekler arasında ayırım yapıyorlar, Kur'ân'ın bir kısmına inanıp bir kısmını inkar ediyorlardı. Oysa peygambere indirilen Kur'ânın hepsi gerçekti ve hepsi Allah katından iniyordu. İman ise, asla bölünme kabul edemezdi. İşte bu münafık tipidir. Onların içi başkadır, dışı başka. İşte bu yüzden Yüce Allah şöyle buyuruyor:

Allah onların içlerinde gizlediklerini de bilir, gizlice yaptıklarını da. Melekler onların canlarını alırken halleri nice olur! O an onlar, cehennemdeki yerlerini görürler. Melekler de yüzlerine ve arkalarına vurmaktadırlar ha bire. Bir yandan da şöyle seslenmektedirler: Tadın cehennem azabını! Bütün bunlar, onların Allah'ın gazabına sebep olacak şeyleri yapmaları ve O'nun yolundan sapıp O'nun rızasından ayrılmaları nedeniyledir. Allah'ın yolu ve rızası ise tevhiddi. İşte bu yüzden Allah, onların tüm yaptıklarını boşa çıkardı ve adalet tecelli etti, onlar yaptıklarının karşılığı olarak cehennemi boyladılar.

30. "Eğer dileseydik, Biz onları sana gösterirdik; sen de onları yüzlerinden tanırdın. And olsun ki sen, onları konuşma uslûbünden de tanırsın; Allah işlediklerinizi bilir."

31. "And olsun ki sizi, içinizden cihada çıkanları ve sabredenleri meydana çıkarana ve haberlerinizi açıklayana kadar deneyeceğiz."

32. "Şüphesiz, inkar edenler, Allah yolundan alıkoyanlar ve kendilerine doğru yol belli olduktan sonra Peygambere karşı gelenler Allah'a hiçbir zarar veremezler. O, onların işlerini boşa çıkaracaktır."

33. "Ey inananlar! Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin; işlerinizi boşa çıkarmayın."

34. "İnkar edip Allah yolundan alıkoyanları, sonra da inkarcı olarak ölenleri Allah şüphesiz ki bağışlamayacaktır."

35. "Sizler daha üstün olduğunuz halde düşman karşısında gevşemeyin ki barış istemek zorunda kalmayasınız; Allah sizinle beraberdir; sizin işlerinizi eksiltmeyecektir."

36. "Doğrusu dünya hayatı oyun ve oyalanmadır. Eğer inanır ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, O, size ecirlerinizi verir; O, sizin mallarınızı tamamen istemez."[7]

37. "Eğer sizden onları isteyip de sizi zorlarsa, cimrilik edersiniz, O da kinlerinizi ortaya çıkarır."[8]

38. "İşte sizler, Allah yolunda sarf etmeye çağırılan kimselersiniz. Kiminiz cimrilik yapıyor ama, cimrilik yapan bilsin ki, ancak kendine karşı cimrilik etmiş olur. Allah zengindir, siz ise fakirsiniz. Eğer O'ndan yüz çevirirseniz sizi ortadan kaldırır, sizin gibi olmayacak bir toplumu yerinize getirir." [9]

[7] Kalblerinde hastalık olan münafıklar, Allah'ın içlerinde gizledikleri düşmanlıkları ortaya çıkaramayacağını mı sandılar? Yoksa onlar Allah'ın, iç dünyalarındaki tüm hastalıklarını, içlerinde besledikleri ve kalplerini mahveden karanlık düşüncelerini Hz. Peygambere ve müminlere bildiremeyeceğini mi sandılar? Elbette Allah, onların iç yüzlerini bildirip onları rezil rüsvay etmeye kadirdir. Allah bunları açığa çıkarsın ki, anlayış sahipleri onları tanısınlar ve onların kıyamet günündeki konumlarını öğrensinler.

Ey Muhammed, Biz istesek, sana onları bildirirdik ve hem sen onları karanlık simalarından tanırdın, hem de senden sonra müminler onları tanırlardı. Ama hiç şüphesiz sen, konuşma uslüplerinden onları tanırsın. Yine sen onları, Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünnetine olan düşmanlıklarından tanırsın. Elbette Allah, kullarının tüm yaptıklarını bilir ve ona göre onların mükafat ve cezalarını verir.

Andolsun ki Biz, sizleri bir takım emir ve yasaklarla deneyeceğiz. Ta ki içinizden içtenlikle cihad edenleri, sabru sebat edenleri ortaya çıkaralım. Yine bu şekilde sizi, bir takım zorluklarla sınayıp sabredenlerle etmeyenleri, şükredenlerle nankörleri ortaya çıkaralım ve ona göre de onların mükafatlarını verelim.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, inkar eden, Allah yolundan alıkoyan, peygambere baş kaldıran ve kendisine doğru yolu gösteren belgeler apaçık bir şekilde geldikten sonra imandan küfre dönen kimselerden bahsediyor. Elbette onlar, hiç bir şekilde küfür ve inkarlarıyla Allah'a bir zarar veremezler. Böyleleri yalnızca kendilerine ederler. Yarın kıyamet gününde onlar yaptıklarına bin pişman olacaklardır. Allah, öylelerinin yapıp ettiği tüm her şeyi boşa çıkaracak, geçersiz kılacaktır. Onlar, yaptıkları bir takım iyiliklerin de karşılığını göremeyeceklerdir.

Sonra Yüce Allah inanan kullarına sesleniyor: Ey iman edenler, her konuda Allah'a itaat edin, O'nun isteklerini yerine getirin, peygambere de itaat edin. Sakın amellerinizi boşa çıkarmayın. Zira amelleri boşa götüren şey, Allah'a isyandan kaçınmamaktır.

İnkar edip Allah yolundan alıkoyan ve kafir olarak ölenleri, Allah asla affetmeyecektir. O halde ey müminler! O inkarcıların ve nifakçıların durumuna düşmekten şiddetle kaçının. Unutmayın ki, öylelerini Allah bağışlamayacaktır. Ve sakın gevşemeyin, kafirlerin karşısında gevşeklik göstermeyin. Aksine hakikat erleri olarak cesaretle düşmana karşı durmaya ve bu uğurda ölümü göze almaya bakın. Şunu iyi biliniz ki, üstün olan ancak sizlersiniz. Allah da sizinle beraberdir. O, asla yaptıklarınıza kıymayacak, yaptığınız iyilik ve güzelliklerinizi zayi etmeyecek, üstelik kat kat fazlasıyla sizleri ödüllendirecektir.

Şunu da iyi bilin ki, dünya hayatı oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Kalıcı olan ve en iyi olan ise Ahiret yurdudur. Eğer siz Allah'tan sakınır, O'na karşı sorumluluklarınızı yerine getirirseniz, bu sizin için hayırlı olur. Elbette Allah sizin mükafatınızı kat kat fazlasıyla verir.

O, sizden tümüyle mallarınızı da istemez. Çünkü O'nun size ihtiyacı yoktur. Üstelik O, karşılıksız olarak ve bol bol ihsan edendir.

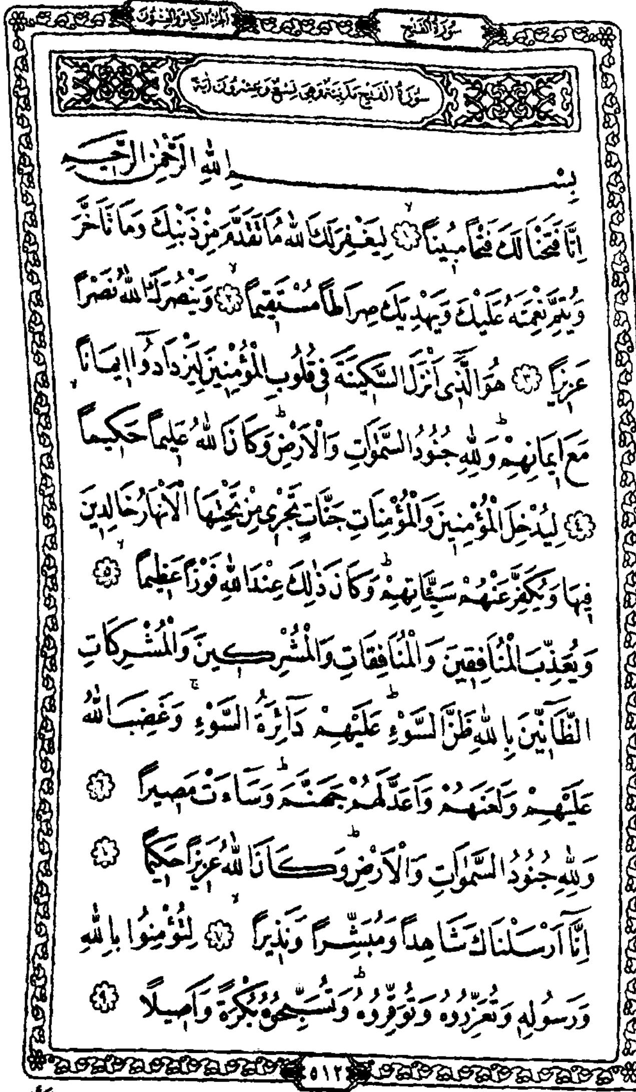
[8] Ayetin bu son cümlesi, yapacağınız cimrilik sizin kinlerinizi ortaya çıkarır, şeklinde anlaşıldığı gibi; Allah sizin kinlerinizi çıkarır atar, diye de anlaşılmıştır. Tefsircimiz de bu ikinci görüşü seçmiştir. *(Bkz. Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VII, 414-415.)*

[9] Allah, sizden tüm mallarınızı harcamanızı isteseydi, siz cimrilik yapardınız. O, sizin kinlerinizi çıkarmaya kadirdir. Sizin hayır yapmaya engel olan tüm tutkularınızı sizden söküp atmaya ve sizi tertemiz etmeye de kadirdir.

İşte siz şunlarsınız: Allah yolunda harcamaya çağırılırsınız, sizden kimi cimrilik yapar. Allah'ın infak çağrısına aldırmaz. Çünkü o kişi, Allah yolunda yaptığı harcamanın kat kat fazlasının kendisine verileceğinin farkında değildir. Oysa o, gerçeğin böyle olduğunu bilseydi, sahip olduğu her şeyi O'nun uğruna harcamaya koşardı. Ama içinizden cimrilik yapanlar bilsinler ki, kendilerine cimri davranıyorlar. Çünkü cimriliklerinin vebali kendilerine dönecektir. Elbette Yüce Allah zengindir, hiç kimseye muhtaç değildir. Oysa her şey O'na muhtaçtır.

İşte bu gerçeği dile getiren ayette şöyle buyuruluyor: Ey insanlar, sizler hepiniz, Allah'a muhtaçsınız. O zengindir ve O'nun bu sıfatı O'ndan hiç ayrılmaz. Kullar ise her zaman muhtaç acizlerdir.

Eğer Allah dileseydi, tüm herkesi hayır üzere yaratırdı. Ama O'nun hikmeti, cennetliklerin ve cehennemliklerin ayrışmasını gerektirdi. Elbette güzel sonuç Allah'tan sakınanların olacaktır. Yine Allah isteseydi tüm kötüleri yok eder, onların yerine kendisinden sakınan, Allah'ın huzuruna çıkacağının bilincinde olan şerefli kimseler getirirdi. Onlar da her zaman O'nu dinler ve O'na itaat ederlerdi.

إِنَّا الَّذِينَ

48 FETİH SÛRESİ

Fetih sûresi 29 ayet olup, Hicretin 6. senesinde Hudeybiyye dönüşü inmiş Medenî bir sûredir. Sûre adını ilk ayette geçen ve zafer anlamına gelen Fetih kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Doğrusu Biz sana apaçık bir zafer sağlamışızdır."

2. "Allah böylece, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar, sana olan nimetini tamamlar, seni doğru yola eriştirir."

3. "Böylece sana, kimsenin güç yetiremiyeceği bir şekilde yardım eder."

4. "İnananların, imanlarına iman katsınlar diye, kalplerine güven indiren O'dur. Göklerdeki ve yerdeki ordular Allah'ındır. Allah bilendir, Hakim olandır."

5. "Bütün bunlar inanan erkek ve kadınları, içinde temelli kalacakları, içlerinden ırmaklar akan cennetlere koymak ve onların kötülüklerini örtüp bağışlamak içindir. Allah katında büyük kurtuluş işte budur."[1]

6. "Yine Allah'a kötü sanıda bulunan ikiyüzlü erkek ve kadınlara, puta tapan erkek ve kadınlara Allah azap etsin; kötü sanıları kendi başlarına gelsin! Allah onlara gazap etmiş onları lanetlemiş ve cehennemi kendilerine hazırlamıştır. O ne kötü dönüş yeridir!"

7. "Göklerdeki ve yerdeki ordular Allah'ındır. Allah güçlü olandır. Hakim olandır."

8. "Doğrusu Biz, seni şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik."

9. "Sizler Allah'a ve peygamberine inanasınız, ona yardım edesiniz, O'na saygı gösteresiniz ve O'nu sabah akşam tesbih edesiniz diye."

[1] Doğrusu Biz, sana apaçık bir fetih ihsan etmişizdir. Ey Muhammed, senin ve ashabının Hudeybiye'de, kendini beğenmiş, kışkırtıcı Kureyşlilere karşı sergiledikleri sabır ve metanetli tavırlar nedeniyle sana açık bir fetih bahşettik. Yanısıra Yüce Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını da bağışlamıştır. Bu müjde, yalnızca peygamberimizin @ şahsına özel bir durumdur.

Bütün bu lütuflar yanında, Yüce Allah sana ve seninle beraber olanlara, dünya ve ahiret nimetlerini tamamlayacaktır. Sana açıklayacağı büyük dinî ilke ve prensiplerle seni dosdoğru yola eriştirecektir.. Bu nimetlerle birlikte Allah sana da yardım edecek, ashabına da. Yüce Allah'ın emirlerine içtenlikle boyun eğmene karşılık, Allah seni düşmanlarına galip kılacak, Mekke'nin fethi müyesser olacak ve böylece büyük fetih gerçekleşmiş olacaktır.

Şanı yüce olan Allah, imanlarına iman katsınlar diye müminlerin gönüllerine güven ve kararlılık indirendir. Yüce Allah dilese, kendisine ait olan göklerin ve yerin ordularıyla inkarcı kafirlerden öcünü alıverir. Ey Muhammed ve ey Muhammed ümmeti! Şunu iyi biliniz ki, göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Tüm her şeyi ile evren, O'nun kudret elindedir. O, bir şeye 'ol' deyince, o istediği şey oluverir. Şayet Yüce Allah, tek bir melek gönderse, onunla onların tüm medeniyetlerini yerle bir ediverir. Ne var ki, Yüce Rabbimiz, mümin kullarını sınamak için cihadı ve savaşı meşru kılmıştır. Çünkü soğuk ve sıcak savaşta, sayısız hikmetler, ibret verici dersler ve uyarıcı deliller vardır. İşte bu gerçeklere dikkat çeken Rabbimiz şöyle buyuruyor: Allah bilendir, Hakimdir..

O, rahmetiyle müminleri, meyvelerinin devşirilme vakti gelmiş, zemininden ırmaklar akan yüce cennetlere koymak için bunları yapmıştır. Onlar orada temelli kalacaklardır. Yine tüm bunlar, o müminlerin günahlarının bağışlanması içindir. Yüce Mevla, onları bağışlayacak, hatalarını örtecek ve affedecektir. İşte Allah katında olan, asıl büyük kazanç da budur.

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ
فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللَّهَ
فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ
شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ
بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ
إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ
ظَنَّ السَّوْءِ وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ
إِلَىٰ مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا
كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَٰلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ
بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

10. "Şüphesiz sana beyat ederek ellerini verenler, Allah'a baş eğip el vermiş sayılırlar. Allah'ın eli onların ellerinin üstündedir. Verdiği bu sözden dönen, ancak kendi aleyhine dönmüş olur. Allah'a verdiği sözü yerine getirene, Allah büyük ecir verecektir."[2]

11. "Bedevilerin savaştan geri kalmış olanları, sana: 'Bizi mallarımız ve ailelerimiz alıkoydu. Allah'tan bizim bağışlanmamızı dile' diyecekler. Onlar dilleriyle, gönüllerinde bulunmayanı söylerler; de ki: 'Allah size bir zarar gelmesini dilerse, yahut bir fayda elde etmenizi dilerse, O'na karşı kimin gücü bir şeye yeter? Kaldı ki, Allah yaptıklarınızdan haberdardır'."

12. "Aslında siz, Peygamberin ve inananların, ailelerine bir daha dönmeyeceklerini sanmıştınız. Bu, gönüllerinize güzel görünmüştü de kötü sanıda bulunmuş ve hayırsız bir topluluk olmuştunuz."

13. "Allah'a ve peygamberine kim inanmamışsa bilsin ki, şüphesiz Biz, inkarcılar için çılgın alevli cehennemi hazırlamışızdır."

14. "Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. O, dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Allah bağışlayandır, merhamet edendir."[3]

15. "Savaştan geri kalmış olanlar, siz ganimetleri almaya giderken: 'Bırakın, biz de sizinle gelelim' diyeceklerdir. Onlar Allah'ın sözünü değiştirmek isterler. De ki: 'Bize uymayacaksınız; Allah sizin için önceden böyle buyurmuştur.' Size: 'Hayır, bizi çekemiyorsunuz' diyecekler. Aksine, kendileri ancak pek az söz anlayan kimselerdir."

[2] Yüce Allah, inanan kullarına büyük büyük lütuf ve kazançlar bahşetmiştir. Peki, Allah hakkında çok kötü sanılarda bulunan erkek ve kadın münafıklar için ne hazırlamıştır? Onlara da Allah'ın gazabı ve azabı vardır. Kötü sanıları başlarına geçsin onların! Onlar Allah'ın rahmetinden kovulmuş kimselerdir ve cehennemi boylayacaklardır.

Daha sonra Yüce Rabbımiz, İslam düşmanlarından intikamını almaya kadir olduğunu anlatarak şöyle buyuruyor. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Şu kadar var ki O, kullarını sınamaktadır. Hikmetinin bir gereği olarak insanları yaşatır, yine hikmetinin gereği olarak dilediklerini sağ bırakır, dilediklerini de tarihten siler. Yine hikmetinin bir gereği olarak, dilediği zamanda onları tekrar hayata döndürür. Elbette Allah, erişilmez güç sahibi ve yaptığı her şeyde sayısız hikmetler olandır.

Ey Muhammed! Doğrusu Biz, seni şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik. Biz, seni tüm insanlığa elçi olarak, müminler için bir müjdeci, sapıklar için ise bir korkutucu olarak gönderdik. Bu, insanlar Allah'a inansınlar ve kendilerine çeki düzen versinler diyedir. Yine onlar Allah'ı yüceltip O'na saygı duysunlar, içlerini tertemiz arındırsınlar diyedir. Onlar ne zaman Allah'ı yüceltip O'na saygı duyarlar ve O'nu sabah akşam tesbih ederler, Allah da onların üzerine rahmetini artırdıkça artırır, onları bağışlar ve onlardan hoşnut olur.

Yüce Rabbımiz, sonraki ayetinde peygamberinin şanını yücelterek şöyle buyuruyor: Şüphesiz sana beyat ederek ellerini verenler, Allah'a baş eğip el vermiş sayılırlar. Onlar seninle beyatleşmek üzere ellerini sana uzattıklarında, aslında Yüce Allah'a ellerini uzatmış sayılırlar.

Yüce Allah, böylece onları şereflerin en yücesiyle şereflendirmiş oluyor. Ki O'nun eli, o peygambere beyat edenlerin ellerinin üstündedir. Gerçekten bu, çok büyük ve erişilmez bir payedir. Evet şanı yüce olan Allah, o beyat edenlerle beraberdir, onların sözlerini işitiyor ve onların durum ve konumlarını görüyor, onların iç dünyalarından geçen şeyleri de, açığa vurdukları şeyleri de biliyor. Peygamberi aracılığı ile, Yüce Allah da kullarıyla adeta beyat ediyor.

Bu büyük şerefe nail olup beyat ettikten sonra, antlarını bozup sözlerinden dönenlere gelince, onlar aslında kendi aleyhlerine sözlerini bozmuş kimselerdir. Onlar yoldan çıkmış, basiretleri bağlanmış kimselerdir. Onların tüm çabalarını Allah boşa çıkarmıştır. Evet sözünden dönenin vebali kendi boynunadır. Yoksa Allah bundan bir zarar görmez.

Kim de Allah'a verdiği sözde durursa, ona da çok büyük mertebeler vardır. O kişi peygamberler, doğrular, şehidler ve salihlerle beraberdir. Genişliği gökler ve yer kadar olan cennette onlarla beraber ağırlanacaktır.

Ayette söz konusu edilen bu beyat, Hudeybiyye'de bir ağacın altında yapılan Rıdvan Beyati'dir. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 185)*

[3] Yüce Allah, ailelerini ve dünyalık işlerini tercih ederek savaştan geride kalan, peygamberle beraber sefere çıkmayı terkeden bedevilerin ileri sürecekleri mazeretleri peygamberine önceden bildiriyor. O seninle beraber sefere çıkmayan kaçaklar sana şöyle diyecekler: Ey Allah'ın Rasülü! Bizi mallarımız, nefislerimiz ve çoluk çocuğumuz meşgul etti ve seninle olmaktan alıkoydu!

Oysa onlar gerçekten iman etmiş olsaydılar, böyle demezlerdi. Ne var ki onlar gerçekten inanmamış kimselerdi. Basireti bağlı körler oldukları için, onlar kalblerinde olmayan şeyi söylüyorlardı, dilleriyle. Çünkü onların gönülleri nurdan ve onun aydınlığından mahrumdu.

Ey Muhammed, onlara de ki: Allah sizin için bir zarar dilese, yahut size bir yarar sağlamayı istese, Allah'ın bu dileği önünde kim durabilir, buna kim engel olabilir? Elbette şanı yüce olan Allah, bir başına bunların hepsini yapmaya kadirdir. Hem O, sizin tüm yaptıklarınızdan da haberdardır. Siz savaşa katılmamaktan daha kötü şeyler de yaptınız. Şöyle ki siz, peygamberin ve müminlerin savaştan sağ dönemeyeceklerini, ailelerine bir daha hiç kavuşamayacaklarını sanmıştınız. Bu kurguları sinsi şeytan size süslü göstermiş ve gönüllerinize sokmuştu. Bu yüzden sizin geri kalmanız, meşru bir özürden dolayı olan bir geri kalış değildi. Aksine siz, münafıklığınız nedeniyle geri kaldınız. Kötü kuruntular sizi etkiledi. Ve siz kötü, hayırsız bir güruh oldunuz. Duyularınızı ve gönüllerinizi boş ve anlamsız şeyler kaplamış, kötülük ruhunuza işlemiş sizin. Ama şunu hiç bir zaman unutmayın ki, Allah'a ve Rasülüne inanmayan, içi ve dışıyla O'na bağlanmayan kimseyi, Yüce Allah, alevli bir ateşe atacak ve ona azab edecektir.

Sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, kendisinin göklerde ve yerde mutlak hakim ve hükümran olduğunu vurgulayarak şöyle buyuruyor. Göklerin ve yerin orduları bütünüyle Allah'ındır. Şanı ne yücedir O'nun! O son derece cömert ve son derece şefkat sahibidir. Kullarından dilediğini bağışlar ve adaletinin gereği olarak da dilediği kullarına azap eder. Ama O'nun adalet ve şefkati, kullarına delilleri açıklamayı gerektirdi. Yüce Allah, işte ondan sonra kararını verir. Elbette Allah, tevbe edip kendisine dönen ve huzurunda boyun eğen kimseler için çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

سُورَةُ الفَتْحِ

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَى قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ
تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا
وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾ لَيْسَ
عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ
وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ
إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ
عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾ وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَكُمُ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً
تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ
وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾
وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوُا
الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ اللَّهِ
الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

٥١٤

وَهُوَ

16. "Bedevilerden geri kalmış olanlara de ki: 'Güçlü kuvvetli bir topluma karşı, onlar müslüman olana kadar savaşmaya çağrılacaksınız; eğer itaat ederseniz Allah size güzel ecir verir, ama daha önce döndüğünüz gibi yine dönecek olursanız sizi can yakan bir azaba uğratır'."[4]

17. "Gözleri görmeyen kimse savaşa gelmezse ona bir sorumluluk yoktur; topala ve hastaya da sorumluluk yoktur. Kim Allah'a ve peygamberine itaat ederse, Allah onu, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar. Kim yüz çevirirse, onu can yakıcı azaba uğratır."

18-19. "Allah inananlardan, ağaç altında sana baş eğerek el verirlerken, and olsun ki hoşnut olmuştur. Gönüllerinde olanı da bilmiş, onlara güvenlik vermiş, onlara yakın bir zafer ve ele geçirecekleri bol ganimetler bahşetmiştir. Allah, güçlü olandır, Hakim olandır."

20. "Allah size, ele geçireceğiniz bol bol ganimetler vadetmiştir. İnananlar için bir belge olması, sizi doğru yola eriştirmesi için bunları size hemen vermiş ve insanların size uzanan ellerini önlemiştir."[5]

21. "Bundan başka, sizin gücünüzün yetmediği fakat Allah'ın sizin için sakladığı ganimetler de vardır. Allah her şeye Kadir olandır."

22. "İnkar edenler sizinle savaşsalardı yüzgeri döneceklerdi. Sonra bir dost ve yardımcı da bulamayacaklardı."

23. "Allah'ın önceden gelip geçmişlere uyguladığı yasası budur. Allah'ın yasasında değişme bulamazsın."

[4] Şunlara da hazır ol ey Muhammed! Savaştan geri kalan bedevîler, sizin Allah'ın yardım ve inayetiyle zafer kazanmış bir halde döndüğünüzü görünce, 'Aslında biz sizden geri kalmadık, şimdi bırakın da size katılalım!' diyecekler. Onlar, Allah'ın sözünü değiştirmek isterler.

Ey Muhammed, onlara şöyle söyle: Allah sizden razı oluncaya dek, biz de sizden asla razı olmayacağız. Bu durumda Yüce Allah da sizden razı olmayacaktır!

Bu sefer şoyle diyecekler: Hayır, siz bizi çekemiyorsunuz, sizinle birlikte olup ganimetlere ortak olmamızı istemiyorsunuz!

Ey Muhammed, aldırma, bunlar basiretleri bağlı kimselerdir, laf söz anlamaz onlar. Oysa iş, hiç de sandıkları gibi değildir, ama bunun farkında değiller.

O geride kalan bedevilere de ki: Yakında yeni bir savaşa çağrılacaksınız. Hem de güçlü kuvvetli, yaman bir topluma karşı, onlar müslüman olana kadar savaşa çağırılacaksınız. O zaman onlarla savaşırsınız. Eğer bu noktada peygamberin çağrısına kulak vererek onunla birlikte savaşa çıkarsanız, elbette o zaman Yüce Allah size, güzel güzel mükafatlar verir. Ama daha önce döndüğünüz gibi, yine yüz çevirirseniz, o zaman da Allah sizi acıklı bir azaba düçar kılar. Dünyada rezil rüsvay eder, ahirette de ateşe atar.

[5] Yüce Rabbimiz, bu ayetlerinde savaşa katılmama konusunda mazur olanları açıklıyor. Bu mazeretlerin bazısı, gözleri görmeme ve sürekli aksaklık gibi daimidir. Bazısı ise şifa bulan hastalıklar gibi geçicidir.

Bu açıklamadan sonra Yüce Allah, Allah'a ve peygamberine itaat ile cihada teşvik ederek şöyle buyuruyor: Zorlukta ve bollukta Allah'a ve peygamberine itaat eden kimseyi, Yüce Allah zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır. Allah'ın hükmüne baş kaldırarak bundan yüz çeviren, cihadı terkedip dünyalıklara yönelen kimseyi ise elem verici bir azaba uğratacaktır.

Sonraki ayetlerinde ise Rabbimiz, ağacın altında Hz. Peygambere @ beyat edenlerden razı ve hoşnut olduğunu bildiriyor. Bu beyat Hudeybiyye'de gerçekleşmiştir. Umre yapmak için Mekke yakınlarındaki Hudeybiyye'ye kadar gelen müslümanlar, savaş için gelmediklerini bildirmek için Hz. Osman'ı elçi olarak göndermişlerdi. Hz. Osman'ın Mekkelilerce öldürüldüğüne dair haberlerin gelmesi üzerine, müslümanlar ağacın altında toplanarak Mekkelilerle savaşacaklarına dair ant içmişlerdi.

Daha sonra ise, bu haberin doğru olmadığı anlaşıldı. Kureyş'i temsilen Süheyl, gelip peygamberimize anlaşma teklif etti. İşte bu kutlu beyati gerçekleştiren müminlerin samimiyet, ihlas, teslimiyet ve vefalarını bilen Yüce Allah, onlara lütuflarda bulunmuş, onların gönüllerine huzur ve rahatlık indirmişti. Yine onlara çok yakında gerçekleşecek bir fetih müjdesi vermişti. Bu Mekke'nin fethi idi. Gerçekten de öyle oldu, zaman müslümanların lehine işledi ve Yüce Allah, onlara ganimet ve fetihlerin kapısını ardına kadar açtı.

Elbette Yüce Mevla, peygamberinin ve müslümanların durumunu iyi bilmekteydi. Müslümanların işlerini yoluna koymaları ve siyasal egemenliklerini sağlamaları için, peşpeşe lütuf ve ikramlarla onlara ikram etti. Samimiyet ve Allah'a teslim olmanın karşılığı olarak onların nail olacakları pek çok ganimeti onlara vadetti. Bunlardan bazısı, Mekke Fethi gibi çok yakında gerçekleşecekti. Sonra Allah'ın yardımları ve zaferler devam edecek ve artık insanlar müslümanlara saldırmaya cesaret edemez hale geleceklerdi. Onlar, müslümanların heybetinden korkup saldırmaktan çekineceklerdi. Bu devamlı galibiyet ve üstünlük ise, inananların ibret alacağı bir ayet olacaktı. Böylece Rableri onları dosdoğru yola eriştirecek, Allah'a itaat edip peygamberinin sünnetine sarıldıkları sürece yardım ve zafer kesintisiz olarak gelecekti. Böylece yeryüzünde efendilik, önderlik, liderlik ve üstünlük müslümanların olacaktı.

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُم بِبَطْنِ
مَكَّةَ مِن بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرًا ﴿٢٤﴾ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ
مَعْكُوفًا أَن يَبْلُغَ مَحِلَّهُ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ
مُّؤْمِنَاتٌ لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَن تَطَئُوهُمْ فَتُصِيبَكُم مِّنْهُم مَّعَرَّةٌ
بِغَيْرِ عِلْمٍ لِّيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا
فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا
أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾ لَّقَدْ
صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ
إِن شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

24. "Sizi onlara üstün kıldıktan sonra, Mekke bölgesinde, onların ellerini sizden, sizin ellerinizi onlardan geri tutan, savaşı önleyen O'dur. Allah yaptıklarınızı görendir."

25. "Onlar inkar edenlerdir, sizi Mescidi Haram'ı ziyaretten ve bağlı kurbanları yerlerine gitmekten alıkoyanlardır. Eğer, oradaki henüz tanımadığınız inanmış erkeklerle inanmış kadınları bilmeyerek ezmek suretiyle üzüntüye kapılmanız ihtimali olmasaydı Allah savaşı önlemezdi. Allah, dilediklerine rahmet etmek için böyle yapmıştır. Eğer inananlarla inkarcılar birbirinden ayrılmış olsalardı, inkar edenleri can yakıcı bir azaba uğratırdık."[6]

26. "Hani inkar edenler, gönüllerindeki cahiliyye çağının asabiyet ateşini ateşleşlemişlerdi de, Allah, peygamberine ve inananlara huzur indirdi; onların takva sözünü tutmalarını sağladı. Onlar, bu söze layık ve ehil kimselerdi. Allah her şeyi bilmektedir."

27. "And olsun ki Allah, peygamberinin rüyasının gerçek olduğunu tasdik etti. Ey inananlar! Siz, Allah dilerse, güven içinde, başlarınızı tıraş etmiş veya saçlarınızı kısaltmış olarak, korkmadan Mescidi Haram'a gireceksiniz. Allah, sizin bilmediğinizi bilir. Size, bundan başka, yakın zamanda bir zafer verecektir."

28. "Bütün dinlerden üstün kılmak üzere, peygamberini, doğruluk rehberi Kuran ve hak din ile gönderen O'dur. Şahit olarak Allah yeter."[7]

6 Bir de bundan başka, sizin güç yetiremediğiniz ganimetler var. Yüce Allah onları sizin için saklamış ve onları ele geçirmeyi sizlere müyesser kılmıştır. Siz ilerde o Allah düşmanlarıyla savaşacak ve bir takım imtihanlara tabi tutulacaksınız. Ama sonuçta zafer sizin olacaktır. Her ne kadar şu anda siz, onları ele geçirmeye güç yetiremeseniz bile, Allah onları sizin için bekletecek ve onlar sizin olacaktır. O halde Allah'a güvenmeye devam edin. Unutmayın ki Allah'ın her şeye gücü yeter.

Şunu da bilin ki, o kafirler sizinle savaşa tutuşacak olsalardı, arkaları sıra dönüp kaçarlardı.Çünkü Allah, inananları yardımıyla destekleyecek, sonuçta inkarcılar bozguna uğrayıp perişan olacaklardı. Hem sonra onlar bir dost ve yardımcı da bulamayacaklardı. Tüm bu olanlar Allah'ın daha önceki peygamberler ve toplumlar hakkında sürüp gelen yasasının bir gereğidir. Ey Muhammed, sen Allah'ın yasasında asla bir değişme bulamazsın. Bu değişmez yasaya göre, ne zaman iman küfürle karşı karşıya gelse, küfür cephesine karşı Yüce Allah iman cephesine yardım edecek ve böylece hak ortaya çıkacak, batıl ise silinip gidecektir.

Şanı yüce olan Allah, Mekke Fethi günü, kafirlerin ellerini size saldırmaktan geri tutmuştur. Aynı şekilde sizin de onlara saldırmanıza engel olmuştu Ama lütfu keremiyle, siz üstün geldikten sonra bunu yapmıştı. Elbette Allah sizin tüm yaptıklarınızı görmekteydi.

Onlar, inkarcıların ta kendisidirler. Sizi Mescid-i Haram'dan alıkoyan, Allah'a adanmak için hazırlanmış kurbanlıkları kesilecekleri yere ulaşmasına engel olanlardır. Şayet Mekke'de, henüz sizin kendilerini bilmediğiniz mümin erkek ve kadınların saldırıda ezilmeleri korkusu olmasaydı, o zayıf müminlerin yahut çocuklarının bilmezine öldürülmeleri sebebiyle dayanılmaz bir sıkıntıya düçar olmanız söz konusu olmasaydı, Allah sizi Mekkelilerin üzerine musallat ederdi. Böyle bir duruma düşmekten koruması, Allah'ın Kitap ve Sünnet doğrultusunda hareket eden gerçek kullarından dilediğini rahmetine katmak içindi. Böylece izzet ve devlet müslümanların olacaktı. Tıpkı yetki ve güç Allah Rasülünün eline geçtiği gibi. İslama baş kaldıranları ise, elem verici bir azaba düçar edeceğiz.

7 Hani Yüce Allah, inkarcıların gönüllerinde cahiliyye ateşini kaynatıyordu. Böylece onlar hezimete uğrayacaklardı. O sırada Allah, peygamberinin ve müminlerin üzerine ise huzur ve güven indiriyor, onlara yardım ve zaferin yollarını gösteriyor, onların gönüllerini takva duygusuna açıyordu. Elbette müminler, Allah'ın lütfu keremiyle takvaya, O'nun sevgi ve hoşnutluğuna layık kimselerdi. Hiç şüphesiz Allah, her şeyi en iyi bilendir.

Andolsun ki Allah, peygamberinin rüyasının gerçek olduğunu tasdik etti. Bunun bir sonucu olarak da müminlere muzaffer kişiler olarak Mescid-i Haram'a gireceklerini vadetti. Onlar önce Umre kazasını yerine getirmek üzere Ka'be'ye girecekler, sonra da Mekke Fethinde oraya girip onu tavaf edecekler, saçlarını kazıtarak yahut kısaltarak sa'y yapacaklar. Ve asla bilmediklerinizi bilen Yüce Allah'tan başka hiç kimseden de korkmayacaklar.

Ve sonuçta Allah, müminlere Mekke'nin fethini müyesser kıldı. Hem de hiç kimsenin ummadığı bir şekilde ve beklemediği bir zamanda.

O'dur, dinini bütün dinlerden üstün kılmak için, peygamberini hidayet ve gerçek bir dinle gönderen. Elbette Allah, Hz. Muhammed'in gerçek peygamber olduğuna ve onun yardımcısı olduğuna tanıklık eder ve tanık olarak O yeter.

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ
بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا
سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَمَثَلُهُمْ
فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ
عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ ثَمَانِيَ عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا
أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ
لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ
يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ
قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾
إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

٥١٦

وَلَوْ

29. "Muhammed Allah'ın elçisidir. Onun beraberinde bulunanlar, inkarcılara karşı sert, birbirlerine merhametlidirler. Onları çokça rükua varırken, secde ederken, Allah'tan lutuf ve hoşnutluk dilerken görürsün. Onlar, yüzlerindeki secde izi ile tanınırlar. İşte bu, onların Tevrat'ta anlatılan vasıflarıdır. İncil'de de şöyle vasıflandırıl-mışlardı: Filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ekincilerin hoşuna giden ekin gibidirler. Allah böylece bunları çoğaltıp kuvvetlendirmekle inkarcıları öfkelendirir. *Allah, inanıp* yararlı işler işleyenlere, bağışlama ve büyük ecir vadetmiştir."[8]

49 HUCURÂT SÛRESİ

Hucurât sûresi Medine devrinin son senelerinde inmiş olup 18 ayettir. Sûre, adını 4. ayette geçen ve odalar anlamına gelen Hucurât kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ey inananlar! Allah'tan ve peygamberinden öne geçmeyin; Allah'tan sakının; doğrusu Allah işitir ve bilir."

2. "Ey inananlar! Seslerinizi, Peygamberin sesini bastıracak şekilde yükseltmeyin. Farkına varmadan, işlediklerinizin boşa gitmemesi için, Peygambere birbirinize bağırdığınız gibi yüksek sesle bağırmayın."

3. "Seslerini Peygamberin yanında kısan kimseler, Allah'ın gönüllerini takva ile sınadığı kimselerdir. Onlara mağfiret ve büyük ecir vardır."

4. "Sana odaların ötesinden seslenenlerin çoğu akıl etmeyen kimselerdir."

[8] Yüce Allah, Hz. Muhammed'in @ gerçekten elçisi olduğunu ve bunda en küçük bir şüphenin söz konusu olmadığını belirtiyor ve peygamberimizin ashabından sitayişle bahsediyor. Buyuruyor ki, Muhammed Allah'ın elçisidir. Onun beraberinde olanlar, inkarcılara karşı çetin, kendi aralarında ise son derece merhametlidirler. Çünkü bunun böyle olmasını isteyen Yüce Allah'tır.

Evet tevhîd ehli, Allah'ın, peygamberinin ve müminlerin yar ve yardımcılarıdır. Onlar, Allah'a olan doğru inançları ve sürekli O'nu hatırlamalarıyla, Allah'ın huzurunda gönül huzuru içerisinde bir hayat süren bahtiyarlardır. Onların düşünceleri dinginliğe ulaşmış, şek ve şüphesiz bir biçimde Yüce Allah'ın kendilerine bahşettiği iman nimetinin farkında olup onun kadrü kıymetini bilirler. İman nimeti ise, dünya ve içindekilerinden çok daha hayırlıdır.

Onlar birbirlerine karşı son derece şefkatli, inkarcılara karşı ise onurludurlar. Onlar, müslüman oldukları halde günahlara dalanlara karşı da duyarlı olup, onlara Allah'ı hatırlatırlar ve onları tevbeye çağırırlar. Aslında bu da onlara olan şefkatlerinin bir gereğidir. Eğer o günahkarlar, yaptıklarına pişman olup tevbe ederek namazlarını gereği gibi kılarlarsa, o takdirde onlar da aynı şekilde müminlerin kardeşleri ve sırdaşlarıdır.

Bu ümmet içerisinde Hz. Peygamberin izinde gidenleri, çokça ruku ve secde edenler, hep Allah'ın lütuf ve hoşnutluğunu talep edenler olarak görürsün. Onların temel özellikleri çokça ibadet etmeleri, bol bol namaz kılmaları ve hep salih amellerin adamı olmalarıdır. Yine onlar, içtenlikle Allah'a teslim olmuş ve tüm yaptıklarını sırf O'nun için yapan erlerdir. Onlar tüm bu yaptıklarının karşılığını yalnızca Allah'tan beklerler, O'nun lütuf ve keremini, O'nun rıza ve hoşnutluğunu, O'nun cennetini isterler. İşte onlar bütün bu özellikleriyle, dünya ve ahiret saadetini elde eden bahtiyarlardır.

Sen onları, secde izlerinden tanırsın. Onların yüzlerinde, doğruya çağıran bir pırıltı; dillerinde hakkı söyleyen bir letafet vardır. Onları gören, onları dinleyen kimseler dosdoğru yolu bularak mesud ve bahtiyar olurlar. Onlar, asla namaz vakitlerini geçirmezler. Kulakları devamlı ezandadır onların. Onlar hep uyanık haldedirler. İçtenlik ve samimiyetle ruku ve secdelerin adamıdırlar. Onların nuru, Hz. Adem, Nuh, İbrahim, Musa, İsa peygamberlerin, onların ashabının ve peygamberlerin efendisi Hz. Muhammed'in @ nuruna benzer.

Onlar filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gürleşip gövdesi üzerine dikilmiş, ekincilerin hoşuna giden ekin gibidirler.. Elbette onların mükafatlarını Yüce Allah verecektir. Onlar için Rablerinden bağışlanma ve büyük lütuflar vardır.

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللّٰهُ
غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٥﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنْ جَٓاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَاٍ
فَتَبَيَّنُٓوا اَنْ تُص۪يبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِم۪ينَ ﴿٦﴾
وَاعْلَمُٓوا اَنَّ ف۪يكُمْ رَسُولَ اللّٰهِ لَوْ يُط۪يعُكُمْ ف۪ي كَث۪يرٍ مِنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْا۪يمَانَ وَزَيَّنَهُ ف۪ي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ
اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾
فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿٨﴾ وَاِنْ طَٓائِفَتَانِ
مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ اقْتَتَلُوا فَاَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَاِنْ بَغَتْ اِحْدٰيهُمَا عَلَى
الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّت۪ي تَبْغ۪ي حَتّٰى تَف۪ٓيءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ فَاِنْ فَٓاءَتْ فَاَصْلِحُوا
بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِط۪ينَ ﴿٩﴾
اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسٰٓى اَنْ يَكُونُوا
خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَٓاءٌ مِنْ نِسَٓاءٍ عَسٰٓى اَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ
وَلَا تَلْمِزُٓوا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْاَلْقَابِ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوقُ
بَعْدَ الْا۪يمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

5. "Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi şüphesiz onlar için daha iyi olurdu. Allah bağışlayandır, merhamet edendir."[1]

6. "Ey inananlar! Eğer fasığın biri size bir haber getirirse, onun iç yüzünü araştırın, yoksa bilmeden bir kavme fenalık edersiniz de sonra ettiğinize pişman olursunuz."

7-8. "Bilin ki, içinizde Allah'ın peygamberi bulunmaktadır. Eğer o, bir çok işlerde size uymuş olsaydı şüphesiz kötü duruma siz düşerdiniz; ama Allah size imanı sevdirmiş, onu gönüllerinize güzel göstermiş; inkarcılığı, yoldan çıkmayı ve baş kaldırmayı size iğrenç göstermiştir. İşte böyle olanlar, Allah katından bir lutuf ve nimet sayesinde doğru yolda bulunanlardır. Allah bilendir, Hakim'dir."[2]

9. "Eğer müminlerden iki topluluk birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltiniz; eğer biri diğeri üzerine saldırırsa, saldıranlarla Allah'ın buyruğuna dönmelerine kadar savaşınız; eğer dönerlerse aralarını adaletle bulunuz, adil davranınız, şüphesiz Allah adil davrananları sever."

10. "Müminler ancak kardeştirler; öyle ise dargın olan kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'tan sakının. Belki merhamet olunursunuz."

11. "Ey inananlar! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın, belki de onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da başka kadınları alaya almasınlar, belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kendi kendinizi ayıplamayın; birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın; inandıktan sonra yoldan çıkmış olmak ne kötü bir addır. Tevbe etmeyenler, işte onlar zalimler dir."[3]

[1] Bunlar, Yüce Allah'ın peygamberine nasıl davranacaklarına dair, inanan kullarına öğrettiği edeb kurallarıdır. Hz. Peygambere gösterilmesi gereken saygı, hürmet ve ona tanınması gereken öncelik gibi kurallardır bunlar. Ey inananlar! Allah'tan ve peygamberinden öne geçmeyin.. Allah Rasülünün önüne geçmekten ve onun Allah katındaki makamına hürmetsizlik etmekten sakının. Ona karşı ancak edeb ölçüleri içerisinde davranın. Çünkü o, sizin eğitimciniz, mürebbi'niz ve Allah'ın emir ve yasaklarını size ulaştıran peygamberinizdir. O @, hak üzere eğitilmiş ve hakikatlere bürünmüş bir kimsedir. O, en güzel ahlak ve edeb üzeredir. O halde, hiç bir konuda siz onun önüne geçmeyin, hep ona uyun ki, bu edeb ölçülerine sizler de uymuş olasınız.

Allah'tan sakının.. O'nun emirlerini yerine getirme ve O'nun peygamberine karşı gelme konusunda Allah'tan korkun. Elbette Allah, sizin söylediklerinizi işitir, içinizden geçirdiklerinizi bilir.

Seslerinizi, Peygamberin sesini bastıracak şekilde yükseltmeyin.. Onun yanında, onun sesini bastıracak şekilde konuşmayın. Aksine ağırbaşlı bir şekilde ve edeb ölçüleri içerisinde ondan alçağınızı alın. Sizden biriniz, sıradan bir arkadaşına bağırıp çağırdığı gibi peygambere bağırıp çağırmasın. Ona hitap ederken, son derece saygılı ve ağır başlı olsun. Birbirinize davrandığınız gibi, ona da sıradan biriymiş gibi davranmayın. Zira O @, Allah'ın elçisidir, O'nun son peygamberidir. Sizse, onun izinden giden talebelersiniz. İşte Biz sizi, onun yanında, onu kızdıracak bir şekilde yüksek sesle konuşmaktan sakındırıyoruz. Çünkü onu kızdırmak, Allah'ın kızmasına sebep olabilir. Allah'ın gazabına neden olacak şeyler yapan kimsenin ise, farkında olmadan tüm yaptıkları boşa gidiverir.

Bu ayetler, bazı bedevîlerin yahut sahabeden bazılarının Hz. Peygabere gerektiği gibi saygılı davranmamaları ve onunla konuşurken, onu çağırırken ona yakışır bir şekilde hareket etmemeleri üzerine inmiştir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, Hz. Peygambere karşı saygılı davranan ve onun yanında sesini kısan kimselerin mertebelerini açıklıyor. Allah Rasülünün yanında seslerini kısan ve ona sagılı bir biçimde hitap edenler, işte onlar Allah'ın kalblerini sınadığı, gönüllerine iman ve ihlası yerleştirdiği, takvaya yaraşır kişiler kıldığı kimselerdir. Onlar Allah'ın rızasına nail olarak, sonra da peygamberin hoşnutluğunu kazanarak kurtuluşa ermiş bahtiyarlardır. Allah katında onlara has bir bağışlama ve büyük mükafatlar vardır.

Son ayetlerinde ise Rabbimiz, Hz. Peygamberin eşlerine ait odalarının arkasından ona seslenenleri kınamaktadır. Oysa bu bedevî arabların yaptığı işlerdi. Onlar Hz. Peygambere nasıl saygılı davranılacağını bilmeyen ve bu nedenle odaların ötesinden ona bağıran kimselerdi. Onların çoğu ne yaptıklarının farkında bile değildiler. Halbuki, yapılması gereken, Hz. Peygamberin odasından çıkıncaya kadar beklenmesiydi. İşte buydu dünya ve ahirette iyi olan en erdemli davranış. Elbette şanı yüce olan Allah, geçmiş günahları bağışlayan ve bilmeden yapılan hataları hoş görüyle karşılayandır.

[2] Aziz ve Hakim olan Yüce Allah'tan iman edenlere bir çağrıdır bu. Onlar Allah'tan sakınmayan, Ondan korkmayan yoldan çıkmış biri, bir fasık, aslı astarı olmayan ve müminlere zarar verebilecek bir haber getirdiğinde onu araştırmadan hareket etmemelidirler. Aksi takdirde hem yanlışlıkla zarar verdikleri kardeşleri incinirler, hem de onları incittikleri için kendileri üzülüp pişman olurlar. İşte bu yüzden fasığın haberi araştırılıp tahkik edilmeli, gereken önlemler alınmalı, sadece fasığın sözüyle hareket edilmemelidir.

Ey müminler, biliniz ki bugün sizin aranızda Allah'ın peygamberi bulunuyor. Onun size emretme yetkisi vardır. Eğer pek çok işte o, sizin istediğiniz işleri yapsaydı, kötü duruma siz düşer, bunun zararını siz çekerdiniz. Ama Yüce Allah, rahmetiyle size imanı sevdirdi ve onu gönüllerinizde süsledi. İnkar, fısk ve isyanı ise size çirkin gösterdi.

İşte bu özelliklere sahip olanlar, doğru yolu bulanlardır. Allah onlara hidayet lutfetmiş, her türlü kötülükten onları korumuş ve uzaklaştırmıştır. Bu Allah'ın lutuf ve keremi ile, O'nun size bahşettiği nimetleri sayesinde böyle olmuştur. Elbette Allah, hidayete kimin layık olduğunu ve kimin sapıtacağını iyi bilir. O'nun emrettiği, yaptığı tüm işlerde ve belirlediği tüm kurallarda sayısız hikmetler vardır.

[3] Bu, birbirleriyle çekişen müminlerin arasını bulma konusunda ilahî bir emirdir. Araları açılan müslüman iki grubun aralarını düzeltme konusunda Allah'tan gelen bir emir. Elbette asıl olan, bir müminin müslüman kardeşiyle bozuşmamasıdır. Ama şeytan araya girer de iki müslüman birey yahut iki müslüman grup arasında böyle bir şey söz konusu olursa, diğer müslümanlara düşen bunların arasına girip aralarını ➔

➡bulmaktır. Onlardan biri, ara bulucunun verdiği kararı kabul etmemekte direnirse, o takdirde yapılması gereken, Allah'ın hükmüne dönünceye kadar onunla savaşmaktır. Eğer Allah'ın hükmüne razı olur ve barışa yanaşırsa, işte o zaman ey müminler, onların arasını adaletle bulun ve hep adil olun. Çünkü Allah adaletli davrananları sever. Ayette geçen kıst kelimesi, son derece insaflı ve adaletli olmak demektir.

Şunu iyi bilin ki, müminler ancak kardeştirler. Onların hepsi, birbirlerinin din kardeşleridir. O halde sakın ola ki, din kardeşlerinizle didişmeyin, onlarla her zaman iyi geçinin. Çünkü onlar sizin kardeşlerinizdir. Tüm işlerinizde Allah'tan korkun ki, merhamet olunasınız. Bu ifade, Allah'ın rahmetinin O'ndan sakınan takva sahiplerine geleceğini vurgulamaktadır.

Ey inananlar! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın, belki de onlar kendilerinden daha iyidirler.. Bu ayetinde de Yüce Allah, insanlarla alay edilmemesini, onları küçümseyip onlarla dalga geçilmemesini emrediyor. Bu, kadın olsun erkek olsun tüm müslümanların uymaları gereken genel bir ahlak ilkesidir. Buna göre, bir müslüman, müslüman bir kardeşinin bir ayıbını gördüğünde, onu kınama yerine, hemen onu düzeltmeye çalışmalıdır. Aynı şekilde o yanlışı yapan kardeşi aklını başına alıp doğru yolu buluncaya kadar, onun hatasını örtüp gizlemelidir.

Müslüman hanım kardeşlerimiz bir hataya düştüklerinde de yapmamız gereken, onların hatalarını gizlememiz ve onları güzellikle doğruya götürmeye çalışmamızdır. Ta ki o yanlışı yapanlar, bir daha aynı yanlışlara düşmesinler ve hep doğrunun adamı olsunlar.

Bu ayete göre, insanları hor ve hakir görmek, onları küçümsemek haramdır. Hem muhtemeldir ki, hor ve hakir görülen, kendisiyle alay edilen kişi, Allah katında çok değerli ve sevgili biri de olabilir.

Kendi kendinizi ayıplamayın.. Yani birbirlerinizi kınamayın, birbirinizi dile dolamayın. Birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın.. Kişileri, işittikleri zaman rahatsız olacakları takma adlarla çağırmayın. İnandıktan sonra yoldan çıkmış olmak ne kötü bir addır.. İnsanlara kötü lakaplar takarak yoldan çıkmak demek olan fısk, imandan sonra ne kötü bir sıfattır! Kesin olarak müslümanın yapması gereken şey ise, hatalarından dönüp tevbe etmesidir. Hatalarından vaz geçip tevbe etmeyenler ise, işte onlar zalimlerdir.

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَث۪يرًا مِنَ الظَّنِّۘ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ وَلَا
تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًاۜ اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ
اَخ۪يهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَح۪يمٌ ﴿١٢﴾
يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا
وَقَبَٓائِلَ لِتَعَارَفُواۜ اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ
خَب۪يرٌ ﴿١٣﴾ قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّاۜ قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلٰكِنْ قُولُٓوا
اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْا۪يمَانُ ف۪ي قُلُوبِكُمْۜ وَاِنْ تُط۪يعُوا اللّٰهَ
وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـًٔاۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ
رَح۪يمٌ ﴿١٤﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪
ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِۜ
اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلْ اَتُعَلِّمُونَ اللّٰهَ بِد۪ينِكُمْۜ وَاللّٰهُ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿١٦﴾
يَمُنُّونَ عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُواۜ قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْۚ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ
عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰيكُمْ لِلْا۪يمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿١٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

سُورَةُ

12. "Ey inananlar! Zannın çoğundan sakının, zira zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin suçunu araştırmayın; kimse kimseyi çekiştirmesin; hangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır? Ondan tiksinirsiniz; Allah'tan sakının, şüphesiz Allah tevbeleri daima kabul edendir, acıyandır."

13. "Ey insanlar! Doğrusu Biz sizleri bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi milletler ve kabileler haline koyduk ki birbirinizi kolayca tanıyasınız. Şüphesiz, Allah katında en değerliniz, O'na karşı gelmekten en çok sakınanızdır. Allah bilendir, haberdardır."

14. "Bedeviler: 'İnandık' dediler, de ki: 'İnanmadınız ama İslam olduk deyin; inanç henüz gönüllerinize yerleşmedi; eğer Allah'a ve peygamberine itaat ederseniz, işlediklerinizden bir şey eksilmez; doğrusu Allah, bağışlar, merhamet eder'."[4]

15. "İnananlar, ancak Allah'a ve peygamberine inanmış, sonra şüpheye düşmemiş; Allah uğrunda mallarıyla, canlarıyla cihat etmiş olanlardır. İşte onlar doğru olanlardır."

16. "De ki: 'Dininizi Allah'a mı öğretiyorsunuz? Oysa Allah göklerde olanları da yerde olanları da bilir, Allah her şeyi bilendir'."

17. "Müslüman oldular diye seni minnet altında bırakmak isterler; de ki: 'Müslüman olmanızla beni minnet altında tutmayın, hayır; eğer doğru kimselerseniz, sizi imana eriştirmekle Allah sizi minnet altında bırakır'."

18. "Doğrusu Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah, yaptıklarınızı görendir."[5]

[4] Yüce Rabbimiz, mümin kullarına zandan sakınmalarını emrediyor. Zan ise, aile efradı, yakın ve diğer insanlar hakkında yersiz bir şekilde kötü düşünceler beslemek ve onları küçük düşürücü şeylerde bulunmaktır. Zannın bir kısmı vardır ki, salt günahtır. O halde ey inananlar, müslüman kardeşlerinize kötü zanda bulunmaktan sakının. Hatta zannın hepsinden sakının ve zanla birbiriniz hakkında kararlar vermeyin. Çünkü zannın bir kısmı düpedüz günahtır. Öyleyse zannın çoğundan kaçının. Birbirinizin ayıplarını araştırıp durmayın. Tecessüs, rotgencilik ve casusuluk demek olup çoğunlukla kötülükleri araştırmaktır. Bir de tehassüs vardır ki, o da genellikle iyilikleri araştırmaktır. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 213)*

Kimse kimseyi çekiştirmesin.. Birbirinizin gıybetini yapmasın. Gıybet, hoşlanmayacağı şeyle kardeşini arkasından anmak ve çekiştirmek demek olup haramdır. Bu yüzden Rabbimiz onu, insanın ölmüş kardeşinin etini yemesine benzetmiştir ki gerçekten bu son derece iğrenç bir şeydir. Nasıl ki ölmüş kardeşinizin etini yemekten tiksindiniz, tıpkı bunun gibi gıybetten de tiksinip ondan sakının. Çünkü gıybetin cezası, ölmüş insan eti yemekten daha ağırdır. Bu, gıybetten sakındırma ve ondan nefret ettirme için yapılmış bir benzetmedir. O halde siz takvaya sarılın, Allah'tan sakının ki, Allah sizin tevbelerinizi kabul etsin ve size acısın.

Ey insanlar! Biz, sizleri tek bir nefisten yarattık. O tek bir nefis Adem'den de eşi Havva'yı var ettik. Yine Biz, insanları, kabile ve milletlere ayırdık. Bunu birbirleriyle kolayca tanışsınlar, bilişsinler ve birbirlerini iyilik ve takvaya yöneltsinler diye böyle yaptık. Şunu iyi biliniz ki, Allah katında sizin en üstün ve değerliniz, en takvalı olanınızdır. Sizden kim Allah'tan daha çok korkar ve sakınırsa, o kişi Allah katında daha üstün ve değerlidir. Üstünlük takva iledir, soy ve sopla değil. Elbette Allah, sizin her şeyinizi bilir ve gizlediklerinizden de haberdardır.

Sonraki ayetinde yüce Allah, iman ettiklerini söyleyerek İslamın hakimiyetine girmiş olan göçebe arabların, henüz gönüllerinde imanın kökleşmemiş olduğunu belirterek şöyle buyuruyor: Göçebe arablar, iman ettik dediler. De ki, hayır siz inanmadınız. Ama siz deyin ki, biz teslim olduk. Henüz iman sizin gönlünüzde yer etmemiş, gerçek iman kalbinize girmemiştir.

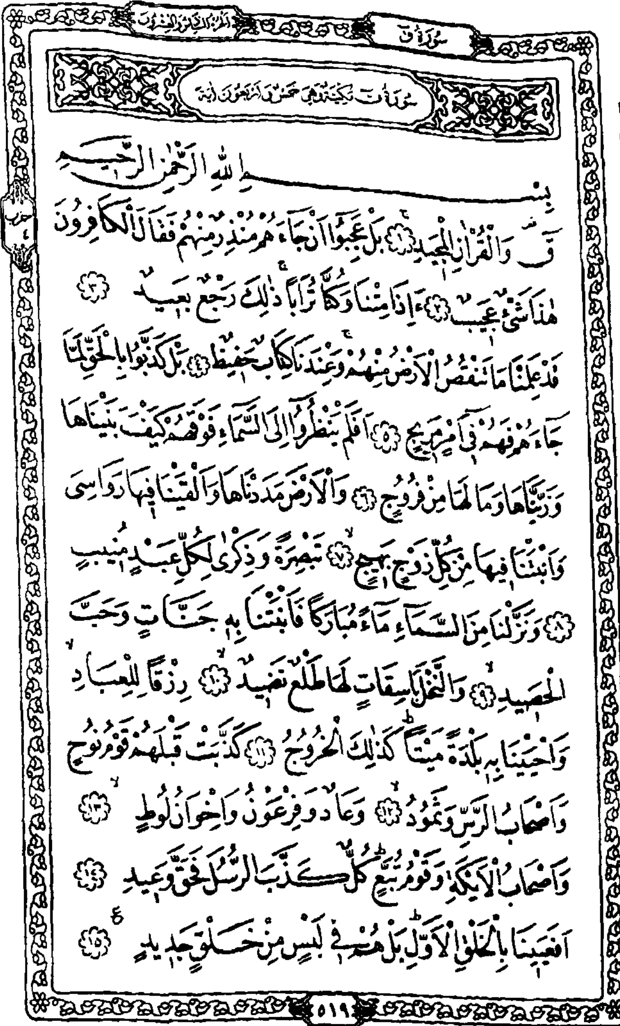
Yüce Allah böyleleri için buyuruyor ki: Dininizi iyice bir öğrenin, ondan uzak durmayın, İslama yönelin ki onun hakikatine erebilesiniz ve onunla yücelere erip iman mertebelerine nail olasınız. İman iyice gönlünüze yerleşinceye kadar çalışıp gayret edin. Bu ise, her konuda tam anlamıyla Allah'a ve peygamberine itaat etmenizle mümkündür. İşte ancak o zaman iman gönlünüze girecek ve onun nuru içinizi aydınlatacaktır. Sonra da sizi alıp Allah ve Rasûlüne içtenlikle itaat etmeye götürecektir. Zira kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, elbette bu uğurda yaptığı hiçbir şey boşa gitmez, elde edeceği mükafatlardan hiç bir şey eksilmez. Elbette Allah son derece kerem ve lutuf sahibidir. O bir tek iyiliği, on katından yediyüz katına kadar fazlasıyla ödüllendirir. Doğrusu Allah çokça bağışlayan ve merhamet edendir. O, kendisine yönelip tevbe edenlere karşı son derece cömerttir.

[5] Gerçek müminler, samimiyetle Allah'a ve peygamberine inanan, sonra bu konuda en küçük bir tereddüt ve şüpheye düşmeyenlerdir. Onlar, sürekli tam bir teslimiyet ve sadakat içerisinde bulunurlar ve asla yalpa yapmazlar. Onların imanı, tüm ruh ve bedenlerini sarıp sarmalamış olup onlar, sadakatle ve içtenlikle Allah yolunda cihad ederler. Onlar bu uğurda sahip oldukları her şeyi harcamasını bilirler. Onların cihadı yapmacık bir davranış değil, gerçek bir cihaddır. Onlar Allah yolunda canlarını ve mallarını vermekten çekinmezler. Ve onlar hiç bir şeyi Allah'a tercih etmezler. Çünkü onlar, canlarını ve mallarını cennet karşılığında Allah'a satmış kimselerdir. Onlar, gerçek doğruların ta kendisidir.

De ki: 'Dininizi Allah'a mı öğretiyorsunuz?' İman etmiş olduğunuzu ve içinizde sakladıklarınızı Allah'a bildirmek mi istiyorsunuz? Buna hiç gerek yok. Çünkü Allah, sizin gizleyip sakladıklarınızı da bilir, açığa vurduklarınızı da. O, göklerde ve yerde olan her şeyi bilir. Şanı yüce olan Allah tüm her şeyi bilir. Yerde ve gökte, zerre kadar bir şey ve hatta ondan çok daha küçük yahut daha büyük bir şey bile ona gizli kalmaz.

Ey Muhammed! Onlar müslüman oluşlarını senin başına kakıyorlar O göçebe arablar, müslüman olduklarını, sana uyup sana yardım ettiklerini hep başına kakıyorlar ve seni minnet altında tutmak istiyorlar. De ki, müslümanlığınızı başıma kakmayın. Çünkü müslümanlığınızın yararı kendinizedir. Tam tersine bu konuda Allah size minnet eder. Gerçekte, lutuf ve kerem öncelikle Allah'ındır, sonra da senindir ey Muhammed. Çünkü onların müslüman oluşları önce Allah, sonra da senin sayende gerçekleşmiştir. Oysa onların iman etmelerinin Allah'a hiç bir faydası olmaz. İnkarcıların küfretmelerinin de O'na bir zararı dokunmaz. İslama giren kimse, ancak kendisini mahvolmaktan kurtarmıştır, başka değil.

Evet Yüce Allah, hidayete erdirişini size minnet eder. Eğer siz gerçekten inanmışsanız, bu Allah'ın lutuf ve keremi ile olmuştur. Ey insanlar, şunu da iyi biliniz ki, Allah göklerin ve yerin gaybını bilir. Sizin tüm yaptıklarınızı da O görür. Surenin bu son ayeti, Yüce Allah'ın evrendeki her şeyi bildiğini ve mahlukatının tüm yaptıklarından haberdar olduğunu bir kez daha vurguluyor. O halde, Allah'ın gazabına uğramaktan sakının ve O'nun rızasını kazanmaya bakın.

50 KÂF SÛRESİ

Kâf sûresi 45 ayet olup, 38. ayeti Medine'de, kalan kısmı Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk harfinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kaf. Şanlı Kuran'a and olsun."

2-3. "Kafirler, aralarından bir uyarıcının gelmesine şaştılar da: 'Bu şaşılacak bir şey; öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman dirilecek miyiz? Bu, uzak bir dönüştür' dediler."

4. "Yeryüzünün onlardan neyi eksilttiğini Biz biliriz. Katımızda her şeyi unutulmaktan koruyan bir kitap vardır."

5. "Hayır; onlar, gerçek kendilerine gelince onu yalanladılar; kararsızlık içindedirler."

6. "Onlar, üstlerindeki göğü nasıl yapmışız, süslemişizdir bir bakmazlar mı? Onda hiçbir çatlak da yoktur."

7-8. "Allah'a yönelen her kula öğüt ve bir belge olarak yeryüzünü yaydık, oraya sabit dağlar yerleştirdik, orada her güzel türden yetiştirdik."

9-11. "Gökten bereketli bir su indirdik, kullara rızık olmak üzere onunla bahçeler, biçilecek taneli ekinler, küme küme tomurcukları olan boylu hurma ağaçları yetiştirdik. O su ile ölü yeri dirilttik. İşte dirilip çıkarılma da böyledir."[1]

12-14. "Onlardan önce Nuh kavmi, Ress'liler, Semud, Ad, Firavun kavimleri, Lut'un kardeşleri, Eykeliler, Tubba kavmi de yalanlamışlardı; evet bunların hepsi peygamberleri yalanlamışlardı da tehdidim gerçekleşmişti."

15. "Biz ilk yaratışta yorulduk mu? Hayır; onlar yeniden yaratılmaktan şüphe etmektedirler."

[1] Yüce Allah, surenin ilk ayetinde, şerefli kitabına yemin ediyor ve sureye alfabedeki harflerden biri ile başlıyor. Hece harfleri hakkında, Bakara suresinin başında açıklama yapılmıştı. Rabbımiz yeminle söze başlıyor, çünkü kafirler, içlerinden bir beşerin kendilerine peygamber olarak gelmesine şaşmışlardı. Oysa onlar akıllarını kullanabilselerdi, şöyle diyeceklerdi: Andolsun ki Yüce Allah, söyledıklerini kolayca anlayabilmemiz için, bize merhamet ederek içimizden birini bize elçi gönderdı. Üstelık o elçi, soy sop bakımından onların en temiz ve seçkini, en doğru sözlüsü ve en ahlaklısı idı. Ne var ki, şeytan onları etkilemiş ve basiretlerini kör etmişti. İşte bu yüzden, şaşkınlık içerisinde Allah'ın peygamberini inkar ederek şöyle diyorlardı: Bu gerçekten şaşılacak bir şey, nasıl olur da bir insan Allah'ın elçısı olabilir!?

Bir sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, o inkarcıların öldükten sonra dirilmeyi uzak bır ıhtimal görerek onu da hayretle karşıladıklarını bildiriyor. Öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman dirilecek miyiz? Demek biz, çürüyüp un ufak toprak olduktan sonra tekrar diriltileceğiz öyle mi! Böyle bir şey nasıl mümkün olabilir, bu çürüyüp toprak olan bünye tekrar eski haline nasıl dönebilir ki?! Gerçekten bu ımkansız bir şey!

Böyle söyleyerek onlar, öldükten sonra dirilmenin imkansız bir şey olduğunu iddıa ediyorlardı. Çünkü onların basiretleri bağlanmış, kulakları duymuyor, gönül gözleri görmüyordu. Onların bu inkarlarını reddederek Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: Yeryüzünün onlardan neyi eksilttiğini Biz biliriz. Onların cesetlerinden ne kadar şey çürümüş, ne kadarı ayrılmış ve toprağa karışmış, bunların hepsini Biz biliriz. Bizim katımızda, her şeyi muhafaza eden bir kitap vardır. Her şey, tüm ayrıntılarıyla onda kayıtlıdır. Onlar yalnızca bu sapık iddialara inanmakla kalmadılar. Aynı zamanda Hz. Muhammed'in @ diliyle onlara gelen gerçeği de yalanladılar. Oysa mutlak gerçek Allah'ın var olduğunu, tüm her şeyi yaratan olduğunu haykırmaktaydı. Ama onlar şek ve şüphe içerisinde bocalayıp durmaktadırlar.

Onlar, üstlerindeki gökyüzüne, onun nasıl yaratıldığına bakıp ibret almazlar mı? Biz göğü, nasıl direksiz üstlerine kaldırmışız? Biz, onu nasıl bina edip ışık saçan yıldızlar, gezegenler, güneş ve ayla süslemişiz? Gökyüzünde hiç bir yarık ve delik de yoktur. Buna rağmen, insan ve tüm canlıların hayat kaynağı olan yağmur, nasıl gökten dökülüp yağıyor?

Yine onlar, yeryüzünü nasıl yaydığımıza bakmazlar mı? O'nu Biz, nasıl uçsuz bucaksız bir şekilde dayayıp döşemişiz, nasıl sarsılmaz dağlarla onu sağlamlaştırmışız ve nasıl her türden güzelim bitkileri yetiştirmişiz? Ekinleriyle, meyve ve sebzeleriyle rengarenk bitkileri nasıl var etmişiz? Tüm bunlar, Yüce Allah'a yönelmiş kullar için bir ibret abidesi ve bir öğüt manzumesidir. Kul, Rabbine yöneldi mi, O'na bağlanıp güvenir. Böylece Yüce Allah, o kulunun gönlüne ilahî aşkını ve sevgisini atar ve kul seven ve Allah tarafından sevilen biri olur.

Doğrusu Allah, gökten o tertemiz, bereket kaynağı yağmuru indirir. Gerçekten yağmur bize sayısız yararı olan, Allah'ın en büyük nimetlerinden biridir. Şayet su olmasaydı, yeryüzünde hayat olmazdı. İşte Biz, o su ile yerde pek çok bağ ve bahçeler yetiştirmişiz, biçilip buğday yapılacak ekinler halketmişizdir. Ayrıca tomurcukları üstüste dizilmiş, bereketli ve boylu hurma ağaçları bitirmişizdir. Bu hurma öyle besleyici bir meyvedir ki, insan yalnızca onu yese, bu ona yeter. İşte bu su, onunla yetişen ekinler, hurma ağaçları ve diğer nimetler.. Bunların hepsi kullara rızıktır.

Ayette söz tekrar suya getiriliyor: O su ile ölü yeri dirilttik.. Kurumuş toprakları onunla yeşerttik. O halde, Allah'ın insanı yerin bağrından tekrar çıkartıp diriltmesi de, tıpkı kurumuş toprağı su ile yeşertmesi gibi kolay ve basit bir iştir.

سُورَةُ قٓ

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهٖ نَفْسُهُۚ وَنَحْنُ اَقْرَبُ
اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرٖيدِ ﴿١٦﴾ اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمٖينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
قَعٖيدٌ ﴿١٧﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقٖيبٌ عَتٖيدٌ ﴿١٨﴾ وَجَاۤءَتْ سَكْرَةُ
الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحٖيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذٰلِكَ يَوْمُ
الْوَعٖيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَاۤءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَاۤئِقٌ وَشَهٖيدٌ ﴿٢١﴾ لَقَدْ كُنْتَ
فٖي غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاۤءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدٖيدٌ ﴿٢٢﴾
وَقَالَ قَرٖينُهُ هٰذَا مَا لَدَيَّ عَتٖيدٌ ﴿٢٣﴾ اَلْقِيَا فٖي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنٖيدٍ
﴿٢٤﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرٖيبٍ ﴿٢٥﴾ اَلَّذٖي جَعَلَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَاَلْقِيَاهُ
فِي الْعَذَابِ الشَّدٖيدِ ﴿٢٦﴾ قَالَ قَرٖينُهُ رَبَّنَا مَا اَطْغَيْتُهُ وَلٰكِنْ كَانَ
فٖي ضَلَالٍ بَعٖيدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكُمْ
بِالْوَعٖيدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا اَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبٖيدِ ﴿٢٩﴾ يَوْمَ
نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزٖيدٍ ﴿٣٠﴾ وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ
لِلْمُتَّقٖينَ غَيْرَ بَعٖيدٍ ﴿٣١﴾ هٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفٖيظٍ ﴿٣٢﴾
مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَاۤءَ بِقَلْبٍ مُنٖيبٍ ﴿٣٣﴾ اُدْخُلُوهَا
بِسَلَامٍ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾ لَهُمْ مَا يَشَاۤؤُنَ فٖيهَا وَلَدَيْنَا مَزٖيدٌ ﴿٣٥﴾

٥٢٠

وَكَمْ

16. "And olsun ki insanı Biz yarattık; nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz; Biz ona şah damarından daha yakınız."

17-18. "Sağında ve solunda, onunla beraber oturan iki alıcı melek, yanında hazır birer gözcü olarak söylediği her sözü zapt ederler."

19. "Ölüm sarhoşluğu gerçekten gelir, işte bu senin öteden beri korkup kaçtığın şeydir."

20. "Sura üfürülür. İşte bu geleceği söz verilen gündür."[2]

21. "Her can, kendisiyle beraber bir sürücü ve şahit bulunduğu halde gelir."

22. "And olsun ki, sen, bundan gafildin; işte senden perdeni kaldırdık, bugün artık görüşün keskindir."

23. "Yakınındaki: 'İşte bu yanımdaki hazırdır' der."

24-26. "Ey sürücü ve şahit! Her inatçı inkarcıyı, iyiliklere boyuna engel olan, mütecaviz, şüpheye düşüren, Allah'ın yanında başka tanrı benimseyen kişiyi cehenneme atın, onu çetin bir azaba sokun."

27. "Yanındaki şeytan: 'Rabbimiz! Ben onu azdırmadım, fakat kendisi derin bir sapıklıktaydı' der."

28-29. "Allah: 'Benim katımda çekişmeyin; size önceden kesin bir uyarı göndermiştim. Benim katımda söz değişmez; Ben kullara asla zulmetmem' der."

30. "O gün cehenneme: 'Doldun mu?' deriz, o: 'Daha var mı?' der."[3]

31. "Cennet, Allah'a karşı gelmekten sakınanlara yaklaştırılır, zaten uzakta değildir."

32-34. "Onlara: 'İşte bu cennet, Allah'a yönelen, O'nun buyruklarına riayet eden; görmediği Rahman'dan korkan, Allah'a yönelmiş bir kalple gelen sizlere, hepinize söz verilen yerdir. Oraya esenlikle *girin*; işte sonsuzluk günü budur' denir."

35. "Orada dilediklerini bulurlar. Katımızda fazlası da vardır."

[2] Evet onlar, gerçekleri yalanlayan ilk toplum değildir. Onlardan önce nice insan da aynı şekilde gerçekleri yalanladılar. Nûh kavmi, Resliler, Semûd kavmi, Âd kavmi, Firavun ve kavmi, Lut'un kardeşleri, Eykeliler ve Tübba' kavmi.. Bunların hepsi peygamberleri yalanladılar. Sonunda Allah'ın, gerçekleri yalanlayanlara vadettiği azap ve cezalara müstehak oldular. O halde, şu ayetlerin muhatabı olanlar, başlarına o yalanlayıcıların başlarına gelen şeylerin gelmesinden sakınsınlar. Çünkü onlar da, öncekiler gibi peygamberlerini yalanlamaktadırlar.

Demek Biz, ilk yaratılışta yorulduk öyle mi? Biz, ilk yaratılışta yorulduk, bu yüzden onları tekrar diriltemeyeceğimizi sanıyorlar öyle mi? Hayır hayır, onlar yeni bir yaratılış konusunda şüphe içerisinde bocalayıp duruyorlar. Oysa ilk yaratılış asla Bizi yormadı ve aciz bırakmadı. Bu nedenle tekrar diriltmek, ilk defa yoktan var etmekten çok daha kolaydır.

Yüce Rabbimiz, sonraki ayetlerinde insan üzerindeki hükümranlığını anlatıyor. Şöyle ki O, insanın yaratıcısı olup onun tüm işlerini ve hallerini bilendir. Andolsun ki Biz, insanı yarattık. Onun öncesini ve sonrasını da en iyi Biz biliriz. Biz, onun nefsinin kendine, hayır ve şer namına fısıldadığı şeyleri bile biliriz. Biz, ona şah damarından çok daha yakınız

Şüphesiz Yüce Allah'ın görevli melekleri, Ademoğullarının yanında durup onların tüm yapıp ettiklerini kaydetmektedirler. İnsanın ağzından çıkan tek bir söz bile kayıt dışı kalmaz. Yaptığı her şey kaydedilir.

Ve insanoğlunun koktuğu ve sakındığı ölüm sarhoşluğu gerçek olarak gelir çatar. Eğer kişi günahkarlardan biri ise, geride bıraktıkları için korkuya kapılır ve endişe duyar.

Yok eğer ölümle karşılaşan kişi, gönlü iman dolu müslümanlardan biri ise, o takdirde korkmasına gerek yoktur. Çünkü tehdit edilen şeyler ona dokunmayacaktır. Ama o, gönül hoşluğu ve sürur içerisinde ölümü kabullenecektir. Zira o sırada o, cennetteki makamını seyretmektedir. İşte o gördükleri ile gönlü ferahlar, içi açılır ve mutlu olur.

Evet cennetlikler, cehennemdeki yerlerini de görürler, ama sonra o gözlerinden kaybolur. Onlara şöyle seslenilir: Tevbe edip Yüce Allah'a yönelmeniz sayesinde Rabbinizin ikramlarına mazhar oldunuz. İşte bu, sizin cennetteki makamlarınızdır. Yüce Allah, size cehennemden ayrılan yerinizi de gösterdi ki, cennetteki makamınızı daha iyi takdir edebilesiniz.

Ve yeniden dirilişten sonra, tekrar sura üfürülür ve bir münadi şöyle seslenir: İşte bu tehdit edilen gündür. Bugün, kabirlerden kalkış günüdür. Büyük diriliş günü. Rabbine itaat edenlere müjdeler olsun! O'na karşı gelenlere ise yazıklar olsun!

[3] Gerçeğin ortaya çıktığı o er meydanına, o hesap gününe her can,beraberinde meleklerden bir sevkedici memur ve yaptıklarına tanıklık eden bir şahit ile gelir. Melekler ona şöyle derler: Andolsun ki, sen bundan gafildin, ne yaptığının farkında değildin. İşte bugün Biz, senin gerçekleri görmene engel olan örtülerini kaldırırız ve dünyada iken göremediğin gerçekleri bugün görürsün. Bugün her şeyi anlarsın ama, artık çok geç olmuştur, çünkü bugün hesap günüdür.

Onun yaptıklarını yazmakla görevli olan melek der ki: İşte bunun tüm yaptıkları kayda geçmiş olup yanımda hazırdır!

Bunun üzerine Yüce Allah, o mahşere sevkeden melek ve yazıcı şahit meleğe şöyle buyurur: Her inatçı inkarcıyı atın cehenneme. Zira o, hayırları engelliyor, haddi aşıyor ve herkesi şüpheye düşürüyordu. O kişi kötülük, cimrilik ve düşmanlık odağı olmuştu. Yine o, Allah'a başka şeyleri ortak koşmuştu. İşte böylelerinin cezası ateştir. Atın öyleyse, onu o çetin azaba!

O gün cehennemlikler, birbirlerinden uzak olduklarını söylemeye başlarlar. Bunun üzerine Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: Bugün benim huzurumda çekişip durmayın. Ben sizi daha önceden uyarmıştım. Ama dünya, sizleri meşgul edip benim isteklerimi yerine getirmekten alıkoymuştu. Öyleyse, gerçekleri yalanlamalarınıza karşılık tadın bakalım azabı!

Dünyada iken ona musallat olup onu kandıran şeytan da şöyle der: Ya Rabbi, bunu ben saptırmadım, ama bu kendisi derin bir sapıklık içerisinde yüzüyordu. Bunun kendisi, sapıklığı seçip kabullenmiş ve hakkı kabul etmemekte direniyordu.

Yüce Allah da şöyle buyurur: Bugün siz, gideceğiniz yerden kendiniz sorumlusunuz. Eğer cennete girerseniz, biliniz ki bu önceden yaptığınız yararlı davranışlarınız yüzündendir. Yok eğer cehenneme atılırsanız, bu da kendi sonunuzu kendiniz seçtiğiniz içindir. O halde kendinizi kınayın, başkasını değil. Elbette şanı Yüce olan Allah katında, verilmiş söz değiştirilmez. O, kullarına haksızlık yapacak da değildir.

Sorgulanma işlemi bitip kararlar verilince cennetlikler cennete girer. Allah Teâlâ cehenneme der ki: Doldun mu? Cehennem de şöyle cevap verir: Daha var mı?

Keşke insanlar dünyada iken uyanıp akıllarını başlarına alsalar!

سُورَةُ قٓ

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُم بَطْشًا فَنَقَّبُوا
فِي الْبِلَادِ هَلْ مِن مَّحِيصٍ ﴿٣٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ
أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِن لُّغُوبٍ ﴿٣٨﴾ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ
وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٣٩﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ
فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ ﴿٤٠﴾ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِن مَّكَانٍ
قَرِيبٍ ﴿٤١﴾ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ﴿٤٢﴾ إِنَّا نَحْنُ
نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٣﴾ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا
ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٤٤﴾ نَّحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنتَ
عَلَيْهِم بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَن يَخَافُ وَعِيدِ ﴿٤٥﴾

سُورَةُ الذَّارِيَاتِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ سِتُّونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا ﴿١﴾ فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا ﴿٢﴾ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ﴿٣﴾ فَالْمُقَسِّمَاتِ
أَمْرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿٥﴾ وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ﴿٦﴾

٥٢١

36. "Bu inkarcılardan önce, kendilerinden daha kuvvetli olan, diyar diyar dolaşan nice nesilleri yok etmişizdir. Kurtuluş var mı?"

37. "Doğrusu bunda, kalbi olana veya hazır bulunup kulak verene ders vardır."

38. "And olsun ki, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları altı günde yarattık ve Biz bir yorgunluk da duymadık."[4]

39. "Söylediklerine sabret; Rabbini, güneşin doğmasından önce ve batışından önce överek tesbih et."

40. "Geceleyin ve secdelerin ardından O'nu tesbih et."

41. "Bir çağrıcının yakın bir yerden çağıracağı güne kulak ver."

42. "O gün çığlığı gerçekten duyarlar; işte o, çıkış günüdür."

43. "Doğrusu Biz diriltiriz, Biz öldürürüz, dönüş sadece Bize'dir."

44. "O gün, yer onlardan ayrılır ve onlar süratle koşarlar. Bu, Bize göre kolay bir toplanmadır."

45. "Onların dediklerini Biz biliriz. Sen onların üzerinde bir zorba değilsin; söz verdiğim günden korkanlara Kuran'la öğüt ver."[5]

51 ZÂRİYÂT SÛRESİ

Zâriyat sûresi 60 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûre adını esip savuranlar anlamına gelen Zariyât kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-6. "Esip savuran rüzgarlara, yağmur yüklü bulutlara, kolayca süzülen gemilere ve işleri çekip çeviren meleklere and olsun ki, size söz verilen **kıyametin kopması şüphesiz** gerçektir. Ödeşme günü **gelecektir.**"

[4] Sorgulanma işlemi sona erdirilince, cennet müttakîlere yaklaştırılır. Kapıları onlara açılır ve kolaylıkla girmeleri sağlanır. Cennete girecekler, Allah'tan sakınan müttakîlerdir. İşte onlara cennet uzak değildir. Onları melekler selamlar, tekbir ve tevhid sözleriyle karşılarlar. Melekler onlara şöyle derler: İşte bu sizden her bir tevbekara ve üzerine düşeni yerine getiren her kula vadedilen cennettir.

Evet cennetlikler, içtenlikle ve gönül hoşnutluğu içerisinde Allah'a yönelen, bu bilinç içerisinde namazlarını gereği gibi kılan, oruçlarını tutan, zekatlarını verip haclarına gidenlerdir. Onlar için Allah'a ibadet etmek, onların varlık sebebi idi ve bunu gönül huzuru ile içtenlikle yapıyorlardı. İşte cennette onlara, diledikleri her şey ve bir de Rableri katında fazlası vardır.

Biz, daha önceleri nice kuşakları helak ettik. Hem o helak ettiklerimiz, bunlardan daha güçlü kuvvetli idiler. Onlar Allah'ın emirlerine karşı çıkıp zalimlerden olunca, Biz de onları mahvü perişan ettik. Allah'ın azabından onları kurtaran da olmadı. Oysa onlar yeryüzünde bol bol gezip dolaşan kimselerdi. Ama onlar için hiç bir kurtarıcı bulunamadı, onların imdadına yetişen de olmadı.

Ey Muhammed, insanları uyarasın diye, işte Biz bu gerçekleri sana indiriyoruz. Umulur ki onlar Allah'tan sakınan müttakîler olurlar. Ama bu uyarı, gönül gözü açık olan, kulakları ve gözleri gerçeklere kapalı olmayan kimseler için fayda veren bir öğüttür. Elbette Allah'ın, onların kulluğuna ve ibadetine ihtiyacı yoktur. Zira O, gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yaratandır. Tüm bunları yaparken O'na en küçük bir yorgunluk dokunmamıştır. (Bu ifade, Allah gökleri ve yeri altı günde yarattı ve yorgun düştü, bu yüzden cumartesi gününü dinlenmek için ayırdı, diyen yahudilere cevap mahiyetindedir.) Şanı yücedir O'nun, O'nu tesbih ve tenzih ederiz. Nasıl olur da O, yorgun düşebilir. Hiç böyle bir şey O'na yakışır mı? O, hiç bir kimseye benzemez. O, her şeyi işiten ve bilendir.

[5] Ey Muhammed, sen onların söylediklerine sabret. Sen Rabbini zikirle meşgul ol, ashabın da, diğer müminler de aynı şeyi yapsınlar. Ve sen, Yüce Rabbinin katına çıktıktan ve nimetler yurdu yüce Firdevs cennetlerindeki yerini aldıktan sonra, ümmetini bekle, sünnetinle onları, Allah'ı hamd ile tesbih etmeye, yüceltmeye çağır.

Onlar güneş doğmadan önce, sabah namazıyla birlikte Allah'ı tesbih etsinler. Yine akşam güneş batmadan önce tesbih etsinler. Yani gecenin gündüzden ayrıldığı an ile, gündüzün geceden ayrıldığı anlarda Allah'ı tesbih edip yüceltsinler. İşte o anlarda, Mele i Ala'dan insanlara kadar, evrendeki herkes ve her şey Allah'ı tesbih ederler, O'nu birleyip yüceltirler. O an her tarafta, tesbih ve tekbir sesleri işitilir.

Ey Muhammed! Onlarla beraber, o çağrıcının çağıracağı sesi dinle. O gün sura üfürülür ve çoğu insanın şüphe edip durduğu diriliş günü gelir çatar. O gün melekler şöyle seslenirler: İşte bu, kabirlerden çıkış günüdür!

O gün insanlar şöyle demekten kendilerini alamazlar: Evet bu diriliş ve çıkış günüdür.

Sonra Yüce Allah şöyle ferman buyurur: Bugün hükümranlık kimindir?

Tüm herşey dile gelip şöyle karşılık verirler: Bugün hükümranlık bütünüyle, erişilmez gücün sahibi bir Allah'ındır!

Doğrusu Biz, diriltir ve öldürürüz. Dönüş ancak Bizedir. O gün yer yarılır ve içindeki ölüleri dışarı atar. Ölüler, ancak Allah'ın bilebileceği bir süratle yerlerinden fırlayıp çıkarlar. Ve Biz, iyisiyle kötüsüyle onların hepsini bir yerde toplarız. Bütün bunlar, Bizim için son derece kolaydır.

Biz onların söylediklerini de iyi biliriz. Ey Muhammed, sen onların tepesinde bir zorba değilsin, onları zorla hidayete getirecek de değilsin. Çünkü sen zorla insanları doğru yola getirmekle görevlendirilmiş değilsin. Sana düşen yalnızca öğüt vermek ve gerçekleri açıklamaktır.

O halde sen de Kur'ân'la öğüt ver, senin izinden gidenler de onunla öğüt versinler. Senin hatırlatmaların, ancak tehditlerimden korkan kimselere fayda verir.

Allah'ın müjde ve tehditlerinin hepsinin gerçek olduğunun bilincinde hareket edip dosdoğru yolda kalanlara selam olsun! Onlar, canu gönülden 'Rabbimiz Allah'tır' deyip sonra da dosdoğru olan ve dosdoğru yolda kalan kimselerdir.

سُورَةُ الذَّارِيَاتِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿٧﴾ إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ ﴿٨﴾ يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ ﴿٩﴾
قُتِلَ الْخَرَّاصُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿١١﴾ يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ
الدِّينِ ﴿١٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾ ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَٰذَا الَّذِي
كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ آخِذِينَ
مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَٰلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾ كَانُوا قَلِيلًا
مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ
لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَفِي أَنْفُسِكُمْ
أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ ﴿٢٣﴾ هَلْ أَتَاكَ
حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا
قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾
فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ
خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٢٨﴾ فَأَقْبَلَتِ
امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾
قَالُوا كَذَٰلِكِ قَالَ رَبُّكِ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

٥٢٢

7-8. "İçinde yörüngeler bulunan göğe and olsun ki siz, şüphesiz aykırı görüştesiniz."

9. "Bundan, dönebilecek kimseler döndürülür."

10-11. "Yalancılığı itiyat edinenlerin, o sarhoşluk içerisinde ne yaptığını bilmezlerin canları çıksın!"

12. "O ödeşme gününün zamanını sorarlar."

13. "O, kendilerinin ateşte kıvranacakları gündür."

14. "Azabınızı tadın; işte acele beklediğiniz bu idi."[1]

15-16. "Doğrusu, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, Rablerinin kendilerine verdiğini almış olarak bahçelerde ve pınar başlarındadırlar. Çünkü onlar, bundan önce iyi davrananlardı."

17. "Onlar, geceleri az uyuyanlardı."

18. "Seher vakitlerinde bağışlanma dilerlerdi."

19. "Onların mallarında muhtaç ve yoksullar için bir hak vardı."

20-21. "Kesin olarak inananlara, yeryüzünde ve kendi içinizde Allah'ın varlığına nice deliller vardır; görmez misiniz?"

22. "Rızkınız da, size söz verilen de semadadır."

23. "Göğün ve yerin Rabbine and olsun ki bu, sizin konuşmanız kadar kesin ve gerçektir."[2]

24. "İbrahim'in ikram edilmiş konuklarının haberi sana geldi mi?"

25. "Hani onlar, İbrahim'in yanına girip: 'Selam sana' demişlerdi, İbrahim de: 'Selam size' demişti; içinden de, onların 'görülmemiş bir topluluk' olduğunu geçirmişti."

26-27. "Hemen ailesine giderek semiz bir buzağı getirmiş, onların önüne sürüp: 'Yemez misiniz?' demişti."

28. "Yemediklerini görünce onlardan endişeye düştü; 'Korkma' dediler ve ona bilgin bir oğul sahibi olacağını müjdelediler."

29. "Bunun üzerine karısı hayretle seslenerek geldi; elleriyle yüzünü kapayarak: 'Kısır bir kocakarı!' dedi."

30. "Melekler: 'Bu böyledir, Rabbin söylemiştir; doğrusu O, Hakim olandır, bilendir' dediler."

[1] Esip savuran rüzgarlara, yağmur yüklü bulutlara, denizlerde kolayca süzülüp giden gemi ve diğer yüzenlere ve işleri belirleyen, yazılı olarak kendilerine tevdi edilen Allah'ın şerî ve kevnî emirlerini belirleyen meleklere yemin olsun! Tüm bu sayılanlara yemin olsun ki, hesap günü mutlaka olacaktır. Hiç şüphesiz size vadedilen mutlaka gerçeğin kendisidir. Allah'ın insana vadettiği tüm sözler aynen gerçekleşecektir. Hesap, sorgulanma ve herkesin yaptığını görme günü hiç şüphesiz gelecektir.

O içinde yörüngeleri ve tanzim edilmiş düzgün yolları olan göğe andolsun ki, gerçekten siz çelişkili sözler ve aykırı görüşler içinde yüzüyorsunuz. Siz ey Allah'ın peygamberini yalanlayan müşrikler, hakikaten siz tutarsız, anlamsız, ipe sapa gelmez saçma sapan sözler sarfetmektesiniz.

Bahtiyar kişi ise, Allah'ın emirlerine uyan kimsedir. Onun yolu tekdir ve tevhid yoludur. O, Allah'tan başka ilah olmadığını ve Hz. Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğunu kabul eder ve hep bu yolda yürür. Oysa ondan çevrilen çevrilir. O hak yoldan dönen döner, sapan sapar. Hakikat ehli ise, ondan asla ayrılmaz ve sapmaz. Gazaba uğramış bedbahtlar ise, aykırılıklar içerisinde yüzerler ve haktan yüz çevirip batıla dalarlar.

Kahrolası yalancılar! Canları çıksın o laf götürüp getiren yalancıların! Allah'ın hüküm ve isteklerinden yan çizenlerin, O'nun yasakladığı şeylere dalıp ahireti ve hesabı unutanların canları çıksın! Onlar, dünyaya dalmış ve ona bel bağlamış kimselerdir. Onlar, batıla dalıp haktan gafil olanlardır. Dalga geçerek, kıyametin ve hesab gününün ne zaman olacağını sorarlar. Ey Muhammed, o inkarcılara sen de söyle, senin izinden giden alimler ve mürşidler de desinler: O gün geldi mi, siz cehennem ateşi içerisinde olacaksınız. O gün ateşte kıvranır durursunuz. İşte o gün sizi melekler şu sözlerle paylarlar: Yalanlayıp durduğunuz azabı tadın bakalım! Tadın fitnenizi, azabınızı. İşte bu, size hatırlatılan ve sizin de olmasını acele isteyip durduğunuz gündür!

[2] Evet, Allah'ın o müttakî kulları cennetlerde ve pınar başlarındadır. Onlar, Allah ve Rasülünün sözlerini dinleyen, onların gereklerini yerine getiren, Allah'tan sakınıp O'nun gazabına uğramaktan korkan ve bunun için de O'nun tüm isteklerine tutunan, Kur'ân ve Sünnet ilkelerinden hiç ayrılmayan kimselerdir. Onlar o ahiret gününde, güzelim bahçeler ve pınarların başlarında olacaklardır. Yeşillikler arasında ve şerefli makamlarda ağırlanacaklardır. Rablerinin kendilerinden istediği emirleri yerine getirmenin karşılığında, Rablerinin kendilerine sunduğu nimetlere nail olacaklardır. Gerçekten onlar, dünyada iken iyilik ve güzelliklerin adamı idiler.

Sonraki ayetlerinde Yüce Allah, o cennetliklerin dünyada iken yaptıkları güzelliklerin neler olduğunu açıklıyor: Onlar geceleri çok az uyurlardı. İnsanlar derin uykulara dalmışken, onlar Allah'ı zikir ve fikirle meşguldüler. Seher vakitlerinde uyanıp Allah'tan af dilerler ve O'nu yüceltirler, bu şekilde sabah namazını beklerlerdi. Onların mallarında, muhtaç ve yoksulların belli oranlarda hakları vardı. Bu ayet, zekat ve diğer iyilik ve ihsanları açıklamaktadır.

Yine onlar için, yeryüzünde, Yüce Allah'ın varlığına ve erişilmez kudretine delalet eden sayısız ayetler vardır. Onlar, o ayetlere bakarak Yüce Allah'ın nelere kadir olduğunu ve yaratıkları için nasıl her çeşit şeyi yetiştirdiğini görürler. Şayet bizler, o ayetleri derinlemesine inceleyecek olsak, atom zerrelerindeki incelikler bize aşikar olurdu, başkalarına değil. Evet kesin olarak inananlar için yeryüzünde ayetler vardır. Bu ayet, bizden yerin tabakalarını araştırmamızı istemektedir. Eğer bizler, bu ayetlerin gereklerini yerine getirip bu araştırmaları yapsaydık,bugün bilimsel pek çok buluşun sahipleri öncelikle biz olurduk. Bu yüzden diyoruz ki, bugün müslümanlara düşen, evrenle ilgili bilimlerde derinlemesine inceleme ve araştırmalar yapmak ve kaynaklarımızı dışarıya göndermemektir. Çünkü bilimin gerçek sahipleri biziz, bu yüzden ilim bizim işimiz olmalıdır. Hal böyleyken, bizler ne zaman aklımızı başımıza alıp geri kalmışlığımızı ve Kur'ânî gerçeklerden uzak kalışımızı bir kenara bırakacağız ve ne zaman Kur'ân'ın içerisinde yer alan bilime, araştırmaya ve incelemeye çağıran ayetleri anlayıp gereklerini yapacağız?

Yine Yüce Rabbimiz, kendimizi de derinlemesine inceleyip araştırmamızı emrediyor. Kendi içinizde Allah'ın varlığına nice deliller vardır, görmez misiniz? O yakınen inananlar için, onların kendi nefislerinde de sayısız ayetler vardır. Gözler, kulaklar, beyin gücü, iç duyu ve dürtüler, zihinsel uyanıklık, hayır yapma isteği ve benzeri şeyler. İşte onlar, tüm bunları inceden inceye düşünürler, sonra da şöyle derler: Sübhanallah! Tüm her şeyi eşsiz bir biçimde yaratan ve her şeye en güzel şekli veren, sonra da her şeye yolunu gösteren Allahım sen ne yücesin!

Onlar, bizzat kendi nefislerine de ibret nazarıyla bakarlar ve her şeyi Allah'ın varlığına çağıran bir ayet➧

➡ olarak görürler. Allah'ın isteklerinden hayırları tanır ve onları yaparlar, şerleri de bilip onlardan sakınırlar.

Onların rızıkları da semadadır, kendilerine vadedilen şeyler de. Bu nedenle onlar, yüce Allah'ın kendilerine bahşettiği nimetlerine şükrederek kendileri dosdoğru yolda kalırlar, başkalarının da bu yolda olması için çalışırlar.

Son ayetinde Yüce Rabbimiz, kendi zatına yemin ederek insanlara vadettiği kıyametin, diriliş ve hesabın mutlaka gerçekleşeceğini bildiriyor. Evet tüm bunlar zamanı gelince gerçekleşecektir. O'nun katından kullarına ulaşmış olan tüm her şey aynen olacak, onların hepsi, aynı şekilde salt gerçeğin kendisidir. Tıpkı siz insanların konuşmaları gibi. Nasıl ki siz, konuştuğunuzda ondan hiç şüphe etmezsiniz, aynı şekilde Allah'ın haber verdiği şeyler hakkında da şüpheye kapılmayınız. Siz konuşurken kendinizi yalanlayabilir misiniz? Şayet siz, kendinizi yalanlayabilirseniz, o zaman Allah'ın cennetini, cehennemini, gökleri, yeri, dünya ve ahireti de yalanlarsınız demektir!!

سُورَةُ الذَّارِيَاتِ

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾ قَالُوا اِنَّا اُرْسِلْنَا اِلٰى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ
﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿٣٣﴾ مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾
فَاَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ
مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا اٰيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْاَلِيمَ ﴿٣٧﴾
وَفِي مُوسٰى اِذْ اَرْسَلْنَاهُ اِلٰى فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلّٰى بِرُكْنِهِ
وَقَالَ سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾ فَاَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِي عَادٍ اِذْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾
مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ اَتَتْ عَلَيْهِ اِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾ وَفِي ثَمُودَ اِذْ قِيلَ
لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتّٰى حِينٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ
﴿٤٥﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾ وَالسَّمَاءَ
بَنَيْنَاهَا بِاَيْدٍ وَاِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ وَالْاَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ
الْمَاهِدُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
﴿٤٩﴾ فَفِرُّوا اِلَى اللّٰهِ اِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥٠﴾ وَلَا تَجْعَلُوا
مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ اِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥١﴾

٥٢٣

31. "İbrahim: 'Ey Elçiler! Göreviniz nedir?' dedi."

32-34. "Elçiler: 'Suçlu bir kavmin üzerine, Rabbinin katından işaretli olarak, aşırı gidenlere mahsus sert taşlar göndermekle görevlendirildik' dediler."[3]

35. "Bunun üzerine, orada bulunan müminleri çıkardık."

36. "Zaten orada, kendini Allah'a vermiş sadece bir tek ev halkı bulduk."

37. "Can yakıcı azaptan korkanlar için, o beldede bir işaret, bir kalıntı bıraktık."

38. "Musa'nın başından geçenlerde de ibret vardır: Onu apaçık delille Firavun'a gönderdik."

39. "Firavun, erkanıyla birlikte haktan yüz çevirdi; 'Sihirbazdır veya delidir' dedi."

40. "Sonunda onu ve ordularını yakalayıp denize attık. O, kınanmayı hak etmişti."

41-42. "Ad kavminin başından geçende de ibret vardır: Onların üzerine, uğradığı her şeyi kasıp kavurup toza çeviren kuru bir rüzgar gönderdik."

43. "Semud kavminin başına gelende de ibret vardır: Onlara, 'Bir süreye kadar zevklenin' denmişti."

44. "Onlar Rablerinin buyruğundan çıkmışlardı; bunun üzerine kendilerini gözleri göre göre yıldırım çarptı.

45. "Ayağa kalkacak güçleri kalmadı, yardım da görmediler.

46. "Daha önce de Nuh kavmini cezalandırmıştık. Çünkü onlar da yoldan çıkmış bir toplumdu."[4]

47. "Göğü, kendi ellerimizle Biz kurduk; şüphesiz biz onu genişleticiyiz."

48. "Yeryüzünü biz yayıp döşedik: Ne güzel döşeyiciyiz!"

49. "İbret alasınız diye her şeyi çift çift yaratmışızdır."

50. "Öyleyse Allah'a koşuşun; doğrusu ben sizi O'nun azabı ile açıkça uyaranım'."

51. "Allah'ın yanında başkasını tanrı kılmayın; doğrusu ben sizi O'nun azabı ile açıkça uyaranım."

[3] Ey Muhammed, sana İbrahim'in melek konuklarının haberi geldi mi? Hani onlar, İbrahim'i ziyaret için huzuruna girmişler, ona selam vermişlerdi. Hz. İbrahim onların selamını aldı, fakat o, meleklerin gelişine şaşmış, biraz da korkuyla hemen ailesinin yanına varıp misafirlere kızarmış bir buzağı hazırlatarak sunmuştu. Yemeği sofraya koyunca, misafirler yemeğe el sürmemişlerdi. Zira onlar meleklerdi, melekler ise yiyip içmezlerdi. Onların bu durumunu gören Hz. İbrahim endişelendi. Bunu farkeden melekler, korkma ey İbrahim, doğrusu biz Rabbinin elçileriyiz ve Lût kavmi için geldik, onlara çok çetin bir azab indirmek üzere geldik, dediler. Hz. İbrahim, ama onların içerisinde Hz. Lût var, deyince onlar, biz onların içerisinde kimin olup olmadığını iyi biliyoruz, elbette Lût'u azaptan kurtaracağız, dediler.

O sırada Hz. İbrahim'in eşi Hz. Sâra da orada bulunuyordu. Melekler, bilge bir oğullarının olacağını onlara müjdeleyince, kadın buna hayret etti. Çünkü kendisi çocuktan kesilmiş ihtiyar ve kısır bir kadındı. Dedi ki, benim nasıl çocuğum olur, ben kısır ve ihtiyar bir kadınım, gençliğimde çocuğum olmadı ki, şimdi olsun! Melekler şöyle karşılık verdiler: Ey Sâra, senin Rabbin elbette her şeye kadirdir. O, her şeyi bilen ve her yaptığında hikmet olandır.

Bundan sonra Hz. İbrahim elçilere şöyle sordu: Ey Elçiler! Göreviniz nedir? Yolculuk nereye, niçin geldiniz? Elçiler şöyle cevap verdiler: Biz suçlu bir kavme gönderildik.. İnsanlık tarihinde ilk defa homoseksüelliği hortlatan Lût peygamberin kavmine azap etmek üzere geldik. Onların üzerine helak edici sert ve işaretli taşlar yağdıracağız. Öyleki atacağımız her taşın üzerinde, kime atılacağı yazılıdır. Onlara çetin bir azap edeceğiz. Çünkü onlar, taşkınlık ve isyanda haddi aşmış bir toplumdur.

Lût kıssası, daha önce Hûd ve Hıcr surelerinde geçmişti.

[4] İlk ayetlerde meleklerin, Lût kavminin yurtlarında bulunan müminleri çıkardıkları anlatılıyor. Onlar, Yüce Allah'ın lutfuyla azaptan kurtulmayı haketmiş olanları onların arasından çekip çıkardılar. Ama, onların arasında tek bir ev halkından başka inanan, başka bir hane yoktu. O bir ev de, Hz. Lût peygamberin evi mi, yoksa başka bir ev miydi? Yüce Rabbimiz, Hz. Lût'un karısının inanmadığı için helak edilenlerden olduğunu açıklamaktadır.

Helak edilen Lût kavminin başına gelenleri ve onların yurtlarını, iman edip elemli azabımızdan korkan kullarımız için bir ibret abidesi olarak geride bıraktık.

Sizin için Hz. Musa'nın hayatında da alınacak dersler var. Biz onu, Firavun'a göndermiştik. Hz. Musa'nın beraberinde, Bizim kendisine lutfettiğimiz açık bir mucize de vardı. Ama Firavun, Hz. Musa'nın getirdiği gerçeklerden ve gösterdiği mucizelerden yüz çevirdi, inat ederek gerçeği kabul etmedi ve 'Bu sihirbaz, yahut bir deli' dedi. Derken Biz, Firavun ve yandaşlarını yakalayıverdik. Onların hepsini, Hz. Musa ve beraberindeki inananlara yol olan denizin azgın dalgalarında korkunç bir şekilde boğuverdik.

Âd kavminin hayat hikayesinde de alınacak dersler var. Onlara da Allah'ın peygamberi Hz. Hûd gelmişti. Onlar peygamberi yalanladılar ve kaybedenlerden oldular. Çünkü onların üzerine de Yüce Allah, önüne gelen her şeyi kasıp kavuran bir rüzgar gönderdi. O şiddetli rüzgar, onların hepsini mahvetti. Çünkü onun önünde hiç bir şey kalmıyor, hepsi un ufak oluyordu.

Salih peygamberin kıssasında da alınacak dersler var. O da Semûd kavmine peygamber olarak gelmişti. Kavmi Hz. Salih'e karşı geldi. Hz. Salih dedi ki: Bir süre daha memleketinizde yaşayın bakalım. Size tanınmış bir süre var, o bitinceye kadar biraz zevklenin!

Belirlenen süre dolunca, erişilmez gücün sahibi Yüce Allah onları yakalayıverdi. Onlar da bakıp dururken bir yıldırımla helak oldular. Ne yıldırımdan kaçabildiler, ne de bir daha ayağa kalkabildiler. Onlara yardım edecek bir Allah'ın kulu da olmadı.

Oysa onlardan önce de Nuh kavmini helak etmiştik. Hz. Nuh, Hz. Adem'den sonra gelen ilk peygamberdi. Nuh kavmi de yoldan çıkmış bir toplum olmaları sebebiyle helak edildiler.

Burada kısa kısa işaret edilen bu kıssalar hakkında geniş bilgi ve açıklamalar daha önce değişik surelerde geçmişti.

كَذٰلِكَ مَا اَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌ
﴿٥٢﴾ اَتَوَاصَوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا اَنْتَ
بِمَلُومٍ ﴿٥٤﴾ وَذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾ وَمَا خَلَقْتُ
الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَا اُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا اُرِيدُ
اَنْ يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾
فَاِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذَنُوبًا مِثْلَ ذَنُوبِ اَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ
﴿٥٩﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

سُورَةُ الطُّورِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ تِسْعٌ وَاَرْبَعُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورِ ﴿١﴾ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ ﴿٢﴾ فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ ﴿٣﴾ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾
وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿٦﴾ اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾ مَا لَهُ
مِنْ دَافِعٍ ﴿٨﴾ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿٩﴾ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَيْلٌ
يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾ اَلَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يُدَعُّونَ اِلٰى
نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ﴿١٣﴾ هٰذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

اَفَسِحْرٌ

52. "Onlardan öncekilere, her hangi bir peygamber gelince: 'Sihirbazdır' veya 'Delidir' derlerdi."

53. "Birbirlerine böyle mi vasiyet ettiler? Hayır; bunlar azgın bir topluluktur."

54. "Onlardan yüz çevir; sen kınanacak değilsin."

55. "Öğüt ver; doğrusu öğüt inananlara fayda verir."[5]

56. "Cinleri ve insanları ancak Bana kulluk etmeleri için yaratmışımdır."

57. "Onlardan bir rızık istemem; Beni doyurmalarını da istemem."

58. "Şüphesiz rızıklandıran, güç ve kuvvet sahibi olan Allah'tır."

59. "Zulmedenlerin, geçmiş arkadaşlarının suçlarına benzer suçları vardır; cezalarını Benden acele istemesinler."

60. "Söz verilen günün azabından vay o inkar edenlere!"[6]

52 TÛR SÛRESİ

Tûr sûresi Mekke'de inmiş olup 49 ayettir. Sûre, adını ilk ayetinde geçen ve Sina yarımadasında bir dağ olan Tûr kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-7. "Tur'a, yayılmış ince deri üzerine satır satır dizilmiş Kitap'a, mamur bir ev olan Kabe'ye, yükseltilmiş tavan gibi göğe, kaynayacak denize and olsun ki, Rabbinin azabı hiç şüphesiz gelecektir."

8. "Onu savacak yoktur."

9-11. "Göğün sarsıldıkça sarsılacağı, dağların yürüdükçe yürüyeceği gün; işte o gün, yalanlayanların vay haline!"

12. "Ki onlar daldıkları batılda eğlenip oyalanırlar."

13. "Cehennem ateşine itildikçe itildikleri gün.."

14. "İşte yalanlayıp durduğunuz ateş budur."

5 Yüce Rabbimiz, kullarına hem yukardaki alemleri, hem de aşağılardaki alemleri açıklıyor. Onlar Allah'ın ayetlerini görüp O'nun büyüklüğüne tanıklık etsinler diye. Göğü, kendi ellerimizle Biz kurduk.. Eşi benzeri olmayan gücümüzle onu Biz inşa ettik. Şüphesiz bız onu genişleticiyiz.. Orada dilediğimiz her şeyi yaparız.

Yeryüzünün ayet oluşu da ortadadır. Biz, onu kolayca ondan yararlanabilsinler diye yayıp döşedik ve onların hizmetine sunduk. Onlar rızıklarını da oradan temin ediyorlar. Biz her şeyi, dişili erkekli olarak çift çift yarattık. Tüm varlıklar üreyip çoğalabilmeleri için böyle yaratılmışlardır. Herhalde artık düşünüp ibret alır, Yüce Allah'ın eşi ortağı olmayan tek yaratıcı olduğunu, yegane rızık verici olduğunu anlarsınız. Ve O'ndan sakınarak O'na itaat eder ve O'nu seversiniz. İşte o zaman Allah size merhamet eder, sizi seven ve size bol bol ihsan eden Rabbiniz olur.

O halde Allah'a kaçın, O'na koşun ve O'na sığının. O'na itaat edin, O'nu sevin sayın ve tüm işlerinizde O'na güvenin. Bir de Allah'ın elçi olarak size gönderdiği peygamberine uyun. Doğrusu o, size gelmiş açık bir uyarıcıdır.

Ey insanlar, Allah'ın yanında başka tanrılar edinmekten sakının. Aksi takdirde kendinize yazık etmiş olursunuz. O zaman, Allah'tan başka size yardım eden bir yardımcı da bulunmaz.

Yoksa nesiller boyu siz birbirinize hep gerçeklere karşı çıkmayı ve ona başkaldırmayı mı tavsiye ettiniz? Oysa böyle yapanlar azgın bir topluluktur. Ey Allah'ın elçisi, elbette Allah sana itaat edecek ve seninle beraber mücadele edecek erler lutfedecektir. Öyleyse onların yaptıkları kötülükler sebebiyle sen kendini üzme. Allah'ın rahmetinden ümidini de kesme. Onlara öğüt vermeye devam et. Ama şunu da unutma ki, Allah adına verilen öğütler boşa gitmez ve o inanan kullara etki eder, onlara fayda verir.

6 Cenab-ı Hak, cin ve insanları yalnızca kendisine kulluk için yarattığını bir kez daha vurguluyor. Tabi ki bu, Allah'ın kullarına ihtiyacı olduğundan değildir. Çünkü onlar, hiç bir şeyi ortak koşmadan Allah'a kulluk ederlerse kendileri kurtuluşa ermiş olurlar. O'na isyan ederlerse, bu sefer de kendilerine yazık etmiş olurlar. Yoksa Allah Teâlâ'nın kullarından herhangi bir beklentisi yoktur. Aksine kullar, her halükarda O'na muhtaçtırlar. Çünkü O, onların yaratıcısı ve rızık vericisidir. O'nun alemlere hiç bir ihtiyacı yoktur. O, karşılıksız olarak bol bol verendir. O, onlardan hiç bir şey istemez, ne bir rızık ve ne de yiyecek bir şey. Gerçekten şanı yüce olan Rabbimiz, güç kuvvet sahibi rızık verendir. O'nun her şeye gücü yeter.

O zulmedenler, tıpkı önceki zulmedenler gibi günahlar kazandılar. Aynı şekilde o yandaşları gibi azabı hakettiler. O halde, azabı acele isteyip durmayın ey zalimler! Nasıl olsa azap gelecek, bundan hiç kuşkunuz olmasın. Yazıklar olsun inkar edenlere. Çok yakında onlar, o kendilerine vadedilen, yalanladıkları kıyameti karşılarında göreceklerdir.

سورة الطور

أفسحر هذا أم أنتم لا تبصرون ﴿١٥﴾ اصلوها فاصبروا أو لا تصبروا
سواء عليكم إنما تجزون ما كنتم تعملون ﴿١٦﴾ إن المتقين
في جنات ونعيم ﴿١٧﴾ فاكهين بما آتاهم ربهم ووقاهم
ربهم عذاب الجحيم ﴿١٨﴾ كلوا واشربوا هنيئا بما كنتم
تعملون ﴿١٩﴾ متكئين على سرر مصفوفة وزوجناهم
بحور عين ﴿٢٠﴾ والذين آمنوا واتبعتهم ذريتهم بإيمان
ألحقنا بهم ذريتهم وما ألتناهم من عملهم من شيء
كل امرئ بما كسب رهين ﴿٢١﴾ وأمددناهم بفاكهة ولحم
مما يشتهون ﴿٢٢﴾ يتنازعون فيها كأسا لا لغو فيها ولا تأثيم
﴿٢٣﴾ ويطوف عليهم غلمان لهم كأنهم لؤلؤ مكنون
﴿٢٤﴾ وأقبل بعضهم على بعض يتساءلون ﴿٢٥﴾ قالوا إنا كنا قبل
في أهلنا مشفقين ﴿٢٦﴾ فمن الله علينا ووقانا عذاب السموم ﴿٢٧﴾
إنا كنا من قبل ندعوه إنه هو البر الرحيم ﴿٢٨﴾ فذكر فما
أنت بنعمت ربك بكاهن ولا مجنون ﴿٢٩﴾ أم يقولون شاعر
نتربص به ريب المنون ﴿٣٠﴾ قل تربصوا فإني معكم من المتربصين ﴿٣١﴾

٥٢٥

15. "Bu bir büyü müdür, yoksa hala görmez misiniz?"

16. "Girin oraya, sabretseniz de sabretmeseniz de artık birdir; ancak işlediklerinizin karşılığını görüyorsunuz."[1]

17-18. "Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, şüphesiz, cennetlerde ve Rablerinin kendilerine verdikleriyle zevk duyarak nimetler içindedirler. Rableri onları cehennem azabından korumuştur."

19-20. "İşlediklerinizden ötürü, dizi dizi tahtlara yaslanarak afiyetle yiyin için. Onları, ceylan gözlü hurilerle evlendirmişizdir."

21. "İman eden ve soylarından gelip inançta kendilerine uyan kimselere soylarını da katarız. Onların işlediklerinden hiçbir şey eksiltmeyiz. Herkes kazancına bağlıdır."

22. "Cennette olanlara diledikleri meyve ve etten bol bol veririz."

23. "Orada kadeh tokuştururlar; fakat bunda ne bir saçmalama, ne de bir günaha girme vardır."

24. "Sedefteki inciler gibi olan gençler yanlarında dolaşırlar."

25. "Birbirlerine dönüp soruşurlar:"

26-28. "Onlar şöyle derler: 'Doğrusu bundan önce ailemizin yanında bile korku içindeydik; Allah lütfedip bizi kavurucu azaptan korudu; doğrusu bundan önce de O'na yalvarıyorduk; şüphesiz O, iyilik yapandır, acıyandır'."[2]

29. "Öğüt ver; Rabbinin nimetiyle sen, ne kahinsin ne de delisin.

30. "Yoksa senin için, 'Şairdir, zamanın onun aleyhine dönmesini gözlüyoruz' mu derler?"

31. "De ki: 'Gözleyin, doğrusu ben de sizinle beraber gözlemekteyim'."

[1] Yüce Rabbimiz, erişilmez gücüne delalet eden bir kısım varlıklara yemin ederek, düşmanlarına vadedilen azabın mutlaka gerçekleşeceğini ve ona hiç kimsenin engel olamayacağını bildiriyor. Önce, Allah'ın Musa peygamberle konuştuğu, Hz. Musa'nın Allah'ı görmek istemesi üzerine paramparça olan ve Hz. Musa'nın korkudan dona kaldığı Tûr Dağına yemin ediyor. Sonra ince deri üzerine satır satır yazılmış Kitab'a, müminlerin mushaflarda okudukları ilahî mesaja yemin ediyor. Daha sonra mamur bir ev olan şerefli mekan Ka'be ve çevresindeki harem bölgeye yemin ediyor. Sonra da yükseltilmiş tavan gibi duran göğe, gök cisimlerine, denizlere ve onların taşıdıkları şeylere yemin ediyor.

Rabbinin azabı hiç şüphesiz gelecektir. İşte üzerine yemin edilen gerçek. Evet inkarcılar için Rabbin azabı mutlaka gelecektir. Zorlu bir hesaptan sonra o hakedenler azaba düçar olacaklardır. Bu, Allah'ın mutlak adaletinin tabi bir sonucudur. Allah'tan başka bu azabı savmaya hiç kimsenin gücü de yetmeyecektir. O gün, dünyanın sona erdiği ve göklerin paramparça olduğu o kıyamet gününde şanı yüce olan Allah'ın dilediği bu azaba hiç kimse engel olamayacaktır. Göğün sarsıldıkça sarsılacağı, dağların yerlerinden sökülüp yürütüleceği ve dümdüz olacağı o gün hakedenler azaba düçar olacaklardır.

İşte o gün, yalanlayanların vay haline! Allah'ın ayetlerini, O'nun huzuruna çıkıp hesaba çekileceği kıyamet gününü yalanlayan, sonuçta Allah'ı ve Peygamberini yalanlamış olanlara yazıklar olsun! O gün, bu yalanlamalarına karşılık onlar Allah'ın azab ve gazabından kurtulamayacaklardır. Ki onlar, dünyada iken batıla dalıp, batıl içerisinde oyalanıp duruyorlar, dinlerini oyun ve eğlence ediniyorlardı.

Onların vay haline! O gün cehenneme itilip kakılırlar. Zebaniler onları kınayıp paylayarak şöyle derler: İşte bu sizin yalanlayıp durduğunuz ateş! Girin bakalım, o inkar ettiğiniz ateşin içerisine! Bu bir büyü müymüş? Dünyada iken siz, Muhammed'e büyücü diyordunuz. Bakın bakalım, onun söyledikleri büyü müymüş? Yoksa hala gerçeği görmüyor musunuz? Gerçi bugün görseniz de görmeseniz de bir anlamı yoktur. Çünkü artık çok geç olmuştur. Artık bugün sizin varacağınız yer ateştir. Siz orada temelli kalacaksınız. Haydin girin bakalım cehenneme! Ona ister katlanın, ister katlanmayın, farketmez! Artık siz hep orada kalacaksınız. Çünkü siz, yaptıklarınızın cezasını çekiyorsunuz. Yoksa senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez. O, herkese amelinin karşılığını verir.

[2] Yüce Rabbimiz bu ayetlerinde, dünyada iken kendisinden korkarak sorumluluklarını yerine getiren müttakî kulallarının, ahirette meyveleri sarkmış yüksek cennetlerde ağırlanacaklarını bildiriyor. Onlar orada, Rablerinin kendilerine bahşettiği kesintisiz nimetlerle bahtiyar ve onları cehennem azabından koruduğu için mutludurlar. Evet Yüce Allah onları ateş azabından kurtarmıştır. Bu ise başlı başına büyük bir nimettir. Buna bir de gözlerin benzerini görmediği, kulakların duymadığı ve akla hayale gelmedik nimetler yurdu cennete girme eklenirse, ikram ve izzetlerin boyutu daha iyi anlaşılabilir.

Melekler onlara şöyle seslenirler: Ey Allah'ın salih kulları, güzel insanlar! Dünyadaki günlerinizde yaptığınız yararlı davranışların karşılığı olarak cennet nimetlerinden afiyetle yiyin için. Dizi dizi rahat koltuklara dayanmış olarak afiyet içerisinde yaşayın. Siz ve saliha hanımlardan ve ceylan gözlü hurilerden size lutfettiğimiz eşlerinizle birlikte mutlu bir hayat sürün.

İman eden ve soylarından gelip inançta kendilerine uyan kimselere soylarını da katarız.. Onların izinde giderek içtenlik ve samimiyetle Allah'a inanan zürriyyetlerini de onların arasına katarız. Böylece onlara sunulan nimetler tamamlanmış olur. Artık onlar, orada yalnızca kesintisiz bir biçimde kendilerine sunulan nimetlerle maşgul olurlar. Onların yaptıkları salih amellerinin ödüllerinden de hiç bir şey eksiltmeyiz. Aksine yaptıklarının on kattan yediyüz kata kadar fazlasıyla onlara ikram ederiz. Onlar orada birbirleriyle kadehler tokuştururlar. Saf bal şerbetleri, tadı değişmeyen leziz sütlerden ve dünya şarapları gibi içenleri sarhoş etmeyen meşrubatlardan dolu kadehlerden içerler. Yüce Allah, onlara sarhoşluk vermeyen özel ve güzel içecekler hazırlamıştır. Onlara bu içecekleri, kabuğunda saklı inciler gibi hizmete özel gençler sunarlar.

Orada cennetlikler birbirlerine dönerek sorarlar. Yüce Allah'ın bizlere bahşettiği şeyler nedir? Doğrusu onlar, kesintisiz nimetlerdir. Evet gerçekten biz, dünyada iken ailemizin yanında, Allah'a karşı gelmekten sakınır ve hep O'na itaat ederdik. O'nun hesaba çekmesinden ve azabına uğramaktan çekinirdik. Bunun karşılığı olarak Yüce Allah, bugün bizlere ikram etti, tüm bu nimetleri bizlere bahşetti. Bizleri, bedenin içine işleyen kavurucu azaptan kurtardı. Doğrusu bizler, daha önce dünyada iken, fitnelere düşürmemesi için Allah'a yalvarır dururduk. O da bugün isteklerimizi yerine getirdi. Gerçekten O, bol bol merhamet ve iyilik edendir.

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُم بِهَٰذَا ۚ أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾
أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ ۚ بَل لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا
صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ بَل لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِندَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ
الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ ۖ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُم بِسُلْطَانٍ
مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُم
مِّن مَّغْرَمٍ مُّثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِندَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ
كَيْدًا ۖ فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِن يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ
مَّرْكُومٌ ﴿٤٤﴾ فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ
لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ
ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾
وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ
تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

سُورَةُ النَّجْمِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اثْنَتَانِ وَسِتُّونَ آيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ

32. "Bunu onlara akılları mı buyuruyor? Yoksa onlar azgın bir topluluk mudur?"

33. "Yahut: 'Onu kendi uydurdu' diyorlar öyle mi? Hayır, inanmıyorlar.

34. "Eğer iddialarında samimi iseler Kuran'ın benzeri bir söz meydana getirsinler."

35. "Onlar, yaratan olmaksızın mı yaratıldılar yoksa yaratanlar kendileri midir?"

36. "Yoksa gökleri ve yeri kendileri mi yarattılar? Hayır, kesinlikle inanmıyorlar."

37. "Yoksa Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır? Yoksa onlar mı işe hakimdirler?"

38. "Yoksa, üzerine çıkıp vahiy dinledikleri bir merdivenleri mi var? Öyleyse, dinleyenleri açık bir delil getirsin."[3]

39. "Demek kızlar Allah'ın, oğullar sizin öyle mi?"

40. "Yahut sen onlardan bir ücret istiyorsun da onlar ağır bir borç altında mı kalıyorlar?"

41. "Veya, görülmeyeni bilmek kendilerine aittir de, onlar mı yazıyorlar?"

42. "Yoksa bir tuzak mı kurmak istiyorlar? Ama o tuzağa yakalanacak olanlar inkar edenlerdir."

43. "Yoksa Allah'tan başka bir tanrıları mı vardır? Allah, onların ortak koşmalarından münezzehtir."

44. "Gökten düşen bir parça görseler: 'Bulut kümesidir' derler."

45. "Çarpılacakları güne erişmelerine kadar onları bırak."[4]

46. "O gün, düzenleri kendilerine bir fayda vermez; yardım da görmezler."

47. "Zulmedenlere, şüphesiz, bundan başka da azap vardır; fakat onların çoğu bilmezler."

48. "Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret; doğrusu sen, Bizim nezaretimiz altındasın; kalkarken Rabbini överek tesbih et."

49. "Geceleyin ve yıldızlar kaybolurken de O'nu tesbih et."[5]

[3] Yüce Allah, peygamberine öğüt vermesini, kullarına elçilik görevini ulaştırıp onlara Allah'ın indirdiği gerçekleri hatırlatmasını emrediyor. Buyuruyor ki: Ey Muhammed! Onlara, kendilerini yaratan bir Rablerinin olduğunu, senin de ancak O'nun elçisi olduğunu hatırlat. Biz, seni kendi isteğimiz ve kararımızla elçi yaptık, sen Bizi onlara anlatan bir peygambersin Allah'ın lütfu keremiyle, o Kureyş inkarcıları cahillerin dediği gibi, sen asla bir kahin ve deli değilsin. Sen onların yaptıklarından da sorumlu değilsin. Deli onların kendileridir. Sense, güvenilir bir elçi ve şerefli bir peygambersin.

Onlara de ki: Bekleyin bakalım, ben de sizinle beraber beklemekteyim. Göreceksiniz ki Allah, melekler ve müminler benimle beraberdir. Sonunda dünya ve ahirette kimin kazanacağını anlayacaksınız. Yoksa onlara bütün bu saçmalıkları akılları mı emrediyor? Doğrusu onlar kuruntuları içerisinde oyalanıp duruyorlar. Üstelik onlar azgın bir güruhtur. Onlar azgınlıkları nedeniyle sapıklık içerisinde yüzmektedirler. Bütün her şeyin iç yüzünü ilerde anlayacaklar.

Yoksa onlar, senin Bizim adımıza bir takım şeyler uydurduğunu mu söylüyorlar? Yani Kur'ân'ı kendi kafasından uyduruyor mu diyorlar? Gerçekten onlar azgın, aynı zamanda yalancı ve sapık bir topluluktur. Eğer iddialarında samimi iseler, o Kur'ân'ın bir benzerini getirsinler de görelim bakalım! Ama bunu asla yapamazlar. Çünkü onlar, tüm yeryüzünün cin ve insanlarıyla işbirliği yapsalar bile, böyle bir şeyi asla yapamazlar, Kur'ân'ın bir benzerini getiremezler. Hatta ondan on tane sure, yahut tek bir sure bile getiremezler.

Son bölümde yer alan ayetler, Yüce Allah'ın birliğini, O'nun yüceliğini ve terbiye ediciliğini tesbit etmektedir. Onlar, nasıl yaratıldıklarını düşünmüyorlar mı hiç? Yoksa onlar, bir yaratıcı olmadan mı var oldular, yoksa kendileri mi yaratıcıdırlar? Tesadüfen mi dünyaya geldiler, yahut kendi kendilerine mi oldular? Gerçekte onlar, kendilerinin yaratıcı olmadıklarını pek ala bilmektedirler. O halde onları kim yarattı? Onlar, nasıl yaratıldıklarına bakıp ibret almazlar mı?

Yoksa onlar mı yarattı, gökleri ve yeri? Hayır hayır, onlar kesinlikle inanmıyorlar.. Bu cümleler, Allah'ın yegane yaratıcı olduğunu bile bile, O'na bir takım şeyleri ortak koşan müşriklere bir reddiyedir. Hakikaten onlar, neye dayanarak Allah'a ortak koştuklarının da farkında değildirler. Yuh olsun onlara ve Allah'ı bırakıp taptıklarına!

Yoksa onların yanında Rabbinin hazineleri mi var? Ya da kendileri her şeye hakim konumda mıdırlar? Evrende tek yetki sahibi kendileri de, onlar mı her şeyi çekip çeviriyorlar? Yaratıkları hesaba çekecek olanlar onlar mı? Hayır, hiç de böyle değil! Aksine, yegane hakim Allah'tır. O'dur her şeye sahip olan ve sahip olduğu tüm her şeyde dilediğini yapma yetkisine sahip olan.

Yoksa onlar, gaybin bilgisine ulaşacakları bir merdivene sahipler de, ona çıkarak gaybı mı dinliyorlar? Hayır hayır böyle bir şeyleri de yok! Onların Mele i A'lâya ulaşacakları hiç bir güçleri yok. Eğer böyle bir şeylerinin olduğunu söylüyorlarsa, gaybî bilgileri dinlediklerine dair açık bir belge ve delil getirsinler de görelim! Hayır böyle bir şeyi yapmaları da mümkün değildir, bu konuda bir belge getirmeleri de. Onlar, delilsiz, belgesiz olarak sadece saçmalıyorlar.

[4] Yüce Rabbimiz, meleklerin Allah'ın kızları olduğunu ileri süren müşriklere cevap veriyor. Demek kızlar Allah'ın, oğullar sizlerin öyle mi? Siz kendinize oğulları seçiyor da, kızları O'na bırakıyorsunuz öyle mi? Bu cümleler, çok sert tehdit ifadeleridir.

Ey Muhammed, yoksa sen onlardan gerçeği onlara tebliğ etmene karşılık, altından kalkamayacakları bir ücret mi istiyorsun? Yoksa, gaybın bilgisi onların katında da oradan bilgiler mi devşiriyorlar? Hayır, gerçek hiç de sandıkları gibi değil. Çünkü gaybı, göklerde ve yerde bulunan hiç kimse bilemez, gaybı ancak Allah bilir.

Eğer onlar sana bir tuzak kuruyorlarsa, onlar şunu bilsinler ki o tuzaklara kendileri düşeceklerdir. Çünkü onlar inkarcılardır. Demek onların Allah'tan başka tanrıları var öyle mi? Haşa, Allah'ı tenzih ederiz, O'nun hiç bir ortağı yoktur. O, tekdir, eşi ve benzeri yoktur, hiç kimseye muhtaç değildir, her şey O'na muhtaçtır, O'nun ne anası-babası vardır, ne de çoluğu çocuğu. Hiçbir şey O'nun dengi değildir.. Bu cümleler de, bir takım putları Allah'a ortak koşan ve onlara tapan putperestlere reddiyedir. Evet, Allah, onların yakıştırdıkları şeylerden uzaktır.

➡ Onlar, gökten düşen bir kütle görseler, bu bir bulut kümesi, derler. Onu, üzerlerine Allah'ın gönderdiğini hiç düşünmüyorlar mı? Onlar gerçekten ne yaptıklarının farkında değiller. Onları bırak, biraz oyalansınlar. Nasıl olsa, onlar yarın kıyamet günü Rablerinin huzuruna çıkacaklardır. O gün, onlar yaptıkları zulümler ve işledikleri kötülükler yüzünden çarpılacaklardır.

[5] Onlar, Rablerinin huzurunda eli boş ve çaresiz bir halde kalacaklardır. Yapıp ettiklerinin onlara hiç bir faydası olmayacak, kurdukları plan ve düzenleri de onlara bir şey sağlamayacak. Dünyada iken kurdukları düzen ve planlar, ahirette onlardan hiç bir şeyi savamayacaktır. Onlar, o gün yardım da görmeyeceklerdir O zulmeden ve Allah'ın peygamberi Hz. Muhammed'e @ uymayan inkarcı insanlar için çetin bir azap vardır. O azabdan daha dehşetli başka bir azap yoktur. Ama onların çoğu bunu bilmezler. Bu yüzden onlar peygamberi inkar ettiler ve Allah'a baş kaldırdılar.

Ey Muhammed, Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret. Şunu bil ki, sen bizim gözetimimiz ve korumamız altındasın. Seni insanların şerrinden Allah koruyacaktır. Öyleyse sen sabah kalktığında hamd ile Rabbini yücelt, O'nu tesbih et. Aynı şekilde geceleyin ve sabah seher vaktinde yıldızlar kaybolup giderken Rabbini tesbih et. Seher vaktinde, tan yeri ağarırken ve şafak sökerken hep O'nu tenzih et.

الجزء السابع والعشرون — سُورَةُ النَّجْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰىۙ ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰىۚ ﴿٢﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ
الْهَوٰىۜ ﴿٣﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحٰىۙ ﴿٤﴾ عَلَّمَهُ شَد۪يدُ الْقُوٰىۙ ﴿٥﴾ ذُو مِرَّةٍۜ
فَاسْتَوٰىۙ ﴿٦﴾ وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰىۜ ﴿٧﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰىۙ ﴿٨﴾ فَكَانَ
قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰىۚ ﴿٩﴾ فَاَوْحٰٓى اِلٰى عَبْدِه۪ مَٓا اَوْحٰىۜ ﴿١٠﴾ مَا كَذَبَ
الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ﴿١١﴾ اَفَتُمَارُونَهُ عَلٰى مَا يَرٰى ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰىۙ
﴿١٣﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ﴿١٤﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوٰىۜ ﴿١٥﴾ اِذْ يَغْشَى
السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰىۙ ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيَاتِ
رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿١٨﴾ اَفَرَاَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزّٰىۙ ﴿١٩﴾ وَمَنٰوةَ الثَّالِثَةَ الْاُخْرٰى
﴿٢٠﴾ اَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْاُنْثٰى ﴿٢١﴾ تِلْكَ اِذًا قِسْمَةٌ ض۪يزٰى ﴿٢٢﴾
اِنْ هِيَ اِلَّٓا اَسْمَٓاءٌ سَمَّيْتُمُوهَٓا اَنْتُمْ وَاٰبَٓاؤُ۬كُمْ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ
بِهَا مِنْ سُلْطَانٍۜ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْاَنْفُسُۚ وَلَقَدْ
جَٓاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدٰىۜ ﴿٢٣﴾ اَمْ لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنّٰىۘ ﴿٢٤﴾ فَلِلّٰهِ
الْاٰخِرَةُ وَالْاُولٰى ﴿٢٥﴾ وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمٰوَاتِ لَا تُغْن۪ي شَفَاعَتُهُمْ
شَيْـًٔا اِلَّا مِنْ بَعْدِ اَنْ يَأْذَنَ اللّٰهُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَرْضٰى ﴿٢٦﴾

٥٢٧

53 NECM SÛRESİ

Necm sûresi 62 ayet olup, 32. ayeti Medine'de, kalan kısmı Mekke'de ve Habeşistan'a hicretten sonra inmiştir. Necm sûresi, içerisinde secde emri olan ilk sûre ve Peygamberimizin müşriklere karşı açıkça okuduğu ilk sûre olarak bilinir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Batmakta olan yıldıza and olsun ki.."

2. "Arkadaşınız sapmamış ve azmamıştır."

3. "O, kendiliğinden konuşmamaktadır."

4. "Onun konuşması ancak, bildirilen bir vahy iledir."

5-7. "Ona, çetin kuvvetlere sahip ve güçlü olan Cebrail öğretmiştir; en yüksek ufukta iken doğruluvermiş."

8. "Sonra yaklaştı ve sarktı."

9. "Araları iki yay aralığı kadar hatta daha da yakın oldu."

10. "Allah o anda kuluna vahyedeceğini etti."

11. "Gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı."

12. "Onun gördüğü şey hakkında kendisi ile tartışır mısınız?"

13-14. "And olsun ki o, onu Sidretü'l-Müntehâ'nın yanında başka bir inişinde de görmüştür."

15. "Meva cenneti de onun yanındadır."

16. "Hani Sidre'yi bürüyen bürüyordu."

17. "Gözü oradan ne kaydı ve ne de sınırı aştı."

18. "And olsun ki o, Rabbinin en büyük ayetlerinin bir kısmını gördü."[1]

19-20. "Şimdi Lat, Uzza ve bundan başka üçüncüleri olan Menat'ın ne olduğunu söyler misiniz?"

21. "Demek erkekler sizin, dişiler O'nun öyle mi?"

22. "Öyleyse bu haksız bir paylaşma!"

23. "Bunlar sizin ve babalarınızın taktığı adlardan başka bir şey değildir. Allah onları destekleyen bir delil indirmemiştir. Onlar sadece sanıya ve canlarının istediğine uymaktadırlar. Oysa onlara Rablerinden and olsun ki doğruluk rehberi gelmiştir."

24. "Yoksa, her umduğu şey insanın mıdır?"

25. "Hayatın ilki de sonu da Allah'ındır."

26. "Allah, dilediğine ve hoşnut olduğuna izin vermedikçe, göklerde bulunan nice meleklerin şefaati bir şeye yaramaz."[2]

[1] Yüce Yaratıcı, yine dilediği bazı varlıklara yemin ediyor. Zaten yaratıklar üzerine yemin etmek Allah'tan başkasına yakışmaz. Yüce Allah, burada yıldıza yemin ediyor. Yıldızdan kasıt Süreyya yıldızı olabileceği gibi, diğer yıldızlardan herhangi biri de olabilir. Yıldızın fonksiyonu, gece karanlığında yolcunun yönünü tayin etmesine yardım etmektir. Burada yemin edilen şeyden kasıt Kur'ân'ın bir parçası da olabilir. Çünkü 'necm' kelimesi peyderpey yapılan ödeme anlamına da gelir. Kur'ân'ın belli bir düzene göre peyderpey indiği gözönünde bulundurulursa, Kur'ân'a yemin edilmiş olma ihtimalı de düşünülebilir. Ayette geçen 'hevâ' kelimesi, batmak, gözden kaybolmak anlamınadır. Ayette yemin edilen yıldızdan kasıt Hz. Peygamber de olabilir. Çünkü O @, bu dünyanın karanlık gidişatında yol gösteren bir yıldız, yolcuların yolunu aydınlatan bir lamba mesabesindedir.

Arkadaşınız sapmamış ve azmamıştır. İşte kendisi üzerine yemin edilen gerçek budur. Bu cümle, Hz. Peygamberin hakikate uyan bir kişi olduğunun açık kanıtıdır. Evet o, asla yolunu şaşırmış biri değil, dosdoğru yol üzere olan bir kimsedir. Buna göre ona uyan kimse, iki güzellikten birini kazanmış olur. Yoksa Hz. Peygamberin azıp sapmış bir kimse olması ve kendi kafasından konuşan biri olması imkansızdır. Zira onun konuştukları, hep Allah katından inen vahiy mahsülü şeylerdir. O, kendisine indirilen gerçekleri bir şey katmadan yahut bir şeyler çıkarmadan olduğu gibi insanlara ulaştırmakla yükümlü tutulmuştur.

Hz. Muhammed'e gerçekleri getirmekle görevlendirilen ise, alemlerin Rabbi Yüce Allah'ın en güvenilir elçisi Hz. Cebrail'dir. Nitekim bu gerçek ayette şöyle açıklanmıştır: Ona, çetin kuvvetlere sahip ve güçlü olan Cebrail öğretmiştir; en yüksek ufukta iken doğruluvermiş. Sonra yaklaştı ve sarktı. Araları iki yay aralığı kadar hatta daha da yakın oldu. Allah o anda kuluna vahyedeceğini etti. Hz. Muhammed de, Yüce Rabbinden alacağını aldı ve asla gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı.

O halde ey insanlar! Hz. Muhammed'e indirilen gerçekler hakkında hala tartışacak mısınız? Oysa ona gelen gerçeklerin kaynağı, aydınlık ve ışığın kaynağıdır. Andolsun ki Muhammed @, Cebrail'i Sidretü'l-Müntehâ'nın yanında bizzat görmüştür. Hz. Peygamber @, namazın kendisine farz kılındığı İsra gecesinde Yüce Rabbi ile konuşmaya gitmişti. Bu Me'vâ cennetinin yanında olmuştu. Hani o sırada Sidre'yi, kaplayan bir nur bürümüştü. O an, göz kaymamış ve sınırı açmamıştı. Bu görüşmeden sonra Hz. Muhammed @ Cebrail'e dönmüş, gözü ondan kaymamıştı. İşte bu kutsal anlarda Hz. Peygamber @, Rabbinin en büyük delillerinden bir kısmını görmüştü şüphesiz.

[2] Yüce Allah, putperestlere seslenerek, bir takım cansız ve anlamsız şeylere kulluk ettiklerinden dolayı onları kınıyor. Ey insanlar! Demek Muhammed, size her şeyi veren Yüce Yaratıcıya kulluğa çağırıp dururken, siz ona karşı çıkıyor ve Lât, Menât ve üçüncü olarak Uzzâ putlarına tapıyorsunuz öyle mi? Gerçek gün yüzüne çıktıktan sonra, hala bu putlara tapmaya devam ediyorsunuz demek? Allah'ın yaratıklarında erkekleri kendinize ayırıyor, O'na da kızları bırakıyorsunuz öyle mi? Gerçekten bu çok zalimce bir taksim! Oysa, tüm her şey Allah'ındır. O, tümüyle evrenin sahibi ve erişilmez güç ve kuvvetin sahibidir. O sizin tapıp durduğunuz tanrılarınız ise, sadece babalarınızın kendi kafalarından anlamsızca yakıştırdıkları bir takım adlardan ibarettir. Yoksa, onlar hakkında Yüce Allah, bir delil indirmemiştir. Bu konuda onların dayandığı hiç bir belge ve bilgileri yoktur. Onlar sadece, kendilerinden önce babalarının anlamsızca kapıldıkları kuru zanna uyuyorlar. Öyleyse zandan sakının, sanılara dayanarak karar vermekten kaçının, yine kafanızdan uydurduğunuz şeylere uymaktan da sakının. Andolsun ki size Rabbinizden hidayet rehberi gelmiştir. O halde siz, ona uyun.

Elbette insan için umduğu her şeye ulaşması mümkün değildir. Hayatın ilki de Allah'ındır, sonu da. Dünya da O'nundur, ahiret de. Dünya ve ahirette emretme yetkisi bütünüyle O'nundur. O, bir şeyi diledi mi olur, dilemezse olmaz.

Göklerde pek çok melek vardır ki, onların insanlara şefaat etmesi söz konusu değildir ve bunun insanlara bir yararı da olmaz. Ancak Allah'ın razı olup izin verdikleri bunun dışındadır. Allah'ın gözde kulları meleklerin durumu bu iken, ey cahiller, siz nasıl olur da şu putların Allah katında size şefaat edeceklerini söyleyebilirsiniz? Oysa Yüce Allah, onlara ibadet edilmeyi de asla meşru görmemiş, indirdiği tüm kitaplarında ve gönderdiği bütün peygamberlerinin diliyle bundan menetmiştir?!

الجزء السابع والعشرون — سُورَةُ النَّجْمِ

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلَٰئِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنْثَىٰ
﴿٢٧﴾ وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي
مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ﴿٢٨﴾ فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَىٰ ﴿٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ
إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ
وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ
بِمَنِ اتَّقَىٰ ﴿٣٢﴾ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٣٣﴾ وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ ﴿٣٤﴾
أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ ﴿٣٥﴾ أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ
﴿٣٦﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَأَنْ
لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ
يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ﴿٤٢﴾ وَأَنَّهُ
هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿٤٣﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾

وَأَنَّهُ

27. "Doğrusu ahirete inanmayanlar, meleklere dişilerin adını takarlar."

28. "Oysa onların bu hususta bir bilgileri yoktur, sadece sanıya uyarlar. Sanı ise şüphesiz gerçeği ifade etmez."

29. "Bizi anmaktan yüz çevirenlere ve dünya hayatından başka bir şey istemeyenlere aldırma."

30. "Bu onların ulaştıkları bilginin seviyesini gösterir. Doğrusu Rabbin yolundan sapmış olanı pek iyi bilir, doğru yolda olanı da çok iyi bilir."

31-32. "Göklerde olanlar ve yerde olanlar Alah'ındır ki O, kötülük yapanlara işlerinin karşılığını verir; iyi davrananlara, ufak tefek kabahatleri bir yana büyük günahlardan ve hayasızlıklardan kaçınanlara işlediklerinden daha iyisiyle karşılığını verir. Doğrusu Rabbinin bağışı boldur. Sizi yerden var ederken ve siz annelerinizin karınlarında cenin halinde iken sizleri çok iyi bilen O'dur. O halde kendinizi temize çıkarmayın. O, sakınanı çok iyi bilir."[3]

33-34. "Yüz çevireni ve malından biraz verip sonra vermemekte direneni gördün mü?"

35. "Gaybin bilgisi yanında da o mu görüyor?"

36-37. "Yoksa Musa'nın ve sözünü yerine getiren İbrahim'in kitaplarında olanlar kendisine bildirilmedi mi ki?"

38. "Hiçbir günahkar başkasının günah yükünü yüklenmez."

39. "İnsan için, ancak çalıştığının karşılığı vardır."

40. "Onun çalışması şüphesiz görülecektir."

41. "Sonra ona karşılığı eksiksiz verilecektir."

42. "Doğrusu son varış Rabbinedir."

43. "Doğrusu, güldüren de ağlatan da O'dur."

44. "Doğrusu dirilten de öldüren de O'dur."

[3] Evet o ahirete inanmayan inkarcılar, meleklere kadınların isimlerini takarlar. Onlar ne yaptıklarının farkında olmayan cahillerdir. Onlar sadece zanla hareket ediyorlar. Oysa onlar, zannın gerçekten bir şey ifade etmediğini bilselerdi, onun peşine düşmezlerdi. Ey Muhammed, sen o bizim zikrimizden, bize inanmaktan yüz çeviren ve dünya işinden başka derdi olmayan kişiye aldırma. Şunu bil ki, onların ulaşabildikleri bilgi seviyesi ancak bu kadardır. Onlar sadece dünya peşinden koşan, dünyadan başka dert ve gayeleri olmayan kimselerdir. Elbette senin Rabbin, kimin yoldan çıkıp saptığını da iyi bilir, kimin O'nun yardımıyla doğru yolu bulduğunu da iyi bilir

Ey Muhammed, şunu da bil ki, göklerde ve yerde olan her şey Allah'ındır. Şanı yuce olan Allah'ın hiç bir şeye ihtiyacı yoktur. O'na hiç bir şey gizli kalmaz. Tüm evren, O'nun elindedir. Yüce Rabbımiz, adaleti, rahmeti ve erişilmez gücü ile kötülük işleyenleri cezalandırır. Aynı şekilde O, iyilik yapanları da, en güzel bir biçimde ödüllendirir. Yani herkes yaptığının karşılığını alır. İyilik yapan mükafatını görür, kotülük işleyen cezasını çeker. Büyük günahları işlemekten, söz ve fiilleriyle fuhşiyattan sakınanlara karşı senin Rabbinin elbette af ve keremi boldur. Onlar Allah'a dönüp tevbe ettiklerinde, günah karanlıklarından tamamen kurtulup, bir daha onlara yaklaşmamaya niyet ettiklerinde elbette onları bağışlayacaktır.

O sizi topraktan var ederken de iyi bilir, analarınızın karnında cenin iken de iyi bilir. O, sizin her halinizi bilir ve görür. Tüm söyledikleriniz ve yapıp ettikleriniz O'nun bilgisi dışında değildir. Öyleyse kendinizi temize çıkarmaya yeltenmeyin. Kendinizi överek, medhiyeler düzerek ve yapmayı planladığınız bir takım davranışlarla kendinizi göklere çıkarmayın. Doğrusu O sizi iyi bilir. Sizin art niyetli bakışlarınızı da, içinizde saklayıp gizlediklerinizi de O iyi bilir. O halde Allah'tan korkun ve O'na saygılı olun. O gözlerin korkudan dışarıya fırlayacağı, yüreklerin hoplayacağı ve herkesin 'nefsî nefsî' diyerek kendi derdine düşeceği kıyamet günü için hazırlıklı olmaya bakın.

سُورَةُ النَّجْمِ

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَىٰ ﴿٤٥﴾ مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا
تُمْنَىٰ ﴿٤٦﴾ وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٤٧﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ
﴿٤٨﴾ وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَىٰ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿٥٠﴾
وَثَمُودَ فَمَا أَبْقَىٰ ﴿٥١﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ
وَأَطْغَىٰ ﴿٥٢﴾ وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَىٰ ﴿٥٣﴾ فَغَشَّاهَا مَا غَشَّىٰ ﴿٥٤﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ ﴿٥٥﴾ هَٰذَا نَذِيرٌ مِنَ النُّذُرِ الْأُولَىٰ
﴿٥٦﴾ أَزِفَتِ الْآزِفَةُ ﴿٥٧﴾ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾
أَفَمِنْ هَٰذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ﴿٥٩﴾ وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ
﴿٦٠﴾ وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ ﴿٦١﴾ فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

سُورَةُ الْقَمَرِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسٌ وَخَمْسُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا
سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقِرٌّ
﴿٣﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿٤﴾ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ
فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ ﴿٥﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ شَيْءٍ نُكُرٍ ﴿٦﴾

٥٢٩

45-46. "Doğrusu, atıldığında meniden erkek ve dişiyi, iki çifti yaratan O'dur."

47. "Doğrusu ölümden sonra tekrar dirilten de O'dur."

48. "Doğrusu zengin eden de varlıklı kılan da O'dur."[4]

49. "Doğrusu Şi'ra yıldızının Rabbi O'dur."

50-51. "Şüphesiz önceki Ad kavmini, Semud kavmini yok edip geri bırakmayan O'dur."

52. Daha önce de Nuh kavmini yok eden O'dur; çünkü onlar çok zalim ve pek taşkın kimselerdi."

53-54. "Lut kavminin kentlerini yere batıran, onları çepeçevre kuşatan O'dur."

55. "O halde Rabbinin hangi nimetinden şüpheye düşersin?"

56. "İşte ilk uyaranlar gibi bu da bir uyarandır."

57. "Yaklaşan, yaklaşmıştır."

58. "Onu Allah'tan başka ortaya koyacak yoktur."

59. "Şimdi siz bu söze mi şaşıyorsunuz?"

60. "Gülüyorsunuz da ağlamıyorsunuz!"

61. "Ve gaflet içinde oyalanmaktasınız."

62. "Artık secdeye varın, O'na kulluk edin."[5]

54 KAMER SÛRESİ

Kamer sûresi 55 ayet olup Hicretten beş yıl önce gerçekleşen Ayın yarılması mucizesi hakkında Mekke'de inmiştir. 44-46. ayetlerin Medine'de indiği de söylenmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve ay anlamına gelen Kamer kelimesinden alır. Sûreye ilk kelimesi olan İkterabet sûresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kıyamet saati yaklaştı, ay yarıldı."

2. "Onlar bir delil görünce hala yüz çevirirler ve: 'Süregelen bir sihir' derler."

3. "Yalanlarlar da kendi heveslerine uyarlar. Ama her işin karar kılacağı bir sonucu vardır."

4. "And olsun ki, onları bu hallerinden vaz geçirecek nice haberler gelmiştir."

5. "Bu haberlerin her birinde üstün hikmet vardır; ama uyarmalar fayda vermiyor."

6. "Öyleyse onlardan yüz çevir; çağıran, görülmemiş ve tanınmamış bir şeye çağırdığı gün."

[4] Yüce Allah, kendisine itaatten yüz çevirip, hayır hasenatta bulunmayan, namaz ve duadan nasıpsızce gerçekleri yalanlayan ve gerçeklere arkasını dönen kimseleri yererek şöyle buyuruyor: Allah'ın peygamberinden yüz çeviren, Allah'ın kendisine verdiği basit bir dünyalığı bile vermekten kaçınarak büyüklük taslayan, azıp taşkınlık yapan kimseyi gördün mü? Bu bahsedilen kişi Velid b. Muğîre'dir. Yoksa bu kıbırlı azgının yanında gaybin bilgisi mi var da, o ahiretin görülmeyen yanlarını mı biliyor? Yoksa o, kendinden once yaşamış toplumların başlarına gelen şeylerden habersiz midır? Hz. Musa'nın, Hz İbrahim'in, Hz Nuh'un kavımlerinin başlarına neler geldi, Yüce Allah onları, işledikleri kötülük ve azgınlıklar sebebiyle nasıl yakalayıp azaba düçar ediverdi? Evet evet, o kişi Musa'nın ve Rabbine verdiği sözde duran İbrahım'in kıtaplarında olan gerçeklerden de bihaber. Onlarda yazılı olan, 'Hiçbır günahkar başkasının günah yükünü yüklenmez' gerçeğinden de habersiz. Oysa her işlenen günah, sahibinin boynunadır. Ve hiç kimse için çalıştığından başkası yoktur. Ne kimse başkasının günahını yüklenir, ne de yapmadığı bir şeyın karşılığını alır Aynı şekilde herkes sadece kendi kazandığının mükafatını görür. Evet evet, o da yaptığının karşılığını kıyamette görecektir. O, babanın evladına, evladın babasına bir şey yapamayacağı o günde çalışmasının karşılığını alacaktır. O gün kazandığının karşılığı eksiksiz olarak kendisine verilir. Yoksa senin Rabbin hıç kımseye en küçük bir haksızlık yapmaz

Doğrusu son varış Rabbinedir. Kıyamet günü dönüş O'nadır. O'dur kullarını güldüren ve ağlatan. Birbirine zıt olan gülme ve ağlamaya sebep olan şeyleri O yaratmıştır. Yalnızca O'dur tüm bu sebepleri halkeden. O şanı yüce Allah'tır, onlara hayat veren ve öldüren. Sonra o gelmesınde hıç şüphe olmayan ve adaletin tüm ayrıntılarıyla tecelli edeceği hesap günü tekrar onlara can verecektir Yine O'dur, atılan basit bir sudan ibaret olan meniden, erkekli dişili olarak onları çifter çifter yaratan. O suya hayat veren O'dur. Ve O şanı yüce Allah'tır, kullarını tekrar diriltecek olan. İlk başta yarattığı gibi, sonra tekrar yaratmaya da kadirdir O. Kullarından dilediğini variyetli kılan, dilediğini de yoksul yapan O'dur. O'nun hiç bir şeye ihtiyacı yoktur. Çünkü O'dur, herkese bol bol ve karşılıksız olarak veren.

[5] Dikkat secde ayetidir.

Evet Yüce Allah, tüm varlıkların sahibi ve tüm her şeyin yaratıcısıdır. Şi'râ yıldızı (Şi'râ yıldızı, cahiliyye döneminde kendisine tapılan bir yıldızdı) da bunlardan biridir. Onun da sahibi ve yaratıcısı Allah'tır. O'dur, daha önce Hûd kavmi Âd'ı ve Semûd kavmini yok eden. Onlardan geriye hiç bir şey kalmamıştır. Yüce Allah, onları hep birlikte yerle bir etmiştir. Yine onlardan önce Nûh kavmini de O helak etmişti. Çünkü onlar azgın bir topluluktu. Lût kavminin kentlerini de altını üstüne getirmiş, onların üzerlerine dizi dizi pişmiş sert taşlar yağdırmıştı. Allah'ın onların üzerine yağdırdığı bu taşlar, onları yerin dibine gömmüştü.Tüm bu gerçekler ortada iken, ey inkarcılar nasıl olur da Allah'ın nimetleri hakkında şüpheye düşer ve onlarla dalga geçersiniz?

Gerçekten bu güvenilir peygamber, daha önceki uyarıcılardan biridir. O da, tıpkı öncekiler gibi Allah tarafından gönderilmiştir. Kıyamet, gerçekten çok yaklaşmıştır. Onu Allah'tan başka ortaya çıkaracak bir güç yoktur. Allah'ın izni olmadan, hiç kimse onun önüne de geçemez. Kıyametin zamanını da O'ndan başka hiç kimse bilemez. Hal böyle iken, Allah'ın Rasülü size Kur'ân okurken, siz onunla alay edip gülüyorsunuz öyle mi? O'nun bir gerçek olduğuna şaşıyorsunuz demek? Oysa size düşen, onun ayetleri karşısında Allah korkusuyla dolup göz yaşı dökmekti. Tıpkı ona gerçekten inanların yaptıkları gibi. Yine size yakışan, Allah'a boyun eğip huzurunda secdelere kapanmak ve yalnızca O'na kulluk etmekti. O'nun huzuruna çıkacağınızın bilincinde, O'nun azabına uğrayabileceğinizin endişesi içerisinde bir hayat yaşayıp ihlasla O'na ibadet etmek ve yalnızca O'nu tevhid etmekti.

الجزء السابع والعشرون — سورة القمر

خشعا أبصارهم يخرجون من الأجداث كأنهم جراد منتشر ﴿٧﴾
مهطعين إلى الداع يقول الكافرون هذا يوم عسر ﴿٨﴾ كذبت
قبلهم قوم نوح فكذبوا عبدنا وقالوا مجنون وازدجر ﴿٩﴾ فدعا
ربه أني مغلوب فانتصر ﴿١٠﴾ ففتحنا أبواب السماء بماء منهمر
﴿١١﴾ وفجرنا الأرض عيونا فالتقى الماء على أمر قد قدر ﴿١٢﴾ وحملناه على
ذات ألواح ودسر ﴿١٣﴾ تجري بأعيننا جزاء لمن كان كفر ﴿١٤﴾ ولقد
تركناها آية فهل من مدكر ﴿١٥﴾ فكيف كان عذابي ونذر ﴿١٦﴾ ولقد
يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر ﴿١٧﴾ كذبت عاد فكيف كان
عذابي ونذر ﴿١٨﴾ إنا أرسلنا عليهم ريحا صرصرا في يوم نحس
مستمر ﴿١٩﴾ تنزع الناس كأنهم أعجاز نخل منقعر ﴿٢٠﴾ فكيف
كان عذابي ونذر ﴿٢١﴾ ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل
من مدكر ﴿٢٢﴾ كذبت ثمود بالنذر ﴿٢٣﴾ فقالوا أبشرا منا واحدا
نتبعه إنا إذا لفي ضلال وسعر ﴿٢٤﴾ أألقي الذكر عليه
من بيننا بل هو كذاب أشر ﴿٢٥﴾ سيعلمون غدا من الكذاب الأشر
﴿٢٦﴾ إنا مرسلو الناقة فتنة لهم فارتقبهم واصطبر ﴿٢٧﴾

٥٣٠

ونبئهم

7-8. "Gözleri dalgın dalgın, çekirgeler gibi yayılmış, o çağırana koşarak kabirlerden çıkarlar. İnkarcılar: 'Bu, zorlu bir gündür' derler."

9. "Bu putperestlerden önce Nuh kavmi de yalanlamış, hem de kulumuzu yalanlayarak: 'Delidir' demişler ve yolu kesilmişti."[1]

10. "O da: 'Ben yenildim, bana yardım et' diye Rabbine yalvarmıştı."

11. "Biz de bunun üzerine gök kapılarını boşanan sularla açtık."

12. "Yeryüzünde kaynaklar fışkırttık; her iki su, takdir edilen bir ölçüye göre birleşti."

13-14. "Onu, tahtadan yapılmış, mıhla çakılmış bir gemiye bindirdik; inkar edilmiş olan Nuh'a mükafat olarak verdiğimiz gemi nezaretimiz altında yüzüyordu."

15. "And olsun ki Biz, o gemiyi bir ibret olarak bıraktık; öğüt alan yok mudur?"

16. "Benim azabım ve uyarmam nasılmış?"

17. "And olsun ki Kuran'ı, öğüt olsun diye kolaylaştırdık; öğüt alan yok mudur?"

18. "Ad kavmi peygamberini yalanlamıştı; Benim azabım ve uyarmam nasılmış?"

19-20. "Nitekim üzerlerine, insanları, sökülmüş hurma kütüğü gibi kopararak yere seren, dondurucu bir rüzgarı uğursuzluğu devam eden bir günde gönderdik."

21. "Benim azabım ve uyarmam nasılmış?"[2]

22. "And olsun ki, Kuran'ı öğüt olsun diye kolaylaştırdık; öğüt alan yok mudur?"

23. "Semud kavmi uyaran peygamberleri yalanladı."

24-25. "İçimizden bir insana mı uyacağız? O zaman biz sapıklık ve delilik etmiş oluruz. Zikir, aramızda, ona mı verilmiş? Hayır, o pek yalancı ve şımarığın biridir, dediler."

26. "Yarın, kimin pek yalancı ve şımarık olduğunu bileceklerdir."

27. "Doğrusu, onları denemek üzere dişi deveyi gönderen Biziz. O halde onları gözetle ve sabret."

[1] Yüce Rabbimiz, kıyametin kesinlikle kopacağını, onun vaktinin iyice yaklaştığını, dünyanın da iyice sona doğru ilerlediğini bildirerek şöyle buyuruyor: Kıyamet saati yaklaştı, ay yarıldı. Evet onun gelmesinde hiç şüphe yoktur. "Allah'ın buyruğu gelecektir; acele gelmesini isteyip durmayın.." *(16 Nahl 1)* "İnsanların hesap görme zamanı yaklaştı, fakat onlar hala habersiz, haktan yüz çeviriyorlar." *(21 Enbiya 1)* Kıyametin kopacağına inanmak ise, tevhidin temel esaslarının başında gelir.

Ayın yarılması olayı ise, Hz. Peygamberin @ mucizelerinden biridir Mekke döneminde gerçekleşen bu mucizeyi müşrikler görmüşler, fakat onu yalanlayıp ona itibar etmemişlerdi. Çünkü inkarcıların adeti hep böyle idi. Onlar, ne zaman bir mucize görseler, bu bizim bildiğimiz bir büyüdür, derler. Oysa bu onların boş kuruntularından ibarettir. İnkarcılar istemeseler de Yüce Allah, nurunu tamamlayacaktır.

Daha önce de nice peygamberler gelmiş, insanlara gerçekleri gösteren mucizeler getirmişlerdi. Getirdikleri o mucize ve ayetlerde büyük hikmetler vardı. Ama o inkarcılar, bunlara kulak vermediler ve onları anlamadılar. Yüce Allah'ın gösterdiği sayısız hikmetler sürekli onları uyarıyordu, ama bunu ancak gönül gözleri açık olan akıl sahipleri anlayıp onlardan yararlanabilirlerdi.

Ey Muhammed, sen de görevini yerine getirip insanlara gerçekleri ulaştırıyorsun. Artık senin çağrına kulak veren kazanmıştır; sana karşı gelenin de vebali kendi boynunadır. O halde sen onlardan yüz çevir, onlara aldırma, nasıl olsa kıyamet gelecek. O diriliş ve hesap günü sen onları, dalgın ve bitkin bakışlarıyla kabirlerinden çıkarlarken görürsün. O sırada onlar, sanki etrafa yayılmış çekirge sürüleri gibi perişan bir haldedirler. O gün onları, sorgulanmaya çağıran meleklerin çağrılarına, koşarak gittiklerini görürsün. İşte o dehşetli gün, müminler için müjde günü; *inkarcı kafirler için ise gam ve keder günüdür.* İnkarcılar, bu çok zorlu, çok çetin ve korkunç bir gün, derler.

Ey Muhammed, onların yaptıklarına bakıp mahzun olma! Doğrusu senden önce de, kavmi Hz. Nûh peygamberi yalanlamıştı. Onlar Nûh kulumuzu yalanlamışlar, onu yalancılıkla suçlayıp delilikle itham etmişlerdi. Daha da ileri giderek onun önüne geçmişler, davetine engel olmuşlar ve ona tehditler savurmuşlardı.

[2] Hz. Nûh peygamber, ben yenik düştüm, Rabbim, inkarcı topluma karşı sen bana yardım et, diye dua etmişti. Biz de duasını kabul edip, gök yüzünden sular indirmeye ve yerden sular fışkırtmaya başladık. Nihayet her yer sularla dopdolu oluverdi. Biz, iman edenlerle birlikte Hz. Nûh'u gemide taşıdık. Gemi, Bizim nezaretimiz altında güven içerisinde yüzüyordu. Ve Biz, inkarcıların hepsini suda boğarak helak ettik. Onlar böylece Allah'ı inkar etmelerinin cezasını buldular. Andolsun ki Nûh ve kavminin kıssasında alınacak dersler vardır. Herhalde insanlar buna bakıp ibret alırlar.

And olsun ki Biz, o gemiyi bir ibret olarak bıraktık.. Gönlünü Allah kelamına açan basiretli kimseler için onun lafzını ve manasını kolaylaştırdık.

Nûh kavminden sonra, peygamberlerimizi yalanlayan Âd kavmine de dondurucu bir rüzgar gönderdik. Hem de uğursuzluğu sürekli olan bir günde onları perişan ettik. Onların tüm çabaları boşa gitti. Çünkü o dehşetli gün, onların dünyadaki azaplarıyla, ahiret azaplarını birleştiren an olmuştu. Bu dondurucu kasırga hem onları yok etti, hem de sahip oldukları tüm her şeyi. Sonuçta onlar, rüzgarın kökünden söküp attığı kuru hurma kütükleri gibi oluverdiler. Erişilmez gücün sahibi olan Allah'ın azabı nasılmış gördüler mi? Kendisini inkar eden, peygamberlerini yalanlayan ve onların getirdikleri uyarıcı ayetlerden ders almayanların sonu nasılmış anladılar mı?

وَنَبِّئْهُمْ اَنَّ الْمَٓاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ
فَتَعَاطٰى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابٖي وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ اِنَّٓا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشٖيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ
فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ اِنَّٓا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
حَاصِبًا اِلَّٓا اٰلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا كَذٰلِكَ نَجْزٖي مَنْ
شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ اَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾
وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهٖ فَطَمَسْنَٓا اَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابٖي وَنُذُرِ
﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾ فَذُوقُوا عَذَابٖي
وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾
وَلَقَدْ جَٓاءَ اٰلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا كُلِّهَا فَاَخَذْنَاهُمْ
اَخْذَ عَزٖيزٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ اَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ اُو۬لٰٓئِكُمْ
اَمْ لَكُمْ بَرَٓاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ اَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمٖيعٌ مُنْتَصِرٌ ﴿٤٤﴾
سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ
وَالسَّاعَةُ اَدْهٰى وَاَمَرُّ ﴿٤٦﴾ اِنَّ الْمُجْرِمٖينَ فٖي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ
فِي النَّارِ عَلٰى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

28. "Onlara, sıralarına göre suyun kendileriyle o deve aralarında pay edilmiş olduğunu haber ver."

29. "Ama bir arkadaşlarını çağırdılar, o da kılıcını çekip deveyi kesti."

30. "Benim azabım ve uyarmam nasılmış?"

31. "Nitekim üzerlerine bir tek çığlık gönderdik de, ağılcıların kullandığı kurumuş ot gibi oluverdiler."[3]

32. "And olsun ki, Kuran'ı öğüt olsun diye kolaylaştırdık; öğüt alan yok mudur?"

33. "Lut kavmi de uyaran peygamberleri yalanladı."

34-35. "Biz de üzerlerine taş yağdıran bir rüzgar gönderdik. Ancak, Lut'un taraftarlarını, katımızdan bir nimet olarak seher vakti kurtardık. Şükredene işte böyle mükafat veririz."

36. "And olsun ki, Lût onları Bizim yakalamamızla uyarmıştı, ama onlar uyarmaları şüphe ile karşılıyarak dinlemediler."

37. "And olsun ki, onlar Lut'un konukları olan melekleri elde etmeye kalkıştılar, bunun üzerine gözlerini kör ettik. Azabımı ve uyarmalarımı dinlememenin sonucunu tadın bakalım!"

38. "And olsun ki, sabah erken, önü alınmaz bir azap başlarına geldi."

39. "Azabımı ve uyarmalarımı dinlememenin sonucunu tadın bakalım!"

40. "And olsun ki, Kuran'ı öğüt olsun diye kolaylaştırdık; öğüt alan yok mudur?"

41. "And olsun ki, Firavun erkanına uyaranlar geldi."

42. "Mucizelerimizin hepsini yalanladılar. Bunun üzerine onları güç ve kuvvet sahibi olana yakışır bir şekilde yakaladık."

43. "Sizin inkarcılarınız bunlardan daha mı üstündür? Yoksa Kitaplarda size bir kurtuluş belgesi mi var?"

44. "Yoksa: 'Biz öc alabilecek bir topluluğuz' mu diyorlar?"

45. "Toplulukları dağıtılacak, yüzgeri edileceklerdir."

46. "Kıyamet onların azap ile vadedildikleri gündür. O ne korkunç, ne acı bir gündür!"[4]

47. "Doğrusu suçlular sapıklık ve çılgınlık içindedirler."

48. "Ateşe yüzüstü sürüldükleri gün.. Tadın bakalım Cehennemin okşayışını!"

49. "Şüphesiz Biz her şeyi bir ölçüye göre yaratmışızdır."

[3] Andolsun ki, Biz bu Kur'ân'ı öğüt alınsın diye, peygamberimiz Hz. Muhammed'e indirdik. Kım Kur'ân'dan öğüt alırsa, o kişi kurtuluşa ermiş olur. Öğüt almak isteyene Kur'ân'ı anlamak ve yaşamak kolay gelir. O halde Yüce Allah'ın ezberlenmesini ve anlaşılmasını kolaylaştırdığı Kur'ân'dan öğüt alan yok mu?

Semûd kavmi, uyarıcı olarak kendilerine gelmiş olan Salih peygamberi yalanlamışlar ve onun bir beşer olarak peygamber gönderilmesine itiraz etmişlerdi. Nasıl olur da bir insan, peygamber olarak gönderilebilirdi? Şayet biz, bizim gibi bir insana uyar, bizden birinin liderliğine boyun eğecek olursak, o zaman biz mahvoluruz, sapıtmış oluruz, diyorlardı! Oysa bu, onların kuruntu ve yalanlarından başka bir şey değildi. Aslında onlar, Yüce Allah'a itiraz ediyorlar ve kendilerine değil de, özellikle Salih'e peygamberlik verilmesine şaşıyorlardı. Onlar şöyle diyorlardı: Demek kitap, aramızdan bir başkasına değil de, ona indirildi, öyle mi?! Onlar, Hz. Salih'in yalancı ve yalan söylemekte ölçüyü aşan şımarık biri olduğunu ileri sürüyorlardı.. Hayır, hayır, hiç de öyle değildi!. Gerçekte onlar bu düşünce ve sözlerinde yanılıyorlardı..

Onlar, yarın kimin yalancı ve şımarık olduğunu bilecekler! Bu cümle çok çetin ve dehşetli bir tehdittir

Hz. Salih'in devesi, bir mucize olarak onlara verilmişti. Ama onlar, bunu anlayamadılar ve imtihanı kaybettiler. Yüce Allah da, deve konusundaki ilahî uyarılara uymamaları üzerine, onları yoketti. Onlar suyun, deve ile kendi aralarında paylaştırılması kuralını da çiğnediler ve sonunda deveyi boğazladılar. Böylece Hz. Salih peygambere karşı gelerek Allah'a isyan etmiş oldular. Derken bir azap çığlığı onları yakalayıverdi. Sonuçta onlar, ateşin yakıp kavurduğu çerçöpe dönüverdiler. Böylece kökleri kazınmış oldu. Tarihin sayfalarından silinip gittiler. Ve onların haberleri, ibret alanlar için, geride bir ibret levhası olarak kaldı.

[4] Ayetlerde öğüt üzerine öğüt geliyor. Yüce Allah, tekrar tekrar Kur'ân'ın kolaylaştırıldığına dikkat çekiyor. Tüm bu gerçekler karşısında, şu inkarcılar içerisinde, Allah'tan korkup bu Kur'ân'dan ders alacak birileri çıkacak mı? Ve tüm insanlık, aynı şekilde Allah'tan korkup bu Kur'ân'ın öğütlerinden yararlanabilecekler mi?

Yüce Rabbimiz, surenin bu bölümünde de kendilerine gönderilen peygamberlerini yalanlayıp ona baş kaldıran Lût kavminden bahsediyor. Onlar, eşcinselliği hortlatarak ahlakızlıkta haddi aşmışlardı. Yüce Allah da onları, başka hiç kimseye yapmadığı bir şekilde, korkunç bir biçimde helak ediverdi.

Hz. Lût peygamber ve ona uyanlar ise, bir seher vakti oradan ayrılmışlar ve azaba uğramaktan kurtulmuşlardı. Bu ise, Yüce Allah'ın nimetlerine şükreden kullarına bir ihsanı idi.

Andolsun ki Biz, peygamberlerimiz vasıtasıyla azgın kullarımızı hep uyarmışızdır. Ama o uyarıcılar hakkında şüpheye düşenler, onlar aracılığıyla Allah'ın uyarmalarından korkup ders almayanlar, işte onları Yüce Allah, günahları nedeniyle cezalandırmıştır. İşte onlardan bir güruh olan Lût kavmi, Lût peygambere gelen misafirlere sarkıntılık ederek Allah'ın peygamberini üzmeye yeltenmişlerdi. Ama Yüce Allah, onları yüzgeri ediverdi, rüzgar ve kasırgalarla gözlerini kör etti. Sonuçta hepsi helak oldular. Onlar Allah'ın önceden uyardığı korkunç azabını tattılar. Ve nihayet onlar da, ibret alanlar için bir ibret abidesi oldular.

Firavun ve kavmi de bir ibrettir. Onları da erişilmez güç ve hikmet kaynağı Yüce Allah helak etmişti. Onlar, Allah'ın ayetlerine baş kaldırıp onları yalanlayınca, Allah şanına yaraşır bir biçimde onları yakalayıvermişti.

Sonraki ayetlerde tehdit, Mekkelilere yöneliyor. Şöyle ki, Yüce Mevla, onların tüm delil ve bürhanlarını çürütürek buyuruyor ki: Şimdi siz mi daha güçlüsünüz, yoksa daha önce helak edilen toplumlar mı? Yoksa sizin elinizde, Levh-i Mahfuzda yazılmış azaptan kurtuluş beraati mi var? Yoksa sizi, gücünüz ve nüfusunuz mu aldatıyor? Hayır, hayır! Hiç şüphesiz o topluluğunuz mağlup edilecek ve gücünüz yok olacak. Bir gün gelecek korku ve dehşet içerisinde ardınızı dönüp kaçacaksınız. Keşke iş, bununla bitse! Hayır bununla kalmayacak! Ve sizin buluşma anınız kıyamet olacak. Nereden bileceksin kıyametin ne dehşetli bir şey olduğunu! O hesab ve sorgulanma gününde onların durumu çok daha dehşet ve korkunç olacaktır. O gün, ne mal fayda verecek, ne eş dost, ne evlat ıyal! Hiç bir güç o günün azabına karşı koyamayacak! Elbette Yüce Allah, kulları hakkında adaleti ile muamele eder.

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا
أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾
وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ
وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلرَّحْمٰنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ﴿٢﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ﴿٣﴾ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾
اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿٥﴾ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾
وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾ اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾
وَاَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾ وَالْاَرْضَ
وَضَعَهَا لِلْاَنَامِ ﴿١٠﴾ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ﴿١١﴾
وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾
وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ﴿١٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

٥٣٢

50. "Bizim buyruğumuz bir göz kırpması gibi anidir."

51. "And olsun ki, sizin gibilerini de yok ettik, öğüt alan yok mudur?"

52. "İnsanların yaptıkları her şey kitaplarda kayıtlıdır."

53. "Küçük ve büyük, hepsi satır satırdır."

54-55. "Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, güçlü hükümdarın katında, yüksek bir derecede, cennetlerde ferahlık ve aydınlık içindedirler."[5]

55 RAHMÂN SÛRESİ

Rahman sûresi 78 ayet olup Mekke'de mi Medine'de mi indiği konusunda farklı görüşler vardır. Hz. Osman Mushafına göre sûre Medine'de inmiştir. Sûre adını ilk ayetten alır. Rahman sûresi Arûsu'l-Kur'ân (Kur'ânın gelini) diye de anılır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Rahman."
2. "Öğretti Kur'ân."
3. "Yarattı insan."
4. "Ona öğretti beyân."
5. "Güneş ve ayın hareketleri bir hesaba göredir."
6. "Yıldız[1] ve ağaçlar O'na secde ederler."
7. "O, göğü yükseltmiş ve mizanı koymuştur."
8. "Artık mizanda tecavüz etmeyin."
9. "Tartıyı adaletle doğru yapın, mizanı eksik tutmayın."
10. "Allah, yeri canlılar için meydana getirmiştir."

11-12. "Orada meyveler, salkımlı hurma ağaçları, kabuklu taneler, güzel kokulu otlar vardır."

13. "Öyleyken, Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"[2]
14. "O, insanı pişmiş çamur gibi kuru balçıktan yaratmıştır."
15. "Cinleri de yalın bir alevden yaratmıştır."
16. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

[5] Allah'a ve peygamberine inanmayan günahkarlar, işte onlar yoldan çıkmışlar olup alevli cehennemin yaranıdırlar. O dehşetli kıyamet günü onlar, yüz üstü cehenneme sürülecekler, zebaniler de ellerindeki demir çubuklarla onlara vuracak ve şu sözlerle onları azarlayıp paylayacaklar· Tadın bakalım cehennemin okşayışını! Sekar vadisinin ne olduğunu görün bakalım!

Doğrusu şanı yüce Allah, her şeyi belli bir ölçüye göre yaratmıştır. Her şeyi belli bir ölçüyle varetmiş ve her şeyin ömrünü ve ecelini belirlemiştir. Yüce Allah'ın, kulları hakkında vereceği karar ise, bir göz kırpması kadarki bir andır ve çok anidir. Bu ifade, Allah'ın yaratıklarına nasıl hükümran olduğunu net bir biçimde ortaya koymaktadır.

Andolsun ki Yüce Allah, sizin gibi nice zalimleri yok etmiştir. Ama zalimler hiç ders almamışlardır. Oysa insanın yapıp ettiği her şey, kayıtlı ve yazılıdır. Küçüğü büyüğü ile tüm yapılanların hepsi satır satır katımızda yazılı olup, sahipleri ona göre cezalandırılacaklardır. Herkes yaptığının karşılığını görecektir.

Doğrusu Allah'tan sakınarak O'na karşı yükümlülüklerini yerine getirenler, cennetlerde ve nur içinde ağırlanacaklardır. Allah'tan korkan o kullar, kıyamet günü güven içerisinde olacaklardır. Rableri onlara şöyle seslenecektir: Bugün sizin için korku da yok, siz mahzun da olmayacaksınız. İşlediğiniz hayırlara karşılık, ayıpları gizlemeniz ve zorlukları kaldırmanız karşılığında haydi girin cennetlere. Buyurun cennetler sizi bekliyor, orada istediğiniz her şey var. Canınız ne çekiyorsa hepsi orada sizi bekliyor. Girin cennetlere, girin aydınlıklara. Buyurun girin, güçlü hükümdarın katındaki dostluk meclisine. Artık sizler Allah'ın lütuf ve keremi içerisinde, O'nun hoşnutluğu ve nimetleri içerisinde yaşayacaksınız. Girin cennete, temelli kalmak üzere. Doğrular, kanaatkarlar ve dürüst dostlarla beraber!..

[1] Ayette geçen 'necm' kelimesi yıldız anlamına geldiği gibi, gövdesi olmayan tüm bitkiler yani otlar için de kullanılmıştır. Tefsircimiz ilk görüşü tercih etmiştir. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VIII, 107.)*

[2] Şanı yüce Rabbimiz Rahmandır. O, izzet, azamet sahibi, rahmet ve ihsan kaynağıdır. O bizlere, yaratıklarına olan sonsuz lütuf ve kereminden söz ediyor. Bu meyanda O'dur kullarına Kur'ân'ı indiren, merhametine mazhar olmuş kimseye onun ezberlenmesini ve anlaşılmasını kolay kılan. Ve Rabbimiz şöyle buyuruyor:

Rahman. O öğretti Kur'ân'ı, yarattı insanı ve ona öğretti beyanı. Evet şanı yüce Rabbimiz engin merhamet sahibidir. O'nun o uçsuz bucaksız rahmetinin görüntülerinden bir kısmı da, Yüce Kur'ânı indirmesi, semayı kaldırıp direksiz olarak yükseltmesi, yeryüzünü de yayıp her çeşit canlıyla doldurup onların hizmetine vermesidir. O'dur gökten suyu indiren ve onunla her çeşit bitkiyi yetiştiren. İnsana yaraşan, Hz. Muhammed'in peygamberliğini kavrayıp takdir etmek ve onun kadrü kıymetini bilmektir. Bunu takdir etmeyen kimse ise, derin bir sapıklık içerisindedir.

İnsanı Allah yarattı. Onu çamurdan halketti, sonra ona şekil verdi ve kendi ruhundan üfürdü. Sonra da ona beyanı öğretti. Evet Yüce Rahman, emir ve isteklerini insana Kur'ân'da satır satır açıklamıştır.

Güneşi ve ayı da iki ayet olmak üzere yaratmıştır. Onlar, Rahmanın erişilmez gücüne, engin ilmine ve büyüklüğüne işaret eden iki büyük ayettir. Güneş de ay da belli bir ölçüye göre, yörüngelerinde hareket ederler. Onların bu hareketlerinde herhangi bir tutarsızlık ve belirsizlik yoktur. Onlar gece gündüz belli bir düzen içerisinde fezada hareket ederler. İnsanlar, güneş ve ayın hareketlerine bakarak günlerini, yıllarını ve aylarını hesaplarlar.

Yıldız da gökyüzünün ayetlerinden biridir. Yanısıra gökyüzüne doğru yükselen ağaçlar da yeryüzünün ayetidir. İşte hem yıldızlar, hem de ağaçlar secde ederler, çok ince bir ölçüye göre varlıklarını sürdürürler. Ama bunu ancak, bilgi sahipleri farkedebilirler.

Yüce Allah, ilmi ve adaleti ile gökyüzünü kaldırıp direksiz durdurmuştur. Onun için de ölçüler koymuştur. Tüm bunlar Allah'ın erişilmez gücünün açık belgeleridir. O halde ey insanlar! Allah'ın tüm bu ayetlerine bakarak Allah'ı layıkıyla tanımaya çalışın. Tüm yapıp ettiklerinizi Allah'ın rıza ve hoşnutluğunu kazanmak için, O'nun ölçülerine göre yapın. Yüce Allah, gökleri ve yeri adalet ölçüleri içerisinde yaratmıştır ki, tüm her şey aynı şekilde adalet ölçüleri içerisinde olsun. Öyleyse ölçüde tartıda hep adalete riayet edin. Asla eksik ölçüp tartmayın. Ölçüyü tartıyı hep doğru tutup adaletle yapın. Hiçbir şekilde haksızlık yapmayın. ➡

➡ Yüce Allah, yeryüzünü de canlıların hizmetine sunmuştur. Ayette geçen 'enâm' öncelikle insanlardır.

Allah Teâlâ, gökleri yükselttiği gibi, yeri de yaymış ve insanların emrine amade kılmıştır. Yalçın dağlarla onu sağlamlaştırmış ve onu varlıkların işlerini rahatlıkla görebilecekleri şekilde istikrarlı bir halde durmasını sağlamıştır. Siz insanlar yerin bağrından çıkarılıp yaratıldınız, hayatınızı orada sürdürürsünüz, sonra dönüşünüz yerin bağrına olacak ve bir gün gelecek yine oradan çıkarılacaksınız.

Yeryüzünde, farklı renk ve tadlarda çeşit çeşit meyveler da canlıların hizmetine verilmiştir. Salkım salkım hurmalar, kabuklu taneler ve güzel kokulu otlar hepsi sizin emrinize verilmiştir. Yaşı ve kurusuyla hurmada pek çok fayda olduğu için, meyvelerden özellikle hurma zikredilmiştir.

O halde ey insan ve cin topluluğu! Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Gerçekten sayısız nimetler, envai çeşit özellik ve güzellikte sizlerin hizmetinize sunulmuş. Siz hepiniz onlardan yararlanıyorsunuz. Bunu hiç biriniz inkar edemez. İşte yoktan varedilme nimeti; akıl, anlayış ve izan nimeti; ana-baba nimeti; çoluk çocuk nimeti; Allah'ın dilediği kullarına bahşettiği ilim nimeti; tüm bu nimetlerin başında gelen iman nimeti. Gerçekten de Allah'ın kişiyi müslümanlardan kılmasından daha büyük bir nimet yoktur. Bunlar Allah'ın kullarına bahşettiği nimetler mecmuasından sadece bir kaçı.

Biz ise tüm bu nimetler ve Yüce Allah'ın bu surede tekrarlanan bu sorusu karşısında, tıpkı cinlerin dediği gibi diyoruz: Allahım! Biz senin nimetlerinden hiç birini yalanlamayız. Sana sonsuz hamdü sena olsun Yüce Rabbimiz!

Nitekim İbn Abbas da şöyle derdi: Hayır ya Rab! Senin nimetlerinden birini bile yalanlamayız. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 271)*

سُورَةُ الرَّحْمَٰنِ

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَآتُ فِي الْبَحْرِ
كَالْأَعْلَامِ ﴿٢٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ
﴿٢٦﴾ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٢٨﴾ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ
أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ
إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾ يُرْسَلُ
عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾ فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً
كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوْمَئِذٍ
لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

٥٣٢

17. "O, iki doğunun Rabbidir, iki batının Rabbidir."
18. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
19. "İki denizi salıvermiş birbirleriyle karşılaşırlar."
20. "*Aralarında bir engel vardır; birbirinin sınırını aşamazlar.*"
21. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
22. "Bu iki denizden de inci ve mercan çıkar."
23. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
24. "Denizde yürüyen dağlar gibi gemiler O'nundur."
25. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
26. "Yeryüzünde bulunan her şey fanidir."
27. "Ancak, yüce ve cömert olan Rabbinin varlığı bakidir."
28. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
29. "Göklerde ve yerde olan kimseler her şeyi O'ndan isterler; O her gün bir iştedir."
30. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"[3]
31. "Ey insan ve cin toplulukları! Sizin de hesabınızı ele alacağız."
32. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
33. "Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin çevresini aşıp geçmeye *gücünüz yetiyorsa geçin!* Ama Allah'ın verdiği bir güç olmaksızın geçemezsiniz ki!"
34. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
35. "Üzerinize dumansız bir alev ve ateşsiz bir duman gönderilir de kurtulamazsınız."
36. "*Öyleyken Rabbinizin* nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
37. "Gök yarılıp da, gül gibi kızardığı, yağ gibi eridiği zaman!.."
38. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"
39. "*O gün ne insana* ve ne cine suçu sorulur."
40. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

[3] Yüce Mevlamız, insanı pişmiş çamur gibi kuru balçıktan yaratmıştır. Sonra ona en güzel şekli vermiş ve işlerini planlayıp düzenleyen, Rabbini tanıyan bir insan haline getirmiştir. O, cinleri de dumansız yalın ateş alevinden yaratmıştır. İnsan ve cinlerden olsun, bahtiyar iyi kişi, Allah'a ve peygamberlerine, son olarak da peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed'in peygamberliğine iman eden kimsedir. Tüm bu gerçekler ortada iken, ey insan ve cin topluluğu, Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

O iki doğunun da Rabbidir, iki batının da Rabbi. Tüm evrenin yegane sahip ve maliki O'dur. Böyleyken Rabbınizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız? Öyleyse Allah'ın sayısız nimetlerini hatırlayın, O'nun erişilmez gücünü bir düşünün ey insanlar! Düşünün de yalnızca O'ndan sakının, ta ki kurtuluşa erebilesiniz. Bakmaz mısınız, Yüce Yaratıcı o eşsiz kudretiyle denizlerde dağlar gibi büyük gemileri yüzdürüyor. O gemiler sayesinde sizler, ihtiyaçlarınızı görür, geçiminizi temin edersiniz. Böyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Şu dünyada bulunan her şey sonludur. İnsan, cin ve sizin ekip diktikleriniz, yaptığınız binalar, topladığınız mallar, elde ettiğiniz makam ve mansıplar, bunların hepsi son bulacaktır. Kerim olan Rabbinin zatından başka hiç kimse bakî ve kalıcı değildir. Şanı yüce olan Allah ölümsüzdür. O her zaman diridir. Sizler, bu dünyadan ancak yaptığınız hayırları öteki dünyaya götürebilir ve ancak onları ebedileştirebilirsiniz. Kıldığınız namazlar, verdiğiniz zekatlar, ana-babanıza karşı yaptığınız iyilikler, fakir fukaraya gösterdiğiniz merhamet ve yardımlar, işte kalıcı olan ancak bu güzelliklerdir. O halde ey insan, iki dünyada da bahtiyar olmak istiyorsan şunu unutma ki, bu dünyada sahip olduğun her şey ya senden ayrılacak, ya da sen onları bırakıp gideceksin. Öyleyse Allah'tan kork ve O'na karşı görevlerini yerine getirerek kendini kurtarmaya bak. Hiç bir zaman aklından çıkarma, şu yeryüzünde bulunan her şey sonludur, kalıcı olan izzet ve ikram sahibi Rabbinin zatıdır. Gerçek bu iken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

O Allah'ın şanı yücedir, O'nun hiç kimseye ihtiyacı da yoktur. O, isteyene verir, ama hazinelerinden hiç bir şey eksilmez. O, her gün bir iştedir. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

يعرف المجرمون بسيماهم فيؤخذ بالنواصي والأقدام ﴿٤١﴾ فبأي آلاء
ربكما تكذبان ﴿٤٢﴾ هذه جهنم التي يكذب بها المجرمون ﴿٤٣﴾
يطوفون بينها وبين حميم آن ﴿٤٤﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٤٥﴾
ولمن خاف مقام ربه جنتان ﴿٤٦﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٤٧﴾
ذواتا أفنان ﴿٤٨﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٤٩﴾ فيهما عينان
تجريان ﴿٥٠﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٥١﴾ فيهما من كل فاكهة
زوجان ﴿٥٢﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٥٣﴾ متكئين على فرش
بطائنها من إستبرق وجنى الجنتين دان ﴿٥٤﴾ فبأي آلاء ربكما
تكذبان ﴿٥٥﴾ فيهن قاصرات الطرف لم يطمثهن إنس قبلهم
ولا جان ﴿٥٦﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٥٧﴾ كأنهن الياقوت
والمرجان ﴿٥٨﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٥٩﴾
هل جزاء الإحسان إلا الإحسان ﴿٦٠﴾ فبأي آلاء ربكما
تكذبان ﴿٦١﴾ ومن دونهما جنتان ﴿٦٢﴾ فبأي آلاء ربكما
تكذبان ﴿٦٣﴾ مدهامتان ﴿٦٤﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٦٥﴾
فيهما عينان نضاختان ﴿٦٦﴾ فبأي آلاء ربكما تكذبان ﴿٦٧﴾

فيهما

41. "Suçlular simalarından tanınırlar da, alın saçlarından ve ayaklarından yakalanırlar."

42. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

43. "İşte suçluların yalanladıkları cehennem budur."

44. "Onlar, cehennem ateşiyle kaynar su arasında dolaşır dururlar."

45. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"[4]

46. "Rabbine karşı durmaktan korkan kimseye iki cennet vardır."

47. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

48. "Bu iki cennet çeşit çeşit meyvelerle doludur."

49. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

50. "Cennetlerde akan iki kaynak vardır."

51. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

52. "Bu cennetlerde türlü meyveden çift çift vardır."

53. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

54. "Orada, örtüleri parlak atlastan yataklara yaslanırlar; iki cennetin meyvelerini de kolayca toplarlar."

55. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

56. "Orada, bakışlarını yalnız eşlerine çevirmiş, daha önce ne insan ve ne de cinlerin dokunmuş olduğu dilberler vardır?"

57. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

58. "Onlar yakut ve mercan gibidirler."

59. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

60. "İyiliğin karşılığı ancak iyilik değil midir?"

61. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"[5]

62. "Bu iki cennetten başka iki cennet daha vardır."

63. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

64. "Renkleri koyu yeşildir."

65. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

66. "İkisinde de durmadan fışkıran iki kaynak vardır."

67. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

[4] Bu ayetler cin ve insan topluluklarına ilahî tehdit ve uyarılardır. Ey insan ve cinler, sizin hesabınıza kalacağız. O an sizin benden başka Rabbiniz de olmayacak. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Sizler, eğer göklerin ve yerin çevresini aşıp geçebiliyorsanız geçin de görelim! Şunu iyi bilin ki, sultan olmadan geçmeniz mümkün değildir. Ayette geçen 'sultân', bilimsel güçtür. O halde siz araştırmanızı yapın ki Allah size gerçekleri göstersin, bilimsel keşifler yapma imkanı tanısın. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Evet şanı yüce olan Allah, sizin üzerinize yıldırımlar göndermeye, yalın bir ateş ve zehirli bir duman göndermeye de kadirdir. O zaman kurtulmanız mümkün olmaz. O halde ey insan ve cin toplulukları! Şunu hiç bir zaman unutmayın ki, sizin Rabbiniz olan Allah, her zaman güç ve yetkiyi elinde tutandır. Öyleyse O'nun büyüklüğünü takdir ederek yalnızca O'na kulluk edin. Zira hiç bir şey, O'nun güç ve kudretiyle boy ölçüşemez. O, tüm alemleri çepeçevre kuşatmıştır. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

O gün gökyüzü, gül yağı gibi kızarır. İşte o gün, insan cin, hiç kimseye günahından sorulmaz. Çünkü artık kıyamet kopmuş, melekler amel defterlerini ortaya koymuşlar, cennetlikler ve cehennemlikler belli olmuştur. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

İşte o gün, günahkarlar simalarından tanınır ve yaka paça tutulup getirilirler. Nereye mi? Elbette cehenneme. Çünkü onlar dünyada iken gerçekleri yalanlamışlardı. Ellerinden geliyorsa bugün de yalanlasınlar da görelim! Hayır, artık bugün onların böyle bir lüksleri yoktur. Artık onlar cehennemi haketmişlerdir. Cehennem ne berbat bir yerdir! İşte o gün, onlar cehennem ateşiyle kızgın kaynar sular arasında dolaşır dururlar. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

[5] Kıyamet günü, cennetlikler cennete buyur edilirler. Onlar cennete girince melekler onlara şöyle derler: Rabbinin makamından korkan, O'nun huzuruna çıkacağı anın endişesini taşıyan ve dünyada iken O'na itaat eden her kul için Huld cenneti ve Firdevs cenneti vardır. O iki cennette türlü türlü, hoş görünüm ve lezzetli meyveler vardır. Güzelim meyvelerle dopdolu sarkan dallar vardır. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

O cennetlerde akan iki kaynak vardır. O ağaçları sulamak ve rengarenk meyveleri yetiştirmek için akan pınarlar vardır. Yine orada her çeşit meyveden çifter çifter vardır. Bildiğiniz meyve çeşitlerinden ve onlardan çok daha güzellerinden türlü türlü meyveler vardır. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Cennetlikler, astarları ipekli yeşil, parlak ve yumuşak yataklara yaslanmış haldedirler. Cennet meyveleri de onların istedikleri anda kolayca alabilecekleri şekilde hemen yanıbaşlarındadır. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Bu cennetlerde bakışlarını yalnızca eşlerine dikmiş dilberler vardır. Büyüleyici güzellikleriyle, daha önce onlara insan cin hiç bir kimse dokunmamıştır. Onlar sanki yakut ve mercan gibidirler. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

İyiliğin karşılığı iyilik ve güzellikten başka bir şey midir? Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾
فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ
مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ
إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾
مُتَّكِئِينَ عَلَىٰ رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

سورة الواقعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ﴿٣﴾
إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًّا ﴿٤﴾ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا
﴿٦﴾ وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ﴿٧﴾ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿٨﴾
وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿٩﴾ وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿١٠﴾
أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿١٢﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَقَلِيلٌ
مِنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾ مُتَّكِئِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ ﴿١٦﴾

٥٣٥

68. "İkisinde de türlü türlü meyveler, hurmalıklar ve nar ağaçları vardır."

69. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

70. "Oralarda iyi huylu güzel kadınlar vardır."

71. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

72. "Çadırlar içinde ceylan gözlüler vardır."

73. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

74. "Onlara daha önce insan da, cin de dokunmamıştır."

75. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

76. "Cennetlikler orada yeşil yastıklara ve harikulade işlemeli döşeklere yaslanırlar."

77. "Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?"

78. Büyük ve pek cömert olan Rabbinin adı ne yücedir!"[6]

56 VÂKIA SÛRESİ

Vâkıa sûresi 96 ayet olup, 81-82. ayetleri Medine'de, kalan kısmı Mekke'de inmiştir. Sûre, adını olacak olan kıyamet anlamına Vakıa kelimesinden alır. Sûreye Ğınâ (zenginlik) sûresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-3. "Kıyamet koptuğunda kimini alçaltacak ve kimini yükseltecek olan o hadisenin yalan olmadığı ortaya çıkacaktır."

4-7. "Yer sarsıldıkça sarsıldığı, dağlar ufalandıkça ufalanıp da toz duman haline geldiği zaman, siz de üç sınıf olursunuz."

8. "Sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere!"

9. "Soldakiler, ne yazık o soldakilere!"

10. "Öncüler, önde olanlardır."

11-12. "Naim cennetlerinde yakın olanlar işte bunlardır."

13-14. "Onların büyük bir kısmı öncekilerden, bir kısmı da sonrakilerdendir."

15-16. "İşlenmiş tahtlara karşılıklı olarak yaslanırlar."

[6] Yukarda bahsedilen iki cennetten başka, iki cennet daha vardır. Bunlar, ilk iki cennetten biraz aşağı mertebededirler. Şöyleki, ilk iki cennet Allah'ın gözde kulları içindir. Bunlar ise, diğer cennetlikler içindir. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 279-281)* Renkleri yemyeşil ve pırıl pırıldır onların. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Orada durmadan akan çağıldayan iki pınar vardır. Bembeyaz cennet suları akar içlerinden. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Yine envaı çeşit güzellik ve özellikte meyveler vardır. Hurmalar, narlar ve diğerleri.. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Yine o cennetlerde cibinlıklerde saklı ceylan gözlü dilberler vardır. Onlara hiç kimsenin eli değmemiştir. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Yeşil yastıklar ve harikulade işlemeli döşeklere yaslanmış haldedirler. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalan sayarsınız?

Elbette celal ve ikram sahibi Rabbinin ismi çok mübarek ve yücedir. Evet gerçekten o şanı yüce Allah, yüceltilmeye layıktır, isyan edilmeye değil. İbadet edilmeye layıktır, şirk koşulmaya değil. Şükredilmeye layıktır, nankörlük edilmeye değil. Zikredilmeye layıktır, unutulmaya değil. O, erişilmez güç ve kudretin sahibidir.

Tüm bu ayetler apaçık, parlak manaları ortada olan ayetlerdir. Tabiki anlayan ve düşünenler için!

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِنْ
مَعِينٍ ﴿١٨﴾ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ
﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ
الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا
تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ
﴿٢٧﴾ فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَظِلٍّ مَمْدُودٍ ﴿٣٠﴾ وَمَاءٍ
مَسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَفُرُشٍ
مَرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا
﴿٣٧﴾ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ
﴿٤٠﴾ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ
﴿٤٢﴾ وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ
ذَٰلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيمِ
﴿٤٦﴾ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ
﴿٤٧﴾ أَوَآبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ
﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

٥٣٦

17-21. "Ölümsüz gençler yanlarında, baş ağrısı ve dönmesi vermeyen bembeyaz bir kaynaktan doldurulmuş kâseler, ibrikler, kadehler; seçecekleri meyveler, arzulayacakları kuş eti ile çevrelerinde dolaşırlar."

22-23. "İşlediklerine karşılık olarak, sedefteki inciler gibi ceylan gözlüler vardır."

24. "Orada boş ve günaha sokacak bir söz duymazlar."

26. "Sadece selama karşılık selam sözü işitirler."[1]

27. "Sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere!"

28-34. "Onlar dalbastı kiraz ağaçları, salkımları sarkmış muz ağaçları, uzamış gölge altında, çağlayarak akan sular kenarlarında; bitip tükenmeyen ve yasak da edilmeyen bol meyveler arasında; yüksek döşekler üzerindedirler."

35-38. "Biz,ceylan gözlüleri, defterleri sağdan verilenler için yeniden yaratmışızdır; onları bakire, eşlerine düşkün ve hepsini bir yaşta kılmışızdır."

39-40. "Bunların bir kısmı öncekilerden, bir kısmı da sonrakilerdendir."[2]

41. "Soldakiler, ne yazık o soldakilere!"

42-44. "İnsanın içine işleyen bir sıcaklık ve kaynar su içinde, serinliği ve hoşluğu olmayan kara bir dumanın gölgesinde bulunurlar."

45-46. "Çünkü onlar, bundan önce, dünyada, nimet içinde bulunurlar iken, büyük günah işlemekte direnir dururlardı."

47. "Şöyle söylerlerdi: 'Öldüğümüzde, toprak ve kemik yığını olduğumuzda mı, biz mi tekrar dirileceğiz?' "

48. "Önce gelip geçmiş babalarımız mı?"

49-50. "De ki: 'Şüphesiz öncekiler de, sonrakiler de belli bir günün belirli bir vaktinde toplanacaklardır'."

[1] Vâkıa, Sura üfürülünce gerçekleşecek olan büyük kıyamet olayı olup, kıyametin isimlerinden biridir. Kıyamet, mutlaka gerçekleşeceğinden bu isimle anılmıştır. O kıyamet kopunca, kabirlerdekiler diriltilip kalkarlar. Evet, kıyamet koptuğunda, onu yalanlayacak ve onun önüne geçecek hiç bir güç yoktur. Kıyamet, kimilerini cehennemin diplerine alçaltacaktır. İsterse onlar, dünyada güçlü kuvvetli kimseler olsunlar. O kimilerini de kesintisiz nimetler yurdu cennetin en yüce mertebelerine çıkaracaktır. İsterse onlar, dünyada zayıf ve güçsüz kimseler olsunlar. Evet kıyamet, dünyada yetki ve otorite sahibi nice zalim azmanı alçaltacak; dünyada Allah'ın buyrukları doğrultusunda yaşayan Allah'ın nice has kulunu da yükseltecektir. "Doğrusu, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, Rablerinin kendilerine verdiğini almış olarak bahçelerde ve pınar başlarındadırlar. Çünkü onlar, bundan önce iyi davrananlardı. Onlar, geceleri az uyuyanlardı. Seher vakitlerinde bağışlanma dilerlerdi. Onların mallarında muhtaç ve yoksullar için bir hak vardı, onu verirlerdi." (51 Zariyat 15-19) Onlar gizli açık, hep iyilik ihsan sahibi kimselerdi. Bollukta ve darlıkta sürekli iyilikler yaparlardı. Onlar, namazıyla haccıyla ibadetlerine düşkün kimselerdi.

Yer sarsıldıkça sarsıldığı zaman.. Şiddetli bir sarsıntıyla sarsılıp, buna ne oluyor, diye sorulduğunda.. İşte o zaman o, rüzgarın önünde savrulan toz zerreciklerine dönecek ve ortadan kalkacaktır.

İşte o zaman insanlar üç gruba ayrılacaklardır: Birisi sağdakilerdir. İşledikleri iyiliklere karşılık, amel defterleri sağ taraflarından verilenler.. Onlar cennetlerde, pınar başlarında ve yüce makamlarda ağırlanacaklardır.

İkinci grup, soldakilerdir. İşledikleri kötülüklere karşılık, amel defterleri sol taraflarından verilenler. Onlar kendilerine yöneltilen sorulara cevap verememiş zavallı kimselerdir. O gün onlar, keşke bizler toprak olsaydık da bu hallere düşmeseydik, diye sızlanacaklardır.

Üçüncü grup ise, öne geçen öncülerdir. Onlar, Allah'ın kitabına göre yaşamalarının, İslamın yüceltilmesi için çalışmalarının, müslümanları layıkıyla İslamın sancaktarları olmaya yönlendirmelerinin karşılığı olarak Allah'ın rahmetine gark olmuş, O'nun sevgisini kazanmış ve O'nun bağışlamasını haketmiş kimselerdir. İşte onlar, Allah'a yakın olarak nimetler yurdu cennetlerdedirler. Ki onlar cennet ve içindekilerden çok daha yüce olan Allah'ın nurunu temaşa edebilmek için O'na yakın olurlar.

İşte o Allah'ın gözde kulları öncü kimselerin hizmetini görmek için, onların etrafında ölümsüz cennet gençleri döner dururlar. Hem de ellerinde dolu dolu kâse, ibrik ve kadehlerle. Onların içerisinde, baş ağrısı ve baş dönmesi vermeyen tertemiz kaynak suları vardır. O meşrubatların lezzetinden dolayı, onlar bir an bile oradan ayrılmak istemezler. Orada onlara diledikleri meyveler vardır. Bir de canlarının çektiği kuş etleri var. Yanısıra saklı inciler gibi ceylan gözlü huriler de onları beklemektedir. Tüm bunlar, onların içtenlikle Yüce Allah'a kulluk etmeleri nedeniyledir. Onlar nimetler yurdu cennette, ne boş bir söz işitirler ne de günaha sokan bir söz. Onlar orada sadece selama karşılık selam sözü işitirler.

[2] Yüce Rabbimiz, kendisine yakın gözde kullar öncülerin Ahirette varacakları yerleri anlattıktan sonra, onların peşine ikinci grup bahtiyarları getirdi. Sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere! Peki amel defterleri sağdan verilen bu grubun durumu, akıbeti nedir? İşte ayetlerde bunlar açıklanıyor: Dalbastı kiraz ağaçları.. Kesif yapraklı, upuzun dallı ve bol meyveli sık ağaçlar.. Sıvama salkımları sarkmış muz ağaçları.. Altında hoşça vakit geçirilecek upuzun gölgeler.. Çağlayan sular.. Bitmek tükenmek bilmeyen ve yasak da edilmeyen bol bol ve çeşit çeşit meyveler.. Onlar için özel köşkler ve yüksek yüksek konforlu, eskiyip solmayan güzelim yataklar..

Evet şanı yüce Allah, amel defterleri sağdan verilen bu bahtiyar kullar için ceylan gözlü cennet kızlarını özel olarak, bakire ve kocalarına düşkün dilberler olarak yeniden inşa edecektir. Bunların hepsi, Yüce Allah'ın buyruklarını yerine getiren, O'nun isteklerini yapan sağdakiler içindir. O sağdakilerin büyük bir kısmı öncekilerden, bir kısmı da sonrakilerdendir. Bu yüzden onlar, cennetliklerin çoğunluğunu oluştururlar.

سُورَةُ الْوَاقِعَةِ

ثُمَّ اِنَّكُمْ اَيُّهَا الضَّٓالُّونَ الْمُكَذِّبُونَۙ ﴿٥١﴾ لَاٰكِلُونَ
مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقُّومٍۙ ﴿٥٢﴾ فَمَالِؤُ۫نَ مِنْهَا الْبُطُونَۚ ﴿٥٣﴾ فَشَارِبُونَ
عَلَيْهِ مِنَ الْحَم۪يمِۚ ﴿٥٤﴾ فَشَارِبُونَ شُرْبَ الْه۪يمِۜ ﴿٥٥﴾ هٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدّ۪ينِۜ
﴿٥٦﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ اَفَرَاَيْتُمْ مَا تُمْنُونَۜ ﴿٥٨﴾
ءَاَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُٓ اَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ
وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوق۪ينَۙ ﴿٦٠﴾ عَلٰٓى اَنْ نُبَدِّلَ اَمْثَالَكُمْ وَنُنْشِئَكُمْ ف۪ي مَا لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْاَةَ الْاُو۫لٰى فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ اَفَرَاَيْتُمْ
مَا تَحْرُثُونَۜ ﴿٦٣﴾ ءَاَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُٓ اَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَٓاءُ
لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ اِنَّا لَمُغْرَمُونَۙ ﴿٦٦﴾ بَلْ
نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾ اَفَرَاَيْتُمُ الْمَٓاءَ الَّذ۪ي تَشْرَبُونَۜ ﴿٦٨﴾ ءَاَنْتُمْ
اَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ اَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَٓاءُ جَعَلْنَاهُ اُجَاجًا
فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ اَفَرَاَيْتُمُ النَّارَ الَّت۪ي تُورُونَۜ ﴿٧١﴾ ءَاَنْتُمْ اَنْشَاْتُمْ
شَجَرَتَهَٓا اَمْ نَحْنُ الْمُنْشِؤُ۫نَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا
لِلْمُقْو۪ينَۚ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظ۪يمِ ﴿٧٤﴾ فَلَٓا اُقْسِمُ
بِمَوَاقِعِ النُّجُومِۙ ﴿٧٥﴾ وَاِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظ۪يمٌۙ ﴿٧٦﴾

٥٣٧

51. "Sonra, siz ey sapıklar, yalanlayanlar!"

52. "Mutlaka zakkum ağacından yiyeceksiniz."

53. "Karınlarınızı onunla dolduracaksınız."

54. "Onun üzerine kaynar su içeceksiniz."

55. "Hem de susamış develerin suya saldırışı gibi içeceksiniz."

56. "İşte onlara, ceza günü sunulacak konukluk budur."

57. "Sizi yaratan Biziz; hala tasdik etmez misiniz?"[3]

58-59. "Söyleyin; akıttığınız meniden insanı yaratan siz misiniz, yoksa Biz mi yaratmaktayız?"

60-61. "Ölümü aranızda Biz tayin ettik; sizi ortadan kaldırıp benzerlerinizi yerinize getirmeyi, sizi bilmediğiniz şekilde var etmeyi dilesek kimse önümüze geçemez."

62. "And olsun ki, ilk yaratmayı bilirsiniz, yine de düşünmez misiniz?"

63-64. "Söyleyin, ektiklerinizi yerden bitirenler sizler misiniz, yok Biz mi bitiriyoruz? "

65-67. "Dilersek Biz onu çerçöp yaparız, şaşar kalırsınız da 'Doğrusu borç altına girdik, hatta yoksun kaldık' dersiniz."

68-69. "Söyleyin; içtiğiniz suyu buluttan indirenler sizler misiniz yoksa onu Biz mi indiririz?"

70. "Dilersek Biz onu tuzlu yaparız. Hala şükretmez misiniz?"

71-72. "Söyleyin; yaktığınız ateşin ağacını var eden sizler misiniz, yoksa onu Biz mi var ederiz?"

73. "Biz onu bir ibret ve çölde konaklayanlar için[4] yararlı kıldık."

74. "Öyleyse ulu Rabbinin adını tesbih et!"[5]

75-76. "Hayır; yıldızların yerleri üzerine yemin ederim ki bunun ne büyük yemin olduğunu bir bilseniz!"

[3] Yüce Allah, amel defterleri sağdan verilenlerin durumunu anlattıktan hemen sonra, amel defterleri soldan verilecekleri anlatmaya başladı. Onlardan olmaktan Allah'a sığınırız. Onlar cehennemliklerdir. Soldakıler, ne yazık o soldakilere! Peki kimdir soldakiler ve onların durumu nedir? Ayette önce onlara dikkat çekiliyor, sonra da onların durumu açıklanıyor. Onlar, içlerine işleyen bir ateş ve kaynar su içindedirler. Kapkara bir dumandan oluşan bir gölge içerisindedirler. Sanırlar ki, etraflarında kendilerini cehennemden koruyacak bir engel var, onun içerisine girip kaybolsalar ateşten kurtulacaklar! Ama nerede! O duman kızgın sudan daha beterdir. Onun ne serinliği vardır, ne de güzel bir görüntüsü. O büsbütün şerdir. Tüm bunlar, onların dünyada iken Allah'a karşı gelmelerinin sonucudur. Çünkü onlar, dünyada iken günahlara dalmış, dünya ve dünyalıklara kendilerini kaptırmış sefih kimselerdi. Onlar kendi zevk ve safalarını düşünmekten başka bir şey yapmıyorlar, peygamberlerin kendilerine getirdiği gerçeklere kulak asmıyorlar ve hep zulüm ve haksızlığın içerisinde bir hayat sürüyorlardı.

Onlar büyük günah işlemekte direnir dururlardı. Dünya gözlerini bürümüş, kendilerini ona kaptırmışlar, adeta ona tapar hale gelmişlerdi. Allah'a kulluk ediyoruz demeleri, laf kalabalığından ibaretti. Onlar, öldükten sonra dirilmeyi de imkansız görerek inatla şöyle diyorlardı: Öldükten ve çürüyüp toprak olduktan sonra tekrar diriltileceğiz öyle mi?

Onlar sözlerine devamla şöyle diyorlardı: Daha önceden ölüp gitmiş babalarımız da mı diriltilecekler, Oysa onlar yok olup gitmişlerdir?

Ey Muhammed, onlara de ki: Hem öncekiler, hem de sonrakiler. Hepsi belirlenmiş bir günün belli bir vaktinde toplanıp bir araya gelecekler. Ta Hz. Adem'den kıyamete kadar gelecek olan herkes, istisnasız kıyamet meydanında toplanıp bir araya geleceklerdir. Sonra siz ey sapık yalancılar! Siz de o gün diriltilip bir araya getirilecek ve sonra cehennem ağacı olan zakkum ağacından zıkkımlanacaksınız! Onunla karınlarınızı dolduracaksınız. Üstüne de cehennemin kaynar sularından içeceksiniz. Azaba uğrayanların vücutlarından akan irinler olacak sizin içecekleriniz. Tıpkı hayvanlar gibi ondan içeceksiniz!

İşte inkarcı azgınların Ahiretteki durumları da böyle olacaktır. Ceza günü onların varacakları yer cehennemdir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Allah, kıyametin mutlaka gerçekleşeceğine dikkat çekerek ve onu yalanlayan inkarcılara seslenerek şöyle buyuruyor: Sizleri Biz yarattık, tasdik etmeniz gerekmez mi? Siz bir zamanlar yoktunuz, hiçtiniz. Sizi yoktan Biz varettik. Şimdi, sizleri yoktan vareden Allah, sizi tekrar diriltmeye kadir değil mi? Elbette kadir. O halde öldükten sonra dirilişe inansanıza! Evet doğrusu Biz, sizleri yarattık ve sizi hep gerçeğe, hayra çağırdık. Ama siz, bunu kabul etmemekte direndiniz. Artık siz bugün, içerisinde bulunduğunuz sürekli azabı haketmiş bulunuyorsunuz!

[4] Ayette geçen 'Mukvîn' kelimesi, yolcular, yolcu olmayanlar, aç susuz olan ihtiyaç sahipleri olarak da anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VIII, 149-150.)*

[5] Bu ayetlerinde de Yüce Mevlamız, inkarcıların aklını vardıracak bir takım deliller ileri süreterek şöyle buyuruyor: Söyleyin bakalım, rahimlere döktüğünüz meni nedir? O sudan insanı kim yapıyor? Siz mi yapıyorsunuz yoksa? Hayır hayır, onu yoktan vareden ve yarattığını en güzel bir şekilde yaratıp şekil veren Allah yapıyor. Evet Biziz, sizin hakkınızda ölümü takdir eden. Vareden de Biziz, öldürüp tekrar diriltecek olan da. Bizden başka bunları yapabilen hiç bir güç yok. Bu konuda Bizi hiç kimse aciz de bırakamaz. Bizim her şeye gücümüz yeter. Sizi, başkalarıyla değiştirmeye de kadiriz. Yine sizi bilmediğiniz bir başka alemde de yeniden varetmeye kadiriz. Andolsun ki siz, ilk yaratılışı bilip duruyorsunuz. Ana karnına düşen meninin, nasıl insan olduğunu biliyorsunuz. Tüm bu gerçekler karşısında size düşen ders almanız değil midir?

Söyleyin bakalım, şu yer yüzüne ektiklerinizi? Onu siz mi bitiriyorsunuz? Elbette hayır, Biziz onu bitirip yetiştiren. Sizin bütün işleriniz Bizim elimizdedir. Biz istesek, o ektiğiniz tohumları çerçöpe dönüştürüverirdik de şaşar kalırdınız. Gerçekler ortada iken, Allah ile yaptığınız sözleşmelerden habersiz yaşıyorsunuz.

➡ Gerçekten siz, oyunda oynaştasınız. Boş ve anlamsız kuruntular, söz ve davranışlarla oyalanıp duruyorsunuz. Hala, gerçekleri görmek istemiyorsunuz.

Şu içtiğiniz su hakkında ne dersiniz? Onu gökten siz mi indiriyorsunuz, yoksa Biz mi? Elbette Biz indiriyoruz. Biz istesek, onu içilemeyen ve sulamaya elverişli olmayan tuzlu ve acı bir suya döndürerek sizi ondan mahrum ederdik. Hala Allah'ın size olan nimetlerini düşünüp ders almayacak mısınız? O'nun sizlere tatlı tatlı sular bahşettiğini görüp O'na şükretmeyecek misiniz? Oysa size düşen, tüm bu gerçekler karşısında aklınızı kullanıp iman etmenizdi.

Ya şu yakıp kullandığınız ateş hakkında ne diyeceksiniz? Söyleyin bakalım, onu siz mi meydana getirip yarattınız? Elbette hayır, onu da Biz varettik. Biz, o ateşi yolcuların yararlanacağı ve Allah'ın büyük azabından korkanlar için ibret alacağı bir şey yaptık. Öyleyse ulu Rabbinin adını tesbih et. Erişilmez gücüyle irili ufaklı, farklı farklı tüm her şeyi yaratan Rabbini yücelt. Ki O'dur tüm varlıkları kullarının hizmetine sunan, o nimetler sayesinde onların dünyada huzur içerisinde yaşamalarını sağlayan ve Ahirete hazırlanmaları için onları uyaran.

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ
﴿٧٩﴾ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ أَفَبِهَٰذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿٨١﴾
وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ
﴿٨٣﴾ وَأَنْتُمْ حِينَئِذٍ تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَٰكِنْ
لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾ فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾ تَرْجِعُونَهَا
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾ فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ
وَجَنَّتُ نَعِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَسَلَامٌ لَكَ
مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ
﴿٩٢﴾ فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾ وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ ﴿٩٤﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ
حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

سُورَةُ الْحَدِيدِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾ هُوَ الْأَوَّلُ
وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

هُوَ الَّذِي

77-80. "Doğrusu bu Kitap, sadece arınmış olanların dokunabileceği, saklı bir Kitapta mevcutken alemlerin Rabbi tarafından indirilmiş olan Kuran'ı Kerim'dir."

81. "Siz bu sözü mü hor görüyorsunuz?"

82. "Rızkınıza şükredeceğiniz yerde onu vereni mi yalanlıyorsunuz?"

83-85. "Kişinin canı boğaza dayanınca ve siz o zaman bakıp kalırken, Biz o kişiye sizden daha yakınızdır, ama görmezsiniz."

86-87. "Siz madem ki dirilip yaptıklarınızın karşılığını görmeyeceksiniz, eğer bu sözünüzde samimi iseniz, o çıkmak üzere olan canı geri çevirsenize!"

88-89. "Eğer ölen o kişi, gözdelerden ise, rahatlık, hoşluk ve nimet cenneti onundur."

90-91. "Eğer defteri sağdan verilenlerden ise, Ey sağcılardan olan kişi, sana selam olsun!"

92-94. "Eğer, sapık yalancılardan ise, ona kaynar sudan konukluk sunulur ve Cehenneme sokulur."

95. "Doğrusu kesin gerçek budur."

96. "Öyleyse ulu Rabbinin adını tesbih et!"[6]

57 HADÎD SÛRESİ

Hadîd sûresi 27 ayet olup Uhud savaşı ile Hudeybiyye antlaşması arasında Hicrî 4-5. yıllarda Medine'de inmiştir. Sûre, adını 25. ayette geçen ve demir anlamına gelen Hadîd kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Göklerde ve yerde olanlar Allah'ı tesbih ederler. O güçlüdür, Hakim'dir."

2. "Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur; diriltir, öldürür. O, her şeye Kadir'dir."

3. "O Evveldir, Âhirdir, Zâhirdi, Bâtındır. O her şeyi bilir."

[6] Yüce Allah, yıldızların yerlerine yemin ediyor. Gerçekten bu, çok büyük bir yemindir Keşke, bunun ne denli büyük bir yemin olduğunu bilseydiniz! Şanı yüce olan Rabbimiz, yaratıklarından dilediği şeye yemin edebilir. Aslında bu da O'nun yüceliğinin, varlığının ve dilediğini yapan olduğunun açık bir kanıtıdır. Yemin cevabı şu cümledir: Doğrusu bu Kuran'ı Kerim'dir. Şu Muhammed'e @ indirilen kitap, hikmet kaynağı yüce Allah'ın katından gelmiş şerefli bir kitaptır. O, insanın bilemeyeceği yüce bir yer olan Levh-i Mahfuzda saklı idi.

Yüce Rabbimiz, bu şerefli kitaba ancak maddî ve manevî her çeşit pislikten arınmış olanların dokunabileceğini bildirmiştir. Evet o kitap, alemlerin Rabbinin katından inmiştir. Gerçek bu iken, Kur'ân'ı kim yalanlayabilir? Şimdi siz bu Kur'ân'ı küçümsüyor musunuz? Onu hafife alarak sakat anlayışlarınızla, kendi rızıklarınızı kendinizin varettiğini mi ileri sürüyorsunuz?

Peki söyleyin bakalım, ölüm anı gelip can boğaza dayandığında, sizin bu gücünüz kuvvetiniz nereye gidiyor? O kritik anda, ruhu geri getirebilir misiniz? Oysa o ölüm anı siz, can çekiştiren kimseye bakıp durursunuz, ama elinizden hiç bir şey gelmez. O an, görevli meleklerimiz yanınıza gelmiştir. Sizin yapacak hiç bir şeyiniz kalmamıştır artık. Söyleyin bakalım, eğer gerçekten yaptıklarınızdan hesaba çekilmeyecekseniz, çıkmak üzere olan o canı, tekrar bedenine döndürebilir misiniz? Hayır asla, böyle bir şeyi yapamazsınız!

Evet işte ölüm anı gelip çatmıştır. O an ruhunu teslim etmek üzere olan insan, eğer iyilerden ise, ona selam olsun, ne mutlu ona! Yok eğer, yalancı sapıklardan ise, ona da yazıklar olsun! Onun varacağı yer cehennemdir. Çünkü o, Allah'a ve peygamberlerine baş kaldıran bir kimsedir.

Evet, tüm bu anılanlar, salt gerçeğin kendisidir. Bunlarda hiç bir şek ve şüphe yoktur. Öyleyse ey Muhammed, sen ulu Rabbinin adını tesbih et, O'nu yücelt. Elbette O, onların yakıştırdıkları sıfatlardan uzaktır

هو الذي خلق السماوات والأرض في ستة أيام ثم استوى
على العرش يعلم ما يلج في الأرض وما يخرج منها وما ينزل من السماء
وما يعرج فيها وهو معكم أين ما كنتم والله بما تعملون بصير
﴿٤﴾ له ملك السماوات والأرض وإلى الله ترجع الأمور ﴿٥﴾ يولج الليل
في النهار ويولج النهار في الليل وهو عليم بذات الصدور ﴿٦﴾
آمنوا بالله ورسوله وأنفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه فالذين
آمنوا منكم وأنفقوا لهم أجر كبير ﴿٧﴾ وما لكم لا تؤمنون بالله
والرسول يدعوكم لتؤمنوا بربكم وقد أخذ ميثاقكم إن كنتم
مؤمنين ﴿٨﴾ هو الذي ينزل على عبده آيات بينات ليخرجكم
من الظلمات إلى النور وإن الله بكم لرءوف رحيم ﴿٩﴾ وما لكم
ألا تنفقوا في سبيل الله ولله ميراث السماوات والأرض
لا يستوي منكم من أنفق من قبل الفتح وقاتل أولئك أعظم
درجة من الذين أنفقوا من بعد وقاتلوا وكلا وعد الله
الحسنى والله بما تعملون خبير ﴿١٠﴾ من ذا الذي يقرض الله
قرضا حسنا فيضاعفه له وله أجر كريم ﴿١١﴾

4. "Gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arşa hükmedendir. O, yere gireni ve ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir. Nerede olursanız olun, O, sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür."

5. "Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Bütün işler Allah'a döndürülür."

6. "Geceyi gündüze katar, gündüzü geceye katar; O gönüllerde olanı bilendir."[1]

7. "Allah'a ve peygamberine inanın; sizi varis kıldığı şeylerden sarf edin; aranızdan, inanıp da sarf eden kimselere büyük ecir vardır."

8. "Peygamber sizi, Rabbinize inanmaya çağırdığı halde, Allah'a niçin inanmazsınız? Hem O, sizden söz almıştı, inanmışlar iseniz; bu çağrıya koşun."

9. "Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kuluna, apaçık ayetler indiren O'dur. Doğrusu Allah size karşı şefkatlidir, merhametlidir."

10. "Göklerin ve yerin mirasçısı Allah olduğu halde, Allah yolunda siz niçin sarf etmiyorsunuz? İçinizden fetihden önce sarf eden ve savaşan kimseler, daha sonra sarf edip savaşan kimselerle bir değildirler, öncekiler daha üstün derecededirler. Yine de Allah, hepsine cenneti vadetmiştir. Allah, işlediklerinizden haberdardır."[2]

11. "Allah'a kim güzel bir ödünç takdiminde bulunursa, Allah karşılığını kat kat verir, ona cömertçe verilecek bir ecir de vardır."

[1] Göklerde ve yerde olan her şey, hayvanlar ve bitkilerin hepsi Allah'ı tesbih ederler. Onların hepsi Allah'ın büyüklüğü karşısında O'na boyun eğer, O'nu yüceltir. Tesbîh, Allah'ı yüceltme ve O'nu ululamaktır. Allah erişilmez gücün sahibidir. Her şey O'nun emrine amadedir. O, hikmet kaynağıdır. Yarattığı, yaptığı ve emrettiği her şeyde sayısız hikmet vardır. Göklerin ve yerin hükümranlığı bütünüyle ve yalnızca O'nundur. O, sonsuz güç ve kudretiyle diriltir ve öldürür. O'nun her şeye gücü yeter. O, dilerse olur, dilemezse asla olmaz. O Evveldir, öncesi yoktur. Âhirdir, sonu da yoktur. Zâhirdir, varlığı gün gibi açıktır ve mahlukata hükmeder. Bâtındır, O'nun sırrını O'ndan başka hiç kimse bilemez. O, tüm her şeyi bilendir.

O, gökleri ve yeri yaratandır. Yerden biten tüm bitkileri, ekinleri, meyve ve sebzeleri de O yaratır. Gökten inen tüm her şeyi de O yaratır. O şanı yüce Allah'a hiç bir şey gizli saklı kalmaz. O, mutlak olarak tüm her şeyi bilir. Ve Allah, tüm yaptıklarınızı da görendir. Nerede ve hangi halde olursanız olun, sizin tüm yaptıklarınıza tanıktır. Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca O'nundur. O, göklerde ve yerde dilediği her şeyi yapmaya ve dilediği gibi hükmetmeye kadirdir Tüm bu yaptıklarında da O övgüye layıktır. Zaten kıyamet günü, tüm işler O'na döndürülecektir. O gün O, mahlukatı hakkında dilediği gibi hükmedecektir. O, mutlak adalet ve hikmet ile kararını verendir. O geceyi gündüze katar, gündüzü geceye katar. Bazen gece uzar, bazen gündüz. Gece ve gündüz birbirlerinden ayrılarak kullara gözükür. Evet O, varlıklar üzerinde dilediğini yapma yetkisine sahiptir. O'dur gece ve gündüzün sürelerini belirleyen. Tüm incelikleri ve gizlilikleri bütün ayrıntılarıyla bilen de O'dur

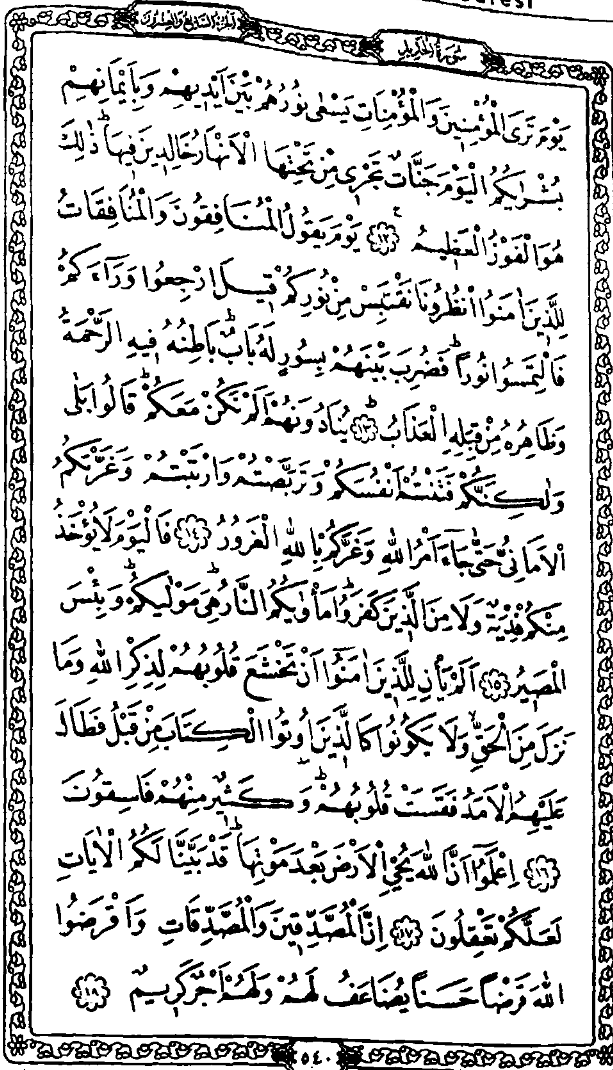
[2] Yüce Rabbimiz, Allah'a ve peygamberine tam anlamıyla iman etmeyi ve bu konuda kararlı olmayı emrettikten sonra, infak etmeye teşvik ediyor. Sizi varis kıldığı şeylerden sarf edin.. Size emanet olarak verdiği şeylerden O'nun yolunda harcayın. Layıkı vechile Allah ve peygamberine inanın kı Allah sevgisi gönüllerinizde kökleşsin, böylece Allah yolunda gönülden koparak infak edebilirsiniz. Çünkü gerçek anlamda iman edip Allah aşkıyla yananlar, işte ancak onlar Allah yolunda harcamalarda bulunabilirler. Onlar için, onlara yaraşır, büyük mükafatlar vardır. Bu ifadeler hem inanmaya ve hem de taat yolunda infakta bulunmaya teşvik etmektedir.

Hem insanlara ne oluyor ki, Yüce Rabbini büyüklüğünü ve erişilmez gücünü görüp dururken, onlar Allah'a inanmasınlar?! Hangi şey onları, Allah'a ve onun şerefli elçisi Hz. Muhammed'e inanmaktan alıkoyabilir? Oysa Hz. Peygamber, onları Rableri olan Allah'a inanmaya çağırıyor, onlara getirdiği ilahî gerçeklerin doğruluğunu kanıtlayan açık ve net delilleri açıklıyor. Öte yandan Yüce Allah, onlardan söz de almıştır. Hem de onları iman üzere kalmak üzere alınmış şerefli bir söz. Hikmet ve ilim kaynağı Yüce Yaratıcıya verilmiş bir kutlu söz!

Evet, Yüce Allah'tır kutlu elçisi Hz. Muhammed'e açık ayetler, deliller ve belgeler indiren. Kullarını o delillerle, karanlıklardan aydınlığa çıkarsın, cehalet karanlıklarından hidayet ve iman aydınlığına çıkarsın diye. Aslında tüm bunlar, Yüce Allah'ın kullarına olan lütuf ve ikramlarıdır. Çünkü O, size karşı çok lütufkar ve size merhamet edendir.

Ey müslümanlar, size ne oluyor ki, Allah'ın size bahşettiği rızıklardan, Allah yolunda harcamıyorsunuz? Bilmiyor musunuz ki, göklerin ve yerin yegane sahibi Yüce Allah'tır. O'dur sizi göklerin ve yerin mülkünden yararlandıran. O halde O'nun yolunda harcayın, mallarımız eksilir diye endişelenmeyin, yoksul düşeriz diye korkmayın. Şunu hiç bir zaman unutmayınız ki, sizden daha önce infakta bulunan, kendisinden istenmeden önce harcamalarda bulunan, kendisinden istendikten sonra infakta bulunan kimse ile bir değildir. Nitekim Allah Rasûlü fetih ve yardımlara ermeden önce, onunla birlikte davayı omuzlayan kimseler, fetih ve yardıma erildikten sonra infaklarda bulunanlardan derece bakımından daha üstündürler. Yine de Yüce Allah, onlara da bunlara da güzellikler vadetmiştir. Elbette Yüce Mevla, her iki grubun da niyet ve davranışlarını iyi bilir, O her şeyden haberdardır.

12. "Mümin erkek ve kadınları, ışıkları önlerinde ve sağlarında aydınlatıp giderken gördüğün gün.. Müjdeler olsun size! Bugün zemininden ırmaklar akan, içinde temelli kalacağınız cennetler sizindir. İşte bu büyük kurtuluştur."

13. "Münafık erkek ve kadınlar müminlere 'Bizi de gözetin; ışığınızdan faydalanalım' dedikleri gün, onlara: 'Ardınıza dönün de ışık arayın' denir; inananlarla ikiyüzlüler arasına, kapısının içinde rahmet ve dışında azap olan bir sur çekilir."[3]

14. "İkiyüzlüler, inananlara: 'Biz sizinle beraber değil miydik' diye seslenirler. Onlar: 'Evet öyle; fakat sizler kendinizi aldattınız, bize pusu kurdunuz, Allah'ın buyruğu gelene kadar dinde şüpheye düştünüz; sizi kuruntular aldattı; sizi aldatıcı Allah'a karşı da ayarttı' derler."

15. "Bugün sizden ve inkar edenlerden fidye kabul edilmez. Varacağınız yer ateştir, layığınız orasıdır; ne kötü bir dönüştür!"

16. "İnananların gönüllerinin Allah'ı anması ve O'ndan inen gerçeğe içten bağlanması zamanı daha gelmedi mi? Onlar, daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar; onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onların çoğu, yoldan çıkmış kimselerdir."

17. "İyi biliniz ki, Allah, yeryüzünü ölümünden sonra diriltir. Doğrusu Biz size, akıl edesiniz diye açık açık deliller anlattık."[4]

18. "Doğrusu, sadaka veren erkek ve kadınlara, Allah'a güzel bir takdim de bulunanlara kat kat karşılık verilir; onlara cömertçe verilecek bir ecir vardır."

[3] Yüce Rabbimiz, içtenlikle ve sadece kendi rızasını kazanmak için Allah yolunda harcama yapmaya teşvik ediyor ve bu harcamaları Allah'a ödünç verme olarak niteliyor. Allah'a ödünç vererek O'nun yolunda infak edenlerin mükafatları nedir peki? Yüce Allah, onlara verdıklerinin on katı ile yediyüz katı arasında değişen miktarlarda ödüller verecektir. Hatta O, dilediği kulları için daha da artırarak, kat kat fazlasıyla onları mükafatlandıracaktır.

Allah yolunda harcamalarda bulunan güzel insanlar için, Ahirette pek hoş ve çok büyük mükafatlar vardır. O gün, onların ışıkları önlerinden ve sağlarından onların yolunu aydınlatırken melekler onlara şöyle seslenir: Müjdeler olsun size! Bugün, zemininden ırmaklar akan cennetler sizleri bekliyor. Orada temelli kalacaksınız. Gerçekten bu, büyük bir kazançtır.

Salih kimseler bu şekilde nimetler içerisinde yüzerken, bir de Allah'a başkaldıran münafıkları görüyoruz. Onlar, önlerinde ilerleyen salih kişilere şöyle seslenecekler: Bizi de bekleyin de, ışığınızdan biraz olsun yararlanalım!

Cennetlikler onlara şöyle karşılık verirler: Dönün arkanıza ve ışığı orada arayın! Bunun üzerine onlar, arkalarına dönerler, tam o sırada cennetliklerle kendileri arasına demirden bir sur çekilir. Hem de iç tarafı rahmet, dış tarafı ise azap olan bir sur. İşte bu da zalimlerin cezasıdır.

İşte böyledir, dünyaya tapanların hali. Onlar, dünyayı yegane hayat olarak görüyorlardı. Dünya onların her şeyi idi. Kendilerine nice öğütler verilmişti, ama hiç aldırmamışlardı. Verilen nasihatlara hiç kulak asmamışlardı. Üstelik azgınlık ve taşkınlıkları içerisinde dünyaya dalıp Ahireti büsbütün unutmuşlardı. Derken kıyamet geldi çattı. İşte o zaman şöyle feryat etmeye başladılar, ama iş işten geçmiştir artık: Ah, keşke peygamberi dinleseydik! Keşke bizi uyaran ilim adamlarını dinleseydik!

Evet işte böyle pişmanlıklarını izhar ederler, ama artık çok geç olmuştur. Keşke daha önce akıllarını başlarına alsaydılar! Verilen öğütleri düşünüp ders alanlara ve Allah'tan korkanlara müjdeler olsun!

[4] Ahirette cehennemlikler, cennetliklere şöyle seslenirler: Biz de sizinle beraber değil miydik? Cennetlikler şöyle cevap verirler: Evet, siz bizimle beraber görünüyordunuz, ama sizi dünya aldatıp fitneye düşürdü. Sonuçta siz dünyanın kulları oldunuz. Allah'ın indirdiği gerçekler hakkında şüpheye düştünüz. Davetçi mürşidleri yalanladınız. Kuruntu ve uzun emeller sizleri aldattı. Derken Allah'ın emri geldi çattı. Yani karşı konulamayan ölüm, gelip çatıncaya kadar bu halinizi sürdürdünüz. İşte o zaman anladınız ki, aldatıcı şeytan sizi Allah'a karşı ayartmıştır. Artık bugün, kendinizi kurtarmak için hiç bir şey yapamazsınız. Ne vereceğiniz fidyeler kabul edilir, ne de böyle bir şeye imkan bulabilirsiniz. Allah siz münafıkların fidyesini de kabul etmeyecek, inkarcı kafirlerinkini de. Artık bugün sizin varıp duracağınız sığınak cehennem ateşidir! Küfür ve nifakınız sebebiyle size yaraşan da odur. O ne kötü bir dönüş yeridir!

Rab olarak Allah'ı, peygamber olarak Hz. Muhammed'i kabul edenlerin, kalplerinin Allah'ın zikri ve O'nun katından inen ayetlerle yumuşayıp gerçeğe bağlanacağı an gelmedi mi daha? Kıyametin dehşetli anlarını hatırlayıp akılların başlarına alma anı gelmedi mi? Günah ve gafleti terkedip tevbe ederek yeniden Allah'a dönüp 'Rabbimiz Allah'tır' diyecekleri ve Allah'ın gösterdiği yolda kalacakları an gelmedi mi? Yine onların kendilerinden önceki kitap ehli gibi olmayacakları an gelmedi mi? Ki o yahudi ve hristiyanların üzerinden uzun zaman geçti de, kalpleri katılaştı. Onların çoğu yoldan çıkmış kimselerdir. Onlar kalpleri bozuk, amelleri sapık kimselerdir.

Ey iman edenler! Biliniz ki Allah erişilmez kudretiyle, kuruyup ölü bir hal aldıktan sonra yeryüzünü diriltir. Aynı şekilde O, insanları da diriltir, ölümü tattıktan sonra. Onları tekrar diriltir ve yapıp ettiklerinden hesaba çeker. Elbette Allah'a karşı yanlış yapanları, Allah sorgulayacaktır. Ama güzelliklerin adamı olanlar için, güzelim nimetler vardır. Rabbinin huzuruna çıkmaktan korkan kimse için iki cennet vardır. Ne mutlu onlara! Kuruntuları kendisini aldatan kimseye de yazıklar olsun. Onu da cehennem ateşi kapıp bağrına basacaktır!

سورة الحديد

والذين آمنوا بالله ورسله أولئك هم الصديقون
والشهداء عند ربهم لهم أجرهم ونورهم والذين كفروا
وكذبوا بآياتنا أولئك أصحاب الجحيم ﴿١٩﴾ اعلموا أنما الحيوة
الدنيا لعب ولهو وزينة وتفاخر بينكم وتكاثر في الأموال
والأولاد كمثل غيث أعجب الكفار نباته ثم يهيج فتريه
مصفرا ثم يكون حطاما وفي الآخرة عذاب شديد
ومغفرة من الله ورضوان وما الحيوة الدنيا إلا متاع
الغرور ﴿٢٠﴾ سابقوا إلى مغفرة من ربكم وجنة عرضها كعرض
السماء والأرض أعدت للذين آمنوا بالله ورسله ذلك
فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم ﴿٢١﴾
ما أصاب من مصيبة في الأرض ولا في أنفسكم إلا في كتاب
من قبل أن نبرأها إن ذلك على الله يسير ﴿٢٢﴾ لكيلا
تأسوا على ما فاتكم ولا تفرحوا بما آتيكم والله لا يحب
كل مختال فخور ﴿٢٣﴾ الذين يبخلون ويأمرون الناس
بالبخل ومن يتول فإن الله هو الغني الحميد ﴿٢٤﴾

٥٤١

19. "Allah'a ve peygamberlerine inananlara, dosdoğru olanlara ve Allah yolunda şehit düşenlere, işte, onlara, Rableri katında nur ve ecir vardır. İnkar edip ayetlerimizi yalanlayanlar, işte onlar da, cehennemlik olanlardır."

20. "Bilin ki, dünya hayatı oyun, oyalanma, süslenme, aranızda övünme ve daha çok mal ve çocuk sahibi olmaktan ibarettir. Bu, yağmurun bitirdiği, ekicilerin de hoşuna giden bir bitkiye benzer; sonra kurur, sapsarı olduğu görülür, sonra çerçöp olur. Ahirette çetin azap da vardır. Allah'ın hoşnutluğu ve bağışla-ması da vardır; dünya hayatı ise sadece aldatıcı bir geçinme-dir."[5]

21. "Rabbiniz tarafından bağışlanmaya, Allah'a ve peygamberine inananlar için hazırlanmış, genişliği yerle göğün genişliği kadar olan cennete koşuşun; bu Allah'ın dilediğine verdiği lutfudur. Allah, büyük lutuf sahibidir."

22. "Yeryüzüne ve sizin başınıza gelen her hangi bir musibet yoktur ki biz onu yaratmadan önce o, Kitapta bulunmasın. Doğrusu bu Allah'a kolaydır."

23. "Bu, kaybettiğinize üzülmemeniz ve Allah'ın size verdiği nimetlerle şımarmamanız içindir. Allah, kendini beğenip öğünen hiç kimseyi sevmez."

24. "Bunlar cimrilik ederler ve insanlara da cimrilik yapmalarını söylerler. Allah'ın buyruğundan kim yüz çevirirse bilsin ki, Allah şüphesiz müstağni ve övülmeğe layık olandır."[6]

[5] Yüce Rabbimiz, ihtiyaç sahibi yoksul ve fakirlere sadaka veren erkek ve kadınların nail olacakları mükafatları açıklayarak şöyle buyuruyor: Doğrusu, sadaka veren erkek ve kadınlar.. Yine aynı şekilde Allah'a güzel bir şekilde ödünç verenler.. Yalnızca O'nun hoşnutluğunu kazanmak için içtenlikle verenler.. Yaptıkları hayır ve hasenat karşısında bir beklentileri olmayanlar.. İşte onlar güzel insanlardır. Yüce Allah, onlara verdiklerinin kat kat fazlasıyla mükafat verecektir. Bunun da ötesinde onlar için cömertçe sunulan bir ecir vardır. İyilik ve güzelliğin karşılığında, hep güzel şeyler vardır. Allah'a ve peygamberlerine iman edenler, işte onlar doğrular ve şehidler makamına yazılmışlardır. Rableri katında doğrular ve şehidler ise, nimet yurdu yüce cennetlerde peygamberlerle beraber ağırlanacaklardır. Onların mükafatları, Ahirette yollarını aydınlatan bir ışık ve Yüce Rabbin katında büyük ve şerefli makamlardır.

Ayetlerimizi yalanlayan inkarcılar, işte onlar da cehennemliklerdir. Bu tamamen Allah'ın adaletinin tabii bir sonucudur. Çünkü onlara peygamberler gelmişti, fakat onlar yalanlamışlar, hatta onlarla savaşmışlar ve onlara karşı koymuşlardı. Onlar şeytanların safında yer almışlardı. Sonuçta, onlar cehennemlik olmayı hakettiler.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, şu iğreti dünya hayatını niteleyerek şöyle buyuruyor. Bilin ki, dünya hayatı oyun, oyalanma, süslenme, aranızda övünme ve daha çok mal ve çocuk sahibi olmaktan ibarettir. Evet şu iğreti hayat, geçici bir meta, sonlu bir debdebe ve yalancı bir öğünme, hep son bulacak mal-mülk ve evladü ıyal tutkusundan ibarettir. Yüce Allah, bu dünya hayatını sonlu ve geçici bir parıltıya benzetiyor. Onun durumu, tıpkı bir yağmura benzer. İnsanların tam ümitlerini kestikleri bir sırada yağmaya başlayan bir yağmur. O yağmurun bitirdiği yeşillikler, ekinler çiftçileri imrendirir. İşte tıpkı çiftçilerin o yağmura ve onun bitirdiklerine imrendikleri gibi, inkarcılar da şu iğreti hayata imrenirler, hırs ve tamahla ona sarılırlar. Oysa çok geçmeden o pırıl pırıl parlayan göz kamaştırıcı yeşillikler sararıp solacak, sonra rüzgarın önüne katıp savurduğu çerçöpe dönecektir. İşte dünya hayatı onun gibidir. İnsan onda önce genç bir yiğit olur, sonra yaşı ilerler ve piri fani bir ihtiyar haline gelir, güzelliğini ve gücünü kaybeder.

Evet Ahirette, batıl ehli için ancak cehennem vardır. Onlar ateş içerisinde çok çetin bir azaba düçar olurlar. Ama Rabbimiz Allah'tır deyip dosdoğru yolda kalan müminler için, Allah'tan bir bağışlanma ve hoşnutluk vardır. O Allah'a gönül vermiş müminlerin nazarında dünya, sadece aldatıcı bir geçimliktir. İnkarcıların nazarında ise, her şeydir, bütünüyle hayattır. Ama o inkarcıların Ahirette hiç nasipleri olmayacaktır. O gün onlar yaptıklarının bir bir hesabını vereceklerdir.

[6] Ey akıllarını kullanan seçkin insanlar! Rabbiniz katından bağışlanmaya ve genişliği gök ve yerin genişliği kadar olan cennete koşuşun. Ki o cennet, Rabbimiz Allah'tır, deyip O'nun buyrukları doğrultusunda dosdoğru yolda kalanlar için hazırlanmıştır. Onlar Allah'ın isteklerini yerine getiren, O'nun yasaklarından kaçan ve hep O'nun hoşnutluğunu gaye edinen bahtiyarlardır. Onlar doğru dürüst olan ve emanetleri gözeten erlerdir. Gizli ve açık her halükarda Allah'tan korkup O'ndan sakınanlardır. Onlar, namazlarını kılıp zekatlarını veren, oruçlarını tutup hac görevlerini yerine getiren seçkin kullardır. İşte cennet onların hakkıdır Bu, lutuf ve kerem sahibi Yüce Allah'ın ikramıdır.

Yüce Allah, kullarının başına gelen her şeyi önceden tesbit eden kudretine dikkat çekerek şöyle buyuruyor: Yerde ve gökte başınıza gelen her musibet, meydana gelmeden önce mutlaka Allah'ın kitabında kayıtlıdır. Elbette Rabbim, unutmaz ve hiç bir şey O'nun gözünden kaçmaz. Bütün bunları tesbit etmek Allah için çok kolay ve basit bir iştir. Evet Allah'ın ilmi, olayların önündedir. O, onları olmadan önce bilir ve tıpkı olacakları şekilde önceden kaydeder. Bu O'nun için çok basit bir şeydir. Çünkü O, önceden olanları, şu anda olmakta olanları ve ilerde olacakları bir bir bilir.

Allah'ın tüm her şeyi önceden planlayıp bir kitapta kayıt altına alması, sizin elden kaçırdığınız dünyalıklara üzülmeyesiniz ve elde ettiklerinizle de aşırı derecede sevinip şımarmayasınız diyedir. Zaten insanın elde ettikleri de bir gün geçip gidecek ve sonra da onlardan hesaba çekilecektir. Durum böyle olunca akıllı kimse, dünyalıklara olduğu kadar değer verir. Onu elde edince sevinç delisi olmaz, dünyalıkların kendisini saptırmasından sakınır. O halde şunu iyi biliniz ki, başınıza gelen bir musibet ille de işlediğiniz hatalardan dolayı olmayabilir, yahut hatalarınız ille de başınıza bir musibetin gelmesine yol açmayabilir. Öyleyse kaçırdığınız fırsatlar için üzülmeyin. Çünkü eğer sizin için bir şey takdir edilmişse, o gerçekleşir. Yok eğer takdir edilmemişse ona ulaşmanız mümkün değildir. Şunu da unutmayınız ki Allah, sahip olduğu dünyalıklarla insanlara hava atan kibirlileri sevmez. O halde Allah'ın nimetleri sizi şımartıp azdırmasın, kibirlendirmesin. Çünkü Allah, kendini beğenmiş, büyüklük taslayan kibirlileri sevmez. Yine Allah'ın hiç sevmediği kimseler, cimrilik yapan ve başkalarına cimriliği salık verenlerdir. Onlar, kendileri de kötülük işlerler, başkalarını da kötülüklere teşvik ederler. Hayırdan, güzellikten, Allah'a taat ve kulluktan yüz çeviren kimse de şunu bilsin ki, Allah'ın hiç bir şeye ve hiç kimsenin ibadetine ihtiyacı yoktur. O, övülmeye layık olan Yüce Allah'tır.

سُورَةُ الْحَدِيدِ

لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَاَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ
بِالْغَيْبِ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا
وَاِبْرٰهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ
وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاٰتَيْنَاهُ الْاِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ
اتَّبَعُوهُ رَاْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا
عَلَيْهِمْ اِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللّٰهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا
فَاٰتَيْنَا الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنْهُمْ اَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَاٰمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ
كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٨﴾ لِئَلَّا يَعْلَمَ اَهْلُ الْكِتَابِ اَلَّا
يَقْدِرُونَ عَلٰى شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ
يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

٥٤٢

5. "And olsun ki peygamberlerimizi belgelerle gönderdik; insanların daletle hareket etmeleri için peygamberlere kitap ve ölçü indirdik; ek sert olan ve insanlara bir çok faydası bulunan demiri de indirdik. u, Allah'ın dinine ve peygamberlerine görmeksizin yardım edenleri ıeydana çıkarması içindir. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür."

:6. "And olsun ki Nuh'u ve İbrahim'i Biz gönderdik; ikisinin soyundan gelenlere peygamberlik ve kitap verdik; onlardan kimi doğru yoldadır, bir çoğu da yoldan çıkmıştır."

27. "Onların izleri üzerinden peygamberlerimizi ard arda gönderdik; Meryem oğlu İsa'yı da ardlarından gönderdik ve ona İncil'i verdik; ona uyanların gönüllerine şefkat ve merhamet duyguları koyduk; üzerlerine bizim gerekli kılmadığımız fakat kendilerinin guya Allah'ın rızasını kazanmak için ortaya attıkları ruhbanlığa bile gereği gibi riayet etmediler; içlerinde inanmış olan kimselere ecirlerini verdik; ama çoğu yoldan çıkmışlardır."[7]

28. "Ey inananlar! Allah'tan sakının, peygamberine inanın ki, Allah size rahmetini iki kat versin; size ışığında yürüyeceğiniz bir nur var etsin; sizi bağışlasın; Allah bağışlayandır, acıyandır."

29. "Böylece Kitap ehli, Allah'ın lutfundan hiçbir şey elde edemeyeceklerini bilsinler. Zira lutuf bütünüyle Allah'ın elindedir, onu dilediğine verir; Allah büyük lutuf sahibidir."[8]

7 Andolsun ki Allah, peygamberlerini apaçık mucize ve belgelerle, apaçık delil ve hüccetlerle insanlara göndermiştir. Şanı yüce Rabbimiz, peygamberleriyle, insanların hayatlarında ihtiyaç duyacakları tüm her şeyi açıklayan Kitap indirmiştir. Aynı şekilde O, her hak sahibine hakkının verilmesi için, sağlıklı düşünen akıl sahiplerinin tanıklık edip uygulayacağı adalet ve ölçüyü de indirmiştir. Yine Yüce Allah, çok sert bir maden olan demiri de indirmiştir. Barışta ve savaşta insanlar, o demirden büyük ölçüde yararlanırlar. Tüm bunlar, Allah'ın adaleti hayata hakim kılarak batılın kökünün kazınmasını sağlamak için varedilmiştir. İnsanlar şunu bilsinler ki, Allah erişilmez güç ve kuvvetin sahibidir.

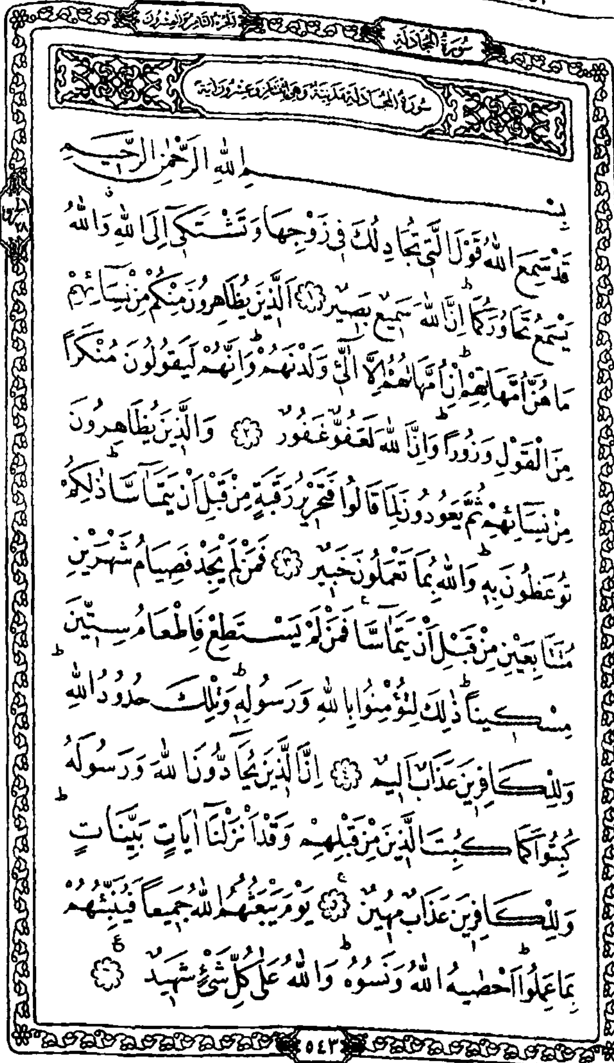
Andolsun ki Yüce Allah, Hz. Nûh ve Hz. İbrahim peygamberleri kendi toplumlarına kitap ve gerçeklerle göndermiştir. Onlara bahtiyar kimseler inanmışlar, iğreti hayata aldanıp küfre sapan bedbahtlar ise inanmamışlardı. Yüce Allah, o iki peygamberin soyundan gelen bazı kişilere de peygamberlik vermiş ve onları Allah'ın peygamberlerine vahyettiği kitaplarına varis kılmıştı. Onlardan kimi doğru yolu bulup kurtulmuşlar, kimileri ise yoldan çıkıp inkara saplanmışlardı.

Yüce Mevla, Hz. Nûh ve Hz. İbrahim'den sonra da pek çok peygamber göndermiştir. Nihayet Hz. Musa, daha sonra da Hz. İsa peygamberler gelmişti. En sonunda da son peygamber Hz. Muhammed @ gelmişti. Yüce Rabbimiz, Hz. İsa'ya İncil'i bahşetmişti. Ona uyanların gönüllerine de şefkat ve merhamet duyguları koymuştu. Bir de onlar kendilerine farz kılınmadığı halde ruhbanlığı icad ettiler, hem de Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için. Ama onun hakkını veremediler, ona riayet etmediler. Bu nedenle de İncil'in gereklerini hayatlarında yaşamaz oldular ve yoldan saptılar. Adaletinin bir gereği olarak Yüce Allah, onlardan iman edenlere mükafatlarını vermiştir. Ama onların çoğu yoldan çıkmış, Allah'ın emirlerini çiğnemiş kimselerdir.

Hz. Muhammed'in @ peygamber olarak gelmesiyle birlikte, artık Yüce Allah, İslam'dan başka bir dini kabul etmeyecektir. Çünkü Allah katında yegane geçerli hak din, İslamdır. "Kim İslam'dan başka bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir. O Ahirette de kaybedenlerdendir." *(3 Alu İmran 85)*

8 Yüce Allah'tan Hz. Musa ve Hz. İsa'ya inananlara ilahî bir çağrıdır bu. Allah'tan korkun ve Hz. Muhammed'e iman edin. Eğer onlar bunu yaparlarsa, Allah onlara rahmetini iki kat fazlasıyla verecektir. Onlar için, aydınlığında yürüyüp yollarını bulacakları bir nur varedecek ve onları bağışlayacaktır. Gerçekten de Allah, çokça bağışlayan ve merhamet edendir. Bu, Kitap ehlinin, Allah'ın lütfundan hiç bir şey elde edemeyeceklerini anlayıp bilmeleri içindir. Onlar bilsinler ki, Allah'ın izni olmadan, Allah'ın lütfundan hiç bir şeyi elde edemezler ve O'nun bahşettiğinin de önüne geçemezler. Yine bilsinler ki, lutuf bütünüyle ve yalnızca O'nun elindedir. Hayır ve güzellikler hep O'nun elindedir. O, dilediğine, istediği zaman, dilediği kadar verir. Şunu da unutmasınlar ki Allah, çok büyük lütuf ve kerem sahibidir.

58 MÜCADELE SÛRESİ

Mücâdele sûresi Hicrî 5. yılda Hendek savaşından sonra Medine'de inmiş olup 22 ayettir. Sûre, adını ilk ayette bahsi geçen Mücadele kökünden alır. Sûreye ayrıca Kad Semia ve Zıhar adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikayette bulunan kadının sözünü Allah işitmiştir; esasen Allah konuşmanızı işitir. Doğrusu Allah işitendir, görendir."

2. "İçinizde karılarını 'zıhar yapanlar bilsinler ki, karıları anneleri değildir; anneleri ancak, onları doğuranlardır. Doğrusu söyledikleri kötü ve asılsız bir sözdür. Allah şüphesiz affedendir, bağışlayandır."

3. "Karılarını zıhar yoluyla boşamak isteyip, sonra sözlerinden dönenlerin, ailesiyle temas etmeden bir köle azad etmeleri gerekir. Size bu hususta böylece öğüt verilmektedir. Allah, işlediklerinizden haberdardır."

4. "Azad edecek köle bulamıyan, ailesiyle temastan önce iki ay birbiri peşinden oruç tutsun. Buna gücü yetmeyen, altmış düşkünü doyursun. Bu kolaylık, Allah'a ve peygamberine inanmış olmanızdan ötürüdür; bunlar, Allah'ın koyduğu sınırlardır; inkar edenler için can yakıcı azap vardır."[1]

5. "Allah'a ve peygamberine karşı gelenler, kendilerinden öncekiler nasıl alçaltıldı ise öyle alçaltılacaklardır. Biz, apaçık ayetler indirmişizdir. İnkarcılara alçaltıcı azap vardır."

6. "Allah onların hepsini dirilttiği gün, kendilerine işlediklerini haber verir; Allah onları bir bir saymıştır, fakat kendileri unutmuşlardır. Allah her şeye şahittir."

[1] Ey Muhammed, kocası hakkında seninle tartışan ve bu konuda sürekli sana gelen Havle bint Sa'lebe (Kadının kocası da Evs b. Sâbit idi. İşte Zıhar ve keffareti ile ilgili surenin bu ilk ayetleri onlar hakkında inmiştir.) adlı kadının söylediklerini Allah işitmiştir. Kocası ona şöyle demişti. 'Sen bana anamın sırtı gibisin!' İslam gelmeden önce var olan bu zıhar adeti ile, kadın kocasına haram olurdu. İşte Yuce Allah, bu konudaki hükmünü bildirerek peygamberimize @ bu karı kocanın arasını bulmasını ve kocasının söylediği bu sözü geçersiz saymasını emretti. Zıhar için de keffaret ödenmesini şart koştu. Zıharın keffareti, bir kole azat etmek, buna güç yetiremeyen kişinin iki ay peşpeşe oruç tutması, buna da güç yetiremeyenin altmış fakiri doyurmasıdır. Tüm bu kolaylıklar Yüce Allah'ın size karşı ne kadar merhametli ve şefkatli olduğunu anlamanız içindir. Bunu anlayın ve O'na inanıp güvenmeye devam edin, O'nun ilkelerine saygı duyarak uygulayın, O'nun peygamberine uyun ve cahiliyye adetlerinden vazgeçin, bırakın onları ki aile bireyleri olarak sevgi ve saygı içerisinde yaşayasınız. Çünkü karı kocanın özellikle yaşlılık dönemlerinde birbirlerine saygı duyup haklarını gözetmeye ve birbirlerine karşı vefakar olmaya şiddetle ihtiyaçları vardır.

Yüce Rabbimiz, bir kere daha vurguladı ki, kişinin anası onu doğurandır. Yoksa kişinin karısının, kocasının annesi olması mümkün değildir. Hayır, karıları anneleri değildir; anneleri ancak, onları doğuranlardır.. Hiç bir zaman kadın, kocasının kendisine 'Sen bana anam gibisin! Sen bana anamın sırtı gibisin!' gibi sözlerle kocasının annesi olamaz. Çünkü kişinin annesi, ancak onu doğurandır. Zıhar yapanların söyledikleri bu sözler ise, çirkin, yanlış ve anlamsız boş sözlerdir. Yüce Allah ise, kullarına karşı son derece bağışlayan ve affedendir. Yani O, cahiliyye döneminde sizden sadır olan şeyleri bağışlar. Aynı şekilde O, kişinin kasdetmediği halde ağzından çıkıveren sözleri de bağışlar.

Bu hükümlerle zıhar yoluyla boşama geçersiz kılınmış ve zıhar yapanları bir daha zıhar yapmama konusunda terbiye etmek için onlara keffaret farz olmuştur. Bu hükümler Kitap ve Sünnetle sabit olmuştur. Bunlar ise, Allah'a ve Peygamberine iman eden, Allah'ın ölçülerine riayet eden kimseleri bağlar. İnkarcı kafirler için ise, aşağılayıcı bir azap vardır

سُورَةُ الْمُجَادَلَةِ

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَىٰ ثَلَاثَةٍ
إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِنْ ذَٰلِكَ
وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَىٰ ثُمَّ
يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَاجَوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ
الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ
فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا
فَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا
بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَىٰ مِنَ الشَّيْطَانِ
لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا
قِيلَ انْشُزُوا فَانْشُزُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ
أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

٥٤٤

يَا أَيُّهَا

7. "Göklerde olanları da, yerde olanları da Allah'ın bildiğini bilmez misin? Üç kişinin gizli bulunduğu yerde dördüncü mutlaka O'dur; beş kişinin gizli bulunduğu yerde altıncıları mutlaka O'dur; bunlardan az veya çok, ne olursa olsunlar nerede bulunurlarsa bulunsunlar, mutlaka onlarla beraberdir. Sonra, kıyamet günü, işlediklerini onlara haber verir. Doğrusu Allah her şeyi bilendir."[2]

8. "Gizli toplantıdan menedilen, sonra men olundukları şeyi yapmaya kalkışarak günah işlemek, düşmanlık etmek ve Peygambere karşı gelmek konusunda gizli gizli konuşanları görmedin mi? Sana geldiklerinde, Allah'ın seni selamlamadığı bir şekilde seni selamlarlar; içlerinden, 'Gerçekten peygamber olsaydı Allah'ın bizi, söylediklerimizden ötürü, cezalandırması gerekmez miydi?' derler. Cehennem onlara yeter. Oraya girerler, ne kötü dönüştür!"

9. "Ey inananlar! Gizli konuştuğunuz zaman, günah işlemeyi, düşmanlık etmeyi ve Peygambere karşı gelmeyi fısıldaşmayın; iyilik yapmak ve Allah'a karşı gelmekten sakınmayı konuşun; kıyamet günü huzurunuzda toplanacağınız Allah'tan sakının."

10. "Gizli toplantılar inananları üzmek için şeytanın istediği şeydir; Allah'ın izni olmadıkça şeytan onlara bir zarar veremez; inananlar yalnız Allah'a güvensinler."[3]

11. "Ey inananlar! Toplantılarda, size, 'Yer açın' denince yer açın ki Allah da size genişlik versin; 'Kalkın' denildiği zaman da hemen kalkın ki, Allah, içinizden inanmış olanları ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin. Allah işlediklerinizden haberdardır."

[2] Yüce Mevla, Allah'a ve peygamberine karşı gelen, O'nun ilkelerine karşı direnenlerden bahsederek şöyle buyuruyor: Allah'a ve peygamberine karşı gelenler.. Allah ve Rasülünün emirlerine uymayanlar, yasaklarından kaçınmayanlar.. İşte onlar, onlardan öncekiler gibi çarpılacaklar, Allah'ın rahmetinden uzak edilerek rezil ve rüsvay bir biçimde azaba düçar olacaklardır. Tıpkı kendilerinden önce yaşamış toplumlar gibi perişan olacaklardır. İşledikleri günah ve isyanlar nedeniyle, Allah ve Peygamberine başkaldırmaları sebebiyle helak olacaklardır.

Doğrusu Biz, apaçık ayetler indirdik. Onlara inatçı kafirlerden başkası karşı çıkmaz. Büyüklük taslayarak Allah'ın buyruklarına uymaktan ve O'na boyun eğmekten kaçınan inkarcılar için ise, alçaltıcı bir azap vardır. Yarın kıyamet günü Allah onların hepsini diriltip kabirlerinden kaldıracak ve onlara yapıp ettikleri iyilik ve kötülükleri bir bir haber verecektir. Zira Allah onların tüm yaptıklarını bir bir kayıt etmiştir, fakat onlar unuttular. Elbette Allah, tüm her şeye tanıktır. Hiç bir şey O'ndan gizli kalmaz ve hiç bir şey O'nun gözünden kaçmaz.

Ey Muhammed, sen Allah'ın göklerde ve yerde olan tüm her şeyi bildiğini görmedin mi? Öyle ki O, gizlice bir araya gelip aralarında fısıltıyla konuşan iki kişinin üçüncüleri, üç kişinin dördüncüleri, dört kişinin beşincileri olur. Sayı ne kadar azalırsa azalsın, yahut çoğalırsa çoğalsın, Allah muhakkâk onların yanındadır, onların tüm söylediklerini işitir, fısıltılarını duyar. Nerede ve hangi halde olurlarsa olsunlar, Allah onlara tüm her şeyi haber verecektir. Şanı yüce olan Allah, onların işledikleri her şeyi bilir ve kıyamet günü bunu onlara bildirecektir. Elbette O, her şeyi, tüm ayrıntılarıyla bilendir.

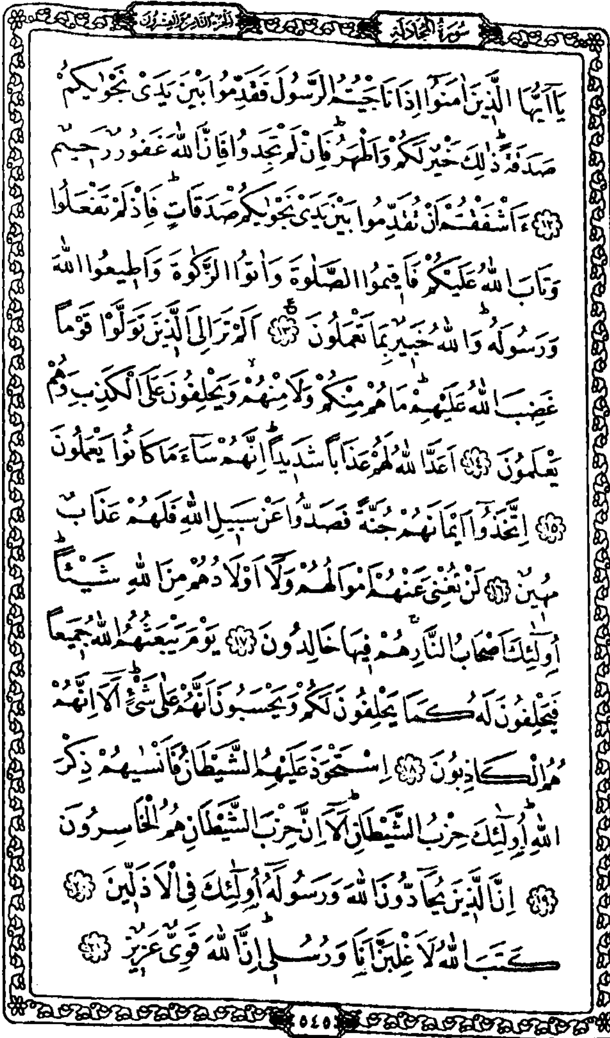
[3] Ey Muhammed, sen ve seninle beraber olan müminler görmediniz mi? Şu Allah'ın günah ve düşmanlık konusunda fiskos etmeyi yasakladığı halde, ona dönen ve aralarında günah, düşmanlık ve peygambere karşı gelme konusunda fısıldaşanlara bakmaz mısınız? Onlar senin huzuruna geldiklerinde, Allah'ın seni selamlamadığı bir şekilde güya seni selamlarlar. Onlar içlerinden şöyle geçirirler: Bu adam gerçekten peygamber olsaydı, bu söylediklerimizden dolayı Allah bize azap ederdi!!

Doğrusu Yüce Allah, kullarına kendi istediği gibi muamele eder, yoksa kulların arzuladıkları gibi değil. Onlardan salih kimseler için mükafatlar vardır. Zalimler için de yaptıklarının karşılığı olarak cezalar var. Onlara cehennem yeter. Onlar oraya girecekler, orası ne kötü bir dönüş yeridir!

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, mümin kullarına nasihat ediyor, onları nifakçı kafirler gibi olmamaları konusunda uyarıyor. Ey iman edenler! Kendi aranızda gizli gizli konuştuğunuzda, günah ve düşmanlık üzere konuşmaktan sakının. Allah ve Rasülüne karşı gelmekten sakının. İyilik ve takva konuşmaları yapın. Gizli açık tüm konuşmalarınız, hep Allah'ın rızasına uygun olsun. Allah'tan sakının ve O'na karşı sorumluluklarınızı yerine getirin. Nasıl olsa hepiniz toplanıp O'na döndürülecek ve O'nun huzurunda sorgulanacaksınız. O halde O'nun huzuruna çıkacağınız andan korkun ve Allah'ın gazabına uğramaktan sakının.

Şunu iyi biliniz ki, dışardan bakanların kötü bir şey kurduklarını sandıkları gizli fısıldaşmalar şeytandandır, onlar şeytanın süslediği şeylerdir. Şeytan, iman edenleri kederlendirmek için bunları planlar. Oysa Allah izin vermedikçe, şeytan onlara hiç bir şekilde zarar veremez. Bu nedenle müslümanlar şeytanın vesveselerine kapılmasınlar, ondan etkilenmesinler, onun şerrinden Allah'a sığınsınlar ve yalnızca Allah'a güvenip dayansınlar. Zira Allah'ın izni olmadan hiç kimse, hiç bir şekilde onlara zarar veremez.

12. "Ey inananlar! Peygamberle hususi olarak konuşacağınızda, bu konuşmanızdan önce fakirlere sadaka veriniz. Bu, sizin daha iyi ve daha temiz olmanız içindir. Eğer sadaka verecek bir şey bulamazsanız üzülmeyiniz. Allah şüphesiz bağışlayandır, acıyandır."[4]

13. "Hususi konuşmanızdan önce sadaka vermekten korktunuz mu? Madem yapmadınız. Allah da, tevbenizi kabul etti. Öyleyse namazı adamakıllı kılın, zekatı verin, Allah'a ve peygamberine itaat edin. Allah, işlediklerinizden haberdardır."

14. "Allah'ın gazap ettiği toplumu dost edinen münafıkları görmedin mi? Onlar ne sizdendir ne de onlardan. Bile bile, yalan yere yemin etmektedirler."

15. "Allah, onlara çetin bir azap hazırlamıştır. İşledikleri şey ne kötüdür!

16. "Yeminlerini kalkan edindiler de, Allah yolundan alıkoydular; onlara alçaltıcı bir azap vardır."

17. "Malları ve çocukları, onlara, Allah katında bir fayda sağlamaz. Onlar cehennemliklerdir, orada temelli kalacaklardır."[5]

18. "Allah, onların hepsini tekrar dirilttiği gün, size yemin ettikleri gibi O'na da yemin ederler ve bir şey yaptıklarını sanırlar. Dikkat edin; onlar şüphesiz yalancıdırlar."

19. "Şeytan onların başlarına dikilip Allah'ı anmayı unutturmuştur. İşte onlar şeytanın taraftarlarıdır. İyi bilin; şeytanın taraftarları elbette hüsrandadırlar."

20. "Allah'a ve peygamberine karşı gelenler; işte onlar, en alçakların içerisindedirler."

21. "Allah, 'And olsun ki Ben ve peygamberlerim üstün geleceğiz' diye yazmıştır. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür."[6]

[4] Bu ayet de toplantı adabını açıklamaktadır. Yüce Rabbimiz, mümin kullarına, toplantılarda birbirlerine karşı son derece edebli davranmalarını emrediyor. Şöyle ki, Yüce Allah onlara, ey inananlar, toplantılarda sonradan gelen ve oturacak yer bulamayan kardeşlerinize yer açın, emrini verdiğinde, onlar hemen bu emrin gereğini yapıp kardeşlerine yer açmalıdırlar. Onlar kardeşlerine yer açarlarsa, Allah da onlara genişlik verecektir. Gerçekten bu, yapılan davranışa uygun bir mükafattır.

Yine sizden, toplantıdan ayrılmanız istendiğinde, ona da uyun ve kalkın gidin. Elbette Yüce Allah, gerçekten iman edenlerin derecelerini yükseltecek ve onları yüce makamlarda ağırlayacaktır Allah Teâlâ tüm yaptıklarınızdan haberdardır.

Ey iman edenler, peygamberle gizlice ve özel olarak konuşmak istediğinizde, önceden çokça hayır hasenatta bulunarak Allah'a yaklaşmaya bakın. Bu, sizin için daha iyi ve daha temiz bir davranıştır. Sadaka verecek bir şey bulamazsanız, şunu unutmayın ki Allah çokça bağışlayan ve merhamet edendir. Çünkü O, kullarının güç yetiremeyeceği şeyi onlara yüklemez.

[5] Eğer Hz. Peygamberle özel görüşme yapmadan önce, sadaka verecek bir şey bulamazsanız, üzülmeyin. Allah size tevbe lutfetti. O halde siz gereği gibi namazı kılın, zekatı verin, Allah ve Rasülüne itaate devam edin. Biliniz ki, Allah tüm yaptıklarınızdan haberdardır.

Sonraki ayetlerinde Yüce Allah, kafirlerle dostluk kurup müslümanlardan görünen münafıklara cevap veriyor. Aslında onlar ne inkarcılardandır, ne de müminlerden. Allah'ın gazabına uğramış yahudilere yönelip onlarla dostluk kuran münafıklara bakmaz mısın? Onlar ne size yar olabildiler, ne de yahudilere! Aksine onlar iki arada bir derede kalmış kimselerdir. Bu nedenle onlar, kendi konumlarını bile bile yalan yere yemin ederler. Andolsun ki Allah, onlar için çetin bir azap hazırlamıştır. Yaptıkları kötülüklere karşılık, inkarcıları dost edinip müminlere düşmanlık besledikleri için korkunç bir azap vardır onlara.

Onlar yeminlerini kalkan edinip insanları Allah yolundan alıkoydular. Küfürlerini gizleyip mümin olduklarını söyleyerek ve yalan yere yaptıkları yeminlere sığınarak, kendi durumlarını saklamaya ve kendilerini tanımayanları aldatmaya yeltendiler. Bu şekilde geliştirdikleri taktiklerle bazı insanları Allah yolundan alıkoydular. Allah katında onlar için can yakıcı bir azap vardır. Allah'ın azabına karşı, onlara ne malları fayda verecektir ve ne de çoluk çocukları. Başlarına gelecek azabı hiç kimse savamayacaktır. Onlar cehennem yaranıdırlar ve orada temelli kalıcıdırlar.

[6] Kıyamet günü Yüce Allah, hiç kimseyi dışarda bırakmadan kendi yolundan sapan herkesi toplayıp bir araya getirecektir. Onlar orada, yaptıklarını yapmadıklarına ve kendilerinin hep doğru yolda olduklarına dair Allah'a yemin edecekler. Tıpkı dünyada insanlara yemin ettikleri gibi. Bunu yaparken de bir şey yaptıklarını sanacaklar, dünyada yalan yere yaptıkları yeminlerin kendilerine bir yarar sağladığı gibi, bu yalan yere ettikleri yeminlerinin kendilerine bir yarar sağlayacağını düşüneceklerdir. Dikkat edin onlar yalancıların ta kendileridir. Şeytan onlara musallat olmuş ve Allah'ı anmayı onlara unutturmuş ve onları yoldan çıkarmıştır. Onlar şeytanın taraftarlarıdır. Şeytan onların iç dünyalarını istila etmiş ve onlara Yüce Allah'ı anmayı unutturmuştur. Çünkü şeytan, etkisi altına aldığı kimselere hep böyle yapar. Şunu iyi bilin ki, şeytanın yandaşları, elbette hüsrandadır. Allah ve Rasülüne baş kaldıran ve müminlere savaş açanları, şeytan, zillete düçar kılmıştır. Onlar, dünya ve Ahirette doğru yoldan sapmış aşağılık kimselerin içerisindedirler. Yüce Allah ise, 'And olsun ki Ben ve peygamberlerim üstün geleceğiz' diye yazmıştır. Elbette Allah, erişilmez güç ve kuvvetin sahibidir. Dünya ve Ahirette güzel sonuç ise inananlarındır şüphesiz.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَٓادُّونَ مَنْ حَٓادَّ اللّٰهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُٓوا اٰبَٓاءَهُمْ اَوْ اَبْنَٓاءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَش۪يرَتَهُمْ
اُو۬لٰٓئِكَ كَتَبَ ف۪ي قُلُوبِهِمُ الْا۪يمَانَ وَاَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ اُو۬لٰٓئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ اَلَٓا اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الْحَشْرِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ اَرْبَعٌ وَعِشْرُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿١﴾ هُوَ
الَّذ۪ٓي اَخْرَجَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِاَوَّلِ
الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ
مِنَ اللّٰهِ فَاَتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ ف۪ي قُلُوبِهِمُ
الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِاَيْد۪يهِمْ وَاَيْدِي الْمُؤْمِن۪ينَ فَاعْتَبِرُوا
يَٓا اُو۬لِي الْاَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَٓا اَنْ كَتَبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَٓاءَ
لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

ذٰلِكَ

22. "Allah'a ve Ahiret gününe inanan hiç bir topluluğu, babaları veya oğulları veya kardeşleri ya da akrabaları olsa bile Allah'a ve peygamberine karşı gelenlere, sevgi beslediklerini görmezsin. İşte Allah, imanı bunların kalplerine yazmış, katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları, zemininden ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetlere koyar. Allah onlardan hoşnut olmuştur, onlar da Allah'tan hoşnut olmuştur. İşte bunlar, Allah'tan yana olanlardır. İyi bilin ki, saadete erecek olanlar, Allah'tan yana olanlardır."[7]

59 HAŞR SÛRESİ

Haşr sûresi 24 ayet olup Bedir savaşından altı ay sonra, yahut tercih edilen görüşe göre Hicrî 4. yılda vuku bulan Beni Nadir Gazvesinden sonra Medine'de inmiştir. Sûre, Nadiroğulları sürgününden bahsedildiği için Haşr ve Nadir isimleriyle anılır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Göklerde olanlar da yerde olanlar da Allah'ı tesbih ederler. O güçlüdür, Hakim'dir."

2. "Kitap ehlinden inkarcı olanları ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Oysa siz, onların çıkacaklarını sanmamıştınız, onlar da, kalelerinin kendilerini Allah'tan koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın azabı onlara beklemedikleri yerden geldi, kalplerine korku saldı; evlerini kendi elleriyle ve inananların elleriyle yıkıyorlardı. Ey basiret sahipleri! Görün de ibret alın."

3. "Allah onlara sürülmeyi yazmamış olsaydı, dünyada başka şekilde azap edecekti. Ahirette onlara ateş azabı vardır."

[7] Hiç mümkün müdür, Allah'a ve Ahirete inananlar, Allah ve Rasûlüne karşı gelen, O'nun buyruklarını değiştirmeye yeltenenlere sevgi beslesinler? Böyle bir şey söz konusu olabilir mi hiç? İsterse onlar, müminlerin babaları, oğulları, kardeşleri ve hemşehrileri olsunlar. Kim olursa olsun müminler, hakka karşı çıkanlara asla sevgi beslemezler. Çünkü o müslümanların gönüllerine Yüce Allah, imanı kazımıştır bir kere. Onlara imanı güzel göstermiş ve sevdirmiş, onları katından bir nur ile desteklemiştir. Yüce Allah onları, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır. Onlar orada sonsuza kadar kalacaklardır. Allah onlardan hoşnut olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır. İşte onlardır Allah'a, Peygamberine ve Ahirete inanan, İslam sancağını yüceltmek için koşturan ve Allah'ın hükümlerini hayata geçiren, O'nun öğretilerine aynen riayet edenler. İşte onlardır Allah'tan yana olanlar. İyi bilin ki, Allah'tan yana olanlar, gerçek anlamda kurtuluşa erenlerdir. Bu cümleler, dünya ve Ahirette müminlerin yardıma mazhar olup kurtuluş ve saadete ereceklerini müjdeleyen ifadelerdir.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَٓاقُّوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُۚ وَمَنْ يُشَٓاقِّ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ
شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِنْ ل۪ينَةٍ اَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَٓائِمَةً
عَلٰٓى اُصُولِهَا فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِق۪ينَ ﴿٥﴾ وَمَٓا اَفَٓاءَ اللّٰهُ عَلٰى
رَسُولِه۪ مِنْهُمْ فَمَٓا اَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ
يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٦﴾
مَٓا اَفَٓاءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُولِه۪ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاك۪ينِ وَابْنِ السَّب۪يلِۙ كَيْ لَا يَكُونَ
دُولَةً بَيْنَ الْاَغْنِيَٓاءِ مِنْكُمْۜ وَمَٓا اٰتٰيكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُۗ وَمَا
نَهٰيكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُواۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِۢ ﴿٧﴾
لِلْفُقَرَٓاءِ الْمُهَاجِر۪ينَ الَّذ۪ينَ اُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُۜ اُو۬لٰٓئِكَ
هُمُ الصَّادِقُونَۚ ﴿٨﴾ وَالَّذ۪ينَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْا۪يمَانَ
مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ اِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ ف۪ي صُدُورِهِمْ
حَاجَةً مِمَّٓا اُو۫تُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
خَصَاصَةٌۜ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِه۪ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَۚ ﴿٩﴾

٥٤٧

4. "Bu, Allah'a ve peygamberine karşı gelmelerinden ötürüdür. Kim Allah'a karşı gelirse bilsin ki Allah'ın cezalandırması şüphesiz çetindir."[1]

5. "Herhangi bir hurma ağacını kesmeniz veya kesmeyip dikili bırakmanız hep Allah'ın izniyle ve yoldan çıkanları perişan etmek içindir."

6. "Onların mallarından, Allah'ın peygamberine verdiği şeyler için siz ne at ve ne de deve sürdünüz. Ancak Allah peygamberlerini, dilediği kimselere musallat eder. Allah her şeye Kadir'dir."

7. "Allah'ın, fethedilen memleketler halkının mallarından peygamberine verdikleri; Allah, Peygamber, yakınlar, yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir. Ta ki mal, içinizdeki zenginler arasında elden ele dolaşan bir devlet olmasın. Peygamber size ne verirse onu alın, sizi neden menederse ondan geri durun; Allah'tan sakının, doğrusu Allah'ın cezalandırması çetindir."[2]

8. "Fey, yurtlarından ve mallarından edilmiş olan, Allah'tan bir lutuf ve rıza dileyen, Allah'a ve peygamberine yardım eden muhacir fakirlerindir. İşte doğru olanlar bunlardır."

9. "Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan kimseler, kendilerine hicret edip gelenleri severler; onlara verilenler karşısında içlerinde bir kaygı duymazlar; kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerinden önde tutarlar. Nefsinin tamahkarlığından korunabilmiş kimseler, işte onlar saadete erenlerdir."

[1] Bu sure, Allah Rasülü ile yaptıkları anlaşmayı bozan, ona ihanet ederek, onu öldürme planları yapan Nadiroğulları Yahudileri hakkında inmiştir. Onların tüm bu yaptıkları karşısında, Hz. Peygamber @ onların Medine'den sürülüp çıkarılmalarına karar verdi ve sonuçta karar uygulandı. (Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için Siyer ve Megazî kaynaklarına bakılabilir.)

Sure i Celile, Allah'ı tesbih ile başlıyor. Rabbimiz buyuruyor ku: Göklerde ve yerde olan her şey Allah'ı tesbih eder, O'nu yücelterek O'nu birler. O, erişilmez gücün sahibi ve her yaptığında sayısız hikmet olandır. Tesbih, Yüce Allah'ı yüceltmek ve O'nu, O'na yakışmayan her türlü kusurdan uzak tutmaktır.

Bir sonraki ayette Yüce Rabbimiz, peygamberi Hz. Muhammed'e yaptığı yardımdan bahsediyor. Evet O, Allah ve Peygamber düşmanı olan Nadiroğulları Yahudilerine karşı, peygamberine yardım etmişti. Allah Rasülüne ihanet etmelerine karşılık onları rezil ve rüsvay bir halde yurtlarından çıkarmıştı. Onlar, sağlam kalelerinin kendilerini Allah'a ve Rasülüne karşı koruyacağını sanıyorlardı. Ama, Yüce Allah hiç beklemedikleri ve hiç akıl edemedikleri bir anda onları perişan etti. Onların kalplerine korku saldı ve kendi elleriyle kendi evlerini yıkmaya başladılar. Allah Teâlâ'nın yardım ve lütfuyla müminler, onları o sağlam kalelerine rağmen yendiler ve perişan bir halde yurtlarından sürüp çıkardılar. Ey anlayış sahipleri ibret alsanıza! Allah ve Rasülüne baş kaldıranların dünyada başına neler geldiğine bir baksanıza. Ahirette ise onları çok daha çetin bir azap beklemektedir.

Şayet Yüce Allah, onlar için sürgünü yazmamış olsaydı, dünyada başka türlü onlara azap ederdi. Eğer yurtlarından, mal ve mülklerinden ayrılıp sürülme cezasıyla cezalandırılmasalardı, bu sefer öldürülme yahut esir edilme gibi daha başka cezalarla cezalandırılacaklardı. Ahirette onları ateş beklemektedir. Cehennem ateşi içerisinde azaba düçar kılınarak da cezalarını çekeceklerdir. Çünkü onlar Allah'a ve Peygamberine karşı geldiler. Allah'ın peygamberlerine indirdiği, Hz. Muhammed'in peygamberliğini müjdeleyen gerçekleri yalanladılar. Oysa onlar, Hz. Muhammed'in Allah'ın peygamberi olduğunu, kendi çocuklarını tanıdıkları gibi biliyorlardı. Allah ve Peygamberine başkaldıranlar için, Allah'ın azabı çetindir elbet.

[2] Nadiroğullarını yurtlarından sürüp çıkarırken, İslam askerleri onların hurma ağaçlarını kesiyorlardı. O sırada yahudiler ve münafıklar şöyle diyorlardı: Gerçekten bu, yeryüzünde bozgunculuk yapmaktır! İşte Yüce Allah bu söylentilere cevap vererek şöyle buyurdu: Herhangi bir hurma ağacını kesmeniz veya kesmeyip dikili bırakmanız hep Allah'ın izniyledir.. Yani sizin yaptığınız tüm her şey, Allah'ın izni ve emriyle olmuştur ve tüm olanlarda bir hayır vardır. Zira hayır, Yüce Allah'ın seçtiği şeydedir. Dolayısıyla İslam askerlerinin o sırada yaptıkları şey de bütünüyle hayırdı. Çünkü Yüce Allah, kuşatma sırasında Yahudilerin ağaçlarını kesmeyi müslümanlara emretmişti. Bu, müslümanlara zafer kazandıracak, kafir ve fasıkları ise hezimete uğratacaktı.

Fey, at ve binek koşturmadan, kan dökmeden kafirlerden elde edilen ganimetin adıdır. Nadiroğullarından ele geçen mallar da feydi. Fey ise, Allah'ın, peygamberinin, akrabanın, yetimlerin, miskinlerin ve yolda kalmışların hakkı idi. İşte savaşsız ve kansız olarak elde edilen ganimetler buralara harcanacaktı. Çünkü bunlar için at koşturulmamış, savaş yapılmamıştı.

Evet, Yüce Allah'ın adeti, terbiye edilmesi gereken kullarının üzerine peygamberlerini musallat edip onları etkisiz hale getirmekti. Elbette Allah'ın gücü her şeye yeterdi. O'na kimse karşı koyamaz ve O'nun istediği şeyin karşısında kimse duramazdı. O, ne isterse o olurdu. İşte bu fey taksimi de, Yüce Allah'ın müslüman kesime bir ikramı idi. Böylece mal, yalnızca zenginlerin elinde dolaşan bir devlet olmaktan çıkacaktı. Nitekim sonraki dönemlerde Halife Hz. Ömer de kansız ele geçirilen Irak toprak ve ganimetlerini hazineye tahsis etmiş ve oradan fakir müslümanlara harcamıştı. Bu ise, yürürlükte olan İslam adaletinin en güzel örneklerindendir.

Son ayetinde Yüce Yaratıcı, İslam toplumuna şu gerçeği öğütlüyor: Peygamber size ne verirse onu alın, sizi neden menederse ondan geri durun.. Onun emrettiklerini aynen uygulayın, yasaklarından da aynen sakının. Çünkü o, hep sizin hayrınıza olacak şeyleri emreder ve hayır olmayanları da yasaklar. Allah'tan sakının. Rabbinizin huzuruna çıkacağınız günden korkun. O, size tüm yaptıklarınızın hesabını soracaktır. Doğrusu kendisine karşı gelen, emirlerine muhalefet eden ve yasaklarını çiğneyenler için Allah'ın azabı çok çetindir.

سُورَةُ الْحَشْرِ

وَالَّذِينَ جَاؤُ مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْاِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ
اٰمَنُوا رَبَّنَا اِنَّكَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ۝١٠ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا
يَقُولُونَ لِاِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ اُخْرِجْتُمْ
لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ اَحَدًا اَبَدًا وَاِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ
وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۝١١ لَئِنْ اُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ
مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُوَلُّنَّ
الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ۝١٢ لَاَنْتُمْ اَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ
مِنَ اللّٰهِ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۝١٣ لَا يُقَاتِلُونَكُمْ
جَمِيعًا اِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ اَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَاْسُهُمْ
بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتّٰى ذٰلِكَ
بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ۝١٤ كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ۝١٥
كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ اِذْ قَالَ لِلْاِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ اِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ اِنِّي اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ۝١٦

٥٤٨

فَكَانَ

10. "Onlardan sonra gelenler: 'Rabbimiz! Bizi ve bizden önce inanmış olan kardeşlerimizi bağışla; kalbimizde müminlere karşı kin bırakma; Rabbimiz! Şüphesiz Sen şefkatlisin, merhametlisin' derler."[3]

11. "Münafıkların, kitap ehlinin inkarcılarından olan kardeşlerine: 'Eğer siz yurdunuzdan çıkarılırsanız and olsun ki, biz de sizinle beraber çıkarız; sizin aleyhinizde kimseye asla uymayız; eğer savaşa tutuşursanız mutlaka size yardım ederiz' dediklerini görmedin mi? Allah onların yalancı olduklarına şahitlik eder."

12. "Onlar çıkarılmış olsalar, and olsun ki, onlarla beraber çıkmazlar; savaşa tutuşmuş olsalar, and olsun ki, onlara yardıma koşmazlar; onlara yardıma gitseler, mutlaka geri dönüp kaçarlar, sonra yardım da görmezler."

13. "Herhalde onların yüreklerindeki sizin korkunuz, Allah korkusundan daha fazladır, çünkü onlar, anlamayan bir topluluktur."

14. "Onlar sizinle toplu olarak, ancak surla çevrilmiş kentler içinde veya duvarlar arkasından savaşı kabul edebilirler. Kendi aralarındaki çekişmeleri ise serttir; onları birlik sanırsın, oysa kalpleri birbirinden ayrıdır. Bu, akıl etmeyen bir topluluk olmalarındandır."[4]

15. "Onların durumu, kendilerinden az zaman önce geçmiş ve işlerinin vebalini tatmış olanların durumu gibidir. Onlara can yakıcı azap vardır."

16. "Onların durumu insana: 'İnkar et!' deyip, insan da inkar edince: 'Doğrusu ben senden uzağım; alemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım' diyen şeytanın durumu gibidir."

[3] Bu ayetler, fey mallarından pay sahibi olan fakirleri açıklamaktadır. Evet, Allah Rasülünün elinde toplanan fey mallarından, mallarını mülklerini bırakarak yurtlarından sürülüp çıkarılan yoksul muhacirlere bir pay ayrılması gerekirdi. Çünkü onlar sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanabilmek için ve hakkın nasıl olsa üstün geleceğine inandıklarından dolayı kavimleriyle ters düşmüşlerdi. Çünkü onlar, söz ve eylemlerinde dürüst kimselerdi. Dolayısıyla onlar, Allah'ın müminlere fey olarak nasip ettiği mallardan almaya layık kişilerdi. Onlar aynı zamanda hicreti başlatan muhacir önderleriydi.

Fey mallarından yoksul durumda olan ensarın da payı vardı. Ayetler, Ensarın büyüklük ve şerefini açıklamakta, onların kıskançlık duymadan muhacir kardeşlerini kendi nefislerine tercih ettiklerini belirtmektedir. Evet onlar, Mekke'den kendilerine hicret edip sığınan muhacir kardeşlerini candan seviyorladı. Onlara karşı gönüllerinde sevgi ve yardım duygusundan başka bir şey yoktu. Onlar, kendileri ihtiyaç sahibi bile olsalar, muhacir kardeşlerini kendilerinden önce düşünüyorlar ve öncelikle onların yardım almasını istiyorlardı. İşte onlardır, öz benliklerini cimrilikten koruyup, kendileri ihtiyaç sahibi kişiler oldukları halde bile, dünyalıkları kendi canları da istediği halde bile, diğer kardeşlerini tercih edenler. İşte onlardır, kurtuluşa eren bahtiyarlar.

Bu ayetler önce Muhacirler, sonra da Ensar hakkında özel olarak inmiş ayetlerdir. Onlar, Yüce Allah'ın lütfuyla Hz. Peygamberin Nadiroğullarından ele geçirdiği ganimetleri haketmiş kimselerdi. O Muhacir ve Ensardan oluşan sahabi kuşağından sonra gelen ve onların izinde giden müminler, içtenlik ve samimiyetle Rablerine yakararak şöyle dua ederler: Rabbimiz! Bizi de bağışla, bizden önce iman ile bizi geçmiş kardeşlerimizi de. Kalplerimizde iman edenlere bir kin bırakma ya Rab! Gerçekten Sen, çok şefkatli ve merhametli olansın!

Bu dua örnekleriyle sanki Yüce Rabbimiz, öncekileriyle, sonrakileriyle Muhammed Ümmetini eğitiyor ve onlara güzel ahlak dersleri veriyor. Birbirlerini sevmelerini, kardeşlerini kendi nefislerine tercih etmelerini, daha önce yaşamış müminlere sevgi ve muhabbet beslemelerini öğütlüyor. İşte toplum böylece, bütün fertleriyle vefakar ve fedakar olacak, dürüstlüğüyle öne çıkacak, Allah yolunda cömert harcamalarda bulunacak, Allah için sevişerek birbirleriyle kenetlenecek, güzellikler için hiç bir fedakarlıktan kaçınmayacaktır. İşte o zaman Allah'ın Dini üstün gelecek, inkarcı ve yoldan sapanların hükümranlığı son bulacaktır.

[4] Bu ayetler, Nadiroğulları Yahudilerine yardım sözü veren münafıklardan bahsetmektedir. Ey Muhammed, sen ve seninle beraber her yerde ve her zaman inananlar, şu münafıkların haline bakıp hiç ibret almazlar mı? Onlar, kendileri gibi zulüm ve inkar içerisinde olan kimseleri müslümanlarla savaşa kışkırtmak için, 'Andolsun ki siz yurdunuzdan sürülüp çıkarılırsanız, biz de sizinle birlikte çıkarız' dediklerine bir bak! Onlara söz veriyorlar, onlarla bir olup müminlere karşı savaşacaklarını söyleyerek onları savaşa kışkırtıyorlar. Oysa onlar yalancıların ta kendileridir. Ne verdikleri sözde dururlar, ne de onlarla beraber savaşa katılırlar ve ne de onlarla birlikte çıkıp giderler. Onlar her zaman böyledirler. Hep boş şeylerle uğraşırlar.

Yüce Rabbimiz, münafıkların yalancılar olduğuna şahidlik ediyor. Onlar barış zamanı pek çok va'dde bulunurlar, ama savaş anında onların hiç birini yerine getirmezler. Onlar korkakların ta kendileridir. İslam ordusunun karşısında durmaya asla cesaret edemez onlar. Onlar ancak surlarla çevrilmiş şehirler içerisinde, yahut cephe gerisinde savaşa katılabilirler. Oysa onların kendi aralarında didişmeleri daha çetin geçer. Sen onları uzaktan bir ve bütün sanırsın, oysa onların kalpleri darmadağınıktır. Bu, onların gerçeği anlamayan, doğruyu tanımayan bir topluluk olmalarındandır. Onların kendi aralarındaki ayrılık ve gayrılığın haddi hesabı yoktur.

Ne gariptir ki, bugün onlar çağın önünde yerlerini almışlar, müslümanlar ise hala uyumaktadırlar! Oysa Yüce Allah, onları kontrol altına almayı emrediyor. Aman Allahım, bu İslam Toplumu ne zaman uyanıp da Allah'ın kendisi için takdir ettiği konumda yerini alacak ve yeniden insanlığa önderlik ederek onların işlerini düzene koyacak ve insanlığı mutlu edecek? Acaba müslümanlar gaflet uykusundan silkinip bir kere daha kendilerine gelebilecekler mi?

سورة الحشر

فكان عاقبتهما أنهما في النار خالدين فيها وذلك جزؤا
الظالمين ﴿١٧﴾ يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله ولتنظر نفس ما قدمت
لغد واتقوا الله إن الله خبير بما تعملون ﴿١٨﴾ ولا تكونوا كالذين
نسوا الله فأنساهم أنفسهم أولئك هم الفاسقون ﴿١٩﴾
لا يستوي أصحاب النار وأصحاب الجنة أصحاب الجنة هم
الفائزون ﴿٢٠﴾ لو أنزلنا هذا القرآن على جبل لرأيته خاشعا
متصدعا من خشية الله وتلك الأمثال نضربها للناس
لعلهم يتفكرون ﴿٢١﴾ هو الله الذي لا إله إلا هو عالم الغيب
والشهادة هو الرحمن الرحيم ﴿٢٢﴾ هو الله الذي لا إله إلا
هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار
المتكبر سبحان الله عما يشركون ﴿٢٣﴾ هو الله
الخالق البارئ المصور له الأسماء الحسنى يسبح له
ما في السماوات والأرض وهو العزيز الحكيم ﴿٢٤﴾

سورة الممتحنة مدنية وهي ثلاث عشرة آية

٥٤٩

17. "İkisinin sonucu da, içinde temelli kalacakları ateş olacaktır. Zalimlerin cezası budur."

18. "Ey inananlar! Allah'tan sakının; herkes yarına ne hazırladığına baksın; Allah'tan sakının, çünkü Allah işlediklerinizden haberdardır."

19. "Allah'ı unutup da, Allah'ın da kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın; onlar, yoldan çıkmış kimselerdir."

20. "Cehennemliklerle cennetlikler bir değildir. Kurtuluşa ermiş kimseler cennetliklerdir."[5]

21. "Eğer Biz Kuran'ı bir dağa indirmiş olsaydık, sen, onun, Allah korkusuyla baş eğerek parça parça olduğunu görürdün. Biz bu misalleri, insanlar düşünsünler diye veriyoruz."

22. "O, kendisinden başka tanrı olmayan, görüleni de görülmeyeni de bilen Allah'tır. O, Rahmandır, Rahimdir."

23. "O, kendisinden başka tanrı olmayan, hükümran, çok kutsal; esenlik veren, güvenlik veren, görüp gözeten, güçlü, buyruğunu her şeye geçiren, ulu olan Allah'tır. Allah müşriklerin yakıştırdıkları şeylerden münezzehtir."

24. "O, var eden, güzel yaratan, yarattıklarına şekil veren, en güzel adlar kendisinin olan Allah'tır. Göklerde ve yerde olanlar O'nu tesbih ederler. O güçlüdür, Hakim'dir."[6]

[5] Onların durumu, daha önce yaşamış ve Allah'ın peygamberlerine inanmayarak, sapıklıklarının cezasını çekmiş kimseler gibidir. Onları can yakıcı bir azap beklemektedir. Münafıkların kendilerine verdiği yardım sözüne kanan Yahudilerin durumu da, şeytanın haline benzer. Hani o, insanı doğru yoldan saptırıp inkara götürünceye kadar, seninle beraberim, deyip; inkar edince de ben senden uzağım, ben alemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım, der ya. İşte tıpkı buna benzer onların hali Cehennem ise hem şeytanın, hem de ona uyanların durağıdır. O ne kötü dönüş yeridir. Onlar, orada temelli kalacaklardır. İşte zalimlerin cezası budur

Ey inananlar! Allah'tan sakının. Bu, Yüce Allah'tan kullarına takva emridir. Takva, Allah'ın emrettiklerini yerine getirip yasaklarından kaçınmadır.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, yarın için hazırlıklı olma konusunda kullarını uyarıyor. İnsanlar, Allah'tan korksunlar, çünkü O'na döndürülecekler ve O'nun huzurunda sorgulanacaklar. O halde hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekiniz. O kıyamet günü için ne hazırladığınıza bir bakın. Rabbinizin huzuruna çıkacağınız o gün için salih amelerden azıklarınız hazır mı? Şunu iyi biliniz ki, Yüce Allah sizin her halinizi bilir. O'na hiç bir şey gizli kalmaz. Küçük büyük yaptığınız hiç bir şey O'nun gözünden kaçmaz.

Allah'ı unutup da, Allah'ın da kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın.. Allah'ı unutmayın, yoksa O da sizi görmezden gelir, hesap günü yüzünüze bakmaz. Böyle yapanlar yoldan çıkmış kimselerdir. Allah'a taatten çıkmış bu kimseler kıyamet günü, mahvu perişan olacaklardır Çünkü cehennemliklerle cennetlikler bir olmaz. Allah, kıyamet günü bu iki grubu bir tutar mı hiç? Cennetlikler, işte gerçekten kazananlar onlardır. Onlardır, Allah'ın azabından kurtulup selamete çıkanlar.

[6] Burada Yüce Allah, Kur'ân'ın azametine ve onun kadrinin yüceliğine kullarının dikkatini çekiyor. Hal böyle olunca Yüce Kur'ân'ın karşısında, onun müjde ve tehditleri okunduğunda gönüllerin ürpermesi ve yüreklerin hoplaması gerekir. Şayet Biz bu Kur'ân'ı, bir dağa indirseydik, ne olurdu? Allah korkusundan dağ, paramparça olurdu. Allah kelamının azamet ve heybeti karşısında dağ yerinde duramazdı. Durum böyle iken, ey insan sana ne oluyor da, Allah kelamı karşısında kalbin yumuşamıyor ve Allah korkusundan ürpermiyor? Oysa siz Allah'ın kitabını okuyup düşünebiliyorsunuz?! İşte Biz, Allah'ın azamet ve kudretini düşünsünler diye, insanlara böyle örnekler veriyoruz.

O Allah Yüceler yücesidir O. Erişilmez gücün sahibi mutlak hükümran olan O'dur. O'ndan başka hiç bir tanrı, rab ve ilah yoktur. O'nun dışında tapınılan her şey boş ve batıldır. O, görüneni de, görülmeyeni de bilendir. Hiç bir şey O'na gizli kalmaz. Yerde ve gökte, büyük küçük, görünen görünmeyen her şeyi en iyi O bilir. O, Rahman ve Rahimdir. Mutlak olarak merhamet kaynağı O'dur. O, mülkün yegane sahibi, yegane hükümran ve en kutsal olan, esenlik ve güven kaynağıdır. Her şeyi görür gözetir, erişilmez güç ve kudret sahibidir. O, mutlak olarak her şeye söz geçiren ulu Allah'tır. O, müşriklerin taktıkları sıfatlardan uzaktır. Yoktan vareden, eşsiz bir biçimde yaratan, yarattığına en güzel şekiller veren O'dur. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olan her şey O'nu tesbih eder, O'nu yüceltir, O'na boyun eğer. O, izzet ve hikmet kaynağıdır

سُورَةُ الْمُمْتَحِنَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ
يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوّٖى وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَٓاءَ تُلْقُونَ اِلَيْهِمْ
بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَٓاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَاِيَّاكُمْ اَنْ
تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فٖى سَبٖيلٖى وَابْتِغَٓاءَ مَرْضَاتٖى
تُسِرُّونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَاَنَا اَعْلَمُ بِمَٓا اَخْفَيْتُمْ وَمَٓا اَعْلَنْتُمْ وَمَنْ
يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَٓاءَ السَّبٖيلِ ﴿١﴾ اِنْ يَثْقَفُوكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ
اَعْدَٓاءً وَيَبْسُطُٓوا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ وَاَلْسِنَتَهُمْ بِالسُّٓوءِ وَوَدُّوا لَوْ
تَكْفُرُونَ ﴿٢﴾ لَنْ تَنْفَعَكُمْ اَرْحَامُكُمْ وَلَٓا اَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَفْصِلُ
بَيْنَكُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿٣﴾ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ
فٖٓى اِبْرٰهٖيمَ وَالَّذٖينَ مَعَهُ اِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا
تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَٓاءُ
اَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهُٓ اِلَّا قَوْلَ اِبْرٰهٖيمَ لِاَبٖيهِ لَاَسْتَغْفِرَنَّ
لَكَ وَمَٓا اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا
وَاِلَيْكَ اَنَبْنَا وَاِلَيْكَ الْمَصٖيرُ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذٖينَ
كَفَرُوا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٥﴾

٥٥٠

لَقَدْ

60 MÜMTAHİNE SÛRESİ

Mümtahıne suresi 13 ayet olup Mekke'nin fethedildiği yıllarda Medine'de inmiştir. Sure, adını 10. ayette sözkonusu edilen imtihandan alır. Sureye sınanan kadın anlamına Mümtahıne dendiği gibi, İmtihan ve Meveddet (sevgi) suresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ey inananlar! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Onlar, size gelen gerçeği inkar etmişken, onlara sevgi gösteriyorsunuz; oysa onlar, Rabbiniz olan Allah'a inandığınızdan ötürü sizi ve Peygamberi yurdunuzdan çıkarıyorlar. Eğer sizler Benim yolumdan savaşmak ve rızamı kazanmak için çıktınızsa.. Oysa siz dostlukla onlara sır veriyorsunuz. Ben, sizin gizlediğinizi de, açığa vurduğunuzu da bilirim. İçinizden böyle yapan kimse, şüphesiz doğru yoldan sapmıştır."[1]

2. "Eğer sizi ele geçirirlerse size düşman kesilirler, ellerini ve dillerini fenalık etmek için size uzatırlar, keşke inkar etseniz isterler."

3. "Yakınlarınız ve çocuklarınız size kıyamet gününde bir fayda veremezler. Allah onlarla sizi ayırır. Allah işlediklerinizi görendir."

4. "İbrahim ve onunla beraber olanlarda, sizin için uyulacak güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine şöyle demişlerdi: 'Biz sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan uzağız; sizin dininizi inkar ediyoruz; bizimle sizin aranızda yalnız Allah'a inanmanıza kadar ebedi düşmanlık ve öfke baş göstermiştir.' Yalnız, İbrahim'in, babasına: 'And olsun ki, senin için mağfiret dileyeceğim, fakat sana Allah'tan gelecek her hangi bir şeyi savmaya gücüm yetmez. Rabbimiz! Sana güvendik, Sana yöneldik; dönüş Sanadır' sözü bu örneğin dışındadır."[2]

5. "Rabbimiz! Bizi, inkar edenlerle deneme; bizi bağışla, doğrusu Sen, güçlü olan, Hakim olansın."

[1] Bu ayet, Hâtıb b. Ebî Beltaa hakkında inmiştir. Hâtıb, Mekke Fethinden önce, Kureyş'e mektup yazarak Hz. Peygamberin ordusuyla üzerlerine geldiğini haber vermişti. Yazdığı mektubu bir kadına vermiş, kadın da saçlarının arasına saklayarak Mekke'ye doğru yola çıkmıştı. Yüce Allah, bu durumu peygamberine bildirmiş, o da kadının peşinden Hz. Ali, Hz. Zübeyr ve Hz. Mıkdât'ı göndermişti. Onlar kadını yakalayıp mektubu çıkarıp vermesini istemişler, kadın önce inkar etmek istemiş ama sonuçta saçlarının arasından mektup bulunup çıkarılmıştı.

Olayla ilgili olarak Hâtıb, Hz. Peygamberin huzuruna getirildi. O, Bedir savaşına katılmış gazilerden biriydi. Peygamberimiz, niçin böyle bir şey yaptığını sorunca Hâtıb dedi ki: "Ben bunu dinimden döndüğüm için yapmadım. Ben biliyorum ki Allah işini bilir. Ama ben, Kureyşlilerin yanında bulunan mallarıma bir zarar verilmemesini sağlamak için böyle bir şeyi yaptım." Bunun üzerine Peygamberimiz @ onu affetti.

Yüce Rabbimiz müminlere seslenerek şunları söylüyor: Ey inananlar! Benim de, sizin de düşmanlarınız olanları dost ve ahbab edinmek size yakışmaz. Onlar görünüşte sizin yakınlarınız olsa bile, bu size yakışmaz.

Bu ayetiyle Yüce Rabbimiz, Allah, Peygamberi ve müminlere savaş açmış, Allah'a düşmanlıklarını açıkça ortaya koymuş olan müşrikleri ve kafirleri dost ve sırdaş edinmememizi emrediyor. Çünkü onlar, müminlere gelen gerçekleri inkar etmiş kimselerdi. Bu yüzden onlarla ilişkilerde çok dikkatli olmak gerekmektedir. Zira ne onlardan bize bir dost olur, ne de bizden onlara!

Ayetin devamında ise, kafirlerin Hz. Peygamber ve ashabını yurtlarından sürüp çıkarmaları hatırlatılıyor. Rabbimiz diyor ki: Ey müminler! Ben sizin, sırf Benim dinimi yaymak için ve Benim hoşnutluğumu kazanmak için cihada çıktığınızı biliyorum. O halde siz, yalnızca hakkın taraftarları, müdafi ve önderleri olun. Benim uğruma cihada çıktıktan sonra, Allah düşmanlarına sevgi besleyerek cihadınızın sevabını yok etmeyin. Şunu iyi biliniz ki, Ben sizin gizlediklerinizi de iyi bilirim, açıkladıklarınızı da. Tüm bu uyarılara rağmen kim kafirlere sevgi beslerse, bilsin ki o kişi doğru yoldan sapmıştır.

[2] Siz nasıl kafirlere sevgi besleyip onlarla dost olabilirsiniz? Oysa onlar, size karşı bir zafer kazansalar, ellerini size uzatmaktan çekinmezler. Söz ve fiilleriyle size olmadık eziyeti ederler. Hatta sizin dininizden dönüp inkara sapmanızı ve herhangi bir iyilik ve hayra ulaşmamanızı isterler. Onların size olan düşmanlığı ortadadır. Hal böyleyken siz, nasıl olur da onları dost edinebilirsiniz? Bu ifadeler, onlarla dostluk kurmamaya çağıran uyarılardır.

Eğer inkarcıların içerisinde sizin yakınlarınız varsa, onlar da size bir şey sağlayamazlar. Çünkü iman, sizinle onların arasını ayırmıştır. Yarın kıyamet günü, insana ne malı fayda verecektir, ne çoluk çocuğu ve ne de sülalesi! Ama insana fayda verecek olan onun imanı, Allah'a ve peygamberine güvenip sonra da Allah'ın kitabına ve peygamberinin sünnetine canü gönülden teslim olması ve onlara uymasıdır. Elbette Allah, tüm yaptıklarınızı görendir

Hz. İbrahim ve onunla beraber olanlardan bir ders alın. Hani onlar, putperest kavimlerine şöyle demişlerdi: Biz sizden ve Allah'ı bırakarak taptıklarınızdan uzağız. Biz, sizin gidişatınızı ve dininizi reddediyoruz. Artık bizimle sizin aranızda ebedi bir düşmanlık ve öfke hakim olmuştur. Bu durum, sizin yalnızca Allah'a inanmanıza kadar da devam edecektir. Siz inkarınızda kaldığınız sürece aramızda herhangi bir bağ ve dostluğun olması söz konusu değildir. Ama Allah'a inanır ve O'na kulluk ederseniz, o zaman başka! İşte bu duruş, tüm müslümanların örnek alacağı bir tavırdır. Yalnızca alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim olmak, inkar, nifak ehli ile dost olmaktan ve batıl ehline dalkavukluktan tamamen uzak olunan bir tavır.

Hz. İbrahim peygamberin babası için 'Ben senin için istiğfarda bulunacağım' demesi istisnai bir durumdur. Hz. İbrahim ve beraberindeki inananlarda sizin için güzel örnekler vardır, ama İbrahim'in babasına vadettiği bu istiğfar sözü, bu örnekliğin dışındadır. Çünkü İbrahim, bu konuda babasına söz vermişti. Ama o da, babasının iflah olmaz bir Allah düşmanı olduğunu anlayınca ondan tamamen uzaklaşmıştı. Nitekim o şöyle diyerek durumu düzeltiyordu: 'Benim, sana Allah'tan gelecek her hangi bir şeyi savmaya gücüm yetmez.. Çünkü Yüce Allah, benim sana şefeatimi de kabul etmeyecektir!' Ardından da tam bir teslimiyet örneği sunarak şöyle diyordu:: Rabbimiz! Sana güvendik, Sana yöneldik; dönüş Sanadır.. Biz bütün işlerimizde sana güvendik ve tüm işlerimizi sana havale ediyoruz. Nitekim Ahirette dönüşte sanadır.

Yüce Rabbimizden, bizleri yalnızca kendisine kulluk eden, dinlerini basit şeylere değişmeyen ve hep Allah'ın gözde kullarından olanlardan etmesini diliyoruz!

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ
وَمَنْ يَتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوَدَّةً وَاللّٰهُ قَدِيرٌ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧﴾
لَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ
دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا اِلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾
اِنَّمَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَاَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ
وَظَاهَرُوا عَلٰى اِخْرَاجِكُمْ اَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَاُولٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
﴿٩﴾ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ
اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيمَانِهِنَّ فَاِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
اِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَاٰتُوهُمْ
مَا اَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اَنْ تَنْكِحُوهُنَّ اِذَا اٰتَيْتُمُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ
وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَسْـَٔلُوا مَا اَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْـَٔلُوا
مَا اَنْفَقُوا ذٰلِكُمْ حُكْمُ اللّٰهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾
وَاِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ اِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَاٰتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
اَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا اَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِي اَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

٥٥١

6. "And olsun ki, sizlerden, Allah'ı ve Ahiret gününü uman kimse için, bunlarda güzel örnekler vardır. Kim yüz çevirirse kendi aleyhine olur, doğrusu Allah müstağnidir, övülmeğe layıktır."

7. "Allah'ın sizinle, düşmanlık gösterdiğiniz kimseler arasında bir sevgi yaratması umulur; Allah Kadir'dir, Allah bağışlayandır, acıyandır."

8. "Allah, din uğrunda sizinle savaşmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere iyilik yapmanızı ve onlara karşı adil davranmanızı yasak kılmaz; doğrusu Allah adil olanları sever."

9. "Allah, ancak sizinle din uğrunda savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanıza yardım edenleri dost edinmenizi yasak eder; kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerdir."[3]

10. "Ey inananlar! İnanmış kadınlar hicret ederek size gelirlerse onları deneyin. Allah onların imanlarını çok iyi bilir. Onların mümin kadınlar olduklarını öğrenirseniz, inkarcılara geri çevirmeyin. Bu kadınlar, o inkarcılara helal değildir. Onlar da bunlara helal olmazlar. İnkarcıların bu kadınlara verdikleri mehirleri iade edin. Bu kadınların mehirlerini kendilerine verdiğiniz zaman, onlarla evlenmenizde bir engel yoktur. İnkarcı kadınları nikahınızda tutmayın; onlara verdiğiniz mehri isteyin; inkarcı erkekler de mümin kadınlara verdikleri mehirleri istesinler. Allah'ın hükmü işte budur; aranızda O hükmeder. Allah bilendir, Hakimdir."

11. "Eğer inkar eden eşlerinize sarf ettiklerinizden inkarcılara bir şey geçecek olursa ve siz de acısını alırsanız, ganimetten, eşleri giden mümin erkeklere sarf ettikleri miktar kadarını verin. İnandığınız Allah'a karşı gelmekten sakının."[4]

[3] Ve işte burada Rablerine yakaran Rabbin has kullarının duaları yer alıyor: Rabbımız! Bizi, inkar edenlerle deneme.. Onlar için bizleri fitne kılma. Aksine onların güzel bir dönüşle Sana dönerek İslama girmelerine bizleri vesile kıl. Günahlarımızı bağışla, onları ört ve bizleri başkalarının yanında mahcup etme! Sadece Seninle, bizim aramızdaki kusurlarımızı siliver. Doğrusu Sen, izzet kaynağı, erişilmez gücün sahibisin Sana sığınanlara asla haksızlık yapmazsın. Sen hikmet kaynağısın, söz, fiil ve hükümlerinde sayısız hikmet vardır Senin.

Andolsun ki o gerçek müminlerin hayatında, hepimiz için alınacak dersler, uymamız gereken yüce erdemler vardır. Bu diğer peygamberlerle beraber Allah'ın şerefli elçisi Hz. Muhammed ve onun kutlu ashabının gidişatı ve örnekliğidir. Gerçekten onların hayatında, dünya ve Ahiret mutlulukları gizlidir. Tabi ki davranışlarında Allah'ın peygamberlerini kendilerine örnek kabul edenler için. Bu da ancak, Muhammed @ ümmetinin bahtiyarlarına nasip olan bir husustur.

Kim de Allah'ın emrettiği bu kurtuluş yolu, peygamberler yolundan yüz çevirirse, elbette Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı yoktur. Çünkü O, kimseye muhtaç olmayan ve övülmeye layık olandır. O'nun eşı ve benzeri yoktur. O, tüm emir ve işlerinde övülmeye layık olandır. O'ndan başka ne bir ilah vardır, ne de bir Rab. Belki de Allah, sizin elinizle o yoldan çıkmış olanları doğru yola getirecek, sizin sayenizde onlara hidayet bahşedecektir. Elbette Allah, lütuf ve kerem sahibidir, tevbe edip iman edenlere karşı son derece şefkat ve merhamet sahibidir.

Yüce Allah, müslüman olmadıkları halde barış yanlısı olanlara, dünyevî ilişkilerde iyi davranmanızı yasaklamaz. Yeter ki onlar size iyilik yapmaya devam etsinler ve siz de dininiz konusunda titizliği elden bırakmayın. Sizinle savaşmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmak istemeyenlerle iyi geçinin, onlara iyilik yapın, insaf ölçüleri içerisinde davranın. Çünkü Allah, ölçülü davrananları sever. Ama Allah, dininiz uğruna sizinle savaşanları, sizi yurdunuzdan edenleri ve sizi yurdunuzdan çıkarmak için başkalarına yardım ve destek çıkanları dost edinmenizi yasaklar. İşte böylelerini dost edinmeyin. Böylelerini dost edinenler zalimlerin ta kendileridir.

[4] Ey Allah'a ve Peygamberine iman edenler! İslama gönül vermiş imanlı hanımlar hicret ederek size gelirlerse, onları önce deneyin, gerçekten inanıp inanmadıklarını araştırın. Eğer onların gerçekten inanmış hanımlar olduğunu anlarsanız, artık size düşen onları himayeniz altına almanız ve onları onurlu bir biçimde korumanızdır. Bu durumda sakın onları gerisin geriye inkarcıların yanına göndermeyin. Çünkü artık onlar inkarcı kocalarına haram olmuşlar ve İslam devletinin koruması altına girmişlerdir. Artık ne o hanımlar, o kafirlere helaldir, ne de o inkarcılar o hanımlara..

İşte bu ayet, müslüman kadınların, müşriklerle evlenmesini yasaklamıştır.

Ey müslümanlar, size düşen de bu hanımların tüm meşru ihtiyaçlarını karşılamaktır. Onlara kalacak yer temin etmek, onların geçimini sağlamak sizin temel görevinizdir. Yine bu konuda size düşen, denklerini bulduğunuz zaman onların haklarını gözeterek salihlerle evlendirmenizdir. Ta ki onlar huzurlu ve mutlu bir hayatın içerisinde hayatlarını sürdürsünler.

Eğer kafir kocaları, onlara mehir olarak verdikleri şeyleri isterlerse, bunu ödeyin. Müslüman erkeklerin de uygun şartlarda o hanımlarla evlenmelerinde bir sakınca yoktur. Tabiki kadınlar iddetlerini bekledikten sonra, onları velileri, yahut bakımlarını üstlenenler onların evlenmelerine yardımcı olurlar. Aslında bu herkesten önce yetkili müslüman otoritelerin görevidir.

Mümin erkekler de inkarcı kadınları nikahları altında tutmasınlar. Bu hüküm de, müslüman erkeklerin putperestelerle evlenip beraber yaşamalarını yasaklayan ilahî bir yasadır. Çünkü müslümanlar bilmeliler ki, müslüman bir cariye ile evlenmek, hoşlarına giden inkarcı bir kadınla evlenmekten çok daha hayırlıdır.

Eğer hanımlarınızdan İslamdan çıkıp küfre dönen olursa, onları bırakın ve onlara mehir olarak verdiklerinizi onlardan alınız. Ve İslamı seçerek size gelen hanımların inkarcı kocalarına, onlara harcadıklarının karşılığını ödeyin. Ümmetin imamlarının ortak görüşü, bu hükümün o an için inmiş özel bir hüküm olduğudur. Bu hüküm de Yüce Allah'ın eşsiz adaletinin açık bir görüntüsüdür. Zira Yüce Allah mutlak adalet sahibi olup, hiç kimseye hiç bir şekilde haksızlık etmez. O halde o inandığınız Allah'tan korkun ve O'na karşı yükümlülüklerinizi yerine getirin.

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَٓاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلٰٓى اَنْ لَا يُشْرِكْنَ
بِاللّٰهِ شَيْـًٔا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْن۪ينَ وَلَا يَقْتُلْنَ اَوْلَادَهُنَّ وَلَا
يَأْت۪ينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَر۪ينَهُ بَيْنَ اَيْد۪يهِنَّ وَاَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ
ف۪ي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ
(١٢) يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْاٰخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ اَصْحَابِ الْقُبُورِ (١٣)

سُورَةُ الصَّفِّ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ اَرْبَعَ عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ (١)
يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ (٢) كَبُرَ مَقْتًا
عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ (٣) اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذ۪ينَ
يُقَاتِلُونَ ف۪ي سَب۪يلِه۪ صَفًّا كَاَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ (٤) وَاِذْ قَالَ
مُوسٰى لِقَوْمِه۪ يَا قَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَن۪ي وَقَدْ تَعْلَمُونَ اَنّ۪ي رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ
فَلَمَّا زَاغُٓوا اَزَاغَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِق۪ينَ (٥)

وَاِذْ

12. "Ey Peygamber! İnanmış kadınlar, Allah'a hiçbir ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, başkasının çocuğunu sahiplenerek kocasına isnatta bulunmamak ve uygun olanı işlemekte sana karşı gelmemek şartıyla sana beyat etmek üzere geldikleri zaman, onları kabul et; onlara Allah'tan bağışlanma dile; doğrusu Allah, bağışlayandır, acıyandır."

13. "Ey inananlar! Allah'ın gazabına uğramış toplumu dost edinmeyin; inkarcıların kabirde bulunan kimselerden umutlarını kestikleri gibi, onlar da, Ahiretten umutlarını kesmişlerdir."[5]

61 SAF SÛRESİ

Saf sûresi 14 ayet olup Uhud savaşı yıllarında Medine'de inmiştir. Sûre adını 4. ayette geçen Saff kelimesinden alır. Sûreye ayrıca Havâriyyûn ve İsâ sûresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Göklerde olanlar da yerde olanlar da Allah'ı tesbih ederler. O, güçlüdür, Hakim'dir."

2. "Ey inananlar! Yapmayacağınız şeyi niçin söylersiniz?"

3. "Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, Allah katında büyük gazaba sebep olur."

4. "Doğrusu Allah, kendi uğrunda, kenetlenmiş bir duvar gibi, sıra halinde savaşanları sever."

5. "Hani Musa kavmine: 'Ey kavmim! Beni niçin incitirsiniz!? Oysa, benim size gönderilmiş Allah'ın bir peygamberi olduğumu biliyorsunuz' demişti. Ama onlar yoldan sapınca, Allah da onların kalplerini saptırmıştı. Allah, yoldan çıkan kavmi doğru yola eriştirmez."[1]

[5] Bu ayet, Allah Rasülüne gelmiş ilahî bir çağrıdır. Ama o aynı zamanda Allah Rasülünden sonra gelecek olan yöneticileri de bağlayan bir hükümdür. Ey Nebi, inanan hanımlar Allah ve Peygamberine itaat etmek üzere sana beyat için geldiklerinde, şu şartlarda onların beyatini kabul et Hiç bir şeyi Allah'a ortak koşmayacaklar, hırsızlık yapmayacaklar, zina etmeyecekler, çocuklarını öldürmeyecekler, başkasının çocuğunu sahiplenerek kocalarına isnatta bulunmayacaklar, uygun olan her işte sana itaat edecekler. İşte bu şartlarda onların beyatini kabul et ve onlar için Allah'tan af dile. Gerçekten Allah, çokça bağışlayan ve merhamet edendir.

İşte bu ayet de hanımların beyat şartlarını belirleyen ayettir. Her müslüman hanımın bu ayeti ezberleyip gereğini yerine getirmesi boynunun borcudur.

Son ayette ise Yüce Rabbimiz yine iman edenlere seslenerek şöyle buyuruyor: Ey iman edenler! Allah'ın gazabına uğramış bir toplumu dost edinmeyin. Ayette sözkonusu edilenler yahudilerdir. Onlar, işledikleri kötülükler sebebiyle Ahiretten ümitlerini kesmiş kimselerdir. Tıpkı kafirlerin, kabirdekilerin tekrar dünyaya dönmesinden ümitlerini kestikleri gibi.

[1] Göklerde ve yerde olan her şey Allah'ı tesbih eder, yani O'nu tazim ile yüceltir. O, şanı yüce olan Allah, erişilmez güç sahibi ve söz ve fiillerinde sayısız hikmetler olandır.

Yüce Rabbimiz ikinci ayetinde, verdikleri sözde durmayan ve yerine getirmeyecekleri vadlerde bulunanları uyararak şöyle buyuruyor: Ey iman edenler! Niçin yapmayacağınız şeyleri söylüyorsunuz? Oysa mümin, sözü özü bir olan, hep güzel şeyleri yapan, söylediklerini yapan ve yaptıklarını söyleyen kimsedir. Konunun önemine binaen Yüce Rabbimiz, uyarısını tekrarlayarak şöyle buyuruyor: Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, Allah katında büyük gazaba sebep olur. Evet kişinin yapmayacağı şeyleri söylemesi, Allah katında çok büyük bir vebaldir. Oysa güzel insan, sözü de özü de güzel olan, her halükarda iyiyi güzeli yapan kimsedir. Davranışları sözleriyle örtüşmeyen kişi ise, Allah'ın gazabına uğramış münafık tipi kimsedir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, savaş meydanlarında saf saf duran mümin kullarını sevdiğinden söz ediyor. Evet Yüce Allah, Allah düşmanları inkarcılara karşı mücadele için, sırf Allah'ın dini üstün olsun diye, kendi yolunda savaş için kenetlenmiş bir halde saf saf duranları sever. Kurşun gibi birbirine kaynamış olarak, düşman karşısında duranları Allah sever. Çünkü onlar hak üzere bir araya gelmiş, birlik ve dirlik içerisinde tek vücut bir halde duran sadıklardır. Onlar birbirlerine destek olurlar ve sadakatlerinin karşılığı olarak Allah'ın hoşnutluğunu kazanırlar. Onlar Allah yolunda yek vücutturlar.

Hatırlayın, hani Hz. Musa, kavmine, şöyle serzenişte bulunmuştu: 'Ey kavmim, bana niçin eziyet ediyorsunuz? Niçin emirlerime karşı çıkarak Allah'a karşı geliyorsunuz? Oysa benim sizden istediklerim, Allah'ın bana emrettiği şeylerdir. Ve siz benim Allah katından size gerçekleri getiren Allah'ın elçisi olduğumu da bilip duruyorsunuz. Siz pek âlâ biliyorsunuz ki, benim söylediklerimin hepsi gerçek!'

Aslında bu ifadeler Peygamberimiz @ için teselli cümleleridir. Çünkü o da, inkarcıların eziyetleriyle karşı karşıya kalmıştı. Yüce Allah, bu hatırlatmalarla ona sabrı tavsiye ediyordu.

Musa'nın kavmi, peygamberlerinin söylediklerinden ayrılıp sapınca, Allah da onların kalplerini haktan kaydırdı. Çünkü onlar hakikate layık kimseler değildi. Onlar şek, şüphe ve tereddüt içerisinde yüzüyorlardı. Allah da onlara layık oldukları şeyi verdi. Çünkü Allah, yoldan çıkmış bir toplumu doğru yola getirecek değildi. Dünya ve Ahirette kendi menfaatlerine olan doğru yoldan yüz çevirenlere, Allah hidayeti nasip etmezdi elbet.

سُورَةُ الصَّفِّ

وَاِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِى اِسْرَٓائِيلَ اِنِّى رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا
بَيْنَ يَدَىَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِى مِنْ بَعْدِى اسْمُهُ اَحْمَدُ فَلَمَّا جَٓاءَ
هُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ
الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعٰٓى اِلَى الْاِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾
يُرِيدُونَ لِيُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ
﴿٨﴾ هُوَ الَّذِى اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ
وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰى تِجَارَةٍ
تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ اَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِى
سَبِيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾
يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ
طَيِّبَةً فِى جَنَّاتِ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَاُخْرٰى تُحِبُّونَهَا
نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُونُوا
اَنْصَارَ اللّٰهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّنَ مَنْ اَنْصَارِى اِلَى اللّٰهِ قَالَ
الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِ فَاٰمَنَتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ بَنِى اِسْرَٓائِيلَ وَكَفَرَتْ
طَٓائِفَةٌ فَاَيَّدْنَا الَّذِينَ اٰمَنُوا عَلٰى عَدُوِّهِمْ فَاَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

٥٥٣

6. "Hani Meryem oğlu İsa: 'Ey İsrailoğulları! Doğrusu ben, benden önce gelmiş olan Tevrat'ı doğrulayan, benden sonra gelecek ve adı Ahmet olacak bir peygamberi müjdeleyen, Allah'ın size gönderilmiş bir peygamberiyim' demişti. Ama o elçi, kendilerine belgelerle geldiği zaman: 'Bu, apaçık bir sihirdir' demişlerdi."

7. "Müslüman olmağa çağırılıp dururken Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim kimdir? Allah, zalimler topluluğunu doğru yola eriştirmez."

8. "Ağızlarıyla Allah'ın nurunu söndürmek isterler. İnkarcılar ne kadar istemeseler, Allah nurunu tamamlayacaktır."[2]

9. "Müşrikler istemese de, dinini bütün dinlerden üstün kılmak için, peygamberini, doğruluk rehberi ve Hak diniyle gönderen O'dur."

10. "Ey inananlar! Sizi can yakıcı bir azaptan kurtaracak, kazançlı bir yolu size göstereyim mi?"

11. "Allah'a ve peygamberine inanırsınız; Allah yolunda canlarınızla, mallarınızla cihat edersiniz; bilseniz, bu sizin için en iyi yoldur."

12. "Böyle yaparsanız, Allah günahlarınızı size bağışlar, sizi, zemininden ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetlerinde hoş yerlere koyar. Büyük kurtuluş işte budur."[3]

13. "Bundan başka, sevdiğiniz bir şey daha: Allah katından bir yardım ve yakın bir zafer vardır. İnananlara müjde ver."

14. "Ey inananlar! Allah'ın yardımcıları olun. Nitekim, Meryem oğlu İsa, Havarilere: 'Allah'a giden yolda yardımcılarım kimlerdir?' deyince, Havariler: 'Allah'ın yardımcıları biziz' demişlerdi. İsrailoğullarının bir takımı böylece inanmış, bir takımı da inkar etmişti; ama Biz, inananları düşmanlarına karşı destekledik de üstün geldiler."[4]

[2] Yüce Allah, Hz. İsa'yı, İsrailoğullarına peygamber olarak göndermişti. Karşı çıkıp durdukları hakkı hayata hakim kılmak, Hz. Musa hakkında içerisine düştükleri yanlışları düzeltmek ve onları Tevrat'ı açıklayan İncil doğrultusunda Allah'ın istediği bir hayata getirmek için göndermişti. Sonra Hz. İsa, onlara kendisinden sonra gelecek ve adı Ahmed olan bir peygamberi müjdelemişti. Hz. İsa'nın müjdelediği peygamber, peygamberlerin son halkası olan bizim peygamberimiz Hz. Muhammed'di elbet. Hz. İsa, onlara apaçık belgelerle gelmişti, ama onlar onu, 'bu açık bir büyücü' diyerek yalanlamışlardı. Oysa onlar, onun Allah katından gelmiş bir elçi olduğunu pek ala biliyorlardı.

Hz. İsa gibi bir peygamber, hak dini İslam'a çağırıp dururken onu inkar edenden daha zalim kim olabilir? Evet böylelerinden daha zalim, başka hiç kimse olamaz. Allah ise, zalimler güruhunu doğru yola eriştirmez. Onlar Allah'ın nurunu söndürmek isterler. Ağızlarıyla düzdükleri batıl sözlerle, hakkın önünü kesmeyi hayal ederler. Ama ne mümkün! Kafirler istemese de Allah mutlaka nurunu tamamlayacaktır. Nitekim Yüce Allah, peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed'i müjdeci ve uyarıcı olarak göndererek nurunu tamamlamıştır. O, Allah'a çağıran bir davetçi, etrafını aydınlatan bir nur olarak geldi, şirk karanlıklarını söndürüp yerine tevhid devletini kurdu ve insanları dosdoğru yola ulaştırdı.

[3] Alemlerin Rabbi olan Yüce Mevla, peygamberi Muhammed'i @, dini yaymak ve onu tüm dinlere üstün kılmak için tüm insanlığa göndermiştir. Müşrikler istemese de Allah dinini üstün kılacaktır. Evet, Hz. Muhammed, İslamı getirdi. Kitabı Kur'ân'da, daha önceki peygamberlere inen gerçeklerin hepsini bir araya getirdi. Yüce Allah, onun son şeriatini, Hz. Adem'den kıyamete kadar gelecek olan tüm insanlar için gerekli davranışları apaçık açıklayan bir ilkeler manzumesi kıldı. Hz. Muhammed @, tüm insanlığa Kur'ân'ı getiren peygamberdir. Yüce Rabbimiz, ona sünneti de ilham etti. Sünnet, Kitabın hükümlerini tam olarak açıklayan Allah'ın ona bahşettiği hikmetidir. İşte tüm bu hayırları Yüce Allah, peygamberi Hz. Muhammed'e bahşetti ve nurunu son peygamberin bağrında tamamladı. Müşriklerin hoşuna gitmese de gerçek budur.

Bir sonraki ayette, şanı yüce olan Allah'tan ilahî bir çağrı geldi. Tüm müminlere yönelik olan bu çağrıda O şöyle buyurdu: Ey Allah'a, Peygamberine ve tüm peygamberlere inanan müminler! Size kazançlı bir ticaret yolu göstereyim mi? Benim göstereceğim o kârlı ticareti, severek ve isteyerek kim yaparsa, o can yakıcı azaptan kurtulmuş olur.

Bu soru cümlesinden sonra, bu büyük ve kârlı ticaretin ne olduğu açıklandı. Onun temeli, Allah ve Peygamberi Hz. Muhammed'e @ inanmaktır. Sonra Allah yolunda mallarınız ve canlarınızla cihad etmenizdir. Şunu iyi biliniz ki, bu sizin için dünyadan da, dünyadakilerden de çok daha hayırlıdır. Eğer siz, Allah'ın size gösterdiği bu ticareti yaparsanız, O sizin günahlarınızı bağışlar ve sizi zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar. Hem de Adn cennetlerinde güzelim mekanlara yerleştirir. Bu büyük bir kazanç değil midir? Evet, gerçekten de bu çok büyük bir kazançtır.

[4] Bundan başka sevdiğiniz bir şey daha var. Yüce Allah ile yapacağınız o kârlı ticaretin karşılığında, Ahirette size vadettiklerimden başka şeyler de var. O da, Allah yolunda savaşırken düşmanlarınıza karşı Allah katından size gelecek olan yardım ve bir de yakın zamanda gerçekleşecek olan bir zafer. O yardım ve zaferlerle Yüce Allah, kullarına olan nimetini tamamlamakta ve İslamın yeryüzü hakimiyetini sağlamaktadır. Gerçekten de bu, müminler için çok büyük ve kutlu bir müjdedir.

Ey inananlar! Allah'ın yardımcıları olun.. Söz ve fiillerinizle, mal ve canlarınızla Hz. Muhammed'in yanında yer alın ve ona destek olun. Şunu iyi biliniz ki, Hz. Muhammed'den @ önce de her peygamber, insanları Allah'a yardım etmeye çağırmıştır. Hz. Peygamber de, Hz. Adem'den Hz. İsa'ya kadar süregelen bu evrensel çağrıyı yenilemiştir. O halde Allah ve Rasülünün çağrısına cevap verin ve Allah'ın yardımcıları olun. Tıpkı daha önce kardeşim Hz. İsa'nın dediği gibi ben de bu çağrıyı tekrarlıyorum. Hani o, havarilere 'Allah'a giden yolda kim bana yardım eder?' diye sorunca onlar, 'Biziz Allah'ın yardımcıları!' diye karşılık vermişlerdi. Fakat İsrailoğulları iki gruba ayrılmışlar, bir grup hakkın yanında yerini alırken, diğerleri ise batılın safında yerlerini almışlardı. Bu durum bugüne kadar aynen devam etmiştir. Ama Yüce Allah, Allah düşmanlarına karşı müminlere yardım etmiş, onları desteklemiş ve nihayet sonuçta lütfuyla galip gelenler onlar olmuştur.

Nihayet son peygamber Hz. Muhammed @ gelmiş, Yüce Allah onun sayesinde inanan ümmetini yahudi ve hristiyanların tasallutundan kurtarmış, ona inanmayanları ise mahvü perişan etmiştir. Bu şekilde Yüce Allah'ın şu ayeti dünyada tecelli etmiştir: "Kim İslam'dan başka bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir. O Ahirette de kaybedenlerdendir." *(3 Alu İmran 85)*

سُورَةُ الْجُمُعَةِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ إِحْدَى عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ
آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ
لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢﴾ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٤﴾ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا
كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ
اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا
إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٦﴾ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

يَا أَيُّهَا

62 CUM'A SÛRESİ

Cuma sûresi, 11 ayet olup Hicrî 7. yılda Hayber savaşından sonra Medine'de inmiştir. Sûre, adını 9. ayette geçen Cuma kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Göklerde olanlar ve yerde bulunanlar, hükümran, çok kutsal, güçlü ve Hakim olan Allah'ı tesbih ederler."

2. "Kitapsız kimseler arasından, kendilerine ayetlerini okuyan, onları arıtan, onlara Kitabı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderen O'dur. Onlar, daha önce, şüphesiz apaçık bir sapıklık içinde idiler."

3. "Onlardan başkalarına da -ki henüz onlara katılmamışlardır- Kitap ve hikmeti öğretmek üzere, peygamberi gönderen Allah'tır. O, güçlüdür, Hakimdir."

4. "Bu, Allah'ın dilediğine verdiği lutfudur. Allah, büyük lutuf sahibidir."[1]

5. "Kendilerine Tevrat öğretildiği halde, onun gereğini yapmayanların durumu, sırtına kitap yüklenmiş merkebin durumu gibidir. Allah'ın ayetlerini yalanlayan kimselerin durumu ne kötüdür! Allah zalimleri doğru yola eriştirmez."

6. "De ki: 'Ey Yahudiler! Bütün insanlar bir yana, yalnız kendinizin Allah'ın dostları olduğunuzu iddia ediyorsanız ve bunda samimi iseniz, ölümü dilesenize!' "

7. "Yaptıklarından ötürü, ölümü asla dileyemezler. Allah, zalimleri bilendir."

8. "De ki: 'Doğrusu kendisinden kaçtığınız ölüm mutlaka karşınıza çıkacaktır; sonra; görüleni de görülmeyeni de bilen Allah'a döndürüleceksiniz, O size işlediklerinizi haber verecektir'."[2]

[1] Göklerde ve yerde olan, konuşan konuşmayan tüm her şey, Allah'ı tesbih eder, O'nun varlığını, yegane yaratıcı olduğunu, erişilmez gücünü ve ululuğunu haykırır durur. Tesbih, Allah'ı büyükleyip yüceltmektir, Sübhanallah 'Allahım sen ne yücesin!' demektir. Evet o şanı yüce olan Allah, yegane hükümrandır, her şeye egemen olan O'dur. O, kutsaldır, her türlü eksik ve kusurdan uzaktır. O'nun kendine has özel ve güzel isim ve sıfatları vardır. O Azizdir, O'nun gücüne kimse erişemez. Hiç bir şey O'nun benzeri değildir. O hikmet kaynağıdır, tüm söz ve fiillerinde sayısız hikmet vardır.

Şanı Yüce olan Rabbimiz, yazı bilmez ümmî bir topluma kendi içlerinden peygamber gönderendir. O, onlara kendi aralarından birini peygamber olarak göndermiştir ki, onu anlamaları kolay olsun ve gönülleri ona kolay ısınsın diye. O kutlu elçiyi, onlara Kur'ân okumakla ve onun mana ve maksatlarını onlara açıklamakla sorumlu tutmuştur. Ve o peygamber, onları cehalet ve sapıklık karanlıklarından çıkarıp, ilim ve iman nuruyla onları aydınlatacaktı. Gerçekten de Hz. Muhammed @ peygamber olarak gönderilmeden önce, toplum açık bir sapıklık içerisinde ve cehalet karanlıklarında yüzen bir toplumdu

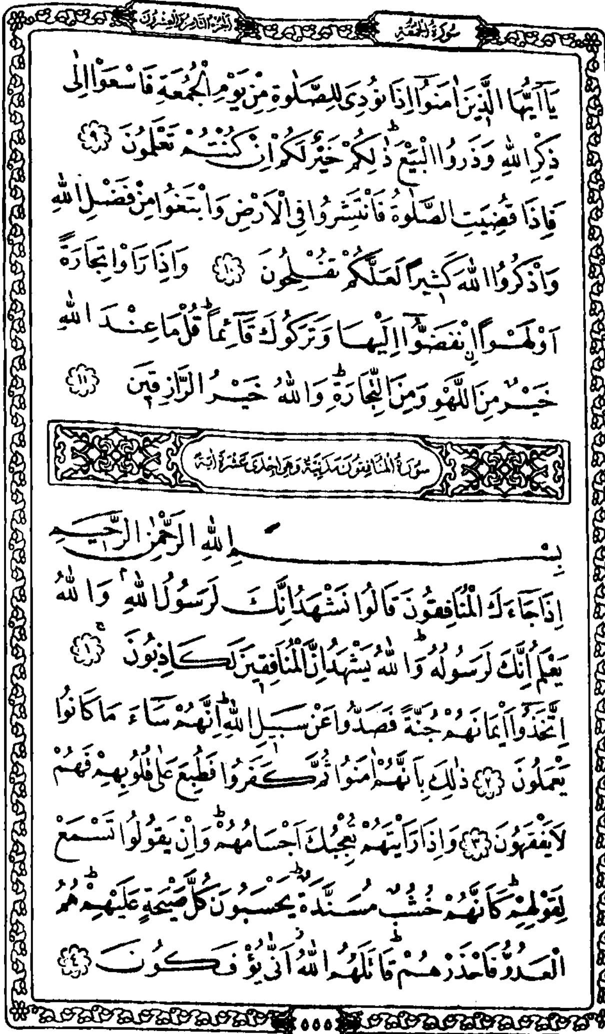
Yüce Allah, o peygamberi hem kendi dönemi insanlarına göndermiş, hem de daha sonra onlara katılacak olanlara göndermiştir. Bu şekilde sonradan gelenler de onlara katılıp Allah'a ve peygamberine iman edecekti. Doğrusu Yüce Allah, izzet ve hikmet kaynağıdır. O, erişilmez gücün sahibidir, takdir ettiği her şeyde ve koyduğu her hükümde sayısız hikmet vardır. Emretme ve yasaklama yetkisi O'nundur. Sonuçta dönüş de O'nadır. İşte bütün bunlar, Yüce Allah'ın bu ümmete bahşettiği lütuftur. Elbette Allah büyük lütuf ve kerem sahibidir. O, kullarından dilediğine, dilediği miktarda lütuf ve ihsanda bulunur.

[2] Yüce Allah, Yahudiler için bir benzetme yapıyor. Allah'ın kendilerine gereğini yerine getirsinler diye emanet olarak bahşettiği Tevrat'ı Allah'ın istediği şekilde anlamayan ve gereği ile amel etmeyen yahudileri eşeğe benzetiyor. Onlar, bu halleriyle cilt cilt kitap yüklü olan ve fakat ne taşıdığının farkında olmayan, taşıdığı şeyden yararlanamayan eşeğe benziyorlar. Allah'ın şerefli bir toplum olmalarını dilediği halde, o şerefi yüklenmemekte direnen topluluğun durumu ne kötüdür! Onlar gerçeği bilmeyen, anlamayan ve anlamak da istemeyen eşek gibidirler. İşte bu yüzden Allah'ın ayetlerini yalanlayıp inkar ettiler. Elbette Allah, zulmeden bir güruha doğru yolu göstermez.

Ey Muhammed, o yahudilere de ki: Eğer siz, sadece kendinizin Allah'ın dostları olduğunu sanıyorsanız, şu Allah dostları için bir müjde ve kavuşma günü olan ölümü isteyin de görelim bakalım! Çünkü ölüm, müttakîler için bir bayram, zalimler için ise bir azaptır. Eğer siz iddianızda samimi iseniz ölümü temenni edin de görelim! Ama hayır, onlar asla ölümü isteyemezler. Çünkü ölüm için hazırlıklı değildirler onlar. Üstelik onlar pek çok kötülük, zulüm ve tuğyanda bulunmuşlardır. Allah ise, zalimleri iyi bilir.

Ey Muhammed, onlara şunları da söyle: O kaçıp durduğunuz ölüm, bir gün sizi bulacak ve elinden kurtulamayacaksınız. Sonra ölüm sizi, gizliyi aşikarı bilen Yüce Allah'ın huzuruna götürecektir. O, size yaptıklarınızı, işlediğiniz kötülükleri bir bir haber verecek. İçlerinizde gizlediğiniz küfür ve inkarları hep bildirecektir. O an, perişan bir halde olacaksınız. Çünkü Yüce Allah sizin ipliğinizi pazara çıkarmıştır artık. O an, zalimlerin azaptan kurtulmaları da söz konusu değildir. Yakıtı insan ve taşlar olan cehennem onları beklemektedir!

9. "Ey inananlar! Cuma günü namaz için çağrıldığınız zaman Allah'ı anmaya koşun; alım satımı bırakın; bilseniz, bu sizin için daha iyidir."

10. "Namaz bitince yeryüzüne dağılın; Allah'ın lutfundan isteyin; Allah'ı çok anın ki saadete erişesiniz."

11. "Onlar bir kazanç veya bir eğlence gördüklerinde, seni ayakta bırakarak oraya yöneldiler. De ki: 'Allah katında olan, eğlenceden de kazançtan da hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en iyisidir'."[3]

63 MÜNAFİKÛN SÛRESİ

Münafıkûn sûresi, 11 ayet olup Hicrî 6. yılda Benî Mustalik Gazvesi dönüşü Medine'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve münafıklar anlamına gelen Münâfikûn kelimesinden almıştır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Münafıklar sana gelince: 'Senin şüphesiz Allah'ın peygamberi olduğuna şehadet ederiz' derler. Allah, senin kendisinin peygamberi olduğunu, bilir; yine Allah şehadet eder ki, münafıklar yalancıdırlar."

2. "Onlar, yeminlerini kalkan edinerek Allah'ın yolundan alıkoyarlar. İşledikleri işler gerçekten ne kötüdür!"

3. "Bu, önce inanıp sonra inkar etmiş olmalarındandır. Bu yüzden kalpleri mühürlenmiştir; artık anlamazlar."

4. "Onlara baktığın zaman cüsseleri hoşuna gider; konuşurlarsa sözlerini dinlersin; tıpkı, sıralanmış kof kütük gibidirler; her çığlığı kendi aleyhlerine sayarlar; onlar düşmandır, onlardan çekin; Allah canlarını alsın, nasıl da aldatılıp döndürülüyorlar."[1]

[3] İzzet ve kerem sahibi yüce Rabden kutlu bir çağrıdır bu. Ey Hz. Muhammed'e indirilen gerçeklere iman edenler! Size Cuma namazı farz kılındı. Cuma namazı, imamın okuyacağı hutbeden sonra iki rekat olarak kılınır. İmam hutbesinde, müminleri Allah'tan korkmaya ve Allah'ın peygamberine indirdiği şeylere uymaya çağrır, onlara iyilikleri emreder, kötülüklerden onları sakındırır. İşte cumaya çağrıldığınızda, Allah'ı anmaya koşun, alım satımı bırakın.

Namazdan sonra ise, yeniden işlerinizin başına dönün ve Allah'ın lütfundan rızık isteyin. Her halükarda Allah'ı çokça hatırlayın. Dünya işleri sizi meşgul ederek Ahiret yurdunu unutturmasın. Bunlara dikkat edin ki, kurtuluşa eresiniz. Şunu da iyice biliniz ki, Ahirette Allah katında olan sevap ve mükafatlar, dünyanın oyun eğlence ve ticaretinden çok daha hayırlıdır. Unutmayınız ki kendisine güvenen ve üzerine düşeni yerine getirip rızkını talep edenler için Allah, en hayırlı rızık vericidir.

[1] Yüce Rabbimiz, peygamberine bildiriyor ki, münafıklar dillerinin ucuyla müslüman olduklarını söyleyen, ama aslında öyle olmayan ve söylediklerinin tam tersi bir inanç içinde olan kimselerdir. Onlar sana geldiklerinde, senin Allah'ın rasülü olduğuna şehadet ederiz, dediler. Ama sen onların bu sözüne kanma. Çünkü onlar yalancıların ta kendileridir, onlar sözü özü bir olmayan kimselerdir. Onlar kin, düşmanlık ve hasedlerini içlerinde gizleyen, göründükleri gibi olmayanlardır. Oysa Senin Allah'ın elçisi olduğunu Allah bilip durur. O'nun tanıklığı sana yeter. Yine Allah bilir ki, münafıklar yalancılardır. Onların söyledikleri gerçeğe uygun olsa bile, onların iç dünyaları buna inanmamaktadır. Onlar yeminlerini kalkan edindiler ve bununla İslama teslim olmaktan alıkonmaktadırlar. Ama onlar, gerçek müminleri kandıramayacaklardır. Zira, onların iç yüzünü Yüce Allah, müminlere açıklamaktadır.

Münafıklar, önce inanır sonra inkar ederler. Çünkü iman sözü onların yüreklerinden kopup gelmemekte, onlar sadece dillerinin ucuyla bunu söylemektedirler. İşte bu yüzden Allah, onlara gazap etmiş, onların kalplerini mühürlemiştir, artık onlar gerçeği anlamazlar. Onların dış görünüşleri insanların hoşuna gider. Onlar konuşmaya başladıklarında, halk onların sözüne kulak verir, çünkü güzel konuşurlar. Yahut onların dış görünüşleri alımlı, konuşmaları düzgündür. Etkileyici konuştuklarından, insanlar onları dinlerler. Ama aslında onlar hiç de göründükleri gibi değildir. Onlar tıpkı sıralanmış içi boş kütükler gibidirler. Onlar karanlık adamlardır. Her duydukları sesi, kendi aleyhlerine sanıp korkuya kapılırlar. Çünkü onlar her an, korku ve endişe içerisindedirler, müminleri gözler dururlar. Ey Muhammed onlar, gerçek anlamda düşman kimselerdir, bu yüzden onlara karşı dikkatli ol, onların tuzağına düşme. Allah kahretsin onları! Nasıl da doğru yoldan, gerçekten çevrilip sapıtıyorlar.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ
يَصُدُّونَ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ
أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِندَ رَسُولِ
اللَّهِ حَتَّىٰ يَنفَضُّوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٧﴾ يَقُولُونَ لَئِن رَّجَعْنَا
إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ
عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾
وَأَنفِقُوا مِن مَّا رَزَقْنَاكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا
أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَن
يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّغَابُنِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ ثَمَانِي عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ

5. "Onlara: 'Gelin de Allah'ın peygamberi sizin için mağfiret dilesin' dendiği zaman, başlarını çevirirler; büyüklük taslayarak yüz çevirdiklerini görürsün."

6. "Onlar için, bağışlanma dilesen de dilemesen de birdir; Allah onları bağışlamayacaktır. Doğrusu Allah, yoldan çıkmış toplumu doğru yola eriştirmez."

7. "Bunlar: 'Allah'ın peygamberinin yanında bulunanlara bir şey vermeyin de dağılıp gitsinler' diyen kimselerdir. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır, ama münafıklar bu gerçeği anlamazlar."

8. "Onlar: 'Eğer bu savaştan Medine'ye dönersek, şerefli kimseler alçakları and olsun ki, oradan çıkaracaktır' diyorlardı. Oysa, izzet Allah'ın, peygamberinin ve inananlarındır, ama münafıklar bu gerçeği bilmezler."[2]

9. "Ey inananlar! Sizi, mallarınız ve çocuklarınız Allah'ı anmaktan alıkoymasın; böyle olanlar hüsrana uğrayanlardır."

10. "Birine ölüm gelip de: 'Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar ertelesen de, sadaka versem, iyilerden olsam' diyeceği zaman gelmezden önce, size verdiğimiz rızıklardan sarf edin."

11. "Bir canın eceli gelip çatınca, Allah onu asla geri bırakmaz. Allah, işlediklerinizden haberdardır."[3]

[2] Onlar, kalpleri katılaşmış kimselerdir. Onlara, gelin, Allah'tan af dileyin, Peygambere gelin, günahlarınızı itiraf edin, tevbe ettiğinizi söyleyin de O, sizin için Allah'tan af dilesin, dendiğinde, başlarını çevirirler. Vurdumduymaz bir halde, büyüklük taslayarak söylenenleri duymazdan gelirler. İşte bu yüzden Allah onları cezalandırmış, yaptıklarının karşılığını vermiştir. Onlar sapıklardır. Şimdi onlar için Allah'tan af dilesen de dilemesen de birdir. Allah asla onları affetmeyecektir. Çünkü Allah onları iyi bilmektedir. Zira Allah, yoldan çıkmış bir toplumu doğru yola getirmez.

Onlar, akraba ve yoksulu gözeten ve hayır hasenatta bulunanlara şöyle derler: Allah Rasülünün yanında olanlara bir şeyler vermeyin ki, onlar peygamberin etrafından dağılıp gitsinler.. Bu, onların cehaletlerini ortaya koyuyordu. Çünkü göklerin ve yerin tüm hazineleri Yüce Allah'ındı. Onlar bunun farkında değildiler Yine onlar bilmiyorlardı ki, Allah her şeye kadirdir, O'nun her şeye gücü yeter.

Münafıkların lideri olan Abdullah b. Übey b. Selûl sürekli planlar kuruyordu. O şöyle diyordu: Andolsun ki Medine'ye dönünce, içimizden izzetli olanlar, şerefsizleri oradan sürüp çıkaracaktır! O, bu sözüyle Hz. Peygamberi kastediyordu. Bu olay Mustalıkoğulları Gazvesi dönüşünde olmuştu. Münafığın bu sözü, Hz. Peygambere ulaştı. Durumu öğrenen baş münafığın oğlu Abdullah, babasının karşısına geçip ona şöyle haykırdı: Allah'a yemin ederim ki sen aşağılık birisin. Allah Rasülü razı olup seni bağışlamadıkça ve izin vermedikçe sen Medine'ye giremeyeceksin!

Evet, gerçekte izzet Allah'ın, peygamberinin ve müminlerindir. Fakat münafıklar bunu kavrayacak kapasitede değillerdi.

[3] Yüce Rabbimiz, inanan kullarına, kendisini çokça anmalarını emrediyor; mallarının ve çocuklarının onları Allah'ın zikrinden alıkoymaması konusunda uyarıyor. Ey inananlar! Dünya ve içindeki debdebelerin sizleri aldatmasından sakının. Dikkat edin, dünya, süs ve şatafatıyla sizleri Allah'ı anmaktan alıkoymasın, Allah'ın isteklerine aykırı davranmaya sevketmesin. Şunu unutmayın ki, dünyanın debdebe ve ihtişamına kapılanlar, dünya ve Ahirette hüsrana uğrayanlardır. Onlar fani dünyanın cazibesine kanarak kötülüklere dalarlar ve kötü akıbetten kendilerini kurtaramazlar. Çünkü onlar ziyan edenlerdir.

Bir sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, Allah uğruna harcama yapmaya teşvik ederek şöyle buyuruyor: Size verdiğimiz rızıklardan sarf edin.. Hayır ve hasenata koşun. Zekatlarınızı verin ve hep iyiliklerin adamı olun. Ölüm gelip çatmadan yapın tüm bunları. Çünkü hiç farkında olmadan ölüm gelir çatar da, o zaman insan, 'Ah! Keşke hayata yeni gelseydim!' diye iç geçirir. Yahut da şöyle der: Rabbim, ne olur benim ecelimi bir süreye kadar ertelesen de ben, hayır hasenatta bulunsam ve iyilerden olsam!

Evet, ölçüsüz davranan her fert, öleceği an pişmanlık duyar, kaçırdığı fırsatları değerlendirebilmek ve ölüm sonrası hayata hazırlık yapabilmek için, kendisine biraz daha süre verilmesini ister. Ama artık çok geç olmuştur.

O halde ey insan, ihtiyarlık gelmeden önce gençliğin kıymetini bil ve yapabileceğin hayırları yap. Çünkü can boğaza gelince yapacağın pişmanlığın sana bir yararı olmayacaktır. Çünkü Yüce Allah, kulları için ömürler takdir etmiş ve onların ölüm tarihlerini belirtmişti. Kişinin eceli gelince, artık geciktirilmez. Zaten Yüce Mevla, söz ve isteğinde kimin samimi, kimin sahtekar olduğunu iyi bilir. Fırsat elde iken, hayır ve hasenatlara koşup iyilerden olanlara ne mutlu! Onlara müjdeler olsun!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ
وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ
وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾ اَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُ
كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا اَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا
وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللّٰهُ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنْ لَنْ
يُبْعَثُوا قُلْ بَلٰى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذٰلِكَ
عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي اَنْزَلْنَا
وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ
وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

64 TEĞÂBÜN SÛRESİ

Teğâbün Sûresi 18 ayet olup Medine'in ilk dönemlerinde inmiştir. Sûre, adını 9. ayette geçen ve aldanma anlamına gelen Teğâbün kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Göklerde olanlar ve yerde bulunanlar Allah'ı tesbih ederler. Hükümranlık O'nundur, övülmek O'na mahsustur. O her şeye Kadirdir."

2. "Sizi yaratan O'dur. Sizden kimi inkarcı, kimi mümindir. Allah yaptıklarınızı görendir."

3. "Gökleri ve yeri gerektiği gibi yaratmıştır. Size şekil vermiş ve şeklinizi güzel yapmıştır. Dönüş O'nadır."

4. "Göklerde ve yerde olanları bilir; gizlediklerinizi de açığa vurduklarınızı da bilir. Allah, kalplerde olanı da bilendir."[1]

5. "Daha önce inkar edip de, inkarlarının karşılığını tadan kimselerin haberi size gelmedi mi? Onlara, can yakıcı azap vardır.

6. "Bu, kendilerine peygamberleri belgelerle geldiğinde: 'Bizi doğru yola bir insan mı eriştirecek?' diyerek inkar edip gerçeğe yüz çevirmelerinden ötürüdür. Allah hiçbir şeye muhtaç olmadığını ortaya koymuştur. Allah müstağnidir, övülmeğe layık olandır.

7. "İnkar edenler, tekrar dirilmeyeceklerini ileri sürerler. De ki: 'Evet; Rabbime and olsun ki, şüphesiz diriltileceksiniz ve sonra, yaptıklarınız size bildirilecektir. Bu, Allah'a kolaydır'."[2]

8. "Öyleyse Allah'a, Peygamberine ve indirdiğimiz nura inanın. Allah işlediklerinizden haberdardır."

9. "Toplanma günü için, sizi bir araya getirdiği zaman, işte o, kimin aldandığının ortaya çıkacağı gündür. Allah'a kim inanmış ve yararlı iş işlemişse, Allah onun kötülüklerini örter, onun içinde temelli ve sonsuz kalacağı, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar; büyük kurtuluş işte budur."

[1] Cenab-ı Hak, göklerde ve yerde olan tüm yaratıkların yaratıcıları ve sahipleri olan Yüce Allah'ı tesbih ettiğini, O'nu yücelttiğini ve ululadığını bildiriyor. Şöyle ki evrende yegane hükümran Allah'tır. Kainat bütünüyle O'nun kontorol ve tasarrufu altındadır. O, onlar üzerinde dilediği her şeyi yapar. Hamdler O'na hastır, O övülmeye layıktır ve O, her şeye kadirdir. Yarattığı ve planladığı her konuda Allah övülmeye layık olandır. O'nun istediği her şey olur, O'nun dilediklerini engelleyecek hiç bir güç yoktur. O, dilerse olur, dilemezse olmaz.

Ey Ademoğulları! Sizleri de yaratan şanı yüce olan Allah'tır. Sizden kimi kafirdir, kimi mümin. O, sizin tüm yaptıklarınızı bilir. O yarattı gökleri ve yeri, dilediği gibi. Adalet ve hikmetle nasıl olması gerekiyorsa öylece yarattı. Size de çeşit çeşit şekiller verdi ve size en güzel ve eşsiz şekiller bahşetmiştir. O, herkes için belli bir şekil ve görünüş takdir etmiş; onları şekil, boy pos, anlayış ve kader konusunda farklı farklı yaratmıştır. O'nun belirlediği her şey güzeldir ve her takdir ettiği şeyde bir hayır vardır. Eninde sonunda dönüş de O'nadır

O, göklerde ve yerde olanı iyi bilir. Zira O'dur, onları yaratan, onlara eşsiz şekiller veren, onlar için ömür biçen. Ki onların ecellerini, O'ndan başkası bilmez. O, onların iç dünyalarında gizledikleri hayır şer tüm her şeyi bilir. Açıkladıklarını da bilir. Zira Allah, gönüllerde olan her şeyi bilir. O, gözlerin kem bakışlarını da bilir, gönüllerde saklanan niyetleri de. O halde O'nun gazabına uğramaktan sakının ve O'nun isteklerini yerine getirmeye bakın. Çünkü bir gün O'nun huzuruna çıkacak ve yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz. Sonuçta herkes yaptığının karşılığını görecektir.

[2] Yüce Rabbimiz, geçmiş toplumlardan ve peygamberlere karşı çıkıp gerçekleri yalanlamaları nedeniyle onların başlarına gelen azap ve cezalardan bahsediyor. Onların durumu ve onların başlarına gelenlerin haberi onlara ulaşmadı mı? Nuh, İbrahim, Salih ve Hud peygamberlerin kavimlerinin haberi onlara gelmedi mi?

Yüce Allah, onları yerin dibine geçirmiş, yakıp kavurucu bir kasırga ve tufan ile onları helak etmiş, çok çeşitli ve pek çetin azaplara onları düçar kılmıştı. Tüm bunlar, onların yaptıklarının, gerçekleri yalanlamalarının ve işledikleri çirkinliklerinin sonucu olmuştu. Bunlar, onların dünyada uğradıkları cezalardı. Ahirette ise onları, can yakıcı bir azap beklemektedir.

Evet, tüm bu olanların nedeni, onların kendilerine Yüce Rabbin katından, apaçık delillerle gelen peygamberleri yalanlamaları ve onlara baş kaldırmalarıydı. Onlar, bu adam mı bizi doğru yola iletecek, diyorlardı. Peygamberliğin bir insana verilmesini akılları almıyordu. Bir insan eliyle hidayete ermeyi, kendilerine yediremiyorlardı. İşte bu yüzden inkar edip gerçeklerden yüz çevirdiler. Peygamberlere uymaktan kaçındılar. Bunun üzerine Allah da onları mahvetti. Çünkü Yüce Allah'ın onlara ihtiyacı yoktu. Zira O, hiç kimseye ihtiyacı olmayan, ama herkesin kendisine muhtaç olduğu yaratıcıydı. Herkes O'nu inkar etse bile, O bundan bir zarar görmezdi.

İnkarcı insanlar, kendilerinin öldükten sonra diriltilmeyeceklerini sandılar. Onlar hayatı dünyadan ibaret saydılar ve ötesini kabul etmediler. Bu onların cehaletlerinden kaynaklanıyordu. Söyle onlara: Rabbime yemin ederim ki, elbette diriltileceksiniz! Anolsun ki tüm yapıp ettikleriniz size bir bir haber verilecektir. Büyüğü ile küçüğü ile, iyisiyle kötüsüyle tüm işledikleriniz size bildirilecek ve onlara göre cezalandırılacak, yahut ödüllendirileceksiniz. Bu ise, Allah için çok basit bir şeydir. O'nun için sizi diriltmek de basit bir şeydir, yaptıklarınızın karşılığını vermek de. Evet, ölümden sonra tekrar hayata dönüş ve hesaba çekilme vardır. Bu, kıyamet koptuktan sonra gerçekleşecektir. O gün, kabirde yatanların hepsi diriltilecek ve gönüllerde saklananlar bile bir bir ortaya dökülecektir. Öldükten sonra dirilmek haktır, hesaba çekilip dünyada iken yapıp ettiklerimizin karşılığını almak da haktır.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ
فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ
فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ
مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ وَإِنْ
تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾
إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾
فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا
لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِنْ تُقْرِضُوا
اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

سُورَةُ الطَّلَاقِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ اثْنَتَا عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ

0. "İnkar edip, ayetlerimizi yalanlayanlar, işte onlar da ateşliklerdir, rada temellidirler. Ne kötü bir dönüştür!"[3]

1. "Başa gelen hiçbir musibet Allah'ın izni olmaksızın olamaz; llah'a kim inanırsa onun gönlünü doğruya yöneltir. Allah her şeyi ilendir."

2. "Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin. Eğer bundan yüz çevirirseniz bilin ki Peygamberimize düşen apaçık tebliğdir."

13. "Allah vardır, O'ndan başka tanrı yoktur. Öyleyse inananlar yalnız Allah'a güvensinler."

14. "Ey inananlar! Eşleriniz ve çocuklarınızdan size düşmanlık edenler olur, onlardan sakının; ama, siz affeder, suçlarını örter ve bağışlarsanız bilin ki Allah da bağışlar ve acır."[4]

15. "Doğrusu mallarınız ve çocuklarınız bir imtihandır. Büyük ecir ise Allah katındadır."

16. "Allah'a karşı gelmekten gücünüzün yettiği kadar sakının, buyruklarını dinleyin, itaat edin; kendinizin iyiliğine olarak mallarınızdan sarf edin; nefsinin tamahkarlığından korunan kimseler, işte onlar saadete erenlerdir."

17. "Eğer Allah'a güzel bir ödünç takdiminde bulunursanız, onu sizin için kat kat yapar ve sizi bağışlar; Allah, şükrün karşılığını verendir; Halimdir."

18. "Görüleni görülmeyeni bilendir, güçlüdür. Hakimdir."[5]

[3] Ey insanlar! Allah'a ve onun son peygamberi Hz. Muhammed'e inanın. Bir de Bizim, Hz. Muhammed'e indirdiğimiz nur olan, aydınlık kaynağı Kur'ân'a iman edin. Şunu hiç unutmayınız ki, Allah tüm yaptıklarınızdan haberdardır. Yarın kabirlerden kalkıp, o büyük toplanma günü Allah'ın gazabına uğramaktan sakının. Ayette kıyamet, 'Toplanma Günü' olarak anılmıştır. Çünkü o gün, önceki ve sonrakilerin hepsi bir düzlükte toplanıp bir araya getirilirler. İşte bugün aldanma ve kaybetme günüdür. Ğabn sözlükte aldanma, kaybetme anlamına gelir. Kıyamet gününde müminler, cennette kafirlere ayrılmış olan makamlara varis olacaklar ve onlar kaybedenlerden olacaklardır. İşte bu yüzden kıyamete bu ad verilmiştir. O gün, kafirler için çok çetin ve zorlu bir gündür. Çünkü o gün, tüm insanların alemlerin Rabbinin huzurunda durdukları gündür.

O gün, Yüce Allah, inanıp yararlı işler işleyen kullarının günahlarını örter ve onları zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar. Onlar orada temelli kalacaklardır. İnkar edip peygamberleri yalanlayanlar ise cehennemliklerdir Onlar da orada temmellidirler. Cehennem ne kötü bir varış yeridir. Ama Allah'ın ayetlerini yalanlayıp inkar eden ve yoldan çıkan inkarcılar cehennemi haketmişlerdir.

[4] Evet, dünyada insanların başına gelen her bela ve musibet, ancak Allah'ın izniyle, O'nun takdiri ile gerçekleşir.O bela ve musibetler ya zalimleri cezalandırmak için gerçekleşir, ya da salih kulları deneyip onların derecelerini yükseltmek için meydana gelir. İnanan kimsenin kalbini Yüce Allah, doğru yola iletir, yararlı işler yapmayı ona müyesser kılar, onu Allah'a itaat konusunda başarıya ulaştırır. O'nun dünya hayatında kaçırdığı fırsatların yerine, onun gönlüne gerçeğin sevgisini ve sevdasını kor, onun imanını pekiştirir. Sonuçta o kimsenin elde ettiği, kaçırdığından çok daha hayırlı olur. Elbette Yüce Allah, her şeyi en iyi bilir. O, gözlerin kem bakışlarını da, gönüllerin saklayıp gizlediklerini de bilir.

Doğrusu Kur'ân, kullarına merhameti bol olan Yüce Allah'ın şerefli bir sözü ve çağrısıdır. O, kullarını kendisine ibadete çağırıyor. Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin. Allah'ın koyduğu ilkelere uyun, O'nun emrettiklerini yerine getirin, yasakladıklarından şiddetle kaçının. Sizin dünya ve Ahiret mutluluğunuz işte bundadır. Eğer bu çağrılardan yüz çevirir, yapılması gerekenleri yapmaz, peygamberimizin çağrısına kulak vermezseniz, işte o zaman Allah'ın gazabının üzerinize inmesini bekleyin! Bizim peygamberimize düşen, ancak tebliğdir. Onun görevi sadece sizi, Allah'a kulluğa çağırmak, O'na itaat edenlere Allah'ın vereceği mükafatı, isyan edenlere de O'nun hazırladığı cezayı haber vermektir.

Şunu da iyi bilin ki, Allah'tan başka hiç bir ilah yoktur. İman edenler ve salih amel işleyenler yalnızca O'na güvenip dayansınlar. İki dünya mutluluğu ancak bu şekilde kazanılır.

Ey iman edenler! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan yararlı işler işlemenize yardımcı olanlar olduğu gibi; sizi aldatıp isyana daldıran düşmanlarınız da olabilir. Onlar sizi dünya ile oyalayıp meşgul eder ve Ahiret hazırlıklarından alıkoyarlar. Eğer onlar, bu ikinci gruptan kişiler olurlarsa, onlardan sakının, onların tuzaklarına düşmekten ve sizi Allah'a itaattan alıkoymalarından kaçının. İşte onların size düşman olduklarını göz önünde bulundurarak, siz de dini konularda onlara karşı tavırlarınıza dikkat edin. Eğer siz onların size karşı yaptıkları düşmanca tavırları bağışlar ve affeder, onların size yaptıklarını onlara yapmazsanız, elbette Allah da affeder ve bağışlar. Çünkü O, çok bağışlayan, merhamet eden ve kullarına bol bol ihsanlarda bulunandır.

[5] Biliniz ki, Allah katında olanlar çok daha hayırlı ve kalıcıdır. Mallarınız ve çocuklarınız ise birer sınav aracıdırlar. Yüce Allah, onları kulları için birer imtihan vesilesi kılmıştır. Onlar sayesinde Allah'a itaat edenle isyan edenler ortaya çıkar. Dünyalıklar ve çoluk çocuk konusunda fitneye kapılmaktan kurtulan kimse için Allah katında büyük mükafatlar vardır. O halde Allah'tan sakının, Ondan korkun, O'na karşı gelerek gazabına uğramaktan çekinin, gücünüz yettiğince, elinizden geldiğince O'na itaat edin. Yüce Allah'ın buyruklarına kulak verin, sonra O'nun peygamberine de itaat edin. Allah ve peygamberinin buyruklarına boyun eğenlerden olun, sakın bundan yüz çevirmeyin. Bir de Allah'ın size bahşettiği rızıklardan, akrabaya, yoksul ve düşkünlere verin, Allah'ın kullarına hep iyilikte bulunun. Bu sizin için çok daha iyidir ve sizin yararınızadır. Çünkü nefsinin cimrilik ve tamahkarlığından korunan kimseler kurtuluşa erenlerdir. Onlar hem dünyada, hem de Ahirette bahtiyarlığa ermiş kimselerdir.

Dünya ve Ahirette mutlu olmak, Allah'a güzel ödünç takdiminde bulunmaya bağlıdır. Dünyada iken Allah'ın fakir kullarına yardım ederek, onların ihtiyaçlarını karşılayıp eksiklerini gidererek onlara yardım etmekle mümkündür. Bu şekilde iyilik ihsanda bulunanlara Yüce Allah, harcadıklarının kat kat fazlasıyla mükafat verir, onları bağışlar. Çünkü Allah, şükredenleri ödüllendiren, yapılan harcamalara kat kat fazla mükafat verendir. O, Halîmdir, kullarına karşı son derece şefkatli olup onları bağışlar, hatalarını örter ve kusurlarını siler. O şanı yüce Allah, görünmeyeni de, görüneni de bilendir. O, erişilmez gücün sahibidir, O'nun söylediklerinde ve yaptıklarında sayısız hikmetler vardır.O halde O'nun gazabına uğramaktan sakının, hep O'nun hoşnutluğunu kazanmak için çırpının. O, gerçekten izzet, ikram ve lütuf sahibidir.

سُورَةُ الطَّلَاقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ
وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ ۖ لَا تُخْرِجُوهُنَّ
مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ ۚ وَتِلْكَ
حُدُودُ اللَّهِ ۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ لَا تَدْرِي
لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا
ذَوَيْ عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ
يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ
لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى
اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ ۚ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا
﴿٣﴾ وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ
أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ ۚ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾ ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ ۚ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

٥٥٩

65 TALÂK SÛRESİ

Talâk Sûresi 12 ayet olup Medine'de inmiştir. Kısa Nisâ Sûresi diye de bilinen Talak Sûresi, Bakara Sûresinde geçen boşama ayetlerinden sonra inmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları, iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti sayın. Rabbiniz olan Allah'tan sakının; onları, apaçık bir hayasızlık yapmaları hali bir yana evlerinden çıkarmayın, onlar da çıkmasınlar. Bunlar, Allah'ın sınırlarıdır. Allah'ın sınırlarını kim aşarsa, şüphesiz, kendine yazık etmiş olur. Bilmezsin, olur ki, Allah bunun ardından bir hal meydana getirir."

2-3. "Kadınların iddet süreleri biteceğinde, onları ya uygun bir şekilde alıkoyun, ya da onlardan ayrılın; içinizden de iki adil şahit getirin; şahitliği Allah için yapın; işte bu, Allah'a ve Ahiret gününe inanan kimseye verilen öğüttür. Allah, kendisine karşı gelmekten sakınan kimseye kurtuluş yolu sağlar, ona beklemediği yerden rızık verir. Allah'a güvenen kimseye O yeter. Allah, buyruğunu yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü var etmiştir."[1]

4. "Kadınlarınızdan ay hali görmekten kesilenler ile henüz ay hali görmemiş olanların iddetleri hususunda şüpheye düşerseniz, bilin ki, onların iddet beklemesi üç aydır; gebe olanların iddeti, doğurmaları ile tamamlanır. Allah, buyruğuna karşı gelmekten sakınan kimseye işinde kolaylık verir."

5. "Bu, Allah'ın size indirmiş olduğu buyruğudur. Kim Allah'ın buyruğuna karşı gelmekten sakınırsa, O, onun kötülüklerini örter, ecrini büyültür."

[1] Ey Peygamber! Bu, Hz. Peygamberin şanını yücelten büyük bir çağrıdır. Ayette öncelikle Hz. Peygambere hitap edilmekte, onun şahsında da ümmetin fertlerine seslenilmektedir. Buna göre, müslümanlardan bir aile arasında boşanma söz konusu olursa, koca eşinin iddetini gözetecek ve iddeti bitinceye kadar bekleyecektir. Yani kadın, şeran özel durumdan temizlenmiş olduktan sonra boşanma söz konusu olacaktır. Sözgelimi kadın hayızlı iken, yahut temiz olduğu günlerde cinsel beraberlik anında boşanamaz. İlle de boşanma olacaksa, kadın hayız günlerini tamamlayıp temizlenmiş olmalıdır İşte ancak bu durumda, yani kadın cinsel beraberlikten yahut hayızdan uzak olduğu bir dönemde boşanmışsa, dinen bu boşama geçerlidir. Aksi takdirde yapılan boşama bidat bir boşama olacaktır.

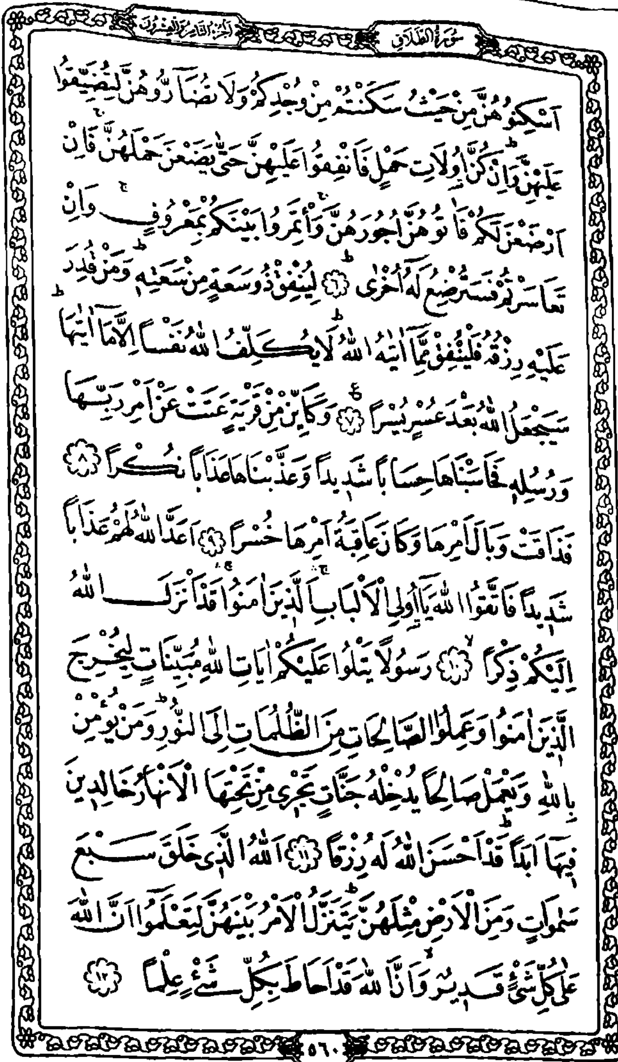
Kadın iddet günlerinin dolmasını beklerken, kocası onu evinden çıkarıp babasının evine göndermez. Ola ki bu süre içerisinde Yüce Allah, karı kocanın arasını düzeltecek bir durum oluşturabilir ve onların yeniden bir araya gelmeleri gerçekleşebilir. Kocanın elindeki boşama yetkisi talak, onun kafası estiğinde ve gereksiz yere hanımını tehdit edeceği bir silah değildir. Koca bu yetkiyi, çok ciddi gerekçeler söz konusu olduğunda ve yapılacak başka bir şey kalmadığında kullanmalıdır. Nitekim bir hadisde Peygamberimiz @ şöyle buyurmuştur: "Allah'ın en sevmediği helal boşamadır." *(Ebû Davûd, Talak 3; İbn Mâce, Talak 1)*

Kocaya düşen de Allah'ın sevmediği boşama işinden mümkün mertebe uzak durması ve gereksiz yere hanımını boşayarak hanımına zarar vermekten kaçınmasıdır. Nitekim İslam Hukukçuları bu konuda şunları söylemişlerdir: Talak, sünnete uygun olan boşama ve bidat boşama olmak üzere ikiye ayrılır. Sünnete uygun olan talak, hayızdan uzak iken ve hayızdan kurtulan kadın ile cinsel beraberlikte bulunulmadan yapılan boşamadır. Bidat boşama ise, kadının hayız halinde, yahut hayızdan kurtulduktan sonra cinsel beraberlikte bulunulduktan yapılan sonra boşanmasıdır. Çünkü böyle bir boşamada kişi, eşinin hamile olup olmadığını bilemez. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 378)*

Evet boşanma söz konusu ise kadının iddeti sayılır. Kendisiyle cinsel beraberlikte bulunulmuş kadın, bir talakla yahut iki talakla boşanmışsa, iddet içerisinde kocanın eşine dönme hakkı vardır. Eğer iddet süresi bitmişse ve eşler tekrar bir araya gelmek istiyorlarsa, bu sefer yeni bir nikah gereklidir. Eğer kadın üç talakla boşanmışsa, artık başka bir erkekle evlenip ondan boşanıncaya kadar, ilk kocasıyla evlenmeleri helal olmaz. Başka bir erkekle evlilik de devamlı olmalıdır. Hülle diye adlandırılan, geçici ve göstermelik evlilikler ise bidat olup bunlardan şiddetle kaçınmak ve bu kabil bidatlerle savaşmak gereklidir. Çünkü İslam Şeriatine göre evlilik kutsal ve dokunulmaz bir kurumdur. Bu yüzden onu insanî zafiyet ve istismar edici arzulardan korumak gerekir.

Bir yahut iki talakla boşanmış olan kadın, kocasının evinden çıkıp gitmemeli ve iddet günlerini kocasının evinde tamamlamalıdır. Zira, belki de bu süre içerisinde Yüce Allah onların arasını düzeltecek durumlar meydana getirebilir. Ama bu süre içerisinde kadın kocasıyla beraber olmaz, ayrı yatakta yatar. Sadece evinin ve çocuklarının hizmetlerini görür, ihtiyacı varsa kocasının hizmetinde de bulunabilir. İşte bu süre içerisinde belki de kocasıyla aralarının düzelmesine sebep olacak fırsatlar doğabilir. Bu süre içerisinde koca, eşini boşadığına pişman olur ve ona tekrar dönmeyi dilerse, ona dönebilir. Yüce Allah'ın erkeğin gönlüne eşinin sevgisini yeniden koyması umulur. Bunlar, yuvanın yıkılmaması için alınmış önlemlerdir. Allah'ın koyduğu sınırlardır bütün bunlar. O halde onlara uyun, onlara tecavüz etmeyin. Bu sınırları çiğneyip onlara tecavüz edenler, İslam ölçülerinin dışına çıkmış olurlar.

Aklını kullanan koca, kendisi yuvasını korumaya çalışır. Aklını kullanan kadın da öyle yapar. Eşlerden her biri bilmelidirler ki, evlilik hayatı kutsal bir emanettir ve Yüce Allah bundan dolayı da eşleri sorgulayacaktır. O halde iyiliklere, iyiliklerle karşılık veren, kötülüklere hakettikleri cezalarını veren Yüce Allah'tan sakının. Unutmayınız ki kim Allah'tan sakınır, O'nun emirlerini tutup yasaklarından kaçınarak O'na karşı yükümlülüklerini yerine getirirse, Allah onun için çıkış yolları halkeder, hiç beklemediği ve ummadığı yerden onu rızıklandırır. O kişinin işlerini rast getirir, rızkını bollaştırır. Hem de hiç aklına hayaline gelmeyecek yerlerden ona rızıklar ihsan eder. Kim de Allah'a güvenip dayanırsa, şanı yüce Allah ona yeter. Evet Allah korkusu, en büyük hayırların kapısıdır. Takva sahibi kişi, güven ve huzur içerisinde yaşar. Çünkü erişilmez gücün sahibi ve her yaptığında sayısız hikmetler olan Yüce Yaratıcı, kendisinden sakınan kişinin işlerini kolaylaştırır ve hiç beklemediği bir şekilde onun ihtiyaçlarını karşılar. Allah bunun ardından bir hal meydana getirir.. İhlaslı gözde kullarına ihsanlarda bulunarak onları başarıya ve doğruya ulaştırır. Onların emir ve hükümlerini O'nun istediği gibi yerine getirmelerine imkan sağlar. Elbette Allah, her şeyi planlayıp belirleyen ve her şeye ölçüler koyandır.

kendisine yetecek kadar verilmiş olan kimse, Allah'ın kendisine verdiğinden versin; Allah kimseye, verdiği rızkı aşan bir yük yüklemez. Allah, güçlük-ten sonra kolaylık verir."[2]

8. "Rablerinin ve O'nun peygamberlerinin buyruğundan çıkan nice şehirlerin ahalisini Biz, çetin bir hesaba çekmiş, onları, görülmedik bir azaba uğratmışızdır."

9. "Onlar, işlerinin karşılığını tattılar; işlerinin sonu hüsran oldu."

10. "Allah onlara çetin bir azap hazırlamıştır. Ey inanmış olan akıl sahipleri! Allah'tan sakının. Allah size Kuran'ı indirmiştir."

11. "İnanıp yararlı işler işleyenleri karanlıklardan aydınlığa çıkarmak üzere, size Allah'ın apaçık ayetlerini okuyan bir peygamber göndermiştir. Kim Allah'a inanır ve yararlı iş işlerse, Allah onu, içinde temelli ve sonsuz kalınacak, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar. Allah ona gerçekten güzel rızık vermiştir."[3]

12. "Yedi göğü ve yerden de bir o kadarını yaratan Allah'tır. Allah'ın her şeye Kadir olduğunu ve Allah'ın ilminin her şeyi kuşattığını bilmeniz için Allah'ın buyruğu bunlar arasında iner durur."[4]

6. "Boşadığınız, fakat iddeti dolmamış kadınları gücünüz nispetinde, kendi oturduğunuz yerde oturtun. Onları sıkıntıya sokmak için zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hamile iseler, doğurmalarına kadar nafakalarını verin. Çocuğu sizin için emzirirlerse, onlara ücretlerini ödeyin; aranızda uygun bir şekilde anlaşın; eğer güçlükle karşılaşırsanız çocuğu başka bir kadın emzirebilir."

7. "Varlıklı olan kimse, nafakayı varlığına göre versin; rızkı ancak

[2] Yüce Rabbimiz, hayızdan kesilen yaşlı kadınların iddet sürelerinin üç ay olduğunu açıklıyor. Evet onlar boşandıkları zaman, hayızlı kadının üç hayız anı beklemesine karşılık üç ay iddet beklerler. Hayız görmemiş kadınların iddeti de aynıdır. Hamile kadınların iddeti ise, çocuklarını dünyaya getirmeleriyle sona erer. İşte bu hükümler, Yüce Allah'ın koyduğu yasalardır. O, onları belirlemiş ve kullarına bildirmiştir. Ta ki, onlar Allah'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınarak Allah'a karşı yükümlülüklerini yerine getirmiş olsunlar. Kim O'na karşı sorumluluklarını yerine getirerek O'ndan sakınırsa, Allah onun günahlarını örter ve ona malın mülkün, çoluk çocuğun fayda vermeyeceği Ahiret gününde büyük mükafatlar bahşeder.

Boşanmış olan hamile kadınların, çocuklarını dünyaya getirinceye kadar bakımlarını ve mesken sorunlarını kocaları üstlenir. Eğer boşanmış kadın, emzikli bir kadınsa, baba çocuğunu emzirmesine karşılık ona ücret ödemelidir. Aranızda uygun bir şekilde anlaşın.. İnsaf ehli kişiler araya girip tarafların birbirlerini madur etmemelerini sağlamalıdırlar. Problemlerinizi tarafları zarara uğratmadan, uygun bir şekilde halledin. Eşini boşayan koca, boşadığı karısının ve büyüyünceye kadar küçük çocuğunun geçimlerini temin etmekle yükümlüdür. Koca eski eşine karşı, son derece anlayış ve hoşgörülü bir biçimde davranmalı, gücünün yettiğince onlara yardım etmelidir. Özellikle de zengin ise, eski günlerin hatırasına eski eşine yardımdan kaçınmamalıdır.

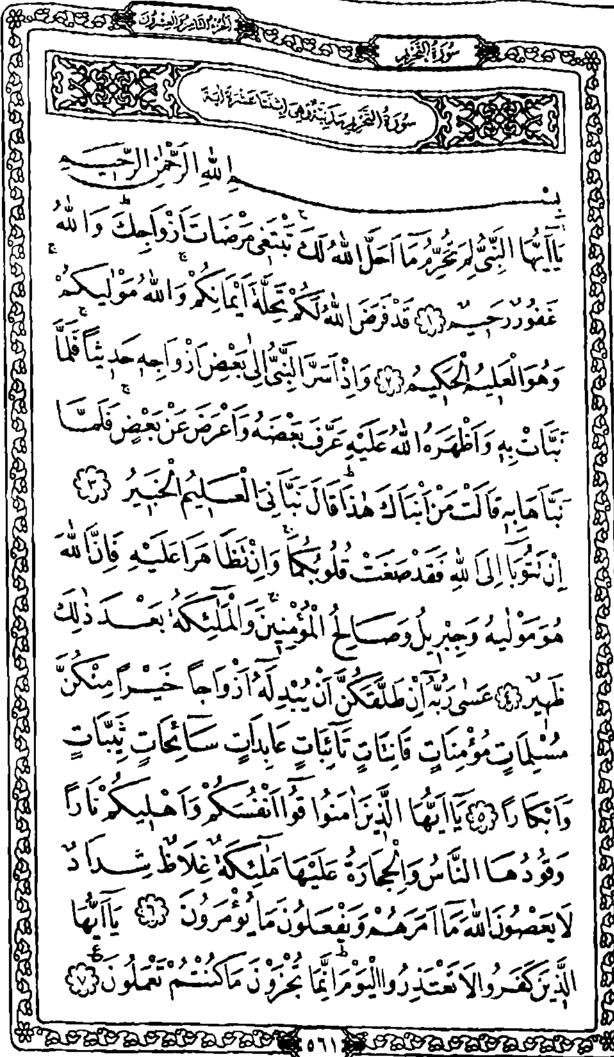
•

[3] Yüce Allah, önceki dönemdeki toplumların başlarına gelenleri bildirerek, emirlerine karşı gelen ve peygamberlerini yalanlayanları, Allah'ın ölçülerine uymayanları tehdit ediyor. Yüce Rabbin buyruklarına karşı gelip peygamberlerine başkaldıran şehirler ahalisini Biz, zorlu bir hesaba tabi tuttuk ve onları çetin bir azaba uğrattık. Yüce Allah'ın gazabına uğrayarak onlar, yapıp ettiklerinin cezasını çektiler. Yaptıklarına bin pişman oldular, ama son pişmanlık onlara fayda vermedi. Onların sonları, hüsran ve perişanlık oldu. Yüce Allah, o isyankarlara zorlu bir azap hazırlamıştır.

O halde ey akıl sahipleri! Ey sağlıklı düşünenler! Sakın siz, onlar gibi olmayın. Yoksa siz de aynı akıbete düçar olursunuz. Ey iman eden akıl sahipleri! Ey Allah'a ve Peygamberine içtenlikle inananlar! Şunu iyi bilin ki, Yüce Allah size kitap olarak Kur'ân-ı Kerim'i indirdi. Onda helalleri ve haramları size açıkladı. Yine O, size Kitabı okuyup sizin onu anlamanızı sağlayan peygamber gönderdi. O, sizi günah, küfür, isyan ve cehalet karanlıklarından çıkarıp; iman, ibadet ve ilim aydınlıklarına çıkarmak için geldi. Allah'a inanıp imanların gereği yararlı işler işleyenleri Yüce Allah, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacak, onlar da orada mesud bir hayat sürecekler. Hem de orada temelli kalacaklar. Yüce Allah, cennette onlara en güzel lütuf ve ikramlarda bulunacaktır.

[4] Yüce Rabbimiz, surenin bu son ayetinde erişilmez kudretini ve mutlak hükümranlığını açıklıyor ki, belirlediği esasların ve koyduğu ilkelerin büyüklüğü ve eşsizliği anlaşılsın. Evet Allah'tır, yedi göğü ve yerden de bir o kadarını yaratan. Allah'ın erişilmez gücü ve her şeyi kuşatan sonsuz ilmini bilesiniz diye, Allah'ın buyruğu gökler ve yer arasında iner durur. O, art niyetli bakışları da bilir, iç dünyalarda saklananları da. O'nun ilmi, tüm mahlukatı çepeçevre kuşatmıştır. Hiç bir şey O'nun gözünden kaçmaz ve O, her şeye kadirdir.

66 TAHRÎM SÛRESİ

Tahrîm Sûresi 12 ayet olup Hicrî 7-8. yıllarda Medine'de inmiştir.Sûre adını ilk ayette alır. Sûreye Müteharrim, Lime Tüharrimü Sûresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Eşlerinin rızasını gözeterek, Allah'ın sana helal kıldığı şeyi niçin kendine yasak ediyorsun? Allah bağışlayandır, acıyandır."

2. "Allah şüphesiz size, yeminlerinizi kefaretle geri almanızı meşru kılmıştır. Allah sizin dostunuzdur. O, bilendir, Hakimdir."

3. "Hani Peygamber, eşlerinden birine gizlice bir söz söylemişti. O, bunu peygamberin diğer bir eşine haber verince, Allah da peygambere durumu bildirmiş, o da bir kısmını yüzüne vurmuş bir kısmını da saklamıştı. Eşine, gizlice söylediği şeyi başkasına nakletmiş olduğunu bildirince, eşi: 'Bunu sana kim haber verdi?' demiş, o da: 'Bana, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Allah haber verdi' demişti."[1]

4. "Ey Peygamberin eşleri! Eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz, kaymış olan kalpleriniz düzelmiş olur. Eğer eşinizin aleyhinde yardımlaşarak bir şey yapmağa kalkarsanız, bilin ki Allah onun dostu, bundan başka Cebrail, iyi müminler ve melekler de yardımcısıdır."

5. "Eğer o sizi boşarsa, Rabbi ona; sizden daha iyi olan, kendini Allah'a veren, inanan, boyun eğen, tevbe eden, kulluk eden, oruç tutan, dul ve bakire eşler verebilir."

6. "Ey inananlar! Kendinizi ve çoluk çocuğunuzu cehennem ateşinden koruyun; onun yakıtı, insanlar ve taşlardır; görevlileri, Allah'ın kendilerine verdiği emirlere baş kaldırmayan, kendilerine buyurulanları yerine getiren pek haşin meleklerdir."[2]

7. "Ey inkar edenler! Bugün özür beyan etmeyin. Çünkü ancak işlediklerinizin karşılığını görmektesiniz."

[1] Rivayete göre Hz. peygamber @, kendisine bal yemeyi yasaklamıştı. Oysa bu konuda Allah'ın bir yasaklaması söz konusu değildi. Hz. Peygamber, hanımlarından birini hoşnut etmek için kendine böyle bir yasak koymuştu. Çünkü hanımlarından biri, bir gece başka bir hanımının yanında yediği balın çirkin koktuğunu söylemiş, o da bir daha bal yememeye yemin etmişti. İşte Yüce Allah, bu konuda peygamberini uyarıyor. Ey peygamber, hanımlarından birini yahut hepsini razı etmek için Allah'ın helallerini yasaklamak sana yakışmaz. Tüm eşlerine ve tüm ümmetine düşen, senin hoşnutluğunu kazanmak için çalışıp gerekeni yapmalarıdır. Çünkü senin razı ve hoşnut olman demek, Allah'ın hoşnutluğu demek olup ibadettir.

Rivayete göre söz konusu olay, Hz. Aişe ile Hz. Zeyneb bint Cahş arasında cereyan etmişti. Ayetin belirttiğine göre Hz. Peygaber, hanımlarından birine gizlice bir şeyler söylemişti. Ama sırrı saklaması gereken eşi, onu Hz. Aişe'ye söyleyiverdi. Yüce Allah da sırrının ifşa edildiğini peygamberine haber verdi. Bunun üzerine Peygamberimiz, sırrını ifşa eden eşine neden böyle yaptığını sordu. Eşi hayretler içerisinde 'Bunu sana kim haber verdi?' dedi. Hz. Peygamber de @ 'Bana, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Allah haber verdi' diye cevap verdi.

[2] Bu ayetlerinde Yüce Rabbimiz, peygamberin eşlerine düşenin de Hz. Peygambere yaptıklarından da dolayı tevbe etmeleri olduğunu açıklıyor. Tıpkı peygamberi üzen bir başkasının yaptığı gibi, onlar da tevbe etmelidirler. Onlar, kocalarının Hz. Peygamber olduğunun farkında olmalı, ona göre davranmalıdırlar. Onlara düşen, Hz. Peygambere itaat etmeleri, ona saygı duyup isteklerini yerine getirmeleridir. Çünkü onun, eşleri üzerinde kocalık hakkından başka, Allah'ın peygamberi olarak hakkı vardır. Eşlerine yakışan, ümmetin peygamberine karşı sorumluluklarını yerine getirdiği gibi, sorumluluklarını yerine getirmeleridir. Buna rağmen onlar, kocaları olan peygamberi kızdırmaya ve üzmeye devam ederlerse, bilmelidirler ki, Yüce Allah ona, onların yerine çok daha hayırlı hanımlar lütfedebilir.

Son ayette ise, söz genelleşerek Hz. Peygamberin eşlerinden tüm müslümanlara yöneltiliyor. Rabbimiz buyuruyor ki: Kendinizi ve çoluk çocuğunuzu cehennem ateşinden koruyun! Allah'a itaat edin ve O'ndan sakının. Ailenize de Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirmelerini tavsiye edin. Böylece Allah sizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten kurtarsın. Ki o cehennem ateşinin odunu, içerisine atılan zalim ve kafirlerin bedenleri ile, onların Allah'ı bırakarak taptıkları putlar olacaktır. O ateşin üzerinde görevli, son derece haşin melekler vardır. Onlar, Allah ne emrettiyse sadece onu yaparlar ve asla O'na karşı gelmezler. Allah'ın emrini bir an bile geciktirmeden, hemen ve harfiyyen yerine getirirler. O halde Allah'ın gazabına uğramışlardan olmamak için tedbirinizi alın ve Rabbiniz size ne emretmişse onları yerine getirin ki, can yakıcı azaptan kurtulun ve Yüce Allah'ın lütfu keremine nail olun. O'nun hazırladığı şerefli ve büyük cennetleri hakedin.

سُورَةُ التَّحْرِيمِ

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا تُوبُٓوا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَصُوحًاۜ
عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۙ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ
وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا مَعَهُۚ نُورُهُمْ يَسْعٰى بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ
يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَاۚ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٨﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقٖينَ
وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْۜ وَمَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۜ وَبِئْسَ الْمَصٖيرُ ﴿٩﴾
ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِلَّذٖينَ كَفَرُوا امْرَاَتَ نُوحٍ وَامْرَاَتَ
لُوطٍۜ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا
فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا وَقٖيلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدَّاخِلٖينَ ﴿١٠﴾ وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا امْرَاَتَ
فِرْعَوْنَۢ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لٖي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنٖي
مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنٖي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمٖينَۙ ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ ابْنَتَ
عِمْرَانَ الَّتٖٓي اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فٖيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ
بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهٖ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتٖينَ ﴿١٢﴾

٥٦٢

8. "Ey inananlar! Yürekten tevbe ederek Allah'a dönün ki, Rabbiniz kötülüklerinizi örtsün, sizi, zemininden ırmaklar akan cennetlere koysun. Allah'ın peygamberini ve onunla beraber olan müminleri utandırmayacağı o gün, ışıkları önlerinde ve defterleri sağlarından verilmiş olarak yürürler ve 'Rabbimiz! Işığımızı tamamla, bizi bağışla, doğrusu Sen her şeye Kadirsin' derler."[3]

9. "Ey Peygamber! Kafirler ve münafıklarla savaş; onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer cehennemdir, ne kötü dönüştür!...

10. "Allah, inkar edenlere, Nuh'un karısıyla Lut'un karısını misal gösterir: Onların ikisi de, kullarımızdan iki iyi kulun nikahı altında iken onlara karşı hainlik etmişlerdi de iki peygamber Allah'tan gelen azabı onlardan savamamışlardı. O iki kadına: 'Cehenneme girenlerle beraber siz de girin' dendi."[4]

11. "Allah, inanlara Firavun'un karısını misal gösterir: Hani o, 'Rabbim! Katından bana cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun işlediklerinden kurtar; beni zalim toplumdan kurtar' demişti."

12. "Namusunu korumuş olan İmran kızı Meryem de bir misaldir. Ona ruhumuzdan üflemiştik. O, Rabbinin sözlerini ve kitaplarını tasdik etmişti. O, Bize gönülden itaat edenlerdendi."[5]

[3] Kıyamet günü inkarcı kafirlere şöyle denir: Azabı görüp cehenneme atılacağınızı anlayınca, bugün özür falan beyan etmeyin! Allah'ın gazabına ve azabına uğrayacağınızı anladıktan sonra, özür beyan etmenizin size bir yararı olmayacaktır. Çünkü siz, ancak yapıp ettiklerinizin karşılığını alacaksınız bugün. Bugün, yalnızca dünya hayatında işlediklerinizin cezasını çekeceksiniz. Zira siz, dünya hayatını Ahirete tercih etmiş ve ona göre hareket etmiştiniz.

Bir sonraki ayette, Yüce Allah'tan inanan kullarına bir çağrı geliyor. Yürekten tevbe ederek Allah'a dönün. Kendinden önceki tüm günahları silip atan gerçek bir tevbe ile tevbe edin. Tevbe edeni, işlediği aşağılık işlerden alıkoyan ve hep hayra yönlendiren bir tevbe ile Allah'a yönelin. İşte o zaman Rabbiniz, sizin günahlarınızı örter, sizi isteklerine riayet edenler olarak kendisine itaatta daim ve kaim eyler. Sonuçta sizi, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyar. O kıyamet günü, Allah, peygamberini ve onunla beraber inananları asla mahcup etmez, onları utandırmaz. Aksine onlara izzet ve ikramlarda bulunur, onlara aydınlığında yürüyüp yollarını bulacakları bir nur lütfeder. O gün onların nuru, onların önlerini ve sağlarını kuşatır. Onlar nurlar içerisinde güven ve huzurla şöyle dua ederler: Rabbimiz! Işığımızı tamamla, bizi bağışla, doğrusu Sen her şeye Kadirsin!

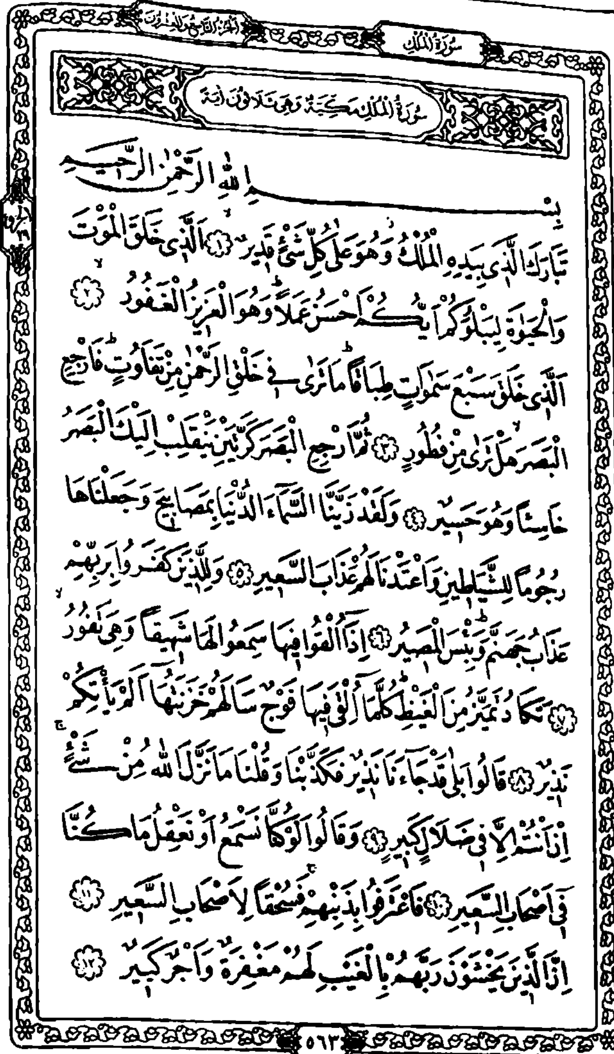
[4] Bu ayet, inkarcılar ve kafirlerle mücadele etmesi için Hz. Peygambere gelmiş ilahî bir çağrıdır. Hz. Peygamber, onlara Allah'ın emirlerini ve yasaklarını bildirecek ve savaş anında onlara karşı son derece sert davranacaktır. Bu, dünyada iken onlara yapılacak olan şeydir. Ahirette ise, onların varacağı yer cehennemdir. Cehennem ne kötü ve ne berbat bir yerdir!

Bir sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, müslümanların arasında yaşayan inkarcı kafirler için örnekler veriyor. Onlar, yürekten inanmadıkları sürece, müslümanlarla birlikte yaşamalarının onlara bir yararı olmayacaktır. Tıpkı Hz. Nuh ve Hz. Lut peygamberin hanımlarının, peygamber eşi olmalarının kendilerine bir yarar sağlamadığı gibi. O iki kadın da, hainlik edip kocalarını inkar etmişlerdi. İman konusunda kocalarına uymamışlardı. Bu yüzden Ahirette onlara şöyle denilecektir: İnkar ve küfrünüze karşılık girin cehenneme! Katılın cehennemliklerin arasına!

[5] Evet Yüce Allah, iman edenler için de başka bir örnek veriyor. Kafirlerin aralarında yaşıyor olmaları, o inananlara bir zarar vermeyecektir. Tıpkı Firavn'un karısının durumu gibi. Hani o imanlı kadın, kafir kocasından uzaklaşıp Rabbine yönelerek şöyle dua etmişti: Rabbim! Katından bana cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun işlediklerinden kurtar; beni zalim toplumdan kurtar! Rabbim beni, ondan kurtar. Gerçekten ben onun işlediklerinden yüz çevirip sana yöneliyorum. Ne olur beni zalim toplumdan kurtar.. Yüce Allah da onun duasını kabul ederek, onu cennette peygamberler ve doğruların arasına katmıştır.

Sonra iffet abidesi olan bakire Meryem de bir başka örnektir. Allah'ın selamı ve hoşnutluğu onun üzerine olsun! O, namus ve iffetini korumuş bir büyük kadındı. Biz, ona ruhumuzdan üfürmüştük. Yüce Allah istemiş ve o Hz. İsa peygambere hamile kalmıştı. Hz. Meryem, Rabbinin kelimelerini, peygamberlerini ve kitaplarını hep tasdik etmişti. O, Allah'a gönül vermiş, seçkin ve temizlerden bir hanımdı. Sonuçta o da Allah'ın hoşnutluğuna nail oldu ve tüm herkes için güzel bir örnek ve dillere destan bir hanım oldu.

67 MÜLK SÛRESİ

Mülk Sûresi 30 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve hükümranlık, iktidar anlamına gelen Mülk kelimesinden alır. Sureye ayrıca ilk kelimesi olan Tebâreke; kabir azabından kurtaran anlamına Mânia, Münciye, Mücadele, Vâkıye, Mennaa adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Hükümranlık elinde olan Allah yücedir ve O her şeye Kadir'dir.

2. "Hanginizin daha iyi iş işlediğini belirtmek için, ölümü ve hayatı yaratan O'dur. O, güçlüdür, bağışlayandır."

3. "Gökleri yedi kat üzerine yaratan O'dur. Rahman'ın bu yaratmasında bir düzensizlik bulamazsın. Gözünü bir çevir bak, bir çatlak görebilir misin?"

4. "Bir aksaklık bulmak için gözünü tekrar tekrar çevir bak; ama göz umduğunu bulamayıp bitkin ve yorgun olarak sana döner."

5. "And olsun ki, yakın göğü kandillerle donattık, onlarla şeytanların taşlanmasını sağladık ve şeytanlara çılgın alev azabını hazırladık."[1]

6. "Rablerini inkar eden kimseler için cehennem azabı vardır. Ne kötü bir dönüştür!"

7. "Oraya atıldıkları zaman, onun kaynarken çıkardığı uğultuyu işitirler."

8. "Nerede ise öfkesinden paralanacak! İçine her bir topluluğun atılmasında, bekçileri onlara: 'Size bir uyarıcı gelmemiş miydi?' diye sorarlar."

9. "Onlar: 'Evet; doğrusu bize bir uyarıcı geldi, fakat biz yalanladık ve Allah hiçbir şey indirmemiştir, siz büyük bir sapıklık içindesiniz demiştik' derler."

10. "Yine onlar: 'Eğer kulak vermiş veya akıl etmiş olsaydık, çılgın alevli cehennemlikler içinde olmazdık' derler.

11. "Böylece, günahlarını itiraf ederler. Kahrolsun o çılgın alevli cehennemlikler!"[2]

12. "Doğrusu, görünmediği halde Rablerinden korkanlara, onlara, bağışlanma ve büyük ecir vardır."

[1] Yüce Rabbimiz, kendi şanını yüceltiyor. Tebarekallah! Allah ne yücedir, O'nun şanı ne ulu, sıfatları ne büyüktür. O, her şeyden çok büyük ve yücedir. Gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunan görünen ve görünmeyen her şeyi eşsiz bir biçimde yaratandır O. Mülk bütünüyle O'nun elindedir, hükümranlık tümüyle O'nundur. O, yaratıkları üzerinde dilediğini yapma yetkisine sahiptir ve O'nun hikmetinden sual olunmaz O'nun kahrında da, lütfunda da sayısız hikmetler vardır. O, tüm her şeye kadirdir.

Ölümü ve hayatı yaratan Allah ne yücedir! O, mahlukatı yoktan varetmiştir. Hanginizin iyi ve güzel davranışlarda bulunacağını denemek için sizi de O yaratmıştır. Bu dünya hayatında O, sizi sınamakta olup Ahirette de sınavın sonucuna göre size kazandıklarınızın karşılığını verecektir. Şanı yüce Allah, erişilmez gücün sahibidir, aynı zamanda O lütuf ve keremiyle, tevbe edip kendisine yönelen kullarını bağışlayandır

O Allah'tır, üst üste katmanlar halinde yedi kat semayı yaratan. O'nun yaratıkları içerisinde bir uygunsuzluk, bir eksiklik yahut bir tutarsızlık bulamazsın. Aksine O'nun yaratıkları, O'nun erişilmez güç ve kudretine uygun bir biçimde eşsiz ve mükemmeldir. Ey insan, şöyle gözünü çevir de Allah'ın yaratıklarına ibret gözüyle bir bak. Hiç onlarda bir aksaklık görebilir misin? Hayır, asla! Onlarda ne bir çatlak, ne bir yarık, ne bir eksik ve ne de bir kusur göremezsin. Nasıl olsun ki, onları her şeye kadir olan Yüce Allah yaratmıştır!? Yaratan ne yücedir! İstersen tekrar tekrar bak, ama ne kadar bakarsan bak, Allah'ın yaratıklarında eşsizlik ve mükemmellikten başka bir şey göremeyeceksin. O'nun yaratıklarında bir eksiklik veya bir uygunsuzluk arayan her göz, aradığını bulamamış bir halde, O'nun yüceliğini itiraf ederek sahibine dönecektir, hem de bitkin ve yorgun bir halde.

Yakın göğü kandiller gibi yıldızlarla donatan Allah ne yücedir! O, aynı zamanda bu yıldızları, sema haberlerinden kulak hırsızlığı yapmak isteyen şeytanları taşlama aracı kılmıştır O şeytanlar asla bir haber çalamazlar. İnsan olsun cin olsun, bozgunculuk için koşturan tüm şeytanlar için Biz, dünyada rezil bir hayat biçtik. Ahirette de onlara çılgın alevli bir azap hazırladık.

[2] Yüce Mevlamız, kendisini inkar edenleri cehennem azabının beklediğini haber veriyor. Gerçekten de cehennem ne berbat bir varış ve dönüş yeridir! Onlar oraya atıldıkları zaman, onun kaynarken çıkardığı fokurtusunu ve homurtusunu işitirler. Cehennem ateşi zalimleri ve kafirleri çepeçevre kuşatmış ve onları kıskacı arasına almıştır artık. Cehennem neredeyse öfkesinden patlayacak, o inkarcı zalimlere olan kin ve nefretinden neredeyse paralanacaktır. Oraya her bir güruh atıldıkça, cehennem bekçileri onlara 'Size bir uyarıcı gelmemiş miydi?' diye sorarlar. Cehennemlikler de, ateş ciğerlerini parçalarken şöyle cevap verirler: Evet gelmesine geldi uyarıcılar, ama bizler Allah'ın bize indirdiği gerçekleri ve yaptığı uyarıları hep yalanladık. O uyarıcılara da şöyle dedik: Allah hiçbir şey indirmemiştir, siz büyük bir sapıklık içindesiniz!..

Yüce Rabbimizi, bu ayetlerinde kullarına olan adaletini hatırlatıyor. Evet O, elçiler göndermedikçe, delilleri ortaya koymadıkça kullarından hiç kimseye azap etmez. Nitekim cehennemlikler, hatalarını anlayıp kendilerini kınamaya başlarlar. Onlar yaptıklarına bin pişmandırlar, ama artık son pişmanlığın kimseye bir yararı olmayacaktır. Yazıklar olsun bize, derler. Keşke uyarıcıların sözlerini dinleyip onların çağrılarına uysaydık! Ah akılsız başımız, keşke aklımızı kullanıp uyarıları ciddiye alsaydık! Şayet biz de akıl olsaydı, hiç şüphesiz biz, aklımızı kullanır ve Allah'ın indirdiği gerçekleri dinlerdik. Ve içine düştüğümüz küfür ve inkar bataklıklarına düşmezdik. Ama biz akıllarımızı kullanamadık, kafamızı çalıştıramadık!

İşte böyle diyerek günahlarını itiraf ederler. Alevli ateş ehline yazıklar olsun, Allah'ın rahmetinden uzak olsun onlar!

الجزء التاسع والعشرون — سورة الملك

وأسروا قولكم أو اجهروا به إنه عليم بذات الصدور (١٣) ألا يعلم
من خلق وهو اللطيف الخبير (١٤) هو الذي جعل لكم الأرض
ذلولا فامشوا في مناكبها وكلوا من رزقه وإليه النشور (١٥)
ءأمنتم من في السماء أن يخسف بكم الأرض فإذا هي تمور (١٦)
أم أمنتم من في السماء أن يرسل عليكم حاصبا فستعلمون كيف نذير
(١٧) ولقد كذب الذين من قبلهم فكيف كان نكير (١٨) أولم يروا
إلى الطير فوقهم صافات ويقبضن ما يمسكهن إلا الرحمن إنه
بكل شيء بصير (١٩) أمن هذا الذي هو جند لكم ينصركم من دون
الرحمن إن الكافرون إلا في غرور (٢٠) أمن هذا الذي يرزقكم
إن أمسك رزقه بل لجوا في عتو ونفور (٢١) أفمن يمشي مكبا على
وجهه أهدى أمن يمشي سويا على صراط مستقيم (٢٢)
قل هو الذي أنشأكم وجعل لكم السمع والأبصار والأفئدة
قليلا ما تشكرون (٢٣) قل هو الذي ذرأكم في الأرض
وإليه تحشرون (٢٤) ويقولون متى هذا الوعد إن كنتم
صادقين (٢٥) قل إنما العلم عند الله وإنما أنا نذير مبين (٢٦)

٥٦٤

13. "Sizler, sözlerinizi gizleseniz de açıklasanız da birdir. Doğrusu O, kalplerde olanı bilir."[3]

14. "Yaratan bilmez olur mu? O, latiftir, haberdardır."

15. "Yeryüzünü, size boyun eğdiren O'dur. Öyleyse yerin sırtlarında dolaşın, Allah'ın verdiği rızıktan yiyin; sonunda dönüş O'nadır."

16. "Gökte olanın sizi yerin dibine geçirmesinden güvende misiniz? O zaman, yer sarsıldıkça sarsılır."

17. "Gökte olanın başınıza taş yağdırmasından güvende misiniz? Benim uyarmamın nasıl olduğunu yakında bileceksiniz."

18. "And olsun ki, bunlardan öncekiler de yalanlamışlardı. Beni inkar etmek nasılmış?"

19. "Üzerlerinde kanat çırpan dizi dizi kuşları görmezler mi? Onları havada Rahman olan Allah'tan başkası tutmuyor. Doğrusu, O, her şeyi görendir."[4]

20. "Yahut, Rahman olan Allah'ın dışında size yardımda bulunabilecek taraftarlarınız kimdir? İnkarcılar sadece aldanmaktadırlar."

21. "Allah size verdiği rızkı kesiverirse, size rızık verecek başka kim vardır? Hayır; onlar, azgınlık ve nefrette direnmektedirler."

22. "Yüzükoyun sürünen mi, yoksa doğru yolda düpedüz yürüyen mi daha doğru yoldadır?"

23. "De ki: 'Sizi yaratan sizin için kulaklar, gözler ve kalpler var eden O'dur. Ne az şükrediyorsunuz!' "[5]

24. "De ki: 'Sizi yerde yaratıp yayan O'dur ve O'nun huzurunda toplanacaksınız'."

25. "Onlar, 'Doğru sözlü iseniz bildirin bu azap sözü ne zamandır?' derler."

26. "De ki: 'Onu bilmek ancak Allah'a mahsustur. Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım'."

[3] Burada söz Allah'tan sakınan kullara getiriliyor. Görmedikleri halde Allah'tan korkan ve O'na karşı gelmekten kaçınan, Allah'tan başka hiç kimsenin görmediği anlarda bile hep Allah'a itaat eden kullar. İşte onlar için büyük mükafatlar vardır, Allah'ın yarlıgaması da onlar içindir. Allah'a karşı görevlerini yerıne getirmelerinin karşılığı olarak onlara büyük ödüller ve cennet vardır. Allah, onların ufak tefek kusurlarını örtecek ve onları hesapsız bir şekilde ödüllendirecektir.

Bir sonraki ayetinde de Yüce Rabbimiz, kendisinin gizli açık tüm her şeyi bildiğine dikkat çekiyor. Sözlerinizi gizli yahut açık söylemeniz hiç farketmez. Zira Allah hepsini bilir. O halde Allah'tan korkun ve O'nun huzuruna çıkacağınız günün bilincinde olarak hazırlığınızı yapın. Gerçekten Allah, sinelerde saklananları, hatırdan geçirilenleri hep bilir.

[4] Şanı Yüce Allah'tır, evreni tümüyle yaratan. O halde yaratan hiç bilmez olur mu? Hiç yaratan, yarattığını bilmez mi? Elbette O, yaratıklarının tüm gizliliklerini, tüm inceliklerini bilir ve onların gizli açık tüm her şeyinden haberdardır.

Bir sonraki ayetinde Yüce Rabbimiz, kullarına olan nimetlerini hatırlatıyor. Evet Allah'tır, yeryüzünü onlara boyun eğdiren ve onların emrine veren. Onlar için O, yerde faydalanacakları pek çok şeyi hazırlamış, onu onlara uygun bir biçimde yaratmıştır. Yüce Allah, kullarının yeryüzünde kolayca gezip dolaşmalarına imkan sağlamıştır. Onlar, dağlarıyla ovalarıyla, yolları ve gedikleriyle o yeryüzünün sırtında istedikleri gibi gezip dolaşabilmektedirler. Yeri diledikleri şekilde ekip dikebilmekte ve oradan yetişen Allah'ın nimetlerini yiyebilmektedirler. O halde ey insanlar, şunu iyi bilin ki, Yüce Allah'ın size imkan sağlaması olmasa, sizin çalışıp çabalamalarınızın pek fazla bir anlamı olmazdı. İşte bu gerçeğe dikkat çekmek için 'Allah'ın rızkından yiyin' buyurulmuştur. Elbette sebeplere sarılmak, Allah'a güvenme demek olan tevekküle ters düşmez. Hem yarın diriliş günü, hepinizin dönüşü O'nadır.

Evet, Yüce Allah'ın yaratıklarına olan lütfu keremiyle onlar hayatlarını sürdürmektedirler. Yoksa O, kullarından bazısının inkar ve küfürleri sebebiyle onların hepsini yoketmeye de kadirdir. Ama buna rağmen O, kullarına karşı son derece şefkat ve merhametle muamele etmektedir. O, kullarına fırsatlar tanımakta, azap için acele etmemektedir. İşte bu gerçekleri dile getirirken Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: Gökte olandan güvende misiniz? Her şeye gücü yeten Yüce Allah'ın sizi yerin dibine geçirmesinden güvende misiniz? O, böyle bir şey dileyecek olsa, her şey biter ve siz yerin dibine geçiverirsiniz. Yoksa siz, gökte olanın üzerinize, sizi mahvedecek taşlar yağdırmasından güvende misiniz? O böyle bir şey dileyecek olsa, o an Allah'ın uyarı ve tehdidinin ne demek olduğunu anlarlar, O'na karşı gelip gerçekleri yalanlamanın sonunun ne olduğunu görürler!

Andolsun ki, Hz. Muhammed'i yalanlayan araplardan önce de, pek çok toplum, peygamberlerini yalanlamışlardır. Peki bir bakın bakalım tarihte, gerçekleri yalanlayanların sonu nasıl olmuş? Yüce Allah, yaptıkları cürümler sebebiyle onları mahvu perişan etmiştir.

Onlar, başlarını kaldırıp kuşlara bakmazlar mı? Kuş sürüleri havada dizi dizi olmuş bir halde kanat çırparlar. Bir düşünsünler bakalım, Allah'tan başka bir kimse, kuşları havada bu şekilde tutabilir mi? Şanı yüce Allah, yarattığı her şeyi bilir elbet. O, evrende var olan her şeyden haberdardır, olup biten her şeyin farkındadır. O, yaratıklarının tüm inceliklerini bilir, O her şeyi gören ve bilendir.

[5] Yüce Mevlamız, kendisinden başka şeylere tapan ve onlardan yardım ve rızık bekleyen müşriklere seslenerek şöyle buyuruyor: Söyleyin bakalım, size Allah'tan başka kim yardım edebilir? Şu sizin ordularınız mı, Allah'a karşı size yardım edecek ve sizi O'nun azabından kurtaracaklar? Oysa göklerin ve yerin orduları hep O'nundur. Sizin O'ndan başka bir dostunuz ve yardımcınız da yoktur. Kafirler ise sadece bir aldanmanın içerisindedirler. Allah size rızık vermeyi kesse, size O'ndan başka kim rızık verebilir? Hayır hayır, O'ndan başka hiç kimse size rızık veremez. O'dur karşılıksız olarak kullarına veren. Eşi ortağı olmayan o Allah'tan başka hiç kimse kullarına rızık veremez ve onlara yardım edemez. O kafirler azgınlık ve inat içerisinde yüzdükleri halde, taşkınlık ve sapıklık içerisinde direndikleri halde onlara O'ndan başka rızık verecek yoktur.

Hiç yüzü koyun sürünerek yürüyen, dimdik bir halde ayakları üzerinde yürüyen gibi olur mu? Bunlardan ➡

➡ *hangisi doğru yoldadır? Evet istikamet, müminlerin gidişatıdır.* Ayetteki bu örnek, mümin ve kafir için verilmiş bir örnektir. Kafir, tıpkı yüz üstü sürünerek yürüyen, nereye ve nasıl gittiğini görmeyen kimse gibidir. O, şaşkın ve bilgisiz bir halde bocalayıp durur. Şimdi böyle bir kişi, dimdik ayakları üzerinde yürüyen, nereye bastığını ve nereye gittiğini bilen kimse gibi olur mu? Bu kimse, dosdoğru yolda ilerlemektedir, onun yolu da doğrudur, gidişatı da. İşte kafir ve müminlerin dünyadaki halleri böyledir. Onlar Ahirette de böyle olacaklardır. İnanan kimse, yarın Ahirette ayakları üzerinde dimdik bir halde yürüyüp doğruca cennete gidecek; kafir ise yüzü koyun cehenneme atılacaktır.

Ey Muhammed, söyle onlara: Şanı yüce olan Allah'tır sizi yoktan vareden, sizi en güzel bir biçimde yaratıp dünyaya gönderen, akıl ve idrak bahşederek hayatınızı sürdürmeyi sağlayan. O'dur size kulaklar, gözler ve gönüller bahşeden. Tüm bu nimetlere rağmen, siz ne az şükrediyorsunuz! Yüce Allah'ın size bahşettiği bu güzelim duyuları ne az kullanıyorsunuz. Oysa Allah onları size, kendisine itaat edesiniz, emirlerini tutup yasaklarından kaçınasınız diye vermiştir.

سُورَةُ الْمُلْكِ

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سِيٓـَٔتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَٰذَا الَّذِي
كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِيَ اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ
أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَٰنُ
آمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٩﴾
قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الْقَلَمِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اثْنَتَانِ وَخَمْسُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

نٓ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾ وَإِنَّ لَكَ
لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾ فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ
﴿٥﴾ بِأَيِّكُمُ الْمَفْتُونُ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ
فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَشَّاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾
مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلٍّ بَعْدَ ذَٰلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَنْ كَانَ
ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

٥٦٥

27. "*Azabı yaklaşırken gördükleri zaman, inkar edenlerin yüzleri* çirkinleşip kararır; onlara: 'Sizin arayıp durduğunuz işte budur' denir."

28. "De ki: 'Allah, beni ve benimle beraber bulunanları isterse yok eder veya isterse merhamet eder; söyleyin, bu takdirde inkarcıları, can yakıcı azaptan kim alıkoyabilir?' "

29. "De ki: 'Bizim inandığımız ve kendisine güvendiğimiz, Rahman **olan Allah'tır. Kimin apaçık bir sapıklıkta olduğunu yakında bileceksiniz'."**

30. "De ki: 'Suyunuz yere batarsa, söyleyin, size kim temiz bir su **kaynağı getirebilir?' "6**

68 KALEM SÛRESİ

Kalem sûresi toplam 52 ayet olup, 17-33 ile 48-50. ayetleri Medine'de, kalan kısmı ise Mekke'de ve ilk dönemlerde inmiştir. Sûre adını ilk ayetlerinde geçen kalem kelimesinden alır. Sûreye Nûn suresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2. "Nûn. Kalem ve yazdıklarına and olsun ki, sen Rabbinin nimeti sayesinde deli değilsin."

3. "Doğrusu sana kesintisiz bir ecir vardır."

4. "Şüphesiz sen büyük bir ahlak üzeresin."

5-6. "Hanginizin aklından zoru olduğunu yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler."

7. "Doğrusu senin Rabbin, yolundan sapıtanları çok iyi bilir; O, doğru yolda olanları da çok iyi bilir."

8. "Bundan böyle, yalanlayanlara aldırma."

9. "Onlar, senin kendilerine yumuşak davranmanı isterler; o zaman onlar da sana yumuşak davranırlar."

10-14. Diliyle iğneleyen, kovuculuk eden, iyiliği daima *önleyen, aşırı giden, suç işleyen,* çok yemin eden alçak zorbaya, bütün bunlar dışında bir de soysuzlukla damgalanmış kimseye, mal ve oğulları vardır diye aldırış etmeyesin."

15. "Ayetlerimiz ona okunduğu zaman, 'Öncekilerin masalları' **der."**

[6] Şanı yüce olan Allah, sizleri yarattı ve yeryüzünü sizin emrinize verdi. Onu sizin yaşayabileceğiniz bir şekilde yarattı. Siz, istediğiniz gibi yeryüzünün her yanında gezip dolaşabiliyorsunuz. Dilleriniz farklı, renkleriniz farklı olduğu halde, yeryüzünün nimetlerinden yararlanabiliyorsunuz. O, orada sizin ihtiyaç duyacağınız her şeyi var etmiştir. Sonuçta dönüşünüz de sadece O'na olacaktır. Öldükten sonra diriltilip O'nun huzurunda toplanacaksınız. Farklı farklı şekillerde yeryüzünün dört bir yanına dağılmışken, sizleri topyekün bir halde ve tek bir yerde toplayıp sızi sorgulayacaktır. Siz, bu toplantı gününün zamanını soruyorsanız, biliniz ki alemlerin Rabbinin huzurunda toplanılacak olan o günün zamanını ancak Allah bilir. Bense, apaçık bir uyarıcıyım yalnızca. Bana düşen sadece duyurmaktır. Zaten ben de bu görevimi yerine getirmiş bulunuyorum

O kafirler, ölümü görüp kendilerine vadedilen günün yaklaştığını anlayınca yüzleri kararacak, korku ve dehşet içerisinde şöyle diyeceklerdir: İşte bizim, duyarsız kaldığımız ve yalanlayıp hesaba katmadığımız diriliş günü! Biz bu günü, kuru bir iddiadan ibaret sayıyorduk!

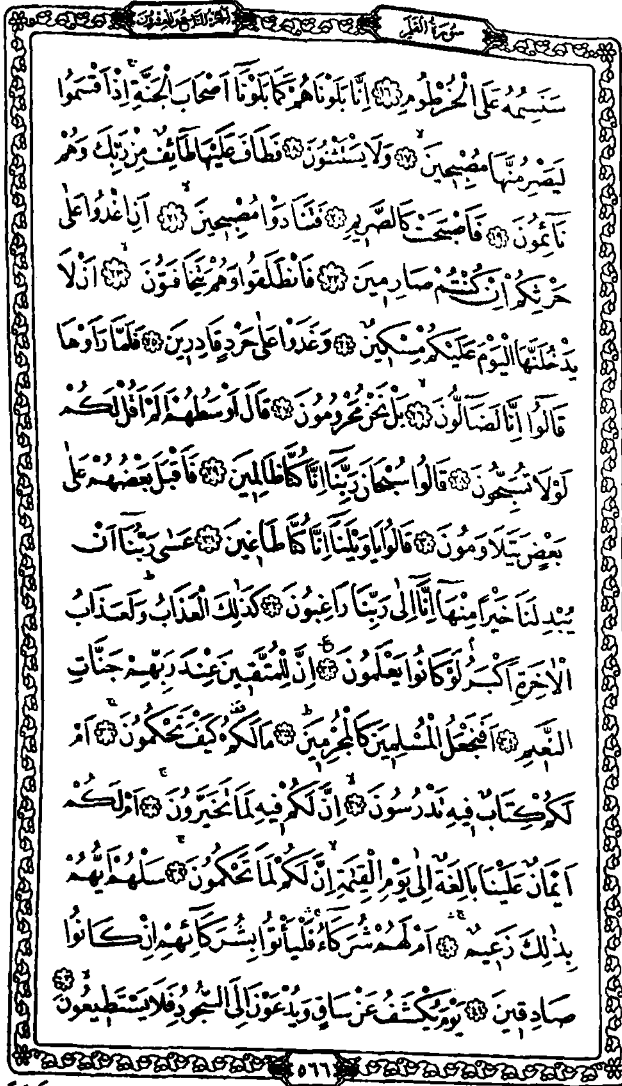
O inkarcıları melekler şöyle diyerek paylayacaklar: İşte bu sizin isteyip durduğunuz gün. Siz, böyle bir günün olacağına ihtimal vermeyerek onunla alay ediyor ve bir an önce olmasını istiyordunuz!

Sonraki ayetlerde ya Hz. Peygamberin ümmetine seslenişi, yahut tüm peygamberlerin ümetlerine seslenişi anlatılıyor: Söyleyin bakalım, Allah beni ve beraberimdekileri helak etse; yahut bize merhamet etse, kafirleri can yakıcı azaptan kim kurtarabilir? Öyleyse aklınızı başınıza alın ve kendinizi Allah'ın azabından kurtarmaya bakın Çünkü Allah'ın azabından tevbe ve Allah'a yönelmekten başka hiç bir şey sizi kurtaramaz. Şunu da iyice bilin ki, kıyamet günü müminlerden başkasının kurtulması da söz konusu değildir.

Ey Muhammed, söyle onlara: Benim ve her şeyin Rabbi olan Allah Rahmandır. Bahtiyar kimselerin hepsi, Bizler O'na inandık ve yalnızca O'na güvendik, derler. Zalimler de çok yakında, kimin açık bir sapıklık içerisinde olduğunu anlayacaklardır.

Ey Muhammed yine onlara söyle: Söyleyin bakalım, şu içip kullandığınız suyunuz yerin dibine çekilip yok olsa, size yaşamanız için yeniden kim su getirebilir? Denizleriyle, ırmaklarıyla, kaynaklarıyla size kim su verebilir? Hayır, buna Allah'tan başka hiç kimsenin gücü yetmez. O'dur lütfu keremiyle size sular fışkırtan. Kaynaklar fışkırtıp, akar sular vareden O'dur. Tüm hamd ve senalar O'na olsun.

16. "Onun havada olan burnunu yakında yere sürteceğiz."[1]

17-18. "Biz bunları, vaktiyle bahçe sahiplerini denediğimiz gibi denedik. Sahipleri daha sabah olmadan, bahçeyi devşireceklerine bir istisna payı bırakmaksızın yemin etmişlerdi."

19-20. "Ama onlar daha uykudayken Rabbinin katından gönderilen bir salgın o bahçeyi sarıvermişti de bahçe kapkara kesilmişti."

21-22. "Sabahleyin, 'Ürünlerinizi devşirecekseniz erken çıkın' diye birbirlerine seslendiler."

23-24. "Ve onlar, 'Bugün orada, hiçbir düşkün kimse yanımıza sokulmasın' diye gizli gizlı konuşarak yürüyorlardı."

25. "Yoksullara yardım etmeye güçleri yeterken böyle konuşarak erkenden gittiler."

26-27. "Bahçeyi gördüklerinde: 'Her halde yolumuzu şaşırmış olacağız; yok yok biz yoksun bırakıldık' dediler."

28. "Ortancaları, 'Ben size Allah'ı yüceltmeniz gerekmez mi? dememiş miydim?' dedi."

29. "Onlar, 'Rabbimizi tenzih ederiz; doğrusu biz yazık etmiştik' dediler."

30. "Dönüp birbirlerini yermeye başladılar."

31. Sonra, 'Yazıklar olsun bize; doğrusu azgınlık edenlerdendik' dediler."

32. "Belki Rabbimiz bize bundan daha iyisini verir; doğrusu artık, Rabbimizden dilemekteyiz."

33. "İşte azap böyledir; ama Ahiret azabı daha büyüktür; keşke bilseler!"[2]

34. "Allah'a karşı gelmekten sakınanlara, Rableri katında nimet cennetleri vardır."

35. "Kendilerini Allah'a vermiş olanları hiç suçlular gibi tutar mıyız?"

36. "Size ne oluyor? Ne biçim hükmediyorsunuz?"

37. "Yoksa okuduğunuz bir kitabınız mı var?"

38. "Seçtikleriniz her halde orada olacaktır."

39. "Yoksa aleyhimizde, kıyamet gününe kadar süre gidecek ahidleriniz mi var ki, kendinize hükmettikleriniz sizin olacaktır?"

40. "Sor onlara: Buna kim kefil olur?"

41. "Yoksa onların ortakları mı vardır? Doğru sözlü iseler ortaklarını getirsinler."

42-43. "O gün işin dehşetinden baldırlar açılır; gözleri dönmüş olarak yüzlerini zillet bürür;

[1] Surenin başında yine bir hece harfi olan 'Nûn' harfi yer almıştır ki, sure başlarındaki hece harfleri hakkında açıklama Bakara suresinin başında geçmişti. Kaleme yemin olsun.. Kalem, her türlü yazı işlerinde kullanılan aletin adıdır. Yüce Allah, kalemin önemine dikkat çekmek ve onu kullanmanın getirdiği sorumluluğu vurgulamak için kaleme yemin etti. Bugün, daktilo, bilgisayar tuşu başta olmak üzere, çağdaş yazı aletleri de kalem kelimesinin içerisinde yer alırlar. Kalem olmasaydı, pek çok şey olmaz, dilciler, edebiyatçılar pek çok güzelim şeyi başkalarına aktaramazlardı. Yine kalem olmasaydı bizler, Yüce Allah'ın açıklama ve duyurularını, O'nun son mesajı olan Kur'ân'ı başka insanlara ve sonraki kuşaklara aktaramazdık. Kalem sayesinde, toplumlar elde ettikleri kültürel birikim ve gelişmeleri başkalarına aktarabilmektedirler. Yine Yüce Yaratıcı, insana bilmediklerini kalemle öğretmiştir. İşte bu yüzden kalemin görevi, insanın varlığını sürdüreceği gerçeğin bilgisini inşa etmektir. Zaten Yüce Allah da bunu istemiştir

Evet, bilen insan, Yüce Allah'ın 'yazdıklarına and olsun' sözünü derinlemesine düşünür. Evet onlar, Yüce Allah'ın kullarına bahşettiği şeyleri yazarlar. Onlar insanın şahsında, Yüce Allah'ın eşsiz yaratıcılığının ve erişilmez bilgisinin sırrını ortaya koymak ve insanı diğer alemlere üstün kılmak için ona bahşettiği nimetleri yazarlar..

Ey Muhammed, Rabbinin nimeti sayesinde sen deli falan değilsin. Allah'a şükürler olsun ki, sen kavminden o cahillerin iddia ettiği gibi cinlenmiş bir deli değilsin. O iddia sahipleri, senin kendilerine getirdiğin apaçık gerçekleri ve doğru yola eriştiren prensipleri yalanlayanlardır. Allah'ın sana indirdiği ilahî bilgi ve mesajları insanlara ulaştırmanın karşılığı sana eksiksiz olarak verilecektir. Üstelik sana çok daha fazlası da verilecek, kesintisiz mükafatlar seni beklemektedir. Görevini layıkıyla yerine getirmenin ve bu uğurda çektiklerinin karşılığı olarak sana bitmez tükenmez mükafatlar verilecektir.

Ey Muhammed, şunu da bilki, doğrusu Yüce Allah, sana mükemmel bir ahlak ve meziyet bahşetmiştir. Kur'ânın emir ve yasakları bütünüyle Hz. Peygamberin @ ahlakı ve yaşantısı olmuştu. Yüce Allah, peygamberinin yaratılışına büyük ahlakî güzellikleri nakşetmiş, onu haya, cömertlik, yiğitlik abidesi kılmış, merhamet, şefkat örneği yapmıştır. Kısaca, Allah'ın lütfuyla onda tüm ahlâkî güzellikler toplanmıştı.

Ey Muhammed, nitekim sen Allah'ın lütfu keremiyle varlığın gerçeklerini ve yaratılışın eşsiz güzelliklerini göreceksin. Gördüğün bu eşsiz güzellikler karşısında hiç de şaşırıp sapıtmayacaksın. Düşmanlarının seni saptırmak için çalışıp çabalamaları, senin sadece Rabbine olan iman ve teslimiyetini artıracaktır. Zaten senin Rabbin, lutfu keremiyle kullarından kimin doğru yolda olduğunu iyi bilir. Çünkü O, dilediği kullarına lutfeder.

Sana dosdoğru bir din bahşeden ve seni büyük bir ahlak üzere kılan Yüce Rabbin şöyle buyuruyor: Sakın, gerçeği yalanlayan münafıklara uyma. Onlar istiyorlar ki, sen kendilerine dalkavukluk ederek yumuşak davransan ve böylece onlar seni fitneye düşürüp haktan uzaklaştırsalar. Ama sen Yüce Rabbinin koruması altındasın. Yine de sen, yağcılardan sakın. Yalan ve sapıklığını örtbas etmek için sürekli yalan yere yemin eden sahtekarlara kanma. Böyleleri, insanlar arasında laf getirip götürür, herkesi kınar ve koğuculuk yapar. Yine onlar her türlü hayrın önüne geçerler, Allah'ın belirlediği ölçüleri çiğneyip aşarlar ve hep günahlara dalıp haramları işlerler. Yine onlar, kendilerini ilgilendirmeyen her şeye burnunu sokan yontulmamış kaba insanlardır. Hep insanların sırtında kambur olan kötü kimselerdir bunlar. İşte çok mal mülk ve evlat iyal sahibi diye böylelerine uyma. Çünkü böyleleri kart kafirlerdir. Kendilerine ayetlerimiz okunduğunda, onları yalanlarlar. Çünkü inkar ve anlayışsızlık ruhlarına işlemiştir onların. Gerçekler karşısında onlar, kasvet ve haşinlikle, bunlar öncekilerin masalları, eskilerin hikayeleridir, derler. Biz elbette böylelerini kendi hallerine bırakacak değiliz, bilakis onların yüzlerini karartıp kıyamet günü rezil rüsvay edecek ve hakettikleri cezayı vereceğiz.

[2] Yüce Rabbimiz, İslam'a davet ederek Mekkelileri denedi. Onlardan beklenen Hz. Muhammed'in @ etrafında toplanıp kendilerine bahşedilen Allah'ın nimetine şükretmeleriydi. Ama onlar böyle yapmayıp inatla nankörlük ettiler.

İşte onlara bir örnek. Yüce Allah, kendilerine çok büyük rahmet indirdiği ve çok büyük nimet bahşettiği Kureyş kafirlerine bir misal getiriyor. Evet Allah Teâlâ, onlara Hz. Muhammed'i @ peygamber olarak göndermişti. Onlar ise, onu yalanlayarak ve ona savaş açarak ona karşılık vermişlerdi. İşte onların durumu, daha önce yaşamış olan bahçe sahiplerinin durumunu andırıyordu. O bahçe sahipleri ki, Yüce Allah onlara envai çeşit meyveleri ve yemişleri olan bağ ve bahçeler ihsan etmişti. Yine O, onlara o nimetlerden

yararlanmalarını, yoksul ve fakirlere ondan infakta bulunmalarını da öğütlemişti. Ama onlar, cimrilik yapıp yoksullara hiç bir şey vermediler. Ve kendi aralarında gizlice anlaşıp kimsenin haberi olmadan bahçeyi devşirmeye karar verdiler. Geceleyin, hiç bir fakirin yahut bir sailin haberi olmadan meyveleri devşirmek üzere aralarında sözleştiler. Böylece onlara bir şey vermemiş olacaklardı. Onların bu şekilde karar verdikleri bir sırada, Yüce Allah onlara bahşettiği nimeti alıverdi. Onlar tatlı uykularında iken, Rabbin katından gelen bir bela bahçeyi dolaşıverdi. Yani bahçeye ilâhî bir afet iniverdi. Böylece onlar, kurdukları günahları yüzünden nimetlerden mahrum kaldılar.

Sabah erkenden bahçeye vardıklarında, bahçenin sırım gibi simsiyah bir harabeye döndüğünü gördüler. Ekinler yanmış, meyveler yenmeyecek hale gelmişti. Anladılar ki, Yüce Allah kendilerinden intikam almıştı. Dediler ki, doğrusu biz yolumuzu şaşırdık, hem biz Allah'ın hoşnutluğundan mahrum bırakıldık. Evet evet biz, yoldan çıktık ve Rabbimize isyan ettik.

İçlerinden ortancaları ve mutedil düşünenleri dedi ki: Ben size öğüt vermemiş miydim? Yüce Allah'ı yüceltip O'ndan bağışlanma dilemeniz gerekmez miydi?

Hatalarını anladılar ve günahlarını itiraf ederek şöyle dediler: Seni tesbih ederiz Yüce Rabbimiz, doğrusu biz zalimlerden olduk!

Sonra da dönüp birbirlerini kınamaya koyuldular. Her biri bir diğerini yeriyor, yoksullara bir şey vermeme konusundaki ısrarcı tavrını kınıyordu. Sonra hep birden şöyle dediler: Yazıklar olsun bize! Doğrusu biz azdık, haddi aştık ve nihayet belaya maruz kaldık!

Sonra da Rablerine yakararak şöyle dediler: İnşaallah Rabbimiz bizi bağışlar ve bize başka hayırlar lütfeder. Bizler yaptıklarımızdan pişman olarak O'na dönüyor ve O'na yöneliyoruz.

İşte Yüce Allah'ın iyankarlara azabı böyle olur. Emrine başkaldıran ve Allah'ın kendisine bahşettiği nimetlerde cimrilik yaparak ihtiyaç sahibi yoksul ve fakirlere vermeyenleri, nimetlerine nankörlük edenleri Allah işte böyle cezalandırır. Bu Allah'ın dünyadaki azabıdır. Ahiret azabı ise çok daha zorlu ve çetindir. Keşke bunu bilseler!

سُورَةُ الْقَلَمِ

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ
وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿٤٣﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَٰذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾
أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ
فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٧﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ
إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾ لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ
بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾ فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾
وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا
الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ الْحَاقَّةِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اثْنَتَانِ وَخَمْسُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾
فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ
صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿٦﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى
الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَىٰ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ ﴿٧﴾ فَهَلْ تَرَىٰ لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾

٥٦٧

Secdeye çağırılırlar ama buna güçleri yetmez. Oysa, kendileri sapasağlam oldukları zaman secdeye çağırılmışlardı."[3]

44. "O halde bu sözü yalanlayanları Bana bırak; Biz onları bilmedikleri yerden yavaş yavaş azaba yaklaştıracağız."

45. "Onlara mehil veriyorum; doğrusu Benim tuzağım sağlamdır."

46. "Yoksa, sen onlardan ücret istiyorsun da, ağır bir borç altında mı kalıyorlar?"

47. "Yoksa, gaybın bilgisi kendilerinin katında da onlar mı yazıyorlar?

48. "Sen Rabbinin hükmüne kadar sabret; balık sahibi gibi olma, o, pek üzgün olarak Rabbine seslenmişti."

49. "Rabbinin katından ona bir nimet ulaşmasaydı, kınanmış olarak sahile atılacaktı."

50. "Rabbi onu seçip iyilerden kıldı."

51. "Doğrusu inkar edenler, Kuran'ı dinlediklerinde nerdeyse seni gözleriyle yıkıp devireceklerdi. 'O delidir' diyorlardı."

52. "Oysa o, alemler için bir öğütten başka bir şey değildir."[4]

69 HÂKKA SURESİ

Hâkka sûresi, Mekke'de inmiş olup 52 ayettir. Sûre, adını ilk ayetlerinde geçen ve gerçekleşecek olay kıyamet anlamına gelen Hâkka kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kıyamet!"

2. "Nedir o kıyamet?"

3. "Kıyametin ne olduğunu sana ne bildirir?"

4. "Semud ve Ad kavimleri tepelerine inecek bu gerçeği yalanladılar."

5. "Bu yüzden Semud kavmi zorlu bir sarsıntı ile yok edildi."

6. "Ad kavmi de bu yüzden önünde durulmaz, dondurucu bir rüzgarla yok edildi."

7. "Allah onların kökünü kesmek üzere, üzerlerine o *rüzgarı yedi gece sekiz gün,* estirdi. Halkın, kökünden çıkarılmış hurma kütükleri gibi yere yıkıldıklarını görürsün."

8. "Onlardan arda kalmış bir şey görebilir misin?"

[3] Evet, Allah'tan sakınan ve O'na karşı yükümlülüklerini yerine getiren, O'nun isteklerini içtenlikle yerine getiren ve hep O'nun hoşnutluğunu kazanmak için çırpınan müttakîler için, Rableri katında bitmek tükenmek bilmeyen güzellikleriyle nimet cennetleri vardır. Şimdi Biz, Hz. Muhammed'e ve ona indirilenlere iman eden müslümanları, Hz. Peygamberi ve ona indirilen gerçekleri inkar eden mücrimlerle bir mi tutacağız? Hiç onlarla bunlar bir olur mu? *Hayır asla, böyle bir şey olamaz! Siz ne biçim hüküm veriyorsunuz?* Nasıl oluyor da müslümanlarla, mücrimlerin bir tutulacağını söyleyebiliyorsunuz? Eğer birazcık aklınızı kullanacak olsaydınız, iyileri ödüllendirip, kötüleri cezalandırmanın, tamamen Allah'ın adaletinin bir gereği olduğunu anlayabilirdiniz! Hem siz, bilmeden nasıl karar verebiliyorsunuz? Oysa gerçeği bilenler, Allah'a inanan müminlerdir. Yoksa siz, gökten size indirilmiş olan bir kitaptan okuyup, bu iddialarınızı oradan mı *çıkarıyorsunuz?* Yoksa o kitapta bulunanlardan işinize gelenleri alıp, işinize gelmeyenleri terketme gibi bir seçeneğiniz mi var? Yoksa sizin, bizim aleyhimize alınmış sözleriniz mi var? Yarın kıyamet günü yerine getirmeyi taahhüd ettiğimiz size verilmiş ahidleriniz mi var? Ey Muhammed sor bakalım, onlara: Yoksa onların putlardan olan ortakları mı, asılsız şeyleri onlara süslü gösteriyor ve haktan nefret etmelerini sağlıyor? Kıyamet günü onlardan bu ortaklarını ortaya çıkarmaları istenecek. Eğer onlar doğru sözlüler ise, bu orada anlaşılacak.

O dehşetli kıyamet gününde Yüce Allah, isyankarları tüm herkesin önünde kendisine secdeye davet edecektir. Çünkü onlar dünyada iken Allah'a secde etmeyen kimselerdi. Ama o gün onlar, secde edemeyeceklerdir. Rezil ve perişan bir halde gözleri dönmüş, dünyada işledikleri günahlar ve kibirleri yüzünden zillet bürümüş bir durumdadırlar o gün. Oysa onlar, dünyada iken secde edebilecek durumda idiler. Orada secdeye çağrılmışlar, ama kendileri sapasağlam oldukları halde bu çağrıya kulak vermemişlerdi. Çünkü şeytan, Allah'a isyan etmeyi onlara süslü göstermiş, onlar da O'na isyan etmişlerdi.

[4] Hz. Muhammed'e Rabbinden indirilen ilahî söz Kur'ân'ı yalanlayanları yarın kıyamet günü Yüce Allah, hiç beklemedikleri ve nasıl olduğunu anlayamayacakları bir şekilde yavaş yavaş azaba yaklaştıracaktır. Ey Muhammed, Allah'ın azabının çok çetin olduğunu onlara haber ver. Onlara söyle, Yüce Rabbin planı pek sağlam, emirlerine karşı gelip peygamberlerini yalanlayarak kendisine isyan etmeye yeltenenlere karşı azabı çok zorludur. O halde Allah'tan korkun, aksi takdirde helak olacaksınız!

Ey Muhammed, yoksa sen davetine karşılık onlardan altından kalkamayacakları ağır bir ücret mi istiyorsun? Yoksa gayip onların yanında da, oradan mı yazıyorlar ve bildiklerini oradan mı öğreniyorlar?

Ey Muhammed, seni yalanlayan ve sana karşı olmadık şeyleri yapan kavminin taşkınlıklarına sabret, hemen gazaplanma onlara. Balık sahibi Hz. Yunus peygamber gibi, onlara kızıp onları terketme. Hani o, kavmine kızıp onları terketmiş ve bir gemiye binmişti de, sonuçta denizde bir balık onu yutmuştu. Hani o sırada o, öfkesini içine atmış bir halde Rabbine yakarıyor ve balığın karnında O'nu tesbih edip sıkıntısını gidermesini ve kendisini içine düştüğü durumdan kurtarmasını diliyordu. O, balığın karnında Allah'ın hoşnutluğunu istiyordu. Nihayet Rabbinin nimeti ona ulaşmıştı da balık onu ağzından çıkarıp atmıştı. Rabbine yakarıp O'ndan af dilemesine karşılık Hz. Yunus peygamber sağ salim balığın karnından çıkmıştı. Rabbi onun duasını kabul etmiş ve kurtuluşu ona bahşetmişti. O, Yunus peygamberi salihlerden kılmıştı. Artık o yeniden dünyaya gelmiş gibiydi.

Ey Muhammed, inkar edenler gerçekleri senden dinledikten sonra, sana karşı söyledikleri çirkin sözler ve nefret dolu bakışlarla neredeyse seni devirecekler! Onlar senin için, bu delidir, diyorlar. Haşa, hiç böyle bir şey olabilir mi? Çünkü sen Allah'ın Peygamberisin, Allah'ın sana indirdiği şeyler de tüm alemler için bir öğüttür. Onların hepsi, Yüce Allah'ın katından inmiş gerçeklerdir

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَن قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوْا
رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَّابِيَةً ﴿١٠﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ
فِي الْجَارِيَةِ ﴿١١﴾ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أُذُنٌ وَاعِيَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِذَا
نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٣﴾ وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً
وَاحِدَةً ﴿١٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ
يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ وَالْمَلَكُ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ
يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ ﴿١٧﴾ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾ فَأَمَّا مَنْ
أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَءُوا كِتَابِيَهْ ﴿١٩﴾ إِنِّي ظَنَنتُ
أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَهْ ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٢١﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾
قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ
﴿٢٤﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ ﴿٢٥﴾
وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ ﴿٢٦﴾ يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَا أَغْنَىٰ
عَنِّي مَالِيَهْ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهْ ﴿٢٩﴾ خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ الْجَحِيمَ
صَلُّوهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهُ
كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣٤﴾

فَلَيْسَ

9. "Firavun, ondan öncekiler de, alt üst olmuş kasabalarda oturanlar da suç işlemişlerdi."

10. "Rabbinin peygamberine baş kaldırmışlardı. Bunun üzerine Rableri onları şiddeti arttıkça artan bir şekilde yakalayıverdi."[1]

11-12. "Su taştığı vakit, size bir ibret olmak üzere, anlayışlı kulaklar anlasın diye süzülen gemide, sizi Biz taşımışızdır."

13-15. "Sura bir üfürüş üfürüldüğü, yer ve dağlar kaldırılıp bir vuruşla birbirine çarpıldığı zaman, işte o gün olacak olur, kıyamet kopar."

16. "Gök yarılır ve aşağı doğru çöker."

17. "Melekler onun çevresindedirler; o gün Rabbinin arşını onların üstünde sekiz tanesi yüklenir."[2]

18. "O gün siz huzura alınırsınız, hiçbir şeyiniz gizli kalmaz."

19-20. "Kitabı sağından verilen 'Alın, kitabımı okuyun, doğrusu ben bir hesaplaşma ile karşılaşacağımı umuyordum' der."

21-23. "Artık o, meyveleri sarkmış, yüksek bir bahçede, hoş bir yaşayış içindedir."

24. "Geçmiş günlerde, peşinen işlediklerinize karşılık afiyetle yiyiniz içiniz."[3]

25-29. "Fakat kitabı kendisine solundan verilen kimse: 'Kitabım keşke bana verilmeseydi; keşke hesabımın ne olduğunu bilmeseydim; bu iş keşke son bulmuş olsaydı; malım bana fayda vermedi; gücüm kuvvetim de kalmadı artık!' der."

30. "O'nu alın, bağlayın!"

31. "Sonra cehenneme yaslayın!"

32. "Sonra onu boyu yetmiş arşın olan zincire vurun!"

33. "Çünkü, o, yüce Allah'a inanmazdı."

34. "Yoksulun yiyeceği ile ilgilenmezdi."

[1] Gerçekleşecek olan anlamına gelen 'Hâkka', kıyametin isimlerinden biridir. Kıyamette vadedilen müjde ve tehditlerin hepsi gerçekleşeceği için ona bu isim verilmiştir. Yüce Allah, kıyametin dehşetini bildirmek için 'Kıyametin ne olduğunu sana ne bildirir?' buyurmuştur Evet, gerçekten kıyamet çok dehşetli ve büyük bir gündür. O gün geldiğinde, insanlar birbirlerine girecek, kıyamet nedir, kıyametin ne olduğunu sana ne bildirir, diye birbirlerine soracaklar. Evet, kıyamet, mutlaka gerçekleşecek olan bir olaydır. Kıyameti, Allah'ı tanımayan günahkar inkarcılar yalanlar; ama O'na inanan müminler onu tasdik ederler

Hz. Adem'den itibaren gelen Allah'ın peygamberleri, hep bir olan, her şeyin yaratıcısı ve rızık vericisi olan, dirilten ve öldüren Yüce Allah'a çağırmışlardır. Onlar, insanlara cenneti, cehennemi, kıyameti bildirmişler ve kıyametin mutlaka gerçekleşeceğini haber vermişlerdir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, gerçekleri yalanlayan geçmiş toplumların nasıl helak edildiklerini hatırlatıyor. İşte o kıyameti, diriliş ve hesap gününü inkar eden topluluklardan bir kaçı. Semûd kavmi.. Yüce Allah, onları korkunç bir ses ve sarsıntı ile helak etmiştir. Ve işte Âd kavmi.. Onlar da dondurucu bir fırtına ile helak edildi. Yüce Allah, o uğursuz kasırgayı onlara tam yedi gece, sekiz gün süreyle ve aralıklıksız olarak musallat etti. Esen fırtınalar etrafa ölüm ve dehşetler saçıyordu. Sonuçta insanlar, içi boş hurma kütükleri gibi yerlere atılıyordu. Rüzgar onları önüne katıp oraya buraya savuruyordu O öldürücü fırtınadan sonra, geriye onlardan bir şey kaldı mı? Hayır o fırtına onların kökünü kazımıştı. Sonra Firavun dönemi geldi çattı. Yüce Allah, apaçık mucizelerle ona da Hz. Musa peygamberi göndermişti. Ama Firavun tüm bu gerçeklere inanmadı. Allah da, ordusuyla birlikte onu suda boğdu ve onun cesedini ibret alanlara ders olsun diye çıkarıp bir kenara attı.

[2] Müteşabihattan olan bu ayet üç şekilde anlaşılmıştır: "Onlar başlarının üstünde Arşı taşırlar", "Arşı yüklenenler, evrenin çevresinde bulunan meleklerin ötesinde ki meleklerdir", "Arşı taşıyanlar, kıyamet ehlinin üstündedirler". Sekiz sayısı da, sekiz büyük melek, yahut sekiz saf melek, yahut sekiz grup melek şeklinde anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VIII, 350-351.)*

[3] Firavun'dan önce de bir takım topluluklar, peygamberlerine karşı gelmişlerdi. Ama sonuçta isyan edeni Yüce Allah yok etmiştir. İşte onlardan bir gurup da Nûh Tufanında helak olanlardır. Biz, Hz. Nuh ile birlikte inananları bir gemide yüzdürüp kurtarmıştık. Tüm bunları Biz, sizin unutamayacağınız ibret levhaları olsun diye yaptık. Asırlar ve nesiller boyu ibret alanlar bunlardan ders alsınlar, bunları dinleyip anlasınlar diye yaptık. Gerçekte ise Allah'ın ayetlerini, gönül gözleri açık olan basiretli kimseler dinler, anlar ve onlardan ders alırlar.

Dünyanın ömrü sona erdiği zaman, bir üfürüşle Sûr'a üfürülür. Onun sesini tüm varlıklar işitir. Artık o an, Yüce Yaratıcının kudretiyle yeryüzü ve dağlar bir kaldırılışla kaldırılıp paramparça oluverir. İşte o an, olacak olmuş ve kıyamet kopmuştur artık. Artık gök yarılarak aşağılara doğru sarkar ve çöker. O dehşetli günde melekler, evrenin çevresinde Rahmanın Arşını taşırlar. Onu taşıyanların başında, meleklerin ileri gelenlerinden sekiz melek bulunur.

İşte o gün, Hz. Adem'den kıyamete kadar gelmiş geçmiş tüm varlıklar Allah'a arzolunurlar. Artık o gün, Allah'a hiç bir şeyiniz gizli kalmaz.

İşte o gün, bahtiyar kimseler, cennetlikler olup onlar amel defterlerini sağ taraflarından alacaklardır. Onlar mutluluk içerisinde şöyle derler: Gelin alın işte amel defterim, gelin birlikte okuyalım! Yine onlar sevinç içerisinde şöyle derler: Gerçekten ben, bir hesaplaşma günüyle karşılaşacağımı biliyordum. Ben dünyada iken, böyle bir günün olacağına şeksiz şüphesiz inanıyordum!. Artık onlar, yüksek cennetlerde hoşnut bir hayatın içerisindedirler. Cennet meyveleri kendilerine doğru sarkmış bir haldedir. Melekler onlara şöyle seslenirler: Buyurun yiyin afiyetle! Daha önce dünyada iken yaptığınız güzelliklerin mükafatı olarak yiyin için ve yaşayın. Siz artık, cennette temelli kalacaksınız

فليس له اليوم ههنا حميم ۝ ولا طعام الا من غسلين ۝ لا
يأكله الا الخاطؤن ۝ فلا اقسم بما تبصرون ۝ وما لا تبصرون ۝
انه لقول رسول كريم ۝ وما هو بقول شاعر قليلا ما تؤمنون ۝
ولا بقول كاهن قليلا ما تذكرون ۝ تنزيل من رب العالمين ۝ ولو
تقول علينا بعض الاقاويل ۝ لاخذنا منه باليمين ۝ ثم لقطعنا
منه الوتين ۝ فما منكم من احد عنه حاجزين ۝ وانه لتذكرة
للمتقين ۝ وانا لنعلم ان منكم مكذبين ۝ وانه لحسرة على
الكافرين ۝ وانه لحق اليقين ۝ فسبح باسم ربك العظيم ۝

سورة المعارج مكية وهي اربع واربعون اية

بسم الله الرحمن الرحيم

سأل سائل بعذاب واقع ۝ للكافرين ليس له دافع ۝ من الله ذي المعارج
۝ تعرج الملائكة والروح اليه في يوم كان مقداره خمسين الف سنة ۝
فاصبر صبرا جميلا ۝ انهم يرونه بعيدا ۝ ونريه قريبا ۝ يوم تكون
السماء كالمهل ۝ وتكون الجبال كالعهن ۝ ولا يسأل حميم حميما ۝

٥٦٩

35. "Bu sebeple burada bugün onun bir acıyanı yoktur."

36-37. "Günahkarların yiyeceği olan kanlı irinden başka bir yiyeceği de yoktur."

38-40. "Görebildikleriniz ve göremedikleriniz üzerine yemin ederim ki, Kuran şerefli bir elçinin getirdiği sözdür."[4]

41. "O, şair sözü değildir; ne az inanıyorsunuz!"

42. "Kahin sözü de değildir; ne az düşünüyorsunuz!"

43. "Kuran, alemlerin Rabbinden indirilmedir."

44-46. "Eğer o, Bize karşı, bazı sözler uydurmaya kalksaydı, Biz onu kuvvetle yakalardık, sonra onun şah damarını koparırdık."

47. "Hiçbiriniz de onu koruyamazdınız."

48. "Doğrusu Kuran Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir öğüttür."

49. "İçinizde yalanlayanlar bulunduğunu şüphesiz bilmekteyiz."

50. "Doğrusu Kuran, inkarcılar için bir pişmanlık sebebidir."

51. "O, şüphesiz kesin gerçektir."

52. "Öyleyse çok büyük olan Rabbinin adını tesbih et!"[5]

70 MEÂRİC SÛRESİ

Meâric suresi 44 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sure, adını 3. ayette geçen ve yüksek dereceler, yukarı çıkaran aletler anlamına gelen Meâric kelimesinden alır. Sureye ayrıca, Seele ve Mevâkı' suresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-3. "Birisi, yüksek derecelere sahip olan Allah katından, inkarcılara gelecek ve savunulması imkansız olacak azabı soruyor."

4. "Melekler ve Cebrail miktarı elli bin yıl olan o derecelere bir günde yükselirler."

5. "Güzel güzel sabret."

6. "Doğrusu inkarcılar azabı uzak görüyorlar."

7. "Ama biz onu yakın görmekteyiz."

8. "Gök, o gün, erimiş maden gibi olur."

9. "Dağlar da atılmış pamuğa döner."

10. "Hiçbir dost diğer bir dostunu sormaz."

[4] İşte bu da, kitabı soldan verilen bedbahtların hali. Arasatta amel defterleri onlara sol taraflarından verilir. İşte o an, onlar yaptıklarına bin pişman olurlar, ama iş işten geçmiştir artık. O kitabı solundan verilen kimse şöyle pişmanlık ve acıyla feryat eder: Ah keşke, amel defterim bana verilmeseydi! Keşke bılmeseydim hesabımın ne olduğunu! Keşke iş burda bitseydi ve keşke ben öldükten sonra tekrar diriltilmeseydim! Şimdi ben ne yapacağım? Hani nerede benim makamım mansıbım, çoluğum çocuğum? Nerede dünyalıklarım? Bana ne variyetim fayda verdi, ne de başka bir şeyim! Saltanatım, gücüm, kuvvetim de yok oldu! Çünkü bugün hükümranlık yalnızca Yüce Allah'ındır. Yalnızca O'nun dediği olur bugün. Kullar ise, O'nun tüm emirlerine boyun eğmek zorundadır. O gün, hani nerededir dünya hayatında saltanat sahibi olanlar, astığı astık, kestiği kestik olanlar?!

Sahip oldukları variyet ve yetkilerle Allah'a karşı gelen, O'nun buyruklarına kulak asmayan herkes, o gün cehenneme sevkolunur. Hem de boyunlarından zincirlere vurulmuş bir halde.

Tutun ve bağlayın onu! Sonra atın cehenneme! Uzunluğu yetmiş zira olan zincirlere vurun onu! Çünkü o, böyle bir günün geleceğini, hesap ve kitabın olacağını hiç aklına bile getirmemişti. İşi gücü zulum, haksızlık, azgınlık, tuğyan ve yeryüzünde bozgunculuktu onun. Çünkü o, Yüce Allah'a inanmıyordu. Allah'ın buyruklarına hiç aldırmıyor, onların gereğini yerine getirmiyordu. O'na kulluk ve ibadet ederek Allah'ın haklarını gözetmiyordu. Kulların haklarına da riayet etmiyordu. Yoksulun yiyeceği ile hıç ilgılenmiyordu. Ne kendisi ona yardım ediyordu, ne de başkalarının yardım etmesine ön ayak oluyordu.

Derken bu dehşetli gün gelip çattı. Artık onun bugün, yakın bir dostu da yok, içeceği de sadece kızgın ve kaynar sulardan ibaret. İrinden başka yiyecek de yok ona. Onu ise sadece günahkar kafirler yiyecektir

Görebildikleriniz ve göremedikleriniz üzerine yemin ederim ki.. Göklerde ve yerde bulunan tüm varlıklara yemin olsun ki, Muhammed'in size okuduğu şu Kuran şerefli bir elçinin getirdiği sözdür. O, alemlerin Rabbinden gerçek bir şekilde ve gerçeklerle beraber gelmiştir. Bahtiyar kimseler o Kur'ân'a uyar ve onun gereklerini yerine getirirler. Bedbahtlar ise, ona karşı gelip ondan yüz çevirirler.

[5] Yüce Rabbimiz, Kur'ân ayetlerinin şair sözü olmadığına da yemin ediyor. Siz ne az dinliyor ve ne az inanıyorsunuz! O, bir büyücü sözü de değildir. Ki bir büyücünün sizlere, gerçeklerle öğüt vermesi mümkün değildir. Evet o Kur'ân alemlerin Rabbinin katından inmiştir. Onu, emin elçi Cebrail getirmiştir. Cebrail'in ise, Bizim kendisine bildirdiğimizden başka bir şeyi söylemesi söz konusu bile değildir. Şayet o, Bize karşı bazı şeyler uydurmuş olsaydı, Biz onun cezasını anında verir, onu tutup yakalar ve mahvederdik, onun şah damarını keser, iliğini sökerdik. Allah'ın bu cezasını da ondan hiç kimse savamazdı.

O halde ey insanlar, şunu iyi biliniz ki, bu Yüce Kur'ân, Kitaba inanan ve onun gereklerini yerine getiren müttakiler için unutulmayan bir öğüttür. Doğrusu Biz, sizin içinizde Kur'ân'ı yalanlayanları çok iyi biliyoruz. Onları ilerde zorlu bir hesap ve kesintisiz bir azap beklemektedir Öldükten sonra, hesap günü ve daha sonra cehennemde tadacakları azapla, o Kur'ân inkarcılar için bir pişmanlık nedeni olacaktır

O halde, haydin Yüce Rabbinizin ismini tesbih edip O'nu yüceltin. Çünkü O'nun katında sizleri, sayısız nimetler ve eşsiz ikramlar beklemektedir. Gözünüzü aydın edip gönlünüzü ferahlandıran lütuflar sizi beklemektedir.

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾
وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ
يُنْجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَّاعَةً لِلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾
وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ ﴿١٨﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾
وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ
﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ
يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ
﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ
حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾
وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ
قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾ أُولَٰئِكَ
فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ ﴿٣٦﴾
عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾ أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ
جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

٥٧٠

11-14. "Onlar birbirlerine gösterilirler. Suçlu kimse o günün azabından kurtulmak için oğullarını, ailesini, kardeşini, kendisini barındırmış olan sülalesini ve yeryüzünde bulunan herkesi feda etmek ve böylece kendisini kurtarmak ister."[1]

15-18. "Hayır, olmaz... Orada sırtını çevirip yüzgeri edeni, malını toplayıp kimseye hakkını vermeden saklayanı çağıran, deriyi soyup kavuran, alevli ateş vardır."

19. "İnsan gerçekten pek huysuz yaratılmıştır."

20. "Başına bir fenalık gelince feryadı basar."

21. "Bir iyiliğe uğrarsa onu herkesten meneder."

22-27. "Ancak namazlarını sürekli kılıp mallarında yoksul ve yoksuna belirli bir hak tanıyanlar, ceza gününü doğrulayanlar, Rablerinin azabından korkanlar böyle değildir."

28. "Doğrusu Rablerinin azabından kimse güvende değildir."[2]

29-30. "Eşleri ve cariyeleri dışında, mahrem yerlerini herkesten koruyanlar, doğrusu bunlar yerilmezler."

31. "Bu sınırları aşmak isteyenler, işte onlar, aşırı gidenlerdir."

32. "Emanetlerini ve sözlerini yerine getirenler.."

33. "Şahitliklerini gereği gibi yapanlar.."

34. "Namazlarına özen gösterenler.."

35. "İşte onlar, cennetlerde ikram olunacak kimselerdir."[3]

36-37. "İnkar edenlere ne oluyor ki, sana doğru sağdan soldan topluluklar halinde koşuşuyorlar?"

38. "Onlardan her biri nimet cennetine sokulacağını mı umuyor?"

39. "Hayır; doğrusu onları kendilerinin de bildikleri şeyden yaratmışızdır."

[1] Birisi, azabı sorup duruyor, onun bir an önce gerçekleşmesini istiyor. O kişi Nadir b. Hâris'dır. O, şöyle diyordu: 'Allahım! Bu Kur'ân, senin katından inmiş bir gerçekse, bizim üzerimizde semadan ya taş yağdır, yahut can yakıcı bir azap indir!' İşte bu ilk ayetler, o beyinsiz adamın isteklerine cevap olarak indi. Evet, Allah'ın azabı mutlaka gerçekleşecektir. Bunda en küçük bir şüphe yoktur. Bu azap, inkarcılar için hazırlanmıştır. Ona engel olacak da hiç kimse yoktur. Hem bu inkarcılara gelecek olan bu azap, büyük dereceler sahibi Yüce Allah'ın katından gelecektir. Ki melekler, o yüce derecelere dünya senesiyle elli bin yıllık bir günde ulaşabilirler. Allah katında bir gün, dünya senesiyle elli bin yıldır. Elbette Allah'ın gücü ve planı, insanın güç ve planının çok üstündedir. Şanı yüce Allah, emriyle bu uzun mesafeyi bir anda katedilecek hale getiriverir. Çünkü O, dilediği her şeyi yapmaya kadirdir.

O halde ey Muhammed! Sen o kavmin beyinsiz çıkışlarına, seni yalanlamalarına ve azabı imkansız görerek onun hemen gelmesini istemelerine sabret. Hem de güzel güzel sabret. Elbette o güzel sabrın kaynağı, Allah'a ve O'nun bildirdiği tüm her şeye inanmaktır.

Evet, insanlar kıyameti çok uzak görüyorlar. Bu onların, Yüce Allah'ın ilim ve kudretini bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. İnananlar ise kıyameti yakın görüyorlar. Çünkü onlar, olaylara baş gözleriyle bakmadan önce, gönül gözleriyle bakıyorlar. Onlar, Allah'ın kitabındaki ayetleri okuyarak basiretleriyle Ahireti adeta görüyorlar ve onu tasdik ediyorlar.

Sonraki ayetlerde kıyamet sahneleri tasvir ediliyor. Kulakların duyduğu o kıyamet sahnelerini artık kalpler de görüp hissediyor. Artık inkarcılar için azap gerçekleşmektedir. O gün, dağlar, atılmış renkli yün gibidirler. *(101 Karia 5)* Tıpkı atılıp didilmiş pamuk gibi. O dehşetli günde, hiç bir dost, diğer bir dostunun halini hatırını sormayı aklına bile getirmez. Herkes kendi derdine düşmüştür o gün. O gün, günahkar kişi, Allah'ın azabından kendini kurtarabilmek için, anasını, babasını, kardeşlerini, çoluk çocuğunu, tüm sülalesini ve dünyada dayanıp sığındığı tüm her şeyi fidye olarak vermek isteyecektir. Ama artık çok geç olmuştur! O gün ondan fidye olarak hiç bir şey kabul edilmez. Çünkü o an, fidye ve fedakarlık anı değildir. O gün, hesap ve ceza günüdür.

[2] İşte bu da cehennem ateşinin dehşeti ve şiddetidir. Hayır hayır hiç de sanıldığı gibi değil! O gün, dünyada iken Allah'ın buyruklarını yalanlayan, O'na itaat ve kulluktan yan çizen her günahkar için cehennem mutlaka olacaktır. O gün yakıtı insanlar ve taşlar olan o ateş onların derilerini yakıp kakuvuracak, soyup çıkaracak, onu paramparça edecektir. Ateş, Allah'a itaatten yüz geri dönen, Allah'a başkaldıran, dünyalığın peşinde koşup malındaki Allah'ın haklarını zekatıyla-sadakasıyla yoksula fakire vermeden hep yığan herkesi, kendine çağıracaktır.

Ve ayetlerde ahlakî, düşüklükler sayılıyor. Gerçekten insan pek huysuz yaratılmıştır. O tahammülsüz ve çığırtgandır. Başına bir hastalık, yahut bir yoksulluk veya bir ölüm geldi mi basar feryadı. Korku ve endişe ile sızlanmaya başlar. Başına gelenlerden sonra artık hiç iyi bir şeyin gelmeyeceğini sanarak ümitsizliğe kapılır. Ama dünyalıklara kavuşunca, Allah'ın nimetlerine erince kendinden başkasını düşünmez olur. Malındaki hakları hak sahiplerine vermekten kaçınır. Hırs tamamıyla gözünü bürür ve hiç kimseye malından bir şey vermez olur. Bu, onun Ahirete inanmaması ve onu hesaba katmaması nedeniyledir.

İşte bir böyle insan vardır, bir de Allah'ın lütfuyla doğru yolu bulmuş ve o yolda ilerlemesini bilmiş insanlar vardır. Onlar namaz kılan müslümanlardır. Onlar, namazlarını gereği gibi kılarlar, namaz vakitlerine dikkat ederler ve gereği gibi onu eda ederler. Onların mallarında belirli haklar vardır. Onlar zekat ve benzeri bu hakları çıkarıp sahipleri olan yoksul ve fakirlere vermek için can atarlar. Onlar kıyamete şeksiz inanırlar ve o gün için salih amel hazırlamaya bakarlar. Allah'ın isteklerini yerine getirmeye, O'nun yasaklarından kaçınmaya gayret ederler. Onlar, Rablerinin azabından korkan ve çekinen kimselerdir. Çünkü onlar, iyi bilirler ki, Rablerinin azabı mutlaka gerçekleşecek ve ondan kurtulmak da hiç kimse için garanti değildir. İşte bu yüzden onlar, Allah'ın hoşnutluğunu kazanıp O'nun azabından kurtulmak için çalışıp çabalarlar.

[3] Yüce Allah, başlarına bir sıkıntı geldiğinde sızlanmayan sabırlı ve inanan müttakî kullarının özelliklerini anlatmaya devam ediyor. Onlar namuslarını koruyanlardır. Onlar asla harama uçkur çözmezler. Allah'ın izin vermediği her şeyden namuslarını korurlar. Çünkü onların cinsel hayatları yalnızca evlilik sınırları içerisinde geçer. Onlar sadece eşleriyle birlikte olurlar ve Allah'ın bu konuda belirlediği ölçülere titizlikle uyarlar. Onlar bu konuda da asla kınanmazlar. Allah'ın belirlediği bu ölçülerin dışına çıkanlar ise, haddi aşanlardır. Onlar yaptıklarının cezasını elbette göreceklerdir. Yüce Allah, onları kıyamet günü herkesin gözü önünde rezil rüsvay edecektir.

Aynı şekilde o Allah'ın has kulları, emanete riayet ederler. Kendilerine bir şey emanet edildiğinde asla ona hıyanet etmezler. Yine onlar verdikleri sözde dururlar. Şahidlik konusunda gerekeni yaparlar, vadlerinden dönmezler. Onlar, namazların vakitlerine, rukünlerine, adap ve erkanına özen gösterirler. İşte tüm bu güzelliklere sahip olanlar, cennetlerde ağırlanacaklardır. Niyet, söz ve davranışlarıyla yaptıklarına karşılık cennetlerde izzet ve ikramlara mazhar olacaklardır.

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ
خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ
يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ
سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ ﴿٤٣﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ
تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَمَانٍ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
﴿١﴾ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ
﴿٣﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا
يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا
﴿٥﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ
جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا
اسْتِكْبَارًا ﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ
وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

٥٧١

40-41. "Doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim ki, onların yerine daha iyilerini getirmeğe Bizim gücümüz yeter ve kimse de önümüze geçemez."

42. "Onları bırak; kendilerine söz verilen güne kavuşmalarına kadar dalıp oynasınlar."

43-44. "Kabirlerden çabuk çabuk çıkacakları gün, gözleri dönmüş, yüzlerini zillet bürümüş olarak sanki dikili taşlara doğru koşarlar. İşte bu, onlara söz verilmiş olan gündür."

71 NÛH SÛRESİ

Nûh suresi 28 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sure, adını ilk ayette geçen Hz. Nuh peygamberin isminden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kavmine can yakıcı bir azap gelmezden önce onları uyar, diye Nuh'u milletine gönderdik."

2. "O da şöyle söyledi: 'Ey Kavmim! Şüphesiz ben, size gönderilmiş apaçık bir uyarıcıyım'."

3-4. "Allah'a kulluk edin; O'ndan sakının ve bana itaat edin ki Allah günahlarınızı size bağışlasın ve sizi belli bir süreye kadar ertelesin; doğrusu Allah'ın belirttiği süre gelince geri bırakılamaz; keşke bilseniz!"

5. "Nuh, 'Rabbim! Doğrusu ben, kavmimi gece gündüz çağırdım' dedi."

6. "Fakat benim çağırmam, sadece benden uzaklıklarını artırdı."

7. "Doğrusu ben Senin onları bağışlaman için kendilerini her çağırışımda, parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler, direndiler, büyüklendikçe büyüklendiler."

8. "Sonra, doğrusu ben onları açıkça çağırdım."

9. "Sonra onlara açıktan açığa, gizliden gizliye de söyledim."

10-11. "Dedim ki: 'Rabbinizden bağışlanma dileyin; O, çok bağışlayandır. Ki size gökten bol bol yağmur indirsin."

[4] Ne oluyor o kafirlere ki, alemlerin Rabbine inanmıyorlar? Senin onlara açıkladığın ilahî prensiplere uyup gereğini yerine getirmiyorlar? Onlara ne oluyor da, senin açıkladığın emirleri ciddiye almıyorlar? Üstelik onlar senin isteklerinden kaçarcasına yüz çeviriyorlar. Onlar dünyadaki yandaşlarına güveniyorlar, onlarla gurur duyuyorlar. Ama tüm bunlara rağmen, onlar nimetler yurdu cennete de girmek istiyorlar! Oysa onların yanında, cennete yakışır hiç bir güzel ve yararlı davranış yok! Hayır hayır, hiç de sandıkları gibi değil! Onların varacağı yer cehennemdir. Oysa Biz onları, kendilerinin de çok iyi bildiği topraktan ve onun suyundan yaratmışızdır. Şimdi onlar kalkıp Bize karşı büyüklük taslıyorlar ve Bizim buyruklarımıza karşı direniyorlar öyle mi? Oysa Biz, onların her şeylerine hakimiz. Onların lehine de, aleyhine de karar vermeye yetkiliyiz Biz.

Yemin ederim ki.. Göklerin ve yerin yaratıcısı Yüce Allah yemin ediyor. Hayır iş bildikleri gibi değil! Onların sandığı gibi değil. Kıyamet de var, diriliş de var, hesap da var, azap da var. Evet, bunların hepsi gerçekleşecektir. Şanı Yüce Allah, bu isyankar güruhu yok edip, yerine kendisini bilen, buyruklarını yerine getiren çok daha hayırlı bir toplum getirmeyi de bilir, O'nun buna da gücü yeter.

Ey Muhammed şimdi sen, o Bizim buyruklarımıza boyun eğmeyen azgınları bırak Bize. Sen de bırak, senin yolundan gidenler de bıraksınlar. Onları yalan, inkar, inat ve isyanlarıyla başbaşa bırakın. Nasıl olsa yarın kıyamet gelecek ve onlar yaptıklarının sonunun ne olacağını görecekler, cezalarını çekeceklerdir. O gün onlar dünyada ektiklerini biçecekler ve sonuçta cehenneme sevkolunacaklardır. O gün, belirli hedeflere koşar gibi kabirlerinden fırlayıp kalkacaklar. Gözleri dönmüş, bakışları yere inmiş ve kendilerini zillet bürümüş bir halde. Allah'a başkaldırıp günahlara dalmanın ceremesi olarak perişan bir vaziyette olacaklar. Çünkü onlar gaflet içerisinde bir ömür sürdüler. Bugün ise, kendilerine va'd olunmuş gün gelip çatmıştır artık!

[1] Yüce Rabbimiz, Hz. Nûh'u kavmine peygamber olarak gönderdiğini hatırlatıyor. O, Nûh peygambere, Allah'ın azabıyla onları uyarmasını emretmişti. Eğer onlar tevbe edip Allah'a yönelirlerse, o zaman azaptan kurtulacaklardı.

Evet Biz, Nûh'u kavmine gönderdik. O, kavmine doğru yolu göstermek ve onlara gerçeği tanıtmak üzere Allah katından gelmiş bir elçiydi. Onları, azap gelip çatmadan uyarmak ve bununla korkutmakla görevlendirilmişti. Hz. Nûh şöyle demişti: Ey kavmim, doğrusu ben açık bir uyarıcıyım. Benim her şeyim ayan beyan ortadadır. Size yalnızca hakkı ve hayrı emrediyorum. Sizden istediğim sadece Allah'a kulluk etmeniz, O'nun emirlerini tutup yasaklarından sakınmanızdır. Sizler emrettiğim konularda bana uyun ve Allah'ın yasakladığı haramlardan geri durun. Eğer siz benim emirlerime uyar, peygamberliğimi kabul ederseniz, Allah sizin günahlarınızı bağışlar ve size mutlu bir hayat bahşeder, belirlediği bir süreye kadar size fırsat verir.

Öyleyse iman ve teslimiyetle Allah'ın peygamberine itaata koşun. Allah'ın azabı gelmeden önce, O'na itaat ve ibadete davranın. Çünkü Allah'ın belirlediği süre dolunca, artık ertelenme olmaz. Yüce Rabbin dilediği olur o zaman. O'nun istediği şeyin önüne de hiç kimse geçemez. Zira O, her şeye gücü yeten Yüce Allah'tır. O'nun erişilmez güç ve kudreti karşısında herkes boyun eğer.

Tüm bu uyarılara rağmen onlar isyan etmeye devam ettiler ve Nûh peygambere karşı gelip onu inkar ettiler. Ama Nûh peygamber yılmadı, umudunu hiç yitirmeden onları tekrar tekrar davet etmeye devam etti. Onun tüm bu uyarılarına ve sabırla davetine devam etmesine karşın, onlar ona eziyeti artırdılar. Sonunda Hz. Nûh, Rabbine sığınıp kavminin yaptıklarını Allah'a havale etti. Azim ve sabırla geçen bu uzun davet süresinden sonra onları Allah'a şikayet ederek şöyle dedi: Ya Rabbi! Doğrusu ben, gece demeden gündüz demeden kavmimi davet ettim, senin emrine uyarak ve senin hoşnutluğunu kazanmak için kararlılıkla onları gerçeğe çağırmaya devam ettim. Ama onlar bunu anlamadılar. Benim çağrım, onların sadece isyan ve tuğyanlarını artırdı. Onları ne zaman gerçeğe çağırsam, onlar hep benim yolumdan yan çizdiler, benden uzak durdular. Ben ne zaman onları Allah'a yaklaşmaya çağırsam, onlar hep kaçtılar ve haktan uzak durdular.

سورة نوح

يرسل السماء عليكم مدرارا ﴿١١﴾ ويمددكم بأموال وبنين ويجعل
لكم جنات ويجعل لكم أنهارا ﴿١٢﴾ ما لكم لا ترجون لله وقارا ﴿١٣﴾
وقد خلقكم أطوارا ﴿١٤﴾ ألم تروا كيف خلق الله سبع سماوات طباقا
﴿١٥﴾ وجعل القمر فيهن نورا وجعل الشمس سراجا ﴿١٦﴾ والله أنبتكم
من الأرض نباتا ﴿١٧﴾ ثم يعيدكم فيها ويخرجكم إخراجا ﴿١٨﴾ والله
جعل لكم الأرض بساطا ﴿١٩﴾ لتسلكوا منها سبلا فجاجا ﴿٢٠﴾
قال نوح رب إنهم عصوني واتبعوا من لم يزده ماله وولده
إلا خسارا ﴿٢١﴾ ومكروا مكرا كبارا ﴿٢٢﴾ وقالوا لا تذرن
آلهتكم ولا تذرن ودا ولا سواعا ولا يغوث ويعوق ونسرا
﴿٢٣﴾ وقد أضلوا كثيرا ولا تزد الظالمين إلا ضلالا ﴿٢٤﴾ مما خطيئاتهم
أغرقوا فأدخلوا نارا فلم يجدوا لهم من دون الله أنصارا ﴿٢٥﴾
وقال نوح رب لا تذر على الأرض من الكافرين ديارا ﴿٢٦﴾
إنك إن تذرهم يضلوا عبادك ولا يلدوا إلا فاجرا
كفارا ﴿٢٧﴾ رب اغفر لي ولوالدي ولمن دخل بيتي مؤمنا
وللمؤمنين والمؤمنات ولا تزد الظالمين إلا تبارا ﴿٢٨﴾

٥٧٢

سورة

12. "Sizi, mallar ve oğullarla desteklesin; sizin için bahçeler var etsin, ırmaklar akıtsın."

13. "Ne oluyorsunuz ki Allah'a büyüklüğü yakıştıramıyorsunuz."

14. "Oysa sizi merhalelerden geçirerek O yaratmıştır."

15. "Allah'ın, göğü yedi kat üzerine nasıl yarattığını görmez misiniz?"

16. "Aralarında aya aydınlık vermiş ve güneşi bir lamba kılmıştır."[2]

17. "Allah sizi yerden bitirir gibi yetiştirmiştir."

18. "Sonra sizi oraya döndürür ve yine oradan çıkarır."

19-20. "Yeryüzünde dolaşabilmeniz, orada yollar ve geniş geçitlerden geçebilmeniz için, onu size yayan O'dur."

21-22. "Nuh: 'Rabbim! Doğrusu bunlar bana baş kaldırdılar ve malı, çocuğu hüsrandan başka bir şey artırmayan kimseye uydular; birbirinden büyük düzenler kurdular' dedi."

23. "İnsanlara: 'Sakın tanrılarınızı bırakmayın, Ved, Suva', Yağus, Yeûk ve Nesr putlarından asla vazgeçmeyin' dediler."

24. "Böylece bir çoğunu saptırdılar. Sen de bu zalimlerin sadece şaşkınlığını artır."[3]

25. "Onlar, günahları yüzünden suda boğuldular; ateşe sokuldular, kendilerine Allah'tan başka yardımcılar da bulamadılar."

26. "Nuh dedi ki: 'Rabbim! Yeryüzünde hiçbir inkarcıyı sağ bırakma'."

27. "Doğrusu Sen onları bırakırsan kullarını saptırırlar; ancak ahlaksız ve çok inkarcı çocuklar doğurup yetiştirirler."

28. "Rabbim! Beni, anamı, babamı, evime inanmış olarak gireni, inanan erkek ve kadınları bağışla; zalimlerin de yalnız helakini artır."[4]

[2] Hz. Nûh peygamber kavmini Allah'a şikayet etmeye devam ederek şöyle dedi: Ya Rabbi! Ben ne zaman, Senin onları bağışlaman için davetimi takrarladıysam, onlar çağırımı işitmemek için parmaklarını kulaklarına tıkadılar. Sırf çağrıma kulak vermediklerini bildirmek için kibirle elbiselerini başlarının üzerine atarak onlara büründüler Hakka karşı hep burun kıvırdılar, küfür ve tuğyanda kalmaya devam ettiler. Hem sonra ben onları açıktan davet ettim, olmadı; belki özel olarak görüşmek fayda verir diye gizlice onlara davetimi ulaştırdım, ama bu da kar etmedi.

Bu duadan da anlaşılacağı üzere, Hz. Nûh onları teker teker davet etmiştir. Belki böylece içlerinden bazıları davetine icabet ederek kendisine gizlice iman eder ve sonra vakti saati gelince de imanlarını ortaya koyarlar diye onları özel olarak davet etmiştir. Onun bu tavrı, azgın yöneticilerinin zulmünden çekinmesi nedeniyle idi. Çünkü onlar, Hz. Nûh'a karşı koyan zalimlerdi. Hz. Nûh peygamber bu yüzden onları gizli gizli davet etmek zorunda kalmıştı. O, onlara Allah'a inanmanın ne demek olduğunu anlatıyor, Allah'tan nasıl istiğfarda bulunulacağını gösteriyordu. Onun çağrısına uysaydılar, Yüce Allah onların günahlarını bağışlayacak, gökten onlara bereketli ve bol rızıklar indirecek, yağmurlar yağdıracak, onları variyet sahibi kılacak, kendilerine hayatlarında yardımcı olacak hayırlı evlatlar bahşedecekti. Sonuçta onların güzelim bağları, bahçeleri, akar suları olacaktı.

Ama tüm bunlara rağmen onlar inanmadılar, gerektiği gibi Allah'ın ululuğunu, yüceliğini ve büyüklüğünü kabullenmediler. Oysa Yüce Allah'tı onları çeşitli merhalelerden geçirerek çeşitli şekil ve suretlerde yaratan. Bir damlacık sudan, önce bir çiğnem et ve hücre haline getiren, sonra onları küçücük çocuklar olarak dünyaya getirip, büyüten, gençlik, olgunluk ve ihtiyarlık çağlarını onlara yaşatan Allah'tı.

Yoksa siz görmediniz mi, Allah gökyüzünü direksiz olarak nasıl kaldırmış tutuyor? Bakmaz mısınız yeryüzünü nasıl yayıp hizmetinize sunmuş? Düşünmez misiniz dağları nasıl yerin değişik yerlerine dikmiş? Ayın yeryüzünü aydınlatan nasıl büyük bir ayet olduğunu görmüyor musunuz? Şu güneşe bir bakın, nasıl bir kandil gibi etrafını aydınlatıp ısıtıyor? Evet tüm bunlar, Allah'ın yaratıklarıdır. Peki şu sizin putlaştırdığınız adamlarınızın yaratıkları nerede? Şu yeryüzünde bozgunculuk yapan ve Allah ile kulları arasında engel olan o sahte tanrıların yaratıkları nerede? Onlardan küçük bir şey gösterebilir misiniz bana?

[3] Sübhanallah! Ey insanlar, Allah'ı tesbih edip O'nu yüceltsenize! O, sizi, tıpkı bir ekin yahut bir bitki gibi yerden bitirmiş; sonra annelerinizin karnından hayata döndürmüş, ardından da ölümü tattırıp tekrar yerin bağrına iade etmiştir. Oradan da tekrar diriltip kıyamet günü sizi hesaba çekecektir. Tıpkı ilk defa yarattığı gibi, sizı tekrar yaratıp sorgulayacaktır. Gerçek bu iken, nasıl olur da O'na karşı gelebilirsiniz? Buna nasıl cüret edebilirsiniz? O Allah değil midir, yeryüzünü bir sergi gibi hayatınızı rahatlıkla sürdürebilmeniz için, size uygun bir şekilde yayıp döşeyen. Yalçın dağlarla yeryüzünü sabitleyen O'dur. Yine bir yerden bir yere kolayca yolculuk yapabilmeniz için yollar ve geniş geçitler vareden O'dur.

Hz. Nûh peygamber, Yüce Allah'ın erişilmez güç ve kudretinin göstergesi olan tüm bu gerçekleri kavmine anlattı. Yüce Yaratıcının gökleri ve yeri nasıl yarattığını, onlara nasıl nimetler bahşettiğini bir bir hatırlattı. Onlara düşen, Yüce Allah'a tapmaları ve yalnızca O'nu birlemeleriydi.

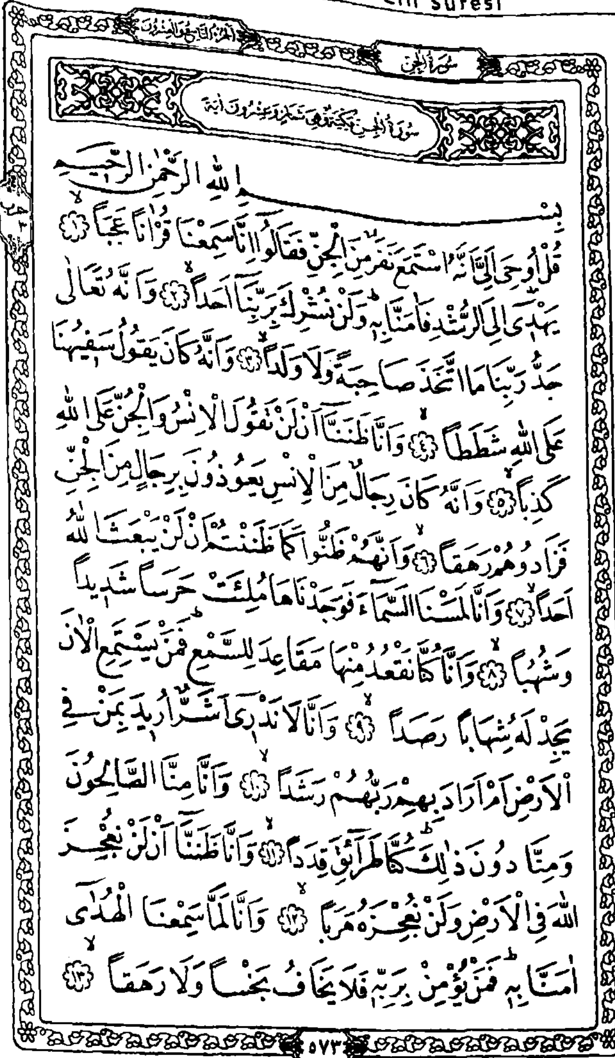
Ama Nûh kavmi böyle yapmadı, üstelik Allah'a baş kaldırdı, O'na isyan etti ve peygamberini yalanladılar. Allah'ın buyruklarından bihaber olan dünyaperestlere uydular. Bunu gören Hz. Nuh şöyle dedi: Rabbim, onlar bana karşı geldiler, yeryüzünde bozgunculuk yapan, onlara mal mülk ve çoluk çocuk veremeyen önderlerine uydular. Onların sahip oldukları mal ve çocuklar da onların hüsranından başka bir şey artırmadı. Haksız bir şekilde otoriteyi ellerinde bulunduran bu azmanlar, halklarına şöyle diyorlardı: Aman tanrılarınızı bırakmayın! Hele şu Ved, Süva', Yeğûs, Yeûk ve Nesr putlarını hiç terketmeyin!..

Bu isimler, Allah'ı bırakarak taptıkları putların adlarıydı. İşte böyle diyerek onlar insanlardan pek çoğunu saptırmışlardı. Zaten zalimler, saptırmaktan başka ne yaparlardı ki?

[4] Allah'ın kitabından ve O'nun peygamberlerinin yolundan sapan azmanlar, işledikleri günahlar sebebiyle tufanda boğuldular. Küfür ve inkarda direnmeleri, inatla peygamberlerine baş kaldırmaları onların sonlarını hazırladı. Sonuçta onlar cehennemi hakettiler. Orada kendilerini saptıranlar da onlara yardım edemeyecek, azabı onlardan savamayacaktır. Sapanlar ve saptıranlar hep birlikte cehennem ateşinin içerisinde olacaklar ve suçu hep birbirlerine atacaklardır.

Nûh peygamber Rabbine duada devamla şöyle dedi: Rabbim, yeryüzünde tek bir inkarcı bırakma, onların herbirini yok et. Ya Rabbi, eğer sen onlardan birini sağ bırakırsan, onlar senin kullarını saptırırlar. Onlar ancak sapık ve isyankar nesiller yetiştirirler. Onlar da yeryüzünde bozgunculuk yaparlar!

Daha sonra Hz. Nûh, kendisi ve kendisine inanan bir avuç mümin için duada bulundu: Rabbim, beni bağışla, anamı babamı da affet, evime mümin olarak girenleri, tüm mümin erkek ve kadınları da yarlığa. Zalimlerin ise, dünya ve ahirette sadece helakını artır, ya Rab!

koşmayacağız'."

3. "Doğrusu Rabbimizin yüceliği her yücelikten üstündür. O, ne bir arkadaş ve ne de bir çocuk edinmiştir."

4. "Doğrusu bizim beyinsizimiz, Allah hakkında saçma şeyler uyduruyormuş."

5. "Doğrusu insanların ve cinlerin Allah'a karşı yalan uydurabileceklerini sanmazdık."

6. "Doğrusu, bir takım adamlar, cinlerin bir takımına sığınırlardı da onların azgınlıklarını artırırlardı."[1]

7. "Doğrusu, onlar da sizin sandığınız gibi, Allah'ın kimseyi peygamber göndermeyeceğini sanmışlardı."

8. "Doğrusu biz göğü yokladık; onu sert bekçiler ve kayan ateşlerle doldurulmuş bulduk."

9. "Doğrusu biz, göğün dinleyebileceğimiz bir yerinde otururduk; ama şimdi kim dinleyecek olsa, kendisini gözleyen bir ateş buluyor."

10. "Yeryüzünde olanlara kötülük mü murad edildi yahut Rableri onlara bir iyilik mi dilemiştir, doğrusu biz bilemeyiz."

11. "Doğrusu aramızda iyiler de vardır, bundan aşağı bulunanlar da vardır. Biz, türlü türlü yolda olan topluluklardık."

12. "Yeryüzünde kalsak da Allah'ı aciz bırakamıyacağımız, başka yere kaçsak da, O'nu aciz kılamayacağımız gerçeğini şüphesiz anladık."[2]

13. "Şüphesiz, doğruluk rehberini dinlediğimizde ona inandık; kim Rabbine inanırsa, o, ecrinin eksiltileceğinden ve kendisine haksızlık edileceğinden korkmaz."

72 CİN SÛRESİ

Cin sûresi 28 ayet olup peygamberliğin ilk yıllarında veya peygamberliğin 10. yılında Taif seferi sırasında Mekke'de inmiştir. Tercih edilen görüş ilk görüştür. Sûre, adını ilk ayette geçen cin kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2.. "De ki: Cinlerden bir topluluğun Kuran'ı dinlediği bana vahyolundu; onlar şöyle demişlerdir. 'Doğrusu biz, doğru yola götüren, hayrete düşüren bir Kuran dinledik de ona inandık; biz, Rabbimize hiçbir şeyi ortak

[1] Yüce Rabbimiz, cinlerin de Kur'ân dinleyip ona inandıklarını insanlara haber vermesini peygamberimize emrediyor. Rabbimiz buyuruyor ki: Ey Muhammed! Onlara deki Her şeyi işiten ve gören Yüce Allah bana bildirdi ki, cinlerden bir grup bana kulak verip okuduğum Kur'ân ayetlerini dinlemişler ve ondan etkilenip onun yüce gayesini ve esprisini anlamışlardır. Onlar kavimlerinin yanına varıp şöyle demişlerdir: Doğrusu biz, dinleyenleri hayrete düşüren bir Kur'ân dinledik. O, dinleyenlerini doğru yola, kurtuluş ve saadete götüren hikmet dolu bir kitaptır. Biz onu dinler dinlemez ona iman ettik ve emirlerine boyun eğdik. Artık biz bundan sonra asla yaratıcımız ve terbiye edicimiz olan Yüce Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmayacağız. Artık biz, bu kitaptan başka bir şeyi rehber ve düstur edinmeyeceğiz. Bizim hayatımıza o kitap yön verecek, yolumuzu o aydınlatacak. Gerçekten bizim Rabbimiz şanı yüce olan, erişilmez kuvvet ve kudretin sahibi olan ulu Allah'tır. Biz O'nu, bir eş, bir arkadaş yahut bir çocuk edinmekten tenzih ederiz. O şanı yüce Rabbimiz, birdir, tektir, hiç bir şeye muhtaç değildir, doğmamış ve doğrulmamıştır, hiç bir şey O'nun eşi ve benzeri değildir. O, mutlak güç-kudret sahibidir ve O'nun her şeye gücü yeter.

Biz anladık ki, bundan önce Allah'a karşı beyinsizce boş, anlamsız ve saçma şeyler söylemişiz. Ama artık Kur'ân gerçeğini duyduk. Bundan sonra asla, saçma sapan şeyler söylemeyiz. Biz sanıyorduk ki, insanlar ve cinler Allah'a karşı asılsız şeyler söylemezler, O'na yakışmayan şeyleri O'na isnat etmezler. Meğer yanılmışız. Artık Kur'ân geldi ve peygamberinin diliyle insanların ve cinlerin Allah hakkında ve O'na karşı yalan yanlış şeyler söylediklerini açıklamıştır. Nitekim Kur'ân inmeden önce, insanlardan bir takım adamlar, cinlerden bir taifeye sığınıyor, onlardan medet umuyorlardı. Onlar ise, onların azgınlıklarını, Allah'a karşı cüretlerini artırıyorlar, ilahî gerçekleri yalanlamaya onları teşvik ediyorlar ve onları Allah'tan koparıp uzaklaştırıyorlardı. Ama artık Kur'ân geldi ve her şeyi yerli yerine koydu, doğruyu yanlışı birbirinden ayırdı. Artık bundan sonra, Kur'ân'ın öğretilerine uydukları, onun ilkelerini benimsedikleri sürece insan ve cinlerin azıp sapmaları mümkün değildir.

[2] Evet, ey insanlar tıpkı sizin gibi, cinlerden pek çok kimse de, artık bundan sonra Allah'ın bir kimseyi peygamber olarak göndermeyeceğini sanmışlardı. Ama sandıkları gibi olmadı, Yüce Allah, kararını verdi ve takdir ettiği şeyi gerçekleştirip peygamberini gönderdi.

Bir sonraki ayette cinler şöyle itiraflarda bulunuyorlar: Biz öteden beri yapageldiğimiz şekilde, gayip haberlerini almak için sema kapılarını yokladık, ama oradan bir şey almaya kadir olamadık. Çünkü biz orada çok haşin muhafızlar ve kayıp gelen ve yakıp kül eden ateşlerle karşılaştık. Oysa bizler, daha önce sema kapılarının yanında, söylenenleri dinleyebileceğimiz bir yere otururduk. Ama şimdi bizden böyle bir şeye teşebbüs edeni gözetleyip duran bir ateş var orada. Artık böyle bir kimse, bir adım bile ileri geçemiyor, üstelik helak edilip yok ediliyor. Artık biz şimdi, Yüce Allah yeryüzünde yaşayanlar için şer bir şey mi diledi, yoksa Rableri onlar için bir iyilik mi düşünmüş, gerçekten biz bunu bilemeyiz.

Evet biz cinler içerisinde salih kimseler de vardır, böyle olmayanlar da. Zira yollar farklı, gidişat ve görüşler çeşit çeşittir. Artık biz, yakınen inandık ki, insan ve cinlerden hiç kimse Allah'ı aciz bırakamaz. Yüce Allah'ın gücü hepimize yeter ve O hepimiz üzerinde hükümrandır. Bu yüzden biz, Yüce Yaratıcının verdiği bir kararı engelleyemeyiz, nereye kaçarsak kaçalım O'nun hükmünden kurtulamayız. Bahtiyar kimseler, Allah'ın buyruklarına uyan, O'nun gösterdiği doğru yolda yürüyen, gönüllerinde ve hayatlarında O'nun kitabını düstur edinip gereklerini yerine getirenlerdir.

سُورَةُ الْجِنِّ

وَأَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ
تَحَرَّوْا رَشَدًا (١٤) وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا
(١٥) وَأَنْ لَوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا (١٦)
لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا (١٧)
وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا (١٨) وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ
عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا (١٩) قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي
وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا (٢٠) قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا (٢١)
قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا (٢٢)
إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ
نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا (٢٣) حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ
فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا (٢٤) قُلْ إِنْ أَدْرِي
أَقَرِيبٌ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا (٢٥) عَالِمُ الْغَيْبِ
فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا (٢٦) إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ
يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا (٢٧) لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا
رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا (٢٨)

٥٧٤

سُورَةُ

14. "İçimizde, kendini Allah'a vermiş olanlar da, yoldan çıkanlar da vardır. Kendini Allah'a veren kimseler, işte onlar, doğru yolu arayanlar, ona layık olanlardır."

15. "Yoldan çıkanlara gelince; onlar, cehenneme odun oldular."

16-17. "Ama doğru yola girmiş olsalardı, onları bu hususta denememiz için onlara bol su içirirdik; kim Rabbini anmaktan yüz çevirirse, Rabbi onu gittikçe artan bir azaba uğratır."

18. "Mescitler şüphesiz Allah'ındır, öyleyse oralarda Allah'a yalvarırken başkasını katmayın."

19. "Gerçekten Allah'ın kulu, O'na yalvarmak, namaz kılmak için kalkınca, neredeyse, çevresinde keçeleşip üzerine üşüştüler."[3]

20. "De ki: 'Ben sadece Rabbime yalvarırım ve O'na kimseyi ortak koşmam'."

21. "De ki: 'Ben size zarar vermeye de iyilik yapmaya da kadir değilim'."

22. "De ki: 'Beni kimse Allah'a karşı savunamaz ve ben O'ndan başka bir sığınak bulamam'."

23. "Benim yaptığım yalnız, Allah katından olanı, O'nun gönderdiklerini tebliğdir. Allah'a ve peygamberine kim karşı gelirse ona, içinde sonsuz ve temelli kalınacak cehennem ateşi vardır."

24. "Sonunda, kendilerine söz verileni gördükleri zaman, kimin yardımcısının daha güçsüz ve sayısının daha az olduğunu bileceklerdir."[4]

25. "De ki: 'Size söz verilen yakın mıdır, yoksa Rabbim onu uzun süreli mi kılmıştır ben bilmem'."

26. "O gaybı bilendir, fakat gaybına kimseyi muttali kılmaz."

27-28. "Ancak peygamberlerden, bildirmek istediği bunun dışındadır. Rablerinin bildirilerini tebliğ etmelerini ortaya koymak için her peygamberin önünden ve ardından gözcüler salar; onların yaptıklarını ilmiyle kuşatır ve her şeyi bir bir sayar."[5]

[3] Yine cinler gerçeği itiraf etmeye devam ediyorlar: Doğrusu biz, hidayet rehberi Kur'ân'ı işittik ve ona itaat ettik. Çünkü biz anladık ki, Rabbine inanan kişi ne hakkının yeneceğinden korkar ve ne de zillete düşüceğinden. Evet bizim içimizde kendilerini Allah'a verip müslüman olanlar da var, yoldan çıkıp küfredenler de. Müslüman olanlar, hep gerçeği ve doğruyu araştırıp ona uyarlar ve ona layık olmaya çalışırlar. Küfredenler ise, cehenneme odun olmuşlardır.

Onlar ateşin yakıtıdırlar. Ama onlar da inanıp doğru yol üzere olsalardı, Biz onlara bol bol nimetler sunar, tatlı sular içirirdik. Şanı Yüce Allah, kullarını güzelim nimetleriyle de denemektedir, nimetlerden yoksun bırakarak da. Böylece O, iman gönlünde kökleşmiş olanla, işine gelen noktalarda Allah'a teslim olup, işine gelmeyen noktalarda O'ndan kopanları ortaya çıkarır.

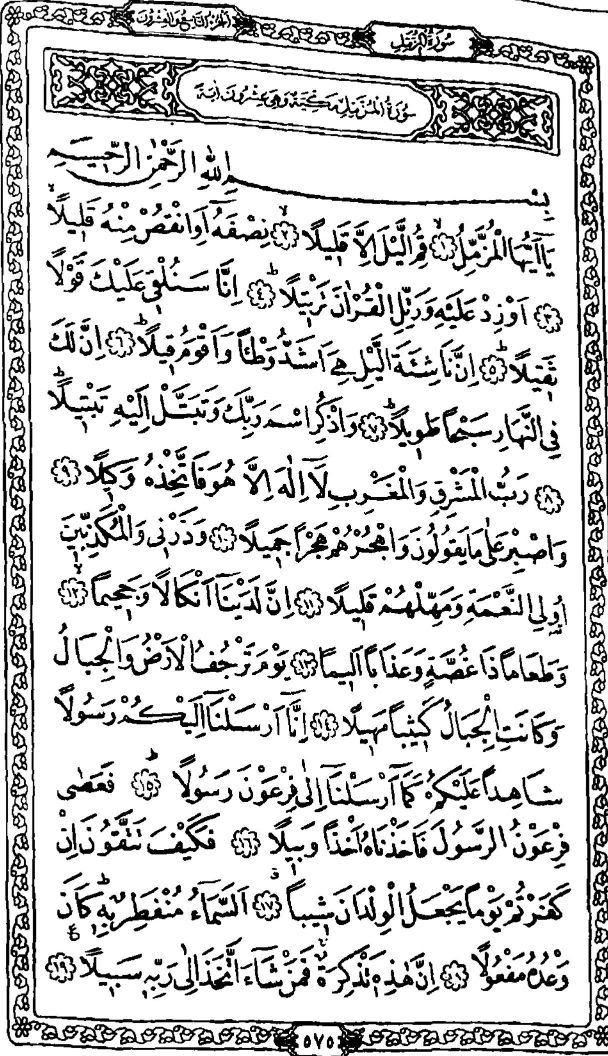
Ey Muhammed, söyle onlara: Mescidler tamamen Allah'ındır. Dolayısıyla oralarda Allah'tan başkasına tapılması ve başka şeylere dua edilmesi uygun olmaz. Yine mescidlerde alış veriş yapmak için toplanmak da doğru değildir. Zira oralar, ibadet yerleridir. Oralarda iyilikler emredilir, kötülüklerden sakındırılır. Mescidlerde ancak, ibadet ve taatle ilgili İslâmî öğretiler konuşulur. Yine mescidlerde Allah'ın hükümleri hayata geçirilir, Allah yolunda savaş için ordular hazırlanır, cihad ilanları yapılır. Kısaca mescidler Kitap ve Sünnet hükümlerinin anlatıldığı ve uygulandığı yerlerdir.

Allah'ın kulu Muhammed, kalkıp Rabbine dua edince ve Kur'ân okuyarak insanları ona çağırınca, neredeyse cinler onun etrafına üşüşmüşler, Kur'ân dinlemek için birbirlerini çiğnercesine onun etrafında toplanmışlardı.

[4] Yüce Rabbimiz, elçisi Hz. Muhammed'e @ seslenerek şöyle buyuruyor: Ey Muhammed, söyle onlara: Ben Allah'ın kulu ve elçisi Muhammedim. Ben sadece Rabbime dua eder ve yalnızca O'na çağırırım. Ben yalnızca O'na kulluk ederim ve hiç kimseyi O'na ortak koşmam. Ben O'na sığınır ve O'na güvenirim. Kullarından hiç kimseyi O'na denk ve eş tutmam. Çünkü O, eşi ortağı olmayan yegane mabuddur.

Sonraki ayetlerde de Yüce Mevlanın ayetleriyle Hz. Peygamber, ümmetine salt tevhidi öğreterek şöyle devam ediyor: Ben size ne bir yarar sağlayabilirim ve ne de bir zarar verebilirim. Ben sadece size, Allah'ı layıkıyla nasıl tanıyıp birleyeceğinizi ve O'na nasıl tevekkül edeceğinizi öğretiyorum. Yoksa ben iyi biliyorum ki, eğer Allah bana gazap edecek olsa O'na karşı beni hiç kimse savunamaz. Ama beni yalnızca, şanı yüce olan Allah korur, yalnızca O fayda sağlar, yahut zarar verir. Bir zarardan ancak O kurtarabilir. Yine benim görevim, sadece Allah'ın kullarına olan mesajlarını iletmek ve onlara elçi olarak gönderilmemin gereğini yapmaktır. Benim bu tebliğimle birlikte gerçekler açık bir şekilde ortaya serilmişken kim Allah'a ve peygamberine karşı gelirse, onun için cehennem vardır ve o kişi orada sonsuza kadar temelli kalacaktır. Yarın kıyamet günü müşrik cin ve insanlar, kendilerine vadedilen azabı görünce, ne kadar çaresiz ve güçsüz olduklarını anlayacaklardır. O gün onlar, kendileri için Allah'tan başka yardımcı olmadığını da göreceklerdir. Çünkü dünyada sahip oldukları her şey o gün, onları terkedip gitmiştir. Onların yandaşları ortadan kaybolmuş, etraflarındaki adamları yok olmuş ve onlar bir başlarına kalakalmışlardır.

[5] Yüce Rabbimiz, peygamberinden kıyametin ne zaman kopacağını bilmediğini insanlara söylemesini istiyor. Evet Hz. Muhammed de kıyametin vaktinin yakın mı, yoksa uzak mı olduğunu bilmemektedir. Ey Muhammed, söyle onlara: Ben de bilemem kıyametin yakın mı, yoksa uzak mı olduğunu. Siz kıyametin ne zaman kopacağını sormayı bırakın da, Allah'tan korkun ve O'nun huzuruna çıkacağınız o güne hazırlık yapın. Doğrusu Allah'ın huzuruna çıkacağınız günün vakti belirlenmiş olup onu sadece Rabbiniz bilmektedir. Çünkü O, tümüyle gaybı bilendir, ama gaybını kimseye açmaz. O'dur tüm ayrıntılarıyla görüleni de, görülmeyeni de bilen. O'nun ilmine kullarından hiç kimse muttali olamaz. Ancak melek ve insanlardan razı oulp seçtiği elçiler hariç. O, ancak onlara ilminden dilediği kadarını muttali kılar. Yüce Allah, elçi olarak gönderdiği peygamberini ve ona bildirdiği vahyini korumak için onun etrafına gözcü melekler salar. Böylece o elçiler, Rablerinin isteklerini harfiyyen Allah'ın kullarına bildirirler. Elbette Yüce Allah, insan ve meleklerden seçtiği elçilerini ilmiyle kuşatır ve tüm yapılanları kullarına ibraz etmek için tesbit eder. Aslında her şey Allah'ın katında belirlenmiş olup ona göre cereyan eder.

73 MÜZZEMMİL SÛRESİ

Müzzemmil sûresi 20 ayet olup, 10, 11 ve 20. ayetleri Medine'de kalan kısmı ise Mekke'de ve ilk yıllarda inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve örtünüp bürünen anlamına gelen Müzzemmil kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-4. "Ey örtünüp bürünen! Gecenin yarısında, istersen biraz sonra, istersen biraz önce bir müddet için kalk ve ağır ağır Kuran oku."

5. "Doğrusu Biz, sana, taşıması ağır bir söz vahyedeceğiz."

6. "Şüphesiz, gece kalkışı daha tesirli ve o zaman okumak daha elverişlidir."

7. "Çünkü gündüz, seni uzun uzun alıkoyacak işler vardır."

8. "Rabbinin adını an; bütün varlığınla yalnız O'na yönel."

9. "O, doğunun ve batının Rabbidir; O'ndan başka tanrı yoktur. Öyleyse O'nu vekil tut."

10. "Onların söylediklerine sabret, yanlarından güzellikle ayrıl.

11. "Varlık sahibi olup da seni yalanlayanları Bana bırak; onlara az bir mehil ver."

12-13. "Şüphesiz katımızda onlar için ağır boyunduruklar, cehennem, boğazı tıkayan bir yiyecek ve can yakan azap vardır."

14. "O gün, yeryüzü ve dağlar sarsılır; dağlar, yumuşak kum yığını haline gelir."

15. "Firavun'a bir peygamber gönderdiğimiz gibi, size de, hakkınızda şahitlik edecek bir peygamber gönderdik."

16. "Ama Firavun o peygambere karşı gelmişti de onu çok ağır bir şekilde tutup cezalandırmıştık."

17. "Eğer inkar ederseniz, çocukları ihtiyarlatan günden nasıl korunursunuz?"

18. "O günün şiddetiyle gök bile parçalanır. O'nun sözü yerine gelir."

19. "Doğrusu bu anlatılanlar birer öğüttür. Dileyen kimse, Rabbine doğru giden bir yol tutar."[1]

[1] Yüce Rabbimiz, peygamberine geceleyin sarınıp bürünmeyi terketmesini ve kalkıp Rabbine ibadet etmesini emrederek şöyle buyuruyor: Ey Muhammed! Ey elbisesine sarınıp bürünen kişi! İnsanların istirahate çekildiği gecelerde sen kalk ibadet et.

Sonraki ayetlerde de ne kadar uyanık kalacağı açıklanıyor: Birazı hariç geceleri uyanık ol. Yarısı kadar, yahut bundan biraz eksik veya biraz fazla kalk ibadet et. Biz, sana gecenin yarısı kadar bir süre ibadet etmeni emrediyoruz. Bu süre biraz azaltılır, yahut biraz artırılırsa, bunda bir sakınca yoktur. Gerçekten gece, tam ibadet taat ve dua anıdır. O an senin zikretme, Kur'ân okuma ve onu müzakere etme anındır. O halde, ağır ağır Kur'ân oku. Çünkü ağır ağır okumak, Kur'ân'ı anlamaya ve kavramaya daha elverişlidir.

Ey Muhammed! Şunu bil ki, Biz sana ağır bir iş buyuracak, yerine getirilmesi zor bir emanet olan Kur'ân indireceğiz. Ama Yüce Allah, bu konuda sana yardım edecek ve işini kolaylaştıracak, sen de görevini layıkıyla yerine getireceksin. O halde Rabbini an, kalbinle ve dilinle O'nu çokça zikret. Dünyevî meşgalelerini bitir ve tüm varlığınla Rabbine yönelip içtenlikle ve yalnızca O'na ibadet et. Doğrusu Yüce Allah, hem doğunun Rabbidir, hem batının. Her yanda yegane hükümran O'dur. O'ndan başka hiç bir tanrı yoktur. O halde sen yalnızca O'nu vekil tut, O'na güvenip dayan ve bütün işlerini O'na havale et. Kulluğunu da yalnızca O'na has kıl, tevekkülünü de.

İnkarcı kafirlerin eziyetlerine ve yalanlamalarına katlan. Güzellikle onlardan ayrıl. Hep Rabbine güvenip dayan, sadece O'nun hoşnutluğunu iste ve O'ndan başarı dile. Kureyş zenginlerinin ve başkalarının sana karşı gelmelerinin ve sana olmadık eziyetlerde bulunmalarının vebali sana değil, onlaradır. Sen her zaman Allah ile beraber ol, nasıl olsa O sana yardım edecektir.. Bu ifadeler, inkarcı Kureyş azmanları için çok dehşetli tehditlerdir.

Doğrusu Bizim katımızda, o gerçeği yalanlayanlar için hazırlanmış boyunduruklar, yakıcı cehennem ateşi vardır. Yine Allah'ın gazabına uğramış bu kimseler için boğazlarına duracak olan bir yiyecek ve can yakıcı bir azap vardır. Tüm bu azap çeşitlerinin olacağı kıyamet günü, yeryüzü ve dağlar sarsılır, tıpkı soğuktan tirtir titreyen bir çocuk gibi sallanır. O gün dağlar, kum yığınlarına döner.

Evet, Yüce Allah kullarına peygamber göndermiştir. Kıyamet günü onların yaptıklarına tanıklık etmek üzere Hz. Muhammed'i elçi olarak görevlendirmiştir. Nitekim O, Hz. Musa'yı da bir şahid olarak Firavun ve kavmine göndermişti. Ama onlar, Musa peygamberi yalanlamışlardı. Bunun üzerine Biz de onları, çok çetin bir biçimde yakalayıp azaba düçar edivermiştik. Öyleyse ey insanlar, sizler peygamberinizi yalanlamaktan sakının. Aksi takdirde Firavun'un başına gelenler sizin de başınızı gelebilir. Gerçekten Yüce Allah, onu çok zorlu bir biçimde yakalayıp azaba düçar kılmış ve intikamını almıştı.

Şu kafirler, yarın kıyamet günü Allah'ın huzurunda ne yapacaklar acaba? Korkudan küçücük çocukların ihtiyarlayacağı o dehşetli günde, onların hali nice olacak? Kıyametin dehşetinden o gün, gökyüzü bile paramparça olacaktır. Doğrusu Rabbinin vadi mutlaka gerçekleşecektir. Bunun önüne hiç kimse geçemeyecektir. İşte tüm bunlar, akıl ve anlayış sahipleri için açık bir öğüttür. Bundan sonra, dileyen Rabbine giden yola tutunur ve kurtuluşa erer.

Evet Ya Rabbi, gerçekten bu sözler birer öğüttür, ama düşünüp anlayanlar için. Gönül gözünü gerçeğe açan ve senin tüm emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınanlar için..

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثَيِ الَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَآئِفَةٌ
مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَن لَّن تُحْصُوهُ فَتَابَ
عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْءَانِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرْضَىٰ وَءَاخَرُونَ
يَضْرِبُونَ فِى الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ وَءَاخَرُونَ يُقَٰتِلُونَ فِى سَبِيلِ
اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا الزَّكَوٰةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ
قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ اللَّهِ هُوَ
خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الْمُدَّثِّرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ
﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾
فَإِذَا نُقِرَ فِى النَّاقُورِ ﴿٨﴾ فَذَٰلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى
الْكَٰفِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ﴿١٠﴾ ذَرْنِى وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْتُ
لَهُ مَالًا مَّمْدُودًا ﴿١٢﴾ وَبَنِينَ شُهُودًا ﴿١٣﴾ وَمَهَّدتُّ لَهُ تَمْهِيدًا ﴿١٤﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ
أَنْ أَزِيدَ ﴿١٥﴾ كَلَّآ إِنَّهُ كَانَ لِءَايَٰتِنَا عَنِيدًا ﴿١٦﴾ سَأُرْهِقُهُ صَعُودًا ﴿١٧﴾

٥٧٦

20. "Şüphesiz Rabbin, senin ve beraberinde bulunanlardan bir topluluğun gecenin üçte ikisinden biraz az, yarısı ve üçte biri kadar vakit içinde kalktığını bilir. Gece ve gündüzü Allah ölçer; sizin bu vakitleri takdir edemeyeceğinizi bildiğinden tevbenizi kabul etmiştir. Artık, Kuran'dan kolayınıza geleni okuyun; Allah, içinizden, hasta olanları, Allah'ın lutfundan rızık aramak üzere yeryüzünde dolaşacak olan kimseleri ve Allah yolunda savaşacak olanları şüphesiz bilir. Kuran'dan kolayınıza geleni okuyun; namazı gereği gibi kılın; zekatı verin; Allah'a güzel ödünç takdiminde bulunun; kendiniz için yaptığınız iyiliği daha iyi ve daha büyük ecir olarak Allah katında bulursunuz. Allah'tan bağışlanma dileyin; Allah elbette bağışlar ve merhamet eder."[2]

74 MÜDDESİR SÛRESİ

Müddessir suresi 56 ayet olup Mekke'de ve ilk yıllarda inmiştir. Sure, adını ilk ayette geçen ve örtüye sarınan anlamına gelen Müddessir kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ey örtüye bürünen!"

2. "Kalk da uyar."

3. "Rabbini yücelt."

4. "Giydiklerini temiz tut."

5. "Kötü şeyleri terke devam et."

6. "Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma."

7. "Rabbin için sabret."

8-10. "Sura üflendiği vakit, işte o gün, inkarcılara kolay olmayan zorlu bir gündür."[1]

11-14. "Tek olarak yaratıp[2] kendisine bol bol mal, çevresinde bulunan oğullar verdiğim ve nimetleri yaydıkça yaydığım o kimseyi Bana bırak."

15. "Bir de verdiğim nimetten artırmamı umar.."

16. "Hayır; hayır; çünkü o, Bizim ayetlerimize karşı son derece inatçıdır."

17. "Onu sarp bir yokuşa sardıracağım."

[2] Ey Muhammed, elbette senin Rabbin, gece yarılarında kalkıp ibadet için durduğunu bilir. Senin gece ibadetlerini de bilir, senin izinden gidenlerinin kalkışlarını da. Evet peygamberin izinde gidenler, tıpkı peygamberleri gibi gece ibadetine kalkarlar, onun kadar yahut ondan biraz daha az bir zaman kalkıp ibadet ederler, Yüce Allah'ı tesbih ve tenzih ederler. Şanı yüce olan Allah'tır geceyi ve gündüzü belirleyen. O'dur gece ve gündüz vakitlerinde kullarının kendisi için ne kadar ibadet ve taatta bulunacaklarını belirleyen. Ve O, sizin yaptığınız tüm hayırlarınızı tesbit eder. Çünkü O, çok iyi bilir ki, sizin O'nun gibi tesbit etmeniz mümkün değildir. İşte O, sizin O'na ibadetiniz sebebiyle size ikramlarda bulundu, tevbenizi kabul edip yükümlülüklerinizi hafifletti. Artık ibadet ve şükür için Kur'ân'dan kolayınıza geleni okuyun. Zira Yüce Mevla, sizlerin içinizde hastaların, güçsüzlerin, rızık aramak için yolculuk yapanların ve Allah yolunda savaşanların olduğunu bilip durur. İşte onlara düşen de Kur'ân'dan kolaylarına geleni okumaları, fırsat ve imkan buldukça ondan okumalarıdır.

Son olarak İslam toplumunun bütün fertlerine gereken, farz olan namazları adamakıllı kılmaları, gerektiği kadar zekatı vermeleri ve yine farz zekatın dışında Allah'a güzel bir ödünç takdiminde bulunup hayır hasenatta bulunmalarıdır. Şunu unutmayın ki siz kendiniz için önceden ne kadar hayır takdiminde bulunursanız, Allah katında ondan çok daha hayırlısını ve çok daha büyüğünü bulacaksınız. Yani yaptığınız hayırların hepsi, sonuçta kendiniz içindir, onun sevabına siz nail olacaksınız. Dünyada kendiniz için kalıcı kıldığınız şey de yapacağınız hayırlardır. Allah'tan af dileyin. Elbette Allah, çokça bağışlayan ve merhamet edendir. O halde her halükarda Allah'ı çokça anın ve O'ndan af dileyin ki, O'nun mağfiret ve merhametine eresiniz

[1] Bu ayetler, Hz. Peygamberi @ vahiy almaya hazırlayan ve kararlılıkla insanları uyarmaya yönlendiren ifadelerdir. Tebliğ görevinin sorumluluğunun bilincinde yılmadan davayı yaymak için tüm gayretiyle çalışmayı isteyen cümlelerdir bunlar.

Kalk ve uyar, emrinin hemen ardından Yüce Rabbimiz, Peygamberine, Rabbini çokça büyüklemesini ve yüceltmesini emrediyor. Evet sen O'nu yüreğinle an, dilinle an ve böylece Yüce Allah'ın bir olduğunu, eşi ve ortağı olmadığını insanlığa ilan et. Yine her şeyinle temiz ol, üzerine giydiğin elbiseni temiz tut ki, özün ve ruhun da tertemiz olsun. Böylece için gibi dışın da tertemiz ve pampak olsun. Yine sen, özünün temizliği ile, dış görünüşünün temizliği arasına giren her şeyi terket. Erişilmez güç ve kudretin sahibi Yüce Rabbin huzuruna çıkmayı engelleyen her şeyden uzak dur. Yaptığın iyilikleri de çok görüp başa kakma. Allah yolunda harcamaya devam et. Şüphesiz ki Yüce Allah, her zaman senin yanında olacak ve sana yardım edecektir. Allah'ın hazineleri asla bitmez tükenmez. Ve Rabbinin hükmüne, O'nun vereceği kararlara katlan. Hiç şüphesiz Allah seninle beraberdir ve her zaman sana yardım edecektir.

Sura üflendiği vakit.. Sura üfürülüp o çetin kıyamet günü toplantı için insanlar çağrıldığında.. İşte o an, kafirler için çok çetin ve zorlu bir andır. O gün, onlar nereye gideceklerdir? O gün hiç kimse için bir kaçış ve kurtuluş yolu yoktur. O gün herkes Allah'ın huzuruna çıkacaktır. Gerçekten o gün, dehşetinden küçücük çocukları ihtiyarlatan bir gündür.

[2] Ayetteki 'Vâhîden' kelimesi hem yaratılan ve hem de yaratan için söz konusu edilmiştir. Buna göre mana, 'Ben onu, anasının karnında bir başına yarattım' olabileceği gibi; 'Onu yalnızca Ben yarattım, bu konuda hiç kimse Bana ortak olmamıştır' şeklinde de anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, VIII, 403.)*

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ۝ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۝ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۝ ثُمَّ نَظَرَ
۝ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ۝ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ۝ فَقَالَ إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ
يُؤْثَرُ ۝ إِنْ هَٰذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ۝ سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ
مَا سَقَرُ ۝ لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ ۝ لَوَّاحَةٌ لِلْبَشَرِ ۝ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ۝
وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً
لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزْدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا
وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا كَذَٰلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْبَشَرِ
۝ كَلَّا وَالْقَمَرِ ۝ وَاللَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ ۝ وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ ۝ إِنَّهَا
لَإِحْدَى الْكُبَرِ ۝ نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ۝ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ
أَوْ يَتَأَخَّرَ ۝ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ۝ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ۝
فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ۝ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ۝ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ ۝ قَالُوا
لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۝ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ۝ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ
الْخَائِضِينَ ۝ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ۝ حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ ۝

18. "Çünkü o, düşündü, ölçtü biçti.."

19. "Canı çıkası, ne biçim ölçüp biçti!"

20. "Canı çıkası; sonra yine ne biçim ölçüp biçti!"

21. "Sonra baktı.."

22. "Sonra kaşlarını çattı, suratını astı.."

23. "Sonra da sırt çevirip büyüklük tasladı."

24-25. "Bu sadece öğretilegelen bir sihirdir. Bu Kuran yalnızca bir insan sözüdür, dedi."

26. "İşte bu adamı yakıcı bir ateşe yaslıyacağım."

27. "Yakıcı ateşin ne olduğunu sen nereden bilirsin?"

28. "O, ne geri de birşey bırakır, ne de yakasını bırakır."

29. "İnsanın derisini kavurur.."

30. "Üzerinde on dokuz bekçi vardır."

31. "Cehennemin bekçilerini yalnız meleklerden kılmışızdır. Sayılarını bildirmekle de, ancak inkar edenlerin denenmesini ve kendilerine kitap verilenlerin kesin bilgi edinmesini ve inananların da imanlarının artmasını sağladık. Kendilerine kitap verilenler ve inananlar şüpheye düşmesinler. Kalplerinde hastalık bulunanlar ve inkarcılar: 'Allah bu misalle neyi murat etti?' desinler. İşte Allah, böylece, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola eriştirir. Rabbinin ordularını kendisinden başkası bilmez. Bu, insanoğluna bir öğütten ibarettir."[3]

32-37. "Hayır, hayır. Aya, dönüp gelen geceye, ağarmakta olan sabaha and olsun ki, içinizden öne geçmek veya geri kalmak isteyen kimseye, insanoğlunu uyarıcı olarak anlatılanlar büyük olaylardan biridir."

38. "Herkes kazancına bağlı bir rehindir.."

39-42. "Ancak, sağdakiler böyle değildir; onlar cennettedirler. Suçlulara: 'Sizi bu yakıcı ateşe sürükleyen nedir?' diye sorarlar."

43. "Onlar, 'Namaz kılanlardan değildik' derler."

44. "Düşkün kimseyi doyurmuyorduk."

45. "Batıla dalanlarla biz de dalardık."

46. "Ceza gününü yalanlardık."

47. "Ölüm bize o haldeyken geldi."

3 Uçsuz bucaksız ilmin ve erişilmez kudretin sahibi olan, her yaptığında sayısız hikmetler olan Yüce Allah, peygamberine yardım edip onu destekleyeceğini vadetti. Dinine yardım etti, tevhidi Hz. Muhammed'le hayata hakim kıldı. O, peygamberine kurtuluşun ve başarının yollarını gösterdi. Yine O, peygamberine aklı, putçuluk kirlerinden ve batıla inanıp ona yandaş olma saçmalığından arındırıp özgürlüğüne kavuşturma görevini verdi. Aynı şekilde Yüce Rabbimiz, peygamberini emaneti yüklenmeye ve peygamberlik görevini gereği gibi yerine getirmeye hazır hale getirdi.

Kureyş kavminin azman kafirleri, Hz. Muhammed'e @ muhalefet konusunda israr ve inat içerisindeydiler. İşte ayetlerinde Yüce Allah, bu çirkinliklere devam eden kafirleri tehdit ederek uyarıyor. Onlardan biri de Velid b. Muğî're idi. Velid, çoluk çocuğuna güveniyor, Allah'ın kendisine bahşettiği dünyalıklarıyla övünüyordu. Yüce Allah'ın bunca nimetine karşı nankörlük etmiş ve nimetlere şükürle karşılık vereceğine, küfürle karşılık vermişti. O, Allah'ın ayetlerini inkar ediyor ve ayetleri düzme şeyler olarak algılıyor, onların insan sözü olduğunu söylüyordu. İşte bu ayetlerinde Yüce Allah, ona bahşettiği nimetlerini sayıyor. Gerçekten de Velid örneği, yeryüzündeki şer odakları için çarpıcı bir örnekti. Aslında o, her devirdeki batıl ehli için bir örnekti. Sonuçta şer odakları hüsrana uğrayacak, zafer ve güzel sonuç ise Hz. Peygamberin olacaktı. O halde ey Muhammed, sana düşen sabır ve kararlılıkla yoluna devam etmendir. Eğer Velid, senin sihirbaz olduğunu söylüyorsa, bil ki o kendisi günaha batmış iftiracının tekidir. Eğer Velid ve yandaşları müslüman olmazlarsa, varacakları yer cenennem ateşi olacaktır.

Ey Muhammed! Biz cehennem muhafızlarını meleklerden yaptık. Onların sayısını da inkarcılar için bir fitne sebebi kıldık. Böyle yapmamız, Allah'a gerçekten inananları kurtaralım diyedir. Elbette Allah, yegane yaratıcı, kullarına bol bol veren, cennet ve cehennemin sahibi olandır. Yüce Allah'ın takdir ettiği bu ve benzeri şeyler müminlerin iman ve Allah'a olan teslimiyetlerini artırır. Allah ve Peygamberinin yanında yer alanlar, şöyle derler: Allah'a şükürler olsun ki, bizler gerçek müslümanlarız.

Yine Allah'ın böyle yapması, kalplerinde hastalık olanların ve onlarla aynı safta yer alan kafirlerin, Allah bununla neyi kastetti, demeleri içindir. Ey Muhammed, söyle onlara: Allah, bunlarla size karşı delillerini açıkça ortaya koymayı diliyor. Artık bu açıklamalardan sonra iman ederseniz, Allah önceden yaptıklarınızı affeder; yok inkara devam edecek olursanız, bilesiniz ki sonunda varacağınız yer cehennemdir. Şanı yüce Allah, kullarından dilediğini saptırır, dilediğine de doğru yolu gösterir. Allah'ın ordularını ise, Allah'tan başka hiç kimse bilmez. Ey Muhammed! Bizim sana tebliğ etmeni emrettiğimiz tüm her şey, tüm insanlık için çağlar üstü, evrensel bir öğüttür.

• •

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِع۪ينَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِض۪ينَ
﴿٤٩﴾ كَاَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾ بَلْ يُر۪يدُ كُلُّ امْرِئٍ
مِنْهُمْ اَنْ يُؤْتٰى صُحُفًا مُنَشَّرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْاٰخِرَةَ
﴿٥٣﴾ كَلَّا اِنَّهُ تَذْكِرَةٌ ﴿٥٤﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ ﴿٥٥﴾ وَمَا يَذْكُرُونَ
اِلَّا اَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ هُوَ اَهْلُ التَّقْوٰى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

سُورَةُ الْقِيٰمَةِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اَرْبَعُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

لَا اُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ ﴿١﴾ وَلَا اُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾ اَيَحْسَبُ
الْاِنْسَانُ اَلَّنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ﴿٣﴾ بَلٰى قَادِر۪ينَ عَلٰى اَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿٤﴾ بَلْ يُر۪يدُ
الْاِنْسَانُ لِيَفْجُرَ اَمَامَهُ ﴿٥﴾ يَسْـَٔلُ اَيَّانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ ﴿٦﴾ فَاِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ﴿٧﴾
وَخَسَفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ اَيْنَ
الْمَفَرُّ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يُنَبَّؤُا الْاِنْسَانُ
يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَاَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ الْاِنْسَانُ عَلٰى نَفْسِه۪ بَص۪يرَةٌ ﴿١٤﴾ وَلَوْ اَلْقٰى
مَعَاذ۪يرَهُ ﴿١٥﴾ لَا تُحَرِّكْ بِه۪ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِه۪ ﴿١٦﴾ اِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ
وَقُرْاٰنَهُ ﴿١٧﴾ فَاِذَا قَرَاْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْاٰنَهُ ﴿١٨﴾ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿١٩﴾

٥٧٨

48. "Artık onlara, şefaatçilerin şefaati fayda vermez."[4]

49. "Öyleyken, bunlara ne oluyor ki öğütten yüz çeviriyorlar?"

50-51. "Aslandan ürkerek kaçan yabani merkeplere benzerler."

52. "Hayır; her biri önüne açılıvermiş sahifeler verilmesini ister."

53. "Hayır; daha doğrusu ahiretten korkmazlar."

54. "Hayır; şüphesiz bu Kuran bir öğüttür."

55. "Dileyen kimse öğüt alır."

56. "Allah dilemeksizin öğüt alamazlar. O, kendisinden korkulmaya daha layıktır ve bağışlamaya daha ehildir."[5]

75 KIYAMET SÛRESİ

Kıyamet sûresi 40 ayet olup Mekke döneminin ilk yıllarında inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen kıyamet kelimesinden alır. Sûreye Lâuksimü sûresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kıyamet gününe yemin ederim."

2. "Ve nedamet çekip sürekli kendini kınayıp eleştiren nefse yemin ederim."

3. "İnsan, kemiklerini bir araya toplayamayız mı sanıyor?"

4. "Evet, Biz onu, parmak uçlarına varıncaya kadar bütün incelikleriyle yeniden yapmaya kadiriz."

5-6. "Ama, insanoğlu gelecekte de suç işlemek ister de, 'Kıyamet günü ne zamanmış!' der."

7-10. "Gözün kamaştığı, ayın tutulduğu, güneş ve ayın bir araya getirildiği zaman, işte o gün insan, 'Kaçacak yer nerede?' der."

11. "Hayır; hayır; bir sığınak yoktur."

12. "O gün, karargah ancak Rabbinin huzurundadır."[1]

13. "O gün, insanoğluna önde ve sonda yaptığı ne varsa bildirilir."

14-15. "Özürlerini sayıp dökse de, insanoğlu, artık kendi kendinin şahididir."

16. "Kuran sana nazil olurken, unutmamak için acele edip dilini oynatma."

17. "Doğrusu o vahyolunanı kalbine yerleştirmek ve onu sana okutmak Bize düşer."

18. "Biz onu okuduğumuz zaman, onun okunuşunu takip et."

19. "Sonra onu açıklamak Bize düşer."

[4] Yüce Rabbimiz, bu ayetlerinde aya, dönüp gelen geceye, ağaran sabaha yemin ediyor ki, gerçekten bunlar insanlar için çok büyük ayetlerdir. İnsanlara düşen, Allah'ın kendilerine bahşettiği bu büyük ve açık ayetlerden ders almalarıdır. Şimdi şu aya bir bakalım, onun ışığı sayesinde geceleyın hayat devam ediyor. Gündüz ise, ayın ışığı kayboluyor, bu sefer güneş etrafı aydınlatıyor. Gerçekten bunlar, çok büyük ayetlerdir. İnsanlara düşen bu büyük ayetlerin sahibini düşünüp O'na iman etmeleridir. Gerçekten bunlardan ders alarak, Allah'a ve Peygamberine imanda yarışıp öne geçmek isteyenler, hakiki anlamda kazananlardır.

Evet, her nefis kıyamet günü, hayır olsun şer olsun kazandıklarına bağlı bir rehindir. Hz. Muhammed'le beraber olup, Rabbimiz Allah'tır deyip sonra da dosdoğru olanlar, işte onlar defterleri sağdan verilecek olanlardır ve onlar cennetlerdedirler.

O gün günahkarlara sorulur: Nedir sizi yakıcı ateş Sekar'a sürükleyen?

Hz. Muhammed'in peygamberliğine inanmayan inkarcıların cevabı şöyle olur: Biz, Allah'a inananlarla beraber olup yalnızca Allah'a tapmadık, O'nun kullarına iyilik ihsanda bulunmadık ve biz bilmediğimiz konularda ileri geri konuştuk durduk. Biz, batıla dalanlarla birlikte batıla daldık. Yine biz, ceza gününü de yalanlıyorduk. Derken bize ölüm gelip çattı. Artık bugün bize, şefaatçilerin şefaati de bir yarar sağlamaz. Biz inkarımız sebebiyle, alemlerin Rabbininin rahmetini de kaybettik. Artık bugün özürler ileri sürmemizin de bir anlamı yok!

[5] Onlara ne oluyor ki, Allah'ın Rasülü onlara hayır ve şerrin yollarını açıklamışken, onlar haktan yüz çevirip aslandan ürküp kaçan yaban eşekleri gibi kaçıyorlar! Onlar, gerçeklerden o kadar ürküyorlar ve onlara nefretle bakıyorlar ki, onların hali tıpkı vahşi hayvanlarca avlanılmaktan ürken yaban eşeklerine benziyor.

Onlara şaşılır! Onlardan her biri, kendisine gökten ayrı bir sayfanın indirilmesini ister. Şahsına özel olarak inmesini istediği o sayfada, Hz. Muhammed'e uyması ve onu dinlemesi yazılı olacak! Gerçekten onları imansızlıkları, bu hale getirmiştir. Hayır hayır! Doğrusu bu Kur'ân, Allah'tan tüm insanlara gelmiş evrensel bir öğüttür. O, doğusu ve batısıyla tüm insanlığı Allah'a çağırmaktadır. Artık bundan sonra, Allah kimin hayrını dilerse, onun Hz. Muhammed'e uymasını sağlar, böylece o kişi Hakkın çağrısına uymuş olur ve bu kendisi için hayır olur. Yoksa onlar, Allah'ı layıkıyla takdir edip tanıyamazlar. Ancak Allah, dilerse bu gerçekleşir. Gerçekten Yüce Allah, kendisinden sakınılmaya daha layıktır ve O bağışlamaya daha ehildir. O, kendisine yönelip tevbe edenin tevbesini kabul eder şüphesiz.

[1] Yüce Rabbimiz, kıyamet gününe yemin ediyor. Evet o gün, herkese yaptıklarının hesabının sorulacağı çok dehşetli bir gündür. Hayır işleyen de, şer işleyen de o gün yaptığının karşılığını görür. Yine Rabbimiz, yaptıklarına pişmanlık duyup sürekli kendini kınayıp eleştiren nefse de yemin ediyor. Evet her nefis kendini kınayacaktır. Eğer iyi bir nefis ise, iyiliklerini daha fazla yapmadığı için kendini kınar. Kötü bir nefis ise, işlediği kötülüklerden dolayı kendini kınar ve Allah'ın katında kendini sorgular.

Yeminin cevabı, diriliş gününün gerçekleşmesidir. Böylece ayet, öldükten sonra dirilmeyi inkar edenlere cevap vermektedir. Evet insan, Bizim kıyamet günü, çeşitli yörelere dağılmış olan tüm kemikleri ve tüm hücreleriyle kendisini diriltemeyeceğimizi mi sanıyor? Biz, elbette onun parmak uçlarını bile düzeltmeye kadiriz. Tıpkı onu dünyada yarattığımız gibi. Şayet insan, kendi başına buyruk olarak bırakılsaydı ve Rabbinin ayetleri ve peygamberinin hikmetli sözleriyle kendisine öğüt verilmeseydi, muhakkak o kayardı. Ama Yüce Allah, insanlara olan şefkat ve merhameti sebebiyle onlara kitap indirdi ve peygamber gönderdi.

İnsan, kıyametin imkansızlığını dile getirmek ve onu yalanlamak için, kıyamet ne zamanmış, diye sorar. Ey Muhammed, sen de söyle, senin izinden gelenler de söylesinler: Gözün önünde şimşekler çaktığında, korkudan gözler dışarıya fırladığında, işte o zaman büyük kıyamet kopmuş demektir. İşte o zaman ay tutulur, güneş ve ay bir araya gelir. O dehşetli anda, insan şöyle der: Kaçış nereye? Kaçılıp sığınılacak bir yer var mı acaba? Hayır, hayır. Boşuna çabalama ey insan! Bugün hesaba çekilmeden kurtulman asla mümkün olmayacaktır. Bugün kaçılacak ve sığınılacak bir köşe bucak da yoktur. O gün varıp durulacak yer, sadece Rabbinin huzurudur, O'nun katıdır. Dönüş ancak O'nadır.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ
إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٣﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا
فَاقِرَةٌ ﴿٢٥﴾ كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ
الْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾
فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّىٰ ﴿٣١﴾ وَلَٰكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّىٰ
﴿٣٣﴾ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣٥﴾ أَيَحْسَبُ
الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾ أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ
كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ
وَالْأُنْثَىٰ ﴿٣٩﴾ أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

سُورَةُ الْإِنْسَانِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ إِحْدَىٰ وَثَلَاثُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا ﴿١﴾ إِنَّا خَلَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا
هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ
وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

20. "Hayır, hayır! Sizler, çabuk elde edeceğiniz dünya nimetlerini seversiniz."
21. "Ahireti bırakırsınız."
22-23. "O gün bir takım yüzler Rablerine bakıp parlayacaktır."
24. "O gün bir takım yüzler de asıktır."
25. "Kendisinin belkemiğinin kırılacağını sanır."
26-27. "Dikkat edin; can boğaza gelip köprücük kemiklerine dayandığı zaman: 'Çare bulan yok mudur?' denir."
28. "Artık ayrılık vaktinin geldiğini sanır."
29. "Bacaklar birbirine dolaşır."
30. "O gün sevk Rabbin huzurunadır."[2]
31. "Fakat o ne sadaka verdi, ve ne de namaz kıldı."
32. "Ama yalanlayıp yüz çevirdi."
33. "Sonra da salına salına kendinden yana olanlara gitti."
34. "Sana yazıklar olsun, yazıklar!"
35. "Daha ne olsun, sana yazıklar olsun, yazıklar!"
36. "İnsanoğlu kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır?"
37. "O, akıtılan bir meni damlası değil miydi?"
38. "Sonra bir alaka olmuş, sonra Allah onu yaratıp şekil vermişti."
39. "Ondan, erkek, dişi iki cins yaratmıştı."
40. "Bunları yapan Allah'ın ölüleri diriltmeğe gücü yetmez mi?"[3]

76 İNSAN SÛRESİ

İnsan sûresinin Mekke'de mi yoksa Medine'de mi indiği konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Hz. Osman Mushafına göre sûre Medine'de inmiş olup 31 ayettir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Süreye ayrıca Dehir (zaman), Ebrâr (iyiler), Emşâc (katışık), Hel Etâ adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "İnsanoğlu, var edilip bahse değer bir şey olana kadar, şüphesiz, uzun bir zaman geçmemiş midir?"
2. "Biz insanı katışık bir nutfeden yaratmışızdır; onu deneriz; bu yüzden, onun işitmesini ve görmesini sağlamışızdır."
3. "Şüphesiz ona yol gösterdik; buna kimi şükreder, kimi de nankörlük."
4. "Doğrusu, inkarcılar için zincirler, demir halkalar ve çılgın alevli cehennem hazırladık."
5. "Şüphesiz iyiler kafur katılmış bir tastan içerler."

[2] İşte o gün, insana önceden yaptıkları da, sonraya bıraktıkları da bir bir haber verilir. Onu öne geçiren salih amelleri de, onu geri bırakan kötülükleri de ona bildirilir O gün, herkes dünyada iken yaptıklarını karşısında ve gözünün önünde bulur. O hesap günü insan, bir takım mazeretler ileri sürse de, bunun kendisine bir yararı olmayacaktır. Çünkü Rabbin asla kimseye haksızlık etmez.

Sonraki ayetlerde Yüce Allah, peygamberine melekten nasıl vahiy alacağını açıklıyor Şöyle ki, peygamberimiz Cebrail kendisine Kur'ân okurken, onu ezberleyebilmek için acele eder ve diliyle meleğin okuduklarını tekrar ederdi. Yüce Rabbimiz ise, ona meleği dinlemesini emrediyor ve okunan Kur'ân'ı gönlüne yerleştireceğini de tekeffül ediyor. Aynen indiği gibi Kur'ân'ı ezberlemeyi, anlamayı ve açıklamayı ona müyesser kılacağını haber veriyor. İlk merhalede Kur'ân onun gönlüne yerleşecek, ikinci olarak okuması sağlanacak, üçüncü aşamada ise onu anlama ve manasını açıklama gerçekleşecektir. İşte bu gerçeğe işaret eden Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: Kur'ân okunurken, aceleyle dilini oynatma. "Kur'an sana vahyedilirken, vahy bitmezden önce, unutmamak için, tekrarda acele edip durma." *(20 Tahâ 114)* Doğrusu onu gönlüne yerleştirmek de Bize aittir, onu sana okutmak da. O halde Biz sana onu okurken, yani melek onu sana okurken, sen onun okunuşunu izle, önce onu dinle, sonra da sana meleğin okuduğu gibi sen de oku. Hem sonra o Kur'ân'ı açıklamak da Bize aittir. Onun ezberlenme ve okunma işi bittikten sonra, onu sana yine Biz açıklayacağız ve onun anlamını sana Biz ilham edeceğiz.

Ey insanlar dünyayı öne geçirip de ahireti unutmayınız. Çünkü kalıcı olan Ahirettir. Ve siz bir gün, dünyayı bırakıp gideceksiniz. Öyleyse fani olan dünyayı, bakî olan ahirete tercih etmeyiniz. Siz namazlı oruçlu olmaya, zekatınızı verip haccınızı yerine getirmeye, hayırlı işlerde öne geçmeye bakınız. Hep hayırların adamı olunuz ki, Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanmış gözde kulları olasınız. Hiç hayır nedir bilmeyen ve hiç hayıra yanaşmayan asık suratlı kafir kullar gibi olmayın, onlardan uzak durun. Onlar dünyadan ayrılıp giderken, Allah'ın gazabına uğrarlar. O halde Allah'ın hoşnutluğundan mahrum olmaktan sakının.

Son ayetlerinde de Yüce Mevlamız, ölüm anını anlatıyor. Hayır hayır, can boğaza gelip köprücük kemiklerine dayandığında, işte o an şöyle sorulur: Derde derman olan var mı? İnsan artık iyice anlar ki ayrılık anı gelip çatmıştır. Ayrılıp giderken de böyle feryat eder: Çare bulan var mı? O sırada ayaklar birbirine dolaşmıştır. O gün herkes Rabbinin huzuruna sevkolunacaktır. Dönüş O'nadır. Bedbaht olan kimse şöyle feryat eder: Ah keşke, bunlar başıma gelmeseydi! İyiler ise şöyle derler: Alın, okuyun işte amel defterim!

[3] İşte dünya hayatında iken, hakikati yalanlayan, hayırlı işlerden uzak duran kafirin hali. Yazıklar olsun ona! Hiç namaz kılmadan ve hiç sadaka vermeden dünyadan ayrılan kişiye yuh olsun! O kişi Allah'ın kitabı Kur'ân'ı ve peygamberin sünnetini yalanlıyordu. Sonrada işlediği günah ve isyanıyla, böbürlenerek ailesinin yanına dönüyordu. Utanıp arlanmadan, başına geleceklere hiç aldırmadan hayıra yanaşmıyordu hiç. Yazıklar olsun ona!

Bu cümleler, çok çetin tehdit ifadeleridir. Evet o gün onlara yaraşan cehennem ateşidir. Evet evet, ey zalim kişi, senin varacağın yer cehennemin yakıcı ateşidir. Sen ona layıksın, o da sana yaraşır!

Ey azgın kişi, kendinin atılmış bir damla su olduğunu hiç düşünmüyor musun? Bir damla meni idin bir zamanlar, sonra alakaya yani aşılanmış yumurtaya dönüştün. Sonra Yüce Allah, ondan seni, akıl ve anlayış sahibi mükemmel bir insan olarak yarattı. Yüce Allah'ın bu lütuf ve ihsanına karşılık sen ne yaptın? O, seni en şerefli varlık insan olarak yarattı ve senin soyundan nice erkek ve kadınlar varetti. Niçin bunları düşünmüyorsun? Nasıl olur da Rabbinin erişilmez gücünü ve eşsiz yaratıcılığını takdir etmezsin?

O halde ey insan! Allah'tan kork, O'na karşı yükümlülüklerini yerine getir. O'na dön. O'ndan seni dosdoğru yolda ilerleyen, sürekli O'nu hatırlayan gerçek bir kul haline getirmesini dile. Rabbinin şu sözüne kulak ver: "Kişiye ve onu şekillendirene.. Sonra da ona iyilik ve kötülük kabiliyeti verene and olsun ki: Kendini arıtan saadete ermiştir. Kendini fenalıklara gömen kimse de ziyana uğramıştır." *(91 Şems 7-10)* Unutma ki dünya geçici bir andır. Ahiret ise kalıcı olan asıl yurttur. Ahirette hesap vardır, yapıp ettiklerinin karşılığını görme vardır, mükafat ve ceza vardır.

سورة الإنسان

عينا يشرب بها عباد الله يفجرونها تفجيرا ۝ يوفون بالنذر ويخافون
يوما كان شره مستطيرا ۝ ويطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما
وأسيرا ۝ إنما نطعمكم لوجه الله لا نريد منكم جزاء ولا شكورا ۝
إنا نخاف من ربنا يوما عبوسا قمطريرا ۝ فوقاهم الله شر ذلك اليوم
ولقاهم نضرة وسرورا ۝ وجزاهم بما صبروا جنة وحريرا ۝
متكئين فيها على الأرائك لا يرون فيها شمسا ولا زمهريرا ۝ ودانية عليهم
ظلالها وذللت قطوفها تذليلا ۝ ويطاف عليهم بآنية من فضة
وأكواب كانت قواريرا ۝ قوارير من فضة قدروها تقديرا ۝ ويسقون
فيها كأسا كان مزاجها زنجبيلا ۝ عينا فيها تسمى سلسبيلا ۝ ويطوف
عليهم ولدان مخلدون إذا رأيتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا ۝
وإذا رأيت ثم رأيت نعيما وملكا كبيرا ۝ عاليهم ثياب سندس
خضر وإستبرق وحلوا أساور من فضة وسقاهم ربهم شرابا
طهورا ۝ إن هذا كان لكم جزاء وكان سعيكم مشكورا ۝ إنا نحن
نزلنا عليك القرآن تنزيلا ۝ فاصبر لحكم ربك ولا تطع منهم
آثما أو كفورا ۝ واذكر اسم ربك بكرة وأصيلا ۝

٥٨٠

ومن

6. "Bu ancak Allah'ın kullarının taşıra taşıra içebileceği bir pınardır."

7. "Onlar verdikleri sözleri yerine getirirler, fenalığı yaygın olan bir günden korkarlar."[1]

8. "Onlar içleri çektiği halde, yiyeceği yoksulla, öksüze ve esire yedirirler."

9-10. "Biz sizi ancak Allah rızası için doyuruyoruz, sizden bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz. Doğrusu biz çok asık suratların bulunacağı bir günde Rabbimizden korkarız, derler."

11. "Allah da onları bu yüzden o günün fenalığından korur; onların yüzüne parlaklık ve neşe verir."

12. "Sabırlarının karşılığı, cennet ve oradaki ipeklerdir."

13. "Orada donatılmış koltuklara yaslanmış bir haldedirler. Onlar ne yakıcı bir güneş görürler ve ne de dondurucu bir soğuk."

14. "Meyve ağaçlarının gölgeleri üzerlerine sarkmış ve onların koparılması kolaylaştırılmıştır."

15. "Çevrelerinde gümüş kaplar ve billur kaseler dolaştırılır."

16. "Billurları gümüş gibi parlaktır, onları ölçüp ölçüp dağıtırlar."

17. "Orada, zencefil karışık bir tasla içirilirler."

18. "O pınara 'Selsebil' denir."[2]

19. "Etraflarında ölümsüz gençler dolaşır; onları gördüğünde saçılmış birer inci sanırsın."

20. "Oranın neresine baksan, nimet ve büyük bir saltanat görürsün."

21. "Üzerlerinde ince yeşil ipekli, parlak atlastan elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir Rableri onlara tertemiz içecekler içirir."

22. "İşte bu sizin işlediklerinizin karşılığıdır, çalışmalarınız şükre değer."[3]

23. "Kuran'ı sana indiren şüphesiz Biziz."

24. "Rabbinin hükmüne kadar sabret; onların günah işleyen ve inkarcı olanlarına uyma."[4]

25. "Rabbinin adını sabah akşam an."

[1] Yüce Rabbimiz, insanı anılmaya değer bir şey değilken yoktan varettiğini hatırlatıyor. Andolsun ki Yüce Allah, daha insanın esamesi okunmazken gökleri ve yeri yaratmıştır. Sonra da çamurdan insanı yaratmayı dilemiş ve onu halketmiştir. Evet, uzun bir zaman geçmemiş midir, insanın yoktan varedilişinin üzerinden. Elbette Biz, insanı katışık bir nutfeden, erkek ve kadının spermlerinden yaratmışızdır. Evet Yüce Allah, yaptıklarından sorumlu bir varlık olarak insanı yaratmıştır. Yüce Rab, onu deneyecektir.

Biz, insana Allah'a itaat ve isyanı ayırt etsin diye kulaklar ve gözler bahşetmişizdir. Yine Biz, ona hayır ve şer yollarını da gösterdik. İyiyi ve kötüyü ona açıkladık, onu ikisi arasındaki farkı anlayabilecek kapasitede yarattık. Sonuçta insan, ya Allah'a şükreden bahtiyar bir kul olur, ya da O'na nankörlük eden bedbaht bir kişi olur.

Sonraki ayetlerinde Yüce Allah, kendi açıkladığı hakikatlere iman edenlerin cennetlikler; inkar edenlerin ise cehennemlikler olduğunu açıklıyor. Yine Yüce Rabbimiz, kullarından inkarcı olanları cehennemde zincirlerin, bukağıların ve çılgın ateşin beklediğini haber veriyor. Allah'ın çağrılarına kulak verip O'na itaat edenlerin ise Ahirette nimet yurtları cennetlerde ağırlanacaklarını bildiriyor. Onlar orada, Allah'ın has kulları için hazırladığı ve içine kafur katılmış pınarlardan taşıra taşıra, kadeh kadeh içecekler. Ve onlar orada diledikleri her şeye kavuşacaklar.

O cennetliklerin en temel özelliklerinin başında, verdikleri sözlerini, adaklarını yerine getirmeleri, fenalığı salgın olan bir günden korkmaları gelmektedir. Onlar yalnızca Allah'a ibadet eden, hem O'nun buyruklarını, hem de kendilerine borç kıldıkları adakları yerine getiren kimselerdir. Yine onlar, Ahiretteki hesab gününün bilincinde Allah'ın yasakladıklarından kaçınan kimselerdir. O hesap günü, ki onun fenalığı tüm insanlara ulaşacaktır. Ancak Allah'ın rahmetiyle yarlığadığı kimseler bunun dışındadır.

[2] O Allah'ın iyi kulları, dehşetli kıyamet gününden çekinip kendi canları çektiği halde, sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve o fenalığı herkese bulaşacak günün şerrinden kurtulmak için, yoksula, yetime ve esire yedirirler. Onlara yedirirken de şunları düşünürler: Biz, sizi sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için doyuruyoruz. Yoksa sizden ne bir karşılık bekliyoruz, ne de bir teşekkür. Biz mükafatımızı Allah'tan bekliyoruz. Sizden herhangi bir şey istemiyoruz. Doğrusu biz, Allah'ın halis kullarıyız. Biz, çok asık suratlıların olacağı bir günde Rabbimizden korkarız. Biz tüm bunları, Rabbimizin merhametine ermek ve o zorlu günde O'nun lutfu keremine nail olmak için yapıyoruz. İşte Yüce Allah, onları, o dehşetli günün şerrinden korumuştur. Onlar o gün korkmayacaklardır. O gün onların yüzleri ışıl ışıl, içleri sevinç doludur. Zaten insanın gönlü mutlu olursa, mutluluğu yüzüne vurur.

Evet onların dünyada sabretmelerinin karşılığı, ahirette cennet ve ipekli giysilerdir. Yüce Allah, onlara sabırlı olmalarının karşılığı olarak ikramlarda bulunmuş, onlara en güzel giysiler giydirip onları saadet ve mutluluk yurdu cennetine koymuştur.

O güzel insanlar, cenette lüks koltuklara yaslanmış haldedirler. Onlar orada ne güneşin yakıcı sıcağını görürler, ne de dondurucu soğuğu tadarlar. Orada onları rahatsız edici ne bir hararet vardır, ne de bir soğuk. Cennetlikler nimetlere boğulmuş bir haldedirler. Gölgeler üzerlerine sarkmış, cennet ağaçları dallarını onlara sarkıtıp yaklaştırmış ve onlar cennet meyvelerini kolayca derebilecek şekilde önlerinde bulurlar. Etraflarında da gümüş billur kaplarla hizmetçiler dolanır. Onlar canlarının arzuladığından diledikleri kadar alırlar. Yine onlar için bir başka içecek olan zencefil katkılı bir meşrubat ve Selsebil denilen bir pınar vardır.

[3] Onlar nimetler içerisinde bir hayat sürerken, etraflarında ölümsüz cennet hizmetçileri dolaşır. Onların güzelliği gözlerini kamaştırır. Onları gören, Maşâllah, demekten kendini alamaz ve sen onları saçılmış inci taneleri sanırsın. Ve böylece nimetler ve büyük bir saltanat içerisinde yaşamaya devam edersin. Üzerlerinde de en güzel renk ve süslerle desenli giysiler, gümüş takılar vardır. Rableri onlara tertemiz cennet içeceklerinden içirir. İşte tüm bu ikram ve izzetler, sizin dünyada yaptığınız güzel davranışların karşılığıdır. Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için işlediğiniz güzelliklerin, namazların, zekatların, oruçların, hacların, hayır hasenatların karşılığıdır bütün bunlar. Elbette Yüce Allah, dünyada işlenen az amellere, fazlasıyla mükafat verecektir.

[4] Yüce Allah, bu ayetlerinde Yüce Kur'ân'ı büyük bir nimet olarak Peygamberine indirdiğini hatırlatıyor. Evet, Kur'ân'ı sana Biz indirdik. Gelişen olaylara ve duyulan ihtiyaca göre ayet ayet, sure sure onu Biz indirdik. Ey Muhammed, Biz seni alemlere rahmet olarak gönderdik. O halde, zalimlerin yaptıklarına katlan. Doğrusu bunun mükafatı çok büyüktür. Sana bu hakikatleri indirerek ikramlarda bulunduk, o halde sen de Rabbinin hükmüne boyun eğ, başına gelenlere sabret. Hiç şüphen olmasın ki, Allah senin için en güzel sonuçları halkedecektir. Sakın onların günaha batmış olanlarına ve inkara şartlanmış olanlarına uyma. Kafirlere de uyma, münafıklara da. Onlar, Allah'ın indirdiği gerçekleri tebliğ etmeni engellemek isteseler de, sen onları dinleme ve onları insanlara ulaştır, yalnızca Allah'a güvenip dayan. Elbette Allah, seni insanların şerrinden koruyacaktır.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ يُحِبُّونَ
الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَحْنُ
خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَالَهُمْ
تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَن شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾
وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾ يُدْخِلُ
مَن يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا
﴿٣﴾ فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُذْرًا أَوْ نُذْرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا
تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾ فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ
﴿٩﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِّتَتْ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ
﴿١٢﴾ لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْآخِرِينَ
﴿١٧﴾ كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

26. "Geceleyin O'na secde et; O'nu geceleri uzun uzun tesbih et."

27. "Doğrusu onlar, çabuk elde edilen dünya nimetlerini severler de ağırlığı çekilmez günü arkalarında bırakırlar."

28. "Onları yaratan, mafsallarını pekiştiren Biziz; dilersek onları benzerleri ile değiştiriveririz."

29. "Bu sadece bir öğüttür; dileyen, Rabbine giden yolu tutar."

30. "Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz. Doğrusu Allah, bilendir, Hakim'dir."

31. "Dilediğine rahmet eder. Zalimlere, işte onlara, can yakıcı bir azap hazırlamıştır."[5]

77 MÜRSELÂT SÛRESİ

Mürselât sûresi 50 ayet olup, 48. ayeti Medine'de, kalan kısmı Mekke'de vahyin ilk yıllarında Mina'da bir mağarada inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve gönderilenler anlamına gelen kelimeden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-7. "Birbiri ardından gönderilenlere ve savurup atanlara, yaydıkça yayanlara ve seçip ayıranlara, kötülüğü önlemek veya uyarmak için vahiy getirenlere and olsun ki, size söz verilen şüphesiz olacaktır."

8. "Yıldızların ışığı giderildiği zaman.."

9. "Gök yarıldığı zaman.."

10. "Dağlar pamuk gibi atıldığı zaman.."

11. "Peygamberlere beklenen vakitleri bildirildiği zaman.."

12. "Bu, hangi güne bırakılmıştı?"

13. "Hüküm gününe tabiki."

14. "Hüküm gününün ne olduğunu sen nereden bilirsin?"

15. "O gün, yalanlamış olanların vay haline!"

16-17. "Öncekileri yok etmedik mi? Ardından, sonrakileri de onlara katarız."

18. "Suçlulara böyle yaparız."

19. "O gün, yalanlamış olanların vay haline!"[1]

[5] Ey Muhammed, sabah akam çokça Rabbini zikret. O'nun güzelim isimlerini an. Sabah gün doğmadan, akşam gün battıktan sonra hep O'nu an. Unutma ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzura erer. Ey Muhammed, gece ibadetine sen de düşkün ol, ümmetin de düşkün olsunlar. Rabbınızı çokça tesbih edip yüceltin. Gece ne kadar tesbih, ruku ve secde edersen, bu senin için o kadar hayırlıdır.

Tevhid ehli olmayan isyankarlar, dünyaya düşkündürler. Dünyayı seçip öne alırlar, ama ahireti unutup arkalarına atarlar. Bu ise apaçık bir ziyandır. Çünkü onların arkasında çok çetin bir gün vardır. Zorlu ve çetin hesap günü kıyametin gelmesinde hiç şüphe yoktur.

İnsanları yaratan, mafsallarını pekiştiren Biziz. Onları akrabalık, soy sop bağıyla birbirine kenetleyen Biziz. Biz istesek, onların yerine başkalarını da getirebiliriz. Bir kuşağı götürür, bir başka kuşak getiririz.

İşte size verilen tüm bu öğütler, Yüce Allah'ın katından gelme ilahî öğütlerdir. Artık kurtuluş ve saadeti dileyen Rabbine giden yolu tutar. Salih amellerle Rabbine yakın olmaya bakar. Ama Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz. Elbette Yüce Allah, her şeyi bilir ve her yaptığında sayısız hikmet vardır O, lutfu keremiyle kullarından dilediğini rahmetine katar. Zalimlere gelince, Yüce Allah, yaptıklarına karşılık olarak onlar için de can yakıcı bir azap hazırlamıştır. Evet Yüce Mevla, kullarından dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola çıkarır. O'nun doğru yola çıkardığını saptıracak yoktur, O'nun saptırdığını da doğru yola çıkaracak yoktur. O'nun her yaptığında sayısız hikmet vardır, O hikmetsiz ve sebepsiz hiç bir şey yapmaz.

[1] Erişilmez güç ve hikmet sahibi Yüce Allah, kıyamet günü, meleklerin kendilerine tevdi edilen görevlerini yerine getirmek için her şeyleriyle hazır olduklarına yemin ediyor. Aynı şekilde O, kıyametin de mutlaka kopacağını ve onun eşi benzeri görülmemiş çok dehşetli bir rüzgarla gerçekleşeceğini yeminle bildiriyor. Birbiri ardından gönderilenlere ve savurup atanlara, yaydıkça yayanlara ve seçip ayıranlara yemin olsun.. Savurup atan, büküp deviren ve yaydıkça yayan o büyük rüzgardır. Gerçekten de rüzgarlar çok çeşitli işler yaparlar. İşte tüm bu işleri yapan rüzgarlara andolsun ki, size vadedilen kıyamet, yeniden diriliş, hesap, kitap hepsi mutlaka gerçekleşecektir.

Ayetlerinde Yüce Rabbimiz, çok çeşitli görevleri olan rüzgarlara yemin ediyor. Gerçekten bu, çok büyük bir yemindir. O dehşetli kıyamet koptuğunda, yıldızlar sönüp kararacak, gökyüzü yarılıp paramparça olacak, dağlar yerlerinden kaldırılıp pamuk gibi etrafa saçılacak ve onlardan hiç bir iz alamet kalmayacaktır. İşte o an, peygamberlere belirlenen vakit gelmiş olacak ve onlar kendi ümmetlerinin durumunu seyredeceklerdir. O an, Allah'ın belirlediği ve vakti gelince de O'nun izniyle gerçekleşecek olan andır. O an, kullar hakkında kararların verileceği andır. O ayırım gününün ne olduğunu sen nereden bileceksin! Evet o kıyamet günüdür, o gün Yüce Yaratıcı, kulları arasında kararını verecektir.

Tüm bu gerçeklere rağmen, o gün, yalanlayanların vay başına geleceklere! Oysa Biz, onlardan önce peygamberleri yalanlayıp getirdikleri gerçeklere karşı gelmiş olanları helak etmiştik. Biz, sonradan gelip o öncekilere benzeyen, Allah'a baş kaldırıp Ahireti yalanlayanları da helak ederiz. Evet o günaha şartlanmış olanları da mahvederiz. Onlara can yakıcı bir azap tattıracağız. Yazıklar olsun öylelerine, yuh olsun onlara!

سورة المرسلات

الم نخلقكم من ماء مهين ﴿٢٠﴾ فجعلناه في قرار مكين ﴿٢١﴾ الى قدر
معلوم ﴿٢٢﴾ فقدرنا فنعم القادرون ﴿٢٣﴾ ويل يومئذ للمكذبين
﴿٢٤﴾ الم نجعل الارض كفاتا ﴿٢٥﴾ احياء واموانا ﴿٢٦﴾ وجعلنا
فيها رواسي شامخات واسقيناكم ماء فراتا ﴿٢٧﴾ ويل يومئذ
للمكذبين ﴿٢٨﴾ انطلقوا الى ما كنتم به تكذبون ﴿٢٩﴾ انطلقوا
الى ظل ذي ثلث شعب ﴿٣٠﴾ لا ظليل ولا يغني من اللهب ﴿٣١﴾ انها
ترمي بشرر كالقصر ﴿٣٢﴾ كانه جمالت صفر ﴿٣٣﴾ ويل يومئذ
للمكذبين ﴿٣٤﴾ هذا يوم لا ينطقون ﴿٣٥﴾ ولا يؤذن لهم فيعتذرون
﴿٣٦﴾ ويل يومئذ للمكذبين ﴿٣٧﴾ هذا يوم الفصل جمعناكم
والاولين ﴿٣٨﴾ فان كان لكم كيد فكيدون ﴿٣٩﴾ ويل يومئذ
للمكذبين ﴿٤٠﴾ ان المتقين في ظلال وعيون ﴿٤١﴾ وفواكه مما
يشتهون ﴿٤٢﴾ كلوا واشربوا هنيئا بما كنتم تعملون ﴿٤٣﴾ انا كذلك نجزي
المحسنين ﴿٤٤﴾ ويل يومئذ للمكذبين ﴿٤٥﴾ كلوا وتمتعوا قليلا انكم
مجرمون ﴿٤٦﴾ ويل يومئذ للمكذبين ﴿٤٧﴾ واذا قيل لهم اركعوا لا يركعون
﴿٤٨﴾ ويل يومئذ للمكذبين ﴿٤٩﴾ فباي حديث بعده يؤمنون ﴿٥٠﴾

٥٨٢

سورة

20-22. "Sizi bayağı bir sudan yaratıp onu belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirmedik mi?"

23. "Biz takdir ettik, Biz ne güzel takdir edeniz!"

24. "O gün, yalanlamış olanların vay haline!"

25-26. "Biz yeryüzünü, dirilerin ve ölülerin toplantı yeri yapmadık mı?"

27. "Orada yüksek yüksek sabit dağlar var edip size tatlı sular içirmedik mi?"

28. "Yalanlamış olanların o gün, vay haline!"

29. "Haydin yalanlayıp durduğunuz şeye gidin."

30-31. "Gölge yapmayan ve ateşten de korumayan cehennem dumanının üç kollu gölgesine gidin."

32-33. "O gölgenin saçtığı her bir kıvılcım sanki birer sarı devedir, konak gibi de büyüktür."

34. "Yalanlamış olanların o gün, vay haline!"

35. "Bu, onların konuşamıyacakları gündür."[2]

36. "Onlara izin de verilmez ki özür beyan etsinler."

37. "Yalanlamış olanların o gün, vay haline!"

38. "Bu, sizleri ve öncekileri topladığımız hüküm günüdür."

39. "Eğer bir düzeniniz varsa Bana kurun da görelim!"

40. "Yalanlamış olanların o gün, vay haline!"

41. "Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanlar, elbette gölgeliklerde ve pınar başlarındadırlar."

42. "Canlarının istediği meyveler arasındadırlar."

43. "İşlediklerinize karşılık afiyetle yiyiniz, içiniz."

44. "Biz, iyi davrananlara işte böyle karşılık veririz."

45. "O gün, yalanlamış olanların vay haline!"

46. "Yiyiniz, biraz zevkleniniz bakalım, doğrusu sizler suçlularsınız."

47. "O gün, yalanlamış olanların vay haline!"

48. "Onlara 'Rüku edin' denildiğinde rükua varmazlar."

49. "O gün, yalanlamış olanların vay haline!"

50. "Artık bundan sonra hangi söze inanacaklar?"[3]

[1] Müşrikler, sırf imkansız gördükleri için, birbirlerine diriliş gününü sorup duruyorlardı. Yüce Allah da onların bu inkarına cevap olmak üzere şöyle buyuruyor: Neyi sorup duruyorlar birbirlerine? Ey Muhammed, onlar neyi sorup duruyorlar? O korkunç haberi mi sorup duruyorlar? Kıyametin olacağını hem inkar ediyorlar, hem de onun ne zaman olacağını soruyorlar öyle mi?

Bu ifadeler, sorulup durulan şeyin önemini ve büyüklüğünü vurgulamaktadır.

Ey Muhammed, söyle onlara: İş, hiç de sandığınız gibi değil! Onlar, senin doğru söylediğini ilerde bilecekler! Onlara tekrar tekrar söyle, yarın o kıyamet gününü gözleriyle görüp gerçek olduğunu anlayacaklar.

Bu cümleler de çok dehşetli tehditler içermektedir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, erişilmez kudretine ve dilediği her şeyi yapabilen gücüne işaret eden yaratılışla ilgili şeyleri saymaya başlıyor. Evet, yeryüzünü bir beşik gibi yayan, dağları birer kazık yaparak yerin üzerinde yaşanılabilir bir halde durmasını sağlayan Yüce Allah değil midir? İnsanları kadınlı erkekli olarak yaratan O değil midir? Allah Teâlâ değil midir, ölümü andıran uykunuzu dinlenme aracı kılan? O değil midir, gündüzü geçim temini ve ihtiyaçlarınızı gidermek için çalışıp çabalama vakti yapan? Allah değil midir, üstünüzdeki gökleri yedi katman halinde yaratan, göğü güneş, ay ve yıldızlarla donatan?

Tüm bu sayılanlar sayesinde yeryüzünde hayat devam eder; insanların, bitkilerin, denizlerin ve diğer varlıkların ihtiyaç duyduğu her şey elde edilir. Evet şanı yüce olan Allah, kudretiyle sıkıştırıp yoğunlaştırdığı bulutlardan yağmurlar yağdırır, böylece ölü arza hayat bahşeder. Yağan o su sayesinde yeryüzünde envai çeşit bitkiler yeşerir. Türlü renk, tad, koku ve güzelliklerde nice daneler, sebzeler, meyveler, bitki örtüsüyle sarmaş dolaş bahçeler ve bağlar oluşur. Çoğu zaman bu farklı güzelliklerin hepsi bir yerde toplanırlar. Elbette Yüce Mevla, her şeye kadirdir.

[2] Bu dünya hayatında belirli bir süre kalındıktan sonra, kıyamet gelip çatacaktır. O, vakti belirlenmiş gün, karar günüdür. Onun zamanı ne geri bırakılır ve ne de öne alınır. Ama onun zamanını Allah'tan başka kimse bilmez. O, kullar hakkında karar verilecek bir gündür. O gün, her hak sahibi, hakkını alır. O gün, sura üflenir ve siz insanlar öbek öbek gelirsiniz. O an, yer yarılıp bağrında sakladığı her şeyi ortaya çıkarır, kabirlerde yatan herkes diriltilip kaldırılır. O gün, gök de paramparça olacak, gökyüzünde delikler açılacak, kapılar oluşacaktır. Dağlar da yürütülüp seraba dönüşektir. Uzaktan bakan onları yerinde duruyor sanacak, ama aslında hiç bir şey kalmamıştır ortada. Çünkü dağlar yerlerinden sökülüp atılmış, geride hiç bir iz ve alamet bırakmamışlardır.

O sırada azgınlar için cehennemin de kapıları açılmıştır. Onların tek sığınağı ateştir o gün. Cehenneme girenler, orada asırlar boyu kalacaklar. Onların ne kadar kalacağını Allah'tan başka hiç kimse bilemez. Onlar orada ne bir serinlik tadacaklar ve ne de bir şey içecekler. Yalnızca kaynar sulardan ve cehennem ateşinin hararetinden çıkacak olan irinlerden içecekler Bu, onların yapıp ettiklerine uygun cezalardır. Çünkü onlar, hesaba çekileceklerine hiç inanmıyorlar, Allah'ın ayetlerini hep yalanlıyorlardı. İşte onlardır orada azabı tadacak olanlar. Azap da hiç bir zaman onlardan hafifletilmeyecektir. Onlar için o gün, azap dışında bir şey artmayacaktır.

إن للمتقين مفازا ﴿٣١﴾ حدائق وأعنابا ﴿٣٢﴾ وكواعب أترابا ﴿٣٣﴾
وكأسا دهاقا ﴿٣٤﴾ لا يسمعون فيها لغوا ولا كذابا ﴿٣٥﴾ جزاء من
ربك عطاء حسابا ﴿٣٦﴾ رب السماوات والأرض وما بينهما الرحمن
لا يملكون منه خطابا ﴿٣٧﴾ يوم يقوم الروح والملائكة صفا لا
يتكلمون إلا من أذن له الرحمن وقال صوابا ﴿٣٨﴾ ذلك اليوم الحق فمن
شاء اتخذ إلى ربه مآبا ﴿٣٩﴾ إنا أنذرناكم عذابا قريبا يوم ينظر المرء
ما قدمت يداه ويقول الكافر يا ليتني كنت ترابا ﴿٤٠﴾

سورة النازعات مكية وهي ست وأربعون آية

بسم الله الرحمن الرحيم
والنازعات غرقا ﴿١﴾ والناشطات نشطا ﴿٢﴾ والسابحات سبحا ﴿٣﴾
فالسابقات سبقا ﴿٤﴾ فالمدبرات أمرا ﴿٥﴾ يوم ترجف الراجفة ﴿٦﴾ تتبعها
الرادفة ﴿٧﴾ قلوب يومئذ واجفة ﴿٨﴾ أبصارها خاشعة ﴿٩﴾ يقولون أإنا
لمردودون في الحافرة ﴿١٠﴾ أإذا كنا عظاما نخرة ﴿١١﴾ قالوا تلك إذا
كرة خاسرة ﴿١٢﴾ فإنما هي زجرة واحدة ﴿١٣﴾ فإذا هم بالساهرة ﴿١٤﴾

٥٨٤

حزب

31-34. "Doğrusu, Allah'a karşı gelmekten sakınanlara kurtuluş, bahçeler, bağlar, göğüsleri tomurcuklaşmış yaşıt kızlar ve dolu kadehler vardır."
35. "Orada boş ve yalan söz işitmezler."
36. "Bunlar Rabbinin katından, hesapları karşılığı verilenlerdir."
37. "O, göklerin, yerlerin ve ikisi arasında olanların Rabbidir. O, önünde kimsenin konuşmayacağı Rahman olan Allah'tır."
38. "Ruh ve meleklerin dizi dizi durdukları gün, Rahman olan Allah'ın izni olmadan kimse konuşamayacaktır. Konuşan da ancak doğruyu söyleyecektir."
39. "İşte gerçek gün budur. Dileyen kimse, Rabbine götürecek bir yol benimser."
40. "Sizi, yakın gelecekteki bir azapla uyardık; o gün kişi elleriyle sunduğuna bakar ve inkarcı da: 'Keşke toprak olaydım' der."[3]

79 NÂZİÂT SURESİ

Nâziât Sûresi 46 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve çekip çıkaranlar anlamına Nâziat kelimesinden alır. Sûreye Sâhire (mahşer düzlüğü) ve Tâmme (baskın günü kıyamet) adı da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Canları boğarcasına şiddetle çekip alanlara and olsun.."[4]
2. "Canları kolaylıkla alanlara and olsun.."
3. "Süzülüp gidenlere and olsun.."
4. "Yarıştıkça yarışanlara and olsun.."
5. "İşleri yönetenlere and olsun."
6. "O gün bir sarsıntı sarsar."
7. "Peşinden bir diğeri gelir."
8. "O gün kalpler titrer."
9. "İnsanların gözleri yere döner."
10. "Onlar 'O çukurda gerçekten eski halimize mi döndürüleceğiz?' derler."
11. "Ufalanmış kemik olduğumuz zaman mı?"
12. "Derler ki: 'O takdirde bu zararına bir dönüştür'."
13. "Doğrusu bir tek çığlık yetecektir."
14. "Hepsi hemen bir düzlüğe dökülecektir."

[3] Allah'tan sakınan müttakî kullara ikram edilecek nimetler sayılmaktadır bu ayetlerde. İzzet ve hikmet kaynağı Yüce Allah tarafından onlara bahşedilen izzet ve ikramlar. Gerçekten bunlara nail olmak, kazançların en büyüğüdür. Üzüm bağları, rengarenk tad, koku ve şekilde meyve bahçeleri.. Tomurcuk göğüslü cennet kızları huriler.. Nefis meşrubatlarla dolu dolu kadehler.. Cennetlikler orada, ne boş bir lakırdı işitirler, ne bir yalan ve ne de gıybet dedikodu gibi çirkin bir söz..

İşte cennetliklere lütuf ve kerem sahibi Yüce Allah'ın ikramları.. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin sahibi olan Rahman Allah'ın sundukları.. O'nun katında, o gün hiç kimse bir söz söyleyemez. O gün, tüm yaratıklar Rahman ve Rahim olan Allah'ın huzurunda dizi dizi sıralanmışlardır. Hiç kimse konuşamaz o gün. Ancak Allah'ın kendisine konuşma izni verdikleri hariç. Onlar da ancak doğruyu söylerler. O gün, yalnızca dünya hayatında tevhid ehli olanlar izzet ve ikramlara nail olurlar. Onlar, bu dünyada iken o kıyamet gününün bilincinde yaşarlar, salih amel, güzelim söz ve davranışlarla o güne hazırlık yaparlar.

Bu güzelim sure, kulları Allah'ın azabından sakındırarak sona eriyor. Bu son bölümde Allah'ın buyruklarına baş kaldıranları uyaran ayetler yer alıyor. Evet o gün insan, dünyada iken yapıp ettiklerine bakar ve gördüğü dehşetli manzara karşısında inkarcı kafir şöyle feryat eder: Ah, keşke toprak olsaydım!

Gerçekten bu ifadeler, daha önceki Allah'ın merhamet ve şefkatine güveni aşılayan ayetlerin yanında, gönülleri Allah korkusuyla dopdolu kılan cümlelerdir.

[4] Bu ve bundan sonraki ayetlerde Yüce Rabbimizin üzerine yemin ettiği şeylerin ne olduğu konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Onların melekler, yıldızlar, ölüm, nefisler olabileceği söylenmiştir. Tefsircimiz bunlardan yıldızları tercih etmiştir. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, IX, 14-17.)*

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿١٥﴾ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾
اذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَل لَّكَ إِلَىٰ أَن تَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيَكَ
إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿٢١﴾ ثُمَّ
أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ فَنَادَىٰ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٤﴾ فَأَخَذَهُ اللَّهُ
نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ﴿٢٦﴾ أَأَنتُمْ
أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ ۚ بَنَاهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّاهَا ﴿٢٨﴾
وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا
﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٢﴾ مَتَاعًا
لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ
يَتَذَكَّرُ الْإِنسَانُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَن
طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾
وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ
الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنتَ
مِن ذِكْرَاهَا ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنتَهَاهَا ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا أَنتَ مُنذِرُ مَن يَخْشَاهَا ﴿٤٥﴾
كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا ﴿٤٦﴾

٥٨٥

15. "Musa'nın başından geçen olay sana geldi mi?"

16-17. "Hani Tuva'da, kutsal bir vadide, Rabbi ona şöyle hitap etmişti: Firavun'a git; doğrusu o azmıştır."

18. "Ona de ki: Arınmağa niyetin var mı?"

19. "Rabbine giden yolu göstereyim ki O'na saygı duyup korkasın."

20. "Bunun üzerine ona en büyük mucizeyi gösterdi."

21. "Ama o yalanladı ve baş kaldırdı."

22. "Sonra ardını dönüp yürüdü gitti."

23-24. "Nihayet adamlarını toplayıp 'Sizin en yüce rabbiniz benim' diye seslendi."

25. "Allah bunun üzerine onu dünya ve ahiret azabına uğrattı."

26. "Doğrusu bunda Allah'tan korkan kimseye ders vardır."[5]

27. "Sizi yaratmak mı daha zordur, yoksa göğü yaratmak mı?"

28. "Onu Allah bina edip yükseltmiş ve ona şekil vermiştir."

29. "Gecesini karartıp gündüzünü aydınlatmıştır."

30. "Ardından yeri düzenlemiştir."

31. "Suyunu ondan çıkarmış ve otlak yer meydana getirmiştir."

32. "Dağları yerleştirmiştir."

33. "Bunları sizin ve hayvanlarınızın geçinmesi için yapmıştır."

34. "Güç yetirilemeyen en büyük baskın geldiği zaman.."

35. "O gün, insan ne uğurda çalıştığını anlar."

36. "Cehennem her bakanın göreceği şekilde hortlatılır."

37-39. "İşte, azıp da dünya hayatını tercih edenin varacağı yer şüphesiz cehennemdir."

40-41. "Ama kim Rabbinin makamından korkup da kendini kötülükten alıkoymuşsa, varacağı yer şüphesiz cennettir."

42. "Senden kıyametin ne zaman gelip çatacağını sorarlar."

43. "Nerede senden onu anlatması?"

44. "Onun bilgisi Rabbine aittir."

45. "Sen sadece kıyametten korkanı uyaransın."

46. "Kıyameti gördükleri gün dünyada ancak bir akşam yahut bir kuşluk vakti kadar kalmış olduklarını sanırlar."[6]

[5] Surenin ilk ayetlerinde Yüce Rabbimiz, gökyüzünde süzülüp giden ve etrafa ışık saçan yıldızlara yemin ediyor. O'nun izni ve kudretiyle semada akıp duran ve sayısını Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği yıldızlara and içiyor. Birbirini izleyen ve zaman zaman süratli bir şekilde birbirini geçen yıldızlara yemin ediyor. Semada sürekli hareket halinde olan, bir ileri bir geri giden yıldızlara yemin ediyor. Şöyle ki Yüce Allah'ın yıldızlar hakkında koyduğu planlara göre onlar hareketlerini sürdürürler. Gerçekten de güneşi, ayı, yıldız ve gezegenleriyle tüm gök cisimleri Yüce Allah'ın kudretine delalet eden ayetlerdir. Tıpkı yerdeki varlıklar gibi. İnsan belki bu ayetlere bakar da onlardan ders alarak göklerin, yerin ve tüm her şeyin sahibi olan erişilmez güç ve kuvvetin sahibi Yüce Allah'ın varlığını, kudretini ve O'nun huzuruna çıkacağı anı düşünür.

İzzet ve hikmet kaynağı Yüce Yaratıcının bu ayetleri, kendileri için belirlenen süre dolunca, şiddetle sarsılırlar. Dağlar ve yeryüzü sarsıldıkça sarsılır. İşte o gün insan, ne oluyor bu yeryüzüne, diye hayretle sorar. O gün korkudan gözler yere çakılıp kalmıştır. Oysa o insanlar şöyle diyorlardı: Biz şu kabır çukurlarından çıkarılıp diriltileceğiz öyle mi? Evet aynen öyle, siz kabirlerinizden çıkarılıp o büyük toplantı yerine gideceksiniz!

Bir de şöyle diyorlardı: Biz, ufalanmış kemikler olduktan sonra mı tekrar diriltileceğiz? Eğer böyle bir şey gerçekleşirse, bu çok hüsranlı bir dönüş olur! Bu durum, bizim lehimize değil, tamamen aleyhimize olur!

Ama hiç de onların sandığı gibi değildir durum. Tek bir haykırış yetecektir o gün. Bir de bakarsın ki onların hepsi, uyanmış ve azaba doğru yol almaktadırlar!

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, Hz. Musa peygamberi mucizelerle destekleyerek Firavun'a gönderişini anlatıyor. Hani Firavun inatla inkarını sürdürüp taşkınlıkta ileri gidince, her şeye gücü yeten Yüce Allah onu yakalayıvermişti. İşte bu olayı hatırlatan Rabbimiz şöyle buyuruyor:

Ey Musa, git Firavun'a. Doğrusu o iyice azmıştır. Ona de ki, Allah'a inanarak O'nun hoşnutluğunu kazanmak ve affına mazhar olmak ister misin? İster misin, ben sana Allah'a nasıl kulluk edileceğini göstereyim ve seni kurtuluşa çıkarayım da, o korku ve dehşet anında sen de kurtulasın?

Hz. Musa, Firavun'a çok büyük mucizeler gösterdi. Bütün bunlar, kendisinin Allah katından gelmiş bir peygamber olduğunu ve getirdiklerinin apaçık gerçekler olduğunu gösteriyordu. Ama Firavun, onu yalanlayıp ona karşı geldi. Gerçekleri hep yalanladı ve Allah'ın peygamberine ve onun emrettiği şeylere başkaldırdı. Sonra Hz. Musa'yı terketti ve arkasını dönüp gitti. Hemen adamlarını topladı ve onları Hz. Musa'ya karşı direnmeye çağırdı. Onları toplayıp dedi ki: Ben sizin en yüce tanrınızım!

Sonuçta Yüce Allah, onu azabıyla yakalayıverdi. Onu dünya ve ahiret azabıyla cezalandırdı.

İşte ey Muhamed, sana ve senin getirdiğin gerçeklere karşı gelenlerin sonu da böyle olacaktır. Doğrusu Hz. Musa ile Firavun mücadelesinde apaçık deliller vardır. Yüce Allah'ın azamet ve kudretine işaret eden belgeler vardır tüm bunlarda. Ama bunlar, Yüce Allah'tan korkan kullar için bir ibrettir.

[6] Yüce Rabbimiz, öldükten sonra tekrar dirilmeyi inkar edenlere delil getirerek şöyle buyuruyor: Ey insanlar! Allah için sizi yaratmak mı daha zordur, yoksa gökleri ve yeri yaratmak mı? Elbette göklerin ve yerin yaratılması, sizin yaratılışınızdan çok daha çetindir. Gerçekten Yüce Allah, göğü bina edip yükseltti, onu direksiz bir biçimde yaratıp bir düzene koydu. Onun gecesini karartıp, gündüzünü güneşle aydınlık etti. Ardından yeri de dümdüz etti. Orada akarsular yarattı, çeşit çeşit bitkiler bitirip meralar oluşturdu. Yine onu dağlarla sağlamlaştırdı, böylece yeryüzü üzerinde yaşanılabilir bir hale geldi. Tüm bunlar, sizin dünyada rahatça yaşayabilmeniz, üzerinde huzurla çalışıp geçiminizi sağlayabilmeniz için yapılmıştır. Hem sizin için, hem de hayvanlarınızın yaşaması içindir bunlar. Evet Yüce Allah sizler için yeri yayıp döşedi, orada pınarlar fışkırttı, yerin bağrında gizlediği şeyleri ortaya çıkardı. Akan sularla envai çeşit ve güzellikte bitkiler ve ağaçlar varetti. Yeryüzüne koyduğu dağlar sayesinde, yeryüzüne yerleşmenize imkan tanıdı. Bunların hepsi kulları içindir, onların ve hayvanların ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri ve dünyanın sonuna kadar geçinip gitmeleri içindir.

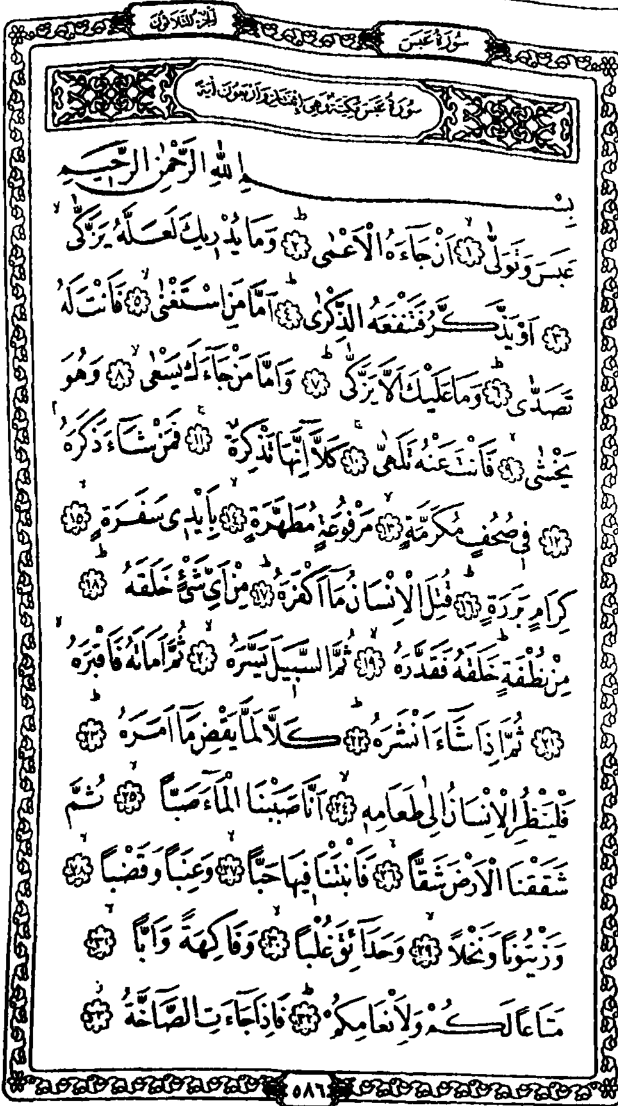
O dehşetli gün gelip kıyamet koptuğunda ise, insan yapıp ettiği hayır ve şerrin ne anlama geldiğini anlar. O gün Allah'tan korkmayan ve nefsini kötülüklerden arındırmayan kimse için cehennem hortlayacaktır. O gün azıp sapanların vay başına geleceklere! Onlar, hayatı sadece dünyadan ibaret sanmışlar ve dünyayı her şeyin önüne geçirmişler, onu ahirete tercih etmişlerdi. Sonunda onlar her şeyi kaybettiler. Artık ➡

➡ öylelerinin varacağı yer cehennemdi.

Rabbini makamından korkup nefsini kötülüklerden arındıran kimselere gelince.. Allah'ın huzurunda duracakları günün korkusuyla kendilerini kötülüklerden alıkoyup sürekli Rabbe itaata verenlere gelince.. İşte Allah onlardan razı ve hoşnut olmuş, onları da ikramlarıyla hoşnut etmiştir. Onların durağı ise cennettir. Onlar oraya varıp orada ağırlanacaklardır.

Ey Muhammed, onlar sana da sorarlar, senin ümetine de sorarlar, kıyamet ne zaman kopacak, diye. Ey Muhammed, sen de söyle, senin ümmetin de söylesin: Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allah bilir. Onun bilgisi göklerin ve yerin sahibi olan Yüce Allah katındadır. Kıyametin zamanını ne sen bilebilirsin, ne de bir başkası bilebilir. Onun bilgisi sadece Allah'a aittir. Onun zamanını kesinlikle ancak O bilir. Ey Muhammed, sen sadece bir uyarıcısın. Kıyametten korkanları uyarırsın yalnız. Zaten Biz seni, insanları uyarasın diye gönderdik. Allah'tan korkanlar, senin uyarına kulak verip sana uyarlar ve kurtuluşa ererler Seni yalanlayıp sana karşı gelenlere ise yazıklar olsun! Helak olacaklar, işte onlardır. Onlar o dehşetli kıyameti görünce, sanacaklar ki dünyada günün bir kaç saati kalmışlar. Çünkü o imkansız görüp durdukları kıyamet hiç ummadıkları ve beklemedikleri bir sırada gelip çatmıştır.

80 ABESE SÛRESİ

Abese Sûresi 42 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Sûreye ayrıca Sâhha (kulakları sağır eden ses) ve Sefere (değerli güvenilir katipler) de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2. "Yanına kör bir kimse geldi diye yüzünü asıp çevirdi."

3. "Ne bilirsin, belki de o arınacaktı."

4. "Yahut öğüt alacaktı da bu öğüt kendisine fayda verecekti."

5-6. "Ama sen, kendisini öğütten müstağni gören kimseyi karşına alıp ilgileniyorsun."

7. "Arınmak istememesinden sana ne?"

8-10. "Sen, Allah'tan korkup sana koşarak gelen kimseye aldırmıyorsun."

11. "Dikkat et; bu Kuran bir öğüttür."

12. "Dileyen onu öğüt kabul eder."

13-14. "O, kutsal kılınmış, yüceltilmiş, *arınmış sahifeler* üzerindedir."

15-16. "İyi ve saygı değer elçilerin eliyle yazılmıştır."

17. "Canı çıksın o insanın, o ne nankördür!"

18. "Allah onu hangi şeyden yaratmış?"

19. "Onu meniden yaratıp merhalelerden geçirerek ona şekil vermiş.."

20. "Sonra, yolu ona kolaylaştırmıştır."

21. "Sonra onu öldürür ve kabre koyar."

22. "Sonra, dilediği zaman onu tekrar diriltir."[7]

23. "Hayır; Allah'ın kendisine buyurduğunu hala yerine getirmemiştir."

24. "İnsan, yiyeceğine bir baksın.."

25. "Doğrusu Biz, suyu bol bol *indirmekteyiz*."

26-31. "Sonra yeryüzünü iyice yarmakta ve orada taneli ekinler, üzümler, sebzeler, zeytin, hurma ağaçları ve bahçelerde koca koca ağaçlı meyveler ve çayırlar bitirmekteyiz."

32. "Bunlar sizin ve hayvanlarınız için geçimliktir."

33. "O muazzam gürültü, kıyamet kopup geldiği zaman.."

[7] Abdullah b Ümmi Mektûm önceden müslüman olmuş bir kimseydi. Bir gün Hz. Peygamber @, Kureyşin ileri gelenleriyle ilgileniyor, onların müslüman olmaları için çırpınıyordu. O sırada peygamerden bir şeyler öğrenmek için Abdullah gelip 'Beni irşad et' dedi. Kendisi kör olduğu için peygamberin meşgul olduğunu bilemedi. Hz. Peygamber de ondan yüz çevirdi. İşte bunun üzerine bu ayetler indi:

Âma kimse geldi diye Peygamber yüzünü ekşitip yüz çevirdi. Hem sen ne bilirsin, belki o yapılan öğütlerden etkilenip arınacaktı.

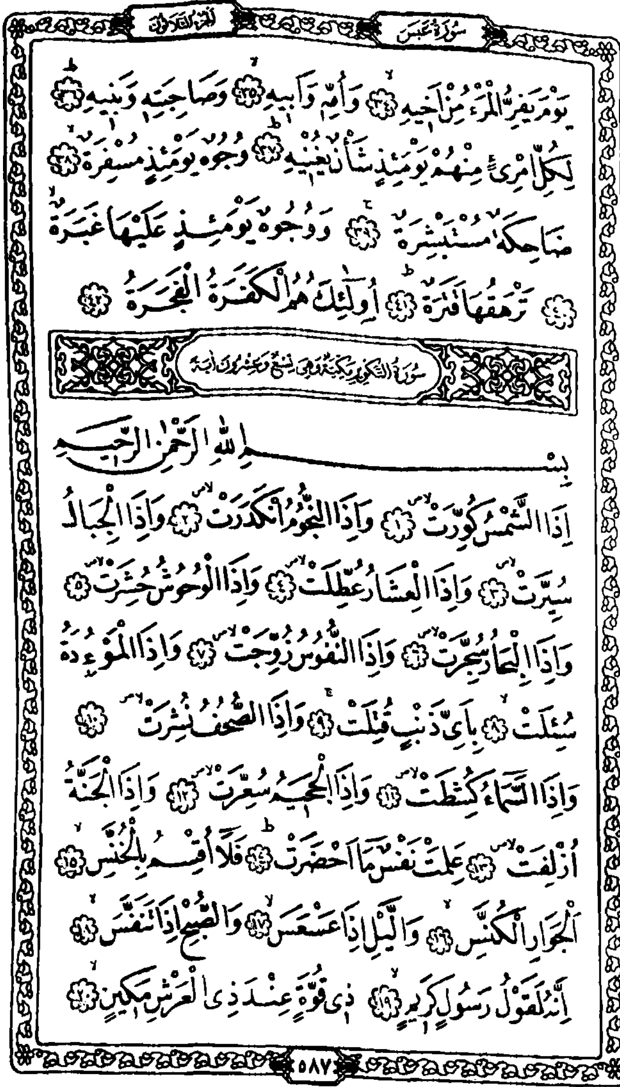
Bu uyarılardan sonra Peygamberimiz @ Abdullah'ı her gördüğünde ona şöyle iltifat ederdi: Rabbimin, kendisinden dolayı beni azarladığı adam merhaba!

Gerçekten de bu olay, Hz. Peygamberin Allah'ın elçisi olduğunun açık delilidir. Yüce Rabbin, peygamberini azarlaması da bir başka güzellik· Sen nereden bileceksin belki o, arınacak, alacağı öğütten faydalanacaktı! Yani o, peygamberden alacağı öğütlerin gereğini yerine getirecek, helalleri işleyecek ve haramlardan kaçınacaktı. Ey Allah'ın Rasülü, böyle öğüt almak için sana gelmiş olan birisinden, sen nasıl yüz çevirirsin ve haktan yüz çevirenlerle ilgilenirsin? Gerçeklerden müstağni davranan kimselerle ilgileniyor, onları yola getirmeye çalışıyorsun! Oysa Bizim doğru yolumuza ihtiyaç duymayan kimse ne kadar dünyalık sahibi olursa olsun, Bizim katımızda o bir hiçtir. Bir avuç toprak bile ondan daha değerli ve daha üstündür. İsterse o kişi tüm dünyanın sahibi olsun. Ama Bize iman eden kimse, dünyalık hiç bir şeyi olmayan kör bir kimse de olsa, o Bizim katımızda dünya ve dünyalıklardan çok daha değerlidir.

Ey Muhammed, senin elçiliğin, doğru yola gelmek isteyen insanlara öğüt vermeyi, sana indirilen gerçekleri açıklamayı gerektirir. Senin öğütlerin, gerçekleri dinleyip öğrenen ve onların gereklerini yerine getirenlere fayda verir. Gerçekten de sana indirilen Kur'ân hakikatin ta kendisidir. O yüce ve saygın sayfalarda yazılıdır. O, sana Allah katından, şerefli ve saygın elçilerin eliyle, o saygın meleklerin reisi, vahiy meleği Cebrail vasıtasıyla inmektedir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, insanlardan öldükten sonra dirilmeyi inkar edenleri kınayarak şöyle buyuruyor: Canı çıkasıca insan! Hz. Muhammed'e indirilen gerçeklere inanmayan kahrolasıca insan! O insan ne kadar da nankördür böyle! İnsan neden yaratıldığını bilmiyor mu yoksa? Allah onu neden yarattı? Basit bir su olan meniden yaratıp onu değerli bir varlık kılmadı mı? Ona anlayış ve idrak bahşetmedi mi? Onun dünya hayatında yaşamasına imkan sağlamadı mı? Onu Rabbini tanımaya davet etmedi mi? Yüce Yaratıcı, daha sonra insanın canını alacak ve onu kabre koyacaktır. Sonra da dilediği zamanda onu tekrar diriltip hesaba çekecektir.

34-36. "O gün, kişi kardeşinden, annesinden, babasından, karısından ve oğullarından kaçar."

37. "O gün, herkesin kendine yeter derdi vardır."

38-39. "O gün bir takım yüzler aydınlıktır, gülmekte ve sevinmektedir."

40-41. "O gün bir takım yüzler de tozlanmış ve onları karanlık bürümüştür."

42. "İşte bunlar inkarcı olanlar, Allah'ın buyruğundan çıkanlardır."[8]

81 TEKVÎR SÛRESİ

Tekvîr Sûresi 29 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve dürmek anlamına gelen kelimeden alır. Süreye ayrıca Küvvirat ve İzeşşemsü de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Güneş dürülüp ışığı kalmadığı zaman.."

2. "Yıldızlar düşüp, söndüğü zaman.."

3. "Dağlar yürütüldüğü zaman.."

4. "Doğurması yaklaşmış develer başıboş bırakıldığı zaman.."

5. "Yabani hayvanlar bir araya toplatıldığı zaman.."

6. "Denizler kaynaştırıldığı zaman.."

7. "Canlar bedenlerle birleştirildiği zaman.."

8-9. "Kız çocuğun hangi suçtan ötürü öldürüldüğü kendisine sorulduğu zaman.."

10. "Sayfalar açıldığı zaman.."

11. "Gök yerinden oynatıldığı zaman.."

12. "Cehennem alevlendirildiği zaman.."

13. "Cennet yaklaştırıldığı zaman.."

14. "İnsanoğlu önceden ne hazırladığını görecektir."

15-16. "Gündüz sinip geceleri gözüken gezegenlere and olsun.."

17. "Kararmaya başlayan geceye and olsun.."

18. "Ağarmaya başlayan sabaha and olsun ki.."

19-21. "Bu Kuran, arşın sahibi katında değerli, güçlü, sözü

[8] Evet gerçekten insan, Rabbinin kendisine emrettiği şeyleri yerine getirmemektedir. Kendisine verilen fırsatlar bitmekte, ama insan hala Rabbinin emrine dönmemektedir. İnsan dönüp yiyeceğine bir baksın.. Burada sayılanlarla öldükten sonra dirilmeye delil getirilmektedir. Şöyle ki, kuru bir toprağa hayat verip envai çeşit bitkiler yetiştiren Yüce Allah, çürüyüp toprağa karışmış kemikleri de diriltip hayata döndürür.

İnsan hiç düşünmüyor mu, Biz nasıl sular indiriyoruz ölü arzın üzerine? Biz yağmurlarla yeryüzünü yarıp ona hayat veriyor ve insan için orada yiyecek ve içecekler çıkarıyoruz. Orada taneli ekinler, üzümler, zeytin, hurma, sebzeler ve yemyeşil bahçeler yetiştiriyoruz.. Farklı renk ve tadlarda pek çok yiyecek varediyoruz. Bunların hepsi hem sizin, hem de hayvanlarınız içindir. Kıyamete kadar sizler, bunlarla beslenip geçinirsiniz. Yüce Allah'ın bunca nimetlerine hala şükretmeyecek misiniz?

Yüce Mevla, insana bahşettiği, insan için çok önemli olan bunca nimeti saydıktan sonra, ona kıyameti hatırlatmaya başladı. Evet kıyamet mutlaka kopacaktır. Ey insanlar, kadınıyla erkeği ile size düşen, kıyamet gününü düşünüp ona hazırlık yapmanızdır. Zira o gün, kişi kardeşinden, anasından, babasından, karısından ve çocuklarından kaçacaktır. O gün herkesin kendine yeter derdi vardır, onunla ilgileneceği için başka hiç bir şeye bakamayacaktır.

O dehşetli kıyamet günü insanlar iki gruba ayrılacaklardır: O gün bir takım yüzler vardır, ışıl ışıl, gülümseyip sevinen yüzler. Bir takım yüzler de vardır ki, üzerleri toz toprak kaplıdır ve simsiyahtır. Bunlar, nankör isyankarlardır. İç dünyalarına iman yerleşmemiş ve davranışlarına yansımamış inkarcılardır. Onlar Allah'a inanmayan, peygamberini dinlemeyen bedbahtlardır. Allah'ın azab ve gazabı onların üzerine olsun!

مطاع ثم أمين ﴿٢١﴾ وما صاحبكم بمجنون ﴿٢٢﴾ ولقد رآه بالأفق المبين
﴿٢٣﴾ وما هو على الغيب بضنين ﴿٢٤﴾ وما هو بقول شيطان رجيم ﴿٢٥﴾
فأين تذهبون ﴿٢٦﴾ إن هو إلا ذكر للعالمين ﴿٢٧﴾ لمن شاء منكم
أن يستقيم ﴿٢٨﴾ وما تشاءون إلا أن يشاء الله رب العالمين ﴿٢٩﴾

سورة الانفطار مكية وهي تسع عشرة آية

بسم الله الرحمن الرحيم

إذا السماء انفطرت ﴿١﴾ وإذا الكواكب انتثرت ﴿٢﴾ وإذا البحار فجرت ﴿٣﴾
وإذا القبور بعثرت ﴿٤﴾ علمت نفس ما قدمت وأخرت ﴿٥﴾ يا أيها
الإنسان ما غرك بربك الكريم ﴿٦﴾ الذي خلقك فسواك فعدلك ﴿٧﴾
في أي صورة ما شاء ركبك ﴿٨﴾ كلا بل تكذبون بالدين ﴿٩﴾ وإن عليكم
لحافظين ﴿١٠﴾ كراما كاتبين ﴿١١﴾ يعلمون ما تفعلون ﴿١٢﴾ إن الأبرار لفي
نعيم ﴿١٣﴾ وإن الفجار لفي جحيم ﴿١٤﴾ يصلونها يوم الدين ﴿١٥﴾ وما هم
عنها بغائبين ﴿١٦﴾ وما أدراك ما يوم الدين ﴿١٧﴾ ثم ما أدراك ما
يوم الدين ﴿١٨﴾ يوم لا تملك نفس لنفس شيئا والأمر يومئذ لله ﴿١٩﴾

٥٨٨

سورة

dinlenen ve güvenilen şerefli bir elçinin getirdiği sözdür."

22. "Arkadaşınız asla deli değildir."

23. "And olsun ki, o, Cebrail'i apaçık ufukta görmüştür."

24. "Peygamber, görülmeyenler hakkında söylediklerinden ötürü töhmet altında tutulamaz."

25. "Bu Kuran, kovulmuş şeytanın sözü olamaz."

26. "Nereye gidiyorsunuz?"

27-28. "Kuran, ancak aranızda doğru yola girmeyi dileyene ve alemlere bir öğüttür."

29. "Alemlerin Rabbi olan Allah dilemedikçe sizler bir şey dileyemezsiniz."[9]

82 İNFİTÂR SÛRESİ

İnfitâr Sûresi 19 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve ayrılma, yarılıp yırtılma anlamına gelen kelimeden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Gök yarıldığı zaman.."

2. "Yıldızlar dağılıp döküldüğü zaman.."

3. "Denizler kaynaştığı zaman.."

4. "Kabirlerin içi dışa çıktığı zaman.."

5. "Herkes, ne yaptığını ve ne yapmadığını görür."

6-8. "Ey insanoğlu! Seni yaratıp sonra şekil veren, düzenleyen, mütenasip kılan, istediği şekilde seni terkip eden, çok cömert olan Rabbine karşı seni aldatan nedir?"

9. "Hayır, hayır; doğrusu siz dini yalanlıyorsunuz."

10-12. "Oysa, yaptıklarınızı bilen değerli yazıcılar sizi gözetlemektedirler."

13. "İyiler şüphesiz nimet içindedirler."

14. "Allah'ın buyruğundan çıkanlar cehennemdedirler."

15. "Din Günü oraya girerler."

16. "Oradan bir daha ayrılamazlar."

17. "Din Gününün ne olduğunu sen nereden bilirsin?"

18. "Evet, Din Gününün ne olduğunu nereden bileceksin?"

19. "O gün, kimsenin kimseye hiçbir fayda sağlamayacağı bir gündür. O gün buyruk, yalnız Allah'ındır."[10]

[9] Yüce Rabbımiz, kıyamet günü olacakları insana bildiriyor. Sura üfürüldüğünde, kabirdekiler diriltilip çıkarılır, bir anda dünya bütünüyle yerle bir olur, güneş dürülüp söner, artık etrafa ışık saçmaz olur, yıldızlar yerlerinden sökülüp etrafa atılır, yeryüzü sarsıldıkça sarsılır. Artık dağlar yerlerinden sökülmüş ve toz duman olmuştur, yeryüzü de dümdüz ve bomboş olmuşutur. Denizler kaynatılıp alev alev yanan bir ateşe dönüşmüştür. Işte o an nefisler, işledikleri hayır yahut şerlerle buluşur. O an Yüce Allah kullarına şu soruyu yöneltir: Masum hayatlara nıçin son verildi, sabi çocuklar niçin diri diri katledilip toprağa gömüldü? Bu soruyla beraber amel defterleri açılır ve herkes yapıp ettiklerini oradan okumaya başlar.

Yüce Rabbimiz kararan geceye ve ağarmaya başlayan gündüze yemin ediyor ve yeminin ardından cevap geliyor: Doğrusu o Kur'ân, şerefli bir elçinin sözüdür. O, onu Rabbin katından getirmektedir. O elçi güçlü, kuvvetli, güvenilir ve saygın biridir. O, Rabbi katında şerefli bir elçi olup müminler ona itaat ederler. O elçı güvenilir bir kimsedir. O, asla cinlenmiş bir deli değildir. Aksine o, akıl, izan sahibi bir deha, Rabbine ve kullarına karşı son derece dürüst bır şahsiyettir. Onun Allah katında, özel ve güzel bir konumu vardır. Andolsun ki o, Rabbinin cemalini görmüş ve O'na teslim olmuştur. Ona vahyedilenler gerçeğin ta kendisidir. Ona vahyedilen gerçeklere, şeytan ve cinlerden asla batıl karışmaz.

Gerçek bu şekilde ortada iken, nereye gidiyorsunuz? Kur'ân'ın gerçek bir hak kelamı olduğu apaçık ortada iken, hangi akıla kulluk ederek onu yalanlıyor ve inkar ediyorsunuz? Gerçekten Kur'ân, tüm alemlere öğüttür. Sizden dileyen onun rehberliğinde doğru yolu bulur. Doğru yol bulmak isteyene Kur'ân yeter. O, onun için yegane rehber ve kurtuluş kaynağıdır. Ey insanlar, şunu da bilin ki, alemlerin Rabbi olan Yüce Allah dilemedikçe, siz dileyemezsiniz. O'nun izni olmadan siz, hiç bir şey yapamazsınız. Siz, her şeyinizle O alemlerin Rabbinin dilemesine bağlısınız.

[10] Yüce Rabbimiz, bizlere kıyamet gününü ve o gün insanın başına gelecekleri hatırlatıyor. Evet o gün insan hesaba çekilecek ve yapıp ettiği her şeye tanık olacaktır. Yapıp ettikleri onun ya lehine olacak, ya da aleyhine olacaktır. Tüm bunlar, göğün yarılıp parçalandığı, yıldızların yerlerinden sökülüp etrafa saçıldığı, denizlerin kaynaşıp sularının tükendiği ve kabirlerde yatanların dirilip dışarıya çıkarıldığı an olacaktır. O an, herkes yaptığı ve yapmayı sonraya bıraktığı hayır şer ne varsa hepsini bilecektir.

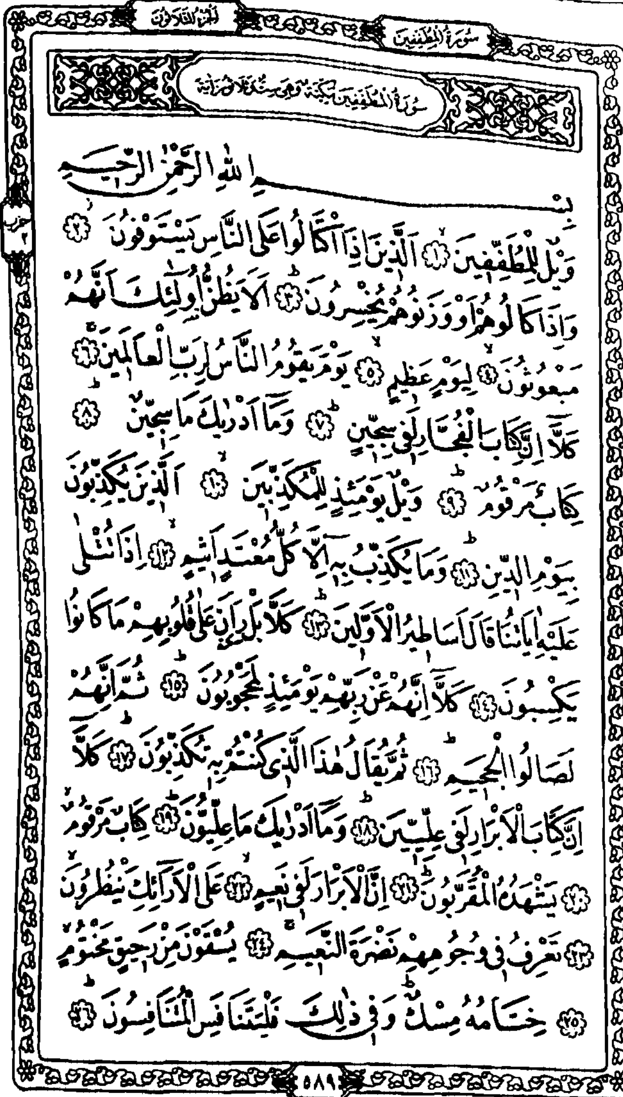
Hal böyleyken ey insan, seni kerem sahibi Rabbine karşı aldatan nedir? Sana ne oluyor da bunca nimetine rağmen Rabbine isyan ediyorsun? Bu cümleler dehşetli tehditler içeren ifadelerdir.

O Allah ki, seni yarattı, sana en güzel bir biçimde suret verdi ve her şeyinle seni mükemmel kıldı. Sana yakışan uyumlu bir beden ve şekil verdi. Seni, her şeyi yerli yerince ve ayakta durabilecek güçte yarattı. Tüm bu izzet ve ikramlar karşısında Rabbine karşı gelmen sana yakışır mı? Tüm bu gerçeklere rağmen, nasıl olur da hesap gününü yalanlayabilirsin? Seni Rabbine isyana götüren şey, ahiret gününe inanmamandan başkası değildir.

Yoksa siz, üzerinizde koruyucu melekler olduğundan habersiz misiniz? Oysa sizi şeytanların vesveselerinden koruyan ve yaptıklarınızı birbir kaydeden melekler sizinle beraberdir. Onlar, Yüce Allah'ın izniyle sizin tüm yaptıklarınızı bilirler ve hayır şer ne yaparsanız hepsini birbir kaydederler.

Sonraki ayetlerinde de Yüce Mevlamız, iyilerin nimetler yurdu cennete, yoldan çıkmış kötülerin ise ateşler diyarı cehenneme atılacaklarını haber veriyor. Evet, yararlı işler yapan salih kullar, nimet yurdu güzelim cennetlerdedir. Yoldan çıkmış azgınlar ise, ahirette cehenneme atılacaklardır. Onlar oradan bir daha çıkamayacaklardır.

Hesap gününün ne olduğunu, nasıl bir şey olduğunu sen nereden bileceksin? Bu soru, kıyamet gününün dehşetli bir gün olduğunu vurgulamaktadır. Bu soru, bir kere daha tekrarlanarak tekid ediliyor. Ardından gelen ayetler de o günü açıklıyorlar: Sen nereden bileceksin hesap gününün ne olduğunu? Gerçekten o, Yüce Yaratıcının kullarına görüneceği büyük gündür. O gün, kimse kimseye bir şey yapamaz. O gün, hiç kimse, bir diğerine bir yarar sağlayamaz, içerisine düştüğü durumdan kurtaramaz. Ancak Allah'ın diledikleri hariç. O gün, buyruk tümüyle izzet ve hikmet kaynağı Allah'ındır. O gün, Allah'tan başka ne bir otorite vardır, ne de bir hükümdar. Hükümranlık o gün, yalnızca O'nundur.

83 MUTAFFİFİN SÛRESİ

Mutaffifîn Sûresi 36 ayet olup Mekke'de en son inmiş olan sûredir. Bir görüşe göre sûre, ilk dönemlerde inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve ölçüde-tartıda hile yapanlar anlamına gelen kelimeden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-3. "İnsanlardan, kendileri bir şeyi ölçerek aldıkları zaman tam alan; ama onlara bir şeyi ölçüp tartarak verdiklerinde eksik tutan kimselerin, vay haline!"

4-5. "Bunlar, büyük bir günde tekrar dirileceklerini sanmıyorlar mı?"

6. "O gün insanlar alemlerin Rabbının huzurunda dururlar."

7. "Sakının; Allah'ın buyruğundan dışarı çıkanlar, muhakkak 'Siccin' adlı defterde yazılıdır."

8. "Siccin'in ne olduğunu sen nereden bilirsin?"

9. "O, yazılmış bir kitaptır."

10. "Yalanlayanların o gün, vay haline!"

11. "Onlar, kıyamet gününü yalanlamış olanlardır."

12. "Oysa onu mütecaviz günahkardan başka kimse yalanlamaz."

13. "Ona ayetlerimiz okunduğu zaman 'Öncekilerin masalları' der."

14. "Hayır, hayır; onların kazandıkları kalplerini paslandırıp körletmiştir."

15. "Hayır; doğrusu onlar o gün, Rablerinden yoksun kalacaklardır."

16. "Sonra onlar, şüphesiz, cehenneme gireceklerdir."

17. "Sonra da: 'Yalanlayıp durduğunuz işte budur' denecektir."[11]

18. "Hayır hayır, iyilerin defteri Illiyyindedir."

19. "O Illiyi'n'in ne olduğunu sen bilir misin?"

20-21. "O, gözde meleklerin gördüğü, yazılı bir kitaptır."

22-23. "İyiler, şüphesiz, nimet içinde ve tahtlar üzerinde etrafı seyrederler."

24. "Onları, yüzlerindeki nimet pırıltısından tanırsın."

25-26. "Sonunda misk kokusu bırakan, ağzı kapalı saf bir içecekten içerler. O halde iyi şeyler için yarışanlar, bunun için yarışsınlar."

[11] Allah'tan korkmadan eksik ölçüp tartanlara yazıklar olsun! Onlar, insanlardan bir şeyi alırken fazla fazla ölçüp alırlar, ama insanlara bir şey verirken eksik ölçüp tartarlar. Onlar, yarın kıyamet günü Rablerinin huzuruna çıkıp yaptıklarından hesaba çekilmeyeceklerini mi sanıyorlar? O kendileri alırken fazla fazla ölçtükleri halde, insanlara verirken eksik ölçüp tartanlar, yarın Rabbin huzurunda hak sahiplerinin kendilerinden haklarını almayacağını mı sanıyorlar? Onlar, diriltilip sorgulanmayacaklarını mı sanıyorlar? Hayır hayır, hiç de sandıkları gibi değil. Onlar yarın o büyük günde hesaba çekilecekler. O gün herkes, alemlerin Rabbinin huzuruna çıkacaktır. Onlar o günden korkmuyorlar mı? Gizli açık her şeyi bilen Yüce Allah'ın huzuruna çıkacakları o dehşetli günde rezil olmaktan çekinmiyorlar mı? O gün kaybeden kimse, kızgın ateşe atılacaktır.

Şunu hiç bir zaman unutmayınız ki, yoldan çıkıp haksızlık yapan, haddi aşan herkes, kıyamet günü Yüce Rabbin huzurunda yaptıklarının hesabını verecektir. Böylelerinin varacağı yer Siccîn'dir. Siccîn'in ne olduğunu sen nereden bileceksin? Siccîn kelimesi, zindan anlamına gelen 'sicn' kelimesi ile aynı kökten olup çok dar ve sıkıntılı yer anlamındadır Siccîn, kesintisiz azabın olduğu dehşetli cehennem zindanının adıdır. O gün, kıyameti yalanlayanların vay başına gelenlere! Onlar kıyametin kopacağına ihtimal vermiyorlar ve ahirete inanmıyorlardı. Oysa kıyamet gününü ancak, dünya ve ahiretlerini berbat edenler yalanlarlar. Taşkınlık yapan, günah konuşup günah işleyenler onu yalanlarlar. Onlar, hakikata karşı çıkan Allah düşmanlarıdır.

Onlara, Rablerinin ayetleri okunduğunda, taşkınlık ve azgınlık içerisinde şöyle derler: Bunlar eskilerin masalları! Oysa iş, hiç de sandıkları gibi değildir. Aksine o okunanlar Yüce Allah'ın bildirdiği gerçeklerdir. İşledikleri günah ve isyan sebebiyle onların gönülleri paslanmış ve körelmiştir.

Hayır hayır, o yoldan çıkmış kafirler, yarın kıyamet günü, gerçeği yalanlayıp; Allah'a karşı taşkınlık yapmaları nedeniyle, Aziz ve Alim olan Yüce Rab'den mahrum olacaklardır. O'nun cemalinden ve O'nun rahmetinden mahrum olacaklardır. Sonra onlar, cehenneme atılacaklar ve kınanıp azarlanarak kendilerine şöyle denilecektir: Dünyada iken yalanlayıp durduğunuz şeyler, gerçek miymiş, yoksa değil miymiş? Siz dünyada iken, elinizde batıl, peygamberlerle savaş halindeydiniz. Son olarak da peygamberlerin sonuncusu ve efendisi olan Hz. Muhammed'e @ karşı savaş açmıştınız.

وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا
كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٠﴾
وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا
إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَالْيَوْمَ
الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ
يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الْانْشِقَاقِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْأَرْضُ
مُدَّتْ ﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾
يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ
كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ
أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ
يَدْعُو ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾

٥٩٠

27-28. "Onun katkısı gözdelerin içtiği yüce kaynaktandır."

29. "Suçlular, şüphesiz, inanmış olanlara gülerlerdi."

30. "Yanlarından geçtikleri zaman da birbirlerine göz kırparlardı."

31. "Taraftarlarına vardıklarında bununla eğlenirlerdi."

32. "İnananları gördükleri zaman: 'Doğrusu bunlar sapık olanlardır' derlerdi."

33. "Oysa kendileri, inananlara gözcü olarak gönderilmemişlerdi."

34. "Bugün de, inananlar inkarcılara gülerler."

35. "Tahtlar üzerinde seyrederler."

36. "Nasıl, inkarcılar yaptıkları şeylerin karşılığını buldular mı?"[12]

84 İNŞİKÂK SÛRESİ

İnşikâk Sûresi 25 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve yarılma anlamına gelen kelimeden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2. "Gök yarılıp Rabbine boyun eğdiği zaman, ki gök boyun eğecektir."

3-5. "Yer düzeltilip, içinde olanları dışarı atarak boşaldığı zaman ve yer Rabbine boyun eğdiği zaman, ki yer boyun eğecektir."

6. "Ey insanoğlu! Sen Rabbine kavuşuncaya kadar çalışıp çabalarsın, sonunda O'na kavuşacaksın."

7-9. "Amel defteri kendisine sağından verilen kimse, kolay geçireceği bir hesaba çekilir ve arkadaşlarının yanına sevinçle döner."

10-12. "Ama amel defteri kendisine arkasından verilen kimse: 'Mahvoldum' diye bağırır ve çılgın alevli cehenneme girer."

13. "Çünkü o, dünyada, adamlarının yanında iken zevk içindeydi."

[12] Evet, Allah'ın peygamberlerine inanan ve Allah'tan başka hiç kimseden korkmayanlar o gün, İlliyyîn'dedirler. Ey insan sen nereden bileceksin, İlliyyîn'in ne olduğunu? İlliyyîn, tevhid ehli için hazırlanmış yüce makamlardır. O süslü makamlarda, Allah'ın gözde kullarının defterleri saklıdır. O yazılı defterleri, ancak Allah'ın gözde kulları okurlar. İşte sözlerinde duran ve hep Allah için çalışan iyilerin, Allah'ın has kullarının makamı! Onlar nimet cennetlerindedirler. Hem de tahtlarına kurulmuş bir halde etrafı seyrederler. Onlar, Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanmanın verdiği nur ve aydınlıkla yüzlerinin parlaklığından tanınırlar. Onlar cennetlerde, sonu misk kokan mühürlü halis içeceklerden içerler. İşte Allah'ın hoşnutluğu da buradadır. O halde yarışanlar bunun için yarışsınlar, çalışanlar bunun için çalışsınlar. O cennet içeceklerinin katkısı, gözdelerin içeceği olan kaynaktandır. Ona Allah'ın gözde kullarından başkaları yaklaşamaz.

Dünya hayatında günahlara dalanlar, Allah'ı layıkıyla tanımadıkları için, müminlere gülerler ve onlarla alay ederlerdi. Onlar, müminlerle karşılaştıklarında, kaş göz işareti yaparlar ve yandaşlarının yanına döndüklerinde müminlerle dalga geçerlerdi. Onlarla alay ederek, bunlar sapıklardır, derlerdi. Çünkü onlar kendileri gibi putperest değildiler. O inkarcılar, müminlerin üzerine gözcü mü tayin edildiler yoksa?

İşte bu gün sen, o inkarcılara bir bak! Artık kimin doğru yolda olduğu ortaya çıkmıştır. O gün de müminler, onlara gülerler. Hem de tahtlarına kurulmuş bir halde etrafı seyrederek. Cennet nimetlerinin içerisinde yüzerler onlar. Kafirler anladılar mı bugün, ne yaptıklarını? Dünyada iken müminlere gülüp onlarla alay etmelerinin cezasını gördüler mi, yoksa görmediler mi? Elbette gördüler,onlar yaptıklarının cezasını eksiksiz olarak çekecekler.

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾ فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ﴿١٦﴾
وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿١٨﴾ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ﴿١٩﴾ فَمَا لَهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢١﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا
يُكَذِّبُونَ ﴿٢٢﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

سُورَةُ الْبُرُوجِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اثْنَتَانِ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ
﴿٣﴾ قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ
﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا
بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ
عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾

٥٩١

14. "Zira o, bir daha dirilip dönmeyeceğini sanmıştı."

15. "Bilin ki, Rabbi onu şüphesiz görmekteydi."

16. "Şafağa[13] and olsun.."

17. "Geceye ve gecenin içinde olan şeylere and olsun.."

18. "Dolunay halindeki aya and olsun ki.."

19. "Şüphesiz siz bir durumdan diğerine uğratılacaksınız."

20. "Onlara ne oluyor da inanmıyorlar?"

21. "Onlara Kuran okunduğu zaman neden secde etmiyorlar?"[14]

22. "Aksine, inkarcılar yalanlıyorlar."

23. "Oysa, Allah, onların sakladıklarını çok iyi bilir."

24. "Onlara can yakıcı azabı müjde et."

25. "Yalnız, inanıp yararlı işler işleyenlere, onlara, kesintisiz ecir vardır."[15]

85 BURÛC SÛRESİ

Burûc Sûresi 22 ayet olup Mekke'de, Mekkelilerin dinlerinden dönmeleri için müslümanlara yoğun baskı ve işkence yaptıkları dönemlerde inmiştir. Sûre, adını burçlar anlamına gelen ve ilk ayette geçen Bürûc kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "İçinde burçları bulunan göğe and olsun.."

2. "Söz verilen kıyamet gününe and olsun.."

3. "Şahitlik edene ve edilene and olsun.."

4-7. "Hazırladıkları hendekleri, tutuşturulmuş ateşle doldurarak onun çevresinde oturup, inanmış kimselere dinlerinden dönmeleri için yaptıkları işkenceleri seyredenlerin canı çıksın!"

8-9. "Bu inkarcıların, inananlara kızmaları; onların sadece, göklerin ve yerin hükümranlığı kendisinde bulunan ve övülmeğe layık ve güçlü olan Allah'a inanmış olmalarındandır. Oysa Allah her şeye şahittir."

10. "Ama inanmış erkek ve kadınlara işkence ederek onları dinlerinden çevirmeğe uğraşanlar, eğer tevbe etmezlerse, onlara cehennem azabı vardır. Yakıcı azap da onlaradır."

11. "Şüphesiz inanıp yararlı işler işleyenlere, onlara, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır. Bu, büyük kurtuluştur."

[13] Ayette geçen şafak, akşamın alaca karanlığı, gündüz, güneş olarak da anlaşılmıştır. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, IX, 65-66.)*

[14] Dikkat secde ayetidir.

[15] Evet, kıyamet kopunca, dünya hayatının düzeni bozulacak, her şey alt üst olacak, gökler parçalanıp dağılacaktır. Yer içinde sakladığı tüm cesedleri dışarı atacaktır, o an. Kabirlerinden atılanlar yeniden hayata döndürüleceklerdir. O gün, yeryüzü Rabbinin emrine boyun eğmiştir. Zaten ona düşen, Rabbini dinleyip emirlerine boyun eğmekti. Çünkü Yüce Allah, her şeye gücü yeten, her şeyin huzurunda boyun eğdiği ve dilediği her şeyi yerine getiren ve emirlerine karşı konulamaz güçtür.

Ey insan, sen nice zamandır dünya peşinde koşup duruyordun. Ama işte bugün sorgulanmak üzere Rabbinin huzuruna çıkacaksın. Aslında sen, hep Rabbine doğru koşuyordun. Artık bugün, yapıp ettiğin her şey önüne konulacaktır. Cennette mutlu ve bahtiyar olmak, amel defteri sağ tarafından verilen müminlerin hakkıdır. Onlar, kolay bir hesaba tabi tutulacaklar ve sevinç içerisinde yakınlarının yanına dönecektir. Yüce Allah'ın kendisine bahşettiği nimetlerden dolayı sevince garkolmuş bir halde, kendisiyle beraber olan müslüman kardeşlerinin yanına dönecektir.

Amel defterleri sol ve arka tarafından verilen kafir ise, eyvah mahvoldum, diyerek feryat edecektir. Böyleleri cehenneme çağrılacak ve ateşe atılacaktır. Alevi hiç sönmeyecek olan cehennem ateşi onları beklemektedir. Oysa onlar, dünyada iken yandaşları arasında mutluydular. Ahireti tamamen unutup dünyaya dalmış bir halde, başına gelecekleri hiç düşünmüyorlardı. Sonuçta bu geçici mutluluğun ardından, hiç bitmeyecek bir sıkıntı gelip çattı. Oysa o kişi, hayatının hiç değişmeyeceğini, Allah'ın huzuruna çıkmayacağını sanmıştı. Halbuki Yüce Rab, onun her halini görüp gözetmekteydi. O, onun gizlediklerini de bilmekteydi, açığa vurduklarını da. Evet, o kişi tıpkı ilk yaratıldığı gibi, öldükten sonra tekrar diriltilecek ve yaptıklarının cezasını çekecektir. Elbette Yüce Allah, onun her şeyini bilmektedir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, şafak vaktine, kararan geceye ve dolunay halindeki aya yemin etmektedir. Bunların hepsi Allah'ın büyük ayetlerindendir. Yüce Allah'ın izniyle tüm bu vakitlerde melekler dolaşır dururlar.

O halde onlara ne oluyor da inanmıyorlar ve kendilerine Kur'ân okunduğunda secdelere kapanmıyorlar?! Üstelik o kafirler, gerçeği ve Allah'ın vadettiği şeyleri yalanlıyorlar. Ama Yüce Allah, onların içlerinde gizlediklerini de bilip durmaktadır. Onlar yaptıkları iyiliklerin mükafatını görecekler, işledikleri kötülüklerin de cezasını çekeceklerdir. Allah'ı, peygamberlerini ve kitaplarını inkar edenler için ise, can yakıcı bir azap vardır. Ama Allah'a, peygamberlerine ve kitaplarına inanıp yararlı davranışlarda bulunanlara, kesintisiz mükafatlar vardır. Onlara müjdeler olsun. Cennetler, cennet pınarları, yüce makamlar ve bol bol nimetler onları beklemektedir

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ
الْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ
الْجُنُودِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ
مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿٢١﴾ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الطَّارِقِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ سَبْعَ عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾ النَّجْمُ الثَّاقِبُ
﴿٣﴾ إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٤﴾ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾
خُلِقَ مِنْ مَاءٍ دَافِقٍ ﴿٦﴾ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٧﴾ إِنَّهُ عَلَىٰ
رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٩﴾ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿١٠﴾
وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١١﴾ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ لَقَوْلٌ
فَصْلٌ ﴿١٣﴾ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿١٤﴾ إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٥﴾
وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾ فَمَهِّلِ الْكَافِرِينَ أَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا ﴿١٧﴾

سُورَةُ الْأَعْلَىٰ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ تِسْعَ عَشْرَةَ آيَةً

٥٩٢

بِسْمِ

12. "Doğrusu Rabbinin yakalaması amansızdır."

13. "Önce yaratıp sonra bunu tekrar eden O'dur."

14-15. "Yüce Arşın sahibi, çok seven, bağışlayan O'dur."

16. "Her dilediğini mutlaka yapandır."

17-18. "Firavun ve Semud ordularının haberi sana geldi mi?"

19. "Doğrusu inkar edenler, hep yalanlayagelmişlerdir."

20. "Oysa Allah onları ardlarından çevirmiştir."

21-22. "Doğrusu sana vahyedilen bu Kitap, Levhi Mahfuz'da bulunan şanlı bir Kuran'dır."[16]

86 TÂRIK SÛRESİ

Târık Sûresi 17 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve gece yıldızı anlamına gelen Tarık kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Göğe ve gece ortaya çıkana and olsun."

2. "Gece ortaya çıkanın ne olduğunu sen bilir misin?"

3. "O, ışığıyla karanlığı delen yıldızdır."

4. "Üzerinde gözetici olmayan kimse yoktur."

5. "Öyleyse insan neden yaratıldığına bir baksın."

6-7. "O, erkek ve kadının beli ile göğüsleri arasından atılagelen bir sudan yaratılmıştır."

8-9. "Şüphesiz Allah, gizliliklerin ortaya çıkacağı gün, insanı tekrar yaratmaya Kadirdir."

10. "O gün, insanın gücü de, yardımcısı da olmaz."

11-12. "Yağmurun dönüşünü sağlayan göğe ve yarılan yeryüzüne and olsun ki.."

13. "Doğrusu bu kesin bir sözdür."

14. "O, şaka değildir."

15. "Gerçekten onlar hep düzen kuruyorlar."

16. "Ben de bir düzen kurmaktayım."

17. "Sen inkarcılara süre tanı, onlara birazcık fırsat ver."[17]

[16] Bu surede de Yüce Rabbimiz, burclar sahibi.semaya yemin etmektedir. İçinde burçlar bulunan semaya andolsun. Yani yıldızlarla süslü olan ve eşsiz bir biçimde mükemmel olarak yaratılan göğe yemin olsun. Bir de vadedilen kıyamet gününe andolsun. Herkesin birbirine tanıklık edeceği o dehşetli güne andolsun..

Yüce Rabbimiz, pek çok ayetinde, yarattığı pek çok şeye yemin etmiştir. Evet her şey O'nundur ve O dilediği her şeye yemin edebilir.

Hendek sahiplerinin canı çıksın! O alevli ateşin sahipleri kahrolsunlar! Ayette geçen 'Uhdûd' yere kazılan çukur, hendekler demektir.

Surede sözkonus edilen 'Hendek Sahipleri', Kitap ehlinden olan bir grup azgın yönetici kimselerdi. Onlar yönetimi ele geçirmişler ve yeryüzünü fesada vermişlerdi. Onların bu taşkınlıklarına, doğru yolu bulmuş bir grup inanmış adam karşı çıkmışlardı. Bunun üzerine onlar, hendekler kazıp içerisine ateşler yaktılar. Sonra da müminlere dinlerinden dönmeyi teklif ettiler Fakat onlar bu teklifi kabul etmediler. İnkarcı azmanlar, zulme karşı duran bu inananlar ordusunu hendeklere atıp onların yanışını seyretmişlerdi.. Evet, her dönemde azmanlar hep böyle zulümler yapagelmişlerdir. Ama onların göz ardı ettikleri bir husus vardı. O da, Yüce Allah'ın onların yapıp ettiklerini gözetlemesiydi. Yine unuttukları bir şey de, dünya hayatının bir anlık bir meta olmasıydı. Ahiret ise asıl yurt ve hesap verme yeriydi.

Evet inkarcı azmanlar, müminlere yaptıkları bu işkence ve katliamı seyrediyorlardı. Onlar, sadece Allah ve peygamberine inandıkları için, Yüce Allah'ın emirlerine uydukları için o insanlara işkence ediyorlardı. Oysa göklerin ve yerin hükümranlığı elinde olan Yüce Allah onların yaptıklarının şahidi idi. Zira O, her şeye şahitti. Hiç bir şey O'nun gözünden kaçmaz ve O'na gizli kalmazdı. İnanan erkek ve kadınlara işkence edip onları katledenler, bu yaptıklarından dolayı tevbe etmemişler ve o günahkar halleri üzerine ölüp gitmişlerdi. İşte bu yüzden onlar için yakıcı cehennem azabı vardır, onlar kaybedenlerden olmuşlardır

İman edip imanlarının gereği salih davranışlarda bulunanları ise, zemininden ırmaklar akan cennetler beklemektedir. İşte asıl büyük kazanç ve kurtuluş da budur.

İnsanlar şunu bilsinler ki, Yüce Allah erişilmez gücün sahibi olup çokça bağışlayandır. Kendisine karşı gelip şeytanı dost edinenlere karşı O'nun yakalayıp tutuşu çok çetin ve zorludur. O erişilmez güç ve kudretiyle, mahlukatı yoktan var ettiği gibi, zamanı gelince onları yeniden diriltecektir. Bunda hiç şek ve şüphe yoktur. Diriliş günü, hesaplar görülecek. Allah'tan sakınan müttakîler nimet yurdu cennetlere sevkolunacaklar, günahkar kişiler ise cehenneme sürüklenip atılacaklardır. Cehennem ne kötü bir dönüş yeridir! Elbette Yüce Allah, çokça bağışlayan ve sevgi kaynağı olandır. O, Yüce Arşın sahibidir. Dilediği her şeyi yapandır. O ne isterse, o olur. O'nun hikmetinden sual olunmaz.

Ey Muhammed, sana azgın Firavun ve Semûd ordularının haberleri gelmedi mi? Onlar nasıl azaba sevkolundular, sana bildirilmedi mi? Evet inkarcılar, yoldan çıkmış azgın liderleriyle birlikte Allah'ı ve ahireti yalanlamaya devam edip durdular. Ama şanı yüce olan Allah, onların tüm yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır. O'nun her şeyden haberi vardır ve O onları mahvü perişan etmeye de kadirdir. O'nun azab ve gazabından hiç kimse kurtulamaz. O halde ey Muhammed, bil ki bu sana indirilenler şanlı Kur'ân'dır. O korunmuş bir makamdadır. Güzel sonuç ise, Rabbimiz Allah'tır dedikten sonra dosdoğru olanlarındır.

[17] Yüce Rabbimiz, gökyüzüne ve içindeki yıldızlara yemin ederek şöyle buyuruyor: Göğe ve Târıka and olsun. Tarık, gökteki yıldızlardan birinin adıdır. Nitekim bir sonraki ayet onu açıklamaktadır. O, ışığıyla karanlığı delip geçen, kuvvetli ışığıyla öne çıkıp gece insanları ışıtan bir yıldızdır. Yüce Yaratıcı, yarattığı varlıkları kullarına tanıtarak erişilmez güç ve kudretini açıklıyor.

Bu yemin ardından AllahTeâlâ, insanın erkek ile kadının bel ve göğüsleri arasından çıkan atılmış bir sudan yaratıldığını açıklıyor. Bu da insanın aslında ne kadar zayıf olduğunu ortaya koyuyor ve onu diriliş gününü kabul etmeye yönlendiriyor. Çünkü insanı yoktan vareden Allah, öldükten sonra onu tekrar diriltmeye haydi haydi kadirdir. Nitekim O, şöyle buyuruyor: "Önce yaratan, ölümünden sonra tekrar dirilten O'dur. Bu, O'nun için daha kolaydır.." *(30 Rûm 27)* Evet şanı Yüce Rabbimiz, insanı küçük bir çocuk olarak dünyaya getiriyor, sonra onu gençlik, yetişkinlik ve ihtiyarlık çağlarına eriştiriyor; sonra da ona ölümü tattırıyor ve ardından ona dünyada yaptıklarının sonucunu göstermek için tekrar Rabbine döndürüyor. Artık o tüm sırların ortaya döküleceği ahiret gününde, kişi ektiğini biçecek, yaptığı hayırların mükafatını➡

➡ görecek, kötülüklerinin de cezasını çekecektir. O gün, Yüce Rabbe karşı insanın ne bir yardımcısı ve ne de bir gücü olacaktır. Hiçbir şekilde kendisini Allah'ın azabından kurtaramayacaktır. O gün sadece Yüce Allah kuluna yardım edecek ve onu yalnızca O affedecektir. Allah, kulunu adaletle sorgulayıp kararını verecektir. O gün, insan için çalışıp kazandığından başka bir şey yoktur.

Sonraki ayetlerde Yüce Rabbimiz, yine döndürüp döndürüp yağmur yağdıran göğe ve yarılıp çatlayarak çeşit çeşit meyve ve sebze yetiştiren yere yemin ediyor. Ve yeminle bildiriyor ki, şu Muhammed'e bildirilenler Yüce Allah katından inmektedir ve asla şaka ve eğlence değildir. O gerçeğin ta kendisidir.

Son olarak da Rabbimiz, gerçekleri yalanlayan ve Allah yolundan insanları alıkoyan inkarcılardan bahsediyor. Onların Hz. Peygambere sürekli hile ve tuzaklar tezgahladıklarını, ama Yüce Allah'ın da onların bu hile ve tuzaklarına karşı planları olduğunu bildiriyor. Ey Muhammed, o halde onların hile ve tuzaklarına aldırma. Onlara birazcık süre tanı. Azap için acele etme. Nasıl olsa onlara vadedilen azap gelecektir. Onlar inanmazlarsa inanmasınlar, can yakıcı azap onları beklemektedir. "Onları az bir süre geçindiririz, sonra da ağır bir azaba sürükleriz." *(31 Lokman 24)*

الجزء الثلاثون — سورة الأعلى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ﴿٢﴾ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى
﴿٣﴾ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ﴿٥﴾ سَنُقْرِئُكَ فَلَا
تَنسَى ﴿٦﴾ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ﴿٧﴾ وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى
﴿٨﴾ فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَى ﴿٩﴾ سَيَذَّكَّرُ مَن يَخْشَى ﴿١٠﴾
وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ﴿١١﴾ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿١٣﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَصَلَّى ﴿١٥﴾ بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾
إِنَّ هَٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ سِتٌّ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ﴿١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ
نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصْلَى نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ ﴿٥﴾ لَّيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ
إِلَّا مِن ضَرِيعٍ ﴿٦﴾ لَّا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِن جُوعٍ ﴿٧﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ﴿٨﴾
لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾ لَّا تَسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةً ﴿١١﴾

٥٩٣

87 A'LÂ SÛRESİ

A'lâ Sûresi 19 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve en yüce anlamına gelen A'lâ kelimesinden alır. Sûreye Sebbih sûresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Yüce Rabbinin adını tesbih et."
2. "O, yaratıp şekil vermiştir."
3. "O, her şeyi ölçüyle yapıp doğru yolu göstermiştir."
4. "O, yeşillikler bitirmiştir."
5. "Sonra da onları siyah çerçöpe çevirmiştir."
6. "Sana Kuran'ı Biz okutacağız ve asla unutmayacaksın."
7. "Allah'ın dilediği bundan müstesnadır. Doğrusu açığı da, gizliyi de bilen O'dur."
8. "Kolay olanı yapmayı sana kolaylaştırırız."
9. "Faydalı olacaksa insanlara öğüt ver."
10. "Allah'tan korkan öğüt alacaktır."
11. "Bedbaht olan ondan kaçınacaktır."
12. "O, en büyük ateşe yaslanacaktır."
13. "O, orada ne ölecektir ne de dirilecektir."

14-15. "Arınmış olan, Rabbinin adını anıp namaz kılan, saadete erişecektir."

16. "Ama sizler dünya hayatını tercih ediyorsunuz."
17. "Oysa ahiret daha iyi ve daha bakidir."

18-19. "Doğrusu bu hükümler ilk sahifelerde, İbrahim ve Musa'nın sahifelerinde de vardır."[18]

88 ĞÂŞİYE SURESİ

Ğâşiye Sûresi 26 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûre, adını karartıp örten kıyamet anlamına gelen ve ilk ayette geçen Ğâşiye kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Her şeyi kaplayacak kıyametin haberi sana gelmedi mi?"
2. "O gün bir takım yüzler zillete bürünmüştür."
3. "Zor işler altında bitkin düşmüştür."
4. "Yakıcı ateşe yaslanırlar."
5. "Kızgın bir kaynaktan içirilirler."

6-7. "Semirtmeyen, açlığı gidermeyen kötü kokulu bir dikenden başka yiyecekleri yoktur."

8. "Bir takım yüzler de o gün, pırıl pırıldır."
9. "Yaptıklarından hoşnutturlar."
10. "Yüksek bir cennettedirler."
11. "Orada boş söz işitmezler."

[18] Ey Muhammed, sen de Yüce Rabbinin adını tesbih et, senin izinden giden müminler de aynı şekilde O'nu tesbih etsinler, O'nu her türlü ayıp ve noksanlıklardan uzak tutsunlar O'nu tesbih et ve hep O'na layık bir kul ol. Çünkü O, yaratan ve yarattığını en güzel bir şekilde yapandır. O, her şeyi bir ölçüyle yapan ve indirdiği Kur'ânla, iman ve yararlı işlerin yolunu gösterendir. Yine O'dur, çeşit çeşit bitkilerle yeşil otlakları vareden. Onları insan ve diğer canlıların hizmetine sunup yaşamalarını sağlayan O'dur. Sonra o yeşillikleri O, simsiyah çerçöpe dönüştürüverecektir.

Ey Muhammed, lütuf ve keremimizle sana Kur'ân'ı Biz okutacağız, Allah'ın kitabını ve sünneti sana Biz bahşedeceğiz. Kitap ve Sünnetin nuru gönlünde kökleşecek ve asla onu unutmayacaksın. Ancak Allah'ın dilediği hariç. Bu, Allah'ın sana ve müminlere olan ihsanıdır. Doğrusu O, gizli saklı söylenenleri de bilir, açıkça söylenenleri de. O gizli aşikar yapılan her şeyden haberdardır. Hiç bir şey O'na gizli kalmaz.

Ey Muhammed, elbette Yüce Allah hayırlı söz ve davranışları sana kolaylaştıracak, sana doğru ve yaşanılabilir kolay bir din bahşedecektir. Onun yaşanmasında herhangi bir zorluk olmayacaktır. O halde, öğüt fayda verdiği sürece sen öğüt vermeye devam et. Elbette Yüce Allah, senin öğütlerini dilediği kimseler için etkili ve yararlı kılacaktır. Ondan yüzçevirenlere ise azap edecektir. Elbette öğüt, Allah'tan korkan O'nun gözde kullarına fayda verir. O'na itaat ve O'nu anmaktan ise ancak, bedbaht kullar yüz çevirip yan çizer. İsyankar azgın kullar için ise, dehşetli cehennem ateşi vardır. Öyleleri orada ne doğru dürüst yaşayabilecek ve ne de ölüp kurtulabilecektir.

Evet, nefsini arındıran kimse kurtuluşa ermiştir. Allah'a itaat ederek kendini densizliklerden arındıran kimse felaha ermiştir. Onlar Rabbinin adını anan, yalnızca O'nun hoşnutluğunu kazanmak için namaz kılan kimselerdir. O halde ey insanlar, şu bayağı dünya hayatını ahirete tercih etmeyin, onun önüne geçirmeyin. Yoksa iki dünyanız da berbad olur. Unutmayınız ki ahiret en hayırlı ve daha kalıcı olan yurttur. Fani dünyaya göre, ahiret hayatı kalıcı ve çok daha hayırlıdır. Biz bu gerçekleri Hz. İbrahim ve Hz Musa'nın sayfalarında, onlardan önceki peygamberlerin sayfalarında da hatırlatmıştık. Kim bu çağrılara kulak verirse, güzelim cenneti haketmiş olur. Kim de bunlardan yüz çevirirse, o da cehennemlik olur. Cehenneme atılmak ise, açık bir ziyandır. Cenneti hakedenlere müjdeler olsun!

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾ وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾
وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾ أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ
كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ
نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾
لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ
الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

سُورَةُ الْفَجْرِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَلَاثُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ﴿١﴾ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ﴿٢﴾ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ﴿٣﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ﴿٤﴾ هَلْ
فِي ذَٰلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرٍ ﴿٥﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ﴿٦﴾
إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ﴿٧﴾ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ ﴿٨﴾ وَثَمُودَ
الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ﴿٩﴾ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ
طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ﴿١١﴾ فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ﴿١٢﴾ فَصَبَّ
عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ﴿١٤﴾

12. "Orada akan kaynak vardır."

13. "Orada, yükseltilmiş tahtlar vardır."

14. "Yerleştirilmiş kaseler.."

15. "Sıra sıra yastıklar.."

16. "Serilmiş, yumuşak tüylü halılar vardır."

17-20. "Onlar, devenin nasıl yaratıldığına, göğün nasıl yükseltildiğine, dağların nasıl dikildiğine, yerin nasıl yayıldığına bir bakmazlar mı?"

21. "Sen öğüt ver! Esasen sen sadece bir öğütçüsün."

22. "Sen, onlara zor kullanacak değilsin."

23-24. "Ama kim yüz çevirir, inkar ederse, Allah onu en büyük azaba uğratır."

25. "Doğrusu onların dönüşü Bize'dir."

26. "Şüphesiz sonra hesaplarını görmek de Bize düşmektedir."[19]

89 FECR SÛRESİ

Fecr Sûresi 30 ayet olup müslümanlara zulüm ve işkencenin başladığı ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Tanyerinin ağarmasına and olsun.."

2. "On geceye and olsun.."

3. "Her şeyin çiftine de, tekine de and olsun.."

4-5. "Gelip geçen geceye and olsun ki, bunların her biri akıl sahibi için birer yemine değmez mi?"

6-8. "Rabbinin, hiçbir memlekette benzeri ortaya konmayan sütunlara sahip İrem şehrinde oturan Ad kavmine ne ettiğini görmedin mi?"

9-12. "Vadide kayaları kesip yontan Semud kavmine, memleketlerde aşırı giden, oralarda bozgunculuğu artıran, sarsılmaz bir saltanat sahibi Firavun'a Rabbinin ne ettiğini görmedin mi?"

13. "Rabbin onları azap kırbacından geçirmiştir."

14. "Doğrusu Rabbin hep gözetlemektedir."

[19] Her şeyi kaplayacak olan kıyametin haberi sana gelmedi mi? Ğâşiye, kıyamet gününün isimlerinden biridir. Ey Muhammed, insanlar ve sen bu büyük günün haberlerini duymadınız mı? O gün Yüce Allah, cehennem ateşiyle isyankarların yüzlerini çepeçevre örtecektir. O gün insanlar iki gruba ayrılacaklar. Onlardan bir grubu, ateş kuşatıp örtecektir. Onlar perişan bir halde olacaklar. Artık onların dünyada sahip oldukları makam mansıpları yok olmuştur. O gün vadedilen gerçek gün gelip çatmış ve herkes yaptıklarını karşısında bulmuştur. Oysa o azgınlar, çok çalışmışlar ve çok yorulmuşulardı. Ama o gün onlar kızgın cehennem ateşine yaslanacaklar, kaynar bir kaynaktan içeceklerdir. Onlar için, cehennem dikeninden başka bir yiyecek de yoktur. O dikenin de herhangi bir besleyici özelliği yoktur. O diken, onların ne susuzluklarını giderir ve ne de açlıklarına çare olur. Yiyecekten elde edilen şeyler onda yoktur, o ne açlığı savar ve ne de karın doyurur.

Orada bir başka gurup daha vardır. Onlar izzet ve ikrama ermiş kişilerdir. O gün onların yüzleri ışıl ışıldır. Yüce Allah'ın kendilerine bahşettiği nimetlerle sevinç içerisindedirler onlar. Tüm bunlar, onların dünyada yaptıkları güzel şeylerin karşılığıdır. Onlar yüksek cennetlerde mutlu bir hayat sürerler. Orada boş ve anlamsız sözler işitmezler. Orada hep güzel ve hoş sözler vardır. Yine o cennette, içenlere ferahlık veren kaynak suları vardır. Onlar orada yüksek ve konforlu tahtlara kurulmuşlardır. Sıra sıra dizilmiş kadehler önlerindedir. Onlardan diledikleri gibi içerler. Yine orada rahat ve yumuşak yastıklar vardır. Cennet zeminini süsleyen nefis sergiler ve halılar vardır.

O inanmayan kafirler, Yüce Allah'ın yarattığı eşsiz şeylere bakmazlar mı? İnsanın hizmetine sunulmuş deve ve diğer hayvanlara bakmazlar mı? Gökyüzünün nasıl yükseltildiğine bakmazlar mı? Dağlara bakmazlar mı, onlar nasıl dikilmiştir? Şu yeryüzüne bakmazlar mı, nasıl yayılıp döşenmiştir? Tüm bunlara bakıp ibret almazlar mı? Yüce Yaratıcının erişilmez güç ve kudretini anlayıp yalnızca O'na kulluk etmezler mi? Bu ayetler, Allah'ın kudretine delalet eden şeylere ibret gözüyle bakmayı kullardan isteyen ilahî emirlerdir.

Ey Muhammed, sen sadece bir öğüt vericisin. Yoksa onları zorlayan bir baskıcı değilsin. Ey Muhammed, o halde sen, sana indirilen gerçekleri insanlara ulaştır. Şu bir gerçek ki, sana uyan cenneti hakeder; sana karşı gelip gerçeklerden yüz çeviren ise cehennemi boylar. Orada Yüce Allah, ona görülmemiş bir şekilde azap eder. Herkesin sonunda varacağı yer, Yüce Allah'ın huzurudur. Sonra onların hesabını Biz göreceğiz. Yapıp ettiklerine göre onları sorgulayacak ve hakettiklerini onlara vereceğiz. İyilere ödüllerini, kötülere ise cezalarını Biz vereceğiz.

القرآن الكريم — سورة الفجر

فَاَمَّا الْاِنْسَانُ اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ رَبُّهُ فَاَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبّ۪ٓي
اَكْرَمَنِ ﴿١٥﴾ وَاَمَّٓا اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبّ۪ٓي اَهَانَنِ
﴿١٦﴾ كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَت۪يمَ ﴿١٧﴾ وَلَا تَحَٓاضُّونَ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْك۪ينِ
﴿١٨﴾ وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ اَكْلًا لَمًّا ﴿١٩﴾ وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿٢٠﴾
كَلَّٓا اِذَا دُكَّتِ الْاَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿٢١﴾ وَجَٓاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا
﴿٢٢﴾ وَج۪ٓيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ
وَاَنّٰى لَهُ الذِّكْرٰى ﴿٢٣﴾ يَقُولُ يَا لَيْتَن۪ي قَدَّمْتُ لِحَيَات۪ي ﴿٢٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ
لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُٓ اَحَدٌ ﴿٢٥﴾ وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُٓ اَحَدٌ ﴿٢٦﴾ يَٓا اَيَّتُهَا
النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ اِرْجِع۪ٓي اِلٰى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً
﴿٢٨﴾ فَادْخُل۪ي ف۪ي عِبَاد۪ي ﴿٢٩﴾ وَادْخُل۪ي جَنَّت۪ي ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الْبَلَدِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ عِشْرُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

لَٓا اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾ وَاَنْتَ حِلٌّ بِهٰذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾ وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ
﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ ف۪ي كَبَدٍ ﴿٤﴾ اَيَحْسَبُ اَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ اَحَدٌ
﴿٥﴾ يَقُولُ اَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا ﴿٦﴾ اَيَحْسَبُ اَنْ لَمْ يَرَهُٓ اَحَدٌ ﴿٧﴾

٥٩٥

15. "Rabbin denemek için bir insana iyilik edip, nimet verdiği zaman, o: 'Rabbim beni şerefli kıldı' der."

16. "Ama onu sınamak için rızkını daraltıp bir ölçüye göre verdiği zaman: 'Rabbim bana hor baktı' der."[20]

17. "Hayır, siz yetime karşı cömert davranmıyorsunuz."

18. "Yoksulu yedirmek konusunda birbirinize özenmiyorsunuz."

19. "Size kalan mirası hak gözetmeden yiyorsunuz."

20. "Malı da pek çok seviyorsunuz."

21. "Ama yer, çarpılıp paralandığı zaman.."

22. "Melekler sıra sıra dizilip, Rabbinin buyruğu gelince.."

23. "O gün, cehennem ortaya konur. O gün insan öğüt almaya çalışır ama artık öğütten ona ne?"

24. "Keşke der, bu hayatım için önceden bir şey yapsaymışım."

25. "O gün, hiç kimse, Allah'ın azap ettiği gibi azap edemez."

26. "Hiç kimse O'nun vurduğu bağ gibisini bağlayamaz."

27. "Ey huzur içinde olan kişi!"

28. "O senden, sen de O'ndan hoşnut olarak Rabbine dön!

29. "Ey can! İyi kullarımın arasına katıl."

30. "Ve buyur Cennetime gir."[21]

90 BELED SÛRESİ

Beled Sûresi 20 ayet olup Mekkelilerin Peygamberimize düşmanca tavırlar sergilemeye başladıkları dönemde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını yöre, ülke anlamına gelen ve ilk ayette geçen Beled kelimesinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2. "Bu, Mekke şehrine yemin ederim; ki sen bu şehirde bulunuyorsun."

3. "Doğurana ve doğurduğuna and olsun ki.."

4. "Andolsun ki Biz, insanoğlunu, zorluklara katlanacak şekilde yarattık."

5. "O, kendisine kimsenin güç yetiremiyeceğini mi sanıyor?"

6. "Yığın yığın mal tüketmişimdir, diyor."

7. "O, kimsenin kendisini görmediğini mi zannediyor?"

20 Yüce Rabbimiz, geceye son vermek için ağaran ve yavaş yavaş geceyi sona erdirip gündüzü getiren tan yerine yemin ediyor. Yine O, Zilhicce ayının ilk on gecesine yemin ediyor ki, o on gece içerisinde Kurban bayramı, Arafa günü ve Hac günleri bulunmaktadır. Gerçekten de bu yeminlerde, aklını kullananlar için büyük mesajlar vardır.

Rabbinin Âd kavmine ne yaptığını görmedin mi? Âd ve Semûd kavimleri, Arab kabilelerinden ikisi olup azgınlık ve taşkınlıkta ileri gitmişlerdi. Allah'ın peygamberlerini yalanlayıp Allah'a baş kaldırmışlardı. Onların muhteşem sarayları ve büyük saltanatları vardı. Ama onlar Allah'ın peygamberlerine karşı geldiler. Yüce Allah da işledikleri günahlar nedeniyle onları azabıyla yakalayıverdi. Onlar yerle bir oldular. Onlardan geriye sadece ibretli kıssaları kaldı. Allah'a, peygamberlerine ve kitaplarına inanmayan her toplumun sonunda olacağı da buydu zaten.

Aynı şekilde Yüce Allah, güçlü saltanat sahibi Firavun ve kavmini de mahvetmiştir. Onlar da yeryüzünde bozgunculuk yapmakta ve aşırı gitmekteydiler. Yeryüzünü fitne ve fesada vermişlerdi. Yüce Allah, onları da azap kırbacından geçirmiş, hepsini korkunç bir biçimde yok etmişti. Elbette Rabbın, kafirleri her an gözetlemektedir. Yaptıkları yüzünden onları, bu dünyada azaba uğratmıştır. Onlar ahirette de kaybedenlerden olmuşlardı

Evet, insanın şu dünyadaki haline şaşılır! O, her an değişik tavır ve davranışlar sergiler. Şöyle ki, denemek için insan bir musibete uğrayıp sonra, Allah'ın lütfuyla ondan kurtularak nimete erse, sevinçlere garkolur. Ama ne zaman ki, denemek için Rabbi ona verdiği nimet ve variyeti birazcık azaltacak olsa, hemen ümitsizliğe kapılır ve karamsar olur. Allah'a yönelerek başına gelenlere sabretmez. İşte bu inanmayan insanların ve bir de zayıf imanlı kişilerin halidir. Onların nazarında şeref sadece variyetledir, şerefsizlik ise yoksul düşmekledir.

Yüce Rabbimiz, insanın başına gelebilecek her iki halin de onun kendi yaptıkları ve Rabbin emirlerine muhalefet etmesi nedeniyle olduğunu açıklayarak şöyle buyuruyor:

21 Yüce Rabbimiz, insanın başına gelenlerin sebeplerine dikkat çekiyor ve insanın kendine yazık ettiğini bildiriyor. Hayır hayır, onlar çok katı kimselerdir. Onlar yetime ikramda bulunmazlar ve kendileri yapmadıkları gibi, başkalarını da buna teşvik etmezler. Yetimi ve yoksulu görüp gözetmezler. Onlar kendilerine kalan variyeti, şımarık bir şekilde ve hiç hak hukuk gözetmeden hep kendileri yerler. Onlar mala karşı son derece düşkündürler.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, kıyametin dehşetli anlarından bahsediyor. Yer çarpılıp paramparça olduğu zaman.. İşte o an kıyamet kopmuş ve insanlar kabirlerinden kalkıp Rabbin huzurunda toplanmışlardır artık. O an, kullarının arasında kararını vermek üzere Yüce Rab gelecek ve hükmünü verecektir. Melekler de O'nun huzurunda sıra sıra dizilmişlerdir o gün. Cehennem de sahiplerini beklemektedir. İşte o an insan, dünyada yapıp ettiklerini hatırlar ve ben ne yapmışım, keşke öğüt alsaydım, der. Der ama, artık öğüt alma zamanı çoktan geçmiştir.

Şöyle der insan: Ah ne olurdu, keşke bu hayatım için önceden hazırlık yapsaydım! Ama artık çok geç olmuştur. O gün, hiç kimse Rabbin azabı gibi azap edemez, O'nun bağladığı gibi bağlayamaz. Gerçekten o an, çok dehşetli bir an, o azap çok çetin bir azabtır.

O sırada Yüce Rabbimiz, kendi gözde kullarına şöyle seslenir: Ey Rabbine boyun eğmiş ve iç huzura ermiş olan kişi! Rabbine dön. Sen O'ndan, O senden razı olmuş olarak O'na dön. Gözde kullarımın arasına katıl ve gir cennetime!

أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾
فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾ فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾
أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾ أَوْ مِسْكِينًا
ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا
بِالْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُؤْصَدَةٌ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الشَّمْسِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسَ عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا ﴿٢﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا ﴿٣﴾
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ﴿٥﴾ وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا
﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾
قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ
نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ
رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

8-9. "Biz onun için iki göz, bir dil ve iki dudak var etmedik mi?"
10. "Biz ona eğri ve doğru iki yolu da göstermedik mi?"
11. "Ama o, zor geçidi aşmaya girişemedi."
12. "O zor geçidin ne olduğunu sen bilir misin?"
13. "O geçit, bir köle ve esir azadetmek.."
14-16. "Yahut, açlık gününde, yakını olan bir öksüzü, yahut toprağa serilmiş bir yoksulu doyurmaktır."
17. "Sonra, inanıp birbirlerine sabır tavsiye edenlerden, merhametlilerden olmayı tavsiye edenlerden olmaktır."
18. "İşte bunlar amel defterleri sağdan verilenlerdir."
19. "Ayetlerimizi inkar edenler, işte onlar amel defterleri sollarından verilenlerdir."
20. "Onlar her yönden ateşle kapatılacaklardır."[22]

91 ŞEMS SÛRESİ

Şems Sûresi 15 ayet olup Hz. Peygambere muhalefetin şiddetlendiği dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Güneşe ve onun ışığına.."
2. "Ardından gelmekte olan aya.."
3. "Onu ortaya koyan gündüze.."
4. "Onu bürüyen geceye.."
5. "Göğe ve onu yapana.."
6. "Yere ve onu yayana.."
7. "Kişiye ve onu şekillendirene.."
8. "Sonra da ona iyilik ve kötülük kabiliyeti verene and olsun ki.."
9. "Kendini arıtan saadete ermiştir."
10. "Kendini fenalıklara gömen kimse de ziyana uğramıştır."
11-12. "Semud kavmi, içlerinden en azgını ileri atılınca, azgınlığı yüzünden peygamberleri yalanladı."
13. "Allah'ın peygamberi onlara, Allah'ın devesini göstermiş ve 'Allah'ın bu devesine ve onun su hakkına dokunmayın' demişti."
14. "Onu yalanladılar ve deveyi boğazladılar. Bunun üzerine Rableri, suçlarından dolayı onların üzerine katmerli azap indirdi; yerle bir etti onları."
15. "Öyle ya, O işin sonucundan korkacak değil ya!"[23]

[22] Yüce Mevla, şehirlerin anası, harem bölge Mekke'ye yeminle söze başlıyor. Evet o güzel şehirde peygamberlerin sonuncusu ve efendisi büyük insan yaşamaktadır. Yine O, babaya ve çocuğuna yemin ediyor. Sonra da açıklıyor ki, insan zorluk ve sıkıntılar içerisinde yaratılmıştır. Evet gerçekten de dünya hayatı sıkıntı ve yorgunluk yeridir. Ama bilgisizliğinden dolayı aciz yaratık insan, kendisine kimsenin güç yetiremeyeceğini sanır. Oysa şanı yüce olan Allah'ın yalnız insana değil, tüm her şeye gücü yeter. Yoksa insan, kendisini hiç kimsenin görmediğini ve yaptıklarından dolayı onu kimsenin sorgulayamayacağını mı sanır? Biz ona, göreceği iki göz vermedik mi? Elbette verdik ve insan gözlerinden de hesaba çekilecektir. Yine Biz ona bir dil ve iki dudak bahşetmedik mi? Elbette bahşettik ve insan konuştuklarından da mesuldür. Biz insana, iki yol gösterdik. Hayrın ve şerrin yollarını ona gösterdik. O yollardan hangisine girerse, ondan sorumludur ve sorgulanacaktır.

İnsan ne zaman sorumluluğunun bilincinde olacak? Ne zaman ansızın geliverecek olan kıyamete hazırlanıp Rabbin rızasına mazhar olacak? İnsan şunu bilsin ki, dünya ve ahiret arasındaki sarp yokuş çok çetindir. Sen nereden bileceksin o sarp yokuşun nasıl bir şey olduğunu? O öyle bir andır ki, o an dünyada iken bir köle yahut bir esir azat etmiş olan cenneti hakedecektir. Ama kötüler de işledikleri yüzünden cehennemi boylayacaklardır. Evet kurtuluş, Allah yolunda harcama yapmaya ve yoksulu miskini doyurmaya bağlıdır. O açlık ve susuzluk sıkıntısı çekildiği bir sırada, kendi ihtiyacı olduğu halde yetimi tercih edip onu yedirip içiren; yahut yoksulluktan bitkin düşüp toprağa yığılıp kalmış olan bir miskinin elinden tutup onun sıkıntısını gideren kimse cennete girecektir. Elbette öyleleri için en güzel mükafatlar ve bol bol ecirler vardır. Onlar iman edip, birbirlerine sabrı ve merhametli olmayı tavsiye edenlerdir. Onlar, inandıkları gibi yaşayan gerçek müminlerdir. İnsanların eziyetlerine katlanıp birbirlerine sabrı tavsiye eden ve hep merhametli olmayı salık veren müminler. Evet, hayırda yarışanların ahiret mükafatları ne güzeldir! Onlar amel defterleri sağdan verilecek olan bahtiyar kimselerdir ve onlar nimet cennetlerinin sakinleridir.

Ayetlerimizi inkar eden kafirlerin ise defterleri sol taraflarından verilecektir. Onlar o gün utanç ve zillet içerisinde olacaklardır. Allah'ın gazabı onların üzerinedir. Yine onların üzerine cehennem ateşi kapatılacaktır. Artık onların oradan çıkıp kurtulmaları da söz konusu değildir.

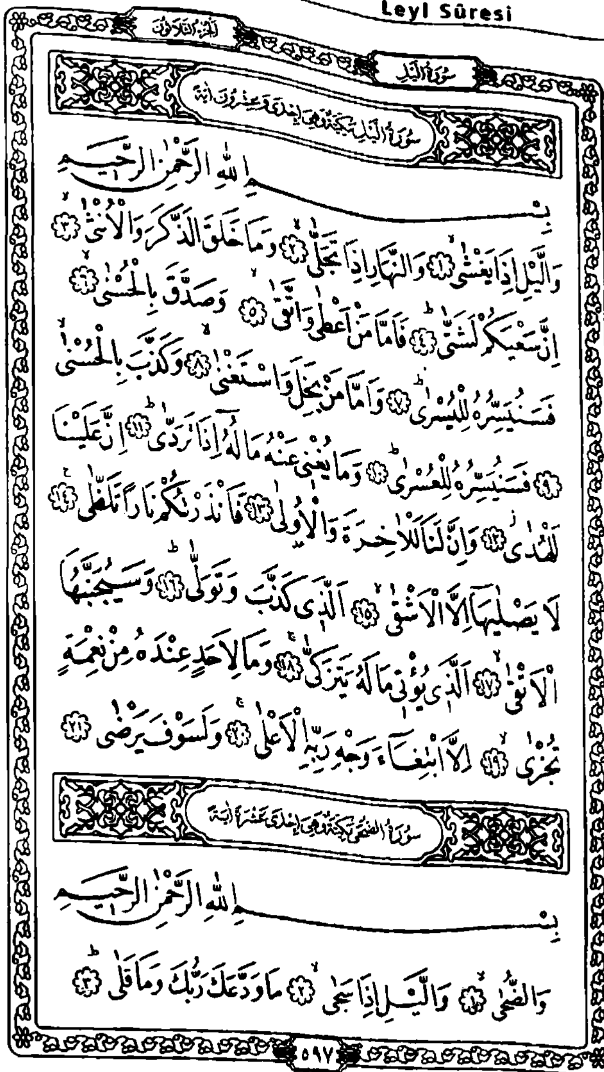
[23] Cenab-ı Hak, güneşe ve onun gökyüzünün ortasında parladığı an olan kuşluk vaktine yemin ediyor. Ardından güneşi izleyen aya ve açtığı zaman gündüze yemin ediyor. Yine O, kararıp gündüzü örttüğü zaman geceye de yemin ediyor. Son olarak da içindeki gök cisimleriyle semaya, yere ve üzerinde bulunanlara, nihayet insanın nefsine yemin ediyor. İnsanın hakka yatkın, batıla da meyilli olduğunu vurguluyor, ona hem iyiliği ve hem de kötülüğü ilham ettiğini belirtiyor.

Evet, Rabbini tanıyıp O'na itaat ederek kendini kötülüklerden arındıran kimse kurtulmuştur. O kişi, densizliklerden kendini uzak tutmuş ve böylece cehenneme düşmekten kurtulup cenneti haketmiştir. Kendini kötülüklere gömüp Allah'a itaatten geri duran kimse de kaybetmiştir.

Semûd kavmi, peygamberleri olan Hz. Salih'i yalanlamışlardı. Çünkü onlar, isyan ve taşkınlık içerisinde bulunuyorlardı. Onlara peygamberleri şöyle tembihatta bulunmuştu: Bakın bu, Allah'ın devesidir, sakın ona ilişmeyin ve onun su içme sırasını gözetin. Sakın haddi aşıp taşkınlık yapmayın. Sizin su içme hakkınız ve sıranız olduğu gibi, o devenin de su içme sırası vardır. Ona riayet edin..

Ama onlar peygamberlerine kulak asmadılar ve onu yalanladılar. Sonuçta Yüce Allah'ın bir mucize olarak kayanın içerisinden çıkardığı o deveyi katlettiler. Bunun üzerine Rableri onların üzerine azap yağdırdı. İşledikleri günahlar yüzünden onları yerle bir etti. Elbette Rabbin, yaptıklarından sorumlu tutulacak değildi, ama onlar yaptıklarından hesaba çekileceklerdir.

92 LEYL SÛRESİ

Leyl Sûresi 21 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği de söylenmiştir. Sûre, adını ilk ayetinden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kararıp ortalığı bürüdüğü zaman geceye and olsun."

2. "Açılıp aydınlattığı zaman gündüze and olsun."

3. "Erkeği ve dişiyi yaratana and olsun ki.."

4. "Doğrusu sizin çalışmalarınız çeşitlidir."

5-7. "Elinde bulunandan verenin, Allah'a karşı gelmekten sakınanın, en güzel sözü doğrulayanın işlerini kolaylaştırırız."

8-10. "Ama, cimrilik eden, kendini Allah'tan müstağni sayan, en güzel sözü yalanlayan kimsenin güçlüğe uğramasını kolaylaştırırız."

11. "O kimse ölüp ateşe yuvarlandığı zaman, malı ona fayda vermez."

12. "Bize düşen sadece doğru yolu göstermektir."

13. "Şüphesiz ahiret de, dünya da Bizimdir."

14. "Sizi alevler saçan ateşle uyardım.."

15-16. "Oraya, yalanlayıp yüz çevirmiş olan o en azgından başkası yaslanmaz."

17-18. "Arınmak için malını veren, en çok sakınan kimse ise ondan uzak tutulur."

19-20. "O yaptığı iyiliği birinden karşılık görmek için değil, ancak yüce Rabbinin hoşnutluğunu gözeterek yapmıştır."

21. "Elbette kendisi de hoşnut olacaktır."[24]

93 DUHÂ SÛRESİ

Duhâ Sûresi 11 ayet olup peygamberliğin ilk yıllarında, vahyin kısa bir süre kesilmesinin ardından Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Kuşluk vaktine and olsun.."

2. "Sükuna erdiği zaman geceye and olsun ki.."

3. "Rabbin seni ne bıraktı ve ne de sana darıldı."

[24] Bu surede de Yüce Rabbimiz, karanlığı ile tüm her şeyi kuşatıp örten geceye, ışığı ile her şeyi aydınlatan gündüze yemin ediyor. Yine O, insanları kadın ve erkek olarak yaratan kendi zatına yemin ediyor. Ardından da, insanların çalışmalarının çeşit çeşit olduğunu ve çalışmalarına karşılık çeşitli miktarlarda rızıklar topladıklarını bildiriyor.

Evet, sahip olduklarından Rabbinin yolunda harcamalarda bulunan, işlerinde hep Allah'tan sakınan, malından sırf O'nun rızasını kazanmak için ve insanları mutlu etmek için harcayan, öldükten sonra dirileceğine şeksiz inanan kimsenin Biz, hayır ve cennete giden yolunu kolaylaştırırız.

Cimrilik eden, Rabbinin rızasına ihtiyaç duymayan ve ahireti, cenneti, cehennemi ve hesabı yalanlayan kimsenin de Biz, kötülüklere ve cehenneme giden yolunu kolaylaştırırız. O kişiyi ölüp cehenneme yuvarlandığında, malı ve mülkü kurtaramaz.

İşte Allah helal ve haramların sınırlarını çiziyor. Bundan sonra kim, doğru yola girerse Rabbine kavuşmuş olur. Unutulmasın ki dünya da Bizimdir, ahirette. Her şey Bizimdir ve tüm her şey de yetki de Bizimdir. Sizi salih amel işlemeye Biz muvaffak kılarız, sonra sizi ahirette sorgulayıp genişliği yer ve gökler kadar olan cennetlere koyarız. Cennet, Allah'tan sakınarak O'na karşı yükümlülüklerini yerine getiren müttakî kullar için hazırlanmıştır.

Evet Ben, sizi etrafa alevler saçan cehennemle uyardım. Dünyada bozgunculuk yaparak kendine yazık eden her bedbaht kişi cehenneme girecektir. Çünkü o, Allah'ın ayetlerini yalanlamış ve onlardan yüz çevirmişti.

Rabbinin huzuruna çıkacağı anın bilincinde O'ndan korkup kendisini kötülüklerden arındıran kimse de cehennemden uzak olacaktır. O kişi, sırf Allah'ın rahmetini umarak ve O'nun gazabından korkarak malını mülkünü Allah yolunda feda etmiş iyi kullardan biriydi. Elbette şanı yüce olan Allah, kullarına bol bol rızık vermiş, sonra da onları infakla yükümlü tutmuştur. Böylece onları arındırmak ve mükafatlandırmak istemiştir. Bu konuda hiç kimsenin, yaptıklarıyla Allah'a minnet etmeye hakkı yoktur. Bunca nimetlerinden dolayı kullarına minnet edecek olan sadece Yüce Allah'tır. Allah'a iman edenler, O'nun hoşnutluğunu kazanma sevdasında olanlardır. Bu uğurda onlar, sahip oldukları tüm dünyalıkları vermeye hazırdırlar. Elbette onların bu tutumları, onları Yüce Allah'ın rızasına mazhar olmaya götürecektir.

سُورَةُ الضُّحٰى

وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْاُو۫لٰىۜ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْط۪يكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰىۜ
﴿٥﴾ اَلَمْ يَجِدْكَ يَت۪يمًا فَاٰوٰىۖ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَٓالًّا فَهَدٰىۖ ﴿٧﴾
وَوَجَدَكَ عَٓائِلًا فَاَغْنٰىۜ ﴿٨﴾ فَاَمَّا الْيَت۪يمَ فَلَا تَقْهَرْۜ ﴿٩﴾ وَاَمَّا
السَّٓائِلَ فَلَا تَنْهَرْۜ ﴿١٠﴾ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سُورَةُ الْاِنْشِرَاحِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَمَانِ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَۙ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَۙ ﴿٢﴾ اَلَّذ۪ٓي
اَنْقَضَ ظَهْرَكَۙ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَۜ ﴿٤﴾ فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًاۙ ﴿٥﴾ اِنَّ
مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًاۜ ﴿٦﴾ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْۙ ﴿٧﴾ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

سُورَةُ التّ۪ينِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَمَانِ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

وَالتّ۪ينِ وَالزَّيْتُونِۙ ﴿١﴾ وَطُورِ س۪ين۪ينَۙ ﴿٢﴾ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَم۪ينِۙ ﴿٣﴾ لَقَدْ
خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ ف۪ٓي اَحْسَنِ تَقْو۪يمٍۘ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِل۪ينَۙ ﴿٥﴾

٥٩٨

اِلَّا

4. "Doğrusu ahiret senin için dünyadan daha hayırlıdır."
5. "Rabbin şüphesiz sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın."
6. "Seni öksüz bulup da barındırmadı mı?"
7. "Seni yol bilmezken doğru yola eriştirmedi mi?"
8. "Seni fakir bulup zenginleştirmedi mi?"
9. "Öyleyse sakın öksüze kötü muamele etme.."
10. "Ve sakın bir şey isteyeni azarlama.."
11. "Yalnızca Rabbinin nimetini anlat."[25]

94 İNŞİRAH SÛRESİ

İnşirâh Suresi 8 ayet olup Duhâ suresinden sonra Mekke'de inmiştir. Sure, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Senin gönlünü açıp rahatlatmadık mı?"
2-3. "Belini büken yükünü üzerinden almadık mı?"
4. "Senin şanını yükseltmedik mi?"
5. "Elbette güçlükle beraber bir kolaylık vardır."
6. "Gerçekten, güçlükle beraber bir kolaylık vardır."
7. "Öyleyse, bir işi bitirince diğerine giriş.."
8. "Ve yalnız Rabbinden iste, hep O'na doğrul."[26]

95 TÎN SÛRESİ

Tîn Suresi 8 ayet olup Mekke'de inmiştir. Surenin Medine'de indiği söylenmişse de, ilk görüş daha kuvvetlidir. Sure, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "İncir ve zeytine and olsun.."
2. "And olsun Sina dağına.."
3. "And olsun bu güvenli Mekke şehrine ki.."
4. "Biz insanı en güzel şekilde yarattık.."
5. "Sonra onu aşağıların aşağısına çevirdik."

25 Rabbimiz, güneşin ışığıyla gece karanlıklarını dağıtıp tüm dünyayı aydınlattığı zaman kuşluk vaktine yemin ediyor. Yine O, her şeyin sükunete erdiği zaman olan geceye yemin ediyor. Artık gecenin gelmesiyle, gündüzün ışığı yavaş yavaş çekilmiş ve ortalık tamamen kapkaranlık olmuş ve sessizliğe bürünmüştür

Yüce Allah, gündüz ve geceye yemin ederek Hz Peygamberi terketmediğini ve kendisine kızmadığını bildiriyor. Ey Muhammed, yemin ederim ki, Rabbin seni ne terketmiş ve ne de sana kızmıştır Bu ayet, vahyin gelmesi biraz gecikince, Muhammedin Rabbi onu terketmiş ve ona kızmıştır, diyen Kureyşlilere cevap olarak inmiştir.

Yüce Allah, peygamberinin gönlünü ferahlatacak açıklamayı yapıyor ve asla onu bırakmadığını ve ona darılmadığını haber veriyor. Ey Muhammed, bil ki senin için ahirette Rabbin katında hazırlanmış olanlar, dünya ve içindekilerden çok daha hayırlıdır. Şüphesiz ki Rabbin sen razı ve hoşnut oluncaya kadar sana yardım edecek, başarı ve zaferler bahşedecektir.

Sonraki ayetlerinde Yüce Rabbimiz, Hz. Peygambere bahşettiği nimetlerden bir kısmını saymaya başlıyor: Rabbin seni yetim bulup, barındırmadı mı? Sen yol bilmezken, sana doğru yolu göstermedi mi? Sen yoksul biri iken, seni zengin kılmadı mı?

O halde tüm bu ikramlar karşısında, yetimi itip kakma, senden bir şey isteyeni tersleme. Sürekli olarak sonsuz izzet ve nimet sahibi Yüce Rabbinin nimetlerini hatırla ve insanların yanında da bunu an.

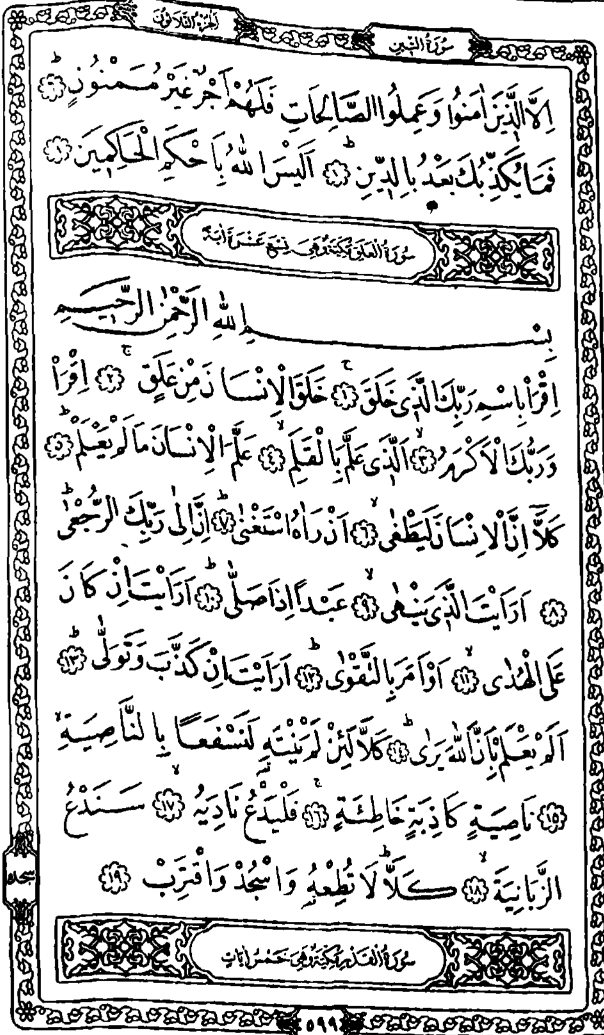
26 Evet, gerçekten Duhâ suresi ile İnşirah suresi tek bir sure gibidir. Sanki İnşırah suresi, Duha suresini tamamlıyor gibi. Çünkü bu surede de Yüce Allah, peygamberine bahşettiği nimetlerini hatırlatmaya devam ediyor.

Evet gerçekten Yüce Allah, peygamberinin içini açıp gönlünü ferahlatmıştır. Onun sürekli arzu duyduğu vahiy meleği Cebrail'i ona göndermiş, ona Allah'ın indirdiği gerçeklerle sevinip peygamberin etrafında pervaneler gibi dönen sahabesini ona bahşetmiştir.

İşte aynen böyle, inanan her müslüman, bir sıkıntıya düçar olup daraldığı zaman, Yüce Allah muhakkak onun sıkıntısını kaldırıp ona bir ferahlık verecektir. Bu, ya onun ihtiyacını karşılamakla olacak, ya da dünyalıklar için müminin üzülmesine gerek olmadığını ona bildirerek olacaktır.

Biz senin içini aydınlatıp gönlünü ferahlatmadık mı? İçindeki sıkıntıları giderip, ruhuna genişlik ve rahatlık vermedik mi? Yine senin ününü, sanını yüceltmedik mi? Senin belini büken yükünü hafifletmedik mi? Ve tek bir zorluk için nice kolaylıklar lutfetmedik mi? Evet tek bir zorluk için iki kolaylık vardır. Çünkü iki ayette iki kere tekraralanan ve zorluk anlamına gelen 'Usr' kelimesi marife olup, her ikisi de bir zorluk demektir. Kolaylık anlamına gelen 'yüsr' kelimesi ise nekre olup, çeşitli ve sınırları belirsiz kolaylıklar demektir. Evet imanın sahibine sağladığı kolaylıklar, en büyük kolaylıktır. Yine Yüce Allah'ın inanan kullarına bahşettiği sayısız kolaylıklar vardır. O halde bugün bir işi bitirdin mi, hemen Allah'a yönel, O'nu zikret, O'nu tekbir ve tesbihle yücelt. Hep Allah ile beraber ol, O'ndan ayrılma, O'nu hiç unutma, O'nun sevgisiyle dopdolu ol. Ki, tüm zorluklar senin için kolay olsun, dünyanın sıkıntıları gözünde büyümesin.

6. "Yalnız, inanıp yararlı iş işleyenler bunun dışındadır. Onlara kesintisiz ecir vardır."

7. "Öyleyken, sana dini yalan saydırtan nedir?"

8. "Allah, hükmedenlerin en iyi hükmedeni değil midir?"[27]

96 ALAK SÛRESİ

Alak Sûresi 19 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûrenin 1-5. ayetleri vahyin ilk ayetleridir. 6-19. ayetleri ise Hz. Peygamberin açıkça namaz kılmaya başladığı ilk yıllarda inmiştir. Sure, adını 2. ayette geçen ve yapışkan nesne, aşılanmış yumurta anlamına gelen Alak kelimesinden alır. Sureye İkra' suresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Yaratan Rabbinin adıyla oku!"

2. "O, insanı alakdan, aşılanmış bir yumurtadan yarattı."

3-5. "Oku! Kalemle öğreten, insana bilmediğini bildiren Rabbin, en büyük kerem sahibidir."

6-7. "Ama, insanoğlu kendini müstağni sayarak azgınlık eder."

8. "Oysa dönüş şüphesiz Rabbinedir."

9-10. "Sen, namaz kılan kulu engelleyeni gördün mü?"

11-13. "Söyle bakalım, ya o kul doğru yol üzereyse, veya Allah'a karşı gelmekten sakınmayı buyuran bir kimse ise! Veya söylebakalım, o kendisi yalanlayıp yüz çeviren birisi ise!"

14. "Allah'ın her şeyi görmekte olduğunu bilmez mi?"

15. "Ama bundan vazgeçmezse, and olsun ki, onu perçeminden tutup sürükleyeceğiz."

16. "Hem de o yalancı ve günahkar perçeminden.."

17. "O zaman, kafadarlarını çağırsın bakalım!"

18. "Biz de zebanileri çağıracağız."

19. "Sakın ona uyma; sen secde et ve yaklaş."[28]

27 Yüce Rabbimiz, iki mübarek ağaç incir ve zeytin ile Sînâ dağına yemin ediyor. Yüce Yaratıcı, bize nimetlerinin kadrü kıymetini bildirmek ve onları en güzel bir biçimde korumamız için onlara dikkat çekip yemin ediyor. Sînâ dağı ise, Hz. Musa peygamberin Rabbine yakardığı kutsal dağdır. Bunlardan sonra Yüce Mevla, emin belde şerefli şehir Mekke'ye yemin ediyor. Bu yeminlerden sonra da, insanın en güzel ve en mükemmel bir şekil ve donanımda yaratıldığına dikkat çekiliyor. İnsan bu güzel ve mükemmel yaratılışına baksın da içerisinde bulunduğu nimetlere şükretsin.

Daha sonra Yüce Rabbimiz, insanı aşağıların en aşağısına çevirdiğini haber veriyor. Evet insan, Allah'a ve peygamberine itaat etmezse cehennemi boylar. Ama Rabbinden korkar, O'na karşı yukumluluklerini yerine getirirse O'nun affına mazhar olabilir. Zaten son ayetlerinde Yüce Allah, aşağılara yuvarlananlardan istisna yaparak şöyle buyuruyor: İman edip imanlarının gereği yararlı işler işleyenler müstesnadır. Onlar için kesintisiz mükafatlar vardır. Onlara mübarek ikramlar sunulur.

Ey Muhammed, ahiret gününü yalanlayan kimselerden dolayı mahzun olma, aldırma onlara. Yüce Allah, hakimler hakimi değil midir? O, en adil ve en güzel bir şekilde hükmünü verir. O, asla kimseye haksızlık yapmaz.

Evet Ya Rab! Sen hakimler hakimisin, en güzel ve en adil kararları sen verirsin şüphesiz!

28 Dikkat secde ayetidir.

Evet, bu ayetler, Hz. Muhammed @ ile vahiy meleği Cebrail'in ilk karşılaşma anında inen ayetlerdir. Cebrail, Peygamberimiz Hırâ mağarasında iken ona gelmiş ve 'Oku' diye seslenmiş ve bu emri üç kere tekrarlamıştı. Peygamberimiz ise, her defasında 'Ben okuyucu değilim' demişti. Bunun üzerine Cebrail, Oku yaradan Rabbinin adıyla, buyurmuş, bunun üzerine Peygamberimiz de onunla beraber okumaya başlamıştı. İşte bunlar, ilk inen vahiy cümleleriydi.

Oku ey Muhammed, seni ve her şeyi yaratan Rabbinin adıyla oku. O, insanı aşılanmış bir yumurta olan Alaktan yaratmıştır. Oku, senin Rabbin sonsuz ikram sahibidir. O'dur insanı hiç yoktan vareden ve lutfu keremiyle O'na bilmediklerini kalemle öğreten.

Tüm bu hakikatlere rağmen insan, kendini Rabbinden müstağni görür de azar ve O'na karşı gelir. Sanki onun Rabbine hiç ihtiyacı yoktur. Gerçekten insan çok şımarık ve azgındır. Variyet sahibi oldum diye, kendini müstağni kılar ve Rabbini hiç tanımaz. Ey katı kalpli yüreksiz insan! Nasıl olur da seni yaratan Rabbini tanımazsın? Hiç yaratılan, Yaratanından kopar mı? O'nu tanımazlıktan gelir mi?

Bundan sonra tehditkar ifadeler geliyor ve insan bunlarla uyarılmaya devam ediliyor. Doğrusu dönüş Rabbinedir. O'na dönecek, O'nun huzuruna çıkacak ve malını nereden ve nasıl kazanıp harcadığından sorguya çekileceksin. Evet evet, eninde sonunda insan Rabbinin huzuruna çıkacak ve yaptıklarından hesaba çekilecektir.

Gördün mü, Allah'a ibadet ederken O'nun kullarına eziyet eden kalpsizleri? (Bu ayetler, Kabe'nin yanında namaz kılan Hz. Peygamberi namazdan alıkoymaya çalışan ve ona tehditler savuran Ebû Cehil hakkında inmiştir.) *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 528)* Onlar cehennem ateşinin yakıtıdırlar şüphesiz. Söyle bakalım, ya o namazdan alıkoymaya çalıştığın kimse doğru yolda ise? Yahut sözleriyle Allah'tan sakınmayı ve O'na karşı yükümlülükleri yerine getirmeyi emrediyorsa? Ve sen de onu namazdan alıkoyuyorsan!

Allah'ın kulunu ibadetten alıkoymaya çalışan bu sapık kişi, Allah'ın kendisini gördüğünü bilmiyor mu? Hayır hayır, hiç kimsenin yaptığı yanına kalmayacak! Andolsun ki, eğer o kişi yaptıklarından vazgeçmezse, Biz onu yalancı ve günahkar perçeminden tutup sürükleyecek ve cehenneme atacağız. O zaman yandaşlarını çağırsın bakalım! Biz de zebanileri çağıracağız. Sen sakın ona uyma, secdeye kapan ve yaklaş. Ey Muhammed sen, o seni ibadetten alıkoymaya çalışan azgın kişiye uyma, onu dinleme, ona aldırma, sen namazına devam et. Elbette Yüce Allah senin koruyucun ve yardımcın olacaktır. O, seni insanların şerrinden koruyacaktır şüphesiz.

سُورَةُ الْقَدْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ ف۪ي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝ وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ۝ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ ف۪يهَا
بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۝ سَلَامٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

سُورَةُ الْبَيِّنَةِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ ثَمَانِ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
لَمْ يَكُنِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِك۪ينَ مُنْفَكّ۪ينَ حَتّٰى تَأْتِيَهُمُ
الْبَيِّنَةُ ۝ رَسُولٌ مِنَ اللّٰهِ يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۝ ف۪يهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ
۝ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ
۝ وَمَٓا اُمِرُٓوا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِص۪ينَ لَهُ الدّ۪ينَ حُنَفَٓاءَ وَيُق۪يمُوا
الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ د۪ينُ الْقَيِّمَةِ ۝ اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ
الْكِتَابِ وَالْمُشْرِك۪ينَ ف۪ي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا اُو۬لٰٓئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ
۝ اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُو۬لٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝
جَزَٓاؤُ۬هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ
ف۪يهَا اَبَدًا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝

٦٠٠

سُورَةُ

97 KADR SÛRESİ

Kadr Sûresi 5 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği söylenmişse de ilk görüş daha kuvvetlidir. Sûre, adını ölçü-değer anlamına gelen ve ilk ayette geçen Kadr kelimesinden alır. Sûreye İnnâ enzelnâ suresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Doğrusu, Biz, Onu kadir gecesinde indirmişizdir."
2. "Kadir gecesinin ne olduğunu sen bilir misin?"
3. "Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır."
4. "Melekler ve Rûh o gecede Rablerinin izniyle her türlü iş için inerler."
5. "O gece, tan yerinin ağarması-na kadar bir esenliktir."[29]

98 BEYYİNE SÛRESİ

Beyyine Sûresi 8 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği de söylenmiştir. Sûrenin muhtevası, sûrenin Medenî olduğu görüşünü desteklemektedir. Sûre, adını ilk ayette geçen ve açık belge anlamına gelen Beyyine kelimesinden almıştır. Sûreye ayrıca, Kayyıme, Münfekkîn, Beriyye, Lemyekün adları da verilmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-3. "Kitap ehlinden ve putperestlerden olan inkarcılar, kendilerine apaçık bir belge, içinde kesin ve en doğru hükümlerin bulunduğu arınmış sahifeleri okuyan, Allah katından bir peygamber gelene kadar dinlerinden vazgeçecek değillerdi."

4. "Ama, kendilerine kitap verilenler, onlara apaçık belge geldikten sonra ayrılığa düştüler."

5. "Oysa onlar, doğruya yönelerek, dini yalnız Allah'a has kılarak O'na kulluk etmek, namazı adamakıllı kılmak ve zekatı vermekle emrolunmuşlardı. Dosdoğru olan din de budur."

6. "Kitap ehlinden ve putperestlerden inkar edenler, şüphesiz içinde temelli kalacakları cehennem ateşindedirler. İşte bunlar, yaratıkların en kötüsüdürler."

7. "Fakat, inanıp yararlı iş işleyenler, işte onlar da, yaratıkların en iyileridirler."

8. "Onların Rableri katındaki mükafatı, içinde temelli ve sonsuz kalacakları, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleridir. Allah onlardan razıdır. Onlar da Allah'tan razıdır. Bu, Rabbinden korkan kimseler içindir."[30]

29 Yüce Rabbimiz, bu ayetlerinde Kur'ân-ı Kerim'in mübarek Kadir gecesinde indiğini haber veriyor. Nitekim O şöyle buyurmuştur: "Doğrusu Biz onu, kutlu bir gecede indirdik." *(44 Duhan 3)*·"Ramazan ayı, ki onda Kuran, insanlara yol göstererek yol gösterici ve doğruyu yanlıştan ayırıcı belgeler olarak indirildi.." *(2 Bakara 185)* Buna göre Kur'ân, Ramazan ayındaki mübarek Kadir gecesinde, Beytü'l-İzze denilen yüce makamdan dünya semasına bir gecede toptan indirilmiş, sonra da Yüce Allah'ın dilediği gibi Cebrail vasıtasıyla Hz. Muhammed'e peyderpey indirilmiştir.

Evet Kur'ân Kadir gecesinde indirilmiştir. Peki Kadir gecesinin ne olduğunu bilir misin sen? Nereden bileceksin? Kadir gecesi, Kur'ân'ın dünya semasına indiği gecedir. O gece, bin aydan daha hayırlı bir gecedir.

Hz. Peygamberden gelen rivayetlere bakarak, müslümanlar o mübarek geceyi Ramazan ayının son on geceleri içerisinde ararlar.

O gecede, Rablerinin izniyle Cebrail başkanlığında melekler yeryüzüne inerler. Bu mübarek geceyi ihya eden müslümanların arasına katılıp onlarla birlikte Allah'ı anmak için tabi ki. Melekler rahmet ve bereketlerle o gece yeryüzüne inerler. Tıpkı Kur'ân okunurken indikleri gibi. O gecenin bereketi, ta tan yerinin ağarmasına kadar sürer. O gece bütünüyle hayır olan bir gecedir. Onda asla şer yoktur. O gecenin kadrini bilip ihya edenlere ne mutlu!

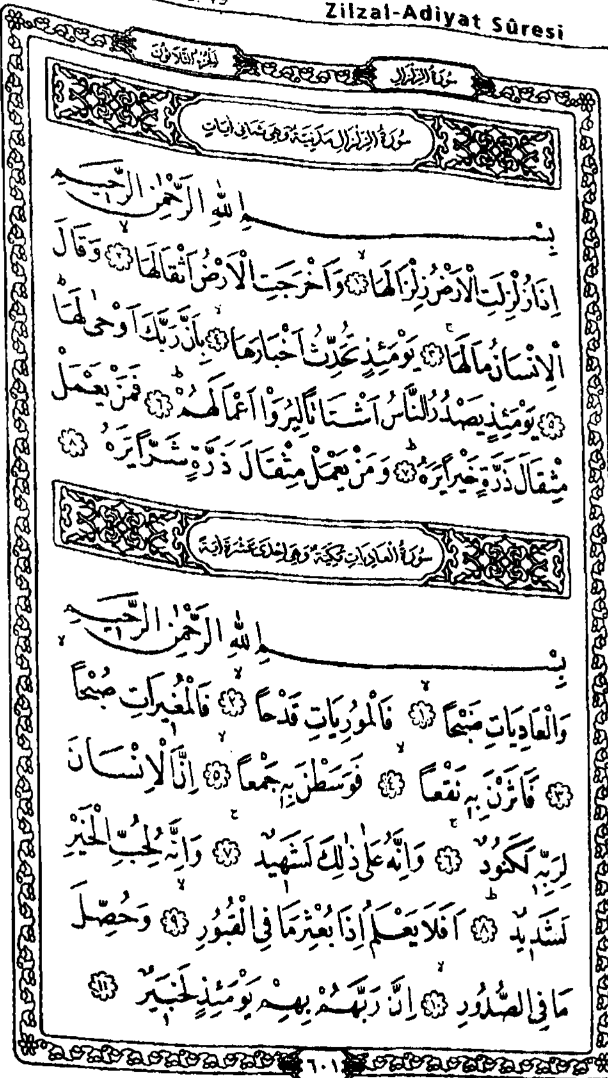
30 Yahudi ve Hristiyanlardan olan kafirler ile müşrikler, kendilerine Kur'ânî gerçekler gelinceye kadar dinlerinden vazgeçecek değillerdi. Nihayet Yüce Allah, Hz. Muhammed'i tüm insanlığa müjdeci, uyarıcı ve dosdoğru dine çağırıcı bir peygamber olarak gönderdi. Böylece Allah'ın gerçek dini, tüm dinlere galip gelecek ve insanlık karanlıklardan çıkıp aydınlığa kavuşacaktı. Bunun için Hz. Peygamber, onlara tertemiz sayfalarda yazılı gerçekleri okuyor, Yüce Allah katından inmiş Kur'ân mesajını onlara ulaştırıyordu. Okunan bu sayfalar, Allah katından inmiş, dosdoğru hükümleri içeren ayetlerdi.

Ama Kitap ehlinin kafirleri, kendilerine Allah'ın açık belgeleri geldikten sonra ayrılığa düştüler. Yüce Allah kendilerini yalnızca Allah'a kulluğa çağıran Hz. Muhammed'i peygamber olarak gönderince, onlar ihtilafa düştüler. Oysa O, Hz. Musa ve Hz. İsa peygamberlerin mesajını tamamlamak için gelmişti. O iki peygamber de gerçek müminlerdi. Ne yazık ki Kitap ehli, Allah'ın ve peygamberinin çağrısına kulak vermediler ve yoldan çıkan sapıklar oldular.

Yüce Allah, son peygamberi Hz. Muhammed vasıtasıyla Kitap ehline yalnızca Allah'a kulluk etmelerini, dini yalnızca O'na has kılmalarını, namazı gereği gibi kılıp zekatı vermelerini emretmişti. Kısaca dosdoğru din olan İslama tabi olmalarını istemişti onlardan. Ama onlar sapmaya ve saptırmaya devam ettiler Allah'ın peygamberinin çağrısını duymadılar ve ona uymadılar. Sonuçta kaybedenler onlar oldu. Kitap ehlinden olup küfredenler, müşriklerle birlikte cehenneme atılacaklardır. Hem de orada temmelli kalacaklardır. Onlar, Allah'ın yaratıtğı canlıların en kötüsüdürler.

Ama Hz. Muhammed'e iman edip imanlarının gereği yararlı davranışlarda bulunanlar, onlar ise canlıların en iyisidirler. Onların mükafatı da Rableri katında onlar için hazırlanmış, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleridir. Onlar orada sonsuza dek kalacaklar, asla oradan çıkmayacaklardır. Allah onlardan razı ve hoşnut olmuştur, onlar da Allah'tan razı ve hoşnut olmuşlardır. Tüm bu mükafatlar, Rabbinden korkan, O'ndan sakınarak O'na karşı sorumluluklarını yerine getiren, O'nu görmese bile, O'nun kendilerini hep gördüğünün bilincinde O'nu görüyormuşcasına O'na kulluk eden kimseler içindir.

4-5. "İşte o gün, yer, Rabbinin ona vahyetmesiyle kendi haberlerini anlatır."

6. "O gün insanlar işlerinin kendilerine gösterilmesi için bölük bölük dönerler."

7. "Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür."

8. "Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür."[31]

100 ADİYÂT SURESİ

Adiyât Sûresi 11 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Medine'de indiği söylenmişse de ilk görüş daha kuvvetlidir. Sûre, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "And olsun Allah yolunda koştukça koşanlara.."

2. "And olsun kıvılcımlar saçanlara.."

3. "Sabah sabah akına çıkanlara.."

4. "Ve tozu dumana katanlara.."

5. "Düşman topluluğunun içine dalanlara ki.."

6. "İnsan gerçekten Rabbine karşı pek nankördür."

7. "Doğrusu kendisi de bunların hepsine şahittir."

8. "Gerçekten mala de pek düşkündür."

9-10. "İnsan, kabirlerde bulunanların çıkarılacağı ve kalplerde olanların ortaya konulacağı bir zamanın geleceğini bilmez mi?"

11. "Doğrusu Rableri o gün onların her şeyinden haberdardır."[32]

99 ZİLZÂL SÛRESİ

Zilzâl Sûresi 8 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği söylenmişse de, Mekke'nin ilk dönemlerinde inmiş olması daha kuvvetlidir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Sûreye Zelzele ve İzâ zülzilet de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-3. "Yer dehşetle sarsıldıkça sarsıldığı, yeryüzü ağırlıklarını dışarıya çıkardığı ve insanın: 'Buna ne oluyor?' dediği zaman.."

[31] Evet kıyamet günü, yer sarsıldıkça sarsılacak, altı üstüne gelecek, tüm bağrındakileri çıkarıp dışarı atacaktır. O gün insan şaşkınlık içerisinde şöyle diyecektir: Bu yeryüzüne ne oldu böyle?! Şimdiye kadar sakin sakin dururken, birden ne oldu da sarsılmaya başladı bu?!

İşte o gün, Yüce Allah tüm kabirdekileri çıkarıp ayağa kaldıracak. Kıyamet kopmadan önce hayatta olanları da öldürüp, sonra tüm herkesi diriltecektir. O gün, Rabbinin emri ve izniyle yer, dile gelecek ve tüm üzerinde olup bitenleri, işlenenleri bir bir haber verecektir. Evet evet, Yuce Allah yere vahyedecek, o da kendisine emredileni yerine getirecektir. O gün insanlar, bölük bölük yerlerinden fırlayıp kalkarlar. Amel defterlerini ve içerisinde yazılı olanları görmek için koşuşuşurlar. O gün, kim zerre kadar hayır işlemisse onu görecek, kim de zerre kadar şer işlemişse o da onu karşısında bulacaktır.

[32] Yüce Rabbimiz, kendi yolunda akına çıkıp koşan ve koşarken ayaklarından etrafa kıvılcımlar saçan savaş atlarına yemin ediyor. Yüce Allah, bu surede o dönemin önemli silahlarından biri olan ve Allah yolunda savaşan mücahidleri taşıyan savaş atlarına yemin ediyor. Bugün onların yerini, yeni silahlar ve savaş teknikleri almıştır. Uçaklar, bombalar, füzeler ve diğer çağdaş silahlar gibi Nitekim Rabbimiz bu konuda şöyle buyurmuştur: "Onlara karşı gücünüz yettiğince her türlü kuvvetten hazırlayın. " *(8 Enfal 60)* Andolsun ki Yüce Allah, kuvvetin kapısını açık bırakmıştır. Dolayısıyla müslümanlara gereken, çağın gerektirdiği tüm teknik donanımla silahlanmaları ve düşmana karşı hazır olmalarıdır.

Kıvılcımlar saçanlara and olsun. Süratle koşarken atların nallarının taşlara sürtünmesiyle çıkan kıvılcımlara yemin olsun.. Yine sabah sabah, üzerindeki süvari savaşçılarıyla düşmana ani baskın yapan atlara yemin olsun..

Sonraki ayetlerde de Yüce Rabbimiz, savaş atlarının süratle koşuşlarını ve düşmana doğru akışlarını anlatıyor. Tozu dumana katanlara ve düşman ordusunun içine dalanlara and olsun.. Evet bu atlar, koşarken tozu dumana katarlar ve etrafa toz toprak ve kum tanecikleri atarlar. Ve onlar düşman saflarını yararak onların içerisine dalarlar..

Gerçekten de insan Rabbine karşı pek nankördür. İşte yapılan tüm yeminler, bu gerçeğe dikkat çekmek içindir. Yüce Mevla, yeminle bildiriyor ki, insan Rabbinin nimetlerine karşı pek nankördür. O, Allah'ın nimetlerini unutur ve onları görmezden gelir. Elbette bu insan, hayırsız insan tipidir. Ve insan yaptığı hayır şer her şeye kendisi şahittir. O, mala da çok düşkündür, hep onu toplamakla meşguldür. İnsan bilmedi mi ki, bir gün gelecek ve kabirde yatanların hepsi kaldırılacaktır. Kabir tüm ölüleri dışarı atacaktır. İşte o an insan, tüm yaptıklarını amel defterlerinde hazır bulur. İçinden geçirdiği hayır şer ne varsa hepsi karşısındadır. Elbette şanı yüce olan Allah, bunların hepsini bilir, her şeyden haberdardır. O, insanların yapıp ettiği tüm her şeyi bilir ve ona göre onların karşılığını verir. O, asla kimseye zerre kadar bile haksızlık etmez.

الجزء الثلاثون — سورة القارعة

سورة القارعة مكية وهي احدى عشرة آية

بسم الله الرحمن الرحيم

القارعة ﴿١﴾ ما القارعة ﴿٢﴾ وما أدراك ما القارعة ﴿٣﴾ يوم يكون
الناس كالفراش المبثوث ﴿٤﴾ وتكون الجبال كالعهن المنفوش ﴿٥﴾
فأما من ثقلت موازينه ﴿٦﴾ فهو في عيشة راضية ﴿٧﴾ وأما من خفت
موازينه ﴿٨﴾ فأمه هاوية ﴿٩﴾ وما أدراك ما هيه ﴿١٠﴾ نار حامية ﴿١١﴾

سورة التكاثر مكية وهي ثماني آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

ألهاكم التكاثر ﴿١﴾ حتى زرتم المقابر ﴿٢﴾ كلا سوف تعلمون ﴿٣﴾ ثم كلا
سوف تعلمون ﴿٤﴾ كلا لو تعلمون علم اليقين ﴿٥﴾ لترون الجحيم ﴿٦﴾
ثم لترونها عين اليقين ﴿٧﴾ ثم لتسألن يومئذ عن النعيم ﴿٨﴾

سورة العصر مكية وهي ثلاث آيات

٦٠٢

بسم الله

101 KÂRİA SÛRESİ

Kâria Sûresi 11 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetlerden alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Gürültü koparacak olan.."

2. "Nedir o gürültü koparacak olan?"

3. "O gürültü koparacak olanın ne olduğunu sen bilir misin?"

4. "O gün insanlar, ateş etrafında çırpınıp dökülen pervaneye dönecekler."

5. "Dağlar, atılmış renkli yüne benzeyecekler."

6-7. "Ama tartıları ağır gelen kimse hoş bir hayat içinde olacaktır."

8. "Tartıları hafif gelenler ise.."

9. "Onların anası bir çukurdur."

10. "O çukurun ne olduğunu sen bilir misin?"

11. "O, kızgın bir ateştir."[33]

102 TEKÂSÜR SURESİ

Tekâsür Sûresi 8 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği de söylenmiştir. İlk görüş daha kuvvetlidir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Süreye Makbüre suresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2. "Çokluk kuruntusu sizi o kadar meşgul etti ki, ta mezarları ziyaret ettiniz."[34]

3. "Hayır; öyle değil; yakında bileceksiniz."

4. "Hayır; gözünüzü açın; yakında bileceksiniz."

5. "Dikkat edin, şayet yaptığınızın sonucunu kesin olarak bir bilseniz!"

6. "And olsun ki, cehennemi göreceksiniz."

7. "And olsun ki onu gözünüzle kesin olarak göreceksiniz."

8. "Sonra o gün, size verilmiş olan her nimetten sorguya çekileceksiniz."[35]

[33] Kâria, kıyametin isimlerinden biridir. Onun başka isimleri de vardır. Hâkka, Tâmme, Sâhha, Ğâşiye gibi.

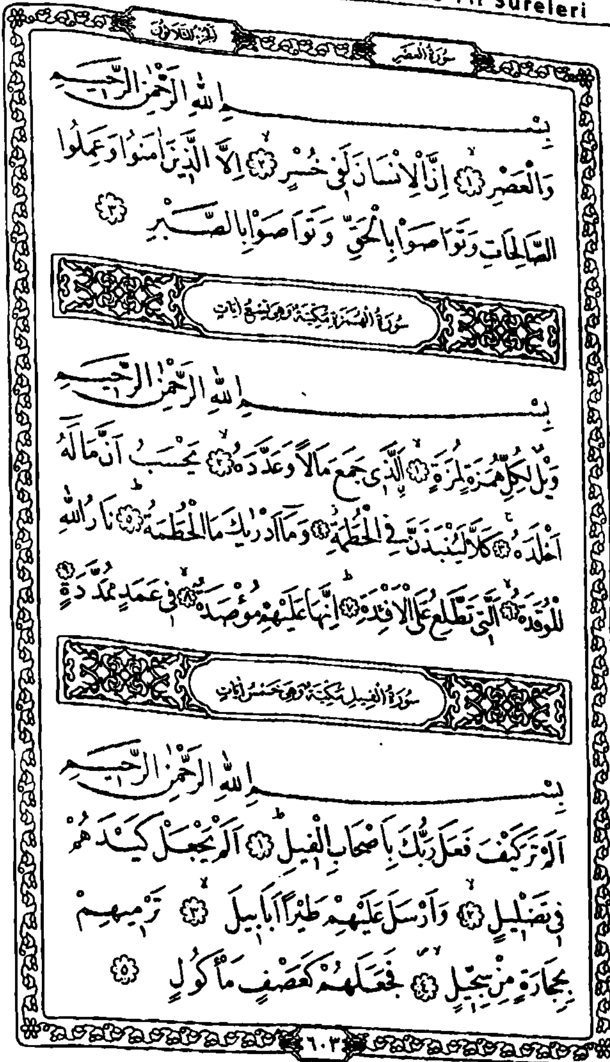
Sen Kâria'nın ne olduğunu nereden bileceksin? Bu soru, o günün korkunçluğuna ve dehşetine dikat çekmek içindir. Evet o gün, korkunç sesiyle yürekleri hoplatan, kulakları patlatan bir gündür Onun gürültüsünden kulaklar sağır, insanlar perışan olur. İşte o günün korkunçluğu: İnsanlar çırpınıp dökülen pervaneler gibi etrafa saçılmıştır o gün. Şaşkınlık içerisinde bir ileriye, bır geriye gidip gelmekte ve kelebekler gibi çırpınmaktadır. Nitekim bir başka ayette de şöyle buyurulmuştur: "Gözleri dalgın dalgın, çekirgeler gibi yayılmış, o çağırana koşarak kabirlerden çıkarlar.." *(54 Kamer 7-8)* O günün dehşetinden yeryüzünün en sağlam yapıları dağlar, atılmış pamuk gibi, didilmiş yün gibi parça parça olup etrafa saçılacaktır.

Kıyametin dehşetli anlarını bu şekilde tasvir ettikten sonra Yüce Rabbimiz, insanlara yapıp ettiklerine göre muamele edileceğini anlatarak şöyle buyuruyor: Tartıları ağır basanlar, işledikleri salih amellerle tartıları ağır gelenler, iyilikleri kötülüklerinden fazla gelenler, işte onlar cennette hoş bir hayatın içerisinde olacaklardır. Tartıları hafif gelenler, günahları sevaplarına baskın çıkanlar, onların da anası ağlayacaktır Hâviyenin içerisinde. Hâviye, kızgın cehennem ateşidir.

[34] Ayet, 'Ta ki ölüm gelip çattı ve mezarlara kondunuz" şeklinde anlaşıldığı gibi; "Çoklukla övünmeyi o dereceye vardırdınız ki, sonunda mezarlara varıp orada yatanlarla övünmeye başladınız" şeklinde de anlaşılmıştır. Tefsircimiz ilk görüşü tercih etmiştir. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, IX, 219.)*

[35] Yüce Allah, dünya sevgisinin ve dünyalıkların debdebe ve tantanasının insanları meşgul ettiğini ve onları ahireti düşünmekten, ona hazırlanmaktan alıkoyduğunu bildiriyor. Dünyalıklar sizi o kadar meşgul etti ki, sonunda ölüm gelip çattı ve sizler kabirlere konuldunuz. Bu ayet, kuruntuları ve mal makamlarıyla övünenleri ve Allah'ın emirlerinden kendilerini alıkoyanlar için önemli bir ikazdır. Onlar dünyalıklarıyla övünüp müminlere karşı büyüklük taslıyorlardı. Nihayet ölüm gelip çattı ve kabirlere gömüldüler. Onlar, alevli cehennem ateşinin içerisinde yaptıklarının cezasını çekeceklerdir. Kabirdeki çekecekleri ise, cehennem azabının başlangıcıdır.

Evet evet, kıyametin gerçek olduğunu yakında bileceksiniz. Ah keşke onu kesin bir bilgiyle bilseydiniz! O zaman dünya ve dünyalıkları bırakıp, Allah için güzel davranışlarda bulunurdunuz. Ama dünya sizi aldattı ve siz kaybedenlerden oldunuz. Ama yarın ahiret günü siz, cehennemi göreceksiniz, hem de gözlerinizle kesin olarak göreceksiniz. O zaman üzülüp pişman olacaksınız, ama son pişmanlık fayda vermeyecektir. Çünkü artık o an Yüce Allah, sizi sorgulayacak ve size bahşettiği nimetlere şükredip etmediğinizin hesabını soracaktır. Sağlık, güven, huzur, rızık ve diğer tüm nimetlerinden sorulacaksınız. O gün, O'na verecek bir cevap da bulamayacaksınız. O gün sizi, cehennem ateşi beklemektedir, siz mutlaka cehenneme gireceksiniz.

103 ASR SÛRESİ

Asr Sûresi 3 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği de söylenmiştir. İlk görüş daha kuvvetlidir. Sûre, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Asra and olsun ki.."[36]

2. "İnsan hiç şüphesiz hüsran içindedir."

3. "Ancak inanıp yararlı iş işleyenler, birbirlerine gerçeği tavsiye edenler ve sabırlı olmayı tavsiye edenler bunun dışındadır."[37]

104 HÜMEZE SÛRESİ

Hümeze Sûresi 9 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Arkadan diliyle çekiştirip kaş ve göz hareketleriyle alay eden kimsenin vay haline!"

2. "Ki o, mal toplayıp onu tekrar tekrar saymaktadır."

3. "Malının kendisini ölümsüz kılacağını sanır."

4. "Hayır; o, and olsun ki, Hutame'ye atılacaktır."

5. "Hutame'nin ne olduğunu sen bilir misin?"

6-7. "O, yüreklere çökecek olan, Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir."

8-9. "Onlar, uzun sütunlar arasında, her yönden o ateşle kapatılmışlardır."[38]

105 FİL SÛRESİ

Fîl Sûresi 5 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Fil sahiplerine Rabbinin ne ettiğini görmedin mi?"

2. "Onların düzenlerini boşa çıkarmadı mı?"

3-4. "Onların üzerine, sert taşlar atan sürülerle kuşlar gönderdi."

5. "Sonunda onları, yenilmiş ekin gibi yaptı."[39]

[36] Ayetteki 'Asr'ın genel olarak çağ-zaman, akşam vakti ve ikindi vakti anlamlarına gelebileceği söylenmiştir. Tefsircimiz bunlardan ikinci görüşü tercih etmiştir. *(Bkz. İbnü'l-Cevzî, Tefsîr, IX, 224-225.)*

[37] Yüce Rabbimiz, ikindi vaktine yemin ederek insanın zarar ve ziyanda olduğunu bildiriyor. Zarar ve ziyanda olmaktan kurtulanlar ise ancak şu kimselerdir:

Yürekten iman edenler, Allah'a, peygamberlerine ve kitaplarına iman eden peygamberin yar ve yardımcısı olanlar..

Sonra imanlarının gereğini yerine getirenler.. Namazı adamakıllı kılanlar, zekatlarını çıkarıp verenler, oruçlarını tutup hacclarına gidenler.. Evet onlar, canü gönülden Allah'a kulluk edenler, içlerini her türlü kirlerden arındıranlardır.

Birbirlerine hakkı tavsiye edenler.. İbadet ve taatlerde bulunmayı, haram ve günahlardan kaçınmayı birbirlerine salık verenler..

Bir de birbirlerine sabrı tavsiye edenler.. Karşılaştıkları sıkıntılara, eziyet ve cefalara karşı sabredip birbirlerine sabrı salık verenler..

İşte zararda olmaktan kurtulanlar onlardır. Onlar, Yüce Allah'ın gözde kullarıdır.

[38] Hemmhâz diliyle çekiştiren, lemmâz ise hareketleriyle çekiştirip alay eden kimse demektir. Böyleleri insanları hep aşağılayan ve onları hakir gören kimselerdir. İşleri güçleri insanların ayıp ve kusurlarını aramak, gıybet ve dedikodu yapıp onları çekiştirmektir. İşte böylelerine yazıklar olsun, vay onların haline!

O kişi mal topladı, sonra da oturup onu tekrar tekrar saymaya başladı. Onun tek derdi mal toplamak ve onu sayarak ferahlamaktır. O sanıyor ki, topladığı bu mal kendisini ölümsüzleştirecek ve bu dünyada ebedi olarak yaşamasını sağlayacak! Hayır, hayır, hiç de sandığı gibi değildir durum! Toplayıp saydığı o mallar onu asla ebedileştirmeyecek, üstelik yok olup gidecektir. Ya malını kaybedecek, ya da kendisi malını bırakıp ölüp gidecektir.

Hayır, andolsun ki, o mutlaka Hutameye atılacaktır. İçine atılanları yeyip yutan cehennem ateşine atılacaktır o. O Hutame ki, içerisine atılan insanların yüreklerine iner, onların her yanını yakar. Onun ateşini ta yüreklerinde hissederler onlar. Yandıkça vücutları yenilenir, tekrar tekrar yanarlar. Ve o ateşin kapıları tamamen örtülür ve ateş üzerlerine kapatılır. Artık oradan çıkmaları, kaçıp kurtulmaları da mümkün değildir.

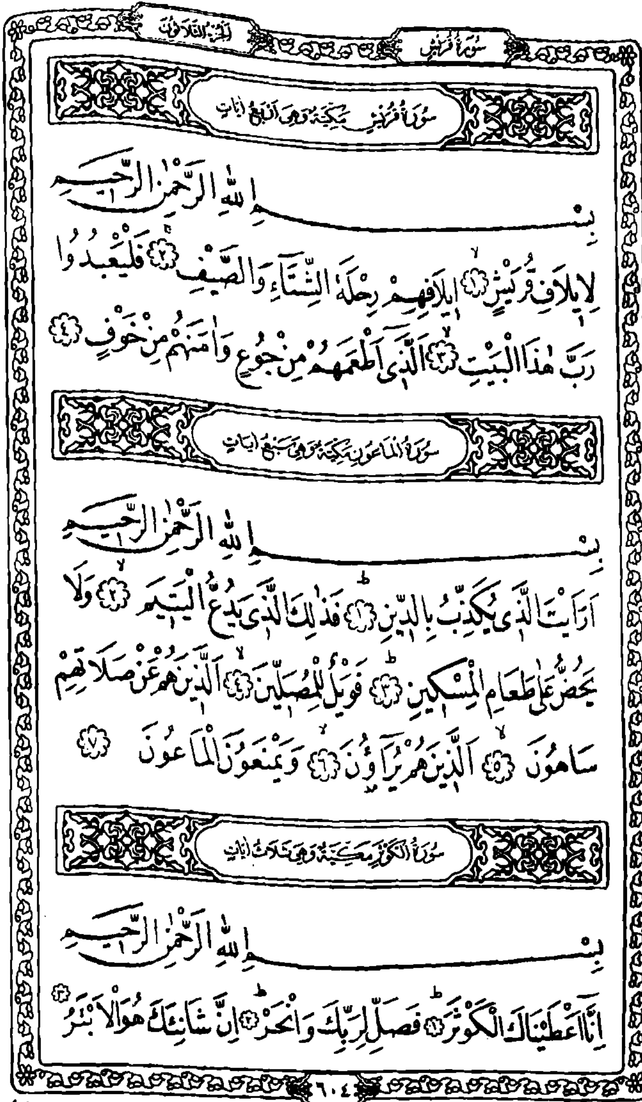
[39] Yüce Allah, Kureyşlilere bahşettiği büyük bir nimetini hatırlatıyor. Hani O, Kabe'yi yıkmak için Mekke'ye gelen Filler ordusunu bozguna uğratmıştı. Yemen'den Ebrehetü'l-Eşram komutasındaki koskoca orduyu Allah yerle bir etmişti.

Ebrehe, Yemen'de büyük bir kilise yaptırmış ve insanları haccetmek için Mekke'ye gitmekten alıkoyup o kiliseyi ziyarete çevirmek istiyordu. Ebrehe bu arzusuna ulaşmak için, Kabe'nin yıkılmasını öngörmüş ve bunun için büyük bir ordu hazırlamıştı. Ordu, Mekke'ye yaklaşınca, Yüce Allah ordunun Kabe'ye yaklaşmasına izin vermedi. Ordunun üzerine bir gurup kuş gönderdi. Kuşların gagalarında küçük taşlar bulunuyordu. Onlar bu taşları, Mekke'ye baskın düzenlemek isteyen bu ordunun üzerine atıverdiler. Böylece hepsi helak oldu, Ebrehe de.

Rivayet edildiğine göre Abdülmuttalip , Ebrehe'yi Mekke'nin dışında karşılamış ve ondan askerlerin yağmaladığı develerini geri istemişti. Ebrehe onun bu isteğine şu cevabı vermişti: Sen ibadetgahın olan Kabe'yi terkediyor da, develerini istiyorsun öyle mi? Bu soruya Abdülmuttalib'in cevabı şöyle olmuştu: Doğrusu Kabe'nin sahibi vardır, O evini koruyacaktır!

Abdülmuttalip geri dönüp Kabe'nin halkalarına tutundu ve şöyle dua etti: Allahım, kul kendi göçünü, ehlini korur sakınır; Sen de kendi harem beldeni, evini koru. Onların haçları ve kuvvetleri elbette sana karşı koyamaz, hiçbir zaman seni mağlup edemez.

Ve Ebrehe, ordusunu hazırlayıp Mekke'ye girmek üzere harekete geçti. İşte tam o sırada Yüce Allah kuşlardan bir orduyu üzerlerine saldı. Kuşlar gagalarında ve ayaklarında taşıdıkları küçük taşları o ordunun üzerine bırakıverdiler. Orada bulunanlar taşlardan yara alıp, hastalandılar ve oracıkta can verdiler. Onların vücutları, kurumuş ağaç yaprakları gibi delik deşik olmuştu. Bu taşların nasıl öldürücü bir zehir taşıdığını elbette Yüce Allah bilir. Fil kıssası, düşünüp ibret alanlar için iyi bir derstir.

106 KUREYŞ SÛRESİ

Kureyş Sûresi 4 ayet olup Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği de söylenmiştir. Fakat tercih edilen görüş surenin Fîl sûresinden hemen sonra indiğidir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Sûreye Lîîlâf sûresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-2. "Kureyş, yaz ve kış yolculukları kendilerine kolaylaştırıldığı ve bu yolculuklarda saygınlık kazandıkları için.."

3-4. "Hiç olmazsa bunun için, kendilerini açken doyuran ve korku içindeyken güven veren bu Kabe'nin Rabbine kulluk etsinler."[40]

107 MÂÛN SÛRESİ

Mâûn Sûresi 7 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. 4-7. ayetlerin Medine'de indiği de söylenmiştir. Sûre, adını son ayetten alır. Sûreye Eraeyte ve Dîn suresi de denmiştir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Dini yalan sayanı gördün mü?"

2-3. "Öksüzü kakıştıran, yoksulu doyurmağa yanaşmayan kimse işte odur."

4. "Vay o namaz kılanların haline ki.."

5. "Onlar kıldıkları namazdan gafildirler."

6. "Onlar gösteriş yaparlar."

7. "Onlar basit şeyleri dahi vermezler."[41]

108 KEVSER SÛRESİ

Kevser Sûresi 3 ayet olup Hz. Peygamberin @ en zor anlarında ona cesaret vermek için Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği söylenmişse de ilk görüş daha kuvvetlidir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Sûreye Nahr sûresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Doğrusu sana Biz, Kevseri vermişizdir."

2. "Öyleyse Rabbin için namaz kıl, kurban kes."

3. "Doğrusu adı sanı ortadan kalkacak olan, sana kin tutan kimsedir."[42]

[40] Kureyş suresi, Fil suresi ile irtibatlı olan bir suredır. Zira mana şöyledir: Biz Mekke'yi Fil ordusunun saldırısından koruduk ve oraya saldırmak isteyenleri mahvettik. Kureyş kavmine de bir saygınlık kazandırdık, onları güvenli bir beldede yaşamalarını sağladık. Kureyş hiç olmazsa bunun için Kabe'nin Rabbine kulluk etsin.

Evet, gerçekten de Yüce Rabbimiz, Kureyş kavmine ve onların komşularına büyük lütuflarda bulunmuştu. Onları, muberak evinin koruyucusu ve hacıların hizmetkarı kılmıştı. Yine onların tıcaret yapmak için, yazın Yemen'e, kışın ise Şam'a, güvenli bir şekilde gidip gelmelerine imkan tanımıştı. Tüm bu nimetlere karşılık onlara düşen ise, putlara değil, yalnızca bu tarihi ev Kabe'nin Rabbine kulluk etmeleriydi.

Öyleyse onlar, şu Beytin Rabbine kulluk etsinler. Bu cümle, bu büyük nimete şükretmeleri konusunda ilahî bir emirdir. Öyleyse onlar, yalnızca bir Allah'a ibadet etsinler. Zira o mübarek Beyti mukaddes kılan yalnızca Yüce Allah'tır. Ve O'dur, onlara yeryüzünün dört bir yanına güvenli bir biçimde seyahat imkanı tanıyan, onları yeryüzünün hatırı sayılır kişileri kılan. Yine O'dur, onları açlıktan kurtarıp doyuran ve korkulardan emin kılan. O halde tüm bu nimetleri düşünsünler ve yalnızca eşi ortağı olmayan Yüce Allah'a ibadet ve kulluk etsinler.

[41] Ey Muhammed, gördün mü şu din günü Ahireti yalanlayanı? İşte odur, yetimi itip kakan, onu azarlayan, hor ve hakir gören, ona en küçük bir iyiliği bile çok gören, onun hakkını yiyen. O kötü kimse, yoksulu doyurmaya da ön ayak olmaz. Kendi doyurmadığı gibi, başkalarının yardım etmesini de engeller.

Din günü Ahireti yalanlayanların temel özellikleridir bunlar: Cimrilık, korkaklık, dünyayı sevmek ve ölümden hoşlanmamak. Onlar namaz kılacak olsalar, namazlarından bihaberdirler. Zaten namaza tembel tembel, istemeye istemeye kalkarlar. Çünkü onların Allah ve Ahiret gününe imanlarında problem vardır. Onlar müminlerin arasında yaşayan münafıklardır. Onlar gösteriş meraklısı kimselerdir, namazlarını da riyakar bir halde ve gaflet içerisinde kılarlar. Hayır hasenatta bulunsalar, yine riyakarlık yaparlar ve yaptıkları iyilikleri başa kakarlar. Ellerinden gelse, hayır yapanları engellemeye çalışırlar. Onlar, küçücük bir iyiliği bile çok görüp, onu yapmazlar. Onlar ne Rablerine karşı adamakıllı kulluk yaparlar, ne de insanlara iyilik ihsanda bulunurlar. Öyle ki, insanların kullandıkları basit bir eşyayı bile ödünç olarak vermezler. Oysa o eşya kullanıldıktan sonra kendilerine iade edilecektir. Onlar bunu bile yapmayan münafıklardır.

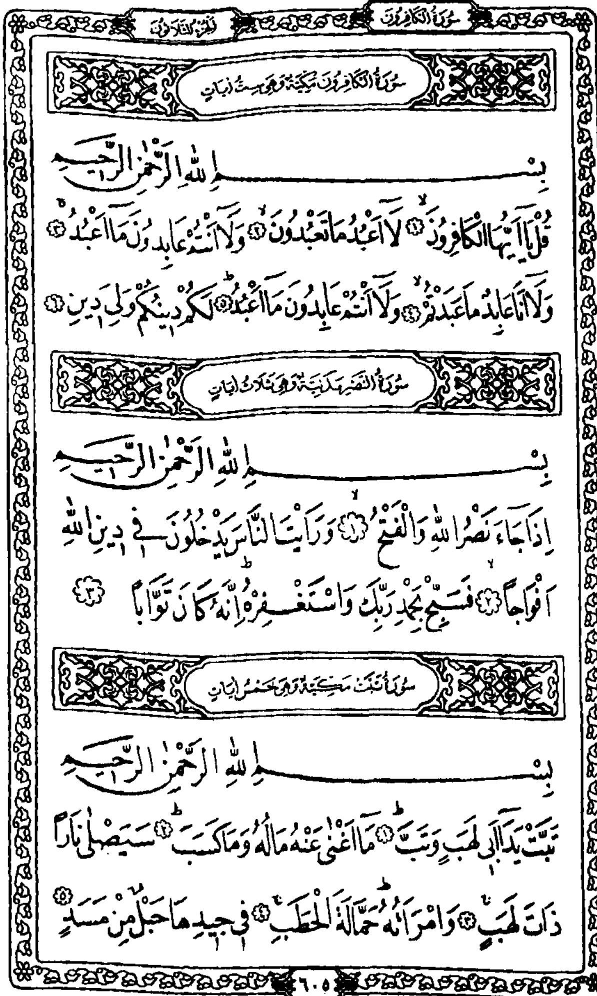
Allah'ım, onların şerlerinden bizi koru ve bizleri Rabbimiz Allah'tır dedikten sonra dosdoğru yolda kalanlardan eyle!

[42] Kur'ân'ın en özlü ve en anlamlı surelerinden biri olan bu surede Yüce Rabbimiz, peygamberine Kevseri verdiğini hatırlatıyor. Kevser, Hz. Peygambere bahşedilen dünya ve ahiret nimetlerinin tamamıdır.

Rabbimiz, peygamberine ve onun şahsında bizlere nimet hatırlatması yaparak ibadet ve taatın yalnızca kendisine has kılınmasını emrediyor. Bedenî ibadetler gibi, malî ibadetlerin de yalnızca kendisi için yapılmasını istiyor. Rabbinin sana bahşettiği bunca nimetleri düşün ve ibadet ve taati yalnızca O'na has kıl. O'nun rızasını kazanmak için namaz kıl ve O'nun rızasına ermek için kurban kes.

Son ayette ise, erkek çocukları öldüğü için Hz. Peygambere 'ebter' yani soyu kesik, diyen müşriklere cevap geliyor. O sana ebter, soyu kesik diyen hakikat düşmanı kişi bilsin ki, asıl soyu kesik olan, asıl adı sanı unutulup gidecek olan kendisidir.

Allah'a hamdolsun, tıpkı O'nun dediği gibi olmuştur. Bir başına Mekke'den yola çıkan Hz. Muhammed'in mesajı, asırlardır dünyanın dört bir yanına yayılmış ve yayılmaya devam edecektir de. O gün, ona ebter diyenlerin ise, bugün hiç esameleri okunmuyor. Aslında bu, tüm, hakikat düşmanları için iyi bir örnektir.

109 KÂFİRÛN SÛRESİ

Kâfirûn Sûresi 6 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Sûrenin Medine'de indiği de söylenmiştir, fakat ilk görüş daha kuvvetlidir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Sûre, Kul yâ eyyühe'l-kafirûn sûresi diye de anılır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "De ki: Ey kafirler!"

2. "Ben sizin taptıklarınıza tapmam."

3. "Benim taptığıma da sizler tapmazsınız."

4. "Ben de sizin taptığınıza tapacak değilim."

5. "Benim taptığıma da sizler tapmıyorsunuz."

6. "Sizin dininiz size, benim dinim banadır."[43]

110 NASR SÛRESİ

Nasr Sûresi 3 ayet olup Hicretten sonra Veda Haccında Mekke'de inmiş olup Hicretten sonra indiği için Medenî sûrelerden sayılmıştır. Tam olarak inen son Kur'ân sûresidir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Sûreye İzâcâ, Tevdî' (Vedalaşma) sûreleri de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1-3. "Allah'ın yardımı ve zafer günü gelip, insanların Allah'ın dinine akın akın girdiklerini görünce, Rabbini överek tesbih et; O'ndan bağışlanma dile, çünkü O, tevbeleri daima kabul edendir."[44]

111 LEHEB SÛRESİ

Leheb Sûresi 5 ayet olup Ebu Leheb'in İslam'a karşı düşmanlığı iyice artırdığı ilk dönemde Mekke'de inmiştir. Sûre, adını ilk ayetten alır. Sûreye Mesed sûresi de denir.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "Ebu Leheb'in elleri kurusun, kurudu da!"

2. "Malı ve kazandığı kendisine fayda vermedi."

3. "Alevli ateşe yaslanacaktır o."

4-5. "Karısı da, boynunda bir ip olduğu halde ona odun taşıyacaktır."[45]

[43] Bu ayetler, bir sene sen bizim putlarımıza tap, bir sene de biz senin Rabbıne tapalım, dıyerek Peygamberimize uzlaşma teklifleri yapan Mekke müşriklerine verilmiş bir cevap, onların suratlarına vurulmuş bir şamardır.

Yüce Rabbimiz, peygamberine ve onun şahsında tüm ümmetine emrediyor Ey Muhammed, uzlaşma teklifleri getiren müşriklere sen de söyle, senin izinden giden ummetin de soylesin.

Ey kafirler, ey her dönemin inkarcıları. Ben asla sizin taptıklarınıza tapmam. Çunku ben, yalnızca Yüce Allah'a tapar, O'na ibadet ederim. Sizin de bu halinizle, benim taptığım Allah'a tapmanız mümkün değıldir. Önce bu küfür ve inkar bataklığından kurtulmanız gerekmektedir.

Benim, sizin taptığınız tanrılara bugün tapmam mümkün olmadığı gibi yarın da mümkün değildir Hıç boşuna beklemeyin, boşuna ümitlenmeyin, ben tevhidden asla taviz veremem Çünkü gerçek, taviz kabul etmez. Bu gidişatı terketmediğiniz sürece, sizin benim taptığım Allah'a tapmanız da sözkonusu olmaz. Çünkü tevhid, şirk ve küfür kirlerinden arınmayı gerektirir.

Şunu biliniz ki, sizin dininiz sizedir, benim dinim de bana. Siz, yaşadığınız dinin sonucuna katlanacaksınız, ben de dinimin sonucuna. Size dininiz, gidişatınız yeter; bana da benim dinim ve yaşantım yeter Benim dinimin, sizden alacağı hiç bir şey yoktur. Zira benim dinim Yüce Yaratıcının en son, en mükemmel ve en doğru dinidir.

[44] Yüce Rabbimiz, yardım ve zafere erdiği zaman, kendisine hamdetmesini ve ıstiğfarda bulunmasını, şanlı peygamberine emrediyor. Ey Muhammed, Allah'ın yardım ve zaferi sana geldiğinde- ki bu muhakkak gelecek ve Allah sana pek çok bölgenin kapılarını açacak, insanlar sana boyun eğecek, kılıtlı kalpler açılacak ve insanlar senin dinine girecektir- işte o hayır ve yardıma erdiğin an, insanların da akın akın Allah'ın dinine girip yeryüzünün büyük bir kısmı iman nuruyla aydınlandığını gördüğün an, Rabbini hamd ile tesbih et ve O'ndan yarlığanmak dile. Elbette Allah, yaptıklarına pişman olup kendisine yönelen günahkarları kabul eder, kendisini unuttuktan sonra hatırlayıp kendine yöneleni bağışlar, gaflet içerisinde bir hayat yaşadıktan sonra uyanıp kendine geleni bağışlar. O halde ey Muhammed, sen de tüm övgülerle Rabbini tesbih et, ümmetin de etsin. Elbette Rabbiniz, tevbeleri çokça kabul eden, tevbekarları sevendir..

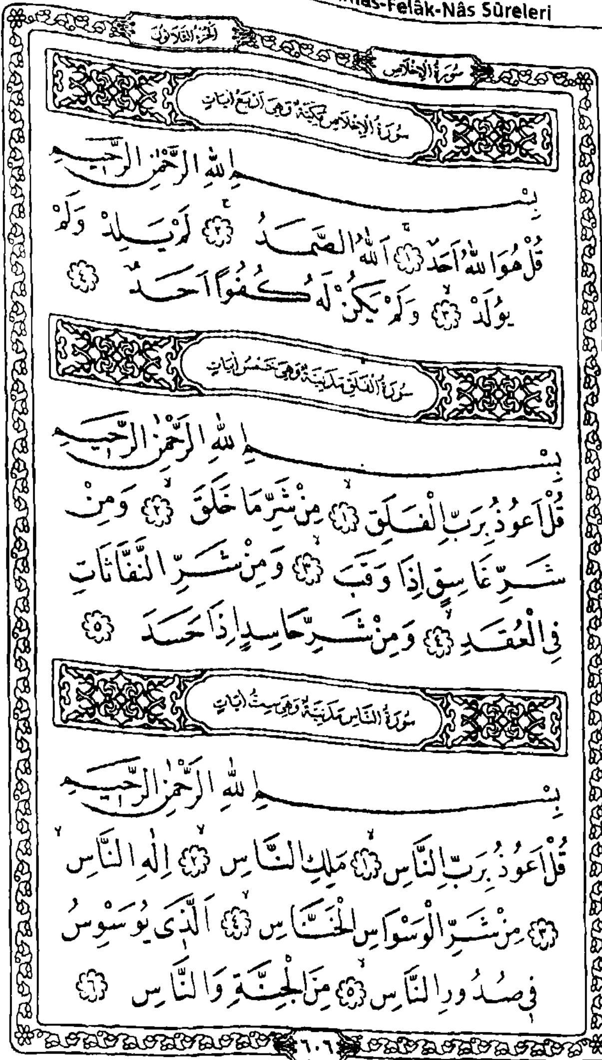
[45] Buhârî'nin İbn Abbas'dan rivayetle aktardığına göre, Peygamberimiz @ kendisine peygamberlik görevi verildiğinde, Bathâ mevkiindeki bir tepeye çıkıp 'Toplanın ey insanlar!' diye seslendi. Halk toplanınca da şunları söyledi: 'Ne dersiniz, size desem ki, şu dağın arkasında bir düşman sabahleyin, yahut akşam karanlık basınca üzerinize saldıracak, beni doğrular mısınız?' Dediler ki: Evet seni doğrularız. Bunun üzerine Peygamberimiz şunları söyledi: 'O halde biliniz ki, ben size önünüzdeki çetin bir azabı haber veren bir uyarıcıyım, bir elçiyim!'

Halkın arasında bulunan Ebû Leheb ileri atılıp 'Elleri kuruyasıca, bizi bunun için mi buraya topladın!' diye bağırdı. İşte bunun üzerine Yüce Allah, bu sureyi indirip şöyle buyurdu: Ebu Leheb'in elleri kurusun, kurudu da! Ayetteki ilk 'tebbe' fiili beddua için, ikincisi ise sonucu açıklamak için gelmiştir. *(Bkz. İbn Kesîr, Tefsîr, IV, 564)*

Ebu Leheb'in elleri kurusun cümlesi, onun tüm çabalarının boşa gitmesi ve kaybedenlerden olması anlamınadır. Nitekim öyle de olmuştur. Ebu Leheb'in tevhid çağrısını engellemek için yaptığı tüm planları boşa gitmiş ve sonuçsuz kalmıştır. Ebu Leheb de geberip gitmiştir. Yüce Allah, o lanet adam için helak vadetmiş ve bu aynen gerçekleşmiştir. Ahirette de o, alevli cehennem ateşine atılacaktır. Ki o ateşin dehşet ve şiddetini Allah'tan başka hiç kimse bilemez.

Rivayete göre, Ebu Leheb'in karısı da inkar ve küfrü konusunda ona yardım eder, Hz. Peygamberin geçeceği yollara dikenler atardı. İşte bu yüzden, Ahirette de o kadın kocasının yardımcısı olacak, cehennemde onun ateşine odun taşıyacaktır. Yani Ebu Leheb'in karısı da kocası gibi cehenneme atılacaktır. Gerçekten cehennem ne kötü dönüş yeridir. Onun bitmek tükenmek bilmeyen korkunç bir azabı vardır.

2. "Allah her şeyden müstağni ve her şey O'na muhtaçtır."

3. "O doğurmamış ve doğmamıştır."

4. "Hiçbir şey O'na denk değildir."[46]

113 FELAK SÛRESİ

Felak Suresi 5 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Surenin Medine'de indiği de söylenmiştir. İhlâs ve Nâs sureleriyle birlikte Muavvizat (sığınma), sadece Nâs suresiyle birlikte Müavvizeteyn (iki sığınma) suresi diye meşhurdur. Sure, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-5. "De ki: Yaratıkların şerrinden, bastırdığı zaman karanlığın şerrinden, düğümlere nefes eden büyücülerin şerrinden, hased ettiği zaman hasetçilerin şerrinden, tan yerini ağartan Rabbe sığınırım."[47]

114 NÂS SÛRESİ

Nâs Suresi 6 ayet olup Felak suresinden sonra Mekke'de inmiştir. Surenin Medine'de indiği de söylenmiştir. Sure, adını ilk ayetten alır.

Bismillahirrahmanirrahim

1-6. "De ki: İnsanlardan ve cinlerden ve insanların gönüllerine vesvese veren o sinsi vesvesecinin şerrinden, insanların Rabbi, insanların Meliki ve insanların İlahı olan Allah'a sığınırım."[48]

112 İHLAS SÛRESİ

İhlâs Suresi 4 ayet olup ilk dönemlerde Mekke'de inmiştir. Surenin Medine'de indiği söylenmişse de ilk görüş daha kuvvetlidir. Sureye içtenlik ve samimiyet anlamına İhlâs denmiştir. Fâtiha suresi gibi, sure içerisinde ismi geçmeyen surelerdendir. Surenin ayrıca Kulhüvallahüahad, Esâs, Tevhîd, Tefrîd, Tecrîd, Necât, Velâyet ve Marifet gibi isimleri de vardır.

Bismillahirrahmanirrahim

1. "De ki O Allah bir tektir."

[46] Evet, eşi benzeri olmayan Yüce Allah'ı doğru bir biçimde tanımak ve O'nu birlemek demek olan Tevhîd, peygamberlik göreviyle görevlendirilen Hz. Muhammed'in öncelikli olarak anlatma durumunda olduğu bir husustur. Nitekim O @ da tüm her şeyiyle bu göreve girişmiş ve onu yaymak için elinden gelen her şeyi yapmıştır. O, insanları Allah'ı birlemeye ve yalnızca O'na ibadet etmeye çağırmıştır.

İşte bu sure de, Allah'ın elçisinin diliyle, insanları tevhide çağıran, Allah'ı birlemeye ve kulluğu O'na has kılmaya davet eden bir büyük suredir. De ki O Allah bir tektir. O birdir, O'nun eşi, benzeri ve dengi yoktur. Her şey O'na muhtaçtır, ama O'nun hiç kimseye ihtiyacı yoktur. O'nun ne bir yardımcıya, ne bir danışmana ve ne de bir desteğe ihtiyacı yoktur. O tüm sıfat ve işlerinde kemal sıfatıyla muttasıftır. O, her şeyiyle eksiksizdir. O, ölümsüz diridir ve hayat kaynağıdır. O, kendi zatıyla ayaktadır. O, bizatihi tekdir, O'nun bir eşi ve benzeri daha yoktur. O'nun isim ve sıfatları da kendine özeldir. Hiç kimse O'nun sıfatlarına ortak olamaz ve bu konuda O'nunla boy ölçüşemez. O, yaptığı işlerde de tektir. Hiç kimseye sormadan, danışmadan ve bir başına yapar. Kimseye de hesap vermek zorunda değildir. O, doğmamış ve doğurmamıştır. O'nun ana-babası da yoktur, çoluk çocuğu da. Hiç kimse O'nun benzeri ve dengi değildir. O, tüm her şeyin sahibi ve yaratıcısıdır.

[47] Ey Muhammed söyle: Karanlıkları yarıp ağartan sabahın ve alemlerin Rabbine sığınırım. Tüm evrenin Rabbine sığınırım. Ki tüm gökleri ve yeriyle her şeyi O yaratmıştır. İşte ben, tüm cin ve insanların şerrinden o yüceler yücesi Allah'a sığınırım, O'ndan yardım dilerim. Tüm yaratıkların şerrinden O'na sığınırım.

Evet, Ya Rabbi biz, Sana sığınırız. Kararıp her şeyi karanlıklar içerisine aldığı zaman gecenin şerrinden sana sığınırız. Düğümlere üfüren büyücülerin, söz getirip götürenlerin ve günahkarların şerrinden sana sığınırız. Hased ettiği zaman, hasetçinin şerrinden de sana sığınırız, başkasına değil!

[48] Rab, Melik ve İlah.. Bunlar Yüce Allah'ın sıfatlarından üçü. Rububiyyet, Hükümranlık ve Ulûhiyyet.. Evet Yüce Allah, tüm her şeyin sahibidir, onların hükümranı ve ilahıdır.

İşte vesveseci sinsi şeytanın şerrinden Allah'a sığınan kimse, bu üç sıfatla Yüce Allah'a sığınmakla emrolunmuştur.

Ey Muhammed de ki: Doğrusu ben, Allah'a sığınırım, O'na iltica ederim, O'ndan yardım dilerim, O'ndan beni korumasını isterim. O tüm insanların Rabbidir. İnsanlardan korumasını O'ndan dilerim. O, tüm evrenin maliki ve hükümranıdır. O, insanların ilahıdır, onlar üzerinde dilediği tasarrufu yapan Yüce Allah'tır. Bu yüzden ben, başkasına değil O'na sığınırım, vesveseci sinsi şeytanın şerrinden. Ki o, durmadan insanların gönüllerine vesvese fısıldar durur. Onları bozmak için, onları aşağılık varlıklar derekesine düşürmek için.. Tüm şeytanların şerrinden ben Rabbim olan Allah'a sığınırım.

Evet O'ndan dileriz bizi tüm şeytanların şerrinden korumasını ve özellikle kovulmuş şeytanın şerrinden bizi uzak tutmasını ve bizi onlara karşı kendi yüce koruması altında tutmasını. Ey Rabbimiz, ne olur bizleri koruman altına al ve bizleri himaye et!

قَدْ طُبِعَ هَذَا الْمُصْحَفُ الشَّرِيفُ اسْتِنْسَاخًا مِنَ النُّسْخَةِ
الْمَطْبُوعَةِ بِخَطِّ قَايِشْ زَادَه حَافِظْ عُثْمَانْ بَعْدَ اجْرَاءِ
التَّدْقِيقِ وَالتَّصْحِيحِ مِنْ جَانِبِ هَيْئَةِ تَدْقِيقِ الْمَصَاحِفِ فِي
آنْقَرَةَ التَّابِعَةِ لِرِئَاسَةِ الشُّئُونِ الدِّينِيَّةِ بِالْجُمْهُورِيَّةِ التُّرْكِيَّةِ
عَلَى نَفَقَةِ أُويصَالْ كِتَابْ أَوِى بِمَطْبَعَةِ إِنْجِى أُفْسَتْ

سَنَةُ : ١٤٢٢ هـ   الْمُوَافِقَةُ: ٢٠٠١ م

الطَّبْعَةُ الْأُولَى   رَقَمُ التَّصْدِيقِ : ٦٢٧

الْخَتْمُ الرَّسْمِيُّ

Bu meâl'in metni (Kur'an-ı Kerim), Diyânet İşleri Başkanlığı Mushafları İnceleme Kurulunca incelenerek 627 No'lu tasdik belgesi ile basımına izin verilmiş ve mühürlenmiştir.

قَدْ تَقَرَّرَتِ الرُّخْصَةُ بِطَبْعِ ٣٠٠٠ نُسْخَةٍ مِنْ هَذَا الْمُصْحَفِ الشَّرِيفِ

ALFABETİK KONU DİZİNİ

MUSHAF TERTİBİNDE SÛRELER DİZİNİ

ALFABETİK SÛRELER DİZİNİ

Bu Kur'ân-ı Kerîm,
Kayışzâde Hafız Osman hattı olup,
Diyânet İşleri Başkanlığı
Mushafları İnceleme Kurulu'nca
incelenerek 627 tasdik numarası ile
Uysal Kitabevi tarafından yayınlanmasına
izin verilmiştir.

Bu meal-tefsir, Zeynep Gazalî tarafından
telif edilmiş olup,
Doç. Dr. Ali Akpınar tarafından
tercüme edilmiştir.